Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

200

Αριθμ. εἰσαγ. 28562
Ἔτος 1971

GRER_00617

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

1612.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τῶ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τῶ Χρυσοστόμου Εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον

εὐαγγέλιον ὁμιλία α.

ΔΕΙ μὴ ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας, ἀλλ' οὕτω βίον περιέχεσθαι καθαρὸν, ὡς τὸ πνεύματος τὴν χάριν αὐτὴ βιβλίων ἡμφιέσθαι ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς· καὶ καθάπερ ταῦτα σχῆμα μόλυβδος, οὕτω καὶ καρδίας τὰς ἡμετέρας σχῆμα πνεύματος ἐπιγράφεσθαι. ὅπερ ἂν τούτων διακρουσάμεθα τὴν χάριν, φέρε καὶ τὸ δεύτερον ἀπασωθῶμεν πλοῦν· ἐπεὶ ὅτι μὲν τοῦτο κρεῖττον ἀμείνων *, καὶ δι' ὧν εἶπε, καὶ δι' ὧν ἐποίησεν, ἐδήλωσεν ὁ Θεός. καὶ γὰρ τὸν Νῶε, καὶ τὸν Ἀβραὰμ καὶ τοὺς ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου, καὶ τὸν Ἰώβ, καὶ τὸν Μωϋσῆ * δι' ἄλλου γραμμάτων διελέγετο, ἀλλ' αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ, καθάπερ βελτίοσιν αὐτῶν τὴν ἀγάπην. ὅπερ ὂν εἰς αὐτὸν τῆς κακίας ἐνέπεσε τὸ πνεῦμα ἅπας τὸν Ἑβραίων ὁ δῆμος, δυσκόλως λοιπὸν γράμματα καὶ πλάκες, καὶ ἡ διὰ τούτων ὑπόμνησις. καὶ γὰρ οὐκ ὅτι τὸν τῇ παλαιᾷ ἁγίων [μόνον], ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸν τῇ καινῇ συμβαῖ ἴδοι τις ἄν. διὰ τοῦτο γοῦν τοῖς ἀποστόλοις ἔδωκέ τι γραπτὸν ὁ Θεός, ἀλλ' αὐτὴ γραμμῆς τὸ τοῦ πνεύματος ἐπιδείξασθαι δόσιν χάριν. Ἐκεῖνος γὰρ ὑμᾶς ἀναμνήσει, φησὶ, πάντα. καὶ ἵνα μάθῃς ὅτι τοῦτο πολὺ ἄμεινον ἦν, ἄκουσον διὰ τοῦ προφήτου τί φησι· Διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην καινὴν, δίδους νόμους μου εἰς διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι πάντες διδακτοὶ Θεοῦ. καὶ ὁ Παῦλος τοῦτο ἐνδεικνύμενος τὸ εὐπρόσωπον, ἐλεγεν Εἰ ἡ διακονία θανάτου ἐν γράμμασι λιθίναις, ἐγένετο ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. ὅπερ ὂν τοῦ μὲν χρόνου πρεσβύτερον ἐδείκνυτο, τῷ δὲ μὴ δοκεῖν ἔνοχον, τῷ δὲ βίᾳ καὶ ἑκόντων, ἐδέησε πάλιν τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων ὑπομνήσεως. ἐννόησον οὖν ἡλίκον ὄφελος καινὸν, τοὺς ὕπνους ὀφείλοντας ζῆν καθαροὺς ὡς μηδὲ δεῖσθαι γραμμάτων, ἀλλ' αὐτὴ βιβλίων πρέπειν τὰς καρδίας τοῦ πνεύματος, ὅπερ τοῦ τιμίου ἀπωλέσαμεν ἐκείνου, καὶ κατέπεσμεν εἰς τοῦ τούτων χείρονα, μηδὲ τοῦ δευτέρου πάλιν κατορθῶσαι φαρμάκου εἰς δέον. Εἰ γὰρ ἔγκλημα, τὸ γραμμάτων δεηθῆναι, καὶ μὴ τὸ τοῦ πνεύματος ὅπερ ἀπόσασθαι χάριν, σκόπησον ἡλίκη κατηγορία, τὸ μηδὲ μετὰ τοῦ βοηθοῦντος τοῦτον ἐθέλειν κερδαίνειν, ἀλλ' ὡς εἰκῇ καὶ μάτην κείμενα τὰ γράμματα θεωρᾶν, καὶ μείζονα ὅπερ ἀπόσασθαι τὴν κόλασιν. ὅσῳ ἵνα μὴ γένηται, προσέχωμεν μετὰ ἀκριβείας τοῖς γεγραμμένοις, καὶ μάθωμεν πῶς μὲν ὁ παλαιὸς ἐδόθη νόμος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νόμος, πῶς ὁ * ἡ χαμὴ δίφθηκη. πῶς δὲ ὁ νόμος ἐκδυος ἐδόθη τότε, ἢ πότε, ἢ ποῦ; μᾶ τ τ Αἰ- * ἢ
γυπτίων ὀλεθρον, ὅτι τῆς ἐρήμου, ἐν ᾧ ὄρει Σινᾶ [ἢ τ] καπνοῦ ἢ [δ] πυρὸς ἀνιόντος ἀπὸ τ
ὄρεως, σάλπιγγος ἠχούσης, βροντῶν ἢ ἀστραπῶν ἡμιμένων, τ Μωϋσέως εἰς αὐτὸν εἰσιόντος
ὡ νηόφον. ἐν τῇ χαμὴ ὁ, ὀχ ὅπως. ὅτε γὰρ ἐν ἐρήμῳ, ὅτε ἐν ὄρει, ὅτε μᾶ καπνοῦ ἢ σκότους
ἢ νηόφου ἢ θυέλλης, ἀλλ' ἐρχομένης ἡμέρας, ἐν οἰκίαις πάντων συλλαμβανομένων, μᾶ πολλῆς 5
τῆς ἡμερότητος πάντα ''ἐγίνετο. τοῖς μὲ γὰρ ἀληθεστέροις ἢ δυσπνοίοις σωματικῆς ἕδει φαν- χρ. ἐγίνετο.
τασίας, οἷ ἐρημίας, ὄρους, καπνοῦ, σάλπιγγος ἠχῆς, ἢ τῶ ἄλλων * τοιούτων· τοῖς ὁ ὑψηλοτέ- * τῶν
ροις δὲ καταπεπλῆσθαι ἢ τ τ σωμᾶ ἐννοῶ δυσβεβηκόσιν, ὁσθενὸς ἰῶ τούτων χρεία εἰ ὁ ἢ ἐπ'
αὐτῶν ἦχος ἐγίνετο, ὅ δίφ τοῦ ἀποστόλοις, ἀλλὰ δίφ τοῦ πρόσταξε Ιουδαίοις, δι' ὧς ἢ ''αἱ τοῦ χρ. ὡπῶ
πυρὸς ὠφθη γλῶσσαι. εἰ γὰρ δὲ μᾶ '' τούτων ἔλεγεν, ὅτι γλῶτται μεμεστωμένοι εἰσί, χρ. ὅτι
πολλῷ μᾶλλον, εἰ μηδὲν τούτων εἶδον, ταῦτα δ' εἶπον. ἢ ὅτι μὲ τῆς παλαιᾶς Μωϋσέως
διαβάντος, ὅτως ὁ Θεὸς κατέβη· ἐν ταύτῃ ὁ τῆς φύσεως τ ἡμετέρας εἰς τ ὄρεινόν, μᾶλ-
λον ὁ εἰς τ θεῖον τ βασιλικὸν διενεχθείσης, ὅτω δ πνεῦμα ''κατῆει. εἰ ὁ δ πνεῦμα ἔλατ- χρ. κάθισαν.
τον, οὐκ ἂν μείζονα ἰῶ τὰ γλώσσα ἢ ταῦτα μαστότερα. ἢ γὰρ αἱ πλάκες αὗται πολλῷ βελτίους
ἐκείνων, ἢ τὰ κατορθώματα λαμπρότερα. ὅ γὰρ ὄξ ὄρους κατῆσαν φῶς φέροντες λι-
θίνας ὅτι τῶν χειρῶν οἱ ἀπόστολοι, καθάπερ Μωϋσῆς, ἀλλ' ὁ πνεῦμα ἐν τῇ διανοίᾳ ἐμφε-
φέροντες, ἢ θησαυρὸν πνα [ἢ] πηλοῦ [ἢ] δογμάτων ἢ χαρισμάτων ἢ πάντων τ ἀγαθῶν
ἀναβλύζοντες, ὅτω πάντα τοῦ πεπλήρωται, βιβλία ἢ νόμοι * δίφ τῆς χάριτος ἐμφυχοι. ὅτω ἢ * μυρίωνος
τοῦ τειχιλίας, ὅτω ἢ τοῦ πεντακισχιλίας, ὅτω τοῦ τῆς οἰκουμένης ἐπεστάσαντο δήμους, τ
Θεοῦ δίφ τῆς ἐκείνων γλώττης τοῖς πεφοισμένοις ἅπασι δίφαλεχθέντος. ἀφ' ὧ ἢ ὁ Ματθαῖος
τῶ πνεύματος ἐμπλησθείς, ἔγραψεν, ἅπερ ἔγραψε, Ματθαῖος ὁ τελώνης. ὅ γὰρ '' αἰσχύνο- χρ. ἔπαυσε.
μαι καλῶν αὐτὸν ἀπὸ τῆς τέχνης, ὅτε τ τον, ὅτε τοῦ ἄλλους. τ το γὰρ μάλιστα δείκνυσι ἢ
τῶ τ πνεύματος χάριν, ἢ τῶ ἐκείνων ἀρετῶ. εὐαγγέλιον ὁ αὐτ τῶ πεφηματεῖσθαι εἰ-
κότως ἐκάλεσε. ἢ γὰρ κολάσεως ἀναίρεσιν, ἢ ἁμαρτημᾶ λύσιν, ἢ δικαιοσύνην, ἢ ἁγι-
ασμὸν, ἢ ἀπολύτρωσιν. ἢ υἱοθεσίαν, ἢ κληρονομίαν τῶ οὐρανῶν, ἢ συγγένειαν πρὸς ὡ υἱὸν τ
Θεοῦ πᾶσιν ἦλθεν ἀπαγγέλλων, τοῖς ἐχθροῖς, τοῖς ἀγνώμοσι, τοῖς ἐν σκότῳ * καθημένοις. Τί * ἢ σκιᾷ.
ποτ' οὖν ἴσον τῶ εὐαγγελίων τούτων γένοιτ' ἄν; Θεὸς ὅτι γῆς, ἀθεφτος ὢν θεμένῳ, ἢ πάντα
ἀναμίξ *, ἀγγέλοι ζωηφόρου ἂν, θεφτοι, ἄν, θεφτοι τοῖς ἀγγέλοις ἀκοινώνοιω δὲ ταῖς ἀλ- * ἐγένετο.
λαις ταῖς ἄνω δυνάμεσι. ἢ ἰῶ ἰδεῖν ὡ χρόνιον λυθέντα πόλεμον, δὲ καθημαγμὰς Θεοῦ
πρὸς τ ἡμετέραν γεγονυμένας φύσιν, δίβολον αἰχμωμένον, δαίμονας δραπετεύοντας, θά-
νατον δεδεμένον, παράδεισον ἀνοιγόμενον, κατάραν ἠφανισμένην, ἁμαρτίαν ἐκποδὼν γεγε-
νημένην, πλάνην ἀπελημμένην, ἀλήθειαν ἐπανελθοῦσαν, τῆς θεοσεβείας τ λόγον πανταχοῦ κατασπειρόμενον ἢ κομόμενα, τῶ τῶ ἄνω πολιτείᾳ ἐπὶ τῆς γῆς πεφυτευμένην, μᾶ
ἀδείας τὰς δυνάμεις ἐκείνας ὁμιλούσας ἡμῖν, ἢ τῇ γῇ ζωηχῶς ἀγγέλους ὁπτ. χορεύοντας,
ἢ πολλῶ ὑπὲρ τῶν μυρίων τῶ ἐλπίδα θᾶσαν. δίφ τοῦτο εὐαγγέλιον τῶ ἰσοείδη ἐκά-
λεσεν· ὡς ταῖς ἄλλα πάντα, ῥήματα μόνον ὄντ πεφηγμᾶ ἔρημα, οἷ χρημᾶ πεφιουσία,
δυναστείας μέγεθος, ἢ ἀρχαὶ ἢ δόξαι ἢ τιμαὶ, δὲ τὰ ἄλλα ὅσα πρὸς ἀνθρώποις ἀγα-
θὰ εἶ) νομίζε᾽) πὰ ὁ πρὸς τῶν ἀλιέων ''ἀπαγγελθέντα, γνησίως τε ἢ κυρίως εὐαγγέλια ἂν χρ. ἔπαυσε.
καλοῖντο· οὐκ ὀπῶ βέβαια καὶ ἀκίνητα μόνον ὄντ ἀγαθὰ, ἢ ὑπὲρ τ ἀξίαν τ ἡμετέραν,
ἀλλ' ὅτι δὲ μεθ' ὑκολίας ἁπάσης ἡμῖν ἐδόθη. οὐδὲ γὰρ πονήσαντες καὶ ἱδρώσαντες, ''ὅ κα- χρ. ἢ κάμοντες
μόντες καὶ ''παλαιπωρηθέντες, ἀλλ' ἀναπηδήσαντες πρὸς τ Θεῦ μόνον, ''ἐλάβομεν ἅπερ ἐλά- χρ. τολαιπω-
βομεν. ἢ τί δήποτε, τοσούτων ὄντων τ μαθητ, δύο χαίρουσιν ἐν τ ἀποστόλων ''μόνοι, ἢ δύο ρήματες,
ἐν τῶ τούτοις ἀκολουθῶν; (ὁ μὲ γὰρ Παῦλος, ὁ ὁ Πέτρου μαθητὴς ὢν, μᾶ Ἰωάννου καὶ χρ. ἐλάβοσαν ἅ-
Ματθαίου τὰ εὐαγγέλια ἔγραψαν) ὅτι οὐδὲν πρὸς φιλοτιμίαν ἐποίουν, ἀλλὰ πάντα πρὸς χρ. μόνον.
χρείαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρείαν. τί οὖν; οὐκ ἦρκει εἰς εὐαγγελισμὸς πᾶσα εἰπεῖν; ἦρκει μέν· ἀλλὰ καὶ τέσσαρες οἱ γράφοντες ὧσι, μήτε κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, μήτε ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, μήτε συνελθόντες καὶ διαλεχθέντες ἀλλήλοις, εἶτα ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς στόματος πάντα φθέγξωνται, μεγίστη τῆς ἀληθείας ἀπόδειξις τοῦτο γίνεται. καὶ μάλιστα τὸ ἁγιον πνεῦμα σωφρονίζει, φησί. πολλαχοῦ γὰρ διαφωνοῦντες ἐλέγχονται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς τοῦτο μέγιστον δεῖγμα τῆς ἀληθείας ἐστίν. εἰ γὰρ πάντα συνεφώνησε μετὰ ἀκριβείας, καὶ μένει καιρὸν, καὶ μένει τόπου, καὶ μένει ῥημάτων αὐτῶν, οὐδεὶς ἂν ἐπίστευσε τῷ ἐμφανεῖ, ὅτι μὴ συνελθόντες ἀπὸ συνθήκης τινὸς ἀνθρωπίνης ἔγραψαν, ἅπερ ἔγραψαν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ ἀπλοῦν τοσαύτῃ συμφωνίᾳ. νυνὶ δὲ καὶ ἡ δοκοῦσα ἐν μικροῖς εἶναι διαφωνία, πάσης ἀπαλλάττει αὐτοὺς ὑποψίας, καὶ λαμπρὸς ἐστὶ τοῦ τρόπου τῶν γραψάντων ἀπολογεῖται. εἰ δέ τι περὶ καιρὸν ἢ τόπων διαφόρως ἀπήγγειλαν, οὐδὲν βλάπτει τὸ εἰρημένον τὴν ἀλήθειαν. καὶ ταῦτα ὤ, ὡς ἂν ὁ Θεὸς παρέχῃ, πειρασόμεθα περιόντες ἀποδεῖξαι· ἐκεῖνο μέντοι τῶν εἰρημένων ἀξιοῦντες ὑμᾶς" πρῶτον μὲν, ὅτι ἐν τοῖς κεφαλαίοις καὶ συνέχουσιν ἡμῶν τὸ ζωηρὸν καὶ τὸ κήρυγμα συνέχοντοσιν, οὐδαμοῦ τις αὐτῶν οὐδὲ μικρὸν διαφωνήσας" εὑρεθήσεται. τίνα δ' ταῦτά ἐστιν; οἷον, ὅτι ὁ Θεὸς ἀνθρωπος ἐγένετο, ὅτι θαύματα ἐποίησεν, ὅτι ἐσταυρώθη, ὅτι ἐτάφη, ὅτι ἀνέστη, ὅτι αἰῶνα ἦλθεν, ὅτι μέλλει κρίνειν, ὅτι ἔδωκε τὰς τελευταίας ἐντολὰς, ὅτι οὐκ ἐναντίον τῇ παλαιᾷ νόμον εἰσήνεγκεν, ὅτι μονοθεΐτης, ὅτι γνήσιος, ὅτι τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ πατρὶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. περὶ γὰρ ταῦτα πολλοῦ εὑρήσομεν ἀκριβῆ συμφωνίαν. εἰ δὲ ἐν τοῖς θαύμασι μὴ πάντες πάντα εἶπον, ἀλλ' ὁ μὲν ταῦτα, ὁ δὲ ἐκεῖνα, τοῦτό σε μὴ θορυβείτω. Εἴτε γὰρ εἰς πάντα εἶπε, περιττὸς ἦν ὁ τῶν λοιπῶν ἀριθμός· εἴτε" πάντες ἐξηλλαγμένα καὶ καινὰ πρὸς ἀλλήλους ἔγραψαν, οὐκ ἂν ἐφάνη τῆς συμφωνίας ἡ ἀπόδειξις. ἀλλ' ὅτο καὶ κοινῇ πολλὰ διελέχθησαν, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἰδίαν τι λαβὼν εἶπεν, ἵνα" μή τι περιττὸς εἶναι δόξῃ καὶ περιεργάζεσθαι ἁπλῶς, καὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων ἀκριβῆ. διὰ ταῦτα τὸν βάσανον ἡμῖν. ὁ μὲν οὖν Λουκᾶς καὶ τὸ αἴτιόν φησι, διὰ τοῦτο ὅτι ὁ γράφων ἔρχεται. Ἵνα ἔχῃς λόγον, φησὶ, περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν τούτεστιν, ἵνα συνεχῶς ὑπομιμνησκόμενος, τὸν ἀσφαλείαν ἔχῃς, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ μένῃς. ὁ δὲ Ἰωάννης, αὐτὸς μὲν ἐσίγησε τὸ αἴτιόν· ὡς δὲ λόγος ἔχει δοῦναι* ἐκ πατέρων εἰς ἡμᾶς καταβάς, οὐδὲ αὐτὸς ἁπλῶς ὅτι ὁ γράφων ἦλθεν, ἀλλ' ὅτι τοῖς τελείοις ἡ σοφία λέγεται περὶ τῆς οἰκονομίας ἐνδιατείνας λόγοις, καὶ τὰ τῆς θεότητος ἐκινδύνευεν ἀποσιωπᾶσθαι δόγματα, τοῦ Χριστοῦ κηρύσσοντος αὐτὸν λοιπὸν, ὅτως ἦλθεν ὅτι τοῦ εὐαγγελικὴν συγγράφειν. καὶ ὅτο δῆλον καὶ ὅξ αὐτῆς τῆς ἰσορείας, καὶ τῶν τῆς εὐαγγελίας προοιμίων. οὐδὲ γὰρ ὁμοίως τοῖς λοιποῖς κἀκεῖθεν ἄρχεται, ἀλλ' ἄνωθεν, πρὸς ὅσον ἐπείγετο, καὶ διὰ τοῦτο ὃ πᾶν βιβλίον συνέθηκεν. ὧν ἐν τοῖς προοιμίοις δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντος τῆς εὐαγγελίας, τῶν ἄλλων ἐστὶν ὑψηλότερος. λέγει δὲ καὶ Ματθαῖος, τῶν ἐξ Ἰουδαίων πιστευσάντων προσελθόντων αὐτῷ καὶ προκαλεσαμένων, ἀνὴρ εἶπε διὰ ῥημάτων, ταῦτα ἀφῆναι διὰ γραμμάτων ἀνάγκης, καὶ τὴν τῶν Ἑβραίων φωνὴν συνθεῖναι τὸ εὐαγγέλιον· καὶ Μάρκος δὲ ὁ Αἰγύπτιος, τῶν μαθητῶν προκαλεσαμένων αὐτὸν, αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. διὰ δὴ τοῦτο ὁ μὲν Ματθαῖος, ἅτε Ἑβραίοις γράφων, οὐδὲν πλέον ἐζήτησε δεῖξαι, ἢ ὅτι ἀπὸ Ἀβραὰμ καὶ Δαβὶδ ἕως· ὁ δὲ Λουκᾶς, ἅτε κοινῇ πᾶσι διαλεγόμενος, ἀνωτέρω τὸν λόγον ἀνάγει, μέχρι τοῦ Ἀδὰμ προϊών. καὶ ὁ μὲν ἀπὸ τῆς ἡμέτερας ἀρχῆς. (οὐδὲν γὰρ ὅτως ἀνέπαυε τὸν Ἰουδαῖον, ὡς τὸ μαθεῖν αὐτὸν, ὅτι τοῦ Ἀβραὰμ καὶ Δαβὶδ ἔκγονος ἦν ὁ Χριστὸς) ὁ δὲ οὐχ ὅτως, ἀλλ' ἑτέρων πλειόνων μέμνηται προγμάτων, καὶ τότε ὅτι τὴν οἰκονομίαν προσῆκεν. τὴν δὲ συμφωνίαν αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς οἰκειότητος προδήσομεν τὴν δόξαν τῆς εἰρηνικὰ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τῆς ἀληθείας ἐνθρόνου. καὶ γὰρ πολλαὶ μετ' ἐκείνους αἱρέσεις ἐτέθησαν, σπουδάσασαι δοξάζουσαι τοῖς εἰρηνικοῖς. καὶ αἱ μὲν πρώτα κατεδέξαντο τὰ λεγόμενα, αἱ δὲ μέρη τῶν εἰρηνικῶν ἀποκόψασαι τῶν λοιπῶν, ὅτω πρὸς ἑαυτοὺς ἔχουσιν. εἰ δὲ μάχη τις ἦν τοῖς εἰρηνικοῖς,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μθμοις, ὅτ' δὺ αἱ τἀνδμτία λέγουσαι ἅπδντα αὖ ἐδέξαντο, ἀλλὰ μέρος ὃ δοκιῶ αὐτᾶις
ζωάδειν· ὅτ' δὺ αἱ μέρος ἀπολαβοῦσαι διελέχθησαν ἀπὸ τᾶ μέρους, ὡς μηδὲ τὰ κόμμα-
τα αὐτὰ λαθῆναι, ἀλλὰ βοᾶν τ' παῖς ὃ ὅλον σῶμα συγένειδμ. ὲ καθάπ' δὺ ἀπὸ πλθ-
ρᾶς λάβῃς μ μέρος, ᾗ ἐν ᾧ μέρῃ τὰ πάντα θύρῆσεις, ἀφ' ὧν ὃ ὅλον ζῷον ζωέστηκε, ὲ νθῦ-
ρα, ᾗ φλέβας, ᾗ ὀστᾶ, ᾗ σαρκεῖας, ᾗ αἷμα, ᾗ ὁλοκλήρου, ὡς αὖ εἴποι τις, τ' φυσᾶμα- 5 χ. εἴπῃ
τος δεῖγμα· οὕτω ᾗ ὅτι τῶ γραφῶν ἔστιν ἰδεῖν, ἐν ἑκάς ᾧ τῶν εἰρημθύων μέρῃ τμὼ τ' παντὸς
συγλήσειδμ ἀμφαμομθύω. εἰ ᾗ διεφώνουμ, ὅτ' ἂν τοῦτ' ἐδέχθη, ᾗ αὐτὸ πάλαι δὺ διελύθη χ. ἐδέχθη,
Λεκ. ια. ιζ. ὃ δόγμα. Πᾶσα γὰ βασιλεία, φησὶν, ἐφ' ἑαυτ' μερισθεῖσα, οὐ σταθήσεται. νεῶ ᾗ καὶν τύ- χ. ἑαυτῆς
πῳ τᾶ πνθύματος ἡ ἰσχὺς λάμπει, πείσασα σοὺ ἀνθρώπους τὰ ἀναγκαιότερα ᾗ κατε-
πείγοντα γνωμθύους, μηδὲν ἀπὸ τ μακρῶν τούτων παραβλαβῆναι. ἔνθα μὲ δὴ ἔκασος δμα- 10
πείρων ἔγραψεν, ὑ σφόδρα ἡμῖν δυσατ' διϊχνρίσασθαι· ὅτι ᾗ ὑ καθ' ἡμᾶς ἔστησαν, τοῦτο διὰ χ. διϊχνείσα-
πάσης τ παραγματείας πειρασόμθα ἀποδεῖξαι. σὺ ᾗ ταυτὸν ποιῆς, διαφωνίαν αἰτιώμε- σθαι.
νος, ὥσπερ ἂν εἰ ᾗ ῥήματα τὰ αὐτὰ ἐκέλθυες εἰπεῖν, ᾗ τύπους λέξεων. ᾗ οὔπω λέγω ὅτι
ᾗ οἱ μέγα ὅτι ῥητορικῆ ᾗ φιλοσοφίᾳ κομπάζοντες, πολλοὶ πολλὰ βιβλία γράψαντες περὶ
τῶν αὐτῶν παγμάτων, ὑ μόνον ἁπλῶς διεφώνησαν, ἀλλὰ ᾗ ἐνδντίως ἀλλήλοις εἶπον (ὲ 15
γὰ ἕτερόν ἐστι διαφόρως εἰπεῖν, ᾗ μαχομθύους εἰπεῖν) ἀλλ' ὑδὲν τούτων λέγω· μὴ μοι γένοιτο
ἐκ τ ἐκείνων πίστεως ζωθείναι τμὼ ἀπολογίαν. σοὶ γὰ ἀπὸ τ ψευδοῦς τμὼ ἀληθείαν
συγήσασθαι βούλομαι. ἀλλ' ἐκφνοῦς ἀν ἐργμίαν, πῶς ὀπτέον τὰ διαφωνοῦντα, πῶς
ἐκπεφάτησε; πῶς ἐνθμία λέγοντες ἐβαμμάζοντο, ἐπιστεύοντο, ἀνεκηρύττοντο πάντα χρό τ οἰ-
κουμθύης; καίτοι πολλοὶ οἱ μάρτυρες τ λεγομθύων ἦσαν, πολλοὶ ᾗ οἱ ἐχθροὶ ᾗ πολέμιοι. ὑ γὰ 20 χ. πολλαχοῦ
ἐν γωνίᾳ μιᾷ γράψαντες αὐτὰ κατώρυξαν, ἀλλὰ πάντα χρό [τ]ῆς ᾗ θαλάττης ἁπλοῦς
ἐστὶ ταῖς πάντων ἀκοαῖς. ᾗ ἐχθρῶν πρόντων ταῦτα διεγινώσκετο, καθάπ' ᾗ νεῖ· ᾗ ὑδέ-
να ὑδὲν τῶν εἰρημθύων ἐσκνδάλισε· ᾗ μάλα εἰκότως. θεία γὰ δυάμις ἐν ᾗ πάντα
ἐβποῦσα ᾗ κατορθοῦσα παρὰ πᾶσιν. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο ἦν, πῶς ὁ τελώνης ᾗ ὁ ἁλιεὺς ᾗ ὁ χ. ποιοῦσα
ἀγραμμάτους ταύτα ἐφιλοσόφει; ἃ γὰ ὐδὲ ὄναρ οἱ ἔξωθεν φιλοσοφοῦντες ἠδυνήθησαν 25
ποτε, ταῦτα ὅτοι μ' πολλῆς τῆς πλεονεξίας ᾗ ἀπαγέλοισι ᾗ πείθουσι· ὲ οὐχὶ ζῶντες
μόνον, ἀλλὰ ᾗ τελευτήσαντες· οὐδὲ δύο ᾗ εἴκοσιν αἱ θεῖαι, οὐδὲ ἑκατὸν ὲ χιλίους ᾗ
μυρίους, ἀλλὰ πόλεις ᾗ ἔθνη ᾗ δήμους, ᾗ γῆν ᾗ θάλασσαν, ᾗ Ελλάδα ᾗ βάρβαρον, ᾗ τ' οἰκου-
μθύην ᾗ τ' ἀοίκητον, ᾗ πᾶσι παγμάτων σφόδρα τ' ἡμετέραν ἐπαγαγόντων φύσιν. τ γὰ
γλῶ ἀφέντες, πάντα πᾶσι τῶν ἐναντίων διαλέγονται, ἑτέραν ἡμῖν ζωὴν εἰσαγόντες, καὶ 30
βίον ἄλλον ᾗ πλοῦτον, ᾗ πενίαν· ᾗ ἐλθυθερίαν, ὲ δουλείαν· ᾗ ζωὴν, ᾗ θάνατον· ὲ κόσμον
ᾗ πολιτείαν, πάντα ἐξηλλαγμένα· ὑ καθάπ' Πλάτων ὁ τ' καταγέλαστον ἐκείνην πολιτείαν
ζωθεὶς, ᾗ Ζήνων, ᾗ εἴ τις ἕτερος πολιτείαν συνέγραψεν, ἣν νόμους ζωέθηκε. ᾗ γὰ αὐτό- χ. ἔγραψεν,
θεν ἅπάντες ἐδείκνυντο ὅτοι, ὅτι πνθῦμα πονηρὸν, καὶ δαίμων τις ἄγριος πολεμῶν ἡμῶ τῇ
φύσει, ᾗ σωφρονιστὴς ἐχθρὸς, ᾗ τάξεως πολέμιος, πάντα δὴ ᾗ κάτω ποιῶν, συήγειρεν αὖ- 35 χ. πᾶς
τ τῇ ψυχῇ. ὅταν γὰ κοινὰς πᾶσι ταῖς γυναιξὶ ποιῶσι, ᾗ παρθένους γυμνώσαντες ὅτι τ' πα-
λαίστρας ἀγῶνα ὅτι θέαν αἰθρῶν, ὲ λαθρικοῖς καπασκευάζωσι γάμοις, πάντα ὁμοῦ χ. σχήματα
τ' παγμάτων μιγνύντες ᾗ ζωὰς ἐσθρόντες, ὲ σοὺ ὁρᾶς τ φύσεως δύασ' ἐπόντος, ἵ' ἕτε- χ. ζωὰς ἐσθρόν-
ρόν ἐστιν εἰπεῖν; ὅτι γὰ δαιμόνων σκῆνα ἅπαντα εὑρήματα, ᾗ παρὰ φύσιν τὰ λεγόμθυα, ὲ τας
αὐτὴ μαρτυρήσειεν ἂν ἡμῖν ἡ φύσις, ὐκ ἀναχωμθύη τ εἰρημθύων· ᾗ ταῦτα ὑ μ' διωγμῶν, ὑ 40
μ' κινδύνων, ὑ μ' πολέμων, ἀλλὰ μ' ἀδείας ᾗ ἐλθυθερίας ἁπάσης γεμόντων, ὲ πολ- χ. πολλῶν
λοῖς πολλαχόθεν κάμνοντι ζόμθυον. πάντων τ' ἁλιέων ἐλαυνομένων, μαστιζομθύων, κινδυνευόντων, ᾗ ἰ- ιε
διώτας ᾗ σοφοὺς, ᾗ δούλους ὲ ἐλευθέρους, ᾗ βασιλέας ᾗ στρατιώτας, ᾗ βαρβάρους ᾗ Ελλίνας μ'
πάσης ἐδέξαμτο τ' εὐνοίας. ᾗ σὲ δὺ ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι δῆτ' ὃ μικρὸ εἰ ταῦτα ᾗ χαμαίζη-

λα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λη, "δύο δὲ δώδεκα γέγονεν ἅπασι. καὶ γὰρ πολλῷ τούτων ἐκείνων ὑψηλότερα. πρὸς θηνίας μὲν γὰρ ἐκεῖνοι οὐδὲ ὀναρ οὐδὲ ὄνομα ἐφθυπάθησε, οὐδὲ ἀκτημοσιώνης, οὐδὲ νηστείας, οὐδὲ λινος "ἄλλα τῶν ὑψηλῶν. ⓐ ὃ πρὸς ἡμᾶς οὐκ ὀπτθυμίαν ἔχοντες μόνον, οὐδὲ παρέξιν κολάζοντες, ἀλλὰ καὶ ὄψιν ἀκόλαστον, καὶ ῥήματα ὑβριστικά, καὶ γέλωτα ἀτακτον, καὶ σχῆμα, καὶ βάδισμα, καὶ κεφαλὴν, καὶ μέχρι τῶν μικροτάτων "παρατήρησι τινὶ * ἀκριβείᾳ, καὶ τινὶ οἰκουμένῃ ἅπασαν τὴν τῆς πορνείας ἐνέπλησαν φυτεῖαν. καὶ πῶς Θεοῦ ὃ τούτοις φιλοσοφεῖν πείθοντος, καὶ τὰ ἐν ἀέρι νοῆσαι παραγγέλλοντος, ἃ μηδεὶς μηδέποτε ἐκείνων μηδὲ εἰς νοῦν λαβεῖν ἴσχυσε. πῶς γὰρ, ⓐ κυνοδάλων καὶ θηρίων χαμαὶ ἑρπόντων καὶ ἑτέρων ἀτιμοτέρων εἰκόνας ποιησάντες; ἀλλ' ὅμως καὶ ἐδέχθη καὶ ἐβαπτίσθη τὰ ὑψηλὰ τούτων δόγματα, καὶ καθ' ἑκάστην αὐτῇ τινὶ ἡμέραν, καὶ διπλίδωσι τὰ ἐκείνων οἰκεῖα καὶ ἀπόλωλεν, ἀρχαιότερον "δυκολώτερον ἀφθονιαθέντα. καὶ μάλα εἰκότως. δαίμονες γὰρ τούτοις διηρθρουν. διὰ καὶ μετ' ἀσελγείας καὶ πολιτείαν ἔχθρᾳ ⓦ ζόφον, καὶ πλέον "ὃ ἄτοπον. τί γὰρ ἂν ἦλθοιτο καταγλωσσότερον τῆς πολιτείας ἐκείνης, ἐν ᾗ μετὰ τῶν εἰρημένων μυείας δυθμώσας σήψεις ὁ φιλόσοφος, ὥστε δυσωδίαν δεῖξαι τί ποτέ ἐστι ὃ δίκαιον, μετὰ τῆς μακροτηρείας, καὶ ἀσαφείας πολλῆς τὰ εἰρημένα ἐνέπλησεν; ὅσῳ ἐκεῖ τι συμφέρον εἶχε, σφόδρα ἀκριβῶς ἔμαθεν ἐκεῖ τῶν αὐθεφτῶν βίῳ. εἰ γὰρ ὁ γεωργὸς, καὶ ὁ χαλκοτύπος, καὶ ὁ οἰκοδόμος, καὶ ὁ κυβερνήτης, καὶ ἕκαστος ἀπὸ τῶν χειρῶν τρεφόμενος ἐργασίας, μέλλοι τῆς τέχνης μὴ ἀφίσασθαι καὶ τῶν δικαίων πόνων, ἀνθημίσθη ἂν ἔτη τόσα καὶ τόσα, ὥστε μαθεῖν τί ποτέ ἐστι τὸ δίκαιον, καὶ πρὶν ἢ μαθεῖν, πολλάκις "φθάσῃ λιμῷ διαφθαρεὶς, καὶ ἀπελθὼν ἐκεῖ τὸ δίκαιον τότε, μήτε τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων μηδὲν μαθὼν, καὶ βιαίῳ θανάτῳ καταλύσας ⓦ βίον. ἀλλ' ὑπὲρ τὰ ἡμέτερα τοιαῦτα· ἀλλὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸ συμφέρον καὶ πᾶσαν τινὶ ἀλλίᾳ ἀρετὴν ἐν βραχέσι καὶ σαφέσι συλλαβὼν ῥήμασιν ἐδίδαξεν ἡμᾶς ὁ Χριστός "ποτὲ μὲν λέγων, Ὅτι ἐν δυσὶν ἐντολαῖς ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται, τουτέστι, Ματθ. κβ μ.
τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγάπῃ καὶ τῇ τοῦ πλησίον· "ποτὲ δὲ λέγων, Ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. ταῦτα γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. ἀσφαλῶς καὶ γνησίως καὶ οἰκέτῃ καὶ γυναικὶ χήρᾳ, καὶ παιδὶ αὐτῷ, καὶ ᾧ σφόδρα ἀνοήτῳ δοκοῦντι εἶναι), πάντα εὐσυνόητα καὶ ῥᾴδια καταμαθεῖν. τοιαῦτα γὰρ τὰ τῆς ἀληθείας. καὶ μάρτυρες τῶν παραγγελμάτων τὸ τέλος. πάντες γοῦν ἔμαθον τὰ παραινέσεις· καὶ οὐκ ἔμαθον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐζήλωσαν· καὶ οὐκ ἐν ταῖς πόλεσι μόνον, οὐδὲ ἐν μέσαις ταῖς ἀγοραῖς, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς κορυφαῖς τῶν ὀρῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖ πολλὴ τοῦ φιλοσοφεῖν οὐσία, καὶ χορεῖς ἀγγέλων ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι λάμπουσι, καὶ τινὶ τῶν ἀρχαίων πολιτείαν ἐναλλὰξ φαινομένῃ. καὶ γὰρ καὶ πολιτείαν ἔγραψαν ἡμῖν οἱ ἁλιεῖς, οὐκ ἀπὸ παίδων κελευσάντων λαμβάνεσθαι, καθάπερ ἐκεῖνοι, οὐδὲ τόσων καὶ τόσων ἐτῶν νομοθετοῦντες ἐκεῖ) "τὸ εὐάρεστον, ἀλλ' ἁπλῶς πᾶσι διαλεγόμενοι ἡλικίαις. ἐκεῖνα μὲν γὰρ παίδων παίγνια· ταῦτα δὲ, παραγμάτων ἀληθεία. καὶ τόπον δὲ ἀπέδωκαν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ, ⓦ ἀρχαῖον, καὶ "τειχίτιν αὐτὴν τὴν Θεὸν εἰσήγαγον, καὶ νομοθέτιν τῶν ἐκεῖ * νόμων, ὥσπερ ὧδε καὶ ἐνταῦθα. τὰ δὲ ἔπαθλα τῆς πολιτείας, ἀρ' ἄφυλλα δάφνης, ἀρ' ἐλαίνου, ἀρ' ἡ ἐν παρουσίᾳ στεφανείᾳ σίτησις, οὐδὲ εἰκόνες χάλκαι, τὰ ψυχρὰ ταῦτα καὶ εὐτελῆ· ἀλλὰ ζωὴ τέλος οὐκ ἔχουσα, καὶ τὸ Θεοῦ ὀφθῆναι παῖδας, καὶ τὸ μετ' ἀγγέλων χορεύειν, καὶ τῷ Θεῷ παρεστάναι τῷ βασιλικῷ, καὶ διηνεκῶς ἐκεῖ) μετὰ τοῦ Χριστοῦ. δημαγωγοὶ δὲ τῆς πολιτείας * εἰσὶ ταύτης, πολλαὶ, ἁλιεῖς, καὶ σκηνοποιοὶ, οὐκ ἐν χρόνῳ ζήσαντες ὀλίγῳ, ἀλλὰ διηνεκῶς ζῶντες. διὰ τοῦτο καὶ μετὰ τελευτὴν, τοὺς πολιτευομένους τὰ μέγιστα ὀνήσασι δυνάμει. ταύτῃ τῇ πολιτείᾳ πόλεμος μὲν παρὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ παρὰ δαιμόνων καὶ ταῖς ἀσωμάτοις δυνάμεις ἐκείναις ὅτι· διὰ καὶ στρατηγὸς αὐτοῖς, οὐκ ἀνθρώπων, οὐδὲ ἀγγέλων οὐδεὶς, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Θεός· καὶ τὰ ὅπλα δὲ τὰ στρατιωτικὰ τύπων μιμεῖται τὸν πολέμου τινὰ φύσιν. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ δέρματος καὶ σιδήρου κατεσκευασμένα εἰσὶν, ἀλλ' ἐξ ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πίστεως καὶ φιλοσοφίας ἁπάσης. ἐπεὶ οὖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἡ ὃ βιβλίον ὅτι γέγραπται, ἡμῖν προσήκει νῦν εἰπεῖν, προσέχωμεν ἀκριβῶς τῷ Ματθαίῳ περὶ ταύτης τὰ ὑπ' αὐτοῦ διαλεγομένῳ. ὁ γὰρ αὐτός, ἀλλὰ τοῦ τὴν πολιτείαν νομοθετήσαντος Χριστοῦ, πρῶτα ὅτι τὰ λεγόμενα. προσέχωμεν οὖν, ἵνα καὶ ἐλεγχθῶμεν δυνηθῶμεν εἰς αὐτὴν, καὶ λάμψαι μὴ τῶν ἤδη πολιτευσαμένων, ἀλλὰ τοὺς ἀμαρτόντας ἐκείνους ἐκδεχομένων σφαίρας. καίτοιγε πολλοῖς βύκολος ὁ λόγος ἐστὶ τῆς ἀληθείας δοκεῖ, καὶ οὐ τῶν προφητῶν δυσκολίαν ἔχειν. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀγνοούντων ὅτι ὁ βάθος τῶν ἀναποκειμένων αὐτοῖς νοημάτων. διὰ τοῦτο καλῶ μὴ πολλὴν ἡμῖν ἔπεσθαι τὴν ἀσυδησίαν, ὥστε εἰς αὐτὸ ὃ πέλαγος τῶν γεγραμμένων εἰσελθεῖν, τὸν Χριστοῦ προσηγορευμένου ταύτης ἡμῖν τὸν εἴσοδον. ὥστε ὃ βούλεσθε νῦν εἶπεῖν (ἢν) λόγον, δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν, ὅπως καὶ ὅτι τῶν ἄλλων γραφῶν πεποιήκαμεν, προσλαμβάνῃ τοῦ προκειμένου τῆς γραφῆς, ἵνα ἂν μέλλωμεν ἐξητεῖσθαι, ἵνα τῇ γνώσει ἡ ἀνάγνωσις προσοδοποιοῦσα (ὃ καὶ ὅτι τὸν βούλεται γένηται) πολλοῦ προδέχει τοῦ βύκολον ἡμῖν. καὶ γὰρ τὰ ζητούμενα, πολλὰ καὶ ἐπάλληλα. ὅσα γὰρ βύθεως ἐν προοιμίοις τὸ βάγγελιόν αὐτοῦ, πόσα ἂν τις ἐπαπορήσειε. προῶτον μὲν, τίνος ἕνεκεν ὁ Ιωσὴφ νομιζόμενος, οὐκ ὢν τοῦ Χριστοῦ πατήρ. δεύτερον δὲ, πόθεν ἔσται δῆλος ἡμῖν ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ καταγὼν ὁ λόγος, τῆς Μαρίας, ἀφ' ἧς ἐτέχθη ὁ Χριστὸς, τῶν προγόνων ἀγνοουμένων. ὑδὲ γὰρ ἐμνεαλογήθη ἡ παρθένος. τείτον, τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Ιωσὴφ, ὁ μηδὲν συντελῶν προς τὴν γέννησιν, νομοθετεῖται· ἡ δὲ παρθένος, ἡ καὶ μήτηρ νομιζόμη, οὐ δείκνυται τίνων πατέρων καὶ πάππων ὃς ἕκαστος ὄν. μὴ δὲ τοῦτο ἄξιον καλοῦ ζητῆσαι, τί δήποτε ἀφῆκεν τῶν ἀνδρῶν προάγων τὴν νομοθεσίαν, ἐμμένει καὶ γυναικῶν. καὶ ὅπερ τοῦτο δήπου αὐτὴ ἔδοξεν, ὑδὲ πάσας τέθεικε τὰς γυναῖκας· ἀλλὰ τὰς εὐδοκίμους προῶνομάσεν, οἵ τὴν Σάρραν, τὴν Ρεβέκκαν, καὶ ὅσαι τοιαῦται, τὰς ὅτι κακίαν βεβοημένας, παρῆκε μόνον, οἵ εἴ τις πόρνη καὶ μοιχαλὶς, εἴ τις οὐ προνόμιμον γάμον, εἴ τις ἀλλόφυλος καὶ βαρβαρος ἦν. ὃ δὲ τῆς τοῦ Οὐρίου [ὃ] καὶ τῆς Θαμὰρ καὶ τῆς Ρούθ ἐμνημόνευσεν· ὧν ἡ μὲν ἀλλοφυλὴς ἦν, ἡ δὲ πόρνη, ἡ δὲ τὰ κηδεστῇ προσεφθάρη, καὶ οὐδὲ τοῦτο νόμῳ γάμου, ἀλλὰ κλέψασα τὴν μίξιν, καὶ πόρνης προσλαμβάνη προσωπεῖον ἑαυτῇ. καὶ τὴν τοῦ Οὐρίου δὲ οὐδεὶς ἄγνοεῖ διὰ τὴν προφάσιν τοῦ τολμήματος. ἀλλ' ὅμως πάσας τὰς ἄλλας ἀφεὶς ὁ βυαγελιστὴς, ταύτας ἐνέθηκε τῇ γενεαλογίᾳ μόνας. καίτοι εἰ μνησθῆναι γυναικῶν ἔδει, πασῶν ἐχρῆν· εἰ δὲ μὴ πασῶν, ἀλλ' ἐνίων, τῶν ἐν ἀρετῇ, ἢ τῶν ἐν ἁμαρτήμασι βεβοημένων. εἶδετε πόσης ἡμῖν δεῖ προσοχῆς ἐν τοῖς προοιμίοις βύθεως, καίτοι δοκεῖ σαφέστερον εἶναι τῶν ἄλλων τὸ προοίμιον· τάχα δὲ πολλοῖς καὶ πλείοσιν, διὰ τὸ ὀνομάτων ἀριθμὸν εἶναι μόνον. μὴ τοῦτο ἄξιον καλοῦ ζητῆσαι, τίνος ἕνεκεν τῆς πρέδραμε βασιλῆς. εἰ γὰρ ὡς σφόδρα ἀσεβῶν ἀπεσιώπησε τὸν προσηγορίαν, οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων μνησθῆναι ἔδει. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἕτερόν ἐστι ζήτημα. δεκατέσσαρες γὰρ εἰσὶν γενεαὶ, ἐν τῇ τείτῃ μερίδι τὸν ἀριθμὸν διέσωσε. καὶ τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν Λουκᾶς ἑτέρων ἐμνημόνευσεν ὀνομάτων, καὶ ὁ μόνον ὁ τὸν αὐτὸν ἀπῶν, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλειόνων· ὁ δὲ Ματθαῖος, καὶ ἐλαττόνων, καὶ ἑτέρων· καίτοιγε εἰς τὸν Ιωσὴφ καὶ αὐτὸς τελευτήσας, εἰς ὃν καὶ ὁ Λουκᾶς κατέληξεν. ὁρᾶτε ὅσης ἀγρυπνίας ἡμῖν χρεία, οὐκ εἰς ὃ λύσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὃ μαθεῖν, πῶς χρὴ λύσαι. οὐδὲν δὲ τῶν μικρόν, ὃ τὰ παραβάλλοντα δυνηθῶμεν βύρδν. ὃ δὲ καὶ σκάνδαλον ἀπορεῖ, πῶς ἡ Ελισάβετ ἀπὸ τῆς Λευϊτικῆς φυλῆς οὖσα, συγγενὴς ἦν τῆς Μαρίας.

ΗΘΙΚΟΝ Ἀλλ' ἵνα μὴ καταχώσωμεν ὑμῶν τὴν μνήμην πολλὰ συνείροντες, ἀνταῦθα πέρας τοῦ λόγου ποιήσωμεν. ὁρκίζω δὲ ὑμᾶς εἰς ὃ διεξελθεῖν, καὶ τὰ* ζητούμενα ἀνταῦθα μαθεῖν. εἰ δὲ καὶ τὸ λύσεως ἐράτε, καὶ τοῦτο τοῦ τῶν λόγων τῶν ἡμετέρων ὑμεῖς κύριοι. διὸ μὴ δὲ ἴδω διεξελθόντας καὶ ὀπιθυμοῦντας μαθεῖν, πειράσομαι καὶ τὴν λύσιν ἐπαγαγεῖν. διὸ χασμωμένους, καὶ μὴ προσέχοντας, ἀποκρύψομαι καὶ τὰ ζητήματα καὶ τὴν λύσιν, θείῳ νόμῳ πειθόμενος. Μὴ δότε γάρ, Ματθ. ζ. ε. φησι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φησι, τὰ ἅγια τοῖς κυσί, μηδὲ ῥίψητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ἵνα μὴ καταπατήσωσι τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Τίς δέ ἐστιν ὁ καταπατῶν; ὁ μὴ τίμια ταῦτα ἡγούμενος ἀλλὰ σεμνά. καὶ Τίς ὕπνος ἀγλαὸς, φησιν, ὡς μὴ σεμνὰ ταῦτα καὶ πάντων ἥδιονα ἡμῖν; ὁ μηδὲ τοσαύτην πρόνοιαν ἀνθρώπων ἔχειν, ὅσην παῖς παιδίου γυμνάζειν ἐν τοῖς παιδικοῖς ἀγῶσι. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ διημερεύουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ πολλὰ τῆς οἰκίας παραδίδασι, διὰ τὴν ἄκαιρον ἀφροσύνην ταύτην, καὶ μετ' ἀκριβείας ὅσα μὲν ἀκούσωσι, κατέχουσι, καὶ ταῦτα ὅπως λύμης τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς φυλάττοντες. ἐνταῦθα δὲ τοῦ Θεοῦ φθεγγομένου οὐδὲ μικρὸν ἀνέχονται παραμεῖναι χρόνον. Διὰ τοῦτο οὐδὲν κοινὸν ἔχομεν πρὸς τὰ ὄρεινὰ, ἀλλὰ μέχρι ῥημάτων ἡμῖν ἡ πολιτεία. καίτοιγε καὶ γέεννάν διὰ τοῦτο ἠπείλησεν ὁ Θεὸς, οὐχ ἵνα ἐμβάλῃ, ἀλλ' ἵνα πείσῃ φυγεῖν τὴν χαλεπὴν ταύτην συνήθειαν. ἡμεῖς δὲ τἀναντίον ποιοῦμεν· ἀκούομεν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς τὰ ἐκεῖ φέροντα ἰδὲν πέχομεν· καὶ τοῦ Θεοῦ κελεύοντος μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ποιεῖν τὰ λεγόμενα, οὐδὲ ἀκοῦσαι ἀνέχόμεθα. πότε οὖν προσέξομεν, εἰπέ μοι, τὰ κελευόμενα, καὶ τῶν ἔργων ἀφόμεθα, ὅταν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἀνεχώμεθα, ἀλλὰ καὶ ἀφαλλώμεθα καὶ ἀλυώμεθα πρὸς τὸν ἐνταῦθα διατριβὴν, καίτοι βραχεῖαν οὖσαν σφόδρα; εἶτα ἡμεῖς μὲν πρὸς ψυχρὰν διαλεγόμενοι προσώπων, ἂν τοῦτο συνκαθημένους μὴ προσέχοντας ἴδωμεν, οὐδὲν τὸ πρᾶγμα φαμὲν· ὁ Θεὸς δὲ οὐχ ἡγούμενα προέξεται, ὅταν αὐτὸν πρὸς τοιούτων διαλεγομένου, καταφρονήσαντες τὰ λεγόμενα, ἑτέρωσε βλέπωμεν; ἀλλ' ὁ μὲν γεωμετρικὸς εἰς πολλὰ ἐπελθὼν γῆν, καὶ σταδίων ἀριθμὸν, καὶ πόλεων θέσεις, καὶ σχήματα καὶ λιμένας καὶ ἀνορθώσεις μετ' ἀκριβείας ἡμῖν ἀπαγγέλλει πάσης· ἀλλὰ καὶ, οὐδὲ ὅσον ἀπέχομεν τῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόλεως ἴσμεν. ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐσπουδάσαμεν ὅπως μεῖναι τὸ μῆκος, εἰ τὸ διάστημα ἐγνώμεν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμῶν ἀφέστηκεν ἡ πόλις ἐκείνη, ὅσον οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν, τὸ μέσον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον, ἐὰν ἀμφιβάλλωμεν· ὥσπερ οὖν ἐὰν σπουδάζωμεν, καὶ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ ὅπου τὰς πύλας αὐτῆς ἥξομεν. οὐ γὰρ μήκει τόπων, ἀλλὰ γνώμῃ διέστηκε τὰ διαστήματα ταῦτα ὥρισαι. σὺ δὲ τὰ μὲν τοῦ βίου πράγματα μετ' ἀκριβείας οἶδας, καὶ τὰ νέα καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ παλαιὰ, καὶ ἄρχοντας ἀριθμεῖν δυνάσαι, οἷς ἐστρατεύσω ἔμπροσθεν χρόνον, καὶ ἀγωνοθέτην, καὶ ἀθλοφόρους, καὶ στρατηγοὺς, τὰ μηδέν σοι διαφέροντα· τίς δὲ ἄρχων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γέγονεν ἢ πρῶτος ἢ δεύτερος ἢ τρίτος, ἢ πόσον ἕκαστος χρόνον, ἢ τίς κατορθώσας καὶ ἐργασάμενος, οὐδὲ ὄναρ ἐφαντάσθης ποτέ. νόμων δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κειμένων, οὐδὲ ἑτέρων λεγόντων ἀκοῦσαι καὶ προσέχειν ἠνάγκασας. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, προσδοκᾷς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, μηδὲ τοῖς λεγομένοις προσέχων; ἀλλ' εἰ μὴ προσέχεις, νεῦε γοῦν τοῦτο ποιοῦμεν. εἰς γὰρ εἰς πόλιν μέλλομεν εἰσιέναι, ἐὰν ὁ Θεὸς ἐπιτρέπῃ, χρυσῆν, καὶ χρυσοῦ πάντος τιμιωτέραν. καταμάθωμεν οὖν αὐτοῦ τὰ θεμέλια, τὰς πύλας τὰς ἀπὸ ζαπφείρου καὶ μαργαρίτου συγκειμένας. καὶ γὰρ ἔγραψεν ἀκριβῶς χιλίαρχος, τοῦ Ματθαῖον. Διὰ γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης εἰσιμεν νεῦε, καὶ δεῖ πολλῆς ἡμῖν τῆς σπουδῆς. δεῖ γὰρ εἴδῃ τινὰ μὴ προσέχοντα, ἐκβαλεῖν τοῦ πόλεως. καὶ γὰρ ὅστις βασιλικώτατον ἡ πόλις καὶ φιλανθρωπίας, οὐχ ὥσπερ αἱ παρ' ἡμῖν, εἰς ἀγορὰν καὶ βασιλέα διηρημένη, ἀλλὰ πάντα βασιλέα τὰ ἐκεῖ. διαπεπασώμεθα τοίνυν τὰς πύλας τῆς διανοίας, διαπεπασώμεθα τῷ ἀκοῦσαι, καὶ μὴ φεύγειν πολλῆς, μέλλοντες ἐπιβαίνειν τῶν πυρίνων, προσκυνήσωμεν ἐν αὐτῇ βασιλέα. καὶ γὰρ βύθιος ἡ πρόνοια προσβολὴν καταπλῆξαι δυνάσεται τοῦ θηρίου. κεκλεισμένας μὲν νεῦε εἶσιν ἡμῖν αἱ πύλαι· ὅταν δ' ἴδωμεν αὐτὰς διαπεταθείσας (τοῦτο γὰρ ὅστιν ἡ τῶν ζητημάτων λύσις) τότε ὀφόμεθα πολλοῦ ἔνδον τοῦ ἀγρυπνοῦ. εἰς γὰρ τοὺς τοῦ πνεύματος ἡγουμένους ὀφθαλμοὺς πάντα σοι ἐπαγγέλλεται δεικνύων ὁ τελώνης ἑστώς, ποδὶ μὲν ὁ βασιλεὺς κάθηται, καὶ ἵνα αὐτοῦ τῶν στρατευμάτων πρεσβύται, καὶ ποδὶ μὲν ἄγγελοι, ποδὶ δὲ ἀρχάγγελοι, καὶ τίς τοῖς νέοις πολίταις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τόπος ἀφώρισται, καὶ ποία ἡ ἐκεῖ φέρουσα ὁδός, καὶ ἵνα ἕλαθον

φησι, τὰ ἅγια τοῖς κυσί, μηδὲ ῥίψητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ἵνα μὴ καταπατήσωσι τοῖς ποσὶν αὐτῶν. Τίς δέ ἐστιν ὁ καταπατῶν; ὁ μὴ τίμια ταῦτα ἡγούμενος ἀλλὰ σεμνά. καὶ Τίς ὕπνος ἀγλαὸς, φησιν, ὡς μὴ σεμνὰ ταῦτα καὶ πάντων ἥδιονα ἡμῖν; ὁ μηδὲ τοσαύτην πρόνοιαν ἀνθρώπων ἔχειν, ὅσην παῖς παιδίου γυμνάζειν ἐν τοῖς παιδικοῖς ἀγῶσι. ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ διημερεύουσιν οἱ πολλοὶ, καὶ πολλὰ τῆς οἰκίας παραδίδασι, διὰ τὴν ἄκαιρον ἀφροσύνην ταύτην, καὶ μετ' ἀκριβείας ὅσα μὲν ἀκούσωσι, κατέχουσι, καὶ ταῦτα ὅπως λύμης τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς φυλάττοντες. ἐνταῦθα δὲ τοῦ Θεοῦ φθεγγομένου οὐδὲ μικρὸν ἀνέχονται παραμεῖναι χρόνον. Διὰ τοῦτο οὐδὲν κοινὸν ἔχομεν πρὸς τὰ ὄρεινὰ, ἀλλὰ μέχρι ῥημάτων ἡμῖν ἡ πολιτεία. καίτοιγε καὶ γέεννάν διὰ τοῦτο ἠπείλησεν ὁ Θεὸς, οὐχ ἵνα ἐμβάλῃ, ἀλλ' ἵνα πείσῃ φυγεῖν τὴν χαλεπὴν ταύτην συνήθειαν. ἡμεῖς δὲ τἀναντίον ποιοῦμεν· ἀκούομεν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς τὰ ἐκεῖ φέροντα ἰδὲν πέχομεν· καὶ τοῦ Θεοῦ κελεύοντος μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ποιεῖν τὰ λεγόμενα, οὐδὲ ἀκοῦσαι ἀνεχόμεθα. πότε οὖν προσέξομεν, εἰπέ μοι, τὰ κελευόμενα, καὶ τῶν ἔργων ἀφόμεθα, ὅταν μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἀνεχώμεθα, ἀλλὰ καὶ ἀφαλλώμεθα καὶ ἀλυώμεθα πρὸς τὸν ἐνταῦθα διατριβὴν, καίτοι βραχεῖαν οὖσαν σφόδρα; εἶτα ἡμεῖς μὲν πρὸς ψυχρὰν διαλεγόμενοι προσώπων, ἂν τοῦτο συνκαθημένους μὴ προσέχοντας ἴδωμεν, οὐδὲν τὸ πρᾶγμα φαμὲν· ὁ Θεὸς δὲ οὐχ ἡγούμενα προέξεται, ὅταν αὐτὸν πρὸς τοιούτων διαλεγομένου, καταφρονήσαντες τὰ λεγόμενα, ἑτέρωσε βλέπωμεν; ἀλλ' ὁ μὲν γεωμετρικὸς εἰς πολλὰ ἐπελθὼν γῆν, καὶ σταδίων ἀριθμὸν, καὶ πόλεων θέσεις, καὶ σχήματα καὶ λιμένας καὶ ἀνορθώσεις μετ' ἀκριβείας ἡμῖν ἀπαγγέλλει πάσης· ἀλλὰ καὶ, οὐδὲ ὅσον ἀπέχομεν τῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς πόλεως ἴσμεν. ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐσπουδάσαμεν ὅπως μεῖναι τὸ μῆκος, εἰ τὸ διάστημα ἐγνώμεν. οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμῶν ἀφέστηκεν ἡ πόλις ἐκείνη, ὅσον οὐρανοῦ πρὸς τὴν γῆν, τὸ μέσον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον, ἐὰν ἀμφιβάλλωμεν· ὥσπερ οὖν ἐὰν σπουδάζωμεν, καὶ ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ ὅπου τὰς πύλας αὐτῆς ἥξομεν. οὐ γὰρ μήκει τόπων, ἀλλὰ γνώμῃ διέστηκε τὰ διαστήματα ταῦτα ὥρισαι. σὺ δὲ τὰ μὲν τοῦ βίου πράγματα μετ' ἀκριβείας οἶδας, καὶ τὰ νέα καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ παλαιὰ, καὶ ἄρχοντας ἀριθμεῖν δυνάσαι, οἷς ἐστρατεύσω ἔμπροσθεν χρόνον, καὶ ἀγωνοθέτην, καὶ ἀθλοφόρους, καὶ στρατηγοὺς, τὰ μηδέν σοι διαφέροντα· τίς δὲ ἄρχων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γέγονεν ἢ πρῶτος ἢ δεύτερος ἢ τρίτος, ἢ πόσον ἕκαστος χρόνον, ἢ τίς κατορθώσας καὶ ἐργασάμενος, οὐδὲ ὄναρ ἐφαντάσθης ποτέ. νόμων δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κειμένων, οὐδὲ ἑτέρων λεγόντων ἀκοῦσαι καὶ προσέχειν ἠνάγκασας. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, προσδοκᾷς τυχεῖν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, μηδὲ τοῖς λεγομένοις προσέχων; ἀλλ' εἰ μὴ προσέχεις, νεῦε γοῦν τοῦτο ποιοῦμεν. εἰς γὰρ εἰς πόλιν μέλλομεν εἰσιέναι, ἐὰν ὁ Θεὸς ἐπιτρέπῃ, χρυσῆν, καὶ χρυσοῦ πάντος τιμιωτέραν. καταμάθωμεν οὖν αὐτοῦ τὰ θεμέλια, τὰς πύλας τὰς ἀπὸ ζαπφείρου καὶ μαργαρίτου συγκειμένας. καὶ γὰρ ἔγραψεν ἀκριβῶς χιλίαρχος, τοῦ Ματθαῖον. Διὰ γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης εἰσιμεν νεῦε, καὶ δεῖ πολλῆς ἡμῖν τῆς σπουδῆς. δεῖ γὰρ εἴδῃ τινὰ μὴ προσέχοντα, ἐκβαλεῖν τοῦ πόλεως. καὶ γὰρ ὅστις βασιλικώτατον ἡ πόλις καὶ φιλανθρωπίας, οὐχ ὥσπερ αἱ παρ' ἡμῖν, εἰς ἀγορὰν καὶ βασιλέα διηρημένη, ἀλλὰ πάντα βασιλέα τὰ ἐκεῖ. διαπεπασώμεθα τοίνυν τὰς πύλας τῆς διανοίας, διαπεπασώμεθα τῷ ἀκοῦσαι, καὶ μὴ φεύγειν πολλῆς, μέλλοντες ἐπιβαίνειν τῶν πυρίνων, προσκυνήσωμεν ἐν αὐτῇ βασιλέα. καὶ γὰρ βύθιος ἡ πρόνοια προσβολὴν καταπλῆξαι δυνάσεται τοῦ θηρίου. κεκλεισμένας μὲν νεῦε εἶσιν ἡμῖν αἱ πύλαι· ὅταν δ' ἴδωμεν αὐτὰς διαπεταθείσας (τοῦτο γὰρ ὅστιν ἡ τῶν ζητημάτων λύσις) τότε ὀφόμεθα πολλοῦ ἔνδον τοῦ ἀγρυπνοῦ. εἰς γὰρ τοὺς τοῦ πνεύματος ἡγουμένους ὀφθαλμοὺς πάντα σοι ἐπαγγέλλεται δεικνύων ὁ τελώνης ἑστώς, ποδὶ μὲν ὁ βασιλεὺς κάθηται, καὶ ἵνα αὐτοῦ τῶν στρατευμάτων πρεσβύται, καὶ ποδὶ μὲν ἄγγελοι, ποδὶ δὲ ἀρχάγγελοι, καὶ τίς τοῖς νέοις πολίταις ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τόπος ἀφώρισται, καὶ ποία ἡ ἐκεῖ φέρουσα ὁδός, καὶ ἵνα ἕλαθον

χρ. ὅταν

χρ. πυρινίων

χρ. ἀγγελοι

χρ. τίνες

χρ. τίνα κατώρθωσε καὶ εἰργάσατο,

ἴσ. παρεῖσθαι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βον λῆξιν ⓐ τοῦτον" πολιτευσάμενοι ἐκεῖ, ϗ ⓐ μετ' ἐκείνους, ϗ ⓐ μετ' αὐτούς, ἓ ὅσα τῶν δήμων ἐκείνων πράγματα, ϗ ὅσα τῆς βουλῆς, ἓ πόσαι ἀξιωμάτων διαφοραί. μὴ τοίνυν μετὰ θορύβου καὶ ταραχῆς εἰσίωμεν, ἀλλὰ μετὰ σιγῆς μυστικῆς. εἰ γὰρ ὅτε θεάτρου πολλῆς σιγῆς γενομένης, τότε τὰ τοῦ βασιλέως ἀναγινώσκει γράμματα, πολλῷ μᾶλλον ὅτε τῆς πόλεως ταύτης ἀπόντας δεῖ καταλαβεῖν, ϗ" ὀρθαῖς ταῖς ψυχαῖς ϗ ταῖς ἀκοαῖς ἐσάναι. οὐ γὰρ ὀπτικοῦ ἀνὸς, ἀλλὰ τοῦ τῶν ἀγγέλων δεσπότου τὰ γράμματα ἀναγινώσκεσθαι μέλλει, αὐτὸς ἑαυτοὺς ρυθμίσωμεν, ἓ αὐτὴ τοῦ πνεύματος ἡ χάρις ὁδηγήσει μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἡμᾶς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἥξομεν τὸν θεῖον τὸν βασιλικὸν, ϗ πάντων ὀπτευξόμεθα τῶν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. β. 1 ΒΙΒΛΟΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

ΑΡα μέμνησθε τῆς παρρησίας, ἣν πρώην ἐποιησάμεθα πρὸς ὑμᾶς, παρακαλοῦντες μετὰ σιγῆς ἀπάσης ϗ μυστικῆς ἡσυχίας ἀκούειν τῶν λεγομένων ἀπόντων; ϗ" νῦν μέλλομεν τῶν ἱερῶν σήμερον ὀπτασίαν θυρῶν· διὸ ϗ τῆς παρρησίας ἐμνήσθημεν. Εἰ γὰρ Ἰουδαῖοι κεκαυμένου ὄρει ϗ πυρὶ ϗ γνόφῳ ϗ σκότῳ ϗ θυέλλῃ προσιέναι μέλλοντες (μᾶλλον δὲ οὐδὲ προσιέναι, ἀλλὰ πόρρωθεν τοῦτα ϗ ὁρᾶν ϗ ἀκούειν) πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἐκελεύοντο γυναικὸς ἀπέχεσθαι, ϗ τὰ ἱμάτια ἀποπλύναι, ϗ ὃν τρόμῳ ἦσαν ϗ φόβῳ ἓ αὐλοῖ, ἓ μετ' ἐκείνων Μωϋσῆς· πολλῷ μᾶλλον" ὑμᾶς τοιούτων μέλλοντας" ἀκούειν λόγων, ϗ οὐ πόρρω ὄρους ἑστάναι κατανοοῦντας, ἀλλ' εἰς αὐτὸν εἰσιέναι τὸν θεῶνον, πλείονα χρὴ ἐπιδείκνυσθαι φιλοσοφίαν, οὐχ ἱμάτια ἀποπλυνομένους, ἀλλὰ τὸ ψυχῆς ἀποσμήχοντας, ϗ πάσης βιωτικῆς ἀπαλλαττομένους μίξεως. οὐ γὰρ νόφον ὁρᾶτε, οὐδὲ καπνὸν, οὐδὲ θύελλαν· ἀλλ' αὐτὸν ⓦ βασιλέα καθήμενον ὀπτὸν τὸν θρόνον τῆς ἀπορρήτου δόξης ἐκείνης, ϗ ἀγγέλους ϗ ἀρχαγγέλους περιεστῶτας αὐτῷ, ϗ τοὺς δήμους τῶν ἀγίων μετὰ τῶν ἀπείρων μυριάδων ἐκείνων. τοιαύτη γὰρ ἡ" τότε πόλις, πλὴν ἐκκλησίαν ἔχουσα τῶν πρωτοτόκων, τὰ πνεύματα τῶν δικαίων, πλὴν πομπεύοντων ἀγγέλων, τὸ αἷμα τοῦ ῥαντισμοῦ, δι' οὗ" πόλις Νινευὴ ἔφθη, ϗ θρόνος ἐδέξατο τὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ϗ γῆ τὰ ἀπὸ τοῦ θρόνου, ϗ ἡ πάλαι πολυθρύλητος ϗ ἀγγέλοις ϗ ἁγίοις πολεμουμένη Εἰρήνη. ἐν ταύτῃ τὸ ξύλον ἔσῃ τοῦ φανεροῦ τὸ λαμπρὸν ϗ θεοφανές, τὰ λάφυρα τοῦ Χριστοῦ, τὰ ἀκροθίνια τῆς φύσεως ἡμετέρας, τὰ σκῦλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν. ταῦτα γὰρ ἄπαντα ἀπὸ τῶν εὐαγγελίων εἰσόμεθα μετὰ ἀκριβείας. καὶ" ἀκολουθῆς μετὰ ἡσυχίας τῆς παρούσης, δυνησόμεθά σε θεάσασθαι πάντα χορόν, ϗ δεῖξαι, ποῦ μὲν ὁ θάνατος ἀνεσκολοπισμένος κεῖται· ποῦ δὲ ἡ ἁμαρτία κρεμαμένη· πόθεν τὰ πολλὰ ϗ παράδοξα ἀπὸ τοῦ πολέμου τούτου, ἀπὸ τῆς μάχης ταύτης [τὰ] ἀναθήματα. ὅθεν καὶ ⓦ τύραννον ἐνταῦθα δεδεμένον, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τὸ πλῆθος ἑπόμενον, ϗ τὴν ἀκρόπολιν ἀφ' ἧς ὁ μακαρίας δαίμων ἐκεῖνος ἅπαντα κατέβραμε ⓦ ἔμπροσθεν χρόνου· ὅθεν τοῦ λησταῦ τὰς καταδύσεις ϗ τὰ σκήπτρα διερρωγότα· λοιπὸν καὶ ἀναπεπταμένα. εἰ γὰρ καὶ ἐκεῖ προεχώρει ὁ βασιλεύς. ἀλλὰ μὴ ἀποκάμῃς, ἀγαπητέ. οὐδὲ γὰρ εἴ τις πολεμοῦ δικηγεῖτο ἀθλητὴν ϗ ξένα καὶ νίκας, κόρην" ἐλαμβάνες δῶ· ἀλλ' οὐδὲ σιτίων" οὐδὲ ποτῶν προὶ ταύτης δῶ ἔθου τῆς ἰσοτιμίας. εἰ δὲ ἐκείνη" ποθητὴ ἡ δίκησις, πολλῷ μᾶλλον αὕτη. ἐννόησον γὰρ ἡλίκον ὄντων ἀκηδοσαι, πῶς μὲν ἐκ τῶν θεάτρων ϗ τῶν θεάτρων ἀναστάσεως τῶν βασιλικῶν, ἓ εἰς τὴν γῆν ϗ εἰς αὐτὸν ⓦ

ἄδην

ἀδίκως ἤλαυνε ὁ Θεός, ϗ ὅτι τῆς πρωτοπλάστου ἕξεως ἐστι· πῶς γὰρ Θεῷ δυστερῆσαι ἐπέτρεψε ὁ διάβολος, μᾶλλον δὲ Θεῷ γυμνῷ, ἀλλὰ Θεῷ αὐθεντίᾳ κρυπτομένῳ φύσει. ὃ τὸ γὰρ θανατηφόρον, ὅτι θανάτῳ θάνατον ὄφελι λυόμενον, ὃ κατέργει ἀφανιζομένῳ κατάρᾳ, ϗ δι' ὧν ἴσχυεν ὁ διάβολος, διὰ τούτων αὐτοῦ καταλυομένῳ τὴν τυραννίδα. διανοεῖσθε τοίνυν, καὶ μὴ καταδωμεν. ἰδοὺ γὰρ ὁρᾷ τὰς πύλας ἡμῖν ἀνοιγομένας· ἀλλ' εἰσίωμεν μετὰ εὐταξίας ἁπάσης ϗ σεμνότητος, τῶν πορθμείων αὐτῶν εὐθέως ἐπιβαίνοντες. Ἵνα δὲ εἰδῆτε τὰ παρόντα· βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. τί λέγεις; πρὸ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ διαλέξασθαι ἐπαγγέλλω, καὶ τοῦ Δαβὶδ μνημονεύεις, ἀνθρώπου μυριάδας γενεὰς γενομένου, ὃς αὐτὸν ἐκ φῆς ϗ πατέρα ϗ προγενόν; ἐπίασες, ϗ μὴ πάντα ἀνθρώπως ζητεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἤρεμα καὶ κατὰ μικρόν. ἐν γὰρ τοῖς προθύροις ἕστηκας ἔτι πρὸς αὐτὰ τὰ προπύλαια. τί τοίνυν ἀπευδεῖς προὸς τὰ ἄδυτα; ἵνα τὰ ἔξω καλῶς κατανοήσας ἄπρακτα. οὐδὲ γὰρ ἐκείνῳ σοι τέως διηγεῖσθαι τὴν γένεσιν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τὰ μετὰ ταῦτα. διὰ ἐκφεύγοντος γὰρ ϗ ἀπόῤῥητος ϗ αὐτὸ ϗ προφήτου εἶπεν Ησαΐας. ἀνακηρύττων γὰρ αὐτοῦ τὸ πάθος ἐν τῇ πολλῇ σφοδρότητι τῆς οἰκουμένης κηδεμονίαν, ϗ ἐκπλήττομενος, τίς ὢν ἢ γέγονε, ϗ ποῦ κατέβη, αἰνεῖσθαι μέγα ἐν λαμπρότητι φησὶν λέγων· Τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; Ησ. νγ. η.
ϗ τοίνυν προὸς ἐκείνης ἡμῖν ὁ λόγος νῦν, ἀλλὰ προὸς ταύτης τῆς κάτω, τῆς ἐν τῇ γῇ γενομένης, τῆς μετὰ μυρίων μυρτύρων. καὶ προὸς ταύτης ἦ, ὡς ἡμῖν δυνατὸν εἰπεῖν δεξαμένοις τὴν τοῦ πνεύματος χάριν, ὅπως διηγησόμεθα. οὐδὲ γὰρ ταύτην μετὰ σαφηνείας πάσης προσῆκεν εἰπεῖν· ἐπεὶ δὲ αὕτη φεικωδεστάτη. μὴ τοίνυν μικρὰ νομίσῃς ἀκούειν, ταύτην ἀκούων τὴν γένεσιν· ἀλλ' ἀνάστηθί σε τὴν διάνοιαν, ϗ βύθιος ἔρριζον, ἀκούσας ὅτι * Θεὸς ὅτι * γῆς ἦλθεν. ὅπως δὲ τοῦτο θαυμαστὸν καὶ προάδοξον ἴσθι, ὡς καὶ οὐκ ἀγέλαστος χορεύσῃ· διὰ προφήτας φησὶν ταῦτα τῇ διὰ τῆς οἰκουμένης ὅτι τούτοις δύσφορον φέρειν βύφημίαν· καὶ οὐ προφήτας δύωθεν τοῦτο ἐκπλήττεσθαι, ὅτι ὅτι τῆς γῆς ὤφθη, ϗ τοῖς δυθέοις συνδυσωπᾶται. ϗ γὰρ ϗ σφόδρα προάδοξον ἀκούσαι, ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ἀπροσίτος, καὶ δυέκφευκτος, καὶ ἀπερινόητος, καὶ τῷ πατρὶ ἴσος, διὰ μήτρας ἦλθε παρθενικῆς, καὶ γενέσθαι οὐκ ἀνδρικὸς κατεδέξατο, καὶ σχεῖν προγόνους τὸν Δαβὶδ καὶ τὸν Ἀβραάμ. ϗ τί λέγω τὸν Δαβὶδ ϗ Ἀβραάμ; ὃ γὰρ δὴ φεικωδέστερον, ταῖς γυναιξὶ ταῖς ἐκείνας ταῖς πόρναις, ὧν ἁρπίως ἐμνήσθημεν. ταῦτα ἀκούων ἀνάστηθι, καὶ μηδὲν ταπεινὸν ὑποπτεύσῃς· ἀλλὰ ὃ διὰ τοῦτο αὐτὸ μάλιστα θαύμασον, ὅτι υἱὸς ὢν τοῦ ἀνάρχου Θεοῦ, ϗ γνήσιος υἱός, ἐκένωσεν ἀκούσας ὃ Δαβὶδ υἱός, ἵνα σε ποιήσῃ ϗ Θεοῦ υἱόν· ἠνέσχετο πατέρα αὐτῷ γενέσθαι δοῦλον, ἵνα σοι τῷ δούλῳ πατέρα ποιήσῃ τὸν δεσπότην. Εἶδες ἐκ προοιμίων βύθιος οἵα ταῦ εὐαγγελία; Εἰ δ' ἀμφιβάλλεις περὶ τῶν σῶν, ἀπὸ τῶν ἐκείνου ϗ ταῦτα πίστευε. πολὺ γὰρ δυσκολώτερον, ὅσον εἰς θεοπρεπῆ λογισμόν, θεὸν ἀνθρώπου γενέσθαι, ἢ θεοπρεπῆ υἱὸν θεοῦ χρηματίσαι. ὅταν οὖν ἀκούσῃς, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, υἱὸς τοῦ Δαβὶδ ὅτι ϗ τοῦ Ἀβραάμ, μὴ ἀμφιβάλλε λοιπόν, ὅτι ϗ σὺ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδάμ, υἱὸς ἔσῃ τοῦ Θεοῦ. οὐδὲ γὰρ εἰκῇ δὲ μάτην τοσοῦτον ἑαυτὸν ἐταπείνωσεν, εἰ μὴ ἔμελλεν ἡμᾶς ἀνυφοῦν. ἐγένετο γὰρ [ὁ] γὰρ σὰρξ, ἵνα σὺ γένῃ θεὸς σὰρξ πνεῦμα· ἐγένετο οὐκ γυναικὸς, ἵνα σὺ παύσῃ γυναικὸς ὢν υἱός. διὰ τοῦτο διπλῆ γέγονεν ἡ γένεσις, ϗ οἰκεῖα ἡμῖν, ϗ χαρᾶσαι τὴν ἡμετέραν φύσιν. ὃ μὲν γὰρ οὐκ γυναικὸς γενέσθαι, ἡμῖν ἐστὶν· τὸ δὲ μὴ ἐξ ἄματος, μηδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἢ σαρκὸς, ἀλλ' ἐκ πνεύματος ἁγίου, τὴν χαρᾶσαι ἡμᾶς ϗ τὴν μέλλουσαν προσφυοφανῆ γένεσιν, ἣν ἡμῖν ἔμελλεν οὐκ πνεύματος χαρίζεσθαι. ϗ πάντα ὁ τὰ ἄλλα τοιαῦτα ἰδεῖν. ϗ γὰρ ὃ λουδὸν τοιοῦτον ἰδεῖν. Εἶχε γὰρ ἡ τὸ παλαιὸν, Εἶχέ τι ϗ τὸ καινόν." ὃ μὲν γὰρ τοῦ προφήτου βασταθῆναι, ὃ παλαιὸν ἐδίκαιον· τὸ δὲ πνεῦμα καταπεμφθῆναι, ὃ νέον ἐχαρίσατο. καθάπερ τις ἐν μεταχειρίσας δύο ζυγὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νδν ἀλλήλων διεχόντων, ἀμφοτέρας ἁπλώσας τὰς χεῖρας ἑκατέρωθεν λαβὼν ζωπύρησεν· ὅτω γὰρ αὐτὸς ἐποίησε, τὴν παλαιὰν τὴν χοϊκὴν ζωπύρησεν, τὴν θείαν φύσιν τὴν ἀθάνατον, τὰ αὐτὰ τοῖς ἡμετέροις. Εἶδες τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, ὅσην σε οὐκ προσοιμίων κατηύγασε τῇ λαμπηδόνι; πῶς σοι βασιλέα ἔδειξεν ἐν τῷ σῷ σήματι, ὡσανεὶ ἐν τῷ στρατοπέδῳ; οὐδὲ γὰρ οἰκῷ τὴν οἰκείαν ἀξίαν φάσκειν ἔχων διὰ νεκῶς ὁ βασιλεύς, ἀλλὰ τὴν ἀλυσιτέλειαν ἀφεὶς καὶ τὸ σχέδημα, στρατιώτην σήμα ἐπέδυ πολλάκις. ἀλλὰ οἰκῷ μὴ, ἵνα μὴ γνώσιμος ἡδύμενος ἐφ ἑαυτὸν ἕλκύσῃ τοὺς πολεμίους· ἐνταῦθα γὰ τοὐναντίον, ἵνα μὴ γνώσιμος ἡδύμενος φυγεῖν προσκυδάσῃ τῆς πρὸς αὐτὸν συμπλοκῆς ἐχθρόν, τὸν οἰκείως ἀγαπερέξῃ πολέμας. σῶσαι γὰ, οὐκ ἐκπλῆξαι ἐπεπόνδασε. δθὲν τοῦτο καὶ βύθεως αὐτὸν ἀπὸ ταύτης ἐκάλεσε τῆς προσηγορίας, Ἰησοῦν προσειπών. Τὸ γὰρ Ἰησοῦς τοῦτο ὄνομα, οὐκ ἔστιν Ἑλληνικόν, ἀλλὰ τῇ Ἑβραίων φωνῇ οὕτω λέγε) Ἰησοῦς· ὅ ἐστιν Εἰς τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν ἑρμηνευόμενον, σωτήρ· σωτὴρ γ', ἀπὸ τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ. Εἶδες πῶς ἀνεσπέρωσε τὸν ἀκροατὴν, τά τε ἐν ζωηρείᾳ φθεγξάμενος, καὶ δι' αὐτῶν τὰ ὑπὲρ ἐλπίδα πᾶσαν ἡμῖν ἐμφύσας; καὶ γὰρ ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων τούτων πολλὴ ἡ γνῶσις προῆκ τοῖς Ἰουδαίοις [ἐκ]. ὅπερ γὰρ προσεδόκα ἐκ τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ τῶν ὀνομάτων ἐσέδραμον τύποι, ὥστε μὴ θεν πάντα καινοποιίας προσαιρεθῆναι θόρυβον. καὶ γὰρ Ἰησοῦς ὁ μετὰ Μωϋσέα εἰσαγαγὼν τὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας λέγε). Εἶδες τὸν τύπον, βλέπε καὶ τὴν ἀλήθειαν. σκόπος εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, οὐχὶ εἰς τὸν οὐρανόν· καὶ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀγαθά· σκόπος μὴ τὸ τελευτήσαι Μωϋσέα, οὐχὶ μὴ τὸ παῦσαι θανὼν τὸν νόμον· σκόπος ὡς δημαγωγὸς, οὐχὶ ὡς βασιλεύς. ἀλλ' ἵνα μὴ Ἰησοῦ ἀκούσας, οἰκῷ τὸν ὁμώνυμον πλανηθῇς, ἐπάγω· Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Δαβίδ. σκόπος ἦν οὐκ ἦν τοῦ Δαβίδ, ἀλλ' ἑτέρας φυλῆς. τίνος γὰ ἕνεκεν βίβλον αὐτοῦ γενέσεως καλῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί τοι γε οὐ τοῦτο ἔχει μόνον τὸν γένεσιν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν οἰκονομίαν; ὅτι πάσης τῆς οἰκονομίας τὸ κεφάλαιον τοῦτο, καὶ ἀρχὴ καὶ ῥίζα πάντων ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν γέγονεν. ὥσπερ οὖν βίβλον γέγραπται καὶ γῆς καλῇ Μωϋσῆς, καίτοιγε οὐ περὶ γέγραπται καὶ γῆς ἀλλ' ἢ περὶ ἀνθρώπων· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου τῶν κατορθωμάτων τὸ βιβλίον ἐκάλεσε. τὸ γὰρ ἐκπλήξεως μέσον καὶ σφαλερὰν καὶ προσδοκίαν πᾶσαν, ἀνέθεσαν γεγένηται Θεόν. τούτου γ' ἕνεκεν ἐν ἡμισφαίρῳ, τὰ μὴ τοῦτα ἄπαντα κτῆ λέγειν καὶ ἀκολουθίαν ἔπεται. Τίνος γ' ἕνεκεν οὐκ εἶπεν, γοῦ Ἀβραάμ, καὶ τότε γοῦ Δαβίδ; ἐχ, ὡς τίνες οἴονται, κάτωθεν ἀνω βυκλόμβος ἐλθεῖν. ἐπεὶ ἐποίησεν ἀνθ' ὅπερ τὸ Λουκᾶς. νῦν γ' τοιαυτίον ποιῆ. Τίνος οὖν ἕνεκεν προῆκτον Δαβὶδ ἐμνημόνευσεν; ἐν τοῖς πάντων στόμασιν ὁ αὐτεξέστιος ἐν, ἀπό τε τῆς προφανείας, ἀπό τε τῆς χρόνου. ἐ γὰρ παλαιὸν τελεβυτικὸν, ὥσπερ ὁ Ἀβραάμ. εἰ γ' ἀμφοτέροις ἐπιτρέπει λαὸν ὁ Θεός, ἀλλ' ὅμως σκόπος μὴ, ὡς παλαιὸν ἐσιγάτο, τοῦτο γ' ὡς προσφατον καὶ νέον ἐκ πάντων προφέρεται. αὐδὶ γὰρ λέγουσιν· Οὐκ ἐκ τοῦ σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ τῆς κώμης, ὅπου ἐν Δαβὶδ, ἔρχεται ὁ Χριστός; καὶ σοβεῖς αὐτὸν γὰν Ἀβραάμ, ἀλλὰ πάντες γὰν Δαβὶδ σκάλουσιν. καὶ γὰρ Δαβὶδ τὸν χρόνον, ὡς ἔφθημεν εἰπών, καὶ Δαβὶδ τὴν βασιλείαν μᾶλλον ἐν μνήμῃ πᾶσιν ἔστω ἐν. ὅτω γοῦν, καὶ ὃς ἐτίμων βασιλέας μετ' ἐκεῖνον, ὃς ἐκείνου ἀπέστησε, σκάλουσι καὶ αὐδὶ καὶ ὁ Θεός. καὶ γὰρ καὶ Ἰεζεκιὴλ, ὃς ἕτερος δὲ προφῆται λέγουσιν αὐδὶς προσγίνεσθαι Δαβὶδ καὶ μύσασθαι· καὶ ἀπὸ ἐκείνου λέγοντες τὰ τετελευτηκότος, ἀλλὰ τῶν ζηλωτῶν τὰ ἀρετῶν τὰ ἐκείνου. ὃς ὁ Θεὸς τῷ Ἐζεκία δὲ

δ. Βασ. εθ. λδ. φησιν· Ὑπερασπιῶ γὰρ τῆς πόλεως ταύτης διὰ ἐμὲ καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν παῖδά μου. καὶ τῷ γ. Βασ. ια. λδ. Σολομῶντι ἔλεγεν· Ὅτι διὰ τὸν Δαβὶδ τὸν διέρρηξε ζωντος αὐτοῦ τὴν βασιλείαν. πολλὴ γὰρ ἡ δόξα τῶν ἀνδρῶν τούτων καὶ πρὸς Θεῷ καὶ πρὸς ἀνθρώπους. διὰ τὸ βύθεως ἐκ τῶν γνωσιμωτέρων τὴν ἀρχὴν ποιῆται, καὶ τότε ὅτι (ἦν πατέρα ἀνατρέχει, πρεπτὸν ἡγεύμενος, ὅσον πρὸς

Ἰουδαίους,

χ. αἰσχυν. Ἰουδαίους, ἀνώτερον ἐν λέγειν" ἀγαγεῖν. ὅτοι γὰρ μάλιστα ἦσαν ἐν θαυμαζόμενοι, ὁ μὲν, ὡς προφήτης ἐν βασιλεύς· ὁ δ', ὡς πατριάρχης καὶ προφήτης. καὶ πόθεν δῆλον ὅτι ἐκ τοῦ Δαβὶδ ἐστί, φησιν; Εἰ γὰρ ἐξ ἀνδρὸς οὐκ ἐγέννησε, ἀλλ' ἀπὸ γυναικὸς μόνον, ἡ δ' παρθένος ἀγνοεῖται, πῶς εἰσόμεθα ὅτι τοῦ Δαβὶδ ἐκείνου ἐστί; δύο γὰρ ἐστὶ τὰ ζητούμενα·

χ. καὶ οἱ ἔχον 5 Ἰώσηφ τε ἔνεκεν ἡ μήτηρ ἀγνοεῖται, καὶ πάποτε ὁ Ἰωσὴφ, ὁ μηδεν" ζωτελῶν προσὸς τὴν γύνησιν, μνημονεύε) πρὸς αὐτῶν. δοκῇ γὰρ ἐν μὴ προσήκον εἶ), ἐν ὁ δ' ἀνδρός. ποῖον οὖν προτερον ἀναγκαῖον εἰπεῖν; πῶς οὐκ τοῦ Δαβὶδ ἡ παρθένος. πῶς οὖν εἰσόμεθα ὅτι οὐκ τοῦ Δαβίδ; ἄκουσον τοῦ Θεοῦ λέγοντος τὰ Γαβριὴλ ἀπελθὼν προὸς τὴν παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου ἐν πατριᾶς Δαβίδ. Τί τοίνυν βούλει τοῦτο" σαφέστερον, ὅταν μὴ ἀκούσῃς, ὅτι ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ ἦν ἡ παρθένος; ὅθεν δῆλον, ὅτι καὶ ὁ Ἰωσὴφ ἐκ θεν ἦν. καὶ γὰρ νόμος ἦν, ὁ κελεύων μὴ ἐξεῖναι γαμεῖν ἀλλοθεν, ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς φυλῆς. καὶ ὁ πατριάρχης ὁ Ἰακὼβ ἀπὸ τῆς Ἰούδα φυλῆς ἠναγκάσθαι αὐτὸν προσῦλεγεν, οὕτω λέγων· Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, οὐδὲ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ, ᾧ ἀπόκειται καὶ" αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. ἡ γὰρ προφητεία αὕτη, ὅτι μὴ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα γέγονε δηλοῖ· ὅτι ὁ καὶ τοῦ ἡγούμενος Δαβίδ, ἐκεῖθεν. ἆρ οὖν τῇ φυλῇ Ἰούδα ἦν ἡγούμενος ἓν μόνον ὁ τοῦ Δαβίδ; ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἕτερα· καὶ ζωπύρησε τῆς μὴ φυλῆς ἐξ) τοῦ Ἰούδα, ἐκ ἐπὶ ὁ καὶ ἡγούμενος Δαβίδ. ἀλλ' ἵνα μὴ τοῦτο λέγῃς, ἀνέλεσε σε τὸν ὁμώνυμον ζωτῶν ὁ εὐαγγελιστής, εἰπών· ὅτι καὶ ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς τοῦ Δαβίδ. Εἰ δ' καὶ ἐπερώτων ἔστο βούλει μαθεῖν, εὑρήσεις ἀπορήσαντα ἀποδείξεως. ἐ γὰρ δὴ μόνον ἀπὸ φυλῆς ἐκ ἐξ- 20 τοῦ ἑτέρας, ἀλλ' οὐδὲ ἀπὸ πατριᾶς ἑτέρας, τοῦτ' ἔστι συγγενείας, γαμεῖ. ὥστε καὶ τῇ προφήτῃ ἐ ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ ἁρμόσασθαι, ἔσπευδε ἐ εἰρημένον· εἰ γὰρ ἐξ οἴκου Δαβὶδ καὶ πατριᾶς τοῦ ὁ Ἰωσὴφ, ἐκ ἐν ἀλλοθεν ἔλαβε τὴν γυναῖκα, ἢ ὅθεν καὶ αὐτὸς τοῦ. Τί οὖν εἰ προφέρει νόμον, φησίν; ἀλλὰ δεῖ τοῦτο προλαβὼν ἐμῦρτύρησεν, ὅτι δίκαιος τοῦ ὁ Ἰωσὴφ, ἵνα μὴ τοῦτο λέγῃ· ἀλλὰ μα- 25 χ. εἰδῆς. ἀλ. ἴδῃς, χε. φιλόσοφος

χόμενος αὐτὴν τὴν ἀρετὴν, καὶ φησίν" Εἰδῆς, ὅτι οὐκ ἐν τῷ προφέρει νόμον. ὁ γὰρ ὅτω" φιλόσοφος καὶ παθῶν ἐκτὸς, ὡς μηδὲ ὑποψίας ἀναγκαζούσης βουληθεῖσαν ἐπιχειρῆσαι καλέσαι τὴν παρθένον, πῶς ἐν ἐπὶ τῷ προφέρει νόμον; ὁ γὰρ νόμον φιλοσοφήσας (καὶ γὰρ ἐ ἀφιέναι, καὶ λύθρα ἀφιέναι, ὑπὲρ νόμον φιλοσοφοῦντος τοῦ) πῶς ἐν" προφέρει νόμον ἐ προσῆκε, καὶ ζωῦτα οὐδὲ μιᾶς ἀναγκαζούσης αἰτίας; ἀλλ' ὅτι μὴ ἐκ τῆς ἡμέρας τῆς χε. προφέρει νόμον

30 Δαβὶδ τοῦ ἡ παρθένος, ἐκ τούτων δῆλον. Τίνος γ' ἕνεκεν αὐτὴν οὐκ ἐγέννησεν, ἀλλὰ τὸν Ἰωσὴφ, ἀναγκαῖον εἰπεῖν. Τίνος οὖν ἕνεκεν; οὐκ τοῦ νόμος προὸς Ἰουδαίους ἠναγκάζετο γαμεῖν ἀγαπερέπειν ἐκ προσοιμίων, καὶ τὴν κόρην ἡμῶν γνωείσῃ, ἀφ' τούτου οὐκ προσῆκεν γόνοις αὐτῆς σιγήσας, τὸν Ἰωσὴφ ἐγάμησεν. Εἶτε γὰρ ὅτι τῆς παρθένου τοῦτο ἐποίησεν, ἔδοξεν ἀν κρυπτομένῃ· Εἴτε Ἰωσὴφ ἐσίγησεν, οὐκ ἂν ἐγνωρίσθη τῆς παρθένου τοῖς προσήκουσι. ἵν' οὖν μάθωμεν τὴν Μαρίαν, τίς τοῦ, καὶ πόθεν, καὶ τὰ τῶν νόμων ἀκίνητα μείνῃ, τὸν μνηστῆρα [αὐτῆς] ἐγάμησε, ἐ ἔδειξεν ὄντα ἐκ τῆς οἰκίας Δαβίδ. τούτου γὰρ ἀποδειχθέντος, καίπερ ζωποδείκτου, ὃ καὶ τὴν παρθένον ἐκεῖθεν ἦν), δῆλον τὸ ὑπὲρ δίκαιον τοῦτον, καθάπερ ἔφθημεν εἰπών, μὴ λύσασθαι ἑτέρωθεν" ἀγαγέσθαι γυναῖκα. ἔστι γ' καὶ ἕτερον λόγον εἰπεῖν μυστικώτερον, δι' ὃν ἐσιγήθησαν ἐ τῆς παρθένου προγονοί· ὅπερ οὐκ βύσασθαι νῦν ἐκκαλύψαι δῆλον τὸ πολλαχοῦ ἦν) τὰ εἰρημένα.

ΗΘΙΚΟΝ

Διόπερ ἐνταῦθα σήσαντες ὑπὲρ τὴν ζητημάτων λόγων, κατίδωμεν τίνες μὴ ἀκριβείας τὰ ἐκκαλυφθέντα ἡμῖν· οἷον, δῆλον τὸ Δαβὶδ ἐμνήσθη προφήτου· δῆλον τὸ βιβλίον, γνώσεως ἐκάλεσε βιβλίον· δῆλον εἶπεν Ἰησοῦ Χριστοῦ· πῶς ἡ γένησις κοινή, καὶ ἡ κοίμησις· πόθεν ὅτι ἡ Μαρία ἐκ τοῦ Δαβὶδ ἦσαν ἐδείκνυτο· καὶ Τίνος ἕνεκεν ὁ Ἰωσὴφ ἐγαμεῖτο

σιγηθέντων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιγηθέντων τ̃ ἐκείνης προγόνων. ἀν̃ μ̀ γὰρ φυλάξητε ταῦτα, προθυμοτέρους ἡμᾶς ἢ πρὸς τὰ μέλλοντα ἐργάσεσθε· ἂν δ' ἀποβύσητε ἢ ἐκβάλητε αὐτὰ τ̃ ψυχῆς, ἢ πρὸς τὰ λοιπὰ ἀκμηρότερον διακείσομεθα. ὁδὲ γὰρ γῆς τὰ πρότερα διαφθειρόμενα σπέρματα, ἕλκει ἀν̃ ὁ μὴ μελήσας γεωργός. δὴ καὶ ταῦτα τρέφειν. ἀπὸ γὰρ τ̃ τοιαύτα μεγάλη τῇ ψυχῇ ἢ σωτήριον ἐγκίνει) ἀγαθόν. ὲ γὰρ καὶ τ̃ Θεῷ δωσόμεθα χάριτας ταῦτα φεύγοντες, καὶ ὕβρεων ἢ αἰσχρολογίας ἢ λοιδορίων τὰ στόματα καθαρὰ ἔσαι, πνευματικὰ μελετῶντα ῥήματα· ἢ δαίμοσιν ἐσόμεθα φοβεροὶ, καθοπλίζοντες ἡμῶν τ̃ γλῶτταν τοιούτοις ῥήμασι· ἢ τ̃ Θεοῦ πολὺ μᾶλλον ὀφόμεθα μᾶλλον, ἢ δραστικώτερον ἡμῖν ἐργάσηται [μᾶλλον] τ̃ ὄμμα. καὶ γὰρ ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ στόμα, ἢ ἀκοὴ δι' τοῦτο ἡμῖν ἐνέφυκεν, ἵνα αὐτῷ πρὸς τὰ δουλεύῃ· ἵνα τὰ αὐτ' φθεγξώμεθα· ἵνα τὰ αὐτ' ἀκούσ προσέχωμεν· ἵνα ἀλλήλοις αὐτῷ ὑμνῳ" διηνεκεῖς· ἵνα βυθισίας ἀναπέμπωμεν, ἢ δι' τούτων τ̃ ζωοποιὸς ἑαυτῷ" ἐκκαθάρωμεν. ὥσπερ γὰρ σῶμα ἀέρος ἀπολαῦσον καθαροῦ ὑγιεινότερον ἔσαι· οὕτω ἢ ψυχὴ φιλοσοφωτέρας τοιαύτας" ἀντεφορμήν μελέτας. ὐχ ὁρᾷς ἢ τοῦ τ̃ σώματος ὀφθαλμοὺς, ὅταν μ̀ ἐν καπνῷ διατρίβωσι, δι' πολὺ δακρύοντας· ὅταν ἢ ἐν ἀέρι λεπτῷ ἢ λειμῶνι ὲ πηγαῖς ἢ τοιούτοις, ὀξυτέρους τε γινομένους καὶ ὑγιεστέρους; τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμός. δὴ μ̀ γὰρ ἐν τῷ λειμῶνι τ̃ πνευματικ̃ βόσκηται λογίων, καθαρὸς ἔσαι καὶ διαυγὴς καὶ ὀξυδερκ̃· δὴ ἢ εἰς τὸν καπνὸν τ̃ βιωτικ̃ ἀπίῃ πραγμάτων, δακρύσει) μυρία καὶ κλαύσεται, καὶ νῦν, καὶ τότε. καὶ γὰρ καπνῷ ἔοικε τὰ δι' ὅλου φαίνεσθαι πράγματα. δι' τοῦτο καὶ" ὁ ἐλεγμ· Ἐξέλειπον ὡσεὶ καπνὸς οἱ μέρες μου. ἀλλ' ἐκεῖνος μ̀ πρὸς ὃ ὀλιγοχρόνιον ἰδὼν καὶ ἀνυπόστατον· ἐγὼ ἢ οὐκ εἰς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς ὃ" παρακλῶδες εἰσῆλθον ἀν̃ δεῖν ἐκλαμβάνειν τὰ εἰρημένα. οὐδὲν γὰρ οὕτω λυπῇ ψυχὴς ὀφθαλμὸν καὶ θολεῖ, ὡς ὁ τ̃ βιωτικ̃ φροντίδων ὄχλος, καὶ ὁ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐσμός. ταῦτα γὰρ τ̃ καπνοῦ τοῦτο τὰ ξύλα. καὶ καθάπερ τὸ πῦρ, ὅταν ὑγρᾶς καὶ ἀβρόχου τινὸς ἐπιληφθῇ ὕλης, πολὺν ἀνάγκη (ν) καπνόν· οὕτω καὶ ἡ ἐπιθυμία ἡ σφοδρὰ αὕτη καὶ φλογώδης, ὅταν ὑγρᾶς τινος καὶ ἀμαλεύμονος ἐπιληφθῇ) ψυχῆς, πολὺν ἢ αὐτὴ τίκτει τὸν καπνόν. δι' τοῦτο χρεία τ̃ δρόσου τ̃ πνεύματος καὶ τῆς αὔρας ἐκείνης, ἵνα τὸ πῦρ σβέσῃ, καὶ τ̃ καπνὸν ἀφανίσῃ, καὶ πλείονα ποιήσῃ ἡμῖν τ̃ λογισμόν. οὐ γὰρ ὅσον, οὐκ ἔστι τοσούτοις βαρυνόμενον κακοῖς πρὸς (ν) θεωρὸν ἀναπτῆναι, ἀλλ' ἀγαπητὸν βιάζωνος ἡμᾶς ὄντας, δυνηθῆναι ταύτῃ τεμεῖν τ̃ ὁδόν· μᾶλλον ἢ οὐδὲ ἅπαξ δυνατὸν, ἀν̃ μὴ τ̃ πνεύματος λάβωμεν τ̃ πτερόν. εἰ τοίνυν ἢ κούφης ἡμῖν ἀφυΐας ἢ πνευματικῆς χάριτος δεῖ, ἵνα ἀναβῶμεν εἰς τ̃ ὕψος ἐκεῖνο, ὅταν μηδὲν τούτων, ἀλλὰ ὲ τοὐναντία πτῶτα ἐφελκώμεθα, ἢ βάρεος σαθμικοῦ, πῶς δυνησόμεθα ἀναπτῆναι, τοσούτῳ βαρεῖ καθελκόμενοι; ἢ γὰρ εἴ τις ὥσπερ ἐν δικαίοις ζυγοῖς τοὺς" λόγους ἡμῶν ζήσας ὑπεχείρησεν, ἐν μετρίοις ζυγάσαντας βιωτικ̃ λόγων μόλις ἂν ἡσει δηναρίοις ἑκατὸν ῥημάτων πνευματικ̃· μᾶλλον ἢ οὐδὲ ὀκτὼ δέκα. ἆρ' οὖν οὐκ ἀσχημόν ὲ γέλωτος ἔργατος, οἰκέτην μ̀ ἔχοντας, τὰ πλείονα εἰς τὰ ἀναγκαῖα χεῖρα αὐτῷ προσάγματα· σῶμα ἢ κεκτημένους, μηδὲ οἰκέτῃ ὁμοίως προσφέρεσθαι τῷ μέλει τῷ ἡμετέρῳ, ἀλλ' ἀδιαφόρως εἰς ἄνεσιν ἢ πρέλκοντα προσάγματα; ἢ εἶδε εἰς πρέλκοντα μόνον νῦν ἢ εἰς σαντία ἢ βλαβερὰ, ἢ εἰς οὐδὲν ἡμῖν χρήσιμα. εἰ γὰρ ἐπ' ἡμῖν χρήσιμα, ἃ ἐφελκόμεθα, ἢ τῷ Θεῷ πάντως φίλα ἐσ τὰ λεγόμενα. νυνὶ ἢ ἅπερ ἀν̃ ὁ διάβολος ὑποβάλλῃ, πάντα φθεγγόμεθα, νῦν μ̀ γελῶντες, νῦν ἢ ἀσελγῆ λέγοντες· νῦν μὲν καταρώμενοι ἢ ὑβρίζοντες, νῦν ἢ ὀμνύοντες ἢ ψευδόμενοι ὲ διορχούμενοι· ἢ νῦν μ̀ ἀποδυσπετοῦντες, νῦν ἢ βασκαίνοντες, ἢ χαλεπώτερον λυπροῦντες πλέον, τὰ μηδὲν πρὸς ἡμᾶς πάντα εἰς μέσον φέροντες. τίς γὰρ ὑμῶν, εἴπε μοι, τ̃ σκευῶν ἐγκότων, ψαλμὸν ἕνα ἀπαγγείλας εἶπεν δυνάμει· ἀν̃, ἢ ἄλλο τι μέρος τῶν θείων γραφῶν; οὐκ ἔστιν οὐδείς. ἢ δ' τοῦτο μόνον

ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὄχι δὲ δεινόν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τὰ πνευματικὰ ἀναπεπλωκότες ὦτα, πρὸς τὰ σατανικὰ πυ-
κρ. -ρύσης κρ. -λεῖδου ρὸς ἐστε σφοδρότεροι. καὶ γὰρ εἰ βληθείη τις ὑμᾶς ᾠδὰς ᾄδεσθαι Διαβολικὰς, καὶ πορνικὰ καὶ κατακεκλασμένα μέλη, πολλοὶ ἂν ῥήσει μὴ ἀκριβείας ταῦτα εἰδότας, καὶ μὴ πολλῆς αὐτὰ ἀπαγγέλοντας τῆς ἡδονῆς. ἀλλὰ τίς ἡ ἀπολογία τῶν ἐγκλημάτων; οὐκ εἰμί,
κρ. -σι ται φησι, τῶν μοναχῶν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ἔχω καὶ παιδία, καὶ οἰκίας ὀφείλω μέλειν. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ πρὸ τῶν ἐλυμήνατο, ὅτι ἐκείνοις μόνοις νομίζετε προσήκειν τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων γραφῶν, πολλῷ πλέον ὑμεῖς ἐκείνων ὑμεῖς δεόμενοι. τοῖς γὰρ ἐν μέσῳ τρεφομένοις, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τραύματα δεχομένοις, τούτοις μάλιστα δεῖ φαρμάκων. ὥστε τὸ μὴ ἀναγινώσκειν, πολλῷ χεῖρον δὲ καὶ πλεῖστον εἰς ὃ πρᾶγμα νομίζειν. ταῦτα γὰρ σατανικῆς μηχάνης ῥήματα. οὐκ ἀκούετε Παύλου λέγοντος· ὅτι πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν ταῦτα πάντα ἐγράφη; σὺ δὲ μὲ βιάγγελιον δέξασθαι δεῖ, χερσὶν ἀΐπποις οὐκ ἂν ἔλαιον τοῦτο ποιήσας· καὶ ἔνδον ἐγκείμενα οὐχ ἡγῇ σφόδρα" ἀναγκαῖον εἶ; διὰ τοῦτο πάντα ἄνω καὶ κάτω γένηται.
κρ. -κρίσε κρ. ἐκπρεπῶς εἰ γὰρ βάλει μαθεῖν ὅσον τῶν γραφῶν ὁ κέρδος, ἐξέτασον σεαυτὸν, πῶς μὲ γίνῃ ψαλμῳδὸς ἀκούων, πῶς ἢ σατανικῆς ᾠδῆς· καὶ πῶς ἀλλοκότου ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκροατείων, καὶ πῶς ἐν θεάτρῳ καθήμενος· καὶ ὅλως πολὺ ὁ μέσον ταύτης κἀκείνης τὴν ψυχῆς, κἂν τοιαῦτα μιᾶς ὕσης. διὰ τοῦτο Παῦλος ἐλέγχει φθείρουσιν ἤθη χρησθ' ὁμιλίαι κακαί. πρὸς δὲ τοῦτο συνεχῶν ἡμῖν δεῖ τῶν ἀπὸ τοῦ πνεύματος ἐπῳδῶν. ὁ γὰρ τοῦτό ἐστιν, ᾧ τῶν ἀλόγων πλεονεκτούμεθα, ὡς τῶν τε ἄλλων ἕνεκεν καὶ σφόδρα αὐτῶν ἐλαττούμεθα. τοῦτό ἐστι θεῖον ψυχῆς, τοῦτο κόσμος, τοῦτο ἀσφάλεια· ὥσπερ οὖν ὃ μὴ ἀκούειν, λιμὸς καὶ φθορά. Δώσω γάρ, φησιν, αὐλῆς οὐ λιμὸν ἄρτου, οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκούσαι λόγον Κυρίου. τί γὰρ οἴει ἂν ἂν ἀθλιώτερον, ὅταν ὥσπερ ὁ Θεὸς ἐν ταῖς Αμ. η. ια.
κολάσεως ἀπειλῇ, τοῦτο αὐθαιμάτως σὺ κεῖ τῆς σαυτοῦ κεφαλῆς ἕλκης τὸ κακὸν, λιμὸν πίνα χαλεπὸν ἐπεισάγων τῇ ψυχῇ, καὶ" πόθεν αὐτὴν ἀσθενεστέραν ποιῶν; ἀπὸ γὰρ λόγων καὶ φθείρεσθαι καὶ σώζεσθαι πέφυκε. καὶ γὰρ εἰς ὀργὴν τοῦτο αὐτὴν ἐξάγει, καὶ θραύνει τὸ αὐτὸ τοῦτο πάλιν· καὶ πρὸς ἐπιθυμίαν ἄξει ῥῆμα αἰσχρὸν, καὶ εἰς σωφροσύνην ἤγαγε λόγος σεμνότητος γέμων. εἰ δὲ λόγος" ἁπλῶς τοσαύτην ἔχει τὴν ἰσχύν, πῶς τῶν γραφῶν καταφρονεῖς, εἰπέ μοι; εἰ γὰρ τῶν ἐκείνοις τοσαῦτα διώκατο, πολλῷ μᾶλλον ὅταν μὲ πνεύματος ὦσιν αἱ τῶν ἐκείνων. καὶ γὰρ πυρὸς μᾶλλον τὴν πεπωρωμένην μαλάττει ψυχὴν, καὶ πρὸς ἅπαντα ἐπιτηδείαν κατασκευάζει τὰ καλὰ λόγος ἀπὸ τῶν θείων ἐπηχούμενος γραφῶν. οὕτω καὶ Κορινθίοις πεφυσιωμένοις λαοῖς ὁ Παῦλος ἐν φλεγμαίνουσι, κατέσχεν καὶ ἐπιεικεστέρους ἐποίησε. καὶ γὰρ ἐφ' οἷς αἰσχύνεσθαι ἔδει καὶ ἐγκαλύπτεσθαι, ἐπὶ τούτοις μέγα ἐφρόνουν. ἀλλ' ἐπεὶ τὴν ἐπιστολὴν ἐδέξαντο, ἄκυρον αὐτῶν τὴν μεταβολὴν, ἣν αὐτὸς ὁ διδάσκαλος αὐλῆς ἐμαρτύρησεν, οὕτω λέγων· Αὐτὸ γὰρ τοῦτο ἐν ὑμῖν κατεργάσατο πόσην ὑμᾶς, πόσιν "Εἰργάσατο ἐν ὑμῖν κατορθώσεν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. οὕτω καὶ οἰκέτας, καὶ παῖδας, καὶ γυναῖκας καὶ φίλους" ῥυθμίζομεν, καὶ σὺν ἐχθροῖς φίλους" ποιοῦμεν· οὕτω καὶ ⓐ μεγάλοι ἄνδρες [καὶ] τῷ Θεῷ φίλοι * βέλτιστοι ἐγίνοντο. καὶ γὰρ ὁ Δαυὶδ μὲ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν λόγων ἀπήλαυσε, τότε εἰς τὴν καλλίστην ἐκείνην ἦλθε μετανοίαν· καὶ ⓐ ἀπόστολοι οὕτω γεγόνασιν ὅπερ γεγόνασι, καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐπεσπάσαντο. καὶ τί ὁ κέρδος, φησίν, ὅταν ἀκούσῃ τις, καὶ μὴ ποιῇ τὰ λεγόμενα; ὀλίγον μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως ἔσται ὁ κέρδος. καὶ γὰρ καταγνώσεται ἑαυτὸν καὶ στενάξει, καὶ ἥξει ποτὲ καὶ ὅτι τὸ ποιῆσαι τὰ λεγόμενα· ὁ δὲ μηδ' ὅτι ἡμάρτηκε εἰδώς, πότε ἀποφύσεται τὸ πλημμελεῖν; πότε καταγνώσεται ἑαυτοῦ; μὴ τοίνυν καταφρονῶμεν τῆς ἀκροάσεως τῶν θείων γραφῶν. σατανικῆς γὰρ ταῦτα μανίας, σοφὰ ἀφιείσης ⓐ ἀποστόλους ἰδεῖν, ἵνα μὴ τὸν πλοῦτον κερδάνωμεν. διὰ τοῦτο ἄρα ἐστὶ καὶ φησι τὴν ἀκρόασιν τῶν θείων νόμων, ἵνα μὴ τὴν πρᾶξιν ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως ἴῃ ἢ προσδοκωμένην ἡμῖν. εἰδότες τοίνυν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν πονηρὰν ταύτην αὐτῶν τέχνην, πόθεν ἐαυτοὺς " ἀποτειχίζωμεν· ἵνα τοῖς ὅπλοις ἀποτει-
τούτοις θωρακώμεθα, ἀζώστους καὶ ὑποδήτους ἀλλήλους ἀπολίπωμεν, καὶ τὴν ἐκείνου βάλωμεν κεφαλήν, καὶ ζωμεν·
ὅπως λαμπρότερα τὰ νικητήρια ἀναδησάμενοι, τῷ μηδὲν πώποτε πεπονθότι ἀγαθῷ, χαίρωμεν καὶ
φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν. 5

Ομιλ. γ. ΒΙΒΛΟΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

Ἰδοὺ πεῖνα διαλεξις, καὶ τὰ ἐν προοιμίοις οὐδέπω διελυσάμεθα. Οὐκ 10
ἄρα ματαίως ἔλεγεν, ὅτι πολὺ τὸ βάθος ἔχει τῶν νοημάτων τούτων ἡ
φύσις. Φέρε δὴ τὰ λειπόμενα σήμερον εἴπωμεν. τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ
ζητούμενον νυνί; τίνος ἕνεκεν ὁ Ἰωσὴφ ἠμνεαλογεῖται, οὐδὲν προεὶς τῶν
γάμων Ζωοτελῶν. καὶ μίαν μὲν αἰτίαν εἰρήκαμεν ἤδη· ἀναγκαῖον δὲ
καὶ τὴν ἑτέραν εἰπεῖν τὴν μυστικωτέραν καὶ ἀπορρητοτέραν ἐκείνης. 15
Τίς οὖν ἐστιν αὕτη; ὅτι ἐβούλετο τοῖς Ἰουδαίοις δῆλον" ποιῆσαι τὸν τῶν ὠδίνων καιρὸν, ὅτι γ. τ. ὠδ.
ὠδίνων κ.
οὐκ ἀπὸ παρθένου γεγένηται ὁ Χριστός. Ἀλλὰ μὴ θορυβεῖσθε προεὶς τὸ παράδοξον τοῦ λεγομένου.
Οὐδὲ γὰρ ἐμὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ πατέρων ἡμετέρων θαυμαστῶν καὶ θεσπεσίων ἀνδρῶν. Εἰ γὰρ
πολλὰ ζωεσκίασεν ἡ ἁγία γραφὴ, μὴ ἀθέτει σεαυτὸν, καὶ οὐδὲ τοῖς πατράσιν ἰσότιμα πάσχουσα φῶς ἡμῖν ἐξεκάλυψε, τί θαυμάζεις εἰ καὶ τοῦτο ζωεσκίασε τέ- 20
ως, θαυμαστὸν καὶ μέγα οἰκονομοῦσα; ποῖον θαυμαστόν, φησι; τὸ δικαιωθῆναι τὴν παρθένον,
καὶ ὑποψίας ἀπαλλαγῆναι πονηρᾶς. Εἰ γὰρ τοῦτο ἐξ ἀρχῆς τοῖς Ἰουδαίοις γέγονε κατά-
δηλον, " καὶ καταλυθῆναι τὴν παρθένον, κακουργοῦντες ὡς λεγομένῳ, καὶ μοιχείας αὐτὴν καὶ
ἐκρινον ἄν. Εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὧν πολλάκις καὶ ὑποδείγματα εἶχεν ἐν τῇ παλαιᾷ,
φανερῶς ἰουδαΐζουσιν (καὶ γὰρ ὅπου δαίμονας ἐξέβαλε, δαιμονᾶντα ἐκάλουν, καὶ ὅπου ἐν 25
σαββάτῳ ἐθεράπευσεν, δυσσέβειαν εἶναι ἐνόμιζον, καίτοιγε πολλάκις καὶ πρότερον ἐλύθη τὸ
σάββατον) τί οὐκ ἂν εἶπον τότε λεγόντες; καὶ γὰρ εἶχον πρόφασιν τὸν περὶ τότε ζωογο-
νούμενον αὐτοῖς καιρὸν, οὐδέποτέ τι τοιοῦτον ἐνεγκόντα. Εἰ γὰρ μὴ τοσαῦτα σημεῖα ἐπὶ
αὐτὸν τὸν Ἰωσὴφ ἐκάλουν [γάρ,] πῶς ἂν περὶ τῶν σημείων ἐπίστευσαν ὅτι [οὐ] ἐκ παρθένου
ἦν; δικαίως δὴ τοῦτο ἠμνεαλογεῖται, καὶ μνηστευθεὶς τὴν παρθένον. ὅπου γὰρ ὁ Ἰωσὴφ, καὶ δίκαιος 30
ὢν καὶ θαυμαστὸς ἀνὴρ, πολλῶν ἐδεήθη ὥστε δέξασθαι τὸ γεγονὸς μόνον, καὶ ἀγγέλου, καὶ τῆς ἄνωθεν ὀπτασίας, καὶ τῆς ἀπὸ τῶν προφητῶν μαρτυρίας, πῶς ἂν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ σκαιοὶ ὄντες
καὶ διεφθαρμένοι, καὶ πολεμίως οὕτω πρὸς αὐτὸν ἔχοντες, τοιαύτην ἂν προσεδέξαντο τὴν ὑπόνοιαν; σφόδρα γὰρ αὐτοῖς ἔμελλε θορυβῆσαι τὸ ξένον καὶ καινὸν, καὶ τὸ μηδέποτέ τι τοιοῦτον μηδεμιᾶς ἀκοῆς προδεδεγμένοις, ὅπου τῶν προγόνων συμβεβηκός. ὁ μὲν γὰρ ἄπαξ πειαθεὶς ὅτι τοῦ Θεοῦ 35
ἐστὶν, " οὐδὲ περὶ τούτου λοιπὸν ἀμφισβητεῖν εἶχεν· οἱ δὲ καὶ πλανώμενον καὶ δυσσεβοῦντα αὐτὸν εἰ νομίζουσι, πῶς οὐκ ἂν ἀπὸ τούτου καὶ ἐσκωμμάλιζον μειζόνως, καὶ πρὸς ἐκείνῳ ὠδηγήθη τὴν ὑπόνοιαν; δικαίως τοῦτο οὐδὲ ὁ ἀπόστολος προσέθηκε τὴν ἀρχὴν διὰ τοῦτο λέγουσιν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς ἀναστάσεως πολλὰ διαλέγεται καὶ πολλάκις, ὅπου δὲ τούτης ὑποδείγματα ἰδεῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, εἰ καὶ μὴ τοιαῦτα. ὅτι δὲ ἐκ παρθένου γέγονεν, ὃ συν- 40
εχῶς λέγουσιν· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὴ ἡ μήτηρ ἀξιοπιστεῖν τοῦτο ἐτόλμησεν. ὅσα γοῦν καὶ πρὸς αὐ-
τὸν εἶπεν ἡ παρθένος, ἰδοὺ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ σου ἐζητοῦμέν σε. Εἰ γὰρ τοῦτο ὑποπτευθὲν, Δικ. β. μη.
οὐδ' ἂν τῷ Δαβὶδ λοιπὸν ὁμολογηθῆναι ἂν υἱός· τούτου δὲ μὴ νομισθέντος, πολλὰ ἂν ἐπέζευξε καὶ ἕτε-
ρα κακά. Διὸ τοῦτο οὐδὲ ὁ ἀγγελος πᾶσι ταῦτα λέγουσιν· ἀλλὰ τῇ Μαρίᾳ μόνῃ καὶ
πρὸς

τῶν Ιωσὴφ διεσάφησαν· τοῖς δὲ ποιμέσιν διαπελιζόμενοι τὸ γεγονὸς μνημόνευμα, οὐκέτι τοῦτο προσέθηκαν. Τίνος δὲ ἕνεκεν μνησθεὶς τοῦ Ἀβραὰμ, καὶ εἶπεν, ὅτι

γ. καὶ ὁ μνημονεύσας τῆς σ. διαθήκης αὐτοῦ.

2 Ἐγέννησε Ⓦ Ισαὰκ, ὁ δὲ Ισαὰκ Ⓦ Ιακὼβ, Οὐκ ἐμνημόνευσε τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν· ὅτε δὲ εἰς Ⓦ Ιακὼβ ἦλθε, καὶ τοῦ Ιούδα καὶ τῶν ἀδελφῶν τοῦ τόπου μέμνηται; τινές μὲν οὖν φασι, διὰ τὸ δύσκριτον τοῦ Ησαῦ, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρεσβυτέρων. ἐγὼ δὲ οὐκ ἂν τοῦτο φαίην. Εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, πῶς μικρὸν ὕστερον τοιούτων μέμνηται; ἀπὸ γὰρ τῶν ἐναντίων ἐνταῦθα ἡ δόξα αὐτοῦ φαίνεται, οὐκ ἀπὸ τοῦ μεγάλους ἔχειν προγόνους, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ μικροὺς καὶ ὑπέλαβε. τῶν γὰρ ὑψηλῶν δόξα πολλὴ, τὸ δυνηθῆναι ταπεινωθῆναι σφόδρα. τίνος οὖν ἕνεκεν οὐκ ἐμνημόνευσεν; ὅτι οὐδὲν εἶχον ἐνδοξοτέρους τοὺς τῶν Ισμαηλιτῶν λαούς, Σαρακηνοὶ καὶ Ισμαηλῖται καὶ Ἀγαρηνοὶ, καὶ ὅσοι γεγόνασιν ἐκ τῶν προγόνων ἐκείνων. διὰ δὴ τοῦτο ἐκείνους μὲν ἐσίγησεν, ἐπέσχεται δὲ τοὺς αὐτοῦ προγόνους, καὶ ὁ δῆμος τοῦ Ιουδαϊκοῦ. διό φησιν· Ιακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ιούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

γ. Ἀγαρηνοὶ,

Ἐνταῦθα γὰρ τὸ τῶν Ιουδαίων λοιπὸν χαρακτηρίζεται λαός.

3 Ιούδας δὲ ἐγέννησε Ⓦ Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θαμάρ.

* παλαιᾶς ἢ τοῦτο.

Τί ποιεῖς, ὦ ἄνθρωπε, ἱστορίας ἡμᾶς ἀναμιμνήσκων * ἀδόξου μίξιν ἐχούσης; καὶ τί τοῦτο, φησίν; Εἰ μὲν γὰρ ἀνθρώπου καταλέγομεν λαὸς ψιλοῦ, εἰκότως ἂν ταῦτά τις ἐσίγησεν· εἰ δὲ Θεοῦ σαρκωθέντος, οὐ μόνον οὐ σιγᾶν, ἀλλὰ καὶ ἐκπομπεύειν αὐτὰ χρὴ, δεικνύοντας αὐτοῦ τὴν κηδεμονίαν καὶ τὴν δύναμιν. διὰ γὰρ τοῦτο ἦλθεν, οὐχ ἵνα φύγῃ τὰ ὀνείδη τὰ ἡμέτερα, ἀλλ' ἵνα αὐτὰ ἀνέλῃ. ὥσπερ οὖν οὐκ ὄκνησε ἀπεθανεῖν, ἀλλ' ὄκνησε καὶ ἐσταυρώθη, μᾶλλον θαυμάζεται), καίτοι ἐπονείδιστον τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ὅσῳ ἐπονείδιστον τὸ πρᾶγμα, τοσούτῳ φιλανθρωπίαν αὐτοῦ δείκνυσιν· οὕτω καὶ ὅτι τῆς γεννήσεως ἦν εἰπεῖν, οὐκ ὄκνησε σάρκα ἀνέλαβε καὶ ἀνθρωπος ἐγένετο, θαυμάζειν αὐτὸν δίκαιον μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ τοιούτους συγγενεῖς κατηξίωσεν ἔχειν, οὐδαμοῦ καὶ ἡμέτερα ἐπαισχυνόμενος κακά. καὶ τοῦτο δὲ αὐτῶν τῆς γεννήσεως ἐκήρυττε τῶν προφητῶν, ὅτι οὐδὲν ἐπαισχύνεται τῶν ἡμετέρων, παιδεύων καὶ ἡμᾶς διὰ τούτων μηδέποτε ἐγκαλύπτεσθαι ὅτι τὴν τῶν προγόνων κακίαν, ἀλλ' ἓν μόνον ζητεῖν, τὴν ἀρετήν. ὁ γὰρ τοιοῦτος, κἂν ἀλλόφυλον ἔχῃ πρόγονον, κἂν πεπορνευμένην μητέρα, κἂν οποιῶν ἕτερον ὄντα, οὐδὲν προβλαβήσεται δυνήσεται. Εἰ γὰρ αὐτὸν Ⓦ πόρνου μεταλαβόντα οὐδὲν ὁ πρότερος αἰσχύνει βίος, πολλῷ μᾶλλον τὴν ἐκ πόρνης καὶ μοιχαλίδος ἀπαίρετον ὄντα, οὐδὲν ἡ τῶν προγόνων κακία καταισχύνη δυνήσεται. οὐχ ἡμᾶς δὲ μόνον ταῦτα παιδεύων ἐποίει· ἀλλὰ δὲ Ιουδαίων κατασκέλλων τὸ φύσημα. ὅτι γὰρ τῆς κενοδοξίας ἀπηλλαγμένοι ἀρετῆς ἀμελοῦντες ὄκνησι Ⓦ Ἀβραὰμ ἄνω καὶ κάτω προφέρειν, νομίζοντες ἔχειν ἀπολογίαν, τὴν τῶν προγόνων ἀρετὴν, δείκνυσιν ἐξ αὐτῶν τῶν προσωπείων, ὅτι οὐκ ὀφείλομεν τούτοις αὐχεῖν δεῖ, ἀλλ' ὅτι τοῖς οἰκείοις κατορθώμασι. μὴ τοῦτο δὲ ἕτερον κατασκευάζει, ὃ δείξας πανταχοῦ ἐνδοξοτέρους ἁμαρτήμασιν ὄντας, δὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. ὁ γοῦν πατριάρχης αὐτῶν καὶ ὁμώνυμος, μικρὸν φαίνεται ἡμαρτηκώς. δὲ γὰρ ἐφέσηκεν ἡ Θαμὰρ κατηφεύσασα αὐτοῦ τὴν πορνείαν. καὶ ὁ Δαβὶδ ὁ ἀπὸ τῆς πορνευθείσης γυναικὸς Ⓦ Σολομῶνα ἐκτίσατο. Εἰ δὲ ἀπὸ τῶν μεγάλων ὀνόμων οὐκ ἐπληρώθη, πολλῷ μᾶλλον * ἀπὸ τῶν ἐναντίων. Εἰ δὲ οὐκ ἐπληρώθη, πάντες ἤμαρτον, καὶ ἀναγκαία γέγονεν ἡ τοῦ Χριστοῦ παρουσία. Διὰ τοῦτο καὶ τῶν δώδεκα πατριαρχῶν ἐμνημόνευσε, καὶ ἐντεῦθεν πάλιν ὅτι τὴν τῶν προγόνων βύθιον φύσημα καταπατῶν. καὶ γὰρ πολλοὶ τούτων ἀπὸ δουλίδων ἦσαν τεχθέντες γυναικῶν· ἀλλ' ὅμως ἡ τῶν γενέων διαφορὰ, διαφορὰν τοῖς τεχθεῖσιν οὐκ ἐποίησε. πάντες γὰρ ὁμοίως ἦσαν δὲ πατριάρχαι καὶ φυλαρχοι. τοῦτο γὰρ τῆς εὐγενείας ὅτι ὁ προπάτωρ αὐτῶν τῆς πρὸ ἡμῶν δυνάμεως ἡ προθεσία, ἐνόησεν Ⓦ τὸν τόπον λαμβάνουσα. ὥστε, κἂν δοῦλος ᾖς, κἂν ἐλεύθερος, οὐδέν σοι πλέον, οὐδὲ ἔλαττον ἐντεῦθεν ἔχεις, ἀλλ' ἓν ἐστὶ δὲ ζητούμενον,

τούμβμον, ἡ γνώμη καὶ ὁ τῆς ψυχῆς τύπος. ἔστι δὲ ἃ μὴ τῶν Εἰρημένων καὶ ἕτερον, δι' ὃ καὶ τῆς ἱστορίας ταύτης ἐμνημόνευσεν. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς παρεσπέρμηται τὰ Φαρὲς ὁ Ζαρά. καὶ γὰρ πρόκειται ἰδεῖν καὶ πρόσθεν τὰ Φαρὲς μεμνημένον, ἀφ' οὗ Κύριον ἐμέλλε θεραπεύειν, καὶ τὰ Ζαρὰ μνησθῆναι πάλιν. τίνος οὖν ἕνεκεν ἐμνήσθη; ἐπεὶ καὶ ἐμέλλεν αὖθις ἥκειν ἡ Θαμάρ, τῶν ὠδίνων παραμενουσῶν, ἐξέτεινε παρατον ὁ Ζαρὰ τὴν χεῖρα. εἶτα ἡ μαῖα θεασαμένη τοῦτο, ὥστε γνώριμον εἶναι τὸ παρατον, κοκκίνῳ τὴν χεῖρα ἔδησεν. ὡς δὲ ἐδέθη, συνέστειλε τὸ παιδίον τὴν χεῖρα, καὶ συστείλαντος ἐκείνου παρῆλθεν ὁ Φαρὲς, καὶ τότε ὁ Ζαρά. ταῦτα ἰδοῦσα ἡ μαῖα, φησίν· Τί διέκοψας δι' σὲ φραγμός; εἶδες μυστηρίων αἰνίγματα; ὃ γὰρ ἁπλῶς ταῦτα ἡμῖν διατέτραπται. ὅδε γὰρ ἱστορίας ἄξιον ἦν τὸ μαθεῖν, τί ποτε ἐφθέγξατο ἡ μαῖα· οὐδὲ διηγήσεως, τὸ γνῶναι, ὅτι τὸ χεῖρα παρῆκε παρατος ὁ δεύτερος ἐξελθών. τί οὖν ἐστὶ τὸ αἴνιγμα; παρατον ἀπὸ τῆς παρουσίας τοῦ παιδίου μεμαθήκαμεν τὸ ζητούμενον. ὁ γὰρ Φαρὲς, διαίρεσις ἐστι καὶ διάκοπή. ἔπειτα ἀπ' αὐτοῦ συμβαίνος. ὅδε γὰρ φυσικῆς ἀκολουθίας ἦν, τὸ χεῖρα ἐκβαλόντα συστεῖλαι πάλιν δεδεντα. οὐδὲ γὰρ κινήσεως ἦν λογικῆς ταῦτα, οὐδὲ ἀπὸ φυσικῆς τάξεως ἀκολουθίας. παρεκπεσούσης μὲν γὰρ τῆς χειρὸς ἕτερον παρεξελθεῖν, ἴσως φυσικόν· τὸ δὲ συστεῖλαι ταύτῃ, καὶ ἑτέρῳ δοιῶαι πρόοδον, οὐκ ἔτι τῶν νενομισμένων νόμον ἦν, ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις πρῶτον τοῖς παιδίοις ταῦτα οἰκονομοῦσα, καὶ εἰκόνα ἡμῖν ἵνα τῶν μηνύοντων ἐπεισαγάγουσα δι' αὐτῶν. τί οὖν φασί τινες τὰ ταῦτα ἀκριβῶς ἐξηπακότων; ὅτι τὰ δύο λαῶν τύπος ἐστὶ ταῦτα τὰ παιδία. εἶτα ἵνα μάθῃς, ὅτι τοῦ δευτέρου λαοῦ ἡ πολιτεία παρεξέλαμψε τῆς τοῦ παρατέρου γνησίως, τὸ χεῖρα ἐκτεινομένῳ ἔχον τὸ παιδίον, οὐχ ὁλόκληρον ἑαυτὸ δείκνυσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ συστέλλει πάλιν· καὶ μὴ τὸ ὁλόκληρον ἐξολιθῆσαι τὸν ἀδελφόν, τότε καὶ αὐτὸς ὅλος φαίνεται· ὅ καὶ ὅτι τῶν λαῶν ἀμφοτέρων γέγονε. τῆς δὲ πολιτείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐν τοῖς τοῦ Ἀβραὰμ χρόνοις φανείσης, εἶτα ἐν τῷ μέσῳ συσταλείσης, ἦλθεν ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς καὶ ἡ νομικὴ πολιτεία, καὶ τότε ὁλόκληρος ὁ νέος ἐφάνη λαὸς μὴ τῶν αὐτοῦ νόμων. διὸ καὶ ἡ μαῖά φησιν· Τί διέκοψας δι' σὲ φραγμός; ὅτι τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτείας ἐπεισελθὼν ὁ νόμος διέκοψε. καὶ γὰρ φραγμὸν ἀεὶ τὸν νόμον ἡ γραφὴ καλῶν ἐλάλησεν. ὥσπερ καὶ ὁ προφήτης Δαβίδ φησι· Καθείλες τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ τυγχάνουσιν αὐτοῦ πάντες οἱ παροδεύοντες τὴν ὁδόν· καὶ [ὁ Ἡσαΐας, Καὶ] φραγμὸν αὐτῇ προσέθηκα· καὶ ὁ *Παῦλος, Καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας. ἄλλοι δὲ, Τί διέκοψας δι' σὲ φραγμός; ὅτι τοῦ νέου φασὶν Εἰρήνη, λαοῦ. ἔστι γὰρ παραβάτης τὸν νόμον κατέλυσεν. ὁρᾷς ὡς οὐκ ὀλίγων οὐδὲ μικρῶν ἕνεκεν ἐμνημόνευσε τὸν τοῦ Ἰούδα ἰσοτείας ἀπάσης; διὰ τοῦτο δὲ τὴν Ρουθ καὶ τὴν Ραὰβ μέμνηται, τῆς μὲν ἀλλοφύλου, τῆς δὲ πόρνης, ἵνα μάθῃς, ὅτι πολλὰ ἦλθε τὰ κακὰ λύσων τὰ ἡμέτερα. ὡς γὰρ ἰατρὸς, οὐχ ὡς δικαστὴς παραγέγονεν. ὥσπερ οὖν πόρνας ἔλαβον γυναῖκας ὅτε· οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τὴν φύσιν τὴν ἐκπορνεύσασαν ἁρμόσασθαι ἑαυτῷ. ὁ καὶ προφῆται ἄνωθεν προλέγουσιν ὅτι τὴν ξυναγωγὴν γεγονέναι. διὰ ἐκείνη μὲν ἀγνώμων γεγένηται πρὸς τὸν ξυνοικήσαντα· ἡ δὲ ἐκκλησία ἅπαξ ἀπαλλαγεῖσα τῶν πατρώων κακῶν, ἔμεινεν ἀσπαζομένη τὸν νυμφίον. ὅρα γοῦν καὶ τὰ ὅτι τῆς Ρουθ μνήμην ἐοικότα τοῖς ἡμετέροις. αὕτη γὰρ ἀλλόφυλός τε ἦν, καὶ εἰς ἐφάπαξ κατακεκριμένη πενίᾳ. ἀλλ' ὅμως ἰδὼν αὐτὴν ὁ Βοόζ, ὅτε τῆς πενίας κατεφρόνησεν, οὔτε τὴν δυσγένειαν ἐβδελύξατο· ὥσπερ οὖν καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν δεδεκάμενος, καὶ ἀλλόφυλον, καὶ ἐν πενίᾳ πολλῇ, τῶν μεγάλων ἀγαθῶν ἔλαβεν αὐτὴν κοινωνόν. ἀλλ' ὥσπερ αὕτη εἰ μὴ πρότερον ἀφῆκε πατέρα, καὶ ἠτίμασεν οἰκίαν καὶ λαὸν καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς, οὐκ ἂν ἐπέτυχε τῆς ἀγχιστείας ταύτης· ὅτε καὶ ἡ ἐκκλησία τὰ πρότερα ἔθη καταλιποῦσα, τότε ἐπέρασε τὸν νυμφίον. ὅπερ οὖν ὁ προφήτης [αὐτῇ] προλεγόμενος φησιν· Ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου, καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου· τοῦτο καὶ ἡ Ρουθ ἐποίησε, διὰ τοῦτο καὶ μήτηρ

Γεν. λη. κθ.

Ψαλ. πθ. ια. ιβ.
Ησ. ε. β.
Ερ. β. ιδ.

Ψαλμ. μδ. ιβ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μήτηρ ἐλθέτω βασιλέων, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ ἐκκλησία. ἐκ γὰρ ταύτης ἐστὶν ὁ Δαβίδ. διὰ δὴ τοῦτον πάντων ἀντέπεσον αὐτοῦ, καὶ πείθων μὴ μέγα φρονῆν, πάλιν τε ἡμεταλλάξατο (ωνέθηκε, καὶ τὰς γωνίας ταύτας εἰς μέσον ἤγαγε. καὶ γὰρ τὸν βασιλέα τὸν μέγαν αὐτὴ διὰ τῶν μέσων ἐλθόντα ἐποίησε. καὶ οὐκ αἰσχύνεται) ὁ Δαβὶδ ὅτι τούτοις. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅτε ἐξ ἀρετῆς, ὅτε ἀπὸ κακίας πλεονέκτου εἰ) ασυνδάτου, ἢ φαῦλον, ἢ ἄσημον, ἢ λαμπρὸν. ἀλλ' εἰ χρὴ καὶ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἐκεῖνος ἐκλάμπει μειζόνως, ὁ μὴ [ἐκ] τῶν ασυνδάτων πλεονεκτῶν ὤν, γνήσιος ἀγαθός.

Μηδεὶς τοίνυν ὅτι τούτοις μέγα φρονείτω· ἀλλ' ἐννοήσας τὸ δεσπότου οὖν πλεονέκτους, ὁ ΗΘΙΚΟΝ φύσημα ἅπαν κενούτω, καὶ ὅτι κατορθώμασι μέγα φρονείτω· μᾶλλον δὲ μηδὲ ὅτι τούτοις. ὅτω γὰρ καὶ ὁ Φαρισαῖος τὸ τελώνου μέγαν ὕστερος. εἰ" γὰρ βούλει μέγα δεῖξαι τὸ κατόρθωμα, μὴ μέγα φρόνει, ἐὰν τότε τοῦτο μεῖζον ἀπεφήνας· μὴ νομίσῃς τι πεποικέναι, καὶ τὸ πᾶν ἐργάσω. εἰ γὰρ, ὅταν ἁμαρτωλοὶ ὦμεν, ἂν νομίσωμεν τοῦτο εἶ) ὅπερ ἐσμέν, δίκαιοι γενόμεθα, ὥσπερ οὖν καὶ ὁ τελώνης· πόσῳ μᾶλλον, ὅταν δίκαιοι ὄντες ἁμαρτωλοὺς ἑαυτοὺς εἶ) νομίζωμεν; εἰ γὰρ ἐξ ἁμαρτωλῶν δίκαιος" ποιεῖ τὰ πεινοφέρουσι (καίτοιγε οὐδὲ τὰ πεινοφέρουσιν ἰῶ ἐκεῖνο, ἀλλ' ὑγιαινομοσιῶν) εἰ οὕτω ὑγιαινομοσιῶν τοσοῦτον δύναται) ὅτι ἁμαρτωλῶν, ἢ τὰ πεινοφέρουσιν σκέψασθον ὅτι δικαίων ἃ οὐκ ἐργάσε) ; μὴ τοίνυν λυμαίνῃ τοῦ πόνους, μηδὲ" ἐκστόμιζε τοῦ ἱδρῶτας, μηδὲ εἰκῇ δράμῃς, μηδὲ τοῦ μυρίους ἀγῶνας πάντα κενῶν (Ⓦ) πόνον. καὶ γὰρ σου μᾶλλον οἶδε τὰ κατορθώματα ὁ δεσπότης τὰ σά. κἂν ποτήριον ψυχροῦ δῷς, οὐδὲ τοῦτο πρόρρᾳ· κἂν ὀβολὸν καταβάλῃς, κἂν γενάξῃς μόνον, μετὰ πολλῆς πάντα δέχεται τῆς ἡδυοίας, καὶ μέμνηται, ἐν μεγάλοις αὐτῆς ὀφείλει μαθοῖς. Ἵνος δ' ἕνεκεν ἐξετάζεις τὰ σά, καὶ φέρεις ἡμῖν εἰς μέσον ἀκριβῶς; οὐκ οἶδας, ὅτι ἐαὶ ἐπαινέσῃς σαυτὸν, οὐκ ἔτι σε ὁ Θεὸς ἐπαινέσεται; ὥσπερ οὖν, ἂν ψαλαντίσῃς [σαυτὸν,] οὐ παύσεταί σε ὠθῶν πᾶσιν ἀνακηρύττων. οὐδὲ γὰρ βούλεται σου τοῦ πόνους ἐλαττωθῆναι· καὶ τί λέγω ἐλαττωθῆναι; πάντα μᾶλλον οὖν ποιεῖ καὶ πλεγματοῦται, ὥστε καὶ ἀπὸ μικρῶν σε" στεφανωθῆναι καὶ πλείοσι προφάσεις ζητῇ, δι' ὧν δυνήσῃ ἀπαλλαγῆναι τῆς γέεννης. διὰ τοῦτο καὶ ἑνδεκάτην ὥραν ἐργάσῃ τῆς ἡμέρας, ὁλόκληρον τὸν μισθὸν δίδωσι. κἂν μηδεμίαν ἔχῃς ἀφορμὴν σωτηρίας, φησὶ, δι' ἐμὲ ποίησον, ὅπως μὴ τὸ ὄνομά μου βεβλασφημῆται. κἂν ἐξελεγχθῇς. γενάξῃς μόνον, κἂν δακρύσῃς, ἁρπάζει ταῦτα πρόθυμα ταχέως εἰς ἀφορμὴν τῆς σῆς σωτηρίας αὐτός. μὴ τοίνυν ἐπαιρώμεθα· ἀλλὰ [καὶ] λέγωμεν ἑαυτοῖς ἀχρεῖοι, ἵνα γενώμεθα χρήσιμοι. ἂν μὲν γὰρ σὺ εἴπῃς σαυτὸν βδέλυκτον, γέγονας ἄχρηστος, κἂν βδέλυκτος ᾖς· ἂν δὲ ἄχρεῖον ὀνομάσῃς, γέγονας χρήσιμος, κἂν ἀδόκιμος ᾖς. διὸ ἀναγκαῖον ὅπλα θέσθαι κατορθωμάτων. καὶ πῶς δυνατὸν τοῦτο, φησιν, ἅπερ ὅπλα μέλλομεν, ταῦτα μὴ εἶδέναι; τί λέγῃς; πρεσκρούων διὰ τὴν διαστολὴν τῆς ψυφῆς καὶ γελᾷς, καὶ οὐδὲ οἶδας ὅτι ἡμῖν ἔστι, λήθη πολλοὺς πόνους· κατορθωμάτων δ' ἂν δύνασαι ἐκβαλεῖν τὴν μνήμην; καὶ τοι ἰσχυρότερον ὁ φόβος. ἡμᾶς δ' τοὐναντίον ποιοῦμεν. καθ' ἑκάστην μὲν [γὰρ] ἡμέραν πρεσκρούοντες οὐδὲ εἰς νοῦν βαλλόμεθα· ἂν δ' μικρὸν ἀργύριον πέντε δῶμεν, ἄνω καὶ κάτω τὴν τρέφομεν· ὅπερ ἐσχάτης ἐστὶν ἀνοίας, καὶ μεγίστη τῶν συλλήπτορος ζημία. ἀσφαλὲς γὰρ πάντως κατορθωμάτων, λήθη κατορθωμάτων. ὥσπερ γὰρ τὰ ἱμάτια καὶ ὁ ἰὸς σὴς, ὅταν μὲν ἐπ' ἀγορᾶς ταῦτα πρεσθῶμεν, πολλοὺς" ἐπιστώμεθα οὐδὲ ἐπιβουλῆς, ἂν δ' ἀποθώμεθα καὶ οἴκοι καταφύλωμεν, ἐν ἀσφαλείᾳ κατατιθέμεθα ἅπαντα· ὅτω δὴ καὶ τὰ κατορθώματα, ἂν μὲν ὡς ἐπὶ τῆς μνήμης φέρωμεν, πρόξενοι Ⓦ ἐσόμεθα, τὸ ἐμπρὸν ἀπολίζομεν, ἐπὶ τὸ κλοπιμαῖον καλούμεθα· ἂν δὲ μηδεὶς εἰδῇ αὐτὰ, ἀλλ' ἐν εἰδέναι χρὴ μόνον, ἐν ἀσφαλείᾳ κείσε). μὴ τοίνυν" πρὸς ἐπίδειξιν ὡς, ἵνα μή τις αὐτὰ ἀφέληται, μηδὲ πάθῃς ὅ φησιν ὁ Φαρισαῖος ἔπαθεν, ὅτι τῆς γλώττης αὐτὰ πρὸς ἐπίδειξιν ἐφέρων. ὅλον γὰρ ἥρπασεν αὐτὰ ὁ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δξῶ ὁ λόγος· κἀπὶ τοῦ μὴ" βυζαντίας αὐτῶν ἐμέμνητο, ἢ ὃ πολὺ δυέφηκε τῷ Θεῷ. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἤρκεσεν αὐτῷ. ὑ γὰρ" βυζαντίας ὃ ὀνειδίζειν ἑτέρους, ὃ φιλοτιμεῖτο, ὅτι πολλῶν, ὃ κατεξουδίσασθαι τῶν πεπλημμεληκότων. εἰ γὰρ βυζαντεῖς τῷ Θεῷ, ἐγκέκλεισται μόνον αὐτῷ, ἢ μὴ ἔξω ἐγκυρῆς εἰς δυσθεφπτους, μηδὲ καταδικάσῃς πλησίον. ὑ γὰρ ὅτι τοῦτο" βυζαντίας. βούλει μαθεῖν βυζαντίας λόγους; ἄκουσον τῶν τελωνῶν παίδων λεγόντων· ἡμάρτομεν, ἰωόμησαμεν, δίκαιος εἶ, Κύριε, ὅτι πᾶσιν οἷς ἐποίησας" ἡμῖν, ὅτι ἐν ἀληθινῇ κρίσει πάντα ἐπήγαγες. ὃ γὰρ τὰ οἰκεῖα ἁμαρτήματα ὁμολογεῖν, τοῦτο ἔστιν βυζαντιεῖν τῷ Θεῷ ὁμολογοῦντα, ὅπερ δείκνυσιν μυρίων μὴ αὐτὸν ὄντα ἄξιον βύθιον, ὃν ἀπαιτούμενον ἢ τιμὴν ἀξίαν δίκης. ὃ δὲ μάλιστά ἐστιν ὁ ἐγκλείστων. φυλαξώμεθα τοίνυν ὃ πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις λέγειν. τοῦτο γὰρ ἐστὶ πρὸς μὲν ἀνθρώπους μισητούς, καὶ πρὸς δὲ Θεῷ" βδελυγμὸς ἐργάζεται. ὅσῳ τοῦτο ὅσῳ αὖ μεγάλα κατορθώσωμεν, τοσούτῳ μικρὰ πρὸς ἑαυτοὺς λέγωμεν. οὕτω γὰρ μείζονα καρπωσόμεθα δόξαν, καὶ πρὸς ἀνθρώπους, καὶ πρὸς Θεόν· μᾶλλον δὲ δόξαν μόνον πρὸς Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ μισθὸν καὶ ἀνάπαυσιν μεγάλην. μὴ τοίνυν ἀπαίτει μισθόν, ἵνα λάβῃς" μισθόν. χάριν ὁμολόγησόν σοι, ἵνα σοι αὐτὸς ὀφειλέτην ἑαυτὸν ὁμολογήσῃ, οὐχὶ τῶν κατορθωμάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς τοιαύτης ἀγνωμοσύνης. ὅταν μὲν γὰρ κατορθῶμεν, τῶν κατορθωμάτων ὀφειλέτην ἔχομεν μόνον· ὅταν δὲ" μὴ κατορθῶμεν, καὶ κατορθωκέναι, καὶ ἀξίους τοῦ ὕπνου νομίζεσθαι, καὶ μείζονος ἢ ἐκείνων. ὥστε ἀντίρροπον τῶν κατορθωμάτων τοῦτο ἐστιν. ἀν γὰρ μὴ τοῦτο πρῇ*, οὐδὲν ἐκεῖνα φανῆναι μεγάλα. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς οἰκέται ὄντες, τότε αὐτοὺς μάλιστα ἀποδεχόμεθα, ὅταν πάντα μετ' ἀνοίας δουλικῆς πράττοντες, μηδὲν ἡγῶνται πεποιηκέναι μέγα. ὥστε εἰ βούλει καὶ σὺ μεγάλα σου ποιῆσαι τὰ κατορθώματα, μὴ νόμιζε αὐτὰ εἶναι μεγάλα, καὶ τότε ἔσται μεγάλα. οὕτω καὶ ὁ ἑκατοντάρχης ἔλεγε· Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς. δεῖ τοῦτο ἄξιος γένηται, καὶ ὑπὲρ πόλεως Ἰουδαίους ἐθαυμάζετο. οὕτω καὶ Παῦλος λέγων, Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, δεῖ τοῦτο μηδέποτε πρώτων ἐγένετο. οὕτω καὶ Ἰωάννης, Οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι αὐτοῦ τὸ ὑποδήματος, δεῖ τοῦτο καὶ φίλος ὢν τοῦ νυμφίου, καὶ τὴν χεῖρα, ὡς ἀναξίαν ἔφησεν εἶναι τῶν ὑποδημάτων, οὕτω ὁ Χριστὸς ὅτι τὴν κεφαλὴν εἵλκυσε τὴν ἑαυτοῦ. οὕτω καὶ ὁ Πέτρος ἔλεγε· Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι*. δεῖ τοῦτο θεμέλιος τῆς ἐκκλησίας γένηται. οὐδὲν γὰρ οὕτω τὸν Θεὸν φίλον, ὡς ὃ μὴ τῶν ἑαυτῶν ἁμαρτωλῶν ἑαυτὸν ἀριθμῇ. τοῦτο φιλοσοφίας πάσης ἀρχή. ὁ γὰρ* τεταπεινωμένος καὶ συντετριμμένος οὐ κενοδοξήσει, οὐκ ὀργισθήσεται, οὐ φθονήσει τῷ πλησίον, οὐκ ἄλλο τι δέξεται πάθος. οὐδὲ γὰρ χεῖρα συντετριμμένην, κἂν μυριάκις φιλονεικήσωμεν, εἰς ὕψος ἀναστῆσαι δυνησόμεθα. ἂν τοίνυν καὶ τὴν ψυχὴν οὕτω συντρίψωμεν, κἂν μυρία αὐτὴν ἐπέλθῃ φυσῶντα [τὰ] πάθη, οὐδὲ μικρὸν ἀναθεῖναι δυνήσεται). εἰ γὰρ σωματικῶν τις πνευμάτων ἐφάπτεται, πολὺ μᾶλλον ὁ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦτο ποιεῖ, ἀπολαύσεται τῆς φιλοσοφίας. καὶ τίς οὕτω δυνήσεται συντρίψαι τὴν ἑαυτοῦ καρδίαν, φησίν; ἄκουσον τοῦ Δαβὶδ τοῦ δι' τοῦτο μάλιστα λαμπρύναντος, ἢ" εἶπε· συντετριμμένον τῆς ψυχῆς. μὴ γὰρ μυρία κατορθώματα ἢ πατρίδος ἢ οἰκίας, ἢ αὐτῆς μέλλων σκηπτῶν τῆς ζωῆς, πρὸ αὐτοῦ καιροῦ τῆς συμφορᾶς, γραπτώτερον τελῇ καὶ ἀπερρυπωμένον ὁρᾶν ἐπεμβαίνοντα αὐτοῦ τοῦ καιροῦ ἢ λοιδορούμενον, ἢ μόνον οὐκ ἀντελοιδόρησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν στρατηγὸν ἵνα βουλόμενον αὐτὸν ἀνελεῖν διεκώλυσεν, εἰπών· Ἄφετε αὐτόν, ὅτι ὁ Κύριος ἐντέταλται αὐτῷ. ἢ πάλιν, τῶν ἱερέων ἀξιούντων μεῖζον τὸ κακὸν συμπαραφέρειν," οὐ κατεδέξατο· ἀλλὰ τί" φησιν; Ἀπόστρεψον τὸ κακὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἢ καθήσατο εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· ἐὰν εὕρω χάριν ἐνώπιον Κυρίου, ἢ ἀπαλλάξῃ με τῶν ἐν χερσὶ δεινῶν ὁ Θεός, ἥξομαι" καὶ προσκυνήσω αὐτῷ· εἰ δὲ εἴπῃ μοι, ὑ τεθέλη-

Matt. 8. 11.

α. Κορ. 15. 9.

Matt. 3. 11

Luc. 5. 8.

C. Bασ. 15. 14.

R. Bασ. 18. 22.

χ. χαρᾶσθε
χ. 5. α

χ. ἀγαειτε.
χ. μαῖς,

χ. βδελυκτὸν

χ. αὐτόν.

χ μισθὸ

*τὸ κατόρθωμα,

*Κύριε.

*ὅτω

χ. βλέπω

χ. κὲ ἐδέξατο. ἀλλὰ τί φησιν; ἀπόστρεψον τὸ κακὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν, ἢ καθήσατο εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· ἐὰν εὕρω χάριν ἐνώπιον κυρίου, ἢ ἀπαλλάξῃ με τῶν ἐν χερσὶ δεινῶν ὁ θεός, ἥξομαι καὶ προσκυνήσω αὐτῷ· εἰ δὲ εἴπῃ μοι, ὑ τεθέλη-

χθ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καί σε, ἰδού ἐγώ, ποιείτω μοι ὃ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. Ὃ γ' ὅτι τῷ Σαούλ ἡ ἄπαξ καὶ δὶς ἢ πολλάκις γεγυμνώθη, ποίαν σὺν ἐνδείκνυται φιλοσοφίας ὑπερβολήν; Ἐ γὰρ [ἡ] Ⓦ παλαιὸν ὑπερέβη νόμον, ἢ τὴν ἀποστολικὴν ἐτύπου ἐφύλαττε προσταγμάτων. δι' ὃ τοῦτο πάντα ἑτέρωθι ἑτέρως τοῦ τε διαστόλου, ὃ δικαίως τοῖς γυμνοῖς· ἀλλ' ἓν μόνον ἀσυδάζων, πάντα γοῦν πεῖθεσθαι ἢ ἕπεσθαι τοῖς περὶ αὐτοῦ κειμένοις νόμοις. ἢ ὁρᾷς μὴ τοσαῦτα αὐτῶν κατορθώματα τὸν τύραννον, τὸν πατραλοίαν, τὸν ἀδελφοκτόνον, τὸν ὑβριστήν, τὸν μαινόμενον δι' αὐτοῦ τὴν αὐτοῦ ἔχοντα βασιλείαν, σοβεῖν ὅτως ἐσκανδαλίζετο· ἀλλ', ἀν ὦ Θεῷ ταῦτα δοκῇ, φησίν, ἐμὲ μὲν ἐλαύνεσθαι [ἢ πλανᾶσθαι] ἢ φεύγειν, ἑκόντα δ' εἰ τύχοι, σὺν ὑμῖν, τέρπω ἢ δέχομαι, ἢ χάριν ἔχω τῶν μυρίων αὐτοῦ κακῶν· οὐχ ὡς πολλοὶ τῶν δυναστευόντων ἢ ἰταμῶς, σοβεῖ δὲ πολλοὶ τὸν κατορθοῦντες τῶν ἐκείνῳ κατορθουμένων," αὐ εἴδωσί τινας ἐν δυνατείαις ὄντας, ἑαυτοὺς δ' ὑπερεῖν νομίζοντας ἀδυμίᾳ, μυρίας ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς ἀπολλύουσι βλασφημίας. ἀλλ' οὐχ ὁ Δαβὶδ τοιοῦτος, ἀλλὰ πᾶσαν ἐπιδείκνυται ἐπιείκειαν. διὸ ἢ ἔλεγεν ὁ Θεός· Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου. τοιαύτην ἢ ἡμᾶς κτησώμεθα ψυχήν, ἢ ὅπερ ἂν πάθωμεν, οἱονεὶ ῥᾳδίως, ἢ περὶ τῆς βασιλείας ἐντεῦθεν καρπωσώμεθα τῆς ταπεινοφροσύνης τὴν περίοδον. Μάθετε γάρ, φησιν, ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραΰς εἰμι ἢ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, ἢ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ἵν' οὖν ἀπολαύσωμεν ἀναπαύσεως ἢ ἐνταῦθα ἢ ἐκεῖ, μὴ πολλῆς [τῆς] ἀσυδοῦς τὴν πάντων μητέρα τῶν ἀγαθῶν, τὴν ταπεινοφροσύνην λέγω, ἐν ταῖς ἑαυτῶν φυτεύσωμεν ψυχαῖς. ὅτω γὰρ ἢ ὃ τοῦ βίου τούτου πέλαγος χωρεῖς κυμάτων δυνησόμεθα διαβαίνειν, ἢ εἰς τὸν γαλήνιον ἐκεῖνον καταπλεῦσαι λιμένα, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα ἢ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὁμιλ. ιζ΄. 17 ΠΑΣΑΙ ΟΥΝ ΑΙ ΓΕΝΕΑΙ ΑΠΟ ΑΒΡΑΑΜ

ἕως Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· Ἐ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

ΕΙς τρεῖς διῄρει μερίδας τὰς γενεὰς ἁπάσας, δεικνὺς ὅτι "οὐδὲ τῶν πολιτειῶν μεταβληθεισῶν ἐγίνοντο βελτίους· ἀλλὰ ἢ ἀριστοκρατούμενοι, ἢ βασιλευόμενοι, καὶ ὀλιγαρχούμενοι, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἦσαν κακοῖς· Ἐ ὅτε δημαγωγῶν, ὅτε ἱερέων, ὅτε βασιλέων αὐτοὺς διεπόντων, ἔχον τι πλέον εἰς ἀρετῆς λόγον. τίνος γ' ἕνεκεν ἐν μὲν τῇ μέσῃ μερίδι τρεῖς πρὸ ἑβδόμης βασιλεῖς· ἐν γε τῇ ἑκάτῃ δώδεκα θεὶς γενεάς, δεκατέσσαρας αὐτὰς [τῇ εἰ] ἔφησε; Ὃ μὲ πρότερον ὑμῖν ἀφίημι ζητεῖν (οὐδὲ γὰρ πάντα ὁπλίσαι ὑμῖν ἀγαγκαῖον, ἵνα μὴ ἀναπέσητε) τὸ γε δεύτερον ἡμᾶς ἐρευνᾶν. ἐμοὶ γὰρ ἐν ταύτῃ δοκεῖ ἢ τὸν χρόνον τῆς αἰχμαλωσίας ἐν τάξει γενεᾶς λαβεῖν, Ἐ αὐτὸν εἶναι Χριστόν, πάντα χρόνον ζωπαθῶν ἡμῖν αὐτόν. ἀναμιμνήσκει γὰρ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκείνης καλῶς, δηλῶν ὅτι οὐδὲ ἐκεῖ κατελθόντες, ἐγίνοντο σωφρονέστεροι· ὥστε πάντοθεν ἀναγκαίαν φανεῖσαν τὴν αὐτοῦ πρόνοιαν. τί οὖν ὁ Μάρκος, φησίν, ἀ ποιεῖ τοῦτον, οὐδὲ γενεαλογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ὁπωσοῦν ἅπαντα φθέγγεται); ἐμοὶ δοκεῖ ὁ μὲν Ματθαῖος, περὶ τῶν ἄλλων ἄρχεται ἀ τοῦ εὐαγγέλματος, διὸ ἢ τὴν γενεαλογίαν ἐθέσπισε μετὰ ἀκριβείας, ἢ περὶ τοῦ κατὰ σάρκα γέγονε τὰ "ἴσασι" ὁ δὲ Μάρκος μετ' ἐκεῖνον. διὸ ὅτι ζωοποιὸν ἦλθεν ὁδόν, ἅτε τοῖς πάλαι λεχθεῖσι ἢ δηλοῖς γεγενημένοις ὁπαχθέν. πῶς οὖν ὁ Λουκᾶς ἢ γενεαλογεῖ, ἢ διὰ πλειόνων τοῦτο ποιεῖ; ἀπὸ τοῦ Ματθαίου περιοδοποιήσαντος, βούλεταί τι τῶν εἰρημένων διδάξαι πλέον ἡμᾶς. Ἐ ἕνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σος ὁ ὁμοίως τὸν διδάσκαλον ἐμιμήσατο· ὁ μὲν τὸν Παῦλον ὑπὲρ τοῦ παταμοῦ ῥέοντα· ὁ δὲ τὸν Πέτρον, βεκχυλογίας ἐπιμελούμενον. Ὅτι δήποτε ἀρχόμενος ὁ Ματθαῖος οὐκ εἶπεν, ὥσπερ οἱ λοιποὶ πάντες· ὅρασις ἰδοὺ εἶδον, καὶ ὁ λόγος ὁ ἡμόμβυος πρὸς μέ; ὅτι πρὸς βυνώμονας ἔγραφε καὶ σφόδρα αὐτῶν προσέχοντας. καὶ γὰρ καὶ ἡμόμβια θαύματα ἑώρα, καὶ δεχόμβυοι σφόδρα ἦσαν πιστοί. διὰ τί δὲ τῶν προφητῶν, ἅτε θαύματα ἰδόντων τοσαῦτα αὐτοῦ διακηρύττοντα, καὶ πολὺ ὁ τῶν ψευδοπροφητῶν ἐκώμασεν ὄχλος, οἷς καὶ μᾶλλον προσεῖχεν ὁ τῶν Ἰουδαίων δῆμος. διόπερ ἀναγκαῖος ἦν τῶν προοιμίων ὁ τόπος ἰδοὺ πρὸ αὐτῶν. Εἰ δέ ποτε καὶ ἐλθὼν σημεῖα, τῶν βαρβάρων ἕνεκεν ἐγένετο, ὥστε πολλοὺς ἡμᾶς εἶναι τοῦ προσηλύτους, καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως, εἰ ποτε αὐτοῦ οἱ πολέμιοι λαβόντες, ὡς τῶν πρὸ αὐτῶν θεῶν ἰσχυρῶν ὄντων, ἐνόμιζον κεκρατηκέναι· καθάπερ ἐν Αἰγύπτῳ, ὅθεν καὶ πολὺς ὁ σύμμικτος αὐτῷ λαὸς καὶ μὴ ταῦτα ἐν Βαβυλῶνι, τὰ κτήνη τὰ κάμινον καὶ τὰ ὀνείρατα. ἐλθὼν δέ, καὶ ἰδίᾳ καθ' ἑαυτοὺς ἦσαν, σημεῖα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθάπερ καὶ ἐφ' ἡμῶν. καὶ γὰρ καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τῆς πλάνης ἐξήλθομεν, πολλὰ θαύματα ἐδείξθη. μὴ δὲ ταῦτα ἐστι, τῆς αὐσεβείας πρωταρχοῦ φυτευθείσης. Εἰ δὲ καὶ μὴ ταῦτα γέγονεν, ὀλίγα καὶ εὐεξάδλω· οἷον, ἰδίᾳ ὁ ἥλιος ἔστη τὸν δρόμον, καὶ πάλιν ἀνεχαίτισεν εἰς τὰ ὀπίσω. ἴσθι δὲ ἀῦ τι τοῦτο πάλιν καὶ ἐφ' ἡμῶν γεγονυῖον. καὶ γὰρ [καὶ] ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἡμετέρᾳ, ὅτε τὸν πολύβαν ἀσεβείᾳ νικήσαντος Ἰουλιανοῦ, πολλὰ καὶ παράδοξα ἐγένετο. καὶ γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν ἀνάξησαι ἐπιχειρούντων, πῦρ τῶν θεμελίων ἐκπηδῆσαν ἀπάντας διεκώλυσε· καὶ ὅτε ὅτι τὰ σκηνὴ τὰ ἱερὰ τῶν αὐτοῦ παρανίαν ἐπεδείξατο ὅ τε ταμίας, ὅ τε θεῖος καὶ ὁμώνυμος ἐκείνῳ, ὁ μετὰ σκωληκόβρωτος ἡμόμβυος ἐξέψυξεν, ὁ ὃ ἐλάκησε μέσος. καὶ ὅ ταῦ πηγὰς ὕδατος ἐπιλιπεῖν ζυσιῶν ἐκεῖ ἡμομβύων, καὶ ὅ μεῖ' αὐτοῦ τὸ βασιλέως τὸν λιμὸν εἰς ταῦ πόλεις ζωεμπεσεῖν, σημεῖον μέγιστον ἰῶ. ἔθος γὰρ ζιαύτα ποιεῖν τοῦ Θεοῦ, ὅταν αὐξηθῇ τὰ κακά, καὶ τοῖς μὲν αὐτοῦ κακοῖμβύοις ἴδῃ, τοῖς ὃ ἐναντίοις σφόδρα τῇ κατ' αὐτῶν τυραννίδι μεθύοντας, τότε τὴν οἰκείαν ἐπιδείκνυσθαι δυναστείαν· ὃ καὶ ἐν Περσίδι πεποίηκεν ἐπὶ τῶν Ἰουδαίων. ὅπου μὲν οὖν οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχε ποιῶν εἰς τοὺς προγόνους διένεμε τοῦ Χριστοῦ, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων. σκόπει ὃ καὶ πόθεν ἀρχεῖ), καὶ ποῦ τελευτᾷ. ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ εἰς τὸν Δαβίδ· ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ εἰς τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος· ἀπὸ ταύτης εἰς αὐτὸν τὸν Χριστόν. καὶ γὰρ [καὶ] ἀρχόμενος τοὺς δύο τέθεικεν ἐφεξῆς, τόν τε Δαβὶδ καὶ τὸν Ἀβραάμ, καὶ διὰ κεφαλαιούμβυος ἀμφοτέρων ἐμνημόνευσεν ὁμοίως. καὶ γὰρ, ὥσπερ ἔφθην εἰπών, πρὸς αὐτοὺς ἦσαν αἱ ἐπαγγελίαι γεγονυῖαι. τί δήποτε δ', ὥσπερ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἐμνήσθη, οὐκ ἐμνήσθη καὶ τῆς καθόδου τῆς εἰς Αἴγυπτον; ὅτι ἐκείνης μὲν οὐκέτ' ἐδεδοίκεσαν, τούτους δ' ἔτερον ἔτι· καὶ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἰῶ, τὸ δὲ νεαρὸν καὶ ἀρτιγενημονεύον· κακῆς μὲν οὖν δι' ἁμαρτήματα κατηνέχθησαν, ἐν ταύτῃ δὲ δι' ἀνομίας ἀπήχθησαν. Εἰ δέ τις καὶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν τὰς ἑρμηνείας μεταβαλεῖν ἐπιχειρήσει, πολλαχοῦ εὑρήσει καὶ ἐν ταύτῃ τὴν θεωρίαν οὖσαν, καὶ μεγάλα προσθήκην ζωτελοῦσαν ἁρμονίαν· οἷον, ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ, ἀπὸ τοῦ Ἰακώβ, ἀπὸ τοῦ Σολομῶντος, ἀπὸ τοῦ Ζοροβάβελ. οὐ γὰρ ἁπλῶς ταῦτα αὐτοῖς ἐπετέθετο τὰ ὀνόματα. ἀλλ', ἵνα μὴ δόξωμεν πολὺ μῆκος ποιοῦντες ἐνοχλεῖν, ταῦτα πάντες ἴσμεν ὅτι τὰ κατεπείγοντα ἴσωμεν. εἰπὼν τοίνυν τοὺς προγόνους ἅπαντας, καὶ τελευτήσας εἰς τὸν Ἰωσήφ, οὐκ ἔστι μέχρι τούτου, ἀλλὰ προσέθηκεν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, δεικνὺς ὅτι δι' ἐκείνου καὶ τοῦτον ἐγενεαλόγησεν. Εἶτα, ἵνα μὴ ἀκούσας ἄνδρα Μαρίας, τοῦ κοινοῦ νομίσῃς τετεῦχθαι τῆς φύσεως νόμου, σκόπει πῶς αὐτὸ διορθοῦται τῇ ἐπαγωγῇ· ἄκουσας, φησὶν, ἄνδρα, ἤκουσας μητέρα, ἤκουσας ὄνομα τοῦ παιδίου τεθέν· ὑκοιοῦ ἄκουε καὶ τὸν τρόπον τῆς γλυκύτητος.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν.

Ποίαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ποίαν [μοι] ὑμνῳδὸν λέγεις, εἰπέ μοι; καίτοιγε σὺ προφήτου εἶπας· ἀλλὰ βούλομαι καὶ παρὰ σοῦ τοῦτον τῆς ὑμνῳδίας εἰπεῖν. εἶδες πῶς ἀμφίσταται τῇ ἀκροατῇ; ὡς γὰρ μέλλων τι κρείττονον ἐρεῖν, ἐπαγγέλλεται καὶ τὸν τρόπον λέγει. καὶ σκόπει τὴν εἰρηνικὴν ἀκολουθίαν ἀρίστην. οὐδὲ γὰρ βύθεως ὅπως τὴν ὑμνῳδίαν ἦλθεν, ἀλλ' ἀναμιμνήσκει πρότερον ἡμᾶς, πόσος ἦν ἀπὸ τοῦ Ἀβραάμ, πόσος ἀπὸ τοῦ Δαυίδ, πόσος ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, καὶ τὸν ἀκριβῆ λόγον τούτων ἀκροατὰς εἰς ὄρος ἵστησιν ἐμβάλλει τὴν προφήτου, δεικνὺς, ὅτι οὗτός ἐστιν ἐκεῖνος ὁ Χριστός, ὁ λόγῳ τῶν προφητῶν κηρυχθείς. ὅταν γὰρ ἀριθμήσῃς τὰς ἡμέρας, καὶ μάθῃς ἀπὸ τοῦ προφήτου, ὅτι ἐγγύς ἐστιν, εὐκόλως δέξῃ καὶ τὸ θαῦμα τὸ περὶ τὴν ὑμνῳδίαν συμβάν. ὅπερ γὰρ ἔμελλε μέγα τι φθέγγεσθαι, ὅτι ἐκ παρθένου ἐτέχθη, πρὶν ἢ μὲν ἀριθμῆσαι τὸν προφήτου, συσκιάζει τὸ εἰρηνικὸν, ὕδρα Μαρίας εἰπών, μᾶλλον δὲ καὶ σωτέμνει τὴν διήγησιν αὐτῆς τῆς ὑμνῳδίας. ἀεὶ θεμεῖ δὲ καὶ ἑτέρα λοιπὸν, ἀναμιμνήσκων τὴν ἀκροατὴν, ὅτι οὗτός ἐστιν, ὃν ὁ πατριάρχης Ἰακὼβ, ὅπι λειπόντων λοιπὸν τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀρχόντων, παρέσεσθαι ἔφησεν· ὃν ὁ προφήτης Δανιὴλ μετὰ ἑβδομάδας καὶ πολλὰς ἐνίας ἥξειν προανεφώνησε. καὶ ἐθελήσῃ τις καὶ ἑτέρωθεν καὶ ἐν ἑβδομάδων ἀριθμῷ παρὰ τὸν ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ εἰρηνικὸν καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῆς πόλεως ἀριθμὸν, καταβιῶναι εἰς τὴν αὐτὴν ὑμνῳδίαν, εὑρήσει ταῦτα ἐκείνοις συμφωνοῦντα. πῶς οὖν ἐμνήσθη εἰπέ;

Μνηστευθείσης τῆς μνηστῆς αὐτοῦ Μαρίας. Οὐκ εἶπεν, παρθένου· ἀλλ' ἁπλῶς μνηστῆς, ὥστε οὐ παραδέχεσθαι ὑμᾶς τὸ λεγόμενον· δεῖ γοῦν πρότερον παραπλήσας προσδοκᾶν τὸν ἀκροατὴν ἀκούσεσθαί τι τῶν ξενιζόντων, καὶ καταχὼν τοῦτο, τότε ἐκπλήττει τῷ τοῦ παραδόξου προσφάτου ἐπαγωγῇ, λέγων·

Ὅτι πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς, εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.

Οὐκ εἶπε, πρὶν ἢ ἁρπάσαι αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου. καὶ γὰρ ἔνδον ἦν. ἔθος γὰρ τοῖς παλαιοῖς ὡς τὰ πολλὰ ἐν οἰκίᾳ τὰς μεμνηστευμένας ἔχειν, ὅπου τε καὶ νεωστὶ τοῦτο γινόμενον ἴδοι τις ἄν καὶ γαμβροὶ τοῦ Λὼτ ἔνδον ἦσαν μετ' αὐτοῦ. ἔνδον οὖν καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ Ἰωσὴφ ἦν. καὶ τίνος ἕνεκεν οὐ περὶ τῆς μνηστείας ἐκύησεν; ἵνα, ὅπερ ἔφθην εἰπὼν [ὀλίγῳ πρότερον,] συσκιασθῇ τὸ γινόμενον τέως, καὶ ἵνα πᾶσαν πονηρὰν ἀφαιρεθῇ ὑπόνοιαν. ὅταν γὰρ ὁ ζηλοτυπεῖν ὀφείλων μάλιστα πάντων, φαίνηται μὴ μόνον μὴ ἐκπομπεύων αὐτὴν, μηδὲ ἀτιμάζων, ἀλλὰ καὶ δεχόμενος καὶ θεραπεύων μετὰ τῆς κύησιν, οὐδηλον ὅτι, εἰ μὴ σαφῶς ἦν πεπεισμένος ἑαυτὸν, ὅτι ἐκ τῆς τοῦ πνεύματος ἦν ἐνεργείας τὸ γεννηθὲν, οὐκ ἂν οὕτε ἔσχε, καὶ πάλαι πάντα ἐποίησε. κυρίως δὲ σφόδρα καὶ τὸ εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα τέθεικεν· ὅπερ ὅτι τῶν παραδόξων καὶ ὑπὲρ ἐλπίδα πᾶσαν ἐκβαινόντων, καὶ ἃ προσδοκωμένων λέγεσθαι εἴωθε. μὴ τοίνυν περαιτέρω χώρει, μηδὲ ζήτει πλέον τι τῶν εἰρημένων, μηδὲ λέγε, καὶ πῶς τὸ πνεῦμα εἰργάσατο τοῦτο ἐκ παρθένου; εἰ γὰρ, τῆς φύσεως ἐργαζομένης, ἀδύνατον ἐρμηνεῦσαι τὴν ἁπλόσεως τὸν τρόπον· πῶς, τοῦ πνεύματος θαυματουργοῦντος, δυνησόμεθα ταῦτα εἰπεῖν; ἵνα γὰρ μὴ σκώπτῃς τὸν εὐαγγελιστὴν, μηδὲ ἀνοχλῇς συνεχῶς ταῦτα ἐρωτῶν, εἰπὼν τὸ ἐργασάμενον τὸ θαῦμα, ἀπήλλαγη. οὐδὲν γὰρ οἶδα, φησὶ, πλέον, ἢ ὅτι ἐκ πνεύματος ἁγίου γέγονε τὸ γεννηθέν. ἀφωνέωσαν καὶ τὸν ἄνω περιεργαζόμενοι ὑμνῳδὸν. εἰ γὰρ ταύτην τὴν μυρίους ἔχουσαν μάρτυρας, καὶ τοσούτων ἀνακηρυχθεῖσαν χρόνων, καὶ φανεῖσαν καὶ ψηλαφηθεῖσαν, οὐδεὶς ἐρμηνεῦσαι δύναται, ποίαν παραλείπουσι μανίαν περιβολὴν καὶ τὸ ἀπόρρητον ἐκείνῳ περιεργαζόμενοι καὶ πολυπραγμονοῦντες; οὐδὲ γὰρ ὁ Γαβριὴλ, οὐδὲ ὁ Ματθαῖος ἐδυνήθησαν τι πλέον εἰπεῖν ἢ ὅτι ἐκ πνεύματος μόνον· τὸ δὲ, πῶς ἐκ πνεύματος, καὶ τίνι τρόπῳ, οὐδεὶς τῶν πρωτευόντων. οὐδὲ γὰρ θυγατέρα ἔχω. μὴ δὲ νομίσῃς σε παρὰ τοῦτο μανθάνειν ἐκ πνεύματος ἀκούων. καὶ γὰρ πολλὰ ἀγνοοῦμεν ἕως, καὶ τοῦτο μανθάνοντες, ὅτι "πῶς ὁ ἀπειρος ἐν μήτρᾳ" ὅτι πῶς ὁ πάντα συν-

ἔχων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐχων κυοφορήσαν ἐκ τοῦ γυναικός· πῶς τίκτει ἡ παρθένος, ἢ μένει παρθένος· πῶς ἔπλασεν, εἰπέ μοι, ὁ πνεῦμα ⟨Ν⟩ ναὸν ἐκεῖνον· πῶς οὐ πᾶσαν τὴν σάρκα ἀπὸ τῆς μήτρας ἔλαβεν, ἀλλὰ μέρος αὐτῆς, ἢ ηὔξησε καὶ διετύπωσεν. ὅτι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς σαρκὸς τῆς παρθένου προσῆλθεν, ἐδήλωσεν εἰπών· ὃ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν· ⟨Ε⟩ ὁ Παῦλος, "Γενόμενον ἐκ γυναικός. γ. γνώ
ἐκ γυναικός φησιν, ἐπισημαίζων σαφῶς λέγοντας, ὅτι ὥσπερ δι' ἀγγέλου σωλίσσος προσῆλθεν ὁ Χριστός. Εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, ἵνα χρεία τῆς μήτρας; Εἰ τοῦτο ἦν, οὐδὲν εἶχε κοινὸν πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ἄλλη ἐστὶν ἐκείνη ἡ σάρξ, οὐ τὸ φυράματος τοῦ ἡμετέρου. πῶς οὖν ἐκ τῆς ῥίζης γ. μαει
Ιεσσαί; πῶς ἡ ῥάβδος; πῶς ὁ υἱὸς ἀνθρώπου; πῶς ἡ μήτηρ ἢ" Μαριάμ; πῶς ἐκ σπέρματος Δαβίδ; πῶς μορφὴ δούλου ἔλαβε; πῶς ὁ λόγος ἐγένετο σάρξ; πῶς Ρωμαίοις Ρω. θ. ε.
φησὶν ὁ Παῦλος· Ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός; οὐκ ἀπὸ τοῦ ἡμῶν δὲ ἡμῶν γ. μηκ
καὶ τοῦ φυράματος τοῦ ἡμετέρου, καὶ τῆς μήτρας τῆς παρθενικῆς, δῆλον ἐκ τούτων καὶ ἐξ ἑτέρων πλειόνων· τὸ δέ, πῶς, σκιὰ δῆλον. "μὴ τοίνυν μηδὲ σὺ ζήτει, ἀλλὰ δέχου τὸ ἀποκαλυφθέν, καὶ μὴ περιεργάζου τὸ σιγηθέν. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δίκαιος ὤν, φησὶ, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. Εἶπων ὅτι ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου, καὶ ζωωσίας χωρὶς, καὶ ἑτέρωθεν κατασκευάζῃ ⟨Ν⟩ λόγον. ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ, πόθεν τοῦτο δῆλον; τίς εἶδε, τίς ἤκουσε τοιοῦτόν τι ποτε συμβεβηκός; μὴ δὲ ὑποπτεύσῃς τὸ μεμηνῶς, ὡς ζηλοῦντα τῷ διδασκάλῳ [καὶ] ταῦτα πλάττοντα, εἰσάγει ⟨Ν⟩ Ἰωσήφ, δι' ὧν ἔπαθε, πρὸς τὴν τῶν εἰρημένων ζωοτελοῦντα πίστιν, μονονουχὶ λέγων δι' ὧν ἀπαγγέλλει· Εἰ ἀπιστεῖς ἐμοὶ, καὶ ὑποπτεύῃς μου τὴν μαρτυρίαν, πίστευσον τῷ ἀνδρί. Ἰωσὴφ γάρ, φησιν, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς δίκαιος ὤν. δίκαιον δὲ ταῦτα, ⟨Ν⟩ οὐκ ἀρετὸν οὐκ ἄπαν λέγει. ἔστι μὲν γὰρ δικαιοσύνη, ⟨Ε⟩ ὃ μὴ πλεονεκτεῖν· ἔστι δὲ καὶ ἡ καθόλου ἀρετή. καὶ μάλιστα ὅτι τοῦτο τῇ τῆς δικαιοσύνης προσηγορίᾳ κέχρηται ἡ γραφὴ, ὡς ἔστιν εἰπεῖν· Ἄνθρωπος δίκαιος, ἀληθινός· καὶ πάλιν, ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι. δίκαιος οὖν ὤν, τοῦτ' ἔστι χρηστὸς ⟨Ε⟩ ὑπερβολῆς, ἐβουλήθη λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. Διὰ τοῦτο λέγει ὁ συμβαίνει περὶ τῆς γνώσεως, ἵνα μὴ ἀπιστήσῃς τοῖς μὴ τὴν γνῶσιν γεγνηκόσιν. καίτοιγε οὐ παραδειγματισμοῦ μόνον ἦν ὁ φόβος ἢ τοιαύτη, ἀλλὰ καὶ κολάζεσθαι αὐτὴν ὁ νόμος ἐκέλευεν. ἀλλ' ὁ Ἰωσὴφ οὐ μόνον ὃ μεῖζον ἐκρινε, ἀλλὰ ⟨Ε⟩ ὃ ἔλαττον ὑπεχώρησε, τὴν αἰσχύνην. οὐ γὰρ μόνον οὐ κολάσαι, ἀλλ' οὐδὲ παραδειγματίσαι ἐβούλετο. Εἶδες φιλόσοφον ἀνδρα ⟨Ε⟩ πάντως ἀπηλλαγμένον τοῦ τυραννικωτάτου; ἵστε γὰρ ἡλίκον ζηλοτυπία. διὰ τοῦτο ⟨Ε⟩ ὁ ταῦτα σαφῶς εἰδὼς ἔλεγε· Πρε. ε. λβ. Ασμ. η. ς.
Μεσὸς γὰρ ζήλος θυμὸς ἀνδρὸς [αὐτῆς,] οὐ φείσεται ἐν ἡμέρᾳ χρίσεως· καὶ, Σκληρὸς ὡς ᾅδης ζῆλος. καὶ ἡμεῖς δὲ πολλοὶ ἴσμεν τὸν ψυχὴν ἐλεηθέντας πρεσβεῦσαι μᾶλλον, ἢ εἰς ζηλοτυπίας ἐκφωνῆσαι ἐμπεσεῖν. ἐν ταῦτα δὲ οὐδὲ ἐκφωνία ἦν, διὰ τῆς χαρᾶς ὀγκου διελέγχεται. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἦν πάντως καταγελᾶς, ὡς μὴ θελῆσαι μηδὲ ἐν τοῖς μικροτάτοις λυπῆσαι τὴν παρθένον. διὰ τί γὰρ τὸ μὴ κατέχειν ἔνδον, παρανομίας εἶναι ἐδόκει· τὸ δὲ ἐκπομπεύσῃ καὶ εἰς δικαστήριον ἄγειν, θανάτου παραδοῦναι ἐκινδύνευε, οὐδὲν τούτων" ἐποίει, ἀλλ' ἐκάρ νόμον ἤδη πολιτεύεται. ἔδει γὰρ, τῆς χάριτος παραγινομένης, πολλὰ λοιπὸν εἶναι τὰ σημεῖα τῆς ὑψηλῆς πολιτείας. καθάπερ γὰρ ὁ ἥλιος καὶ μηδέπω ταῖς ἀκτῖσιν δείξας, πορρωθεν τῷ φωτὶ καταγγέλλει τῆς οἰκουμένης τὸ πλέον· οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς μέλλων ἀνίσχειν ἀπὸ τῆς μήτρας ἐκείνης, καὶ πρὶν ἢ ἐξελθεῖν, τὴν οἰκουμένην κατέλαμψεν ἅπασαν. διὸ [καὶ] τοῦ τῶν ὠδίνων προσῆκεν ἐσκίρτων, ⟨Ε⟩ γνωρίζων τὰ μέλλοντα προσυλέγειν, καὶ Ἰωάννης οὕτω τῆς νηδύος προσελθούσης, ἐπὶ τῆς μήτρας αὐτῆς ἐπήδα· ἀντεῖδεν ⟨Ε⟩ ἐξ ἐκείνου πολλὴν" ἐνεδείκνυτο φιλοσοφίαν. οὔτε γὰρ ἐνεκάλεσεν, οὔτε ὠνείδισεν· ἀλλ' ἐκόσμησεν ἐπεχείρησε μόνον. ἐν τούτῳ τοίνυν τῶν προσηκόντων ὄντων, καὶ πολλοῦ γε ἐν ἀμηχανίᾳ καθεστώτων, προσῆλθε [ὁ] ἄγγελος πολλὰ λύων καὶ ἀπορῶν. ἄξιον δὲ ἐξετάσαι, διὰ τί μὴ πρὸ τούτου" εἶπεν ὁ ἄγγελος, γ. ἵπτα
πρὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

περὶ τῆς ἐγκυοφορίας (ϖ) ἀνδρα τῶν· ἀλλ' ὅπερ ἐνεθυμήθη, τοῦτο" ἀφικνεῖται. Ταῦτα γὰρ αὐτὸς, φησιν, ἐνθυμηθέντος, ὁ ἄγγελος ἦλθε· καίτοιγε αὐτῷ ϰὴ περὶ ἧς συλλαβῇ διαπελίζεται, ὃ ϰὴ αὖθις πάλιν ἑτέραν ἀποδείαν ἔχει. Εἰ γὰρ ϰαὶ ὁ ἄγγελος οὐκ εἶπε, τίνος ἕνεκεν ἡ παρθένος ἐσίγησεν, ἀκούσασα περὶ τῆς ἀγγέλου, ϰὴ (ϖ) μνησθεῖσα ὁράσεως θορυβοῦμένου, οὐκ ἔλυσεν αὐτὸν τὴν ἀπορίαν. Τίνος οὖν ἕνεκεν περὶ τῆς θορυβηθῆναι αὐτὸν ὁ ἄγγελος οὐκ εἶπε; ἡ γὰρ ἀναγκαῖον ἦν πρότερον λῦσαι περὶ τούτου. Τίνος οὖν ἕνεκεν οὐκ εἶπεν; ἵνα μὴ ἀπιστήσῃ, ϰὴ πάθῃ τὸ αὐτὸ τῷ Ζαχαρίᾳ. ὁρωμένου μὲν γὰρ τοῦ προστάγματος, βέβαιος ἡ πίστις λοιπόν· μηδέπω δὲ ἀγγέλου λαβόντος, οὐχ ὁμοίως βεβαίαν ἐδείκνυτο ἐν τῷ λεγόμενον. Διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν ἐξ ἀρχῆς ὁ ἄγγελος· ϰὴ ἡ παρθένος ἡ τῆς αὐτῆς ἕνεκεν αἰτίας ἐσίγησεν. ἡγοῦμαι γὰρ ὑπολαβεῖν περὶ τῆς μνησθεῖσα, προστάγματα ἀπαγγέλουσα ξένα· ἀλλὰ ϰὴ προξενῶν μᾶλλον αὐτὰ, ὡς ἀμφότερα γεγνημένου συνοικειοῦσα. Εἰ γὰρ αὐτὴ ὑποδέχεσθαι μὴ ἔλαβε τοσαύτην τὴν χάριν, διὰ δεσπότου τι παθεῖν, ϰαὶ φησι, πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; πολλῷ μᾶλλον ἐκεῖνος ἀμφέβαλεν ἄν, ϰὴ μάλιστα περὶ γυναικὸς ἀκούων τῆς ὑποπτοθυμούσης. Διὰ ταῦτα ἡ παρθένος μὲν οὐδὲν αὐτῷ λέγει, ὁ δὲ ἄγγελος τὸ ϰρυπτὸν ϰαλυπτομένου ἐφίσταται, τίνος δὲ ἕνεκεν, φησιν, ἐχὶ ὅτι τῆς παρθένου τοῦτο ἐποίησε, ϰὴ μὴ τὴν ϰύησιν αὐτὴν ἐυπελίσατο; ἵνα μὴ ἐν παραχῇ ἦ ϰὴ" φόβῳ πολλῷ. Εἰκὸς ἦν, δι' σαφέος οὐκ εἰδῆναι, ϰὴ βουλεύσασθαι τι περὶ ἑαυτῆς ἄτοπον, ϰαὶ ὅτι βέβηλον ἐλθεῖν ἐς ὅτι ξίφος, οὐ φέρουσαν τὴν αἰσχύλιν. ϰαὶ γὰρ θαυμαστὴ ἦν ἡ παρθένος, ϰαὶ δείκνυσιν αὐτῆς τὴν ἀρετὴν ὁ Λουϰᾶς, λέγων· ὅτι, ὅπερ (ϖ) ἀσπασμὸν ἤϰουσεν, οὐκ εὐθέως ἑαυτὴν ἔδεξατο, οὐδὲ ἐδέξατο δι' λεχθέν· ἀλλ' ἐπαπορήσῃ ζητοῦσα, ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμός οὗτος. ἡ δ' ὕστερος ὅσα διηκριβωμένη, ϰαὶ ἐξέσῃ τῇ ἀθυμίᾳ, τὴν αἰσχύλιν λογιζομένη, ϰὴ οὐ πεφοβημένη, ὅσα ἂν λέγῃ, πεῖσαι τινὰ τῶν ἀκουόντων, ὅτι οὐ μοιχεία τὸ γεγενημένον. Ἵν' δὲ ταῦτα μὴ γένηται, ἦλθε περὶ τῆς συλλήψεως ὁ ἄγγελος. ϰὴ γὰρ ἔδει παραχῆς ἐκτὸς εἶναι τὴν ἀνδρὸς ἐκείνου, "ἧς ὁ πάντων δημιουργὸς ἐπέβη· ϰαὶ πρώτως ἀπηλλάχθαι θορύβου τὴν ψυχὴν, τὴν πεπαιδευμένην ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος γνέσθαι τοιούτων γενέσθαι Διδάσκαλον μυστηρίων. Διὰ ταῦτα τῇ μὲν παρθένῳ περὶ τῆς ϰυήσεως, ᾧ ὁ Ἰωσὴφ ἐν τῷ ϰαιρῷ τῶν ὠδίνων Διαλέγεται· "ὁ πολλοὶ τῶν ἀφελεστέρων οὐ ζηλωτοὶ δόται, Διαφωνίαν ἔφασαν εἶναι· διὰ δὲ τὸν (ϖ) μὲν Λουϰᾶν λέγειν, ὅτι τῇ Μαρίᾳ διηγελίζετο (ϖ) ὁ Ματθαῖον, ὅτι τῷ Ἰωσὴφ, οὐκ εἰδότες, ὅτι ἀμφότερα γέγονεν· ὅπερ ἀναγκαῖον περὶ πᾶσαν τὴν ἱστορίαν περιτηρεῖν. ϰὴ γὰρ πολλαὶς ἔστιν λύσωμεν δυσκόλους ζητήσεις Διαφωνίας. ἔρχεται τοίνυν ὁ ἄγγελος θορυβουμένου τὸν Ἰωσὴφ. Ἐπὶ γὰρ ϰὴ τῶν εἰρημένων ἕνεκεν, ϰαὶ ἵνα φανῇ αὐτοῦ ἡ φιλοσοφία, ἀναβάλλεται τὴν παρουσίαν. Ὅπερ ὁ ἔργον ἐλθὼν ἐπιβαίνειν, περὶ γίνεται λοιπόν.

20 Ταῦτα ὁ αὐτὸς ἐνθυμηθέντος" ἄγγελος κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ. Ὅρα τὸ ἀνδρὸς τὴν ὑποπτοθυμίαν· οὐ μόνον ὅτι οὐκ ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ ὑποπτεύει τινὰ, οὐδὲ αὐτῇ τῇ ὑποπτοθυμίᾳ, ἀλλὰ ϰαθ' ἑαυτὸν ἐλογίζετο, ϰὴ" αὐτῇ τῇ παρθένῳ συνουδάζων ϰρύψαι τὴν αἰτίαν. Οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἐκβαλεῖν αὐτὴν ἤθελεν, ἀλλ' ἀπολῦσαι. τοσοῦτον ἦν ἥμερος ὁ ὑποπτοθυμούμενος. Ταῦτα ὁ αὐτὸς" ἐνθυμουμένου, ϰατ' ὄναρ φαίνεται ὁ ἄγγελος τῷ Ἰωσὴφ. ϰαὶ διὰ τί μὴ φανερῶς, ϰαθὼς τοῖς ποιμέσι ϰὴ τῷ Ζαχαρίᾳ, ϰὴ τῇ παρθένῳ; ὀφθῆναι πιστὸς ἦν ὁ ἀνὴρ, ὃ οὐκ ἐδεῖτο τῆς ὄψεως ταύτης. ἡ μὲν γὰρ παρθένος, ἅτε πολὺ μέγα θαυμαζομένη, ὃ τοῦ Ζαχαρίου μεῖζον, ϰὴ περὶ τοῦ προστάγματος ἔχουσα ϰὴ παράδοξον ὄψιν· ὁ δὲ ποιμένες, ἅτε ἀγροικικώτεροι Διακείμενοι. Διὸ δὲ μὴ τοῦτον, τῆς ψυχῆς λοιπὸν" ἐκτὸς τῆς πονηρᾶς ἐκτὸς ὕλης ϰαταληφθείσης ϰαὶ ἑτοίμως ἐχούσης περὶ τὰ χρηστὰ μεταθέσθαι ἐλπίδας, εἰ φανείη τις ὁ περὶ τοῦ ὁδηγῶν, "δυϰόλως δέχεται τὴν ἀποϰάλυψιν. Διὰ μὲν τὴν ἐκτὸς ὕλην διαπελίζεται· ἵνα αὐτὸ τοῦτο γένηται αὐτοῖς τὰ λεγόμενα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γεμθώων ἀπόδειξις. τὸ γὰρ μηδενὶ ἐξειπεῖν," φησὶν ἀ χ̄ς̄ δηλονότι ἐνεθυμήθη, ταῦτα ἀκούσας λέγοντος τοῦ ἀγγέλου, ἀναμφισβήτητον αὐτῷ παρέχε σημεῖον τὸ τῆς * Θεοῦ * λέγοντα ἀφίχθαι. αὐτὸ γὰρ μόνον τοῦ ἀπορρήτου τῆς καρδίας εἰδέναι ὀλίγα ἐστίν. ὅρα γοῦν πόσα γίνεται; καὶ ἡ τοῦ ὑδρὸς φιλοσοφία δηλοῦται· καὶ τοῖς τοιούτοις αὐτῷ συμβάλλεται τὸ θυμικὸν ἡρωϊκῶς λεχθέν· καὶ ὁ λόγος ἀνύποπτος γίνεται, δεικνὺς ὅτι ἔπαθεν ἅπερ εἰκὸς ἦν παθεῖν ἄνδρα. πῶς οὖν αὐτῷ πιστεύσας ὁ ἄγγελος; ἀκούσον καὶ ἡμῶν τοῦ σοφίσου τοῦ εἰρηνεύοντος. ἐλθὼν γάρ φησιν·

Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου.

Εὐθέως αὐτὸν ἀναμιμνήσκει τοῦ Δαβὶδ, ὅθεν ὁ Χριστὸς ἔμελλεν ἔσεσθαι, καὶ οὐκ ἀφίησιν αὐτὸν ἀφαπεραχθῆναι, ἀφ' ὧν τῆς παρθένου προσηγορίας τῆς ἐπαγγελίας τῆς πρὸς ὅλον ἦλθος ἠνομάσθη ἀναμνήσας. ἐπεὶ τίνος ἕνεκεν * υἱὸν Δαβὶδ αὐτὸν ἐκάλεσε; μὴ φοβηθῇς. καίτοιγε ἄλλα χρὴ ὁ Θεὸς οὐχ οὕτω ποιεῖ, ἀλλ' βουλόμενόν τινος προφητικὸς τοῦ Ἀβραὰμ ὅπερ οὐκ ἔδει, ὑπιπλικώτερον καὶ μετ' ἀπειλῆς τὴν λύσιν ἐργάσηται· καίτοιγε τὸ πρᾶγμα ἐκ σφῆς ἀγνοίας ἦν. οὐδὲ γὰρ εἰδὼς ἔλαθε τὸν Σάρραν σκῆνος, ἀλλ' ὅμως ἐπέπληξεν. ἀνταῦθα δὲ ἡμερώτερον. πολὺ γὰρ τὸ μέγεθος τῶν οἰκουμενῶν ἦν, καὶ τὸ μέσον ἑκατέρων τῶν ἀνδρῶν. διόπερ οὐδὲ ὑπιπλήξεως ἔδει. εἰπὼν δέ, μὴ φοβηθῇς, δείκνυσιν αὐτὸν δεδοικότα, μὴ προσκρούσῃ τῷ Θεῷ, ὡς μοιχαλίδα ἔχων. ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἦν, οὐδ' ἂν ἐνενόησεν σκάνδαλον. ἀφ' πρώτων τοίνυν δείκνυσιν, ὅτι παρὰ τοῦ Θεοῦ ὁ ἄγγελος ἦκει, καὶ ἅπερ ἐνενόησε καὶ ἅπερ ἔπαθε χ̄ς̄ ἀφίνοιαν" ἀπόντα, εἰς μέσον ἀκφέρων καὶ προτιθείς. εἰπὼν δὲ αὐτῆς τὸ ὄνομα, οὐκ ἔστι μεῖζον τοῦτο, "ἀλλ' ἐπήγαγε· τὴν γυναῖκά σου, οὐκ ἂν ὅπως καλέσας, εἰ διέφθαρτο. γυναῖκα δὲ ἀνταῦθα τὴν μνηστὴν λέγει· ὥσπερ οὖν καὶ γαμβρὸς εἴρηται ὁ μεμνηστευμένος καὶ πρὸ τοῦ γάμου τοῦ μνηστῆρας. Τί δέ ἐστι παραλαβεῖν; ἔνδον κατέχειν. ἤδη γάρ" αὐτῷ τῇ ἀφίνοιᾳ ἀπολέλυτο." Ταύτην τὴν ἀπολελυμένην, φησί, κράτησον, ἵνα σοι παραδίδωσιν ὁ Θεός, οὐχ ὡς γυναῖκα. παραδίδωσι δέ, οὐκ εἰς γάμον, ἀλλ' εἰς τὸ ζωοποιεῖν· καὶ παραδίδωσι διὰ φωνῆς τῆς ἐμῆς. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτὴν ὁ Χριστὸς ὕστερον παρέδωκε τῷ μαθητῇ, ὅτω καὶ νῦν τῷ Ἰωσήφ. εἶτα καὶ τὴν ἀποθέσιν αἰνιξάμενος, τὴν μὴ πονηρὰν ἀποφίαν οὐκ εἶπε· σεμνότερον δὲ καὶ πρεπωδέστερον" τῇ τῶν ὠδίνων αἰτίᾳ καὶ κἀκείνῳ ἀνῆλε, δείκνυς ὅτι, διόπερ ἐδεδοίκει καὶ σκάνδαλον ἤθελε, διὰ αὐτὸ μὴ οὕτω τοῦτο καὶ λαβεῖν καὶ κατασχεῖν ἔνδον ἂν εἶη δίκαιος, ἐκ πρεσουσίας λύων τὴν ἀγωνίαν. οὐ γὰρ μόνον παρανόμου, φησίν, ἀπήλλακται μίξεως· ἀλλὰ δὲ καὶ φύσιν κυῆς. μὴ τοίνυν φόβον σκλύσης μόνον, ἀλλὰ καὶ διαφεύγοντος μεῖζόνως.

Τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Παραδόξον δὲ εἰρηνεύον, καὶ παράδοξον δυσθεώρητον λογισμόν, καὶ ἀνώτερον τῶν τῆς φύσεως νόμων. πῶς οὖν" πιστεύσει ὁ τούτων ἄπειρος τῶν διηγημάτων αὐτός;" ἀπὸ τῆς τῶν προελθόντων, φησίν, ἀποκαλύψεως. διὰ γὰρ τοῦτο τὰ ἐν τῇ ἀφίνοιᾳ ἀπόντα δεδεκάλυφεν, ἅπερ ἔπαθεν, ἅπερ ἐδείσεν, ἅπερ ποιῆσαι" ἐβουλεύσατο· ἵνα δὲ ἐκείνων καὶ τούτοις πιστώσηται. μᾶλλον δέ, οὐκ ἀπὸ τῶν παρόντων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν μελλόντων αὐτὸν ἐπάγει).

21 Τέξεται δέ, φησιν, υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Μὴ γὰρ, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἅγιον, νομίσῃς ἀλλότριόν σε τῆς οἰκονομίας εἶναι τῆς κατ' ἐμὲ οἰκονομίαν. εἰ γὰρ καὶ εἰς τὴν γέννησιν οὐδὲν ζωτικὸς, ἀλλ' ἀνέπαφος ἔμεινεν ἡ παρθένος, ὅμως ὅπερ ἔστι παθεῖν ἴδιον, ἅ λυμαινόμενον τὸ τῆς παρθενίας ἀξίωμα, τοῦτό σοι δίδωμι, τὸ ὄνομα ὑπὲρ ἐμοῦ τεκούσῃ. καὶ γὰρ αὐτὸν καλέσεις. εἰ γὰρ καὶ μὴ σὸς ὁ τόκος, ἀλλὰ τοῦ παθεῖν ὑπόδειξιν ποιεῖ αὐτόν. διὰ τοῦτό σε καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ὀνόματος θέσεως αὐθέως οἰκειοῦ τῷ κόπῳ. εἶτα ἵνα μὴ πάλιν ἐκ τούτου πατέρα λάβῃς τὸν ἐκ τοῦ πνεύματος, ἀκουσον τὰ ἑξῆς πῶς μετ' ἀκριβείας λέγει. "τέξεται γάρ, φησιν, υἱόν· οὐκ εἶπε, τέξεταί σοι, ἀλλ' ἁπλῶς τέξεται. διὸ μετέπειτα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τέωεγν αὐτὸ τέθεικεν. ὁ γὰρ αὐτῷ ἔπιλεν, ἀλλὰ τῇ οἰκουμένῃ πάσῃ. ὅθεν τοῦτο γὰρ ὄνομα ἐκ τῶν ὑρανῶν ἦλθε κομίζων ὁ ἄγγελος, ὃς ἐντεῦθεν δεικνὺς θαυμαστὸν ὄντα τὸν τόκον, ὃν τὸν Θεὸν ἐν τῷ τὸν τιὸ ωεροσηγείλω ὑῶθεν πέμποντα. ὅθεν γὰρ, οὐδὲ τοῦτο" ἁπλῶς λῶ, ἀλλὰ μειόνων ἀγαθῶν θησαυρός. διὰ γὰρ ἐρμηνεύει τοῦτο ὁ ἄγγελος, γὰρ χρηστάς" ὑποστείνας ἐλπίδας, γὰρ ταύτῃ ωεὸς πίστιν αὐτὸν ἐπαγόμενος. ωεὸς γὰρ ταῦτα ἐπιῤῥεπέστερον εἰώθαμεν ἔχειν· διὰ γὰρ μᾶλλον αὐτοῖς πιστεύειν" φιλούμεν. ἀπὸ πάντων τοίνυν κατασκευάσας τιὸ πίστιν, ἀπὸ τῶν παρελθόντων, ἀπὸ τῶν μελλόντων, ἀπὸ τῶν ἐνεστώτων, ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν ὑμῆς, εἰσάγει γὰρ τὸν ωεοφήτην δυκαίρως τούτοις ἅπασι ψηφιζόμενον. ωρὶν ἢ γὰρ αὐτὸν εἰσαγαγεῖν, τὰ μέλλοντα τῇ οἰκουμένῃ δι' αὐτοῦ συμβήσεσθαι ἀγαθὰ ωεοδιαφωνεῖ. ἵνα γὰρ ταῦτα;" ἐστιν; ἁμαρτιῶν ἀπαλλαγὴ γὰρ αἵρεσις.

Αὐτὸς γὰρ σώσει, φησὶ, τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

Καὶ ἐν ταῦτα τὸ ωροσδόκητον ἐνδείκνυται. ὁ γὰρ πολέμων ἀόρατος, οὐδὲ βάρβαρον, ἀλλ' ὁ πολλῷ τούτων μεῖζον ὑῶν, ἁμαρτημάτων ἀπαλλαγὴν διαγελίζεται· ὃ μηδενί ποτε ἐνωρεσθαι ἐνόμιστο δυνατόν. γὰρ τίνος ἕνεκεν, φησὶ, τὸν λαὸν αὐτοῦ εἶπε, γὰρ οὐχὶ καὶ τὰ ἔθνη ωεοσέθηκεν; ἵνα μὴ ωοιήσῃ τὸν ἀκροατὴν τέως. ταῦ γὰρ ζωστερὸς ἀκροωμένῳ γὰρ τὰ ἔθνη ἠνίξατο. λαὸς γὰρ αὐτοῦ, οὐχ Ἰουδαίους μόνον, ἀλλὰ πάντες ὅσοι ωεοσιόντες καὶ δεχόμενοι τὸν ωῦρ αὐτοῦ γνῶσιν. σκόπει δὴ πῶς αὐτοῦ γὰρ ὃ ἀξίωμα ἡμῖν παρεύοιξε, λαὸν αὐτοῦ καλῶν τὸν δῆμον τὸν Ἰουδαϊκόν. τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἄλλο δεικνυῶσ ὅτι, ἢ ὅτι Θεοῦ παῖς ὁ ὑκιόμενος, γὰρ ωερὶ τοῦ τῶν ὅλων βασιλέως ὁ λόγος ἐστὶν αὐτῷ. οὐδὲ γὰρ ἁμαρτήματα ἀφιέναι ἑτέρας ἐστὶ δυνάμεως, ἀλλ' ἢ τῆς οὐσίας μόνης ἐκείνης.

Ἐπεὶ οὖν τοσαύτης ἀπελαύσαμεν δωρεᾶς, πάντα ποιῶμεν ὥστε μὴ τιὸ εὐεργετοῦντα" ἀηθυρίσαι [τιὸ] τοσαύτῳ. εἰ γὰρ ὃς ωερὶ τῆς ὑμῆς ταύτης ἀξίας κηδόσεως τὰ γινόμενα ὁρῶ, πολλῷ μᾶλλον μᾶ τιὸ ἄφατον ταύτῃ εὐεργετοῦντα. γὰρ ταῦτα οὐχ ἁπλῶς λέγω νῦν, ἀλλ' ὁρᾷ πολλοὺς ὁρῶ μᾶ ὃ βάπτισμα ῥᾳθυμότερον τῶν ἀμυήτων διατελοῦντας, γὰρ οὐδὲν ἔχοντας ἴδιον γνώρισμα πολιτείας. διὰ τοι τοῦτο οὐκ ἐν ἀγορᾷ, οὐκ ἐν ἐκκλησίᾳ δυνατὸν εἰδέναι ταχέως, τίς μὲ ὁ πιστὸς, τίς δὲ ὁ" μὴ πιστός· πλὴν εἴ τις κᾶ τὸν χαρακτῆρα ἐπισταίη τῶν μυστηρίων, γὰρ ἴδοι τοὺς μὲ ἐκδεδυκότας, τοὺς δὲ ἔνδον μένοντας. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ζήτου γνωρίζεσθαι. τὰ μὲν γὰρ τῶν ἔξωθεν ἀξιώματα εἰκότως ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ωεικειμένων τεκμηρίων ὅτι καταδηλοῖ· τὰ δὲ ἡμέτερα ἀπὸ τῆς ψυχῆς εἶναι γνώρισμα χρή. οὐ γὰρ πιστὸν οὐκ ἀπὸ τῆς δωρεᾶς χρὴ φαίνεσθαι μόνον, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ζωῆς τῆς καινῆς. οὐ πιστὸν φωτὸς καὶ σκότους γὰρ τοῦ κόσμου γὰρ ἄλλας. ὅταν δὲ μηδὲ σαυτῷ φαίνῃς, μηδὲ τιὸ οἰκείου σπεδόνα διαφίλῃς, πόθεν σε εἰσόμεθα λοιπόν; ὅτι τῶν ναμάτων ἐπέβης τῶν ἱερῶν; ἀλλὰ τοῦτό σοι κολάσεως ἐφόδιον γίνεται. ὑμῆς γὰρ μέγεθος τοῖς οὐκ ἀξίως τῆς τιμῆς ζῆν ωεταρυμένοις, ωεοσθήκη ὑμωείας ὅσῃ. οὐ γὰρ πιστὸν, οὐκ ἀφ' ὧν ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον, ἀλλὰ γὰρ ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐνεδυνάμωσε, λάμπειν δίκαιον, γὰρ πόθεν ἦλθεν εἰς γνώρισμον, [γὰρ] ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος, [γὰρ] ἀπὸ τοῦ βλέμματος, [γὰρ] ἀπὸ τοῦ σχήματος, [γὰρ] ἀπὸ τῆς φωνῆς. ταῦτα δὲ εἶπον, οὐχ ἵνα τοὺς ὑπόδειξιν, ἀλλ' ἵνα τοὺς ὠφελήσω τοὺς ὁρώντων ἑαυτοὺς ῥυθμίσωμεν. νυνὶ δὲ ὅθεν σὲ ζητήσω σε ἐπιγνῶναι, πάντα γὰρ σε ἀπὸ τῆς ἐναντίων διείσκω φαινόμενον. αὖ τε γὰρ ἀπὸ τοῦ τόπου βουληθῶ σε καταμαθεῖν, ἐν ἱπποδρομίαις γὰρ θεάσεις γὰρ ωανηγυρίαις ὁρῶ διημερεύοντα, ἐν πανηγύρεσις συλλόγοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ, γὰρ δὴ θεάτροις ζωγοίαις διεφθαρμένοις· αὖ τε ἀπὸ τοῦ σχήματος τῆς ὄψεως, ἀναγκάζοντα βλέπω διϊωεχῶς γὰρ διαλελυμένον, καθάπερ [" ἀνόητον ἔχουσ᾽ τὸ σῶμα] σεσηπυῖαν ἐταιρίδα ἀναπολελυμένως· αὖ τε ἀπὸ τῶν ἱματίων, τῶν ὅτι σκηνῆς οὐδὲν ἄμεινον διακείμενον ὁρῶ· αὖ τε ἀπὸ τῶν ἐπομένων, τῶν δασίτους ωεριφέρεις ὃς κόλακας· αὖ τε ἀπὸ τῶν ῥημάτων, ἅδην ὑγιὲς οὐδὲ ἀναγκαῖον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χαῖον ὑδὲ συνέχον ἡμῶν τ̃ ζωὴν ἀκούω φιλοσόφων· ἀλ̓ τε ἀπὸ τ̃ τραπέζης, μείζων ἐντεῦθεν ἡ κατηγορία φανήσται. πόθεν οἶδα, εἰπέ μοι, διωκόμεθά σε ὑπὸ γυναικῶν τ̃ πιστόν, τ̃ εἰρηνεύοντα ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων ταράττοντα ψηφιζομένων; ἢ τί λέγω τ̃ πιστόν; οὐδὲ γὰρ, εἰ ἀλ̓ ἄθεος εἶ, σαφῶς διωκόμεθα μαθεῖν. ὅταν μὲν γὰρ λαγνίζῃς μὴ ὥσπερ ἵππος, σκιρτᾷς ἢ ὥσπερ ταῦρος, χρεμετίζῃς ἢ ὑπὲρ γυναῖκα ὥσπερ ἵππος· ὅταν χαιρεκακῇς μὴ ὥσπερ ἀρκτος, πταίοντι ἢ τ̃ σάρκα ὥσπερ ἡμίονος, μνησικακῇς ἢ ὥσπερ καμηλος· ἢ ἁρπάζῃς μὴ ὡς λύκος, ὀργίζῃ ἢ ὡς ὄφις, πλήττῃς ἢ ὡς σκορπίος, ὑπτιάζῃς ἢ [ἧς] ὥσπερ ὀνώπιξ, ἰὸν ἢ πονηρίας διαῤῥῆξαι ὥσπερ ἀσπὶς ἢ ἔχις; πολεμῇς ἢ χ̃ τ̃ ἀληθῶς ὥσπερ ὁ πονηρὸς δαίμων ἐκεῖνος· πῶς διωκόμεθά σε μὴ τ̃ ἀνθρώπων ἀριθμεῖν, ὃν χ̃ ὁρῶν ἐν σοὶ τ̃ τοιαύτης φύσεως σοῦ χαρακτῆρας; κατηχουμένῳ γὰρ ἢ πιστοῦ διαφορὰν ζητ̃, κινδυνεύω μηδὲ ἀνθρώπου ἢ θείου δῶρον διαφορὰν. τί γάρ σε εἴπω; θεῖον; ἀλλὰ τὰ θηρία ἐνί τινων τ̃ ἐλαττωμάτ̃ κατέχει· σὺ δ̓ ἢ ὁμοῦ συμφορήσας πάντα, πορρωτέρω τ̃ ἐκείνων ἀλογίας ὁδεύεις. δαιμονιά σε προσείπω; δαιμόνων γέ τις χαρὸς ἀναθύει τυφαννίδι, γέ τις χειμ̃ ἐρᾷ. ὅταν δὲ ἢ θείων ἢ δαιμόνων ἐλαττώματα πλείονα ἔχῃς, πῶς σε ἄνθρωπον καλέσωμεν, εἰπέ μοι; εἰ δ̓ ἄν, ἄθεον σε οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, πῶς σε προσερούμεθα πιστόν; ἢ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι μὴ πω διακείμενοι καλῶς, οὐδὲ ἐννοούμεθα τῆς ψυχῆς ἡμῶν τὴν ἀμορφίαν, οὐδὲ καταμανθάνομεν αὐτῆς τὸ δυσειδές. ἀλλ̓ ἐν κουρείῳ μὲν καθήμενος ἢ τὴν κόμην ἀποκείρων, [ὁ] κάτοπτρον λαβὼν προσκοπεῖς μ̃ ἀκριβείας τὴν τῶν τριχῶν ζώθεσιν, ἢ σοῦ πρεσβύτας ἐρωτᾷς, ἢ ὦ ἀποκείροντα αὐτόν, εἰ καλῶς τὰ πρὸς τὸ μετώπῳ ζωνύθηκε, ἢ χέρων ὢν πολλάκις σὸν αἰσχύνῃ νεωτερικῆς φαντασίας ὑπομιμνόμενος· τῆς δ̓ ψυχῆς ἡμῶν σὸν ἀμόρφου μόνον, ἀλλὰ ἢ θηριομόρφου, καὶ σκύλλης τινὸς ἢ χιμαίρας καὶ τὰ ὦ ἔξω μῦθον γελωμένης οὐδὲ μικρὸν αἰσθανόμεθα. καίτοιγε καὶ ἐνταῦθα κάτοπτρόν ἐστι πνευματικόν, καὶ πολλῷ βέλτιον ἐκείνου καὶ χρησιμώτερον. οὐδὲ γὰρ δείκνυσι τὴν ἀμορφίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ μεταπλάττει αὐτὴν πρὸς κάλλος ἁμήχανον, ἂν θέλωμεν. τοῦτο δέ ἐστιν, ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν μνήμη καὶ τῆς μακαρίας ζωῆς αὐτῶν ἱστορία, ἡ τῶν γραφῶν ἀνάγνωσις, ἃ τῶν τοῦ Θεοῦ δοθέντες νόμοι. κἂν βουληθῇς ἅπαξ μόνον ἰδεῖν εἰς ταύτην ἐκείνων εἰκόνας, ἐξ ὧν δυσειδὴς ὀφθήσῃ τῆς ἀμορφίας τῆς σῆς· ἢ ἰδὼν οὐδενὸς δεήσῃ λοιπὸν ἑτέρου εἰς τὸ ἀπαναλῶσαι τῆς αἰσχρότητος ταύτης. ἢ γὰρ εἰς τοῦτο χρήσιμον ἡμῖν τὸ κάτοπτρον, ἢ ῥᾳδίαν ποιεῖ τὴν μεταβολήν. μηδεὶς τοίνυν ἐν τῇ τῶν ἀλόγων μιμητῶ μορφῇ. εἰ γὰρ ὁ δοῦλος εἰς τὴν οἰκίαν τὸν παῖδα οὐκ εἰσέρχεται, ὅταν αὐτὸς ἢ θηρίον γένῃ, πῶς διωκήσῃ τῶν πραγμάτων ἐπιδιῶσαι ἐκείνων; ἐπὶ τί λέγω θηρίον; θηρίου μὲν πονηρὸς χαλεπώτερος ὁ τοιοῦτός ἐστιν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ, κἂν τ̃ φύσιν [ὄντα] ἄγρια, οὐθέποτε πίνης ἀπολαύσαντα τέχνης πολλάκις ἥμερα γίνεται· σὺ δ̓ ὁ τὴν ἐκείνων θηριωδίαν τὴν τ̃ φύσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν ἡμερότητα μεταβαλών, ποίαν ἕξεις ἀπολογίαν τὴν σεαυτ̃ παράνοιαν τὴν τ̃ φύσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν θηριωδίαν ἐξαγαγών; ἢ τὸ μὲν ἄγριον φύσει δεινὸν ἥμερον, σαυτὸν δ̓ ὦ ἥμερον φύσει παρὰ φύσιν ἄγριον ἰσχύς; ἢ λέοντα μὲν ὑβριστεύοντα ἢ χειροήθη ποιῶν· τὸν δ̓ ὑμὸν τὸν λέοντος ἀγριώτερον κατασκευάζων; καί τοι δύο ἐκεῖνα κωλύματα, ἢ τὸ λογισμοῦ ἐστερῆσθαι τὸ θηρίον, ἢ τὸ πρὸ τῶν ἐπιθυμῶν δεύτερον· ἀλλ̓ ὅμως τῇ παρουσίᾳ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθείσης σοι σοφίας, ἐξ τῆς φύσεως κρείττης. ὁ τοίνυν ὑπὲρ τῶν θηρίων ἢ τὴν φύσιν νικῶν, πῶς ὑπὲρ σαυτὸν μ̃ τῆς φύσεως ἢ τὸ τῆς προαιρέσεως προσόδως καλῶν; καὶ εἰ μὲν ἄλλον ἐκέλευον δοῦναι τοῦτο παρ̃ον, οὐδὲ ἂν μὲν ἀδυνάτως ἔδοξα δοῦναι παραινεῖν· πλὴν ἀλλ̓ ἐνῆν σοι προσδέχεσθαι τὸ μὴ κύριον εἶναι τῆς ἑτέρου γνώμης, μηδὲ ὑπὲρ σοὶ κεῖσθαι τὸ πρᾶγμα. νυνὶ δ̓ τὸ σαυτὸν λέγω ποιῆσαι θηρίον ἥμερον, καὶ ὃ πάντα ῥᾴδιον ἐστί. ἵνα οὖν ἔχεις ἀπολογίαν, τῆς φύσεως μὴ κρατῶν; ἵνα δ̓ προφάσιν μὴ προσωπεῖον προβάλεσθαι δυνῇσῃ, λέοντα μὲν ποιῶν δοῦναι σαυτὸν

τὸν

τὸν ὃ πολεμιωτάτων ἐξ ἀνθρώπου γινόμενον λέοντα; καὶ εἰκῆ μὲν τὰ ὑπὲρ φύσιν ζημιοῦσθαι σαυτὸν ὃ ὑδὲ τὰ κατὰ φύσιν τηρῶν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀγελάσας θήρας εἰς τὴν ἡμετέραν φιλοσοφίαν ἀναγαγεῖν ἀλήθειαν, σαυτὸν ὃ ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας καταστρέφων, καὶ εἰς τὴν μανίαν ἐξωστῶν τὴν ἐκείνων; νόμισον γάρ, εἰ βούλει, καὶ ὅσην πολὺ τοῦτο λέοντας ἕτερος, τοσαύτην σὺ πολὺ σαυτὸν ὑπόδειξαι τοῦ κρείττονος· καὶ ποίησον ἥμερον καὶ πρᾷον εἰς τοιοῦτον λογισμόν. καὶ γὰρ ἔστι χαλεποὺς ὀδόντας ἔχειν καὶ ὄνυχας· καὶ ἂν μὴ ἡμερώσῃς αὐτόν, πάντα ἀπολῇ. οὐδὲ γὰρ ὅταν λέων καὶ ἔχῃς τὰ κρείττονα μέλη σώματος ἐξαίρετα δύνασθαι, ὡς θυμός, τοῖς σιδηροῖς ὄνυξι διαφερόντως τοῦτο ποιῶν. καὶ γὰρ δὴ ὁ σῶμα λυμαίνεται μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τῆς ψυχῆς ἀφαιρεῖται τὴν ὑγίειαν, κατεσθίων, ἀναρρίπτων, ἀναξαίνων τὴν δύναμιν αὐτῆς ἅπασαν, καὶ ἄλογον ποιῶν πάντα· πιθοῦ. εἰ γὰρ σκώληκας ἢ ἐν τοῖς ἐγκάτοις τρέφων, οὐδὲ δύναιτ' ἂν δυνήσεσθαι, πάντως τὸν ἔνδον ἀπολωλεκὼς δαπάνῃ δυνήσεσθαι· πῶς οὖν ἡμᾶς τηλικοῦτον ἔχοντες κατατρώγοντα πάντα τὰ ἔνδον, τὸν θυμὸν λέγω, δυνησόμεθά ποτε γλυκαῖον τεκεῖν; πῶς οὖν αὐτῆς ἀπαλλαγησόμεθα τῆς λύμης; ἂν πίωμεν ποτὲ νεκρωσαν δυνάμενον τοὺς ἔνδον σκώληκας καὶ τοὺς ὄφεις. καὶ ποῖον δή; εἶπε ὃ ποτόν, φησί, ὃ τοῖς ἐμοῖς ἑαυτοῦ ἔχον; ὃ ἅγιον αἷμα τοῦ Χριστοῦ, εἰ μὴ πρόρρησίας λαμβάνειν (πᾶσαν γὰρ νόσον σβέσαι δυνήσεται) τοῦτο) καὶ μὴ τότε τῶν θείων γραφῶν ἢ μὴ ἀκριβείας ἀκροάσῃς, ἐλεημοσύνῃ τῇ ἀκροάσει προσσυνοῦσαν. ἀμφὶ γὰρ τούτων πάντων δυνήσεται νεκρωθῆναι καὶ λυμαινόμενα τὸν ψυχικὸν ἡμῶν πάθη· καὶ ὅτε ζησόμεθα μόνον. ὡς νῦν γε οὐδὲν τῶν τεθνεώτων ἀμείνον ἀμφείμεθα· ἐπεὶ καὶ οὐκ ἔστι ζώντων ἐκείνων καὶ ἡμᾶς ζῆν, ἀλλ' ἀνάγκη ἡμᾶς ἀπολέσθαι." ἀν γὰρ μὴ φθάσωμεν αὐτὰ ἀποκλείσαντες ἐνταῦθα, ἐκεῖ πάντως ἡμᾶς [αὐτὰ] ἀποκλεῖσαι· μᾶλλον ὃ καὶ τοῦ ἐκείνου τὸν θανάτου τὴν ἐφάπτειν ἡμᾶς καὶ ἐνταῦθα ἀπαιτήσει δίκην. ὃ γὰρ ἕκαστον τῶν παθῶν τῶν τοιούτων, καὶ ὠμὸν καὶ πυρφανικὸν καὶ ἀκόρεστον, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμᾶς ἐθίσαι τὴν ἡμέραν οὐδέποτε ἴσασιν. ὀδόντες γὰρ λέοντος ἢ ὀδόντες αὐτῶν, μᾶλλον ὃ καὶ πολλῷ χαλεπώτερα. ὁμοῦ γὰρ λέων ὁμοῦ τε ἐκορέσθη, καὶ ἀπέστη τοῦ" σαρκοφαγοῦντος αὐτῷ σώματος· ταῦτα ὃ τὰ πάθη, ὅτε ἐμπίμπλανται, ὅτε ἀφίστανται, ἕως ἂν ἐγὼ τοῦ ἀμφιβόλου ἡσθῶ τοῦ ἀληθοῦς ἂν δεσπότου. τοσαύτη γὰρ αὐτῶν ἡ δύναμις, ὡς τοῦ δουλείαν, ἵνα ὁ Παῦλος πρὸς τὸν Χριστὸν ἐπεδείκνυτο, καὶ γέεννης καὶ βασιλείας δι' αὐτὸν καταφρονᾶν, τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τῶν ἀλόντων ἀπαιτῆσαι. ἂν τε γὰρ σωμάτων ἔρωτι, εἴ τε χρημάτων, ἂν τε δόξης πρὸς ἐπιτέσῃ τις, καὶ γέεννης καταγελᾶν λοιπόν, καὶ βασιλείας καταφρονῆς, ἵνα τὸ θέλημα τούτων ἐργάσῃ). μὴ τοίνυν ἀπιστῶμεν Παύλῳ λέγοντι, ὅτι τὸν Χριστὸν ὕπνως ἐφίλησεν. ὅταν γὰρ δύρεθῶσί τινες τοῖς πάθεσιν ὕπνῳ δουλεύοντες, πῶς ἄπιστον σκῶλον δόξει εἶναι λοιπόν; καὶ γὰρ δίχα τούτου ὁ πρὸς τὸν Χριστὸν πόθος ἀσθενέστερος, ὅταν πᾶσα ἡμῖν ἡ δύναμις εἰς τοῦτον καταμαλάττηται τὸν ἔρωτα, καὶ ἁρπάζωμεν, καὶ πλεονεκτῶμεν, καὶ δόξῃ δουλεύωμεν κενῇ· ἧς εἰ γένοιτ' ἂν ὑπεκστῆναι, κἂν γὲ μυριάκις γένηται πρὸς ἐλεπίου, οὐδὲν τῶν ἀτιμιῶν ἔσῃ βαρεῖα· ἀλλὰ δι' αὐτὸ μὲν οὕτω τοῦτο καὶ ἀτιμότερος. ὅταν γὰρ ὁ βαλόμενοί σε δόξαζειν καὶ λαμπρὸν ἀποδεικνύωσι, δι' αὐτὸ τοῦτό σε γελῶσιν, ὅτι τῆς περὶ αὐτῶν ὑπερθυμίας δόξης, πῶς οὐκ εἰς τὸ ἐναντίον" προσαπήσεταί σοι τὰ τῆς τοιαύτης ἀνοίας; ὃ γὰρ πρὸς καταγραμμένων ὃ τοιοῦτόν ἐστιν. ὥσπερ γὰρ ὁ ὑπερθυμοῦντα μοιχεύειν ἢ πορνεύειν δι' ἐπαγγελίας ὃ κολακεύει, αὐτῷ τούτῳ μᾶλλον κατήγορος γίνεται, ἢ ἐπαγγέλλεται τὰ τοιαῦτα ὑπερθυμοῦντος· οὕτω καὶ τὸν δόξης ὑπερθυμοῦντα ὅταν ἐπαινῶμεν ἅπαντες, κατήγοροι μᾶλλόν ἐσμεν, ἢ ἐπαινέται τῶν βουλομένων δοξάζεσθαι. τί τοίνυν ὠφέλησεν ὃ τοιοῦτον, ἀφ' οὗ ὃ τοιοῦτον σοι συμβαίνειν εἴωθεν; εἰ [γὰρ] δοξάζεσθαι βούλει, καταφρονῆ δόξης, καὶ πάντων ἔσῃ λαμπρότερος. τί πάσχεις ὅπερ ἔπαθεν ὁ Ναβουχοδονόσορ; καὶ γὰρ σκῶλος εἰκόνα ἔστησεν, ἀπὸ τοῦ ξύλου" τῆς ἀναθέτου μορφῆς προσκυνεῖν νομίζων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νομίζων ἑαυτῷ πορίζειν ὑφημίας, καὶ ὁ ζῶν ἀπὸ τῶ μὴ ζῶντος λαμπροτέρους ἤθελε φαίνεσθαι. Εἶδες τῆς μανίας τὸν ὑπερβολήν; δοκῶ γὰρ ἑαυτὸν ὑμᾶν, μᾶλλον δὲ ὑβρίζειν. ὅταν γὰρ φαίνῃ τῷ ἀψύχῳ θαρρῶν μᾶλλον, ἢ ἑαυτῷ καὶ τῇ ἐν αὐτῷ ζώσῃ ψυχῇ, καὶ δηλῶν ὅτι ὁ ξύλον ὅτι τοσαύτην ἀγνωσίαν, πῶς οὐκ αὖ εἴη γέλωτος ἄξιος, οὐκ ἀπὸ ξύλων, ἀλλ' ἀπὸ σανίδων καλλωπίζεσθαι αὐτοὺς; ὥσπερ αὖ εἴ τις δηλῶν ὁ βάθρον ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ δηλῶν τὴν κλίμακα καλῶν ὅσαν ἀξίαν μᾶλλον, ἢ δηλῶν ὁ δυθέσπους εἴη), ἐναβριώεσθαι. τοῦτον καὶ ἐφ' ἡμῶν πολλοὶ μιμοῦνται νῦν. ὥσπερ γὰρ ὄκνος ἀπὸ τῆς εἰκόνος· οὕτως ἀπὸ τῶν ἱματίων ἕτεροι, καὶ ἐξ οἰκίας ἄλλοι, ἐξ ἡμιόνων καὶ ὀχημάτων, καὶ ἀπὸ κιόνων τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις ἀξιοῦσι θαυμάζεσθαι. ὅπερ γὰρ ὁ δυθέσποτοι εἰ) ἀπώλεσαν, προέρχονται συλλέγοντες ἑαυτοῖς ἑτέρωθεν τὸν πολλὸν γέλωτος γέμουσαν δόξαν. ἀλλ' οὐχ ἁγνοῶν καὶ μεγάλου τοῦ Θεοῦ θεραπόντων ἐντεῦθεν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἔδει μάλιστα, ἐκ τούτων ἔλαμπον. καὶ γὰρ [καὶ] ἀχμάλωτοι, καὶ δοῦλοι, ἐξ ἀγροῦ, καὶ ξένοι, καὶ πτωχῶν τῶν οἰκοθεν ὄντες ἔρημοι, τοῦ πτώματος περιεβεβλημένου ταῦτα σεμνότεροι πολλῷ τότε ἐφαίνοντο. ἐξ ἀρχῆς Ναβουχοδονόσορ, ἐκ εἰκὼν ἑαυτῷ, ἀ σατράπαι, ἀ στρατηγοὶ, ἀ στρατόπεδα ἄπειρα, ἀ χρυσοῦ πλῆθος, ἀκ ἄλλη φαντασία προὔκειτο τῷ ὑπηθυμίᾳ ἤρκεσε καὶ ὁ δεῖξαι μέγα· τούτοις ὁ τούτων πτώτων γεγυμνωμένοις ἤρκεσεν ἡ φιλοσοφία μόνον, καὶ τοῦ τὸ δηλῆμα ἐξ τῷ πορφυρίδα ἔχοντος καὶ τιαῦτα περιεβεβλημένου τοῦ οὐδὲν τούτων κεκτημένους λαμπροτέρους ἀπέφηνε, ὅσον τοσοῦτον, ὅσον ὁ ἥλιος ὅσι" μαργάρου λαμπρότερος. καὶ γὰρ ἐν μέσῳ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἦσαν, νέοι τε ὄντες καὶ αἰχμάλωτοι καὶ δοῦλοι, καὶ φλυέντων βύθεως ὁ βασιλεὺς πῦρ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡφίει, καὶ στρατηγοὶ, καὶ ὕπαρχοι, καὶ ὕπατοι, ἐξ ἅπαν τὸ ἁλιβόλον τὸ ἡδὺ ἔθνος περιέχει, καὶ φωνὴ συρίγγων" πανταχόθεν καὶ σαλπίγγων καὶ πάσης μουσικῆς περὶ Ⓦ ἄγαλμα φερομένη περιέχει ἅπαν ἐκείνων ἀκοάς· καὶ κάμινος ἀνεκαίετο περὶς ὕψος ἄπειρον, καὶ αὐτῶν ἡ φλὸξ ἥπτετο τῶν νεφελῶν, καὶ πολλὰ φόβου καὶ" ἀνεπλήξεως ἐν ἀνάμεσα. ἀλλ' ἐκείνους οὐδὲν τούτων" ἐξέπληξεν· ἀλλ' ὥσπερ" παίδων παίζόντων καταγελάσαντες, τῷ ἀνδρείᾳ καὶ τῷ" ὑπείκειαν ἐπεδείκνυντο, καὶ τ' σαλπίγγων ἐκείνων λαμπροτέραν ἀφέντες φωνὴν ἔλεγον· Γνωστὸν ἔστω σοι, βασιλεῦ. οὐδὲ γὰρ μέχρι ῥήματος ὑβρίσαι ἐβούλοντο Ⓦ τυράννου, ἀλλὰ τῷ εὐσέβειαν ὑπιδείξασθαι μόνον. ὅπερ οὐδὲ μακροὶ" ἀπετείναντο λόγοις, ἀλλ' ἐν βραχεῖ πολὺ ὑπιδείκνυνται. ἔστι γάρ, φησι, Θεὸς ἐν οὐρανῷ δυνατὸς ἐξελέσθαι ἡμᾶς. Οἱ μοι τῆς πλῆθος δεικνύεις; Οἱ μοι τῶν καμίνου; " τί μοι τὰ ξίφη τὰ ἠκονημένα; Οἱ σοὶ φοβεροὶ δορυφόροι; πολλῶν τούτων δυώτερος ἡμῖν ὁ δεσπότης καὶ δυνατώτερος. Εἶτα, ἐννοήσαντες ὅτι συρίζαι Ⓦ Θεὸν βουληθῆναι καὶ συγχωρῆσαι αὐτοὺς καυθῆναι, ἵνα μὴ τοῦτο ἡμορμένου δόξωσι ψευδῆ λέγειν, παρρησίᾳ καὶ τοῦτο, λέγοντες· ὅτι ἐὰν μὴ τοῦτο ᾖ, γνωστὸν ἔστω σοι, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν. Εἰ γὰρ εἶπον, ὅτι δι' ἁμαρτήματα οὐ ῥύεται), καὶ μὴ ῥύσηται, ἠπιστήθησαν ἄν. διὰ τοῦτο ἐν τοῦτο μὴ τοῦτο σιγῶσι· λέγουσι γὰρ αὐτὸ ὅτι τῆς καμίνου, δύω καὶ κάτω τὰ ἁμαρτήματα προδηλοῦντες· ὅτι γὰρ βασιλέως δοῦλοι τοιοῦτον, δηλοῦσι καὶ μέλλωσι, τὴν εὐσέβειαν δι' ἣν ἐπιδώσουσιν. δι' γὰρ ἐπ' ἀμοιβαῖς καὶ δωρεαῖς ἐπιδώσουσιν ἐπιθέσθαι ἄπερ ἐπιθέσθαι, ἀλλ' ὅτι ἀγάπης μόνης· καίτοιγε ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἦσαν καὶ ἐν δουλείᾳ, καὶ δένος ἀπολελαυκότες χρηστοῦ. καὶ γὰρ καὶ πατρίδος, καὶ ἐλευθερίας, καὶ τῶν ὄντων πάντων ἐξέπεσον. μὴ γάρ μοι ταῦτα ἐν ταῖς βασιλικαῖς αὐλαῖς εἴπῃς ὑμᾶς. ὅσοι γὰρ ὄντες καὶ δίκαιοι, μυριάκις δὲ ἤθελον περιποιεῖν οἴκοι, ἐξ τῶν ἐν τῷ ναῷ καλῶν ἀπολαύειν. Ἐξελεξάμην γάρ, φησι, παραπεσεῖν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν· καὶ, κρείττων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας. μυριάκις [οὖν] ἂν ἤθελον ἀπερρίφθαι οἴκοι, ἢ βασιλεύειν ἐν Βαβυλῶνι. καὶ ὅτο δῆλον ὅτι ὧν καὶ ἐν τῇ καμίνῳ δηλοῦσι,

Ψαλμ. πγ. ιβ.

Δαν γ. ιη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δηλοῦσι, βαρούμενοι τῷ αὐτόθι ληστείῳ. Εἰ γὰρ ἡ αὐλὴ πολλῆς ἀπέλαυον ὑμῖν, καὶ τῶν ἄλλων ὁρῶντες συμφορὰς σφόδρα ἐδάκνοντο. ὅπερ μάλιστά ἐστιν ἀγίων ἴδιον, μὴ δόξῃ, μὴ ὑμῖν, μηδὲν ἄλλο τοιοῦτον τῆς σῆς πλησίον σωτηρίας. ἔστι γοῦν, πῶς ἐν καμίνῳ ὄντες, ὑπὲρ σῆς δήμου πάντος τὴν ἱκετηρίαν ἐποιοῦντο· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἐν αἰσθήσει ὄντες, τὰ ἀλλήλων μνημονεύομεν. καὶ ἵνα μὴ τὰ οἰκεῖα ἐζητοῦμεν, ἃ ἑαυτοῖς ἐσκέπτομεν, ἀλλὰ τὰ τῶν πολλῶν. ὅτι γὰρ θανάτῳ καταφέρονται, ἀλλὰ πολλοὶ μὴ ταῦτα ἔδειξαν. πάντα χοῦν ἑαυτοὺς παραβάλλονται, ὑπὲρ Θεοῦ δυσωπῆσαι βουλόμενοι. Εἶτα ὅπου τοίνυν ἐκεῖ ἔρχεῖν ἠξίωσε, ὅπου τοὺς πατέρας καταφεύγουσιν· αὐλοὶ καὶ τοῦτο πλέον ἔφασαν εἰσφέρειν, ἀλλ' ἡ πενία πνεῦμα ζωποιοῦν. τούτους δὴ καὶ ἡμεῖς ζηλώσωμεν. καὶ γὰρ καὶ νῦν ἔστηκεν εἰκὼν ζητοῦσα, ἢ τὸ μαμωνᾶ τυραννίς. ἀλλὰ μὴ παραχωρῶμεν τοῖς τυμπάνοις, μηδὲ τοῖς αὐλοῖς, μηδὲ ταῖς κιθάραις, μηδὲ τῇ λοιπῇ τοῦ πλούτου φαντασίᾳ· ἀλλὰ κἂν εἰς κάμινον ἐμπεσεῖν δέῃ πενίας, ἑλώμεθα· ὥστε μὴ παρασκευῆσαι ἐκείνῳ· καὶ ἔσται δρόσος ἐν μέσῳ διαφυσῶσα. μὴ τοίνυν φείσωμεν, πενίας αἰτοῦντες κάμινον. καὶ γὰρ καὶ τότε, οἱ μὴ ἐμπεσόντες εἰς τὴν κάμινον ἀπεδείχθησαν λαμπρότεροι· οἱ δὲ παρασκευήσαντες ἀνῃρέθησαν. ἀλλὰ τότε μὲν ὁμοῦ πάντα ἐγίνετο· νῦν δὲ τὰ μὲν ἐνταῦθα ἔσται, τὰ δὲ ἐκεῖ, τὰ δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ μὴ προσκυνῆσαι τὴ μαμωνᾶν πενίαν ἑλόμενοι, καὶ ἐνταῦθα καὶ τότε ἔσονται λαμπρότεροι. οἱ δὲ πλουτοῦντες ἐνταῦθα ἀδίκως, τότε τὴν ἐσχάτην δώσουσι δίκην. Ἀπὸ ταύτης καὶ ὁ Λάζαρος τῆς καμίνου δόξῃ, τὰ παίδων ἐκείνων οὐχ ἥττων λαμπρός· ὁ δὲ ἐν τῇ τάξει τῶν παρασκευασάντων τὴν εἰκόνα πλούσιος, ἐν γεέννῃ καίεσθαι ἐδικάζετο. καὶ γὰρ τὰ εἰρημένα τύποι ἐκείνων. ὥσπερ οὖν ἐνταῦθα, οἱ μὲν ἐμπεσόντες οὐδὲν ἔπαθον, οἱ δὲ ἔξω καὶ θηλυμοι μὴ πολλῆς ἠρπάγησαν τῆς σφοδρότητος· οὕτω καὶ τότε ἔσται, οἱ μὲν ἅγιοι διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ πυρὸς βαδίζοντες οὐδὲν πείσονται ἀνδρες, ἀλλὰ δὲ φαῦλοι φανοῦνται· οἱ δὲ τὴν εἰκόνα παρασκευάσαντες, ὅλον ὃ πῦρ αὐτοῖς θειότερον χαλεπώτερον πάντος ὑπάρχον δὲ καθέλκον ἔνδον. ὥστε εἴ τις ἀπιστεῖ τῇ γεέννῃ, ταύτην ἰδὼν τὴν κάμινον, ἀπὸ τῶν παρόντων πιστευέτω τοῖς μέλλουσι, καὶ μὴ φοβείσθω πενίας κάμινον, ἀλλὰ ἁμαρτίας κάμινον. τοῦτο μὲν γὰρ φλόξ καὶ ὀδύνη, ἐκεῖνο δὲ δρόσος καὶ αἴεσις· κἀκείνην μὲν τὴν κάμινον παρέσχεν ὁ διάβολος, ταύτην δὲ ἄγγελοι, διανέοντες τὴν φλόγα. ταῦτα ἀκουέτωσαν οἱ πλουτοῦντες, οἱ τὴν κάμινον τὴν πενίας διαπτύοντες. ἐκείνοις μὲν γὰρ οὐδὲν βλάψουσι, τὴν δρόσον παραβλυσμένης αὐτοῖς· ἑαυτοὺς δὲ εὐχερώτερον ἐργάσονται τὴν φλόγα, ἐν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀνῆφαν χειρῶν. τότε μὲν οὖν ἄγγελος συγκατέβη τοῖς παισὶν ἐκείνοις· νυνὶ δὲ ἡμεῖς τοῖς ἐν καμίνῳ πενίας ὄντι συγκαταβάλωμεν, καὶ δρόσον τῆς ἐλεημοσύνης ἐργασώμεθα δρόσον, καὶ σκεδάσωμεν [τὴν] φλόγα, ἵνα δὲ τῶν στεφάνων αὐτῶν ἀπολαύσωμεν κοινωνοί· ἵνα καὶ τὴν φλόγα τῆς γεέννης καὶ τὸ Χριστοῦ βασκανίαν φωνὴ ἡ λέγουσα· Πεινάσατε γάρ μου καὶ ἐδώκατε μοι. Matth. κε. λδ. λε.
αὕτη γὰρ ἡ φωνὴ τότε αὐτὴ δρόσον παρέξεται ἡμῖν, δρόσον μέσης συνείρουσα τῆς φλογός. καὶ τελέσωμεν τοίνυν μὴ ἐλεημοσύνης εἰς τὸν τῆς παροικίας κάμινον· ἴδωμεν τοὺς φιλοσοφοῦντας βαδίζοντας ἐν αὐτῇ, καὶ τοὺς ἀνθρακας πατοῦντας· ἴδωμεν δὲ θαῦμα δὲ καινὸν καὶ παράδοξον, ἀνθρακας μὲν ἐν καμίνῳ φάλλοντα, ἀνθρακας δὲ πυρὶ βυθιζομένους, πενίας δὲ διεσπαρμένον ἐκάτερα, καὶ πολλῷ φέροντα τὸν θριαμβεῖον τοῦ Χριστοῦ. καὶ γὰρ τοῖς παισὶν ἐκείνοις ἴσοι γίνονται οἱ πενίαν μετὰ βυθισμοῦ φέροντες. καὶ γὰρ πυρὸς φοβερώτερον ἡ παρανομία, καὶ μᾶλλον ἐμπιπράν εἴωθεν· ἀλλὰ τοὺς παῖδας οὐκ ἐνέτρησεν ἐκείνους, ἀλλ', ὅπου χαρᾶς ὡμολόγησαν τὸν δεσπότην, καὶ τοὺς δεσμοὺς βύθους αὐλοῖς διελύσατο καὶ νῦν, αἰ ἐμπεσόντες εἰς πενίαν εὐχαριστήσῃς, καὶ τὰ δεσμὰ λύεις, καὶ ἡ φλὸξ σβέννυται μὴ σβεσθῇ, δὲ πολλῷ ἦσαν μαστότερον, ἀλλὰ τὸ φλογὸς πηγή. ὁ δὴ καὶ τότε Χριστὸς καὶ ἐν τῇ καμίνῳ μέσῃ δρόσου καθαρᾶς ἀπέλαυον. τὸ μὲν γὰρ πῦρ οὐκ ἔσβεσε, τὸ δὲ καυθῆναι τοὺς ἐμβληθέντας διεκώλυσε.

διεκώλυσε. τοῦτο καὶ ὅτι τῶν φιλοσοφούντων ἔργον ἰδεῖν. καὶ γὰρ ἐν πενίᾳ τῶν πλουτούντων ἀδεέστερον διάγειν). μὴ τοίνυν ἔξω τῆς καμίνου καθεζώμεθα, μάτην τοὺς τοῦτο πεπονθότας ἔχοντες, ἵνα μὴ παθώμεν ὅπερ ἔπαθον τότε ἐκεῖνοι. ἂν μὲν γὰρ καταβὰς τοὺς αὐτοῦ φήσῃ μετὰ τῶν παίδων, οὐκέτι σε οὐδὲν ἐργάσεται δεινὸν τὸ πῦρ· ἐὰν δὲ ἄνω καθήμενος τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐν τῇ φλογὶ τῆς πενίας, κατακαύσει σε ἡ φλόξ. καταβηθι τοίνυν εἰς τὸ πῦρ, ἵνα μὴ κατακαῇς ὑπὸ τοῦ πυρός· μὴ καθίσῃς ἔξω τοῦ πυρός, ἵνα μή σε ἁρπάσῃ ἡ φλόξ. δεῖ μοὶ γὰρ ἴδῃ σε μετὰ τῶν πενήτων, ἀποφήσεταί σου· ἂν δὲ ἀλλοτριούμενον αὐτῶν, ὑπισχνεῖται σοι ταχέως, καὶ ἁρπάσεταί σε. μὴ τοίνυν ἀποφῆς αὐτῶν ἐμβληθέντων. ἀλλ' ὅταν ὁ ἀγγελος κελεύῃ σοὶ μὴ προσκινήσαντας τῷ χρυσῷ βαλεῖν εἰς τὸ κάμινον τῆς πενίας, μὴ τῶν ἐμβαλλόντων, ἀλλὰ τῶν ἐμβαλλομένων γίνου· ἵνα γένῃ τῶν σωζομένων καὶ μὴ τῶν καιομένων. ἡ γὰρ μεγίστη δρόσος, τὸ μὴ κατέχεσθαι ὑπὸ ἐπιθυμίας πλούτου, τὸ πένησιν ὁμιλεῖν. ὅτοι πτώχων εἰσὶν εὐπορώτεροι, ἢ τῶν ἐπιθυμίαν τοῦ πλούτου καταπατήσαντες· ἐπεὶ οἱ ἄγγελοι καταφρονήσαντες τότε τοῦ βασιλέως, ἐγένοντο τοῦ βασιλέως λαμπρότεροι. καὶ σὺ τοίνυν αἰδεσθείς τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων, τοῦ κόσμου πάντος ἔσῃ ἁπλούστερος, καὶ τοὺς ἀγγέλους ἐκείνους, ὧν σὸν ἐὼ ἄξιος ὁ κόσμος. ἵν' οὖν ἄξιος γένῃ τῶν ὁραμάτων, καταγέλασον τῶν παρόντων. οὕτω γὰρ καὶ ἐν τούτοις ἔσῃ λαμπρότερος, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσεις ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ες. ια. λη.

Ομιλ. ε. 22 ΤΟΥΤΟ ΔΕ ΟΛΟΝ ΓΕΓΟΝΕΝ, ΙΝΑ ΠΛΗ-
ρωθῇ ὃ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ.

ΠΟλλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι πρότερον μὲν τῆς ἀκροάσεως ἀπολαύοντες, συγκλείομεθα· ἐξελθόντες δὲ ἑτέρωσι πάλιν διὰ ἑτέρων γινόμεθα, τὸ πῦρ τῆς προθυμίας σβεννύοντες. τί οὖν διὰ γίνοιτο, ὅπως τοῦτο μὴ γίνῃ); σκοπήσωμεν ὅθεν γίνεται). πόθεν οὖν γίνεται) ἡμῖν ἡ τοσαύτη μεταβολή; ἀπὸ τῆς ὀλιγωρίας δὲ μὴ προσκαύσης, καὶ τῆς τῶν ποιμένων διὰ θερμῶν" ζωγρίας. διὰ γὰρ ἐκείνων ἀπὸ τῆς ζωγρίας διάγωμεν εἰς τὰ μὴ προσήκοντα τῇ ζωγρίᾳ" ἐμβάλλειν ἑαυτοὺς πράγματα· ἀλλ' ὑγιέως οἰκάδε" ἐλθόντας τὸ βιβλίον μεταχειρίζεσθαι, καὶ τὴν γυναῖκα δὲ τὰ παιδία προσὶς τὴν κοινωνίαν τῆς τῶν εἰρημένων καλῆς συλλογῆς, καὶ τότε τῶν βιωτικῶν ἀπολεσθῆναι προσμένειν. εἰ γὰρ ἀπορριφείη ὁπ" ἀνέμου εἰς ἄγριον" ἐμβάλλειν, ὥστε μὴ τὸ σκάφος ἀνέσαι λυμαίνασθαι τοῖς ἐν ἀγρᾷ πράγμασι· πολλῷ μᾶλλον ἀπὸ ζωγρίας ὄντα ποιῆν ἐγείρειν. νῦν δὲ τοιαυτὶ ποιοῦμεν. σκέψασθε δὴ ὅτι καὶ πάντα ἀπολλύμεθα. ὅπως γὰρ τὴν ὠφελείας τῶν λεχθέντων παγείσης καλῶς, ἡ πολλὴ ῥύμη τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων πάντα παρασύρουσα οἴχεται). ἵν' οὖν μὴ ὅτε γίνῃ), ἀπὸ ζωγρίας ἀναχωρῶν, μηδὲν ποιοῦντες τῶν εἰρημένων συλλογῆς δυσκολώτερον. καὶ γὰρ ἑξάτης ἀγνωμοσύνης δεῖ εἶναι, πέντε καὶ ἓξ ἡμέρας τοῖς βιωτικοῖς ἀπονέμοντας, τοῖς πνευματικοῖς μηδεμίαν ἡμέραν, μᾶλλον δὲ μηδὲ μικρὸν τῆς ἡμέρας μέρος" δεδόναι. οὐχ ὁρᾶτε τὰ παιδία τὰ" ἡμέρα, ὅτι τὰ μαθήματα, ἅπερ δεῖ δέξασθαι), ταῦτα δι' ὅλης μελετῶσι τῆς ἡμέρας; τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς ἐργασώμεθα· ἐπεὶ πλέον οὐδὲν ἡμῖν ἔσται τῆς ἐν ταῦθα ἀφίξεως, εἰς πόθον τετειμένον διὰ παντὸς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ μηδὲ τοσαύτην παρερχομένοις ἀσυνδήτῳ τῇ τῶν εἰρημένων φυλακῇ, ὅσην τῷ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ ἐπιδεικνύμεθα. διὰ καὶ μὲ γὰρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ τῆς ὀλίγα λεβῶν, καὶ εἰς βαλλάντιον ἀπολίβῃ), καὶ σφεκτῶδα ἐντιθήσιν· ἡμεῖς δὲ χρυσίου καὶ λίθων πολυτελῶν τιμιώτερα δεχόμενοι λόγια, καὶ οὐ τὰ πνεύματος ἀποδεχόμενοι θησαυρούς, οὐκ εἰς τὰ ταμιεῖα τῆς ψυχῆς ἀποτιθέμεθα· ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἐῶμεν τῆς ἡμετέρας διανοίας σκῆψιν. τίς οὖν ἡμᾶς ἐλέγξει λοιπόν, ἐπιζυλεύοντας ἑαυτοῖς, καὶ εἰς τοσαύτην ἐμβάλλοντας πενίαν; ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, χρὰ ἡμᾶς ἑαυτοῖς νόμον ἀκίνητον, καὶ ταῖς γυναιξὶ καὶ τοῖς παισὶ τοῖς ἡμετέροις, μίαν τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν ταύτην ὁλίην δυνατὴν τῇ ἀκροάσει καὶ τῶν ἀκουσθέντων τῇ συλλογῇ. ὕτω γὰρ καὶ βέβαιοτέροι ἐσόμεθα πρὸς τὰ μέλλοντα ῥᾳθυμήσειν ἀπωτήσομεν, καὶ ἡμῖν ἐλάττων ὁ πόνος ἔσται, καὶ ὑμῖν ὁ κέρδος πλέον, ὅταν μὴ τὰ περσίω εἰρημένα φέροντες ἐπὶ μνήμης, ὕτω τὰ μὴ ταῦτα ἀκούητε. ὁ γὰρ μικρόν τι καὶ τοῦτο συντελὲς πρὸς τὴν τῶν λεγομένων σύνεσιν, τὸ τὴν ἀκολουθίαν εἰδέναι μὴ ἀκριβείας τῶν πρὸ ἡμῶν ὑφαινομένων ὑμῖν νοημάτων. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἐνὶ πάντα ἐν μιᾷ καταβάλλειν ἡμέρᾳ, καὶ ἐν πολλαῖς ὑμῖν ἡμέραις καταθέμενα τῇ τῆς μνήμης συνεχείᾳ ὥσπερ σειρὰν τινὰ ποιήσαντες, ὕτω δὴ περιθέσθε τῇ ψυχῇ, ὥστε ὁλόκληρον φανῆναι τὸ σῶμα τῶν γραφῶν. διὰ μνήσαντες τοίνυν τὸν ἔναγχος εἰρημένων ἑαυτοῖς, ὕτω καὶ σήμερον ὅπερ τὰ προκείμενα ἴωμεν. ἵνα δὲ ὅτι τὰ προκείμενα σήμερον; ὅτε ὁ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος. ἀξίως δὲ θαύματος, ὡς αὐτὰ δυνατὸν ἰδεῖν, διδάσκει, εἰπών· ὅτε ὁ ὅλον γέγονεν. ὅπερ γὰρ εἶδε τὸ πέλαγος καὶ τὸ Ἰορδάνου τὸ φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ μηδέποτε ἐλπισθὲν εἰς ἔργον ἐλθόν, καὶ φύσεως λυθείσας νόμους, καὶ καταλλαγὰς γνωμῶν, καὶ τὰ πρώτων δυώτερον πρὸς τὰ πρώτων κατώτερον κατιόντα, καὶ τὰ μεστόμενα λυόμενα, καὶ τὰ κωλύματα διαῤῥηθέντα, καὶ πολλῷ πλείονα τούτων ἕτερα γινόμενα, ἑνὶ ῥήματι τὸ θαῦμα προέτεινεν, εἰπών· τότε ὁ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ Κυρίου. μὴ γὰρ νομίσῃς, φησίν, ὅτι νῦν ταῦτα ἔδοξε· πάλαι προεπεφώνει. ὅπερ καὶ ὁ Παῦλος πολλαχοῦ δείξας ἐσπούδασε. καὶ πανταχόθεν τὰ Ἡσαΐου λοιπόν· ἵνα καὶ τῷ αὐτοῦ ῥήματι ὅπλα θῇ) ἀφυπνισθείς, ὅτε προσφάτων εἰρημένων, τῶν προφητῶν, οἷς Συμεὼν ἐπέφη, πολλοὺς ἀναμνησθείς, καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα κατάσχῃ. καὶ τῇ μὲν γυναικὶ οὐδὲν τούτων εἶπεν, ἅτε κόρῃ οὔσῃ καὶ ἀπείρως τούτων ἐχούσῃ· τῷ δὲ ἀνδρὶ, ἅτε δικαίῳ [τε] ὄντι καὶ μαθητῇ τινι προφήτου, ἐντεῦθεν διαλέγεται). καὶ περὶ μὲν τούτου Μαριὰμ τῷ γυναικὶ σαφῶς λέγει· ἐν ᾧ δὲ ὅτε τῷ προφήτῃ ἐπίκυσεν εἰς τὸ μέσον, τότε αὐτῷ πιστεύει τὸ τῆς παρθενίας ὄνομα. καὶ γὰρ ἂν οὕτως ἀπαράκλητος ἦλθε, παρθένον παρ' αὐτοῦ ἀκούων, εἰ μὴ προεῖπον δὲ καὶ Ἡσαΐας. καὶ γὰρ οὐδὲν ξένον, ἀλλὰ τὸ συνήθες καὶ τὸ ἐν πολλῷ χρόνῳ μαθητὴν ἔμελλεν ἀκουσόμενος παρὰ τοῦ προφήτου. διὰ τοῦτο ποιεῖ καὶ παραδέκτον τὸ εἰρηνεύον ὁ ἄγγελος, παραγίνεται εἰς μέσον τὴν Ἡσαΐαν. καὶ οὐδὲν ἐν τούτῳ ἴσα) · ἀλλ' ὅτι τὴν Θεοῦ ἀναρτᾷ τὴν λόγον. οὐ γὰρ αὐτοῦ φησιν εἶ) τὸ εἰρηνεύον, ἀλλὰ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ Ἡσαΐου, ἀλλὰ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου. τὸ μὲν γὰρ σῶμα ἦν Ἡσαΐου ὁ χρησμὸς ἀνῴσθεν ἐφέρετο. τί οὖν ὅτος φησιν ὁ χρησμός; Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. πῶς οὖν οὐκ ἐκλήθη, φησί, τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ Ἰησοῦς Χριστός; ὁ δὲ οὐκ εἶπε, καλέσεις, ἀλλὰ καλέσουσιν, ἵνα ὄχλοι τοῦτ' ἔσῃ, καὶ οὐ τῆς προφητείας ἔκβασις. ἐν τούτῳ γὰρ τὸ συμβαῖνον ὄνομα τίθησι. καὶ ἔθος τοῦτο τῇ γραφῇ, τὰ συμβαίνοντα πράγματα αὐτοῖς ὀνομάζειν ἑκάστοις. διὰ τοῦτο οὖν ἄλλο δηλοῖ τὸ, καλέσουσιν Ἐμμανουήλ, ἢ ὅτι ὄφονται) Θεὸν μετ' ἀνθρώπων. ἀεὶ μὲν γὰρ γέγονε μετ' ἀνθρώπων· οὐδέποτε δὲ οὕτω σαφῶς. εἰ δὲ ἀναμνησθείη Ἰουδαῖοι, ἐρωτήσαι αὐτοὺς πότε παιδίον ἐκλήθη, ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. πῶς οὖν ὁ προφήτης ἔλεγε· Κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ταχέως σκύλευσον· ὅτι γενηθέντος αὐτοῦ, προνόμευσε σκύλευσον, ἐγένετο καὶ ἐποίησε; διανοεῖται καὶ σημαίνει, ὡς ὄνομα αὐτοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτ᾽ πῆθησι. χ᾽ ἡ πόλις δέ, φησι, κληθήσε᾽ πόλις δικαιοσύνης, μὴ ἔρημος πόλις πιστὴ Σίων. ἐπ᾽ ἀδαμοῦ δὲ εἰσκαλῶ ὅτι "δικαιοσύνη ἐκλήθη ἡ πόλις, ἀλλ᾽ ἔμεινεν Ἱερουσόλυμα καλουμένη ἀλλ᾽ ὅλῳ τῶτο ἐξέβη πρὸς τὸ βέλτιον αὐτῆς μεταβληθείσης, ὅμ᾽ τῶτο αὐτὴν ὕστερον καλεῖσθαι" ἔφησεν. ὅταν γὰρ ἡ συμβῇ πρᾶγμα, ὁ τῆς προφητείας σαφέστερον γνωρίζει τ᾽ κατορθοῦσθαι αὐτὸ, ἢ ἡ ἀπολαύουσα αὐτ᾽, ὀνομα αὐτῇ φησιν εἶ τὸ πράγματος τὴν ἀλήθειαν. εἰ δ᾽ ἐντεῦθεν ὀπίσω μαθόντες ἕτερον ζητοῖεν τὸ περὶ τῆς παρθενίας λέγειν, ἡ προβάλλοιντο ἡμῖν ἑτέρας ἐρμηνεύσαι λέγοντες, ὅτι οὐκ" εἶπον παρθένον, ἀλλὰ νεᾶνιν· πρῶτον μὲν σκῆψιν ἐροῦμεν, ὅτι τῶν ἄλλων μᾶλλον ἀπιστῶν τὸ ἀξιόπιστον ⓐ ἑβδομήκοντα ἔχειν ἂν δικαίως. οἱ μὲν γὰρ μὴ τὴν τῶ Χριστοῦ παρουσίαν ἡρμήνευσαν, Ἰουδαῖοι μέν ὄντες, καὶ δικαίως ἂν ἀποπτύοιντο, ἅτε ἀπειθείᾳ μᾶλλον εἰρηκότες, ἢ "τὰς πρὸς φιλείας συσκιάζοντες ὀπίτηδες· ⓐ δ᾽ ἑβδομήκοντα περὶ ἑκατὸν ἢ ἢ πλειόνων ἐτῶν τῆς τῶ Χριστοῦ παρουσίας ὀπίτω τῶτο ἐλθόντες, ἢ τοσῶτοι ὄντες, πάσης τοιαύτης εἰσὶν ὑποψίας ἀπηλλαγμένοι, καὶ ὅμ᾽ ⓦ χρόνον ἢ ὅμ᾽ τὸ πλῆθος ἢ ὅμ᾽ τὴν συμφωνίαν μᾶλλον ἂν εἶεν πιστεύεσθαι δικαίοι. εἰ δ᾽ ἢ τὴν ἐκείνων προσῆκεν μαρτυρίαν, ἢ ὕστερα τὰ νικητήρια πρὸ ἡμῶν. ἢ γὰρ τὸ τῆς "νεανιότητος ὄνομα ὀπὶ τῆς παρθενίας εἴωθεν ἡ γραφὴ λέγειν, οὐκ ὀπὶ γυναικὸς [δ᾽] μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀπὶ ἀνδρῶν. νεανίσκοι γάρ, φησι, καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μὲν νεωτέρων. καὶ "ὀπὶ κόρης δ᾽ ὀπισθαλθομένης ὅμ᾽ λεγομένην πάλιν φησίν· ἐὰν φωνήσῃ ἡ νεᾶνις, τυτέστιν ἡ παρθένος. καὶ τὰ περὶ τύτω δ᾽ εἰρημένα, τῦτον ⓦ λόγον ζωίσησιν. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει· ἀλλὰ πρότερον εἶπεν, ἰδοὺ δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον, τότε ἐπήγαγεν, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει. καί τοι εἰ μὴ παρθένος ἦν ἡ μέλλουσα κύειν, ἀλλὰ νόμῳ γάμου τῦτο ἐλύετο, ποῖον ἂν εἴη σημεῖον τὸ γινόμενον; τὸ γὰρ σημεῖον ἐκφαίνειν δεῖ τὴν τῶ πολλῶν ἀκολουθίαν, καὶ ξένον εἶ καὶ παράλογον. ἐπεὶ πῶς ἂν εἴη σημεῖον;

24 Διεγερθεὶς δ᾽ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῦ ὕπνυ, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου. Εἶδες ὑπακοήν, καὶ καταπεπλῆχθη διάνοιαν; εἶδες ψυχὴν διεγηγερμένην καὶ ἐν ἅπασιν ἀδέκαστον; ὅτε γὰρ ἐώρακεν ἀνωφθῆναι ἀηδές τι καὶ ἄτοπον, καθαρεῖν ἐφρόντισε τὴν παρθένον· "οὐδὲ ὅλῳ τῶτο ἀπηλλάγη τῆς ὑποψίας, ἐκβαλὼν ὑπέμεινεν, ἀλλὰ καὶ κατέχει καὶ διακονεῖται τῇ οἰκονομίᾳ πάσῃ.

Καὶ παρέλαβε [γὰρ φησι] Μαριὰμ τὴν γυναῖκα αὐτ῀.

Εἶδες πῶς ζωηρῶς τῦτο λέγησι τὸ ὄνομα ὁ εὐαγγελιστής, οὐ βουλόμενος ἐκκαλυφθῆναι τὸ μυστήριον ἐκεῖνο τέως, καὶ τὴν πονηρὰν ὑπόνοιαν ἐκείνων ἀναιρῶν ὑποψίαν; παραλαβὼν ὑπ᾽ αὐτῆς,

25 Οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον.

Τὸ ἕως, ἐν τούτῳ εἴρηκεν, οὐχ ἵνα ὑποπτεύσῃς ὅτι μὲν τῶτα αὐτὴν ἔγνω, ἀλλ᾽ ἵνα μάθῃς, ὅτι περὶ τὴν ὠδίνων πρώτως ἀνέπαφος ἦν ἡ παρθένος. ἵνος δῶ ἕνεκεν, φησι, τὸ ἕως τέθεικεν; ὅτι ἔθος τῇ γραφῇ τῦτο πολλάκις ποιεῖν, καὶ τὴν ῥῆσιν τύτην μὴ ὅτι διωρισμένον ἔχειν χρόνον. καὶ γὰρ καὶ ὅτι τῆς κιβωτῦ φησιν, Οὐκ" ἐπέστρεψεν ὁ κόραξ ἕως οὗ ἐξηράνθη ἡ γῆ· καίτοιγε οὐδὲ μετὰ τῶτα ἐπέστρεψε. καὶ περὶ τῦ Θεοῦ δ᾽ ὅμ᾽ λεγομένην φησίν, Ἀπὸ τῦ αἰῶνος καὶ ἕως τῦ αἰῶνος σύ εἶ, καὶ οὐχ ὁρᾷς ὅτι εἶσα ἐν τούτῳ. καὶ πάλιν εὐαγγελιζομένη καὶ λέγουσα· Ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῦ δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀφανισθῇ ἡ σελήνη· ὑπέρβασις δίδωσι τῷ καλῷ τούτῳ τοιχείῳ. οὕτω δὴ καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἕως εἶπε, "τὰ περὶ τῶν λόγων ἀσφαλιζομένη, τὰ δ᾽ μὴ τούτῳ τὰ *σοι καταλιμπανόμενα συλλογίζεσθαι. ὃ μὲν γὰρ ἀναγκαῖον ἦν πρὸ αὐτῦ σε μαθεῖν, ὅτι αὐτὸς εἴρηκεν, ὅτι ἀνέπαφος ἦν ἡ παρθένος ἕως τῦ τόκυ· ὃ δ᾽ ἐκ τῶν εἰρημένων ἀκόλουθόν τε ἐφαίνετο καὶ ὡμολογημένον, τοῦτο

Γεν. η.ζ.

Ψαλμ. ϖθ. β.

σοι

σοι λοιπὸν ἀφίημι ζωιοδῶν· οἷον, ὅτι οὐδὲ μ᾽ ταῦτα τὼ οὕτω ψυχρῶ μητέρα, ϗ κακὸν ὠδίνων ϗ ξένων καταξιωθεῖσαν λοχευμάτων, οὐκ ἀν δίκαιος ὢν ἐκάνος ἐπέμεινε λοιπὸν γνῶναι. Εἰ γὰρ ἔγνω αὐτὼ, ϗ ὢν παῖς γενναῖος εἶχε, πῶς ὡς ἀπερασάτευτον αὐτὼ ϗ οὐδένα ἔχουσαν τῶ μαθητῶν ἀφῆκεν, ϗ κελεύει αὐτῶ εἰς τὰ ἴδια αὐτὼ λαβεῖν; πῶς οὖν, φησιν, ἀδελφοὶ αὐτῶ ζηλοῦσιν ὡς θεὸν ὁμολογοῦν; ὥσπερ ϗ ἐν ἐμοὶ ἐνομίζετο ἀνὴρ τῆς Μαρίας. πολλὰ γὰρ ἐγίνετο τὰ θαυμασιώτατα, ὥστε συσκιασθῆναι πέως τ᾽ τοιοῦτον τόκον. διὸ ϗ ὁ Ιωαννης ὕστερος αὐτὸς ἐκάλει λέγων· Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Ἀλλ᾽ ὅμως ὡς μὴ πιστεύοντες θεότερον, θαυμασοὶ ϗ θεῖφανεῖς γενόμασιν ὕστερον. ὅτε γοῦν εἰς Ιερουσόλυμα ἀνῆλθον οἱ θεῖ Παῦλον δογμάτων ἕνεκεν, παρὸς Ιάκωβον βήθεως εἰσῆλθον. ὕστω γὰρ ἰῶ θαυμασὸς, ὡς θ τὼ ὑπισχνεῖτο ἐγχειρεῖσθῆναι θεῶτος. φασὶ γὰρ αὐτὸν ϗ σκληραγωγίᾳ θεοσέχειν τοσαύτη, ὡς ϗ τὰ μέλη νεκρωθῆναι ἄπαντα, ϗ ἀπὸ τῆς ζωτικῆς βύχῆς ϗ τῆς διανοητικῆς θεὸς θ ἐλαφρὸς ὁμιλίας θ μέτωπον ὕπως αὐτῶ κατεσκληκέναι, ὡς μηδὲν ἄμεινον γνάτων καμήλω ἀφικεῖσθαι τῆς ἀνυπερβλησίας ἕνεκεν αὐτῆς. διὸ ϗ ὁ Παῦλον μ᾽ ταῦτα πάλιν εἰς τὰ Ιερουσόλυμα ἀνελθόντα ῥυθμίζει λέγων· Θεωρῶς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶ τῶν ζωπιστευκότων; τοσαύτη ἰῶ αὐτῶ ἡ ζωόσις θ ὁ ζῆλος· μᾶλλον γὰ τοσαύτη ἡ τῦ Χριστοῦ δυνάμις. Ἀφ᾽ οὗ γὰρ ἀφῆκαν αὐτὸν ζῶντα, μ᾽ ὃ ἀποθανῶν ὕτως αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, ὡς ϗ ἀποθανεῖν ὑπὲρ αὐτῶν μ᾽ πολλῆς τῆς θερμότητος· ἀ᾽ μάλιστα δείκνυσι τῆς ἀναστάσεως τὸ ἰσχύ. διὰ γὰρ τοι τῦτο τὰ λαμπρότερα ὕστερον ἐπρεῖτο, ἵνα ἀναμφισβήτητος αὕτη ἡ ἀπόδειξις γένηται. Εἰ γὰρ θ τῶ ὂν τῇ ζωῇ θαυμαζομένων πρὸ ἡμῶν ἀπελθόντων ὑπολαμβανόμθα, πῶς ἀ ζῶντα διαχλευάζοντες τὸν ὕστερον Θεὸν εἶ ὀνόμασαν, εἰ τῶ πολλῶν εἷς ἰῶ ὁ Χριστός; πῶς δ᾽ ἂν αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῶν ϗ σφαγὰς ὑπέδεξαντο, εἰ μὴ σαφῆ τῆς ἀναστάσεως ἔλαβον τὸ ἀπόδειξιν;

Ταῦτα γὰ ἵνα ἀκούσητε μόνον λέγομεν, ἀλλ᾽ ἵνα θ᾽ μιμῆσθε τὸ τε αἱρεῖσθαι, τὸ τε προῖσθαι, τὸ τε δικαιοσυνῶ ἅπασαν, ἵνα μηδεὶς ἑαυτῶ ἀπολογήσηται, κἂν πρὸς τῦτο ῥᾴθυμος ἰῶ, ἵνα εἰς μηδὲν ἕτερον ἐλπίδας μ᾽ τ᾽ ἔλεον τ᾽ Θεοῦ, ἀλλ᾽ εἰς ἀρετὴν τὸ οἰκεῖον. Εἰ γὰρ ὅτοι τῆς τοιαύτης οὐδὲν ἀπώναντο συγγενείας ϗ οἰκειότητος ὑπὲρ αὐτῆς ὅντες τῷ Χριστῷ, ἕως ἀρετὴν ἐπεδείξαντο, ἵνος δωρησόμθα ἀπολαύσαι συγγνώμης ἡμᾶς, συγγενεῖς θ ἀδελφοὺς δικαίως προσκαλούμθοι, ὃ μὴ σφόδρα ὦμθ᾽ ὑπεικεῖς ϗ ἐν ἀρετῇ βεβιωκότες; ϗ γὰρ ὁ προφήτης αὐτὸ ὕτο αἰνιττόμθος ἔλεγθ· Λύτρωσαι, λυτρώσετ᾽ αὐθεφτος; κἂν Μωϋσῆς ᾖ, κἂν Σαμυὴλ, κἂν Ιερεμίας. ἀκουσον γ᾽ ὃν λέφησι πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· Μὴ προσεύχου ὑπὲρ τ᾽ λαῦ τύτου, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαί σου. ϗ τί θαυμάζεις εἰ σὺ οὐκ ἀκούω; ϗ γὰρ αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς, φησιν, εἰ πρὸ ἐμοῦ ϗ Σαμυὴλ, οὐκ ἂν αὐτῶν ἐδεξάμην τὴν ὑπὲρ τύτων ἱκετηρίαν. κἂν Ιεζεκιὴλ ᾖ ὁ θεσβίτης, ἀκούσεται, ὅτι ἐὰν ᾖ Νῶε ϗ Ιῶβ ϗ Δανιὴλ, οὐδὲ αὐτῶν ϗ θυγατέρας οὐ μὴ ἐξέλωνται· κἂν Αβραὰμ ὁ πατριάρχης ᾖ ὑπὲρ τῶν σφόδρα ἀνίατα νοσούντων ϗ μὴ μεταβαλλομθούντων δέομθος, ἀπελεύσεται ὁ Θεὸς αὐτὸν καταλιμπάνων, ὥστε μὴ δέξασθαι τὴν ὑπὲρ τύτων φωνήν. κἂν Σαμυὴλ πάλιν ᾖ ὅστο ποιῶν, ἐρᾷ πρὸς αὐτὸν, μὴ πένθει θεὶ τὸν Σαούλ. κἂν ὑπὲρ ἀδελφῆς τις προσκαλῇ μὴ προσηκόντως, ἀκούσε) πάλιν ὅτι Μωϋσῆς Εἰ ἐμπτύων ἐπάτησεν ὁ πατὴρ εἰς θ πρόσωπον αὐτῆς. μὴ δὴ πρὸς ἑτέρους ὦμθ κεχλιότες. ἐγγύς μ᾽ γὰρ δυνάμιν αἱ δυχαὶ τῶ ἀγίων μεγίστων· ἀλλ᾽ ὅταν ϗ ἡμεῖς μεταβαλλόμθ ϗ γενώμθα βέλτιες. ἐπεὶ ϗ Μωϋσῆς θ ἀδελφὸν τ᾽ ἑαυτῦ ϗ μυριάδας ἑξακοσίας τῆς ἡγεμόνος τ᾽ τύτων ὀργῆς ἐξαρπάσας, τὸν ἀδελφὸν οὐκ ἴσχυσεν ἐξελέσθαι· καίτοι γε οὐκ ἴσος θ ἁμάρτημα ἰῶ. ἐκείνη μ᾽ γὰρ θ Μωϋσέα ὑβρισεν· ὃν ταῦθα ἡ ἀσέβεια ἰῶ θ᾽ τολμηθέν.

Ἀλλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλὰ τοῦτο μόνον ὑμῖν ἀφίημι τὸ ζήτημα· τὸ δὲ ἐπὶ τούτῳ χαλεπώτερον ὑπόλυσαι πειράσομαι. τί γὰρ χρὴ λέγειν τῷ ἀδελφιδῷ; ὁ γὰρ τοσούτου δήμου τοσοῦτος, ἑαυτῷ ἀρκέσαι οὐκ ἴσχυεν, ἀλλὰ μυρίους τοὺς μυρίους πόνους καὶ τὰς ἀλγεινοπωλείας, καὶ τῷ ἐν τεσσαράκοντα ἔτεσι τοσοτεδρίδῃ, ἐκωλύετο τῆς γῆς ὑπερβαίνειν, ὑφ' ἧς ἐπαγγελίαι τοσαῦται καὶ ὑποσχέσεις. τί οὖν τὸ αἴτιον; οὐκ ἰσχὺν ὑπολυσιτελοῦσα ἡ χεὶρ αὕτη, ἀλλὰ δὲ πολὺ τὸ βλάβος ἔχουσα, καὶ πολλοὺς τῶν Ἰουδαίων ὑποσκελίζειν ἐμέλλεν. εἰ γὰρ, ὑπὲρ τῆς Αἰγύπτου μόνης ἀπηλλάγησαν, Θεὸν ἀφέντες, Μωϋσέα ἐζήτουν, καὶ αὖτις τὸ πρῶ ἐλαίζοντο, εἰ καὶ ἐσαγαγόντα εἶδον εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, πολὺ οὐκ ἂν ἐδέοντο κείλαν ἀσεβείας; ἀλλ' ἐμοί τοι τοῦτο οὐδὲ ὁ τάφος αὐτοῦ καταδηλος γέγονε. καὶ Σαμουὴλ ὁ, Θεὸν μὲν Σαοὺλ οὐκ ἴσχυσεν ἀπαλλάξαι τῆς ὀργῆς· Θεὸν ὁ Ἰσραηλίτας πολλάκις διέσωσε. καὶ ὁ Ἱερεμίας Ἰουδαίοις μὲν οὐκ ἠρκεσεν· ἕτερον δέ τινα ὑπαλυφεν ἐν τῇ προφητείᾳ. καὶ ὁ Δανιὴλ Θεὸν μὲν βαρβάρους ἐξείλετο σφαιρομόρους· Θεὸν δὲ Ἰουδαίους οὐκ ἐξείλετο αἰχμαλωτιζομένους. καὶ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις δ' ὀφθῆναι οὐκ ἐφ' ἑτέρων, ἀλλ' ὅτι τῶν αὐτῶν ἀμφοτέρα. ταῦτα γινόμενα· καὶ αὐτὸν νεῶ μὲν ἐκκέσαντα ἑαυτῷ, νεῶ δὲ προεδεδομένον. ὁ γὰρ Ματθ. ιπ. τὰ μύρια τάλαντα ὀφείλων, ἐξ ἀξείλετο ἑαυτὸν τὸ κινδύνου δεηθείς, καὶ πάλιν οὐκ ἴσχυσεν. ἕτερος δὲ διὰ τριῶν ὤφθη προτερον ἑαυτὸν προδοὺς, ὕστερον τὰ μέγιστα ἐωφελῆσαι βοηθήσας ἴσχυσε. τίς δέ ἐστιν; ὁ τὸν πατρῷον καταφαγὼν σῖτον. ὥστε ἐὰν μὲ ῥᾳθυμῶμεν, οὐδὲ δι' ἑτέρων δυνησόμεθα σώζεσθαι· ἐὰν δὲ νήφωμεν, καὶ δι' ἑαυτῶν τοῦτο ἰσχύσομεν, καὶ δι' ἑαυτῶν μᾶλλον, ἢ δι' ἑτέρων. καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῖν μᾶλλον δυνῶαι βούλεται τὸν κόσμον, ἢ ἑτέρους ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα καὶ παῤῥησίας ἀπολαύωμεν, καὶ βελτίους γινώμεθα, ἀσουδάζοντες αὖθις λυσαι τὴν ὀργήν. οὕτω τὸν Χαναναίαν ἠλέησεν· οὕτω τὸν πορνίαν ἔσωσεν· οὕτω καὶ λῃστὴν, οὐδένος γενομένου μεσίτου δὲ προσάτου. δὲ ταῦτα λέγω, ὡς ἵνα μὴ ἱκετεύωμεν τοὺς ἁγίους, ἀλλ' ἵνα μὴ ῥᾳθυμῶμεν, μηδὲ ἀναπίπτοντες αὐτοῖς δὲ καταδύοντες, ἑτέρους τὰ καθ' ἡμᾶς ὑπερεπτώμεν μόνους. καὶ γὰρ εἰ πω, πεπόηκατε ὑμῖν φίλους, ἀ μέχρι τούτου ἔστι μόνον, ἀλλὰ προσέθηκεν, οὐ τοῦ ἀδίκου μαμωνᾶ· ἵνα πάλιν σὸν ὁ κατόρθωμα γένηται. οὐδὲν γὰρ ἕτερον, ἢ ἔλεημοσύνην ἐνταῦθα ἠνίξατο. καὶ ὃ δὴ θαυμαστόν, ὅτι "οὐδὲν ἀκριβολογεῖται πρὸς ἡμᾶς, ἐὰν ἀποστῶμεν τῆς ἀδικίας. ὁ γὰρ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· * κτῆσαι κακῶς; ἀπάλωσον καλῶς.* συνέλεξας ἀδίκως; σκόρπισον δικαίως. καίτοιγε ποία τοῦτο ἀρετὴ ὃ κτᾶσθαι τοιούτων διδόναι; ἀλλ' ὅμως ὁ Θεὸς φιλάνθρωπος ὤν, καὶ μέχρι τούτου" συγκαταβαίνει· καὶ ὅτω ποιῶμεν, πολλὰ ἡμῖν ἐπαγγέλλεται ἀγαθά. ἀλλ' ἡμεῖς εἰς τοσοῦτον ἀναισθησίας ἥκομεν, ὡς μηδὲ ὃκ τῆς ἀδίκου διδόναι· ἀλλὰ μύρια ἁρπάζοντες, δι' πολλοστὸν μέρος καταβάλωμεν, ὃ πῶς νομίζομεν πεπληρωκέναι. οὐκ ἤκουσας Παύλου λέγοντος, Οτι ὁ ἀπείρων φειδομένως, φειδομένως δὲ θερίσει; ἵνος οὖν ἕνεκεν φείδῃ; μὴ γὰρ ἀνάλωμα τὸ προσάγμα ἐστί; μὴ γὰρ δαπάνη; προσόδος ἐστὶ καὶ ἐμπορεία. ὅπου γὰρ σπόρος, ἐκεῖ καὶ ἀμητός· ὅπου ἐμπορεία, ἐκεῖ καὶ πλεονασμός. σὺ γ', εἰ μὲ χλωῶν καὶ βαθείαν, καὶ πολλὰ δυναμένων δέξασθαι σπέρματα γεωργεῖν ἐλθοντες, καὶ τὰ ὄντα ἀπὸ ἐξέβαλες, καὶ παρ' ἑτέρων ἀπεδημείσω, ζημίαν τῷ ὄντι τοῖς τοιούτοις φειδὼ νομίζων εἶναι· καὶ ὁ ὀφανὸν μέλλων γεωργεῖν, καὶ σπόρον μὲ ἀνωμαλίας ἀέρων ὑποκείμενον, ἀλλὰ πάντως ἀποδώσοντα μετὰ πλείονος προσθήκης τὴν καταβαλλόμενα, ὀκνῇς καὶ ἀναδύῃ, δὲ οἶσθα ὀκνοῦς ὅτι ἔστι φειδόμενον ἀπολέσαι, καὶ μὴ φειδόμενον κερδᾶναι; σκόρπισον τοίνυν, ἵνα μὴ ἀπολέσῃς· μὴ κατάσχῃς, ἵνα κατάσχῃς· ἔκβαλε, ἵνα φυλάξῃς· ἀνάλωσον, ἵνα κερδάνῃς. καὶ φυλάξαι αὐτὰ δέῃ, μὴ σὺ φύλαττε (πάντως γὰρ [αὐτὰ] ἀπολεῖς) ἀλλὰ "ἀπόστειλον δὲ Θεῷ. οὐδὲν γὰρ ἐκεῖθεν ἁρπάζει. μὴ σὺ προαγορεύου (οὐδὲν γὰρ οἶσθα κερδαίνειν) ἀλλὰ δάνεισον ὃ πλέον τὸ κεφαλαίου τῷ "τόκον παρέχοντι· δάνεισον, ἔνθα μηδεὶς φθόνος, ἔνθα μηδεμία κατηγορία, μηδὲ ἐπιβουλὴ, μηδὲ φόβος.

Ἐος. δάνεισον δὲ μηδενὸς δεομένῳ, ἀ χρείαν ἔχοντι δῆλα σέ· δὲ πάντας τρέφοντι, καὶ πεινῶντι, ἵνα σὺ μὴ λιμοκτόνος· δὲ πενομένῳ, ἵνα σὺ πλουτήσῃς. δάνεισον, ὅταν σὸν ἐστὶ θανάτου, ἀλλὰ ζωὴν ἀντὶ θανάτου κερπώσεσθαι. ὅτοι μὲ γὰρ βασιλείαν, ἐκεῖνοι γε ἀπαιτοῦσιν τοὺς ἐκεῖ. μὲ γὰρ φιλαργυρίας*, ἀ δὲ φιλοσοφίας εἰσί· καὶ μὲν μαλθακότητος, ἀ δὲ φιλανθρωπίας. τίνα οὖν ἐξόμεθα "ἀπολογίαν, ὅταν καὶ πλείονα "ἔχον λάβῃς, δὲ μετ' ἀσφαλείας, καὶ ἐν χαρᾷ δὲ προσκομίσαι, καὶ ἐν ἐλευθερίᾳ πολλῇ, καὶ σκωμμάτων καὶ φόβων καὶ κινδύνων, ἀφέντες ταῦτα κερδανῶμεν, διώκωμεν ἐκεῖνα τὰ αἰῶνια καὶ βύτελῆ καὶ σφαλερὰ καὶ ἐπιπόθητα, καὶ πολλοὺς προξενούντα τὸν "κάμινον ἡμῖν; οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα τούτων αἰῶνιώτερον, οὐδὲν ὠφελιμώτερον. ταῦτα γὰρ ἀλλοτρίας ὁ ζιούτος "προσγματεύεται συμφορᾶς, δὲ προσόδου τὸν "ἑταίρου δυσημερίαν ποιήσας, καὶ μαθὼν ἀπαιτεῖ φιλανθρωπίας, δὲ καθάπερ δεδοικώς μὴ "ἀνελεήμων φανῇ, προσχήματι φιλανθρωπίας βαθύτερον ὀρύσσει "· ὅθροον, ἐν ταῖς βοηθεῖν ὑπερτείνων τὸν πενόμενον, καὶ ἐν ταῖς χεῖρας ὀρέγειν ὠθῶν, δὲ δεχόμενος μὲ ὡς εἰς λιμόν, ναυαγίῳ ἢ προσβάλλων, ὡς ἐν σκοπέλῳ καὶ ὑφάλῳ καὶ ἀπατηλῷ τόπον. ἀλλὰ οἱ κελεύει, φησί; δ συλλεχθὲν ἀργύριον καὶ ἐμοὶ χρήσιμον ἑτέρῳ διδόναι εἰς ἐργασίαν, καὶ μηδένα μισθὸν ἀπαιτεῖν; ἀπαιτῶ· οὐ φημι τοῦτο ἐγώ, ἀλλὰ σφόδρα βούλομαί σε μισθὸν λαβεῖν, οὐ μικρὸν δὲ μικρόν, ἀλλὰ πολλῷ μείζονα. ἀντὶ γὰρ χρυσίου, ὅθεν ἀνθρώπου βέλομαί σε τόκον λαβεῖν. οἱ τοίνυν εἰς σωτηρίαν σεαυτὸν καταγκλείεις, καὶ τῷ γλίσχρος συνόμνυος, καὶ μικρὰ καὶ οὐδὲ μεγάλων ἀπαιτῶ; τοῦτο γὰρ οὐκ εἰδότος ὅτι πλουτεῖν. ὅταν [γὰρ] ὁ μὲ Θεὸς καὶ χρημάτων ὀλίγων ἐπαγγέλληται σοι τὰ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὰ· σὺ δὲ λέγῃς, μὴ ἀνθρώπου μοι δῶρα, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου χρυσίον δὲ ἀπολυμένου, τοῦτο βουλομένου μᾶλλον εἶναι ἐν πενίᾳ· ὡς ὅταν καὶ καὶ πλούτου δὲ δυποιείας τὰ μόνοντα προσῆν ἀπολυμένων, καὶ ἀνάλωτα προσῆν δαπανωμένων, καὶ πολλὰ προσῆν ὀλίγων, καὶ ἀκήρατα προσῆν φθειρομένων αἰρήσεται. ὅτω γὰρ καρδία ἔνεται. ὁ μὲ γὰρ τῷ χλωῷ καὶ προσῆν τοῦ ἀνθρώπου ζητῶν, καὶ ταύτης ἐκπεσεῖται πάντως· ὁ δὲ ἐκεῖνον ταύτης προτιθείς, ἀμφοτέρων ἀπολεύσεται μὲ πολλῆς τῆς "ὑποβολῆς. ὅπερ ἵνα δὲ ἐφ' ἡμῶν γένηται, καταφρονήσαντες τῶν ἐνταῦθα πάντων, ἐλπίδα τὰ μέλλοντα ἀγαθά. ὅτω γὰρ καὶ τούτων καὶ ἐκείνων τυχόμεθα χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ϛ. ΤΟΥ ΔΕ ΙΗΣΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΒΗΘ- χξζ β.

λεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, 2 λέγοντες· ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Ολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας, πολλῶν τῶν βύτων, ὥστε δυνηθῆναι ἐπεξελθεῖν τῷ πρόντι χωρίῳ, καὶ μαθεῖν τίνες μάγοι ἦσαν, καὶ πόθεν ἦλθον, καὶ πῶς, καὶ τίνος αὐτοὺς πείσαντος, καὶ τίς ὁ ἀστὴρ, μᾶλλον δὲ, εἰ βούλεσθε, προτερον ἃ φασιν τῆς ἀληθείας ἐξῃρεῖ, τοῦτο εἰς μέσον ἀγάγωμεν. καὶ γὰρ τοσοῦτον κατ' αὐτῶν ἐπενθυσεν ὁ διάβολος, ὥστε καὶ ἐντεῦθεν αὐτοὺς ὑπεχειρῶσαι πλίζειν τῆς ἀληθείας λόγων. τί οὖν φασιν; ἰδού, φησι, καὶ τοῦ Χριστοῦ γεννηθέντος, ἀστὴρ ἐφάνη. ἦσαν δὲ σημεῖον τὸ τῷ ἀστρολογίαν βεβαίαν. πῶς οὖν, εἰ κατ' ἐκεῖνον ἐτέθη νόμον, ἀστρολογίαν ἔλυσε, καὶ εἰμαρμένην ἀνῆκε, καὶ δαίμονας ἐπεστόμισε, καὶ πλάνην ἐξέβαλε, καὶ πᾶσαν τοιαύτην

τίνι μαχόμενοι ἀνέτρεφε; Ἀλλ' διὰ τὴν οἱ μάγοι τοῦτό τε ἀφέρως αὐτοῦ μανθάνουσι; ὅτι βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ἐγώ; ἐγὼ μὲν οὐ τούτης ἐγὼ τῆς βασιλείας βασιλεύς, καθὼς καὶ τῷ Πιλάτῳ ἔλεγον· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. οὐδὲν γοῦν ἐπεδείξατο τοιοῦτον. οὐδὲ γὰρ δορυφόρους, οὔτε ἱππασίας, οὔτε ἡμιόνων ζεύγη, οὔτε ἄλλο τι τοιοῦτον ἔχει περὶ ἑαυτόν· ἀλλὰ πολιτικὴν τοῦτον βίον καὶ πλωχὸν μετῆλθε, δώδεκα αὐτοῖς ἀνθρώπους μόνους ἑαυτῷ περιφέρων. εἰ γὰρ καὶ βασιλέα ἤδεσαν ὄντα, τίνος ἕνεκεν προσεμένοντας; οὐ γὰρ δὴ τοῦτο ἀστρονομίας ἔργον ἐστίν, ἀπὸ τῶν ἄστρων εἰδέναι τοὺς πλουμένους, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὥρας τῶν πλουμένων προαναφωνῆσαι τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, ὡς φασιν. ὅτοι γέ, "ὅτε ὠδίνουσι τὴν μητέρα πρῶτον, ὅτε πολὺν ἔγνωσαν, καθ' ὃν ἐτέχθη, ὅτε ἀντεῦθεν λαβόντες τὸν ἀστέρα, ζωνέθηκαν ἀπὸ τῆς τῶν ἄστρων κινήσεως τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι· ἀλλ' ἀντιστρόφως, ἀστέρα προσ πολλοῦ τὸν γενόμενον θεασάμενοι φαινόμενα ὑπὸ τῆς αὐτῶν χώρας, ἔρχονται ὁ φόμενοι πεπόμενα· ὅσῳ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ προτέρως σφόδρα ἀπορώτερον ἂν εἴη. τίς γὰρ αὐτοὺς ἔπεισε λόγος, ποίων ἀγαθῶν ἐλπὶς οὐκ τοσούτου διαστήματος προσκυνῆσαι βασιλέα; εἰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐμνησε βασιλεύειν, μάλιστα μὲν οὐδὲ οὕτω λόγον εἶχε τὸ γενόμενον. καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐν βασιλικαῖς αὐλαῖς ἐπαίδευτο, καὶ παῖς αὐτῷ βασιλέως πρόσφατος, εἰκότως ἂν τις ἔφη τοῦτο, βουλομένους πατέρα θεραπεῦσαι, προσκυνῆσαι τὸ τεχθὲν παιδίον, καὶ τούτῳ πολλὰ ἑαυτοὺς ὑποδῆσαι προαποθέσθαι οὐσίας. νυνὶ δὲ μηδὲν τοιοῦτον προσδοκῶντες ἔσεσθαι βασιλέα, ἀλλὰ ἔθνους ἀλλοκότου καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν ἀφεστηκότος χώρας, οὔτε ἄνδρα ὁρῶντες ἤδη γεγόμενον, τίνος ἕνεκεν τοσαῦτα σέλλονται ἀποδημίαν, καὶ δῶρα προσφέρουσι, καὶ τοσοῦτα μέλλοντες μὴ κινδύνων ἀπόντα προφάσει; καὶ γὰρ καὶ Ἡρῴδης ἀκούσας διεταράχθη, καὶ ὁ δῆμος ἅπας ἐθορυβήθη, τοσοῦτα ἀκούσαντες περὶ αὐτοῦ. ἀλλ' ὅ προσηδέσαν ὅτοι τοσοῦτα; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι λόγον. εἰ γὰρ καὶ σφόδρα ἦσαν ἀνόητοι, τοῦτο οὐκ ἂν ἠγνόησαν, ὅτι εἰς πόλιν βασιλευομένην ἐλήλυθε, καὶ τοιαῦτα κηρύξαντες, καὶ βασιλέα ἕτερον προδὲ τότε οἰκουμένου δείξαντες, οὐχὶ μυρίοις καθ' ἑαυτοῦ ἂν ἐπεστάσαντο θανάτοις; τί δὲ ὅλως καὶ προσκυνοῦσιν ὄντα; εἰ μὲν γὰρ δυνήμενον, εἶχεν ἄν τις εἰπεῖν, ὅτι προσδοκῶντες τὸν πρὸ αὐτοῦ βοηθῆσαν εἰς προὔπτον ἑαυτοῖς ἔρριψαν κίνδυνον· ὅσῳ καὶ αὐτοῦ τῆς ἐμῆς ἀληθείας ἴσμεν, Πέρσαι, βάρβαρον, καὶ οὐδὲν κοινὸν ἔχοντα πρὸς τοὺς Ἰουδαίων ἔθνος, βούλεσθαι μὲν τῆς οἰκείας * ἀφίστασθαι, καὶ πατρίδα καὶ συγγενεῖς καὶ "οἰκείους ἀφῆναι, ἑτέραν δὲ ἑαυτοῖς ὑποβάλλειν βασιλείαν. εἰ δὲ τοῦτο ἀνόητον, τὸ μὴ τοῦτο ἀνοητότερον πολλῷ πλέον. ποῖον δὴ τοῦτο; τὸ μακρὰν ὁδὸν ἀποδημίαν ἐλθόντας, καὶ προσκυνήσαντας καὶ θεραπείας πρώτας, ἀπελθεῖν οὐθέως. τί δὲ ὅλως καὶ βασιλείας σύμβολον εἶδον, καλύβην δὲ φάτνην, καὶ παιδίον ἐν ἀπαργάνοις, καὶ μητέρα πλωχὴν ἰδόντες; τίνι δὲ καὶ [τὰ] δῶρα προσέφερον; καὶ τίνος ἕνεκεν; ἆρα νόμος ἦν καὶ ἔθος, τὸν πρωτόγονον ἅπτεσθαι βασιλέα ὅπου θεραπεύειν; καὶ πᾶσαν προῆσαν ἀεὶ τὴν οἰκουμένην, ὡς ἤδη ἐσομένου βασιλέως ἀπὸ μικρῶν καὶ αὐτελῶν, πρὶν ὑπὲρ τὸν θρόνον τὸν βασιλικὸν ἀναβῆναι, προσκυνοῦντες; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι λόγον οὐδὲ τοῦτο εἰπεῖν. τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ προσκυνοῦσιν; εἰ μὲν τὸ παρὸν ἔνεκεν, καὶ τί προσεδόκων παρὰ παιδίου καὶ μηδὲν αὐτελοῦς λήψεσθαι; εἰ δὲ τῶν μελλόντων ἕνεκεν, πόθεν ἤδεσαν ὅτι ἀπομνημονεύσει τῶν τότε γενομένων ὁ παῖς, ἐν ἀπαργάνοις προσκυνηθείς; εἰ δὲ ἡ μήτηρ ἔμελλεν ἀναμιμνήσκειν αὐτόν, οὐδὲ οὕτω τιμῆς, ἀλλὰ κολάσεως ἦσαν ἄξιοι, εἰς προὔπτον ἐμβάλλοντες αὐτὸν κίνδυνον. ἐντεῦθεν γοῦν ὁ Ἡρῴδης ταραχθείς, καὶ [illegible]ητει καὶ προεμηχάνατο, καὶ ἀνελεῖν ἐπεχείρει. καὶ πάντα δὲ ὁ μέλλοντα βασιλεύειν κατειδὼς τὴν ποιᾶν, ὢν προπαιδείας ἡλικίας ἰδιώτην ὄντα, οὐδὲν ἕτερον ἢ σφαγὴν προδιδόσαι, καὶ μυρίους ἐκκόπτει πολέμους αὐτῷ. εἶδες "πόσα τὰ ἄτοπα φαίνεται, εἰ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀκολουθίαν καὶ γνώμην ζητήσαιμεν ταῦτα ἐξετάσαιμεν; οὐδὲ γὰρ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείονα

Ιωαν. ιη. λε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλείονα τούτων ἐνῶ εἰπεῖν, ζήτησιν ἔχοντα" πλείω τῶν εἰρημένων. ἀλλ' ἵνα μὴ ζωὰ πλοντες ἀποείας ἀποείας ἰλιγγιᾶν ὑμᾶς ποιῶμεν, φέρε δὴ λοιπὸν ἐπὶ τὴν λύσιν τῶν ζητουμένων ἐλθωμεν, ἀρξώμεθα τῆς λύσεως ἀπὸ τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ ποιούμενοι. δῶ γὰρ μάθωμεν εἰς ὁ ἀστὴρ, καὶ ποταπὸς, καὶ εἰ τῶν πολλῶν εἷς, ἢ ξένος τις καὶ τοῦ ἄλλους· καὶ εἰ φύσει ἀστὴρ, ἢ ὁ μόνον ἀστὴρ, εὐκόλως καὶ τὰ ἄλλα πάντα εἰσόμεθα. πόθεν οὖν τοῦτο ἔσται δῆλον; ἀπὸ τῶν γεγραμμένων αὐτῶν. ὅτι γὰρ οὐ τῶν πολλῶν εἷς ὁ ἀστὴρ οὗτος ἦν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἀστὴρ (ὡς ἔμοιγε δοκεῖ)· ἀλλὰ δυνάμις τις ἀόρατος εἰς τοῦτο" μεταχηματισθεῖσα εἰς τὸ ὄψιν, τοσοῦτον ἀπὸ τῆς πορείας αὐτῆς δῆλον. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἀστὴρ" τίς τοσοῦτον βαδίζων τὴν ὁδὸν· ἀλλὰ καὶ ἥλιον εἴπῃς, καὶ σελήνην, καὶ τοὺς ἄλλους ἁπάντας ἀστέρας, ὁρᾷς ἀνατολῶν ὅτι δύσιν ὁρῶμεν χωροῦντας τοῦτ' ἐστὶν ἀπὸ ἀρκτου" πρὸς μεσημβρίαν" ἐφέρετο. οὕτω γὰρ ἡ Παλαιστίνη πρὸς τὴν Περσίδα κεῖται. δεύτερον δὲ ἀπὸ τοῦ καιροῦ τοῦτο ἔστιν ἰδεῖν. οὐ γὰρ ἐν νυκτὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ" λαμπροτέρου ἡλίου· ὅπερ οὐκ ἔστι δυνάμεως ἀστέρος, ἀλλ' οὐδὲ σελήνης. ἡ γὰρ τοσοῦτον πόρρω ὑπερέχουσα τῶν ἀστέρων, τῆς ἀκτῖνος φανείσης τῆς ἡλιακῆς κρύπτεται· οὐδέποτε καὶ ἀφανίζεται. τοῦτ' ἐστὶ τὴν τῆς οἰκείας λαμπρότητος ὑπερβολὴν, ἐν ταῖς ἀκτῖσιν ἐνίκησε ταῖς ἡλιακαῖς, φανότερος ἐκείνων φανεὶς, ἐν τοσούτῳ φωτὶ μείζον λάμψας. τεῖνον, ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι, καὶ πάλιν κρύπτεσθαι. τὴν μὲν γὰρ ἕως Παλαιστίνης ὁδὸν ἐφαίνετο χειραγωγῶν. ὅτε δὲ ἐπέβησαν τῶν Ιερουσολύμων, ἔκρυψεν ἑαυτόν. Εἶτα πάλιν" ὅτε Ηρῴδου ἀφέντες, καὶ διδάξαντες αὐτὸν ὑφ' ὧν ἦλθον, ἔμελλον ἀπιέναι, δείκνυσιν ἑαυτὸν· ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀστρου κινήσεως, ἀλλὰ δυνάμεως λίαν λογικωτάτης. οὐδὲ γὰρ ἰδίαν ἁπλῶς πορείαν εἶχεν· ἀλλ' ὅτε μὲν ἔδει βαδίσαι αὐτοὺς, ἐβάδιζεν· ὅτε δὲ ἔμειναι, ἵστατο, πρὸς δὲ δέον πάντα οἰκονομῶν· καθάπερ ὁ σύλλος τῆς νεφέλης, καθίζων καὶ ἐγείρων τὸ στρατόπεδον τῶν Ιουδαίων, ἐνίκα ἐγείρων. τέταρτον, ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς δείξεως τοῦτο ἂν τις καταμάθοι σαφῶς. ὁ γὰρ ἄνω μάγων τὸν τόπον ἐδείκνυ (οὐδὲ γὰρ δυνατὸν ἦν ἀνθρώπους ἄνω μαθεῖν) ἀλλὰ κάτω καταβὰς τοῦτο ἐποίει. ἴσμεν γὰρ ὅτι τόπον οὕτω μικρὸν καὶ ὅσον εἰκὸς καλύβην καταχεῖν, μᾶλλον δὲ ὅσον εἰκὸς σῶμα παιδίου μικροῦ κατέχειν, οὐκ οἴοντε ἀστέρα γνωρίζειν. ὅπου γὰρ ἄπειρον τὸ ὕψος, οὐκ ἦρκει οὕτω στενὸν τόπον χαρακτηρίσαι καὶ γνωρίσαι τοῖς βουλομένοις ἰδεῖν. καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς σελήνης ἴδοι τις ἄν· ἡ τοσοῦτον ὑπερφερὴς οὖσα τῶν ἀστέρων, πᾶσι τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην οἰκοῦσι, καὶ εἰς τοσοῦτον πλάτος γῆς ἐκτεταμένοις ἅπασιν ἐκλύει εἰκὸς δοκεῖ. πῶς οὖν ὁ ἀστὴρ, εἰπέ μοι, τόπον οὕτω στενὸν φαίνεσθαι καὶ κατυπῶσαι ἐδείκνυ, εἰ μὴ τὸ ὕψηλὸν ἐκεῖνο ἀφεὶς, κάτω κατῆλθε καὶ ὑπὸ αὐτῆς ἔστη τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου; ὅπερ οὖν καὶ ὁ θαυμασιώτατος ἀπιστήσαιμι ἔλεγχον· ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ἐστάθη αὐτοῖς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ὁρᾷς δὲ ὅσων δείκνυ; οὐ τῶν πολλῶν εἷς ὢν τοῦτ' ὁ ἀστὴρ, οὐδὲ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἔξω γλυπτικῆς δεικνὺς ἑαυτόν; καὶ ἵνα ἔνεκεν ἐφάνη; ὥστε καθικέσθαι τῆς Ιουδαίων ἀναισθησίας, καὶ πᾶσαν αὐτοῖς ἀποκλεῖσαι ἀπολογίας ἀφορμὴν ἀγνωμονοῦσιν. ὅπερ γὰρ ὁ θαυμασιώτατος, τὸν μὲν παλαιὸν ἀναπαύειν ἔμελλε πολιτείαν, τὴν δὲ οἰκουμένην" εἰς τὴν αὐτοῦ προσκύνησιν καλῶν, καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάττῃ προσκυνεῖσθαι πᾶσι, καὶ προοιμίων οὐδέως τοῖς ἔθνεσιν ἀνοίγει τὴν θύραν, ἀλλὰ τῶν ἀγγέλων τοὺς οἰκείους παιδεύσας θείους. ὅπερ γὰρ τῶν προφητῶν συνεχῶς ἀκούοντες λεγόντων περὶ τῆς αὐτοῦ παρουσίας ὅ σφόδρα προσεῖχον, ἐποίησε καὶ βαρβάρους ἐλθεῖν ἀπὸ γῆς μακρᾶς, ἵνα πρὸ αὐτοῦ βασιλέα ἐπιζητοῦντες, καὶ προσκυνῆσαι Περσικῆς προφητικὴς φωνῆς μανθάνουσιν, ἃ προφητῶν μαθεῖν οὐκ ἠνέσχοντο· ἵνα αὖ μὴ θ' ὁμονοῶσι, μείζω ἔχωσι τὸ πείθεσθαι προφάσιν· ἐὰν δὲ φιλονεικῶσι, πάσης ὦσι συμπεφορημένοι λοιπὸν ἀπολογίας. εἰ γὰρ αὖ ἔχοιεν εἰπεῖν, μὴ δεδεγμένοι Χριστὸν μετὰ τοσούτους προφήτας, ὅτῳ ἴδωσι μάγοις ἀπὸ ὄψεως ἑνὸς ἀστρου τοῦτον δεδεγμένους, καὶ προσκυνήσαντας φανέν-

τα; ὅπερ [οὖν] ὅτι τῶν Νινθιτῶν ἐποίησε, πέμψας τὸν Ιωνᾶν, καὶ ὅπερ ὅτι τῆς Σαμαρείτι-
Ματθ. ιβ. μη. Λευ. ιε. λα. δος καὶ τὴ Χαναναίας, ὅτο καὶ ὅτι τῶν μάγων. διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγλε· Ανδρες Νινθιῖται ἀναστήσον) καὶ κατακρινοῦσι, καὶ βασίλισσα νότου ἀναστήσε) καὶ καταχρινῆ τὴ γενεὰν ταύτην· ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τοῖς ἐλαττοσιν ὑπίστευσε, οὗτοι δὲ οὐδὲ τοῖς μείζοσι. καὶ τίνος ἕνεκεν διὰ τοιαύτης αὐτοὺς εἵλκυσεν ὀψεώς, φησίν; ἀνάπτως ἐχρῆν; προφήτας πέμψας; ἀλλ' οὐκ ἀλλ' οἱ μάγοι προφῆται ἦσαν. ἀλλὰ φω- 5
νὴν ἀλλοίαν ἀφῆναι; ἀλλ' οὐκ ἀλλ' ἀναστέγον. ἀλλ' ἄγγελον ἀποστεῖλαι; ἀλλὰ καὶ ὅτον αὐτὸν προ-
έφθαμεν. διὰ δὴ ὅτο πάντα ἐκεῖνα ἀφεὶς ὁ Θεὸς, διὰ τῆ Ζωσήθων αὐτοῦ κλῆ, σφόδρα συγ-
κατασαίνων, καὶ δείκνυσιν ἄστρον μέγα ἐξηλλαγμένον· ὥστε ἐξ ὧν μετέθει καὶ ὧν κάλλει τὸν ὄψεως
αὐτοῦ ἐκπλῆξαι, ἐξ ὧν ὕστερον τὴ πορείας. Ταῦτα καὶ ὁ Παῦλος μιμούμενος ἀπὸ βωμῶν τοῖς
Ελλησι διαλέγε), καὶ ποιῆ μαρτυρίας πανταχῆ εἰς μέσον, καὶ μὴ ἀποτομῆς τοῖς Ιουδαίοις" δη- 10 γρ. ἀλλα γρ. ἐδημοσ
μηγορῆ, καὶ ἀπὸ θυσιῶν ἀπὸ τοῦ ἐν νόμῳ ζωὴν τὴν ἀρχὴν ποιῆται τῆς διδασκαλίας. ἐ-
πειδὴ γὰρ ἐκάστῳ τὰ Ζωσήθη φίλα, καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἐκ πρὸ αὐτῶν πεμφθέντες δι' ἀθέσποι ἀπὸ
τὴν τῆς οἰκουμένης σωτηρίαν, οὕτω τὰ ἀπάγματα μεταχειρίζουσι. μὴ τοίνυν ἀνάξιον εἶ-
ναι νομίσῃς αὐτὸ, ὃ διὰ ἀστέρος αὐτοῦ καλέσαι· ἐπεὶ οὕτω καὶ τὰ Ιουδαϊκὰ πάντα ἀμφαλῆς,
ἐξ τὰ θυσίας, καὶ ἀφ' ἁγνισμοὺς, καὶ τὰς νεομηνίας, καὶ τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐν ναὸν ὃ αὐτὸν. καὶ 15
γὰρ ἐξ Ελληνικῆς ταῦτα παχύτητος ἕλαβε τὴν ἀρχήν. ἀλλ' ὅμως ὁ Θεὸς διὰ τὴν τῶν
πλανηθέντων σωτηρίαν ἐνέγκετο διὰ τούτων θεραπεῦσαι, δι' ὧν ἐν ἐξῶθεν δαίμονας ἐθε-
ράπευον, μικρὸν παλλάξας αὐτά· ἵνα αὐτοὺς κἀν μικρὸν τῆς Ζωσηθείας ἀποπαύσας, ὅτι
τὴν ὑψηλὴν" ἀγάγῃ φιλοσοφίαν· ὁ δὴ καὶ ὅτι τὸν μάγων ἐποίησε, δι' ὄψεως ἄστρου καλέ- γρ. ἀναγ
σας αὐτοὺς διαχρῶσθαι, ἵνα λοιπὸν ὑψηλοτέρας ἐργάσῃ). ἐπεὶ οὖν ἦγαγε καὶ ἐκκλησιάσ- 20
σε καὶ ὥστε τὴν φάτνην ἔστησεν, οὐκ ἐπὶ δι' ἄστρου, ἀλλὰ δι' ἀγγέλου λοιπὸν αὐλοῖς διαλέγε- γρ. λων
α. Βασ. ε. ται· ὅτω καὶ μικρὸν βελτίους ἐγένοντο. τοῦτο καὶ ὅτι τῶν Ασκαλωνιτῶν καὶ Γαζαίων ἐπόησε. καὶ
γὰρ αἱ πέντε πόλεις ἐκεῖναι, ὅπερ τῆς κιβωτοῦ ἁψαμένης ἐπλήγησαν ἕκαστον πλη-
γὴν, ἐξ ἀπαλλαγὴν ἐδεήθησαν δῶρα σῶσαι τὴν ὀπτικειμένων κακῶν, τοὺς μάντεις καλέσαντες,
καὶ ἐκκλησίαν ζωαγαγόντες, ἐζήτουν λύσιν διὰ τῆς ἀπαλάτου πληγῆς ἐκείνης· εἶτα 25
α. Βασ. ς. τῶν μαντέων ἐκείνων εἰπόντων, ὅτι δαμάλεις ἀδαμάστους καὶ θεοτοκούσας ἐπιζεύξαι
τῇ κιβωτῷ χρὴ, καὶ μηδενὸς ἡνιοχαγωγοῦντος ἀφῆναι βαδίζειν· ὅτω γὰρ ἔσαι καταδηλον, εἴ-
τε θεήλατος ἐστὶν ἡ πληγὴ, εἴτε ἐκ συμφορᾶς τινος ἡ νόσος. διὰ μὲν γὰρ, φησι, ζυγὸν
ἐπὶ τῆς ἀπειείας ζωτείψουσιν, ἢ θεὸς τὰς δαμάλεις μυκωμένας ὑπισραφῶσι, συν-
τυχία δὲ γεγενημένον ὄστιν· αἱ δὲ ὀρθαὶ βαδίσωσι, καὶ οὔτε θεὸς μυκηθμὸν τῶν παιδίων 30
πάθωσί τι, ὅτε ἐπὶ τῆς ἀγνοίας τῆς κρ τὸ ὁδὸν πλανηθῶσιν, δῆλον ὅτι ἡ τοῦ Θεοῦ χεὶρ
ὄστιν ἡ ἁψαμένη τῶν πόλεων τούτων. ἐπεὶ οὖν ταῦτα τῶν μάντεων ἐπόντων ἐπείσθησαν
τὰς πόλεις οἰκοῦντες ἐκείνας, καὶ ἐποίησαν ὡς ἐκελεύσθησαν· καὶ ὁ Θεὸς τῇ τῶν μάντεων ἠ-
κολούθησε γνώμῃ, συγκαταβαίνων πάλιν, ἐξ οὐκ ἐνόμισεν ἀνάξιον εἶ) αὐτοῦ τῶν αὐτῶν μάν-
τεων τὴν θεόρρησιν εἰς ἔργον ἄξαγαγεῖν, καὶ ποιῆσαι πίστιν εἶ) δοχεῖν, ἐν οἷς τότε εἰρήκε- 35
σι. καὶ γὰρ μεῖζον ὃ καταρθούμενον ἦν, τὸ καὶ αὐλοῖς τοὺς ἐναντίους μαρτυρῆσαι τῇ τοῦ Θεοῦ
δυναμει, καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ ὑπόνοιαν τοὺς ἀνθρώπους διδασκάλους ἐξενεγκεῖν. καὶ ἕτερα ὑπολλὰ
α. Βασ. ια. ἴσασθαι ἔδοι τις αἰ οἰκονομούμενα ὑπὸ Θεόν. ἐξ γὰρ καὶ ὅ ὅτι τῆς ἐπαχριμώθου τούτῳ προσέ-
οικε τῆς οἰκονομίας τὸ ὅλον, ὁ καὶ ὑμεῖς λοιπὸν ἀπὸ τῶν εἰρημένων ὑπιλάσασθε δυνήσεσθε.
τοῦτο μὲν οὖν ἀστοχος ἔνεκεν πάντα μὲν ἡμῖν ταῦτα εἴρηται· πάντα δὲ" ὑμῖν καὶ πλείονα λε- 40 γρ. ὑμῶν
Περ. ὑ. θ. γόμενα δυνατὸν ἐστί. Δίδου γὰρ, φησι, σοφῷ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσαι. δεῖ δὲ λοι-
πὸν ὅτι τὴν ἀρχὴν τῶν ἀναγνωσθέντων ἐλθεῖν. τίς δὲ ἡ ἀρχή; τοῦ δὲ Ιησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθ-
λεὲμ τῆς Ιουδαίας, ἐν ἡμέραις Ηρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν ἔρ-
χονται εἰς Ιερουσόλυμα. μάγοι μὲν ἀστόχως καταρχοντος ἠκολούθησαν, οὗτοι δὲ οὐδὲ προ-
φητῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φητῶν ἀπηχθωμένων ὑπίσευσαν. Ἵνος ὃ ἕνεκεν ἡμῖν ϗ Ⓦ χρόνον λέγϵ ϗ Ⓦ τόπον, ἐν Βηθλεέμ ϵἰπών, ϗ ἐν ταῖς ἡμέραις Ηρώδου τοῦ βασιλέως; Ἵνος ὃ ἕνεκεν καὶ τὸ ἀξίωμα προσέθηκε; τὸ ἀξίωμα μὲν, ὅτι Ⓦ ϗ ἕτερος ἐῶ Ηρώδης, ὁ Ⓦ Ιωάννου μελῶν· ἀλλ' ἀκμὴν τετράρχης ἐῶ, οὔπω ὃ βασιλεύς. Ⓦ Τόπον ὃ ϗ Ⓦ χρόνον Ἵνα θῇ, προφητείας ἡμᾶς ἀναμιμνήσκων παλαίας· ὧν τὴν μὲν ὁ Μιχαίας προεφήτευσε λέγων· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ιούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ιούδα· τὴν ὃ ὁ πατριάρχης Ιακὼβ, ἀκριβῶς ἡμῖν χαρακτηρίζων τὸν χρόνον, ϗ μέγα τὸ προβάδισμον τῆς αὐτοῦ προνοίας Ἵνα θῇ. Οὐκ ἐκλείψει γάρ, φησιν, ἄρχων ἐξ Ιούδα, οὐδὲ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ, ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, ϗ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν. ἄξιον ὃ καὶ ἐκεῖνο ζητῆσαι, πόθεν εἰς διαύτην ἦλθον ἔννοιαν, ϗ ἵς αὐτοὺς εἰς τοῦτο διήγειρεν; ἄ γὰρ δὴ τὸ ἀστέρος ἐμοὶ δοκεῖ τὸ ἔργον εἶναι μόνον, ἀλλὰ ϗ τὸ Θεοῦ τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν κινήσαντος τὴν ψυχήν· ὅπερ ϗ ἐπὶ Κύρου πεποίηκε, προσκυνάζων αὐτῷ Ⓦ ἀφῆναι τοὺς Ιουδαίους. οὐχ ἅπαξ μόνον τοῦτο εἰργάσατο, ὥστε τὸ αὐτεξούσιον λυμαίνασθαι· ἐπεὶ ϗ Παῦλον καλέσας ἄνωθεν ἐκ φωνῆς, ϗ τὴν αὐτοῦ χάριν ϗ τὴν ἐκείνου προαγαγὼν δηλονότι ἐποίησε. ϗ τίνος ἕνεκεν μὴ πᾶσι τοῖς μάγοις τοῦτο, φησιν, ἀπεκάλυψεν; ὅτι οὐδὲ πάντες πιστεύειν ἔμελλον, ἀλλ' ὅτοι τῶν ἄλλων ἦσαν ὑπερτηδειότεροι· ἐπεὶ τὰ μὲν ἔθνη ἀπώλοντο, ϗ Νινευίτας ὁ προφήτης ἐπέμπετο μόνους· καὶ δύο ἦσαν λῃσταὶ ἐν τῷ σταυρῷ, ϗ ὁ εἷς διεσώθη μόνος· ὅρα γοῦν τούτων τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἀφ' ὧν ἦλθον, ἀλλὰ ἀφ' ὧν προῃρήσαντο. ἄ γὰρ ἵνα μὴ δόξωσιν ἐκπεπολεμωμένοι τινες εἶναι, λέγουσι Ⓦ ὁδηγήσαντα, τῆς ὁδοῦ τὸ μῆκος, ϗ τὴν προῄρησιν ἐνδείκνυνται (ἦλθομεν γάρ, φησι, προσκυνῆσαι αὐτῷ) ϗ ὅτε τοῦ δήμου τὸν θυμὸν, οὔτε τοῦ βασιλέως τὴν τυραννίδα ἐδεδοίκεισαν. ὅθεν ἐμοί γε δοκοῦσιν ὅτοι ϗ " οἰκεῖοι διδάσκαλοι γενέσθαι τῶν ἐγχωρίων. Ⓓ γὰρ ἐν ταύτῃ μὴ προαιτησάμενοι τοῦτο εἰπεῖν, πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ αὐτῶν ἐπῴρησάσαντο, ὅτε ϗ Ⓦ ζῆσαι Ⓦ προ τοῦ ἀγγέλου λαβόντες, ϗ τὴν προφητῶν μαρτυρίαν.

3. Ἀκούσας ὃ [ὁ] Ηρώδης *, φησὶν, ἐταράχθη, ϗ πᾶσα Ιεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ.

Ὁ μὲν Ηρώδης ἐκ κότους, ὅτε βασιλεὺς ὢν, ϗ διδοικὼς τὸν" αὐτοῦ ϗ τῶν παίδων· τί δὴ ὁ Ιερουσόλυμα τίνος ἕνεκεν; καίτοιγε σωτῆρα ϗ εὐεργέτην ϗ ἐλευθερωτὴν ἔμελλεν αὐτὴν Ⓓ προφῆται προεῦλεγον. τίνος οὖν ἕνεκεν ἐταράχθησαν; ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης, ἀφ' ἧς ϗ ἔμπροσθεν ϗ " Θεοῦ εὐεργετουμένη ἀπεστρέφοντο, ϗ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἐμέμψαντο κρεῶν, τοσαύτης ἀπολαύοντες ἐλευθερίας. σὺ δέ μοι σκόπει τὴν προφητῶν τὴν ἀκρίβειαν. ϗ γὰρ ϗ αὖθ' ὅτε προανεφώνησεν ὁ προφήτης ἔμπροσθεν λέγων· Θελήσουσιν, εἰ ἐλυπήθησαν, πυείκασιν ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, ϗ υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν. ἀλλ' ὅμως παραχθέντες, ϗ ζητοῦσι τὸ συμβὰν ἰδεῖν, ϗ δὲ τοῖς μάγοις ἀκολουθοῦσι ϗ προσεργάζονται. ὅτως ὁμοῦ ϗ φιλόνεικοι ϗ ῥᾳθυμοι μάλιστα πάντων ἦσαν. δέον γὰρ" αὐτοὺς ϗ ἐγκαμπτίζεσθαι, ὅτι πρὸ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἐτέθη, ϗ τὴν Περσῶν εἵλκυσε χώραν, ϗ μέλλοισιν ἔχειν ἀπαθῶς κατοχείους, ὅτε τὴν προαγγελίαν ὅτι τὸ βέλτιον προελθόντων, ϗ ἀπὸ προοιμίου λαμπρᾶς ὅτω τῆς ἀρχῆς ὑπομενούσης, οὐδὲ ταύτην γίνονται ἀμείνους. καίτοι ὀρτὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἦσαν τῆς ἐκεῖθεν ἀπαναστάντες, ϗ εἰκὸς ἐῶ αὐτοὺς" σύνοιαν, εἰ ϗ μηδὲν τῶν ἀπορρήτων ϗ ὑφηλῶν ἠδέσαν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρόντων γοῦν" ἐφηφίσαντο μόνον, ὅτι εἰ τεχθέντα ὅτω τρέμουσιν ἡμῶν τὸν βασιλέα, πολλῷ μᾶλλον αὐξηθέντα φοβηθήσονται ϗ προσκύσουσι, ϗ" τῶν βαρβαρικῶν ἔσαι" λαμπρότερα τὰ ἡμέτερα. ἀλλ' οὐδὲν τῶν αὐτοὺς ἀφανίσῃ. ταύτη ἐῶ αὐτῶν ἠνωθεία, " μετ' αὐτῆς ὃ ἡ βασιλεία.

Ἀεὶ ἀμφότερα δεῖ μετ' ἀκριβείας ἐξετάζειν τὴν ἡμετέρας διανοίας, ϗ πυκνὸς εἶναι σφοδρότερον Ⓦ μέλλοντα ὑπὸ τῆς τοιαύτης παραπλήξεως ἰσασθαι. διὸ ϗ ὁ Χριστὸς ἔλεγε·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λυκ. ιβ. μθ. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. καὶ τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνῆφθη; καὶ τὸ πνεῦμα ἐν πυρὶ ἁγίῳ τοῦτο φαίνεται. ἀλλ' ἡμεῖς τέφρας ψυχρότεροι γεγόναμεν, καὶ τῶν τεθνηκότων νεκρότεροι· καὶ ταῦτα Παῦλον ὁρῶντες ἐκεῖνον ἐπαλάμενον, καὶ τὸ θερμὸν τοῦ θερμοῦ, καὶ φλογὸς ἁπάσης σφοδρότερον ἅπαντα νικῶντα καὶ ὑπερβαίνοντα, τὰ κάτω, τὰ ἄνω, τὰ παρόντα, τὰ μέλλοντα, τὰ ὁρώμενα, τὰ οὐχ ὁρώμενα. εἰ δὲ μεῖζόν σε σκῆνος ὁ ὑπόδειγμα, μᾶλλόν με οἶδας καὶ σοῦ νωθείας ὁ λόγος. τί γὰρ σε πλέον εἶχεν ὁ Παῦλος, ὅτι ἀδυνατον τοῖς σκηνὸν σοὶ φῆς εἶναι ζῆλον; πλὴν ἀλλ' ἵνα μὴ φιλονεικῶμεν, τὸν Παῦλον ἀφέντες, τοὺς προφήτας πιστεύσαντας σωθήσωμεν, οἳ καὶ χεῖρας, καὶ κτήματα, καὶ φεγγίδα, καὶ ἁπλῶς ἅπασαν βιωτικὴν ἐξέβαλον, καὶ ὅλους ἑαυτοὺς ἀνέθηκαν τῷ Θεῷ, καθ' ἑκάστην νύκτα καὶ ἡμέραν τῇ τοῦ λόγου διδασκαλίᾳ προσεδρεύοντες. τοιοῦτον γὰρ τὸ πῦρ τὸ πνευματικόν, οὐδεμίαν ὑπὸ θυμίαν ἀφίησιν ἔχειν τὴν ἐν ταῦθα, ἀλλ' εἰς ἕτερον ἡμᾶς μεθίστησιν ἔρωτα. ἁπλῶς τοῦτο ὁ τοιοῦτων ἐρῶν προσαγορεύσῃ, κἂν τὰ ἐπίλοιπα προσέσθαι δέῃ, κἂν τυφῇς, κἂν δόξης καταγελάσαι, κἂν αὐτὴν σκυθρωπάσαι τὴν ψυχήν, μὴ πάσης βδελυρίας πρῶτα ταῦτα ποιῇ. ἡ γὰρ τοῦ πυρὸς ἐκείνου θερμότης εἰς τὴν ψυχὴν εἰσιοῦσα, πᾶσαν σκιδάλλει νωθείαν, καὶ πλεῖστον ποιεῖ κουφότερον τὸ ἀλόγιστον, καὶ πάντων τῶν ὁρωμένων ὑπεροράν. λοιπὸν ὁ τοιοῦτος ἐν κατηφείᾳ μόνῃ διαπαντὸς διατελεῖ, πηγὰς δακρύων ἀφιεὶς δακρύων, καὶ πολλῷ σὺν ὕδατι καρπούμενος τὴν ἡδονήν. οὐδὲν γὰρ οὕτως συγκολλᾷ καὶ ἑνοῖ τῷ Θεῷ, ὡς τὰ τοιαῦτα δάκρυα. ὁ τοιοῦτος κἂν ἐν μέσαις πόλεσιν ᾖ κατοικῶν, ὡς ἐν ἐρημίᾳ διατελεῖ καὶ ὄρεσι καὶ ἀοικήτοις, ὅλῃ ἐνατενίζων τῷ πρόσωπον ὁρᾶν, οὐδὲ κόρον τῶν τοιούτων λαμπρῶν θεωρημάτων ἀνιέμενος, ἂν τε ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἂν τε ὑπὲρ τῶν ἑτέρων πεπληρωμένων δακρύων. διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἀλλων τούτοις ἐμακάριζεν ὁ Θεὸς, Μακάριοι ⓐ πενθοῦντες * λέγων. καὶ πῶς ὁ Παῦλός φησι, Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε; πλὴν ἐκ τῶν δακρύων τὰ τῶν λόγων ἡδονήν. ὥσπερ γὰρ ἡ διὰ κόσμου χάρις, λύπην ἔχει συγκεκληρωμένην· ὅτι τὰ κατὰ Θεὸν δάκρυα χαρὰν βλαστάνει διηνεκῆ καὶ ἀμύθητον. οὕτω καὶ ἡ πόρνη πρόσθεν ἐλύπει σεμνοτέρα, τούτῳ καθαρθεῖσα τῷ πυρί. ὅπερ γὰρ διεθερμάνθη τῇ μετανοίᾳ, ἐξέβακχεύθη λοιπὸν ὡς πρὸς τὸν Χριστὸν πόθῳ, καὶ τείχας λύουσα, καὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ βρέχουσα πόδας τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς ἰδίαις αὐτοῦ ἐπομιάνουσα κόμαις, καὶ τὸ μύρον κενοῦσα. καὶ ταῦτα μὲν ἀπώλεια ἐξωθεν ἐγίνετο· τὰ δὲ ἐν τῇ διανοίᾳ τελούμενα, πολλῷ τούτων θερμότερα ἦν, ἃ μόνος αὐτὸς ἔβλεπεν ὁ Θεός. διὰ δὴ τοῦτο ἕκαστος [ἡμῶν] ἀκούων, συγχαίρει τε αὐτῇ, καὶ δυφεαίνεται τοῖς ἐκείνης κατορθώμασι, καὶ πάντων ἀπαλλάττῃ τῶν ἐγκλημάτων αὐτῆς. εἰ δὲ ἡμεῖς ⓐ πονηροὶ ταύτην φέρομεν τὴν ψῆφον, ἐννόησον, ὅτι ἀπόλαυσιν ποιεῖται τὸ φιλεῖν, θεάπου Θεοῦ, καὶ ὅσα καὶ τῶν τοῦ Θεοῦ δωρεῶν ἀπὸ τῆς μετανοίας ἐκαρπώσατο τὰ ἀγαθά. καθάπερ γὰρ, ὑετὸν καταῤῥαγέντος σφοδρῶς, αἰθρία γίνεται καθαρά· οὕτω καὶ δακρύων καταφερομένων, γαλήνη γίνεται καὶ εὐδία τῇ ψυχῇ, καὶ ὁ ἐκ τοῦ ἁμαρτήματος ἀφανίζεται σκότος. καὶ ὥσπερ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὕτως ἀπὸ δακρύων καὶ ἐξομολογήσεως καθαιρόμεθα πάλιν, ἂν μὴ πρὸς ὑπόδειξιν ταῦτα ποιῶμεν καὶ πρὸς φιλοτιμίαν. τὸ γὰρ οὕτω δακρύσαι τῆς καλλωπιζομένης ἐν ὑποκρίσεσι καὶ ὑπερηφάνοις ἐπιτιμήσασι μᾶλλον κατηγορῆσαι φαίην ἂν εἰκότως δίκαιον. ἐγὼ γὰρ σκῆψιν ζητῶ τὰ δάκρυα τὰ μὴ πρὸς ὑπόδειξιν, ἀλλὰ πρὸς κατάνυξιν γινόμενα· τὰ λάθρα καὶ ἐν τοῖς ταμείοις καὶ μηδενὸς ὁρῶντος, ἀλλ' ἤρεμα καὶ ἀφωνητὶ σάζοντα· τὰ ἀπὸ βάθους διανοίας· τὰ ἐν ᾧ θλίψεσι καὶ ὀδυνῶσι· τὰ διὰ ⓦ Θεὸν [μόνον] γινόμενα, οἷα καὶ τῆς Ἄννης ἦν. τὸ γὰρ χείλη αὐτῆς, φησιν, ἐκινοῦντο, καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο· ἀλλὰ τὰ δάκρυα μόνα σάλπιγγος λαμπροτέραν ἠφίει φωνήν. διὰ δὴ τοῦτο καὶ τῶν μήτρας ἀνέῳξεν ὁ Θεὸς, καὶ τὸν σκληρὸν πέτραν ἀπαλὴν ἀρδεσαν ἐργάσατο. διὰ δὴ καὶ αὐτὸς δακρύσας, μιμητὰς τῆς δεήσεως σε γένωνας. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐδάκρυσε, καὶ ὑπὲρ Λαζάρου, καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων διεταράχθη.

Ματθ. ε. δ. φιλ. δ. δ.

α. Βασ. ιε.

Ἰωαν. λε. Λυκ. ιθ. μα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διεπαρέζῃ. καὶ τοῦτο μὲ πολλάκις ὄντα ἰδοῦσα αὐτὸν ποιοῦντα, γελῶντα ἢ ὑδαμοῦ· ἀλλ' οὐδὲ μειδιῶντα πρέμα. Οὐκοῦν τῶν βαπτιστῶν οὐδεὶς τοῦτο εἴρηκε. δῆλα τοίνυν ἐκ Παύλου ὅτι μὲ ἐδάκρυσε, καὶ πεντετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν τοῦτο ἐποίει, καὶ αὐτὸς ἑαυτῷ, καὶ ἕτεροι ἑαυτοῖς τοῦτο λέγουσιν· ὅπου γε ἐγέλασεν, ὑδαμοῦ ὅτε αὐτὸς εἴρηκεν, οὐδὲ ἄλλος, οὐδὲ εἷς τῶν ἁγίων, ὅτε ἑαυτῷ" αὖ, οὔτε ἑαυτῷ ἕτερόν τινος τοιοῦτον· "ἀλλ' ἢ ἑαυτῷ Σάρρας μόνης τοῦτο εἴρηκε), ἰδοὺ καὶ ἐπετιμήθη· καὶ ἑαυτῷ τοῦ υἱοῦ Νῶε, ὅτε αὐτὸ ἐλευθέρου δοῦλος γέγονε. καὶ ταῦτα λέγω, ὅτι οὐ γέλωτα ἐκκόπτων, ἀλλὰ τοῦτο" ἀλλύειν ἀναγκάζων. τίνος γὰρ ἕνεκεν, εἰπέ μοι, ἀθρύπτῃ καὶ ἁβρύνεις τοσαύτας οὐσίας ἔνοχος ὢν ἔτι, καὶ φοβερῷ μέλλων" παρίστασθαι δικαστηρίῳ, καὶ πάντων πλέον ἔχειν λόγον μᾶλλον ἀκριβείας τῶν ἐνταῦθα γεγυμνωμένων; καὶ γὰρ ὧν ἑκόντες καὶ ὧν ἄκοντες ἠμύντομεν, δώσομεν λόγον. Ὃς γὰρ ἂν ἀρνήσεταί με, φησίν, ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ἀρνήσομαι αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. καίτοιγε ἀκήρυσσε καὶ τοιαύτην ἀρνησιν, ἀλλ' ὅμως ἁπλῶς τοῦτο κόλασιν, ἀλλὰ καὶ ταύτης δίδομεν οὐσίας, καὶ ὧν ἴσμεν, καὶ ὧν οὐκ ἴσμεν (Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ συνοίδα, φησίν, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι) καὶ ὧν μὲν ἀγνοοῦμεν, καὶ ὧν μὲν γνῶσιν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, φησίν, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν· ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο εἰς ἀπολογίαν αὐτοῖς. καὶ Κορινθίοις δὲ ἐπιστέλλων ἔλεγε· Φοβοῦμαι μή πως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. Τοσούτων τοίνυν μέλλων δίδοναι οὐσίας, καὶ γελῶν, καὶ αἰσχρὰ λέγων, καὶ τρυφῇ παρέχων; ἀλλ' ἐγὼ μὴ ταῦτα ποιήσω, φησίν, ἀλλὰ πενθήσω, τί δὲ ὄφελος; μέγιστον μὲν οὖν, καὶ τοσοῦτον, ὅσον οὐδὲ τῷ λόγῳ παραστῆσαι δυνατόν. ὅτι μὲν γὰρ τῶν ἔξωθεν δικαστηρίων, ὅσα μὴ δακρύσης, οὐκ ἐκφεύξῃ τοῖς κόλασιν μᾶλλον τοῖς ἀποφασιν· ἐνταῦθα δέ, ἂν γογγύσῃς μόνον, ἔλυσας τὸν ψῆφον, καὶ συγγνώμης ἀπήλαυσας. Διὰ τοῦτο πολλαὶ περιπίπτουσιν ἡμῖν ὁ Χριστὸς διαλέγεται, καὶ μακαρίζει τοὺς πενθοῦντας, καὶ θαλπνίζει τοὺς γελῶντας. ἐγὼ γὰρ ὅτι τοῦτο ἐγέλωτος, οὐδὲ διὰ τοῦτο ζωπλήξομεν, ἵνα ἀναπαύσωμεν, ἀλλ' ἵνα τρυφὰς ἐκβάλωμεν καὶ βασιλείαν ἐκ τῆς τρυφῆς ταύτης κληρονομήσωμεν. σὺ δὲ βασιλέα μὲν πρέπως, οὐδὲ ἁπλῶς μισθήσασαν ἀνέχῃ· ἐγὼ δὲ τῶν ἀγγέλων δεσπότιν ἔχων ἔνοικον, οὐχ ἕξω τρέμων καὶ μετὰ σωφροσύνης τῆς πρεπούσης, ἀλλὰ γελᾶς, αὐθάδη πολλάκις ὀργιζομένην, ἐὰν οὐκ ἐννοῇς ὅτι τῶν ἁμαρτημάτων ταύτῃ μείζονος προξενεῖς αὐτόν; ἐγὼ γὰρ ὅταν τοῦτο ἁμαρτάνοντας, ὡς τοῦτο μὲ τοῦ ἁμαρτάνειν μὴ συγχωρούμενος ἀποτρέφεσθαι ἔθεσθαι ὁ Θεός. ἀλλ' ὅμως ὅταν ἔθεσιν ἀναμαρτήτους ἴνας διακείμενοι, ὡς ἐν μὲ ταῦτα τὰ ῥήματα λέγειν· ἐμοὶ δὲ μὴ ἤμοιτο δακρύσαι ποτέ, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἐν ἐμοὶ παίζειν ὁ Θεὸς ποιῶ τὸν χρόνον. καὶ τί ταύτης παιδικώτερον τῆς διανοίας ἤμοιτ' ἄν; ἐγὼ δὲ ὁ Θεὸς δίδωσι παίζειν, ἀλλ' ὁ διάβολος. ἀκούσον γοῦν ἑτέρου τί ἔπαθον. Ἐκάθισε, φησίν, ὁ λαὸς τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. τοιοῦτοι ἦσαν ἐν Σοδόμοις, τοιοῦτοι ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ. καὶ γὰρ καὶ ἐκείνων φησίν, ὅτι ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἐν βδελυρίαις καὶ ἐν πλησμονῇ ἄρτων ἐσαπάλων· καὶ ἐπὶ τὸν Νῶε ὄντες τοῦ χειμῶνος, ὅτι "τοσοῦτον ὁρῶντες κατασκευαζόμενον" χρόνον, ἀδημονήσαντες οὐφρονοῦντο, μηδὲν τῶν μελλόντων προορώμενοι. διὰ τοῦτο καὶ πολλὰς ἐπελθὼν πρέσυρεν ὁ κατακλυσμός, καὶ τὸ κοινὸν τῆς οἰκουμένης ναυάγιον τότε εἰργάσατο. μὴ τοίνυν αἴτει παρὰ τοῦ Θεοῦ ταῦτα, ἃ παρὰ τοῦ διαβόλου λαμβάνεις. τοῦ γὰρ Θεοῦ ἐστι δοῦναι συντετριμμένῃ καρδίᾳ καὶ τεταπεινωμένῃ, νήψασαν, σωφρονοῦσαν καὶ κατεσταλμένῃ, μετανοοῦσαν καὶ κατανενυγμένῃ. ταῦτα ἐκείνου τὰ δῶρα· ὅπερ δὲ τούτων ἡμῶν χρεία μάλιστα. καὶ γὰρ ἀγὼν ἐφέστηκε χαλεπὸς, καὶ πόλεις ταῖς ἀοράτοις ἡμῖν δυνάμεις ἡ πάλη, πρὸς ταῖς πονηρίαις ἡ μάχη, πρὸς ταῖς ἀρχαῖς, πρὸς ταῖς ἐξουσίας ὁ πόλεμος, καὶ ἀγαπητὸν ἀποσοβάζοντας ἡμᾶς καὶ νήφοντας καὶ διεγηγερμένους δυνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διῶμαι τὴν ἀγρίαν " ἐκείνων φάλαγγα ἐνεγκεῖν. ἀλλ' ὅ γελάσθω, καὶ παίζωμεν, καὶ δίχα πάντος ῥᾳθυμῶμεν, καὶ τοσοῦτος ἐσόμεθα τῆς συμβολῆς ἐκτὸς τῆς οἰκείας κατασκευάσωμεν ῥᾳθυμίας. ἀ τοίνυν ἡμέτερον ὂν γελᾶν διϊσχυρῶς καὶ σκιρτᾶν καὶ τρυφᾶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων σκηνῆς, τῶν πορνευομένων γυναικῶν, τῶν εἰς τοῦτο ἐξευρημένων ἀνδρῶν, τῶν θεάτρων, τῶν κολάκων· οὐ τῶν ὅπλα βαστάζόντων πνευματικά, ἀλλὰ τῶν τῷ διαβόλῳ τελουμένων. σκῆνος γάρ ἐστι σκῆνος ὁ καὶ τέχνῃ τὸ σῶμα ποιήσας, ἵνα τοὺς τραπώσας ἐλκύσῃ τῷ Χριστοῦ, καὶ μαλακώτερα αὐτῶν ποιήσῃ τῆς προθυμίας τὰ νεῦρα. διὰ τοῦτο καὶ θέατρα ᾠκοδόμησεν ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ τοὺς γελωτοποιοὺς ἐκείνους ἀσκήσας, διὰ τῆς ἐκείνων λύμης Ep. s. M. τῆς πόλεως ἁπάσης τοιοῦτον " ἐγείρει λοιμόν, ἀφ' οὗ φησὶν ὁ Παῦλος ἐκέλευσε, Τὴν μωρολογίαν, καὶ τὴν βωμολοχίαν [φημί,] ταῦτα διώκειν μακρὰν ἀπεῖθον· καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον τούτων, ἡ τοῦ γέλωτος ἕξις ἐστὶν ἐκτὸς θέσις. ὅταν μὲν γὰρ βλάσφημόν τι εἴπωσιν ἢ αἰσχρὸν οἱ μίμοι τῶν γελοίων ἐκείνων, ὅτε πολλοὶ τῶν ἀνοητοτέρων γελάσωσι καὶ τέρπονται, ἐκφέρων ὧν αὐτοὺς λιθάζειν ἐγχειρῶ, ἐκφέρω τούτων κροτοῦντες, καὶ τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς διὰ τῆς ἡδονῆς ταύτης κατὰ τῆς ἑαυτῶν ἕλκοντες κεφαλῆς. οἱ γὰρ ἐπαινοῦντες τοὺς τοιαῦτα λέγοντας, ὅτοι μάλιστά εἰσιν οἱ λέγοντες ἀναπείθοντες. διὰ καὶ τῆς κολάσεως τῆς ὑπὲρ τούτοις κειμένης, δικαιότερον ἂν εἶεν ἐκτὸς θύραι. εἰ γὰρ μηδεὶς ἐθέλοι ὁ τὰ τοιαῦτα θεώμενος, οὐδ' ἂν ὁ ἀγωνιζόμενος ἐθέλοι. ὅταν δὲ ἴδωσιν " ὑμᾶς τὰς ἐργασίας καὶ τέχνας καὶ τὴν ἐκ τούτων εἴσοδον, καὶ πάντα ἁπλῶς ἐκφέρω τῆς ἐκ διαστολῆς ἀφέντας, μείζονα δέχονται τὴν προθυμίαν, καὶ πλείονα τοῖς ταῦτα ποιοῦσι παρέχουσι. διὰ ταῦτα οὐκ ἐκείνας ἀπαλλάττων ἐγκλημάτων λέγω, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς μάθητε, ὅτι τὴν ῥίζαν τῆς τοιαύτης πλημμελείας ὑμεῖς μάλιστά ἐστε οἱ " πρόχοντες; οἱ τὴν ἡμέραν ἅπασαν εἰς ταῦτα " ἀναλίσκοντες, καὶ τὰ σεμνὰ τοῦ γάμου πράγματα ἐκπομπεύοντες, καὶ ὃ μυστήριον ὂν μέγα πρὸς δειγματίζοντες. οὐδὲ γὰρ ἴσως ἐκεῖνος ὁ ταῦτα ὑποκρινόμενος ἐστὶν ὁ πλημμελής, ὡς περὶ ἐκείνου σοί, ὁ ταῦτα κελεύων ποιῶν· μᾶλλον δὲ οὐ κελεύων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσυνδιάζων καὶ συμφερομένος, καὶ γελῶν, διὰ ἐπαινῶν τὰ " μιμήματα, καὶ πάντα " θέατρα συγκροτῶν τὰ τοιαῦτα ἐργασήρια τῶν δαιμόνων. ποίοις οὖν ὀφθαλμοῖς, εἰπέ μοι, λοιπὸν τὴν γυναῖκα ὅτι τῆς οἰκίας ὤφλε, ἰδὼν αὐτὴν ὑβριζομένην ἐκεῖ; πῶς δὲ οὐκ ἐρυθριᾷς ἀναμιμνησκόμενος τῆς συνοίκου, ταύτην δὲ τὴν φύσιν αὐτὴ προδειγματιζομένην ἴδῃς; μή γάρ μοι τοῦτο εἴπῃς, ὅτι ὑποκρισίς ἐστι τὰ μιμήματα. ἡ γὰρ ὑποκρισις αὕτη πολλοὺς εἰργάσατο μοιχοὺς, καὶ πολλὰς ἀνέτρεψεν οἰκίας. καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα φεύγω, ὅτι " οὐδὲ δοκεῖ πονηρὸν εἶναι τὸ μιμήματον· ἀγαθὰ καὶ κρότοι, καὶ κραυγή, καὶ γέλως πολύς, μοιχείας τοσαύτης καὶ μωρίας τοσαύτης. τί λέγεις; ὑποκρισις τὰ μιμήματα; διὰ τοῦτο μὴ οὕτω τοῦτο μισεῖσθαι ἐκτὸς ἂν εἶεν ἐκφοβοι θανάτου ἄξιοι, ὅτι ἃ φοβοῦμαι νόμοι κελεύουσιν ἅπαντες, ταῦτα μισεῖσθαι ἐπισυνάγουσιν ἐκφοβοι. εἰ γὰρ αὐτὸ καλὸν, καὶ ἡ μίμησις τούτου καλόν. καὶ οὕτω λέγω, πόσους ἐργάζονται μοιχοὺς οἱ [τὰ] τοιαῦτα τῆς μοιχείας ὑποκρινόμενοι δράματα· πῶς ἰταμοὺς καὶ ἀναιδεστάτους κατασκευάζουσι τοὺς τῶν τοιούτων θεωμένους. οὐδὲν γὰρ πορνικώτερον οὐδὲ " ἰταμώτερον ὀφθαλμοῦ τοιαῦτα βλέπειν ἀνεχομένου. σὺ δ' ἐν ἀγορᾷ μὲν οὐκ ἂν ἔλθοις γυναῖκα γυμνουμένην ἰδεῖν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐν οἰκίᾳ, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ τὸ σῶμα καλεῖς· ὅταν δὲ θέατρον ἀναβαίνεις, ἵνα τὸ κοινὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν σύνδειπνον γένῃς, καὶ τοὺς σαυτοῦ ἀφίημι ὀφθαλμοὺς; μὴ γὰρ δὴ τοῦτο εἴπῃς, ὅτι πόρνη ἐστὶν ἡ γυμνουμένη, ἀλλ' ὅτι ἡ αὐτὴ φύσις, καὶ τὸ σῶμα τὸ αὐτὸ καὶ τῆς πόρνης καὶ τῆς ἐλευθέρας. εἰ γὰρ οὐδὲν ἄτοπον τοῦτο, ἵνος ἕνεκεν ἐπ' ἀγορᾶς οὐκ ἴδῃς τοῦτο γινόμενον, καὶ αὐτὸς ἀποστῇς, καὶ ταῦ ἀκμονοῦσαν ἐκφύγοις; ἢ " ὅταν μὲν διηρημένοι ὦμεν, τότε ἄτοπον τὸ τοιοῦτον· ὅταν δὲ συνηγμένοι καὶ πάντες ὁμοῦ καθήμενοι, οὐκ ἐπὶ ὁμοίως

ως αἰχρόν; ἀλλὰ γέλως ταῦτα ϗ ὄνειδος, ϗ ἑκάστης φιλοπλουτίας ῥήματα· ϗ βέλτιον πλοῦ ϗ βορβόρῳ τὴν ὄψιν ἀναχρῶσαι πᾶσαν, ἢ τοιαύτην θεωρῆσαι φιλονικίαν. ὅτε γὰρ ὕπνος ὀφθαλμῶν βλέφαρα βορβορεῖ, ὡς ἀκόλαστος ὄψις ϗ γεγυμνωμένης γυναικὸς θεωρία. ἀκούσαν γοῦν τί τὴν γύμνωσιν ἐποίησεν ἐξ ἀρχῆς, καὶ φοβήθητι τῆς ἀκηκουίας τῆς τοιαύτης τὴν ὑποδοχήν. Ἡ οὖν ἐποίησε τὴν γύμνωσιν; ἡ φιλοκοσμία, ϗ ἡ τοῦ διαβόλου συμβουλή. ὅτως αἰῶνες ϗ ἐξ ἀρχῆς ἐκείνου τοῦτο γέγονε [τὸ] ἐπιτήδευμα. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν καὶ ἠκμάζοντο γυμνοὶ ὄντες· ὑμεῖς δὲ ἐγκαλλωπίζεσθε, κἂν τὸ ἀποστολικὸν ἐκδύσησθε, ἐν τῇ ἀγκύρᾳ τὴν δόξαν ἔχοντες. πῶς οὖν ὄψεταί σε λοιπὸν ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιμελούμενα φιλονικίας; πῶς δέξεται; πῶς φιλοσοφεῖ, ὅτως ἀτίμως ϗ κοινὸν τῆς γυναικείας φιλοσοφήσαντα φύσεως, ϗ αἰχμάλωτον ἑαυτὸν τῆς τοιαύτης ὄψεως, καὶ δούλου γέλωτος μᾶλλον τῆς παρελθούσης γυναικός; εἰ δὲ ἀλγεῖτε ταῦτα ἀκούοντες, χάριν ὑμῖν ἔχω πολλήν. τίς γὰρ ὅστις ὠφελούμενος, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; μὴ δὴ παύσησθέ ποτε ζητοῦντες ὅπως τούτοις καὶ ἀκινόμενοι. ϗ γὰρ φιλοίμιον ὑμῖν ἔσται τῆς ὅπου τὸ κρεῖττον μεταβολῆς ἢ ἐκ τῶν τοιούτων ὠδίνων. ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἄνω σφοδρότερον ϖ λόγον ἐποιησάμην, ἵνα βαθυτέραν δοὺς τὴν τομήν, ἀπαλλάξω τῆς σπεδόνος τῶν μεθυσκόντων ὑμᾶς, ἵνα πρὸς καταρχὰς ἐπαναγάγω ψυχῆς ὑγείαν· ἧς ἡμῖν πάντας ἀπολαύοντας ἀπὸ πόντων, ϗ τῶν κειμένων ἐπάθλων τοῖς κατορθώσασι τούτοις ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ζ. 4 ΚΑΙ ΣΥΝΑΓΑΓΩΝ ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΑΡΧΙΕΡΕΙΣ ϗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν, ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. 5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.

ΕΙδες ἀπόνοια εἰς ἔλεγχον γινόμενα Ἰουδαίων; ἕως μὲν γὰρ αὐτὸν ὅτε ἐθεώρουν, σὺν τοῖς βασκανίας ἠλίσκοντο, μὴ ἀληθείας τὰς μαρτυρίας διηρθρουν. ὅπου δὲ εἶδον τὴν ἀπὸ τῶν γραμμάτων ἐπιγινομένην δόξαν, σὺν τῷ φθόνῳ καταχεθέντες λοιπὸν παρέδωκαν τὴν ἀλήθειαν. ἀλλ' ἡ ἀλήθεια ὑπὸ πάντων ἤρετο, ϗ σὺν τοῖς ἐχθροῖς μείζονος ἐκρατήθη. ὁρᾶτε ϗ ἐνταῦθα πῶς γραμματεῖς ϗ φαρισαῖοι οἰκονομεῖται παράγματα. ὁμοῦ τε γὰρ ϗ μανθάνουσι τι πλέον παρ' ἀλλήλων, ϗ διδάσκουσιν ἀλλήλους, οἵ τε βάρβαροι ϗ Ⓐ Ἰουδαῖοι. Ⓐ μὲν γὰρ Ἰουδαῖοι φιλοσοφοῦσι παρὰ τῶν μάγων ἤκουον, ὅτι ϗ ἀστὴρ αὐτὸν ἐπὶ τῆς Περσῶν ἐκήρυξε χώρας· Ⓐ δὲ μάγοι φιλοσοφοῦσι παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμάνθανον, ὅτι τοῦτον, ὃν ὁ ἀστὴρ ἀνεκήρυξε, ϗ παρεφύλαττον παρὰ πολλῶν αἰώνων θεῖον διηρθρωμένον χρόνον. ϗ τῆς ἐρωτήσεως ἡ σύνθεσις, διδασκαλίας σαφεστέρας τε ϗ ἀκριβεστέρας ἑκατέρους ἀπέδειξεν γενέσθαι· ϗ Ⓐ τῆς ἀληθείας ἐφροῦσι τὰ σύνθετα τῆς ἀληθείας καὶ ἔχοντες ἀναγκάζονται δυσωπεῖσθαι γράμματα, ϗ τὴν παρεφθαρμένην ἑρμηνεύειν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαν. εἶπόντες γὰρ τὴν Βηθλεέμ, ϗ ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ὁ ποιμαίνων ϖ Ισραὴλ, λοιπὸν σὺν ἑαυτοῖς παρεστήκασι ϗ ἐξῆς, κολακεύοντες ϖ βασιλέα. τί γὰρ τοῦτο λέγω; Ὅτι αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. ϗ τίνος ἕνεκεν, φησιν, ἐκ ἔστιν ἐμοῦ Μιχ. ε. β.
μνησθῆναι, ὁ Ναζαρὲτ μετὰ ϖ τόκου διῆγε, ϗ σωφρονίζει τὴν παρεφθαρμένην; καὶ μὴν οὐ σωφρονίσαι, ἀλλὰ ϗ μᾶλλον ἐξεκάλυψε. Ὃ γὰρ, ἐκ τῶν μηδὲν οἰκείους ἐξ ἐμοῦ πάντος, ἐν ταῦτα γινομένων, δείκνησι τὴν οἰκονομίας ὃ παρεῖχε νόμον. ἐξ οὗ τοι τοῦτο σοφὲ θεήλατος τραπεὶς ἐξῆλθεν ἔσω, ἀλλ' ἐπέτρεπεν ἡμέρας τεσσαράκοντα, τοῖς βαλαμηνίοις παρεργάζεσθαι δίδους μετὰ ἀκριβείας ἐξεπάζειν ἁπάντων· ϗ γὰρ πολλὰ ἐν τῷ

κινοῦντος

κινοῦντα πρὸς τὴν τοιαύτην ζήτησιν, εἶναι προστάτην ἐβούλοντο. καὶ γὰρ ἐλθόντων τῶν μάγων, ἐταράχθη πᾶσα ἡ πόλις, καὶ μετὰ τῆς πόλεως ὁ βασιλεύς· καὶ ὁ προφήτης εἰς μέσον παρῆκται, καὶ δικαστήριον μέγιστον συνεκροτήθη· καὶ ἕτερα ὅσα πλείονα γέγονεν αὐτόθι, ἅπερ ὁ Λουκᾶς μετὰ ἀκριβείας διηγεῖται ἅπαντα· οἷς, τά τε τοῦ Ἄννου καὶ τὸν Συμεὼν καὶ τὸν Ζαχαρίαν, καὶ σοὶ ἀγγέλους, καὶ σοὶ ποιμένας, ἅπερ ἅπαντα τοῖς προφήταις ἐκεκράγει ἐκεῖνα· ἀφορμὰς δὲ γεγενημένου λόγου. Εἰ γὰρ ἀπὸ Περσίδος ἐλθόντες οἱ μάγοι οὐκ ἠγνόησαν τὸν τόπον, πολλῷ μᾶλλον οἱ σκηνοπηγήσαντες ταῦτα μαθεῖν ἠδυνάντο. ἔδειξε μὲν οὖν ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς διὰ πολλῶν θαυμάτων· ὅπερ οὐκ ἠθέλησαν ἰδεῖν, κρύψας τὸν μεγαλοπρεπῆ τοῦτον ἑαυτὸν πάλιν ἐν ἑτέραις ἀπεκάλυψε λαμπροτέραις ἀρχαῖς. οὐδὲ γὰρ οἱ μάγοι λοιποὶ, οὐδὲ ὁ ἀστὴρ, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἄνωθεν ἐμαρτύρησεν ὅτι τῶν Ἰορδανείων ῥείθρων, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπεφοίτα, τοῦ φωνοῦντος ἐκείνου ἔλκον ὅτι τοῦ κεφαλαιοῦ τοῦ βαπτιζομένου· καὶ Ἰωάννης μετὰ παῤῥησίας ἁπάσης πάντα χορὸν τῆς Ἰουδαίας ἐβόα, τοῦ οἰκουμενίου, τοῦ ἀοίκητον τῆς τοιαύτης διδασκαλίας πληρῶν. καὶ ἡ τῶν θαυμάτων ἡ μαρτυρία· καὶ γῆ, καὶ θάλαττα, καὶ ἡ κτίσις ἅπασα λαμπρὰν ἀφίει τὴν περὶ αὐτοῦ φωνοῦ. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν ὠδίνων τοσαῦτα ἐγίνετο, ὅσα ἐκεῖνος ἤρεμα δεῖξαι τὸν παραγενόμενον. ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτι οὐκ ἴσμεν πότε ἐτέχθη, οὐδὲ ἐν ποίῳ χωρίῳ, διὰ τε τοῦ μάγους πάντα φανερὸν ἐγένετο, καὶ τὰ ἄλλα, ἅπερ εἰρήκαμεν, ὥστε οὐδεμίαν αἰτίαν αὐτοὺς ἔχειν εἰπεῖν, μὴ ζητήσαντες ὁ γεγεννημένον. σκόπει δὲ καὶ τῆς προφητείας τὴν ἀκρίβειαν. οὐ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐν Βηθλεὲμ μόνῃ, ἀλλ' ὅλῃ ἐλευσεται. ὥστε καὶ τοῦτο προφητείας ἦν, τὸ γεννηθῆναι ἐκεῖ μόνον. Τινες δὲ αὐτῶν αἰνιγματωδῶς φασι περὶ τοῦ Ζοροβάβελ ταῦτα εἰρῆσθαι. καὶ πῶς ἂν ἔχοιεν λόγον; οὐ γὰρ δὴ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἦσαν ἡμερῶν αἰώνος. πῶς δὲ ἐν ἀρχῇ λεχθεῖν, ὅτι οὐκ ἐξ ἐλεύσεται, ἁρμόσειεν ἂν ἐκείνῳ; οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ Βαβυλῶνι ἐτέχθη· ὅθεν καὶ Ζοροβάβελ ἐκλήθη, ἐξ οὗ δὲ ἐκ παιδίων· καὶ ὅσοι περὶ Σύρων ἴσασι γλῶσσαν, ἴσασι τὸ λεγόμενον. μετὰ δὲ τῶν εἰρημένων καὶ ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος ἅπας ἐκφωνεῖ τοῦ μάντεως. τί γὰρ φησιν;

6 Οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα.

Καὶ τοῦ αἰτίου προσίθησι τῆς προφητείας, λέγων, Ὅτι ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται.

Οὐδεὶς δὲ ἕτερος παρεὼν καὶ προφανὴς ἐκεῖνο τὸ χωρίον ἐποίησεν, ἀλλ' ἢ μόνος αὐτός. μετὰ γοῦν τὸν τόκον ἐκεῖνον, ἀπὸ τῶν περάτων τῆς οἰκουμένης ἔρχονται ὀφθαλμοὶ τοῦ φαντάζειν τῆς καλύβης τὸν τόπον· ὅπερ αὖθις ὁ προφήτης προανεφώνησε λέγων· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶκος Ἐφραθὰ, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· τουτέστιν, ἐν τοῖς φυλάρχοις. τοῦτο δὲ εἶπεν, καὶ τοῦ Ἱερουσαλὴμ προεῖλατο. ἀλλ' οὐδὲ ὅπως προσεῖχον, καί τοι τῆς ὠφελείας εἰς αὐτοὺς διαβαινούσης. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἀφαιρεῖται ὁ προφήτης ἐν ἀρχῇ τοσοῦτον, ὅσον προῆκε τῆς εὐεργεσίας τῆς περὶ αὐτοῦ γνωμένης εἰς αὐτούς. καὶ γὰρ ἵνα καὶ ἐτικτεν ἡ παρθένος, καλέσεις, φησὶ, τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· καὶ ἐπάγει λέγων, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. καὶ ὁ μάγοι δὲ οὐκ ἔλεγον, ποῦ ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. καὶ ἐν ταῦθα πάλιν οὐκ εἶπεν, ὅτι ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,

Ἀλλ' ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

Εἶδεν γὰρ ἡ συγκαταβατικώτερον ἀφανίσθαι ἐν προοιμίοις, ἵνα μὴ σκανδαλίζωνται, καὶ ταῖς τῆς σωτηρίας αὐτῶν κηρύσσειν, ἵνα τούτῳ μᾶλλον σπεύδωσιν. ὅσα γοῦν προεφητεύθη προφέρονται προφῆται, καὶ ὧν θύρσεως τοῦ γεννήσεως ἦν, οὐδὲν μέγα οὐδὲ ὑψηλὸν περὶ αὐτοῦ λέγουσιν, οὐδὲ οἷς ἀφ' ἑτέρων σημείων ἐπίδειξιν. σκῆπτρα γὰρ πρόνωτερον περὶ τῆς αὐτοῦ ἀξίας ἀφαιρεῖται. ὅτε γοῦν μετὰ θαύματα, παιδία εἰς αὐτὸν

τὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν ὕμνους ἤδον, ἀκουσον τί φησιν ὁ ϖεοφήτης· Ἐκ ϛόματος νηπίων ϰαὶ ϑηλαζόντων ϰα- Ψα μ.π. β. γ.
τηρτίσω αἶνον. ϰαὶ πάλιν, ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δακτύλων σου· ὅταν δημιουργὸν αὐ-
τὸν δείκνυσι τοῦ πάντος ὄντα. ϰ' ἡ μὲν τῶν ἀνάληψιν ἡ ϖροφητεῖσα μαρτυρεῖα τὸ ϖεὸς Ⓦ
πατέρα ὁμότιμον δηλοῖ. Εἶπε γὰρ, φησιν, ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου. Ψαλμ. ϱθ. α.
ϰ' ὁ Ησαΐας δέ φησιν· Οτι ὁ ἀνιϛάμενος ἀρχὴν ἔθνων, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι. πῶς δὲ Ησ. ια. ι.
φησι τῷ Βηθλεὲμ σὺ τοῖς ἡγεμόσιν Ιούδα; οὐκ εἶ ἐλαχίϛη; οὐδὲ γὰρ ἐν Παλαιϛίνῃ
μόνον, ἀλλὰ ϰ' ἐν τῇ οἰκουμένῃ πάσῃ ϖεφίβλεπτος γέγονεν ἡ χώρα. ἀλλὰ τέως ϖρὸς Ιου-
δαίους ὁ λόγος. διὰ τί ϰ' ἐπήγαγε, ποιμανῶ Ⓦ λαόν μου Ⓦ Ισραὴλ, ϰαίτοιγε τῷ οἰκουμέ-
νῳ ἐποίμανεν. ἀλλ' * ὅπερ ἔφην, ἵν' βούλεται σκανδαλίσαι τέως, Ⓦ ϖρὸς τῶν ἐθνῶν * ὅμως ϰ. ϰαλύπτων ϕ
ἐγκαλύπτων λόγον. ϰ' πῶς οὐκ ἐποίμανε, φησι, τὸν λαὸν τὸν Ιουδαϊκὸν; μάλιϛα μὲν ϰ' αὐ-
τὸ γέγονε." τὸν γὰρ Ισραὴλ σὺ ϖαῦδα εἰπὼν, οὐκ αὐτῷ ϖεπιϛευκόϛας ὡς Ιουδαίων ϖιϛὸν ἄ- Ρω. θ. ξ.
το. ϰ' τοῦτο ἑρμηνεύων ὁ Παῦλος ἔλεγεν· Ου γὰρ ϖάντες Ⓐ οἱ ἐξ Ισραὴλ, οὗτοι Ισραήλ,
ἀλλ' ὅσοι διὰ ϖίϛεως Ⓒ ἐπαγγελίας ἐγνώϛθησαν. Εἰ δὲ μὴ ϖάντας ἐποίμανε, τοῦτο αὐτῷ
ἔγκλημα ϰ' κατηγορία. δέον γὰρ ἀῤῥοῖς ϖροσκοιμῆσαι μετὰ τῶν μάγων Ⓒ δοξάσαι τὸν Θεόν,
ϰ. λύσων ὅπ ἐπέϛη χαμαὶ τοιοῦτος ϖάντα" λύων αὐτῶν τὰ ἁμαρτήματα (ϰ' γὰρ οὐδὲν τοῦτο δικαϛη-
ϰ. ἦκεν, ριοῦ ἦκουσε, οὐδὲ βαϑιωνᾶν, ἀλλὰ τοῦτ' ἡμέρου ϰ' ϖραΰ ποιμνίου) τοιούτων ποιοῦσι, ϰ'
ϖαροξύνονται, ϰ' ϑορυβοῦσι, ϰ' μυρίας μετὰ ταῦτα κατασκευάζουσιν ἐπιβουλάς.

7 Τότε Ηρῴδης καλέσας λάθρα τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε ϖαρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ
Φαινομένου ἀϛέρος·

Επιχειρῶν διελθεῖν ὃ ϖεῖθεν, ὅπερ ἑϰάϛης ὑποίας ἴδιον, ὄχι μανίας μόνον. Ⓒ γὰρ τὰ εἰρημένα ϰ'
τὰ γεγραμμένα ἱϰανὰ ἦν ἀποϛῆσαι αὐτὸν ϖάσης [τῆς] τοιαύτης ἐπιχειρήσεως. οὐδὲ γὰρ μετ' ἀν-
θρώϖου ἦν τὰ συμβάντα. ὃ γὰρ ἀϛέρα καλέσας τοὺς μάγους ἤνωθεν, ϰ' ὃ βαρβάροις ἀν-
δράσι ϖροαύτην ἀποδημίαν εἰλήφει, ὥϛε ϖροσκυνῆσαι τὸν ἐν ϕάτνῃ κείμενον,
ϰ' ὃ ϖεφηνὼς ὁ ἄνωθεν ταῦτα ϖάντα ϖροφανῶς, ϰ' τὰ ἄλλα ϖάντα, μείζονα ἦν μετ'
ἄνθρωϖον ἦν. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν τῶν ϖάντων κατεῖχε. τοιοῦτον γὰρ ἡ ϖαιδεία· ἑαυτὴν ϖαρεϖί-
ϖλει, ϰ' ἀνύϖνοις ἀεὶ ϖεφάγμασιν ἐπιχειρεῖ. σκήϖτει δὲ τὸν αἰῶνα. εἰ μὲν ἐπίϛευε τῇ ϖεφη-
τείᾳ, ϰ' ἀκίνητον αὐτὴν εἶχεν, οὐδὲν ἂν ὠόμιζεν, οὐδὲν ὅτι ἀνύποις ἐπιχειρεῖ ϖεφάγμασιν. Εἰ δὲ
ἠπίϛει πάλιν, Ⓒ οὐ ϖεϖεδόκα ἐκπέϖεϑαι τὰ λεγόμενα, δεδοικέναι ϰ' ϕοβεῖϑαι οὐκ ἐ-
χρῆν. οὐδὲ ϖρὸς τοῦτο ἐπιβουλεύειν. ὥϛε ἑϰατέρωθεν ϖαρεῖτο ὁ δόλος ἐμοῦ. ϰ' τοῦτο δὴ ἀ- ϰ. λόγος ϰ. αὐτῷ
νοίας ἑϰάϛης, ὃ νομίσας τοὺς μάγους αὐτὸν ϖεριμήσειν τοῦ τεχθέντος, ἵνα δὴ τοσαύτην
ἦλθον ἀποδημίαν. Εἰ γὰρ ϖρὶν ἰδεῖν ὅτων ἦσαν ἐϰεϰαυμένοι τῷ ϖόϑῳ, μὴ δὲ ϑαύσασϑαι
ϰ' ϖιϛωϑῆναι ϖερὶ τῆς ϖεφητείας, ϖῶς ἤλπιζεν αὐτοὺς ϖεῖσαι ϖεροδοῦναι δὲ ϖαι-
δίον αὐτῷ; ἀλλ' ὅμως ϰ' τοσούτων ὄντων τῶν ἀναγόντων αὐτὸν, ἐπεχείρει· ϰ' καλέσας λάθρα
τοὺς μάγους, ἐπιϖυθάνετο ϖαρ' αὐτῶν. ϰ' γὰρ ἐνόμιζεν Ιουδαίους κήδεϑαι τοῦ ϖαιδίου· ϰ'
ϰ. διὰ τοῦτον οὐκ ἂν ϖεροσεδόκησεν εἰς τοῦτο μανίας ἐξολισθαίνειν αὐτοὺς, ὡς [" διὰ τοῦτο] τὸν ϖροσά-
ϖτειν ϰ' σωτῆρα ϰ' ἐπ' ἐλευθερίᾳ τῶν ἐθνῶν ϖροσηλυτόμενον βουλεύεσϑαι ἐκδιδόναι τοῖς ἐ-
χθροῖς. διὰ τοῦτο ϰ' λάθρα καλεῖ, ϰαὶ ζητεῖ τὸν χρόνον, οὐ τοῦ ϖαιδίου, ἀλλὰ τοῦ ἀϛέρος, οὐκ
ἀπὸ πολλῆς τῆς ϖερουσίας ϖηδεῖς τὸ ϑήραμα. ϰ' γὰρ ϖερὶ ϖολλοῦ χρόνου δοκεῖ μοι ὁ ἀϛὴρ ϕαίνε-
ϖαι. ὅπου γὰρ ϖολιὸν ϰαὶ τὴν ὁδοιπορίαν ἔμελλον διανύσειν χρόνον Ⓐ μάγοι, ἵνα δὴ τοῦτο
ὑπὸ τῶν ϖάντων ϑαυμασϑῇ (ἔδει γὰρ ἐν αὐλαῖς ϖροσκυνηϑῆναι τοῖς ἀναργύροις αὐτὸν, ὡς τὸ ϑαυ-
μαστὸν ϰ' ϖαράδοξον ϕανῆναι τοῦ ϖράγματος) ϖερὶ ϖολλοῦ τοῦ χρόνου δείκνυσιν ἑαυτὸν ὁ
ἀϛὴρ. Εἰ γὰρ ἰδίᾳ ἐτέϑη ἐν Παλαιϛίνῃ, τότε αὐλαῖς ὤφθη ἐν τῇ ϖατρίδι, ϖολιὸν ϰ' τὴν
ὁδοιπορίαν ϖαριϛείσοντες χρόνον, οὐκ ἂν ἐν ἀναργύροις εἶδον αὐτὸν ϖαραγενόμενοι. Εἰ
δὲ ἀϖὸ διϛῆς ἀναργῆ ϰαὶ ϰατωτέρω, μὴ ϑαυμάσωμεν. ὁ γὰρ ϑυμὸς ϰαὶ τὸ δέος ἐκεῖ ϖλεί-

ονος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ονος ἀσφαλείας καὶ πλείονα" τοῦ στεφθῆναι χρόνον, ὥστε μηδένα ἀφαφυγεῖν. καλέσας οὖν αὐτοὺς, φησι·

8 Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Εἶδες τὴν ἀνοιαν; Εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἀληθείας ταῦτα λέγει, τίνος ἕνεκεν * λάθρα ἐρωτᾷς; Εἰ δὲ ἐπεβούλευσαν Βουλόμενος, πῶς οὐ συνεῖδες ὅτι ἐκ τοῦ λάθρα ἐρωτᾶν δηλωθήσονται συνιδὼν δὲ μάγους τοὺς δόλου; ἀλλ', ὅπερ ἔφην, ψυχὴ ἐκτὸς πονηρείας ἁλοῦσα, πάντων αἰσθητέα γίνεται. καὶ οὐκ εἶπεν, ἀπελθόντες μάθετε περὶ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ περὶ τοῦ παιδίου. οὐδὲ γὰρ τὸ ὄνομα τῆς ἀρχῆς καλέσαι ἠνέσχετο. ἀλλὰ μάγοι τούτων οὐδὲν συνιδόντες, ἐκτὸς πολλῆς δυλαβείας (οὐ γὰρ ἂν προσεδόκησαν, ὅτι εἰς" τοσοῦτον πονηρείας ἐξῆλθεν αὐτῶν ἐκφυος, καὶ οὕτω θαυμαστὴ οἰκονομία ὑπεδύσατο" ὑπερχειρήσειεν) ἀπέρχονται τούτων οὐδὲν ὑφορώμενοι, ἀλλ' ὡς πρὸς καθ' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἄλλων σοφοὺς ἄνθρωποι ἄπονται.

9 Καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς.

Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἐκρύβη, ἵνα ἀπολέσαντες Ἡρώδην, εἰς ἀνάγκην ἐμπέσωσιν ἐρωτῆσαι τοὺς Ἰουδαίους, καὶ πᾶσι καταδηλον ὃ πεπράγμασι γένηται). ὅτε γὰρ ἠρώτησε, καὶ διδασκάλους ἔσχον τοὺς Ἰουδαίους, φαίνεται πάλιν αὐτοῖς. Ἐκ σκέψει ἀκολουθίαν ἄρίστην νομοθέτει. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ἀστέρος δέχεται αὐτοὺς ὁ τῶν Ἰουδαίων δῆμος καὶ ὁ βασιλεύς, καὶ τῷ προφήτῃ εἰσάγουσι διδάσκοντα ὃ φαινόμενον. ἀπὸ δὲ τοῦ προφήτου πάλιν ἄγγελος αὐτοὺς πρὸς Ἡρώδην πέμπει ἐδίδαξε. τέως δὲ ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Βηθλεέμ δηλοῖ τὸν ἀστέρος βαδίζουσιν. ὁ γὰρ ἀστὴρ πάλιν κἀκεῖθεν συνεπέμπετο· ἵνα μάθῃς καὶ ἐντεῦθεν ὅτι οὐ τῶν πολλῶν εἰς ἐστί. οὐδὲ γὰρ ἔχει τοιαύτην φύσιν ἀστὴρ οὐδὲ εἷς. καὶ οὐχ ἁπλῶς ἐβάδιζεν, ἀλλὰ προῆγεν αὐτοὺς ἕλκων καὶ χειραγωγῶν ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ. καὶ τί τοῦ ἀστέρος τούτου ἔδει, φησί, λοιπόν, τοῦ χωρίου γνωρισθέντος; ἵνα καὶ ὁ παιδίον ὀφθῇ. οὐδὲ γὰρ ἦν τι ὃ δηλοῖ αὐτό· ὅτε μηδὲ ἡ οἰκία προεφήνης ἦν, μήτε ἡ μήτηρ λαμπρὰ καὶ ὑπέσημος. ἔδει τοίνυν τοῦ ἀστέρος τοῦ ὑπεισήσαντος" αὐτοὺς ταῦτα. δεῖ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἐξελθόντι φαίνεται, καὶ ὑπερτείνας ἵσταται, ἕως τοῦ φάτνου κατέλαβε, ἐκ θαύμα συνῆκε τὸ θαύμαστόν. καὶ γὰρ ἀμφότερα προδόξαν ἦν, καὶ ὁ τοὺς μάγους προσκυνῆν, ἐκ ὁ ἀστέρα" προσάγειν, καὶ ἱκανὰ καὶ τοὺς σφόδρα λιθίνους ὑπαπάσασθαι. Εἰ μὲν γὰρ εἶπον οἱ μάγοι, ὅτι προφητῶν ἤκουσαν ταῦτα λεγόντων, ἢ ὅτι ἄγγελοι κατ' ἰδίαν αὐτοῖς διελέχθησαν, καὶ ὑπεσήμηναν· νῦν δὲ τῆς ὄψεως τοῦ ἀστέρος δύωθεν φαινομένης, καὶ οἱ σφόδρα δυσμαχητοῦντες ἐπεσομίζοντο. Εἶπα ὅτε ἐπέσχε τοῦ παιδίου, ἔστι πάλιν ὁ ἀστὴρ· ὅπερ καὶ αὖθις" μείζονος δυνάμεως, ἢ κατ' ἀστέρα ἦν, ὃ νῦν μὲν κρύπτεσθαι, νῦν δὲ φαίνεσθαι, καὶ φανέντα ἴσα ἄλλοις. ἐντεῦθεν καὶ κεῖνοι προσθήκην πίστεως ἐλάμβανον. διὰ τοῦτο καὶ ἐμέμφησαν, ὅτι ὃ ζητούμενον ἦν, ὅτι ἀγγέλοι ἀληθείας γεγόνασιν, ὅτι οὐκ εἰκῇ τοσαύτην ἦλθον ὁδόν. οὕτω πολλοῦ τινα πόθον περὶ Χριστὸν εἶχον. καὶ γὰρ ἐλθὼν, κατ' αὐτῆς ἔστη τῆς κεφαλῆς, δεικνὺς ὅτι θεῖόν ἐστι ὃ γίνημα· καὶ σαθεὶς, ὅτι τοῦ προσκυνῆσαν ἄξιοι, οὐχ ἁπλῶς βαρβάρους, ἀλλὰ τοὺς σοφωτέρους τῶν ἐκείνοις. ὁρᾷς ὅτι εἰκότως ἀστὴρ ἐφάνη; καὶ γὰρ καὶ μετὰ τὸν προφητείαν, καὶ μετὰ τοὺς τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων ἐξήγησιν, ἔτι τούτῳ προσεῖχον.

ΗΘΙΚΟΝ Αἰσχυνέσθω Μαρκίων, αἰσχυνέσθω Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς, μὴ βουληθέντες ἰδεῖν ἅπερ οἱ μάγοι εἶδον, οἱ τῆς ἐκκλησίας προέχοντες (οὐδὲ γὰρ αἰσχύνομαι οὕτως αὐτοὺς καλῶν) αἰσχυνέσθω Μαρκίων, ὁρῶν Θεὸν ἐν σαρκὶ προσκυνούμενον· αἰσχυνέσθω ὁ Παῦλος, ὁρῶν οὐχ ὡς ἀνθρωπον προσκυνούμενον ἁπλῶς. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐν σαρκὶ, τὰ σπάργανα δείκνυσι καὶ ἡ φάτνη· ὅτι δὲ οὐχ ὡς ψιλὸν ἄνθρωπον προσκυνοῦσιν, δηλοῦσιν οἱ ἀστέρες τοιαῦτα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοιαῦτα δῶρα προσαγόντες, ἀ Θεῷ προσαγὴν εἰκὸς ἰδεῖν. αἰχμωτεύθησαν μετ' αὐτῶν καὶ Ἰουδαῖοι, βαρβαρίᾳ καὶ μάχῃ ὁρῶντες αὐτοὺς φιλονεικοῦντας, καὶ οὐδὲ μετ' ἐκείνοις ἐλθεῖν ἀνεχόμενοι. ἐ γὰρ τύπος ἰδοὺ τῶν μελλόντων τὰ τότε γινόμενα, ἐ δὲ αὐτῶν τῶν προσιόντων ἐδηλοῦτο, ὅτι φιλάσει Ⓦ δῆμον τ" ἐκεῖνον τὰ ἔθνη. καὶ πῶς, φησιν, οὐκ ὀξέως, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἔλεγε, προβιβάζοντας μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη; ὅτι τὰ μέλλοντος (ὅπερ ἔφην) γίνεσθαι τύπος ἰδοὺ ὁ συμβαίνων ἐ προφανοῦς τις. ὁ μὲν γὰρ ἀκόλουθον ἰδεῖν, Ἰουδαίους προσελθεῖν προφήτῃ· ἐπειδὴ ἦ ἑκόντες προὐδώκαν τὴν οἰκείαν εὐεργεσίαν, αὐτιτρόφως τὰ προσήκοντα γέγονεν. ἐπεὶ οὐδὲ ἐν ταύτῃ τῇ Ἰουδαίων ἔδει σὺν μάχῃ ἐλθεῖν, οὐδὲ σὺν ὀκνηρίᾳ τοσούτου διαφέροντος τοῦ πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν καθημένους, οὐδὲ σὺν οὐδενὶ ἀκηκοόσι φιλάσαι τοὺς προφητείας ζωοτροφείας τοσαύτας. ὅπερ ἦ μετ' ἐπιβολῆς τὰ οἰκεῖα ἠγνόησαν καλῶ, ἀ ἀπὸ Περσίδος τοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις προσλαμβάνουσιν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ* Παῦλός φησιν· Ὑμῖν [ἰδοὺ] ἀναγκαῖον προῆτον λαληθῆναι Ⓦ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· ὅπερ ἦ ἀναξίους ἑαυτοὺς κρείνατε, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. εἰ γὰρ καὶ μὴ προὶ τούτου ἐπείθοντο, ἀλλά γε τῶν μάγων ἀκούσαντας ἔδει δραμεῖν. ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν. διὰ τοῦτο καθευδόντων ἐκείνων ὅτι προσεῖχον. ἀκολουθήσωμεν τούτοις ἐ ἡμεῖς τοῖς μάγοις, ἐ τῆς βαρβαρικῆς ζωοτροφείας ἀπαλλαγῶμεν, καὶ πολὺ ὁ λῆμμα ποιήσωμεν, ἵνα ἴδωμεν Ⓦ Χριστόν. ἐπεὶ κἀκεῖνοι, εἰ μὴ μακρὰν τῆς αὐτῶν ἐλήλυθεν χώρας, οὐκ ἂν αὐτὸν εἶδον. ἀποστῶμεν τῶν γηΐνων πραγμάτων. καὶ γὰρ ὁ μάγοι, ἕως μὲν ἦσαν ἐν τῇ Περσίδι, τὸν ἀστέρα ἐώρων· ὅπερ ἦ ἀπέστησαν τῆς Περσίδος, Ⓦ ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἐθεάσαντο· μᾶλλον ἦ οὐδὲ τὸν ἀστέρα εἶδον αὖ, εἰ μὴ προθύμως ἐκεῖθεν ἀνέστησαν. ἀναστῶμεν οὖν ἐ ἡμεῖς κἂν πάντες παρείπωνται, ἡμεῖς ὅτι τὸν οἰκίαν τοῦ παιδίου τηρήσωμεν. κἂν βασιλεύς, κἂν δῆμοι, κἂν τύραννοι τὴν ὁδὸν ταύτην ἐκκόψωσι, μὴ καταλύωμεν τὸν πόδον. ὕπνῳ γὰρ πάντα τὰ ὑπεικείμενα δράκοντός ἐστι δεινά. ἐπεὶ καὶ ὅτοι, εἰ μὴ τὸ παιδίον εἶδον, οὐκ ἂν τὸν κίνδυνον ὑπέφυγον τοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως. πρὶν ἢ τὸ παιδίον ἰδεῖν, φόβοι καὶ κίνδυνοι καὶ παρακλαὶ πάντοθεν ἐπέκειντο· μετὰ ἦ τὸν προσκύνησιν, γαλήνη καὶ ἀσφάλεια, καὶ οὐκ ἐπὶ ἀστέρι, ἀλλ' ἀγγέλῳ αὐτοῖς δέχεται, ἱερεῖς ἀπὸ τῆς προσκυνήσεως γνωμοῦσιν. καὶ γὰρ καὶ δῶρα προσέφερον. ἀφεὶς τοίνυν ἐ σὺ Ⓦ Ἰουδαϊκὸν λαόν, τὸν ταραττομένην πόλιν, τὸ φονεύτην τύραννον, τὸν βιωτικὸν φαντασίαν, πρόσδραμε ὅτι τὸν Βηθλεέμ, ὅπου ὁ οἶκος τοῦ ἄρτου τοῦ πνευματικοῦ. κἂν γὰρ ποιμένι ᾖς, καὶ ἐνταῦθα ἔλθῃς, εὑρήσεις ὁ παιδίον ἐν καταλύματι· κἂν βασιλεύς ᾖς, καὶ μὴ προσκυνήσῃς, οὐδέν σοι τῆς πορφυρίδος ὄφελος· κἂν μάγος ᾖς, οὐδέν σε" κωλύσει τοῦτο, μόνον δὲ ὅτι ταχὺ πέμψασα ἐλθεῖν ἐ προσκυνῆσαι, καὶ μὴ καταπατῆσαι τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς τοῦτο ποιῆς. ἔστι γὰρ ταῦτα ὁμοῦ συμβῆναι ἀμφότερα. ἀλλ' ὅρα μὴ κατὰ τὸν Ἡρῴδειον γένῃ, καὶ εἴπῃς· ὅπως ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ, καὶ ἐλθὼν ἀνελεῖν βουληθῇς. τοῦτο γὰρ ἐοίκασιν Ⓐ τῶν μυστηρίων ἀναξίως μετέχοντες. Ἔνοχος γὰρ ὁ Ἰούδας ἔσται, φησί, τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ" Κυρίου. καὶ γὰρ ἐχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν τύραννον ἀλησῶντα τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἐκείνου τοῦ Ἡρῴδου προνομώτερον, μᾶλλον. ὅστε γὰρ βούλεται κρατῆσαι, καὶ πέμπει τοὺς οἰκείους τοῖς ἑαυτῆς προσκυνήσουσιν μὲ σχήματι, σφάττουσιν ἦ ἐν τῇ προσκυνῆσαι. φοβηθῶμεν τοίνυν μή ποτε σχῆμα μὲ" ἱκετῶν καὶ προσκυνητὴν ἔχωμεν, ἐν ᾧ τῇ ἔργῳ τὰ ἐναντία" διαδείξωμεν· καὶ πάντα ἀπὸ τῶν χειρῶν ῥίψωμεν, προσκυνῆσαι μέλλοντες. κἂν ξύλον ἔχωμεν, αὐτῷ προσενέγκωμεν, καὶ μὴ κατορύξωμεν. εἰ γὰρ Ⓐ βαρβάροις τότε ἐκ" οἱ εἰς τιμὴν προσενέγκαι, τίς ἔσῃ μηδὲ τῷ χρείαν ἔχοντι δίδοὺς; εἰ ἐκεῖνοι ζητοῦντα τὸν ἦλθον ὁδὸν, ἵνα τὸ ἔθνη ἴδωσι, ποίαν ἕξεις ἀπολογίαν σύ, μήτε γενὸς τὸν ἕνα ἀπιών, ἵνα" ἀρρώστους ἐπισκέψῃ καὶ" δεδεμένους; καίτοιγε κάμνοντας καὶ δεδεμένους, καὶ σὺν ἐξόδοις ἁλόοντας· σὺ ἦ δὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ ⓐ βύεργέτιλω τ̃ σὸν χὴ δεσπότιλω; κἀκῆνοι μ̃ χρυσίον πρωσιλύεγκθν, σὺ ὃ αὖτον μόλις ἰδῶς; ἐκεῖνοι εἶδον ⓐ ἀτέρα, χὴ ἐχάρησαν· σὺ ὃ αὐτὸν ὁρᾶν τ̃ Χεισὸν ξένον ὄντα χὴ γυμνόν, οὐκ ὀπτιφάμωλη; ὡς γὰ ὑμῶν ἐγὼ τ̃ Χεισὸν τοσαύτιλω ἀποδημίαν ἀπεδήμησε τ̃ῶν μυρία βύεργετηθέντων, ὅσιω ἐκῆνοι ⓐ βαρβάροι, μᾶλλον ὃ ⓐ φιλοσόφων" φιλοσοφώτεροι; χὴ τί λέγω τοσαύτιλω ὁδόν; πολλαὶ γὰ τ̃ῶν γυναικῶν ὕτως ἡμῖν μαλακίζονται, ὡς μηδὲ ἀμφοδον ἐν ὑπερβαίνειν χὴ ἰδῆν αὐτὸν ὀπτί* τ̃ης πνθυματικ̃ης [τραπέζης], εἰ μὴ ἡμιόνων ὀπτιλαβοιντο. ἕτεροι ὃ ὁπτ̃ῶ βαδίζειν ἔχουσιν, ⓐ μ̃ βιωτικ̃ῶν πρωγμάτων ὄχλον, ⓐ ὃ θέατρα τ̃ης ἐνταῦθα ἀφίξεως πρωπῆσαι. ἓ ⓐ μ̃ βαρβάροι πρὶν ἰδεῖν αὐτ̃, τοσαύτιλω ἰ̃ῶσαν ὁδὸν δι' αὐτόν· σὺ ὃ οὐδὲ μ̃ ὃ ἰδεῖν, ἐκείνυς ζηλοῖς· ἀλλ' ἀφεὶς αὐτὸν μ̃ ὃ ἰδεῖν, πρέχεις ἵνα τ̃ μίμον ἴδῃς (τ̃ῶν γὰ αὐτ̃ῶν ἀπολομὴ πάλιν ὢν χὴ πρόλω) ἓ κείμθνον τ̃ Χεισὸν ὁρᾶν ὀπτὶ τ̃ης φάτνης καταλιμπάνεις, ἵνα γυναῖκας ὀπτὶ σκιῶς ἴδῃς. πόσων οὖν ἄξια ταῦτα σκιρτ̃ῶν; εἰπὲ γὰ μοι, εἴ τις σε εἰς βασίλεια εἰσαγαγὴν" ἐπηγγέλλετο, χὴ δείξειν τ̃ βασιλέα κἀθήμθνον, ἆρα ἂν ἕλυ ὃ θέασθαι αὐτὶ τ̃ύτων ἰδῆν; καίτοιγε οὐδὲν ὕτε" ἐκεῖ κερδθῆναι ἰ̃ῶ· ἐνταῦθα ὃ πηγὴ πυρὸς" πνθυματικὴ ἀπὸ ταύτης ἀναβλύζει τ̃ης τραπέζης· χὴ σὺ ταύτιλω ἀφεὶς," κατατρέχεις εἰς ὃ θέασθαι ἰδῆν νηχομθύας γυναῖκας, ἓ φύσιν πρωδειγματιζομθύιλω, καταλιπὼν τ̃ Χεισὸν πρωδὲ τ̃ιλω πηγιλω καθήμθνον; ἓ γὰ Ιωαν. δ. α. χὴ νιῶ πρωδὲ τ̃ιλω πηγιλω κάθηται, ὑ Σαμαρείτιδι ⟨Δ⟩αλεγόμθνος, ἀλλ' ὁλοκλήρω πόλει; ἅπαξ ὃ χὴ νιῶ Σαμαρείτιδι μόνῃ. οὐδὲις γὰρ αὐτῷ πρέσειν οὐδὲ νιῶ· ἀλλ' ⓐ μ̃ τοῖς σώμασι μόνοι, ⓐ ὃ οὐδὲ αὐτοῖς. ἀλλ' ὁμως αὐτὸς οὐκ ἀναχωρ⟨, ἀλλα" μθνῶ, χὴ πρ̃ ἡμῶν αὐτ̃ πιεῖν, χὴ ὕδωρ, ἀλλ' ἀγιωσιύλιν. τὸ γὰρ ἅγια τοῖς ἁγίοις δίδωσιν. οὐδὲ γὰρ ὕδωρ ἀπὸ ταύτης ἡμῖν πρ̃έχει τ̃ης πηγ̃ης, ἀλλ' αἷμα ζ⟨ν. χὴ μιλὼ θανάτυ ὄ⟨τι σύμβολον, ἀλλα' ζωῆς γέγονεν αἴτιον. σὺ ὃ ἀφεὶς τ̃ιλω πηγιλω τὸ αἷματος, ὃ ποτήριον ὃ φρικ̃ώδες, εἰς τ̃ πηγιλω ἀπ̃ῆλθε τ̃ιλω δ⟨βολικιλω, ὥστε νηχομθύιλω πόρνιλω ἰδῆν, χὴ ναυάγιον ὑποβρυχίυς ψυχ̃ῆς. ὃ γὰρ ὕδωρ ἐκῆνο πέλαγος ἀσελτείας ὄ⟨τιν, ὑ σώματα ποιοιῶ ὑποβρύχια, ἀλλα' ψυχ̃ῶν ναυάγια ἐργαζόμθνον. ἀλλ' ἡ μ̃ νήχεται γυμνουμθύη τὸ σῶμα, σὺ ὃ ὁρ̃ῶν καταπονπίζῃ πρὸς τ̃ης ἀσελγείας βυθόν. τοιαύτη γὰρ ἡ τ̃ῶ δ⟨βόλου σαγιλὴ· οὐκ εἰς αὖθ' καπόντας τὸ ὕδωρ, ἀλλ' ὠὠθεν καθημθύυς τ̃ ἐκῆ καλινδουμένων μᾶλλον ὑποβρυχίυς ποιεῖ, χὴ χαλεπώτερον ἀποπνίγ⟨ Φαραὼ, ὑ μ̃ τ̃ ἵππων χὴ τ̃ ἁρμ̃ῶν καταποντισθέντος τότε. καίτοιγε ψυχὰς ἰδῆν, πολλὰς μὲν ὑμῖν ἔδειξα ὀπτιπλεύσας τοῖς ὕδασι τ̃ύτοις, ὥσπερ τ̃ Αἰγυπτίων τότε τὰ σώματα. ἀλλὰ ὃ χαλεπώτερον ἐκῆν⟨ ὄ⟨τιν, ὅτι χὴ τέρψιν τ̃ τοιαύτην πρωωλεθρίαν καλ̃ῶσι, χὴ ὃ πέλαγος τ̃ ἀπωλείας ἡδονῆς βύ⟨ιπον ὀνομάζουσι· καίτοιγε βύχολώτερον αἴ τις ὃ Αἰγαῖον ἓ ὃ Τυρρ⟨ικὸν πρωδρ⟨μοι πέλαγος μ̃ ἀσφαλείας, ἢ τ̃ θεωρίδι ταύτιλω. πρ̃ῶτον μ̃ γὰρ δι' ὅλης νυκτὸς προλαμβάνει τ̃ῇ πρωσδοκίᾳ τὰς ψυχὰς ὁ δ⟨βόλος· εἶτα, δείξας ὃ πρωσδοκηθέν, ἔδησεν βύθεως χὴ αἰχμαλώτυς ἐποίησε. μὴ γὰ ὁπτ̃ῶ μὴ ἐμίμης τ̃ῇ πόρνῃ, καθαρὸς εἶ νομίσῃς τ̃ης ἁμαρτίας. τ̃ῇ γὰ πρυθυμίᾳ ὃ πολ̃ῦ ἀπήρισας. εἰ μ̃ γὰρ ἐπὶ ὀπτιθυμίας κατέχῃ, μείζονα τ̃ιλω φλόγα δύ̃ῃς. εἰ ὃ οὐδὲν πάθῃς πρὸς τὰ ὁρώμθνα, μείζονος εἶ ἄξιος κατηγορείας, ἑτέροις σκάνδαλον γινόμθνος, χὴ τ̃ῇ τ̃ῶν θεαμ̃ῶν τ̃ύτων πρωσῳπῇ χὴ τ̃ιλω σεαυ̃ῶ καταισχύνων ὄ⟨ψιν, χὴ μ̃ τ̃ης ὄ⟨ψεως τ̃ιλω ψυχ̃ιλω. ἀλλὰ γὰρ ἵνα μὴ μόνον ὀπτιμ̃ῶμθν, φέρε χὴ ἕτερον ὀπτινοήσωμθν δ⟨ρθώσεως. πῶς οὖν ὁ ἕτερος ἔσαι; ταῖς γυναιξὶν ὑμ̃ᾶς πρωδοδῶναι βούλομαι ταῖς ὑμετέραις, ἵνα αὐταὶ ὑμ̃ᾶς παιδδύσωσιν. ἔσει ⟨, χὴ ⓐ τ̃ Παύλου" νόμον, ὑμ̃ᾶς ἐ⟨ τὸν διδασκάλυς· ὁπτ̃ῶ ὃ ἡ τάξις ἀντιστραφὴ δ⟨κ̃ῆς ἁμαρτίας, χὴ αὖω μ̃ ὃ σῶμα, κάτω ὃ ἡ κεφαλὴ γέγονε, κἀν ταύτιλω ἑλώμθνα τιλω ὁδόν. εἰ ὃ αἰχμὴν διδάσκαλον ἔχων γυναῖκα, φύγε τιλω ἁμαρτίαν, χὴ διωκὴσῃ ταχέως ὀπτὶ ⓐ ἐλεήμον ἀναβλύζων ⓐ πρὸ τ̃ Θεοῦ σοι δοθέντα. ὡς ἕως δὲ πλημμθνῆς,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῆς, ἀχὶ πρὸς γυναῖκας μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλογά σε· εὐτελέστατα πέμπει ἡ γραφή· καὶ οὐκ αἰσχύνεται τῷ λόγῳ τελιμηδὸν ὡς μύρμηκι πέμπουσα μαθητεύ. ἀ γὰρ τῆς γραφῆς τοῦτο κατηγορία, ἀλλὰ τῶν ἄτιμα τὴν ἑαυτῶν εὐγλωσσίαν προδιδόντων. τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς ποιήσομεν, ὡς νῦν μάθοι σε τῇ γυναικὶ προσδεδώσομεν. ἀν' ὧν οὖν ταύτης καταφρονήσῃς, καὶ εἰς τὸ τῶν ἀλόγων διδασκαλεῖον ἀποστελοῦμεν, καὶ δείξομεν πόσοι μὲν ὄρνιθες, πόσοι δ' ἰχθύες, πόσα δὲ τετράποδα καὶ ἑρπετὰ σε σεμνότερα καὶ σωφρονέστερα φαίνεται. εἰ δ' αἰσχύνῃ καὶ ἐρυθριᾷς τὴν σύγκρισιν, ἀνάδηθι πρὸς τὴν οἰκείαν εὐγλωσσίαν, καὶ τὸ τῆς γεέννης πέλαγος, καὶ τὸν τοῦ πυρὸς ποταμόν· λαβὼν κατανόησον, φεῦγε τὴν ἐν τῷ θεάτρῳ κολυμβήθραν. αὕτη γὰρ ἡ κολυμβήθρα σκῶλον τὸ πέλαγος προξενεῖ, καὶ τὴν ἄβυσσον ἐκείνην ἀναπαύει τῆς φλογός. εἰ γὰρ ὁ ἐμβλέψας εἰς γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν, ὁ δὲ γυμνὴν ἀναλαμβάνων ἰδεῖν, πῶς οὐ μειλίχιος αἰχμάλωτος ἔσται; οὐχ ὅτως ὁ ἐπὶ τοῦ Νῶε κατακλυσμὸς τὸν ὅλον ἀνθρώπων ἀπώλεσεν ὄχλον, ὡς αὕτη αἰνηχόλυσις ἅπαντας ἐκάμψει πολλῆς ἀποσπίσεως τῆς αἰσχύνης. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ὁ ὕετος, εἰ καὶ θάνατον εἰργάσατο σώματος, ἀλλὰ τὴν τῆς ψυχῆς κακίαν ἀνέκοψεν· οὗτος δὲ τοιοῦτος ἰὸν ποιεῖ τῶν σωμάτων μένοντων, τὴν ψυχὴν ἀπόλλυσιν. ὑμεῖς δέ, ὅταν μὲν παρρησίας ἡ λόγος, ἀξιοῦτε τῆς οἰκουμένης προκαθῆσθαι πάσης, ὅθεν περ ἡ πόλις ἡμῶν τὸ τῶν χειστιανῶν ἀνεδήσατο ὄνομα· ἐν δὲ τῇ τῆς σωφρονισμοῦ ἀγῶνι, καὶ τῶν ἀρρενικωτέρων πόλεων ἔλαττον φέροντες οὐκ αἰσχύνεσθε; καὶ φησι. καὶ τί οὖν κελεύεις ποιεῖν; ἵνα ὄρη καταλαμβάνειν καὶ μοναχοὺς γίνεσθαι; δῆλον γὰρ τοῦτο φέρω, ὅτι μόνοις ἐκείνοις ἠκούσθη ἁρμόζειν κοσμιότητα καὶ σωφρονισμόν· καίτοι γε ὁ Χριστὸς καινοὺς οὐ τοὺς νόμους ἔθηκε. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ· Ἐάν τις ἐμβλέψῃ γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, οὐ μοναζοντι λέγει, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ἔχοντι. καὶ γὰρ τὸ ὄρος ἔκφυσε τότε, πολλῶν τῶν τοιούτων πεπληρωμένον ἰῶν. ἐννόησον τοίνυν ἔκφυλον τὸ θέαμα, καὶ μίσησον τοῦτο τὸ ἀγαθολικόν, καὶ μὴ καταγνῷς τοῦ λόγου βαρύτητα. οὐδὲ γὰρ κωλύω γαμεῖν, οὐδὲ ἐμποδίζω τέρπεσθαι· ἀλλὰ μὴ σωφρονισμὸν τοῦτο βούλεσθαι γίνεσθαι, ἀ μὴ αἰσχύνης καὶ καταγελάσεως καὶ μυρίων ἐγκλημάτων. ἀ νομοθετῶ γὰρ ὄρη καταλαμβάνειν οὐ τὰς ἐρημίας, ἀλλὰ χρηστὸν εἶναι καὶ ἐπιεικῆ σωφρονισμόν, μέσον οἰκοῦντα τὴν πόλιν. καὶ γὰρ πάντα ἡμῖν τὰ τῶν νόμων κοινὰ πρὸς τοὺς μοναχοὺς ἐστι, πλὴν τοῦ γάμου. μᾶλλον δὲ καὶ ἐν τούτῳ κελεύει ὁ Παῦλος ἐν ἅπασιν ὁμοιοῦσθαι ἀνδράσι, λέγων· Παράγει [γὰρ] τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν. ὥστε ἀ κελεύω τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων καταλαμβάνειν. ἐβουλόμην μὲν γὰρ, ὅτι τὰς πόλεις μιμεῖσθαι τὰ ἐν Σοδόμοις γινόμενα· πλὴν ἀ καταναγκάζω τοῦτο. μὴ οἰκίαν ἔχων τὰ παιδία καὶ γυναῖκα· ἀλλὰ μὴ ὑβρίζετε τὴν γυναῖκα, μηδὲ προδειγματίζετε τὰ παιδία, μηδὲ εἴσαγε εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἀπὸ τῶν θεάτρων λύμην. οὐκ ἀκούεις Παύλου λέγοντος· ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή, καὶ κοινοὺς ἀμφοτέροις ἔθηκε νόμους; σὺ δέ, οὐ μὲν εἰς ἐκκλησίαν συνεχῶς ἐμβάλλῃ ἡ γυνή, βαρεῖς κατήγορος γίνῃ· αὐτὸς δὲ εἰς θέατρα δι' ἡμερῶν, οὐχ ἡνῆς κατηγορίας ἄξιος εἶ); ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν τῆς γυναικὸς σωφρονισμὸν ὅτως εἶ ἀκριβὴς, ὡς καὶ πρόβατος εἶ καὶ ἄμεμπτος, καὶ μηδὲ τὰς ἀναγκαίας ἐξόδους συγχωρῇς, σαυτὸν δὲ νομίζεις πάντα ἐξῆναι. ἀλλ' οὐκ ἐπιτρέπει σοι Παῦλος, ὁ καὶ τῇ γυναικὶ τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν δοὺς. καὶ γὰρ τῇ γυναικί, φησιν, ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω. ποία οὖν αὕτη ἡ τιμή, ὅταν ἐν τοῖς κακείοις αὐτὴν ὑβρίζῃς, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ταῖς πόρναις παρέχῃς; (τὸ γὰρ σὸν ἐκείνης σῶμα ἔστι) ὅταν θορύβους καὶ πολέμους εἰσάγῃς εἰς τὴν οἰκίαν; ὅταν τοιαῦτα ποιῇς ἐν ἀγορᾷ, ἀ δημεύμενος ἐν οἰκίᾳ, κατασκεύεις μὲν τὴν ἀκουσαν γυναῖκα, αἰσχύνεις δὲ τὴν πρόσθεν θαυμαστὴν, καὶ πρὸ γε ἐκείνων σαυτόν. ἀνάγκη γὰρ ἢ σιγᾶν, ἢ τοιαῦτα ἀκηκοέναι, ἐφ' οἷς καὶ σὺν οἰκέτας φθεγγομένους μισεῖσθαι δίκαιον. τίνα οὖν ἕξεις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀπολησίδν, Εἰπέ μοι, ἃ μηδὲ εἰπεῖν καλὸν, ταῦτα βλέπων μετὰ πολλῆς τῆς ἀσουδῆς; ἃ μηδὲ διηγήσασθαι δίκαιον, ταῦτα πόθεν ἐπιθείς; τέως μὲν οὖν, ὥστε μὴ ῥᾳδίαν φορτικώτερος, ἀνταῦθα καταλύσω (ΝΝ) λόγον· ἐὰν δὲ τοῖς αὐδοῖς ὑπομείνητε, ὀξύτερον τὸ σιδήριον ποιήσας, βαθυτέραν δώσω τὴν τομήν· καὶ ὑ παύσομαι, ἕως ἂν ἀφασκεδάσας τὸ δηλητήριον τὸ θέαδρον, καθαρὸν ποιήσω τῆς ἐκκλησίας (ΝΝ) σύλλογον. Οὕτω γὰρ ἡ τῆς παρούσης αἰχμῆς ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τὴν μέλλουσαν καρπωσόμεθα ζωήν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ιη. 11 ΚΑΙ "ΕΙΣΕΛΘΟΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΙΑΝ, "ΕΙΔΟΝ ΤΟ ΠΑΙΔΙΟΝ ΜΕΤΑ ΜΑΡΙΑΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ.

Λυκ. β. ζ.

Ὡς οὖν φησιν ὁ Λουκᾶς, ὅτι ὑπὸ τῆς φάτνης κείμενον ἴδοι; ὅτι τεκοῦσα μὲν οὐδέπω αὐτὸ κατέκλινεν ἐκεῖ· ἄτε γὰρ πολλῶν ζωοτρόφων ὄντων τὸν ἀπογραφὴν, οὐκ ἂν οἰκίαν εὗρεν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Λουκᾶς ὑποσημαίνεται λέγων· ὅτι ὅτε μὴ εἶχε τόπον, ἀνέκλινεν αὐτόν. μετὰ ταῦτα δὲ ἀνείλετο, καὶ ὑπὸ τῶν γονάτων εἶχεν. ὁμοῦ τε γὰρ ἐπέδη τῆς Βηθλεέμ, καὶ τὰς ὠδῖνας ἔλυσεν· ἵνα μάθῃς καὶ ἐντεῦθεν τὴν οἰκονομίαν ἅπασαν, καὶ ὅτι οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχε ταῦτα ἐγίνετο· ἀλλὰ κατὰ προαίρεσιν ἵνα δείξῃ καὶ προφητείας ἀκολουθίαν ταῦτα πάντα ἐπληροῦτο. ἀλλὰ τί δὴ πεῖσαν αὖθις προσκυνῆσαι; οὔτε γὰρ ἡ πρόρρησις ἰσχυρὰ, οὔτε ἡ οἰκία προσῆν, οὔτε ἄλλο τι τῶν ὁρωμένων ἰσχὺν εἶχε σκληρῆξαι καὶ ὑπαπάσασθαι. ἀλλ' οὐ μόνον προσκυνοῦσιν,

Ἀλλὰ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, δῶρα προσάγουσι·

Καὶ δῶρα, οὐχ ὡς ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ὡς Θεῷ. ὁ γὰρ λιβανωτὸς καὶ ἡ σμύρνα τοῦτο σύμβολον ἦν. τί οὖν δὴ πεῖσαν αὐτούς; τὸ προφητευόμενον οἴκοθεν ἀνασῶσαι καὶ τοσαύτην ἐλθεῖν ὁδόν; τοῦτο γὰρ ἦν, ὁ τε ἀστὴρ, καὶ ἡ προφητεία τοῦ Θεοῦ ἠνωμένη τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐλλαμπὶς, καὶ μικρὸν αὐτοὺς προεῖδε τὴν τελειοτέραν ὁδηγήσασα γνῶσιν. οὐδὲ γὰρ δὴ, εἰ μὴ τοῦτο ἦν, τῶν φαινομένων οὐτελῶν ὄντων ἀπόρων, τοσαύτην ἐπεδείξαντο ῥᾳθυμίαν. διὰ τοῦτο οὐδὲν τῶν ἀνθρωπίνων μέγα ἦν ἐκεῖ, ἀλλὰ φάτνη, καὶ κάλυβη, καὶ μήτηρ πένης· ἵνα γυμνὴν τῶν μάγων ἴδῃς τὴν φιλοσοφίαν, καὶ μάθῃς, ὅτι οὐχ ὡς ἀνθρώπῳ φίλῳ, ἀλλ' ὡς Θεῷ προσῆσαν καὶ "ἐρευνητῇ. διόπερ οὐδενὶ τῶν ὁρωμένων ἔξωθεν ἐσκανδαλίζοντο, ἀλλὰ καὶ προσεκύνουν καὶ δῶρα προσῆγον, τῆς μὲν Ἰουδαϊκῆς ἀπηλλαγμένα παχύτητος (οὐδὲ γὰρ προβατα ἦσαν μόσχοι ἔθυσαν) τῆς δὲ ἐκκλησιαστικῆς ἐγγὺς οὔσα φιλοσοφίας. ὑπῆγον γὰρ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀγάπην αὐτῷ προσῆγον.

12 Χρηματισθέντες δὲ καθ' ὕπαρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Θέα καὶ ἐντεῦθεν τὴν πίστιν αὐτῶν, πῶς οὐκ ἐσκανδαλίσθησαν, ὅτι εἰσὶν βάρβαροι καὶ ἀγνώμονες, καὶ ὑ θορυβοῦνται, ὑδὲ διαλογίζονται πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· καὶ μέν γε εἰ μέγα τὸ παιδίον ὅδι τοῦτο ἦν ἔχει πατέρα ἰσχυρὸν, ὡς χρείαν φυγῆς καὶ "ἀφανείας μεταχωρήσεως; καὶ τί δήποτε φανερῶς ἐλθόντας ἡμᾶς, καὶ μετὰ παῤῥησίας καὶ πρὸς δῆμον τοσοῦτον καὶ πρὸς βασιλέως μανίαν σπάσας, ὡς δραπέτας καὶ φυγάδας ἐκπέμπει ὁ ἄγγελος τῆς πόλεως; ἀλλ' οὐδὲν τούτων ὅτε εἶπον, ὅτε ἐνόησαν. τοῦτο γὰρ μάλιστα πίστεως, τὸ μὴ ζητῆσαι βεβαίωσιν τῶν προφητευομένων, ἀλλὰ πεισθῆναι τοῖς ὑπαποδομένοις μόνον.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ καθ' ὕπαρ λέγων, ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον.

Ἄξιον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἄξιον ἐνταῦθα ἀπορῆσαι καὶ ὑπὲρ τῶν μάγων, καὶ ὑπὲρ τοῦ παιδίου. Εἰ γὰρ καὶ ἐκεῖνοι μὴ ἐθορυβήθησαν, ἀλλὰ μετὰ πίστεως πάντα ἐδέξαντο, ἡμᾶς ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί μὴ πρότερον σώζονται ἐκεῖνοι καὶ τὸ παιδίον, ἀλλ' ὅτε εἰς Περσίδα, τὸ δὲ εἰς Αἴγυπτον φυγαδεύεται μετὰ τῆς μητρός; ἀλλὰ τί; ἔδει αὐτὸν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρῴδου, καὶ ἐμπεσόντα μὴ κατακόπτεσθαι; ἀλλ' οὐκ ἂν ἐνομίσθη σάρκα ἀνειληφέναι, οὐκ ἂν ἐπιστεύθη τῆς οἰκονομίας τὸ μέτρον. Εἰ γὰρ τούτων ἠμοιμύων, καὶ πολλῶν ἂν ἀθρόως οἰκονομούμενων, ἐτόλμησαν εἰπεῖν τινες, ὅτι μῦθος ἡ τῆς ὅρκου ἀνάληψις, πολὺ οὐκ ἂν ἐξέπεσαν ἀσεβείας, εἰ πάντα ἀκαιρεπῶς καὶ κατὰ τὸν αὐτοῦ δυνάμιν ἐπράττε; οὐδὲ γὰρ μάγους ἐκπέμπει ταχέως, ὁμοῦ μὲν διδασκάλους ἀποστέλλων τῇ Περσῶν χώρᾳ, ὁμοῦ δὲ ἐκκόπτων τὸ τυραννικὸν τοῦ μανίαν, ἵνα μάθῃ ὅτι ἀνικήτοις ἐπιχειρεῖ πράγμασι, καὶ θυμὸν σβέσῃ, καὶ τῆς ματαιοπονίας αὐτὸν ἀπαγάγῃ τούτης. Οὐ γὰρ δὴ τὸ μὴ πρόρρησιας πρὸ τῶν ἔργων μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μετ' ἀκολασίας αὐτὸν ἀπατᾶν, τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἄξιον. οὕτω γοῦν καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὅτι τῶν Ἰουδαίων ἠπάτησε, καὶ δυναμένους φανερῶς τὸ ἐκείνων πλοῦτον εἰς τὰς τῶν Ἑβραίων μεταφῆσαι χεῖρας, λάθρα καὶ μετὰ ἀπάτης κελεύει τοῦτο ποιῆσαι· ὅπερ οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων σημείων φοβερὸν αὐτὸν ἔδειξε τοῖς ἐναντίοις ἐποίησεν. Καὶ γοῦν Ἀσκαλωνῖται, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, ἡνίκα τὰ κιβώτια ἔλαβον, καὶ πληγῶντες λοιπὸν προήνουν τοῖς οἰκείοις μὴ πολεμεῖν, μηδὲ ὀξὺ ἐναντίας ἴσασθαι, μετὰ τῶν ἄλλων θαυμάτων καὶ τοῦτο εἰς μέσον ἤγαγον, λέγοντες· Ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, καθὼς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραώ; οὐχ, ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, τότε ἐξαπέστειλε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον; Ταῦτα δὲ ἔλεγον, τῶν ἄλλων σημείων τῶν φανερῶς γινομένων οὐκ ἔλαττον δὲ τοῦτο νομίζοντες εἶναι εἰς τὸ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῆς μεγαλοσωμίας ἀπόδειξιν. Ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἤγανεν, ἰχθύων ἐκπλῆξαι τὸν τυραννον ἐκεῖνον. Σύνεσον γὰρ οἷα πάσχειν εἰκὸς ἦν τὸν Ἡρῴδην, καὶ πῶς ἀποπνίγεσθαι ἀπατηθέντα τοὺς τῶν μάγων καὶ οὕτω καταγελασθέντα. τί γάρ, εἰ μὴ ἦλθον βελτίων; οὐ τοῦτο ἐκείνους οἰκονομήσαντος ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου μανίας ἡ ὑπερβολή, μηδὲ τοῖς δυναμένοις αὐτὸν προσκομισθῆσαι καὶ ἀποστῆσαι τῆς πονηρίας εἰκότος, ἀλλ' ἐπεξιόντος περαιτέρω, ἵνα καὶ χαλεπωτέρων δέξηται δίκην τοσαύτης ἀνοίας. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησίν, εἰς Αἴγυπτον τὸ παιδίον πέμπει; μάλιστα μὲν ὁ εὐαγγελιστὴς τὴν αἰτίαν εἴρηκεν· ἵνα πληρωθῇ γάρ, φησιν, ὅτι ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. ἅμα δὲ καὶ χρηστῶν προῳμίαν λοιπὸν ἐλπίδων τῇ οἰκουμένῃ προφανεφώρησε. ἐπειδὴ γὰρ Βαβυλὼν καὶ Αἴγυπτος μάλιστα τῆς γῆς ἁπάσης τὴν φλόγα τῆς ἀσεβείας ἦσαν ἐκκεκαυμένην, ἐκ προοιμίων δείκνυσιν ὅτι ἀμφοτέρας διορθώσει, καὶ βελτίους ποιήσει, καὶ πείθων διὰ τούτων καὶ διὰ τῆς ὅλης οἰκουμένης τὰ χρηστὰ προσδοκᾶν, τῇ μὲν τοὺς μάγους ἀπέστειλε, τῇ δὲ αὐτὸς ἐπέβη μετὰ τῆς μητρός. προὸς δὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ ἕτερον· σύντεμνε παιδοβόρβα, οὐ μικρὸν εἰς φιλοσοφίαν ἡμῖν ζωτεῖνον. ποῖον δὴ τοῦτο; ὃ ἐκ προοιμίων πειρασμοὺς προσδοκᾶν καὶ ὑποβουλάς. ὅσα γοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν βύθεως τοῦτο γινόμενον. καὶ γὰρ τεχθέντος αὐτοῦ, καὶ τυραννος μήνεται, καὶ φυγὴ καὶ μετάστασις γίνεται πρὸς τὴν ὑποφορείαν, ἐξ οὗπερ ἀδικήσασα ἡ μήτηρ, εἰς τὴν τῶν βαρβάρων φυγαδεύεται χώραν· ἵνα σὺ ταῦτα ἀκούων, ὅταν καταξιωθῇς μαθητὴς γενέσθαι τινὶ πνευματικῷ προφήτῃ, εἶτα δὲ ἴδῃς σαυτὸν πάσχοντα ἐξ ὑπείκεσα καὶ μυρίους ὑποφέροντα κινδύνους, μὴ σκανδαλισθῇς, μηδὲ εἴπῃς, ἕως ποτε τοῦτο ἔσται; καὶ μὴν σφόδρα ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ ὠφέλιμον ἐπὶ πολὺ τοῦτο διατεῖναι, καὶ μὴ ταχέως ἀπαλλαγῆναι τῶν πειρασμῶν. ὅθεν καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ὑπομονὴ δὲ δοκιμήν, δοκιμὴ δὲ ἐλπίδα. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι μὴ ἐθορυβήθησαν, ἀλλὰ μετὰ πίστεως πάντα ἐδέξαντο, ἡμᾶς ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί μὴ πρότερον σώζονται ἐκεῖνοι καὶ τὸ παιδίον, ἀλλ' ὅτε εἰς Περσίδα, τὸ δὲ εἰς Αἴγυπτον φυγαδεύεται μετὰ τῆς μητρός; ἀλλὰ τί; ἔδει αὐτὸν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρῴδου, καὶ ἐμπεσόντα μὴ κατακόπτεσθαι; ἀλλ' οὐκ ἂν ἐνομίσθη σάρκα ἀνειληφέναι, οὐκ ἂν ἐπιστεύθη τῆς οἰκονομίας τὸ μέτρον. Εἰ γὰρ τούτων ἠμοιμύων, καὶ πολλῶν ἂν ἀθρόως οἰκονομούμενων, ἐτόλμησαν εἰπεῖν τινες, ὅτι μῦθος ἡ τῆς ὅρκου ἀνάληψις, πολὺ οὐκ ἂν ἐξέπεσαν ἀσεβείας, εἰ πάντα ἀκαιρεπῶς καὶ κατὰ τὸν αὐτοῦ δυνάμιν ἐπράττε; οὐδὲ γὰρ μάγους ἐκπέμπει ταχέως, ὁμοῦ μὲν διδασκάλους ἀποστέλλων τῇ Περσῶν χώρᾳ, ὁμοῦ δὲ ἐκκόπτων τὸ τυραννικὸν τοῦ μανίαν, ἵνα μάθῃ ὅτι ἀνικήτοις ἐπιχειρεῖ πράγμασι, καὶ θυμὸν σβέσῃ, καὶ τῆς ματαιοπονίας αὐτὸν ἀπαγάγῃ τούτης. Οὐ γὰρ δὴ τὸ μὴ πρόρρησιας πρὸ τῶν ἔργων μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μετ' ἀκολασίας αὐτὸν ἀπατᾶν, τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἄξιον. οὕτω γοῦν καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὅτι τῶν Ἰουδαίων ἠπάτησε, καὶ δυναμένους φανερῶς τὸ ἐκείνων πλοῦτον εἰς τὰς τῶν Ἑβραίων μεταφῆσαι χεῖρας, λάθρα καὶ μετὰ ἀπάτης κελεύει τοῦτο ποιῆσαι· ὅπερ οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων σημείων φοβερὸν αὐτὸν ἔδειξε τοῖς ἐναντίοις ἐποίησεν. Καὶ γοῦν Ἀσκαλωνῖται, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, ἡνίκα τὰ κιβώτια ἔλαβον, καὶ πληγῶντες λοιπὸν προήνουν τοῖς οἰκείοις μὴ πολεμεῖν, μηδὲ ὀξὺ ἐναντίας ἴσασθαι, μετὰ τῶν ἄλλων θαυμάτων καὶ τοῦτο εἰς μέσον ἤγαγον, λέγοντες· Ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, καθὼς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραώ; οὐχ, ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, τότε ἐξαπέστειλε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον; Ταῦτα δὲ ἔλεγον, τῶν ἄλλων σημείων τῶν φανερῶς γινομένων οὐκ ἔλαττον δὲ τοῦτο νομίζοντες εἶναι εἰς τὸ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῆς μεγαλοσωμίας ἀπόδειξιν. Ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἤγανεν, ἰχθύων ἐκπλῆξαι τὸν τυραννον ἐκεῖνον. Σύνεσον γὰρ οἷα πάσχειν εἰκὸς ἦν τὸν Ἡρῴδην, καὶ πῶς ἀποπνίγεσθαι ἀπατηθέντα τοὺς τῶν μάγων καὶ οὕτω καταγελασθέντα. τί γάρ, εἰ μὴ ἦλθον βελτίων; οὐ τοῦτο ἐκείνους οἰκονομήσαντος ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου μανίας ἡ ὑπερβολή, μηδὲ τοῖς δυναμένοις αὐτὸν προσκομισθῆσαι καὶ ἀποστῆσαι τῆς πονηρίας εἰκότος, ἀλλ' ἐπεξιόντος περαιτέρω, ἵνα καὶ χαλεπωτέρων δέξηται δίκην τοσαύτης ἀνοίας. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησίν, εἰς Αἴγυπτον τὸ παιδίον πέμπει; μάλιστα μὲν ὁ εὐαγγελιστὴς τὴν αἰτίαν εἴρηκεν· ἵνα πληρωθῇ γάρ, φησιν, ὅτι ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. ἅμα δὲ καὶ χρηστῶν προῳμίαν λοιπὸν ἐλπίδων τῇ οἰκουμένῃ προφανεφώρησε. ἐπειδὴ γὰρ Βαβυλὼν καὶ Αἴγυπτος μάλιστα τῆς γῆς ἁπάσης τὴν φλόγα τῆς ἀσεβείας ἦσαν ἐκκεκαυμένην, ἐκ προοιμίων δείκνυσιν ὅτι ἀμφοτέρας διορθώσει, καὶ βελτίους ποιήσει, καὶ πείθων διὰ τούτων καὶ διὰ τῆς ὅλης οἰκουμένης τὰ χρηστὰ προσδοκᾶν, τῇ μὲν τοὺς μάγους ἀπέστειλε, τῇ δὲ αὐτὸς ἐπέβη μετὰ τῆς μητρός. προὸς δὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ ἕτερον· σύντεμνε παιδοβόρβα, οὐ μικρὸν εἰς φιλοσοφίαν ἡμῖν ζωτεῖνον. ποῖον δὴ τοῦτο; ὃ ἐκ προοιμίων πειρασμοὺς προσδοκᾶν καὶ ὑποβουλάς. ὅσα γοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν βύθεως τοῦτο γινόμενον. καὶ γὰρ τεχθέντος αὐτοῦ, καὶ τυραννος μήνεται, καὶ φυγὴ καὶ μετάστασις γίνεται πρὸς τὴν ὑποφορείαν, ἐξ οὗπερ ἀδικήσασα ἡ μήτηρ, εἰς τὴν τῶν βαρβάρων φυγαδεύεται χώραν· ἵνα σὺ ταῦτα ἀκούων, ὅταν καταξιωθῇς μαθητὴς γενέσθαι τινὶ πνευματικῷ προφήτῃ, εἶτα δὲ ἴδῃς σαυτὸν πάσχοντα ἐξ ὑπείκεσα καὶ μυρίους ὑποφέροντα κινδύνους, μὴ σκανδαλισθῇς, μηδὲ εἴπῃς, ἕως ποτε τοῦτο ἔσται; καὶ μὴν σφόδρα ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ ὠφέλιμον ἐπὶ πολὺ τοῦτο διατεῖναι, καὶ μὴ ταχέως ἀπαλλαγῆναι τῶν πειρασμῶν. ὅθεν καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ὑπομονὴ δὲ δοκιμήν, δοκιμὴ δὲ ἐλπίδα. ἐπειδὴ γὰρ ἐκεῖνοι μὴ ἐθορυβήθησαν, ἀλλὰ μετὰ πίστεως πάντα ἐδέξαντο, ἡμᾶς ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί μὴ πρότερον σώζονται ἐκεῖνοι καὶ τὸ παιδίον, ἀλλ' ὅτε εἰς Περσίδα, τὸ δὲ εἰς Αἴγυπτον φυγαδεύεται μετὰ τῆς μητρός; ἀλλὰ τί; ἔδει αὐτὸν ἐμπεσεῖν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἡρῴδου, καὶ ἐμπεσόντα μὴ κατακόπτεσθαι; ἀλλ' οὐκ ἂν ἐνομίσθη σάρκα ἀνειληφέναι, οὐκ ἂν ἐπιστεύθη τῆς οἰκονομίας τὸ μέτρον. Εἰ γὰρ τούτων ἠμοιμύων, καὶ πολλῶν ἂν ἀθρόως οἰκονομούμενων, ἐτόλμησαν εἰπεῖν τινες, ὅτι μῦθος ἡ τῆς ὅρκου ἀνάληψις, πολὺ οὐκ ἂν ἐξέπεσαν ἀσεβείας, εἰ πάντα ἀκαιρεπῶς καὶ κατὰ τὸν αὐτοῦ δυνάμιν ἐπράττε; οὐδὲ γὰρ μάγους ἐκπέμπει ταχέως, ὁμοῦ μὲν διδασκάλους ἀποστέλλων τῇ Περσῶν χώρᾳ, ὁμοῦ δὲ ἐκκόπτων τὸ τυραννικὸν τοῦ μανίαν, ἵνα μάθῃ ὅτι ἀνικήτοις ἐπιχειρεῖ πράγμασι, καὶ θυμὸν σβέσῃ, καὶ τῆς ματαιοπονίας αὐτὸν ἀπαγάγῃ τούτης. Οὐ γὰρ δὴ τὸ μὴ πρόρρησιας πρὸ τῶν ἔργων μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μετ' ἀκολασίας αὐτὸν ἀπατᾶν, τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἄξιον. οὕτω γοῦν καὶ τοὺς Αἰγυπτίους ὅτι τῶν Ἰουδαίων ἠπάτησε, καὶ δυναμένους φανερῶς τὸ ἐκείνων πλοῦτον εἰς τὰς τῶν Ἑβραίων μεταφῆσαι χεῖρας, λάθρα καὶ μετὰ ἀπάτης κελεύει τοῦτο ποιῆσαι· ὅπερ οὐκ ἔλαττον τῶν ἄλλων σημείων φοβερὸν αὐτὸν ἔδειξε τοῖς ἐναντίοις ἐποίησεν. Καὶ γοῦν Ἀσκαλωνῖται, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, ἡνίκα τὰ κιβώτια ἔλαβον, καὶ πληγῶντες λοιπὸν προήνουν τοῖς οἰκείοις μὴ πολεμεῖν, μηδὲ ὀξὺ ἐναντίας ἴσασθαι, μετὰ τῶν ἄλλων θαυμάτων καὶ τοῦτο εἰς μέσον ἤγαγον, λέγοντες· Ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, καθὼς ἐβάρυνεν Αἴγυπτος καὶ Φαραώ; οὐχ, ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς, τότε ἐξαπέστειλε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀπῆλθον; Ταῦτα δὲ ἔλεγον, τῶν ἄλλων σημείων τῶν φανερῶς γινομένων οὐκ ἔλαττον δὲ τοῦτο νομίζοντες εἶναι εἰς τὸ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῆς μεγαλοσωμίας ἀπόδειξιν. Ὁ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἤγανεν, ἰχθύων ἐκπλῆξαι τὸν τυραννον ἐκεῖνον. Σύνεσον γὰρ οἷα πάσχειν εἰκὸς ἦν τὸν Ἡρῴδην, καὶ πῶς ἀποπνίγεσθαι ἀπατηθέντα τοὺς τῶν μάγων καὶ οὕτω καταγελασθέντα. τί γάρ, εἰ μὴ ἦλθον βελτίων; οὐ τοῦτο ἐκείνους οἰκονομήσαντος ἔγκλημα, ἀλλὰ τῆς ἐκείνου μανίας ἡ ὑπερβολή, μηδὲ τοῖς δυναμένοις αὐτὸν προσκομισθῆσαι καὶ ἀποστῆσαι τῆς πονηρίας εἰκότος, ἀλλ' ἐπεξιόντος περαιτέρω, ἵνα καὶ χαλεπωτέρων δέξηται δίκην τοσαύτης ἀνοίας. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησίν, εἰς Αἴγυπτον τὸ παιδίον πέμπει; μάλιστα μὲν ὁ εὐαγγελιστὴς τὴν αἰτίαν εἴρηκεν· ἵνα πληρωθῇ γάρ, φησιν, ὅτι ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. ἅμα δὲ καὶ χρηστῶν προῳμίαν λοιπὸν ἐλπίδων τῇ οἰκουμένῃ προφανεφώρησε. ἐπειδὴ γὰρ Βαβυλὼν καὶ Αἴγυπτος μάλιστα τῆς γῆς ἁπάσης τὴν φλόγα τῆς ἀσεβείας ἦσαν ἐκκεκαυμένην, ἐκ προοιμίων δείκνυσιν ὅτι ἀμφοτέρας διορθώσει, καὶ βελτίους ποιήσει, καὶ πείθων διὰ τούτων καὶ διὰ τῆς ὅλης οἰκουμένης τὰ χρηστὰ προσδοκᾶν, τῇ μὲν τοὺς μάγους ἀπέστειλε, τῇ δὲ αὐτὸς ἐπέβη μετὰ τῆς μητρός. προὸς δὲ τοὺς Ἑβραίους καὶ ἕτερον· σύντεμνε παιδοβόρβα, οὐ μικρὸν εἰς φιλοσοφίαν ἡμῖν ζωτεῖνον. ποῖον δὴ τοῦτο; ὃ ἐκ προοιμίων πειρασμοὺς προσδοκᾶν καὶ ὑποβουλάς. ὅσα γοῦν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν βύθεως τοῦτο γινόμενον. καὶ γὰρ τεχθέντος αὐτοῦ, καὶ τυραννος μήνεται, καὶ φυγὴ καὶ μετάστασις γίνεται πρὸς τὴν ὑποφορείαν, ἐξ οὗπερ ἀδικήσασα ἡ μήτηρ, εἰς τὴν τῶν βαρβάρων φυγαδεύεται χώραν· ἵνα σὺ ταῦτα ἀκούων, ὅταν καταξιωθῇς μαθητὴς γενέσθαι τινὶ πνευματικῷ προφήτῃ, εἶτα δὲ ἴδῃς σαυτὸν πάσχοντα ἐξ ὑπείκεσα καὶ μυρίους ὑποφέροντα κινδύνους, μὴ σκανδαλισθῇς, μηδὲ εἴπῃς, ἕως ποτε τοῦτο ἔσται; καὶ μὴν σφόδρα ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ ὠφέλιμον ἐπὶ πολὺ τοῦτο διατεῖναι, καὶ μὴ ταχέως ἀπαλλαγῆναι τῶν πειρασμῶν. ὅθεν καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ὑπομονὴ δὲ δοκιμήν, δοκιμὴ δὲ ἐλπίδα.

χωρῆσαι ἐν ταῖξει φυλάδων· καὶ αὖτη πάλιν οὐδέποτε τὴν οἰκίαν ἐπῆρεν, μακρὰν ὄντα ταλαιπωρίας ὁδὸν ὑπομένειν κελεύει), ἀλλὰ καὶ θαυμαστὸν τοῦτον ζῆλον καὶ τὰς πνευματικὰς ὠδῖνας. καὶ θέα δὲ παράδοξον πάλιν. Παλαισίνην μὲν ἐπιβουλεύει, Αἴγυπτος δὲ ὑποδέχεται καὶ σῴζει τὸν ἐπιβουλευόμενον. οὐ γὰρ δὴ μόνον ὅτι τῶν παίδων τὸ πατριάρχου τύποι ζωγράφημεν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δεσπότου. πολλὰ γοῦν, ἅπερ ὑπ' αὐτοῦ γινομένων ὕστερον, προεμηνύετο τότε, προεμηνυέτο τῶν ὕστερον συμβαίνειν μελλόντων· ὅπερ οὖν καὶ ὅτι τῆς οἴκου καὶ ὅτι τοῦ πώλου γέγονε. φανεὶς γοῦν ὁ ἄγγελος, καὶ τῇ Μαρίᾳ, ἀλλὰ τῷ Ἰωσὴφ λαλέγεται· καὶ τί φησιν; ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ. ἐνταῦθα οὐκ εἶπε λέγει, τὴν γυναῖκά σου, ἀλλὰ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ὅπου γὰρ ὁ τόκος δέδεται, καὶ ἡ στοργὴ ἐλύθη, καὶ ὁ ἀνὴρ ἐπιστώθη, μὴ προῤῥήσεως λοιπὸν λαλέγεται ὁ ἄγγελος, οὔτε παιδίον, οὔτε γυναῖκα αὐτοῦ καλῶν· ἀλλά, τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον. καὶ τὴν αἰτίαν λέγει τῆς φυγῆς. Μέλλει γὰρ [ὁ] Ηρῴδης, φησί, ζητεῖν τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωσὴφ, οὐκ ἐσκανδαλίσθη, οὐδὲ εἶπεν, αἴνιγμα τὸ προκείμενόν ἐστι. σὺ προφῆτα ἔλεγες, ὅτι σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ· καὶ νῦν οὐδὲ ἑαυτὸν σώζει, ἀλλὰ φυγῆς ἡμῖν χρεία, καὶ ἀποδημίας καὶ μακρᾶς μεταναστάσεως; ἐνταῦτα τῇ ἐπαγγελίᾳ τὰ γινόμενα. ἀλλ' οὐδὲν τούτων λέγει (πιστὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνήρ) οὐδὲ προσερμαίζεται τῆς ἐπιστολῆς τὸ χρέον, καὶ ζητεῖ τὰ ἀπέλεγκτα διαπορεύεσθαι τὸν τελεικότατον. Εως γὰρ δή σοι, ἴσθι ὅτι.

Ἀλλ' ὅμως οὐδὲν πρὸς τοῦτο ἐνάρκησεν, ἀλλ' ὑπακούει καὶ πείθεται), πάντας μὴ χαρᾶς τὰς προφασμὰς ὑπομένων. καὶ γὰρ ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς τοῖς ἐπιπόνοις τούτοις καὶ ἡδέα συνέμιξεν. ὅπερ καὶ ὅτι πολλῶν τῶν ἀγώνων ποιεῖ, ὅτε μὲν κινδύνους, ὅτε δὲ ἀνέσεις ζωηρὰς διδοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑκατέρων καὶ δι' ἐκείνων ὑφαίνων τὸν θεῖον διηγῶν βίον· ὃ δὴ καὶ ἐν τούτῳ πεποίηκε. σκόπει γάρ. εἶδε κοιμωμένην τὴν παρθένον· εἰς παραμυθίαν αὐτὸν ἐνέβαλε τοῦτο καὶ τὸ ἕκτον "ὄρυγμον. ὅτι μοιχεία γὰρ τὴν κόρην ὑπώπτευεν. ἀλλ' εὐθέως ἐπέστη ὁ ἄγγελος, τοῦ τε ὑποψίου λύων, καὶ τὸν φόβον ἀναιρῶν τοῦτον· καὶ ὃ παιδίον τεχθὲν ὁρᾷς, χαρᾶς ἐκαρπώσατο μεγίστης. πάλιν τοῦ χαρᾶς τούτου κίνδυνος οὐ μικρὸς ἀναδέχεται, τῆς πόλεως παραπομπούσης, καὶ τοῦ βασιλέως μαινομένου, καὶ τὸν τεχθέντα ἐπιζητοῦντος. ἀλλὰ τὸν ὄρυγμον τοῦτον ἑτέρα πάλιν διεδέξατο χαρά· ὁ ἀσκὴρ, καὶ ἡ τῶν μάγων προσκύνησις. πάλιν μὴ τοῦ ἡδονοῦ τούτου φόβος καὶ κίνδυνος. ζητεῖ γάρ, φησιν, Ηρῴδης τοῦ ψυχὴν τοῦ παιδίου. καὶ πάλιν ὁ ἄγγελος μένει καὶ φυγεῖν καὶ" μεταναστῆσαι δὺ ἀσφαλείας. θαυματουργεῖν γάρ τέως οὐκ ἔδει. Εἰ γὰρ ὅτε προφήτης ἡλικίας θαύματα ἐπεδείξατο, νῦν δὲ ἐνομίσθη δὺ ἀσφαλείας ἔδει), πόθεν ἂν ἐπίστευσαν ὅτι ἄνθρωπος ἦν, καὶ οὐκ ἄπλως ναὸς πλατεῖα), ἀλλὰ καὶ κύησις ἔτεκε, καὶ σπαργανιῶν χρόνος, καὶ ὠδῖνες τόκου, καὶ γαλακτοτροφία, καὶ διὰ πάντος ἡσυχία τοῦ χρόνου, ὅτε διαμένει τοῦ ἀνδράσι πρέπουσαν ἡλικίαν· ἵνα διὰ πάντων δυσὶ δεκάδεκτον γένηται τῆς οἰκονομίας τὸ μυστήριον. Ἕνεκα οὖν ἔνεκεν καὶ ταῦτα τὰ σημεῖα ἐγένετο, φησιν, ὅς ἀρχῆς; διὰ τοῦ μητέρα, διὰ τοῦ Ἰωσὴφ, διὰ τοῦ "Συμεών μέλλοντα ἀπιέναι λοιπὸν, διὰ τοὺς ποιμένας, διὰ τοὺς μάγους, διὰ τοὺς Ἰουδαίους. Εἰ γὰρ ἐβούλοντο προσέχειν μὴ ἀκριβείας τοῖς γινομένοις, ἐκ μικρῶν καὶ ἐντεῦθεν αὖ πρὸς τὰ μέλλοντα ἐκαρπώσαντο. Εἰ δὲ μὴ λέγουσιν οἱ προφῆται ταῦτα πρὸς τῶν μάγων, μὴ θορυβηθῇς. ὅτε γὰρ πρῶτα προσῆλθον, ὅτε πρῶτα ἐσιώπησαν. ὥσπερ γὰρ ὅ, μηδὲν ἀκούσαντας ἰδεῖν προαγόμενα τὰ προφήματα, πολλοῦ ἐποίει τοῦ ἐκπλῆξαι καὶ "ὄρυγον· οὕτω καὶ ὅ πρῶτα μαθεῖν, καθεύδειν παρεσκεύαζε "ἀκροατοῦ, καὶ τοῖς διαπεπλισαῖς οὐδὲν ἦν ἔτι πλέον. Εἰ δὲ τῆς προφητείας ἀμφιβάλλοιεν Ιουδαῖοι λέγοντες, ὅ δὲ Αἰγύπτου σκάλα τὸν υἱόν "μου, μὴ ἐπ' αὐτὸν εἰρῆσθαι, εἰ ποιμὴν δὺ προς αὐλῆς· ὅτι καὶ σοῦ προφητείας νόμος, ὃ πολλὰ πολλάκις λέγεσθαι μὲ ἐπ' ἄλλων, πληροῦσθαι δὲ ἐφ' ἑτέρων, οἷς ὅ ὅτι τῶν Συμεών καὶ Λαὺ εἰρημένον ἐστί· Διαμερίζω γὰρ αὐτούς, φησιν, ἐν

Ιακὼβ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ιακὼβ, ὃς ἀφ' ἑσπέρας ἀνέβλεψεν ἐν Ισραήλ. κρείττονες οὖν ἐπ' αὐτῶν τῶν γέγονεν, ἀλλ' ὅτι τῶν ἐκγόνων. καὶ ὅτι τῷ Χαναὰν ὁ πρῶτος τῷ Νῶε λελάθηκεν, εἰς τοὺς Γαβαωνίτας τοὺς ἐκγόνους τῷ Χαναὰν δέδεται· καὶ ὅτι τῷ Ιακὼβ οὕτως ἴδοι τις ἂν συμβολήν. αἱ γὰρ βλεφαρίδες ἐκφυναι αἱ λέγουσαι· Γίνου κύριος τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ προσκυνησάτωσάν σε οἱ υἱοὶ τοῦ πατρός σου, οὐκ ἐπ' αὐτῷ τέλος ἔσχον (πῶς γὰρ, εἴ γε δεδουλώτο καὶ τρέμοντος, καὶ μυριάκις αὐτὸν προσκυνοῦντος;) ἀλλ' ὅτι τῶν ἐκγόνων τῶν αὐτοῦ. ὁ δὴ καὶ ἐν τούτοις εἴποι τις ἄν. πῶς γὰρ ἀληθέσεσθαι υἱὸς Θεοῦ λέγεται· ὁ μοσχοποιήσας καὶ εἰπὼν Βεελφεγὼρ τελούμενος, καὶ τοῖς υἱοῖς θύων τοῖς δαιμονίοις, ἢ ὁ φύσει υἱός, καὶ τί γε λυπηκότα τοιοῦτον; ὥστε εἰ μὴ προεῖλετο σῶσαι, οὐκ ἂν ἦν ἡ προφητεία τέλος ἔλαβε τὸ προσῆκον. ὅρα γοῦν πῶς αὐτὸ καὶ ὁ βαπτιστὴς αἰνίττεται λέγων· ἵνα πληρωθῇ, δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἂν ἐπληρώθη, εἰ μὴ προεγένετο. οὐχ ὡς ἔτυχε δὲ τὴν παρθένον λαμπρὰν τοῦτο ποιεῖ καὶ θαυμαστήν. ὅπερ γὰρ εἶχεν ὁ δῆμος ἅπας ἐν ἐγκωμίου τάξει, τοῦτο καὶ αὐτὴ λοιπὸν ἔσχεν ἀδυνάτου. ὅτι γὰρ μέγα ἐφρόνουν ὅτι παρ' ἀνελθοῦσι ἐξ Αἰγύπτου, καὶ σκώπτοντες (ὅπερ δῆλον καὶ ὁ προφήτης αἰνιττόμενος ἔλεγεν, Συγχέουσι τοὺς ἀλλοφύλους· ἀπήγαγον οὐκ Καππαδοκίας, καὶ τοὺς Λασυρίους οὐκ Βαβυλῶνος;) ποιεῖ καὶ τῆς παρθένου τὸ προτέρημα τοῦτο [εἶναι.] μᾶλλον δὲ καὶ ὁ λαὸς καὶ ὁ πατριάρχης καταβαίνοντες ἐκεῖ, καὶ ἀναβαίνοντες ἐκεῖθεν, τὸν τῆς ἀνόδου τούτοις τύπον ἐπλήρουν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θάνατον φεύγοντες τὸν ἀπὸ τῆς λιμοῦ, κατῆσαν· καὶ εἰς θάνατον τὸν ἐκ βουλῆς. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐλθόντες οὐκ ἐκ τοῦ λιμοῦ τότε ἀπηλλάγησαν· εἰς δὲ καταβάς, τοῦ χάους πᾶσαν ἐκεῖ τῆς ὑπερβάσεως ἠνίασε. σκότει γοῦν πως μεταξὺ τῶν ταπεινῶν, καὶ τὰ τῆς θεότητος ἐκκαλύπτεται. ὃς γὰρ ὁ ἄγγελος εἶπων, φεύγε εἰς Αἴγυπτον, οὐκ ἐπηγείλατο αὐτοῖς σωσοδιπορεῖν, ὅτε καθίσουσιν, ὅτε ἀναστήσουσιν, αἰνιττόμενος ὅτι μέγαν ἔχουσι σωσοδιπόρον, ὃ τεχθὲν παιδίον· ὃς καὶ τὰ πρόβατα πρώτα μετέβαλεν ὁμοῦ φανείς, καὶ τοὺς ἐχθροὺς πρέσκυάσε πολλά· πρὸς τὴν οἰκονομίαν ἀγωνήσασθαι ταύτην. καὶ γὰρ μάγοι καὶ βάρβαροι τὴν πατρῴαν δισπδαιμονίαν ἀφέντες, ἔρχονται προσκυνήσοντες, καὶ ὁ Αὐγουστος ὑπηρετεῖται τῶν ἐν Βηθλεὲμ τόκων ὑπὸ τοῦ προστάγματος τῆς ἀπογραφῆς, ἣ Αἴγυπτος ὑπομένει δεξαμένη φεύγοντα καὶ ἐπιβουλευόμενον, καὶ λαμβάνει ἵνα τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως ἀφορμήν· ἵν', ὅταν μέλλῃ κηρυττόμενον αὐτὸν ἀκούειν παρὰ τῶν ἀποστόλων, καὶ ἐπὶ τούτων καλλωπίζηται, ἅτε αὐτὸν δεξαμένη πρώτη. καὶ μίαν τῆς Παλαιστίνης ἰδοὺ ὁ πρότερημα τοῦτο μόνης, ἀλλ' αὕτη θερμοτέρα ἐκείνης γέγονε.

Καὶ σύνοιδα ἐλθὼν εἰς τὴν ἔρημον τῆς Αἰγύπτου, παραδείσου πρώτου βλαστὸν τὴν ἔρημον ΗΘΙΚΟΝ
ταύτην ὄψει γεγονυῖαν, καὶ χορεῖς ἀγγέλων μυρίους ἐν ἀνθρωπίνῳ σχήματι, καὶ δήμους μαρτύρων, καὶ συλλόγους προφήτων· καὶ πᾶσαν μὲν τὴν Παλαιστίνην καταλελυμένην, τὴν δὲ τοῦ Χριστοῦ βασιλείαν λάμπουσαν· καὶ τὴν ποιητὴν καὶ φιλοσόφων καὶ μάγων μητέρα, καὶ τὴν πρὸ εἴδους μαθητείας βλέπουσαν καὶ τοῖς ἄλλοις παραδίδουσαν, ταύτην ὄψει καὶ τοῖς ἀλιεῦσι καλλωπιζομένην, καὶ ἐκείνων μὲν καταφρονουσαν ἀπρεπῶν, τὸν δὲ τελωνίου καὶ σκιρτοποιὸν πρωταχοῦ προσιέμενον, καὶ τὸν φανερὸν προσκαλλωπίζουσαν. καὶ ταῦτα οὐκ ἐν ταῖς πόλεσι μόνον τὰ ἀγαθά, ἀμφὶ δὲ ἐν ταῖς ἐρήμοις μᾶλλον ἢ ἐν ταῖς πόλεσι. καὶ γὰρ ὄντων ἐκεῖ πρωταχοῦ τῆς χώρας ἐκείνης τοῦ Χριστοῦ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὴν βασιλικὴν ἀγέλην, καὶ τὴν τῶν ἄνω δυναμέων πολιτείαν· καὶ ταῦτα οὐκ ἐν ἀνθρώποις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν γυναικείᾳ φύσει κατοικοῦντα θεοῖς ἂν. καὶ γὰρ καὶ ἐκείνη ἀνδρῶν ἤνεγκεν φιλοσοφοῦσαν· οὐκ ἀσπίδα λαμβάνουσα καὶ ἀναβαίνουσα ἵππον, καθάπερ οἱ μυριοὶ τῶν Ἑλλήνων κελεύουσι νομοθέται καὶ φιλόσοφοι, ἀλλ' ἑτέραν πολὺ καλλιπωτέραν δεχόμενα μάχην. κοινὸς γὰρ αὐτῆς καὶ ἀνδρὸς ὁ πόλεμος πρὸς τὸν διάβολον καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ σκότους. καὶ ἀδαμοῦ δὲ τῆς φύσεως ἀπαλὸν ἐμπόδιον γένεται ταῖς τοιαύταις συμβολαῖς.

Γεν. κζ. κθ.

Γεν. λγ. Εξ. κβ. Ψαλ. ρε. κη. Ψαλ. ρα. λζ.

Αμ. θ. ζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὐ γὰρ σωμάτων φύσει, ἀλλὰ ψυχῆς προαιρέσει ζῶντα κρίνεται τὰ παλαίσματα. Διὰ τοῦτο καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν μᾶλλον ἠγωνίσαντο πολλάκις, καὶ" φαυλότερα σ. σφοδρότερα σῶματα ἔσπασαν. οὐχ ὕτως ὅτι λαμπρὸς ὁ οὐρανὸς τῷ ποικίλῳ τῶν ἄστρων χορῷ, σ. ἀλλ' ὡς ἡ ἔρημος Αἰγύπτου ζῶ σκιωμάς πόντας ἦθεν ἡμῖν δεικνύουσα τῶν μοναχῶν. Εἰ τις τὸν παλαιὸν Αἴγυπτον ἐκεῖνον τὸν θεομάχον & μαγικοῖς, τὸν τῶν αἰλύρων δι- 5
λον, τὸν κρόμμυα δεδοικότα καὶ τρέμουσαν" εἶδεν, οὐκ ἂν ἔστη καλῶς τῶ Χριστοῦ τὸν ἰσχνόν. μᾶλλον δ' ἀσθένεια ἡμῶν παλαιὰν διηγεῖται. ἐπὶ δὲ καὶ νῦν τῆς δυσπότου ἐκείνης λεί- σ. οἶδεν, ψανα μένει τοῖς ἀπίδειξιν τῆς προτέρας μανίας. ἀλλ' ὅμως ὅτοι ⓐ τὸ παλαιὸν πάντες τοῖς τοσαύτοις" ἀπορραγέντες μανίαν, εἰ δὲ καὶ τῶν ⓦ θεῶν φιλοσο- σ. ἀποβέβλη- φοῦσι προσταμάτων, καὶ καταγελῶσι τῶν πατρῴων ἐθῶν, καὶ οὐ προσγόνοις ζηλωτίζοισι, καὶ 10
τῶν φιλοσόφων οὐδένα ποιοῦνται λόγον. ἔμαθον γὰρ διὰ τῶν προσταμάτων αὐτῶν, ὅτι ζῶ σ. φιλοσο- μὲν ἐκείνων, γραϊδίων μεθυόντων ὄντων ῥήματα· ἢ ὄντως" σοφία καὶ τῶν θεῶν ἀξία αὕτη ὅστιν ἡ διὰ τῶν ἁλιέων αὐτοῖς καταγελωμένη. διὰ δὴ τοῦτο μὴ τῆς τοσαύτης ἀκριβείας τῶν σ. ἐπιδεῖν δογμάτων, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ βίου πολλὴν" ἐπιδείκνυνται ἀπορίαν. τὰ γὰρ ὄντα ἀποδυσά- σ. ἐπιδεῖν μενοι πάντα, καὶ τῷ κόσμῳ σταυρωθέντες πάντι, καὶ περαιτέρω πάλιν ἐλαύνουσι, τὸν τοῦ σώ- 15
ματος ἐργασίαν προσῆκεν τὸν τῶν δεσμῶν ἀποχρώμενοι θεραπείαν. οὐδὲ γὰρ, ὅπερ νηστεύουσι καὶ ἀγρυπνοῦσιν, ἀργεῖν μὴ ἡμέραν ἀξιοῦσιν· ἀλλὰ ζῶ μὲν νύκτας τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις καὶ ταῖς πάννυχοις, ζῶ δ' ἡμέρας εἰς βύβλας τε ὁμοῦ καὶ τὸν ἀπὸ τῶν χειρῶν ἐργασίαν καταμηδίσκουσι, ⓦ ἀποστολικὸν μιμούμενοι ζῆλον. Εἰ γὰρ σκῆνος, τῆς οἰκουμένης προσὸς αὐτὸν βλε- πούσης, ἵνα οὖν δεσμώτοις δίκτεφη, καὶ ἐργαστήριον κατέλαβε, καὶ τέχνῃ μετεχείρησε, καὶ οὐδὲ 20
ζῶ νύκτας ἀνάθυδε τοῦτο ποιῶν· πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς, φησι, οὖν ἔρημον καταπληφόζας, καὶ οὐδὲν κοινὸν προσὸς οὖν ἐν ταῖς πόλεσι θορύβοις ἔχοντας, τῇ τῆς ἡσυχίας σχολῇ εἰς ἐργασί- αν πνευματικὴν καταχρήσασθαι δίκαιον. αἰσχυνώμεθα τοίνυν ἅπαντες & ⓐ πλουτοῦν- τες καὶ ⓐ πενόμενοι, ὅταν σκῆνος μὲν μηδὲν ὅλως ἔχοντες, ἀλλ' ἡ" σῶμα μόνον & χεῖρας, σ. σώματα βιάζων) & φιλονεικῶσι προσόδον τοῖς δεσμώτοις ἐντεῦθεν θύρᾳ· ἡμεῖς δ', μυρίων ἔνδον ἀπο- 25
κειμένων, μηδὲ τῶν προσιόντων εἰς τοῦτο ἀπολλύμεθα. ποίαν οὖν ἕξομεν ἀπολογίαν, εἰπέ μοι; ἵνα δὲ συγγνώμην; καίτοιγε ἐννόησον, πῶς ὁ παλαιὸν ἦσαν ἅπτοι καὶ φιλοχρήματοι, καὶ χαρίζεσθαι μὴ τῶν ἄλλων κακῶν. σκῆ γὰρ ἦσαν ⓐ λέβητες τῶν κρεῶν, ὧν ⓐ Ἰουδαῖοι Ἐξοδ. ιϛ. μεμνῆσθαι· σκῆ ἡ πολλὴ τῆς χαρᾶς τυραννίς. ἀλλ' ὅμως ὅπερ ἐβλήθησαν, μετεβά- λοντο, καὶ ὁ πῦρ τοῦ Χριστοῦ δοξάσθαι, χαρὸς ⓦ θεῶν ἀθεῶν" μεθαρμόσαντο· καὶ θερμό- σ. μεθαρμό- σαντο. τεροι τῶν ἄλλων ὄντες, & χαρὸς ὀργὴν & τοῖς ἡδονὴν σωμάτων προπετέστεροι, ζῶ ἀσω- 30
μάτως δυσάμεις τὴν ἐπιείκειαν καὶ τὴν λοιπὴν τῆς φιλοσοφίας ἀπαθείαν μιμοῦνται. καὶ Εἴ τις ἐν τῇ χώρᾳ γέγονεν, οἶδεν ἃ λέγω. Εἰ δέ τις οὐδέποτε ἐπέβη τῶν σκιωμάς σκηνῶν ἐκείνων, ἐν- νοείτω ⓦ μέχρι νῦν ἐν τοῖς ἀπόντων τόμοις ὄντα, ὃν μὴ οὐ ἀποστόλος ἡ Αἴγυπτος ἤ- νεγκε, ⓦ μακάριον καὶ μέγαν Ἀντώνιον· καὶ λογιζέσθω ὅτι καὶ οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ γέγονεν, 35
ἐν ᾗ καὶ Φαραώ· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν προβλάβη, ἀλλὰ & θείας ὁλέως κατηξιώθη, καὶ τοιοῦτον ἐπεδείξατο βίον, οἷ & τοῦ Χριστοῦ νόμοι ζητοῦσι. & τοῦτο Εἰσεταί τις μὴ ἀκριβείας σύντυ- χὼν πρὸ βιβλίῳ πρὸ τοῦ ἰσχνείαν ἔχοντι τῆς ἐκείνου ζωῆς, ἐν ᾧ καὶ πολλοῦ ὄφεται τοῦ προ- φητείαν. καὶ γὰρ περὶ τῶν τὰ Ἀρείου νοσούντων προσυνεφώνησέ τε, καὶ Εἶπε τοῦ ὅς ἐκεί- νων μέλλουσαν βλασφεῖν γίνεσθαι, τοῦ Θεοῦ δείξαντος αὐτῷ τότε, καὶ προ τῶν ὀφθαλμῶν 40
τὰ μέλοντα προχειρίζαντος ἅπαντα. ὃ δὴ μάλιστα μὴ τῶν ἄλλων τῆς ἀληθείας ὅστιν ἀπόδειξις," πρὸ μηδένα τῶν ἔξωθεν αἱρέσεων ἄνδρα τοιοῦτον ἔχειν. ἀλλ' ἵνα μὴ πρὸ ἡμῶν σ. τὸ ζῶν τὰ ἀκούσητε, τοῖς γράμμασιν ἐγκύψαντες τοῖς τοῦ βιβλίου, πάντα μαθήσεσθε μὴ ἀκριβείας, καὶ πολλῷ παθόλου ἥσεσθε τοῦ φιλοσοφίαν ἐκεῖθεν. τοῦτο δὲ πρὸ καλῶ, ἵνα ἵνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵνα " ἐπέλθωμεν τὰ γεγραμμένα μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ ζηλώσωμεν, καὶ μήτε χάριν, μήτε " ἀναβολὴν μήτε τοσούτων πονηρίαν τοσοῦτον ἐμποιῶμεν. δῶ γὰρ θέλωμεν ἑαυτοῖς τοσοῦτον ἔχειν, τοσοῦτον τούτων ἡμῖν ἔσται κώλυμα. ἐπεὶ καὶ Λεβραάμ ἀπεῖπε πατέρα ἔχειν, ἀλλ' ὑ διεδέξατο τὴν τοιαύτην ὑμῶν· καὶ ὁ Εζεκίας Ⓦ Αχάζ, ἀλλ' ὅμως ἦν φίλος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο· καὶ ὁ Ιωσὴφ ὁ ἐν μέσῃ τότε Αἰγύπτῳ τοσοῦτον τῆς σωφροσύνης ἀνεδήσατο τοσοῦτους στεφάνους· καὶ Ⓤ παῖδες [ὁ] Ⓤ τρεῖς ἐν Βαβυλῶνι μέσῃ, καὶ ἐν οἰκίᾳ μέσῃ, συναριτικῆς τοσαύτης ἀκεμπλήκτης τραπέζης, τὴν ἀκραν ἐπεδείξαντο φιλοσοφίαν· ὁ Μωϋσῆς ὁ ἐν Αἰγύπτῳ· καὶ ὁ Παῦλος ἐν τῇ οἰκουμένῃ· καὶ τοσοῦτον τοσούτοις ἐγένετο κώλυμα τοσοῦτον πρὸς Ⓦ τὸν ἀρετῆς δρόμον. ταῦτ' οὖν καὶ ἡμεῖς πολλὰ ἐννοοῦντες, ταῖς μὲν τοιαύταις ταύταις σκήψεις καὶ τοιαύτας προφάσεις ἐκ μέσου " ποιησώμεθα· τῶν γὰρ τῆς ἀρετῆς ἰδρώτων " ἀφώμεθα. ὅταν γὰρ καὶ Ⓦ Θεοῦ ὅτι μείζονα ἐπιτασσόμεθα βοῦσιν, καὶ πείσομεν ζωηφανέστερον τῶν ἀγώνων ἡμῶν, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν " στεφάνων· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. θ. 16 ΤΟΤΕ ΗΡΩΔΗΣ ΙΔΩΝ ΟΤΙ ΕΝΕΠΑΙΧΘΗ ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν.

Κρίνω μὲν οὐκ ἐρρίζωσθαι, ἀλλὰ φοβηθῆναι δὲ συναλῶναι, καὶ ἰδεῖν ὅπη " ἀνίατοις ἐπιχειρῆσαι πράγμασιν. ἀλλ' ὑ καταστέλλει). ὅταν γὰρ ἀγνώμων ἡ ψυχὴ καὶ ἀνίατος, οὐδενὶ εἴκει τῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ δεδομένων φαρμάκων. ὁρᾶς γοῦν καὶ τοῦτον τοῖς πράγμασι ἐπαγωνιζόμενον, καὶ φόνῳ " φόνον ζωοποιοῦντα, καὶ κρημνοῦ πονηροῦ φερόμενον. ὥσπερ γὰρ ὑπό τινος δαίμονος, τῆς ὀργῆς ταύτης καὶ τῆς βασιλείας ἐκβακχευθείς, τοιοῦτος ποιεῖται λόγον· ἀλλὰ ζ καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς μαίνεται, καὶ τὸν ἀρχὴν τὸν καὶ τῶν ἐμπαιζάντων μάγων, καὶ τῶν τοιούτων νηπίων παίδων ἀφίησι, συνηθὲς δρᾶμα τῶν ἐν Αἰγύπτῳ " πεποιημένων τότε ἐν Παλαιστίνῃ τολμῶν.

Ἀποφεύγας γάρ, φησιν, ἀνῆλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεέμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ Ⓦ χρόνον, οὗ ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

Ἐνταῦθά μοι καὶ ἀκριβείας προσέχετε. καὶ γὰρ πολλοὶ πολλὰ φλυαροῦσιν ὑπὲρ τῶν παίδων τούτων, ἀδικίαν ἐγκαλοῦντες τοῖς γεγονόσιν. καὶ Ⓤ μὲ ἐπιεικέστερον ὑπὲρ αὐτῶν διαπορεῖσθαι· Ⓤ ὁ θρασύτερον καὶ μανικώτερον. ἵν' οὖν τοῦ μὲ τῆς μανίας, τοῦ δὲ τῆς ἀπειρίας ἀπαλλάξωμεν, ἀνάγκη μακρὸν διαλεχθῆναι λόγον ἡμᾶς " περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. εἰ γὰρ δὴ τοῦτο ἐγκαλοῦσιν, ὅτι προεώφθη τὰ παιδία ἀναιρεθῆναι, ἐγκαλέσωσιν καὶ τῇ τῶν γραπτῶν σφαγῇ, τῶν τὸν Πέτρον φυλακὴν ὄντων. ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα τὰ παιδίου " φυγόντος, ἕτερα παιδία ἀντὶ τοῦ ζητουμένου κατασφάττει), οὕτω δὴ τότε καὶ τὸν Πέτρον τοῦ δεσμωτηρίου καὶ τῶν ἀλύσεων ἀπαλλάξαντος τοῦ ἀγγέλου, ὁμωνύμους ἂν τοῦ τυράννου τούτου καὶ ὁμοζήπους, ζητήσας αὐτὸν καὶ οὐχ εὑρών, τοὺς τηρήσαντας αὐτὸν γραπτοὺς ἀπέκτεινεν ἀντ' ἐκείνου. καὶ τί τοῦτό φησι; τοῦτο γὰρ οὐ λύσις, ἀλλὰ προσθήκη τοῦ ζητουμένου. οἶδα κἀγώ, καὶ διὰ τοῦτο εἰς μέσον πάντα φέρω τὰ τοιαῦτα, ἵνα πᾶσι μιᾷ ἐπαγάγω τὴν λύσιν. πῆς οὖν οὐκ ἔστι τούτων ἡ λύσις; καὶ τίνα ἂν " ἔχοιμι λόγον εὐπροσώπον εἰπεῖν; ὅτι οὐχ ὁ Χριστὸς τῆς σφαγῆς " αὐτοῖς αἴτιος γέγονεν, ἀλλ' ἡ ὠμότης τοῦ βασιλέως· ὥσπερ οὖν οὐδὲ ἐκείνοις ὁ Πέτρος, ἀλλ' ἡ ἄνοια τοῦ Ηρῴδου. εἰ μὲ γὰρ τοῖχον διορυχθῆναι εἶδεν, ἢ θύρας ἀνατραπείσας, εἶχεν ἴσως ῥᾳθυμίαν ἐγκαλέσαι τοῖς φυλάττουσι τὸν ἀποσοβήσαντας· νυνὶ δὲ πολλῶν ὅλου κήματος μιμόντων, καὶ τῶν θυρῶν ἀποκεκλεισμένων, καὶ τῶν ἀλύσεων ταῖς χερσὶ τῶν φυλακτόντων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φυλακῆόντων συμβεβληκότων (καὶ γὰρ ἦσαν αὐτῷ ζωοδεδεμένοι) ἠδύνατο συλλογίσασθαι ἐκ τούτων (εἶγε ὀρθῶς ἐδίκαζε τοῖς ἡμομένοις) ὅτι οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως ἦν, οὐδὲ κακουργίας ὁ νυκτόμβυον, ἀλλὰ θείας τινὸς καὶ παραδόξου ποιοῦ δυνάμεως, καὶ τοσαῦτα τὰ ποιήσαντα ζῶντα, ἀλλ' ὑπολεμήσαντα τοῖς φυλάττουσιν. οὕτω γὰρ ὁ Θεὸς ἐποίησεν, ἅπερ ἐποίησεν, ἀπόντα, ὡς μὴ μόνον τοὺς φύλακας μὴ τοσοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸ βασιλέα δι' αὐτῶν εἰσαγαγόντα τοσοῦτον τοῦ ἀληθοῦς. εἰ δὲ ἀγωνῶμεν ἐκεῖνος ἐφαίνη, τί τοσοῦτον τῶν ψυχῶν ἰατρὸν, καὶ πόντα ἐπ' εὐεργεσίᾳ τοσαγματουόμενον, τῆς τοῦ κάμνοντος ἀταξίας; ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθά ἐστιν εἰπεῖν. Τίνος γὰρ ἕνεκεν ἐθυμώθης, ὦ Ἡρῴδη, τοσοῦτον μάγων ἐμπαιχθείς; οὐκ ἔγνως ὅτι θεῖος ὁ τόκος ἦν; οὐ σὺ τοὺς ἀρχιερεῖς ἐκάλεσας; οὐ σὺ τοὺς γραμματέας συνήγαγες; οὐχὶ κληθέντες ἐκεῖνοι καὶ τοσοῦτον μεθ' ἑαυτῶν ἦγαγον εἰς τὸν δικαστήριον ταῦτα αἰτῶντα τοσοφωνοῦντα; οὐκ εἶδες τὰ παλαιὰ τοῖς νέοις συμφωνοῦντα; οὐκ ἤκουσας ὅτι ἡ ἀσὴρ τούτοις δικαιοῦσαν; οὐκ ἠδέσθης τῶν βαρβάρων τὸ ἀνοσιούργημα; οὐκ ἐβαύμασας αὐτῶν τὴν παρρησίαν; οὐκ ἔφριξας δὲ τοσοῦτον τὴν ἀλήθειαν; οὐκ ἐνενόησας ἀπὸ τῶν τοσούτων καὶ τὰ ἔλαττα; τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐλογίσω καθ' σεαυτὸν ὅτι τούτων ἀπόντων, ὅτι οὐ τῆς ἀπάτης τὸ μάγον ἦν τὸ νυκτόμβυον, ἀλλὰ θείας δυνάμεως πόντα τοσοῦτον τὸ δέον οἰκονομούσης; εἰ δὲ καὶ ἠπατήθης τοσοῦτον τῶν μάγων, τί τοσοῦτον τὰ παιδία τὰ σοῦ ἠδικηκότα; ναί φησιν. ἀλλὰ τὸ μὲν Ἡρῴδου καλῶς ἀπεστέρησας τῆς ἀπολογίας, καὶ μιαφόνον ἔδειξας· σοῦ δὲ πῶ τοσοῦτον τῆς ἀδικίας τῶν γεγυμνασμένων ἕλυπας λόγον. εἰ γὰρ καὶ ἔκφνος ἀδίκως ἐβασάνιζε, τίνος ἕνεκεν ὁ Θεὸς συνεχώρησε; τί οὖν φῂς ποιεῖ τοσοῦτον; ὅπερ ἀεὶ ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ πόντα χοῦ λέγων δ' παύομαι, ὃ καὶ ὑμᾶς βούλομαι μετ' ἀκριβείας ἅπαντας μαθεῖν. καινὸν γὰρ τίς ὅτι τοσοῦτον ἅπασιν ἡμῖν τοιαύτην ἁρμόττων ἀποδείκνυ. Τίς οὖν ὅτός ἐστιν ὁ καινὸς, καὶ τίς ὁ λόγος; ὅτι ⓘ μὲ ἀδικουμένοι πολλοὶ, ὁ δὲ ἀδικούμενος οὐδὲ εἷς. καὶ ἵνα μὴ ὅτι πλέον ὑμᾶς ὁ ἀριθμὸς τερπίζῃ, καὶ τὴν λύσιν ἐπαγάγω ταχέως. ὅταν γὰρ δύο πάθωμεν ἀδίκως ὑπ' ὀτουοῦν, ἢ εἰς ἁμαρτημάτων ἄφεσιν ὁ Θεὸς ἡμῖν λογίζεται τὴν ἀδικίαν ἐκείνου, ἢ εἰς μισθῶν ἀνταπόδοσιν. καὶ ἵνα σαφέστερον γένηται ὃ λεγόμενον, ὅτι ἐπὶ τοσοῦτο δείγματος ⓦ λόγον ἀγάγωμεν. θαλάμη γὰρ εἶναί τινα οἰκέτην πολλὰ ὀφείλοντα τῷ δεσπότῃ χρήματα· εἶτα τοσοῦτον ἀδίκων ἀνδρῶν ἐπηρεασθῆναι ⓦ οἰκέτην ὕστον, καὶ ἀφαιρεθῆναί τινα τῶν αὐτοῦ. ἂν τοίνυν ὁ δεσπότης ὁ κωλύσας δυνάμενος ⓦ ἁρπαγὰ καὶ πλεονεκτῆν, ἐκεῖνα μὲν μὴ ἀποκατασήσῃ τὰ χρήματα, εἰς ἃ τοσοῦτο ὀφειλόμενα αὐτῷ τοσοῦτο δούλου λογίσηται τὰ ἀφαιρεθέντα, ἆρα μὴ ἠδίκηται ὁ οἰκέτης; ἠδικῆσθαι. πῶς; ἂν καὶ πλείονα ἀποδῷ; ἆρα οὐχὶ καὶ μείζονος ἐκέρδανε; πόντως. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐφ' ὧν ἡμεῖς πάσχομεν, λογισώμεθα. ὅτι γὰρ ὧν ἂν πάθωμεν κακῶς, ἢ ἁμαρτήματα θεραπεύομεθα, ἢ λαμπροτέρας λαμβάνομεν τοσοῦτον ἐγκωμίου, ἂν μὴ ἁμαρτήματα τοσαῦτα ἔχωμεν, ἄκουσον τοῦ Παύλου λέγοντος τοσοῦτον ⓦ πεπορνευκότας· Παρεάδοτε τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ. καὶ τί τοῦτό φησι; τοσοῦτο γὰρ τῶν ἀδικουμένων πῶς ἑτέρων ὁ λόγος ἦν, ὅταν τοσοῦτον τῶν διδασκάλων διαφθειρομένων. μάλιστα μὲν οὖν τὸ μέσον. τὸ δὲ ζητούμενον ἦν τοῦτο ἦν, εἰ τὸ παθεῖν κακῶς οὐκ ἔστιν ἐπήρεια τῷ πάσχοντι. ἀλλ' ἵνα καὶ τοσοῦτο τὸ ἐλαττούμενον τὸ ζητούμενον ἀγάγω ⓦ λόγον, ἀκουσάτω τοῦ Δαβὶδ, ὃς τὸν Σεμεεὶ τότε ὁρῶν ἐπικείμενον καὶ ἐνυβρίζοντα αὐτῷ τῇ συμφορᾷ, καὶ μυρίοις αὐτὸν ὀνείδεσι πλιώοντα, βουλομένων ἀμύνασθαι τοσοῦτον τῶν στρατιωτῶν, διεκώλυσε λέγων· Ἄφετε αὐτὸν καταράσασθαι, ὅπως ἴδῃ Κύριος τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἀνταποδῷ μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς καταράς ταύτης ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ἐν τοῖς ψαλμοῖς ὁ ᾄδων ἔλεγεν· Ἴδε σὺ ἐχθροί μου ὅτι ἐπληθύνθησαν, καὶ μῖσος ἀδίκῳ ἐμίσησάν με, ἄφες πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. καὶ ὁ Λάζαρος ὁ ἀπὸ τοῦτο ἐπήλαυσεν ἀνέσεως, ὅτι μετὰ τὸν βίον τοῦτον ἔπαθε κακά.

οὐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σὸκ ἄρα ἠδίκηνται ⓐ ἀδικηθέντες, ἐὰν γυναῖος ἐνέγκωσιν ἅπερ πάσχουσιν ἄπονται, ὀργὰ καὶ μειζόνως" κερδήσουσιν, αὖ τε ⸗ τῦ Θεοῦ πλήθων), ἀν τε ⸗ τῦ Δραβόλου μαστίζωνται. καὶ ποίαν εἶχον ἁμαρτίαν τὰ παιδία, φησὶν, ἵνα ταῦτα" Δραλύσωνται; ⸗ εἰ μὴ γὰρ τῶν ἐν ἡλικίᾳ γνωμένων καὶ πολλὰ πεπλημμεληκότων εἰκότως ἂν τις ταῦτα εἴποι· ⓐ ὃ ἄρα ἔφην ὅτως ὑποπτεύοντες τελευτὴν, ποίαν ἁμαρτήματα, δι' ὧν κακῶς ἔπαθον, ἀπέθεντο; σὸκ ἠκούσας μου λέγοντος, ὅτι καὶν ἁμαρτήματα μὴ ᾖ, μαθῶν" ἀνταπόδοσις ἐκεῖ γίνεται τοῖς πάσχουσι κακῶς ἐνταῦθα; Ἢ τοίνυν ἐβλάβη τὰ παιδία ἀναιρεθέντα ὅτι ὑποθήσει τοιαύτη, καὶ ⸗ τοὺς τὸν ἀκύμονα ταχέως ἀπενεχθέντα λιμένα; ὅτι πολλὰ καὶ μεγάλα [πολλάκις], φησὶν, ἔμελλον ζήσαντες κατορθοῦν. ἀλλὰ Δραὰ τοῦτο μικρὸν αὖθις ⸗ ἀναποτίθεται τὸν μισθὸν τὸ ὅτι ὑποθήσει τοιαύτη καταλύσας τὸν βίον. ἄλλως γὰ, ὅλῃ ἂν ἔσασεν, εἰ μεγάλοι ἦνες ἔμελλον ἔσεσθαι ⓐ παῖδες, ⸗ σαρπαθῶν. Εἰ γὰρ σὺν πονηρίᾳ μέλλοντας ζῆν διώκεσεν, μᾶ μακροθυμίας φέρει τοσαύτης, πολλῷ μᾶλλον τούτους σὸκ ἀν ἔσασεν ὅτως ἀπενεχθῆναι, εἰ τινα μεγάλα ⸗ ἐδεῖ διύσοντας. καὶ ὅτοι μὲ ⓐ πρὸς ἡμῶν λέγοι τὰ μὲν ἄπονται ὅτοι, ἀλλ' εἰσὶ τούτων ἀπορρητότεροι ἕτεροι, ὃς μᾶ ἀκριβείας οἶδεν ὁ ταῦτα οἰκονομῶν αὐτός. Δραχωρήσαντες τοίνυν αὐτὰ τῆς ἀκριβεστέρας ἐν τούτῳ καταλήψεως, τῶν ἐξῆς ἡμᾶς ἐχώμεθα, καὶ ἐν ταῖς ἑτέρων συμφοραῖς παιδευώμεθα πρῶτα φέρειν γενναίως. καὶ γὰρ ὁ μακρὰ τότε κατέλαβε τραγῳδία τὸν Βηθλεέμ, τῶν παίδων ἁρπαζομένων ἀπὸ τῆς θηλῆς τῶν μητέρων ⸗ ὅτι τὸν ἄδικον ταῦτον ἀγομένων σφαγέα. Εἰ δὲ ἔτι μικροψυχεῖς, καὶ ἐλάττων εἶ τῆς ὅτι" τοιούτοις φιλοσοφίας, μάθε τὰ ταῦτα τολμήσαντος ⸗ τέλος, καὶ μικρὸν ἀνάπνευσον. ταχέως γὰρ αὐτὸν ⸗ ἀπὸ τούτων κατέλαβε δίκη, ⸗ τῦ μιάσματος τούτου τὸν ⸗ σοικοῦσαν ἐδίδου λιμωείαν, θανάτῳ χαλεπῷ ⸗ τῦ νεῶ τολμηθέντος ἐλεφντερῳ καταλύων ⓦ βίον, ⸗ ἕτερα μυρία πάσχων κακά· ἅπερ εἴσεσθε, τὸν" Ἰωσίππου ⸗ τούτων ἱστορίαν ἐπελθόντες· ἵν', ἵνα μὴ μακρὸν ποιήσωμεν ⓦ λόγον καὶ τὸν Συνέχειαν Δραπόστωμεν, σὸκ ἀναγκαῖον εἶ νομίσαμεν τοῖς παροῦσιν ἐνθεῖναι.

17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν" Δραὰ Ἱερεμίου τῦ ⸗ προφήτου λέγοντος·

18 Φωνὴ ἐν Ραμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς ⸗ ὀδυρμὸς πολύς, Ραχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ σὸκ ἤθελε ⸗ παρακληθῆναι, ὅτι σὸκ εἰσίν.

Ἐπειδὴ γὰρ φείκης ἐνέπλησε τὸν ἀκροατὴν, ταύτην διηγησάμενος τὴν σφαγὴν τὴν βιαίαν, τὴν ἄδικον, τὴν ὠμοτάτην, τὴν ⸗ παράνομον, ⸗ παραμυθεῖται πάλιν αὐτὸν λέγων· ὅτι σὸκ ἀδυνατοῦντος τῦ Θεοῦ κωλύσαι, ταῦτα ἐγένετο, σὲ ἀγνοοῦντος, ἀλλὰ καὶ προειδότος καὶ ⸗ προμυακηρύττοντος Δραὰ τῦ ⸗ προφήτου. μὴ τοίνυν θορυβηθῇς, μηδὲ καταπέσῃς, εἰς τὴν ἀπόῤῥητον αὖθις ⸗ ἐννοιαν ἀφορῶν, ἐν ᾗ καὶ δι' ὧν ἐνεργεῖ, καὶ δι' ὧν συγχωρεῖ μάλιστα ὄφελος ἰδεῖν· ὅπερ οὖν καὶ ἀλλαχοῦ τοῖς μαθηταῖς Δραλεγόμενος ἠνίξατο. ὅταν γὰρ τὰ δικαστήρια καὶ ταῦτ' ἀπαγωγὰς, καὶ σὲ τῆς οἰκουμένης πολέμους, καὶ τὴν ἀπονοίαν μάχην αὖθις ⸗ προανεκήρυττεν, δύνεχον αὐτὴν τὴν ψυχὴν καὶ ⸗ παραμυθούμενος, φησὶν· Οὐχὶ δύο ῥαθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ὅτι τὸν θεὸν ὑμῶν τὸν ἐν οὐρανοῖς. ταῦτα γὰ ἔλεγε, δεικνὺς ὅτι σὲ ἀγνοοῦντος αὐτὸν γίνεται. Ματθ. ι. κθ.
Ἀλλ' εἰδότος μὲ ἅπαντα, οὐ μόνον πάντα ἐνεργοῦντος. μὴ τοίνυν, φησὶ, ταράττεσθε, μηδὲ θορυβεῖσθε. ὁ γὰρ εἰδὼς ἃ πάσχετε, καὶ κωλύσαι δυνάμενος, ἔνδηλον ὅτι ⸗ προνοεῖται ὑμῶν καὶ κηδόμενος οὐ κωλύει. ὅπερ καὶ ὅτι τῶν πειρασμῶν τῶν ἡμετέρων" ⸗ αἰνοδεῖ· καὶ ἐκεῖνοι ἐντεῦθεν λημόμεθα τὴν ⸗ παράκλησιν. καὶ τί κοινὸν τῇ Ραχὴλ ⸗ πρὸς τὴν Βηθλεέμ, ἴσως εἴποι τις ἄν; Ραχὴλ γάρ, φησι, κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς. Ἢ τῇ Ραμᾶ ⸗ πρὸς τὴν Ραχήλ; ἡ Ραχὴλ μήτηρ ἰῶ τῦ Βενιαμὶν τελευτήσασαν ⸗ αὐτὴν ἔθαψεν εἰς τὸν ἱππόδρομον τὸν πλησίον ὄντα τῦ χωρίου τούτου. ἐπεὶ οὖν ὁ τάφος πλησίον, καὶ ὁ κλῆρος τῦ παιδίου

τούτου

τούτω τῶν τῆς Βενιαμίν (ἡ γὰρ Ραμᾶ τῆς Βενιαμίτιδος ἦν φυλῆς) ἀπὸ τε τῆς φυλάρχου, ἀπό τε τοῦ τόπου τῆς ταφῆς εἰκότως αὐτῆς τὰ παιδία τὰ σφαγιασθέντα καλῶν. Εἶτα δείκνυς ὅτι ἀνίατον ἦν τὸ συμβὰν ἕλκος καὶ ὠμόν, φησὶν· οὐκ ἤγειρε προσκληθῶσαν, οὐδὲ οὐκ εἰσὶ. πάλιν κἀντεῦθεν παραβολὰ ἔστω, ὅπερ ἔμπροσθεν ἔλεγεν, ὃ μηδέποτε θορυβεῖσθαι, ὅταν τὴν τοῦ Θεοῦ ἐπισχέσει τὰ γινόμενα ἐνδυτία ᾖ. ἰδοὺ γοῦν προσκληθεῖσαν αὐτὴν ὅτι σωτηρία τοῦ λαοῦ, μᾶλλον δ' ὅτι σωτηρία τῆς οἰκουμένης, οἷα γέγονε τὰ προοίμια; "Ἐν φωνῇ μὲν [γὰρ] ἡ μήτηρ, συμφορᾶς δὲ ἀνηκέστοις ἡ πατρὶς προσπίπτει, καὶ τολμᾶται φόνος πάντων φόνων ὁ πικρότατος, καὶ θρῆνος καὶ ὀδυρμὸς πολὺς, καὶ οἰμωγὴ πάντα γέμει. ἀλλὰ μὴ ταράχθῃς. εἰωθὼς γὰρ ἀεὶ δι' τῶν ἐναντίων τὰ οἰκονομίας τὰς ἑαυτοῦ πληροῦν, μεγίστην ἐντεῦθεν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως προφερόμενος ἡμῖν ἀπόδειξιν. ὅπου καὶ σὲ μαθητὰς ἐποίησε σεαυτοῦ, καὶ καταρχὰς πάντα προσκυλίεσε, διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἐνδυτία οἰκονομῶν, ἵνα μείζονα θαύμαστα δείξῃ. μαστίζόμενοι γοῦν καὶ εἰκῆ καὶ ἐλαυνόμενοι, καὶ μυρία πάσχοντες δεινὰ, οὕτω τῶν μαστιζόντων καὶ ἐλαυνόντων περιεγίνοντο.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ*,

20 Λέγων· ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ. Οὐκέτι φησὶ, φεῦγε, ἀλλὰ πορεύου. Εἶδες πάλιν μὴ τὸν πειρασμὸν ἀνεσιν, εἶτα μὴ τὴν ἄνεσιν κίνδυνον πάλιν. τῆς μὲν γὰρ εὐκολίας ἀφείθη καὶ πρὸς τὴν οἰκείαν ἐπανῆλθε χώραν, καὶ τὸν φόνον τῶν παίδων σφαγιασθέντα εἶδεν. ὑπεκδὰς δὲ τῆς οἰκείας, πάλιν λείψανα τῶν πρότερον βουλομένων κινδύνων, τὸν υἱὸν τοῦ τυράννου ζῶντα, καὶ βασιλεύοντα. καὶ πῶς Ἀρχέλαος ἐβασίλευσε τῆς Ἰουδαίας, Ποντίου Πιλάτου ἡγεμονεύοντος; προσφατος ἦν ἡ τελευτὴ τεθνηκυίας, καὶ οὐδέπω εἰς πολλὰ ἦν διῃρημένη ἡ βασιλεία· ἀλλ' ὡς ἀρτι καταλύσαντος ἐκείνου τὸν βίον, τέως ὁ υἱὸς τὴν ἀρχὴν κατεῖχεν ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ γὰρ καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τοῦτο ὄνομα ἦν. "Διὰ τοῦτο προσέθηκεν ὁ εὐαγγελιστὴς,

22 Ἀντὶ Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ἀλλ' εἰ τὴν Ἰουδαίαν ἐδεδοίκει, φησὶ, καταλαβοῦσαν Ἀρχέλαον, ἔδει καὶ τὴν Γαλιλαίαν Ἀρχέλαον Ἡρῴδου φοβηθῆναι. Ἀλλ' εἰ ὁ χωρεῖον ἤμειψε, τὸ προσῆκον ἐνεπλάζετο λοιπόν. ἡ γὰρ ὁρμὴ πᾶσα κεῖτο τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν ὁρίων αὐτῆς. τῆς τοίνυν σφαγῆς γενομένης, ὡς ἦν λοιπὸν ὁ "παῖς Ἀρχέλαος ἐφικέναι τέλους τὸ πρῶ, καὶ ἐν τοῖς πολλοῖς καὶ ζητούμενον" ἀναιρεθῆναι. ἄλλως τε καὶ πατέρα οὕτω καταλύσαντα βίον ἰδὼν, δυσβατέστερος πρὸς τὸ πρᾶγμα προσελθεῖν ἐγένετο, καὶ ἐπαγωνίσασθαι τῇ παρανομίᾳ. ἔρχεται τοίνυν ὁ Ἰωσὴφ εἰς τὴν Ναζαρέτ, ὁμοῦ τε καὶ κίνδυνον φεύγων, ὁμοῦ τε ἐμφιλοχωρῶν τῇ πατρίδι· ἵνα μᾶλλον θαρρῇ, καὶ χρηματισμὸν δέχεται παρὰ τοῦ ἀγγέλου περὶ τούτου. καὶ μοὶ ὁ Λουκᾶς δοκεῖ φησι κατὰ "χρηματισμὸν ἐλευθέραν αὐτὸν σῴζειν, ἀλλ' ὅτι καθαρισμὸν πληρώσαντες πάντα, ὑπέστρεψαν εἰς Ναζαρέτ. τί οὖν ἐστιν εἰπεῖν; ὅτι χρόνον περὶ τῆς καθόδου τῆς εἰς Αἴγυπτον ἱστορῶν ὁ Λουκᾶς ταῦτα λέγει. οὐδὲ γὰρ δὴ περὶ τοῦ καθαρμοῦ κατήγαγεν αὐτοὺς σῶσαι, ὥστε μηδὲν γνέσθαι παράνομον, ἀλλ' ἔμενε καθαρθῆναι καὶ ἐλθεῖν εἰς Ναζαρέτ, καὶ τότε καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον· εἶτα μὴ τὸ ἀνελθεῖν, κελεύει αὖθις εἰς τὴν Ναζαρέτ ἐλθεῖν. περὶ δὲ τούτου οὐκ ἦσαν χρηματισθέντες σῶσαι ἐλθεῖν, ἀλλ' ἐμφιλοχωροῦντες τῇ πατρίδι, αὐθαιμάτως τοῦτο ἐποίουν. ὅθεν γὰρ δὴ οὐδὲν ἕτερον, ἢ διὰ τὴν ἀποχαφὴν αἰνέσαντα, καὶ "οὐδὲ που ἐῆναι εἶχεν, πληρώσαντες δι' ὅπερ ἀνῆλθον, κατέβησαν εἰς τὴν Ναζαρέτ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἄγγελος αὖθις λοιπὸν ἀναπαύων ἀποδίδωσι "τῇ οἰκίᾳ· καὶ οὐδὲ τοῦτο ἁπλῶς, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ προφητείας ποιῆ.

23 Ἵνα πληρωθῇ γὰρ, φησι, τὸ ῥηθὲν "διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θήσεται. Καὶ ποῖος προφήτης τῶν ἐθνῶν; μὴ προσεργάζου, μηδὲ πολυπραγμόνει. πολλὰ γὰρ τῶν προφητικῶν ἠφάνισαι βιβλίων. ἐκ ταύτης τῆς ἱστορίας τῶν προαπολειπομένων ἴδοι τις ἄν. ῥᾳθυμοι γάρ ὄντες καὶ εἰς ἀσέβειαν ζωηρῶς ἐμπίπλοντες, καὶ μὴ πνιγόμενοι ἀπόλυσθαι, καὶ ὃ αὐτοὶ κατέκαμον καὶ κατέκαυσαν. καὶ τὸ μὲν Ἱερεμίας δηλοῖ εἰπών· τὸ δὲ ὁ τοῦ τελωνίου ζωντιθεὶς τῶν βασιλέων, λέγων μὴ πολλοῦ χρόνου μέλλειν τὸ δευτερονόμιον ἀφανισθῆναι" κατορωρυγμένον που καὶ ἠφανισμένον. Εἰ δὲ ὄντος βαρβάρου, οὕτω καὶ βιβλία προσύδωκεν, πολλῷ μᾶλλον τῶν βαρβάρων ἐπελθόντων. ἐπεὶ οὐ γε προεῖπον οἱ προφῆται, καὶ οἱ ἀπόστολοι πολλαχοῦ Ναζωραῖον [αὐτὸν] καλοῦσι. τοῦτο δῆτα ζωγκιάζει τοῦ προφητείαν, φησί, τοῦ ἐκ τῆς Βηθλεέμ; ὑδαμῶς· ἀλλ' αὐτὸ μὲν δῆτα τοῦτο μάλιστα ἐκεῖνος, καὶ πρὸς τοῦ ἐρωτῶντος διήγαρε τῶν ἐκεῖ αὐτοῦ λεγομένων. οὕτω γοῦν ὁ Ναθαναὴλ πρὸς τοῦ ζήτησιν ἦρχε τοῦ ἐκεῖ αὐτοῦ, λέγων· Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; καὶ γὰρ ἦν βυτελὲς τὸ χωρίον· μᾶλλον δὲ οὐδὲ χωρίον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄπαν τὸ μέρος τῆς Γαλιλαίας. Διὰ τοῦτο ἔλεγον οἱ Φαρισαῖοι· Ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγήγερται.

Ἀλλ' ὅμως αὐτὸς οὐδὲ ἔκφυγεν ἐπαισχύνεσθαι καλοῦσθαι, δεικνὺς ὅτι οὐδενὸς δεῖται τῶν ΗΘΙΚΩΝ ἀνθρωπίνων. καὶ σὺ μαθὼν ὃ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐκλέγει, πανταχοῦ σκόπει τοὺς εἰκόπλων τῶν ῥᾳθυμεῖν βουλομένων, καὶ δεικνὺς ὅτι οὐδενὸς ἡμῖν τῶν ἔξωθεν δεῖ, ἐὰν ἀρετὴν ἀσκήσωμεν. Διὰ τοῦτο οὐδὲ οἰκίαν ἐκλέγει· Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, φησὶν, οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ· καὶ Ἡρώδου ἐπιβουλεύοντος φεύγει, καὶ ἐν φάτνῃ τεχθεὶς ἀναπαύεται, καὶ ἐκ καταλύματι μένει, καὶ μητέρα βυτελῆ λαμβάνει, διδάσκων ἡμᾶς μηδὲν τούτων ἀναγκαῖον νομίζειν, καὶ ἀνθρώπινον καταπατῶν ἐκ προοιμίων τύφον, καὶ μόνης τῆς ἀρετῆς κελεύων. Οἶδα γὰρ ὅτι πατεῖσθαι μέγα φρονῆς, ὅταν πάσης τῆς οἰκουμένης ξένον εἶναί σε κελεύω, φησίν· ὅταν ἔξῃ σοι γενέσθαι τοιοῦτον, ὡς κόσμον ἄπαντα μὴ εἶναί σου ἄξιον; οὕτω γὰρ ἔφυσα" δυνατὰ φρόνημα, ὡς μηδὲ τοῖς φιλοσοφοῦσι τῶν Ἑλλήνων ἀξιοῦσθαι λόγου ζωῆς, ἀλλὰ τὰ ἐκτὸς καλεῖσθαι, καὶ τὴν ἐφάπτου χάριν κατέχειν. καίτοιγε ὁ Παῦλος καταδέχεται, φησιν, οὕτω λέγων· Καθὼς γέγραπται· ἠγάπησα τὸν Ἰακὼβ, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. ἀλλ' εἰπέ, πότε, καὶ ποῦ τινων, καὶ ποίας τινὰς Διαλεγόμενος; ποίας [γὰρ] σὺ ἔξω ἐθνῶν" μέγα φυσῶσας ὅτι τῇ πίστει, καὶ τῶν Ἰουδαίων καταξιωσαμένους, καὶ ταύτῃ μειζόνως αὐτοὺς ἀποῤῥηγνυμένους, καταστέλλων μὲν ἐκείνων τὸ φύσημα, τοὺς δὲ ἐφελκόμενος καὶ ποιῶν αὐτὸν διεγείρων ζῆλον. ἐπεὶ ὅταν ποῦ τῶν γνησίων ἐκείνων καὶ μεγάλων ἀνδρῶν λέγῃ, ἀκουσον πῶς φησιν· Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. καὶ Εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται. καὶ πάλιν· Καταπίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ κομισάμενοι τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι. καὶ Ἰωάννης δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἐρχομένοις ἔλεγε· Μὴ δόξητε λέγειν, ὅτι πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. καὶ ὁ Παῦλος πάλιν· Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ, οὐδὲ κατὰ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς, τοῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ καὶ τοῦ Σαμουὴλ ἀπόνυμοι παῖδες, εἰπέ μοι, τῆς βυθηλείας τὸ πάθος, μὴ ζηλώσαντες αὐτοῦ τὴν ἀκρίβειαν; οὐκοῦν οὐδὲ διεδέξαντο τὸν ἱερατεύειν· ἀλλ" ὅτι μὴ αὐτὸν ἐπηγάφοντο πατέρα, ἡ δημαγωγία πρὸς ἕτερον μετέβαινε, καὶ κατ' ἀρετὴν αὐτοῦ γνώριμον υἱόν. Οὐ γὰρ ὁ Τιμόθεος πατρὸς ἕλληνος ὢν ἐβλάβη; Οὐ μὴ αὖ πάλιν ὁ τοῦ Νῶε υἱὸς ἐκέρδανε ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς ἀρετῆς, δοῦλος αὐτὸ ἐλευθέρου γινόμενος; Εἶδες πῶς οὐκ ἀρκεῖ πατρὸς βυθηλεία τοῖς γνωμένοις εἰς προσασίαν; ἡ γὰρ κακία τῆς προαιρέσεως σοῦ τῆς βύσεως ἐνίκησε νόμους, καὶ οὐ μόνον αὐτὸν τῆς βυθηλείας τῆς πρὸς Θεὸν ἠλλοτρίωσε, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐξέβαλε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰω. α. 13. Γαλ. ε. β.

Ἰ" ὃ μὲν γὰρ ὁ Ἡσαῦ υἱὸς ἰῶ τῦ Ἰσαὰκ, καὶ ⟨ΝΝ⟩ γλυνήσαντα εἶχε προϊσάμενον αὐτόν· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ ἐσπούδαζε καὶ ἐπεθύμει μεταχεῖν" αὐτὸν τῶν βλασφημιῶν, καὶ αὐτὸς ὕστερον τούτου τὰ κελευσθέντα πάντα ἐποίει· ἀλλ' ὅμως ὀπίσω σκαιὸς ἰῶ, οὐδὲν αὐτὸν τούτων ὠφέλησεν· ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει" προύτερος ὤν, ⟨ΝΝ⟩ πατέρα μὲν ἑαυτῦ πάντα ὕστερα προϊέμενα ἔχων, ἐπειδὴ ⟨ΝΝ⟩ Θεὸν οὐκ εἶχε μεθ' ἑαυτῦ, πάντων ἐξέπεσε. καὶ τί λέγω σοὶ δυσθέφτοις; υἱοὶ τῦ Θεοῦ γεγόνασιν ⟨Α⟩ Ἰουδαῖοι, καὶ οὐδὲν ἀπὸ τῆς εὐγλυείας ταύτης ὠκέρδησαν. Εἰ δὲ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τις γλυόμενος, διὰ μὴ τῆς εὐγλυείας ταύτης ἀρετὴν ἐπιδείξῃ) ἀξίαν λόγου, καὶ κολάζῃ) μειζόνως, τί μοι προσῆλθον καὶ πάππων εὐγλυείαν προσφέρεις εἰς μέσον; οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ παλαιᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καινῇ τῦτο κεκρατηκός ἔστι τις αὖ. Ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, φησιν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γλυέσθαι· ἀλλ' ὅμως τῶν τέκνων τούτων πολλοὶ ἔφησε μηδὲν ὠφελήσεσθαι· διὰ τῦτο πάλιν ὁ Παῦλος. Ἐὰν γὰρ μετέμνησθε, φησι, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν" ὠφελήσει. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐδὲν ὠφελεῖ τὸν μὴ βουλομένους ἑαυτοῖς προσέχειν, πῶς ἂν θεὸς προσήσει); μὴ τοίνυν μήτε ἐπ' εὐγλυείᾳ, μήτε ὅτι πλούτῳ μέγα φρονῶμεν, ἀλλὰ καταφρονῶμεν τῶν τοιούτων· μήτε ὅτι πενίᾳ καταπίπτωμεν, ἀλλ' ἐκεῖνον ζητῶμεν ⟨ΝΝ⟩ πλοῦτον, ⟨ΝΝ⟩ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς· ἐκείνῳ φθονῶμεν τῇ πενίᾳ, τῇ ἐν κακίᾳ καθιστώσῃ ἡμᾶς, δι' ἣν καὶ ὁ πλούσιος ἐκεῖνος πένης ἰῶ· διόπερ οὐδὲ σταγόνος ἐτύγχανε κύριος, ὢν ταῦτα πολλῷ θεὶς ἱκετεύειν. καί τοι τίς δῦ οὕτω γλοιτο πένης πρὸς ἡμᾶς, ὡς καὶ ὕδατος προῖκα ἀπολαῦσαι ἀπορῆσαι; οὐκ ἔστιν οὐδείς. καὶ γὰρ [καὶ] ⟨Α⟩ ἐκάτω λιμῷ τηκόμενοι, σταγόνος ἀπολαῦσαι δυνάμεθα· καὶ οὐδὲ σταγόνος μόνης, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλείονος ἄλλης προθυμίας. ἀλλ' οὐχ ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, ἀλλὰ καὶ μέχρι τούτου πένης ἰῶ. καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι οὐδὲ προθυμηθῆναι ποθεν τὴν πενίαν" ἠδυνήθη. τί τοίνυν τοιαῦτα κεχρήκαμεν, ὅταν εἰς ⟨ΝΝ⟩ οὐρανὸν ἡμᾶς μὴ" εἰσάγῃ; εἰπέ γάρ μοι· εἰ βασιλεύς τις τῶν ὑπὸ γῆς εἶπεν, ὅτι τῶν πλουτοποιούντων ἀμήχανον ἐν βασιλείοις λαμπρᾶς, ἢ ὑμᾶς ἀπολαῦσαί τινος, ἆρα οὐκ ἂν ἅπαντες ἀπομασάμενοι ἐρρίπτατε τὰ χρήματα; εἶτα, διὰ τῆς ἐν τοῖς κάτω βασιλείοις τιμῆς ἡμᾶς ἐκβάλλῃ, ἐυκαταφρόνητα ἔσται· τῶν ὄντως δὲ βασιλέως καθ' ἑκάστην ὥραν ἡμέραν βοῶντος καὶ λέγοντος, ὅτι δύσκολον μετ' αὐτῶν ὑπερβῶαι τῶν προθύρων ἐκείνων τὸ ἱερόν, ὃ προσησόμεθα πάντα, καὶ ἀποσησόμεθα πάντων τῶν ὄντων, ἵνα μὴ παῤῥησίας εἰς τὸ βασιλεῖον εἰσέλθωμεν; καὶ ποίας ἀξίοι συγγνώμης ἐσμέν, τὰ ἀποτειχίζοντα τὴν ἔκδοσιν" εἴσοδον μὴ πολλῆς προσκαλλόμενοι σπουδῆς, καὶ ὃ μόνον οὐ κίονας λίθους, ἀλλὰ τὸ ἐν γῇ καταπρύπτοντες, παῤῥὶν τῶν ὄντων" προθυμίαν φυλαχῇ; ὡς γοῦν γε τὸ αὐτὸ ποιῆς, εἴ τις γεωργὸς σῖτον λαβὼν ὥστε σπεῖραι * λιμῷ δὲν ἀρόσας, ἀφεὶς τὴν ἄρουραν, εἰς λάκκον τὸν σῖτον πάντα καταρύξῃ, ἵνα μήτε αὐτὸς ἀπολαύσῃ, καὶ ὁ σῖτος διαφθαρεὶς ἀπόλῃ). ἀλλά τίς ὁ πολὺς λόγος αὐτῶν, ὅταν ταῦτα ἐγκαλῶμεν ἡμῖν; ὑ μικρόν τινα προθυμῆναι, φησί, φέρει τὸ εἰδέναι, ὅτι μὴ ἀσφαλείας ἡμῖν ἀπόκειται ἔνδον ἅπαντα. Τὸ μὴ εἰδέναι μὲν οὖν, ὅτι ἀπόκειται, προθυμίαν. Εἰ γὰρ δὲ μὴ λιμὸν δεδιέναι, ἀλλ' ἕτερα χαλεπώτερα διὰ τὴν ἀποθήκην ταύτην δεδοικέναι ἀνάγκη, θανάτους, πολέμους, ἐπιβουλάς. Εἰ δὲ λιμός ποτε καταλάβοι, πάλιν ὁ δῆμος ὑπὸ τῆς γαστρὸς καταναγκαζόμενος, τὴν δεξιὰν ὁπλίζει κατὰ τῆς * οἰκίας· μᾶλλον δέ, ὅταν παῦσαι ποιῆς, σὺ καὶ τὸν λιμὸν" εἰσφέρεις εἰς τὰς πόλεις, καὶ τὸ λιμοῦ χαλεπώτερον τυραννίδ βάσανον τῇ σῇ κατασκευάζεις οἰκίᾳ. λιμοῦ μὲν γὰρ ἀνάγκη οὐκ οἶδά τινας τετελευτηκότας ταχέως (καὶ γὰρ ὅτι πολλοὶ πολλαχόθεν ἐπινοῆσαι πρὸς τὸ κακὸν τοῦτο προθυμίαν) σφοδρὰ δὲ χρήματα καὶ πλοῦτον καὶ τοὺς τοιούτους προσγματείας, πολλοὺς ἀνηρημένους δείκνυμι, οὐδὲ μιᾶς λαθραίας, οὐδὲ δημοσίας καὶ πολλῶν μυρίων τοιούτων προθεσμάτων γέμουσιν αἱ ὁδοί, πολλῶν δὲ καὶ δικαστήρια καὶ αἰ ἀγορά. καὶ τί λέγω τὰς ὁδοὺς καὶ τὰ δικαστήρια; ἀλλὰ καὶ τὰς θαλάττας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θαλαπθὴν αὐτὴν ὄψει τῶν τοιούτων αἱμάτων ἐμπεπλησμένην. οὐ γὰρ δὴ γῆς ἐκρήτησε μόνον ἡ τυραννὶς αὕτη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πέλαγος μετὰ πολλῆς εἰστεχώμασε τῆς παρανίας. καὶ ὁ μὲν πλοῦς ἀφανὴς χρυσοῦ, ὁ δὲ σφάπεται δι' αὐτὸ τοῦτο πάλιν· καὶ ἡ αὐτὴ τυραννὶς, ⟨W⟩ ἰδοὺ ἔμπορον ἐποίησε, τὸν διάβολον. Οἱ τοίνυν ἀπιστότερον ἡγοῦντ' αὐτοῦ μαμωνᾶ, ὅταν δι' αὐτοῦ ἀποδημῇ καὶ κινδυνεύῃ καὶ σφάπηται; Ἀλλὰ τίς ἐλεήσει, φησίν, ἐπαοιδὸν ὀφιόδηκτον; ἐδεῖ. Σειρ. 12. 18.
γὰρ εἰδέναι τὴν ὠμὴν τυραννίδα, φυγεῖν τὴν δουλείαν, καὶ καταλῦσαι τὸν χαλεπὸν ἔρωτα. καὶ πῶς, φησι, τοῦτο δυνατόν; διὰ ἕτερον εἰσαγάγῃς ἔρωτα, τὸν τοῦ οὐρανοῦ. ὁ γὰρ ἐπιθυμῶν βασιλείας, καταπελάσει πλεονεξίας, ὁ ἡμόμβνος τοῦ Χριστοῦ δοῦλος, οὐκ ἔσται δοῦλος τοῦ μαμωνᾶ, ἀλλὰ δεσπότης. τὸν μὲν γὰρ φυγόντα, διώκειν εἴωθε· τὸν δὲ διώκοντα, φυγεῖν· οὐχ οὕτω τὸν διώκοντα τιμᾷ, ὡς τὸν καταφρονοῦντα αὐτοῦ· οὐδενὸς οὕτω καταγελᾷ, ὡς τῶν ἐπιθυμούντων αὐτοῦ· οὐ καταγελᾷ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μείζοις αὐτοὺς περιβάλλει δεσμοῖς. λύσωμεν οὖν ὀφθέντες τὰς χαλεπὰς ταύτας σειρᾶς. τί καταδουλοῖς τὴν λογικὴν ψυχὴν τῇ ἀλόγῳ ὕλῃ, τῇ μητρὶ τῶν μυρίων κακῶν; ἀλλ' ὦ γέλωτος· ἡμεῖς μὲν γὰρ αὐτῷ πολεμοῦμεν λόγοις, αὐτὸς δὲ ἡμῖν πολεμεῖ διὰ τῶν ἔργων, καὶ ἀεὶ πονηρότερός καὶ περιφέρει, καθάπερ ἀργυρωνήτους καὶ μαστιγίας ἀπαίζων· ὅ τι γοῦν ἀφρονέστερον τε καὶ ἀτιμότερον; εἰ γὰρ ὑλῶν ἀναθητῶν οὐ περιγινόμεθα, πῶς τῆς ἀσωμάτου περιεσόμεθα δυνάμεως; εἰ τῆς βυτελῆς [ὕλης] οὐ καταφρονοῦμεν καὶ λίθων ἀφωρισμένων, πῶς τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ὑποτάξομεν; πῶς σοφροσύνην ἀσκήσομεν; εἰ γὰρ ἄργυρος καταλάμπων ἡμᾶς ἐκπλήττει, πόσῳ καλλος ὄψεως δυνησόμεθα περιφρονεῖν; καὶ γὰρ οὕτω τινὲς ἐκδεδιμένοι τοὺς τοιούτους εἰσὶ τὴν τυραννίδα, ὡς καὶ τοὺς αὐτοὺς παρὰν τῆς χρυσίου τὴν ὄψιν, καὶ ἀφιενιζόμενοι λέγειν, ὅτι καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ νόμισμα χρυσοῦν φαινόμενον. ἀλλὰ μὴ παίζετε τοιαῦτα, ἀλλὰ θεωρεῖτε. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀδικεῖ ὀφθαλμούς, καὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ὡς ἡ τούτων ἐπιθυμία. τοῦτο γοῦν ὁ χαλεπὸς ἔρως τῶν πρόθεν ἐκείνων τὰς λαμπάδας ἔσβεσε, καὶ τὸ νυμφῶνος ἐξέβαλεν. αὕτη ἡ ὄψις, ἡ τοῦ ὀφθαλμοὺς ὠφελοῦσα, καθὼς ἔφης, ⟨W⟩ ἄθλιον Ἰούδαν οὐκ ἀφῆκεν ἀκοῦσαι τῆς δεσποτικῆς φωνῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς βόρβορον ἤγαγε, καὶ μέσον λακκοῦσαι πεποίηκε, καὶ μετ' ἐκεῖνα πρῶτα, εἰς γέενναν προέπεμψε. τί τοίνυν οὐ τούτης πολλῷ νηφαλεώτερον ἡμοῖ; διὰ τί δὲ φεικωδέστερον; οὐ τῆς ὕλης τῶν χρημάτων λέγω, ἀλλὰ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν τῆς ἀκαθάρτου καὶ μανικῆς. καὶ γὰρ αἱμάτων διὰ θερμοτέρων σπάζει, καὶ φόνον βλέπει, καὶ θηρίου πρῶτος ἐστι χαλεπώτερος, καὶ ἀπαρέσκουσα τοῦ ἐμπεσόντας, καὶ ὁ πολλῷ χείρων ἐστὶν, οὐδὲ τῶν ἀπαραλύτων ἀφίησιν αἰσθάνεσθαι τούτων. δέον γὰρ οὕτω τοῦ τοιαῦτα πάσχοντας, καὶ τοὺς τοῦ πλησίον χεῖρα ἐκτείνειν καὶ εἰς συμμαχίαν καλεῖν· ⟨W⟩ οἱ καὶ χάριν ἔχουσι τούτων τῶν ἐλκηθρῶν· ὅ τι γοῦν ἂν ἀθλιώτερον; ταῦτα οὖν ἀπόντα ἐννοοῦντες, φύγωμεν τὸν μυσαρὸν νόσον, θεραπεύσωμεν αὐτῆς τὰ* δήγματα, καὶ μακρὰν ἀποσῶμεν τῆς τοιαύτης λύμης· ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀσφαλῆ καὶ ἀπαθῆ διάγωμεν βίον, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν θησαυρῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα σὺν ἁγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος, τιμή, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ι. 1 ΕΝ ΤΑΙΣ ΗΜΕΡΑΙΣ ΕΚΕΙΝΑΙΣ ΠΑΡΑΓΙΝΕΤΑΙ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς, κηρύττων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,
2 Καὶ λέγων· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΟίας ἡμέρας ἐκείνας; οὐδὲ γὰρ τότε, ἰωΐκα παῖς ἰῶ, ἦν εἰς Να-
ζαρὲτ ἦλθεν, ἀλλὰ μυ τεσσαρακοντα ἔτη πεπληρωμένα ὁ Ἰωάννης,
καθὼς φησὶν ὁ Λουκᾶς μαρτυρῶν. πῶς οὖν φησιν, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις; ἔθος ἀεὶ τῇ γραφῇ τούτῳ κεχρῆσθαι τῷ ῥήματι· ὃ χ ὅταν τὰ
ἐν τῷ ἑξῆς χρόνῳ συμβαίνοντα λέγῃ μόνον, ἀλλ' ὅταν καὶ τὰ πολλοῖς
ὕστερον ἔτεσιν ἐκβησόμενα. ὅτω γοῦν καὶ ἰωΐκα ἐπὶ τοῦ ὄρους τὴν ἐ-
λαφρὰν αὐτῷ καὶ θαυμαστὴν προσῆλθον μαθηταὶ, καὶ περὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ μαθεῖν ἐζήτουν, καὶ τῆς τῶν Ἱεροσολύμων ἀλώσεως· χρήσιμον ἴσως ὅσον τὸ μέσον ἑκατέρων τῶν χωρῶν. εἰ-
πὼν γὰρ τὸν καταπαφλὸν τῆς μητροπόλεως, καὶ Ⓦ περὶ τούτων ἀπορήσας λόγον, καὶ μέλ- 10
λων εἰς Ⓦ περὶ τῆς σωτηρίας ἐκβαίνειν, ἐπήγαγε· τότε δὲ ταῦτα ἔσται· ὁ σωτὴρ τοὺς χρόνους τοῦ τότε εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκεῖνον μόνον δηλοῦν Ⓦ καιρὸν, ἐν ᾧ ταῦτα συμβήσεσθαι ἔμελλεν. ὥσπερ καὶ νῦν ποιῶ, λέγων· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις. οὐ γὰρ ταύτας ἑξῆς δηλοῖ, τοῦτο τέ-
θεικεν, ἀλλ' ἐκείνας, ἐν αἷς ταῦτα συμβαίνειν ἔμελλεν, ἃ διηγήσασθαι προεθυμεῖτο. καὶ ὅτι ἔνεκεν μυ τεσσαράκοντα ἐτῶν, φησὶν, ἐπὶ τὸ βάπτισμα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς; λύει Ⓦ νόμον ἔμενε μυ 15
τὸ βάπτισμα τοῦτο λοιπόν. διὰ τοῦτο μένει ταύτης τῆς ἡλικίας τῆς πρώτης δεχόμενος τὰ ἁμαρτήματα, μᾶλλον δὲ αὐτὸν πληρῶν ἁπάσης, ἵνα μηδεὶς λέγῃ, ὅτι διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι αὐ-
τὸν πληρῶσαι ἔλυσεν. οὐδὲ γὰρ ἀεὶ πάντα ἡμῖν ὑπετίθη τὰ παθήματα· ἀλλ' ἐν μὲν τῇ πρώ-
τῃ ἡλικίᾳ πολὺ τὸ δύσκολον καὶ μικρόψυχον· ἐν ᾗ τῇ μετ' ἐκείνῳ σφοδροτέρα ἡ ἡδονή· ἐν μυ ταύτῃ πάλιν, ἡ τῶν χρημάτων ἐπιθυμία. διὰ τοῦτο πάσαν τὴν ἡλικίαν δυναμένας, καὶ διὰ 20
πάσης πληρώσας αὐτὸν, ὅτως ἐπὶ τὸ βάπτισμα ἔρχεται, ὕστερον αὐτὸ ὑπιτθεὶς τῇ τῶν ἄλ-
λων ἐντολῶν ἐκπληρώσει. ὅτι γὰρ τοῦτο ἕκαστον ἰῶ αὐτῷ κατόρθωμα τῶν νομίμων, ἀκού-
σον τί φησιν· ὅτω γὰρ ἔπρεπεν ἡμῖν ὅσι πληρώσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. ὃ δὲ λέγω, τοιοῦτόν ὅσι· πάντα ἰούδαιμεν τὰ νομικὰ, σεμνίαν προέβημεν ἐντολήν. ἐπεὶ οὖν ἔστω ἔδει μόνον, δεῖ καὶ ἔστω προσθεῖναι, καὶ ὅτω πᾶς πληρώσωμεν τὴν δικαιοσύνην. δικαιοσύνη γὰρ ἐνταῦθα, 25
ἡ ἐκπλήρωσις κοινῶς τῶν ἐντολῶν ἁπασῶν. δηλοῖ δὲ μοι ὁ Χριστὸς διὰ ἔστω τὸ βάπτισμα ἦλθε, δῆλον ἐκ τούτου. τίνος δὲ ἕνεκεν τὸ βάπτισμα αὐτῷ ἐπενοήθη τοῦτο; ὅτι μοι γὰρ οὐκ οἴκοθεν ὁ Ζαχα-
Λυκ. γ. β. ρίου παῖς, ἀλλὰ διὰ θεοῦ κινήσαντος αὐτὸν, διὰ τοῦτο ἦλθε, φησὶν ὁ Λουκᾶς αὐτὸ δηλοῖ λέγων· Ῥῆμα
Ἰωαν. α. λγ. Θεοῦ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν, τοῦτέστι, προφάσεως. καὶ αὐτὸς δέ φησιν· Ὁ ἀποστείλας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον, ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ μένον ἐπ' 30
αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. τίνος οὖν ἕνεκεν ἐπέμφθη βαπτίζειν; πά-
Ἰωαν. α. λε. λιν δὲ τοῦτο ὁ βαπτιστὴς δῆλον ἡμῖν ποιῶν, λέγων· Ὅτι ἐγὼ οὐκ ἤδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐν ὕδατι βαπτίζων. εἰ δὲ αὕτη ἰῶ μόνη ἡ αἰτία, πῶς φησιν ὁ Λουκᾶς, ὅτι ἦλθεν εἰς τὸν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· καίτοιγε οὐκ εἶχεν ἄφεσιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲ δῶρον τοῦ μυ ταῦτα δοθέν- 35
τος βαπτίσματος ἰῶ; ἐν τούτῳ γὰρ συναφθήμεν, καὶ ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος τότε συν-
ἐσταυρώθη, καὶ περὶ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου φάνεται ἄφεσις ὅσα. πεπιστευμένος γὰρ τῷ αἵμα-
α. Κορ. ε. ια. τι αὐτοῦ τοῦτο λογίζεται. καὶ ὁ Παῦλος δέ φησιν· Ἀλλ' ἀπελούσασθε, ἀλλ' ἡγιάσθητε, οὐ διὰ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου, ἀλλ' ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῷ
Πραξ. ιθ. δ. πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ πάλιν δέ φησιν· Ἰωάννης μὲν ἐκήρυξε βάπτισμα μετανοίας 40
(καὶ διὰ τοῦτο λέγω ἄφεσεως) ἵνα πιστεύσωσιν εἰς Ⓦ ἐρχόμενον μετ' αὐτόν. ὅτω γὰρ τῆς θυσίας προσενεχθείσης, καὶ τοῦ πνεύματος καταδυθέντος, καὶ τῆς ἁμαρτίας λυθείσης, καὶ τοῦ ἔρ-
γου αὐτῆς πληρωθέντος, καὶ τῆς κατάρας ἀφανισθείσης, πῶς ἔμελλεν ἄφεσις γίνεσθαι; ἢ οὖν διὰ τοῦτο, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν; ἀγνώμονες ἦσαν Ⓦ Ἰουδαῖοι, καὶ τῶν οἰκείων οὐδέποτε ἠθάνον-

70

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ ἁμάρτημάτων, ἀλλὰ τοῖς ἐχάτοις ὄντες ἀνθρώποις κακοῖς, ἐδικαίωσε ἑαυτὸν πάντα-
χοῦ· ὅπερ αὐτὸν μάλιστα ἀπώλεσε καὶ τῆς πίστεως ἀπήγαγε. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ Παῦλος ἐ-
κάλυψεν αὐτοῖς ἔλεγε· Ὅτι ἀγνοοῦντες τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες Rom. 1. γ.
στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. καὶ πάλιν, Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ Rom. 9. λ.
διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην· Ἰσραὴλ δέ, διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς
νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε; Διατί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων. ἐπεὶ οὖν τοῦ-
το ἦν τὸ αἴτιον τῶν κακῶν, τοῦτο μάλιστα ἐκβάλλει ὁ Ἰωάννης, οὐδὲν ἕτερον ποιῶν, ἢ εἰς ἔννοιαν αὐτοὺς ἄγων
τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ ῥῆμα αὐτοῦ ἐδήλου, μετανοίας εἶ ὁμολο-
γήσεως ὄν· τοῦτο δὲ ὁ κήρυγμα ἐδείκνυ. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔλεγεν, ἀλλ' ἢ, ὅτι ποιήσατε καρ-
ποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. ἐπεὶ οὖν ὁ μὴ καταγινώσκειν τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων, ὡς καὶ
ὁ Παῦλος ἐδήλωσεν, ἀποσκιρτᾷν αὐτοὺς ἐποίησε τοῦ Χριστοῦ· ὃ δὴ εἰς ἔννοιαν ἔρχεσθαι, εἰς
ὃπερ μάλιστα καθίστησι τοὺς Ⓦ λυτρωτοῦ βαπτίζεσθαι καὶ τῆς ἀφέσεως ἐπιθυμεῖν, τοῦτο ἦλθε
κατασκευάζων Ἰωάννης εἶ πείθων αὐτοὺς μετανοεῖν· καὶ ἵνα κολασθῶσιν, ἀλλ' ἵνα τῇ μετα-
νοίᾳ γνώμιμοι ταπεινότεροι, καὶ καταγνόντες ἑαυτῶν, εἰς τὸ λαβεῖν τὴν ἄφεσιν δράμωσιν. ὃ-
σα γοῦν πῶς αὐτὸ πέπεικεν ἀκριβῶς. εἰπὼν γάρ, ὅτι ἦλθε κηρύσσων βάπτισμα μετανοί-
ας ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ἐπήγαγεν, εἰς ἄφεσιν· ὡσανεὶ ἔλεγε, διὰ τοῦτο αὐτοὺς ἔπειθον
ὁμολογεῖν εἶ μετανοεῖν ὅτι τοῖς ἁμαρτήμασιν· οὐχ ἵνα κολασθῶσιν, οὐδ' ἵνα βουκολώτερον τὴν
μετὰ ταῦτα ἄφεσιν δέξωνται. εἰ μὴ γὰρ κατέγνωσαν ἑαυτῶν, οὐκ ἂν οὐδὲ τὴν χάριν ᾐτή-
σαντο· μὴ ζητοῦντες δέ, οὐκ ἂν οὐδὲ τῆς ἀφέσεως ἔτυχον. ὥστε τοῦτο ἐκείνῳ προοδοποιεῖ
τὸ βάπτισμα. διὰ καὶ ἔλεγεν, ἵνα πιστεύσωσιν εἰς Ⓦ ἐρχόμενον μετ' αὐτόν, τουτέστι τῆς εἰρημένης
καὶ ταύτην ἑτέραν αἰτίαν λέγεις τοῦ βαπτίσματος. οὐδὲ γὰρ ἴσον ἦν προσελθεῖν τὰς οἰκίας, καὶ
προσιέναι Ⓦ Χριστὸν τῆς χειρὸς· λαβόμενον, καὶ λέγειν, εἰς τοῦτον πιστεύσατε, καὶ πάντων προ-
γινομένων καὶ ἀρχόντων τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἐνεφάνιζον φωνὴν, καὶ τὰ ἄλλα ὅπιτελεσθῆ-
ναι ἄπαντα. διὰ τοῦτο ἔρχεται ὅτι τὸ βάπτισμα. καὶ γὰρ ἡ τοῦ βαπτίζοντος ἀπόλυψις, καὶ ἡ
τοῦ προσώπατος ἀποθέωσις, πᾶσι τὴν πόλιν εἶλκε, καὶ προὸς Ⓦ Ἰορδάνην ἐκάλει, εἶ θέα-
τρον ἐγίνετο μέγα. διὰ τοῦτο αὐτοὺς καὶ προγινομένους καταστέλλει, καὶ πείθει μηδὲν μέγα
περὶ ἑαυτῶν φαντάζεσθαι, δεικνὺς τῶν ἐχάτων ὄντας ἀνθρώπων κακῶν, εἰ μὴ μετανοή-
σαιεν, καὶ τοῦτο προηγόνως ἀφέντες καὶ ὃ ἐπ' ἐκείνοις ἀγαλλεσθαι, δέξων τὸ προγινόμενον. καὶ
γὰρ ἐνεφανίσατο τὰ χρῖσμα τοῦ Χριστοῦ τέως, καὶ ἐδόκει τεθνάναι προὸς πολλοὺς διὰ τὴν εἰς Βηθ-
λεὲμ γεγενημένην σφαγήν. εἰ γὰρ καὶ δώδεκα ἐτῶν γενόμενος ἀνέφηνεν ἑαυτὸν, ἀλλὰ
ταχέως καὶ ἐνεσκίασε πάλιν. διὰ δὴ τοῦτο λαμπρὸν ἔδει τὸν προοιμίων καὶ ὑψηλο-
τέρας ἀρχῆς. διὸ καὶ προῆλθε τότε, ἃ μηδέποτε ἤκουσαν Ἰουδαῖοι, μήτε προὸς προφήτου,
μήτε παρ' ἄλλου τινὸς, ἀνακηρύττει λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, τὴν ὑπεροχὴν καὶ τῆς ἐκεῖ βασιλείας
μεμνημένος, * οὐδὲν προὸς τῆς γῆς λέγων λοιπόν. βασιλείαν δὲ ἐνταῦθα, τὴν παρουσίαν
αὐτοῦ τὴν τε προτέραν καὶ τὴν ἐκάστην λέγει. καὶ τί τοῦτο προὸς Ἰουδαίους, φησίν; οὐδὲ γὰρ
ἴσασι τί λέγεις. διὰ γὰρ τοῦτο ὅτω λέγω, φησίν, ἵνα ἀπὸ τῆς ἀσαφείας τῶν λεγομένων
διεγερθέντες, ἔλθωσιν εἰς ὃ ζητοῦσι τὸ κηρυττόμενον. ὅτω γοῦν αὐτοὺς ἐπῆρε τὸ χρηστὰς ἐλπίσι
προὸς ἀγομένους, ὡς καὶ τελώνας καὶ στρατιώτας πολλοὺς ἐρωτᾶν, τί δεῖ ποιεῖν, καὶ πῶς τὸν ἑαυτῶν
βίον οἰκονομῆσαι. ὅπερ ἦν σημεῖον καὶ τὸ βιωτικῶν λοιπὸν ἀπαλλάττεσθαι προθυμίᾳ, καὶ προὸς ἕτερα
μείζονα ὁρᾶν, καὶ τὰ μέλλοντα ὀνειροπολεῖν. καὶ γὰρ ἅπαντα αὐτοῦ, καὶ τὰ ὁρώμενα καὶ λεγόμενα,
εἰς ὑψηλὸν ἦτε φρόνημα. συνήσων γὰρ ἡλίκον ἦν ἰδεῖν ἄνθρωπον μὴ τεσσάκοντα ἔτη κατα-
σαίνοντα ἀπὸ τῆς ἐρήμου, ἀρχιερέως υἱὸν γεγενημένον, μηδὲν δεηθέντα τῶν ἀνθρωπίνων· πόθεν
τε, καὶ πόθεν ὄντα αἰδέσιμον, καὶ τὴν Ἡσαΐαν ἔχοντα μόνον· παρῆν γὰρ καὶ οὗτος ἀνακη-
ρύττων, καὶ λέγων· Οὗτός ἐστιν, ὃν προέσαλπε φωνὴ βοῶντος, καὶ κατὰ τὴν ἔρημον ἑτοιμάσατε τὴν φωνὴν κη-
ρύττοντα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρύπονται ἁπάντων. Τοσαύτη γὰρ ἀπουδὴ τοῖς προφήταις περὶ τῶν ἐλλείψεων τῶν πραγμάτων, ὡς μὴ τῶν διαπόντων τὴν ἑαυτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν μέλλοντα αὐτῷ ἀκολουθεῖσθαι ὀκ πολλοῦ προδιακηρύττειν τὸ χρόνο· καὶ μὴ μόνον αὐτὸ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ διδασκαλεῖσθαι ἔμελλε, καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος τρόπον, ὃν διδάξαι τοὺς ἀκροωμένους εἶχε, καὶ τὸ ἀπ' αὐτοῦ συμβαῖνον κατόρθωμα. ὅρα γάρ πῶς ἐπ' αὐτῶν ἔρχονται τῶν νοημάτων, εἰ καὶ μὴ ἐπ' αὐτῶν τῶν ῥημάτων, ὅ τε προφήτης, καὶ ὁ βαπτιστής. ὁ μὲν γὰρ προφήτης φησὶν, ὅτι πρᾶξαι λέγων,

3 Ετοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιῆτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

Ησ μ. γ. Αὐτὸς δὲ ὁ προδιακηρύκτης ἔλεγε· Ποιήσατε καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου. ὁρᾷς ὅτι καὶ δι' ὧν ὁ προφήτης εἶπε, καὶ δι' ὧν αὐτὸς ἐκήρυττεν, ἓν τοῦτο δηλοῦται μόνον, ὅτι προοδοποιῶν παρεγίνετο καὶ προετοιμάζων, ἵνα τὴν διαρρεῦσαν χαλεπὸν ὄχλος, ὅπερ ἦν ἡ ἄφεσις, ἀλλὰ προδιασκευάζων τὰς ψυχὰς τῶν μελλόντων δέχεσθαι τὸν τῶν ὅλων Θεόν. ὁ δὲ Λουκᾶς καὶ πλέον τί φησιν. ἵνα γὰρ τὸ προοίμιον εἴπωμεν, Ησ. μ. δ. ἀπηλλάγη, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τίθησι τὴν προφητείαν. Πᾶσα γὰρ φάραγξ, φησὶ, πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Εἶδες πῶς προλαβὼν ὁ προφήτης πάντα εἶπε, καὶ τὴν τοῦ δήμου ζωοτροφίαν, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ὅπερ βέλτιον μεταβολὴν, καὶ τὴν τοῦ κηρύγματος εὐκολίαν, καὶ τὴν αἰτίαν τῶν ἡμαρτημένων ἀπάντων, εἰ καὶ ἐπικώτερον ταῦτα τέθεικε. καὶ γὰρ ἐν τῇ προφητείᾳ τὸ λεγόμενον. ὅταν γὰρ εἴπῃ, πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσονται αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, καὶ τοὺς ταπεινοὺς ὑψουμένους δείκνυσι, καὶ τοὺς ἀπονενοημένους ταπεινουμένους, καὶ τὴν τοῦ νόμου δυσκολίαν εἰς εὐκολίαν πίστεως μεταδημουμένην. οὐκ ἔστι γὰρ ἱδρῶτες καὶ πόνοι, φησὶν, ἀλλὰ χάρις καὶ συγχώρησις ἁμαρτημάτων, πολλὴν προέχουσα τῆς σωτηρίας τὴν εὐκολίαν. Εἶτα τὸ αἴτιον τούτων τίθησι, λέγων· ὅτι ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. οὐκ ἐπὶ Ιουδαίοις καὶ προσηλύτοις μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσα γῆ καὶ θάλασσα, καὶ ὅλη τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις. Διὰ γὰρ τῶν σκολιῶν, πλάνας καὶ διεφθαρμένον βίον ἠνίξατο, τελώνας, καὶ πόρνους, καὶ ληστάς, καὶ μάγους, οἵτινες ὄντες διεστραμμένοι πρότερον, Ματθ. κα. λα. τὴν ὀρθὴν ὕστερον ἐβάδισαν ὁδόν· ὅπερ οὖν καὶ αὐτὸς ἔλεγεν, Οτι τελῶναι καὶ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐπίστευσαν. καὶ δι' ἑτέρων δὲ ἐδήλωσε ῥημάτων ὁ προφήτης πάλιν τὸ αὐτὸ τοῦτο, οὕτω λέγων· Τότε λύκοι καὶ ἄρνες ἅμα βοσκηθήσονται. Ησ. ξε. κε. ὥσπερ γὰρ ἐνταῦθα ὀξὺ τῶν βοσκημάτων καὶ φαύλων, τὸ αἰνιγματῶδες ἦθος εἰς μίαν φιλοσοφίας ἰσότητα κίρναθαι ἔφησεν· οὕτω καὶ ἐκεῖ τοῖς τῶν ἀλόγων ἤθεσι τοὺς διαφόρους τῶν ἀνθρώπων ἐμφαίνων τρόπους, πάλιν εἰς μίαν αὐτοὺς εὐσεβείας συμφωνίαν ζωοτροφεῖσθαι ἔλεγε· καὶ ἐκεῖ πάλιν τὸ αἰτίαν τίθεις· αὐτὸ δέ ἐστιν. Εσαι γάρ, φησὶν, ὁ ἀνίσταμενος ἄρχειν ἐθνῶν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν· ὅπερ οὖν καὶ ἐνταῦθα ἔλεγεν, ὅτι ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ· πανταχοῦ δηλῶν ὅτι πρὸς τὰ πράγματα τῆς οἰκουμένης χωρήσεται τῶν εὐαγγελίων τούτων ἡ δύναμις καὶ ἡ γνῶσις, ἀπὸ θηριώδους τρόπου καὶ σκληροτέρας γνώμης εἰς ἡμερότητα πολλὴν καὶ ἀπαλότητα μεταβάλλουσα τῶν ἀνθρώπων τὸ ἦθος. Ματθ. ια. ι. χρ. ἀπλότ. χρ. αὐτῆς

4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ιωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ. Εἶδες πῶς τὰ μὲν τῶν προφητῶν παρῆκται, τὰ δὲ τοῖς εὐαγγελισταῖς κατέλιπεν; ὅπερ καὶ ὁ Ματθαῖος καὶ τὰς προφητείας λύσῃ, καὶ τὰ περὶ ἑαυτοῦ παρεισάγῃ, ὅπερ τοῦτο πρότερον ἠρεύνησεν εἰ, τὸ περὶ τῆς στολῆς εἰπεῖν τοῦ δικαίου. καὶ γὰρ ἐν θαυμαστῷ καὶ τοῦτο τῶν προδόξων ἐν ἀνθρώπῳ σώματι τοσαύτην καρτερίαν ἰδεῖν· ὃ δὴ καὶ τοὺς Ιουδαίους μᾶλλον ἐφείλκετο, τὸν μέγαν Ηλίαν ἐν αὐτῷ βλέποντας, καὶ πρὸς τὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν τῦ μακαρίου μνήμην ἐκείνου ἀπολαμπρύνοις ἐκ τῶν ὁρωμένων τότε· μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς πλείονα ἐκπλήξιν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν οἰκίαις ἐτρέφετο, οὗτος δὲ ὅλου τὴν ἔρημον ᾤκησεν ἐκ ἀπαραγμῶν αὐτῶν. ἔδει γὰρ Ⓦ τοῦ δρόμου τὸ μέλλοντος τὰ παλαιὰ λύειν ἅπαντα (οἷς, Ⓦ πόνου, τὴν κατέφαν, τὴν λύπην, Ⓦ ἱδρῶτα) ἔχειν ἡμᾶς καὶ αὐτὸν σύμβολα τῆς τοιαύτης δωρεᾶς, καὶ μώτερον ἡγεῖσθαι λοιπὸν τῆς καταδίκης ἐκείνης. ὅτε γὰρ ἔφαγον, ἤρεσεν, ὅτε ἀύλακα ἔτεμον, οὐκ ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου Ⓦ ἄρτον ἔφαγον, ἀλλ' ἐν ἐκδιασμένῃ αὐτῷ ἡ τράπεζα, καὶ εὐκολωτέρα τῆς τραπέζης ἡ βολή, ἢ ἀπεραγμονεστέρα τῆς βολῆς ἡ οἴκησις. ὅτε γὰρ στέγης, ὅτε κλίνης, ὅτε τραπέζης, ὅτε ἄλλου τινὸς τούτων ἐδεήθη· ἀλλὰ ἀγγελικὸν ἦν βίον ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ἐπιδείκνυσθαι. διὰ τοῦτο δὲ τείχινον ἱμάτιον αὐτῷ ἦν, ἵνα διὰ τοῦ ἡμάτος παιδεύσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀφίσασθαι, καὶ μηδὲν καινὸν ἔχειν πρὸς τὸν γάμον, ἀλλ' ὅτι τὸ πρότερον ἐπιμανθάνειν ἐγκρατέχθη, ἐν ᾗ ἦν πρὶν ἢ δενδρίων ἱματίων καὶ βολῆς ὁ Αδάμ. οὕτω καὶ βασιλείας καὶ μετουσίας εἶχε σύμβολα τὸ ἡμα ἐκεῖνο. καὶ μή μοι λέγε, πόθεν αὐτῷ τείχινον ἱμάτιον ἢ ζώνη, ἢ ἔρημον οἰκουμένῃ; εἰ γὰρ τοῦτο μέλλοις διαπορεῖν, καὶ ἕτερα πλείονα ζητήσεις· πῶς ἐν τοῖς χειμῶσι, πῶς ἐν τοῖς καύμασι διέτελεν ὅτι τῆς ἐρημίας, καὶ ταῦτα ἐν ἀπαλῷ σώματι καὶ ἀώρῳ ἡλικίᾳ· πῶς ἤρκεσεν ἡ τῆς παιδικῆς σαρκὸς φύσις δύο μαλίᾳ ἀέρων τοσαύτη, καὶ τραπέζῃ ὅπως διαλλαγμένῃ, καὶ τῇ ἄλλῃ τῇ ἀπὸ τῆς ἐρημίας ταλαιπωρίᾳ. πολλοὶ νῦν εἰσιν Ⓐ τῶν Ελλήνων φιλόσοφοι, Ⓐ εἰκῇ καὶ μάτην τὴν Κυνικὴν αἰσχυνόμενοι ζηλῶσαι; τί γὰρ ὄφελος τοῦ καταλείπεσθαι ἐν πίθῳ, καὶ τοιαῦτα ἀσελγαίνειν ὕστερον; οἱ καὶ δακτυλίοις, καὶ φιάλαις, καὶ θεραπόντων, καὶ θεραπαινίδων, καὶ πολλῇ ἄλλῃ περιεβάλοντο φαντασίᾳ, εἰς ἑκατέραν ἀμετείαν ἐκπίπτοντες. ἀλλ' οὐχ' οὗτος τοιοῦτος· ἀλλ' ὥσπερ Ⓦ θερινόν, τὴν ἔρημον ᾤκησε, πᾶσαν ἀκριβῆ φιλοσοφίαν ἐπιδεικνύμενος, καὶ κήρυξεν, ὡς ἄγγελός τις ὢν θερινός, ὅτι τὰς πόλεις κατέβαινεν, ἀθλητὴς εὐσεβείας ὤν, καὶ τῆς οἰκουμένης στεφανίτης, καὶ φιλόσοφος τῆς τῶν θερινῶν ἀξίας φιλοσοφίας. καὶ ταῦτα ἵνα, ὅπως τῆς ἁμαρτίας λυθείσης, ὅπως τοῦ νόμου παυσαμένου, ὅπως τοῦ θανάτου δεθέντος, οὕτως τὰς χαλκᾶς πύλας καταλλαγείσας, ἀλλ' ἔτι τῆς παλαιᾶς κρατούσης πολιτείας. τοιοῦτόν ἐστι γυμνάσια ψυχῆς καὶ διεγηγερμένη. καὶ γὰρ πάντα χοῦ πεδάᾳ, καὶ τὰ κείμενα ὑπαρβαίνει σκάμμαθα· καθάπερ καὶ ὁ Παῦλος ὅτι τῆς κοινῆς ἐποίει πολιτείας. ἀλλά τίνος ἕνεκεν, φησι, καὶ ζώνη μὴ τὰ ἱματίου ἐχρήσατο; ἆρα τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ἦν, ἢ νῦν εἰς δὲ μᾶλλον τοῦτο καὶ διαφέρειν ἐγκώμιον εἶναί φησιν ὁ Χριστὸς, ὥστε λέγων· Τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδού, Ⓐ τὰ μαλακὰ φορεῖτε, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. εἰ δὲ ἔκδυσος ὁ καθαρὸς ὥν, καὶ τοῦ οὐρανοῦ λαμπρότερος ὤν, καὶ ὑπερφυοῦς φιλοσοφίας πλήρης, καὶ ἃ μείζων σοφὸς ἐλέγετο, καὶ περιουσίαν ἔχων τοσαύτην, ὥστε ἑαυτὸν ἐσκληραγώγει, τὴν μὲν ἁμαρτίαν φυγαδεύων ἀπιμάζων μὴ πολλῆς τῆς περιουσίας, ὅτι Ⓦ σκληρὸν τοῦτον ἀγῶνα βίον ἑαυτὸν, ἵνα ἐξόμεθα ἀπολαύσωμεν Ⓐ μὴ τοσαύτην ἐνεργασίαν καὶ τὰ μύρια φορτία τῆς ἁμαρτίας, μηδὲ τὸ πολλοστὸν μέρος τῆς ἐξομολογήσεως ἐπιδεικνύμενοι τῆς ἐκείνου, ἀλλὰ μεθύοντες καὶ μαστιζόμενοι καὶ μύρων ὀζοντες, καὶ τῶν ἐν τῇ σκιᾷ πορευομένων γυμνασίων οὐδὲν ἀμείνονα ἐπιδεικνύμενοι, ἐκ πάντα χοῦν ἑαυτοὺς καταμαλακίζοντες, ἐκ δὲ χειρώτερος τοῦ διαβόλου ποιοῦντες;

Λευκ. ζ. κδ. κε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου,

6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Ὁρᾷς πόσον ἴσχυσεν ἡ παῤῥησία τοῦ προφήτου; πῶς πάντα ⟨ν⟩ δῆμον ἀνέπεισε; πῶς αὐτοῦ εἰς ἔννοιαν ἤγαγε τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων; καὶ γὰρ θαύματος ἄξιον καὶ ἰδεῖν ἐν ἀνθρωπίνῳ σχήματι τοιαῦτα ὁπλοδεικνύμενον αὐτὸν καὶ τοσαύτῃ κεχρημένον τῇ παῤῥησίᾳ, καὶ πρώτων, ὡς παίδων, καὶ ἐξανιστάμενον, καὶ πολλοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ χάους ἔχοντα ἀποπλέμπουσαν. Συνετέλει δὲ εἰς ἔκπληξιν, καὶ ὁ δηλονότι πολλοῦ τοῦ χρόνου προφήτου φανέντος (καὶ γὰρ ἐνέλιπεν αὐτοὺς ὁ χαρισμα, καὶ δηλονότι μακροῦ προὼν αὐτοὺς ἐπεποίηθει τοῦ χρόνου) καὶ ὁ τοῦ κηρύγματος ὁ ζῆλος, ξένος καὶ παρηλλαγμένος. Οὐδὲν γὰρ τῶν Συνήθων ἦκουον, οἷς, πολέμους καὶ μάχας, καὶ νίκας ἢ κάτω, καὶ λιμοὺς καὶ λοιμούς, καὶ *Βαβυλωνίους, ἢ Πέρσας, καὶ πόλεως ἅλωσιν, καὶ τἆλλα τὰ Συνήθη· ἀλλ' ἀφανὴς καὶ τοῦ ὄντος βασιλείαν, καὶ τὸ ἐν τῇ γεέννῃ κόλασιν. δηλονότι παῦτα, καὶ τῶν κατὰ τὸν ἔρημον ἀποστάντων σφαγὴν πρώτων τοῦ πολλοῦ τοῦ χρόνου, τῶν μετὰ Ἰούδα καὶ Θευδᾶ, οὐκ ἐγγύονθ' οἰκειότεροι οὗτοι πρὸς τὴν ἔξοδον τὴν ὄντως. Οὐδὲ γὰρ ὅτι τοῖς αὐτοῦ ὄνομα ἐκάλει, οἷς, ὅτι τυραννίδι καὶ ἀποστασίᾳ, καὶ νεωτεροποιίᾳ· ἀλλ' ὥστε πρὸς τὴν ἄνω χειραγωγῆσαι βασιλείαν. δηλονότι οὐδὲ κατεῖχεν ἐν τῇ ἐρήμῳ μόνῃ ἑαυτῷ προσφέρων· ἀλλὰ βαπτίζων, καὶ οὐ προφιλοσοφίας παιδεύων λόγοις, ἀπέλυε· διὰ πάντων αὐτοὺς διδάσκων, τῶν μὲν ἐν τῇ γῇ πάντων ὑπεροράν, προὸς δὲ τὰ μέλλοντα αἱρεῖσθαι, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπείγεσθαι τὴν ἡμέραν.

ΗΘΙΚΟΝ Τοῦτον δὴ καὶ ἡμεῖς ζηλώσωμεν, καὶ τὰς τρυφὰς καὶ τὴν μέθην ἀφέντες, ὅτι ⟨ν⟩ "Σὺν ἐσταλμένον μεταθώμεθα βίον. καὶ γὰρ ἐξομολογήσεως ὁ καιρὸς, καὶ τοῖς ἀμυήτοις καὶ τοῖς βαπτισθεῖσι· τοῖς μὲν, ἵνα μετανοήσαντες, τῶν ἱερῶν τύχωσι μυστηρίων, τοῖς δὲ, ἵνα ἀποπλάμενοι ἐν τῷ βαπτίσματι τὰς κηλῖδας, καθαρῷ Συνειδότι τῇ τραπέζῃ προσέλθωσιν. ἀποστῶμεν τοίνυν τοῦ ὑγροῦ τούτου καὶ ἁλμυρὸν βίου. ὃ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ὁμοῦ καὶ ἐξομολογεῖσθαι καὶ τρυφᾶν. καὶ ταῦτα διδασκέτω ὑμᾶς ὁ Ἰωάννης, ἀπὸ δὲ ἐνδύματος, ἀπὸ τῆς τροφῆς, ἀπὸ τῆς οἰκίας. τί οὖν; ὅτω κελεύεις ἡμᾶς καταῤῥάθυμον εἶναι, φησίν; ὃ κελεύω, ἀλλὰ συμβουλεύω καὶ παραινῶ. Εἰ δὲ μὴ δυνατὸν ὑμῖν τοῦτο, κἂν ἐν ταῖς πόλεσιν ὦμεν ὁπλοδεικνύμενοι τὴν μετάνοιαν. καὶ γὰρ ὅτι θύραθεν ὁ δικαστήριον. Εἰ δὲ καὶ μακροτέρω ἴωμεν, οὐδὲν ὅτω θαῤῥεῖν ἔοικε. τὸ γὰρ ἐκάστου πέρας τῆς ζωῆς, τῆς σωτηρίας ἐπέχει δύναμιν παρὰ καλοῦντος. ὅθεν δὲ καὶ ὅτι θύραθεν, ἄκουσον τοῦ Παύλου λέγοντος· Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικε. καὶ πάλιν· Ἥξει γὰρ ὁ ἐρχόμενος, καὶ οὐ χρονιεῖ. Ὅταν γὰρ σημεῖα λοιπὸν ἀπόρρησις, ταῦτα καλοῦντα τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Κηρυχθήσεται γάρ, φησι, τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. προσέχετε μὴ ἀκριβείας τοῦ λεγομένου. οὐκ εἶπεν, ὅταν πιστευθῇ πρὸς πάντων ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅταν κηρυχθῇ πρὸς πᾶσι. δηλονότι τοῦτο ὅ ἐλεγον, εἰς μαρτύριον * τοῖς ἔθνεσι· δείκνυσι, ὅτι οὐκ ἀναμένει πιστεῦσαι πάντας, ὅ τότε πρόσεισι. τὸ γὰρ εἰς μαρτύριον, τοῦτο ἐστιν, εἰς κατηγορίαν, εἰς ἔλεγχον, εἰς κατάκρισιν τῶν μὴ πιστευσάντων. ἀλλ' ἡμεῖς ταῦτα ἀκούοντες καὶ ὁρῶντες, καθεύδομεν καὶ ὀνείρατα βλέπομεν, καθάπερ ἐν βαθυτάτῃ νυκτὶ, μεθῃ κεκραιπαλωμένοι. οὐδὲν γὰρ ὀνειράτων ἀμεινον τὰ παρόντα πράγματα, κἂν χρησά ᾖ, κἂν λυπηρά. δηλονότι δὴ πρόσεισι καὶ λοιπὸν ἀφυπνιωθῆναι, καὶ πρὸς ⟨ν⟩ ἥλιον τῆς δικαιοσύνης ἀποβλέψαι. ὃ δεῖς γὰρ καθεύδων ἥλιον ἰδεῖν δυνατὸν, οὐδὲ "ὑφορᾶναι τὰς ὄψεις τοῦ κάλλους τῆς ἀκτῖνος· ἀλλ' ἄφαρ ἀνίδῃ, πτήξας ὡς ἐν ὀνείρῳ βλέπει. δηλονότι τοῦτο πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ὁμολογήσεως καὶ πολλῶν τῶν δακρύων, καὶ ὅτι ἀνάγκης ἔχειλλα πλημμελοῦντες, καὶ ὅτι μεγάλα καὶ ἁμαρτήματα καὶ συνηθείας μείζονα. καὶ ὅτι ὁ ψευδόμενος, μάρτυρες ⟨ν⟩ πλείους τῶν ἀκουόντων.

Ρω. ιγ. ιβ. Εβ. ι. λζ.

Ματθ. κδ. ιδ.

* πᾶσι

γρ. καταν. μόνον

γρ. ὑφορᾶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀκούοντων. ἀλλ' ὅμως εἰ δὲ συνιῶμεν μείζονα, μετεμοήσωμεν, καὶ φεύγων ἀπολαυσόμεθα.
μ. μείζονα. μετεμοίαν ὃ λέγω, ὑ δὲ τῶν πρεσβυτέρων ἀπος ἰῶμαι κακὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ δ" ἀμεινον, ὑπο-
δείξαθαι καλά. ποιήσατε γὰρ, φησι, καρποὺς ἀξίους τῆς μετεμοίας. πῶς ὃ ποιήσω-
μεν; ἀῦ γὰ ἐναντία πρεσβύτερον. οἷον τι λέγω· ἥρπασας γὰ ἀλλότρια; δὸς καὶ γὰ σὰ λοι-
5 πόν. πολιὰ ἐπόρνευσας χρόνον; ἀπόσχου καὶ τῆς γναικὸς τῆς σῆς ὠρισμένης ἡμέρας, ἄσκη-
σον ἐγκράτειαν. ὕβρισας καὶ ἐτύπησας παιδίσκας; βούλησαι λοιπὸν τοὺς ὑβρίζοντας, καὶ βύεργέ-
τει τοὺς πλήττοντας. ὑ γὰρ ἔρχεῖ εἰς ὑγείαν ἡμῖν ὃ βέλος ἔξελεῖν μόνον, ἀλλὰ δεῖ καὶ
τὰ τραύματι φάρμακα ἐπιθεῖναι. ἐτεύφησας καὶ ἐμεθύσθης Ⓦ ἔμπροσθεν χρόνου; νή-
κ. ὑδροποσία πευσον χε, ἵνα φ μ. ὕσι
φεν καὶ" ὕδροποτει· πρόσεχε, ἵνα τῷ ἐκεῖθεν ἐγκινομένῳ λύμῳ ἀνέλης. εἶδες ἀκολά-
10 σοις ὀφθαλμοῖς κάλλος ἀλλότριον; μηδὲ ὅλως ἴδῃς γναῖκα λοιπὸν, ἵν" ὦ πλείονι κα-
ταξῆς ἀσφαλείᾳ. Εκκλινον γὰρ, φησιν, ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν. καὶ πάλιν, Παῦ- Ψλγ.λε.κη.
* τῦ σον τῷ γλώσσῃ σε ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σε * μὴ λαλῆσαι δόλον. ἀῃ εἶπέ μοι καὶ ὃ Ψλγ.λγ.ιγ.
ἀγαθόν. Ζήτησον εἰρήνην, καὶ δίωξον αὐτήν· ὑ τῷ πρὸς ἀῦθρώπους λέγω μόνον, ἀλλὰ Ψλγ.λγ.ιε.
καὶ τῷ πρὸς Ⓦ Θεόν. καὶ καλῶς εἶπε, δίωξον. ἀπελήλαται γὰρ καὶ ἐκβέβληται, καὶ τῇ
κ. ἐπαδί- κ. δωωσόμθα γλῶ ἀφῆσα, εἰς τ' ἀρχαῖον" ἀπεδήμησεν. ἀῃ" δωσόμθα πάλιν αὐτῷ ἐπάγειν,
15 ἐὰν θέλωμεν, ἀπόνοιαν καὶ ἀλαζονείαν δ πάντα γὰ κωλύματα αὐτῆς ἐκβαλόντες, τὸν
σώφρονα τῦτον καὶ λιτὸν διώκειν βίον. ὀδὲν γὰρ ὀργῆς χαλεπώτερον καὶ θρασύτητος. αὕτη
γὰρ καὶ τετυφωμένους καὶ δουλωπρεπεῖς ἐργάζεται, δι' ἐκείνου μὲ καταγελᾶσοις, ἀφ' τύ-
κ. ἀκολουθίαν. τῳ ὃ μισητοὺς ποιοῦσα, καὶ ἐναντίας εἰσάγουσα κακίας, ἀπόνοιάν τε ὁμοῦ καὶ" κολακείαν.
20 ἀλλ' ἐὰν τῷ πλεονεξίαν τ' ἄλλοις ἐκνικῶμεν, καὶ ταπεινοὶ μὲ ἀκριβείας, καὶ ὑψηλοὶ
μὲ ἀσφαλείας ἐσόμθα. καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἡμετέροις ἀπὸ πλεονεξίας αἱ
δυσκρασίαι γίνονται· καὶ ὅτε τοὺς οἰκείους ὅρους ἀφέντα τὰ στοιχεῖα εἰς ἀμετρίαν ἐξέλθῃ,
τότε αἱ μυελίαι νόσοι δ χαλεποὶ πίκλον) θάνατοι· ὅθεν δ ὅτι τῆς ψυχῆς συμβαίνον ἴδοι
κ. πίπτοντες ρις ἄν. ἐκεκόψωμεν τοίνυν τῷ ἀμετρίᾳ, καὶ τὸ σωτήριον τῆς συμμετρίας" πίπτες φάρ-
25 μακον, μάθωμεν ὅτι τῆς βύκρασίας τῆς σωματικῆς, καὶ ταῖς εὐχαῖς μὲ ἀκριβείας προσ-
έχωμεν. κἂν μὴ λάβωμεν, προσμείνωμεν ἵνα λάβωμεν· κἂν λάβωμεν, ὅπῳ ἐλάβομεν,
μὴ ἀποχῶμεν. ὀδὲν γὰρ αὐτὸς βούλεται ἀναβάλλεσθαι τῷ δόσιν, ἀλλὰ τῇ μνήσει τῷ
προσεδρίᾳ ἡμῶν σοφίζε). ἀφ' τῦτο καὶ ἐκαρτίθεται τῷ αἴτησιν, δ πειρασμὸν συγ-
χωρῆς πολλάκις ἐπελθεῖν, ἵνα ζωηχῶς πρὸς αὐτὸν καταφεύγωμεν, καὶ καταφεύγοντες μέ-
30 νωμεν. ὅτω καὶ πατέρες φιλόστοργοι ποιοῦσι, καὶ μητέρες φιλόπαιδες. ἐπειδὴ γὰ ἴδωσι τὰ
παιδία τῷ πρὸς αὐτοὺς ζωοποιοῦντα ἀφέντα, δ μὲ τῶν ἐμπλίκων παίζοντα, πολλὰ τοὺς
οἰκέτας ὑποκρίνασθαι προσκυλίοις φοβερὰ, ὥστε ὑπὸ τῦ δέους καταφυγὴν καθῶναι
πρὸς Ⓦ μητρικὸν κόλπον καταφυγεῖν. ὅτω καὶ ὁ Θεὸς ἀναλείνε) πολλάκις ἀπειλῶν,
ὐχ ἵνα ἐπαγάγῃ, ἀλλ' ἵνα πρὸς αὐτὸν ἐφελκύσῃ). ὅταν γοῦν ἐπανέλθωμεν πρὸς αὐτὸν,
35 λύει Ⓦ φόβον εὐθέως· ὡς εἴτε ὅμοιοι ἦμεν ἐν πειρασμοῖς καὶ ἐν αἰσθήσει, ὐδ' ἂν ἐδέησε πειρασ-
κ. πειρασμῦς μῦ. καὶ τί λέγω" πρὸ ἡμῦ; καὶ γὰρ τοῖς ἁγίοις ἐκείνοις πολὺς ἐπῆλθεν ὁ σωφρονισμὸς ἰῶ.
ἀφ' τῦτο καὶ ὁ προφήτης λέγει· Ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με. καὶ αὐτὸς δ τοῖς ἀποστό- Ψλγ.ρκα. ιωαν. κ.λγ.
λοις ἔλεγε· Εν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε. καὶ ὁ Παῦλος τῦτο αὐτὸ αἰνίτε), ὅταν λέγῃ· Ε- β.κορ.ιβ.ζ.
δόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ. ἀφ' δ δεηθεὶς ἀπαλλαγῆναι
κ. ἐγκίνδυνα. τῦ πειρασμοῦ, ὐκ ἐπέτυχε, ἀφ' δ πολλῷ ὄξ αὐτῦ τῷ ὠφέλιμον" ὑπεγίνετο. ἐὰν δ
καὶ τῦ Δαβὶδ τὸν βίον ἐπέλθωμεν ἅπαντα, εὑρήσομεν αὐτὸν ἐν τοῖς κινδυνώδεσι λαμπρότε-
ρον ὄντα, καὶ αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς καθ' ἑαυτόν. καὶ γὰ ὁ Ιωὴλ τότε μεί-
ζονος ἔλαμψε, καὶ ὁ Ιωσὴφ ὅτως ὅτε πλέον εὐδοκίμησε, καὶ ὁ Ιακὼβ δ, καὶ ὁ τῦτο πατὴρ,
καὶ ὁ ἐκείνου, καὶ πάντες, ὅσοι πώποτε ἔλαμψαν καὶ λαμπρότεροι ἀνεδήσαντο στεφά-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Σειρ.β.β.ε. νοες, ἀπὸ θλίψεων καὶ πειρασμῶν καὶ ἐφανώθησαν καὶ ἀνεκηρύχθησαν. ἀλλ' πάντα
Σωσιδότες, κ τὸν σοφὸν λόγον, Μὴ ἀπευδωμεν ἐν χαιρῷ ἐπαγωγῆς, ἀλλ' ἓν μόνον ἑαυτοις
παιδεύσωμεν, τὸ φέρειν πάντα γενναίως & μηδὲν πολυπραγμονεῖν, μηδὲ περιεργάζεσθαι
τῶν νομοθετῶν. τὸ μὲν γὰρ εἰδέναι πότε δεῖ λυθῆναι τὰς θλίψεις, τὸ συγχωρησάντος αὐ-
τὰς παρελθεῖν Θεοῦ· τὸ δὲ ἐπενεχθείσας μὴ πάσης φέρειν ἀνδρείας, τῆς ἡμῶν ἀγωνο- 5
μοσιώνης λοιπὸν ἔργον ἐστίν. ὅπερ ἐνῆν γένοιτο), πάντα ἕψεται τὰ ἀγαθά. ἵν' οὖν ταῦτα ἐ-
πίωμεν, κ δοκιμώτεροι μὲν ἀνταθῶμεν, λαμπρότεροι δὲ ἐκφανῶμεν, πάντων, ὁ ἐνῆν ἐπενεχθῆ,
δεχώμεθα, χάριν εἰδότες μᾶλλον πάντων τῷ εἰδότι μᾶλλον ἡμῶν τὸ συμφέρον, κ τῶν γε-
νναιοτέρων σφοδρότερον ἡμᾶς φιλοῦντι· κ τούτους ἀμφοτέρους τοὺς λογισμοὺς καθ' ἕκαστον
τῶν δεινῶν ἑαυτοῖς ἐπάδοντες, καταγελάσωμεν τῆς ἀθυμίας, κ δοξάζωμεν ἐν πᾶσι τὸν 10
πάντα μᾶλλον ἡμῶν ποιοῦντα κ προαγματευόμενον Θεόν. ὅταν γὰρ κ τὰς ὀπτασίας ἀφε-
κρουσόμεθα ῥᾳδίως, κ τῶν ἀκηράτων ὀπτευόμεθα φαιδρῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὀπ-
τυγεῖν, χάριτι κ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος,
τιμή, σὺν ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, κ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

15

Ὁμιλ. ια. 7 ΙΔΩΝ ΔΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΩΝ ΣΑΔΔΟΥΚΑΙ-

ων κ Φαρισαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς.

Ματθ. γ. 7

Ὡς οὖν φησιν ὁ Χριστός, ὅτι οὐκ ἐπίστευσε Ἰωάννῃ; ὅτι οὐκ ἐῶν τοῦτο πι- 20
στεῦσαι, τὸν κηρυττόμενον ὑπ' αὐτοῦ μὴ δέξασθαι. ἐπεὶ κ τοῖς
Φαρισαίοις ἔδειξεν" ἀσεσημείωτον καὶ τοῦ νομοθέτου· ἀλλ' ὅμως
ἔφησεν αὐτοὺς μὴ ἀσεσημείωτον, ὅτι τὸν περὶ ἐκείνων ἀσεφη-
τευόμενον οὐκ ἐδέξαντο. Εἰ γὰρ ἐπιστεύσατε, φησι, Μωϋσῇ, ἐπι-
στεύσατε ἂν ἐμοί. & μὴ ταῦτα δὲ ἐρωτώμενοι ἀφῆκε τὸ Χριστοῦ, 25
τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν· ἔλεγεν, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, ἀπὸ γῆς, φοβούμεθα τὸν ὄχλον·
ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἀπὸ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, πῶς οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ὥστε ἐξ ἀπόντων
τούτων δῆλον, ὅτι προεγίνοντο μὲν κ ἐβαπτίζοντο· ὁ μὲν ἐμεινεν ὅτι τὸ πίστεως τοῦ κηρύγματος.
κ γὰρ ὁ Ἰωάννης δείκνυσιν αὐτοῦ τὸ πεποιθός, ὃς ὧν φησὶ τὸ βαπτίζειν ἔπεμπον, λέγοντες· Εἰ σὺ
εἶ Ἠλίας; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός; δῆλον ἐπήγαγον· οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι ἦσαν οὐκ ἐκ Φαρισαίων. Τί οὖν; 30
οὐχὶ κ οἱ ὄχλοι τοῦτο ἐνόμιζον; ναί, ἐνόμιζον. ἀλλὰ μὲν ὄχλοι ἀπὸ γνώμης ἀπλάστου
ἦσαν ὑπόπτευον· οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ὑπολαβεῖν βουλόμενοι, ὅτι καὶ ὁμολόγουν ἀπὸ τῆς κώμης
τοῦ Δαβὶδ ἔρχεσθαι τὸν Χριστόν, οὐκ ἐκ τῆς Λευϊτικῆς φυλῆς ὤν," ἐνέδρευον ἐλέγξαι οὐκ ἐν τῷ ἐ-
ρωτήσεσι· ἵνα, εἴ τι τοιοῦτον εἴποι, ταχέως ὑπολάβωσι. τοῦτο γοῦν κ τῶν ἐξῆς ἐδήλω-
σε. μηδὲν δὲ ὧν προσεδόκησαν ὁμολογήσαντος, κ ὅτως ὑπολαμβάνονται λέγοντες· Τί οὖν 35
βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός; κ ἵνα μάθῃς, ὅτι ἑτέρα μὲν φασιαῖοι, ἑτέρα δὲ ὁ
δῆμος προεγίνοντο γνώμη, ἄκουσον πῶς κ ὁ εὐαγγελιστὴς κ τοῦτο ἐδήλωσε· πρὸ μὲν τοῦ δήμου
λέγων, ὅτι προεγίνοντο, κ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· πρὸς
δὲ τοὺς Φαρισαίους οὐκ ἐπὶ ὁμοίοις, ἀλλ' ὅτι ἰδὼν πολλοὺς τῶν Σαδδουκαίων κ Φαρισαίων
ἐρχομένους ἔλεγε· γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ- 40
γῆς; βαβαὶ τῆς μεγαληγορίας. πῶς ἀμελέτητος πρὸς ἀνθρώπους ἁμαρτιῶν ἀεὶ διηλέγχους
προφητικῶς, κ ὀφειλὴν οὐδὲν ἀμείνων ἀμείμπτους; πῶς κ αὐτοὺς κ τοῦ γεννηματίζειν μὴ
πολλῆς ἀφαιρεῖται τὴν παῤῥησίας; ναί φησιν· ἀλλ' ἡ μὲν παῤῥησία πολλή· τὸ δὲ ζητούμενον,
εἰ λόγον ἔχει ἢ παῤῥησία αὕτη. οὐδὲ γὰρ ἀμαρτάνοντας εἶδεν, ἀλλὰ μεταδιωκομέ-

νους;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νως· διόπερ οὐδὲ ἐξεκαλέσαμεν ἐκείνω, ἀλλὰ καὶ ἐπαινέσαμεν καὶ ἀποδέξασθαι, ὅτι πολλὰ ἀφέντες καὶ οἰκίας, ἕδραμον ἀκροσόμενοι τοῦ κηρύγματος. Τί οὖν ἂν εἴποιμεν; ὅτι οὐ τοῖς πρόσω, οὐδὲ τοῖς γνωμένοις προσεῖχεν· ἀλλὰ τὰ ἀπόρρητα τῆς διανοίας αὐτῶν ἠπίστατο, τοῦτο ἐκκαλύψαντος τοῦ Θεοῦ. ἐπεὶ οὖν μέγα ἐφρόνουν ὅτι τοῖς προγόνοις, καὶ τοῦτο αἴτιον αὐτοῖς τῆς ἀπωλείας ἐγένετο· εἰς ῥᾳθυμίαν ἐνέβαλε, τὴν ῥίζαν τῆς ἀπονοίας προεκόπτει. Διὸ φησὶ καὶ Ησαΐας ἄρχοντας Σοδόμων καλεῖ, καὶ λαὸν Γομόρρας. καὶ ἕτερος προφήτης φησίν, Οὐχ ὡς υἱοὶ Αἰθιόπων ὑμεῖς ἐστε; καὶ πάντες αὐτοὶ ταύτης ἀπάγουσι τῆς ὑπολήψεως, ὃ φύσημα αὐτῶν κενοῦντες, τὸ μεῖζον αὐτοῖς αἴτιον γινόμενον καυχᾶσθαι. ἀλλ' ἡμεῖς μὴ προφῆται, φησιν, εἰκότως (ἁμαρτάνομεν γὰρ ἑώρων) ἐν ταῦτα ὁ Χριστὸς ἔνευσεν καὶ Δαβίδ, πειθομένους ἐρᾷν, τοῦτο αὐτὸν ποιεῖ; ἵνα ἀπαλωτέρους ἐργάσηται. εἰ δέ τις μὴ ἀκριβείας προσέχει τοῖς λεγομένοις, καὶ ἐγκωμίῳ τὴν ὑπερβολὴν ἐκέρασε. θαυμάζω γὰρ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐγκωμιάζοντα τὰ ἀδυνάτα αὐτοῖς ἡδέως εἰ δοκοῦντα ἠδυνήθησαν, ταῦτα ἔλεγεν. ἐφυγκωμιάζοντος οὖν μᾶλλόν ἐστιν ἡ ὑπερβολή, καὶ προσκυλίζοντος ἀνδυναμίαν. ὅταν γὰρ φαίνηται ἐκπλήττομενος, καὶ τὴν ἔμφασιν δείκνυσιν αὐτῶν πονηρίαν πολλὴν οὖσαν, καὶ τὴν μεταβολὴν θαυμαστὴν καὶ παράδοξον. Τί γὰρ γέγονέ, φησιν, ὅτι πάντες οἱ τότε ἐκείνων, καὶ ὅτε πραφέντες κακῶς, μετενόησαν; πόθεν ἡ τοσαύτη γέγονε μεταβολή; τίς τὸ πρῶτον τῆς γνώμης ὑμῶν κατεμάλαξε; τίς διώρθωσε τὸν αἰσθητόν; καὶ ὅπως ποτὲ αὐτοῦ βούλεται ἀπὸ τῶν προσημίων ἐξέπληξε, τὰς παρὰ τῆς γεέννης καταδικάζοντος λόγους. οὐ γὰρ εἶπε τὰ εἰωθότα· τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν τὰς πολέμους, τὰς τῶν βαρβάρων ἐφόδους, τὰς αἰχμαλωσίας, τὰς λιμούς, τὰς λοιμούς; ἀλλ' ἄλλως πως κόλασιν προσδυσκρύβλου μηδέποτε αὐτοῖς φανερὸν γενησομένου, ὅτω λέγων· τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς καλῶς ἢ αὐτὸς καὶ γράμματα ἐχιδνῶν ἐκάλεσε. καὶ γὰρ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον Δαβὶδ τῷ ὠδίνουσαν, καὶ Δαβὶδ τρώγειν τὴν μαστέρα αὐτῆς, οὕτω λέγεται προσιέναι εἰς φῶς. ὅπερ καὶ οὗτοι ἐποίουν, πατραλοῖαι καὶ μητραλοῖαι γινόμενοι, καὶ τὰς διδασκάλους ταῖς ἑαυτῶν Δαβὶδ φθείροντες χερσίν. ἀλλ' οὐχ ἵσταται μέχρι ταύτης τῆς ὑπερβολῆς, ἀλλὰ καὶ συμβουλὴν εἰσάγει.

8 Ποιήσατε, φησι, καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Οὐ γὰρ ἀρκεῖ τὸ φυγεῖν τὴν πονηρίαν, ἀλλὰ καὶ ἀρετὴν δεῖ πολλὴν ἐπιδείξασθαι. μὴ γάρ μοι τὰ ἀνδρία καὶ σιωπᾶτε· ὅτι προὔλιγον ὠνείδισαν χρόνον, προὺς τὴν αὐτὴν ἐπανίστε πονηρίαν. ὃ γὰρ ὅτι τοῖς αὐτοῖς προσεγένοντο, ὡς καὶ ἡμεῖς ἔμφασθεν προφῆται. ἐξηλλαγμένα γὰρ τὰ παρόντα καὶ ὑψηλότερα· ἐπεὶ [καὶ] αὐτὸς προσδοκᾶται λοιπὸν ὁ χριστὸς, αὐτὸς ὁ τῆς βασιλείας διαστάτης, προὺς μείζονα ἀγῶνα φιλοσοφίαν, εἰς τὸν ἀρχαῖον καλοῦν, καὶ προὺς τὰς ἐκ Δαβὶδ πρεσβείας ἀνέλκων. Δαβὶδ τοῦτο καὶ τὸν τῆς γεέννης ἀνακαλύπτω λόγον. καὶ γὰρ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ λυπηρὰ, ἀθάνατα. μὴ τοίνυν τοῖς αὐτοῖς ἐμμένετε [κακοῖς,] μηδὲ τὰς εἰωθυίας προβάλλεσθε προφάσεις, Αβραάμ, Ισαὰκ, Ιακώβ, τῶν προγόνων τὴν βλάβειαν. ταῦτα γὰρ ἔλεγεν, ὅτε κωλύων αὐτοὺς λέγειν ἐξ ἐκείνων εἶναι τῶν ἀγίων, ἀλλὰ κωλύων μὴ τούτῳ θαρρεῖν, τῆς καρδίας ψυχρὰν ἀρετῆς ἀμηχανοῦσας, καὶ τὰ καρδίαν διανοίαν εἰς μέσον ἐκφέρων, καὶ τὰ μέλλοντα προφθάνων. καὶ γὰρ μὴ ταῦτα φαίνονται λέγοντες· Ημεῖς πατέρα ἔχομεν τὸν Αβραάμ, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε. ἐπεὶ οὖν τοῦτο ἴσως, ὃ μάλιστα αὐτοὺς εἰς ἀπόνοιαν ἦρε καὶ ἀπώλεσε, πρῶτον αὐτὸ καθαιρεῖ. ὅρα δὲ πῶς μὴ τὸ εἰς τὸν πατριάρχην ἡμᾶς, τὴν ὑπερβολὴν τούτων ποιήσηται διόρθωσιν. εἶπεν γὰρ,

9 Μὴ δόξητε λέγειν ὅτι πατέρα ἔχομεν τὸν Αβραάμ, Οὐκ εἶπεν, οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ὁ πατριάρχης ὠφελήσει δυνήσεται· ἀλλ' ἡμερώτερόν πως καὶ προσηνέστερον αὐτὸ τοῦτο ἠνίξατο, εἰπών· Δυνατὸν γάρ ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Αβραάμ. Τινὲς μὲν οὖν φασιν, ὅτι προὺς τοὺς ἐνθάδε ταῦτα λέγει, λίθους αὐτοὺς μεταφορικῶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φοεικῶς καλῶν· ἐγὼ ὃ ἕτερον ἔννοιαν τὸ εἰρημένον φημὶ ἔχειν. ποίαν δὴ ταύτην; μὴ νομίζετέ, φησιν, ὅτι, ἐὰν ὑμεῖς ἀπόλησθε, ἀπαιδα ποιήσητε τὸν πατριάρχην. οὐκ ἔστι τοῦτο, οὐκ ἔστι. τῷ γὰρ Θεῷ δυνατὸν ἐκ λίθων τούτων ἀναστῆσαι τέκνα τῷ Ἀβραάμ, ἐπεὶ καὶ ἐξ ἀρχῆς οὕτως ἐγένετο. ὁ γὰρ οὐκ ὢν λίθων δυνάμενος γενέσθαι, ὅμοιον ἰσχύει τῷ ἀπὸ τῆς μήτρας ἐκείνης τῆς σκληρᾶς προσῆκεν παιδίον. ὅπερ οὖν καὶ ὁ προφήτης αἰνιττόμενος ἔλεγεν· Ἐμβλέψατε εἰς τὴν πέτραν, ἐξ ἧς ἐλατομήθητε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ἐξ οὗ ὠρύγητε· ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς [τὴν] Σάρραν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς. ταύτης τοίνυν τῆς προφητείας ἀνθεῖς δυναμένους, ἐδείκνυε ὅτι ἐξ ἀρχῆς οὕτω θαυμαστῶς αὐτὸν ἐποίησε πατέρα, ὡσανεὶ ἐκ λίθων αὐτὸν ἐποίησε, φησὶ δυνατὸν καὶ νῦν τοῦτο γενέσθαι. καὶ ὅρα πῶς καὶ φοβεῖ, καὶ ἐκκόπτει. ὁ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἤγειρεν ἤδη, ἵνα μὴ ἀπογνῶσιν ἑαυτούς· ἀλλ' ὅτι δυνατὰ ἐπεῖπε. καὶ οὐκ εἶπεν, ὅτι δυνατὰ αὐθέφτους ποιῆσαι ἀπὸ λίθων, ἀλλ' ὁ πολλῷ μεῖζον ἦν, καὶ συγγενεῖς καὶ παῖδας τῷ Ἀβραάμ. εἶδες πῶς τέως ἀπέστησεν αὐτοὺς τῆς περὶ τὰ σωματικὰ φαντασίας, καὶ τῆς εἰς τοὺς προγόνους καταφυγῆς, ἵνα ἐν τῇ οἰκείᾳ μετανοίᾳ καὶ σωφρονούσῃ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἔχωσιν; εἶδες πῶς τὴν τῆς ῥίζης ἐκβάλλων συγγένειαν, τὴν ἀπὸ τῆς πίστεως εἰσάγει; σκόπει τοίνυν πῶς καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἐξῆς αὔξει τὸν τῶν φόβον, καὶ ἐπιτείνει τὸν ἀγωνίαν. εἶπων γάρ, ὅτι δυνατὸν ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ, ἐπήγαγεν·

Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται,

Διὰ πολλῶν τὸν λόγον φοβερὸν ποιῶν. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς πολλῷ ἀπὸ τοῦ βίου τὸν παῤῥησίαν εἶχε, κἀκεῖνοι σφοδρᾶς ἐδέοντο τῆς ἐπιπλήξεως, πολλῷ ἤδη χερσωθέντες χρόνον. Τί γὰρ λέγω, φησίν; ὅτι "ἀποπίπτειν μέλλετε τῆς πρὸς τὸν πατριάρχην συγγενείας, καὶ ἑτέρους ὁρᾶν τοὺς ἀπὸ λίθων εἰς τὴν ὑμετέραν εἰσαγομένους πρεσβείαν; οὐδὲ γὰρ μέχρι τούτου τὰ τῆς ὑμετέρας ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ πρότερον προσβήσεται τὰ τῆς κλάσεως. ἤδη γάρ, φησίν, ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. σοβερώτερον τούτου τοῦ λόγου τὸν ἔρπα. "οὐκέτι γὰρ δρεπάνιον περίμενον, οὐδὲ φερασμὸν κεφαίρεσις, οὐδὲ ὃ καπνὸν ἀπειλῆσθαι τὸν ἀμπελῶνα· ἀλλὰ ἀξίνη σφοδρὰ ἀκμάζουσα, καὶ ὃ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι καὶ ἐπὶ ῥίζαις αὕτη. ἤδη γὰρ τοῖς προφήταις συνεχῶς ἀπιστοῦντες ἔλεγον· Πῶ ἐστὶν ἡ ἡμέρα Κυρίου; καὶ, ἐλθέτω ἡ βουλὴ τοῦ ἁγίου Ἰσραήλ, ἵνα γνῶμεν, καὶ τὸ μὴ πολλὰ πολλάκις ἔτη συκαίνειν τὰ λεγόμενα, καὶ ταύτης αὐτοὺς ἀπάγων τῆς προσημασίας, ἐπὶς αὐτὴν ἵστησι τὰ δεινά. καὶ τοῦτο ἐδήλωσε τῷ εἰπεῖν, ἤδη, καὶ τῷ τῇ ῥίζῃ αὐτὴν "προσαγαγεῖν. οὐδὲν γὰρ τὸ μέσον λοιπόν, φησιν· ἀλλ' αὐτὴ γὰρ ἐπίκειται τῇ ῥίζῃ. καὶ οὐκ εἶπε, τοῖς κλάδοις, οὐδὲ τοῖς καρποῖς, ἀλλὰ τῇ ῥίζῃ· δεινοὶ αὐτοὶ, εἰ ῥᾳθυμήσαμεν, ἀνίατα πεισομένους δεινὰ, καὶ οὐδὲ ἐλπίδα ἔχοντας θεραπείας. οὐδὲ γὰρ διὰλυσίς ἐστιν ὁ προφητικὸς ὁμοίωμος, ὡς ἐπὶ προτέρων· ἀλλ' αὐτὸς ὁ πᾶν ὅλων δεσπότης, "σφοδρὰν ἐπάγων τὴν τιμωρίαν καὶ δικαιοπάτην. ἀλλ' ὅμως καὶ φοβήσας πάλιν αὐτοὺς, οὐκ ἀφίησιν εἰς ἀπόγνωσιν ἐμπεσεῖν· ἀλλ' ὥσπερ ἀνωτέρω οὐκ εἶπεν, ὅτι ἤγειρεν, ἀλλ' ὅτι δυνατὸν ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ, φοβῶν τε ὁμοῦ καὶ "προτρεπόμενος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οὐκ εἶπεν, ὅτι ἦλατο τῆς ῥίζης, ἀλλ' ὅτι ἐπίκειται καὶ ὁμιλεῖ τῇ ῥίζῃ. καὶ σοβεμίαν ἀναβολὴν ἐνδείκνυται, πολλὴν ἀλλαγὴν καὶ οὕτως ἐγγὺς αὐτὴν ἀγαγών, ὑμᾶς κωφοὺς ποιεῖ τῆς τομῆς. ἂν μὲν γὰρ μεταβάλησθε καὶ γνῶτε βρύσιον, ἀπελθοῦσα μηδὲν ἐργασαμένη ἡ ἀξίνη αὕτη· ἂν δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμείνητε, "προῤῥιζον ἀναπαύσει τὸ δένδρον. διὰ τοι τοῦτο οὔτε ἀφῆκε τῆς ῥίζης, οὔτε ἐπικειμένην τέμνει· τὸ μὲν, ἵνα μὴ ἀνάπεσητε, τὸ δὲ, ἵνα μάθητε ὅτι δυνατὸν ἐκ τῶν [τῶν] βεβηχὸς χέρσου μεταβαλομένους σωθῆναι· διὸ καὶ πανταχοῦ αὐτοὺς τοῦ φόβου, διεγείρων αὐτοὺς καὶ ὠθῶν "προς μετάνοιαν. καὶ γὰρ [καὶ] τὸ πᾶν "προσηνὲς σκέπτεσθαι, τὸ ἑτέρους ἀντεισαγομένους,

καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ζ ὅτι ἰῦραις εἰ) τὰ δεινά, καὶ τὸ αὐήκεσα πείσεσθαι (ἅπερ ἀμφότερα δηλῶ τῆς ῥίζης καὶ τῆς ἀξίνης ἐδήλωσεν) ἰκμαλίῳ δὲ τὰς σφόδρα αὐαπεπλωκότας δηναιῆσαι ἢ ἀναγωνίους ἐργάσασθαι. τοῦτο γοῦν δὲ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγε· Οτι λόγον ζωντετμημένον ποιήσει Κύριος ὅτι τὴν οἰκουμένην ὅλην. ἀλλὰ μὴ φοβηθῇς, μᾶλλον δὲ φοβήθητι μὲ, μὴ ἀπογνῷς δέ. ἔστι γὰρ ἔχεις ἐλπίδα μεταβολῆς. ὁ γὰρ ἀβοτελὴς ὁ ἀποφασις, οὐδὲ ὅτι τὸ "τέμνειν ἡ ἀξίνη ἦλθεν (ἐπεὶ τί ἐκώλυεν αὐτὴν τεμεῖν ὁμιλοῦσαν τῇ ῥίζῃ;) ἀλλ' ὅτι τὸ σε δὲ φόβῳ τοῦτῳ ποιῆσαι βελτίονα, καὶ προσκυάσαι καρπὸν ἐνεγκεῖν. διὰ τοῦτο ἐπήγαγε.

Ηδὺ δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

Οταν εἴπῃ, πῶς, ἐκβάλλει πάλιν τὴν ἀπὸ τῆς θύραις προσδοκίαν. καὶ γὰρ αὖ τὸν Αβραὰμ ἔκγονος ἦς, φησι, καὶ μηδὲν ἔχῃς ἀξίωμα πατριάρχας, διπλοῦν ἐστησεν τὴν κόλασιν, ἄκαρπος μένων. ἀπὸ τούτων τῶν ῥημάτων, καὶ τελώνας ἐφόβησε, καὶ γραμματέων διάνοιαν κατέστησεν, ὅτε εἰς ἀπόγνωσιν ἐμβαλὼν, καὶ ῥᾳθυμίας ἀπαλλάττων ἁπάσης. μετὰ γὰρ τὸ φόβου καὶ πολλὴν προσδοκλησιν ἔχει τὸ εἰρημένον. ταῦ γὰρ εἴπῃ, μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἔδειξεν ὅτι τὸ ποιοῦν καλὸν, πάσης ἀπηλλαγμένα ὑμωείας. καὶ πῶς δυνησόμεθά, φησι, ποιῆσαι καρπὸν, τῆς τομῆς ἐπικειμένης, καὶ τοῦ χρόνου οὕτω γενομένου, καὶ τῆς προθεσμίας ζωντετμημένης; δυνήσῃ, φησίν. ὁ γὰρ τοιοῦτος ἔστ ὁ καρπὸς, οἷος ὁ τῶν δένδρων, χρόνον δυσμενῶν πολλὸν καὶ ὥρας δουλεύων δυσάγκαις, καὶ πολλῆς ἑτέρας δεσμὸς προσφυμάτειας· ἀλλ' ἔρκης θελήσαι, καὶ τὸ δένδρον θύρεως ἐβλάστησεν. ὁ γὰρ ἡ φύσις τὴν ῥίζης μόνον *, ἀλλὰ καὶ ἡ τέχνη τοῦ γεωργοῦ προσὴς τὸ ζιαυτὸν τὰ μέγιστα ζωπελεῖ τὸν καρποφοείαν. διὰ γὰρ τοι τοῦτο, ἵνα μὴ ζῶντα λέγωσιν, ὅλη θορυβεῖς ἡμᾶς καὶ καταπείγῃς καὶ "ἀγχεις, ἀξίνην τε ὑπιλθεὶς καὶ τομὴν ἀπειλῶν, καὶ προσόδους ἐν καιρῷ ὑμφείας αἰτῶν, ἐπήγαγε, δεικνὺς τὸν ὀκολίδν τῆς καρποφοείας.

11 Εγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι * · ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μού ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμὶ" ἄξιος Ⓦ ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος λῦσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· Διὰ τούτων δείκνυσι, ὅτι γνώμης μόνης δεῖται καὶ πίστεως, οὐ πόνων καὶ ἱδρώτων· καὶ ὥσπερ οὐκολον βαπτισθῆναι, οὕτως οὐκολον μεταβληθῆναι καὶ γνώσθαι ἀμείνους. κατασείσας τοίνυν αὐτῶν τὴν διάνοιαν ἀπὸ φόβου τῆς κρίσεως, καὶ τῇ προσδοκίᾳ τῆς κολάσεως, καὶ ἀπὸ ὀνόματι τῆς ἀξίνης, καὶ τῇ ἀποβολῇ τῶν προγόνων, καὶ τῇ εἰσαγωγῇ τῶν ἑτέρων τέκνων, καὶ τῇ διπλῇ ὑμωείᾳ, "τῇ ἐκτομῇ καὶ ἀπὸ ἐμπορησμοῦ, καὶ πρώτοθεν αὐτῶν καταμαλάξας ὃ σκληρὸν, καὶ κατασήσας εἰς ὑπομονὴν τῆς ἀπαλλαγῆς [τῶν] ζοσούτων κακῶν, τότε εἰσάγει Ⓦ περὶ τοῦ Χριστοῦ λόγον· ὃ οὐχ ἁπλοῦς, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς τῆς ἀσφαλοῦς. εἶπα δὲ μέσον αὐτοῦ καὶ ἐκείνου ὑθεῖς, ἵνα μὴ δόξῃ χαυνίζόμενος τοῦτο λέγειν, ἀπὸ τῆς συγκρίσεως τῶν πρὸ ἑκατέρου διδομένων τοῦτο κατασκευάζει. ὁ γὰρ βύθεως εἶπεν, οὐκ εἰμὶ ἄξιος αὐτοῦ λῦσαι τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος, ἀλλὰ προέτερον δὲ βύτελὲς τοῦ βαπτίσματος δέασθῆναι, καὶ δείξας ὡς οὐδὲν πλέον ἔχει τὸ προὲς μετάνοιαν ἀγαγεῖν (οὐ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὕδατι ἀφέσεως, ἀλλὰ μετανοίας) πέμπει καὶ δὲ αὐτὸ, τὸ τῆς ἀφάτου δωρεᾶς γέμον. ἵνα γὰρ μὴ ἀκούσας, φησὶν, ὅτι μετ' ἐμὲ ἔρχεται, καταφρονήσῃς αὐτοῦ ὡς "ὕστερον παρελθομένου, μάθῃ αὐτοῦ τῆς δωρεᾶς τὸν δυνάμιν, δὲ εἶπεν ἀσφαλῶς, ὅτι οὐδὲν ἄξιον εἰρήνα, οὐδὲ μέγα, εἰπὼν [ὅτι] οὐκ εἰμὶ ἄξιος λῦσαι Ⓦ ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ὥστε, ὅταν ἀκούσῃς, ὅτι ἰσχυρότερός μού ἐστι, μὴ νομίσῃς τοῦ σύγκρισιν με τοῦτο εἰρηκέναι. οὐδὲ γὰρ εἰς δούλους ἄξιός εἰμι ταπεινοῦσθαι ἐκείνου, οὐδὲ εἰς δούλους ἑαυτῆς, οὐδὲ τὸ βύτελὲς τῆς οἰκονίας δυνάδεξασθαι μέρος. διὰ τοῦτο γὰρ ἁπλοῦς εἶπε, τὰ ὑποδήματα, δηλονότι οὐδὲ Ⓦ ἱμάντα, ὅπερ ἔλαττον πάντων ἐδόκει εἶ). εἶπα, ἵνα μὴ νομίσῃς ταπεινοφρονοῦντα εἶ τὰ εἰρημένα, ἐπήγαγε καὶ τὸν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπόδειξιν. ἐκεῖνος γὰρ ὑμᾶς, φησι, βαπτίσει

σει

σει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. εἶδες πόση ἡ βαπτίσεως ἰσχύς; ὅταν γὰρ αὐτὸς κηρύττῃ, τὰ φοβερὰ πάντα λέγῃ καὶ ἀγωνίαν ἐμβάλλοντα· ὅταν δὲ τοὺς ἐκείνου πέμπῃ, τὰ χρηστὰ, καὶ ἀναπαύσασθαι ἰκμά. ἡ γὰρ τοῦ ἀξίνου, φησὶ, τὸ δένδρον τὸ ἐκκοπτόμενον καὶ καιόμενον, εἰς πῦρ βαλλόμενον, οὕτε τοῦ μέλλουσαν ὀργὴν εἰς μέσον ἄγει· ἀλλ' ἁμαρτημάτων ἄφεσιν, εἰ ἐμφέλειας ἀναίρεσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ ἀδελφότητα, καὶ κληρονομίας κοινωνίαν, καὶ πνεύματος ἁγίου δαψιλῆ χορηγίαν. ταῦτα γὰρ πάντα ἠνίξατο, εἰπὼν, βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, καὶ αὐτῇ τῇ μεταφορᾷ τῆς λέξεως τὸ δαψιλὲς τῆς χάριτος ἐμφαίνων. οὐ γὰρ εἶπε, δώσει ὑμῖν πνεῦμα ἅγιον· ἀλλὰ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ, εἰ τῇ ἐπεξηγήσει δὲ πυρὸς πάλιν τὸ σφοδρὸν καὶ ἀκάθεκτον τῆς χάριτος ἐνδεικνύμενος. ἐννόησον γοῦν πόσοι τινὰς εἰκὸς ἦν ἡμᾶς ἀκούοντας, λογιζομένους ὅτι καὶ τοῦ προφήτας ἀληθῆ ἔσονται [καὶ καὶ] τοῦ μεγάλους ἐκείνους. ἀλλὰ γάρ τοι δεῖ καὶ πυρὸς ἐμνημόνευσεν, ἵνα εἰς ἔννοιαν αὐτοὺς τῆς μνήμης ἐκείνων ἀγάγῃ. καὶ γὰρ ὅσαι ἀρεταὶ πόλεις ἐφάνησαν, αἱ πλείστας δὲ πυρὸς ἐφλόγησαν. οὕτω δὲ Μωϋσῆ διελέχθη ἐν τῇ βάτῳ ὁ Θεός· οὕτω δὲ δήμῳ παντὶ ἐν ὄρει Σινᾶ· οὕτω δὲ Ἰεζεκιὴλ ὅτι τῶν χερουβίμ. σκέπει γάρ πως καὶ διεγείρει ⟨ω⟩ ἀκροατὴν, τοιοῦτον μὲν ἦναι ὃ μὴ πάντα ἐμελλε γίνεσθαι. ἔδει γὰρ σφαγὴν τ' ἀμνοῦ, καὶ τοῦ ἁμαρτίαν ἀφανισθῆναι, καὶ καταλυθῆναι τοῦ ἔθνους, καὶ τοῦ ταφῆναι γενέσθαι καὶ τοῦ ἀνάστασιν, καὶ τότε τὸ πνεῦμα παραγενέσθαι. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν λέγει πάντως· ἀλλὰ τοιοῦτον τὸ τελευταῖον, καὶ δι' ὃ πάντα ἐκεῖνα ἐγένετο, καὶ ὃ μάλιστα ἱκανὸν ἦν αὐτοῦ τοῦ ἀξίνου κηρύξαι· ἵν', ὅταν ἀκούσῃ ὁ ἀκροατὴς, ὅτι πνεῦμα λήψεται τοσοῦτον, ζητήσῃ παρὰ ἑαυτὸν, πῶς, καὶ τίνι τρόπῳ τοῦτο ἔσται, τῆς ἁμαρτίας οὕτω κρατούσης· ἵνα λαβὼν αὐτὸν μεμεμνημένον καὶ ἐμπαθέστερον πρὸς τοῦ ἀκρόασιν, οὕτω ⟨ω⟩ παρὰ τοῦ πάθους εἰσαγάγῃ λόγον, μηδενὸς λοιπὸν σκανδαλιζομένου τῇ παραδοξίᾳ τῆς τοιαύτης δωρεᾶς. διὰ πάλιν ἑβδομάδα λέγων· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τοῦ ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. οὐκ εἶπεν, ὁ ἀφείς, ἀλλ', ὁ μείζονος ἦν κηδεμονίας, ὁ αἴρων. ἡ γὰρ ὄντως ἴσον ἀφῆναι ἁπλῶς, καὶ τὸν αὐτὸν ἀναβαλέσθαι. ὃ μὴ γὰρ ἐξ ἀκινδύνου ἐγίνετο, ὃ μὴ θανάτου. καὶ πάλιν ἔλεγεν, ὅτι υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὄντως ἐστὶν. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο πανταχοῦ τοῖς ἀκούουσι τοῦ ἀξίνου ἐδήλου (οὐδὲ γὰρ ἠδέσαν οὐδέπω γνήσιον αὐτὸν σύνοιδεν υἱόν) ἀπὸ δὲ τῆς τοσαύτης τοῦ πνεύματος δόσεως καὶ ἐκφανοῦς [σωίσεως]. διὰ δὴ τοῦτο καὶ ὁ πατὴρ πέμπων ⟨ω⟩ Ἰωάννου, τοῦτο αὐτῷ δεῖγμα πρῶτον τῆς τοῦ παραγινομένου δέδωκεν ἀξίας, εἰπών· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. διὰ καὶ αὐτὸς φησιν· ἐγὼ ἑώρακα καὶ μεμαρτύρηκα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς ἀπὸ τούτου κἀκείνου λοιπὸν σαφῶς [σωισαμένου]. εἶπα, ὅπως πάντα χρηστὰ εἶπε, καὶ μήπω ⟨ω⟩ ἀκροατοῦ, καὶ ἐχάλασε· πάλιν ὀπισθίγει, ὥστε μὴ γένεσθαι ῥᾴθυμον. τοιοῦτον γὰρ ὁ γένος τοῦ Ἰουδαϊκὸν, καὶ τῶν χρηστῶν ἐξαγωνιῶντα ῥᾳδίως καὶ χείρους ἐγίνοντο. διὸ πάλιν ἐπάγει τὰ φοβερὰ, λέγων·

Ἰωαν. α. λγ.

12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ἀνωτέρω μὲν γὰρ τοῦ κόλασιν εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ ⟨ω⟩ κρίσιν δείκνυσι, καὶ τοῦ τιμωρίαν ἀθάνατον εἰσάγει.

Ἰωαν. ιε. α.

Καθαίρει γὰρ, φησὶ, τὴν ἅλωνα αὐτοῦ. Ὁρᾷς αὐτὸν ⟨ω⟩ τῶν πραγμάτων κύριον, καὶ αὐτὸν ὄντα ⟨ω⟩ γεωργὸν, "καὶ ⟨ω⟩ πατέρα ἀλλαχοῦ" ταυτὶ λέγῃ; Ὁ πατήρ μου γάρ, φησὶν, ὁ γεωργός ἐστιν. "εἶτα, ὅπως" εἶπεν, ἀξίνη, ἵνα μὴ νομίσῃς πόνου δεῖσθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ δυσδιάκριτον ᾖ, ὡς ἕτερα "πρὸς δείγματος δὲ τοῦ δυκολίαν εἰσάγει, δείκνυσι πάντα αὐτοῦ ὄντα ⟨ω⟩ κόσμον. ἡ γὰρ δὴ οὐ μὴ "ἑαυτῷ σκόλασε. νῦν μὲν οὖν πάντα δυναμένη. καὶ γὰρ" φάνηται ἅλωνα ὁ σῖτος, ἀλλ' ὅμως μετὰ τοῦ ἀχύρων κεῖται, ὡς ἐν ἅλωνι, οὐχ ὡς ἐν ἀποθήκῃ· τότε δὲ πολλὴ ἔσται ἡ διάκρισις. ποῦ" νῦν εἶσιν ⟨ι⟩ τῇ γεέννῃ παραπεσοῦντες; καὶ γὰρ δύο πέφηκε, καὶ ὅτι βαπτίσει πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ὅτι

καταιγίσει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ παικαύσει τοὺς ἀπιστοῦντας. Εἰ τοίνυν ἐκεῖνο πιστόν, καὶ τοῦτο πιστόν. Διὰ γὰρ τοῦτο ἐφεξῆς τοῦτό δύο προῤῥήσεις τέθεικεν, ἵνα ἀπὸ τῆς ἤδη γεγονυίας καὶ τῷ μηδέπω συμβᾶσαν πιστώσηται. καὶ γὰρ [καὶ] ὁ Χριστὸς πολλαχοῦ τοῦτο ποιεῖ, πολλάκις μὲν ὅτι τῶν αὐτῶν προφητῶν, πολλάκις δὲ ὅτι τῶν ἀνομιῶν, δύο λήψεις προφητείας· καὶ τῷ μὲν ἐντεῦθεν πρόχειρος, τῷ δὲ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπιχειρούμενος, ἵνα ἀπὸ τῆς ἤδη γεγονυίας καὶ τῇ μηδέπω γεγονυίᾳ πιστεύσωσιν οἱ φιλονεικότεροι. καὶ γὰρ τοῖς δι' αὐτὸν ἀποδυομένοις τὰ ὄντα πάντα, ἑκατονταπλασίονα ἐπηγγείλατο δώσειν ἐν τῷ παρόντι βίῳ, καὶ ζωὴν αἰώνιον ἐν τῷ μέλλοντι, ἀπὸ τῶν ἤδη δοθέντων καὶ τὰ μέλλοντα" ἀξιόπιστα καθιστάς. ὃ δὴ καὶ Ἰωάννης ἐνταῦθα πεποίηκε δύο θεὶς· ὅτι καὶ βαπτίσει πνεύματι ἁγίῳ, καὶ καταικαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Εἰ τοίνυν μὴ ἐβάπτισεν [ἐν] πνεύματι τοὺς ἀποστόλους καὶ πάντας καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοὺς βουλομένους, "ἔχεις δὴ καὶ περὶ ἐκείνων ἀμφιβάλλειν. Εἰ δὲ μεῖζον καὶ δυσκολώτερον εἶναι δοκοῖ καὶ πάντα ῥᾴδιον λόγον, καὶ γέγονε, καὶ καθ' ἑκάστην γίνεται, πῶς δὲ οὐκ ἄλογον καὶ μὴ λόγον γινόμενον ἄν φήσειεν εἶναι δήπου; ὅτι γὰρ εἶπεν, ὅτι βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, καὶ μεγάλα" ἐνταῦθα ἐπήγετο ἀγαθά, ἵνα μὴ ἀναπίσης τῶν προτέρων ἀπάντων ἀφεθείς, ἐπήγαγε δὲ πῦρ, καὶ τοῦτο κρίσιν ἐμφαινομένην. μὴ γὰρ δὴ νομίσητέ, φησίν, ἁρκεῖν δὲ βάπτισμα, εἰ φαῦλοι μὴ ζῶντα γένοισθε. δεῖ γὰρ ἡμᾶς καὶ ἀρετῆς καὶ πολλῆς τῆς φιλοσοφίας. διὰ τοῦτο εἰς μὲν τοὺς ἐν ὄρει καὶ δεῖ λαβεῖν ἀπὸ τῆς ἀξίνης αὐτοὺς ὠθεῖ· μὴ γὰρ τοῦ ὄρους, ἀπὸ τοῦ πύρ καὶ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου φοβεῖ. καὶ τῶν μὲν περὶ τοῦ βαπτίσματος οὐδεμίαν ποιεῖται διάκρισιν, ἀλλ' ἁπλῶς· Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, φησί, τοὺς ἀπίστους ἁπλῶς καλεῖ· μὴ γὰρ τὸ βάπτισμα διαιρεῖν ἵνα ἐργάζεται, ὅτι πολλοὶ τῶν πιστευσάντων ἀνάξιον ἔμειναν τῆς πίστεως ἐπιδεικνύμενοι βίον. μηδεὶς τοίνυν ἀνέσθω ἀμελῶν, μηδεὶς δυσέλπιστος ἔστω, μηδὲ πονηρᾶς ἐπιθυμίας παρεισέλθῃ, πάντα γὰρ ῥᾳδίως ἐστὶν ἀνατρέπεσθαι. ἂν μὲν γὰρ μείνῃς σῖτος, κἂν πειρασμὸς ἐπενεχθῇ, οὐδὲν πείσει δεινόν (καὶ γὰρ καὶ τὰ ἄλωνα ἀμάσεις οἱ θερισταὶ οἱ τρισμεγίστης ⟨Ⓜ⟩ σῖτον διακρίνοντες) ἂν δὲ εἰς ἀκάρπου μεταπέσῃς ἀσθένειαν, καὶ ἐνταῦθα ἀπέκεσα πείσῃ κοπτόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ ἐκεῖ τὸ ἀθάνατον ἐστερήσῃ κόλασιν. οἱ γὰρ τοιοῦτοι πάντες καὶ ἐκεῖ καμίνου θερμῆς τοῖς ἀλήστοις γίνονται ἐνταῦθα πάθεσιν, ὥσπερ δὲ ἄκαρπον τοῖς ἀλήστοις ζῶσι καὶ ἐκεῖ πάλιν ὕλη καὶ θερμὴ τοῦ πυρός. τὸ μὲν οὖν εἰπεῖν ἐξ οὐθείας, ὅτι αὐτοὺς δικάσει τοῖς γινομένοις, οὐχ ὅτως ἐποίει οὐδὲν ἀποδεδειγμένον· τὸ δὲ δυναμένη τῇ ἀποβολῇ καὶ ἐκ τούτης κατασκευάσας τὸ πᾶν, μᾶλλον ἔπειθε, καὶ μείζονος ἀπειλῆς ἐφείλκετο ⟨Ⓜ⟩ ἀκροατήν. διὰ δὲ τοῦτο πλείονα ὅτως αὐτὸς αὐτοῖς ἐμφανίζεται, ἄλωνα, καὶ ἀμητόν, καὶ ἀμπελῶνα, καὶ λιμόν, καὶ ἄρπαγα, καὶ σαγήνην, καὶ "ἁλιείαν, καὶ πάντα τὰ ζωνύντα καὶ ἐν οἷς" ἐτρέφοντο, τοῖς λόγοις μιγνὺς τοῖς αὐτοῦ. ὅπερ οὖν καὶ ὁ βαπτιστὴς ἐνταῦθα πεποίηκε, καὶ ἀπέδειξεν μείζονα πρόεχετο τῶν εἰρημένων, τὴν τοῦ πυρὸς δόσιν. ὁ γὰρ τοσαῦτα διαιρούμενος, ὡς δὲ ἁμαρτήματα ἀφήναι, καὶ πνεῦμα δοῦναι, καὶ ζωντανὸν πολλῷ μᾶλλον δωρήσεται, φησίν. Εἶδες πῶς ἤδη τὸ μυστήριον" προεκαταβάλλετο ἀκωλύτως τὴν ἀναστάσεως καὶ τὴν κρίσεως. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησίν, οὐκ εἶπε τὰ θύρας ἐσόμενα περὶ αὐτοῦ σημεῖα καὶ τέρατα; ὅτι τοῦτο μεῖζον ἁπάντων ἦν, καὶ διὰ τοῦτο πάντα σκιὰν ἐγίνετο. τὸ γὰρ κεφάλαιον θεὶς, πάντα προεῖλατο, θανάτου" λύσιν, ἁμαρτημάτων ἀναίρεσιν, καταλλαγὰς ἀθυμισμόν, τῶν χθονίων πολέμων ἀπαλλαγήν, τὴν εἰς ⟨Ⓜ⟩ τοῦτο δόσιν εἴσοδον, τὴν εἰς οὐρανοὺς ἀνοδον, τὴν μετὰ ἀγγέλων πολιτείαν, τὴν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν κοινωνίαν· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἀρραβῶνα ἐκείνων ὄντα. Εἰπὼν τοίνυν τοῦτο, εἶπε καὶ τὴν τῶν σωμάτων λύσασιν, καὶ τὴν τῶν ἐνταῦθα σημείων ἐπίδειξιν, καὶ τὴν τῆς βασιλείας κοινωνίαν, καὶ τὰ ἀγαθά, Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη. Ταῦτα γὰρ πάντα δι' ἐκείνου τοῦ μεγέθους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματος ἡμῖν παρέχεται. παρεπτὸν τοίνυν ἐστὶ παρὰ τῶν σημείων εἰπεῖν τῶν θείων ἐκδησομένων, καὶ τῆς ἐκ τούτων κρινομένων· ἀλλ' ὑπὲρ ἐκείνων ἔδει σφαλερῶς ἔχειν, ὧν ἀμφίβολον· οἷς, ὅτι υἱός Θεοῦ ἐστιν, ὅτι ὑπερέχων τοῦ Ἰωάννου ἀσυγκρίτως, ὅτι αἴρει τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου, ὅτι δικαίως ἅπαντι τῶν πεπραγμένων, ὅλη οὐ μέλλει τοῦ παρόντος καὶ ἡμέτερα, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀξίας ἕκαστος ἀποστήσεται τιμωρίας. ταῦτα γὰρ ὁ Ἰωάννης ἐδήλωσεν πέρας τοῦ λόγου.

ΗΘΙΚΟΝ Ταῦτα οὖν εἰδότες, πολλῆς τῆς σπουδῆς χρώμεθα ἕως ἂν ὦμεν ἐν τῷ ἄλλῳ. ἡ γὰρ ἔξεσι [καὶ] ἐνταῦθα οὖσι δεῖξαι ἀχύρου μεταβαλλόμενα εἰς σῖτον, ὥσπερ οὖν καὶ ἀπὸ σίτου πολλοὶ γεγόνασιν ἄχυρον. μὴ τοίνυν ἀναπέσωμεν, μηδὲ ἀνέμῳ πάντι παρεφερώμεθα, μηδὲ τῶν ἀδελφῶν ἀποκλίνωμεν τῶν ἡμετέρων, κἂν μικροὶ δοκῶσιν εἶναι· ἡ βύτελεις· ἐπεὶ καὶ σῖτος τὸ ἄχυρον κατὰ μέγεθος, ἐλάττων, κατὰ τὴν φύσιν, βελτίων. μὴ δὴ τοὺς ἔξωθεν φιλοσοφίας ἴδῃς (τοῦ πυρὸς γὰρ εἰσι πρεσβυτάσμενοι) ἀλλὰ τὴν τοῦ Θεοῦ ταπεινότητα, τὴν φρᾶσιν ταύτην καὶ ἀσχάλυτον, καὶ τὰ μηθὲν μὴ δυναμένην, μηδὲ ἐπὶ τῶν πυρῶν κειμένην. διὰ τοῦτο καὶ τοῦ ἀχύρου μακροθυμεῖ, ἵνα ἀπὸ τῆς τοιᾶς αὐλῆς ὁμιλίας βελτίους γένωνται. διὰ τοῦτο ὑπὸ κεῖσε, ἵνα κοινῇ πάντες σφενδονῶμεν, ἵνα ἀπὸ πονηρίας πολλοὶ μεταβληθῶμεν εἰς ἀρετήν. φείδεσθε τοίνυν τῆς παβόλης ταύτης ἀκούοντες. καὶ γὰρ ἀσβεστόν ἐστιν ἐκεῖνο τὸ πῦρ. καὶ πῶς ἀσβεστόν, φησιν; οὐχ ὁρᾷς τοσοῦτον ἥλιον καιόμενον ἀεί, καὶ μηδέποτε σβεννύμενον; σὺ δὲ εἶδες τὸν βάτον καιόμενον, καὶ μὴ κατακαιόμενον; εἰ τοίνυν καὶ αὖθις βάλει διαφυγεῖν τὴν φλόγα, τὴν δυσηνεμοσιόλου παρεπόθεν, καὶ ὅτως οὐδὲ πείσεται λήψῃ τὸ πυρὸς ἐκεῖνο. ἂν μὲν γὰρ ἐνταῦθα πιστεύσῃς τοῖς λεγομένοις, οὐδὲ ὄψει τὴν κάμινον ταύτην ἀπελθὼν ἐκεῖσε· ἐὰν δὲ ἀπιστήσῃς αὐτῇ νῦν, ἐκεῖ διὰ τῆς πείρας εἰδὼς κακῶς, ὅτι ὅτε διαφυγεῖν δυνατόν. καὶ γὰρ ἀπραίτητος ἡ κόλασις τοῖς μὴ ὀρθὸν βεβιωκόσι βίον. οὐδὲ γὰρ ἔρχεται τὸ πιστεῦσαι μόνον, ἐπεὶ καὶ δαίμονες φείδονται τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο νεμεσηθήσονται· διὰ πολλῆς ἡμῖν τῆς τοῦ βίου διορθώσεως δεῖ. διὰ τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ὑμᾶς σωρηδὸν σωάγομεν, οὐχ ἵνα εἰσέλθητε μόνον, ἀλλ' ἵνα τι καὶ καρπώσησθε ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς. ἂν δὲ παραγένησθε μὴ ἀεί, μηδὲν ὑπὲρ ἐνταῦθεν καρπούμενοι ἀναχωρῆτε, μηδὲ τῆς ἐνταῦθα εἰσόδου καὶ παρεδρίας ἕξαι τι πλέον. εἰ γὰρ παιδία παρὰ διδασκάλου πέμποντες, ἂν ἴδωμεν ἐκεῖθεν μηδὲν καρπούμενα, σφοδρὰ κατηγορεῖ τῶν διδασκάλων γνώμη, καὶ παρὰ ἑτέρους αὐτὰ μέλισσαμεν πολλάκις· ἵνα ἔξωθεν ἀπολογίαν, μηδὲ, ὅσην ἐν τοῖς γήινοις τούτοις, τοσαύτην τῆς ἀρετῆς παρέχοντες τοῦ σπουδαίου, ἀλλὰ κενὰς ἀεὶ τὰς δέλτους οἴκαδε φέροντες· καὶ τοι γε πλείους καὶ μείζους ἐνταῦθα ⓐ διδάσκαλοι· ὁ γὰρ παρὼν καὶ ἀποστόλους καὶ πατριάρχας καὶ δικαίους ἅπαντας καθ' ἑκάστην ὑμῖν ἐφιστῶμεν ἐκκλησίαν διδασκάλους· καὶ οὐδὲ ὅταν γένεται τι πλέον· ἀλλὰ δύο ψαλμοὺς ἢ τρεῖς εἰπόντες καὶ τὰς συνήθεις εὐχὰς ἁπλῶς δὲ ὡς ἔτυχε ποιούμενοι διαλυθῆτε, νομίζετε ἀρκεῖν τοῦτο εἰς σωτηρίαν ὑμῖν. οὐκ ἠκούσατε τοῦ προφήτου λέγοντος, μᾶλλον δὲ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ προφήτου, Ὅτι ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ; ἵν' οὖν τοῦτο μὴ γένηται καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἐξαλείφωμεν τὰ γράμματα, μᾶλλον δὲ τὰ χαράγματα, ἅπερ ὁ διάβολος ἐνετύπωσέ σου τῇ ψυχῇ, καὶ φέρε μοι καρδίαν βιωτικῶν ἀπηλλαγμένην θορύβων, ἵνα μὴ ἀδείας, ἃ βούλομαι, ἐξεράω. ὡς νῦν γε οὐδὲν ἕτερόν ἐστι γινώσκειν, ἢ τὰ ἐκείνου γράμματα, ἁρπαγάς, πλεονεξίας, φθόνον, βασκανίαν. διὰ δὴ τοῦτο, ὅταν τὰς δέλτους λάβωμεν ὑμετέρας, οὐδὲ ἀναγνῶναι δυνάμεθα. ὁ γὰρ βδελυκτὸν τὰ γράμματα, ἅπερ ἡμεῖς κατὰ κυριακὴν ἐγγράφοντες ὑμῖν ἀφίεμεν· ἀλλ' ἕτερα ἀντ' ἐτέρων, ἄσπιλα καὶ διεσταλμένα· εἶτα, ὅταν ἐξαγείραντες αὐτὰ, γράψωμεν τὰ ἀπὸ τοῦ πνεύματος, ἀπελθόντες ὑμεῖς, καὶ ταῖς διαβολικαῖς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λικῆς ἐνεργείας δόντες τὰς καρδίας ὑμῶν, πρέχετε ἐκείνῳ πάλιν τὰ ἑαυτοῦ διτεθεράφειν ὑμῖν. Τί οὖν ἔσται τούτων τὸ πέρας; καὶν ἐγὼ μὴ λέξω, τὸ ἐκάστου σωφρὸς οἶδεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ παύσομαι τὸ ἐμαυτοῦ ποιῶν, ἀλλὰ τὰ ὀρθὰ γράμματα ἐγλεφάρων. Εἰ δ' ὑμεῖς λυμήνεσθε ἡμῶν τῷ κοσμίῳ, ἡμῖν μὲν ὁ μισθὸς ἀκίνητος· ὑμῖν δὲ μικρὸς ὁ κίνδυνος. ἀλλ' οὐδὲν βούλομαι φορτικὸν εἰπεῖν· ἀλλὰ δέομαι πάλιν καὶ παρακαλῶ, καὶ τῶν παίδων τε μικρῶν μιμήσασθε τὸν σοφὸν τοῦτον κοσμίῳ. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πρῶτον μὲν τὸν τύπον μανθάνουσι τῶν στοιχείων· ἔπειτα διεγραμμένα αὐτὰ γινώσκειν μελετῶσι· καὶ τότε καὶ ὅτι τῆς ἀναγνώσεως ὁδῷ βαδίζουσι τῇ ἀρχῇ ἐκείνων. οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν· διελθόντες τὸν ἀρετὴν, μανθάνωμεν πρότερον τὸ μὴ ὀμνύειν, μηδὲ ἐπιορκεῖν, μηδὲ καταγορεῖν· εἶτα, ἐπ' ἄλλο στοιχεῖον ἐλθόντες, τὸ μὴ βασκαίνειν, μηδὲ σωμάτων ἐρᾶν, μὴ γαστρίζεσθαι, μὴ μεθύσκεσθαι· μὴ ὠμοί, μὴ νωθεῖς, ἵνα ἀπὸ τούτων πάλιν εἰς τὰ πνευματικὰ μεταβάντες, μελετῶμεν ἐγκράτειαν καὶ γαστρὸς ἀκροφιδίαν, σωφροσύνην, δικαιοσύνην, τὸ δεξιᾶς εἶναι κρείττονας, καὶ ἐπιεικεῖς, καὶ τῇ διανοίᾳ σωτετειμένους, καὶ σωφρονοῦντας ταῦτα ἀλλήλοις, καὶ ἐγγεγράφωμεν ἡμῶν τῇ ψυχῇ. καὶ ταῦτα ὅπου τῆς οἰκίας, ὅπου τῶν φίλων, ὅπου τῆς γυναικός, ὅπου τῶν παίδων γυμνάζωμεν ἅπαντα· καὶ τέως ἀπὸ τῶν προφανῶν ἀρξώμεθα τῶν εὐκολωτέρων, οἷς ἀπὸ τοῦ μὴ ὀμνύειν, καὶ τοῦτο συνεχῶς μελετῶμεν τὸ στοιχεῖον ὅπου τῆς οἰκίας. καὶ γὰρ πολλοὶ τῷ ἐμποδίζοντες οἶκοι τῇ μελέτῃ ταύτῃ. καὶ γὰρ οἰκέτης παροξύνει, καὶ γυνὴ λυπηθεῖσα εἰς ὀργὴν ἐμβάλλει, καὶ παιδίον ἀμαθαῖνον καὶ ἀτακτοῦν εἰς ἀπειλὴν καὶ ὀργὴν ἄγει. ἂν τοίνυν ὅπου τῆς οἰκίας συνεχῶς ἀπὸ τούτων παιδαγωγούμενος, κατορθώσῃς τὸ μὴ παροργισθῆναι εἰς ὀργάς, εὐκόλως καὶ ὅπου τῆς ἀγορᾶς δυνήσῃ μείναι ἀνάλωτος. ἀλλὰ μέλλει σε τὸ μὴ ὑβρίζειν κατορθώσειν, μήτε τὴν γυναῖκα ὑβρίζων, μήτε τὸν οἰκέτην, μήτε τῶν ὅπου τῆς οἰκίας ἕτερόν τινα. καὶ γὰρ γυνὴ πολλάκις ἐπαγρύσα τὸν δεῖνα καὶ παλαίζουσα ἑαυτῇ, ὀξύνει εἰς τὸ κακῶς εἰπεῖν. ἀλλὰ σὺ μὴ ἀνάσχου κατηγορῆσαι τὸν ἐπαινούμενον, ἀλλὰ φέρε πρῶτα γενναίως. καὶν σοῦ οἰκέτης ἕτερος ἐπαινοῦται δεσπότης ἴδῃς, μὴ ταράχθῃς, ἀλλὰ ζήτει γενναῖος. ἀγὼν ἔστω καὶ παλαίστρα ἀρετῆς ἡ οἰκία, ἵνα σκληραλῶς γυμνασάμενος, μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστήμης τοῖς ἐν ἀγορᾷ προσβάλλῃς. τοῦτο καὶ ὅπου τῆς κενοδοξίας ποιεῖ. ἂν γὰρ μελετήσῃς μὴ κενοδοξεῖν ὅπου τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων καὶ τῶν οἰκετῶν, ἐπ' οὐδένος λοιπὸν ἕτερου ῥᾳδίως ἁλώσῃ τούτῳ τῷ πάθει. πολλαχοῦ μὲν γὰρ τὸ νόσημα τοῦτο χαλεπὸν καὶ πυρετικόν, μάλιστα ὅταν γυνὴ πρᾷ. ἂν τοίνυν σκληρὰ καταλύσωμεν αὐτὸ τοῖς ἰσχνοῖς, ῥᾳδίως αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις προελευσόμεθα. καὶ ὅπου τῶν ἄλλων ὧν παθῶν τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν, ὅπου τῆς οἰκίας γυμναζόμενοι κατ' αὐτῶν, καὶ καθ' ἑκάστου ἀλιφόμενοι τοῖς ἡμέτερον. καὶ ἵνα εὐκολωτέρα ἡμῖν ἡ γυμνασία γένηται, καὶ ὅπου τίμιον καθ' ἑαυτῶν ἐκφέρωμεν, ὅταν τι τῶν προκειμένων παραβαίνωμεν. ἔστω δὲ καὶ τὸ ὅπου τίμιον πάλιν, μὴ ζημίαν, ἀλλὰ μισθὸν ἔχον, καὶ κέρδος προξενοῦν μέγιστον. τοῦτο δέ ἐστιν, ἂν νηστείας ὅπου τεταμένας ἑαυτοῖς καταδικάζωμεν καὶ χαμευνίας, καὶ ἑτέρα τοιαύτη σκληραγωγία. οὕτω γὰρ πολλὰ ἡμῖν ἐκ τούτου κέρδη· καὶ ἐν ταύτῃ ἡδέως τῆς ἀρετῆς βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μελλόντων ὅπου τυγχάνομεν ἀγαθῶν, καὶ τοῦ Θεοῦ διὰ παντὸς ἐσόμεθα φίλοι. ἀλλ' ὅπως [ἂν] μὴ τὰ αὐτὰ ῥηθῇ πάλιν, καὶ θαυμάσαντες ἐν ταύτῃ τὰ εἰρημένα, ἀπελθόντες ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε τοῦ δέλτου τῆς διανοίας ὑμῶν ῥίψαντες, παραφήνητε τῷ ἀγκύλῳ ταῦτα ἀξυγῆναι, καὶ ἀναχωρήσας οἴκαδε ἕκαστος καλείτω τὴν γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἀπαγγελλέτω ταῦτα καὶ λαμβανέτω βοηθὸν, καὶ ἀπὸ τοῦ σήμερον ἡμέρας εἰς τὸν καλὸν ταύτην εἰσίτω παλαίστραν, ἐλαίῳ τῇ τοῦ πνεύματος χρώμενος χορηγίᾳ. καὶν ἅπαξ, καὶν δίς, καὶν πολλάκις καταπέσῃς γυμναζόμενος, μὴ ἀπογνῷς, ἀλλὰ ἔχῃ πάλιν καὶ παλαίσον, καὶ μὴ πρότερον ἀποχῇς, ἕως ἂν λαμπρὸν λύσασιν καὶ τοῦ ἀγκύλου τὸν στέφανον, καὶ ἐν ἀσύλῳ θησαυρῷ λοιπὸν τῆς ἀρε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ἀπόθη τὴν κλῆσιν. ἂν γὰρ ἐν σωτηρίᾳ τῆς καλῆς ταύτης σαυτὸν καταστήσῃς φιλοσοφίας, οὐδὲ ῥᾳθυμῶν λοιπὸν δυνήσῃ τῶν ἐπιτεταγμένων, τῆς σωτηρίας τὴν τῆς φύσεως μιμνῄσκης τρέπεται. ὥσπερ γὰρ ὁ καθεύδειν θέλων, καὶ ἐσθίειν δὲ πίνειν καὶ ἀναπαύειν, ὅτως ἔσαι καὶ τὰ τῆς ἀρετῆς " ἡμῖν ῥᾴδια, ἐν τῇ εἰλικρινῆ καρπωσόμεθα ἡδονῇ, ἐν ἀκυμάντῳ λιμένι καθήμενοι, καὶ γαλήνης ἀπολαύοντες, καὶ μὴ πολλὴν 5 τὴν φόρτον τὸ πλοῖον εἰς ἐκείνου ὁρμίζοντες τὴν πόλιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τῶν ἀκηράτων ἐπιτυχόντες θεωρῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ἐν φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. χ. ὑμῶν

10

Ομιλ. ιβ. 13 ΤΟΤΕ ΠΑΡΑΓΙΝΕΤΑΙ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΑΠΟ τῆς Γαλιλαίας " ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. χ. ἐπὶ

ΜΕτὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης, μετὰ τῶν ὑπηκόων ὁ κριτὴς ἔρχεται 1: βαπτισθησόμενος. ἀλλὰ μὴ θορυβηθῇς. ἐν γὰρ τοῖς ταπεινοῖς τούτοις μάλιστα ἁλιεύεται αὐτοῦ τὸ ὑψηλόν. ὁ γὰρ κυοφορηθῆναι τοσοῦτον χρόνον ἐν μήτρᾳ καταδεξάμενος παρθενικῇ, καὶ πρόελθεῖν ἐκεῖθεν μετὰ τῆς ἡμετέρας φύσεως, καὶ ῥαπισθῆναι καὶ σταυρωθῆναι *, καὶ τὰ ἄλλα παθεῖν ἅπερ ἔπαθε, τί θαυμάζεις εἰ καὶ " βαπτισθῆναι κατεδέξατο, 20 χ. βαπτίσει καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐλθεῖν πρὸς τὸν δοῦλον; ὃ γὰρ ἐκπλῆττον ἐκεῖνο ἦν, ὃ θεῖον ὄντα βληθῆναι ἡγέσθαι δοῦλον παρόν· τὰ δὲ ἄλλα [λοιπὸν] μετὰ λόγου ἔπεται ἅπαντα. διό τοι τοῦτο καὶ ὁ Ἰωάννης πρόσεισιν, ἕλεγχον ἐκεῖνα ἀπαρέσκειν εἰπών· ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξιος λῦσαι τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα· οἶδεν, ὅτι κριτής ἐστι, καὶ κατ' ἀξίαν ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ, καὶ πνεῦμα προέξει δαψιλὲς ἅπασιν· ἵνα, ὅταν ἴδῃς αὐτὸν ὅτι τὸ βάπτισμα ἐρχόμενον, μηδὲν ταπεινὸν ὑποπτεύσῃς. διὸ τοῦτο καὶ πρόσεται

14 Αὐτὸν διακωλύει λέγων· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός μέ;

Ἐπειδὴ γὰρ τὸ βάπτισμα μετανοίας ἦν, καὶ εἰς κατηγορίαν τῶν πεπλημμεληκότων ἐνῆγε, ἵνα μή τις νομίσῃ, ὅτι καὶ αὐτὸς μετὰ τῆς τοιαύτης γνώμης ἔτι Ἰορδάνην ἔρχεται, προσδιορθοῦσαι " αὐτὸν, πρὸ τε ἀμνὸν καλέσας, καὶ λυτρωτὴν τῆς καὶ τοῦ οἰκουμένου ἁμαρτίας ἁπάσης. ὁ γὰρ τὰ πρωτότοκα τῶν ἀλόγων ἁμαρτήματα δυνάμενος ἀνελεῖν, πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς ἀναμάρτητος ἦν. διὰ δὴ τοῦτο οὐκ εἶπεν· ἴδε ὁ ἀναμάρτητος· ἀλλ' ὁ πολλῷ πλέον ἦν, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἵνα " μὴ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο μὴ πάσης δέξῃ πληροφορίας, καὶ δόξαν ἴδῃς, ὅτι ἑτέρου ἕνα οἰκονομῶν, ὅτι τὸ βάπτισμα ἔρχεται· διὸ καὶ ἐλθόντι αὐτῷ ἔλεγεν· ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός μέ; καὶ οὐκ εἶπε, καὶ σὺ βαπτίζῃ ὑπ' ἐμοῦ (καὶ γὰρ [καὶ] τοῦτο ἔδει εἰπεῖν) ἀλλά τί; καὶ σὺ ἔρχῃ πρός μέ; τί οὖν ὁ Χριστός; ὅπερ ὅτι τὸ Πέτρου πεποίηκεν ὕστερον, τοῦτο καὶ τότε ἐποίησε. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνος διεκώλυεν αὐτὸν νίψαι σοῦ πόδας· ἀλλ', ἐπεὶ ἤκουσεν, ὃ ποιῶ νῦν, σὺ οὐκ οἶδας, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα, καὶ, ὅτι οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ, ταχέως ἀπέστη τοῦ τόνου, καὶ πρὸς τὸ ἐναντίον μετέστη. καὶ οὗτοι ὁμοίως πάλιν, ἀκούσας,

15 Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην,

Εὐθέως ὑπήκουεν. οὐ γὰρ ἀμέτρως ἦσαν φιλόνεικοι· ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπην ἐπιδείκνυντο, καὶ τὴν ὑπακοήν, καὶ πάντα πείθεσθαι ἐμελέτων τῷ δεσπότῃ. σκόπει δὲ πῶς σύντομον αὐτὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν ἐνάγῃ, ἀφ' ὧν μάλιστα ὑπωπτεύθη ὁ νηόμβων. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτω δικαιότερός ἐστιν, ἀλλ' ὅτω πρέπον ἐστίν. ὅπερ γὰρ ἀναξιον αὐτὸν μάλιστα ἐνόμιζε τοῦτο, τοῦτο καὶ τὸ δούλου βαπτισθῆναι, τοῦτο μάλιστα πέφευγε τὸ πρὸς ἐκεῖνο μυρίαις ἀποστελλόμενον. ὡσανεὶ ἔλεγεν· ἐγὼ ὡς ἀνάξιος τοῦτο φεύγεις καὶ ἀπαγκωλύεις; ἀλλὰ τοῦτο μὴ οὕτω γένηται, ἄφες, ὅλη καὶ μάλιστα πρέπον ἐστί. καὶ ἐγὼ ἀπλῶς εἶπεν, ἄφες· ἀναδὲ, ἄρτι, προσέθηκεν. οὐ γὰρ διὰ παντὸς ταῦτα ἔσται, φησίν, ἀλλ' ὀλίγα με ἐν τούτοις οἷς ἐπιθυμεῖς· ἄρτι μόνον ὑπόμεινον τοῦτο. εἶτα καὶ δείκνυσι πῶς ἔστι πρέπον ἐστί. πῶς οὖν πρέπον ἐστίν; ὅτι Ⓦ νόμον πληροῦμεν ἅπαντα· ὅπερ οὖν ἔλεγε, πᾶσαν δικαιοσύνην. δικαιοσύνη γάρ ἐστιν ἡ τῶν ἐντολῶν ἐκπλήρωσις. ἐπεὶ οὖν πάσας ταῖς ἄλλας ἐντολὰς λύουσαμόν, φησι, τοῦτο ὃ "ὑπολείπεται μόνον, διὰ προσθῆναι καὶ τοῦτο. καὶ γὰρ ἦλθον λύσαι τὴν ἀρχαίαν τὴν ὅτι τῇ πράξαι τὸ νόμῳ κελεύω. δεῖ οὖν πρότερόν με αὐτὸν πᾶντα πληρώσαντα, καὶ δέξελόμενον ὑμᾶς τῆς καταδίκης, ὅτως αὐτὸν ἀναπαῦσαι. πρέπον οὖν ἐστὶν ἐμοὶ πληρῶσαι Ⓦ νόμον ἅπαντα· ὅπερ καὶ πρέπον ἐστὶ λύσαι τὴν καθ' ὑμῶν "ὅτι ὦ νόμῳ γεγραμμένῳ κατάραν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ σάρκα ἀνέλαβον, ὡς προεῖπομεν.

15 Τότε ἀφίησιν αὐτόν. 16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν αὐτῷ Ⓐ οὐρανοί, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον, ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. Επειδὴ γὰρ πολλῷ μείζονα αὐτὸν Ⓦ Ιωάννου "ἐνόμιζον, Διὰ τοῦτο Ⓦ μὴ ἐν "ἐρήμῳ πάντα τραφῆναι τὸ χρόνον, καὶ γόνι ἀρχιερέως ἦν, καὶ σολὴν περικείσθαι τοιαύτην, καὶ πάντας ὅτι τὸ βάπτισμα καλεῖν, καὶ ἀπὸ τείρας τετέχθαι Ⓦ τὸ Ἰησοῦν καὶ ἀπὸ βυτελοῦς κόρης ἦν (ὁ γὰρ τῆς προφητείας ὄχος οὐδέπω πᾶσι καταδηλος ἦν) καὶ διὰ τὸ ἐν οἰκίᾳ τραφῆναι, καὶ μὴ πάντων" διαστρέφεσθαι, καὶ τὴν κοινὴν ταύτην ἐθῆτα περικεῖσθαι, ἐλάττονα αὐτὸν "ἐνόμιζον, οὐδὲν οὐδέπω τῶν ἀπορρήτων εἰδότες ἐκείνου· συνέβη ὃ καὶ βαπτισθῆναι αὐτὸν "ὑπὸ τοῦ Ιωάννου (ὅπερ ταύτην μᾶλλον ἐβεβαίου τὴν "ὑπόνοιαν, εἰ καὶ μηδὲν τῶν προτέρων ἦν. ἐνενόουν γὰρ ὅτι ἔστι μὲν τῶν πολλῶν εἷς ἦν· δὲ γὰρ, εἰ μὴ τῶν πολλῶν ἦν, οὐκ ἂν μὴ τῶν πολλῶν ὅτι ὁ βάπτισμα ἦλθεν· ἐκεῖνος ὁ μείζων αὐτοῦ καὶ πολλῷ [illegible]μαστότερος) ἵν' οὖν μὴ αὐτὴ κρατήσῃ τοὺς πολλοὺς ἡ δόξα, καὶ Ⓐ ἀνεῳχθησαν βαπτισθέντος αὐτοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα κάτεισι, καὶ φωνὴ μὴ τοῦ πνεύματος κηρύττουσα τοῦτο τοῦ μονογενοῦς τὴν ἀξίαν. ὅπερ γὰρ ἡ φωνὴ ἡ λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, τοῦτο τοῖς πολλοῖς μᾶλλον ἁρμόττειν ἐδόκει τῷ Ιωάννῃ (καὶ γὰρ ἀνεῳχθησαν, οὐκ ὁ βαπτίζομενος, ἀλλ' ἁπλῶς οὐκ· καὶ τὸ ἀκροατῶν ἕκαστος εἶδε τὸ βαπτίζοντος μᾶλλον, ἢ τὸ βαπτιζομένου εἰρῆσθαι αὐτὸν "ἐνόει, διὰ τε αὐτὸ τὸ "βαπτισθῆναι τὸ ἀξίωμα, διὰ τε τὰ εἰρημένα ἅπαντα) ἦλθε τὸ πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς, τὸ φωνὴν ἔλεγεν ὅτι Ⓦ Ιησοῦ, καὶ πᾶσι δῆλον ποιοῦν, ὅτι τὸ, ἔστι, οὐ περὶ Ιωάννου τὸ βαπτίζοντος, ἀλλὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ βαπτιζομένου εἴρηται. Ὡς πῶς, φησιν, οὐκ ὀπίσευσαν τούτων γινομένων; ὅτι καὶ ὅτι Μωϋσέως πολλὰ γέγονε θαύματα, εἰ καὶ μὴ ἴσασται, καὶ μὴ πάντα σκῆνα ὡς ταῖς φωναῖς καὶ ταῖς σάλπιγξι καὶ ταῖς ἀστραπαῖς, καὶ μόνον "ἐκάλυπτον, καὶ ὡς Βεελφεγὼρ ἐτελέσθησαν. καὶ αὖθις ὅτοι Ⓐ τότε πρόντες, καὶ Ⓦ Λάζαρον ἀναστάντα ἰδόντες, τοσοῦτον ἀπέσχον πιστεῦσαι τοῦτο ἐργασαμένῳ, ὅτι καὶ αὐτὸν ἀνελεῖν ἐπεχείρησαν πολλάκις. Εἰ τοίνυν περὶ ὀφθαλμῶν ὁρῶντες νεκρῶν ἀνάστασιν, οὕτως ἦσαν πονηροὶ, τί θαυμάζεις, εἰ φωνὴν οὐκ ἐδέξαντο φερομένην ἀνωθεν; ὅταν γὰρ ἀγνώμων ᾖ ἡ ψυχὴ καὶ διεστραμμένη, καὶ τὰ τῆς βασκανίας κατεχομένη νοσήματι, οὐδενὶ εἴκει τούτων· ὥσπερ οὖν ὅταν ἀγνώμων "ᾖ, μὴ πίστεως ἅπαντα δέχεται, καὶ τοῦτον οὐ σφόδρα θαύμα. μὴ τοίνυν τοῦτο ἔστω, ὅτι οὐκ ἐπίστευσαν· ἀλλ' ἑκὼν ζητεῖ, εἰ μὴ πάντα γέγονεν ἀφ' ὧν αὐτὸν πιστεῦσαι ἐχρῆν. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο τοῦ φθόνου τοῦ κατὰ τῶν ἑαυτὸν ἀπάντων τούτων ζωπυρῆσαι Ⓦ τόπον τῆς ἀπολογίας ὁ Θεός. ἐπειδὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πειδὴ γὰρ ἀπόλλυσθαι ἔμελλον Ιουδαῖοι καὶ ἐκάτερα παραδίδοσθαι κελεύει, ἵνα μή τις ἀπὸ τῶν
Μαρ. ιβ. ἐκείνων πονηρίας τὴν αὐτὴν ζημίαν παθεῖν ὑπολάβῃ, φησὶν· Οτι τί με ἔδει ποιῆσαι τοῦ ἀμπελῶνι τούτῳ, καὶ οὐκ ἐποίησα; τοῦτο δὲ καὶ ἐν ταῖς ὠδαῖς σκόπει· τί ἔδει γενέσθαι καὶ οὐκ ἐγένετο; ἢ ἐπὶ ποτε ἦν λοιπὸν γένοιτο παρὰ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας, τούτῳ κέχρηται τοῦ ἔργῳ τῆς ἀπολογίας πρὸς σὲ ἀπὸ τῆς πολλῆς κακίας ζημιῶσαι αὐτὴν ἐπιχειρούσης. ὁρᾷς πῶς
κ. ιθ΄ π. ὅλα γράφω, οἷα παραδόξα ἔργα, καὶ τῶν μελλόντων προοίμια. οὐκ ἔτι γὰρ παραδείσους, ἀλλ' ὄρη ἀνοίγεται. ἀλλ' ὁμῶς πρὸς Ιουδαίους λέγει· Εἰς ἕτερον ἡμῶν μεταφέρεσθαι κελεύει γνώμην, τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος ἡμῖν, ὅτι τὰ προκείμενα ⓜ λέγειν ἀναγκάζομαι. καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εὐθὺς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ ⓐ οὐρανοί. τίνος οὖν ἕνεκεν ἀνεῴχθησαν ⓐ οὐρανοί; ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ σὲ βαπτιζόμενον τοῦτο γίνεσθαι, πρὸς τὴν ἀνω πατρίδα τοῦ Θεοῦ σε καλοῦντος, καὶ πείθοντος μηδὲν κοινὸν ἔχειν πρὸς τὴν γῆν. Εἰ δὲ μή ὁρᾷς, μὴ ἀπιστήσῃς. καὶ γὰρ ἐν προοιμίοις ἀεὶ τῶν παραδόξων καὶ πνευματικῶν πραγμάτων ἀφανεῖς φαίνονται αἱ ὄψεις καὶ σκιαὶ τοιαῦται, διὰ τοῦτο ἀνοητοτέραν ἀπεργαζόμενοι καὶ χειζούσας ὄψεως ἀφανοῦς, καὶ μηδεμίαν ἔννοιαν ἀσωμάτου φύσεως λαβεῖν δυναμένους, πρὸς ἃ τὰ ὁρατὰ μόνον ἐπτοημένους· ἵνα, κἂν μὴ ταῦτα μὴ γένηται, τὰ ἐξ αὐτῶν δηλωθέντα ἀπαλλαγῇ καὶ ἐν ἀσφαλεῖ τῇ πίστει. καὶ γὰρ ὅτι τῶν ἀποστόλων ἦχος ἐγένετο πνοῆς βιαίας, καὶ ὄψεις γλωσσῶν πυρίνων ἐφάνησαν· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἀποστόλους, ἀλλὰ διὰ τοῦτο παρόντας τότε Ιουδαίους. ἀλλ' ὅμως εἰ καὶ μὴ αἰσθητὰ ταῦτα σημεῖα, τὰ ἐξ αὐτῶν δηλωθέντα ἀπαλλαγῆναι καταδεχόμεθα· ἐπεὶ καὶ ἡ πρώτη διὰ τοῦτο τότε ἐφάνη, ἵν' ὥσπερ διὰ τοῦ λαλήσαντος ἀνθρώπου δείξῃ τοῖς προδόσι καὶ τῷ Ἰωάννῃ ⓜ γόνυ τοῦ Θεοῦ· οὐ μόνον ἵνα δι' αὐτό, ἀλλ' ἵνα καὶ σὺ μάθῃς, ὅτι καὶ ὅτι σὲ βαπτιζόμενον τὸ πνεῦμα ἔρχεται. λοιπὸν ἡμῖν αἰσθητῆς οὐ χρεία ὄψεως, τῆς πίστεως ἀντὶ πάντων ἐρχούσης. τὰ γὰρ σημεῖα οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις. διὰ τί δὲ ἐν εἴδει περιστερᾶς; ἥμερον τὸ ζῶον καὶ καθαρόν. ἐπεὶ οὖν τὸ πνεῦμα παράστητος ὄντι πνεῦμα, διὰ τοῦτο ἐν τούτῳ φαίνεται· ἄλλως δέ, καὶ παλαιᾶς ἡμᾶς ἀναμιμνήσκει ἱστορίας. καὶ γὰρ ναυαγίου ποτὲ κοινοῦ τὴν οἰκουμένην καταλαβόντος ἅπασαν, καὶ τοῦ γένους ἡμῶν κινδυνεύοντος ἀφανισθῆναι, ἦτο ἐφάνη τὸ ὕδωρ, καὶ τὴν λύσιν τὸ χειμάρρους ἔδειξε, καὶ κλάδον φέρουσα ἐλαίας, τὴν κοινὴν τῆς οἰκουμένης γαλήνην εὐηγγέλισατο· ἆρ' οὖν πάντα τύποι τῶν μελλόντων ἦν. καὶ γὰρ τότε πολλῷ χεῖρον τὰ τῶν ἀνθρώπων διέκειτο, καὶ πολλῷ μείζονος ἰλαρότητος ἄξιοι ἦσαν. ἵν' οὖν μὴ ἀπογνῷς, ἀναμιμνήσκει σε τῆς ἱστορίας ἐκείνης. καὶ γὰρ τότε τῶν πραγμάτων ἀπογνωσθέντων, γέγονε λύσις τις καὶ διόρθωσις· ἀνθ' ὑγρᾶς τότε ἰλαρότητος, νῦν ἐν ἀφθαρσίᾳ καὶ ἀφθαρσίας ἀφάτου. διὰ τοῦτο καὶ ἡ περιστερὰ φαίνεται, οὐ κλάδον ἐλαίας φέρουσα, ἀλλὰ τὴν πρώτην τῶν κακῶν ἐλευθερωτικὴν ἡμῖν δεικνύουσα, καὶ ἀναπαύσεως ἐλπίδας. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ κιβωτοῦ ἀνθρώπου ἀφίησιν ἕνα, ἀνθ' ὅλου τοῦ οἰκουμένου ἅπαξ εἰς τὴν γῆν ἀφιεῖσαν ἀναπαυσομένην, καὶ ἀντὶ κλάδου ἐλαίας τὴν ἀρραβῶνα τῶν κοινῶν τῆς οἰκουμένης κομίζει γῆν. ἐννοήσας τοίνυν τὸ μέγεθος τῆς δωρεᾶς, μὴ ἐλάττονα αὐτὴν τοῦ ἀξίου νομίσῃς εἶναι, διὰ τοῦτο ἐν τοιαύτῃ φανεῖσαν ὄψει. καὶ γὰρ ἀκούω πολλοὺς λεγόντων, ὅτι ὅσον ἀνθρώπου καὶ περιστερᾶς τὸ μέσον, τοσοῦτον τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ πνεύματος· ὅλῳ ὁμοῦ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φύσει, τὸ μὲν ἐν ὄψει περιστερᾶς ἐφάνη. τί οὖν πρὸς ταῦτά ἐστιν εἰπεῖν; ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Θεοῦ φύσιν ἀνθρώπου ἀνέλαβε· τὸ δὲ πνεῦμα τὸ φύσιν ἀνέλαβε περιστερᾶς διὰ τοῦτο καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς οὐκ εἶπεν, ὅτι ἐν φύσει περιστερᾶς, ἀλλ' ἐν εἴδει περιστερᾶς. οὐκοῦν οὐδὲ μὴ ταῦτα ᾖ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, ἀνθ' ὅτου μόνου. εἰ δὲ διὰ τοῦτο ἐλάττονα αὐτὴν τοῦ ἀξίου φῂς εἶναι, εὑρεθήσεται καὶ τὸ χερουβὶμ τοῦ ⓜ λόγου τοῦτον ἀμείνω πολλῷ, καὶ τοσοῦτον, ὅσον περιστερᾶς ἀετός· καὶ γὰρ εἰς ταύτην κάκεῖνα ἐφημαρμόσθη τὸν ἄνθρωπον. καὶ ⓐ ἄγγελοι δὲ ἀμείνους πάλιν· καὶ γὰρ ἐν σχήματι ἀνθρώπων πολλάκις

ἐφάνησαν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐφάνησεν. Ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. καὶ γὰρ ἕτερον οἰκονομίας ἀληθὴς, καὶ ὄψεως τοῦ καιροῦ συγκατάβασις. μὴ τοίνυν ἀχθέσθω τις τῷ Θεῷ ἐνεργέτιν, μηδὲ τοῖς ἐνδόξοις ἀμείνονι τιμῇ τῆς μακαριότητος δωρησαμένου. ὅπου γὰρ ἐνθέσεως ἀξίωμα, ἐκεῖ καὶ τῶν κακῶν ἀναίρεσις, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπόδοσις. Δέδοται τοῦτο, τὸ μὴ Ἰουδαϊκὸν παύειν βάπτισμα, τὸ ὃ ἡμέτερον ἐρχεῖν λαμβάνει· καὶ ὅπερ ὅτι τοῦ πάσχα γέγονε, τοῦτο καὶ ὅτι τοῦ βαπτίσματος συμβαίνει. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖ ἀμφότερα μεταληφθέν, τὸ μὲν ἀνέπαυσε, τοῦ δὲ ἐρχεῖν δέδωκε· καὶ ἐν τούτοις πάλιν πληρώσας τὸ Ἰουδαϊκὸν βάπτισμα, ὁμοῦ καὶ τοῦ τῆς ἐκκλησίας τὰς θύρας ἀνοίγνυσιν, ὥσπερ ἐν μιᾷ τραπέζῃ τότε, ὅτως ἐν ἑνὶ πατρῴῳ νῷ καὶ τῷ σκιᾷ ἐκπορεύας, καὶ τῷ ἀληθείᾳ" συναθεῖς. πνεύματος γὰρ χάριν τοῦτο ἔχει τὸ βάπτισμα μόνον· τὸ δὲ Ἰωάννου, τούτης ἔρημον τῆς δωρεᾶς ἦν. Δέδοται δὲ τοῦτο ὅτι μὴ τῶν ἄλλων τῶν βαπτιζομένων οὐδὲν τοιοῦτον ζωὴν, ὅτι ὁ αὐτὸς μόνου τοῦ μέλλοντος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διδόναι· ἵνα μὴ τῶν εἰρημένων καὶ τοῦτο μάθῃς, ὅτι οὐχ ἡ καθαρότης τοῦ "βαπτίζοντος, ἀλλ' ἡ δυνάμις τοῦ βαπτιζομένου τοῦτο ἐποίησε. Τότε γοῦν καὶ ⓦ ἀνεῳχθησαν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπῆλθεν. Ἀπὸ γὰρ τῆς παλαιᾶς λοιπὸν ὅτι τοῦ καινοῦ ἐξάγει πολιτείαν ἡμᾶς, καὶ τὰς πύλας ἡμῖν ἀνοίγνυσι καὶ ἄνω, καὶ πνεῦμα πέμπων ἐκεῖθεν, καλεῖ εἰς τὴν ἐκείνην πατρίδα· καὶ οὐχ ἁπλῶς καλεῖ, ἀλλὰ καὶ μετ' ἀξιώματος τοῦ μείζονος. οὐ γὰρ ἀπλῶς καὶ ἀναγκαίως ἐποίησεν, ἀλλὰ υἱὸς Θεοῦ καταπεμφθεὶς καὶ ἀγαπηθείς, ὅτως ἔλκει πρὸς ἐκεῖνον τοῦ λῆξιν ἡμᾶς.

Ταῦτ' οὖν ἐννοήσας ἅπαντα, καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ καλοῦντος, καὶ τῆς πολιτείας τῆς ἐκεῖ, ΗΘΙΚΟΝ καὶ τῆς τιμῆς τῆς δοθείσης ἄξιον δεῖξαι βίον, τοῦ κόσμου φαυλοτέρους καὶ φαυλοτέρους αὐτὸν "σεαυτοῦ; τοῦ τῶν ἀγγέλων πολιτεύου πολιτείαν μετ' ἀκριβείας ἁπάσης· μηδὲ, ὅταν τὸ σῶμα σου μὴ μετέχῃ πρὸς ⓦ ἀγγέλων, νόμισης ἔχειν τι κοινὸν πρὸς τοῦ γῆν. τοῦ γὰρ κεφαλαίου ἄνω ἔχεις καὶ ἡνιοχεῖον. καὶ διὰ τοῦτο ὁ πρόσθεν ἐν ταῦτα προφητεύομενος ὁ δεσπότης, καὶ ἐκεῖ ἀγγέλους ἄγαγεν, ὅτε σε ἀνάγαιον ἁπλῶς ἐκεῖ· ἵνα καὶ πρὸς τῆς ἀνόδου τῆς ἐκείσε μάθῃς, ὅλον δυνατόν σοι τοῦ γῆν ὡς ⓦ ἀγγέλου οἰκεῖν. μᾶλλον τοίνυν τοῦ διηνεκῶς τηρούντες, ἵνα ἐδρεάμεθα ἀπ' ἀρχῆς, καὶ τὰ ἐκεῖ βασιλεία καθ' ἑκάστην τοῦ ἡμέραν ὑπιζητῶμεν, καὶ πολιτεύματα τὰ ἐν ταῦτα σκιὰν καὶ ὄναρ εἰ νομίζωμεν. οὐδὲ γὰρ, εἰ βασιλεύς τις τῶν ὑπὸ τῆς γῆς πλουτῶν ὄντα καὶ πρεσβεύοντα λαῶν, υἱὸν ἐξαίφνης ἐποιήσατό σε, τοῦ κηδεύειν καὶ τοῦ βουλεύειν τῆς "κηδεύης τῆς σῆς ἐνενόησας ἄν· κἂν τοιοῦτε ὑ πολὺ τὸ μέσον ἐκεῖ. μὴ τοίνυν μηδὲ ἐνταῦθα λογίζου τι τῶν πρότερον. καὶ γὰρ ὑπὲρ πολλῷ μείζονι ἐκλήθης. "ὅταν γὰρ ὁ κηδεύς, ὁ τῶν ἀγγέλων δεσπότης" ᾖ, τὰ ὄντα διδόμενα ἀγαθὰ, καὶ λόγον καὶ διάνοιαν ἐπαρθαίνῃ πᾶσαν (ὑ γὰρ ἀπὸ γῆς εἰς γῆν σε μεθίησι, καθάπερ ὁ βασιλεύς, ἀλλ' ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν, καὶ ἀπὸ φύσεως ἐντεῦθεν εἰς ἀθάνατον δόξαν καὶ ἀῤῥησίαν, ὅτε δυναμένου μόνον φθονεῖσθαι καλῶς, ὅταν αὐτῆς ἀπολαύσωμεν) τοιούτων τοίνυν μέλλων μετέχειν ἀγαθῶν, χρημάτων μοι μέμνησαι καὶ τῶν ἐνταῦθα φθαρτῶν ἐπιτέχνης καὶ ὑ νομίζεις ἅπαντα ταῦτα ὁρώμενα τῶν τοῦ παντοκράτορος ῥακίων εὐτελέστερα εἶναι); καὶ πῶς ἄξιος φανήσῃ ταύτης τῆς τιμῆς; ποίαν ἔχεις ἀπολογίαν εἰπεῖν; μᾶλλον δὲ ποίαν οὐ δώσεις δίκην, μετὰ τοσαύτην δωρεὰν ὅτι τοῦ κρείττονος ἔμενον τρέχων; οὐκ ἐπὶ γὰρ ὡς ἀνθρώπου ἁπλῶς, ἀλλ' ὡς υἱὸς Θεοῦ ἀῤῥήτων καλέσῃ, καὶ γένεταί σοι τῆς τιμῆς μέγεθος, ἐφόδιον πίστεως μείζονος. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς ὑχ ὁμοίως δούλους ἀῤῥήτων ὄντας, καὶ υἱὸς τοῦ πλησίον μαθητὰς κολάζομεν· καὶ μάλιστα, ὅταν μεγάλα πρὸς ἡμᾶς" εὐεργετήμασι τυγχάνωσιν. Εἰ γὰρ ὁ τοσοῦτον λαχὼν, δέον μίαν τοσαύτην μετὰ τιμῆς ἐπιδεῖξαι δυναμιν, καὶ ⓦ ἀγγέλων ἀπολαβόντες ἡμεῖς, καὶ τοῦ μονογενοῦς ὁμότιμοι συγκληρονόμοι, τίνα ἐξόμεθα συγγνώμης, ὅταν μετὰ τοιούτων εὐεργεσιῶν τοσούτων ἐπιδεικνύμενοι; οὐκ ἔτι γὰρ, Γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ, ἀλλὰ

γῆν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γλῶ ἀπελθύσῃ, ἢ ἐργᾷ τῳ γλῶ, ἢ τὰ ποσότερα ἀκριβόμθα σκῆνα, ἀλλὰ τὰ πολλῷ τῶν χαλεπώτερα, ὁ σκότος ὁ ἐξώτερον, τὰ δεσμὰ τὰ ἄλυτα, ⓦ σκώληκα ⓦ ἰοβόλον, τὸ βρυγμὸν τῶν ὀδόντων· ἢ μάλα εἰκότως. ὁ γὰρ μηδὲ θύεργασίᾳ τοσαύτῃ γλιόμθος βελτίων, διχῇ ὡς λῦ τῳ ἑκάστῳ ἢ χαλεπωτέραν δοίη δίκῃ. ἠνοιξέ ποτε ἢ ἔκλεισε ⓦ θεσ- χ. κλίνει νὸν ὁ Ἡλίας, ἀλλ' ὥστε ὑετὸν κατενεγκῆν ἢ ἀνασεῖλαι· σοὶ ὃ ἢχ ὅπως ἀνοίξεται ὁ θεσνός, ἀλλ' ὥστε ἀνακλῶσί σε ἐκῆ. ἢ τὸ δὴ μεῖζον, ἢχ ὥστε ἀνακλῶσαι, ἀλλ' ὥστε ἢ ἑτέρους ἀναγαγεῖν, ἐαὶ βληθείης. τοσαύτῳ σοι πρόρησίδη ἢ ἐξουσίδη ἐν τοῖς " ἐαυτῶ ἔδωκεν ἅπασιν. ἐπεὶ οὖν χ. ἐμοῖ ἐκῆ ἡμῶν ἡ οἰκία, ἐκῆ πρὸ τὰ ἀποθώμθα, ἢ μηδὲν ἐν ταύτῃ καταλείπωμθ, ἵνα μὴ αὐτὰ ἀπολέσωμθ. ἐν ταύτῃ μὲ γὰρ κἂν " κλαύσῃς ὀπισθῆς, κἂν θύρας ἢ μοχλοὺς, κἂν μυρίας χ. κλοῖς ἐπισήσῃς οἰκέτας, ἐ πρώτων ποσιγλύφ τῶν κακούργων, ἢ σὺ τῶ βασκαίων δρεφύγῃς ὀφθαλμούς, κἂν σὺ σῶτας, κἂν τῳ ἀπὸ τῦ χρόνου γινομθίῳ ἀπώλειαν (ὅπερ ἀδύνατον) τὸ γοιῶ θάνατον ἢ ἀφανεύῃ ποτὲ, ἀλλ' ἀφαιρεθήσε) ἅπαντα σκῆνα ἐν μιᾷ χρεοσ ῥοπῇ ἢ σὺκ ἀφαιρεθήσε) μόνον, ἀλλὰ ἢ εἰς τὰς τῶ ἐχθρῶν πολλάκις ποδαπέρχῃς χείρας. ἀῦ ὃ εἰς ἐκείνῳ ποδαπέρχῃς τῳ οἰκίαν, πρώτων ἀύτερος ἔσῃ. ὅτε γὰρ κλαῦ οὔτε θύρας ἢ μοχλοὺς ὀπιθεῖναι δῆ. τοιαύτη τῆς πόλεως ἐκείνης ἡ δύναμις· ὅτως ἄσυλον ὃ χωρίον ὅσι, ἢ φθορᾷ χῇ πομπείᾳ πάσῃ ἄβατον τῦτο ὑφέστηκε. πῶς οὖν σὺκ ἐκάστης αἰνίας, ἔνθα μῦ " ἀπόλλυ) ἢ ἀφανείρεται τὰ ἀποπέμθμα, σωρεύειν ἅπαντα· ἔνθα ὃ μύ- χ. ἀπόλλυ παφα μῦνει ἢ πλείω χρῆς, ἐν ταύτῃ μηδὲ ὃ πολλοστὸν ἀποβίθεσθαι μέρος· ἢ ταῦτα ⓦ ἅπαντα μέλλοντας ἐκεῖ βιώσασθαι χρόνον; δῆ τῦτο ἢ ἕλληνες ἀπιστοῦσι τοῖς πρὸ ἡμῶν λεγομθίοις. ἀφ' ὧν γὰρ ποσκόπομθ, σὺκ ἀφ' ὧν λέγομθ, τῳ πρὸ ἡμῶν ἀπόδειξιν λαμβάνων ἐθέλουσι· χῇ ἐπειδὴ ἰδωσιν οἰκίας οἰκοδομουμθίους λαμπρὰς, ἢ ποδαδείσας κατασκυάζοντας, χῇ λουτρὰ ἐ ἀγορὰς ὠνουμθίους, σὺκ ἐθέλουσι πιστεύειν, ὅτι ποὸς ἑτέραν πρεσκυασάμθα πόλεως ἀποδημίαν. εἰ γὰρ τῦτο ἦν, φασιν, ἅπαντα τὰ ἐνταῦθα ἂν ἐξαργυρίσαντες, σκῆ ποσαπέθεντο. ἢ τῦτο ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα νομθίων σοχάζονται. ἢ γὰρ ὁρῶμθ σὺ σφόδρα εὐπορεῖς ἐν σκείναις μάλισα τῆ πόλεσιν οἰκίας ἢ ἀγορὰς ἢ τὰ " ἄλ- χ. ποσῶτα λα πρὰ κεκλημθίους, ἐν αἷς ἀναστρέφειν μέλλουσιν. ἀλλ' ἡμῖς τἀνάντιον ποιοῦμθ· χῇ τῳ μῦ γλῶ, ἵν μικρὸν ὕστερον ἀφίενα μέλλομθ, μῆ πολλῆς κλῶμθα τῆς ποσυδῆς, ἢχὶ χρήματα μόνον, ἀλλὰ ἢ τὸ αἷμα αὐτὸ ποσιέμθοι σχεδὸν πλέθεσιν γῆς ἢ οἰκημάτων ὀλίγων· σχεδὸν ὃ τῦ ⓦ θεσνοῦ " ποριάσασθαι, σὲ τὰ ποσιπὰ τῆς χρείας ἀνεχόμθα δοιῶαι, χῇ χ. φείδεσθαι ταῦτα ὀλίγης αὐτὸν μέλλοντες ὠνεῖσθαι τιμῆς, χῇ δῆ πάντος ἔχειν, εἶτε αὐτὸν ὠνησάμεθα. δῆ τοι τῦτο τῳ ἑκάστῳ δώσομθ δίκῃ, γυμνοὶ ἢ πένητες ἀπιόντες ἐκεῖ· μᾶλλον ὃ ἢχ σχεδὸν τῆς ἡμετέρας ποθωχείας μόνης, ἀλλὰ ἢ σχεδὸν ὧν ἄλλος τοιούτος ποιοῦμθ, τὰ ἀνήκεστος σχοσόμεθα συμφορᾶς. ὅτε γὰρ ἴδωσιν ἕλληνες ποὶ ταῦτα ποσυδάζοντας σὺ τοσούτων ἀπολαύσαντας μυστηρίων, πολλῷ μᾶλλον αὖθις τῶν παρόντων αἰθέξονται, χῇ πολὺ ἢ σκοτόθεν ὑπὲ τῳ ἡμετέραν κεφαλὴν σωρεύοντες πῦρ. ὅτε γὰρ ⓐ διδάσκειν αὐ- χ. σὺ σὺ ὀφείλοντες σχορρᾶν τῶν φαινομθίων ἀπρώτων, αὖθις μάλισα πρώτων αὐσὺ εἰς τὸ τύτων ἐμβάλλωμθ ὑπηθυμίᾳ, ποτε δυνησόμθα σωθῆναι, τῆς ἑτέρων ἀπωλείας τὰς δυθείας σχεδὸν ἔχοντες; σὺκ ἀκύεις τὸ Χριστὸ λέγοντος, ὅτι δὴ τὴ ἀλλῶ χῇ λαμπάδων ἀφῆκεν ἡμᾶς εἰ) ὁ Χριστὸς ἐν τῷ κόσμῳ τύτῳ· ἵνα ἢ σὺ ἀφρέοντας σχεδὸ τυφῆς ὑπισφίγγωμθ, ἢ σὺ τῇ μεσίμνῃ τῶν χρημάτων ἐσκοτωμθίους φωτίζωμθ; ὅτε οὖν χῇ εἰς σκότος αὖθις ἐμβάλλωμθ πλεῖον, ἐ χρυσοτέρους ποιῶμθ, ἵς ἔσαι σωτηρίας ἡμῖν ἐλπίς; σὺκ ἔσιν σοβερία· ἀλλ' " οἰκοῦντος χῇ σὺ ὁδόντας βρύχοντες, ἢ δεδεμθίους πόδας ἢ χεῖρας εἰς τὸ τῆς γεέννης " ἀπελθυσόμθα πῦρ, μᾶ τὸ καπεργασθῶαι καλῶς τῆς τῦ πλούτυ φρονῆσι. ταῦτ' οὖν ἐννοήσαντες ἅπαντα, τὰ δεσμὰ λύσωμθ τῆς τοιαύτης ἀπάτης, ἵνα χ. καὶ ζοντας ἢ τὰ ἐξῆς. χ. ἐποσῆσωσιν ἐαυ μηδὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηδὲ εἰς ἐκδύνα ἐμπέσωμεν τῷ τῆς πυελοδιδόντα ἡμᾶς τῇ ἀσθενείᾳ. ὁ μὲν γὰρ ζητήμασι δουλεύων, καὶ ταῖς ἐντεῦθεν ἀλύσεσι καὶ ταῖς ἐκεῖ διωκόμενος ἔσται· ὁ δὲ ταύτης ἀπηλλαγμένος τῆς ὀπτηθυμίας, ἑκατέρας τεύξεται τῆς ἐλευθερίας· ἧς ἵνα καὶ ἡμεῖς ἐπιτύχωμεν, τὸν χαλεπὸν τῆς φιλοχρηματίας ζυγὸν ἀποτινάξαντες ζυγὸν, περιώσωμεν ἑαυτοὺς τοῖς τοῦ κρείττονος, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομλ. ιγ. ΤΟΤΕ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΑΝΗΧΘΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ἜΡΗΜΟΝ ὙΠΟ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΠΕΙΡΑΣΘΗΝΑΙ [ὙΠΟ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ.]

ΤΟΤΕ· πότε; μετὰ τὸ τοῦ πνεύματος καθοδον, μετὰ τὴν φωνὴν τὴν ἐνεχθεῖσαν ἄνωθεν καὶ λέγουσαν· οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ηὐδόκησα. καὶ τὸ δὴ θαυμαστὸν, ὅτι ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου. τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐνταῦθά φησιν ἀνάγειν. ὅπου γὰρ πρώτα τοῖς διδασκαλίαν ἡμῖν ἐπαρατέ τε καὶ ὑπερέβαινεν, ἀνέχεται καὶ τῆς ἐκείσε ἀναγωγῆς, καὶ τῆς τοῖς τὸν Διάβολον πάλης, ἵνα ἕκαστος τῶν βαπτιζομένων, εἰ μὴ τὸ βάπτισμα μείζονας ὑπομείνειε πειρασμούς, μὴ ταραττηται, ὡς τοῦδε τοιοσδοκίαν τοῦ σφάλματος γινομένου, ἀλλὰ μᾶλλον γυναίως πρώτα φέρων, ὡς καὶ τὰ ἀκόλουθα τούτῳ συμβαίνοντος. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο ἐλήλυθες ὅπλα, οὐχ ἵνα ἄρχῃς, ἀλλ' ἵνα πολεμῇς. διὰ τοῦτο οὐδὲ ὀπίσω σε κωλύει τὸν πειρασμὸν ὁ Θεός· τοιοῦτον μὲν, ἵνα μάθῃς, ὅτι πολλῷ γέγονας ἰσχυρότερος· ἔπειτα, ἵνα μάθῃς μετειλάζων, [καὶ] μηδὲ τῷ μεγέθει τῶν δωρεῶν ἐπαρθῇς, τῶν πειρασμῶν συγκέλλειν σε δυναμένων· τοιοῦτοις, ἵνα ὁ πονηρὸς δαίμων ἐκεῖνος, "ὁ τέως ἀμφιβάλλων τοῦτ' ἐστὶν ἀποστάσεως, ἀπὸ τῆς βασανίσῃ τῶν πειρασμῶν πληροφορηθῇ, ὅτι τέλεον αὐτὸν ἐγκαταλιπὼν ἀπέστη· [δ]τέταρτον, ἵνα ἰσχυρότερος καὶ σιδήρου πάντος δυνατώτερος ταύτῃ κατασκευασθῇς· πέμπτον, ἵνα ἀποδείξῃ λάθρᾳ σαφῆ τῶν πιστευθέντων σοι θησαυρῶν. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπῆλθεν ὁ Διάβολος, εἰ μή σε ὄντα μείζονι ἠμύνατο εἶδε λιμῷ. ἐντεῦθεν γοῦν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἐπιφύεται τῷ Ἀδάμ, ὅπου πολλῆς αὐτὸν εἶδεν ἀπολαύσαντα τῆς ἀξίας. διὰ τοῦτο προσεβάλετο τοῖς τὸν Ἰώβ, ὅπου τεφανώμενον αὐτὸν καὶ ἀνακηρυττόμενον ἐθαύμασεν τοῦδε τῶν ὅλων Θεός. Ἐ πῶς οὖν, φησίν, εὔχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν; διὰ τοῦτο οὐκ ἀνίονται αὐτὸν ἁπλῶς δείκνυσί σοι τὸν Ἰησοῦν, ἀλλ' ἀναγόμενον κατὰ τὸν τῆς οἰκονομίας λόγον, αἰνιττόμενος διὰ τούτων, ὅτι αὐτὸν οὐκ ὀπτιπαλᾶν χρή, ἀλλ' ἐλκυσθῆναι ἑκόντα γυναίως. καὶ ὅρα πού λαβὸν αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀνήγαγε· οὐκ εἰς πόλιν καὶ [εἰς] ἀγορὰν, ἀλλ' εἰς τὴν ἔρημον. ὅπου γὰρ τὸν διάβολον ὀπτιασάσασθαι ἐβούλετο, διὰ διὰ τῆς πείνης μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ τόπου δίδωσιν αὐτῷ λαβεῖν. τότε γὰρ μάλιστα ὀπτίζεται ὁ διάβολος, ὅταν ἴδῃ μεμονωμένους καὶ καθ' ἑαυτοὺς ὄντας. ὅπου καὶ τῇ γυναικὶ τοῦδε τὴν ἀρχὴν" ἐπέθετο, μόνην αὐτὴν ἀπολαβών, Ἐ τὸν ἀνδρὸς χαμαὶ εἰς ὕσαν εὑρών. ὅταν μὲν γὰρ μεθ' ἑτέρων ὄντας ἴδῃ καὶ συγκεκροτημένους ὑχ ὁμοίως θαρρεῖ, οὐδὲ ἐπεισι. διὰ χρὴ μάλιστα καὶ διὰ τοῦτο μετ' ἀλλήλων ἀντιλαμβάνεσθαι σπουδῆς, ὥστε μὴ εὐχειρώτους εἶναι τῷ Διαβόλῳ. διὰ τοῦτον τοίνυν αὐτὸν εἰς τὴν ἐρήμου, καὶ ἐρήμου ἀβάτου, (ὅτι γὰρ τοιαύτη ἡ ἔρημος ἴσως, ὁ Μάρκος ἐδήλωσεν εἰπών, ὅτι μετὰ τῶν θηρίων ἦν) ὅρα μεθ' ὅσης τοῦδε προσέρχεται κακουργίας καὶ πομπείας, καὶ ποίων τοῦδε πατρὸς κρειττόνων. οὐδὲ γὰρ νηστεύοντι, ἀλλὰ πεινῶντι προσέρχεται· ἵνα σὺ μάθῃς, πλείονα ἡ νηστεία κατὰ σοῦ, καὶ πῶς ὅπλον ἐστὶ τοῦ Διαβόλου μέγιστον, καὶ ὅτι μὴ ὁ λουτρὸν καὶ τροφὴ καὶ μέθη καὶ τραπέζη πλησθῆναι, ἀλλὰ νηστείᾳ προσέχειν δεῖ. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ οὗτος ἐνέστευσεν, ὡς αὐτὸς τούτοις διόμενος, διὰ ἡμᾶς παιδεύων.

ὅπου

ὅπῳ γὰρ τὰ ἁμαρτήματα τὰ περὶ τοῦ λαοῦ, ὁ γαστὴρ δουλεύειν εἰσήγαγε· ὥσπερ ἂν εἴ τις νοσοῦντα ὑγιῆ ποιήσας," κελεύοι μὴ ποιεῖν ἐκεῖνα, ἐξ ὧν ἡ νόσος γέγονεν, ὅπου δὴ καὶ ἐνταῦθα καὶ αὖθις μὴ ὃ λοιπὸν νηστείαν εἰσήγαγε. καὶ γὰρ καὶ τὴν Ἀδὰμ ἡ ἀκεφαλία τῆς γαστρὸς ἐξέβαλε τοῦ παραδείσου, καὶ τὸν κατακλυσμὸν τὸν ὅπι τοῦ Νῶε αὕτη πεποίηκε, καὶ (οὐ) Σοδόμων κεραυνὸς αὕτη κατήγαγεν. Εἰ γὰρ ἦν πορνείας ἔγκλημα μόνον, ἀλλ' ὅμως ἑκατέρας τῆς κο- 5
Ιεζ.16.μπ. λάσεως ἡ ῥίζα ἐντεῦθεν ἐφύη. ὅπερ καὶ ὁ Ιεζεκιὴλ αἰνιττόμενος ἔλεγε· Πλὴν οὐ τοῦτο ὃ ἁμάρτημα Σοδόμων, ὅτι ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ πλησμονῇ ἄρτων καὶ ἐν βδελυγίαις ἐπαπάλων. ὅτε καὶ Ἰουδαῖοι τὰ μείζονα εἰργάσαντο κακά, ἀπὸ τῆς μέθης καὶ τῆς τρυφῆς ὅτι τὴν ἀνομίαν ἀξιοχείλαντες. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ αὐτὸς νηστεύει τεσσαρακοντα ἡμέρας, ἡμῖν τὰ φάρμακα τῆς σωτηρίας δεικνύς· καὶ ἃ μὲν πρόκειται περαιτέρω, ὥστε μὴ πάλιν τῇ ὑπερβολῇ τοῦ πάθους ἀπιστηθῶσι τῆς οἰκονομίας τὴν ἀλήθειαν. νῦν μὲν γὰρ τοῦτο σὰρξ ἦν ἐβλέπετο, ὅπου καὶ Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας προσλαβόντες εἰς τοσοῦτον ἴσχυσαν ἐξελθεῖν μήκους, τὴν τοῦ Θεοῦ κρατύνθοι δυνάμει. Εἰ δὲ περαιτέρω προέβη, πολλοῖς ἂν καὶ ἐντεῦθεν ἄπιστος ἔδοξεν εἶναι ἡ τῆς σαρκὸς ἀνάληψις.

2 Νηστεύσας τοίνυν τεσσαρακοντα ἡμέρας καὶ νύκτας τοσαύτας, ὕστερον ἐπείνασε, Λαβὼν αὐτὸν πρέχων εἰς ὃ προσελθεῖν, ἵνα συμπλακεὶς δείξῃ πῶς δεῖ προηγωνίσθαι καὶ νικᾶν. ὅτε δὴ καὶ ἀθληταὶ ποιοῦσι. σοῦ [γὰρ] μαθητὰς σοῦ ἑαυτὸν διδάσκοντες προηγωνίσθαι καὶ νικᾶν, ἑκόντες ἐν ταῖς παλαίστραις συμπλέκονται ἑτέροις, ἐν τοῖς τῶν ἀντιπάλων σώμασι πρέχοντες τύπους θεωρόν, καὶ παιδεύοντας τῆς νίκης (ὃν) τρόπον· ὁ δὴ καὶ τότε ἐγένετο. ὅπου γὰρ ἐβούλετο αὐτὸν ὑπαπάσασθαι εἰς τύπον, καὶ ὃ πεινῆν αὐτὸν καταδηλον ἐποίησε, καὶ προσελθόντα ἐδέξατο, καὶ δεξάμενος, ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρὶς αὐτὸν κατέρρηξε μετ' εὐκολίας τῆς αὐτοῦ προσποιήσεως. Ἀλλ' ἵνα μὴ προεκτείνοντες τὰς νίκας ταύτας, λυμαινώμεθα ὑμῶν τὴν ὠφέλειαν, ἀπὸ τῆς προθέσεως ἐξετάσωμεν προσοχῆς, ἐκάστην μετ' ἀκριβείας ἐξετάζωμεν. ὅπου γὰρ ἐπείνασε, φησί·

3 Προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. Ἐπειδὴ γὰρ ἤκουσε φωνῆς αὐτόθεν φερομένης καὶ λεγούσης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἤκουσε δὲ καὶ Ἰωάννου τοσαῦτα περὶ αὐτοῦ μαρτυρουμένου, εἶτα εἶδε πεινῶντα, ἐν ἀμηχανίᾳ λοιπὸν ἦν καὶ ὅτε ὁπὶ ἀνθρωπος ἦν φιλὸς πιστεῦσαι ἠδυνάτο δι' ἃ μὲν περὶ αὐτοῦ λεγόμενα, διὰ δὲ αὖ πάλιν προσδέξασθαι ὅτι υἱὸς ἦν τοῦ Θεοῦ, διὰ δὲ βλέπειν αὐτὸν πεινῶντα· ὅθεν ἐν ἀμηχανίᾳ γινόμενος, ἀμφιβόλως ἀφίησι φωνάς. καὶ ὥσπερ τῷ Ἀδὰμ προσελθὼν προσῆλθε τῷ ἀρχῇ πλάττῃ μὴ ὄντα, ἵνα μάθῃ τὰ ὄντα, οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα, σὰρξ εἶδως σαφῶς ὃ ἀπόρρητον τῆς οἰκονομίας μυστήριον, ἐξ οὗ ποτέ ἐστιν ὁ πρῶν, ἕτερα ὑπεχειρᾷ πλέκειν δίκλυα, δι' ὧν ᾤετο εἰσεσθαι ὃ κεκρυμμένον καὶ "ἀσαφές. Τί φησιν; Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. σὰρξ εἶπεν, ὅπου πεινᾷς, ἀλλ' εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, νομίζων ὑποκλέπτειν αὐτὸν τοῖς ἐγκωμίοις. διὰ καὶ τὸν πεῖνον ἐσίγησεν, ἵνα μὴ δόξῃ προσφέρειν αὐτῷ τοῦτο καὶ ὀνειδίζειν. ἃ γὰρ εἶδως τὴν οἰκονομουμένων ὃ μέγεθος, αἰδεῖσθαι αὐτῷ ὅτο ἐνόμιζεν εἶναι· διὰ καλαχεύων αὐτὸν, ὑποπτύλως τὰ ἀξίας μέμνηται μόνης. τί οὖν ὁ Χριστός; (ὃν) τύφον αὐτοῦ" καθαιρῶν, καὶ δεικνὺς σὰρξ αἰχμὴν ἄξιον οὐ ὃ συμβαίνει, σοῦδὲ ἀνάξιον τῆς αὐτοῦ σοφίας, ὅπερ καλαχεύων αὐτὸν σκῆνος ἀπεσίγησε, τοῦτο εἰς μέσον αὐτὸς προφέρει καὶ ἀθησι, λέγων·

4 Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος· Ὅθεν ἄρχεται ἀπὸ τῆς κτίσεως τοῦ γαστρὸς ἀνάγκης. σὺ δέ μοι σκόπει τὸ πονηρὸν δαίμονος ἐκείνου τὸν καχουργίαν, καὶ πόθεν ἄρχεται τῶν παλαισμάτων, καὶ πῶς τῆς οἰκείας σὰρξ ὑπολαμβάνεται τέχνης. ἀφ' ὧν γὰρ ἐξ ἑτέρου προσῆτον ἐξέβαλεν αἰθέρα, καὶ" ἑτέροις μυελοῖς προέβαλε καλοῖς, ἀπὸ τούτων καὶ ἐνταῦθα

ἵνα πλέκῃ τὸν δόλον, τῆς κ̣ῦ τιὼ γαστέρα ἀκρασίας λέγω. πολλῶν γοῦν ὧν ἔδιν ἀκούσαι δυσπίτων λεγόντων τὰ μυρία δῆθεν τιὼ χιλίαν κακαί· ἀλλ' ὁ Χριστὸς δεικνὺς ὅτι τ' ἀπάρετον ἐστὶ καὶ αὐτὴ ἡ τυραννὶς καταναγκάζει τὴν μὴ προσηκόντων ποιῆν, καὶ πεινᾶν, καὶ κ̣χ ὑπακούειν τῷ ἐπιτάγματι, παιδεύων ἡμᾶς ὡς μηδενὶ πείθεσθαι τῷ διαβόλῳ. ὅθεν γὰρ ὁ προφήτης ἀνέθεφτος συνεῖδεν καὶ τῷ Θεῷ προσέκρουσε καὶ νόμον ἔθετο, ὡς παιδεύουσίας σε διδάσκει, καὶν μὴ προστάξασις ἢ ὃ πρὸ αὐτοῦ κελευόμενον, μηδὲ οὕτω πείθεσθαι. ἐπὶ τί λέγω προστάξασιν; καὶν γὰρ τι χρήσιμον λέγωσιν ⓐ δαίμονες, φησι, μηδὲ οὕτω" προσέχε αὐτοῖς. οὕτω γοῦν ἐπὶ τοὺς δαίμονας ἐπεστόμισεν ἐκείνους, κηρύττοντας αὐτὸν" υἱὸν Θεοῦ καὶ ὁ Παῦλος ἐπάλιν αὐτὸ τοῦτο βοῶσιν ἐπελίμησε, καίτοι ὃ λεγόμενον χρήσιμον ἦν. ἀλλ' ὡς παιδείας ἀπαιτίζων αὐτοὺς, καὶ ἀποτειχίζων τιὼ καθ' ἡμῶν διαβουλίῳ, καὶ σωτήρια δόγματα κηρύττοντας ἤλαυνεν, ἐμφράττων αὐτῶν τὰ στόματα καὶ σιγᾶν κελεύων. [καὶ] διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα τοῖς λεγομένοις ἐπένευσεν· "ἀλλὰ τί φησιν; οὐκ ἐπ' ἀρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθεφτος (ὃ ἐπὶ λέξει τοιοῦτόν ἔδιν· ὅτι δυνάμει) ὁ Θεὸς καὶ ῥήματι θρέψαι τ' πεινῶντα) ἀπὸ τῆς παλαιᾶς φέρων αὐτῷ μαρτυρίαν γραφῆς, ὡς παιδεύων, καὶν λιμοκτῆσωμεν, καὶν ὁποιωοῦν πάσχωμεν, μηδέποτε ἀφίσασθαι τῆς διδασκαλίας. εἰ δὲ λέγοις τις, [ὅτι] ὡς μὴν διδείξασθαι ἐχρῆν, ἐρρίμμεν ἂν αὐτὸν, τίνος ἕνεκεν καὶ διὰ τί; οὐδὲ γὰρ ἵνα πιστεύσῃ, ζῶντα ἔλεγεν ἐκεῖνος, ἀλλ' ἵνα ὡς ἄφετο [εἰς] ἀπιστίαν ἐλέγξῃ· ἐπεὶ καὶ τὰς προφήτας ὅτως ἠπάτησε καὶ ἤλεγξεν, ἃ σφόδρα πιστεύοντας τῷ Θεῷ. ἐναντία γὰρ ὧν εἶπεν ὁ Θεὸς, ἐκεῖνος ἐποτρόμβους, καὶ κενᾶς ἀοῦσις φυσήσας ἐλπίσι, ὡς εἰς ἀπιστίαν ἐμβαλῶν, ὅτου καὶ ὧν εἶπεν ἀγαθῶν ἐξέβαλεν. ἀλλ' ὁ Χριστὸς δείκνυσιν ἑαυτὸν μήτε τότε τότε, μήτε ὕστερον τοῖς κατὰ αὐτὸν φρονοῦσιν Ιουδαίοις σημεῖα αἰτοῦσιν ἀπιστεύοντα, πολυπαθοῦ παιδεύων ἡμᾶς, καὶν δυνώμεθά τι ποιῆν, μηδὲν προσήκειν εἰκῇ καὶ μάτην, μηδὲ ἀνάγκης ἀπίκειμένης πείθεσθαι τῷ διαβόλῳ. τί οὖν ὁ μακρὸς οὗτος ἠπήθεις, καὶ πεῖσαι μὴ δυνηθεὶς ὃ κελευόμενον ποιῆσαι, καὶ ζῶντα πείνης ἀπίκειμένης τοσαύτης; ἐφ' ἕτερον προέισι, λέγων·

6 Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε. Τί δήποτε καθ' ἑκάστην πεῖραν τοῦτο προσέθηκεν, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ; "ὅπερ ἐπὶ τῶν προτέρων ἐποίησε, τοῦτο δὲ νῦν ποιῆ. ὥσπερ γὰρ τότε διέβαλε τὸν Θεὸν, λέγων, ὅτι ἢ δι' ἡμέρας φάγητε, διανοιχθήσονται ὑμῶν ⓐ ὀφθαλμοὶ, διὰ τοῦτον δεῖξαι βουλόμενος, ὅτι ἠπάτηται καὶ προελογίσθησαν, καὶ οὐδὲν εἶδον εὐπρεπὲς ἐπιμηνύοι· οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα τὸ αὐτὸ τοῦτο αἰνίττεται, λέγων, ὅτι εἶκῇ σε ἐκάλεσεν υἱὸν καὶ ἠπάτησε τῇ δωρεᾷ. ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο ἔσι, πρόδηλον ἡμῖν ἀπέδειξεν τὸ τῆς δυνάμεως σῆς ἐκείνης. εἶτα, ὅθεν ἀπὸ γραφῶν αὐτῷ διελέχθη, καὶ αὐτὸς τὸ προφήτου παρεγένετο μαρτυρίαν. πῶς οὖν ὁ Χριστὸς οὐκ ἠναπείθησεν," οὐδὲ προῆκτο, ἀλλὰ μυρίας τῆς διαβολικῆς πάλιν ἀπὸ τῶν γραφῶν αὐτῷ διελέγετο, λέγων,

7 Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον ⓦ Θεόν σου; Παιδεύων ἡμᾶς, ὅτι τοῦ διαβόλου οὐ δεῖ σημείων, ἀλλὰ δεῖ ἀνεξικακίας καὶ μακροθυμίας προσηνέσθαι χρή, καὶ μηδὲν προσῆκε διὰ δείξεως ποιῆν καὶ φιλοτιμίαν ἁπλῶς. σκόπει γὰρ αὐτοῦ τὸ αὐτόπτον καὶ ἀπὸ τῆς μαρτυρίας αὐτῆς ἧς προῄγαγεν. αἱ μὲν γὰρ τοῦ Κυρίου προφητευθεῖσαι μαρτυρίαι, σφόδρα ἁρμοδίως ἀμφότεραι εἴρηνται· αἱ δὲ πρὸς ἐκείνου, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, καὶ οὐδὲ τοῖς προκειμένοις δὲ προσῆκεν" αὐτεπήκοον. ὃ γὰρ δὴ δὲ γεγράφθαι, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, προδήλως εἴρηται τοῦ Κυρίου τοῦτο εἰρημένον ἐστίν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τέως οὐκ ἤλεγξε, καίτοι καὶ ὑβριστικῶς αὐτοῦ χρησαμένου τῷ λόγῳ καὶ σφόδρα ἐναντίως. οὐδὲν γὰρ προσῆκε τοῦ υἱοῦ δὲ Θεοῦ ζῶντα αἰτεῖ, ἀλλὰ" διαβόλου καὶ δαιμόνων δὲ βάλλειν ἑαυτὸν κάτω· [δὲ] Θεοῦ δὲ καὶ τοὺς κειμένους ἀνίστησιν. εἰ γὰρ δυνάμ-

μεν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μιν ὑπιδείξασθαι ἔδει, ἀχ ἑαυτὸν ῥιπτοῦντα εἰκῆ καὶ κρημνίζοντα, ἀλλ' ἑτέρους σώζοντα. Ὃ δὲ αὐτοὺς ῥίπτειν εἰς φάραγγας καὶ κρημνούς, τῆς ἐκείνου φαλάγγος ἐστίν. οὕτω γοῦν ὁ [πρὸς αὐξῆσις] πλάνος ποιεῖ πάντα χορόν. ἀλλ' ὁ Χριστὸς καὶ τούτων εἰρημένων, οὐδέπω ἑαυτὸν ἐκκαλύπτει, ἀλλ' ὡς ἂν θεσπέσιος τέως αὐτῷ συμπαίζει. Οὐ γὰρ εἶπεν, οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἀλλ' ἄθεσπος, καὶ Ὃ, οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἵνα σφόδρα ἑαυτὸν ἐκκαλύπτοντος ἰδῇ, ἀλλ' ἵνα τὴν πολλὴν δείκνυται. μὴ θαυμάσῃς δέ, εἰ τῷ Χριστῷ δι' ἀλείμματος πρόκειται πολλάκις. καθάπερ γὰρ οἱ πυκτεύοντες, ὅταν χαλεπὰς δέξωνται πληγάς, αἵματι προῤῥέουσι πολλῷ καὶ σκοτοῦνται προφέρειν· οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῆς προτέρας καὶ δευτέρας πληγῆς σκοτωθείς, ἁπλῶς τὰ ὑπόντα φθέγγεται, καὶ προείσιν ὅτι τὸν πειρασμόν.

8 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν εἰς ὄρος ὑψηλὸν, δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας *, 9 Καὶ φησι· πάντα ταῦτά σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 Τότε λέγει αὐτῷ *· ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ. γέγραπται γάρ, Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

Ἐπειδὴ γὰρ λοιπὸν εἰς τὸν πατέρα ἤμβλυτεν, τὰ ἐκείνου πάντα αὐτὸ λέγων εἶναι, καὶ Θεὸν ἐαυτὸν ἀποφαίνων, ὡς δημιουργὸν τῶν πάντων, τότε ἐπετίμησε καὶ οὐδὲ τότε μετὰ σφοδρότητος, ἀλλ' ἁπλῶς, ὕπαγε [ὀπίσω μου] Σατανᾶ· ὅπερ καὶ προσάγμα μᾶλλον ἦν, ἢ ἐπιτίμησις. ὁμοῦ τε γὰρ εἶπεν αὐτῷ, ὕπαγε, καὶ δραπετεύσαντα αὐτὸν ἐποίησεν. ὅτε γὰρ ἑτέρους πειρασμοὺς προσήγαγε. καὶ πῶς ὁ Λουκᾶς φησιν, ὅτι πάντα συντελέσας πειρασμόν; ἐμοὶ δοκεῖ τὰ κεφάλαια τῶν πειρασμῶν εἰπών, πάντα εἰρηκέναι, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐν τούτοις προειλημμένων. τὰ γὰρ μέσα συνέχοντα κακεῖ, ταῦτά ἐστι, τὸ γαστρὶ δουλεύειν, τὸ προσκενοδοξίαν καὶ πλεῖν, τὸ χρημάτων μανίαν. ἐπὶ δὲ τοῦ ναοῦ καὶ ὁ μακρὸς οὗτος συνῆπται, ὃν πάντων ἰσχυρότερον ὑστερον πεφῆκε, πλὴν τὸ πλείονος ἐπιθυμίαν, ἀνωθεν μὲν καὶ ἐξ ἀρχῆς ὠδίνων ἐλθεῖν ὅτι τάχος, ἕκαστον δὲ ὕστερον, ὡς τῶν ἄλλων δυνατώτερον ὄν. καὶ γὰρ οὗτος τῆς πάλης ὁ νόμος· τὰ δυνάμενα μᾶλλον ἐπισκελίζειν, ταῦτα προσπαίει ἑκάστοτε· ὅθεν καὶ ὅτι τὸ Ἰὼβ ἐποίησε. διὰ δὴ καὶ ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν δοκιμωτάτων βιοτελεστέρων καὶ ἀθενεστέρων ἀρξάμενος, ὅτι τὸ ἰσχυρότερον προσεῖσι. πῶς οὖν τοῦτο προειλήφαμεν διὰ; ὅτι ὡς ὁ Χριστὸς ἐπαίδευσεν, ὅτι τὸν Θεὸν καταφοβούμενος καὶ μήτε ἐν λιμῷ ταπεινοῦσθαι, πιστεύοντας τῷ δυναμένῳ καὶ διὰ λόγου τρέφειν· μήτε ἐν οἷς ἂν λαμβάνωμεν ἀγαθοῖς, πειράζειν τὸν δεδωκότα, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῇ ἄνωθεν δόξῃ, τῆς ἀνθρωπίνης τοῦτο πονηρίας λόγον, καὶ πάντα χορὸν τῆς ἕξεως τὸ προπετὲς ἀπαμβλύνειν. οὐδὲν γὰρ οὕτω τῷ διαβόλῳ ἐναντιοῦσθαι ποιεῖ, ὡς τὸ τὸν πλείονος ἐφίεσθαι καὶ πλεονεξίας ἐρᾶν. καὶ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν γνωρίμων ἐστὶν ἰδεῖν. καὶ γὰρ καὶ νεῶν εἰσιν οἱ λέγοντες, ταῦτά σοι πάντα δώσομεν, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς *, ἀνιθερποι μὲν ὄντες τὴν φύσιν, ὀργανα δὲ ἐκείνου γενόμενοι. ἐπεὶ καὶ ὅτε δι' ἑαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἑτέρων αὐτῷ προσῆει. ὅπερ καὶ ὁ Λουκᾶς δηλῶν ἔλεγεν, ὅτι ἕως καιροῦ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ, δηλῶν ὅτι μετὰ ταῦτα διὰ τῶν οἰκείων αὐτῷ ὀργάνων προσῆει.

11 Καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ. Ἡνίκα γὰρ τὰ τῆς προσβολῆς ἐγένετο, οὐκ εἴασεν αὐτοὺς φανῆναι, ὥστε μὴ ταύτῃ σοβῆσαι τὸν ἀγῶνα. ὅπου δ' αὐτὸς ἐν ἅπασιν ἤλεγξε καὶ δραπετεῦσαι παρεσκεύαζε, τότε φαίνονται ἐκφοιτῶντες· ἵνα μάθῃς δὲ σὺ, ὅτι καὶ σὲ μετὰ ταῦτ' ἐκείνων νίκης ἄγγελοι δέξονται, κροτοποιοῦντες καὶ δορυφορηθῶντες ἐν ἅπασιν. οὕτω γοῦν καὶ τὸν Λάζαρον μετὰ τὸν κάμινον τῆς πονηρίας καὶ τὸ λιμοῦ καὶ τῆς ξενοχρεΐας ἁπάσης, ἀγγέλοι λαβόντες ἀπῆλθον (ὅπερ γὰρ ἔφθην εἰπών, πολλαχοῦ ὁ Χριστὸς ὑπιδείκνυται νεῶν, ὧν καὶ ἡμεῖς ἀπολαύειν μέλλομεν.

ΗΘΙΚΟΝ Ἐπεὶ οὖν ταῦτα πάντα διὰ σὲ γέγονε, ζήλωσον καὶ μίμησαι τὸν νικῶντα. κἂν προσ-

ἐλθῃ

ἐλθῃ σοί τις τῶν τοῦ δαίμονος ἐκείνου θεραπόντων ἢ τὰ ἐκείνου φρονούντων, ὀνειδίζων καὶ λέγων, Εἰ θαυμαστὸς εἶ καὶ μέγας, μετάπεσον ὃ ὄφις, μὴ ταραχθῇς μηδὲ θορυβηθῇς· ἀλλὰ [καὶ] μετ' ὀπτασίας ἀπόκριναι καὶ εἰπέ, "ὥσπερ τοῦ δεσπότου σου ἤκουσας λέγοντος· οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. καὶν ἐκφύσῃ καὶ δυνασθείη τοσοῦτον ἀναλλόμενος καὶ χρημάτων πλῆθος ἀπειρον," κελεύσῃ τοσοῦτον ἀναπεῖναι, σῆθι πάλιν ἀμυαλῶς. οὐδὲ γὰρ ὅτι τῷ κοινοῦ δεσπότου πάντων ἡμῶν τοῦτο πεποίηκεν ὁ διάβολος μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐφ' ἑκάστου τῶν ἐκείνου δούλων ταῦτας τοσαύτας μηχανὰς, οὐκ ἐν ὄρεσι μόνον" καὶ ἐν ἐρημίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν ἀγορᾶις, καὶ ἐν δικαστηρίοις· καὶ οὐδὲ δι' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν συγγενῶν ἡμῖν ἀνθρώπων. Τί οὖν δεῖ ποιεῖν; ἀπιστεῖν αὐτῷ καθόλου, καὶ τὰς ἀκοὰς ἀποφράττειν, καὶ κολακεύοντα μισεῖν, καὶ ὅταν μείζονα ἐπαγγέλληται, τότε μειζόνως ἀποφρέφεσθαι. ἐπεὶ δὲ τῷ Εὔᾳ, ὅτε μάλιστα ἐπῆρε τὰς ἐλπίσι, τότε κατέβαλε, καὶ τὰ μέγιστα εἰργάσατο κακά. καὶ γὰρ ἐχθρός ἐστιν ἀσπονδος, καὶ πόλεμον ἀκήρυκτον" ἀνεδέξατο τοσοῦτος ἡμᾶς· καὶ οὐχ ὅπως ἡμᾶς ἀσπουδαζόμεθα ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, ὡς ἐκείνος ὑπὲρ τῆς ἀπωλείας τῆς ἡμετέρας. ἀποστραφῶμεν τοίνυν αὐτὸν, μὴ ῥήμασι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργοις, μὴ διανοίᾳ, ἀλλὰ καὶ προαιρέσει, καὶ μηδὲν ποιῶμεν τῶν ἐκείνῳ δοκούντων. ὅτω γὰρ πάντα ποιήσομεν τὰ τῷ Θεῷ δοκοῦντα. ἂν δὲ ἐπαγγέλλεται πολλὰ, οὐχ ἵνα δῷ, ἀλλ' ἵνα λάβῃ· ἐπαγγέλλεται ἁρπαγῆς, ἵνα ἀφέλῃ βασιλείαν καὶ δικαιοσύνην καὶ πένητα, ὥσπερ πινὰς παγίδας καὶ θήρατρα, θησαυρούς ἐν τῇ γῇ, ἵνα καὶ τούτων καὶ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποστερήσῃ θησαυρούς· ἂν βούλεται * ἐν ταύτῃ πλουτῆσαι, ἵνα μὴ πλουτήσωμεν ἐκεῖ. καὶν μή δυνηθῇ διὰ πλούτου τὴν τῆς ἐκείθεν λήξεως ἡμῖν ἐκβαλεῖν, ἑτέραν ἔρχεται τῷ διὰ τῆς πενίας ὁδόν· ὥσπερ ὅτι τῷ Ἰωβ πεποίηκεν. ὅπου γὰρ εἶδεν, ὅτι οὐδὲν αὐτὸν ὁ πλοῦτος ἠδίκησε, διὰ τῆς πενίας πλέκει τὰ δίκτυα, ἐκεῖθεν αὐτὸν πειράσεσθαι τοσοῦτον· οὐ τί γὰρ οἴοιτ' ἂν δυσπότερον; ὁ γὰρ πλοῦτον δυνηθεὶς ἐνεγκεῖν σωφρόνως, πολλῷ μᾶλλον πενίαν οἴσει γενναίως· ἂν ὁ πτωχὸν ὄντων οὐκ ὀπτῆ μόνον χρημάτων, οὐδὲ ἀπόντα" ζητήσειεν. ὥσπερ οὖν οὐδὲ ὁ μακάριος τότε ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πενίας λαμπρότερος ἐγένετο πάλιν. τὰ μὲν γὰρ χρήματα ἴσχυσεν ἀφελέσθαι ὁ πονηρὸς δαίμων ἐκεῖνος· τῷ δ' ἀγάπῃ τῷ τοῦ Θεοῦ οὐ μόνον ἀφελεῖν οὐκ ἠδυνήθη, ἀλλὰ καὶ δυνατώτερον ἐποίησε, καὶ πάντων αὐτὸν γυμνώσας, πλείονα ἐποίησε κομᾶν ἀγαθοῖς· διὸ καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν. ὅσῳ γὰρ πλείους ἐπήγαγε πληγὰς, τοσούτῳ τότε δυνατώτερον ἐώρα γινόμενον. διὸ δὴ πάντα ἐπελθὼν ὁ διάβολος ἀπεκδυσάμενος, ὅπου πλέον οὐδὲν ἴσχυσεν, ὅτι ὃ παλαιὸν ὅπλον ἔδραμε, τῇ γυναῖκα, καὶ τοσοῦτον ὑποδύεται κηδεμονίας, καὶ τὰς συμφορὰς ἐκτραγῳδεῖ τὰς ἐκείνου σφόδρα ἐλεεινὰς, καὶ τοσοῦτοις ὑπὲρ ἀπαλλαγῆς τοῦ ἐκείνου κακοῦ τῇ ὀλεθρίαν ἐκείνῃ" εἰσάγειν συμβουλίαν. ἀλλ' οὐδὲ ὅτως ἐκράτησε. ὁ γὰρ ζηλώσας αὐτοῦ τὸ δίκαιον ὁ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὁ μετὰ πολλῆς τῆς ζημίας τῇ ἐξ ἐκείνου φθειρομένῃ γυναῖκα ἐπεσόμενον· ὁ δὴ καὶ ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν· καὶν ἀδελφὸν, καὶν φίλον γνήσιον, καὶν γυναῖκα, καὶν οὑτινοσοῦν τῶν ἀναγκαιοτάτων ἡμῖν ὑποδύσῃ, φθέγξηταί τι τῶν τοσούτων, μὴ ἀπὸ τοῦ τοσούτου προσώπου τοῦ ταῦτα λέγοντος δέχεσθαι τὴν συμβουλίαν· ἀλλ' ἀπὸ τῆς συμβουλῆς τῆς ὀλεθρίας τὸν ταῦτα λέγοντα ἀποστρέφεσθαι. καὶ γὰρ καὶ νῦν πολλὰ τοιαῦτα ποιεῖ, καὶ συμπαθείας τοσοῦτον ἀναλλεται τοσοῦτον· καὶ δοκεῖ μὲ βίνος εἶ), τὰ δ' ὀλέθρια καὶ δηλητήρια χαλεπώτερα εἶναι ῥήματα. ὃ μὲν γὰρ ὅτι βλάβην κολακεύει, ἐκείνου· ὃ δ' ὅτι ὡς συμφέροντι παιδεύειν," Θεοῦ. μὴ δὴ τοσοῦτον ἀναλογιζώμεθα, μηδὲ ἐκ πάντος τρόπου τοσοῦτον ὀπτιζητῶμεν βίον. οὐ γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει, φησίν. ὡς ὅταν δυσημερίας ἀποκαθώμεν ἐν πονηρίᾳ ζῶντες, τότε μάλιστα ἀλγῶμεν. ἀεὶ μὲν γὰρ ἀμυδρὰν ἔχομεν δεδιττένην χεῖρα· μάλιστα δ', ὅταν μηδὲν πάσχωμεν δεινόν. ὅταν μὲν γὰρ κατ' μέρος ἀπαντᾷ τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λιμωξίας ὁ Θεὸς, κύφιον ἡμῖν " ποιήσῃ τὴν ὑπὲρ τούτων ἐκδίκησιν· ὅταν γὰρ ἐφ' ἑκάστου τῶν πλημμελημάτων μακροθυμῇ, εἰς μεγάλην ἡμᾶς τοὺς " αὐτοὺς ὑπομένοντας καμεῖται δίκην. εἰ γὰρ τοῖς " κατορθωκόσιν ἀναγκαῖον ἡ θλῖψις, πολλῷ μᾶλλον τοῖς ἁμαρτάνουσιν. ὅρα γοῦν πόσης μακροθυμίας ἀπολαύσας ὁ Φαραὼ, ἑκάστην ὕστερον ὑπὲρ " ἁπάντων ἔδωκε δίκην· πόσα ὁ Ναβουχοδονόσορ πλημμελήσας, ἕως τῆς τελευτῆς ὅ πᾶν ἐξέπιεν. καὶ ὁ πλούσιος, ἐπεὶ μηδὲν ἔπαθεν σύνταυθα δεινὸν, διὰ τοῦτο μάλιστα γέγονεν ἄθλιος, ὅτι τρυφήσας ἐν τῇ πρόσκαιρῳ βίῳ, ἀπῆλθεν εἰς πάντων κύτων δώσων δίκην, ἔνθα οὐδὲ παραμυθίαν ἔσῃ βύρσῃ τοῦ κακοῦ. ἀλλ' ὅμως εἰσί τινες οὕτω ψυχροὶ καὶ ἀνόητοι, ὡς τὰ ἐντεῦθεν ὑπιζητεῖν " ἀεὶ μόνον, καὶ τὰ καταγέλαστα εἰδέναι ῥήματα· ἀπολαύσω τῶν παρόντων τέως πάντων, εἶτα τότε " σκέψομαι περὶ τῶν ἀδήλων· χαείσομαι τῇ χαρᾷ, δουλεύσω ταῖς ἡδοναῖς, ἀναζητήσομαι καὶ τὰ παρόντα βίῳ· δίδου μοι τὸν σήμερον, καὶ λάμβανε τὸν αὔριον. ὦ ὑπερβολῆς ἀνοίας· καὶ τί τραγῳδεῖς καὶ χοίρων ⓐ ταῦτα λέγοντες διαφέρουσιν; εἰ γὰρ οὐδὲ ὑπὲρ τοῦ γυναῖκα τὴν πλησίον ζημιοῦσθαι οὐκ ἀφίησιν ὁ τοσοῦτος ἀνθρώπους νομίζεσθαι· τίς ἡμῖν ἐναλέσει τούτους τράγους καὶ χοίρους καὶ ὄνων ἀνοητοτέρους εἶναι νομίζουσιν, οἱ τὰ τῶν ὁρωμένων " φανερώτερα, ταῦτα ἄδηλα εἶναι νομίζουσιν; εἰ γὰρ μηδενὶ τῶν ἄλλων πιστεύεις, ἀναπείθει δαίμοσι μαινομένοις, τοῖς ὑπὸ [τὴν] βλάβην τὴν ἡμετέραν ἅπαντα καὶ λέγειν καὶ πράττειν μεμελετηκόσιν. οὐ γὰρ δὴ τοσοῦτον ἀνόητος· ὅτι οὐ πάντα ὥστε αὐξῆσαι τὸν ῥαθυμίαν ἡμῶν πρᾶξουσι, καὶ ⓦ τῆς γεέννης σκιδάσαι φόβον, καὶ ἀπιστηθῆναι τὰ ἐκεῖ δικαστήρια. ἀλλ' ὅμως ⓐ ταῦτα βουλόμενοι, βοῶντες καὶ ὀλολύζοντες πολλάκις ἐκεῖ βασάνοις ἀνακρύπτουσι. πόθεν οὖν ταῦτα λέγουσι, καὶ ἐναντία ὧν βούλονται φθέγγονται; ἀδαμόθεν ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ πλείονα κατορθοῦν ἀνάγκην. οὐ γὰρ ἂν ἠβουλήθησαν ἑκόντες ὁμολογεῖν, ἀφ' ὅτι κατὰ νεκρῶν ἀνθρώπων βασανίζονται, ἀφ' " ὅτι ὅλως πάσχουσί τι δεινόν. πρὸς τί οὖν μοι ταῦτα εἴρηται; ὅτι δαίμονες ὁμολογοῦσι γέενναν, ⓐ βουλόμενοι ἀπιστεῖσθαι γέενναν· σὺ γὰρ ὁ τοσαύτης ἀπολαύων ἡμῶν καὶ ἀπορρήτων κοινωνήσας μυστηρίων, οὐδὲ σκεύους μικροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγγωμονεστέρων γέγονας; καὶ τίς ἦλθεν ἐκ τῶν ἐν ᾅδου, φησί, καὶ ταῦτα ἀπήγγειλεν; ἀπὸ γὰρ τῶν ὑρωμένων τίς πρεσβεύει, καὶ εἶπεν ὅτι Θεός ἐστιν ὁ τὰ πάντα δημιουργήσας; ὅθεν γὰρ ψυχὴν ἔχομεν πόθεν ἦλθεν; εἰ γὰρ δὴ τοῖς ὁρωμένοις μέλλεις πιστεύειν, καὶ τοῖ Θεοῦ, καὶ τοῖ ἀγγέλων, καὶ τοῖ νοῦ καὶ τοῖ ψυχῆς" ἀμφιβάλλεις, καὶ οὕτω σοι πάντα οἰχήσεται τὰ τῆς ἀληθείας δόγματα. καίτοιγε εἰ τοῖς φανεροῖς πιστεύειν βούλει, τοῖς ἀοράτοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ὁρωμένοις πιστεύειν δεῖ. εἰ γὰρ καὶ σαθρὸν ὃ εἰρημένον, ἀλλ' ὅμως ἀληθὲς, καὶ παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσι σφόδρα ὡμολογημένον. ⓐ μὴ γὰρ ὀφθαλμοὶ πολλὰ σφάλλονται, οὐκ ἐν τοῖς ἀοράτοις " μόνοις (ἐνίοτε γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων ἴσασι) ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτοῖς οἷς δοκοῦσιν ὁρᾶν, καὶ σχήματος, καὶ μεγέθους, καὶ ἀποστάσεως, καὶ θυμοῦ, καὶ φρονήσεως, καὶ μυρίων ἑτέρων ἐμποδιζόντων αὐτῇ τὴν ἀκρίβειαν· ὁ δὲ τῆς ψυχῆς λογισμὸς, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ δέξηται τὰ θεῖα γράφειν, ἀκριβέστερον καὶ ἀνεξαπάτητον τῶν ὄντων ἔσται κριτήριον. μὴ δὴ μάτην ἑαυτοὺς ἀπατῶμεν, μηδὲ τοῖς τῆς ῥαθυμίας τοῦ βίου τὴν σχέσιν τῶν τοιούτων λογισμῶν δογμάτων, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν δογμάτων χαλεπώτερον ἑαυτοῖς ὑποσωρεύσωμεν πῦρ. εἰ γὰρ μὴ ὀφείλομεν, μηδὲ ἐνθυμώμεθα δώσομεν τῶν πεπραγμένων, οὐδὲ τιμὰς τῶν πεπονημένων ληψόμεθα, σύνισον " οἵ τείνει τὰ τῆς βλασφημίας ὑμῶν, ὅταν λέγητε ⓦ δίκαιον Θεὸν καὶ φιλάνθρωπον καὶ ἥμερον τοσούτους πόνους καὶ ἱδρῶτας ὑπορᾶν. καὶ πῶς ἂν ἔχοι ταῦτα λύειν; εἰ γὰρ μὲ μηδαμόθεν ἄλλοθεν, ἀπὸ γοῦν τῶν κτισμάτων τοῦ οἰκείου τοῦ ζώου ταῦτα " συλλογίζου, καὶ τότε ἅψῃ τοῦ πράγματος. κἂν γὰρ μυριάκις ἦς αὐτὸς ὠμὸς καὶ ἀπάνθρωπος καὶ θηρίων αὐτῶν " ἀγριώτερος, ὅμως ἂν ἐνίοις ⓦ οἰκέτου ⓦ εὔνοιαν ἠνόμωσεν τελευτῶν ἀφεῖναι ἄτιμον, ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίας ἠμείψεις καὶ χρημάτων δωρεᾶς. καὶ ὅταν αὐτὸς λοιπὸν ἀπιὼν

οὐδὲν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐδὲν δυνάσαι εἰς αὐτὸν ἐργάσασθαι ἀγαθὸν, τοῖς μέλλουσί σε κληρονομεῖν τὴν οὐσίαν ἐπισκηπτοντος γὰρ αὐτῷ, δεδιότος, ὡς δακκαλῶν, πάντα ποιῶν, ὥστε μὴ εἶναι αὐτὸν ἀγέρασον. εἶτα σὺ μὲν ὁ πονηρὸς, ὅτω χρηστὸς καὶ φιλάνθρωπος γένη τοῖς ⟨W⟩ οἰκέταις· ἡ δὲ ἄπειρος ἀγαθότης, ὁ Θεὸς, ἡ ἄφατος φιλανθρωπία, ἡ τοσαύτη χρηστότης, τοὺς οἰκέτας
5 τοὺς ἑαυτῆς τοὺς περὶ Πέτρον καὶ Παῦλον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν δι' αὐτὸν λιμοῦ ξόντας, δεσμοῦ θέντας, μαστιγθέντας, καταπονηθέντας, θηρίοις παραδοθέντας, ἀποθνήσκοντας, τοσαῦτα παθόντας, ἃ μηδὲ ἀριθμῆσαι ἔνι, ἀτεφανώτους παρεῖφεται; καὶ ὁ μὲν ἀγωνοθέτης ⟨W⟩ Ολυμπιονίκαι ἀνακηρύττει καὶ στεφανοῖ, καὶ ὁ διαπότης τοὺς
10 οἰκέτας, καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕκαστος ἁπλῶς τὸν θεραπεύσαντα αὐτὸν, οἷς δύνασ), ἀμείβεται κἀγοῖς· ὁ δὲ Θεὸς μόνος μὴ τοὺς τοσούτους ἱδρῶτας καὶ πόνους, καὶ μικρὸν, καὶ μέγα αὐτοῖς ἀγαθὸν ἀποδίδωσιν· ἀλλ' οἱ δίκαιοι καὶ εὐσεβεῖς ἐκεῖνοι, καὶ πᾶς ἀρετὴ ἐπελθόντες, ἐν τοῖς αὐτοῖς κείσον) τοῖς μοιχοῖς, καὶ πορναλείαις, καὶ ἀνδροφόνοις, καὶ τοιχωρύχοις; καὶ πῶς ταῦτα ἐ-
15 χρῆν ἂν λέγειν; εἰ γὰρ μηδὲν μὴ τὸ ἐντεῦθεν ἀποδημίᾳ ὄντι, ἀλλὰ μέλλει τῶν πρόσθεν τὰ ἡμέτερα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐκεῖνοι τόποις· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς. εἰ γὰρ καὶ μὴ ταῦτα ἐν τοῖς αὐτοῖς κὴ τὸν λέγειν, ἀλλ' ἐν ταῦθα ἐν ἀνέσει μὲν ἔσται, ἐν κολάσει δὲ οἱ ἐκεῖνοι τὰ πρόσθεν γενόμενα χρόνον. ὃς πῶς τοῦτο τύραννος, "ὃς ὠμὸς ἂν θεραπὼν καὶ ἀπηνὴς ὅτω πρὸ τῶν αὐτοῦ ποτε ἐδούλευσατο θεραπόντων καὶ συνκόων; εἶδες τῆς ἀσπίας τὸν σοφολόγον, καὶ πῶς τελευτᾷ ὁ λόγος ἐκεῖνος; οὐκοῦν εἰ καὶ μηδαμόθεν ἄλλοθεν βούλῃ, ἀπὸ τούτων τῶν λογισμῶν παιδευθεὶς, ἀπαλλάγηθι τῆς πονηρᾶς ταύτης ὑπονοίας, καὶ φεῦγε κακίαν, καὶ τὸν σοφὸν [τῆς] ἀρετῆς δρόμον· ὃς τότε εἴσῃ σαφῶς, ὅτι τὰ μέλλοντος βίου ταῦτα ἡμέτερα ἔσηκε. κἂν τις ἔρηταί σε· τίς ἐλθὼν ἐκεῖθεν ἀπήγειλε τὰ ἐκεῖ; εἰπὲ πρὸς αὐτόν· ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶς (οὐ γὰρ δὴ, καὶ πιστὸν ἦν πολλάκις, ἅτε κομπάζων καὶ ἐπαίρων τὸ πρᾶγμα) ὁ δὲ τῶν ἀγγέλων δεσπότης, πάντα μὴ ἀκριβείας ἐκεῖνα ἀπήγειλε. Ὑμῖν τοίνυν ἡμῖν δεῖ δυθεώπου, τὰ μέλλοντος ἡμᾶς ὠθιώσας ἀπαλλαγῆναι καὶ ἑκάστην βοῶντος [τὸν] ἡμέραν, ὅτι καὶ γέενναν ἡτοίμασε, καὶ βασιλείαν προεσκύασε, καὶ τούτων ἡμῖν ἀποδείξεις πολλαχόθεν σαφῆς· εἰ γὰρ μὴ ἔμελλε κείνειν, οὐδ' ἂν ἐνταῦθα δίκην ἀπῄτησε. ὃς γὰρ ὃς αὖθ' ὅτο πῶς δὴ ἔχοι λόγον, ὃν τὸν πονηρὸν τοῦτον μὴ κολάζεσθαι, τοὺς δὲ μὴ κολάζεσθαι; εἰ γὰρ μὴ σωφρονιστὴς ὅτιν ὁ Θεὸς (ὥσπερ δῶν οὐδὲ ὅτι) τί δήποτε ⟨W⟩ μὴ ἀπῄτησε δίκην, ⟨W⟩ ὃ ἀφῆκεν ἀτιμώρητον ἀπελθεῖν; τοῦτο γὰρ τὸ πρότερον πάλιν ὅτιν ἀπορώτερον. ἀλλ' εἰ βούλεσθε μετ' εὐγνωμοσύνης ἀκούειν τῶν λεγομένων, καὶ ταύτην διαλύσομεν τὴν ἀπορίαν. τίς οὖν ὅτιν ἡ λύσις; οὐδὲ πάντας ἐνταῦθα ἀπαιτῇ δίκην, ἵνα μὴ ἀπογνῶς τὴν μάσασιν, καὶ ἀπελπίσῃς τὸν κείνειν, ὡς πάντων ἐνταῦθα διδόντων λόγον· οὐδὲ πάντας ἀφίησιν ἀτιμωρητὶ ἀπελθεῖν, ἵνα μὴ πάλιν ἀπρονόητα ᾖ) τὰ πάντα νομίσῃς· ἀλλὰ καὶ κολάζει, ὃς δ' κολάζει δι' ὧν μὲν κολάζει, δείκνυς ὅτι καὶ ἐκεῖ τοὺς δ' κολασθέντας ἐνταῦθα ἀπαντήσει λόγον· δι' ὧν δ' κολάζει, παιδαγωγῶν σε πιστεύειν, ὅτι ἐστὶ καὶ μὴ τὸν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν κειμήλιον φοβερόν. εἰ δὲ καθ' ὅλου τῶν μὲν πρότερον ἡμῶν, καὶ δι' ὧν ἐκόλασέ τινας ἐνταῦθα, καὶ δι' ὧν ὑπηρέτησε. νῦν δ' ὁρᾷς αὐτὸν καὶ σὲ ὑγρὸν τείνοντα, καὶ ἥλιον διάπαντα, καὶ γῆν ἡμερῶντα, καὶ θάλατταν χέοντα, καὶ ἀέρα ἁπλοῦντα, καὶ στελλόμενα ἄστρα δρόμους, ὃς ταῖς ὥραις τοὺς ἐτησίους ἀκινήτους διάντα νόμους, καὶ τὰ ἄλλα δ' ἅπαντα τῷ νεύματι τῷ ἐκείνου ⟨W⟩ ἐναντίας μὴ ἀκριβείας διάνοντα δρόμον. καὶ γὰρ ἡ φύσις ἡ ἡμετέρα, καὶ ἡ τῶν ἀγγέλων, τῶν ἐρπόντων, τῶν βαδιζόντων, τῶν πετομένων, τῶν νηχομένων, τῶν ἐν λίμναις, τῶν ἐν πηγαῖς, τῶν ἐν ποταμοῖς, τῶν ἐν ὄρεσι, τῶν ἐν νάπαις, τῶν ἐν οἰκίαις, τῶν ἐν ἀέρι, τῶν ἐν πεδίοις, καὶ φυτὰ, καὶ σπέρματα, ὃς δένδρα, πάντα ἄγρια, πάντα ἥμερα, πάντα ἔγκαρπα, καὶ πάντα ἁπλῶς ὑπὸ τῆς ἀκαμάτου κινούμενα χειρὸς ἐκείνης, τὴν ἡμετέραν οἰκονομῶ ζωὴν, οὐ πρὸς τὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χρείαν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς φιλοτιμίαν τοῦ δεκανίου ἡμῖν δὲ αὐτῶν προσῆλθεν. τοσαύτην τοίνυν ὁρᾶν εὐταξίαν (καίτοιγε σοὶ ὁ πολλοστὸν εἰπεῖν μέρος) τολμᾷς εἰπεῖν, ὅτι ὁ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἐργασάμενος δεῦρό σε, ἐν τοῖς καιρίοις σε προφῆται, καὶ μὴ τῶν ὄνων καὶ τῶν χειρῶν" ἀφίησι τελευτήσαντα κεῖσθαι; καὶ δώρῳ σε τιμήσας τοσούτῳ, τῆς εὐσεβείας, ᾧ καὶ τῶν ἀγγέλων ἐποίησεν ἴσον, τοσούτοις σε μὴ ῥᾳθύμοις πόνοις καὶ ἱδρῶσι; καὶ πῶς ἂν ἔχοι ταῦτα λόγον; ταῦτα γὰρ κἂν ἡμεῖς σιγήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράξονται. ὅτω σαφῆ καὶ δῆλα, καὶ τὰ ἀκίνητα αὐτά" μᾶλλον. ταῦτα οὖν ἀπαντα λογισάμενοι, καὶ πείσαντες τὴν ἑαυτῶν ψυχήν, ὅτι μὴ τοῦ ἐντεῦθεν ἀποδημίαν, καὶ βίαιον προσδεχησόμεθα φόβητρον, καὶ λοιπὸν δώσομεν τοῖς πεπορευμένοις ἀπόντων, καὶ βαθεῖαν ὑφέξομεν καὶ δικαίαν ἐπιστησόμενα, ἂν μὴ ὦμεν πλημμελοῦντες· καὶ σφαίρας" ἀπολαύσομεν καὶ ἀγαθῶν ἀπορρήτων, διὰ μικρὸν ἑαυτοῖς προσέχειν βουληθῶμεν, τοῖς τε ἀντιλέγουσι, ὅτι τούτοις ὑπισχνούμεθα, καὶ αὐτοὶ τοῦ τῆς ἀρετῆς ὁδὸν ἐλώμεθα, ἵνα μὴ παῤῥησίας τῆς πρὸς σκοῦσης εἰς σκῆνος τὸ δικαστήριον ἀπελθόντες ὑπεύθυνοι τῶν ἐπηγγελμένων ἡμῖν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

χ. ἀφ' ἑαυτ.

ἰσ. φαν.

χ. ἀπολ. μεθα

Ομιλ. ιδ'. 12 ΑΚΟΥΣΑΣ ΔΕ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΟΤΙ ΙΩΑΝΝΗΣ παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

Τίνος ἕνεκεν ἀνεχώρησε πάλιν; παιδεύων ἡμᾶς μὴ ὁμόσε χωρεῖν τοῖς πειρασμοῖς, ἀλλ' εἴκειν καὶ παραχωρεῖν. καὶ γὰρ ἔγκλημα ὃ μὴ ῥίπτειν ἑαυτὸν εἰς κίνδυνον, ἀλλὰ τὸ ἐμπεσόντα μὴ σῆναι γενναίως. τοῦτο τοίνυν διδάσκων, καὶ τὸν Φόβον τὸν Ἰουδαϊκὸν παραμυθούμενος, ἀναχωρεῖ εἰς τὴν Καπερναούμ, ὁμοῦ μὲν τὴν προφητείαν πληρῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ τοὺς διδασκάλους τῆς οἰκουμένης ἁλιεύσας ἀπεύθεν, ἵνα σκεῖ διὰ τέχνης χειρώσωνται. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς πανταχοῦ μέλλων, ὅτι τὰ ἔθνη ἀπίενας, παραὶ Ἰουδαίων λαμβάνει τὰς αἰτίας. καὶ γὰρ ἐνταῦθα βουλεύσαντες ὡς προσδρόμω, καὶ εἰς δεσμωτήριον ἐμβαλόντες, ὥρμησαν αὐτὸν εἰς τὴν Γαλιλαίαν τῶν ἐθνῶν. ὅτι γὰρ ἅτε ἀπὸ μέρους λεγόμενος ἔθνος ὁ Ἰουδαϊκὸν, ἅτε πᾶσας αἱρέσεις τὰς φυλακὰς, σκόπει πῶς δείκνυσι τὸ χωρεῖον σκῆνος ὁ προφήτης, ὅτω λέγων·

15 Γῆ* Νεφθαλὶμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 15c * Ζαβουλὼν γῆ καὶ χ. λεὶμ

16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, φῶς εἶδε μέγα·

Σκότος ἐνταῦθα τὸ ἀβάπτιστον καλῶν, ἀλλὰ τὸν πλάνον καὶ τὸν ἀσέβειαν. διὸ καὶ ἐπήγαγε, Τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ἵνα γὰρ μάθῃς, ὅτι ὅτε φῶς οὔτε σκότος ἀβάπτιστον φησι, πρὸς μὲν τὸ φωτὸς λαμπρόμενος οὐχ ἁπλῶς φῶς ἐκάλεσεν, ἀλλὰ φῶς μέγα, ὅπερ ἀλλαχοῦ ἀληθινὸν φησι· τὸ δὲ σκότος ἐπεξηγούμενος, σκιὰν θανάτου ὠνόμασεν. Εἶτα, δεικνὺς ὅτι οὐκ αὐτοὶ ζητήσαντες θεόν, ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἑαυτὸν ἐπεφάνη, φησί, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς· τουτέστιν, αὐτὸ τὸ φῶς ἀνέτειλε καὶ ἔλαμψεν, οὐκ αὐτοὶ προήτερροι τοῦ φωτὸς προσέδραμον. καὶ γὰρ οὐ ἐκάτοις τὰ ἀνθρώπινα ἰῶ τοῦ τῆς Χριστοῦ παρουσίας. οὐδὲ γὰρ ἐδάδιζον ἐν σκότει, ἀλλ' ἐκάθηντο ἐν σκότει· ἦρ σημαῖνον ἰῶ, τὸ μηδὲ ἐλπίζειν αὐτοὺς ἀπαλλάττεσθαι. ὥσπερ γὰρ οὐδὲ εἰδότες πῶ δεῖ προσδοκᾶν, ὅτω καταληφθέντες ὑπὸ τῶν σκότους ἐκάθηντο, μὴ δυνάμενοι μηδὲ σῆναι λοιπόν.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀπὸ τότε· πότε; ὅτε ὁ παρεδόθη Ἰωάννης. καὶ διατί μὴ ὅτε ἀρχῆς αὐτοῖς ἐκήρυξε;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκήρυξε; Πῶς γὰρ ὅλως Ἰωάννου ἔδει, τῆς τοῦ ἔργων μαρτυρίας αὐτὸν κηρυττούσης; ἵνα καὶ ἀπ' ἐκείνου μάθῃς αὐτοῦ τὴν ἀξίαν, ὅτι καθαπερ ὁ πατὴρ, οὕτω καὶ αὐτὸς προφήτας ἔχει· ὅθεν καὶ ὁ Ζαχαρίας ἔλεγε, Καὶ σὺ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· καὶ ἵνα μηδεμίαν τοῖς ἀναισχύντοις ἀπίαν καταλείπῃ Ἰουδαίοις. ὅθεν οὖν καὶ αὐτὸς τέθηκε λέγων· Ἦλθεν Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, δαιμόνιον ἔχει· ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν· καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἄλλως δέ, καὶ ἀναγκαῖον ἦν πρὸ ἑτέρου προφήτου λέγειν τὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ μὴ πρὸ αὐτοῦ. εἰ γὰρ καὶ μὴ τοσαύτας καὶ τηλικαύτας μαρτυρίας τε καὶ ἀποδείξεις ἔλεγον, σὺ μαρτύρεις περὶ σεαυτοῦ, ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής· εἰ, μηδενὸς εἰρηκότος Ἰωάννου, προελθὼν εἰς μέσους πᾶσιν αὐτὸς ἐμαρτύρησε, τί οὐκ ἂν ἐφθέγξατο; διὰ τοῦτο ὅτε ἐκήρυξε περὶ ἐκείνου, ὅτε ἐβαπτίζησεν, ἕως ἐνέπεσεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐκεῖνος, ἵνα μὴ θεωρῇ τὸ πλῆθος ἀγόμενα. διὰ τοῦτο οὐδὲ σημεῖον οὐδὲν ἐποίησεν Ἰωάννης, ἵνα καὶ ἐντεῦθεν τὸ πλῆθος τρέχῃ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὰ θαύματα, τῶν θαυμάτων πρὸς ἐκεῖνον ἐλκόντων αὐτούς. Εἰ γὰρ καὶ τοσούτων οἰκονομηθέντων καὶ περὶ τὸ δεσμωτήριον, καὶ μὴ τὸ δεσμωτήριον, ζηλοτύπως πρὸς αὐτὸν εἶχον οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, καὶ οἱ πολλοὶ ἦλθόν αὐτόν, φησὶ Ἰωάννῃ· Ῥαββεί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἰδοὺ οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ματθαῖος ὑπεσημήνατο, ὅτι ἀπὸ τότε ἤρξατο κηρύσσειν· καὶ ἀρξάμενος τὸ κήρυγμα, ὃ ἐκεῖνος ἐκήρυττε, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐδίδασκε, καὶ οὐδὲν οὐδέπω περὶ ἑαυτοῦ κηρύττων λέγει. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο πέως ἀγαπητὸν ἦν τοῖς ἀκούουσιν εὐαγγελιζόμενος.

18 Καὶ περιπατῶν* παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς· Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς)

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς· δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ* ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καίτοι Ἰωάννης φησὶν ἕτερος αὐτὸν κεκλῆσθαι· ὅθεν δῆλον ὅτι δεύτερα οὗτοι ἡ κλῆσις ἦν, καὶ πολλαχόθεν τοῦτο δῆλόν τις ἂν εἰδείη. ἐκεῖ μὲν γάρ φησιν, ὅτι οὔπω βληθέντος Ἰωάννου εἰς τὴν φυλακὴν παρῆσαν· ἐνταῦθα δὲ μετὰ τὸ ἐμπεσεῖν αὐτόν. κἀκεῖ μὲν ὁ Ἀνδρέας πρῶτον καλεῖ τὸν Πέτρον· ἐνταῦθα δὲ ἀμφοτέρους ὁ Ἰησοῦς. καὶ Ἰωάννης μὲν φησιν, ὅτι ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν Σίμωνα ἐρχόμενον λέγει· σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος· ὁ δὲ Ματθαῖός φησιν, ὅτι ἤδη τοῦτο ἦν αὐτῷ κεκλημένος τὸ ὄνομα. ἰδὼν γάρ, φησὶ, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ ἀπὸ ποίου τόπου δὲ ὅθεν ἐκλήθη, καὶ πολλαχόθεν ἄλλοθεν ἂν τις τοῦτο συνείδοι, καὶ οὐ ῥᾳδίως πιστεύσαι, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀφῆναι. ἤδη γὰρ ἦσαν προπαιδευθέντες καλῶς. διὰ μὲν γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν φαίνεται ὁ Ἀνδρέας ἐρχόμενος καὶ πολλὰ ἀκούων· ἐνταῦθα δὲ ῥῆμα ἀκούσαντες εὐθέως ἠκολούθησαν. καὶ γὰρ εἰκὸς ἀκολουθήσαντας ὅλως ἀφῆναι πάλιν, τόν τε Ἰωάννην ἰδόντας εἰς δεσμωτήριον ἐμπεσόντα καὶ αὖθις διαχωρήσαι, καὶ ὅτι τὴν οἰκείαν πάλιν τέχνην ἐπεμελήθη. ὥστε μετὰ αὐτοῦ θύειν καὶ ἁλιεύοντας. αὐτὸς δὲ οὔτε βαλομένους διαχωρῆσαι τοῦ ἔργου ἐκώλυσεν, οὔτε ἀναχωρήσαντας εἰς τέλος ἀφῆκεν· ἀλλ' ἐνδοὺς ὅτε ἀπεπήδησαν, ἔρχεται πάλιν αὖθις ἀνακαλησόμενος· ὅπερ μέγιστος τύπος ἁλιείας ἐστί. σκόπει δὲ αὐτοῦ καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν ὑπακοήν. καὶ γὰρ ἐν μέσοις τοῖς ἔργοις ὄντες (ἴσως δὲ πῶς λίχνον ἡ ἁλιεία) ἀκούσαντες αὐτοῦ κελεύοντος, οὐκ ἀνέβαλον,

* ὁ Ἰησοῦς

* ἐυθέως

Ματθ. ια. ιη.

Λυκ. α.

κ. κληθῇ

κ. περικεκλημένον

κ. αὐτὸν ἀναχωρουντα ἐπὶ τὴν οἰκείαν πάλιν τέχνην ἀπολαβεῖν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοντο, οὐχ ὑφέλοντο, οὐκ εἶπον, ὑποστρέψαντες οἴκαδε διαλεχθῶμεν τοῖς περὶ σήκυσιν· ἀλλὰ πάντα ἀφέντες εἵποντο, καθάπερ καὶ Ἐλισσαῖος ἐποίησεν ὅτε Ἡλίου. τοιαύτην γὰρ ὁ Χριστὸς ὑπαγωγὴν ζητεῖ πρὸς ἡμᾶς, ὥστε μήτε ἀκριβαίαν διαβάλλεσθαι χρόνον, καὶ σφόδρα τι τῶν ἀναγκαιοτάτων ἡμᾶς καταπείσῃ. διὸ καὶ ἕτερόν τινα προσελθόντα καὶ ἀξιοῦντα θάψαι (ΝΝ) ἑαυτοῦ πατέρα, οὐδὲ τοῦτο ποιῆσαι ἀφῆκε, δείκνυς ὅτι πάντων τιμᾶν ἀκολουθήσιν τιμᾶν ἑαυτοῦ προθυμίαν δεῖ. Εἰ δέ τις λέγοι, ὅτι μεγίστη ἡ ὑπόθεσις· καὶ διὰ τοῦτο μᾶλλον αὐτὸν θαυμάζω, ὅτι μηδὲν μηδέπω σημεῖον ἰδόντες, μεγάλης τοσαύτης ἐπαγγελίας ἐπίστευσαν, καὶ πάντα δεύτερα ἔθεντο τῆς ἀκολουθήσεως ἐκείνης. καὶ γὰρ διὰ ὧν ἁλιεύθησαν λόγων, ἐπίστευσαν ὅτι καὶ ἑτέρους διὰ τούτων ἁλιεύειν δυνήσονται. τούτοις μὲν οὖν τοῦτο ὑπῆρχετο· τοῖς δὲ περὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην οὐδὲν τοιοῦτόν φησιν. ἦν γὰρ τῶν Ζεβεδαίου ἁπάντων ὑπακοὴ περισσοτέρα· διὸ καὶ ποιήσατε λοιπὸν τούτοις· ἄλλως δέ, καὶ πολλαὶ ἦσαν περὶ αὐτοὺς ἀφορμαὶ τοῦ θαυμάζειν αὐτούς. πῶς δὲ καὶ τὸ πενίαν αὐτοῖς ἡμῖν μὴ ἀκριβείας αἰτίαν εἶναι. βούλει γὰρ αὐτοὺς ῥᾳθυμοῦντας τὰ δίκτυα αὐτῶν. τοσαύτη σοι τῆς πλουσίας ἡ ὑπερβολή, ὡς καὶ πεπονηκότα διορθοῦν, μὴ δυναμένους ὑπῆρχεν ἕτερα. καὶ μικρὸν δὲ πρόσω καὶ αὐτὴ ἔνδειξις ἀρετῆς, τὸ πενίαν φέρειν εὐκόλως, τὸ ἀπὸ δικαίων πόνων τρέφεσθαι, τὸ ζωοδοτεῖσθαι ἀλλήλοις τῇ τῆς ἀγάπης δυνάμει, τὸ (ΝΝ) πατέρα ἔχειν μὴ ἑαυτῷ θεραπεύειν. ὅπερ οὖν καὶ τούτων αὐτοῖς ἡλίθιον, τότε ἄρχεται πρόνοιαν ποιεῖσθαι, διὰ ὧν ἐποίει, καὶ ὑπὸ Ἰωάννου περὶ αὐτοῦ εἰρηκότα βεβαιῶν. ζωοποιῶν δὲ τὰς ζωαγωγὰς ἐπεχείρει, καὶ ἀντεῖδεν αὐτοῖς παιδεύων, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνθρώπους τις καὶ πλάνος, ἀλλὰ συμφωνῶν τῷ πατρὶ θαυμαστὸν ἔργον. ὑπεχρεώζων δέ, οὐκ ἐκήρυττε μόνον, ἀλλὰ καὶ σημεῖα ἐπεδείκνυτο. καὶ γὰρ πάντα χρὴ, εἴ πού τι ξένον γίνεται καὶ παράδοξον καὶ πολιτείας τινὸς εἰσαγωγὴν, σημεῖα ποιεῖν εἰώθασι Θεοῦ, ἐνέχυρα τῆς αὐτοῦ δυνάμεως πρέχων τοῖς τοὺς νόμους δέχεσθαι μέλλουσιν. οὕτω γοῦν ὅτε (ΝΝ) ἀνθρώπων ποιεῖν ἤρξατο, (ΝΝ) κόσμον ἔκτισεν ἄνθρωπον, καὶ τότε αὐτῷ (ΝΝ) νόμον ἔνδυον ἔδωκε (ΝΝ) ἐν τῷ παραδείσῳ. καὶ ὅτε τῷ Νῶε νομοθετῶν ἤλθε, πάλιν μεγάλα ἐπεδείξατο θαύματα, δι' ὧν ἅπασαν ἀνέστοιχείωτο τοῖς κλίσιν, καὶ ὃ φοβερὸν ἔνδυμα πέλαγος ἐπ' ἐναυτὸν ὁλόκληρον ἐποίει κρατεῖν, καὶ δι' ὧν ἐν τοσαύτῃ ζάλῃ (ΝΝ) δίκαιον ἔνδυμα διέσωσε. καὶ ὅτι τῷ Ἀβραὰμ ὁ πολλὰ σημεῖα προέφερετο· ὅς, τὸν νικῶν τὸν ἐν Ὧρ πολέμῳ, τὸν πληγὴν τὸν κατὰ τῶν Φαραὼ, τὸν ἐκ τῶν κινδύνων ἀπαλλαγὴν. καὶ Ἰουδαίοις νομοθετεῖν μέλλων, καὶ θαύματα ἔνδυμα καὶ μεγάλα τερατεία ἐπεδείξατο, καὶ τότε (ΝΝ) νόμον ἔδωκεν. ὅτω δὴ καὶ ἐν τούτοις μέλλων ὑψηλὸν ὑμνα εἰσάγειν πολιτείαν, καὶ ἃ μηδέποτε ἤκουσαν λέγειν αὐτοῖς, τῇ τῶν θαυμάτων ὑπεδείξει βεβαιοῖ τὰ λεγόμενα. ὅπερ οὖν ἡ κηρυττομένη βασιλεία οὐκ ἐφαίνετο, ἀπὸ τῶν φαινομένων τὸν ἀδηλον ποιεῖ φανερόν. καὶ σκόπει τὸ ἀπερίεπτον τοῦ εὐαγγελιστοῦ, πῶς καθ' ἕκαστον ἡμῖν διηγεῖται τῶν θεραπευομένων, ἀλλὰ βεβαίοις ῥήμασι πιφάσκει πεπαιδευμένος σημείων.

24 Περισώζοντο γὰρ αὐτῷ, φησί, πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.

Ἀλλὰ τὸ ζητούμενον ἔνδυμόν ἐστι, τί δήποτε πρὸς οὐδενὸς αὐτῶν πίστιν ἐπεζήτησεν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὃ μὴ τοῦτο φάνεται λέγων· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; ὅλως δὲ οὐδέπω τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἀπόδειξιν ἐδεδώκει· ἄλλως δέ, καὶ αὐτῷ τῷ προσιέναι ἐπεζήτησεν πίστιν, καὶ τῷ τυφλοὺς ἐπεδείκνυτο πίστιν. καὶ γὰρ πόρρωθεν αὐτὸν ἔφερον, οὐκ ἂν ἐνεγκόντες, εἰ μὴ μεγάλα ἦσαν περὶ αὐτοῦ πεπεικότες ἑαυτούς.

ΗΘΙΚΟΝ Ἀκολουθήσωμεν τοίνυν αὐτῷ καὶ ἡμεῖς. καὶ γὰρ νοσήματα πολλὰ ἔχομεν ψυχῆς, καὶ τοῦτο προθυμούμενος βούλεται θεραπεύειν. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἔνδυμα διορθοῦται, ἵνα τοῦτο ἐξοικείωσιν τῆς ψυχῆς τῆς ἡμετέρας. προσέλθωμεν τοίνυν αὐτῷ, καὶ μηδὲν βιωτικὸν αὐτῶμεν· ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλ' ἁμαρτημάτων ἄφεσιν. καὶ γὰρ δίδωσι καὶ νεῦ, ἐὰν ἀπουδάζωμεν. τότε μὲν γὰρ εἰς τὴν
Συνείαν ὀξῆλθεν αὐτοῦ ἡ ἀκοή· νεῦ δὲ εἰς τὰ οἰκουμένου ἄλλα. καίτοι μὲ ἀκούσαντες, ὅτι
δαιμονῶντας ἐθεράπευσε, ζωέτεχον· σὺ δὲ πολλῷ πλείονα πεῖραν αὐτοῦ λαβὼν τῆς δυ-
νάμεως καὶ μείζονα, οὐ διηνίσασαι καὶ τρέχεις; ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἦ πατρίδα ἀφῆκεν, καὶ φί-
λους, καὶ συγγενεῖς· σὺ δὲ οὐδὲ οἰκίαν ἀφῆναι ἠνέσχη ὑπὲρ οὗ παρεστελθεῖν, καὶ πολλῷ μειζόνων τυ-
χεῖν; μᾶλλον δὲ οὐδὲ τοῦτο ἀπαιτοῦμεν παρὰ σοῦ· ἀλλὰ ζωπήσαι ἄφες ποτὲ μόνον, καὶ
μυρίων οἴκοι μετὰ τῶν σεαυτῆς, δωρήσῃ σοι θεοῦ ῥᾳδίως. νεῦ δὲ αὖ μὲν σωματικὸν ἔχομεν πάθος,
πτῶτα ποιοῦμεν καὶ παραμαθυόμεθα, ὥστε ἀπαλλαγῆναι τοῦ λυποῦντος ἡμᾶς· τῆς δὲ ψυ-
χῆς ἡμῶν κακῶς διακειμένης, μέλλομεν οὐκ ἀναδυόμεθα. διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐκείνων ἀπαλλασ-
σόμεθα· ὅπου γὰρ μὲν ἀναλγησία ἡμῖν πρέσβυς γίνεται, ἐκεῖ δὲ πρέσβυς ἀναλγησία, καὶ τῇ πηγῇ
τῶν κακῶν ἀφέντες, οὐ ῥάδιος ἐκκαθαίρειν ἐθέλομεν. ὅτι γὰρ τῶν ἐν τῷ σώματι κακῶν
ἡ πονηρία τῆς ψυχῆς αἰτία, καὶ ὁ παραλελυμένος τετράχηνα καὶ ὀκτὼ ἔτη, καὶ ὁ διὰ τὸ σφυγ-
μὸν χαλασθείς, οὐ περὶ τούτων ὁ Καὶν ἐδήλωσε. καὶ πολλαχόθεν δὲ ἑτέρωθεν τοῦτο μὴ ἴδοις.
μὴ ἐλεωμεν τοίνυν τῶν κακῶν τὴν πηγήν, καὶ πτῶτα ζήσεται τῶν νοσημάτων καὶ ῥεύματα. οὐ γὰρ
ὃ παραλελυσθαι μόνον, νόσημα, ἀλλὰ καὶ ὃ ἁμαρτάνειν· καὶ τοῦτο μᾶλλον, ἢ ἐκεῖνο, ὅσῳ καὶ
ψυχὴ σώματος ἀμείνων. παρασκευάσωμεν τοίνυν αὐτὴν καὶ νεῦ, καὶ παρακαλέσωμεν ἵνα σφίξῃ
τὴν ψυχὴν ἡμῶν παραλελυμένην, καὶ καὶ βιωτικὰ ἀφέντες πάντα, ἐπὶ τὰν πνευματι-
κὴν μόνον ποιώμεθα λόγον. εἰ δὲ καὶ τούτων μὴ τύχοι, μετ' ἐκεῖνα αὐτῶν φροντίζε. μηδὲ
ὅτι σὸν ἀγνεῖς ἁμαρτάνων καταφρόνει, ἀλλὰ δι' αὐτὸ μᾶλιστα φρόντιζον, ὅπου
σὸν αἰσθάνῃ τῆς ὀδύνης τῶν πλημμελημάτων. οὐ γὰρ παρὰ τὸ μὴ δάκνειν τὴν ἁμαρτίαν
τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀναίσθητον εἶναι τὴν πλημμελοῦσαν ψυχήν. ἐννόησον γοῦν
αἰσθανόμενος τῶν οἰκείων ἁμαρτημάτων, πῶς τῶν τεμνομένων καὶ καιομένων πικρότερον ὀ-
λολύζουσι; πόσα παθήσει; πόσα πάσχουσι; πόσα πενθοῦσι καὶ ὀδύρονται, ὥστε ἀπαλλα-
γῆναι τοῦ πονηροῦ ζωείδους; ὅταν σὸν αὖ ἐποίησαν, εἰ μὴ σφόδρα ἤλγουν καὶ ψυχή.
τὸ μὲν οὖν ἀμένον, τὸ μηδὲ ὅλως ἁμαρτάνειν· τὸ δὲ μετ' ἐκεῖνο, τὸ ἁμαρτάνοντας αἰσθά-
νεσθαι καὶ διορθοῦσθαι. εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἔχομεν, πῶς δεησόμεθα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄφεσιν αἰτησό-
μεθα ἁμαρτημάτων, ⓐ τούτων μηδένα ποιούμενοι λόγον; ὅταν γὰρ σὺ αὐτὸς ὁ πεπλημ-
μεληκὼς, μηδὲ αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ἥμαρτες, εἰδέναι ἐθέλῃς, ὅταν ποίων παρακαλέσεις ⓦ Θε-
ὸν πλημμελημάτων; ὅταν ὧν σὸν οἶδας; καὶ πῶς εἴσῃ τῆς ὑπερβολῆς τὸ μέγεθος; εἰ μὴ
τοίνυν σε τὰ πλημμελήματα κατ' εἶδος, ἵνα μάθῃς τίνων λαμβάνεις συγχώρησιν, ἵν' ὕ-
τως εὐγνώμων ἡμῖν παρὰ ⓦ εὐεργέτου. σὺ δὲ ἀνθρωπον μὲν προξένων, καὶ φίλους, καὶ γείτονας,
καὶ θυρωρὸν παρακαλεῖς, καὶ χρήματα δαπανᾷς, καὶ πολλὰς ἀναλίσκεις ἡμέρας παρασιὼν
καὶ δεόμενος· καὶ ἅπαξ, καὶ δίς, καὶ μυριάκις σε διακρουσάμενος ὁ προξενηθείς, σὸν ἀ-
ναπίπτεις· ἀλλ' ἀναγώνιος μᾶλλον ἡμόμενος, πλείονα τοῦ ἱκετεύειν ἔχεις· τὸν δὲ τῶν ὁ-
λων Θεοῦ προξενομένου, χασμώμεθα, καὶ ἀναπίπτομεν, καὶ τρυφῶμεν, καὶ μεθύομεν, καὶ
καὶ ζωπήσαι πάντα παρέπομεν· καὶ πότε αὐτὸν δωρησόμεθα ἵλεων ποιῆσαι; πῶς δὲ
σὸν αὐτῷ τούτῳ μειζόνως προξενοῦμεν αὐτόν; τί γὰρ ἁμαρτάνειν τὸ μηδὲ θέλειν ἁμαρ-
τάνοντας μᾶλλον ἀγαναπεῖσαι αὐτὸν ποιῆ καὶ ὀργίζεσθαι. διόπερ εἰς αὐτοῦ λοιπὸν ἄξιον κα-
τασκευῆς τοῦ ἥλιον, καὶ μηδὲ ⓦ ἥλιον ὁρᾶν τοῦτον, μηδὲ αἰσθάνῃ ὅλως, ὅτι ὕτως διακαλλακ-
τον δεσπότου ἔχοντες, προξενοῦμεν τε αὐτὸν, καὶ προξενοῦντες σὸν μετανοοῦμεν· καίτοιγε
αὐτὸς, ὅτ' ὅταν ὀργίζηται, μισῶν καὶ ἀποστρεφόμενος ἡμᾶς τοῦτο ποιῇ, ἀλλ' ἵνα καὶ ὕτως ἡ-
μᾶς ὀπτασάσηται πρὸς ἑαυτόν. εἰ γὰρ ὑβριζόμενος διηνεκῶς εὐεργέτει, μᾶλλον ἂν
κατεφρόνησας. ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, ἀποστρέφεται πρὸς ὀλίγον, ἵνα διὰ πάντος σε ἔ-
χῃ μᾶλλον ἑαυτῷ. θαῤῥήσωμεν τοίνυν αὐτῷ τῇ φιλανθρωπίᾳ, καὶ μετανοίαν ὀπτασώμεθα

μεμε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεμεεμμηνθύλω, πρὶν ἢ τὴν ἡμέραν ὅπως ἰδωμεν τὴν ὁδὸν ἐάσαν ἡμᾶς κερδῆναι ἐκ τούτου. νῦν μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν ὁ πόνος κεῖται· τότε δὲ, ὁ δικάζων μόνος τῆς ψήφου γένεται κύριος. πρόφθάσωμεν οὖν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, κλαύσωμεν, θρηνήσωμεν. αὐτὸς γὰρ δωρησώμενος προκαλέσασθαι (ω) δικαιοῖ πρὸς τῆς κυρίας ἀφεσιν ἡμῖν τὰ ἁμαρτήματα, οὐδὲ εἰσόδου χρεία λοιπόν· ὥσπερ ὅταν ἐάν μὴ τοῦτο γένηται, δημοσία τῆς οἰκουμένης παρούσης, ἕκαστος ἡμῶν εἰσαχθήσεται, καὶ οὐδεμία ἡμῖν ἔσται λοιπὸν συγγνώμης ἐλπίς. οὐδεὶς γὰρ τῶν ἐνταῦθα, μὴ δεξιωσάμενος τὰ ἁμαρτήματα, ἀπελθὼν ἐκεῖ δυνήσεται τὰς ὑπὲρ τούτοις βύθιους διαφυγεῖν· ἀλλ' ὥσπερ (ω) ἀπὸ τῶν δεσμωτηρίων τούτων μὴ τῶν ἀλύσεων προσάγονται εἰς τὸ δικαστήριον· οὕτω καὶ ψυχαὶ πᾶσαι, ὅταν ἐντεῦθεν ἀπέλθωσι, τὰς ποικίλας περικείμεναι στερεὰς τῶν ἁμαρτημάτων, ὑπὸ τὸ βῆμα ἄγονται τὸ φοβερόν. καὶ γὰρ δεσμωτηρίου οὐδὲν ἀμεινον ὁ παρὼν βίος διήκειται. ἀλλ' ὥσπερ εἰς τὸ οἴκημα εἰσελθόντες ἐκεῖνο, πολλὰς ὁρῶμεν " ἀλύσεις περικειμένους, οὕτω δὲ νῦν, διὰ τῆς φαντασίας τῆς ἔξωθεν ἑαυτοὺς ἀποσήσαντες, εἰς τὸν ἐκείνου βίον εἰσέλθωμεν, εἰς τὴν ἐκείνου ψυχήν, ὁ μόνον ἀσιδηρότερα δεσμὰ περικειμένην, ἀλλὰ μᾶλλον, διὰ εἰς τὰς τῶν πλουσιωτέρων εἰσελθῆς ψυχάς. ὅσῳ γὰρ ἂν πλείονα ὦσι περιβεβλημένοι, τοσούτῳ μᾶλλον εἰσι δεδεμένοι. ὥσπερ οὖν (ω) δεσμώτην, ἐπειδὴν ἴδῃς καὶ ὑπὸ τὰ " τραχήλου καὶ ὑπὸ τῶν χειρῶν, πολλαχοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ποδῶν σεσιδηρωμένον, ὄψει τοῦτο μάλιστα καλαφίζεις· οὕτω καὶ (ω) πλούσιον, ὅταν θεάσῃ μυρία περιβεβλημένον στέμματα, μὴ ὄψει ταῦτα πλούσιον, ἀλλὰ δι' αὐτὰ μὴν οὕτω ταῦτα ἀθλιον εἶναι νόμιζε. μᾶλλον γὰρ τῶν δεσμῶν τούτων, καὶ δεσμοφύλακα ἔχει χαλεπὸν, (ω) πονηρὸν ἔρωτα τῶν χρημάτων· ὃς οὐκ ἀφίησιν ὑπαρχοῦσαν τοῦτο τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ μυρίας αὐτῷ κατασκευάζει πέδας καὶ φυλακάς, καὶ θύρας, καὶ μοχλούς· καὶ εἰς τὸ ἐνδοτέρω αὐτὸν ἐμβαλὼν φυλακεῖον, πείθει καὶ ἥδεσθαι τοῖς δεσμοῖς τούτοις, ἵνα μηδὲ ἐλπίδα ἴσχῃ ἀπαλλαγῆς εὑρεῖν τῶν ἐπικειμένων κακῶν. κἂν ἀποκαλύψῃς τὸ λογισμῷ τὸ ψυχὴν τὸ ἐκείνου, οὐ δεδεμένον μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐχμῶσαν καὶ ῥυπῶσαν καὶ φθειρῶν γέμουσαν ὄψει. οὐδὲν γὰρ ἐκείνων ἀμείνους αἱ τῆς τρυφῆς ἡδοναὶ, ἀλλὰ βδελυρώτεραι, καὶ μᾶλλον τὸ σῶμα αὐτῶν λυμαίνον[ται] τῆς ψυχῆς, καὶ τούτῳ κἀκείνη μυρίας ἐπιφέρουσι νοσημάτων πληγάς. ὅρα δὴ ταῦτα πάντα, (ω) λυτρώσωμεν τῶν ψυχῶν τῶν ἡμετέρων προκαλέσωμεν, ἵνα καὶ τὰ δεσμὰ διαρρήξῃ, καὶ (ω) χαλεπὸν ἡμῶν τοῦτον ἀποσήσῃ φύλακα, καὶ τὸ φορτίον τῶν σιδηρῶν ἐκείνων ἀλύσεων ἀπαλλάξας, εὐεργὸν κρείττονα ἡμῖν ποιήσῃ τὸ φρόνημα. προκαλεσώμεθα οὖν αὐτὸν, καὶ τὰ πρὸς ἑαυτὸν εἰσενέγκωμεν, ἀπολογώμεθα καὶ γνώμῃ καὶ προθυμίᾳ ἀγαθῇ. ὅταν γὰρ δυνησόμεθα καὶ ἐν βεβαίῳ χαίρῳ τὸ κατεγνωσμένον ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι κακὸν, καὶ μαθεῖν ἐν οἷς ἦμεν τὸ πρότερον, καὶ τῆς προσηκούσης ἀντιλαβέσθαι ἐλευθερίας· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπάρχειν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

χεζ ε. Ὁμιλ. ιε. 1. ΙΔΩΝ ΔΕ [Ο ΙΗΣΟΥΣ] ΤΟΥΣ ΟΧΛΟΥΣ, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων.

Ὅρα τὸ ἀφιλότιμον καὶ ἀκόμπαστον. ὁ γὰρ προσῆλθον αὐτῷ μόνοι ἑαυτῷ· δηλονότι μὴ θεραπεῦσαι ἔδει, αὐτὸς προσήει πολυτρόπως, καὶ πόλεις καὶ χώρας ὑπισχνούμενος· ὅτε δὲ πολὺς ὄχλος γέγονεν, οὐκ ἐνὶ καθέζεται χωρίῳ, καὶ οὐκ ἐν πόλει δὲ ἀγορᾷ μέσῃ, ἀλλ' ἐν ὄρει καὶ ἐρημίᾳ, παιδεύων ἡμᾶς μηδὲν ὡς ἐπίδειξιν ποιεῖν, καὶ τῶν ἐν μέσῳ θορύβων ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μάλιστα ὅταν φιλοσοφεῖν δέῃ, καὶ περὶ ἀναγκαίων διαλέγεσθαι πραγμάτων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσταγμάτων. διὰ δὲ τοῦτο ἡ καθίσαντος, προσῆλθον οἱ μαθηταί. Εἶδες αὐτῶν τὴν ὑπόδοσιν τῆς ἀρετῆς, καὶ πῶς ἀθρόον βελτίους ἐγίνοντο; οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ τῶν θαυμάτων ἦσαν θεαταί, ὅτοι δὲ καὶ ἀκούσαί τι λοιπὸν ἐπεθύμουν μέγα καὶ ὑψηλόν· ὅπερ οὖν αὐτὸν καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν ἐνέβαλε, καὶ τῶν λόγων ἄρξασθαι τούτων ἐποίησεν. οὐδὲ γὰρ σώματα ἐθεράπευε μόνον, ἀλλὰ καὶ ψυχὰς διώρθου, καὶ πάλιν ἀπὸ τῆς τούτων ὑπομελείας ὑπὶ τὴν ἐκείνων μετέβαινεν ὑπομέλειαν, ποικίλλων τε ὁμοῦ τὴν ὠφέλειαν, καὶ δυναμιοῦν τὴν τῶν λόγων διδασκαλίαν τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων ὑπόδειξιν, καὶ τὰ δυάγματα τῶν αἱρετικῶν ἐμφράττων σώματα, δι' ὧν ἑκατέρας ὑσίας ἐκήδετο, δεικνὺς ὅτι ὁλοκλήρου τοῦ ζώου αὐτὸς ἐστὶ δημιουργός. δι' ὃ καὶ πολλῆς ἑκατέρᾳ τῇ φύσει μετεδίδου προνοίας, νῦν μὲν ἐκείνῳ, νῦν δὲ τούτῳ διαρρήδην λέγων· ὁ δὴ καὶ τότε ἐποίει. διοίξας γάρ, φησι, τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδαξεν αὐτούς. ἕνεκα τίνος ἐνεκεν προσκειται δὲ τοῦτο; διοίξας δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ; ἵνα μάθῃς ὅτι ἐκ σιγῆς ἐπαίδευεν, καὶ οὐχὶ φθεγγόμενος μόνον· ἀλλὰ νῦν μὲν διὰ τὸ στόμα αἰνίττων, νῦν δὲ τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων ἀφιεὶς φωνήν. ὅταν δὲ ἀκούσῃς ὅτι ἐδίδασκεν αὐτούς, μὴ τοὺς μαθητὰς αὐτὸν νόμιζε διαλέγεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων ἅπασιν. ἔβλεπε γὰρ ὁ πλῆθος δημηδὲς ἰών, ἐπὶ δὲ τῶν χαμαὶ ἐρχομένων, τῶν μαθητῶν καλῶν ἦν ἰσαίμονος, προσέχειν ἐκείνοις ποιῆται τοὺς λόγους, ἐν τῇ πρὸς αὐτοὺς διαλέξει καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασι τοῖς σφόδρα ἀποδέουσι τῶν λεγομένων, ἀνεπαρθῆ γίνεσθαι θαυμαστυάζων τῆς φιλοσοφίας τὴν διδασκαλίαν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Λευκᾶς αἰτιᾶται μος ἔλεγεν, ὅτι λόγον ἀπέστρεφε πρὸς αὐτούς· καὶ ὁ Ματθαῖος ἐν αὐτὸ τοῦτο δηλῶν ἔγραφεν, ὅτι προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐδίδασκεν. οὕτω γὰρ καὶ οἱ λοιποὶ προσέχειν εἶχον μᾶλλον προθυμότερον, ἢ εἰ πρὸς ἅπαντας ἀπετείνατο αὐτόν. πόθεν οὖν ἄρξεται, καὶ ποῖα θεμέλια τίθησι τῆς καινῆς πολιτείας ἡμῖν; ἀκούσωμεν μετ' ἀκριβείας τῶν λεγομένων. Εἴρηται μὲν γὰρ πρὸς ἐκείνους, ἐγράφη δὲ καὶ δι' ἡμᾶς οὐκ εἰς ἀπώλειαν. διὰ δὴ τοῦτο προσέχει μοι τοῖς μαθηταῖς δημηγορῶν· οὐκ εἰς ἐκείνους ἵνα πρόσχωσι τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀδιορίστως προσάγει τοὺς μακαρισμοὺς ἀπάντας. οὐδὲ γὰρ εἶπε, μακάριοί ἐστε ὑμεῖς, ἐὰν πτωχοὶ γένησθε, ἀλλὰ μακάριοι οἱ πτωχοί. καίτοι γε εἰ πρὸς ἐκείνους εἴρηκεν, καινὰ τὰ τῆς συμβουλῆς ἔμελλε γίνεσθαι. καὶ γὰρ ὅταν λέγῃ, Ἰδοὺ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, οὐ πρὸς ἐκείνους διαλέγεται μόνους, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκείνων πρὸς τὸν οἰκουμένην ἅπασαν. καὶ ὅταν αὐτοὺς μακαρίζῃ διωκομένους καὶ ἐλαυνομένους καὶ τὰ ἑξῆς πάσχοντας, οὐκ ἐκείνοις μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς τὰ αὐτὰ κατορθοῦσι πλέκει στέφανον. πλοῦ ἀλλ' ἵνα καὶ ὠφέλειαν τοῦτο γένηται, καὶ μάθῃς ὅτι καὶ πρὸς σὲ ἔχει κοινωνίαν πολλοῦ τὰ λεγόμενα, καὶ πρὸς τὴν φύσιν ἣν ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην, εἴ τις βούλοιτο προσέχειν, ἄκουσον πῶς τῶν θαυμασίων τούτων ἄρχεται λόγων.

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Τί ἐστιν, οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι; οἱ ταπεινοὶ καὶ συντετριμμένοι τὴν διάνοιαν. πνεῦμα γὰρ ἐνταῦθα, τὴν ψυχὴν καὶ τὴν προαίρεσιν εἴρηκεν. ὅτι γάρ εἰσι πολλοὶ ταπεινοὶ οὐκ ἔχοντες, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀνάγκης βιαζόμενοι, ἀφεὶς ἐκείνους (οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη τοῦτο ἐγκώμιον) τοὺς ἀπὸ προαιρέσεως ἑαυτοὺς ταπεινοῦντας καὶ καταστέλλοντας μακαρίζει προθύτους. καὶ διὰ τοῦτο ἔνεκεν οὐκ εἶπεν, οἱ ταπεινοί, ἀλλ' οἱ πτωχοί; ἔστι τοῦτο ἐκείνου πλέον. τοὺς γὰρ κατεπηγότας ἐν ταύτῃ φησὶ καὶ τρέμοντας τὰ τοῦ Θεοῦ ὑπιτάγματα, ὃς καὶ διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου σφόδρα ἀποδεχόμενος ὁ Θεός, ἔλεγε· Ἐπὶ τίνα ὑπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ὅτι πρᾶον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους; καὶ γὰρ πολλοὶ τῆς ταπεινοφροσύνης οἱ ζῆλοι· καὶ ὁμοῦ ἐστι ταπεινὸς συμμέτρως, οὐ μετ' ὑπερβολῆς ἁπάσης. οὕτω καὶ ὁ μακάριος προφήτης ἐπῃνεῖ τὴν ταπεινοφροσύνην, καὶ τὴν ἁπλῶς κατεσκληκυῖαν ἡμῖν διανοίαν ἐπαινεῖ, ἀλλὰ τὴν σφόδρα συντεθραυσμένην

προσκειται
προσέχειν
προσάγει
εἰς ἐκείνους
Ματθ. κη. κ.
θαυμασίων
τίνες εἰσὶν
καρδίαν.
ὧν
ἐντάλματα
Δαυΐδ
Ησ. ξς. β.

Ψαλμ. ν. ιθ. ἡραυσμένῳ, δι' ὧν φησι· Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. καὶ οἱ παῖδες ἢ οἱ τρεῖς ταύτην αὐτὴ θυσίας μεγάλης προσάγουσι τῷ Θεῷ, λέγοντες· Ἀλλ' ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως προσδεξθείημεν. ταύτην καὶ ὁ Χριστὸς μακαρίζει νῦν. ὅπερ γὰρ τὰ μέλισσα τῶν κακῶν ἐστὶ τὸ οἰκουμένην" λυμεῶνόμενα ἅπασαν ἐξ ἀπονοίας εἰσῆλθεν (οὔτε γὰρ διάβολος οὐκ ὢν πρὸ τούτου τοιοῦτος, ὅτου διάβολος γέγονεν· ὅπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγεν, Ἵνα μὴ τυφωθείς, εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου· οὔτε πρῶτος ἀνθρωπος τούτοις ὑπέπεσε τοῖς διαβόλου φυσηθεὶς ταῖς ἐλπίσιν, ἐξεπαχηλίθη καὶ ἀπώλετο. προσδοκήσας γὰρ ἔσεσθαι Θεός, καὶ ὅπερ εἶχεν ἀπώλεσεν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Θεὸς ὀνειδίζων αὐτῷ, καὶ τὴν ἀνοίαν αὐτοῦ κωμῳδῶν ἔλεγεν· ἰδοὺ, Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν. καὶ ἕκαστος ἢ τῶν μετὰ τοῦτα συνετέθην εἰς ἀσέβειαν ἐξωκείλεν, ἰσοθεΐαν φαντασθείς) ἐπεὶ οὖν αὕτη ἡ ἀκρόπολις τῶν κακῶν ἐστὶν, ἡ ῥίζα καὶ ἡ πηγὴ τῆς πονηρίας ἁπάσης, τῷ νοήματι ὃ καταλληλον κατασκευάζων φάρμακον, ὥσπερ θεμέλιον ἰσχυρὸν ἵνα καὶ ἀσφαλῇ, τοῦτον πρῶτον" κατεβάλετο τὸν νόμον. ταύτης γὰρ ὑποκειμένης, μετ' ἀσφαλείας ἅπαντα τὰ ἄλλα ἐπιτίθησιν ὁ οἰκοδόμος· ταύτης δὲ ἀνηρημένης, κἂν μέχρι τῶν ἐσχάτων φθάσῃ πολιτευόμενος, ἅπαντα ὑποσύρεται ῥᾳδίως, καὶ εἰς χαλεπὸν καταστρέφει τέλος. κἂν νηστείαν, κἂν δι' ὅλης, κἂν ἐλεημοσύνην, κἂν σωφροσύνην, κἂν ἄλλο τι οὗτω συναγῆς ἀγαθὸν, ταπεινοφροσύνης χωρὶς πᾶσα ῥᾳδίως δὲ ἀπόλλυται ἅπαντα· ὅπερ οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ Φαρισαίου γέγονε. καὶ γὰρ μετὰ τὸ φθάσαι εἰς αὐτὴν τὴν κορυφὴν, πρὸς τὰ ἀπολέσας κατέβη, διὰ τὴν μητέρα τῶν ἀγαθῶν οὐκ εἶχεν. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀπόνοια πηγὴ κακίας ἁπάσης ἐστὶν, οὕτως ἡ ταπεινοφροσύνη φιλοσοφίας ἁπάσης ἀρχή· διὸ δὲ συνετέθην ἄρχεται, προερρίζον ἀνάπαυσιν τὴν ἀληζονείαν οὐ τῆς τῶν ἀκουόντων ψυχῆς. καὶ τί τοῦτο πρὸς τοὺς μαθητάς, φησι, τοὺς πρώτους ἔντας ταπεινούς; οὐδὲ γὰρ εἶχον ἀφορμὴν ἀπονοίας ἴνα, ἁλιεῖς ὄντες καὶ πένητες, καὶ ἄσημοι καὶ ἰδιῶται. Εἰ καὶ μὴ πρὸς τοὺς μαθητὰς ταῦτα, ἀλλὰ πρὸς γε τοὺς πρώτους τότε," καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα μέλοντας αὐξεῖ συνοδεύεσθαι, ἵνα μὴ διὰ ταῦτα αὐτῶν καταφρονῶσι· μᾶλλον δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς ταῦτα. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τότε, ἀλλ' ὕστερον ἔμελλον δεῖσθαι τῆς ὠφελείας" ταύτης μετὰ σημεῖα καὶ θαύματα, καὶ τὴν τῆς οἰκουμένης ὑμῖν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν παῤῥησίαν. ὅτε γὰρ πλοῦτος, ὅτε δυναστεία, οὐκ αὐτὴ ἡ βασιλεία ὅτως ἐπάξει ἐφ' ἑαυτὴν ἰσχυὴ, ὡς καὶ ἐκείνοις συναρξάμενα ἅπαντα. ἀλλως δὲ, καὶ πρὸ τῶν σημείων εἰκὸς ἦν αὐξεῖ καὶ τότε ἐπιδείκνυσθαι, ὃ πλῆθος ὁρῶντας καὶ ὃ θεατὴν ὄχλου ὃ πρεσβυτικὸς διδάσκαλον, ὃ παθεῖν τι ἀνθρώπινον. διόπερ αὐτῶν εὐθέως καταστέλλει ὃ φρόνημα. καὶ οὐκ εἰσάγει συνέξει" προσκινέσεως τὰ λεγόμενα καὶ ὑπαγμάτων, ἀλλ' ὃν τάξει μακαρισμοῦ, ἀνεπαχθέστερον πρὸς λόγον ποιῶν, καὶ πᾶσιν ἀνοίγων ὃ τῆς διδασκαλίας στόμα. ὁ γὰρ εἶπεν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἀλλ' οἱ πάντα ποιοῦντες μακάριοι πρώτοι. ὥστε, κἂν δοῦλος ᾖς, κἂν πλούσιος, κἂν πένης, κἂν ξένος, κἂν ἰδιώτης, οὐδέν ἐστι ὃ κωλύον ἔσεσθαί σε μακάριον, αἰ τὴν ἀρετὴν ταύτην ζηλώσῃς. ἐξελάμενος τοίνυν συντεῦθεν, ὅθεν μάλιστα ἐγρῶν, πρὸς εἰσιν ἐφ' ἑτέραν συνολίαν," ἀπενδυτίας δικαιοσύνης τῇ τῆς οἰκουμένης ψήφῳ. ἁπάντων γὰρ τῶν χαίρειν ζηλωτὰς τῇ νομιζόντων, τοῦτο ἢ ὃν ἀθυμίᾳ καὶ πενίᾳ καὶ πένθει ἀθλίους, αὐτὸς τοῖς μὴ τοιούτοις ἐκείνων μακαρίζει, λέγων ὅτω·

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες. Καίτοιγε πάντες αὐτοῦ ταλαιπίζοισι. διὰ γὰρ τοῦτο πρὸ τοῦ θαυμάτων τὰ σημεῖα ἐδίδοσαν, ἵνα τοιαῦτα νομοθετῶν ἀξιόπιστος ᾖ. ἐπὶ συνεῖδα ἢ πάλιν ὑχ ἁπλῶς τοῦ πενθοῦντας τέθεικεν, ἀλλὰ τοῦ τὰ ἁμαρτημάτων τοῦτο ποιοῦντας· ὡς τόγε ἕτερον τὸ σφόδρα ὅτι κεκωλυμένον, ὃ ὅτι τῶν βιωτικῶν ἀθλιῶν. ὅπερ οὖν

τὸ

καὶ ὁ Παῦλος ἐβόησε λέγων· Οπὴ μὲ τὸ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται· ἡ δὲ κατὰ Θε- β.Κορ. ζ.ι.
ὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζε). τούτους τοίνυν ὁ αὐτὸς ἐνταῦθα μακαρίζει τοὺς ὅτω λυπουμένους· καὶ οὐδὲ ἁπλῶς τοὺς λυπουμένους τέθεικεν, ἀλλὰ τοὺς μετ' ὀπιπάσεως. διόπερ οὐδὲ εἶπεν, ὁ λυπούμενοι, ἀλλὰ ὁ πενθοιῶντες.
ε.θρηνοῦντες, 5 καὶ γὰρ [ὁ] αὕτη πάλιν ἡ ἐντολὴ πάσης ἐστὶ φιλοσοφίας διδάσκαλος. Εἰ γὰρ ὁ παίδας καὶ γυναῖκα, ἢ ἄλλον τινὰ τῶν προσηκόντων ἀπελθόντα" πενθοιῶντες, ὑ χρημάτων, ὑ σωμάτων ἐρῶσι κατ' ἐκφυσιν τῆς ὀδυνης ϖ καιρὸν, ὑ δόξης ἐφίενται), οὐχ ὑβρεσι προέξυνοι), ὑχ ὑπὸ βασκανίας ἁλίσκον), ὑχ ὑπὸ ἄλλου πολιορκοῦνταί τινος πάθους, ϑ πένθους γινόμενοι μόνον· πολλῷ μᾶλλον ὁ τὰ ἁμαρτήματα πενθοιῶντες τὰ ἑαυτῶν, ὡς πένθους ἄξιον,
10 μείζονα ταύτης ὑποδείξον) φιλοσοφίαν. Εἶτα, τί δ' ἔπαθλον αὐτοῖς;

Οτι αὐτοὶ ϖαρακληθήσονται, φησιν. Εἰπέ μοι, ποῦ ϖαρακληθήσον) οὗτοι; καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐκεῖ. ὅπερ γὰρ τὸ ὑπόταγμα σφόδρα ἐκεῖ φορτικὸν τὲ ἐπαχθές, ὁ μάλιστα αὐτοῖς κέρδος ἐποίει, τοῦτο ἐκεῖνος ἔλεγε δώσειν. ὥστε εἰ θέλεις ϖαρακαλεσθαι, πένθει. καὶ μὴ νομίσῃς αἴνιγμα εἶναι τὸ εἰρημένον. ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς ϖαρακαλῇ, κἂν μυρίαι συμφοραὶ ἐπέλθωσι λυ-
15 πηρὸν, πάντων δυσωτερος ἔσῃ. καὶ γὰρ πολλῷ μείζους ἀεὶ δίδωσι τῶν πόνων ὁ Θεὸς τὰς ἀμοιβάς· ὁ δὴ καὶ ἐνταῦθα πεποίηκε, μακαρίσας ἀποφαίνων τοὺς πενθοιῶντας, οὐ κατὰ τὸ τοῦ ϖράγματος ἀξίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ φιλανθρωπίαν· ὅπερ ὁ τῆς τοῦ ϖράγματος ἀξίας, ἀλλὰ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας ἐστίν. ὁ γὰρ πενθοιῶντες, πλημμελήματα πενθοῦσι· τοῖς δὲ τοιούτοις ἀρκεῖ [ὁ] τὸ συγνώμης ἀπολαῦσαι καὶ ἀπολογίας τυχεῖν. ἀλλ'
20 ὅπερ αὐτὸς σφόδρα ἐστὶ φιλάνθρωπος, οὐδὲ ἐν τῇ τῶν κολάσεων μυαιρέσει, οὐδὲ ἐν τῇ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπαλλαγῇ τὸ μυτίδοσιν ἴσην. ἀλλὰ καὶ μακαρίους ποιῇ, ὁ πολλῆς μεταδίδωσι ϖαρακλήσεως. πενθεῖν δὲ ἡμᾶς ὑκ ἐκεῖνος τῶν οἰκείων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος τῶν ἀλλοτρίων κελεύει πλημμελημάτων· οἵαι τῶν ἁγίων ἦσαν αἱ ψυχαὶ, οἵα ἐκεῖνου ἡ τοῦ Μωϋσέως, οἵα ἡ τοῦ Παύλου, οἵα ἡ τοῦ Δαβίδ. καὶ γὰρ ὁ ἅπαντες ἀλλότρια πολλάκις ἐπένθησαν κακά.

25 5 Μακάριοι ὁ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

Ποίαν γῆν, εἰπέ μοι; τὴν νοητὴν φασιν· ἀλλ' οὐκ ἔστι τοῦτο. οὐδαμοῦ γὰρ εὑρίσκομεν ἐν τῇ γραφῇ γῆν νοητὴν. ἀλλὰ τί ποτέ ἐστι τὸ εἰρημένον; αἰσθητῶν τινων ἔπαθλον," ὥσπερ καὶ ὁ Παῦλος. Εἰπὲ γὰρ, τίνα ϖατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἐτίμησον· ἵνα γὰρ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ αὖθις τὰ λῃστῇ πάλιν· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
30 ϖαραδείσῳ. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ϖροτρέπει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων, διὰ τοῦτο παχυτέρους τῶν ἀκροωμένων, τὲ ϖρὸς τῶν μελλόντων ἐκεῖνα ζηλοῦσθαι. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ ϖρείων, ἔλεγε· ἵνα δι εὐνοίαν τὰ ἀπιδίκω σου. Εἶτα τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας ὃ ἔπαθλον τίθησι, καὶ φησι· μή ποτέ σε ϖαραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ. ὁρᾷς πόθεν ἐφόβησεν; ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν, ἀπὸ τοῦ ϖαραδῶ πόδας συμβαι-
35 νόντων. καὶ πάλιν· ὃς ἐὰν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ." καὶ ὁ Παῦλος ἢ αἰσθητὰ τίθεις ἔπαθλα, πολλά ἐστι καὶ ἀπὸ τῶν μελλόντων ϖροτρέπων· οἷς, ὡς ὅταν ϖερὶ πρᾳότητος λέγῃ). ἀδὲν γὰρ ϖερὶ τούτων ἐκεῖ φησιν, [ἀλλ'] ἀπὸ τῶν μελλόντων ἀνάγκη, λέγων, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ, ἐγὼ ἢ ὑμῶν φείδομαι· καὶ, θέλω ἢ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι). οὕτω δὴ καὶ ὁ Χριστὸς τοῖς πνευματικοῖς τὰ αἰσθητὰ ἀνέ-
40 μιξεν. ὅπερ γὰρ νομίζεται ὁ πραὸς ἅπαντα ἀπολωλεκὼς τὰ ἑαυτοῦ, τοῦτο ἐκεῖνος ἐπηγγείλατο, λέγων· ὅτι δεῖ μὲ οὗτος ἐστιν ὁ μὴ ἀσφαλείας τὰ ὄντα κεκτημένος, ὁ μὴ θρασύς, μηδὲ μάχαζων· ὁ δὲ τοιοῦτος, ἡ τῶν πατέρων ἐκπίπτεται πολλάκις, ἡ αὐτῆς τῆς ψυχῆς. ἄλλως δὲ, ἡ ὅπερ ἐν τῇ παλαιᾷ διαφανῶς ὁ ϖροφήτης, ὁ γὰρ πραεῖς κληρονομήσουσι τὴν γῆν, ἔλεγε, ἀπὸ τῶν διαφόρων αὐτοῖς ῥημάτων ἀναφαίνει ϖ λέγων, ὥστε μὴ ϖάντα χρὴ ξενοφωνεῖσθαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σθαι. Ταῦτα ὃ λέγω, οὐ μέχρι τῶν πρόντων ἰσας τὰς ἁμαρτίας, ἀλλὰ μὴ τούτων καὶ εἰναι πλέον. ἂν τε γὰρ πυθμενικὸν εἴπῃ τις, οὐκ ἀφαιρεῖται τὸ ἐν τῷ πρόντι βίῳ· ἂν τε τῶν ἐν τῷ βίῳ τι πάλιν ὑποφήνηται, ὑ μέχρι τούτου τὴν ὑποχὴν ἴσησι. Ζητεῖτε γὰρ, φησι, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. καὶ πάλιν· Ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.

Ματθ. ε. λγ. Ματθ. ιθ. κθ. Μαρ. ι. κθ.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην.

Ποίαν δικαιοσύνην; ἢ τὴν καθόλου φησὶν ἀρετὴν, ἢ τὴν μερικὴν ταύτην τὴν ἀπενδυτίας τῆς πλεονεξίας κειμένην. ὅπου γὰρ μέλλει περὶ ἐλεημοσύνης ὁ Παῦλος," δεικνὺς πῶς ἐλεεῖν χρὴ (οἶδ, ὅτι οὐκ ἐξ ἁρπαγῆς, οὐδὲ ἐκ πλεονεξίας) μακαρίζει τοῦτο δικαιοσύνης" ἀνθρωποειδῶς. ὅρα μοι ὅσης αὐτὸ τιθησι τῆς εὐφροσύνης. ὑ γὰρ εἶπε, μακάριοι οἱ δικαιοσύνης ἀντεχόμενοι, ἀλλὰ μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ἵνα μὴ ἁπλῶς, ἅμα μὴ ὑπερβολῆς ἀπάσης αὐτὸν μεπλησθῶ. ὅπου γὰρ τοῦτο μάλιστα ἴδιον τῆς πλεονεξίας ὄντι, καὶ ὑχ ὅπως ἐρασθῆναι στέφων καὶ ποτῶν, ὡς τὸ πλέονα κλάσαι καὶ ἀπολαῦσαι, τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην παῦσαι τὸ μὴ πλεονεκτεῖν μεταθεῖναι ἐκέλευσεν. εἶτα πάλιν ἀγαθητὸν τὸ ἔπαθλον ὁρίζει, λέγων·

Ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Διὰ γὰρ τὸ νομίζεσθαι τὴν πλεονεξίαν εὐπόρους ποιῆσαι πολλοὺς, λέγει ὅτι τοιοῦτον μὴ ὄντων ὄντων. ἡ γὰρ δικαιοσύνη τοῦτο ἐργάζεται. μὴ τοίνυν δίκαια προφάσεων φόβος πενίαν, μηδὲ τρόμος λιμόν. οἱ γὰρ ἁρπάζοντες, ἤτοι μάλιστα εἰσὶν οἱ πόντων ἐκπίπτοντες· ὡς ὁ ζῆν δικαιοσύνης ἐρῶν, καὶ" πόντα αὐτὸς ἔχει μετὰ ἀσφαλείας. εἰ δὲ οἱ τὰ ἀλλοτρίων μὴ ἐφιέμενοι, τοσαύτης ἀπολαύουσιν εὐπορείας, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὰ αὑτῶν προϊέμενοι.

ε. ἐλεήμονες

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες. Ἐνταῦθα ὑ τοὺς διὰ χρημάτων ἐλεοῦντας μόνον ἐμοὶ δοκῶ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς διὰ προσταγμάτων. ποικίλος γὰρ ὁ τῆς ἐλεημοσύνης τρόπος, καὶ πλατεῖα αὕτη ἡ ἐντολή. τί οὖν αὐτῆς τὸ ἔπαθλον;

Ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Καὶ δοκεῖ μοι ἀντίδοσις εἶναί τις ἴσον· ἔστι γὰρ πολὺ μεῖζον τοῦ κατορθώματος. αὐτοὶ μὲν γὰρ ἐλεοῦσιν ὡς ἀνθρωποι· ἐλεοῦνται δὲ παρὰ τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ. οὐκ ἔστι δὲ ἴσον ἀνθρώπινος ἔλεος καὶ θεῖος, ἀλλ' ὅσον πονηρίας καὶ ἀγαθότητος τὸ μέσον, τοσοῦτον οὗτος ἐκείνου διέστηκε.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται). Ἰδοὺ πάλιν πνευματικὸν τὸ ἔπαθλον. καθαροὺς δὲ ἐνταῦθά φησιν, ἤτοι τοὺς καθολικῇ ἀρετῇ κεκοσμημένους, καὶ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδότας πονηρὸν, ἢ τοὺς ἐν συμφορᾷ δεδοκιμασμένους. οὐδένος γὰρ ἡμῖν οὕτω δεῖ πρὸς τὸ Θεὸν ἰδεῖν, ὡς τῆς ἀρετῆς ταύτης. διὸ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Εἰρηνεύετε διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον. ὄψιν δὲ ἐνταῦθά φησιν, ἣν ἂν ἀνθρώπῳ δυνατὸν ἰδεῖν. ὅπου γὰρ πολλοὶ ἐλεοῦσι μὲν, καὶ οὐχ ἁρπάζουσιν, οὐδὲ πλεονεκτοῦσι, πορνεύουσι δὲ καὶ ἀσελγαίνουσι, δεικνὺς ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ προτερεῦσαι, καὶ τοῦτο προσέθηκεν· " ὅπερ δὴ καὶ ὁ Παῦλος Μακεδόσιν ἐμαρτύρησε, Κορινθίοις ὑπερέλλων, ὅτι οὐ μόνον ἐλεημοσύνῃ ἐπλούτουν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ ἀρετῇ. Εἰπὼν γὰρ περὶ τῆς φιλοτιμίας αὐτῶν τῆς ἐν τοῖς χρήμασι, φησὶν· ὅτι καὶ ἑαυτοὺς ἔδωκαν τῷ Κυρίῳ καὶ ἡμῖν.

Ps. 16. 15.

γρ. ἑαυτοὺς

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί. Ἐνταῦθα ὑ τὸ μὴ σαλεύειν" ἑαυτοὺς μόνον καὶ ἀπερίσπαστον παρὰ τῆς ὕλης δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ἕτερόν τι πλέον ὑπέστησε, ἵνα καὶ ἑτέρους σαλευομένους διασώσωμεν. καὶ πάλιν πνευματικὸν ἐπάγει τὸ ἔπαθλον. ποῖον δὴ τοῦτο;

Ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται). Καὶ γὰρ τοῦ μονογενοῦς ἔργον ἐνόμιστο τοῦτο, διαλλαγεῖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γειν τὰ διεστῶτα, καὶ καταλλάξαι τὰ ἐκπεπολεμωμένα. Εἶτα, ἵνα μὴ νομίσῃς, ὅτι πάντα-χοῦ ἡ εἰρήνη καλόν, ἐπήγαγε·

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· Τοιούτοις, τῆς ἀρετῆς ἕνεκεν, τῆς πρὸς ἕτερον τοιαύτης, τῆς εὐσεβείας. δικαιοσύνην γὰρ εἴωθεν ἀεὶ τὴν ἄπασαν λέγειν τῆς ψυχῆς φιλοσοφίαν.

11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε. Οἷον, κἂν χήραις, κἂν πλούτου, κἂν λυμεῶνας, κἂν ὁτιοῦν ἕτερον καλέσωσι, μακάριοί ἐστε, φησι. Τί τούτων καινότερον ἠκούετο; ἀλλὰ τῶν ὑπεναντίων, ὅταν τὰ τοῖς ἄλλοις φίλτρα, ταῦτα πάθητε καὶ λέγῃ; Ὃ πλανεύειν λέγω καὶ πεινᾶν καὶ διώκεσθαι καὶ κακῶς ἀκούειν. Ἀλλ' ὅμως καὶ εἶπε, καὶ ἔπεισεν, οὐχὶ δύο καὶ δέκα καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν καὶ χιλίους ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν. καὶ ἀκούοντες τὰ φορτικὰ καὶ ἐπαχθῆ καὶ ἀπενθυτίας τῆς τῶν πολλῶν ζωηδείας, ἐξεπλήττοντο οἱ ὄχλοι· τοσαύτη ἡ τοῦ λέγοντος δύναμις ἦν. πλανῶ ἀλλ' ἵνα μὴ νομίσῃς, ὅτι ὃ κακῶς ἀκούειν ἁπλῶς μακαρίους ποιεῖ, δύο τέθεικε διορισμούς· ὅταν καὶ δι' αὐτὸν, καὶ ψευδῆ ἢ τὰ λεγόμενα. ἐπεὶ ἐὰν μὴ ταῦτα πάσχῃ, οὐ μόνον οὐ μακάριος, ἀλλὰ καὶ ἄθλιος ὁ κακῶς ἀκούων. Εἶτα ὅρα ὃ ἔπαθον πάλιν· Ὅτι ὁ μισθός ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Σὺ δὲ εἰ καὶ μὴ καθ' ἕκαστον τῶν μακαρισμῶν βασιλείαν ἀκούεις δωρουμένην, μὴ ἀθύμει. εἰ γὰρ καὶ διαφόρως ὀνομάζει τὰς ἀμοιβὰς, ἀλλὰ πρὸς ἓν τὸ βασιλείαν εἰσάγει. καὶ γὰρ ὅταν εἴπῃ, παρακληθήσονται οἱ πενθοῦντες, καὶ ἐλεηθήσονται οἱ ἐλεοῦντες, καὶ Θεοῦ υἱοὶ κληθήσονται οἱ εἰρηνοποιοὶ, σαφῶς ἄλλο, ἢ τὸ βασιλείαν δηλοῖ τούτων ἁπάντων ἀπολαύοντες, ἐκείνης ἐπιτεύξονται πάντως. μὴ τοίνυν τῷ τραύματι πλανῶν μόνον νόμιζε εἶναι ὃ ἔπαθον, ἀλλὰ καὶ τῷ πεινῶντων τὸ δικαιοσύνην, καὶ τῷ φαύλων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἀπαξαπλῶς. διὰ γὰρ τοῦτο ἐπὶ πάντων μακαρισμὸν ἔθηκεν, ἵνα μηδὲν ἀγαθὸν ἀναμένῃς. σαφῶς γὰρ ἂν εἴπῃ μακάριος ὁ ἐν τούτοις στεφανούμενος, ὁ τραῦμα συγκαταλύων βίᾳ, καὶ σπουδαιότερον πάσχειν ἐργάτης· εἰπὼν δέ, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, ἐπήγαγε ἕτερον πάλιν, λέγων· Οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Ἐπειδὴ γὰρ σκεῦος ἔμελλε, τὸ τῆς βασιλείας, καὶ ἐν ἐλπίσιν ἰσχύειν, ἀντεῦθεν αὐτοῖς πρόσκειται τὴν ὀλιγωρίαν, ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῶν πρὸ αὐτῶν πεπονθότων κακῶς. μὴ γὰρ νομίσητε, φησὶν, ὅτι ἀνωφελῆ ὄντα λέγοντες καὶ νομοθετοῦντα ταῦτα πάσχετε· ἢ ὅτι πονηροὶ δόλιμοι ὄντες διδάσκαλοι, μέλλετε ἐλαύνεσθαι πρὸ αὐτῶν. ἀλλ' οὐδὲ τῆς πονηρίας τῶν λεγομένων, ἀλλὰ τῆς κακίας τῶν ἀκουόντων αἱ ἐπιβουλαὶ καὶ οἱ κίνδυνοι· ὅθεν οὐδὲ ὑμᾶς τοὺς κακῶς πάσχοντας διαβάλλουσιν, ἀλλὰ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἐκείνους. καὶ μαρτυρεῖ τούτοις ἅπας ὁ ἔμπροσθεν χρόνος. οὐδὲ γὰρ τοῖς προφήταις ἐδυνάμην ἀνεπίθετον φέρημα ἐγκαλεῖν τοῖς τύπτουσι καὶ λιθάζουσι, τοὺς δὲ ἠλαύνουν, τοὺς δὲ μυρίοις ἑτέροις παρεδίδοσαν κακοῖς. μὴ δὴ τοῦτο σοι ῥυβείτω ὑμᾶς. ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γνώμης καὶ τὰ νῦν ἅπαντα πράττουσιν. εἶδες πῶς τὰ φρονήματα αὐτῶν ἀνέῳξεν, ἐγγὺς τοῦ παρεῖναι Μωϋσέα καὶ Ἠλίαν φήσας αὐλῆς; ὅτου καὶ ὁ Παῦλος Θεσσαλονικεῦσι γράφων, φησὶν· Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. καὶ γὰρ καὶ ὑμεῖς τὰ αὐτὰ ἐπάθετε ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθάπερ κἀκεῖνοι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν, καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων· ὃ δὴ καὶ ὁ Χριστὸς κατεσκεύασεν ὁ Χριστός. καὶ ὅτι μὲν τῶν ἄλλων μακαρισμῶν ἔλεγε, μακάριοι οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐλεήμονες· ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἀδιορίστως αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλὰ τοῖς ἀδίκοις πρέπει τὸν λόγον, λέγων· μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μα καθ' ὑμῶν, δεικνὺς ὅτι αὐτῷ τοῦτο μάλιστα ἀξιάρετόν ἐστι, καὶ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἀπόν-
τας, τὴν διδασκάλων ἴδιον τοῦτο. ὁμοῦ δὲ καὶ ὃ αὐτὸ ἀξίωμα ἐνταῦθα αἰνίττεται, καὶ τιμὴ
ποιεῖ τὸν γενόμενον ὁμοτιμίαν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι ὑπὲρ τὸν πατέρα, φησὶν, ἵνα καὶ ὑμεῖς δι'
ἐμὲ ταῦτα πείσεσθε. ὅταν δὲ εἴπῃ, τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν, δείκνυσι καὶ αὐτοὺς προ-
φήτας ἤδη γενομένους. εἶτα, δηλῶν ὅτι τοῦτο μάλιστα αὐτοῖς ὠφελῆ καὶ ποιεῖ λαμπροτέρους,
οὐκ εἶπεν, ὅτι κακῶς μὲ ἐροῦσι καὶ διώξουσιν, ἐγὼ γὰρ κωλύσω τοῦτο· ἐν γὰρ ᾧ μὴ ἀκούειν
κακῶς, ἀλλ' ἐν τῷ κακῶς ἀκούοντας φέρειν γενναίως, καὶ διὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐλέγχειν,
τοῦτο ἀσφάλειαν αὐτοῖς βουλεύει. πολλῷ γὰρ τοῦτο ἐκείνου μεῖζον· ὥσπερ τὸ μὴ πλήτ-
τεσθαι, τοῦ μὴ πληττόμενον μηδὲν πάσχειν δεινὸν πολλῷ μεῖζόν ἐστιν. οὐκοῦν μὴ οὕτω φησιν, ὅτι
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὁ γὰρ Λουκᾶς ὑπιτεταμμένως καὶ μᾶλλον πλείονος αὐτὸν
ποιεῖται τὸν μισθόν· διὰ τοῦτο εἰρηκέναι φησίν. ἐν γὰρ δὴ μόνον τοὺς κακῶς δέχεσθαι τὸν Θεὸν ἀκούοντας
μακαρίζει, ἀλλὰ καὶ τοὺς διὰ πόνων καλῶς ἀκούοντας καλανίζει. διὰ γὰρ ὑμᾶς, φησιν,
ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι. καίτοι καὶ τοὺς ἀποστόλους καλῶς ἔλεγον·
ἀλλ' οὐ πάντες. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ'
ὅταν πάντες. οὐδὲ γὰρ δυνατὸν τοὺς ἐν ἀρετῇ ζῶντας παρὰ πάντων ἀκούειν καλῶς. καὶ
πάλιν φησίν· ὅταν ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, χαίρετε καὶ σκιρτήσατε. οὐδὲ
γὰρ τῶν κινδύνων μόνον ὢν ἐπέμνον, ἀλλὰ καὶ τῆς κακηγορίας πολλῷ δείζει τιμὴν αὐξί-
δοσιν. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὅταν ἐλάσωσιν ὑμᾶς καὶ ἀποκλείσωσιν· ἀλλ' ὅταν ὀνειδίσωσι καὶ
εἴπωσι πᾶν πονηρόν. μάλιστα γὰρ τῶν τραυμάτων αὐτῶν χαλεπώτερον δάκνουσιν αἱ κα-
κηγορίαι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς κινδύνοις πολλὰ παρακουφίζοντα τὸν πόνον ἐστίν· οἷον, ὃ παρὰ πάν-
των ἀλείφεσθαι, ὃ πολλοὺς ἔχειν τοὺς προπομπεύοντας καὶ θεφυοποιοῦντας καὶ δυακηρύττοντας· ἐν δὲ
δὲ τῇ κακηγορίᾳ, ἃ αὐτὴ δυήρηται ἡ παραμυθία. ἐν γὰρ δοκεῖ τι μέγα εἶναι ὃ κατόρθω-
μα, καὶ μᾶλλον τῶν κινδύνων δάκνει τὸν ἀγωνιζόμενον. πολλοὶ γοῦν καὶ ὅτι βέλτιον ἦλθον, πο-
νηρὸν οὐ φέροντες δόξαν. ἃ δὲ θαυμάζεις ὅτι τῶν ἄλλων; τὸν μὲν παραδότην ἐκεῖνον, τὸν
δυάβολον καὶ μιαρὸν, καὶ πρὸς πάντα ἀπερυθριάσαντα ἁπλῶς, τοῦτο μάλιστα ὅτι βέλ-
τιον ὥρμησαν προσκυνῆσαι. καὶ ὁ Ἰούδας, ὁ ἀδάμας, καὶ πέτρας στερρότερος, ἰδοὺ καὶ τὰ χρήματα
ἀφῆκε, καὶ τὰ δήνεκεν ἔπαθε δεινὰ, καὶ ἅπαξ ἐξαίφνης ἐλθὼν, καὶ πηλοῦ σκωλήκων τὸ
σῶμα δυάβλυζον ἑώρα, καὶ τὴν γυναῖκα* ὑπεκειμένην, διεκρούσατο μετ' ὀνειδίας ἅπαν-
τας· ὅπου δὲ εἶδε τοὺς φίλους ὀνειδίζοντας καὶ ἐπεμβαίνοντας, καὶ πονηρὸν δόξαν παρ' αὐτῶν ἔ-
χοντας, καὶ λέγοντας ὑπὲρ ἀμαρτημάτων ταῦτα πάσχειν, καὶ κακίας δίδοναι δίκην, τότε ἐθορυ-
βήθη, τότε ἐταράχθη ὁ ἡγεμὼν καὶ μέγας" δυνὴρ. καὶ ὁ Δαβὶδ δὲ πάντα ἀφεὶς ἅπερ ἔπαθεν,
β. Βασ. ιζ. ιδ. δυτὶ τῆς κακηγορίας" μόνης ἀμοιβὴν ἐζήτει παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀφεὶς γὰρ αὐτὸν κατασφάσα-
σθαι, φησὶν, ὅτι Κύριος ἐπετίλατο αὐτῷ, ὅπως ἴδῃ Κύριος τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ δυτὶ πολλῶν
μοι ἀγαθὰ αὐτὶ τῆς κατάρας τῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. καὶ ὁ Παῦλος δὲ οὐχὶ τοὺς κινδυ-
νεύοντας μόνον, οὐδὲ τοὺς ἀφαιρουμένους τὰ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τούτους δυακηρύττει οὕτω λέγων·
Εβ. ι. λβ. Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε
παθημάτων, τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατιζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀ-
ναστρεφομένων γενηθέντες. διὰ τοῦτο δὲ τὴν μισθὸν πολλὴν τέθεικεν ὁ Χριστός. εἶτα ἵνα μή
τις λέγῃ, ἐν ταύτῃ οὐκ ἀμοιβὰς οὐδὲ ἀπορράπτεις αὐτῷ τὰ σώματα, κἀκεῖ μισθὸν δίδως;
τέθεικε τοῦτο προφήτας, δεικνὺς, ὅτι οὐδὲ σκῆψιν ἔσχηκεν ὁ Θεός. εἰ δὲ ὅπου παρὰ πόδας ἡ
ἀμοιβὴ, ἐκεῖ μισθὸν οὐκ ἔστιν, ἀπὸ τῶν ὑπηόντων αὐτοῖς ἔλειπε· πολλῷ μᾶλλον νῦν, ὅτε πραγματικωτέρα αὐτὴ
γέγονεν ἡ ἐλπὶς, καὶ μείζων ἡ φιλοσοφία. θέα δὲ καὶ πόσας ἐντολὰς αὐτὸ τέθεικεν. οὐδὲ
γὰρ ἁπλῶς αὐτὸ πεποίηκεν, ἀλλὰ δηλῶν ὅτι οὐκ ἔνι τὸν μὴ πᾶσιν ἐκείνοις κατεσκευασμέ-
νον καὶ συγκεκροτημένον πρὸς τούτους ἐκδύσασθαι τοὺς ἀγῶνας. διό τοι τοῦτο ἀπὸ τῆς πρώτης

ερας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρας ἀεὶ τῇ ὀπτούσῃ τὰς ὁδοποιῶν ἐντολῇ, σπερεῖ ἡμῖν" ὁκ ἀργυσοῦφηνεν. ὁ τε γὰρ ταπεινὸς, ἅτε τὰ οἰκεῖα πάντως πενθήσει ἁμαρτήματα· ὁ πενθῶν, ἅτε θρᾴος ἔσαι καὶ "ὀπτεικὴς ἅτε ἐλεήμων· ὁ ἐλεήμων, καὶ δίκαιος καὶ κατημενυγμένος πάντως ἅτε καθαρὸς "τὴν καρδίαν· ὁ δὲ τοιοῦτος, καὶ εἰρηνοποιός· ὁ δὲ πάντα ταῦτα κατορθωκώς, ἅτε τοῖς κινδύνοις ἔσαι παρατεταγμένος, καὶ ὑβρισθήσεται ἀκουῶν κακῶς "καὶ τὰ μύρια πάσχων δεινά. παρῳνέσας τοίνυν ἀπὸ τὰς σπουδὰς, πάλιν ἀναπαύει τοῖς ἐγκωμίοις αὐδύς. ὑψηλὰ γὰρ ὑψηλὰ τὰ ὀπτάγματα ἰδών, καὶ πολλῷ μείζονα τὴν ἐν τῇ παλαιᾷ, ἵνα μὴ θορυβῶνται καὶ ταραττώνται καὶ λέγωσι· πῶς δυνησόμεθα ταῦτα κατορθοῦν; ἄκουσον τί φησιν·

13 Υμεῖς ἐστε ὁ ἅλας τῆς γῆς, Δεικνὺς ὅτι ἀναγκαίως ταῦτα ὑπατάττει. ὑ γὰρ τῆς καθ' ἑαυτὸν ζωῆς, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης φησὶν, ἀπάσης ὁ λόγος ἔσαι ὑμῖν. οὐδὲ γὰρ εἰς δύο πόλεις, οὐδὲ δέκα ἅτε εἴκοσιν, οὐδὲ εἰς ἓν ἔθνος ὑμᾶς ἀποστέλλω, καθάπερ τοὺς προφήτας, ἀλλ' εἰς γῆν καὶ θάλατταν καὶ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν, καὶ ταύτην κακῶς διακειμένην. "ὃ γὰρ εἶπεν, ὑμεῖς ἐστε ὁ ἅλας τῆς γῆς, ἔδειξε μορφωθεῖσαν ἅπασαν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ κατασαπῆσαν ὑπὸ τῶν ἁμαρτημάτων. διὰ τοι τοῦτο ταῦτα πρὸς αὐτοὺς "ὀπτίζητῆς ἀρετὰς, αἳ μάλιστα τοῖς τὴν πολλὴν ὀπιμέλειαν εἰσιν ἀναγκαῖαι καὶ χρήσιμοι. ὁ τε γὰρ πρᾴος καὶ ὀπτεικὴς καὶ ἐλεήμων καὶ δίκαιος οὐκ εἰς αὐτὸν συγκλείει τὰ κατορθώματα μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν [τ] ἑτέρων ὠφέλειαν ταῖς καλαῖς ταύταις ὑπαρχείαις πηγαῖς προσκυλίζει· "ὁ δὲ αὖ καθαρὸς τὴν καρδίαν καὶ εἰρηνοποιὸς, ἅτε ἐλαυνόμενος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, πάλιν τοῖς ὃ χρὴ συμφέρον Ⓦ βίον καθίσαται. μὴ τοίνυν νομίσητέ, φησιν, ὅτι τὰς τυχούσας ἀγῶνας ἕλκεσθαι, μηδὲ ὑπὲρ μικρῶν λίαν εἰ) τὸν λόγον ὑμῖν· ὑμεῖς ἐστε ὁ ἅλας τῆς γῆς. ἡ οὖν; τὰ σεσηπότα αὖθις διώρθωσαν; ὐδαμῶς. οὔτε γὰρ δυνατὸν τὰ διεφθορότα ἤδη ὀπτάσαντας ἅλας ὠφελῆν. διὰ δὴ τοῦτο ἐποίουν· ἀλλὰ δυανεωθέντα προτέρου καὶ προσαδοθέντα αὖθις, καὶ τῆς δυσωδίας ἀπαλλαγέντα ἐκείνης, ὅτε ἤλιζον, κατέχοντες καὶ διαπεφευγότες ἐν τῇ νεαρότητι ταύτῃ, ἵνα προσθῶσι τὰ δεόντα πρότερον. ὃ μὲν γὰρ ἀπαλλαγῆναι τῆς σηπεδόνος τῶν ἁμαρτημάτων, τὸ χρηστὸν κατόρθωμα γέγονε· ὃ δὲ αὖ πάλιν μηκέτι ἐπ' ἐκείνοις ἐπιμεληθεῖν, τῆς τούτων ἀσυδῆς καὶ ταλαιπωρείας ἔργον ἐστὶν. ὁρᾷς πῶς καὶ μικρὸν δείκνυσι καὶ τὴν προφητῶν ὄντας βλέπειν; οὐ γὰρ τῆς Παλαιστίνης διδασκάλους εἶναί φησιν, ἀλλὰ τῆς γῆς ἁπάσης· καὶ ὐχ ἁπλῶς διδασκάλους, ἀλλὰ καὶ φοβερούς. τὸ γὰρ δὴ θαυμαστὸν τοῦτο ἔστιν, ὅτι οὐ κολακεύοντες, οὐδὲ θεραπεύοντες, ἀλλ' ὀπτίφροντες, ὥσπερ ὁ ἅλας, ὅτω ποθηνοὶ πᾶσι γεγόνασι. μὴ τοίνυν θαυμάσητε, φησιν, εἰ τοὺς ἄλλους ἀφεὶς, ὑμῖν προσλέγομαι, καὶ περὶ τοσούτους ἕλκω κινδύνους. ἐννοήσατε γὰρ ὅσας πόλεσι καὶ δήμοις καὶ ἔθνεσι μέλλω πέμπειν ὑμᾶς ὀπτίσαντας. διὰ τοῦτο οὐχ ὑμᾶς εἰ) βούλομαι φρονίμους μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους τοιούτους ποιῆν. ὅτις δ' τοιούτους πολὺ δεῖ ζωντοὺς εἰ), ἐν οἷς ἡ τῶν ἄλλων "κινδυνεύεται σωτηρία, καὶ τοσαύτην αὖθις τὴν περιουσίαν εἰ) τῆς ἀρετῆς, ὡς καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι τῆς ὠφελείας. εἰ γὰρ τοιοῦτοι μὴ γένοισθε, οὐδὲ ὑμῖν αὖθις ἀρκέσετε. μὴ τοίνυν δυαχερανθέντες, ὡς ἐπαινουμένων ὄντων τῶν λεγομένων. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις μορφωθεῖσι δυνατὸν ἐπιμεληθεῖν δι' ὑμῶν· ὑμεῖς δὲ, εἰ τοῦτο πάθοιτε, μῶν ἑαυτῶν καὶ ἑτέρους προσαπολέστε. ὥστε ὅσῳ μεγάλα ἐγκλείζεσθε "πρόγματα, τοσούτῳ καὶ μείζονος δεῖσθε ἀσυδῆς. διὸ φησιν·

40 Ἀν ἁλισθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσετ) ; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι μικρὰς πίπτοντες, δυνάσται τυχεῖν συγγνώμης· ὁ δὲ διδάσκαλος, ἐὰν τοῦτο πάθῃ, πάσης ἀπεστέρηται ἀπολογίας, καὶ τὴν ἐσχάτην δώσει ζημίαν. ἵνα γὰρ μὴ ἀκούσαντες, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῶν, δειλιάσωσιν εἰς μέσον προελθεῖν, λέγε ὅτι, ἀν μὴ πρὸς ταῦτα ἦτε παρατεταγμένοι, εἰκῆ ἐξελέγητε. οὐ γὰρ ὁ κακῶς ἀκούειν χρὴ δεδοικέναι, ἀλλὰ τὸ ζημιοπρεπῶς φαίνεσθαι. τότε γὰρ μωρανθήσεσθε καὶ καταπατηθήσεσθε. ἐὰν δὲ μὴ θητε" αὐτοὺς ἐπιφέροντες, εἶτα κακῶς ἀκούητε, χαίρετε. τοῦτο γὰρ ἀλὸς ἔργον ἐστί, τὸ δάκνειν καὶ λυπεῖν τοὺς ζημίους. ὥστε ἀναγκαίως ἡ κακηγορία ἕπεται τοῖς ὑμᾶς βλέπουσα, ἀλλὰ καὶ μαρτυροῦσα ὑμῶν τῇ ἐρρώστῃ. αἰ δὲ φοβηθέντες αὐτὴν, προδῶτε τὴν προσηκουσαν ὑμῶν σφοδρότητα, πολλῷ χαλεπώτερα πείσεσθε, καὶ κακῶς ἀκούοντες καταφρονούμενοι πρὸ πάντων. ἕτερα γάρ ἐστι" καταπάτημα θήσεσθε. εἶτα ἑφ' ἕτερον ὑψηλότερον ἄγε πρόδειγμα. 14 Ὑμεῖς ἐστε ὁ φῶς τοῦ κόσμου. Πάλιν τοῦ κόσμου, οὐκ ἔθνους ἑνὸς, οὐδὲ εἴκοσι πόλεων, ἀλλὰ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης· καὶ φῶς νοητὸν, καὶ τῆς ἀκτῖνος ταύτης πολὺ βέλτιον, ὥσπερ οὖν καὶ ἄλλας πνευματικόν. καὶ πρόσεστιν ἄλλας, καὶ τότε φῶς· ἵνα μάθῃς ἡλίκον τῶν κατεσυμμένων ῥημάτων ὁ κέρδος, καὶ τῆς σεμνῆς διδασκαλίας ὁ ὄφελος. καὶ γὰρ σφίγγει, καὶ οὐκ ἀφίησι διαῤῥοῦσαι, καὶ διαβλέψαι ποιεῖ πρὸς ἀρετὴν χειραγωγοῦσα.

Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον. Πάλιν αὖ ἀπὸ τούτων εἰς ἀκρίβειαν ἄγει βίου, παιδιῶν ὑπαγωνίως εἰπών, ὡς ὑπὸ τοῖς ἀπόντων ὀφθαλμοῖς κειμένης, ἢ ἐν μέσῳ τῷ τῆς οἰκουμένης ἀγωνιζομένης θεάτρῳ. μὴ γὰρ δὴ τοῦτο" εἴδητε, φησιν, ὅτι ἐν ταύτῃ καθήμεθα νήσῳ, καὶ ἐν μικρῷ γωνίας ἐσμὲν μέρει· οὕτω γὰρ καταδήλοι ἔσεσθε πᾶσιν, ὡσανεὶ πόλις ὑπὸ κορυφῆς ὄρους κειμένη, ὡσανεὶ λύχνος ἐν οἰκίᾳ ὑπὸ τῆς λυχνίας φαίνων. πολλαχοῦ τῇ δυνάμει τὸ Χριστοῦ διαπεσοῦσαι; ἀκουέτωσαν ταῦτα, καὶ τῆς προφητείας τὴν δύναμιν ἐκπλαγήτωσαν, προσκυνείτωσαν αὐτὸν τὸν ἰχθύν. συνέσεσθαι γὰρ ἤλπιζε τοῖς τότε ἐν τῇ χώρᾳ γνωρίμοις ὅσοι τῇ αὐτῇ· ὅτι γῆ καὶ θάλαττα αὐτοῦ ἔσεται, καὶ πρὸς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἥξουσι τῇ φήμῃ· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τῇ φήμῃ, ἀλλὰ καὶ τῇ τῆς δυνάμεως ἐνεργείᾳ. οὐδὲ γὰρ ἡ φήμη φέρουσα πολυταχοῦ δηλοῖς αὐλοὺς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ δύναμις τῶν ἔργων ἐπίδειξις. καθάπερ γὰρ ὑπὸ πλεόνων ἡλιόμενοι, τῆς ἀκτῖνος σφοδρότερον τὸν χῶν ἐπέδραμον ἅπασαν, ἀπείργοντες τῆς βυσσείας τὸ φῶς. ἐνταῦθα δέ μοι αὐλοὺς καὶ τρόπος παῤῥησίας ἀλείφειν δοκεῖ. τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν, οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη, τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔστιν ἐμφαίνοντος. ὥσπερ γὰρ ἐκείνῳ κρυβῆναι ἀμήχανον, οὕτω τὸ κήρυγμα ἀδύνατον σιγηθῆναι καὶ λαθεῖν. ὅπου γὰρ εἶπε διωγμοὺς καὶ κακηγορίας καὶ ὑπερβολὰς καὶ πολέμους, ἵνα μὴ νομίσωσιν ὅτι ταῦτα αὐλοὺς ὑποσημήνασι δυνήσεται, θαῤῥύνων αὐτοὺς, φησιν, ὅτι οὐ μόνον οὐ λήσετε, ἀλλὰ καὶ καταλήμψῃ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν· καὶ δι' αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο ἔσονται λαμπροὶ καὶ ὑπέρσημοι. τούτῳ μὲν οὖν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἐνδείκνυται, τῷ δὲ ἐξῆς τὴν παῤῥησίαν ἀπαιτεῖ τὴν παρ' αὐτῶν, οὕτω λέγων· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν ὑπὸ τὸν μόδιον,

Ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ· 16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ἐγὼ μὲν γὰρ ἤλπιζα τὸ φῶς, φησὶ· τὸ δὲ μείναι καιόμενον, τῆς ὑμετέρας γνώμης ἐστὶν ἀσυνδήτου· οὐ δι' ἐμὲ μόνον, ἀλλὰ δι' τοὺς μέλλοντας" τῆς αὐγῆς ἀπολαύειν ταύτης, καὶ πρὸς τὴν ἀνάψαν χορηγεῖσθαι. οὐ γὰρ δὴ δυνήσονται αἱ κακηγορίαι συσκιάσαι ὑμῶν τὴν λαμπηδόνα, ἐὰν ὑμεῖς ἦτε μετ' ἀκριβείας βιοῦντες, καὶ ὥστε, ὡς μέλλοντες ἅπασαν ὑπερφέρειν τὴν οἰκουμένην. ἄξιον δεῖνα τῆς χάριτος ὑπεδείξασθε βίον, ἵν', ὥσπερ ἐκείνη πολυταχοῦ κηρύττεται, οὕτω καὶ αὕτη ἐκείνην συντρέχῃ. εἶτα καὶ ἕτερον κέρδος δείκνησι μετὰ τῆς

τῶν

τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας, ἱκανὸν αὐτοῖς ἀναγνώσεις ποιῆσαι καὶ εἰς πᾶσαν ἀγαγεῖν ἀσυνδυώ. ὁ γὰρ δι' ἡμῶν οἰκουμένῳ διορθώσεται, φησι, μόνον ὀρθῶς βιοιῶτες, ἀλλὰ δι' ὧν Θεὸν δοξάζεσθαι παρασκευάσετε· ὥσπερ οὖν διὰ ἐναντία ποιοιῶτες, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπολεῖτε, δι' οὗ Θεοῦ τὸ ὄνομα βλασφημεῖσθαι ποιήσετε. δι' πῶς, φησιν, ὁ Θεὸς δοξασθήσεται δι' ἡμῶν, εἴγε μέλλοιεν ἡμᾶς ἀ ἀνθρωποι κακηγορεῖν; ἀλλ' ὁ πάντες, καὶ κεῖνοι ἢ αὐτοὶ ἀπὸ βασκανίας· δι' ἀ ἐν βασκανίᾳ τοῦτο ποιοιῶντες, καὶ τὸ ζημιοῦσθαι ὑμᾶς θαυμάσονται καὶ ἀποδέξον)· ὥσπερ οὖν ἀ φανερῶς κολακεύοντες τοὺς ἐν πονηρίᾳ ζῶντας, καὶ νοιῶ διαβάλλοιεν. "Ἱ οὖν κελεύεις; πῶς ὑπόδειξιν ἡμᾶς ζῆν καὶ πῶς φιλοτιμίαν; ἄπαγε, ὁ τοῦτο" φημι· οὐδὲ γὰρ εἶπον, ἀσυνδιάζετε ὑμεῖς εἰς μέσον φέρειν τὰ κατορθώματα ὑμῶν, οὐδὲ εἶπον, δείξατε αὐτά, ἀλλὰ λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν, τουτέστι, πολλὴ ἔστω ἡ ἀρετή, διαφυλέσσω τὸ πῦρ, καὶ τὸ φῶς ἀφανὲς. ὅταν γὰρ τοσαύτη ᾖ ἡ ἀρετή, ἀδύνατον αὐτὴν λαθεῖν, κἂν μυριάκις ὁ μελιὼν αὐτὴ συσκιάσῃ. ἀληθῶν τοίνυν ἑαυτοῖς παράσχεσθε βίον, καὶ μηδεμίαν ἐγκέπτωσαν ἀληθῆ κατηγορίας ἀφορμήν· καὶ, κἂν μυρίοι ἀ κατηγοροῦντες ὦσιν, οὐδεὶς ὑμῖν ὀπτισκιάσαι δυνήσεται. καὶ καλῶς εἶπε, τὸ φῶς. οὐδὲν γὰρ οὕτως ὀπίσημον ἀνθρωπον ποιεῖ, κἂν μυριάκις λαμπρύνειν βούληται, ὡς ἀρετῆς ὑπόδειξις. ὥσπερ γὰρ αὐτὴν τὴν ἀκτῖνα περιβεβλημένος, ὅτως αὐτῆς φαιδρότερος λάμπει, οὐκ εἰς γῆν τὰς μύρμυγας ἀφιείς, ἀμᾶ δὲ αὐτὸν ἐπαφιεὶς ἀ θεῖον. ἐντεῦθεν καὶ παράμυθίαν αὐτοῖς μείζονος. Εἰ γὰρ ἀλιτῆτε, φησι, βλασφημούμενοι, ἀλλ' ἕξετε πολλοὺς τοὺς καὶ δι' ὑμᾶς θαυμάζοντας ἀ Θεόν. ἑκατέρωθεν ἡ ὠφέλεια ὑμῖν συλλέγεται, καὶ δοξαζομένου τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς, καὶ βλασφημουμένων ὑμῶν διὰ ἀ Θεόν. ἵνα γὰρ μὴ ὑπιτιασθύωμεν κακῶς ἀκούειν, μαθόντες ὅτι μισθὸν ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅτε ὀκνηρὸν ἁπλῶς τίθηκεν, ἀλλὰ μετὰ δύο διορισμῶν· ὅταν, ὅταν ψευδῆ λέγωσι, καὶ ὅταν διὰ ἀ Θεόν· δι' δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ὀκνηρὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ καλῶς ἀκούειν πολὺ φέρει τὸ κέρδος, τῆς δόξης εἰς ἀ Θεὸν διαβαινούσης· καὶ χρησιμεύσεις αὐτοῖς ὑποτείνει τὰς ἐλπίδας. ὁ γὰρ τοιοῦτον, φησιν, ἐμοὶ ἡ κακηγορία τῶν πονηρῶν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπισχνεῖται εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ φῶς. ὅταν γὰρ μωρανθῆτε, τότε ὑμᾶς καταπατήσουσι μόνον, οὐχ ὅταν τὰ ὀρθὰ πράττοντες διαβάλλησθε. τότε γὰρ καὶ πολλοὶ ἔσονται ἀ θαυμάζοντες, οὐχ ὑμᾶς μόνον, ἀμᾶ δι' ὑμᾶς καὶ ἀ πατέρα ἀ ὑμέτερον. καὶ οὐκ εἶπε, ἀ Θεόν, ἀμᾶ ἀ πατέρα, τῆς μισθοῦσης δίδοται αὐτοῖς βοηλείας ἤδη πρὸς καταβάλλων τὰ σπέρματα. Εἶτα, δεικνὺς τὸ ὁμότιμον, δυσωτέρω μὲ ἔλεγε, μὴ λυπεῖσθε ὅταν κακῶς ἀκούητε (ἀρκεῖ γὰρ ὑμῖν τὸ δι' ἐμὲ ταῦτα ἀκούειν) ἐν τούτῳ ἡ ἀ πατέρα δόξητε," πάντα τὸ ἴσον δηλῶν.

Εἰδότες τοίνυν τὸ ἀπὸ τῆς συνδιῆς ταύτης κέρδος, καὶ τὴν ῥᾳθυμίας τὸ κίνδυνον (τὴν γὰρ ἡμετέρας ΗΘΙΚΟΝ ἀπωλείας πολλῷ χεῖρον τὸ τὴν δεσπότην τὴν ἡμέτερον βλασφημεῖσθαι δι' ἡμᾶς) ἀναβάσκοποι γενώμεθα καὶ Ιουδαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, τὸν [τὸ]βίον ἡλίου λαμπρότερον παρέχοντες, καὶ μυριάκις βαλλόμενοι, κἂν ὡς βούλη κακηγορεῖν, μὴ τὸ κακῶς ἀκούειν ἀγαπῶντες, ἀμᾶ τὸ δικαίως ἀκούειν καλῶς. δι' μὲ γὰρ ἐν πονηρίᾳ ζῶμεν, κἂν μυριὰς ὁ κακηγορῶν ᾖ, πάντων ἐσμὲν ἀβλιώτεροι δι' ἃ τῆς ἀρετῆς ὀπιμελώμεθα, καὶ ἡ οἰκουμένη λέγῃ κακῶς, τότε πάντων ἐσόμεθα ζηλωτότεροι καὶ πάντας ὀπιασασόμεθα τοὺς σώζεσθαι πεφιλημένους. δὲ γὰρ τῇ κακηγορίᾳ τῶν πονηρῶν, ἀμᾶ τῇ ἀρετῇ τοῦ βίου πεποίθοσι. καὶ γὰρ σάλπιγξ ἀπάσης λαμπροτέρα ἡ δι' τῶν ἔργων ὑπόδειξις, καὶ τοῦ φωτὸς αὐτοῦ* φωτεινότερος βίος καθαρὸς, κἂν μυρίοι ἀ βάλλοντες ὦσιν. δι'' γὰρ τὰ πεφιλημένα ἄπαντα ἔχωμεν, καὶ πρᾶοι καὶ ταπεινοὶ καὶ ἐλεήμονες ὦμεν, καὶ καθαροὶ καὶ εἰρηνοποιοὶ, καὶ κακῶς ἀκούοντες μὴ δυσωπιζώμεθα, ἀλλὰ καὶ χαίρωμεν, τῶν σημείων τοῦτ' ἔλαττον ὑπισχνούμενα τοὺς θεραπεύοντας ἡμᾶς, καὶ πάντες πρὸς ἡμᾶς ἥξουσι, κἂν θηρίον, κἂν δαίμων ᾖ τις, κἂν ὁτιοῦν. εἰ δὲ εἰσί τινες ἀ κακηγοροῦντες,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηδὲν θορυβηθῆς ἐντεῦθεν, μηδ' ὅτι σε δημοσίᾳ ὑβρίζοντα ἴδῃς, δὴ δέξεσθαι αὐτὸ τὸ ζωοποιὸν
Δαν. γ. δόξῃ, ὁ Ἀβδεχροτοιῶτάς σε καὶ θαυμάζοντας, καὶ μυρίους ἐριθρεύοντας ἐπαίνους. ὅρα γοῦν πῶς ὁ
Ναβουχοδονόσορ ἐπαινεῖ τοὺς παῖδας τοὺς ἐν τῇ καμίνῳ, καίτοιγε ἐχθρὸς ὢν καὶ πολέμιος·
ἀλλ' ὅτι εἶδε γυναῖκας ἐσώτας, ἀνακηρύττει τὸ θεῖον· διὰ ἕτερον μὲν οὐδέν, ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ
πεπόνθασι, καὶ τὸν νόμον ἐπλήρωσαν τοῦ Θεοῦ. ὁ γὰρ διάβολος ὅταν ἴδῃ ἑαυτὸν μηδὲν αὐτοῦν-
τα, ἀφίσταται λοιπόν, δεδοικὼς μὴ πλειόνων ἡμῖν στεφάνων αἴτιος γένηται. ἐκείνου δὲ ἀπο-
στάντος, κἂν μαθὼς ἢ ὡς τὸ διεφθαρμένος, γνώσεται τιμὴ ἀρετῇ, τῆς ἀχλύος ἐκείνης ἀ-
ναρρεθείσης. διὰ δὲ καὶ διὰ θεῖοι διαλογίσωνται, διὰ τὸ Θεοῦ ἕξεις. ἔπαινον δὲ τὸ θαῦ-
β. Κορ. β. ιβ. μα μεῖζον. μὴ τοίνυν ἄλγει, μηδὲ καταπίπτε· ἐπεὶ καὶ οἱ ἀπόστολοι, τοῖς μὲ ὁσημὶ θανά-
τῳ ἦσαν, τοῖς δὲ ὁσημὶ ζωῆς. αὐτὸ γὰρ σὺ μηδεμίαν διαλογίσῃ λαβεῖν, πάντων ἀπήλλαξαι τῶν
ἐγκλημάτων, μᾶλλον δὲ μακαριώτερος γέγονας. λάμπε τοίνυν τῷ βίον, τὴν τῶν κα-
κηγορούντων μηδένα ποιοῦ λόγον. ὑγιὲς γάρ ἐστι, ὃν ἔστιν ἀρετῆς" ὑπὸ μελόμενον μὴ πολ-
λοὺς ἔχειν ἐχθρούς· ἀλλ' ὀλίγον" τῶν τοιούτων τὸ ἀναρέτον. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων λαμπρότε-
ρος ἔσται μείζονος. ζῶντ' οὖν ἀνοσιώτατοι, ἐν μόνον σκοπῶμεν, μὴ ἀκριβείας ἕνεκα ἑαυτοὺς
"οἰκονομεῖν βίον. οὕτω γὰρ τοὺς τὴν ἐκεῖ χειραγωγήσομεν ζωὴν ἐν σκότῳ καθημέ-
νους. τοιαύτη γὰρ τοῦ φωτὸς τούτου ἡ δύναμις, ὡς μὴ ἐν ζωῇ μόνον λάμπειν, ἀλλὰ καὶ
ἐκεῖ ἐφοδηγεῖν ἐθέλειν ἐπομένους. ὅταν γὰρ ἴδωσι πάντων τὴν πρόνοιαν καταφρονοῦντας, καὶ
τοὺς δὲ μέλλον προσκυνοῦντας, τοὺς λόγου πάντως τοῖς ἔργοις ἡμῶν πειθήσονται. τίς
γὰρ οὕτως ἀνόητος, ὡς ὁρᾶν τὰ ἐδῶν καὶ πλουτοῦντα, πάντα ἀποδυόμενον
καὶ πλεονεκτούμενον, καὶ τοὺς λιμὸν καὶ πενίαν, καὶ τοὺς σκληραγωγίαν ἅπασαν, καὶ τοὺς κιν-
δύνους καὶ τοὺς αἷμα, καὶ τοὺς σφαγὰς καὶ τοὺς πάντα τὰ δοκοῦντα εἶναι δεινὰ προσδε-
χομένους, μὴ σαφῆ λαβεῖν τῶν μελλόντων ἐντεῦθεν ἀπόδειξιν; διὰ τοῖς πρόσθεν ἑαυτοὺς
ἐμπλέκωμεν, [καὶ σὺ δὲ τοῦτο" ὠφελῶμεν,] πῶς δυνήσονται πειθοῖεν, ὅτι τοὺς ἀποδημίαν
ἐπειγόμενα ἕτερον; ὡς ἢ ἡμῖν ἔσται ἀπολογία λοιπόν, ὅταν, ὅσον ἰσχύσεν ἡ διαθεσία δόξα
τοῖς ἐλλιμένων φιλοσόφοις, μὴ ἰσχύσῃ πρὸς ἡμῖν ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος; καὶ γὰρ ἐκείνων τινὲς
καὶ χρήματα ἀπεδύσαντο, καὶ θανάτου κατεφρόνησαν, ἵνα διὰ θεῖοι ὀπτεύσωνται· διὰ καὶ
κενοὶ γενόμενοι αὐτῶν αἱ ἐλπίδες. Τίς οὖν ἡμᾶς διαρρήσει λόγος, ὅταν, τοσούτων προκει-
μένων, καὶ τοσαύτης τῆς φιλοσοφίας ἡμῖν ἀνοιχθείσης, μηδὲ τὰ αὐτὰ διανοηθῶμεν ἐκείνοις,
ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς καὶ ἑτέρους προσαπολλύμεν; οὐδὲ γὰρ ὕστερον βλάπτει ἕλλιν προάγο-
μενα προφάσεων, ὡς χριστιανός" ζῶντα ποιοῦν· καὶ μάλα εἰκότως. ἐκείνων μὲν γὰρ διεφθαρ-
μένη ἡ δόξα· ἡ δὲ ἡμετέρα διὰ τὸν τοῦ Θεοῦ χάριν, καὶ διὰ τοὺς ἀσεβέσι σεμνὴ καὶ προσ-
φιλής. διὰ ὅταν μάλιστα ἡμῖν ἀνειδίσαι βούλωνται, καὶ τὴν" κακηγορίαν αὐξῆσαι, τοῦτο βού-
λεσθωσιν· οἷς, ὁ χριστιανός (οὐκ οἶδ' εἰ πάντες, εἰ μὴ μεγάλων προσέχετε τὸ δόγματος ἔχον ὑπό-
νοιαν) οὐκ ἤκουσε πόσα ὁ Χριστὸς ἐπέταξε καὶ ἤλιπε; πότε οὖν δυνήσῃ μίαν ἐκείνων
αὐτοῦ τὴν ἐντολὴν, ὅταν πάντα ἀφεὶς προέρχῃ τοκίοις συλλέγων, δανείσματα ῥᾳθύμων,
προφασιστείας ζωπηθείς, ἀτέλειας ἀνδραποδῶν ὠνούμενος, ἐργυρεμπολίαν συνὴν κατασκευάζων,
ἀγρούς καὶ οἰκίας καὶ ἔπιπλα ἀγοράζων μυρία; καὶ εἶτε τοῦτο μόνον· ὅταν δὲ ταῖς ἀκαίροις
ζώσταις ἀσυδάτοις καὶ ἀδικίαν προσκιδῆς, χλιὼ ἀποτεμνόμενος, οἰκίας ἀποσπῶν, πενίαν
ὀπτιπείσων, λιμὸν αὔξων, πότε δυνήσῃ τὴν" ἀγορὰν ὀπτιδεῖξαι τούτων; ἀλλ' ἔστιν ὅτι καὶ πέ-
νητας ἐλεῖς· οἶδα κἀγώ. ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ πολλὴ πάλιν ἡ λύμη. ἢ γὰρ μὴ τύφου, ἢ μὴ κε-
νοδοξίας τοῦτο ποιεῖς, ἵνα μηδὲ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς κερδάνῃς· εἰ δὲ γνοίτε δὴ ἀθλιώτερον, ὅταν
καὶ ἐν πᾶσι λιμένι ναυάγῃς; ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένῃ), ποιήσας τι καλὸν, μὴ ζήτει πρὸς ἐμοὶ τὴν
Αμκ. ε. λδ. χάριν, ἵνα τὸν Θεὸν ἔχῃς ὀφειλέτην. Δανείζετε γὰρ, φησι, πρὸς ὧν μὴ προσδοκᾶτε λήψε-
σθαι. ἔχεις χρεώστην· εἰ σκῆνον ἀφεὶς, ἐμὲ ἀπαίτησον, δὴ θεῖον πένητα καὶ ταλαίπωρον· μὴ

μὴ γὰρ ἀγανακτεῖ ὁ χρεώστης ἀπαιτούμενος; μὴ γὰρ πένης ἐστί; μὴ γὰρ βουλόμενον καταθεῖ-
ναι; οὐχ ὁρᾷς αὐτὸν τοῖς ἀφάτοις ἡσταζόμενον; οὐχ ὁρᾷς τὸν ἀνεκδιήγητον φιλοπτωχίαν; αὐτὸν
χρ. ἐπαίτησον. τοίνυν κατάσχες" ἀπαίτησον. οὕτω γὰρ ἀπαιτούμενος χαίρει. διὰ γὰρ ἕτερον ἀπαιτού-
μενον ἴδῃ αὐτὸ ὧν αὐτὸς ὀφείλει, ὡς ὑβριζόμενος οὕτω προσκείσεται, καὶ οὐκέτι σοι ἀποδίδω-
σιν, ἀλλὰ καὶ ἐγκαλεῖ δικαίως. ποίαν γὰρ μοι ἀγνωμοσύνην κατέγνως, φησί; ποίαν μοι πε-
νίαν ζωοποιὸς, ὅτι προσδραμὼν ἐμοὶ, ἐφ' ἕτερος ἔρχῃ; ἀλλὰ ἐδάνεισας, καὶ ἄλλον ἀπαι-
τεῖς; Εἰ γὰρ καὶ διὰ θεῖος ὑποδέξασθαι, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐκέλευσε καταδεῖξαι· καὶ αὐτὸς καὶ
προφητεύοντος ὀφειλέτης, ἐξ ἐπιτυχὴς εἶ βούλεται, μυρίας σοι πρόφασιν ἀφορμὰς τοῦ πρώ-
τοθεν αὐτὸν ἀπαιτεῖν. μὴ δὴ οὖν τοσαύτην δύνοιαν καὶ δυσχέρειαν ἀφεὶς, πρὸς ἐμοῦ ζήτει
λαβεῖν τοῦ μηδὲν ἔχοντος. Ἵνος γὰρ ἕνεκεν ἐμοὶ ὀπτιδείκνυσαι ἐλεεῖν πένητα; μὴ γὰρ ἐγώ σοι
Εἶπον, δὸς; μὴ γὰρ πρὸς ἐμοῦ ἤκουσας, ἵνα καὶ πρὸς ἐμοῦ ἀπαιτήσῃς; αὐτὸς Εἶπεν, Ὁ ἐ- Παρ. ιθ. κ.ζ.
λεεῖν πένητα, δανείζει Θεῷ. Θεῷ ἐδάνεισας, αὐτοῦ" ἀπαίτει. ἀλλ' ὁρᾷς ἀποδίδωσι τὸ πρῶ-
νεων; τοῦτο ἐστὶ πρὸς σὲ ποιεῖ. τοιοῦτος γὰρ ὁ ὀφειλέτης· οὐχ ὡς πολλοὶ τὸ δανεισθὲν ἀσυδαίζε-
χρ. τοιοῦτ. σιν ἀποδοῦναι μόνον, ἀλλ' ὡς καὶ τὸ δοθὲν ἐν ἀσφαλείᾳ καταθεῖναι, πάντα πραγματεύε-
χρ. πῶς. ται) τοῦτ' ἴδῃ εἰδότες πολὺν ποιῶ-
χρ. φιλαν- μεν τὸν ἔλεον, καὶ πολλὴν τὴν φιλανθρωπίαν ὀπτιδειξώμεθα, καὶ πρὸς" ἕκαστον,
θρωπίαν. καὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ ἐν πράγμασιν. κἂν ἴδωμέν τινα κακῶς πάσχοντα καὶ τυπτόμενον ἐν ἀγορᾷ, καὶ
βαλεῖν, παιδεῦσαι· καὶ λόγοις δυνατὸν ἀλλάξαι, μὴ ὀκνῶμεν. ἔστι γὰρ καὶ λόγου μαθὸς,
μᾶλλον δὲ καὶ τεναγμῶν. καὶ τοῦτο ὁ μακάριος Ἰωὴλ ἔλεγεν· Ἐγὼ δὲ ἐκλαυσα ὀπτὶ πομπὶ ἀ- Ἰωὴλ λ. εε.
δυνάτῳ, ἐφευρεῖν δὲ ἰδὼν ἀνδρα ἐν ἀνάγκαις. Εἰ δὲ δακρύων καὶ τεναγμῶν ἐστι μαθὸς,
ὅταν καὶ λόγοι καὶ ἀσυδὴ, καὶ πολλὰ ἕτερα προσῇ, ἀνιόντων ἡλίκη ἡ ἀνίδρυσις γένηται. καὶ γὰρ καὶ
ἡμεῖς ἐχθροὶ ἦμεν τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μονογενὴς ἡμᾶς κατήλλαξε, μέσον ἑαυτὸν ἐμβαλών, καὶ πλη-
γὰς ὑπὲρ ἡμῶν δεξάμενος, καὶ θάνατον ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομείνας. ἀσυδάσωμεν τοίνυν καὶ ἡ-
μεῖς τοὺν ἐμπίπτοντας μυρίων ἀπορημάτων κακῶν, ἀλλὰ μὴ ὡς νεῦρα ποιούμενα, ἐπειδὴ
χρ. ἐπικεῖσθαι ἰδωμὲν ἵνας συγκρουομένους καὶ συρρηγνυμένους ἀλλήλοις," ἱσταμένους καὶ δύφερωνόμενους τὰς ἑτέ-
χρ. αἰσχυντότε- ρων ἀχημοσύναις, καὶ θέατρον παρεῖχον τοῦ διαβολικοῦ· ἔτι γνοῖτε δὴ" ὠμότερον; ὁρᾷς κα-
ρον; κῶς ἀκούουσι, καὶ ἀρρηγνυμένους, καὶ τεμνομένους τὰς ἐδῆτας, συγκαθομένους δὲ παρὰ
σωπον; καὶ ἐστικιζομένους ἡσυχῇ πρεσβεύειν; μὴ γὰρ ἀρκτός ἐστιν ὁ μαχόμενος; μὴ γὰρ θη-
ρίον; μὴ γὰρ ὄφις; ἀλλ' ἄνθρωπός ἐστιν ὁ πάντα σοι κοινωνῶν, ἀδελφός ἐστι, μέλος ἐστί. μὴ
θεώρει, ἀλλὰ ὄψεται· μὴ τέρπου, ἀλλὰ ὀδύρθου· μὴ ἕτερος παρακινεῖ ὅτι τὸν ἀχημοσύ-
νεων, ἀλλὰ καὶ τοὺς ζωοτελεῖς ἀποσβέσει καὶ ὄψεται. δυναμένου γὰρ καὶ οἰκτείρων τὸ
χαίρειν τοῖς τοιαύταις συμφοραῖς, καὶ καθαρμῷ καὶ ὄνων ἀλέγων. ὁρᾷς ἀνθρωπον ἀχημο-
νοῦντα, καὶ ὑπὸ ἡγῆ αὐτὸς ἀχημονῇ, οὐδὲ εἰσέρχει μέσος καὶ διασκεδάζεις τὸ ὄχλου ἢ
φάλαγγα, καὶ τοὺς διαβόλους ὄψεις κακά; ἵνα καὶ αὐτὸς πληγὰς λάβῃς, φησι, καὶ σὺ τοῦτο
κελεύεις; μάλιστα μὲν οὐδὲ τοῦτο πεῖσον. διὰ δὲ καὶ τοῦτο παθὴς, μαρτύριόν σοι ὃ προσγενή-
σεται. ὄψεται γὰρ ὁ Θεὸν ἐπαθες. Εἰ δὲ πληγὰς οὐκοῦς λαβεῖν, ἐνόησον ὅτι ὁ δεσπότης σε φεισό-
μενον οὐκ ὠήσεται· ἀσυδαίνειν ὄψεταί σε. ἐκβοοὶ μὲν γὰρ μύσεσι καὶ ἐσχάτωνται, τὸ θυμοῦ τυ-
φλαττομένου καὶ φρατηγεῖσθαι αὐτοῖς· δέονται δὲ ἵνος ὑπομένοντος τὸ βοηθήσοντος αὐτοῖς, ὃ τε
χρ. καὶ ὁ ἀδικοῦν," ὃ τε ἀδικούμενος ὁ μὲν, ἵνα ἀπαλλαγῇ πάσχων κακῶς, ὁ δὲ, ἵνα παύσηται ποιῶν κα-
χρ. παύσηται κῶς. πρὸς ἐμὲ τοίνυν καὶ χεῖρα ὄρεξον, ὑπὲρ φωνὴν τοῦ μύσοντος. ἔστι γὰρ καὶ ὀργῆς μεῖζον,
ἐκ δὲ οἴνου χαλεπωτέρα. οὐχ ὁρᾷς τοὺς ναύτας, [οἱ] ὅταν ναυαγίῳ τὰς πεπεισόνας ἰδωσι,
πῶς τὰ ἱστία πετάσαντες μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας ὑποδέχονται, ὥστε τὸν ὁμοτέχνους ἀξιαπό-
σασθαι τὸν κλυδωνος; Εἰ δὲ τέχνης κοινωνοὶ τοσαύτην ὀπτιδύνασθαι" παρασχεῖν," πόσῳ μᾶλλον
τοὺς τῆς φύσεως κοινωνοὺς ζῶντα πάντα ποιῆν δύνασθαι; καὶ γὰρ καὶ ναυάγιον ἄλλο
ἐκείνου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκείνου χαλεπώτερον. ἢ γὰρ ἐβλασφήμησεν ἐπηρεασθείς, ἢ πόνα ἐκένωσεν· ἢ ὀπιώρκησεν" ὑπὸ τῦ θυμοῦ τυραννούμενος, ἢ πάλιν εἰς γέενναν ἐνέπεσεν· ἢ πληγὴν δίδωσι ἢ φόνον ἐργάζεῖ), καὶ τὸ αὐτὸ τῦτο πάλιν ὑπομένῃ ναυάγιον. ἄπελθε τοίνυν, ἢ ζῆσον τὸ κακόν, καὶ καταποντιζομένους ἀνάσασον, εἰς αὐτὸ τῆς ζάλης τὸ πέλαγος καταβάς, ἢ σβεσάς τῦ σβεβόλυ τὸ θέαζον, ἢ κατ' ἰδίαν λαβὼν ἕκαστον, σωφάνεσον, καπάσειλαι τὴν φλόγα, ἐκ τὰ κύματα κοίμισαι. εἰ δὲ μείζων ἡ πυρά, καὶ χαλεπωτέρα ἢ κάμινος, μὴ φοβηθῆς. πολλοὺς γὰρ ἔχεις τοὺς ζωεφαπομένους καὶ χεῖρα ὀρέγοντας, αὐ ἔρχῃ σωθήσῃ μόνον, καὶ τοῦ γε πόνων ⓦ τῆς εἰρώνης Θεόν. "καὐ τοῦτος σβεσπινάξῃς τὸ φλόγα, πολλοὶ καὶ ἕτεροι ἀκολυθήσουσι, καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνων κατορθουμένων αὐτὸς λήψῃ ⓦ μιαθόν. ἄκυσον τί πρήνεσεν ὁ Χριστὸς τοῖς Ιυδαίοις τοῖς χαμαὶ ἕρπουσιν· αὐ τὸ ὑπὸζύγιον ἴδῃς τῦ ἐχθροῦ σῦ, φησι, καταπίπτον, μὴ σωθραθήσῃ, ἀλλὰ" αὐάσησον. κἂν τοι τὸ κεῖμενον ὑποζύγιον ἀνάσῃσαι, πολὺ κουφότερον τὸ μαχόμενον αὐθεφ'πους σβεσθῆναι καὶ σβεσθῆναι. εἰ δὲ ἐχθρὸν ὄνον, πολλῷ μᾶλλον φίλων ψυχάς" ζωνδιναζῆσαι χρή· καὶ μάλιστα, ὅταν χαλεπώτερον ἢ τὸ σῶμα. ὁ γὰρ εἰς βόρβορον αὐτὰ πίπτοισιν, ἀλλ' εἰς ὃ τῆς γεέννης πῦρ, ὃ φορτίον ὁ φέρων τῦ θυμοῦ. σὺ δὲ ὁρῶν ⓦ ἀδελφὸν ὑπὸ ⓦ γόμον κείμενον, ἢ ⓦ σβέβολον ἐφεστῶτα ἢ τὴν πυρὰν ἀνάπτοντα, σωθρασχέτεις ὡμῶς ἢ ἀνιλεῶς· ὅπερ οὐδὲ ἐπ' "ἀγόνων ποιῆσαι ἀκίνδυνον. ἢ ὁ μὲ Σαμαρείτης τραυματίαν ἰδὼν ἀγνῶτα ἢ οὐδὲν αὐτῷ προσήκοντα, ἢ ἐπέστη, ἢ ὅτι ὃ ὑποζύγιον ἀνέβίβασε, ἐκ εἰς τὸ πανδοχεῖον κατήγαγε, ἢ ἰατρὸν ἐμισθώσατο, ἐκ ὃ μὲ ἔδωκεν ἀργύριον, ὃ δὲ ὑπέφερον. σὺ δὲ ὑ λῃσαῖς σωπεσόντα βλέπων, ἀλλὰ δαιμόνων φάλαγξι ἐκ θυμοῦ πολιορκία, οὐκ ἐν ἐρημίᾳ, ἀλλ' ἐν ἀγορᾷ μέσῃ, ἢ χρήματα ἀναλίσκειν μέλλων, οὐδὲ ὑποζύγιον μισθοῦ, οὐδὲ μαχαίρων" πέμπειν ὁδὸν, ἀλλὰ ῥήματα φθέγξεσθαι μόνον, ὀκνῆς ἢ ἀναδύῃ, ἢ σωθρασχέτεις ὡμῶς ἢ ἀνιλεῶς; ἐκ πῶς σωσοδκᾷς, ⓦ Θεὸν καλῶν, ἵλεώ ποτε ἕξειν; εἶπω ὑ ἢ σωὸς ὑμᾶς σὸν ἀζημονοῦντας δημοσίᾳ, σωὸς ⓦ ἐπηρεάζοντα ἢ ἀδικοῦντα· πληγὰς" ἐντείνεις, εἶπέ μοι, ἐκ λακτίζεις καὶ δάκνεις; ὗς ἄγριος ἐλθὼν, ἢ ὄνος ἄγριος; ἢ οὐκ αἰσχύνῃ, οὐδὲ ἐρυθριᾷς σκληρευόμενος, ἢ τὴν οἰκείαν" δυλφίαν σωσδιδοὺς; εἰ γὰρ πένης εἶ, ἀλλ' ἐλεύθερος· εἰ γὰρ χειροτέχνης εἶ, ἀλλὰ χριστιανός. διὰ αὐτὸ μὲ οὖν τῦτο ὅτι πένης εἶ, ἀναλγῆτον ἡσυχάζειν. τῶν γὰρ πλουτούντων ὄντι ὃ μάχεσθαι, ἢ τῶν πενήτων, τῶν πλουτούντων, τῶν πολλὰς ἐχόντων αὐάγκας πολέμων. σὺ δὲ τὴν ἡδονὴν οὐκ ἔχων τὸ πλοῦτον, τὰ κακὰ τῦ πλούτου σωείρχῃ ζωάγων σεαυτῷ, ἔριδας, ἐκ φιλονεικίας, ἢ μάχας, καὶ ἀποπνίγῃς τὸν ἀδελφὸν ἢ" ἄγχεις, καὶ καταβάλλῃς δημοσίᾳ ἀπάντων ὁρώντων· καὶ ὑχ ἡγῇ αὐτὸς μᾶλλον ἀζημονῆν, τῶν ἀλόγων μιμούμενος τὰς ὁρμάς, μᾶλλον ὑ ἢ ἐκείνων "χείρων νενόμενος; πάντα γὰρ ἐκείνοις κοινὰ, ἢ ζωναγλάζονται ἀλλήλοις ἢ συμβασίζουσιν· ἡμῖν ὑ οὐδὲν κοινὸν, ἀλλὰ πάντα δύο καὶ κάτω, μάχαι, [ἢ] φιλονεικίαι, λοιδορίαι, καὶ ἀπλήθειαι καὶ ὕβρεῖς. καὶ ὅτε τί ὄφελον αἰδούμεθα, εἰς οὐ συνήθημεν κοινῇ ἅπαντες, οὐδὲ τὸν γλῶ, ἰῶ" κοινῇ πᾶσιν δύηκεν, ἐκ αὐτὸν τὸν φύσιν· ἀλλὰ πάντα ὁ θυμὸς καὶ ὁ τῶν χρημάτων ἔρως σωδουόμας οἴχεται. οὐκ εἶδες σκῦλον τὰ μύρια ταλάντα ὀφείλοντα, εἶτα μὴ τὸν ἐκείνων ἄφεσιν ἀποπνίγοντα τὸν ἑαυτῦ ζωσύνδουλον ὑπὲρ ἑκατὸν δηναρίων, ἴσα ὑπόσχῃ κἀκεῖ, ἢ πῶς ἀθανάτῳ προσεδόθη κολάσει; ἢ δέδοικας τὸ ὑπόδειγμα; οὐ φοβῇ μὴ ἢ βέλτος ταῦτα πάθῃς; ἢ γὰρ ἢ ἡμεῖς ὀφείλομεν τῷ δεσπότῃ πολλὰ ἢ μεγάλα ὀφλήματα· ἀλλ' ὁμως ἀνέχεται ἢ μακροθυμῇ, καὶ οὐδὲ βιάζεται, καθάπερ ἡμεῖς τοῖς ζωσυνδούλοις, ὅτε ἄγχει ἢ ἀποπνίγῃ· κἂν τοιγε εἰ ἢ ὃ πολλοστὸν μέρος αὐτῷ ἡμᾶς ἐβουλήθη ἀπαιτῆσαι, πάλαι ἂν ἀπολώλειμεν. ταῦτ' οὖν ὑνοοῦντες, ἀγαπητοὶ, ταπεινωθῶμεν, ἢ χάριν ἔχωμεν τοῖς ὀφείλουσιν ἡμῖν. γίνονται γὰρ ἡμῖν, ἂν φιλοσοφῶμεν, " ἀφορμὴ

συγχωρήσεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

συγχωρήσεως μείζης, κ̀ ὀλίγα δεδόντες, πολλὰ λαμβάνομεν. τί τοίνυν ἀπαλλάξ μ̄ βίας, δέον, εἰ κ̀ ἐκεῖνος ἐβούλετο δοῦναι, αὐτὸν συγχωρῆσαι, ἵνα καθ̀ τὸ Θεοῦ τ̄ πολὺ λαβ̄ης; νυνὶ δ̀ κακὰ ποιᾷς, κ̀ βιάζῃ κ̀ φιλονεικεῖς, ὥστε σοι μηδὲν ἀφεθῆναι τῶν σῶν· κ̀ δοκεῖς μ̄ ἐπηρεάζειν τῷ πλησίον, κ̄ σ̀ αὐτὸν τ̄ ξίφος ὠθεῖς, αὔξων τοῦ ἐν τῇ γεέννῃ κόλασιν· εἰ δ̀ μικρὸν ἐνταῦθα φιλοσοφήσεις, ἡμέρους σαυτῷ τὰς βαθείας ποιᾷς. κ̀ γὰρ ὁ Θεὸς δὶ τοῦτο ἡμᾶς βούλεται ἀρχεσθαι τῆς τοιαύτης φιλοτιμίας, ἵνα ἀφορμὴν λάβῃ τὰ πλείονα ἡμῖν ἀντιδοῦναι. ὅσας τοίνυν ὀφειλέτας ἔχεις κ̀ χρημάτ̄ κ̀ ἁμαρτημάτ̄, πάντας ἀφεὶς ἐλευθέρους, τ̄ Θεὸν ἀπαίτει τῆς τοιαύτης μεγαλοψυχίας τοῦ ἀμοιβαίου. ἕως μ̀ γὰρ αὐ ἐκεῖνοί σοι μηνύσωσιν ὀφείλοντες, οὐκ ἔξεις τ̄ Θεὸν ὀφλέτην· ἐὰν δ̄ ἐκεῖνος ἀφῇς, δυνήσῃ τ̄ Θεὸν καταχεῖν κ̀ ἀπαιτῆσαι μ̄ πολλῆς τῆς φιλοτιμίας τῆς τοσαύτης φιλοσοφίας τοῦ ἀμοιβαίου. εἰ γὰρ ἀνθρωπος πρόσωπον κ̀ ἰδὼν σε τ̄ κατάβυθον κατέχοντα, κ̀ κελεύσας ἐκεῖνον μ̀ ἀφεῖναι, ὥστε δ̄ αὐτὸν ἔχειν τ̄ κάρ ἐκείνου λάβῃ, οὐκ ἂν ἔλαττον ἀγωνιῶσαν μ̄ τοῦ ἀφεσιν ("ἄτε ἐφ' ἑαυτὸν τὸ πᾶν" μεταθεὶς) πῶς ὁ Θεὸς δ̀ πολλαπλασίονα κ̀ μυριοπλασίονα ἀποδώσει, ὅταν δὶ τὸ αὐτὸ ὑπόδειγμα σὺν κατακρίτοις ἡμῖν οὕτως, μὴ μικρόν, μὴ μέγα ἐγκαλέσαντες, ἀφεθῶμεν ἀπελθεῖν ἀνυπευθύνους ἡμωμένους; μὴ δὴ τοῦ ὑπόδειγμα ἐννοοῦμεν ἡδονὴν τοῦ ἐγκινουμένου ἡμῖν ἐκ τῶν τοιούτων ἀπαλλαγῆν, ἀλλὰ τοῦ ζημίαν, ὅσην εἰς τὸ μέλλον ἐντεῦθεν κατορθοῦμεν, ἐν τοῖς ἀθανάτοις [ἀγαθοῖς] ἑαυτοὺς καταβαλόντες. πάντων οὖν ἀνώτεροι γινώμεθα, χρεωστώμεθα καὶ χρήματα καὶ πληγὰς ὑπομένωμεν τοῖς ὑπευθύνοις ἡμῖν, ἵνα ἡμέρους αὐτοὺς ἡμῖν τὰς βαθείας καταστορέσωμεν· κ̀ ὅπερ οὐκ ἰσχύσαμεν δὶ τ̄ ἄλλης ἀρετῆς ἀνῦσαι, τοῦτο δὶ τ̄ μὴ μνησικακῆν τοῖς πλησίον ὑπερβάντες, τῶν αἰωνίων ἀπολαύσωμεν ἀγαθῶν, χάριτι κ̀ φιλανθρωπίᾳ τ̄ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα κ̀ τὸ κράτος, νῦν κ̀ ἀεί, κ̀ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ις. 17 ΜΗ ΝΟΜΙΣΗΤΕ ΟΤΙ ΗΛΘΟΝ ΚΑΤΑΛΥσαι Ⓦ νόμον ἢ τοὺς προφήτας.

ΤΙς γὰρ τοῦτο ἐνόησεν; ἢ τίς ἐνεκάλεσεν, ἵνα πρὸς τοῦτο ποιήσηται ἀπάντησιν; οὐδὲ γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων τοιαύτη τις ὑπόνοια εἰσῆκτο. τὸ γὰρ κελεύειν παράκλησις ἦν κ̀ ὁπτασίας κ̀ ἐλεήμονας, καὶ καθαρεύειν τῇ καρδίᾳ, κ̀ ὑπὲρ δικαιοσύνης ἀγωνίζεσθαι, οὐδὲν τοιοῦτον ἐνεδείκνυτο, ἀλλὰ κ̀ τὸ ναὸν ἄπαν. τί δήποτε οὖν τοῦτο εἴρηκεν; ὑκ ἁπλῶς οὐδὲ εἰκῇ, ἀλλ' ὁπ̄ μείζονα τῶν παλαιῶν ἐμελλε νομοθετεῖν (λέγων· ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, ὑ φονεύσεις· ἐγὼ δ̄ λέγω ὑμῖν μηδὲ ὀργίζεσθε) κ̀ θείας ζωὸς κ̀ ἐπουρανίου πολιτείας τέμνειν ὁδὸν, ἵνα μὴ τὸ ξένον παράσχῃ τῶν ἀκουόντων τὰς ψυχὰς, κ̀ διατίζειν προσκυάσῃ πρὸς τὰ λεγόμενα, ταύτῃ κέχρηται) τῇ προσῤῥήσει. εἰ γὰρ κ̀ μὴ ἐπλήρωσε τ̄ νόμον, ἀλλ' ὅμως πολλῇ κατεῖχοντο πρὸς αὐτὸν ζηλωτικῶς, κ̀ τοῖς πράγμασι καθ' ἑκάστω αὐτὸν προσκλύοντες τοῦ ἡμέραν, τὰ γράμματα ἤθελον μόνον ἀκίνητα, ὃ μηδένα προσθεῖναι πλέον αὐτοῖς· μᾶλλον δ̄ πρὸς τοὐναντίον μ̀ ὠθεῖσθαι τῶν ἀρχόντων, οὐχ ὅπως τὸ κρεῖττον ᾖ, ἀλλ' ὅπως τὸ χεῖρον. καὶ γὰρ τοῦ εἰς τοὺς γονέας ἡμῖν ὕστερον πρέλυον τοῖς ἑαυτῶν προσθήκαις, ὃ ἕτερα δ̄ πλείονα τ̄ ἐκκειμένων ἐξέλυον τοῖς ἀκρίβεσι τούτοις πλεονασμοῖς. ἐπεὶ οὖν ὁ Χριστὸς ὕστε ἐξ ἱερατικῆς φυλῆς ἐτύγχανεν ὤν, κ̀ ἀκρ̄ ἐμελλεν εἰσπεσεῖν προφήτης τις ἦν, ὑ μὴν ἐλαττῶσα, ἀλλ' ὑπερτείνουσα τ̄ ἀρετ̄, προσεδόκα ἀμφότερα ταῦτα μέλλοντα αὐτοὺς ταράττειν, πρὶν ἢ σοῦ ἅπασι ἐκείνοις ἐκπεφάνθαι νόμους, ἐκβάλλει τὸ μέλλον αὐτ̄ ὑφορμᾶν τῇ διανοίᾳ. τί δ̀ ἐὼ

ἦν ὃ ὑφορμοῦ καὶ ἀντικρὺς ἐνόμιζον αὐτὸ ταῦτα λέγοντα, ἐπ' ἀναιρέσει τῶν παλαιῶν νομίμων ποιεῖν. ταύτῃ τοίνυν ἰᾶται τὴν ὑποψίαν· καὶ γὰρ οὐ ταῦτα μόνον τοῦτο ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρωθι πάλιν. ὅπερ γὰρ καὶ αὐτίθεον ἐντεῦθεν αὐτὸν ἐνόμιζον εἶναι, ἀπὸ τοῦ τὸ σάββατον μὴ τηρεῖν, θεραπεύων αὐτοὺς τῇ ταὐτότητι ὑποψίαν, κἀκεῖ πάλιν διὰ τοιαύτης ἀπολογίας, ταῖς μὲν ἑαυτῶν πρεπούσας· ὥσπερ ὅταν λέγῃ, Ὁ πατήρ μου ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· ταῖς Ἰω. ε. ιζ.
δὲ πολὺ τὸ συγκαταβατικὸν ἐχούσαις· οἷς, ὡς ὅταν εἰς μέσον τὸν θανάτου ποτήριον ἀπολλύμενον ἐν σαββάτῳ, καὶ δεικνὺς διὰ τοῦ ἐκείνου σωτηρίαν τὸν νόμον κινούμενον, καὶ τὴν ἐντολὴν μηνύων τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιούσης πάλιν. διὸ δὴ καὶ ταπεινότερα φθέγγεται πολλάκις ῥήματα, ἵνα τὸ δοκεῖν εἶναι αὐτίθεος ἀνέλῃ. διὰ τοῦτο ὁ μείζους νεκρὸς ἐπίσης λέγω μόνῳ, τοῦτο καὶ Λάζαρον ἐκάλει, καὶ βυχίῳ περισσότερον ἔκλαυσεν. Εἶτα, ἵνα μὴ τοῦτο ἐλαττονᾷ Ἰω. ια. μα. μβ.
αὐτὸν δείξῃ τῆς γεωμυκότος, διορθούμενος τὴν ὑποψίαν, ἐπήγαγεν· ὅτι ταῦτα ἔλεγον διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. καὶ οὐτε πάντα ὡς ἀθενοῦς ἐργάζεται, ἵνα τὴν ἐκείνων ἀσθένειαν διορθώσηται· οὔτε πάντα δυνάμενος ποιεῖ, ἵνα μὴ τοῖς μὴ ταῦτα καταλίπῃ πονηρᾶς ὑποψίας κατάθεσιν, ὡς ἀσθενῶν καὶ ἀδυνάτως ἔχων, δηλαδὴ μίμησιν ταῦτα ἐκείνοις, κἀκεῖνα τούτοις· οὐδὲ τοῦτο ἁπλῶς ποιεῖ, ἀλλὰ μὴ τῆς αὐτῷ περισκυβάσης συνέσεως. τὰ γὰρ μείζονα ἐξουσιαστικῶς ποιῶν, ἐν τοῖς ἐλάττοσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπει. ἁμαρτήματα μὲν γὰρ λύων, καὶ τὰ ἀπόῤῥητα ἀποκαλύπτων, καὶ τὸν διάβολον δυσωπῶν, καὶ δαίμονας ἀπελαύνων, καὶ λεπρὰς καθαίρων, καὶ θάνατον χαλινῶν, καὶ νεκροὺς ἐγείρων μείζους, ἐξ ὑπερβάλλοντος πάντα ἐποίει· διὰ τοῦτο ὁ πολλῷ τούτων ἔλαττον διὰ, αὐτοὺς ἐξ ὀλίγων πολλοὺς πεποιηκέναι πιστεύειν, ὅτε εἰς οὐρανὸν ἀνέβλεπε, δεικνὺς ὅτι ὃ μὴ ἀσθένειαν τοῦτο ἐργάζεται. ὁ γὰρ τὰ μείζονα δυνηθεὶς μετ' ἐξουσίας ἀπάσης ποιῆσαι, πῶς ἂν ἐν τοῖς ἐλάττοσιν ἠσθένησε; ἀλλ' ὑπὲρ ἐφθόνου εἰπών, ἵνα ἐκείνων ἐπισκοπήσῃ τὴν ἀναισχυντίαν, τοῦτο ποιεῖ. διὰ τοῦτο τοίνυν καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν, ὅταν ἀκούσῃς αὐτοῦ ταπεινὰ φθεγγομένου, λογίζου. ἐκ γὰρ πολλῆς καὶ τῶν ῥημάτων καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν τοιούτων εἰσὶν αἱ αἰτίαι· οἷς, ὁ μὴ νομίζεσθαι ἀλλότριον εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὁ πάντας παιδεύειν αὐτὸν καὶ θεραπεύειν, ὁ ταπεινοφρονεῖν διδάσκειν, τὸ σάρκα περικεῖσθαι, ὁ μὴ δυνάσθαι Ἰουδαίους πάντα ἀθρόως ἀκοῦσαι, τὸ διδάσκειν μηδὲν μέγα περὶ ἑαυτοῦ φθέγγεσθαι. διὰ τοῦτο πολλὰ ταπεινὰ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ πολλάκις εἶπεν, καὶ μεγάλα ἑτέρωθι ἀφίησι λέγων. αὐτὸς μὲν γὰρ Ἰουδαίοις διαλεγόμενος, ἔλεγε· Πρὸ τοῦ Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι. ὁ μαθητὴς δὲ αὐτοῦ οὐχ οὕτως· ἀλλ', Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν Ἰω. η. νη. Ἰω. α. α.
πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάλιν, ὅτι οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θάλατταν αὐτὸς ἐποίησε, καὶ τὰ ὁρώμενα καὶ τὰ ἀόρατα πάντα, αὐτὸς μὲν διαμόσασθαι φησὶν ἐρρήθη· ὁ δὲ μαθητὴς μετὰ πολλῆς τῆς παῤῥησίας οὐδὲν ὑποστειλάμενος, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις τοῦτό φησι, Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, γράφων, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν· καὶ, ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο. καὶ τί θαυμάζεις εἰ ἕτερα μείζονα περὶ αὐτοῦ εἰρήκασιν, ὧν αὐτὸς εἰρηκὼς ὅπου γε πολλαχοῦ διὰ τοῦ παραδείγματος, διὰ τῆς ῥήμης σαφῶς οὐκ ἔλεγεν; ὅτι γε τὸν ἀνθρωπον αὐτὸς ἐποίησεν, ἔδειξε σαφῶς καὶ διὰ τοῦ τυφλοῦ· ἦν δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ πλάσεως ὁ λόγος ἦν αὐτῷ, οὐκ ἔστιν, ὅτι ἐγὼ ἐποίησα· ἀλλ' ὁ ποιήσας, αἴρων καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς. πάλιν, ὅτι τὸν κόσμον ἐδημιούργησε καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, διὰ τῶν ἰχθύων, διὰ τὰ οἶνα, διὰ τῶν ἄρτων, διὰ τῆς γαλήνης τῆς ἐν τῇ θαλάσσῃ, διὰ τῆς ἀκλινοῦς, ἧς ἀπήραψεν ἐν τῷ ταύρῳ, διὰ πλειόνων ἑτέρων ἀπέδειξεν ῥήμασι· οὐδαμοῦ τοῦτο σαφῶς εἶπεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ συνεχῶς τοῦτο φθέγγονται, καὶ Ἰωάννης, καὶ Παῦλος, καὶ Πέτρος. εἰ γὰρ ἐκάθηντο οἱ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀκούοντες αὐτοῦ διαλεγομένου, καὶ θαυματουργοῦντα βλέποντες, καὶ οἷς κατ' ἰδίαν πολλὰ ἐπέλυσε, καὶ τοσαύτην ἔδωκε δύναμιν, ὡς καὶ νεκροὺς ἐγεῖραι, καὶ ὕστερον ἀπηρ-

θυμένους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑσμένους ἐἰργάσατο, ὡς πλοῦτα ἀφεῖναι αὐτὸν, μὴ τῷ τοσαύτῳ ἀρετῷ καὶ φιλοσοφίαν οὐκ ἴσχυον τὰ πλοῦτα βασάσαι τοῦ τῆς τοῦ πνεύματος χορηγίας· πῶς δῆμος Ιουδαϊκὸς καὶ Συνέσεως ἄμοιρος, καὶ τῆς τοσαύτης ἀρετῆς ἀπολιμπανόμενος, καὶ ὁπὸ τοῦ πανταχόθεν βοῶντος παρανόμους τοὺς γινομένους ἢ τοῖς λεγομένοις ποτὲ, μὴ ἀλλότριον αὐτὸν εἶ τοῦ πᾶν ὅλων Θεοῦ ἐπείθη, εἰ μὴ συγκαταβάσει τοσαύτη διὰ τοῦτον ἐχρήσατο; διὰ γὰρ τοι τοῦτο, καὶ ὅτε τὸ σάββατον ἔλυεν, οὐ παρεμυθούμενος τὸν τοιοῦτον εἰσῆγε νομοθεσίαν, ἀλλὰ ποικίλως δὲ πολλαχοῦ παρέτεινον ζωτιθησιν ἀπολογίας. Εἰ γὰρ μέλλων ἐντολὴν μέλλων" ἀπολύειν, τοσαύτη κέχρηται λόγων οἰκονομία, ἵνα μὴ πλήξῃ τοὺς ἀκούοντας, πολλῷ μᾶλλον παρεισθεὶς ὁλοκλήρῳ τῷ νόμῳ ὁλόκληρον ἑτέραν νομοθεσίαν, πολλῆς ἐδεῖτο τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς θεραπείας, ὥστε μὴ θορυβῆσαι τοὺς ἀκροωμένους τότε. Διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲ παρεῖ τῆς θεότητος τῆς ἑαυτοῦ πανταχοῦ φαίνεται σαφῶς παιδεύων. Εἰ γὰρ ἡ τοῦ νόμου παρουσία τοσοῦτον αὐτοὺς ἐθορύβει, πολλῷ μᾶλλον ὁ Θεὸν ἑαυτὸν ἀποφαίνειν. διὰ τοῦτο πολλὰ καταδεέστερα τῆς οἰκείας φύσεως ἀξίας· καὶ ἐνταῦθα, μέλλων ἐκβαίνειν εἰς τὴν τοῦ νόμου παρουσίαν, πολλὴν τὴν παρεσκεύασται. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν, ὅτι οὐ λύω Ⓦ νόμον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον αὖθις ἀνέλαβε. πάλιν καὶ ἕτερον παρεσκεύασε μεῖζον. Εἶπων γάρ· μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἐπήγαγεν· Οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Τοῦτο οὖν οὐκ Ιουδαίων ἐμφορήσεως τὸ ἀναισχυντίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ αἱρετικῶν ἀπορρήσεις καὶ τόματα, τὰ ἐκ τοῦ διαβόλου λεγόντων εἶναι τὰ παλαιά. Εἰ γὰρ καταλῦσαι τὸν ἐκείνου τυραννίδα παρεγένετο ὁ Χριστὸς, πῶς καὶ τὸν μόνον οὐ καταλύει, ἀλλὰ δὲ πληροῖ; οὐ γὰρ μόνον εἴρηκεν, ὅτι οὐ καταλύω (καίτοι ἦρκει τοῦτο) ἀλλ' ὅτι καὶ πληρῶ· ὅπερ οὐ μόνον οὐκ ἐναντιούμενόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ συγκροτοῦντος αὐτόν. καὶ πῶς οὐ κατέλυσέ, φησι; πῶς γὰρ ἐπλήρωσεν, ἢ Ⓦ νόμον, ἢ τὰς προφήτας; ὃς προφήτας μὲν, δι' ὧν τὰ περὶ αὐτοῦ λεγόμενα ἀπόρρητα τοῖς ἔργοις ἐβεβαίωσε. διὸ καὶ καθ' ἕκαστον ὁ Λευκ.κα.κβ'. βαπτιστὴς ἔλεγεν· Ἵνα πληρωθῇ ὃ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου, καὶ ἰδοὺ ἔρχεται, καὶ ἰδοὺ Λευκ.κδ'.μδ'. τὰ παιδία Ⓦ θαυμαστὸν ὕμνον ᾖδεν εἰς αὐτὸν, καὶ ἰδοὺ ὑπὸ τῆς ὄνου ἐκάθισε, καὶ ἐφ' ἑτέρων δὲ πλειόνων ὃ μὴν τοῦτο ἐπλήρωσεν· ἅπερ πολλὰ ἀπλήρωτα ἔμενον ἄν), εἰ μὴ παρεγένετο. Ⓦ ὁ νόμον οὐχ ἑνὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ ἐπλήρωσε βήματι. ἑνὶ μὲν, ᾧ μηδὲν προσθεῖναι τὴν νομίμων. ὅτι γὰρ πολλὰ αὐτὸν ἐπλήρωσεν, ἄκουσον τί φησι τοῦ Ιωάννου· Οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. καὶ Ιουδαῖος δὲ ἔλεγε, Τίς Ματθ.γ. ιε. ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; καὶ τοῖς μαθηταῖς δὲ πάλιν· Ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ" ἔχει οὐδέν. καὶ ὁ προφήτης δὲ αἴρων ἔλεγεν, ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν. ἑνὶ μὲν οὖν αὐτὸν ἐπλήρωσε τούτῳ τοῦ βήματι· ἑτέρῳ δὲ, τοῦ καὶ δι' ἡμᾶς τοῦτο ποιῆσαι. Τὸ γὰρ θαυμαστόν τοῦτο ἐστιν, ὅτι οὐ μόνον αὐτὸς ἐπλήρωσεν, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἐχαρίσατο τοῦτο· ὅπερ δὲ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγε· Ὅτι τέλος νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ Ρω.ι.δ'. πιστεύοντι. καὶ τὴν ἁμαρτίαν δὲ αὐτὸν ἔλεγε κρῖναι ἐν τῇ σαρκί· ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πλη- Ρω.η.γ'. ρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσι. καὶ πάλιν· Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς Ρω.γ.λα. πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν. ὅπερ γὰρ ὁ νόμος τοῦτο ἐπαίδευε δικαίου ποιῆσαι Ⓦ δὲ ἔθεσπον, ἠτόνει δὲ, ἐλθὼν αὐτὸς καὶ ἕτερον εἰσαγαγὼν δικαιοσύνην Ⓦ διὰ τῆς πίστεως, ἔστησε τοῦ νόμου τὸ βούλημα· καὶ ὅπερ οὐκ ἴσχυσε διὰ γραμμάτων σκιᾶς, τοῦτο αὐτὸς διὰ τῆς πίστεως ἰδίωσε. Διὰ τοῦτό φησιν, οὐκ ἦλθον καταλῦσαι Ⓦ νόμον. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, καὶ ἕτερον τρίτον ἔθνον εὑρήσει καθ' ὃν τοῦτο γέγονε. πόθεν δὲ τοῦτον; Ⓦ τῆς μεγαλουσίας νομοθεσίας, ἣν ἔμελλεν παραδιδόναι. οὐ γὰρ αἵρεσις τῶν προτέρων, ἀλλ' ἐπίτασις καὶ πλήρωσις ἐκείνων τὰ λεγόμενα. τὸ δὲ μὴ φονεύειν, οὐκ αἵρεσις ὃ μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πλήρωσις καὶ πλείων ἀσφάλεια, καὶ ὅπερ τῶν ἄλλων ἀπόρρητον. διὰ δὴ καὶ τὰ σπέρματα τῶν

τῶν

των προκαταβαλόμενος δύυπόπτως, τότε, ὅτε ἀφέτερον ἔμλγεν ἐκ τῆς προδιδάσεως τῶν παλαιῶν ϗ νέων νομίμων ὅτι ἐναντιώσει τοῖς προπθύεσθαι, τῇ προδιορθώσει χέχρηται. αἰνιγματωδῶς μὲν γὰρ αὐτὰ ϗ ἤδη κατεβάλετο ἀφ' ὧν ἐίρημθύων. ὁ γὰρ, μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνθ̄ματι, ταὐτόν ἐστι τῷ μὴ ὀργίζεσθαι· ϗ ὁ, μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, τῷ μὴ ἐμβλέψαι εἰς γυναῖκα πρὸς ἐπιθυμίαν· καὶ ὁ μὴ ὀμνύειν ὀμνύειν θ̄υ ὅτι τῆς γῆς, τῷ μακάριοι οἱ ἐλεήμονες γινώσκει· καὶ ὁ πενθεῖν ἢ ϗ ὁ διώκεσθαι ἢ ὀνειδίζεσθαι, ἴσον ἐστὶ τῷ ἀφ' τῆς ἁγίας πύλης εἰσιέναι· ϗ ὁ πεινᾶν ϗ διψᾶν τὴν δικαιοσύνην, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἀλλ' ἢ σκῦλα, ἃ μετὰ ταῦτά φησιν, ὅτι ὅσα αὐ θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ϗ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· καὶ ὁ εἰρηνοποιὸν μακαρίσας, πάλιν ὁ αὐτὸ φέρον εἴρηκεν, ὅτε ἐκέλευσεν ἀφεῖναι τὸ δῶρον, ϗ ὑπὲρ τοῦ καταλαγῆναι τὸν ἀδελφὸν τὸ λειτουργοῦντα τῷ θ̄ῷ καταρτιώτερον τέθεικεν· ἐνταῦθα ἢ τῶν μὴ ποιούντων τὰς ὑμφείας. διόπερ ἐκεῖ μὲν ἔλεγεν· ὅτι οἱ φαῦλοι κληρονομήσουσι γῆν· ἐνταῦθα ἢ, ὁ μωρὸν καλῶν ὁ ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἔνοχος ἔσται τῇ γεέννῃ τοῦ πυρός. καὶ ἐκεῖ μὲν, ὅτι οἱ θεὸν ὀψονται οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ἐνταῦθα ἢ, ὅτι μοιχὸς ἐστιν ἀπηρτισμένος ὁ ἀκολάστως ἰδών· ϗ τοὺς εἰρηνοποιοὺς υἱοὺς θεοῦ καλέσας ἐκεῖ, ἐνταῦθα ἢ ἑτέρωθεν φοβεῖ, λέγων· μή ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ. ὅτω ϗ τοὺς πενθοῦντας καὶ τοὺς διωκομένους μακαρίζων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἐν τούτοις μὲν ταῦτα δὲ αὖ τὸ καταισχυνόμενον, ἀπώλειαν ἀπειλεῖ τοῖς μὴ ταύτην ἐρχομένοις τὴν ὁδόν. οἱ γὰρ ἀφ' τῆς πλατείας βαδίζοντες, φησιν, ἐκεῖ καταφέρουσι. καὶ ὁ δικαιοῦσθαι θεῷ δουλεύειν ἢ μαμωνᾷ, ἴσον εἶναί μοι δοκεῖ, τῷ μακάριοι οἱ ἐλεήμονες καὶ οἱ πεινῶντες τὴν δικαιοσύνην. ἀλλ' ὅπερ ἔφθην εἰπών, ὅπῳ μέλλει, σαφέστερον αὐτὰ λέγω, ϗ ὃ σαφέστερον μόνον, ἀλλὰ ϗ πλείονα τῶν εἰρημένων προσθήσω πάλιν (οὐκέτι γὰρ ἐλεήμονα ζητῶ μόνον, ἀλλὰ ϗ τὸ χαμαὶ κύπτον ὀρθοῦσθαι κελεύει· οὐδὲ πρᾴον ἁπλῶς, ἀλλὰ ἢ τὴν ἑτέραν σιαγόνα στρέφειν τῷ βουλομένῳ ῥαπίζειν) τὴν δοκοῦσαν αὐτίθεσιν εἶ προτέρου ἀναιρῶ. ἀφ' ὧν τοῦτο, ὅπερ ἔφθην εἰπών, οὐδὲ ἅπαξ τὸ τοῦτο εἴρηκεν, ἀλλὰ ϗ δεύτερον. εἰπὼν γὰρ, μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι, ἐπήγαγε· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι, [πάλιν φησίν.]

18 Ἀμὴν [γὰρ] λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς ϗ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ * τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃ γὰρ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· ἀμὴ χαμαὶ ἀτέλεστον μέμφεται, ἀλλὰ ϗ ὃ βραχύτατον αὐτοῦ πληρωθῆναι δεῖ· ὅπερ αὐτὸς ἐποίησε, μὴ ἀκριβείας αὐτῆ ἀπάσης ἀπαρτίσας. ἐνταῦθα ἢ ἡμῖν αἰνίττεται, ὅτι καὶ ὁ κόσμος ἅπας μεταρρυθμίζεται. ἢ οὐχ ἁπλῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπίῃ τοῖς ἀκροατοῖς, ϗ δείξῃ δικαίως ἑτέραν εἰσαγαγὼν πολιτείαν· εἶγε μέλλοι ϗ τὰ τῆς κτίσεως ἅπαντα μεταρρυθμίζεσθαι, ἢ ὃ τῶν οὐρανίων νόμος πρὸς ἑτέραν καλεῖσθαι παιδείαν, καὶ βίου πρόσκυσιν ὑψηλοτέρου.

19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπήλλαξεν ἑαυτὴν τῆς πονηρᾶς ὑπονοίας, ϗ τοὺς βουλομένους ἀπιλέγειν ἐπεσόμισε· τότε λοιπὸν ϗ φοβεῖ, καὶ ἀπειλεῖ μείζονι ὕβρει τῆς μελλούσης νομοθεσίας. ὅτι γὰρ οὐχ ὑπὲρ τῶν παλαιῶν νόμων τοῦτο εἴρηκεν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἔμελλε νομοθετεῖν, ἀκουσον τῶν ἑξῆς.

20 Λέγω γάρ, φησιν, ὑμῖν· ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλέον τῶν γραμματέων καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

Εἰ γὰρ περὶ τῶν παλαιῶν ἠπείλει νόμων, πῶς ἔλεγεν· ἐὰν μὴ περισσεύσῃ; τοὺς γὰρ τὰ αὐτὰ ποιοῦντας,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποιοῦσας, ἅπερ ἐκεῖνοι ἐποίουν, οὐκ ἰῶ τοῦ περισσεύσαι τὴν δικαιοσύνης λέγει. ἀλλὰ ποῖον ἰῶ τὸ περισσόν; τὸ μὴ ὀργισθῆναι, ἢ μηδὲ ἐμβλέψαι εἰς γυναῖκα ἀκολάστως. Διὰ τοῦτο οὖν ἕνεκεν ἐλαχίστας αὐτὰς ἐκάλεσε, καίτοι ὄντα μεγάλας καὶ ὑπερβαλούσας; Ἵνα δείξῃ αὐτὸς τὴν νομοθεσίαν εἰσάγῃ ἐμβριθῆ. ὥσπερ γὰρ ἑαυτὸν ἐταπείνωσε, καὶ μέτεισι τοῦτο ἐκείνου πολλαχοῦ φθέγγεται· ὕπου καὶ τοῦτο τῆς ἑαυτοῦ νομοθεσίας, παιδεύων ἡμᾶς καὶ τὰ τοιαῦτα πονηρὰ μετεπιζέειν. ἄλλως δέ, καὶ ἵνα δείξῃ καινοτομίας ἐδόκει ἡμῖν εἶναι, ἵνα ἐσφαλμένως τέως κέχρηται τῷ λόγῳ. ὅταν δὲ ἀκούσῃς ἐλάχιστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μηδὲν ἄλλο νόησόν τι, ἢ γέενναν καὶ κόλασιν. βασιλείαν γὰρ οἶδεν οὐχὶ τὴν ἀπόλαυσιν μόνον λέγων, ἀλλὰ καὶ τὸ κάλλιον τῆς ἀπολαύσεως, καὶ τὴν προσοικίαν ἐκείνων τῶν φοβερῶν. ἐπεὶ πῶς ἂν ἔχοι λόγον, τὸν μὴ εἰπόντα ἀδελφὸν μωρὸν, καὶ μίαν ῥαβδώσαντα ἐνταῦθα εἰς τὴν γέενναν ἐμπεσεῖν· τὸν δὲ ὅλας λύοντα, καὶ ἑτέρους εἰς τοῦτο ἀναγόντα ἐν τῇ βασιλείᾳ εἶναι; ἀλλ' ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ ἐλάχιστος ἔσται, τουτέστιν ἀπερίμπτως, ἔφατος. ὁ δὲ ἔφατος πρώτως εἰς τὴν γέενναν ἐμπεσεῖται τότε. ἐγὼ γὰρ Θεὸς ὢν, προσήδει τὴν τῶν πολλῶν ῥᾳθυμίαν, ἐγὼ ὅτι μέλλουσί τινες ὑπερβολὴν νομίζειν εἶναι τὰ εἰρημένα μόνης, καὶ συλλογίζεσθαι νόμους, καὶ λέγειν· ἐὰν οὕτω τις μωρὸν καλέσῃ, κολάζεται; ἐὰν οὕτω εἴπῃ τις ἁπλῶς, μοιχὸς γίνεται; διὰ δὴ τοῦτο προσημαίνει τὴν ὀλιγωρίαν, ἀπειλῶν τέθεικε μείζω ἑκατέροις, καὶ τοῖς προσβαίνουσι, καὶ τοῖς ἑτέροις εἰς τοῦτο ἀναγεσιν. Ἰδόντες τοίνυν τὴν ἀπειλὴν, μήτε αὐτοὶ προσβαίνωμεν, μήτε τοὺς βουλομένους τοῦτο φυλάττειν κωλύωμεν. ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, φησὶ, μέγας κληθήσεται. καὶ γὰρ ἑαυτοῖς δεῖ χρησίμους εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις. οὐδὲ γὰρ ἴσος ὁ μαθὼν τὰ ἑαυτοῦ κατορθοῦντι, καὶ τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἑτέρου προσηκόντι. ὥσπερ γὰρ ὁ διδάσκων μόνῳ τῷ ποιεῖν κρίνει τὸν διδασκόμενον (Ὁ γὰρ διδάσκων, φησὶν, ἕτερον, σεαυτὸν δὲ διδάσκεις;) ὅτω ὁ ποιεῖν μὲν, ἑτέροις δὲ μὴ ὑφηγεῖσθαι, ἐλαττοῖ τὸν μαθόντα. δεῖ τοίνυν ἐν ἑκατέροις ἄκρον εἶναι, καὶ προτρέψασθαι, ὅτω καὶ ὅτι τὸ τῶν ἄλλων σκάμμα ὑπομένειν. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ αὐτὸς τὸ ποιῆσαι προέτρεψε τῆς διδασκαλίας ἕνεκε, δεικνὺς ὅτι ὅτω μάλιστά τις διδάξαι δύναιτο, ἑτέρως δὲ ἀδύνατος. ἀκούσεται γὰρ, ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν. ὁ γὰρ ἑαυτὸν διδάξαι μὴ δυνηθεὶς, καὶ ἑτέρους ἐπιχειρῶν διορθοῦν, πολλοὺς ἕξει τοὺς κωμῳδοῦντας αὐτόν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ διδάξαι ὁ τοιοῦτος δυνήσεται, τὸν προσερχόμενον ἀνιφθεγγόμενον αὐτῷ. ἂν δὲ ἑκατέρωθεν ἀπηρτισμένος ᾖ, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. λέγω γὰρ ὑμῖν· ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλέον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ἐνταῦθα δικαιοσύνην τὴν πᾶσι ἀρετὴν λέγει, ὥσπερ καὶ περὶ τοῦ Ἰὼβ φησὶν ὁ Θεὸς ἐλεγε· καὶ ἰὼ δὴν ἄμεμπτος, δίκαιος. καὶ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος δὲ σημαίνων δίκαιον ἐκάλεσεν, ᾧ μηδὲ κεῖσθαι νόμον ἔλεγε. Δικαίῳ γὰρ, νόμος οὐ κεῖται, φησι. καὶ πολλαχοῦ ἀ. Τιμ. α. 9. ἄλλαχοῦ τοῦτο δὲ ὄνομα ὅτι τῆς ἀρετῆς τῆς καθόλου κείμενον δύναται δηλῶσαι. σὺ δέ μοι σκόπει τῆς χάριτος τὴν ὑπόδοσιν, ὅπου σὺν μαθητὰς σὺν νεηλύδας τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ διδασκάλων χρείττους εἶναι βούλεται. γραμματέων γὰρ ἐνταῦθα καὶ Φαρισαίων, οὐχ ἁπλῶς εἶπε τοὺς παρανόμων, ἀλλὰ τῶν κατορθούντων. οὐ γὰρ εἰ μὴ κατώρθουν, ἔφησεν αὐτοὺς ἔχειν δικαιοσύνην, οὐδὲ δὴ προέβαλε τὸν οὐκ ὄντα τῇ ὄντι. ὅρα δὲ ἐνταῦθα πῶς ζωώσησι τὴν παλαιὰν, σύγκρισιν ποιούμενος ταύτης πρὸς ἐκείνην· ὅπερ δείκνυσιν ὁμόφυλον αὐτὴν ὄντα καὶ συγγενῆ. τὸ γὰρ πλέον καὶ ἔλαττον, τὰ αὐτὰ ἡμῖν ὄντα ἐστίν. οὐ τοίνυν προβάλλεται τὴν παλαιὰν, ἀλλ' ἐπιτηδείαν αὐτὴν βούλεται. εἰ δὲ ἰὼβ πονηρὸν, οὐκ ἂν τὸ πλέον ἐζήτησεν, οὐδ' ἂν αὐτὸν διώρθωσεν, ἀλλ' ὠκείωσεν ἄν. καὶ πῶς, φησιν, εἰ καὶ τοιοῦτος ἦν, εἰς τὴν βασιλείαν οὐκ εἰσάγει νῦν; οὐκ εἰσάγει σὺν μὴ τὴν τοῦ Χριστοῦ προσοικίαν πολιτευομένους, ἅτε δὴ πλείονος ἐπολελαυκότας δυνάμεως, καὶ μείζονα ὀφείλοντας ἀγωνίζεσθαι·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ματθ. ιι. ιδ. Δυκ. ιϛ. ἐπεὶ τύς γε αὐτῆς ⟨ϙφίμους⟩ εἰσάγᾳ ἀπδμζας. Καὶ γὰδ πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσί, φησι, καὶ ἀνακλιθήσονται εἰς τοὺς κόλπους Ἀβρααμ ⟨ϙ⟩ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ⟨ϙ⟩ ὁ Λάζαρος τῶν μεγάλων ἀπολαύων ἐπάθλων, ἐν τοῖς ἐκείνου κόλποις φαίνε⟨τ⟩ ἀναπαυόμενος· καὶ πάντες ὅσοι μετ' ἐκβολῆς ἔλαμψαν ἐν τῇ παλαιᾷ, ἀφ' ταύτης ἔλαμψαν ἅπαντες. καὶ ὁ Χριστὸς ⟨γ⟩, εἰ πονηρά⟨ς⟩ ἰς ἰῶ καὶ ἀλλοτρία, οὐκ ἂν αὐτ⟨ῇ⟩ ἐπλήρωσεν ἐλπὶς ἅπασ⟨α⟩. Εἰ γὰρ τοὺς Ἰουδαίους ὑπεραίρεσθαι ἔτι ἐποίει μόνον, καὶ οὐχ ὥστε δεῖξαι συγγενῆ ταύτῃ οὖσ⟨α⟩ τῇ χαμνῇ καὶ συμβαίνοσ⟨α⟩, τίνος ἕνεκεν οὐχὶ καὶ τὰ ἐλλιπῶν ἐπλήρου νόμιμά τε καὶ ἔθη, ἵνα καὶ ἐλλιπῶς ὑπεραίρηται⟨ι⟩; ὥστε πολλαχόθεν δῆλον, ὅτι ἀφ' ὧν πονηρὰν ἔ⟨χ⟩ει εἰσάγᾳ, ἀλλὰ ἀφ' ὧν μείζονων ἐντολῶν ἔ⟨χ⟩ει χωρίον. εἰ γὰρ ἀτελεστέρα ἐστὶ τῆς χαμνῆς, οὐδὲ τοῦτο δείκνυσιν αὐτὴν πονηράν· ἐπεὶ κ⟨ὰ⟩ τοῦτο καὶ ἡ χαμνὴ ὃ αὐτὸ τοῦτο πείσε⟨ται⟩. καὶ γὰρ ἡ ταύτης γνῶσις πρὸς τὴν μέλλουσαν συγκρινομένη, μερικὴ τίς ἐστι καὶ ἀτελὴς, καὶ καταργεῖται ἐκείνης ἐλθούσης. Ὅταν γὰρ ἔλθῃ, φησί, τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται· ὅπερ ἔπαθεν ἡ παλαιὰ διὰ τῆς χαμνῆς. ἀλλ' ἐ διὰ τοῦτο αὐτὴν διαβεβλήμθα· καίτοι καὶ αὕτη τοσαῦτα εἰρίσατο, ὅταν τῆς βασιλείας ἐπιτύχωμθα (τότε γὰρ τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται, φησὶν) ἀλλ' ὅμως μεγάλην αὐτὴν εἶναί φαμθα. ἐπεὶ οὖν τὰ μείζονα τὰ ἔπαθλα, καὶ πλείων ἡ παρὰ τοῦ πνεύματος δύναμις, εἰκότως καὶ μείζονα ἀπαιτῆ τὰ χαρίσματα." Οὐκ ἔστι γὰρ γῆ ῥέουσα γάλα καὶ μθι, οὐδὲ γῆρας λιπαρὸν, οὐδὲ πολυπαιδία, οὐδὲ σῖτος καὶ οἶνος, καὶ ποίμνια καὶ βουκόλια· ἀλλ' οὐρανὸς καὶ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀγαθὰ, καὶ υἱοθεσία, καὶ ἀδελφότης ἡ πρὸς ⟨ν⟩ μονογενῆ, καὶ κοινωνία κληρονομίας, καὶ τὸ ⟨ϛ⟩υνδοξασθῆναι καὶ συμβασιλεῦσαι, καὶ τὰ μυρία ἐπαθλα ἐκεῖνα. Ὅτι γὰρ πλείονος βοηθείας ἀπεληλύσαμθα, ἀκηκόασι τοῦ Παύλου λέγοντος· Οὐδὲν ἀρα κατάκριμα νῦν τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. ἀπειλήσας τοίνυν τοῖς παραβαίνουσι, καὶ μεγάλα ἐπαθλα θεὶς τοῖς κατορθοῦσι, καὶ δείξας ὅτι δικαίως πλέον ἡμᾶς ἀπαιτῆ τῶν προτέρων μέτρων, ἄρχεται τῆς νομοθεσίας λοιπὸν, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κατὰ σύγκρισιν τῶν παλαιῶν νομίμων· δύο ταῦτα δείξαι βουλόμενος, ὅτι τε οὐ μαχόμθος τοῖς προτέροις, ἀλλὰ καὶ σφόδρα συμφωνῶν ταῦτα νομοθετῇ· καὶ ὅτι εἰκότως καὶ σφόδρα θυκαίρως τὰ δεύτερα ἐκείνοις προσέθηκεν. ὅπερ ἵνα καὶ σαφέστερον γένηται, αὐτῷ ἐπακούσωμθα τοῦ νομοθέτου ῥημάτ⟨ων⟩. Τί οὖν αὐτός φησιν;

21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις.

Καί τοι ὁ καὶ σκῶλα δοὺς αὐτός ἐστι· ἀλλὰ πρὸς ἀπροσώπως αὐτὰ τίθησιν. Εἴτε γὰρ εἶπεν, ὅτι ἠκούσατε ὅτι εἶπον τοῖς ἀρχαίοις, δυσπαραδεκτος ὁ λόγος ἐγίνετο, καὶ πᾶσιν ἀν προσέσχε τοῖς ἀκούουσιν· εἴτε αὖ πάλιν εἶπεν, ὅτι ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις τοῦτο παρ' ἐμοῦ ἐπήγαθμ· ἐγὼ γὰρ λέγω, μείζων ἀν ἔδοξεν εἶ⟨ν⟩ ὁ αὐθαδιασμός. διὸ δὴ ἁπλῶς αὐτὸ τέθεικεν, ἓν μόνον ἀπ' αὐτοῦ κατασκευάζων, ὃ δεῖξαι ὅτι εἰς κρείττω ἦλθε πρόσκηνα ταῦτα λέγων. Ὃ γὰρ εἰπεῖν, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ἀνέφηνε πολλοῦ χρόνου, ἐξ οὗ τοῦ ἐντολοῦ ταύτου ἔλαβον. τοῦτο γὰρ ἐποίησεν; ἵνα ἀντιστήσῃ ἀκροατοῦ τὸν ἀναδυόμθον πρὸς τὰ ὑψηλότερα σκιρτῶντα τῶν ἀτιζόντων· ὡσανεὶ διδάσκαλος παιδίῳ ῥᾳθυμοῦντι λέγοι, οὐκ οἶδα πόσον δεδήλωσας χρόνον συλλαβαὶς μαθεῖν; τοῦτο δὴ καὶ αὐτὸς αἰτιώμθος τῶν ἀρχαίων ὀνόματι, ἐκκαλεῖται λοιπὸν αὐτοὺς πρὸς τὰ μείζονα τῶν διδαγμάτων, ὡσανεὶ ἔλεγε· Ἀρκοῦντα ἔχετε τὸν χρόνον ταῦτα μαθόντες, καὶ δεῦ λοιπὸν πρὸς τὰ ὑψηλότερα τούτων ἐπείγεσθαι." Οὐ γὰρ δὴ μὴ συγχεῖν τὴν τάξιν τῶν ἐντολῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προτέρας ἀρξάσ⟨ης⟩ πρότερον, ἀφ' ἧς καὶ ὁ νόμος ἤρξατο. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο δεικνύοντός ἐστι τὸν συμφωνίαν.

22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμθος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κρίσει. Εἶδες ἐξουσίαν ἀπηρτισμένην; Εἶδες αἴτημα νομοθέτη πρέπον; Τίς γὰρ προφητῶν οὕτω ποτὲ ἐφθέγξατο; Τίς δίκαιος; Τίς πατριάρχης; Σοφὸς· ἀλλά, ἃ δὲ λέγει Κύριος. Ἀλλ' ἰσχὺς ὁ λόγος οὕτως. Σκῆνοι γὰρ τὰ τοῦ δεσπότου διήγειλαν, ἢ τὰ τοῦ παιδός. ὅταν γὰρ εἴπω τὰ τοῦ παιδός, τὰ αὐτοῦ λέγω. Τὰ γὰρ ἐμά, φησι, σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά. καὶ ἐν τοῖς μαθηταῖς [ἔλεγον]· ὃ δὲ τοῖς αὐτοῦ δούλοις ἐνομοθέτει. ἐρωτήσωμεν τοίνυν τοῦτον τὸν νομοθέτην, τί βάλλονται, τὸ μὴ ὀργίζεσθαι τῷ μὴ φονεύειν ἐναντίον, ἢ μᾶλλον ἐκείνου τελείωσις τοῦτο καὶ κατασκευή; δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκείνου πλήρωσις καὶ μεῖζον τούτου ἕνεκεν. ὁ γὰρ τοῦ ὀργιλοῦ οὐκ ἐκφεύξεται κρίμα, πολλῷ μᾶλλον φόνου ἀφέξεται· καὶ ὁ θυμοῦ χαλινῶν, πολλῷ μᾶλλον τὰς χεῖρας κατέξει πρὸ ἑαυτοῦ. ῥίζα γὰρ τοῦ φόνου ὁ θυμός. ὁ τοίνυν τὴν ῥίζαν ἐκκόψων, πολλῷ μᾶλλον ἀναιρήσει τοῦ κλάδους· μᾶλλον δὲ οὐδὲ φύσαι τὴν ἀρχὴν ἐάσει. Οὐκοῦν οὐκ ἐπ' ἀναιρέσει τοῦ νόμου, ἀλλ' ὑπὲρ πλείονι τούτου νομοθετεῖ φυλακῇ. Ἵνα γὰρ βαλόμενος ὁ νόμος τοῦτο ἐπέταξεν; ἵνα μηδεὶς φονεύῃ τὸν πλησίον; ὑπὸν δὲ μαθόντων τοῦ νόμου τὸ κελεύειν φονεύειν ἦν. Τὸ γὰρ φονεύειν τοῦ μὴ φονεύειν ἐναντίον. εἰ δὲ μηδὲ ὀργίζεσθαι, ὅπερ ἐπεῖνος ὁ νόμος ἐβούλετο, τοῦτο μᾶλλον ἴσχυσιν. ἀναιρεῖ γὰρ ὁμοίως ἀφέξεται φόνου ὁ μηδὲ μὴ φονεύειν τοῦ καὶ τὸ ὀργιλοῦ ἀνῃρηκότι. πορρώτερω γὰρ τοῦτ' ἔστηκε τοῦ πολλμήματος. ἵνα δὲ καὶ ἕτερος αὐτοῦ ἕλωμεν, εἰς μέσον ἀγάγωμεν ἅπαντα. Ἵνα οὖν ἐστιν ἃ φασι; λέγουσιν ὅτι ὁ τὸν κόσμον ποιήσας Θεὸς, ὁ τὸν ἥλιον ἀνατέλλων ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, ὁ βρέχων ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους, πονηρός ἐστιν. οἱ δὲ ἑπτακέφαλοι δῆθεν αὐτοῦ, τοῦτο μὲν βλασφημοῦσι, δίκαιον δὲ αὐτὸν λέγοντες εἶναι, ἀποστεροῦσι τοῦ εἶναι ἀγαθόν· ἕτερον δέ ἐστιν ἃ οὐκ ὄντα, ἅτε ποιήσαντά τι τῶν ὄντων, πατέρα διδόασι τῷ Χριστῷ. καὶ μὲν οὐκ ἀγαθὸν * ἐν τοῖς ἑαυτοῦ μένειν, ἀλλὰ ἑαυτοῦ βλασφημεῖν, φασὶ τὸν δὲ ἀγαθὸν τῶν ἀλλοτρίων ἐφίεσθαι, καὶ ὧν οὐκ ἐλήλυθε δημιουργὸς, τούτων ἁρπαγὴν βλέπεσθαι γενέσθαι σωτῆρα. Εἶδες τοῦ διαβόλου τὰ τέκνα, πῶς ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν φθέγγονται. Ἀλλοτριοῦντες τοῦ Θεοῦ τὴν δημιουργίαν, τοῦ Ἰωάννου βοῶντος, ὅτι εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ ὅτι ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο; Εἶτα νόμον ἐξεπάζοντες ἐν τῇ παλαιᾷ, τὸν κελεύοντα ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος ἐκβάλλειν, ἐπεμβαίνουσιν εὐθέως λέγοντες· καὶ πῶς ἂν δύναιτο ἀγαθὸς εἶναι ὁ ταῦτα λέγων; Τί οὖν πρὸς ταῦτα φαμεν; ὅτι μέγιστον εἶδος φιλανθρωπίας ἐστίν. οὐ γὰρ ἵνα τοῦ ἀλλήλων ἐκκόψωμεν ὀφθαλμὸν νόμον ἔθηκε τοῦτον· ἀλλ' ἵνα φόβῳ τοῦ μὴ παθεῖν ὑφ' ἑτέρων, ἀπεχώμεθα τοῦ δρᾶσαί τι τοιοῦτον ἑτέρους. ὥσπερ οὖν τοῖς Νινευίταις ἠπείλησε καταστροφὴν, οὐχ ἵνα αὐτοὺς ἀνέλῃ (εἰ γὰρ τοῦτο ἐβούλετο, σιγῶν ἐχρῆν) ἀλλ' ἵνα τῷ φόβῳ βελτίους ποιήσας, παύσῃ τὴν ὀργήν· οὕτω καὶ τοῖς πρὸς χείρους ἐπιπλέουσι τοῖς ἑτέρων ὀφθαλμοῖς λιμωττεῖν ἔθηκεν, ἵνα, κἂν ἀπὸ προαιρέσεως ἀγαθῆς μὴ βούλωνται ἀπέχεσθαι τῆς ὠμότητος, ἀπὸ τοῦ φόβου κωλυθῶσι λυμαίνεσθαι ταῖς τῶν πλησίον ὄψεσιν. Εἰ δὲ σκῆνος ὠμότητος, καὶ τὸ κατέχεσθαι νόμον αἱματοφόνον, καὶ τὸ κωλύεσθαι νόμον μοιχόν. ἀλλ' ἀνόητον ταῦτα τὰ ῥήματα, καὶ τῆς ἐμῆς μανθανόντων μαιεύου. ἐγὼ γὰρ τοσοῦτον δέω ταῦτα ὠμότητος εἶναι λέγειν, ὡς τοὐναντία τοῦτοις φαίνεσθαι καὶ φιλάνθρωπα καὶ εὐθέσπιτον λογισμόν. σὺ μὲν γὰρ λέγεις, ὅτι ὅπερ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ σκέλλειν σκέλλουσι, δῆλον ὅτι ὠμός· ἐγὼ δὲ λέγω, ὅτι εἰ μὴ τοῦτο σκέλλουσι, τοτὲ ἂν ἔδοξε πολλοῖς τοῦτο εἶναι, ὃ σὺ φῂς. θαῦμα γὰρ τοῦ λόγου λελῦσθαι νόμον ἅπαντα, καὶ μηδένα τὴν ὀφθαλμὸν δεδοικέναι ζημίαν, ἀλλ' ἕξειναι τοῖς πονηροῖς ἅπασι μετ' ἀδείας ἁπτεσθαι τοῖς ἑαυτῶν κεφαλῆς ἑτέροις, καὶ τοῖς μοιχοῖς, καὶ τοῖς ἀνδροφόνοις, καὶ τοῖς κλέπταις, καὶ τοῖς ἐπιόρκοις, καὶ τοῖς πατραλοίαις· ἆρα οὐκ ἂν πάντα ἄνω καὶ κάτω γένοιτο, καὶ μυρίων μιασμάτων καὶ φόνων πλήρη, καὶ ἀγορὰ, καὶ οἰκίαι, καὶ γῆ καὶ θάλαττα, καὶ πᾶσα ἐκεπλήσθη ἡ οἰκουμένη; πάντα τοῦ δηλον. εἰ

κρ. κήρυγμα

κρ. ἔθος.

κρ. πῶς

* ἀλλὰ δίκαιον

κρ. αὐτοῦ

κρ. αὐτῶ

κρ. ἑτέρους.

κρ. ὠμότης,

κρ. ὠμότητος

κρ. αὐτῷ

κρ. τῷ ὅπως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ νόμων ὄντων καὶ φόβου καὶ ἀπειλῆς, μόλις αἱ πονηραὶ ἐπέχονται γνῶμαι· εἰ καὶ αὕτη ἀφῃρεῖτο ἡ ἀσφάλεια, τί ὃ κωλύον" ἁρπάζεσθαι πάντα καὶ ἐκεῖ; πόσῃ οὖν ἂν εἰσεκώμασεν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον [ἡ] λύμη; οὐδὲ γὰρ τοῦτο ὠμότητος μόνον, ὃ συγχωρεῖν τοῖς κακοῖς ἁπάντων τοὐναντίον φαίνεται· ἀλλὰ καὶ ἕτερον οὐκ ἔλαττον τούτου, ὃ ἠδικήκοτα μὴ δοῦναι, κακῶς πάσχοντα εἰκὸς καὶ μάτην προσιόντων ἀπαλλάττειν. εἰπὲ γάρ μοι, εἴ τις ἀνθρώπους μοχθηροὺς πάντα χρόνον σωφρονίζων καὶ ξίφεσιν ὁπλίσας ἐκέλευσε [τοὺς] τὴν πόλιν προϊέναι πᾶσι, καὶ οὐκ ἀπαντῶντας κατασφάττειν ἁπάντας, ἆρα ἂν ἐν τούτοις ἀνελεημονέστερον; τί δ' εἴ τις ἕτερος οὐ μετὰ ἐκείνου καθοπλισθέντας ἔδησε καὶ καθεῖρξε μὴ σφοδρότητος πάσης, οὐδ' ἀποσφάττεσθαι μέλλοντας τῶν ἀνόμων ἐκείνων ἐξήρπασε χειρῶν, ἆρα ἂν ἐν τούτοις φιλανθρωπότερον; ταῦτα τοίνυν καὶ ὅτι νόμον μετάθεσις ἐστὶν ὑποδείγματα. ὁ μὲν γὰρ κελεύων ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ ἐξορύττειν, ὥσπερ τινὰ δεσμὸν ἰσχυρὸν, φόβον ταῖς τῶν πονηρῶν ἐνέβαλε ψυχαῖς, κἀκείνῳ προσοίσει ὃν οὗτος ξιφήρεις ἐκείνους καθαιρήσεται· ὁ δὲ μηδεμίαν ἀνάγκην ἀνελεήμονα τιθεὶς, μονονουχὶ ὁπλίζει τὴν ἀδείᾳ, κἀκείνων μιμεῖται τοὺς ἐγχειρίσαντας ἀνοήτοις τὰ ξίφη, καὶ κατὰ τῆς πόλεως ἀφέντα πάσης. ὁρᾷς πῶς οὐ μόνον οὐκ ὠμότητος, ἀλλὰ καὶ πολλῆς φιλανθρωπίας δεῖται τὰ ἐπιτάγματα; εἰ δὲ βαρὺ καλεῖς δόξαι ταῦτα νομοθέτῃ καὶ φορτικόν, ποῖον ἐπιπονώτερον, εἰπέ μοι, καὶ βαρύτερον; τὸ μὴ φονεύειν, ἢ τὸ" μηδὲ ὀργίζεσθαι; ἵνα σφοδρότερος, ὁ τὸ φόνου δίκας ἀπαιτῶν, ἢ καὶ ὁ τῆς ὀργῆς; ὁ μοιχὸν μὴ τῷ σφᾶξαι κατακάλλων τῇ λύμῃ, ἢ ὁ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῆς κελεύων δίκας διδόναι καὶ δίκας ἀθανάτους; ὁρᾶτε ὅτι εἰς τοὐναντίον αὐτοῖς ὁ λόγος περιέπεσε; καὶ ὁ μὴ τῆς παλαιᾶς Θεὸς, ὃν φασιν ὠμὸν εἶναι, εὑρέθησε ἥμερος καὶ πρᾶος· ὁ δὲ τῆς καινῆς, ὃν ἀγαθὸν ὁμολογοῦσι, φορτικὸς καὶ βαρὺς καὶ τῷ ἐκείνων δόγματι; ἡμᾶς γὰρ ἕνα ἑκάτερον αὐτῶν φασὶ νομοθέτῃ τῷ διαθήκῃ νομοθέτῃ, πρὸς τὸ δέον πρόνοιαν οἰκονομήσαντα, καὶ τῇ τῶν καιρῶν διαφορᾷ τὴν διαφορὰν ἑκατέρας τῆς νομοθεσίας ἁρμόσαντα. οὐκοῦν ὅτε ἐκόπτοντο ὠμαὶ αἱ ἐπιτάγματα, ὅτε ταῦτα ἐπράττετο φορτικά, ἀλλὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κηδεμονίας ἅπαντα. ὅτι γὰρ καὶ τῷ παλαιᾷ αὐτὸς δέδωκεν, ἄκουσον τί φησιν ὁ προφήτης· μᾶλλον δὲ τί, χρὴ λέγειν, ἐκεῖνος δὲ οὗτος. "Διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην καινὴν, οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν διεθέμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν. εἰ δὲ δέχεται ταῦτα ὁ τῶν Μανιχαίων νοσῶν, ἀκουέτω τοῦ Παύλου λέγοντος τὸ αὐτὸ τοῦτο πάλιν· Ἀβραὰμ γὰρ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. αὗται δέ εἰσι δύο διαθῆκαι. ὥσπερ οὖν ἐκεῖ διαφορᾶς αἱ γυναῖκες, εἷς ἦν ὁ ἀνήρ· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, δύο μὲν αἱ διαθῆκαι, εἷς δὲ ὁ νομοθέτης. ἵνα μάθῃς, ὅτι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἡμερότητος ἦν, καὶ ἃ μὲν φησιν, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ· ἐνταῦθα δέ, ἐάν τίς σε ῥαπίσῃ εἰς τὴν σιαγόνα τὴν δεξιὰν, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ τῷ φόβῳ τὰ πάθη σωφρονίζει καὶ ἀδικεῖσθαι· οὕτω καὶ ἐνταῦθα. καὶ πῶς, φησὶν, ὁ κελεύων αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην παρέχειν; καὶ τί τοῦτο; καὶ γὰρ καὶ φόβον ἐκλύων οὗτος ἐπέταξεν, ἀλλὰ αὐτῷ κελεύων παρέχειν τὰ πάντος ἐμφορᾶσθαι· οὐδὲ εἶπεν, ὅτι ἀπιμφρητος ἐκεῖνος μένει, ἀλλὰ σὺ μὴ κολάσῃς· ὁμοῦ καὶ τὸ πλήθοντα μειζόνως φοβεῖν ἐπιμένοντα, καὶ καὶ πλησθόμενον ἀθυμοῦντας. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς ἂν τις ἐν παρόδῳ εἰπὼν πασῶν εἴποι τῶν ἐντολῶν, ἡμῖν εἰρήσθω). ἀναγκαῖον δὲ ὅπου τὸ προκείμενον ἐλθεῖν, καὶ τῆς ἀκολουθίας ἔχεσθαι τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων. ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος εἶναι τῇ κρίσει, φησίν. ἐν δὲ πρώτῃ τὸ προοίμιον ἦν· πρῶτον μὲν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνθρώπου οὗτος, παθῶν ἀπηλλάχθαι· ἀλλὰ κρατεῖν μὲν δυνατὸν, ἐκτὸς δὲ αὐτῶν πάντελῶς εἶναι ἀμήχανον· ἔπειτα δὲ, ὅτι καὶ χρήσιμον" ταύτης τὸ πάθος, ἀνθ' ὧν τοῦ προσήκοντος οἶδα μάθοι αὐτὸ χρῆσθαι καιροῦ. σκόπει γοῦν ἡλίκα εἰργάσατο ἀγαθὰ ἡ τοῦ Παύλου ὀργὴ ἡ κατὰ Κορινθίων τότε γεγονυῖα (καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις αὕτη μεγάλης λύμης ἀπήλλαξε) καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὃ Γαλατῶν ὁ ἔθνος ταύτην πάλιν ἐκπεπτωκὸς ἀνέκτήσατο, καὶ ἕτερος ὁ πλείους τούτων. Τίς οὖν ὁ τοσούτων τῆς ὀργῆς καιρός; ὅταν μὴ ἑαυτοῖς ἀμυνώμεθα, ἀλλ' ἑτέροις σκιρτῶμεν ἀγχώμεθα, καὶ ῥᾳδίως μοιχᾶται ὑπισχνούμεθα. Τίς ὁ μὴ τοσούτων; ὅταν ἑαυτὸν ἐκδικεῖν τοῦτο ποιῶμεν (ὅπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος κωλύων ἔλεγε· Μὴ ἑαυτὸν ἐκδικοῦντες τοῦτο ποιῶμεν, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ) ὅταν τοῖς ἐχθροῖς μαχώμεθα. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἐκώλυεν ὁ Παῦλος· Διατί οὐ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διατί οὐ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ὥσπερ γὰρ αὐτὴ τοῦτο ἡ φύσις, οὕτως ἐκείνη ἀναγκαία καὶ λυσιτελής. ἀλλ' οἱ πολλοὶ τοὐναντίον ποιοῦσιν, ἐκθηλούμενοι μὴ, ἵνα μὴ ἀδικῶνται· ἐκλυόμενοι δὲ καὶ μαλακιζόμενοι, ἵνα καὶ ἕτερον ἐπηρεαζόμενον βλέπωσιν· ἄμφω δὲ ἀμφότερα ἀπονοίας ὄντα τοῖς νόμοις τοῖς Εὐαγγελικοῖς. οὐ τοίνυν ὀργίζεσθε, φησὶν, ἀλλὰ ὀργὴν ἀκαίρως τοῦτο ποιεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης ἔλεγε· Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε.

Ος δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ.

Συνέδριον συνῆγεν, ὃ δικαστήριον τῶν Ἑβραίων φησί. τέθεικε δὲ αὐτὸ νῦν, ἵνα μὴ πάντα τὸν δεξιὸν ξενίζειν καὶ καινοτομεῖν. Ὃ δὲ ῥακὰ τοῦτο, οὐ μεγάλης ἐστὶν ὕβρεως ῥῆμα, ἀλλὰ μᾶλλον καταφρονήσεως καὶ ὀλιγωρίας τινὸς τοῦ λέγοντος. καθάπερ γάρ ἡμεῖς, ἢ οἰκέτας ἢ τισι τῶν καταδεεστέρων ὑπατείοντες λέγομεν, "ἄπελθε σύ, ἢ εἰπὲ τῷ δεῖνι σύ· ὅτω δὲ καὶ τῇ Σύρων κεχρημένοι γλώττῃ ῥακὰ λέγουσιν, οὐτὶ τοῦ, σύ, τοῦτο ὑβρίζοντες. ἀλλ' ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς καὶ μικρότατα ἀναπαύει, καὶ θηκόντως ἡμᾶς κεχρῆσθαι ἀλλήλοις κελεύων καὶ μετὰ τῆς προσηκούσης ἡμῖν, καὶ ἵνα διὰ τούτων καὶ μείζονα δυνηθῶμεν.

Ος δ' ἂν εἴπῃ, μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

Πολλοῖς τοῦτο βαρὺ καὶ φορτικὸν ἔδοξεν εἶναι τὸ ὑπίταγμα, εἴ τε ῥήματος ψιλοῦ τοσαύτην μέλλομεν διδόναι τιμωρίαν· καί τινες αὐτὸ [καὶ] σωφρονικῶς μᾶλλον εἰρῆσθαί φασιν. ἀλλὰ δέδοικα μὴ λόγοις ἑαυτὸν σύνταυθα ἀπατήσαντες, τοῖς ἔργοις ἐκεῖ τὴν ἐσχάτην ὑποδυώμεθα τιμωρίαν. διατί γάρ, εἰπέ μοι, φορτικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ὑπίταγμα; οὐκ οἶδα, ὅτι αἱ πλείους τῶν τιμωριῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀπὸ ῥημάτων ἔχουσι τὴν ἀρχήν; ἐκ γὰρ ῥημάτων βλασφημίαι, καὶ ἐρωτήσεις διὰ ῥημάτων, καὶ λοιδορίαι, καὶ ὕβρεις, καὶ ὑπορκίαι, καὶ τὸ ψευδομαρτυρεῖν [καὶ ἐπιορκεῖν.] μὴ τοίνυν ὅτι ῥῆμα ψιλόν ἐστιν ἴδῃς· ἀλλ' εἰ μὴ πολλοῦ ἔχει κίνδυνον, τοῦτο ἐξέταζε. ἢ ἀγνοεῖς, ὅτι ἐν τῷ τῆς ἔχθρας καιρῷ, τῆς ὀργῆς ἐκκαομένης καὶ τῆς ψυχῆς ἐμπιπραμένης, καὶ τὸ μικρότατον μέγα φαίνεται, καὶ τὸ μὴ λίθου ὑπάρχον λιθικόν, φορτικὸν εἶναι δοκεῖ; καὶ πολλάκις τὰ μικρὰ ταῦτα καὶ φόνον ἔτεκε καὶ πόλεις ὅλας ἀνέτρεψεν. ὥσπερ γὰρ φιλίας οὔσης καὶ τὰ ἐπαχθῆ, κοῦφα· οὕτως ἔχθρας ὑποκειμένης, καὶ τὰ μικρὰ, ἀφόρητα φαίνεται· καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, μετὰ πονηρᾶς διανοίας εἰρήνας νομίζεται. καὶ καθάπερ ὅταν πυρὸς, ἂν μὲν μικρὸς ᾖ σπινθὴρ ἢ, κἂν μυρία παρακέηται ξύλα, ῥᾳδίως αὐτὸν ὑπιλαμβάνεται· ἂν δὲ σφοδρὰ καὶ ὑψηλὴ φλὸξ ᾖ, οὐ ξύλων μόνον, ἀλλὰ καὶ λίθων καὶ πάσης ὁλοκλήρου τῆς ἐμπεσούσης ὕλης ἀντέχεται· καὶ δι' ὧν εἰώθασι σβέννυσθαι, διὰ τούτων ἀνάπτεται· μείζονος γάρ φασιν, ὅτι τὸ πυρίκαυτα, καὶ ξύλα μόνον καὶ σύμφυτον καὶ τὰ ἄλλα τὰ καυστικά, ἀλλὰ καὶ ὕδωρ ἑλκόντων μᾶλλον αὐτῆς ἀναῤῥιπίζει τὴν δύναμιν) οὕτω δὴ καὶ ὅτε τῆς ὀργῆς, ὅπερ ἂν φθέγξηταί τις, τοιοῦτον γέγονεν οἷον τῇ πονηρᾷ ταύτῃ πυρᾷ. ἅπερ ἅπαντα προειδὼς ὁ Χριστὸς, μὴ ὀργιζόμενον εἶναι, κατεδίκασε τῇ κρίσει (διὰ τοῦτο καὶ εἶπεν, ὁ ὀργιζόμενος ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει) καὶ ὃ λέγοντα ῥακά, τῷ συνεδρίῳ. ἀλλ' οὐπω ταῦτα μεγάλα. σύνταυθα δὲ αἱ τιμωρίαι. διὰ τοῦτο ὃ μωρὸν ὀνομάζοντι τὸ τῆς γεέννης προσέθηκε πῦρ, καὶ τοῦτον ὄνομα γεέννης εἶπεν. πρότερον δὲ πολλὰ περὶ βασιλείας διαλεχθείς, τότε ταύτης ἐμνήσθη, δεικνὺς, ὅτι ἐκείνη μὲν τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας καὶ γνώμης ἐστὶν, αὕτη δὲ τῆς ἡμετέρας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡμετέρας ῥᾳθυμίας. ϗ ὅρα πῶς κζ μικρὸν παρέσεισεν ἐν ταῖς ὑμωρίαις, μονονοὺχὶ ἀπολογου-
μένου σοι ϗ δεικνύς, ὅτι αὐτὸς μὲ σοὶ βάλεται τοιοῦτον ἀπειλῆν, ἡμεῖς δ' αὐτὸν εἰς τοι-
αύτας ἐλκομεν ἀποφάσεις. σκόπει γάρ· εἶπόν, φησι, μὴ ὀργισθῇς μάτην, ἐπεὶ ἔνο-
χος ἔσῃ τῇ κρίσει. κατεφρόνησας τοῦ παντός; * ὅρα τί ἔτεκεν ἡ ὀργή· εἰς ὕβριν σε βύ- χε. ὁ
θην ἤγαγε. ῥακὰ γὰρ ἐκάλεσας (ϰ) ἀδελφόν. πάλιν ἔθηκα ἑτέραν ὑμωρίαν, τὸ 5 * ὕβριν
συνέδριον. δύο ϗ ταῦτα πρίδων, ὅτι ὁ χαλεπώτερον παρελθὼν, οὐκ ἐπὶ σε τοῖς συμ-
μέτροις τούτοις ὑμφορεῖται, ἀλλὰ τῇ τῆς γεέννης ἀθανάτῳ κολάσει, ἵνα μὴ λοιπὸν ϗ παρὲξ
φόνον ἐκπηδήσῃς. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν ὕβρεως ἀφορητότερον, ϗ ὃ μάλιστα δυνατὸν
δάκνειν ἀνθρώπου ψυχήν. ὅταν δὲ ἀκούσῃς τὸ ῥῆμα τῆς ὕβρεως πληθυντικῶς ἐκφερόμενον ἢ, διπλῆ 1. ἐκφαν-
γέεννα ἢ πυρά. μὴ τοίνυν τὸ τυχὸν νομίσῃς εἶναι, ὃ καλέσας μωρόν. ὅταν γὰρ ὧν ἀ- 10 βάτως
λόγων διεξήκαμεν, καὶ ὧν μάλιστα ἐσμεν ἄνθρωποι, τοῦ νοῦ καὶ τῆς συνέσεως, τούτου ἀ-
φέλῃ τὸν ἀδελφόν, πάσης αὐτὸν ἀπεξέρησας τὸ ὑγιοῦς. μὴ δὴ τοῖς ῥήμασιν ἁπλῶς παρεισ- 2. τοῦτο
έρχωμεν, ἀλλ' ὅτι τὸν παραγμὸν αὐτῶν ἡμόμεθοι ϗ ὃ πάσχομεν, λογισώμεθα ἔσται ἐργάζεται ὃ ῥῆμα
ὅτου πληγῶν, ϗ εἰς ὅσον προέρχεται κακόν. διὰ τοῦτο ϗ ὁ Παῦλος ὁ τοῦ μοιχοὺς μόνον ϗ τοὺς μα-
λακοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιδόρους τῆς βασιλείας ἐξέβαλε· καὶ μάλα εἰκότως. 15 χε. καλέ-
ὁ γὰρ ὑβρίζων τὸ τῆς ἀγάπης κάλλος λυμαίνεται, ϗ μυρίοις (ϰ) πλησίον παρεβάλλει δει-
νοῖς, ϗ διηνεκεῖς ἀπραξίας ἐργάζεται, ϗ τὰ τοῦ Χριστοῦ διδάγματα μιᾷ, ϗ τῷ τοῦ Θεοῦ πο-
θεινῷ εἰρωνείᾳ καθ' ἑκάστῃ ἀπελαύνει τῷ ἡμέρᾳ, πολλῷ τοῦ διαβόλου δριμυτέρῳ τοῖς ὕ-
βρεσιν διδοὺς τὸ βύρυνωείδη, ϗ ἰσχυρότερον σκῆνος ποιῶν. διὰ τοῦτο ϗ ὁ Χριστὸς τὰ νεύρα
τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἐκκόπτων, τοῦτον (ϰ) νόμον εἰσήγαγε. ϗ γὰρ πολὺς αὐτοῦ τῆς ἀγά- 20
πης ὁ λόγος. ἡ γὰρ τῶν ἀγαθῶν μήτηρ ἀπόντων, καὶ τὸ τῶν μαθητῶν γνώρισμα, ϗ ἡ πρώ-
τα συνέχουσα τὰ καθ' ἡμᾶς, αὕτη μάλιστα πρώτων ἐστίν. εἰκότως οὖν τὰς ῥίζας τῆς λυ-
μαινομένης αὐτῷ ἀπραξίας ϗ τὰς πηγὰς μᾶλλον πολλῆς ἀναιρεῖ τῆς σφοδρότητος. μὴ τοίνυν
ἐπιβολῆς λύσις εἶναι νόμιζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἐννοήσας τὰ δι' αὐτῶν κατορθούμενα, θαύ- 25
μασον τῶν νόμων τούτων τὴν ἡμερότητα. οὐδὲν γὰρ ὅτῳ τῷ Θεῷ παρεσκεύασεν, ὡς τὸ ἡνῶσθαι
ϗ συνδεδέσθαι ἡμᾶς ἀλλήλοις. διὰ τοῦτο ϗ δι' ἑαυτοῦ ϗ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ϗ τῶν ἐν τῇ καινῇ,
καὶ τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ, πολλαχοῦ τῆς ἐντολῆς ταύτης ποιεῖται τὸν λόγον, καὶ σφοδρὸς
ἐστιν ἐκδικος καὶ τιμωρὸς τῶν τὸ παράγματος καταφρονούντων. καὶ γὰρ οὐδὲν οὕτω τὴν Ματθ. κεφ. ιβ.
πονηρίαν εἰσάγει πᾶσαν ϗ ῥίζοι, ὡς ἡ τῆς ἀγάπης αἵρεσις. διὰ τοῦτο ϗ ἔλεγεν· Ὅταν 30
πληθυνθῇ ἡ ἀνομία, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. οὕτως ὁ Καὶν ἀδελφοκτόνος ἐγένετο·
οὕτως [ὁ] Ησαῦ· οὕτως (ϰ) τοῦ Ιωσὴφ ἀδελφοί· οὕτω καὶ μυρία εἰστήκασι κακά, ταύ-
της διαστασιάσης. διὰ δὴ τοῦτο ϗ αὐτὸς καὶ λυμαινόμενα ταύτην μᾶλλον πολλῆς πεποίηκεν
ἀναιρεῖ τὴν ἀκριβείας. ϗ οὐδὲ μέχρι τῶν εἰρημένων ἴσατο μόνον, ἀλλὰ ϗ ἕτερα τῶν εἰρημένων ἐ-
πάγει πλείονα, δι' ὧν δείκνυσιν ὅσον αὐτῆς ποιεῖται λόγον. ἀπειλήσας γὰρ διὰ τοῦ συνεδρίου
καὶ τῆς κρίσεως καὶ τῆς γεέννης, ἐπήγαγεν ἕτερα πάλιν συνῳδὰ τοῖς προτέροις, οὕτω λέγων·

23 Ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ϗ ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου
ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἄπελθε, 2ε. ὕπαγε
πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ὡ τῆς
ἀγαθότητος, ὦ τοῦ φιλανθρωπίας τοῦ πρόσταγμα λόγων ἐπανορθούσης. τοῦ εἰς αὐτὸν καταφρονοῦ
ὑμῶν ἕνεκα τῆς εἰς τὸν πλησίον ἀγάπης, δείκνυσιν ὅτι οὐδὲν τῶν ἑτέρων, ἅπερ ἠπείλησεν, οὕτω
ἀπραξίας λύσεως, οὐδὲ ὅλης οὕτω κολάσεως ἠπείλησεν, ἀλλὰ φιλοτιμίας πολλῆς. Τί γὰρ ἂν
γένοιτο τούτων ἡμερώτερον τῶν ῥημάτων; ἐγκοπιάσατω, φησίν, ἡ ἐμὴ λατρεία, ἵνα ἡ σὴ ἀγάπη 2ε. ἀναπαύ-
μείνῃ· ἐπεὶ ϗ τοῦτο θυσία, ἡ πρὸς (ϰ) ἀδελφὸν καταλλαγή. διὰ γὰρ τοῦτο οὐκ εἶπε,
μὴ δῶρον προσενεγκεῖν, ἢ πρίν ἢ προσενεγκεῖν· ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ δώρου κειμένου, ϗ τῆς θυσίας

ἀρχὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀρχὴν ἐχούσης, πέμπει διαλλαγησόμενον τῷ ἀδελφῷ· ὃ δ' ὅτε ζωοτελοῦντα τὸ προσκείμενον, ὅτε πρὶν ἢ προσθεῖναι, ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ χειμάρρῳ κελεύει πρέχειν ἐκεῖσε. Τίνος οὖν ἕνεκεν ὅτω κελεύει τοῦτο ποιεῖν, καὶ διατί; δύο ζῶντα, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τοῦτον αἰνιττόμενος καὶ κατασκευάζων· ἓν μέν, ὅπερ ἔφην, δεῖξαι θέλων ὅτι πολλοῦ λιμᾶτται τὴν ἀγάπην, καὶ ζωοτελοῦσι μείζοσιν ἠνείται εἰ) τὴν θυσίαν, καὶ ζωὴν αὐτοῦ τοῦτ' ἐκείνῳ προσδέχεται· ἕτερον δέ, ἀναγκαῖον ὑπολαβεῖν ἀπροσδεήτητον τῆς καθημαγῆς. ὁ γὰρ κελευσθεὶς μὴ προσενεγκεῖν, ἕως ἂν καθημαγῇ, καὶν μὴ διὰ τὸν πλησίον ἀγαπᾷ, διά γοῦν τὸ μὴ κεῖσθαι ἀτέλεστον, ἐπείσθησεται δραμεῖν πρὸς (ϖ) λελυπημένον καὶ καταλύσαι τὴν ἔχθραν. διὰ τοῦτο καὶ "ἐμφανιζόμενα ἄφοπτα ἔθρεπε, φοβῶν αὐτὸν καὶ διεγείρων. Εἶπων γάρ· ἄφες τὸ δῶρόν σου, οὐκ ἔστι μέχρι τούτου, ἀλλ' ἐπήγαγε· ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου πάλιν εἰς φιλίαν αὐτὸν ἐμβοηθῶν, ὃ ἄπελθε. καὶ οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, ἄπελθε, ἀλλὰ πρόσθηκε, πρῶτον, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου, διὰ πάντων "τούτων δηλῶν, ὅτι οὐ δέχεται τοῦ ἀπεχθῶς πρὸς ἀλλήλους ἐχόντας αὐτὴν ἡ τράπεζα. ἀκουέτωσαν (ϖ) μεμιημένοι, ὅσοι μὴ ἔχθρας προσέρχονται)· ἀκουέτωσαν δὲ (ϖ) ἀμύητοι. καὶ γὰρ καὶ πρὸς τούτους ἔχει τι κοινὸν ὁ λόγος. προσάγουσι γὰρ καὶ αὐτοὶ δῶρον καὶ θυσίαν, βούλομαι λέγω καὶ ἐλεημοσύνην. ὅτι γὰρ καὶ τοῦτο θυσία, ἀκούσονται φησὶν ὁ προφήτης· Θυσία αἰνέσεως δοξάσει με. καὶ πάλιν· Θύσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως· καὶ, ἐπάρσις τῶν χειρῶν μου, θυσία ἑσπερινή. ὥστε κἂν βούλωμαι μὴ τοιαύτης γνώμης προσάγῃς, βέλτιον ἀφεῖναι τὴν βούλησιν, καὶ διὰ τὴν καταλλαγὴν ἐλθεῖν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τότε τὴν βούλησιν προσφέρειν. διὰ γὰρ τοῦτο πάντα ἐγίνετο· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς ἀνθρωπος γέγονε, καὶ πάντα σκῆνα ἐπροσαρμόσατο, ἵνα ἡμᾶς ζωαγάγῃ. σὺ ζῶν μοι δοκεῖς τὸν ἠδικηκότα πέμπειν πρὸς τὸν ἠδικημένον· ἐν ᾗ τῇ βούλῃ, τὸν ἠδικημένον ἀγαπᾷ πρὸς τὸν ἠδικηκότα, καὶ καταλλάσσει. σκῆπτρα γάρ φησιν· Ἀφετε τοῖς ἀνθρώποις τὰ ὀφλήματα αὐτῶν σὺ ζῶν ᾗ, ἐὰν ἔχῃ τι κατὰ σοῦ, ἄπελθε πρὸς αὐτόν. Matth. 5. 18. μᾶλλον ᾗ καὶ ζῶν θά μοι δοκεῖ (ϖ) ἠδικημένον ἀποστέλλειν. διόπερ οὐδὲ εἶπεν, καταλλάξου σεαυτὸν τῷ ἀδελφῷ σου, ἀλλά, καθημάγηθι. καὶ δοκεῖ μὲν ὑπὲρ τοῦ λελυπηκότος εἰ) τὸ λεγόμενον· τὸ δὲ πῶς ὑπὲρ τοῦ λελυπημένου ἐστίν. ἂν γὰρ ἐκείνῳ καταλλαγῇς, φησὶ, διὰ τοῦτο εἰς ἐκεῖνον ἀγάπης καὶ ἐμὲ ἕξεις ἵλεων, ὃ μὴ πολλῆς διανοίας τὴν προθυμίαν τὴν θυσίαν προσαγαγεῖν. Εἰ δὲ φλεγμαίνοις ἔτι, ἐνόησον ὅτι κἀγὼ ἡδέως τὰ ἐμὰ καταφρονεῖσθαι κελεύω, ἵνα ὑμεῖς φίλοι γένησθε. καὶ ζῶντά σοι γένεσθω τὰ δῶρα τῆς ὀργῆς. καὶ οὐκ εἶπεν, ὁπόταν τὰ μεγάλα ἠδικημένος ἦς, τότε καταλλάγηθι· ἀλλὰ κἂν τὸ τυχὸν ἔχῃ τι κατὰ σοῦ. καὶ οὐ προσέθηκεν, εἴτε δικαίως, εἴτε ἀδίκως· ἀλλ' ἁπλῶς, ἐὰν ἔχῃ τι κατὰ σοῦ. κἂν γὰρ δικαίως, οὐδὲ ὕστερος ὀφειλέτω δεῖ τὸν ἕτερον· ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστὸς δικαίως ἡμῖν ὠργίζετο, ἀλλ' ὅμως ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἔδωκεν εἰς σφαγὴν, μὴ λογισάμενος [ἡμῖν] ἐκεῖνα τὰ προπηώματα. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἑτέρῳ δέοντι ὀφειλὰς καταλλαγὰς ἐπείγων ἡμᾶς, ἔλεγεν· ὁ ἥλιος μὴ ὀφιδυέτω ὀφθαλμῷ ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς θυσίας ὁ Χριστὸς· ὅτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκεῖ ζωωθεῖ πρὸς ὃ αὐτὸ τοῦτο ὁ Παῦλος. καὶ γὰρ δέδοικε τὴν νύκτα, μήποτε μόνον ἀπολαβοῦσα τὰ πεπλημμέλητα, μεῖζον ὃ ἕλκος ἐργάσηται. ἐν ἡμέρᾳ μὲν γὰρ πολλοὶ (ϖ) παρεισακτοῦντες καὶ ἀνθέλκοντες· ἐν νυκτὶ δέ, ἐπειδὴ μόνος γένῃ, καὶ καθ' ἑαυτὸν διαλογίζηται, ἐγκεῖται τὰ κύματα, καὶ μείζων ἡ ζάλη γίνεται. Διὰ τοῦτο οὖν προκαταλαμβάνων ὁ Παῦλος, καταλλαγῆναι βούλεται) προθυμίαν τὴν νυκτὸς ἵνα μηδεμίαν ἀπὸ τῆς ἡμερινῆς ἀφορμὴν ἔχῃ λοιπὸν ὁ διάβολος εἰς τὸν καιρὸν διάταξαι τῆς ὀργῆς καὶ ποιῆσαι σφοδροτέραν. ὅτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ ἀφῆκεν σοι μικρὸν ὑπερθέσθαι, ἵνα μὴ, τῆς θυσίας πληρωθείσης, ῥᾳθυμοτέρως ὁ τοιοῦτος γένῃ), ἡμέραν δὲ ἡμέρας διαδέχεται λόγισμος. οἶδε γὰρ τὸ πάθος πολλῆς δεόμενον τῆς ταχυτῆτος. ὃ καθάπερ σοφὸς ἰατρὸς οὐ μόνον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόνον τὰ προφυλακτικὰ τῶν νοσημάτων τίθησιν, ἀλλὰ καὶ τὰ διορθωτικὰ [δείκνυσιν·] οὕτω καὶ αὐτὸς ποιεῖ. τὸ μὲν γὰρ κωλύειν καλεῖν μωρόν, προφυλακτικόν ἐστι τῆς ἔχθρας· τὸ δὲ κελεύειν καταλλαγῆναι, τῶν μετὰ τὴν ἔχθραν γινομένων νοσημάτων ἀναιρετικόν. καὶ ὅρα ἑκάτερον πῶς μετὰ σφοδρότητος κεῖται. ἐκεῖ μὲν γὰρ γέενναν ἠπείλησεν, ἐνταῦθα δὲ τὸ δῶρον οὐ δέχεται πρὸ τῆς καταλλαγῆς, πολλὴν ἐνδεικνύμενος τὴν ὀργήν, καὶ διὰ τούτων πάντων καὶ τὴν ῥίζαν καὶ τὸν καρπὸν ἀναιρῶν. καὶ πρότερον μέν φησι, μὴ ὀργίζου· μετὰ δὲ ταῦτα, μὴ λοιδόρει. καὶ γὰρ ἀμφότερα ταῦτα δι' ἀλλήλων αὔξεται· ἀπὸ τῆς ἔχθρας, ἡ λοιδορία· ἀπὸ τῆς λοιδορίας, ἡ ἔχθρα. διὰ δὴ τοῦτο νῦν μὲν τὴν ῥίζαν, νῦν δὲ τὸν καρπὸν ἰᾶται, κωλύων μὲν καὶ φῦναι τὸ κακὸν τὴν ἀρχήν· ἂν δ' ἄρα βλαστήσῃ καὶ καρπὸν ἐνέγκῃ τὸν πονηρότατον, πάντοθεν αὐτὸ κατακαίων μειζόνως. διά τοι τοῦτο καὶ κρίσιν εἰπὼν καὶ συνέδριον καὶ γέενναν, καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ θυσίας διαλεχθείς, καὶ ἕτερα προστίθησι πάλιν, οὕτω λέγων·

25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ.

Ἵνα γὰρ μὴ λέγῃς· τί οὖν, ἂν ἀδικῶμαι; τί οὖν, ἂν ἁρπάζωμαι καὶ εἰς δικαστήριον ἕλκωμαι; καὶ ταύτην ἀνεῖλε τὴν ἀφορμὴν καὶ τὴν πρόφασιν. κελεύει γὰρ μηδὲ οὕτως ἐχθραίνειν. εἶτα, ἐπειδὴ τοῦτο μέγα ἦν τὸ ἐπίταγμα, ἀπὸ τῶν παρόντων πιστοῦται τὴν συμβουλήν, ἃ [καὶ] τοὺς παχυτέρους μᾶλλον τῶν μελλόντων κατέχειν εἴωθε. τί γὰρ λέγεις, φησίν; ὅτι δυνατώτερός ἐστι καὶ ἀδικεῖ; οὐκοῦν μᾶλλόν σε ἀδικήσει, ἐὰν μὴ καταλύσῃς, ἀλλ' ἀναγκασθῇς εἰς δεσμωτήριον ἐλθεῖν. τότε μὲν γὰρ χρημάτων ἀποστάς, τὸ σῶμα ἕξεις ἐλεύθερον· ὑπὸ δὲ τῇ ψήφῳ γινόμενος τοῦ δικαστοῦ, καὶ δεσμευθήσῃ, καὶ τὴν ἐσχάτην δώσεις δίκην. ἂν δὲ φύγῃς τὴν ἐκεῖ μάχην, δύο καρπώσῃ καλά· καὶ τὸ μηδὲν παθεῖν ἀηδές, καὶ τὸ σὸν γενέσθαι τὸ κατόρθωμα λοιπόν, καὶ μηκέτι τῆς ἐκείνου βίας. εἰ δὲ οὐ βούλει πεισθῆναι τοῖς λεγομένοις, οὐκ ἐκεῖνον ἀδικήσεις τοσοῦτον, ὅσον σαυτόν. ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα πῶς αὐτὸν ἐπάγει. εἰπὼν γάρ, ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου, ἐπήγαγε, ταχύ. καὶ οὐκ ἠρκέσθη τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς ταχύτητος ἑτέραν ἐζήτησεν ἐπίτασιν, εἰπών· ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, διὰ τούτων ὠθῶν αὐτὸν καὶ κατεπείγων μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος. οὐδὲν γὰρ οὕτω τὸν βίον ἀνατρέπει τὸν ἡμέτερον, ὡς τὸ μέλλειν καὶ ἀναβάλλεσθαι ἐν τῇ τῶν ἀγαθῶν ἐργασίᾳ. πολλάκις γοῦν τοῦτο καὶ ἐκπεσεῖν ἡμᾶς τοῦ παντὸς ἐποίησεν. ὥσπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλός φησι· πρὶν ἢ τὸν ἥλιον δῦναι, λῦσον τὴν ἔχθραν· καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν αὐτός, πρὶν ἢ τὴν προσφορὰν ἀπαρτίσαι, καταλλάγηθι. οὕτω καὶ ἐνταῦθά φησι, ταχύ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, πρὶν ἐπὶ τὰς θύρας ἐλθεῖν τοῦ δικαστηρίου, πρὶν ἢ τῷ βήματι παραστῆναι, καὶ γενέσθαι λοιπὸν ὑπὸ τῇ τοῦ δικάζοντος ἐξουσίᾳ. πρὸ μὲν γὰρ τῆς εἰσόδου, σὺ κύριος εἶ τοῦ παντός· ἐὰν δὲ ἐπιβῇς ἐκείνων τῶν προθύρων, οὐδὲ σφόδρα σπουδάζων δυνήσῃ τὰ καθ' ἑαυτόν, ὡς βούλει, διαθεῖναι, ὑπὸ τὴν ἑτέρου γινόμενος ἀνάγκην. τί δέ ἐστιν εὐνοεῖν; ἢ τοῦτό φησιν, ὅτι καταδέχου μᾶλλον ἀδικεῖσθαι, ἢ οὕτω δίκασον τὴν δίκην, ὡσανεὶ τὴν ἐκείνου τάξιν ἔχων, ἵνα μὴ τῇ φιλαυτίᾳ τὸ δίκαιον διαφθείρῃς, ἀλλ' ὡς περὶ οἰκείου, τοῦ ἀλλοτρίου βουλευόμενος πράγματος, ἵνα ταύτην ἐξενέγκῃς τὴν ψῆφον. εἰ δὲ μέγα τοῦτο, μὴ θαυμάσῃς. διὰ γὰρ τοῦτο πάντας ἐκείνους ἔθηκε τοὺς μακαρισμούς, ἵνα προλεάνας καὶ προπαρασκευάσας τοῦ ἀκροατοῦ τὴν ψυχήν, ἐπιτηδειοτέραν ἐργάσηται πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς νομοθεσίας ταύτης ἁπάσης. τινὲς μὲν οὖν τὸν διάβολον αὐτὸν αἰνίττεσθαί φασι τῇ τοῦ ἀντιδίκου προσηγορίᾳ, καὶ κελεύειν μηδὲν ἔχειν τῶν ἐκείνου (τοῦτο γὰρ εἶναι τὸ εὐνοεῖν αὐτῷ) ὡς οὐκ ἐνὸν διαλύσασθαι μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀπαλλαγήν, τῆς ἀπαραιτήτου λοιπὸν ἐκδεχομένης ἡμᾶς κολάσεως. ἐμοὶ δὲ περὶ τῶν ἐνταῦθα δοκεῖ λέγειν δικαστῶν, καὶ τῆς ἐπὶ τὸ δικαστήριον ὁδοῦ, καὶ τοῦ δεσμωτηρίου τούτου. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τῶν ὑψηλοτέρων ἐνέτρεψε καὶ τῶν μελλόντων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ παρόντι βίῳ φοβεῖ. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος ἐργάζεται, ἀπὸ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τε τῶν μηγόντων, ἀπό τε τῶν πρόντων ἀναγων τ' ἀκροατήν· οἵ, ὡς ὅταν ἀπάγων καχίας,
ἔκστ. πρ. τ' ἀρχοντα ὁπλιζόμενον" δεικνύη ὦ πονηρευόμενε, ὅτω λέγων· Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φο- Ρα. ιγ. δ.
βοῦ. ὁ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορᾷ· Θεοῦ γάρ" ἐξάκεστός ἐστι. καὶ πάλιν κελεύων ἐκστατικὸς
σεσθαι αὐτῷ, ὁ τ' τοῦ Θεοῦ φόβον ἔχοντι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπειλὴν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν
κηδεμονίαν. ἀνάγκη γὰρ ἐκστατικὸς εἶναι, ὁ μόνον ἐκ τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς εἰωθείας
σιν. εἰσὶν γὰρ ἀληθινώτερα, ὅπερ ἔφθην εἰπών, ταῦτα μᾶλλον εἶναι δεῖ πιστεύειν τὰ φαινό-
μενα ἢ τοῖς ποσὶ βάδην. διὸ καὶ ὁ Χριστὸς οὐ γεέννης μόνον ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ καὶ δικαστηρίου
παγωγῆς καὶ" ἀπαγωγῆς καὶ δεσμωτηρίου, καὶ τῆς ἐκεῖ παλαιπωρίας ἁπάσης, ἐκ πάντων τούτων ταῖς
ρίζας ἀναιρῶν τοῦ φόνου. ὁ γὰρ μήτε λοιδορούμενος, μήτε δικαζόμενος, μήτε τινὰ ἕξειν
κτείνων, πῶς φονεύσει ποτέ; ὥστε καὶ ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἐν τῷ τὸ πλησίον συμφέροντι ὁ ἡ-
μέτερον κεῖται συμφέρον. ὁ γὰρ τῷ ἀντιδίκῳ βοηθῶν, πολλῷ" μείζονα ἑαυτὸν ὠφελήσει,
δικαστηρίων καὶ δεσμωτηρίων καὶ τῆς ἐκεῖ παλαιπωρίας ἑαυτὸν ἀπαλλάττων.

Πειθώμεθα τοίνυν τοῖς λεγομένοις, καὶ μὴ ἀντεινώμεθα, μηδὲ ἀντιφιλονεικῶμεν. μάλιστα μὲν ΗΘΙΚΟΝ
γὰρ καὶ τὸ ἐπάθλων ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ὠφέλειαν τὰ ἐπιτάγματα ταῦτα. εἰ
δὲ τοῖς πολλοῖς ἐπαχθῆ εἶναι δοκεῖ καὶ πολλὰ προσέχειν τὸν πόνον, ἐννόησον ὅτι ἐκ τῆς Χριστοῦ ταῦτα
ποιεῖς, καὶ ὃ λυπηρὸν ἔσται ἡδύ. ἐὰν γὰρ τὸν λογισμὸν τοῦτον ἔχωμεν ἐκ παντὸς, ὅτι δεινός πειρασόμεθα
φορητὸν, ἀλλὰ πολλὴν πόθεν χαρπωσόμεθα τὴν ἡδονήν. ὁ γὰρ πόνος οὐκ ἔστι πόνος φανεῖται·
ἀλλ' ὅσῳπερ αὖ ἐπιτείνῃς, τοσούτῳ γλυκύτερος καὶ ἡδίων ἔσται. ὅταν τοίνυν ἡ ζημία
θῇ σε τὸ κακὸν ζηλοῦσα, καὶ ἡ τῶν χρημάτων ἐπιθυμία, ἀνίστω αὐτῇ τὸν λογισμὸν
κεῖνον λέγοντα, ὅτι πολλὴν ληψόμεθα μισθὸν τῆς παρούσης καταφρονήσαντες
ἀλλὰ μὴ ἀ- ἡδονῆς· καὶ εἰς τὸν ὕστερον [πόνον] ἀθυμεῖς, ὅτι σε ἡδονῆς ἀποστερῶ· * ἀλλ' εὐ-
νόμει, φρανίνου, ὅτι σοι τὸ μέρος παρέξω· καὶ δι' ἀνθρώπων ποιεῖς, ἀλλὰ διὰ τὸν Θεόν. καὶ ἄκουε
τοίνυν μικρὸν, καὶ ὅλως ὁ κέρδος κλίκων· καρτέρησον τὸν παρόντα βίον, καὶ λήψῃ παῤῥησίαν
ἄφατον. ἀνὴρ γὰρ τοιαῦτα αὐτῇ διαλεγόμεθα, καὶ μὴ μόνον τὸ φορτικὸν ἀνασκάπτομεν τῆς ἔρε-
τῆς, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς λογιζώμεθα τέφανον, ταχέως αὐτὴν κακίας ἀποστήσομεν ἁ-
πάσης. εἰ γὰρ ὁ διάβολος δεικνὺς τὸ μὴ ἡδὺ παρασκευὴν, τὸ δὲ ὀδυνηρὸν διωκτὸν, ὅμως
ἰσχὺς καὶ πείθει· ὅταν ἀνυστρόφως πρὸς ἡμᾶς ταῦτα" φαίνῃ, τὸ μὲν ὀδυνηρὸν, παρασκα-
ἔστι. ζόμενον, τὸ δὲ ἡδὺ καὶ ζητούμενον, ἀθάνατον, ὃς ἡμῖν" ἔστι λόγος μὴ μεταδοῦναι ἔρετὴν μὴ τοσαύ-
ἔστι. την παραμυθίαν; ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν ἀντὶ πάντων ἡ τῶν πόνων ἀποθέσις, καὶ τὸ πεπεῖσθαι σα-
φῶς, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπολαμβάνομεν ταῦτα πάντα. εἰ γὰρ τὸν βασιλέα ἔχων τις ὀφειλέ-
την, ἀρκεσθεὶς εἰς πάντα νομίζει τὸν βίον ἀσφάλειαν ἔχειν, ἐννόησον ἡλίκος ἐστὶν ὁ τὸν φι-
λάνθρωπον καὶ ἀεὶ ζῶντα Θεὸν, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων κατορθωμάτων χρεώστην ἑαυτῷ
καταστήσας. μὴ τοίνυν παραβάλλου μοι πόνους καὶ ἱδρῶτας. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν μηγόντων ἐλ-
πίδι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρῳ τρόπῳ κούφην τὴν ἄρετὴν ἐποίησεν ὁ Θεός, συναφαπτόμενος
ἡμῶν πάντα χρόνον καὶ συναναλαμβανόμενος. καὶ βουληθῆς μόνον ὀλίγον εἰσενεγκεῖν προ-
θυμίαν, τὰ ἄλλα πάντα ἕπεται. ὀργὴ γὰρ τοῦτο βούλεται καὶ σὲ μικρὰ πονῆσαι, ἵνα καὶ σὴ νίκη
λάμπῃ. καὶ καθάπερ βασιλεὺς βούλεται μὲν ἐκ παῖδα πρᾶξαι ὅπερ τῆς παραταξέως,
καὶ τοξεύειν, καὶ φαίνεσθαι, ὥστε αὐτῷ λογισθῆναι τὸ ἔργον, ὃ ἂν πᾶν αὐτὸς λύσῃ· ὅταν καὶ ὁ
Θεὸς ἐν τῷ πολέμῳ τῆς καθ' ἡμῶν ποιῇ. ἓν γὰρ ἀπαιτεῖ παρὰ σοῦ μόνον, ὥστε ἐκ-
θρὸν εἰς ἐκεῖνον ἐπιδείξασθαι γνησίαν· καὶ" ταῦτα αὐτῷ παράσχῃς, αὐτὸς πάντα
δύει πόλεμον. καὶ" ὀργὴ φλεγμαίνη, καὶ χρημάτων" ἐπιθυμία, καὶ ὁτιοῦν ἕτερον
πάθος τυραννικὸν παραγίνηται," ταχέως, ἂν ἴδῃ σε μόνον εἰς τὸν ἀποδυόμενον καὶ πρὸς
σκευασμένον, καὶ ῥᾴδια πάντα ποιεῖ, καὶ ἀνώτερον ἴσχυσε τῆς φλογός, καθάπερ οὖν παῖδας τό-
τε ἐκείνους ἔδει τῆς Βαβυλωνίας καμίνου. καὶ γὰρ ἐκείνοι πλέον οὐδὲν τῆς γνώμης εἰσήνεγ-
κεν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κων. ἵν' οὖν ⸂ἡμεῖς, πᾶσαν κάμινον ἡδονῆς ἀζήλου καταλύσαντες ἐνταῦθα, τῷ ἐκεῖ
μὴ φύγωμεν γέενναν, ταῦτα καθ' ἑκάστην ἡμέραν ⸃ βυλευώμεθα καὶ μεμνώμεθα καὶ κ'. ιβ.
προσπτώμεν, τῇ τε τοῦ ⸂ἁγαθοῦ προσθέσει, καὶ ταῖς πυκναῖς εὐχαῖς τὸ Θεοῦ τῷ εὔνοιαν
ἐπισπώμενοι. ὅπου γὰρ καὶ τὰ δικαιώματα ἀφόρητα ⸂εἰ νεῶ, ῥᾴσα ἔσται ⸃ καὶ σοφὰ καὶ ἐπέραστα. κ'. ιγ.
ἕως μὲν γὰρ ἐν τοῖς πάθεσιν ὦμεν, τραχεῖαν καὶ δύσκολον καὶ ⸂ἀνάντη τὴν ἀρετὴν εἰ νομί- 5
ζομεν, τὴν ⸃ κακίαν ποθεινὴν καὶ ἡδίστην· ἂν δὲ μικρὸν ἀποστῶμεν τούτων, τότε καὶ κείνην φα-
νεῖταν βδελυρὰ καὶ δυσειδῆ, καὶ αὖτη ῥᾳδία καὶ εὔκολος καὶ ποθεινή. καὶ ταῦτα ἐκ τῶν κα-
τωρθωκότων ⸂ἐστὶ φανῶς μαθεῖν. ἀκουσον γοῦν πῶς ὁ Παῦλος ἐκεῖνα μὲν καὶ μὴ τὴν ἀπαλ-
λαγὴν ἀγαπᾷ, λέγων· Τίνα γὰρ καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; Ρω. ς. κα.
ταύτην ⸃ καὶ μὴ ⸂ πόνον καθεῖναί φησι, δι' ὧν ἔπαθε τῆς θλίψεως καὶ ὅτι πόνον ἐ- 10
λαφρὸν καὶ ⸃ κενῶν, καὶ χαίρων ἐν τοῖς παθήμασι, δι' ἀγαλλόμενος ἐν ταῖς θλίψεσι, καὶ μέγα
φρονῶν ὅτι τοῖς στίγμασι τοῖς ⸂ἐμοῖ Χριστοῦ. ἵν' οὖν καὶ ἡμεῖς ἐν ταύτῃ καθιστῶμεν τῇ ἕξει,
τοῖς ⸃ εἰρημένοις καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἑαυτοὺς ⸂ρυθμίζοντες, καὶ τῶν μὲν ὄπισθεν ὑπιλανθανόμε-
νοι, τοὺς δὲ πρόσθεν ἐπεκτεινόμενοι, διώκωμεν ὅπι ⸃ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως·
οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15
ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ιζ. 27 ΗΚΟΥΣΑΤΕ ΟΤΙ ΕΡΡΕΘΗ ΤΟΙΣ ΑΡ-

ρχαίοις, οὐ μοιχεύσεις. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
⸂ἐμβλέπων γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι⸃ αὐτὴν, ἤδη ἐμοίχευσεν 20 κ'. βλέ-
αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. γωνῶν κ'. αὐτὴ.

Παρρησίας * τὴν πρότερον ἐντολήν, καὶ εἰς ⸂ἄκρον φιλοσοφίας αὐ- * τοῖνυν κ'. ἄκρα λοσοφίαν
τὴν ἐκτείνας, ὁδῷ καὶ τάξει προβαίνων, λοιπὸν ὅτι τὴν δευτέ-
ραν προῄσει, καὶ ταῦτα τοῦ νόμου πειθόμενος. καὶ μὴν οὐ δευτέ- 25
ρα αὕτη, φασὶν, ἀλλὰ πρώτη. οὐ γὰρ προτέρα ἐστὶν, οὐ φονεύσεις·
ἀλλὰ Κύριος ὁ Θεός σου, Κύριος εἷς ἐστι. διὰ τί ζητῶμεν ἄξιον, οὗτος
ἕνεκεν ταῦτα ἐκράξατο, τίνος οὖν ἕνεκεν; ὅτι ἀργύριον ἐκράξατο, ἔ-
δει καὶ αὐτὴν αὐξῆσαι, καὶ ἑαυτὸν ζημιοῦσθαι ἐποίησε. διὰ τοῦτο ὁ κύριος μὴ σοι δόξῃ ἑαυτῷ διδάσκειν τι
τοιοῦτον· ἀλλως γ', καὶ ⸂ ἡλίκον τέως ἐγύμναζε λέγων, ἐν τούτῳ βουλόμενος προάγειν, καὶ ἐκ 30
τῶν ⸃ θαυμάτων πεῖσαι τοὺς ἀκούοντας, ὅτι υἱὸς ἦν τοῦ Θεοῦ. τί μοι οὖν εὐθέως, πρὶν ἢ τι φθέγ-
ξασθαι καὶ ποιῆσαι, λέγει· ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός σου, καὶ
πλὴν ἐμοῦ ⸂ἐκ ἔστιν ἄλλος, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν καὶ ἐμὲ προσκυνῆν ὡς ἐκεῖνον, ἐποίει πανταχοῦ
ὡς μαινομένῳ προσέχειν αὐτῷ. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ τοσαῦτα σημεῖα Ιω. ιι. νβ.
οὐδέπω φανερῶς αὐτὸ τοῦτο λέγοντος, δαιμονᾶν ⸃ ἐκάλουν, εἰ ⸂ πρὸ τούτων ἀπῄτουν καὶ κ'. ι.
ἐπεχείρησέ τι τοιοῦτον εἰπεῖν, τί ⸃ ἂν δῆτ' εἶπον; τί ⸂ ἂν δῆτ' ἐνόησαν; ταῦτ' ⸃ ἂν καιρῷ ταῖς
προσηκούσαις τῶν ἀκροατῶν διδασκαλίαις, εὐπαράδεκτον ἐποίει τοῖς πολλοῖς γίνε-
σθαι τὸ δόγμα. διὸ περ νῦν μὴ αὐτὸ πρόεδρον, ἀπὸ τῶν σημείων αὐτὸ πιστωσάμενος κατα-
σκευάσας καὶ τῆς ἀρίστης διδασκαλίας· ὕστερον ⸂ δὲ αὐτὸ καὶ διὰ ῥημάτων ἐξεκάλυψε. νῦν μὲν
τοι τῇ τῶν σημείων ὑπεδείξει ⸃ αὐτῷ τῆς διδασκαλίας τὸ ⸂ὄφος καὶ μικρὸν καὶ ῥᾴδιον αὐ-
τὸ ⸃ ἐδείκνυσι. τὸ γὰρ μετ' ἐξουσίας καὶ τοιαῦτα νομοθετεῖν καὶ διορθοῦν, κ'. προ-
νυσι.
Ματθ. ζ. κθ. στέροντα καὶ νοῦν ἔχοντα ⸂ δύνασθαι καὶ τῷ⸃ δόγματος λόγον. Ἐξεπλήττοντο γὰρ κ'. ἐνῆν
Μαρκ. α. κβ. αὐτὸν, φησὶν, ὅτι οὐχ ὡς ⸂ γραμματεὺς αὐτῶν ἐδίδασκεν. ἐξῄρητο γὰρ ἀπὸ τῶν γε- αὐτῷ.
νικωτάτων ἐν ἡμῖν παθῶν, θυμοῦ λέγω καὶ ἐπιθυμίας (ταῦτα γὰρ ὄντα μάλιστα καὶ τυραννοῦντα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νοιῶτα ἐν ἡμῖν, ἢ τῷ ἄλλων ὄντα φυσικώτερα) μὴ πολλῆς τῆς αὐθεντίας ἢ ὅσης νομοθέτη πρέπον ἦν, διώρθωσέ τε αὐτά, ἢ μὴ πάσης ἐκόμισε τῆς ἀκριβείας. Οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὁ μοιχὸς κολάζεται μόνον, ἀλλ' ὅπερ ἐποίησεν ὅτι τὸ φονεύοντος, τοῦτο ἐνταῦθα ποιεῖ, ἢ τὴν ἀκόλαστον ὄψιν κολάζων, ἵνα μάθῃς ὃ πλέον τῶν γραμματέων ποιεῖ τήρησιν. διόπερ φησίν· ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· τουτέστιν, ὁ ποιούμενος ἔργον τὸ τὰ λαμπρὰ σώματα πρὸς πορνείαν διαζέειν, ἢ τὰς εὐμόρφους ὄψεις θηρᾶν, ἢ ἑστιᾶν τῇ θέᾳ τὸ ψυχῆς, ἢ πρὸς πλοῦν ἄγειν τὰ ὁμοῖα τοῖς καλοῖς προσώποις. οὐ γὰρ τὸ σῶμα ἦλθεν ἁπαλλάξαι τῶν πονηρῶν πράξεων μόνον, ἀλλὰ ἢ τὴν ψυχὴν πρὸ ἐκείνου. Ἐπεὶ γὰρ ἐν τῇ καρδίᾳ τὰ τοῦ πνεύματος δεξάμενα χάριν, αὐτὴν ἐκκαθαίρει πρώτην. ἢ πῶς δυνατὸν ἐπιθυμίας, φησίν, ἀπηλλάχθαι; μᾶλλον μὴ, εἰ βουληθείημεν, δυνατὸν ἢ αὐτὴν νεκρωθῆναι ἢ ἀνενέργητον μεῖναι· ἄλλως γὰρ ἐνταῦθα οὐχ ἁπλῶς τὴν ἐπιθυμίαν λύομεν, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῆς ὄψεως ἐπιγινομένην ἐπιθυμίαν. ὁ γὰρ σπουδάζων ὁρᾶν τὰς εὐμόρφους ὄψεις, αὐτὸς μᾶλλον τὴν κάμινον ἀναπτύσσει τῶν παθῶν, ἢ τὴν ψυχὴν αἰχμάλωτον ποιεῖ, ἢ ταχέως ἐπὶ τὴν πρᾶξιν ἔρχεται. διὰ δὴ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὃς ἐὰν ἐπιθυμήσῃ πρὸς τὸ μοιχεῦσαι· ἀλλ', ὃς ἂν ἴδῃ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι. ἢ ἐπὶ μὲν τῆς ὀργῆς διεσμὸν ἵνα τεθῇκεν, ἐπαγαγὼν ἢ εἰπὼν τὸ εἰκῇ· ἐνταῦθα δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καθάπαξ τὴν ἐπιθυμίαν ἀνῄρε. καίτοιγε ἀμφότερα ἔμφυτα, ἢ χρησίμως ἡμῖν ἀμφότερα ἔγκειται, καὶ ὀργὴ ἢ ἐπιθυμία· ἡ μὲν, ἵνα σοῦ πονηρεὺς κολάζωμεν ἢ σοῦ ἀκοσμοῦντας διορθώμεθα· ἡ δὲ, ἵνα παιδοποιώμεθα ἢ τὸ γένος ἡμῖν συγκεκτῆται τῆς τοιαύτης διαδοχῆς. Ἵνος οὖν ἕνεκεν οὐκ ἔθηκε διεσμὸν καὶ ἐνταῦθα; μέγιστον μὲν οὖν, ἐὰν πρόσεχῃς, ὅπερ καὶ ἐνταῦθα διεσμὸν ἐγκείμενον. ὃ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν, ὃς ἂν ἐπιθυμήσῃ (ἐπεὶ ἔστι καὶ ἐν ὄρεσι καθήμενον ἐπιθυμῆσαι) ἀλλ' ὃς ἂν ἐμβλέψῃ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι· τουτέστιν, ὁ ἑαυτὸν τὴν ἐπιθυμίαν συλλέγων, ὁ μηδενὸς ἀναγκάζοντος τὸ θηρίον ἐπεισάγων ἠρεμοῦντι τῷ λογισμῷ. τοῦτο γὰρ οὐκ ἐπὶ τῆς φύσεως ἦν, ἀλλὰ τῆς σῆς ῥᾳθυμίας. τοῦτο καὶ ἡ παλαιὰ διορθοῦται ἄνωθεν λέγουσα· Μὴ καταμάθῃς καλλος ἀγαθὸν. Σεπ. θ. π. λάτειον. Εἶτα, ἵνα μή τις λέγῃ· Τί οὖν, ἐὰν [καὶ] καταμάθω, ἢ μὴ ἀλῶ; κολάζει τὴν ὄψιν· ἵνα μὴ τῇ ἀδείᾳ ταύτῃ θαρρῶν, καταπέσῃς ποτὲ εἰς τὸ ἁμαρτάνειν. Τί οὖν, ἐὰν ἴδω, φησί, ἢ ἐπιθυμήσω μόνον, μηδὲν ἄλλο πονηρὸν ποιήσω; ἢ ὅτω μὴ τῶν μοιχῶν ἔσῃ. ἀπεφήνατο γὰρ ὁ νομοθέτης, καὶ οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ πλέον. ἀπαλλάττει μὲν γὰρ ἢ τοῦ ἴδῃ τοῦ τοῦ ἴδῃ ὅτως ἰδών, ἴσως δυνήσῃ κρατῆσαι· ἀλλ' οὐ συνεχῶς ἔστω ποιῇς ἢ ἀνάπτῃς τὴν κάμινον, ἀλλὰ σῇ πάντως. ὅ γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπίνης ἔσῃ φύσεως. ὥσπερ ἂν ἡμᾶς, ἐὰν ἴδωμεν παιδίον μάχαιραν κρατοῦν, κἂν μὴ πληγὴν ἴδωμεν, μανθάνομεν ἢ ἀπαγορεύομεν αὐτῷ μηδέποτε αὐτὴν κρατεῖν· ὅτω ἢ ὁ Θεὸς τὴν ἀκόλαστον ὄψιν ἢ πρὸς τῆς πράξεως ἀνῄρηκε, μήποτε ἢ εἰς πρᾶξιν ἐμπέσῃ. ὁ γὰρ τὴν φλόγα ἀνάψας ἁπάντων, ἢ, ἀπούσης τῆς ὀφθείσης γυναικός, πλάττει πῦρ ἑαυτῷ διὰ συνεχοῦς εἰδώλων πρεσβείας, ἢ ἀπ' αὐτῶν πολλάκις ἢ ὅτι ὁ ἔρως ἦν ποιεῖ. διὰ τοῦτο δὲ τὴν διὰ τῆς καρδίας συμπλοκὴν ὁ Χριστὸς ἀνῄρηκεν. Τί τοίνυν εἶπεν ἀν ὁ τὰς ζωοποιούσας ἔχοντες πρὸ θείους; ἀπὸ γὰρ τῆς τοῦ νόμου θέσεως μείζων ἀν εἶεν μοιχείαν ἐνταῦθοι, καθ' ἑκάστην ἡμέραν μὴ ἐπιθυμίας ὁρῶντες αὐτάς. διὰ τοῦτο ἢ ὁ μακάριος Ἰωὴ τοῦτον Ἰωὴ ιγ. α. δὲ ἀρχῆς ἐτίθη νόμον, ἀποτειχίζων ἑαυτὸν πάντοθεν τὴν τοιαύτην θηρείαν. καὶ μείζων ὁ ἀγὼν μὴ τὸ ἰδεῖν, ἢ μὴ ἀπολαῦσαι τῆς ἐρωμένης· ἢ τοσαύτην ἀπὸ τῆς ὄψεως καρπούμεθα τὴν ἡδονὴν, ὅσην ἀπὸ τοῦ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκβῆναι ταύτην· ἐκτεμνόμενοι τὴν λύμην, ἰσχυρότεροι τὴν ἀγωνίαν, ἢ πλείονα διδόντες τὴν δύναμιν τῷ διδόντι, ἢ οὐκ ἔτι ἰσχύοντες αὐτὴν ἀποκρούσασθαι, ὅταν εἰς τὰ σύνδεσμα εἰσαγάγωμεν ἢ ἀναπετάσωμεν αὐτῷ τὴν διάνοιαν. διὰ τοῦτό φησι, μὴ μοιχεύσῃς τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἢ δ' μοιχεύσεις τῇ διανοίᾳ. ἔστι γὰρ ἢ ἄλλως ἰδεῖν, ὡς ὁ σώφρονες βλέπουσι. διὰ τοῦτο οὐχ ἁπλῶς τὴν ὄψιν ἀνεῖλεν, ἀλλὰ τὴν μετ' ἐπιθυμίας ὄψιν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἐβούλετο, εἶπεν ἂν, ὁ βλέπων γυναῖκα ἁπλῶς· νῦν δὲ οὐχ οὕτως εἶπεν, ἀλλ' ὁ βλέπων πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ὁ βλέπων ὥστε τρῶσαι τὴν ὄψιν. καὶ γὰρ εἰς τοῦτό σοι δοὺς ὀφθαλμοὺς ἐποίησεν ὁ Θεὸς, ἵνα διὰ τούτων μοιχείαν εἰσαγάγῃς; ἀλλ' ἵνα αὐτοῖς τὰ κτίσματα βλέπων θαυμάζῃς τὸν δημιουργόν. ὥσπερ οὖν ὅταν εἰκῇ ὀργίζεσθαι, οὐκ ἔστιν εἰκῇ ὁρᾶν, ὅταν πρὸς ἐπιθυμίαν τοῦτο ποιῇς. εἰ γὰρ βούλει ὁρᾶν καὶ τέρπεσθαι, ὅρα τὴν σαυτοῦ γυναῖκα, καὶ ταύτης ἔρα διὰ παντός· οὐδεὶς κωλύει νόμος. εἰ δὲ τὰ ἀλλότρια μέλλεις περιεργάζεσθαι καὶ ἀλλήλων καὶ ἐκείνων ἀδίκως ἀλλοτρίου μετεωρίζων σοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τοῦτον, ἵνα εἴδῃς, ἀκόλουθος αὐτῆς οὐδὲ νόμος. εἰ γὰρ καὶ μὴ ἅψῃ τῇ χειρὶ, ἀλλ' ἐψηλάφησας τοῖς ὀφθαλμοῖς. διὰ τοῦτο καὶ τοῦτο μοιχεία νενόμισται, καὶ περὶ τῆς κλήσεως ἐκείνης κώλυσιν ἡ τοῦ τυχοῦσ ἐπάγει. καὶ γὰρ θορύβου καὶ ταραχῆς πολλὰ τὰ ἔνδον πλεοῦντα, καὶ πολλὴ μὲν ἡ ζάλη, χαλεπωτάτη δὲ ἡ ὀδύνη, καὶ τῶν αἰχμαλώτων καὶ δεδεμένων οὐδὲν ἀμείνων ὁ τοῖς παθοῦσι διακείσεται. καὶ ἡ μὲν τὸ βέλος ἀφεῖσα πολλάκις ἀπέσβη, ἡ δὲ πληγὴ καὶ ἕτερον πόνει· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐκείνη τὸ βέλος ἀφῆκεν, ἀλλὰ σὺ κατεῖδες ἑαυτῷ τοῦτο πληγὴν ἀκολάστου ἰδών. καὶ ταῦτα λέγω, ἵνα σωφρονοῦσαι ἀπαλλάττωσι τῆς κατηγορίας. ὡς εἴγε τις καλλωπίζοιτο καὶ καλοῖ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς ἀπόντων ὀφθαλμοὺς, κἂν μὴ πληξῃ τὸν ἐντυχόντα, δίκην δώσει τοῦ ἐφάπτου. ὁ γὰρ φαρμακεὺς ἐκέρασε, καὶ τὸ κώνειον κατεσκεύασεν, εἰ καὶ μὴ τοῦ κύλικα προσήνεγκε· μᾶλλον δὲ καὶ τοῦ κύλικα προσήνεγκε, εἰ καὶ μηδεὶς ὁ πίνων εὑρέθη. τί οὖν; οὐχὶ καὶ πρὸς αὐτὰς διαλέγεταί, φησιν; ὅτι κοινὸς τοῦ νόμους πάντας τοῦτο τίθησιν, "Εἰ καὶ πρὸς τοὺς ἀνδρας ἀποτείνεσθαι δοκεῖ μόνοις. τῇ γὰρ κεφαλῇ διαλεγόμενος, "κοινῇ δὲ πρὸς τὸ σῶμα ἅπαν πεῖσαι τοῦ προσήκοντος. γυναῖκα γὰρ ἡ ἀνδρα ἐν οἴδε ζῶον, καὶ οὐδαμοῦ διαιρεῖ ὁ νόμος. εἰ δὲ ἡ ἰδίως ἀκοῦσαι βούλει τῆς κατ' αὐτὴν ἐπιπλήξεως, ἄκουσον τοῦ Ησαΐου πολλὰ πρὸς αὐτὰς ἀποτεινομένου, καὶ κωμῳδοῦντος αὐτῶν τὸ σχῆμα, τὸ βλέμμα, τοῦ βάδισμα, τοὺς συρμοὺς χιτῶνας, τοὺς παίζοντας πόδας, τοὺς διακλωμένους τραχήλους· ἄκουσον μετ' ἐκείνου καὶ τοῦ μαθητοῦ Παύλου πολλοὺς αὐτοῖς διδέντος νόμους, καὶ ἐκ μαπίων, καὶ ἐκ χρυσίων, καὶ ἐκ περιττῆς πλοκῆς, καὶ ἐκ σαρκάλης, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων τοιούτων σφοδρῶς ἐπιτιμῶντος τῷ γλίσχρῳ πάθει. ὁ δὲ Χριστὸς δὲ διὰ τῶν ἐξῆς αἰνιγματωδῶς αὖθ' τοῦτο ἐνέφηνεν. ὅταν γὰρ λέγῃ, ἔξελε καὶ ἔκκοψον σκανδαλίζοντα, τοῦ πρὸς ἐκείνας ὀργὴν ἐνδεικνύμενος φησι. διὰ τοῦτο καὶ ἐπήγαγε·

29 Ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζῃ σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ.

Ἵνα γὰρ μὴ λέγῃς· Τί οὖν; ἐὰν συγγενὴς ᾖ; τί οὖν, ἐὰν ἄλλως μοι προσήκῃ; διὰ τοῦτο" ταῦτα προσέταξεν, ὁ περὶ μελῶν διαλεγόμενος, ἅπαντα· ὑδαμοῦ γὰρ τῆς σαρκὸς τὰ ἐγκλήματα εἶναί φησιν, ἀλλὰ πάντα τῆς γνώμης τῆς πονηρᾶς ἡ κατηγορία. ὁ γὰρ ὀφθαλμός ἐστιν ὁ ὁρῶν, ἀλλ' ὁ νοῦς καὶ ὁ λογισμός. πολλάκις γοῦν ἄλλαχοῦ τετραμμένων ἡμῶν ὁ ὀφθαλμὸς τὸν πρόσωπον οὐ βλέπει· ὥστε οὐκ ἔστιν αὐτοῦ τῆς ἐνεργείας ὁ πόνος. εἰ γὰρ περὶ μελῶν ἔλεγε, οὐκ ἂν περὶ ἑνὸς εἶπεν ὀφθαλμοῦ, οὐδ' ἂν τοῦ δεξιοῦ μόνου, ἀλλὰ περὶ ἀμφοτέρων. ὁ γὰρ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ σκανδαλιζόμενος, δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὁ αὐτὸ τοῦτο πείσεται. διὰ τοῦτο οὖν ἕνεκεν τοῦ δεξιὸν ὀφθαλμὸν ἔθηκε, καὶ τὴν χεῖρα προσέθηκεν; ἵνα μάθῃς, ὅτι διὰ περὶ μελῶν ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν οἰκείως πρὸς ἡμᾶς ἐχόντων. διὰ γὰρ τοῦτο ἵνα οὕτω φιλῇς, φησὶν, ὡς ἐν χώρᾳ τιθέναι δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ, οὕτω χρήσιμον εἶναι νομίσῃς, ὡς ἐν τάξει ἔχειν χειρός, καὶ βλάπτει σε τοῦ ψυχῆς, καὶ τοῦτον ἀπότεμε. καὶ ὅρα τοῦ ἐμφασιν. οὐ γὰρ εἶπεν, ἀπόσπα· ἀλλὰ τοῦ πολὺ χρεισμὸν ἐμφαίνων, ἔξελε, φησὶ, καὶ βά-

λε

λε ἀπὸ σῦ. Εἶτα, ὅπῳ ἀποτόμως ἐκέλευσε, δείκνυσι καὶ ὁ κέρδος ἑκατέρωθεν, ἀπό τε τῶ ἀγαθῶν, ἀπό τε τῶ κακῶν, ὑπομιμνήσκων τῆ μεταφορᾶ.

Συμφέρῃ γὰρ σοί, φησιν, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶ μελῶν σου, ἢ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. Οταν γὰρ μήτε ἑαυτὸν δύνασῶζῃ, καὶ σὲ ἀναπολλύῃ, πῶς φιλανθρωπίας ἀμφοτέρους καταποντίζεσθαι, ἔχον χωλοὺς ἑστῶτας καὶ ἕνα σωθῆναι; Τί οὖν ὁ Παῦλος ἔλεγε, φησιν, μὴ ἁθροίσματα γίνεσθαι; οὐχ ὡς μηδὲν κερδαίνωμεν, ἀλλ' ὡς ἑτέρους σωθῆναι. ἐν τούτοις ἂν ἀμφοτέρων ἡ βλάβη γίνοιτο. διὸ καὶ οὐκ εἶπεν, ἔξελε μόνον· ἀλλά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, ὡς μηκέτι λαμβάνειν, ἐὰν οὕτως μένῃ. οὕτω γὰρ καὶ ἥδιον μείζονος ἀπαλλάξεις ἐγκλήματος, καὶ σαυτὸν ἀπωλείας ἐλευθερώσεις. ἵνα δὲ καὶ σαφέστερον ἴδῃς τὸν νόμον ὃ κέρδος, εἰ δοκεῖ, καὶ ὅτι σώματος καθ' ὑπόθεσιν ἐξεπαισώμην τὸ εἰρημένον. εἰ γὰρ αἵρεσις παρεῖκεν καὶ ἀνάγκη τὸν ὀφθαλμὸν ἔχοντα ἐμβληθῆναι εἰς ὀρυγμα καὶ ἀπολέσθαι, ἢ ἐξελόντα τὸ λοιπὸν σῶσαι σῶμα, ἆρα σὺκ ἂν τὸ δεύτερον ἐδεξώ; πάντι που δῆλόν ἐστιν. οὐ γὰρ μισοῦντος τοῦτο ὀφθαλμόν, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν φιλοῦντος σῶμα. τοῦτο δὴ καὶ ἐπ' ἀνδρῶν λογίζου καὶ γυναικῶν. εἰ γὰρ ὁ βλάπτων σε τῆ φιλίᾳ ἀνίατος μέλος, καὶ σὲ λύμης ἀπαλλάξει πάσης ἐκκοπόμενος οὕτω, καὶ αὐτὸς τῶν μειζόνων ἀπαλλαγήσεται ἐγκλημάτων, μηκέτι μὴ τῶν αὐτῶν κακῶν καὶ τῆς σῆς ἀπωλείας ὢν λόγον ἔχων. ἴδε ὅσης ἡμερότητος ὁ νόμος γέμει καὶ κηδεμονίας, καὶ ἡ δοκοῦσα τοῖς πολλοῖς ἀποτομία εἶναι, πόσῃ ἐνδείκνυται φιλανθρωπίᾳ. ἀκουέτωσαν τούτων οἱ τὰς γαμετὰς ἀπολύοντες, καὶ μοιχοὺς ἑαυτοῖς καθ' ἑκάστην ποιοῦντες τὴν ἡμέραν. Εἰ γὰρ ὃν οἰκειωθέντα ὅτι βλάβη σκοπεῖν ὁ νόμος κελεύει, ἵνα μὴ ἔχοιεν ἀπολογίαν, οἱ σὺν οὐδέπω γλυκυθύμους γνωρίμους διὰ τὴν ἐκείνῃ διατριβῆς καθ' ἑκάστην ὑπισχνούμενοι τὴν ἡμέραν, πόσης μυρίας κατασκευάζοντες ἑαυτοῖς ἀπωλείας ἀφορμάς; οὐ γὰρ μόνον ἀκολάστως ἴδῃ ὃ συγχωρῇ λοιπόν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ἐκ τοῦ γάμματος ἔδειξε βλάβην, καὶ ὑπιτείνει νόμον γεωϊὸν, σκοπεῖν κελεύων καὶ ἀποτέμνειν τὸ πόῤῥω ποὺ βάλλειν. καὶ ταῦτα ὁ μισεῖος διὰ ἀγάπης κινήσας λόγους νομοθετῇ, ἵνα ἑκατέρωθεν αὐτὸ μάθῃς τὴν γεῶνοιαν, καὶ πῶς πρωταχόθεν τὸ σοὶ συμφέρον ζητῇ.

31 Ἐρρέθη δέ, Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου.

32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι· καὶ ὃς ἂν ἀπολελυμένῃ γαμήσῃ, μοιχᾶται.

30 Οὐ γεγένηται ὅτι τὰ ἔμπροσθεν γεγένηται, ἕως τὰ γεγενημένα ἐκκαθάρῃ καλῶς. ἰδοὺ γὰρ καὶ ἕτερον δείκνυσιν ἡμῖν πάλιν μοιχείας εἶδος. τί δέ τοῦτό ἐστι; νόμος ἐστὶν [κείμενος] παλαιὸς, τὸν μισοῦντα τὴν γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ ἐξ οἵας δήποτε αἰτίας, μὴ κωλύεσθαι ἐκβάλλειν, καὶ ἑτέραν αὐτῇ ἐκείνης εἰσάγειν. οὐ μὴν τοῦτο ἁπλῶς ποιεῖν ὁ νόμος ἐκέλευσεν, ἀλλὰ δόντα βιβλίον ἀποστασίου τῇ γυναικί, ὥστε μὴ εὐκόλως πάλιν ἐπ' αὐτὸν ἐπανελθεῖν, ἵνα καὶ ὁ φόβος μένῃ τοῦ γάμου. Εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἐπέταξεν, ἀλλ' ἐξὸν ἐκβάλλειν τε αὐτὴν καὶ ἑτέραν λαμβάνειν, εἶτα πάλιν ἐπανάγειν, πολλὴ ἡ συγχύσις ἔμελλεν εἶναι, συνεχῶς τὰς ἀλλήλων λαμβανόντων ἀπάντων, καὶ μοιχεία τὸ γάμμα λοιπὸν ἦν σαφῶς. διόπερ οὐ μικρὸν ἐπενόησε πρᾶγμα τὸ βιβλίον τοῦ ἀποστασίου. ἐλύετο δὲ ταῦτα μὴ ἑτέραν πολλῷ μείζονα κακίαν. εἰ γὰρ ἠνάγκασε καὶ μισοῦντα κατέχειν ἔνδον, ἔσφαλεν ἂν ὁ μισῶν. Ἰουδαῖον γὰρ τὸν Ἰουδαίων τὸ ἔθνος. οἱ γὰρ παίδων μὴ φειδόμενοι, καὶ γυναικῶν, καὶ ὡς ὕδωρ αἷμα ἐκχέοντες, πολλῷ μᾶλλον γυναικῶν οὐκ ἂν ἐφείσαντο. διὰ τοῦτο τὸ ἔλαττον συνεχώρησε, τὸ μεῖζον κωλύων. ἐπεὶ ὅτι οὐ γεγενημένος ἐστὶν ὁ νόμος ἰδοὺ, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος· Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψε τὰ ἐγραφεν, ἵνα μὴ ἔνδον σφάττητε, ἀλλ' ἔξω ἐκβάλητε. ὅπῳ δὲ αὐτὸς τὴν ὀργὴν πᾶσαν

Matth. 19. 8.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαν ἀφῆλεν, οὐχὶ Ⓦ φόνον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλῶς θυμοδακῆσαι κωλύσας, μετ' εὐκολίας καὶ τοῦτον εἰσάγει Ⓦ νόμον. διὰ τοῦτο καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀεὶ ῥημᾶσι δυσμιμητότερον, ἵνα δείξῃ ὅτι οὐκ ἐναντία ἐκείνοις, ἀλλὰ συμβαίνοντα λέγει, ὑπερτείνων αὐτά, οὐκ ἀνατρέπων· καὶ διορθούμενος, οὐ λύων. ὅρα δὲ αὐτὸν πανταχοῦ τῷ ἀνδρὶ διαλεγόμενον. ὁ γὰρ ἀπολύων, φησί, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ; ποιᾷ αὐτὴν μοιχευθῆναι· καὶ ὁ γαμῶν ἀπολελυμένην, μοιχᾶται. ὁ μὲν γὰρ, καὶ ἑτέραν μὴ λάβῃ, τούτῳ αὐτῇ κατέστησεν ἑαυτὸν ἐγκλήματος ἐκτὸς ὑπάρχοντα, μοιχαλίδα ποιήσας ἐκείνην· ὁ δὲ, τῇ τὴν ἀλλοτρίαν λάβῃ, μοιχὸς γέγονε πάλιν. μὴ γάρ μοι τοῦτο εἴπῃς· ὅτι ἐξέβαλεν ἐκείνη. καὶ γὰρ καὶ ἐκβληθεῖσα μένει τοῦ ἐκβάλλοντος οὖσα γυνή. εἶτα, ἵνα μὴ ὅλον ὅτι τὸ ἐκβάλλοντα ῥίψας, αὐθαδέστερον ἐργάσηται τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τοῦ δεχομένου μέρη ταῦτα ἀπέκλεισεν αὐτῇ θύρας, ὡς μοιχὸν εἰπεῖν, ὃς δὴ ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται, τὴν γυναῖκα καὶ ἀκουσῆς σωφρονίζων, καὶ τὸν πρὸς ἕτερον αὖθις πρότερον ἀποτειχίζων εἴσοδον αὐτῇ, καὶ οὐκ ὑπερέπτων ἀφορμὰς πρὸς ἔχθραν μικροψυχίας. ἡ γὰρ μαθοῦσα ὅτι πᾶσα ἀνάγκη ἢ τὸν ἐξ ἀρχῆς κληρωθέντα ἔχειν, ἢ τῆς οἰκίας ἐκπεσοῦσαν ἐκείνης, μηδεμίαν ἑτέραν ἔχειν καταφυγὴν, καὶ ἀκουσα μένοι ἂν τὸν ἔχοντα. εἰ δὲ μηδὲν αὐτῇ πρὸς τοῦτον διαλέγῃ, μὴ θαυμάσῃς. ἀσθενέστερον γὰρ ἡ γυνή. διὰ τοῦτο αὐτὴν ἀφεὶς, ἐπὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἀπειλὴν τὸν αὐτῆς διορθοῦται ῥᾳθυμίαν. ὥσπερ οὖν εἴ τις παῖδα ἀσωτον ἔχων, ἐκβάλλειν ἀφεὶς, τοῖς ποιοῦσιν αὐτὸν τοιοῦτον ὑπιπλήττοι, καὶ ἐκείνοις ἀπαγορεύοι μὴ συνίεσθαι μηδὲ πλησιάζειν αὐτῷ. εἰ δὲ φορτικὸν τοῦτο, ἀναμνήσθητί μου τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων, ἐφ' οἷς ἐμακάρισεν ὁδυνωμένους, καὶ ὅλως πολὺ δυνατὸν καὶ βάσκολον ὄν. ὁ γὰρ πρᾶος καὶ εἰρηνοποιὸς καὶ πνεύματι καὶ ἐλεήμονι πῶς ἐκβάλῃ τὸν γυναῖκα; [καὶ] ὁ ἑτέρας καταλαβεῖν, πῶς αὐτὸς ἁμαρτάσει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ; καὶ ταύτην μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρῳ ἔθηκεν κόσμον ἐποίησε Ⓦ νόμον. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο καταλιμπάνει ἔξον ἕνα ἀφέσεως, εἰπὼν, πλὴν ἐκτὸς λόγου πορνείας· ἐπεὶ πάλιν εἰς ὃ αὐτὸ περίστατο. εἰ γὰρ ἐκέλευσε καὶ πολλοῖς συγχωρεῖν κατέχειν ἔνδον, πάλιν εἰς μοιχείαν ὃ πρᾶγμα κατέτρεφεν. ὁρᾷς πῶς συμβαίνουσι ταῦτα τοῖς ἔμπροσθεν; ὁ γὰρ μὴ βλέπων ἑτέραν γυναῖκα ἀκολάστοις ὀφθαλμοῖς, οὐ πορνεύσει· μὴ πορνεύων δέ, οὐ πρόξει [τῷ ἀνδρὶ] ἀφορμὴν ἐκβαλεῖν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα. διὰ δὴ τοῦτο λοιπὸν μετ' ἀδείας ἐπισφίγγει καὶ Ⓦ φόβον ὑπερτείνει, μείζονα ὑπόσειον τῷ ἀνδρὶ Ⓦ κίνδυνον, εἰ ἐκβάλοι. τῆς γὰρ μοιχείας τῆς ἐκείνης ἑαυτὸν ποιεῖ· ἵνα γὰρ μὴ ἀκούσας, ἕξελε Ⓦ ὀφθαλμόν, νομίσῃς δὲ περὶ γυναικὸς ταῦτα λέγεσθαι, εὐκαίρως ἐπήγαγε τὴν διόρθωσιν ταύτην, ἐνὶ ἔξωθεν μόνῳ συγχωρῶν ἐκβάλλειν αὐτὴν, ἑτέρῳ δὲ οὐδενί.

33 Πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου· 34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως.

Τίνος ἕνεκεν οὐκ εὐθέως ἦλθεν ὅτι τὸ κλοπὴν, ἀλλ' ὅτι τὸ ψευδομαρτυρεῖν, ἁπλῶς; ἐκείνην τὴν ἀπολύειν; ὅτι ὁ μὲν κλέπτων ἔστιν ὅτε δὲ ὀμνύει· ὁ δὲ μήτε ὀμνύων μήτε ψευδόμενος εἰδώς, πολλῷ μᾶλλον οὐχ ἁρπάσεται κλέπτειν· ὥστε διὰ ταύτης καὶ ἐκείνην ἀνέτρεψε τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ ψεύδεσθαι ἀπὸ τοῦ κλέπτειν. Τί δέ ἐστιν, ἀποδώσεις τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου; τουτέστιν, ἀληθεύσεις ὀμνύς. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως. Εἶτα περαιτέρω αὐτοῦ ἀπάγων τοῦ κατὰ Θεοῦ ὀμνύναι, φησί·

Μήτε κατὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε κατὰ Ἱερουσαλήμ, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἀπὸ τῶν προφητικῶν ἐπὶ φθεγγόμενος, δείκνυσιν ἑαυτὸν οὐκ ἀνατιθέμενον τοῖς παλαιοῖς· οὐ γὰρ ἔξω ἦλθε κατὰ τούτων ὀμνύναι καὶ δείκνυσι πρὸς ὃ τέλει τὸ εὐαγγελίου τοῦτο ὃ ἔθος. σὺ δέ μοι θέα πόθεν ἐπαίρῃ καὶ τοιχεῖα, οὐκ ἀπὸ τῆς οἰκείας φύσεως, ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτὰ σχέσεως τῆς χ̄ς συγκαταβάσεως εἰρημένης. ὅπου γὰρ πολλὴ ἡ τῆς εἰδωλολατρείας τυραννὶς ἦν, ἵνα μὴ δόξῃ τὰ στοιχεῖα δι' ἑαυτὰ εἶναι θεία, ταύτην τέθεικε τὴν αἰτίαν ὧν εἰρήκαμεν," καὶ πάλιν εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν διέβαινεν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅπου κόσμος καὶ μέγας ὁ ὄφεννός· οὐδέ, ὅπου χρυσὸς καὶ λίθος τίμιος ἡ γῆ· ἀλλ', ὅπου τοῦ Θεοῦ ὁ μῦθός ἐστι θεῖος, ἢ ὃ ἐστοποίησεν, πόνυταχόθεν αὐτὸν ὅτι ✠ διασώζων ζωωθῶν.

36 Μήτε "χ̄ς τὴν κεφαλὴν σῶ, φησιν, ὅτι δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. Πάλιν ἐνταῦθα θαυμάζων ✠ δῶ θεσπέσιον, ἐπήγαγε· μηδὲ χ̄ς τῆς κεφαλῆς ὀμνύσαι (καὶ γὰρ αὐτὸς προσεκυνήθη) ἀλλὰ τὴν δόξαν ὅτι ✠ Θεοῦ ἀνάγων, καὶ δείκνυς ὅτι οὐδὲ σαυτὸν ἐξ ἰδίου κύριος· οὕτω οὐδὲ τὴν χ̄ς τῆς κεφαλῆς ὅρκων. εἰ γὰρ ὁ παιδίον οὐκ ἂν τις δοίη ὃ ἑαυτῷ ἑτέρῳ· πολλῷ μᾶλλον ὁ Θεὸς ὃ ἔργῳ ὃ ἑαυτῷ θαυμάσεται σοι. εἰ γὰρ καὶ σὴ ἡ κεφαλή, ἀλλ' ἑτέρα τοῦ κτίσματος εἶ, ὅτι οὐδὲ τὸ πάντων ἔλαττον ἐργάσασθαι ἐν αὐτῇ δυνήσῃ. ὃ γὰρ εἶπεν, ὃ δύνασαι ἐξενεγκεῖν τρίχα· ἀλλ' οὐδὲ ἀλλάξαι αὐτῆς τὴν ποιότητα. τί οὖν, ἂν ἅπαντα τις ὅρκον, φησί, καὶ ἀνάγκην ἐπάγῃ; ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος τῆς ἀνάγκης ἐστὶν ἰσχυροτέρας. ἐπεί, εἰ μέλλοις τοιαύτας προβάλλεσθαι προφάσεις, ὃ δεῖν φυλάξεις τῷ ὀμόσαντι. καὶ γὰρ ἂν ὀμόσῃ τὰ γονικὰ ἐρᾷς· τί οὖν; ἐὰν μάχιμος ᾖ καὶ δαιμονήσῃ; καὶ ὅτι τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ δεξιοῦ· τί οὖν," ἐὰν ἀφέλω αὐτόν, καὶ μαχέσωμαι; καὶ ὅτι τῆς ὄψεως τῆς ἀκριβοῦς· τί οὖν; δύναμαι μὴ ὁρᾶν; καὶ ὅτι τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὀργῆς· τί οὖν, ἐὰν προπετὴς ὦ καὶ μὴ δύνωμαι γλώττης κρατῆσαι; καὶ πάντα ἁπλῶς ὅτω καταπατήσεις τὰ εἰρημένα. κρεῖττον ὅτι τῷ νόμῳ τῷ αὐθεντοῦντι δι' ἁμαρτίαν τοῦτο παθεῖν, οὐδὲ εἰπεῖν, τί οὖν, ἐὰν τὸ τοῦτο; ἀλλὰ καὶ ἑκὼν καὶ ἄκων κατάδηλα τὰ γεγραμμένα· ἄλλως δέ, οὐδὲ δύναται ποτέ. ὁ γὰρ τῷ ἐμπροσθεν μακαρισμῷ ἀκόλουθος, καὶ τοιοῦτον ἑαυτὸν ἐπιδεικνύμενος, ᾧ ἐπέταξεν ὁ Χριστός, οὐδέποτε οὐδενὸς ἐκστήσεται τοιούτου δύναται, ἀδέσμιος ὢν πρὸς πάσι καὶ σεμνός.

37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν [τὸ] ναί, ναί, [καὶ] οὔ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστι. Τί οὖν ἐστι τὸ περισσὸν τοῦ ναὶ καὶ οὔ; ὁ ὅρκος, ὁ τὸ ἐπιορκεῖν. ἐκφύγοι γὰρ ἂν ὁμολογημένον ἐστί, καὶ οὐδεὶς δεῖται μαθεῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστι, καὶ ὁ διάβολος, ἀλλ' ἐναντίον. τὸ δὲ περισσόν, τὸ πλέον δὲ ἐκ περιουσίας προσκείμενον, ὅπερ ἐστὶν ὁ ὅρκος. τί οὖν, φησιν; ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστι; καὶ εἰ ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, πῶς νόμος ἦν; τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ περὶ τῆς γονικῆς ἐρᾶς· πῶς μοιχεία νῦν νενόμισαι τὸ πρότερον ἐπιτετραμμένον; τί οὖν πρὸς ταῦτά ἐστιν εἰπεῖν; ὅτι τῆς ἀθηναίας τὸν δεχόμενον οὐκ νόμιμος ἐστὶν ἀποκτεῖναι τότε. ἐπεὶ καὶ ὁ κριὸς ἦν θεσπιδέσι σφίδρα ἀνάξιον θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὁ φελλίζων ἀνάξιον φιλοσόφου. μοιχεία τοίνυν νομίσθη νῦν τὸ τοιοῦτον, ἐκ τοῦ πονηροῦ ὂν ὁμνύναι, ὅτε ἐπέδωκε" τὰ τῆς ἀρετῆς. εἰ δὲ διάβολα ταῦτα ἀπ' ἀρχῆς ἦσαν νόμοι, οὐκ ἂν τοσοῦτον κατώρθωσε. πρὸ γὰρ τοῦ προελθεῖν, οὐκ ἂν ὅπως εὐκόλως ἐδέξατο τὰ νῦν. μὴ τοίνυν αὐτῷ ἀπαίτει τὴν ἀρετήν, ὅτε πρὸς ἦλθεν αὐτῷ ἡ χρεία· ἀλλὰ τότε, ὅτε ὁ καιρὸς αὐτὰ ἐκάλει· μᾶλλον δέ, εἰ βούλει, καὶ νῦν. ὃ γὰρ καὶ νῦν ἡ ἀρετὴ αὐτῷ δείκνυται, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα πρὸς αὐτὸν προβάλλεται. ὃ γὰρ διαστὰν αὐτὰ φαίνεσθαι νῦν, ἐγκώμιον αὐτῶν μέγιστόν ἐστιν. εἰ γὰρ μὴ καλῶς ἡμᾶς ἔθρεψε, καὶ πρὸς τὴν τῶν μειζόνων ἐποδοχὴν ἀπαιδεύτους ἐποίησεν, οὐκ ἂν ἐφθάνομεν τοιαῦτα. ὥσπερ οὖν ὁ μαγειρος, ὅταν ὃ αὐτὸ πληρώσῃ πρῶτον, καὶ πρὸς τὸ τελειότερον τραπέζης ὃ παιδίον προπέμπει, λοιπὸν ἄχρηστος φαίνεται, καὶ ✠ πρότερον ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι νομίζοντες τῷ παιδίῳ χαίρομεν, μυρίοις αὐτὸν προβάλλοντες σκώμμασι· πολλοὶ γοῦν ῥήμασιν αὐτὸ μόνον προβάλλουσιν, ἀλλὰ καὶ πικροῖς ἐπιχείρουσι φαρμάκοις, ἵν', ὅταν μὴ ἰσχύσῃ τὰ ῥήματα τὸν ἀκμὴν πρὸς αὐτὸν προσθεῖναι δυνηθῇ τὸ παιδίον, τὰ πράγματα σβέσῃ τὸν πόθον· οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ ἔφησεν αὐτὰ εἶναι, οὐχ ἵνα δείξῃ τοῦ διαβόλου τὸν παλαιὸν ὄντα, ἀλλ'

ἀλλ' ἵνα μετὰ πολλῆς τῆς ὑπερβολῆς ἀπαγάγῃ τῆς παλαιᾶς εὐτελείας. καὶ πρὸς μὲν αὐτοὺς ταῦτα λέγει· ἐπὶ δὲ τῶν ἀναισθήτων Ἰουδαίων καὶ ἐπιμενόντων τοῖς αὐτοῖς, καθάπερ πικρίᾳ τινὶ, τῷ τῆς αἰχμαλωσίας φόβῳ τὴν πόλιν περιχρίσας, ἄβατον ἐποίησεν. ἐπειδὴ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἴσχυσεν αὐτοὺς κατέχειν, ἀλλὰ πάλιν αὐτὴν ἐπεθύμουν ἰδεῖν, ὥσπερ παιδίον ἐπὶ τὴν θηλὴν κατατρέχοντες, τέλεον αὐτὴν ἀπέκρυψε, καθελών τε αὐτὴν καὶ τοὺς πλείονας πόρρω ταύτης ἀπαγαγών· καθάπερ ἐπὶ τῶν βοῶν πολλοὶ τὰς δαμάλεις ἀποκλείοντες, τῷ χρόνῳ πείθουσιν ἀποστῆναι τῆς παλαιᾶς τοῦ γάλακτος συνηθείας. εἰ δὲ τοῦ διαβόλου ἦν ἡ παλαιὰ, οὐκ ἂν τῆς εἰδωλολατρείας ἀπῆγεν· ἀλλὰ τοὐναντίον ἐνῆγεν ἂν εἰς αὐτὴν, καὶ ἐνέβαλε. τοῦτο γὰρ ὁ διάβολος ἤθελε. νῦν δὲ τοὐναντίον ὁρῶμεν ὑπὸ τῆς παλαιᾶς γινόμενον. καὶ αὐτὸ δὲ τοῦτο ὁ ὅρκος τὸ παλαιὸν διὰ τοῦτο ἐνομοθετήθη, ἵνα μὴ κατὰ τῶν εἰδώλων ὀμνύωσιν. Ὀμεῖσθε γὰρ, φησι, τὸν Θεὸν τὸν ἀληθινόν. οὐ τοίνυν μικρὰ κατώρθωσεν ὁ νόμος, ἀλλὰ καὶ σφόδρα μεγάλα. τὸ γὰρ ἐπὶ τὴν στερεὰν αὐτοὺς ἐλθεῖν τροφὴν, τῆς ἐκείνου σπουδῆς γέγονεν ἔργον. τί οὖν; οὐχὶ τοῦ πονηροῦ, φησὶν, ἐστὶ τὸ ὀμνύναι; καὶ σφόδρα μὲν οὖν τοῦ πονηροῦ· ἀλλὰ νῦν μετὰ τὴν τοσαύτην φιλοσοφίαν, τότε δὲ οὔ. καὶ πῶς ἂν τὸ αὐτὸ γένοιτο, φησι, νῦν μὲν καλὸν, νῦν δὲ οὐ καλόν; ἐγὼ δὲ τοὐναντίον λέγω· πῶς δὲ οὐκ ἂν γένοιτο καλὸν καὶ οὐ καλὸν, τῶν πραγμάτων ἁπάντων αὐτὰ βοώντων, τῶν τεχνῶν, τῶν καρπῶν, τῶν ἄλλων ἁπάντων; ὅρα γοῦν ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας αὐτὸ πρῶτον συμβαῖνον. τὸ γὰρ βαστάζεσθαι ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ καλὸν, μετὰ δὲ ταῦτα ὀλέθριον· τὸ μεμασημένην τροφὴν ἐσθίειν, ἐν μὲν προοιμίοις τῆς ζωῆς ἡμῶν καλὸν, μετὰ δὲ ταῦτα βδελυγμίας γέμει· τὸ γάλακτι τρέφεσθαι καὶ πρὸς τὴν θηλὴν φεύγειν, ἐν ἀρχῇ μὲν χρήσιμον καὶ σωτήριον, μετὰ δὲ ταῦτα ὀλέθριον καὶ βλαβερόν. ὁρᾷς πῶς τὰ αὐτὰ πράγματα ὑπὸ τῶν καιρῶν καλὰ, καὶ οὐ τοιαῦτα φαίνεται πάλιν; καὶ γὰρ τὸ ἱμάτιον φορεῖν παιδικὸν, μειρακίῳ μὲν ὄντι καλὸν, ἀνδρὶ δὲ γενομένῳ πάλιν αἰσχρόν. βούλει [δὲ] καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων μαθεῖν πῶς τῷ παιδὶ τὰ τοῦ ἀνδρὸς ἀνάρμοστα πάλιν; δὸς τῷ παιδὶ ἱμάτιον ἀνδρικὸν, καὶ πολὺς ἔσται ὁ γέλως, καὶ μείζων ὁ κίνδυνος ἐν τῷ βαδίζειν οὕτω περιτρεπομένου πολλάκις. δὸς αὐτῷ μεταχειρίζειν πράγματα πολιτικὰ, καὶ ἐμπορεύεσθαι καὶ σπείρειν καὶ ἀμᾶσθαι, καὶ πάλιν πολὺς ἔσται ὁ γέλως. καὶ τί λέγω ταῦτα; ὁ γὰρ φόνος ὁ παρὰ πᾶσιν ὡμολογημένος εὕρεμα εἶναι τοῦ πονηροῦ, οὗτος ἐπιλαβόμενος καιροῦ τοῦ προσήκοντος, τὸν ἐργασάμενον αὐτὸν Φινεὲς ἱερωσύνῃ τιμηθῆναι ἐποίησεν. ὅτι γὰρ ὁ φόνος ἔργον ἐκείνου, ἄκουσον τί φησιν· Ὑμεῖς τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν· ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς. ἀλλ' ἐγένετο ἀνθρωποκτόνος ὁ Φινεὲς, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, φησίν. ὁ δὲ Ἀβραὰμ οὐκ ἀνθρωποκτόνος μόνον, ἀλλὰ καὶ παιδοκτόνος (ὃ πολλῷ χεῖρον ἦν) γενόμενος, μειζόνως εὐδοκίμησε πάλιν. καὶ ὁ Πέτρος δὲ διπλοῦν εἰργάσατο φόνον, ἀλλ' ὅμως πνευματικὸν τὸ γενόμενον ἦν.

Ἱερ. δ. β. — Ἀριθ. κε. ια. — Ψαλμ. ρε. λ. — Ἰωαν. μ. μα. μβ. — Γεν. κβ. — Πρ. ε.

ΗΘΙΚΟΝ

Μὴ τοίνυν ἁπλῶς τὰ πράγματα ἐξετάζωμεν· ἀλλὰ καὶ καιρὸν, καὶ αἰτίαν, καὶ γνώμην, καὶ προσώπων διαφορὰν, καὶ ὅσα ἂν αὐτοῖς ἕτερα συμβαίνοι πάντα μετὰ ἀκριβείας ζητῶμεν (οὐδὲ γάρ ἐστιν ἑτέρως ἐφικέσθαι τῆς ἀληθείας) καὶ σπουδάζωμεν, εἰ βουλοίμεθα βασιλείας ἐπιτυχεῖν, πλέον τι τῶν παλαιῶν ἐπιδείξασθαι ἐπιταγμάτων, ὡς οὐκ ἔνι ἄλλως ἐπιλαβέσθαι τῶν οὐρανίων. ἂν γὰρ εἰς τὸ αὐτὸ μέτρον τῶν παλαιῶν φθάσωμεν, ἔξω τῶν προθύρων στησόμεθα τούτων. ἂν γὰρ μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλέον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ δύνασθε εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, φησιν. ἀλλ' ὅμως καὶ τοσαύτης ἀπειλῆς κειμένης, εἰσί τινες, οἳ οὐ μόνον οὐχ ὑπερβαίνουσι τὴν δικαιοσύνην ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ὑστεροῦσιν αὐτῆς. οὐ γὰρ μόνον ὅρκους οὐ φεύγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπιορκοῦσιν· οὐ μόνον ἀκόλαστον ὄψιν οὐκ ἐκκλίνουσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πονηρὰν ἐμπίπτουσι πρᾶξιν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα [illegible] τὰ κεκωλυμένα τολμῶσιν, ἓν μόνον ἀναμένοντες, τῆς κολάσεως

τὴν ἡμέραν, καὶ πότε τὴν ἐσχάτην τῶν πεπλημμελημένων δώσουσι δίκην· ὃ τῶν ἐν πονηρίᾳ καταλυσάντων τὸν βίον ἐστὶ μόνον. ἐκείνους γὰρ ἀπογινώσκειν χρὴ, καὶ μηδὲν ἕτερον, ἢ τὴν κόλασιν λοιπὸν ἀναμένειν. οἱ γὰρ ἐν ταύτῃ ὄντες ἔτι, καὶ μαχέσασθαι δυνήσονται, καὶ νικῆσαι καὶ στεφανωθῆναι ῥᾳδίως. μὴ τοίνυν ἀναπέσῃς, ἄνθρωπε, μηδὲ τὴν καλὴν καταλύσῃς προθυμίαν. οὐδὲ γὰρ φορτικὰ τὰ ἐπιταττόμενα. ποῖος πόνος, εἰπέ μοι, ὅρκον φυγεῖν; μὴ γὰρ χρημάτων δαπάνη ἐστί; μὴ γὰρ ἱδρὼς καὶ ταλαιπωρία; ἀρκεῖ θελῆσαι μόνον, καὶ τὸ πᾶν γέγονεν. εἰ δὲ τὴν συνήθειάν μοι προβάλλῃ, δι' αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο μάλιστα εὔκολον εἶναί φημι τὸ κατόρθωμα. ἂν γὰρ εἰς ἑτέραν σαυτὸν καταστήσῃς συνήθειαν, τὸ πᾶν κατώρθωσας. ἐννόησον γοῦν ὅτι παρ' Ἕλλησι πολλοὶ, τῶν μὲν τραυλίζοντες, μελέτῃ πολλῇ χωλεύουσαν αὐτοῖς τὴν γλῶτταν διώρθωσαν· τῶν δὲ τοὺς ὤμους ἀτάκτως ἀναφερομένους καὶ κινουμένους συνεχῶς, ξίφος ἐπιτιθέντες ἀπέστησαν. ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ γραφῶν οὐ πείθεσθε, ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἀναγκάζομαι ἐντρέπειν. τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς πρὸς Ἰουδαίους ἐποίει λέγων· Πορεύθητε εἰς νήσους Χεττιείμ, καὶ εἰς Κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ γνῶτε εἰ ἀλλάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσὶ θεοί. καὶ πρὸς τὰ ἄλογα δὲ πέμπει πολλάκις οὕτω λέγων· Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ ὀκνηρὲ, καὶ ζήλωσον τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐγὼ νῦν ὑμῖν ἐρῶ· ἐννοήσατε τοὺς Ἑλλήνων φιλοσόφους, καὶ τότε εἴσεσθε πόσης εἰσὶν ἄξιοι κολάσεως οἱ τῶν νόμων τῶν θείων παρακούοντες· ὅταν ἐκεῖνοι μὲν ὑπὲρ εὐσχημοσύνης ἀνθρωπίνης μυρία ὦσι πεπονηκότες, ὑμεῖς δὲ μηδὲ ὑπὲρ τῶν οὐρανίων τὴν αὐτὴν παρέχησθε σπουδήν. εἰ δὲ καὶ μετὰ ταῦτα λέγοις, ὅτι δεινὸν ἡ συνήθεια κλέψαι καὶ τοὺς σφόδρα σπουδάζοντας, ὁμολογῶ μὲν τοῦτο κἀγώ. πλὴν κἀκεῖνο μετὰ τούτου φημὶ, ὅτι ὥσπερ δεινὸν ἀπατῆσαι, οὕτω καὶ εὔκολον διορθωθῆναι. ἂν γὰρ ἐπιστήσῃς ἐπὶ τῆς οἰκίας πολλοὺς σαυτῷ φύλακας, οἷον τὸν οἰκέτην, τὴν γυναῖκα, τὸν φίλον, ῥᾳδίως ὑπὸ πάντων συνωθούμενός τε καὶ συνελαυνόμενος ἀποστήσῃ τῆς πονηρᾶς συνηθείας. κἂν δέκα ἡμέρας μόνον αὐτὸ κατορθώσῃς, οὐκ ἔτι δεήσῃ λοιπὸν ἑτέρου χρόνου, ἀλλὰ κείσεταί σοι μετὰ ἀσφαλείας τὸ πᾶν, τῇ τῆς καλλίστης συνηθείας στερρότητι πάλιν ῥιζωθέν. ὅταν οὖν ἄρξῃ τοῦτο διορθοῦν, κἂν ἅπαξ, κἂν δεύτερον παραβῇς τὸν νόμον, κἂν τρίτον, κἂν εἰκοστὸν, μὴ ἀπογνῷς· ἀλλὰ πάλιν ἀνάστηθι καὶ ἐπιλαβοῦ τῆς αὐτῆς σπουδῆς, καὶ περιέσῃ πάντως. οὐδὲ γὰρ τὸ τυχόν ἐστι κακὸν ἡ ἐπιορκία. εἰ δὲ τὸ ὀμνύναι τοῦ πονηροῦ, τὸ ἐπιορκεῖν πόσην οἴσει τὴν τιμωρίαν; ἐπῃνέσατε τὰ εἰρημένα; ἀλλ' ἐμοὶ κρότων οὐ δεῖ, οὐδὲ θορύβων, οὐδὲ ἤχους· ἓν βούλομαι μόνον, μεθ' ἡσυχίας καὶ ἐπιστήμης ἀκούοντας ποιεῖν τὰ λεγόμενα. τοῦτό μοι κρότος, τοῦτο ἐγκώμιον. ἂν δὲ ἐπαινῇς μὲν τὰ εἰρημένα, μὴ ποιῇς δὲ ἅπερ ἐπαινεῖς, μείζων μὲν ἡ κόλασις, πλείων δὲ ἡ κατηγορία, καὶ ἡμῖν αἰσχύνη καὶ γέλως. οὐδὲ γὰρ θέατρόν ἐστι τὰ παρόντα, οὐ τραγῳδοὺς καθήμεθα θεώμενοι νῦν, ἵνα κροτῆτε μόνον· διδασκαλεῖόν ἐστι τὰ ἐνταῦθα πνευματικόν. διὸ καὶ τὸ σπουδαζόμενόν ἐστιν ἓν, ὥστε κατορθῶσαι τὰ εἰρημένα, καὶ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεῖξαι τὴν ὑπακοήν. τότε γὰρ τὸ πᾶν ἐσόμεθα ἀπειληφότες· ὡς νῦν γε καὶ ἀπηγορεύσαμεν λοιπόν. καὶ γὰρ [καὶ] τοῖς ἰδίᾳ συντυγχάνουσιν οὐ διέλιπον ταῦτα παραινῶν, καὶ ὑμῖν κοινῇ διαλεγόμενος, καὶ οὐδὲν ὅμως ὁρῶ γεγενημένον πλέον, ἀλλ' ἔτι τῶν προτέρων ὑμᾶς ἐχομένους στοιχείων· ὅπερ ἱκανὸν τῷ διδάσκοντι πολὺν ἐνθεῖναι τὸν ὄκνον. ὅρα γοῦν καὶ Παῦλον διὰ τοῦτο δυσανασχετοῦντα, ὅτι πολὺν χρόνον τοῖς προτέροις ἐνδιέτριβον μαθήμασιν οἱ ἀκροαταί. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι, φησι, διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκεσθαι ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ. διὸ καὶ ἡμεῖς θρηνοῦμεν καὶ ὀδυρόμεθα. κἂν ἐπιμένοντας ἴδω, ἀπαγορεύσω λοιπὸν ὑμῖν τῶν ἱερῶν τούτων ἐπιβῆναι προθύρων, καὶ τῶν ἀθανάτων μεταλαβεῖν μυστηρίων, ὥσπερ τοῖς πορνεύουσι καὶ μοιχεύουσι καὶ ἐπὶ φόνοις ἐγκαλουμένοις. καὶ γὰρ βέλτιον μετὰ δύο καὶ τριῶν τοὺς τοῦ Θεοῦ φυλαττόντων νόμους τὰς συνήθεις

γρ. φερομένους — Ἱερ. β. ι. — Παρ. ς. ς. — καὶ λ. κβ. — Ἑβ. ε. ιβ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡδὺς διαφέρειν δοκεῖ, ἢ πλῆθος ὑπισχνεῖσθαι τοὺς νομοθετοῦντας καὶ τοῖς ἄλλοις διαφέρειν. μὴ μοί τις πλούσιος, μὴ μοί τις δυνάστης ἐνταῦθα φυσάτω καὶ ταῦτα ὀφρὺς διατεινάτω· πάντα μοι ταῦτα μῦθος καὶ σκιὰ καὶ ὄναρ. οὐδὲν γὰρ τῶν νῦν πλουτούντων ὄφελος ἔσται, ὅταν ἐγκαλῶμαι καὶ κατηγορῶμαι, ὡς μὴ μετὰ τῆς προσηκούσης σφοδρότητος τοῦ τοῦ Θεοῦ διεκδικήσασι νόμους. τοῦτο γὰρ, τοῦτο καὶ τὸν θαυμαστὸν ὄφιν προσεύξομαι, ὄφιν τὸν Ἡλὶ λέγω, ἀπώλεσε, καὶ τοι βίον πολυχρόνιον ἀληπτον· ἀλλ' ὅμως ὅπως τοῦ τοῦ Θεοῦ νόμοις πατουμένοις ὑπῆρξεν, ἐκολάζετο μετὰ τῶν παίδων, καὶ τῷ χαλεπῷ ἐδίδου λιμοείδει. εἰ δὲ ἐνθα τοσαύτη τῆς φύσεως ἰσχὺς καὶ τυραννὶς, ὁ μὴ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀνδρείας τοῖς ἑαυτοῦ παισὶ χρησάμενος, οὕτω χαλεπῶς ἔδωκε δίκας· ἵνα ἔξομεν συγγνώμας ἡμεῖς, καὶ τῆς τυραννίδος ἐκείνης ἀπηλλαγμένοι, καὶ χαλεπείας τὸ πρῶτον διαφθείροντες; ἵν' οὖν μὴ καὶ ἡμᾶς καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς προσαπολέσητε, πείθητε, παρακαλῶ, καὶ μυρίους ὀξέτερας καὶ λογισάς ἑαυτοῖς καταστήσαντες, ἀπαλλάγητε τῆς πρὸς ὀργὰς ζημιώσεως· ἵνα ὁδῷ προσβαίνοντες, ἐντεῦθεν καὶ τῷ ἄλλῳ ἀρετῷ μετ' εὐκολίας κατορθώσητε πάσης, καὶ τῶν μελλόντων ἀπολαύσητε ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπερτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ιη. 38 ΗΚΟΥΣΑΤΕ ΟΤΙ ΕΡΡΕΘΗ, ΟΦΘΑΛΜΟΝ ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον.

ΟΡᾷς ὅτι οὐ περὶ ὀφθαλμοῦ τὰ παρόντα ἔλεγεν, ἵνα οὐ νομοθετῇ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκόπτειν τὸν σκανδαλίζοντα· ἀλλὰ περὶ τοῦ τῆς φιλίας βλάπτοντος ἡμᾶς, καὶ εἰς τὸ τῆς ἀπωλείας ἐμβάλλοντος βάραθρον; ὁ γὰρ τοσαύτην ἐνταῦθα ποιούμενος τὴν ὑπερβολὴν, καὶ μηδὲ ἑτέρου δεξιοῦ ὄντος τὸν ὀφθαλμὸν ὑπισχνούμενος ἐκκόψαι τὸν ἐκείνου, πῶς ἂν τὸν ἑαυτοῦ ἐκκόπτειν συνεβούλευσεν; εἰ δέ τις τοῦ παλαιοῦ κατηγορῇ νόμου, ὡς τὸ κελεύειν ὕστερον ἀμυνεσθαι, σφόδρα μοι δοκεῖ σοφίας νομοθέτην παρεπούσης ἀπείρως εἶναι, καὶ χαίρων δυνάμην ἀγνοεῖν καὶ συγκαταβάσεως κέρδος. ἂν γὰρ ἐννοήσῃς, οἵνες ἦσαν οἱ ταῦτα ἀκούοντες, καὶ πῶς διακείμενοι, καὶ πότε τὴν νομοθεσίαν ἐδέξαντο ταύτην, σφόδρα ἀποδέξῃ τοῦ νομοθέτου τὴν σοφίαν, καὶ εὑρήσεις ὅτι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς ὁ ἐκεῖνα καὶ ταῦτα νομοθετήσας ἐστὶ, καὶ σφόδρα χρησίμως ἑκάτερα καὶ μετὰ τοῦ προσήκοντος χαλάσας καιροῦ. καὶ γὰρ, εἰ μὲν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τὰ ὑψηλὰ ταῦτα καὶ ὑπερβολικὰ εἰσήγαγε διδασκάλματα, ὅτε δὲ ταῦτα ἐδέξαντο, ὅτε ἐκεῖνα· νυνὶ δὲ ἐν καιρῷ τοῦ προσήκοντος ἑκάτερα δέδωκεν, τὴν οἰκουμένην δι' ἀμφοτέρων κατάρθωσεν ἅπασαν. ἄλλως δὲ καὶ τοῦτο ἐκέλευσεν, οὐχ ἵνα τοὺς ἀλλήλων ἐκκόπωμεν ὀφθαλμοὺς, ἀλλ' ἵνα πρὸς ἑαυτοὺς τὰς χεῖρας κατέχωμεν. ἡ γὰρ ἀπειλὴ τοῦ παθεῖν, τὴν ὁρμὴν τοῦ δρᾶσαι διεκώλυε· καὶ οὕτω δὴ πολλαχοῦ ἡρέμα καὶ κατὰ σπείρει τὴν φιλοσοφίαν, ὅπουγε παθόντα τοῖς ἴσοις ἀμυνεσθαι κελεύει καὶ τοιγε μείζονος κολάσεως ἄξιος ἐστὶν ὁ τῆς πραγματείας ταύτης κατάρξας, καὶ τοῦτο ὁ τοῦ διηνεκοῦς λόγους ἅπαντος. ἀλλ' ὅπως ἡ φιλανθρωπίαν ἐβούλετο κερδῆσαι τοῦ διηκόου, μείζονα πλημμελήσαντα ἐκτίσαι τῆς ἀξίας καταδικάζει χιλιοετία, παιδεύων καὶ ἐν τοῦ πάσχειν πολλοῦ ὑπιδεικνυσθαι τὴν ὑπεῖκειαν. Εἰπὲ τοίνυν μοι παλαιὸν νόμον, καὶ ἀναγκοῖς αὐτὸν ἀ-

πάντα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πθμτα, δείκνυσι πάλιν ὁ Ⓦ ἀδελφὸν ὄντα τ̃ ζῶντα ἐργαστάμθνον, ἀλλὰ τ̃ πονηρόν. Δι᾽ ὅτο καὶ ἐπήγαγε· ἐγὼ δ̃ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τ῾ῷ πονηρῷ. ὅσι εἶπε μὴ ἀντιστῆναι τῷ ἀδελφῷ, ἀλλὰ τῷ πονηρῷ, δείκνυσι ὅτι ἐκείνου κινοῦντος ζῶντα πολεμᾶται, καὶ ζώντι ὃ πολὺ τ̃ς ὀργ̃ς τ̃ς πρὸς τ̃ πεποιηκότα χαλᾶν καὶ ὑπερτεμνόμθνος τῷ τὸν αὐτὸν ἐφ᾽ ἑ-
5 τέρων μεταθεῖναι. τί οὖν; ἀνέχῃ ἡμᾶς λυθῆναι τῷ πονηρῷ, φησι; δῆλον, οὐ τούτῳ δ̃ ὃ ἔφην· ἀλλ᾽ ὡς αὐτὸς ἐπέταξε, τῷ πρέχειν ἑαυτὸν παθεῖν κακῶς· οὕτω γὰρ αὐτὸ πρεπέστερον. ὅσπερ γὰρ πυρὶ σβέννυται πῦρ, ἀλλ᾽ ὕδατι πῦρ. ἵνα δ̃ μάθῃς ὅτι καὶ ὃν τῷ παλαιῷ νόμῳ ὁ παθὼν κρατ῾ῆσ μᾶλλον, καὶ οὗτός ἐστιν ὁ σεφανούμθνος, ἀξέπασον αὐτὸ τὸ γινόμθνον, καὶ ὅλη πολλῷ αὐτ῾ῆ τῷ προθεσμίᾳ ὕσαν. ὁ μὲν γὰρ ἄρξας χειρῶν ἀδίκων, ἀμφοτέρους αὐ-
10 τοὺς ἔσαι δυνηπκὼς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τ̃ τὸν πλησίον, καὶ τ̃ αὐτόν. διὸ καὶ μισεῖται πρὸ πάν- κ. μυειάκις
των δικαίως, καὶ μυειάκις βάλλε῾ι κατηγορίας· ὁ δ̃ ἠδικημθνος, καὶ μὴ τὸ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι ὀλίγον ἔσαι δεινὸν πεποιηκώς. διὸ δὲ πολλοὺς ἔχει τοὺς συναγωνιζομένους, ἅτε καθαρὸς ὢν καὶ μὴ τὸ ποιῆσαι ζημίας τῆς πλημμελείας. καὶ ζημίᾳ τ̃ς συμφορ̃ς ἴσα ἀμφοτέρωις· ζημίᾳ δ̃ τ̃ς δόξης οὐκ ἴσα, οὐδὲ πρὸς Θεῷ, οὐδὲ πρὸς ἀνθρώποις· διόπερ λοιπὸν ὅτε τὰ τ̃ συμ-
15 φορ̃ς ἴσα. ὀργιζόμθνος μὲν οὖν ἔλεγεν· ὁ ὀργιζόμθνος τῷ ἀδελφῷ αὐτ῾ῆ ἔνοχος ἔσαι τ῾ῇ γεέννῃ τ̃ πυρός· ἐνταῦθα δ̃ καὶ πλείονα ἀπαιτεῖ φιλοσοφίαν, οὐ μόνον κελεύων κρατεῖν τ῾ῶν πάθοντα κακῶς, ἀλλὰ δὲ ἀντιφιλοτιμεῖσθαι μειζόνως τῷ ἑτέρων προέχοντα σιωπᾶν. ὅτο δ̃ λέγω, οὐ πρὸς τ̃ς τοιαύτης πληγ̃ς νομοθετῶν μόνον, ἀλλὰ δὲ τῷ ἐν ἅπασι τοῖς ἄλλοις ἀνεξικακίᾳ παιδεύων ἡμᾶς. ὥσπερ γὰρ ὅταν λέγῃ, ὅτι ὁ κα-
20 λῶν τ῾ὸν ἀδελφὸν αὐτ῾ῆ μωρὸν, ἔνοχος ἔσαι τ῾ῇ γεέννῃ τ̃ πυρός, οὐ πρὸς τ῾ῦ ῥήματος τούτου λέγει μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς λοιδορίας ἁπάσης· οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα, οὐχ ἵνα ῥαπιζόμθνοι μόνον φέρωμθν γναίως νομοθετ῾ῆ, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ πᾶν ὁτιοῦν πάσχοντες μὴ θορυβώμθα. διὸ τοῦτο καὶ κ῾ῆρ τ῾ὸν ἐράπτιν ὕβριν ἐπελέξατο, καὶ ἐνταῦθα τῷ μάλιστα δοκοῦσαν ἐν πληγῇ ἐπονείδι-
25 στον, τ῾ὸ ὅτι σιαγόνος, καὶ πολλῷ ἔχουσαν τῷ ὕβριν τέθηκε. κελεύει δ̃ τοῦτο, ὥσπερ τε τ῾ῦ πλήθοντος, ὥσπερ τε τ῾ῦ πλησιομθνου Ⓦ λόγου ποιούμθνος. ὁ τε γὰρ ὑβρισμένος, οὐδὲν ἡγήσε῾ται πάσχειν δεινὸν οὕτω προεσκυασμένος φιλοσοφ῾ῆν (οὐδὲ γὰρ τ̃ς ὕβρεως αἰσθήσιν λήψεται, ἅτε ἀγωνιζόμθνος μᾶλλον ἢ τυπτόμθνος) ὅτε ἐπηρεάζων καταισχυνθεὶς οὐκ ἔτι δυ-
30 τέρων ἐπάξει πληγ῾ήν, κἂν θηρίου πάντος χαλεπώτερος ἦ, ἀλλὰ καὶ ὅτι τ῾ῇ προτέρᾳ σφόδρα ἑαυτ῾ὸν καταγνώσεται. οὐδὲν γὰρ οὕτω κατέχει σὺν ἀδικουμένῳ, ὡς τὸ φέρειν τοὺς ἀ- κ. πορρωτέρω
δικοῦντας ὑπεικῶς καὶ μνόμθνα. ὃ κατέχει δ̃ μόνον τ̃ς πορρωτέρω μίμνης, ἀλλὰ δὲ ὅτι τοῖς φθάσασι μετανοῆσαι προσκυάζει, καὶ θαυμάζοντας τῷ ὑπεικείᾳ δυσχωρ῾ῆν, καὶ οἰκειοτέρους καθίστησι, καὶ δούλοις, οὐχὶ φίλοις μόνον, ἀντὶ ἐχθρῶν καὶ πολεμίων πείθ᾽ ὥσπερ οὖν τὸ ἀμύνεσθαι, καὶ ἀνομία ἄπονται. ἀμφοτέρους τε [γὰρ] καταισχύνει, καὶ χείρους κατασκυάζει, καὶ τῷ ὀργῷ εἰς μείζονα δυάδ᾽ ἄφλεγα, καὶ πολλάκις δ̃ καὶ εἰς θάνατον καταφέρει
35 πρανεστέρω δ̃ δεινὸν προβαῖνον. διὸ τοῦτο οὐ μόνον ῥαπιζόμθνον ἐκέλευσε μὴ ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐμπιπλᾶν αὐτ῾ὸν τ῾ὸν ὑπερθυμίαν ἐπέταξεν, ἵνα μηδὲν δ̃ προτερον δόξῃς ἄκων ὑπομεμενθυμηκέναι. οὕτω γὰρ δὲ ἀναίσχυντον ὄντα" κακεῖα δυνήσῃ πλῆξαι" πληγ῾ῇ μᾶλλον, ἢ κ. -εῖαν
εἰ τ῾ῇ χειρὶ ἔπληξας, καὶ δυσχυντότερον ὄντα ὑπεικέστερον ποιήσεις. ᾧ θέλοντί σοι κριθῆ- κ. -χῶ
ναι καὶ Ⓦ χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτ῾ῷ καὶ δ̃ ἱμάτιον. οὐδὲ γὰρ ὅτι" πληγῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ κ. -γῆς
ὅτι χρημ῾ά̃ζημίας βούλεται τῷ τοιούτῳ δυνέξικακίᾳ προέχεσθαι. διὸ πάλιν τ῾ὸ αὐ-
τῷ τί θησιν ὑπερβολήν. ὥσπερ γὰρ ἐκ῾ῆ κελεύει νικᾶν ἐν τ῾ῷ πάσχειν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἐξ᾽ ἀφαιρεῖσθαι πλείονα, ὧν ὁ" πλεονεκτ῾ῆσ θέλων προσεδόκησε. πλὴν οὐχ οὕτως ἁπλῶς αὐ- κ. πλεονεκτ῾ῆ
τὸ τέθεικεν, ἀλλὰ μ῾ῆ προσθήκης. καὶ γὰρ εἴπε, δὸς τῷ αἰτοῦντί σε ἱμάτιον, ἀλλὰ τ῾ῷ θέλοντί σοι κριθῆναι· τουτέστιν, ἐὰν εἰς δικαστήριον ἔλκῃ καὶ τὰ σὰ ἁρπάσαι προσέχῃ. καὶ

ὥσπερ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὥσπερ εἰ πὼν μὴ κελεῦν μοφθὸν μηδὲ ὀργίζεσθαι εἰκῇ, πεσιὼν πλέον ἀπήτησεν, ἰωΐκα ἐ-
κέλθυσε ⸌ τὴν δξιὰν σιαγόνα πῖ ἔχειν ὕτω ϗ σὺ ταῦθα, εἰ πὼν βύνοξν τῷ ἀντιδίκῳ, πάλιν
ὑπατείνει ὁ ὑπίταγμα. οὐ γὰ δὴ μόνον ἀ βούλε᷈) λαβξν, κελθύει δοιῶναι, ἀλλὰ ⸌ πλείονα
ὑπιδείξασθαι φιλοτιμίαν. Τί οὖν; γυμνὸς μέλλω πεδιέναι, φησίν; σὺ μὰ ἦμθν γυμνοὶ, εἰ
τύτοις ἐπειθόμθα μῖ ἀκριβείας· ἀλλὰ ϗ πολλῷ πλείονα" ἀπαιτύντων μὰ ἦμθν πεδιεβελη- 5 πε. ἀπαιτ
μθνοι. πεῶτον μὶ γὰ σὲ δὲις αὖ ὕτω ϗμακειμθνοις ἐπέτειν· δύτερον ᾖ, εἰ ⸌ ἐτυχέ τις πε. δύτερ
ὕτως ἄγριος ὢν ⸌ αὐημερος, ὡς ϗ μέχρι τοσύτυ πεοφελθξν· ἀλλὰ πολλῷ πλείύς αὖ ἐ-
φάνησαν ⸌ ⸎ ὕτω φιλοσοφοῦντα ὐχ ἱματίοις μόνον, ἀλλὰ ϗ τῇ σαρκὶ τῇ ἑαυτῶν, εἴγε
οἵόντε ἰῶ, πεδιάλλοντες. Εἰ ᾖ ⸌ ἐχρῆν γυμνὸν πεδιέναι ϗμὶ τοιαύτυ φιλοσοφίαν, ὅ-
Γεν. β. δὲ ὕτως αἰχρὸν ἰῶ· ἐπεὶ ⸌ ὁ Ἀδὰμ γυμνὸς ἰῶ ἐν τῷ πᾶ δδείσῳ, ϗ σὺκ ἠμύετο· καὶ ὁ 10
Ησ. κ. γ. Ησαΐας γυμνὸς ϗ ἀνυπόδητος, ⸌ πὼν Ιουδαίων λαμπεότερος ἰῶ· ϗ ὁ Ιωσὴφ ᾖ, ὅτε
Γεν. λθ. ἀπεδύσατο, τότε μάλιςα ἐλαμπεν. οὐ γὰ ὅ ὕτω γυμνοδαθαι κακὸν, ἀλλὰ ὅ ὕτως ἐν-
δυεῶ, καθάπεο νεῶ ἡμᾶς, ἱματίοις πολυτελέσι, τῦτο ϗ αἰχρὸν ⸌ καταγέλασον. ϗμὶ τοι
ὕτο ἐκείνους μὶ ὁ Θεὸς ἐπῄνεσε, τύτοις ᾖ ἐγκαλᾶ, ϗ ϗμὶ πεοφητῶν ϗ δι' ἐπιςόλων. μὴ
τοίνυν αἰδιάφοα ταῦ᾽᾽) νομίζωμθν τὰ ὑπιτάγματα. ϗ γὰ μῖ τ̄ συμφέοντος σφόδα ἐςὶν 15
δύκολα, ἐὰν νήφωμθν· ϗ ζοῦτον ἔχει ὁ κέὰδος, ὡς μὴ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ ϗ ἐκείνους ζοὺ ἐ-
πηεάζοντας τὰ μέγιςα ὠφελᾶν. ϗ τ̄το μάλιςα αὐτῶ" ὅςι ὁ ἐξαίεετον, ὅτι πείθοντες ἡμᾶς
παφεῖν κακῶς, ϗμὶ τῶν αὐτῶν ϗ ζοὺ ποιοῦντας διδάσκθσι φιλοσοφᾶν. ὅτθμ γὰ ἐκεῖνος
μὶ ἡγῆται μέγα τὸ τὰ ἑτέεων λαμβάνειν, σὺ ᾖ αὐτᾷ δείξῃς, ὅτι σοι κοῖφον ϗ ἀμὴ αὐτᾷ δοῦ- 20
ναι, ϗ ἀντιῤῥοπον φιλοτιμίᾳ εἰσαγάγῃς τῆς ἐκείνυ τὼφελείας, ϗ φιλοσοφίᾳ τῆς ἐκεί-
νου πλεονεξίας, ἐνόησον ὅσης ἀπολαύσε᷈) διδασκαλίας, οὐ δι' ῥημᾶ, ἀλλὰ δι' τῶν ἔο-
γων αὐτῶν παιδθύμθνος καταφεῦξν μὶ κακίας, ἐφίεσθαι ᾖ ἀεετῆς. ζοῖς γὰ ἑαυτοῖς
ζεησὶμους ἡμᾶς εἶ᾽᾽) μόνον βούλε᷈) ὁ Θεὸς, ἀλλ᾽ ⸌ τοῖς πλησίον ἅπασιν. ἀὺ μὶ οὖν ὅλως ⸌
μὴ δικαίῃ, τὸ σαύτᾶ συμφέον ἐζήτησας μόνον· ἂν ᾖ πεοσόλως καὶ ἕτεεον, κἀκεῖνον βᾴ-
τίω ποιήσας δεξέπεμψας. τοιοῦτόν ὅςι τὸ ἄλυς, ὅπεο αὐλοὺς ἔ᾽᾽) βούλεται. καὶ γὰ ἑαυτὸ 25
" συγκοτᾷ, καὶ τὰ ἄλλα ϗμαεματᾷ σώματα οἷς ἂν ὁμιλήσῃ." τοιοῦτός ἐςιν ὁ ὀφθαλμός· ϗ πε. συγκοτ
γὰ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις φαίνει. ἐπεὶ οὖν σὺ ταῦτα κατέγνως, ὠφέλησον καὶ πε. τοῦτον
τὸν σὺ" σκήπτῳ κα. θήμθνον, καὶ δίδαξον αὐτ" ὅτι ζοῦτό τὸ " πεοθτεεον βίᾳ ἔλαβε· πεῖσον ὅτι τὸ φῶς·
σὺκ ἐπηεάσεν. ὅτω γὰ ϗ αὐτὸς αἰδεσιμώτεεος ἔσῃ καὶ σεμνότεεος, ἐὰν" δείξῃς ὅτι ἐ- πε. -τερ
ζημείωσο, καὶ οὐχ ἁπάγῃς. πείσον τοίνυν αὐτ᾽ τ̄ ἁμάετίαν ϗμὶ τῆς σῆς ὑπειεικείας φιλο- πε. πεοσῶν
τιμίᾳ σῶ. Εἰ ᾖ μέγα τῦτο εἶ᾽᾽) νομίζεις, ἀνάμενοι, καὶ ὀλίγα σαφῶς, ὅτι ζοῦδέ πω πεὸς ζὸ πε. δόξῃς
τέλφον ἀπιώτηκας. ζοῦδὲ γὰ ἀνταῦθα ἴσαται σοι ὁ ζοὺ πεῖ ἀνεξικακίας ἡμῖς νόμυς, ἀμ-
λὰ καὶ πεαγτέεω πεοθησιν, ὕτω λέγων·

41 Εἰ ἀν τίς σε ἀγγαρεύσῃ μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτ᾽ δύο.

Εἶδες ὑ᾽ῥολιῶ φιλοσοφίας; μῖ γεωῦ ὁ δοιῶναι ⸎ χιτῶνα ϗ ⸌ ἱμάτιον, ζοῦδὲ εἰ 35 πε. πιμελεί
γυμνῷ ⸌ σώματι ᾖῆθαι βούλοιτο ὁ ἐνθεὸς πεὸς" ζαλαιπωείας ϗ πόνυς, ζοῦδὲ ὕτως αὐ-
τὸν δεῖ κωλύειν, φησί. πάντα γὰ βούλε᷈) κεκλῆθαι ἡμᾶς κοινὰ, ⸌ τὰ σώματα ϗ τὰ ᾖήμα-
τα, ϗ τοῖς δεομθνοις πῖ ἔχειν ϗ τοῖς ὑβειζυσι. ⸌ μὶ γὰ ἀνδρείας, ⸌ ᾖ φιλανθεωπίας
ὅςι. ϗμὶ τῦτο ἔλεγθ· ἐὰν τίς σε ἀγγαρεύσῃ μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτ᾽ δύο, ἀνωτέρω σε
ἀνάγων πάλιν, ϗ τὴν αὐτὴν φιλοτιμίαν ὑπιδείκνυθαι κελεύων. Εἰ γὰ, ἅπεο ἐγὼ 40
μθνος ἔλεγθ ἐλάττονα ὄντα τύτων πολλῷ, τοσύτυς ἔχῃ μακαεισμοὺς, ἐνόησον οἵα λῆξις ζοὺ
ζαῦτα κατοεθωῦντας ἀναβαίνει, ⸌ τίνες πεὸ τῶν ἐπαίθλων γίνονται, ὅν ἀνθεώπῳ σώματι
ϗ παθητῷ ἀπάθθαν ἅπασαν κατοεθοῦντες. ὅτθμ γὰ μηδὲ ὕβρεσι ϗ πληγαῖς, μήτε ᾖημί-
μῖ ἀφαιρέσει δάκνων᾽᾽), μήτε ἄλλῳ μηδενὶ εἴκωσι τοιύτῳ, ἀλλὰ ϗ ὑπιδαφιλεύων᾽᾽)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὦ πάτερ μᾶλλον, σκόπησον οἷα αὐτοῖς κατασκευάζεις ἢ ψυχή. ἀλλὰ δὴ τοῦτο ὑπὲρ ὅτι τῶν πλησίον, ὑπὲρ ὅτι τῶν χρημάτων, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ἐκέλευσε ποιεῖν. Εἰ γὰρ λέγω, φησίν, ὑμῖν τὰ χρήματα; καὶ αὐτῷ ὦ σώματι σου βούλη) εἰς πόνον χρήσασθαι καὶ κάματον, καὶ τοῦτο ἀδίκως, πάλιν νίκησον καὶ ὑπερβηθι τὴν ἀδικον ὀπτηυμίαν ἐκείνου. τὸ γὰρ ἀγγαρεύσαι, τοῦτο ἐστι, τὸ ἀδίκως ἐλκῦσαι, καὶ αὖθις λόγου ὄντος, καὶ ἐπηρεάζοντα. ἀλλ' ὅμως καὶ ὡς εἰς τοῦτο ἐσο ὑποτεταγμένος, ὥστε πλέον ποιεῖν, ἢ ἐκεῖνος βούλε) ποίησον.

42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ τὸν θέλοντα δανείσασθαι ἀπὸ σοῦ μὴ ἀποστραφῇς.

κ. ἀναμίγνυσι Ταῦτα ἐκείνων ἐλάττονα· ἀλλὰ μὴ θαυμάσῃς. τοῦτο γὰρ εἴωθεν ἀεὶ ποιεῖν· ἀναμίγνυσι τοῖς μεγάλοις τὰ μικρά. Εἰ γὰρ ταῦτα μικρὰ πρὸς ἐκεῖνα, ἀλλ' ἔτωσαν ⓐ τὰ ἑτέρων λαμβάνοντες, ⓐ πόρναις τὰ ἑαυτῶν διαιρέμοντες καὶ διπλοῦν ἑαυτοῖς ἀνάπτοντες πυρὸν, καὶ διὰ τῆς πρόσοδον τῆς ἀδίκου, καὶ διὰ τῆς δαπάνης τῆς ὀλεθρίας. δηλόσημα δὲ ἐνταῦθα, τὸ μὴ τῶν τόκων λέγειν συμβόλαιον· ἀλλὰ τοῦ χρῆσιν ἁπλῶς. ἀλλαχοῦ δὲ αὖθις καὶ ὑπιτείνει, λέγων ἐκείνοις δίδοναι, πρὸ ὧν ἂ πρόσοδον ὠμην ἀπολαμβάνειν.

κ. λαμβάνειν.

43 Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη· ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· Λε. ιθ. ις.

44 Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων καὶ διωκόντων ὑμᾶς· εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς,

κ. ὡσ. 45 Οπως γένησθε ὅμοιοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ⓦ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ορα τὴν κορωνίδα τῶν ἀγαθῶν πῶς ἐπέθηκεν ἐφάπτων. διὰ γὰρ τοῦτο παιδεύει μὴ μόνον ῥαπιζομένους φέρειν, ἀλλὰ καὶ προέχειν τὴν δεξιὰν σιαγόνα· μηδὲ μόνον ὦ χιτῶνι ὃ ἱμάτιον προσθέναι, ἀλλὰ καὶ δύο χιλιοδύναμα μίλια τρέχειν ἀγγαρεύοντι, ἵνα ὃ πολλῷ· πλέον τούτων μετ' εὐκολίας δέξῃ πάσης. καὶ τί τούτων πλέον ἐστί, φησι; ὃ ⓦ ποιοῦντα τοιοῦτα μηδὲν ἐχθρὸν ἔχειν· μᾶλλον δὲ καὶ τοῦτο ἕτερόν τι πλέον. ἂ γὰρ εἶπε, μὴ μισήσῃς, ἁπλᾶ καὶ ἀγάπησον. ὃν εἶπε, μὴ ἀδικήσῃς, ἀλλὰ καὶ καλῶς ποίησον. Εἰ δέ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, καὶ τούτων αὐτῶν ἑτέραν ὄψεται προθυμίαν πολλῷ μείζονα τούτων. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς ἐκέλευσεν ἀγαπᾶν, ἀλλὰ καὶ εὔχεσθαι. Εἶδες ὅσους ἀνέβη βαθμοὺς, καὶ πῶς εἰς αὐτὸν ἡμᾶς τὸν κορυφαῖον ἔστησε τῆς ἀρετῆς; σκόπει δὲ ἄνωθεν ἀριθμῶν· πρῶτός ἐστι βαθμὸς, μὴ ἄρχειν ἀδικίας· δεύτερος, μετὰ τὸ

κ. ἄρξασθαι, ἄρξαι, ⓦ ἀδικουῦντα τοῖς ἴσοις μὴ ἀμύνεσθαι· τρίτος, μὴ δρᾶσαι ⓦ ἐπηρεάζοντα ταῦτα, ἄρα ἔπαθεν, ἀλλ' ἠνύχασε· τέταρτος, τὸ καὶ προσέχειν ἑαυτὸν εἰς τὸ παθεῖν κακῶς· πέμπτος, τὸ καὶ πλέον προσέχειν ἢ ἐκεῖνος βούλε) ὁ ποιήσας· ἕκτος, τὸ μὴ μισῆσαι τὰ ταῦτα ἐργαζόμενον· ἕβδομος, τὸ καὶ ἀγαπῆσαι· ὄγδοος, τὸ καὶ εὐεργετῆσαι· ἔνατος, τὸ καὶ τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν προσκαλεῖν. Εἶδες ὕψος φιλοσοφίας; δεῖ γοῦν τοῦτο καὶ λαμπρὸν τὸ ἐπαθλον ἔχει. ὑπὲρ γὰρ μέγα καὶ τὸ ὑπόδειγμα καὶ νεανικῆς δεόμενον ψυχῆς καὶ πολλῆς τῆς ἀσυνδησης, καὶ μισθὸν αὖθις οἷον εἰκὸς τοιοῦτον, οὗ οὐδενὶ τῶν προτέρων. οὐδὲ γῆς ἐνταῦθα μέμνηται, καθάπερ ὑπὲρ τῶν πραέων· οὐδὲ προσκλήσεως ἐλέους, καθάπερ ὑπὲρ τῶν πενθούντων καὶ ἐλεημόνων· οὐδὲ βασιλείας οὐρανῶν· ἀλλ' ὃ πάντων τούτων ἐστὶ φιλοσοφώτερον, τὸ γενέσθαι ὁμοίους τῷ Θεῷ, ὡς ἂν ἐφικτὸν γένεσθαι εἰκός. ὅπως γένησθε, φησίν, ὅμοιοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Εἰ δέ μοι προσμένεις, πῶς οὐδὲ ἐνταῦθα, οὐδὲ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν πατέρα ἑαυτῷ καλεῖ· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν Θεὸν καὶ βασιλέα μέγαν, ὅτε περὶ τῶν ὅρκων διελέγετο· ἐνταῦθα δὲ πατέρα αὐτῶν. ποιεῖ δὲ τοῦτο, τὴν προσήκουσαν χάριν ἀπονέμων τοῖς τούτων τροφεῦσι λόγοις. Εἶτα ἐπεξηγούμενος τὴν ὁμοιότητα, ἐπάγει, ὅτι ⓦ ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. καὶ γὰρ αὐτὸς οὐ μόνον οὐ μισεῖ, φησίν, ἀλλὰ καὶ εὐεργετεῖ τοὺς πονηροὺς πολλῷ μείζοντας· καίτοι οὐδαμοῦ τὸ γινόμενον ἴσον, οὐ μόνον διὰ τὴν τῆς εὐεργεσίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γησίας ὑπερβολήν, ἀλλὰ καὶ δι' ἣν τὴν τῆς ἀξίας ὑπερβολήν. σὺ μὲν γὰρ διὰ τὸ ὁμοδούλου καταφρονῇς, ἐκεῖνος δὲ διὰ τὸ δούλου τὰ μεῖζα εὐεργετήματος· καὶ σὺ μὲν ῥήματα χαρίζῃ βουλόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ σώματα πολὺ μεγάλα καὶ θαυμαστά, τὸν ἥλιον ἀνατέλλων, καὶ τὸν ὑετὸν ἐπισείων ὁμοίως δικαίοις καὶ ἀδίκοις. ἀλλ' ὅμως καὶ ὕστερον δίδωμι ἴσον εἶναι, ὡς ἄνθρωπον ἐλεῆσαι εἰκός. μὴ τοίνυν μίσει τὸν τοιοῦτον πονηρόν, τοιούτων ὄντα σοι πολλῶν ξένον ἀγαθῶν, καὶ εἰς τοσαύτην ἄγοντά σε τιμήν, μὴ καθαρῶς ἐπηρεάζοντι· ἐπεὶ καὶ μὴ πόνου ὑπῆρξε, τοῦ δὲ καρποῦ ἀπεστερήθης· καὶ τὴν μὲν ζημίαν οἴσεις, τὴν δὲ μισθὸν ἀπολεῖς· ὥσπερ ἑκάτερα ἐστὶν ἀνίσα, ὃ χαλεπώτερον· τὸ σωμεῖν ἡμᾶς τὸ ἔλαττον τούτου μὴ φέρειν. καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι, φησί; Θεὸν ἰδὼν ἀνθρωπον ἡμόμενον, καὶ τοσοῦτον καταδεόμενον, καὶ τοσαῦτα παθήματα δι' σὲ, ἐρωτᾷς ἔτι καὶ ἀμφιβάλλεις, πῶς δυνατὸν τοῖς ὁμοδούλοις ἀφεῖναι τὰς ἀδικίας; οὐκ ἀκούεις αὐτοῦ ἐν τῷ φαινομένῳ λέγοντος,

Λευκ. κγ. λδ. Ρω. η. λδ. ΑΦΕΣ ἀνθρώποις, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἀφήσει καὶ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν; οὐκ ἀκούεις Παύλου λέγοντος, Ὅτι ὁ αἰχμαλωτίσας ἀνέβη καὶ θήλυμος ἐν δεξιᾷ, ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν; οὐχ ὁρᾷς ὅλη καὶ μετ' εἰρήνης καὶ μετὰ τὴν ἀναίλημψιν τοῖς αὐτηκόοις Ἰουδαίοις ἔπεμπε τοὺς ἀποστόλους τὰ μεῖζα οἴσοντας ἀγαθά, καὶ τοῦτα μείζονος μεῖζα πρὸς αὐτοὺς πάθη δεινά; ἀλλὰ σὺ μεγάλα ἠδίκησαι; καὶ τί τοιοῦτον πέπονθας, οἷ ὁ σὸς δεσπότης, δεσμούμενος, ῥαπιζόμενος, μαστιζόμενος, τοὺς οἰκέτας ἐμπιπόμενος, θανάτου ὑπομένων, καὶ θανάτου τοῦ θανάτων ἀπόνων αἴτιον, μετὰ τοσαύτης εὐεργεσίας; εἰ δὲ καὶ μεγάλα ἠδίκησαι, καὶ δι' τοῦτο μάλιστα εὐεργέτησον, ἵνα καὶ σαυτῷ λαμπροτέραν ποιήσῃς τὸν στέφανον, καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑκάστης ἀπαλλάξῃς ὀργῆς. ἐπεὶ καὶ οἱ ἰατροί, ὅταν λοιδορῶνται καὶ ὑβρίζωνται, τοῖς μανιώδεσι, τότε μάλιστα αὐτοῦ ἐλεοῦσι καὶ προσκυδάζονται πρὸς τὴν ἐκείνων διόρθωσιν, εἰδότες ὅτι τῆς ὑπερβολῆς τοῦ νοσήματος ἡ ὕβρις ἐστί. καὶ σὺ τοίνυν τοῦτο πρὸ τοῦ ὀπισθοδρομοῦντος ἔνεκα γνώμην, καὶ ὅταν κέχρησο τοῖς ἀδικοῦσιν. ἐκεῖνοι γὰρ εἰσὶ μάλιστα νοσοῦντες καὶ τὴν βίβλον ὑπομένοντες [ἅπασαν.] ἀπάλλαξον τοίνυν αὐτοῦ τῆς χαλεπῆς ταύτης ἐπηρείας, καὶ δὸς ἄφεσιν τῷ ὀργῇ, καὶ δαίμονος ἐλευθέρωσον χαλεποῦ, τοῦ θυμοῦ. καὶ γὰρ δαιμονῶντας ἐαν ἴδωμεν, δακρύομεν· ὅχι δὲ αὐτοὶ ὑπὸ δαίμονος ἀπουδάζομεν δαιμονᾶν. τοῦτο καὶ νῦν ποιῶμεν ἐπὶ τῶν ὀργιζομένων. καὶ γὰρ ἐκείνοις ἐοίκασιν οἱ θυμούμενοι, μᾶλλον δὲ κἀκείνων εἰσὶν ἀθλιώτεροι, μετ' ἀσθενείας μαινόμενοι· διὰ καὶ ἀσυγγνώστου αὐτῶν ἡ καταπληξία. μὴ τοίνυν ἐπέμβαινε χειμῶνι, ἀλλὰ καὶ ἐλέει. καὶ γὰρ καὶ ὑποχολῆς ἵνα ἀνοχλούμενον δὲ σκοτοδινιῶντα καὶ ἐμέσαι ἐπειγόμενον πονηρὸν τοῦτον χυμὸν ἴδωμεν, χεῖρα ὀρέγομεν καὶ παραβασάζομεν· ἀπαρεσκόμενον, κἂν δὲ ἱμάτιον μολύνωμεν, οὐκ ἀποφεύγομεν· ἀλλ' ἐν μόνον ζητοῦμεν, ὅπως ἐκεῖνον ἀπαλλάξωμεν τῆς χαλεπῆς ταύτης νοσηρείας. τοῦτο τοίνυν καὶ ὅτι τούτων ποιῶμεν, καὶ παραβασάζωμεν ἐμοιοῦντες καὶ ἀπαρεσκομένους· μὴ δὴ τοίνυν ἀφῶμεν, ἕως ἂν ἅπασαν ἀποθῆται τὴν πικρίαν· καὶ τότε σοι χάριν εἴσεται μείζω, ἐπειδὴ παύσηται, ὅτε γνώσεται σαφῶς, ὅσης αὐτὸν ἀπήλλαξας ταραχῆς. καὶ τί λέγω τὴν πρὸς ἐκείνου χάριν; ὁ γὰρ Θεὸς σε δικαίως τεθαυμάσεται καὶ μυρίοις ἀμείψεται καλοῖς, ὅτι σὸν ἀδελφὸν νοσήματος ἠλευθέρωσας χαλεποῦ· κἀκεῖνος δὲ ὡς δεσπότην τιμήσει, διὰ πάντος αἰδούμενός σε τὴν ὑπεῖκειαν. ὅχι ὁρᾷς τὰς λιπαρὰς γυναῖκας, πῶς δάκνουσι τοὺς πρεσβύτας, καὶ οὐκ ἀλγοῦσιν ἐκεῖναι; μᾶλλον δὲ ἀλγοῦσι μέν, φέρουσι δὲ ἡδέως, διὰ σωφροσύνην τὰς ὀδυνωμένας καὶ διὰ τὴν ἀκοπωμένας ὑπὸ τῆς ὠδῖνος. τούτους καὶ σὺ ζήλωσον, καὶ μὴ γίνου σὺ μαλακώτερος γυναικῶν. ἐρεῖδω γὰρ τέκωσιν αἱ γυναῖκες αὗται (γυναικῶν γάρ εἰσι μικροψυχότεροι) τότε σε ἄνδρα εἴσονται· εἰ δὲ βαρέα τὰ ὀπτάγματα, ἐννόησον ὅτι διὰ τοῦτο πρόγεγονεν ὁ Χριστὸς, ἵνα τοῦτα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καταφυτεύσῃ διανοίᾳ, ἵνα δὲ ἐχθροῖς καὶ φίλοις χρησίμως κατασκευάσῃ. διὰ τοῦτο καὶ ἑκατέρων τούτων ὀπτωμένων ἀθεῖται κελεύει· τὸν μὲν ἀδελφὸν, λοιπὸν αὖ λέγει, ἐὰν σοφέρῃς τὸ δῶρόν σου· τὸν δὲ ἐχθρὸν, ἐπειδὴ νομοθετῇ φιλεῖν

τε

τε ϗ εὐχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν. ϗ οὐκ ἀπὸ τοῦ ὑποδείγματος τοῦ Χυ̃ τ̃ Θεοῦ ἀναγκάζομαι μόνον εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ϗ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.

46 Εἰ γὰρ ἀγαπήσητε, φησι, τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ἵνα μισθὸν ἔχητε; οὐχὶ ϗ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ [τοῦτο] ποιοῦσι; Τοῦτο ϗ ὁ Παῦλος φησιν· Οὕτω μέτρεμις αἱ- Εβ.ιβ.δ.
μάτως ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι. εἰ μὲν οὖν ζῶντα ποιῇς, μὴ τοῦ Θεοῦ ἔσηχας· εἰ δὲ ἐγκαταλιμπάνῃς αὐτά, μὴ τῶν τελωνῶν. Εἶδες πῶς οὐ τοσοῦτον τὸν κ. μέσον.
ἀντιλογίαν τὸ μέγεθος, ὅσον τὸν πρόσωπον τὸ διάφορον; μὴ τοίνυν τοῦτο λογιζώμεθα, ὅτι δυσχερές τὸ ἐπίταγμα, ἀλλὰ ϗ τὸ ἔπαθον ἐννοήσωμεν, ϗ λογισώμεθα ἵνος ὅμοιοι γινόμεθα κατορθώσαντες, ϗ ἵνος ἴσοι διαμαρτήσαντες. τῷ μὲν οὖν ἀδελφῷ κελεύει καταλλάττεσθαι, ϗ μὴ πρότερον ἀφίσαι, ἕως αὐτὸν ἕλκυσαν ἀνέλωμεν· ὅταν δὲ περὶ πόντων διαλέγηται, οὐκ ἔτι ταύτῃ ἡμᾶς ὑποβάλλει τῇ ἀνάγκῃ, ἀλλὰ ϗ πρὸ ἡμῶν ἅπαντος μόνον, βούλεται ϗ ταύτῃ ποιεῖν τὸν νόμον. ὅπερ γὰρ εἶπεν ὅτι ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν, ἵνα μὴ δόξῃ ταῦτα αὐτὰ ἁπλῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχωσι, κελεύει μὴ μόνον φέρειν ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλὰ ϗ ἀγαπᾶν. ὁρᾷς πῶς προῤῥιζον τὸν θυμὸν ϗ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν περὶ τὰ σώματα, τὴν περὶ τὰ χρήματα, τὴν περὶ τὴν δόξαν, τὴν περὶ τὸν πρόσκαιρον βίον ἀναιρῇ; τοῦτο γὰρ ἐποίησε μὲ ἐξ ἀρχῆς, πολλῷ πλέον ϗ νυνί. ὁ τε γὰρ πλοῦτος ϗ ὁ πρόσκαιρος ϗ ὁ πρεπὼν κενοῦται τὴν ὀργήν· ὁ τε δίκαιος ϗ ἐλεήμων κενοῖ τὴν τῶν χρημάτων ἐπιθυμίαν· ὁ καθαρὸς τὴν καρδίαν ἀπήλλακται ἐπιθυμίας πονηρᾶς· ὁ δεδιωγμένος ϗ φέρων τὰς ὕβρεις ϗ καλῶς ἀκούων πᾶσαν ἀσκῇ λοιπὸν τὴν τῶν πρόσκαιρων προσκοπήν, ϗ τύφου ϗ κενοδοξίας ὄντι καθαρός. λύσας τοίνυν τὸν δεσμὸν τοῦτον τὸν ἀκροατὴν ϗ εἰς τοὺς ἀγῶνας ἀλείψας, πάλιν ἑτέρως ἀναπαύει ταῦτα παθήματα, ϗ μᾶλλον πλείονος τῆς ἀκριβείας. ἐξαίδιος γὰρ ἀπὸ τῆς ὀργῆς ϗ πόνου σκοπὸς τὸ παθεῖν τοῦτο ϗ νοῆσαι, ϗ εἰπών, ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ [αὐτοῦ,] ϗ ὁ μωρὸν καλῶν, ϗ ὁ ῥακά, κολαζέσθω· ϗ ὁ προσφέρων τὸ δῶρον μὴ πρότερον προσοίτω τῇ τραπέζῃ, ἕως αὐτὸν καταλύσῃ τὸν ἔχθρον· ϗ ὁ δικαίαν ἔχων, πρὶν ἢ τὸ δικαστήριον ἰδεῖν, φίλον ποιείτω τὸν ἐχθρόν, ὅτι τὸν ἐπιθυμίαν μεταβάλλει πάλιν. ϗ τί φησιν; ὁ ἐμβλέπων ἀκολάστοις ὀφθαλμοῖς, ὡς μοιχὸς γεγένηται· ὁ σκανδαλιζόμενος ὑπὸ γυναικὸς ἀκολάστου ἢ ὑπὸ ὑδρὸς, ἢ ὑπὸ ἄλλου τινὸς τῶν αὐτῶν προσπιπτόντων, ἀποκόπτειν κελεύει τοὺς τόπους ταύτους· "ὁ νόμῳ γὰρ μὴ κατέχων γυναῖκα," μηδέποτε αὐτὴν ἐκβαλλέτω ϗ ποιείτω ἑτέραν βλεπέτω. διὰ γὰρ τούτων τῆς πονηρᾶς ἐπιθυμίας τὰς ῥίζας ἀφῄρει. Εἶτα ἀνέδησεν τὸν χρημάτων τὸν ἔρωτα ἀναιρεῖ, κελεύων μήτε ὀμνύειν, μήτε ψεύδεσθαι, μήτε αὐτὸν ἀντὶ τοῦ χαίρειν τοῦ χαιρονίσκου, ὃν ἂν τις ἐνδεδυμένος τύχῃ· ἀλλὰ ϗ τὸ ἱμάτιον προέσθαι ἕτοιμον βουλομένῳ, ϗ τὸν τοῦ σώματος χρῆσιν, ἐκ πολλῆς προθυμίας τὰ περὶ τὰ χρήματα ἀναιρῶν πόθον· ϗ τότε μὲν ταῦτα πρῶτα καὶ τὸν ποικίλον τῶν ἐπιταγμάτων τούτων στέφανον ἐπάγει, λέγων· Οὗ χεσθε γὰρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, ἐπ' αὐτοῦ ἄνω τοῦ ἀκροτάτου τῆς φιλοσοφίας ἀναλογῶν [τοῦ] κορυφοῦ. ὥσπερ γὰρ τοῦ ῥᾴονος εἶναι μεῖζον τὸ ῥαπίζεσθαι, ϗ τοῦ ἐλεήμονα εἶναι τὸ ϗ τὸ ἱμάτιον προΐεσθαι μὴ χαιρονίσκου, καὶ τὸ δίκαιον εἶναι τὸ καὶ ἀδικούμενον φέρειν, καὶ τοῦ εἰρηνοποιοῦ εἶναι τὸ. καὶ ῥαπιζόμενον καὶ ἁρπαζόμενον ἕπεσθαι· οὕτω ϗ τὸ διώκεσθαι τὸ διωκόμενον ὠλεῖν. ὁρᾷς πῶς μικρὸν εἰς αὐτὰς ἡμᾶς ἀνάγει "τὸ οὐρανοῦ τὰς ἀφίδας; ἵνος οὖν ἂν εἴημεν ἄξιοι, ἵνα πρὸς τὸν Θεὸν κελευόμενοι τὸν ζῆλον ἔχειν, καὶ τὰ χαλεπὰ μηδὲ τοὺς τελώνας γινόμενοι ἴσοι; Εἰ γὰρ τὸ φιλεῖν τοὺς φιλοῦντας, τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν καὶ ἐθνικῶν· ὅταν μηδὲ τοῦτο ποιῶμεν (οὐ γὰρ ποιοῦμεν αὐτὸ βασκαίνοντες δοκιμοῦσι τοῖς ἀδελφοῖς) ποίαν ἔχομεν δίκην, ὑπερβαίνειν τὰς γραμματέας κελευόμενοι, ϗ τοὺς ἐθνικοὺς ἑαυτῶν κατώτερα; πῶς οὖν ὀφθησόμεθα "βασιλείαν, εἰπέ μοι; πῶς ἐπιβησόμεθα τῶν ἱερῶν προθύρων ἐκείνων," ὅταν τοὺς τελώνας ἀμείνους γινόμενοι;

κ. μὴ δέπω

κ. παρεμπίπτον,

κ. ἐπιστρέφ μένα.

κ. φείδεσθε

κ. περὶ

κ. τὴν ὑπερκειμένων

κ. λέα.

κ. ἀλλ

νόμιμοι; τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰπών· οὐχὶ ἡ τελώνια τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν; ὁ δὲ μάλιστα θαυμάσας αὐτοῦ τῆς διδασκαλίας ἐστίν· ὅτι πάντα χοῦ ἐπαθλα τῶν ἀγώνων ὑπὲρ μὴ πολλῆς τῆς περιουσίας, οἷον καὶ τὸ βασιλεύειν τῶν οὐρανῶν, καὶ τὸ υἱὸς Θεοῦ εἶναι, καὶ τὸ ὁμοίους Θεοῦ, καὶ τὸ ἐλεᾶσθαι, καὶ τὸ παῤῥησιάζεσθαι, καὶ τὸ ἐν οὐρανοῖς ἔχειν πολιτεύματα· εἰ που δὲ καὶ λυπηρὰν μνησθῶσιν ἔδει, ὑφειμένως τοῦτο ποιεῖ. τὸ μὲν γὰρ τῆς γεέννης ὄνομα ἅπαξ ἐν τοσούτοις τέθεικε λόγοις· ἡ ἑτέροις δὲ μύριοις ἐπαπειλημένως καὶ ἐντρεπτικώτερον μᾶλλον, ἢ ἀπειλητικώτερον κεχρημένος τῷ λόγῳ, διῤῥηδην τὸ ἀκροατὴν λέγων· Οὐχὶ καὶ τελώνια τὰ αὐτὰ ποιοῦσι; καὶ, Ἐὰν τὸ ἄλας μωρανθῇ· καὶ, Ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ ἁμαρτήματα δι' ἡλώσεως ὑβρισε, τὸ φορτικὸν τῆς ἡλώσεως τῷ ἀκροατῇ δίδους συνιδεῖν. ὡς ὅταν λέγῃ· ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· καὶ ὁ ἀπολύων ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι· καὶ τὸ περιττὸν τοῦτο ἐν τῷ πονηροῦ ἐστι. τοῖς γὰρ νοῦν ἔχουσιν αὐτὸ τὸ τῆς ἡλώσεως ὀνόματος ἀρκεῖ καὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας μέγεθος εἰς σωφρονισμόν. διὸ δὴ καὶ ἐνταῦθα τοὺς ἐθνικοὺς καὶ τοὺς τελώνας εἰς μέσον ἄγει, τῇ ποιότητι τοῦ προσώπου τὸν μαθητὴν ἐντρέπων. ὁ καὶ ὁ Παῦλος ἐποίει λέγων· Μὴ λυπεῖσθε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα· καὶ πάλιν, καθάπερ καὶ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν. καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐδὲν ἐπαχθὲς ἅπαντες, ἀλλὰ μικρῷ πλέον τοῦ εἰωθότος, φησίν· οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; ἀλλ' ὅμως οὐχ ἵστησιν ἐνταῦθα τὸν λόγον· ἀλλ' εἰς τὰ ἐπαθλα αὐτὸν καταλύει καὶ τὰς χρηστὰς ἐλπίδας, λέγων·

Μαρ. 8. γ. Λουκ. 18. λδ. Ματθ. ε. 18.

α. Θεσσ. δ. ιδ.

ΗΘΙΚΟΝ 48 Γίνεσθε οὖν τέλειοι, ὡς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Καὶ πολὺ τὸ τῶν οὐρανῶν ὄνομα διαπείρει πάντα, καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τὰ φρονήματα αὐτῶν διεγείρων. τέως γὰρ ἀθενέστερον καὶ παχύτερόν πως ἦσαν διακείμενοι. Ἀπόντα οὖν ἐννοοῦντες καὶ εἰρηνεύοντα, πολλοὶ καὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑπεδεξώμεθα τοῦ ἀγάπου· καὶ τὸ καταγέλαστον ἐκεῖνο ἔθος ἐκβάλωμεν, ὅπερ πολλοὶ τῶν ἀλογωτέρων ὑπομένουσιν, αἰσχυνόμενοι τοὺς ἀπόντων τοῦτο ποιεῖν, ὃ μὴ ἔχει πολιτείαν, μὴ ζηλοῦντες, ὃ δὲ ὄντι καταγέλαστον, τοῦτο διώκοντες. Ἵνος οὖν ἕνεκεν ὁ ποιητὴς αὐτὸ ποιεῖ; ὅπως τὸ ἀναμένῃ, φησίν. ὅπως τοῦτο ἐπαύσατο. καὶ Ἡ τούτης τῆς ἀγωνίας χεῖρον ἦν; ὅπως γὰρ τοῦτο ἐπαύσατο, φησι, μαθοῦ μοι γενέσθαι ποιητής, οὐ βουλόμενος ὑπολαβεῖν τῆς ἀποφάσεως ταύτης. ἀλλὰ μὴ οὕτω ἐκβάλῃς σε ποιεῖν ποιητής, οὐδέν σοι ἔσται πλέον καὶ ποιήσαντι· ἐὰν δὲ σὺ ποιητὴς ὑπομείνῃς τὴν ποίησιν, ἐπεφαλαιώσω τὸν τύφον ἐκείνου, καὶ ἀναφλήσῃ ἵνα ἐκ τῆς ἀπονοίας αὐτὸν τὸν καρπὸν ἐκτύλησας. πῶς οὖν οὐκ ἐκάστης ἀνοίας τοσαῦτα μηλωτὰς καρποῦσθαι ἀπὸ φιλονεικίας, ποιοῦσα ὁ κέρδος, καὶ καταγινώσκουσάν αὐτῆς, τοῖς αὐλοῖς ἐπαίρεσθαι; εἰ γὰρ διὰ τοῦτον αὐτὸν αἰτίαν, ὅτι ποιητὴς ἀναμένει τὴν ἑτέραν ποίησιν, ἵνος ἕνεκεν ζηλοῖς ὅταν ἐγκαλεῖς, καὶ ὅταν ἔφης εἶναι πονηρόν, τοῦτο ὡς ἀγαθὸν μιμεῖσθαι ἐπαύσαμας; ὁρᾷς πῶς οὐδὲν ἀνθρώπου κακίᾳ συζῶντος ἀνοητότερον; διὸ παραλαλῶ, φύγωμεν τὸ πονηρὸν τοῦτο ἔθος καὶ καταγέλαστον. καὶ γὰρ μυρίας ἀνίστησι φιλίας τὸ νόσημα τοῦτο, καὶ πολλὰς ἔθρας εἰργάσατο. διὰ δὴ τοῦτο φθάνωμεν αὐτὸν ἡμεῖς. ἡδὺ γὰρ ῥαπίζεσθαι καὶ ἁρπάζεσθαι καὶ γυμνοῦσθαι πρὸς ἐχθρῶν κελευόμενοι, καὶ φέρειν, ποίας ἂν εἰκότως συγνώμης ἀξιοι, ὃν ποιητὴς φιλῇ τοσαύτῃ ὑπεδεκνύμενοι φιλονεικίᾳ; ἀλλὰ καταφρονοῦμεθά, φησι, καὶ διαπτυόμεθα, ὅταν αὐτῷ χαριζώμεθα τοῦτο. καὶ ἵνα μὴ καταφρονήσῃ αὐθέκτου, ποιητὴς γενοῦ Θεῷ; καὶ ἵνα μὴ καταφρονήσῃ σε ὁ μαινόμενος ὁμόδουλος, καταφρονῆς τοσούτου, τοσαῦτά σε ὑβριστικότος; εἰ γὰρ ἄτοπον τὸ καταφρονῆσαι σου ὁμότιμον, πολλῷ μᾶλλον τὸ σε καταφρονῆσαι τοιούτου Θεοῦ. μὴ τοίνυν τοῦτο κἀκεῖνο σκόπει, ὅτι ὅταν σε καταφρονήσῃ, τότε σοι μείζονος μισθοῦ ποιητὴς γενήσῃ.

Διὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀφ' ἑαυτῶν νόμους εἰσηγούμενοι, ὅπερ ἐστὶ τῶν αὐτῶν νόμων ἥκουσας. τοῦτο γὰρ ποίας ἂν δίκης ὑπάρξειεν; πόσων ἀφανισμῶν; ἐμοὶ γοῦν δοκοῦσι καὶ κατάφωρον εἶναι τὸν τοῦ Θεοῦ, ἢ ὑμᾶς ἀθετεῖν τὸν τῶν βασιλέων ἀπόρρητον. οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν τῆς δόξης ταύτης ἴσον. ταύτῃ τοίνυν διώκωμεν ὅπως, ὡς αὐτὸς ἐκέλευσε, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μηδένα ποιούμενοι λόγον, ἀλλὰ τῇ ἀκριβεῖ φιλοσοφίᾳ ἐπιδεικνύμενοι δίχα πόνων*, ὅπερ ἐστὶν ἑαυτῶν βίον οἰκονομῆσαι. καὶ γὰρ τῶν ὑφειμένων καὶ τῶν ἐκείνοις τερφαίνων ἐντεῦθεν ἤδη καρπωσόμεθα τὰ ἀγαθὰ, ὡς ἄγγελοι μὴ τῶν ἀνθρώπων βαδίζοντες, ὡς αἱ τῶν ἀγγέλων δυνάμεις ἐν τῇ γῇ περιπολεῖσθαι τερπόμεναι, καὶ πάσης μὲν ἐπιθυμίας, πάσης δὲ ἐκτὸς μένοντες ταραχῆς· καὶ μὴ τῶν ὑπὸ πόνων, καὶ τὰ ἐπόρρητα ἀπολαμβάνομεν ἀγαθά· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγαθῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ιθ. ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗΝ ΥΜΩΝ μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς. κβ΄ σ.

ΤΟ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ὀξύνει πάθος, τὴν λύσσαν καὶ τὴν μανίαν τὴν περὶ τὴν κενοδοξίαν ἐπιμανθάνοντες τοῖς κατορθοῦσιν. ὅθεν ἀρχῆς μὲν οὐδὲν περὶ αὐτοῦ διελέχθη. ἐν ᾧ δὲ ἐνῶν περὶ ἐκείνων, πρὶν ἢ πεῖσαι ποιεῖν τι τῶν δεόντων, περὶ τοῦ πῶς δεῖ ποιεῖν αὐτὰ καὶ μετέπειτα διδάσκει. ὅπερ οὖν ἐνῆμεν εἰς φιλοσοφίαν, ὥστε λοιπὸν καὶ τὴν περιουσίαν ἐκείνην καθαίρειν λύπην. οὐδὲ γὰρ ἁπλοῦς ἦν κτῆσαι τοῦτο τὸ νόσημα, ἀλλ' ὅταν πολλὰ κατορθώσωμεν τῶν ἐπιζητουμένων. ἔδει τοίνυν πρότερον φυτεῦσαι τὴν ἀρετὴν, καὶ τότε τὸ ἐπιρρέαζον αὐτῆς καρπὸν ἀνελεῖν πάθος. ὅρα πόθεν ἄρχεται. ἀπὸ νηστείας καὶ βυκῆς καὶ ἐλεημοσύνης. τούτοις γὰρ μάλιστα ἐμφιλοχωρεῖν εἴωθε τοῖς κατορθώμασιν. ὁ γοῦν Φαρισαῖος ἐντεῦθεν ἐφυσᾶτο, λέγων· Νηστεύω δὶς τῆς ἑβδομάδος, ἀποδεκατεύω μου τὰ ὑπαρχόντα. ἐν ᾧ καὶ αὐτῇ ἡ κενοδοξία τὴν βυκῆν, πρὸς ἐπίδειξιν αὐτοῦ ποιούμενος. ὅπερ οὖν ὀφείλει ἄλλος πρὸς ἄλλον, τοῦ τελώνου ἐνταῦθα δείκνυται, λέγων· οὐκ εἰμὶ ὡς οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. καὶ σκόπει πῶς ἤρξατο, ὡς περὶ θηρίου τινὸς δυσφορωτάτου ἀλεγεινόμενος, καὶ δεινοῦ κλέπτου τὴν μὴ σφόδρα ἐγκρατεύεσθαι. προσέχετε γάρ, φησι, τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν. ὅτου καὶ ὁ Παῦλος λέγει Φιλιππησίοις· Βλέπετε τοὺς κύνας. καὶ γὰρ λῃστήρια ἐπεισέρχεται τὸ θηρίον, καὶ πόντια συμφυσᾷ ἀνοφορητὶ, καὶ δυσπαραθήτους ἐκφέρει τὰς ἔνδον ἀπάτας. ἐπεὶ οὖν πολλῶν περὶ τὴν ἐλεημοσύνης ἐποιήσατο λόγον, καὶ τὸν Θεὸν εἰς μέσον ἤγαγε, τὸν δυσταλλόντα τὸν ἥλιον ὅτι πονηρούς καὶ ἀγαθούς, καὶ πανταχόθεν προέτρεψεν εἰς τοῦτο, καὶ κομᾷν ἔπεισε τῇ δαψιλείᾳ τῆς χορηγίας, ἀνάγει λοιπὸν καὶ τὰ ἐνοχλοῦντα τῇ καλῇ ταύτῃ ἐλαίᾳ πόντια. διὸ φησι, προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. ἐκείνη γὰρ ἡ ἔμπροσθεν εἰρημένη, ἣν Θεὸς ὅστις ἐλεημοσυνῶν. καὶ εἶπων, μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἐπήγαγε, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς. καὶ δοκεῖ μὲν προτέρων εἰρῆσθαι τοῦτο· δοῦ δὲ τις ἀκριβῶς προσέχῃ, ἴσως ἐστὶ τοῦτο αὐτὸ, ἀλλ' ἕτερον τόνῳ, καὶ ἕτερον σχήματι, καὶ πολλῷ ἔχει τὸ ἀσφαλέστερον καὶ ἄπονον τῆς κηδεμονίας ἕνεκα τῆς φειδοῦς. ἔστι γὰρ καὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ποιοῦντα, μὴ πρὸς τὸ θεαθῆναι ποιῆσαι· καὶ μὴ ποιοῦντα [πάλιν] ἔμπροσθεν, πρὸς τὸ θεαθῆναι ποιῆσαι. διόπερ οὐκ ἀπλοῦς τὸ γνώμιον, ἀλλὰ τῷ γνώμῳ κολάζει καὶ τὸ σφόδρα. εἰ γὰρ μὴ αὕτη ἡ ἀκρίβεια προσκεῖται, πολλοὶ διὰ τοῦτο ὑπερτέρους ἐποίησε πρὸς τὸ τῆς ἐλεημοσύνης δόσιν, διὰ τὸ μὴ πάντα χαλ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πάντα χρὴ πάντως δυνατὸν εἶναι λανθανόντως ποιεῖν. διὰ τοῦτο ἀπολύων σε τῆς ἀνάγκης ταύτης, οὐ τὰ τέλη τῶν προσταγμάτων, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν τῶν ποιουμένων καὶ τὴν ζημίαν καὶ τὴν μισθαποδοσίαν. ἵνα γὰρ μὴ λέγῃς, τί γὰρ ἐγὼ πάθω, ἂν ἕτερος ἴδῃ; οὐ τοῦτο ζητῶ, φησίν, ἀλλὰ τὴν διάνοιαν τὴν σὴν, καὶ τὸ ἔσοπτρον τὸ νοητόν. τὴν γὰρ ψυχὴν ἅπασαν βάλλεται, καὶ πάντας ἀπαλλάξαι νοσημάτων. ἀπαγορεύσας τοίνυν τὸ προεῖδεῖν ποιεῖν, καὶ τὴν ἐκ τούτου ζημίαν διδάξας, τὸ μάτην καὶ εἰκῆ τοῦτο ποιεῖν, πάλιν αὐτὴν ἐκείρει τὰ φρονήματα, τὸ παῖξαι ἀναμνήσας καὶ τὸ ἄφρονος, ἵνα μὴ τῇ ζημίᾳ μόνῃ καθάψηται, ἀλλὰ καὶ τῇ μνήμῃ τοῦ γελωμένου ἐντρέπῃ.

Οὐκ ἔχετε γὰρ ὃν μισθόν, φησί, παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς. Καὶ οὐδὲ ἐν τούτοις ἔστι, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω προέρχεται, καὶ δι' ἑτέρων πολλῶν τὴν ἀποστολὴν ἐργάζόμενος. ὥσπερ γὰρ αἰωτέρω τελώνας καὶ ἐθνικοὺς τέθεικε, τῇ ποιότητι τοῦ προσώπου καταισχύνων τοὺς μιμουμένους· οὕτω καὶ ἐνταῦθα τοὺς ὑποκριτάς.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς, φησίν, ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί. Οὐχ ὅτι σαλπίσας εἶχον ἐκεῖνοι, τοῦτο λέγει, ἀλλὰ τὴν πολλὴν αὐτῶν ἐπιδεῖξαι βούλεται μανίαν, τῇ λέξει τῆς μεταφορᾶς ταύτης κωμῳδῶν καὶ σκώπτων αὐτούς. καὶ καλῶς ὑποκριτὰς εἶπε. τὸ μὲν γὰρ προσωπεῖον, ἐλεημοσύνης ἐστὶ· ἡ δὲ διάνοια, ὠμότητος καὶ ἀπανθρωπίας. οὐ γὰρ ἵνα δόξῃ τοῖς πολλοῖς ποιοῦσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ δόξης ἀπολαύειν ἀδίκως· ὅπερ ἑκάστης ἐστὶ ὠμότητος, ἑτέρου λιμῷ διαφθειρομένου φιλοτιμίαν ζητοῦν, καὶ μὴ λύειν τὴν συμφοράν. οὐκ ἄρα τὸ δοῦναι ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ τὸ, ὡς χρή, δοῦναι ἐστὶ τὸ ζητούμενον, καὶ διὰ τοῦτο δοῦναι. κωμῳδήσας τοίνυν αὐτοὺς ἱκανῶς, καὶ καθάπαξ αὐτῶν, ὡς καὶ αἴσχιον θῆται τοῖς ἀκροατὴν, διορθοῦται πάλιν τὴν τοιαύτην νόσον γνώμην, καὶ εἰπὼν πῶς δεῖ μὴ ποιεῖν, δείκνυσι πάλιν πῶς δεῖ ποιεῖν. πῶς οὖν δεῖ ποιεῖν;

3 Μὴ γνώτω, φησίν, ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. Πάλιν ἐνταῦθα ὑπερβολικῶς αὐτὸ τέθεικεν. Εἰ γὰρ οἷόν τε ἦν, φησι, καὶ σαυτὸν ἀγνοῆσαι, πρὸ πολλοῦ ἂν ἐποίησεν· νῦν δὲ ἀδύνατον ἢ τὰ διαφεύγουσας χεῖρας λαθεῖν· οὐχ ὡς τινές φασιν, ὅτι δεῖ σκαιοὺς ὄντας κρύπτειν τὰ θεάματα. πόθεν γὰρ ἐνταῦθα λαμβάνειν ἐκέλευσεν. Εἶτα καὶ ὁ μισθὸς σύνεσιν ὅσος. ὅπου γὰρ εἶπε τὰ ἐκεῖθεν κόλασιν, δείκνυσι καὶ τὰ ἐντεῦθεν τιμάς, ἑκατέρωθεν ἀμφοτέρους ὠθῶν καὶ εἰς ὕψος ἀγαθῶν διδάγματα. καὶ γὰρ πείθει εἰδέναι, ὅτι πάντα χρὴ πρᾶττειν ὁ Θεός, καὶ ὅτι οὐ μέτρει τοῦ παρόντος βίου ἔσχε τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ καὶ φοβερώτερον ἡμᾶς ἐντεῦθεν ἐκδέξεται δικαστήριον, καὶ οἱ τῶν πεπραγμένων οὐθενὸς ἀπόρρητοι καὶ τιμαὶ καὶ κολάσεις, καὶ ὅτι οὐδὲν, οὐ μικρὸν, οὐ μέγα ἡμῖν πρᾶξαι, κἂν δόξῃ σοὶ λανθάνειν. ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἠνίξατο εἰπών,

4 Ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ· Μέγα δὲ σεμνὸν αὐτῷ καθίζων θέατρον, καὶ ὅπερ ὑπεθυμεῖ, τοῦτο μὴ πολλῆς αὐτῷ δίδοὺς τῆς προσουσίας. Τί γὰρ βούλει, φησίν; οὐχὶ θεατὰς ἔχειν τῶν γινομένων ἡμᾶς; ἰδοὺ τοίνυν ἔχεις, οὐχὶ ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους, ἀλλὰ τὸν τῶν ὅλων Θεόν. Εἰ δὲ καὶ δι' ἀνθρώπους ἐπιθυμεῖς ἔχειν θεωροὺς, οὐδὲ ταύτης σε ἀποστερῶ τῆς ἐπιθυμίας χαίρων τῷ προσόντι, ἀλλὰ καὶ μὴ πλείονός σοι αὐτὸ παρέχει τῆς ὑποκρίσεως. νῦν μὲν γὰρ διὰ ἐπιδείξῃ, δέκα καὶ εἴκοσιν, ἢ καὶ ἑκατὸν διανθρώπους ἐπιδείξασθαι δυνήσῃ μόνους· διὰ δὲ ταπεινώσῃς νῦν λανθάνων, τότε σε αὐτὸς ὁ Θεὸς ἀνακηρύξει, τῆς οἰκουμένης πάσης ἀκούσης. ὥστε μάλιστα, εἰ βούλει ἀνθρώπους ἰδεῖν σου τὰ κατορθώματα, κρύπτων αὐτὰ νῦν, ἵνα μὴ πλείονος ἡμῖν τότε αὐτὰ πάντες θεάσωνται, τοῦ Θεοῦ φανερῶ ποιοῦντος καὶ ἐπαίροντος καὶ διὰ πᾶσιν ἀνακηρύττοντος. νῦν

μὲν

μὴ γὰρ σε ἡ καταγνώσονται ⓐ ὁρῶντες, ὡς κενοδόξως φανούμενον ἢ ἰδόντες, οὐ μόνον δὲ καταγνώσονται, ἀλλὰ καὶ θαυμάσονται ἅπαντες. ὅταν οὖν καὶ μισθὸν ᾖ λαβεῖν, καὶ θαῦμα καρπώσασθαι μεῖζον, ὀλίγην ἀναμείναντα χρόνον, ἐννόησον ἡλίκης ἀνοίας ἐστὶν ἀμφοτέρων ἐκπεσεῖν τούτων, καὶ παρὰ τοῦ Θεοῦ ⓦ μισθὸν αἰτιώσασθαι, καὶ τοῦ Θεοῦ ὁρῶντος, τοῦ δὲ ἀνθρώπους καλῶς τοῦτο ἐπιδεῖξαι τὴν γνώμην. Εἰ γὰρ ἐπιδείκνυσθαι δεῖ, ᾧ πατὴρ παρὰ πάντων ἐπιδείκνυσθαι χρή· καὶ μάλιστα, ὅταν καὶ τοῦτο σφόδρα καὶ τοῦ ζημιῶσαι κύριος ὁ πατὴρ ᾖ. καίτοι εἰ καὶ ζημίαν μὴ ἔχῃ, οὐκ ἔδει τὸ θέατρον τοῦτο ἀφιέναι, ἀνταλλάξασθαι δὲ τῷ ἀνθρώπων, ⓦ τῆς δόξης ἐπιθυμοῦντα. Ὡς γὰρ οὗτος ἀθλιος, ὡς τοῦ βασιλέως ἀπεύδοντος ἐπὶ τῷ θεωρεῖν τὴν αὐτοῦ καταρθώματα ἐλθεῖν, οὐκ ἂν μὴ ἀφίκετο, ἀπὸ δὲ τοσούτων θεωρῶν καὶ τῶν παρόντων καθίζειν αὐτοῦ τὸ θέατρον; Ἀλλὰ δὴ τοῦτο, οὐχὶ μόνον οὐκ ἐπιδείκνυσθαι κελεύει, ἀλλὰ καὶ ἀπουδάζειν λανθάνειν. οὐδὲν γάρ ἐστιν ἴσον, μὴ ἀπουδάσαι φανῆναι, καὶ ἀπουδάσαι λαθεῖν.

5 Καὶ ὅταν προσεύχησθε, φησὶν, οὐκ ἔσεσθε ὥσπερ ⓐ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως δοξασθῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ἀπέχουσι ⓦ μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, προσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ.

Πάλιν καὶ τούτους ὑποκριτὰς καλεῖ· ὑπὲρ μάλα εἰκότως, ὅτι Θεῷ προσαπιούμενοι προσεύχεσθαι, ἀνθρώποις προσίστασθαι ποιοῦσιν, οὐχ ἑκατὸν προσελεύσεσθαι ἄγμα, ἀλλ' ἀνθρώπων καταγελάστων. ὁ γὰρ μέλλων ἑκατὸν εἶναι, ἀπόντας ἀφεὶς, πρὸς ἕνα μόνον ὁρᾷ ⓦ κύριον ὄντα δοῦναι τὴν αἴτησιν. ἂν δὲ τοῦτον ἀφεὶς, προσέρχῃ πλανώμενος ὑπὸ πονηροῦ προσφέρων τοὺς ὀφθαλμοὺς, κενοῖς ἀπελεύσῃ χρεῖ. τοῦτο γὰρ αὐτὸς ἐβλήθης. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὅτι δὲ λήψονται μισθὸν ⓐ θιούτοι, ἀλλ' ὅτι ἀπέχουσι· τουτέστιν, ὅτι λήψονται μέν, παρ' ὧν ἂν ἐπιθυμοῦσιν αὐτοί. οὐ γὰρ ὁ Θεὸς τοῦτο βούλεται, ἀλλ' αὐτὸς μὲν τὸν παρ' ἑαυτοῦ προσέχειν ἠθέλησεν ἀμοιβὴν· ἐκείνους δὲ τὸν παρὰ τῶν ἀνθρώπων ζητοῦντας, οὐκέτ' ἂν εἶεν δίκαιοι λαβεῖν παρ' ἐκείνου, εἰ ὃν οὐδὲν πεποιήκασι. σὺ δέ μοι σκόπει τὸ Θεοῦ τὸν φιλάνθρωπον, ὅταν καὶ, ὡσανεὶ ὢν αὐτὸς παρ' ἡμῶν ἀγαθῶν, ἐπαγγέλληται μισθὸν προέξειν. Ἀμέλει τοίνυν τοὺς ὑποσκόπους ὧν προσάγματι χρωμένους, καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ ἀπὸ τῆς διαθέσεως, καὶ δείξας σφόδρα καταγελάστους ὄντας, εἰσάγει τὸ ἄμεινον τῆς προσευχῆς τρόπον, καὶ πάλιν τὸν μισθὸν δίδωσιν, εἰπών· Εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου. Τί οὖν; ἐν ἐκκλησίᾳ, φησὶν, οὐ δεῖ προσεύχεσθαι; καὶ σφόδρα μὲν οὖν, ἀλλὰ μὴ γνώμης τοιαύτης. πονηροῦ γὰρ ὁ Θεὸς τὸν σκοπὸν ζητεῖ τῶν γινομένων· ἐπεὶ, κἂν εἰς τὸ ταμιεῖον εἰσέλθῃς, καὶ ἀποκλείσας προσεύχεσθαι ἀργάσῃ, οὐδέν σοι τῶν θυρῶν ὄφελος. ὅθεν ἐγὼ μὲν οἶμαι πᾶσι ἀκριβῆ τὸν διορισμὸν τεθεικέναι, εἰπών, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ὥστε, κἂν τὰς θύρας ἀποκλείσῃς, τοῦτο μὲν τῆς τῶν θυρῶν ἀποκλείσεως κατορθῶσαί σε βούλεται, καὶ τὰς τῆς διανοίας ἀποκλείειν θύρας. κενοδοξίας γὰρ πονηροῦ μὲν ἀπηλλάχθαι καλὸν, μάλιστα δὲ ἐν εὐχῇ. Εἰ γὰρ καὶ τοῦτο χωρὶς πλανώμεθα καὶ ὠφεσόμεθα, ἀν καὶ ταύτῃ εἰσερχώμεθα τὴν νόσον ἔχοντες, ποτὲ ἀκουσόμεθα τῶν πρὸς ἡμᾶς λεγομένων; Εἰ δὲ ἡμεῖς ⓐ δεδιδυμοι καὶ παρὰ καλοῖς ὢν ἀκούομεν, πῶς τὸν Θεὸν ἀξιοῦμεν ἀκούειν; Ἀλλ' ὅμως εἰσί τινες, ⓐ μὴ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα παραγέλματα ὅτως ἀφημονοῦντες ἐν [τῇ] εὐχῇ, ὡς καὶ τοῦ σώματος κρυπτομένου διὰ τῆς φωνῆς πᾶσι καταδήλους ἑαυτοὺς ποιεῖν, συρφετωδῶς βοῶντες, καὶ τῷ σχήματι καὶ τῇ φωνῇ καταγελάστους ποιοῦντες ἑαυτούς. οὐχ ὁρᾷς ὅτι καὶ ἐν ἀγορᾷ, ἂν μὴ τοιαῦτα προσέλθῃ τις ποιῶν καὶ μὴ βοῶν ἱκετεύων, σοβήσει τὸν ἱκετεύοντα· ἂν δὲ ἡσυχῇ καὶ μὴ τοῦ προσήκοντος σχήματος, ὅτι ὅτι πᾶσαν μᾶλλον ⓦ δωσάμενον δοῦναι τὴν χάριν; μὴ τοίνυν τῷ σχήματι

σήματι τ̃ σώματος, μηδὲ τῇ κραυγῇ τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ τῆς γνώμης ταύ-
ταις ποιώμεθα, μήτε μετὰ φόβου ἢ ὀχλήσεως ἢ προς ἐπίδειξιν, ὡς ἢ τοὺς πλησίον" ἐκκρούειν, 2
ἀλλὰ μετὰ ἐπιεικείας πάσης ἢ τῆς μετὰ ἡμίονον ζωτειδῆς ἢ δακρύων τῶν ἔνδοθεν. ἀλλ'
ἀλγεῖς τὴν ψυχήν, ἢ οὐκ ἀν δύναιο μὴ βοᾶν; ἢ μὴν τὸ σφόδρα ἀληθοῦτός ἐστι, ὃ οὕ-
τως θέλεσθε ἢ προσκαλῶ ὥσπερ εἶπον· ἐπεὶ ἢ Μωϋσῆς ἤλγει, ἢ ὅτως ἤυχετο, καὶ ἠκούετο. 5
Ἐξ. ιδ. ιε. Διὰ τοῦτο ἢ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· Τί βοᾷς πρὸς μέ; καὶ ἡ Ἄννα ἡ πάλιν, τῆς φωνῆς
α. Βασ. α. αὐτῆς οὐκ ἀκουομένης, πᾶσα ἐδύσωπεν ὅσα ἠθέλησεν, ὅπερ ἡ καρδία αὐτῆς ἔβοα. ὁ δὲ
Γεν. δ. ιδ. Ἀβελ οὐχὶ σιγῶν, ἀλλὰ ἢ τελευτῶν ἤυχετο, ἢ ὃ αἷμα αὐτοῦ σάλπιγγος λαμπροτέραν ἠ-
Ἰωὴλ β. ιγ. φίει φωνήν. σπάραξον οἶνον ἢ σὺ οὕτως ὡς ὁ ἅγιος σκῦλος· οὐ κωλύω· Διάῤῥηξον, ὡς ὁ
προφήτης σκέλυσε, τὴν καρδίαν σου, ἢ μὴ τὰ ἱμάτιά σου. σὺ βαθέων κάλεσον Ⓦ Θεόν. 10
Ψαλμ. ρκθ. κ. Ἐκ βαθέων γάρ, φησιν, ἐκέκραξά σοι, Κύριε. κάτωθεν ἀπὸ τῆς καρδίας σου ἔλκυσον φω-
νήν, μυστήριον ποίησόν σου τὴν εὐχήν. οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἢ ἐν τοῖς βασιλείοις θόρυβος σκηπτῶν
ἅπας, ἢ πολλὴ σφυροχόπου ἡ σιγή; καὶ σὺ οἶνον ὡς εἰς βασίλεια εἰσιών, οὐ τὰ ἐν τῇ γῇ,
ἀλλὰ τὰ πολλῷ φαιδροτέρα τούτων, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, πολλῶν ὑπερδεικνυσι τὴν εὐχη-
μοσυνίαν. ἢ γὰρ ἢ ἀγγέλων εἷς συγχορευτὴς, ἢ ἀρχαγγέλων "κοινωνὸς," μετὰ τῶν στεφανίτ 15 χ
ἀδειν. σφόδρα ὄντως Ⓐ δῆμοι πολλῶν ὑπερδεικνυσιν τὴν εὐταξίαν, μετὰ πολλῆς τῆς φει- χ
δοῦς τὸ μυστικὸν σκῆνος μόνοι καὶ σοῦ ἱερεῖς ὕμνους ἀδοντες τοῦ βασιλέως τῶν ὅλων Θεῷ. τού-
τοις τοίνυν ἐγκαταμίξον σαυτὸν εὐχόμενος, ἢ Ⓦ μυστικὸν αὐτῶν ζήλωσον κόσμον. οὐδὲ
γὰρ δυσθέκτοις εὔχῃ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ σφόδρα ῥᾴστῃ, τῷ ἢ μετὰ τῆς φωνῆς
ἀκούοντι, τῷ τὰ ἀπόῤῥητα τῆς ψυχῆς ὑπισχνουμένῳ. αὖ οὕτως εὔχῃ, πολλὴν ἀπολήψῃ 20
Ⓦ μισθόν.

Ὁ πατὴρ γάρ σου, φησιν, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν Ⓒ φανερῷ.

Οὐκ εἶπε, χρεωστεῖται σοι, ἀλλ' ἀποδώσει σοι. ζ΄. ἢ γὰρ χρεώστην ἑαυτὸν σοι κατέστησε, καὶ
μεγάλη σε ἢ ἐντεῦθεν ἐπήρκεσε ῥοπή. ὅπερ γὰρ αὐτός ἐστιν ἀόρατος, ἢ τὴν εὐχήν σου ζητεῖ
οὕτως εἰ βούλεται. Εἶπα λέγω ἢ τὰ ῥήματα αὐτὰ τῆς εὐχῆς. 25

7 Μὴ περισσολόγοι γάρ, φησι, μὴ βαττολογῆτε, ὥσπερ Ⓐ ἐθνικοὶ ποιοῦσιν.

Ὅτε μὲν γὰρ περὶ τῆς ἐλεημοσύνης διελέγετο, τὴν ἀπὸ τῆς κενοδοξίας λύμην ἀπέτεμνε
μόνον, ἢ οὐδὲν πλέον προσέθηκεν, οὐδὲ εἶπε πόθεν ἐλεημοσυνῶν δεῖ ποιεῖν, οἷ ἀπὸ δι-
καίων πόνων, ἀλλὰ μὴ ὅθεν ἁρπαγῆς, μηδὲ ἀπὸ πλεονεξίας· ἢ γὰρ σφόδρα ἦν ὁμολογη-
μένον πᾶσι. ἢ ἐνταῦθα τί διεκάθαρεν; ὅτε οὐ πενῶντας ἢ διψῶντας 30
τὴν δικαιοσύνην ἐμακάρισεν. ὅπερ ἦν τῆς δυνάμεως ἢ ἕτερόν τι προσθῆναι πλέον, ὃ μὴ βατ-
τολογεῖν. ἢ ὥσπερ σκῆψιν οὐ ὑποκρίσεως, ὅτως ἐνταῦθα οὐ ἐθνικοὺς κωμῳδεῖ, πάντα χοῦ
τῇ τῶν προσώπων διτελείᾳ μάλιστα ἐντρέπων Ⓦ ἀκροώμενον. ὅπερ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ
τοῦτο μάλιστα διάκρινει καὶ καθαίρεται, ὃ δοκεῖν ἀπειρημένοις δὴ θέσποις ὁμοιοῦ-
σθαι, ἐντεῦθεν αὐτοὺς ἀποτρέπει, βαττολογίαν ἐνταῦθα τὴν φλυαρίαν λέγων· οἷ ὅταν 35
τὰ μὴ προσήκοντα αἰτῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ, δυναστείας καὶ δόξης, ἢ ὃ τῶν ἐμπόρων πλεονε-
νέσθαι, ἢ χρημάτων περιουσίας, ἢ ἁπλῶς τὰ μηδὲν ἡμῖν συμφέροντα. οἶδε γάρ, φησιν,
ὧν χρείαν ἔχετε. μετὰ ὀλίγων δοκεῖ μοι κελεύειν ἐνταῦθα μηδὲ μακρὰς ποιεῖσθαι τὰς
εὐχάς· μακρὰς ὀλίγα τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ τῷ πλήθει ἢ μήκει τῶν λεγομένων. παραπλήσιον
Ρω. ιβ. ιβ. μὲν γὰρ ἐστὶ τὰ αὐτὰ αἰτεῖσθαι. Τῇ γὰρ εὐχῇ, φησι, προσκαρτεροῦντες. ἢ αὐτὸς ὀλίγα 40
τοῦ παραδείγματος ἐκείνου τοῦ κατὰ τὴν χήραν, ἣ τὸν ἀνελεῆ ἢ ὠμὸν ἐπέκαμψεν ἀρῆναι τῇ
συνεχείᾳ τῆς ἐντεύξεως, ἢ τοῦ κατ' οἶκον φίλον τὸν ἀωρὶ τῶν νυκτῶν παραγινόμενον ἢ τὸν κα-
θεύδοντα ἀπὸ τῆς κλίνης ἀναστήσαντα ὀλίγα τὴν φιλίαν ἀλλὰ ὀλίγα τὸν προσῤῥίζον, ὀ-
δὲν ἕτερον ἢ τὸ συνεχῶς ἐντυγχάνειν αὐτῷ ἀπάσας ἐνομοθέτησεν, ὀλίγων μειζόνων τίχων

εὐχὴν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐχὴν συνθέντας αὐτῷ προσιέναι καὶ ἀπαγγέλλειν ἁπλῶς κελεύει. τοῦτο γὰρ ἠνίξατο εἰπών·

Δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται·

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Καὶ εἰ οἶδε, φησιν, ὧν χρείαν ἔχομεν, τίνος ἕνεκεν εὔχεσθαι δεῖ; οὐχ ἵνα διδάξῃς, ἀλλ' ἵνα ἐπικάμψῃς, ἵνα οἰκειωθῇς τῇ συνεχείᾳ τῆς ἐντεύξεως, ἵνα ταπεινωθῇς, ἵνα ἀναμνησθῇς τῶν ἁμαρτημάτων τῶν σῶν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς, φησι· πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ὅρα πῶς εὐθέως ἀνέστησε τὸν ἀκροατὴν, καὶ πάσης ἀνέμνησε τῆς εὐεργεσίας ἐν προοιμίοις. ὁ γὰρ πατέρα εἰπὼν τὸν Θεὸν, καὶ ἁμαρτημάτων ἄφεσιν, καὶ κολάσεως ἀναίρεσιν, καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἁγιασμὸν, καὶ ἀπολύτρωσιν, καὶ υἱοθεσίαν, καὶ κληρονομίαν, καὶ ἀδελφότητα τὴν πρὸς τὸν μονογενῆ, καὶ πνεύματος χορηγίαν διὰ τῆς μιᾶς ταύτης ὡμολόγησε προσηγορίας. οὐδὲ γὰρ δυνατὸν καλέσαι πατέρα τὸν Θεὸν, μὴ πάντων ἐκείνων ἐπιτυχόντα τῶν ἀγαθῶν. διπλῇ τοίνυν αὐτῶν διεγείρει τὸ φρόνημα, καὶ τῷ ἀξιώματι τοῦ καλουμένου, καὶ τῷ μεγέθει τῶν εὐεργετημάτων ὧν ἀπήλαυσαν. τὸ δὲ, ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅταν εἴπῃ, οὐκ ἐκεῖ τὸν Θεὸν συγκλείων τοῦτό φησιν· ἀλλὰ τῆς γῆς ἀπάγων τὸν εὐχόμενον, καὶ τοῖς ὑψηλοῖς προσηλῶν χωρίοις καὶ ταῖς ἄνω διατριβαῖς. παιδεύει δὲ καὶ κοινὴν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ποιεῖσθαι τὴν εὐχήν. οὐ γὰρ λέγει, ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀλλ' ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ σώματος τὰς δεήσεις ἀναφέρων, καὶ οὐδαμοῦ σκοπῶν τὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πανταχοῦ τὸ τοῦ πλησίον. ἀπὸ δὲ τούτου καὶ ἔχθραν ἀναιρεῖ, καὶ ἀπόνοιαν καταστέλλει, καὶ βασκανίαν ἐκβάλλει, καὶ τὴν μητέρα τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων τὴν ἀγάπην εἰσάγει, καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν ἀνθρωπίνων ἐξορίζει πραγμάτων, καὶ πολλὴν δείκνυσι τῷ βασιλεῖ πρὸς τὸν πτωχὸν τὴν ὁμοτιμίαν, εἴγε ἐν τοῖς μεγίστοις καὶ ἀναγκαιοτάτοις κοινωνοῦμεν ἅπαντες. τί γὰρ βλάβος ἐκ τῆς κάτω συγγενείας, ὅταν κατὰ τὴν ἄνω ἅπαντες ὦμεν συνημμένοι, καὶ μηδεὶς ἑτέρου πλέον ἔχῃ μηδὲν, μήτε ὁ πλούσιος τοῦ πένητος, μήτε ὁ δεσπότης τοῦ δούλου, μήτε ὁ ἄρχων τοῦ ἀρχομένου, μήτε ὁ βασιλεὺς τοῦ στρατιώτου, μήτε ὁ φιλόσοφος τοῦ βαρβάρου, μήτε ὁ σοφὸς τοῦ ἰδιώτου; πᾶσι γὰρ μίαν ἐχαρίσατο εὐγένειαν, πάντων ὁμοίως κληθῆναι καταξιώσας πατήρ. ἀναμνήσας τοίνυν τῆς εὐγενείας ταύτης καὶ τῆς ἄνωθεν δωρεᾶς, καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὁμοτιμίας καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς γῆς ἀποστήσας, καὶ τοῖς οὐρανοῖς προσηλώσας, ἴδωμεν τί κελεύει λοιπὸν αἰτεῖν. μάλιστα μὲν γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ λέξις ἱκανὴ πάσης ἀρετῆς διδασκαλίαν ἐνθεῖναι. ὁ γὰρ πατέρα καλέσας τὸν Θεὸν, καὶ πατέρα κοινὸν, δίκαιος ἂν εἴη τοιαύτην ἐπιδείκνυσθαι πολιτείαν, ὡς μὴ τῆς εὐγενείας ταύτης ἀνάξιος φανῆναι, καὶ ἴσην τῇ δωρεᾷ παρέχεσθαι τὴν σπουδήν. πλὴν ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖται τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν προστίθησιν, οὕτω λέγων·

Ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἀξία τοῦ τὸν Θεὸν παρακαλοῦντος ἡ εὐχὴ, τὸ μηδὲν αἰτεῖν πρὸ τῆς τοῦ πατρὸς δόξης, ἀλλὰ πάντα δεύτερα ἡγεῖσθαι τῆς εἰς ἐκεῖνον εὐφημίας. τὸ γὰρ ἁγιασθήτω, τοῦτό ἐστι, δοξασθήτω. τὴν μὲν γὰρ οἰκείαν ἔχει δόξαν πεπληρωμένην, καὶ ὡσαύτως ἀεὶ μένουσαν· ἀξιοῦν δὲ κελεύει τὸν εὐχόμενον καὶ διὰ τῆς ἡμετέρας αὐτὸν δοξάζεσθαι ζωῆς. ὅπερ καὶ ἔμπροσθεν ἔλεγε· λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ γὰρ τὰ σεραφὶμ δοξάζοντα οὕτως ἔλεγον· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· ὥστε τὸ, ἁγιασθήτω, τοῦτό ἐστι, δοξασθήτω. καταξίωσον γὰρ, φησιν, οὕτως ἡμᾶς βιοῦν καθαρῶς, ὡς δι' ἡμῶν ἅπαντάς σε δοξάζειν. ὅπερ πάλιν ἀπηρτισμένης ἐστὶ φιλοσοφίας, τὸ οὕτω βίον ἄληπτον παρέχεσθαι ἐν πᾶσιν, ὡς ἕκαστον τῶν ὁρώντων τῷ δεσπότῃ τὴν ὑπὲρ τούτων ἀναφέρειν εὐφημίαν.

Margin notes (left): χ. ἐγ. — γρ. συν. — ὅθεν — γρ. τὴν — γρ. συγγένειαν, — γρ. οὐρανίοις — γρ. συγγενείας
Margin note (right): Ησ. ϛ. γ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

10 Ελθέτω ἡ βασιλεία σου. Καὶ τοῦτο πάλιν παιδὸς εὐγνώμονος τὸ ῥῆμα, τὸ μὴ προσπλῶσθαι τοῖς ὁρωμένοις, μηδὲ μέγα φρονεῖν τὰ παρόντα ἡγεῖσθαι, ἀλλ' ἐπείγεσθαι πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τῶν μελλόντων ἐφίεσθαι· ὅπερ ἀπὸ ζωώδους ἀγαθοῦ ἔχεται, καὶ ψυχῆς ἀπηλλαγμένης τὸν ἐν τῇ γῇ πρόσφορον. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ Παῦλος καθ' ἑκάστην ἐπεθύμει τὴν ἡμέραν. Διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγεν· Οτι καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες στενάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. ὁ γὰρ τοῦτον ἔχων ἐρωτᾷ, οὔτε ὑπὸ τῶν χρηστῶν τοῦ βίου τούτου δύναται φυσιωθῆναι, οὔτε ὑπὸ τῶν λυπηρῶν ταπεινωθῆναι· ἀλλ' ὡς ἐν αὐλαῖς διατελοῦσιν τοῖς οὐρανοῖς, ἑκατέρας ἀπήλλακται τῆς ἀνωμαλίας. Ρω. η. κγ.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Εἶδες ἀκηλιθίαν ἀείζωον; ἐπιθυμεῖν μὲν γὰρ ἐκέλευσε τῶν μαθητῶν, καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐπείγεσθαι τὸν "ἀποδημήσαντα ἕως ἂν οὗ τοῦτο μὴ γένηται), καὶ ἐνταῦθα διατρίβοντας πρέπειν ἀναστρέφεσθαι τοῖς ἄνω πολιτεύμασιν ἐπιδεικνυσθαι. ἐπιθυμεῖν μὲν γὰρ δεῖ τῶν οὐρανῶν, φησι, καὶ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· πλὴν καὶ περὶ τοῦ γῆινου τὸν γῆινον ἐκέλευσε ποιῆσαι, καὶ ἐν αὐτῇ διατρίβοντας, ὡς ἐκεῖ πολιτευομένους, οὕτω πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὡς καὶ ἐκεῖθεν προσδοκᾶν τὸν δεσπότην. οὐδὲν γὰρ οὕτω κωλύον φθάσαι τὴν τῶν ἄνω δωρεὰν μένοντας ἀκρίβειαν ἐπὶ τὸν γῆινον οἰκεῖν· ἀλλ' ἐνταῦθα διατρίβοντα, ὡς ἄνω πολιτευόμενον ἤδη, πάντα ποιεῖν. ὁ λέγει τοίνυν, "τοιοῦτόν ἐστιν· ὥσπερ ἐκεῖ πάντα ἀκωλύτως ἔχει, καὶ οὐ κωλύσουσιν οἱ ἄγγελοι, οὐδ' ὁ διάβολος ἐνταῦθα, ἀλλὰ πάντα ἐπίσης εἰκότως ἂν πράττοιτο· οὕτω καὶ ἡμᾶς καταξίωσον τοῦ ἀθανάτου μὴ ἐξ ἡμισείας τὸ θέλημά σου ποιεῖν, ἀλλὰ πάντα, καθάπερ θέλεις, πληροῦν. Εἶδες πῶς καὶ μετεωρίζειν ἐδίδαξε, δηλώσας ὅτι οὐ τῆς ἡμετέρας ἀσυδησίας ἡ ἀρετὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄνωθεν χάριτος; καὶ πάλιν τὸν ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης πρεσβείαν ἑκάστην ἡμῶν τῶν προσευχομένων ἀναδέχεται ἐπέταξεν. οὐδὲ γὰρ εἶπε, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ἐν ἐμοὶ, ἢ ἐν ἡμῖν· ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς γῆς, ὥστε λυθῆναι τὴν πλάνην, καὶ φυτευθῆναι τὴν ἀληθειαν, καὶ σκληθῆναι κακίαν ἅπασαν, καὶ ἐπανελθεῖν ἀρετὴν, ἃ μηδὲν ταύτῃ διαφέρει λοιπὸν οὐρανὸν τῆς γῆς. Εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, φησιν, οὐδὲν διοίσει τὰ κάτω τῶν ἄνω, εἰ καὶ τῇ φύσει διέστηκεν, ἀγγέλους ἑτέρους τῆς γῆς ἡμῖν ἐπιδεικνυμένης.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Τί ἐστι, τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον; τὸν ἐφήμερον. ἐπεὶ γὰρ εἶπεν, ὥστε γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνθρώπους ὄντας διελέγετο σάρκα περικειμένους, καὶ ἀνάγκη φύσεως ὑποκειμένους, καὶ οὐ δυναμένους τὸν αὐτὸν ἔχειν ἀπάθειαν τοῖς ἀγγέλοις· διὰ μὲν ἐπιτάγματος ὁμοίως κελεύει γίνεσθαι καὶ παρ' ἡμῶν, καθάπερ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνοι πληροῦσι· συγκαταβαίνει δὲ τῇ τῆς φύσεως ἀσθενείᾳ λοιπόν. ἀκρίβειαν μὲν γὰρ, φησι, πολιτείας ἀπαιτῶ τοσαύτην, οὐ μὴν ἀπάθειαν. οὐδὲ γὰρ ἐπιτρέπει τῆς φύσεως ἡ τυραννίς. δεῖται γὰρ τροφῆς τῆς ἀναγκαίας. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς ἐν τοῖς σωματικοῖς πολὺ τὸ πνευματικόν. οὐδὲ γὰρ χρημάτων, οὐδὲ γὰρ τυφῆς, οὐδὲ γὰρ πολυτελείας ἱματίων, οὐδὲ γὰρ ἄλλου οὐδενὸς τῶν τοιούτων· ἀλλὰ γὰρ ἄρτου μόνον ἐκέλευσε τὴν δέησιν ποιεῖσθαι, καὶ γὰρ ἄρτου τοῦ ἐφημέρου, ὥστε μὴ γὰρ τῆς αὔριον μεριμνᾶν. διὰ τοῦτο προσέθηκε, τὸν ἄρτον τὸν ἐπιούσιον, τουτέστι, τὸν ἐφήμερον· καὶ οὐδὲ τοῦτο ἠρκέσθη τῷ ῥήματι, ἀλλὰ καὶ ἕτερον μεῖζον τοῦτο προσέθηκεν, εἰπών, δὸς ἡμῖν σήμερον· ὥστε μὴ περαιτέρω συντείνειν ἑαυτοὺς τῇ φροντίδι τῆς ἐπιούσης ἡμέρας. ἧς γὰρ οἶδας εἰ ὁ διάβιος ἔσται, τίνος ἕνεκεν ὑποπτεύεις τὴν μέριμναν; τοῦτο καὶ προϊὼν διὰ πλειόνων ἐπέταξε, λέγων· μὴ μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον. καὶ γὰρ βουλεται πάντοθεν ἡμᾶς ἀζώνους εἶναι καὶ ἀπερισπάστους, ὡσοῦτον εἰκότως τῇ φύσει, ὅσον ἡ τῆς χρεί-

ας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ας ἀνάγκη πρὸ ἡμῶν ἁπαντᾶ. Εἶτα, ὅπερ συμβαίνει καὶ μὴ τὸ λυθῆναι τῆς παλιγγενεσίας ἁμαρτάνειν, πολλῷ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ φιλανθρωπίᾳ αὐτοῦ ὑπιδεικνύμενος, κελεύει ἐκεῖ τῆς τῶν ἁμαρτημάτ[των] ἀφέσεως παρασπένδειν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, καὶ λέγειν ὅτως·

12 Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

5 Εἶδες φιλανθρωπίας ὑπερβολήν; μὴ τοσούτων κακῶν ἀναίρεσιν καὶ δωρεᾶς μέγεθος ἄφατον, πάλιν ἁμαρτάνουσας ἀξιοῖ συγχωρεῖσθαι. ὅτι γὰρ πιστοῖς αὐτὴν ἡ παραβολὴ προσήκει, καὶ ὁ νόμοι τῆς ἐκκλησίας διδάσκουσι, καὶ τὸ πρόσφορον τῆς βίβλου. ὁ γὰρ ἀμύητος οὐκ ἂν δύναιτο πατέρα καλεῖν Θεόν. Εἰ τοίνυν πιστοῖς προσήκει ἡ βίβλος, βίβλον ὄντι ὅτοι ἁμαρτήματα ἑαυτοῖς ἀφεθῆναι δεόμενοι, δῆλον ὅτι οὐδὲ μὴ τὸ λυθῆναι ἀνήρηται τῆς μετανοίας τὸ

10 κέρδος. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἐβούλετο δεῖξαι, οὐδ' ἂν τοῦτο ἐνομοθέτησεν ὁ βίβλος. ὁ δὲ ἁμαρτήματα δυσμνημόνευτον, καὶ κελεύων αὐτῶν ἄφεσιν, καὶ διδάσκων ὅπως ἂν ἐπιτύχωμεν τῆς ἀφέσεως, καὶ βίβλον ταύτῃ ποιῶν τινὰ ὁδόν, δῆλον ὅτι εἰδὼς καὶ δεικνύς, ὅτι καὶ μὴ τὸ λυθῆναι ἐστιν ἀπονίψασθαι τὰ πεπλημμεληκότα, τοῦτον τῆς ἱκετηρίας τὸν νόμον εἰσηύγασε· τὸν μὲν ὑπομνῆσαι τῶν ἁμαρτημάτων, μετανοίᾳ πείθων· τὸν δὲ ἑτέρωις ἀφεῖναι κελεύσας, μνησικα-

15 κίας ἀπάσης ἀπαλλάττων ἡμᾶς. ᾧ δὴ καὶ τοῦτον καὶ ἡμῖν ἐπαγγέλλεσθαι συγχωρεῖν, χρηστὰς ὑποτείνων ἐλπίδας, ἐπὶ τῇ ἀφάτῳ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ φιλοσοφῶν ἡμᾶς παιδεύων. ὃ δὴ μάλιστα χρὴ προσκατηρῆσαι, τοῦτο ἐστιν· ὅτι καθ' ἕκαστον τῶν εἰρημένων ὁλοκλήρου μνημονεύσας τῆς ἐρετῆς, καὶ ταύτῃ δὲ τὸ μνησικακεῖν προειλοῦ (καὶ γὰρ ὁ ἀγαθὸς ναὸς ὄνομα αὐτοῦ, ἀπηρτισμένης ὅλης πολιτείας ἀκρίβεια· καὶ τὸ ἡμιθέων θέλημα αὐτοῦ,

20 ὃ δὴ τοῦτο πάλιν [δηλοῖ]· καὶ τὸ πατέρα δύνασθαι καλεῖν τὸν Θεόν, ἀμφήμυ πολιτείας ἀπόδειξίς ἐστιν· ἐν οἷς ἅπασι (φειλήπτου καὶ τὸ δεῖν ἀφίναι τοῖς πεπλημμεληκόσι τινὰ ὀργὴν) ἀλλ' ὅμως οὐκ ἠρκέσθη τούτοις, ἀλλὰ δεῖξαι βουλόμενος ὅσῳ μᾶλλον τὸ πρόσταγμα ποιεῖται τινὰ σπουδὴν, καὶ ἰδικῶς αὐτὸ ἐνέπησι, καὶ μὴ τινὰ βίβλου σοφίας ἄλλης ἐντολῆς μέμνηται ἢ ταύτης, οὕτω λέγων· ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει ὑ-

25 μῖν καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. ὥστε πρὸ ἡμῶν ἡ ἀρχή, καὶ κύριοι τῆς κρίσεως τῆς περὶ ἡμῶν ἡμεῖς. ἵνα γὰρ μηδὲ τῶν ἀναγκαίων μηδεὶς ἐγκαλεῖν ἔχῃ δικαζόμενος, μὴ μικρὰ, μὴ μέγα, σὲ (φησὶν) ἐπεύθυνον κύριον ποιεῖ τῆς ψήφου· καὶ ὡς δὴ αὐτὸς ἐδίκασας σαυτὸν, φησὶν, ὅτω σοι δικάζω κἀγώ. κἂν ἀφῇς τῷ συνδούλῳ, καὶ πρὸς ἐμοῦ τῆς αὐτῆς τεύξῃ χάριτος· καὶ τοιγε οὐκ ἴσον τοῦτο ἐπαίνῳ. σὺ μὲν γὰρ δεόμενος ἀφίης, ὁ δὲ Θεὸς

30 μηδενὸς χρείαν ἔχων· σὺ τῷ ὁμοδούλῳ, ὁ δὲ Θεὸς τῷ δούλῳ· σὺ μὲν ἐπιτίμιος ὢν μυρίοις κακοῖς, ὁ δὲ Θεὸς ἁμαρτήτος ὤν. ἀλλ' ὅμως καὶ ὅτω τινὶ αὐτοῦ φιλανθρωπίαν ἐνδεῖκνυται. ἠδυνάμην μὲν γὰρ καὶ χωρὶς τούτου πολλὰ σοι ἀφεῖναι τὰ πεπλημμεληκότα, ἀλλὰ βούλεταί σε καὶ ἐντεῦθεν ἐνεργετεῖσθαι, μισθὸς σοι πολυπλόκου πρόκειται ἡμερότητος καὶ φιλανθρωπίας ἀφορμὰς, καὶ ὃ ἐν σοὶ θηριώδες ἐκβάλλων, καὶ (φησὶν) ἡμερώτερόν σε συγκαλῶν τὰ μέλει τῷ Θεῷ. Ἡ γὰρ ἂν ἔχοις εἰπεῖν; ὅτι ἀδίκως ἐπαθές τι κακὸν παρὰ τοῦ πλησίον; ταῦτα γὰρ ὅσα τὰ ἁμαρτήματα· ὡς εἰ δικαίως, οὐδὲ ἁμάρτημα ὃ προσῆκεν ἦν. ἀλλὰ καὶ σὺ τοιούτων προσέρχῃ πληθύοντος ἄφεσιν, καὶ πολλῷ μείζονων. καὶ περὶ τῆς ἀφέσεως ἣν μικρῷς ἀπήλαυσας δωρεᾶς, διδασκόμενος δὲ θεοπρεπέστερον ἔχειν ψυχὴν, καὶ πᾶσαν παιδευόμενος ἡμερότητα, καὶ μὴ τούτων ἢ καὶ μαθὼς σοι μέγας κείσεται σκῶλος,

40 ὃ μηδενὸς ἁπαντᾶν δύνασθαι λόγον τῶν πεπλημμεληκότων. ποίας οὖν σὺ δὴ ἐπιπόθου κολάσεως ἄξιοι, οἵπερ τὸν ἐξουσίαν λαβόντες, παιδεύεσθαι ἡμῶν τὴν σωτηρίαν; πῶς ἂν τοῖς ἄλλοις παραδείγμασιν ἀξιώσομεν ἀκούεσθαι, αὐτοὶ μὴ θέλοντες, ἐν οἷς ἐσμὲν κύριοι, φείδεσθαι ἑαυτῶν;

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· ὅτι σοῦ

ἐστιν

ὅστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δυνάμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Ἐνζώγα ἡμᾶς τὴν ἡμετέραν παιδεύει σαφῶς εὐτέλειαν, καὶ καταξέλλει τὸ φύσημα, διδάσκων" μήτε φιλονεικεῖσθαι τοὺς ἀγῶνας," μήτε μὴν ὑπίπτειν. ὅτω γὰρ καὶ ἡμῖν ἡ νίκη λαμπροτέρα ἔσαι, καὶ ἡ ἥττα τῆς διαβόλου καταπελαστοτέρα. ἐλκυσθέντας μὲν γὰρ δεῖ γενναίως ἐσάναι· μὴ καλουμένους δέ, ἡσυχάζειν καὶ τὴν κρείττονα δυναμένην τῶν ἀγώνων, ἵνα καὶ τὸ ἀκινδύνως καὶ τὸ γενναῖον ὑπιδείξωμεθα. πονηρὸν δὲ ἐντεῦθεν τὸ ἀφιλόνικον καλεῖ, κελεύων ἡμᾶς ἀσπονδον πρὸς αὐτὸν ἔχειν πόλεμον, καὶ δεικνὺς ὅτι οὐ φύσει τοιοῦτός ὅστιν. οὐ γὰρ τῶν ἐκ φύσεως, ἀλλὰ τῶν ἐκ προαιρέσεως ὑπιγμομένων ὅστιν ἡ πονηρία. κατ' ἔξοχὴν δὲ οὕτως ἐκφύσις καλεῖται, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κακίας, καὶ ὅτι μηδὲν πρὸς ἡμᾶς ἀδικηθείς, ἀσπονδον πρὸς ἡμᾶς ἔχει πόλεμον. διὰ τοῦτο οὖν εἶπε, ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· παιδεύων ἡμᾶς" μηδαμοῦ πρὸς οὐδὲν πλησίον ἀνδρὸς ἔχειν, ἐν οἷς δὲ πάθωμεν πρὸς αὐτὸν κακῶς, ἀλλ' ἀπὸ τούτων πρὸς ἐκφυον μεταθεῖναι τὴν ἔχθραν, ὡς πολὺν αὐτὸν αἴτιον τῶν κακῶν ὄντα. ἀναγωνίους οἶνον ποιήσας τὴν μνήμην τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τὴν ῥᾳθυμίαν ἡμῶν ἅπασαν ἐκκόψας, πάλιν θαῤῥύνει καὶ ἀνίστησι φρονήματα, τοῦ βασιλέως ἀναμνήσας ὑφ' ὧν καταπόμθα, καὶ δείξας πολὺν αὐτὸν ὄντα δυνατώτερον. σοῦ γὰρ ὅστί, φησιν, ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα. ἐκνοῶ εἰ αὐτοῦ ὅστιν ἡ βασιλεία, οὐδένα δεδοικέναι χρή· ἅτε οὐδενὸς ὄντος τοῦ ἀνθισαμένου, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἐχθρὸν ἀφνεμομένου. ὅταν γὰρ εἴπῃ· σοῦ ὅστιν ἡ βασιλεία, δείκνυσι καὶ ἐκφυον τὸν πολεμοῦντα ἡμῖν" ὑποτεταγμένον, καὶ ἀναπαύεσθαι δοκῇ τοῦ Θεοῦ συγχωροῦντος τέως. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς τῶν δούλων ὅστιν, εἰ καὶ τῶν ἠπιωμένων ἐστὶ προσκεκρουκότων. καὶ ἐκ ἀν τολμήσειεν οὐδενὶ τῶν ὁμοδούλων ὑπιδεῖσθαι, μὴ πρότερον ἀνῶσθαι τὴν ἐξουσίαν λαβών. ἐστὶ δὲ λέγω τῶν ὁμοδούλων; οὐδὲ χοίρων καταπολμῆσαι ἐκ ἐμεινεν, ἕως ὅτε αὐτὸς ἐπέτρεψεν, οὔτε ποιμνίων, οὔτε βουκολίων, ἕως ὅτε τὴν ἐξουσίαν ἀνῶσθεν ἔλαβε καὶ τὴν δύναμιν. ἐκνοῶ καὶ μυριάκις ἀθενὴς ἦς, δίκαιος ἂν εἶης, θαῤῥεῖν τοιοῦτον ἔχων βασιλεύοντα, πολὺν εὔκολον καὶ σοὶ καταρθοῦν δυνάμενον. καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. οὐδὲ γὰρ" ἀπολαύσει σε τῶν ὑπιόντων δεινῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔνδοξον δύναται ποιῆν καὶ λαμπρόν. ὥσπερ γὰρ ἡ δύναμις αὐτοῦ πολλή, οὕτω καὶ ἡ δόξα ἄφατος, καὶ τὰ πολλὰ ἀπέραντα, καὶ τέλος αὐτῶν οὐδέν. εἶδες πῶς πολλαχόθεν ἥλει ἡμᾶς πρὸς ἀθλητὴν καὶ θαῤῥεῖν παρεσκεύασεν; εἶπα," ὥσπερ ἔφθην εἰπών, δεῖξαι βουλόμενος ὅτι πολλῶν μάλιστα μνησικακίαν ἀποστρέφεται καὶ μισεῖ, καὶ μάλιστα πολλῶν τὴν ἀνομίαν [τὴν κακίαν] ταύτην ἀποδέχεται ἀρετὴν, καὶ μὴ τὴν βύελον πάλιν αὐτοῦ τοῦ κατορθώματος ἐπέμνησε, καὶ ἀπὸ τῆς κειμένης κολάσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ἑτοιμασθείσης ἡμῖν ἀκροατὴν ἀνάγων εἰς τὴν τῆς ἐντολῆς ταύτης ἐπανόρθωσιν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε, φησί, τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ἀφήσει ὑμῖν·

15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε, οὐδὲ αὐτὸς ὑμῖν ἀφήσει.

Διὰ τοῦτο τῶν οὐρανῶν πάλιν καὶ τοῦ παρόντος ἐμνημόνευσεν, ὥστε καὶ τούτῳ ἀκροατὴν ἐντεῦξαι· εἴγε τοιούτοις παρὸν ὢν ἐκανθελοῦσι μέλλοι, καὶ πρὸς ἐκφυον κληθείς, γένοιτό τι καὶ βιωτικὸν ἔχει φρόνημα. οὐ γὰρ δὴ χαρίζεσθαι τοὺς παῖδας μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις ὑδεῖν ὄντως ὁμοίους τῷ Θεῷ, ὡς τὸ τοῖς πονηροῖς καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν εὖ συνδυωμονικόν· ὥσπερ οὖν καὶ ἔφθη διδάξας, "ἵνα γένησθε υἱοὶ τοῦ ἡλίου ἀνατέλλει τὸν πονηροὺς καὶ ἀγαθούς. διὰ δὴ τοῦτο καθ' ἑκάστην τῶν ῥημάτων κοινὰς κελεύει ποιῆν τὰς εὐχάς, πατὴρ ἡμῶν λέγων, καὶ γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅπι τῆς γῆς, καὶ δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς, πολλαχοῦ τῷ πληθυντικῷ ῥήματι τούτῳ κελεύων κεχρῆσθαι, ἵνα μηδεὶς ἔχθος ὀργῆς πρὸς τὸν πλησίον ἔχῃ μνῆ.

Πόσης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πόσης οὖν δὴ εἶεν κολάσεως ἄξιοι οἱ μὴ ταῦτα πάντα μὴ μόνον αὐτοὶ μὴ ἀφέντες, ΠΟΙΚΟΝ ἀλλὰ καὶ τὸν θεὸν ὅτι πλεῖστα ἡμῶν τῶν ἐγκλημάτων ἀπολογούμενοι, καθάπερ ἐκ ψηφισμάτων νόμον τοῦτον ἀπολαύοντες καὶ ταῦτα αὐτοῖς πάντα ποιοῦντος καὶ παραμυθουμένου, ὥστε μὴ ψηφισασθαι ἡμᾶς τοῖς ἀλλήλοις; ὅπερ γὰρ ῥίζα πάντων τῶν ἀγαθῶν ἐστιν ἡ ἀγάπη, τὰ λυμαινόμενα αὐτοῖς ἀναιρεῖ, πάντοθεν ἡμᾶς τοὺς ἀλλήλους [ζωπυρεῖ] συγκολλᾷ. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, κἂν πατὴρ ᾖ, κἂν μήτηρ, κἂν φίλος, κἂν ὁστισοῦν, ὃς οὕτως ἡμᾶς ἠγάπησεν, ὡς ὁ ποιήσας ἡμᾶς θεός. καὶ τοῦτο μάλιστα καὶ ἀφ' ὧν διέρχεται καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ ἀφ' ὧν ὑπομένει, δῆλον. Εἰ γὰρ λύπας μοι λέγεις καὶ τὰς ὀδύνας καὶ τοῦ βίου κακά, ἐννόησον ὅσα αὐτῷ τοσκευάζεις καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ οὐκ ἐπὶ θαυμάσῃ, κἂν πλείονα τούτων ἐπέλθῃ κακά· ἀλλ' ἂν ἀγαθοῦ τινος ἀπολαύσῃς, τότε καὶ θαυμάσῃ καὶ ἐκπλαγήσῃ. νῦν δὲ εἰς μὲν τὰς συμφορὰς ὁρῶμεν τὰς ὑπούσας καὶ τὰ τοῦ βίου κακά· τὰ δὲ προσκρούσματα, ἃ καθ' ἑκάστην προσκρούομεν τῇ ἡμέρᾳ, οὐκ ἐννοοῦμεν· διὰ τοῦτο ἀλυόμεν. ὡς εἶγε μᾶς ἡμέρας μόνον μὴ ἀκριβείας τὰ ἁμαρτήματα ἡμῶν ἐλογισάμεθα, πότε ἂν ἐγνωμεν καλῶς πόσων ἂν εἰήμεν ὑπεύθυνοι κακῶν. καὶ ἵνα τὰ ἄλλα ἀφεὶς τὰ ἰδίᾳ πεπλημμεληκότα ἑκάστῳ, τὰ σήμερον εἶπω γινόμενα (καίτοιγε οὐκ οἶδα τί ποτ' ἔχασος ἡμῶν ἥμαρτεν, ἀλλ' ὅμως τοσαύτη ἡ περιουσία τῶν πλημμεληκότων, ὡς μηδὲ ἀκριβῶς ἅπαντα εἰδότα δύνασθαι καὶ οὐ τούτων ἑλεῖν) πῶς οὐκ ἐρράγημεν βυχόμενος; πῶς οὐκ ἀπενοήθη; πῶς οὐκ ἐκενοδόξησε; τίς οὐ καλῶς εἶπε τὴν ἀδελφόν, οὐδὲ ἐδέξατο πονηρὸν ἐπιθυμίαν; οὐκ εἶδεν ἀκολάστοις ὀφθαλμοῖς; οὐκ ἐμνήσθη μὴ πάθους ἔρωτος, καὶ οἰδαίνειν τὴν καρδίαν ἐποίησεν; εἰ δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ ὄντες, καὶ ἐν χαρᾷ βεβαχεῖ τοσούτοις ἐπεβύθιοι γεγόναμεν κακοῖς, πῶνες ἐσόμεθα ἐξελθόντες ἐντεῦθεν; Εἰ δὲ τὰ λιμνάζοντα ταῦτα τὰ κύματα, ὅταν ἐξέλθωμεν εἰς τὸ εὔπορον τῶν καθ' ἡμᾶς, τὴν ἀγορὰν λέγω, καὶ τὰ πολιτικὰ πράγματα, καὶ τὰς ἐν οἰκίᾳ φροντίδας, ἆρα ἑαυτοὺς ἕξομεν ὑπιγνάναι δυνησόμεθα; ἀλλ' ὅμως τῆς τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων ἁμαρτημάτων ἀπαλλαγῆς ἑδωκεν ἡμῖν ῥᾳστώνην καὶ ῥᾳδίαν ὁδὸν καὶ πάντως ἀπηλλαγμένην πόνου ὁ θεός. ποῖος γὰρ πόνος ἀφεῖναι τὰ λελυπηκότι; πόνος μὲν οὖν, τὸ μὴ ἀφεῖναι, ἀλλὰ κατέχειν τὴν ἔχθραν· ὡς τόγε ἀπαλλαγῆναι θυμοῦ, καὶ μυρίων πολλῶν ἐμποιεῖ, καὶ σφόδρα εὔκολον τοῖς βουλομένοις. οὐδὲ γὰρ πέλαγος διαβῆναι δεῖ, οὐδὲ ὁδὸν ἀποδημῆσαι μακρὰν, οὐδὲ ὁρᾶν ἀνθρώπων χορυφάς, οὐδὲ χρήματα δαπανῆσαι, οὐδὲ καταπεῖναι τὸ σῶμα· ἀλλ' ἐκ τῆς ψυχῆς τὸ θελῆσαι μόνον, καὶ πάντα λέλυται τὰ ἁμαρτήματα. μὴ μόνον αὐτὸς μὴ ἀφῇς, ἀλλὰ καὶ τῷ θεῷ κατ' αὐτοῦ ἐντυγχάνῃς, ἵνα λοιπὸν ἔξεις σωτηρίας ἐλπίδα, ὅταν, ἡνίκα δέῃ σε αὐτὸν δῆσαι, καὶ τότε αὐτὸν προσοχθίσῃς, ἱκέτα μὲν σχῆμα παρεικείμενος, θηρίου δὲ φωνὰς ἀφιεὶς, καθ' ἑαυτοῦ τὰ βέλη τὰ πονηρὰ δεξακοντίζων ἐκεῖνα; Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος βυχῆς μεμνημένος, οὐδὲν οὕτως ἐζήτησεν ὡς τῆς ἐντολῆς ταύτης τὸν φυλακὴν. Ἐπαίρονται γὰρ ὅσιοις χείρες, φησὶ, χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. Εἰ γὰρ ὅτε ἐλεύθερος χρείαν ἔχεις, οὐδὲ τότε ἀφίης τὸν ὀργὸν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα αὐτῆς μέμνησαι, καὶ ταῦτα εἰδὼς ὅτι καὶ σεαυτῷ ὁ ξίφος ὠθεῖς, πότε δυνήσῃ ἡμέρα θεοῦ φιλάνθρωπος, καὶ πονηρὸν ἀποβλύσαι τῆς πονηρίας ταύτης ἰόν; εἰ δὲ οὐδέπω τῆς ἀτοπίας ταύτης εἶδες τὸ μέγεθος, ἐπ' ἀνθρώπων αὐτὸ λογίζου γινόμενον, καὶ τότε ὀλέθρου τῆς ὑβρεως τὸν ἐπιφορὸν. Εἰ γὰρ ἀνθρώπῳ σοι ὄντι προσπλοκή τις ἀξιόλεκτος γένηται, εἶτα μεταξὺ κείμενος ὅτι τῆς γῆς εἶδεν ἐχθρὸν, καὶ ἀφεὶς σε ἱκετεύσαι, ἐκεῖνον ἔτυπτεν, ἆρα οὐκ ἂν μείζονα ἐποιησω τὸν ὀργόν; τοῦτο λογίζου καὶ ὅτι τοῦ θεοῦ συμβαίνειν. καὶ γὰρ καὶ σὺ τὸν θεὸν ἱκετεύων, μεταξὺ τινων ἱκετηρίαν ἀφεὶς, τὸν ἐχθρὸν τοῖς ῥήμασι τύπτεις, καὶ τοὺς τοῦ θεοῦ νόμους ὑβρίζεις, τὸν νομοθετήσαντα πᾶσαν ὀργὴν ἀφίεναι καὶ τὸν λελυπηκότων καλὸν, καὶ ἀξιοῦν ἐναντία τοῖς ἑαυτοῦ προστάγμασι ποιεῖν. οὐκ ἄρα ἀρκεῖ εἰς ἡμετέρας

ὑμφείας σοι λόγον, ὅτι σὺ παραβαίνεις τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τοῦτο παραναλίσκεις ποιῶν; μὴ γὰρ ἐπελάθετο ὧν ἐπέταξε; μὴ γὰρ ἀνήθεστός ἐστιν ὁ ταῦτα εἰπών; Θεός ἐστιν ὁ τὰ πάντα εἰδώς, καὶ μετ' ἀκριβείας ἁπάσης τοὺς ἑαυτοῦ βουλόμενος φυλάττεσθαι νόμους, καὶ τοσοῦτον ἀπέχων τοῦ ποιῆσαι ταῦτα, ἅπερ ἀξιοῖς, ὅτι καὶ σὲ τοῦ ταῦτα λέγοντα καὶ ὑπὲρ τοῦ λόγου μόνον ἀποστρέφεσθαι καὶ μισεῖν καὶ δίκαιον ἅπαντες ἐφάπτειν. πῶς οὖν ἀξιοῖς παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, ὧν αὐτὸς μετὰ πολλῆς ἀπέχεσθαί σε κελεύει παρρησίας; ἀλλὰ γὰρ εἰσί τινες, οἳ δὲ εἰς τοσοῦτον ἀλογίας ἥκασιν, ὡς μὴ μόνον τῶν ἐμῶν κατατυχεῖν, ἀλλὰ καὶ τέκνοις ἐναντίοις τοῖς ἐκείνων, δὲ αὐτῶν, εἴγε οἷόν, ἀποτυσαμένους τῶν σαρκῶν ἀπαλλαγῆναι, μᾶλλον ἢ ἀποβάλωμαι. μὴ γάρ μοι τοῦτο εἴπῃς, ὅτι τοὺς ὀδόντας σου συνέπηξας τῷ σώματι τοῦ λευπηκότος. πολὺ γὰρ χαλεπώτερον ἐποίησας, τόγε εἰς σὲ ἦκον, ἀξιῶν λύθεν ὀργὴν ἐπενεχθῆναι κατ' αὐτῶν, καὶ ἀθανάτῳ παραδοθῆναι κολάσει, καὶ μετὰ τῆς οἰκίας ἀπαραπήνας ἁπάσης. ποίαν γὰρ ταῦτα ἀχαλεπώτερα δίκην; ποίων βελῶν οὐ πικρότερα; οὐ ταῦτά σε ἐπαίδευσεν ὁ Χριστός, οὐχ οὕτω τὸ σῶμα αἱμάττειν συνέλθωσε. καὶ γὰρ ἡμαγμένων σωμάτων ἀπὸ σαρκῶν λύθεν πτηνῶν χαλεπώτερα αἱ ταῦται γλῶτται. πῶς οὖν ἀπασάμην τὸν ἀδελφόν; πῶς ἅψῃ τῆς θυσίας; πῶς ἀπολούσῃ τὸ αἵματος τοῦ δεσποτικοῦ, τοσοῦτον ἔχων βόθρον τῆς μανίας ἴον; ὅταν γὰρ εἴπῃς, καταῤῥάξον αὐτόν, καὶ τὴν οἰκίαν λύσατε φόνου, καὶ πάντα ἀπόλεσον, καὶ μυρίοις αὐτοῦ ὀλέθροις καταδίκην, σοὶ λύθεν πολίονα διενθυμοχας, μᾶλλον ἢ λύθεν φοβοῦ θείου. παυσώμεθα τοίνυν τῆς νόσου ταύτης καὶ τῆς μανίας, καὶ τὴν φιλοθεσσιώτιν, ἣν συνέλθυσεν, ἐπιδειξώμεθα σοὶ σοῦ λευπηκότας, ἵνα γνώμεθα ὅμοιοι τοῦ παρόντος ἡμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. παυσώμεθα γοῦν, λύθεν τῶν οἰκείων ἀναμνησθῶμεν ἁμαρτιῶν, λύθεν μετ' ἀκριβείας ἅπαντα ἐξετάσωμεν καὶ πεπλημμεληκότα ἡμῶν, καὶ ἔνδον, τὰ ἔξω, τὰ ἐν ἀγορᾷ, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ. εἰ γὰρ μηδενὸς ἕτερα, τῆς γοῦν συνταῦθα ὀλιγωρίας τὴν ἐφάπτειν ἀξιοί ἐσμεν δίκην ὑποσχεῖν. καὶ γὰρ φοβητῶν γαλλόντων, καὶ ἀποστόλων ὑπερνοιῶντων, καὶ Θεοῦ παρακεκινδυνευμένου, ἔξω πλανώμεθα, καὶ βιωτικῶν φροντισμάτων ἐπεισερχόμεθα χορύβου· καὶ οὐδὲ τοσαύτην ἀπενέγκασθαι τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις τὴν ἡσυχίαν, ὅσην τοῖς τοῦ βασιλέως γράμμασιν οἱ τοῖς θεάτροις καὶ θεαταὶ παρέχουσι τὴν σιγήν. ἐκεῖ μὲν γὰρ τῶν γραμμάτων τῶν ἀναγινωσκομένων, καὶ ὑπάτου, καὶ ὑπάρχου, καὶ βουλῆς καὶ δήμου ὀρθοὶ πάντες ἑστήκασι μετὰ ἡσυχίας ἀκούοντες τῶν λεγομένων· κἂν μεταξὺ τῆς ἡσυχίας τῆς βαθυτάτης ἐκείνης ἀνθρώπου [ἄν] τις πηδήσας καταβοήσῃ, ἅτε εἰς τὴν βασιλέα ὑβρεικώς, τὴν ἐφάπτειν δίδωσι δίκην. ἐνταῦθα γοῦν, τῶν ἐκ τοῦ θείου γραμμάτων ἀναγινωσκομένων, πολὺς πάντα χόθεν ὁ χορυβος γίνεται· καίτοι καὶ ὁ πέμψας καὶ γράμματα πολὺ τοῦ βασιλέως τούτου μείζονα ἔχει, καὶ ὃ θεάτρων σεμνότερον (οὐ γὰρ ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγγέλων ἐστὶ) καὶ τὰ ἐπινίκια ταῦτα, ἃ τὰ γράμματα διαγελίζει), πολλῷ τῶν ἐν τῇ γῇ φεικωδέστερα. διόπερ ἐκεῖ ἀνθρώποι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄγγελοι, καὶ ἀρχάγγελοι, καὶ τὰ θείων δῆμοι, καὶ ἐν τῇ γῇ πάντες ἀνθρωποι φθεγγόμενοι κελευόμεθα. Εὐλογεῖτε γάρ, φησι, Κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. καὶ γὰρ ἁμαρτάνομεν καὶ παροργίζομεν, ἀλλὰ πάντα ὑπερβαίνει λόγον καὶ νοῦν ἡ ἀνθρωπίνη. καὶ ταῦτα καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀνακηρύττουσιν οἱ τοσοῦτοι, διαφόρως ἕκαστος τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἔργον διαγραφόμενοι. ὁ μὲν γὰρ, Ἀνέβης εἰς ὕψος, φησίν, ἠχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, καὶ ἔλαβες δόματα ἐν ἀνθρώποις· καὶ, Κύριος κραταιὸς καὶ δυνατὸς ἐν πολέμῳ. ὁ δέ φησι, τὴν ἰσχὺν μεμιγμένην καὶ σκύλα. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο ἦλθεν, ὥστε κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν. ὁ δὲ τὸν θάνατον τὸ ἐπινίκιον ἀλαλάζων· ὦ θάνατε, ποῦ σου τὸ νῖκος; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ κέντρον; ἕτερος δὲ [αὖ] πάλιν τὸν βαθυτάτῳ εἰρωνίᾳ διαγελίζόμενος ἔλεγε· Σωτείνουσι καὶ μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἀορτὰς, καὶ καὶ ζιβύας αὐτῶν εἰς δρέπανα. καὶ ὁ μὲν τὴν Ἱερουσαλὴμ καλεῖ, λέγων, Χαῖρε στρόδρα

Ψαλμ. ρβ. κβ.
Ψαλμ. ξη. ιη.
Ἐφεσ. δ. η.
Ψαλμ. κγ. η.
α. Κορ. ιε. νε.
Ἐσα. κγ. δ.
Ἀπολλ. γ. ι.
Ζαχ. θ. θ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

* κήρυσσε, θύγατερ Ιερουσαλήμ,

δρα θύγατερ Σιών, * ὅτι ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σε ἔρχεταί σοι πραΰς, ὅπερ εὐθηκῶς ὀπὶ ἐπωζύγιον δὲ πῶλον νέον· ὁ δὴ κὴ τὼ δδὺτέραν αὐτὸ διακηρύττει πρόσοδον, ὅτω λέγων· Ηξει Κύριος ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε, κὴ ὃς ἐπορθύνει ἡμέραν εἰσόδου αὐτὸ; Σκιρτήσατε ὡς μοσχάρια ὀκ δισταλῆ δὲ διανοήματα. κὴ ἕτερος πάλιν τοιαῦτα ἐκπλήττων ἔλεγε· δοῦ ὁ Θεὸς ἡμῶν, κὴ ἀληθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ὅμως κὴ τούτων δὲ πολλῷ πλειόνων λεγομένων, δέον φείδεσθαι δὲ μηδὲ ὀπὶ γῆς νομίζειν εἶ· ὡς ὃν ἀγρᾷ μέσῃ θορυβούμενοι, καὶ ἐκπλήττομενοι, καὶ μηδὲν πρὸς ἡμᾶς ὄντα δυσχεραίνομενοι ἄπαντα ἀναλίσκομεν τῆς ζωῆς ⟨ϖ⟩ χαρεῖν. ὅταν δοῦν κὴ ὃν μικροῖς κὴ ὃν μεγάλοις, κὴ ὃν ἀκροάσει, κὴ ὃν πράξει, κὴ ἔξω, κὴ ἔνδον ὃν ὀκκλησίᾳ ὅτως ὠλόθρυμοι, κὴ μὴ τούτων ἁπάντων κὴ κατ' ἐλπίδα δύχόμεθα, πόθεν ἐξόμεν σωτηρίας ἐλπίδα, τοῖς τοσούτοις ἁμαρτήμασι πρεσθήκην ἕτερον χαλεπὼ κὴ τούτων ἀπίρροπον, τὼ δράκοντα ταύτην προσιθέντες θύχόν; Εἶτ' οὖν θαυμάζειν δίκαιον, ἂν συμβῆ τι τῶν ἀδοκήτων ἡμῖν κὴ λυπηρῶν; δέον ὅταν μὴ συμβῇ θαυμάζειν. ὀκεῖνο μὲν γὰρ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας· τοῦτο δ' ἂν λόγον πάντα κὴ προσδοκίαν. Ε γὰρ λόγον, ἐχθροὶς τοῦ Θεοῦ ἡμολυσμένους κὴ προμηζονας αὐτὸν ἀπολαύειν ἡλίου καὶ ὑετῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἀνθρώπους θηρίων ὠμότητα νικῶντας Ε κατ' ἀλλήλων ἰσαμένους, κὴ τοῖς τὸ πλησίον δήγμασι τὸ γλωττῆν αἱμάσσοντας, μὴ τὼ τράπεζαν τὸ πνευματικὸν κὴ ζωὰς ταύτας ἐυεργεσίας καὶ τὰ μυεῖα προσκέλματα. Ταῦτ' οὖν ἐννοοῦντες ἐμέσωμεν τὸ ἰόν, καταλύσωμεν ταὶς ἔχθρας, καὶ ταὶς ἡμῶν πρεπούσας εὐχὰς ποιώμεθα, ἀντὶ δαιμόνων θηριωδίας ἀγέλων λαθώμεν ἡμερότητα, καὶ ὅσα ἂν ὠλόμεθα ἠδικημένοι, τὰ αὐτῶν ἡμέτερα ἐννοήσαντες, καὶ ⟨ϖ⟩ χαρεῖν ταύτης τῆς ἐντολῆς κείμενον ἡμῶν μαθόν, μαλάξωμεν τὼ ὀργὼ, καταξείλωμεν τὰ κύματα, ἵνα καὶ τὸ παρόντα βίον ἀταράχως διέλθωμεν, καὶ ἀπελθόντες ἐκεῖ τοιούτους τύχωμεν τοῦ δεσπότου, οἵοι πρὸς τοὺς ζηλώσαντας γενόμεθα. Εἰ δὲ βαρὺ τοῦτο καὶ φοβερόν, ποιήσωμεν ἡμεῖς αὐτὸ κοῦφον καὶ ποθεινόν, κὴ ταὶς τῆς προνοίας τῆς πρὸς αὐτὸν λαμπάδας ἀνοίξωμεν θύρας· καὶ ὅπερ ὀκ ἰσχύσαμεν ἄνδρας ἀπὸ τοῦ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπέχεσθαι, τοῦτο ἀνύσωμεν ἀπὸ τοῦ γελᾶσθαι τοῖς ἡμαρτηκόσιν Εἰς ἡμᾶς ἡμέρᾳ (οὐδὲ γὰρ βαρὺ τοῦτο, οὐδὲ ἐπαχθὲς) καὶ οὐν ἐχθροὶς ἐυεργετοιοῦντες οὐν ἡμετέροις, πολλῷ ἑαυτοῖς προσαποθώμεθα ἔλεον. ὅτω γὰρ καὶ τὸ παρόντα βίον ἅπαντες ἡμᾶς ἀγαπήσουσι, καὶ προσὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὁ Θεὸς κὴ φιλήσει καὶ σεφανώσει, καὶ τῶν μελλόντων ἡμᾶς πόνων ἀξιώσει ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπερτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμήν.

Ομιλ. κ. 16 ΟΤΑΝ ΔΕ ΝΗΣΤΕΥΗΤΕ, ΜΗ ΓΙΝΕΣΘΕ, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί. ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες.

Καλὸν ὃν τοῦτο πεναξαι μέγα κὴ "οἰμῶξαι πικρόν. δ γὰρ μόνον οὐν ὑποκριταὶ μιμούμεθα, ἀλλὰ κὴ ἐκείνους προελήλυθαμεν. οἶδα γὰρ, οἶδα πολλοὺς, δχὶ νηστεύοντας κὴ ὀπιδεικνυμένους μόνον, ἀλλὰ κὴ μὴ νηστεύοντας κὴ τὰ τῶν νηστευόντων προσωπεῖα πεικειμένους, κὴ ἀπολωλότας χείονα τῆς ἁμαρτίας προσδοκωμένους. ἵνα γὰρ μὴ σκανδαλίσω, φησί, οὐν πολλοὺς, τοῦτο ποιῶ. Τί λέγεις; νόμος δεῖ θεῖος ὁ ταῦτα κελεύων, κὴ σκανδάλου μέμνησαι; κὴ φυλάττων μὲ αὐτὸν σκανδαλίζειν νομίζεις προβαίνων δ' ἀπαλλάττην σκανδάλου; κὴ τί ταύτης τῆς "ἀπολογίας χεῖρον ἠμύντο οἱ; δ παύση

Μαθ. δ. 8.

κ. ἐλαφρὸν,

κ. φορτικὸν.

κ. αἰσιμῶξαι

κ. ἀλογίας

παύσῃ ἡ τῶν ὑποκριτῶν χείρων γνώμων, ἡ διπλῶτιὼ ὑποκρισιν ἐργαζόμενος, καὶ πολλῷ τῆς κακίας ταύτης τὸ ἐγκόλπιον ἐνοδῶ; οὐκ ἀρκεῖ σημῆναι τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἔμφασιν; οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὑποκρίνονται ἁπλῶς· ἀλλὰ δι' ὑπερβολῆς καθάπαξ θαυμάσαι βουλόμενος, φησὶν· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν, τουτέστι, διαφθείρουσιν, ἀπολλύουσιν. εἰ δὲ τοῦτο ἀφανισμὸς προσώπου, τὸ πρὸς κενοδοξίαν ὠχρὸν φαίνεσθαι, τί δὴ εἰποιμεν περὶ τῶν ὑπτεύμασι καὶ ὑποχρόαις διαφθειρόντων τὰ πρόσωπα γυναικῶν, ὑπὲρ λύμης τῶν ἀκηλάτων νέων; σκῆνοι μὲν γὰρ ἑαυτοὺς βλάπτουσι μόνον· αὕτη δὲ καὶ ἑαυτὰς καὶ τοὺς ὁρῶντας. διὸ χρὴ φεύγειν καὶ τοῦτο κἀκεῖνο τὸ λύμιον οὐκ ὀλίγου τοῦ προσόντος. οὐδὲ γὰρ μόνον μὴ ὑπιδείκνυσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀποδύζειν λανθάνειν σκέλευσεν· ὅθεν καὶ ἐμπροσθεν ἐποίησε. καὶ ὑπὲρ μὲν τῆς ἐλεημοσύνης οὐχ ἁπλῶς οὕτω πέφυκεν, ἀλλ' εἰπών, προσέχετε μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, προσέθηκε, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· ὑπὲρ δὲ τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς οὐδὲν τοιοῦτον διώρισε. τί δήποτε; ὅτι ἐλεημοσύνῃ μὲν ἀδυνάτον πρόφασιν λαβεῖν, οὐχοῦν καὶ νηστείαν δυνατόν. ὥσπερ οὖν εἶπον, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, οὐ πρὸς χάριν ἔλεγεν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δεῖν * μὴ ἀκριβείας ἀπόνοιαν λαμβάνειν· καὶ κελεύσας εἰς τὸ ταμεῖον εἰσιέναι, οὐ πάντως, οὐδὲ προσημαίνων κρύπτειν ἐπέταξεν εὔχεσθαι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πάλιν ἠνίξατο· ὅταν καὶ σύνταξιν ἀλείφεσθαι κελεύσας, οὐχ ἵνα ἀλοιφὴν πάντως ἐνομοθέτησεν (ἐπεὶ πάντες εὑρεθησόμεθα (ϖ) νόμον προβεβαίωντες τοῦτον, καὶ πρό γε πάντων (α) μάλιστα αὐτὸν φυλάττειν ἐσπουδακότες, (α) τῶν μοναχῶν δῆμοι, (α) τὰ ὄρη κατειληφότες) οὐ τοίνυν τοῦτον ἐπέταξεν, ἀλλ' ὅπερ τοῖς παλαιοῖς ἔθος ἀλείφεσθαι (καὶ ἕως νῦν εὐφημομένοις καὶ χαίρουσι (καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀπὸ τοῦ Δαμὴλ ἂν τις κατιδοι σαφῶς) εἶπεν ἀλείφεσθαι· οὐχ ἵνα πάντως τοῦτο ποιῶμεν, ἀλλ' ἵνα δι' ἁπάντων ἀπονδάζωμεν μετ' ἀκριβείας πολλῆς κρύπτωμεν τὸ κτῆμα τοῦτο. ἵνα δὲ μάθῃς ὅτι τοῦτό ἐστιν, αὐτὸς τοῦτον, ὅπερ διὰ τῶν λόγων ἐπέταξε, διὰ τῶν ἔργων ὑπεδείξατο, καὶ νηστεύσας τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ μετὰ τοῦ λαθεῖν νηστεύσας, ὅτε ἠλείψατο, ὅτε ἐνίψατο· ἀλλ' ὅμως δι' ταῦτα μὴ ποιήσας, μάλιστα πάντων χωρὶς κενοδοξίας τὸ πᾶν ἐλύσατο. ὁ δὴ καὶ ἡμῖν ὑπιπτεύει, καὶ δεῖν εἰσκρίσεις εἰς μέσον ἀγαγών, καὶ διπλῆ τῇ δικαιοσύνῃ ἀκούοντας ἐπιτρέψας· καὶ ἕτερόν τι διὰ τῆς προσηγορίας ταύτης ἠνίξατο, τῆς τῶν ὑποκριτῶν λέγω. οὐ γὰρ μόνον τῷ τὸ πρᾶγμα εἰς καταγέλαστον, οὐδὲ τῷ ζημίαν ἔχειν ἐφάπτειν, ἀλλὰ καὶ τῷ προσκαίρων δεῖξαι τὴν τοιαύτην ἀπάτην, ἀπαγαγεῖν τῆς πονηρᾶς ἐπιθυμίας. ὁ γὰρ ὑποκριτὴς μέχρι ὅτου φαίνεται λαμπρός, ἕως ἂν τὸ θέατρον καθηται· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τότε πᾶσιν. ἴσασι γὰρ (α) πλείους τῶν θεωμένων, τίς ὢν τίνα ὑποκρίνεται· πλὴν ἀλλὰ τοῦ θεάτρου λυθέντος, σαφέστερον ἅπασι συγκαλύπτεται. διὸ τοίνυν καὶ τοῦ κενοδόξου ὑποκρίνειν ἀνάγκη πάσα. καὶ συνταῦθα μὲν γὰρ τοῖς πλείοσίν εἰσι καταδηλοι, ὅτι οὐκ εἰσὶ τοῦτο ὅπερ φαίνονται, ἀλλὰ προσωπεῖον περίκεινται μόνον· πολλῷ δὲ πλέον μετὰ ταῦτα ἀλώσονται, ὅτε πρώτα γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα φαίνεται. καὶ ἑτέρωθεν δὲ πάλιν αὐτοῦ ἀπάγει τῶν ὑποκριτῶν, ὡς δείξας κοῦφον τὸ ὑπόπτευμα ὄν. καὶ γὰρ τὴν νηστείαν ὑπτεύνει, οὐδὲ μείζονα ὑπιδείξασθαι κελεύει· ἀλλὰ μὴ (ϖ) ἐξ αὐτῆς ἀπολέσασα τὸ φέρον [ἀσφαλίζεται.] ὥστε οὐ δοκεῖ φορτικὸν εἶναι, κοινὸν ἡμῖν καὶ τοῖς ὑποκριταῖς (νηστεύουσι γὰρ καὶ οὗτοι) ὃ δὲ ὄντως κουφότατον, τὸ κέρδος μὴ ἀπολέσαι (ϖ) μισθόν, τοῦτο ἐστιν ὃ κελεύει φησί· τοῖς μὲν πόνοις οὐδὲν προστίθεις, τοῦτο δὲ μισθοῖς ἡμῖν" ζημίαν μὲν ἀσφαλείας ἁπάσης, τὸ δὲ οὐκ ἀφιεὶς ἀπρονόητους ἀπελθεῖν, καθάπερ ἐκείνους. τὸ δὲ οὐδὲν τοῖς ὀλυμπιακοῖς ἀγῶσι παλαίοντας μιμεῖσθαι ἐθέλουσιν, οἳ, τοσούτου καὶ θημιδίου δήμου καὶ ἀργυρίου τοσούτου, ἐνὶ βούλονται ἀρέσαι τῷ θεαθέντι τῷ νίκῃ αὐτοῖς, καίτοι πολλῷ οἶμαι καταδεεστέρῳ· σὺ δὲ διπλοῦν ἔχων τὸν ἀφορμεῖον τοῦ τὸν νίκην ὑπιδείκνυσθαι ἐκείνῳ, ὃν

ϗ

* ἀποδύζειν

α. Βασ. 15.

χ. δεῖ πλείους ἢ τοὺς πώποτε ὄντας

χ. διαφθείροντων

χ. πώποτε

χ. δόξης τοῦ τότου

χ. ἐκπίπτει

χ. τεμνόμενος

ϗ αὐτὸν εἶ) ⓦ βεβαιοῦντα, ϗ ὦ πόντων ἀσυκρίτως ὑπερέχῃ τῶν ἐν ᾧ θεάτρῳ καθημένων, ἑτέροις ἐπιδείκνυσαι τοῖς δ μόνον δδὲν ὠφελοῦσιν, ἀλλὰ ϗ τὰ μέγιστα σε βλάπτοισι. πλὴν ὅδε τοῦτο κωλύω, φησὶν· ἀλλ' εἰ ϗ δι' ἀθέοις ἐπιδείξασθαι βούλει, ἀναμένων, ϗ ἐγώ σοι ϗ τοῦτο μετ' πλείονος προέξομαι τῆς περιουσίας ϗ πολλοῦ τοῦ κέρδους. νυνὶ μὲν γὰρ σε ἀπορρήγνυσι τῆς περὶ μὲ δόξης τοῦτο, ὥσπερ οὖν συγκαλῶ ὁ τῶν ὑπὲρ ὁρᾶν· τότε δ' πόντων ἀπολαύσῃ μετ' ἀδείας ἁπάσης, δ μικρὸν ϗ πρὸ ἐκείνων ϗ ἐν τῷδε καρπωσόμενος, τὸ πᾶσαν καταπατῆσαι τιμὴ διαβόλου δόξαν, ϗ τῆς χαλεπῆς τῶν διαβόλων ἐλευθερωθῆναι δουλείας, ϗ γνήσιον γνέσθαι τῆς ἀρετῆς ἐραστήν· ὡς νυνὶ γε ὅτω Παφνούθιος, διὰ ἐν ἐρημίᾳ γλυφῇ, πάσης ἔρημος ἔσῃ τῆς ἀρετῆς, οὐκ ἔχων σοῦ θεωρούμενος. ὁ δὲ αὐτὴν ὑβρίζοντός ὅτι τὴν ἀρετὴν, εἴγε μὴ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ ⓦ ὀρνιθοτρόφον, ϗ ⓦ χαλκοτύπον, ϗ ⓦ πολιὰ τῶν ἀγοραίων δημων μέλλοις αὐτὴν μετιέναι· ἵνα δὲ ⓘ καὶ ϗ ⓘ πορρίω ταύτης ὄντες σε θαυμάσωσι, δὲ σοῦ ἔμφρονες αὐτῆς καλῆς ὅτι τὴν ἐπίδειξιν αὐτῆς δὲ τὴν θεωρίαν· ὥσπερ διὰ εἴ τις σωφροσύνην ἔλοιτο, μὴ διὰ τὸ τῆς σωφροσύνης κλέος, ἀλλ' ἵνα ἐπιδείξηται τοῖς πανηγυρικοῖς. ϗ σὺ τοίνυν σὸκ αἰ εἶλε τὴν ἀρετὴν, εἰ μὴ διὰ σοῦ ἔμφρονες τῆς ἀρετῆς· δέον αὐτὴν ϗ σπουδὴν θαυμάσαι, ὅτι ϗ σοῦ ἔμφρονες ἐπαινέσαι ἔχει· θαυμάσαι ἄ, ὡς ἔχει, μὴ δι' ἑτέρους, ἀλλὰ δι' αὐτήν· ἐπεὶ ϗ ἡμεῖς ὅταν μὴ δι' ἑαυτοὺς, ἀλλὰ δι' ἑτέρους φιλώμεθα, ὕβρεν τὸ πρᾶγμα νομίζομεν. τοῦτο τοίνυν ϗ ὅτι τῆς ἀρετῆς λοιδορίαν, ϗ μηδὲ δι' ἑτέρους αὐτὴν δίωκε, μήτε δι' αὐθρώπους ὑπακούουε ὦ Θεῷ, ἀλλὰ διὰ ⓦ Θεὸν δι' ἀθρώπους· ὡς δι' τὸ ἐναντίον ποιῆς, κἂν μετέωρα δοκῇς ἀρετὴν, ὁμοίως ὦ μὴ μετιόντι πρόωξίωας. ὥσπερ γὰρ ὀκεῖος ὦ μὴ πιῶσαι προσήνεγκεν, ὅτω ϗ σὺ ὦ πρᾳοτέρως ποιῆσαι.

19 Μὴ θησαυρίζητε ὑμῖν θησαυροὺς ὅτι τῆς γῆς.

Ἐπειδὴ ὃ τῆς κενοδοξίας ἐξέβαλε νόσημα, δυκαίρως λοιπὸν ϗ τὴν περὶ ἀκτημοσυνης εἰσάγει λόγον. ὅδεν γὰρ ὅτω χρημάτων ἐρᾶν πρᾳοπαθύζει, ὡς ἐ τῆς κενοδοξίας ἔρως. διὰ γοῦν τοῦτο ϗ τὰς τῶν ἀνδραποδων ἀγέλας, ϗ ⓦ ἐσθῆτα πολύτιμον ϗ βύσσινα, ϗ σοῦ χρυσοφορεσύνας ἵππους, ϗ τὰς ἀργυρᾶς τραπέζας, ϗ τὰ ἄλλα τὰ καταγελαστότερα ὑπονοοῦσιν ἀθρωποι, οὐχ ἵνα χρείαν πληρώσωσιν, ὑδ' ἵνα ἡδονῆς ἀπολαύσωσιν, ἀλλ' ἵνα τοῖς πολλοῖς ἐπιδείξωνται). ἀνωτέρω μὲ οὖν, ὅτι ἐλεγε διὰ μόνον ἔλεγε· σὺ τοῦτο δ ϗ πόσον ἐλεγε χρὴ δείκνυσιν, εἰ πὼν, μὴ θησαυρίζητε. ὅπου γὰρ σὸκ ἐνῆν ἐξ ἀρχῆς ἀθρόον τὴν περιουσίαν τῶν χρημάτων εἰσαγαγεῖν λόγον διὰ τὴν τυραννίδα τοῦ πάθους, μικρὸν αὐτὸν διαπεμφθὲν ϗ ἐλευθερώσας, σὺπησιν ὲν τῇ τῶν ἀκροατῶν διανοίᾳ, ὥστε εὐπαιδάγωγον γενέσθαι διὰ τοῦτο περῶτον μὲ ἔλεγε, μακάριοι ⓘ ἐλεήμονες· μετ' δ τοῦτο, ἴσθι εὔνοον τῷ ἀντιδίκῳ σου· δὲ μετ' σκῆπτο πάλιν, ἐὰν δὶς σοι θέλει κριθῆναι ϗ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, δὸς αὐτῷ ϗ τὸ ἱμάτιον· σὺ δ' πολλῷ μᾶλλον πόντων ἐκείνων. σκῆπτο μὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἂν δίκαιον ἴδῃς ἐπιχειροῦντα, τοῦτο ποίησον (τὸ γὰρ μάχεσθαι ἔξεστα βέλτιον δὲ μὴ ἔχοντα ἀπαλλάττεσθαι μάχης) σὺ δ' οὔτε διὰ δίκην, οὔτε τὸν κρινόμενον θεὶς, οὔτε ἄλλου δένος τοιοῦτον μηνύουσας, αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν διδάσκει τὴν τῶν χρημάτων ὑπεροψίαν, δεικνὺς ὅτι ϗ διὰ σοῦ ἐλεουμένους τοσοῦτον, ὅσον διὰ τὸν διδόντα ταῦτα νομοθετεῖ, ἵνα κἂν μηδεὶς ᾖ ὁ ἀδικῶν ϗ ἕλκων εἰς δικαστήριον, ϗ οὕτω καταφρονῶμεν τῶν ὄντων, προέχοντες αὐτὰ τοῖς δεομένοις. ϗ δὲ σὺπησιν ὃ ὅλον τέθεικεν, ἀλλὰ δὲ σὺπησιν ἠρέμα· καίτοιγε σοῦ ἀγῶνας σοῦ περὶ τούτων μετ' πολλῆς ὲν τῇ ἐρήμῳ τῆς ὑπερβολῆς ὑπεδείξάμενος. ἀλλ' ὅμως δ πίθηται τοῦτο, δὲ εἰς μέσον ἀγέ (δὲ γὰρ σὺκαλύψαι καιρὸς ἐμοὶ) ἀλλὰ λογισμοὺς ἐξεπάζει τέως, συμβούλου μᾶλλον ἢ νομοθέτου τάξιν ὲν τοῖς περὶ τούτων φυλάττων λόγοις. εἰπὼν γὰρ, μὴ θησαυρίζητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπήγαγε·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οπου σὴς ϗ βρῶσις ἀφανίζει, ϗ ὅπου κλέπται διορύττουσι ϗ κλέπτουσι.

Τέως δείκνυσι τὸ ἐνταῦθα θησαυρὸν τὴν βλάβην, ϗ τὸ ἐκεῖ τὴν ὠφέλειαν, ϗ ἀπὸ τοῦ τόπου ϗ ἀπὸ τῶν ὑπερχομένων. Ὃ οὐδὲ μέχρι τότε ἴσατο, ἀλλὰ ὃ ἕτερον ἐπάγει λογισμόν. Ὃ πρῶτον, ἀφ' ὧν μάλιστα δεδοίκασιν, ἀπὸ τούτων αὐτοὺς πειρᾶται. Τί γὰρ δέδοικας, φησι; μὴ ἀναλωθῇ τὰ χρήματα, ἐὰν ἐλεημοσυνῶν δῷς; οὐκοῦν δὸς ἐλεημοσύνην, καὶ ὅτε οὐκ ἀναλωθήσεται· ϗ ὃ δὴ μεῖζον, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀναλωθήσεται, ἀλλ' ὅτι ϗ προσθήκην λήψεται πλείονα. ϗ γὰρ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς προσίεται. Ἀλλὰ τέως αὐτὸ λέγει, ἀλλ' ὕστερον αὐτὸ δείκνυσι. τέως ὃ μάλιστα αὐτοὺς προτρέψαι ἠδύνατο, τοῦτο εἰς μέσον ἄγει, ὃ μὴν ἀναλωτὸν αὐτοῖς τὸν θησαυρόν, ϗ ἑκατέρωθεν αὐτοῖς ἐφέλκεται. Οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐὰν μὴ δῶς ἐλεημοσύνην, τηρεῖται μόνον, ἀλλὰ ϗ ὃ ἐνδυτὸν ἠπείλησεν· ὅτι ϗ ἐὰν μὴ δῶς, ἀπόλλυται. Ὃ ὄφελε τὴν ἀφανῆ ζωὴν. Οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὃ ἑτέρωθι αὐτὰ καταλιμπάνει (ἐπεὶ καὶ τοῦτο πολλάκις ἤδη τοῖς δυσθεώτοις) ἀλλ' ἑτέρωθεν αὐτοὺς φοβεῖ, δεικνὺς ὅτι οὐδὲ τοῦτο τυγχάνουσι. καὶν γὰρ δυσθεωτοι μὴ ἀδικήσωσιν, εἰσὶν ἃ ἀδικοῦντες πολλοὺς, ὁ σὴς ϗ ἡ βρῶσις. Εἰ γὰρ ϗ σφόδρα ἀνάλωτος εἴη δοκεῖ αὕτη ἡ λύμη, ἀλλ' ὅμως ἀμαχός ἐστι ὃ ἀκαθεκτος. καὶν ὁτιοῦν ὀπτανῇς, ϗ δυνήσῃ ταύτην ὀπτᾶσθαι τὴν βλάβην. Τί οὖν; τὸ χρυσίον σὴς ἀφανίζει; Εἰ ϗ μὴ σὴς, ἀλλὰ κλέπται. τί οὖν; ἅπαντες ἐσυλήθησαν; Εἰ ϗ μὴ πάντες, ἀλλ' ἃ πλείους. Διὰ δὴ τοῦτο ϗ ἕτερον, ὅπερ ἐφθην εἰπὼν, ἐπάγει λογισμόν, λέγων·

21 Οπου * ὁ θησαυρός σου ἐκεῖ ϗ ἡ καρδία σου.

Κἂν γὰρ μηδὲν τούτων γένηται, φησιν, οὐ μικρὰν ἐπιστήσῃ βλάβην, τοῖς κάτω προσπλωμένοις, καὶ δοῦλος οὐκ ἐλεύθερον γινόμενος, καὶ τῶν ὑπερκειμένων σκοπίμων, ϗ μηδὲν τῶν ὑψηλῶν ἐννοῆσαι δυνάμενος, ἀλλὰ πάντα χρήματα ἃ ζῶσις ϗ δωρείσματα ϗ κέρδη ϗ καπηλείας ἀνελευθέρους, ὅ τι γένοιτ' ἂν ἀηδιώτερον; ϗ γὰρ ἀνδραπόδου πάντος ὁ τοιοῦτος δυσχεράνει χειρὶ, τυραννίδα χαλεπωτάτην ὑπομένων, ϗ ὃ πάντων χαιρεκακώτατον προσδοκᾷ, τὸ δυσμενεῖν τὸν δυσθεώτου ϗ τὸ ἐλευθεροῦν. ὅσα γὰρ ἂν τις σοι δυσχεράνειεν, τὰ δυσνοίας προσπλωμένης τοῖς χρήμασιν, οὐδὲν ἀκούσας δωρήσῃ τῷ σοι προσηκόντων· ἀλλ', ὥσπερ κύων τοῦ φρέατος προσδεδεμένος ἀλύσεως ἀπάσης χαλεπώτερον τὴν τῶν χρημάτων τυραννίδα, ϗ τῶν προσόντων ἀπάντων ὑλακτῶν, ἓν ἔργον τοῦτο ἔχεις διώκειν, ὃ τηρῶν ἑτέρωθι τὰ κείμενα, ὅ τι γένοιτ' ἂν ἀηδιώτερον; ἀλλ' ὅμως ὅπου τοῦτο ὑψηλότερον ἐστὶ τῆς τῶν ἀκροωμένων διανοίας, ϗ οὔτε ἡ βλάβη αὐτοῦ τοῖς πολλοῖς εὐσύνοπτος, οὔτε ὁ κέρδος φανερόν, διὰ ταῦτα φιλοσοφωτέρας ἐδέησε γνώμης, ὥστε ἑκάτερα ταῦτα ζωῆσαι, τέθεικε μὲν αὐτὸ μετ' ἐκεῖνα τὰ δῆλα, εἰπών· ὅπου ὁ θησαυρός σου ἐκεῖ ϗ ἡ καρδία αὐτοῦ. ποιᾷ δ' αὐτὸ [τοῦτο] σαφέστερον πάλιν, ἀπὸ τῶν νοητῶν ὅτι τὰ ἀφανῆ ἐξάγων τὸν λόγον, ϗ λέγων·

22 Ο λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός.

Ο δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστι· μὴ καταρύξῃς χρυσίον ἐν τῇ γῇ, μηδὲ ἄλλο τι τῶν τοιούτων μηδέν. τῷ γὰρ σπεῖ ϗ τῇ βρώσει ϗ τοῖς κλέπταις αὐτὰ ζωάγρει. ἐὰν δὲ ϗ τοῦτα θησαυρίσῃς τὰ βλάβας, ὃ δουλωθῶσί σε τὴν καρδίαν ϗ προσπλωθῶσι τοῖς κάτω πᾶσιν ὁ θεὸς φεύξῃ. ὅπου γὰρ ἂν ᾖ ὁ θησαυρός, ἐκεῖ ὃ ἡ καρδία σου. ὥσπερ οὖν εἰς ϖ ὀφθαλμὸν ἀποτιθέμενος τοῦτο καρποῦσαι μόνον ὃ τυχεῖν τῶν ὅτι τούτοις ἐπάθλων, ἀλλ' ἐντεῦθεν ἤδη ϖ μαθὼν λαμβάνεις, ἐκεῖ μεθορμιζόμενος ϗ τὰ ἐκεῖ φρονεῖν ϗ ὑπὲρ τὰ ἐκεῖ μεριμνᾶν (ὅπου γὰρ ἀπέθου τὸν θησαυρόν, εὔδηλον ὅτι ϗ τὴν διάνοιαν ἐκεῖ μεταπέμψῃς) οὕτως δὴ ὅτι τὸ γῆς τοῦτο ποιήσας, πάνυ πιθανὰ πείσῃ. Εἰ δὲ ἀσαφές σοι ὃ εἰρημένον, ἄκουσον τῶν ἑξῆς.

Ο λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον ὃ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·

23 Ἐὰν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23 Εαν ὁ ὀφθαλμός σε πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σε σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Επὶ τὰ αἰσθητότερα ἀξάγει τὸν λόγον. διπλῆ γὰρ ἐμνημόνευσε τοῦ νοός, ὡς καταδουλουμένου καὶ αἰχμαλωτιζομένου, τοῦτο δὲ πολλοῖς εὐσύνοπτον ἦν, ὅτι τὰ ἔξω καὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ κείμενα τῆς διδασκαλίας μετατίθησιν, ἵνα ἀπὸ τούτων καὶ τοῦ ἐκείνων νοήσωσιν. Εἰ γὰρ μὴ οἶδα, φησί, τί ποτέ ἐστι βλάβη νεὼς, ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ τούτου καταμάθωμεν. ὅπερ γάρ ἐστιν ὀφθαλμὸς τοῦ σώματι, τοῦτο ὁ νοῦς τῇ ψυχῇ. ὥσπερ οὖν οὐκ ἀν εἴη ἄλλο χρυσοφορεῖν ἢ σπιλάδα βεβλημένα ἱμάτια, καὶ πεπυρωθαί σε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀλλὰ τοῦ ὑγιαίνειν τοῦ τούτων ἀπάσης τῆς τοιαύτης βλαπτούσης ποθεινοτέρων ἐστί) νομίζεις (ἀν γὰρ αὐτοῦ ἀπολέσῃς καὶ ἀφθαρῇς, οὐδέν σοι τῆς λοιπῆς ὄφελος ζωῆς. ὥσπερ γὰρ τῶν ὀφθαλμῶν τυφλωθέντων, τὸ πολὺ τῆς τῶν λοιπῶν μελῶν ἐνεργείας οἴχεται, τοῦ φωτὸς αὐτοῖς διαφθείροντος· οὕτω καὶ τῆς διανοίας διαφθαρείσης, μυρίων κακῶν ἐμπλησθήσεται) καθάπερ οὖν ἐν σώματι τοῦτο σκοπούμεν, ὥστε τὸν ὀφθαλμὸν ἔχειν ὑγιῆ, οὕτω δὲ καὶ τῇ ψυχῇ τὸν νοῦν. διὸ καὶ τοῦτον προσώπομεν τὸν καὶ τοῖς ἄλλοις προσέχειν ὀφείλοντα τὸ φῶς, πόθεν διαβλέψωμεν λοιπόν; ὥσπερ γὰρ ὁ τοῦ πηλοῦ δυελῶν, καὶ τὸ ποτὰμόν ἐξήρανεν, οὕτως ὁ τὸν νοῦν ἀφανίσας, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ προῆξιν ἐθόλωσε. διὸ φησιν, Εἰ δὲ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος, τὸ σκότος πόσον; ὅταν γὰρ ὁ κυβερνήτης ὑποβρύχιος γένηται, καὶ ὁ λύχνος σβεσθῇ, καὶ ὁ πηδαλίων αἰχμάλωτος γένηται, ποία λοιπὸν ἔσται τοῖς ἐναυαγοῦσιν ἐλπίς; διὰ δὴ τοῦτο ἀφεὶς εἰπὲν νοῦν ἔφη πλοῦτον, καὶ μάχας, καὶ δίκας (ἠνίξατο μὲν γὰρ αὐτὰ δυωτέρω εἰπών, ἐδήλωσε δὲ ὁ δυπάδικος τῇ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ) καὶ πολὺ χαλεπώτερα τούτων συμβαίνοντα πολλοὺς ἦσι, οὕτως ἀπαλλάττης πονηρᾶς ἐπιθυμίας. τὸ γὰρ τὸ δεσμωτήριον οἰκῆσαι, πολλῷ χαλεπώτερον τὸ δεδουλῶσθαι νοῦν τῷ νοσήματι τούτῳ. καὶ τὸ μὲν οὐ πολλοὺς συμβαίνει, τὸ δὲ ἐφεξῆς συγκεχλήρωται τῇ τῶν χρημάτων ἐπιθυμίᾳ. διόπερ αὖθις μετ' ἐκεῖνο τίθησιν, ἅτε χαλεπώτερον ὄν, καὶ πολλοὺς συμβαῖνον. ὁ γὰρ Θεὸς, φησιν, ἔδωκεν ἡμῖν νοῦν, ἵνα τοῦ ἀγνοεῖν διαφύγωμεν, καὶ τοῦ τῶν ἀγγέλων κρίσιν ὀρθὴν ἔχωμεν, καὶ τοὺς λυποῦντα πολλοὺς καὶ ἐπιβλαβῆ, τούτῳ ὥσπερ ὅπλῳ τινὶ καὶ φωτὶ χρώμενοι, μὴ πολλοῖς ἐν ἀσφαλείᾳ· ἡμεῖς δὲ τοῖς διδόμεν τοῦ δωρεὰν διὰ τὰ ἀδικήματα καὶ αἰσχύνη. τί γὰρ ὄφελος γραπτῶν χρυσοφορεῖν, ὅταν ὁ γραπτὸς αἰχμάλωτος γένηται; τί δὲ κέρδος νηὸς καλλωπίζεσθαι, ὅταν ὁ κυβερνήτης ὑποβρύχιος γένηται; τί δὲ σώματος δεῖ συγκειμένου πλέον, ὅταν ὁ ὀφθαλμοὶ τῆς ὄψεως ὦσιν ἐκκεκομμένοι; ὥσπερ οὖν καὶ ἀξίων ὀφείλοντα ὑγιαίνειν, ἵνα λύῃ τὰς νόσους, δεῖ ἵς ἐμβαλὼν εἰς νόσον, εἰς ἀργυρᾶν κελεύσῃ κλίνην καθῆσθαι καὶ χρυσοῦν θάλαμον, οὐδὲν ὄφελος ἔσται τοῖς κάμνουσιν· οὕτως δὴ τὸν νοῦν ἀφθείρας καὶ δυνάμενον λύειν τὰ πάθη, ἐπισωρεύσῃ τοσαῦτα κακὰ, οὐ μόνον οὐδὲν ὠφήσας, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ἐζημίωσας καὶ πᾶσαν ἔβλαψας τὴν ψυχήν. Εἶδες πῶς σοι ὧν μάλιστα ἐπιθυμοῦσιν δοῦλοι ἄθεσποι τῆς πονηρίας πάντας, διὰ τούτων αὐτοὺς μάλιστα ἐκείνης ἀπάγει, καὶ τοὺς ἀρετὴν ἐπιμαίνει; Τίνος δὲ ἕνεκεν ἐπιθυμίας χρημάτων, φησίν; οὐχ ἵνα ἡδονῆς ἀπολαύσῃς καὶ τρυφῆς; ἔστω μὴ οὖν μάλιστα σὸν ἔσται σοι ἐντεῦθεν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἄπαν. Εἰ γὰρ ὀφθαλμοῦ ἐκκοπέντων σθένος αἰσθανόμεθα τοῦ ἡδέως διὰ τοῦ συμφορᾶν τοῦ ἐκεῖθεν· πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ τοῦ νοὸς διαφθορᾷ καὶ πηρώσει τοῦτο πεισόμεθα. Τίνος δὲ ἕνεκεν κατορύττεις ἐν τῇ γῇ, ἵνα φυλάττῃς μὴ ἀσφαλείας; ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα πάλιν τοὐναντίον, φησίν. ὥσπερ οὖν νηστεύοντα καὶ ἐλεοῦντα καὶ προσευχόμενον πρὸς κενοδοξίαν, ἀφ' ὧν ἐπιθυμεῖ μάλιστα, ἀπὸ τούτων αὐτὸν ἐπεσπάσατο εἰς τὸ μὴ κενοδοξεῖν (τίνος γὰρ ἕνεκεν οὕτως εὔχῃ καὶ ἐλεᾷς, φησιν; ἵνα τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων δόξης ἐρᾷς; σκόπει μὴ οὕτως εὔχου, φησὶ, καὶ τότε αὐτῆς τεύξῃ καὶ τῆς ἡμέρας τῆς μελλούσης) οὕτω καὶ φιλάργυρος,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀφ' ὧν μάλιστα ἐκπονήσαι. ἀπὸ τούτων εἶπε. τί γὰρ βούλει, φησί; τὰ χρήματά μοι φυλάττεσθαι; οὐ δήπου. ὃ τοίνυν καὶ δοξάζεσθαι καὶ ἡδονῆς ἀπολαύειν; ταῦτά μοι ἀμφότερα παρέξομαι μὴ πολλῆς τῆς περιουσίας, ἐὰν ἐκεῖ κατατεθῇ ὁ χρυσίον, ὅπου κελεύω. σαφέστερον μὲν οὖν ἐν τοῖς μὴ ταῦτα τοῦτο ἐμνημόνευσε· τέως δὲ καὶ ἐνταῦθα οὐχ ὡς ἔτυχε τοῦτο ἠνίξατο, δείξας ἔσχατον κακὸν τὸ ταῦτα μαγγανεύειν. καὶ καθάπερ ὄντες ἐν σκότῳ τοῦ μὴ ὁρᾶσι σαφῶς, ἀλλ' αἰνίττεσθαι ἴδωσιν, ὅπερ εἰ νομίζουσιν, αἴνιττεσθαι καὶ φάσκειν, ἀποτεθηκέναι τὸ δέος· οὕτω δὲ καὶ τότε, τὰ μὴ φοβερὰ τοῖς ὁρῶσι, ταῦτα διὰ τοῦτο ἔχουσι. καὶ γὰρ πενίαν πρέμνοι· μᾶλλον δὲ οὐχὶ πενίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τυχοῦσαν ζημίαν. ὃ γὰρ μικρόν τι ἀποβαλέσθαι, τοῦτο τῆς ἀναγκαίας ἀποστερούντων ἐφῆς μᾶλλον ἀλγῆσαι καὶ δάκνεσθαι. πολλοὶ γοῦν τῶν πλουτούντων [τούτων] καὶ ὅτι βέλτιον ἦλθον, τοιαύτην οὐκ ἐνεγκόντες δυσπραγίαν. ὃ δὲ ὑβρίζεσθαι ἢ καὶ τὸ ἐπηρεάζεσθαι οὕτως ἀφόρητον ἀνθρώποις ἐστὶ δοκεῖ, ὡς καὶ δάκνειν τοῦτο πάλιν τοὺς πλουσίους ἀπαλλαγῆναι ζωῆς. πολὺς γὰρ πόνος μαλακὸν αὐχένα ὁ πλοῦτος ἐποίησε, πλείω τῆς αὐτοῦ δάκνοντα. ὅταν γὰρ αὐτοῦ δηλεύειν κελεύῃ, καὶ φόνων καταπλήσῃ, καὶ μαστίγων ὀνειδῶν, καὶ αἰχμῆς ἅπασης, ὅπερ τῆς ἐσχάτης ἐστὶν ἀναισθησίας, ἐν μὲν οἷς δὴ φιλοσοφεῖν, πόνων ἐστὶ μαλακώτερος· ἐν οἷς εὐλαβέστερος ἐστὶ καὶ ἐχθρῶν, ἀναισχυντότερος πάλιν καὶ ἀπαραιτητότερος γίνεται. καὶ γὰρ ὃ αὐτὸ συμβαίνει τούτοις, οἷς δὴ θεῖός τις πάθος τὸ ὕπνος πόνους λύσας εἰς τὰ μὴ δέοντα. ὁ γὰρ τοιοῦτος τοῦ κακοῦ τῆς ἀναγκαίας δαπάνης ἀπαλλάξας, οὐδὲν ἔχων ἀποδοῦναι, τὰ αἰσχρὰ πάθη δεινά, πάντων τῶν αὐτοῦ παραναλωθέντων κακῶς. καὶ καθάπερ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὰς πονηρὰς τέχνας εἰδότες ἐκείνας, ἐν μὲν ταύταις πολλὰ τῶν παραδόξων ἀποκινδυνεύουσιν, ἐν δὲ ἑτέροις χρησίμοις καὶ ἀναγκαίοις παράγμασι πόνων εἰσὶ καταγελαστότεροι, οὕτω δὲ οὗτοι. καὶ γὰρ ἐπὶ χρόνῳ τεταμένης βαδίζοντες, τοσαύτην ἀνδρείαν [ἐν ἐκείνῃ] ἀποδεικνύμενοι, ὥστε καὶ τί τῶν ἀναγκαίων τόλμαν ἀπαιτῇ καὶ ἀνδρείαν, οὐδὲ ἐννοῆσαί τι δύανται, ἢ ἀνέχεσθαι τοιοῦτον. ὅτω δὴ καὶ οἱ πλουτοῦντες, πόνων ὑπὲρ χρημάτων τολμῶντες, ὑπὲρ τοῦ φιλοσοφεῖν ὀλίγον, οὐ μέγα τι τοιοῦτον ὑπομένειν ἀνέχονται. καὶ καθάπερ ἐκεῖνοι καὶ σφαλερὸν καὶ ἀκερδὲς πρᾶγμα μεταχειρίζουσιν· ὅτω δὲ οὗτοι κινδυνώδη μὲν ὑπομένουσι πολλοὶ καὶ χρήμασι, εἰς οὐδὲν δὲ χρήσιμον ἀπόβαντῶσι τέλος, καὶ διπλοῦν ὑπομένουσι σκότος, ἀπό τε τῆς τοῦ νοῦ διαστροφῆς πεπηρωμένοι, ἀπό τε τῆς τῶν φαντάσεων ἀπάτης πολλῷ τῷ ἀχλυῶδει ὑπομένοντες· διόπερ οὐδὲ ἀναβλέψαι ῥᾳδίως δύανται. ὁ μὲν γὰρ ἐν σκότει ὤν, μόνον [τὸ] ἡλίου φανέντος ἀπαλλάττει τοῦ σκότους· ὁ δὲ ἀπὸ ὀφθαλμίας πεπηρωμένος, οὐδὲ ἡλίου φανέντος· ὃ δὴ καὶ οὗτοι πεπόνθασιν. οὐδὲ γὰρ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης λάμψαντος δύνανται ἀνακύψαι, ἀποκλείσαντος αὐτοῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ πλοῦτος. διὰ καὶ διπλοῦν σκότος ὑπομένουσι, τὸ μὴ ἰδεῖν αὐτόν, τὸ δὲ ἐν τῷ μὴ προσέχειν τῷ διδασκάλῳ.

ΗΘΙΚΟΝ Προσέχωμεν τοίνυν αὐτῷ μετὰ ἀκριβείας, ἵνα ὀφελήσωμεν ποτε καὶ ἀναβλέψωμεν. καὶ πῶς ἀναβλέψαι δυνατόν; ἐὰν μάθῃς πῶς ἐτυφλώθης. πῶς οὖν ἐτυφλώθης; ἀπὸ τῆς πονηρᾶς ἐπιθυμίας. καθάπερ γὰρ κόρη [ὀφθαλμοῦ] καθαρᾶς χυμὸς ἐπιῤῥεύσας πονηρὸς, ὁ τῶν χρημάτων ἔρως, πυκνῷ τῷ νεφέλῃ ἐποίησεν· ἀλλὰ δὲ διακεδαθῆναι καὶ ῥᾳδίως τῷ νεφέλῃ ταύτῃ ῥᾴδιον, ἐὰν τὴν ἀκτῖνα τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας ἐν ἀκούσωμεν αὐτοῦ παραινοῦντος καὶ λέγοντος, μὴ θησαυρίζητε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ τί μοι, φησί, πλέον ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως, ὅταν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας κατέχωμαι; μάλιστα μὲν οὖν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἡ συνεχὴς ἀκρόασις καταλύσαι δυνήσεται. ἂν δ' ἄρα ἐπιμείνῃ κατεχόμενος, ἐννόησον ὅτι οὐδὲ ἐπιθυμία τοῦτό ἐστι. ποία γὰρ ἐπιθυμία, χαλεπῶς δουλεύειν καὶ ὑποκάθεσθαι τυραννίδι, καὶ δεδεᾶσθαι πολλαχόθεν, καὶ ἐν σκότῳ

ἀγα-

γρ. σου

δέρματα, καὶ θορύβου γέμειν, καὶ πόνους ὑπομένειν ἀνερδεῖς, καὶ ἑτέρους φυλάττειν τὰ χρήματα, πολλάκις ἢ καὶ ἐληΐς; ποίας ταῦτα ἐπιθυμίας ἄξια; ποίας ἢ δ' φυγῆς καὶ δρόμων; ποία ἐπιθυμία ἴσασιν ἀποτίθεσθαι μεταξὺ κλεπτῶν; εἰ γὰρ ὅλως ἐπιθυμεῖς χρημάτων, μετάθες ἔνθα δυνάται μηδὲν ἀσφαλῆ καὶ ἀνέπαφα. ὡς ἄγε νῦν ποιῆς, δ' χρημάτων

γρ. ἐκεῖσε γρ. σκοτώμ.

ἐπιθυμοῦντός ἐστιν, ἀλλὰ δουλείας, καὶ ἐπηρείας, καὶ ζημίας, καὶ ὀδυνῶν διὰ παντός. σὺ δὲ μηδὲ μὴ ἵνα μηδὲ θέσπιον ὅπου τῆς γῆς τόπον ἀνέπαφον [σοι] δείξῃ, κἂν εἰς αὐτὸ ἐξαγάγῃ τὸ ἔρημον, ἀποχρήσει ἀσφάλεια τῇ φυλακῇ τῶν χρημάτων, καὶ κατοικῆς οὐδὲ ἀναδύῃ, ἀλλὰ καὶ ἐμπιστεύεις καὶ" σκιρτᾷ τὰ χρήματα· τοῦ Θεοῦ δὲ ἀντὶ ἀνθρώπων ὑπισχνουμένου σοι τοῦτο, καὶ αὐτὸ τὸ ἔρημον, ἀλλὰ μετὰ ἀφθόνου τροφῆς, τὰ ἐναντία καταδέχῃ. καίτοιγε κἂν μυριάκις ἐν ἀσφαλείᾳ" κεῖται καὶ πάντα, τῆς φρονήσεως δὲ ἐστερημένος, τὰ ἐναντία πάσχει, καὶ ἀεὶ φόβου καὶ ὑποψίας ἐστὶ μεστός. κἂν μὲν μὴ ἀπολέσῃς, τοῦτο φυλάττῃ δὲ ἀπαλλαγήσῃ. ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ἀποχήσῃ τούτων. καὶ τοῦτο πλέον, ὅτι καὶ καταρύπτεις τὸ χρυσίον μόνον, ἀλλὰ καὶ φυτεύεις. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ θησαυρός ἐστι καὶ σπόρος· μᾶλλον δὲ ἑκατέρων τούτων πλέον. ὁ μὲν γὰρ σπόρος δι' ὀλίγου καὶ πάντος, εἶτα δὲ μυρία διωνεκῶς. πάλιν ὁ θησαυρὸς οὐ βλαστάνει, σὺ δὲ ἀθανάτους σοι φέρε καρπούς. εἰ δὲ τὸ χρόνον μοι λέγεις καὶ τὸν ἀναβολὴν τῆς ἀποδόσεως, ἔχω μὲν καὶ ἐγὼ δεῖξαι καὶ εἰπεῖν, ὅσα καὶ ἐνταῦθα ἀπολαμβάνῃς· χωρὶς δὲ τούτων, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς βιωτικῆς σε ἐλέγξαι πειράσομαι μάτην ταῦτα προφασιζόμενον. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ κατασκευάζεις, ὧν δ' μέλλεις αὐτὸς ἀπολαύειν· κἂν ἐγκαλῇ τις, σὺν παῖδας καὶ σὺν ἐκείνων παῖδας προσδοκώμενος, ἐκθύμως ἀνέχεις προσμιμήσασθαι τῆς ἀτεκνίας πόνων. ὅταν γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ ἡδύσματος λαμπρᾶς οἰκίας, ὧν προσῆκεν τέλος ἀπελεύσῃ πολλάκις, καὶ δένδρα φυτεύῃς, ἃ μὴ πολλὰ ἔτη καρπὸν οἴσει· ὅταν φυτεύῃς ἐν χωρίῳ δένδρα, ὧν μὴ μικρὰ ἔτη ὁ καρπὸς ἥξει, καὶ οἰκίας ἀνορθοῖς καὶ κλήσεις, ὧν μὴ πολὺν δέξῃ χρόνον τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ ἕτερα πολλὰ ποιῶν φιλοπονῇς, ὧν οὐ καρπώσῃ τὴν ἀπόλαυσιν, ἄρα ἕνεκα σαυτοῦ, ἢ ἕνεκα τούτων μὴ ταῦτα ποιεῖς; πῶς δὲν οὐκ ἐκάστης ἡμέρας, ἐν ταύτῃ μὲν μηδὲν ἀλύειν προσὸν τὸ μέλλοντα, καὶ ταῦτα" μέλλοντας ἐκ τῆς μνήσεως ταύτης, ἀπάσης τὴν πόνων ἐκπίπτειν τῆς ἀμοιβῆς· ἐκεῖ δὲ ἕνεκα τῆς ἀναβολῆς ναρκᾷν, καὶ ταῦτα πλέον σοι φερούσης τὸ κέρδος, καὶ οὐκ εἰς ἑτέρους παρεκπεμπούσης τὰ ἀγαθά, ἀλλά σοι κομιζούσης τὰς δωρεάς; χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ ἡ ἀναβολὴ πολλή. καὶ γὰρ ὅτι θύραις τὰ πράγματα, καὶ οὐκ ἴσμεν μή ποτε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γενεᾷ τέλος ἕξει τὰ καθ' ἡμᾶς ἅπαντα, καὶ ἡ φοβερὰ κἀκείνη ἡμέρα ἐκείνη, ἣν φεύγωσιν ἡμῶν ἐνδεικνυμένη καὶ ἀδέκαστον" δικαστήριον. καὶ γὰρ τὰ πλείονα τῶν σημείων ἀπήρτισαι, καὶ τὸ εὐαγγέλιον λοιπὸν πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης κεκήρυκται, καὶ τὰ τῶν πολέμων, καὶ τὰ τῶν σεισμῶν, καὶ τὰ τῶν λιμῶν ἔξεσι, καὶ οὐ πολὺ τὸ μέσον. ἀλλ' οὐκ ὁρᾷς τὰ σημεῖα; καὶ τοῦτο αὐτὸ μέγιστον σημεῖον. οὐδὲ γὰρ τὸ ὅτι Νῶε εἶδον προοίμια τῆς παρωλεθρίας ἐκείνης, ἀλλὰ μεταξὺ παίζοντες, ἐσθίοντες, γαμοῦντες, καὶ ζωὴν προτιθέντες ἅπαντα, οὕτω κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς φοβερᾶς δίκης ἐκείνης· καὶ ἐν Σοδόμοις ὁμοίως, τρυφῶντες καὶ οὐδὲν ὑποφορώμενοι τῶν γεγονημένων, ὑπὸ τῶν κεραυνῶν κατεφλέχθησαν τότε κατενεχθέντων. ἅπερ οὖν ἅπαντα ἐννοοῦντες, ἐπιστρέφωμεν ἑαυτοὺς πρὸς τὸν ἐπιτεθέντα ἀποδημίας παρασκευήν. κἂν γὰρ ἡ καινὴ τῆς συντελείας ἡμέρα" μηδέπω ἔπεσε, τὸ ἐκάστου τέλος ὅτι θύραις, κἂν γεγηρακώς τις ᾖ, κἂν νέος· καὶ οὐκ ἔστιν ὑπερθέσθαι ἀπελθόντας ὅτε ἕλκιον πρίασθαι λοιπόν, ὅτε δεηθέντας ἐπιτυχεῖν συγγνώμης, κἂν Ἀβραὰμ ὁ" προσκαλῶν ᾖ, κἂν Νῶε, κἂν" Ἰὼβ, κἂν Δανιήλ. ἕως οὖν καιρὸν ἔχωμεν, προαποτιμώμεθα ἑαυτοῖς πολλὴν τὴν παρρησίαν, συναγάγωμεν ἔλαιον δαψιλές, μεταθῶμεν ἅπαντα εἰς τὸν ἐκεῖνον· ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι καὶ" ᾧ μάλιστα αὐτῆς δεόμεθα, πάντων ἀπολαύσωμεν· χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ

γρ. ἀποτίθ. γρ. ἑαυτῷ

γρ. τοῖς

γρ. μέλλοντα

γρ. κριτήριον.

γρ. ἑαυτῷ,

γρ. διαῤῥαγ' σε

γρ. μηδέποτε

γρ. παρακαλέσαντος

γρ. Ἰακὼβ,

γρ. ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεοπία τῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ ὁ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. κα. 24 ΟΥΔΕΙΣ ΔΥΝΑΤΑΙ ΔΥΣΙ ΚΥΡΙΟΙΣ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.

ΟΡᾷς πῶς καὶ μικρὸν τῶν ὄντων ἀφίεσι, καὶ διὰ πλόνων τὸν περὶ τῆς ἀπλημοσύνης εἰσάγει λόγον, καὶ τὴν τῆς φιλαργυρίας καταφέλλει τυραννίδα; οὐδὲ γὰρ ἠρκέσθη τοῖς ἔμπροσθεν, καίτοι πολλοῖς καὶ μεγάλοις ὄσιν· ἀλλὰ καὶ ἕτερα προσέθηκε πλείονα καὶ φοβερώτερα. Τί γὰρ τῶν νῦν εἰρημένων φοβερώτερον, εἴτε μέλλομεν τῆς τοῦ Χριστοῦ δουλείας σκιπτίπειν διὰ τὰ χρήματα; τί δὲ πονηρότερον, εἴτε μέλλομεν αὐτῶν ὑπερειδόντες ἀκριβῆ τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν ἔχειν καὶ τὴν ἀγάπην; ὅπερ γὰρ ἀεὶ λέγω, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ· ὅτι δι' ἑκατέρων ὠθεῖται τὰ ἀκροατὴν εἰς τὴν ὑπακοὴν τῶν λεγομένων, καὶ διὰ τῶν ὠφελίμων καὶ διὰ τῶν βλαβερῶν· καθάπερ ἰατρὸς ἄριστος, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπροσεξίας νόσον, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ὑπακοῆς ὑγίειαν ἐπιδεικνύμενος. ὅρα γοῦν πάλιν δείκνυσι τὸ κέρδος τοῦτο, καὶ πῶς καταισχύζει τὸ συμφέρον ἀπὸ τῆς τῶν ἐναντίων ἀπαλλαγῆς. ἃ γὰρ τοῦτο μόνον ὑμᾶς βλάπτει, φησίν, ὁ πλοῦτος, ὅτι λησταὶ ὁπλίζει καὶ ὑμῶν· οὐδ' ὅτι καὶ νοῦν σκοτοῖ μετ' ὀπιπάσεως ἁπάσης· ἀλλ' ὅτι καὶ τῆς δουλείας ὑμᾶς ἐκβάλλει τοῦ Θεοῦ, ἀχμαλώτους τῶν ἀψύχων χρημάτων ποιῶν, καὶ ἑκατέρωθεν βλάπτων, τὸ μὲν δούλους ποιεῖν ὧν κρατεῖν ἔδει, καὶ τὸ τῆς δουλείας ἐκβάλλειν τοῦ Θεοῦ, ᾧ μάλιστα πάντων δουλεύειν ἀναγκαῖον ὑμῖν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ διπλοῦν ἔδειξε τὸν βλάβον, τό τε ἐντεῦθεν ληθέναι, ὅπου σὲ ἀφαιρεῖ, καὶ ἐκεῖ μὴ ληθέναι, ἔνθα ἀνάλωτος ἡ φυλακή· οὕτω καὶ ἐντεῦθεν διπλοῦν δείκνυσι τὸν ζημίαν, καὶ δι' ὧν ἀφέλκει τοῦ Θεοῦ, καὶ δι' ὧν ἐπιστάπει τὸ μαμωνᾶ. ἀλλ' οὐκ ἀθρόως αὐτὸ πέφηκεν, ἀλλ' ἀπὸ κοινῶν αὐτὸ προῆγον καταισχύζει λογισμῶν, ὅτω λέγων· οὐδεὶς δυσὶ κυρίοις δουλεύειν, δύο γοῦν τὰ ἐναντία ὑπιπάπτοντας λέγων ἐντεῦθεν. ἐπεὶ, εἰ μὴ τοῦτο εἶπη, οὐδὲ δύο δοῦλοι εἶεν. Καὶ γὰρ τῶν πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καίτοι εἰς πολλὰ σώματα ἦσαν διηρημένοι, ἀλλ' ὅμως ἡ ὁμόνοια τοὺς πολλοὺς ἓν ἐποίησεν. Εἶτα ὑπιτείνων αὐτὸ, φησίν· ἃ μόνον ἃ δουλεύσει, ἀλλὰ καὶ μισήσει καὶ ἀποστραφήσεται. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, φησί, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. καὶ δοκεῖ μὲν δεύτερον εἰρῆσθαι τὸ αὐτό· οὐ μὴν ἁπλῶς οὕτως αὐτὸ ἔθηκεν, ἀλλ' ἵνα δείξῃ ῥᾳδίαν οὖσαν τὴν ὑπὸ τὸ βέλτιον μεταβολήν. ἵνα γὰρ μὴ λέγῃς, ἐδουλώθην ἅπαξ, ἐτυραννήθην ὑπὸ τῶν χρημάτων, δείκνυσιν ὅτι δυνατὸν μεταθέσθαι, καὶ ὥσπερ ἐκεῖθεν ὑπὸ τοῦτο, οὕτω καὶ ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐλθεῖν. Εἰπὼν τοίνυν ἀληθείως, ἵνα πείσῃ τὸν ἀκροατὴν ἀδέκαστον κριτὴν γενέσθαι τῶν λεγομένων, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως τὸ ψῆφον ἐξενεγκῇ, ὅτε ἔλαβεν αὐτὸν συμφωνοῦντα, τότε καὶ ἑαυτὸν ἀποκαλύπτει. ἐπήγαγε γοῦν·

Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

Φείξωμεν οὖν ἐννοήσαντες τί προσεπισύασεν τὸ Χριστὸν εἰπεῖν, καὶ μὴ Θεοῦ θεῖναι τὸ χρυσόν. εἰ γὰρ τοῦτο φεικτὸν, ὃ διὰ τῶν ἔργων γίνεται καὶ προτιμᾶται τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ τὸ χρυσὸν τυραννίδα πολλῷ φεικωδέστερον. Τί οὖν; ὅτι τῶν παλαιῶν οὐκ ἦν τοῦτο δυνατόν; οὐδαμῶς. πῶς γὰρ ὁ Αβραάμ, φησί, πῶς ὁ Ιωβ ἐδοκίμησε; μή μοι τοὺς πλουτοῦντας εἴπῃς, ἀλλὰ τοὺς δουλεύοντας. ἐπεὶ καὶ ὁ Ιωβ πλούσιος ἦν· ἀλλ' οὐκ ἐδούλευε τῷ μαμωνᾷ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μωνᾶ, ἀλλ' ἵνα εἶχεν αὐτὸν καὶ σκεφάτει, καὶ δεσπότης, οὐ δοῦλος, ἰῶ. ὥσπερ οὖν ἀγαθοῦ οἰκονόμος ὢν χρημάτων, ὅτω πολλὰ σκεύη ἐκέκλητο· ὁ μόνον τὰ ἑτέρων οὐχ ἁρπάζων, ἀγαθὸς ἡ ἰδία προσιέμενος τοῖς δεομένοις· καὶ δὴ μᾶλλον, ὅτι καὶ πρόσοδον ἔχαιρεν. ὁ καὶ ἐδήλωε λέγων· Εἰ καὶ βέβρεκεν ὅλου πολλοῦ πλούτου μοι γενομένου. Διὰ τοῦτο καὶ ἔπληττεν ἀπελ- Ιωϛ λα.
θόντος. ἀλλ' οὐχὶ νῦν τοιοῦτοι ⓐ πλουτοῦντές εἰσιν, ἀλλὰ δι' ὑπερβολὴν πονηρίας χεῖρον διακείμενοι, καθάπερ τυφλὸν ἵππον ἐπὶ τρόχου φόρους ἄγοντες. ὥσπερ γὰρ ἀκρόπολιν ἵνα αὐτῷ καταλάβωσιν τὸν διάβολον οἱ τῶν χρημάτων ἔρωτες, καὶ πάσης παρανομίας γέμοντα ἐπιτάγματα ἔκ θεν αὐδῆς καὶ ἐπαφίησι πέμπει ποιῆν τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ παρανόμους κελεύει. μὴ τοίνυν παρέπω φιλοσοφῶ. καὶ γὰρ ἀπεφήνατο ἅπαξ ὁ Θεός, καὶ εἶπεν ἀδύνατον εἶ-
ναι τούτῳ κἀκείνῳ συμβιῶναι τὸν διάβολον. μὴ τοίνυν σύ λέγε, ὅτι δυνατόν. ὅταν γὰρ ὁ μὲν ἁρπάζειν κελεύῃ, ὁ δὲ καὶ ὄντα ἀποδύεσθαι· ὁ μὲν σωφρονεῖν, ὁ δὲ πορνεύειν· ὁ μὲν μεθύειν καὶ τρυφᾶν, ὁ δὲ γαστρὸς κατέχειν· καὶ ὁ μὲν ὑπερορᾶν τῶν ὄντων, ὁ δὲ προσπλάσσεσθαι τοῖς πρόσθεν· ὁ μὲν θαυμάζειν μύρα καὶ τοίχους καὶ ὀρόφους, ὁ δὲ ταῦτα ἀτιμάζειν, διμᾶν δὲ φιλοσοφίαν, πῶς δυνατὸν ταῦτα συμβιῶναι; κύριον δὲ ἐνταῦθα ⓦ μαμωνᾶν ἐκάλεσεν, ὁ διὰ
τὸν οἰκείαν φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸν τῶν κεκτημένων αὐτὰ ἀκαθαιρεσίαν. ὅτω δὲ τὸν κοιλίαν Θεὸν καλῶ, οὐκ ἀπὸ τοῦ τῆς δεσποίνης ἀξιώματος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῶν δουλευόντων ἀθλιότητος· ὃ πάσης κολάσεως χεῖρόν ἐστι, καὶ τοῦ τῆς κολάσεως ἀκμὴν ἀμωρήσασθαι τὰ ἀλήθεια. ποίων γὰρ κατάδικων οὐκ ἂν εἶεν ἀθλιώτεροι, ⓐ ⓦ Θεὸν δεσπότην ἔχοντες, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας βασιλείας ἐκείνης ὀπτὶ τὸν χαλεπὸν ἀδεμονοῦντες τυραννίδα, καὶ
τοσαῦτα τοσαύτης ἀπὸ τοῦ παραγμαλος βλάβης καὶ ἐνταῦθα μανούσης; καὶ γὰρ ζημία ἀφατος ἀπὸ τοῦ παράγματος, καὶ δίκη, καὶ ἐπιφή, καὶ ἀγῶνες, καὶ πόνοι, καὶ ψυχῆς πόρωσις, καὶ ὃ πάντων χαλεπώτερον, ὅτι τῶν ἀγαθῶν ἐκπίπτειν ποιεῖ τῶν μὲν ὠφελίμων ἡ τῶν μεμωνᾶ δουλεία. δείξας τοίνυν διὰ πάντων ὃ συμφέρον τῆς τοῦ χρημάτων κατορθώσεως καὶ ποῖος τοῦ αὐτοῦ τῶν χρημάτων τὴν φυλακὴν, καὶ ποῖος τὴν τῆς ψυχῆς ἡδονὴν, καὶ ποῖος τὴν τῆς φιλοσοφίας κῆπον, καὶ ποῖος τὴν τῆς εὐσεβείας ἀσφάλειαν, κατασκευάζει λοιπὸν ὅτι καὶ δυνατὴ αὕτη ἡ συμβίωσις. τοῦτο γὰρ μάλιστα νομοθεσίας ἔρίσις, ὃ μὴ τὰ συμφέροντα μόνον ἐπιτάττῃ, ἀλλὰ καὶ δυνατὰ αὐτὰ ποιῇ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπάγει λέγων·

25 Μὴ μεριμνήσητε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε.

Ἵνα γὰρ μὴ λέγωσι, τί οὖν; αἰ πόντα ῥίψωμεν, πῶς δυνησόμεθα ζῆσαι; ποῖος ταύτην λοιπὸν ἴσαται τὴν ἀνάθεσιν σφόδρα εὐκαίρως. ὥσπερ γὰρ εἰ τοῦτο τὴν ἀρχὴν εἶπε, μὴ μεριμνήσητε, ἐδόκει βαρεῖ εἶναι ὁ λόγος· ὅτως, ὅπου ἔδειξε τὴν λύμην τὴν ἐγγινομένην ἀπὸ τῆς φιλαργυρίας, εὐκατάδεκτον λοιπὸν ποιεῖ τὴν παραίνεσιν. διὸ καὶ οὐδὲ νῦν ἁπλῶς εἶπε, μὴ μεριμνήσητε, ἀλλὰ τὴν αἰτίαν προθεὶς, ὅτω τοῦτο ἐπέταξε. μετὰ γὰρ τὸ εἰπεῖν, ἀδυνατεῖτε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ, ἐπήγαγε· διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ με-
ριμνήσητε. τοῦτο, ποῖον; τὸ τῆς ζημίας ἄφατον. οὐδὲ γὰρ ἐν χρήμασι μόνον ὑμῖν ἡ βλάβη, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς κυριωτάτοις ἡ πλημμ, καὶ τῇ τῆς ψυχῆς ὑμῶν ἀνάγκῃ. τὸ γὰρ ποιήσαντος ὑμᾶς καὶ κτισθέντος καὶ φιλανθρώπου ἐκβάλλειν Θεοῦ. διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνήσητε. ὅπου γὰρ τὴν βλάβην ἔδειξεν ἄφατον, ὅπου εἶπε λοιπὸν τὸ ἐπίταγμα. οὐδὲ γὰρ τὰ ὄντα κελεύει ῥίπτειν μόνον, ἀλλὰ μηδὲ ὑπὲρ τῆς ἀναγκαίας μεριμνᾶν ἔχειν, λέγων· μὴ
μεριμνήσητε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε. οὐκ ὅπου ἡ ψυχὴ τροφῆς δεῖται (ἀσώματος γὰρ) ἀλλὰ διὰ τὸν κοινὸν ἐφήγξατο ζωοῦσθαι. εἰ γὰρ δὲ μὴ δεῖται τροφῆς, ἀλλως οὐκ ἂν ἀνάσχοιτο μένειν ἐν τῷ σώματι, ἀλλ' ἢ τρεφομένου αὐτοῦ. καὶ τοῦτο εἰπὼν, οὐχ ἁπλῶς αὐτὸ ἔθηκεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις λογισμοὺς ἀνάκινε· οὐκ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἡμῖν ἔδη, οὐκ ἐξ ἑτέρων τροφεῖται. ἀπὸ μὲν τῶν ὑπαρχόντων, ὅτω λέγων·

Οὐχὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ουχὶ πλεῖόν ἐστιν ἡ ψυχὴ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;

Ο τοίνυν τὸ μεῖζον δούς, πῶς τὸ ἔλαττον οὐ δώσει; ὁ τὴν τερφομένην σάρκα δημιουργήσας, πῶς τὴν τροφὴν οὐ προέξει; διόπερ οὐδὲ ἁπλῶς εἶπε, μὴ μεριμνήσητε τί φάγητε καὶ τί ἐνδύσησθε, ἀλλὰ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ· ὅθεν ἀπ' αὐτῶν ἔμφασιν ἡμῖν ἀποδείξεις ποιεῖσθαι, καὶ σύγκρισιν ΝΝ λόγων τοιούτων. ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν ἄπαξ ἔδωκε, καὶ μηδὲν τοιοῦτον τὸ δὲ σῶμα καθ' ἑκάστην ἀποδίδωσι τὴν ἡμέραν. ἅπερ οὖν ἀμφοτέρων ἐνδεικνύμενος, καὶ τῆς μὲν τὸ ἀθάνατον, τοῦ δὲ τὸ ἀπίκτητον, ἐπήγαγε λέγων· τίς δύναται ἐξ ὑμῶν προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; καὶ τὴν ψυχὴν σιγήσας, ἅτε δὲ λαμβάνουσαν ἀποδοσιν, περὶ τοῦ σώματος διελέχθη μόνου· ἀπὸ τούτου καὶ κάκεῖνο δηλῶν, ὅτι οὐχ ἡ τροφὴ αὐτῷ αἰτία, ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ
α. Κορ. γ. ζ. προνοια. ὅθεν καὶ ἀλλαχοῦ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγε· Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων, οὔτε ὁ ποτίζων ἐστί τι, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός. ἀπὸ μὲν οὖν τῶν ὑπαργμένων οὕτω προέτρεψεν· ἀπὸ δὲ ἑτέρων παραδειγμάτων,

26 Εμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων. Ἵνα γὰρ μὴ λέγῃ τις ὅτι ὠφελοῦμαι μεριμνῶντες, καὶ ἀπὸ τοῦ μείζονος καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος αὐτοὺς ἀποτρέπει· τοῦ μείζονος μὲν, τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος· τοῦ ἐλάττονος δὲ, τῶν πετεινῶν. Εἰ γὰρ τῶν σφόδρα καταδεεστέρων τοσοῦτος λόγος αὐτῷ, πῶς ὑμῖν οὐ δώσει, φησί; καὶ πρὸς μὲν τούτους οὕτως (ὀχλος γὰρ ἦν τέως δημώδης) τῷ παραβολῇ δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πῶς; οὐκ ἐπ' αὐτῷ μόνον ζήσεται μὲν θεσπος, ἀλλ' ὅτι πᾶσι ῥήμασιν ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. ἐντεῦθεν δὲ τῶν ὀρνέων μέμνηται, καὶ σφόδρα ἐντεταμένως· ὅπερ μεγίστην εἰς παραίνεσιν λόγον ἔχει τοῖς ἐμοί. ἀλλὰ γὰρ εἰς τοσοῦτον αἰσχίας ἦλθόν τινες τῶν ἀσεβῶν, ὡς καὶ ὑπολαβεῖν τι παραδείγματος. διὰ γὰρ ἔδει, φησί, προαίρεσιν ἀλείφουσα, ἀπὸ φυσικῆς πλεονεκτήματος εἰς τοῦτο ἀνάγειν. ἐκείνοις γὰρ τοῦτο κατὰ φύσιν προέστηκεν, φησί. τί οὖν προὸς τοῦτο ἀπαντῶμεν; ὅτι εἰ καὶ κατὰ φύσιν ἐκείνοις προέστηκεν, ἀλλὰ δυνατὸν καὶ ἡμῖν ἐκ προαιρέσεως προσγενέσθαι τοῦτο. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐμβλέψατε ὅτι πέτεται τὰ πετεινὰ, ὅπερ ἀδύνατον ἐπὶ ἀνθρώπῳ· ἀλλ' ὅτι πέφυε χωρεῖς μεριμνῆς, ὅπερ, δι' ἅλωμεν, ἐν ἡμῖν εὔκολον κατορθωθῆναι. καὶ τοῦτο ἔδειξεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτὸ δυύσαντες. διὸ δὴ ἄξιον μάλιστα θαυμάσαι τοῦ τοῦ νομοθέτου σοφίαν, ὅτι ἐξ ὧν ἔχων ὑπόδειγμα προσάγειν, καὶ δυνάμενος εἰπεῖν τὴν Ηλίαν καὶ τὴν Μωϋσέα καὶ ΝΝ Ιωάννου καὶ ἑτέρους τοιούτους μὴ μεριμνήσαντας, ἵνα αὐτῶν καθάψῃ μᾶλλον, τῶν ἀλόγων ἐμνημόνευσεν. Εἰ μὲν γὰρ εἶπε τοῖς δικαίοις ἐκείνοις, εἶχεν ἄν τοι λέγειν, ὅτι οὐδέπω κατ' ἐκείνους γεγόναμεν. νυνὶ δὲ σιγήσας αὐτοὺς, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ παραγαγών, πᾶσαν αὐτῶν ἀφεῖκεν προφασιν, καὶ ἐντεῦθεν παλαιὸν μεμούμενος νόμον. καὶ γὰρ ἡ παλαιὰ διαθήκη τοῖς μηλίσσαις πέμπει, καὶ πρὸς ΝΝ μύρμηκα, καὶ πρὸς τὴν τρυγόνα, καὶ πρὸς τὴν χελιδόνα. οὐ μικρὸν δὲ καὶ τοῦτο δεῖγμα ἡμῖν, ὅταν ἅπερ ἐκεῖνα ἀπὸ φύσεως ἔχῃ, ταῦτα δι' ὧν ἀμελοῦμεν ἡμεῖς κατορθοῦν τῇ προαιρέσει. Εἰ τοίνυν τῶν δι' ἡμᾶς τοσαύτην ποιεῖται προνοιαν, πολλῷ μᾶλλον ἡμῶν· εἰ τῶν δούλων, πολλῷ μᾶλλον τοῦ δεσπότου. διὸ δὴ τοῦτο ἔλεγεν, ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ. καὶ οὐκ εἶπεν, ὅτι οὐ κοπιῶσιν, οὐδὲ ἐμπορεύονται· (ταῦτα γὰρ τῶν σφόδρα ἀπειρημένων ἐστὶν)

" Ἀλλ' ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσι. Τί οὖν; οὐ δεῖ σπείρειν, φησίν; οὐκ κ. ἀλλ
εἶπεν, ὅτι σπείρειν οὐ δεῖ, ἀλλ' ὅτι μεριμνᾶν οὐ δεῖ· οὐδὲ ὅτι ἐργάζεσθαι οὐ χρή, ἀλλ' ὅτι μικροψυχεῖν οὐ χρή. καὶ καταλείπει ἑαυτὸν ταῖς προνοίαις ἡμῶν. ἐπεὶ καὶ τὸ σπείρεσθαι ἐκέλευσεν, ἀλλὰ μὴ μεριμνῶντας. τοῦτον καὶ ὁ Δαβὶδ μύωθεν προσκαλεῖται ΝΝ λόγον αἰνίγμα-
Ψαλ. ρμδ. ιζ. τωδῶς οὕτω λέγων· Ἀνοίγεις σὺ τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας. καὶ πάλιν,
Ψαλ. ρμς. ιδ. Τῷ διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. τίνες οὖν οὐκ ἐμεριμνησαν, φησιν; οὐκ ἠκούσας πόσους προῆγαγεν τῶν

διαφ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διχαίων; ὐχ ὁρᾷς μετ' ἐκείνων Ⓜ Ιακὼβ [ἀπὸ] τῆς πατρῴας οἰκίας γυμνὸς ἀπῆλθεν ἀ-
ναχωρῶν; Οὐκ ἀκούεις αὐτοῦ βοῶντος καὶ λέγοντος· Εἰ δώσει μοι Κύριος ἄρτον φαγεῖν Γεν. κη. κ.
καὶ πῶν ἱμάτιον περιβαλέσθαι; ὅταν ὐχὶ μεμιμημένος, ἀλλὰ σπουδὴν τοῦ Θεοῦ ὃ πολὺ " ζητοιῶ-
τος ἰδεῖν. τοῦτο δὲ Ⓐ ἀπόστολοι κατώρθωσαν, ἅπαντα ῥίψαντες καὶ μὴ μεμιμησάμενοι·
καὶ Ⓐ πεντακισχίλιοι, καὶ Ⓐ τρισχίλιοι. εἰ γὰρ οὐκ ἀνέσχη τοσούτων ἀκούων ῥημάτων ἀπο-
λῦσαι σαυτὸν τῶν χαλεπῶν τούτων δεσμῶν, ὃ ἀνώνητον τοῦ πράγματος ἐνόησας, κατά-
λυσον τὴν φροντίδα.

27 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, φησι, μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; Ἰδε πῶς ἀπὸ τῶν φαινερῶν καὶ ὃ ἀφανὲς καταδηλοῖ ἐποίησεν. ὥσπερ
γὰρ τῷ σώματι, φησιν, οὐδὲν μικρὸν προσθεῖναι δυνήσῃ μεριμνῶν· ὅτως οὐδὲ τῷ ψυχῇ συνα-
γαγεῖν, εἰ δὲ οὕτω νομίζεις. ἀπὸ τούτου δῆλον ὅτι οὐχὶ ἡ ἡμετέρα σπουδή, ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ
προνοια καὶ ἐν οἷς δοκοῦμεν ἐνεργεῖν ὃ πᾶν ἀνύει· ὡς ἀν [εἰ] σκῆνος ἡμᾶς ἐγκαταλίπῃ, οὐ
φροντὶς, οὐ μέριμνα, οὐ πόνος, οὐκ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν φανῆται ποτε, ἀλλὰ πάν-
τα οἰχήσεται.

Μὴ τοίνυν νομίζωμεν ἀδύνατα εἶναι τὰ ἐπιτάγματα· πολλοὶ γάρ εἰσιν Ⓐ κατορθοῦν- ΗΘΙΚΟΝ
τες αὐτὰ καὶ νῦν. Εἰ γὰρ ἀγνοεῖς, θαυμαστὸν ὄδεν· ἐπεὶ καὶ Ηλίας ἐνόμιζεν εἶναι μόνος, ἀλλ' ἤ-
κουσεν, Οτι κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας. ὅθεν δῆλον ὅτι καὶ νῦν πολλοί εἰσι Ⓜ γ. Βασ. ιθ. ιη.
ἀποστολικὸν ἐπιδεικνύμενοι βίον, καθάπερ καὶ Ⓐ τρισχίλιοι τότε, καὶ Ⓐ πεντακισχίλιοι. Εἰ Ρω. ια. δ.
γὰρ ὐ πιστεύομεν, οὐ διὰ τὸ μὴ εἶναι τοὺς κατορθοῦντας, ἀλλὰ διὰ τὸ πολὺ τοῦ προσκόμματος
ἀπεῖχθαι. ὥσπερ οὖν ὁ μεθύων οὐκ ἂν ῥᾳδίως πιστεύσειεν ὅτι ὅστις ἂν θερμὸν ὕδωρ
ἀπογλυκάνας, καίτοιγε καὶ τοῦτο πολλοὶ κατώρθωσαν ἐφ' ἡμῶν μοναχοί· καὶ ὁ μυείσας
γυναῖκι μιγνύμενος, ὅτι ῥᾳδίως προσθενδύειν· οὕτω καὶ ὁ ταῦτα ἀλλοτρία ἁρπάζων, ὅτι καὶ τὰ
αὐτοῦ τις ῥᾳδίως προσήσεται· ὅτως [οὐδὲ] Ⓐ καθ' ἑκάστην ἡμέραν μυείσας φροντίσιν ἑαυτοῦ Τὰ κατ. ὑπάρ-
" κατοικοῦντες, οὐκ ῥᾳδίως ἂν οὕτω " προσδέξοιντο. ὅτι μὲν οὖν πολλοὶ Ⓐ τοῦτο κατορθω- χοντες, προσ-
κότες εἰσίν, ἀπ' αὐτῶν δυνατὸν ἡμῖν δεῖξαι τῶν ταῦτα φιλοσοφούντων καὶ ὑπὲρ τῆς ἡμετέ- δέξωνται.
ρας γλυκείας. Ἀλλ' ὑμῖν τέως ἀρκεῖ ὃ μὴ πλεονεκτεῖν μαθεῖν, καὶ ὅτι καλὸν ἡ ἐλεημοσύνη, καὶ
ὃ ἐπιδέναι ὅτι χρὴ τῶν ὄντων μεταδιδόναι. Ταῦτα γὰρ ἂν κατορθώσῃς, ἀγαπητὲ, ταχέως καὶ
ἐπ' ἐκεῖνα βαδεῖς. τέως τοίνυν τοῦ πολυτελείου ἀποχωμεν τοῦ περιττοῦ, καὶ ἀναχω-
μεν τῆς συμμετρίας, ἵνα μάθωμεν ἀπὸ διχαίων πόνων κτᾶσθαι ἅπαντα, ἅπερ μέλλομεν
ἔχειν. ἐπεὶ καὶ ὁ μακάριος Ιωάννης ὅτε διελέγετο τοῖς περὶ τοῦ τελωνίου ἐρωτῶσι καὶ τοῖς Λουκ. γ.
στρατευομένοις, ἀρκεῖσθαι τοῖς ὀψωνίοις" ἐπέταττεν. ἐβούλετο μὲν γὰρ καὶ ἐφ' ἑτέραν μεί- Κ. προσέτατ-
ζονα αὐτοὺς ἀγαγεῖν φιλοσοφίαν· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἦν τοῦτο ἴσον ὑπομένειν, τὰ ἐλάττονα λέγει· ὡς εἰ τὰ ὑψηλότερα τούτων εἶπεν, οὐτ' ἂν ἐκείνοις προσέσχον, καὶ τούτων ἂν ἐξέ-
πεσον ἄν. διὸ δὴ τοῦτο δὲ ἡμᾶς ἐν τοῖς καταδεεστέροις ὑμᾶς γυμνάζομεν. καὶ γὰρ τέως ἴσ-
μεν, ὅτι μᾶλλον ὑμῶν τῆς ἀκτημοσύνης ὁ φορτίον, καὶ ὅσον ἀφεῖπεν ὁ θερμὸς τῆς γῆς, τοσού-
τον ὑμῶν ἡ φιλοσοφία ἐκείνη. οὐκοῦν κἀν τοῦ ἐλάττονα ὑπολαβώμεν ὑπάγειν· οὐδὲ
γὰρ αὕτη μικρὰ κατόρθωσις. καίτοιγε πολλοὶ ἕλληνες καὶ τοῦτο κατώρθωσαν, εἰ καὶ μὴ μετὰ
τῆς προσηκούσης γνώμης, καὶ τὰ ὄντα ἅπαντα ἀπέδυσαντο. Ἀλλ' ὅμως ἡμεῖς ἀρκούμεθα
ἐφ' ὑμῶν τοῦ τῆς ἐλεημοσύνης θαυμαῖ πρόχειθαι πρὸς ὑμᾶς. Ταχέως γὰρ καὶ ἐπ' ἐκεῖνα
ἥξομεν, ἂν οὕτω προβαίνωμεν. εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο ποιοῦμεν, τίνος ἂν εἴημεν συγγνώμης ἄξιοι, Ⓐ
τοὺς ἐν τῇ παλαιᾷ ἐναρετῶν κελευόμενοι, καὶ τῶν πρὸς ἕλληνας φιλοσόφων ἐλάττους φαι-
νόμενοι; τί ἂν εἴποιμεν ὅταν ὀφείλοντες εἶναι ἄγγελοι καὶ υἱοὶ Θεοῦ, μηδὲ τὸ ἂνθρωποι εἶναι ἀξιό-
τερα ὦμεν; τὸ γὰρ ἁρπάζειν καὶ πλεονεκτεῖν, οὐ τῆς ἀνθρωπίνης ἐστὶ φύσεως, ἀλλὰ τῆς τῶν θη-
ρίων ὠμότητος· μᾶλλον δὲ καὶ ἐκείνων χείρεις Ⓐ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβαίνομεν. Οὐκ μὲν

γὰρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ σημείοις ἀπὸ φύσεως τοῦτο ποιοῦσιν· ἡμᾶς δὲ ὁ λόγῳ μιμηθέντες, καὶ ποιοῦς τινὰ ᾠδὰς φύσιν καταπίπτοντες δυσχερείας, τίνος ἀπολαυσόμεθα συγγνώμης; ἐννοήσαντες τοίνυν τὰ μέτρα τῆς παρεκπιπτούσης ἡμῖν φιλοσοφίας, καὶ εἰς τὰ μέσα φθάσωμεν, ἵνα καὶ τῆς μεγάλης ἀπαλλαγῶμεν κολάσεως, καὶ ὁδῷ βασιλικῇ βαίνοντες, ἐπ' αὐτὸν ἔλθωμεν τὸν κορυφαῖον τῶν ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. κϛ. 28 ΚΑΤΑΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ΚΡΙΝΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ

πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. 29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

Ἐπὶ τῆς ἀναγκαίας ἐφῆς, καὶ δείξας ὅτι οὐδὲν ὑπερ τούτης χρὴ μεριμνᾶν, ὅτι τὸ κουφότερον μεταβαίνει λοιπόν. οὐδὲ γὰρ ὕπως ἀναγκαῖον εἶδυμα, ὡς ἐφθή. τίνος οὖν ἕνεκεν οὐ κέχρηται ἐπὶ τούτῳ τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι τῷ τῶν ὀρνίθων, οὐδὲ λέγει τὰ πτηνὰ ἡμῖν, καὶ τὰ κύκνον, καὶ τὸ περιττόν; καὶ γὰρ πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα ἐκεῖθεν ἦν λαβεῖν. ὅτι βουλεται ἑκατέρωθεν δεῖξαι τὴν ὑπερβολὴν, ἀπό τε τῆς ὠτελείας τῶν τοιούτων μεταχόντων εὐπορείας, ἀπό τε τῆς φιλοτιμίας τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς δοθείσης τοῖς κρίνοις. λέγε τοῦτο ὅτε αὐτὰ κατεσκεύασεν, οὐδὲ κρίνα αὐτὰ καλῇ λοιπόν,

30 Ἀλλὰ χόρτον ἀγρού. Καὶ ὃ τῷ ὀνόματι ἐκέκραγε τούτῳ, ἀλλὰ πάλιν ἕτερον ὑπέλαβεν παρεσιώπησιν, εἰπών, Σήμερον ὄντα; Καὶ οὐκ εἶπεν,

Αὔριον Οὐκ ὄντα, ἀλλὰ τὸ πολλῷ πάλιν κατάδεέστερον,

Εἰς κλίβανον βαλλόμενον. Καὶ οὐκ εἶπεν, ἁπλῶς ἀμφιέννυσιν·

Αλλ' οὕτως ἀμφιέννυσιν. Ὁρᾷς πανταχοῦ πολλὰς τὰς ὑπερβολὰς καὶ τὰς ὑπατάσεις; ποῖς ἦ τοῦτο, ἵνα αὐτῶν καταλάβητε. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ ἐπήγαγε·

Οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς; Καὶ γὰρ πολλῷ καὶ τοῦτο ἔχει τὸ ἔμφασιν. ὃ γὰρ, ὑμᾶς, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἀνιπτομένου, ἢ ὃ πολυτίμητον καὶ περιασπούδαστον τοῖς θεοῖς· ὡσανεὶ ἔλεγε, ὑμᾶς, οἷς ψυχὴν ἔδωκεν, οἷς σῶμα διέπλασε, δι' ὧς τὰ ὁρώμενα ἀπέφηνε ποιῆσαι, δι' ὧς προφήτας ἔπεμψε καὶ νόμον ἔδωκε, καὶ τὰ μυεῖα εἰργάσαντο ἀγαθά· δι' ὧς τὸν μονογενῆ παῖδα ἐξέδωκε, καὶ τὰ μυεῖα δι' αὐτοῦ χαρίσματα ἐδωρήσατο. ὅπερ ὁ ἀπόστολος σαφῶς, τότε καὶ ὅπου πλήττει, λέγων· Ὀλιγόπιστοι. Τοιοῦτον γὰρ ὁ συμβουλεύων· οὐ μόνον παραινεῖ, ἀλλὰ καὶ καθάπτεται, ἵνα διεγείρῃ πλέον πρὸς τὸ πιθανὸν τῶν λεγομένων. ἀπὸ τούτων ὃ ἡμᾶς οὐχὶ μὴ μεριμνᾶν διδάσκει μόνον, ἀλλὰ μηδὲ ἐπιποθεῖν πρὸς τὸ πολυτελεῖς τῶν ἱματίων. χλόης γὰρ ἡ εὐπρέπεια, καὶ πόας ὁ κάλλος, μᾶλλον δὲ καὶ ἀμιώτερος ὁ χόρτος τῆς τοιαύτης στολῆς. εἰ τοίνυν μέγα φρονεῖς, ἐν οἷς τὰ νικητήρια, πάντα τὴν βοτάνην μὴ πολλῆς τῆς περιουσίας; καὶ ὅρα πῶς ἀπὸ τῶν παρόντων καθόλου δείκνυσι τὸ βέλτιστον, πάλιν ἀπὸ τῶν ἐναντίων αὔξει, καὶ ἀφ' ὧν δεδίκασιν, ἀπὸ τούτων ἀπάγων. εἰπὼν γὰρ· καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, ἐπήγαγε· οὐ κοπιῶσιν. ὥστε κόπτων ἡμᾶς ἀπαλλάξαι βουλόμενος ταῦτα ἐκέλευσεν. εἰ τοίνυν τὸ μὴ μεριμνᾶν ταῦτα πόνος, ἀλλὰ τὸ μεριμνᾶν. καὶ καθάπερ εἰπὼν, οὐ σπείρουσιν, εἰ τὸν σπόρον ἀνέτρεψεν, ἀλλὰ τὴν φροντίδα· ὕπως εἰπὼν, οὐ κοπιῶσιν, οὐδὲ νήθουσιν, οὐ τὸ ἔργον ἀφεῖλεν, ἀλλὰ τὴν μέριμναν. εἰ γὰρ Σολομὼν ἠτήθη τὸ κάλλος αὐτῶν, καὶ οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δὶς, ἀλλὰ διὰ ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ (οὐδὲ γὰρ ἔχει τις εἰπεῖν ὅτι νεῶν μὲν τοιαῦτα περιεβάλετο, μετὰ γὰρ ταῦτα οὐκέτι, ἀλλὰ

ἀλλὰ σοδὲ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ὕττως ἐκδηλωτέπαστο. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν Εἰπών, ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ) ἡ δὲ χ ὑπὸ τούτου μὴ πτοηθῆ τοῦ αὐθους, ὃ ἕτερον ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοῦ προεχώρησε, δι' ὃ καὶ ἔλεγλε, ὡς ἐν τούτων (ὅσον γὰρ τῆς ἀληθείας πρὸς τὸ ψευδὸς, τοσοῦτον τῶν ἱματίων ἐκείνων ἡ τῶν δώδεκα τούτων τὸ μέσον) Εἰ τοίνυν ἐκεῖνος ὡμολόγησε τῷ πλήθει, ὁ πούτων βασιλέων τῶν πώποτε ἡμφιεσμένων λαμπρότερος, πότε σὺ πείσθεσθαι δυνήσῃ, μᾶλλον δ' ἐγὼ πείσθεσθαι " καὶν μικρὸν τῆς τοιαύτης δ' μορφίας; ὀντοῦθεν ἡμᾶς παιδεύει μηδ' ὅλως ἐφίεσθαι τοῦ τοιούτου καλλωπισμοῦ. ὅρα γοῦν αὐτοῦ τὸ τέλος· μὴ τῷ νίκῳ Εἰς κλίβανον βάλλε). Εἰ γὰρ ἐκεῖ τὰ βούτελῆ καὶ σοδενὸς λόγου ἄξια, ἡ τῷ τυφλῷ προεχόμενα χρείαν τοσαύτην προήνεγκε, " πῶς σε προήσε) τὸ πούτων " ἀναγκαιότερον ζῶον; τίνος οὖν ἕνεκεν ὕτω καλὰ αὐτὰ ἐποίησεν; ἵνα τῷ αὐτοῦ σοφίαν ἐπιδείξῃ) καὶ τῷ προνοίᾳ τῆς δυνάμεως, ἵνα πάντα χρήσῃ αὐτοῦ τῷ δόξαν μάθωμεν. οὐ γὰρ Ⓐ ὑρανοὶ μόνοι διηγοῦνται τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ. Ψαλ. ιη. α.
καὶ τοῦτο ὁ Δαβὶδ δηλῶν ἔλεγε· Αἰνεῖτε Ⓦ Κύριον ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι. πάλιν Ψαλμ. ρμη. θ.
μὲν γὰρ δόξαν τοῦ καρποῦ, ἢ ὃ δόξα τοῦ μεγέθους, ἢ ὃ δόξα τοῦ κάλλους ἀναπέμπει τῷ ποιήσαντι τὴν εὐφημίαν. πολλῆς γὰρ καὶ ὕτω σοφίας καὶ προνοίας σημεῖον, ὅταν καὶ εἰς τὰ σφόδρα βούτελῆ (τί γὰρ βούτελέστερον τοῦ σήμερον ὄντος καὶ αὔριον οὐκ ὄντος;) τοσοῦτον ἐκχέῃ τὸ κάλλος. Εἰ τοίνυν τῷ χόρτῳ τὸ μὴ ἐν χρείᾳ δέδωκε (τί γὰρ αὐτοῦ τὸ κάλλος πρὸς τὸν πυρὸς τὸν σοφὸν σωτῆρος;) πῶς σοι τὸ ἐν χρείᾳ " δίδωσιν; Εἰ τὸ πούτων βουτέστερον ἐκδηλώτισεν ἐν προνοίᾳ, καὶ ταῦτα ὑ προὸς χρείαν, ἀλλὰ προὸς φιλοτιμίαν τοῦτο ποιῶν· πολλῷ μᾶλλόν σε τῶν ἀπτήνων λιμιώτερον ἐν τοῖς κτ' τῷ χρείᾳ " τιμήσει. ὅπερ τοίνυν ἀπέδειξε πολλαχοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν προνοίαν ὖσαν, καὶ ἔδει Ⓒ ὅπιπλῆξαι λοιπὸν, Ⓒ ἐντεῦθα κέχρηκε) τῇ φειδοῖ, ὐκ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ὀλιγοπιστίᾳ αὐτοῖς ἐγκαλῶν. Εἰ γὰρ Ⓦ χόρτον, φησί, τὸν ἀγρὸν ὁ Θεὸς ὕτως ἀμφιέννυσι, πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. καίτοιγε ταῦτα πάντα αὐτὸς ἐργάζε). πάντα γὰρ δι' αὐτοῦ ἐγένετο, Ⓒ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο σοδὲ ἕν· ἀλλ' ὅμως ὑδαμοῦ ἑαυτὸν μέμνηται τέως. ἤρκει γὰρ Εἰς τὸ δεῖξαι τὴν αὐθεντίαν τέως, τὸ λέγειν καθ' ἑκάστην τὴν ἐντολὴν, ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν. μὴ τοίνυν θαυμάσῃς, ὅταν καὶ ἐν τοῖς μὴ ταῦτα κρύπτῃ ἑαυτὸν, ἢ ταπεινόν τι περὶ ἑαυτοῦ φθέγῃ). ἐν γὰρ ἑαυτοῦ διδάσκε τέως, ὑδαμοῦ ἐδέκτον αὐτοῖς ἐμφανῆ λέγειν, καὶ ὅπερ πάντων ἀποδεῖξαι ὐκ ἀνθρώπου ὄντα, ἀλλ' ὁμοούσιον καὶ συμβαίνοντα τῷ πατρί· ὃ δὴ Ⓒ ἐντεῦθα ποιεῖ. Τοσούτους γὰρ ἀναλώσας λόγους ξωθεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τίθησι, τὴν σοφίαν αὐτοῦ θαυμάζων, τὴν προνοιαν, τὴν κηδεμονίαν, τὴν ὅπερ πάντων, καὶ τῶν μεγάλων καὶ τῶν μικρῶν. καὶ γὰρ ὅτε περὶ τῆς Ιερουσαλὴμ ἔλεγε, τὴν πόλιν τοῦ μεγάλου βασιλέως αὐτὸν ἐκάλεσε· καὶ ὅτε τοῦ ὑρανοῦ ἐμνημόνευσε, θρόνον πάλιν αὐτὸν ὠνόμασε τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅτε περὶ τῆς κτ' Ⓦ κόσμου οἰκονομίας διελέγετο, αὐτὸν πάλιν ξωθεν ἀνατίθησι, λέγων· ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρούς καὶ ἀγαθούς, Ⓒ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. καὶ ἐν τῇ βύχῃ ὃ ἐδίδασκε λέγειν, ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δυνάμις, καὶ ἡ δόξα. Ⓒ ἐνταῦθα περὶ τῆς προνοίας αὐτοῦ Ἀλεξάνδρους, καὶ δείκνυσι πῶς καὶ ἐν τοῖς μικροῖς ἀεικτέχνης ὢν, φησιν, ὅτι Ⓦ χόρτον τοῦ ἀγροῦ ἀμφιέννυσι· Ⓒ ὑδαμοῦ ἑαυτὸν πατέρα καλεῖ, ἀλλ' ἐκείνον, ἵνα καὶ τῇ ὑμῇ καθάψηται, Ⓒ ὅταν " ἑαυτὸν λέγῃ πατέρα, μηκέτι ἀγωνιᾶτε. Εἰ γὰρ φιλῶν καὶ ἀναγκαίων ὑ δύναμεν μεριμνᾶν, τίνος ἂν Εἶεν ἄξιοι συγγνώμης Ⓘ οἱ γὰρ τῶν πολυτελῶν μεριμνῶντες; μᾶλλον δὲ τίνος ἂν Εἶεν συγγνώμης ἄξιοι Ⓘ μηδὲ καθεύδοντες, ἵνα τὰ τῶν ἄλλων λάβωσι;

31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ Τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη [τοῦ κόσμου] ἐπιζητεῖ.

Εἶδες

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἶδες πῶς πάλιν αὐτοὺς ἐνέτρεψε μειζόνως, καὶ προεδήλωσεν ὅτι οὐδὲν φορτικόν, οὐδὲ ἐπαχθὲς ἐπιτάττει; ὥσπερ οὖν ὅτε ἔλεγε, ἐὰν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, οὐδὲν μέγα ποιεῖτε (καὶ γὰρ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν) ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν ἐθνικῶν αὐτοὺς διήγειρε πρὸς τὸ μεῖζον· οὕτω δὲ νῦν ἐκείνους εἰς μέσον ἄγει, καθαπτόμενος καὶ δεικνὺς ὅτι ἀναλγησίαν ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν ὀφείλημα. Εἰ γὰρ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων πλέον ἐπιδείξασθαι χρή, οὗτος δὲ εἰπὼν ἄξιοι, καὶ μὴ μόνον ἐκείνους μὴ ὑπερβαίνοντες, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τῶν ἐθνικῶν τελειότητι μένοντες, καὶ τὴν αὐτῶν μικροψυχίαν ζηλοῦντες; ὁ μὲν μέχρι τῆς ἐπιπλήξεως ἔστη, ἀλλὰ καθαπτόμενος εὐθέως καὶ διεγείρας αὐτὸς καὶ ἐντείνας μετὰ ὑπερβολῆς ἁπάσης, καὶ ἑτέρωθεν παιδαγωγῶν λέγων·

Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων.

Οὐκ εἶπεν, οἶδεν ὁ Θεός, ἀλλ' οἶδεν ὁ πατήρ, ὥστε αὖθις εἰς μείζονα ἐλπίδα ἄγειν. Εἰ γὰρ πατήρ ἐστι, καὶ πατὴρ τοιοῦτος, οὐ δυνήσεται παριδεῖν τοὺς υἱοὺς ἐν ἑκάστοις οὕτως κακοῖς· ὥσπερ γε οὐδὲ ἀνθρωποι πατέρες ὄντες τοῦτο ὑπομένουσι. καὶ ἕτερον ἐκ μετὰ τοῦτο πάλιν ἐπάγει λογισμόν. ποῖον δὴ τοῦτον; ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι. μὴ γὰρ παρίστησι ταῦτα, ἵνα καταφρονήσῃ; καίτοιγε οὐδὲν τοῖς παρισταμένοις κατεφρόνησεν, ὅτι τὰ χείρονα· νυνὶ δὲ καὶ ἀναγκαῖά ἐστιν· ὥστε οὐ νομίζῃς ἄλλον εἶναί σοι τῆς φειδοῦς, τοῦτο ἱκανὸν εἶναί φημι τῆς φειδοῦς σε ταύτης ἀπαγαγεῖν. Εἰ μὲν γὰρ λέγεις, ὅλη μοι τοῦτό με χρὴ μεμνῆσθαι, διὰ τοῦτο ἀναγκαῖά ἐστι, τοιοῦτον ἐγώ φημι· ὅτι οὐκ ἄλλο μοι τοῦτο μὴ μεμνῆσθαι, ἐπειδὴ ἀναγκαῖα ἐστιν. Εἰ δὲ παρίστησιν, ἀλλὰ θαρρῶν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν χρηγίας ἐρῶ· διὰ τοῦτο ἀναγκαῖά ἐστιν, οὐκέτι ἀμφιβάλλειν δεῖ. ποιος γὰρ ἐστι πατήρ, ὃς ὑπομενεῖ μηδὲ τὰ ἀναγκαῖα παρέχειν τοῖς παισίν; ὥστε καὶ διὰ τοῦτο πάντως παρέξει ὁ Θεός. καὶ γὰρ δημιουργός ἐστι τῆς φύσεως αὐτός ἐστι, καὶ τὴν χρείαν αὐτῆς μετ' ἀκριβείας αὐτὸς ἐπίσταται. οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι πατὴρ μέν ἐστι καὶ ἀναγκαῖά ἐστι τὰ ζητούμενα, ἄγνοιᾳ δ' ὅτι οὐ χρείᾳ αὐτῶν καθεστήκαμεν. ὁ γὰρ τὴν φύσιν αὐτὴν εἰδώς, καὶ δημιουργὸς αὐτῆς γεγονώς, καὶ τοιαύτην αὐτὴν διαπλάσας, οὐδηλονότι καὶ τὴν χρείαν αὐτῆς ἐπίσταται σαφῶς μᾶλλον τῶν ἐν χρείᾳ· αὐτὸς καθεστῶτος. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἔδυξεν, ὥστε ἐν τοιαύτῃ χρείᾳ εἶναι αὐτόν. καὶ τίνων ἕνεκα ἐποίησεν οἷς ἠθέλησε, κατασήσας μὴ ἐν ἀνάγκῃ τοσαύτῃ τῆς χρείας, ἐπισφαλῶς ἂν πάλιν τῆς χρείας καὶ τῶν ἀναγκαίων αὐτόν. μὴ τοίνυν φειδώμεθα. οὐδὲν γὰρ ἡμῖν περιέσται πλέον, ἢ ὃ καλαπτείνειν ἑαυτούς. ὅταν γὰρ καὶ μεμνώντων ἡμῶν καὶ μὴ μεμνώντων παρέχῃ, καὶ μᾶλλον μὴ μεμνώντων, τί σοι πλέον ἀπὸ τῆς φειδοῦς, ἢ τὸ δίκην ἑαυτῷ παρεσκευάκειν; καὶ γὰρ ὅτι δαψιλὲς ἀπόναμα μέλλων ἀφεστήκειν τις, ὑπὲρ ἐσθῆτος ἀνέξεται μεμνᾶσθαι· οὐδὲ ὅτι πηλὸν βαδίζων, ὑπὲρ ὕδατος πίνειν φειδοῦς. μὴ τοίνυν μηδὲ ἡμεῖς, ἐπὶ πάσης ἁπάσης καὶ μυρίων δεινῶν παρεσκευασμένων δαψιλεστέραν ἔχοντες χορηγίαν τοῦ Θεοῦ τὴν παροῦσαν, μεμνώμεθα μηδὲ μικροψυχῶμεν. μὴ γὰρ τὴν ἐρημούσαν ἐστὶ ἕτερον λογισμὸν πάλιν ὑπὲρ τῆς παρούσης παρὰ τοιούτων φήσει τοῦ Θεοῦ λέγων·

33 Ζητεῖτε * τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

Ἐπειδὴ γὰρ ἀνῆκε τῆς φειδοῦς τὸ ψυχρὸν, τότε καὶ τὸν οὐρανὸν ἐμνημόνευσε. καὶ γὰρ τὰ παλαιὰ ἀνέλυσεν ἀπαγορεύοντα, καὶ πρὸς μείζονα καλέσας πατρίδα. διὰ τοῦτο πάντα ποιεῖ, ὥστε τῶν παρόντων ἡμᾶς ἀπαλλάττειν καὶ τῆς πρὸς τὸν βίον συμπαθείας. διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἐθνικῶν ἐμνημόνευσεν, εἰπὼν ὅτι ταῦτα ἔθνη ἐπιζητοῦσι ταῦτα, οἷς ὁ πόνος ἅπας καὶ ὁ τρόπος βίου, οἷς λόγος οὐδεὶς περὶ τῶν μελλόντων, οὐδὲ ἔννοια τῶν οὐρανῶν· ὑμῖν δὲ οὐχὶ ταῦτά ἐστι τὰ προτεινόμενα, ἀλλ' ἕτερα. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἐλπίζομεν, ἵνα φάγωμεν καὶ πίωμεν καὶ περιβαλώμεθα· ἀλλ' ἵνα ἀρέσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν. ὥσπερ οὖν ἐν τῇ σπουδῇ πρόκειται ταῦτα, οὕτω καὶ ἐν τῇ αἰτήσει πρόκειται ἔστω. διὰ τοῦτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῦτο καὶ ἔλεγε· ζητᾶτε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. καὶ οὐκ εἶπε, δοθήσεται, ἀλλά, προστεθήσεται, ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐδεὶς μὴ τὰ ἀλλότρια βούλεται πρόνοια. τὰ προσόντα δῶσι πρὸς τὸ μέγεθος τῶν μελλόντων. διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲ αὐτὴν αὐτὰ κελεύει· ἀλλ' αὐτὴν μὲν ἑτέρᾳ, θαρρῶν ὡς καὶ τούτων ἐκείνοις προστεθησομένων. ζητᾶτε τοίνυν τὰ μέλλοντα, καὶ λήψῃ καὶ τὰ πρόσοντα· μὴ ζητεῖτε τὰ ὁρώμενα, καὶ πολλῶς αὐτῶν ἐπιτεύξῃ. καὶ γὰρ ἀναξίαν σε ὄντα προσιέναι τῷ δεσπότῃ. ὁ δὲ τὴν ἅπασαν σπουδὴν καὶ τὴν μέριμναν ὑπὲρ τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν ἐκείνων ὀφείλων ποιεῖσθαι, σφόδρα σεαυτὸν καταγελᾶν εἰς τὴν τῶν ῥεόντων προσαγωγὴν ἐπιθυμίᾳ καταναλίσκων σαυτόν. πῶς οὖν, φησιν, ἐκέλευσε ⓦ ἄρτον αὐτῆν; ἀλλὰ ⓦ ἐπιούσιον προσέθηκε, καὶ τότε πάλιν ὃ σήμερον· ὅπερ οὖν καὶ ἐν ταύτῃ ποιεῖ. οὐ γὰρ εἶπε, μὴ μεριμνήσητε, ἀλλὰ μὴ μεριμνήσητε ὑπὲρ τῆς ἄνεσιν, ὁμοῦ καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἡμῖν πρέχων, ὃ τὴν ψυχὴν ἡμῶν προσπαλαῖον τοῖς ἀναλωτικωτέροις. καὶ γὰρ ἐκεῖνα αὐτῆν διὰ τοῦτο ἐκέλευσεν, οὐχ ὡς τοῦ Θεοῦ δεομένου τῆς παρ' ἡμῶν ὑπομνήσεως, ἀλλ' ἵνα μάθωμεν ὅτι μὴ τῆς αὐτοῦ βοηθείας καταφρονοῦμεν, ἅπερ αὖ καταφρονήσωμεν, καὶ ἵνα οἰκειωθῶμεν τῇ συνεχεῖ πρὸς τοῦτον αἰτήσει. εἶδες πῶς ὃ ἐντεῦθεν ἔπεισεν ὅτι μὴ λήψονται πρόνοια πονοῦντες; ὁ γὰρ τὰ μείζω παρέχων, πολλῷ μᾶλλον τὰ ἐλάττω δώσει. οὐ γὰρ διὰ τοῦτό, φησιν, εἶπον μὴ μεριμνᾶν μηδὲ αὐτῆν, ἵνα ῥαθυμοῦντες καὶ γυμνοὶ προέρχησθε, ἀλλ' ἵνα καὶ τούτων ἐν ἀφθονίᾳ ἦτε· ὁ δὲ μάλιστα πάντων ἐκωλύετο αὐτοὺς ἐφελκύσασθαι. ὥσπερ οὖν διὰ τῆς ἐλεημοσύνης ἀποτρέπων αὐτοὺς ἐπιδείκνυσθαι τοῖς ἀνθρώποις, τούτῳ μάλιστα ἔπεισε τῷ μὴ πλείονος ἀξίους παρέξειν ἑαυτοὺς τῆς φιλοτιμίας αὐτοῖς (ὁ γὰρ πατήρ σου, φησιν, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ) οὕτω καὶ ἐν ταύτῃ ἀφέλκων αὐτοὺς τοῦ μὴ ζητεῖν· αὐτά, τούτῳ μάλιστα πείθει τοῦ μὴ ζητῆσαι μὴ πλείονος ἑαυτοὺς ποιήσασθαι παρέχειν τῆς οἰκουσίας. διὰ γὰρ τοῦτο κελεύω, φησί, μὴ ζητεῖν, οὐχ ἵνα μὴ λάβῃς· ἀλλ' ἵνα λάβῃς δαψιλῶς· ἵνα λάβῃς μὴ τοῦ σοι προσήκοντος ἡδίματος, μὴ τὰ ἁρμόζουσά σοι λυσιτελείας· ἵνα μὴ μεριμνῶν μηδὲ ἁγιόμενος εἰς τὴν τούτων φροντίδα ἀνάξιον σαυτὸν καὶ τούτων καὶ τῶν πνευματικῶν κατασήσῃς· ἵνα μὴ ταλαιπωρίαν προσεπιῶν ἑαυτῷ μείνῃς, καὶ τοῦ προκειμένου πάλιν ἐκπέσῃς.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἀρκετὸν [γὰρ] τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Τουτέστιν, ἡ ταλαιπωρία [αὐτῆς,] καὶ συντριβή. οὐκ ἀρκεῖ σοι ὃ, Ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου ἐσθίειν ⓦ ἄρτον [σου]; καὶ ἑτέρων εἰς προσθεῖς τὴν ἀπὸ τῆς φροντίδος ταλαιπωρίαν, μέλλων λοιπὸν καὶ τῶν προσόντων ἀπολύεσθαι κόπων; καὶ ἵνα τοῦτο φησιν, οὐ τὴν πονηρίαν (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ τὴν ταλαιπωρίαν καὶ ⓦ πόνον ὃ ταῖς συμφοραῖς, ὥσπερ οὖν καὶ ἀλλαχοῦ φησιν. Εἰ ἔστι κακία ἐν πόλει, ἣν Κύριος οὐκ ἐποίησεν; καὶ οὐκ ἀρπαγὰς * λέγων οὐδὲ πλεονεξίας, οὐκ ἄλλο τι τούτων οὐδέν, ἀλλὰ ταῖς ἄνωθεν φερομέναις πληγαῖς. καὶ πάλιν, Ἐγώ, φησι, ποιῶν εἰρήνην καὶ κτίζων κακά. οὐδὲ γὰρ ἐν ταύτῃ τὴν κακίαν φησίν, ἀλλὰ τοὺς λιμοὺς καὶ τοὺς λοιμούς, ταῖς δοκούσαις εἶναι κακαῖς τοῖς πολλοῖς. ἔθος γὰρ τοῖς πολλοῖς ταῦτα λέγειν κακά. οὕτω γοῦν καὶ ⓐ τὴν πέντε σαρκοφαγείαν ἐκείνων ἱερᾶς καὶ μύστεις, ἰωτὰ καὶ βοῦς ἀποζώσαντες τῇ κνήμῃ χωρεῖς τὴν δαμάλεως ἀφῆκεν βαδίζειν, κακίαν καὶ δεινότητος σκάλωσιν πλησίας ἐκείνας, καὶ τὴν ὄξ αὐτὴν ἀθυμίαν καὶ ὀδυρμὸν ἐγκινοῦντες αὐτοῖς. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐνταῦθα δηλοῖ, λέγων, Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. οὐδὲν γὰρ ὅτως ἀλγύνει ψυχήν, ὡς μέριμνα· ὃ φησὶ καὶ * Ἰωὴλ εἰς παρθενίαν ἀναγαν ζωσθούλβυε, λέγων· θέλω ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὅταν γὰρ λέγῃ, ὅτι ἡ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς, οὐχ ὡς τῆς ἡμέρας μεριμνώσης ταῦτά φησιν, ἀλλ' ὅπως πρὸς δῆμον ἀτελέστερον ὁ λόγος ἦν αὐτῷ, βουλόμενος ἐμφανεστέραν ποιῆσαι τὸ λεγόμενον, προσωποποιήσας ⓦ καιρὸν, καὶ τὴν τῶν πολλῶν ζωηφόρον φθειρόμενος πρὸς αὐτούς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λευκ. ι. δ. τάς. ἢ σὺ ταῦτα μὴ συμβουλεύει τοιοῦτον ὁ αὐτὸς ἢ νομοθετῶν λέγων· Μὴ κτήσησθε χρυσόν, " μηδὲ ἀργύριον, μήτε πήραν εἰς ὁδόν. ὅπου γὰρ ἀφ' ὧν ἔργων " αὐτὸ ἐπεδείξατο, τότε λοιπὸν ἢ τὸν ἀπὸ τῶν ῥημάτων εἰσάγει νομοθεσίαν αὐστηροτέραν, ὅτε ἢ αὐτὸς ὁ λέγων ἐλύετο, τοῖς ἔργοις τοῖς ἑαυτῶν τοσοῦτον βεβαιωθείς. ποῦ οὖν ἔδειξε δῆτα τῶν ἔργων; ἄκουσον αὐτὸ λέγοντος· Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει πῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἔδειξεν μόνον· ἀλλὰ ἢ ἐν τοῖς μαθηταῖς πρέπειν τὸν ὑπὲρ τούτων ἀποδεῖξαι, ἢ αὐτὸς οὕτω σχηματίσας, ἢ οὐκ ἀφεὶς οὐδένος δεηθῆναι. σκόπει ὁ αὐτὸς ἢ τὸν κηδεμόνα, πῶς πάντος παῤῥησίας ὑπὲρ βαίνει φιλοτεχνίαν. τοῦτο γὰρ κελεύω, φησί, σὴν ἕτερον μὴ οὐδεμίαν, ἵνα ὁ ὑμᾶς ἀπαλλάξω πολλῶν φροντίδων. καὶ γὰρ σήμερον μεμνήσῃ ὑπὲρ τῆς αὐριον, ἢ πάλιν αὔριον μεμνήσεις. Ἵ οὖν τὸ πολλὰ; τί κατάναγκάζεις τὸν ἡμέραν πλέον τῆς συγκεκλημένης αὐτῇ θαλασσίας καταδέχεσθαι; ἢ μὴ τῶν οἰκείων πόνων καὶ τὸ τῆς ὑποψίας " προσιθεῖς αὐτῇ φορτίον· ὃ ταῦτα οὐδὲν τὸ ἑτέραν μέλλων ἀπὸ τῆς προσηκούσης τῆς ἡμέρας φιλοσοφίζειν, ἀλλὰ " πλεονεξίαν μόνον " πολλὴν ἐπιδείκνυσθαι " πόνων; ἵνα γὰρ μείζονος αὐτῶν καταλύσῃ, μονονουχὶ τὸν κύριον αὐτὸν ψυχώσας, ὡς ἀδικούμενον εἰσάγει " καὶ καταδοῦναι αὐτῶν ὑπὲρ τῆς πολλῆς ἐπιπρεπείας. καὶ γὰρ ἔλαβες τὴν ἡμέραν, ἵνα τὰ αὐτῆς φροντίζῃς. τίνος οὖν ἕνεκεν ἢ τὰ τῆς ἑτέρας αὐτῇ " προσιθεῖς; μὴ γὰρ οὐκ ἀρκεῖ ἔχει φορτίον τὴν ἑαυτῆς φροντίδα; τί τοίνυν βαρύνεις αὐτὴν μείζονος;

ΗΘΙΚΟΝ Ὅταν ὁ νομοθέτης ταῦτα λέγῃ ἢ ὁ μέλλων ἡμῖν δικάζειν, ἐννόησον πῶς ἡμῖν χρησὰς ὑπερτείνει τὰς ἐλπίδας, ὅταν αὐτὸς μαρτυρῇ ὅτι θαλασσίους ὁ βίος οὗτος ὁ ἐπίμοχθος, ὡς ἢ τὴν τῆς μιᾶς ἡμέρας φροντίδα ἀρκεῖν εἰς τὸ κακοῦν ἡμᾶς ἢ σωτεύειν. ἀλλ' ὅμως " τοιούτων εἰρημένων ἢ τηλικούτων, ἡμεῖς ὑπὲρ μὲν τούτων μεμνώμεθα, ὑπὲρ δὲ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς οὐκ ἐπὶ, ἀλλ' ἀντεξετάζωμεν τὴν τάξιν, ἑκατέρωθεν μαχόμενοι τοῖς λεγομένοις. σκόπει γάρ· μὴ ζητεῖτε τὰ πρόσταγμα, φησί, καθόλου· ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν ταῦτα διηνεκῶς. ζητεῖτε τὰ ἐπουράνια, φησιν· ἡμεῖς δὲ οὐδὲ μικρὰν ὥραν ἐκεῖνα ζητοῦμεν, ἀλλ' ὅσον ὑπὲρ τὴν βιωτικὴν ὑπόδειγμα τὴν μέριμναν, τοσαύτην ἐν τοῖς πνευματικοῖς ἐπιχορηγοῦμεν τὴν ὀλιγωρίαν, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῷ πλείονα. ἀλλ' οὐκ ἀεὶ ταῦτα ποιεῖ χωρεῖ, οὐδὲ ἀεὶ ταῦτα ἐνδέχεται. ἰδοὺ δέκα ἡμέρας καταφρονοῦμεν· ἰδοὺ εἴκοσι· ἰδοὺ ἑκατόν. οὐκ ἀνάγκη πάντως ἀπῄτει εἰς τοσοῦτον ἐμπεσεῖν εἰς τὰς τοῦ δικάζοντος χεῖρας; ἀλλ' ἔχει πολλὰ μὴ ἡ αἰσθολή. καὶ ποία πολλὰ ἡ καθ' ἑκάστην ἡμέραν προσδοκᾶν κόλασιν καὶ τιμωρίαν; εἰ δὲ βούλει πολλὰ λαβεῖν ἵνα ἀπὸ τῆς ἀναβολῆς ταύτης, λάβε τὴν ἀπὸ τῆς μετανοίας καρπούμενος διόρθωσιν. καὶ γὰρ εἰ τὸ μέλλειν τὴν τιμωρίαν πολλὰ ψυχὴν ἵνα εἰ νομίζεις, πολλῷ μᾶλλον κέρδος τὸ μὴ " πεσεῖν τῇ τιμωρίᾳ. καταχρησώμεθα τοίνυν τῇ μελλήσει ταύτῃ πρὸς τὸ ἀπαλλαγῆναι πάντελῶς τῶν ἐπικειμένων δεινῶν. οὐδὲ γὰρ φορτικὸν ἐπιτάγμα ἢ τῶν ἐπιταχθέντων ἐστίν· ἀλλ' οὕτως εὔκολα πάντα καὶ ῥᾴδια, ὡς προαίρεσιν μόνον εἰσενεγκόντας γνησίαν πάντα δυνηθῆναι ἀνδρα, καὶ μυρίων ὄντα δυσθίωνι πλημμελημάτων. ὁ γὰρ ὁ Μανασσῆς μιάσματα ἄπειρα εἰσεφέρετο τολμηκώς. ὁ γὰρ τῶν ἁγίων τὰς χεῖρας ἐξέτεινε, καὶ τὰ βδελύγματα εἰς τὸν ναὸν εἰσήγαγε, καὶ φόνων τὴν πόλιν ἐνέπλησε, καὶ πολλὰ ἕτερα εἰργάσατο συνηθῶς μείζονα· ἀλλ' ὅμως μετὰ τοσαύτην καὶ τηλικαύτην πρόνοιαν, ἄπαντα ἀπενίψατο ἐκεῖνα. πῶς, φησίν; μετάνοια καὶ γνώμη· ἔστι γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἁμάρτημα, ὅπερ οὐκ ἔχει καὶ τὴν χώραν τῆς μετανοίας δυνάμει, μᾶλλον δὲ τῇ τοῦ Χριστοῦ χάριτι. καὶ γὰρ δὴ μεταδιωκώμεθα μόνον, αὐτὸν ἕξομεν συνεφαπτόμενον ἡμῖν. καὶ θελήσῃς ἡμέραν καλεῖς, οὐδεὶς ὁ κωλύων· μᾶλλον δὲ ἔστι μὴ ὁ κωλύων ὁ διάβολος, ἀλλ' ἰσχύει, σὺ ταῦτα ἀεὶ προαιρούμενος, καὶ ταύτῃ τὸν Θεὸν ὑπαντώμενος συμμαχόν. σὺ δὲ σὺ μὴ βουληθῇς, ἀλλ' ἀποπνίξῃς, πῶς σε προσήσε);

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σήσε); οὐδὲ γὰρ ἀνάγκη καὶ βία, ἀλλ' ἐκόντα βούλεται σῴζεσθαι. Εἰ γὰρ αὐτὸς οἰκέτην ἔχων μισοῦντά σε καὶ ἀποφεύγοντα καὶ φθάνοντα, οὐκ ἂν ἔλαιο κατέχειν, καὶ ταῦτα δεόμενος αὐτοῦ τῆς διακονίας· πολλῷ μᾶλλον ὁ Θεός, ὁ μὴ διὰ τὴν οἰκείαν χρείαν, ἀλλὰ διὰ τὴν σὴν σωτηρίαν πάντα ποιῶν, οὐκ ἂν ἔλοιτό σε τοῦτον βίᾳ κατέχειν· ὥσπερ οὖν ἐὰν προαιρῇ ἐπιδείξῃ μόνον, οὐκ ἂν ἔλοιτό σε ποτε προέσθαι, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ὁ διάβολος ποιῇ. ὥστε ἡμᾶς αἴτιοι τῆς ἀπωλείας τῆς ἡμετέρας ἐσμέν. οὐδὲ γὰρ προσερχόμεθα αὐτῷ, οὐδὲ συντυγχάνομεν, οὐδὲ προσκαλούμεθα, ὡς χρή· ἀλλὰ κἂν προσελθωμεν, τοῦτο ποιοῦμεν οὐχ ὡς ὀφείλοντες λαβεῖν, οὐδὲ μετὰ τῆς προσηκούσης πίστεως, οὐδὲ ὡς ἀπαιτοῦντες, ἀλλὰ χασμώμενοι καὶ ἀναπεπταικότες πάντα ποιοῦμεν. καίτοι γε βέλτιον ἀπαιτεῖσθαι παρ' ἡμῶν ὁ Θεός, καὶ χάριν ἔχει σοι τοῦτο πολλήν. μόνος γὰρ οὗτός ἐστιν ὁ χρεώστης, ὅταν ἀπαιτῇται, χάριν ἔχει, καὶ ἃ μὴ ἐδανείσαμεν δίδωσι. κἂν μὲν σφοδρῶς ἴδῃ ἐπικείμενον τὸν ἀπαιτοῦντα, καὶ ἃ μὴ ἔλαβε παρ' ἡμῶν καταβάλλει· ἂν δὲ νωθρῶς, καὶ αὐτὸς διανυστάζει), καὶ διὰ τοῦτο μὴ βούλεσθαι δοῦναι, ἵνα ὅταν παρ' ἡμῶν ἡδέως ἔχει ἀπαιτεῖσθαι. διὰ τοῦτό σοι καὶ τὸ ὑπόδειγμα εἶπεν ἐκείνου τοῦ φίλου τοῦ νύκτωρ προσκρουομένου καὶ αἰτοῦντος, καὶ τοῦ δικαστοῦ τοῦ τὸν Θεὸν μὴ φοβουμένου, μηδὲ ἀνθρώπους ἐντρεπομένου. καὶ οὐκ ἔστι μέχρι τοῦ παραδείγματος, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ αὐτοῦ τοῦ ἔργου ἔδειξεν, ἰσχὺν τῇ Φοινίσσῃ ἐκείνῃ γυναικὶ τῆς μεγάλης δωρεᾶς ἐμπλήσας ἐξέπεμψε. διὰ μὲν γὰρ ταύτης, ὅτι καὶ τὰ μὴ προσήκοντα τοῖς ἀπαιτοῦσι σφοδρῶς δίδωσιν, ἔδειξεν. Οὐ γὰρ καλόν Μαρ. ζ. κδ. ἐστι, φησι, λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις· ἀλλ' ὅμως ἔδωκεν, ὅτι σφόδρα αὐτὴ ἀπῄτησε. διὰ δὲ τοῦ Ιουδαίων ἐδήλωσεν, ὅτι τοῖς ῥᾳθυμοῦσιν οὐδὲ τὰ αὐτῶν δίδωσιν. οὐκοῦν ἔλαβον ἐκεῖνοι οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτῶν ἀπώλεσαν. καὶ ὅτοι μὲν, ὅτι ῥᾳθύμως ἠτήσαν, οὐδὲ τὰ ἴδια ἔλαβον· ἐκείνη δὲ, ὅτι σφοδρῶς ἐπετέθη, καὶ τὰ ἀλλότρια ἴσχυσεν ἐκδικῆσαι, καὶ τὰ τῶν τέκνων ἔλαβε τὸ κυνάριον. τοσοῦτον ἡ προσεδρία ἀγαθόν. κἂν γὰρ κύων ἦς, προσεδρεύων προτιμήσῃ σε τέκνου ῥᾳθυμοῦντος. ὅσα γὰρ οὐκ ἀνοχὴ ἡ φιλία, τοσαῦτα ἰσχύσειν ἡ προσεδρία. μὴ τοίνυν λέγε, ὅτι ἐχθρός μοί ἐστιν ὁ Θεός, καὶ οὐκ εἰσακούσεταί μου· εὐθέως σοι ἀποκρίνεται. Συνεχῶς ἐνοχλοῦντι, εἰ καὶ μὴ διὰ τὸ φίλον, ἀλλὰ διὰ τὸ προσεδρεύειν· καὶ ὅτε ἡ ἔχθρα, ὅτε ἡ ἀκηδία, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τοιοῦτον κώλυμα. μὴ εἴπῃς, οὐκ εἰμὶ ἄξιος καὶ οὐκ εὔχομαι. καὶ γὰρ ἡ Συροφοίνισσα τοιαύτη ἦν. μὴ εἴπῃς ὅτι πολλὰ ἡμάρτηκα, καὶ δύναμαι προσκαλέσασθαι τὸν ὀργισμένον. διὰ γὰρ τοῦτο ἀξίου ὁ Θεός σκοπεῖ, ἀλλὰ τὴν γνώμην. Εἰ γὰρ τὸν ἄρχοντα τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενον καὶ ἀνθρώπους μὴ αἰδούμενον ἐκαμψεν ἡ χήρα· πολλῷ μᾶλλον τὸν ἀγαθὸν δύναται ἡ συνεχὴς ἐντυξις. ὥστε κἂν μὴ φίλος ᾖς, κἂν μὴ τὰ ὀφλήματα ἀπαιτῇς, κἂν τὰ πατρῷα κατεδηδυκὼς ᾖς καὶ κατημαλωκώς, καὶ πολιὸν γέροντα ἀξ ὄψεως ἰδούμενος, κἂν ἄτιμος, κἂν πάντων ἔσχατος, κἂν ὀργιζομένῳ, κἂν ἀναγκλοιοῦντι προσέλθῃς· θέλησον μόνον δικαιωθῆναι καὶ ἐπανελθεῖν, καὶ πάντα ἀπολήψῃ, καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν καταδίκην σοβέσεις θᾶττον. ἀλλ' ἰδοὺ εὐχομαί, φησι, καὶ οὐδὲν πλέον. οὐ [δὲ] γὰρ εὐχὴ κατ' ἐκείνους δεῖ τὴν συνεχῆ φοίνισσαν λέγω, καὶ φίλον τὸν ἀεὶ προσκαλούμενον, καὶ τὴν χήραν τὴν συνεχῶς ἐνοχλοῦσαν δικαστήν, καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὰ πατρῷα κατημαλωκότα. Εἰ γὰρ ὅτως ἤθελον, ταχέως ἐπετύγχανες. καὶ γὰρ Εἰ δὲ ὑβρίσθη, πατὴρ ὅστις· καὶ Εἰ ὠργίσθη, φιλόπαις ὅστις· καὶ ἓν ζητοῦσι παρὰ σοῦ, δικαίως λαβεῖν τὴν ὕβρεως, ἀλλ' ἰδοὺ σε μεταδιώκοντα καὶ προσκαλούμενον. ὀφείλει δὲ ἡμᾶς ὕστερον διεθερμάνθαι, ὡς ἐκεῖνα τὰ ἀπλάγχνα πρὸς τὴν ἀγάπην διανίστασθαι τὴν ἡμετέραν. ἀλλ' ἀφορμὴν ὁπωσοῦν μόνον τοῦτο πῦρ· κἂν μικρὸν αὐτῷ παρασχῇς σπινθῆρα, ὁλόκληρον ἀνάπτει φλόγα εὐεργεσίας. οὐδὲ γὰρ ὀργὴ ὑβρισθεῖσα, ἀγανακτήσας, ἀλλ' ὅπως σὺ ὁ ὑβρίζων ἐλεῖ, καὶ ταύτην νομοθετεῖ πρόνοια. Εἰ γὰρ ἡμᾶς πονηροὶ ὄντες

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τες τῶν παίδων ὑβριζόντων ὑπ' ἐκείνων ἀλγοῦμεν, πολλῷ μᾶλλον ὁ Θεός, ὁ μηδὲ ὑβρισθῆναι δυνάμενος, ὑπὲρ σοῦ τοῦ ὑβρικότος ἀγανακτεῖ. Εἰ ἡμεῖς οἱ φύσει ἀγαπῶντες,
Ησ. μθ. ιε. πολλῷ μᾶλλον ὁ ὑπὲρ φύσιν φιλόστοργος. Εἰ γὰρ καὶ ἐπιλανθάνοιτο γυνή, φησι, τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου, λέγει Κύριος. προσέλθωμεν τοίνυν
Ματθ. ιε. κζ. αὐτῷ, καὶ εἴπωμεν· Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς τῶν κυρίων αὐτῶν. προσέλθωμεν εὐκαίρως, ἀκαίρως· μᾶλλον δὲ οὐδέποτέ ἐστιν ἀκαίρως προσελθεῖν. ἄκαιρον γὰρ τὸ μὴ διηνεκῶς προσιέναι. τὸν γὰρ ἐπιθυμοῦντα δοῦναι, διὰ παντὸς εὔκαιρον αἰτεῖν. ὥσπερ γὰρ τὸ ἀναπνεῖν οὐδέποτε ἄκαιρον, οὕτως οὐδὲ τὸ αἰτεῖν, ἀλλὰ τὸ μὴ αἰτεῖν, ἄκαιρον. καὶ γὰρ καθάπερ τῆς ἀναπνοῆς δεόμεθα ταύτης, οὕτω καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ βοηθείας. κἂν θέλωμεν, ῥᾳδίως αὐτὸν ἐπισπασόμεθα. καὶ τοῦτο
Ωσ. ς. γ. δηλῶν ὁ προφήτης καὶ δεικνὺς τῆς εὐεργεσίας τὸ ἀεὶ παρεσκευασμένον, ἔλεγεν· Ὡς ὄρθρον ἕτοιμον εὑρήσομεν αὐτόν. ὁσάκις γὰρ ἂν προσέλθωμεν, ἀναμένοντα τὰ παρ' ἡμῶν ὀψόμεθα. Εἰ δὲ οὐδὲν ἀπὸ τῆς πηγαζούσης αὐτοῦ ἀρετῆς ἀρυόμεθα, ἡμέτερον τὸ ἔγκλημα ἅπαν. τοῦτο γοῦν καὶ Ἰουδαίοις ἐγκαλῶν ἔλεγε· Τὸ δὲ ἔλεός μου, ὡς νεφέλη πρωϊνή, καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ παραπορευομένη. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ἐγὼ μὲν τὰ παρ' ἐμαυτοῦ ἅπαντα παρέσχον· ὑμεῖς δέ, ὥσπερ ἥλιος θερμὸς ἐπιὼν καὶ τὴν νεφέλην καὶ τὴν δρόσον διακρούεται καὶ ἀποκρύπτει, οὕτω διὰ τῆς πολλῆς πονηρίας τὴν ἄφατον ἀνεστείλατε φιλοτιμίαν. ὃ καὶ αὐτὸ πάλιν προνοίας ἐστίν. ὅταν γὰρ καὶ ἀναξίους ἴδῃ τοῦ παθεῖν εὖ, ἐπέχει τὰς εὐεργεσίας, ἵνα μὴ ῥαθύμους ἡμᾶς ἐργάσηται. ἂν δὲ μεταβαλώμεθα μικρόν, καὶ τοσοῦτον ὅσον γνῶναι ὅτι ἡμάρτομεν, ὑπὲρ τὰς πηγὰς ἀναβλύζει, ὑπὲρ τὸ πέλαγος χεῖται· καὶ ὅσῳ ἂν πλείονα λάβῃς, τοσούτῳ μᾶλλον χαίρει· καὶ ταύτῃ πρὸς τὸ πλείονα δοῦναι διανίσταται πάλιν. καὶ γὰρ πλοῦτον οἰκεῖον τὴν ἡμετέραν ἡγεῖται σωτηρίαν, καὶ τὸ δοῦναι δαψιλῶς τοῖς αἰτοῦσιν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος δηλῶν,
Ρω. ι. ιβ. ἔλεγε· Πλουτῶν εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. ὅταν γὰρ μὴ αἰτήσωμεν, τότε ὀργίζεται· ὅταν μὴ αἰτήσωμεν, τότε ἀποστρέφεται. διὰ τοῦτο ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμᾶς πλουσίους ἐργάσηται· διὰ τοῦτο πάντα ὑπέστη ἐκεῖνα, ἵνα ἡμᾶς ἐκκαλέσηται πρὸς τὸ αἰτεῖν. μὴ τοίνυν ἀπογνῶμεν· ἀλλ' ἔχοντες τοσαύτας ἀφορμὰς καὶ χρηστὰς ἐλπίδας, κἂν καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν ἁμαρτάνωμεν, προσίωμεν παρακαλοῦντες, δεόμενοι, τὴν ἄφεσιν τῶν πλημμελημάτων αἰτοῦντες. οὕτω γὰρ καὶ πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν ὀκνηρότεροι λοιπὸν ἐσόμεθα, καὶ τὸν διάβολον ἀποσοβήσομεν, καὶ τοῦ Θεοῦ τὴν φιλανθρωπίαν ἐκκαλεσόμεθα, καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτευξόμεθα, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

κεφ. ζ. Ομιλ. κγ. 1 ΜΗ ΚΡΙΝΕΤΕ, ΙΝΑ ΜΗ ΚΡΙΘΗΤΕ.

Τί οὖν; οὐ χρὴ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἐγκαλεῖν; καὶ γὰρ ὁ Παῦλος τὸ αὐτὸ τοῦτό φησι· μᾶλλον δὲ κἀκεῖ ὁ Χριστὸς διὰ Παύλου, λέγων· σὺ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; καὶ σὺ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν ἀλλότριον οἰκέτην; καὶ πάλιν· ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος. πῶς οὖν ἑτέρωθί φησιν· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον· καὶ πάλιν, τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε; καὶ ὁ Χριστὸς δὲ τῷ Πέτρῳ· ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· κἂν παρακούσῃ, καὶ ἕτερον σαυτῷ πρόσλαβε· ἂν δὲ μηδὲ οὕτως ἐνδῷ, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ κατάγγειλον. καὶ τοσούτους ἐπέστησε τοὺς ἐπιτιμῶντας, καὶ οὐ μόνον τοὺς ἐπιτιμῶντας, ἀλλὰ καὶ κολάζοντας. τὸν γὰρ οὐδενὸς τούτων ἀκούσαντα ἐκέλευσεν ὡς ἐθνικὸν εἶναι καὶ τελώνην. πῶς

δὲ

δὲ αὐτοῖς καὶ τὰς κλεῖς ἔδωκεν; εἰ γὰρ μὴ μέλλουσι κρίνειν, ἀπάντων ἔσονται ἄκυροι, καὶ μάτην τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καὶ τοῦ λύειν εἰλήφασι. καὶ ἄλλως δέ, εἰ τοῦτο κρατήσειεν, ἅπαντα οἰχήσεται, καὶ τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ τὰ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις. καὶ γὰρ ὁ δεσπότης τὸν οἰκέτην, καὶ ἡ δέσποινα τὴν θεραπαινίδα, καὶ ὁ πατὴρ τὸν υἱόν, καὶ ὁ φίλος τὸν φίλον ἐὰν μὴ κρίνωσιν, ἐπιδώσει τὰ τῆς κακίας. καὶ τί λέγω ὁ φίλος τὸν φίλον; τοὺς ἐχθροὺς ἐὰν μὴ κρίνωμεν, οὐδέποτε καταλῦσαι δυνησόμεθα τὴν ἔχθραν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω πάντα γενήσεται. τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ εἰρημένον; προσέχωμεν μετ' ἀκριβείας, ἵνα μὴ τὰ φάρμακα τῆς σωτηρίας καὶ τοὺς τῆς εἰρήνης νόμους νομίζῃ τις ἀνατροπῆς εἶναι καὶ συγχύσεως νόμους. μάλιστα μὲν γὰρ καὶ διὰ τῶν ἑξῆς ἐνεδείξατο τοῖς νοῦν ἔχουσι τοῦ νόμου τούτου τὴν ἀρετήν, εἰπών· Τί βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; εἰ δὲ πολλοῖς τῶν ῥαθυμοτέρων τὸ εἰρημένον ἀσαφέστερον ἔτι εἶναι δοκεῖ, ἄνωθεν αὐτὸ διαλῦσαι πειράσομαι. ἐνταῦθα γάρ, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, οὐχ ἁπλῶς ἅπαντα τὰ ἁμαρτήματα κελεύει μὴ κρίνειν, οὐδὲ ἁπλῶς* ἀπαγορεύει τὸ τοιοῦτον ποιεῖν· ἀλλὰ τοῖς μυρίων γέμουσι κακῶν, καὶ ἄλλοις ὑπὲρ τῶν τυχόντων ἐπεμβαίνουσι. δοκεῖ δέ μοι καὶ Ἰουδαίους ἐνταῦθα αἰνίττεσθαι, ὅτι πικροὶ τῶν πλησίον ὄντες κατήγοροι μικρῶν ἕνεκεν καὶ οὐδαμινῶν, αὐτοὶ τὰ μεγάλα ἀνεπαισθήτως ἡμάρτανον· ὃ καὶ πρὸς τῷ τέλει ὀνειδίζων αὐτοὺς ἔλεγεν· Ὅτι δεσμεύετε φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, ὑμεῖς δὲ τῷ δακτύλῳ οὐ θέλετε κινῆσαι αὐτά· καί, ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ κατελείψατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν. δοκεῖ μὲν οὖν καὶ πρὸς τούτους ἀποτείνεσθαι, προαναστέλλων αὐτοὺς ἐν οἷς ἔμελλον τῶν μαθητῶν κατηγορεῖν. εἰ γὰρ καὶ μηδὲν ἥμαρτον ἐκεῖνοι τοιοῦτον, ἀλλ' ὅμως ἐκείνοις πλημμελήματα ἐνομίζετο εἶναι, οἷον, τὸ σάββατον μὴ τηρεῖν, τὸ χερσὶν ἀνίπτοις ἐσθίειν, τὸ μετὰ τελωνῶν κατακεῖσθαι. ὃ καὶ ἀλλαχοῦ φησιν· οἱ τὸν κώνωπα διϋλίζοντες, καὶ τὴν κάμηλον καταπίνοντες. πλὴν καὶ κοινὸν τὸν περὶ τούτων τίθησι νόμον. καὶ Κορινθίοις δὲ ὁ Παῦλος οὐχ ἁπλῶς ἐκέλευσε μὴ κρίνειν, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτοὺς καὶ δι' ὑπόθεσιν ὡμολογημένην, [ἀλλὰ περὶ τῶν κρυπτῶν καὶ ἀδήλων,] οὐχ ἁπλῶς μὴ κρίνειν. καὶ οὐδὲ ἀδιορίστως ἅπασι τότε ἐπετίμα, ἀλλὰ μαθηταῖς τοὺς ἁμαρτάνοντας μὴ διορθοῦν. καὶ τοῖς μυρίων κακῶν ὑπευθύνοις οὖσι καὶ τοὺς περὶ διδασκάλων τοῦτο ποιοῦσιν ἐπέπληττε, καὶ τοὺς ἀνευθύνους διαβάλλουσιν. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Χριστὸς ἐνταῦθα ᾐνίξατο· καὶ οὐχ ἁπλῶς ᾐνίξατο, ἀλλὰ καὶ πολὺν ἐπέστησε τὸν φόβον καὶ τὴν κόλασιν ἀπαραίτητον.

Ματθ. κγ. δ.

πᾶσιν

2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, φησι, κριθήσεσθε.

Οὐ γὰρ ἐκεῖνον καταδικάζεις,* φησίν, ἀλλὰ σαυτόν, καὶ φοβερόν σοι ποιεῖς τὸ δικαστήριον, καὶ ἀκριβεῖς τὰς εὐθύνας. ὥσπερ οὖν ἐν τῇ τῶν ἁμαρτημάτων ἀφέσει παρ' ἡμῶν αἱ ἀρχαί, οὕτω καὶ ἐν ταύτῃ τῇ κρίσει παρ' ἡμῶν τὰ μέτρα τῆς καταδίκης τίθεται. οὐδὲ γὰρ ὀνειδίζειν δεῖ, οὐδὲ ἐπεμβαίνειν, ἀλλὰ νουθετεῖν· οὐ κακηγορεῖν, ἀλλὰ συμβουλεύειν· οὐδὲ μετ' ἀπονοίας ἐπιτίθεσθαι, ἀλλὰ μετὰ φιλοστοργίας διορθοῦν. οὐ γὰρ ἐκεῖνον, ἀλλὰ σαυτὸν παραδώσεις ἐσχάτῃ τιμωρίᾳ, μὴ φειδόμενος αὐτοῦ, ἡνίκα ἂν δέῃ ψηφίζεσθαι περὶ τῶν πεπλημμελημένων αὐτῷ. ὁρᾷς πῶς αὗται αἱ δύο ἐντολαὶ καὶ κοῦφαι καὶ μεγάλων αἴτιαι ἀγαθῶν τοῖς πειθομένοις, ὥσπερ οὖν καὶ κακῶν τοῖς μὴ προσέχουσιν; ὅ τε γὰρ ἀφιεὶς τῷ πλησίον, ἑαυτὸν τῶν ἐγκλημάτων ἀπήλλαξεν, οὐδὲν καμών· ὅ τε μετὰ φειδοῦς καὶ συγγνώμης τὰ περὶ ἐκείνου πεπλημμελημένα ἑτέροις ἐξετάσας, πολὺν ἑαυτῷ τῆς συγγνώμης τὸν ἔρανον ἀπὸ τῆς ψήφου προαπέθετο. Τί οὖν, ἂν πορνεύῃ, φησί, μὴ εἴπω ὅτι κακὸν ἡ πορνεία, μηδὲ διορθώσομαι τὸν ἀσελγαίνοντα; διόρθωσον μέν, ἀλλὰ μὴ ὡς πολέμιος, μηδὲ ὡς ἐχθρὸς ἀπαιτῶν δίκην, ἀλλ' ὡς ἰατρὸς φάρμακα κατασκευάζων. οὐδὲ γὰρ εἶπε, μὴ παύσῃς ἁμαρτάνοντα, ἀλλὰ μὴ κρίνῃς· τουτέστι, μὴ πικρὸς γίνου δικαστής. ἄλλως δέ, οὐδὲ περὶ τῶν μεγάλων καὶ ἀπηγο-

* κρίνων. γρ. κατακρίσει. γρ. κατηγορεῖν. γρ. παραδίδως. γρ. αὐτῶν. γρ. ἔλεον.

ἀπηρθρωμένων, ὅσαφ ἔφθιτο εἰπών, ἀλλὰ πρὸς τὴν σὺν δοκιμίων εἰς πλημμέλημ-
τος εἰρηνεύ). διὸ καὶ ἔλεγε·

3 Τί βλέπεις δὲ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου;

Καὶ γὰρ καὶ πολλοὶ νῦν τοῦτο ποιοῦσι. κἂν ἴδωσι μοναχὸν πρεσβύτην ἱμάτιον ἔχοντα, Ⓦ νόμον αὐτῷ προσβάλλον) Ⓦ δεσποτικόν, αὐτοὶ μυρία ἁρπάζοντες καὶ καθ' ἑκάστην πλεονεκτοῦντες τὴν ἡμέραν· κἂν ἴδωσι δαψιλεστέρας τροφὰς ἀπολαύοντα, πικροὶ γίνον) κατηγορεῖ, καθ' ἡμέραν αὐτοὶ μεθύοντες καὶ κραιπαλῶντες, οὐκ εἰδότες ὅτι μυρίων οἰκείων ἁμαρτημάτ μεῖζον ἑαυτοῖς ἐντεῦθεν ζωπυρήσει τὸ πῦρ, καὶ πάσης ἑαυτοὺς ἀποστερήσει τῆς ἀπολογίας. ὅτι μὲν γὰρ δεῖ μυρίας ἀκριβείας ἐξετάζειν τὰ σά, σὺ προῆτος νόμον ἔθηκας, ὅταν τοῖς τοῦ πλησίον δικάσας. μὴ τοίνυν βαρὺ εἶναι νόμιζε, εἰ καὶ αὐτὸς μέλλεις τοιαύτας ὑπομένειν δώσεις.

5 Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου.

Ἐνταῦθα τὴν ὀργὴν ἐνδείξασθαι βούλεται) τὴν πολλήν, διὸ ἔχει πρὸς αὐτοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας. καὶ γὰρ ὁπουπερ αὐτὴν βουληθῇ δεῖξαι ὁ ἁμάρτημα μέγα ὄν, καὶ πολλὴν τὴν ἐπ' αὐτῷ κόλασιν καὶ ὀργήν, ἀπὸ ὕβρεως ἄρχεται. ὥσπερ οὖν καὶ πρὸς ἐκεῖνον Ⓦ τὰ ἑκατὸν Ματθ.ιη.λβ. δηνάρια ἀπαιτοῦντα ἀγανακτῶν ἔλεγε, Πονηρὲ δοῦλε, πᾶσι τὴν ὀφειλὴν ἐκείνῳ ἀφῆκά σοι· ὅτω καὶ ἐνταῦθα, ὑποκριτά. ὁ γὰρ κηδεμονίας ἡ τοιαύτη ψῆφος, ἀλλὰ μισανθρωπίας ὅλης. καὶ γὰρ πρόσωπεῖον μὲν φιλανθρωπίας προβάλλε), ἔργον δὲ ἑκάστης πονηρίας πληροῖ, ὀνείδη πρὸς πάντα καὶ ἐγκλήματα προτρίβόμενος τοῖς πλησίον, καὶ διδασκάλου τάξιν ἁρπάζων, οὐδὲ μαθητὴς ἄξιος ὢν εἰ). διὸ καὶ ὑποκριτὰ αὐτὸν ἐκάλεσεν. ὁ γὰρ ἐν τοῖς ἑτέρων οὕτως ὢν τυφλός, ὡς καὶ τὰ μικρὰ ἰδεῖν· πῶς ἐν τοῖς σοῖς οὕτω γέγονας ῥᾴθυμος, ὡς καὶ τὰ μεγάλα προδιαβλέπειν; ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου. ὁρᾷς, ὅτι οὐ κωλύει ὁ κρίνειν, ἀλλὰ κελεύει ἐκβαλεῖν πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ τότε τὰ τῶν ἄλλων διορθοῦν; καὶ γὰρ τὰ ἑαυτοῦ τις μᾶλλον οἶδεν, ἢ τὰ ἑτέρων· ἢ τὰ μείζονα μᾶλλον ὁρᾷ, ἢ τὰ ἐλάττω· καὶ ἑαυτὸν μᾶλλον φιλεῖ, ἢ Ⓦ πλησίον. ὥστε εἰ κηδόμενος ποιεῖς, σαυτὸν κήδου πρότερον, εἶτα καὶ σαφέστερον καὶ μεῖζον ὃ ἁμάρτημα. εἰ δὲ σαυτὸν καταφρονεῖς, βούλεται ὅτι καὶ Ⓦ ἀδελφόν σου ὑπὸ κηδόμενος κείνεις, ἀλλὰ μισῶν καὶ ἐκπομπεύσαι βουλόμενος. εἰ γὰρ καὶ δεῖ τοῦτον κείνεσθαι, πρῶτα τὰ μηδὲν τοιοῦτον ἁμαρτάνοντος, ὑπὲρ σοῦ. ὅπου γὰρ μεγάλαι καὶ ὑψηλαὶ φιλοσοφίας ἐνέθηκε δόγματα· ἵνα μή τις λέγῃ, ὅτι τὰ τοιαῦτα φιλοσοφεῖν λόγοις εὔκολον, δείξαι βουλόμενος τὴν πρόῤῥησιν, καὶ ὃ μηδενὶ τῶν εἰρημένων ἐστὶ εὐθυνον εἶ), ἀλλὰ πάντα κατορθωκέναι, οὕτω εἶπε τὸν παΜατθ.κζ.ιδ. εκολούω. καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς ἔλυσε κεῖνον μὴ ταῦτα, Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, λέγων. ἀλλ' οὐκ ἦν αὐτῷ ὑπεύθυνος τοῖς εἰρηνεύουσι. ὅτε γὰρ κάρφος ἐξέβαλεν, ὅτε δοκὸν εἶχεν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων, ἀλλὰ πάντων τύπτων ὢν καθαρός, ὅτω τὰ πάντων διώρθου πλημμελήματα. οὐδὲ γὰρ δεῖ, φησι, κεῖνειν ἕτερος, ὅταν τις τὸν αὐτὸν ὑπεύθυνος ᾖ. καὶ ἵνα μάθωμεν, εἰ Ⓦ νόμον τοῦτον αὐτὸς ἔθηκεν, ὅπου γε καὶ ὁ λῃστὴς "αὐτὸν ἐγίνωσκεν ὅτι Λυκ. κγ.μ. τοῦ σταυροῦ, τὸν ἕτερον λῃστὴν λέγων· Οὐδὲ φοβῇ σὺ Ⓦ Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κείματι ἔσμεν; τὰ αὐτὰ τοῦ Χριστοῦ" νοήματα λέγων. σὺ δὲ τὸν μὲν σαυτοῦ δοκὸν καὶ μόνον οὐκ ἐκβάλλεις, ἀλλ' οὐδὲ ὁρᾷς· ὃ δὲ ἕτερος κάρφος καὶ μόνον ὁρᾷς, ἀλλὰ καὶ κείνεις καὶ ἐκβάλλειν ἐπιχειρεῖς; ὥσπερ εἴ τις ὑδέρῳ ζωγρούμενος χαλεπῷ, ἢ ἕτερῳ τινὶ νοσήματι δυσιάτῳ, τοῦτο μὲ ἀμελήσειεν, ἐγκαλεῖν δὲ ἕτερῳ φυσήματος ἀμυδροῦ τινι μικροῦ. εἰ δὲ κακόν, ὃ μὴ ὁρᾶν τὰ ἑαυτοῦ ἁμαρτήματα, διπλοῦν καὶ τριπλοῦν κακόν, ὃ καὶ" ἑτέροις δικάζειν, αὐτὸν ἀναλήπτους ὄντα τῷ ὀφθαλμῷ πεφιφέροντας τὰς δοκούς. καὶ γὰρ δοκοῦ βαρύτερον ἁμάρτια. ὁ τοίνυν ἐκέλευσε πρῶτον τῶν εἰρηνεύων τοῦτ' ἐστί, Ⓦ ὑπεύθυνον ὄντα μεγίστοις κακοῖς μὴ πικρὸν εἶ) δικαστὴν

δικαστὴν τῶν ἑτέροις πλημμελημάτων, ἀλλὰ σὸν μικρὰ ταῦτα ἡγοῦ· οὐ δὲ ἐλέγχειν, οὐδὲ ὃ διορθοῦν δυνατόν, ἀλλὰ ὃ τῶν οἰκείων ἀμελῆν κωλύων, ἀπὸ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀναλίσκεσθαι. καὶ γὰρ εἰς μεγάλην ἐπιδιδόναι κακίαν ἐπαίει ἔστι, διπλοῦν πονηρίαν εἰσάγειν. ὁ γὰρ μελετήσας ἀμελῆν μὲν τῶν ἑαυτοῦ μεγάλων ὄντων, ὀξυτάζειν δὲ τὰ ἑτέρων πάνυ μικρὰ ὄντα καὶ οὐτελῆ, διπλῆν διεφθείρετο, τάς τε τῶν οἰκείων κατὰ φύσιν, ὧν τε ἐξῆρας καὶ ἀπηλθείας πρὸς ἀπόνοιαν ἀναδέχεσθαι, καὶ εἰς ἑκάστην ὠμότητα καὶ ὃ ἀσυμπαθὲς καθ' ἑκάστην ἀλείφεσθαι τὴν ἡμέραν. ταῦτ' οὖν ἀπόντα μέλων διὰ τῆς κενῆς ταύτης νομοθεσίας, ἐπήγαγε πάλιν ἕτερον παράδειγμα, λέγων·

6 Μὴ δῶτε τὰ ἅγια τοῖς κυσί, μηδὲ ῥίψητε τοὺς μαργαρίτας [ὑμῶν] ἔμπροσθεν τῶν Ματθ.ι.κζ. χοίρων. Καίτοιγε πρεσβύτου ἐκέλευσε, φησι, [καὶ] Ἠκούσατε εἰς ὃ ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις· οὐ φονεύσεις· ἐγὼ δὲ ὑμῖν τὸ ἐναντίον ὅτι τοῦ πρεσβυτέρου. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ πᾶσιν ἁπλῶς ἐπέτρεπε φονεύειν, ἀλλ' οἷς δεῖ φονεύειν, μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν. κἀνταῦθα δὲ ἐνταῦθα, οὐκ ἐν ἀσεβείᾳ ζοῦσαν ἀνιᾶτο καὶ μεταβολῆς τῆς ὅτι ὃ κρεῖττον οὐκ ἔχουσα· ἐλπίδα ἠνίξατο, καὶ χοίρους οὐκ ἐν ἀκολάστῳ βίῳ διατρίβοντας δηλῶν πάντως, ὥσπερ ἀπόντας ἀναξίους ἔφησεν εἶ) τῆς τοιαύτης ἀκροάσεως. τί γὰρ ἐρεῖ ὁ Παῦλος δηλαδή, ἐλεγε· Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος· μωρία γάρ αὐτῷ ἐστι. καὶ πολλαχοῦ δὲ ἑτέρωθι βίου διαφθορὰν αἰτίαν φησὶν εἶ) τοῦ μὴ δέχεσθαι τὰ τελειότερα διδάσκαλα· διὸ κελεύει μὴ" ἀναπεπταμένας ταῖς θύραις αὐλίζεσθαι. καὶ γὰρ θρασύτεροι γίνονται μὴ δὲ μαθεῖν. τοῖς μὲν γὰρ εὐγνώμοσι καὶ νοῦν ἐχουσιν ἀκαλυπτομένοις, καὶ φαίνε)· τοῖς δὲ δυναμένοις, ὅταν ἀγνοῶσι μᾶλλον. ὅπου οὖν ἀπὸ τῆς φύσεως ἡ διάνοια αὐτὰ κατὰ μαθεῖν, κεκλυσθεῖσθαι φησιν, ἵνα κἂν ἀπὸ τῆς ἀγνοίας ἀφεθῶσιν. οὐδὲ γὰρ ὁ χοῖρος οἶδε τί ποτέ ὅστ μαργαρίτης. οὐκοῦν ὅπου οὐκ οἶδε, μηδὲ ὀφείλει, ἵνα μὴ καταπατήσῃ ἃ μὴ οἶδεν. οὐδὲν γὰρ χεῖρ πλέον, ἢ βλάβη μείζων τοῖς ὕστερον ἐνδεικνυμένοις ἐκ ἀκύρου. ἐκ γὰρ τῶν ἁγίων ἐμπορεύεται πρὸς ἐκείνων οὐκ εἰδότων τίνα ὅστ ταῦτα, ἢ σκῆφοι μᾶλλον ἐπαίρονται ἐκ ὁπλίζοι) καθ' ἡμῶν. τοῦτο

25 γὰρ ὅστι, Μὴ καταπατήσωσι, ἢ τραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

Καὶ μιλῶ ὕστερον ἰσχυρὰ ἔδει εἶναι, φησιν, ὡς καὶ μὴ ὃ μαθεῖν ἀνάλωτα μένειν, καὶ μὴ πρέπειν ἑτέρους λαβὰς καθ' ἡμῶν. ἀλλ' οὐκ ἐκφύλα πρέχει, ἀλλὰ ὃ χοίρους εἶ) τοῦτος· ὥσπερ οὖν ἢ ὁ μαργαρίτης καταπατούμενος, ὅκ ὅπου ἐυκαταφρόνητός ὅστ, καταπατεῖται, ἀλλ' ὅπου εἰς χοίρους ἐκπέπτωκε. ὃ καλῶς εἶπε, γραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. ὑποκρίνον) ἀλλ' ὅπου εἰς χοίρους ἐκπέπτωκε. ὃ καλῶς εἶπε, γραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. ὑποκρίνον)

30 γὰρ ὅπου εἰκεῖαν, ὥστε μαθεῖν· εἶτα ἐπειδὴν μάθωσιν, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ἡδόμενοι κωμῳδοῦσι, χλευάζουσι, γελῶσιν ὡς ἀπατηθέντας ἡμᾶς. διὸ τοῦτο ἢ ὁ Παῦλος ἔλεγε ταῦ Τιμοθέῳ· Οὐ καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἐνέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. καὶ πάλιν" διὸ β.Τιμ.δ.ιβ. λαχοῦ· Τοὺς τοιούτους ἀποτρέπου· καὶ, Αἱρετικὸν ἀνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν πραϋτῦ. ὑ τοίνυν πρὸς ἐκείνων ὁπλίζονται, ἀλλ' αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς γίνον), πλείονος ἀπονοίας" ἐπονοίας πληρούμενοι. διὸ τοῦτο ὑ μικρὸν κέρδος, τὸ ἐν ἀγνοίᾳ μένειν αὐτοὺς. "εὐδὲ γὰρ οὕτω καταφρονοῦσιν. ἐν ᾧ μάθωσι, διπλῆν ἡ ζημία. αὐτοί τε γὰρ οὐτενοῦσιν οὐδὲν χαρπώσον), ἀλλὰ ὃ βλαβήσονται μειζόνως, ἢ σοὶ μυρία πρέξουσι τραύματα. ἀκουέτωσαν ⓐ πᾶσιν ἀναιδῶς συμπλεκόμενοι ἢ τὰ σεμνὰ ἀνακαταφεύγοντα ποιοῦντες. καὶ γὰρ τοῦτο ἦν τὸ μυστήρια διὰ τοῦτο ταῖς θύραις" κλείσαντες ὀπίσθοδόμῳ, ἢ οὐκ ἀμυήτους εἴρηκεν, ἀλλ' ὅπου ἀθένειαν" κατέγνωκεν τῶν πολλῶν, ἀλλ' ὅπου ἀτελέστερον ⓐ πολλοὶ τοὺς αὐτὰ ἔτι διέκειντο. διὰ δὴ τοῦτο ἢ" αὐτὸς ἐν παραβολαῖς πολλὰ τοῖς Ἰουδαίοις διελέγετο, ὅπου βλέποντες οὐκ ἔβλεπον. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἐκέλευσεν εἰδέναι, πῶς δεῖ ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Αἰτεῖτε, δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ἢ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

Ἐπειδὴ

Επειδὴ γὰρ μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἐπέταξε, καὶ πάντων ἀκέλευστα τῶν παθῶν εἶναι ἀνωτέρους, καὶ πρὸς αὐτὸν ἦγαγε τὸν νοῦν, καὶ ἀσυνδάζειν ἐπέταξεν, οὐκ ἀγέλους οὐδὲ ἀχαριτέλους, ἀλλ' αὐτῷ τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ, κατὰ τὸ ἐγχωροῦν, ὁμοίους γίνεσθαι, οὐδὲ ὃ μαθηταῖς οὐκ αὐτοῖς μόνοις ταῦτα κατορθοῦν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις διορθοῦν ἀκέλευσε, καὶ διακρίνειν οὐ πονηροὺς καὶ οὐ τοιούτους, οὐ κωφοὺς καὶ οὐ κωφούς (πολὺ γὰρ τὸ ὑπακεκρυμμένον ἐν αὐθέκτοις) ἵνα μὴ λέγωσιν ὅτι χαλεπὰ ταῦτα καὶ ἀφόρητα (καὶ γὰρ ἐν τοῖς
Matθ. 18. 1. μὴ ταῦτα ὁ Πέτρος ἐφθέγξατό τι τοιοῦτον, εἰπών· Τίς δύναται σωθῆναι; καὶ πάλιν· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ αὐθέκτου, καὶ συμφέρει γαμῆσαι) ἵνα οὖν μὴ ταῦτα λέγωσι καὶ νῦν, μάλιστα μὲν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιδείξει δύνασθε ὄντα, λογισμοὺς λυθεὶς πολλοὺς καὶ ζωνεχεῖς, οὐ δυναμένους πεῖσαι· λοιπὸν ὃ καὶ τῇ κορωνίδι ἐπάγω τῆς εὐκολίας, καὶ τῇ τυχοῦσαν ἐπινοῆσαι παραμυθίαν τοῖς πόνοις, τὴν ἀπὸ τῶν εὐχῶν τῶν ὑπὲρ μόνων συμμαχίαν. καὶ γὰρ αὐτοῦ ἀσυνδάζειν οὐ μόνοις, φησίν, ἀλλὰ καὶ τῇ δύσθεν καλῶν βοηθεῖν, καὶ πρώτως ἥξει καὶ πρέσαι καὶ ζωσφάλεται τῶν ἀγώνων ἡμῖν, καὶ πρώτα ποιήσει ῥᾴδια. Διὰ τοῦτο καὶ αὐτεῖν ἐκέλευσε, καὶ τὴν δόσιν ἐπηγύησατο. πλὴν οὐχ ἁπλῶς αὐτεῖν ἐκέλευσεν, ἀλλὰ μετὰ σεμνοπρεπείας πολλῆς καὶ εὐτονίας. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, ζητεῖτε. καὶ γὰρ ὁ ζητῶν, πρώτα ἐκβαλὼν τῆς διανοίας, πρὸς ἐκεῖνο τὸ μόνον τὸ ζητούμενον, καὶ οὐδένα τῶν πρόντων ἐννοεῖ. καὶ ἴσασι τοῦτο οἱ λέγω, ὅσοι ἢ χρεῖσσον ἢ οἰκέτας ἀπολέσαντες ὑπεζητοῦσιν. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ ζητεῖν, τοῦτο· ἀπὸ δὲ τοῦ κρούειν, τὸ μετὰ σφοδρότητος πρασπένευκαὶ θερμῆς διανοίας ἐδήλωσε. μὴ τοίνυν καταπέσῃς, ὦ θέμπε, μηδὲ ἐλαφρόνους ὑπὸ δείξῃ πρὸς τὸ ἀρετὴν ἀσυνδίαν τὰ πρήματα ὑπὸ θυμίας. ἐκεῖνα μὲν γὰρ πολλάκις ζητήσας οὐχ εὗρες· ἀλλ' ὅμως καὶ ταῦτα εἰδὼς ὅτι δ' πρώτως θύρησις, πρώτα κινεῖς ἐρεύνης ἕκαστον· σὺ δὲ ἐπαγγελίᾳ ἔχων ὅτι λήψῃ πρώτως, οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τῆς ἀσυνδίας ἐκείνης ὑπεδείκνυσαι μέρος. εἰ δὲ μὴ εὐθέως λαμβάνεις, μηδὲ οὕτως ἀπογνῷς. Διὰ γὰρ τοῦτο εἶπε, κρούετε, ἵνα δείξῃ, ὅτι καὶ εὐθέως μὴ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, προσμένειν δεῖ. Εἰ δὲ ἀπιστεῖς μοι τῇ ἀποφάσει, καὶ τῷ παραδείγματι πίστευσον.

9 Τίς γάρ ἐστιν ἐξ ὑμῶν, φησί, πατήρ, ὃν ἐὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ αἰτήσῃ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Επ' ἀνθρώπων μὲν γὰρ ἀνάγκης τοῦτο ποιῆς, καὶ ὀχληρὸς καὶ βαρὺς εἶναι δοκῇς· ἐπὶ δὲ τοῦ Θεοῦ οὐκέτι μὴ τοῦτο ποιῆς, ὥστε προξενεῖς μείζονος. αὖ δὲ ὑπομείνῃς αὐτῷ, κἂν μὴ εὐθέως λάβῃς, λήψῃ πάντως. Διὰ γὰρ τοῦτο κέκληκαι ἡ θύρα, ἵνα σε εἰς τὸ κρούειν ἀναγάγῃ· Διὰ τοῦτο οὐκ εὐθέως ἀνοίγει, ἵνα αἰτήσῃς. μᾶλλον τοίνυν ταῦτα ποιῶν, καὶ λήψῃ πάντως. ἵνα γὰρ μὴ λέγῃς· Εἰ οὖν ἀεὶ αἰτήσω, καὶ μὴ λάβω; ἐπιτείνασε σοι τὸ παράκλησιν, λογισμοὺς πάλιν λύσεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἰς τὸ θεῖον τοῦτον θαῤῥῆσαι ἀναγωγῆς, * δείκνυσι διὰ τούτων, ὅτι οὐκ αὐτὴν χρὴ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀναχρὴ αὐτήν. Τίς γάρ ἐστιν ἐξ ὑμῶν πατήρ, ὃν ὁ υἱὸς αὐτοῦ αἰτήσει ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ὥστε ἀν μὴ λάβῃς, ὅτι λίθον αἰτεῖς, ἀ λαμβάνεις. Εἰ γὰρ καὶ υἱὸς εἶ, οὐκ ἀρκεῖ τοῦτο εἰς τὸ λαβεῖν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο κωλύει τὸ λαβεῖν, τὸ υἱὸν ὄντα, ἃ μὴ συμφέρει, αἰτεῖν. καὶ σὺ τοίνυν μηδὲν αἰτήσῃς κοσμικόν, ἀλλὰ πνευματικὰ πάντα, καὶ λήψῃ πάντως. καὶ γὰρ ὁ Σολομὼν, ἐπειδὴ τοῦ ἤτησεν ἅπερ αἰτῆσαι ἐχρῆν, ὅρα πῶς ταχέως ἔλαβε. δύο τοίνυν εἶναι χρὴ τὸν εὐχόμενον, καὶ τὸ αἰτεῖν σφοδρῶς, καὶ τὸ ἃ χρὴ αἰτεῖν. ἐπεὶ καὶ ὑμεῖς, φησί, καὶ πατέρες ἦτε, μᾶλλον αἰτῆσαι τοὺς υἱούς· καὶ ἀσύμφορόν τι παρ' ὑμῶν αἰτήσωσι, κωλύετε τὴν δόσιν· ὥσπερ οὖν ἐὰν συμφέρον, δώσετε καὶ παρέχετε. [τοίνυν] καὶ σὺ ταῦτα ἐννόησον, μὴ ἀποστῇς, ἕως ἂν λάβῃς, ἕως ἂν εὕρῃς, μὴ ἀναχωρήσῃς, μὴ καταλύσῃς τὸν ἀσυνδίαν, ἕως ἂν ἀνοιχθῇ ἡ θύρα. ἐὰν γὰρ μὴ ταύτης παρελθῃς τῆς διανοίας, καὶ εἴπῃς, ἐὰν μὴ λάβω, οὐκ ἀπέρχομαι, λήψῃ πάντως, ἐὰν τοιαῦτα αἰτῇς, οἷα καὶ τῷ αἰτουμένῳ δοῦναι πρέπει, καὶ σοὶ τῷ αἰτοῦντι συμφέρει.

Ἵνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵνα δὲ ὅτι ταῦτα; τὸ τὰ πνευματικὰ ζητεῖν ἅπαντα· τὸ ἀφέντα τοῖς πεπλημμεληκόσιν ὅτω προσιέναι τὴν ἄφεσιν αἰτοῦντα· ὃ χωλεῖς ὀργῆς δὲ λογισμῷ χεῖρας ἐπαίρειν ὁσίους. δι' ὅτως " αἰτῶμεν, ληψόμεθα. ὡς νεῦ γε γέλως ὅστιν ἡ αἴτησις ἡμῶν, καὶ μεθυόντων δι' ἀθέρπων, ἢ νηφόντων. Τί οὖν, φησιν, ὅταν δὲ πνευματικὰ αἰτήσω, καὶ μὴ λάβω; ἢ μᾶλλον ἀπαίτησας. ἀπούσῃς ἐκρούσας πάντως, ἢ σαυτὸν ἀνάξιον προεσκεύασας τοῦ λαβεῖν, ἢ ταχέως " ἀπείσης. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησι, μὴ εἶπεν ἃ χρὴ αἰτεῖν; καὶ μικρὸν εἶπεν ἄπωθεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, καὶ ἔδειξεν ὑπὲρ τίνων χρὴ προσεύχεσθαι. μὴ τοίνυν λέγε, ὅτι προσῆλθον, καὶ οὐκ ἔλαβον. ἀδάμαντος γὰρ πρὸς " ὦ Θεῷ ὁ μὴ λαβὼν, ᾧ ἅτω φιλοπονοῦντι, ὡς καὶ πατέρας νικῆσαι, καὶ τοσοῦτον νικῆσαι, ὅσον τὴν πονηρίαν ταύτην ἡ ἀγαθότης.

11 Εἰ γὰρ ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος;

Ταῦτα ἔλεγεν, ἀπαλλάττων τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν (ἄπαγε) οὐδὲ κακίζων τὸ γένος· ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν διαλέγεται τὴν ἀγαθότητα τὴν αὐτοῦ, τὴν φιλοστοργίαν τὴν πατρικὴν τὴν πονηρίαν κλαύσας. τοσαύτη αὐτοῦ τῆς φιλανθρωπίας ἡ ὑπερβολή. εἶδες λογισμὸν ἀνθυπόρρητον, ἰσχυρὸν καὶ σφόδρα ἀπεγνωσμένα πρὸς χρῆσιν διανοῆσαι ἐλπίδας; ἐντεῦθεν μοι ὅσον ἀπὸ τῶν πατέρων τὴν ἀγαθότητα δείκνυσιν· ἐν οἷς ἔμπροσθεν ἀπὸ τῶν μειζόνων ὧν ἔδωκεν, ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τοῦ σώματος. καὶ ἀδάμαντος τὸ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν ἔθηκεν, οὐδὲ εἰς μέσον παρέλαβε τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν. ὁ γὰρ ὅτω καλὸν ἐμοὶ πρὸς σφαγὴν σκεδασθῆναι " ἀπεύσας, πῶς ἂν πάντα ἡμῖν χαρίσαιτο; οὐδέπω γὰρ ἦν σκεδαστικός. ἀλλ' Ρω. π. λε. ὁ μὲν Παῦλος τοῦτο τίθησιν, οὕτω λέγων· Ὃς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων αὐτὸς ἐπιλέγεται. Εἶτα δείκνυσι ὅτι οὔτε ψυχῆ οὐ θαρρῶν ἀμφιοῦσθαι τῶν καθ' ἑαυτούς, οὔτε ἀπουδαίζοντας τῇ οἰκείᾳ μόνον πιστεύειν ἀπουσῇ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπιζητῶν βοήθειαν, καὶ τὰ πρὸς ἑαυτῶν συνεισφέρειν, ζωοποιὸν τοῦτο κἀκεῖνο λέγων. καὶ γὰρ παραινέσας πολλὰ, καὶ εὔχεσθαι ἐδίδαξε, καὶ διδάξας εὔχεσθαι, πάλιν ἐπὶ τὴν παραίνεσιν τῶν προκειμένων ἦλθεν· Εἶτα ἀπ' ἐκείνου πάλιν ἐπὶ τὸ δεῖν εὔχεσθαι ζωοποιῶς, εἰπών· αἰτεῖτε καὶ ζητεῖτε καὶ κρούετε· καὶ ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὸ δεῖν καὶ αὐτὸν ἀπουδαίους εἶναι.

Ρπ. γάρ, 12 Πάντα " οὖν, φησιν, ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς,

Εν βραχεῖ πάντα ἀνακεφαλαιούμενος, καὶ δείκνυσιν ὅτι ζωτομον ἡ ἀρετὴ καὶ ῥᾳδία καὶ πᾶσι γνώριμος. καὶ οὐδὲ ἁπλῶς εἶπε, πάντα ὅσα ἂν θέλητε, ἀλλὰ πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε. ὃ γὰρ, οὖν, τοῦτο οὐχ ἁπλῶς προσέθηκεν, ἀλλ' αἰνιττόμενος· Εἰ βούλεσθε, φησιν, ἀκούεσθαι, μετ' ἐκείνων ὧν εἶπον ἃ ταῦτα ποιεῖτε. ποῖα δὴ ταῦτα; ὅσα ἂν βούλησθε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι. Εἶδες πῶς ἔδειξε καὶ ἐντεῦθεν ὅτι μετὰ τῆς ὠφελείας ἃ πολιτείας ἡμῖν ἀκριβοῦς θέλει; καὶ οὐκ εἶπεν, πάντα " ὅσα ἂν θέλῃς γενέσθαί σοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ταῦτα ποιεῖ εἰς ἅπαν πλησίον, ἵνα μὴ λέγῃς, καὶ πῶς δυνατόν; ἰσχυρὸς Θεὸς, ἐγὼ δὲ ἄνθρωπος· ἀλλ' ὅσα ἂν θέλῃς γενέσθαί σοι παρὰ τοῦ ὁμοδούλου, ταῦτα καὶ αὐτὸς παρέχει ἅπαν πλησίον ἐπιδείκνυσο. Τί τούτου κουφότερον; Τί δικαιότερον; εἶπα καὶ ὃ ἐγκώμιον πρὸ τῶν ἐπάθλων μέγιστον.

40 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

Οθεν δῆλον, ὅτι κατὰ φύσιν ἡμῖν ἡ ἀρετὴ, καὶ οἴκοθεν τὰ δέοντα ἅπαντες ἴσμεν, καὶ οὐκ οἴόντε εἰς ἄγνοιαν ποτὲ καταφυγεῖν.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς·

14 Καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

14 Καὶ στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

Καίτοι μετὰ ταῦτα ἔλεγεν· ὁ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι· καὶ ἐν τοῖς ἔναγχος δὲ εἰρημένοις τὸ αὐτὸ ᾐνίξατο. πῶς οὖν ἐνταῦθα στενὴν αὐτὴν εἶναί φησι καὶ τεθλιμμένην; μάλιστα μέν, ἐὰν προσέχῃς, καὶ ἐνταῦθα δείκνυσι πολὺ κούφην οὖσαν καὶ ῥᾳδίαν καὶ εὔκολον. καὶ πῶς, φησιν, ἡ στενὴ καὶ τεθλιμμένη, ῥᾳδία; ὅτι ὁδός ἐστι καὶ πύλη· ὥσπερ οὖν καὶ ἡ ἑτέρα κἂν πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος, καὶ αὐτὴ ὁδὸς καὶ πύλη· τούτων δὲ οὐδὲν μόνιμον, ἀλλὰ πάντα παροδεύεται, καὶ τὰ λυπηρὰ καὶ τὰ χρηστὰ τοῦ βίου. καὶ οὐ ταύτῃ μόνον ῥᾴδια τὰ τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τῷ τέλει πάλιν εὐκολώτερα γίνεται. οὐ γὰρ τὸ παροδεύεσθαι τοὺς πόνους καὶ τοὺς ἱδρῶτας, ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς χρηστὸν τέλος ἀπαντᾶν (εἰς ζωὴν γὰρ τελευτᾷ) ἱκανὸν παραμυθήσασθαι τοὺς ἀγωνιζομένους. ὥστε καὶ τὸ πρόσκαιρον τῶν πόνων, καὶ τὸ διηνεκὲς τῶν στεφάνων, καὶ τὸ ταῦτα μὲν εἶναι πρότερα, ἐκεῖνα δὲ μετὰ ταῦτα, μεγίστη τῶν πόνων γένοιτ᾽ ἂν παραμυθία. διὸ καὶ ὁ Παῦλος ἐλαφρὰν τὴν θλῖψιν ἐκάλεσεν, οὐ διὰ τὴν φύσιν τῶν γινομένων, ἀλλὰ διὰ τὴν προαίρεσιν τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὴν τῶν μελλόντων ἐλπίδα. Τὸ γὰρ * ἐλαφρὸν τῆς θλίψεώς, φησι, [καθ᾽ ὑπερβολὴν] αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. εἰ γὰρ τὰ κύματα καὶ τὰ πελάγη τοῖς ναύταις, καὶ αἱ σφαγαὶ καὶ τὰ τραύματα τοῖς στρατιώταις, καὶ οἱ χειμῶνες καὶ οἱ κρυμοὶ τοῖς γεωργοῖς, καὶ τοῖς πυκτεύουσιν αἱ δριμεῖαι πληγαί, κοῦφα καὶ φορητὰ πάντα διὰ τὴν ἐλπίδα τῶν ἐπάθλων τῶν ἐπικήρων καὶ ἀπολλυμένων· πολλῷ μᾶλλον, ὅταν ὁ οὐρανὸς προκείμενος ᾖ, καὶ τὰ ἀπόρρητα ἀγαθά, καὶ τὰ ἀθάνατα ἔπαθλα, οὐδενός τις αἰσθήσεται τῶν παρόντων δεινῶν. εἰ δέ τινες αὐτὴν καὶ οὕτως ἐπίπονον εἶναι νομίζουσι, τῆς αὐτῶν ῥᾳθυμίας ἡ ὑπόνοια μόνον. ὅρα γοῦν πῶς καὶ ἑτέρωθεν αὐτὴν εὔκολον ποιεῖ, κελεύων μὴ συμπλέκεσθαι τοῖς κυσί, μηδὲ ἐκδιδόναι ἑαυτοὺς τοῖς χοίροις, καὶ φυλάττεσθαι ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐναγωνίους ἐργαζόμενος. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ στενὴν καλέσαι, μέγιστον εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὴν εὔκολον συνεβάλετο. νήφειν γὰρ αὐτοὺς παρεσκεύαζεν.

Ἐφ. ϛ. ιβ. ὥσπερ οὖν ὁ Παῦλος, ὅταν λέγῃ, Οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα· οὐχ ἵνα καταβάλῃ, ἀλλ᾽ ἵνα διεγείρῃ τὰ φρονήματα τῶν στρατιωτῶν τοῦτο ποιεῖ· οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἀφυπνίζων τοὺς ὁδοιπόρους, τραχεῖαν ἐκάλεσε τὴν ὁδόν. καὶ οὐ ταύτῃ μόνον νήφειν παρεσκεύασεν, ἀλλὰ καὶ τῷ προσθεῖναι, ὅτι πολλοὺς ἔχει τοὺς ὑποσκελίζοντας· καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι οὐδὲ φανερῶς προσβάλλουσιν, ἀλλὰ κρύπτοντες ἑαυτούς. τοιοῦτον γὰρ τῶν ψευδοπροφητῶν τὸ γένος. ἀλλὰ μὴ τοῦτο ἴδῃς, φησίν, ὅτι τραχεῖα καὶ στενή, ἀλλὰ ποῦ τελευτᾷ· μηδ᾽ ὅτι πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος ἡ ἐναντία, ἀλλὰ ποῦ καταστρέφει. ταῦτα δὲ

Ματθ. ια. ιβ. πάντα λέγει, διεγείρων ἡμῶν τὴν προθυμίαν· ὥσπερ οὖν καὶ ἀλλαχοῦ ἔλεγεν, Ὅτι βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. ὁ γὰρ ἀγωνιζόμενος, ἐπειδὰν ἴδῃ σαφῶς τὸν ἀγωνοθέτην θαυμάζοντα τὸ ἐπίπονον τῶν ἀγωνισμάτων, προθυμότερος γίνεται. μὴ τοίνυν ἀλύωμεν, ὅταν πολλὰ ἡμῖν ἐντεῦθεν συμβαίνῃ λυπηρά. τεθλιμμένη γὰρ ἡ ὁδὸς καὶ στενὴ ἡ πύλη, ἀλλ᾽ οὐχ ἡ πόλις. διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἄνεσιν χρὴ προσδοκᾶν, οὐδὲ ἐκεῖ λυπηρόν τι λοιπὸν ἐκδέχεσθαι. εἰπὼν δέ, ὅτι ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν, πάλιν καὶ ἐνταῦθα τὴν τῶν πολλῶν ῥᾳθυμίαν ἐδήλωσε, καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπαίδευσε μὴ ταῖς τῶν πολλῶν εὐημερίαις προσέχειν, ἀλλὰ τοῖς τῶν ὀλίγων πόνοις. οἱ γὰρ πλείους, φησίν, οὐ μόνον αὐτὴν οὐ βαδίζουσιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ αἱροῦνται, ὅπερ ἐσχάτης ἀνοίας ἐστίν. ἀλλ᾽ οὐ τοῖς πολλοῖς δεῖ προσέχειν, οὐδὲ ἐντεῦθεν θορυβεῖσθαι, ἀλλὰ ζηλοῦν τοὺς ὀλίγους, καὶ πανταχόθεν ἑαυτοὺς συγκροτοῦντας οὕτως αὐτὴν βαδίζειν. καὶ γὰρ πρὸς τῷ στενὴν αὐτὴν εἶναι, πολλοὶ καὶ οἱ ὑποσκελίζοντές εἰσι τὴν ἐκεῖσε φέρουσαν εἴσοδον. διὸ καὶ ἐπήγαγε·

15 Προσέχετε

15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν. ἐλεύσονται γὰρ πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων· ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες.

Ἰδοὺ μετὰ τῶν κυνῶν καὶ χοίρων ἕτερον εἶδος ἐνέδρας καὶ ἐπιβουλῆς πολὺ χαλεπώτερον ἐκείνων. οἱ μὲν γὰρ ὡμολογημένοι καὶ φανεροί, οὗτοι δὲ συνεσκιασμένοι. διὸ καὶ ἐκείνων μὲν ἀπέχεσθαι ἐκέλευσε· τούτους δὲ καὶ διασκέπτεσθαι μετ᾽ ἀκριβείας, ὡς οὐκ ἐνὸν ἐκ πρώτης αὐτοὺς ἰδεῖν προσβολῆς. διὸ καὶ ἔλεγε, Προσέχετε, πρὸς τὴν διάγνωσιν αὐτῶν ἀκριβεστέρους ποιῶν. Εἶτα, ἵνα μὴ στενὴν ἀκούσαντες καὶ τεθλιμμένην, καὶ ὅτι ἐναντίαν τοῖς πολλοῖς δεῖ βαδίζειν, καὶ χοίρους φυλάττεσθαι καὶ κύνας, καὶ μετὰ τούτων καὶ ἕτερον πονηρότερον γένος τοῦτο τὸ τῶν λύκων· ἵνα μὴ τῷ πλήθει τῶν λυπηρῶν καταπέσωσι, μέλλοντες καὶ τὴν ἐναντίαν τοῖς πολλοῖς ἰέναι, καὶ μετὰ τούτων πάλιν καὶ τὴν ὑπὲρ τούτων ἔχειν φροντίδα, ἀνέμνησε τῶν ἐπὶ τῶν πατέρων αὐτῶν γενομένων, ψευδοπροφήτας καλέσας. καὶ γὰρ καὶ τότε τοιαῦτα συνέβαινε. μὴ τοίνυν θορυβεῖσθε, φησιν. οὐδὲν γὰρ καινὸν οὐδὲ ξένον συμβήσεται. τῇ γὰρ ἀληθείᾳ παρυφίστησιν ἀεὶ τὴν ἀπάτην ὁ διάβολος. ψευδοπροφήτας δὲ ἐνταῦθα, οὐ τοὺς αἱρετικοὺς αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ, ἀλλὰ τοὺς βίου μὲν ὄντας διεφθαρμένου, προσωπεῖον δὲ ἀρετῆς περικειμένους, οὓς τῇ τῶν ἐπιθετῶν προσηγορίᾳ καλεῖν εἰώθασιν οἱ πολλοί. διὸ καὶ ἐπήγαγε λέγων· Λουκ. ϛ.

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Παρὰ γὰρ αἱρετικοῖς ἔστι πολλάκις καὶ βίον εὑρεῖν· παρὰ δὲ τούτοις οἷς εἶπον, οὐδαμῶς. τί οὖν, φησιν, ἂν καὶ ἐν τούτοις ὑποκρίνωνται; ἀλλὰ ἁλώσονται ῥᾳδίως. τοιαύτη γὰρ ἡ τῆς ὁδοῦ [ταύτης] φύσις, ἣν ἐκέλευσα βαδίζειν, ἐπίπονος καὶ μοχθηρά· ὁ δὲ ὑποκριτὴς πονεῖν οὐκ ἂν ἕλοιτο, ἀλλ᾽ ἐπιδείκνυσθαι μόνον. διὸ καὶ ἐλέγχεται ῥᾳδίως. ἐπεὶ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν, ἐκκαθαίρει πάλιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν οὐχ εὑρισκόντων μέν, ὑποκρινομένων δέ, κελεύων μὴ τοὺς τὰ προσωπεῖα περικειμένους μόνον ὁρᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μετ᾽ ἀληθείας μετιόντας αὐτήν. καὶ τίνος ἕνεκεν οὐ καταδήλους αὐτοὺς ἐποίησε, φησιν, ἀλλ᾽ ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρευναν ἐνέβαλεν; ἵνα γρηγορῶμεν καὶ ἐναγώνιοι διὰ παντὸς ὦμεν, μὴ τοὺς φανεροὺς μόνους, ἀλλὰ καὶ τοὺς κρυπτομένους ἐχθροὺς φυλαττόμενοι. ὥσπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος αἰνιττόμενος ἔλεγεν, Ὅτι τῇ χρηστολογίᾳ ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. Ρω. ιϛ. ιη. μὴ τοίνυν θορυβώμεθα, ἐπειδὰν πολλοὺς τοιούτους καὶ νῦν ὄντας ἴδωμεν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο προεῖπεν ἄνωθεν ὁ Χριστός. καὶ ὅρα τὴν ἡμερότητα. οὐδὲ γὰρ εἶπε, κολάσατε αὐτούς, ἀλλὰ μὴ βλαβῆτε παρ᾽ αὐτῶν, μὴ ἀφύλακτοι αὐτοῖς περιπέσητε. Εἶτα, ἵνα μὴ λέγῃς ὅτι ἀδύνατον ἐπιγνῶναι τοὺς τοιούτους, πάλιν λογισμὸν ἀπὸ παραδείγματος ἀνθρωπίνου τίθησιν, οὕτω λέγων·

Μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν; ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.

Ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐδὲν ἔχουσιν ἥμερον, οὐδὲ γλυκύ· μέχρι τῆς δορᾶς τὸ πρόβατον· διὸ καὶ εὔκολος ἡ διάγνωσις. καὶ ἵνα μὴ [δὲ] τὸ τυχὸν ἐνδοιάζῃς, φυσικῆς ἀνάγκης παραβάλλει τὰ οὐκ ἐγχωροῦντα ἄλλως γενέσθαι· ὅπερ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε, Τὸ [γὰρ] φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος. τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· Ρω. η. ϛ. οὐδὲ γὰρ δύναται. εἰ δὲ δεύτερον τὸ αὐτὸ τίθησιν, οὐκ ἔστι ταυτολογία. ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, ὅτι τὸ πονηρὸν δένδρον φέρει μὲν καρποὺς πονηρούς, φέρει δὲ καὶ ἀγαθούς, καὶ δύσκολον ποιεῖ τὴν διάγνωσιν διπλῆς τῆς φορᾶς οὔσης, οὐκ ἔστι, φησί, τοῦτο. πονηροὺς γὰρ φέρει μόνον, καὶ ἀγαθοὺς οὐκ ἄν ποτε ἐνέγκοι· ὥσπερ οὖν καὶ τὸ ἐναντίον. τί οὖν; οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς γινόμενος πονηρός; καὶ τοὐναντίον πάλιν ἐστί, καὶ πολλῶν ὁ βίος τοιούτων γέμει παραδειγμάτων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ γὰρ Χριστὸς οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι Ⓦ πονηρὸν μὴ χρῆναι μεταβάλλεσθαι, ἢ Ⓦ ἀγαθὸν" ἀδύνατον μεταπεσεῖν· ἀλλ' ὅτι ἕως μὲν ἡ πονηρία συζῇ, δύναται καρπὸν ἀγαθὸν ἐνεγκεῖν. μεταβάλλειν μὲν γὰρ εἰς ἀρετὴν δυνάται πονηρὸς ὤν· μόνων δὲ ἂν πονηρία, καρπὸν οὐκ οἴσει καλόν. "Πῶς οὖν; ὁ Δαβὶδ ἀγαθὸς ὢν οὐ πονηρὸν καρπὸν ἤνεγκεν; ἀλλὰ μόνων ἀγαθός, ἀλλὰ μεταβληθείς· ὡς, εἰ γε ἔμεινεν ὅπερ ἦν διῆνεκῶς, οὐκ ἂν καρπὸν τοιοῦτον ἤνεγκεν. ὁ γὰρ δὴ μόνων ἐν τῇ "ζάξει τῆς ἀρετῆς ἐτόλμησεν" ἅπερ" ἐτόλμησε. ζῶντα δὲ καὶ τοὺς ἁπλῶς συμβαλλόντας ὑπολαμβάνων ἔλεγε, καὶ τὸν "κακηγόρων χαλινὸν τὰ στόματα. ὅθεν γὰρ πολλοὶ τὰς ἀγαθοὺς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ὑποπτεύουσι, πάσης ἀποφερῶν ἀδικίας καὶ ἀπολογίας τοῦτο εἴρηκεν. οὐδὲ γὰρ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι ἠπάτημαι πρὸς ἀλήθειαν. ἐγὼ γάρ ἀκριβῶς σοι" πρόκειται τὰ ἀπὸ τῶν ἔργων διαγνώσιν, ὥστε σὲ ἄξιος βαδίζειν ὅτι ταῦτα ποιεῖς, καὶ μὴ πάντα ἁπλῶς ζωταραγάπειν. εἶτα ὅθεν κωλύειν μὲν αὐτὸς οὐκ ἐκέλευσε, φυλάττεσθαι δὲ μόνον, ὁμοῦ δὲ τοὺς ἐπηρεαζομένους πρὸς αὐτῶν παραμυθούμενος, καὶ ἐκείνους φοβῶν καὶ μεταβάλλων, ἐπετείχισεν ἀμφοῖν τὰ πρὸς αὐτὸ κωλύσειν, εἰπών·

19 Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

Εἶτα δεύτερον ποιεῖ λόγον, ἐπάγων·

20 Ἄρα οὖν ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

Ἵνα [δὲ] μὴ παρημυθούμενοι τὴν ἀπειλὴν δόξῃ εἰσάγειν, * ἐν ζάξει παραινέσεως καὶ συμβουλῆς" καταστείλει αὐτὴν ἡ διάνοια· ἐν τούτοις μοι καὶ ἱκανὰς αἰτίασθαι δοκεῖ, τοιούτους καρποὺς ἐπιδεικνυμένους. διὸ καὶ τὸ Ἰωάννου ῥήματος ἐκεῖνο ἐμνήσθη, διὰ τὸ αὐτὸ ὀνόματος τὴν ὁμοιότητα ἐπιζητοῦντας. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνος ταῦτα ἔλεγε, δίκαιος καὶ δένδρου κοπτομένου, καὶ πυρὸς ἀσβέστου παρεστῶτος αὐτοῖς μεμνημένους.

ΗΘΙΚΟΝ Καὶ δοκεῖ μία τις εἶναι συμφωνία, ὃ καταλαμβάνω· εἰ δέ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειε, δύο αὐτὰ κωλύσεις εἰσίν. ὁ γὰρ κολαζόμενος καὶ τῆς βασιλείας ἐκπίπτει πρώτως· αὕτη δὲ ἐκείνης χαλεπωτέρα ἡ συμφορά. καὶ οἶδα μὲν ὅτι πολλοὶ τὴν γέενναν μόνον πεφεύξασιν· ἐγὼ δὲ τὴν ἐκπτωσιν τῆς δόξης ἐκείνης πολὺ τῆς γεέννης κόλασιν πικροτέραν εἶναί φημι. εἰ δὲ μὴ δυνατὸν διαφῆσαι τὸν λόγον, ἀλλὰ μικρὸν οὐδέν. οὐδὲ γὰρ ἴσμεν ἐκείνων τὸν ἀγαθὸν τὴν μακαριότητα, ἵνα καὶ τὴν ἀθλιότητα τὴν ἀπὸ τῆς στερήσεως αὐτῶν σαφῶς εἰδῶμεν· ἐπεὶ καὶ Παῦλος ὁ ταῦτα σαφῶς εἰδώς, οἶδεν ὅτι τὸ ἐκπεσεῖν τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ πολλῶν ἐστὶ χαλεπώτερον. καὶ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εἰσόμεθα ποτέ, "ὅταν εἰς αὐτὴν τὴν πεῖραν ἐμπέσωμεν. ἀλλὰ" μή ποτε τοῦτο παθοιμεν, ὦ μονογενὲς τοῦ Θεοῦ παῖ, μηδὲ λάβοιμεν ποτὲ ἵνα πείρᾳ τῆς ἀνηκέστου ταύτης κολάσεως. ὅσον γὰρ ὅτι κακὸν ἐκπεσεῖν τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων, σαφῶς μὲν εἰπεῖν οὐκ ἔνι· πλὴν, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, βιάσομαι καὶ φιλονεικήσω δι' ὑποδείγματος ὑμῖν αὐτὸ καὶ κατὰ μικρὸν ποιῆσαι φανερόν. "ὑποτιθέμεθα γὰρ εἴ τις παιδίον ἁπαλόν, καὶ μήτε τῆς ἀρετῆς καὶ τὴν βασιλείαν τῆς οἰκουμένης ἔχειν, ἐξὸν ἑνὶ σπάρετον" πάντα ταῦτα, ὡς δυνάσθαι ἀπόνως αὐτὸ ἐν φιλοσοφίᾳ πατρικῇ καταρῆσαι καὶ θρέψεως. τί τοίνυν οὐκ ἂν οἴεσθε Ⓦ πατέρα Ⓦ τοῦτο παθεῖν ἂν ἡδέως, ὥστε μὴ ἐκπεσεῖν αὐτὸ τῆς ὁμιλίας; τί δὲ ἢ μικρὸν ἢ μέγα κακὸν οὐκ ἂν" δέξασθαι, ὥστε ὁρᾶν καὶ ἀπολαύειν αὐτοῦ; τοῦτο τοίνυν καὶ ὅτι τῆς δόξης ἐκείνης λογιζώμεθα. οὐ γὰρ οὕτω πατρὶ παιδίον, καὶ μυριάκις σπάρετον ἦ, παθητὸν ὄντι καὶ ἐπέρασεν, ὡς τῶν ἀγαθῶν ἡ λῆξις ἐκείνων, ἐξὸν ἓν ἀναλῦσαι καὶ ζωὴ Χριστῷ εἶναι. ἀφόρητον καὶ ἡ γέεννα καὶ ἡ κόλασις ἐκείνη. πλὴν καὶ μυρίας τις θῇ γεέννας, οὐδὲν τοιοῦτον ἐρεῖ, οἷον τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐκπεσεῖν δόξης, ὃ μισητὸν εἶναι τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἀκούσαι, ὅτι οὐκ οἶδα ὑμᾶς, ὃ ἐγκληθῆναι ὅτι πεινῶντα αὐτὸν ἰδόντες οὐκ ἐθρέψαμεν, καὶ βέλτιον μυρίοις ὑπομεῖναι κεραυνοὺς, ἢ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο τὸ ἡμέτερον ἰδεῖν ἀποστρεφόμενον ἡμᾶς, καὶ Ⓦ γαλεωτὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἀνεχόμενον εἰς ἡμᾶς βλέπειν. εἰ γὰρ αὐτὸς ἐζήτησεν

εἶναι

ὄντα με καὶ μισοῦντα αὐτὸν καὶ ἀποστρεφόμενον ὕστερον ἐδεξιώσατο, ὡς μηδὲ ἑαυτὸν φείσασθαι, ἀλλ' ἐκδοῦναι ἑαυτὸν εἰς θάνατον· ὅτου μὴν πάντα ἐκεῖνα μηδὲ ἄρτου ἀξιώσω αὐτὸν λιμοκτονῆσαι, ποίοις λοιπὸν αὐτὸν ὀφθαλμοῖς ὀψόμεθα; σκόπει δὲ αὐτοῦ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἡμερότητα. ἀδελφὸν γὰρ καταλέγει τὸν βδελυκτὸν, ἀλλ' ὅτι τοσαῦτα ὠφελήσαντα ὑπερῆδες. ἀδελφὸν λέγει, ἐμὲ τὸν ἐκ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι σε παγαγόντα, τὴν ψυχὴν ἐμπνεύσαντα καὶ βπλασήσαντά σε πᾶσι τοῖς ἐν τῇ γῇ, τὸν δρόμον σε γῆν καὶ θάλατταν καὶ ἀέρα καὶ πάντα τὰ ὄντα ποιήσαντα, τὸν ἀπιμαθέντα παρὰ σοῦ, καὶ δραχόλου ἀπιμότερον εἶναι δόξαντα, καὶ μηδὲ ὅτιος ἀποσάντα, ἀλλὰ μυρία μοι ἀγαθὰ βπινοήσαντα, τὸν ἐλόμβνον ἡμᾶς δοῦλον, τὸν ῥαπισθέντα καὶ ἐμπυοθέντα, τὸν σφαγῆτα καὶ ἀποθνόντα τὸν αἴσχιστον θάνατον, τὸν καὶ ὑπὲρ σοῦ ἐντυγχάνοντα, τὸν πνβμά σοι ἁγιαζόμβνον, τὸν βασιλείας σε καταξιοῦντα, τὸν τοιαῦτα ἐπαγγελόμβνον, τὸν κεφαλαιῶ σε βλαπθέντα εἶναι, καὶ νυμφίον, καὶ ἱμάτιον, καὶ οἶκον, καὶ ῥίζαν, καὶ ἔφοδον καὶ πόμα, καὶ ποιμένα καὶ βασιλέα, καὶ ἀδελφόν, καὶ κληρονόμον καὶ συγκληρονόμον σε ἑλόμβνον, τὸν ἀπὸ σκότους εἰς θαυμαστὴν φωτὸς σε ἀγαγόντα (ταῦτα γὰρ καὶ πλείονα τούτων ἔχων εἰπεῖν, οὐδὲν τούτων λέγει) ἀλλά τι μόνον αὐτὸ ἁμάρτημα. καὶ ἐνταῦθα δείκνυσι τὴν ἀγάπην, καὶ τὸν πόθον, ὃν ἔχει περὶ σέ, ἐνδείκνυται. ἀδελφὸν γὰρ εἶπε, παρβύεσθε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον ὑμῖν, ἀλλὰ [τὸ ἡτοιμασμβνον] τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. καὶ πρότερον λέγει οὐ τὴν ἀδικίαν, καὶ οὐδὲ ὅτιος ὑπομβνεῖ πάντα εἰπεῖν, ἀλλ' ὀλίγα. καὶ πρὸ τούτων ἐκείνους καλεῖ καὶ παρηγορεῖ, ἵνα δείξῃ καὶ ἐνταῦθα δικαίαν ἐκκαλῶν. πόσης δὲ κηδεμονίας τὰ ῥήματα ταῦτα οὐ χαλεπώτερα; εἰ γὰρ ἄνθρωπός τις βυέρτητον λιμοκτονοῦντα ἴδῃ, κἂν μὴ παρείδῃ εἰ δὲ καὶ παρείδῃ, οὐκ ἀφίζόμβνος ἔλοιτο μᾶλλον καταδῦναι εἰς τὴν γῆν, ἢ ὅτι δύο ἢ [καὶ] τριῶν φίλων ταῦτα ἀκοῦσαι, ἵνα πεισθῶμεν ἡμᾶς ὅτι τοῦ οἰκουμβνικοῦ ἁπάσης ταῦτα ἀκούοντες, ἀπὸ τοῦ δὲ ἂν τότε εἶπεν, εἰ μὴ ὑπὲρ τοῦ κηδεμονικοῦ ἑαυτοῦ ἀπολογησάμενος ἔφασκεν ὅτι γὰρ οὐκ οὐκ ἀφίζω αὐτὰ προφέρειν, ἀλλ' ἀπολβόμενος, καὶ ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι οὐ μάτην οὐδὲ εἰκῇ πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε, παρβύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, δῆλον ἐκ τοῦ ἀφάτου βυέργεσίαν. εἰ γὰρ ἐβούλετο οὐκ ἀφίσαι, πάντα ἂν ἐκεῖνα εἰς μίσος ἤγαγε νυνὶ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθε λέγει μόνον. φοβηθῶμεν τοίνυν, ἀγαπητοὶ, τοῦ ταῦτα ἀκοῦσαι τὰ ῥήματα. οὐκ ἔστι παίγνιον ὁ βίος· μᾶλλον δὲ ὁ μὴ πρέπων βίος παίγνιον, τὰ δὲ μέλοντα οὐ παίγνια. ταῦτα δὲ οὐδὲ παίγνιον μόνον ὁ βίος, ἀλλὰ καὶ τούτου χεῖρον. οὐ γὰρ εἰς γέλωτα τρεπτὰ, ἀλλὰ καὶ πολλοῦ φέρει τοῦ βλάβους τοῖς μὴ μετ' ἀκριβείας τὰ καθ' ἑαυτοὺς οἰκονομοῦσι βλαβησομένοις. πῆ γὰρ παίδων, εἰπέ μοι, διεφύγαμεν τοὺς παίζόντων καὶ οἰκίας οἰκοδομουμένων ἡμᾶς καὶ ταῖς λαμπραῖς οἰκίαις οἰκοδομοῦντες; τί δὲ ἀφισποιησόμβνοι αὐτοὺς ἡμᾶς οἱ πυροφόντες; οὐδέν, πλὴν ὅσον μετὰ κολάσεως ταῦτα παράπομεν. εἰ δὲ ἀδέπτως σωφρονῶμεν τὰ εὐτελεσθέντα γινομένων, θαυμαστὸν οὐδέν. ὅπου γὰρ ἄνδρες γεγόναμεν· ὅταν δὲ ἡμεῖς ὦμεν, εἰσόμεθα ὅτι παίγνια ταῦτα παιδικά. ἐπεὶ καὶ ἐκείνων γινόμενοι ἄνδρες καταγελῶμεν· παῖδες δὲ ὄντες νομίζομεν τὰ εἶναι ἀδαῖα καὶ ὄφρανα καὶ [illegible] συνάγοντες, τοὺς μεγάλους αἰσχύνων τὰ ἐλάττονα φορνᾶμεν· ἀλλ' ὅμως βυθέως ἀπόλλυ καὶ καταπίπτει, καὶ ὅταν ἐφῶτά τις χρήσιμα ἡμῖν· ὥσπερ δὲ οὐδὲ αὖ αἱ λαμπραὶ οἰκίαι. τὸ δὲ τὴν ἀρχὴν πολίτην οὐκ ἂν δύναιτο δέξασθαι, οὐδ' ἂν ἀνάσχοιτο μεῖναι ἐν αὐτῷ ὁ τὰ αἰῶνα πατρίδα ἔχων· ἀλλ' ὥσπερ ἡμᾶς τοῖς ποσὶ ταῦτα καθαιρῶμεν, ὅπως κἀκεῖνος τῷ φρονήματι καταφρέφῃ. καὶ καθάπερ ἡμᾶς τὰ παίδων ἐπὶ τῇ καταφροφῇ κλαιόντων καταγελῶμεν· ὅταν καὶ ὅτοι, ταῦτα ὀδυρομένων ἡμῶν, οὐ γελῶσι μόνον, ἀλλὰ καὶ κλαίουσιν· ὅταν καὶ συμπαθῇ αὐτοῖς ὁ σπλάγχνα, καὶ πολλὴ ἐντεῦθεν ἡ βλάβη. γελῶμεν τοίνυν ἄνδρες. μέχρι τίνος χαμαὶ συρόμεθα, ὅτι λίθοις καὶ ξύλοις μέγα φρονοῦντες; μέχρι τίνος παίζομεν; καὶ εἴθε μόνον ἐπαίζομεν· νυνὶ δὲ καὶ τὰ ἑαυτοὺς προδίδομεν σωτηρίαν. καθάπερ τὰ παιδία, ὅταν τὸν ἐν τούτοις ὁρμὴν ἀγαπήσῃ τὰ χαμαιτύπη ἀμβησάντα, ἐγκαταλείπουσι πλησὺς ὅπως καὶ ἡμεῖς ἐν τούτοις ἅπαξ τὰ σαυδαλῶ καταγελάσαντες, καὶ τὰ πνβματικὰ ἀπαιτήσωμεν μαθήματα. ὅτε διὰ τὰ ἔργων, τὰ μὴ ἔχοντες θαρρεῖν, τὰ ἐφάπτειν ἁμαρτίαν δώσομεν· καὶ οὐδεὶς ὁ ἐξαιρβμενος, κἂν πατὴρ ᾖ, κἂν ἀδελφὸς, κἂν ὁτιοῦν, ἀλλὰ ταῦτα μὲ οἰκήσει πάντα, ἢ ἐξ αὐτὰ γνωσθήσεται βάσανος, ἀθάνατος μβνει καὶ δίνεκεν· ὥσπερ δὲ καὶ ὅτι τὰ παίδων γίνεται. τὰ μὲ παιδικὰ ἀθύρματα τὰ πάντες ἀφανίζει ῥαθυμίαν αὐτὰ τέλεον ἀφανίζοντος, αὐτοῦ δὲ εἰς τὸ δίνεκεν καὶ διηνεκῶς κλαίειν καθιστῶντος. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι ταῦτα τοιαῦτά ἐστιν, ὁ μάλιστα πάντων δοκεῖ θαυμαστὸν, τὸ πλοῦτον εἰς μέσον ἀγάγωμεν, καὶ ἀντιζυγῶμεν αὐτῷ ψυχῆς ἀρετὴ πότερον ἂν θέλοις, καὶ τότε αὐτὸ μάλιστα ὀφλῇ τὸ βδέλυγμα. θαλάμου τοίνυν δύο θέντος δύο (καὶ ὥσπερ λέγω περὶ πλουσιότητος, ἀλλὰ περὶ δικαίας πλούτου τινὸς) καὶ τοῦ δυο τούτων, ὁ μὲν συνα-

τέτω χρήματα, καὶ πλείτω θαλαττῶν, καὶ γεωργείτω γῆν, καὶ πολλοὺς ἕτερος ἐμπορίας βύεσκέτω ζόφους (καίτοιγε οὐκ οἶδα εἰ ταῦτα ποιῶν δύναιτο) δικαίως κερδαίνειν, πλὴν ἐμοὶ ἕπου, καὶ ὑποκείσθω δίκαια κέρδη κερδαίνειν αὐτῷ) καὶ ἀγορὰς ὠνείσθω καὶ ἀνδράποδα καὶ ὅσα τοιαῦτα, καὶ μηδεμία προσέστω τούτοις ἀδικία· ὁ γὰρ ἕτερός [ἐστιν] τοσαῦτα κεκληρωμένος, πωλείτω ἀγορὰς, πωλείτω οἰκίας, καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, καὶ παρεχέτω τοῖς δεομένοις, ἐπερείκετω τοῖς πενομένοις, θεραπευέτω νοσοῦντας, τοὺς ἐν φυλακῇ λυέτω, ζωὴν ὑπὸ δεσμὰ ἐκδεχομένους, ζωὴν ἐν μετάλλοις ἐλευθερώτω, ζωὴν ὑπὸ βρόχον καλαιτέτω, ζωὴν αἰχμαλώτους λυέτω τῆς ἁμαρτίας. Τίνος οὖν βλέεσθε μερίδος εἶναι; καὶ ἀδέπω τὰ μέλλοντα, ἀλλὰ τέως τὰ ἐνταῦθα εἰρήκαμεν. Τίνος οὖν ἐστὶν βλέεσθε; τοῦ συναίροντος χρέσιον, ἢ τοῦ λύοντος συμφοράς; τοῦ τοὺς ἀγορὰς ὠνουμένους, ἢ τοῦ λιμῶντα καὶ ἀσιτοῦντος ἑαυτὸν τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει; τοῦ τὸ πολὺ περιβεβλημένου χρέσιον, ἢ τοῦ μυρίαις νόσοις ἐσταφυλωμένου; ἆρ' οὐ μᾶλλον τινὶ προσοίκειεν ἂν ὀφανὸν καταδαίμονι τοῖς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων διόρθωσιν· ὁ γὰρ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ παιδίῳ τινὶ μάτην καὶ ἁπλῶς πρώτα συναίνοντι; εἰ γὰρ δικαίως χρηματίζεται ὅτῳ καταγέλαστον ἡ ἀνοίας ἐχάτης· ὅτῳ μηδὲ τὸ δικαίως προσῇ, πῶς ἂν πρώτων ἀθλιώτερος ὁ τοιοῦτος; εἰ γὰρ ὁ γέλως τοσοῦτος, ὅτῳ καὶ γέεννα προσῇ καὶ βασιλείας ἔκπλωσις, πόσων ἂν εἴη θρήνων ἄξιος καὶ ζωὴ καὶ τελγθλικώς; ἀμὰ καὶ ἕτερον, εἰ βούλῃ, τὸ ἀρετῆ μεταχρισώμεθα μέρος. Ἀκοῦν ἀλάγωμεν [πάλιν] ἕτερον ἄνθρωπον ἐν δυναστείᾳ ὄντα, πᾶσιν ἐπιτάττοντα, ἀξίωμα προβεβλημένον μέγα, κήρυκα ἔχοντα λαμπρὸν καὶ ζωηρὸν καὶ ῥαδιούργως, καὶ πολλῶ τῶ θεραπείας χρεών, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅτο μέγα εἶναι καὶ μακαριστόν; φέρε οὖν καὶ τούτῳ ἀντιθῶμεν πάλιν ἕτερον, τὸν ἀνεξίκακον καὶ ταπεινὸν καὶ μακρόθυμον· καὶ ἐᾶν ὑβριζέσθω, τυπτέσθω, καὶ φερέτω βιόκολως, καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας βούλεσθω. Τίς οὖν ὁ θαυμαστός, εἰπέ μοι, ὁ πεφυσιωμένος καὶ φλεγμαίνων, ἢ ὁ κατεσκληκὼς; ἀλλ' οὐκ ἔοικε πάλιν τῷ ἄνω δυναμένῳ, τῷ πολλῶ ἐλεύσεσθαι τὸ ἀπαθὲς· ὁ γὰρ φύσει σωφρονῶν, ἢ ὕστερον ἀνθρώπῳ ἔχοντι καὶ πολλὴν τὴν φλεγμονήν; καὶ ὁ μὲν ἰατρῷ πνευματικῷ, ὁ δὲ τοῖς γνάθοις φυσῶντι παιδίῳ καταγελάσῃ; Τί γὰρ μέγα φρονεῖς, ἄνθρωπε; ὅτι ὑψηλὸς ὅτι ὀγκώματος φέρῃ; ὀλίγος σε ζεύγλης ἡμιόνων ἕλκει; καὶ τί ὄφελος; τοῦτο γὰρ καὶ ὅτι ξύλων καὶ ὅτι λίθων γινόμενον ἴδοι τις ἄν. ἀλλ' ὅτι ἱματία καλὰ περιβέβλησαι; ἀλλ' ὄφελος τῆς ἀρετῆς ἀντὶ ἱματίων σὴν δεδυμωμένον, καὶ ὀφθῇ σαυτῷ μὴ χόρτῳ ἐοικὸς σπομένῳ· ἐκεῖνον γὰρ δένδρῳ χαμαιτὸν φέροντι καρπὸν, καὶ πολλὴν τοῖς ὁρῶσι παρέχοντι τὴν εὐφροσύνην. σὺ μὲν γὰρ ζοφὴν σκωλήκων περιφέρεις καὶ σηπεδόνα, οἷς, ἂν ὑπέχωντά σοι, ταχέως σε χυμὸν ποιήσουσι τοῦ κόσμου τούτου. καὶ γὰρ καὶ ἱμάτια καὶ χρυσὸς καὶ ἄργυρος, καὶ μὲν σκωλήκων νήματα, καὶ γῆ καὶ κόνις, καὶ πάλιν γῆ καὶ πλέον οὐδέν· ὁ γὰρ ἀρετῆ περιβεβλημένος, τοιαύτῃ ἔχει στολὴν, ἣν οὐ μόνον σῆτες, ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ θάνατος λυμήνασθαι δύναται· καὶ μάλα εἰκότως. οὐ γὰρ ἀπὸ γῆς ἔχουσι τὴν ἰσχὺν αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πνεύματός εἰσι καρπός· διὸ οὐδὲ σκωλήκων ὑποκεῖσθαι δύνανται. καὶ γὰρ ἐν ὀφανῷ καὶ ἱμάτια ταῦτα ὑφαίνουσι, ὅπου οὐδὲ σὴς, οὐδὲ σκώληξ, οὐκ ἄλλο τι τοιοῦτον οὐδέν. Τί τοίνυν, εἰπέ μοι, βέλτιον; πλουτεῖν, ἢ πένεσθαι; ἐν δυναστείᾳ εἶναι, ἢ ἐν ἀτιμίᾳ; ἐν τρυφῇ, ἢ ἐν λιμῷ; οὐδηλον ὅτι ἐν τιμῇ καὶ τρυφῇ καὶ πλούτῳ. Ἀκουσον εἰ καὶ τοῦ σώματα βάλει καὶ μὴ τὰ ὀνόματα, τὴν γῆν ἀφεὶς καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, μεθορμίζου πρὸς τὸν οὐρανόν. τὰ μὲν γὰρ ἐνταῦθα, σκιά· τὰ δὲ ἐκεῖ, πράγματα ἀκίνητα καὶ πεπηγότα καὶ πᾶσιν ἀχείρωτα. ἐλώμεθα τοίνυν αὐτὰ μετ' ἀκριβείας ἁπάσης, ἵνα καὶ τοῦ βορβόρου τὴν ἐνταῦθα ἀπαλλαγῶμεν, καὶ πρὸς τὸν γαλήνιον ἐκεῖνον καταπλεύσαντες λιμένα, μετὰ πολλῶν τῶν φορτίων φθάσωμεν καὶ ἀφάτου τῆς ἐλεημοσύνης πλούτου· οὗ γένοιτο πάντας ἡμᾶς [πληρεῖς ὄντας τοῦ φοβεροῦ βήματος ἀπαντᾶν, καὶ τῶν οὐρανῶν βασιλείας] ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. κδ'. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Ἰνα τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τὸ ἐμόν; ὅτι τέως ἀγαπητὸν ἦν [ἡ] τοῦτο προτερον δέξασθαι. καὶ γὰρ πολὺ τοῦτο μέγα ἦν πρὸς τὴν ἀσθένειαν τὴν ἐκείνων· ἀλλως τε καὶ τοῦτο δι' ἐκείνους ἠνίξατο. μετὰ τοῦτων καὶ ἄκουσόν τι εἶπεν· ὅτι οὐδέ ἐστι θέλημα ἕτερον τοῦ μὴ πρὸς τὸν πατέρα. ἐνταῦθα δέ μοι τὸν Ἰουδαίων μάλιστα καθάπτεται δόκησ ἐν τοῖς δόγμασι διῃρημένων τὸ πᾶν, καὶ τὴν βίᾳ προνοίαν καὶ ἀδεμίαν ποιουμένων. διὸ καὶ [ὁ] Παῦλος αὐτοῖς ἐγκαλῶν, λέγων Ἰδε, σὺ

Ps. 81. 6.

Ἰουδαῖος

Ιωδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύηται τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκῃς τὸ θέλημα· ἀλλ' οὐδὲν σοι πλέον ἐντεῦθεν, ὅταν ἡ δὲ βίος καὶ τὰ ἔργων ἀπίδειξις μὴ προσῇ. αὐτὸς γὰρ [ὁ] μέγας τούτων ἔφη, ἀλλὰ καὶ τὸ πολλῷ πλέον εἶπε. 22 Πολλοί γάρ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν; Οὐ γὰρ δὴ μόνον, φησίν, ὁ πίστιν ἔχων, τὸν βίον ἠμελημένον, τὰ δὲ ἀρετῶν ἐκβάλλει, ἀλλὰ κἂν μετὰ τῆς πίστεως σημεῖα πολλὰ πεποιηκὼς ᾖ, καὶ δοκῇ ἀγαθὸν ἐργασάμενος, ἐξ ἴσης ὁμοίως τῶν ἱερῶν εἴργεται πυρῶν ἐκείνων. πολλοὶ γὰρ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν; ὁρᾶς πῶς λανθανόντως ἑαυτὸν συνεισάγει λοιπόν, ὅτῳ τὸν πᾶς ἀπήρτισε δημηγορεῖν, καὶ δείκνυσιν ἑαυτὸν ὄντα κριτήν; ὅτι μὲν γὰρ κόλασις ἐκδέξεται τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔδειξε· πῖς ὁ κολάζων, ἐν τούτῳ λοιπὸν ἐκκαλύπτει. καὶ οὐκ εἶπε φανερῶς, ὅτι ἐγώ εἰμι· ἀλλὰ πολλοί ἐροῦσί μοι, τὸ αὐθέντου τὸ πάλιν κατασκευάζων. εἰ γὰρ μὴ αὐτὸς ἦν ὁ κριτής, πῶς ἂν πρὸς αὐτοὺς εἶπε· 23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς; Οὐχὶ μόνον ἐν τῷ καιρῷ τῆς κρίσεως· ἀλλ' οὐδὲ τότε, ἵνα μὴ δόξωσι μαρτυρεῖσθαι, φησί. διὰ τοῦτο καὶ τοῖς μαθηταῖς ἔλεγε· Μὴ χαίρετε ὅτι τὰ δαιμόνια ὑμῖν ὑποτάσσεται, ἀλλ' ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν γέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ πανταχοῦ πολλαχοῦ κελεύει τὸν βίον ἀκριβοῦν ποιοῦσι. οὐ γάρ ἐστιν ἄνθρωπον ὀρθῶς βιούντα, καὶ πάντων ἀπηλλαγμένον τῶν παθῶν ἀφιέναί ποτε· ἀλλὰ κἂν πλημμελῶν τύχῃ, ταχέως αὐτὸν ὁ Θεὸς πρὸς τὴν ἀλήθειαν ὑπισχνεῖται. ἀλλ' εἰσί τινες οἱ φασιν, ὅτι ψευδόμενοι οὗτοι ταῦτα ἔλεγον· διὰ τοῦτο δὲ ἐσώθησαν, φησίν. ὅκνει δὲ ἐναντίον ὁ βάλε κατασκευάζει. καὶ γὰρ βάλε ἐν τούτῳ δείξαι, ὅτι ἡ πίστις οὐδὲν ἰσχύει χωρὶς τῶν ἔργων· εἶτα ὑπὲρ εἰκόνων αὖθις, ὡς σημεῖα· δηλῶν ὅτι οὐ μόνον ἡ πίστις, ἀλλ' οὐδὲ ἡ τῶν σημείων ἐπίδειξις οὐδένα τι τῶν θαυμαζομένων ὠφελεῖ χωρὶς. εἰ δὲ μὴ ἐποίησε, πῶς ἂν ἐδυνήθη ταῦτα συστῆναι ἐν τούτῳ, ἀλλως δέ, οὐδ' ἂν ἐτόλμησαν τὰ κρίσεως πρόσωπα τοῦτα εἰπεῖν. ὁ αὐτὸς δὲ ἡ ἀπόκρισις, καὶ ὃ καὶ ἐρώτησιν λέγει, δείκνυσιν αὐτοὺς πεποικότας. ἀλλὰ γὰρ ἐναντίον τῇ προσδοκίᾳ τὸ τέλος ἐδόθη, καὶ ἐν τούτῳ μὲν θαυμασθέντες ἦσαν πρὸ πάντων θαυμαστοὶ ἔσεσθαι μαρτυρηθέντες, ἐκεῖ δὲ ὁρῶσιν ἑαυτοὺς λοιπὸν κολαζομένους, ὡς ἀπλήστους καὶ θαυμάζοντες λέγουσι· Κύριε, Κύριε, οὐχὶ ἐν τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν; πῶς οὖν ἡμᾶς ἀποστρέφῃ νῦν; τί βούλει τὸ ξένον καὶ προσδόξου τέλος; ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν θαυμάζουσιν, ὅτι τοιαῦτα θαυματουργήσαντες ἐκολάσθησαν· σὺ δὲ μὴ θαύμαζε. ἡ γὰρ χάρις πᾶσα τοῦ δεδωκότος δωρεᾶς· ἐκεῖνοι δὲ ἑαυτοὺς εἰσήνεγκαν. διὰ καὶ κολάζεται δικαίως, ὅτι τὴν οὕτω μισθωσάντα, ὡς ἀναξίοις δοῦναι τὴν χάριν, ἀγνώμονες γεγόνασι καὶ δυσάρεστοι. τί οὖν, φησίν; ἐργαζόμενοι τὰ δύνασθαι τοιαῦτα ἐποίουν; ἔνιοι μὲν φασιν, ὅτι ὅκνει ἐν τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ ταῦτα ἐθαυματούργουν, καὶ ἐδόκουν, ἀλλ' ὕστερον μεταβάλλοντο, καὶ τὰ δύνασθαι ἐποίουν. ἀλλ' ἐὰν τοῦτο ᾖ, πάλιν ὃ ἀνθυπάζόμενον οὐχ ἵστα. ὁ γὰρ δεῖξαι ἐπιθυμῶν ἔστω τοῦτο ἔστιν· ὅτι οὔτε πίστις, οὔτε θαύματα ἰσχύει, βίου μὴ πρόντος. ὅπερ ὅκνει ὁ Παῦλος ἔλεγεν· Ἐὰν ἔχω πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Εἰσὶ δέ τινες οἱ φασιν, ὅτι οὐκ ὢν μετ' αὐτοῦ, οἷος ἦν ὁ Ἰούδας. καὶ γὰρ καὶ ἔστι πονηρὸς ὢν χάρισμα εἶχε. καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ δὲ τοῦτο εὕροι τις ἄν, εἰς ἀναξίους τὴν χάριν ἐνεργήσασαν πολλάκις, ἵνα ἑτέρους εὐεργετήσῃ· διὰ γὰρ τοὺς πρόντας ἐπιτηδείους εἶχον, ἀλλ' οἱ μὴ καθαρὸν βίον, πίστιν δὲ οὐ τοσαύτην εἶχον, οἱ δὲ τοὐναντίον· καὶ ἐκείνους διὰ τούτων προετρέπετο, ὥστε πολλὴν ὑπιδείξασθαι πίστιν, καὶ τούτους διὰ τὰ ἀφάτου ταύτης δωρεᾶς ὥστε μηδὲν βλαπτῆναι ἐξενεχθέντα. διὰ καὶ μετὰ πολλῆς [τῆς] ἀσφαλείας τὴν χάριν ἐδίδου. δυνάμεις γάρ, φησί, πολλὰς ἐποιήσαμεν· ἀλλ' ὁμολογήσω αὐτοῖς τότε, ὅτι οὐκ οἶδα ὑμᾶς. νῦν μὲν γὰρ νομίζουσιν εἶναί μοι φίλοι τότε δὲ εἶσονται, ὅτι οὐχ ὡς φίλοις ἔδωκα. καὶ τί θαυμάζεις εἰ ἀνδράσι πεπιστευκόσι μὲν εἰς αὐτὸν, βίον δὲ οὐκ ἔχουσι τῇ πίστει συμβαίνοντα, τὰ χαρίσματα δέδωκεν· ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀμφοτέρων τούτων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λρ. κδ'. ἐκπεπίωκότας δυείσπετα ἐνεργῶν; ⸂ὲ γὰρ ὁ Βαλσαὰμ τὴν πίστεως καὶ πολιτείας ἀείσης ἀλλότριος ἐῶ· ἀλλ' ὅμως ἐπήρχησεν εἰς αὐτὸν ἡ χάρις δι' ἑτέρων οἰκονομίαν. καὶ ὁ Φαραὼ τοιοῦτος· ἀλλ' ὅμως καὶ ἐκείνῳ τὰ μέλλοντα ἔδειξε. καὶ ὁ Ναβουχοδονόσορ πολλαχοῦ τοῦτο πάλιν τὰ μὴ πολλὰς ὕστερον ἐσόμενα ἠνέῳξε· ⸂ὲ ᾧ παιδὶ πάλιν τῷ ἐκείνου νικῶντι τὴν πατέρα τὴν πολιτείαν τὰ μέλλοντα ἔδειξε, θαυμαστὰ καὶ μεγάλα οἰκονομήματα ἐπεὶ οὖν καὶ τότε ἀρχὰς ὁ κήρυγμα εἶχε, καὶ πολλῷ ἔδει ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τὸν ὑπόδειξιν, πολλοὶ ⸂ὲ τὴν ἀναξίων δῶρα ἐλάμβανον. ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τῶν σημείων τούτων ⸂ὲν ἐκέρδαινον ἐκεῖνοι, ἀλλὰ ⸂ὲ μᾶλλον κολάζονται. διὰ ⸂ὲ τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ῥῆμα εἶπεν αὐτοῖς· ⸂ὲν ἔποτε ἔγνων ὑμᾶς. πολλοὶ γὰρ ⸂ὲ ἐντεῦθεν ἤδη μισεῖ, καὶ πρὸ τῆς κρίσεως ἀποτρέφεται. φοβηθῶμεν τοίνυν, ἀγαπητοί, καὶ πολλὴν ὑπομένειαν ποιησώμεθα βίου, μηδὲν νομίζοντες ἕλκτρον ἔχειν, ὃ τῷ σημεῖα οὐ ποιοῦμεν νῦν. ⸂ὲν ἔστι γὰρ ἐκ τούτου πλέον ἔσαι ἡμῖν ποτε, ὥσπερ οὖν ⸂ὲν ἔλκτρον ἐκ τοῦ μὴ ποιεῖν, ἐὰν ἀρετῆς ἐπιμελώμεθα πάσης. τῶν μὲν γὰρ σημείων ⸂ὐκ αὐτοῖς ὀφείλεται ἑσμέν, τοῦ ⸀ βίου καὶ τῶν προάξεων Θεοῦ ἔχομεν ὀφειλέτην. ὅπου τοίνυν πάντα ἀπαίτησις, καὶ πρὸς ἀρετῆς διελέγθη μετ' ἀκριβείας ἁπάσης, ⸂ὲ ⸂ὐ ὑποκρινομένους αὐτὸν ἔδειξε διαφόρους ὄντας, τούς τε νηστεύοντας πρὸς ἐπίδειξιν καὶ βυκρυθμίους, τούς τε ἐν δορᾷ προβάτων πραγμένους, τούς τε λυμαινομένους αὐτόν, ὕς ⸂ὲ χείρους ⸂ὲ κυνὰς ἐκάλεσε, δεικνὺς λοιπὸν πόσον μὲν τῆς ἀρετῆς καὶ ἐνταῦθα ὁ κέρδος, πόσον ⸀ τῆς κακίας ὁ βλάβος, φησί·

24 Πᾶς οὖν, ὅστις ἀκούει μου τῶν λόγων τούτων, ⸂ὲ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ.

Οἱ μὲν γὰρ μὴ ποιοῦντες, κἂν σημεῖα ἐργάζωνται, πείσονται δ' ἀκηκόατε. δεῖ ⸀ ὑμᾶς εἰδέναι ⸂ὲ ταῦτα καὶ πειθόμενοι τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀπασιν ἀπολαύσωμεν), ⸂ὐκ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μόνον, ἀλλὰ ⸂ὲ ἐνταῦθα. πᾶς γάρ, φησιν, ὅστις ἀκούει μου τῶν λόγων τούτων, καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ. Εἶδες πῶς ποικίλλει τὸν λόγον, ποτὲ μὲν λέγων· πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, καὶ ἑαυτὸν ἐκκαλύπτων· ποτὲ ⸀ λέγων, ὁ ποιῶν ⸂ὸ θέλημα μου τοῦ πατρός μου, καὶ πάλιν κριτὴν ἑαυτὸν εἰσάγων; πολλοί γάρ ἐρροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν; ⸂ὲ ἐρῶ, ὅτι οἶδα ὑμᾶς. καὶ ἐνταῦθα πάλιν δείκνυσιν ἑαυτὸν τὴν ἐξουσίαν ἔχοντα τοῦ πράττειν. διὰ καὶ ἔλεγεν· ὅστις ἀκούει μου τῶν λόγων τούτων. ὅπου γὰρ πᾶσι τοῖς μαθηταῖς διελέγθη, καὶ βασιλείαν λέγων καὶ μαθὸν ἄφατον, καὶ προσκλησιν, καὶ ὅσα τοιαῦτα, βούλεται ⸂ὲ ἐντεῦθεν αὖθις δοῦναι τοὺς καρποὺς, καὶ δεῖξαι πόσῃ καὶ τὴν πρόντα βίον ἡ ἰσχὺς τῆς ἀρετῆς. Τίς οὖν ὅστιν ἡ ἰσχὺς τῆς ἀρετῆς; ⸂Ὁ μετ' ἀσφαλείας ζῆν, τὸ μηδενὶ τῶν δεινῶν δύσκειρωτον εἶναι, τὸ πάντων αὐτὸν ἐσάναι τῶν ἐπηρεαζόντων· διὰ τί γάρτοι δὴ ἴσον; τοῦτο γὰρ ⸂ὸ αὐτὸς ὁ τὸ διάδημα προσκείμενος ἑαυτῷ καταισχύσας δοῦναι· δὴ, ἀλλ' ὁ ἀρετὴν μετιών. αὐτὸς γὰρ μόνος μετὰ πολλῆς τοῦτο κέκτηται τῆς προσουσίας, ἐν τῷ τῶν πρόντων δύειπτῳ προσγμάτων πολλῆς ἀπολαύων γαλήνης. τὸ γὰρ διάδημα τοῦτο ἔστιν, ὅτι οὐκ ὀλίγας ὕσης, ἀλλὰ σφοδρὸς τοῦ χειμῶνος, ἡ πολλῆς τῆς ⸀ προσχῆς, καὶ " πολλῶν τῶν πειρασμῶν, αὐτὸς ⸂ὲ μικρὸν σαλευθῆναι δύναται.

25 Κατέβη γὰρ, φησιν, ἡ βροχὴ, ἦλθον ⸀ ποταμοὶ, ἔπνευσαν ⸀ ἄνεμοι, ⸂ὲ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ⸂ὐκ ἔπεσε. τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

Βροχὴν ἐνταῦθα ⸂ὲ ποταμοὺς καὶ ἀνέμους μεταφορικῶς τὰς ἀνθρωπίνας λέγων συμφορὰς καὶ δυσπραγίας· οἷ, συκοφαντίας, ἐπιβουλὰς, πένθη, θανάτους, οἰκείων ἀπωλείας, ἀλλοτρίων ἐπηρείας, πάντα ὅσα ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ ἐν ⸂ῷ πρόντι βίῳ κακά. ἀλλ' ⸂ὐδενὶ ἔσχει, φησίν, ἡ τοιαύτη ψυχή· ⸂Ὃ ⸂ὲ ἄπιον, ὅτι ἐπὶ τῆς πέτρας τεθεμελίωται, πέτραν ⸂ὴν τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἑαυτῶν διδασκαλίας " καλεῖ. καὶ γὰρ πέτρας ἰσχυρότερα καὶ ⸂ὰ προστάγματα αὐτοῦ,

ἀνθρ. " ὑψηλότερον πάντων ποιοῦντα τῶν δι' ἀνθρωπίνων κυμάτων. ὁ γὰρ ⸀ τοῦτο μὴ ἀκριβείας φυλάττων, ⸂ὐκ ἀνθρώπων φείσεται μόνον ἐπηρεαζόντων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν δαιμόνων ἐπιβουλευόντων αὐτῷ. καὶ ὅτι τὰ κόπτος " τὰ εἰρημένα, μάρτυς ἡμῖν ὁ Ἰωὴλ, πάσας δεξάμενος τὰς βολὰς καὶ πολεμούμενος καὶ μείνας ἀκίνητος· μαρτυρήσειαν δ' ἂν καὶ ⸀ ἀπόστολοι, ⸀ τῶν κυμάτων τῆς οἰκουμένης προσρηγνυμένων αὐτοῖς, καὶ δαιμόνων, ⸂ὲ τυράννων, ⸂ὲ οἰκείων, καὶ ἀλλοτρίων, καὶ δαιμόνων, καὶ ἀφέδρου, καὶ πάσης μηχανῆς κινηθείσης, πέτρας ⸀ στερροτέρου γάντες καὶ τοῦτο πάντα διαλύσαντες. Τί τοίνυν τὸ βίου τοῦτο μακαριώτερον ἦλθεν αὐτοῦ; τοῦτο γὰρ ὁ πλοῦτος, οὐ σώματος ἰσχύς, ὁ δόξα, ὁ δυναστεία, ⸂ὐκ ἄλλο ⸂ὲν ἐνταῦθα δυνήσεται, ἀλλ' ἢ τῆς ἀρετῆς κλῆσις μόνη. ὁ γὰρ ὄστιν, ⸂ὐκ ἔστι βίον ὑρεῖν ἕτερον κακῶν ἐλεύθερον ἀπάντων, ἀλλ' ἢ τοῦτον μόνον. καὶ μάρτυρες ὑμῖν, ⸀ ⸂ὰ ἐν τοῖς βασιλείοις εἰδότες ἐπιβουλὰς, ⸀ τοὺς δορύφους καὶ ⸂ὰ θεραπείας ⸂ὰ ἐν ταῖς τῶν πλουτούντων οἰκίαις. ἀλλ' ⸂ὐκ ἐν τοῖς ἀποστόλοις τοιοῦτον ⸂ὲν ἦν. Τί οὖν; ⸂ὲν ἦν γένος τοιοῦτον, ὁ δ' ἔπαθόν τι δεινὸν πρὸ οὐδενὸς ἐκφυοῦ; ⸂Ὃ γὰρ θαυμαστὸν τοῦτο μάλιστα πάντων ὄστιν, ὅτι πολλοὶ μὲν ἐπεθύμησαν ἐπιβουλῆς, καὶ πολλοὶ κατεβράγησαν ἐπ' αὐτοὺς ⸀ χειμῶνες, τὸν ὑψηλὸν αὐτῶν ὁ σεισμὸν οὐδὲν ἐποίησεν ⸂ὲν ἀπάντων, ἀλλὰ καὶ γυμνοῖς σώμασι παλαίοντες ἐκράτησαν καὶ περιεγένοντο. καὶ σὺ τοίνυν, ἐὰν θέλῃς τοῦτο ποιῆσαι μετ' ἀκριβείας, πάντων καταγελάσῃ. κἂν γὰρ ἡ ὠχυρωμένος τῇ ⸀ σοφιστέων τῶν φιλοσοφίᾳ, ⸂ὐδὲν σε λυπῆσαι δυνήσεται. Τί γὰρ σε βλάψει ὁ βουλόμενος ἐπιβουλεύειν; " χρήματά σου ἀφαιρεθήσεται; ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπειλῆς τῆς ἐκείνου ἐκλεύσεως αὐτῶν καταφρονῶν, καὶ μετὰ τοσαύτης ἀπέχεσθαι τῆς ὑβρολοῦς, ὡς μηδὲ ⸂ὸ διαστῆναι ἢ ποτὲ τοιοῦτον αὐτῶν. ἀλλ' ἐὰν δεσμωτήριον ἐμβάλλει; ἀλλὰ ⸂ὸ δεσμωτηρίου οὕτω ζῆν ἐκελεύσθης, ὡς καὶ πρὸ τοῦ κόσμου. ἀλλὰ λέγει κακῶς; ἀλλὰ καὶ ταύτης ἀπήλλαξέ σε τῆς ὀδύνης ὁ Χριστὸς, πολλῶν σοι ἀπονητὶ τῆς ἀνεξικακίας ἐπαγγελόμενος ⸀ μισθόν, καὶ ὅτι σε καθαρὸν τῆς ἐντεῦθεν ὀργῆς ⸂ὲ λύπης ποιήσας, ὡς καὶ κελεύσαι ὑπὲρ ἐχθρῶν εὔχεσθαι. ἀλλ' ἐλαύνει, καὶ μυρίοις σε ⸀ βάλλει κακοῖς; ἀλλὰ λαμπρότερόν σοι ποιῆ ⸀ στέφανον. ἀλλ' ἀναρῆ ⸂ὲ καταφάγῃ; καὶ ⸂Ὃ " τοῦτο τὰ μείζω σε ὠφελῆ πάλιν, τὰ τῶν μαρτύρων σοι ἔπαθλα καταγωνιζόμενον, καὶ ταχύτερον ἐπὶ ⸀ ἀκύμαντον λιμένα ⸂ὰ παπέμπτων, καὶ μείζονος ἀμοιβῆς ὑποθησόμενον σοι πρέχων, καὶ τὸν κοινὸν δίκτυον προγματεύεσθαί σε ⸂ὰ σκευάζων. ὁ δὲ καὶ μάλιστα πάντων ὅστι θαυμαστότερον· ὅτι ⸀ μόνον ⸂ὐδὲν ⸂ὰ βλάπτουσι ⸀ ἐπιβουλεύοντες, ἀλλὰ καὶ εὐδοκιμωτέρους ποιοῦσι τοὺς ἐπηρεαζομένους· ⸂ὅ τί γένοιτ' ἂν ἴσον, τοιοῦτον ἐλέλυθε βίον, οἷος μόνος τοῦτ' ὅστιν; ⸂Ὃ δὴ ⸂ὲ εἶπε γενέσθαι καὶ τεθλιμμένην τὴν ὁδὸν, καὶ ἐντεῦθεν ⸂ὰ θαυμαζομένους τοὺς πόνους, δείκνυσι πολλὴν αὐτῆς ⸂ὖσαν τὴν ἀσφάλειαν, πολλὴν τὴν ἡδονήν· ὥσπερ οὖν καὶ τῆς ἀνάπτας πολλὴν τὴν σαθρότητα καὶ τὴν ζημίαν· καθάπερ γὰρ τῆς ἀρετῆς καὶ ἐντεῦθεν ἔδειξε τὰ ἔπαθλα, ὕτω καὶ τῆς κακίας τὰ ⸂ὀπίσεα. καὶ γάρ ὅπερ ἀεὶ λέγω, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ, δι' ἀμφοτέρων πάνταχοῦ καταισκευάζει τῶν ἀκροατῶν τὴν σωτηρίαν, διά τε τοῦ ζήλου τῆς ἀρετῆς, διά τε τοῦ τῆς κακίας μίσους. ⸂Ὅπου γὰρ ἐμελλόν ⸀ τινες ἔσεσθαι, τὰ μὲν λεγόμενα θαυμάζοντες, τὴν ⸂ὲ διὰ τῶν ἔργων ὑπόδειξιν, παρακαταλαμβάνων αὐτοὺς φοβεῖ, λέγων· ὅτι εἰ ⸂ὲ καλὰ τὰ εἰρημένα, ⸂ὐκ ἀρκεῖ εἰς ἀσφάλειαν ἡ ἀκρόασις, ἀλλὰ δεῖ καὶ τῆς διὰ τῶν ἔργων ⸀ τηρήσεως, ⸂ὲ ὃ πᾶν ἐν τούτῳ μάλιστά ⸀ τινες θαυμάζ. 40 ὅστι. καὶ ἐνταῦθα καταλύει ⸀ λόγῳ, τὸ φόβον αὐτοῖς " ἀκμάζοντα ἀφείς. ὥσπερ γὰρ ὅτι τὸ ἀρετῆς, ⸂ὐκ ἀπὸ τῶν μαθητῶν προσέτερεν μόνον, βασιλείαν εἰπὼν ⸂ὲ ἀγγέλοις, καὶ μαθὸν ἄφατον καὶ προσκλησιν, ⸂ὲ τὰ μεῖα ἀγαθὰ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν πρόντων, ⸂Ὃ τέρρον ⸂ὲ ἀκίνητον ἐνδειξάμενος τῆς πέτρας· οὕτω καὶ ὅτι τῆς κακίας, ⸂ὐκ ἀπὸ τῶν προσδοκωμένων φοβεῖ μόνον, οἷ, τὸ κοπτομένου δένδρου καὶ τὸ πυρὸς ⸂ὃ ἀσβέστου, καὶ τὸ μὴ εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιλείαν, ἢ τοῦ λέγειν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς, ἀλλὰ ἢ ἀπὸ τῶν παρόντων, τῆς θλίψεως λέγω τῆς κατὰ τὴν οἰκίαν. διὸ δὲ ἐμφυτικώτερον (ΨΜ) λόγον ἐποίησεν ὅτι τῷ βολῆς αὐτὸν γυμνάζων. οὐδὲ γὰρ ἰῶ εἰπεῖν ἴσον, ὅτι ἀχείρωτος ἔσαι ὁ ἀνάρετος, ἢ βύαλωτος ὁ πονηρός, καὶ πέτρα θεῖναι, καὶ οἰκίαι, καὶ ποταμός, δὲ βεγχεῖ, ἢ ἄνεμον, ἢ ὅσα τοιαῦτα.

26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, φησί, καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον.

Καλῶς ὁ μωρὸν ἐκάλεσε τοῦτον. Εἰ γὰρ καὶ ἤκουσε τοσαύτην οἰκίαν οἰκοδομοῦντος ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ τὸ μὲν πόνον ἐθεώρησε τοῦ καρποῦ καὶ τῆς ἀναπαύσεως ἀποστερούμενον, καὶ διὰ τοῦτο κόλασιν ἐθεώρησε; ὅτι γὰρ καὶ (ΨΜ) κακίαν μετίοντες κάμνουσι, πάντί που δῆλόν ἐστι. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἅρπαξ, δὲ ὁ μοιχὸς, καὶ ὁ συκοφάντης πολλὰ πο- ιεῖ καὶ παλαιπωρεῖται, ὥστε τὴν αὐτῶν κακίαν εἰς τέλος ἀγαγεῖν· ἀλλ' οὐ μόνον οὐδὲν ἀπὸ τῶν πόνων τούτων καρποῦται * κέρδος, ἀλλὰ δὲ πολλὴν ἐθεώρησε τὴν ζημίαν. Γαλ. ε. ιι. ἐπεὶ δὲ ὁ Παῦλος "ὃ μὲν ἀπὸ ἀκροβυστίας ἐλεγχόμενος· Ὁ ἀπίρων εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ, σὺν τῇ σαρκὸς αὐτοῦ θελήσει φθορᾶν. τούτῳ ἐοίκασι" καὶ οἱ ὅτι τὰ ῥήματα οἰκοδομοῦντες· οἷ οἱ ὅτι πορνείᾳ, οἱ ὅτι ἀσελγείᾳ, οἱ ὅτι μέθῃ, οἱ ἐπὶ θυμῷ, οἱ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι τοιούτοις ἦν ὁ Ἀχαάβ, ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ὁ Ἠλίας. καὶ γὰρ ἐβδελλήλαθε θέντες τὸ ἀρετὴ καὶ τὸ κακίαν, ἀκριβέστερον εἰσόμεθα δὲ διὰ φορᾶν. ὁ μὲν γὰρ ὅτι τὰ πέτρας ᾠκοδόμησεν, ὁ δὲ ὅτι τὰ ῥήματα· διὰ καὶ βασιλεὺς ὢν ἐδεδοίκει καὶ ἔτρεμε (ΨΜ) τοὺς φήτας, (ΨΜ) τὸν μηλωτὸν ἔχοντα μόνον. διοῦτοι (ΨΜ) Ἰουδαῖοι, ἀλλ' οὐχ (ΨΜ) Ἀπόστολοι. διὰ καὶ ὀλίγοι εἰσὶ δεδεμένοι, τῆς πέτρας ἐνδείκνυσθαι τὸ σπέρμα· ἐκεῖνοι δὲ καὶ πολλοὶ καὶ ὡπλισμένοι, τὰ ῥήματος δὲ ἀσθενές*. καὶ γὰρ ἔλεγεν, Εἰ ποιήσωμεν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦτο; ὁρᾶς ἐν ἀπορίᾳ ὄντας, δὲ οὐκ ἐπιχείρησε δεδεμένους, ἀλλὰ οὐ κατέχοντας καὶ δεσμεύοντας· δὲ τί ἂν εἶποιτ' ἂν καμόντερον; σὺ κατέχεις, καὶ διέρπεις; καὶ μάλα εἰκότως. διὰ γὰρ ἐπὶ τὰ ῥήματα [πάντα] ᾠκοδόμηται, διὰ ὅτι καὶ ἀσθενέστεροι πάντων ἦσαν. διὰ ὅτε καὶ πάλιν ἔλεγεν· τί ποιήσετε βουλόμενοι ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου; τί φησι; σὺ μαίνεσθαι, καὶ σὺ φόβῃ; σὺ ἐμπρεπίζεις, καὶ σὺ" δέδιας; σὺ κρίνεις, καὶ σὺ τρέμεις; ὅπως ἀσθενὴς ἡ κακία. ἀλλὰ (ΨΜ) ἀπόστολοι οὐχ ὅπως· * καὶ δυνάμεθα ἡμεῖς ἀ" εἰδέναι καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. Εἶδες φρόνημα ὑψηλόν; Εἶδες πέτρας κυμάτων καταγλύσαν; Εἶδες οἰκίαν ἀσείστον; καὶ τί δή γε μᾶσσον, ὅτι οὐ μόνον οὐδὲ ἐκίνουν αὐτοὺς δεινοὶ δὶ ὧν ἐπεβουλεύοντο, ἀλλ' ὅτι δὲ πλεῖον ἐλάμβανον θάρσος, καὶ εἰς μείζονα ἐτίθεσαν ἀγωνίαν. καὶ γὰρ ὁ (ΨΜ) ἀδάμαντα πλήττων, αὐτὸς ἐστιν ὁ πληττόμενος· καὶ ὁ τὰ κέντρα λακτίζων, αὐτός ἐστιν ὁ κεντούμενος δὲ τὰ χαλεπὰ δεχόμενος τραύματα· καὶ ὁ τοῖς ἀνάρετοις ἐπιβουλεύων, αὐτός ἐστιν ὁ κινδυνεύων. ἡ γὰρ κακία τοσούτῳ μᾶλλον ἀσθενεστέρα ἐστίν, ὅσῳπερ δὴ πρὸς τὴν ἀρετὴν προσβάλλεται. καὶ καθάπερ ὁ πῦρ τὸν ἱματίῳ δεσμῷ, τὴν μὲν φλόγα οὐκ ἔσβεσε, δὲ τὸν ἱματίον ἐδωπέρησεν· οὕτως ὁ τοῖς ἀνάρετοις ἐπιβουλεύων, δὲ κατέχων, καὶ δεσμεύων, ἐκείνους μὲν χαμηλοτέρους εἰργάσατο, ἑαυτὸν δὲ ἠφάνισε. καὶ γὰρ ὅσα αἱ ὀλυμπιάδες παθοῦσαι ἐπιεικῶς ζῶσι, τοσούτῳ γενναιοτέρας ἰσχυροτέρας. ὅσῳ γὰρ δὴ" ἐπιτείνωμεν τὴν φιλοσοφίαν, τοσούτῳ μᾶλλον ἀσθενὴς δεσπόζομαι· καὶ ὅσῳ αἰ" μηδενὸς δεηθῶμεν, τοσούτῳ μᾶλλον ἰσχυροὶ γινόμεθα καὶ πάντων δυνατώτεροι. "οὕτως ἐστὶν ὁ Ἰωάννης· διὰ σκῆνος μὲν ἀσθενὲς ἐλύπει, αὐτὸς δὲ ἐλύπει (ΨΜ) Ἡρῴδην· καὶ ὁ μὲν μηδὲν ἔχων, κατεξανέστη τῷ κρατοῦντος· ὁ δὲ δεσμὰ καὶ ἀλυσίδας καὶ μυρίαν φαντασίαν περιβεβλημένος, τρέμει καὶ δέδοικε (ΨΜ) πάντων γεγυμνωμένον, καὶ ἀπὸ ἀποτετμημένον τὴν κεφαλὴν ἀδεῶς ἰδεῖν" ἐδύνατο. ὅτι γὰρ καὶ μὴ τὴν τελευτὴν ἀνα- μάζονται εἶχε (ΨΜ) φόβον, ἄκουσον τί φησιν· "οὗτός ἐστιν [ὁ] Ἰωάννης, ὃν ἀνείλον ἐγώ. δὲ δή, ἀ- νεῖλεν, οὐκ ἐπαμεσωμένου ἰῷ, ἀλλὰ (ΨΜ) φόβον παραμυθουμένου, καὶ πείθοντος τὴν ψυχὴν τὴν ταπεινωθεῖσαν ἀναμνησθῆναι, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν ἔσφαξε. τοσαύτη τῆς ἀρετῆς ἡ ἰσχύς,

ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι ἡ μὴ τελευτιῶ τῶν ζώντων ὅσι δυνατωτέρα. δέρε δὴ ἴδωμεν, εἰ ἔζη, εἰ τὰ πολλὰ κεκτημένοι χρήματα τοῖς αὐτὸν ἐρχόμενοι ἔλεγον· τί ποιήσομεν; τοσοῦτα ἔχετε, ὡς μηδὲ τῶν μηδὲν ἔχοντος βούλεσθε μαθεῖν τῆς ὑμετέρας θυμηδίας τὴν ὁδόν; μηδὲ τῶν πένητος εἰ πλουτοῦντες; μηδὲ ὑγιαίνοντες εἰ οἰκίαν ἔχοντος εἰ στρατευόμενοι; τοιοῦτος ἦν ὁ Ηλίας ἴσως· διὸ καὶ μὴ τῆς αὐτῆς παῤῥησίας τοῖς δήμοις διελέγετο. ὁ μὲν γὰρ ἔλεγε, μῆνιν ἐχίδνων· ἐστὶ δ', Εως πότε χωλαίνετε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; ὁ δὲ ἔλεγεν· Ἐφόβησας ὃν ἐκληρονόμησας; ὁ δὲ ἔλεγεν· Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου. Εἶδες τὴν πέτρα; εἶδες τὴν ψάμμον πῶς εὐκόλως καταπίπτει; πῶς εἴκει ταῖς συμφοραῖς; πῶς ἐστὶ πέτρα, κἂν μὴ βασιλέως, κἂν μὴ πλήθους ᾖ, κἂν μὴ δυνάστου; ἀπάντων γὰρ τούτων μετιόντας αὐτὴν ἀναισθητότερος ποιεῖ ὁ τόπος ἀπλῶς καταπίπτοντας, ἀλλὰ μὴ πολλῆς τῆς συμφορᾶς.

γ. Βασ. ιι. κα. γ. Βασ. ιι. Ματθ. ιδ. δ.

27 Καὶ [γὰρ] ἰδού, φησιν, ἡ θάλασσα αὐτῆς μεγάλη [σφόδρα.]

ΗΘΙΚΟΝ

Οὐδὲν οὕτω τῶν τυχόντων ὁ κίνδυνος, ἀλλ' οὕτω ψυχῆς, οὕτω σκάφους ἀφανοῦς καὶ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων· ἀγαθῶν· μᾶλλον δὲ καὶ τούτων ἐκείνων πάντων ἀθλιώτερον ὁ τοῦτον διώκων βιώσεται βίον, ἀθυμίας διηνεκέσι, δειλίαις, φροντίσιν, ἀγωνίαις συζῶν· ὅπερ οὖν καὶ ὁ τῆς σοφὸς ἀνιπτόμβιος ἔλεγε, Φεύγει ἀσθενὴς, σθένος διώκοντος. οὐδὲν τοιοῦτοι τοῖς σκιὰς τρέμουσι, σὺν φίλοις ὑποπτεύουσι, σὺν ἐχθροῖς, σὺν οἰκέταις, σὺν εἰδόσι, σὺν οὐκ εἰδόσι αὐσὺν, καὶ τοῦτο τῆς κολάσεως σὺν ταύτῃ τὴν ἐκάστην ὥραν κολάσιν. καὶ ταῦτα πάντα δηλῶν ὁ Χριστὸς ἔλεγε· καὶ ἰδοὺ ἡ θάλασσα αὐτῆς μεγάλη [σφόδρα.] εἰς ὃ τοῦτο σύνηκον τέλος κατακλείσωμεν τὰ καλὰ ταῦτα παραγγέλματα, καὶ σὺν σφόδρα ἀπίπτειν πείθωμεν ἀπὸ τῶν πρόντων φύγῃ κακίαν. εἰ γὰρ καὶ μείζων ὁ κατὰ τῶν μηνόντων λόγος, ἀλλὰ σὺν παχυτέρας σὺν μᾶλλον ἰσχνὸς [ἰδοὺ] καταφρεῖν καὶ ἀπαγαπεῖν τῆς ποινείας. διὸ καὶ εἰς αὐτὸν κατέλιξεν, ὥστε ἐναυλισθῆναι τὴν ὠφέλειαν αὐτοῖς. πάντα τοίνυν ταῦτα συνιδόντες, καὶ τὰ πρόντα καὶ τὰ μέλλοντα, φύγωμεν [τὴν] κακίαν, ζηλώσωμεν ἀρετὴν, ἵνα μὴ μάτην μηδὲ εἰκῇ κάμνωμεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαύσωμεν ἀσφαλείας, καὶ τῆς ἐκεῖ μεταλάχωμεν δόξης· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παρομ. κη: α.

Ομιλ. κε. 28 ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΟΤΕ ΕΤΕΛΕΣΕΝ Ο Ιησοῦς * τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

Αἱ μὲν ἀκόλουθον ἦν λεῖν αὐτοὺς τοῖς τὸ φορτικὸν τῶν εἰρημένων, καὶ ναρκᾶν τοῖς τὸ ὕψος τῶν ἐπιτεταγμένων· νῦν δὲ τοσαύτη ἡ ἰσχὺς τοῦ διδάσκοντος ἦν, ὡς πολλοὺς αὐτῶν καὶ ἕλκειν, καὶ εἰς θαῦμα μέγιστον ἐμβαλεῖν, καὶ πεῖσαι δι' τὴν ἡδονὴν τῶν εἰρημένων μηδὲ παυσασθαι τοῦ λέγειν ἕως ἦν λοιπόν. ἐπεὶ δὲ ὅλως ἐκ τοῦ ὄρους κατέβη, ἀπέστησαν οἱ ἀκροαταὶ, ἀλλὰ καὶ οὗτοι τὸ θαῦμα ἅπαν ἠκολούθησε. τοσοῦτον ἐνέθηκεν αὐτοῖς τῶν εἰρημένων ἔρωτα. ἐξεπλήσσοντο δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὴν ἐξουσίαν. οὐ γὰρ εἰς ἕτερον ἀνέφερον, ὡς ὁ τοῦ φήτης * Μωϋσῆς, ἔλεγον, ἅπερ ἔλεγον, ἀλλὰ πάντα τοῦ ἑαυτὸν ἐνδεικνύμενος εἶναι τὸ κύριος ἔχοντα. ὃ γὰρ νομοθετῶν συνεχῶς τοῦτο ἐποίει, ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν· καὶ τῆς ἡμέρας ἀναμιμνήσκων ἐκείνης, ἑαυτὸν ἐδείκνυ δικαίζοντα εἶναι, καὶ ἅμα τῶν νομίμων. τοῦτο καὶ ἐντεῦθεν θορυβηθῆναι εἰ-

χος

κὸς ἰῶ. Εἰ γὰρ διὰ τὰ ἔργων ὁρῶντες ὑπιδεικνύμενον αὐτὸν τὴν ἐξουσίαν ἐλίθαζον ⓐ γραμματεῖς καὶ πλῆθυνον, ὅπου ῥήματα [ἰῶ] μόνον τοῦτο ἐμφαίνοντα, πῶς ὃν εἰκὸς ἰῶ αὐτοὺς σκανδαλίζεσθαι; [δὲ] μᾶλλον ὁπότε ἐν πανδημίοις τοιαῦτα ἐλέγετο, καὶ πρὶν ἢ πεῖραν αὐτὸν δεδωκέναι τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως; ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τούτων ἔπαθον. ὅταν γὰρ ψυχὴ καὶ διάνοια βυγνώμων ᾖ, ῥᾳδίως πείθεται τοῖς τῆς ἀληθείας λόγοις. διὰ δὴ τοῦτο σκιφοι μὲν καὶ τῶν σημείων δυσκηρυττόντων αὐτοῦ τὴν δυνάμιν ἐσκανδαλίζοντο· ὅτοι δὲ "λόγον ἀκούοντες "φιλόν, ἐπείθοντο καὶ ἠκολούθουν. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ βυαγγελιστὴς αἰνιττόμενος ἔλεγεν· ὅτι ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· οὐχὶ τῶν θεραπόντων μόνες οὐδὲ τῶν γραμματέων, ἀλλ' ὅσοι κακίας ἦσαν ἀπηλλαγμένοι, καὶ γνώμην εἶχεν ἀδέκαστον. διὰ πρωτὸς ὁ τὸ βυαγγέλιον τοῦτον ὁρᾶς αὐτῷ πεφοιτακότας. καὶ γὰρ ἰώμενα ἔλεγε, μετὰ σιγῆς ἤκουον, οὐδὲν προπετεύοντες οὔτε διακόπτοντες τὴν ἀκολουθίαν, οὐδὲ ἀποπειρώμενοι καὶ λαβεῖν ὑπόθυ μοιοῦντες ὑρῆν, καθάπερ οἱ Φαρισαῖοι· καὶ μετὰ τὴν δημηγορίαν ἠκολούθουν πάλιν θαυμάζοντες. σὺ δέ μοι σκόπει τὸ δεσπότου τὴν ζωὴν, πῶς ποικίλλει τὴν ὠφέλειαν τῶν παρόντων, ἀπὸ θαυμάτων εἰς λόγους "ἐμβαίνων, καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν τῶν λόγων διδασκαλίας εἰς θαύματα μεταβαίνων. καὶ γὰρ πρὶν ἢ ἀναβεῖναι εἰς τὸ ὄρος, πολλοὺς ἐθεράπευσε, ποιῶν τοῖς λεγομένοις, καὶ μετὰ τὸ τὴν μακρὰν ταύτην ἀπαρτίσαι δημηγορίαν, πάλιν ὑπὲρ θαύματα ἔρχεται, βεβαιῶν σὺν τὰ νομιζόμενα καὶ εἰρημένα. ἐπειδὴ γὰρ

29 Ὡς ἐξουσίαν ἔχων ἐδίδασκεν,

Ἵνα μὴ νομισθῇ κόμπος εἶναι καὶ αὐθαδιασμὸς ἡ τῆς διδασκαλίας ὁ τρόπος, ἐν οἷς ἐν τοῖς ἔργοις τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιῇ, καὶ ὧν ἐξουσίαν ἔχων "θεραπεύει, ἵνα μηκέτι θορυβοῦνται ὁρῶντες αὐτὸν οὕτω διδάσκοντα, ὁπότε καὶ τὰ θαύματα ὕπως ἐποίει.

κζ΄ η. 1 Καταβάντι γὰρ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

2 Καὶ προσῆλθε λεπρὸς λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.

Πολλὴ ἡ ζωὴ καὶ ἡ πίστις τοῦ προσελθόντος. οὐ γὰρ διέκοψε τὴν διδασκαλίαν, οὐδὲ ἔτεμε τὸ θέαθρον, ἀλλ' "ἀνέμεινε ⓦ προσόντα καιρὸν, καὶ καταβάντι αὐτῷ προσέρχεται· καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ [καὶ] μετὰ πολλῆς τῆς θερμότητος, καὶ "προσκυνήσας αὐτὸν προσαιτεῖ, ὡς ἕτερός φησιν εὐαγγελιστής, καὶ μετὰ γνησίας τῆς πίστεως καὶ τῆς προσηκούσης περὶ αὐτοῦ δόξης. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἐὰν ἀξιώσῃς ⓦ Θεὸν, οὐδὲ, ἐὰν εὔξῃ· ἀλλ' ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι· οὐδὲ εἶπε· Κύριε, καθάρισον, ἀλλ' αὐτῷ τῷ πρᾶγματι ἐπιτρέπει, καὶ κύριον "ποιήσας τῆς διορθώσεως, καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ μαρτυρῶν ἅπασαν. τί οὖν, φησιν, εἰ ἐσφαλμένη ἡ δόξα τοῦ λεπροῦ ἦν; καταλύσας αὐτὴν ἐγείρει καὶ ἐπιλιμπάνει καὶ διορθώσας. ἆρ' οὖν τοῦτο ἐποίησεν; ὐδαμῶς· ἀλλὰ δι' ὑπομονῆς ἀπῆν, καὶ ζωώσῃ καὶ βεβαιοῖ τὸ εἰρημένον. Διὰ τοι τοῦτο οὐδὲ εἶπε, καθάρθητι·

3 Ἀλλὰ, θέλω, καθαρίσθητι, Ἵνα μηκέτι τῆς ὑπονοίας τῆς ἐκείνου, ἀλλὰ τῆς γνώμης τῆς αὐτοῦ τὸ δόγμα γένηται. ἀλλ' οὐχ ⓐ ἀπόστολοι οὕτως· ἀλλὰ πῶς; ὅτε ὁ δῆμος ἐξεπλήττετο ἅπας, ἔλεγον· τί προσέχετε ἡμῖν, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ ἐξουσίᾳ πεποιηκόσι τὸν περιπατεῖν αὐτόν; ὁ δὲ δεσπότης, καίτοι πολλὰ μέτεια φθεγξάμενος πολλάκις καὶ καταδείξεσι τῆς αὐτοῦ δόξης, ὥστε πῆξαι τὸ δόγμα ἐν τοῖς ἐκπληττομένοις αὐτὸν ὅτι τῇ ἐξουσίᾳ, [ἢ] φησι; θέλω, καθαρίσθητι. καίτοι τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ποιήσας σημεῖα, ὐδαμοῦ φαίνεται τοῦτο εἰρηκὼς τὸ ῥῆμα· ἐνταῦθα μόνον ὥστε κυρῶσαι τὴν ὑπόνοιαν καὶ τοῦ δήμου πρωτὸς καὶ τὸ λεπροῦ τὴν περὶ τῆς ἐξουσίας, διὰ τοῦτο προσέθηκε, θέλω. καὶ οὐκ εἶπε μὲν τοῦτο, οὐκ ἐποίησε δέ· ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον εὐθέως ἠκολούθησεν. Εἰ δὲ μὴ καλῶς ἔλεγον, ἀλλὰ βλασφημίαν ἦν τὸ εἰρημένον, ἔδει διακοπτῶσαι τὸ ἔργον· νυνὶ δὲ καὶ εἶξεν ἡ φύσις ὑπιπαπομένη, καὶ μετὰ τοῦ προσόντος τάχους, καὶ μείζονος ἢ ὁ βυαγγελιστὴς εἶπε. Τὸ γὰρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ βῆθος, πολὺ βεβαιότερον ὄντι τῷ τάχους τῷ κ̄ῡ ὃ ἔργον γεγυμνώκου. οὐχ ἁπλῶς γ' εἶπε, θέλω, καθαρίσθητι· ἀλλὰ καὶ

Τὴν χεῖρα ἐκτείνας ἥψατο αὐτοῦ· Ὃ δὴ μάλιστα ἄξιον ζητήσεως. τίνος γὰρ ἕνεκεν θελήματι καθαίρων αὐτὸν καὶ λόγῳ, τὴν τῆς χειρὸς προσέθηκεν ἁφήν; ἐμοὶ δοκεῖ δι' 5 ὃδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἵνα δείξῃ καὶ ἐντεῦθεν ὅτι οὐχ ὑποκειται τῷ νόμῳ, ἀλλ' ὑπέκειτο· καὶ ὅτι τῷ καθαρῷ λοιπὸν οὐδὲν ἀκάθαρτον. Διὰ δὴ τοῦτο Ἐλισσαῖος μὲν οὐδὲ ἑώρα Ⓦ Νεαμὰν, ἀλλὰ καὶ σκανδαλισθέντα ἰδὼν, ὅπως μὴ ἄξηλθε· μηδὲ ἥψατο, τηρῶν τοῦ νόμου τὴν ἀκρίβειαν οἶκοι μένοντος, καὶ πέμπει πρὸς Ⓦ Ἰορδάνην αὐτὸν λουσόμενον· ὁ δὲ δεσπότης, δεικνὺς ὅτι οὐχ ὡς δοῦλος ἀλλ' ὡς Κύριος θεραπεύει, καὶ ἅπτεται. οὐ γὰρ ἡ χεὶρ ἀπὸ τῆς λέ- 10 πρας ἐμόλυνε ἀκάθαρτος, ἀλλὰ τὸ σῶμα τὸ λεπρὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς ἁγίας καθίστατο καθαρόν. οὐ γὰρ δὴ μόνον σώματα προεμόλυνε θεραπεύσων, ἀλλὰ καὶ ψυχάς· Εἰς φιλοσοφίαν ἀνάξων. ὥσπερ οὖν [καὶ] χερσὶν ἀνίπτοις ἐσθίειν οὐκ ἔτι λοιπὸν κωλύει, Ⓦ ἀεὶ τὸν σκῶλον εἰσάγων νόμον, Ⓦ πρὸς τὴν τῶν βρωμάτων ἀδιαφορίαν· οὕτω δὴ καὶ συνεθίζει [λοιπὸν] παιδεύων, ὅτι τῆς ψυχῆς ὀφείλομεν ἐπιμελεῖσθαι μόνης, καὶ τῶν ἔξωθεν ἀπαλλαγέντας καθαρμῶν 15 κενοῦν ἀποσμήχειν καὶ τὴν αὐτῆς λέπραν δεδοικέναι μόνον, ὅπερ ὄντως ἁμάρτια (ὃ γὰρ λεπρὸν εἶ) οὐδὲν κώλυμα εἰς ἀρετὴν) πρῶτος αὐτὸς ἅπτε) τοῦ λεπροῦ, καὶ οὐδὲν ἐγκαλεῖ. "οὐδὲ γὰρ ἐν ὀφθαλμῶν διεφθαρμένον ὃ δικαιότερον, οὐδὲ κακὸν φθόνου κατεργάζηται Ⓐ" ἀκροατά. διὰ τοῦτο οὐ μόνον οὐκ ἐπέσκηψαν, ἀλλὰ καὶ ὑπεξεπλάγησαν ὃ θαῦμα καὶ προεχώρησαν, ἀπό τε τῶν εἰρημένων, ἀπό τε τῶν γινομένων τοῦ "ἀμήχανον αὐτοῦ δύναμιν προσ- 20 κυνήσαντες. θεραπεύσας τοίνυν αὐτοῦ ὃ σῶμα, κελεύει

4 Μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ δείξας ἑαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε ὃ δῶρον ὃ προσέταξε Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Τινές μοι οὖν φασιν, ὅτι διὰ τοῦτο κελεύσε μηδενὶ μηδὲν εἰπεῖν, ἵνα μὴ κακουργήσωσι πρὸς τὴν διάκρισιν τοῦ "καθαρισθῆναι, σφόδρα δυσκόλως τοῦτο ὑποπτεύοντες. ὑγὲ ὅτως ἐκλάβηται, ὡς καὶ ἀμφισβητήσιμον εἶ) τὸ καθαρισθῆναι· ἀλλὰ 25 μηδενὶ εἰπεῖν κελεύει, διδάσκων ὃ ἀκόμπαστον καὶ ἀφιλότιμον. καίτοιγε ἤδει ὅτι οὐ πειθήσεται σκῆνος, ἀλλ' ἀνακηρύξει Ⓦ βυρσέτευς· ἀλλ' ὅμως ὃ αὐτοῦ ποιεῖ. πῶς οὖν ὑγλαχρὸν κελεύει εἰπεῖν, φησίν; οὐχὶ ἑαυτῷ προεπίστων οὐδὲν ἐναντιούμενος, ἀλλὰ παιδεύων βυγνώμονας εἶ). οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ ἀνακηρύττειν ἑαυτὸν ἐκέλευσεν, ἀλλὰ δοξῶν δόξαν τῷ Θεῷ· διὰ μὲν τοῦτο λεπροὺς τούτους, ἀτύφους ἡμᾶς προδιασκυάζων καὶ ἀκενοδόξους, διὰ ὃ ἐκεί- 30 νους, εὐγενεῖσιν καὶ εὐγνώμονας εἶ), καὶ παιδεύων πάντας τῶν γινομένων τοῦ εὐφημεῖν ἀναφέρειν τῷ δεσπότῃ. ὅπως γὰρ, ὡς τὰ πολλὰ, Ⓐ δυσθεκτοι νοσοῦντες μὲν μεμνῆσθαι τοῦ Θεοῦ, τῆς δὲ ἀῤῥωστίας ἀπαλλαγέντες ῥᾳθυμότεροι γένωνται), κελεύων διὰ παντὸς καὶ νοσοῦσας καὶ ὑγιαίνουσας προσέχειν τῷ δεσπότῃ, φησί· δὸς δόξαν τῷ Θεῷ. τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ δεῖξαι ἑαυτὸν ἐκέλευσε τῷ ἱερεῖ καὶ δῶρον προσενεγκεῖν; πάλιν Ⓦ νόμον εἰσάγων διὰ πλῆρες. οὐδὲ 35 γὰρ πάντα αὐτὸν περέλυεν, ὥσπερ οὐδὲ πάντα ἐφύλαττεν· ἀλλὰ ποτὲ μὲν τοῦτο ἐποίει, ποτὲ δὲ ἐκεῖνο· τοῦτο μὲν τὴν μιγάδα φιλοσοφίαν προδοποιῶν, ἐκεῖνο δὲ τὸν διαίρεμον τῶν Ἰουδαίων τόκον κατέχων γλωττῶν, καὶ συγκαταβαίνων αὐτῶν τῇ ἀσθενείᾳ. καὶ τί θαυμάζεις εἰ γε ἐν προοιμίοις αὐτὸς τοῦτο ἐποίησεν· ὅπου καὶ Ⓐ ἀπόστολοι μὴ ὃ κελευσθῆναι εἰς τὰ ἔθνη ἀπελθεῖν, καὶ τὰς θύρας διοιγῆναι τῆς κ̄ῡ τὸν οἰκουμένην διδασκαλίας, 40 καὶ Ⓦ νόμον σκυλευσθῆναι, καὶ διαλυεσθῆναι τὰ προσάγματα, καὶ τὰ παλαιὰ "ἀναπαύσασθαι ἅπαντα, φαίνονται ποτὲ μὲν τηρεῖν Ⓦ νόμον, ποτὲ δὲ αὐτὸν παραβαίνοντες; καὶ διὰ τοῦτό, φησι, πρὸς τὸν τοῦ νόμου ζωοτελῆ φυλακὴν, ὃ εἰπεῖν, δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ; καὶ ὃ τυχὸν. καὶ γὰρ νόμος ἦν παλαιὸς, Ⓦ λεπροὺς καθαρθέντα μὴ ἑαυτοῖς τὴν δοκιμασίαν ὑπιτρέπειν τοῦ καθαρισμοῦ, ἀλλὰ φαίνεσθαι τῷ ἱερεῖ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῖς ἐκείνου

προέχειν

πρὸς ἔχειν τὴν ἀπόδειξιν, καὶ ἀπὸ τῆς ψήφου ταύτης ἐγκρίνεσθαι τοῖς καθαροῖς. Εἰ γὰρ μὴ εἶπεν ὁ ἱερεὺς ὅτι "κεκαθάρισαι ὁ λεπρὸς, ἐπὶ μιᾷ τῶν ἀκαθάρτων ἔμενεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς. διὰ φησι, δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωϋσῆς. οὐκ εἶπεν, ὁ" προσάτω ἐγὼ, ἀλλὰ τέως παραπέμπει τῷ νόμῳ," πόντα χθὲς ἀπορράπτων αὐτῷ τὰ σάκκα. ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν, ὅτι τῶν ἱερέων τὴν δόξαν ἥρπασε, τὸ μὲ ἔργον αὐτὸς ἐπλήρωσε, τὴν ὃ δοκιμασίαν ἐκείνοις ἐπέτρεψε, καὶ κρίσας αὐτὸν ἐκάθισε τῶν οἰκείων θαυμάτων. Τοῦτον γὰρ ἀπέχω" μάχεσθαι, φησιν, ἢ Μωϋσῆ ἢ τοῖς ἱερεῦσιν, ὅτι καὶ τοῦ πρὸ ἐμοῦ δυεργετηθέντας εἰς τὸ πείθεσθαι ἐκείνοις" ἀνάγω. Τί δέ ἐστιν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς; εἰς ἔλεγχον, εἰς ἀπόδειξιν, εἰς κατηγορίαν, ἐὰν ἀγνωμονῶσιν. ὅπερ γὰρ ἔλεγεν· ὡς πολλῶν καὶ ἀπατεώνα διώκομεν, ὡς δυσπίθετον καὶ παράνομον, σύ μοι μαρτυρήσεις, φησὶ, κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὅτι δ' παράνομος ἐγώ. καὶ γὰρ θεραπεύσας σε παραπέμπω τῷ νόμῳ καὶ τῇ τῶν ἱερέων δοκιμασίᾳ· ὅπερ διαμένοντος ἐῶ τὸν νόμον, καὶ θαυμάζοντος τὸν Μωϋσέα, οὐκ ἀναμιμνήσκω τῆς παλαιοτέρας δόξης. Εἰ δὲ μηδὲν ἔμελλον κερδαίνειν, καὶ ἐντεῦθεν μάλιστα τὸν τοῦ νόμον αὐτὸν καταμαθεῖν ὅτι βούλομαι, ὅτι καὶ τοῦ φθόνου οὐδὲν καρπωσομένους, τὰ αὐτὸν πόντα ἐπλήρωσε. καὶ γὰρ τοῦ μηδὲν αὐτὸ καὶ τοῦ φθόνου ἦν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, εἰς διόρθωσιν αὐτῶν, οὐδὲ εἰς διδασκαλίαν· ἀλλ', εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, τουτέστιν, εἰς κατηγορίαν καὶ εἰς ἔλεγχον καὶ εἰς μαρτυρίαν, ὅτι σοι πρὸ ἐμοῦ πόντα" ἐγίνετο· καὶ τοῦ φθόνου· ἀδιορθώτους μένοντας, οὐδὲ ὅτως ἀνέλειπον ἅπερ ποιοῦσαι ἐχρῆν· ἐκεῖνοι δὲ τὴν οἰκείαν ἔ-

Ματθ. κδ. ιδ. μενον θαυμαστοῦντες κακίαν. Τοῦτο γοῦν καὶ ἀλλαχοῦ. Κηρυχθήσετ' γάρ, φησι, τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος. τοῖς ἔθνεσι, τοῖς οὐχ ὑπακούσασι, τοῖς οὐ πειθομένοις. ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ, καὶ τίνος ἕνεκεν πᾶσι κηρύττεις," Εἰ μὴ πόντες μέλλοιεν πείθεσθαι; ἵνα τὰ" ἐμαυτοῦ πόντα φανερὰ πεποιηκὼς, καὶ μηδεὶς ἔχῃ μοι ταῦτα ἐγκαλεῖν ὡς οὐκ ἀκριβῶς. καταμαρτυρήσει γὰρ αὐτῶν αὐτὴ ἡ κή-

Ψαλμ. ιη. δ. ρυξις, καὶ οὐκ ἀνὴρ ἔχοιεν μοι ταῦτα εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἠκούσαμεν. Πρὸς γὰρ τὰ ῥήματα τῆς οἰκουμένης ὁ λόγος ἐξῆλθε τῆς εὐσεβείας.

ΗΘΙΚΟΝ Ταῦτα οὖν συνοισῶντες καὶ ἡμεῖς, τὰ πρὸς ἑαυτὸν ἁπόντα πληρώσωμεν εἰς τὸν πλησίον, καὶ τῷ Θεῷ διὰ πόντος εὐχαριστῶμεν. καὶ γὰρ ἄτοπον, ἄρχω τῆς εὐεργεσίας αὐτὸ καθ' ἑκάστην ἀπολαύοντας τὴν ἡμέραν, μηδὲ λόγῳ τὴν χάριν ὁμολογεῖν, καὶ ταῦτα τῆς ὁμολογίας "πολλὴν ἡμῖν τὴν ὠφέλειαν φερούσης. οὐδὲ γὰρ αὐτὸς δεῖται τῶν ἡμετέρων ὕμνων, ἀλλ' ἡμεῖς δεόμεθα τῶν ἐκείνου ἁπάντων. καὶ γὰρ ἡ εὐχαριστία ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν περιτίθησιν· ἡμᾶς δ' οἰκειοτέρους αὐτῷ καταστήσει. Εἰ γὰρ ἀνθρώπων εἰς μνήμην λαβόντες εὐεργεσίας, θερμαινόμεθα μειζόνως τῷ φίλτρῳ· πολλῷ μᾶλλον τὰ δεσπότου μεμνημένοι διὰ παντὸς τῶν κατορθωμάτων τῶν εἰς ἡμᾶς, ἀσυδαμότεροι πρὸς τὰς ἐντολὰς τὰς ἐκείνου ἐσόμεθα. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· εὐχάριστοι γίνεσθε. φυλακὴ γὰρ εὐεργεσίας ἐστὶν, ἡ τῆς εὐεργεσίας μνήμη καὶ ἡ διαπαντὸς εὐχαριστία. Διὰ τοῦτο καὶ τὰ φειδωλὰ μυστήρια τῆς πολλῆς γέμοντα τῆς σωτηρίας, τὰ καθ' ἑκάστην τελούμενα [λέγω] ζωοδόχον, εὐχαριστία καλεῖται, ὅτι πολλῶν ἐστιν ἐνεργητικὴ δύναμις, καὶ τὸ κεφάλαιον τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ἐπιδείκνυται, καὶ διὰ πόντων προσκυνεῖται εὐχαριστεῖν. Εἰ γὰρ τὸ γλυκὺ τοῦτο ἐκ πρόθεσις, θαῦμα μέγα, καὶ ἐκπληττόμενος ὁ εὐαγγελιστὴς ἔλεγε, τοῦτο ὅλον γέγονε· τὸ καὶ σφαγῆναι ποθήσωμεν, εἶπέ μοι; Εἰ γὰρ τὸ γλυκὺ θῆναι, τοῦτο ὅλον καλεῖται, τὸ χαίρωσθῆναι καὶ τὸ αἷμα ἐκχεῖν δι' ἡμᾶς καὶ τὸ ἑαυτὸν δοῦναι ἡμῖν εἰς ἑστίασιν καὶ εὐωχίαν πνευματικὴν, "τί δὴ κλησθείη; εὐχαριστῶμεν τοίνυν αὐτῷ διαπαντὸς, καὶ ῥήμασι καὶ ἔργοις τῶν ἡμετέρων ποιησάμενοι τοῦτο. εὐχαριστῶμεν δὲ, μὴ μόνον τῶν οἰκείων μόνον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τῶν ἀλλοτρίων ἀγαθῶν. οὕτω γὰρ καὶ τὴν βασκανίαν ἀμβλύνομεν, καὶ τὴν ἀγάπην ὑπερσφίγξομεν

σφίξαι καὶ γνησιωτέραν ποιῆσαι. Οὐδὲ γὰρ δωρήσῃ βασκῆναι λοιπὸν ἐκείνοις, ὑπὲρ ὧν εὐ-
χαριστεῖς τῷ δεσπότῃ. Διὰ δὴ τὴν οἰκουμένης, ὑπὲρ τῶν ποιητέρων, ὑπὲρ
τῶν νεῶν, ὑπὲρ τῶν ἡμυνηθέντων ἐμπορεύεται, ὑπὲρ τῶν μὴ [ζ]ώντα εὐσεβούντων [εἰς] ἡμᾶς εὐ-
χαριστεῖν κελεύει, τῆς θυσίας παρεκπεμπούσης ἐκείνης. τοῦτο γὰρ ἡμᾶς καὶ τῆς γῆς ἀπαλλάττει,
καὶ παρὸς ⟨ν⟩ ὄρεσιν μεταβίβασιν, καὶ ἀγγέλους ἀπ' αἰθέρων ποιεῖ. καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνοι χορὸν ἡ-
σάμενοι, ὑπὲρ τῶν εἰς ἡμᾶς ἀγαθῶν εὐχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, λέγοντες· Δόξα ἐν ὑψίστοις Λουκ.β.ιδ.
Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. καὶ τί παρὸς ἡμᾶς, φησί, σοὶ ἐκεῖ
γῆς, οὐδὲ δὲ ἀνθρώποις; μάλιστα μὲν οὖν παρὸς ἡμᾶς. ὅτε γὰρ ἐπαιδεύθημεν σοὶ ζωοποιὸν
ἄλας φιλεῖν, ὡς καὶ τὰ ἐκείνων ἀγαθὰ ἡμέτερα εἶναι νομίζειν. Διὰ δὲ Παῦλος πανταχοῦ τῶν
ὑπερβολὴν ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης εὐχαριστεῖ καταρθωμάτων. καὶ ἡμεῖς τοίνυν ὑπὲρ τῶν οἰ-
κείων, καὶ ὑπὲρ ἀλλοτρίων, καὶ ὑπὲρ μικρῶν δὲ ὑπὲρ μεγάλων διαπαντὸς εὐχαριστῶμεν.
κἂν γὰρ μικρόν τι δῷ τις, μέγα ἡγοῦ ὃ παρ' αὐτοῦ δέδοται (μᾶλλον δὲ οὐδὲν μικρὸν τὸ παρ'
ἐκείνου)· ὃ γὰρ παρ' ἐκείνου μόνον παρέσχεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τὴ φύσει καὶ ἵνα τὰ ἄλλα πάντα παρῇ,
ἀπὸ τοῦ ἀμμον νικᾷ ὃ πλήθει· τί ἴσον τῆς ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομίας; ὁ γὰρ ἰῶ αὐτῷ
τιμιώτερον ἀπάντων, ὁ μονογενὴς παῖς, τοῦτον ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐχθρῶν· καὶ οὐκ ἔδωκε
μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ δωρεᾶς αὐτὸν παρέθηκε, πάντα αὐτὸς ἅμα ὑπὲρ ἡμῶν
ποιῶν, καὶ δι' δωρεᾶς, δὲ δι' εὐεργεσίας ὑπὲρ τούτων ποιῶν. ὅπερ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἀχάρι-
στός ἐστιν ὁ ἀνθρωπος, πάντα χορηγοῦ αὐτὸς ἀναδέχεται καὶ καθαιρεθέντα τὰ ὑπὲρ ἡμῶν· καὶ ὃ-
περ ὅτι τῶν Ιουδαίων ἐπέτρεπεν, ἀπὸ θύτων καὶ χρόνων καὶ ἑορτῶν ἀναμιμνήσκων αὐτοὺς τῶν
εὐεργεσιῶν, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα εἰργάσατο, ἀπὸ τοῦ θύτου τῆς θυσίας εἰς διαπαντὸς τῆς ὑπὲρ
τούτων εὐεργεσίας μνήμην ἡμᾶς ἐμβάλλων. ὅτως οὐδεὶς ἐσπούδακε δοκίμους γνώσθαι
καὶ μεγάλους καὶ παντὸς εὐγνώμονας, ὡς ὁ ποιήσας ἡμᾶς Θεός. Καὶ τοῦτο καὶ ἀ-
χαριστίας ἡμᾶς ἐλέγχει πολλάκις, καὶ ἀγνοιῶν τὰ πλείονα. Εἰ γὰρ θαυμάζεις ὃ εἰρημένον, Β. Κορ.ιβ.θ.
οὐκ ὅτι τῶν τυχόντων τινός, ἀλλ' ὅτι τοῦ μακαρίου Παύλου δείκνυμί σοι τοῦτο συμβάν.
καὶ γὰρ ὁ μακάριος οὗτος πολλὰ κινδυνεύων καὶ θλιβόμενος, πολλάκις παρεκάλεσε τὸν Θε-
όν "ἀποσῆσαι αὐτοῦ τοὺς πειρασμούς· ἀλλ' ὅμως οὐ τῇ αἰτήσει αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ λυσιτελείᾳ
παρεσκεύαζεν ὁ Θεός· καὶ τοῦτο δεικνὺς ἔλεγεν, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν
ἀσθενείᾳ τελειοῦται. ὥστε πρὶν εἰπεῖν αὐτὸν τὸν αἰτήσαι, ἄκοντα εὐεργετεῖ καὶ οὐκ εἰδότα.
τί οὖν μέγα αἰτεῖ διὰ τῆς τοσαύτης κηδεμονίας εὐχάριστος κελεύων εἶναι; ἐπειδὴ τοίνυν,
καὶ πανταχοῦ τοῦτο διατηρῶμεν. καὶ γὰρ τοῦ Ιουδαίους οὐδὲν ὅτως ἀπώλεσεν, ὡς ὃ ἀ-
χάριστος εἶναι, καὶ τὰς πολλὰς καὶ ἐπαλλήλους ἐκείνας πληγὰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τοῦτο ἐπήγαγε·
μᾶλλον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πληγῶν τὸν ψυχὸν αὐτῶν τοῦτο ἀπώλεσε καὶ διέφθρεν. Ἀχάριστου Σοφ.ιε.κθ.
γὰρ ἐλπὶς, ὡς παλαιὸς χειμέριος, φησίν. ὅτω ναρκᾷ καὶ νεκροῦσθαι τὸν ψυχὸν ποιεῖ, ὥσπερ ἐ-
κείνη τὰ σώματα. τοῦτο δὲ καὶ τὴν ἀπονοίας καὶ τὸ νομίζειν ἑαυτὸν ἄξιον εἶναι πάντος. ὁ δὲ Σω-
τετειμμένος, οὐχ ὑπὲρ ἀγαθῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐναντίων δοκούντων εἶναι, εὐχαρι-
στίας εἴσεται τῷ Θεῷ, καὶ ὅσα δι' πάθη, οὐδὲν ἡγήσεται διὰ ἄξιον πεπονθέναι. καὶ ἡμεῖς τοί-
νυν, ὅσῳ διὰ παρὸς ἀρετὴν ὠφελῶμεν, τοσούτῳ μᾶλλον ἑαυτοὺς σωτερίζωμεν· ἐπεὶ καὶ
τοῦτο μάλιστα ἀρετή. ὥσπερ γὰρ ὅσῳ αἰ ὀξύτεραι ἴδωμεν, τοσούτῳ μᾶλλον μεμαθήκαμεν
ὅσον διεστήκαμεν τοῦ ὄρεσιν· οὕτως ὅσῳ διὰ ὠφελῶμεν παρὸς ἀρετὴν, τοσούτῳ μᾶλλον πα-
ραδιδόμεθα εἰδέναι τοῦ Θεοῦ τὸ μέσον τὸ παρὸς ἡμᾶς. οὐ μικρὸν τὸ μέρος τοῦτο φιλοσοφίας,
διανοῆσαι σωιδὲν τὸν ἀξίαν τὸν ἡμετέραν. οὗτος γὰρ μάλιστά ἐστιν ὁ ἑαυτὸν εἰδώς, ὁ
μηδὲν εἶναι ἑαυτὸν νομίζων. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ ὁ Δαβὶδ καὶ Αβραὰμ, ὅτε παρὸς τὸν ἄνεμον Γεν.ιη.κζ.
ἀνέβησαν τῆς ἀρετῆς κορυφὴν, τότε μάλιστα ταπεινὸν ἑαυτοὺς κατώρθωσαν. καὶ ὁ μὲν γῆν καὶ σποδὸν, Ψαλμ.κα.ζ.
ὁ δὲ σκώληκα ἑαυτὸν καλεῖ· καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ὁμοίως τούτοις ἑαυτοὺς ταπεινοῦσιν· ὡς

ὅτε

ὅγε πρὸς ἀλαζονείαν ἀγόμενος, ἀκριβὴς ὢν ὁ μάλιστα πάντων ἑαυτὸν ἀγνοῶν. διὰ τοῦτο καὶ τῷ κοινῷ ζωηφόρῳ ἔθος ἡμῖν λέγειν περὶ τῶν ἁγίων, οὐκ οἶδεν ἑαυτόν, ἀγνοῶ ἑαυτόν. ὁ δὲ ἑαυτὸν ἀγνοῶν, ἵνα γνώσεται; ὥσπερ γὰρ ὁ ἑαυτὸν εἰδὼς, ἅπαντα εἴσεται· οὕτως ὁ τοῦτο μὴ εἰδώς, οὐδὲ τὰ ἄλλα εἴσεται. τοιοῦτος ὢν ἐκεῖνος, ὁ λέγων· ἐπάνω τῶν ἀγγέλων θήσω με. ὅτε γὰρ ἠγνόησεν ἑαυτὸν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἠγνόησεν. ἀλλ' οὐχ ὁ Παῦλος * · ἀλλ' ἐκτρωμα ἑαυτὸν καὶ τῶν ἁγίων ἔλαττον ἐκάλει, καὶ οὐδὲ τῆς προστασίας ἄξιον ἑαυτὸν εἶναι ἐνόμιζε τῶν ἀποστόλων μὴ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα κατορθώματα. τοῦτον τοίνυν ζηλώσωμεν καὶ μιμησώμεθα. μιμησόμεθα δὲ, οὐ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν τῇ γῇ ἀπαλλαγῶμεν πραγμάτων. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀγνοεῖ ἑαυτὸν ποιεῖ, ὡς ὁ τοῖς βιωτικοῖς προσηλωθαι· οὐδὲν οὕτω πάλιν τοῖς βιωτικοῖς προσηλωθαι πράγμασι δηλοῖ, ὡς ὁ ἀγνοῶν ἑαυτόν. ἀλλήλων γὰρ ταῦτα ἐξήρτηται. ὥσπερ γὰρ ὁ τῆς δόξης ἐρῶν τῆς ἔξωθεν, καὶ μεγάλα καὶ πρόντα ἡγούμενος, καὶ μυρία φιλονεικεῖ, καὶ συγχωρεῖται ἑαυτὸν καταδεῖν· οὕτως ὁ τούτων ὑπερορῶν ῥᾳδίως ἑαυτὸν εἴσεται· ἑαυτὸν δὲ μαθὼν, οὐδὲν καὶ τὰ ἄλλα πάντα βαδιεῖται μέρη τῆς ἀρετῆς. ἵνα οὖν τοῦ καλοῦ τούτου μαθηταὶ γενώμεθα, ἀπαλλαγῶμεν τῶν ἐπικήρων καὶ πάντων τῶν πολλοὺς ἐν ἡμῖν ποιούντων τοὺς φλόγα, καὶ μαθόντες ἑαυτοὺς τὴν ἀτέλειαν, πᾶσαν ἐπιδειξώμεθα ταπεινοφροσύνην καὶ φιλοσοφίαν, ἵνα καὶ τῶν προόντων καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, κράτος, τιμὴ σὺν τῷ ἁγίῳ καὶ ἀγαθῷ [καὶ ζωοποιῷ] πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. κς΄.

5 ΕΙΣΕΛΘΟΝΤΙ ΔΕ ΑΥΤΩ ΕΙΣ ΚΑΠΕΡναούμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν,

6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλελυμένος, δεινῶς βασανιζόμενος.

Μέν λεπτὸς καταβαίνει ἀπὸ τοῦ ὄρους προσῆλθεν ὁ ἑκατόνταρχος οὔτε εἰσηγήσατο εἰς τὴν Καπερναούμ. Τίνος οὖν ἕνεκεν οὔτε ἐκεῖνος εἰς τὸ ὄρος ἀνέβησαν; ἵνα μὴ ῥαθυμίαν (καὶ γὰρ ἀμφοτέρων ἡ πίστις θερμὴ) ἀλλ' ὥστε μὴ ἐγκόψαι τὴν διδασκαλίαν. προσελθὼν δέ, φησὶν ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανιζόμενος. Τινὲς μὲν [οὖν] φασιν, ὅτι ἀπολογούμενος καὶ τὴν αἰτίαν εἴρηκε, διὰ τοῦτο αὐτὸν οὐκ ἠξίωσε (οὐδὲ γὰρ δυνατὸν ἦν, φησὶ, παραλελυμένον καὶ βασανιζόμενον καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὄντα ἀναπνοὰς φορεῖδιον κομίζειν. ὅτι γὰρ καὶ ἀποπνεῖν ἔμελλεν, ὁ Λουκᾶς φησιν, ὅτι καὶ ἔμελλε τελευτᾶν) ἐγὼ δὲ τὸ μεγάλου αὐτὸν ἔχειν πίστιν τοῦτο σημεῖον εἶναί φημι, καὶ πολλῷ μείζονα τῶν διὰ τὸ σέβεσθαι χαλασάντων. ὅτι γὰρ ἤδει σαφῶς, ὅτι καὶ ἐπίταγμα ἀρχῆς μόνον εἰς τὸ λύσασιν τοῦ κειμένου, πρεπὸν εἶναι ἐνόμισεν αὐτὸν ἀγαγεῖν. Τί οὖν ὁ Ἰησοῦς; ὁ μηδαμοῦ πρότερον ἐποίησεν, ἐνταῦθα ποιεῖ. πρωταγωνιστὴν γὰρ ἐπόμενος τῇ προαιρέσει τῶν ἱκετευόντων, ἐνταῦθα καὶ ὑπισχνεῖται· καὶ οὐχὶ θεραπεῦσαι ἐπαγγέλλεται μόνον, ἀλλὰ καὶ παραγενέσθαι εἰς τὴν οἰκίαν. ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα μάθωμεν τὴν ἀρετὴν τοῦ ἑκατοντάρχου. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἐπηγείλατο, ἀλλ' εἶπεν, ὕπαγε, ἰαθήτω ὁ παῖς σου, οὐδὲν ἂν τούτων ἔγνωμεν. τοῦτο γοῦν ὅτι τῆς Φοινίσσης ἀπεναντίας ἐποίησε γυναικός. ἐνταῦθα μὲν γὰρ μὴ καλούμενος εἰς τὴν οἰκίαν αὐτεπάγγελτος φησιν ἥξειν, ἵνα μάθῃς τοῦ ἑκατοντάρχου τὴν πίστιν καὶ τὴν πολλὴν ταπεινοφροσύνην· ἐκεῖ δὲ τῆς Φοινίσσης ὅλης ἀρνησαμένης τὸν δόμον, καὶ ἐπιμενούσης ἀξιαπορεῖ. σοφὸς γὰρ ὢν ὅλην μηχανᾶται ἰατρείαν, διὰ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία κατα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταισχυνάζειν οἶδε. καὶ σὺ ἐνταῦθα μὴ δεῖ τῆς αὐτεπαγγέλτου παῤῥησίας, ἀκριβῆ δεῖ τῆς ὑπο-
τεταμένης ὑπὸ θέσεως καὶ προθυμίσεως τὴν πίστιν· ἐκκαλύπτει τῆς γυναικός· οὕτω καὶ ὁ πρὸς
τὸν Αβρααμ ποιᾷ λέγων· οὐ μὴ κρύψω ἀπὸ τοῦ παιδός μου Αβρααμ, ἵνα μάθῃ ἐκείνου τὴν
Φιλοξενίαν καὶ τὴν ὑπὸ Σοδόμων παροικίαν. ἐξ ὧν πρὸς Λωτ ἐρωτῶντας * εἰσιέναι παρὰ
αὐτὸν ἐπεμφθέντες, ἵνα τοῦ δικαίου μάθῃς τῆς φιλοξενίας τὸ μέγεθος. τί οὖν ὁ ἑκατοντάρχης φησίν;

8 Οὐκ εἰμὶ ἱκανός, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς.

Ἀκούσωμεν ὅσοι Χριστὸν μέλλομεν ὑποδέχεσθαι (δυνατὸν γὰρ αὐτὸν ὑποδέχεσθαι καὶ νῦν) ἀκηκόωμεν καὶ ζηλώσωμεν, καὶ μὴ τοσαύτης δεξιώμεθα τῆς ἀπορίας. καὶ γὰρ ὁ-
τιοῦν πένητα ὑποδέξῃ πεινῶντα καὶ γυμνόν, ἐκφύγον [καὶ] ὑπεδέξω καὶ ἐνέθρεψας.

Ἀλλ' εἰπὲ μόνον, ἐξ ἰατήσεται ὁ παῖς μου.

Ὅρα καὶ τοῦτον, ὥσπερ πρὸς λεπρὸν, τὸν ἑκατοντάρχην προσιόντα καὶ αὐτὸν δόξαν ἔχοντα. οὐδὲ γὰρ εἶπε, προσκάλεσον, οὐδὲ εἶπεν, δύξαι καὶ ἱκέτευσον, ἀλλ' ὑπόταξον μόνον. εἶτα δεδοικὼς μὴ μετεωρίζων ἀνανεύσῃ, φησί·

9 Καὶ γὰρ κἀγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Καὶ τί τοῦτο φησιν, εἰ ὁ ἑκατοντάρχης ὑπεφρόνησεν οὕτως; Ὃ γὰρ ζητούμενον, εἰ ὁ Χριστὸς τοῦτο ἀπεφήνατο καὶ ἐκύρωσε. καλῶς καὶ σφόδρα συνεπῶς λέγεις. οὕτω ἴδωμεν τοῦτο αὐτό. καὶ [γὰρ] εὑρήσομεν, ὅπερ ὑπὲρ τοῦ λεπροῦ γέ-
γονε, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα γεγυμνασμένον. ὥσπερ γὰρ ὁ λεπρὸς εἶπεν, ἐὰν θέλῃς (καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ λεπροῦ διηκριβούμεθα μόνον περὶ τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ ἐξ ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ φωνῆς. οὐ γὰρ μόνον οὐ κατέλυσε τὸν ὑπόνοιαν, ἀλλὰ ἐβεβαίωσε μειζόνως, ὁ περιττὸν ἦν εἰπεῖν προσθεὶς, ἐξ εἶπον, θέλω, καθαρίσθητι, ἵνα κυρώσῃ τὸ δόγμα τὸ ἐκείνου) οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα σκοπεῖν δίκαιον, εἴ τι τοιοῦτον γέγονε. καὶ γὰρ εὑρήσομεν τὸ αὐτὸ τοῦτο πάλιν συμβεβηκός.
"τοιαῦτα γὰρ τοῦ ἑκατοντάρχου εἰρηκότος καὶ μαρτυρήσαντος ἐξουσίαν τοσαύτην, οὐ μόνον οὐκ ἐκε-
κάλεσεν, ἀλλὰ καὶ ἀπεδέξατο, καὶ πλέον τι ἐποίησεν" ἢ ἀπεδέξατο. οὐδὲ γὰρ εἶπεν ὁ εὐαγγελιστὴς ὅτι ἐπῄνεσε τὸ εἰρημένον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπάρχειν δηλῶν τοῦ ἐπαίνου, φησίν·

10 Οἱ πεμφθέντες ἐθαύμασαν. Καὶ οὐδὲ ἁπλῶς ἐθαύμασεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ δήμου πολλοῦ ὄντος, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπόδειγμα δέδωκεν ὥστε αὐτὸν ζηλοῦν. ὁρᾷς πῶς ἕκαστος τῶν μαρ-
τυρησάντων αὐτῷ ἐξουσίαν θαυμάζει); καὶ ἐξεπλήττοντο οἱ ἀκροαταὶ ὅτι τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἐξουσίαν ἔχων ἐδίδασκε. καὶ οὐ μόνον οὐκ ἐκεκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ λαβὼν αὐτὸν κατῆλ-
θε, καὶ δι' ὧν προσκαλεῖσθαι ἐκάθηρεν, ἐκύρωσεν αὐτῷ τῷ γνώμῃ. πάλιν ἔλεγεν ἐκεῖνος· ἐὰν θέλῃς, δυνάσαί με καθαρίσαι καὶ οὐ μόνον οὐκ ἐπετίμησεν, ἀλλὰ καὶ θεραπεύων αὐ-
τὸν οὕτως, ὡς ἐκεῖνος εἶπεν, ἐκάθηρε. πάλιν ὁ ἑκατοντάρχης οὗτος φησιν· εἰπὲ λόγῳ
μόνον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.

Καὶ θαυμάζων αὐτὸν ἔλεγεν, οὐδὲ ἐν τῷ Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

Ἵνα ᾖς καὶ τοῦ ἀνωμάλου τοῦτο μάθῃς, ὅτῳ ἡ Μαρθα τούτων οὐδὲν εἶπεν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅτι ὅσα δὴ αἰτήσῃ τὸν Θεὸν δώσει σοι, οὐ μόνον οὐκ ἐπῄνεσθη, καὶ τοι [καὶ] γνώμης ὑγιοῦς καὶ ἀγαπητῆς καὶ τὴν σφόδρα περὶ αὐτὸν ἐπιστολικότητος, ἀλλὰ ἐπετιμήθη καὶ διωρθώ-
θη περὶ αὐτοῦ, ὡς οὐκαλῶς εἰρηκώς. καὶ γὰρ ἔλεγεν αὐτῇ· οὐκ εἶπόν σοι, ὅτι, ἐὰν πιστεύσῃς, ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ὡς μηδέπω πιστεύσασαν ἐγκαλῶν. καὶ πάλιν, ὅτῳ ἔλεγεν [ὅτι] ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν δώσει σοι, ἀπάγων τῆς τοιαύτης ὑπονοίας αὐτὸν, καὶ διδάσκων ὅτι περὶ ἑτέρου δεῖται λαβεῖν, ἀλλ' αὐτός ἐστιν ἡ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν, φησιν· ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· τουτέστιν, οὐκ δύναμαι δεῖξαί σοι ἐργάσιμα, ἀλλ' οἷός ἐν πολλὰ ἐργάζο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μη. ὅθεν τ̃ μὲ ἑκατονταάρχλω καὶ θαυμάζει, ἡ τ̃ δήμυ πάντος πεστίθησι, καὶ τῆ τ̃ης βασιλείας δόσει λιμᾶ, καὶ ϲ̃ον ἄλλυς εἰς τὸν αὐ̃ον ζ̃ηλον" κἀλλ. καὶ ἵνα μάθης, ὅλι δ̃ι' τ̃ο ταῦτα εἶπεν, ἵνα καὶ ϲ̃ὸν ἄλλους παιδδύσῃ πιστεύειν ὅτως, ἀκυσον δ̃ εὐαγγελιστο̃ τ̃ ἀκρίβειαν, πῶς αὐτὸ ἠνίξατο. γραφεὶς γὰρ, φησιν, ὁ Ἰησ̃ς, εἶπε τοῖς ἀκολυθησουσιν αὐτῷ· οὐδὲ ἐν ᾧ Ἰσραὴλ τοσαύτλω πίστιν εὗρον. ἄρα τὸ μεγάλα πεῖ αὐτ̃ φαντάζεσθαι, τ̃ο μάλιϛα πίστεως, ἡ βασιλείας, καὶ τ̃ν ἄλλων πεέξενον ἀγαθῶν. ϲ̃δὲ γὰρ μέχρι λόγων αὐτῷ γέγονεν ὁ ἔπαινος, ἀλλὰ καὶ τὸν νοσοῦϲα ὑγιῆ ἀπέδωκεν ἀντὶ τ̃ης πίστεως, καὶ λαμπεὸν πλέκει αὐτῷ τ̃ ϲτέφανον, ἡ μεγάλας ἐπαγγέλλε) δωρεὰς, οὕτω λέγων·

11 Πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μ̃ Ἀβρααὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ·

12 Οἱ δ̃ υἱοὶ τ̃ης βασιλείας ἐκβληθήσονται" ἔξω. Ἐπειδὴ γὰρ πολλὰ ἐπεδείξατο θαύματα, μ̃ πλείονος λοιπὸν αὐτοῖς προσέλκεται πρ̃ρησίας. Εἶτα, ἵνα μή τις νομίσῃ κολακείας εἶ) τὰ ῥήματα, ἀλλὰ μανθάνωσιν ἅπαντες ὅτι οὕτω διέκειτο ὁ ἑκατοντάρχης, φησίν· Ὑπαγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ βεβ̃ίως τὸ ἔργον ἠκολούθησε μ̃ρτυρῶ τῇ πεοαιρέσει.

13 Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτ̃ ἀπὸ τ̃ ὥρας ἐκείνης· Οπερ ἡ ἐπὶ τ̃ης Συροφοινίσσης ϲωέβη. ἡ γὰρ φησιν ἐκείνη· ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις, γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Ϲ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτ̃ς. ὅπ̃ ὁ Λυκ̃ς τ̃ο τὸ θαῦμα ἀπαγγέλλων πρεντίθησιν ἕτερα πλείονα, ἃ δοκ̃ προφωνίαν ἐμφαίνειν, ἐπιλυσαμ ἡ ταῦτα ἀναγκαῖον" ὑμῖν. Τί οὖν φησιν ὁ Λυκ̃ς; ἐπεμψε πρεσβυτέρυς τ̃ν Ἰουδαίων πεὸς αὐτὸν, παρακαλῶν αὐτὸν ἐλθεῖν· ὁ δ̃ Ματθαῖός φησιν, ὅτι αὐτὸς πεοσελθὼν ἔλεγεν, ὅτι ϲὸν εἰμὶ ἄξιος. καὶ ἵνες μὴ φασιν, ὅτι ϲὸν ἔστιν ϲ̃ὸς ἐκεῖνος, εἰ ἡ πολλὰ ἔχει ἐοικότα. πεῖ μὲ γὰρ ἐκείνου φησὶν, ὅτι ἡ * συναγωγὴν ἡμῶν ᾠκοδόμησε, ἡ τὸ ἔθνος ἀγαπᾷ· πεῖ δ̃ τ̃τα αὐτὸς φησιν ὁ Ἰησ̃ς, ϲ̃δὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτλω πίστιν εὗρον· καὶ ἐπ' ἐκείνου μὲ ϲὸν εἶπεν, ὅτι πολλοὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν *, ὅθεν εἰκὸς Ἰουδαῖον αὐτὸν εἶ). Τί οὖν ἐρ̃μὴν; ὅλι μὲ αὕτη ἐυκολος ἡ λύσις· τὸ δ̃ ζητ̃ύμενον, εἰ ἀληθ̃ς. ἐμοὶ γὰρ δοκ̃ ϲ̃ὸς ἐκῖνος εἶ). πῶς οὖν, φησιν, ὁ μὴν Ματθαῖος λέγει, ὅλι αὐτὸς εἶπεν, ϲὸν εἰμὶ ἄξιος, ἵνα μὲ ὑπὸ τλω στέγλω εἰσέλθῃς· ὁ δ̃ Λουκ̃ς ὅλι ἔπεμψεν ἵνα ἔλθῃ; ἐμοὶ δοκεῖ πλω̃ κολακείαν πλω̃ Ἰουδαϊκῶ αἰτίσεσθαι ἡμῖν ὁ Λουκ̃ς· ἡ ὅλι Ⓐ ἐν συμφορᾷ ἀκπάστοι ὄντες πολλὰ μεταβουλθόνται. εἰκὸς γὰρ τ̃ ἑκατονταρχον βουλόμνον ἀπελθεῖν κωλυθῆναι ὑπὸ τ̃ν Ἰουδαίων, κολακθόντων αὐτὸν καὶ λεγόντων, ὅλι ἠμ̃ς ἀπελθόντες ἄξομὲν αὐτόν. ὅεα γοῦν αὐτ̃ν καὶ πλω̃ προσκλησιν κολακείας μεταῖσαν. ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, φησι, ἡ πλω̃ ϲυναγωγλω αὐτὸς ᾠκοδόμησεν· ϲ̃δὲ ἴσασιν ὅθεν ἐπαινοῦσι Ⓦ μάθρα. δέον γὰρ εἰπεῖν, ὅτι ἐβουλήθη μὲ αὐτὸς" ἐλθεῖν καὶ παρακαλέσαι, ἡμ̃ς ὃ κωλύσαμὲν, πλω̃ συμφορᾶν" ἰδόντες ἡ τὸ πῶμα τὸ ὅτι τ̃ης οἰκίας κείμνον, Ϲ ὕτω παρξησαν τ̃ης πίστεως αὐτ̃ τὸ μέγεθος· τ̃το μὲ οὐ λέγουσιν (ϲ̃δὲ γὰρ ἤθελον δ̃ι' τὸ βασκαίνειν κκαλύψαι τ̃ ἀνδρὸς τ̃ πίστιν) ἀλλ' ἠρωτῶτο μᾶλλον συσκιάσαι τ̃ ἀρετ̃, ὡσπ̃ ἡ τ̃ ἱκεσίαν ἦλθον ποιησόμνοι, ἵνα μὴ δόξῃ μέγας τις εἶ) ὁ παρακαλούμνος, ἡ τ̃ πίστιν ἀνακηρύξαντες τ̃ ἐκείνου ἀρ̃ύσαι ὕτο, δι' ἅπερ ἦσαν ἀφιλθμοι. ἐχρν̃ὸν γὰρ βασκανία πηρῶσαι δ̃ίαν. ἀλλ' ὁ Ϲ̃ὸς ἀπορρ̃ητα εἰδὼς, ἡ ἀκόντων αὐτ̃ ἐκεῖνον ἀνεκήρυξε. ἡ ὅτι ὕτ̃ ἔστιν ἀληθὲς, ἀκυσον αὐτ̃ ϑ̃ Λυκ̃ πάλιν αὐτὸ ἑρμηνεύοντος. αὐτὸς γὰρ ὕτω φησίν· ὅτι ὑ μακρὰν ἀπέχοντος αὐτ̃ ἔπεμψε λέγων· ὦ Κύριε, μὴ σκύλλ. ὑ γὰρ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα μὲ ὑπὸ τ̃ στέγην εἰσέλθῃς. ὅτε γὰρ ἀπηλλάγη τ̃ ἐπαῤῥείας αὐτ̃, ὅτε πέμπει λέγων· μὴ νομίσῃς ὅτι σὲ ὄκνον ὑ πρ̃εγενόμην, ἀλλ' ἐμαυτὸν ἀνάξιον εἶ) ἐνόμισα τ̃ δέξασθαί σε ἐν τῇ οἰκίᾳ. Εἰ δ̃ ὁ Ματθαῖός φησι μὴ δι' ἑαυτ̃ τ̃το αὐτὸν εἰρηκέναι, ϲ̃δὲν τ̃το ποιῇ. τὸ γὰρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ ζητούμενον, εἰ τὴν προθυμίαν ἑκάτερος πρέπουσαν τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ὅτι τὴν προσήκουσαν περὶ τοῦ Χριστοῦ δόξαν εἶχεν. εἰκὸς γὰρ αὐτὸν περὶ τοῦ φίλου προαγόμενον ταῦτα εἰπεῖν. εἰ δὲ μὴ τοῦτο εἶπεν ὁ Λουκᾶς, ἀλλ' οὐδὲ σκῆνος ὁ Ματθαῖος· ὅπερ ὑ μαχομένων ἑαυτοῖς ἦν, ἀλλὰ τοῦ ἕτερα ἀλλήλων προαπολειπόμενα ἀναπληρούντων μᾶλλον. ὅρα δὲ αὐτὸ πῶς καὶ ἑτέρωθεν τὴν πίστιν ἀνεκήρυξεν ὁ Λουκᾶς εἰπών, ὅτι ἔμελλε τελευτᾶν ὁ παῖς. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦτο εἰς ἀπόγνωσιν αὐτὸν ἐνέβαλεν, οὐδὲ ἀπελπίσας προσκύσασεν· ἀλλὰ οὕτως ἤλπισε προσιέσθαι. εἰ δὲ ὁ μὴ Ματθαῖος φησὶ τὴν Χριστοῦ εἰρηκέναι, οὐδὲ ἐν τῷ Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρεν, καὶ ταύτην δηλονότι οὖσαν αὐτὸν Ισραηλίτην· ὁ δὲ Λουκᾶς, ὅτι φιλόμισθε τὴν συναγωγὴν, οὐδὲ τοῦτο ἀνάπτιον. δυνατὸν γὰρ καὶ Ιουδαῖον οὖσα, καὶ τὴν συναγωγὴν οἰκοδομῆσαι, καὶ τὸ ἔθνος ἀγαπᾶν. σὺ δέ μοι μὴ ἁπλῶς ἐξέταζε τὰ εἰρημένα πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ προσίθει, καὶ τότε ὄψῃ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. καὶ γὰρ πολεῖς ὁ τύφος τῶν ἐν ἐξουσίαις ὄντων, καὶ οὐδὲ ἐν συμφοραῖς καταβάλλουσιν. ὁρᾷς πῶς ὁ Ἰωλίνη κεῖμενος ἕλκει αὐτὸν πρὸς τὴν οἰκίαν, καὶ φησι· κατάβηθι· μέλλει γάρ μου τὸ παιδίον τελευτᾶν. ἀλλ' οὐχ ὕπως οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἐκείνου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ καθήντων τὴν κλίνην πολὺ βελτίων. ὁ γὰρ σωματικὴν προσοίσων θεραπείαν, οὐδὲ ἐπὶς τοῦ ἁλοῦντα ἰδὼν ἔλεγεν, ὅπερ οὐ μικρὰ φλυαρούμενον ἦν πρὸς αὐτὸν· ἀλλὰ θεοσεβῆ τὴν διάνοιαν ἔχων φησὶν, εἰπὲ λόγῳ μόνον. καὶ ὅδε ἐν ἀρχῇ λέγει, εἰπὲ λόγῳ, ἀλλὰ μόνον τὸ πάθος δηλοῖται. οὐδὲ γὰρ προσεδόκησεν ἀπὸ πολλῆς ταπεινοφροσύνης εὐθέως θεραπεύειν Χριστὸν, ἀλλὰ τὴν οἰκίαν θεραπεύσειν. διὰ τοῦτο ὅτε ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος, ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτὸν, τότε φησὶν, εἰπὲ λόγῳ. καὶ οὐδὲ τὸ πάθος αὐτὸν ζωέχειν· ἀλλὰ καὶ ἐν συμφορᾷ φιλόσοφος, ὁ πρὸς τὴν ὑγείαν τοσοῦτον ὁρᾶν τοῦ παιδὸς, ὅσον πρὸς τὸ μὴ δόξαι μηδὲν ἀνθρωπικὸν ποιεῖν. καίτοιγε οὐκ αὐτὸς ἠνάγκασεν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐπηγείλατο· ἀλλὰ ὅτω δέδοικε μήποτε δόξῃ τὴν ἀξίαν ὑπερβαίνειν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ βαρὺ πρᾶγμα ἐφέλκεσθαι. εἶδες αὐτοῦ τὴν σύνεσιν; σκήπτει τοῖς Ιουδαίων τοῖς λεγόντων, ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξει τοῦτο τὴν χάριν. δεῖν γὰρ ὅτι τὴν φιλανθρωπίαν καταφυγεῖν τοῦ Ιησοῦ· ὁ δὲ τὴν ἀξίαν τοῦτο προβάλλον), καὶ οὐδὲ ὅθεν προβάλλεσθαι δεῖ, ἴσασιν. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνος οὕτως, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἑαυτὸν ἀνάξιον ἔφη εἶναι, καὶ μόνον τῆς ὑπερβολῆς, τὸ δὲ ἀναγκαῖον τῆς οἰκίας δέξασθαι τὸν Κύριον. διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγεν, ὁ παῖς μου βέβληται, οὐκ ἐπήγαγον, εἰπέ, δεδοικὼς μὴ ἀνάξιος εἴη τοσούτου τυχεῖν τῆς δωρεᾶς· ἀλλὰ τὴν συμφορὰν ἀπήγειλε μόνον. ὅπως δὲ εἶδε τὸν Χριστὸν φιλοτιμούμενον, καὶ οὕτως ἐπεπόνθησεν, ἵνα ἔτι μᾶλλον τὸ ἑαυτῷ προσῆκον διατηρῶν μένῃ. εἰ δὲ λέγοι τις, τίνος ἕνεκεν οὐκ αὐτεπάγγελτος ἦλθεν αὐτὸν ὁ Χριστός; ἐκεῖνο μὲν ἐροῦμεν, ὅτι σφόδρα αὐτὸν ἐτίμησε· προῆκτο μὲν τῇ δείξαι τὴν γνώμην, ὅπερ οὐκ ἐν τοῖς μάλιστα μὴ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἐφάνη· δοὺς δὲ ὅμως, τῷ εἰς τὸν βασιλείαν αὐτὸν εἰσαγαγεῖν, καὶ προτιμήσας πάντως τοῦ ἔθνους τοῦ Ιουδαϊκοῦ. ὅπερ γὰρ τὸ δέξασθαι τὸν Χριστὸν εἰς τὴν οἰκίαν δυάξιον ἑαυτὸν ἡγήσατο, καὶ βασιλείας γενέσθαι ἄξιος, καὶ τοῦ τῶν καλῶν ἐπιτυχεῖν, ὧν ἀπώλεσεν ὁ Αδραάμ. καὶ τίνος ἕνεκεν ὁ λεπρὸς, φησὶ, μείζονα τούτων ἐπιδεικνύμενος οὐκ ἐπηνέθη; οὐδὲ γὰρ εἶπεν ἐκεῖνος, εἰπὲ λόγῳ, ἀλλ' ὁ πολλῷ μείζον ἦν, θέλησον μόνον· ὁ δὲ τοῦ παιδὸς φησὶν ὁ προφήτης, Ὅτι πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησεν. διὰ καὶ ἐκεῖνος ἐπηνέθη. ὅταν γὰρ εἴπῃ, προσέσχε δὲ ὁ προσέταξε Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς, οὐδὲν ἕτερόν φησιν, ἢ ὅτι σὺ κατηξιώθης αὐτῶν δέξ ὧν ἐπίστευσας. ἄλλως δὲ, οὐκ ἦν ἴσον Ιουδαῖον ὄντα πιστεῦσαι, καὶ ἐξωθεν [ὄντα] τοῦ ἔθνους. ὅτι γὰρ οὐκ ἦν Ιουδαῖος ὁ ἑκατοντάρχης, καὶ ἀπὸ τοῦ ἑκατοντάρχης ἔστι δῆλος ἦν, καὶ ἀπὸ τοῦ εἰρῆσθαι, οὐδὲ ἐν τῷ Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. καὶ [πολὺ] μέγα ἦν δεῖ θεσπίσαι ἐκτὸς ὄντα τοῦ Ιουδαϊκοῦ καταλόγου τοσαύτην λαβεῖν ἔννοιαν. οὐ γὰρ ἐφυλάττη, ὡς ἐμοιγε δο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κξ, ϛαὶ ὲν ὐρανῷ ϛρατιάς· ἢ ὅτι αὐτῷ τὰ πάντα ὅσα ἐστὶν ὑποτεταγμένα, καὶ θάνατος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα, ὡς αὐτῷ ⓐ ϛρατιῶται. διὸ δὲ ἔλεγε· κὰγὼ γὰρ ἐγὼ ἀνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν ϛασσόμενος· τούτεστι, σὺ Θεὸς, ἐγὼ ἀνθρωπος· ἐγὼ ὑπὸ ἐξουσίαν, σὺ δὲ οὐχ ὑπὸ ἐξουσίαν. εἰ τοίνυν ἐγὼ ἀνθρωπος, καὶ ὑπὸ ἐξουσίαν ὤν, τοσαῦτα δύναμαι· πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς, ὁ καὶ Θεὸς ὢν" καὶ οὐχ ὑπὸ ἐξουσίαν. μὴ γὰρ ὑπερβολὴν θέλει αὐτὸν πεῖσαι, ὅτι οὐχ ὡς ὅμοιον διδοὺς ὑποδείγμα ταῦτα λέγει," ἀλλὰ σφόδρα ὑπερέχειν. εἰ γὰρ ἐγὼ ἐμότιμος ὢν τοῖς ὑπιτπτομένοις, φησὶ, καὶ ὑπ' ἐξουσίαν ὤν, ὅμως δύναμαι τὴν μικρὰν τῆς ἀρχῆς ὑπερβολὴν τοσαῦτα δύναμαι, καὶ σὺ θέλεις αὐτερῆς, ἀλλ' ἅπερ ὑπιτάσσω, ταῦτα ποίησον, καὶ μὴ διάφορα ἢ τὰ ὑπιτάγματα (λέγω γὰρ τοῦτο, πορεύου, καὶ πορεύει), καὶ ἄλλῳ, ἔρχου, καὶ ἔρχει)) πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς δύναται. ἴδωμεν δὲ καὶ τοὺς ὑπιτάσσοντας τί ποτὲ ὅρα λέγουσιν, ὑπὸ ἐξουσίαν ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν ϛρατιώτας. σὺ δέ μοι σκόπει, πῶς ἔδειξεν ὅτι καὶ θανάτου κρείττων δύναται) ὡς δοῦλον, καὶ ὑπιτάττειν ὡς δεσπότης. ὅταν γὰρ εἴπῃ [ὅτι] ἔρχου, καὶ ἔρχει), καὶ πορεύου, καὶ πόρευε), ὅτο λέγει, ὅτι ἐὰν κελεύσῃς μὴ ἐλθεῖν τὸν τελώνην ἐπ' αὐτὸν, οὐχ ἥξει. εἶδες πῶς ἰῶ πιστὸς; ὁ γὰρ ἔμψυχον ἅπασιν ὕστερον φανερὸν ἔσεσθαι, τοῦτο αὐτὸς ἤδη καταδηλον κατέστησεν, ὅτι δὲ θανάτου καὶ ζωῆς ἐξουσίαν ἔχει, δὲ "καπάγειν εἰς πύλας ᾅδου, δὲ" ἀνάγειν. καὶ ὁ ϛρατιώτας εἶπε μόνον, ἀλλὰ καὶ ϛρατιωτῶν, οὐδὲ ἰῶ μείζονος ὑπακοῆς. ἀλλ' ὅμως δὲ τοσούτων πίστιν ἔχων; ἔτι δύαζιον ἑαυτὸν εἰ) ἐνόμιζεν. ὁ δὲ Χριστὸς δείκνυσι ὅτι ἄξιος ἰῶ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἰκίαν αὐτοῦ, πολλῷ μείζονα ἐποίησε, θαυμάζων αὐτὸν, καὶ ἀνακηρύττων; καὶ πλείονα δίδους ὧν ἤτησε. καὶ γὰρ ἦλθεν ὑγίειαν ζητῶν τῷ παιδὶ σωματικὴν, δὲ βασιλείαν λαβεῖν ἀπῆλθεν. εἶδες πῶς ἤδη ἐπεπλήρωτο δὲ, ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν; ἐπεὶ γὰρ πολλὴν πίστιν ἐπεδείξατο καὶ ταπεινοφροσύνην, καὶ τὸν οὐρανὸν ἔδωκε, καὶ τὴν ὑγίειαν αὐτῷ προσέθηκε· καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἐτίμησεν, ἀλλὰ καὶ τῷ δεῖξαι ξένων ἐκβαλλομένων αὐτὸς εἰσάγεται. καὶ γὰρ ἐντεῦθεν ἤδη λοιπὸν πᾶσι ποιεῖ γνώριμον, ὅτι ἀπὸ πίστεως ἡ σωτηρία, οὐκ ἀπὸ ἔργων τοῦ νόμου. διὸπερ οὐκ Ιουδαίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔθνεσι δὲ τῆς δωρεᾶς ταύτης προσκείσεται· καὶ ἐκείνοις μᾶλλον, ἢ τούτοις. μὴ γὰρ δὴ νομίσητε, φησὶν, ὅτι ὅτι τοῦτο γέγονε τοῦτο μόνον· καὶ γὰρ καὶ τῆς οἰκουμένης ἅπασης τοῦτο ἔσται. τοῦτο δὲ ἔλεγε προὶ τοῦ ἐθνῶν προφητεύων, καὶ χρησὰς αὐδοῖς ὑποτεινων ἐλπίδας. καὶ γὰρ ἦσαν καὶ ἀπὸ Γαλιλαίας ἀγαλλομένοις τῆς τῶν ἐθνῶν. ταῦτα δὲ ἔλεγε, τύς τε ἐθνικοὺς οὐκ ἀφιεὶς ἀπογνῶναι, τοῦ τε Ιουδαίων" καθαιρῶν τὰ φρονήματα. ὥστε δὲ μὴ" προσδοκᾶν δὲ λεγόμενον τοῖς ἀκούουσι, μηδὲ προσδοκεῖν αὐδοῖς λαβεῖν μηδεμίαν, ὅτε προσηυμένως ⓦ προὶ τῶν ἐθνῶν εἰσάγει λόγον, ἀλλ' ἀφορμὴν λαβεῖν ἀπὸ τοῦ ἑκατοντάρχου, ὅτε γυμνὸν δὲ ὄνομα τῶν ἐθνῶν δίδωσιν. οὐ γὰρ εἶπε, πολλοὶ τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν· ὅπερ ἰῶ δηλοῦντος τὰ ἔθνη. ὅ προσέθετο δὲ ὅτω τοῖς ἀκούουσι. ζωσκιασμένον γὰρ ἰῶ δὲ λεχθέν. ὅ ταύτῃ δὲ μόνον προμηθεῖται τὴν δοκοῦσαν εἰ) τῆς διδασκαλίας κεκινοτομῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῦ κόλπους Αβραὰμ αὐτοῦ τῆς βασιλείας εἰπεῖν. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο γνώριμον αὐδοῖς δὲ ὄνομα ἰῶ· καὶ μειζόνως αὐτοῦ ἐδάκρυεν ὁ Αβραὰμ εἰς δὲ μέσον τεθείς. διὸ καὶ ὁ Ιωάννης ὅδεν οὕτως προὶ γεέννης εἶπεν· ἀλλ' ὁ μάλιστα αὐτοῦ ἐλύπει φησὶ, μὴ δόξητε λέγειν ὅτι "πατέρα ἔχομεν ⓦ Αβραάμ. μὴ δὲ τοῦτον δὲ ἕτερον κατασκευάζῃ, τὸ μὴ δόξαι σαυτῷ ὅμοιος ὢν εἰ) τῇ παλαιᾷ πολιτείᾳ. ὁ γὰρ τοῦ πατριάρχας θαυμάζων, καὶ λῆξιν ἀγαθῶν τοὺς ἐκείνων κόλπους καλῶν, ἐκ πολλῆς τῆς προθυμίας καὶ ταύτην ἀναιρεῖ τὴν ὑπόνοιαν. μηδεὶς οὖν μίαν εἰ) νομιζέτω τὴν ἀπειλήν. διπλῆ γὰρ ἐστὶ καὶ τούτοις ἡ κόλασις, κἀκείνοις ἡ διαφορά· τοῦτοις μὲ, διὰ ὅτι ἐξέπεσον, ἀλλ' ὅτι τῶν ἰδίων ἐξέπεσον· ἐκείνοις δὲ, διὰ ὅτι ἐπέτυχον, ἀλλ' ὅτι καὶ ὧν οὐ προσεδόκων ἐπέτυχον. καὶ τρίτη μὲ τούτων, ὅτι ϛὰ ἐκείνων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκείνων ἔλαβον ὅτοι. γοῦς ὃ βασιλείας φησίν, οἷς ἡ βασιλεία ἐω̃ ἤτοι μασμένη· ὁ καὶ μάλιστα αὐτοὺς ἔδακνε. δείξας γὰρ ἐις κόλπους οἰκίας τῇ ἐπαγγελίᾳ καὶ τῇ ὑποσχέσει, τότε ἐξάγει. εἶτα ὑπὸ ἀποφάσεως ἐω̃ τὸ εἰρημένον, πιστεύσατε αὐτὸ ὡ̃ σημείῳ· ὥσπερ οὖν καὶ τὰ σημεῖα ἀπὸ τ̃ προφήτου τ̃ μ̃ τῶν γεγενημένων δείκνυσιν. ὁ τοίνυν ἀπιστῶν τῇ ὑγιείᾳ τῇ γενομένῃ τῷ παιδὶ τότε, ἀπὸ τ̃ προφητείας τ̃ ἐξελθούσης σήμερον πιστευέτω καὶ ἐκείνῳ. καὶ γὰρ κ̃ ἡ προφητεία καὶ περὶ τ̃ ἀναστάσεως ἀπὸ τ̃ σημείου τ̃ τότε δῆλη πᾶσιν ἐγένετο. ἀλλά τοι τ̃το προτέρων τῶν τότε θαυμαζομένων δείκνυσι, τότε μὲν ὠφελεῖν θέλων ἀνέστησεν, ἵνα τὰ μέλλοντα ἀπὸ τ̃ παρόντων πιστώσηται, κ̃ τὸ ἔλαττον ἀπὸ τ̃ μείζονος. τὸ μὲν γὰρ ἀναρέτους ἀπολαύειν τ̃ ἀγαθῶν, κ̃ τοὺς ἀναξίους τὰ λυπηρὰ ἀποκρούειν, οὐδὲν ἀπεικός, ἀλλὰ [κ̃] κ̃ λόγον καὶ κ̃ ἀκολουθίαν νόμον ἐγένετο· τὸ δὲ παρηλπισμένον σφίγξαι καὶ νεκρὸν ἀναστῆσαι, μεῖζον ἦ κ̃ φύσιν ἐω̃. ἀλλ' ὅμως ἐις τὸ μέγα ἦτο καὶ θαυμαστόν, οὐ μικρὸν κ̃ ὁ ἑκατοντάρχης ζωοποιεῖν ἔγκειται. ὅπερ οὖν καὶ ὁ Χριστὸς δηλῶν ἔλεγεν· ὕπαγε, κ̃ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. εἶδες πῶς ἐκήρυξεν ἡ τ̃ παιδὸς ὑγιὰ καὶ τὴν τ̃ Χριστοῦ δύναμιν, καὶ τὴν τ̃ ἑκατοντάρχου πίστιν, καὶ τὸ μέλλον ἐπιστώσατο; μᾶλλον δὲ πρώτα τὴν τ̃ Χριστοῦ δύναμιν ἀνεκήρυττεν. οὐ γὰρ τὸ σῶμα διορθώσατο μόνον τοῦ παιδὸς· ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ἑκατοντάρχου ψυχὴν εἰς τὴν πίστιν ὑγιᾶ τ̃ θαυμαζ̃ αὐτὸς ἐφυλάξατο. σὺ δὲ μὴ τ̃το σκόπει μόνον ὅτι σωτ̃ ἐπίστευσε, καὶ ὅτι σῶος ἰάθη, ἀλλὰ καὶ τὸ τάχος θαύμασον. ὡς γὰρ τ̃το δηλῶν ὁ εὐαγγελιστὴς ἔλεγε· καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ· ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τ̃ λεπροῦ εἶπεν, ὅτι εὐθέως ἐκαθαρίσθη. οὐδὲ γὰρ ὧ θεραπεύθη, ἀλλὰ καὶ τῷ θαυμαστῶς ποιῆσαι καὶ ἐν ἀκαρεῖ ῥοπῇ, τ̃ δυνάμεν ἐπεδείκνυτο. καὶ οὐ ταύτῃ μόνον ὠφέλει, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκεῖθεν ἐν τῇ τ̃ θαυμ̃ ἐπιδείξει τοὺς περὶ τ̃ βασιλείας θαυμαστοὺς λόγους, καὶ πόθεν ἐφέλκεσθαι πρὸς αὐτήν. καὶ γὰρ ὃς ἐκβάλλει ἠπείλησε, οὐχ ἵνα ἐκβάλλῃ ἠπείλησε, ἀλλ' ἵνα τῷ φόβῳ πρὸς αὐτ̃ ἕλκῃ τ̃ ῥηθ̃ ἐπιτάσσῃ. εἰ δὲ [μηδὲν] μηδὲ ἐντεῦθεν ὠφέλειν ἔμελλεν, οὐδὲν ἦν ἐκεῖνο τὸ ἐγκλημα ἀπόν, καὶ πάντων τῶν ἁμαρτανόντων νοσοποιῶν. οὐδὲ γὰρ ὅτι Ἰουδαίων μόνον τ̃το συμβαίνειν ἴδοι τις ἄν, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν πιστευσάντων. καὶ γὰρ ὁ Ἰούδας υἱὸς βασιλείας ἐω̃, καὶ ἤκουσε μ̃ τῶν μαθητῶν, ὅτι δώδεκα θρόνοις καθίσεσθε, ἀλλὰ γέγονεν υἱὸς γεέννης· ὁ δὲ Αἰθίοψ, βάρβαρος [αἰθροπος] ὤν, καὶ τ̃ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, μ̃ Αβραὰμ κ̃ Ισαὰκ κ̃ Ιακὼβ ἀπολαύσεται τ̃ σκηνῶν. τοῦτο δὲ ἐφ' ἡμῶν γέγονεν. Πολλοὶ γὰρ ἔσονται, φησι, πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι. τοῦτο Matth. κ. 16.
ὃ ἔλεγε, ἵνα μήτε σκῆνος ῥαθυμῶσιν, ὡς οὐ δυνάμενοι ἐπανορθοῦν, μήτε ὅτοι θαῤῥῶσιν, ὡς ἔσχατοι. τοῦτο κ̃ ὁ Ἰωάννης ἄνωθεν προαναφωνῶν ἔλεγε· δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τ̃ λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Αβραάμ. διὰ γὰρ τοῦτο ἐμέλλησε γίνεσθαι, προαναπύθεται πόῤῥωθεν, ὥστε μηδένα τῷ ξένῳ τὸ προάγματος θορυβηθῆναι. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ὡς ἐνδεχόμενον αὐτὸ λέγει ("ἄν, θρεπτος γὰρ ἦν") ὁ δὲ Χριστὸς ὡς πρώτως ἐσόμενον, τῇ ἀπὸ τ̃ ἔργων ἀποδείξει προέχων.

Μὴ τοίνυν θαῤῥῶμεν ἔσχατοι, ἀλλὰ λέγωμεν ἑαυτοῖς, ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ· μηδὲ ἀπογινώσκωμεν κείμενοι, ἀλλὰ λέγωμεν ἑαυτοῖς· μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται; κ̃ γὰρ πολλοὶ εἰς αὐτὸ τὸ κηρυχθὲν ἀνελθόντες τὸ ὄρος, κ̃ πᾶσαν τὴν καρτερίαν ἐπιδειξάμενοι, καὶ τὰς ἐρήμους κατειληφότες, καὶ οὐδὲ γυναῖκα ὄναρ εἰδότες, ῥαθυμήσαντες μικρὸν ὑπεσκελίσθησαν, καὶ πρὸς αὖθις ἦλθον τὰ κακίας ὃ βάρος ἔχοντες. ἕτεροι δὲ πάλιν ἔξωθεν πρὸς τὸ ὄρος ἀνέβησαν, καὶ ἀπὸ τ̃ σκιωπῆς κ̃ ἀπὸ τ̃ ὀρχήστρας πρὸς τὴν ἀγγελικὴν μετατάξιν πολιτείαν· κ̃ τοσαύτην ἐπεδείξαντο [τὴν] ἀρετὴν, ὡς δαίμονας ἀπελάσαι καὶ πολλὰ ἄλλα σημεῖα τοιαῦτα ἐργάσασθαι. κ̃ τούτων μὲν πλήρεις εἰσὶν αἱ γραφαί, πλήρης δὲ ὁ βίος τ̃ προδειγμ̃ ἡμῖν· κ̃ πόρνοι κ̃ μαλακοὶ τὰ Μανιχαίων ἐμφρόντιστοι σέμνα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα, ⸗ τὴν κακίαν ἀκίνητον εἶ) φασι, τῷ ἁμαρτάνειν τελευτήσαντι, καὶ τὰ τῶν ἀσυδαίζειν βουλομένων χεῖρας σκλύοντες, καὶ τὴν ζωὴν ἅπασαν διατείποντες. ⸗ γὰρ ταῦτα πείθοντες, ὑ τοὺς τὰ μέλλοντα προσδοκᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δύω καὶ κάτω πόντα ποιοῦσι, τόγε αὐτῶν μέρος. πότε γὰρ ὑπομνήσεται τις ἀρετῆς τὴν ἐν κακίᾳ ζώντων, ὅταν ἀδιάλειπτον τὴν τοῦ σκείνου ἐπιφοδον εἶ) νομίζῃ καὶ τὴν ὅτι ὃ βέλτιον μεταβολὴν; εἰ γὰρ νεῶν καὶ νόμων ὄντων καὶ κολάσεων ἠπειλημμένων, καὶ δόξης τῆς πολλοῖς διεπερᾶσης, καὶ γεέννης τοσαύτης προσδοκωμένης, καὶ βασιλείας ἐπηγγελμένης, καὶ τῶν κακῶν ἀνειδιζομένων, καὶ τῶν καλῶν ἐγκωμιαζομένων, μόλις ἀφιᾶσί τινες τοῦ ὕπνου τῆς ἀρετῆς ἱδρῶτα, μὴ ταῦτα πάντα ἀνέλῃς, ἵνα ὃ κωλύον τὰ πάντα ἀπολέσθαι καὶ ἁμαρτάνειν; ζωειδότες οὖν τὴν κακουργίαν τὴν διαβολικὴν, καὶ ὅτι καὶ τοῖς ἔξω νομοθέταις, ⸗ τοῖς τοῦ "Θεοῦ χρησμοῖς, καὶ τοῖς τῆς φύσεως λογισμοῖς, καὶ τῇ κοινῇ πάντων δυσσεβῶν δόξῃ, καὶ βαρβάροις, καὶ Σκύθαις, καὶ Θραξὶ, καὶ πᾶσιν ἁπλῶς ἀπενδυτίας ὅτοι καὶ ⸗ τὰ τῆς Ἐπικουρίου δόγματα νομοθετεῖν ὅτι χειροῦντες φρενοῦσι, νήφωμεν, ἀγαπητοὶ, καὶ πᾶσιν ἐκείνοις "ἐρρωμένως εἰπόντες, ὁδυρώμεθα διὰ τῆς γενῆς ὁδοῦ, καὶ θαρροῦντες καὶ δεδοικότες· δεδοικότες μὲν, διὰ τοῦ ἑκατέρωθεν κρημνοὺς· θαρροῦντες δὲ, διὰ ⸗ τοῦ ἐσταυρωμένου ἡμῶν Ἰησοῦ· ὀδυρώμενοι νήφοντες καὶ ἐγρηγορότες. κἂν γὰρ μικρὸν ὑς ἀπονυστάξῃ, κατιτιγᾷ τὰ χέως. ὑ γὰρ ἔσμεν ἀκριβέστεροι τοῦ Δαβὶδ, ὃς μικρὸν ὀλιγωρήσας προσ αὐτὸ κατεκρημνίσθη τῆς ἁμαρτίας ὃ βάθος, ἀλλ' ἀνέστη τὰ χέως. μὴ τοίνυν ὅτι ἡμάρτον ἴδῃς μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἁμαρτίαν ἀπενίψαντο. διὰ γὰρ τοῦτο τὴν ἱστορίαν σκείνην ἀνέγραψεν, ὐχ ἵνα πεσόντα θεάσῃ, ἀλλ' ἵνα ἀναστάντα θαυμάσῃς, ἵνα μάθῃς ἐπειδὴ πέσῃς, πῶς ἀνίστασθαι χρή. καθάπερ γὰρ ⸗ ἰατροὶ τὰ νοσήματα μὴ τὰ χαλεπώτατα σκληρόμυροι ταῖς βίβλοις ἐγχέφουσι, ὑ τῆς τοιαύτης διορθώσεως τὴν μέθοδον διδάσκουσιν, ἵνα ὑ τοῖς μείζοσι γυμνασάμενοι, ῥᾳδίως τὰ ἐλάττονων περιγένωνται)· οὕτω δὴ καὶ ὁ Θεὸς τὰ μέτρια τῶν ἁμαρτημάτων εἰς μέσον ἤγαγε, ἵνα καὶ ⸗ τὰ μικρὰ φυλάττοντες διὰ ἐκείνων ῥᾳδίως τὴν τούτων διόρθωσιν θῶνται. εἰ γὰρ σκῆνα ἔχειν ἴδοσι, πολλῷ μᾶλλον τὰ ἐλάττονα. ἴδωμεν τοίνυν πῶς καὶ ἐρρώσησε, πῶς καὶ ἀνέστη τὰ χέως ὁ μακάριος σκῆνος. τίς οὖν τῆς ἀῤῥωσίας ὁ τρόπος ἦν; ἐμοὶ χύσε καὶ ἐφόνδυσεν. σὺ δὲ ἐγκαλύπτομαι λαμπρᾷ τῶν τὰ ἀνακηρύττων τῇ φωνῇ. εἰ γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον οὐκ ἐνόμισεν αἰσχύνης τοιούτου ἀναδεῖναι πᾶσαν τὴν ἱστορίαν, πολλῷ μᾶλλον σὲ ἡμᾶς συσκιάζειν χρή. διόπερ ὐ μόνον αὐτὰ ἀνακηρύττω, ἀλλὰ καὶ ἕτερον προσέθημι· καὶ γὰρ ὅσοι ταῦτα κρύπτουσιν, ὅτοι μάλιστα τὴν ἀρετὴν συσκιάζουσι τὴν σκείνου. καὶ ὥσπερ ⸗ πόλεμον σιγῶντες τὸ Γολιὰθ ὐ μικρὸν αὐτὸν ἀποτρέπουσι τρόπαιον· οὕτω καὶ ⸗ ταύτην προσαπέχοντες τὴν ἱστορίαν. ἆρα οὐ δοκεῖ προσήδοξον εἶ) τὸ λεγόμενον; σὺ μὲν οὖν ἀναμείνατε μικρὸν, ⸗ τότε εἴσεσθε ὅτι δικαίως ταῦτα ἡμῖν εἴρη). διὰ γὰρ τοῦτο αὔξω τὸ ἁμάρτημα καὶ προσδοξότερον ποιῶ τὸ λόγον, ἵνα σκ πλείονος προσίοισιας τὰ φάρμακα κατασκευάσω. τί οὖν ἐστιν ὁ προσέθημι; "τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός· ὁ μεῖζον ποιῇ [καὶ] τὸ ἔγκλημα. ὑ γὰρ ὁμοίως πάντα ὅτι πάντων κρείνει). Δωματοὶ γάρ, φησι, δωματῶς ἐταράχησον)· καὶ, Ο εἰδὼς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιῶν, πληγήσεται) πολλάς· ὥστε ἡ πλείων γνῶσις πλείονος κολάσεώς ἐστιν ὑπόθεσις. διὰ δὴ τοῦτο ὁ ἱερεὺς τὰ αὐτὰ τοῖς ἐρχομένοις ἁμαρτάνουσιν, οὐ τὰ αὐτὰ πείσεται), ἀλλὰ τὰ πολλῷ χαλεπώτερα. τάχα ὁρῶντες τὴν κατηγορίαν αὐξομένην τρέμετε καὶ δεδοίκατε καὶ θαυμάζετέ με ὡς ἐκ κρημνῶν ἐρχόμενον. ἀλλ' ἐγὼ οὕτω θαῤῥῶ ὑπὲρ τοῦ δικαίου, ὅτι καὶ προαιτέρω προέθημι. ὅσῳ γὰρ ἂν αὐξήσω τὸ ἔγκλημα, τοσούτῳ μᾶλλον δείξω δωσόμενον τὸ ἐγκώμιον τοῦ Δαβίδ. καὶ τί τούτων πλέον ἐστὶ, φησιν, εἰπεῖν; πάνυ τε πλέον. ὥσπερ γὰρ ὅτι τοῦ Κάϊν, οὐ φόνος μόνον τὸ ἠλεημένον ἦν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν φόνων χεῖρον (καὶ γὰρ ἀλλότριον, ἀλλ' ἀδελφόν, καὶ ἠδικημένον, ἀλλ' ἠδικημένου ἐφό-

Ανκ. 16. μ΄.

α. Βασ. 12.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐφόνευσεν, οὐ μὴν πολλοὺς φονέας, ἀλλὰ πεζῆτος ὁ μῶσος εὑρών) οὕτω δὴ κὴ ἐνταῦθα ὁ φόνος ἐκ μόνον ὁ τὸ λημμα (ὁ γὰρ ὀτυχὼν ἦν ἀνὴρ ὁ πεποιηκώς, ἀλλὰ προφήτης) κὴ ὁ τῆ ἠδικηκότα, ἀλλὰ τῆ ἠδικημένον ἀναιρεῖ. κὴ γὰρ ἠδίκητο ἐν τοῖς κτηείοις τῆ γυναικὸς ἁρπαγείσης· ἀλλ' ὅμως μετ' ὀκφνο κὴ τῆτο πεποίηκεν. εἴδετε πῶς δὴ ἐφεισάμην τῆ δικαίᾳ; πῶς οὐδὲ μεθ' ὑπο-
5 στολῆς ἕνος εἶπον τὰ πεπλημμεληκότα αὐτῷ; ἀλλ' ὅμως ὅπως ὑπὲρ τῆ ἀπολογίας θαῤῥῶ, ὅτι μὴ τοσῆτον ὄγκον τῆ ἁμαρτήματος ἐβουλόμην πρᾶξαι κὴ Μανιχαίους ἐκ μάλιστα ταῦτα κωμῳδιῶσας, κὴ τὰς τὰ Μαρκίωνος νοσῆσας, ἵνα ὀκ πρόφασιν αὐτῆ ἐμφράξω τὰ στόματα. ὀκφνοι μὲν γὰρ λέγουσιν, ὅτι ἐφόνευσε κὴ ἐμοίχευσεν· ἐγὼ δ' οὐ τῆτο λέγω μόνον, ἀλλὰ κὴ διπλοῦν Ⓦ φόνον ἀπέφηνα, ἀπό τε τοῦ ἠδικημένου, ἀπό τε τῆς ποιότητος τῆ προσώπου ὃ
10 πεπλημμεληκότος· οὐ γάρ ὅστιν ἴσον πνεύματος ἀξιωθέντα ἐκ τοσαῦτα εὐεργετηθέντα, καὶ τηλικαύτην ἐγκότα προῤῥῆσαι, κὴ ὀν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ τοιαῦτα τολμᾶν, κὴ τῆτων πόνων χρεὼς τὸν αὐτὸν τοῦτο ποιῆν. ἀλλ' ὅμως κὴ ταύτῃ μάλιστα θαυμαστός ὅστιν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος ἀνήρ, ὅτι εἰς αὐτὸν Ⓦ πνεύματα τῆς κακίας καταπεσών, ὀκ ἀνέπεσεν, οὐδὲ ἀπέγνω, οὐδὲ ἔῤῥιψεν ἑαυτὸν ὑπτίον, οὕτω πρὸς τοῦ Ἀβεσσαλὼμ κτηείαν λαβὼν πληγὴν, ἀλλὰ ταχέως,
15 μᾶλλον ἢ ῥᾳθέως, κὴ μὴν πολλῆς τῆς σφοδρότητος κτηειωτέραν ἔδωκεν ἢ ἔλαβε τὴν πληγήν. κὴ ταῦτ' γέγονεν, οἶμαι, ἐν πολέμῳ κὴ πρὸς ταξει βαρβάρου τινὸς εἰς ἀνεῳγέως καρδίαν ἐμπήξαντος δόρυ, ἢ κῆ ὑπάτου ἀφέντος βέλος, κὴ δᾶτερον ὧ πρότερον" τραῦμα "πρὸς ἰθέντος ἐκείνου κτηειώτερον, πεσὼν δὲ αἵματι πολλῷ περιῤῥεόμενος πρώτοθεν ὁ ταῖς χαλεπὰς ταύτας λαβὼν πληγὰς, κὴ ἀνασαίνων ταχέως, κὴ δόρυ κῆ τὸ τοξεύσαντος ἀφεὶς, νε-
20 κρὸν ἐπὶ τῷ πεδίου διέῤῥειεν εὐθέως. ὅτου δὴ κὴ ἐνταῦθα, ὅσῳ ἂν μείζονα εἴπῃς τὴν πληγήν, τοσούτῳ θαυμαστέον δεικνύεις τὸ πληγέντος τὴν ψυχήν, ὅτι ἴσχυσε μὴ ὃ χαλεπὸν τῆτο τραῦμα κὴ ἀναῤῥῖψαι κὴ στῆσαι ἐν αὐτῇ ταῖς τῆς φάλαγγος μετώποις, κὴ Ⓦ πρῶτα κατενεγκεῖν. τῆτο δ' ἡλίκον ὅστιν, ἴσασι μάλιστα, ὅσοι χαλεπαῖς πεζομαχίαις ἐμπίπτουσιν ἁμαρτίαις· οὐ γὰρ ὅταν ἡμερίας κὴ πραείας ἕξις ψυχῆς ὀρθὰ "βαδίζοντα δι' ὁδοῦ πορεύεται (ἔχει γὰρ") ὁ τοι-
25 οῦτος ζωοδοτικὸν τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα, ἀλείφουσαν, διεγείρασαν, νθρύπτουσαν, πρὸς θυμότερον ἐργαζομένην) ὡς ὃ μὴ σὺν μυρίοις σφαίοις ἐκ κὴ πολλὰ τρώματα κὴ ταῖς νίκαις, τὴν ἑκάτην" ἐπορθρίζοντα ζημιῶν, δυσπραγῶν πάλιν ἐπιλαβέσθαι τῆ αὐτῆ δρόμων. κὴ ἵνα σαφέστερον ὃ λέγω γένηται, καὶ ἕτερον ὀλίγον ἔλαττον τῆ προτέρου προβλήματος εἰς μέσον ὑμῖν ἀγαγεῖν πειράσομαι. ἐννόησον γάρ μοι ναυκυβερνήτην μυρία δράκα-
30 λόντα πελάγη, μὴ τὸ τὴν θάλασσαν ἁπλῶσαι ἅπασαν, μὴ σὺν πολλοῖς χειμῶσι κὴ σὺν σκοπέλοις κὴ τὰ κύματα, πολὺ ἐχόντα φόρτον, ἐν αὐτῇ καταποντιζόμενον τῇ στόματι τῆ λιμένος, καὶ γυμνῷ μόλις τῇ σώματι ὃ χαλεπὸν τῆτο προφυγόντα" ναυάγιον· πῶς πρὸς τὴν θάλασσαν προσεῖναι εἰκός, καὶ τὴν ναυτιλίαν καὶ σὺν τοιούτοις πόνοις; ἆρα αἱρήσεταί ποτε ὁ τοιοῦτος, εἰ μὴ σφόδρα" ἡμερίας εἴη ψυχῆς, αὐτομολῆσαι ἰδεῖν, ἢ πλοῖον, ἢ λι-
35 μένα; οὐκ ἔγωγε οἶμαι· ἀλλ' ἐγκαλυφαμένος κεῖσεται νύκτα "τὴν ἡμέραν ὁρᾶν, καὶ πρὸς πρῶτα ἀπαῤῥοῦν· καὶ μᾶλλον αἱρήσεται πρόσασθαι τῇ ζῆν, ἢ τῇ αὐτῇ ἄθλα θαι πόνων. ἀλλ' οὐχ ὁ μακάριος σὸς τοιοῦτος· ἀλλὰ τοιοῦτον ναυάγιον· ὑπομείνας μὴ σὺν μυρίοις πόνοις καὶ σὺν ἱδρῶσι ἐκείνοις, οὐκ ἔμεινεν ἐγκεκαλυμμένος, ἀλλὰ κὴ ὃ πλοῖον καθεῖλκυσε, κὴ τὰ ἱστία πετάσας, κὴ ὃ πηδάλιον μεταχειρίσας, τῇ αὐτῇ ἤπερ τῶν πόνων, ὃ πλεί-
40 ονα τῇ προτέρων Ⓦ πλοῦτον εἰργάσατο [πάλιν.] εἰ γὰρ ὃ ἔπναι θαυμαστὸν *, καὶ ὃ μὴ κεῖσθαι δι' ὅλης πεσόντα, καὶ ὃ ἀνάπνναι καὶ ἕτερα ἐργάζεσθαι, πόσων οὐκ ἂν εἴη προφώνων ἄξιον; καίτοιγε πολλὰ ἰῶ τὰ εἰς ἀπόγνωσιν αὐτὸν ἐμβάλλοντα. καὶ πρῶτον, τὸ μέγεθος τῆ ἁμαρτήματος· δεύτερον, ὃ μὴ ἐν προοιμίοις τῆς ζωῆς, ὅτε κὴ πλείους αἱ ἐλπίδες, ἀλλὰ πρὸς τῷ τέλει ταῦτα παθεῖν. σφόδρα γὰρ ὁ ἔμπορος ἀπὸ λιμένος ἐξελθὼν ἐς

ναυάγιον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναυάγιον βύθεως ὑποδεεστέρας ὁμοίως ἀλιτεῖ τῷ μὴ μυείας ἐμποιείας τοῖς προσφοίτοσι σκοπέλῳ. τείτον, ὃ πολιὼ ἥδη ζωειλοῦται πλοῦτον, τοῦτο παθεῖν. ἢ γὰρ ἀ μικρὰ ἀπέχειν αὐτῷ φορτία τότε, οἷς ἁλίσκεται τοῖς τοιούτοις ἡλικίαν, ὡίκα ἐπιμαίνεται ἁλίσκεται Γολιάθ, ὅτε ὁ λαμπρὸν ζόπαιον ἔστησε, καὶ κατὰ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ Σαούλ. ἢ γὰρ τὴν βασιλικὴν ἐπεδείκνυτο μακροθυμίαν, μυείαις ἐλθρὸν εἰς χείρας ἑλὼν καὶ φεισάμενος διὰ νεκῶς· ἢ μᾶλλον ἐλάμβανος ἐκπεσεῖν πατρίδος καὶ ἐλευθερίας καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἢ ἀδίκως ὑπεβουλεύοντα ἀνελεῖν. ἢ μὴ τὴν βασιλείαν ὁ μικρὰ ἐὼν αὐτῷ καὶ παρθώματα· μὴ ὁ τὴν εἰρηνεύων, ἢ ἡ τοῦ πολλοῦ ἀπόλαυσις, καὶ ὁ λαμπρὸς ὕπνος δόξης ἐκπεσεῖν, ἀ τυχόντα ἐποίει θορυβον. οὐδὲ γὰρ ὕτως αὐτὸν ἐκίνησεν ἡ πορφύρα, ὡς κατήχμωσεν ἡ τῆς ἁμαρτίας ταύτης κηλίς. ἴστε ὁ πάντως ἥλικον ἐστὶν ἁμαρτήματα ἐκπομπεύεσθαι, ἢ πῶς μεγάλης δεῖται ψυχῆς ὁ τοιοῦτος, ὥστε μὴ τὴν τῶν πολλῶν κατηγορίαν ἢ τὸ μάρτυρας ἔχειν τοσούτους τῶν οἰκείων πλημμελημάτων μὴ δύασπεσεῖν. ἀλλ' ὅμως ἀπόλωλα ταῦτα ὁ γλυκὺς ἐκεῖνος τῆς ψυχῆς ὄξελκύσας καὶ βέλη, ὕτως ἔλαμψε μὴ ταῦτα, ὕτως ἔσμηξε τὴν κηλῖδα, ὕτως ἐλαμπρὸν καθαρὸς, ὡς τῶν ἐκείνων τῶν αὐτὸν ἢ τελευτήσας τὰ ἁμαρτήματα" θαυμασθῆναι. * ἢ ὅθεν ἐλέγετο καὶ τὸ Αβεσαλὰμ, ἢ καὶ τοῦτο φαίνεται ὁ Θεὸς λέγων· μᾶλλον ὁ πολλῷ πλέον καὶ τοῦτο. ὅτι μὲν γὰρ τὸ πατριάρχου φησίν· ὅτι ἐμνήσθη τῆς διαθήκης τῆς πρὸς Αβεσαλὰμ· ἐνταῦθα ὁ οὐ τῆς διαθήκης φησὶν, ἀλλὰ πῶς; διὰ Δαβὶδ παῖδά μου ἐφύλαξα τῆς πόλεως ταύτης. καὶ Σολομῶνα ὁ διὰ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν οὐκ ἀφῆκε τηλικαύτην ἁμαρτήσασαν ἁμαρτίαν τῆς βασιλείας ἐκπεσεῖν. καὶ τοσαύτη ἰσχὺς ἡ δόξα τοῦ ἀνδρὸς, ὥστε Πρᾶξ. β. κθ. Πέπεισμαι μὴ τοσαῦτα ἔτη πρὸς Ἰουδαίους δημηγορῶν ὕτω λέγει· Ἐξὸν εἰπεῖν μὴ πρόρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβὶδ, ὅτι ἢ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη. καὶ ὁ Χειστὸς ὁ" πρὸς Ἰουδαίους διαλεγόμενος, δείκνυσιν αὐτὸν μὴ τὴν ἁμαρτίαν πνεύματος ἠξιωμένον τοσοῦτον, ὡς καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ θεότητος ἀξιωθῆναι προφητεύσαι πάλιν· καὶ ἐντεῦθεν αὐτὸν ὑπισχνούμενος ἔλεγε, πῶς οὖν ὁ Δαβὶδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου; ἢ ὅπερ ὅτι τοῦ Μωϋσέως γέγονε, τοῦτο ἢ ὅτι τοῦ Δαβίδ. καθάπερ γὰρ τὴν Μαρίαν καὶ" ἄκοντος τοῦ Μωϋσέως ἐκόλασεν ὁ Θεὸς διὰ τὴν εἰς τὸν ἀδελφὸν ὕβριν, ὅτι ὀφθαλμὸν ἐφίλει τὸν ἄγιον· ὕτω καὶ τότε τὸν παιδὸς ὑβριωθέντα καιρὸν ἤμυνε, ἢ ταῦτα μὴ βουλομένου· ἱκανὰ μὲν οὖν ἢ ταῦτα, μᾶλλον ὁ διὰ τὴν ἄλλων ταῦτα ἱκανὰ δεῖξαι τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός. ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς ψηφίζηται, οὐδὲν δεῖ περιεργάζεσθαι πλέον. εἰ ὁ βούλεσθε καὶ κατ' εἶδος αὐτὸν τὴν φιλοσοφίαν μαθεῖν, ἔξεστιν ὑμῖν ἐπελθοῦσι τὴν ἱστορίαν τὴν μὴ τὴν ἁμαρτίαν ἰδεῖν αὐτοῦ τὴν πρόρρησιν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν, τὴν εὔνοιαν, τὴν τῆς ἀρετῆς ἔνδειξιν, τὴν εἰς ἐμὲ ἀγάπην ἀνάπτοιας ἀκρίβειαν. ταῦτα οὖν ἔχοντες τὰ παραδείγματα, νήφωμεν ἢ σπουδάζωμεν μὴ καταπίπτειν· εἰ δέ ποτε ἢ πέσοιμεν, μὴ κεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἵνα ὑμᾶς εἰς ῥᾳθυμίαν" ἐμβάλω, τὰ τοῦ Δαβὶδ ἁμαρτήματα εἶπον· ἀλλ' ἵνα πλείονα φόβον ἐργάσωμαι. εἰ γὰρ ὁ δίκαιος ἐκεῖνος ῥᾳθυμήσας μικρὸν τοιαῦτα ἐδέξατο [πάθη ἢ] πταύματα· τί πεισόμεθα ἡμεῖς, οἱ καθ' ἑκάστην ὀλιγωρήσαντες; μὴ τοίνυν ὅτι ἔπεσεν ἴδῃς, ἢ ῥᾳθυμήσῃς· ἀλλ' ἐννόησον πόσα ἢ μὴ ταῦτα εἰργάσατο, πόσους θρηνώους ἐπεδείξατο, πόσοις μετεμέλησε, τὰς νύκτας ταῖς ἡμέραις προσιθεὶς, πηγὰς δακρύων" ἀφιείς, τὴν κλίνην λόων τοῖς δάκρυσι, πρὸς τούτοις σάκκον περιβαλόμενος. εἰ ὁ ἐκεῖνος τοσαύτης ἐδεήθη τῆς ὑπερφῆς, πότε δυνησόμεθα σωθῆναι ἡμεῖς μὴ τοσαῦτα ἁμαρτήματα ἀθλιότητος ὀφειλόμενοι; ὁ μὲν γὰρ πολλὰ ἔχων κατορθώματα, ῥᾳδίως ἂν ἢ ἐντεῦθεν τὰ ἁμαρτήματα συσκιάσειεν· ὁ ὁ γυμνὸς, ὅπου ἂν δέξῃ βέλος, κεῖσθαι δέχεται πληγήν. ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γλήνται, ὁπλίσωμθν ἑαυτὸν ἀγαθοῖς ἔργοις· καὶν τοῦτο γλήνται τι πλημμέλημα, ἀπονιψώμεθα· ἵνα καταξιωθῶμθν, εἰς δόξαν τῦ Θεοῦ ζήσαντες ⓦ πρόντα βίον, τῆς μελλούσης ἀπολαῦσαι ζωῆς· ἧς γλύοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. κζ. 14 ΚΑΙ ΕΛΘΩΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτῦ βεβλημμένην καὶ πυρέσσουσαν· / 15 Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

Δὲ Μαρκος καὶ, Βούθεως," φησὶ, βουλόμθνος καὶ ⓦ χρόνον δηλῶσαι· ἔστι γὰρ μόνον τὸ σημεῖον τέθηκε, ⓦ χρόνον οὐκ ἐπισημηνάμενος. καὶ ⓐ μὲ ἄλλοι φασὶν, ἐπὶ τὸ προκάλεσεν αὐτὸν ἡ κατακειμθνη, ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο ἐσήμησε. τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστι διαφωνίας· ἀλλὰ τὸ μὲ συντομίας, τὸ γὰρ ἀκριβοῦς ἐξηγήσεως. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῦ Πέτρου; ἐμοὶ δοκεῖ θεοφῆς μεταληψόμθνος. τοῦτο γοῦν ἐδήλωσεν εἰπών· δυέσῃ, καὶ διηκόνει αὐτῷ. τοῦτο γὰρ τοῖς μαθηταῖς κατήγετο, ὥσπερ καὶ τῷ Ματθαίῳ, ὅτε αὐτὸν ἐκάλεσε, ἵνα μᾶλλον αὐτοῦ καὶ προθυμοτέρους ταύτη ποιῶν. σὺ δέ μοι σκόπει καὶ ἐνταῦθα τῦ Πέτρου τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς αὐτόν. ἔχων γὰρ τὴν πενθερὰν οἴκοι κειμθνην καὶ πυρέσσουσαν σφοδρῶς, οὐκ εἴλκυσεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ἀνέμθνε τὴν διδασκαλίαν ἀπρλιαθήτως, καὶ τοὺς ἄλλους θεραπευθῆναι πάντας, καὶ τότε αὐτὸν εἰσελθόντα προκάλεσεν. ὕτως δὲ ἀρχῆς ἐπαιδεύετο τὰ τῶν ἄλλων ἑαυτῷ προθήναι. οὐκοῦν οὐκ αὐτὸς αὐτὸν εἰσάγει, ἀλλ' αὐτὸς αὐθημάτως ἐπέδη μὴ τὸ εἰπεῖν ⓦ ἐκκλίναρχον, οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς, δεικνὺς ὅσον ἐφείλετο τοῖς μαθηταῖς. καὶ τοι συνόησον οἷα ἐν τοῖς τῶν ἁλιέων τούτων· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀπῆξίου ὑπὸ τὰς καλύβας αὐτῶν εἰσιέναι, τὰς ὑπελεῖς, παιδεύων σε ἐκεῖ πάντων ⓦ θυσεφπινον καταπατεῖν * τύφον. καὶ ποτὲ μὲν λόγοις θεραπεύει μόνον, ποτὲ δὲ καὶ τῇ χειρὶ ἐκτείνει· ποτὲ δὲ ἀμφότερα ταῦτα ποιεῖ, εἰς ὄφελος ἄγων τὴν ἰατρείαν. ὁ γὰρ ἐβούλετο ἀεὶ μᾶλλον ἐπιδείκνυσθαι, καὶ θαυμαστὸν ἦν θαυματουργεῖν. ἔδει γὰρ τέως λανθάνειν, καὶ μάλιστα ὅτι τῶν μαθητῶν. καὶ γὰρ οὐκ ἀπὸ πολλῆς ἡδονῆς πάντα ἐν ἐκήρυξαν· καὶ τοῦτο δῆλον ἐξ ὧν μὴ τὸ ἐλθεῖν εἰς τὸ ὄρος ἐδέησε τῦ θαυμασθῆναι αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ἀλλὰ μόνον τοῖνυν τῦ σώματος, οὐχὶ ⓦ πυρετὸν ἔσβεσε μόνον, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν τὴν ὑγίειαν ἀπέδωκεν. ὅπῃ γὰρ ὁ νόσημα ἀπελεῖ ἐν, τῷ ἑτέρῳ τῆς ἰατρείας τὴν δύναμιν ἐπεδείκνυτο· ὅθεν οὐκ ἀνέχρασατο τέχνη ἰατρική. ἴσε γὰρ ὅτι τὸ μὴ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ πυρετοῦ πολλοῦ δεῖ χρόνου πάλιν τοῖς κάμνουσιν, ὥστε εἰς τὸ πρόσθεν ὑγίειαν ἐπιμελεῖσθαι. ἀλλὰ τότε ὁμοῦ πάντα ἐγίνετο· καὶ οὐκ ἐνταῦθα μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ τῆς θαλάττης. οὐδὲ γὰρ οὐκ ἐκεῖ ἀνέμους ἔπαυσε μόνον καὶ ⓦ χειμῶνα, ἀλλὰ καὶ ⓦ σάλον ὑθέως ἔστησεν, ὅπερ καὶ τοῦτο ξένον ἐν. Εἰ γὰρ τὸ ἥζαλη λήξειε, μένει πολλοῦ μένει τὰ ὕδατα σαλευόμθνα. ἀλλ' οὐκ ὅπῃ τοῦ Χριστοῦ ὕτως· ἀλλ' ὁμοῦ πάντα ἐγίνετο. ὅπερ οὖν καὶ ὅπῃ τῆς γραικὸς γέγονε. καὶ τὸ ἐμφανὲς ὁ εὐαγγελιστὴς ἔλεγεν· ἀνέστη, καὶ διηκόνει αὐτῷ· ὁ τῆς τοῦ Χριστοῦ δυνάμεως σημεῖον ἐν, καὶ τὸ ἀληθέστερον τῆς γραικὸς, ἐν ᾧ ⓦ Χριστὸν ἐπεδείκνυτο. καὶ ἕτερον δέ τι μὴ τούτων ἐντεῦθεν αὖ καταδιδιμθν, ὅτι καὶ τῇ ἑτέρων πίστει χαρίζεται ὁ Χριστὸς τὴν ἑτέρων διόρθωσιν (καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα ἕτεροι αὐτὸν προκαλοῦνται, ὡς καὶ ὅπῃ τοῦ παιδὸς τοῦ ἑκατοντάρχου) χαρίζεται δέ, ὅταν μὴ ἀπιστῇ ὁ θεραπεύεσθαι μέλλων, ἀλλ' ἢ διὰ νόσον μὴ δυνηθῇ πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, ἢ

δι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δι' ἄγνοιαν μηδὲν μέγα περὶ αὐτὸν φαντάζηται), ἢ δι' ἡλικίαν ἄωρον.

16 Οφίας γὰρ ἠγνόησεν, προσωνείδισαν αὐτῷ δαιμονιζόμενοις πολλοὺς, καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα [αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν] λέγω, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἐχοντας ἐθεράπευσεν,

17 Οπως πληρωθῇ τὸ διὰ τοῦ προφήτου Ησαΐου λεχθέν, ὅτι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

Εἶδες τὸ πλῆθος εἰς πίστιν" αὐξόμενον λοιπόν. οὐδὲ γὰρ τοῦ καιροῦ κατεπείγοντος ἀναχωρῆσαι ἠνείχοντο, οὐδὲ ἀκαίρου εἶναι νομίζοντες ἐν ἑαυτοῖς προσάγειν τοὺς ἀῤῥώστους" αὐτῷ. σὺ δέ μοι σκόπει πόσον πλῆθος θεραπευομένων παραστέχουσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, οὐχὶ καθ' ἕνα λέγοντες ἡμῖν καὶ διηγούμενοι, ἀλλ' ἑνὶ ῥήματι πέλαγος" ἄφατον θαυμάζοντες. εἶτα ἵνα μὴ πάλιν τὸ μέγεθος τῶν θαυμάτων εἰς ἀπιστίαν ἐμβάλῃ, εἶπε δῆμον τοσοῦτον καὶ ποικίλα νοσήματα ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ἔλυσε καὶ διώρθωσεν, ἐπάγει περὶ προφήτου μαρτυροῦντα τοῖς γενομένοις, μεγάλῳ πάντα τὸν ἀπὸ τῆς γραφῆς ἀποδείξιν ἡμῖν ἐκ δεικνύς, καὶ τῶν σημείων αὐτῶν οὐκ ἐλάττονα, καί φησιν· ὅτι καὶ Ησαΐας ταῦτα εἶπεν, Ος τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. οὐκ εἶπεν, ἔλυσεν, ἀλλ' ἔλαβεν, καὶ ἐβάστασεν. ὁ περὶ ἁμαρτιῶν μᾶλλον εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ τοῦ προφήτου συμφώνως Ιωάννῃ τῷ λέγοντι· ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. πῶς οὖν περὶ νοσημάτων αὐτὸ σημαίνει τις ἂν εἴποι ὁ εὐαγγελιστής; ἢ κατ' ἰσοτιμίαν" τὴν μαρτυρίαν αἰαγινώσκων, ἢ δηλονότι ὅτι τὰ πλείονα τῶν νοσημάτων ἐξ ἁμαρτημάτων ἐστὶ γινόμενα. εἰ γὰρ ὁ θάνατος ἐξ ἁμαρτίας ἔσχε τὴν ῥίζαν καὶ τὴν σύστασιν, πολλῷ μᾶλλον καὶ τῶν νοσημάτων τὰ πολλά· ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ παθητοὺς εἶναι ἡμᾶς ἐκεῖθεν γέγονεν.

18 Ιδὼν δὲ ὁ Ιησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

Εἶδες πάλιν τὸ ἀκόλουθον; οὐ γὰρ ἄλλοι φασὶν, ὅτι τοῖς δαίμοσιν ἐπετίμα, ἵνα μὴ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν· οὐδὲ δέ φησιν, ὅτι τοὺς ὄχλους διωθεῖται. ἐποίει δὲ τοῦτο, ὁμοῦ τε μετεπαίδευε ἡμᾶς παιδεύων, ὁμοῦ τε φθόνον παρεμυθεῖτο Ιουδαϊκὸν, καὶ διδάσκων ἡμᾶς μηδὲν πρὸς ἐπίδειξιν ποιεῖν. οὐ γὰρ δὴ σώματα ἐθεράπευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν διώρθου καὶ φιλοσοφεῖν ἐπαίδευε, δι' ἀμφοτέρων ἑαυτὸν δεικνύς, καὶ τὰ λύπην τὰ νοσήματα, καὶ τῷ μηδὲν πρὸς ἐπίδειξιν ποιεῖν. καὶ γὰρ ἦσαν αὐτῷ προσπλανώμενοι, φιλοῦντες αὐτὸν καὶ θαυμάζοντες, καὶ ὁρᾶν εἰς αὐτὸν ἀεὶ βουλόμενοι. τίς γὰρ ἂν ἀπέστη τοιαῦτα θαυματουργοῦντος; τίς δ' οὐκ ἂν ἐπόθησε τὸ πρόσωπον ἰδεῖν, καὶ τὸ στόμα τὸ τοιαῦτα φθεγγόμενον; οὐδὲ γὰρ θαυματουργὸν ἐπὶ θαύματος μόνον, ἀλλὰ καὶ φαινόμενος ἁπλῶς πολλῆς ἔγεμε χάριτος. καὶ τοῦτο ὁ προφήτης δηλῶν ἔλεγε· Ωραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. εἰ γὰρ ὁ Ησαΐας λέγει, Οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἢ πρὸς τὴν τῆς θεότητος δόξαν τὴν ἀπόῤῥητον καὶ ἄφατον τοῦτό φησιν· ἢ τὰ ἐν τῷ παθεῖ συμβαίνοντα διηγούμενος, καὶ τὴν ἀτιμίαν ἣν ὑπέμεινεν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν εὐτέλειαν ἣν παρὰ πολλὰ βίον ἐπεδείξατο παρὰ πάντων. οὐ πρότερον γὰρ ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἐθεράπευσεν. ἢ γὰρ δὴ οὐδὲ ἠνέχοντο. ὥσπερ οὖν ἐν τῷ ὄρει οὐχὶ διημερεύσιν παρέμενον μόνον, ἀλλὰ καὶ σιγῆς οὔσης ἠκολούθουν· οὕτω δὲ ἐνταῦθα οὐχὶ θαυματουργοῦντι προσήρχοντο, ἀλλὰ καὶ παυσαμένῳ πάλιν, ἀπὸ τοῦ προσώπου πολλὴν τὴν ὠφέλειαν δεχόμενοι. εἰ γὰρ Μωϋσῆς δεδοξασμένον τὸ πρόσωπον εἶχε, καὶ Στέφανος ὡς ἀγγέλου, ἐνόησον καὶ κοινὸν δεσπότην οἷ εἰκὸς ἦν φαίνεσθαι τότε. θᾶττον πολλοὶ νῦν εἰς ἐπιθυμίαν ἐνέπεσον τοῦ τὴν εἰκόνα ἐκείνην ἰδεῖν· ἀλλ' ἂν ἐθέλωμεν, πολλῷ βέλτιονα ὀψόμεθα ἐκείνης. ἂν γὰρ μὴ παῤῥησίας πρόσωπα διανύσωμεν βίον, ὅτι τὴν νεφέλην αὐτὸν δεξόμεθα, ἀπαντήσαντες ἐν ἀθανάτῳ καὶ ἀφθάρτῳ σώματι. θέα γοῦν πῶς οὐδεὶς ἁπλῶς ἐλαθύνῃ, ἵνα μὴ πλήξῃ. οὐ γὰρ εἶπεν, ἀναχωρήσατε, ἀλλ' εἰς τὸ πέραν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν, προσδοκίαν διδοὺς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διδοὺς τῷ πρώτως ἤξιν ἐκεῖ. ἡ Ⓐ μὴ ὄχλοι τοσαύτην ἐπεδείκνυντο τὴν ἀγάπην, ἡ μὴ πολλῆς ἠκολούθουν τῆς μαθήσεως· εἷς δέ τις χρημάτων δοῦλος καὶ πολλὴν ἔχων τὴν ἀπόνοιαν

19 Πορευθήν, φησὶ διδάσκων, ἀκολούθησόν σοι ὅπου δ' ἂν ἀπέρχῃ. Εἶδες πόσος ὁ τύφος; οὔτε γὰρ ὅσον ἀξιοῖ μὴ τὸν ὄχλον ἀριθμεῖσθαι, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος ὅτι ὑπὲρ τοὺς πολλούς ἐστιν αὐτὸς, ὅπου πορεύσεται. τοιαῦτα γὰρ καὶ ἦν τὰ Ἰουδαϊκά, ἀκαίρως περίεργος ἦν ἡ ἀπόπλεα. ὅτου καὶ ἄλλος μὴ τῶν τὰ πρώτων σιγώντων [αὐτὸς] ἀναπηδήσας, φησί· Ποία σύντολή σοι ἔσται; ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐπετίμησεν ὁ δεσπότης τῇ ἀκαίρῳ περίεργίᾳ, παραδοὺς ἡμᾶς καὶ τοιούτους φέρειν. διὰ τοῦτο οὐκ ἐλέγχει φανερῶς τὸν πονηρὸν βουλυομένους· τοῖς δέ τισιν ἐπονείδιστον αὐτὸν ἀποκρίνεται, μόνοις αὐλοῖς καταλιμπάνων εἰδέναι τὸ ἔλεγχον, καὶ διπλῆν αὐλοῦ ὠφέλειαν, ὧν τε δηλοῦσαν ὅτι οἶδε τὰ σὰ ἕκαστα, καὶ ὧν μὴ τὸν ὑπόδειξιν ταύτην χρείσασθαι ὃ λαβόν, καὶ δοῦναι πάλιν, εἰ βούλοιντο, ἑαυτοὺς ἀναλήσασθαι· ὃ δὴ καὶ ὅτι τοῦτο ποιῆς οὗτος γὰρ ἰδὼν τὰ πολλὰ σπυρὰ καὶ πολλοὺς ὑποσυρομένους, τοσοῦτον ἐδόκησε χρηματίζεσθαι ἐκ τῶν τοιούτων χρημάτων· διόπερ καὶ ἀκολουθήσας ἐξέπεσε. [καὶ] πόθεν τοῦτο δῆλον; ἀπὸ τῆς ἀποκρίσεως ἧς ὁ Χριστὸς ποιεῖται, οὐ τοῖς τὸν ἐρώτησιν τὴν ῥημάτων, ἀλλὰ τοῖς τὸ γνώμιον τῆς διανοίας ἀπαντῶν. εἰ γὰρ φησι· χρήματα τοσοῦτον ἀκολουθῶν ἐμοὶ συλλέγῃς; εἶτα, οὐχ ὁρᾷς ὅτι οὐ τοῦτο καταγώνιόν μοί ἐστιν. οὐδὲ τοσοῦτον ὅσον τῆς ὀρνίσιν;

20 Αἱ γὰρ ἀλώπεκες, φησὶ, φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

Ταῦτα δὲ οὐκ ἦν ἀποτρεπομένου, ἀλλ' ἐλέγχοντος μὲν τὸν πονηρὸν γνώμην, προτρέποντος δὲ εἰ βούλοιτο μὴ τῆς τοιαύτης προσδοκίας ἀκολουθεῖν. καὶ ἵνα μάθῃς αὐτοῦ τὸν πονηρόν, ὅρα τί ποιῇ. ἀκούσας ταῦτα καὶ ἐλεγχθεὶς οὐκ εἶπεν, ἕτοιμός εἰμι ἀκολουθῆσαι. ἐκ πολλαχοῦ δὲ ἀλλαχοῦ τοῦτο φαίνεται ποιῶν ὁ Χριστός. φανερῶς μὲν οὐκ ἐλέγχει, ἀπὸ δὲ τῆς ἀποκρίσεως δηλοῖ τὸν γνώμιον τῶν προσιόντων. καὶ γὰρ ἐκείνῳ τῷ λέγοντι, διδάσκαλε ἀγαθέ, καὶ προσδοκήσαντι ἀφ' ἧς ἠλαζονείας αὐτὸν θαυμάσασθαι, πρὸς τὸν γνώμιον ἀπεκρίνατο, λέγων· τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. καὶ ὅτε ἔλεγον αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ζητοῦσί σε, ὅτῳ δὲ ἀνθρώπινόν τι ἔπασχον, οὐκ ἀκούσαι φησὶ Ματθ. ιε. μζ. τῶν χρησίμων βουλόμενοι, ἀλλ' ὑποδείξαι, ὅτι προσίκουσιν αὐτῷ καὶ ταύτην κενοδοξῆσαι, ἀπόκρισιν φησὶ· Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; καὶ αὖθις πάλιν τοῖς ἀδελφοῖς λέγουσιν αὐτῷ· Φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ, καὶ βουλομένοις ἐντεῦθεν κενοδοξεῖν, ἔλεγε· Ὁ ὑμέτερος καιρὸς, φησὶν, ἀεὶ ἕτοιμος, ὁ δὲ ἐμὸς οὔπω πάρεστι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων δὲ τοῦτο ποιῇ, ὡς ὅτε τὸν Ναθαναὴλ λέγων· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. καὶ πάλιν, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε. οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα τοῖς τὰ ῥήματα, ἀλλὰ τοῖς τὸν γνώμιον τὸν πεμφαντος ἀπεκρίνατο. ἐκ τοῦ δήμου δὲ πάλιν ὁμοίως τοῖς τὸν ζηλωτὴν προσελθοῦσι, λέγων· Τί ἐξήλθετε ἰδεῖν εἰς τὴν ἔρημον; ὅτῳ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐλοὺς ὡς τοῖς βούκολοις καὶ βυσσίνου τινὸς προσκεῖσθαι τὸν Ἰωάννου, ταύτην διορθούμενος τὴν ὑπόνοιαν, φησί· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον ἰδεῖν; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ἢ δι' ἄλλο τι ἢ μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; δι' ἀμφοτέρων δηλοῖ, ὅτι ὅτε οἰκεῖόν ἐστιν βυσσίνους, οὔτε ἀπὸ τυφῆς τινος μαλακισθήσεται. οὕτω τοίνυν καὶ ἐνταῦθα τοῦ γνώμιον τὴν ἀπόκρισιν ποιῆται. καὶ ὅρα πῶς καὶ ἐν τούτῳ πολὺ τὸ μέτριον ἐνδείκνυται. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἔχω μὲν, καταφρονῶ δέ· ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔχω. εἶδες ὅσον μὴ τῆς συγκαταβάσεως ἡ ἀκρίβεια; ὡς ὅταν ἐαθῇ καὶ πίνῃ, ὅταν φαίνηται ἀπ' ἐναντίας τῷ Ἰωάννῃ ποιεῖ, καὶ ὅταν φαίνηται λέγων, καὶ τοῦτο τῆς τῶν Ἰουδαίων σωτηρίας ἕνεκεν ποιῆς, μᾶλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης, ὁ-

μοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁμοῦ μὲν τῶν αἱρετικῶν ἐμφράττων τὰ στόματα, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸν τότε ἐκ περιουσίας βουλόμενος ἐπισπάσασθαι.

21 Ἕτερος δέ τις, φησίν, εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Εἶδες τὸ διάφορον, καὶ πῶς ὁ μὲν ἀναισχύντως φησίν, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ· οὗτος δὲ καίτοι ὅσιον πρᾶγμα αἰτῶν, φησίν ἐπίτρεψόν μοι, ἀλλ' οὐκ ἐπέτρεψεν. ἀλλὰ τί φησιν;

22 Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, σὺ δέ μοι ἀκολούθει. Πανταχοῦ γὰρ τῇ γνώμῃ προσεῖχε. καὶ τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐπέτρεψε, φησίν; ὅτι καὶ οἱ ἐκεῖνο πληρώσοντες ἦσαν, καὶ οὐκ ἔμελλεν ἄταφος μένειν· καὶ τοῦτον τῶν ἀναγκαιοτέρων ἀπάγεσθαι οὐκ ἐχρῆν. Εἰπὼν δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, δείκνυσιν ὅτι οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ νεκρός. καὶ γὰρ τῶν ἀπίστων, ὡς ἔγωγε οἶμαι, ἦν ὁ τετελευτηκώς. Εἰ δὲ θαυμάζεις τὸν νεανίσκον, ὅτι ὑπὲρ πράγματος οὕτως ἀναγκαίου τὸν Ἰησοῦν ἠρώτησε, καὶ οὐκ αὐτομάτως ἀπῆλθε, πολλῷ πλέον θαύμασον, ὅτι καὶ κωλυθεὶς ἔμεινεν. ἆρ' οὖν, οὐκ ἦν ἀχαριστίας ἐσχάτης, φησί, τὸ μὴ παραγενέσθαι θαπτομένου τοῦ πατρός; Εἰ μὲν ἀπὸ ῥᾳθυμίας ἐποίησεν, ἀχαριστίας ἦν· εἰ δὲ ὥστε μὴ ἐγκόψαι ἔργον ἀναγκαιότερον, τὸ ἀπελθεῖν μάλιστα ἀγνωμοσύνης ἦν τῆς ἐσχάτης. καὶ γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐκώλυσεν αὐτὸν οὐχὶ καταφρονεῖν τῆς εἰς τὸν γεγεννηκότα τιμῆς κελεύων, ἀλλὰ δεικνὺς ὅτι οὐδὲν τῶν οὐρανίων πραγμάτων ἡμῖν ἀναγκαιότερον εἶναι χρή, καὶ ὅτι μετὰ σπουδῆς τούτων ἁπάσης ἔχεσθαι δεῖ, καὶ οὐδὲ μικρὸν ἀναβάλλεσθαι, κἂν σφόδρα ἀπαραίτητα καὶ κατεπείγοντα ᾖ τὰ ἐφέλκοντα. τί γὰρ ἀναγκαιότερον ἂν εἴη τοῦ θάψαι πατέρα; τί δὲ εὐκολώτερον; οὐδὲ γὰρ χρόνον πολὺν ἀναλῶσαι ἦν.

ΗΘΙΚΟΝ

Εἰ δὲ μηδὲ ὅσον εἰς ταφὴν πατρὸς χρόνον ἀναλῶσαι δεῖ, οὐδὲ τοσοῦτον ἀπολιμπάνεσθαι τῶν πνευματικῶν ἀσφαλές, ἐννόησον τίνος ἂν εἴημεν ἄξιοι, οἱ πάντα τὸν χρόνον ἀφιστάμενοι τῶν τῷ Χριστῷ προσηκόντων πραγμάτων, καὶ τὰ σφόδρα εὐτελῆ τῶν ἀναγκαίων προτιθέντες, καὶ μηδενὸς κατεπείγοντος ῥᾳθυμοῦντες. Καὶ ἐντεῦθεν δὲ τῆς διδασκαλίας τὴν φιλοσοφίαν θαυμάζειν χρή, ὅτι σφόδρα αὐτὸν προσήλωσε τῷ λόγῳ· καὶ μετὰ τούτου καὶ μυρίων ἀπήλλαξε κακῶν, οἷον θρήνων καὶ πένθους καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἐκδεχομένων. μετὰ γὰρ τὸ θάψαι, ἀνάγκη λοιπὸν ἦν καὶ διαθήκας περιεργάζεσθαι, καὶ κλήρου διανομήν, καὶ τὰ ἄλλα ὅσα τούτοις ἕπεται· καὶ οὕτω κύματα ἐκ κυμάτων αὐτὸν διαδεχόμενα πορρωτάτω τοῦ τῆς ἀληθείας ἀπήγαγε λιμένος. Διὰ τοῦτο αὐτὸν ἕλκει καὶ ἑαυτῷ προσηλοῖ. εἰ δὲ ἔτι θαυμάζεις καὶ θορυβῇ, ὅτι οὐ συνεχωρήθη παραγενέσθαι τῇ ταφῇ τοῦ πατρός, ἐννόησον ὅτι πολλοὶ τοὺς κακῶς ἔχοντας (κἂν πατήρ, κἂν μήτηρ ᾖ, κἂν παιδίον, κἂν ἄλλος ὁστισοῦν τῶν προσηκόντων ὁ τετελευτηκώς) οὐκ ἀφιᾶσι μαθεῖν, οὐδὲ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἀκολουθῆσαι· καὶ οὐκ ἐγκαλοῦμεν ταύτην αὐτοῖς ὠμότητα, οὐδὲ ἀπανθρωπίαν· καὶ μάλα εἰκότως. τοὐναντίον γὰρ ἂν ὠμότητος ἦν, τὸ οὕτω διακειμένους ἐπὶ τὸ πένθος ἐξάγειν. Εἰ δὲ τὸ τοὺς προσήκοντας πενθῆσαι καὶ συντρίβεσθαι τὴν διάνοιαν, κακόν, πολλῷ μᾶλλον τὸ τῶν πνευματικῶν ἀπάγεσθαι λόγων. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ ἀλλαχοῦ ἔλεγεν· Οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ στραφεὶς εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. καὶ γὰρ πολλῷ βέλτιον βασιλείαν ἀνακηρύττειν καὶ ἑτέρους ἀνασπᾶν ἀπὸ θανάτου, ἢ τὸν οὐδὲν ὠφελούμενον νεκρὸν θάπτειν· καὶ μάλιστα ὅταν ὦσιν οἱ ταῦτα πληρώσοντες ἅπαντα. Οὐδὲν οὖν ἕτερον ἐντεῦθεν μανθάνομεν, ἀλλ' ἢ ὅτι οὐδὲ τὸν τυχόντα καιρὸν παραπολλύναι χρή, κἂν μυρία τὰ κατεπείγοντα ᾖ· ἀλλὰ πάντων καὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων τὰ πνευματικὰ προτιθέναι, καὶ εἰδέναι, τί μὲν ζωή, τί δὲ θάνατος. πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν ζῆν δοκούντων, νεκρῶν οὐδὲν διαφέρουσιν, ὅταν ἐν κακίᾳ ζῶσι· μᾶλλον δὲ καὶ ἐκείνων οὗτοι χείρους. Ὁ μὲν γὰρ ἀποθανών, φησι, δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας· οὗτος δὲ δουλεύει τῇ ἁμαρτίᾳ. μὴ γάρ μοι

Λουκ. θ. ξβ.

Ρω. ς. ζ.

τοῦτο

τοῦτο εἴπῃς ὅτι ὑπὸ σκωλήκων οὐ κατεσθίεται, οὐδὲ ἐν λάρνακι κεῖται, οὐδὲ ἀπέκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, οὐδὲ κειρίαις δέδεται. καὶ γὰρ τὰ χαλεπώτερα ὑπομένει τοῦ τετελευτηκότος· οὐ σκωλήκων αὐτὸν κατεσθιόντων, ἀλλὰ θηρίων σφοδρότερον τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ σπαραττόντων. Εἰ δὲ ἀνέῳγασιν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ τοῦτο πολὺ χεῖρον πάλιν τοῦ μεμυκέναι. οἱ μὲν γὰρ τοῦ νεκροῦ οὐδὲν ὁρῶσι πονηρόν· οὗτος δὲ μυρίας ἑαυτῷ συνάγει νόσους, ἀνεῳγμένων αὐτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν. καὶ ὁ μὲν ἐν λάρνακι κεῖται, πρὸς πάντα ἀκίνητος ὤν· οὗτος δὲ ἐν τῷ τάφῳ μυρίων κατορώρυκται νοσημάτων. ἀλλὰ τὸ σῶμα αὐτοῦ σηπόμενον οὐχ ὁρᾷς; καὶ τί τοῦτο; πρὸ γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἡ ψυχὴ διέφθαρται καὶ ἀπόλωλε, καὶ πλείονα ὑπομένει τὴν σηπεδόνα. ὁ μὲν γὰρ δέκα ὄζει ἡμέρας· οὗτος δὲ πάντα τὸν βίον δυσωδίας ἀποπνεῖ, στόμα ἔχων ὀχετῶν ἀκαθαρτότερον. ὥστε τοσοῦτον αὐτοῦ διενήνοχεν ἐκεῖνος, ὅσον ὁ μὲν τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως ὑπομένει μόνον διαφθοράν· οὗτος δὲ μετ' ἐκείνης καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἀσωτίας ἐπεισάγει σηπεδόνα, μυρίας καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπινοῶν ὑποθέσεις διαφθορᾶς. ἀλλ' ἐφ' ἵππου φέρεται; καὶ τί τοῦτο; καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐπὶ κλίνης· καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, λυόμενον μὲν ἐκεῖνον καὶ σηπόμενον οὐδεὶς ὁρᾷ, ἀλλ' ἔχει τὴν λάρνακα παραπέτασμα· οὗτος δὲ ζῶν καὶ ὀδωδὼς πανταχοῦ περίεισι, καθάπερ ἐν τάφῳ τῷ σώματι νενεκρωμένην ψυχὴν περιφέρων. καὶ εἴγε ἦν ψυχὴν ἰδεῖν ἀνδρὸς τρυφῇ καὶ κακίᾳ συζῶντος, εἶδες ἂν ὅτι πολὺ βέλτιον ἐν τάφῳ κεῖσθαι δεδεμένον, ἢ ταῖς τῶν ἁμαρτιῶν σφίγγεσθαι σειραῖς, καὶ λίθον ἔχειν ἐπικείμενον, ἢ τὸ βαρὺ τῆς ἀναισθησίας πῶμα. διὸ δὴ μάλιστα τοὺς τούτοις προσήκοντας τοῖς νεκροῖς, ἐπειδὴ οὕτως ἀνηλγήτως διάκεινται, προσιέναι δεῖ περὶ αὐτῶν τῷ Ἰησοῦ, καθάπερ ἡ Μαρία τότε ἐποίησεν ἐπὶ τοῦ Λαζάρου. κἂν ὀδωδὼς ᾖ, κἂν τεταρταῖος ᾖ, μὴ ἀπογνῷς, ἀλλὰ πρόσελθε, καὶ τὸν λίθον ἄνελε πρῶτον. καὶ γὰρ τότε ὄψει κείμενον ὥσπερ ἐν τάφῳ, καὶ ταῖς κειρίαις δεδεμένον. καὶ εἰ βούλεσθε, τῶν μεγάλων [τούτων] τινὰ καὶ περιφανῶν εἰς μέσον ἀγάγωμεν. ἀλλὰ μὴ δείσητε. ἀνωνύμως γὰρ ἐρῶ τὸ ὑπόδειγμα· μᾶλλον δὲ εἰ καὶ τὴν προσηγορίαν ἔλεγον, οὐδὲ οὕτω δεδοικέναι ἐχρῆν. τίς γάρ ποτε νεκρὸν δέδοικε; καὶ γὰρ ὅσα ἂν πράξῃ, μένει νεκρὸς ὤν· νεκρὸς δὲ ζῶντα οὐ μικρόν, οὐ μέγα ἀδικῆσαι δύναται. ἴδωμεν τοίνυν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν δεδεμένην. καὶ γὰρ ὅταν μεθύωσι διηνεκῶς, καθάπερ οἱ νεκροὶ τοῖς πολλοῖς ἐπιβλήμασιν ἐκείνοις καὶ ταῖς κειρίαις, οὕτω πάντα τὰ αἰσθητήρια ἀποκλείεται καὶ δεσμεῖται. Εἰ δὲ βούλει καὶ τὰς χεῖρας ἰδεῖν, ὄψει καὶ αὐτὰς τῇ γαστρὶ προσδεδεμένας, καθάπερ τῶν οἰχομένων, καὶ περιεσφιγμένας οὐ κειρίαις, ἀλλ' ὃ πολλῷ χαλεπώτερόν ἐστι, τοῖς τῆς πλεονεξίας δεσμοῖς. οὐ γὰρ ἀφίησιν αὐτὰς ἐκταθῆναι πρὸς ἐλεημοσύνην ἐκείνη, οὐδὲ πρὸς ἄλλο τι τῶν τοιούτων κατορθωμάτων, ἀλλὰ τῶν νενεκρωμένων ἀχρηστοτέρας ἐργάζεται. βούλει καὶ τοὺς πόδας ἰδεῖν συνδεδεμένους; ὅρα πάλιν αὐτοὺς περιεσφιγμένους φροντίσι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε δυναμένους εἰς οἶκον Θεοῦ δραμεῖν. Εἶδες τὸν νεκρόν, βλέπε καὶ τὸν ἐνταφιαστήν. Τίς οὖν ἐστιν ὁ ἐνταφιαστὴς τούτων; ὁ διάβολος, ὁ ἀκριβῶς αὐτοὺς περισφίγγων, καὶ οὐκ ἀφιεὶς λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον φαίνεσθαι, ἀλλὰ ξύλον ξηρόν. ὅπου γὰρ οὐκ ὀφθαλμός, οὐ χεῖρες, οὐ πόδες, οὐκ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, πῶς ἂν ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος φανείη; οὕτω καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐσπαργανωμένην ἐστὶν ἰδεῖν, καὶ εἴδωλον μᾶλλον ἢ ψυχὴν οὖσαν. ἐπεὶ οὖν ἀναισθήτως αὐτοὶ διάκεινταί πως νεκροὶ γεγενημένοι, προσέλθωμεν ὑπὲρ αὐτῶν τῷ Ἰησοῦ, παρακαλέσωμεν ἀναστῆσαι, ἀνέλωμεν τὸν λίθον, λύσωμεν τὰς κειρίας. ἂν γὰρ τὸν λίθον ἀνέλῃς, τουτέστι τὴν ἀναισθησίαν τὴν ἐπὶ τοῖς κακοῖς, ταχέως καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς δυνήσῃ τοῦ μνήματος· ἐξαγαγὼν δέ, εὐκολώτερον τῶν δεσμῶν ἀπαλλάξεις. Τότε σε εἴσεται ὁ Χριστός, ὅταν ἀναστῇς, ὅταν λυθῇς, τότε σε καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα καλέσῃ τὰ ἑαυτοῦ. ὅσοι τοίνυν τοῦ Χριστοῦ φίλοι, ὅσοι μαθηταί, ὅσοι τὸν ἀπελθόντα φιλεῖτε, προσέλθετε τῷ Ἰησοῦ, καὶ δεήθητε. Εἰ γὰρ

καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ μωρίας γέμῃ τῆς δυσωδίας, ἀλλ' ὅμως τὰς πορφύρας ταύτας ἀπέθετο καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ στολισμὸν ἐνεδύσατο, καὶ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνέβη, καὶ ἐκ τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν σωτηρίαν ἐπανῆλθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπιστίας εἰς τὴν πίστιν, καὶ ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ἀλλ' ὅμως τὰς πορφύρας ταύτας ἀπέθετο καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ στολισμὸν ἐνεδύσατο, καὶ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνέβη, καὶ ἐκ τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν σωτηρίαν ἐπανῆλθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπιστίας εἰς τὴν πίστιν, καὶ ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Ἀλλ' ὅμως τὰς πορφύρας ταύτας ἀπέθετο καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ στολισμὸν ἐνεδύσατο, καὶ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἐπὶ τὰ πρῶτα ἀνέβη, καὶ ἐκ τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν σωτηρίαν ἐπανῆλθε, καὶ ἐκ τῆς ἀπιστίας εἰς τὴν πίστιν, καὶ ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

Ομιλ. κη. 23 ΚΑΙ ΕΜΒΑΝΤΙ ΑΥΤΩ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ, ἠκολούθησε αὐτῷ ⓐ μαθηταὶ αὐτοῦ. 24 Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.

ΟΜὲν [οὖν] Λουκᾶς ἀπαλλάττων ἑαυτὸν τῆς ἀπαγγελίας τῶν χρόνων τῆς τάξεως, ὅπως εἶπεν· ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον καὶ ⓐ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ὁ Μάρκος ὁμοίως. οὗτος δὲ οὐχ ὅπως, ἀλλὰ καὶ ἀκολουθίαν ἐν ταῦθα διατηρεῖ. οὐδὲ γὰρ ὅτω πρότερα [πρώτα] ἔγραφον. ταῦτα δέ μοι καὶ ἐμπροσθεν εἴρηται, ἵνα μὴ τῇ παραλείψει διαφωνίαν τις εἶναι νομίσῃ. τοὺς μὲν οὖν ὄχλους ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ μαθητὰς μεθ' ἑαυτοῦ ἔλαβε. καὶ γὰρ τοῦτο σκῆνοι λέγουσι. πρὸ ἔλαβε δὲ οὐ μάτην, οὐδὲ εἶχεν, ἀλλ' ὥστε ποιῆσαι γενέσθαι τὸ μέλλοντος ἔσεσθαι θαύματος. καθάπερ γὰρ τις παιδοτρίβης ἄρτιος εἰς ἀμφότερα αὐλεῖν ἤλειφεν, εἴς τε τὸ ἀκροβολίζεσθαι ἐν τοῖς δεινοῖς, εἴς τε τὸ μεταλαμβάνειν ἐν ταῖς ὁμιλίαις. ἵνα γὰρ μὴ μέγα φρονήσωσιν ὅτι τοὺς ἄλλους ἀπέπεμψας αὐλεῖν κατέχει, ἀφίησι κλυδωνισθῆναι, τοῦτό τε κατορθῶν, καὶ γυμνάζων πειρασμοὺς φέρειν γενναίως. μεγάλα μὲν γὰρ τὰ προτερήματα ἐκεῖνα· ἀλλὰ τοῦτο καὶ γυμνασίαν ἐκείνων ἔχειν τὰ μικρά, καὶ τὸ παλαιοῦ συγγενὲς σημεῖον ἐκεῖνο. ἔλαβε τοίνυν μόνους τοὺς μαθητὰς ἀλλὰ μεθ' ἑαυτοῦ. ἐνταῦθα μὲν γὰρ θαυμαστὴν ἐπιδείξεις ἐκεῖνο, καὶ ⓦ δῆμον ἀφίησι πρᾶξαι· ἐνθα δὲ πειρασμῶν καὶ φόβων ἐπηνάσασις, τοὺς ἀθλητὰς τῆς οἰκουμένης, ὧν γυμνάζειν ἐμέλλε, τούτους παραλαμβάνει μόνους. ὁ δὲ Ματθαῖος ὅπη ἐκάθευδεν εἶπεν ἁπλῶς· ὁ δὲ Λουκᾶς, ὅπη ἐν πρυμνῇ φησι, δεικνύς τε τὸ ἄτυφον, καὶ πολλαχοῦ ἐντεῦθεν ἡμᾶς παιδεύων φιλοσοφίαν. τοῦ κλυδωνίου τοίνυν διεγερθέντος, καὶ τῆς θαλάσσης μεμανομένης,

25 Διεγείρουσιν αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

Ο ὁ αὐλὸς ἐπιτίμα πρὸς τὴν θαλάσσης. καὶ γὰρ, ὅταν ἔφην, γυμνασίας ἕνεκεν ταῦτα συνεχώρησε, καὶ τύπος ἦν τῶν μαθητῶν καταλήψεσθαι αὐτὸν πειρασμῶν. καὶ γὰρ καὶ μετὰ ταῦτα πολλάκις ἀφῆκεν αὐτοὺς εἰς χαλεπωτέρας χειμῶνας πράγματα ἐμπεσεῖν, καὶ μακροθύμησε. διὰ καὶ Παῦλος ἔλεγε· Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν· εἰς ὃν τηλικούτων θανάτων ἐρρύσατο ἡμᾶς. δεικνὺς τοίνυν ἐντεῦθεν, ὅτι θαρρεῖν χρὴ, κἂν μεγάλα διεγείρηται τὰ κύματα, καὶ ὅτι πρὸς συμφερόντως οἰκονομεῖ, καὶ τὸν αὐλὸν ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ γὰρ αὐλὸς ὁ θορυβηθῆναι, συμφερόντως ἐγένετο· ὥστε μεῖζον φανῆναι τὸ θαῦμα, καὶ διὰ τοῦτο γενέσθαι τὸ συμβαίνοντος πλείω μνήμην. ὅταν γὰρ προδιδοὺς τι γενέσθαι μέλλῃ, πολλαχοῦ προκατασκευάζεται πρότερον μνήμης ποιήσασθαι, ἵνα μὴ μετὰ τὸ προελθεῖν τὸ θαῦμα εἰς λήθην ἐμπέσωσιν. ὅτω δὲ Μωϋσῆς πρότερον φοβεῖται ⓦ ὄφιν, καὶ φοβεῖται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φοβηθηναι ὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ κὴ μετὰ πολλῆς τῆς ἀγωνίας, κὴ ὅτε ὁρᾷ τὸ παράδοξον σημεῖον γινόμενον. ὅτω κὴ ὅτοι, πρεσδοκήσαντες ἀπόλλυσθαι πρότερον, ὅτε ἐσώθησαν· ἵνα ὁμολογήσαντες Ⓦ κίνδυνον, μάθωσι τὸ θαύματος ὅ μέγεθος. Διὰ τοῦτο κὴ καθεύδει. Εἰ γὰρ ἐγρηγορὼς ἐλύετο, ἢ οὐκ ἂν ἐφοδήθησαν, ἢ οὐκ ἂν προεκάλεσαν, ἢ οὐδ' ἂν ὠήθησαν αὐτὸν δυνάσθαι τοιοῦτόν τι ποιῆσαι. διὰ τοῦτο καθεύδει, διδοὺς χαιρὸν τῇ δειλίᾳ, καὶ πλανοτέρους αὐτοὺς ποιῶν τῇ αἰσθήσει τῶν γινομένων. ὁ γὰρ ὁμοίως τοῖς ὁρᾶ τὰ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις σώμασι γινόμενα, καὶ τὰ ἐν ἑαυτῷ. ἐπεὶ οὖν πρώτως εἶδον ἐκπεπληγμένους, ἑαυτοὺς ὁ σεισμὸς ἀπολελαυκόσας, κὴ ὑπνοι ὄντες (ὅτε γὰρ χολοὶ, ὅτε ἄλλο τι τοιοῦτον νόσημα ἔχοντες ἦσαν) ἔδει ὁ αὐτοὺς διὰ τῆς οἰκείας αἰσθήσεως ἀπολαῦσαι τῶν ἐνεργειῶν· συγχωρεῖ Ⓦ χειμῶνα, ἵνα διὰ τῆς ἀπαλλαγῆς σαφεστέραν λάβωσιν αἴσθησιν τῆς ἐνεργείας. διὰ τοῦτο οὐδὲ παρόντων τῶν ὄχλων τοῦτο ποιεῖ, ὥστε μὴ καταγνωσθῆναι ὀλιγοπιστίας· ἀλλ' αὐτοὺς μόνους λαθὼν διορθοῦται, κὴ ποτὲ μὲν τὸ χειμάρρους τῶν ὑδάτων Ⓦ χειμῶνα τῆς ψυχῆς αὐτῶν λύει, ὑπνῶν κὴ λέγων,

Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι, Καὶ παραδύων ὁμοῦ, ὅτι Ⓦ φόβου ὐχ ἡ τῶν πειρασμῶν ἐργάζεται ἐπαγωγὴ, ἀλλὰ ὁ τῆς Διανοίας ἀθενές. Εἰ ὁ λέγοι τις, ὅτι δειλίας οὐκ ἰῶ, οὐδὲ ὀλιγοπιστίας ὁ τοσοῦτος ἐπεισελθόντος ἐπείσω, ἐκεῖνο ἀν Εἴποιμι, ὅτι τοῦτο αὐτὸ μάλιστα σημεῖον ἰῶ τοῦ μὴ τὴν τοσοῦτον ἐπεισακουσαν περὶ αὐτοῦ δόξαν ἔχειν. ὅτι μὲν γὰρ δυνατὸς ὑπῆρχεν ἐπιτιμᾶν ἐγρηγορὼς, ἠδεισαν· ὅτι ὁ κὴ καθεύδων, οὐδέπω. κὴ τί θαυμάζεις, Εἰ νῦν, ὅπου γε κὴ μετὰ πολλὰ ἕτερα θαύματα ἀτελέστερον ἔτι διέκειντο; διὸ κὴ ὑπτιμῶνται πολλάκις, ὡς ὅταν λέγῃ· ἀκμὴν κὴ ὑμεῖς ἀσυνέτοι ἐστε; μὴ τοίνυν θαυμάσῃς, Εἰ τῶν μαθητῶν ἀτελέστερον διακειμένων Ⓐ ὄχλοι οὐδὲν μέγα περὶ αὐτοῦ ἐφαντάζοντο.

Εθαύμαζον γὰρ λέγοντες· ποταπός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅτι κὴ ἡ θάλασσα κὴ Ⓐ ἄνεμοι αὐτῷ ὑπακούουσιν; Ο δὲ Χριστὸς ὐκ ἐπετίμησεν ὅτι δαίμονα αὐτὸν ἐκάλουν, ἀλλ' ἀνέμενε διὰ τῶν σημείων αὐτοῦ διδάσκων, ὅτι πεπληροφορημένοι εἰσὶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὑπολήψεως. πόθεν ὁ δαίμονα αὐτὸν ἐνόμιζον; ἀπὸ τε τοῦ ὕπνου, κὴ τῶν πλοίων κεχειμάσθαι. διὰ δὴ τοῦτο Εἰς ἀμηχανίαν ἐξέπιπτον λέγοντες, ποταπός ἐστιν οὗτος, ὁ καὶ ὑπνος" κὴ ὃ φαινόμενον, δαίμονα ἐδείκνυ· κὴ ὁ θάλασσα κὴ ἡ γαλήνη Θεόν" ἀνέφηνεν. Ὅθεν γὰρ κὴ Μωϋσῆς ἐποίησέ τι τοιοῦτον ποτε, κὴ ἐντεῦθεν δείκνυσι τὴν ἐκκλησίαν· κὴ ὅτι ὁ μὲν ὡς δοῦλος, ὁ δὲ ὡς δεσπότης ἐθαυματούργει. ὁ γὰρ ῥάδδον ἔτεινεν, ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐδὲ χεῖρας ἐξέτεινεν Εἰς Ⓦ ὕδατον, οὐδὲ βύσης ἐδεήθη· ἀλλ' ὥσπερ Εἰκὸς δεσπότην ὑπιτάττοντα θεραπαινίδι, Ⓒ δημιουργὸν κτίσματι, ὕπως αὐτὴν κατέσειλέ τε καὶ ἐκαλίνωσε λόγῳ κὴ ὑπιτάγματι μόνον· κὴ πᾶσα σύγχεως ἐλύετο ἡ ζάλη, Ⓒ οὐδὲ ἴχνος ἀπέμεινε τῆς ταραχῆς. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν ὁ εὐαγγελιστὴς, Εἰπών·

Καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Καὶ ὁ πρὸ τοῦ παίζων ὡς μέγα Εἴρητο, τοῦτο αὐτοὺς διὰ τῶν ἔργων ἐπεδείξατο πάλιν. τί γὰρ Εἴρητο πρὸς αὐτούς; Εἰπέ; Φησι, κὴ ἔστη πνεῦμα καταιγίδος· ὅτω κὴ ὀνομάζω, Εἶπε, κὴ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. διὰ μάλιστα κὴ ἐθαυμάζον Ⓐ ὄχλοι αὐτὸν, ὐκ ἀν θαυμάσαντες, Εἰ ἀν ὅτως ἐποίησεν, ὡς " ὁ ἥλιος. ὅθεν ὁ ἀπόνοια τῆς θαλάττης, διὰ δὲ χε) θαῦμα ἕτερον φοβερώτερον. δαιμονῶντες γὰρ, καθάπερ δραπέται πονηροὶ, δεσπότην ἰδόντες, ἔλεγον·

Τί ἡμῖν κὴ σοὶ, Ιησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

Επειδὴ γὰρ αὐθέντην αὐτὸν" ἔλεγον Ⓐ ὄχλοι, ἦλθον Ⓐ δαίμονες τὴν θεότητα αὐτοῦ ἀνακηρύττοντες· κὴ Ⓐ τῆς θαλάττης κυμαινούσης κὴ πάλιν ἡσυχαζούσης οὐκ ἀκούσαντες, ἤκουον τῶν δαιμόνων ταῦτα βοώντων, ἅπερ ἐκεῖνη διὰ τῆς γαλήνης ἔκραζεν. Εἶτα ἵνα μὴ δόξῃ κολακείας τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἀπὸ τῆς πείρας τῶν πραγμάτων βοῶσι, λέγοντες· ἦλθες

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θες ὧδε τοῦ κυρίου βασανίσαι ἡμᾶς; διὰ δὴ τοῦτο τοῦ τέρου ὁμολογεῖται ἡ ἔμφρα, ἵνα μὴ ὑποπτος αὐτῷ ἡ ἱκετηρία ᾖ. ὁ γὰρ ἐμασίζοντο αὐρέτως, ὁ τῆς θαλάττης ἐχειμάζοντο μᾶλλον κεντούμενοι καὶ ἐμπιπραμένοι, ὁ τὰ δύκεσα πάσχοντες ἀπὸ τῆς προσοίας ἐκείνης. ὅτε γὰρ σοὶ εἰς αὐτὸν προσενεγκεῖν ἐτόλμα, αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ἀφίκετο ὁ Χριστός. καὶ ὁ μὲν Ματθαῖός φησιν αὐτὸν εἰρηκέναι· ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ὁ δὲ ἄλλοι προσέθηκαν, καὶ ὅτι προεκάλειτο αὐτὸν ὁ ὥρκιζον, ἵνα μὴ εἰς τὴν ἄβυσσον αὐτὸν ἐμβάλῃ. ἐνόμισαν γὰρ ἤδη τὴν κόλασιν αὐτοῖς ἐφεστάναι, καὶ ἔδεισαν ὡς ἤδη εἰς τιμωρεῖόν ἐμπεσούμενοι. εἰ δὲ ὁ πρὸ τοῦ Λαζάρου ἕνα φασὶν αὐτὸν εἶναι, οὐδὲ οὗτος δύο, οὐδὲ ὅτο διαφωνίαν ἐμφαίνει. εἰ μὲν γὰρ εἶπεν, ὅτι εἷς μόνος ἦλθεν, ἔτερος δὲ οὐκ ἦλθεν, ἐδόκει ἀμφισβάλλειν τῷ Ματθαίῳ· εἰ δὲ, ὁ μὲν πρὸ τοῦ ἑνός, ὁ δὲ πρὸ τῶν δύο διελέξατο, οὐ μάχης ὅτος εἰρηνικόν, ἀλλὰ διαφορᾶς διηγήσεως. καὶ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ, τὸ χαλεπώτερον τούτων ὑπολεξάμενος ὁ Λουκᾶς εἰρηκέναι. διὰ δὲ τραγικώτερον ἀπαγγέλλει τὴν συμφοράν· οἷς, ὅτι τὰ δεσμὰ καὶ τὰς λύσεις διαῤῥήσεων καὶ τὴν ἔρημον ἐπλανᾶτο· ὁ δὲ Μάρκος, ὅτι καὶ τοῖς λίθοις ἑαυτὸν ἐκοπέ, φησι. καὶ τὰ ῥήματα δὲ αὐτῷ ἰσχνὰ ὅτο καὶ ἀπιστούμενα ὑπὸ δαιμόνων ἐδείκνυτο. ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς, φησιν; ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἦλθεν, οὐκ εἶχον εἰπεῖν· ἀξιοῦσι δὲ μὴ πρὸ καιροῦ δοθῆναι τὴν δίκην. ὅτε γὰρ κατέλαβεν αὐτοὺς τὰ αἰσχεα δεινὰ καὶ φοβερὰ σκεύη ἐργαζομένους, καὶ ὁ πλάσμα ὁ ἑαυτῷ πονηρὰ συμφέροντας ὅπῳ καὶ τιμωρησομένους, καὶ ἐνόμιζον αὐτὸν διὰ παρρησίαν τῶν ἡμερῶν οὐκ ἀναβλύειν τῆς κολάσεως, διὰ τοῦτο προεκάλειτο ὁ ἐδέοντο· καὶ μηδὲ δεσμῶν λυθέντες σιδηρῶν, ἔρχονται δεδεμένοι, καὶ τὰ ὄρη κατατρέχοντες, εἰς τὰ πεδία ἐξήεσαν, καὶ τοὺς ἄλλους κωλύοντες διαβαίνειν, ἐποτειχίζοντα τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἰδόντες, ἔστησαν. τί δήποτε οἱ καὶ τοῖς τάφοις ἐμφιλοχωροῦσιν; ὀλέθριον δόγμα τοῖς πολλοῖς ἐνθεῖναι βουλόμενοι, οἷς, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀπελθόντων δαίμονες γίνον· ὃ μηδέποτε γένοιτο μηδὲ μέχρις ἐννοίας λαβεῖν. τί οὖν, φησιν, ἂν εἴπωσι, ὅταν πολλοὶ τῶν ζητῶν [καὶ] παῖδας λαβόντες ἀποσφάξωσιν, ὡς αὐτοῖς μετὰ ταῦτα συμποσάπουσαν τὴν ψυχὴν ἔχειν; καὶ πόθεν τοῦτο δῆλον; ὅτι μὲν γὰρ ἀποσφάξουσι, πολλοὶ λέγουσιν· ὅτι δὲ αἱ ψυχαὶ τῶν σφαγέντων μετ' αὐτῶν εἰσι, πόθεν ἔγνως, εἰπέ μοι; αὐδοί, φησιν, οἱ δαιμονῶντες βοῶσιν, ὅτι ψυχὴ τοῦ δεινὸς ἐγώ. ἀλλὰ καὶ τοῦτο σκιώδη τις καὶ ἀπατηλὴ ὑπόνοια. οὐ γὰρ ἡ ψυχὴ τοῦ τετελευτηκότος ἔφη ἡ βοῶσα, ἀλλ' ὁ δαίμων ὁ ὑποκρινόμενος ταῦτα, ὡς ἀπατήσας αὐτοὺς ἀκούοντας. εἰ δὲ εἰς δαίμονος οὐσίαν δυνατὸν ψυχὴν εἰσελθεῖν, πολλῷ μᾶλλον εἰς τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῆς· ἄλλως δὲ, οὐδὲ ἔχοι λόγον τὴν ἠδικημένην ψυχὴν συμποσάπειν τῷ ἠδικηκότι· ἡ δύθεν δυνάσθαι δυνάμιν ἀσώματον εἰς ἑτέραν μεταβαλεῖν οὐσίαν. εἰ γὰρ ὅτι τῶν σωμάτων τοῦτο ἀνήκμον, καὶ οὐκ ἂν τις ἂν θεὸν σῶμα οὐδὲ σῶμα ἐργάσαιτο· πολλῷ μᾶλλον ὅτι τῆς ἀοράτου ψυχῆς τοῦτο ἀδύνατον, ὁ οὐκ ἂν τις ἰσχύσειεν εἰς δαίμονος οὐσίαν αὐτὴν μετενεγκεῖν. ὥστε χαμαίζιον μεθυόντων τοῦτα τὰ ῥήματα, καὶ παίδων μορμολυκεῖα. οὐδὲ γὰρ ἑνὶ ψυχῇ ἐπορρᾴγεισαν τοῦ σώματος ἐνταῦθα πλανᾶσθαι λοιπόν. Σοφ. γ. α. Ψυχαὶ γὰρ δικαίων ἐν χειρὶ Θεοῦ. εἰ δὲ αἱ τῶν δικαίων, καὶ αἱ τῶν παίδων (οὐδὲ γὰρ ἐκείνας πονηρὰς) καὶ αἱ τῶν ἀμώμων καὶ ἀθέως ἐντεῦθεν ἀπαίρονται. καὶ δῆλον ἀπὸ τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου. Λουκ. ιβ. κ. καὶ ἀλλαχοῦ δέ φησιν ὁ Χριστός· σήμερον τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ. ὁ οὐχ οἵ τε ψυχὴν ἐξελθοῦσαν τοῦ σώματος ἐνταῦθα πλανᾶσθαι· καὶ μάλα εἰκότως. εἰ γὰρ ἐν γῇ βαδίζοντες τὴν ζωὴν καὶ γνωείμων, καὶ σῶμα περικείμενοι, ὅταν ξένην ὁδὸν ὁδεύωμεν, ποίαν ἐλθεῖν δεῖ, οὐκ ἴσμεν, ἂν μὴ τὴν χειραγωγοῦσαν ἔχωμεν. πῶς ἡ τοῦ σώματος ἀπορρᾴτισα ψυχὴ καὶ τῆς ζωῆς ἐξελθοῦσα πάσης, εἴσεται ποῦ δεῖ βαδίζειν αὐθὺ τοῦ καθοδηγοῦντος αὐτὴν; καὶ πολλαχόθεν ἑτέρωθεν ἂν τις κατίδοι, ὅτι οὐκ ἔνι ψυχὴν ἐξελθοῦσαν ἐνταῦθα μεῖναι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναι. καὶ γὰρ ὁ Στέφανος φησὶ· Δέξαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ὁ Παῦλος, Τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Πρ. ζ. νθ.
Χριστῷ εἶναι πολλῷ μᾶλλον κρεῖττον. καὶ πρὸς τὸν πατέρα δὲ φησὶν ἡ γραφή· Καὶ πρεσ- Φιλιπ. α. κγ.
επέθη πρὸς τὸν πατέρας αὐτοῦ, τεθνεὼς ἐν γήρᾳ καλῷ. ὅτι γὰρ οὐδὲ αἱ τῶν ἀνθρώπων Γεν. κε. η.
ψυχαὶ θνητεύειν ἐνταῦθα δυνάμενται, ἄκουσον τοῦ πλουσίου πολλὰ ἐνταῦθα πάσχοντος καὶ κ. ἀπήγγειλε
καλουμένου καὶ οὐκ ἐπιτυγχάνοντος. ὡς, εἴπερ ἦν δυνατόν, αὐτὸς μὲν ἦλθε καὶ ἀπήγγειλε τοῖς ἐκεῖ γεγυμνωμένοις. ὅθεν δῆλον, ὅτι καὶ τοῦ ἐντεῦθεν ἀποδημεῖν, εἰς χώραν τινὰ ἀπαίρουσαι αἱ ψυχαί, οὐκ ἐπὶ κακίᾳ οὖσαι ἐπιμελεῖν, ἀλλὰ τοῦ φοβερὰν ἐκείνην ἡμέραν ἀναμένουσαι. εἰ δέ τις λέγοι τις, καὶ τίνος ἕνεκεν, ὅπερ ἠξίωσαν οἱ δαίμονες, ἐποίησεν ὁ Χριστός,

31 Εἰς τοῦ ἀπέλθειν τῶν χοίρων ἐπιτρέψας αὐτοῖς ἀπελθεῖν,

Ἐκεῖνο δὲ ἐρῶ· ὅτι οὐκ ἐκείνοις πειθόμενος τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλὰ πολλὰ ἐντεῦθεν κ. λύσας
οἰκονομῶν· ἓν μὲν, διδάξαι τοὺς ἀπαλλαγέντας τῶν πονηρῶν τυράννων ἐκείνων τὸ μέγε- κ. ἔπτυσεν δὲ,
θος τῆς λύμης τῶν ἐπιβουλευόντων αὐτοῖς· δεύτερον δὲ, ἵνα μάθωσι πάντες, ὅτι οὐδὲ χοί-
ρων κατατολμῶσιν, εἰ μὴ αὐτὸς συγχωρήσειε· τρίτον, ὅτι χαλεπώτερα τῶν χοίρων ἐκείνους
δὴ ἐργάσαντο, εἰ μὴ καὶ ἐν τῇ συμφορᾷ πολλῆς ἀπήλαυον τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. ὅτι γὰρ
ἡμᾶς τῶν ἀλόγων μᾶλλον μισοῦσι, πάντι που δῆλόν ἐστιν. ὥστε οἱ τῶν χοίρων μὴ φεισάμε-
νοι, ἀλλ' ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ πάντας αὐτοὺς κατακρημνίσαντες, πολλῷ μᾶλλον ἂν τοὺς ἀν-
θρώπους ταῦτα ἐργάσαντο, οὓς εἶχον, ἐπ' ἐρημίας ἄγοντες καὶ ἀπάγοντες, εἰ μὴ καὶ ἐν
αὐτῇ τῇ τυραννίδι πολλὴ ἦν ἡ τοῦ Θεοῦ κηδεμονία, χαλινοῦσα καὶ ἐπέχουσα τὴν περαιτέρω
ῥᾳδιουργίαν αὐτῶν· ὅθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὃς οὐκ ἀπολαύει τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. εἰ
μὴ πάντες ὁμοίως μηδὲ καθ' ἕνα τρόπον, καὶ τοῦτο προνοίας μέγιστον εἶδος ἐστι. πρὸς γὰρ
τὸ ἑκάστῳ λυσιτελοῦν, καὶ τὸ τῆς προνοίας ἐπιδείκνυται). πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις ἕτερον
ἐκ τούτου μανθάνομεν, ὅτι οὐ κοινῆ πάντων προνοᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰδίᾳ ἑκάστου. ὁ καὶ ὅτι τῶν
μαθητῶν ἐδήλωσεν εἰπών· Ὑμῶν δὲ* αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί· Ματθ. ι. λ.
καὶ ἀπὸ τῶν δαιμονώντων δὲ τοῦτον καὶ δῆλον ἐστὶ σαφῶς, οἱ πάλαι δὲ ἀπεπήγησαν,
εἰ μὴ πολλῆς τῆς δόξης κηδεμονίας ἀπήλαυον. Διὰ δὴ τοῦτο ἐπέτρεψεν ἀπελθεῖν
αὐτοὺς εἰς τοὺς ἀγέλους τῶν χοίρων, ἵνα καὶ τὰ χοῖρα οἰκοῦντες ἐκεῖνα, μάθωσιν αὐτοῦ τὴν
δύναμιν. ἔνθα μὲν γὰρ πολὺ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐστιν, οὐ σφόδρα ἐπιδείκνυται· ἔνθα δὲ μηδεὶς αὐ-
τὸν οἶδεν, ἀλλ' ἔτι ἀναμαθήτως διάκεινται, ἐκλάμπειν ἐποίει τὰ θαύματα, ὥστε αὐτοὺς εἰς
τοὺς ἑαυτοῦ θεογνωσίαν ἐπιπαύσασθαι. ὅτι γὰρ δυσμαθεῖς τινες ἦσαν καὶ τοὺς τότε ἐκείνοις
οἰκοῦντες, δῆλον ἀπὸ τοῦ τέλους. δεῖν γὰρ αὐτοὺς προσκωμῆσαι καὶ θαυμάσαι τὴν δύνα-
μιν· καὶ διὰ τοῦτο ἀπέπεμπον,

34 Καὶ παρεκάλουν ἀπελθεῖν ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

Ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν δεῖλον τοὺς χοίρους οἱ δαίμονες; πάντα χοῦν τοὺς δυσθεράπευτους εἰς ἀ-
θυμίαν ἐμβάλλειν οἱ δαίμονες ἐπιποθοῦσι, καὶ πάντα χοῦν χαίρουσι τῇ αὐτῶν ἀπωλείᾳ. ὅπερ
γοῦν ὁ διάβολος ἐπὶ τοῦ Ἰὼβ ἐποίησε. καίτοι ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν· ἀλλ' οὐδὲ ἐκεῖ
πειθόμενος τῷ διαβόλῳ, ἀλλὰ τὸν αὐτοῦ θεράποντα θέλων ἀποφῆναι λαμπρότερον, καὶ
τῷ δαίμονι πᾶσαν ἀναχαιτίας ἐκκόπτων προφάσιν, καὶ εἰς τὸ αὐτοῦ πεῖσαι ἔπων κεφα-
λαίῳ τὰ κατὰ τοῦ δικαίου γινόμενα. ἐπεὶ καὶ νῦν ἔσωσεν, ἅπερ ἤθελον ὅτοι, γέγονε. καὶ γὰρ
ἡ τοῦ Χριστοῦ δυνάμις λαμπρῶς ἀνεκηρύττετο, καὶ ἡ πονηρία τῶν δαιμόνων, ἣν ἀπέλαζε
τοὺς ἀπ' αὐτῶν κατεχομένους, ἐφέστερον διεδείκνυτο, καὶ ὅτι οὐδὲ χοίρων εἰσὶν ἄπρακτοι κύ-
ριοι, μὴ τοῦ τῶν ὅλων ἐπιτρέποντος Θεοῦ. εἰ δέ τις καὶ ἀναγκαίως ταῦτα σκληρὸν, ὃ
κωλύον οὐδέν. ἡ μὲν γὰρ ἰσοτιμία αὕτη. δεῖ γὰρ εἰδέναι σαφῶς, ὡς οἱ χοιρώδεις τῶν ἀνθρώ-
πων δυσεπιχείρητοι ταῖς τῶν δαιμόνων ἐνεργείαις εἰσί. καὶ ἀνθρωποι μέν ὄντες οἱ ταῦτα πά-
σχοντες, δυώπανται καὶ περιχυθέντα πολλάκις· διὸ γὰρ ἐρῶ δὲ ὅλον γλιώντας, οὐ δαιμονίζοντας
μόνον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόνον, ἀλλ' ἀ καταχρημίζονται. ἀ ἄλλως ἴ, ἵνα μή τις σκιωλὼ εἰ νομίσῃ τὰ ἡμόμβια, ἀλλ' ἀ πιστεύσῃ σαφῶς ὅτι "ἐξῆλθεν ὁ δαίμων, ἀπὸ τῦ ζηνατὸ τῶν χοίρων ὅτο γ΄ κατάδηλον. σκόπει ἴ αὐτ' ἀ ὃ θρᾶον μ΄ τῆς δυναμεως. ὅπ΄ γὰρ διαυτὰ ἀεργετηθέντες ἀπήλαυνον αὐτὸν ⓐ τῶν χώρων οἰκοῦντες ἐκεῖνα, οὐκ ἀντέτεινεν, ἀλλ' [καὶ] ἀνεχώρησε· ἐς τὸς ἀναξίους ἀποφήνωμεν ἑαυτοὺς τῆς αὐτ' διδασκαλίας κατέλιπε, τὸς ἐλθυθερωθέντας τῶν δαιμόνων δυὸς διδασκάλους ἀ τὸς συσώσαντας, ὥστε π΄ ἐκείνων μαθεῖν πῶς τὰ τετηρημμένα, ἀ αὐτὸς ἀναχωρήσας ⓦ φόβον ἀφίησιν αὖθις σκανμάζονται. ἀ γὰρ τῆς ζημίας ὃ μέγεθος διεδίδου τῦ γεγλυπμμένου τῷ φήμῃ, ἀ καθικνῆτο τῆς "ἀξιοσίας αὐτῶν ὃ συμβάν. ἀ "πολλαχόθεν ἐφέροντο φωναὶ, ἀνακηρύτουσαι τὰ θαύματος ὃ π΄ δόξαν· ἀπὸ τ θεραπευθέντων· ἀπὸ τῶν καταποντισθέντων· ἀπὸ τῶν δεσποτῶν τῶν χοίρων· ἀπὸ τ ποιμαινόντων ἀνηθέφτων αὐτούς.

ΗΘΙΚΟΝ Ταῦτα ἀ νεῶν γινόμενα ἴδοι τις ἄν, ἀ πολλοὺς ἐν τοῖς μνημείοις δαιμονιζομένους, ὃς οὐδὲν κατέχῃ τῆς μανίας, ὑ σίδηρος, ὐχ ἅλυσις, οὐκ ἀνηθέφτων πλῆθος, οὐ π΄ δαίνεσις, οὐ νηθεσία, οὐ φόβος, ὐκ ἀπειλή, ὐκ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν. ἐς γὰρ ὅταν τις ἀκόλαστος ἀ τραὲς πῶτα σώματα ἐπορμήσῃ, ὑδὲν διενιῶσχετ' δαμονῶντος· ἀλλὰ γυμνὸς ὢν ὡς σκῆνος τρέχεται, ἰμάτια μ΄ ἐνδεδυμένος, τ ἄ ἀληθοῦς τραπέζης ἀπεστερημένος, ἐς τ αὐτ' τραφυσκεύσης δόξης γεγυμνωμένος· οὐ λίθοις ἑαυτ' κόπτων, ἀλλὰ ἀμβρτήμασι πολλῶν λίθων χαλεπωτέροις. Τίς οὕτω τ ποιοῦτον δῦσαι δυνήσεται; "ἀ παῦσαι ἀσημονοιῶτα ἀ οἰκρούμβιον ἀ ὐδέποτε ἐν ἑαυτῷ γινόμβιον, ἀλλ' ἀεὶ π΄ τὰ μνήματα φοιτῶντα· τοιαῦτα γὰρ τ' πόρνων ἐστὶ καταγώγια πολλῆς τ δυσωδίας γέμοντα, πολλῆς τ σπιπεδόνος. τί ἴ ὁ φιλάργυρος; οὐχὶ τοιῦτος; "Τίς δὲ αὐτ' ἰσχύει δῦσαί ποτε; ὑχὶ φόβοι ἀ ἀπειλαὶ καθημεριναὶ, ἀ π΄ δαίνεσις ἀ συμβολαί; ἀλλὰ πῶτα ταῦτα ἀφικόπει τὰ δεσμά. καὶ "ἔλθῃ τις αὐτὸν ἀπαλλάξαι τ δεσμῶν, ὀρκίζει ὥστε μὴ ἀπαλλαγῶναι, βάσανον ἡγεύμβιος ἐ μείζω, ὃ μὴ ἐ ἐν τῇ βασάνῳ· οὐ τι "ἠμοιτο χαλεπώτερον; σκῆνος μὲν γὰρ ὁ δαίμων, εἰ ἀ ἀνηθέφτων κατεφάγησεν, ἀλλὰ τῷ π΄ σαγματι εἶξε τῦ Χριστοῦ, ἀ ταχέως ἀπεπήδησε τῦ σώματος. οὗτ' δὲ ὃ π΄ σαγματι εἶχε. ἰδοὺ γὰρ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀκούει αὐτ' λέγοντος· οὐ "δυνάσθε Θεῷ δουλεύειν ἐ μαμωνᾷ, ἀ γέενναν ἀπειλῶντος, ἐ ταῖς αἰωνίοις "κολάσεσι, ἀ δ' πείθεται· οὐχ ὅτι ἰσχυρότερός ὅστι τῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὅτι ἀνέντας ἡμᾶς ὁ Χριστὸς οὐ σωφρονίζει. δ΄ τῦτο ὡς ἐν ἐρήμοις ⓐ τοιοῦτοι δ΄ματεῖοισι, κἂν ἐν μέσαις πόλεσιν ὦσι. Τίς γὰρ αὖ ἐλπίσῃ νοῦν ἔχων τοιούτοις συνδίνεσθαι ἀνθρώποις; μᾶλλον δ' ἐγώγε κατεδδεδίμβιν μ΄ μείων δαιμονώντων οἰκῆν, ἢ μ΄ ἑνὸς τοιούτου νοσοιῦντος τὴν νόσον. ἀ ὅτι οὐ σφάλομαι ταῦτα λέγων, δῆλον ἐξ ὧν ἑκάτεροι πάσχουσιν. ὅτοι μὲν γὰρ ⓦ οὐδὲν ἠδικηκότα ἐζήτουν ἠμοῦνται, ἀ βούλονται ἀ δοῦλον λαβεῖν τὸν ἐλθυθερωθέντα, ἐ μείοις π΄σκόπτουσι κακοῖς· "ⓐ ὁ δαιμονῶντες οὐδὲν ἄλλο ἐργάζονται, ἀλλ' ἐν ἑαυτοῖς τὴν νόσον "τρέφουσι· ἀ ὅτοι μὲν πολλὰς οἰκίας ἀνατρέπουσι, ἀ ὃ ὄνομα τῦ Θεοῦ βλασφημεῖσθαι π΄σκευάζουσι, ἀ λύμη πόλεως καὶ τῆς οἰκουμβίης ἁπάσης εἰσίν· ⓐ ὁ δὲ δαιμόνων ἀνοχλούμβιοι, ἐλεεῖσθαι μᾶλλόν ἐστιν ἄξιοι ἀ δακρύεσθαι. ἀ ⓐ μὲν ἐν ἀναθησίᾳ τὰ πλείονα τραφέρουσιν· ⓐ ὁ μ΄ λογισμοῦ π΄δαιτεύουσιν, ἐν μέσαις πόλεσι βακχευόμβιοι ἐ καμινῷ ἵνα μαινόμβιοι μανῶσιν. Τί γὰρ τοιοῦτον ἐργάζονται ⓐ δαιμονῶντες ἅπαντες, οἷς Ἰούδας ἐτόλμησε, τὴν ἐφάπτου π΄δαμονομίαν ὑπαδειξάμβιος; ἀ πάντες δὲ ⓐ σκῆνος ζηλωτῶντες, καθάπερ θηρία χαλεπὰ ἀπὸ γαλεάγρας φυγόντα, τὰς πόλεις θορυβοῦσιν οὐδενὸς κατέχοντος. τραείκειται μὲν γὰρ ἀ τούτοις δεσμὰ πάντα χόθεν· οἷς, ὁ τῶν δικαίων φόβος, ἡ τῶν νόμων ἀπειλή, ἡ π΄δαγὲ τῶν πολλῶν καταγνῶσις, ἐ ἕτερα πλείονα τούτων· ἀλλ' ὅμως ἀ ταῦτα ἀφρήκτους πάντα δῶμεν καὶ κάτω ποιοῦσι. καὶ εἰ ἵλις αὐτὰ τέλεον αὐτῶν ἀφεῖλε, τότε δὴ ἔγνω σαφῶς τ ἐν αὐτοῖς δαίμονα, πολὺ

πολὺ τῦ νεῶ δεξιότερος ἀγελιώτερον ὄντα καὶ μανικώτερον. ἀλλ' ὅπ΄ τῦτο οὐκ εἴη, ὦ λόγῳ τέως "αὐτὸ ἐπανορθώμβια, καὶ πάσας αὐτ' τραιρελωμβια ταῖς ἁλύσεις· καὶ τότε αὐτ' σαφῶς εἰσόμβια τὴν λαμπρᾶν μανίαν. ἀλλὰ μὴ δείσητε τὸ θηρίον, ὅταν αὐτὸ ἐπανακαλύψωμεν. ἐν γὰρ τῷ λόγῳ ἡ σκηνὴ, οὐκ ἐν τῇ ἀληθείᾳ· τὸ τραῖγμα. ἔστω τοίνυν τις ἄνθρωπος πῦρ ἀπὸ τ ὀφθαλμῶν ἀφιείς, μέλανας, ἐξ ἑκατέρων τ ὠμων δράκοντας αὐτὶ χειρῶν ἔχων ὀξυρτιλμβίους· ἔστω ἴ αὐτῷ καὶ τόμα, αὐτὶ μ΄ ὀδόντων ξίφη ὀξέα ἔχον ἐμπεπηγότα, αὐτὶ δὲ γλώσσης ἰοῦ ἀ δηλητηρίου φαρμάκου πηγὴ ἀναβλύζουσαν· χαρὰ δέ, καμίνου πάσης δαπανητικωτέρα, τὰ ἐμβαλλόμβια ἀναλίσκουσα ἀπόπτα· ἐ πόδες ἀποπλεροί τινες καὶ φλογὸς ἀπάσης σφοδρότεροι· ἐ ὃ τραόσωπον ἴ αὐτῷ ἀπὸ κυνὸς ἀ λύκου κατεσκυασμβίνον ἔστω· ἀ φθεγξάσθω μηδὲν αὐθέφτινον, ἀλλ' ἀπηχὲς μὲν ἀ ἀηδὲς ἀ φοβερόν· ἐχέτω ἴ ἐ ἐν χερσὶ φλόγα. ταῦτα φοβερὰ δοκεῖ ἐ ὑμῖν τὰ ἐίρημβια· ἀλλ' οὐδέπω κατ' ἀξίαν αὐτὸν ἐζητιάσαμβν. μ΄ γὰρ τούτων, ἐ ἕτερα δῆ τραοσαθεῖναι. ἀ γὰρ ἀ τοῦ ἀπόπτων τῶν σφαπέτω, καταθιέτω, τῶν ὀφρῦν αὐτὸν ἀπέσθω. ἀλλὰ ἀ τούτων πολλῷ χαλεπώτερος ὁ φιλάργυρος, πᾶσιν ὑπεῖκον ὥσπερ ἅδης, "πῶτα καταπίνων, κοινὸς πολέμιος τραιερχόμβιος τῦ τῶν ἀνθέφτων ἤθους. ἀ γὰρ βούλεται μηδένα ἀνθέφτον ἐ, ἵνα τὰ πῶτα κατέχῃ. ἀ ὑδὲ ἐν ταύτῃ ἴσαται· ἀλλ', ὅταν πῶς ἀπολέσῃ τῇ ὑπερθυμίᾳ, ἀ τῆς γῆς τὸν ὀσοῦν ἀφανίσῃ ὑπερθυμεῖ, ἀ χρυσὸν αὐτὸν ὄυσαν ἰδεῖν· οὐ τὸν γῶν ἴ μόνον, ἀλλὰ ἐ ἵρπ ἀ ἀπας ἀ πηγάς, ἐ πῶτα ἁπλῶς τὰ φαινόμβια. ἀ ἵνα μάθητε ὅτι ὑδέπω τὸν μανίαν πραέσησαν τ ἐκείνῳ, μηδεὶς ἔστω ὁ ἐγκαλῶν ἐ δεδιτόμβιος· ἀλλ' ἄγελε τ' ἐκ τ νόμων φόβον τῶν τέως, ἀ ὅλῃ αὐτὸν ξίφος ἁρπάσαντα καὶ πῶς ἀναχρόμβιον καὶ ὑδὶ ἑνὸς φειδόμβιον, οὐ φίλῳ, οὐ συγγένοις, οὐκ ἀδελφοῦ, οὐκ αὐτῷ τῦ γεγλυπκότος. μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐπανθέσεως ἐν ταύτῃ χρεία· ἀλλ' ἐρώμβια αὐτὸν, ἐ μὴ διαύτας πλατῖναι ἀεὶ καὶ ἑαυτὸν φαντασίας, ἀ πῶς ἕτεισιν ἀνωφελῶν ὦ λογισμῷ, ἐ φίλοις καὶ συγγένῃς ἀ αὐτὸν γεγλυπκότας. μᾶλλον ἴ οὐδὲ ἐρωτήσεως χρεία. καὶ γὰρ πῶτες ἴσασιν, "ὅσοι τούτῳ κεκρατημβίοι εἰσὶ τῷ νοσήματι, ὅτι καὶ γῆρας βαρυόντα παρέχει, καὶ τὸ γλυκὺ καὶ πᾶσιν ἐπέρχεται τὸ παίδας ἔχειν, βαρὺ δὲ ἐπαρθὲς ἐ νομίζουσι. πολλοὶ γοῦν ἀ ἀτοκίαν αἰτοῦντο ὅτε ὠνήσαντο, καὶ τῷ φύσιν ἐπήρωσαν, οὐκ ἀνελόντες [μόνον] τραθέντας οὐδὲ παῖδας, ἀλλὰ μηδὲ φιῶν τὸν ἀρχὴν συγχωρήσαντες. μὴ τοίνυν θαυμάσητε ἐ ⓦ φιλάργυρον οὕτως ἐκμανῆσθαι (καὶ γὰρ πολὺ χεῖρόν ὅστι τῶν ἐίρημβίων) ἀλλὰ σκοπήσωμεν πῶς τοῦ δαίμονος αὐτὸν ἀπαλλάξωμεν. πῶς οὖν ἀπαλλάξομεν; εἰ μάθοι σαφῶς ὅτι [ἡ] φιλαργυρία τραὸς αὐτὸ τῦτο μάλιστα "ἡμῖν ἐνδυτιοῦται, τραὸς τὸ τραίζειν χρήματα. ἀεὶ γὰρ ⓐ τὰ μικρὰ κερδαίνειν βουλόμβιοι, μεγάλας ἀπορθοῦσι ζημίας· ὅθεν δὴ ἀ ἑτοιμία ἐἰς αὐτὸ τῦτο ὄζεινώκεσθαι. πολλοὶ γοῦν πολλάκις ὅτι μεγάλοις δόμβισαν βουλόμβιοι ὄχεις, τῇ τραοσδοκίᾳ τῦ κέρδους οὐκ ὀζεπάσαντες τὰς λαβόντας, μ΄ "τῶν ὄκων καὶ τῦ κεφαλαίου πῶτος ἐξέπεσαν. πάλιν ἐἰς κινδύνους τραιπεσόντες ἕτεροι, καὶ οὐ βουληθέντες ὀλίγα τραοέσθαι, καὶ τῷ ψυχῷ μ΄ τῆς οὐσίας ἀπώλεσαν· καὶ πρὸν πάλιν, ἃ ἀζιώματα κερδαλέα, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ὠνήσασθαι, "μακρολογησάμβιοι τὸ πᾶν ἀπώλεσαν. ὅπ΄ γὰρ οὐκ ἴσασι ταείρειν, ἀλλὰ * θρείζειν μεμελετήκασι, καὶ τὸ ἀμητοῦ ζωνεχῶς ἐκπίπτουσιν. οὕτως γὰρ ἀεὶ "θρείζειν δῶμα), ὥσπερ οὕτω ἀεὶ "κερδαίνειν. ἐπεὶ οὖν οὐ "βούλονται δαπανῆσαι, οὐδὲ κερδαίνειν ἴσασιν· ἀλλὰ καὶ γνώμην δέη λαβεῖν, πάλιν τὸ αὖθις τῦτο ἀποροῦσιν. ἢ γὰρ ὀζηπατήθησαν ἀπόρων αὐτ' εὐπόρων λαβόντες, ἢ πλουσίων ἐἰσαγαγόντες καὶ μειόνων γέμουσαν ἐλαφῆμβίν, πλείονα πάλιν τὴν ζημίαν ἀπέμειναν. οὐ γὰρ ἡ πενία οὐσία, ἀλλ' ἡ ὀρεκτὴ ⓦ πλοῦτον ἐργάζεται. Τί γὰρ ὄφελος τὸ πλούτου, ὅταν δαπάνηρα ἢ καὶ ἄσωτος, καὶ πῶτα αἰέμενα σφοδρότερον "σκορπῇ; Τί ἴ, αἰ ἀστεργὴς καὶ μειόνων ἐφεκτὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σας ἐφέλκηται; τί γ', ἀν μέθυσος; οὐ πολὺ τάχεως πενέστερον ϖ̄ ἀνδρα ἐργάσεται; οὐ γαμοῦσι γ' μόνον, ἀλλὰ ϗ ὠνοῦνται ὀπισφάλως, ἀπὸ τῆς ὀπιθυμίας τῆς πολλῆς οὐ τὰ ἀπουσίαν τῶν ἀνδραπόδων, ἀλλὰ τὰ βύσια περιεργαζόμενοι. ταῦτ' οὖν ἅπαντα ἀνάλωτα ἀνάλωτοι (τῶ γὰρ περὶ τῆς γεέννης ϗ τῆς βασιλείας οὐδέπω λόγων ἀκούειν δύνασθε) ϗ τὰ ζημίας ἐννοήσαντες, ἃς ἀπὸ τῆς φιλαργυρίας, καὶ ἐν δανεισμασι, ϗ ἐν ὠνίοις, ϗ ἐν γάμοις, ϗ ἐν πρεσβείαις, ϗ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἀπίστητε τῶ χρημ̄ι ἐρᾶν. οὕτω γὰρ δυνήσεσθε ϗ ϖ̄ πρόντα βίον μ̄ ἀσφαλείας ζῆν, ϗ μικρὸν ὀπιδόντες ϗ τῶν περὶ φιλοσοφίας ἀκούσαι λόγων, ϗ μικρὸν ἀναβλέποντες, εἰς αὐτὸν τ̄ δικαιοσύνης ἰδεῖν τ̄ ἥλιον, ϗ τ̄ ἐπιπελλόντων ἀγαθῶν π̄ αὐτὸ ὀπιτυχεῖν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὀπιτυχεῖν, χάριτι ϗ φιλανθρωπία τῦ Κυρίου ἡμῶ Ἰησῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ϰξ β. Ομιλ. κθ. 1 ΚΑΙ ΕΜΒΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ ΔΙΕΠΕ-
ρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 Καὶ ἰδοὺ προσέ-
φερον αὐτῶ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. ϗ ἰδὼν ὁ Ἰησῦς τὴν
πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῶ παραλυτικῶ· θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁ-
μαρτίαι σου.

Δίαν αὐτὸ πόλιν ἐνταῦθα τὴν Καπερναούμ λέγει. ἢ μὲν γὰρ ἐγεννήθη αὐτοῦ, ἡ Βηθλεέμ· ἢ δ' ἐτράφη, ἡ Ναζαρέτ· ἢ δ' εἶχεν οἰκοῦντα*, ἡ Καπερναούμ. ὁ μὲν τοι παραλυτικὸς ἑτέρας ἐστὶ κἀκείθεν τῆς ἐν τῶ Ἰωάννη κειμένου. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ κατέκειτο, ἐνταῦθα δ' ἐν τῇ Καπερναούμ· ϗ ὁ μὲν τεσσαρακονταοκτὼ εἶχεν ἔτη, περὶ τούτου δὲ οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηται· ϗ ὁ μὲν ἐν ἐρημίᾳ τῶν προσηυομένων ἐκομίσθη, οὗτος δ' εἶχε τοὺς ὀπιμελησομένους, οἳ καὶ βαστάζοντες αὐτὸν ἔφερον. ϗ τούτῳ μὲν φησι, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἐκείνῳ δὲ [φησι,] θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; ϗ ϖ̄ μὲν ἐν σαββάτῳ ἐθεράπευσε, πάντων γ' ὄντα ἐν σαββάτῳ. ἦν δὲ ἀνεκάλεσαν ϗ τοῦτο Ἰουδαῖοι. καὶ ὅτι τοῦτο μὲν ἐσίγησαν, ἐπ' ἐκείνου δ' ἐπετείνοντο διώκοντες. ταῦτα δέ μοι οὐχ ἁπλῶς εἴρηται, ἀλλ' ἵνα μή τις ἀσφωνίαν εἰς νοσίζῃ, ἕνα ϗ ϖ̄ αὐτὸν ἀποστρέψας παραλυτικόν. σὺ δέ μοι σκόπει ὃ ἄτοπον ϗ ὃ ὀπειρικὸς τῦ διαστόλου. ϗ γὰρ ϗ περὶ τούτου τοὺς ὄχλους διεκρούσατο, ϗ ἀπὸ τῶν ἐν Γαδαρέοις δ' ἐκβληθεὶς οὐκ ἀντέτεινεν, ἀλλ' ἀνεχώρησε μὲν, οὐ μὴν δ' μαχεῖν. ϗ πάλιν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβὰς διέβαινε, δυσανάλωτος καὶ πεζῇ περιῆγεν. οὐ γὰρ ἀεὶ παραδεξοποιῆν ἐβούλετο, ὥστε μὴ τῶν τῆς οἰκονομίας λυμήνασθαι λόγων. ὁ μὲν οὖν Ματθαῖός φησιν, ὅτι προσέφερον αὐτόν· ϗ δ' ἄλλοι, ὅτι ϗ τὴν στέγην διορύττοντες, αὐτὸν καθῆκαν ϗ προσθήκαν τῶν Χριστῶ ϖ̄ κραββατον, λέγοντες μὲν οὕτω, αὐτῶ δ' τὸ πρῶ ὀπιτρέποντες. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ ϗ αὐτὸς ἐθεράπευε, ϗ οὐ τοσαύτην παρὰ τῶν προσιόντων ἠτεῖτο τὴν πίστιν· ἐνταῦθα δ', ϗ προσῆσαν ἐκ πίστιν ἀπηιτοῦντο. ἰδὼν γὰρ, φησι, τὴν πίστιν αὐτῶν, τουτέστι τῶν κομισάντων. οὐ γὰρ πάντα κοινὰ παρὰ τῶν κραββάτων μόνον ζητεῖ τὴν πίστιν οἷς, ὅταν παραπαίσωσιν, ἢ ἑτέρως ἀπὸ τοῦ νοσήματος ὦσιν ἐξεστηκότες. μᾶλλον δ' ἐνταῦθα ϗ τῶ κραββάτου τὸν ἡ πίστις. οὐ γὰρ ἂν ἐνέφερε κακοπαθοῦσα μὴ πιστεύων. ἐπεὶ οὖν τοσαύτην" ἐπεδείξατο πίστιν, ὑπεδείκνυτο ἐκ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ δύναμιν, μεθ' ἐξουσίας ἁπάσης λύων τὰ ἁμαρτήματα, ϗ δείκνυσι παρὰ πάντων ὅτι ὁμότιμός ἐστι τῷ γεγεννηκότι. σκόπει δέ. ἄνωθεν ἔδειξε παρὰ τῆς διδασκαλίας, ὅτε ἐδίδαξεν αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων· παρὰ τῶ λεπροῦ, ὅτε εἶπε, θέλω, καθαρίσθητι· παρὰ τῶ ἑκατοντάρχου, ὅτε εἶπόντα, εἶπε λόγῳ μόνον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου, ἐθαύμασε δὲ ὁ κύριος ἀνεκήρυξε δηλονότι τῆς θαλάττης, ὅτε αὐτῷ ἐχαλίνωσε λόγῳ μόνῳ· δηλονότι τῶν δαιμόνων, ὅτε αὐτὸν κριτὴν ἀνωμολόγησεν, καὶ μὴ πολλῆς τῆς ἐξουσίας αὐτοὺς ἔξέβαλεν. ἐνταῦθα πάλιν ἑτέρῳ μείζονι ζήτῳ τοὺς ἐξ Ἑβραίων" αὐτὸ καταναγκάζει ὁμολογῆσαι τὴν ὁμοτιμίαν, καὶ δηλονότι τοῦ σώματος αὐτῶν αὖθις καθίστησι φανερόν. αὐτὸς μὲν γὰρ τὸ ἀφιλότιμον δείκνυσι (καὶ γὰρ [καὶ] πολὺ ἀφειδήσει τὸ θαῦμα τὴν εἴσοδον ἀποτειχίζον, διὰ καὶ ἀνωθεν αὐτὸν καθῆκεν) οὐκ ἐπέδραμεν οὐθέως τῇ τοῦ σώματος θεραπείᾳ τοῦ φαινομένου, ἀλλὰ πρὸ ἐκείνων λαμβάνει τὴν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἀδήλου πρότερον ἐθεράπευσε, τὴν ψυχήν, καὶ ἁμαρτήματα ἀφείς· ὅταν γὰρ σῶμα μὲν ἔσωζεν, αὐτῷ δὲ πολλῷ τὴν δόξαν ἔφερεν. ἐκφοβοῦμαι μὲν γὰρ τὴν τοῦ πονηροῦ" ἀνοχλοῦμαι, ἐπισκῆψαι βουλόμενοι, ἐκλιμπάνειν τὸ γεγονὸς καὶ ἀκόντων προσεκβιάσασθαι. καὶ γὰρ βουλόμενος ὢν αὐτὸς, τῇ βασκανίᾳ αὐτῶν εἰς τὴν τοῦ σημείου φανέρωσιν" ἀπεχρήσατο. ἐπεὶ οὖν ἐθορυβοῦντο, καὶ ἔλεγον·

3 Οὗτος βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

Ἰδωμεν τί φησιν αὐτός. ἄρα δύσκολε τὴν ὑπόνοιαν; κρίνατε εἰ μὴ ἴσως ἰῶ, ἐγείρω εἰπεῖν· Τί μοι" προσκάπτετε μὴ προσήκουσαν ὑπόληψιν; πόρρω ταύτης ἐγὼ τῆς δυνάμεως. νυνὶ δὲ τούτων μὲν σαφῶς εἶπε, τοῦ δὲ μείζονος ἄπτεται καὶ ἐβεβαίωσε καὶ ἐκύρωσε, τῇ τε πρὸς ἑαυτὸν φωνῇ, καὶ τῇ τοῦ ῥήματος ἐπιδείξει. ὅπερ γὰρ τοῦ αὐτοῦ εἶναι πρὸς ἑαυτὸν λέγειν ἐδόκει προσίεσθαι τοῖς ἀκροωμένοις, δηλονότι τῶν ἄλλων βεβαιοῖ καὶ πρὸς" ἑαυτόν· καὶ τοῦτο δὴ θαυμαστόν, ὅτι δὲ δηλονότι τῶν φίλων μόνον, ἀλλὰ καὶ δηλονότι τῶν ἐχθρῶν. τοῦτο γὰρ ἡ πρόνοια τῆς αὐτοῦ σοφίας. δηλονότι μὲν τῶν φίλων, ὅτε εἶπε, θέλω, καθαρίσθητι, καὶ ὅτε εἶπεν, * οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον· δηλονότι δὲ τῶν ἐχθρῶν νυνί. ὅπερ γὰρ εἶπον, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός, ἐπήγαγε·

6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρτίας ὅτε τῆς γῆς, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· ἐγερθεὶς ἆρόν σου" τὸ κράβαττον, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

Οὐκ ἐνταῦθα δὲ μόνον, ἀλλὰ δὲ" ἀλλαχοῦ πάλιν αὐτῷ λεγόντων, Πεῖσαλοῦ ἔργου ἁλιάζομέν σε, ἀλλὰ πρὸ βλασφημίας, ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς" σεαυτὸν Θεόν, οὐδὲ ἐκεῖ τὴν δόξαν ταύτην κατέλυσεν, ἀλλὰ πάλιν" αὐτὴν ἐκύρωσεν, εἰπών· Εἰ μὴ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε. ἐνταῦθα μέντοι καὶ ἕτερον σημεῖον τῆς ἑαυτοῦ θεότητος δείκνυσιν οὐ μικρὸν, καὶ τῆς πρὸς τὸν πατέρα ὁμοτιμίας. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἔλεγον, ὅτι * λύειν ἁμαρτήματα, Θεοῦ μόνου" ἐστίν· οὗτος δὲ λύει μόνον ἁμαρτήματα, ἀλλὰ καὶ πρὸ τούτου ἕτερόν τι ἐπιδείκνυται, ὃ Θεοῦ μόνου ἰδεῖν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀπόρρητα ἐκφέρειν. οὐδὲ γὰρ ἐξεώσεγκεν εἰς μέσον ὅπερ ἐνενόουν.

Ἰδοὺ γάρ τινες τῶν γραμματέων, φησὶν, ἐν ἑαυτοῖς εἶπον· οὗτος βλασφημεῖ. 4 Καὶ" εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν," εἶπε· τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ὅτι ὁ Θεοῦ μόνου ἐστὶ τὰ ἀπόρρητα εἰδέναι, ἄκουσον τί φησιν ὁ προφήτης· Συνιᾶσι καρδίας μονώτατος· καὶ πάλιν, Ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς ὁ Θεός. καὶ ὁ Ἱερεμίας δέ [φησι] Βαθεῖα ἡ καρδία παντὸς πάντα· καὶ, Ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τίς γνώσεται αὐτόν; καὶ, Ἄνθρωπος ἐλέγετο εἰς τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ Θεὸς εἰς καρδίαν. καὶ διὰ πολλοῦ ἐστιν ἰδεῖν ὅτι Θεοῦ μόνου ἐστὶ τὰ τῆς διανοίας εἰδέναι. Δικαίως τοίνυν ὅτι Θεός ἐστιν ἴσος τῷ γεγυμνικότι, ἅπερ ἐν ἑαυτοῖς ἐλογίζοντο (ἐδικαιοῦτο γὰρ τὸ πλῆθος, οὐκ ἐπολλῶν αὐτῷ τῷ γνώμῃ εἰς τὸ μέσον ἐξενεγκεῖν)" ταῦτα ἐκκαλύπτει καὶ δῆλα ποιεῖ, πολὺ καὶ ἐνταῦθα τὸ δυσπαθὲς ἐνδεικνύμενος. ἵνα τί γάρ, φησὶν, ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; κρίνοιτο εἰ ἀγωνακτήσας ἐγερῶ, τὸ κρίνοντα ἀγανακτῆσαι ἔδει ὡς" δὴ ἀπατηθέντα,

Ιω. ε. λγ.

Ιω. ι. λζ.

β. Παρ. ε. λ. Ψαλμ. ζ. ι. Ιερ. ιζ. θ. ι. α. Βασ. ις. ζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θέντα, καὶ εἰπεῖν· ἕτερον ἦλθον θεραπεῦσαι, καὶ ἕτερον διορθοῦσαι; πόθεν γὰρ δῆλον, ὅτι ἀφέωνταί μου αἱ ἁμαρτίαι; νυνὶ δὲ σκῆνος μὲν σαθρὸν φθείρεταί τι τοιοῦτον, ἀλλὰ δίδωσιν ἑαυτὸν τῇ τοῦ θεραπεύοντος ἐξουσίᾳ· ὅτοι δὲ πρεσβῦται ὄντες καὶ βασκανοι, ταῖς ἑτέρων ἐπιβουλεύουσιν εὐεργεσίαις. διὰ ἐπισκήπτει μὴ αὐτοῖς, μετ' ἐπιτιμίας δὲ πάσης. Εἰ γὰρ ἀπιστεῖτε, [φησι,] τῷ πρεσβυτέρῳ, καὶ κόμπον εἶναι νομίζετε τὸ λεχθέν, ἰδοὺ καὶ ἕτερον * ἐκείνῳ προστίθημι, τὸ τὰ ἐπόρρητα ὑμῶν ἐκκαλύψαι· καὶ μετὰ σκῆνος πάλιν ἕτερον. ποῖον δὴ τοῦτο; τὸ σφίγξαι τὸ σῶμα τοῦ παραλελυμένου. καὶ ὅτε μὲν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, οὐ σαφῶς τὴν ἐξουσίαν τὴν ἑαυτοῦ δηλοῖ ἔλεγε. οὐ γὰρ εἶπεν, ἀφίημί σοι τὰς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. ὅπερ ὁ ἐκεῖνοι ὑπώπτευσαν, πρωτοτέραν αὐτοῦ δείκνυσι τὴν ἐξουσίαν, λέγων· ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας. ὁρᾷς ὅσον ἀπέχει τοῦ μὴ θέλειν νομίζεσθαι ἴσος τῷ πατρί; οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι δέδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν, ἀλλ' ὅτι ἐξουσίαν ἔχει. καὶ οὐδὲ αὖθις πρὸς φιλοτιμίαν λέγει· ἀλλ' ἵνα ὑμᾶς πείσω, φησίν, ὅτι οὐ βλασφημῶ, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ πατρί. πάντα γοῦν ἀποδείξεις βουλεῖ πρὸ ἔχειν σαφῆς τὸ δυναμιπρήτους, ὡς ὅταν λέγῃ· ὕπαγε, σαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ· καὶ τὴν πενθερὰν Πέτρου δεικνύει διακονουσαν, τοῦ χείρους ἅπτεσθαι καταφρονίζεσθαι. οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα, τῆς μὲν τῶν ἁμαρτημάτων ἀφέσεως πεμπτέλου, τὴν τοῦ σώματος σφίγξιν ποιεῖται· τῆς δὲ σφίγξεως, τὸ βασάσαι κράββατον, ὥστε μὴ νομισθῆναι φαντασίαν εἶναι τὸ γεγονός. καὶ οὐ πρότερον τοῦτο ποιεῖ, ἕως αὐτοῦ ἠρώτησε.

5 Τί γάρ, φησιν, εὐκολώτερόν ἐστιν εἰπεῖν, ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, ἔγειρον κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου; Ο δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι. Ἵνα δοκιμάσῃ σου τὴν πίστιν εἰ; σῶμα σφίγξας διαφθαρέν, ἢ ψυχῆς ἁμαρτήματα λύσας; βούλεται δὲ σῶμα σφίγξαι. ὅσῳ γὰρ ψυχὴ σώματος βελτίων, τοσούτῳ τὰ ἁμαρτήματα λύσας τούτου μείζον. διὰ ὅπερ τὸ μὲν ἀφανές, τὸ δὲ φανερόν, προστίθημι τὸ καταδεέστερον μέν, φανερώτερον δέ· ἵνα καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἀφανὲς διὰ τούτου λάβῃ τὴν ἀπόδειξιν, διὰ τῶν ἔργων προσαποκαλύπτων ἤδη τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰωάννου εἰρημένον, ὅτι αὐτὸς αἴρει τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου. αἰσθήσας τοίνυν αὐτόν, εἰς τὴν οἰκίαν πέμπει, πάλιν ἐνταῦθα τὸ ἀτυφον δεικνύς, καὶ ὅτι οὐ φαντασία ἦν τὸ γεγονός. σοῦ γὰρ τῆς ἀῤῥωστίας μάρτυρες, τοῦτον ποιοῦσι καὶ τῆς ὑγιείας. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐβουλόμην, φησί, διὰ τὸ σὸ πάθος καὶ σοῦ δοκοῦντος ὑγιαίνειν, νοσοῦντας ὑγιαίνειν, ἢ τὴν ἀφάνειαν, θεραπεῦσαι· ὅπερ οὐ βάλλοντα, ἅπερ οἶκαδε σοῦ ἐκφέρεσθαι. ὁρᾷς πῶς δείκνυσι καὶ ψυχῆς καὶ σώματος αὐτὸν ὄντα δημιουργόν; ἑκατέρας γὰρ οὐσίας τὰ παράλυσιν ἰάσατο, καὶ τὸ ἀφανὲς ἐκ τοῦ φανεροῦ δῆλον ποιεῖ· ἀλλ' ὅμως ἔτι χαμαὶ σύρεται.

8 Ἐδόξασεν γὰρ ὁ Θεόν, φησι, δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Προσέσχον γὰρ αὐτοῖς οὐ σαρξ· αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπετίμα, ἀλλὰ προεῖσι διὰ τῶν ἔργων ἐγείρων αὐτοὺς καὶ ὑψηλὸν τὸ φρόνημα ποιῶν. τέως γὰρ οὐκ ἐῶ μικρὸν τὸ νομίζεσθαι πρώτους [τοὺς] ἀνθρώπους εἶναι μείζων, καὶ παρὰ [τοῦ] Θεοῦ ἥκειν. Εἰ γὰρ ζῶντα καλῶς ἐβεβαίωσαν πρὸ ἑαυτῶν, οὕτω προβαίνοντες ἔγνωσαν διὰ ὅτι καὶ Θεοῦ υἱός ἐστιν. ἀλλ' οὐ κατέβαλον ζῶντα σαφῶς· διὰ τοῦτο οὐδὲ προσελθεῖν ἠδυνήθησαν. ἔλεγον γὰρ πάλιν, οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ· πῶς ἔστιν οὗτος παρὰ τοῦ Θεοῦ; καὶ συνεχῶς αὐτὰ ἔστρεφον, τὴν οἰκείων παθῶν ζῶντα προβαλλόμενοι προκαλύμματα.

ΗΘΙΚΟΝ Ο πολλοὶ καὶ νῦν ποιοῦσι, καὶ τὰ Θεὸν δοκοῦντες ἐκδικεῖν, οἰκεῖα πληροῦσι πάθη, δέον μετ' ἐπιεικείας ἅπαντα μετιέναι. καὶ γὰρ ὁ τῶν ὅλων Θεός, σκηπτὸν δυνάμενος ἀφιέναι ὑπὲρ τοῦ βλασφημουμένου αὐτόν, τὸν ἥλιον ἀνατέλλει, καὶ τοῖς ὄμβροις ἀφίησι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα μετὰ δαψιλείας παρέχει· σὺ δὲ ἡμᾶς μιμούμενος, προκαλῇ, προσκαλῇ, ἀναβοᾷς μετὰ ταραχῆς, οὐκ ὀργιζομένους,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀργιζομένους, οὐδὲ ἐκπλησσομένους. οὐδὲ γὰρ βλάβη τις εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς βλασφημίας ἐκβαίνει, ἵνα θυμωθῇς· ἀλλ' ὁ βλασφημήσας αὐτὸς ἑαυτὸν τραῦμα ἔλαβεν. ὀκνοῦσι τεναύξον, θρύπτεσον. καὶ γὰρ δακρύων ἄξιον τὸ πάθος, καὶ τὸν τραυματισθέντα οὐ σώζειν οὕτως ὀπτείκεια θεραπεῦσαι δυνατόν. ὀπτείκεια γὰρ πάσης βίας δυνατώτερα. ὅρα γοῦν πῶς ἡμῖν αὐτὸς ὁ ὑβρισμένος διαλέγεται, καὶ ὀπὶ τῆς παλαιᾶς καὶ ὀπὶ τῆς καινῆς· ἐκεῖ μὲν λέγων, Λαός μου, τί ἐποίησά σοι; ἢ τί σοὶ ἐνεπόησα; Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; καὶ ὁ Παῦλος ὁ ἐν ὠμότητι κελεύει παιδεύειν τοὺς ἀντιδιατιθεμένους. ἐπὶ αὐτὸς ὁ, ἵνα μὴ πρόσκομμα λάβωσιν οἱ μαθηταὶ ἀξιοῦντες πῦρ καταβῆναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Σφόδρα ἐπετίμησεν αὐτοῖς λέγων· οὐκ οἴδατε ποίου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. καὶ ἐνταῦθα ὁ οὐκ εἶπεν, ὦ μαινομένοι καὶ ζητοῦντες ὑμεῖς, ὦ βάσκανοι καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἐχθροί· ἀλλά, τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; δεῖ τοίνυν μετ' ὀπτειχείας ἀφαίρειν τὸ νόσημα. ὁ γὰρ φόβος ἐνδόμυχος αἰ θεραπεύει βέλτιον, ταχέως ἐπανήξει πρὸς τὴν πονηρίαν πάλιν. διὰ τοῦτο καὶ ζιζάνια ἀφεθῆναι ἐκέλευσε, διδοὺς προθεσμίαν μετανοίας. πολλοὶ γοῦν ὕστερον μετανοήσαντες, καὶ γενόμενοι σπουδαῖοι, πρότερον ὄντες φαῦλοι· οἷον, ὁ Παῦλος, ὁ τελώνης, ὁ ληστής. καὶ γὰρ ζιζάνια ὄντες, ὕστερον σῖτος γεγόνασιν ὠφελιμος. ὀπὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως τοῦτο ἁμήχανον· ὀπὶ δὲ τῆς προαιρέσεως, ῥᾴδιόν τε καὶ βέλτιον. ὁ γὰρ φύσεως ὄρεξις αὐτὴ δέδοται, ἀλλ' ἐλευθερία προαιρέσεως τετίμηται. ὅταν τοίνυν ἴδῃς ἐχθρὸν τῆς ἀληθείας, θεράπευσον, ἐπιμήκησον, πρὸς ἐρετὸν ἐπανάγαγε, βίον ὀπιδεικνύμενος ἄριστον, καὶ λόγον παρεχόμενος ἀκατάγνωστον, πρᾶξαι καὶ κηδεμονίαν παρέχων, πάντα τρόπον κινῶν διορθώσεως, σὺν ἀρίστοις τῶν ἰατρῶν μιμούμενος. οὐδὲ γὰρ ἑκάστοις καθ' ἕνα τρόπον θεραπεύουσι μόνον· ἀλλ' ὅταν ἴδωσιν οὐκ εἰκὸν τὸ ἕλκος τῷ προτέρῳ φαρμάκῳ, προσιᾶσιν ἑτέρῳ, καὶ μετ' ἐκεῖνο πάλιν ἄλλο· καὶ νεῦρα μὲν τέμνουσι, νεῦρα δὲ ὀπιδεσμοῦσι. καὶ σὺ τοίνυν ψυχῶν ἰατρὸς γενόμενος, πάντα κίνει θεραπείας τρόπον κατὰ τὸν τοῦ Χριστοῦ νόμους· ἵνα καὶ τῆς αὐτοῦ σωτηρίας καὶ τῆς ἑτέρων ὠφελείας λάβῃς μισθόν, εἰς δόξαν Θεοῦ πάντα ποιῶν, καὶ ταύτῃ καὶ αὐτὸς δοξαζόμενος. Τοὺς δοξάζοντάς μου γὰρ δοξάσω, φησὶ, καὶ οἱ ἀτιμάζοντές με ἀτιμασθήσονται. πάντα τοίνυν εἰς δόξαν αὐτοῦ προπέμπωμεν, ἵνα τῆς μακαρίας ἐκείνης ὀπιτύχωμεν λήξεως· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὀπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μιχ. ε. γ. Πρ. θ. δ.

Λουκ. θ. νε.

Ματθ. ιγ. κθ.

a. Βασ. ε.

Ομιλ. λ. 9 ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΚΕΙΘΕΝ,

εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ὀπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

Οἰησάς τὸ θαῦμα σὸν ἐπάνθρωπον, ἵνα μὴ τὸν ζῆλον ἐξάψῃ πλέον ὁρώμενος· ἀλλὰ χωρίζεται αὐτῶν, διαχωρῶν καὶ τὸ πάθος θεραπευόμενος. τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν, μὴ ὁμόσε χωροῦντες τοῖς ὀπιβουλεύουσιν, ἀλλὰ θεραπευόμενα αὐτῶν τὸ ἕλκος, ἐνδιδόντες καὶ χαλῶντες αὐτῷ τὸν τόνον. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν καὶ Πέτρου καὶ Ἰωάννου καὶ τῶν ἄλλων ἐκάλεσεν αὐτούς; ὥσπερ ἐκεῖ τότε προεῖπεν, ὅτε ἠθέλησε τοὺς ἀνθρώπους πειθησομένους· οὕτω καὶ Ματθαῖον ὅτε ἐκάλεσεν, ὅτε ἡπίασεν ἥξοντα. διὰ δὴ τοῦτο καὶ Παῦλον μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐκάλεσεν. Ο γὰρ τὰς καρδίας ὀπιστάμενος, καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς ἑκάστου διανοίας εἰδώς, ἤδει καὶ πότε ἕκαστος τούτων ὑπακούσεσθαι. διὰ τοῦτο οὐκ ἐν προοιμίοις αὐτὸν ἐκάλει, ὅτε σκληρότερον ἔτι διέκειτο, ἀλλὰ μετὰ τὰ μυρία θαύματα, καὶ τὴν πολλὴν περὶ αὐτοῦ φήμην, ὅτε καὶ ὀπιτηδειότερον ἦδει πρὸς

Ρω. ιι. κζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς τὸν ἀκοντα τετιμημένον. ἄξιον δὲ καὶ τὸν ἀποστόλου θαυμάσαι τὸν Φιλιππον, πῶς οὐκ ἀποκρύπτεται αὐτοῦ τὸν ἐμπροσθεν βίον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα τίθησι, τῶν ἄλλων κρυ- χ. ἀλλ. χ. φ. ω.
πτόντων αὐτὰ πρὸς σημεῖα ἑτέρα. Τίνος δὲ ἕνεκεν εἶπεν, ὅτι ὅτε τελώνιον καθήμενον; δεικνὺς τὸν καλέσαντος τὸν δύναμιν, ὅτι οὐ καταλήξονται οὐδὲ ἀποστάντα τῆς πονηρᾶς ταύτης καπηλείας, ἀλλ' ὃν μέσων αὐτὸν ἀνέσπασε τῶν κακῶν· καθάπερ οὖν καὶ μακα- 5
ριον Παῦλον μεμνόμενον καὶ λυπούντα τὸν πῦρ ἀφιέντα μετέτησεν. ὅπερ οὖν καὶ αὐτὸς δεῖγμα
Ps. a. 17. ποιούμενος τῆς τοῦ καλέσαντος δυνάμεως, φησι Γαλάταις· Ηκούσατε τὸν ἐμὸν ἀναστρο-
φὴν ποτε ἐν τῷ Ιουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὸν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. καὶ χ. διώκων
οὐ ἁλιέας ἢ ἐν μέσοις τοῖς ἔργοις οὕτως ἐκάλεσεν. ἀλλ' ἐκείνων μὲν τέχνη τις ἦν ὑφ' ἧς
βεβληθῆναι μὴ, ἀνθρώπων δὲ ἀγριωτέρων θηρευομένων καὶ ἀμίκτων καὶ πολὺ τὸ ἀφελὲς 10
κεκτημένων· τοῦτο δὲ ὀπτικήθυμα ἀναισχυντίας γέμον ἦν καὶ ἰταμότητος, καὶ κέρδος οὐκ ἔχον
πρόφασιν οὐδεμίαν, καὶ ἐμπορία ἀνωφελὴς, καὶ ἀρπαγὴ χρῆμα ἔχουσα ἔννομον. ἀλλ' ὅμως χ. πρόφ.
οὐδὲν τούτων ἐπηρμένος ὁ καλέσας. καὶ τί λέγω εἰ τελωνίου οὐκ ἐπαιρόμενος, ὅπου γε
οὐδὲ πορνίου γυναῖκα ἀμόνον καλέσαι οὐκ ἐπηρμένον, ἀλλὰ δὲ φιλῆσαι οὐδὲ πόδας αὐτοῦ
δὲ βρέξαι τοῖς δάκρυσι προσέσχεν αὐτῇ; καὶ γὰρ καὶ διὰ τοῦτο προσηγόρευεν, ἵνα μὴ σῶμα γε- 15 χ.
κατθύσῃ μόνον, ἀλλὰ ἵνα ψυχῆς καὶ καρδίαν ἰάσηται. ὁ καὶ ὅτι τοῦ προφητικοῦ πεποίηκε· καὶ χ. χεῖρ
δείξας σαφῶς ὅτι δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, ὅτε ὅτι τοῦτον ἔρχεται, ἵνα μηκέτι θορυβῶν- μου
ται, τελωνίου ὁρῶντες εἰς τὸν μαθητὴν ἐγκρινόμενον χορόν. ὁ γὰρ κύριος ὢν πάντα τὰ χ. πάντων.
πεπλημμεληθότα πάντα, τί θαυμάζεις εἰ καὶ τοῦτον ἀπόστολον ποιεῖ; ἀλλ' ὥσπερ εἶδες τὸν
καλέσαντος τὸν δύναμιν, οὕτω καταμάθῃς δὲ τοῦ κληθέντος τὸν ἀκοντα. οὐ γὰρ δύ- 20
τέτεινεν, οὐδὲ ἀμφισβητῶν εἶπε, τί τοῦτο; ἆρα μὴ ἀπατηλὴ κλήσει ἐμὲ τοιοῦτον καλεῖ;
καὶ γὰρ ἀκμὴς αὐτὴν πάλιν ἡ ταπεινοφροσύνη· ἀλλ' εὐθέως ἀνέστησε, δὲ οὐδὲ οἰκαδε ἀ-
πελθεῖν ἠξίωσε καὶ τοῖς αὐτοῦ δεῖ τούτων κοινωνῆσαι, ὥσπερ οὖν οὐδὲ ἁλιεῖς· ἀλλ' ὃν
ἕνα τινὰ σκῆνος δίκτυον καὶ τὸ πλοῖον καὶ πατέρα, οὕτω δὲ ὅτος τὸν τελωνείου καὶ τὸ κέρδος
ἀφεὶς εἵπετο, προσεκθυασμένων πρὸς ἅπαντα τὸν γνώμην ὑπιδεικνύμενος, καὶ πάντων 25
ἀνθρώπων ἑαυτὸν ἀπορρήγνυσι τῶν βιωτικῶν, ἐμβρύτερα τὴν δυκαιοσύνα τοῦ καλέσαντος δι' τῆς ἀ-
πηρτισμένης ἐκκλησίας. καὶ τί δήποτε, φησιν, οὐχὶ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους εἶπεν ἡμῖν, πῶς, καὶ
τίνα τρόπον σωθήσονται, ἀλλὰ πρὸς Πέτρον καὶ Ιακώβου καὶ Ιωάννου. δὲ Φιλίππου, πρὸς τῶν
ἄλλων ὕστερον; ὅτι ὅτοι μάλιστα ἦσαν ἐν τοῖς ἀτόποις καὶ ταπεινοῖς ὑπιτηδεύμασιν. οὔτε
γὰρ τελωνείας τι χεῖρον, οὔτε ἁλιείας εὐτελέστερον. ὅτι δὲ καὶ Φίλιππος τῶν σφόδρα ἀσήμων 30
ἦν, ἀπὸ τῆς πατρίδος δῆλον. διὰ τοῦτο τοῦτος μάλιστα αἰνικρύπτουσι * μὲν τὸ ὑπιτηδεύ- * ἡμῖν
μεν, δηλοῦντες ὅτι καὶ ἐν τοῖς λαμπροῖς τῶν δημοσίων τούτοις πιστεύθη χρεί. δὲ γὰρ τῶν
δοκιμώτατων ἐπονειδίστων εἶναι μηδὲν αἰρούμενοι παραλιπεῖν, ἀλλὰ πρὸ τῶν ἄλλων ταῦτα μὲν
ἀκριβείας δυκηρύττοντες, καὶ ὅτι τοῦ διδασκάλου καὶ ὅτι τῶν μαθητῶν, πῶς ἂν εἶεν ὅτι τῶν
σεμνῶν ὑποπτοι· καὶ μάλιστα, ὅταν σημεῖα μὲν πολλὰ καὶ θαύματα παραδιατρέχωσι, τὰ δὲ ὅτι 35 χ. δὲ
τοῦ ἁπλοῦ δοκιμώτατα εἶναι ἀνειδη μὲν ἀκριβείας βοσοι· καὶ τῶν μαθητῶν τὰ ὑπιτηδεύματα καὶ
τὰ ἐλαττώματα, καὶ τοῦ διδασκάλου τοὺς πρὸ ἡμῶν τοὺς ὅτι ἁμαρτήμασι [δὲ ταπεινότητι]
βεβομβυμένους λαμπρᾷ· ἐκκαλύπτοισι τῇ φωνῇ; ὅθεν δῆλον ὅτι πολλῷ τῆς ἀληθείας ἐ- Ysa. ἐλάλησε
ποιοῦντο [τὸν] λόγον, καὶ οὐδὲν πρὸς ἔριν, οὐδὲ πρὸς ὑπιδειξιν ἐγράφον. καλέσας τοίνυν
αὐτὸν, [δὲ] τιμὴ μεγίστη τετίμηκε, τραπέζης αὐτῷ κοινωνήσας οὕτως. ταύτῃ γὰρ αὐτὸ δὲ 40
ὑπὲρ τῶν μαθητῶν ὤνελπιν ἐποίῃ, καὶ εἰς πλείονα προῆκεν εὐπῆλθ. οὐ γὰρ χρόνῳ μα-
κρῷ, ἀλλ' ἀθρόον ἰάσατο τὸν κακίαν· καὶ οὐκ αὐτῷ ζωὰν ἀκειται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρῳς
πολλοῖς. καὶ τοι καὶ τοῦτο ἐδόκει αὐτοῦ ἐγκλημα εἶναι, ὅτι οὐκ ἀπεστόμησε τοὺς ἁμαρτωλούς.
ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο κρύπτοισιν, " οἷα ὑπισκήπτειν ὑπιχειροῦσι τοῖς περὶ αὐτοῦ νομοθύοις. συν- χ. οἱ λοιποὶ
ἔρχονται

ἐρχονται ὃ ⓐ τελῶναι ὡς ποτὲ ὁμότεχνον. ἐγκαλλωπιζόμενος γὰρ τῇ εἰσόδῳ τῇ τοῦ Χριστοῦ πολλῶς αὐτοὺς ζωωφέλησε. καὶ γὰρ πολὺ εἶδος θεραπείας ὁ Χριστὸς ἐκίνει· οὐ μόνον ἀμαρτήματος μόνον, οὐδὲ θεραπεύων, οὐδὲ ἐλέγχων τοὺς ἐχθρούς, ἀλλὰ καὶ ἀρίστων διώρθου πολλοὺς τῶν κακῶς ἀμαρτανόντων, δι' ὧν τούτων διδάσκων ἡμᾶς, ὅτι πᾶς καιρὸς καὶ πολὺ ἔργον δυνάται προσφέρειν ἡμῖν [τινὰ] ὠφέλειαν. καίτοιγε καὶ τὰ ἁμαρτήματα τότε δεῖ ἀδικίας ἐστὶ καὶ πλεονεξίας, ἀλλ' ὁ προηγησάμενος ὁ Χριστὸς αὐτῶν μεταφέρει, ὅθεν μέγα τὸ κέρδος ἐντεῦθεν ἔμελλε γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὁμοεθνίους καὶ ὁμοτράπεζος ἦν τοῖς καὶ τοιαῦτα πεπλημμεληκόσι. τοιοῦτος γὰρ ὁ ἰατρός· δεῖ μὴ ἀπαλλαττομένης τῆς σπερδόνος τὸ καμνόντων, οὐκ ἀπαλλάττει τῆς ἀῤῥωστίας αὐτούς. καίτοιγε πονηρὸν ἐντεῦθεν ἔλαβε δόξαν, καὶ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν, καὶ τῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἐκείνου, καὶ τῷ μετὰ πολλῶν τελωνῶν. ὁρᾷς γὰρ αὐτοὺς τοῦτο ὀνειδίζοντας· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. ἀκουέτωσαν ὅσοι μεγάλων ὀρέγονται φιλοσοφίας δόξαν ἑαυτοῖς περιθέναι ἀσυνδαίροις, καὶ ἐννοείτωσαν ὅτι ὁ δεσπότης ἡμῶν φάγος καὶ οἰνοπότης ἐκλήθη, καὶ οὐκ ἠχθέσθη, ἀλλὰ πολλῶν ἀπηλλάττετο τούτων, ἵνα τὸ περιεῖλμενον ἀνύσῃ· ὅπερ οὖν καὶ ἐγένετο. καὶ γὰρ καὶ μετεβάλετο ὁ τελώνης, καὶ βελτίων ὅπως ἐγένετο. καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι μέγα τοῦτο ἴσασι ὃ κοινωνήσας αὐτῷ τῆς τραπέζης, ἄκουσον τί φησιν ὁ Ζακχαῖος ἕτερος πάλιν τελώνης. ὅθεν γὰρ ἤκουσε τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· Σήμερον ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι, ἀπὸ τῆς ἡδονῆς παρερωθεὶς, Τὰ ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων μου δίδωμι πτωχοῖς, φησὶ, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλάσιον. καὶ ποτὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς φησὶ· σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο. ὅπου δηλονότι πολλῶν ἔνεστι παιδεύειν. καὶ πῶς ὁ Παῦλός, φησι, κελεύει, Ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, τὸν τοιοῦτον μηδὲ συνεσθίειν; μάλιστα μὲν οὖν ὅπου δῆλον, εἰ καὶ διδασκάλοις ταῦτα προσῆκε, ἀλλ' οὐκ ἀδελφοῖς μόνοις. ἔπειτα, ὅτοι ὅπου τῶν ἀπηρτισμένων ἦσαν, οὐδὲ ἀδελφῶν γε λυμεινομένων. ποτὲ γὰρ τούτοις, ὁ Παῦλος καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τυφλουμένους τότε ἀποτρέφεσθαι κελεύει, ὅταν δύνωνται· ὅτοι γε ἦσαν παντελῶς λοιπὸν καὶ μεταδυόμενοι. ἀλλ' οὐδὲν τούτων τοὺς φαρισαίους ἐνέτρεψεν, ἀλλ' ἐγκαλοῦσι τοῖς μαθηταῖς, λέγοντες·

11 Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Καὶ ὅταν μὲν αὐλοὶ δυσὶν ἁμαρτάνειν, αὐτοὶ δὲ εὐτυχοῦσι, λέγοντες· Ἰδοὺ ⓐ μαθηταί σου ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ· ἐνταῦθα δὲ ποτὲ αὐτοὺς αὐτὸν διαβάλλουσιν· ἅπερ πολλὰ κακουργουμένων καὶ βουλομένων ἀπορρῆξαι τοῦ διδασκάλου ⓦ χρεὼν ἦν μαθεῖν. Τί οὖν ἡ ἄπειρος σοφία;

12 Οὐ χρείαν ἔχουσί, φησιν, ⓐ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Ὁρᾷς πῶς αὐτοῖς εἰς τοὐναντίον μετίστησι ⓦ λόγον. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ "ἐγκλημα ἐποιοῦντο, ὃ συνίνεσθαι αὐτὸν τούτοις· αὐτὸς δὲ τοὐναντίον φησὶν, ὅτι ὃ μὴ συνίνεσθαι, ἀνάξιον αὐτὸν καὶ τοῦ αὐτοῦ φιλανθρωπίας· καὶ οὐ μόνον ἐγκλήματος ἐλύε, ὃ καὶ τοιούτους διορθοῦτο, ἀλλὰ ποτὲ ἀναγκαῖον καὶ ἀναγκαῖον καὶ μείζονος ἄξιον ἐπαίνου. Εἶπε, ἵνα μὴ δόξῃ καταφρονεῖν καὶ κληδόνος τῆς λέξεως, ⓐ κακῶς ἔχοντες, ὅρα πῶς αὐτὸ πάλιν διορθοῦται, ὅτε μὲν αὐλοῖς καὶ λέγων·

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν.

Τοῦτο δὲ ἔλεγε τοῖς τῶν γραφῶν ἀγνοοῦσιν αὐλοῖς ἀνάλογον. διὸ δὲ πληκτικώτερον κέχρηται τῷ λόγῳ, οὐχὶ αὐτὸς ὀργιζόμενος (μὴ γένοιτο) ἀλλ' ὥστε ἐκείνους μὴ ἐξαπορηθῆναι. καίτοιγε ἠδύναντο εἰπεῖν· οὐκ ἐνενοήσατε πῶς ἔλυσα τὰς ἁμαρτίας τοῦ παραλυτικοῦ; πῶς δὲ σῶμα ἔσφιγξα; ἀλλ' οὐ λέγει τούτων οὐδέν· ἀλλ' ἀπὸ τῶν κοινῶν λογισμῶν πρόσεστον αὐτοῖς ἀμφότερα, καὶ τότε ἀπὸ τῶν γραφῶν. Εἰπὼν γὰρ, ὃ χρείαν ἔχουσιν ⓐ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' ⓐ κακῶς ἔχοντες, καὶ λανθανόντως δείξας ἑαυτὸν ὄντα ⓦ ἰατρόν, τότε εἶπε, πορευθέν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τες μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. οὕτω καὶ ὁ Παῦλος ποιῶ. μᾶλλον [γὰρ] ἀπὸ
α. Κορ. θ. ζ. τῶν καινῶν παραδειγμάτων τὸν λόγον κατασκευάσας καὶ εἰπών· Τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ οὐκ
α. Κορ. θ. θ. τοῦ γάλακτος αὐτῆς οὐκ ἐσθίει; τότε καὶ τὰς γραφὰς ἐπήγαγε, λέγων· Ἐν γὰρ τῷ νόμῳ Μωϋ-
σέως γέγραπται, οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα· καὶ πάλιν, ὅτως ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐ-
αγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. μᾶλλον δὲ οὐδὲ μαθηταὶ οὐχ οὕτως· ἀλλὰ τῶν 5
σημείων ἀναμιμνήσκει, οὕτω λέγων· ὅπου μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; ἀλλ' οὐ μᾶλλον· τούτους οὕτως· ἀλλὰ τῆς ἀσθενείας ἀναμιμνήσκει τῆς καινῆς, καὶ δείκνυσι καὶ αὐτοὺς οὐκέτας τῶν ἀσθενούντων, οἱ γε οὐδὲ τὰς γραφὰς ἠδεσαν, καὶ πάσης τῆς λοιπῆς ἀμελοῦντες ἀρετῆς ἐν ταῖς θυσίαις τὸ πᾶν ἐτίθεντο. ὁ καὶ σφόδρα αὐτοὺς
Πσ. ν. ς. ἀνιπτόμυθος, τὸ ἀγαθὸν τῶν προφητῶν πόνων εἰρημένον ἐν βραχεῖ τίθησι, λέγων· Μάθετε τί 10
ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. ἀγαθὸν γὰρ τούτων δείκνυσιν, οὐκ αὐτὸν ὄντα τοῦ παραγινομένου, ἀλλ' ἐκείνους· ὡς δὴ εἰ ἔλεγε, Διὰ τί ἔλεγε, Διὰ τί ἔνεκεν ἐγκαλεῖτέ μοι; ὅτι ἁμαρτωλοῖς διαλέγομαι; οὐκ-
Ιωαν. ε. ιζ. οὖν καὶ τὸν πατέρα μου τοῦτο ἐγκαλέσετε. ὅπερ οὖν καὶ σημαίνων κατασκευάζων ἔλεγεν· Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, παρυθέντες μάθετε τί ἐστιν, ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος τοῦτο βούλεται, φησιν, οὕτω κἀγώ. ὁ- 15
ρᾷς πῶς ἐκεῖνα μὲν παρεῖται, τούτων δὲ ἀναγκαία; οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἔλεον θέλω καὶ θυσίαν, ἀλλ' ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. τὸ μὲν γὰρ ἐνέκρινε, τὸ δὲ ὑπέβαλε· καὶ ἀπέδειξεν οὐ μόνον οὐ κε-κωλυμένον ὅπερ ἐνεκάλουν, ἀλλὰ καὶ νενομοθετημένον, καὶ μᾶλλον [ἢ] τῆς θυσίας· καὶ τὴν παλαιὰν αὐτὴν εἰσάγει διαθήκην τούτων φθεγγομένην καὶ νομοθετοῦσαν. καθαλλάττων τοί-
νυν αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῶν καινῶν παραδειγμάτων καὶ ἀπὸ τῶν γραφῶν, ἐπάγει λέγων· 20

Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

Γεν. γ. κς. Ταῦτα δὲ εἰρωνευόμενος πρὸς αὐτοὺς λέγει· ὡς ὅταν λέγῃ, Ἰδοὺ, Ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς
Ψαλμ. μθ. ιγ. ἐξ ἡμῶν· καὶ πάλιν, Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴπω. ὅτι γὰρ οὐδεὶς δίκαιος ἐπὶ τῆς γῆς,
Ρω. γ. κγ. Παῦλος ἐδήλωσεν εἰπών· Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. τοῦτο δὲ καὶ ἐκείνους παρεμυθήσατο τοὺς κεκλημένους. τοσοῦτον γὰρ ἀπέχω, φησί, τοῦ βδελύττεσθαι ἁμαρ- 25
τωλοὺς, ὅτι καὶ δι' αὐτοὺς παραγέγονα μόνους. εἶτα, ἵνα μὴ ὑπερηφανέστερος ἐργάσηται, εἰπὼν ἁμαρτωλούς, οὐκ εἰσήγαγεν, ἀλλὰ παρεσκεύασεν, εἰς μετάνοιαν. οὐ γὰρ ὥστε ἁμαρτωλοὺς μένειν παρεκάλουν, ἀλλ' ὥστε μεταβάλλεσθαι καὶ ἀμείνους γενέσθαι. ἐπεὶ οὖν πόθεν ἐ-πεσόμισε, καὶ ἀπὸ τῶν γραφῶν, καὶ ἀπὸ τῶν παραγγελμάτων ἀκολουθίας, καὶ οὐδὲν ἔχον εἰ-
πεῖν, εὐσεβοῦσι [τοῖς] ἐγκλήμασιν, οἷς ἐπήγαγεν αὐτῷ, φθονοῦσι καὶ ἐναντίοι τῷ νόμῳ εἰς 30
τὴν παλαιὰν, ἀφέντες αὐτὸν πάλιν ὅτι τοῦ μαθητὰς ὁ ἔγκλημα μεταφέρουσι. καὶ ὁ μὲν Λουκᾶς φησιν, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι εἶπον· οὗτοι, ὅτι οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου. εἰκὸς δὲ καὶ ἀμ-φοτέρους ταῦτα εἰρηκέναι. ἀπορηθέντες γὰρ ἐκείνους ὡς εἰκὸς μᾶλλον ἑαυτῷ λαμβάνουσιν, ὅπερ καὶ ὅτι τῶν Ἡρῳδιανῶν ὕστερον ἐποίησαν. καὶ γὰρ ζηλοτύπως ἀεὶ πρὸς αὐτὸν εἶχον οἱ Ἰωάννου μαθηταὶ, καὶ ἀπενδυτίας αὐτῷ διελέγοντο, τότε μόνον ταπεινωθέντες, ὅτε ἐν ἁρ- 35
χῇ δεσμωτήριον ὤκησεν [ὁ] Ἰωάννης. ἐλθόντες γοῦν τότε ἀνήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ· μᾶλλον δὲ ταῦτα ὅτι τῷ πρώτερον ἐπῳκήθη βασκανίᾳ. Τί οὖν ὅτι φασι;

14 Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά· οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι;

Τοῦτο ἐστὶ τὸ νόσημα, ὃ πάλαι ἐξέκοπεν ὁ Χριστὸς λέγων· ὅταν νηστεύῃς, ἄλειψόν σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκολούθως κακοὶ πρόσειδως. ἀλλ' οὐδὲ τού- 40
τοις ὕπεστιν, οὐδὲ λέγει· ὦ κενόδοξοι καὶ πρόσκαιροι· ἀλλὰ μᾶλλον ὑπαφείας ἀπάσης ἀζηλίας ἀγα-λέτους, λέγων· 15 Οὐ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος νηστεύειν, ἕως ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστιν. Ὅτε μὲν γὰρ ὑπὲρ ἑτέρων αὐτοῖς ὁ λόγος ἦν, τῶν τελωνῶν λέγω, ἵνα αὐτῶν ἐπιμνησθῆναι πλησίασαν τοῦ ψυχικοῦ, σφοδρότερον ἐπετίμησε τοῖς ὀνειδίσασιν· ἔνθα δὲ αὐ-

τὸν

τὸν κύριον μαθηταὶ ἐσκωπτον, μὴ ὀπτικείας ἁπάσης ποιήσαι τὴν ἀπόντησιν. ὁ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ἕστω, σύ, φησιν, ὡς ἰατρὸς τοῦτα ποιεῖς· τί δὲ οἱ μαθηταὶ οἱ νηστεύειν ἀφέντες [τὰς] τοιαύτας τραπέζας προσέχουσιν; εἶτα, ἵνα μείζω ποιήσωσι τὴν κατηγορίαν, προφάσεις ἑαυτοῖς λήθασι, καὶ τότε τὸν Φαρισαίους, τῇ συγκρίσει τὸ ἔγκλημα αὐξήσας βαρύνων. καὶ γὰρ καὶ ἡμᾶς, φησι, καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλάκις. καὶ γὰρ [καὶ] ἐνήστευον, οἱ μὲν ἀπὸ Ἰωάννου μαθόντες, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ νόμου. ὥσπερ οὖν καὶ ὁ Φαρισαῖος ἔλεγε· Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου. Luk. 18. 12.
τῆς ἑβδομάδος. Τί οὖν [φησιν] ὁ Ἰησοῦς; μὴ δυνάμενοι οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος νηστεύειν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; προέτερον μὲν ἰατρὸν ἑαυτὸν ἐκάλεσεν, ἐν τούτῳ δὲ τὸν νυμφίον, τὰ ἀπόρρητα μυστήρια διὰ τῶν ὀνομάτων τούτων ἐκκαλύπτων. καίτοιγε οὐκω ὀπτικωτέρων πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν· ὅτι οὐκ ἐξὸν τούτων ὑμᾶς κύριοι, ὥστε τοιαῦτα νομοθετῆσαι. Τί γὰρ ὄφελος τῆς νηστείας, ὅταν πονηρίας ᾖ καὶ μίσους γέμουσα; ὅταν ἑτέροις ἐγκαλῆτε; ὅταν κατακρίνητε, δοκοὺς προφέροντες ὅτι τῷ ὀφθαλμῷ, καὶ πρὸς ὑπόδειξιν πάλιν ποιῆτε; πρὸ γὰρ τούτων ἀπάντων κενοδοξίαν ἐκβάλλειν ἐγχειρῶ, καὶ τὰ ἄλλα κατορθοῦν ἅπαντα, ἀγάπην, πραότητα, φιλαδελφίαν. ἀλλ' οὐδὲν τούτων φησίν, ἀλλὰ μετ' ὀπτικείας πάσης· Luk. 5. 34. οἱ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος νηστεύειν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος, ἀναμιμνήσκων αὐτοὺς τοῦ Ἰωάννου ῥητοῦ, δι' ὧν ἔλεγεν· Ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου Ioan. 3. 29.
ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστι· χαρᾶς ὁ παρὼν καιρὸς καὶ εὐφροσύνης· μὴ τοίνυν ἐπείσακτα τὰ σκυθρωπά. καὶ γὰρ σκυθρωπὸν ἡ νηστεία, οὐ τῇ φύσει, ἀλλ' ἐκείνοις τοῖς ἀθενέστερον ἔτι διακειμένοις· ὡς τοῖς γε φιλοσοφεῖν ἐθέλουσι καὶ σφόδρα ἡδὺ τὸ πρᾶγμα καὶ ποθητόν. ὥσπερ γὰρ τοῦ σώματος ὑγιαίνοντος, πολλὴ ἡ εὐφροσύνη· οὕτω τῆς ψυχῆς εὖ διακειμένης, μείζων ἡ ἡδονή. ἀλλὰ πρὸς τὴν ὑπόνοιαν ἐκείνων ταῦτά φησιν. οὕτω δὲ Ησαίας περὶ αὐτῆς διαλεγόμενος, ταπείνωσιν ψυχῆς αὐτὴν καλεῖ· καὶ Μωϋσῆς ὁμοίως. οὐ μὴν ἐντεῦθεν αὐτοὺς ὀπισομίζειν μόνον, ἀλλὰ δὲ ἑτέρωθεν λέγων· Ησ. νη. Λρ. λ.

Ελεύσονται ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσι.

Διὰ γὰρ τούτων δείκνυσιν, ὅτι οὐ γαστριμαργίας ὁ νομοθέτης ἦν, οὐδὲ οἰκονομίας ἦν θαυμαστὸς· ἅμα δὲ καὶ τοῖς πάθεσι προσκαταβάλλεται λόγον, ἐν ταῖς πρὸς ἑτέρους ἀντιλογίαις παιδεύων τοὺς μαθητάς, καὶ γυμνάζων μηκέτι ἐν τοῖς δοκοῦσιν εἶναι σκυθρωποῖς. πρὸς μὲν γὰρ αὐτοὺς ἦν τοῦτο εἰπεῖν φορτικὸν ἦν δὲ ἐπαχθές, ὅπερ καὶ μὴ ταῦτα ἔλεγεν αὐτοὺς ἐθορύβησε· πρὸς δὲ ἑτέρους λεγόμενον, ἀνεπαχθέστερον τοῖς μᾶλλον ἐγίνετο. ὅπερ δὲ εἰκὸς ἦν αὐξεῖν καὶ ὅτι ἐφ' πάθει Ἰωάννου μέγα φρονεῖν, καὶ τοῦτο ἐντεῦθεν καταφέλλει τὸ φύσημα. Ἀλλ' μὴν τοι περὶ τῆς διαφορᾶς ὕστερον ἐροῦμεν λόγον· οὐδέπω γὰρ ἦν καιρός. τοῦτο μὲν γὰρ κατὰ φύσιν ἦν, τὸ ἀνήθεστον νομιζόμενον εἶναι θανεῖν, ἐκεῖνο δὲ παρὰ φύσιν. εἶτα ὅπερ ἐμφερόμενον ἐποίησε, τοῦτο καὶ ἐν ταῖς ποιεῖ. ὥσπερ γὰρ ὅτε χειροτονῶν τοὺς αὐτὸν δείξας ἐγκλήμασιν ὄντα ἐναντιωτάτων τῶν μετ' ἀμαρτωλῶν ἐαθῆναι ἔπεισε τὸν ὄχλον, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἔγκλημα, ἀλλὰ δὲ ἔπαινος τὸ γινόμενον· οὕτω καὶ ἐν ταῖς βουλόμενος αὐτοὺς ἀποφῆναι αὐτὸν ὅτι οὐκ οἶδε κεχρῆσθαι τοῖς μαθηταῖς, δείκνυσιν ὅτι τὸ ταῦτα λέγειν οὐκ εἰδότων ἐστὶ κεχρῆσθαι τοῖς ἐπομένοις, ἀλλ' ἁπλῶς ἐγκαλοῦντων.

16 Οὐδεὶς γὰρ ἐπιβάλλει, φησίν, ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ.

Πάλιν ἀπὸ τῶν ἔργων ἀποδεικνύει καταστολάζει λόγον. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὕπω γεγόνασιν ἱκανοὶ οἱ μαθηταί, ἀλλ' ἐν πολλῆς δέονται [τῆς] συγκαταβάσεως· οὕτω δεῖ τὸ πνεύματος ἀνεκτοτέρους αὐτοὺς εἶναι. ὥστε ὃ ἀσθενεστέροις ἦν βαρὺ ἐπιτιθέναι ἐπιτίμησε. ταῦτα δὲ ἔλεγε, νόμους ἐπιτιθεὶς καὶ κωλύων τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, ἵν', ὅταν μέλλωσι μαθη-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ λαμβάνειν τὸς ἐκ τῆς οἰκουμένης ἀπάντας, μὴ πολλῆς αὐτοῖς προσφέρων τὴν ἡμερότητος.

17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς.

Εἶδες τὰ ὑποδείγματα τῆ παλαιᾶ ἐοικότα; τὸ ἱμάτιον; τὸς ἀσκούς; ἢ γὰρ ὁ Ἱερεμίας προφέρωμα (W) λαὸν φησὶ· ἢ πάλιν ἀσκῶν μέμνηται ἢ οἴνου. ὅπερ γὰρ προφητικῆς ἰῶ ὁ λόγος ἢ τραπέζης, ἀπὸ τῶν αὐτῶν λαμβάνει τὰ ὑποδείγματα. ὁ δὲ Λουκᾶς ἢ πλέον τί φησιν, ὅτι ἢ ὁ χαινὸν ῥήζεται, ἐαὶ ὑπερβάλῃς αὐτὸ τῷ παλαιῷ. ὁρᾶς ὅτι ὁ μόνον οὐδὲν γίνεται ὄφελος, ἀλλὰ καὶ πλείων ἡ ζημία; καὶ λέγει μὴ ὁ παλαιὸν, προσφυᾶφωνῆ ὁ μέλλον· ὅτι, ὅτι χαινοὶ μὴ ταῦτα ἔσονται. ἕως δὲ δύο τοῦτο γένηται, οὐδὲν αὐτοῖς ὑπερέχει ἀυλοῖς ὑπερτάττειν χρὴ ἢ βαρύ. ὁ γὰρ προφήτης χαλεπῶς ζητῶν, φησι, τὸ προσήκοντος καὶ ὑψηλὰ ἐπιθέναι δόγματα, οὐδὲ τὸ χαλεπῶς καλοῦντος λοιπὸν ὑπερτιθείσης ἐργασάμενος ἀπαλλάξει. τοῦτο γὰρ οὐ τῶδε (W) οἶνον συμβαίνει, οὐδὲ τῶδε τοῦ ἀποδεχομένους ἀσκοὺς, ἀλλὰ τῶδε τὴν ἀχρείαν τῶν ἐμβαλόντων. ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἢ τὴν αἰτίαν ἐδίδαξε τὰ παρεινῶ ῥηθέν, ὧν ἑωρᾶτο διελέγετο. δῆλα γὰρ τὴν ἀθένειαν αὐτῶν πολλαχοῦ ἔλεγε καταδεέστερα τῆς ἀξίας τῆς ἑαυτῶν. ὥσπερ οὖν ἢ ὁ Ἰωάννης ἐνδεικνύμενος αὐτὸν εἰρηκέναι, φησί· Πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ἵνα γὰρ μὴ νομίσωσι τὰ τοῦτα εἰ μόνον ἁπαξ εἶπεν, ἀλλὰ ἢ ἕτερα πολλῷ μείζονα φθάνοντα, τὴν ἀθένειαν αὐτῶν εἰς τὸ μέσον τέθηκεν, ἐπαγγειλάμενος, ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἰσχυρὰ, κἀκεῖνα ἐρεῖν· ὅπερ οὖν καὶ ἐνταῦθά φησιν· ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, ἢ τότε νηστεύσουσι. μὴ τοίνυν μηδὲ ἡμεῖς πάντα τὰ δογματικὰ πάντων ἀπαιτῶμεν ἐν τοῖς ἰουδαίοις, ἀλλ' ὅσα δύναται· καὶ τάχους καὶ ἐπὶ σκάφη ἤξομεν. εἰ δὲ ἐπείγῃ καὶ σπεύδεις, δὶ αὐτὸ τοῦτο μὴ ἐπείγου, ἵνα μὴ σπεύδεις. εἰ δὲ αἴνιγμά σοι τὸ εἰρημένον δοκεῖ εἶναι, ἀπ' αὐτῆς αὐτὸ τῆς προαιρέσεως μάνθανε τῆς φύσεως, ἢ ὅτε οὐκ αὐτὸ τοῦτο δύναμιν πᾶσαν· ἢ μηδείς σε τῶν ἀχαίρως ἐγκαλούντων χαιρέτω· ἐπεὶ ἢ ἐν τοῖς Φαρισαῖοι (A) ἐγκαλοῦντες ἦσαν, καὶ μαθηταὶ (A) ὀνειδιζόμενοι. ἀλλ' ὅμως ὑδὲν τούτων ἔπεισε (W) Χριστὸν μεταθεῖναι τὴν δόξαν, οὐδὲ εἶπεν, ἀφαιρῶ τοῦτο ἀπὸ σοῦ, ἵνα μὴ νηστεύειν καὶ τούτους νηστεύειν καὶ τούτους μὴ νηστεύειν· ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἀρίστος κυβερνήτης οὐ τοῖς παρεμπιπτούσαις κύμασιν, ἀλλὰ τῇ οἰκείᾳ τέχνῃ προσέχει· οὕτω ἢ ὁ Χριστὸς τότε ποιεῖ. ἢ γὰρ ἀφαίρεσις ἰῶ, ὑ τὸ μὴ νηστεύειν αὐτοὺς, ἵνα δὲ δῶ τὴν νηστείαν ἐν τοῖς καιρίοις πλησιάσαι καὶ Ἀφροδισιάσαι ἢ Ἀφραγκάνοις.

ΗΘΙΚΟΝ Ἅπερ οὖν ἢ ἡμεῖς ἐννοοῦντες, οὕτω τοῖς οἰκείοις χρώμεθα πᾶσι, κἂν γυναῖκα φιλόκοσμον ἔχῃς, πρὸς ὑποτείνματα κεχηνυῖαν [ἢ διὰ περιφρονοῦσα] ἢ πολλὴ πυφὴ Ἀφροδισιάζουσα δὲ λάθοι ἢ αἰσχύνην. καίτοι γε οὐκ ἔστι ταῦτα πάντα εἰς γυναῖκα μίαν ἐκπεσεῖν· πλὴν ἀλλὰ δίχα πλάσωμεν ὡς λόγῳ τοι αὐτὴν γυναῖκα. τί οὖν ὅτι γυναικά, φησι, ἢ οὐχὶ ἀνδρα δίχα πλάττεις; εἰσὶ ἢ ἄνδρες ταύτης χείρους τὸ γυναικός. ἀλλ' ὑπὲρ ἀνδράσιν ὑ ὑπερασία ἐγκεχείρισαι, δίχα τοῦ γυναῖκα δίχα πλάττομεν τέως, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς κακίας πλεονάζούσης. πολλὰ γὰρ ἢ τῶδε ἀνδράσιν ὑπὸν ὑβρίν, ἃ τῶδε γυναιξὶν οὐκ ἔστιν· οἷ, ἀνδροφονίαι, τυμβωρυχίαι, θηριομαχίαι, ἢ πολλὰ τοιαῦτα. μὴ τοίνυν νομίσητε τὸ γένος ἡμᾶς ὀξυτελίζοντας ταῦτα ποιεῖν (οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν) ἀλλ' ὕστερον χρήσιμον τέως ὑποχράψαι τὴν εἰκόνα. ὑποκείσθω τοίνυν ἡμῖν γυνὴ τοιαύτη, ἢ ἀσυδαζέτω πάντα ὅσπερ αὐτὴ διορθώσεται ὁ ἀνήρ. πῶς ἂν αὐτὴ διορθώσειε; μὴ πάντα ἀθρόον ὑπιτάττων, ἀλλὰ τὰ κυριώτερα πρότερον ἢ οἷς ὑ σφόδρα κατέχει. δὺ γὰρ ὃ πᾶν ἐπείξῃς αὐτὴ κατορθῶσαι ὀξέως ἀχθῇς, ὃ πᾶν ἀπώλεσας. μὴ τοίνυν πρόιελθε τὰ χρυσία βύθεως, ἀλλ' ἄφες ἔχειν καὶ πρόικείσθαι τέως. δοκεῖ γάρ σοι τὸ ἐλαττον εἶναι κακὸν τῶν ὑπερημμάτων καὶ τῶν ὑποχραφῶν. πρότερον τοίνυν σκάνδαλα ἀμαρείσθω· ἢ μηδὲ σκάνδαλα φόβῳ καὶ ἀπειλῇ, ἀλλὰ πειθοῖ ἢ προσηνείᾳ ἢ δίχα τῆς ἑτέρων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρων καταγελάσας, καὶ δίχα τῆς σῆς ψήφου καὶ γνώμης· καὶ λέγε πρὸς αὐτὴν ἐκείνως, ὅτι σοι οὐκ ἔστιν ἐπίταγμα [ἡ] ὄψις οὕτω καλλωπίζουσιν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀηδής· καὶ πεῖθε, ὅτι σε μάλιστα τοῦτο λυπεῖ. καὶ μὴ τὴν ἐκείνου ψῆφον καὶ τὴν παρ' ἑτέρων δόξαν εἴσαγε, καὶ λέγε, ὅτι καὶ σὲ δυμάρφους τοῦτο ἀφανίζειν εἴωθεν, ἵνα ὁ παῖδος ἄξελης· καὶ μηδὲν μηδέπω περὶ γεέννης εἴπῃς, μηδὲ περὶ βασιλείας (εἰκὴ γὰρ ταῦτα ἐργᾷς)· ἀλλὰ πεῖσον αὐτὴν, ὅτι σε τέρπει μᾶλλον γυμνὸν ὑπιδεικνύσα τὸ Θεοῦ ὃ ἔργον· ἢ ὃ βασανίζουσα τὴν ὄψιν ἡ κατατείνουσα καὶ κνιζοῦσα, ὃ δὲ παρὰ τοῖς πολλοῖς φαίνεται καλὴ καὶ εὐειδής. πρότερον δὲ παρηγόρησον τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς καὶ ταῖς παντῶν ψήφοις τὸ νόσημα ἐκβαλεῖν· καὶ ὅταν τούτοις καλαμαλάξῃς τοῖς λόγοις, καὶ ἐκείνα πρόσθες. κἂν ἅπαξ εἴπῃς καὶ μὴ πείσῃς, κἂν δεύτερον καὶ τρίτον καὶ πολλάκις τὰ αὐτὰ ἐπαναλάβῃς ῥήματα, μὴ ἀποκάμῃς· μὴ μοί τις μικρὸν ἐπαρθείας πινος, ἀλλὰ μικρὸν ζηλοτυπισμοῦ· καὶ νικᾷ μὲν ἀποστρέφουσα, νικᾷ δὲ καλέσασα καὶ θεραπεύσασα. οὐχ ὁρᾷς τοὺς ζωγράφους πόσα ἐξαλείφουσι, πόσα παρεγράφουσιν, ἕως ὅταν ὄψιν ποιήσωσι καλήν; μὴ γὰρ τοίνυν ἐκείνων χείρων. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι σώματος εἰκόνα γράφοντες τοσαύτην κέχρηνται φιλοτιμίαν τῇ ἀπουσίᾳ· "πόσῳ μᾶλλον ἡμᾶς ψυχὴν διαπλάττοντας τὴν πᾶσαν δεῖ εἶναι δίκαιον κινεῖν μηχανήν; ἂν γὰρ καλῶς τῆς ψυχῆς ταύτης διαπλάσῃς τὴν" ὄψιν, οὐκ ὄψει τὸ τοῦ σώματος "ἀσχημονοῦν πρόσωπον, οὐδὲ ἡμιτμήτα χείλη, οὐδὲ σῶμα ἀρκτοῦ αἵματι πεφοινιγμένῳ προσοικοῦν, οὐδὲ ἀσβολωμένους ὀφρῦς ὡς ἀπὸ κύτρας ῥυπῶν, οὐδὲ κεχηνυῖαν παρειὰν καὶ σοὺς ζοίχους τῶν ζώφων. πάντα γὰρ ταῦτα, ἀσβόλη καὶ πέφρα καὶ κόνις, καὶ ἑκάστης δυσωδίας γνωρίσματα. ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα πῶς ἐλάθομεν εἰς τοῦτους ἐξενεχθεῖς τοὺς λόγους, καὶ ἕτερα προσῆκεν ὥστε διδάσκειν μετ' ὀπτικείας, αὐτὸς εἰς ὀργὴν ἐξεκυλίσθην. σὺ κοινῶ ἐπανίωμεν πάλιν πρὸς τὴν ἡμερωτέραν προσήνειαν, καὶ πάντα φέρωμεν τὰ ἐλαττώματα τῆς γυναικός, ἵνα καταρθώσωμεν ὃ βουλόμεθα. οὐχ ὁρᾷς πῶς τὰ παιδία φέρομεν κλαίοντα, ὅταν αὐτὰ τῆς θηλῆς ἀπάγωμεν βουλόμενα, καὶ πάντα ὑπομένομεν δι' ἐκεῖνο μόνον, ἵνα αὐτὰ πείσωμεν καταφρονῆσαι τῆς παρούσης τραπέζης; οὕτω δὲ ἐν ταύτῃ ποιήσωμεν· πάντων ἀνεχώμεθα τῶν ἄλλων, ἵνα τοῦτο καταρθώσωμεν. ὅταν γὰρ τοῦτο διορθωθῇ, εὐκόλως καὶ ὃ ἕτερον ὁδῷ προβαῖνον, καὶ ὅπερ τὰ χρυσία [πάλιν] ἕξεις, καὶ τὴν αὐτὴν ἕξιν δὲ καὶ τούτων ὁμοίως διαλέξῃ· καὶ ὅτω μικρὸν ῥυθμίζων τὴν γυναῖκα, ἔσῃ ζωγράφος" κάλλιστος, δοῦλος πιστός, γεωργὸς" ἄριστος. μὴ γὰρ τοῦτον δύα μίμησαι αὐτὴν καὶ τὴν παλαιὰν γυναῖκα, τὴν "Σάρραν, τὴν Ρεβέκκαν, καὶ τὴν δυμόρφων, καὶ τὴν οὐ τοιούτων, καὶ "δείκνυ πάσας ὁμοίως σωφρονούσας. καὶ γὰρ Λεία ἡ τοῦ πατριάρχου γυνὴ οὐκ ὄσα δυμόρφος, οὐκ ἰδαγκάθη τοιοῦτον οὐδὲν ἐπινοῆσαι, ἀλλὰ καὶ δυσειδὴς ὄσα καὶ ὁ σφόδρα" φιλουμένη πρὸς τοῦ ζωοκτόνου, ὅτε ἐπενόησέ τι τοιοῦτον, ὅτε τὴν ὄψιν διέφθειρεν, ἀλλ' ἔμεινεν "ἀκέραιον διατηροῦσα ⓦ χαρακτῆρα, καὶ ταῦτα ἐκ τοῦ ἐλλιπῶς πραφῆσαι. σὺ δὲ ἡ πιστὴ, ἡ ⓦ Χριστὸν ἔχουσα κεφαλήν, σατανικὸν ἐπεισάγῃς ἡμῖν μηχανήν; καὶ οὐκ ἀναμιμνήσκῃ τοῦ ὕδατος τοῦ ἀνακλύσαντός σου τὴν ὄψιν; τῆς θυσίας τῆς κοσμούσης σου τὰ χείλη; τοῦ αἵματος τοῦ φοινίξαντός σου τὴν γλῶτταν; διὰ τί δὲ ταῦτα πάντα ἐννοήσῃς, καὶ μυριάκις "φιλόκοσμος ἦς, ὅταν τολμήσεις οὐδὲ διὰ ξύλου ⓦ κονιορτὸν καὶ τὴν τέφραν ἐκείνην" ὑπερβαλεῖν. μάθε ὅτι ταῦτα ἡρμόσθη, καὶ ἀπόσπιθι τῆς ἀσημοσύνης ταύτης. οὐδὲ γὰρ τέρπεται τοῖς χρώμασι τούτοις, ἀλλ' ἕτερον ὑπιζητεῖ κάλλος, ὃ καὶ σφοδρός ἐστιν ἐραστὴς, ὃ ἐν τῇ ψυχῇ λέγω. τοῦτό σοι καὶ ὁ προφήτης ἀσκεῖν ἐκέλευσε, καὶ ἐπέλεγε· Καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου. μὴ τοίνυν περὶ τὰ ἀσημονάμεν. οὐδὲ γὰρ ἀτελές τι τῶν ἔργων ἐστὶ τοῦ Θεοῦ, οὐδὲ διορθώσεως δεῖται τῆς παρὰ σοῦ. οὐδὲ γὰρ εἰ βασιλικὴ τις εἰκὼν μὴ ὃ δυνάσῃσαι προσθεῖναι ὑπιχειρήσειε τὰ πρὸς ἑαυτὸν, ἀσφαλὴς ἡ ὑπιχείρησις [ἔσται,] ἀλλὰ ⓦ ἔσχατον ἐκπροσήκειαν κίνδυνον. εἶτα, δοῦλος μὲν ἐργάζεται, καὶ ὁ προσιδεῖς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θεὸς ὁ ἐργάζε), καὶ σὺ διορθοῦσαι; ⁊ οὐκ οἶνοεῖς τ γεέννης τὸ πῦρ; οὐκ οἶνοεῖς τῆς ψυχῆς τ ἐρημίαν; διὰ γὰ τοῦτο ἡμέλη) ἐκείνη, ὅπῳ πᾶσα εἰς τ σάρκα ἡ σπουδὴ κενοῦται. καὶ τί λέγω τ ψυχήν; καὶ γὰ αὐτῇ τῇ σαρκὶ παναντία συμβαίνει ἁπάντα ὧν ἐσπουδάκατε. σκόπει δὲ βύλει καλὴ φαίνεαι; ὕτο σε ἀμορφον δείκνυσι. βύλῃ ἀρέσαι ᾧ ἀνδρί; ὕτο αὐτὸν μᾶλλον λυπεῖ. ⁊ οὐκ αὐτ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἔξω κατηγόρους παρασκευάζῃ ἡμέας. βύλῃ νέα φαίνεαι; ὕτο σε ταχέως εἰς γῆρας ἄξει. βύλει καλλωπίζεαι; τοῦτό σε αἰσχυνέαν ποιεῖ. ἡ γὰ τοιαύτη οὐχὶ τὰς ὁμοτίμους μόνον, ἀλλὰ καὶ τ θεραπαινίδων τὰς σωειδυίας καὶ τ οἰκετ σὺ βπισαμένας αἰσχύνεται, καὶ πρὸ γε πάντων ἑαυτήν. ἀλλὰ τί δεῖ ταῦτα λέγειν; τὸ γὰ πολυτων χαλεπώτερον πρᾶγμα νῦν, ὅτι τῷ Θεῷ προσκρούεις, ὅτι σωφρονιζόμενος καταγελᾷς, ὅτι ξηλοτυπίας ἀναπίμπλεις φλόγας, ὅτι τὰς βπὶ τὰ ἱερὰ ζηλοῖς πορνευομένας γυναῖκας. ταῦτ οὖν ἁπάντα ἐννοοῦσα καταγελάσατε τῆς σατανικῆς πομπῆς καὶ τῆς διαβολικῆς τέχνης, καὶ κόσμον τὸν ἀφεῖσαν (μᾶλλον ἢ τὸν ἀκοσμίαν) ὃ κάλλος ἐκεῖνο. καταπαύσατε ἐν ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς, ὃ καὶ ἀγγέλοις ἐπέρασον, καὶ Θεῷ ποθητόν, καὶ τοῖς Χριστοῦ ἤδυ, ἵνα καὶ τῆς μελλούσης καὶ τῆς μὴ μελλούσης βπιτύχητε δόξης· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς βπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. λα. 18 ΤΑΥΤΑ ΑΥΤΟΥ ΛΑΛΟΥΝΤΟΣ*, ΙΔΟΥ ἄρχων εἰσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν βπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ ζήσε). 19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

ΚΑτέλαβε τοὺς λόγους ὁ ἔρως, ὥστε πλέον τοῦ Φαρισαίου βπισχνεῖσθαι. καὶ γὰ ὁ ἐλθὼν ἀρχισυνάγωγος ἦν, καὶ ὁ πένθος δεινόν. καὶ γὰρ μονογενὴς ἦν τὸ παιδίον, καὶ ἐτῶν δώδεκα γεγονὸς, αὐτὸ τῆς ἡλικίας ἄγον τὸ ἄνθος· διὰ δὴ μάλιστα καὶ βύθεως αὐτὸ ἀνέστησεν. εἰ γὰ ὁ Λουκᾶς λέγει, ὅτι ἤλθον λέγοντες, μὴ σκύλλε κύριον διδάσκαλον, τέθνηκε γάρ, ἐκεῖνο ἐσήμηνε, ὅτι τὸ ἄρτι ἐτελεύτησε, σχεδὸν ὅλου ἦν ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς ὁδοιπορίας, ἢ αὐξάντος τοῦ συμφορῶν. καὶ γὰ ἔθος τοῖς δεομένοις ἐπαίρειν τὸν λόγον τὰ οἰκεῖα κακά, καὶ πλέον τι τῶν ὄντων λέγειν, ὥστε μᾶλλον βπισπάσασθαι τοὺς ἱκετεύοντας. ὅρα γὰ αὐτοῦ τὴν παχύτητα. δύο γὰρ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ Χριστοῦ, ⁊ παραγενέσθαι αὐτὸν, καὶ τὴν χεῖρα βπιθεῖναι, ὅπερ σημεῖον ἦν τοῦ καταλιπεῖν αὐτὴν ἐμπνέουσαν ἔτι. τοῦτο καὶ ὁ Σύρος ἑκατόνταρχος ὁ Νεεμὰν προσφωνῶν ἀπῄτει. ἔλεγε γὰ, ὅτι καὶ ἐξελθόντα, καὶ τὴν χεῖρα βπιθεῖναι αὐτῷ. καὶ γὰ καὶ "ὄψεως δέονται καὶ ἀθητῶν προσκυνητ οἱ παχύτερον διακείμενοι. καὶ ὁ μὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι τοὺς πόδας ἔλαβε μαθητοῦ, ⁊ ὁ Λουκᾶς· ἴσως ἢ ἁπλῶς φησι τοὺς μαθητάς. ἵνος οὖν ἕνεκεν Ματθαῖον δ πρὸ ἔλαβε, καίτοιγε ἀρτι προσελθόντα; εἰς πλείονα αὐτὸν βπιθυμίαν ἐμβάλλων, καὶ διὰ τ ἀτελέστερον ἔτι διακεῖσθαι. διὰ γὰ τοῦτο ἐκείνους τιμᾷ, ἵνα ὕτοι κατ' ἐκείνους γένωνται. τούτῳ ἢ ἤρκει τέως τὸ κτ τὴν αἱμορροοῦσαν ἰδεῖν, καὶ τὸ πραπέζῃ τι μηθῶναι καὶ "κοινωνίαν ἀλῶν. ἀνασάντι ἢ ἠκολούθουν πολλοὶ, ὡς βπὶ θαύματι μεγάλῳ, καὶ διὰ τ προσωπον τ διδασκάλου, καὶ ὅτι οἱ πλείους παχύτερον διακείμενοι, ἀχ ὅτω ψυχῆς βπιμέλειαν, ὡς σώματος ἰατρείαν ἐζήτουν. καὶ Συρόφοινος, οἱ μὲ ἐκ τῶν οἰκείων ζωοθύμενοι παθῶν, οἱ ἢ τῆς τ Ἀμοτείων διορθώσεως ἰαταὶ ἀνευδόντες ἦσθαι. λόγων ἢ ἕνεκεν καὶ διδασκαλίας προσηγμένος ὁλίγοι οἱ πῶς" αὐτ φοιτῶντες ἦσαν τέως. ἀ μὲν ἔβασεν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ τοὺς μαθητὰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τας μόνον, ἀ οὐδὲ τύτυς πάντας, πάντας δὲ παιδεύων ἡμᾶς τὸν τοῦ πολλοῦ ἐπορεύεσθαι δόξαν.

20 Καὶ ἰδοὺ γυνή, φησιν, ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη ἔχουσα προσῆλθεν ὄπισθεν, καὶ ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

21 Ελεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ἐὰν ἅψωμαι μόνον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.

Τίνος ἕνεκεν ὁ μὲν παῤῥησίας αὐτῷ προσῆλθεν; ἠκμάζετο γὰρ ὁ πάθος, ἀκάθαρτος εἶναι νομίζουσα. Εἰ γὰρ καὶ ἐν καταμιγνύοις ὄσα οὐκ ἐδόκει εἶναι καθαρά, πολλῷ μᾶλλον καὶ τοιαῦτα νοσοῦσα τοῦτο δὴ ἐνόμισε. καὶ γὰρ πολλαὶ παρὰ τὸν νόμον ἀκαθαρσίαι τοῦτο εἶναι ὁ πάθος ἐνομίζετο. διὰ τοῦτο λανθάνει καὶ κρύπτεται. ἄλλως τε ἐδέησεν οὐδὲ αὐτὴ τοῦ προσκυσαι καὶ ἀπαρτισμένως αὐτοῦ δόξαν εἶχεν· ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐνόμισε λανθάνειν. καὶ προφάσει προσέρχεται δημοσίᾳ* αὐτὴ καὶ γυνή. ὁ γὰρ ἤκουσεν ὅτι καὶ γυναῖκας θεραπεύει, καὶ ὅτι ὀλίγου δεῖν ἁπάντων ἀπτεται τὸ τετελευτηκός. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν μὲν αὐτὸν καλέσαι οὐκ ἐτόλμησε, [καίτοιγε πολλοὶ ἦσαν·] ἀλλ' ὅτε δημοσίᾳ προσῆλθε, λάθρᾳ ἅψασθαι τοῦ πίστεως τῶν ἱματίων ἥψατο. οὐδὲ γὰρ ἀμφέβαλεν, οὐδὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῇ· ἆρα ἀπαλλαγήσομαι τοῦ νοσήματος; ἆρα οὐκ ἀπαλλαγήσομαι; ἀλλὰ θαρσήσασα περὶ τῆς ὑγιείας ὅτω προσῆλθεν. ἔλεγε γάρ, φησιν, ἐν ἑαυτῇ· ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. καὶ γὰρ εἶδεν ἐκ ποίας ὀξῆλθεν οἰκίας, τῆς τῶν τελωνῶν· καὶ τίνες ἦσαν οἱ ἐπόμβιοι, ἁμαρτωλοὶ καὶ τελῶναι· καὶ ταῦτα πάντα βέλτιον αὐτὸν ἐποίησε. Τί οὖν ὁ Χριστός; οὐκ ἀφῆκεν αὐτὴν λαθεῖν, ἀλλ' εἰς μέσον ἄγει καὶ διὰ λόγων καθίζησι πολλῶν ἕνεκεν. καίτοιγέ τινες τῶν δυναθήτων φασὶ δεῖξαι αὐτὸν ἐρῶντα τοῦτο ποιεῖν. Διατί γάρ, φησιν, οὐκ ἀφῆκεν αὐτὴν λαθεῖν; τί λέγεις, ὦ μακαρὲ καὶ πανάμωμε; ὁ κελεύων σιγᾶν, ὁ μυρία πανταχοῦ ἐργαζόμενος θαύματα, οὗτος δόξης ἐρᾷ; τίνος οὖν ἕνεκεν εἰς μέσον ἄγει; ἵνα τὸν λύει τὸ δέος τῆς γυναικός, ἵνα μὴ ὡς τὸ ζωφόρητος κεντρωθῇ, καθάπερ κεκλοφῶς τὴν δωρεάν, ἐν ἀγωνίᾳ διατελέσῃ· δεύτερον, αὐτὴν διορθώσηται, ὅτι οὐκ ἐνόμισε λανθάνειν· τρίτον, πᾶσι τὴν πίστιν αὐτῆς ἐπιδείκνυται, ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους ζηλῶσαι· καὶ τὸ ἔσπασε τὰς πηγὰς τοῦ αἵματος οὐκ ἔλαττον σημεῖον παρέχεται, ὃ δεῖξαι ὅτι πάντα ἐποίησε). ἔπειτα, ἵνα ἐκχυσωάγωγον μέλλοντα διατηρεῖν, καὶ ταύτην τὸ πάθος διαφθείρῃ, κατορθοῖ διὰ τῆς γυναικός. ὁ γὰρ οἱ ἐλθόντες ἔλεγον, μὴ σκύλλε διδάσκαλον, ὅτι τέθνηκε τὸ κοράσιον· καὶ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ κατεγέλων αὐτοῦ εἰπόντος ὅτι καθεύδει, καὶ εἰκὸς ἦν καὶ ὁ πατέρα τοιοῦτόν τι πεπονθέναι. διὰ τοῦτο προδιορθοῦται ταύτην τὴν ἀσθένειαν, ἄγει τὸ γύναιον εἰς μέσον. ὅτι γὰρ τὸ σφόδρα παχυτέρων ἐκφύος ἦν, ἄκουσον τί φησι πρὸς αὐτόν· μὴ φοβοῦ, [σὺ] μόνον πίστευε, καὶ σωθήσε). καὶ γὰρ τὸ θάνατον ὑπέτυπτες ἐμβλέπειν ἐπελθεῖν, καὶ τότε προδηλοῦσθαι, ὥστε ἀφῆ γενέσθαι τὸ ἀναστάσεως τὸ ἀπόδειξιν. διὰ τοῦτο καὶ σχολαιότερον βαδίζει, καὶ διαλέγεται τῇ γυναικὶ πλείονα, ἵνα συγχωρήσῃ τελευτῆσαι ἐκείνῳ, καὶ προδηλοῦσθαι τοὺς ταῦτα ἀπαγγέλλοντας καὶ λέγοντας, μὴ σκύλλε διδάσκαλον. τοῦτο γοῦν καὶ ὁ Ἀναγελιστὴς αἰνιττόμενος ὑπισημαίνεται λέγων· ὅτι ἐλθὼν λαθραιοτάτως αὐτοῦ, ἦλθον ἀπὸ τῆς οἰκίας λέγοντες· τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, μὴ σκύλλε διδάσκαλον. ἐβούλετο γὰρ πιστευθῆναι τὸ θαύματον, ἵνα μὴ ὑποπτευθῇ ἡ ἀνάστασις. καὶ τοῦτο πάντα χοῦ ποιεῖ. ὅτε καὶ τὸν Λαζαρόν, καὶ μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν ἔμεινε. διὰ δὴ ταῦτα πάντα ἄγει αὐτὴν εἰς μέσον, καὶ φησι·

22 Θάρσει, θύγατερ, Ωσπερ [καὶ] τὸν προδηλυτικῶς ἔλεγε· θάρσει, τέκνον. καὶ γὰρ προειδὼς ἦν ἡ γυνή· διὰ τοῦτό φησι, θάρσει, καὶ θυγατέρα καλεῖ. ἡ γὰρ πίστις αὐτὴν θυγατέρα ἐποίησεν. Εἶτα ὁ τὸ ἐγκώμιον·

Η πίστις σου σέσωκέ σε. Ο δὲ Λουκᾶς καὶ πλείονα τούτων ἡμῖν ἕτερα ἀπαγγέλλει περὶ τῆς γυναικός. Λυκ. η. με.

διὰ γὰρ προσῆλθε, φησι, καὶ τὴν ὑγίειαν ἔλαβεν, οὐκ εὐθέως αὐτὴν

τὼ ἐκάλεσεν ὁ Χριστός, ἀλλὰ πρότερόν φησι, τίς ἐστιν ὁ ἀψάμενός μου; εἶτα τῶ Πέτρου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ λεγόντων· ἐπίσατε, ἃ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; (ὃ μέγιστον ἦν σημεῖον τοῦ καὶ σάρκα αὐτὴν ἀληθῆ πεφυκέναι, καὶ πάντα τύφον καταπατῆν. οὐδὲ γὰρ πόρρωθεν εἶπόντος, ἀλλὰ προσιόντος πάντοθεν αὐτὴν) αὐτὸς δὲ ἐπέμενε, φησι, λέγων· ὅτι ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξ ἐμοῦ ἐξελθοῦσαν, πρὸς τὴν ἀνόητον τῶν ἀκουόντων παχύτερον ἀποκρινόμενος. ταῦτα δὲ ἔλεγεν, ἵνα καὶ ἐκείνην ἀφ' ἑαυτῆς ὁμολογήσασαν πείσῃ. διὰ γὰρ τοῦτο οὐδὲ εὐθέως αὐτὴν ἤλεγξεν, ἵνα δείξας ὅτι πάντα οἶδε σαφῶς, αὐτόματον πείσῃ πάντα ἐξειπεῖν, καὶ αὐτὴν ἀνακηρύξαι τὸ γεγονὸς προθυμοτέραν, καὶ μὴ λέγων ὑποπτος εἶ δόξῃ. εἶδες τοῦ ἀρχισυναγώγου βελτίονα τὴν γυναῖκα; οὐ κατέσχεν, οὐκ ἐκράτησεν· ἀλλ' ἄκροις τοῖς δακτύλοις ἥψατο μόνον, καὶ ὑγιὴς ἐλθοῦσα, πρότερα θεραπευθεῖσα ἀπῆλθε. καὶ ἐκεῖνος μὴ ὄλον ἦγε Ἰαΐρον εἰς τὴν οἰκίαν, ταύτην δὲ ἦρκεσε καὶ ἅφὴ μόνον. εἰ γὰρ καὶ τῷ πάθει σωθεῖσα ἐδεδιήλυθεν, ἀλλὰ τῇ πίστει σωθεῖσα ἐπεπλήρωτο. σκόπει δὲ πῶς αὐτὴν θαμβοῦσα λέγων· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· καίτοι εἰ ἐπιδείξεως ἕνεκεν αὐτὴν εἵλκυσεν εἰς τὸ μέσον, οὐκ ἂν οὕτω προσέταττεν. ἀλλὰ παιδεύων Ἰαΐρον ἐξισωσάγωγον πεπεῖσαι, ταῦτά φησι, καὶ τὴν γυναῖκα ἀνακηρύττων, καὶ οὐκ ἐλάττω τῆς τοῦ σώματος ὑγιείας ἀφῆκεν αὐτῇ τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ὠφέλειαν. ὅτι γὰρ ἐκείνῳ δοξάσαι βουλόμενος, ταῦτα ἐποίει, καὶ ἑτέρωθι διορθῶσαι, ἀλλ' οὐχ ἑαυτὸν ἀποφῆναι λαμπρόν, δῆλον ἐντεῦθεν. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁμοίως εἰώθει θαυμαστὸς καὶ τότε χωρεῖς (ὥσπερ γὰρ τὰς νικφάδας αὐτὸν ὥσπερ ῥῆμα τὰ θαύματα· καὶ πολλῷ τούτων μείζονα δὲ εἰργάσατο καὶ ποιήσειν ἔμελλεν) ἡ δὲ γυνή, εἰ μὴ τοῦτο γένοιτο, λαθοῦσα δ' ἀπῆλθε, τῶν μεγάλων τούτων ἀπεστερημένη ἐπαίνων. διὰ τοῦτο αὐτὴν εἰς μέσον ἀγαγὼν ἀνεκήρυξε, καὶ ὃ δέος ἐξέβαλε (καὶ γὰρ τρέμουσα προσῆλθε, φησι) καὶ θαῤῥεῖν αὐτὴν προσεκύσασε, καὶ μετὰ τῆς ὑγείας τοῦ σώματος καὶ ἑτέραν αὐτῇ δέδωκεν ἐφόδια, εἰπών, πορεύου εἰς εἰρήνην.

23 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον,

24 Ἐλεγε· ἀναχωρεῖτε. οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Καλῶς τῶν ἐξισωσαγώγων τὰ τεκμήρια, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐλοὺς καὶ κύμβαλα θρήνων ἐγείροντες. ἵν' οὖν ὁ Χριστὸς τοὺς μὲν ἄλλους ἀπράγμονας ἐξέβαλε, τοὺς δὲ γεγεννηκότας εἰσήγαγε, ὥστε μὴ ἐγγενέσθαι εἰπεῖν ὅτι ἄλλος ἐθεράπευσε. καὶ διὰ τῆς δυσαρέστεως δὲ ἐτίμησε τὸν λόγον, λέγων, οὐ τέθνηκε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει· καὶ πολλαχοῦ δὲ τοῦτο ποιεῖ. καὶ ὥσπερ ὑπὸ τῆς θαλάττης ὑπνῳ τοὺς μαθητὰς διέσωσεν· οὕτω δὴ καὶ ἐν τούτῳ, θόρυβον ἐκβάλλει τῆς θρηνούσης τὸν προόντων, ὁμοῦ καὶ δείκνυσιν ὅτι βούλεται αὐτὴν τεθνηκέναι ἐγείρας (ὃ δὴ καὶ ὑπὸ τοῦ Λαζάρου πεποίηκε λέγων· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται) καὶ ἅμα παιδεύων μὴ δεδιέναι θάνατον. οὐ γὰρ εἶθ' θάνατον αὐτὸν, ἀλλ' ὕπνον λοιπὸν γεγονέναι. ὅπου γὰρ καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀποθνήσκειν, ἐν τοῖς ἑτέρων σώμασι προθαμβύνει τοὺς μαθητὰς θαῤῥεῖν καὶ πράως φέρειν τὸ τελευτᾶν. καὶ γὰρ αὐτοῦ προμηνυομένου λοιπὸν ὕπνος ὁ θάνατος ἦν. διὰ τοῦτο καταγέλων αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ οὐκ ἠνέσχετο ἀπιστούμενος, ἐφ' οἷς μικρὸν ὕστερον ἔμελλε θαυματουργεῖν· οὐδὲ ἐπετίμησε τῷ γέλωτι, ἵνα καὶ αὐτὸς, ἃ μὲν αὐλοὶ, καὶ τὰ κύμβαλα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀπόδειξις ἦν τοῦ θανάτου. ὅπου γὰρ ὡς τὰ πολλὰ μὴ τὸ ἠμέσθαι τὰ θαύματα ἀπιστοῦσιν ἀνθρωποι, προσκαλαμβάνῃ τῆς οἰκείας ἀποκρίσεως αὐτούς· ὃ δὴ καὶ ὑπὸ τοῦ Λαζάρου γέγονε, καὶ ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως. ἐν γὰρ Μωϋσῇ φησι· Τί τοῦτο τὸ ἐν τῇ χειρί σου; ἵν', ὅταν ἴδῃ ὄφιν γεγονότα, μὴ ὑπολάβῃτε ὅτι ῥάβδος ἦν πρότερον, ἀλλὰ τῆς οἰκείας ἀναμνησθεὶς φωνῆς, ἐκπλαγῇ ὃ γινόμενον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γνόμβρον. καὶ ὅπου τοῦ Λαζάρου φησί· ποῦ τεθείκατε αὐτόν; ἵνα ἐλθόντες, Ερχου καὶ ἴδε, καὶ ὅτι ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστι, μηκέτι ἀπιστεῖν ἔχωσιν ὅτι νεκρὸν ἀνέστησεν. ἰδὼν τοίνυν τὰ κύμβαλα καὶ τοὺς ὀχλους, ὀξήκουσμα ἀπωλείας, καὶ πρόσωπον τῶν ψευδῶν μαρτύρων· οὐχ ἑτέραν ἐπεισάγων ψυχήν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ὀξεθυδοῦσαν ἐπανάγων, καὶ ὥσπερ ὄζος ὕπνου διεγείρων. κατέχει γὰρ τῆς χειρὸς πληροφορῶν τοὺς ἑωρακότας, ὥστε πεποιθοποίησαι διὰ τῆς ὄψεως τὴν πίστιν τῆς ἀναστάσεως. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ ἔλεγεν, ὀπίθησε τὴν χεῖρα· αὐτὸς δὲ οὐ τι πλέον ποιεῖ. οὐ γὰρ ὀπτάνησιν, ἀλλὰ καὶ καταχὼν ἀνίστησι, δεικνὺς ὅτι πάντα αὐτῷ ἕτοιμα· καὶ οὐκ ἀνίστησι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐσφίγγει κελεύει δοῦναι, ἵνα μὴ δόξῃ φάντασμα εἶναι τὸ γεγυμνωμένον· καὶ οὐκ αὐτὸς δίδωσιν, ἀλλ' ἐκείνοις κελεύει· ὥσπερ καὶ ὅτε τοῦ Λαζάρου λέγει, λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν, καὶ μετὰ τῶν οἰκείων κοινωνὸν ποιεῖ τῆς τραπέζης. καὶ γὰρ ἀμφότερα ἀεὶ κατασκευάζειν ἐβούλετο, καὶ τὸ θαυμάτων δεῖξιν καὶ τῆς ἀναστάσεως μετ' ἀκριβείας ἁπάσης ποιούμενος. σὺ δέ μοι μὴ τοῦ ἀνάστασιν σκόπει μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ προήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν, καὶ τοῦτο μάλιστα δεῖ πάντων· παιδεύων δὲ ἄτυφον καὶ ἀκενόδοξον· καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἕτερον μάθωμεν, ὅτι τοὺς κοπιῶντας ἔξω τῆς οἰκίας ἐξέβαλε καὶ ἀναξίους τῆς τοιαύτης θεωρίας ἀπέφηνε· καὶ μὴ ἐξέλθῃς μετὰ τῶν αὐλητῶν, ἀλλὰ μάθε μετὰ Πέτρου καὶ Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου. εἰ γὰρ τότε ἐξέβαλεν ἐκείνους ἔξω, πολλῷ μᾶλλον δὲ νῦν. τότε μὲν γὰρ οὔπω δῆλος ὁ θάνατος ἦν· ὕπνος γεγυμνωμένος· νῦν δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου τοῦτο φανερώτερον. ἀλλ' οὐκ ἦλθέ σου τὸ θυγάτριον νῦν; ἀλλὰ πάντως ἕτερος, δεῖ μὴ πλείονος τῆς δόξης. ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀνάστασιν πάλιν ἀπέθανεν· τοῦτο δὲ σὺν ἐκείνῃ ἀνάστασιν, μένει λοιπὸν ἀθάνατον.

Μηδεὶς τοίνυν κοπτέσθω λοιπόν, μηδὲ θρηνείτω, μηδὲ τὸ κατόρθωμα τοῦ Χριστοῦ βαλλέτω. δεῖ γὰρ ἐνίκησε τὸν θάνατον. τί τοίνυν περιττὰ θρηνεῖς; ὕπνος τὸ παιδίον γέγονε, τί ὀδύρῃ καὶ κλαίεις; τοῦτο γὰρ εἰ καὶ ἕλληνες ἐποίουν, καταγελᾶν ἔδει· ὅταν γὰρ ὁ πιστὸς ἐν τούτοις ἀημονῇ, ποία ἀπολογία; τίς ἔσται συγγνώμη τοιαῦτα ἀνοπτάνουσι, καὶ ἔξω τὰ μετ' ἐρόνον τοσοῦτον, καὶ σαφῆ τῆς ἀναστάσεως ἀπόδειξιν; σὺ δὲ ὥσπερ αὐξήσας τὸ ἔγκλημα ἀπώλεσεν, καὶ θρηνῳδοὺς ἡμῖν ἄγεις ἑλληνίδας γυναῖκας, ὀξαπίνης τὸ πένθος, καὶ τὴν κεκμηκυῖαν διεγείρων, δεῖ οὐκ ἀκούεις τοῦ Παύλου λέγοντος· Τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; καὶ παῖδες μὲν ἑλλήνων δεῖ μηδὲν περὶ ἀναστάσεως εἰδότες, οὕτως βούλονται λόγους φιλοσοφίας λέγοντες, φέρε γυναῖκας. καὶ γὰρ ἀνάλυσαι τὸ γεγυμνωμένον οὐκ ἔνι, οὐδὲ διορθώσασθαι τοὺς θρήνους. σὺ δὲ ὁ φιλοσοφώτερα καὶ χρησότερα τούτων ἀκούων, οὐκ αἰσχύνῃ μείζονα ἐκείνων ἀημονῶν; οὐδὲ γὰρ λέγωμεν, φέρε γυναῖκας, ὅπου τὸ γεγυμνωμένον ἀνάλυσαι οὐκ ἔνι· ἀλλὰ φέρε γυναῖκας· καὶ γὰρ ἀνασήσεται πάντως. καθεύδει τὸ παιδίον, οὐ τέθνηκεν· ἀναχάζει, οὐκ ἀπόλωλεν. ἀνάστασις γὰρ αὕτη δεξέται καὶ ζωὴ αἰώνιος, καὶ ἀθανασία καὶ λῆξις ἀγγελική. οὐκ ἀκούεις τοῦ ψαλμοῦ λέγοντος, Επίστρεψον ψυχή μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου, ὅτι Κύριος εὐεργέτησέ σε; εὐεργετεῖ δὲ ὁ Θεὸς τὸ σῶμα κελεύσας, καὶ σὺ θρηνεῖς; καὶ τί πλέον ἂν ἐποίησας, εἰ πολέμιος καὶ ἐχθρὸς τοῦ τετελευτηκότος ἦς; εἰ γὰρ δεῖ θρηνεῖν, καὶ λίαν δεῖ θρηνεῖν. ἐκεῖνος κατεπαίδευσε· ἐκεῖνος ὀδυρέσθω, ὅτι περὶ τὰ μείζονα ὠδύνατο ἀγαθά. τῆς ἐκείνου παιδείας ἄξια αὐτὴ ἡ οἰμωγή, καὶ σοῦ γε φανοδαῆ, μέλλοντος εὐαπαυσεῖν. καὶ γὰρ λιμὸν οὐδεὶς ὁ θάνατος. σκόπει γοῦν πόσων γέμει κακῶν ὁ πρὸ θανάτου βίος· ἐννόησον ποσοῖς αὐτὸς κατεφάσκων τὸν παῖδα ζωὴν. καὶ γὰρ ὅτι τὰ χείρονα τὰ σώματα σώζει, καὶ ὅτι ἀρχὴν ἔσται μικρᾶς σωκληρώθης καταδίκης. Εν γὰρ λύπαις τέξῃ τέκνα, φησί, καὶ ἐπὶ ἰδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου, καὶ Εν τῷ κόσμῳ θλῖψιν ἕξετε. ἀλλ' οὐ περὶ τοῦ τοιούτου οὐδὲν εἴρηται, ἀλλὰ τοῦ ἀθανάτου ἀπόνου, ὅτι ἀπέδρα ὀδύνη, λύπη, καὶ στεναγμός· καὶ ὅτι ἀπὸ δακρύων οἱ δυσμαὶ ἡδέσι, καὶ ἀναπαυθήσονται εἰς τοὺς κόλπους Αβραὰμ καὶ Ισαὰκ καὶ Ιακώβ· καὶ ὅτι ὁ νυμφὼν οὐκ ἐκ πενθερικός,

ΗΘΙΚΟΝ

β. Κορ. γ. ιι.

Ψαλμ. ριθ. ζ.

Γεν. γ. ιε. Ιωαν. ιε. λγ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πνθυματικὸς, ϗ φαιδραὶ λαμπάδες, ⸌ μετάσασις πρὸς ⸍ ἄρανόν. τί τοίνιν καταισχυνεις τὸν ἀπελθόντα; τί πολυδακρυζεις τὰς ἄλλας διδίπεσθαι θάνατον ϗ τρέμειν; τί ποιῆς πολλοὺς κατηγορῆν τῦ Θεοῦ, ὡς μεγάλα ἐργασαμβύου δεινά; μᾶλλον ⸌ τί μᾶ τοῦτα πέπηγας καλῆς, ϗ πολυκαλῆς ἱερέας βύξασθαι; ἵνα ⸌ εἰς ἀνάπαυσιν ἀπέλθη, φησίν, ὁ τετελβυτηκὼς, ἵνα ἵλεω σχῆ τὸν δικαστήν. ⸌ πρὸ τύτων δῶν θρηνῆς ⸌ ὀλολύζεις; σκυθρωπὸν σαυτῶ μάχη ϗ πολεμεῖς, ⸌ πρὸ ὧν ⸌ εἰς λιμβύας ἀπῆλθεν ἐκεῖνος, χειμῶνας αὐτῶ κατασκυβάζων. ϗ τί πάθω, φησί; ποιοῦσιν ἡ φύσις. οὐκ ἔστι φύσεως ὃ ἐγκλημα, οὐδὲ τῆς τῦ σώματος ἀκηλουθίας· ἀλλ' ἡμεῖς ⓐ πάντα ἀνω ϗ κάτω ποιοῦντες ἐσμεν ⓐ καταμαλακιζόμβυοι, ϗ τῶ οἰκείω σώματι διδόντες βυθηρείαν, ϗ τοῖς ἀπίστοις χείρους ποιοῦντες. πῶς γὰρ ἑτέρω πρὸς ἀθανασίας παλεξόμβυα; πῶς πείσομβυ τ' ἐθνικὸν, ὅταν μᾶλλον ἐκείνῦ τ' θάνατον φοβώμβυα ϗ φεισώμβυ; πολλοὶ γοῦν πρὸ ἕλλησι, καίτοιγε οὐδὲν πρὸς ἀθανασίας εἰδότες, "ἐξεφαυλίσθησαν τῶν παίδων ἀνδρῶν ἀπελθόντων, ϗ λυχειμονοῦντες ἐφαίνοντο, ἵνα τ' πρόῦσαν καρπώσων) δόξαν· σὺ ⸌ οὐδὲ πρὸ τῶ μέλλυσαν παύειν γυναικιζόμβυος καὶ κοπτόμβυος. ἀλλὰ κληρονόμον οὐκ ἔχεις, οὐδὲ πρόδοχον τῶν ὄντων; ϗ τί μᾶλλον ἐβούλθη, τῶν σῶν αὐτὸν εἶ κληρονόμον, ἢ τῶν ὑρανῶν; ἵ ⸌ ἐπεβύμεις, τὰ ἀπολλύμβυα αὐτ' πρόδεχεσθαι, ἃ ⸌ μικρὸν ὕστερον ἀφίενα ἔμβλλεν, ἢ τὰ μβύοντα ϗ ἀκίνητα; οὐκ ἔχες κληρονόμον αὐτ', ἀλλ' αὐτὶ σῦ ἔχει αὐτ' ὁ Θεός· ὥσπερ ἐβλέτο τῶν ἀδελφῶν τῶν ἰδίων συγκληρονόμος, ἀλλ' ἐβλέτο τῦ Χριστοῦ. ϗ τίνι, φησί, τὰ ἱμάτια; τίνι τὰ οἰκήματα; τίνι τὰ ὐδράποδα ϗ τὰς ἀργυρᾶς καταλιμπάνομβυ; αὐτῶ πάλιν, ϗ ἀσφαλέστερον, ἢ ⸌ ἐζῆ. ὃ γὰρ κωλύον ὐδέν. ⸌ ἐ γὰρ [ϗ] βάρβαροι συγκατοικίοισι τοῖς ἀπῳδοῦσι τὰ ὄντα, πολλῷ μᾶλλόν σε ζωαποφείλαι ὦ τετελυτηκότι δίκαιον τὰ αὐτῦ· οὐχ ἵνα τέφρα γλύπτας, καθάπερ ἐκεῖνα, ἀλλ' ἵνα πλείονα τύτῳ περιβάλῃ δόξαν· ⸌ ⸌ ἐ μὴ ἀμβρτωλὸς ἀπῆλθεν, ἵνα τὰ ἀμβρτήματα λύσῃ· ⸌ ἐ ὃ δίκαιος, ἵνα προσθήκην γλύπτας μισθοῦ καὶ ἀντιδόσεως. ἀλλ' ἰδεῖν αὐτὸν ὀπθυμεῖς; σκυθρωπὸν τ' αὐτ' αὐτῶ βίου βίον, ϗ τὰχέως ἀπολήψῃ τῶν ἱερὸν ἐκείνων ὀφθαλμῶν. μᾶ ὃ τύτων κἀκεῖνο λογίζου, ὅτι κἂν ἡμῶν μὴ ἀκύσῃς, ὦ χρόνῳ πάντως πειθήσῃ. ἀλλ' οὐδεὶς τότε σοι ὁ μισθὸς (τὸ γὰρ πλῆθος τῶν ἡμερῶν ἔξω ἡ κενοδοξία) νῦ ὃ νικᾶν βυληθῆς φιλοσοφεῖν, δύο κερδανεῖς τὰ μέγιστα· ϗ σαυτὸν τῶν ἐν μέσῳ κακῶν ἀπαλλάξεις, καὶ κενοδοξίαν τῦ Θεοῦ λαμπροτέρων ἀναδήσῃ τὸν στέφανον. ϗ γὰρ ἐλεημοσύνης ϗ τῶν ἄλλων πολλῷ μεῖζον, ὃ παράσυμφορὰν ἐνεγκεῖν. ἐννόησον ὅτι ϗ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπέθανε· ⸌ ἐκεῖνος μὲ ἀγὼ σέ, σὺ ὃ ἀγὼ σαυτόν. ϗ εἰπών, Εἰ δυνατὸν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τῦτο, ϗ λυπηθεὶς ϗ ἀγωνιάσας, ὅμως οὐ παρέδραμε τῶ τελυτῶ, ἀλλὰ ϗ μᾶ πολλῆς αὐτῶ ἐπῆν τῆς παραγωδίας. ὅδε γὰρ ἁπλῶς θάνατον ἐπέμενεν, ἀλλὰ τ' αἴσχιστον· ϗ περὶ τοῦ θανάτῦ μάστιγας, ϗ περὶ τῶν μαστίγων ὀνείδη ϗ σκώμματα ϗ λοιδορείας, σὲ παραδύων πάντα φέρειν γλυκέως. ἀλλ' ὅμως ἀποθανὼν καὶ τὸ σῶμα ἀποθέμβυος, πάλιν αὖθις λύελαβε μᾶ μείζονος δόξης, καὶ σὺ θαῦμά σοι χρησὰς ἐπὶ τοσοῦτον ἐλπίδας. τοῦτα ⸌ ἐ μὴ μῦθος, μὴ θρύλει· τοῦτα ⸌ ἐ πιστὰ νομίζεις εἶ), μὴ δάκρυε· ⸌ ἐ ὃ δακρύεις, πῶς δυνήσῃ πεῖσαι τὸν ἕλληνα ὅτι πιστεύεις; ἀλλὰ ϗ ὕπως ἀφόρητον ἔτι σοι φαίνε) τὸ συμβαῖνον, δεῖν δι' αὖθ' τοῦτο ἄξιον ἐκεῖνον θρηνῶν. πολλῶν γὰρ τοιούτων ἀπηλλάγη συμφορῶν σκῆνος. μὴ τοίνιν αὐτῷ φθόνει μηδὲ βάσκαινε. τὸ γὰρ ἑαυτῷ μὴ θάνατον αἰτεῖν δεῖ τῶν ἄνωθεν αὐτῦ τελυτῶν, πενθεῖν ὃ σκῆνος ὅτι μὴ ἔζη, ἵνα πολλὰ ⸌ τοιαῦτα μείνῃ τοιαῦτα, φθονοῦντος μᾶλλόν ἐστι ϗ βασκαίνοντος. μὴ δὴ τῦτο ἐννόει, ὅτι οὐκ ἔτι ἐπιφαίνεται εἰς τὸν οἶκόν, ἀλλ' ὅτι ϗ αὐτὸς ἀπελύσῃ μικρὸν ὕστερον πρὸς αὐτόν. μὴ τῦτο λογίζου ὅτι οὐκ ἔτι ἐπανέρχε) σὺν τοῖς· ἀλλ' ὅτι οὐδὲ αὐτὰ τοῦτα τὰ ὁρώμβυα μβύει τοιαῦτα, ἀλλὰ ϗ τοῦτα μεταχημαπίζε). ϗ γὰρ ϗ ὐρανὸς ϗ γῆ ⸌ θάλαττα ϗ πάντα" μεθαρμόζε), ϗ" τότε ἀπολήψῃ

σθ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ου δ' παιδίον μ̄ πλείονος δόξης. καὶ εἰ μ̄ ἀνθρωπος ἀπῆλθεν, ἔσπ σὰ τῆς κακίας (ὑδὲ γὰρ δι' εἰ μεταβαλόμενον ὁ Θεὸς ἤδει," ουφείσατο" δι' τῆς μετανοίας) εἰ ὁ δίκαιος ὢν κατέλυσεν, ἐν ἀσφαλείᾳ σὰ ἀγαθὰ κείμη) · ὅθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ἔστι φιλοσοργίας οὐ σὰ δάκρυα, ἀλλὰ πάθους ἀλογίσου. ἐπεὶ εἰ Ⓦ ἀπελθόντα ἐφίλεις, χαίρειν ἔδει καὶ εὐφραίνεσθαι, ὅτι τῶν π̄ὀντων ἀπηλλάγη κακ̄ῶν. τί γὰρ ὃ πλέον, εἰπέ μοι; τί ὁ τοῦτον καὶ καινόν; ἦλθε τὰ αὐτὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁρᾶμεν ἀνακυκλούμενα; ἡμέρα καὶ νύξ, νὺξ καὶ ἡμέρα· χειμὼν καὶ θέρος, θέρος καὶ χειμών, καὶ πλέον οὐδέν. καὶ σὰ ταῦτα μ̄ ἀεὶ τὰ αὐτά, τὰ δὲ κακὰ ξένα καὶ καινότερα. σὰ ταῦτα οὖν αὐτὸν "ἀνθλεῖν καθ' ἑκάστην ἐβούλου τὴν ἡμέραν, καὶ μύειν σὰ ταῦτα, καὶ νοσεῖν, καὶ πενθεῖν, καὶ δεδοικέναι, καὶ τρέμειν· καὶ τὰ μὴ συμβαίνειν τῶν δεινῶν, τὰ ὃ μήποτε συμεῖναι φοβεῖσθαι; οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνο δι' ἔχοις εἰπεῖν, ὅτι τὸ μακρὸν τοῦτο διαπλέοντα πέλαγος, δυνατὸν ἦν ἀθυμίας καὶ φροντίδων καὶ τ̄ ἄλλων ἀπηλλάχθαι τ̄ τοιούτων. μ̄ ὃ" τούτων λογίζῃ, ὅτι οὐκ ἀθάνατον ἔτεκες, καὶ ὅτι εἰ μὴ νῦν ἐτελεύτησε, μικρὸν ὕστερον αὖ τοῦτο συνέμεινεν. ἀλλ' οὐκ ἐνεπλήσθης αὐτοῦ; ἀλλὰ ἀπολαύσῃ πολύτως ἐκεῖ. ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὀπαθυμεῖς ὁρᾶν; καὶ τί τὸ κωλύον; ἔξεστι γὰρ καὶ ἐνταῦθα, ἐὰν νήφῃς. ἡ γὰρ ἐλπὶς τῶν μελλόντων ὄψεως φανερωτέρα. σὺ ὃ εἰ μὴν ἐν βασιλείοις ἦν, οὐκ ἂν ποτε αὐτὸν "ἐζήτησας ἰδεῖν, ἀκούσας εὐδοκιμοῦντα· πρὸς σὰ τοσοῦτῳ βάθει ὁρᾶσθαι ἀποδεδημηκότα συνῆν ὀλίγου χρόνου μικροψυχεῖς, καὶ ταῦτα ἔχουσα αὐτὸν Ⓦ συνοικοῦντα; ἀλλ' οὐκ ἔχεις αὐδρα; ἀλλ' ἔχεις τὸν μυρίων, Ⓦ πατέρα τ̄ ὀρφανῶν καὶ κριτὴν τ̄ χηρῶν. ἀκουσον καὶ Παύλου ταῦτα μακαρίζοντος τὴν "χηρείαν καὶ λέγοντος· Η ὃ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπισεν ὅτι Κύριον. καὶ γὰρ εὐδοκιμωτέρα ἡ τοιαύτη φανεῖται, πλείονα ὑπιδεικνυμένη τὴν συμμονήν. μὴ τοίνυν θρηνῶμεν σὰ γεφυρουσαν, σὰ δ' μαθὸν ἀπαντεῖς. καὶ γὰρ ἀπέδωκας τὴν παρακαταθήκην, "ἐ, ὅπερ ἐνεπιστεύθης, παρέσπασας. μηκέτι φερέντιζε λοιπόν, ἐν" ἀληθεύτῳ τὸ κτῆμα ἀποθεμένη θησαυρῷ. εἰ ὃ καὶ μάθοις τις μ̄ ὁ πρῶην βίος, ὃς ὃ ἦν μέλλουσα ζωή, καὶ ὅτι σκιὰ μ̄ ἀράχνη καὶ σκιά, τὰ ὃ ἐκεῖ πολύτα ἀκίνητα καὶ ἀθάνατα, οὐ δεήσῃ λοιπὸν ἑτέρων λόγων. νῦν μ̄ γὰρ πάσης τὸ παιδίον ἀπήλλαχε) μεταβολῆς· ἐνταῦθα ὃ ὤν, ἕως μ̄ χρηστὸς, ἕως ὃ οὐ τοιοῦτος ἐλθὼν αὖ. ἢ οὐχ ὁρᾶς ὅσοι σὺν ἑαυτῷ ἀποκηρύττουσι παῖδας; ὅσοι τῶν ἀποκηρυττομένων χεῖρας ὀνᾶσθαι ἀναγκάζουσι) οἶκοι κατέχειν; ταῦτ' οὖν ἄπαντα λογιζόμενοι φιλοσοφῶμεν. ὕτω γὰρ καὶ τῷ τετελευτηκότι χαριούμεθα, καὶ τῶν αὐθεφτων πολλῶν ἀπολαύσομεν τ̄ ἐπαίνων, καὶ τῶν τοῦ Θεοῦ σὺν μεγάλης τῆς συμμονῆς ἀπολησόμεθα μισθοὺς, καὶ τῶν ἀγωνίων ὑπερτευξόμεθα ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπερτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τ̄ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ̄ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς σὺν ἀῶνας τ̄ ἀιώνων. Αμὴν.

Ομιλ. λβ. 27 ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΙ ΕΚΕΙΘΕΝ ΤΩ ΙΗΣΟΥ, ἠκολούθησαν [αὐτῷ] δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβίδ. 28 Ελθόντι ὃ αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ Ⓐ [δύο] τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς [ὁ Ἰησ̄ς·] πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ, ναὶ Κύριε. 29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν· 30 Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν Ⓐ ὀφθαλμοί.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΙ δήποτε προσέλκει αὐτοὺς κραζόντας; πάλιν ἐν ταῖς παιδιαῖς ἡμᾶς τὴν τῶν πολλῶν διαφθεῖραι δόξαν. ὅπου γὰρ πλησίον ἰῶ ἡ οἰκία, ἄγει αὐτοὺς ἐκεῖ, κατ' ἰδίαν θεραπεύσων. καὶ τοῦτο δῆλον ἐξ ὧν καὶ παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν. ἡ μικρὰ ἡ αὕτη τῶν Ἰουδαίων κατηγορία, ὅταν μὴ, τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῖς ἐσκεκομμένων, ἐξ ἀκοῆς μόνης τὴν πίστιν δέχωνται· ἐκεῖνοι δὲ θεωρηθέντες τὰ θαύματα, καὶ τὴν ὄψιν μαρτυρηθεῖσαν τοῖς γνωρίμοις ἔχοντες, τὰ ἐναντία πάντα ποιοῦσιν. ὅρα δὲ αὐτῶν καὶ τὴν προθυμίαν, καὶ ἀπὸ τῆς κραυγῆς, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐντεύξεως. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς προσῆλθον, ἀλλὰ μεγάλα βοῶντες, καὶ οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἢ Ὃ ἐλέησον προσδεόμενοι· ὃν δὲ Δαβὶδ ἐκάλουν, ὅπερ ὂν ὄνομα τιμῆς εἶχεν ἐδόκει. πολλαχοῦ γοῦν καὶ Φ προσφῶσιν οὗτοι βασιλέα, ὃς ἐβούλοντο τιμᾶν καὶ μεγάλως ἀποφαίνειν, ὥστε ἐκάλουν. καὶ ἀγαγὼν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν, δι' ἑτέρου ἐρώτησιν προσάγει. πολλαχοῦ γὰρ ἐπαιδεύαζεν ἱκετευόμενος ἰᾶσθαι, ἵνα μή τις νομίσῃ δι' φιλοτιμίαν αὐτὸν τοῖς θαύμασιν ὑπισπεῖσθαι. ὃ οὐ δι' τοῦτο μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ δείξῃ ὅτι καὶ ἄξιοι ἦσαν θεραπείας· καὶ ἵνα μή τις λέγῃ, ὅτι εἰ ἐλεεῖν μόνον ἔσωζε, πῶς σώζεσθαι ἔδει. ἔχει γὰρ ἴνα καὶ ἡ φιλανθρωπία λάμψῃ, Ⓦ ἀπὸ τῆς πίστεως τῶν σωζομένων. διὰ δὲ ταῦτα ὁ μόνον τὴν πίστιν αὐτοῦ ἀπαιτῶν, ἀλλ' ὅπερ εἶπον, ἡνίκα Δαβὶδ, δύναται αὐτοῦ ὅτι τὸ ὑψηλότερον, καὶ παιδίων ἃ χρὴ περὶ αὐτὸ φαντάζεσθαι, φησί· πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; οὐκ εἶπεν, ὅτι πιστεύετε ὅτι δύναμαι θεὸν καλέσαι Ⓦ πατέρα μου, ὅτι δύναμαι δύξασθαι· ἀλλ' ὅτι ἐγὼ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι. Ναὶ δῶν ἐκύριοι; ναί Κύριε. οὐκ ἔτι Δαβὶδ μὲν αὐτὸν καλοῦσιν, ἀλλ' ὑψηλότερον δυνάμεως, καὶ τὴν δεσποτείαν ὁμολογοῦσι. καὶ τότε λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἅπτεται τῶν χειρῶν, λέγων· πρὸς τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. ποίᾳ δὲ τοῦτο τὴν πίστιν αὐτῶν ῥώννυς, καὶ δεικνὺς μείζονας ὄντας ἑαυτοῦ κατορθώματος, καὶ μάρτυρας ὅτι οὐ κολακείας ἕνεκα ῥήματα ἦν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἀνοιχθήτωσαν ὑμῶν Φ ὀφθαλμοί, ἀλλὰ πρὸς τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν· ὁ πολλοῖς τῶν προσελθόντων λέγει, προὶ τῆς τῶν σωμάτων ἰατρείας τὴν ἐν τῇ ψυχῇ πίστιν προδιακρύψαι ἀσύδων, ὥστε δι' ἐκείνους εὐδοκιμωτέρους ποιῆσαι, καὶ ἑτέρους ἀσυδαιμοτέρους" κατασκευάσαι. ὅτω καὶ ὅτι τὸ προδιαλυτικόν. καὶ γὰρ προὶ τὸ σφίγξαι τὸ σῶμα, τὴν ψυχὴν ἀύξησι κειμένην, λέγων· θάρσει, τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι. καὶ τὸ κεφάλαιον ὃ ἀναζήσας κατέχε, καὶ διὰ τῆς τραπέζης ἐδίδαξεν αὐτὴν Ⓦ ἐνεργέτην· καὶ ὅτι τὸ ἑκατονταέτους ὃ ὁμοίως ἐποίησε, τῇ πίστει τὸ πρῶν ὑπερέβαλε· καὶ σοὶ μαθητὰς ὃ ἁπαλλάττων τῆς χειμερίου τῆς θαλάσσης, τῆς ὀλιγοπιστίας προσῆκον ἀπήλλαττεν. ὅτω δὴ καὶ ἐνταῦθα. ἤδει μὲν γὰρ ἐκ προὶ τῆς ἐκείνων φωνῆς αὐτὸς τὰ ἀπόῤῥητα τῆς διανοίας· ἵνα ὁ καὶ ἕτερος εἰς Ⓦ αὐτὸν ζῆλον ἀγάγῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις καταδήλους αὐτοὺς ποιῇ, διὰ τὸ τέλος τῆς ἰατρείας τὴν κρυπτομένην αὐτῶν πίστιν ἀνακρύπτων. εἶτα μετὰ τὴν ἰατρείαν κελεύει μηδενὶ εἰπεῖν· καὶ οὐχ ἁπλῶς κελεύει, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος.

Ἐνεβριμήσατο γὰρ αὐτοῖς, φησιν, ὁ Ἰησοῦς, λέγων· ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. 31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες, διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Οὐ μόνον οὐκ ἐβούλοντο ἐκεῖνοι, ἀλλ' ἐκώλυόντο κήρυκες καὶ εὐαγγελισταί· καὶ κελευόμενοι κρύπτειν ὃ μεγαλυνόμενον, οὐκ οὐκ ἐβούλοντο. Εἰ δὲ ὁ δαίμων φαίνεται λέγων· ἄπελθε, διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔστιν ἐναντίον ἐκεῖνο τούτῳ, ἀλλὰ καὶ σφόδρα συμβαῖνον. παιδεύει γὰρ ἡμᾶς αὐτοὺς μὴ περὶ ἑαυτῶν μηδὲν λέγειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς βουλομένους ἡμᾶς ἐγκωμιάζειν κωλύειν· εἰ δὲ εἰς Ⓦ Θεὸν ἡ δόξα" ἀναφέρεται, μὴ μόνον μὴ κωλύῃ, ἀλλὰ καὶ ὑπαπάτειν τοῦτο ποιῇ.

32 Τούτων ἀπελθόντων, προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον.

Οὐ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὐ γὰρ τῆς φύσεως ἰῶ τὸ πάθος, ἀλλὰ τῦ δαίμονος ἡ ὑπόκρισις· διὰ τὴν ἑτέρων δεῖται τῶν προσαγόντων. οὐδὲ γὰρ δι' ἑαυτὴν προσκαλέσαι ἠδύνατο ἀφώνος ὢν, οὐδὲ ἑτέρους ἱκετεῦσαι τὸν δαίμονος δήσαντος τὴν γλῶτταν, καὶ τὴν ψυχὴν μετὰ τῆς γλώττης πεδήσαντος. διὰ τοῦτο οὐδὲ ἀπαιτεῖ πίστιν αὐτόν, ἀλλ' ὀρθῶς διορθοῦται τὸ νόσημα.

33 Ἐκβληθέντος γὰρ τῦ δαίμονος, φησιν, ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ ἔθαύμαζον, λέγοντες· οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Ὁ δὲ μᾶλλον ἰώμενος τὸν Φαρισαίους, ὅτι πρώτων αὐτὸν προσῆλθεσαν, οὐ τῶν τότε ὄντων, ἀλλὰ καὶ τῶν πώποτε γεγονότων. προσῆλθεσαν δὲ, οὐχ ὅτι ἐθεράπευσεν, ἀλλ' ὅτι ῥᾳδίως καὶ ταχέως, καὶ ἀπείρα νοσήματα καὶ δυσκάτω ἔχοντα. Τὸ δὲ δῆμος οὕτως· " Καὶ Φαρισαῖοι δὲ τοιοῦτόν ἐστιν ἀπόν. οὐ γὰρ μόνον ἀγαθάλλεται τὰ γεγονότα, ἀλλὰ καὶ ἀναίτια λέγοντες ἑαυτῶν οὐκ αἰσχύνονται. τοιοῦτον γὰρ ἡ πονηρία. Τί γάρ φασιν;

34 Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· Οὐ τί γένοιτ' ἂν ἀνοητότερον; μᾶλλον μὲν γὰρ ὁ καὶ προσῖόν φησιν, ἀμήχανον δαίμονα ἐκβάλλειν δαίμονα (τὰ γὰρ ἑαυτῆς συγκροτεῖν εἴωθεν," οὐκ ἀναλύειν ἐκεῖνος) αὐτὸς δὲ οὐχὶ δαίμονας ἐξέβαλε μόνον, ἀλλὰ καὶ λεπρους ἐκάθηρε καὶ νεκροὺς ἤγειρε, καὶ θαλάττην ἐχαλίνου, καὶ ἀμπτήματα ἔλυε, καὶ βασιλείαν ἐκήρυττε, καὶ τῷ πατρὶ προσῆγε· ἅπερ οὐδὲ ἐλθὼν ποτε δαίμων, οὔτ' ἂν δυνηθείη ποτὲ ἐργάσασθαι. Καὶ γὰρ δαίμονες εἰδώλοις προσάγουσι, καὶ Θεοῦ ἀπάγουσι, καὶ τῇ μιγούσῃ ζωῇ ἀπιστεῖν πείθουσιν· ὁ δαίμων δὲ μισοπόνηρος οὐκ ἐργάζεται, ὅπου γε καὶ μὴ μισοπόνηρος βλάπτει τοὺς θεραπεύοντας αὐτὸν καὶ τιμῶντας. αὐτὸς δὲ τοὐναντίον ποιεῖ· μετὰ γὰρ τὰς ὕβρεις τιμὰς καὶ τὰς λοιδορίας

35 Περιῆγε, φησὶ, τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν *. Καὶ ὁ μόνον αὐτοῦ οὐκ ἐσκόλασεν ἀναγνωστοῦντας, ἀλλ' οὐδὲ ἁπλῶς ἐπεπίμησεν· ὁμοῦ τε τὴν ὠφέλειαν ὑπεδείκνυτο, καὶ τοῦτο τὸν κακηγορίαν ἐλέγχων· ὁμοῦ τε βουλόμενος δεῖξαι τῶν σημείων πλείονα προσφέρειν τὴν ἀπόδειξιν, καὶ τότε καὶ ἀπὸ τῶν λόγων ἔλεγχον ἐπάγων. περιῆγε τοίνυν καὶ ἐν πόλεσι, καὶ ἐν κώμαις, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, παιδεύων ἡμᾶς ὅπως ἀμείβεσθαι τοὺς κακηγόρους, καὶ κακηγορίας ἑτέρας, ἀλλ' εὐεργεσίας μείζοσιν. Εἰ γὰρ μὴ δι' ἀνθρώπους, ἀλλὰ διὰ αὐτὸν Θεὸν εὐεργετεῖς τοὺς ὁμολόγους, ὅσα ἂν ποιῶσι, μὴ ἀποκρῖς εὐεργετῶν, ἵνα μείζων ὁ μισθός ᾖ. ὡς ὅταν μετὰ τὴν κακηγορίαν ἀφισάμενος τῆς εὐεργεσίας, δείκνυσιν ὅτι διὰ τὸν ἐκείνων ἔπαινον, ἀλλ' ὑπὲρ διὰ τὸν Θεὸν τῆς τοιαύτης ὑπολαμβάνεται χάριτος. διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς παιδεύων ἡμᾶς ὅτι ἐξ ἀγαθότητος μόνης ὑπὲρ τοῦτο " ἠξει, οὐ μόνον οὐκ ἀνέμενε πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν τοὺς κάμνοντας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς πρὸς ἐκείνους ἠπείγετο, δύο τὰ μέγιστα αὐτοῖς χαρίζων ἀγαθά· ἓν μὲν, τῆς βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον· ἕτερον δὲ, τὸν πόνων τὸν νοσημάτων διόρθωσιν. καὶ οὐδὲ πόλιν πρεσβεύσας, οὐδὲ κώμην παρέτρεχεν, ἀλλὰ πάντα ἐπῆει τόπον· καὶ οὐδὲ μέχρι τούτου ἴστατο, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων τοὺς ὁδοὺς ὑπεδείκνυτο.

36 Ἰδὼν γὰρ, φησι, τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν " ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι, ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα.

37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς· ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.

38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ἵνα ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

Ὅρα πάλιν τὸ ἀκενόδοξον. ἵνα γὰρ μὴ ἀπὸν τοὺς ἑαυτὸν ὑπισχνῆται, ἐκπέμπει τοὺς μαθητάς. διὰ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλ' ἵνα αὐτοὺς καὶ παιδεύσῃ, καθάπερ ἔν τινι παλαίστρᾳ, τῇ Παλαιστίνῃ μελετήσαντας, ὅτω προσὶς τοὺς ἀγῶνας τῆς οἰκουμένης ἀποδύσασθαι. διὰ δὴ τοῦτο καὶ μείζονα τὰ γυμνάσια τῶν ἀγώνων τίθησι, [καὶ] ὅσον εἰς τὸν αὐτῶν ἦκεν ἀρετὴν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵνα, ἵνα βυκπώτερον τῶν μὴ ταῦτα ἀγώνων ἄψωνται, καθάπερ τινὰς νεοττοὺς ἀπαλοὺς πρὸς ὀπώπας προάγων ἤδη· καὶ πέως αὐτοὺς ἀσφαλεῖς σωμεῖ ποιῇ, ὕστερον παμβούλωμος τὴν τῆς ψυχῆς διόρθωσιν τὴν προσηκούσην. καὶ σκόπει πῶς βύκολον ὁ πρᾶγμα δείκνυσι καὶ ἀναγκαῖον. Τί γὰρ φησιν; ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, Ⓐ οἱ ἐργάται ὀλίγοι. ὑ γὰρ ὅτι Ⓦ σοφώτερον ὑμᾶς, φησιν, ἀλλ' ὅτι Ⓦ ἀμήτων πέμπω. ὅπερ ἐν τῷ Ἰωάννῃ ἔλεγεν· Ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς Ⓦ κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. ταῦτα οὖν ἔλεγε, καὶ ὁ φθόνημα αὐτῶν καταστέλλων, καὶ θαρρεῖν προσποιούμενος, καὶ δεικνὺς ὅτι ὁ μείζων προσέλαβε πόνος. θέα οὖν καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ φιλανθρωπίας ἐξελήλυθον, οὐκ ἐξ ἀμοιβῆς ἦλθος. ἐπλανήθη γὰρ ὅτι πᾶσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι, ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. αὕτη τῶν ἐξελθόντων τῶν Ἰουδαίων ἡ κατηγορία, ὅτι ποιμένες ὄντες τὰ τῶν λύκων ἐπεδείκνυντο. ὑ γὰρ μόνον ὑ διωρθοῦτο τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ ἐλυμαίνοντο αὐτῶν τὴν προκοπήν. ἐκείνων μὲν θαυμαζόντων καὶ λεγόντων, ὑδέποτε ἐφθέγξατο οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ, οὗτοι δὲ ἐνύβριζον ἔλεγον· ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἀλλὰ τίνας ἐργάτας ἐνταῦθά φησι; οὐδὲ δώδεκα μαθητάς. τί οὖν; εἶπον, Ⓐ οἱ ἐργάται ὀλίγοι, προσέθηκεν αὐτοῖς; ὑδαμῶς· ἀλλ' αὐτοὺς ἐπεμψε. τίνος οὖν ἕνεκεν ἔλεγε, δεήθητε τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ἵνα ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς Ⓦ θερισμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐδένα αὐτοῖς προσέθηκεν; ὅτι δὲ δώδεκα οὐ τοσοῦτοι πολλοὺς ἐποίησε λοιπόν· ὑχὶ τῷ ἀριθμῷ προσθεὶς, ἀλλὰ δυνάμει χρησάμενος. Εἶτα δείκνυσι ῥᾴδιον τὸ δωρεῖσθαι, φησὶ· δεήθητε [οὖν] τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, καὶ λανθανόντως ἑαυτὸν ἐμφαίνει Ⓦ τὸ κῦρος ἔχοντα. Εἰ πολὺς γὰρ, δεήθητε τοῦ κυρίου θερισμοῦ, οὐδὲν δεηθέντων αὐτῶν οὐδὲ βύξαμένων, αὐτὸς αὐτοῖς βύθεως χορηγούς, δυναμιωμένους αὐτοὺς καὶ τὸ Ἰωάννου ῥημεῖον, καὶ τῆς ἅλω, καὶ τοῦ λικμοῦ, καὶ τοῦ ἀχύρου καὶ τοῦ σίτου· ὅθεν δῆλον ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ γεωργὸς, αὐτὸς ὁ τοῦ θερισμοῦ κύριος, αὐτὸς ὁ τῶν προφητῶν δεσπότης. Εἰ γὰρ θερίζειν ἐπεμψε, δῆλον ὅτι οὐ τὰ ἀλλότρια, ἀλλ' ἃ ἀγαθὸν τῶν προφητῶν ἔσπειρεν. οὐ ταύτην μόνον αὐτοὺς προεθάρρυνε τοῦ θερισμὸν καλέσας τὴν αὐτῶν ἀγαθοποιΐαν, ἀλλὰ καὶ ὅτι ποιῆσαι δυνατὸς τοῖς τὴν ἀγαθοποιΐαν.

κεφ. ι. 1 Καὶ προσκαλεσάμενος, φησὶ, τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Καί τοι ὕπω ἦν πνεῦμα δεδομένον. ὕπω γὰρ ἦν, φησὶ, πνεῦμα ἅγιον, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη. πῶς οὖν ἐξέβαλλον τὰ πνεύματα; ἀπὸ τῆς ὑποταγῆς τῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας. σκόπει δέ μοι καὶ τὸ βύκαιον τῆς ἀποστολῆς. οὐ γὰρ ἐν προοιμίοις αὐτοῖς ἐπεμψεν· ἀλλ' ὅτε ἱκανῶς τῆς ἀληθοποιΐας ἦσαν ἀπολελαυκότες, καὶ εἶδον καὶ νεκροὺς ἐγηγερμένους, καὶ θαλάσσας ὑποπεπαυμένας, καὶ δαίμονας ἐλαθρεύοντας, καὶ παραλυτικὸν σφιγγόμενον, καὶ ἁμαρτήματα λυόμενα, καὶ λεπροὺς καθαιρόμενους, καὶ ἐρχομένους αὐτοῦ τῆς δυνάμεως ἀποδεῖξαι ἐλάβομεν καὶ δι' ἔργων καὶ διὰ λόγων, τότε [καὶ] αὐτοὺς ἐκπέμπει. καὶ οὐκ εἰς ὑποκίνδυνα πράγματα (οὐδεὶς γὰρ ἐν Παλαιστίνῃ πέρας κίνδυνος ἦν, ἀλλὰ πρὸς κακηγορίας ἔδει ἑαυτοὺς παρασκευάζειν μόνον) πλὴν διὰ τοῦτο αὐτοῖς προλέγει τὰ περὶ τῶν κινδύνων, προοικειούμενος αὐτοὺς καὶ πρὸ τοῦ κακοῦ, καὶ ἀγωνίους ποιῶν τῇ συνεχεῖ περὶ τούτων προρρήσει. Εἶτα, ἐπειδὴ δύο συζυγίας ἡμῖν εἶπεν ἀποστόλων, τὴν Πέτρου καὶ Ἰωάννου, καὶ μετ' ἐκείνους Ⓦ Ματθαῖον ἔδειξε κληθέντα, περὶ ὧν τῆς τῶν ἄλλων ἀποστόλων κλήσεώς τε καὶ προσηγορίας οὐδὲν ἡμῖν διελέχθη, ἐνταῦθα ἀναγκαίως Ⓦ καταλογον αὐτῶν καὶ Ⓦ ἀριθμὸν τίθησι. καὶ τὰ ὀνόματα δῆλα ποιεῖ, λέγων ὅτω·

2 Τῶν δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος. Καὶ γὰρ ἕτερος Σίμων ἦν, ὁ λεγόμενος Κανανίτης· καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰακώβου· καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου. ὁ μὲν οὖν Μάρ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κος ὁ καὶ ἀξίαν αὐτὸς λέγησι. μᾶλλον γὰρ τοὺς δύο κορυφαίους τότε τ' Ανδρέαν ἀριθμεῖ· οὐδὲ ὁ ἄχ ὅτως, ἀλλὰ διαφόρως, μᾶλλον ὁ καὶ Θωμᾶν ⓦ πολὺ καταδεέστερον ἑαυτῶ τεθεικέναι. ἀλλ' ἴδωμεν αὐτῶν ἀνώτερον τ' κατάλογον. Πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ανδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Ου μικρὸν καὶ τοῦτο τὸ ἐγκώμιον. ⓦ μὴ γὰρ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, τ' ὁ ἀπὸ τῆς εὐγενείας τῆς κ' ⓦ ἕνεκεν ἐπήνεσεν.

Εἶτα Ιάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ιωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. Οραῖς πῶς ἀπ' τὴν ἀξίαν λέγει; ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὁ Ιωάννης οὐχὶ τῶν ἄλλων μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ μείζων εἶναι. Εἶτα εἰπών,

3 Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, ἐπήγαγε· Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης.

Αλλ' οὐχ ὁ Λουκᾶς ὅτως· ἀλλ' ἀνακριβῶς, καὶ τεθεικὼς αὐτὸν τοῦ Θωμᾶ.

Εἶτα Ιάκωβος ὁ τοῦ Αλφαίου. Ην γὰρ, ὡς ἔφθημεν εἰπών, καὶ ὁ τοῦ Ζεβεδαίου. Εἶτα εἰπὼν Λεββαῖον τ' καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα ⓦ Ζηλωτήν, ὃν καὶ Καναναῖτην καλεῖ, Επὶ ⓦ τεθεικότων ἔρχεται. καὶ οὐχ ὡς ἐχθρὸς ὢν ὁ πολέμιος, ἀλλ' ὡς ἰσοτίμου γράφων ὅτω διηγήσατο. οὐκ εἶπεν, ὁ μιαρὸς καὶ παμμίαρος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πόλεως αὐτὸν μόνον ἐκάλεσεν, Ιούδας ὁ Ισκαριώτης. ἓν γὰρ καὶ ἕτερος Ιούδας ὁ Λεββαῖος, ὁ καὶ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος, ὃν Ιακώβου φησὶν εἶναι ὁ Λουκᾶς. ἀπὸ τούτου τοίνυν αὐτὸν διχοῦ, φησὶν·

4 Ιούδας ὁ Ισκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. Καὶ οὐκ αἰσχύνεται λέγων, ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν. ὅτως οὐδὲν οὐδέποτε οὐδὲ τῶν δοκούντων ἐπονείδιστον εἶναι ἀπέκρυπτον. πρῶτος γὰρ πάντων ὁ κορυφαῖος, ὁ ἀγράμματος καὶ ἰδιώτης. ἀλλ' ἴδωμεν πού, καὶ πρὸς ἕνας αὐτοὺς πέμπει.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα, φησὶν, ἀπέστειλεν ὁ Ιησοῦς. Ποίους; τοὺς ἁλιεῖς, τοὺς τελώνας. καὶ γὰρ τέσσαρες ἦσαν ἁλιεῖς, καὶ δύο τελῶναι, Ματθαῖος καὶ Ιάκωβος ὁ δὲ εἷς καὶ πρόδοτης. καὶ τί πρὸς αὐτοὺς φησιν; Εὐθέως παραγγέλλει αὐτοῖς λέγων· εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε·

6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ισραήλ. Μὴ γὰρ δὴ νομίσητε, φησὶν, ἐπειδὴ με ὑβρίζουσι καὶ δαιμονᾶν καλοῦσιν, ὅτι μισῶ αὐτοὺς καὶ ἀποστρέφομαι. καὶ γὰρ προφήτας αὐτοῖς διαρρήδην ἐαπέστειλα, καὶ πάντων ὑμᾶς ἀπάντων τῶν ἄλλων, τούτοις πέμπω διδασκάλους καὶ ἰατροὺς· καὶ οὐ μόνον πρὸ τούτων ἄλλοις καταπεῖλαι κωλύω, ἀλλ' οὐδὲ ὁδοῦ ἅψασθαι τῆς ἐκεῖ φερούσης ὑπιτρέπω, μηδὲ εἰς πόλιν τοιαύτην εἰσιέναι. ὁ γὰρ ὁ ⓐ Σαμαρεῖται ἐναντίως πρὸς Ιουδαίους διάκειται)· καίτοιγε βιωφελώτερα τὰ ἐκείνων ἐμοῦ (πολὺ γὰρ ὑπιτηδειότερον πρὸς τὴν πίστιν εἶχον) τὰ δὲ τούτων χαλεπώτερα. ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ τὰ δυσκολώτερα πέμπει, τὴν κηδεμονίαν τὴν περὶ αὐτοὺς ἐνδεικνύμενος, καὶ τὰ σώματα τῶν Ιουδαίων ἀποφεύγειν, καὶ προδοποιῶν τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀποστόλων, ἵνα μὴ πάλιν ἐγκαλῶσιν, ὅτι πρὸς ἀκροβύστους [Ακρυβίστους] εἰσῆλθον, καὶ δικαίαν δόξωσιν ἔχειν αἰτίαν τὴν φθύγγην ἀῤῥεῖς καὶ ἀποστρέφεσθαι. ὁ προβάτων ἀῤῥεῖς καλεῖ ἀπολωλότα, οὐκ ἀποπεπτωκότα, πολυπαθῶς συγγνώμην αὐτοῖς ὑπνοῶν, καὶ ἐφελκόμενος αὐτῶν τὴν γνώμην.

7 Πορευόμενοι δὲ, φησὶ, κηρύττετε λέγοντες, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Εἶδες ἀγωνίας μέγεθος; Εἶδες ἀποστόλων ἀξίωμα; οὐδὲν αἰσθητὸν κελεύονται λέγειν, οὐδὲ οἷς ⓐ πρὸ Μωϋσέα καὶ τοὺς προφήτας τοὺς ἔμπροσθεν, ἀλλά τινα καὶ παράδοξα. ἃ γὰρ τοιαῦτα οὐκ ἦν κρυπτὸν οὐδένι, ἀλλὰ γῆ καὶ ὁ ἐν τῇ γῇ ἅπαντα· ⓐ ἡ βασιλείαν οὐρανῶν, καὶ τὰ οὐράνια ἄπαντα. οὐκ ἐντεῦθεν ἦν μόνον ὅτι μείζονος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰσοτιμίας. οὐδὲ γὰρ ἀκίνδυνον οὐδὲ ἀκοπιαστὶ, καθάπερ ⓐ "παλαιοὶ, ἀλλὰ κόπου καὶ κινδύνους καὶ

πολέμους δὲ τὰ ἀφόρητα ἀκούοντες καὶ, μὴ πολλῆς δέχον) τῆς πειθοῦς τὰ ὀπτατ-
τόμενα, ἅτε βασιλείας κήρυκες ὄντες. ἢ τί γὰρ μᾶλλον, φησὶν, εἰ μηδὲν σκυθρωπὸν κηρύτ-
τοντες ἢ χαλεπὸν, εὐκόλως ὑπήκουε; τί λέγεις; οὐδὲν χαλεπὸν ἐπετάγησαν; οὐκ ἀκούεις
τῶν δεσμωτηρίων; τῶν ἀπαγωγῶν; τῶν πολέμων τῶν ἐμφυλίων; τοῦ πρὸς πονήρων μί-
σους; ἅπερ ἅπαντα μικρὸν ὕστερον αὐτοῖς ἀπαντήσεσθαι ἔλεγεν. ἕτερος μὲν γὰρ μυρίων ἐ-
σομένων ἀγαθῶν προξένους καὶ κήρυκας ἔπεμπεν· αὐτὸς δὲ αἰκίας δεινὰς πείσεσθαι
ἔλεγε καὶ προσημαίνει. Εἶτα, ποίων αὐτοὺς ἀξιοπίστους, φησίν·

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαίρετε, * δαιμόνια ἐκβάλλετε, δωρεὰν ἐ-
λάβετε, δωρεὰν δότε. Ὅρα πῶς τῶν ἠθῶν αὐτῶν ὀπτεμβύεται, καὶ οὐκ ἔλαττον ἢ τῶν
σημείων, δεικνὺς ὅτι τὰ σημεῖα τούτων χωρὶς οὐδὲν ὄφελος. ἢ γὰρ τὰ φρονήματα αὐτῶν κατα-
ξέλλει λέγων, δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε, ἢ φιλοχρηματίας καθαρεύειν προσκυλίζει.
Εἶτα, ἵνα μὴ νομισθῇ αὐτῶν ἴδιον κατόρθωμα, ἢ ἐπιθῶσιν ἀπὸ τῶν [νομοθύων] σημείων,
φησί· δωρεὰν ἐλάβετε· οὐδὲν χρείζεσθε τοῖς δεχομένοις ὑμᾶς. Ἢ γὰρ μισθοῦ ταῦτα
ἐλάβετε, οὐδὲ πονέσαντες. ἐμὴ γὰρ ἡ χάρις· ὅτως οὖν ἢ ἐκείνοις δότε. οὐδὲ γὰρ ὅτι τι-
μιῶν ἀξίαν αὐτῶν εὑρεῖν. Εἶτα τὸν ῥίζαν τῶν κακῶν εὐθέως ἀναιρῶν, φησί·

9 Μὴ κτήσησθε χρυσὸν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον.

Οὐκ εἶπε, μὴ λάβητε μεθ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρωθεν δεῖ λαβεῖν, φύγε τὸ πονηρὸν νό-
σημα. ἢ γὰρ πολλὰ δεῖ τούτου κατορθοῦν· ἓν μὲν, ἀνυπόπτους ποιῶν αὐτοὺς μαθητάς· δεύτε-
ρον δὲ, πάσης αὐτοὺς ἀπαλλάττων φροντίδος, ὥστε [τῷ] θρόλιον πᾶσαν τὴν λύπην προσέχειν·
τέτον, διδάσκων αὐτοὺς τῷ ἑαυτῷ δυνάμει. τοῦτο γοῦν αὐτοῖς ἢ λέγει μὴ ταῦτα· μή τινος
ὑστερήσατε, ὅτε ἐπέμψα ὑμᾶς γυμνοὺς καὶ ἀνυποδήτους; ἢ οὐκ αὐτοῖς λέγει, μὴ κλήσησθε,
ἀλλ' ὅτε εἶπε, λεπροὺς καθαίρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε, τότε εἶπε, μηδὲν κτήσησθε, τότε
ἐπήγαγε, δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε, ἢ τὸ συμφέρον δείκνυσι καὶ πρέπον αὐτοῖς
ἢ τὸ δυνατὸν προσεχόμενος. ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἂν, ὅτι τὰ μὲν ἄλλα λόγον ἂν εἶχε· τὸ γὲ μηδὲ
πήραν ἔχειν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μὴ ῥάβδον, μηδὲ ὑποδήματα, ποίνος ἕνεκεν ἐπέταξεν;
εἰς πᾶσαν αὐτοὺς ἀκρίβειαν ἀσκῆσαι βουλόμενος· ἐπεὶ καὶ ἀνωτέρω, οὐδὲ ὑφ' ὑπούσης
ἡμέρας μεριμνᾶν ἐπέτρεψε. ἢ γὰρ τῇ οἰκουμενικῇ διδασκαλίᾳ ἔμελλεν ἀποστέλλειν. δεῖ τοί-
νυν ἢ ἀπέλθοις αὐτοὺς δεῖξαι θεφῆτας, ὡς εἰπεῖν, κατασκευάζει, πάσης ἀπολύων φροντίδος
βιωτικῆς, ὥστε μιᾷ κατέχεσθαι φροντίδι μόνῃ, τῇ τῆς διδασκαλίας· μᾶλλον δὲ καὶ ἐκείνης
αὐτοὺς ἀπολύει λέγων, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσετε. ὥστε ὃ δοκεῖ σφόδρα φορτι-
κὸν εἶναι ἢ ἐπαχθὲς, τοῦτο μάλιστα εὔκολον αὐτοῖς ἀποφαίνει καὶ ῥᾴδιον. οὐδὲν γὰρ οὕτως εὐ-
θυμεῖσθαι ποιεῖ, ὡς τὸ φροντίδος ἀπηλλάχθαι καὶ μεριμνῆς· ἢ μάλιστα, ὅταν δεῖξῃ ταύτης ἀ-
πηλλαγμένους· μηδενὸς ἐλαττοῦσθαι, τοῦ Θεοῦ πρόντος δὲ ἀντὶ πάντων αὐτοῖς γινομένου.
Εἶτα ἵνα μὴ λέγωσι, πόθεν οὖν τῆς ἀναγκαίας ἀπολαύσομεν τροφῆς, ἢ λέγει αὐτοῖς, ὅτι ἠ-
κούσατε ὅτι εἶπον ὑμῖν ἐμπροσθεν, ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ (ὅτως γὰρ ἦσαν
δυνατοὶ τὸ ὑπόδειγμα τοῦτο ὑπὸ τῶν ἔργων ὑποδεῖξαι) ἀλλὰ τὸ πολὺ τοῦτο καταδέεσθαι ἐ-
πήγαγε, λέγων· Ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστι,

Δηλῶν ὅτι προσῆκε τοὺς μαθητὰς αὐτοὺς τρέφεσθαι δεῖ, ἵνα μήτε αὐτοὶ μέγα φρονῶσι τοῖς
τῶν μαθητευομένων, ὡς πόντα πρέχοντες ἢ μηδὲν λαμβάνοντες πρὸς αὐτῶν, μήτε σκῆνοι
πάλιν ἀπορράγωσιν προσορώμενοι προσῆκε τούτων. Εἶτα, ἵνα μὴ λέγωσι, πρεσαγωγῶς
οὖν ἡμᾶς κελεύεις ζῆν, καὶ ἀχρήμονα τοῦτο, δείκνυσι δὲ πρᾶγμα ὀφειλόμενον, ἐργάζεσθαι τε
αὐτοὺς καλῶν, ἢ δὲ δεδόμενον μισθὸν ὀνομάζων. μὴ γὰρ, ὅπου ἂν λόγοις ἡ ἐργασία, φη-
σί, νομίσητε μικρὸν εἶναι τὴν εὐεργασίαν τὴν πρὸς ὑμᾶς. ἢ γὰρ πόνος ἔχει δὲ πρᾶγμα πολ-
λοὺς·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοις· ⸗ ὅπερ αὐ δῶσιν ⓐ διδασκόμενοι, ὰ χρείζόμενοι πρέχρισιν, ἀλλ' ἀμοιβὴ ἀποδιδόντες. ἄξιος γὰ ὁ ἐργάτης τ̃ μισθ̃ αὐτ̃ ὅστ. κὴ τοῦτο ὃ εἶρηκεν, οὐ τοσοῦτα σοῦ ἀποστολικοὺς ἀποφαίνων πόνους ἀξίους (ἄπαγε, μὴ γένοιτο) ἀλλὰ κὴ ἐκείνοις νομοθετῶν μηδὲν πλέον ζητεῖν, κὴ τὰς παρέχοντας πείθων ὅτι ἡ φιλοτιμία ⸗ γινόμενον πρὸς αὐτῶν ὅστιν, ἀλλ' ὀφειλή.

11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐρωτήσατε τίς ἄξιός ἐν αὐτῇ ὅστι, κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε. Οὐδὲ γὰ, ὅπερ εἶπόν, φησιν, ἄξιος ὁ ἐργάτης τ̃ μισθ̃ αὐτ̃ ὅστι, ἅπαντων ὑμᾶς ὑμῖν αἰτήσα· ἀλλὰ κὴ ἐνταῦθα πολλαχοῦ κελεύω ποιεῖσθαι τὴν ἀκρίβειαν. τοῦτο γὰ ⸗ εἰς δόξαν ὑμᾶς ὠφελήσει, κὴ εἰς αὖθις ⸗ τρέφεσθαι. εἰ γὰ ἄξιός ὅστι, πάντως δώσει ⸗φελεῖν· ⸗ μᾶλλον, ὅταν μηδὲν πλέον τ̃ ἀναγκαίων αἰτῆτε. κὰ μόνον δὲ ἀξίους κελεύει ζητεῖν, ἀλλὰ μηδὲ οἰκίαν ἐξ οἰκίας ἀμείβειν, ὥστε μηδὲ ⓦ δεχόμενον λυπεῖν, μήτε αὐτοῦ δόξαν λαβεῖν χαριμβρίας ⸗ εὐχολίας. τοῦτο γὰ ἐδήλωσεν εἰπών, ἕως ἂν ἐξέλθητε. ⸗ τοῦτο κὴ ἐκ τ̃ ἄλλων εὐαγγελιστῶν ὅστι καταμαθεῖν. εἶδες πῶς αὐ τοῦ κὴ ταύτῃ σεμνοὺς ἐποίησε, κὴ τοῦ δεχομένους ἀναγωνίας, δείξας ὅτι αὐτοὶ μᾶλλόν εἰσιν ⓐ κερδαίνοντες ⸗ εἰς δόξαν καὶ εἰς ὠφελείας λόγον; εἶτα αὐτὸ ὅπερ πάλιν ἐπεξιών, φησιν·

12 Εἰσερχόμενοι ⸗ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.

13 Καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Ορᾶς μέχρι τίνος ὁ τ̃ διδασκαλείαν διατάττεται; κὴ μάλα εἰκότως. ἀθλητὰς γὰ εὐσεβείας κὴ κήρυκας κατεσκεύαζε τῆς οἰκουμένης, καὶ ταύτῃ κὴ μετεωρίζειν αὐτοῦ τ̃ διανοίαν, ⸗ ἐπερόγους ποιῶν, φησι·

14 Καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ τ̃ λόγων ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας, ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε ⓦ κονιορτὸν τ̃ ποδῶν ὑμῶν.

15 Αμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων κὴ Γομόῤῥας ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Μὴ γὰ ὅτι ⸗ διδάσκετε, φησι, διὰ τοῦτο τοσαυτάκις πρὸς ἑτέρων ἀσπάζεσθαι, ἀλλὰ τοσαυτάκις τῆς ὑμῶν. εἶτα δείκνυσιν ὅτι οὐκ ἀσπασμὸς τοῦτο ἔστι ψιλὸς, ἀλλ' εὐλογία, ἐὰν ᾖ, φησιν, ἀξία ἡ οἰκία, ἥξει ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δ' ὑβρίζῃ, τοσαύτη μὲ κόλασις, ὅσῃ μὴ ἀπόλαυσή τις τῆς εἰρήνης· δεύτερα δ', ὅτι καὶ Σοδόμων πείσεται. κὴ τί τοσοῦτον ἡμᾶς, φησιν, ἡ ἐκείνων κόλασις; ἔξετε καὶ τ̃ ἀξίων οἰκίας. Τί δ' βούλει; ὅτι ⓦ κονιορτὸν τ̃ ποδῶν ὑμῶν; ἢ ὥστε σῆξαι ὅτι σοβερὸν ἔλαβον πρὸς αὐτῶν, ἢ ὥστε εἰς μαρτύριον αὐτοῖς γενέσθαι τ̃ μακρᾶς ὁδοιπορίας, ἣν ἐτείλαντο δι' αὐτούς. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς σοβερὸν τὸ πρᾶγμα αὐτοῖς δίδωσιν. σοβερὸν γὰ τοσοῦτον τέως αὐτοῖς χρείζεται, ὥστε μαθεῖν, τίς ἄξιος, ⸗ τίς οὐ τοιοῦτος· ἀλλὰ τοσοῦτον ἐργάζεται κὴ τὴν πίστιν δυναμοῦν κελεύει. πῶς οὖν αὐτὸς τοσοῦτο τελώνην ἔλυσεν; ὅτι ἄξιος γέγονεν ἐκ τ̃ μεταβολ̃. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς πρώτων αὐτοῖς γυμνώσας πρᾶγμα αὐτοῖς ἔδωκεν, ὅταν ἐφ' ταῖς τ̃ μαθητευομένων μέλειν οἰκίαις, κὴ σοβερὰν ἔχοντας ἐπίνοιαν. ὅπου γὰ κὴ αὐτοῖ τ̃ φοντίδος ἀπηλλάττοντο, καὶ ἐκεῖνος ἔπειθον ὅτι ἕνεκα τ̃ αὐτ̃ τοσαύτα σωτηρίαν μόνην, κὴ τ̃ μηδὲν ὑπιφέρεσθαι, κὴ τ̃ μηδὲν πλέον αὐτοῦ ἀπαιτῆν τ̃ ἀναγκαίων, κὴ τ̃ μὴ τοσοῦτο πρᾶγμα ἁπλῶς εἶναι. σοβερὸν γὰ ἀπὸ τ̃ σημείων αὐτοῖς ἐβούλετο φαίνεσθαι λαμπρούς μόνον, ἀλλὰ κὴ τοσοῦτο τ̃ σημείων ἀπὸ τ̃ οἰκείας ἀρετ̃. σοβερὸν γὰ οὕτω χαρακτηρίζει φιλοσοφίαν, ὡς ⸗ ἀπείρητον ⸗ κὴ τὸ ἐγχωρεῖν αὐτοῖς δυνατόν. τοῦτο κὴ ⓤ ψευδαπόστολοι ἠδέσαν. διὰ τοῦτο κὴ Παῦλος ἐλεγε· ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσιν ὡς κὴ ἡμεῖς. εἰ δ' ὅτι ξένης ὄντας καὶ τοσοῦτο ἀγνῶτας ἀπιόντας σοβερὸν διὰ πλέον ζητεῖν τ̃ ἐφημέρου τροφ̃ς, πολλῷ μᾶλλον οἴκοι μένοντας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΗΘΙΚΟΝ Ταῦτα μὴ ἀκούωμεν μόνον, ἀλλὰ καὶ μιμώμεθα. οὐ γὰρ περὶ τῶν ἀποστόλων εἴρηται μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἁγίων. ἡμεῖς οὖν αὐτῶν ἄξιοι τῆς ὑποδοχῆς. ἀπὸ γὰρ τῆς γνώμης τῶν ὑποδεχομένων ἡ εἰρήνη ἔρχεται αὐτοῖς, καὶ ἀφίσταται πάλιν. οὐδὲ γὰρ μόνον ἀπὸ τῆς τῶν διδασκόντων παῤῥησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν λαμβανόντων ἀξίας τοῦτο γίνεται. μηδὲ μικρὸν νομίζωμεν εἶναι τὸ μὴ ἀπολαῦσαι τοιαύτης εἰρήνης.

Ναουμ. α. ιε. Ρωμ. ι. ιε. "Ταύτην γὰρ καὶ ὁ προφήτης ἐκήρυττεν προσφωνῶν λέγων· Ὡς ὡραῖοι ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην. Εἶτα αὐτῆς τὸ ἀξίωμα ἑρμηνεύων ἐπήγαγε· τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά. Ταύτην δὲ ὁ Χριστὸς μεγάλην ὅταν ἀπέφηνεν, εἶπεν· Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. καὶ γὰρ πρῶτα ποιῶν, ὥστε αὐτῆς ἀπολαύειν, καὶ ἐν οἰκίᾳ δὲ καὶ ἐκκλησίᾳ. καὶ γὰρ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ προέδρου δίδωσιν εἰρήνην. καὶ ἔστι ἐκείνου τύπος ὅστις, καὶ διὰ μὲν πάσης αὐτὴν δέχεσθαι τὴν προθυμίας, τὴν γνώμην πρὸ τῆς τραπέζης. εἰ γὰρ τὸ ἀπὸ τῆς τραπέζης μὴ μεταδιδόναι φορτικόν, τὸ μὴ λέγοντα δι' ἀκριβείας, πόσῳ μᾶλλον ἂν φορτικώτερον; Διὰ σὲ κάθηται ὁ πρεσβύτερος, διὰ σὲ ἔστηκεν ὁ διάκονος πονῶν καὶ ταλαιπωρούμενος. Ἵνα οὖν ἔχεις ἀπολογίαν, μηδὲ τοῦ ἐκ τῆς ἀκροάσεως αὐτὸ προφέρων ὑποδοχὴν; καὶ γὰρ οἰκία κοινὴ πάντων ἐστὶν ἡ ἐκκλησία, καὶ προλαβόντων ὑμῶν εἰσιέναι ἡμᾶς, τὸν ἐκείνων τύπον διαπηρωῶντες. διὰ τοῦτο καὶ κοινὴ πᾶσι τοῦ εἰρηνεύειν ἐπιλέλυται εἰσιόντες διαθέως, καὶ οὐ νόμον ἔχοντες. μηδεὶς τοίνυν ἔστω ῥᾴθυμος, μηδεὶς μετέωρος, εἰσελθόντων τῶν ἱερέων καὶ λεγόντων. οὐδὲ γὰρ μικρὸν ὅπου τοῦτο κεῖται κόλασις. καὶ γὰρ βουλοίμην ἂν ἔγωγε μυριάκις εἰς οἰκίαν τινὸς ὑμῶν εἰσελθὼν διαπορηθῆναι, ἢ ἐν τούτῳ λέγων μὴ ἀκουσθῆναι. τοῦτο ἐμοὶ φορτικώτερον ἐκείνου· ὅπου καὶ κινδυνωτέρα αὕτη ἡ οἰκία. καὶ γὰρ τὰ μεγάλα ἡμῶν ἐνταῦθα κεῖται κλήματα, ἐνταῦθα ἡμῶν αἱ ἐλπίδες πᾶσαι. Τί γὰρ ὄχι ἐνταῦθα μέγα καὶ φοβερώτερα; καὶ γὰρ ἡ τράπεζα αὕτη πολλῷ τιμιωτέρα ἐκείνης δὲ ἡδίων, καὶ ἡ λυχνία τῆς λυχνίας· καὶ ἴσασιν ὅσοι μετὰ πίστεως καὶ εὐκαίρως ἐλαίῳ χρισάμενοι νοσήματα ἔλυσαν· δὲ τὸ κιβώτιον ὅπου τοῦτο ἐκείνου τῆς κιβωτοῦ πολλῷ βέλτιον καὶ ἀναγκαιότερον (οὐ γὰρ ἱμάτια, ἀλλ' ἐλεημοσύνην ἔχει συγκεκλεισμένην, εἰ καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ κεκτημένοι ἐνταῦθα) καὶ κλίνη ἐκείνης βελτίων. ἡ γὰρ τῶν θείων γραφῶν ἀνάπαυσις πάσης κλίνης ἡδίων ἐστί. καὶ εἰ καλῶς ἴσως ἡμῖν τὰ τῆς ὁμονοίας καταρθωθήσεται, ὅτι ἂν ἑτέραν ἕρμοσθα τοιαύτην οἰκίαν. καὶ ὅτι οὐ φορτικὸν τὸ εἰρηνεύειν, μάρτυρεσθσιν οἱ τρισχίλιοι καὶ οἱ πεντακισχίλιοι, καὶ οἰκίαν καὶ τράπεζαν καὶ ψυχὴν ἑκάστοτε μίαν. Τοῦ γὰρ πλήθους τῶν πιστευσάντων, φησίν, ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία. ὅπου δὲ πολὺ τῆς ἐκείνων ἀποδεόμεθα ἀρετῆς, καὶ διαχρώμεθα κατὰ οἰκίας, καὶν, οἶμαι, ἐνθάδε συλλεγώμεθα, μετὰ προθυμίας τοῦτο ποιῶμεν. εἰ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πλουτοῦμεν καὶ πένητες ἐσμεν, ἀλλ' ἐν τούτοις πλούσιοι. διὰ καὶ ἐνταῦθα δέξασθε μετὰ ἀγάπης εἰσιόντας ἡμᾶς πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἵνα εἴπω, εἰρήνη ὑμῖν, εἶτα εἴπητε, καὶ τῷ πνεύματί σου, μὴ τῇ φωνῇ μόνον, ἀλλὰ δὲ τῇ γνώμῃ λέγετε· μὴ τῷ στόματι, ἀλλὰ καὶ τῇ διανοίᾳ. ἂν γὰρ ἐνταῦθα μὲ λέγῃς, εἰρήνη καὶ τῷ πνεύματί σου· ἔξω δέ μοι πολεμῇς διαπτύων καὶ κακηγορῶν, μυρίοις λοιθορήμασι πλιόνων ὀνείδεσι, ποία εἰρήνη αὕτη; ἐγὼ μὲν γὰρ, κἂν μυριάκις κακηγορήσῃς, μετὰ καθαρᾶς καρδίας τὴν εἰρήνην σοι δίδωμι, μετὰ εἰλικρινοῦς γνώμης, καὶ πονηρὸν οὐδὲν διανοοῦμαί ποτε περὶ σοῦ εἰπεῖν. αὐλάγχνα γὰρ ἔχω πατερικά. κἂν ὑβρισθῶ ποτέ, κηδόμενος τοῦτο ποιῶ. σὺ δὲ λοιθορῶν δὲ μὴ δεχόμενός με ἐν τῇ δεσποτικῇ οἰκίᾳ, δέδοικα μὴ πάλιν μοι τὴν ἀθυμίαν αὔξῃσῃς· οὐκ ὄφελος ὕβρεισας, οὐδὲ ὄφελος ἐξέβαλες, ἀλλ' ὄφελος τὴν εἰρήνην ἀπεκρούσω, καὶ τὴν χαλεπὴν ἐκείνην ἐπεισάσω κόλασιν. κἂν γὰρ μὴ ἐκτινάξω κονιορτὸν ἐγὼ, κἂν μὴ ἀποστραφῶ, τὰ τοῦ ἀπειλῆς ἀκίνητα μένει. ἐγὼ μὲν οὖν ὀπίσω ὑμῖν εἰρήνην, καὶ ἀεὶ τοῦτο λέγων οὐ παύσομαι· ἂν δὲ μὴ τῶν ὑβρεών με δέξησθε, οὐδὲ οὕτω κονιορτὸν ἐκτινάσω· οὐκ ὄφελος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι τῇ δεκαπόλει, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν σφόδρα ὑμῶν καυχώμεθα. ἄλλως τε, οὐδὲ ἔπαθόν τι ἐγὼ ὑμᾶς, ὅτε μακρὰν ἦλθον ἀποδημίαν, οὐδὲ μετὰ τὸ χρήματος ἐκείνου καὶ τῆς ἀκτημοσυνίας ἦλθον (ἐχρῆν τοῦτο ποιεῖν ἑαυτοῖς ἐγκαλοῦντα) οὐδὲ χωρεῖς ἐπαποδημίαν καὶ δευτέρου χιτῶνος· ἐχρῆν τοῦτο ἅπαντα ἐκ τῶν ὑμῶν ἐλιμπάνετε. πλὴν ἀλλ' οὐκ ἔχει δι-
5 τὸ ὑμῖν εἰς ἀπολογίαν· ἀλλ' ἡμῖν μὲν τὸ κρίμα μεῖζον, ὑμῖν δὲ συγγνώμης οὐ μεταδίδωσι. τότε μὲν οἰκίαν ἐκκλησίαν ἦσαν, νῦν δὲ ἡ ἐκκλησία οἰκία γέγονεν. οὐδὲν ἴσως τότε ἦν οἰκίας λαλῆσαι βιωτικόν· οὐδὲν ἔστι νῦν ἐν ἐκκλησίᾳ πνευματικὸν εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπεισάγετε, καὶ τοῦ Θεοῦ λεγομένου ἀφέντες τὰ σιγῇ τῶν λεγομένων ἀκούειν, παράνομα φέροντες ἐμβάλλετε πράγματα. καὶ εἴθε τὰ ὑμέτερα· νυνὶ δὲ τὰ μηδὲν ὑ-
10 μῖν προσήκοντα καὶ λέγετε καὶ ἀκούετε. ἐχρῆν ταῦτα θρηνεῖν, καὶ θρηνῶδη ἦν πάσομεν. οὐδὲ γὰρ εἰμι κύριος τῶν οἰκείων ἀμείψαι ταύτῃ, ἀλλ' ἐν ταύτῃ ἀνάγκη μένειν, ἕως ἂν ἐκ τοῦ παρόντος ἐξέλθωμεν βίου. χωρήσατε τοίνυν ἡμᾶς, καθὼς ὁ Παῦλος ἐκέλευσεν. οὐδὲ γὰρ περὶ τραπέζης ἐκεῖ ὁ εἰρηνεύων ἐστὶν, ἀλλὰ περὶ γνώμης καὶ ἐχθρῶν. τοῦτο καὶ
15 ἡμεῖς παρ' ὑμῶν ζητοῦμεν, τῶν ἀγάπην, τὴν φιλίαν τὴν θερμὴν ἐκείνην καὶ γνησίαν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο μὴ ἐνέγκαθε, κἂν ὑμᾶς αὐτοὺς φιλήσατε τὴν παρεδοσαν ἀποτιθέμενοι ῥᾳθυμίαν. ἀρκεῖ τοῦτο εἰς παραμυθίαν ἡμῖν, ἂν ἴδωμεν εὐδοκιμοῦντας καὶ γνωμένους βελτίους ὑμᾶς. οὕτω καὶ αὐτὸς μείζονα ἐπιδείξομαι τὴν ἀγάπην, εἰ καὶ περισσότερον ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι. καὶ γὰρ πολλά ἐστι τὰ ζωπυροῦντα· μία τράπεζα πᾶσιν κεῖται πᾶ-
20 σιν, εἷς ἐθήλυνεν ἡμᾶς πατήρ, ταὐτὰ ἐπνεύσαμεν ὠδῖνας, τὸ αὐτὸ ποτὸν ἅπασι δέδοται· μᾶλλον δὲ οὐ μόνον τὸ αὐτὸ ποτὸν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑνὸς ποτηρίου. ὁ γὰρ πατὴρ βουλόμενος ἡμᾶς εἰς φιλοσοφίαν ἀγαγεῖν, καὶ τοῦτο ἐμηχανήσατο, ἐξ ἑνὸς ποτηρίου πίνειν ποιήσας ἡμᾶς· ὅπερ ὑπόταυθά ἐστιν ἀγάπης. ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι τῶν ἀποστόλων ἡμεῖς. ὁμολογῶ κἀγώ, καὶ οὐκ ἂν ποτε ἀρνηθείην. οὐ γὰρ μόνον ἐκείνων, ἀλλ' οὐδὲ τῆς σκιᾶς ἄξιοι τῆς ἐκείνων ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως τὰ παρ' ὑμῶν* ἡμέσθω· οὐδὲν ὑμᾶς τοῦτο καταισχύνη
25 δυνήσεται, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελήσει μείζονος. ὅταν γὰρ καὶ ἀνάξιοι τοσαύτην ἐπιδείξησθε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν καυχησιν, τότε μείζονα λήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν. οὐδὲ γὰρ τὰ ἡμέτερα λέγομεν (ἐπεὶ μηδὲ ἔστιν ἡμῖν διδάσκαλος ἐπὶ τῆς γῆς) ἀλλ' ἃ παρελάβομεν, καὶ διδάσκομεν, καὶ διδόντες οὐδὲν πλέον ἐπιζητοῦμεν παρ' ὑμῶν, ἀλλ' ἢ τὸ φιλεῖσθαι μόνον. εἰ δὲ ἀνάξιοι καὶ τούτου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ φιλεῖν ὑμᾶς ἀξιοι ταχέως ἐσόμεθα. καίτοιγε προσεταγ-
30 μένον μὴ τοὺς φιλοῦντας φιλεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐχθρούς. τίς οὖν ἔτως ἀπιθανὸς, τίς οὕτως ἄγελος, ὃς τοιοῦτον δόξαντος νόμου, καὶ τοὺς φιλοῦντας ἀποστραφήσεται καὶ μισήσει, κἂν μυρίων κακῶν ἀνάμεστος ᾖ; κοινωνήσαμεν τραπέζης πνευματικῆς· κοινωνήσωμεν καὶ ἀγάπης πνευματικῆς. εἰ γὰρ λησταὶ, κοινωνήσαντες ἀλλήλοις, ἐπιλανθανόμενοι τῶν ξίφους, ἵνα ἔχωμεν ἀπολογίαν ἡμεῖς, σώματος [ἀεὶ] δεσποτικοῦ μετέχοντες, καὶ οὐδὲ τὴν ἐκείνων μι-
35 μούμενοι ἡμερότητα; καίτοιγε πολλοῖς ἔχει τράπεζα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ πόλεως εἶναι μίαν ἅπαντας εἰς φιλίαν· ἡμεῖς δὲ, ὅταν εἰς πόλιν τὴν αὐτὴν ἔλθωμεν, καὶ οἰκίαν τὴν αὐτὴν, καὶ τράπεζαν, καὶ ὁδὸν, καὶ θύραν, καὶ ῥίζαν, καὶ ζωὴν, καὶ κεφαλὴν, καὶ ποιμένα τὸν αὐτὸν, καὶ βασιλέα, καὶ διδάσκαλον, καὶ κριτὴν, καὶ δημιουργὸν, καὶ πατέρα, καὶ πάντα ἡμῖν ἡ κοινὰ, τίνος μὴν εἰ-
40 μεθα συγγνώμης ἄξιοι ἀπ' ἀλλήλων διαιρούμενοι; ἀλλὰ καὶ σημεῖα ζητεῖτε, ἅπερ εἰσὶν ἐπιόντες ἐπιόντων ἐκφύλων, τοὺς λεπρούς τοὺς καθαιρομένους, καὶ τοὺς δαίμονας τοὺς ἐλαυνομένους, καὶ τοὺς ἐγειρομένους νεκρούς; ἀλλὰ καὶ τοῦτο [καὶ] τῆς δυσμενείας ὑμῶν μέγιστον δεῖγμα καὶ τῆς ἀγάπης, ὃ μὴ μετ' ἐνεχύρων πιστεύειν τῷ Θεῷ. καὶ γὰρ καὶ διὰ τοῦτο, καὶ δι' ἕτερον τὰ σημεῖα ἔπαυσεν ὁ Θεός. εἰ δὲ, οὐ γινομένων σημείων, πλεονεκτήμασιν ἑτέροις κομῶντες, οἷον λόγου σοφίᾳ, ἢ βιωτικοῖς, ἐπαίρονται, ἀπ' ἀλλήλων

λων

λων χάζονται· εἰ γὰρ σημεῖα ἐγένοντο, ποῦ ἂν ἦλθεν ῥήματα; καὶ ὅτι ὁ τοιχασμὸς ὁ εἰρημένον, μάρτυρησον Κορίνθιοι εἰς πολλὰ ἀντεῦθεν διαιρεθέντες μέρη. μὴ δὴ σημεῖα ζήτει, ἀλλὰ ψυχῆς ὑγείαν· μὴ ζήτει νεκρὸν ἕνα ἰδεῖν ἐγερθέντα. καὶ γὰρ ἔμαθες ὅτι ὀλόκληρος ἡ οἰκουμένη διέσπα). μὴ ζήτει τυφλὸν ἰδεῖν θεραπευόμενον, ἀλλ' ὅρα πῶς αἰσθέσπονται νῦν τὴν βελτίω καὶ χρησιμωτέραν διάθεσιν, καὶ μάθε γὰρ σὺ σωφρόνως ὁρᾶν, καὶ διέρρηξάν σε (ν) ὀφθαλμόν. καὶ γὰρ εἰ πάντες ὡς ἐγὼ ἐζήλου, μᾶλλον δὲ τῶν θαυματουργούντων ἐθαύμασαν αἱ ἡμᾶς ἐλλιπῶν παῖδες. τὰ μὲν γὰρ σημεῖα, καὶ φαντασίας ἐποίουν ἐκ πολλάκις, καὶ ἕτερον πονηρὸν ἐποίησαν, εἰ καὶ τὰ ἡμέτερα δ' τοιαῦτα· βίος γὰρ καθαρὸς ἐδείκνυτο τοιαύτην ἐπήρειαν δυνάμενος) δέξασθαι· ἀλλὰ πάντων ἐμφανῶς τὰ σώματα τῆς ἀρετῆς ἡ κλῆσις. ταύτης τοίνυν ἐπιμελώμεθα. πολὺς γὰρ αὐτῆς ὁ πλοῦτος καὶ τὸ θαῦμα μέγα. αὕτη τοίνυν οὕτως ἐλευθερίαν παρέχει, καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ θεωρεῖσθαι ταύτην παρασκευάζει, οὐκ ἀπαλλάττουσα τῆς δουλείας, ἀλλὰ δούλους μόνους ἐλευθέρων ἀποφαίνουσα σεμνοτέρους, ὁ τῶν δοκούντων ἐλευθερίαν πολλῷ πλέον ἐστίν· οὐ ποιοῦσα πλουσίον (ν) πένητα, ἀλλὰ μόνον πένητα, ἵνα πλουσίου" εὐπορώτερον ἀποφαίνουσα. εἰ δὲ καὶ σημεῖα βούλει ποιῆσαι, ἀπαλλάγηθι πλημμελημάτων, καὶ ὃ πάντων ἰώμενος. καὶ γὰρ μέγας δαίμων ἡ ἀκρασία, ἀγαπητέ. καὶ ταύτην ἐξέλης, τῶν μυρίους δαίμονας ἐλαυνόντων μεῖζον
α. Κορ. ιϛ. λα. εἰργάσω. ἄκουσον Παύλου λέγοντος, καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν θαυμάτων προτιθέντος· Ζηλοῦτε δέ, φησι, τὰ χαρίσματα τὰ" πνευματικά· καὶ ἔτι καὶ" καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. καὶ μέλλων λέγειν τὴν ὁδὸν ταύτην, ὅτε νεκρῶν ἔλεγεν" ἐγείρειν, ἢ λεπροὺς καθαρίζειν, οὐκ ἄλλο τῶν τοιούτων ἔφη· ἀλλ' ἢ διὰ πάντων τούτων τὴν ἀγάπην τέθεικεν. ἄκουσον καὶ τοῦ Χριστοῦ λέγοντος· Μὴ χαίρετε ὅτι τὰ δαιμόνια ὑμῖν ὑποτάσσεται), ἀλλ' ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν γέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ πρὸ τούτου πάλιν, Πολλοί μοι ἐροῦσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅτι τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν· καὶ τότε" ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐκ οἶδα ὑμᾶς. καὶ ὅτε ἔμελλε χωρεῖσθαι, καλέσας τοὺς μαθητὰς ἔλεγε αὐτοῖς· Ἐν τούτῳ γνώσονται) πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν δαίμονας ἐκβάλητε, ἀλλ' ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. καὶ πάλιν, ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι σύ με ἀπέστειλας, οὐχὶ αἱ νεκροὺς ἐγείρουσιν ὅτοι, ἀλλ' ἐὰν ὦσιν ὅτοι ἕν. τὰ μὲν γὰρ σημεῖα πολλάκις ἕτερον μὲν ὠφέλησε, (ν) ὃ ἔχοντα προέβλαψεν, εἰς ἀπόνοιαν ἐμβάλλοντα καὶ κενοδοξίαν· ὅπερ ἦν τῶν ἔργων οὐδὲν τοιοῦτον ἐργάσασθαι" ἐνί, ἀλλὰ καὶ τὸν μετιόντας αὐτὰ καὶ ἑτέροις πολλοῖς ὠφελεῖ. ταῦτα τοίνυν μὴ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ἐργασώμεθα. δεῖ γὰρ δέ ἀπόνου θεωρίας εἰς ἐλεημοσύνην μεταβάλλῃς, ξηρὰν τὴν χεῖρα οὖσαν δέξέτεινας· δεῖ θεάτρων ἀποστῆναι, ὅπου τὴν ἐκκλησίαν εἰσίῃς, χωλεύοντα (ν) πόδα διώρθωσας· εἰ ἀποστήσῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἀπὸ πόρνης καὶ κάλλους ἀλλοτρίου, τυφλοὺς ὀργὰς ἀνέῳξας· ἐὰν δὲ σατανικῶν ᾠδῶν ψαλμοὺς μάθῃς πνευματικούς, κωφὸς ὢν ἐλάλησας. ταῦτα τὰ θαύματα μέγιστα, ταῦτα τὰ σημεῖα θαυμάσια. εἰ ταῦτα τὰ σημεῖα ποιοῦντες διατελοῦμεν, ἐν αὐλῇ μεγάλοι οἰκέται ἐσόμεθα, καὶ τῶν πονηρῶν ἀπαλλασσόμεθα πάντας εἰς ἀρετήν, ἐν τῇ μελλούσῃ ἀπολαύσομεν ζωῇ· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς [ἀτελευτήτους] τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. λγ. 16 ΙΔΟΥ, ΕΓΩ ΑΠΟΣΤΕΛΛΩ ΥΜΑΣ, ΩΣ πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς (ν) ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

Ἐπειδὴ

ΕΠειδὴ δεῖ τῆς ἀναγκαίας ἐποίησεν αὐτοὺς θαρρεῖν τροφῆς, καὶ τὰς πόνων ἀνέωξεν αὐλοῖς οἰκίας, καὶ σεμνοὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτῶν ἧμα περιέθηκεν, οὐχ ὡς ἁλήτας καὶ πεπτωκότας εἰσιέναι κελεύων, ἀλλ' ὡς τὸν ὑποδεχομένων πολλῷ σεμνοτέρους (τοῦτο γὰρ ἔδειξε δι' ὧν ἔλεγεν· ἄξιος ὁ ἐργάτης τῆς μισθοῦ αὐτοῦ, καὶ δι' ὧν εἰσέλθοντες ἐρωτᾶτε τίς ἄξιος, κἀκεῖ μένετε, καὶ ἀσπάσασθαι τοὺς δεχομένους παρήνεσε, καὶ δι' ὧν τοῖς μὴ δεχομένοις τὰ οἰκεῖα ἠπείλησε κακά) ὅπερ οὖν αὐτὴν ἐξέβαλεν αὐτῶν τοῦ φρονήματος, καὶ τὴν τῶν σημείων καθώπλισεν ἐπιδείξει, καὶ σιδηροῦς ἅπαντας καὶ ἀδαμαντίνους εἰργάσατο, πόνων ἀπαλλάξας τῶν βιωτικῶν, καὶ πάσης ἐλευθερώσας ἐπιχαίρειν μελίμνης αὐλοὺς, λέγει λοιπὸν καὶ τὰ μέλλοντα συμπίπτειν αὐλοῖς κακά· καὶ τὰ μικρὸν ὕστερον συμβησόμενα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ μετὰ μακρὸν ἐσόμενα χρόνον, λύων καὶ περὶ πολλοῦ τοὺς πρὸς Ⓦ διάβολον παρασκευάζων αὐτοὺς πολεμεῖν. καὶ γὰρ πολλὰ ἐντεῦθεν κατορθοῦτο· καὶ πρῶτον, ὃ μαθεῖν τῆς προγνώσεως αὐτοῦ τὸ δύναμιν· δεύτερον δέ, ὃ μηδένα ὑποπτεύειν, ὅτι δι' ἀσθένειαν τοῦ διδασκάλου ταῦτα ἐπήει τὰ δεινά· τρίτον, ὃ τοὺς ὑπομένοντας ταῦτα μὴ ἐκπλήττεσθαι τῇ ἀπροσδοκήτου καὶ παρ' ἐλπίδας ἐκβαινούσῃ· τέταρτον, ὃ μὴ περὶ αὐτὸν Ⓦ καιρὸν τὸ σφοδρὸν ταῦτα ἀκούοντας θορυβηθῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἔπαθον τοῦτο αὐτὸ τότε, ὅτε καὶ ὀνειδίζων αὐλοῖς ἔλεγεν· Οτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, ποῦ ὑπάγεις. καίτοι οὐδέν οὐδέπω περὶ ἑαυτοῦ λέγει· οἶδ, ὅτι δεδήσεται καὶ μαστιγωθήσεται καὶ ἀναιρεθήσεται, ὥστε μὴ καὶ ταύτῃ συνταράξαι αὐτῶν τὴν διάνοιαν· ἀλλὰ πέρας τὰ αὐλοῖς συμβησόμενα περαναφωνεῖ. εἶτα, ἵνα μάθωσιν ὅτι καινὸς ἔσται ὁ τοῦ πολέμου νόμος, καὶ παράδοξος ὁ τῆς παρατάξεως τρόπος, γυμνοὺς πέμπων καὶ μονοχίτωνας καὶ ἀνυποδήτους, εἰς χωρεῖς ῥάβδου, καὶ χωρεῖς ζώνης καὶ πήρας, εἰς παρὰ τῶν δεχομένων κελεύων τρέφεσθαι, οὐδὲ ἐνταῦθα Ⓦ λόγον ἔσχεν· ἀλλὰ δείκνυσι αὐτοῦ τὴν ἄφατον δύναμιν, φησὶ καὶ ὕπτιος ἀπιόντες τὴν τῶν πραγμάτων ἡμερότητα ἐπιδείκνυσθε, καὶ ταῦτα πρὸς λύκους ἑαυτοὺς μέλλοντες· καὶ οὐχ ἁπλῶς πρὸς λύκους, ἀλλὰ καὶ "ἐν μέσῳ λύκων. καὶ ὅ πραγμάτων ἡμερότητα μόνον ἔχειν κελεύει, ἀλλὰ καὶ τῆς πρεπούσης ὃ ἀκέραιον. ὕτω γὰρ μάλιστα τὴν ἐμὴν ἐνδείξομαι ἰσχύν, ὅταν πραγματα λύκων πρὸς ἡμῶν ἐν μέσῳ τῶν λύκων ὄντα εἰς μηδὲν λαμβάνοντα δήγματα, μὴ μόνον μὴ κατημαλίσκηται, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους "μεταβάλλη· ὃ πολλῷ θαυμαστότερόν ἐστι καὶ μᾶλλον τὸ ἀνελεῖν, ὃ μεταθεῖναι τὴν γνώμην καὶ μεταρρυθμίσαι τὴν διάνοιαν· εἰ ταῦτα δώδεκα ὄντας μόνον, τῆς οἰκουμένης τῶν λύκων ἐμπεπλησμένης. αἰχμαλωτίζομεν τοίνυν Ⓐ παναντία ποιοῦντες, Ⓐ ὡς λύκοι τοῖς ἐχθροῖς ἐπιτιθέμενοι. ἕως μὲν γὰρ αὐτοὶ πρόβατα, νικώμεθα· κἂν μυρίοι περισταίησαν λύκοι, περιγινόμεθα καὶ κρατούμεθα· ἂν δ' ἡμεῖς λύκοι, ἡττώμεθα. ἀφίσανται γὰρ ἡμῶν ἡ τοῦ ποιμένος βοήθεια. ὅταν μὲν λύκους, ἀλλὰ πρόβατα ποιμαίνει, καὶ καταλιμπάνει σε καὶ ἀναχωρεῖ· οὐδὲ γὰρ συγχωρεῖ αὐτὸν δειλίᾳ τὴν δύναμιν. ἂν δὲ πάσχων κακῶς, ἡμερότητα ἐπιδείξῃ, αὐτῷ λογίζεται ἅπαν τὸ ἔμπαλιν· ἂν δὲ ἐπτοημένος καὶ πυκλοῦσθαι, ἐπισκιάζει τὴν νίκην. σὺ δέ μοι σκόπει τίνες εἰσὶν Ⓐ τῶν" πραγμάτων τούτων ἀκούοντες τῶν σκληρῶν καὶ "ἐπιπόνων. Ⓐ δειλοὶ καὶ ἰδιῶται, Ⓐ ἀγράμματοι καὶ ἀμαθεῖς, Ⓐ πανοῦργοι * ἄσημοι, Ⓐ μηδέποτε τοῖς ἔξωθεν" ἐντραφέντες νόμοις, Ⓐ μὴ ταχέως εἰς ἀγορὰς ἐμβάλλοντες ἑαυτοὺς, Ⓐ ἀλιεῖς, Ⓐ τελῶναι, Ⓐ μισθῶν γέμοντες ἐλαφρῶς. εἰ δὲ καὶ οὗτοι ὑψηλοὺς καὶ μεγάλους ἐθνῶν τοὺς θορυβῆσαι λόγους, οὐδὲ πανοῦργοι ἀπειρόκακοι καὶ οὐδέν οὐδέποτε φαντασθέντες ἡγνωκότες πῶς οὐκ ἂν ἐδύναντο καταβαλεῖν καὶ ἐκπλῆξαι; ἀλλ' οὐ κατέβαλε· καὶ μάλα εἰκότως. καὶ ἴσως εἴποι τις ἂν· ἔδωκε γὰρ αὐτοῖς ἐξ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ασίαν λεπρους καθαίρειν, και δαίμονας ἐκβαλλειν. ἐγω δε και ἁπλουν αν εἰποιμι, ὅτι αὐτο μοι δοκω τουτο μαλιστα αὐτους ἰσχυον ἐπ' ἐκεινοις θορυβησαι, ὅτι και νεκρους ἐγειροντες, και λυπρα ἐκαθαιρον παντα ἐμηχανωντο, και δικαστηρια, και ἀπαγωγας, και τους ἁπλως πολεμους, και τον κοινον της οἰκουμενης μισος, και τοσαυτα αὐτους θαυματουργειν ἐδυναμενην δεινα. Τις οὖν ἡ τουτων πολλων ἀφελεια; ἡ τις πεμποντος δυναμις. διο δε τουτο περι πολλων τεθεικε, λεγων· ἰδου ἐγω ἀποστελλω ὑμας. ἀρκει τουτο εἰς παραμυθιαν ὑμιν· ἀρκει τουτο εἰς θαρρος, και "μηδενα δεδοικεναι πλην ὀπιοντων. Εἶδες αὐθεντιαν; εἶδες ἐξουσιαν; εἶδες δυναμιν ἀμαχον; οὐ λεγω τοιουτον ὄχλον· μη θορυβησητε, φησιν, ὅτι μεταξυ λυκων πεμπω ὡς προβατα, και ὡς προιεμενος εἰς κελευω. ἐδυναμουν μεν γαρ ποιησαι τουναντιον, και μηδεν ὑμας ἀφελειν δεινον ἐπορευθην, μηδε ὡς προβατα ἐπορευθην λυκοις, ἀλλα λεόντων ἐργασασθαι φοβερωτερους· ἀλλ' ὅτω συμφερει γενεσθαι. τουτο και ὑμας λαμπροτερους ποιει, τουτο δε τιμιον ἐμοι ἀνακηρυττει δυναμιν. τουτο και προς Παυλον ἐλεγεν· Ἀρκει σοι ἡ χαρις μου· ἡ γαρ δυναμις μου ἐν ἀσθενεια τελειουται. ἐγω τοινυν ὅτως ὑμας ἐποιησα εἰ. ὁταν γαρ εἰπη· ἐγω ἀποστελλω ὑμας ὡς προβατα, τουτο ἀγνοειται· μη τοινυν καταπεσητε. οἶδα γαρ, οἶδα σαφως ὅτι ταυτη μαλιστα πασιν ἀχειρωτοι ἐσεσθε. Εἶτα, ἵνα τι και πρὸς ἑαυτον εἰσφερωσι, δε μη παντα της χαριτος εἰ δοκη, μηδε εἰκη και ματην στεφανουσθαι νομιζωνται, φησι· γινεσθε οὖν φρονιμοι ὡς οἱ ὄφεις, και ἀκεραιοι ὡς αἱ περιστεραι. και τι δυναται δυο ἡμετερα φρονησις, φησιν, ἐν τοσουτοις κινδυνοις; πως γαρ ὅλως δυνησομεθα φρονησιν ἐχειν, τοσουτων περιδυλουμενοι κυμασι; ὅσον * δυο γλωττας φρονιμον προβατον, μεταξυ λυκων ὂν και λυκων τοσουτων, τι δυνησεται πλεον αὐδασαι; ὅσον δυο γλωττας "ἀκεραιος ἡ περιστερα, τι ὠφελησει τοσουτων ὀπτικειμενων ἱερακων; ὁτι μεν γαρ των ἀληθων, δηλον· ὁτι γε ὑμων, και "μεγαλα. ἀλλ' ἰδωμεν ποιαν φρονησιν ἐνταυθα αὐτους ἀπαιτει. τουτο τοι ὄφεως φησι. καθαπερ γαρ σκηνος και πλοια περιει), και αὐτη δει το σωμα ἀποτινηναι, ὑ σφοδρα δυτεχεται αὐτη, ὥστε τουτο κεφαλιον ἁρπαγησαι· ὅτω δε σύ, φησι, πλειω της πιστεως πλοια σκεδασον, και χρηματα, και το σωμα, και αὐτουτο τουτο ψυχιον σκεδασαι δει. "ἐκεινη γαρ ἡ κεφαλη και ριζα· και ἐκεινης ὀρθεισης και παντα ἀπολεσης, ἁπλοια αὐακτησῃ πάλιν μετ' πλειονος της περιφανειας. διο δη τουτο ὅτε ἁπλοιον ἵνα εἰ δε ἀφελη προσεταξεν, ὅτε φρονιμον μονον, ἀλλ' ἐκεραστον ταυτα ἀμφοτερα, ὥστε γενεσθαι αὐτα ἀρετιον· τουτο μεν φρονησιν τον ὄφεως, εἰς το μη πληγεσθαι ἐν τοις κακοις, προβαλεσθαι· το δε ἀκεραιον της περιστερας, εἰς το μη ἀμυναασθαι την ἀδικουσας, μηδε τιμωρεισθαι τους ἐπιβουλευοντας. ἐπει πάλιν δηλον ὀφελος της φρονησεως, ἐν μη ἔστο προσῃ. Τι τοινυν τουτων δυτονατερον γενοιτ' ἂν τουτων ὑπαγματων; ου γαρ ἡρκει το παθειν κακως; ουχι, φησιν· ἀλλ' ὅδε ἀγωνιστην σοι συγχωρω (τουτο γαρ ὅδιν ἡ περιφερεια) ὡσπερ ἐν εἰ τις καλαμον εἰς πυρ ἐμβαλων κελευοι μη καιεσθαι μηδε σπενυσαι το πυρ. ἀλλα μη θορυβωμεθα. και γαρ ὀξεβη ταυτα δε τελος ἐλαβε, και ἐπ' αὐτων ἐδειξεν τουτων ἐργων, και φρονιμοι γεγονασιν ὡς οἱ ὄφεις, και ἀκεραιοι ὡς αἱ περιστεραι, ὄντες φυσεως, ἀλλα της αὐτης ἡμιν. μη τοινυν ἀδυνατα νομιζέτω τις εἰ ταυτα ἐπιταγματα. προς γαρ τους ἀλλους ἁπαντων αὐτος οἶδε τουτων φυσιν· οἶδεν ὅτι θρασυτης, ου θρασυτητι, ἀλλ' ὑπηκοια σβεννυσι). Εἰ δε ὅτι των προβατων τουτο γινομενον ἰδειν ἐθελοις, ἀναγνωθι των πραξεων των ἀποστολων το βιβλιον, και ὁταν ποσακις τον δημου των Ιουδαιων κατεξανασταντος και τους ὀδοντας τριζοντος, τουτο προιεμενον ὅτοι μιμουμενοι, και μετ' ἐκεινων θυμον, ἐσβεσε τουτο μανιαν, ἐξελυσαν τουτο ὁρμην. ὅπου γαρ ἐλεγεν· οὐ παιδαγελια προσηκει λαμβανειν ὑμιν μη λαλειν ἐν τῳ ὀνοματι τουτῳ; και τοι μυρια δυναμενοι θαυματουργειν, πραττειν μεν ὅδεν ὅτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτε εἶπον οὔτε ἐποίησαν, μὴ τραότητος ὃ πάσης ἀπελαυνιῶντε λέγοντες· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. Εἶδες δὲ ἀκέραιον τῆς ἀθεότητος; βλέπε καὶ τὸ φρόνιμον τοῦ ὄφεως. ἡμᾶς γὰρ δυναμένους οἰδαμοῦ καὶ ἀκούσαμεν μὴ λαλεῖν. Εἶδες πῶς πανταχόθεν ἠκριβωμένοις εἶναι χρὴ, ὥστε "μὴ ἐκτὸς κινδύνων ταπεινοῦσθαι," μηδὲ ὑπὸ θυμοῦ πεῖρα ξύνεσθαι; δέχε τοῦτο καὶ ἔλεγε·

17 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς,

18 Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσι. Πάλιν νήφειν αὐτοὺς παραινεῖ, πανταχοῦ τὸ μὴ παθεῖν κακῶς αὐτοῖς διδοὺς, ὃ ἂν ποιῶσιν ἕτεροι ἀφιεὶς, ἵνα μάθῃς ὅτι ἐν τῷ παθεῖν κακῶς ἡ νίκη, καὶ τὰ λαμπρὰ ἐντεῦθεν ἔσηκε θρόπαια. ὅταν γὰρ εἴπῃ, πυκλύετε καὶ ὑμεῖς, ἐξ αὐτίσασθε τοῖς ἐπηρεάζειν βουλομένοις ὑμῖν, ἀλλ' ὅτι τὰ ἔσχατα πείσεσθε μόνον. βαβαί, πόσον τοῦ λέγοντος ἡ δύναμις; πόσον τῶν ἀκουόντων ἡ φιλοσοφία; ἐξ γὰρ σφόδρα ἄξιον θαυμάζειν, πῶς οὐκ εὐτέως ἀπεπήδησαν τοῦτα ἀκούοντες, ἀνθρωποι φοφοδεεῖς, καὶ τὸν λίμνιον ὄντως ἐκφυγόντες ἐκείνῳ τῷ λιμνίῳ ἠλίθιον· πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησαν καὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπον, καὶ πρὸ φθάσωμεν λοιπὸν; τὰ δικαστήρια καθ' ἡμῶν· ⓐ βασιλεῖς καθ' ἡμῶν· ⓐ ἡγεμόνες*, αἱ συναγωγαὶ τῶν Ιουδαίων· ⓐ δῆμοι τῶν ἑλλήνων, ἀρχόντες καὶ ἀρχόμενοι (συνέβαινε γὰρ οὐχὶ μόνον τοῖς Παλαιστίνοις αὐτοῖς καὶ ἐν αὐτῇ κακὰ παθεῖν φανερῶς, ἀλλὰ ἐξ τοῖς τῆς οἰκουμένης πρόωθεν πολέμους, εἰπών· "ὅτι βασιλεῖς ἀχθήσεσθε καὶ ἡγεμόνας, δείκνυς, ὅτι ἐξ τοῖς ἔθνεσι μετὰ ταῦτα κήρυκας αὐτοὺς ἔμελλε πέμπειν) τὴν οἰκουμένην ἡμῖν ὅλην πολέμωσας, τοὺς τὸν γλυκὺν οἰκειωθέντας ἀπώλεσας ὥπλισας καθ' ἡμῶν, δῆμους, τυράννους, βασιλεῖς. καὶ ὃ ἐξῆς ἦν πολὺ φεικωδέστερον, ὅταν καὶ ἀδελφοκτόνοι καὶ παιδοκτόνοι καὶ πατροκτόνοι ἐπὶ ἡμᾶς μέλλωσιν ⓐ δυσθεραπευτοι γίνεσθαι. παραδώσει γάρ, φησιν, ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. πῶς οὖν ⓐ λοιποί, φησι, πιστεύσουσιν, ὅταν ἴδωσι καὶ ἡμᾶς παῖδας ἐκ πατέρων δυσαγωγήτους, καὶ ἀδελφοὺς ἐκ ἀδελφῶν, καὶ μασμένους πρὸς πόντα πληγώματα; ὃ γὰρ ὡς δαίμονας ἀλάστορας, ὃ χ ὡς ἀναγκαίς καὶ τῆς οἰκουμένης λυμεῶνας ἀπελάσουσιν ἡμᾶς πανταχόθεν, ἀμοῦ συγγενικῶν τῶν γλυκὺν πληγώματα ὁρῶντες καὶ φόνων τοιούτων; καλήν γε τὴν εἰρήνην εἰς τὰς οἰκίας εἰσαγόντες δώσομεν, τοσούτων αὐτὰς ἐμπιπλῶντες σφαγῶν. Εἰ γὰρ πολλοί τινες ἦμεν, καὶ μὴ δώδεκα· εἰ γὰρ μὴ ἰδιῶται καὶ ἀγράμματοι, ἀλλὰ σοφοὶ καὶ ῥήτορες καὶ δεινοὶ λέγειν· μᾶλλον δὲ εἰ βασιλεῖς αὐτοὶ, ἐξ στρατόπεδα ἔχοντες καὶ χρημάτων πλείστων· πῶς ἂν ἰσχύσαιμεν πεῖσαί τινας, ἐμφυλίους πολέμους καὶ ἀπωλείας, καὶ ἐμφυλίων πολλῷ χαλεπωτέρους; καὶ γὰρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας καταφρονήσωμεν, τίς ἡμῖν τῶν ἄλλων πείσεται; ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἦτε ἐνενόησαν, ἦτε εἶπον, ἦτε ἐθαύμασαν ἀπλῶς τὸν ὑπαγμόν, ἀλλ' εἶχον καὶ ἐπείθοντο μόνον. τοῦτο δὲ ἦν τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς [ἐκεῖνο μόνον,] ἀλλὰ [καὶ] τῆς τοῦ διδασκάλου σοφίας. ὅρα γὰρ πῶς ἑκάστῳ τῶν δεινῶν προεθεράπευσε. καὶ ὅτι [μὲν] τῶν μὴ δεχομένων αὐτοὺς ἔλεγεν, ἀνεκτότερον ἔσαι γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρας ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. καὶ σταυρὸν πάλιν εἶπεν, ὅτι ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε, ἐπήγαγεν, ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. οὐ μικρὰ ὃ αὐτὰ παρεκάλεσε, τὸ [ἐξ] ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦτο πάσχειν, καὶ εἰς ἔλεγχον ἐκείνων. ὁ γὰρ Θεὸς, κἂν μηδεὶς προσέχῃ, τὰ αὐτοῦ πανταχοῦ φαίνεται ποιῶν. ταῦτα ὃ αὐτοὺς παρεκάλει, οὐκ ὄντας τῆς ἑτέρων ἐπιθυμοῦντας τιμωρίας, ἀλλ' ὄντας θαρρεῖν εἶχον, ὅτι πανταχοῦ αὐτὸν ἕξουσι συμπαρόντα, καὶ προειπόντα καὶ προειδότα ταῦτα, καὶ ὅτι οὐχ ὡς πονηροὶ καὶ λυμεῶνες ταῦτα πείσονται. μετὰ δὲ τούτων, καὶ μικρῶν καὶ ἑτέρων παρεθάρρυνσιν αὐτοῖς παρεκάλεσιν, λέγων·

19 Οταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

19 Οταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς, ἢ τί λαλήσητε. δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.

20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Ινα γὰρ μὴ λέγωσι, πῶς πεῖσαι δυνησόμεθα τοιούτων γινομένων παράγμασι; καὶ πρὸς τῆς ἀπολογίας κελεύει θαρρεῖν. καὶ ἀλλαχοῦ μέν φησιν, ἐγὼ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν· ἐνταῦθα δέ, τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὅστι τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν, εἰς τὸ τῶν προφητῶν αὐτοῖς δύναγον ἀξίωμα. διὰ τοῦτο ὅτε εἶπε τὴν δυσαμιν τὴν δεδομένην, ὅτε καὶ τὰ δεινὰ ἐπήγαγε, τοὺς φόνους καὶ τὰς σφαγάς.

21 Παραδώσει γὰρ ἀδελφὸς ἀδελφόν, φησιν, εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἀναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

Καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἔστη, ἀλλὰ καὶ ὃ πολὺ φεικωδέστερον προσέθηκε καὶ πέτρα ἰχθὺν ἁλιεύσασα,

22 Οτι καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων. Καὶ ἐνταῦθα ἦ πάλιν ὅτι θύραις ἡ προκάλησις. Διὰ τὸ ὄνομά μου Γάρ, φησι, ταῦτα πείσεσθε. καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἕτερον· Ο δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

Ταῦτα δὲ καὶ ἄλλως ἰχθὺν ἰδοὺ" διορθῶσαι αὐτῶν τὰ φρονήματα, εἶτε τοσαύτη τοῦ κηρύγματος ἔμελλεν ἀνάπλεσθαι [ἡ] δυνάμις, ὡς φύσιν ἀπιμάζεσθαι, καὶ συγγενεῖαν ἐκβάλλεσθαι, καὶ προτιμᾶσθαι πάντων λόγον," καὶ κρότος πάντα ἐλαύνοντα. Εἰ γὰρ φύσεως τυραννὶς οὐκ ἰσχύει προὸς τὰ λεγόμενα δύπις ἰδοὺ, ἀλλὰ σβεννύεται καὶ καταπατεῖται, τί ἕτερον" ὑμῶν προσδοκᾶσθαι δυνήσεται; ὅ μὲν ὅτι ταῦτα ἔσαι, ἐν ἀδείᾳ" ὑμῖν ἔσαι ὁ βίος, ἀλλὰ καὶ κοινοὶ ἕξεται πολεμίους ἐξ ἐχθροὺς τοὺς τὴν οἰκουμένην οἰκοῦντας. ποῦ νῦν Πλάτων; ποῦ Πυθαγόρας; ποῦ τῶν Στωϊκῶν ὁ ὅρμαθός; καὶ γὰρ πολλῆς ἀπολαύσας σκιᾶς ὑμῆς, ὅτως ἠλέγχετο, ὡς καὶ ἀπεμπολημένους, ἐδὲ μηδὲν ὧν ἐβούλετο κατορθῶσαι, οὐδὲ" ἐφ' ἑνός τυραννὸς." ὁ δὲ τοὺς μαθητὰς προδοὺς, ἐλεεινῶς βίον κατέλυσε. καὶ τὰ Κυνικὰ καθάρματα, ὥσπερ ὄναρ καὶ σκιὰ* παρῆλθον. καίτοιγε οὐδέποτε τοιοῦτον οὐδὲν [ἐν] ἐκείνοις ζωόπεσεν, ἀλλὰ καὶ λαμπροὶ ἦσαν τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἔξωθεν εἰσαγόμενοι, ἐδὲ τὰς ἐπισολὰς ἀνέθεσαν δημοσίᾳ Αθηναῖοι τὰς Πλάτωνος προδὲ Δίωνος περιφανείσας, καὶ ἐν ἀνέσει πάντα διῆγεν χρόνον, καὶ χρήμασιν ἐπλούτουν οὐκ ὀλίγοις. ὅτω γοῦν ὁ μὲν Αρίστιππος πόρνας ἠγόραζε πολυτελεῖς· ὁ δὲ Διογένης ἐγράφεν, ὅ πάντα κλῆρον καταλιμπάνων· ὁ δὲ τῶν μαθητῶν γεφυρωσάντων ἑαυτοὺς, δύωθεν ἐβάδιζε· τί δὲ Σινωπέα φασὶ καὶ δημοσίᾳ ἀδημονῆν ὅτι τῆς ἀγορᾶς. Ταῦτα γὰρ αὐτῶν τὰ σεμνά. Αλλ' οὐδὲν τοιοῦτον ἐνταῦθα, ἀλλ' ὅπιτεταμμένη σωφροσυνὴ καὶ κοσμιότης ἠκριβωμένη, καὶ πόλεμος προὸς τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εὐσεβείας, καὶ ὃ καθ' ἑκάστην σφάττεται τὴν ἡμέραν, ἐδὲ μετὰ ταῦτα τὰ ἔπαθλα τὰ λαμπρά. Αλλ' εἰσί τινες, φησι, καὶ στρατηγικοὶ παρ' αὐτοῖς· οἷς, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Περικλῆς. Αλλὰ καὶ ταῦτα παίδων ἀθύρματα προὸς τὰ τῶν ἀληθέων. Τί γὰρ ἂν ἔχοις εἰπεῖν; ὅτι οὐκ Αθηναίους ἔπεισεν ὁπλίσαι τῶν πλοίων, τὸν Ξέρξου μετὰ τῆς Ελλάδος ἐλαύνοντος; ἐνταῦθα δὲ οὐ Ξέρξου ἐλαύνοντος, ἀλλὰ τὸν Διαβόλου μετὰ τῶν οἰκουμένης ἁπάσης καὶ τῶν ἀπείρων δαιμόνων μετὰ τῶν δώδεκα τούτων" ὑπτιόντος, οὐκ ἐν ἑνὶ καιρῷ, ἀλλὰ διὰ παντὸς τοῦ βίου, προσεληλύοντος καὶ σκεδάτησαν· καὶ ὃ δὴ θαυμαστόν, οὐκ ἀνελόντες τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ μεταβαλόντες καὶ μεταρρυθμίσαντες. τοῦτο γὰρ μάλιστα διὰ παντὸς θαυμάζειν ἔπεισε, ὅτι οὐκ ἀνεῖλον οὐδὲ ἠφάνισαν τοὺς ὑπεναντιουμένους αὐτοῖς· ἀλλὰ δαιμόνων λαβόντες ἴσους, ἀγγέλων ἐποίησαν ἐφαμίλλους, τὴν μὲν ἀνθρωπίνην φύσιν τῆς πονηρᾶς ταύτης ἐλευθερώσαντες τυραννίδος, οὐδὲ ἀλιτηρίους σκεύη καὶ πάντας ζωγρήσαντες δαίμονας, οὐκ μέσων ἀγορῶν καὶ οἰκιῶν, μᾶλλον δὲ αὐτῆς ἀπελάσαντες τῆς ἐρημίας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐρημίας. καὶ μάρτυρες οὗτοι ἡ τῶν μοναχῶν χορός, οἳ κατεφύτευσαν τὴν ἔρημον, οὐ τὴν οἰκουμένην μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀοίκητον ἐκκαθάραντες. καὶ ὃ δηλοῖ μᾶλλον, ὅτι οὐκ ἐκ παραταξέως ἴσης ταῦτα ἐποίουν· ἀλλ' ἐν τῇ πάλῃ κακῶς πολλὰ ἔπασχον. καὶ γὰρ εἶχον αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, δώδεκα δυσθέρπους ἰδιώτας, δέροντες, δεσμεύοντες, μαστίζοντες, ἀγόντες, ἀπειλοῦντες, καὶ οὐκ ἤμυνον ὑπισχνούμενοι· ἀλλ' ὥσπερ τὴν ἀκτῖνα δῆσαι ἀδύνατον, οὕτω καὶ τὴν γλῶτταν τὴν ἐκείνων. ὃ δὴ αἴτιον οὐκ ἀνδρεῖοι ἦσαν ἀληθῶς, ἀλλ' ἡ τοῦ πνεύματος δύναμις. ὅτω γοῦν καὶ ὁ Παῦλος ἐνίκησε τοὺς περὶ Ἀγρίππαν, καὶ τὴν κακίαν νικήσαντα πολλὰς δυσθέρπους Νέρωνα. Ὁ γὰρ Κύριός μοι πρέσβυς, φησί, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, καὶ ἔρρυσατό με ἐκ στόματος λέοντος. σὺ δὲ καὶ αὐτοὺς θαύμαζε, πῶς ἀκούσαντες, μὴ μεμνήσῃ, καὶ ὑπίσχυσαν καὶ κατεδέξαντο, καὶ οὐδεὶς αὐτοὺς τῶν φοβερῶν ἐξέπληξεν. Εἰ δὲ λέγοις, ὅτι ἱκανοὺς αὐτοῖς δέδωκε παράκλησιν, τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ πνεῦμα τὰ παρὰ ὑμῶν ἔσαι ὁ λαλῶν, καὶ δι' τοῦτο μάλιστα ἐκπλήττομαι αὐτούς, ὅτι οὐκ ἀμφέβαλλον οὐδὲ ἐζήτησαν ἀπαλλαγὴν τῶν δεινῶν· καὶ ταῦτα δύο, οὐ τεῖα ἔτη μέλλοντες ταῦτα πάσχειν, ἀλλὰ παρὰ πάντα τὸν βίον. τὸ γὰρ ἐλπεῖν, ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται, τοῦτο ἔστιν ἀμνημονεύειν. βούλεται γὰρ μὴ τὰ πρὸς αὐτὸν μόνον ἐλπίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτῶν γίνεσθαι τὰ κατορθώματα. σκόπει γοῦν δίωξιν, πῶς τὰ μὲν αὐτὸν, τὰ δὲ τῶν μαθητῶν γίνεται. ὃ μὲν γὰρ σημεῖα ποιεῖν, αὐτός· ὃ δὲ μὴ κλῆσαι μηδὲν, ἐκείνων. πάλιν, ὃ τὰ οἰκίας δοῦναι πάσας, τῆς αὐτοῦ γνώμης· ὃ δὲ μηδὲν πλέον τῆς χρείας ἀπαιτῆσαι, τῆς αὐτῶν φιλοσοφίας. ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης, φησί, τῆς μισθοῦ αὐτοῦ. ὃ τὸν εἰρωνίαν χαλάσαι, τῆς τοῦ Θεοῦ δωρεᾶς· τὸ δὲ τοὺς ἀξίους βαπτίζειν, καὶ μὴ πρὸς πόλεις ἁπλῶς εἰσιέναι, τῆς αὐτῶν ἐγκρατείας. πάλιν, ὃ κολάζειν τοὺς μὴ δεχομένους αὐτούς, αὐτός· τὸ δὲ μετ' ἐπιεικείας διαχωρεῖν ἐκ τόπων, μὴ λοιδορουμένους μηδὲ ὑβρίζοντας, τῆς τῶν ἀποστόλων ἡμῶν πραότητος. τὸ δοῦναι πνεῦμα καὶ μὴ ποιῆσαι μεμνῆσθαι, τοῦ πέμποντος ἰδεῖν· τὸ δὲ ὡς πρέπει γίνεσθαι καὶ πρέσβεις, καὶ φέρειν πόνους γενναίως, τῆς τούτων βουλῆς καὶ ζωῆς. τὸ μισεῖσθαι, καὶ μὴ καταπίπτειν καὶ τὸ ὑπομένειν, αὐτῶν· τὸ ὑπομείναντας σῶσαι, τοῦ πέμποντος. διὰ καὶ ἔλεγεν· ὁ [ὃ] ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ἐπεὶ γὰρ εἰώθασιν οἱ πολλοὶ, ἐν μὲν τοῖς πρόσθεν ἐν σφοδροὶ, μὴ δὲ ταῦτα ἐκλύεσθαι, διὰ τοῦτό φησιν, ὅτι τὸ τέλος ἐπιζητῶ. Τί γὰρ ὄφελος πέρματος, πολλὰ μὲν τὴν ἀρχὴν βλαστήσαντος, μικρὸν δὲ ὕστερον μαραινομένου; διὰ τοῦτο διὰ μακροθυμίαν τὴν ὑπομονὴν πρὸς αὐτὸν ἀπαιτεῖ. ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ ὅτι τὸ πρῶτον αὐτὸς ἐποίησε, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν, τοιούτους ἐκείνους γενέσθαι ὄντας πάσχοντας φορτικοὺς, διὰ τοῦτό φησιν αὐτοῖς, ὅτι καὶ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν χρεία. κἂν γὰρ τῶν πρώτων ἄξαρπάσω κινδύνων, ἑτέροις χαλεπωτέροις τηρῶ, καὶ μετ' ἐκείνους πάλιν ἑτέροι διαδέξονται· καὶ οὐ ζήσεσθε βασιλευόμενοι, ἕως ἂν ἐμπνέητε. τοῦτο γὰρ νίκησαν ἐκείνων ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Διὰ δὴ τοῦτο καὶ εἰπών, μὴ μεμνήσησθε, ἵνα λαλήσητε, ἀλλαχοῦ φησιν· ἕτοιμοι γίνεσθε πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος. ὅταν μὲν γὰρ μεταξὺ φίλων ὁ ἀγὼν ᾖ, κελεύει καὶ ἡμᾶς μεμνᾶσθαι· ὅταν δὲ δικαστήριον φοβερὸν, καὶ δῆμοι μανιώδεις, καὶ φόβος πανταχόθεν, τὸν περὶ αὐτοῦ πρέχει ῥοπὸν, ὥστε θαρρῆσαι καὶ φθέγξασθαι, καὶ μὴ καταπλαγῆναι, μηδὲ προδοῦναι τὰ δίκαια. καὶ γὰρ πολὺ μέγα ἰδεῖν, αὐθέντην τοῦ λίμνας καὶ θαλάσσης καὶ δέρματα καὶ τελωνείαν, τυράννων καθημένων, καὶ σατραπῶν πρώτων καὶ δορυφόρων, καὶ τῶν ξιφῶν γεγυμνωμένων, καὶ πάντων μετ' ἐκείνων ἑστώτων, εἰσελθόντα μόνον, δεδεμένον, κάτω κύπτοντα, δυνηθῆναι δέρειν τόμια. καὶ γὰρ οὐδὲ λόγου οὐδὲ ἀπολογίας αὐτοῖς μετεδίδοσαν τῶν δογμάτων ἕνεκεν, ἀλλ' ὡς κοινοὺς τῆς οἰκουμένης λυμεῶνας, οὕτως ἀπετυμπανίζειν ἐπεχείρουν. ὁ γὰρ τὴν οἰκουμένην, φησὶν, ἀνάστατον σαντες, ὅτι καὶ ἐνθάδε πάρεισι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παρεισι. καὶ πάλιν· ἐνδυτία τοῖς Καίσαρος δόγμασι" προσβύουσι, λέγοντες εἶ) βασιλέα Χριστὸν Ἰησοῦν. καὶ πανταχοῦ τὰ δικαστήρια προσκατείληπτο ταῖς τοιαύταις ὑπονοίαις, καὶ πολλῆς ἐδεῖ τῆς ἀνώθεν ῥοπῆς εἰς τὸ ἀμφότερα δεῖξαι, καὶ τὸ δόγμα ἀληθὲς ὄν, ὅπερ ἐπροσέβυον, καὶ ὅτι δὲ λυμαίνονται τοῖς κοινοῖς νόμοις, καὶ μήτε ἀπουδάζοντας εἰπεῖν περὶ τοῦ δόγματος, ἐμπεσεῖν εἰς ὑπόνοιαν τῆς τῶν νόμων διαφθορᾶς, μηδ' αὖ πάλιν ἀπουδάζοντας δεῖξαι, ὅτι οὐκ ἀνατρέπουσι τὴν κοινὴν πολιτείαν, ἀλλὰ φυλάττουσι τὴν τῶν δογμάτων ἀκρίβειαν. ἅπερ ἅπαντα ὀφείλει καὶ τοῖς Πέτρῳ καὶ τοῖς Παύλῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἅπασι μετὰ τῆς προπούσης εὐσεβείας κατορθωθῆναι. οὐ γὰρ ὡς ἔσασαι καὶ νεωτεροποιοὶ καὶ καινοτόμοι πάντα χρὴ τῆς οἰκουμένης ἀνεκαλοῦντο. ἀλλ' ὅμως καὶ ταύτην ἀπεκρούσαντο τὴν ὑπόνοιαν, καὶ τὴν ἐνδυτίαν ἑαυτοῖς περιέθηκαν, ὡς σωτῆρες καὶ κηδεμόνες καὶ εὐεργέται πᾶσι δι' ἅπασιν ἀναπηρυπόμενοι. ταῦτα δὲ πάντα διὰ τῆς πολλῆς κατορθοῦν ὑπομονῆς. διὸ καὶ Παῦλος ἔλεγε· καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, καὶ μέχρι τέλους κινδυνεύων διέμενε.

ΗΘΙΚΟΝ Τίνος οὖν ἂν εἴημεν ἄξιοι, τοσαῦτα ἔχοντες ὑπο δείγματα, καὶ ἐν εἰρήνῃ μαλακιζόμενοι καὶ καταπίπτοντες; οὐδενὸς γὰρ πολεμοῦντος, σφαττόμεθα· οὐδενὸς διώκοντος, ὑπολυόμεθα· ἐν εἰρήνῃ σωθῆναι κελεύομεθα, καὶ οὐδὲ τοῦτο δυνάμεθα. καὶ κεῖνοι μὲν, τῆς οἰκουμένης κρατοῦντες, καὶ τῷ πλῷ ἅπασαν τὴν πυρᾶς ἀναπομπήν, εἰσιόντες ἔνδοθεν, ὑπὸ μέσης ἥρπαζον τῆς φλογὸς οὐδὲ ἐμπιπραμένους· σὺ δὲ οὐδὲ σαυτὸν δύναμαι διασῶσαι. τίς οὖν ἡμῖν ἔσαι παρρησία; ποία συγγνώμη; ἀ μάστιγες, ἀ δεσμωτήρια, οὐκ ἀρχόντες, ἀ σιωπαγωγαί, οὐκ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐπίκειται, ἀλλὰ καὶ τὸ ὠμότατον ἅπαν· ἡμεῖς ἀρχόμεθα καὶ κρατούμεθα. οὐ γὰρ βασιλεὺς βύσσου, καὶ λιμοὶ πολλαχοῦ χειροήθεις, καὶ παρρησίαν καὶ δόξαν, καὶ ἀνέσεις· οὐ γὰρ ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ὀκνοῦμεν ἅπαντα πάσχειν καθ' ἡμέραν, καὶ διδάσκαλοι καὶ μαθηταί, οὐ μείζονες μέλωπας ἔχοντες καὶ σιωπῆς στίγματα, τῶν ἐν παιδείσῳ δαιζόντων μᾶλλον ἐπεύφων· ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ὄναρ τοιοῦτόν τι ὑπομείναντες, κατὰ πάντος ἐσμεν μαλακώτεροι. ἀλλ' ὀκνοῦσι, φησιν, ἕτερα μαρτύρεται. διὰ τοῦτο γοῦν οὐκ ἐμαστιγοῦντο; διὰ τοῦτο οὐκ ἠλαύνοντο; καὶ γὰρ τοῦτο ἔστι τὸ παράδοξον, ὅτι οὐ παρὰ τῶν βυρσοτανθρώπων πολλάκις τοιαῦτα ἔπασχον· καὶ οὐδὲ ὅτως ἐθορυβοῦντο, καὶ διὰ ἀγαθῶν ἀπολαμβάνοντες. σὺ δὲ, διὰ τίνα βύρσοτόμον μικρὸν ἕνα βύρσεσιν, εἶτα λυπεῖσθαι ἕνος ἀπολαύσης, θορυβεῖ, ταράττῃ, καὶ ὅτι τῷ γεγωνηκότι μετάνοιας. εἰ τοίνυν ἤμελλον (ὁ μὴ γένοιτο, μηδὲ συμβαίη ποτὲ) ἡνέσθαι πόλεμον ἐκκλησιῶν καὶ διωγμόν, ἐννόησον πόσος ἔσαι ὁ γέλως, πόσα τὰ ὀνείδη· καὶ μάλα εἰκότως. ὅταν γὰρ ἐν τῇ παλαίστρᾳ μηδεὶς γυμνάζηται, πῶς ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἔσαι λαμπρός; ποῖος γὰρ ἀθλητὴς, παιδοτριβῶν οὐκ εἰδώς, δυνήσεται, καλουμένων τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, μέγα τι καὶ γλυκὺ ὑπιδεῖξασθαι τοῖς θεωμένοις; ἢ γὰρ ἐγείρω καθ' ἑκάστην ἡμέραν παλαίειν ἡμᾶς καὶ πυκτεύειν καὶ τρέχειν; οὐχ ὁρᾶτε οὐδὲ λεγομένους πενταέθλους, ἐπειδὴ μηδένα ἔχωσι θεωμένοις δυναγωνίσασθαι, πῶς ὑπολαμβάνουσι ἀμέμπτους γεμίσαντες [πολλῆς] καὶ κρεμάσαντες, οὐκ τῷ ἰσχνῷ γυμνάζοισιν ἅπασαν; ἆ ὑπὸ τῶν νεώτερα, ἐν τοῖς τῶν ἑτέρων σώμασι μαθητῶσι τοῖς πρὸς οὐδὲν ἐλθροὺς μάχεσθαι; τούτους καὶ σὺ ζήλωσον, καὶ μάθε τῆς φιλοσοφίας τὰ παλαίσματα. καὶ γὰρ εἰς θυμὸν πολλοὶ προέρχονται, καὶ εἰς ὑπερθυμίαν ἐμβάλλουσι, καὶ πολλῷ ἀνάπαλοισι τῷ φλέγματι. ἴδωμεν τοίνυν τῶν παθῶν, φέρε" γυμνάσωμεν τὰς τῶν δρόμων ὁδούσας, ἵνα καὶ τὰς τοῦ σώματος ἐνέγκωμεν. καὶ γὰρ ὁ μακάριος Ἰώβ, εἰ μὴ καλῶς ἐν γυμνασάμενος τοῖς τῶν ἀγώνων, οὐκ ἂν ὅτω λαμπρὸς ὑπὸ τῶν ἀγώνων ἐλαμπεν· εἰ μὴ μεμελετήκει πάσης" ἀθυμίας ἐκτὸς εἶ), εἶπεν ἄν τι τολμηρὸν τῶν παίδων ἀποθανόντων. νυνὶ δὲ τοῖς πάντα ἔσι τὰ παλαίσματα, τοῖς χρημάτων ἀπώλειαν καὶ εὐτεκνίας τοσαύτης ἀφανισμὸν, τοῖς παίδων ἀποβολὴν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποβολιῶ, τοὺς γυναικὸς συμπάθειαν, τοὺς σώματος μάσιγας, τοὺς ὀνείδη φίλων, τοὺς λοιδορίας οἰκετῶν. Εἰ γὰρ θέλεις καὶ τὰ γυμνάσια αὐτὰ ἰδεῖν, ἄκουσον αὐτὰ λέγοντος πῶς κατεφρόνει χρημάτων· Εἰ γὰρ ἐβουλόμην, φησὶ, πολλοῦ πλούτου μοι γλυκομήλου, εἰ ἔτα- Ιωβ λα. κε.
ξα χρυσίον εἰς χοῦν, εἰ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπεποίθειν. διὰ τοῦτο "οὐδὲ ἁρπαγῶν αὐ-
τῶν ἐθορυβήθη, ὅτι καὶ πρόσοντων οὐκ ἐπεθύμει. ἄκουσον πῶς καὶ τοὺς παῖδας διώκει· καταμαλακιζόμενος τοῦτό γε δέον, ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν περὶ αὐτῶν ἁπάντων. ὁ γὰρ καὶ τῶν ἀδήλων φύσιν διαφέρων, ἐννόησον πῶς οὐκ ἀκριβὴς τῶν φανερῶν δικαστής. Εἰ γὰρ καὶ τοῦτο περὶ σωφροσύνης ἀγῶνας ἀκούσας βούλει, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος· Διαθήκην διεθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου τοῦ μὴ κατανοῆσαι εἰς παρθένον· διὰ Ιωβ λα. α.
τοῦτο αὐτὸν ὁ κατέκλασεν ἡ γυνή. ἐφίλει μὲν γὰρ αὐτὴν καὶ περὶ τούτου· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ὅ μέτρον, ἀλλ' ὡς εἰκὸς γυναῖκα· ὅθεν μοι καὶ θαυμάσας ἔπεισι, πόθεν ἐπῆλθε τῇ διαβόλῳ εἰδότι αὐτοῦ τὰ γυμνάσια κινῆσαι τοῦτον ἀγῶνας. πόθεν οὖν ἐπῆλθε; πονηρόν ὄντι τὸ θηρίον, καὶ οὐδέποτε ἀπογινώσκει· ὃ μέγιστον ἡμῖν κατάκριμα γίνεται, ὅτι ἐκεῖνος μὲν οὐδέποτε ἡμῶν ἀ-
πελπίζει τὴν ἀπώλειαν, ἡμεῖς δὲ τὴν ἑαυτῶν ἀπογινώσκομεν σωτηρίαν. ἀλλὰ καὶ σώ-
ματος πήρωσιν καὶ λώβην σκέψει πῶς ἐμηχανᾶτο. ὅπερ γὰρ αὐτὸς "οὐδέπω τοιοῦτον ἐκαρτέμεινεν, ἀλλ' ἐν πλούτῳ καὶ πενίᾳ καὶ τῇ ἄλλῃ περιφανείᾳ διετέλεσε ζῶν, τὰς ἀλλοτρίας καθ' ἑκάστην ὠνειροπόλει συμφοράς. καὶ τοῦτο δηλοῖ ἔλεγε· Φόβος γάρ, οὗ ἐφοβούμην, ἦλ- Ιωβ γ. κε.
θέ μοι, καὶ οὗ ἐδεδοίκειν, ἐπῆλθέ μοι. καὶ πάλιν· Ἐγὼ γὰρ ὅτε πρωΐ ἀδυνάτῳ ἐκλαυσα, καὶ ἐστέναξα ἰδὼν ἄνδρα ἐν ἀνάγκαις. διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲν αὐτὸν ἐθορύβει τῶν περιστατικῶν-
των τῶν μεγάλων ἐκείνων καὶ ἀφορήτων. μὴ γάρ μοι τὴν ἀπώλειαν "εἴπῃς τῶν χρημάτων, μηδὲ τὴν τῶν παίδων ἀφαίρεσιν, μηδὲ τὴν πληγὴν ἐκείνην τὴν ἀνίατον, μηδὲ τὴν τῆς γυναικὸς ἀπιθουλίαν· ἀλλὰ καὶ πολλῷ τούτων χαλεπώτερα. καὶ τί τούτων χαλεπώτερον, φησίν, ἔπαθεν ὁ Ἰώβ; διὰ τοῦτο τῆς ἰσοτιμίας οὐδὲν πλέον τούτων μανθάνομεν. ὅπερ καθύδο-
μεν, ὃ μανθάνομεν· ὡς ὅ γε μεμνημένος, καὶ ἐν μυρία εἰπεῖν καλῶς διερθρωμένος, πολλῷ
πλείονα τούτων ἐρεῖται. τὰ γὰρ χαλεπώτερα καὶ ἰσχυρὰ μείζονα "ἐνίοις δάκρυα, ἕτερα ἰῶ. καὶ τοῦτον, ὃς μηδὲν εἰδέναι τοῦ βασιλείας ἔρωτος καὶ ἀναστάσεως σαφές· ὅταν οὖν καὶ θρηνῶν ἔλεγεν· ὁ γὰρ εἰς ᾅδου ἀφανὴς ζήσομαι, ἵνα μακροθυμήσω. δεύτερον, ὃς πολλὰ ἑ-
αυτοῦ σωφρόνως καλῶς. τρίτον, ὃς μηδὲν σωφρόνως πονηρόν. τέταρτον, ὃς διὰ Θεοῦ νομίζειν ταῦτα ὑπομένειν· Εἰ γὰρ καὶ διὰ διαβόλου, καὶ τοῦτο ἰσχυρὸν ἰῶ αὐτὸν σκανδαλί-
σαι. πέμπτον, ὃς ἀκούων τῶν φίλων ὅτι κακίᾳ διαβαλλόντων αὐτόν· οὐκ ἄξια γάρ, φησίν, ὧν ἠλπίκατε μεμαστιγώσαι. ἕκτον, τὸ τὰς ἐν πονηρείᾳ ζώντας οὐ παύοντας ὁρᾶν καὶ ἐ-
πιβουλεύοντας αὐτῷ. ἕβδομον, τὸ μὴ ἔχειν εἰς ἕτερον ἰδεῖν τοιαῦτα πεποιθότα ποτέ. καὶ Εἰ βούλει μαθεῖν ἡλίκα ταῦτά ἐστιν, ἐννόησον τὰ παρόντα. Εἰ γὰρ νῦν βασιλείας ποσο-
δοκωμένης, καὶ ἀναστάσεως ἐλπιζομένης καὶ τῶν ἀπορρήτων ἀγαθῶν, καὶ μυρία ζωιδότες ἑαυ-
τοῖς κακά, καὶ τοσαῦτα ἔχοντες παραδείγματα, καὶ τοσούτους μετιόντες φιλοσοφίας, οὐ ὀ-
λίγην χρυσίου ἀπολέσωσί τινες, καὶ τὸ πολλάκις ἁρπάσαντες, ἀδίωτον καὶ βίον εἶναι νομίζου-
σιν," οὐ γυναικὸς ἐπιχειμένης, "οὐ παίδων ἀφαιρεθέντων, οὐ φίλων ὀνειδιζόντων, οὐκ οἰκετῶν ἐπερυθριώντων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ὄντων τῶν παραλογιστῶν, τῶν μὲν διὰ ῥημάτων, τῶν δὲ διὰ πραγμάτων· πόσων οὐκ ἄξιος ἔσται θρήνων, καὶ ὧν οὐκ ἐπῆλθε δικαίων πόνων συλλεγῆναι
ὁρᾶν ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἁρπαζόμενα, καὶ μὴ πάντα ἐκεῖνα μυρίας ἐπιτιθέντων πειρασ-
μῶν νικάδας, καὶ διὰ πάντων ἀκίνητος μένων, καὶ τὴν παρεστηκυῖαν διαφέρων τῇ δεκάτῃ παρὰ τούτων διαφορεῖσθαι; διὰ γὰρ "μηδὲν τῶν ἄλλων μηδεὶς εἴπῃ, καὶ τῆς γυναικὸς μόνον ῥή-
ματα καὶ "πέντε ἰῶ ἰσχυρὰ διασαλεῦσαι. ὄρα γοῦν αὐτῆς τὴν κακουργίαν. ὅ μέμνηται χρη-
μάτων, ὅ μέμνηται καμήλων καὶ ποιμνίων καὶ βουκολίων (σημαίνει γὰρ τῷ ἀνδρὶ τὸν ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τούτοις φιλοσοφίαν) ἀλλὰ τῶν πόνων τούτων φορτικωτέρα, τῶν παίδων λέγω, καὶ πλατυτέρα τοῦ τραχήλου, καὶ πρὸ ἑαυτῆς ὠθοῦσα. Εἰ γὰρ ἦν "βύθιός σου οὕτως καὶ μηδὲν πάσχουσα ἀνδρὸς πολλὰ πολλάκις ἐπείσαν γυναῖκες· συνόησον" πῶς ἐκείνη νεανικὴ ἡ ψυχή, μὴ τοσούτων ὅπλων αὐτοῦ ἐπελθοῦσαν ἀποκρουσαμένη, καὶ δύο καὶ τυραννικώτατα πάθη καταπατήσασα, ἐπιθυμίαν καὶ ἔλεον. καίτοι πολλοὶ τῶν κρατησάντων ἐπιθυμίας, οὐκ ἐλέους ἐκράτησαν. ὁ γοῦν γυναῖος ἐκεῖνος Ἰωσὴφ τῆς μὲν τυραννικωτάτης ἡδονῆς κατέσχε, καὶ τοῦ βαρβάρου γυναικὸς ἐκείνου διεκρούσατο μειλίγματα· δακρύων δὲ οὐ κατέσχεν, ἀλλ' ἰδὼν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἠδικηκότας ἐνεσπλάγχνισε τῷ πάθει, καὶ ὁ "ποιμαντικὸν ταχέως" ῥίψας, ὃ δραῦμα ἀπεκάλυψεν. ὅταν δὲ καὶ γυνὴ ᾖ, καὶ ἐλεεινὰ λέγῃ, καὶ Ⓦ κακὸν ἔχῃ συμπαθεῖπονα, καὶ τὰ τραύματα, καὶ τοὺς μώλωπας, καὶ τὰ μειλίγματα τῶν συμφορῶν, πῶς οὐκ ἂν ὡς δικαίως ἀδάμαστος πάντος τερπότερον τοῦ σοῦ τοσοῦτον χειμῶνος παθοῦσαν ψυχὴν εἰ) ἀπεφήνατο; διὸ μοι μὴ πρόφασιν εἰπεῖν, ὅτι καὶ τῶν ἀποστόλων, εἰ μὴ μείζων, ἀλλ' οὐδὲ ἐλάττων ὁ μακάριος οὗτος ἦν. ἐκείνους μὲν γὰρ παρεμυθεῖτο, ὃ δὴ Ⓦ Χριστὸν πάσχειν *, καὶ ὅτω τοῦτο ἐθισμὸν ἦν ὃ φαρμακον καὶ ἐκάστην ἡμέραν αὐτοῦ ἀνασῶσαι, ὡς πάντα χοῦ αὐτῷ ἡδέως Ⓦ δεσπότην, δι' ἐμὲ καὶ ἕνεκεν ἐμοῦ λέγοντα, καὶ, εἰ ἐμὲ Ⓦ οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν. ἐκεῖνος δὲ τούτης ἔρημος ἦν τῆς παρρησίας, καὶ τῆς ἀπὸ τῶν σημείων, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς χάριτος. οὐδὲ γὰρ εἶχε τοσαύτην πνεύματος δύναμιν. καὶ ὃ δὴ μεῖζον, ὅπερ ἐν πολλῇ τυφῇ πεφεὶς, οὐκ ἐξ ἁλιέων καὶ τελωνῶν ὢν καὶ τῶν ὑπέλως βεβιωκότων, ἀλλὰ τοσαύτης ἀπολελαυκὼς τιμῆς, ἔπαθεν ἅπερ ἔπαθεν ἅπαντα. καὶ ὅπερ φορτικώτατον ὑπὸ τῶν ἀποστόλων εἰ) ἐδόκει," ὃ αὐτὸς καὶ αὐτὸς ἐμάθε, τοῦτό φίλων, τοῦτό οἰκετῶν, πρὸ ἐχθρῶν μισούμενος, τοῦτό τῶν οὐ πεπονθότων· καὶ τὴν ἱερὰν ἀγκυραν, καὶ Ⓦ ἀκύμαντον λιμένα (τοῦτο γὰρ ἦν ὃ τοῖς ἀποστόλοις εἰρημένον, τὸ, ἕνεκεν ἐμοῦ) τοῦτο ἰδεῖν οὐκ εἶχε. θαυμάζω καὶ σοῦ τῆς παίδας, ὅτι" κατετόλμησαν καμίνου, ὅτι κατεξανέστησαν τυράννου· ἀλλ' ἄκουσον τί λέγουσι· Τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν, καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησας οὐ προσκυνοῦμεν· ὅπερ μεγίστη τοῦτο ἀμαθία ἀλλοῖς ἦν, ὃ σαφῶς εἰδέναι ὅτι δεῖ Ⓦ Θεὸν πάντα πάσχουσιν, ἅπερ καὶ πάσχουσιν· ἔστι γὰρ οὐκ ἤδει ὅτι ἀγωνίσματα ταῦτα ἦν καὶ πάλη. Εἰ γὰρ ἤδει, οὐκ ἂν ἠθέτει τῶν ἀγωνιστῶν. ὅτε γοῦν ἤκουσεν, ὅτι ἄλλως με οἴει σοι κεχρηματικέναι, ἢ ἵνα ἀναφανῇς δίκαιος; συνόησον πῶς βύθεως ἀπὸ φιλοῦ ῥήματος ἀνέπνευσε· πῶς ὀξυτέλισεν ἑαυτόν· πῶς οὐδὲ πεπονθέναι ἐνόμισεν ἅπερ ἔπαθεν, ὅτω λέγων· Τί ἔτι κρίνομαι νουθετούμενος καὶ ἐλεγχόμενος ὑπὸ Κυρίου, ἀκούων διαβολὰ οὐδὲν ὧν ἐγώ; καὶ πάλιν· ἕως μοῦ ὦτος ἀκοῆς ἤκουσάν σου δὲ νῦν δὲ καὶ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε· διὰ ἐφαύλισα ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην· ἤγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν. ταύτην τοίνυν τὴν ἀνδρείαν, ταύτην τὴν ἐπιείκειαν καὶ ἡμεῖς ζηλώσωμεν, ἵνα μὴ νόμον καὶ χάριν, τὸ μὲν νόμου καὶ χάριτος γνησιώτερον, ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν καὶ συνωνήσωμεν σκιρτῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δευ. γ. ιη.

Ἰωὴλ μβ.

Ομιλ. λδ. 23 ΟΤΑΝ ΔΕ ΔΙΩΚΩΣΙΝ ΥΜΑΣ "ΕΚ

τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Εἰπὼν

Ἐπὶ τῶν ἐκείνα τὰ φοβερὰ καὶ φρικώδη καὶ ἀδάμαντα ἱκανὰ ἀφαλίσασθαι, τὰ μὴ τὸν φαυλισμὸν καὶ τὴν αἰτίαν αὐτὸ καὶ τὴν ἀπάλειψιν αὐλοῖς συμβησόμενα, ἀλλὰ πάλιν τὸν λόγον ὅπερ τὰ ἡμερώτερα, δίδοις ἀναπνεῦσαι τοῖς ἀθλητάς, καὶ πολλὴν αὐλοῖς παρέχων τὴν ἄδειαν. οὐδὲ γὰρ ἐκέλευσε διωκομένους ὁμόσε χωρεῖν, ἀλλὰ φεύγειν. ὅπου γὰρ ἀρχὴ τέως ἰῶ καὶ παροίμια, συγκαταβαλιχώτερον χέρνηται τῷ λόγῳ. οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν μὴ τοῦτό φησι διωγμῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν μετὰ τὸ φανερὸν καὶ τὸ πάθος. καὶ τοῦτο ἐδήλωσε λέγων· ὑ γὰρ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ισραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ἵνα γὰρ μὴ λέγωσι· Τί οὖν ἐὰν διωκόμενοι φεύγωμεν, καὶ πάλιν ἐκεῖ καταλαβόντες ἐλαύνωσι; τοῦτον ἀναιρῶν τὸν φόβον, φησίν· ὑ" φθάσετε περιβόντες τὰ Παλαιστίνης, καὶ θέσεως ὑμᾶς καταλήψομαι. Ὃ θέα πῶς καὶ ἐνταῦθα ὑ λύει τὰ δεινά, ἀλλὰ παείσαται τοῖς κινδύνοις. ὑ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐξαρπάσομαι καὶ λύσω τοῦ διωγμούς· ἀλλὰ τί; ὑ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ισραὴλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. καὶ γὰρ ἦρκει ἐπὶ τοσοῦτον διωγμῶν αὐλοῖς τὸ ἰδεῖν αὐτὸν μόνον. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς ὑ πανταχοῦ πάντα ὅπου ἐπὶ τῇ χάριτι, ἀλλὰ τί καὶ πρὸς αὐτὸν εἰσφέρεσθαι κελεύει. Εἰ γὰρ φοβεῖσθε, φησι, φύγετε, * καὶ μὴ φοβεῖσθε. καὶ τοῦτο αὐλοῖς τοῦτοις ἐκέλευσε φυγεῖν, ἀλλ' ἐλαυνομένους ὑποχωρεῖν· καὶ οὐδὲ πολὺ τὸ διάστημα δίδωσιν, ἀλλ' ὅσον περιβῆναι τὰς πόλεις τοῦ Ισραὴλ. Εἶτα πάλιν περὶ ἕτερον αὐλοῖς ἀλείφει μέρος φιλοσοφίας· περὶ τοῦτο μέν, τὸν μέλλοντα τῆς ἐσφῆς " σκάνδαλον· δεύτερον δέ, τὸν τῶν κινδύνων φόβον· νυνὶ δὲ τὸν τῆς κακηγορίας. ἐκείνης μὲν γὰρ ἀπήλλαξε τῆς φροντίδος, εἰπών· Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, καὶ δείξας ὅτι πολλοὶ αὐλοῖς ὑποδέξονται· τῶν δὲ κινδύνων *, εἰπών· Μὴ μεμνήσησθε πῶς, ἢ τί λαλήσητε, Ματθ. ιδ'. ιγ. καὶ ὅτι ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅπου δὲ μὴ τούτων εἰκὸς ἰῶ αὐλοῖς ἐστι πονηρὸν δόξαν λαβεῖν, ὅπερ πολλοῖς πρώτων φορτικώτερον εἶναι δοκεῖ, ὅρα πόθεν αὐλοῖς καὶ ἐνταῦθα παραμυθίαν τιθεῖς, ὅπερ ἴσον οὐδὲν ἰῶ. ὥσπερ γὰρ εἶπεν ἐκεῖ, ὅτι ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων, ἐστὶ δὲ ἐσθῆκε, δείκνυσι τὸ ὄνομά μου· ὕτω καὶ ἐνταῦθα καὶ ἑτέρως αὐλοῖς παραμυθεῖται, ἕτερον μετ' ἐκείνο τιθεῖς. ποῖον δή τοῦτο;

24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς, φησιν, ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ.

25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν δεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβεῖσθε αὐτούς. Ὅρα πῶς ἑαυτὸν ἐκκαλύπτει " τῶν πόνων " τὴν δεσπότην καὶ Θεὸν ὢν δημιουργόν; Τί οὖν; οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ; ἕως ἂν μὴ ἡ μαθητὴς καὶ δοῦλος, οὐκ ἔστι τῆς ἡμῶν φύσιν. μὴ γάρ μοι τὰ σαθρίζοντα ἐνταῦθα λέγε, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πλειόνων " δέχου τὸν λόγον. καὶ ὑ λέγει, πόσῳ μᾶλλον τοὺς δούλους, ἀλλὰ τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ, πολλὴν περὶ αὐτοῦς " ἡμέρωσιν ἐπιδεικνύμενος. καὶ σημαχῶ ὃ ἔλεγον· Οὐκέτι κελεύω ὑμᾶς δούλους, ὑμεῖς δὲ Ιω. ιε. ιε. φίλους μου ἐστε. Ὃ οὐκ εἶπεν, Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην ὠνείσαν καὶ σκανδαλίσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ὕβρεως τίθησιν, ὅτι Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν. Εἶτα καὶ ἑτέραν ταύτης οὐκ ἐλάττονα δίδωσι παραμυθίαν. ἐμοὶ γὰρ μεγίστη καὶ αὕτη. ὅπου γε τοῖς οὐδέπω φιλοσοφοῦσι καὶ ἑτέρως ἔδει τῆς μάλιστα αὐτοῖς ἀνακλήσασθαι δυναμένης, ὃ ταύτην τίθησι· καὶ δὴ μὲν σχῆμα τῶν λεγομένων καθολικὴν δοκεῖ τὴν ἀπόφασιν ἔχειν· πλὴν ὑ περὶ πάντων [τῶν] τοιούτων, ἀλλὰ περὶ τῶν τοιουτομένων εἴρηται μόνον. Τί γάρ φησι; μὴ φοβηθῆτε αὐτούς·

Οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· οὐδὲ κρυπτὸν, ὃ ὑ γνωσθήσεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται*. Ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. ἀρκεῖ μὲν ὑμῖν εἰς παραμυθίαν, τὸ καὶ ἐμὲ κοινωνῆσαι τῆς αὐτῆς λοιδορίας ὑμῖν, τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν δεσπότην. εἰ δὲ ἔτι ἀλγεῖτε ταῦτα ἀκούοντες, ἐννοεῖτε κἀκεῖνο, ὅτι καὶ ταύτης μικρὸν ὕστερον ἀπαλλαγήσεσθε τῆς ὑποψίας. τίνος γὰρ ἕνεκεν ἀλγεῖτε ταῦτα ἀκούοντες; ὅτι γόητας ὑμᾶς καλοῦσι καὶ πλάνους; ἀλλ' ἀναμείνατε μικρὸν, καὶ σωτῆρας ὑμᾶς καὶ εὐεργέτας τῆς οἰκουμένης προσερεῦσιν ἅπαντες. καὶ γὰρ ἀποκαλύπτει ἅπαντα ὁ χρόνος τὰ συνεσκιασμένα, καὶ τὴν ἐκείνων συκοφαντίαν ἐλέγξει, καὶ δήλην ποιήσει τὴν ὑμετέραν ἀρετήν. ὅταν γὰρ διὰ τῶν πραγμάτων φαίνησθε σωτῆρες καὶ εὐεργέται καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπιδεικνύμενοι, οὐ τοῖς ἐκείνων προσέξουσι λόγοις οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ τῇ τῶν πραγμάτων ἀληθείᾳ. καὶ οἱ μὲν συκοφάνται καὶ ψεῦσται καὶ κακήγοροι· ὑμεῖς δὲ τοῦ ἡλίου φανεῖσθε λαμπρότεροι, τοῦ μακροῦ χρόνου ἐκκαλύπτοντος ὑμᾶς καὶ ἀνακηρύττοντος, καὶ σάλπιγγος λαμπροτέραν φωνὴν ἀφιέντος, καὶ μάρτυρας ἅπαντας τῆς ὑμετέρας ποιοῦντος ἀρετῆς. μὴ τοίνυν τὰ λεγόμενα νῦν ὑμᾶς ταπεινούτω, ἀλλ' ἡ ἐλπὶς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἀνορθούτω. ἀμήχανον γὰρ κρυβῆναι τὰ καθ' ὑμᾶς. Εἶτα, ἐπειδὴ πάσης αὐτοὺς ἀπήλλαξεν ἀγωνίας καὶ φόβου καὶ μερίμνης, καὶ ὑψηλοτέρους ἐποίησε τῶν ὀνειδῶν, τότε λοιπὸν εἰς καιρὸν αὐτοῖς καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ κηρύγματι παρρησίας διαλέγεται.

27 Ὃ λέγω γὰρ ὑμῖν, φησὶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

Καίτοιγε οὐκ ἦν σκότος ἡνίκα ταῦτα ἔλεγεν, οὐδὲ εἰς τὸ οὖς αὐτοῖς διελέγετο, ἀλλὰ μεθ' ὑπερβολῆς κέχρηται τῷ λόγῳ. ἐπειδὴ γὰρ μόνοις αὐτοῖς διελέγετο καὶ ἐν μικρᾷ γωνίᾳ τῆς Παλαιστίνης, διὰ τοῦτο εἶπεν, ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ εἰς τὸ οὖς, πρὸς τὴν μετὰ ταῦτα παρρησίαν ἐσομένην, ἣν ἔμελλεν αὐτοῖς διδόναι, τὸν τρόπον τῆς διαλέξεως ἀντιδιαστέλλων ἐκείνης. οὐ γὰρ μιᾷ καὶ δύο καὶ τρισὶ πόλεσιν, ἀλλὰ τῇ οἰκουμένῃ κηρύξατε πάσῃ, φησὶ, γῆν καὶ θάλατταν ἐπιόντες, καὶ οἰκουμένην καὶ ἀοίκητον, καὶ τυράννοις καὶ δήμοις, καὶ φιλοσόφοις καὶ ῥήτορσι γυμνῇ τῇ κεφαλῇ καὶ μετὰ παρρησίας πάσης πάντα λέγοντες. διὰ τοῦτο εἶπεν, ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ ἐν τῷ φωτί, τουτέστι, χωρὶς ὑποστολῆς τινος, καὶ μετ' ἐλευθερίας ἁπάσης. καὶ διατί μὴ εἶπε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων, καὶ εἴπατε ἐν τῷ φωτὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν, ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε; ἐπαίρων αὐτῶν τὰ φρονήματα.
Ἰωαν. ιδ´. ιβ´. ὥσπερ οὖν ὅτε ἔλεγεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα, δεικνὺς ὅτι πάντα δι' αὐτῶν ἐργάσεται, καὶ πλέον ἢ δι' ἑαυτοῦ, τοῦτο τέθεικε. τὴν μὲν γὰρ ἀρχὴν ἐγὼ δέδωκα, φησὶ, καὶ τὰ προοίμια· τὸ δὲ πλέον δι' ὑμῶν ἀνύσαι βούλομαι. τοῦτο δὲ οὐκ ἐπιτάττοντός ἐστι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον προαναφωνοῦντος καὶ θαρροῦντος τοῖς λεγομένοις, καὶ δεικνύντος ὅτι πάντων κρατήσουσι, καὶ ἠρέμα καὶ τὴν [περὶ τῆς] κακηγορίας ἀγωνίαν πάλιν ὑπορύττοντος. ὥσπερ γὰρ τοῦτο τὸ κήρυγμα λανθάνον τέως πάντα ἐπελεύσεται, οὕτω καὶ ἡ πονηρὰ τῶν Ἰουδαίων ὑπόληψις ἀπολεῖται ταχέως. Εἶτα, ἐπειδὴ ἐπῆρεν αὐτοὺς καὶ ὕψωσε, προαναφωνεῖ πάλιν καὶ τοὺς κινδύνους, ἀναπτερῶν αὐτῶν τὴν διάνοιαν καὶ ὑψηλοτέρους πάντων ποιῶν. τί γάρ φησι;

28 Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. Εἶδες πῶς πάντων αὐτοὺς ἔστησεν ἀνωτέρους, οὐχὶ φροντίδος μόνον, οὐδὲ κακηγορίας, οὐδὲ κινδύνων καὶ ἐπιβουλῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ πάντων εἶναι δοκοῦντος φοβεροῦ θανάτου πείθων καταφρονεῖν; καὶ οὐδὲ ἁπλῶς θανάτου, ἀλλὰ καὶ βιαίου. καὶ οὐκ εἶπεν, ὅτι ἀναιρεθήσεσθε· ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς αὐτῷ προσηκούσης μεγαλοπρεπείας τὸ πᾶν ἐδήλωσε, μὴ φοβηθῆτε λέγων ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα δυνάμενον ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ·

Ὅπερ

Ὅπερ ἀεὶ ποιεῖ*, εἰς τοὐναντίον περιτρέπων τὸν λόγον. τί γάρ φησι; δεδοίκατε τὸν θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο ὀκνεῖτε κηρύττειν; δι' αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο κηρύξατε, ἐπειδὴ δεδοίκατε θάνατον. τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἐξαιρήσεται τοῦ ὄντως θανάτου. εἰ γὰρ καὶ μέλλουσιν ὑμᾶς ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τοῦ κρείττονος οὐ περιέσονται, κἂν μυρία φιλονεικήσωσι. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπε, τὴν δὲ ψυχὴν οὐκ ἀποκτεινόντων, ἀλλὰ μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. κἂν γὰρ καὶ θελήσωσιν, οὐ περιέσονται. ὥστε εἰ δέδοικας κόλασιν, ἐκείνην φοβοῦ τὴν πολλῷ χαλεπωτέραν. ὁρᾷς πῶς πάλιν οὐκ ἐπαγγέλλεται αὐτοῖς ἀπαλλαγὴν θανάτου, ἀλλ' ἀφίησιν ἀποθανεῖν, μείζονα χαριζόμενος, ἢ εἰ μὴ συνεχώρησε τοῦτο παθεῖν; τοῦ γὰρ ἀπαλλάξαι θανάτου τὸ πεῖσαι καταφρονεῖν θανάτου πολλῷ μεῖζόν ἐστιν. οὐ τοίνυν εἰς κινδύνους ἐμβάλλει αὐτούς, ἀλλ' ἀνωτέρους ποιεῖ κινδύνων, καὶ ἐν βραχεῖ λόγῳ τὰ περὶ ἀθανασίας ψυχῆς ἐν αὐτοῖς πήγνυσι δόγματα· καὶ ἐν δύο ἢ τρισὶ λέξεσι δόγμα σωτήριον καταφυτεύσας, καὶ ἀπὸ λογισμῶν αὐτοὺς ἑτέρων παραμυθεῖται. ἵνα γὰρ μὴ νομίσωσιν ἀναιρούμενοι καὶ σφαττόμενοι, ὡς ἐγκαταλιμπανόμενοι, τοῦτο πάσχειν, πάλιν τὸν περὶ τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ εἰσάγει λόγον, οὕτω λέγων·

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται εἰς παγίδα ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

30 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί. Τί γὰρ εὐτελέστερον ἐκείνων, φησίν; ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ἐκεῖνα ἁλώσεται ἀγνοοῦντος τοῦ Θεοῦ. οὐ γὰρ τοῦτό φησιν, ὅτι αὐτοῦ ἐνεργοῦντος πίπτει (τοῦτο γὰρ ἀνάξιον Θεοῦ) ἀλλ' ὅτι οὐδὲν αὐτὸν λανθάνει τῶν γινομένων. εἰ τοίνυν ἀγνοεῖ οὐδὲν τῶν συμβαινόντων, ὑμᾶς δὲ φιλεῖ πατρὸς γνησιώτερον, καὶ οὕτω φιλεῖ, ὡς καὶ τὰς τρίχας ἠριθμηκέναι, οὐ χρὴ δεδοικέναι. τοῦτο δὲ ἔλεγεν, οὐχ ὅτι τὰς τρίχας ὁ Θεὸς ἀριθμεῖ· ἀλλ' ἵνα τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν καὶ τὴν πολλὴν πρόνοιαν τὴν περὶ αὐτοὺς ἐνδείξηται. εἰ τοίνυν καὶ οἶδε πάντα τὰ γινόμενα, καὶ δύναται σώζειν ὑμᾶς, καὶ βούλεται, ὅσα ἂν πάθητε, μὴ νομίσητε ἐγκαταλιμπανόμενοι πάσχειν. οὐδὲ γὰρ ἀπαλλάξαι ὑμᾶς βούλεται τῶν δεινῶν, ἀλλὰ πεῖσαι καταφρονεῖν τῶν δεινῶν· ἐπειδὴ τοῦτο μάλιστα ἀπαλλαγή τῶν δεινῶν.

31 Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Ὁρᾷς ἤδη τὸν φόβον αὐτῶν κατακρατήσαντα; καὶ γὰρ ᾔδει τὰ ἀπόρρητα τῆς διανοίας. διὰ τοῦτο ἐπήγαγε, μὴ οὖν φοβεῖσθε αὐτούς. κἂν γὰρ κρατήσωσι, τοῦ καταδεεστέρου κρατήσουσι, τοῦ σώματος λέγω· ὃ κἂν μὴ οὗτοι ἀποκτείνωσιν, ἡ φύσις λαβοῦσα ἄπεισι πάντως. ὥστε οὐδὲ τούτου οὗτοι γεγόνασι κύριοι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτὸ ἔχουσιν. εἰ δὲ τοῦτο δέδοικας, πολλῷ μᾶλλον τὸ μεῖζον δεδοικέναι χρὴ, καὶ φοβεῖσθαι τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἐν γεέννῃ ἀπολέσαι. καὶ οὐ λέγει φανερῶς ἑαυτὸν εἶναι τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι· διὰ δὲ τῶν ἔμπροσθεν ἐνέφηνε, κριτὴν ἑαυτὸν ὄντα ἐδήλωσεν. ἀλλὰ νῦν τοὐναντίον ποιοῦμεν. τὸν μὲν γὰρ δυνάμενον ψυχὴν ἀπολέσαι (τουτέστι, κολάσαι) οὐ φοβούμεθα· τοὺς δὲ τὸ σῶμα ἀναιροῦντας πεφρίκαμεν. καίτοιγε ὁ μὲν μετὰ τῆς ψυχῆς καὶ τὸ σῶμα τιμωρεῖται· οἱ δὲ οὐ μόνον οὐ τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σῶμα κολάσαι δύνανται· κἂν μυριάκις ἀνέλωσιν, ἀλλὰ καὶ λαμπρότερον οὕτω ποιοῦσιν αὐτό. Εἶδες πῶς δείκνυσι τοὺς ἀγῶνας εὐκόλους; καὶ γὰρ σφόδρα ὁ θάνατος κατέσεισεν αὐτῶν τὴν ψυχὴν, φοβερὸς τέως ἐμπνέων, τῷ μηδέπω γεγυμνῶσθαι εὐκαταγώνιστος, μηδὲ τοὺς μέλλοντας αὐτοῦ καταφρονεῖν τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀπολελαυκέναι χάριτος. ἐκβαλὼν τοίνυν τὸν φόβον καὶ τὴν ἀγωνίαν τὴν κατασείουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν, καὶ διὰ τῶν ἑξῆς παραθαρρύνει πάλιν, φόβῳ φόβον ἐκβάλλων· καὶ οὐ φόβῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπάθλων ἐλπίδι μεγάλων, καὶ μετὰ πολλῆς ἀπειλεῖ τῆς ἐξουσίας, καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοὺς προτρέπων εἰς τὴν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας παρρησίαν, καὶ ἐπάγει λέγων·

32 Πᾶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

32 Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ὠφελεῖ, καὶ εἰς τὸ σκυθρωπὰ καταλήγει. καὶ σκόπει τοίνυν ἀκριβῶς. Οὐκ εἶπεν ἐμέ, ἀλλ' ἐν ἐμοί, δεικνὺς ὅτι οὐκ οἰκείᾳ δυνάμει, ἀλλὰ τῇ ἄνωθεν βοηθούμενος χάριτι ὁμολογεῖ ὁ ὁμολογῶν. ὡσαύτως τοῦ ἀρνουμένου, οὐκ εἶπεν ἐν ἐμοί, ἀλλ' ἐμέ. ἔρημος γὰρ γλυκόμυθος τῆς δωρεᾶς, ὥστε ἀρνῆται. Τίνος οὖν ἕνεκεν ἐγκαλεῖται, φησίν, εἰ ὁ ἐγκαταλειφθεὶς ἀρνεῖται; ὅτι δὲ ἐγκαταλειφθῶμεν, πρὸς αὐτὸν ἡμῖν ἐγκαταλιμπανόμενον. Τίνος δὲ ἕνεκεν οὐκ ἀρκεῖται τῇ κατ' ἀγάπην πίστει, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀγαπᾶν τοῦ σώματος ὁμολογίαν ἀπαιτεῖ; Εἰς πρόῤῥησιν ἡμᾶς ἀλείφων καὶ πλείονα ἀγάπην καὶ ἀγάθησιν, καὶ ὑφηλοτέρους ἐργαζόμενος· διὰ καὶ τοῖς ἀποστόλοις τοσαύτη ἀγάπη συνέζευκται μόνον. ἐρῶ γὰρ αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ σὺν μαθηταῖς αὐτῶν ἤδη κατασκευάζει ἀγωνίους. ὁ γὰρ τοῦτο μαθών, ἐκεῖνο διδάξει μόνον μετὰ πῤῥησίας, ἀλλὰ καὶ πείσεται πολλὰ εὐκόλως καὶ μετὰ θυμίας. τοῦτο γοῦν πολλοὺς τῶν ἀποστόλων τοσούτους, ὃ πεῖσαι τὴν ῥήμασι τοῦτο. καὶ γὰρ ἐν τῇ κλήσει πλείων ἡ ὑμωλία, καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς μείζων ἡ δυπίδοσις. ὅπερ οὖν τῷ ζεύγει πλεονεκτεῖ ὁ καταρτῶν, καὶ τῇ ἀναβολῇ τῆς ὑμωλίας νομίζει κερδαίνειν ὁ ἁμαρτάνων, δυπτέρροπον, μᾶλλον δὲ πολλῷ μείζονα πλεονεξίαν εἰσήγαγε, τοῦ τοσούτου τῶν δυπιδόσεων. ἐπλεονέκτησας, φησί, τὸν τοσοῦτόν με ὁμολογήσαντα ἐν τούτῳ; πλεονέκτησόν σε κἀγώ, φησί, τὸν μείζονά σοι δοῦναι, ἐκ ἀφάτου μείζονα. ὁρᾷς γὰρ σε ὁμολογήσαντα καὶ ἀγαθά, καὶ καὶ κακὰ ἀμυθούμενα; τί τοίνυν ἀπειθεῖς καὶ ἐπείγῃ; ἵνα δὲ ζητεῖς ἐν τούτῳ τοσαύτας ἀμοιβὰς ἐλπίδι σωθεὶς; δεῖ δὲ τοῦτο καὶ ποιήσῃς ἵνα ζητεῖν, ἐκ μὴ λάβῃς αὐτὸ τοῦ δυπίδοσιν ἐν τούτῳ, μὴ τοσοῦτον. μετὰ γὰρ τοσαύτης ἐν τῷ μέλλοντί σε χαρᾷ δυκαίνει τοῦτων ἡ ἀμοιβή. κἂν ποιήσῃς ἃ πονηρόν, καὶ μὴ δοῦς δίκην, μὴ ῥᾳθύμει. ἐκεῖ γὰρ σε ἐκδέξεται ἡ ὑμωλία, αὖ μὴ μεταβάλῃ ἐκ ψυχῆς βελτίων. Εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα καταστοχάζου τῶν μελλόντων. Εἰ γὰρ ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀγώνων οὕτως εἶσι λαμπροὶ οἱ ὁμολογήσαντες, ἐν τῷ καιρῷ τῶν στεφάνων ἐννόησον τίνες ἔσονται; Εἰ οἱ ἔμπροσθεν "κροτοῦσιν, ὁ πάντων πατὴρ φιλοστοργότερος πῶς θαυμάσεταί σε ἐκ ἀνακηρύξει; τότε γὰρ [ἡμῶν] εἰσὶ καὶ τῶν ἀγαθῶν αἱ δωρεαί, καὶ τῶν κακῶν αἱ ὑμωλίαι. ὥστε οἱ μὲν ἀρνούμενοι, ἐκ ἐνταῦθα ἐκ ἐκβληθήσονται· ἐνταῦθα μὲν μετὰ πονηρῶν ζωντες, κἂν μὴ ποτε ἀποθάνωσιν, ἀποθανοῦνται πάντως· καὶ οὐκ [δὲ] τοῦ ἑκάτου "κατορθοῦσι δίκην. οἱ δὲ ἕτεροι, καὶ ἐνταῦθα καὶ οὐκ κερδανοῦσι, ἐκ θάνατον ἐνταῦθα πραγματευόμενοι, ἐκ τῶν ζώντων ταύτην λαμπροτέρᾳ μόνον, καὶ οὐκ τῶν ἀπορρήτων ἀπολαύοντες ἀγαθῶν. οὐ γὰρ δὴ πρὸς τὸ κλαίειν μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ βυέργετεῖν ἕτοιμος ὁ Θεός· καὶ πρὸς τοῦτο μᾶλλον, ἢ πρὸς οὐκ. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν τοῦτο μὴ ἁπλῶς τίθησιν, οὐκ ἂν δίς; οἶδε μᾶλλον τοῦτο ἐκεῖνος ἀκριβοῦντας σωφρονιζόμενος. διὰ τοῦτο εἶπών· Φοβήθητε τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἐν γεέννῃ ἀπολέσαι, πάλιν λέγω, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγώ. οὕτω καὶ Παῦλος ἐποίει, συνεχῶς τῆς γεέννης "μεμνημένος. ἀλείφας τοίνυν ἐκ ἀκροατὴν διὰ πάντων (καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἀνέῳξεν αὐτῷ, καὶ ὁ δικαστήριον οὐκ ἐπέσκοτε ὁ φόβος, καὶ ὁ θέαζον ἐδείκνυε τῶν ἀγγέλων, καὶ τὸν ἐν τούτοις ἀνακήρυξιν τῶν στεφάνων πολλῷ ἐντεῦθεν προσοδοποιοῦσαν τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας τὸν εὐκολίδη) λοιπὸν ἵνα μὴ δειλῶν * ἀνθρώπων ἐμποδισθῇ τὸ εὐσεβείας ὁ κήρυγμα, καὶ πρὸς αὐτὰς τὰς σφαγὰς αὐτοῖς προσανακαλεῖται κελεύει· ἵνα μάθωσιν, ὅτι ἐν τῇ πλάνῃ μένοντες, καὶ τῶν τούτων ὑπεύθυνοι δώσουσι δίκην.

ΗΘΙΚΟΝ Καταφρονῶμεν τοίνυν θανάτου, κἂν μὴ πρὸς ἡμᾶς ὁ λόγος ὁ τοῦτο ἀπαιτῶν· καὶ γὰρ

γὰρ εἰς πολλῷ βελτίονα "ἀναπεμπόμεθα ζωήν. ἀλλὰ φθείρεται τὸ σῶμα; καὶ δῆλον τοῦτο μάλιστα χάριεν δεῖ, ὅτι ὁ θάνατος φθείρεται καὶ ἡ ἀφθαρσία ἀπόλλυται), οὐχ ἡ οὐσία τοῦ σώματος. Οὐδὲ γὰρ, εἰ ἀνδριάντα ἴδοις χωνευόμενον, ἀπώλειαν ὑποπτεύσῃς τὸ γινόμενον, ἀλλὰ βελτίω κατασκευήν· τοῦτο δὴ καὶ ὅταν τοῦ σώματος λογίζου, καὶ μὴ θρήνει. τότε γὰρ εἶδες θρηνῆσαι, εἰ ἔμενεν ἐν τῇ κηλῖδι. ἀλλ' εἶδες, φησί, χωρεῖς τὸ φθείρεσθαι τὰ σώματα τοῦτο γίνεσθαι, καὶ ὀλοκληρα μένειν αὐτά. Εἰ τί τοῦτο ἢ τοὺς ζῶντας ἢ τοὺς ἀπελθόντας ὠφέλησεν ἄν; μέχρι ποτὲ φιλοσώματοι, μέχρι ποτὲ τῇ γῇ προσπλωθύοι ὑποκάτω τῆς σκιᾶς κεχήνατε; τί γὰρ τοῦτο ὠφέλησεν ἄν; μᾶλλον δὲ τί οὐκ ἂν ἔβλαψεν; Εἰ γὰρ μὴ ἐφθείρετο τὰ σώματα, πρῶτον τὸ πάντων μεῖζον τῶν κακῶν ὁ τύφος πᾶσι πολλοῖς ἔμενεν ἄν. Εἰ γὰρ καὶ νῦν τίνες τοῖς τάφοις συμπλέκονται καὶ "ταῖς σοροῖς ἀφομιλοῦντων οἰκείων, τί οὐκ ἂν ἐποίησαν, εἰ καὶ τὴν εἰκόνα εἶχον ἀσπαζόμενοι; τέταρτον, οὐκ ἂν σφόδρα ἐπόθησαν τὰ μέλλοντα. πέμπτον, ἵνα κόσμον ἀθάνατον εἶναι λέγοντες, μᾶλλον ἂν ἐβεβαιώθησαν, ἐκ οὐκ ἂν "ἔφασαν Θεὸν εἶναι) δημιουργόν. ἕκτον, οὐκ ἂν ἐγνώσαν τῆς ψυχῆς τὴν ἀρετὴν, καὶ πόσον ὅσον πρᾶσσα σώματι ψυχή. ἕβδομον, πολλοὶ τῶν ἀποδημούντων τοὺς οἰκείους, τὰς πόλεις ἀφέντες, τὰ "σώματα ἔμελλον οἰκεῖν, καὶ ῥᾳδιουργεῖσθαι τοῖς νεκροῖς τοῖς αὐτῶν διὰ παντὸς ἀφομιλοῦντες. Εἰ γὰρ καὶ νῦν εἰκόνας "πλάττοντες αὐθαιροῦσι (ὅπερ τὸ σῶμα κατασχεῖν οὐκ ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ δυνατόν, ἀλλὰ καὶ ἀκόντων αὐτῶν ῥεῖ καὶ ἀποπίπτει) προσπλωθύοι τοσοῦτοι εἰσί, τί οὐκ ἂν τότε ἐπενόησαν ἄποπον; ἐμοὶ "δοκεῖν τὰ ναοὺς δὲ τοῖς τοιούτοις σώμασιν "ᾠκοδόμησαν [οἱ] πολλοὶ, "τὰ πεῖσαι δαίμονας φθείρεσθαι δὲ ἀυτῷ οἱ τοιαῦτα μαίνεσθαι δεινοὶ, ὅπου γε καὶ νεκρῷ τὰς νεκυομαντείας ζημιοῦντες, πολλὰ τούτων ἀποπώτερα ὑπεχείρουσιν, οἵ γε μετὰ τοῦ κόνιν καὶ τοῦ τέφραν ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ φιλονεικοῦσι. πόσαι ὅσοι δὲ εἰδωλολατρείαι εἰσῆλθεν ἐγένοντο; πάντα τοίνυν διαῤῥᾳδιουργεῖ ὁ Θεὸς τὰ ἄτοπα, καὶ παιδεύων ἡμᾶς ἀφίσταθαι τῶν γηΐνων ἀπάντων, ἀφαμίζει τὸ σῶμα τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν ἡμετέρων. καὶ γὰρ ὁ φιλοσώματος, καὶ τοῦς κόρῃσι ἐπιτομώτερος δύμορφον, εἰ μὴ βούλοιτο μαθεῖν τὸν λόγῳ τὸ εἰδεχθὲς τῆς οὐσίας, διὰ αὐτῆς αὐτὸ τῆς ὄψεως εἴσεται. καὶ γὰρ πολλαὶ τῆς ἐρωμένης ὁμιλίκες, πολλάκις ἤ καὶ λαμπροτέραν ἀποθανοῦσαν, μετὰ μίαν καὶ δευτέραν ἡμέραν δυσωδίαν πρὸ ἔχουσι καὶ ἰχῶρα καὶ σηπεδόνα σκωλήκων. σώνοσον τίνων οἷς κάλλος φίλῃς, καὶ τοῖς ποίᾳ ἐπιτήσῃ δύμορφίαν. Εἰ δὲ μὴ ἐφθείρετο τὰ σώματα, οὐκ αἰ τοῦτο ἐγνώσθη καλῶς. ἀλλ' ὥσπερ οἱ δαίμονες τοῦς τοῖς τάφοις πρέχουσιν· οὕτω καὶ πολλοὶ τῶν ἐρώντων τοῖς μνήμασι τοσοῦτοι διὰ παντὸς δαίμονας δὲ ἔχουσιν· οὕτω καὶ πολλοὶ τῶν ἐρώντων τοῖς μνήμασι τοσοῦτοι διὰ παντὸς δαίμονας δὲ ἔχουσιν· ἀλλὰ καὶ ἀπώτερον μανίας. νεκρῷ γὰρ μὴ τῶν ἄλλων ἀπόντων καὶ τοῦτο τοσοῦτοι τῷ ψυχῷ, τὸ μὴ φαίνεσθαι τῷ εἰκόνα, καὶ εἰς λήθην "ἐμβάλλει τοῦ πάθους. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο ἦν, οὐδ' ἂν μνήματα ἦν, ἀλλὰ τὰς πόλεις εἶδες ἂν δυὸ δυοδριάντων νεκροὺς ἔχούσας, ἑκάστου ἑαυτῷ βλέπειν ὑπομιμνήσκοντος· καὶ πολλὴ ἂν ἐγένετο συζήσεις εἰ εὐθὺς, καὶ τοσοῦτοι ἂν τῶν πολλῶν ψυχῆς ἐπεμνήσατο, οὐκ ἂν προσεχώρησε τὸν λόγον ἀθανασίας ἐπεισελθεῖν λόγῳ. καὶ ἕτερα ὅ πολλὰ ἂν ἀποπώτερα τούτων ἐγένετο, ἃ μηδὲ εἰπεῖν "καλόν. διὰ τοῦτο σπεύδει βύθεως, ἵνα ἴδῃς γυμνὸν τῆς ψυχῆς τὸ κάλλος. εἰ γὰρ" ἐκείνη τοσοῦτο κάλλος καὶ τοσαύτης ζωῆς "ἔρημος, πολλῷ μᾶλλον αὕτη βέλτιον ἂν εἴη· εἰ δὲ ὅτως εἰδεχθὲς καὶ δυσειδὲς διαμεμενεκεν, πολλῷ μᾶλλον ἑαυτῇ. διὰ γὰρ τὸ σῶμα ὅτι τὸ καλὸν, ἀλλ' ἡ διάπλασις, καὶ τὸ ἀνθος ὅπερ τοῦ τῆς ψυχῆς ὑπηρέτηται τῇ οὐσίᾳ.

φίλᾳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλει τοίνυν ἐκείνῳ τῷ καλῷ τοιοῦτον ποιοῦσαν φαίνεσθαι. ἐ τί λέγω ⓦ θάνατον; ἡ γὰρ ἐν αὐτῇ τῇ ζωῇ δείκνυμί σοι πῶς πρὸ αὐτῆς ὄντι καλά. αὐ μὲ γὰρ κάθῃ, ῥόδα καταπάτει τῶν προσιόντων· αὖ ὁ ἀλγήσῃ, ὁ κάλλος λαβοῦσα ἐκεῖνο μηδαμοῦ σοῦ πρὸ πολλοῦ πελεύσει· καὶν θύφεμένηται διὰ πεκῶς, γέγονεν ἀπαθὲς τὸ σῶμα· αὖ δ' ἀλγήσῃ, ἀφάκνης ἰσχνότερόν τε ἡ ἀσθενέστερον ἐποίησεν· αὖ θυμωθῇ, πάλιν πεποίηκεν [αὖθις] ἀπὸ ξύπαγον ἐ αἰχρόν· αὖ χαλκοῦν ὀφθαλμὸν δείξῃ, πολὺ [ὁ] κάλλος ἐχρείσατο· αὖ βασκήνῃ, πολλῷ τῷ ὠχρίαν ἐ τῷ τηκεδόνα ὄξέχεεν· αὖ ἀγαπήσῃ, πολλῷ τῷ θύμορφίᾳ ἐδωρήσατο. ὅτω γοῦν πολλαὶ οὐκ ὄσαι θύμορφοι τῷ ὄψιν, χάριν πολλῷ ἀπὸ ψυχῆς ἔλαβον· ἕτεραι [πάλιν] λάμπουσαι τῇ ὥρᾳ, ὅπερ ψυχῇ ἀχάριν ἔχον, ἐλυμήναντο τῷ θύμορφίᾳ. ἐννόησον πῶς ἐρυθραίνει τὸ πρόσωπον λθυκὸν ὄν, ἡ τῆς τοῦ χρώματος ποικιλίας πολλῷ ἐργάζεται τῷ ἡδονῇ, ὅταν αἰσχύνεσθαι δέῃ ἐ ἐρυθριᾷν· ὥσπερ οὖν ἐὰν ἀναίσχυντος ᾖ, σημείου πάντος ἀνδεκτέρου τῷ ὄψιν δείκνυσιν· ὅτως ἡ αἰδήμων, ἥμερον ἡ εὐφδῆ τῷ ὄψιν ἐργάζεται. οὐδὲν γὰρ ψυχῆς καλῆς ὡραιότερον, οὐδὲ ἥδιον. ὅταν μὲ γὰρ τῶν σωμάτων, μετ' ἀληθινοῦ ὁ πόθος· ὅταν ὁ τῶν ψυχῶν, καθαρὰ ἡ ἀκύμαντος ἡ ἡδονή. Τί τοίνυν ⓦ βασιλέα ἀφεὶς, πρὸς ⓦ κήρυκα ἐπτόησας; τί ⓦ φιλόσοφον καταλιπὼν, κέχηνας πρὸς ⓦ ἑρμαιέα; Εἶδες καλὸν ὀφθαλμόν, κατάμαθε τὸν ἔνδον· καὶν μὴ ἡ καλὸς ἐκεῖνος, καταφρόνησον ἡ τοῦτο. οὐδὲ γὰρ, εἰ γυναῖκα εἶδες ἄμορφον πρόσωπεῖον περικειμένην καλὸν, ἔπαθες δὲ τί πρὸς αὐτήν· ὥσπερ οὖν οὐδὲ ἐυφδῆ ἡ καλὴν ἐχούσαν ἂν κρύπτεσθαι τῷ πρόσωπεῖῳ, ἀλλὰ περιελὼν αὐτὸ, γυμνὴν δὲ ἠθέλησας τῷ ὥραν ἰδεῖν. τοῦτο δὴ ἡ ὅτι τῆς ψυχῆς ποιεῖ, ἡ αὐτὴν καταμαίθανε πρῶτον. ἐν προσώπου γὰρ χώρᾳ ὁ σῶμα κεῖται. δεῖ ἐ μὴν τοιοῦτον οἷόν ἐστιν· ἐκείνη ᾖ, καὶν ἄμορφος ᾖ, ταχέως δύναται γνώεσθαι καλή· καὶν ὀφθαλμὸν ἔχῃ δυσειδῆ ἐ τραχὺ ἡ σκληρὸν, δύναται γνώεσθαι καλὸς, ἥμερος, γαλήνιος, μειλίχιος, προσηνής. Ταύτην τοίνυν τὴν εὐμορφίαν ζητῶμεν, ταύτην τὴν κοσμοπριζομένην ὄψιν· ἵνα ἡ ὁ Θεὸς ὅταν θυμήσας τῶν ἡμετέρων κάλλους, μεταδῷῃ ἡμῖν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, χάριτι ἡ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ἡ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. λε. 34 ΜΗ ΝΟΜΙΣΗΤΕ ΟΤΙ ΗΛΘΟΝ ΒΑΛΕΙΝ

Εἰρήνην ὅτι τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν Εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἡ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἡ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου ⓐ οἰκεῖοι αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τὰ φορτικώτερα πάθωσι, ἡ μετὰ πολλῆς τῆς παρρησίας· ἡ ὅπερ ἔμπροσθεν ἀνθυποστρέφειν, τοῦτο παλέγει. ἵνα γὰρ μὴ τοῦτα ἀκούοντες λέγωσι, ἐ διὰ τοῦτο οὖν παραγένηται, ὥστε ἡ ἡμᾶς ἀνελεῖν ἡ σὺν ἡμῖν πεισθησόμενος, καὶ πολέμου τὴν γῆν ἐμπλήσας; προλαμβάνει αὐτὸς φησιν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν Εἰρήνην ὅτι τὴν γῆν. πῶς οὖν αὐτοῖς ἐπέταξεν εἰς ἅπασαν οἰκουμένην εἰσιόντας εἰρήνην ὅτι-

Λουκ. β. 14. λέγειν; πῶς ᾖ ἡ ⓐ ἄγγελοι ἔλεγον· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, ἡ ὅτι γῆς Εἰρήνη; πῶς ᾖ ἡ ⓐ προσῆκαν πάντες τοῦτο εὐαγγελίζοντο; ὅτι τοῦτο μάλιστα Εἰρήνη, ὅταν ὁ πολεμικὸς ἀποτέμνηται, ὅταν ὁ φασιάζον χωρίζηται. ὅτω γὰρ δυνατὸν τ' ἀσεμνον τῇ γῇ ζωαφθῆναι. ἔπειτα ἡ ὁ ἰατρὸς ὅτω τὸ λοιπὸν σῶμα σώζει σῶμα, ὅταν τὸ μιάστως ἔχον ἐκτέμῃ· ἐ στρατηγὸς,

Ρωμ. ιε. ὅταν κακῶς ὁμονοοῦντας εἰς δόξασιν ἀγάγῃ· ὅτω ἡ ὅτι τὸ πόρρω γέγονεν ἐκείνου. τῷ γὰρ

γὰρ κακιὼ Εἰρώδου ἡ καλὴ συμφωνία ἔλυσε καὶ ἐποίησεν Εἰρώδου. οὕτω καὶ Παῦλος τοὺς κατ' αὐτὸ συμφωνοῦντας διέλεγεν. ὅτι ὃ τῶ Ναβουχὸ πολέμιος πάντως ἡ συμφωνία τότε ἐκείνη χαλεπωτέρα γέγονεν. ὁ γὰρ πάντα χοῦ ὁμόνοια καλόν, ἐπεὶ καὶ ληστὰι συμφωνοῦσιν. οὐκ ἀρέσκουσιν τῆς αὐτοῦ προθέσεως τὸ ἔργον, ἀλλὰ τῆς ἐκείνων γνώμης ὁ πόλεμος. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐβούλετο πάντας ὁμονοεῖν εἰς τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον· ὅπερ ὃ ἐκεῖνοι διεσκέδαζον, πόλεμος ἦν. ἀλλ' οὐκ εἶπεν οὕτως· ἀλλὰ τί φησιν; οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἐκείνους προσμυθούμενος. μὴ γὰρ νομίσητε, φησιν, ὅτι ὑμᾶς αἴτιοι τούτων· ἐγώ εἰμι ὁ ταῦτα καταπολεμάζων, ὅπερ οὕτω διέκειντο. μὴ τοίνυν θορυβεῖσθε, ὡς παρὰ προσδοκίαν τῶν προγεγραμμένων γινομένων. διὰ τοῦτο ἦλθον, ὥστε πόλεμον ἐμβαλεῖν. τοῦτο γὰρ ἐμὸν ἐστὶ τὸ θέλημα. μὴ τοίνυν θορυβεῖσθε, ὡς πολεμούμενοι, ὡς ἐπιβουλευομένης τῆς γῆς. ὅταν γὰρ ἀποκλεισθῇ τὸ χεῖρον, τότε λοιπὸν τὸ κρεῖττον σωζόμενον ὁ θεσμός. ταῦτα δὲ λέγει πρὸς τοὺς πονηρούς· ἐπανόνομα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀλείφων. καὶ οὐκ εἶπε πόλεμον, ἀλλ' ὁ πολλῷ τούτου χαλεπώτερον ἦν, μάχαιραν. εἰ δὲ φορτικώτερον εἶρηται ταῦτα καὶ κακεμφάτως, μὴ θαυμάσῃς. βουλόμενος γὰρ αὐτῶν γυμνάσαι τὴν τραχύτητα τῶν ῥημάτων τοὺς ἀκροατάς, ἵνα μὴ ἐν τῇ δυσκολίᾳ τῶν προσταγμάτων ἀποπηδήσωσιν, ὅπερ τὸ λεγόμενον ἐκμαίπσε. καὶ ἵνα μή τις λέγῃ, ὅτι κολακεύσας ἔπεισε καὶ τὰ δυσχερῆ κρύψας, διὰ τοῦτο καὶ ταῦτα ἑτέρως ὀφείλοντα λεχθῆναι, ἐπανῆκεν ἡμᾶς ὁ φορτικώτερον. βέλτιον γὰρ ὅτι τῶν προσταγμάτων τὸ ἡμερότητα ἰδεῖν, ἢ ὅτι τῶν ῥημάτων. διὰ τοῦτο οὐδὲ τούτοις ἠρκέσθη, ἀγαλλὰ καὶ ἀναπλώσας αὖθις τὸν πόλεμον ὃν εἶδος, δείκνυσι καὶ τὸ ἐμφυλίου πολλῷ χαλεπώτερον ὄντα, καὶ φησιν· ἦλθον διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. ὁ γὰρ φίλοι, φησί, καὶ πολίται μόνον, ἀλλὰ καὶ συγγενεῖς κατ' ἀλλήλων ἦσαν), καὶ ἡ φύσις καθ' ἑαυτῆς ἀθετήσεται. ἦλθον γὰρ, φησι, διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς ἐν τοῖς οἰκείοις ὁ πόλεμος *, ἀλλ' ἐν τοῖς φιλτάτοις καὶ τοῖς σφόδρα ἀναγκαίοις· ὃ μάλιστα αὐτοῦ τὸν δυνάμιν δείκνυσιν, ὅτι ταῦτα ἀκούοντες καὶ αὖθις κατεδέχοντο, καὶ τοὺς ἄλλους ἔπειθον. καίτοιγε οὐκ αὐτὸς ταῦτα ἐποίει, ἀλλ' ἡ ἐκείνων πονηρία· ἀλλ' ὅμως αὐτὸς ταῦτα λέγει ποιῶν. τοιοῦτον γὰρ τὸ γεωφῆς τὸ ἔθος. καὶ γὰρ ἀλλαχοῦ φησιν· Εδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν. ἐντεῦθεν ὅπερ φησίν· ἵν', ὅπερ ἔφθην εἰπών, μελετήσαντες ἐν τοῖς ῥήμασι τούτοις, μὴ θορυβῶνται ὀνειδιζόμενοι καὶ ὑβριζόμενοι. εἰ δέ τινες φορτικὰ ταῦτα εἶναι νομίζουσιν, ἀναμνησθήτωσαν παλαιᾶς ἰσορείας. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις τοῦτο ἐποίησεν, ὃ μάλιστα δείκνυσι τὴν παλαιὰν τῆς κακίας συγγένειαν, ὡς καὶ ταῦτα λέγοντα τοῦτον ὄντα τὸν καὶ ἐκεῖνα ὑπαγαγόντα. καὶ γὰρ καὶ ὅτε τοῦ Ἰουδαίων ὅτε ἔκαστος τὸ πλησίον ἀνεῖλε, τότε τὴν ὀργὴν αὐτοῖς ἔπαυσε· καὶ ὅτε τὸ μόσχον ἐποίησαν, ὡς ὅτε τοῦ Βεελφεγὼρ ἐτελέσθησαν. ποῦ τοίνυν εἰσὶν οἱ λέγοντες, ὅτι πονηρὸς ἐκεῖνος ὁ Θεός, οὗτος ὁ ἀγαθός; ἰδοὺ γὰρ συγγενικῶν αἱμάτων τὸ οἰκεῖον ἐπλήρωσεν. ἀλλ' ὅμως πολλῆς καὶ τούτου φιλανθρωπίας ἔργον ἐστὶ φανῆναι. διὰ δὴ τοῦτο δείκνυσιν αὐτὸν ὄντα τὸ ἐκεῖνα ἀποδεξάμενον, καὶ προφητείας μέμνηται), εἰ δὲ μὴ εἰς τοῦτο εἶρηται, ἀλλ' ὅμως ὃ αὖθις ἐμφαίνουσιν. τίς ὁ αὐτὸς ἐστιν; ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. καὶ γὰρ καὶ ὅτι τῶν Ἰουδαίων τοιοῦτον ἦν Σωτῆρ. ὅταν γὰρ προφῆται καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ ὁ δῆμος ἐμίζετο, καὶ αἱ οἰκίαι διηρεθίζοντο· καὶ μαθὼν τούτοις ἐπίστευον, οἱ δὲ ἐκείνοις. διὰ τοῦτο παραγγέλλει ὁ προφήτης, λέγων· Μὴ πιστεύετε ἐν φίλοις, μηδὲ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις· καὶ ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τοῦ λαλεῖσθαι τι αὐτῇ, ὅτι ἐχθροὶ τοῦ ἀνδρὸς οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ταῦτα δὲ ἔλεγε, μέλλοντα δέχεσθαι λόγον πάντων ἀνώτερον· "προσκυλάζων. ὁ γὰρ ἀποθανὼν, κακὸν, σμικρὸν δὲ κακῶς ἀποθανών. διὰ

Πρ. κγ. ς.

Ιεζ. κς. ς.

Ιωαν. ιβ. μ.

Εξοδ. λς. κη.

Αριθ. κε.

δξὰ τῦτο ϗ ἔλεγε· πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὸν γῆν. Τῦτο γ' ἔλεγε τὸν σφοδρότητα ϗ θερμότητα δηλῶν τῆς ἀγάπης, ἣν ἀπῄτει. ὅπῳ γὰρ ''αὐτὸς ἡμᾶς σφόδρα ἠγάπησεν, ὕπω ϗ ἀγαπᾶσθαι βούλε'') πρὸ ἡμῶν. Ταῦτα γ' ἐστὶ τὰ τῦτο ἠλειφε τὰ ῥήματα, ϗ ὑψηλοτέρους ἐποίει. Εἰ γὰρ οἰκεῖοι μέλλουσί, φησι, '' συγγενῶν ϗ παίδων ϗ γονέων κατα φρονεῖν, σύνισον ἡμᾶς τῦ διδασκάλυ ὁποίυς εἶ'') χρή. Οὐδὲ γὰρ μέχρις ὑμῶν τὰ δυσχερῆ φήσεται, ἀλλὰ ϗ ὅπι τῦ ἄλλυς ἀφεῖσε''). ὅπῳ γὰρ μεγάλα νομίζων ἦλθον ἀγαθὰ, μεγάλων ἀπαντᾶν ϗ τὸν ὑποδοχὸν ϗ τὸν δόξαν.

Ο φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μυ ἄξιος·

37 Καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μυ ἄξιος.

38 Καὶ ὃς ὐ λαμβάνει τὸν σαυρὸν αὐτῦ, ϗ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μυ, οὐκ ἔστι μυ ἄξιος.

Εἶδες ἀξίωμα διδασκάλυ; Εἶδες πῶς δείκνυσιν ἑαυτὸν γνήσιον τῦ γεγλυμμένυ τῦτον, πάντα κελεύων ἀφῆναι κἀκεῖνα, ϗ τὸν ἀγάπην τὸν αὐτῦ προτιμᾶν; ϗ τί λέγω, φησὶ, φίλυς ϗ συγγενῆς; καὶν τὸν ψυχὸν τὸν σαυτῦ προτιμήσῃς τῆς ἐμῆς ἀγάπης, πόρρω τῶν ἐμῶν ἔσῃ μαθητῶν. τί οὖν; οὐκ ἐναντία ταῦτα τῇ παλαιᾷ; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ϗ σφόδρα συνᾴδοντα. ϗ γὰρ ἐκεῖ τῦ εἰδωλολατρεῦσαι ὐκ μικρῦ μόνον, ἀλλὰ ϗ λιθάσαι κελεύει. Δευτ. κγ. 6. ἐν ᾧ δὲ δευτερονομίῳ γ' τῦτο θαυμάζων, φησίν· Ο λέγων τῷ πατρὶ ϗ τῇ μητρὶ, ὐκ ἑώρακά σε, ϗ τῦς ἀδελφῦς αὐτῦ οὐκ ἔγνω, ϗ τῦς υἱῦς αὐτῦ ἀπέγνω, ἐφύλαξε τὰ λόγιά συ. Εἰ γ' ὁ Παῦλος πολλὰ περὶ γονέων '' διατάττεται, ϗ πάντα αὐτῖς ὑποτάσσειν κελεύει, μὴ θαυμάσῃς. Εἰς ἐκεῖνα γὰρ μόνα φησὶν ὑποτάσσυ, ὅσα μὴ προσβλάπτει τὸν εὐσέβειαν. ϗ γὰρ ὅσον τὸν ἄλλων αὐτῖς ἅπασαν ἀποδιδόναι τιμὴν· ὅταν γ' πλέον τῆς ὀφειλομένης ἀπαιτῶσιν, ϗ δεῖ πείθεσθαι. Διὰ τῦτο ὁ Λυκᾶς φησιν· Εἴ τις ἔρχεται πρὸς μέ, Λυκ. ιδ. κς. ϗ ὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτῦ ϗ τὸν μητέρα ϗ τὸν γυναῖκα ϗ τὰ τέκνα ϗ τῦς ἀδελφῦς, ἔτι γ' ϗ τὸν ἑαυτῦ ψυχὸν, ὐ δύναταί μυ μαθητὴς εἶναι· ὐχ ἁπλῶς μισῆσαι κελεύων, ἐπεὶ τῦτο σφόδρα προσῆκον, ἀλλ', ὅταν βούληται πλέον ἐμῦ φιλεῖσθαι, μίσησον αὐτὸν κἀκεῖνα. τῦτο γὰρ ὅτι αὐτὸ φιλυμένυ ϗ φιλωμένα ἀπόλλυσι. Ταῦτα γ' ἔλεγε, ϗ τῦς παῖδας ἀνδρειοτέρους ἐργαζόμενος, ϗ τῦς πατέρας τῦς μέλλοντας κωλύειν τραυτέρους ποιῶν. ὁρῶντες γὰρ ὅτι τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει ὅσην δύναμιν, ὡς ἀποχίζειν αὐτῶν τὰ τέκνα, ἅτε ἀδυνάτοις ὑπιχειρῶντες, ϗ ἀφίσασθαι ἤμελλον. διὰ τῦτο ἀφεὶς, πρὸς ἐκείνους ποιῆται τὸν λόγον, τῦτον παιδῦων μὴ ὑπιχειρῆν, ἅτε ἀμηχάνοις ὑπιχειρῶντας. Εἶτα ἵνα μὴ ἀγανακτῶσιν ἐκεῖνοι μηδὲ δυσχεραίνωσιν, ὅρα πῦ πρόεται τὸν λόγον. Εἶπων γὰρ, ὃς δὲ μισεῖ πατέρα ϗ μητέρα, ἐπήγαγε, ϗ τὸν ἑαυτῦ ψυχόν. τί γάρ μοι λέγεις τῦτον γεγλυμμένους, φησὶ, ϗ ἀδελφοὺς ϗ ἀδελφὰς ϗ γυναῖκα; ψυχῆς οὐδὲν οἰκειότερον οὐδέν· ἀλλ' ὅμως ἂν μὴ ϗ ταύτην μισήσῃ, πάντα τὸν φιλωμένων ὑποσήσει πάντα. ϗ οὐδὲ ἁπλῶς αὐτὸν μισῆσαι ἐκέλευσεν, ἀλλ' ὥστε ϗ εἰς πόλεμον ϗ εἰς μάχας αὐτὸν ἐκδιδόναι ϗ εἰς σφαγὰς ϗ αἵματα. ὃς γὰρ ὐ βαστάζει τὸν σαυρὸν αὐτῦ, ἔρχεται ὀπίσω μυ, ὐ δύναταί μυ, φησι, μαθητὴς εἶναι). οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν, ὅτι πρὸς θάνατον δεῖ προτετάχθαι, ἀλλ' ὅτι ϗ πρὸς θάνατον βίαιον, ϗ ὐ πρὸς θάνατον βίαιον μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐπονείδιστον. ϗ οὐδὲν οὐδέπω περὶ τῦ οἰκείυ ἀφῆκε πάθυς, ἵνα πέως ἐν τῦτοις παιδῦθέντες εὐκολώτερον τὸν περὶ ἐκείνου δέξων) λόγον. ἆρα οὖν ἄξιον ἐκπλαγῆναι, πῶς ταῦτα ἀκυόντων αὐτῶν οὐκ '' ἀπέπτη ἡ ψυχὴ τῦ σώματος, πάντας προδήλως ὄντας λυπηρῶν ἐν χερσὶν ὄντων, τῶν δὲ χρηστῶν ἐν ἐλπίσι; πῶς οὖν οὐκ '' ἀπέπτη; πολλὴ ϗ ἡ τῦ λέγοντος δύναμις ἰδεῖν, ϗ ἡ τῶν ἀκυόντων ἀγάπη. διὰ πολλῷ φορτικώτερα ϗ ἐπαχθέστερα τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀκύοντες ἀνδρῶν τῶν περὶ Μωϋσέα ϗ Ιερεμίαν, ἤμελλον παθήμασι ϗ οὐδὲν ὠφελεῖσθαι.

39 Ο εὑρὼν τὸν ψυχὸν αὐτῦ, φησιν, ἀπολέσει αὐτὸν, ϗ ὁ ἀπολέσας τὸν ψυχὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Εἶδες πόσον τῶν πραγμάτων ὁ βλάβος; πόσον τῆς μισθαποδοσίας ὁ κέρδος; ὅπου γὰρ τὰ ἐπιτάγματα φορτικὰ ἦν, πρὸς γονέας, καὶ παῖδας, καὶ φύσιν, καὶ συγγένειαν, καὶ τὴν οἰκουμένην, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ψυχὴν κελεύοντος αὐτοῦ προσαπέχεσθαι, πῶς καὶ τὸ ὄφελος, μέγιστον ὄν. καὶ γὰρ οὐ μόνον οὐ βλάπτει, φησί, ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὠφελήσει τὰ μέγιστα, τὴν ψυχήν· ὅπερ πάντα χρὴ ποιεῖν, ἀφ' ὧν ὠφεληθησόμεθα, κἂν πόνων ἀναγκαίων. διατί γὰρ οὐ βούλει καταφρονῆσαι σου τῆς ψυχῆς; ὅπως φιλῇς αὐτήν; οὐκοῦν διὰ τοῦτο καταφρόνησον, καὶ τότε αὐτὴν τὰ μέγιστα ὀνήσεις, καὶ τὰ τοῦ φιλοψύχου ἐπιδείξῃ. καὶ σκόπει ζώσιν ἄφατον. καὶ γὰρ ὅτι τῶν γονέων γυμνάζει ὁ λόγος τοῦτον, οὐδὲ ὅτι τῶν παίδων μόνον, ἀλλ' ὅτι τῆς πάντων οἰκειοτέρας ψυχῆς· ἵνα σκῆνος ἐντεῦθεν ἀναμφισβήτητον γένηται, καὶ μάθωσιν ὅτι καὶ ἐκείνους οὕτω τὰ μέγιστα ὠφελήσουσιν, ὅπου γε καὶ ὅτι τῆς πάντων ἀναγκαιοτέρας ψυχῆς τοῦτο συμβαίνει. ἐφικνεῖται δὲ οὗτος καὶ τοὺς ἔξω καὶ ταῦτα πεῖσαι δέχεσθαι τοὺς μέλλοντας αὐτοὺς ἀφελεῖν. ὁ γὰρ τοὺς ἔξω γνησίους καὶ ἀειστεύοντας, καὶ καθάπερ λέοντας τὴν οἰκουμένην ἐξημερωκότας, καὶ πάντων καταφρονοῦντας τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἵν' ἕτεροι σωθῶσιν, οὐκ ἂν ἐδέξατο προθυμίας πάσης; ἀλλ' ὅμως καὶ ἕτερον μαθὸν πάθημα, δείκνυσιν ὅτι τῶν ξενοδοχούντων φροντίζει μᾶλλον ἐν τούτῳ, ἢ τῶν ξενιζομένων. καὶ δίδωσι μὲν προφάσεις λέγων·

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεξάμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με·

Οὐ πάνυ γοῦν αὐτὸν ἴσον, τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ὑποδέχεσθαι; ἐπαγγέλλεται δὲ μὴ τοῦτο καὶ ἕτερον ἀμοιβήν.

41 Ὁ δεχόμενος γάρ, φησί, προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

Καὶ δυσωτέρω μὲν κόλασιν ἀπειλᾷ τοῖς μὴ δεχομένοις, ἐνταῦθα δὲ καὶ δυσὶν οἴκοις ἀγαθὸν. ἵνα δὲ μάθῃς ὅτι τούτων φροντίζει μᾶλλον, οὐχ ἁπλῶς εἶπεν, ὁ δεχόμενος προφήτην· ἀλλ' ὁ δεχόμενος δίκαιον, ἀλλ' ἐπήγαγε, εἰς ὄνομα προφήτου, καὶ εἰς ὄνομα δικαίου· τουτέστιν, ἐὰν μὴ διὰ βιωτικὴν προφασίαν, μηδὲ ἵνα ἄλλο τι τῶν ὀπισθίων δέξηται, ἀλλ' ὅτι προφήτης ἐστίν, ἢ δίκαιος, μισθὸν προφήτου καὶ μισθὸν δικαίου λήψεται· ἢ οἷον εἰκὸς προφήτην ἢ δίκαιον δεξάμενον λαβεῖν· ἢ οἷ. σκῆνος μέλλει λαμβάνειν. ὅπερ καὶ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα. Εἶτα, ἵνα μηδὲ πενίαν τις προβάλληται, φησίν· β. Κορ. η. ιδ.

42 Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Κἂν ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος δῷς, ἔνθα οὐδὲν ὀφῆναι δαπανήσας, καὶ τοῦτο κείσεταί σοι μισθός. διὰ γὰρ ὑμᾶς ἄπαντα ποιῶ τοὺς δεχομένους. Εἶδες πάλιν ὅσων ἔπεισε, καὶ τὰς οἰκίας αὐτοῖς ἀνέῳξε τῆς οἰκουμένης ἁπάσης; καὶ γὰρ ἔδειξε διὰ πάντων ὀφειλέτας αὐτῶν ὄντας· πρῶτον, εἰπών· ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ· δεύτερον, τοῦ μηδὲν ἐγγὺς ἐκπέμψαι· τρίτον, ὡς εἰς πολέμους καὶ μάχας ὑπὲρ τῶν δεχομένων ἐκδοῦναι· τέταρτον, ὡς καὶ σημεῖα αὐτοῖς ἐγχειρίσαι· πέμπτον, ὡς τῶν πάντων ἀγαθῶν αἰτίαν εἰρήνην διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν εἰς τοὺς δεχομένους εἰσάγειν οἰκίας· ἕκτον, ὡς χαλεπώτερα Σοδόμων ἀπειλήσας τοῖς μὴ δεχομένοις αὐτούς· ἕβδομον, ὡς δεῖξαι καὶ αὐτὸν καὶ τὸν πατέρα δεχομένους τοὺς ὑποδεχομένους αὐτούς· ὄγδοον, ὡς καὶ προφήτου καὶ δικαίου μισθὸν ἐπαγγέλλεσθαι· ἔνατον, ὡς καὶ ποτηρίου ψυχροῦ μεγάλας ὑποσχέσθαι τὰς ἀμοιβάς. τούτων δὴ ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ ἱκανὸν ἦν αὐτοὺς ὑποπτῆξαι. εἰς γὰρ, εἰπέ μοι, στρατηγὸν μυρία τραύματα ἔχοντα καὶ ἠμαγμένον ὁρῶν, καὶ μὴ τὰ πολλὰ ἔφιππα ἀπὸ πολέμου καὶ πολλὰ στρατεύσεως ἐπανιόντα, οὐκ ἂν ἐδέξατο, τὰς θύρας ἀναπετάσας τῆς οἰκίας ἁπάσης; καὶ τίς νεανίσκος τοιοῦτος, φησί; διὰ τοῦτο προσέθηκεν, εἰς ὄνομα προφήτου καὶ μαθητοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

.θητοῦ γὰρ δικαίου, ἵνα μάθῃς ὅτι οὐ τῇ ἀξίᾳ τὸν μισθὸν διδομένου, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τοῦ ξενίζοντος τὸν μισθὸν λέγει.

ΗΘΙΚΟΝ Ἐνταῦθα μὲν γὰρ τοὺς προφήτας καὶ δικαίους καὶ μαθητὰς φησιν· ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τοὺς σφόδρα ἀπερριμμένους καὶ τοὺς δεχεσθαι κελεύει, καὶ τοὺς μὴ τοὺς δεχομένους καλάζει. ἐφ' ὅσον γὰρ οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τῶν ἐλαχίστων τούτων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε· καὶ τοιουτότον πάλιν ὅτι τῶν αὐτῶν λέγει." κἂν γὰρ μηδὲν ᾖ κατορθῶν τοιοῦτον, ἀλλ' ἀδελφὸς ὄντα Ⓦ αὐτὸν σοι κόσμον οἰκῶν, Ⓦ αὐτὸν ἥλιον ὁρῶν, τοῦ αὐτοῦ ψυχῆς, Ⓦ αὐτὸν ἔχων δεσπότην, τῶν αὐτῶν σοι κεκοινωνηκὼς μυστηρίων, ὅτι Ⓦ αὐτὸν ζῇ καλοῦμενος οὐρανόν, ἔχων μέγα δικαίωμα, τοῦ πενίᾳ, καὶ τὸ δεῖσθαι τῆς ἀναγκαίας τροφῆς. νῦν ὃ Ⓐ μὲν ὀξυπνίζοντες μὴ αὐλαῖς καὶ συρίγγων ἐν χειμῶνος ὥρᾳ, καὶ εἰκῇ καὶ μάτην ἐνοχλοῦντες, ξένια πολλὰ λαβόντες παρ' οὗ ἀναχωροῦσι· καὶ Ⓐ χελιδόνας περιφέροντες καὶ ἡσθολωμοὺς καὶ πτῶσας κακηγοροῦντες, μισθὸν τὴν τερατωδίας ταύτης λαμβάνουσιν· ἂν δὲ παρέλθῃ πένης ἄρτι δεόμενος, μυρία κακηγορίας, καὶ σχολαί, καὶ ἀργίας ἐγκλήματα, καὶ λοιδορίαι, καὶ ὕβρεις καὶ σκώμματα. καὶ ἀλογίζῃ παρὰ ἑαυτόν, ὅτι καὶ σὺ ἀργεῖς, καὶ ὅμως ὁ Θεὸς τὰ παρ' ἑαυτοῦ σοι δίδωσι. μὴ γάρ μοι τοῦτο εἴπῃς, ὅτι παρέπεις τι καὶ αὐτός· ἀλλ' ἐκεῖνό μοι δεῖξον, εἰ τῶν ἀναγκαίων τι ποιεῖς καὶ μεταχειρίζῃς. εἰ δὲ λέγῃς μοι χρηματισμοὺς καὶ καπηλείας καὶ τόκων ὄντων ἐπιμέλειαν καὶ προσοδήκιν, εἰ ποιμὴ δὲ σοι καὶ αὐτός, ὅτι ταῦτα σὸν δὴ εἰσὶ ἔργα, ἀλλ' ἐλεημοσύνη καὶ δικαιοσύνη τὰ ἀδικουμένων παρασασίαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὧν οὐκ ἀργίᾳ ζωγρεῖν δέδεται. ἀλλ' ὅμως ἡμῖν οὐδέποτε εἶπεν ὁ Θεός, ὅτι ἀργεῖς, σὸν αὐάγκη σοι Ⓦ ἥλιον, ὅτι δὲν παρέπεις τὰ ἀναγκαίων, τοῦ σελήνην σβεννύω, πηρῶ τὰ χαλάζας τῆς γῆς, κωλύω τὰ λίμνας, τὰς πηγὰς, τοὺς ποταμοὺς, ἀφανίζω τὰ ἀέρα, ἐπέχω τὰς ἐτησίας ὑετούς· ἀλλὰ πάντα μὴ δαψιλείας ἡμῖν παρέχῃ· ἐνίοις γὰρ οὐ μόνον ἀργοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πονηρὰ παρέχουσι τούτων χρείζεται τὰ ἀπόλαυσιν. ὅταν τοίνυν ἴδῃς πένητα, καὶ εἴπῃς, ἀποπνίγομαι, ὅτι νέος ὢν ἔξω καὶ ὑγιὴς, οὐδὲν ἔχων, βούλεται πρέφεσθαι ἀργῶν, οἰκέτης ποτὲ καὶ δραπέτης ὤν, καὶ τὸν ἑαυτοῦ δεσπότην καταλιπών. ταῦτα ἅπερ εἶπον εἰπὲ παρὰ ἑαυτόν, μᾶλλον δὲ ἐκείνῳ δὸς αὐτὰ μὴ πρόφασιας εἰπεῖν παρὰ σέ, καὶ δικαιότερον ἐρῇ, ὅτι ἀποπνίγομαι, ὅτι ὑγιὴς ὢν ἀργεῖς, καὶ οὐδὲν παρέπεις ὧν ἐπέταξεν ὁ Θεός, ἀλλὰ δραπετεύσας ἀπὸ τοῦ ὀπιταλμοῦ τοῦ δεσπότου, περιέρχῃ, καθαρῶν ἐν ἀγοδαπῇ, τῇ κακίᾳ διαβρίζων, μεθύων, κραιπαλῶν, κλέπτων, ἁρπάζων, τὰς ἑτέρων δυατρεπτων οἰκίας. καὶ σὺ μὲν ὑπὲρ ἀργίας ἐγκαλεῖς· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ ἔργων πονηρῶν, ὅταν βουλεύῃ, ὅταν ὀμνύῃς, ὅταν ψεύδῃ, ὅταν ἁρπάζῃς, ὅταν μυρία τοιαῦτα ποιῇς. ταῦτα δὲ λέγω, οὐ νομοθετῶν ἀργεῖν (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ καὶ σφόδρα βουλόμενος πάντας ἐν ἔργοις εἶναι. πᾶσαν γὰρ κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία. παρακαλῶ δὲ μὴ ἀπλῶς τοῦτο μηδὲ ὡμῶς. ἐπεὶ καὶ Παῦλος
C. Theor. γ. ι. μυρία μεμφόμενος καὶ εἴπων, Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω, οὐκ ἐπὶ μέρει τοῦτο, ἀλλὰ παρέθηκεν· ὑμεῖς δὲ μὴ σκληρύνητε τὸ καλὸν ποιοῦντες. καὶ πολὺ ταῦτα εὐκολία ἐστίν. εἰ γὰρ ἐκέλευσας αὐτοὺς μὴ ἐσθίειν, πῶς ἡμῖν παραινεῖς διδόναι; ναί φησι, καὶ ἐκέλευσα αὐτοὺς ἀποστρέφεσθαι καὶ μὴ φαμίγνυσθαι, καὶ πάλιν εἶπον, μὴ ἐμφροιὴ ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε, οὐκ ἐναντία νομοθετῶ, ἀλλὰ καὶ πολὺ συμφέροντα. σὺ γὰρ σὺ παρέσχου ἑτοιμος ἦς, κἀκεῖνος ταχέως ὁ πένης τῆς ἀργίας ἀπαλλαγήσεται, καὶ σὺ τῆς ὠμότητος. ἀλλὰ ψεύδεται πολλὰ καὶ πλάττεται, φησιν. ἀλλὰ καὶ ἐντεῦθεν ἄξιος ἐλεεῖσθαι, ὅτι εἰς τοιαύτην κατέπεσεν ἀνάγκην, ὡς καὶ τοιαῦτα δυαφημεῖν. ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον οὐκ ἐλεοῦμεν, ἀλλὰ καὶ τὰ ὠμὰ ἐκεῖνα παρεσίδεμεν ῥήματα, οὐκ ἔλαβες ἅπαξ καὶ δίς, λέγοντες; Οἴ σῶν; οὐ δὲ ἔστα τραφῶσα πάλιν, ὅτι ἅπαξ ἔτεκεν; ἆρα μὴ καὶ τῇ σαυτοῦ γαστρὶ τοῦτον ὑβρεῖς σὸν νόμῳ, καὶ λέγεις* ἐνεπλήσθης ἡδὺς καὶ παρὸ τῆς ἡδύς, καὶ μὴ ζήτει νεῦ; ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν καὶ ὑπὲρ ὃ μέζον ἀφορμὴν δίδομεν, τοῦτον δὲ καὶ τὰ σύμμετρα

ἃ παρεσκεύασα

ἁπαντοιῶτα ἀποστρέφη, ὀφείλων δι' τοῦτο αὐτὸν ἐλεῆν, ὅτι καθ' ἑκάστην ἀναγκάζεται σοι προσιέναι τὴν ἡμέραν. Εἰ γὰρ καὶ μηδαμόθεν ἑτέρωθεν ἀπηλλάττῃ, διὰ τοῦτο αὐτὸν ἔδει σε ἐλεῆν. "Ἡ γὰρ τῆς πενίας" ἀνάγκη ταῦτα βιάζει) καὶ ποιεῖ· καὶ οὐκ ἐλεεῖς αὐτὸν, ὅτι τοιαῦτα ἀκούων οὐκ ἀχθεῖ). ἡ γὰρ ἀνάγκη δυναστοτέρα. σὺ δὲ μόνον οὐκ ἐλεεῖς, ἀλλὰ καὶ σκυθρωπάζεις· καὶ τοῦ Θεοῦ κελεύσαντος λαβεῖν δίδοναι, ἔστηκας δημοσιεύων τὸ προσελθόντα καὶ ὀνειδίζων, ὑφ' ὧν ἔλεεῖν ἐχρῆν. Εἰ γὰρ μὴ βούλει δοῦναι, τί καὶ ἐγκαλεῖς καὶ συντρίβεις τὸν ταλαίπωρον καὶ ἀθλίαν ψυχήν; ἦλθεν, ὡς εἰς λιμένα, τὰς σὰς χεῖρας ἀπιζητῶν· τί κύματα ἐγείρεις καὶ χαλεπώτερον Ⓦ χειμῶνα ἐργάζῃ; τί καταγινώσκεις ἀνελευθερίας; μὴ γὰρ, εἰ προσεδόκησε τοιαῦτα ἀκούσεσθαι, προσῆλθεν δύ'; Εἰ δὲ καὶ ταῦτα προσειδὼς προσῆλθε, διὰ τοῦτο ἄξιον καὶ ἐκεῖνον ἐλεεῖν, καὶ τὴν σὴν φειδῶ ὠμότητα· ὅτι οὐδὲ ὕπως, ἀπροθύμητον ὑπεκειμένην ὁρᾶν ἀνάγκην, ἡμερώτερος γένῃ. οὐδὲ [γὰρ] ἀρκεῖν αὐτῷ νομίζεις εἰς ἀπολογίαν" τῆς ἀναισχυντίας ὃ τοῦ λιμοῦ δέος, ἀλλ' ἀναισχυντίαν ἐγκαλεῖς· καίτοι μείζονα αὐτὸς ὑπανασχύντησας πολλάκις, καὶ ὑφ' χαλεπῶν προσαγμένος. σὺ δὲ ταῦτα μὲν γὰρ καὶ συγγνώμην ἡ ἀναισχυντία φέρει, ἡμεῖς δὲ πολλάκις κολάσεως ἄξια προσπίπτοντες ἀναδεδύομεθα· καὶ δέον συνοδοιπορεῖν σκῆνα ταπεινοὺς γίνεσθαι, καὶ ἐπεμβαίνομεν τοῖς ταλαιπώροις τούτοις, καὶ φάρμακα αἰτοῦσι τραύματα προστιθέαμεν. Εἰ γὰρ μὴ βούλει δοῦναι, τί δὲ πλήπτεις; Εἰ μὴ βούλει χρεῖζεσθαι, τίνος ἕνεκεν καὶ ὑβρίζεις; ἀλλ' οὐκ ἀνέχεται ἀπὸ ἰδίας ἑτέρως. οὐκοῦν, ὡς ἐκέλευσεν ὁ σοφὸς σκῆνος, ὕπω ποίησον· ἀποκρίθητι αὐτῷ ἐν παραύτῃ εἰρηνικά. οὐδὲ γὰρ ἐκὼν τοσαῦτα ἀναισχυντεῖ. ὁ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἁπλῶς βουλόμενος" αἰσχύνεσθαι· κἂν μυρία ὦνες" φιλονεικήσωσιν, οὐκ ἂν ἀναβάλοιμαι ἐγὼ πεισθῆναί ποτε, ὅτι ἄνθρωπος ὢν ἀφροσύνης ζῶν ἕλοιτο ἂν ἐπαυτεῖν. μηδεὶς τοίνυν ἡμᾶς παραλογιζέσθω, ἀλλὰ, κἂν λέγῃ Παῦλος, Εἴ τις θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω, πρὸς ἐκείνους λέγει· πρὸς ἡμᾶς δὲ τοῦτο λέγει, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὃ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν. ὕπου γὰρ ἐν οἰκίᾳ ποιοῦμεν ἡμεῖς· ὅταν δύο ὦνες μάχωνται πρὸς ἀλλήλους, κατ' ἰδίαν ἕκαστον λαβόντες παύσομεν· τοῦτο γὰρ ὁ Θεὸς ἐποίησε, καὶ Μωϋσῆς. πρὸς μὲν γὰρ Ⓦ Θεὸν ἔλεγε, Εἰ μὲν ἀφῆς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, ἄφες· Ἐξοδ. λβ. λα. "ἐπεὶ, καὶ μὲ ἐξάλειψον· αὐτοῖς δὲ ἐκέλευε κατασφάττειν ἀλλήλους καὶ τὸν προσήκοντας ἀπάντων. καὶ τοιαῦτα ἐναντία ἐστὶν, ἀλλ' ὅμως εἰς ἓν ἀμφότερα ἔβλεπε τέλος. πάλιν ὁ Θεὸς τῷ μὲν Μωϋσεῖ, Ἰουδαίων ἀκούοντων, ἔλεγε· ἄφες με, ἵνα ἐκτρίψω τὸν λαόν (εἰ γὰρ καὶ μὴ πρῆσαν, ταῦτα λέγοντος τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἔμελλον ἀπὸ ἀκούσεως ὕστερον) καὶ ἰδίαν τὰ ἐναντία τούτων αὐτῷ προσῆκε. καὶ ταῦτα Μωϋσῆς ἀναγκασθεὶς ὕστερον ἐξέλαλησεν, ὕπω λέγων· Μὴ λειθ. ια. ιβ. γὰρ ἐγὼ αὐτοῦ ἐν γαστρὶ ἔλαβον, ὅτι λέγεις μοι, [ὅτι] ἔχον αὐτοῦ, ὡς ἂν τρυφὴν θηλυνὸς Ⓦ [τινὸς] θηλάζοντα εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς; ταῦτα καὶ ἐν οἰκίαις γίνεται, καὶ πολλάκις πατὴρ, τῷ μὲν παιδαγωγῷ ὑβρίσαντι Ⓦ παῖδα, κατ' ἰδίαν ἐπιτιμᾷ λέγων, μὴ ἔσο πρᾶος μηδὲ σκληρός· τῷ δὲ νέῳ τὰ ἐναντία λέγει, κἂν ἀδίκως ὑβρίζῃ, φέρε, ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἕν τι [ὃ] χρήσιμον ζητῶν. ὕπου καὶ Παῦλος, τοῖς μὲν ὑγιαίνουσι καὶ σωφρονοῦσιν ἔλεγε, Εἴ τις θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω, ἵνα αὐτοῦ εἰς ἔργον ἐμβάλῃ· τοῖς δὲ ἐλεῆν δυναμένοις, ὑμεῖς δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῆτε, ἵνα αὐτοῦ εἰς ἐλεημοσύνην ἀγάγῃ. ὕπου καὶ νίκην τοῖς ἐξ ἐθνῶν πρήνει ἐν τῇ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολῇ μὴ ὑψηλοφρονεῖν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τὴν ἀχρειολογίαν πρήγαλμα εἰς μέσον, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα, ἄλλα δὲ ἐκείνοις φαίνεται λέγων. μὴ τοίνυν εἰς ὠμότητα ἐκπέσωμεν, ἀλλ' ἀκούσωμεν Παύλου λέγοντος, Τὸ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῆτε· ἀκούσωμεν τοῦ διασώσαντος λέγοντος, πρωτὶ τῷ αἰδοιῶτί σε δίδου· ἵ, γίνεσθε οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν. καίτοι πολλὰ εἶπεν, ὕδαμοῦ δὲ τέθηκεν, ἀλλ' ὅτι τῶν οἰκτιρμόνων μόνον. οὐδὲν γὰρ ἡμᾶς ἴσως Θεῷ ποιεῖ, ὡς ὁ μισθαποδότης. ἀλλ' οὐδὲν ἀναγκαιότερον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναδέχεσθαι, φησι, πένητος. Διατί [εἰπέ μοι] παρακαλῶ; ὅτι ὑπερέχων κατανοᾷ; βλέπει οὖν δείξω ὅτι ἐκείνων ἡμᾶς ἐσμεν ἀναισθητότεροι, καὶ σφόδρα ἀναίδεις; ἀναμνήσθητί μοι νῦν ἐν καιρῷ τῆς νηστείας, ποσάκις τραπέζης παρακειμένης ἐν ἑτέρᾳ, [καὶ] ὡς ὑπονηρετοῦντα οἰκέτην καλέσας, ἵνα χολαιότερον βαδίσῃ, πρώτα ἀνέτρεξας, λαχανίζων, ὑβρίζων, λοιδορούμενος ὑπὲρ ἀναβολῆς μόνον μικρᾶς, καίτοι σφόδρα εἰδώς, ὅτι κἂν μὴ θύρας, ἀλλὰ μικρὸν ὕστερον ἀπολαύσῃ τῆς ἐδωδῆς; εἶτα σαυτὸν μὲν ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς ἐκείνου καὶ ἀναισθήτου καὶ πάντα ἀηδοῦς ὄντος, τὴν πεῖνα τὴν μείζονων δεδοικότα καὶ τρέμοντα (οὐδὲ γὰρ περὶ μνήσεως, ἀλλὰ περὶ λιμοῦ πᾶς ὁ φόβος αὐτῷ) ὕπνον καὶ ἱματισμὸν καὶ ἀναίδειαν καὶ ἀναισθησίαν καὶ πάντα τοιαῦτα καὶ αἰσχίω; καὶ πῶς οὐκ ἐσχάτης ἐστὶ τὸ ἀναισθητεῖν; ἀλλ' οὐκ ἐννοοῦμεν ταῦτα· διὰ τοῦτο ἐπαχθεῖς ἐκείνοις εἶναι νομίζομεν· ὡς εἴγε καὶ ἡμέτερα δεξιαζόμεθα καὶ προσβαλλόμεθα τοῖς ἐκείνων, οὐκ ἂν αὐτοῖς ἐνομίσαμεν εἶναι φορτικοί. μὴ δὴ γένῃ πικρὸς δικαστής. καὶ γὰρ εἰ πάντων ἁμαρτημάτων ἦς ἀπολελυμένος, ὅμως οὐδὲ οὕτω σοι ἐπέτρεπεν ὁ τοῦ Θεοῦ νόμος ἀκριβῶς γένεσθαι ἐξετασιὼν τὴν ἀλλοτρίων. εἰ γὰρ ὁ Φαρισαῖος διὰ τοῦτο ἀπώλετο, ποίας τυχόμεθα ἀπολογίας ἡμεῖς; εἰ τοῖς [καλῶς] κατορθοῦσιν οὐκ ὀφείλεται πικρῶς ἐξετάζειν καὶ ἑτέρων, πολλῷ μᾶλλον τοῖς ἐσφαλκόσι. μὴ τοίνυν ὠμοί, μηδὲ ἀπηνεῖς, μὴ ἀσυνέτους, μηδὲ ἀσόρους, μὴ ἀνελεήμονας ὦμεν. καὶ γὰρ πολλοὺς εἰς τοῦτο οἶδα ἀνελεημοσύνης ἐλθόντας, ὡς διὰ ὀκνον [ὁ] μικρὸν λιμοῦ πολλῆς ἀπολαύσαντας, καὶ ταῦτα λέγοντας καὶ ῥήματα· οὐ πρέσβεις οἰκέτης ἐμοὶ νῦν, πόρρω τῆς οἰκίας ἐσμέν, τραπεζίτης οὐδεὶς ὀφείλει μοι γνώριμος. ὦ τῆς ὠμότητος. τὸ μεῖζον ἰδοῦσας, καὶ τὸ ἔλαττον οὐκ ἀμύνεις; ἵνα σὺ μὴ βαδίσῃς μικρόν, ἐκεῖνος λιμῷ διαφθείρεται; ὦ τῆς ὕβρεως, ὦ τοῦ τύφου. εἰ γὰρ δέκα σταδίους βαδίσας ἐλθεῖν, ὀκνῆσαι ἔδει; οὐδὲ ἐννοεῖς ὅτι μείζων ὁ μισθός σοι ὕστερον γίνεται; ὅταν μὲν γὰρ ὦσι, ὑπὲρ τοῦ διδομένου λαμβάνεις μισθὸν μόνον· ὅταν δὲ αὐτὸς βαδίσῃς, καὶ τοῦτό σοι κεῖται πάλιν ἀμοιβή. ἐπεὶ καὶ Παῦλον διὰ τοῦτο θαυμάζομεν, ὅτι αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἔδραμε καὶ τὸ μοχθηρὸν ἥρπασε, καὶ ταῦτα τεσσαράκοντα δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκοδομὰς ἔχων. νῦν δὲ τοσοῦτοι τινες εἰσὶ τύφου πεπληρωμένοι, ὡς διὰ παίδων ταῦτα ποιεῖν, καὶ μὴ αἰσχύνεσθαι. ἀλλά σοι ἐμαυτὸν μὲν ταῦτα κελεύεις ἀδύνειν, φησί, καὶ πῶς δ' ἄξιον κενοδοξεῖν; ἐγὼ μὲν καὶ νῦν σοι ἑτέραν κενοδοξίαν τοῦτο ποιεῖς, αἰσχυνόμενος ὀφθῆναι πένητι συναλγοῦντος. ἀλλ' οὐδὲν ὑπὲρ τούτων ἀκριβολογητέον· μόνον δίδου, εἴτε διὰ σαυτόν, εἴτε δι' ἑτέρων τοῦτο βούλει ποιεῖν, καὶ μὴ ἐγκάλει, μὴ πλῆττε, μὴ λοιδόρει. φαρμάκων γὰρ, οὐ τραυμάτων δεῖται ὁ πεπτωκώς· ἐλέου, οὐ ξίφους. εἰπέ γάρ μοι, εἴ τις λίθῳ βληθεὶς τὸ τραῦμα λαβὼν τῆς κεφαλῆς, σὺν ἄλλος ἀφεὶς ἄπωθεν, πεσὼν ἐδραμέ σου τοῖς γόνασι καταῤῥέοντος τοῦ αἵματι, ἆρα ἑτέρῳ λίθῳ παίξας, πεπτωκότα ἂν αὐτὸν ἔτερον τραῦμα; οὐκ ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτὸ ἐπεχείρησας δὴ διορθῶσαι. τί οὖν ὅτι τῶν πενήτων ποιεῖς καὶ ἐναντία; οὐκ οἶδας ὅσον δυνατὸν καὶ ἀναίσθησαι καὶ καθαλεῖν λόγος; χρήσιμον γάρ, φησι, λόγος ἢ δόσις. καὶ λογίζῃ ὅτι τοῦ σαυτοῦ τὸ ξίφος ὠθεῖς, καὶ χαλεπώτερον τραῦμα λαμβάνεις, ὅταν λοιδορηθεὶς ἐκείνος ἀναχωρήσῃ σιγῇ τοιούτων καὶ πολλὰ δακρύων; καὶ γὰρ τοῦ Θεοῦ πέμπεται πρὸς σέ. ἐννόησον οὖν ὑβρίζων αὐτὸν, ποῦ βλασφημεῖς τὸν ὑβρεν, ὅταν ἐκείνος μὴ πέμπῃ πρὸς σέ, καὶ σοὶ δυνῶται κελεύῃ· σὺ δὲ μὴ μόνον μὴ δῷς, ἀλλὰ καὶ ὑβρίσῃς ἐλθόντα. εἰ δὲ ἀγνοεῖς τὸν ὑπὲρ βολὴν τῆς ἀτοπίας, ἐπὶ δυσθεώρητον αὐτὸ σκόπησον, καὶ τότε εἴσῃ καλῶς τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτίας. εἰ γὰρ σὸς οἰκέτης παρὰ σοῦ κελευσθεὶς πρὸς ἕτερον ἀπελθεῖν οἰκέτην ἐξουσίαν ἔχοντα σὸν λαβεῖν, οὐ μόνον κενὰς ἐπανῆλθε χεῖρας, ἀλλὰ καὶ ὑβρισθείς, τί οὐκ ἂν εἰργάσω ὑβρικότα; πόσῳ οὐκ ἂν δίκαιον ἀπῄτησας, ἅτε λοιπὸν αὐτὸς ὢν ὁ ὑβρισμένος; τοῦτο καὶ ὅτι τοῦ Θεοῦ λογίζου. καὶ γὰρ αὐτὸς πέμπει πρὸς ἡμᾶς σοὺς πένητας, καὶ ταῦτ' αὐτοῦ δίδομεν, ἂν ἄρα δῶμεν· ἂν δὲ πρὸς τὸ μὴ δοῦναι

Ανκ. ιη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναι ἡ ὑβρις αὐτῆς ἐκπέμψωμεν, ἐννόησον πόσων σκηπτῶν, πόσων κεραυνῶν ἄξιον τὸ ῥῆγμα ποιοῦμεν. Ταῦτ' οὖν ἅπαντα λογιζόμενοι, καὶ τὴν γλῶτταν χαλιναγωγῶμεν, καὶ τὴν ἀπόνοιαν ἐκβάλλωμεν, καὶ τὴν χεῖρα τοῖς ἐλεημοσύναις ἐκτείνωμεν, καὶ μὴ χερσὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ῥήμασι τὸν λιμὸν τῶν δεομένων· ἵνα καὶ τὴν ἀπὸ τῆς λοιδορίας κόλασιν φύγωμεν, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς βλασφημίας καὶ τῆς ἐλεημοσύνης βασιλείαν κληρονομήσωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. λς. 1 ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΟΤΕ ΕΤΕΛΕΣΕΝ Ο ΙΗ- κεξ 12.
ΣΟΥΣ ΔΙΑΤΑΣΑΜΕΝΟΣ ΤΟΙΣ ΔΩΔΕΚΑ ΜΑΘΗΤΑΙΣ ΑΥΤΟΥ, ΜΕΤΕΒΗ ΕΚΕΙΘΕΝ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΕΙΝ ΚΑΙ ΚΗΡΥΣΣΕΙΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΟΛΕΣΙΝ ΑΥΤΩΝ.

Επειδὴ [γὰρ] αὐλοὺς ἔπεμψεν, ὥστε ἐξήγαγε λοιπὸν ἑαυτόν, δίδους χώραν αὐλοῖς καὶ χαρὰν ποιῶν ἅπερ ἐπέταξεν. "Οὐδὲ γὰρ αὐτὸς" παρόντος καὶ θεραπεύοντος ἠθέλησεν δι' ἑτέρων ἐκείνοις προσελθεῖν.

2 Ἀκούσας ὁ Ἰωάννης ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν*, 3 Ἠρώτα αὐτόν, λέγων· σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; Ὁ δὲ Λέγει φησίν, ὅτι καὶ αὐλοὶ ἀπήτησαν τὰ σημεῖα τὸν Ἰωάννην, ὅτε τότε ἔπεμψεν αὐλούς. πλὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀποείδω οὐδεμίαν ἔχει, ἀλλὰ θεωρίαν μόνον. τὴν γὰρ ζηλοτυπίαν αὐτῶν καὶ τοῦτο ἐμφαίνει πρὸς αὐτόν· Σὺ δὲ ἔξῃς, σφόδρα ὄντι τῶν ζηλωμένων. ποῖον δὴ τοῦτο; Σὺ εἶπεῖν, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ὁ μὲν γὰρ τῶν σημείων εἰδὼς αὐτόν, ὁ δὲ τῷ πνεύματος μαθών, ὁ δὲ παρὼν ἀκούσας, ὁ ὅτι πάντων δυνακηρύξας, νῦν πέμπει, περὶ αὐτοῦ μαθησόμενος, εἴτε αὐτὸς εἴη, εἴτε μή; κἂν τοῖς εἰ μὴ οἶδας ὅτι αὐτός ἐστι σαφῶς, πῶς σαυτὸν ἀξιόπιστον εἶναι νομίζεις, ἀποφαινόμενος ἑαυτὸν τῶν ἀγνοούντων; ΚΥ γὰρ ἕτερος μαρτυρήσοντα, ἢ ἕτερον αὐτὸν ἀξιόπιστον εἶναι" φησί. ὃ σὺ ἔλεγες, Οτι οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι Λουκ. γ. ιε.
αὐτοῦ ΚΥ ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος; ὃ σὺ ἔλεγες, Οτι οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με Ιωαν. α. λγ.
βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ; οὐκ εἶδες τὸ πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς; οὐχὶ τῆς φωνῆς ἤκουσας; ἀλλὰ διεκώλυες αὐτὸν λέγων, ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με; ἀλλὰ καὶ τοῖς μαθηταῖς ἔλεγες, ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι; οὐχὶ ΚΥ δῆμον ἐδίδασκες ἅπαντα, ὅτι αὐτὸς αὐλοὺς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί; καὶ ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου; οὐχὶ πρὸ τῶν σημείων ταῦτα πάντα καὶ [πρὸ] τῶν θαυμάτων ἀνεκήρυξας; πῶς οὖν νῦν, ὅτε δῆλος πᾶσιν ἐγένετο καὶ πάντα χοῦ διῆλθεν αὐτοῦ ἡ φήμη, καὶ νεκροὶ ἠγέρθησαν, καὶ δαίμονες ἀπηλάθησαν, καὶ σημείων τοσούτων ἐπιδείξεις γέγονε, τότε πέμπεις μανθάνων περὶ αὐτοῦ; τί δὴ γέγονεν; ἀπάτη τις ἦν πάντα σκιὰ καὶ ῥήματα; σκιὰ καὶ μῦθος; καὶ ἵνα ταῦτα νοῦν ἔχων εἴπῃ; οὐ λέγω, Ἰωάννης, ὁ ἐν τῇ μήτρᾳ σκιρτήσας, ὁ τῶν ὠδίνων αὐτὸν ἀνακηρύξας, ὁ τῆς ἐρήμου πολίτης, ὁ τὸν ἀγγελικὸν ἐπιδειξάμενος πολιτεύμα· ἀλλ' εἰ ἐκ τῶν πολλῶν εἷς ἦν καὶ τῶν σφόδρα ἀπερριμμένων, οὐκ ἂν μὴ τοσαύτας μαρτυρίας καὶ περὶ ἑαυτοῦ καὶ περὶ ἑτέρων ἀνεφέδωγεν. ὅθεν δῆλον, ὅτι οὐδὲ ἐξ ἀμφισβητῶν ἔπεμπεν, οὐδὲ ἀγνοῶν ἠρώτα. οὐδὲ γὰρ σκῆψιν ἂν εἶχε τις εἰπεῖν, ὅτι ἤδει μὲν σαφῶς, δι' ἃ δὲ δεσμωτήριον διηλύτερος γέγονεν. οὐδὲ γὰρ ἀπαλλαγήσεσθαι ἐντεῦθεν προσεδόκα, οὐδὲ, εἰ προσεδόκα, προσύδωκεν ἂν τῇ δυσεβείᾳ ὁ προφήτης ἀναπαύσεως ὑπόσπονδος. οὐδὲ γὰρ ἄν, εἰ μὴ πρὸς τοῦτο ἦν πρόθυμος-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῶν, πρὸς δῆμον ὁλόκληρον ῥήματα μελετήσαντα σκληρὰ, τοσαύτην δὴ ἐπεδείξατο τὴν ἀνδρείαν; Οὐκ αὖ Ⓝ ὠμὸν τύραννον σκῆπτρον μὴ τοσαύτης ἤλεγξε παῤῥησίας ἐν μέσῃ πόλει καὶ ἀγορᾷ, καθάπερ παιδίῳ μικρῷ, σφόδρα ὀπτικῶς ἀκούοντων ἀπλῶν. Εἰ δὲ καὶ δειλότερος γέγονε, πῶς οὐκ ἐμαθητεύσατο οὐκ ἠκολούθησε τοῦτον ἑαυτῷ, ἐφ' ὧν αὐτῷ τοσαῦτα ἐμαρτύρησεν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἠρώτα, ὀφείλων δι' ἑτέρων; καίτοιγε ἤδει σαφῶς, ὅτι καὶ ἐζηλοτύπει αὐτόν, καὶ λαβεῖν ἐπεθύμει. πῶς δὲ Ⓝ δῆμον τὸν Ἰουδαϊκὸν οὐκ ἠρυθρίασεν, ἐφ' οἷς τοσαῦτα ἐσκήρυξε; Τί δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν ἀπαλλαγῶν τῶν δεσμῶν ἐντεῦθεν πλέον ἐγίνετο; οὐδὲ γὰρ ἀφ' Ⓝ Χριστὸν ἐμβεβλημένος, οὐδὲ ἀφ' ὧν ἀνακηρύξαι αὐτὸν τῶν δυνάμεων, ἀλλ' ἀφ' Ⓝ ἔλεγχον τὸ ὅτι τῷ δαιμονίῳ χάμαι. ποίου δὲ παιδίου ἀνοήτου, τίνος δὲ ἀνθρώπου μανομένου οὐκ ἂν ἑαυτῷ δόξαν περιέθηκε; Τί οὖν ἐστὶ τὸ καταισχυνόμενον; ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν Ἰωάννου τὸ ἀμφισβητῆσαι ταῦτα, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ τυχόντος, οὐδὲ τοῦ σφόδρα ἀνοήτου καὶ παιδαρίου τοῦτο, οὐκ ἔστιν ἀμφιβολίαν ἔχον. ἀφ' ὧν λοιπὸν τὸν λύσιν ἐπαγαγεῖν. Τίνος οὖν ἕνεκεν ἔπεμψεν ἐρωτῶν; ἐπεπίθων τοῖς Ἰησοῦ Ⓐ Ἰωάννου μαθηταὶ (καὶ τοῦτο πρωτί που δῆλον ὅτι) καὶ ζηλοτύπως ἀεὶ πρὸς αὐτὸν εἶχον. καὶ δῆλον ἐξ ὧν πρὸς τὸν διδάσκαλον ἔλεγον· ὃς γάρ ἐστι, φησι, μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. καὶ πάλιν ζήτησις ἐγίνετο Ἰουδαίων μετὰ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου περὶ καθαρισμοῦ, καὶ αὖτε πάλιν προσελθόντες ἔλεγον·

Ματθ. ιδ. Διατί ἡμεῖς καὶ Ⓐ φαρισαῖοι νηστεύομεν [πολλά,] Ⓐ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; ἤτοι γὰρ ἦσαν εἰδότες, ὅτι ἐστὶν ὁ Χριστός· ἀλλὰ τὸν μὲν Ἰησοῦν ἄνθρωπον ψιλὸν νομοθέτην πλούτου, τὸν δὲ Ἰωάννην μείζονα ἢ κατ' ἄνθρωπον, ἐδάκνοντο βδελυρώτατον ὄντων ὁρῶντες, σκῆπτρον δὲ, καθὼς εἶπε, λοιπὸν λήψονται. καὶ τοῦτο αὐτοῖς σκώλυε προσελθεῖν, τῆς ζηλοτυπίας ἀμαυρίζουσης τὸν προσοδον. ἕως μὲν οὖν τοῦ Ἰωάννης μετ' αὐτῶν, παρεκάλει συνεχῶς καὶ ἐδίδασκε· καὶ ὅτε οὐκέτι ἔπειθεν. ὅτε δὲ λοιπὸν ἔμελλε τελευτᾶν, πλείονα ποιεῖται τὸν σπουδήν. καὶ γὰρ ἐδεδοίκει μὴ καταλίπῃ πονηρὸν δόγματος ὑπόθεσιν, καὶ μείνωσιν ἀῤῥήγμονοι τοῦ Χριστοῦ. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐσπούδαζε καὶ πολλὴν τὴν ἀρχὴν αὐτῷ προσάγειν ἀπόνως, οὐκ αὐτῷ ὅτε οὐκ ἔπειθε, τελευτῶν λοιπὸν πλείονα ποιεῖται τὴν προθυμίαν. Εἰ μὲν γὰρ εἶπεν, ὅτι ἀπέλθετε πρὸς αὐτὸν, αὐτὸς μου βελτίων ἐστὶν, οὐκ ἂν ἔπεσε δυσαποσπάστως ἔχοντας· ἀλλὰ καὶ ὑπωπιάσθη μετειδάζων * ταῦτα" λέγει, καὶ μᾶλλον ἂν αὐτῷ προσηλώθησαν. Εἰ δὲ ἐσίγησε, πάλιν οὐδὲν πλέον ἐγίνετο. Τί οὖν ποιεῖ; ἀναμένει πρὸς αὐτῶν ἀκοῦσαι, ὅτι "θαυμαστὰ ἐργάζεται). καὶ οὐδὲ ὅπως αὐτοῖς προσῆκε, οὐδὲ πρέπει, ἅμα δύο μαθητὰς, ὅς ἦδει ἴσως τῶν ἄλλων εὐπειθεστέρους ὄντας, ἵνα ἀνυπόπτως ἡ ἐρώτησις γένηται, ἵνα προσῇ τὸ παραμυθῆσαι μάθωσιν αὐτῶν τὸ μέσον τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐκείνου· καί φησιν· ἀπέλθετε, καὶ εἴπατε, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ὁ δὲ Χριστὸς τῷ γνώμῃ εἰδὼς τὴν Ἰωάννου, οὐκ εἶπεν, ὅτι ἐγώ εἰμι (πάλιν γὰρ ἂν) προσέσχον τοῖς ἀκούουσι, καίτοι τοῦτο ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν) ἀλλὰ ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτὸν ἀφίησι μανθάνειν. λέγει γάρ, ὅτι προσελθόντων αὐτῷ τούτων, τότε πολλοὺς ἐθεράπευσε. καίτοι ποία ἀκολουθία ἦν ἐρωτηθέντα, εἰ σὺ εἶ, προσῆλθον τοῦτο μηδὲν εἰπεῖν, θεραπεῦσαι δὲ οὐδέως τοῦτον κακῶς ἔχοντας, εἰ μὴ τοῦτο ἐβούλετο κατασκευάσαι ὧνπερ εἶπον ἐγώ; καὶ γὰρ τῶν ἀπὸ τῶν πραγμάτων μαρτυρίαν πιστοτέραν καὶ μᾶλλον ἀνυπόπτον εἶχε) "νόμιζε τῆς ἀπὸ τῶν ῥημάτων. εἰδὼς δίνιος, ἅτε Θεὸς ὤν, τῷ δράσοντι μὴ ἧς αὐτοῖς ἔπεμψεν ὁ Ἰωάννης, οὕτως ἐθεράπευσε τυφλοὺς, χωλοὺς, καὶ ἑτέρους πολλοὺς, οὐκ σκῆπτρον διδάσκων (πῶς γὰρ τὸ πεπρισμένον;) ἀλλὰ τούτους οὕτω ἀμφιβάλλοντας. καὶ θεραπεύσας φησί·

4 Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ, ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε.

5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, καὶ λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κούοισι, καὶ νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ πρόσκομμα ἐστὶν ἐμοί· 6 Καὶ μακάριος, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί·

Δείκνυσι ὅτι τὰ ἀπόρρητα τῆς διανοίας αὐτῶν οἶδεν. Εἰ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ προσέσχον ἄν, ὅπερ ἐφθέγξατο εἰπών, τοῦτο αὐτοῖς, ἃ ἐνενόησαν αὐτῷ, εἰ καὶ μὴ εἶπον, ὅπερ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν ἔλεγον· σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς. Διὰ τοῦτο αὐτὸς μὲν οὐ λέγει τοῦτο· ἀπὸ δὲ τῆς γραφῆς ἀφίησιν αὐτοῖς πρῶτα μαθεῖν, αὐτοπτον τὴν διδασκαλίαν ποιούμενος καὶ σαφεστέραν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἔλεγχον αὐτῶν λανθανόντως ἐπάγει. Ὅπου γὰρ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ, ὃ πάθος αὐτῶν ἀνακηρύξας, καὶ τὴν ζωοποιὸν αὐτῷ μόνῳ τοῦτο καταλιπών, καὶ οὐδένα μάρτυρα τῆς ἀκαταληψίας ταύτης ποιησάμενος, ἀλλ' ἢ μόνας ἐκείνας τὰς γραφὰς ὑπισχνουμένους, μείζονας αὐτὰς καὶ ταύτην ἐπεσπάσατο, εἰπών· μακάριος, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. καὶ γὰρ αὐτοὺς ἀναπόμνους ταῦτα ἔλεγεν. ἵνα μὴ τὰ περὶ ἑαυτοῦ εἰρημένα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ ἑτέρων λεγόμενα θέντες εἰς μέσον, σαφεστέραν ὑμῖν ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν λεγομένων ποιήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἀναγκαῖον κἀκεῖνα εἰπεῖν. Τί οὖν φασί τινες; ὅτι οὐκ αὐτὴ ἐστὶν ἡ αἰτία ἡ περὶ ἡμῶν εἰρημένη, ἀλλ' ἠγνόει ὁ Ἰωάννης. ἠγνόει γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ὅτι μὴ αὐτὸς ἦν ὁ Χριστός, ἤδει. Εἰ γὰρ καὶ πρὸ πολλοῦ ἐληλύθει τελευτᾶν, οὐκ ἤδει. Διὰ τοῦτο εἶπε, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος; τουτέστιν, ὁ εἰς ᾅδου μέλλων καταβαίνειν; ἀλλ' οὐκ ἦν ἔγνωκε τοῦτο λέγων. ὁ γὰρ Ἰωάννης οὐδὲ τοῦτο ἠγνόει. Τοῦτο γοῦν καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐκήρυσσε, καὶ πρῶτον ὅτο ἐμαρτύρησεν. ἴδε γάρ, φησίν, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ἀμνὸν γὰρ ἐκάλεσε, τὸ φανὲν ἀνακηρύττων· ὃ τοῦ εἰπεῖν γὰρ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, οὐδὲν τοῦτο ἐδήλωσεν. ὃ γὰρ ἕτερος, ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ φανέντος τοῦτο ἐργάσατο· ὃ καὶ Παῦλος ἔλεγε, Καὶ σὲ χειροήθειαν, ὃ ἐστὶν ἐναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρεν ἐκ μέσου, προσπλώσας αὐτὸ τῷ φανέντι. καὶ ὃ λέγω γὰρ, ὅτι ἐν πνεύματι βαπτίσει ὑμᾶς, οὐ μὴν διὰ ἀνάσεσιν προφητεύοντος ἐστί. Ἀλλ' ὅτι μὲν ἀνασήσεται, φησὶν, ἤδει, καὶ δώσει πνεῦμα ἅγιον· ὅτι δὲ φανήσεται, οὐκ ἤδει. πῶς οὖν ἔμελλεν ἀνίσασθαι ὁ μὴ παθὼν μηδὲ φανῆναι; πῶς δὲ μείζων προφήτης οὗτος, ὁ μηδὲ διὰ τὴν προφητικὴν ὑπισχνούμενος; ὅτι γὰρ μείζων προφήτης ἐστί, καὶ αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐμαρτύρησεν· ὅτι δὲ οἱ προφῆται τὸ πάθος ἠδέσαν, πανταχοῦ δῆλόν ἐστι. καὶ γὰρ Ἡσαΐας φησίν· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος. καὶ περὶ τῆς μαρτυρίας δὲ ταύτης φησί· Καὶ ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Εἶτα τὸ πάθος λέγων καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ δόξαν, ἐπήγαγε· καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή. τὸ μόνον δὲ ὅτι φανωθήσεται προεῖπεν οὗτος, ἀλλὰ καὶ μεθ' ἑτέρων. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, φησί· καὶ οὐδὲ τοῦτο μόνον, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ ἀπολογήσεται. Οὐδὲ γὰρ, φησιν, οἶδε νοίγειν τὸ στόμα αὐτοῦ. καὶ ὅτι ἀδίκως κατακριθήσεται· ἐν τῇ ταπεινώσει γὰρ αὐτοῦ, φησιν, ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη. καὶ περὶ τούτου δὲ [αὐτοῦ] ὁ Δαβὶδ καὶ τοῦτο λέγει, ὃ δὲ δικαιότερον ἐστὶ φράσει. Ἵνα τί γὰρ, φησιν, ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό, κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τὸν τύπον [αὐτὸν] λέγει τοῦ φανέντος*, ὤρυξαν χεῖράς μου καὶ πόδας μου· καὶ τὰ ἑξῆς τῶν τραυματισμῶν τολμηθέντα παρεστήσατο μετ' ἀκριβείας ἀπάσης. Διεμερίσαντο γάρ, φησι, τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. ἀλλαχοῦ δὲ καὶ ὀξους παρασκευὴν αὐτοῦ λέγει· Ἔδωκαν γάρ, φησιν, εἰς τὸ βρῶμά μου χολήν, καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Εἶτα μετὰ τοσούτων ἐτῶν καὶ τὸ δικαιότερον, καὶ τὴν καταδίκην, καὶ τοὺς φανωθέντας μετ' αὐτοῦ λέγουσι, καὶ τὴν ἱματίων τὴν διαμοιρὰν καὶ τὸν ἐπ' αὐτῶν κλῆρον, καὶ πολλῷ πλείονα ἕτερα (οὐδὲ γὰρ πάντα ἀναγκαῖον παραθεῖναι νῦν, ὥστε μὴ μακρὸν ποιῆσαι τὸν λόγον) οἶδε δὲ ὁ μείζων ἐκείνων ἁπάντων, ἅπαντα ταῦτα ἠγνόει; καὶ πῶς ἂν ἔχοι τὸν λόγον;

* ἕτερα λέγων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χειν; Ἵνος ὃ ἐνέχειν ὐκ ἔλεγε, σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος εἰς τ̃ ᾅδου, ἢ ἁπλῶς, ὁ ἐρχόμενος; ἢ μᾶλλον ὃ πολλῷ καταγελαστέρων τούτου ἐκεῖνο δῆλον εἶη. Φασὶ γὰρ ὅτι διὰ τοῦτο ταῦτα ἐλάλησε, 1 Cor. 15. 11. ἵνα καὶ διὰ ἀπελθὼν κηρύξῃ· ὥσπερ ὅς βύχμερον εἶπεῖν· Ἀδελφοὶ, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε. ὁ μὲν γὰρ πρῶτον βίος πολιτείας ὅστ κρείττων· μετ' ὀλίγον τοῦ τελευτῆσαι, κρίσις καὶ κόλασις. Εἰ γὰρ ὦ ᾅδη, φησὶ, τίς ἐξομολογήσεται σοι; πῶς δῶν συν- Ψαλμ. 5. ε. ετείβησαν πύλαι χαλκαῖ, καὶ μοχλοὶ σιδηροῖ συνεθλάσθησαν; διὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε γὰρ ὥφθη ἐδείχθη σῶμα ἀθάνατον καὶ ἄφθαρτον τοῦ θανάτου τοῦ τυραννίδα. ἄλλως δὲ, τοῦτο δείκνυσι τοῦ θανάτου τοῦ ἰσχὺν διὰ παρηκολούθει, ὃ τῶν ὥφθη τῆς προσοίας αὐτοῦ τετελευ- τηκότων τὰ ἁμαρτήματα λελυμένα. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, φασὶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἔμπροσθεν ἀπήλλαξε γεέννης· πῶς φησιν, Ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ [γῆ] Γομόρρας; τοῦτο γὰρ Λουκ. ι. 12. ὡς καὶ ἐκείνων καλαθησομένων εἴρηται, ἠμερώτερον μὲν, καλαθησομένων δ' [οὖν] ὅμως. καίτοιγε καὶ δικαίων ἐνταῦθα ἔδοσαν τοῦ ἐκάτου· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦτο αὐτοῖς ἐξαρκήσει. εἰ δὲ τούτους, πολλῷ μᾶλλον τοὺς μηδὲν πεπονθότας. Τί οὖν, φησιν, ἠδικήθησαν ὁ ὥφθη τῆς προσοίας αὐτοῦ; ἐδαμῶς. ἐκεῖνοι γὰρ καὶ μὴ ὁμολογήσαντας ὧν Χριστὸν τότε σωθῆναι. ἐγὼ γὰρ τοῦτο ἀπῃτεῖτο πρὸς αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ μὴ εἰδωλολατρεῖν, καὶ τὸ τ̃ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἰδέναι. Κύ- ριος γὰρ, φησιν, ὁ Θεός σου, Κύριος εἷς ἐστι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μακκαβαῖοι ἐθαυμάζοντο, οὐ γὰρ τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς ἔπαθον ἅπερ ἔπαθον, καὶ παῖδες ὄντες, καὶ ἕτεροι ὄντες πολλοὶ ὥφθη Ἰουδαίοις βίον ἀρίστον ἐπιδειξάμενοι, καὶ τὸ μέγεθος τῆς γνώσεως ταύτης διατηρήσαντες, οὐδὲν ἀπῃτήθησαν πλέον. Ὅτε μὲν γὰρ εἰς Φαρισαῖον ἦρκει, καθάπερ ἔφθην εἶπών, τοῦ τ̃ Θεοῦ εἰδέναι μόνον· νυνὶ δὲ οὐκέτι, ἀλλὰ διὰ καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γνώσεως. διὰ τοῦτο καὶ ἔ- Ιωαν. ιε. κβ. λεγλε· Εἰ μὴ ἦλθον, καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νυνὶ δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. οὕτω καὶ ὅτε τῆς πολιτείας· τότε μὲν ὁ φόνος ἀπολλύων ἐκ τ̃ ἐρ- γασάμενον, νυνὶ δὲ καὶ ὁ ὀργίζεσθαι· καὶ τότε μὲν ὁ μοιχεύειν καὶ μίγνυσθαι ἀλλοτρία γυναικὶ κόλασιν ἔφερε· νυνὶ δὲ καὶ ὁ ἀκολάστοις ἰδεῖν ὀφθαλμοῖς. ὥσπερ γὰρ ἡ γνῶσις, οὕτω καὶ ἡ πολι- τεία· ἐπιτέτακται νῦν· ὥστε οὐδὲν ἔδει περιφρονεῖν. ἀλλως δὲ, εἰ μέλλοιεν μετ' ὀ ἀπο- θανεῖν καὶ ἄπιστοι πιστεύοντες σώζεσθαι, οὐδεὶς ἀπολεῖται ποτε. πάντες γὰρ μεταγνώσονται Φιλιπ. ϛ. ιά. τότε καὶ περισκεψόμενοι. καὶ ὅτι τοῦτο ἐστιν ἀληθές, ἄκουσον Παύλου λέγοντος· Ὅτι πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται, καὶ πᾶν γόνυ κάμψει ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων· καὶ 1 Cor. ιε. ιϛ. ὅτι Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος τῆς ἐκστάσεως ἐκείνης. διὰ γὰρ περιαιρέσεώς ἐστιν οὐγκώμονος, ἀλλὰ τῆς τῶν περιγμῶν, ὡς δ' εἴποι τις, λοιπὸν ἀ- ναγκης. μὴ δὴ τοιαῦτα λοιπὸν εἰσάγωμεν δόγματα γελοῖα καὶ μύθους Ἰουδαϊκοὺς. ἄκουσον Ρω. ϛ. ιϛ. γοῦν τί περὶ τούτων ὁ Παῦλός φησιν· Οσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦν- ται, περὶ τῶν ἐν τῷ περὶ τοῦ νόμου ζυγὸν διαλεγόμενος· καὶ, ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσον- ται, περὶ τῶν μὴ Μωϋσέα λέγων ἀπολλύων· καὶ, ὅτι ἀποκαλύπτεται ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων· καὶ, θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κακοῦ, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος. καίτοι μυρία τότε ἔπαθον Ἕλληνες κακά. καὶ τοῦτο δὲ αἰῶνας τῶν ἔξωθεν ἱστορίαι δηλοῦσι, δὲ αἱ γραφαὶ αἱ παρ' ἡμῖν. Τίς γὰρ ἂν διηγήσηται τὰς τῶν Βαβυλωνίων τραγῳδίας, ἢ τὰς τῶν Αἰγυπτίων; οὐχὶ δὲ καὶ ὧν Χριστὸν οὐκ ἐγνωκότες περὶ τῆς ἐνσάρκου προόσιας, εἰδωλολατρείας δὲ ἀποστάντες, καὶ Θεὸν περισκεψάμενοι μόνον, καὶ πολιτείαν ἐπιδειξάμενοι ἀρίστην, 40 ἀπρόσιτον ἀπολαύσονται τῶν ἀγαθῶν, ἄκουσον τί φησι· Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ Ρω. β. ι. τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. ὁρᾷς ὅτι [καὶ] ἀγαθῶν ἀμοιβαὶ πολλαὶ τούτοις εἰσὶ, καὶ κολάσεις καὶ τιμωρίαι πάλιν τοῖς τὰ ἐναντία πε- ποιηκόσι;

Ποῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ποῦ τοίνυν εἰσὶν ⓐ τῇ γεέννῃ ἀμφισοιῶντες; εἰ γὰρ ⓐ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Χρι- ΗΘΙΚΟΝ
στοῦ, ⓐ μηδὲ ὄνομα γεέννης ἀκούσαντες μηδὲ ἀναζάσεως, ⓐ δὲ ἐν ταύτῃ κολαζόντες, κἀκεῖ δώσουσι δίκην· πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς ⓐ τοσούτοις ἐντραφέντες λόγοις φιλοσοφίας δὲ πᾶς οὐ λογιεῖ, φησι, τοὺς μηδὲν περὶ γεέννης ἀκούσαντας εἰς γέενναν ἐμπεσεῖν; ἐρῶσι γάρ, ὅτι εἰ μὴ ἀπείλησας γέενναν, μᾶλλον ἂν ἐφοβήθημεν καὶ ἐσωφρονήσαμεν. πλοῦτε. ὁ γάρ, ὡς ἡμῖς βιοῦμεν νῦν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀκούοντες τοὺς περὶ γεέννης λόγους, καὶ τοῦτ' ἔστιν περισσεύοντες. χωρεῖς ὃ τοῦτων, κἀκεῖνό ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ὁ τοῦ πόδας μὴ κατεχόμενος τιμωρίας, πολλῷ μᾶλλον ἐκείνας οὐ καταφρονήσει. τοὺς γὰρ ἀλογωτέρους καὶ παχύτερον διακειμένους, τὰ ἐν χερσὶ μᾶλλον καὶ αὐθέως συμβησόμενα εἰώθασι σωφρονίζειν, ἢ τὰ μακρὰν ὕστερον ἐκβησόμενα χρόνοις. ἀλλ' ἡμῖν, φησι, μείζων ἐπεκρεμάσθη ὁ φόβος, καὶ ὅτι σκῆνος ἐσμὲν ἀδάμαντος. πρόσθεν μὲν γὰρ οὐ τὰ αὐτὰ προέκειντο σκάμματα ἡμῖν καὶ ἐκείνοις, ἀλλὰ πολλῷ μείζονα ἡμῖν. τοὺς δὲ μείζονας ἀναδέξασθαι πόνους, μείζονος δεῖ βοηθείας ἀπολαῦσαι. βοήθεια δὲ μία, τὸ ἀφεῖναι τὸν φόβον. εἰ δὲ πλεονεκτοῦμεν αὐτῶν τῶν τὰ μέλλοντα εἰδέναι, πλεονεκτοῦσιν ἡμῶν κἀκεῖνοι τῷ πολλαπλασίονα ἀπαφέρεσθαι [σφοδρὰς] τὰς τιμωρίας ἀμοιβάς. ἀλλ' ἕτερόν τι καὶ πρὸς ταῦτα λέγουσιν ⓐ πολλοί. ποῦ γάρ, φησι, τὸ δίκαιον τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐν ταύτῃ τις ἁμαρτὼν καὶ ἐν ταύτῃ καὶ σκῆνος κολάζηται; βούλεσθε οὖν ὑμᾶς ἀναμνήσω τῶν ὑμετέρων λόγων, ἵνα μηκέτι κόπτησθε ἡμῖν προσέχητε, ἀλλ' οἴκοθεν φέρητε τὴν λύσιν; ἐγὼ πολλοὺς ἤκουσα δι' ἡμετέρων, εἴποτε μάθοιεν ἀνδροφόνον ἀπολυθέντα ἐν δικαστηρίῳ, συχνομένων καὶ ταῦτα λεγόντων τὰ ῥήματα· τελέσαντα φόνους ὁ μιαρὸς οὗτος καὶ ἀναγνὸς τολμήσας, ἢ καὶ πολλῷ πλείους, ἕνα μόνον αὐτὸς ὑπὲρ ἐμοῦ ἔμεινε θάνατον; καὶ πού ἐστι δίκαιον; ὥστε ὑμᾶς αὐτοὶ ὁμολογεῖτε, ὅτι σὸν ἀρχὴ θάνατος εἰς εἰς ὑμωρίαν. πῶς οὖν τὰ ἐναντία ψηφίζεσθε νῦν; ὅτι ἄχ ἑτέρους, ἀλλ' ὑμῖν αὐτοῖς δικάζετε. τοσοῦτον ἡ φιλαυτία κακὸν κάλυμμα εἰς τὸ * ζωορᾶν τὸ δίκαιον. ἀφ' τοῦτο, ὅταν μὲν ἑτέρους κρίνωμεν, μετ' ἀκριβείας ἅπαντα ἐξετάζομεν· ὅταν δὲ ἡμῖν αὐτοῖς δικάζωμεν, ἐσκοτώμεθα. ὡς ἐὰν δὲ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ταῦτα ἐξετάζωμεν, ὥσπερ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων, ἀδέκαστον τὴν ψῆφον οἴσομεν. ἔστι γὰρ καὶ * ἡμῖν ἁμαρτήματα, ἀλλὰ δύο καὶ τρία, ἀλλὰ μυρία θανάτων ἄξια. καὶ ἵνα τὰ ἄλλα παρῶ, ἀναμνήσωμεν ἑαυτοὺς ὅσοι τῶν μυστηρίων μετέχομεν ἀναξίως· ⓐ ὄντες τοιοῦτοι ἔνοχοι τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος εἰσὶ τοῦ Χριστοῦ. ὥστε ὅταν ⓐ ἀνδροφόνον λέγῃς, μὴ σεαυτὸν λογίζου. σκῆνος μὲν γὰρ ἀνῄρηκεν ἕτερον, σὺ δὲ τῆς σφαγῆς ὑπεύθυνος εἶ τοῦ δεσπότου· κἀκεῖνος μέν, ὁ μεταλαχὼν μυστηρίων, ἡμῖς δὲ τραπέζης ἀπολαύοντες ἱερᾶς. πῶς δὲ ⓐ τοὺς ἀδελφοὺς δάκνοντες καὶ κατεσθίοντες καὶ πολιὸν ἀφέντες ⓐ ἰόν; τί δὲ ὁ τὴν ἐσθῆτα τοῦ πένητος ἀφαρπάσας; εἰ γὰρ ὁ μὴ μεταδιδοὺς τοιοῦτός ἐστι, πολλῷ μᾶλλον ὁ τὰ ἀλλότρια λαμβάνων. πόσων λῃστῶν ⓐ πλεονεξίαι χείρους εἰσί; πόσων ἀνδροφόνων ⓐ ἁρπαγαί; πόσων τυμβωρύχων; πόσοι δὲ μὴ τὸ ἀποδοῦσαι, καὶ αἱμάτων εἰσὶν ἐπιθυμοῦντες; ἅπαντα· μὴ γένοιτο, φησι. νῦν λέγεις, μὴ γένοιτο. ὅταν ἐχθρὸν ἔχῃς, τότε εἰπέ, μὴ γένοιτο, καὶ μέμνησο τῶν εἰρημένων, καὶ βίον ἐπιδείκνυσο πολλῆς γέμοντα ἀκριβείας, ἵνα μὴ καὶ ἡμᾶς τὰ Σοδόμων μείνῃ· ἵνα μὴ τὰ Γομόρρων πάθωμεν· ἵνα μὴ τὰ Τυρίων ὑπομείνωμεν καὶ τὰ Σιδωνίων κακά· μᾶλλον δέ, ἵνα μὴ τῆς Χειρὸς ταύτης πεσκεσύσωμεν, ὅπερ ἀπάντων ἐστὶ χαλεπώτερον [καὶ φοβερώτερον.] εἰ γὰρ καὶ πολλοῖς ἡ γέεννα φοβερὰ εἶναι δοκεῖ, ἀλλ' ἐγὼ οὐ παύσομαι συνεχῶς * βοῶν, ὅτι τοῦτο * γεέννης καὶ χαλεπώτερον καὶ φοβερώτερον· καὶ ὑμᾶς ὅπως δυνατὸν ἀπαλλαγῆναι παρακαλῶ. ὅπως γὰρ καὶ γεέννης ἀπαλλαγησόμεθα, καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀπολαύσομεν δόξης· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

7 Τοῦτον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. λζ. 7 ΤΟΥΤΩΝ ΔΕ ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΩΝ, ΗΡΞΑ-
το ὁ Ιησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ιωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φορεῖοντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. 9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου.

ΟΙ μὲν τοῦ μαθηταὶ Ιωάννου ὡκονομήθη καλῶς, καὶ βεβαιωθέντες ἀπῆλθον ἀπὸ τῶν προλαβόντων σημείων· ἔδει γὰρ λοιπὸν καὶ τὰ περὶ τὸν Κύριον ἰάσασθαι. σκῆνος μὲν γὰρ οὐδὲν ἄν τοιοῦτον ἐπωφθυσαν περὶ τοῦ ἑαυτῶν διδασκάλου· ὁ δὲ πολὺς ὄχλος ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τῶν Ιωάννου μαθητῶν, πολλὰ ἂν ἄτοπα ὑπενόησεν, οὐκ εἰδὼς τὴν γνώμην μὴν ἧς ἔπεμψε τοὺς μαθητάς. καὶ εἰκὸς ἐν ἑαυτῷ διαλογίζεσθαι πρὸς ἑαυτὸν καὶ λέγειν· ὁ τοσαῦτα μαρτυρήσας μετεπείθη νῦν καὶ ἀμφιβάλλει, εἴτε τοῦτ' εἴτε ἕτερος εἰσὶν ὁ ἐρχόμενος; ἆρα μὴ σασιάζων πρὸς τὸν Ιησοῦν ταῦτα λέγει; ἆρα μὴ δειλότερος ὑπὸ δεσμωτηρίου γέγονεν; ἆρα μὴ μάτην καὶ εἰκῇ τὰ πρότερα εἰρηκεν; ἐπεὶ οὖν πολλὰ τοιαῦτα εἰκὸς ἦν αὐτὸν ὑπονοεῖν, ὅρα πῶς αὐτῶν διορθοῦται τὴν ἀσθένειαν, καὶ ταύτας ἀναιρεῖ τὰς ὑποψίας. πρὸς τί γὰρ αὐτῶν ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις. διατί παρεμυθεῖτο αὐτῶν; ἵνα μὴ δόξῃ κολακεύειν καὶ μὴν ἐθεάσατο. διορθοῦται ὁ καὶ δῆμον, οὐκ ἄγει εἰς μέσον αὐτῶν τὴν ὑπόνοιαν, ἀλλὰ τὴν λύσιν μόνον ἐπάγει τῶν τοῦ διανοίαν θορυβούντων αὐτοὺς λογισμῶν, δεικνὺς ὅτι ἡδεῖ τὰ ἀπόρρητα ἀπάντων. οὐδὲ γὰρ λέγει, καθάπερ πρὸς Ιουδαίους· Τί ἐνθυμεῖσθε πονηρά; εἰ γὰρ καὶ ὑπενόησαν, οὐκ ἀπὸ πονηρίας ἐλογίζοντο ταῦτα, ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῶν εἰρημένων ἀγνοίας. διὸ τοῦτο οὐδὲ ὑπαπλουστικῶς αὐτοῖς διαλέγεται, ἀλλὰ διορθοῦται αὐτῶν μόνον τὴν διάνοιαν, καὶ ἀπολογεῖται ὑπὲρ Ιωάννου· καὶ δείκνυσιν, ὅτι οὐ μετέπεσε τῆς προτέρας δόξης, οὐδὲ μεταβέβληται. οὐδὲ γὰρ ἔστιν εὐκόλως αὐτὸν ἀθετῆσαι καὶ ἀνεπίπιστος, ἀλλὰ πεπηγὼς καὶ βέβαιος, καὶ οὐ τοιοῦτος, ὡς καὶ προδοῦναι τὰ ἐμπεπιστευμένα. ταῦτα δὲ κατασκευάζων, οὐκ ἐκ τῆς οἰκείας ἀποφάσεως θεῖναι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκείνων προτέρων ταῦτα κατασκευάζει μαρτυρίας· οὐ δι' ὧν εἶπον μόνον, ἀλλὰ καὶ δι' ὧν ἐπροφήτευσαν," δείξας αὐτοὺς μαρτυροῦντας αὐτῷ τῇ προρρήσει. διὸ φησι· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον ἰδεῖν; ὡσανεὶ ἔλεγε· διατί τὰς πόλεις ἀφέντες καὶ τὰς οἰκίας, ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον ἀπόντες; ἵνα οἰκοδομὴν ἴδητε καὶ θέαν ἄνθρωπον; ἀλλ' οὐκ ἄν ἔχοι λόγον. οὐ γὰρ τοῦτο δείκνυσι, φησίν, ἡ ταπεινὴ ἐκείνη, καὶ ὁ πολὺς ὄχλος" συρρεύσας εἰς τὴν ἔρημον. οὐ γὰρ ἄν δῆμος τοσοῦτος καὶ πόλεις τοσαῦται μιᾶς τοσαύτης προθυμίας εἰς τὴν ἔρημον καὶ Ιορδάνου ποταμὸν ἐξεχύθησαν ἂν τότε, εἰ μή μέγα τινὰ καὶ θαυμαστὸν καὶ πέρας φερέτερον ὄψεσθαι προσεδοκήσατε. οὐ γὰρ δὴ κάλαμον ἐξήλθετε ἰδεῖν ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον. οἱ γὰρ βύκηλοι καὶ ῥᾳδίως περιφερόμενοι, καὶ νῦν μὲν ταῦτα, νῦν δὲ σκῆνα λέγοντες καὶ ὅτι μηδενὸς ἐσῶντες, τοῦτο μάλιστα ἐοίκασι. καὶ ὅρα πῶς, πᾶσαν πονηρίαν ἀφεὶς, ταύτην μάλιστα "ὑφορμῶσαν" αὐτοῖς τότε, καὶ ἀναιρεῖ τῆς βυκηλίας τὴν ὑπόνοιαν. ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φορεῖοντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ὅτι οἰκόθεν οὐκ ἦν αὐτῷ βυκήλιστος, καὶ τοῦτο ἐδηλώσατε διὰ τῆς ταπεινῆς ὑμῶν. οὐ μὴν οὐδὲ σκῆνος ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, ὡς φερόμενος μὲν ἦν, πτυφὴ δὲ δουλεύσας ὕστερον χαιρόντως πέφυκε. τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ μὲν οἰκοθεν εἰσὶ τοιοῦτοι, οἱ δὲ γίνονται· οἷς, ὁ μὲν ἔστιν ὀργίλος φύσει, ὁ δὲ εἰς ἀρρωστίαν ἐμπεσὼν μα-

κρὰν

κεχὴν τῦτο κλᾶται δ' νόσημα. πάλιν βύκηλοι ϗ κωφοι ⓐ μὰ ϵἰσι φύσει, ⓐ ὃ ἀπὸ τῦ τυφῆ δουλβύειν ϗ μαλακίζεσθαι τῦτο γίνονται. ἀλλ' ὁ Ιωαννης, φησὶν, ὅτε φύσει τοιοῦτος ἰω̃ (οὐδὲ γὰρ κάλαμον ὀξηλθετε ἰδεῖν) ὅτε τυφῆ δοὺς ἑαυτ̃, ἀπώλεσεν, ὅπερ ϵἶχε, πλεονέκτημα. ὅτι γὰρ οὐκ ἐδούλβυσε τυφῆ, δείκνυσιν ἡ στολὴ ϗ ἡ ἔρημία ϵ δ' δεσμωτήριον. εἰ γὰρ ἐβούλετο μαλακὰ φορεῖν, οὐκ ἂν τὴν ἔρημον ᾤκησεν, οὐκ ἂν δ' δεσμωτήριον, ἀλλὰ τὰ βασίλεια. ὀξιῶ γὰρ αὐτ̃ σιγήσαντι μόνον μυρίας ἀπολαῦσαι λιμπ̃ς. ὅπου γὰρ ϵ ἐλέγξαντα ϗ δεδεμβόν ὅτως ἡδέως ὁ Ηρῴδης, πολλῷ μᾶλλον σιγήσαντα οὐκ ἐκόλασεν ἂν' ἔργῳ ποίνιω τῆς αὐτ̃ ϛερρότητος ⓦ δεξιὰν βάσανον ϵ τῆς καρτερείας, πῶς αὖ ϵἴη δίκαιος ὁπὶ τοιούτοις ἐπαινβύεσθαι; ϗ ἀπὸ τῦ τόπυ ποίνιω, ϵ ἀπὸ τῶ ἱματίων, ϗ ἀπὸ τῆς ζωσφορμ̃ς δ' ἦθος αὐτ̃ χαρακτηρίσας ἐπάγει λοιπὸν ϵ ⓦ παρεφήτευω. ϵἰπὲ γὰρ, τί ἐξήλθετε; παρεφήτευω ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον παρεφήτυ, φησίν.

10 Οὗτος γάρ ϵστι, περὶ οὗ γέγραπται· ἰδοὺ ἀποστέλλω ⓦ ἄγγελόν μυ πρὸ προσώπυ συ, ὃς κατασκβυάσει τὴν ὁδόν συ ἔμπροσθέν συ. Πρότερον τὴν τ̃ Ιουδαίων μαρτυρίαν δεῖς, τότε τὴν τ̃ παρεφητῶν ἐφαρμόζει. μᾶλλον γ', πρῶτον μ̃ τὴν ψῆφον ἀποδοῦναι τὴν Ιουδαϊκὴν, ὅπερ μείζυσι ἠβούλοντ' ἂν ἀποδεῖξις, ὅταν πρὸ ἐμφανῶς ἡ μαρτυρία φέρηται· δβύτερον, ⓦ βίον τ' τῦ ἀνδρὸς· τρίτον, τὴν ἑαυτ̃ κρίσιν· τέταρτον, ⓦ παρεφήτευω, πρώτοθεν αὐτὸν βαπτισμέ̃ζων. ϵἶτα, ἵνα μὴ λέγωσι, τί οὖν ϵἰ τότε μ̃ τοιοῦτος ἰω̃, νυνὶ γ' μεταβέβληκε)· ἐπήγαγε ϗ τὰ μ̃ τῶν τα, τὰ ἱμάτια, δ' δεσμωτήριον, ϗ μ̃ τῦτων τὴν παρεφητείαν. ϵἶτα, ϵἰπὼν ὅτι μείζων παρεφήτυ, δείκνυσι ϗ κ̃ τί μείζων. κ̃ τί τοίνυν μείζων; κ̃ ὃ ἐγγὺς ἐ) τῦ προφητεύοντος. ἀποστελῶ γὰρ, φησι, ⓦ ἄγγελόν μυ πρὸ προσώπυ σου, τυτέστιν, ἐγγὺς σ. καθάπερ γὰρ ὅταν τ̃ βασιλέων ⓐ ἐγγὺς τ' ὀχήματος ἐλαύνοντες, ὅτοι τ̃ ἄλλων ϵἰσὶ λαμπρότεροι· ὕτω δὴ ϵ ὁ Ιωάννης ἐγγὺς αὐτ̃ φαίνεται τ̃ προφητείας ἐλαύνων. ὁρᾷ πῶς ϗ ἐντεῦθεν τὴν ὑπερβολὴν ἔδειξε· ϗ οὐδὲ ἐν τούτῳ ἴσταται, ἀλλὰ ϗ τὴν πρὸ ἑαυτ̃ λοιπὸν ἐπάγ ψῆφον, λέγων·

11 Αμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γυναιξὶν μείζων Ιωάννου τῦ Βαπτισμ̃. Ο ὃ λέγει τοιοῦτόν ϵστιν· οὐκ ἔτεκε γυνὴ τοῦτο μείζονα. ϗ ἀρκεῖ μ̃ ϗ ἡ ἀπόφασις· ϵἰ δ' βούλει ϗ ἀπὸ τ̃ παραβολῶν μαθεῖν, ἐννόησον αὐτὸν τὴν τραπέζυ, τὴν ἀμπελῶνα, τῆς γεωργίας τὸ ὕψος. ὥσπερ γὰρ ἐν ὄρει, οὕτω δίηγε, ϗ τ̃ τῆς φύσεως ἀναγκῶν ἀνωτέρω γεωμόμενος, ξένιον ἵνα ὁδοιπόροις ϗ βύχαις ⓦ πολύτα ἀμπέλων χρόνον, καὶ ἀνθρώπων μ̃ σοφοῖς, Θεῷ δ' ὁμιλῶν μόνῳ διὰ νυκτός. οὐδὲ γὰρ ϵἶδέ ἵνα τ̃ ὁμοδούλων, ὅτε ὤφθη ἵνι τούτων, οὐκ ἐκαλακτίζετο φήμη, οὐ κλίνης, οὐ τέχνης, οὐκ ἀγορᾶς, οὐκ ἄλλου τινὸς ἀπέλαυσε τ̃ ἀνθρωπίνων· ϗ ὅμως ἥμερος ἰω̃ ὁμοῦ ϗ σφοδρός. ἄκουσον γοῦν πῶς μετ' ἐπιτάσεως τοῖς ἑαυτῦ μαθηταῖς ἀμφιλέγ), πῶς μ̃ δυσωπείας τῶ δήμυ τ̃ Ιουδαίων, πῶς μ̃ παῤῥησίας τῶ βασιλ. δέδεται τοῦτο ϗ ἔλεγχο· οὐκ ἐγήγερ) ἐν γυναιξὶν μείζων Ιωάννου τῦ Βαπτισμ̃. ἀλλ' ἵνα μὴ πάλιν ἡ ἐπιβολὴ τ̃ ἐγκωμίων τέχνη τινὰ ἀποπίαν, παρεπιμόντων αὐτὸν τῦ Χριστ̃ τ̃ Ιουδαίων, σχήσει πῶς ϗ ὅτι διῃρθρῶται. καθάπερ γὰρ ὀξ ὧν ᾠκοδομοῦτο ⓐ μαθηταὶ, ἐβλασφόντο ⓐ ὄχλοι, βύκολοι αὐτὸν εἶναι νομίζοντες· ὕτω ϗ ὀξ ὧν ἐθεραπβύοντο ⓐ ὄχλοι, μείζων δ' ἐφύετο ἡ βλασφήμια, στομωτέρων τ̃ Χριστ̃ λαμβανόντων τὰ αὐτ̃ ἐπονείδιστα ἐκ τ̃ εἰρημένων. διὰ ϗ τῦτο δυσπαρόντως διορθοῦ) λέγων· Ο ὃ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τ̃ ὐρανῶν, μείζων αὐτ̃ ϵστί·

Μικρότερος κ̃ τὴν ἡλικίαν, ϵ κ̃ τὴν τ̃ πολλῶν δόξαν. ϵ γὰρ ἔλεγεν αὐτὸν φάγην ϗ οἰνοπότην· καὶ, οὐχ ὅτός ϵστιν ὁ τ̃ τέκτονος υἱός; ϗ πάντα χοῦ αὐτὸν ἐξβυτέλιζον. Τί οὖν, φησι, κ̃ τὴν σύγκρισιν τ̃ Ιωάννου μείζων ἰω̃; ἄπαγε. οὐδὲ γὰρ Ιωάννης, ὅταν λέγῃ, ἰσχυρότερός μ̃ ϵστι, συγκρίνων λέγει· οὐδὲ Παῦλος, ὅταν Μωϋσέος μεμνημβύος γράφῃ,

Εβ. γ. γ. φη, Πλείονος γὰρ δόξης ἐστὶ παρὰ Μωϋσέως ἠξίωται, συγκρίνων γράφει. ἡ αὐτὸς ὤ, ἰδοὺ πλέον Σολομῶνος, ὧδε λέγων, ἠλί συγκρίνων φησί. Εἰ δ' ἄρα δοίημεν ἡ κατ' σύγκρισιν εἰρῆσθαι πρὸς αὐτὸ τοῦτο, οἰκονομικῶς ἐγίνετο διὰ τὴν τῶν ἀκουόντων ἀσθένειαν. ἡ γὰρ σφόδρα ἦσαν πρὸς αὐτὸν κεχηνότες ⓐ δι' ὅθροι· τότε ὤ λαμπρότερον αὐτὸν ἡ ὃ δεσμωτήριον ἐποίησε, ἡ ἡ πρὸς Ⓦ βασιλέα παῤῥησία, ἡ ἀγαπητὸν ἕως τότε τοῦτο δεχθῆναι παρὰ τοῖς πολλοῖς. ἡ γὰρ καὶ ἡ παλαιὰ οἶδεν ὅτω διορθοῦ τὰς τῶν πεπλημμελημένων ψυχάς, τὰ ἀσύγκριτα κατὰ σύγκρισιν παραβάλλουσα· ὡς ὅταν λέγῃ, Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς, Κύριε· ἡ πάλιν, Οὐκ ἔστι Θεὸς, ὡς ὁ Θεός ἡμῶν. Ψαλμ. οε. ιι. τινὲς δέ φασιν, ὅτι πρὸς τὴν ἀποστόλων τοῦτο εἴρηκεν ὁ Χριστὸς, ἕτεροι ὤ πρὸς ἀγγέλων· κακῶς. ὅταν γὰρ τῆς ἀληθείας τινὲς ἐκτραπῶσι, πολλὰ πλημμέλησαι εἰώθασι. ποία γὰρ ἀκολουθία, ἢ πρὸς ἀγγέλων ἢ πρὸς τῶν ἀποστόλων εἶπεν; ἄλλως ὤ, εἰ πρὸς τῶν ἀποστόλων ἔλεγε, τί κωλύει ὀνομαστὶ παραγαγεῖν; πρὸς μὲν γὰρ ἑαυτὸν λέγων, εἰκότως κρύπτει τὸ πρόσωπον διὰ τὴν ὑπεκστᾶσαν ὑπόνοιαν, ἡ ὃ μὴ δόξαι πρὸς ἑαυτὸν μέγα τι λέγειν. ἡ γὰρ πολλαχοῦ φαίνεται τοῦτο ποιῶν. τί δέ ἐστιν, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; ἐν τοῖς πνευματικοῖς ⓒ τοῖς κατ' Ⓦ ὀρθρινὸν ἄπασι. ⓒ ὃ εἰπεῖν ὤ, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου, ὑπερβεβηκέναι τὸν ἑαυτῶν Ⓦ Ἰωάννην, ἡ ὅτως ἑαυτὸν ὑπερεξαγιοῦντος. Εἰ γὰρ ἡ "ἐν γεννητοῖς γυναικῶν ἕως αὐτὸς, ἀλλ' οὐχ ὅτως; ὡς ὁ Ἰωάννης. ὁ γὰρ φιλῶν ἀδελφὸν ἕως, οὐδὲ "ὁμοίως ἀδελφῷ ἑτέρῳ, ἀλλὰ ξένον ἵνα τόκον ἡ παραδόξον.

12 Ἀπὸ ὤ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τὸ βαπτίσου, φησιν, ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Καὶ ποίαν τὴν ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὰ ἔμπροσθεν εἰρημένα; πολλὴν μὲν οὖν ἡ σφόδρα ζωηρὰν δυναμένην. ἡ γὰρ ὡδῇ ἡ ἐπείγει λοιπὸν ἀδύτους ἡ ἐντεῦθεν εἰς τὴν πίστιν τὴν ἑαυτῶν ἅμα ὤ ἡ τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοις παρὰ Ἰωάννου ζωπυρεῖ. Εἰ γὰρ μέχρι Ἰωάννου πεπλήρωται πάντα, ἐγώ εἰμι ὁ ἐρχόμενος.

13 Πάντες γὰρ, φησιν, ⓐ προεφήτευσαν ἡ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν.

Οὐ γὰρ δι' ἑαυτοὺς ⓐ προεφήτευσαν, Εἰ μὴ ἦλθον ἐγώ. μηδὲν τοίνυν προσδοκᾶτε "φαντάσματος, μηδὲ ἑτέρου τινὰ μένετε. ὅτι γὰρ ἐγώ εἰμι, δῆλον ἡ ἐκ τοῦ θαῦμα ποιῆσαι ἐμέ, ἡ ἐκ τῶν καθ' ἑκάστην ἁρπαζόντων [τὴν] ἡμέραν τὴν πίστιν τὴν εἰς ἐμέ. ὅτω γὰρ δῆλη ἐστὶ ἡ ἀφῆς; ὡς ἡ πολλοὶς ἁρπάζειν αὐτήν. ἡ τίς ἥρπασεν, εἰπέ μοι; πάντες ⓐ μετ' ἀσυδησίας προσιόντες. Εἶτα ἡ ἕτερον τεκμήριον φησι, λέγων·

14 Εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι.

Μαλ. δ. ε. Ἀποστελῶ γάρ, φησιν, ὑμῖν Ἠλίαν Ⓦ Θεσβίτην, ὃς ἐπιστρέψει καρδίαν πατρὸς ἐπὶ τέκνα. οὗτός ἐστιν Ἠλίας, ἐὰν προσέχητε μετ' ἀκριβείας, φησί. ἡ γὰρ ἀποστελῶ, φησι, Ⓦ ἀγγέλων μου πρὸ προσώπου σου. ἡ καλῶς εἶπεν, Εἰ θέλετε δέξασθαι, τὸ ἀβίαστον δεικνύς. ὃ γὰρ ἀναγκάζω, φησί. τοῦτο ὤ ἔλεγχε, βουνώμονα ἁπάντων διδάσκων, ἡ δηλῶν, ὅτι οὗτός ἐκεῖνός ἐστι, κἀκεῖνος οὗτός. ἀμφότεροι γὰρ μίαν διακονίαν ἀνεδέξαντο, ⓒ πρόδρομοι γεγόνασιν ἀμφότεροι. διόπερ οὐδὲ ἁπλῶς εἶπεν, οὗτός ἐστιν Ἠλίας, ἀλλ', Εἰ θέλετε δέξασθαι *, οὗτός ἐστι, τυπτέσιν, Εἰ μὴ βουνώμονος διανοίας προσέχοιτε τοῖς νομοθύτοις. καὶ οὐδὲ ἐν ταύτῃ ἔστι, ἀλλὰ δεικνὺς ὅτι ζωτέσεως χρεία, προσέθηκε πρὸς ὃ, οὗτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι,

15 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Τοσαῦτα ὤ αἰνίγματα ἐπῆγε, διεγείρων αὐτοῦ εἰς ἐρώτησιν. Εἰ ὤ οὐδὲ ὅτως ὀξυπνίζοντο, πολλῷ μᾶλλον εἰ δῆλα ἦν ἡ σαφῆ. οὐδὲ γὰρ σκῆνος ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἐπόλμων ἐρωτᾶν, ἡ ὅτι δυσεύσιτος ἦν. ⓐ γὰρ ὑπὲρ τῶν τυχόντων αὐτὸν ἐρωτῶντες ⓒ πειράζοντες, ἡ μυριάκις ὑπομοθέντες ἡ οὐκ ἀποστάντες,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποσταντες, πῶς δὴ ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων οὐκ ἐπύθοντο καὶ ἠρώτησαν, εἴτε μαθεῖν ἐπεθύμουν; εἰ γὰρ ὑπὲρ τῶν νομίμων ἠρώτων, ποία συντελὴ περιττή, ἃ ὅσα τοιαῦτα, κἀντεῦθεν δῆλα ἦν ἀναγκη ταῦτα εἰπεῖν, πῶς τῶν περὶ αὐτὸν λεγομένων, ὧν ἃ τοῖς ἀπεκρίσεσι μᾶλλον ὑπεθύμησεν ἂν, οὐκ ἂν ἐζήτουν τὴν ἀλήθειαν· καὶ μάλιστα, ὁπότε αὐτὸς ἦν ὁ περὶ τούτων εἰς τοῦτο δὲ ἐφελκόμενος; ὃ γὰρ εἰπεῖν, βιασαὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν, εἰς περιουσίαν αὐξεις διατείνει· καὶ ὃ εἰπεῖν, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω, ὃ αὖθις ἔστο ποιῆ.

16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην, φησὶν; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις καθημένοις ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ λέγουσιν,

17 Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

Παλιν ταῦτα δοκεῖ μὲ ἀπηρτῆσθαι τῶν προτέρων, σφόδρα δὲ ἐστὶν αὐτοῖς ἀκόλουθα. καὶ γὰρ ἐλύπει τὸ κεφάλαιον ἔχεται τοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ δεῖξαι ζημιώδη αὐτῷ προσπίπτοντα Ιωαννίου, εἰ καὶ γινόμενα ἐναντία ἦν, ὥσπερ οὖν καὶ ὅτι τῆς ἐρωτήσεως· καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐδὲν ἦν ὄφελος γενέσθαι εἰς σωτηρίαν αὐτῶν, ἃ προελείφθη· ὁ προὸς Ⓦ ἀμπελῶνα φησὶν ὁ προφήτης, Τί ἔδει με ποιῆσαι τῷ ἀμπελῶνι τούτῳ, καὶ οὐκ ἐποίησα; τίνι γὰρ, φησὶν, ὁμοίωσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ παιδίοις καθημένοις ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ λέγουσιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ησ. ε. δ'.

18 Ηλθε γὰρ Ιωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, δαιμόνιον ἔχει·

19 Ηλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Ο ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ἐναντίαν ἑκάτερος ἦλθομεν ὁδὸν, ἐγὼ καὶ Ιωάννης· καὶ ταυτὸν ἐποιήσαμεν, οἷς ἂν εἶεν πίνες διεφθαρμένοι ζῶον δυσθήρατον καὶ δύο μέλιτος ἐμπίπτειν ὁδῶν εἰς τὰ θηρεύτρια, ἑκατέρωσε ἕκαστος ἀποπλανῶν ὁδὸν ἑλκυσθῆναι δεῖ ἐνθάπας ἑτέρῳ, ὥστε πρώτως εἰς θάτερον ἐμπεσεῖν. σκόπει γοῦν ἄπαν ὃ τῶν ἀνθρώπων ἦθος, ὅπως προὸς ὃ τῆς νηστείας ἐπῄνεται θαῦμα καὶ Ⓦ σκληρὸν τοῦτον καὶ φιλόσοφον βίον. Διὰ τοῦτο ἀκούομεν οὐκ προφήτης ἡλικίας ὕστερα τραφεῖσαν Ⓦ Ιωάννου, ὥστε καὶ συντεῦθεν ἀξιόπιστα ἦν θεάσασθαι τὰ λεγόμενα περὶ αὐτοῦ. ὃ δὲ τίνος εἵνεκεν οὐκ αὐτὸς, φησι, ταύτην εἵλετο τὴν ὁδὸν; μάλιστα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ταύτην ἦλθεν, ὅτε ταῖς τεσσαράκοντα ἡμέραις συνῆσυσε, καὶ σαφῶς διδάσκων καὶ οὐκ ἔχων πού τὴν κεφαλὴν κλίνῃ· πλὴν ἄλλα δὲ ἕτερος ὃ αὖθ' τοῦτο κατεσκεύαζε, καὶ ὃ συντεῦθεν ὠκονόμει κέρδος. τοῦ γὰρ ἐλθεῖν αὐτὸν τὴν ὁδὸν ταύτην, ταῦτον ἦν, ἢ καὶ πολλῷ μεῖζον, ὃ ὑπὸ τοῦ ἐλέγχοντος μὴ τυρραθῆναι. ἄλλως δ', ὁ μὲν Ιωάννης οὐδὲν πλέον ἐπεδείξατο, πλὴν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας· Ιωάννης γὰρ, φησιν, οὐδὲν ἐποίησε σημεῖον· αὐτὸς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῶν σημείων, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ θαύματος μαρτυρίαν εἶχεν. ἀφεὶς τοίνυν Ιωάννην ἀπὸ τῆς νηστείας λάμπειν, αὐτὸς τὴν ἐναντίαν ἦλθε, καὶ εἰς τραπέζας εἰσιὼν τελωνῶν, καὶ ἐσθίων, καὶ πίνων. ἐρωτῶσι τοίνυν Ιουδαῖοι· καλὸν ἡ νηστεία καὶ θαυμαστόν; οὐκοῦν ἔδει πείθεσθαι Ιωάννῃ καὶ ἀποδέχεσθαι αὐτὸν, καὶ πιστεύειν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένοις. ὅτω γὰρ ὑμᾶς ἔλυγεν ἐκεῖνα τὰ ῥήματα προσάγειν τῷ Ιησοῦ. ἀλλὰ φορτικὸν ἡ νηστεία καὶ ἐπαχθές; οὐκοῦν ἔδει πείθεσθαι τῷ Ιησοῦ, καὶ πιστεύειν αὐτῷ τὴν ἐναντίαν ἐλθόντι. δι' ἑκατέρας μὲν ὁδοῦ. εἰς τὴν βασιλείαν ἐμέλλετε ἐμπίπτειν· ἀλλ' ὥσπερ θηλυ δύσροπον, ἑκατέρωσε σκάκιζον. οὐκ ἄρα ὃ ἔγκλημα τῶν μὴ πιστευθέντων, ἀλλ' ἡ κατηφεία τῶν μὴ πιστευσάντων ἦν. οὐδὲν γὰρ ποτε τὰ ἐναντία καθίζειν ἔλιπε, ὥσπερ ὃν οὐδὲ ἐπαινῶν· οἷ τι λέγω· ὁ Ⓦ φαῦλον ἀποδεχόμενος δι' ἦθος καὶ ἀνειμένον, Ⓦ συνήθους καὶ βαρβαρον οὐκ ἀποδέξεται· ὁ Ⓦ συνήθους ἐπαινῶν, τὸ φαῦλον οὐκ ἐπαινέσει. ἀμήχανον γὰρ ἃ ταύτῃ καὶ ἐκείνῃ πίπτειν τὴν ψῆφον. διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς φησιν· ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· τουτέστι, τὸ ἀνειμένον βίον ὑπεδείξατε, καὶ οὐκ ἐπείσθητε· καὶ ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε· τουτέστιν, Ιωάννης τὸ σκληρὸν καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

βαρὺν μετῆλθε βίον, καὶ οὐ προσέχετε. καὶ οὐ λέγει, ἐκεῖνος τοῦτον, κἀγὼ τοῦτον· ἀλλ' ἐπειδὴ μία ἡ γνώμη ἑκατέρων ἦν, εἰ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐναντία, διὰ τοῦτο κοινὰ τὰ γεγενημένα φησὶν εἶναι. καὶ γὰρ καὶ τὸ τὴν ἐναντίαν ἐλθεῖν ὁδὸν, ἀπὸ συμφωνίας ἐπιτεταμένης ἐγίνετο, καὶ πρὸς ἓν βλεπούσης τέλος. ποίαν οὖν ἔχοιτε λοιπὸν ἀπολογίαν; διὸ τοῦτο καὶ ἐπήγαγε·

Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. Τουτέστιν, εἰ καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐπείσθητε, ἀλλ' ἐμοὶ λοιπὸν ἐγκαλεῖν οὐκ ἔχετε· ὃ περὶ τοῦ πατρὸς φησὶν ὁ προφήτης, ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου. ὁ γὰρ Θεὸς, κἂν μηδὲν ἀνύῃ πλέον ἀπὸ τῆς περὶ ἡμᾶς κηδεμονίας, τὰ παρ' ἑαυτοῦ πάντα πληροῖ· ὥστε τοῖς ἀναισχυντεῖν βουλομένοις μηδὲ σκιὰν [ἵνα] καταλιπεῖν ἀγνώμονος ἀμφιβολίας. εἰ δὲ τὰ παραδείγματα εὐτελῆ καὶ κακέμφατα,

Ιεζ. δ. καὶ ις. μὴ θαυμάσῃς. πρὸς γὰρ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀκουόντων διελέγετο. ἐπεὶ καὶ ὁ Ιεζεκιὴλ πολλὰ λέγει παραδείγματα αὐτοῖς πρόσφορα, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγαλωσύνης ἀνάξια. ἀλλὰ καὶ τοῦτο μάλιστα ἄξιον αὐτοῦ τῆς κηδεμονίας. σκόπει δὲ αὐτοὺς καὶ ἑτέρωθεν εἰς ἐναντίας περιενεχθέντας δόξας. εἰπόντες γὰρ περὶ Ιωάννου, ὅτι δαιμόνιον ἔχει, οὐκ ἔστησαν μέχρι τούτου· ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τὰ ἐναντία αἱρουμένου τὸ αὐτὸ τοῦτο εἶπον πάλιν. οὕτως εἰς μαχομένας ἀεὶ περιεφέροντο δόξας. ὁ δὲ Λουκᾶς μετὰ τούτων καὶ ἑτέραν μείζονα τίθησιν αὐτῶν κατηγορίαν, εἰπών· οἱ γὰρ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, δεξάμενοι τὸ βάπτισμα Ιωάννου. τότε λοιπὸν ὀνειδίζει τὰς πόλεις, ὅτε ἐδικαιώθη ἡ σοφία, ὅτε ἀπέδειξε πάντα πεπληρωμένα. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔπεισε, ταλανίζει λοιπὸν, ὃ τοῦ φοβῆσαι πλέον ἐστί. καὶ γὰρ τὴν ἀπὸ τῶν λόγων διδασκαλίαν ἐπεδείξατο, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν σημείων θαυματουργίαν. ἐπειδὴ δὲ ἔμειναν ἐπὶ τῆς αὐτῶν ἀπειθείας, ὀνειδίζει λοιπόν. 20 Τότε γάρ, φησιν, ὁ Ιησοῦς ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν, λέγων·

21 Οὐαί σοι Χοραζείν· οὐαί σοι Βηθσαϊδάν. Εἶτα, ἵνα μάθῃς οὐκ ἀπὸ φύσεως αὐτοὺς τοιούτους ὄντας, τίθησι καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ἀφ' ἧς πέντε προῆλθον ἀπόστολοι. ὅ τε γὰρ Φίλιππος καὶ αἱ δύο ξυνωρίδες ἐκεῖναι τῶν κορυφαίων ἐντεῦθεν ἦσαν.

Ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο, φησὶν, αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν.

Λουκ. ι. ιγ. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως [τοῦ] ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

Καὶ τὰ Σόδομα δὲ αὐτοῖς οὐχ ἁπλῶς προστίθησιν, ἀλλ' αὔξων τὴν κατηγορίαν. καὶ γὰρ μεγίστη κακίας ἀπόδειξις, ὅταν μὴ τῶν τότε ὄντων, ἀλλὰ καὶ τῶν πώποτε γενομένων πονηρῶν φαίνωνται χείρους ἐκεῖνοι. οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ ποιεῖται σύγκρισιν, διὰ Νινευιτῶν αὐτοὺς κατακρίνων, καὶ διὰ τῆς βασιλίσσης τοῦ νότου. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν, διὰ τῶν κατορθωκότων· ἐνταῦθα δὲ, καὶ διὰ τῶν ἡμαρτηκότων, ὃ πολὺ βαρύτερον ἦν. τοῦτον καὶ ὁ Ιεζεκιὴλ οἶδε τῆς κατα-

Ιεζ. ις. κρίσεως τὸν νόμον· διὸ καὶ ἔλεγε τῇ Ιερουσαλὴμ, Ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν πάσαις ταῖς ἁμαρτίαις σου. οὕτω πανταχοῦ τῇ παλαιᾷ ἐμφιλοχωρεῖν εἴωθε. καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα τὸν λόγον ἵστησιν· ἀλλὰ καὶ τὸν φόβον ἐπιτείνει λέγων, ὅτι χαλεπώτερα πείσονται Σοδομιτῶν καὶ Τυρίων, ὥστε πανταχόθεν αὐτοὺς ἐναγαγεῖν, καὶ ἀπὸ τοῦ ταλανίζειν, καὶ ἀπὸ τοῦ φοβεῖν.

ΗΘΙΚΟΝ

Ταῦτα δὴ καὶ ἡμεῖς ἀκούωμεν. οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀπιστοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν χαλεπωτέραν ὥρισε κόλασιν Σοδομιτῶν, εἰ μὴ δεξόμεθα τοὺς εἰσιόντας πρὸς ἡμᾶς ξένους, ὅτε καὶ τὸν κονιορτὸν ἐκτινάξαι ἐκέλευσε· καὶ μάλα εἰκότως. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ εἰ καὶ παρανομα

νομα ἥμαρτον, ἀλλὰ πρὸ τοῦ νόμου καὶ τῆς χάριτος· ἡμεῖς δὲ μετὰ τὴν τοσαύτην ἐπιμέλειαν ἁμαρτάνοντες, τίνος ἂν εἴημεν συγγνώμης ἄξιοι, μισοξενίαν τοσαύτην ἐπιδεικνύμενοι, καὶ τοῖς δεομένοις τὰς θύρας ἀποκλείοντες, καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τὰς ἀκοάς· μᾶλλον δὲ οὐ τοῖς πένησι μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀποστόλοις; διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τοῖς πένησιν, ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἀποστόλοις. ὅταν γὰρ ἀναγινώσκηται Παῦλος, καὶ σὺ μὴ προσέχῃς· ὅταν κηρύττῃ Ιωάννης, καὶ σὺ μὴ ἀκούῃς, πότε δέξῃ πένητα, ἀπόστολον μὴ δεχόμενος; ἵνα οὖν καὶ τούτοις αἱ οἰκίαι, κἀκείνοις αἱ ἀκοαὶ διηνεκῶς ἀνεῳγμέναι ὦσιν, ἀποκαθάρωμεν τὸν ῥύπον ἀπὸ τῶν τῆς ψυχῆς ὤτων. καθάπερ γὰρ ῥύπος καὶ πηλὸς τὰ ὦτα τῆς σαρκὸς, οὕτω τὰ πορνικὰ ᾄσματα, καὶ τὰ βιωτικὰ διηγήματα, καὶ τὰ χρέα, καὶ τὰ περὶ τόκων καὶ δανεισμάτων, ῥύπου παντὸς χαλεπώτερον ἐμφράττει τῆς διανοίας τὴν ἀκοήν· μᾶλλον δὲ οὐκ ἐμφράττει μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀκάθαρτον ποιεῖ. καὶ γὰρ κόπρον ἐντιθέασιν ὑμῶν ταῖς ἀκοαῖς οἱ ταῦτα διηγούμενοι. καὶ ὅπερ ὁ βάρβαρος ἠπείλει, λέγων, φάγεσθε τὴν κόπρον ὑμῶν καὶ τὰ ἑξῆς, τοῦτο καὶ οὗτοι οὐ λόγῳ, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων ὑμᾶς ὑπομένειν ποιοῦσι· μᾶλλον δὲ καὶ πολλῷ χαλεπώτερον. καὶ γὰρ καὶ τούτων ἀηδέστερα ἐκεῖνα τὰ ᾄσματα, καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἐνοχλεῖσθαι νομίζετε τούτων ἀκούοντες, ἀλλὰ καὶ γελᾶτε, δέον βδελύττεσθαι καὶ φεύγειν. εἰ δὲ οὐ βδελυκτὰ, κατάβηθι εἰς τὴν ὀρχήστραν, ζήλωσον ὅπερ ἐπαινεῖς· μᾶλλον δὲ βάδισον μόνον μετὰ τοῦ τὸν γέλωτα κινοῦντος ἐκεῖνον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἀνάσχοιο. τί τοίνυν τοσαύτην ἀπονέμεις αὐτῷ τιμήν; καὶ οἱ μὲν νόμοι οἱ παρὰ τῶν Ἑλλήνων γραφέντες ἀτίμους αὐτοὺς εἶναι βούλονται· σὺ δὲ αὐτοὺς ὅλῃ τῇ πόλει δέχῃ, ὥσπερ πρεσβευτὰς καὶ στρατηγοὺς, καὶ ἅπαντας συγκαλεῖς ἵνα δέξωνται κόπρον ταῖς ἀκοαῖς. καὶ ὁ μὲν οἰκέτης αἰσχρόν τι φθεγγόμενος, ἀκούοντός σου, μυρίας λήψεται μάστιγας· κἂν υἱὸς, κἂν γυνὴ, κἂν ὁστισοῦν αὐτὸ τοῦτο ποιήσῃ, ὕβριν τὸ πρᾶγμα καλεῖς· ἂν δὲ ἄνθρωποι μαστιγίαι καὶ τελωβολιμαῖοι καλέσωσί σε ἐπὶ τὴν τῶν αἰσχρῶν ἀκουσομένων ῥημάτων, οὐ μόνον οὐκ ἀγανακτεῖς, ἀλλὰ καὶ χαίρεις καὶ ἐπαινεῖς. καὶ τί ταύτης τῆς ἀλογίας ἴσον γένοιτ' ἄν; ἀλλ' αὐτὸς οὐ φθέγγῃ τὰ αἰσχρὰ ταῦτα· καὶ τί τὸ κέρδος; μᾶλλον δὲ, καὶ αὐτὸ τοῦτο πόθεν δῆλον; εἰ γὰρ μὴ ἐφθέγγου, οὐκ ἂν οὐδὲ ἀκούων ἐγέλας, οὐδ' ἂν μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ἔδραμες ἐπὶ τὴν καταισχύνουσάν σε φωνήν. εἰπὲ γάρ μοι, χαίρεις ἀκούων βλασφημούντων, ἀλλ' οὐχὶ φρίττεις καὶ τὰ ὦτα ἐμφράττεις; ἔγωγε οἶμαι. τί δήποτε; ὅτι οὐδὲ αὐτὸς βλασφημεῖς. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῆς αἰσχρολογίας ποίει· καὶ εἰ βούλει δεῖξαι σαφῶς ἡμῖν, ὅτι οὐ χαίρεις αἰσχρὰ φθεγγόμενος, μηδὲ ἀκούειν ἀνέχου. πότε γὰρ δυνήσῃ γενέσθαι σπουδαῖος τοιούτοις ἐντρεφόμενος ἀκούσμασι; πότε οὖν τῶν ὑπὲρ σωφροσύνης ἱδρώτων ἐνεγκεῖν ἀνέξῃ, κατὰ μικρὸν ὑπορρέων ἀπὸ τοῦ γέλωτος καὶ τῶν ᾀσμάτων καὶ τῶν αἰσχρῶν ῥημάτων τούτων; καὶ γὰρ ἀγαπητὸν ἁπάντων τούτων καθαρεύουσαν ψυχὴν, δυνηθῆναι γενέσθαι σεμνὴν καὶ σώφρονα, μή τί γε τοῖς τοιούτοις ἀκούσμασιν ἐντρεφομένην. ἢ οὐκ ἴστε ὅτι πρὸς κακίαν ἐπιρρεπέστερον ἔχομεν; ὅταν οὖν καὶ τέχνην αὐτὸ ποιησώμεθα καὶ ἔργον, πότε διαφευξόμεθα τὴν κάμινον ἐκείνην; οὐκ ἤκουσας τί φησιν ὁ Παῦλος; χαίρετε ἐν Κυρίῳ. οὐκ εἶπεν, ἐν διαβόλῳ. πότε οὖν ἀκοῦσαι δυνήσῃ Παύλου; πότε αἴσθησιν λαβεῖν τῶν πεπλημμελημένων, μεθύων ἀεὶ καὶ διηνεκῶς ἀπὸ τῆς θεωρίας ἐκείνης; ὅτι γὰρ παραγέγονας ἐνταῦθα, οὐ θαυμαστὸν καὶ μέγα· μᾶλλον δὲ θαυμαστόν. ἐνταῦθα μὲν γὰρ καὶ ἁπλῶς καὶ ἀφοσιούμενος παραγίνῃ· ἐκεῖ δὲ, μετὰ σπουδῆς καὶ δρόμου καὶ πολλῆς τῆς προθυμίας. καὶ δῆλον ἐξ ὧν οἴκαδε φέρεις ἐκεῖθεν ἀναχωρῶν. καὶ γὰρ τὸν βόρβορον ἅπαντα τὸν ἐκχυθέντα ὑμῖν ἐκεῖ διὰ τῶν ῥημάτων, διὰ τῶν ᾠδῶν, διὰ τοῦ γέλωτος, εἰς τὴν οἰκίαν ἕκαστος συνάγοντες φέρετε· μᾶλλον δὲ οὐκ εἰς τὴν οἰκίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διάνοιαν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ. καὶ τὰ μὲν οὐκ ἄξια τοῦ βδελύττεσθαι ἀποστρέφῃ, τὰ δὲ βδελυκτὰ οὐ μισεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀγαπᾷς. πολλοὶ γοῦν ἀπὸ μὲν τάφων ἐπανελθόντες ἐλούσαντο· ἀπὸ δὲ θεάτρων ἀναχωροῦντες

τες οὐκ ἐξεναξαν, οὐδὲ ἐξέχεαν δακρύων πηγάς. καίτοιγε ὁ μὲν νεκρὸς οὐκ ἀκάθαρτον ἢ ὕβριν οὐσαύτιν" ἐπίθηται κηλῖδα, ὡς μηδὲ μυείας πηγὰς ἱκανὰς εἶναι τοῦτο δυνασθαι, ἀλλὰ μόνοις δάκρυσι δεῖ ἐξομολογήσεων. ἀλλ' οὐδεὶς ὁ ἀμαθανόμενος τῆς κηλῖδος ταύτης. ὅπερ γὰρ ἀ χρὴ ἀ φοβούμεθα, ἐκεῖ τοῦτο ἀ μὴ χρὴ δεδοίκαμεν. Τίς ἢ ἡ ὁ πάταγος; Τίς ἢ ἡ ὁ θόρυβος, ἢ αἱ σατανικαὶ κραυγαὶ ἢ τὰ Δημοκλείκα σχήματα ἢ ἄσματα; ὁ μὲν γὰρ ὅπαθεν ἔχει κόμιν νέος ὤν, δι' τὴν φύσιν ἐκ θηλειῶν, δι' τὴν βλέμματι, ἢ τῷ σχήματι, ἢ τοῖς ἱματίοις, ἢ πᾶσιν ἁπλῶς, εἰς εἰκόνα κόρης ἀπαλῆς ἐκδίδωσι φιλονεικῆς· ἄλλος δέ τις γέγηρακὼς ἐσωενδυτίας τοῦτο ἐκ τείχας ξυρῷ θερελών, ἢ ἐζωσμένος ἐκ πλουσίας, ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐκλέμων τὴν αὐδὼ, ἐπὶς δ' ῥαπίζεσθαι ἕτοιμος ἵστηκε, πρόπτα καὶ λέγων ἢ ποιῶν προσκυνασμένος. αἱ δ' γυναῖκες, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἀπηρυθριασμέναι ἐπὶς δῆμον ἐρίπασι δικαλεγόμεναι, τοσαύτην μυέτην δυσαρεστίας ποιούμεναι, ἢ πᾶς ἱματιότητα ἢ ἀσέλγειαν εἰς ἐκ τῶν ἀκουόντων ἐκχέουσα ψυχάς, δι' μία ἀσουδή, πᾶσαν ἐκβάθεν δυνασασάσα τὴν σωφροσύνην, καταχώσα τὴν φύσιν, ἐμπλήσασα τὸ πονηρὸ δαίμονος τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ γὰρ καὶ ῥήματα αἰσχρὰ αὐτοῖς, καὶ σχήματα κατάγελαστα, καὶ κουφὰ τοιαύτη, δι' βάδισις " ὁμοία, ἢ φωνὴ, καὶ φωνὴ, καὶ μυγῶν δημόκλασις, καὶ ὀφθαλμῶν ἐκτροφαί, ἢ σύριγξες, ἢ αὐλοί, ἢ δράματα, ἢ ὑποθέσεις, ἢ πρόπτα ἁπλῶς τὰ ἑκάτης ἀσελγείας αὐάμεσα. πότε οὖν δυνήσῃ, εἰπέ μοι, τοσοῦτον σοι πορνείας ἀπεργάσασθαι ἐγχέοντος τὸ Δημοκλοῦς, τοσαύτην ἀκολασίας κύλικας κεφνυκείστου; ἢ γὰρ καὶ μοιχεῖαι, ἢ γάμων ἐκεῖ κλοπαί, ἢ γυναῖκες ἐκεῖ πορνευόμεναι ἢ ἄνδρες ἑταιρικότες, ἢ νέοι μαλακιζόμενοι, πρόπτα δαιμονίας μεσά, πρόπτα τεραστωδίας, πρόπτα αἰσχύνης. οὐκ ἄρα γελᾶν ὅτι τοῦτοις οὐ καθημένους ἐχεῖν, ἀλλὰ δακρύειν ἢ στένειν πικρόν. Τί οὖν; ἀποκλείσωμεν τὴν ὀρχήστραν, φησί, ἢ τὰ λέγω τὰ σῶ πρόπτα αὐατεπήσεται; νεῦμι μὲ οὖν πρόπτα αὐατεπεσεῖται. πόθεν γὰρ ⓐ τοῖς γάμοις ὅπιβουλεύοντες, εἰπέ μοι; οὐκ ἀπὸ τῆς σκευῆς ταύτης; πόθεν ⓐ οὐ δαλάμους διρύττοντες; οὐκ ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας ἐκείνης; οὐκ ἐντεῦθεν ⓐ ἀνδρες ταῖς γυναιξὶ φορτικοί; οὐκ ἐντεῦθεν τοῖς ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες ἐπιμανέστεροι; οὐκ ἐντεῦθεν ⓐ πλείους μοιχοί; ὥστε ὁ τὰ πρόπτα αὐατεπεῖν ὁ ποιῶν ὁ θεατὴν βαδίζων ἐστίν, ὁ πυρφανίδα χαλεπωτέραν ἐπεισάγων. ἐχί, φησίν, ἀλλὰ τῇ τῶν νόμων ἐστὶ αὐξία τοῦτο δοκεῖ. ἐ μὲν ὁ γυναῖκας ἐξέκαυσεν, καὶ παῖδας ὑβρίζειν νέους, καὶ οἰκίας αὐατρέπειν, τῶν ἐμὶ ἀκροπόλεις κατειληφότων ἐστί. καὶ Τίς μοιχὸς, φησίν, ἀπὸ τῶν θεαμάτων τούτων γέγονε; Τίς γὰρ οὐ μοιχός; καὶ εἶπε καὶ τῷ ὀνόματι νῦν εἰπεῖν, ἔδειξα ἂν ὅσους ἄνδρας ἀπέκλεισαν γυναικῶν, ὅσους ἔλαβον αἰχμαλώτους αἱ πόρναι σκεῦναι, οὐ μὲ ἀπ' αὐτῆς ἀναστήσασαν τῆς βύρης, οὐδ' ἢ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν ὁμιλῆσαν γάμῳ. Τί οὖν, εἰπέ μοι, οὐ νόμος αὐατρέπομεν ἀπόμεθα; καὶ μὴν τῶν νόμων ἐστὶν αὐατρέπειν, τοῦτα λύονται τὰ θέατρα. ⓐ γὰρ ταῖς πόλεσι λυμαίνόμενοι ἐκ τούτων εἰσίν· ἐντεῦθεν γοῶν στάσεις καὶ ταραχαί. ⓐ γὰρ ἐπὶ τῶν ἀρχουμένων τρεφόμενοι, καὶ γαστρὶ τὴν ἑαυτῶν πωλοῦντες φωνὴν, οἷς ἔργον βοῆσαι καὶ παῦξαι πρὸ ἄτοπον, ὅτοι μᾶλλα εἰσὶν ⓐ οὐ δήμους ἀναρρίπίζοντες, ⓐ τὰς ταραχὰς ἐμποιοῦντες ταῖς πόλεσι. νεότης γὰρ ἀργίας ὑπιλαμβανομένη, καὶ τοιούτοις ἐντρεφομένη κακοῖς, θηείου πρωτὸς ἀχειροτέρα γίνεται. ⓐ δὲ ῥήτωρ, εἰπέ μοί, πόθεν; οὐκ ἐντεῦθεν; ἵνα δῆμον ἀναπερώσωσιν εἰκῇ σχολάζοντα, καὶ τοῦ ὀρχουμένους πολλῶν ἀπολαύσαι ποιήσωσι θηρίων, καὶ τὰς πορνευομένας γυναῖκας ταῖς σωφρονούσαις ὑπεισχίσωσιν. Εἰς τοῦτο γὰρ ἔρχονται μανίας, ὡς μηδὲ τὰ ὁσᾶ τῶν κατοικημένων" κινῆν οἰκεῖν. οὐκ ἐντεῦθεν, ὅταν μυεῖα ἀναγκάζωνται εἰς ⓦ πονηρὸν σκῆνον τοῦ Δημοκλῆ χορὸν ἀναλίσκειν; ἢ ἡ ἀσέλγεια πόθεν, καὶ τὰ μυεῖα κακά; ὁρᾷς ὅτι σὺ μὲν ⓦ βίον αὐατρέπεις, ὅτι ταῦτα ἔλκων, ἐγὼ δ' συγκροτῶ καταλύων; καθέλωμεν οὖν τὴν ὀρχήστραν, φησίν; Εἰ δὲ καθελεῖν δυνατὸν ἦν, μᾶλλον ἂν

δὲ ἐβούλητε, ὃ ἡμέτερον μέρος καθήρηται καὶ κατέσκαπται. πλὴν ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο κελεύω. τὰ ἐξῶτα ποιήσατε ἄκυρα, ὅπερ μεῖζόν ἐστιν ἐγκώμιον τῆς καθελεῖν. Εἰ δὲ μηδένα ἕτερον, τοὺς γοῦν βαρβάρους ζηλώσατε. ἐ γὰρ πάσης τοιαύτης σκῆνοι καθαρεύουσι θεωρίας. τίς οὖν" ἡμῖν ἔσται" ἀπολογία λοιπόν, ὅταν ἡμεῖς ⓐ τῶν ἀρχαίων πολίται καὶ τῶν χερουβὶμ συγχορευταί, καὶ τῶν" ἀγγέλων κοινωνοὶ τῶν βαρβάρων χείρεις ταύτην" γεωμέτρα, καὶ ταῦτα ἐξὸν μυείας ἑτέρας τούτων βέλτιος τέρψεις εὑρεῖν; Εἰ γὰρ βούλει ψυχαγωγεῖσθαι, βάδιζε εἰς θαλασσίους, ὅτι θαυμαστὸν τὰ ποταμῶν καὶ λίμνας," καταμάθε κήπους, ἄκουε τεττίγων ἀδόντων, ὅπιχωρίαζε σπηλαίοις μύρτυρων, ὅπου σώματος ὑγεία καὶ ψυχῆς ὠφέλεια, καὶ βλάβος οὐδὲν, οὐδὲ μετοίσια μὴ τῶν ἡδονῶν, καθάπερ ἐνταῦθα. ἔχεις γυναῖκα, ἔχεις παῖδας· τί ταύτης τῆς ἡδονῆς ἴσον; ἔχεις οἰκίαν, ἔχεις φίλους· ταῦτα τὰ τερπνά, πολὺ μᾶλλον [τῆς] σωφροσύνης καὶ ὁ κέρδος πρόσεστα. τί γὰρ παίδων γλυκύτερον, εἰπέ μοι; τί δ' γυναικὸς τῆς σωφρονούσης βουλομένου; λέγω δ' ⓐ βαρβάροι ποτὲ εἰπεῖν ῥῆμα φιλοσοφίας γέμον. ὥστε γὰρ τῶν θεάτρων τούτων ἀκούσαντες τῶν θαυμάσιον, καὶ τῆς ἀκαίρου τέρψεως, Ρωμαῖοι γάρ, φησιν, ὡς οὐκ ἔχοντες παῖδας καὶ γυναῖκας, ὕστερον τοιαύτας ἐπενόησαν ἡδονάς, δεικνύοντες ὅτι οὐδὲν παίδων γλυκύτερον καὶ γυναικὸς, ἐὰν σεμνῶς ἐθέλῃς βιοῦν. τί οὖν ἐὰν δείξω, φησί, μηδὲν βλαβέντας ἐκ τῆς ἐκεῖ θεατείας; μάλιστα μὲ καὶ ἀῶ τοῦτο βλάβος, ὃ εἰκῇ δι' μάτιον ⓦ καιρὸν δαπανᾶν, καὶ ἑτέρους γίνεσθαι σκανδάλων. καὶ γὰρ σὺ μὴ βλαβῇς, ἕτερον ποιῇς εἰς τοῦτο ἀσουδαιότερον. πῶς δ' καὶ αὐτὸς ἐ βλαβήσῃ, πρέχων ἀφορμὰς τοῖς γυναικομανέσι; καὶ γὰρ ὁ ὀρχηστὴς, καὶ ὁ πορνευόμενος παῖς, καὶ ἡ πορνευομένη γυνὴ, καὶ πρόπτες ἐκεῖνοι ⓐ θεατρικοὶ χορεῖ, ὅπι τὸν σὸν κεφαλὴν τὴν αὐτὴν τῶν γυναικομανῶν φέρουσιν. ὥσπερ γὰρ εἰ μὴ ἦσαν ⓐ θεωρησόντες, οὐκ ἂν ἦσαν ⓐ ταῦτα μετιόντες· ὕπως ἐπειδὴ εἰσὶ, καὶ αὐξηταὶ μείζονται τῶν γυναικομανῶν ὁ πῦρ. ὥστε καὶ εἰς σωφροσύνην μηδὲν προβλήθης, ὅπερ ἀμήχανον, ἀλλὰ τῆς ἀπωλείας τῆς ἑτέρων χάριτας δώσεις ὑμῖν θεωμένοις, καὶ τῶν θεωρησόντων, καὶ τῶν αὐτὰς ζωγραφούντων· καὶ εἰς σωφροσύνην ὁ μείζονα δῶ πινοσμὸν. μία γὰρ ἀπολογία, ὁ" φυγεῖν τὸν κάμινον τὸν Βαβυλωνίου, ὁ πόρρω γλυκάζων τῆς Αἰγυπτίας πόρνης, καὶ γυμνὸν δέῃ τὰς ἐκείνης χεῖρας ἐκφυγεῖν. ὕτω γὰρ καὶ ἡδονῆς πολλῆς ἀπολαυσόμεθα, τὸ ζωοδότου κατηξιωμένοι ἡμῶν, καὶ ⓦ πρόπτα μὴ σωφροσύνης" βιωσόμεθα βίον, καὶ τῶν μισθόντων" ἐπιτυχόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. λη. ΕΝ ΕΚΕΙΝΩ ΤΩ ΚΑΙΡΩ ΑΠΟΚΡΙΘΕΙΣ Ο Ἰησοῦς, εἶπεν· ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐμπροσθέν σου.

ΟΡα δὲ πόσων αὖ οὐδὲν ἀνάγκη εἰς τὴν πίστιν. προσῆκτον, ἐπὶ τῶν ἑκουσίων καὶ μίων τοῦ Ἰωσήφ. δείξας γὰρ αὐτὸν μέγαν καὶ θαυμαστὸν, ἀξιόπιστα καὶ τὰ πρὸ αὐτοῦ πρόπτα ἀπέφηνε, δι' ὧν εἰς τὴν αὐτοῦ γνῶσιν αὐτὸν ἐφείλκετο. δεύτερον, ὃ εἶπεῖν, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. τοῦτο γὰρ ἦν ἐπείγοντος καὶ ὠθοῦντος. τρίτον, ἐπὶ τῷ δεῖξαι ὅτι ⓐ προσῆκαν πρῶτοι ἀπηρνήθησαν. ἐ γὰρ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ς τοῦτο ἐδήλου αὐτὸν εἰ ⁊ δι' ἐκείνων προφαναφωνούμενον. τέταρτον, ὅτι τὸ δεῖξαι ὅτι πολλὰ ὅσα ἐχρῆν γενέσθαι πρὸ αὐτοῦ, πάντα γέγονεν, ὅτε καὶ τῆς προβολῆς τῶν παίδων ἐμνημόνευσε. πέμπτον, ὅτι τὸ ὀνειδίσαι τοὺς μὴ πιστεύοντας καὶ φοβῆσαι καὶ ἀπειλῆσαι μεγάλα. ἕκτον, ὅτι τὸ βλασφημῆσαι κατὰ τῶν πιστευσάντων. τὸ γὰρ, ἐξομολογοῦμαί σοι, ἀντὶ τοῦ βλασφημῶ ἐστιν. βλασφημῶ, φησιν, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν. πῶς οὖν; ἐπ' ἀπωλείᾳ χαίρει, καὶ τῷ μὴ μαθεῖν ἐκείνους ταῦτα; ἀδαμῶς· ἀλλ' ἵνα τὴν σωτηρίας ὁδὸς ἀρίσῃ, τοὺς μὴ παρορῶντας καὶ μὴ βουλομένους δέχεσθαι τὰ λεγόμενα μὴ καταναγκάζειν· ἵν', ὅταν τῶν κλητῶν βλέπωσι τοὺς ἐλθόντας, ἀλλὰ μὴ πέσωσι καὶ κατενεχθῶσι, τῶν ἐκλεκτῶν εἰς ὀδυνηρὰν τούτων ἐμπέσωσιν. ὅτε γὰρ καὶ οἱ προσέχοντες ἀσυνδιαφορότεροι γίνεσθαι ἔμελλον. τὸ μὲν γὰρ ἀποκεκρυφθῆναι τούτοις, ἄξιον χαρᾶς· τὸ δὲ κρυβῆναι ἀπὸ ἐκείνων, οὐκέτι χαρᾶς, ἀλλὰ δακρύων ἄξιον. τοῦτο γοῦν καὶ ποιεῖ δακρύων τὴν πόλιν. οὐ τοίνυν διὰ τοῦτο χαίρει, ἀλλ' ὅτι οἱ σοφοὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἔγνωσαν δέ τοι. ὡς ὅταν λέγῃ Παῦλος, Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. οὐ τοίνυν οὔτε Παῦλος διὰ τοῦτο χαίρει, ὅτι ἦσαν δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ὅτι οὗτοι τοιοῦτοι τοιούτων ἀπέλυσαν. σοφοὺς δὲ ἐνταῦθα τοὺς γραμματέας φησὶ καὶ τοὺς φαρισαίους. ταῦτα δὲ λέγει, τοὺς μαθητὰς παρηγορῶν ποιῶν, καὶ δηλῶν πίνων κατηξιώθησαν ἡ ἁλιεῖς, οἳ ἐκείνοι πολλοὶ ὄντες ἔδεισαν. εἰ γὰρ ὁ σοφὸς, οὐ τῷ ἀμαθεῖ σοφῷ λέγει καὶ ἐπαινετῷ, ἀλλὰ τούτῳ τῷ δοκοῦντι ἀπὸ δεινότητος ἔχειν. διὰ τοῦτο οὐδὲ εἶπεν, ἀπεκάλυψας μωροῖς, ἀλλὰ νηπίοις, ἁπλουστέροις, φησὶν, ἀφελέσι. καὶ δείκνυσιν οὐ μόνον περὶ ἀξίαν οὖσαν ἀπολαύσαντας τούτων, ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ εἰκὸς καὶ παιδεύει διὰ πολλῶν ἡμᾶς, ἀπονοίας μὲν ἀπαλλάττων, ἀφέλειαν δὲ ζηλοῦν. διὰ τοῦτο καὶ Παῦλος αὐτὸ ἔλεγε μὴ πλείονος τῆς ὑπερβολῆς, ὅταν γράφων· Εἴ τις δοκεῖ ἐν ὑμῖν σοφὸς εἶναι ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. ὅταν γὰρ δείκνυται ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις. διὰ τί δὲ ἡ βλασφημεῖ τὸν πατέρα, κἂν τοιαῦτα αὐτὸς αὐτὸ ἐποίησεν; ὥσπερ ἄλλος τις ἔχεται καὶ ἐντυγχάνῃ τῷ Θεῷ, τὸ πολλοῦ ἀγάπῃ τοῦ περὶ ἡμᾶς ἐνδεικνύμενος· ὅταν καὶ ἐνταῦθα ποιῇ. πολλῆς γὰρ καὶ τοῦτο ἀγάπης. καὶ δείκνυσιν, ὅτι ὁ πρὸς αὐτὸν ἀξίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ προβολὴ τοῦ παθεῖν. ὅπερ γὰρ εἶπε τοῖς μαθηταῖς λέγων, Μὴ βάλητε τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ, τοῦτο προλαβὼν αὐτὸς ἐποίησεν. εἶπα δείκνυσιν ἐκ τούτων καὶ ὁ αὐτοῦ προορώμενον θέλημα, καὶ ὃ τοῦ παθεῖν. αὐτοῦ μὲν γὰρ τὸ βλασφημεῖν καὶ χαίρειν ὅτι τῶν ἡμερῶν· τοῦ παθεῖν δὲ, τὸ δεικνύναι, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος προβληθεὶς τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς οἴκοθεν ὁρμηθείς. ὅτε γάρ, φησιν, ἐνόμισε βιδοκία ἔμπροσθεν σου· τοιοῦτον, ὅταν σοι ἦρεσε. διὰ τί δὲ ἀπεκρύβη ἀπ' ἐκείνων, ἄκουσον Παύλου λέγοντος· Οτι ζητοῦντες τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ἔστησαν, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν. συνόησον τοίνυν τί εἰκὸς εἶπεν τοῦ μαθητὰς ταῦτα ἀκούοντας, ὅτι οἱ σοφοὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὅτοι ἔγνωσαν· καὶ ἔγνωσαν μείναντες νήπιοι, καὶ ἔγνωσαν τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύψαντος. ὁ δὲ Λουκᾶς φησιν, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὅτε ἦλθον οἱ ἑβδομήκοντα ἀπαγγέλλοντες καὶ ἐκεῖ τὴν δαιμόνων, τότε ἠγαλλιάσατο, καὶ εἶπε ταῦτα, ἅπερ μετὰ τοῦ ἀσυνδιαφορότερους αὐτοὺς ποιῶν καὶ μετεωρίζειν προσεκαλέσατο. ὅταν γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς μέγα φρονῆσαι ὅτι καὶ τοῦ δαίμονας ἐλαύνειν, καὶ ἐντεῦθεν αὐτοῦ καταστέλλει. ἀποκάλυψις γὰρ ἦν τὸ γινόμενον, οὐκ ἐκείνων ἀσυνδ. διὰ τί οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ σοφοὶ συνετοὶ νομίζοντες εἶναι πρὸς ἑαυτοὺς, δέξασθαι διὰ τὸ οἰκεῖον τὸ φρον. σκοπῶ εἰ διὰ τοῦτο ἦν αὐτὸ ἀπεκρύβη, φοβηθῆτε, φησὶ, καὶ ὑμεῖς καὶ μείνατε νήπιοι. τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἐποίησε τὸ ἀποκαλύψεως ἀπολαῦσαι, ὥσπερ οὖν καὶ ἐκείνους τὸ ἐναντίον ἀποστερηθῆναι. οὐδὲ γὰρ, ὅταν λέγῃ, ἀπέκρυψας, ὁ Θεὸς ὁ πρὸ εἶναι φησιν, ἀλλ' ὥσπερ ὅταν λέγῃ Παῦλος, Οτι πρὶ ἐδωκεν αὐτοῦ εἰς ἀδόκιμον νοῦν καὶ ἐτύφλωσεν αὐτῶν τὰ νοήματα, οὐκ αὐτὸν εἰσάγων ταῦτα ἐνεργοῦντα τοῦτο φησιν, ἀλλ' ἐκείνους τοῦ τὴν αἰτίαν

Ρω. ε. ιζ.

α. Κορ. γ. ιη.

Ματθ. ζ.

Ρω. ι. γ.

Λκ. ι. ιζ.

Ρω. α. κη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν προέρχεται οὕτω καὶ ἐνταῦθα φησι Ὃ, ἀπεκάλυψας εἶτα, ὅπερ εἶπεν, ἐξομολογοῦμαί σοι ὅτι ἀπέκρυψας, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις, ἵνα μὴ νομίσῃς, ὅτι ὡς αὐτὸς ἀπεστερημένος τῆς δωρεᾶς ταύτης καὶ μὴ δωρεάμενος αὐτὸ κατορθῶσαι οὕτως θύμωσιν φησί.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Πρὸς ὃ οὐ χαίρουσιν, ὅτι τὰ δαιμόνια αὐτοῖς ὑποτάσσεται. Τί γὰρ θαυμάζετε, φησιν, ὅτι δαίμονες ὑμῖν ὑποτάσσονται; ἐμοὶ πάντα δέδοται, πάντα μοι παρεδόθη. ὅταν ὁ ἀκούσῃς, παρεδόθη, μηδὲν ἀνθρώπινον ὑπονοήσῃς. ἵνα γὰρ μὴ δύο θεοὺς ἀγεννήτους νομίσῃς, ταύτην τὴν λέξιν τέθεικεν. ἐπεὶ ὅτι ὁμοῦ τε ἐγεννήθη καὶ πάντων δεσπότης ἐστίν, πολλαχόθεν δὲ ἀλλαχόθεν δηλοῖ. Εἶτα λέγει τι καὶ τούτου μεῖζον, "ἀνοίγων σου τὸν δάκτυλον.

10 Καὶ οὐδεὶς γινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· "οὐδὲ τὸν πατέρα ἐπιγινώσκει*, εἰ μὴ ὁ υἱός.

Καὶ δοκεῖ μὲν ἀπηρτῆσθαι τῶν ἔμπροσθεν τοῖς ἀγνοοῦσι, πολὺ δὲ ἔχει τὸ σύμφωνον. ὅπερ γὰρ εἶπε, πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, ἐπάνω· καὶ τί θαυμαστόν, φησιν, εἰ πάντων εἰμὶ δεσπότης, ὅπουγε καὶ ἕτερόν τι μεῖζον ἔχω, τὸ εἰδέναι τὸν πατέρα καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐστί; καὶ γὰρ καὶ τοῦτο λανθανόντως δείκνυσιν ἐκ τοῦ "μόνος αὐτὸν "οὕτως εἰδέναι. ὅταν γὰρ εἴπῃ· οὐδεὶς γινώσκει τὸν πατέρα, εἰ μὴ ὁ υἱός, τοῦτό φησιν. Ἐξ ὅρου "πότε λέγει ταῦτα· ὅτε ὀφθὲν τῶν ἔργων τῆς δωρεᾶς ἔλαβον αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν, οὐχὶ θαυματοργοῦντα ἰδόντες μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τοσαῦτα δωρηθέντες. εἶτα, ὅπερ εἶπεν, ὅτι ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις, δείκνυσι καὶ τοῦτο αὐτοῦ τὸ ἴδιον. οὐδὲ γὰρ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, φησὶν, εἰ μὴ ὁ υἱός, Καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

20 Οὐχ ᾧ ἂν ἐπιτάττηται, οὐδὲ ᾧ ἂν κελεύηται. εἰ γὰρ ἔκφυον ἀποκαλύπτει, καὶ ἑαυτόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς ὁμολογηθὲν ἀφῆκεν· ἔκφυον δὲ τέθεικε. καὶ πάντα χοῦ τοῦτό φησιν, ὡς ὅταν λέγῃ· Οὐδεὶς δύναται πρὸς Ⓦ πατέρα ἐλθεῖν, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. δεῖ γὰρ τούτων καὶ Ιωαν. ιδ. ς.
ἄλλο κατασκευάζει, ὃ* σύμφωνος αὐτῷ "ἐστὶ καὶ ὁμογνώμων. τοσοῦτον γάρ, φησιν, ἀπέχω τοῦ μάχεσθαι αὐτῷ καὶ πολεμεῖν, ὥστε οὐ δύνατον πρὸς ἐκεῖνον ἐλθεῖν τινα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ὅπερ γὰρ τοῦτο μάλιστα αὐτοὺς ἐσκανδάλιζε, τὸ δοκεῖν ἀνίδιον αὐτὸν εἶναι, ἀφ' ὧν πάντων τοῦτο ἀναιρεῖ, καὶ τῶν σημείων οὐκ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον περὶ τούτου ἐπαιδαγωγεῖ. ὅταν δὲ λέγῃ, οὐδὲ Ⓦ πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, οὐ τοῦτό φησιν, ὅτι πάντες αὐτὸν ἠγνόησαν, ἀλλ' ὅτι τὸν γνῶσιν, ὃν αὐτὸς αὐτὸν οἶδεν, οὐδεὶς "αὐτῷ ἐπίσταται· ὃ καὶ περὶ "τοῦ ἐστὶν εἰπεῖν. οὐδὲ γὰρ περὶ ἀγνώστου τινὸς Θεοῦ καὶ μηδενὶ γνωρίμου ταῦτα ἔφασκεν, ὡς φησιν ὁ Μαρκίων, ἀλλὰ τὸν ἀκριβῆ γνῶσιν ἐνταῦθα αἰνιττόμενος· ἐπεὶ οὐδὲ "τοῦτον ἴσμεν, ὡς χρὴ εἰδέναι. καὶ "τοῦτο γέγραπται· Τότε γνώσομαι, καθὼς καὶ ἐγνώσθην. Εκ μέρους γινώσκομεν, α. Κορ. ιγ. ιβ.
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν. Εἶτα καταστήσας ἐπὶ τῶν εἰρημένων εἰς ἐπιθυμίαν αὐτοὺς, καὶ δείξας αὐτοῦ τὸν δυνάμενον ἄφατον, τότε καλεῖ λέγων·

28 Δεῦτε πρός με πάντες Ⓐ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Οὐχ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἀλλὰ πάντες Ⓘ ἐν φροντίσιν, Ⓘ ἐν λύπαις, Ⓘ ἐν ἁμαρτίαις. δεῦτε, οὐχ ἵνα ἀπαιτήσω ὑμῶν ἃ ἐπαγγέλλομαι, ἀλλ' ἵνα λύσω ὑμῶν τὰ ἁμαρτήματα· δεῦτε, οὐκ ὅπερ δέομαι ὑμῶν τῆς δόξης, ἀλλ' ὅπερ δέομαι ὑμῶν τῆς σωτηρίας. ἐγὼ γάρ, φησιν, ἀναπαύσω ὑμᾶς. οὐκ εἶπε, σώσω μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολλῷ πλέον ἐστί, ἐν ἀδείᾳ καταστήσω πάσῃ.

29 Αρατε Ⓦ ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

30 Ο γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν.

Μὴ τοίνυν φοβηθῆτέ, φησι, ζυγὸν ἀκούοντες· χρηστὸς γάρ ἐστι. μὴ δείσητε, ὅπερ φορτίον εἶπον· ἐλαφρὸν γάρ ἐστι. Ἐξ ὅρου ἔλεγε, στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός;

ὅταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτε μ ῥᾳθυμος ἦς, ὅτε μ ἀναπεπτωκώς· ὡς ἐνὸ κατορθώσῃς τὰ εἰρημένα, ἐλαφρὸν ἔσται τὸ φορτίον. διὸ κ νῦν αὖθις τοιοῦτον σκάλεσε. πῶς γ κατορθοῦται; ἀν ταπεινὸς ᾖμεν κ πρᾶος κ ἐπιεικής. αὕτη γὰρ μήτηρ ἐστὶν ἡ ἀρετὴ φιλοσοφίας ἁπάσης. διὸ κ ἀρχὴν μέλων θείων σκεινων νόμων, ἐντεῦθεν ἤρξατο· τὲ ἐντεῦθα πάλιν τὸ αὖθις τοῦτο ποιῆ, κ μέγιστον πήθησι [τὸ] ἐπαθλον. ὁ γὰρ ἑτέρῳ γένῃ χρήσιμος μόνον, ἀλλὰ κ σαυτὸν ποιεῖ πολλῶν ἀναπαύσεις, φησίν. εὑρήσετε γὰρ ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. κ περὶ τῶν μελλόντων ἐντεῦθεν δίδωσί σοι τὴν ἀμοιβὴν, κ τὸ βραβεῖον ἤδη προτίθησι, κ ταύτῃ κ ζῆν ἑαυτὸν ὑπόδειγμα θεῖναι εἰς μέσον ἀνθρώπων δέκλιον ποιῶν τὸν λόγον. τί γὰρ δέδοικας, φησι; μὴ ἐλαπωθῆς ταπεινὸς ὤν; ἐμὲ σκόπει, κ τὰ ἐμὰ πάντα· ἀπ' ἐμοῦ μάθετε, κ τότε εἴσῃ σαφῶς ἥλικον ἔστι τὸ ἀγαθόν. ὁρᾷς πῶς ἀπὸ πάντων αὐτὸν ἀνάγει εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην; ἀφ' ὧν

Ματθ. ια.κθ. αὐτὸς ἐποίησε (Μάθετε γὰρ ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι) ἀφ' ὧν αὐτὸς κερδαίνειν μέλλοισιν (εὑρήσετε γάρ, φησιν, ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν) ἀφ' ὧν αὐτὸς χρήζεται (ἀναπαύσω γὰρ ὑμᾶς κἀγώ, φησιν) ἀφ' ὧν κοῦφον αὐτὸ κατεσκεύασεν. ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός, τὸ δὲ φορτίον

Ε.Κορ. δ. ιζ. μου ἐλαφρόν ἐστιν. ὅπω κ Παῦλος πείθει λέγων· Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται. τὲ πῶς ἐλα-

Λκκ. ιδ.κς. κζ. φρόν, φησι, τὸ φορτίον, ὅταν λέγῃ· Εαν μή τις μισήσῃ πατέρα κ μητέρα· κ, ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, κ ἀκολουθεῖ μοι, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· κ, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής· ὅταν κελεύῃ τὲ αὐτὸν ἀποστρέφεσθαι

Ρω. η. λθ. τὸν ψυχὴν; διδάσκει ὥσπερ Παῦλος λέγων, Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διωγμός; ἢ λιμός; ἢ γυμνότης; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα; κ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. διδασκέτωσάν σε οἱ ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῶν Ιουδαίων μυρίας μάστιγας ὑποφέροντες, κ χαίροντες ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ἀπολαῦσαι. εἰ γὰρ ἔτι δέδοικας κ φείδῃ, τὸν ζυγὸν κ τὸ φορτίον ἀκούων, κ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος ὁ φόβος, ἀλλὰ τῆς σῆς ῥᾳθυμίας. ὡς δὲ ἧς προκατασκευασμένος κ προθυμίαν ἔχων, πάντα σοι ῥᾴδια ἔσται κ κοῦφα. διὸ γὰρ ὅπω κ ὁ Χριστὸς δείκνυσι ὅτι δεῖ κ ἡμᾶς αὐτὸν πονεῖν, κ τὰ χρήσιμα μόνον εἶπε, κ ἐσίγησεν, κ δὲ τὰ φορτικὰ μόνον, ἀλλ' ἑκάτερα τέθεικε. κ γὰρ ζυγὸν εἶπε, κ χρηστὸν ἐκάλεσε, τὲ φορτίον ὠνόμασε, κ ἐλαφρὸν προσέθηκεν· ἵνα μήτε ὡς ὑπόπονα φύγῃς, μήτε ὡς σφόδρα βυκόλων καταφρονῇς. εἰ δὲ κ μὴ ταῦτα πάντα δύσκολον ἡ ἀρετὴ εἶναι σοι δοκῇ, ἐννόησον ὅτι δυσκολώτερον ἡ κακία. ὅπερ δὴν τὲ αὐτὸ ἀνιπτόμενος, κ πρότερον εἶπε, λάβετε ζυγόν μου· ἀλλὰ προσῆτον, δεῦτε ἀναπαύσαντες τὲ πεφορτισμένοι, δείκνυσιν ὅτι ἡ ἁμαρτία κόπον ἔχει κ φορτίον ὄντι βαρὺ κ δυσβάστακτον. οὐδὲ γὰρ κοπιῶντες εἶπε μόνον, ἀλλὰ κ πεφορ-

Ψαλμ. λζ. δ. Ζαχ. ε.ζ. τισμένοι. κ τοῦτο κ ὁ προφήτης ἔλεγε, τὴν φύσιν αὐτῆς ἐπιγράφων· Ωσεὶ φορτίον γάρ, φησι, βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. κ ὁ Ζαχαρίας δὲ ἐπιγράφων αὐτὴν, Μολίβδου τάλαντον αὐτὴν εἶναι φησι· κ τοῦτο κ ἡ πεῖρα αὐτὴ δείκνυσιν. οὐδὲν γὰρ οὕτω βαρὺ τὴν ψυχὴν, οὐδὲν ὅπω πνεῖ δρόμου κ πτέρυγα κάτω, ὡς ἁμαρτίας ζυγὸς ὑδὲν οὕτω πτεροῖ κ μετέωρον ποιῆ, ὡς δικαιοσύνης κλῆσις κ ἀρετή. σκόπει δέ. τί φορτικώτερον, εἰπέ μοι, τὸ μηδὲν κεκλῆσθαι; τὸ τρέφειν τὸ σαρκίον, τὲ τυπτόμενον μὴ ἀντιτύπτειν; τὸ ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ; ἀλλ' ὅμως ἐὰν φιλοσοφῶμεν, πάντα ταῦτα κοῦφα κ ῥᾴδια κ ἡδονῆς ποιητικά. ἀλλὰ μὴ θορυβηθῆτε, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν μετ' ἀκριβείας ὀξετάσωμεν μεταχειρίσαντες· κ, εἰ βούλεσθε, τὸ προσῆτον κ τὸ πολλοῖς ὑπόπονον κ βαρὺ εἶναι δοκοῦν. πότερον οὖν, εἰπέ μοι, βαρὺ κ ἐπαχθές, τὸ μίαν ἡμέραν μεμνᾶσθαι, ἢ τὸ μυρίων φροντίζειν; τὸ ἓν προσκεκλῆσθαι ἱμάτιον τὲ μηδὲν πλέον ὑπάρχειν, ἢ τὸ πολλὰ ἔνδον ἔχοντα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν κ νύκτα κόπτεσθαι, δεδοικότα, τρέμοντα ὑπὲρ τῆς φυλακῆς, ἀλγοῦντα τὲ ἀγρύπνον ὑπὲρ τῆς ζημίας; μὴ στενόχωρον ἡμῖν μὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ οἰκέτης ἀφελόμενος ἀπέλθῃ; πλὴν ἀλλ' ὅσα δὺ εἴπω, οὐδὲν τοσοῦτον, οἷ' ἡ τῶν πραγμάτων πεῖρα. δεῖ ἐβουλόμην καὶ τῶν εἰς ἐκεῖνον φθασάντων τὸν κορυφαῖον τῆς φιλοσοφίας πρᾶξαι ἡμῖν, καὶ τότε σαφῶς ἂν εἶδες τὸ πρᾶγμα τὸν ἡδονῆ. ὃ δὲ οὐδεὶς ἂν ἐδέξατο ἐκείνων τῶν ἐρώντων ἀκήμοσιώτης, μυρίων πρᾶγμάτων πλουσιεῖν. ὅτοι δ' ἐδέξατο ἂν ποτε ἡμέρᾳ πένητες, φησι, ῥίψαι τὰς φθονερίδας ἃς ἔχουσι; καὶ τί τοῦτο; τῆς γὰρ ἀνοίας αὐτῶν ἐστὶ τοῦ χαλεποῦ νοσήματος τοῦτο δεῖγμα, ὃ τοῦ τὸ πρᾶγμα ἥδιον εἶ. καὶ τοῦτο καὶ αὐτοὶ μαρτυρήσαιεν ἂν ἡμῖν, εἰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὅτι ταύτας ἀποδυρόμενοι τὴν φθονερίαν, καὶ τὸν βίον ἀβίωτον εἶναι νομίζοντες. ἀλλ' οὐκ ἐκφύοι ὕτως, ἀγαπᾷ γελᾶσι, σκιρτῶσι, καὶ τὸ δηλούμενον μᾶλλον ὅτι τὴν πενίαν καλλωπίζονται. πάλιν τὸ τρέφειν τὸν σαρκία τὸ πλῆξαι ἕτερον, καὶ φόβητρον τῶν προσιόντων. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐρχεται ὁ πόλεμος λαμβάνει, ἐνταῦθα ὃ λύσιν· καὶ ἐκείνῳ μὲν τὸν ἑτέρου πυρὰν δῦναι, τούτῳ δὲ καὶ τὸν σαυτοῦ φλόγα ἔσβεσαι. ὅτι δὲ τὸ μὴ κλαίειν τοῦ κλαίειν ἥδιον, πάντι που δῆλόν ἐστιν. εἰ δ' ὅτι σωμάτων τοῦτο, πολλῷ μᾶλλον ὅτι ψυχῆς. τί δ' κουφότερον; ἀγωνίζεσθαι, ἢ τρυφᾶν καὶ σκιρτᾶν; πυκτεύειν, ἢ ὃ βραδύτερον ἔχειν; κυμάτων ἀντέχεσθαι, ἢ εἰς λιμένα καταίρειν; ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐξαίρετον τῶν κινδύνων καὶ τῶν κινδύνων· ἐκεῖνο δὲ τοσοῦτόν ποιεῖ μυρίας ἔχειν ἀνάγκας, δι' ἃς ἀβίωτον εἶναι τὸν βίον νόμισας. εἰ δ' ἀπιστεῖς τοῖς λεγομένοις, ἄκουσον τῶν εὐπρεπεστάτων καὶ τρυφώντων τῶν μαρτύρων ἐν τῷ χωρῷ τῶν ἀγώνων, πῶς μαστιζόμενοι καὶ ξεόμενοι τοσοῦτον ἥδιον καὶ φαιδροὶ, καὶ τῶν ὅτι ῥοδωνιᾶς κατακεκλιμένων ὅτι τηγανίων τοσοῦτον μᾶλλον ἥδιον καὶ εὐφραίνοντο. διὰ καὶ Παῦλος ἔλεγε, μέλλων ἐντεῦθεν ἀπέρχεσθαι καὶ καταλύειν βιαίῳ θανάτῳ τὸν ζωὴν, Χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. ὃ δ' αὖ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. εἶδες μὲν ὅσης ἀφθονίας τὸν οἰκουμένην ἅπασαν ὅτι τὴν κοινωνίαν τῆς ἀφροσύνης καλεῖ; ὅταν μέγα ἀγαθὸν ἡδονὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν ὖσαν, οὕτω πολλοὶ καὶ αὐτὸν καὶ φοβερὸν θάνατον, καὶ ἐπέρασον καὶ ἀνίας ἄξιον. ἀλλ' ὅτι μὲν ἡδὺς καὶ κοῦφος ὁ τῆς ἀρετῆς ζυγὸς, καὶ ἑτέρωθεν πολλαχόθεν δῆλον. λοιπὸν δ', εἰ δοκεῖ, καὶ τῆς ἀμαρτίας ἰδωμεν τὰ φορτία. σκοπῶ σοὶ πλεονεκτεῖν εἰς μέσον ἀγάγωμεν, καὶ τοὺς καπήλους καὶ παλιγκαπήλους τὰ ἀναιμάκτων συμβολαίων. εἶδες οἷον φορτικώτερον τῆς τοιαύτης πραγματείας ἦνοιτ' ἄν; πόσαι λύπαι, πόσαι φθονερίδες; πόσα πρασκευάσματα; πόσοι κίνδυνοι; πόσαι ἐπιβουλαὶ καὶ πόλεμοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν τούτοις φύονται τοῖς κέρδεσι; πόσοι θόρυβοι καὶ ταραχαί; ὥσπερ γὰρ τὴν θαλάττην σκοπεῖν ἔστιν ἰδεῖν ποτε κυμάτων χωρὶς· ὕτως οὐδὲ τὸν τοιαύτην ψυχὴν φθονερίδος καὶ ἀθυμίας καὶ φόβου καὶ ταραχῆς ἐκτός, ἀλλὰ τὰ πρότερα καταλαμβάνει τὰ δεύτερα, καὶ πάλιν ἕτερα ἕπεισι, καὶ τούτων δεῖπω πανοπλίων ἕτερα κορυφοῦται. ἀλλὰ τῶν λοιδόρων καὶ τῶν ἀκροχόλων βούλει τὰς ψυχὰς ἰδεῖν; τί τῆς βασάνου ταύτης χεῖρον; τί τῶν πραγμάτων ὧν ἔχουσιν ἔνδον; τί τῆς καμίνου τῆς διωκούσης καθημένης, καὶ τῆς φλογὸς τῆς μηδέποτε σβεννυμένης; ἀλλὰ τῶν φιλοσωμάτων καὶ τῆ προύσῃ προσκτητικοτάτων ζωῆ; καὶ τί ταύτης τῆς δουλείας χαλεπώτερον; τὸν Καὶν βίον ζῶσι, τοῦτο διωκεῖ συζώντες καὶ φόβῳ, καὶ καθ' ἕκαστον τῶν τελευτώντων μᾶλλον τῶν ἐκείνοις προσκόντων, τὸν οἰκείαν θρηνοῦντες τελευτήν. τί δ' τῶν πεφυσιωμένων ταραχωδέστερόν τε καὶ μανικώτερον; μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ἀπόντων γὰρ μήτηρ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀνεξικακία. μὴ τοίνυν φοβηθῇς, μηδὲ ἀποπηδήσῃς τῶν ἀπόντων σε τούτων κραζόντα ζυγόν, ἀλλ' ὑπελθε μετὰ προθυμίας ἅπασης αὐτόν, καὶ τότε αὐτὸν εὑρήσεις καθαρὸν τὴν ἡδονήν. οὐδὲ γὰρ πείθει σε τῶν ἀνόητα, ἀλλ' ὑπεραξίας ἕνεκεν ὑπόκειται μόνης, καὶ τὸ πεῖσαι βαδίζειν εὔρυθμα, καὶ πρὸς τὴν βασιλικὴν σε ὁδὸν ἀναγαγεῖν, καὶ τῶν ἑκατέρωθεν ἀπαλλάξαι κρημνῶν, καὶ ποιῆσαι μετ' εὐκολίας τὸν στενὴν βαδίσαι

Φιλιπ. β. ιζ. ιη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δίσαν ὀδόν. ἐπεὶ οὖν τοσαῦτα αὐτῷ τὰ ἀγαθά, τοσαύτη ἡ ἀσφάλεια, τοσαύτη ἡ εὐφροσύνη, πάσῃ" ψυχῇ, πάσῃ ἀπουδῇ τὸν ἕλκωθεν ⓦ ζυγὸν· ἵνα καὶ ἀναπαυσιν εὑρωμεν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. 5

κεφ ιϛ. Ομιλ. λθ. 1 ΕΝ ΕΚΕΙΝΩ ΤΩ ΚΑΙΡΩ ΕΠΟΡΕΥΘΗ Ο Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· ⓓ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ ⓓ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν ὁ Δαβὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ ⓓ μετ' αὐτοῦ; 4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς ⓦ οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; 10 15

Ἐν λόγῳ φησὶν, ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ. Τί δέ ἐστι, δευτεροπρωτον; ὅταν διπλῆ ἡ ἑορτὴ ᾖ, καὶ τὸ σαββάτον τοῦ Κυρίου, καὶ ἑτέρας ἑορτῆς ἐξαδεχομένης. σάββατον μὲν ἑκάστην ἑβδομάδα καλοῦσι. καὶ τί δήποτε ἐκάθευδεν αὐτοὺς ἐγεῖραι ὁ πρώτως τροφοδώς, εἰ μὴ ἐβούλετο λυσῆναι τὸ σάββατον; ἐβούλετο μέν, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς. διόπερ οὐδέποτε χωρὶς αἰτίας αὐτὸ λύει, ἀλλὰ διδοὺς προφάσεις εὐλόγους· ἵνα καὶ ⓦ νόμον ἀναπαύσῃ, καὶ ἐκείνους μὴ πλήξῃ. ἔστι δ' ὅπου καὶ προσηνεμένως αὐτὸ λύει, καὶ μετ' ἐπισάστεως· ὡς ὅταν "παρὰ πηλῶ χρίῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ· ὡς ὅταν λέγῃ, Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. ποιᾷ δὲ τούτῳ μὲν δοξάζων τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἐκείνῳ δὲ τῷ ἀσθενείᾳ τῶν Ἰουδαίων προσαμυνόμενος· ὁ δὴ καὶ ἐνταῦθα κατασκευάζει, τῷ τῆς φύσεως δυνάγκῃ προσδημόμενος· κἀντεῦθεν καὶ ὅτι τῶν ἁμαρτημάτων ὁμολογημένων οὐκ ἀν ἠμύετό ποτε ἀπολογία. ὅταν δὲ ὁ φονεύων ⓦ θυμὸν ἀν χρίῃ προσδοκᾶν, ὅταν ὁ μοιχεύων τῷ ὀπτιμίᾳ, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἄλλῳ αἰτίαν οὐδεμίαν εἰπεῖν· ἐνταῦθα δὲ τῷ πεινᾶν εἰπών, πάντας ἀπήλλαξεν αὐτοὺς ἐγκλήματος. σὺ δέ μοι θαύμασον τοὺς μαθητάς, τοὺς ὅπου ζωσεσαλμένους καὶ μηδὲν τῶν σωματικῶν ποιουμένους λόγον, ἀλλὰ πέρυσι διεζωσμένους τῷ τῆς ἐρκοῦς τραπέζῃ, καὶ λιμῷ" ἀγχομένους διατελεῖ, καὶ οὐδὲ ὅπως ἀφισαμένους. Εἰ γὰρ μὴ τοσαύτην εἶχεν αὐτοὺς σφόδρα ὁ πειρᾶν, οὐκ ἂν οὐδὲ οὕτω ἐποίησαν. Τί οὖν ⓓ φαρισαῖοι; ἰδόντες, φησὶν, εἶπον αὐτῷ· ἰδοὺ ⓓ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ· ἐνταῦθα μὲν οὐ πάνυ σφοδροί· καίτοιγε ἀκόλουθον ἦν τοῦτο, ἀλλ' ὅμως οὐ σφόδρα προξενοῦνται, ἀλλ' ἐγκαλοῦσιν ἁπλῶς. ὅτε δὲ τῷ χεῖρα τὴν ξηρὰν ἐξέτεινε καὶ διώρθωσε, τότε οὕτως ἐξεθηριώθησαν, ὡς καὶ σφαφῆς αὐτὸν βουλεύσασθαι καὶ ἀναιρέσεως. ἐνθα μὲν γὰρ οὐδὲν ἦν μέγα καὶ θαυμαστὸν, πόσου χάριν· ἐνθα δὲ ὁρῶσί τινας σωζομένους, ἀγριαίνουσι καὶ θεραπόντων καὶ πάντων εἰσὶ φορτικώτεροι. ὕστως ἐχθροὶ τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως σωτηρίας εἰσί. πῶς οὖν ἀπολογεῖται πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς; οὐκ ἀνέγνωτε, φησὶ, τί ἐποίησε Δαβὶδ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ ⓓ μετ' αὐτοῦ πάντες; πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ μόνοις τοῖς ἱερεῦσιν; ὅταν μὲν γὰρ τοὺς μαθητὰς ἀπολογῆται, τὸ Δαβὶδ εἰς μέσον προάγει· ὅταν δὲ καὶ αὐτὸς, τὸ πατέρα. καὶ ὅρα πῶς ὑπαπλικιακῶς· οὐκ ἀ-

νέγνωτε

νέγνωτε τί ἐποίησε Δαβίδ; καὶ γὰρ πολλὴ τοῦ προφήτου ἡ δόξα, ὡς δὲ Πέτρου μὴ θαῦμα ἀπολογουμένου πρὸς Ἰουδαίους ὅτως εἰπεῖν· Ἐξὸν εἰπεῖν μὴ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς τὸν πατριάρχου Δαβίδ· ὅπου καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη. Διατί οὖν αὐτὸν οὐχὶ μὴ τοῦ σώματος καλεῖ ὅτε ἐνταῦθα, ὅτε μὴ θαῦτα; ἴσως ὅπου ἐκεῖθεν ὁ ἦλιος κατῆλθ. Εἰ μὴ οὕτω" βυγωμονικοί τινες ἦσαν, ὅτι τὸ πάθος δι' τῆς πείνης ⓦ λῆρον ἤγαλλ· ὅπου γε μαθηταὶ καὶ ἀπόθεσθαι, καὶ ἰσοείδη αὐλῆς δυναγινώσκει. ὁ δὲ Μαρκος ὅτι Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως φησὶν, οὐκ" ἐναντία λέγων τῇ ἱστορίᾳ, ἀλλὰ δείκνυσ ὅτι διώνυμος ἦν· καὶ προσέθηκεν ὅτι ἐκάθευδεν αὐτοὺς· δείκνυσ καὶ ἐντεῦθεν μεγάλην ὕσαν ἀπολογίαν, ὅπουγε καὶ ὁ ἱερεὺς ἐπέτρεψε· καὶ τί μόνον ἐπέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ διεκονήσατο. μὴ γάρ μοι λέγε, ὅτι προφήτης ἦν ὁ Δαβίδ. οὐδὲ γὰρ ὅτως ἀξιῶ, ἀλλὰ τῶν ἱερέων ἐκεῖ ὃ προστέθηκε· διὸ καὶ προσετέθηκεν, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις. Εἰ γὰρ καὶ μυριάκις ἐκεῖ προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ ἱερεύς. Εἰ δὲ καὶ ἐκεῖνος προφήτης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ⓓ μετ' αὐτοῦ. καὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις ἔδωκε. Τί οὖν φησιν; ἴσον Δαβὶδ καὶ ὅτι; Τί μοι λέγεις ἀξίαν, ὅπου νόμῳ προσδιάσασις ἐστὶ δοκῇ," καὶ φύσεως ὅστιν ἀνάγκη; καὶ γὰρ καὶ ἐκεῖνοι μᾶλλον αὐτὸν ἀπήλλαξε τῶν ἐγκλημάτων, ὅταν ὁ μείζων φαίνῃ τὸ αὐτὸ πεποιηκώς. καὶ τί τοῦτο τοῦ ζητουμένου, φησιν; οὐ γὰρ δὴ σάββατον ἔκρινε· πρὸ μείζον μοι λέγῃς, ἃ μάλιστα δείκνυσι τὸν Χριστοῦ τὴν σοφίαν, ὅτι τὸ σάββατον ἀφεὶς, ἕτερον ἐπώδυνμα φέρει τοῦ σαββάτου μείζον. οὐδὲ γὰρ [ἐκεῖ] ἴσον προσδιώκει ἡμέραν, καὶ τέρον ἐπώδυνμα φέρει τοῦ σαββάτου μείζον. οὐδὲ γὰρ [ἐκεῖ] ἴσον προσδιώκει ἡμέραν, καὶ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ἁψασθαι τραπέζης, ἧς μηδενὶ θέμις ἦν. τὸ μὲν γὰρ σάββατον καὶ ἐλύθη πολλάκις, μᾶλλον δὲ ἀεὶ λύεται, καὶ ἐν τῇ περιτομῇ, καὶ ἐν ἑτέραις πλείοσιν ἔργοις, καὶ ἐν τῇ Ἀριθ. κη. Ἰησ. ϛ. Ἱερειχῷ δὲ τὸ αὐτὸ ἠθύμηθεν ἴδοι τις ἄν. τοῦτο δὲ ὅτε μόνον ἐλύετο· ὥστε ἀπὸ τοῦ πλείονος ἡ νίκη. πῶς οὖν οὐδεὶς ἐνεκάλεσε τῷ Δαβὶδ, καίτοι καὶ τούτου μείζον ἕτερον ἐγκλημα ἦν, τὸ τοῦ φόνου τῶν ἱερέων ἐντεῦθεν λαβὸν τὴν" ἀρχήν; ἀλλ' ὅ φησιν αὐτὸ. προσέτι γὰρ τοῦτο καὶ συγγνώμης ἠξιοῦτο ἄξιοι. τοῦτο δὲ καθ' ἕκαστον σαββάτον, καὶ ὑπὸ ἱερέων, καὶ ἐν ἱερῷ, καὶ νόμον· διόπερ οὐδὲ συγγνώμην μόνον, ἀλλὰ καὶ νόμον εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι τῶν ἐγκλημάτων. οὐδὲ γὰρ ἐγκαλῶν τοῦτα εἶπέν, φησιν,

Πρ. Ε. κθ.

Μαρ. Ε.

Ἰωαν. ε. ιϛ.

Αριθ. κη. Ἰησ. ϛ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν, οὐδὲ κ᾽ συηγώμιλω αὐτοῖς αἰτίας ἀπαλλάττων, ἀλλὰ κ᾽ ⓦ τῦ δικαίου λόγου· ⓒ δοκεῖ μὲ γὰρ ἐκείνων ἀπολογεῖσθαι, τότους ὁ ἐλευθερῶν τῶν ἐγκλημάτων. ὅταν γὰρ εἴπῃ· αἰκίτιοί εἰσιν ἐκεῖνοι, πολλῷ μᾶλλον ὅτοί φησιν. ἀλλ᾽ οὐκ εἰσὶν ἱερεῖς· ἀλλ᾽ ἱερέων μείζους. αὐτὸς γὰρ πάρεσιν ἐν τῷ ὁ τῦ ἱερεῦ δεσπότης· ἡ ἀλήθεια, οὐχ ὁ τύπος. διὰ τῦτο καὶ ἔλεγε·

6 Λέγω δ᾽ ὑμῖν, ὅτι μεῖζον τῦ ἱερῦ ὅδε ἐστιν ὧδε. Αλλ᾽ ὅμως τηλικαῦτα ἀκούσαντες, οὐδὲν εἶπον. οὐδὲ γὰρ ἦν σωτηρία ἀνθρώπου τὸ προκείμενον. εἶτα, ὅπερ βαρὺ τοῖς ἀκούσιν ἐδόκει εἶναι, ταχέως αὖθ᾽ ⟨συνεκάλυψε, πάλιν ὅτι συηγώμιλω ⓦ λόγον ἀγαν, ⓒ μὴ ὀπτοπλήξεως, κ᾽ ὅτω λέγων·

7 Εἰ δ᾽ ἐγνώκειτε τί ὅστιν, ἔλεον θέλω, ⓒ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. Εἶδες πῶς πάλιν ὅτι συηγώμιλω ἀγαπᾷ τὸν λόγον, κ᾽ πάλιν συηγώμης ἀνωτέρους ἀποφαίνει; ἂν γὰρ αὐ κατεδικάσατε, φησι, τοὺς ἀναιτίους. τὸ μὲν πρότερον τὸ τῶν ἱερέων ⟨ιωήγαγε* τὸ αὖθ᾽ λίγων, ἀναίτιοί εἰσι· τῦτο δ᾽ ἀφ᾽ ἑαυτῦ ⟨ίθησι· μᾶλλον δ᾽ καὶ τῦτο ἀπὸ τοῦ νόμου· προφητικὸν γὰρ ἀνέγνω ῥῆσιν. εἶτα κ᾽ ἀλλῶ αὐτὸν λέγει·

8 Κύριος γὰρ [, φησὶν,] ὅστι τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, Περὶ ἑαυτοῦ λέγων. ὁ δὲ Μαρκος κ᾽ προσθεὶς τῆς καινῆς φύσεως αὐτὸν τῦτο εἰρηκέναι φησίν. ἔλεγε γὰρ· τὸ σάββατον διὰ ⓦ ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Τίνος οὖν ἕνεκεν ἐκωλύετο ὁ Ἰησοῦς τὰ ξύλα ⟨ωάγων; ὅτι εἰ ἔμελλον κ᾽ ἐν ἀρχῇ καταφρονηθῆναι ⓘ νόμοι, σχολῇ γ᾽ ἂν ὕστερον ἐφυλάχθησαν. κ᾽ γὰρ πολλὰ ὠφέλει προδήλως τῷ ἀρχῇ τὸ σάββατον κ᾽ μεγάλως· οἷον, ἡμέρας ἐποίει προσεῖς τοὺς οἰκείους εἶναι κ᾽ φιλανθρώπους· ἐδίδασκεν αὐτοὺς τῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν κ᾽ τῶ δημιουργίαν, ὅπερ φησὶν ὁ Ἰεζεκιήλ· ἐπαίδευσεν αὐτοὺς κ᾽ μικρὸν ἀπέχεσθαι πονηρίας, ⓒ τοῖς πνευματικοῖς προσέχειν προσκυνοῦσιν. ὅπερ γὰρ ⓦ νόμον δίδοις ⓦ τοῦ σαββάτου, εἰ εἶπε, τὰ μὲν ἀγαθὰ προσάπτετε ἐν τῷ σαββάτῳ, τὰ δὲ κακὰ μὴ ποιῆτε, οὐκ ἂν ἐπείσθησαν· ἀπόντων ὁμοίως ἀπεῖργε. μηδὲν γὰρ ποιήσητε, φησὶ· ⓒ οὐδὲ ὅτως κατεῖχοντο. αὐτὸς δὲ κ᾽ " ⓦ νόμον δίδοις ⓦ τῦ σαββάτου, ⓒ ὅτως ἠνίξατο, ὅτι τῶν πονηρῶν αὐτοὺς ἀπέχεσθαι βούλεται μόνον. μηδὲν γὰρ ποιήσητε, φησι, πλὴν ὧν ποιηθήσεται ψυχή. κ᾽ ἐν τῷ ἱερῷ δὲ πάντα ἐγίνετο, κ᾽ μὴ πλείοσι τῆς ἀσυδῆς, κ᾽ διπλασίονος τῆς ἐργασίας. ὅτω κ᾽ διὰ αὐτῆς τῆς σκιᾶς τὴν ἀλήθειαν αὐτοῖς προῆνοιγε. Τοσῦτον οὖν κέρδος, φησὶν, ἔλυσεν ὁ Χριστός; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ κ᾽ σφόδρα ἐπέτεινε. καιρὸς γὰρ ἦν διὰ τὴν ὑψηλοτέρων αὐτοὺς πάντα παιδεύεσθαι, κ᾽ οὐκ ἔδει δεδεᾶσθαι τὰς χεῖρας τῦ πονηρίας μὲ ἀπηλλαγμένους, προσὶς δὲ τὰ ἀγαθὰ πάντα ἐπιστρωμένοις, οὐδὲ ἐντεῦθεν μανθάνειν ὅτι ὁ Θεὸς ἄπαντα ἐποίησεν, οὐδὲ ἐντεῦθεν ἡμέρας εἶναι τοῦ προσὶς αὐτὸν τῦ Θεοῦ τῆς φιλανθρωπίας τὸν μίμησιν καλουμένους (γίνεσθε γὰρ, φησιν, οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος) οὐδὲ μίαν ἡμέραν ἑορτάζειν τοῦ πάντα ⓦ βίον ἑορτὴν ἄγειν κελευομένους. Ἑορτάζωμεν γὰρ, φησι, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας ⓒ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας κ᾽ ἀληθείας. κ᾽ διὰ γὰρ τῶν προφητῶν ἐσάνας κ᾽ θυσιαστήριον χρυσοῦν τοῦ αὐτὸν τὸν πάντων δεσπότην ἐνοικεῖν ἔχοντας κ᾽ διὰ πάντων ὁμιλοῦντας αὐτῷ, κ᾽ δι᾽ ὀλίγης, κ᾽ διὰ προσφορᾶς, καὶ διὰ χαρᾶς, κ᾽ διὰ ἐλεημοσύνης, καὶ διὰ τῦ ἔνδον ἔχειν αὐτόν. τί τοίνυν σαββάτου χρεία τῷ διὰ παντὸς ἑορτάζοντι, τῷ πολιτευομένῳ ἐν οὐρανῷ;

ΗΘΙΚΟΝ Ἑορτάζωμεν τοίνυν διηνεκῶς, καὶ μηδὲν πονηρὸν προσάπτωμεν (τῦτο γὰρ ἑορτή) ἀλλ᾽ ὀπτεινέσθω μὲ τὰ πνευματικά, κ᾽ προσχωρείτω τὰ ὀπτίλια, κ᾽ ἐργαζώμεθα ἀρχαίαν πνευματικὴν, τὰς χεῖρας [ἐκ] πλεονεξίας ἀφιστῶντες, τὸ σῶμα τῶν προκειμένων κ᾽ δυνάντων ἀπαλλάττοντες καμάτων, καὶ ὧν ἐν Αἰγύπτῳ τότε· ⟨ωέμνυεν ὁ τῶν Εβραίων δῆμος. οὐδὲν γὰρ διαφέρομεν ⓘ χρυσίον ⟨ωάγοντες τῶν τῶν πλίνθων ἐκείνην ἐργαζομένων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γαζομθρων, καὶ ἀχυρα συλλεγόντων καὶ μαςιζομθύων. καὶ γὰρ καὶ νῦν ὁ διάβολος ὑπαπάτησε πλυνθυρεῖν, καθάπερ τότε ὁ Φαραώ. Τί γὰρ ἔςιν ἄλλο ὃ χρυσίον ἢ πηλός; τί ὃ ἄλλο ὃ ἀργύριον ἢ ἄχυρον. ὡς ἄχυρα γοῦν, φυλάττει τὰς ἐπιθυμίας τῶν φλόγα· ὡς πηλός, ὅτω ῥυποῖ (W) ἔχοντα ὁ χρυσός. διὰ τοῦτο ἔπεμψεν ἡμῖν ὁ Μωϋσέα εἰς ἐρήμυ Αιγύπτυ, ἀγλὰ (W) γὸν εἰς ἐυσεβοῦ. διὰ τοίνυν καὶ μετ' ὀλίγον ἐλθεῖν αὐτὸν μείνης ἐν Αιγύπτῳ, πείσῃ τὰ τῶν Αιγυπτίων· αἱ γὰρ ἐκείνων ἀφεὶς ἀναδῆς μετὰ τοῦ πνυματικοῦ Ισραὴλ, ὀψὲ τὰ γαύματα ἄπαντα. πλὴν οὐδὲ τοῦτο ἀρκεῖ εἰς σωτηρίαν. οὐδὲ γὰρ εἰς Αιγύπτου διὰ μόνον ἀπαλλαγῆναι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἐπαγγελίαν εἰσελθεῖν. ἐπεὶ καὶ Ιυδαῖοι, καθὼς ὁ Παῦλός φησι, καὶ διὰ τῆς ἐρυθρᾶς διῆλθον, καὶ μάννα ἔφαγον, καὶ πόμα πνυματικὸν ἔπιον, ἀλλ' ὅμως πάντες ἀπώλοντο. ἵν' οὖν μὴ καὶ ἡμεῖς ταὐτὰ πάθωμθυ, μὴ ὀκνῶμθυ, μηδὲ ἀναδυώμεθα· ἀλλ' ὅταν ἀκούσῃς πονηρὰν καὶ νῦν κατασκόπων ἀγγελλόντων τὴν γενεὰν καὶ τὴν θλιμμθύην ὁδὸν, καὶ λεγόντων ἅπαξ εἶπον τότε ἐκεῖνοι (A) κατάσκοποι, μὴ τὸν δῆμον τὸν πολεμῶν, ἀλλὰ τὸν Ιησοῦν ζηλώσωμθυ, τὸν Χάλεβ τὸν Ἰεφονῆ παῖδα, καὶ μὴ πρότερον ἀποςῇς, ἕως ἂν Deut. 13. ὑπεκφύγῃ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τῶν ἀγαναν ὑπερβῇς· μηδὲ δύσκολον τὴν ὁδοιπορίαν νομίσῃς Ιησ. 18. καὶ 14.
εἶναι. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημθυ τῷ Θεῷ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα. ἀλλὰ γενὴ καὶ τεθλιμμένη, φησίν, ἡ ὁδὸς αὕτη. διὰ τί πρότερον, δι' ἧς διῆλθες, ἀγενὴ καὶ τεθλιμμένη μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄβατος καὶ θηρίων ἀγέμωτα. καὶ ὥσπερ τότε μὲν διὰ τῆς ἐρυθρᾶς διαβῆναι θαλάττης, εἰ μὴ ὁ θαῦμα ἐκεῖνο ἐγένετο, οὕτως ὅτε μὲν ἐν ᾧ πρότερον βίᾳ μείναντας εἰς τὴν ἀγαναν ἀνελθεῖν, εἰ μὴ ὁ βάπτισμα μέσον ἐφαίνη. Εἰ γὰ ὁ ἀδυνατον γέγονε δυνατὸν, πολλῷ μᾶλλον ὁ δύσκολον ἔσαι ῥᾴδιον. ἀλλ' ἐκεῖνό, φησι, χρίτος μόνης μὲν. διὰ γὰρ τοῦτο μάλιςα δίκαιος αὐ εἶναι θαῤῥεῖν. Εἰ γὰρ ἐνθα χρὶς μὲν μόνη, σωτηρίαν ἐνεργησεν, ἔνθα καὶ πόνος ὑπεδείκνυτο, οὐ πολλῷ μᾶλλον συμπροθήσει; Εἰ ἀρχομένυς ἔσωσεν, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐργαζομθύῳ βοηθήσει; ἀνώτερον μοὶ οὖν ἔλεγεν, ὅτι ἀπὸ τῶν ἀδυνάτων καὶ τοῖς δυσκόλοις ὀφείλεις θαῤῥεῖν· νυνὶ δὲ ἐκεῖνό ἐρᾷ, ὅτι ἐμὲ νικήσωμθυ, οὐδὲ δύσκολα ταῦτα ἔσαι. ὅρα γὰρ· θανάτου πεπάτηται, διάβολος κατέπεσεν, ὁ νόμος τῆς ἁμαρτίας ἐσβέσθη, τὸ πνεύματος ἡ χρὶς ἐδόθη, ἡ ζωὴ εἰς ὀλίγον ζωοεσάλη, τὰ φορτικὰ ὑπῆρε μηνται. καὶ ἵνα μάθῃς ταῦτα ἐκ διὰ τῶν ἔργων αὐτῶν, σκόπει πόσοι ὑπερηκόντισαν τὰ πρόσαγματα τοῦ Χριςοῦ· σὺ δὲ καὶ ὁ μέγαν αὐτὸ δέδοικας. ποίαν οὖν ἕξεις ἀπολογίαν, ὅταν ἕτερον ὑπὲρ τὰ σκάμμαια πηδῶντων ὁκῇς πρὸς τὰ νενομισμένα αὐτός; Εἰ μὲν γὰρ ἐδαιμόνων ἔθομθυ ἐλεημοσυνὴν δεδόναι ἀπὸ τῶν ὄντων, ἕτερος ἂν καὶ τὰ ὄντα ἄπαντα ἀπέδυσατο· σὲ σωφρόνως ζῆν ἀξιοῦμθυ μετὰ τῆς γυναικός, ἕτερος δὲ οὐδὲ ὡμίλησε γάμῳ· καὶ σὲ μὲ προσκαλοῦμθυ μὴ βάσκημον εἶναι, ἕτερον δ' ἔχομθυ καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ ἀγάπης ὑπεδίδοτα τὸν ἑαυτοῦ· καὶ σὲ μὲ προσκαλοῦμθυ συνετὸν εἶναι καὶ μὴ βαρὺν τοῖς ἁμαρτάνουσιν, ἄλλος δ' ῥαπίζόμθυος καὶ τὸν ἕτερον ἔστρεφε σιαγόνα. τί οὖν ἐροῦμθυ, εἰπέ μοι; τί δ' ἀπολογησόμεθα μηδὲ ταῦτα ποιοῦντες, ἑτέρων τοσοῦτον ὑπερβαινόντων ἡμᾶς; * οὐκ ἂν δ' ὑπερέβησαν, εἰ μὴ πολλὴ τοῦ προθύματος ἦν ἡ ὀκνηλία. τίς γὰρ τίκεται, ὁ φθονῶν τοῖς ἑτέρων ἀγαθοῖς, ἢ ὁ σωφρονῶν καὶ χαίρων; τίς ὑποπτεύει πόρνα καὶ τρέμει διϊσχυρῶς, ὁ σώφρων, ἢ ὁ μοιχεύων; τίς ἂν ἐλπίσειν εὐφρανθήσεται χρηματίς, ὁ ἁρπάζων, ἢ ὁ ἐλεῶν καὶ τῶν αὐτοῦ μεταδιδοὺς τοῖς δεομθύοις; ταῦτ' οὖν ἐννοοῦντες, μὴ ναρκῶμθυ πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς δρόμους, ἀλλὰ μετὰ προθυμίας ἀπάσης ἀποδυσάμθυοι πρὸς τὰ καλὰ ταῦτα παλαίσματα, ὀλίγον κάμωμθυ χρόνον, ἵνα τὸν διϊσχυρεῖς καὶ ἁμιλλάντες λάβωμθυ στεφάνους· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπάρχειν χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριςοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. μ. 9 ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΣ ΕΚΕΙΘΕΝ, ΗΛΘΕΝ ΕΙΣ τὴν Συναγωγὴν αὐτῶν· 10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν ξηρὰν ἔχων τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν.

ΑΛλη ἐν σαββάτῳ θεραπεύει, ὑφ' ὧν μὲν μαθητῶν γεγυμνώμενος ἀπολογούμενος. καὶ ⓐ μὴ ἄλλοι εὐαγγελισταί φασιν, ὅτι ἔστησε Ⓦ αὐτὸν μέσον, καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι. θέα τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ δεσπότου. ἔστησεν αὐτὸν μέσον, ἵνα τῇ ὄψει αὐτῶν ὑπικάμψῃ, ἵνα καταπλαγέντες τῇ θέᾳ τοῦ πονηροῦ ἐκβάλωσι, ἐᾶ Ⓦ ἄνθρωπον ἀφεθέντες παύσωνται τῆς ἀνοσιωδίας. ἀλλ' ⓐ ἀπίθανοι καὶ μισάνθρωποι μᾶλλον αἱρεσιῶται τοῦ Χριστοῦ βλάπτειν τὴν δόξαν, ἢ τοῦτο ἰδεῖν σωζόμενον, ἑκατέρωθεν ἐνδεικνύμενοι τὴν πονηρίαν, καὶ τῷ πολεμεῖν τῷ Χριστῷ, καὶ τῷ μὴ φιλανθρωπίας τοσαύτης, ὡς καὶ ταῖς ἑτέρων εὐεργεσίαις ἐπηρεάζειν. ⓐ μὴ οὖν ἄλλοι εὐαγγελισταί φασιν, ὅτι αὐτὸς ἠρώτησεν· σὺ δὲ ὅτι ἠρωτήθη.

Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, φησι, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Εἰκὸς ἦν ἀμφότερα γεγυμνῶσθαι. μαθηταὶ γὰρ ὄντες, καὶ εἰδότες ὅτι ἤξει πρώτως ὅτε τὴν ἰατρείαν, τῇ πίστει τοσοῦτον ἐπιδοθῆναι αὐτὸν ἔσπευδον, τοσοῦτον ἐνδοξοῦντες ταύτῃ κωλύειν. διὰ τί ἠρώτων, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν· οὐχ ἵνα μάθωσιν, ἀλλ' ἵνα κατηγορήσωσι. καίτοιγε ἦρκει ὃ ἔργον, εἰ ἦν ἐβούλοντο κατηγορεῖν· ἀλλ' ὑπὸ φθόνου ἤθελον λαβεῖν εὐρεῖν, ἀφορμὴν ἑαυτοῖς λημμάτων τοσούτων συκοφαντοῦντες. ὁ δὲ φιλάνθρωπος καὶ τοῦτο ποιεῖ, καὶ ἀποκρίνεται, "ἐμφανῶν τὴν οἰκείαν ἡμερότητα, καὶ εἰς αὐτοὺς τοσοῦτον ἅπαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῶν τὴν ἀπανθρωπίαν. καὶ ἵστησι Ⓦ αὐτὸν μέσον· οὐχὶ δεδοικὼς αὐτοὺς, ἀλλ' ὠφελῆσαι σπεύδων, καὶ εἰς ἔλεον ἐμβοήσῃ. ὡς δὲ ἀδέ ἄντες ἐπέκαμψε, τότε ἐλυπήθη, καὶ ὠργίσθη αὐτοῖς διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ φησι·

11 Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει τοσοῦτον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βοθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;

12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος τοσοῦτου; ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. Ἵνα γὰρ μὴ ἔχωσιν αἰτιολογίαν μηδὲ τοσοῦτον ἐγκαλεῖν πάλιν, συλλογίζεται αὐτοῖς διὰ τοῦ τοσούτου παραδείγματος τοῦτο. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς ποικίλως καὶ καταλλήλως πανταχοῦ διὰ τὴν ἀπολογίας ἐπαγωγὴν, διὰ τοσοῦτο τῆς λύσεως τοῦ σαββάτου. ὅτι μὲν γὰρ τοῦτο τυφλοῦ οὐδὲ ἀπολογεῖται αὐτοῖς, ὅτε Ⓦ πολλὰ ἐποίησε (καίτοι καὶ τότε ἐνεκάλουν) ἀλλ' ἤρκει τὸ δημιουργίας ὁ Χριστὸς δεῖξαι τοῦ νόμου Ⓦ δεσπότου· ὅτι δὲ τοσοῦτο, νίκα τὸ κλίνην ἐβάστασε, καὶ ἐνεκάλουν· νῦν μὲν ὡς Θεὸς, νῦν δὲ ὡς ἄνθρωπος ἀπολογεῖται· ὡς ἄνθρωπος μέν, ὅταν λέγῃ, εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος· καὶ σὰν εἶπεν, ἵνα ὠφεληθῇ ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα· ὡς δὲ Θεὸς, ὅταν λέγῃ, ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. ὑφ' ὧν μαθητῶν ἐγκαλούμενος ἔλεγε· σὰν ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ *, ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ ⓐ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰσῆλθεν εἰς Ⓦ οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγε; καὶ τοῖς ἱερεῦσι εἰς μέσον προέβαλε. καὶ σὺ τοῦτο πάλιν, "ὅτι ἔξεστιν ἐν σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ἢ τίς [γὰρ] ἐξ ὑμῶν ἕξει τοσοῦτον ἕν; ἤδει γὰρ αὐτῶν τὸ φιλοχρήματον, ὅτι τοῦτο μᾶλλον ἦσαν ἢ φιλάνθρωποι. καίτοι ὁ ἄλλος εὐαγγελιστής φησιν, ὅτι καὶ περιεβλέψατο τοῦτο ἐρωτῶν, ὥστε καὶ τῶν ὄμματι αὐτοὺς ὑπιασάσασθαι. ἀλλ' οὐδὲ ὅπως ἐβούλοντο βελτίους·

ἔχοις· καὶ τοι ἐνταῦθα φθέγεται μόνον, ἀλλαχοῦ δὲ πολλαχοῦ καὶ χεῖρας ὑπιπθεὶς θεραπεύει. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτοῦ τούτων ἐποίει παράδοξον· ἀλλ' ὁ μὲν ἄνθρωπος ἐθεραπεύετο, σκῆνος δὲ ἀπὸ τῆς ὑγιείας τῆς τότε χείρους ἐγίνοντο. αὐτοὺς μὲν γὰρ ἐβούλετο πρὸς ἐκείνου θεραπεῦσαι· ἐκείνους, καὶ μυρίους ἐκίνησε ἑκάστους ἰατρείας, καὶ δι' ὧν ἐμισεῖτο ἐποίησε, καὶ δι' ὧν εἶπεν, ὅπως δὲ ῥίαται λοιπὸν σώσωσι, ὅτι δὲ ἔργον ἐχώρησε.

13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Τί οὖν σκῆνοι; ἐξέρχονται, φησι, καὶ συμβουλεύονται, ἵνα ἀνέλωσιν αὐτόν.

14 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι, φησιν, ἐξελθόντες συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Οὐδὲν ἀδικηθέντες ἀνελεῖν ὑπεχείρουν. Τοσοῦτον ἡ βασκανία κακόν. οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀλλοτρίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς οἰκείοις ἀεὶ πολεμεῖ. ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν τοῦτο ἐβουλεύσαντο. Τί οὖν ὁ ἥμερος καὶ πρᾶος; ἀνεχώρησε τοῦτο μαθών·

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν ἀνεχώρησε, φησιν, ἐκεῖθεν.

Ποῦ δέ ἐστιν ⓐ λέγοντες, ὅτι σπυρίδα γέμουσι ἔδει; διὰ γὰρ τούτων ἔδειξεν, ὅλη ἡ ἀγνώμων ψυχὴ ὁθενοῦν ἐντεῦθεν πείθεται, καὶ ἐδήλωσεν ὅτι καὶ τοῖς μαθηταῖς εἰκῇ ἐνεκάλουν. ἐκεῖνο μέντοι πρὸς τὴν τοῦ πλησίον ἀγελαίοις βύρεσίας· καὶ ὅταν ἴδωσί τινα ἢ νοσήματος ἢ κακίας ἀπαλλαττόμενον, τότε καὶ ἐγκαλοῦσι καὶ συκοφαντοῦσι. καὶ γὰρ ὅτε τὸν πόρνον σώζειν ἔδωκε, διέβαλλον αὐτὸν, καὶ ὅτε μὴ τελωνῶν ἔφαγε, καὶ νῦν πάλιν ὅπως τὴν χεῖρα ἀποκατασταθεῖσαν εἶδον. σὺ δέ μοι σκόπει, πῶς οὐδὲ τὰ τοσοῦτον ἄρρωστοις κηδεμονίας ἀφίσαται, καὶ Ⓦ σκεινῶν τοσαμφιβαλῆται φθόνου.

Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας·

16 Καὶ ἐπετίμησε τοῖς θεραπευθεῖσιν, ἵνα μηδενὶ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν.

Οἱ μὲν οὖν ὄχλοι πανταχοῦ καὶ θαυμάζοισι καὶ ἀκολουθοῦσιν· ἐκεῖνοι δὲ τῆς πονηρίας σὰν ἀφίσανται. Εἶτα, ἵνα μὴ θορυβηθῇς ὅτι τοῖς νενομθίοις, καὶ ὧν τοσοῦτον τῆς ἐκείνων μανίας, εἰσάγει καὶ Ⓦ τοσοῦτον ἀφωνοῦντα. τοσαύτη γὰρ καὶ τῶν τοσοῦτων ἡ ἀκρίβεια, ὡς μηδὲ τοῦτα τοσοῦτον λιπεῖν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς μεταβάσεις τοσοῦτον εὑρεῖν, ἐᾶ τῶν τοσοῦτον ἐποίει· ἵνα μάθῃς, ὅτι πάντα πανθύματι ἐφθέγγοντο. Εἰ γὰρ τὰ ἀνθρώπων ἀπόῤῥητα ἀμήχανον εἰδέναι, πολλῷ μᾶλλον τοῦ Χριστοῦ τὸν σκοπὸν ἀδυνατον ὦ μαθεῖν, μὴ τοῦ πνεύματος ἀποκαλύψαντος. Τί οὖν ὁ τοσοῦτος φησίν; ἐδήλωσεν, ἐπαγαγών·

17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος·

18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀναγγελεῖ·

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ·

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν *,

21 Καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι. Τὴν παράτασιν αὐτοῦ τὴν διὰ μακροθυμίαν τὴν ἄφατον τούτοις ἐνυμνεῖ, καὶ δύσεσι τοῖς ἔθνεσιν ἀοίκνοις μεγάλῳ καὶ ἐνεργῇ, καὶ τὰ καταληφόμενα τοῦ Ἰσραὴλ τοσοῦτον κακὰ, καὶ δείκνυσιν αὐτοῦ τὴν ὁμόνοιαν τὴν πρὸς τὸν πατέρα. ἰδοὺ γάρ, φησιν, ὁ παῖς μου, ὃν ἡρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. Εἰ δὲ ἡρέτισεν, οὐχ ὡς συμπεσόντος λύει Ⓦ νόμον, οὐδὲ ὡς ἐχθρὸς ὢν τοῦ νομοθέτου, ἀλλ' ὡς ὁμογνώμων καὶ τοσοῦτον· αὐτὰ τοσοῦτον. εἶτα τὴν παράτασιν αὐτοῦ ἀνακηρύττων, φησίν· ὡς ὁμογνώμων καὶ τοσοῦτον· αὐτὰ τοσοῦτον. εἶτα τὴν παράτασιν αὐτοῦ ἀνακηρύττων, φησίν· σὰν ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐβούλετο θεραπεῦσαι ἐπ' αὐτῷ· ὅπως δὲ ἀπε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κρούοντε, οὐδὲ πρὸς τοῦτο ἀντέτεινε. καὶ δεικνὺς καὶ τῷ αὐτοῦ ἐμῷ καὶ τῷ ἐκείνων ἀσθενεῖ, φησὶ· κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει. καὶ γὰρ ἦν ῥᾴδιον ἅπαντας ὡς ἕνα κάλαμον συντρίψαι, οὐδὲ ἁπλῶς κάλαμον, ἀλλ' ἤδη συντετριμμένον. καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει. ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐκείνων θυμὸν τὸν ἀναθυμούμενον παρίστησι, καὶ τῷ "τοῦτο ἐμῷ ἐμφανίσαι θέλειν ὅταν καταλύσαι τὸν θυμὸν αὐτῶν καὶ καταισχύναι μετὰ δυκολίας ἁπάσης ὅθεν ἡ πολλὴ ἐπιείκεια δείκνυται. Πῶς οὖν; ἀεὶ ταῦτα ἔσται, καὶ οἴσει διὰ τέλους οὕτω ταῦτα ἐπιβαλλόντως καὶ μεμνημένους; ἄπαγε· ἀλλ' ὅταν καὶ αὐτοῦ ἐπιδείξηται, τότε καὶ σκῆνα ἐργάσεται. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπών· ἕως ἂν νίκησε τὸν κρίσιν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι. καθάπερ ὁ Παῦλός φησιν· Ἑτοίμως ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. Πῶς δὲ ἔστιν, ὅταν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὸν κρίσιν *; ὅταν τὰ πρὸς ἑαυτὸν πληρώσῃ πάντα, φησί, τότε καὶ τὸν ἐκδίκησιν ἐπάξει, καὶ ἐκδίκησιν τελείαν· τότε καὶ δῆλα ποιήσει), ὅταν λάμψωσιν" φησὶ "τὰ δικαιώματα, καὶ μηδὲ δυάχμιον αὐτοῖς καταλίπῃ δυπληγίας παρέφασιν. οἶδε γὰρ κρίσιν τὴν δικαιοσύνην λέγειν. ἀλλὰ σὺ μὴ ἐν τούτῳ ζήσεται τὰ τῆς οἰκονομίας, ἐν τῷ καταθλῶσαι σὲ ἀπιστήσαντας μόνον· ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκουμένην ὅπασαν). διὸ καὶ ἐπήγαγε· καὶ ὅτι τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Εἶτα ἵνα μάθῃς ὅτι καὶ τοῦτο κατὰ γνώμην ἐστὶ τοῦ παιδός, ἐν τῷ προοιμίῳ ὁ προφήτης καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἐμπροσθεν" συνηγύησατο εἰπών· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. "ὁ γὰρ ἀγαπητός, δῆλον ὅτι κατὰ γνώμην τοῦ "φιλτάτου ταῦτα ποιεῖ.

Β. Κορ. ι. ς.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Ὢ πονηρία δαίμονος. ἐκατέρωθεν εἴσοδον ἀνέῳξε δι' ἧς ἐμελλε πιστεύειν σκῆνος, καὶ ὄψιν καὶ ἀκοήν· ἀλλ' ὅμως" ἐκατέρωθεν ὁ Χριστὸς ἀνέῳξε.

23 Καὶ ἐξίσαντο οἱ ὄχλοι λέγοντες· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ" υἱὸς Δαβίδ;

24 Οἱ δὲ φαρισαῖοι εἶπον· οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. καίτοι τί μέγα ἐφθέγξαντο; ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τοῦτο ἠνέσχοντο. ὅπως ὅπερ ἔφθασεν εἰπών, ἀεὶ τὰς τῶν πλησίον δόξας) ἐνεργεσίας, καὶ οὐδὲν αὐτοῦ ὅτω λυπεῖ ὡς ἡ τῶν ἀνθρώπων σωτηρία. καίτοι καὶ ἀνεχώρησε, καὶ λωφῆσαι ἔδωκε τῷ πάθει· ἀλλὰ πάλιν ἀπήντησε τὸ κακόν, ὅπου πάλιν ἐνεργεσία ἐγίνετο, ἐκεῖ μᾶλλον τὸ δαίμονος ἠγανάκτουν σκῆνος μὴ γάρ καὶ ἐξίσαντο τοῦ σώματος ἐκεῖνο" ἀνεχώρει καὶ ἐδραπέτευε μηδὲν φθεγξάμενος· ὅπου γε οὖν νεῦμα μόνον ἀνέλθῃ ἐπεχείρουν, νεῦμα ὃ διέφευγεν. ὅπου γὰρ σκεῦος οὐ παραχωρεῖ, τὴν δόξαν ἤθελον βλάπτειν.

ΗΘΙΚΟΝ. Τοιοῦτον ἡ βασκανία, ἧς οὐκ ἔστιν οὐδὲν χαλεπώτερον. ὁ μὲν γὰρ μοιχὸς, κἂν ἡδονὴν καρπούσηται ἄνισον, ἐκ βραχέος χρόνου τὴν ἁμαρτίαν ἀπεργάζεται τὴν ἑαυτοῦ· ὁ δὲ βάσκανος παρὰ τὸν φθονούμενον ἑαυτὸν κολάζει καὶ ἡμέρας καὶ νύκτας, καὶ οὐδέποτε παύεται τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι αὐτὴν ἔστι διώκων. καθάπερ γὰρ λοιμὸς βορβόρῳ, ἐκ δαίμονες βλαβῇ τῇ ἡμετέρᾳ· οὕτω καὶ ἐκεῖ τοῖς τοῦ πλησίον χαίρει κακοῖς. κἂν γένηταί τι ἀνδρὸς, τότε ἀναπαύεται καὶ ἀναπνεῖ, ὅταν ἀλλοτρίας συμφορᾶς οἰκείας εὐθυμίας ἡδύνηται, καὶ οἰκεῖα κακὰ τὰ τῶν ἄλλων ἀγαθά· καὶ ὃ σκοπὸς ἐκεῖ αὐτῷ γένοιτο ἡδύ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πλησίον λυπηρόν. τοῦτος οὖν καταλύειν καὶ ἀποτυμπανίζειν ἄξιον, ὡς κυνὸς λυττῶντος, ὡς δαίμονος ἀλιτηρίας, ὡς αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς; καθάπερ γὰρ οἱ κεντέται τρέφονται τῇ κόπρῳ, οὕτω καὶ οἱ τοιοῦτοι ταῖς ἑτέρων δυσημερίαις, κοινοὶ ἐχθροὶ ἅπαντες ἐσμὲν καὶ πολέμιοι τῆς φύσεως ὄντες. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι καὶ ἀλλοτρίοις σφαττόμενον ἐλεοῦσι· σὺ δὲ ἀνθρώπου ὁρῶν ἀπολλύμενον, ἐκπηδήσασα καὶ τρέμεις καὶ ὠχριᾷς; καὶ τί ταύτης τῆς μανίας χεῖρον γένοιτ' ἄν; ἆρά γε τοῦτο πόρνοι μὲν καὶ τελῶναι εἰς βασιλείαν

σλείδη ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν· ⓐ ὃ βάσκανοι ἔνδον ὄντες, " ὀξέβλήθησαν. ⓐ γὰρ γοῦν τῆς βασιλείας, φησίν, ἔξω βληθήσον"). κἀκεῖνοι μὲν τῆς ἐν χερσὶν ἀπαλλαγέντες πονηρίας, ὧν οὐδέποτε παρεσκεύασαν ἐπέτυχον· ὅτοι δὲ καὶ ἐλθεῖν ἀγαθὰ ἀπώλεσαν· καὶ μάλα εἰκότως. τὸν γὰρ ἀγαθὸν ὀξὺ αὐθεφτρ ποιῇ· τὸν δαίμονα ἄγιον ἀπεργάζε"). ὥτως ὁ παρὼν φόνος ἐγένετο· ὥτως ἡ φύσις ἠγωνίσθη· ὥτως ἡ γῆ ἐμολύνθη· οὕτω μὴ ζῶντα δὲ σώματα δύοίξασα ἡ γῆ, ζῶντας ἐκατέσπασε καὶ ἀπώλεσε τοὺς περὶ Δαθὰν & Κορὲ καὶ Ἀβειρὼν καὶ Gen. 4. ⓦ δῆμον ἐκεῖνον ἄπαντα. ἀλλὰ δὲ μὴν κατηγορῆν βασκανίας, εἰ ποι τις μὴ ῥᾴδιον εἴη· δῆλον δ" εἰπεῖν καὶ ὅπως ἀπαλλαγήσονται τῆς νοσήματος. πῶς οὖν ἀπαλλαγησόμθα τῆς πονηρίας ταύτης; μὴ ἐννοήσωμθν ὅτι ὥσπερ τοῖς πεπορνευκόσι οὐ θέμις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλη- Apoc. 15.
σίαν, οὕτως οὐδὲ τοῖς βασκαίνουσι· καὶ πολλῷ μᾶλλον τούτῳ ἢ ἐκείνῳ. νεῦρα μὴν γὰρ καὶ ἀδελφοφόνον εἶναι δοκεῖ (δῆλον καὶ ἐμέλλησαν) μὴν. ὃ φανερὸν γέγονεν πονηρὸν ὄν, ἀποστρεφόμθα ῥᾳδίως. κλαῦσον τοίνυν καὶ στέναξον· ἱκέτευσον δὲ παρακάλεσον ⓦ Θεόν· μάθε ὡς ταχὺ ἀμαρτήματος χαλεπὸν ἀπαλλαγῆναί σε, καὶ μετανόει. κἂν οὕτω δύσκολος ᾖς, ταχέως ἀπαλλαγήσῃ τοῦ νοσήματος. δὲ τίς ἀγνοεῖ, φησιν, ὅτι πονηρὸν ἡ βασκανία; ἀγνοεῖ μὴν οὐδείς· οὐ μὴν τοιαύτης ἀνθρώπου πορνείας καὶ μοιχείας ἔχουσι δόξαν, καὶ ταῦτα πάντες τοῦτο. πότε γοῦν ἐαυτῆς τις κατέγνω πικρῶς βασκανίας; πότε ⓦ Θεοῦ ἠξίωσεν συγχωρῆσαι τοῦτο τὸ νοσήματος ὥστε γενέσθαι αὐτῆς ἵλεων; οὐδεὶς οὐδέποτε. ἀλλ' ἐπὶ νηστείᾳ καὶ πείνῃ δοκῶ μικρὸν ἐρυθριάσειον, κἂν μοιχὸς βάσκανος ᾖ, οὐδὲν ἡδίονα πεποιηκέναι δοκεῖ, τῆς πρώτων μαρωτέρᾳ κατεχόμενος παθεῖ. πόθεν γοῦν ὁ Καὶν φθονος ἐγένετο; πόθεν ὁ Ησαῦ; πόθεν ⓐ οἱ Λάβδμ παῖδες;
πόθεν οἱ τοῦ Ιακὼβ υἱοί; πόθεν ⓐ περὶ Κορὲ καὶ Δαθὰν & Ἀβειρών; πόθεν Μαεία; πόθεν Ααρών; πόθεν αὐτὸς ὁ ἀδελφοκτόνος; μὴ τούτων κἀκεῖνό σοι δοκῶ, ὅτι οὐ ⓦ φθονουμένων ἀδικεῖς, ἀλλὰ μὴ σαυτοῦ τὸ ξίφος ὠθεῖς. ἦ γὰρ ⓦ Αβελ ἠδίκησεν ὁ Καίν; *σκῆνος μὲν [γὰρ] ταχύτερον δὲ ἄκων εἰς βασιλείαν πρέπεμψεν· ἑαυτὸν δὲ μείοις περιέπειρε κακοῖς. τί ⓦ Ιακὼβ ἔβλαψεν ὁ Ησαῦ; οὐχὶ ὁ μὲν ἐπλούτει καὶ μυρίων ἀπέλαυσεν ἀγαθῶν· αὐτὸς δὲ τῆς πατρῴας οἰκίας ἐξέπιπτε, καὶ ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐπλανᾶτο μὴ τοῦ βουλομένου σκεύεσι; τί δὲ ⓐ παῖδες τούτῳ τῷ Ιωσὴφ ἐποίησαν χεῖρα, καὶ ταῦτα μέχρις αἵματος ἐλθόντες; οὐχὶ οὗτοι μὲν καὶ λιμὸν ἐπέμειναν καὶ περὶ τῶν ἑκάτων σκιδνύμενοι, σκῆνος δὲ βασιλεὺς γέγονε τῆς Αἰγύπτου ἁπάσης; ὅσῳ γὰρ ἂν φθονῆς, τοσούτῳ ἧττον μείζονων ἀγαθῶν τῷ φθονουμένῳ. Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ταῦτα ἐφορῶν· καὶ ὅταν ἴδῃ ⓦ σὲ ἀδικούμενον ἀδικοῦντα μεγον, αὐτὸν μὲν ἐπαίρει μᾶλλον καὶ ποιᾷ λαμπρὸν ταύτῃ, σὲ δὲ κολάζει. εἰ γὰρ τοῦ ἐφηδομένοις τοῖς ἐχθροῖς ἐπὶ ἀφίησιν ἁμαρτητὶ προελθεῖν (Μὴ ἐπιχαίρε γάρ, φησιν, ὅτι πέσωμαι Micha. κδ. ιζ. " ἐχθρῶν σου, μὴ ποτε ἴδῃ ὁ Θεὸς καὶ δόξῃ αὐτῷ) πολλῷ μᾶλλον τοῦ βασκαίνοντος τοῖς οὐδὲν ἠδικηκόσιν. σκόλωμθν τοίνυν τὸ πολυκέφαλον θηρίον. γὰρ πολλαὶ εἴδη τῆς βασκανίας. εἰ γὰρ ὁ ⓦ φιλοπονώτατα ἀγαπῶν οὐδὲν πλέον ἔχει τῶν πονηρῶν, ὁ ⓦ οὐδὲν ἀδικούμενος μισῶν ποῦ στήσεται; πῶς ὀφθήσεται τῷ γεέννῃ, τῷ ἐθνικῷ χείρων γινόμθνος; δὲ καὶ σφόδρα ὀδυνῶμαι, ὅτι ⓐ τοὺς ἀγγέλους, μᾶλλον ὃ καὶ τῶν ἀγγέλων ⓦ δεσπότην μιμεῖσθαι κελευόμθνοι, " ἀγαθὸν ζηλοῦμθν. καὶ γὰρ πολλὴ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ βασκανία· μᾶλλον ὃ ἐν ἡμῖν, ἢ ἐν τοῖς ἀρχομθνοις. δὲ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἀγαπητέον. τίνος γὰρ ἕνεκεν, εἰπέ μοι, βασκαίνεις ὦ πλησίον; ὅτι ὑμᾶς ἀπολαύοντα βλέπεις καὶ χρηστῶν ῥημάτων; εἶτα σὺν συνοχῆς πόσον φέρεσι κακὸν αἱ ὑμῶν τοῖς μὴ προσέχουσιν; εἰς κενοδοξίαν αἴρουσαν, εἰς τύφον, εἰς ἀπόνοιαν, εἰς ὑπερηφάνειαν, ῥᾳθυμοτέρους ποιοῦσαν καὶ μὴ τούτων τῶν κακῶν καὶ μόλις ἀπαλλαττομένους ῥᾳδίως. τοῦτο γὰρ δὴ χαλεπώτατον τοῦτο, ὅτι τὰ μὲν ἐξ " αὐτῶν κακὰ ἀθάνατα " μένει· ἡ δὲ ἡδονὴ, ὁμοῦ τε ἐφάνη καὶ ἀπέστη. δὲ ταῦτα οὕτω βασκαίνεις, εἰπέ μοι; ἀλλ' ἐξουσίαν ἔχει πολλὴ καὶ πλουτοῦντι πολλῷ, καὶ ἀγαθὰ φέρει πρὸς ὅποι θέλει, καὶ οὐ σκοτόνοντας

προσκρούοντας λυπεῖ, καὶ σὺν κολακεύοντας βύεργετεῖ, ἃ πολλὰ ἔχει δυνάμενα. βιωτικῶν προσώπων ταῦτα τὰ ῥήματα, ἃ τῶν τῇ γῇ προσπλωόντων ἀνθρώπων ὄντι. ⓦ γὰρ πνευματικὸν οὐδὲν λυπῆσαι δυνήσεται. Τί γὰρ" αὐτῷ ἐργάσεται δεινόν; ἀποχειροτονήσει τῆς ἀξίας; καὶ τί τοῦτο; ἀλλ' μὴ γὰρ δικαίως, καὶ ὠφεληθῆται (οὐδὲν γὰρ ὅπω προέξωσι Θεόν, ὡς ὃ πρὸ ἀξίαν ἐξωσθαι) ἀλλ' ἢ ἀδίκως, ὃ ἔγκλημα πάλιν ἐπ' ἐκεῖνον, οὐκ ὄντι τοῦτον χωρῆ. ὁ γὰρ ἀδίκως τι παθὼν καὶ γνησίως" ἐνεγκών, πλείονα ταύτην κτᾶται προὸς τὸν Θεὸν παῤῥησίαν. μὴ τοίνυν τοῦτο σκοπῶμεν, ὅπως ὦμεν ἐν δυναστείαις καὶ ἐν τιμαῖς καὶ ἐν ἐξουσίαις· ἀλλ' ὅπως ὦμεν ἐν ἀρετῇ καὶ φιλοσοφίᾳ. ὡς αἱ γε ἐξουσίαι πολλὰ τῷ ὄφ Θεῷ μὴ δοκοῦντων ποιῶσι πείθεσι, καὶ σφόδρα νεανικῆς δεῖ ψυχῆς, ὥστε τῇ ἐξουσίᾳ εἰς δέον χρήσασθαι. ὁ μὲν γὰρ ἀπεσερημένος αὐτῆς, καὶ ἑκὼν καὶ ἄκων φιλοσοφεῖ· ὁ δὲ ἀπολαύων αὐτῆς, τοιοῦτόν τι πάθοι, οἷ δὲ εἴ τις κόρη ζωοποιὸν βύειδεῖ καὶ καλὴν, νόμους δέξαιτο μηδέποτε εἰς αὐτὴν ἰδεῖν ἀκολάστως. τοιοῦτον γὰρ ἡ ἐξουσία. διὸ πολλοὺς καὶ ἀκόντας εἰς ὃ ὑβρίζειν ἐνέβαλε, καὶ θυμὸν ἦγρε, καὶ χαλινὸν γλώττης ἀφεῖλε, καὶ θύραν ἀνέῳξε στόματος, ὥσπερ ἐκ πνεύματος τὴν ψυχὴν ἀναῤῥιπίζουσα, καὶ εἰς ⓦ ἔσχατον τῷ κακῷ βυθὸν καταποντίζουσα ὃ σκάφος. ⓦ οὖν ἐν τοσούτῳ κινδυνεύῳ θαυμάζεις, καὶ ζηλωτὸν εἶ φῆς; καὶ πόσης ταῦτα ἀνοίας; συνόησον γοῦν μετὰ τῶν εἰρημένων, πόσας ἐχθροὺς καὶ κατηγόρους, πόσους κόλακας σοὶ ἔχει πολιορκοῦντας αὐτόν; ταῦτ' οὖν, εἰπέ μοι, μακαρισμοῦ ἄξια; καὶ τίς ἂν τοῦτο εἴποι; ἀλλὰ πρὸς ὄφ λαοῦ, φησιν, βύδοκιμεῖ. καὶ τί τοῦτο; ὁ γὰρ δὴ ὁ λαός ἐστιν ὁ Θεός, ὃ μέλλει τὰς βύθύνας ἐκεῖ ἔχειν. ὥστε ὅταν λαὸν εἴπῃς, οὐδὲν ἄλλο λέγῃς, ἢ πρὸς ὄλοις ἑτέροις, καὶ σκοπέλοις, καὶ ὑφάλοις, καὶ σπιλάδας. τὸ γὰρ εὐδοκιμεῖν ἐν δήμῳ ὅσῳ λαμπρότερον ποιῇ, τοσούτῳ μείζους ἔχει σὺν κινδύνους, τὰς φρενίδας, τὰς ἀθυμίας. ἀναπνεύσας γὰρ ὁ τοιοῦτος ἢ ζῆναι ὁ δυνάται ὅλως, ὅταν πικρὸν ἔχων δεσπότην. καὶ τί λέγω ζῆναι ἢ ἀναπνεύσαι; κἂν μυεῖα κατορθώματα ἔχῃ ὁ τοιοῦτος, δυσκόλως εἰς βασιλείαν εἰσέρχεται. οὐδὲν γὰρ ὅπως σκιρταχιλίζειν εἴωθεν, ὡς ἡ πρὸς τὴν πολλὴν δόξα, δειλοὺς, ἀθυμοὺς, κόλακας, ὑποκριτὰς ποιοῦσα. Τίνος γοῦν ἕνεκεν ⓐ Φαρισαῖοι τὸν Χριστὸν ἔλεγον δαιμονᾶν; οὐκ ὀλίγῳ τῆς πρὸς τὴν πολλῶν ἐπεθύμουν δόξης; πόθεν ὁ ⓐ πολλοὶ τὸν ὀρθὸν πρεῖ αὐτῷ ἔφερον ψῆφον; οὐκ ὀλίγῳ τούτῳ δ' κατεῖχοντο τῷ νοσήματι; οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν ὅπω ποιῇ πρὸς νόμους καὶ ὀνότους, ὡς τὸ πρὸς τὴν τῶν πολλῶν κεχηνέναι δόξαν· οὐδὲν εὐδοκίμους καὶ ἀδαμαντίνους, ὡς τὸ ταύτης ὑπερᾶραι. διὸ καὶ σφόδρα νεανικῆς δεῖ ψυχῆς ὃ μέλλοντι πρὸς τοσαύτην ἀντέχειν ῥύμην καὶ βίαν πνεύματος. καὶ γὰρ ὅταν εὐημερῇ, πάντων ἑαυτὸν προτίθησι· καὶ ὅταν πάνδημα ὑποφαίνῃ, κατορύξαι ἑαυτὸν βούλεται· καὶ τοῦτο αὐτῷ καὶ γέεννα καὶ βασιλεία, ὅταν ὑποβρύχιος ὑπὸ τῶν παθῶν γένῃ) τοῦτο. ταῦτα οὖν φθόνων ἄξια, εἰπέ μοι, ἀλλ' οἰκτιρμῶν καὶ δακρύων; πόθεν δῆλον. σὺ γὰρ ταῦτον ποιῇς φθονῶν τῷ ὅπως εὐδοκιμοῦντι, ὥσπερ ἂν εἴ τις δεδεμένον ἰδὼν καὶ μεμαστιγωμένον καὶ ὑπὸ μυρίων ἑλκόμενον δημίων ἐβόσκαιρεν αὐτῷ τὸ σαυμῷ καὶ μαστίγων. καὶ γὰρ ὅσους ἂν ἀνθρώπους ὁ δῆμος ἔχῃ, τοσοῦτος καὶ σοὶ δεσμοὶ, τοσοῦτος δεσπότας· καὶ τὸ δὴ χαλεπώτερον, ὃν καὶ ἀμφοτέρων ἕκαστος τούτων γνώμην ἔχει, καὶ ταῦ ὀπτίονται πρεῖ τὸ ἀναλύοντος αὐτοῖς ψηφίζονται πάντες, οὐδὲν βασανίζοντες, ἀλλ' ἅπερ ἂν τῷ δεῖνι δόξῃ ἃ ὃ δεῖνι, ταῦτα καὶ αὐτοὶ κυροῦντες. ποίων οὖν ταῦτα κυμῷ, ποίου κλύδωνος ἀχαλεπώτερα; ἃ γὰρ καὶ φυσᾶται ἀθρόον ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ὁ τοιοῦτος, καὶ βαπτίζει) ὑκόλως πάλιν, ἐν ἀνωμαλίᾳ μὲν ἀεὶ, ἐν ἡσυχίᾳ ἢ οὐδέποτε ὤν. πρὸ μὲν γὰρ τοῦ θεάτρου, καὶ τῶν ἐν ὃ λέγειν ἀγώνων, ἐν ἀγωνίᾳ καὶ φόβῳ κατέχεται· μετὰ δὲ θέατρον, ἢ ἀποτέθνηκεν ἀπὸ τῆς ἀθυμίας, ἢ χαίρει πάλιν ἀμέτρως· ὅπερ λύπης ὄντι χαλεπώτερον. ὅτι γὰρ ἡδονὴ λύπης οὐκ ἐλαττόν ὄντι κακὸν, δῆλον ἀφ' ὧν τῷ ψυχῷ βλάπτουσι. καὶ γὰρ καὶ κού-

φῳ

φίλω ποιῆς ϗ μετέωρον ϗ ἀνεπηρεμνιβόλιον. ϗ τοῦτο ϗ ἀπὸ τῶν προτέρων ἀνδρῶν ἔστιν ἰδεῖν. πότε οὖν καλὸς ἦν ὁ Δαβίδ; ὅτε ἔχαιρεν, ἢ ὅτε ἐν σενοχωρίᾳ ἦν; πότε τῷ Ἰουδαίων ὁ δῆμος; ὅτε ἔσενον ϗ Θεὸν ἐκάλουν, ἢ ὅτε ἔχαιρον ὅτι τῆς ἐρήμου, ϗ τὸ μάχον προσεκύνουν; διὸ ϗ ὁ Σολομὼν ὁ μάλιστα πάντων εἰδὼς τί ποτέ ἐστιν ἡδονή, φησιν· Ἀγαθὸν παρθενίαν εἰς οἶκον πένθους, ἢ εἰς οἶκον τέλωτος. διὸ δὲ ὁ Χριστὸς τοὺς μὲν μακαρίζει λέγων· μακάριοι οἱ πενθοῦντες· τοὺς δὲ γελᾶν παραινίζει· οὐαὶ γὰρ ὑμῖν οἱ γελῶντες, ὅτι κλαύσετε. ϗ μάλα εἰκότως. ἐν μὲν γὰρ τῷ φῇ χαμηλοτέρα ἐστὶν ἡ ψυχὴ ϗ μαλακωτέρα· ἐν δὲ πένθει ζωπύρεται δὲ σωφροσύνῃ, ϗ τῶν παθῶν δεσμοὶ πάντες ἀπόλλυνται, ϗ ὑψηλοτέρα ϗ ἰσχυροτέρα. ταῦτ' οὖν ἅπαντα εἰδότες, φεύγωμεν τὴν τῶν πολλῶν δόξαν ϗ τὴν ὀξ αὐτῆς ἡδονήν, ἵνα τῆς ὄντως δόξης ϗ μονούσης ἀεὶ τύχωμεν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Εκκλησ. ζ. γ.

Ομιλ. μα. 25 ΕΙΔΩΣ ΔΕ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΤΑΣ ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ, ΕΙΠΕΝ ΑΥΤΟΙΣ· ΠΑΣΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΜΕΡΙΣΘΕΙΣΑ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΗΣ, ΕΡΗΜΩΘΗΣΕΤΑΙ· ΠΑΣΑ ΠΟΛΙΣ Η ΟΙΚΙΑ ΜΕΡΙΣΘΕΙΣΑ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΗΣ, ΟΥ ΣΤΑΘΗΣΕΤΑΙ. 26 ΚΑΙ ΕΙ Ο ΣΑΤΑΝΑΣ ΤΟΝ ΣΑΤΑΝΑΝ ΕΚΒΑΛΛΕΙ, ΕΦ' ΕΑΥΤΟΝ ΕΜΕΡΙΣΘΗ· ΠΩΣ ΟΥΝ ΣΤΑΘΗΣΕΤΑΙ Η ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΑΥΤΟΥ;

Ἀλλ' ἤδη τοῦτο κατηγόρησαν, ὅτι ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ * ἐκβάλλει τοὺς δαιμόνια. ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ ἐπετίμησε, διδοὺς αὐτοῖς ἀπὸ τῶν πλείονων σημείων γνῶναι αὐτοῦ τὴν δύναμιν, ἀπό τε τῆς διδασκαλίας μαθεῖν αὐτοῦ τὴν μεγαλωσύνην. ὅθεν ἐπῆλθον τοὺς αὐτὰ λέγοντες, ϗ ἐπετίμησε λοιπόν· ὡσαύτως μὲν τοῦτο τὴν θεότητα ἐνδεικνύμενος τὴν αὐτοῦ, τοὺς δὲ ἀπορρῆτον αὐτῶν εἰς μέσον ἄξαι γνῶν· δευτέρῳ δὲ, αὐτοὺς τοὺς μετ' εὐκολίας τοὺς δαίμονας ἐκβάλλειν. καίτοι ϗ ἡ κατηγορία σφόδρα δύσμιμητος ἦν (ὅπερ γὰρ ἔφην, ὁ φθόνος ἃ ζητεῖ οὐ λέγει, ἀλλ' ἵνα εἴπῃ μόνον) ἀλλ' ὅμως ἐδέξατο κατηφείσασθαι αὐτῶν ὁ Χριστός, ἀλλ' ἀπολογεῖται μετὰ τῆς αὐτοῦ ἐπιεικείας, παιδεύων ἡμᾶς πρᾴους εἶναι τοῖς ἐχθροῖς, κἂν τοιαῦτα λέγωσιν, ἃ μήτε ἀνεκτὰ ἦν ἰσχύειν ἡμᾶς, μήτε τὸ τυχὸν ἔχειν λόγον· μηδὲ θορυβεῖσθαι, μηδὲ ταράττεσθαι, ἀλλὰ μετὰ μακροθυμίας ἁπάσης πρέπειν ἀνεκτὰς διδάσκων. ὃ δὴ μάλιστα ϗ τότε ἐποίει, δεῖγμα μέγιστον πρὸς ἐμὲ τοῦτο τοῦ φιλεῖν αὐτοὺς ἐπιθυμία. οὐδὲ γὰρ δαιμονιζόντος ἦν τοσαῦτα ἐπιδείκνυσθαι ἐπιεικείαν· οὐ δαιμονιζόντος δὲ τὰ ἀπόρρητα εἰδέναι. ϗ γὰρ καὶ τοῦτο σφόδρα δύσμιμητον ἦν τοιαῦτα ἐνθυμεῖσθαι, ϗ τὸν τῶν πολλῶν φόβον, οὐδὲ ἐπόμενον δημοσιεύειν τὰ ἐγκλήματα ταῦτα, ἀλλ' ἐν δειλίᾳ ἔτρεφον. αὐτὸς γοῦν δείκνυς αὐτοῖς ὅτι κρείττονα οἶδε, τὴν μὲν κατηγορίαν οὐ λύει, οὐδὲ ἐκπομπεύει αὐτῶν τὴν πονηρίαν· τὴν γοῦν λύσιν ἐπάγει, τῶν ζωηδότη τῶν εἰρηκότων καταλιμπάνων τὸ ἔλεγχον. ἓν γὰρ αὐτῶν ἐδιασαύδασεν ἦν μόνον, ὠφελῆσαι τοὺς ἀμφιτεθυμωμένους, οὐκ ἐκπομπεῦσαι. καίτοιγε εἰ ἐβούλετο μακρὸν ἀποστῆναι λόγον ϗ κατηγορήτους ποιῆσαι, ϗ μὴ τούτων ϗ δίκην αὐτοῖς ἀπαιτῆσαι τὴν ἐφέτην, οὐδὲν ὃ κωλύον ἦν· ἀλλ' ὅμως ταῦτα πάντα παρεὶς εἰς ἓν ἔβλεπε μόνον, ὃ μὴ φιλονεικοτέρους ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπιεικεστέρους, ϗ ταύτῃ πρὸς διόρθωσιν ἐπιτηδειοτέρους ποιῆσαι. πῶς οὖν αὐτοῖς ἀπολογεῖται; οὐδὲν ἀπὸ τῆς γραφῆς φησιν (οὐδὲ γὰρ προσεῖχον, ἀλλὰ ϗ πρὸς μάχην ἐμάχοντο) ἀλλ' ἀπὸ τῆς κοινῆς συμβαινόντων. πᾶσα γὰρ βασιλεία, φησὶν, ἐφ' ἑαυτὴν μερισθεῖσα οὐ σταθήσεται· ϗ πόλις καὶ οἰκία

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἰκία δὴ μαθεῖν, ταχέως ἀμαλύεται. οὐ γὰρ ὅτως ⓐ ἔξωθεν πόλεμοι, ὡς ⓐ ἐμφύλιοι ἀμαφθείρυσι. τῦτο γὰρ ἡ ἐν σώμασι γίνε), τῦτο ἡ ἐν ἅπασι τοσάγμασιν. ἀλλὰ τέως ἀπὸ τῶν γνωρισμοτέρων τὰ ὑποδείγματα ἀγά. κἀγὼ τὴ βασιλείας ὅτι τῆς γῆς δυνατώτερον; οὐδέν. ἀλλ' ὅμως ἀπόλυ) σασιάζυσα. εἰ ὃ ἐκφ τ' ὄγκον τῶν τοσαγμάτων αὐτῶν ταί ις, ὡς ἑαυτῷ συρρηγνύμενον, τί δὴ" εἶποι τοσὶ πόλεως; ἢ ὃ τοσὶ οἰκίας; κἂν γὰρ μικρόν ᾖ, κἂν μέγα ᾖ, τοσὸς ἑαυτὸ σασιάζον ἀπόλυται. εἰ δὲ τοίνυν ἐγὼ δαίμονα ἔχων δι' ἐκείνου ἐκβάλλω τὸν δαίμονας, σάσις ἡ μάχη μεταξὺ δαιμόνων ὅστ, ἡ κατ' ἀλλήλων ἵσανται· εἰ ὃ κατ' ἀλλήλων ἵσαν), ἀπόλωλεν αὐτῶν ἡ ἰσχὺς ἡ διέφθαρται. εἰ γὰρ ὁ Σατανᾶς ⓦ Σαταναῦ ἐκβάλλει(ⓒ οὐκ εἶπε τοὺς δαίμονας, δεικνὺς πολλῶ μᾶλλον τοῦς ἀνηλυς συμφωνίαν ὄσαν) ἐφ' ἑαυτὸν οὕτω ἐμερίσθη, φησίν. εἰ ὃ ἐμερίσθη, ἀσθενέστερος γέγονε ἡ ἀπόλωλεν. εἰ δὲ ἀπόλωλε, πῶς δυνά) ἕτερον ἐκβάλλειν; εἶδες πόσους τῆς κατηγορίας ὁ γέλως; πόση ἡ ἄνοια; πόση ἡ μάχη; οὐδὲ γὰρ ὅστ" τῶν αὐτῶν λέγειν μὴ, ὅτι ἔσηκε ἡ ὅτι ἐκβάλλει τὸς δαίμονας· λέγω δὲ, ὅτι δῆλα τῦτο ἔσηκε, εἰ ὁ εἰκὸς ἦν αὐτὸν καταλελῦσθαι. ⓒ τοσότη μὴ αὕτη ἡ λύσις· δῦτέρα δὲ μετ' ἐκείνην, ἡ τοσὶ τῶν μαθητῶν. οὐδὲ γὰ ἑνὶ μόνον ἀεὶ ζήτω, ἀλλὰ ἡ δῦτέρῳ ἡ τείτῳ καταλύει τὰς ἀντιθέσεις αὐτῶν, ἐκ τοσιρυσίας ὑπισχνούμενος αὐτ τὴν δυναμωτίαν· ὅπερ ἡ ὅτι τὸ σαββάτυ ἐποίησε, ⓦ Δαβὶδ φέρων εἰς μέσον, τὸς ἱερέας, τὴν μαρτυρίαν τὴν λέγυσαν, ἔλεον θέλω ἡ ὐ θυσίαν, τὴν αἰτίαν τῦ σαββάτυ δι' ἣν γέγονε. ἀμᾶ [γὰ] ⓦ δῆλον, φησι, ὃ σάββατον. τῦτο δὴ ἡ ἐν τοῦτο ποιᾷ. μᾶ γὰ τὴν τοσότερον ὅτι δῦτέραν ἔρχεται λύσιν τῆς τοσότερας σαφεστέραν.

27 Εἰ γὰ ἐγώ, φησιν, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ⓐ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Ορα καὶ τοῦτο τὴν ὑπεῖκειαν. ὁ γὰ εἶπεν, ⓐ μαθηταί μυ, οὐδὲ οἱ ἀπόστολοι· ἀλλ' ⓐ υἱοὶ ὑμῶν, ἵν', εἰ μὴ βουληθεῖεν ἐπαμελεῖν τοσὶς τὴν" αὐτὴν ἐκείνοις θῦλίαν, πολλῶ ἐντεῦθεν λάβωσι τὴν ἀφορμήν· εἰ δὲ ἀγνωμονοῖεν ἡ τοῖς αὐτοῖς ὑπομιμνήσκοιεν, μηδὲ δυαίσχυντον λοιπὸν τοσόφασιν ἔχωσιν εἰπεῖν. ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ὅστιν· ⓐ ἀπόστολοι ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; ⓒ γὰ ἦσαν ἐκβάλλοντες ἤδη ὅτε λαβὼν ἐξουσίαν παῦτα; ἡ οὐδὲν αὐτοῖς ἐνεκάλουν ὕστοι. ὑ γὰ τοσόφασιν, ἀλλὰ τοσώπῳ μόνον ἐμάχοντο. θέλων τοίνυν δεῖξαι ὅτι φθόνου ἕνεκα τὸ τοσὸς αὐτὸν ἡ εἰρηκυῖα μόνον, ἀγὰ τοὺς ἀποστόλους εἰς μέσον. εἰ γὰ ἐγὼ ὅτως ἐκβάλλω, πολλῷ μᾶλλον ἐκεῖνοι ⓐ παῦ' ἐμοῦ τὴν ἐξουσίαν λαβόντες. ἀλλ' ὅμως ὑδὲν τοιοῦτον εἰρήκατε αὐτοῖς. πῶς ὃν ἐμοὶ τὰ κἀκείνοις αἰτίᾳ τ γινομυῶν, τοῦτα ἐγκαλεῖτε, ἐκείνυς ἀπολύοντες τῶν ἐγκλημᾶτ; ὑ μὴν τοῦτο ὑμᾶς ἐλευθερώσει τῆς ὠμωρίας, ἀλλὰ καὶ καταδικάσει μειζόνως. διὰ τῦτο καὶ ἐπήγαγεν·

Αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται. Οτὰν γὰ ἐξ ὑμῶν ὄντες, ⓒ" τοῦτα μεμψιμοιρῶσι, καὶ πείθωνται ἐμοὶ ἡ τοσακούωσιν, δῆλον ὅτι ἡ κατακρινοῦσι τὰ ἐναντία ἡ ποιοῦντας ἡ λέγοντας.

28 Εἰ ὃ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τῦ Θεοῦ. Τί δέ ὅστιν ἡ βασιλεία; ἡ πρόνοια ἡ ἐμή. ὁρᾶ πῶς πάλιν αὐτοῦ ἐφέλκεται τὸ θεσπεύειν ἡ τοσὸς τὴν ἑαυτ" γνῶσιν ὑπισχνῦται, ἡ δεικνῦσιν ὅτι τοῖς οἰκείοις πολεμοῦσιν ἀγαθοῖς, ἡ φιλονεικοῦσι τῇ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας. δέον γὰ χαίρειν, φησί, ἡ σκιρτᾶν, ὅλα τὰ μεγάλα ἡ ἀπόῤῥητα ἐκφαίνεσθαι δωρεύμενος, τὰ παλαι τοσόφητῶν ἀδόμενα, ἡ τῆς βυτοσκλίας ὑμῶν ἐφέσηκεν ὁ καιρός· ὑμεῖς ὃ τοὐναντίον ποιᾶτε, ὑ μόνον οὐ δεχόμενοι τὰ ἀγαθά, ἀλλὰ ἡ ἀμαβάλλοντες ⓒ σωπθέντες τὰ οὐκ ὄσας αἰτίας. ὁ μὲ οὖν Ματθαῖός φησιν· Εἰ ὃ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω· ὁ ὃ Λυκᾶς· εἰ ὃ ἐγὼ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, δεικνὺς ὅτι μείζης δυνάμεως ἔργον ὅστ, ὃ

δαίμονας

δαίμονας ἐκβάλλειν, ἢ δ' τῆς τυχούσης χάριτος. ἢ βούλεται μὲ ἀπὸ τούτων συλλογίσασθαι ἢ εἰπεῖν· ὅτι εἰ ὃ τοῦτο ἔστιν, ἄρα ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ παρῆλθεν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ λέγει· σωφρονισμένως δὲ ἢ ὡς ἐκείνοις ἀνέπαφος ἐῶν, αἰνίττεται αὐτὸ λέγων· ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. εἶδες πρόνοιαν σοφίας; δι' ὧν ἐνεκάλουν, διὰ τούτων ἔδειξεν αὐτοῦ τὴν πρόνοιαν ἐλλάμπουσαν. εἶτα, ἵνα ἐφελκύσηται, οὐκ εἶπεν ἁπλῶς, ἔφθασεν ἡ βασιλεία, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς· ὡσανεὶ ἔλεγεν, ὑμῖν ἥκει τὰ ἀγαθά. Διατί οὖν τοὺς τὰ οἰκεῖα καλὰ ἀπόντως διώκειτε; διατί τὴν ὑμῶν αὐτῶν πολεμεῖτε σωτηρίαν; οὗτος ἐκεῖνος ὁ χωλεύς, ὃν πάλαι προεῖλεγον ἀναφῆναι· τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς παρουσίας τὸ περὶ αὐτοῦ ἀδόλωτος, ὃ" ταῦτα γίνεται θεία δυνάμει. ὅτι μὲν γὰρ γίνεται, καὶ ὑμεῖς ἴστε· ὅτι δὲ θεία δυνάμει γίνεται, τὰ πράγματα βοᾷ. οὔτε γὰρ δυνατὸν Σατανᾶν ἰσχυρότερον εἶναι, οὔτε ἀνάγκη πᾶσα ἀσθενῆ τὸν ὄντα ἀσθενοῦντα· οὐκ ἔστιν ὡς ἰσχυρὸν ἐκβάλλειν τὸν ἰσχυρὸν δαίμονα. Ταῦτα ἔλεγε τῆς ἀγάπης δεικνὺς τὴν δύναμιν, καὶ τῆς διαστάσεως καὶ τῆς φιλονεικίας τὴν ἀσθένειαν. διὸ καὶ αὐτὸς συνεχῶς τοῖς μαθηταῖς ἄνω καὶ κάτω περὶ ἀγάπης προσήνει, καὶ ὅτι ὁ διάβολος ἐκεῖθεν τοῦτο ἐνεῦρε πρῶτα ποιεῖν. εἰπὼν τοίνυν τὴν δευτέραν λύσιν, ἐπάγει καὶ τρίτην, ὅπερ λέγων·

29 Πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε αὐτοῦ τὰ σκεύη διαρπάσει;

Οὐ μὴν γὰρ οὐκ ἐγχωρεῖ Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· εἰ γὰρ οὐδὲ" ὅλως δυνατὸν ἐκβάλλειν, ἐὰν μὴ πρότερον ἐκείνου περιγένηται, καὶ τοῦτο πᾶσιν ὅστις ὁμολογημένον. Τί οὖν ἐκ τούτων συνίσασι; Ὅ ἔμπροσθεν εἰρημένον μὴ πλείονος τὴν πρόνοιαν. τοσοῦτον γὰρ ἀπέχω, φησί, συμμάχου χρήσασθαι τῷ διαβόλῳ, ὅτι καὶ πολεμῶ* καὶ δεσμῶ· ἢ τοῦτο τεκμήριον, ὃ καὶ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι. ὅρα πῶς τὸ ἀνθρώπινον, ὑπὲρ ἐπιχείρων ἐκείνοι κατασκευάσαι, ἀποδείκνυται· ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἐβούλοντο δηλῶσαι, ὅτι οὐκ ἰδίᾳ δυνάμει ἐκβάλλει δαίμονας· αὐτὸς δὲ δείκνυσιν, ὅτι οὐ μόνον οὐκ δαίμονας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἰσχυρὸν δεδεμένον ἔχει, καὶ ἐκείνου πρότερον ἐκράτησεν ἰδίᾳ δυνάμει· καὶ δῆλον ἀπὸ τῶν γινομένων. εἰ γὰρ ὁ μὲν ἄρχων ὅστις, οἱ δὲ ὑποκείνται, πῶς ἂν, ἐκείνου μὴ πρότερον ἡττηθέντος μηδὲ ὑποκύψαντος, ὅτοι διήρπαζον; ἐνταῦθα δέ μοι καὶ προφητεία δοκεῖ τὸ λεγόμενον εἶναι. ὅτε γὰρ δὴ μόνον οἱ δαίμονες σκεύη διαβόλου, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰ ἐκείνου προσάπτοντες ἀνάθεμα. δηλοῖ τοίνυν ὅτι ὁ δαίμονας ἐκβάλλει μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πλάνην τῆς οἰκουμένης ἅπασαν ἀπελαύνει, καὶ τὰς μαγγανείας τοῦ διαβόλου καταλύσει, ἃ πρότερα ἄρχεσθαι ποιήσει τὰ ἐκείνου, ταῦτα εἴρηκε. καὶ οὐκ εἶπεν, ἁρπάσει, ἀλλὰ διαρπάσει, ὃ μετ' ἐξουσίας γινόμενον δηλοῖ. ἰσχυρὸν γὰρ αὐτὸν καλεῖ, οὐκ ὄντα τῇ φύσει τοιοῦτος ὄντι (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ τῶν ἔμπροσθεν δηλοῖ τυραννίδα, τὴν ἐκ τῆς ῥᾳθυμίας τῆς ἡμετέρας γεγενημένην.

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

Ἰδοὺ καὶ τετάρτη λύσις. Τί γὰρ ἐγὼ βούλομαι, φησί; τῷ Θεῷ προσάγειν, ἀρέσκειν διδάσκειν, βασιλείαν καταγγέλλειν. Τί γὰρ ὁ διάβολος καὶ οἱ δαίμονες; πάνδεινα τούτοις. πῶς οὖν ὁ μὴ μετ' ἐμοῦ συνάγων, μηδὲ μετ' ἐμοῦ ὤν, ἐμοὶ συμπροσάπτειν ἔμελλε; καὶ τί λέγω συμπροσάπτειν; τοιοῦτον δέ, καὶ σκορπίζειν αὐτῷ ἐπιθυμία τὰ ἐμά. οὐκοῦν μὴ μόνον μὴ συμπροσάπτων, ἀλλὰ καὶ σκορπίζων, πῶς ἂν γένοιτο πρὸς ἐμὲ ὁμοίους ἐπεδείξατο, ὥστε μετ' ἐμοῦ τοὺς δαίμονας ἐκβάλλειν; τοῦτο γὰρ πρὸς τὸν διάβολον μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν περὶ ἑαυτοῦ εἰκὸς ἐπιστεύειν εἰρηκέναι, ὡς καὶ τοῦ διαβόλου ὄντος καὶ σκορπίζοντος τὰ ἐκείνου. πῶς, φησίν, ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστιν; αὐτὸ τοῦτο ὃ μὴ συνάγων. εἰ δὲ ὅτε ἀληθὲς πολλῷ μᾶλλον ὁ κατ' αὐτοῦ ὤν. εἰ γὰρ ὁ μὴ συμπροσάπτων, ἐχθρὸς πολλῷ μᾶλλον ὁ πολεμῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λεμῶ. ζῶντα ὁ πλούτα λέγει, ἵνα δείξῃ πολλῷ αὐτῶ τοὺς ⓜ ἀμάρτολον τῶ ἐνθρόνῳ ὄντα ἄφατον ὄσαν. Εἰπέ γάρ μοι, εἰ δέοι τινὶ πολεμῆσαι, ὁ μὴ βουλόμενός σοι συμμαχῆσαι, αὐτῷ τούτῳ ὄκ ἔστι κῦ σοῦ; Εἰ ὁ ἀλλαχοῦ φησιν, ὁ μὴ ὢν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν, οὐκ ἔστιν ἐναντίον τούτῳ. ὅτι ζῶν γάρ ἔδειξε κατ' αὐτῶν ὄντα· ὅτι ὁ δείκνυσιν ὂν μέρει μᾶλ' αὐτῶν ὄντα. ὅτι γάρ ⓒ ὀνόματί σῶ, φησιν, ἐκβάλλουσι τὰ δαιμόνια. ἐμοὶ ὁ δοκῶ ὅτι ζῶν ὁ Ιουδαίους αἰνίττεσθαι μὴ τῶ ἀμαρτόλου φήσας αὐτούς. καὶ γὰρ καὶ αὖθις κατ' αὐτῶν ἦσαν, ὁ ἐσκήπτιζον ἐπὶ Σωτῆρος. ἔτι γὰρ καὶ αὐτοὺς ἠνίττετο, ἐδήλωσεν ὅτως εἰπών· Ματθ. ζ. κβ.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶσα ἁμαρτία ὁ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπελογήσατο ἐκ τοῦ ἀντίθεσιν ἔλυσε ὁ ἀπέδειξεν ἀναμφισβητήτως μᾶλλον, φοβεῖ λοιπόν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο συμβουλῆς ἐστὶ μικρὸν μέρος καὶ διορθώσεως, ὃ μὴ μόνον ἀπολογεῖσθαι ἐκ πείθειν, ἀλλὰ ὁ ἀπειλεῖν, ὃ πολλαχοῦ ποιεῖ νομοθετῶν ἐκ συμβουλεύων. ὁ δοκεῖ μοι ἀσάφειαν ἔχειν πολλὴν ὃ εἰρημένον· ἐὰν γὰρ προσέχωμεν, βούλεται ἔξω τοῦ λύειν. προσέτεθη οὖν αὐτῶν ἐπακοῦσαι" καλὸν τῶν ῥημάτων. πᾶσα, φησίν, ἁμαρτία ἐκ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. κ

Η ὁ τῶ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσετ᾽ αὐτοῖς.

32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσετ᾽ αὐτῷ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ κῦ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσετ᾽ αὐτῷ, οὔτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Τί τοίνυν ἐστὶν ὃ φησι; πολλὰ καθ' ἑαυτοῦ εἰρήκατε, οἷον πλάνος, οἷον δυσσέβεος. ζῶντα ὑμῖν ἀφίημι μετανοοῦσι, ἐκ οὐκ ἀπαιτῶ" δίκας ὑμᾶς· ἡ ὁ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται οὐδὲ μετανοοῦσι. κ πῶς ἂν εἴη τοῦτο λόγον; καὶ γὰρ καὶ αὕτη" ἀφεῖθη μετανοήσασι. πολλοὶ γοῦν τῶν ζῶντα εἰρηκότων ὑπέστρεψαν ὕστερον, κ πολλὰ αὖθις" ἀφεῖθη. κ Τί οὖν ἐστὶν ὃ φησιν; ὅτι ὥσπερ πολλὰ αὕτη ἡ ἁμαρτία ἀσύγνωστος. Τί δήποτε; ὅτι αὐτὸν μὴ ἠγνόουν, ὅστις ποτὲ ἦν· τοῦ ὁ πνεύματος ἰσχυρῶ ἐλήφασι πεῖραν. κ γὰρ κ ⓐ προεφῆτευσαν δι' αὐτοῦ πολλὰ ἐφθέγξαντο, ἀλλ' ἐφθέγξαντο, κ πολλοὶ ὁ ⓐ ἐν τῇ παλαιᾷ μεγίστων δεῖ αὐτοῦ ἐλθεῖν ἐννοῶν. ὃ τοίνυν λέγει τοῦτο ἐστίν· ἔστω, ἐμοὶ προσπλάττετε διὰ τῶν σάρκα τῶν εἰκονιζομένων· μὴ κ τοῦ τοῦ πνεύματος ἔχετε εἰπεῖν, ὅτι ἀγνοοῦμεν αὐτό; διὰ δὴ τοῦτο ἀσύγνωστος ὑμῖν ἔσται ἡ βλασφημία, κ ἐν ζῶντα ἐκ ὑμᾶς δώσετε δίκην. πολλοὶ μὲν γὰρ ἐν ζῶντα ἐκολάσθησαν μόνον, ὡς ὁ πεπορνευκώς, ὡς ⓐ ἀναξίως μεταλάβοντες μυστηρίων διὰ Κορινθίους· ὑμεῖς ὁ, κ ἐν ζῶντα κ ὑμᾶς. ὅσα μὲν οὖν ἐβλασφημήσατε κατ' ἐμοῦ πρὸ τοῦ σταυροῦ ἀφίημι, κ αὐτὸ ὁ τοῦ σταυροῦ ὃ τόλμημα, ἐκ ὑπὲρ τῆς ἀπιστίας ὑμᾶς κατακριθήσεσθε μόνης. οὐδὲ γὰρ ⓐ πρὸ τοῦ σταυροῦ πιστεύσαντες πεπληρωμένην πίστιν εἶχον. καὶ πολλαχοῦ ὁ παραπέλλει μηδενὶ κατάδηλον αὐτὸν ποιῆσαι πρὸ τοῦ πάθους· κ ἐν τῷ σταυρῷ ζωὴν ἔλεγεν ἀφεθῆναι αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. ἃ ὁ περὶ τοῦ πνεύματος εἴρηκατε, ζῶντα ὑμᾶς οὐκ ἔχει συνιέναι. ὅτι γὰρ περὶ τῶν εἰς αὐτὸν εἰρημένων πρὸ τοῦ σταυροῦ φησιν ἅπερ λέγει, ἐπήγαγεν, ὃς δ' ἂν εἴπῃ λόγον κῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κῦ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐκ ἔτι. Διατί; ὅτι τοῦτο γνώσιμον ὑμῖν ἐστι, κ πρὸς ζῶντα δῆλα ἀναμφισβητεῖται. Εἰ γὰρ καὶ ἐμὲ λέγετε ἀγνοεῖν, ἀ δύπτα κἀκεῖνο ἀγνοεῖτε, κ ὅτι ὃ δαίμονας ἐκβάλλειν ἐκ ἰάσεις ἐπιτελεῖν τοῦ ἁγίου πνεύματός ἐστιν ἔργον. οὐκ ἐμὲ ὑβρίζετε μόνον, ἀλλὰ κ ὃ πνεῦμα τὸ ἅγιον. διὸ κ ἀπροσδιόριστος ὑμῖν ἡ δίκη καὶ ἐνταῦθα κ ἐκεῖ. κ γὰρ τῶν ἀνθρώπων, ⓐ μὲν κ ἐνταῦθα κολάζονται κ ἐκεῖ· ⓐ ὁ ἐνταῦθα μόνον· ⓐ ὁ ἐκεῖ μόνον· ⓐ ὁ οὐδὲ ἐνταῦθα, οὐδὲ ἐκεῖ. ἐνταῦθα μὲν κ ἐκεῖ, ὡς ὅτοι αὐτοί (κ γὰρ κ ἐνταῦθα ἔδοσαν δίκην, ἰδίᾳ ἔπαθον ζῶντα δυήκεσα ἐκεῖνα τῆς ὅδε πολεως ἀνάλυσις· καὶ ἐκεῖ" χαλεπωτάτην ὑποστήσουσιν) ὡς ⓐ Σοδόμων πολίται, ὡς ἕτεροι πολλοί· ἐκεῖ ὁ μόνον, ὡς ὁ πλούσιος ὁ ἀποτυφλιζόμενος, καὶ οὐδὲ ταχέως κύριος ὢν ἐν ζῶντα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐν τούτῳ ἦ, ὡς ὁ πεπορνευκὼς τοῖς Κορινθίοις. ὅτε ἦ ἐν τούτῳ ὅτε ἐκεῖ, ὡς οἱ ἀπόστολοι, ὡς οἱ τοιοῦτοι, ὡς ὁ μακάριος Ἰώβ. ὁ γὰρ δι' ὑπερβολῆς ἐφοβήθη ἃ οὐκ ἔπαθεν, ἀλλ' ἀγώνων καὶ παλαισμάτων.

Σπουδάσωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς τῆς τούτων γενέσθαι μερίδος. εἰ δὲ μή τούτων, κἂν τῶν ΗΘΙΚΩΝ ἐν τούτοις· ἀπολυομένων γὰρ ἁμαρτήματα. καὶ γὰρ φοβερὸν ἐκεῖνο τὸ κριτήριον, καὶ ἀπροσδιόρητος ἡ ὑμνωδία, καὶ ἀφόρητος ἡ κόλασις. εἰ δὲ βούλει μηδὲ ἐν τούτοις δοῦναι δίκην, σαυτῷ δίκασον, ἀπαίτησον σαυτὸν τὰ ὀφειλόμενα· ἀκούσον Παύλου λέγοντος, Οτι εἰ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. ἀν' ὧν ποιεῖς, οὕτω προσδόκων καὶ ὅτι τέθνηκεν ἤξεις. καὶ πῶς δικάσομεν, ἢ ἀπαιτήσομεν ἑαυτοὺς δίκην, φησί; θρήνησον, τέναξον πικρὸν, ταπείνωσον σαυτὸν, κάκωσον, ἀνάμνησον τῶν ἁμαρτημάτων κατ' εἶδος. οὐ μικρὰ αὐτὴ βάσανος ψυχῆς. εἴ τις ἐν καταμύξει γέγονεν, οἶδεν ὅτι μάλιστα πάντων ἡ ψυχὴ τοῦτο πάσχει. εἴ τινι γέγονεν ἀναμνῆσαι μνήμη, οἶδε τοῦτο ἐντεῦθεν ὀδυνᾶται. Διὰ τοῦτο καὶ δικαστὴν ἔπαθλον τίθησιν ὁ Θεὸς τὴν τοιαύτην μετάνοιαν, λέγων· λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἁμαρτίας σου, ἵνα δικαιωθῇς. ὁ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι μικρὸν εἰς δόξαν, τὰ πάντα ζυγοστατοῦντας τὰ ἁμαρτήματα κατ' εἶδος, αὐτὰ φέρειν συνεχῶς καὶ ἀναλογίζεσθαι. ὁ γὰρ τοῦτο ποιῶν ὅταν καταμυχθήσεται, ὡς μήτε τὸ ζῆν ἄξιον ἑαυτὸν εἶναι νομίζειν· ὁ δὲ τοῦτο νομίζων, κηδεμὼν πάντως ἀπαλώτερος ἔσται. μὴ γάρ μοι πορνείας εἴπῃς μόνον, μηδὲ μοιχείας, μηδὲ ταῦτα τὰ δῆλα καὶ ὁμολογούμενα πᾶσι· ἀλλὰ καὶ τὰς λαθραίους ὀργὰς, καὶ τὰς συκοφαντίας, καὶ τὰς κακοηθείας, καὶ τὰς κενοδοξίας, καὶ φθόνον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα σύναγε. οὐδὲ γὰρ ταῦτα μικρὰν οἴσει κόλασιν. καὶ γὰρ καὶ ὁ λοίδορος εἰς γέενναν ἐμπεσεῖται, καὶ ὁ μεθύων οὐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν πλησίον, ὅταν προσκρούει Θεῷ, ὡς μηδὲ μάρτυρος αὐτὸν ὠφελῆσθαι· καὶ ὁ τῶν οἰκείων ἀμοιρῶν τὴν πίστιν ἥρπασε, καὶ ὁ πένητας προιόντας εἰς τὸ πῦρ πέμπεται. μὴ τοίνυν μικρὰ ταῦτα νόμιζε εἶναι, ἀλλὰ σύναγε πάντα, καὶ ὡς ἐν βιβλίῳ γράφε. ἂν γὰρ σὺ γράψῃς, ὁ Θεὸς ἐξαλείφει· ὥσπερ οὖν ἐὰν σὺ μὴ γράψῃς, ὁ Θεὸς καὶ ἐγγράφει καὶ δίκαια ἀπαιτεῖ. πολὺ τοίνυν βέλτιον παρ' ἡμῶν αὐτὰ γραφῆναι καὶ αἰῶθεν ἐξαλειφθῆναι, ἢ τοῦναντίον ἡμῶν ὑπολαθομένων Θεὸν αὐτὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἐνεγκεῖν τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ἡμέτερα ἐκείνων. ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, πάντα μετ' ἀκριβείας αἰσθανώμεθα, καὶ εὑρήσομεν πολλῶν ἑαυτοὺς ἐνόχους ὄντας. τίς γὰρ πλεονεξίας καθαρός; μὴ γάρ μοι τὸ μέγεθος εἴπῃς, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν τῷ μικρῷ τὴν αὐτὴν δώσομεν δίκην. τοῦτο σπουδάζει καὶ μετέρχεται. τίς ὕβρεως ἀπήλλακται; τοῦτο ἦ εἰς γέενναν ἐμβάλλει. τίς λαθραῖον πλησίον οὐκ ἐκακηγόρησε; τοῦτο ἦ βασιλείας ἀποστερεῖ. τίς οὐκ ἀπενοήθη; οὗτος ἦ πάντων ἀκαθαρτότερος. τίς οὐκ εἶδεν ἀνελαφρὸς ὀφθαλμοῖς; ἔνοχος ἦ μοιχὸς ἀπηρτισμένος. τίς οὐκ ὠργίσθη τῷ ἀδελφῷ εἰκῇ; ἔνοχος ἦ ἕνοχός ἐστι τῷ συνεδρίῳ. τίς οὐκ ὤμοσε; τοῦτο ἦ ἐκ τοῦ πονηροῦ. τίς οὐκ ὑπεισῆλθεν; ἔνοχος ἦ πλέον ἢ τοῦ πονηροῦ. τίς οὐκ ἐδουλώθη τῷ μαμωνᾷ; ἔνοχος ἦ τῆς γνησίας ἐξέπεσε τοῦ Χριστοῦ δουλείας. ἔχω καὶ ἕτερα μείζονα τούτων εἰπεῖν· ἀλλ' ἐρχεῖ καὶ ταῦτα, καὶ ἱκανά τι μὴ λίθινον ὄντα μηδὲ σφόδρα ἀναίσθητον εἰς κατάνυξιν ἀγαγεῖν. εἰ γάρ ἕκαστον αὐτῶν εἰς γέενναν ἐμβάλλει· πάντα ὁμοῦ συνελθόντα τί οὐκ ἐργάσεται; πῶς οὖν ἐστι σωθῆναι, φησί; τὰ ἀντίρροπα τούτων φαρμακα ἐπιθέντας, ἐλεημοσύνῃ, δάκρυσι, κατάνυξιν, μετάνοιαν, ταπεινοφροσύνῃ, συντετριμμένῃ καρδίᾳ, ὑπομονῇ τῶν ὀνειδῶν. μυρίας γὰρ ὁδοὺς σωτηρίας ἔτεμεν ὁ Θεὸς, ἐὰν ἐθέλωμεν προσέχειν. προσέχωμεν τοίνυν, καὶ διὰ πάντων τὰ πεύματα συναθροίσωμεν, ποιοῦντες ἐλεημοσύνῃ, ὀργὴν τοῖς λελυπηκόσιν ἀφιέντες, δάκρυσι τοιοῦντες ὑπὲρ πάντων τοῦ Θεοῦ, νηστεύοντες καὶ δυνάμενοι, εὐχόμενοι γνησίως, φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦντες ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας. ὅταν γὰρ δυνηστρεύθα καὶ συλ-

γνώμης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γνώμης ὄπτ τοῖς πεπλημμεληκόσι ἀπολαῦσαι, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων τυχεῖν ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀξιωθῆναι, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. μβ. 33 Η ΠΟΙΗΣΑΤΕ ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΚΑΛΟΝ, ...

ἢ καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν. ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

Ἄλλην ἑτέρως αὐτοὺς καταμέμφεται, καὶ οὐκ ἀρκεῖται τοῖς πρότερον ἐλέγχοις. τοῦτο γοῦν ποιεῖ, οὐχ ἑαυτὸν ἀπαλλάττων τοῦ ἐγκλήματος (ἦν γὰρ καὶ τὰ πρότερα) ἀλλ' αὐτοὺς διορθῶσαι βουλόμενος. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· οὐδὲν ὑμῖν ὄφελος ἐμέμψατο τοῖς θεραπευθεῖσιν [ὡς δὲ θεραπευθεῖσιν], ὅτε εἶπεν ὅτι πονηρὸν τὸ δαιμόνιον ἐλθὸν θεραπεύει. εἰ γὰρ καὶ σφόδρα ἐμαχόμεθα, οὐκ ἐδυνάμην τοῦτο εἰπεῖν. ἐπεὶ οὖν τοῖς μὲν ἔργοις οὐκ ἐπέσκηπτον, τοὺς δὲ τοιούτους διέβαλλον, δείκνυσιν ὅτι καὶ τοῦτο κοινοὺς λογισμοὺς καὶ τοῦτο τῶν πραγμάτων ἀκολουθίαν ἡ κατηγορία αὕτη· ὅπερ ὑπερταραχῆς ἐστὶν ἀμαθίας, τὸ μὴ μόνον πονηρεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα ζωντιθέναι ἃ καὶ τοῦτο τὰς κοινὰς ἐστὶ ἐννοίας. ἐξ ὧν ἄρα τὸ ἀφιλόνεικον. ὑγιὲς εἶπε, ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, ὅπερ καὶ ὁ καρπὸς καλός, ἀλλὰ μὴ ὑποκρολῆς αὐτοὺς ὑπισχνίζων, καὶ τῷ ὑπεικέναι τῷ αὐτοῦ καὶ τῷ ἀναισχυντίαν τῷ ἐκείνων ἐνδεικνύμενος, φησὶν· εἰ γὰρ καὶ τῶν ἔργων βούλεσθε ὑπολαβέσθαι, οὐδὲν κωλύω· μόνον μὴ ἀσύμφωνα μηδὲ ἀνακόλουθα ἐγκαλεῖτε. ὅτε γὰρ σαφέστερον ἀλίσκεσθαι ἔμελλον, τοὺς τὰ λίαν φανερὰ ἀναισχυντοῦντας· ὥστε εἰκὸς πονηρεύεσθε, φησὶ, καὶ ἀνακόλουθα ἑαυτοῖς λέγετε. καὶ γὰρ ἡ τοῦ δένδρου διάκρισις ἀπὸ τοῦ καρποῦ φαίνεται, οὐχ ὁ καρπὸς ἀπὸ τοῦ δένδρου· ὑμεῖς δὲ τοὐναντίον ποιεῖτε. εἰ γὰρ καὶ τὸ δένδρον τοῦ καρποῦ αἴτιον, ἀλλ' ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου γνωριστικός. ἐξ ἀκόλουθον ἦν, ἢ καὶ τὰ ἔργα διαβάλλειν ἡμᾶς αἰτιωμένους, ἢ τοῦτα ἐπαινοῦντας, καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους τῶν ἐγκλημάτων ἀπαλλάττειν τούτων. νῦν δὲ τοὐναντίον ποιεῖτε. τοῖς μὲν ἔργοις οὐδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες, ὅπερ ἐστὶν ὁ καρπὸς, τὴν ἐναντίαν δεικνύτε τοῦ δένδρου φέρετε ψῆφον, ἐμὲ δαιμονῶντα καλοῦντες, ὅπερ ἐσχάτης ἐστὶ παρανοίας. καὶ γὰρ ὅπερ ἔμπροσθεν εἶπε, ὅτι καὶ νῦν κατασκευάζει, ὅτι οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιῆσαι, οὐδ' αὖ τοὐναντίον πάλιν. ὥστε πάντα πᾶσαν ἀκολουθίαν ἐξ φύσιν αὐτῶν τὰ ἐγκλήματα. εἶτα, ὅπερ οὐχ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ πνεύματος ποιῆται τὸν λόγον, καὶ καταφορικῶς κέχρηται τῇ κατηγορίᾳ λέγων·

34. Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλῆσαι πονηροὶ ὄντες;

Τοῦτο γοῦν ὁμοῦ καὶ ἐγκαλοῦντός ἐστι, καὶ τῶν εἰρημένων τὴν ἀπόδειξιν ἐξ ἐκείνων προφέροντος. ἰδοὺ γὰρ ὑμεῖς, φησὶ, δένδρα ὄντες πονηρὰ δύνασθε φέρειν καρπὸν ἀγαθόν. οὐ τοίνυν θαυμάζω, ὅτι τοῦτα φθέγγεσθε. ἐξ ὧν ἐτραφῆτε κακῶς, τοιούτων ὄντες πονηρῶν, καὶ διαγωγὴν κεκτήσθε πονηράν. καὶ ὅρα πῶς ἀκριβῶς ἐξ χειρὸς λαβὼν ἅπασι τέθεικε τὰ ἐγκλήματα. ὑγιὲς γὰρ εἶπε, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλῆσαι ῥήματα ὄντες ἐχιδνῶν; οὐδὲν γὰρ τοῦτο τοῖς ἔργοις· ἀλλὰ πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ῥήματα γὰρ ἐχιδνῶν αὐτοὺς εἴρηκεν, ὅπερ ὅτι τοῖς τοιούτοις ἤνιξεν. δείκνυσι τοίνυν ὅτι οὐδὲν ἀνθρώπου τοῦτο κέρδος, τῆς μὲν τοιᾶς τε Ἀβραὰμ ἐξέβαλεν αὐτοὺς συγγενείας· δίδωσι γὰρ ἀνθρώπους τοιούτους ὁμοδούλους, τῆς ἔνθεν πολιφαρείας γεμιώσας ἀνθρώπους. Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ἐνταῦθα πάλιν τὴν θεότητα αὐτοῦ δείκνυσιν εἰδὼς καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζαὶ ἀπορρήτα· ϗ ὅτι οὐχὶ ῥημάτων μόνον, ἀλλὰ ϗ πονηρῶν ἐννοιῶν δώσουσι δίκην· ϗ ὅτι οἷόν αὐτὰ ὁ Θεός· λέγω δή, ὅτι ϗ δι' ἑφθαλμῶν δυνατὸν ζαῦτα εἰδέναι. Φύσεως γὰρ ἀνθρωπίνης τοῦτο, τὸ ἐκ τῶν ἔξωθεν εἴσω τῆς ψυχῆς ἐκφαίνεσθαι τὰ ἔσω τοῦ σώματος ζαὶ ῥήματα. ὥστε, ὅταν ἀκούσῃς δι' ἑφθαλμῶν πονηρὰ φθεγγομένων, μὴ τοσαύτην νόμιζε πονηρίαν ἐγκεῖσθαι αὐτοῖς, ὅσην ζαὶ ῥήματα ὑπεδείκνυται· ἀλλὰ πολλῷ πλείονα τοσαύτῃ πηλίκῃ. τὸ γὰρ ἔξωθεν λεγόμενον, τοῦ ἔσωθέν ἐστι τοῦ ἔνδον. Εἶδες πῶς αὐτῶν καθήψατο σφοδρῶς; εἰ γὰρ τὸ λεχθὲν οὕτω πονηρόν, καὶ ἀπ' αὐτῆς δηλονότι τῆς γνώμης ἐστίν, ἐννόησον ἡ ῥίζα ἡ πηγὴ τῶν ῥημάτων ἡλίκη συμβαίνει ἢ τοῦτο εἰκότως. ἡ μὲν γὰρ γλῶττα ἀμαυρουμένη πολλάκις, οὐκ ἄδηλον ἔχει τὴν πονηρίαν· ἡ δὲ καρδία οὐδένα δι' ἑφθαλμῶν ἔχουσα μάρτυρα, ἀδεῶς ὅσα δι' ἡδονὴν ἵησι κακά. τῆς γὰρ Θεοῦ μόνης πολὺς λόγος αὐτῇ. ἐπεὶ οὖν ζαὶ μυρίων λεγομένων εἰς ἔξετασιν ἔρχεται ἐπὶ πᾶσι πειρασθέντα, ἐκείνη δὲ ζωφρονίσαι, ἀφ' τοῦτο ζαὶ μᾶλλον ζαύτης ἐλάττων, ζαὶ δὲ ἐκείνης πλείονα γίνεται. ὅταν δὲ πολὺ τὸ πλῆθος γένηται τῶν ἔνδον, πολλῷ ζρείττονι ῥίζῃ ζαὶ πέως κρυπτόμενα πειρᾶσι. ϗ καθάπερ ἐμοιῶτες, ἀφ' ἁμαρτίαν βιάζονται ἔνδον κατέχειν ἐκπηδῶντας, τοὺς χυμοὺς, ἐπειδὰν δὲ ἐκγένηται, πολλὴν τὴν βδελυγμίαν παρίενται· οὕτω ϗ οἱ τὰ πονηρὰ βουλεύματα ἔχοντες, τοὺς πλησίον ζαζηγοροῦντες.

35 Ο ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ, φησι, τῆς ζαρδίας αὐτοῦ ἐκβάλλει ζαὶ ἀγαθά· ζαὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς ζαρδίας αὐτοῦ ἐκβάλλει ζαὶ πονηρά. Μὴ γὰρ δὴ νομίσῃς, φησὶν, ὅτι τῆς πονηρίας τοῦτο γίνεσθαι μόνον. ζαὶ γὰρ ζαὶ ὅτι τῆς ἀγαθότητος τοῦτο συμβαίνει. ζαὶ γὰρ ζαὶ ἐκεῖ πλείων τῶν ἔξωθεν ῥημάτων ἔνδον ἡ ἀρετή· ἔξ ὧν ἐδείκνυ, ὅτι ζαὶ ἐκείνους πονηροτέρους ἐνδοθὲν νομίζειν ἢ ζαὶ ῥήματα ἐνεδείκνυτο, ϗ αὐτὸν ἀγαθώτερον ἢ τὰ λεγόμενα ἐνέφαινε. Θησαυρὸν δὲ φησι, τὸ πλῆθος ἐνδεικνύμενος. Εἶτα πάλιν πολλαπλασιάζει τὸν φόβον. μὴ γὰρ δὴ νομίσητέ, φησι, μέχρι τούτου ϗ τῆς τῶν πολλῶν καταγνώσεως τὸ πρᾶγμα ἐστήκειν. ϗ γὰρ τῇ ἑκάστῃ δώσουσι δίκην ἅπαντες οἱ ζαὶ τοιαῦτα πονηρεύόμενοι. ϗ οὐκ εἶπεν, ὑμεῖς, ὁμοῦ μὲν τὸ ζοινὸν παιδεύων ἦθος, ὁμοῦ δὲ δυσπαραίτητον τὸν λόγον ποιῶν.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσωσιν ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ ζρίσεως. Ἀργὸν δὲ, τὸ μὴ ἐν πράγματος ζείμενον, ὃ ψευδὲς, τὸ συνεφαπτὸν ἔχον, ὅτι. Ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι ϗ τὸ ματαῖον, οἷον, τὸ γέλωτα ζινοῦν ἀπαίσιον, ἢ τὸ αἰσχρὸν ϗ ἀναίσχυντον ζαὶ ἀηδεύθερον.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, ζαὶ ἐκ τῶν λόγων σου ζαταζριθήσῃ.

Εἶδες πῶς ἀνεπαίσθητος τὸ δικαστήριον; πῶς ἤμελλεν αἰ βύβλοι; ϗ γὰρ ἐξ ὧν ἕτερος εἶπε πρὸς σοῦ, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς ἐφθέγξω, ζαὶ ψήφους ὁ δικαστὴς οἴσει, ὅπερ ἀπάντων ἐστὶ δικαιότατον. ϗ γὰρ σὺ κύριος εἶ ϗ τοῦ εἰπεῖν ϗ τοῦ μὴ εἰπεῖν.

35 Οὐ τοίνυν τοὺς ζαζηγοροῦντας ἀγωνίᾳ σῇ ϗ πρέμειν, ἀλλὰ τοὺς ζαζηγορουμένους ζᾶς. οὐ ΠΟΙΚΟΝ γὰρ ζείνοι ἀναγζάζονται ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ ὧν ζαζῶς ἤκουσαν, ἀλλ' ὅταν ἐπὶ ὧν ζαζῶς εἶπον, ϗ τούτοις ὑπιρέμματα ὁ ζίνδυνος ἅπας. ὥστε τοὺς μὲν ζαζῶς ἀκούοντας, ἀμεριμνους σῇ εἶναι (οὐ γὰρ πολλοὺς ἕξουσιν βύβλους, ὧν ἕτεροι εἶπον ζαζῶς) τοὺς δὲ ζαζῶς εἰρηζόσι ἀγωνίᾳ δὲ πρέμειν, ἅτε αὐτοὺς μέλλοντας εἰς τὸ δικαστήριον ἐπὶ τούτων ἕλζεσθαι. ϗ γὰρ Σαβολικὴ αὕτη ἡ παγὶς, δι' ἀμυρίαν ἡδονὴν ἵησι ἡδονὴν, ἀλλὰ βλάβην μόνον. ϗ γὰρ πονηρὸν ἐν τῇ ψυχῇ θησαυρὸν ἀποτίθησι ὁ ζιοῦτος. Εἰ δὲ ὁ χυμὸν πονηρὸν ἔχων, αὐτὸς ζαρπούται πρῶτον τὴν νόσον πολλῷ μᾶλλον ὁ τὸ χολῆς πᾶσης πικρότερον τὴν πονηρίαν ἐν ἑαυτῷ θησαυρίζων, ζαὶ ἕζαστα πείσεται, ζαλεπὴν ζωμάζων νόσον. ϗ δῆλον ἔξ ὧν ἐρρήθη. Εἰ γὰρ τοὺς ἄλλους οὕτω λυπῇ, πολλῷ μᾶλλον τὴν ψυχὴν ἣν ἔπλασεν αὐτὸς ψυχήν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ γὰρ ὑπερβαλλόων, ἑαυτῷ ἀνωρφ ωεφῶτον. ϗ γὰ ὁ πῦρ "παγῶ, ἑαυτὸν καταχαίει· ϗ ὁ ἀδάμαντα παίων, ἑαυτῷ ἐπηρεάζει· ϗ ὁ ωορὸς κέντρα λακτίζων, ἑαυτὸ αἱμάτ̃ει. τοιοῦτον γάρ τί ἐστιν ὁ ἐιδὼς ἀδικεῖσθαι ϗ φέρειν ἡμυαμένως, ϗ ἀδάμας, ϗ κέντρα, ϗ πῦρ· ὁ δ᾽ ἀδικῶν μεμιγμένος ἐστὶ ϗ ἀνθρώπου ἀσθενέστερος. οὐ τοίνυν τὸ ἀδικεῖσθαι κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀδικεῖν, ϗ τὸ μὴ ἐιδέναι φέρειν ἀδικουμένον. πόσα γοῦν ἠδίκησε ὁ Δαβίδ; πόσα ἠδίκει ὁ Σαοὺλ; πῶς οὖν ἰχυρότερος γέγονε ϗ μακαριώτερος; πῶς δ᾽ ἀσθενέστερος ϗ ἐλεεινότερος; οὐχ ὁ ἠδικηκώς; σκόπει δέ. ωαρέχετο ὁ Σαοὺλ, ἐὶ θέλοι Ⓦ ἀλλόφυλον ὁ Δαβίδ, κηδεστὴν αὐτὸν λήψεσθαι, ϗ "δώσειν τὴν θυγατέρα αὐτῷ μ᾽ πολλῆς τῆς χάριτος. καθεῖλε Ⓦ ἀλλόφυλον, παρέδη τῷ Ϛωθήκας σκῦλος· ϗ οὐ μόνον οὐκ ἐδίδου, ἀλλὰ ϗ φονεῦσαι ἐπεχείρει. τίς οὖν γέγονε λαμπρότερος; οὐχ ὁ μὲ ἀπειλήσας ωαρὰ τῆς ἀθυμίας ϗ τὸ ωονηρὸν δαίμονος· ὁ δ᾽ ωαρ Ⓦ ἥλιον ἔλαμπε τοῖς ωεπαιδευμένοις ϗ τῇ ωρὸς Ⓦ Θεὸν διανοίᾳ; πάλιν ὅτι ϗ χρεῶν τὴν γυναῖκα, οὐχ ὁ μὲ ἀπηγχόνιζεν ὦ φθόνῳ· ὁ δ᾽ τῇ σιγῇ πολλὰ φέρων, ἀπέφυγε εἴλε ϗ ἑαυτῷ ωροσέδησεν; ὅτῳ δ᾽ ϗ αὐτὸς ἔλαβεν αὐτὸν ἐὶς χεῖρας ϗ ἐφείσατο, τίς πάλιν ὁ μακάριος ἰῶ; τίς δ᾽ ὁ ἀθλιος; τίς δ᾽ ὁ ἀσθενέστερος; τίς δ᾽ ὁ δυνατώτερος; οὐχ ὅστις ὁ μηδὲ δικαίως "ἐπεξελθών; ϗ μάλα ἐικότως. ὁ μὲ γὰρ τραπιόθεν ὡπλισμένος, ὁ δ᾽ τῷ δικαιοσύνῃ τῷ μυρίων τραπεζῶν ἰχυρότερον ἔιχε σύμμαχον ϗ βοηθόν. ὥστε τοίνυν ὅτο ὑπερβαλλόμενος ἀδίκως, οὐδὲ δικαίως αἰσχρὸν ἐστὶν ἐμμένειν. ἤδη γὰρ ὃν τ᾽ ἔμπροσθεν, οὐ τῷ ποιῆσαι κακῶς, ἀλλὰ τῷ πάσχειν κακῶς, ὅτο ποιῆσαι δυνατώτερος. ὅτο ϗ ὑπὲρ τ᾽ σωμ᾽ τ᾽ ψυχ᾽ ϗ, τοῦτο δὲ ὑπὲρ ἀνδρῶν. τί δ᾽ ὁ Ιακώβ; οὐκ ἠδικήθη ωαρὰ τ᾽ Λάβαν ϗ ἔπαθε κακῶς; πῶς οὖν ἰῶ ἰχυρότερος, ὁ λαβὼν αὐ Ⓦ ἐὶς χεῖρας ϗ μὴ θελήσω ἅψασθαι, ἀλλὰ δεδοικὼς ϗ τρέμων, ϗ "ἔστ᾽ ὁ χωλεὶς ὄχλων ϗ" τραπιωτῶν μυρίων βασιλέων ἡμυνόμενος αὐτῷ φοβερώτερος; ἵνα δ᾽ ϗ ἑτέραν μείζονα ταύτης ἀποδείξω ὑμῖν ωαῤῥησίαν τῶν ἐιρημένων, ἐπ᾽ αὐτὸ πάλιν τ᾽ Δαβὶδ ἐὶς Ϛωμνήτιον τ᾽ λῆξον γυμνάσωμεν. ὁ γὰρ ἀδικηθεὶς οὕτ᾽ ἰσχύσας, ἀδικήσασ᾽ ὕστερον πάλιν ἀσθενέστερος γέγονεν. ὅτε γοῦν ἠδίκησε τ᾽ Ουειόν, μετὰ τὴν πάλιν ϗ ταξιν, ἡ μὲ ἀσθένεια ωρὸς τ᾽ ἀδικήσαντα, ϗ δ᾽ δυνάμις ωρὸς τ᾽ ἀδικηθέντα διέβη. νεκρὸς γὰρ ὢν ἐπορθεῖ τῷ οἰκίαν τῷ ἐκείνου· ϗ αὐτὸς μὲ βασιλεὺς ὢν ϗ ζῶν οὐδὲν ἴσχυσεν, ἐκεῖνος δὲ ϗ τραπιώτης ὢν ϗ σφαγεὶς, πολλὰ δύω ἐ κάτω πεποίηκε τοῖς ἐκείνου. βούλεσθε ϗ ἑτέρωθεν, ὃ λέγω, ποιήσω σαφέστερον; ἐξεπάσωμεν ἐ σὺν δικαίως ἁμυνομένους. ἐ μὲ γὰρ ἀδικουμένους, ὅτι πολλῶν ἐἰσιν ὑποτελέστεροι τῇ ἑαυτῶν πολεμιωτῶν ψυχῇ, πολλοῖ που δῆλόν ἐστιν. ἀλλὰ τίς, φησιν, ἠμύναστο δικαίως, ϗ μυρία δύνῃται κακά, ϗ πολλοὺς ἑαυτὸν ωαρεπείρασε συμφορᾶς τε ϗ ὀδυνάς; ὁ τ᾽ Δαβὶδ στρατηγός. οὗτος γὰρ ϗ πόλεμον ζωνεκρότησε χαλεπὸν, ϗ μυρία ἔπαθε κακά· ὧν οὐδὲ ἓν δι᾽ ἑαυτὸν ἐγένετο, ἐἰγε ἠπίστατο φιλοσοφεῖν. φύγωμεν τοίνυν τὴν ἁμαρτίαν ταύτην, ϗ μήτε ῥήμασι μήτε ωράγμασιν ἀδικῶμεν οὓς πλησίον. οὐδὲ γὰρ ἐἶπεν, * ἐαν" κακηγορήσῃς ϗ δικαίως ἀκουσθῇς· ἀλλ᾽ ἁπλῶς, ἐὰν κακῶς ἐἴπῃς, ϗ κ᾽ σαυτ᾽, ϗ ὅτω τὴν ἐκάτερα δώσεις δίκην. κἂν ἀληθὲς ᾖ ὃ ἐἰρηκὼς, σὺ δὲ "κἂν πεπεισμένος ἐἴπῃς, ϗ ὅτω ὑμφρηθήσῃ. ὃ γὰρ ὀξ ὢν ἔπαθεν ἐκεῖνος, ἀλλ᾽ ὀξ ὧν ἐἶπες σύ, τῷ ψῆφον ὁ Θεὸς οἶσει. ἐκ γὰρ τῶν λόγων σε κατακριθήσῃ, φησίν. οὐκ ἀκούεις ὅτι ϗ ὁ Φαρισαῖος ταλήθη ἐφθέγξατο, ϗ τὰ πᾶσι καπάδηλα εἶπεν, ὃ τὰ λανθάνοντα σκηκαλύψας; ἀλ᾽ ὅμως τῷ ἑκάτερα ἔδωκε δίκην. εἰ δὲ τῶν ὡμολογημένων οὐ δεῖ κατηγορεῖν, πολλῷ μᾶλλον τῶν ἠμφισβητημένων. ὃ γὰρ ἔχ᾽ "δικαστὴ ὁ πεπλημμεληκώς. μὴ τοίνυν ἁρπάσῃς τ᾽ ἀξίαν τ᾽ μονομάχου. ἐκείνῳ τῆς κρίσεως ὁ θεσμὸς τετήρηται. ἀλλὰ βούλει δικάζειν; ἔστι σοι κριτήριον πολὺ ὃ κέρδος ἔχον, ϗ οὐδὲν ἔγκλημα φέρον. καθίσον ὅπου τ᾽ Ϛωδότος τ᾽ δικάζοντα λογισμόν, ϗ πάρεσχε εἰς μέσον τὰ πεπλημμεληκότα σοι πολλὰ· ἐξέτασον σε τὰ ἁμαρτήματα τῆς ψυχῆς, ϗ ἀπαιτῆσ μ᾽ ἀκριβείας τὰ δύ-

C. Bασ. 1α.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θιώας, ᾗ λέγε, δίκαιόν ἐστι τὸ σοὶ τετόλμηται; κἂν ταῦτα μὲν φύγῃ, τὰ δὲ ἑτέρων ἐξετάζῃ, λέγε πρὸς αὐτόν· οὐχ ὑπὲρ τούτων σε κρίνω, οὐχ ὑπὲρ τούτων εἰσῆλθες ἀπολογησόμενον. Τί γάρ, ὦ ὁ δίκαια πονηρός; σὺ τίνος ἕνεκεν ὧν ἔδωκεν ἐπλημμέλησας; ἀπολογοῦ, μὴ κατηγόρει· τὰ σαυτῆς σκόπει, μὴ τὰ ἑτέρων· ᾗ ζωηρῶς αὐτῷ εἰς ταῦτα ἐμβάζε τὸν ἀγωνίαν. εἶπα, αἰ μηδὲν ἔχῃ λέγειν, ἀλλὰ καταδύῃ, καταίξαιμι μᾶλλον αὐτόν, καθάπερ γυναῖα θρασυπαγίδα μετέωρον ᾗ πορνευομένην, ᾗ τοῦτο καθ' ἑκάστην ἡμέραν κάθηται ὁ δικαστήριον, ᾗ κατάγραφε τὸν ποταμὸν ὕδατος, τὸν σκώληκα τὸν ἰοβόλον, τὰ ἄλλα βασανιστήρια· ᾗ μὴ ἀφῇς αὐτὸν συγγενέσθαι λοιπὸν ᾧ δίκαιόν ἐστι, μηδὲ ἀναστῇ ἀναίσχυντα λεγούσης, ὅτι ἐκεῖνος πρὸς μὲ ἔρχεται, αὐτός μοι ἐπιβουλεύει, αὐτός με πειράζει· ἀλλ' εἰπὲ πρὸς αὐτόν· αἰ σὺ μὴ θέλῃς, πολλὰ ἐκεῖνα πρόβατα. κἂν λέγῃ πάλιν, ὅτι σώματι συμπέπλεγμαι, σάρκα ἐνδέδυμαι, κόσμον οἰκῶ, ἐν γῇ βαδίζω· εἰπὲ πρὸς αὐτόν, ὅτι πολλὰ ταῦτα σκηνώματα πρόβατα. ᾗ γὰρ ὁ δίκαια σάρκα περιέκειτο, ᾗ ὁ δίκαια κόσμον οἰκῶν καὶ ἐν γῇ βαδίζων ἐδοκίμει· ᾗ σὺ ἂν τὴν, ὅταν βούπορος ᾖς, σάρκα περικείμενον τοῦτο ποιεῖς. κἂν ἀλογῇ ταῦτα ἀκούουσα, μὴ ἀρῇς τὸν χεῖρα. οὐ γὰρ ἀποθανῇ ἐὰν παράξῃς, ἀλλὰ θανάτου ἂν αὐτὸν ῥύσῃ. κἂν λέγῃ πάλιν, ὅτι ὁ δεῖνα πρόξενον, εἰπὲ πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ἔξεστί σοι μὴ προξενεῖσθαι· πολλάκις γοῦν κατέχες ὀργῆς. ἐὰν εἴπῃ, ὅτι ἡ βδελυρία τοῦ ἀνδρὸς μὲ ἐλύπησε· εἰπὲ πρὸς αὐτόν, ἀλλ' ἐδωδάσω κρεῶν. πάρεχε οὖν πρόφασιν ὀμνύοντες, πάρεχε τὸν γυναῖκα τῷ ἀνδρί, τὸν εἰποῦσαν, ὃ ὄφις ἠπάτησέ με, καὶ σὺν ἀπαλλαγῆναι τῶν ἐγκλημάτων. ὅταν δὲ ταῦτα ἐξετάζῃς, μηδεὶς πρέσβυς, μηδεὶς θορυβείτω, ἀλλ' ὥσπερ ἐπὶ δικαστοῦ καθεζόμενοι κρίνουσιν· οὕτω καὶ σύ, ἀντὶ πολυπραγμόνων κριτῶν ζήτησον εὐσχημοσύνης καὶ τόπον· καὶ ὅταν δειπνήσας ἀνάπαυσιν, καὶ μέλλῃς κατακλίνεσθαι, τότε ταῦτα δίκαζε. ἔστω ὁ κριτὴς ὑποτυπώδης σοι· τόπος ἡ, ἡ κλίνη καὶ ὁ θάλαμος. ὅτε καὶ ὁ πρόφητης ἐκέλευσεν εἰπών· Ἃ λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, Ψαλ. δ'. ε. ὅτι ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. ἐπὶ τῶν μικρῶν μεγάλης βραθυμίας ἀπαίτει, ἵνα τῶν μεγάλων μηδὲ ἐγγὺς γένῃ ποτέ. ἂν τοῦτο ποιῇς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, μετὰ παῤῥησίας ἐρεῖς παρὰ τὸ βήματι ἐκείνῳ τῷ φοβερῷ. ὅπως ὁ Παῦλος ἐγένετο καθαρός. Διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγον· Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς ἐκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. ὅτω τοὺς παῖδας ἐξεκάθαρεν ὁ Ἰώβ. ὁ α. Κορ. ια. λα. γὰρ ἀθλίων θυσίας ἀναφέρων, πολλῷ μᾶλλον τῶν θλίων βραθυμίαν ἀπῄτει. ἀλλ' ἡμεῖς οὐχ οὕτω ποιοῦμεν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἅπαν. ὁμοῦ τε γὰρ κατεκλίθημεν, καὶ τὰ βιωτικὰ τρέφομεν ἅπαντα· καὶ ἃ μὴ ἀκαθάρτους εἰσάγουσι λογισμούς, ἃ δὲ δημόσια καὶ συμβόλαια καὶ φροντίδας ἐπικήρους. καὶ θυγατέρα μὲν ἔχοντες παρθενεύομένην, ἀκριβῶς φυλάττομεν· ὁ δὲ θυγατρὸς ἡμῶν ἀμείνονα καὶ ἡ ψυχή, ταύτην εὐκόλως πορνεύεσθαι καὶ μολύνεσθαι, μυρίας ἐπεισάγοντες ἐννοίας πονηρὰς αὐτῇ. κἂν [γὰρ] ὁ τῆς πλεονεξίας ἔρως, κἂν ὁ τῆς τρυφῆς, κἂν ὁ τῶν λαμπρῶν σωμάτων, κἂν ὁ τοῦ θυμοῦ, κἂν ἕτερος ἐπεισελθεῖν βούλῃ, καὶ θύρας ἀναπετάσαντες ἐλκόμεθα καὶ καλούμεθα, καὶ μετ' αἰσχύνης αὐτῇ προσέχομεν μίγνυσθαι· ἔτι γοῦν βαρβαρικώτερον, τὸν πάντων ἡμῶν θυμιωτέραν ψυχὴν οὕτω τοσούτων μοιχῶν ὑποζυγίου θεωρᾶν, καὶ μέχρι τοσούτου συγχωροῦμεν, ἕως οὗ χορεσθῶσιν ἐκεῖνοι; ὅπερ οὐδέποτε ἔσται. Διὰ δὴ τοῦτο ὅταν ὕπνος καταλάβῃ, τότε μόνον ἀφίεται· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τότε. καὶ γὰρ ὀνείρατα καὶ αἰ φαντασίαι τὰ αὐτὰ αὐτῇ φέρουσιν εἰδωλα· ὃν καὶ ἡμέρας γινομένης ἡ τοιαῦτα φαντάζουσα ψυχή, καὶ εἰς ὃ ἔργον τῶν φαντασιῶν ἐκείνων πολλάκις ἐξέπεσε. σὺ δὲ τῇ μὲν κόρῃ τῶν ὀφθαλμῶν, οὐδὲ μικρὸν κόνιν ἐπεισελθεῖν ἐᾷς· τῇ δὲ ψυχῇ φορυτὸν τοσοῦτον κακῶν ὑπισουμένῃ θεωρᾷς; πότε οὖν τὸν κόσμον ταύτην ἐξαπλῶσαι δυνησόμεθα, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποπιπτόμεθα; πότε δὲ ἀναβάθρας ἐκλεμψεν; πότε δὲ πέρματα καταβαλεῖν; οὐκ οἶδα ὅπου τὸ ἀμήτου λοιπὸν ἐφέστηκεν ὁ καιρός;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καιρός; ἡμᾶς ὃ σοὶ συνεώσαμεν δεῦτε ἴδωμεν τὰς ἀρτύας. νῦν οὖν προσελθὼν ὁ γεωργὸς ἐκαλῆ, Τί ἐφυλάξω; Τί δὲ ἀποκρινούμεθα; ὅτι τὰ σπέρματα σοὶ εἶδωκε; καὶ μικρὸν καθ' ἑκάστην καταβάλλεται τοῦτα τὴν ἡμέραν. ἀλλ' ὅτι τὰς ἀκάνθας σοὶ ζητεῖς ἐξέτεμε; καὶ μικρὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὴν δρεπάνην ἐτήρουν. ἀλλ' αἱ βιωτικαὶ μέριμναι δυάζουσι; καὶ διατί μὴ ἐσαύρωσας σαυτὸν τῷ κόσμῳ; Εἰ γὰρ ὁ σὸς δοῦλον ἀποδιδοὺς μόνον πονηρός, ὅπου μὴ ἐδιπλασίασεν, ὁ καὶ τοῦτο ἀφαιρεθείς, τί ἀκούσεται; Εἰ σκῆνος δεθεὶς ἐξιωέσθη ὅπου ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ἡμᾶς τί πεισόμεθα, μυρίων ἡμᾶς ἑλκόντων ἐπ' ἀρετήν, ἀναδυόμενοι δὲ ὀκνοῦντες; Τί γὰρ οὐχὶ ἱκανόν σε προτρέψαι; οὐχ ὁρᾷς τὸ τέλος τοῦ βίου; τὸ ἄδηλον τῆς ζωῆς; πόνον ἐν τοῖς πρόσθεν; ἱδρῶτα; μὴ γὰρ τὴν μετ' ἀρετῆς πόνου, τὴν δὲ κακίαν ἄνευ πόνων ἔστι μετελθεῖν; Εἰ οὖν καὶ σὺν πόνῳ καὶ σκληρῷ πόνος, ἵνα τί μὴ ταύτην εἵλου τὴν πολὺ κέρδος ἔχουσαν; μᾶλλον δὲ ἔστι ἵνα τῆς ἀρετῆς, ἃ μηδὲ πόνον ἔχει. ποῖος γὰρ πόνος, ὃ μὴ κακηγορῆν μηδὲ ψεύδεσθαι, τὸ μὴ ὀμνύειν, ὃ τὴν ὀργὴν ἀφιέναι τοῦ πλησίον; τὸ ναὶ ναὶ μὴ οὖν ὃ ταῦτα ποιῶν ὀλίγον ἐστὶ πόνον καὶ πολλὴν φέρει τὴν φρονίδα. τίς οὖν ἡμῖν ἔσται ἀπολογία; ποία συγνώμη, μηδὲ ταῦτα κατορθοῦσιν; ἀπὸ γὰρ τούτων δῆλον ὅτι καὶ τὰ ὀλίγον ἀπὸ ῥᾳθυμίας ἡμᾶς διαφεύγει καὶ ὄκνου. ἀνὴρ ἄπονα ἐννοήσαντες, φύγωμεν κακίαν, ἑλώμεθα ἀρετήν· ἵνα καὶ τῶν προκειμένων καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, [ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὀπιτυχεῖν] χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. μγ. 38 ΤΟΤΕ ΑΠΕΚΡΙΘΗΣΑΝ [ΑΥΤΩ] ΤΙΝΕΣ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

ΑΡα τι γένοιτ' ἂν αἰσχύντερον τούτων καὶ ἀσεβέστερον, οἱ μετὰ τοσαῦτα σημεῖα, ὡς οὐδενὸς γενομένου, λέγουσι, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν; Τίνος οὖν ἕνεκεν τοῦτο ἔλεγον; ἵνα ἐπιλάβωνται πάλιν. ὅπερ γὰρ ἀπὸ τῆς ῥήμης αὐτοῦ ἐπεσόμισε, καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις καὶ τὴν δυάμωτον ἐφρασε γλῶτταν, ὅτι τὰ ἔργα πάλιν ἔρχονται· ὅπερ καὶ θαυμάζων πάλιν ὁ βαπτιστὴς ἔλεγε· τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων, σημεῖον αἰτοῦντες. τότε· πότε; ὅτε ἐπισκοτεῖν ἐχρῆν, ὅτε θαυμάζειν, ὅτε σκιρτᾶν ἐχρῆν, τότε τῆς πονηρίας σὺν ἀφίσανται. ὅρα δὲ καὶ τὰ ῥήματα κολακείας γέμοντα καὶ εἰρωνείας. ἐπεστόμωσεν γὰρ αὐτοὺς ὑπὸ σπασάσθαι δι' ὧν. καὶ νῦν μὲν ὑβρίζουσι, νῦν δὲ κολακεύουσι, νῦν μὲν δαιμονῶντα καλοῦντες, νῦν δὲ διδάσκαλον· ἀμφότερα ἀπὸ πονηρᾶς γνώμης, εἰ καὶ ἐναντία ταῦτα λεγόμενα. διὰ τοῦτο αὐτοῖς καὶ σφόδρα καθάπτεται. καὶ ὅταν μὲν αὐτοὺς πραέως ἠρώτων καὶ ὑβριζον, ὑπεικῶς αὐτοῖς διελέγετο· ὅτε δὲ ἐκολάκευον, ὑβριστικῶς καὶ μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος, δεικνὺς ὅτι ἑκατέρου τοῦ πάθους ἐστὶν ἀνώτερος, καὶ οὔτε ὅταν εἰς ὀργὴν ἐξάγηται, οὔτε νῦν ὑπὸ κολακείας μαλακίζεται. ὅρα δὲ καὶ τὴν ὕβριν, οὐχ ἁπλῶς λοιδορίαν οὖσαν, ἀλλ' ἀπόδειξιν ἐχούσαν τῆς πονηρίας αὐτῶν. Τί γὰρ φησι; γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· Τί θαυμαστόν, εἰ ἐπ' ἐμοῦ ταῦτα ποιεῖτε τοῦ τέως ἀγνοουμένου πᾶσιν ὑμῖν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ, ὃ τοσαύτην ἐλάβετε πρόφασιν, ὃ αὐτὸ τοῦτο πεποιήκατε. καταλιπόντες γὰρ αὐτὸν ὅτι σοὶ δαίμονας ἐτερέχετε, ἐρεσχάς ὑπασπώμενοι πονηρούς· ὁ συνεχῶς αὐτοῖς καὶ ὁ Ἰεζεκιὴλ ὠνείδιζε.

Ιεζ. 17.

Ταῦτα

ταῦτα ὃ ἔλεγε, δεικνὺς ἑαυτὸν τῷ πατρὶ συμφωνοῦντα, καὶ τόπους οὐδὲν ξένον ποιοῦντας, καὶ τὰ ἀπόῤῥητα αὐτῷ ἐκκαλύπτων. Ὅτι μὲν οὖν ὑποκρίσεως οὐκ ὠὴν ἐρῶν, ἔξεστι καὶ ἐντεῦθεν ἰδεῖν· ἐπειδὴ γὰρ τοῦτο αὐτοῖς εἶπε γνωσθῆναι ποθοῦσιν, ὅτι ἀγνώμονες ἀεὶ γεγόνασι καὶ τὰς διεργείας, ὅτι δὲ πάσχοντες γίνονται χείρους, ὅπερ ἐκάτερον ἦν ποθεινόν. μοιχαλίδα γὰρ ἐκάλεσε, καὶ τὴν πορείαν καὶ τὴν προδοσαν ἀπιστίαν δηλῶν· ὅθεν δείκνυσιν ἑαυτὸν πάλιν τῷ πατρὶ ἴσον, εἰ γε καὶ ὃ μὴ πιστεύσαι αὐτῷ μοιχαλίδα ποιεῖ. εἶτα ὑβρίσας, τί φησι; καὶ σημεῖον δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ιωνᾶ τοῦ προφήτου. ἤδη καὶ τὴν αἰσχύνης ἀναμένουσαν λόγον, καὶ προσδοκᾶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ τύπου. τί οὖν; ἐδόθη αὐτῇ σημεῖον, φησίν; οὐκ ἐδόθη αὐτόθι. ὁ γὰρ ὥστε αὐτοὺς ἀναγκάζειν ἐποίει τὰ σημεῖα (ἤδει γὰρ πεπωρωμένους) ἀλλ' ὥστε ἑτέρους διορθοῦν. ἢ τοῦτο οὖν ὅτι ἐστὶν εἰπεῖν, ἢ ὅτι τοιοῦτον οὐ λήψονται σημεῖον, οἷ[ον] ἐκεῖνο. σημεῖον γὰρ αὐτοῖς γέγονεν, ὅτε διὰ τῆς οἰκείας κολάσεως ἔγνωσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν. ἐντεῦθεν τοίνυν ἀπειλῶν λέγει, καὶ ὅτι αὐτὸ ἀνιπτόμυθος, ὡς ἂν εἰ ἔλεγε· μυρίας διεργασίας ἐπεδειξάμην· οὐδὲν τούτων ὑμᾶς ἐπεσπάσατο, οὐδὲ ἠθελήσατε προσκωπῆσαί μοι τὴν δύναμιν. * γνώσεσθε τοίνυν διὰ τῶν ἐναντίων τὴν ἰσχὺν τὴν ἐμὴν, ὅταν τὴν πόλιν χαμαὶ ἐρριμμένην ἴδητε, ὅτε τὰ τείχη προσηρημένα, ὅτε ναὸν ἐρείπιον γεγονότα, ὅταν οὕτω καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐκπέσητε τῆς προτέρας, καὶ "πάλιν ἀοίκητοι καὶ φυγάδες πανταχοῦ προσέρχησθε. πάντα γὰρ ταῦτα μᾶλλον φανερὸν γέγονε. ταῦτα οὖν ὑμῖν αὐτὶ σημείων ἔσται μεγάλων. καὶ γὰρ σφόδρα μέγα σημεῖόν ἐστι, τὸ ἀκίνητα αὐτοῦ μῦθον τὰ κακὰ, τὸ μυρίων ἐπιχειρησάντων μηδένα δυνηθῆναι διεργάσασθαι τὸ ἅπαξ κατ' αὐτοῦ ἐξενεχθὲν ἰσχύσαι. ἀλλ' ταῦτα μὲν ὁ λέγει· καταλιμπάνει δὲ ὃ μᾶλλον ταῦτα χρόνῳ γνώσεσθαι αὐτοῖς βαφῇ. τέως δὲ πρὸς τὴν δυσχέρειαν γυμνάζει λόγῳ, ὃν ἔμελλον εἴσεσθαι, δι' ὧν ἔμυζον ὕστερον ἐκπομπεύειν.

Ὥσπερ γὰρ ἦν Ιωνᾶς, φησιν, ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Φανερὸς μὲν οὖν οὐκ εἶπεν ὅλη δυνάμενος· ἐπεὶ δὲ καὶ κατεγέλασαν) ἠνίξατο ὁ ὕστερον, ὡς ἐκείνους πιστεύσας ὅτι προήδει. ὅτι γὰρ ἤδεσαν, λέγουσι πρὸς Πιλάτον· εἶπε, φησίν, ὁ πλάνος ἐκεῖνος ἔτι ζῶν, μετὰ τρεῖς ἡμέρας δυνάσομαι· καίτοιγε μαθηταὶ τοῦ διδασκάλου. Matth. xvii.
ἦσαν· ὅρα δὲ πῶς καὶ ἀνιπτόμυθος ἀκριβῶς αὐτὸ διήγησιν. ὁ γὰρ εἶπεν, ἐν τῇ γῇ, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς· ἵνα καὶ τάφον δηλώσῃ, καὶ μηδεὶς δόκησιν εἰσπλεύσῃ. καὶ τρεῖς δὲ ἡμέρας διὰ τοῦτο ἐμεσολάβησεν, ἵνα πιστευθῇ ὅτι ἀπέθανεν. ὁ γὰρ τῷ σαυρῷ αὐτοῦ μόνον βεβαιούμενος, καὶ τῇ πάντων ὀψέ, ἀλλὰ καὶ ὃ μετὰ χρόνῳ τῶν ἡμερῶν. τῇ μὲν γὰρ δυνάσει, πᾶς ὁ μετὰ ταῦτα ἔμελλε μαρτυρήσειν χρόνος· ὁ σαυρὸς δὲ, εἰ μὴ τότε πολλὰ ἔσχε τὰ μαρτυρήσοντα αὐτοῦ σημεῖα, καὶ ἠπιστήθη· τούτου δὲ ἀπιστηθέντος, καὶ ἡ δυνάσασις αὐ διηπιστήθη. διὰ τοῦτο καὶ σημεῖον αὐτὸ καλεῖ. εἰ δὲ μὴ ἐσαυρώθη, οὐκ ἂν ἔδοξε τὸ σημεῖον. διὰ τοῦτο δὲ ὁ τύπον φέρει εἰς μέσον, ἵνα πιστευθῇ ἡ ἀληθεία. εἰπὲ γάρ μοι, φθονερὰ ἦν Ιωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους; ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις τοῦτο εἰπεῖν. οὕτω καὶ οὗτος ὁ Χριστὸς ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς. ὁ γὰρ δηλῶν ὁ μὲν τύπος ἐν ἀληθείᾳ, ἡ δὲ ἀλήθεια ἐν φαντασίᾳ. διὰ τοῦτο τὸ πρωτοτόκου θάνατον αὐτοῦ καταγέλωμεν, καὶ ἐν τοῖς μυστηρίοις, καὶ ἐν τῷ βαπτίσματι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος κεκραγὼς βοᾷ τῇ φωνῇ· Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σαυρῷ τοῦ Γαλ. vi. 14.
Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ. ὅθεν δῆλον ὅτι τέκνα τοῦ διαβόλου εἰσὶν οἱ τὰ Μαρκίωνος νοσοῦντες, ταῦτα διαλείφοντες, ἅπερ ὥστε μὴ ἀφυιαθῆναι, μυρία ἐποίησεν ὁ Χριστὸς, καὶ ὥστε ἀφυιαθῆναι, μυρία ἐποίησεν ὁ διάβολος, καὶ σαυρὸν λέγω καὶ τὸ πάθος. διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ ἀλλαχοῦ· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν· καὶ, ἔσται ἡμέρα Ιωαν. ii. 19.
ὅταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτε μ᾽ ἀπέθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος. Ἐν ταύτῃ, φησὶ, δώσω αὐτῇ σημεῖον, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τὸ προφήτου, καὶ ὅτι ὥσπερ αὐτῶν πείσει δηλονότι, ἐξ ὅτι οὐδὲν κερδανοῦσι. Τοῦτο γὰρ μὴ ταῦτα ἐδήλωσεν, ἀλλ᾽ ὅμως ἐκ ταύτα εἰδὼς ἀπέθανε. Τοσαύτη ἰσχὺς αὐτοῦ ἡ κηδεμονία. Ἵνα γὰρ μὴ νομίσῃς ὅτι καὶ τὰ ἑξῆς τοιαῦτα ἔσται ὅτι τῶν Ἰουδαίων, οἷα ὅτι τῶν Νινευϊτῶν, καὶ ὑπεγράφησαν, καὶ καθάπερ ἐκείνοις στενοχωρίαν τὴν πόλιν ἔστησε, καὶ οὗτοι βαρβάροις ἐπέτρεψεν· ὅταν καὶ ὅτοι μὴ τὴν μάχαιραν ὑπεγράφησαν, ἀκουσον πῶς τοὐναντίον ἅπαν δηλοῖ. ὅτι γὰρ οὐδὲν κερδανοῦσιν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τοῦ οἰκείου θυγατρὸς, ἀλλὰ καὶ λύπης πείσονται, καὶ τοῦτο ἑξῆς ἐδήλωσε λέγων τὸ κε΄ δαίμονα τοῦ σημείου. πέως γὰρ ὧν μέλλουσι πάσχειν μὴ ταῦτα ἀπολογεῖται, δείκνυσιν ὅτι δικαίως πείσονται. Καὶ μὴν γὰρ συμφορᾶς αὐτῶν καὶ τῆς ἐρημίας, ἀπὸ τοῦ παραδείγματος ἐκείνου πρόεισι. πέως ὑπὸ δείκνυσιν, ὅτι δικαίως ταῦτα πάντα ὑπομένουσιν· ὅπερ ἐκ ὅτι τῆς παλαιᾶς ἐποίει. καὶ γὰρ τὰ Σόδομα μέλλων καθαιρεῖν, ἀπελογήσατο τῷ Ἀβραὰμ πρότερον, τὴν ἐρημίαν δείξας καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀρετῆς; ὅπου γε οὐδὲ δέκα εὑρέθησαν ἄνδρες ἐν πόλεσι τοσαύταις σωφρόνως ζῆν προηρημένοι. καὶ ὦ Λὼτ ὑπὸ ὁμοίως δείξας τὴν μισοξενίαν καὶ τοῦτο ἀτόπως αὐτῶν ἐρωτᾷ, τότε ἐπάγει τὸ πῦρ. καὶ ὅτι τὸ καταικλυσμοῦ ὑπὸ τοῦτο αὐτὸ τοῦτο ἐποίησε, διὰ τὴν ἔργων ἀπολογησάμενος τῷ Νῶε. Ἐν ὦ Ἰεζεκιὴλ ὑπὸ ὁμοίως, ὅτε ἐν Βαβυλῶνι διάγοντα καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἰδεῖν ἐποίησε καὶκεῖ. καὶ ὦ Ἱερεμίας ὑπὸ πάλιν, ὅτε ἔλεγε, μὴ προσεύχου*, ἀπολογούμενος ἔλεγεν· ἢ οὐχ ὁρᾷς τί ὅτοι ποιοῦσι; καὶ πάντα χοῦ ὁ αὐτὸ τοῦτο ποιῶ, ὁ δὴ καὶ ἐνταῦθα. Ἵνα γὰρ φησιν;

41 Ἄνδρες Νινευΐται ἀναστήσονται καὶ κατακρινοῦσι τὴν γενεὰν ταύτην· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Ὁ μὲν γὰρ δοῦλος, ἐγὼ ὑπὸ δεσπότης· καὶ ὁ μὲν ἐκ κήτους ἐξῆλθεν, ἐγὼ ὑπὸ ἐκ θανάτου ἀνέστην· καὶ ὁ μὲν κατηφοῦς ἐκήρυξεν, ἐγὼ ὑπὸ βασιλείαν ἦλθον εὐαγγελιζόμενος. Ἐν ᾧ μὲν χωρὶς σημείου ὑπίστευσαν· ἐγὼ δὲ πολλὰ σημεῖα ἐπεδειξάμην. Ἐν ᾧ μὲν οὐδὲν πλεῖον ἴσχυσαν τῶν ῥημάτων ἐκείνων, ἐγὼ δὲ πᾶσαν ἐκίνησα φιλοσοφίας ἰδέαν· καὶ ὁ μὲν διαχειρούμενος προῆλθεν, ἐγὼ δὲ αὐτὸς ὁ δεσπότης ἐν ὁ πάντων κύριος ἦλθον, οὐκ ἀπειλῶν, οὐκ ἀπαιτῶν εὐθύνας, ἀλλὰ συγχώρησιν κομίζων. καὶ ᾧ μὲν βάρβαροι, ὅτοι δὲ προφήτας ὑπεδέξαντο μυρίοις· καὶ ἐκείνου μὲν οὐδεὶς προέφθη, πρὸς ἐμοῦ δὲ ἅπαντες, καὶ τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ὑπέκαμψε. καὶ κεῖνος μὲν ἐδραπέτευσεν ἀπειλὴν μέλλων ὥσπερ τὸ μὴ γενέσθαι· ἐγὼ δὲ εἶδώς ὅτι καὶ φανερόν καὶ γενέσθαι μέλλω, προεῖπον. καὶ οὐδεὶς μὲν οὐδὲ ὑπεριδεῖν ἔτλη ὥσπερ τῶν σωζομένων· ἐγὼ δὲ καὶ θάνατον ὑπέμεινα, θάνατον ᾧ αἴσχιστον, καὶ μὴ ταῦτα πάλιν ἑτέρους ἀποστέλλω. καὶ ὁ μὲν ξένος ἦν ἐκεῖ καὶ ἀλλότριος καὶ ἀγνώστος· ἐγὼ δὲ συγγενὴς κατὰ σάρκα καὶ προγόνων τῶν αὐτῶν. καὶ πολλὰ δὲ ἕτερα δεῖ τις ὑπαγάγοι δ᾽ πλέον ὑπὲρ ζητῶν. αὐτὸς δὲ οὐδὲ ἐνταῦθα ἴσταται, ἀλλὰ καὶ ἕτερον προσέθηκε παράδειγμα λέγων·

42 Ὅτι καὶ βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. Τοῦτο τὸ προτέρῳ πλέον ἐστὶν. ὁ μὲν γὰρ Ἰωνᾶς πρὸς ἐκείνους ἀπῆλθεν· ἡ δὲ βασίλισσα τοῦ νότου οὐκ ἀνέμεινε τὸν Σολομῶνα πρὸς αὐτὴν ἐλθεῖν, ἀλλ᾽ αὐτὴ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύεται, καὶ γυνὴ καὶ βάρβαρος ὅσα, καὶ τοσοῦτον ἀφεστηκυῖα, οὐκ ἀπειλῆς ὑπεικυμένης, ἀ θάνατον δεδικαίωκε, ἀλλ᾽ ἔρωτι ῥηθέντι μόνον σοφῶν. Ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. οὐκ ἐμὲ γὰρ ἡ γυνὴ πρεσβεύεται· ἐνταῦθα δὲ ἐγὼ ἦλθον· καὶ ἡ μὲν ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀνέστη, ἐγὼ δὲ πόλεις καὶ κώμας περιέρχομαι. καὶ οὐδεὶς μὲν ὑπὸ δένδρων καὶ ξύλων διελέγετο, ἐγὼ μηδὲν μέγα ὠφελῆσαι τὴν προσηκούσαν δυνάμενα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μθνα· ἐγὼ ὗν ὡσπερ ἀποῤῥήτων θεαμάτων καὶ μυστηρίων φεικωδεστάτων. ἐπεὶ οὖν αὐτὸν κατέκρινε, δείξας ὡς πολλοῦ τοῦ θείου ἀσυγκρίτως ἀνθρώπους, καὶ τῆς αὐτῶν ἀγνωμοσύνης, καὶ τῆς τοῦ διδασκάλου ἀσθενείας, τοῦ θαυμάζεσθαι, καὶ τοῦτο ἀπό τε ἄλλων πολλῶν, καὶ τῶν Νινευϊτῶν καὶ τῆς βασιλίσσης ἀπέδειξε, ὅτε λέγει καὶ τοὺς καταληφομένους κυ-
5 ρίους κόλασιν· αἰνιγματωδῶς μὲν, λέγει δ' ὅμως, πολὺ τὸν φόβον ἐμφαίνων τῷ διηγήματι.

43 Ὅταν γὰρ, φησὶν, ἐξέλθῃ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, περχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὑρίσκον,

44 Λέγει· ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει σχολάζοντα καὶ
10 σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.

45 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἕτερα ἑπτὰ πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Εντεῦθεν δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἐν τοῖς μέλλουσι αἰῶνι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις τοῖς χαλεπώτατα πείσονται. διὸ καὶ εἶπεν, ἄνδρες Νινευῖται ἀνα-
15 στήσονται ἐν τῇ κρίσει καὶ κατακρινοῦσι τὴν γενεὰν ταύτην· ἵνα μὴ ὀλιγωρήσωσι τοῦ ζῆλον μέλλησιν καταφερήσωσι, καὶ ῥᾳθυμότεροι γένωνται), ἐντεῦθεν ἐφίησιν αὐτοῖς τὰ δεινά. ὁ καὶ ὁ προφήτης Ωσηὲ αὐτοῖς ἀπειλῶν ἔλεγεν, Οτι ἔσονται ὥσπερ ὁ πρὸς ἐξεστηκὼς ἄνθρω- Ωσ. θ. ιι.
πος, ὁ πνευματοφόρος· τοῦτ' ἔστιν, ὥσπερ οἱ μαινόμενοι καὶ οἱ βακχευόμενοι· οὕτω γὰρ πο-
νηρῶν πνευμάτων οἱ ψευδοπροφήτας. προφήτην γὰρ ἐνταῦθα πρὸς ἐξεστηκότα, τὸν ψευδο-
20 προφήτην φησὶν, οἷοί εἰσιν οἱ μάντεις. τοῦτο δὴ καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν, φησὶν· ὅτι τὰ ἔσχατα πείσονται). Εἶδες πῶς πανταχόθεν αὐτοῖς; ὥστε ὅτι τὸ προσέχειν τοῖς λεγομένοις; ἀπὸ τῶν παρόντων, ἀπὸ τῶν μελλόντων, ἀπὸ τῶν εὐδοκιμησάντων (ἀπὸ τῶν Νινευϊτῶν λέγω καὶ τῆς βασιλίσσης) ἀπὸ τῶν προκεκρουκότων Τυρίων καὶ Σοδομιτῶν· ὁ καὶ οἱ προφῆται ἐπίοιεν, τοὺς υἱοὺς Ρηχαὴλ παραλαμβάνοντες, καὶ τὴν νύμφην τὴν ὁπλοφανομένην τοῦ κόσμου τοῦ οἰκείου Ιερ. λε.
25 καὶ τῆς σηροδεσμίδος, καὶ βοῶν εἰδότα κλησάμενον, καὶ τὸν ὄνον τὸν φάτνην ὁπογινώσκοντα. ὅτου δὴ καὶ ἐνταῦθα, ἀπὸ συγκρίσεως παραγήσας αὐτοῖς τὴν ἀγνωμοσύνην, λέγει τὴν ὠμότητα λοιπόν. Ὅτι ποτ' οὖν ἐστὶ τὸ ἐξηρημένους; καθάπερ οἱ δαιμονιῶντες, φησὶν, ὅταν ἀπαλλαγῶσι τῆς ἀῤῥωστίας ἐκείνης, μᾶλλον ῥᾳθυμότεροι γένωνται), χαλεπώτερον ὑπακούοντα καθ' ἑαυτοῦ τὴν φαντασίαν· οὕτω καὶ ὑφ' ὑμῶν ἔσται. καὶ γὰρ καὶ ἐμοῦ θεν κατεί-
30 χεσθε δαίμονι, ὅτε τὰ εἴδωλα προσεκυνεῖτε καὶ τοὺς ἱεροὺς ὑμῶν ἐσφάττετε τοῖς δαιμονίοις, πολλὴν ὑπεδικνύμενοι μανίαν· ἀλλ' ὅμως οὐκ ἐγκατέλιπον ὑμᾶς, ἀλλ' ἐξέβαλον τὸν δαίμονα ἐκεῖνον ἀφ' ὑμῶν τοῦ προφήτου, καὶ δι' ἐμοῦ πάλιν ἦλθον ὑπὲρ πλείονα ἐκκαθᾶραι ὑμᾶς Βουλόμενος. ἐπεὶ οὖν οὐ βούλεσθε προσέχειν, ἀλλὰ καὶ εἰς πλείονα ὀφείλετε κόλασιν (τὸ γὰρ προφήτας ἀνελεῖν, πολλῷ μεῖζον καὶ χαλεπώτερον τὸ καὶ αὐτὸν κατασφάξαι) διὰ
35 τοῦτο χαλεπώτερα πείσεσθε τῶν προτέρων, τῶν ἐπὶ Βαβυλῶνα λέγω καὶ κατ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' Ἀντίοχον τὸν θεόν. καὶ γὰρ ὅτι Ουεσπασιανοῦ καὶ Τίτου συμβάντα αὐτοῖς πολλῷ μᾶλ- ὑμῶν τούτων
λον τούτων χαλεπώτερα. διὰ τοῦτο ἔλεγεν· Εσαι θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐδέποτε γέγονεν, οὐδὲ Μαθ. κδ. κα.
μὴ ἔσαι. οὐ τοῦτο δὲ μόνον δηλοῖ τὸ ὑπερβάλλον, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐξαίρετος ἁπάσης ἔσονται) ἔρημοι καθέλου, καὶ τῇ τῶν δαιμόνων ἐνεργείᾳ δι' ἐπιχείρητοι μᾶλλον ἢ τότε. Ὅτε μὲν γὰρ, εἰ καὶ ἠ-
40 μύρτωμεν, ἀλλ' ὅμως ἦσαν καὶ προφῆται καὶ προφητεύοντες ἐν αὐτοῖς, καὶ πολλὴ ἡ τοῦ Θεοῦ προνοία, καὶ ἡ τοῦ πνεύματος χάρις ἐπιμιγνυμένη, διορθουμένη, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἅπαντα πλησιάζουσα· νυνὶ δὲ καὶ τούτοις καθόλου ἔρημα γέγονεν τῆς κηδεμονίας, φησὶν, ὥστε καὶ ἐξαίρετος πλείονος ἀπωλείας καὶ συμφορᾶς ὑπόστασις, καὶ δαιμόνων ἐνέργεια τυραννικωτέρα. ἴσως οὖν καὶ ὑπὲρ τῆς γενεᾶς τῆς ἡμετέρας, ὅτε ὁ πόλεμος ἀσεβείᾳ νικήσας Ιουλιανὸς ἐξεβακχεύθη, πῶς μὴ τῶν

ἐλλιπῶν

ἐλλιπῶν ἑαυτὸν ἐπαίρον, πῶς τὰ ἐκείνων ἐθεράπευον. ὥστε καὶ μικρόν τι δοκῶσι σωφρονῆν νῦν, διὰ τὴν βασιλέως φόβον ἡσυχάζουσιν· ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἦν, πολλῷ τῶν πρότερον χαλεπώτερα ἐτόλμησαν ἄν. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις πονηροῖς ἔργοις νικῶσι σοῦ ἐμπροσθεν, γοητείας, μαγγανείας, ἀσελγείας * μυρίῳ πολλῆς ὑπερδεικνύμενοι τῆς ἐκφορᾶς· καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὅμως (καὶ τοι τοσούτῳ χαλινῷ κατεχόμενοι) πολλάκις ἐξασίασαν, καὶ βασιλέων καταξανέστησαν, ὡς καὶ τοῖς ἑξάτοις πρότερον κακοῖς.

ΗΘΙΚΟΝ Ποῦ νῦν εἰσιν οἱ τὰ σημεῖα ζητοῦντες; ἀκηκόατε ὅτι γνώμης χρεία τὰ γινόμενα· καὶ μὴ αὐτὴ πρόῃ, σημείων οὐδὲν ὄφελος. ἰδοὺ γοῦν οἱ μυρίοι τεθεύκασι· ὅτοι μυρία τοσαῦτα θαύματα χείρους ἐγίνοντο, καὶ δαιμόνων ἀπείρων οἰκητήριον ἑαυτοὺς κατέστησαν, καὶ μυρίας ἐπεσπάσαντο συμφοράς· καὶ μάλα εἰκότως. ὅταν γὰρ ἅπαξ τις ἐλευθερωθεὶς τῆς κακίας μὴ σωφρονισθῇ, πολλῷ χαλεπώτερα πείσεται τῶν πρότερον. διὰ τοῦτο εἶπεν, ὅτι οὐχ ἡσυχίαν ἀνάπαυσιν, ἵνα δείξῃ ὅτι πάντως καὶ ἐξ ἀνάγκης λήψεται τοιοῦτον ἢ τῶν δαιμόνων ἐπιβουλή. καὶ γὰρ ἀπὸ δύο τούτων σωφρονισθῆναι ἔδει, ἀπό τε τοῦ παθεῖν πρότερον, ἀπό τε τοῦ ἀπαλλαγῆναι· μᾶλλον δὲ καὶ τρίτον προέστηκεν, ἡ τῶν χείρονα πείσεσθαι ἀπειλή. ἀλλ' ὅμως οὐδενὶ τούτων ἐγίνοντο βελτίους. ταῦτα δὲ μὴ πρὸς ἐκείνους μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἡμᾶς εἰρῆσθαι χρεὼν ἂν ἔχοι, ὅταν φωτισθέντες καὶ τῶν πρότερον ἀπαλλαγῶμεν κακῶν, πάλιν τῆς αὐτῆς ἐχώμεθα πονηρίας. καὶ γὰρ χαλεπωτέρα λοιπὸν ἔσται ἡ κόλασις τῶν μετὰ ταῦτα ἁμαρτημάτων. διὰ τοῦτο καὶ τοῦ παραλύτου ὁ Χριστὸς ἔλεγεν· Ἰδοὺ ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μή χεῖρόν τί σοι γένηται. καὶ ταῦτα πρὸς ἄνθρωπον πεντήκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχοντα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. καὶ τί χεῖρον ἔπαθε, φησι, πεῖσθαι πούτων; πολλῷ χεῖρον καὶ χαλεπώτερον. μὴ γὰρ δὴ γένοιτο τοσαῦτα ἡμᾶς ὑποπτεῦσαι, ὅσα δυνάμεθα παθεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀπορεῖ ἡμερῶν ὁ Θεός. καὶ γὰρ ὁ πολὺ ἔλεος αὐτοῦ, ὅπου καὶ ἡ ὀργὴ αὐτοῦ. καὶ τοῦτο καὶ τῇ Ἱερουσαλὴμ ἐγκαλῶν διὰ τοῦ Ἰεζεκιήλ. Εἶδον γάρ σε, φησι, πεφυρμένην ἐν αἵματι, καὶ ἔλουσα καὶ ἔχρισα, καὶ ἐγένετό σοι ὄνομα ἐν ᾧ κάλλει σου· καὶ ἐξεπόρνευσας, φησιν, ὅτι σοῦ ὁμοιωθῆναί σοι· διὰ καὶ χαλεπώτερα ἀπειλῆσαί σοι ἁμαρτανούσῃ. ἐντεῦθεν ὁ μὴ τὴν κόλασιν λογίζου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Θεοῦ μακροθυμίαν. πόσακις γοῦν τὴν αὐτὴν ἐφάμεθα κακίαν, καὶ ἔτι μακροθυμεῖ; ἀλλὰ μὴ θαῤῥῶμεν, ἀλλὰ φοβηθῶμεν. καὶ γὰρ ὁ Φαραὼ, εἰ ὀκτὼ τὰ πρότερα πληγὴν ἐπαύσθη, οὐκ ἂν ἔλαβε πεῖραν τῶν ὑστέρων, οὐδ' ἂν μυρία ταῦτα ἅμα αὐτῷ ὁ τρατὼ κατεπονήθη. ταῦτα δὲ λέγω ὅτι πολλοὶ οἶδα τῶν Φαραὼ καὶ νῦν λέγοντας, οὐκ οἶδα Θεόν, καὶ ὃν πλούτῳ καὶ τῇ πλουσίᾳ προπλοῦντας οὐ σωθησόμενος. πόσοι τοῦ Θεοῦ κελεύοντος ἀνιέναι τὴν ἀπειλὴν, οὐδὲ τὸν πόνον ἀνέχονται χαλέσαι; ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐρυθρὰ θάλαττα ἀβύσσου νῦν λοιπὸν, ἀλλὰ πέλαγος ὅτι πυρός, πέλαγος οὐ τοιοῦτον οὐδὲ τοσοῦτον, ἀλλὰ πολλῷ μεῖζον καὶ ἀγριώτερον, οὐ τοῦ πυρὸς ἔχον τὰ κύματα, πυρὸς ξένης ὕλης καὶ φερομένου. ἀβυσσός ἐστιν οὐκ μεγάλη φλογὸς χαλεπωτάτης. πάντα γοῦν γε πῦρ ὅσα ἔχει ὁρᾶν ἐστιν, ἀγελαίῳ τινὶ θηρίῳ ἐοικός. εἰ δὲ ἐν τούτοις τοῦτο καὶ ὑλικὸν πῦρ, ὥσπερ θηρίον ἐκπηδῶσαν τῆς καμίνου, ἐφήλατο τοῖς ἔξω καθημένοις ὅπου τῶν τοιῶν παίδων, τί οὐκ ἐργάσεται σκληρὸν οὐδὲ ἐμπεσοῦσα; ἀκούσατε τοίνυν τῆς ἡμέρας ἐκείνης λεγόντων τῶν προφητῶν· Ἡμέρα Κυρίου μεγάλη καὶ φοβερὰ σφόδρα, καὶ τίς ὑποστήσεται αὐτήν; Ἡμέρα Κυρίου δεινὴ, θυμοῦ καὶ ὀργῆς πλήρης. οὐδεὶς γὰρ ἔσται ὁ παρισάμενος, οὐδεὶς ὁ ἀξιόμαχος, οὐδαμοῦ τὸ πρόσωπον ὃ ἥμερον καὶ γαλεινόν. ἀλλ' ὥσπερ οἱ τὰ μέταλλα ἐργαζόμενοι χαλεποῖς ἔνεσι παραδίδονται μεγάθεσι, καὶ οὐδένα τῶν οἰκείων βλέπουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐφεστηκότας μόνους· οὕτω δὴ καὶ τότε, μᾶλλον δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ καὶ πολλῷ χαλεπώτερον. ἐνταῦθα μὲν γὰρ δυνατὸν καὶ παρελθεῖν καὶ δεηθῆναι τοῦ βασιλέως, καὶ λῦσαι τὸν καταδικασθέντα· ἐκεῖ δὲ οὐκ ἔστι. φησὶ γάρ· ἐφεῖται, ἀλλὰ μόνον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σιν ἀποτηγανιζόμθνοι, ϗ τοσαύτην ὀδυνὴν ἔχοντες, ὅσην οὐδὲ εἰπεῖν δυνατόν. Εἰ γὰρ τῶν ἐνταῦθα χαμαιθνῶν ταῖς δριμείαις ἀλγηδόναις οὐδεὶς δύναται παραξῆσαι λόγος· πολλῷ μᾶλλον τὴν ταύτα ἐκ παρόντων. ἐνταῦθα μὲν γὰρ, ἐν βραχείᾳ καιρὸν ῥοπῇ ὁ πᾶν γίνεται· ἐκεῖ δὲ, καίεται μὲν, ϗ δαπανᾶται δὲ ὁ χαμαίθνων. τί τοίνυν ποιήσωμθν ἐκεῖ; καὶ γὰρ
5 πρὸς ἐμαυτὸν ταῦτα λέγω. ϗ Εἰ σύ, φησιν, ὁ διδάσκαλος, περὶ σεαυτῆ ταῦτα λέγεις, οὐδέν ἐμοὶ μέλει λοιπόν. τί γὰρ ἦν μασὸν ἐμὲ κολάζεσθαι; μὴ, παράκλητος, μηδεὶς ταύτην ταύτην ζητείτω τὴν παραμυθίαν. ὁ γὰρ ἄθλιος οὗτος αὐτὴ παραψυχή. Εἰπέ γάρ μοι, ϗχὶ ἀσώματος δυνάμις ἰῶ ὁ διάβολος; ϗ τῶν ἀνθρώπων βιωτίων; ἀλλ' ὅμως ἐξέπεσεν. ἆρ' οὖν ἐστὶν ὅστις παραμυθίαν ἐκ τοῦ μετ' ἐκείνου κολάζεσθαι λήψεται; οὐδαμῶς. τί δαί ⓐ ἐν Αἰ-
10 γύπτῳ πάντες; οὐχὶ ϗ οὗτοι ἐν ἁρπαγαῖς ἑώρων κολαζομένους, ϗ ἐκάστων οἰκίαν πένθος ἔχουσαν; ἆρ' οὖν ἐντεῦθεν * ϗ παρεκλήθησαν ἢ ἀνέπνευσαν; οὐδαμῶς. ϗ δῆλον ἐξ ὧν μὴ ταῦτα ἐποίησαν, ὥσπερ τινὸς φλυάρου μαθόντες, ὑπεκρίσαντες τὸν βασιλέα, ϗ ἀναγκάσαντες ἐκβαλεῖν τοὺς Ἑβραίους ⓦ δῆμον. ἡ γὰρ σφοδρὰ ψυχρὸς οὗτος ὁ λόγος, ὃν νομίζειν παραμυθίαν φέρειν ὃ μὴ πάντων κολάζεσθαι· ὃ λέγω, ὡς πάντες, καὶ ἐγώ.
15 τί γὰρ χρὴ λέγειν τὴν γέενναν; ἐννόησόν μοι τοὺς ἐν ποδαλγίαις κατεχομένους, οἳ ὅταν ἐν δριμείαις ὀδύναις κατατείνωνται, κἂν μυρίους δείξῃς χαλεπωτέρα πάσχοντας, οὐδὲ εἰς νοῦν λαμβάνουσι. τὸ γὰρ ὑπερτεταμένον τῆς ἀλγηδόνος οὐ συγχωρεῖ ὦ λογισμῷ σχολὴν ἵνα ἔχειν, εἰς τὸ λογίσασθαι ἑτέρους καὶ παραμυθίαν εὑρεῖν. μὴ τοίνυν ταῖς ψυχραῖς ταύταις ἐλπίσι τρεφώμθα. τὸ γὰρ δέξασθαι παραμυθίαν ἐκ τοῦ πέλας κακῶν, ἐν τοῖς συμ-
20 μέτροις ἦν τῶν παθῶν· ὅταν δὲ ὑπερέχῃ ἡ βάσανος, ϗ ζάλης ἢ πάντα μεστὰ ἔνδον, καὶ μηδὲ ἑαυτὴν εἰδέναι ἡ ψυχὴ λοιπὸν ἔχῃ, πόθεν καρπώσεται παραμυθίαν; ὥστε γέλως πάντα ταῦτα τὰ ῥήματα ϗ μῦθοι παίδων ἀώρητων εἰσί. τοῦτο γὰρ ὁ λέγων ἐν ἀθυμίᾳ συμβαίνει, ϗ ἐν ἀθυμίᾳ συμμέτρῳ, ὅταν ἀκούσωμθν ὅτι ὁ δεῖνα ὃ αὐτὸ ἔπαθεν· ἔστι ὅτε δὲ ἐν ἀθυμίᾳ. Εἰ δὲ ἐκ παραμυθίαν ἰσχὺν ἔχει, πολλῷ μᾶλλον ἐν ὀδυνῃ ϗ πόνῳ ἀρ-
25 ῥήτῳ, ὡς ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων δείκνυσι. ϗ οἶδα μὲν φορτικὸς ὢν ϗ λυπῶν ὑμᾶς ἐν τῷ ῥήματι τούτων· ἀλλά τί πάθω; ϗ γὰρ ἐβουλόμην ταῦτα λέγειν, ἀλλὰ πρὸς ἐμαυτὸν ϗ πᾶσιν ὑμῖν ἀρετὴν συνειδέναι. ὅπου δὲ ἐν ἁμαρτήμασιν ἐσμεν ⓐ πλείοις, τίς μοι δοίη ἀληθῶς δυνηθῆναι λυπῆσαι ὑμᾶς, ϗ καθικέσθαι τῆς διανοίας τῶν ἀκροωμθνων; τότε μὲν ὅπως ἀναπαυσάμθν· νῦν δὲ δέδοικα μή τινες καταφρονήσωσι τῶν λεγομθνων, ϗ μείζων
30 ἡ κόλασις ἐπὶ τῇ ὀλιγωρίᾳ τῆς ἀκροάσεως γένηται. οὐδὲ γὰρ, εἰ δεσπότης τινὸς ἀπειλοῦντος τῶν σωδούλων τις ἀκούων καταφρονεῖ τῆς ἀπειλῆς, ἀπμφρηπὶ πρέδραμθν αὐτὸν ὁ ἀγωνακτήσας, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἐπάθησις αὐτῷ κολάσεως αὐτὸ ἐγένετο μείζονος. διὸ παρακαλῶ, κατανύξωμθν ἑαυτοὺς τῶν περὶ γεέννης ἀκούοντες λόγων. οὐδὲν γὰρ ἥδιον ἐστι τῆς ἀναλέξεως ταύτης, ὅπου τῶν πραγμάτων οὐδὲν πικρότερον. καὶ πῶς ἡδὺ ὃ
35 περὶ γεέννης ἀκοῦσαι, φησιν; ὅπου ἀνδρὸς ὃ εἰς γέενναν ἐμπεσεῖν, ὅπου ἀποκρούεται τὰ δοκοῦντα φορτικὰ εἶναι ῥήματα, καὶ περὶ τούτου ἑτέραν ζήτησιν ἡδονήν. συντρέφει γὰρ ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς, ϗ ἀναφυσᾷ τοῖς ἀνθρώποις, ϗ μετεωρίζει τὸν ἀγκῶνα, ϗ παρέχει ⓦ λογισμόν, καὶ τὸν πονηρὸν τῶν ἐπιθυμιῶν ἐκβάλλει πολιορκίαν, ϗ ἰατρεία ὃ παράγγελμα γίνῃ. διὸ δὴ μὴ τῆς κολάσεως δότε μοι καὶ τὸν ἀγκῶνα εἰπεῖν. καὶ-
40 θάπερ γὰρ οὗτοι Ιουδαῖοι ⓐ Νινευῖται κατακρινοῦσι τότε, ὅτι καὶ ἡμᾶς πολλοὶ κατακρινοῦσι τῶν δοκιμωτέρων καταδεεστέρων νῦν. ἐννοήσωμθν τοίνυν ὅσος ὁ γέλως, ὅση ἡ κατάγνωσις· ἐννοήσωμθν ϗ βάλωμθν τινα ἀρχὴν καὶ νῦν, καὶ θύραν μετανοίας. πρὸς ἐμαυτὸν ταῦτα λέγω, πρὸς ἕκαστον ἐμαυτῷ ταῦτα παραινῶ· ϗ μηδεὶς ὀργιζέσθω ὡς κατακρινόμθνος· ἀναλάβωμθν τῆς ὁδοῦ τῆς στενῆς. μέχρι πότε τρυφή; μέχρι πότε ἡδονῆς; οὐκ ἐπλησάμθν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλήθημεν ῥᾳθυμοῦντες; γελῶντες; ἀναβαλλόμενοι; ἢ τὰ αὐτὰ πάλιν ἔσται, τραπέζα, καὶ κύρος, καὶ πολυτέλεια, καὶ χρήματα, καὶ κτήσεις, καὶ οἰκοδομαί; καὶ τί τὸ τέλος; θάνατος. τί δὲ τέλος; τάφοι καὶ κόνις καὶ σποδοὶ καὶ σκώληκες. ὅπι δείξωμεν τοίνυν καινὸν ἵνα ζωὴν, ποιήσωμεν τὸν γέλων ὕφαντόν· ἐντεῦθεν δείξωμεν ἕλλησιν, ὅσων εἰσὶν ἀπεστερημένοι καλῶν. ὅταν γὰρ ἴδωσι καλῶς ἡμᾶς πολιτευομένους, τὴν ὄψιν αὐτῶν θαύσονται τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. ὅταν γὰρ ἴδωσιν ὑπείκειν, ὀργὴν καθαρὰν, ἐπιθυμίας πονηρᾶς, βασκανίας, πλεονεξίας, καὶ ἄλλα πάντα κατορθοῦντας, ἐροῦσιν· εἰ ἐνταῦθα ἀγγέλοι γεγόνασιν ⓐ χειστιανοί, τί ἔσονται μὴ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν; εἰ ἔνθα ξένοι εἰσίν, ὅτω λάμπουσιν, ὅταν τὴν πατρίδα αὐτῶν ἀπολάβωσιν, ἡλίκοι φανήσονται; ὅτω καὶ σκῆνοι βελτίους ἔσονται, καὶ ὁ λόγος τῆς εὐσεβείας διαφαμείται οὐκ ἐλαττον ἢ ὅτε τῶν ἀποστόλων. εἰ γὰρ δώδεκα ὄντες σκῆνοι, πόλεις ὁλοκλήρους καὶ χώρας ἐπέστρεψαν· εἰ πάντες φανησόμεθα διδάσκαλοι διὰ τῆς τοῦ βίου ἐπιμελείας, σύνοισον πόσους κερδήσεται καὶ ἡμέτερα. οὐδὲ γὰρ ὅτως ὑπὲρ ἅπαντα ⓦ ἕλλαμψα νεκρὸς ἀνίσταται, ὡς ἀνὴρ πτωχὸς φιλόσοφος. πολλοὶ μὲν γὰρ σκῆνος σκηπλαγήσεται, ἀπὸ ὧν τούτου κερδανεῖ. σκῆνος γέγονε καὶ πτωχὸς ἦλθε, τοῦτο ὃν μανθάνει, καὶ διὰ πάντος αὐτὸν γεωργεῖ τὴν ψυχήν. ὑπομνησώμεθα τοίνυν ἡμῶν αὐτῶν, ἵνα καὶ σκείνους κερδανώμεν. οὐδὲν γὰρ λέγω φορτικόν· οὐ λέγω, μὴ γάμει· οὐ λέγω, καταλίμπανε πόλεις καὶ ἀφίσασο πολιτικὴν πραγμάτειαν· ἀλλ' ἐν τούτοις ὤν, δεῖξον τὴν ἀρετήν. καὶ γὰρ οὕτω ἐν μέσαις πόλεσι τρεφομένους βούλομαι μᾶλλον ἀνδρικεῖν τῶν τὰ ὄρη κατειληφότων. διατί; ὅτι πολὺ τὸ κέρδος ἐντεῦθεν γίνεται. οὐδεὶς γὰρ κρύπτει λύχνον, καὶ τίθησιν αὐτὸν ὑπὸ ⓦ μόδιον. διὰ τοῦτο βούλομαι ὅτι τῆς λυχνίας κειμένης οὕτω λύχνος ἀπόλωται, ἵνα πολὺ τὸ φῶς λάμπῃ. ἀνάψωμεν τοίνυν αὐτῷ τὸ πῦρ, ποιήσωμεν οὕτω ἐν σκότῳ καθημένους ἀπαλλαγῆναι τῆς πλάνης· καὶ μή μοι λέγε, ὅτι γυναῖκα ἔχω, καὶ παιδία κέκτημαι, καὶ οἰκίας πρέπουσάν μοι, καὶ οὐ δύναμαι ταῦτα κατορθοῦν. καὶν γὰρ τούτων μηδὲν ἔχῃς, ῥᾴθυμος ὢν ᾖς, πάντα οἴχεται· καὶν ταῦτα πάντα ᾖς πρεπόντως, ἀσυδαῖος ὢν ᾖς, πρεπόντως τῆς ἀρετῆς. ἐν γὰρ ὅτι τὸ ζητούμενον, γνώμης γενναίας προαιρεσις. καὶ ὅτε ἡλικία, ὅτε πενία, ὅτε πλοῦτος, οὐ πραγμάτων πρέπουσις, οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἐμποδίσαι δυνήσεται. καὶ γὰρ καὶ γέροντες, καὶ νέοι, καὶ γυναῖκας ἔχοντες, καὶ παῖδας τρέφοντες, καὶ τέχνας μεταχειριζόμενοι, καὶ στρατευόμενοι κατώρθωσαν τὰ ὑπερτεθέντα ἀπόντα. καὶ γὰρ ὁ Δανιὴλ νέος ἦν, καὶ ὁ Ἰωσὴφ δοῦλος ἦν, καὶ ὁ Ἀκύλας τέχνην μετεχειρίζετο, καὶ ἡ πορφυρόπωλις ἐργασπείαν πρεπεισήκει, καὶ ἄλλος δεσμοφύλαξ ἦν, καὶ ἄλλος ἑκατοντάρχης, ὡς ὁ Κορνήλιος, καὶ ἕτερος ἀθενὴς, ὡς ὁ Τιμόθεος, καὶ ἄλλος δραπέτης, ὡς Ονήσιμος· ἀλλ' οὐδὲν οὐδενὶ τούτων γέγονε κώλυμα, ἀλλὰ πάντες εὐδοκίμησαν, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ νέοι καὶ γέροντες, καὶ δοῦλοι καὶ ἐλεύθεροι, καὶ στρατιῶται καὶ ἰδιῶται. μὴ τοίνυν πρόσκομμα ζητῶμεν, ἀλλὰ γνώμην πρόθυμον ἀσκῶμεν ἀρίστην. καὶν οὕτω ὦμεν, πάντως ὑπερβαλούμεθα ἀρετῆς, καὶ τῶν μελλόντων ὑπερτυχόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα, κράτος, τιμὴ, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. μδ'. 46 ΕΤΙ ΔΕ ΑΥΤΟΥ ΛΑΛΟΥΝΤΟΣ ΤΟΙΣ.

ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ ⓐ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοιῶντες αὐτῷ λαλῆσαι. 47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ ⓐ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι ζητοιῶντές σοι λαλῆσαι.

48 Ο δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ, τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνες ⓐ ἀδελφοί μου; 49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ ⓐ ἀδελφοί μου.

Ὅπερ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περ τοῦτου ἔλεγον, ὅτι ἀρετῆς ἀπούσης ἄπιστα τὰ πλούτια· τοῦτο καὶ νῦν μὴ πολλῆς δείκνυ τῆς περιουσίας. ἐγὼ γὰρ ἔλεγον, ὅτι καὶ ἡλικία, καὶ φύσις, καὶ ὁ ἔρημον οἰκεῖν, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀγώνια, γνώμης οὐκ ὄντος ἀγαθῆς· σήμερον δὲ καὶ πλέον ἕτερόν τι μεμαθήκομεν, ὅτι οὐδὲ ὁ κυοφορήσας Χριστὸν καὶ τὸ θαυμαστὸν ἐκεῖνον τόκον τεκεῖν, ἔχει τι κέρδος, ἀρετῆς οὐκ ὄντος. καὶ τοῦτο μάλιστα ἐντεῦθεν δῆλον· εἴπε γὰρ αὐτοῦ λαλοιῶντος τοῖς ὄχλοις, φησίν, εἷς τις αὐτῷ, ὅτι ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ζητοῦσί σε. ὁ δὲ λέγει· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες οἱ ἀδελφοί μου; ταῦτα δὲ ἐλεγεν, οὐκ ἐπαισχυνόμενος ὅτι τῇ μητρὶ, οὐδὲ ἀρνούμενος τὴν γεγενημένην (εἰ γὰρ ἐπῃσχύνετο, ἤδει ἂν δῆλον ἀφ' τῆς μήτρας ἐκείνης) ἀλλὰ δηλῶν ὅτι οὐδὲν αὐτῇ ὄφελος τούτου, εἰ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖ ἅπαντα. καὶ γὰρ ὅσαπερ ἐπεχείρησε, φιλοτιμίας ἕνεκα πᾶσι τῆς. ἐβούλετο γὰρ ἐνδείξασθαι τῷ δήμῳ, ὅτι κρατεῖ καὶ αὐθεντεῖ τοῦ παιδὸς, οὐδὲν οὐδέπω πρὸς αὐτοῦ μέγα φρονταζομένη. διὸ καὶ ἀκαίρως προσῆλθεν. ὅπερ καὶ ἐγὼ καὶ αὐτῆς καὶ ἐκείνων τῶν ἀπόντων. δέον γὰρ εἰσελθόντας ἀκοῦσαι μετὰ τοῦ ὄχλου, ἢ μὴν τοῦτο βουλομένους ἀναμεῖναι καταλῦσαι τὸν λόγον, καὶ τότε προσελθεῖν· οἱ δὲ ἔξω καλοῦσιν αὐτὸν, καὶ ὅτι πάντων ὕστατοι ποιοῦσι, φιλοτιμίαν ἐπιδεικνύμενοι πρὸς τὸν ὄχλον, καὶ δείξαι θέλοντες ὅτι μετὰ πολλῆς αὐτοῦ ἐπιτάττουσι τῆς ἐξουσίας· ὅπερ καὶ ὁ βαπτιστὴς δείκνυται ἐγκαλῶν. αὐλὴ γὰρ τότε αἰτιώμενος ἦτος ἔφηκεν, εἷς αὐτοῦ λαλοιῶντος τοῖς ὄχλοις· ὡτανεῖ ἔλεγε· μὴ γὰρ οὐκ ἐμοῦ καμοῦς ἕτερος; μὴ γὰρ οὐκ ἐμοῦ κατ' ἰδίαν ἀφελεῖθαι; εἰ δὲ μὴν ἐγὼ καμοῦς ἕτερος; εἰ μὴν γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας δογμάτων, κοινῆ πάντα τοῦτα προσῆκεν ἐμοῦ ἐστιν, ὥστε καὶ σοὶ ἄλλως κερδαίνειν· εἰ δὲ περὶ ἑτέρων τῶν αὐτοῖς ἀφορώντων, οὐκ ἐμοῦ ἦτον κατεπείγεν. εἰ γὰρ πατέρα θάνατος οὐκ ἀφῆκεν, ἵνα μὴ ἀφανίσθῃ ἡ ἀκολουθησις, πολλῷ μᾶλλον τὴν αὐτοῦ δημηγορίαν καταλῦσαι οὐκ ἐμοῦ ὑπὲρ τῶν οὐδὲν προσηκόντων. ὅθεν δῆλον ὅτι κενοδοξίας τοῦτο μόνον ἐποίουν· ὃ καὶ Ἰωάννης δηλῶν ἔλεγεν, Οτι οὐδὲ αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· Ιωαν.ζ.ε. καὶ τὰ ῥήματα ὃ αὐτῶν ἀπαγγέλλει τὰ πολλῆς γέμοντα ἀνοίας, λέγων, ὅτι εἶλκεν αὐτὸν ἐπὶ τὰ Ιεροσόλυμα, δι' ἑτέρου μὴ οὐδὲν, "ἵνα αὐτοῖ δόξαν ἀπὸ τῶν σημείων καρπώσωνται. εἰ γὰρ τοῦτα ποιεῖς, φησι, δεῖξον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. οὐδεὶς γάρ τι ποιεῖ ἐν κρυπτῷ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς φανερὸς εἶναι· ὅτε καὶ "αὐτὸ αὐτοῖς ἐπετίμησε, τὸν Φαρισαῖον αὐτῶν ἀποκαλῶν γνώμην. ἐπεὶ γὰρ οἱ Ιουδαῖοι ὠνείδιζον καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός, οὗ ἡμεῖς ἴσμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; καὶ οἱ Ματθ.ιγ.νε. Μαρ.ς.γ. ἀδελφοὶ αὐτοῦ οὐχὶ πρὸς ἡμῶν εἰσι; τὸν βούλεται βουλόμενοι τὸν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἐπεκρούεσθαι, ὅτι τὸν τῶν σημείων αὐτὸν ἀναλῶσι δεῖξιν. διὰ τοῦτο αὐτοῦ διακρίνεται, ὃ πάθος αὐτῶν βουλόμενος ἰάσασθαι. ὡς εἴτε ἀρνήσασθαι ἤθελε τὴν μητέρα, ὅτε ὠνείδιζον, ὅτε δὲ ἐπῄνουν τοσαύτην τὴν αὐτοῦ ποιούμενος προαίρεσιν, ὡς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν σαυρὸν, τὸν πάντων μάλιστα πολυτιμήτῳ μαθητῇ παραθέσθαι αὐτὴν, ὃ πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπεσκημμένην. ἀλλ' οὐχὶ νῦν τοῦτο ποιεῖ, κηδόμενος αὐτοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν. ὅπερ γὰρ ὡς ἀνθρώπῳ προσεῖχον φιλῶ ὃ κενοδοξίαν, ὃ νόσημα ἐκβάλλει, οὐχ ὑβρίζων, ἀλλὰ διορθούμενος. σὺ δέ μοι μὴ τὰ ῥήματα ἐξέταζε μόνον τὰ ὑπεστιμημένα ἔχοντα σύμμετρον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποπίαν καὶ τὴν πόλεμον τῶν ἀδελφῶν, ὡς ἐπολέμησαν, καὶ τὸν ὑπεστιμῶντα ὡς ὡς (ὅτι οὐχὶ φιλὸς αὐθέντος, ἀλλ' ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ) καὶ τὸ βουλόμενος ἐπεστίμησε (οὐδὲ γὰρ ὀξαπορῆσαι θέλων, ἀλλ' ἀπαλλάξαι τοῦ τυραννικωτάτου πάθους, καὶ κατ' μικρὸν ἀναγαγεῖν εἰς τὴν προσήκουσαν περὶ αὐτοῦ ἔννοιαν, καὶ πεῖσαι ὡς οὐχὶ ἡμῖς αὐτῆς μόνον ὕστι, ἀλλὰ καὶ δεσπότης) καὶ ὅλῃ σφόδρα παρέπουσαν καὶ αὐτῇ τὴν ὑπεστιμημένην,

μησιν, κἀκείνην λειτουργοῦσαν, καὶ μετὰ τούτων πολὺ καὶ τὸ ἥμερον ἔχουσαν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν· ἄπελθε, εἰπὲ τῇ μητρί, ὅτι οὐκ εἶ μου μήτηρ, ἀλλὰ πρὸς τὸν εἰπόντα ἀποτείνεται, λέγων· τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου; μετὰ τῶν εἰρημένων καὶ ἕτερόν τι κατασκευάζων. ποῖον δή τοῦτο; τὸ μήτε ἐκείνους, μήτε ἄλλους συγγενείᾳ θαῤῥοῦντας ἀρετῆς ἀμελεῖν. εἰ γὰρ ταύτην οὐδὲν ὠφελεῖ τὸ μητέρα εἶναι, εἰ μὴ ἐκεῖνο εἴη, σχολῇ γ' ἂν ἕτερός τις ἀπὸ συγγενείας σωθήσεται. μία γάρ ἐστιν εὐγένεια μόνη, τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιεῖν. οὗτος τῆς εὐγενείας ὁ τρόπος βελτίων ἐκείνου καὶ κυριώτερος. ταῦτ' οὖν εἰδότες, μήτε ἐπὶ παισὶν εὐδοκίμοις μέγα φρονῶμεν, ἂν μὴ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ἔχωμεν· μήτε ἐπὶ πατράσι γενναίοις, ἐὰν μὴ ὦμεν αὐτοῖς ὁμότροποι. ἔστι γὰρ καὶ τὸν γεννήσαντα μὴ εἶναι πατέρα, καὶ τὸν μὴ γεννήσαντα εἶναι.

Λουκ. ια. κζ. διὰ δὴ τοῦτο καὶ ἄλλοτε γυναικός τινος εἰπούσης, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας· οὐκ εἶπεν, οὐκ ἐβάστασέ με κοιλία, οὐδέ, μαστοὺς οὐκ ἐθήλασα· ἀλλὰ τοῦτο, μενοῦνγε μακάριοι οἱ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου. ὁρᾷς πῶς ἄνω καὶ κάτω οὐκ ἀρνεῖται τὴν κατὰ φύσιν συγγένειαν, ἀλλὰ προστίθησι τὴν κατ' ἀρετήν; καὶ ὁ πρόδρομος δὲ λέγων· γεννήματα ἐχιδνῶν, μὴ δόξητε λέγειν πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, οὐ τοῦτο δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἦσαν ἐκ τοῦ Ἀβραὰμ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ὅτι οὐδὲν αὐτοὺς ὠφελεῖ τὸ εἶναι ἐκ τοῦ Ἀβραάμ, εἰ μὴ τὴν ἀπὸ τῶν τρόπων συγγένειαν ἔχοιεν. ὃ καὶ ὁ Χριστὸς δηλῶν ἔλεγεν, εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· οὐ τῆς συγγενείας αὐτοὺς ἀποστερῶν τῆς κατὰ σάρκα, ἀλλὰ παιδεύων τὴν μείζονα ταύτης καὶ κυριωτέραν ἐπιζητεῖν. τοῦτο δὲ καὶ ἐνταῦθα κατασκευάζει, ἀλλ' αἰνιγματωδέστερον καὶ ἐμμελέστερον· καὶ γὰρ πρὸς μητέρα ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, οὐκ ἔστι μου μήτηρ, οὐδὲ ἀδελφοὶ ἐκεῖνοι, ἐπειδὴ οὐ ποιοῦσι τὸ θέλημά μου, οὐδὲ ἀπεφήνατο καὶ κατεδίκασεν· ἀλλ' ἔτι κυρίους αὐτοὺς ἐποίει τοῦ βούλεσθαι, μετὰ τῆς αὐτῷ πρεπούσης ἐπιεικείας φθεγγόμενος.

50 Ὁ γὰρ ποιῶν, φησι, τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, οὗτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν. Ὥστε εἰ βούλονται εἶναι, ταύτην ἐρχέσθωσαν τὴν ὁδόν. καὶ ἡνίκα δὲ ἐβόησεν ἡ γυνὴ λέγουσα, μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, οὐκ εἶπεν, οὐκ ἔστι μου μήτηρ, ἀλλ' εἰ βούλεται μακαρία εἶναι, τὸ θέλημα ποιείτω τοῦ πατρός μου. ὁ γὰρ τοιοῦτος, καὶ ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστί. βαβαὶ τῆς τιμῆς· βαβαὶ τῆς ἀρετῆς. εἰς ὅσην ἀνάγει κορυφὴν τὸν μετιόντα αὐτήν; πόσαι γυναῖκες ἐμακάρισαν τὴν ἁγίαν παρθένον ἐκείνην καὶ τὴν νηδύν, καὶ ηὔξαντο τοιαῦται γενέσθαι μητέρες, καὶ πάντα προέσθαι; τί τοίνυν τὸ κωλῦον; ἰδοὺ γὰρ εὐρεῖαν ἔτεμεν ἡμῖν ὁδόν, καὶ ἔξεστιν οὐ γυναιξὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνδράσιν ἐπὶ τῆς τοιαύτης γενέσθαι τάξεως· μᾶλλον δὲ καὶ ἐπὶ πολλῷ μείζονος. τοῦτο γὰρ πολλῷ μᾶλλον μητέρα ποιεῖ, ἢ αἱ ὠδῖνες ἐκεῖναι· ὥστε εἰ μακαριστὸν ἐκεῖνο, πολλῷ μᾶλλον τοῦτο, ὅσῳ καὶ κυριώτερον. μὴ τοίνυν ἁπλῶς ἐπιθύμει, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσάν σε ἐπὶ τὴν ἐπιθυμίαν βάδιζε μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς. Ταῦτα τοίνυν εἰπὼν ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας.

Εἶδες πῶς καὶ ἐπέπληξε, καὶ ἐποίησεν ὅπερ ἐπόθουν; ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ γάμου ποιεῖ. καὶ γὰρ ἐκεῖ ἐπετίμησεν ἀκαίρως αἰτοῦσι, καὶ ὅμως οὐκ ἀντεῖπε· τῷ μὲν προτέρῳ διορθούμενος τὴν ἀσθένειαν, τῷ δὲ δευτέρῳ τὴν περὶ τὴν μητέρα εὔνοιαν ἐπιδεικνύμενος. οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα, τῆς τε κενοδοξίας τὸ νόσημα ἰάσατο, καὶ τὴν πρέπουσαν τιμὴν τῇ μητρὶ ἀπέδωκε, καίτοι καὶ ἄκαιρα αἰτούσῃ.

κεφ. ιγ. 1 Ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ, φησίν, ἐκείνῃ, ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. Εἰ γὰρ βούλεσθε, φησιν, ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, ἰδοὺ ἐξέρχομαι καὶ διαλέγομαι. ἐπειδὴ γὰρ σημεῖα πολλὰ ἐποίησε, πάλιν τὴν ἐκ τῆς διδασκαλίας ὠφέλειαν παρέχει, καὶ κάθηται παρὰ τὴν θάλασσαν, ἁλιεύων καὶ σαγηνεύων τοὺς ἐν τῇ γῇ. ἐκάθισε δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν οὐχ ἁπλῶς· καὶ τοῦτο αὐτὸ τέθεικεν αἰνιττόμενος ὁ εὐαγγελιστής. ἵνα γὰρ δείξῃ,

ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι βουλόμενος κ) ἀκριβείας συγκροτῆσαι τὸ θέατρον, τοῦτο πεποίηκε, κ) ὥστε μηδένα ἀφέναι κ) νῶτα, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸν ἀντιπροσώπους ἔχειν.

2 Καὶ συνήθησάν, φησι, πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι· κ) πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καθίσας δὲ ἐκεῖνος, ἀφ' ὧν ἐδίδασκε φθέγγεται,

3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς, φησι, πολλὰ ἐν παραβολαῖς. Καίτοιγε ὅτι τοῦ ὄρους οὐχ ἅπτως ἐποίησεν, οὐδὲ ἀφ' ὧν παραβολῶν τοσούτων τὸν λόγον ὑφῆνε. τότε γὰρ ὄχλοι μόνον ἦσαν κ) δῆμος ἄπλαστος· ἐνταῦθα δὲ, ἐξ γραμματεῖς κ) φαρισαῖοι. σὺ δέ μοι σκόπει ποίαν προτέραν λέγει παραβολὴν, κ) πῶς κ) ἀκολουθίαν αὐτὰς τίθησιν ὁ Ματθαῖος. ποίαν δὴ προτίμων λέγει; ἢ μᾶλλον τὴν ἐν τῷ πρώτῳ εἰπεῖν, τὴν ποιοῦσαν τὸν ἀκροατὴν προσεκτικώτερον. ὅτε γὰρ ἀπιγματωδῶς ἤμελλε διαλέγεσθαι, διανίστησι τὴν διάνοιαν τῶν ἀκουόντων πρότερον διὰ τῆς παραβολῆς. διὰ τοῦτο κ) ἕτερος εὐαγγελιστὴς φησιν, ὅτι ἐπετίμησεν αὐτοῖς ὅτι κ νοῦσι, λέγων· πῶς οὐκ ἔγνωτε τὴν παραβολήν; κ διὰ τοῦτο ἓν μόνον ἐν παραβολαῖς φθέγγεται), ἀλλ' ἵνα κ) ἐμφατικώτερον τὸν λόγον ποιήσῃ, κ) πλείονα τὴν μνήμην ἐνθῇ, κ) τὰ ὦτα ὀφὶν ἀγάγῃ τὰ προσφερόμενα. οὕτω κ) ἡ παροιμία ποιοῦσι. Τίς οὖν ἐστιν ἡ παραβολή; Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, φησί. Πόθεν ἐξῆλθεν ὁ πανταχοῦ παρών, ὁ τὰ πάντα πληρῶν; ἢ πῶς ἐξῆλθεν; κ ὅπῳ, ἀλλὰ χρῆσει τῆς οἰκονομίας τῆς πρὸς ἡμᾶς, ἐπιτηδεύοντος ἡμῖν γινόμενος διὰ τῆς τοῦ σώματος παραβολῆς. ὅτε γὰρ ἡμᾶς εἰσελθεῖν οὐκ ἐδυνάμθα, τὴν ἀμαρτημάτων διαστειχιζόντων ἡμῖν τὴν εἴσοδον, αὐτὸς ἐξέρχεται πρὸς ἡμᾶς. κ τί ἐξῆλθεν; ἀπολέσαι τὸν γῆν ἀφανῆ γέμουσαν; μωρήσαι σὸν γεωργεῖς; κ δαμῶς· ἀλλὰ γεωργῆσαι κ) ἐπιμεληθῆναι, κ) παιδεῦσαι τῆς εὐσεβείας τὸν λόγον. διόπερ γὰρ ἐν ταύτῃ τὴν διδασκαλίαν φησίν· ἀρόσαι γὰρ, τὴν ἀνθρώπων ψυχάς· σπορέα γὰρ, ἑαυτόν. Τί τοίνυν γίνεται ἀπὸ τοῦ σπέρματος τούτου; πολλὰ ἀπόλλυται μέρη, κ) σῴζεται τὸ ἕν.

4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε, φησι, παρὰ τὴν ὁδὸν, κ) ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. Οὐκ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ἔρριψεν, ἀλλ' ὅτι ἔπεσεν,

5 Ἃ δὲ ὅτι μὲν τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλὴν, κ) εὐθέως ἐξανέτειλε διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·

6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, κ) διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη.

7 Ἃ δὲ ὅτι τὰς ἀκάνθας, κ) ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι κ) ἀπέπνιξαν αὐτά.

8 Ἃ δὲ ὅτι τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα.

9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω, ἀκουέτω. Τέταρτον μέρος ἐσώθη, κ) οὐδὲ τοῦτο ἐξίσης, ἀλλὰ κ) ἐνταῦθα πολλὴ ἡ διαφορά. ταῦτα δὲ ἔλεγε, δηλῶν ὅτι μετὰ ἀφθονίας ἅπασι διελέγετο. καθάπερ γὰρ ὁ σπείρων τὸ σπέρμα τὴν ἀπροσκοπίαν οὐρανὸν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἀδιακρίτως βάλλει τὰ σπέρματα· οὕτω κ) αὐτὸς, τὸν πλοῦτον, τὰ πέντε ἄρτους, οὐ σοφὸν, οὐκ ἄσοφον, τὸ ῥᾴθυμον, οὐ φιλοπόνον, οὐκ ἀνδρεῖον, τὸ δειλὸν, ἀλλὰ πᾶσι διελέγετο, τὰ πρὸς ἑαυτὸν πληρῶν, καίτοι προφανῶς τὰ ἐσόμενα· ἵνα ἐξῇ αὐτῷ λέγειν, Τί με ἔδει ποιῆσαι, τὰ οὐκ ἐποίησα; κ) τὰ μὲν προφήτου ὡς περὶ ἀμπέλου ἀφανέντα" περὶ τοῦ δήμου. Ἀμπελὼν γὰρ ἐγένετο, φησί, τῷ ἡγαπημένῳ κ), ἄμπελον ὄρους Αἰγύπτου μετῆρεν· αὐτὸς δὲ ὡς περὶ σπείρου. Τί δήποτε δηλαδὴ; ὅτι τραχεῖα ἔσται νεὼ ἡ ἐπαναχὴ κ) δύσκολωτέρα, κ) βύθιος κ) καρπὸν δώσει. ὅταν δὲ ἀκούσῃς, ὅτι ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν, μὴ ταπεινολογίαν αὐτὸν νόμιζε. ἐξέρχεται γὰρ ὁ σπείρων πολλάκις κ) ἐφ' ἕτερον πρᾶγμα· ἢ ὥστε νεῶσαι, ἢ ὥστε τὰς πονηρὰς ἐκλεμφῆ βοτάνας, ἢ ὥστε ἀκάνθας ἀναπαῦσαι, ἢ ἄλλο τι ἐπιμελήσασθαι τοιοῦτον· αὐτὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτι δ' ἀπέρωσι δέξηλθε. πόθεν οὖν, εἰπέ μοι, δ πλέον ἀπώλετο τῶ σπόρου; ὁ μὲν γὰρ ἀνείχετο, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπιθεσμίαν χάριν· τοῦτ' ἔστι, πρὸς τὴν μὴ ἀκούσαι ἡμᾶς. ὁ δὲ ἐνεχεν οὐ λέγει, ὅτι τὰ μὲν ἐδέξαντο ὡς ῥᾴθυμοι, καὶ ἀπώλεσαν· τὰ δὲ ὡς πλήσιοι, καὶ ἀπέπνιξαν· τὰ δὲ ὡς χαῦνοι, καὶ προσύδωκαν; ὁ βούλεται αὐτῶν σφόδρα καθικέσθαι, ὅτε μὴ εἰς ἀπόγνωσιν ἐμβαλεῖν, ἀλλὰ καταλιμπάνει τοῖς ἀκούουσιν εἰ- 5
λεγχον. οὐχ ὁ σπόρος δὲ τοῦτο ἔπαθε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ σαγήνη. πολλὰ γὰρ καὶ ἐκείνη ἔφερεν ἀγόμενα. τοιοῦτόν δὲ λέγει τὸν πρόβολον, ὃν μαθηταὶ ἀλείφουσι καὶ παιδεύουσι, καὶ πλείους τῶν δεχομένων λόγον ὧσιν ὁ ἀπολλύμενοι, μὴ καταπίπτειν. καὶ γὰρ καὶ ὅτι τοῦτο διεσπάρη τοῦτο γέγονε· καὶ ὁ πρώτως προειδώς, ὅτι ταῦτα ἔσται, οὐκ ἀπέστη τοῦ σπείρειν. καὶ 10
πῶς οὖν ἔχοι λόγον, φησίν, ὅτι ταῖς ἀκάνθαις σπείρει, ὅτι τὴν πέτραν, ὅτι τὴν ὁδόν, ὅτι μὴ τὸν σπερματικὸν καὶ τῆς γῆς, οὐκ οὖν ἔχει λόγον· ὅτι ὁ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν διδαγμάτων, καὶ πολλὴν ἔχει τοῦτο τὸ ἐπαινον. ὁ μὲν γὰρ γεωργὸς εἰκότως οὐκ ἐγκαλεῖται ὅτο πιεῖν· ὁ γὲ ἐνὶ τῇ πέτρᾳ ἡμέλησεν, οὐδὲ τὴν ὁδὸν μὴ εἰς ὁδόν, οὐδὲ τὰς ἀκάνθας μὴ εἰς ἀκάνθας. ὅτι ὁ τῶν λογικῶν οὐκ ἔστω. δυνατὸν γὰρ τὴν πέτραν μεταβληθῆναι, καὶ ἡμέλησεν λιπαρὴν 15
καὶ τὴν ὁδὸν μηκέτι καταπατεῖσθαι, μηδὲ προσκεῖσθαι τοῖς παρεισοῦσιν ἅπασιν, ἀλλ' εἰς ἄρδεσιν πόνου· καὶ τὰς ἀκάνθας ἀφανισθῆναι, καὶ πολλῆς ἀπολαῦσαι ἀδείας τὰ σπέρματα. εἰ γὰρ μὴ οὕτω, οὐκ ἂν ἔσπειρεν ὁ θεός. εἰ δὲ μὴ ἐνήμελεν ὅτι πάντων ἡ μεταβολή, ὁ μὲν τὰ σπείρασθαι, ἀλλὰ μὴ ὁ θεὸς μὴ βλαπτόμενος μεταβληθῆναι. αὐτὸς μὲν γὰρ ὃ αὐτὸς πεποίηκεν. εἰ δὲ ἐκεῖνοι τὰ πρὸς αὐτὸν προσύδωκαν, ἀνόητος αὐτὸς ὁ τοσαύτην φιλανθρωπίαν 20
ἐπιδειξάμενος. σὺ δέ μοι σκόπει, ὅτι ἡ μία τῶν ἀπωλείας ἡ ὁδός, ἀλλὰ διαφοροι καὶ ἀλλων διεστήκασι. τὰ μὲν γὰρ τῇ ὁδῷ ἐοικότες εἰσίν, τὰ βαίαυσοι καὶ ῥᾴθυμοι καὶ ὀλίγωρεσι· τὸ δὲ ἐν τῇ πέτρᾳ, τὰ ἀσθενέστεροι μόνον. ὁ γὰρ ὅτι τὰ πετρώδη ἀπαρεῖς, φησιν, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ οὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν, οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γινομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζεται. πάντας, φησιν, ἀκούοντας τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντας, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν ἀπαρείς. οὐκ ἔστι δὲ ἴσον, μηδένος ἐμπρήσαντος μηδὲ διαμοχλεύοντος, τὴν διδασκαλίαν μὴ παραδέξασθαι, καὶ πειρασμοῦ ἐπικειμένου. ὁ δὲ ταῖς ἀκάνθαις προσεοικότες, πολλῷ τούτων ἀσυγγνωστότεροι. ἵν' οὖν μὴ τούτων πάθωμεν, ἐπικαλύψωμεν τῇ προσηκούσῃ τὰ λεγόμενα καὶ τῇ διηνεκεῖ μνήμῃ. εἰ γὰρ καὶ ἁρπάζει ὁ διάβολος, ἀλλ' ἡμᾶς κύριοι τοῦ μὴ ἁρπαγῆναι· εἰ καὶ ξηραίνεται τὰ σπέρματα, ἀλλὰ τὸ καύσωνα ὅτο γίνεται. ὁ γὰρ εἶπεν, ὅτι διὰ τὸ καύσωνα ἐξηράνθη, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν· εἰ καὶ ἀποπνίγεται τὰ λεγόμενα, οὐ διὰ τὰς ἀκάνθας, ἀλλὰ παρὰ τὴν συγχώρησιν αὐτὰς ἀναδῦσαι ταύτας. ἔνεστι γὰρ, ἐὰν θέλῃς, κωλύσαι τὴν πονηρὰν ταύτην ἐλάσσην, καὶ τὸν πλοῦτον εἰς δέον χρήσασθαι. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ὁ αἰών, ἀλλ' ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος· οὐδὲ ὁ πλοῦτος, ἀλλ' ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου. μὴ τοίνυν τὰ πράγματα αἰτιώμεθα, ἀλλὰ τὴν γνώμην τὴν διεφθαρμένην. ἔστι γὰρ καὶ πλουτεῖν, καὶ μὴ ἀπατᾶσθαι· καὶ ἐν τῷ αἰῶνι εἶναι τούτῳ, καὶ μὴ ἀποπνίγεσθαι τοῖς φροντίσι. καὶ γὰρ δύο εἰσὶ πλοῦτος ὁ πλοῦτος ἔχει ἐναντία· ὁ μὲν, καταπεῖνον καὶ ὑποσκοτοῦν, τὴν μέριμναν· τὸ δὲ, μαλακωτέρους ποιοῦν, τὴν τυφλώττουσαν. ὡ καλῶς εἶπεν, ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου. πολλὰ γὰρ τὰ τοῦ πλούτου ἀπατήματα. ὀνόματα γὰρ μόνον ἐστὶν, οὐκ ὄντα πράγματα κείμενα. καὶ γὰρ ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ δόξα καὶ ὁ καλλωπισμὸς καὶ πάντα ταῦτα, φαντασία τίς ἐστιν, καὶ πράγματα ἀληθῆ. εἰπὲ τοίνυν σοῦ φροντὼς τῆς ἀπωλείας, ὕστερον λίθησι τὸν καλὸν γῆν, οὐκ ἀφιεὶς ἀπογνῶναι, ἀλλὰ δίδους ἐλπίδα μετανοίας, καὶ δεικνὺς, ὅλη δυνατὸν ἐκ τῶν εἰρημένων εἰς ταύτην μεταβαλεῖν. καίτοι εἰ καὶ ἡ γῆ καλὴ, καὶ ὁ σπορεὺς ἐξῆς, καὶ τὰ σπέρματα τὰ αὐτὰ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἑκατόν, τὸ δὲ ἑξήκοντα.

ὁ δὲ πεντακόσια ἰώβηγκεν; ἐνταῦθα πάλιν οὐδὲ τὴν φύσιν τῆς γῆς ἡ διαφορά. καὶ γὰρ ἔνθα δὴ καλή ἡ γῆ, πολλὴ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ διαφορά. ὁρᾷς ὅτι (ω) γεωργὸν αἴτιον ὄντα, οὐδὲ τὰ σπέρματα, ἀλλὰ τὴν δεχομένην γῆν; ἃ οὐδὲ τὴν φύσιν, ἀλλὰ οὐδὲ τὴν γνώμην. ἐνταῦθα δὲ πολλὴ ἡ φιλανθρωπία, ὅτι οὐχ ἓν ἀπαιτεῖ μέτρον ὁ Θεὸς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥττονας ἀποδέχεται, καὶ τὰς δευτέρας οὐκ ἐκβάλλει, καὶ τοῖς τελείοις δίδωσι χώρειν. ταῦτα ὃ λέγω, ἵνα μὴ νομίσωσιν (α) ἀκολουθοῦντες αὐτῷ, ὅτι ἀρκεῖ ἡ ἀκρόασις εἰς σωτηρίαν. καὶ τίνος ἕνεκεν, φησιν, οὐχὶ καὶ ἄλλας ἔδωκε πονηρίας· οἷον, ὀπιθυμίαν (φιλ^χ), κενοδοξίαν; εἰ πρὸς τὴν μέριμναν τὰς ἀγάνος τούτους καὶ τὴν ἀπάτην τοῦ πλούτου, ἄπαντα τέθηκε. καὶ γὰρ καὶ κενοδοξία καὶ ἄλλα ἄπαντα, τὰ ἀγάνος τούτου καὶ τῆς τοῦ πλούτου ἀπάτης ἐστίν· οἷον, ἡδονή, καὶ γαστριμαργία, καὶ βασκανία, καὶ κενοδοξία, καὶ ὅσα τοιαῦτα. πρόσεθηκε δὲ καὶ τὴν ὁδὸν καὶ τὴν πέτραν, δεικνὺς ὅτι οὐκ ἀρκεῖ χρημ^χ ἀπλῶς ἀκοῦσαι μόνον, ἀλλὰ σῴζει καὶ τὸ ἄλλῳ ἀρετῇ ἀσκεῖν. τί γὰρ ὄφελος χρημ^χ μὴ ἐλευθέρως ᾖς, αὐθάδης δὲ καὶ μαλακός; τί δὲ εἰ ὀφέλιμος μὲν μὴ ᾖς, ῥᾴθυμος δὲ καὶ ὀλίγωρος πρὸς τὴν ἀκρόασιν; οὐδὲ γὰρ ἀρκεῖ μέρος ἓν πρὸς σωτηρίαν ἡμῖν, ἀλλὰ δεῖ πρῶτον μὲν ἀκροάσεως ἀκριβοῦς καὶ μνήμης διϊσχυρᾶς, εἶτα ἀνδρείας, εἶτα χρημ^χ εὐφροσύνης, καὶ τῆς τῶν βιωτικῶν ἀπάντων ἀπαλλαγῆς. Διὰ γὰρ τοι τοῦτο πρῶτον ἔφησιν " σπεῖρον, ὅπου τὰ τοιαῦτα πρόσεστι κακά (Πῶς γὰρ πιστεύσουσιν, ἐὰν μὴ ἀκούσωσι; καθάπερ οὖν καὶ ἡμεῖς ἐὰν μὴ προσέχωμεν τοῖς λεγομένοις, οὐδὲ μαθεῖν δυνησόμεθα ἃ χρὴ ποιεῖν) εἶτα τὴν ἀνδρείαν, καὶ τὴν τῶν παρόντων εὐφροσύνην. Ρω. ι. ιδ.

Ταῦτ' οὖν ἀκούοντες, πόθεν ἑαυτοὺς τειχίζωμεν, προσέχοντες τοῖς λεγομένοις, καὶ ΗΘΙΚΟΝ
τοὺς βάθους ἀφιέντες τὰς ῥίζας, καὶ πόνων ἑαυτοὺς ἀπαλλαίοντες τοῦ βιωτικοῦ. δοῦλοι μὲν τοῦ ποιεῖσθαι, τοῦ δὲ ἀμύνασθαι, οὐδὲν ἡμῖν ἔσται πλέον. καὶ γὰρ μὴ θέλοντες, ἀλλ' ἐκείνως ἀπολούμεθα. τί γὰρ διαφέρει, δοῦλοι μὴ διὰ πλοῦτον, ἀλλὰ διὰ ῥᾳθυμίας· ἢ μὴ διὰ ῥᾳθυμίας, ἀλλὰ δι' ἀνανδρίας διαφθαρῶμεν; ἐπεὶ καὶ ὁ γεωργὸς, οὐ τὸ οὕτως ἢ τὸ ἐκείνως ἀπολέσῃ (ν) σπόρον, ὁμοίως πενθεῖ. μὴ τοίνυν, ὅπου μὴ πᾶσιν ἀπολλύμεθα τοῖς δεινοῖς, οὐδαμοῦ ἔχωμεν, ἀλλὰ ἀλγῶμεν, οἷον δοῦλοι ἀπολωλότα δέσποιναν, καὶ κατακόπτωμεν τὰς ἀκάνθας· καὶ γὰρ ἀποπίπτουσι (ν) λόγον. καὶ ἴσασι τοῦτο (α) πλουτοῦντες, (α) μὴ πρὸς ταῦτα μόνον, ἀλλὰ μηδὲ πρὸς ἕτερα ὄντες χρήσιμοι. δοῦλοι γὰρ καὶ ἀχρεῖοι γινόμενοι τοῦ ἡδέος, καὶ πρὸς τὰ πολιτικὰ εἰσὶν ἄχρηστοι πράγματα. εἰ δὲ πρὸς ἀνδρα, πολλῷ μᾶλλον πρὸς τὰ τοῦ ἀνδρός. καὶ γὰρ διπλῆ τοῖς λογισμοῖς ἐντεῦθεν ἡ λύμη γίνεται, ἀπό τε τῆς τρυφῆς, ἀπό τε τῆς φροντίδος. τούτων γὰρ καὶ ἑαυτὸ μὲν ἕκαστον ἀχρεῖον κατασπάσας ὁ ἀνάφος· ὅταν δὲ καὶ ἀμφότερα συνδράμῃ, συνάπαν ἀπόλωλεν ὁ κλυδώνιον γίνεται. καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ τοὺς τρυφῶντας ἀνάλεσε. σὺ μὲ γὰρ ἀγνοεῖς μεθύων ὁ παθὼν (α) ὑγιαίνοντες ἴσασιν ὅτι ἀκαιρῆς μᾶλλον κενεῖται, καὶ τρυφὴ πλέον ἢ μέριμνα τὸν ἄνδρα τῷ ψυχῷ, καὶ χαλεπωτέρας παρέχεται ὀδῖνας καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ. οὐδὲ γὰρ ὥσπερ ἀπὸ φροντίδος τις πλήττεται, ὡς ἀπὸ πλησμονῆς. ὅταν γὰρ ἀναισθησίαν, καὶ κροτάφων διατάσεις, καὶ καρηβαρίαν, καὶ σκοτοδινίαν ὀδύνας παρέχωσι (ν) τοιαῦτα, ἐννόησον πόσων ἀκηδιῶν ταῦτα χαλεπώτερα. καὶ καθάπερ αἱ ἀκηδίαι, ὅταν αὖ καταχεθῶσιν, αἱμάτοις τὰς κατεχούσας αὐτὰς χεῖρας· ὥσπου δὴ καὶ ἡ τρυφὴ, καὶ πόδας, καὶ χεῖρας, καὶ κεφαλὴν, καὶ ὀφθαλμοὺς, καὶ πάντα ἁπλῶς λυμαίνεται τὰ μέλη· καὶ ἔστι γὰρ καὶ ἄκαρπος ἐστὶν, ὥσπερ ἡ ἀκηδία, καὶ πολλῷ μείζονος ἐκείνης λυπεῖ, καὶ ἐν τοῖς χαμαιζήλοις. καὶ γὰρ καὶ χῆρας ἄκαιρον ἐπεισάγει, καὶ ἀμελεῖν τὰς αἰθήσεις, καὶ σκοτοῖ (ν) λογισμὸν, καὶ πηροῖ (ν) νοῦν ὀξὺ βλέποντα, καὶ πλαδαρὸν τὸ σῶμα ποιεῖ, δαψιλεστέραν τῆς κόπρου τὴν ἀποθήκην ἐργαζομένη, καὶ πολλῷ τῷ σωρείαν τοῦ κακοῦ συνάγουσα, καὶ μεῖζον τὸ φορ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῖον, καὶ ἐπαρόγκον ποιῆται τὸν γόμον· ὅθεν καὶ πολλαὶ ἐκ ζημιῶν τὰ σώματα, καὶ πυκναὶ τὰ ναυάγια. Ἡ γὰρ λιπαίνεις, εἰπέ μοι, τὸ σῶμα; μὴ γὰρ καταθῦσαί σε ἔχομεν; μὴ γὰρ παρθένων τραπέζῃ; τὰς ὄρνις καλῶς παίνεις· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἐκείνας καλῶς. ὅταν γὰρ πιμπλῶσιν, ἀχρηστοι πρὸς ὑγιεινὸν εἰσὶ διαιτᾶν. τοσοῦτον κακὸν ἡ τρυφή, ὡς καὶ ἐν ἀλόγοις τὴν λύμην ἐπιδείκνυσθαι. ἐκ γὰρ ἐκείνας τρυφώσας καὶ ἑαυταῖς καὶ ἡμῖν ἀχρήστους ποιοῦμεν. καὶ γὰρ τὰ πεπιπώματα ἀκατέργαστα, καὶ ἡ ὑγρότερα σῆψις ἀπὸ τῆς πιμπλῆς ἐκείνης γίνεται. τὰ δὲ οὐχ οὕτω τρεφόμενα, ἀλλ' ὡς δεῖ εἰπεῖν τις ἐν ἡσυχίᾳ διάγοντα, καὶ συμμέτρῳ διαίτῃ, καὶ πονοῦντα καὶ ταλαιπωρούμενα, ταῦτα καὶ ἑαυτοῖς ἐκ ἄλλοις χρησιμώτατα καὶ πρὸς ὑγείαν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἅπαντα. ἃ γοῦν ἐκεῖνα σιτούμενοι μᾶλλον ὑγιαίνουσιν· ἃ δὲ τούτοις τρεφόμενοι, αὐλοῖς ἐοίκασι νωθρὰ καὶ ἐπίνοσοι γινόμενοι, καὶ δεσμὸν χαλεπώτερον ἐργαζόμενοι. οὐδὲν γὰρ οὕτω σώματι πολέμιον καὶ βλαβερόν, ὡς τρυφή· οὐδὲν οὕτω διαῤῥήγνυσι δὲ καταχώνισιν αὐτὴν καὶ διαφθείρει, ὡς ἀσωτία. διὰ μάλιστα αὖ καὶ καὶ πανταχόθεν ἐκπλαγείη τῆς αἰσίας αὐτὸν, ὅτι οὐδὲ ὅσιόν ἐστι τοῖς ἀσκοῦσιν ἕτερόν τινα φεύδω, τοσαυτὸν ἐφ' ἑαυτῷ θέλουσιν ἐπιδείκνυσθαι ὅτοι. ἐκείνους μὲν γὰρ ἡ τῶν οἴνων ποσότης οὐκ ἐᾷσι πλέον τοῦ δέοντος βαλεῖν, ὥστε μὴ διαῤῥαγῆναι· τοῦτο δὲ ἀθλίαν ὅτοι γαστέρα, ὑδρωπικὴν δὲ ταύτης ἀξιοῦσι τῆς ποσότητος. ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐμπλήσωσι καὶ διαῤῥήξωσι, καὶ μέχρι τῶν ὤτων, μέχρι τῶν ῥινῶν, μέχρι τῆς φαρυγγος αὐτῆς πληροῦσι τοῦ οἴνου, διπλοῦν ἐντεῦθεν τὸ πνεῦμα καὶ τὴν τοῦ ζῆν οἰκονομοῦσαν δυνάμει κατασκευάζοντες τοῦ ἀγωνιεῖσθαι. μὴ γὰρ διὰ τοῦτό σοι γέγονε φαρυγξ, ἵνα μέχρι τοῦ στόματος αὐτὸ στεγνότητος οἴνου καὶ τῆς ἄλλης ἀποπληρώσῃς αὐτὸν διαφθορᾶς; οὐ διὰ τοῦτο, οὐ δέσποτα, ἀλλ' ἵνα τροφῆς εὐμαρῶς ἀπολαύσῃς τῷ Θεῷ, καὶ τὰ ἱερὰς ἀναπέμπῃς εὐχάς, καὶ τοῦ θείας ἀναγνώσεως νόμους, καὶ τοῖς πλησίον τὰ συμφέροντα συμβουλεύῃς. σὺ δὲ ὥσπερ διὰ τοῦτο αὐτῷ λαβών, ἐκείνῃ μοὶ τοῦδὲ μικρὸν ἐᾷς χαλεπὸν σχολάζειν τῇ λειτουργίᾳ, πάντα δὲ τὸν βίον τῇ πονηρᾷ ταύτῃ αὐτῷ καταπάτεις δουλείᾳ. καὶ ὥσπερ εἴ τις κιθάραν λαβών, χρυσᾶς νευρὰς ἐχούσαν καὶ ἡρμοσμένην καλῶς, οὐκ ἐπὶ τοῦ τῶν πορνῶν μολπῶν εἰς αὐτὴν ἀνακρούεσθαι, κόπρῳ πολλῇ κατα-
χώσειε καὶ πηλῷ, οὕτω καὶ ὅτοι ποιοῦσι. κόπρον δὲ οὐ τῷ θεῷ, ἀλλὰ τῷ τρυφῷ σκάλεσα καὶ τῷ πολλῷ ἐκείνῳ ἀσελγάνω. οὐ γὰρ πλέον τοῦ δέοντος, οὐκ ἐπὶ θεῷ, ἀλλὰ λύμη μόνον. καὶ γὰρ ἡ γαστὴρ μόνη διὰ τὴν σιτίων μόνων γέγονεν εὐποδοχία· στόμα δὲ καὶ φαρυγξ καὶ γλῶττα καὶ δι' ἕτερα ἀναγκαιότερα τούτων· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἡ γαστὴρ διὰ σιτίων εὐποδοχῶ ἁπλῶς, ἀλλὰ διὰ σιτίων εὐποδοχῶ σύμμετρον. καὶ τοῦτο δηλοῖ, καταδοῶσα ἡμῶν μυεία, ὅταν ἐπιπρεάσωμεν αὐτῇ διὰ τῆς πλεονεξίας ταύτης· ἃ καταδοᾷ δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀμυνομένη τῆς ἀδικίας τὴν ἐγκατίλιπεν ἡμᾶς ἀπαιτεῖ δίκην. καὶ τοίνυν, τὰς πόδας πιμπρᾶσα, τὰς βασάζοντας καὶ ἀπάγοντας ἡμᾶς ὅπου τὰ πονηρὰ σκάνα συμποσία· ἔπειτα, ταῖς χεῖρας ταῖς διαπονουμένας αὐτῇ ζωδέσασα, αἷς ὧν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα προσῆγεν ἐδέσματα. πολλοὶ δὲ καὶ αὐλὸν τὸ στόμα διέτρεναν, καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ κεφαλήν. καὶ καθάπερ οἰκέτης, ὅταν ὑπαγή τι τῶν δυνάμεων ἐπιτάττον, ἀπονοήτως ὑβρίζει εἰς τὸν ὑπατάξαντα πολλάκις· ὅταν καὶ αὐτὴ, μὴ τὴν μολὼν τῶν καὶ τὸν ἐγκέφαλον πολλάκις αὐτὸν βιαθεῖσα ἀπόλλυσι καὶ διαφθείρει. καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ᾠκονόμησε καλῶς ἐκ τῆς ἀμετρίας τοσαύτην γίνεσθαι βλάβην· ἵν', ὅταν ἐκὼν μὴ φιλοσοφῇς, κἂν ἄκων διὰ τὸν φόβον τῆς τοσαύτης διαφθορᾶς μετεμάζειν μάθῃς. ταῦτ' οὖν εἰδότες, φεύγωμεν τρυφήν, ἐπιμελώμεθα συμμετρίας, ἵνα καὶ τῆς τοῦ σώματος ὑγιείας ἀπολαύσωμεν, καὶ τὴν ψυχὴν πάσης ἀπαλλάξαντες ἀῤῥωστίας, τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. με. 10 ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΛΘΟΝΤΕΣ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ, εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.

ΑΞιον θαυμάσαι τοῦ μαθητάς, πῶς καὶ ἐπιθυμοῦντες μαθεῖν, ἴσασι ποτε ἐρωτῆσαι ἐγείρων. οὐ γὰρ ὅπου πάντων τοῦτο ποιοῦσι. καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν ὁ Ματθαῖος εἰπών, καὶ προσελθόντες. καὶ ὅτι οὐ σοχασμὸς ὃ ἐφηλμόν, ὁ Μάρκος αὐτὸ σαφέστερον προέφησιν, εἰπὼν ὅτι καπιδίδου προσῆλθον αὐτῷ. τοῦτο δὴ καὶ σοῦ ἀδελφοὺς καὶ τὴν μητέρα ποιῆσαι ἐγείρων, καὶ οὐχὶ καλέσαι ἔξω ἐπιδείξασθαι. σκόπει δὲ αὐτῶν καὶ τὴν φιλοσοργίαν, πῶς πολλὴν ὑπὲρ τῶν ἄλλων ποιουμένην λόγον, καὶ πρότερον τὰ ἐκείνων ζητοῦσι, καὶ ὅτε τὰ ἑαυτῶν. διὰ τί γὰρ, φησιν, ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; οὐκ εἶπον, διὰ τί ἐν παραβολαῖς ἡμῖν; καὶ γὰρ καὶ ἄλλαχοῦ πολλαχῶς φαίνονται φιλοτόργως πρὸς ἀπάντησιν διακείμενοι, ὡς ὅταν λέγωσιν· ἀπόλυσον σοῦ ὄχλους, καὶ ὅτι οἶδας ὅτι ἐσκανδαλίσθησαν. διὰ οὖν ὁ Χριστός; ὅτι ὑμῖν δέδοται, φησι, γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. τοῦτο δὲ εἶπεν, οὐκ ἀπάγκιλω ἐπάγων, οὐδὲ ἀποκληρώσιν ἵνα ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε γνωμοθύῃ· ἀλλὰ δεικνὺς ἀυτοὺς ἀπρόπτων αὐτίους ὄντας τῶν κακῶν, καὶ προφῆσαι θέλων, ὅτι δωρεὰ ὃ προέγνωσται καὶ χάρις αὐτόθεν δεδομένη. οὐ μὴν ὅπως δωρεὰ, διὰ τοῦτο ὃ αὐτεξούσιον λύηται· ἐπὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον. ὅρα γοῦν πῶς, ἵνα μήτε ἐκεῖνοι ἀπογνῶσι, μήτε αὖτοι ῥᾳθυμήσωσιν ἀκούσαντες ὅτι δέδο), δείκνυσι πρὸς ἡμῖν τὴν ἀρχὴν οὖσαν.

12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ πολλῆς μὲν ἀσαφείας γέμει τὸ εἰρημένον, ἄφατον δὲ διακρισιν ἐνδείκνυ). ὃ γὰρ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ὅταν τις προθυμίαν ἔχῃ καὶ σπουδήν, δοθήσεται αὐτῷ καὶ τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἄφθονα· ὅταν δὲ τούτων κενὸς ᾖ καὶ τὴν ἐαυτοῦ μὴ εἰσφέρῃ, οὐδὲ τὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ δίδο). τί γὰρ ὃ δοκεῖ ἔχειν, φησὶν, ἀρθήσε) ἀπ' αὐτοῦ· ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος, ἀλλὰ μὴ καταξιωθεὶς αὐτὸν τῶν αὐτοῦ. τοῦτο καὶ ἡμεῖς ποιοῦμεν. ὅταν ἴδωμεν ἵνα ἀκούσωσι ῥᾳθύμως, καὶ πολλὰ παρακαλοῦντες προσέχειν μὴ πείθωμεν, σιγῶμεν λοιπόν. εἰ γὰρ μέλλομεν ὠφελεῖν, ὠφελείνε) αὐτὴν τὴν ῥᾳθυμίας· ὅταν δὲ σπουδάζοντα μαθεῖν, ὠφελοῦμεν καὶ πολλά" ἐγχέομεν. καὶ καλῶς εἶπε, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν. οὐδὲ γὰρ αὐτὸ ὅτι ἔχει. εἶτα καὶ σαφέστερον ὅπερ εἶπεν, ἐποίησε, δεικνὺς διὰ τοῦτο τὸ, τῷ ἔχοντι δοθήσεται, εἰπών· ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

13 Διὰ τοῦτο, φησιν, ἐν παραβολαῖς λαλῶ αὐτοῖς, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ ξυνιοῦσιν. Οὐχοιῶ ἀνοίξαι ἔδει, φησὶ, σοῦ ὀφθαλμοὺς εἰ μὴ βλέπουσιν. ἀλλ' εἰ μὴ φύσεως ἡ πήρωσις ἦν, ἀνοῖξαι ἔδει· ὅπου γὰρ ἐκουσία καὶ αὐθαίρετος ἡ πήρωσις, διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν ἁπλῶς, οὐ βλέπουσιν, ἀλλὰ βλέποντες οὐ βλέπουσιν· ὥστε τῆς αὐτῶν πονηρίας ἡ πήρωσις. εἶδον γὰρ καὶ δαίμονας ἐξελθόντας, καὶ ἔλεγον· ἐν τῷ Βεελζεβὺλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ἦκουσαν τοῦ Θεοῦ προσάγοντος αὐτοὺς καὶ πολλὰ πρὸς αὐτὸν ἐπιδεικνυμένου τὴν ὁμόνοιαν, καὶ λέγουσιν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἕτερ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. ἐπεὶ οὖν τὴν μανίαν καὶ ὧν ἔβλεπον καὶ ὧν ἤκουον ἀπεφαίνοντο, διὰ τοῦτό, φησι, καὶ τὸ βλέπειν καὶ τὸ ἀκούειν ἀπ' αὐτῶν ἀφαιρῶ. οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς ἐντεῦθεν πλέον ἦν, ἀλλὰ καὶ κρίμα πλέον. οὐ γὰρ μόνον ἠπίστουν, ἀλλὰ καὶ ἐπετίμων, καὶ κατηγόρουν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρωμεν, καὶ ἐπεβούλευον. ἀλλ' οὐ λέγει τοῦτο. οὐ γὰρ βούλεται φθονικὸς κατηγορῶν. εὐκαιρίαν δὲ ζητῶν οὐχ οὕτως αὐλοῖς διελέγετο, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς τῆς σαφηνείας. ὅπερ οὖν διέστρεφον ἑαυτοῖς, οὐ τῷ βαρβαρικῷ λοιπὸν φθέγγεται. εἶτα, ἵνα μὴ νομίσῃ τις κατηγορεῖν φιλῶ τὰ εἰρηνικά, μηδὲ λέγωσιν, ὅτι ἐχθρὸς ἡμῶν ὢν ταῦτα αἰτιᾶται καὶ διαβάλλει, καὶ τὸ προφητικὸν εἰσάγει καὶ αὐτὰ αὐτοῖς προφέρόμενον.

14 Πληροῦται γὰρ ἐπ' αὐλοῖς, φησίν, ἡ προφητεία Ησαΐου ἡ λέγουσα· ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Εἶδες καὶ τὸν προφήτην μετὰ ταύτης τῆς ἀκριβείας κατηγορούμενα; σοὶ δὲ γέγραπται αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οὐ βλέπετε, ἀλλὰ βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε· οὐδ' ὅτι οὐκ ἀκούσεσθε, ἀλλ' ὅτι ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε. ὥστε αὐλοὶ ἐκείνοις ἀφείλοντο προφήτου τὰ ὦτα βύσαντες, σοῦ ὀφθαλμοὺς μύσαντες, τὴν καρδίαν παχύναντες. οὐ γὰρ μόνον οὐκ ἤκουον, ἀλλὰ καὶ

15 Βαρέως ἤκουον. Ἐποίησαν γὰρ τοῦτο, φησί, Μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς, Τὸν ἐπιτεταμμένον αὐτῷ λέγων πονηρόν, καὶ μετὰ σπουδῆς ἀποστροφήν. καὶ τοῦτο λέγει, ἐφ' ὑψηλόμυθος αὐτοῖς καὶ ἐρεθίζων, καὶ δείκνυς ὅτι, διὰ τοῦτο ἐπιστρέψουσιν, ἰάσεται αὐτούς. ὥσπερ δὲ εἴ τις λέγοι· οὐκ ἐβουλήθη με ἰδεῖν, οὐδὲ χαρῆναι ἔχω· εἰ γὰρ ἠξιώθην, οὐδέποτε ἂν ἀπέστην ἔμπροσθεν. τοῦτο γὰρ λέγει, δείκνυς πῶς διὰ καταλλαγήν. ὅταν δὲ καὶ ἀνταῦθά φησι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς, δείκνυσιν ὅτι καὶ ὃ ἐπιστραφῆναι δυνατόν, καὶ μετανοήσαντας ἔνι σωθῆναι· καὶ ὅτι οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ δόξαν, διὰ εἰς τὸ αὐτῷ σωτήριον ἄπαντα ἐποίει. εἰ γὰρ μὴ ἐβούλετο αὐτοὺς ἀκοῦσαι καὶ σωθῆναι, σιγῆσαι ἔδει, Isa. VI. 9. καὶ οὐ βαρβαρικῶς λέγειν· νῦν δὲ αὐτῷ τούτῳ κινεῖ αὐλούς, τῷ συνεσκιασμένα λέγειν. Ὁ γὰρ Θεὸς βούλεται πάντα τὸν ἁμαρτωλὸν, ὡς τὸ ἐπιστρέφειν καὶ ζῆν αὐτόν. ὅτι γὰρ οὐ φύσεως τὸ ἁμάρτημα, σοὶ δὲ διὰ ἀνάγκης καὶ βίας, ἄκουσον τί φησι πρὸς σοὺς ἀποστόλους·

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα, ὅτι ἀκούει·

Οὐ ταύτην λέγων τὴν ὄψιν οὐδὲ τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ διανοίας. καὶ γὰρ καὶ οὗτοι Ιουδαῖοι ἦσαν, καὶ ἐν τοῖς αὐλοῖς τεθραμμένοι· ἀλλ' ὅμως οὐδὲν προσελάβοσαν ἀπὸ τῆς προφητείας, ὅπερ τὸ ῥίζαν τὴν ἀγαθὴν εἶχον οὐ διακειμένην, τὴν προαίρεσιν λέγω, καὶ τὴν γνώμην. ὁρᾷς, ὅτι ὃ, ὑμῖν δέδοται, οὐκ ἀνάγκης ἦν; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐμακαρίσθησαν, εἰ μὴ αὐτῶν ἦν τὸ κατόρθωμα. μὴ γὰρ τοῦτο εἴπῃς, ὅτι ἀσαφῶς ἐλέγετο. ἠδύναντο γὰρ καὶ προσελθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι, καθάπερ οἱ μαθηταί· ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν, ῥᾳθυμοῦντες καὶ ἀναπεπτωκότες. καὶ τί λέγω, οὐκ ἠθέλησαν; καὶ τὰ ἐναντία μᾶλλον ἐποίουν. οὐ γὰρ μόνον ἠπίστουν, οὐδὲ μόνον οὐκ ἤκουον, ἀλλὰ καὶ ἐπολέμουν καὶ σφόδρα ἀνδρῶς εἶχον πρὸς τὰ λεγόμενα· ὅπερ τὸν προφήτην εἰσάγει κατηγορούμενα, ὃ λέγειν βαρέως ἤκουσαν. ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνοι Ιουδαῖοι· διὰ καὶ ἐμακάριζεν αὐτούς. καὶ ἑτέρωθεν δὲ αὐλοὺς βεβαίους πάλιν λέγων·

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν, Τὴν προαίρεσιν τὴν ἐμήν, φησί, τὰ θαύματα αὐτὰ, τὴν φωνήν, τὴν διδασκαλίαν. ἐνταῦθα γὰρ οὐχὶ τὴν διεφθαρμένων τούτων, ἀλλὰ καὶ τὴν κατορθωκότων αὐτοῦ προσήκουσι. καὶ γὰρ καὶ ἐκείνων μακαριωτέρους αὐλοὺς εἶναί φησι. Τί δήποτε; ὅτι οὐ μόνον ἅπερ οἱ Ιουδαῖοι οὐκ εἶδον, βλέπουσιν οὗτοι, ἀλλὰ καὶ ἅπερ ἐκεῖνοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ τῇ πίστει μόνον ἐθαύμασαν· οὗτοι δὲ καὶ τῇ ὄψει, καὶ πολλῷ σαφέστερον. εἶδες πῶς πάλιν τὸν παλαιὸν συναπτει τῇ καινῇ, δείκνυς οὐ μόνον ἰδόντας ἐκείνους καὶ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπιθυμοῦντας; οὐκ ἂν δὲ, εἰ ἀλλοτρίου νοὸς καὶ ἀνάρμοστου Θεοῦ ἦσαν, ἐπεθύμησαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τοῦ σπείροντος, φησί·

Καὶ

Καὶ λέγε τὰ ἔμπροσθεν ἡμῖν εἰρημένα, τὰ περὶ ῥᾳθυμίας τε καὶ πενίας, τὰ περὶ δειλίας καὶ ἀνδρείας, τὰ περὶ χρημάτων καὶ ἀκτημοσύνης, δεικνὺς τὴν ἐκεῖθεν βλάβην καὶ τὴν ἐντεῦθεν ὠφέλειαν. εἶπα καὶ τὴν ἀρετὴν εἰσάπαξ διαφόρους ἔχουσαν. φιλάνθρωπος γάρ ἐστιν, οὐ μίαν ἔτεμεν ὁδὸν, οὐδὲ εἶπεν, ἐὰν μή τις ἑκατὸν ποιήσῃ, ἀζήμιον ἔσεσθαι· ἀμφοτέρους γὰρ ὁ τὰ ἑξήκοντα ποιῶν σώζεται· καὶ οὐχ εἷς μόνος, ἀμφοτέρους· ὁ δὲ τὰ τριάκοντα. τοῦτο δὲ ἐποίησεν εὔκολον κατασκευάζων τὴν σωτηρίαν.

Καὶ σὺ τοίνυν οὐ δυνάσαι πενίαν ἀσκῆσαι; γάμησον σωφρόνως. οὐ δυνάσαι γηρᾶσαι ἀκτήμων; δὸς ἐκ τῶν ὄντων. οὐ φέρεις ἐκβολὴν τοῦ φορτίου; μίσησαι μετὰ τοῦ Χριστοῦ τὰ ὑπάρχοντα. οὐ βούλει ἀπὸ παντὸς ἀποχωρῆσαι ἁπάντων; κἂν τὸ ἥμισυ, κἂν τὸ τρίτον· ὀπίσω μοί φασιν. ἀδελφός σου ἐστὶ καὶ συγκληρονόμος· ποίησον αὐτὸν καὶ ἐν τούτοις συγκληρονόμον· ὅσα ἂν ἐκείνῳ δῷς, σαυτῷ δώσεις. οὐκ ἀκούεις τί φησιν ὁ προφήτης; σὺν οἰκείοις τοῦ σπέρματός σου καὶ οὐχ ὑπάρχουσι. εἰ γὰρ συνήλιξ ὑπάρχειν οὐ χρή, πολλῷ μᾶλλον τοῦτο δεσπότου, μετὰ τῆς δεσποτείας τε καὶ τῆς συνηλικίας δικαίωμα πρὸς σὲ ἔχοντα, καὶ πολλῷ πλείονα ἕτερα. καὶ γὰρ καὶ μείζω σε ἐποίησε τῶν αὐτοῦ, οὐδὲν προσαιτοῦντα, ἀλλὰ τε καταρξάσης τῆς ἀφάτου ταύτης εὐεργεσίας. πῶς οὖν οὐκ ἐκάστης αἰσίας, ὃ μηδὲ τῇ δωρεᾷ ταύτῃ ἡγεῖσθαι φιλάνθρωπον, μηδὲ ἀμοιβὴν αὐτὴ χάριτος δοῦναι, καὶ ἐλάττονα αὐτῆ μείζονων; αὐτὸς μὲν γάρ σε τῶν οὐρανῶν κληρονόμον ἐποίησε· σὺ δὲ αὐτῷ οὐδὲ τῶν ἐν τῇ γῇ μεταδίδως; αὐτὸς σε οὐδένα καταρᾶται, ἀλλὰ καὶ ἐχθρὸν ὄντα κατήλλαξε· σὺ δὲ οὐδὲ φίλον ὄντα καὶ εὐεργέτην ἀμείβῃ; καίτοιγε καὶ περὶ τῆς βασιλείας, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι χάριν δίκαιον ἔχειν αὐτῷ. τε γὰρ καὶ οἰκέται δεσπότας ἐπ' ἄριστον καλοῦντες, οὐ πρέπειν, ἀλλὰ καμωδεῖν νομίζουσιν· ἐνταῦθα δὲ τοὐναντίον γέγονεν. οὐ γὰρ ὁ οἰκέτης τὸν δεσπότην, ἀλλ' ὁ δεσπότης τὸν οἰκέτην [προῆτος] ἐκάλεσεν ὀπὶ τοῦ αὐτοῦ τραπέζου. σὺ δὲ οὐδὲ μετὰ τοῦτο καλεῖς; προῆτός σε εἰς τὸν αὐτοῦ στέγον εἰσήγαγε· σὺ δὲ οὐδὲ δύπτερος; γυμνὸν ὄντα σε περιέβαλε· σὺ δὲ οὐδὲ μετὰ ταῦτα ξένον ὄντα συνεισάγεις; προῆτός σε ἐπότισε διὰ ἑαυτοῦ ποτήριον· σὺ δὲ οὐδὲ ψυχροῦ μεταδίδως ὕδατος; ἐπότισέ σε πνεῦμα ἅγιον· σὺ δὲ οὐδὲ τοῦ σωματικοῦ προσαμυδὴν δίψαν; ἐπότισέ σε πνεῦμα, ἄξιον ὄντα κολάσεως· σὺ δὲ καὶ διψῶντα περιορᾷς, τε ταῦτα ἐκ τῶν αὐτοῦ μέλλων ἅπαντα ταῦτα ποιεῖν; διὰ [γὰρ] μέγα ἡγεῖ τὸ ποτήριον καταχεῖν, ὃ διὰ πίνειν ὁ Χριστὸς μέλλει, καὶ προσάγειν τοῖς σώμασι; οὐκ ὁρᾷς ὅλη τῇ ἱερᾷ μόνῃ θέμις τὸ τοῦ αἵματος ὀπὶ διδόναι ποτήριον; ἐγὼ οὐδὲν ὑπὲρ τούτων ἀκριβολογοῦμαι, φησὶν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὀπὶ δῷς, δέχομαι· καὶ λαϊκός εἰμι, διὰ προσαιτοῦμαι, καὶ οὐκ ἀπαιτῶ οἷς ἔδωκα. οὐ γὰρ αἷμα ζητῶ, ἀλλ' ὕδωρ· καὶ ψυχρόν. σύνοισον τινὰ ποτίζεις, καὶ φείδου· σύνοισον ὅλη ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ γίνῃ σύ, ἰδίᾳ χειρὶ δίδοις, οὐ βάρκα, ἀλλ' ἄρτον, οὐχ αἷμα, ἀλλὰ ψυχροῦ ὕδατος ποτήριον. ἐνέδυσέ σε ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ ἐνέδυσέ σε δι' ἑαυτοῦ· σὺ καὶ δίδου τοῖς γυμνοῖς ἔνδυσον. ἐποίησέ σε ἔνδοξον ἐν οὐρανοῖς· σὺ τῆς φείκης ἀπάλλαξον, καὶ τῆς γυμνότητος καὶ τῆς ἀκτημοσύνης. ἐποίησέ σε ἀγγέλων πολίτην· σὺ καὶ στέγης μετάδος μόνον. καὶ ὡς τῷ οἰκέτῃ τῷ σῷ δὸς οἰκίδιον, οὐκ ἀποστρέφομαι τοῦτο τὸ καταγώγιον, τε ταῦτά σοι τὸν οὐρανὸν ἀνοίξας ἀπῆλθε. ἀπήλλαξά σε φυλακῆς χαλεπωτάτης· ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπαιτῶ, οὐδὲ λέγω, ἀπάλλαξόν με, ἀλλ' ἀν' ἅπαξ μόνον δεδεμένον, ἔχει τοῦτο εἰς προαμυδίαν ἐμοί. νεκρὸν ὄντα σε ἀνέστησα ἐγώ· προσαιτῶ σου οὐκ ἀπαιτῶ τοῦτο, ἀλλὰ λέγω, ὀπίσκεψαί με μόνον ἀρρωστοῦντα. ὅταν οὖν οὕτως ἡ μεγάλα τὰ δεδομένα, καὶ πολὺ κέρδος τὰ ἀπαιτούμενα, καὶ μηδὲ ταῦτα πρόσχωμεν, πόσης οὐκ ἂν εἰκότως ἀξιοῖ γενώμεθα; εἰκότως εἰς τὸ πῦρ ἀπιμεν τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ, πέτρας ὄντες ἀναισθητότεροι. πόσης γὰρ ἀναισθησίας, εἰπέ μοι, ὄντα λαβόντας, τοσαῦτα λαβόντας, τοσαῦτα πληρωθέντες, χρημάτων τῆς δούλους, ὧν μικρὸν ὕστερον ἀποστησόμεθα καὶ ἄκοντες; καὶ ἕτεροι μὲν καὶ τοῦ ψυχροῦ ἐπέδωκαν, τε τὸ αἷμα δοῦναι· σὺ δὲ οὐδὲ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τῶν ὑμετέρων φαύλων; καὶ ποίας δὴ ἄξιος ἔσῃ συγνώμης, τίνος ἀπολογίας, ὃν μὴ ὁ πατὴρ τῆς γῆς πόλεως ἡδέως προσιέμενος, καὶ ὃν ὁ δημιουργὸς αὐθαιρέτοις σοφοῖς φειδόμενος· ὃν ὃ τῷ τρέφειν σε τὸν δεσπότην ἀπὸ τῶν δεομένων, ὠμὸς καὶ ἀπρόνοητος ὤν; ταῦτ' οὖν ἅπαντα ἐννοήσαντες, καὶ λογισάμενοι ἀπὸ ἐλπήφαμεν, ἀπὸ λαμβάνειν μέλλομεν, ἀπὸ αἰτούμεθα, μὴ τοῦ κοσμοῦ ὃν τοῖς βιωτικοῖς ἐπιδεικνυώμεθα· ἡμώμεθά ποτε ἡμεροι καὶ φιλόθεοι, ἵνα μὴ τοῦ ἀφόρητον δίκην ἐφ' ἑαυτοῖς ἑλκύσωμεν. τί γὰρ ἡμᾶς οὐχ ἱκανὸν κατακρῖναι; τὸ τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀποθανοῦσα, τὸ μηδὲν μέγα αἰτεῖσθαι, ὃ τοιαῦτα αἰτεῖσθαι ἀ καὶ ἄκοντες συνταῦθα ἀπολείπομεν, ὃ πολλῷ ὃν τοῖς βιωτικοῖς φιλοτιμούμεθ' ἐπιδείκνυσθαι; τούτων γὰρ ἕκαστον καθ' ἑαυτὸ ἱκανὸν ἡμᾶς καταδικάσαι· ὅτου γ' ὁμοῦ πάντα συνέλθῃ, πῖς ἔσαι σωτηρίας ἐλπίς; ἵν' οὖν ἅπασαν ταύτην τὴν κατάκρισιν ἀποφύγωμεν, ἐπιδειξώμεθά τινα δαψίλειαν πρὸς τοὺς δεομένους. οὕτω γὰρ καὶ τῶν ὄντως καὶ τῶν ὄντων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. μϛ'. 24 ΑΛΛΗΝ ΠΑΡΑΒΟΛΗΝ ΠΑΡΕΘΗκεν αὐτοῖς λέγων· ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ ἀγρῷ σου; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά; 29 Ὁ δὲ ἔφη, οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

30 Ἄφετε οὖν συναυξάνεσθαι ἀμφότερα ἄχρι τοῦ θερισμοῦ, καὶ τότε ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια.

ΤΙ τὸ μέσον ταύτης καὶ τῆς προτέρας παραβολῆς; ἆρα μὴ ὅλως προσεχώρησαν [αὐτῷ] φησιν, ἀλλ' ἀποπηδήσαντας καὶ πόρρω προσιέμενος· ἐνταῦθα δὲ, τῶν αἱρετικῶν λέγει τὰ συνήματα. ἵνα γὰρ μηδὲ τοῦτο μαθητὰς θορυβῇ, καὶ τοῦτο προλέγει, μετὰ τὸ διδάξαι αὐτοὺς διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖ. ἐκεῖνη μέν ἡ παραβολὴ, φησιν, ὅτι οὐκ ἐδέξατο· αὕτη δὲ, ὅτι καὶ φθορέας ἐδέξατο. ἐπεὶ γὰρ καὶ τοῦτο τῆς τοῦ διαβόλου μεθοδείας, τῇ ἀληθείᾳ ἀεὶ πρόσεστιν τὸν πλάνον, πολλὰ ὑπογρωννύντα αὐτῇ καὶ ὁμοιώματα, ὥστε δύσκολος κλέπτας τοὺς εὐεξαπατήτους. διὰ τοῦτο οὐκ ἄλλο τι σπέρμα, ἀλλὰ ζιζάνια καλεῖ, ὁ δὴ κατὰ τὸν ὄψιν ἔοικέ πως τῷ σίτῳ. εἶτα λέγει καὶ ποῦ τῆς ὑποβολῆς. ἐν γὰρ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, φησίν. ἐν μικρὸν τοῖς ἄρχουσιν ἐντεῦθεν ὑπόκρυμμα καὶ κίνδυνον, τοῖς μάλιστα τῆς ἐρεύνης τὸ φυλακτικὸν ἐμπεπιστευμένοις· ἐν τοῖς ἄρχουσι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχομένοις. δείκνυσι δὲ καὶ τὸν πλούτου μετὰ τοῦ ἀληθοῦς ὄντα, ὅπερ καὶ ἡ τῶν προσταγμάτων ἔκβασις μαρτυρεῖ. καὶ γὰρ μετὰ τοῦτο προφήτας, καὶ ψευδοπροφήτας· καὶ μετὰ τοῦτο ἀποστόλους, καὶ ψευδαποστόλους· καὶ μετὰ καὶ Χριστὸν, ὁ ἀντίχριστος. ἀλλὰ γὰρ μὴ ἴδῃ τι μιμήσηται ὁ διάβολος, ἢ ὅσον ὑποβληθῇ,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σῃ, ὅτε ὀπτᾶται ὅτε οἶδε. καὶ νῦν τοίνυν, ὅπως εἶδεν, ὅτι ὁ μὲν ἐποίησεν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα, ἀλλὰ ἔρχεται [λοιπὸν] ὁδόν. ἐπεὶ γὰρ ἁρπάσαι οὐκ ἠδυνήθη τὸ ῥιζωθὲν, οὐδὲ ἀποπνίξαι, οὐδὲ καταφλέξαι, διὰ ἑτέρας ἀπάτης ὀπτεύουλεύει, πῶς ἐμβάλλων τὰ πρὸς ἑαυτόν. καὶ πῶς φέρουσιν οἱ καθεύδοντες, φησι, τὴν τοῦ ὀδὸν μεμυημένων; ὅτι ἐκεῖ δεῦρο ἥρπασεν (οὐδὲ γὰρ ῥιζωθῆναι ἀφῆκεν) ἐνταῦθα δέ, πλείονος ἐδεήθη τῆς μυχθῆς. ταῦτα δὲ λέγει ὁ Χριστὸς, παιδεύων ἡμᾶς πάντως ἐξερευνᾶν. καὶ γὰρ ἐκείνας φυγεῖν τὰς βλάβας, φησὶν, ἔστι καὶ ἑτέρα βλάβη. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖ πρὸ τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς πέτρας καὶ τῶν ἀκανθῶν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα πρὸ τοῦ ὕπνου ἡ ἀπώλεια ἦν. ὥστε διὰ παντὸς φυλακῆς δεῖ. διὸ καὶ ἔλεγεν· Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. τοιοῦτον δὲ γέγονε καὶ τῶν παρθένων. Ματθ. κε. κβ.
τοῦ ἀρχιῶ. πολλοὶ γοῦν τῶν προφητῶν πονηροὺς εἰσάγοντες ἄνδρας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, αἱρεσιάρχας κρυπτομένους, πολλοῦ εὐκολίδου τῆς τοιαύτης πρέχον βουλῆς. οὐδὲ γὰρ πόνων ἦν τῷ πρόβολῳ λοιπὸν, ὅταν ἐκείνοις εἰς μέσον φυτεύσῃ. καὶ πῶς δυνατὸν μὴ καθεύδειν, φησί; καὶ μὴν οὖν φυσικὸν ὕπνον, οὐ δυνατόν· καὶ δὲ τῆς προαιρέσεως, δυνατόν. διὸ καὶ Παῦλος ἔλεγε· Γρηγορήσατε, στήκετε ἐν τῇ πίστει. εἶτα δείκνυσι καὶ πρεπτὸν ὃ φησὶ· α. Κορ. ις. ιγ.
μα, καὶ βλαβερὸν μόνον. μὴ γὰρ ὃ γεωργηθῆναι τοῦ ἀγροῦ, καὶ μὴ χρείαν εἰ μηδενὸς, τότε ὀπταπείρᾳ ἔσῃ, καθάπερ καὶ οἱ αἱρετικοὶ ποιοῦσιν, οἱ δὲ οὐδὲν ἕτερον, ἢ δόξῃ κενοδοξίαν ἐμβάλλουσι καὶ ἑαυτῷ ἰόν. οὐκ ἐντεῦθεν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ μὴ ταῦτα μετ' ἀκριβείας αὐτοῦ ὑποχεάφει τοῦ σκωλικοῦ ἅπασαν. ὅτε γὰρ ἐβλάστησε, φησὶν, ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια· ὅπερ καὶ οὗτοι ποιοῦσι. τοῦτο μὲν γὰρ τοῦ ἀρχιῶ συσκιάζουσιν ἑαυτοὺς· ἐπειδὴ δὲ πολλοῦ λάθωσι τοὺς πρόβατα, καὶ λοιπὸν ἂν ἀδοῖς μεταδῶ, τότε καὶ ἰὸν ἐκχέουσι. ἵνα τί οὖν ἔνεκεν εἰσάγει σοὶ δούλους λέγοντας τὸ γεγραμμένον; ἵνα εἴπῃ, ὅτι οὐδὲν ἁμαρτὼν αὐτοὺς. ἐξαίρει δὲ μόνον αὐτὸν καλῶς, διὰ τὸ εἰς αὐθέντους βλάβειν. ἡ μὲν γὰρ ἐπιτρεία καθ' ἡμῶν· ἡ δὲ ἀρχὴ τῆς ἐπιτρείας, οὐκ ἀπὸ τῆς εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς εἰς Θεὸν ἔξοδος ἐγένετο. ὅθεν δῆλον, ὅτι μᾶλλον ὁ Θεὸς ἡμᾶς φιλεῖ, ἢ ἡμεῖς ἑαυτούς. ὅρα δὲ καὶ ἑτέρωθεν τὴν διαβολὴν τοῦ πονηροῦ. οὐ γὰρ τοῦ τοῦτον ἔπεισεν, ὥστε μηδὲν εἶχεν ἀπολέσαι, ἀλλ' ὅτε ἐν ἅπασι πεπληρωμένα, ἵνα τῇ ἀπουσίᾳ λυμήνηται τοῦ γεωργοῦ. ὅτω τοὺς ἐκφύσει ἐξαρθρώσας ἔχων πάντα ἐποίει. σκόπει δὲ καὶ τοῦ οἰκέτου τὴν φιλοσοφίαν. καὶ γὰρ ἐπείγονται ἤδη τὰ ζιζάνια διακαθᾶραι, ἐν τῷ μὴ διεσκεμμένως ποιοῦσιν· ὅταν δείκνυσι τὸν ὅταν τὴν ἀπορίαν μέμνηται αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἓν μόνον βλέπουσας, οὐχ ἵππως ἐκεῖνος δῶ δίκαιον, ἀλλ' ὥστε καὶ καταβληθέντα μὴ ἀπολέσθαι. οὐ γὰρ δὴ τοῦτο ἐστὶ τὸ κατεπείγον. διόπερ ὅπως τὸ νόσημα τοὺς ἐξέλωσι, σκοποῦσι. καὶ οὐδὲ τοῦτο ἁπλῶς ζητοῦσιν. οὐ γὰρ ἐαυτοῖς ὅπως τρέπουσιν, ἀλλὰ τὴν διαφορὰν τοῦ γνώμου δυσωπήσαι λέγοντες· θέλεις; πῶς οὖν ὁ διαφορὰς; κωλύει λέγων· μήποτε ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. τοῦτο γέλετε, κωλύων πολέμους γίνεσθαι καὶ αἵματα καὶ σφαγάς. οὐ γὰρ διὰ ἀναιρῶν αἱρετικὸν, ἐπεὶ πόλεμος ἀσύνδετος εἰς τοῦ οἰκουμένου ἐμβαλεῖν εἰσάγεσθαι. δύο τοίνυν τούτοις αὐτοὺς κατέχει τοῖς λογισμοῖς· ἑνὶ μὲν, τῷ μὴ τὸν σῖτον βλαβεῖναι· ἑτέρῳ δὲ, τῷ καταληφθῆναι τὴν κόλασιν πρώτως αὐτοὺς διὰ τοῦ νοσοῦντας. ὥστε εἰ βούλει καὶ κολασθῆναι αὐτοὺς, καὶ χωρεῖς τῆς τοῦ σίτου βλάβης, δυσμενῶν τὸν προσήκοντα καιρόν. διὸ καὶ ἄλλο διὰ τοῦ, μὴ ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον, ἢ τοῦτό φησιν· ὅτι εἰ μέλλοιτε κινεῖν ὅπλα καὶ καταστρέφειν τοὺς αἱρετικοὺς, ἀνάγκη πολλοὺς καὶ τῶν ἀγαθῶν συγκαταβάλλεσθαι· ἢ ὅτι ἀπ' αὐτῶν τῶν ζιζανίων πολλοὶ εἰκὸς μεταβαλέσθαι καὶ γενέσθαι σῖτον; διὸ τοίνυν προλαβόντες αὐτοὺς ἐκριζώσητε, λυμαίνεσθε τῷ μέλλοντι γίνεσθαι σίτῳ, ὃς ἐνχωρεῖ μεταβαλέσθαι καὶ γενέσθαι βέλτιστος δυαγεγνῶτες. οὐ τοίνυν κατέχειν αἱρετικοὺς καὶ ὀπτομίζειν, καὶ σκοπεῖν αὐτῶν τὴν πρόρησιν, καὶ τοὺς ζιωόδους, καὶ τοὺς ἀσυνδέτους ἀναλύειν κωλύει· ἀλλ' ἀναιρεῖν καὶ καταστρέφειν. σὺ δὲ αὐτοῦ σκόπει τὴν ἡμεροτητα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εότητα, πῶς οὐκ ἀποφαίνε) μόνον οὐδὲ κελεύει, ἀλλὰ λογισμοὺς ἀίθησι. Τί οὖν δὴ μέλει τέλως μὴ τὰ ζιζάνια; Τότε ἐρᾶ τοῖς θερισταῖς· συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, ⁊ δήσατε αὐτὰ * δεσμὰς πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά. Πάλιν ἀναμιμνήσκῃ αὖθις τῶν Ἰωάννου ῥημάτων, τῶν κριτικῶν αὐτῶν εἰσαγόντων, καὶ φησιν· ὅτι ἕως μὲν ἐφήκασιν ἐλεῖς τὸ σίτου, φείδεσθαι χρὴ (ἐγχωρεῖ γὰρ αὖθις ⁊ σῖτον ἀγρεῦσαι) ὅταν δὲ μηδὲν κερδαίνοντες ἀπέλθωσι, τότε αὖθις ἀναγκαίως ἡ ἀπαίτησις γίνεται δίκη. ἐρᾶ γὰρ τοῖς θερισταῖς, φησι, συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια. διατί πρῶτον; ἵνα μὴ φοβηθῶσιν ὅτοι, ὡς ζιωπαγημένου ἅμα αὖθις τῷ σίτῳ. ⁊ δήσατε αὐτὰ δεσμάς, ὡς κατακαυσαι αὐτά.

Τὸν δὲ σῖτον ζιωαγάγετε εἰς τὸν ἀποθήκην. 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὖθις λέγων· ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως. Ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς τρίας μέρη ἀπόλλυται, ⁊ σώζεται ἕν, ⁊ ἐν αὐτῇ πάλιν τῇ σωζομένῳ τοσαύτην ἴσχυν βλάβης, ἵνα μὴ λέγωσι, ⁊ τίνες ⁊ πόσοι ἔσονται πιστοί; ⁊ τὸν ὄκνον ἀφέλῃ τῶν φόβον, διὰ τῆς παραβολῆς τὸ σινάπεως ἀνάγων εἰς [τὸν] πίστιν αὐτούς, ⁊ δεικνὺς ὅτι πάντως ἔσται θήσεται τὸ κήρυγμα. διὰ τοῦτο τοῦτο τὸ λαχανοῦ τὴν εἰκόνα εἰς μέσον ἤγαγε σφόδρα εὐκαίρως τῇ ὑποθέσει.

32 Ὁ μικρότερον μέν, φησίν, ὄντι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστί, ⁊ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ⁊ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Τοῦ γὰρ μεγέθους τὸ τεκμήριον ἐνδείξασθαι ἠβουλήθη. ὅτω δὴ ⁊ ὅτι τοῦ κηρύγματος ἔσαι, φησί. ⁊ γὰρ ἀπάντων ἀσθενέστερον ἦσαν οἱ μαθηταί, ⁊ πάντων ἐλάττους· ἀλλ' ὅμως ὅταν μεγάλη ἰσχὺν ἡ ἐν αὐτοῖς δυνάμις, ἐξεπλώθη πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης. εἶτα ⁊ τὴν ζύμην ταύτην παρεισάγει τῇ εἰκόνι, λέγων·

33 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

Καθάπερ γὰρ αὕτη τὸ πολὺ ἄλευρον μεθίησιν εἰς τὸν ἑαυτῆς ἰσχύν, οὕτω ⁊ ὑμεῖς πάντα κόσμον μεταβήσετε. ⁊ ὁρᾶ ζιώσιν. πανταχοῦ γὰρ τῆς φύσεως παράγει, δεικνὺς ὅτι ὥσπερ ἐκεῖνα ἀνεγχώρητον μὴ γένεσθαι, οὕτω ⁊ ταῦτα. μὴ γάρ μοι τοῦτο λέγε· πῶ δυνησόμεθα δώδεκα ἄνθρωποι εἰς πλῆθος ἐμπεσόντες τοσοῦτον; ⁊ γὰρ τοῦτο αὖθι μάλιστα ὑμᾶς ποιεῖ τὴν ἰσχὺν ἐκλείπειν, τὸ ἀναμιγῆναι τοῦ πλήθει, ⁊ μὴ φυγεῖν· ὥσπερ ⁊ ἡ ζύμη τότε τὸ φύραμα ζυμοῖ, ὅταν ἐγγὺς γένηται τοῦ ἀλεύρου· ⁊ οὐχ ἁπλῶς ἐγγύς, ἀλλ' οὕτως ὥστε ⁊ μιγῆναι. διὰ γὰρ εἶπεν, ἔθηκεν ἁπλῶς, ἀλλ' ἔκρυψεν. ὅτω δὲ ὑμᾶς, ὅταν κολληθῆτε ⁊ ἑνωθῆτε τοῖς πολεμοῦσιν ὑμῖν, τότε αὐτῶν κρείττονες ἔσεσθε. ⁊ καθάπερ ἐκείνη καταχώνυται μέν, οὐκ ἀφανίζεται δέ, ἀλλὰ ⁊ μικρὸν πρὸς τὴν ἑαυτῆς ἕξιν ἅπαντα μεταποιεῖ· οὕτω δὴ ⁊ ὑμᾶς ὅτι τοῦ κηρύγματος τοῦτο συμβήσεται. μὴ τοίνυν, ὅταν πολλοὺς εἶπον τοὺς ἐπηρείας, φοβηθῆτε. δὲ γὰρ ⁊ ὅτως ἐκλείπητε, καὶ ἁπάντων κρείττονες ἔσεσθε. τρία δὲ σάτα ἐνταῦθα, τὰ πολλὰ εἴρηκεν. οἶδε γὰρ οὗτος ἀριθμὸν τοῦτον ὅτι πλήθους λαμβάνειν. μὴ θαυμάσῃς δέ, εἰ πρὸς βασιλείας μνημονεύθησαν, κόκκου καὶ ζύμης ἐμνήσθη. διὰ θέσεως γὰρ διελέγετο ἀπείρους ⁊ ἰδιώτας ⁊ δεομένους ἀπὸ τύπων διδάσκεσθαι. οὔπω γὰρ ἦσαν ἀφελεῖς, ὡς ⁊ μετὰ ταῦτα πάντα δεηθῆναι ἐρμηνείας πολλῆς. ποῦ τοίνυν ἐλλείπων παῖδες εἰσι; μανθανέτωσαν τοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν, ὁρῶντες τῶν πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν· καὶ ἑκατέρωθεν αὐτὸν πρεπόντως εἰκονιζέτωσαν, ὅτι ⁊ πρόσφατα τοσοῦτον, ⁊ ἐπλήρωσε. ⁊ γὰρ αὐτός ἐστιν ὁ τὴν δύναμιν ἐνθεὶς τῇ ζύμῃ. διὰ τοῦτο ⁊ ἀνέμιξε τοῦ πλήθει τοὺς αὐτοῦ πιστεύοντας, ἵνα μεταδῶμεν ἀλλήλοις τῆς ἡμετέρας ζιωέσεως. μηδεὶς τοίνυν ὀλιγότητα αἰτιάσθω. πολλὴ γὰρ τοῦ κηρύγματος ἡ δύναμις· ⁊ ὃ ζυμοῦν ἅπαξ, ζύμη ἴσχυ τοῦ λοιπῷ πάλιν. καὶ καθάπερ ὁ σπινθήρ, ὅταν λάβηται ξύλων, τὰ ἤδη κατακαυθέντα

ποιήσας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ποιήσας τῆς φλογὸς τοσοῦτον, οὐ τὰ τοῖς ἄλλοις ἔπεσιν ὕστω δὴ καὶ τὸ κήρυγμα. ἀλλ' οὐκ εἶπε πῦρ, ἀλλὰ ζύμην. τί δή ποτε; ὅτι καὶ τὸ πυρὸς ὄφελος ἐκ τῆς ὕλης. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀναπολουμένων ξύλων· ἐνταῦθα δὲ ἡ ὅλη ἡ ζύμη ἐργάζεται δι' ἑαυτῆς. εἰ δὲ αἱ θεῖαι δώδεκα τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐζύμωσαν, σκόπησον ὅσην ἡ τῆς κακίας, ὅταν τοσοῦτοι ὄντες τὸν ἀποστολικὸν μὴ δυνηθῶμεν διορθοῦν, ὡς μείζοις κόσμοις ἀρκοῦν ἐχρῆν καὶ ἡμᾶς ζύμην. ἀλλ' ἐκεῖνοι, φησίν, ἀπόστολοι ἦσαν. καὶ τί τοῦτο; οὐχὶ τῶν αὐτῶν σοι μετεῖχον; οὐκ ἐν πόλεσιν ἐφάνησαν; οὐ τῶν αὐτῶν ἀπέλαυσε; οὐχὶ τέχνας μετεχειρίσαντο; μὴ γὰρ ἄγγελοι ἦσαν; μὴ γὰρ ὄζος ὑψηλοῦ κατέβησαν; ἀλλὰ τὰ σημεῖα, φησίν, εἶχεν. οὐ τὰ σημεῖα θαύμασιος αὐτοὺς ἐποίησε.

Μέχρι πότε τοσοῦτον καλύμμασι κεχρήμεθα τῆς ἡμετέρας ῥᾳθυμίας τοῖς θαύμασιν ἐκείνοις; [ἴδε δὲ χρεὼν τῶν ἀγίων οὐ τοῖς θαύμασιν ἐκείνοις λάμπαντα.] πολλοὶ γὰρ δαίμονας ἐκβάλλοντες, ὅμοιον τοῦτο ἐργάσαντο, οὐκ ἐλήλουθα θαυμασοί, ἀλλὰ καὶ σχολάσθησαν. καὶ τί ποτ' οὖν ὄφελος, φησίν, ὁ μεγάλως αὐτοὺς ἔδειξε; ὃ χρημάτων καταφρονῆσαι· ὃ δόξης ὑπερορᾶν· ὃ τοσούτων ἀπηλλάχθαι βιωτικῶν. ὡς εἰ μὴ ταῦτα εἶχον, δοῦλοι τῶν παθῶν ἦσαν, εἰ δὲ μείζους νεκροὺς ἤγειραν, οὐ μόνον οὐδὲν αὐτοῖς ὠφέλησαν, ἀλλὰ καὶ ἀπατεῶνες ἂν ἐνομίσθησαν εἶναι). οὕτως ὁ βίος ὄφελος ὁ πάντα χρυσὸν λάμπων, ὁ καὶ τοῦ πνεύματος τὴν χάριν ὑπασπώμενος. ποῖον σημεῖον Ἰωνᾶς ἐποίησεν, ὅτι πόλεις τοσαύτας διήρτησαν; ὁ γὰρ οὐδὲν ἐθαυματούργησεν, ἄκυρον τὸ βαπτίσματος λέγοντος· Οτι Ἰωάννης μὲν ἐποίησε σημεῖον οὐδέν. πόθεν γὰρ θαυμασὸς Ἠλίας ἐνομίζετο; οὐκ ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν τοῦ Θεοῦ βασιλέα; οὐκ ἀπὸ τοῦ ζήλους τοῦ πρὸς τὸν Θεόν; οὐκ ἀπὸ τῆς ἀκηλιδώτου; οὐκ ἀπὸ τῆς μηλωτῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν ὀρέων; ταῦτα γὰρ σημεῖα μᾶλλον ταῦτα ἅπαντα ἐποίησε. τοῦ δὲ Ἰωάννου ποῖον σημεῖον ὁρᾶν ποιοῦντα ἔξεστιν ὁ ἀγγέλου; σημεῖον μὲν οὐδέν, βίον δὲ λαμπρὸν καὶ ἀστομώτου ἀδάμαντος στερρότερον ἐπιδεικνύμενον. ποῖον σημεῖον ὁ Δαβὶδ ἐποίησεν ἕτι νέος ὤν, ὡς εἰπεῖν Θεοῦ, Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου; ὁ δὲ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ποῖον νεκρὸν ἤγειραν; ποῖον δὲ λεπρὸν ἐκάθηραν; οὐκ οἶδα ὅτι τὰ σημεῖα, ἐὰν μὴ νήφωμεν, καὶ βλάπτει πολλάκις; ὅτω [γὰρ] πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀπεμίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων· ὅτω πολλοὶ τῶν Ρωμαίων ἀπενοήθησαν· οὕτω Σίμων ἐξεβλήθη, οὕτως ὁ τῷ Χριστῷ τότε ἐπιθυμήσας ἀγοράσαι ἀπεδοκιμάζετο, ἀκούσας ὅτι αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὁ μὲν χρημάτων, ὁ δὲ δόξης ἐφιέμενος τῆς ἀπὸ τῶν σημείων, ἐξεπίτηδον καὶ ἀπώλοντο. βίου δὲ ἐπιμέλεια καὶ ἀρετῆς ἔρως, οὐ μόνον οὐ πλεῖ τοιαύτην ἐπιθυμίαν, ἀλλὰ καὶ ὄσαν διαιρεῖ. ὁ αὐτὸς δὲ ὅτε συνομοθέτει τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς, τί ἔλεγε; ποιήσατε σημεῖα, ἵνα ἴδωσιν οἱ θεῖοι; οὐδαμῶς. ἀλλὰ τί; Λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ τῷ Πέτρῳ δὲ οὐκ εἶπεν, Εἰ φιλεῖς με, ποίει σημεῖα· ἀλλὰ ποίμαινε τὰ προβάτιά μου. καὶ πανταχοῦ δὲ αὐτὸν προτιμῶν τῶν ἄλλων μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, πόθεν, εἰπέ μοι, προετίμα; ἀπὸ τῶν σημείων; οὐ μὴν πάντες ὁμοίως ἐσκάνδαλον τοῦ λειποῦς, καὶ τοῦ νεκροὺς ἤγειρον, καὶ πᾶσιν ὁμοίως τὸ δεσπότου ἔδωκε. πόθεν οὖν εἶχον τὸ πλέον οὗτοι; ἀπὸ τῆς ψυχικῆς ἀρετῆς. ὁρᾷς ὅτι πάντα χρυσοῦ βίου χρεία καὶ τοῦ θείου τῶν ἔργων ἐπιδείξεως; Ἀπὸ τῶν καρπῶν γὰρ αὐτῶν, φησίν, ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. τί οὖν τῶν ζωῶν ζωώσησι τὴν ἡμετέραν; ἆρα μὴ σημείων ἐπίδειξις, ἢ πολιτείας ἀρίστης ἀκρίβεια; δῆλον ὅτι τὸ δεύτερον· τὰ γὰρ σημεῖα καὶ τὰ ἀφορμὰς ἐντεῦθεν ἔχει, καὶ εἰς τοῦτο καταλήγει τὸ τέλος. ὁ τε γὰρ βίου ἄμεμπτον ἐπιδεικνύμενος, ἵνα πάντα ταῦτα τὴν χάριν· ὁ τε λαμβάνων τὴν χάριν, διὰ τοῦτο λαμβάνῃ, ἵνα τὸν ἑτέρων διορθώσῃ βίον. ἐπεὶ καὶ ὁ Χριστὸς τὰ θαύματα ἐκεῖνα διὰ τοῦτο ἐποίησεν, ἵνα ἀξιόπιστος φανεὶς ἐντεῦθεν,

ΗΘΙΚΟΝ

Ιωαν. ι. μα.

Πρ. ιγ. κε.

Ματθ. ε. ιϛ.

Ιωαν. κα. ιϛ.

Ματθ. ζ. κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ϗ πρὸς ἑαυτὸν ἑλκύσας, ἀρετῆ εἰς τὸν βίον εἰσαγάγῃ. διὸ ϗ πολὺ πλείονα ὑπὲρ τούτου ποιῆται σπουδήν. οὐδὲ γὰρ τοῖς σημείοις ἀρκεῖται μόνον, ἀλλὰ ϗ γέενναν ἀπειλῇ, ϗ βασιλείαν ἐπαγγέλλεται, ϗ τοὺς παραδόξους ἐκείνους ἡμῖν νόμους, ϗ πάντα ὑπὲρ τούτου πραγματεύεται, ἵνα ἰσαγγέλους ἐργάσηται. ϗ τί λέγω, ὅτι ὁ Χριστὸς πάντα τούτου ἕνεκεν ποιεῖ; ἐπεὶ γὰρ εἴ τις ἔδωκεν, εἰπέ μοι, ἄρεσιν, νεκροὺς ἀναστῆσαι ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἢ δῆλον ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀποθαυμάζει, τί δὲ ἐδείξω μᾶλλον; οὐκ οἶδεν ὅτι τὸ δεύτερον; ϗ μείζονός ἐστι σημεῖον ἐκεῖνο, τοῦτο δὲ ἔργον. τί δέ, εἴ τις ἐποίησε χρυσοῦν χόρτον, ἢ διωκισθῆναι πάντων τῶν χρημάτων ὡς χόρτου καταφρονῆσαι, οὐκ ἂν τοῦτο ἐδείξω μᾶλλον; ϗ μάλα εἰκότως. ἐπὶ γὰρ τοὺς ἀνθρώπους τοῦτο ἂν μάλιστα ἐπεσπᾶτο. εἰ μὲν γὰρ εἶδον τὸν χόρτον χρυσοῦν γινόμενον, καὶ ἐπεθύμησαν καὶ αὐτοὶ λαβεῖν τὴν δύναμιν, ὥσπερ ὁ Σίμων, ϗ ἠύξηθη ἂν αὐτοῖς ὁ τῶν χρημάτων ἔρως. εἰ δὲ εἶδον ὡς χόρτου τοῦ χρυσοῦ πάντας καταφρονοῦντας καὶ ὑπερορῶντας, πάλαι ἂν τῆς νόσου ταύτης ἀπηλλάγησαν. ὁρᾷς ὅτι ὁ βίος μᾶλλον ὠφελεῖν δύναται; βίον δὲ λέγω νῦν, οὐχὶ ἂν νηστεύσῃς, οὐδὲ δὲ σάκκον ϗ σποδὸν ὑποστρώσῃς· ἀλλ' ἐὰν χρημάτων ὑπερίδῃς, ὡς ὑπεριδεῖν χρή· ἐὰν φιλοσοφήσῃς· ἐὰν δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον σου· ἐὰν θυμοῦ κρατήσῃς· ἐὰν κενο-
Ματθ. ια.κθ. δοξίαν ὑπερβάλῃς· ἐὰν βασκανίαν ἀνέλῃς. ὅπου ϗ αὐτὸς ἐπαίδευε. Μάθετε γάρ, φησιν, ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι ϗ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· [ϗ] οὐκ εἶπεν, ὅτι ἐνήστευσα. καίτοιγε εἶχεν εἰπεῖν τὰς τεσσαρακοντα ἡμέρας, ἀλλ' οὐ λέγει τοῦτο· ἀλλ' ὅτι πραΰς εἰμι ϗ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ. ϗ πάλιν πέμπων ἀνίους, οὐκ εἶπεν, ὅτι νηστεύετε· ἀλλὰ πᾶν τὸ προσηκοντιθέλημον ὑμῖν ἐποιεῖτε. χρημάτων μοί τοι ἕνεκεν πολλοῦ ἀκρίβειαν ἀπῄτησε, λέγων· Μὴ κτήσησθε χρυσὸν ἢ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. τοῦτο δὲ λέγω, οὐχὶ νηστείαν κακίζων (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ ϗ σφόδρα ἐπαινῶ· ἀλλ' ὅταν μὴ τὴν ἄλλων ἡμερῶν ταύτην νομίζητε ἀρκεῖν εἰς σωτηρίαν ὑμῖν, τὸ ἕκαστον τοῦ χρόνου τῆς ἀρετῆς ἔχουσαν μέρος. τὸ γὰρ μέγιστον, ἡ ἀγάπη ϗ ὑπεράκεια ϗ ἐλεημοσύνη, ἢ ϗ πρηνεῖς ὑποκόντισεν. ὥστε εἰ βούλει ἀποστόλων ζηλωτὴς γενέσθαι ἴσος, οὐδέν σε κωλύει. ἀρκεῖ γὰρ τούτων τὴν ἀρετὴν ἐπιμελῶς μόνον, μηδὲν ἔλαττον ἐκείνων ἔχειν. μηδεὶς τοίνυν εἰς σημεῖα ἀναβαινέσθω. ἀλγεῖ μὲν γὰρ ὅταν ἐξελαθῇ σώματος δαίμων· πολλῷ γε μᾶλλον, ὅταν ἁμαρτίας ἀπαλλαττομένου ἴδῃ ψυχήν. ϗ γὰρ αὕτη ἐστὶν ἡ δύναμις ἐκείνη ἡ μεγάλη. διὰ ταύτην ἀπέθανεν ὁ Χριστὸς, ἵνα ταύτην καταλύσῃ. ϗ γὰρ αὕτη τὸν θάνατον εἰσήγαγε. διὰ ταύτην τὰ ἄνω κάτω γέγονεν. δοῦ τοίνυν ταύτην ἐξέλῃς, ἐξέκοψας τοῦ διαβόλου τὰ νεῦρα, ξιφήρεις ἀυτοῦ τὴν κεφαλὴν, κατέλυσας αὐτοῦ τὴν ἰσχὺν ἅπασαν, διέπασας τὸν τραπήπεδον, ἀπὸ πάντων σημείων ἐπεδείξω σημεῖον μεῖζον. οὐκ ἐμὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀλλὰ τοῦ μακαρίου Παύλου. εἰπὼν γὰρ, Ζηλοῦτε τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα, ϗ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι, οὐκ ἐπήγαγε σημεῖον, ἀλλ' ἀγάπην, πολὺ πάντων ῥίζαν τῶν ἀγαθῶν. διὰ τοίνυν ταύτην ἀσκήσωμεν, ϗ πᾶσαν ταύτης φιλοσοφίαν ἄπασαν, οὐδὲν δεηθησόμεθα σημείων· ὥσπερ οὖν ἐὰν μὴ ἀσκήσωμεν, οὐδὲν κερδανοῦμεν ἀπὸ τῶν σημείων. ταῦτ' οὖν ἅπαντα ἐννοοῦντες, ἀφ' ὧν ἐγένοντο οἱ ἀπόστολοι μεγάλοι, ταῦτα ζηλώσωμεν. πόθεν οὖν ἐλθόντες ἐκεῖνοι μεγάλοι; ἄκουσον λέγοντος Πέτρου· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, ϗ ἠκολουθήσαμέν σοι. τί ἄρα ἔσται
Ματθ. ιθ.κζ. κπ. κθ. ἡμῖν; ἄκουσον ϗ τοῦ Χριστοῦ λέγοντος αὐτοῖς· ὅτι ὑμεῖς οἱ δώδεκα καθίσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνους καθίσεσθε· ἐπὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ πατέρα ἢ μητέρα, ἑκατονταπλασίονα λήψεται ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ϗ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. ἀπὸ πάντων τοίνυν ἑαυτοὺς ἀποστήσαντες τοῦ βιωτικοῦ, ἀναθώμεθα ἑαυτοὺς τῷ Χριστῷ, ἵνα ϗ τῶν ἀποστόλων γενώμεθα ἴσοι χάριτι τοῦ ἀποφάσει τοῦ αὐτοῦ, ϗ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀπολαύσωμεν· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι ϗ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. μζ. 34 ΤΑΥΤΑ ΠΑΝΤΑ ΕΛΑΛΗΣΕΝ Ο ΙΗ-
σοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει
αὐτοῖς· 35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέ-
γοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐξερεύξομαι κεκρυμμένα
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Ὁ δὲ Μαρκος φησὶν, ὅτι καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν, ἐλάλει αὐτοῖς ὁ λόγον ἐν παραβολαῖς. Εἶτα δεικνὺς ὅλον αὐτὸν κηποτομοῦντα, εἰσάγει τὸν προφήτην ἑκάτον προφαναφωνοῦντα τὸ διδασκαλίας ἔργον. ἐν διδάσκων ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ τὸ γνώμην, ὅτι οὐχ ἵνα ἀγνοῶσιν, ἀλλ' ἵνα αὐτοὺς εἰς ἐρώτησιν ἄγῃ, ὅπως διελέγετο, ἐπήγαγε· καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς. καίτοιγε πολλὰ χωρὶς παραβολῆς εἶπεν· ἀγαλλὰ τότε οὐδέν. καὶ ὅμως οὐδεὶς αὐτὸν ἠρώτησε. καίτοιγε τοῖς προφήταις πολλάκις ἠρώτων, ὡς τὸ Ἰεζεκιὴλ, ὡς ἑτέροις πολλοῖς. ὅτοι γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον ἐποίουν· καίτοιγε ἰκμαλὰ τὰ εἰρημένα ἦν εἰς αἰνιγμὸν αὐτοῖς ἐμβαλεῖν καὶ διεγείρειν πρὸς τὴν ἐρώτησιν. καὶ γὰρ κόλασιν μείζονα ἢ πείλουν οἱ παραβολαί. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ὅτως ἐκινήθησαν· διὰ καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

Mαρκ. δ. λγ.

36 Τότε γὰρ, φησὶν, ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς·

Καὶ οὐδεὶς ἔπεται τῶν γραμματέων· ὅθεν δῆλον, ὅτι δι' οὐδὲν ἕτερον εἶπον, ἢ ὡς ὀπιλαβέσθαι. ὅπερ καὶ ἐποίησαν τὰ λεγόμενα, εἶασεν αὐτοὺς λοιπόν.

Καὶ προσέρχονται οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐρωτῶντες περὶ τῆς παραβολῆς τῶν ζιζανίων·

Καίτοιγε ἔστιν ὅπου βουλόμενοι μαθεῖν καὶ δεδικότες ἐρωτῆσαι. πόθεν οὖν ἐνταῦθα γέγονεν αὐτοῖς ἡ παῤῥησία; ἤκουσαν ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐθαῤῥήσαν. διὰ καὶ ἰδίᾳ ἐρωτῶσιν, οὐ πάντα πλήθη βασκαίνοντες, ἀλλὰ τὸ δεσπότου τηροῦντες νόμον. τούτοις γὰρ, φησὶν, οὐκ ἐδόθη. καὶ τί δήποτε τὴν τῆς ζύμης καὶ σινάπεως ἀφέντες παραβολὴν, περὶ ταύτης πυνθάνονται; ὡς σαφεστέρας ἐκείνας ἀφῆκαν· ταύτην γὰρ, ὡς ἔχουσαν συγγένειαν πρὸς τὴν προειρημένην, καὶ πλέον τι ἐνδεικνυμένην ἐκείνης, μαθεῖν ἠθελήθησαν. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐκ δευτέρου τὴν αὐτὴν εἶπεν ὁπτῶμενοι μαθεῖν. καὶ γὰρ ἑώρων πολλὴν ἐξ αὐτῆς ἐμφαινομένην τὴν ἀπειλήν. διὰ οὐδὲ ἐγκαλεῖ αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ διαπλέκει τὰ εἰρημένα. καὶ ὅπερ ἔλεγεν ἀεὶ, ὅτι χρὴ παραβολὰς διὰ τὴν ῥᾳθυμίαν ἐπεξιέναι δεῖ, ἐπεὶ πολλὰ τὰ ἄτοπα ἔφυτεν, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα παιδεύων ἡμᾶς, ὅτως ἐξηπείτην τὴν παραβολήν. οὐδὲ γὰρ λέγει, τίνες εἰσὶν οἱ δοῦλοι οἱ προσελθόντες· ἀλλὰ δεικνὺς ὅτι ἀκολουθίας τινὸς ἕνεκεν αὐτοὺς παρεῖληφε καὶ τὴν παραβολὴν, οὐδὲν ἀφεὶς τὸ μέρος, τὰ κατεπείγοντα ἑρμηνεύει καὶ συνέχοντα μάλιστα, καὶ διὰ ἃ ἡ παραβολὴ εἴρηται, δεικνὺς αὐτὸν ὄντα κριτὴν καὶ κύριον τοῦ πάντος.

37 Καὶ ἀποκριθεὶς, φησὶν, εἶπεν αὐτοῖς· ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·

38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ·

39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρων αὐτά, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμός ἐστιν, ἡ συντέλεια τοῦ αἰῶνος· οἱ δὲ θερισταὶ, ἄγγελοί εἰσιν.

40 Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ καίεται· οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. 41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

42 Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὸν κάμινον τοῦ πυρός. ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

43 Τότε ⓐ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν, ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

Ὅταν γὰρ αὐτὸς ἡ ὁ ἀσεὶρων καὶ ⓦ ἀγαθὸν τὶ ἑαυτῷ, καὶ ἐκ τῆς βασιλείας τῆς ἑαυτῷ ζωάγῃ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ πρῶτον κόσμος αὐτοῦ ἐστι. σκόπει ὃ αὐτοῦ φιλαγαθρόπου ἄφατον, καὶ ὃ τοῦς δυεργεσίαν ἐπιρρέπες, καὶ ὃ τοῦς κόλασιν ἠλλοτειωμένον. ὅταν μὲν γὰρ ἀσεὶρῃ, δι' ἑαυτῷ ἀσεὶρει· ὅταν ὃ κολάζῃ, δι' ἑτέρων, τυτέστι, τῶν ἀγγέλων. Τότε ⓐ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν, ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. οὐκ ὅπῳ ὕτω μόνον, ἀλλ' ὅπῳ τυτο τοῦ ἀέρος φαιερώτερον οὐκ ἴσμεν ἕτερον, τοῖς γνωρίμοις ἡμῖν κέχρηται παραδείγμασι.

Ιω. δ. λε. καίτοιγε ἀλλαχοῦ φησι τὸ θερισμὸν ἤδη πεφθναι, ὡς ὅταν λέγῃ περὶ τῆς Σαμαρείτιδος· Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. καὶ πάλιν,

Δευκ. ι. c. Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, ⓐ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. πῶς οὖν ἐκεῖ μὲν ἤδη τὸν θερισμὸν πεφθναί φησιν, ἐνταῦθα δὲ μέλλοντα εἶπε; καὶ ἄλλο σημαινόμενον. ⓒ πῶς ἀλλαχοῦ εἰπών, [ὅτι] ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων· ἐνταῦθα [δὲ] ἑαυτὸν φησιν εἶναι τὸν σπείροντα; ὅτι καὶ ἐκεῖ οὐχ ἑαυτῷ, ἀλλὰ προφήταις ἀποστόλοις διαλεγομένων ἔλεγε, καὶ ὅτι τοῦ Ἰουδαίων καὶ Σαμαρειτῶν. καὶ γὰρ καὶ τῶν μετέπειτα ἐκεῖνος ἔσπειρεν. ἔστι δὲ ὅπου καὶ θερισμὸν ⓒ σπόρον αὐτὸ τοῦτο καλεῖ, τοῦς ἄλλο καὶ ἄλλο αὐτὸ ὀνομάζων. ὅταν μὲν γὰρ τὸ πιστεύω ⓒ τὸ ὑπακούω τῶν ὑπακουσάντων λέγῃ, θερισμὸν ὃ τοῦ καρπὸν ὀπτιζητῆ τοῦ ἀκροάσεως, σπόρον καὶ θερισμὸν τοῦ μετέπειτα λέγων. καὶ πῶς ἀλλαχοῦ φησι·

α. Θεσσ. δ. ιε. ὅτι τοῦτοι ⓐ δίκαιοι ἁρπάζονται; ἁρπάζονται μὲν γὰρ τοῦτοι τῷ δαιμονιῷ τοῦ Χριστοῦ· παραδίδονται δὲ ὅταν κολάσει, ⓒ ὅτε εἰς βασιλείαν ἀφῆκον πρῶτοι. ὅπῳ γὰρ ἐν ἀέρι δεῖ αὐτοὺς εἶναι, ἐνταῦθα ὁ αὐτὸς ἦξει καὶ κρινεῖ πρώτους αὐθέντους, δοὺς τὸν ἀπόφασιν τούτοις, καθαπὲρ ὁ βασιλεὺς δύσας μετὰ τῶν φίλων αὐτοῦ, τοῦς τὸν μακαρίαν ἐκείνου λῆξιν αὐτοῦ ἄγων. Εἶδες διπλοῦν τὸν κόλασιν ὅσαν, παρὰ τε κατακαίεσθαι, παρά τε τῆς δόξης ἐκπίπτειν ἐκείνης; ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν λοιπόν, δυσωπησάντων ἐκείνων, καὶ αὖθις ἐν παραβολαῖς λαλεῖ; ὀφώτεροι ἐκ τῶν εἰρημένων ἐγένοντο, ὡς ⓒ ζωνίαν. ἀμήν γὰρ λέγω αὖθις μετὰ ταῦτα, συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ Κύριε. ὅτω μετὰ τῶν ἄλλων καὶ τοῦτο κατώρθωσεν ἡ παραβολή, ὃ διεσαφηκοτέρους αὐτοὺς ποιῆσαι. Τί οὖν φησι πάλιν;

44 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, ⓒ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀγοράζει ⓦ ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·

46 Ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακεν ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Ὥσπερ ἐκεῖ ὁ κόκκος τοῦ σινάπεως καὶ ἡ ζύμη μικρὰν ἵνα ἔχωσι ποιὰς ἀλλήλας διαφοράν· ὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα αἱ δύο παραβολαὶ αὗται, ἥ τε τοῦ θησαυροῦ ⓒ τοῦ μαργαρίτου. καὶ γὰρ τοῦτο δι' ἀμφοτέρων αἰνίττεται, ὅτι δεῖ τὸ κήρυγμα πάντων ποιεῖσθαι. καὶ ἐκείνη μὲν ἡ τῆς ζύμης ⓒ τοῦ σινάπεως ποιὰς τὸν δύναμιν εἴρηται τοῦ κηρύγματος, καὶ ὅτι ποιέσαι τῆς οἰκουμένης πάντως· αὕτη ὃ δὲ ἄμικον καὶ πολυτελὲς ἐμφαίνουσιν. ἐκτείνεται μὲν γὰρ ὡς σίναπι, καὶ ποιεῖται ὡς ζύμη· πολυτελὴς δέ ἐστιν ὡς μαργαρίτης, καὶ μυείαν παρέχει τὸν ὑπερέπειαν ὡς θησαυρός. ὃ δὴ τοῦτο μόνον ἐστὶ μαθεῖν, ὅτι πάντα δεῖ τὰ ἄλλα ἀποδυσαμένους τὸ κηρύγματος ἔχεσθαι· ἀλλ' ὅτι καὶ μετὰ χαρᾶς τοῦτο δεῖ ποιεῖν καὶ ἀποκτώμενον τὰ ὄντα δεῖ εἰδέναι, ὅτι ὃ πραγμα ἐμπορεία ἐστί, καὶ οὐχὶ ζημία. ὁρᾷς πῶς κέκρυπται καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ὃ κήρυγμα, καὶ ἐν τῷ κηρύγματι τὰ ἀγαθά; κἂν μὴ πωλήσῃς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λήσης πάντα, σὺ ἀγρεύζεις· καὶν μὴ ψυχὴν τοιαύτην ἔχῃς μεμεριμνημένην καὶ ζητοῦσαν, ἐυχ ὑρίσκῃς. δύο τοίνυν δεῖ ποιεῖναι, καὶ τὸ τῶν βιωτικῶν ἀπέχεσθαι, καὶ τὸ ἐπιζητητικώτατον εἶναι. ζητοῦσι γὰρ, φησὶ, καλοὺς μαργαρίτας· ὃς ὑρὼν ἕνα πολύτιμον πέπρακε πάντα, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. μία γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια καὶ οὐ πολυχρόνης. καὶ καθάπερ ὁ τὸν μαργαρίτην ἔχων, αὐτὸς μὲν οἶδεν ὅτι πλουτεῖ, τοῖς δὲ λοιποῖς οὐκ ἔστι γνώριμος πολλάκις τῇ χειρὶ κατέχων (οὐ γάρ ἐστιν ὄγκος σώματος) οὕτω δὴ καὶ ὁ τοῦ κηρύγματος· οἱ μὲν αὐτὸ κατέχοντες ἴσασιν ὅτι πλουτοῦσιν· οἱ δὲ ἄπιστοι τὸν θησαυρὸν οὐκ εἰδότες τοῦτον, καὶ πλοῦτον ἡμᾶς ἀγνοοῦσιν. εἶτα ἵνα μὴ θαρρῶμεν τῷ κηρύγματι μόνον, μηδὲ ἀρκεῖ τὴν πίστιν μόνην νομίζωμεν. εἰς σωτηρίαν ἡμῖν, λέγει καὶ ἑτέρου φροντιστοῦ. ποίαν δὴ ταύτην; τὴν τῆς ταπεινώσεως.

47 Ομοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ταπεινῇ βλεπούσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους ἰχθύας συναγαγούσῃ.

48 Ἣν δὲ ἐνεγκόντες εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καθίσαντες καὶ συλλέξαντες τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖον ἔβαλον, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Καὶ τί διέφηκεν αὕτη τῆς τῶν ζιζανίων παραβολῆς; ἐκεῖ γὰρ οὐκ οἱ μὲν σώζονται, οἱ δὲ ἀπόλλυνται· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖ περὶ πονηρῶν δογμάτων αἵρεσιν ἡ παρὰ τούτου ἐστί, διὰ τὸ μὴ προσέχειν τοῖς λεγομένοις· ἔνθεν δὲ, διὰ βίου πονηρίαν· οἱ πολλῶν εἰσιν ἀθλιώτεροι, τῆς μὲν γνώσεως ἐπιτυγχάνοντες καὶ ἁλισθέντες, οὐ διωκθέντες δὲ οὐδὲ οὕτω σωθῆναι. καίτοιγε Ἀμαχοῦ φησιν, ὅτι αὐτὸς ἀφορίζει ὁ ποιμήν· ἐνταῦθα δὲ οἱ ἄγγελοι τοῦτο ποιοῦσι φησιν, ὡς παρὰ τὸν ζιζανίων. Τί οὖν ἐστι; ποτὲ μὲν ἀλλοῖς παχύτερον διαλέγεται, ποτὲ δὲ ὑψηλότερον. καὶ ταύτην, οὐδὲ ἐρωτηθεὶς, τὸν παβολέα ἑρμηνεύει, ἀλλ' αὐθαιμάτως ἀπὸ τῶν μέρους αὐτὸν ἐγνώρισε, καὶ τὸν φόβον ἤυξησεν. ἵνα γὰρ μὴ ἀκούσαντες τὰ σαπρὰ ἔβαλον ἔξω, ἀκίνδυνον εἶναι τὸν ἀπώλειαν νομίσῃς, διὰ τῆς ἑρμηνείας ἔδειξε τὸν κόλασιν, εἰπών· ὅτι εἰς κάμινον βαλοῦσι, καὶ βρυγμὸν τῶν ὀδόντων, καὶ τὸν ὀδυνῶν ἄῤῥητον ὅσαν ἐνέφηνεν. Εἶδες πόσαι τῆς ἀπωλείας αἱ ὁδοί; ἡ διὰ τῆς πέτρας, ἡ διὰ τῶν ἀκανθῶν, ἡ διὰ τῆς ὁδοῦ, ἡ διὰ τῶν ζιζανίων, ἡ διὰ τῆς σαγήνης. οὐκ ἀφεκτέον ἀπειλοῦντας ἔλεγον, ὅτι βύρσα ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. Ματθ.ζ.ιγ. Ταῦτα τοίνυν εἰπὼν, καὶ εἰς τὸ φοβερὸν κατακλείσας τὸν λόγον, καὶ πλείονα ταῦτα δείξας (μᾶλλον γὰρ αὔξεις ἐνδιατείνει) φησί·

51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· ναὶ, Κύριε. Εἶτα ὅπως συνῶσιν, πάλιν αὐτοὺς ἐπαναγκάζει, λέγων·

52 Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὁμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

Διὸ καὶ Ἀμαχοῦ φησιν· Ἀποστελῶ ὑμῖν σοφοὺς καὶ γραμματέας. Εἶδες πῶς οὐκ ἐγκλείει τὸν παλαιὸν, ἀλλὰ καὶ ἐγκωμιάζει [καὶ δημιουργεῖ] θησαυρὸν αὐτὸν καλὸν; ὥστε ὅσοι τῶν θείων εἰσὶν ἄπειροι γραφῶν, οὐκ ἂν εἶεν οἰκοδεσπόται, ὅσοι μήτε αὐτοὶ ἔχουσι, μήτε παρ' ἑτέρων λαμβάνουσιν, ἀλλὰ πενιῶσιν ἑαυτοὺς λιμῷ φθειρομένους. οὐχ οὗτοι μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱρετικοὶ ἐκτὸς εἰσὶ τοῦ μακαρισμοῦ τούτου. οὐ γὰρ ἐκβάλλουσι καινὰ καὶ παλαιά. οὐδὲ γὰρ ἔχουσι τὰ παλαιά, διὰ οὐδὲ καινά· ὥσπερ οὖν καινὰ οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ παλαιὰ ἔχουσιν, ἀλλ' ἑκατέρων ἐξέρηνται. Ταῦτα γὰρ ἀλλήλων συνδέδεται καὶ συμπλέκεται. Ματθ.κγ.λδ.

Ἀκούσωμεν τοίνυν ὅσοι τῆς τῶν γραφῶν ἀμελοῦμεν ἀναγνώσεως, ὅσον ὀφείλομεν βλέπειν, ὅσον πενίαν. πότερον γὰρ τῆς διὰ τῶν ἔργων ἐπιλησόμεθα πολιτείας, καὶ μηδὲ αὐτοὺς τοὺς νόμους εἰδότες, καθ' οὓς πολιτεύεσθαι χρή; ἀλλὰ καὶ πλουτοῦντες, καὶ περὶ χρήματα μεμελημένοι, συνεχῶς ἀναλίσκουσιν ἑαυτῶν τὰ ἰμάτια, ὥστε μὴ σπουδαιότερα ἡμέρας ἠθικὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σὺ ὃ σητὸς χθεπώτερον ὁρᾷν τὴν λήθην λυμαινομένην σε τῷ ψυχῷ, σὰν σύντυχθμὰς βιβλίοις, οὐ μακρυὴν τὴν λύμην, ἃ καλλωπίζεις σε τῷ ψυχῷ, σὰν ὑπισχνεῖς ζωεχῶς τὴν εἰκόνα τῆς ἀρετῆς, καὶ τὰ μέλη αὐτῆς καταμηθάνεις καὶ τὴν κεφαλήν; καὶ γὰρ καὶ κεφαλὴν ἔχει καὶ μέλη πρῶτος σώματος βύθδδος καὶ καλὸν ὑπερεπέτερα. Τίς οὖν ἡ κεφαλή,
Ματθ. ε. γ. φησι, τῆς ἀρετῆς; ἡ ταπεινοφροσύνη. διὰ καὶ ἀπ' αὐτῆς ἄρχεται ὁ Χριστὸς λέγων· Μα- 5
κάριοι οἱ πτωχοί. αὕτη ἡ κεφαλὴ καὶ κόμας ἔχει καὶ βοστρύχους, ἀλλὰ κάλλος τοιοῦτον, οἷ τ'
Ησ. ξς. α. β. Θεὸν ὑπιδασθαι. Επὶ τίνα γὰρ ὑπιβλέψω, φησὶν, ἀλλ' ἢ ὑπὶ τὸν πραῦν καὶ ταπεινὸν καὶ
Ψαλμ. λγ. ιη. τρέμοντά μου τοὺς λόγους; καὶ, Οἱ ὀφθαλμοί μου ὑπὶ τοὺς πραεῖς τῆς γῆς. καὶ, Εγγὺς Κύριος τοῖς
Ψαλμ. λδ. ιε. Ψαλμ. ν. ιζ. συντετριμμένοις τὴν καρδίαν. αὕτη ἡ κεφαλή, αὕτη τειχῶν καὶ κόσμος, θύματα φέρει τῷ Θεῷ κεχαρισμένα. βωμός ἐστι χρυσοῦς, καὶ θυσιαστήριον πνευματικόν. Θυσία γὰρ τῷ Θεῷ 10
πνεῦμα συντετριμμένον. αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς σοφίας μήτηρ. διὰ ταύτην ἔχη τις, καὶ τὰ λοιπὰ ἕξει. Εἶδες κεφαλήν, οἵαν οὐδέποτε εἶδες; βούλει καὶ τὸ πρόσωπον ἰδεῖν, μᾶλλον δὲ μαθεῖν; σκοπῶ μάθε πόσης αὐτὸ χαρᾶς τὸ χρῶμα τὸ ἐρυθρὸν καὶ πολλὴν ἔχον τὴν χάριν, καὶ μάθε πόθεν συνίσταται. πόθεν οὖν συνίσταται; ἀπὸ τοῦ αἱμάσσεσθαι καὶ ἐρυθριᾶν. διὰ καὶ
Σειρ. λβ. ιε. Τίς φησι· Πρὸ αἱμορροούσης πρόσελθε καὶ χάρις. τοῦτο καὶ τὴν ἀλλων μελῶν πολὺ κατα- 15
χεῖ τὸ κάλλος. καὶ μυρία μίξης χρώματα, σὰν ἐργάσῃ τοιαύτην ὥραν. Εἰ δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰδεῖν βούλει, ὁρᾷ κοσμιότητι καὶ σωφροσύνῃ μετ' ἀκριβείας ὑπογεγραμμένους.
Ματθ. ε. η. διὰ καὶ οὕτω καλοὶ καὶ ὀξυδερκεῖς γίνονται), ὡς καὶ αὐτὸν τὸν Κύριον ὁρᾶν. Μακάριοι γάρ, φησιν, οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται). σῶμα δὲ αὐτῆς, σοφία καὶ ζωὴ, καὶ τὸ πνευματικοὺς ὕμνους εἰδέναι· καρδία δὲ, γραφὴν ἐμπειρία καὶ δογμάτων ἀκριβῆ· διατήρησις καὶ φιλανθρωπία καὶ χρηστότης. καὶ καθάπερ ταύτης μὴθὲν σὰν ἐνὶ ζῆσαι, οὐδὲ ἐκείνης χωρὶς σωθῆναι ἐνὶ ποτέ. καὶ γὰρ ἐκεῖθεν πτῶσις εἰκὸς) καὶ ἁλῶναι. Εἰσὶν αὐτῆς πόδες καὶ χεῖρες, τῶν ἀγαθῶν ἔργων αἱ ὑπιδείξεις ἔστιν αὐτῇ καὶ ψυχὴ, ἡ εὐσέβεια ἔστιν αὐτῇ καὶ σῆθος χρυσοῦ καὶ ἀδάμαντος τερπρότερον, ἡ ἀνδρεία, καὶ πτῶσιν ἀλῶναι οὐκ εἶων, ἢ τοῦτο διαῤῥαγῆναι τὸ σῆθος. Τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἐν ἐγκεφάλῳ καὶ καρδίᾳ, ἡ ἀγάπη ἐστί. βούλει καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων δείξω σοι τὴν εἰκόνα; συνόησόν μοι τοῦτον αὐτὸν τὸν εὐαγγελιστὴν κἀκεῖνα αὐτοῦ τὸν βίον ἀνάγραπτον ἔχομεν, ἀλλ' ὅμως καὶ ἐξ ὀλίγων ἔνεστιν αὐτοῦ τὴν εἰκόνα ἰδεῖν διαλάμπουσαν. ὅτι μὲν ταπεινὸς καὶ συντετριμμένος ἦν, ἄκουσον μετὰ τὸ εὐαγγέλιον τελώνην ἑαυτὸν καλοῦντα. ὅτι δὲ καὶ ἐλεήμων, ὅρα πῶτα ἀποδυσάμενον καὶ ἀκολουθήσαντα τῷ Ιησῦ. ὅτι δὲ καὶ εὐσεβὴς, δῆλον ἀπὸ τῶν δογμάτων. καὶ τὴν ζωὴν δὲ αὐτοῦ ἀφ' ἧς ζωὴν ἔθηκεν εὐ- 30
αγγελίου ῥᾴδιον ἐστιν ἰδεῖν, καὶ τὴν ἀγάπην (τῆς γὰρ οἰκουμένης ἐπεμελήσατο) καὶ τὴν τῶν ἔργων τῶν ἀγαθῶν ὑπόδειξιν, ἀπὸ τοῦ θείου ἐφ' ὃ μέλλει καθήσθαι· καὶ τὴν ἀνδρείαν δὲ, ἐξ ὧν χαίρων ἀπέστρεψεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ζωοδρίου. Ζηλώσωμεν τοίνυν τὴν ἀρετὴν ταύτην, καὶ μάλιστα πάντων τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ ἐλεημοσύνην, ὧν ἄνευ σωθῆναι σὰν ἔνι· καὶ δηλοῦσιν αἱ πέντε παρθένοι, καὶ μετ' ἐκείνων ὁ Φαρισαῖος. χωρὶς μὲν 35
γὰρ παρθενίας, δυνατὸν βασιλείαν ἰδεῖν· χωρὶς δὲ ἐλεημοσύνης, ἀμήχανον. τῶν γὰρ ἀναγκαίων τοῦτο ἐστι καὶ ζωοδότων τὸ πρῶτον. σὰν ἄρα ἀπεικότως καρδίαν αὐτὸ κεκλήκαμεν ἀρετῆς. ἀλλ' ἡ καρδία αὕτη, ἐὰν μὴ πᾶσι χορηγῇ πνεῦμα, ταχέως σβέννυται· ὥσπερ οὖν καὶ ἡ πηγή, ἐὰν μὴ ἔχῃ ζωοχῶ τὰ ναύματα πρὸς ἑαυτῆς, σήπεται· οὕτω καὶ τοὺς πλουτοῦντες, ὅταν πρὸς ἑαυτοῖς τὰ ὄντα κατέχωσι. διὰ τοῦτο δὲ ἐν τῇ κοινῇ ζωηθείᾳ λέγομεν· πολ- 40
λὴ ἡ σῆψις τοῦ πλούτου καὶ δεινή· καὶ ὅ λέγομεν, πολλὴ ἡ ἀφθονία, πολὺς ὁ θησαυρός. καὶ γὰρ σῆψίς ἐστιν, οὐχὶ τῶν κεκλημένων, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ πλούτου. καὶ γὰρ τὰ ἱμάτια κείμενα φθείρεται, καὶ τὸ χρυσίον ἰοῦται, καὶ ὁ σῖτος διαβιβρώσκεται, καὶ ἡ ψυχὴ δὲ τοῦτα ἔχοντος τούτων ἀπόντων μᾶλλον ταῖς φροντίσι καὶ ἰοῦται καὶ σήπεται). καὶ ἐθέλῃς φιλαργύρου ψυ-

χὴν

χλὼ εἰς ὃ μέσον ἐξενεγκῆν, καθάπερ ἱμάτιον ἀπὸ μυελῶν βρωθὲν σκωλήκων ἢ σὴς ἔχον οὐδὲν ὑγιές, ὅτως εὑρήσεις δίχα τετευπημένα πάντα αὐτὴν ἀπὸ φθονερίδων, ἀπὸ τῶν ἁμαρτημάτων σεσηπυῖαν καὶ ἰκμάδα. Ἀλλ' ὑχὶ τὸ πένητος τοιαύτη, τὸ πένητος τὸ ἑκόντος· ἀλλ' ἀποσίλβει μὲν ὡς χρυσίον, λάμπει δ' ὥσπερ μαργαρίτης, ἀλλ' ἔχει δ' ὥσπερ ῥόδον. Ὁ γὰρ ἔστιν ἐκεῖ σὴς, ὐκ ἔστιν ἐκεῖ κλέπτης, ὐκ ἔστι φθονερὸς βιωτικὴ· ἀλλ' ὡς ἀγγέλοι οὕτω πολιτεύονται. βούλει τῆς ψυχῆς ταύτης τὸ κάλλος ἰδεῖν; βούλει τῆς πενίας τὸ πλοῦτον καταμαθεῖν; οὐκ ὑπιτάττει δύο δεσπόσω, ἀλλὰ δαίμοσιν ὑπιτάττει· ὁ πρίσατο βασιλεὺς, ἀλλὰ πρέσκε Θεῷ· ὁ στρατεύεται μετὰ ἀνθρώπων, ἀλλὰ στρατεύεται μετὰ ἀγγέλων· οὐκ ἔχει κιβώτιον καὶ δύο κιβώτια καὶ εἴκοσιν, ἀλλὰ τοιαύτην ὑποείδει, ὡς τὸν κόσμον ἅπαντα μηδὲν εἶναι νομίζειν· οὐκ ἔχει θησαυρόν, ἀλλὰ τὸν οὐρανόν· οὐ δέδεται δούλων, μᾶλλον δ' ἔχει δούλους οὐ πάντας, ἔχει δούλους τοὺς βασιλέων κρατούντας λογισμούς. ὁ γὰρ ὑπιτάττων τῷ ἀλυσιτελῆ παιδεύεται, οὐκ ἀνὴρ ἀστεῖος ὁ λογισμὸς, καὶ ἀντιβλέψαι οὐ τολμᾷ. βασιλείαν δὲ καὶ χρυσοῦν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, καθάπερ παίδων ἀθύρματα γελᾷ, καθάπερ ἔχεις καὶ ἀστραγάλους καὶ κεφαλὰς καὶ σφαίρας, ὕτω ταῦτα πάντα ἡγεῖται εἶναι. ἔχει γὰρ κόσμον, οὐ τοὺς ἰδόντας θαυμάζοντες δυνάμενον). Οἱ τοίνυν τὸν πένητος τοῦτον βέλτιον ἡμῶν· ἀλλ' ἔδαφος ἡμῖν ἔχει οὐρανόν. Εἰ δὲ τὸ ἔδαφος τοιοῦτον, ἐννόησον τὸ ὄρεφος. ἀλλ' οὐκ ἔχει ἵππους καὶ ὀχήματα. τί γὰρ αὐτῷ τούτων χρεία, ᾧ μέλλοντι σὺν τοῖς ἀγγέλοις καὶ μετὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι; ταῦτ' οὖν ἐννοήσαντες, καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐκεῖνον ζηλώσωμεν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ἀνάλωτον εὐποείαν, ἵνα καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. μη. 53 ΚΑΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΟΤΕ ΕΤΕΛΕΣΕΝ Ο Ιησους τας παραβολας ταυτας, μετηρεν εκειθεν.

Τίνος ἕνεκεν εἶπε, ταύτας; ὀφθῆναι καὶ ἄλλας ἔμελλεν ἐρεῖν. Τίνος δὲ ἕνεκεν καὶ μεταβαίνει; πάντα γὰρ τὸν λόγον ποιεῖσθαι βουλόμενος.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν. Καὶ ποίαν πατρίδα αὐτοῦ καλεῖ νῦν; ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν Ναζαρέτ. ὁ γὰρ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, φησὶν· ἐν δὲ Καπερναούμ ἐποίησε σημεῖα. διὸ καὶ ἔλεγε· Καὶ σὺ Καπερναούμ, μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. ἐλθὼν δὲ ἐκεῖ, τῶν μὲν σημείων καθυφίησιν, ὥστε μὴ εἰς πλείονα αὐτοὺς φθόνον ἐκκαῦσαι, μηδὲ κατακρίναι μείζονος τῆς ἀπιστίας ὑπιτεινομένης· διδασκαλίᾳ δὲ προσπαίνει), τῶν σημείων οὐκ ἔλαττον θαῦμα ἔχουσαν. Ὁ γὰρ πάντα δυνάμενος, δέον θαυμάσαι καὶ ἐκπλαγῆναι τῶν λεγομένων τὴν δυνάμιν, ὅτοι δὲ τοὐναντίον ἐξουτελίζουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ δοκοῦντος εἶναι παῖδος, καίτοιγε πολλὰ τοιοῦτον παραδείγματα ἔχοντες ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, καὶ πατέρων ἀσήμων γυναῖκας ἐωρακότες παῖδας. καὶ γὰρ ὁ Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐν τοῖς ποιμνίοις ἐτρέφετο, καὶ ὁ Ἀμὼς, καὶ [αὐτὸς] ὁ Ἀμὼς· καὶ ὁ Μωϋσῆς ὁ νομοθέτης, σφόδρα αὐτὸν ἀποδέοντα ἔσχε πατέρα. δέον οὖν διὰ τοῦτο μάλιστα προσκεῖσθαι καὶ ἐκπλήττεσθαι, ὅτι τοιούτων ὢν τοιαῦτα ἐφθέγγετο (εὔδηλον γὰρ, ὅτι οὐκ ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιμελείας ἦν, ἀλλὰ θείας χάριτος) καὶ ἀφ' ὧν ἔδει θαυμάζειν, ἀπὸ τούτων καταφρονοῦσι. Συνεχῶς δὲ τῇ συναγωγῇ ἐπιχωριάζει, ἵνα μὴ διὰ πάντος ὑπὸ τῆς ἐρήμου διατρίβοντος αὐτὸν μᾶλλον κατηγορήσωσιν, ὡς

Μαθ. ιε. κγ. καὶ Λουκ. ι. ιε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποφράζοντος καὶ τῇ πολιτείᾳ μαχομένου. ἐκπληττόμενοι τοίνυν καὶ ἐν ἀπορίᾳ ὄντες ἔλεγον·

Πόθεν αὕτῃ ἡ σοφία τούτῳ καὶ αἱ δυνάμεις; Ἤτοι τὰ σημεῖα δυνάμεις καλοῦντες, ἢ καὶ αὐτὸν τὸν σοφόν.

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; Οὐκοῦν μεῖζον ὁ θαῦμα, εἰ μείζων ἡ ἔκπληξις. Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαρία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ, οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν τοῦτο ταῦτα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁρᾷς ὅτι ἐν τῇ Ναζαρὲτ διελέγετο. οὐχὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, φησιν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνά εἰσιν; καὶ τί τοῦτο; ἐντεῦθεν γὰρ ὑμᾶς μάλιστα εἰς πίστιν ἐλθεῖν ἔδει. ἀλλὰ δῆπουθεν ὁ φθόνος, εἰ ἑαυτῷ πείθοιτο πολλάκις. ἃ γὰρ ἐν ᾅδου δόξα καὶ θαυμαστὰ καὶ ἰσχυρὰ αὐτοῦ ἐφελκύσασθαι, ταῦτα ἐκείνους ἐσκανδάλιζε. Τί οὖν ὁ Χριστὸς πρὸς αὐτούς;

Οὐκ ἔστι προφήτης, φησὶν, ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησε, φησι, δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Ὁ δὲ Λουκᾶς φησι, καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ σημεῖα πολλά. καίτοι ποιῆσαι εἰκὸς ἦν. Εἰ γὰρ τὸ θαυμάζεσθαι αὐτὸν προσεχώρει (καὶ γὰρ καὶ τότε ἐθαυμάζετο) τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐποίησεν; ὅτι οὐ πρὸς ἐπίδειξιν ἔβλεπε τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐκείνοις συμφέρον. τοῦτο τοίνυν μὴ προσχωρῶντος, πρόσθε δὲ ἑαυτοῦ, ὥστε μὴ τὴν κόλασιν αὐτοῖς αὐξῆσαι. καίτοι ὅσα μὴ πόσον πρὸς αὐτὸν ἦλθε χρόνον, καὶ πόσα σημείων ἐπίδειξιν. ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἀνίατοι ἦσαν, ἀλλὰ πάλιν ἐξεκαίοντο τῷ φθόνῳ. τίνος οὖν ἕνεκεν καὶ ὀλίγα ἐποίησε σημεῖα; ἵνα μὴ λέγωσιν, ἰατρὲ, θεράπευσον σεαυτόν· ἵνα μὴ λέγωσι, πολέμιος ἡμῖν ἐστι καὶ ἐχθρὸς, εἰ τὰς οἰκείας ἐνεργείας· ἵνα μὴ λέγωσιν, ὅτι εἰ ἐγεγόνει σημεῖα, καὶ ἡμεῖς ἐπιστεύσαμεν ἄν. Διὰ τοῦτο καὶ ἐποίησε καὶ ἐπέσχε· τὸ μὲν, ἵνα τὸ αὐτοῦ πληρώσῃ· τὸ δὲ, ἵνα μὴ μείζονος ἐκείνους κατακρίνῃ. συνόησον δὲ τῶν λεγομένων τὴν δύναμιν, ὅπου γε καὶ τοῦ φθόνου κατεγέλων ὁμοίως ἐθαύμαζον. ἀλλ' ὥσπερ ὅπου τῶν ἔργων τὸ γινόμενον μέμφονται), ἀλλ' αἰτίας πλάττοισιν οὐκ οὔσας, λέγοντες· Ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ὅτου καὶ ἐνταῦθα, τὸ μὲν διδασκαλίαν αἰτιῶνται, ἀλλ' ὅτι τὴν ὑπερβολὴν καταφθόνησι τοῦ ἔργου. σὺ δέ μοι σκόπει τὴν ὑπεροχὴν τοῦ διδασκάλου, πῶς αὐτοὺς οὐχ ὑφείζει, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς τῆς ἡμερότητος φησιν· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἔστη, ἀλλὰ προσέθηκε, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ἐμοὶ δοκεῖ καὶ τοῦτο ἀδελφοὺς αἰνιττόμενος τοὺς ἑαυτοῦ τοῦτο προσκεκρουκέναι. ἐν τῷ Λουκᾷ δὲ παραδείγματα τούτου πάλιν λέγων· Οὐδὲ Ἠλίας ἦλθε πρὸς οὐδὲν οἰκείους, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀλλόφυλον χήραν· οὐδὲ πρὸς Ἐλισσαίου ἄλλος τις ἐθεραπεύθη λεπρὸς, ἀλλ' ἢ ὁ ἀλλόφυλος Νεεμάν. Ἰσραηλῖται μὲν οὔτε οὗ ἔπαθον, οὔτε οὗ ἐποίησαν, ἀλλ' οἱ ξένοι. Ταῦτα μὲν λέγω, παντὸς δεικνὺς τὴν πονηρὰν αὐτῶν διανοίαν, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ κακοῦ.

κεζ ιδ. 1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.

Ὁ γὰρ βασιλεὺς Ἡρῴδης ὁ τούτου πατὴρ τετελευτηκὼς ἦν, ὁ τὰ παιδία ἀνελών. οὐχ ἁπλῶς δὲ οἱ μὲν ἐβαπτισμένοι) ὁ βαπτιστὴς, ἀλλ' ἵνα μάθῃς οἱ τύφον τὸν τοιοῦτον καὶ τὴν ὀλιγωρίαν. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς ὁμοίοις ἔμαθε τὰ κατ' αὐτὸν, ἀλλὰ μετὰ χρόνον ἀπιέναι. τοιοῦτοι δὲ οἱ ἐν δυναστείαις καὶ πλούτῳ οἱ πολλοὶ ἐγκεκαλυμμένοι· ὀφθαλμοὶ ταῦτα μεμαθήκασι, διὰ τὸ μὴ πλούτῳ αὐτὸν ποιῆσαι λόγον. σὺ δέ μοι σκόπει ἠλίκον ἡ ἀρετή· ὅτι καὶ τετελευτηκότα αὐτὸν δέδοικε, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀναστάσεως φιλοσοφεῖ.

2 Εἶπε γὰρ, φησι, τοῖς παισὶν αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν Ἰωάννης, ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· οὗτος ἠγέρθη

ἐκ

ἐκ τ̃ νεκρῶν· ⸂ δῆλ. ὅτο αἱ δυναμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Εἶδες τ̃ φόβον ἐπιτεταμμένον; οὐδὲ γὰ τότε ἐξεπεῖν ἐτόλμησεν ἔξω, ἀλλὰ κὴ τότε τοῖς οἰκέταις λέγ τοῖς ἑαυτ̃. ἀλλ' ὅμως ⸂ αὕτη ἡ δόξα ⸂ τραπεωτικὴ κὴ ⸂ δῆλ. λοιπος. κὴ γὰ κὴ πολλοὶ ἀνέστησαν ⸂ ἀπὸ νεκρῶν, κὴ οὐδεὶς οὐδὲν τοιοῦτον ἐἰργάσατο. δοκῶ δέ μοι κὴ φιλοτιμίας τ̃ εἰ) κὴ φόβ ⸂ ῥήματα. ζητοῦσιν γὰ αἱ ἄλλοι ψυχαί· ἀνθυπάτων μίξιν δέχονται παθῶν πολλάκις. ὁ ⸂ Λουκᾶς φησιν, ὅτι ⸂ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ηλίας, ἢ Ιερεμίας, ἢ τ̃ ⸂ προφητῶν ἕνὸς τ̃ ἀρχαίων· Λουκ. θ. ζ. η. ἦν ⸂ ὅ, ὡς δή π τ̃ ἄλλων σοφώτερον λέγων, τοῦτο ἔῤῥηκεν. Εἰκὸς ⸂ αὐτὸν ⸂ προϊέμενον μὴ ⸂ πρὸς σὲ λέγοντας αὐτὸν εἰ) ⸂ Ιωάννην (πολλοὶ γὰ κὴ τοῦτο ἔλεγον) ἀρνεῖσθαι κὴ λέγειν, ὅτι ἐγὼ αὐτ̃ ἀπέκλεινα, φιλοτιμούμενον κὴ ⸂ ἀναβρυόμενον. τοῦτο γὰ κὴ ὁ Μᾶρκος κὴ ὁ Λουκᾶς φησιν, ὅτι ἔλεγε· ὅτι ἐγὼ Ιωάννην ἀπεκεφάλισα. τ̃ς ⸂ φήμης ἀρθείσης, λοιπὸν κὴ αὐτὸς ⸂ πρὸς αὐτὰ λέγ τοῖς πολλοῖς. Εἶτα κὴ τὴν ἰατρείαν ἡμῖν ὁ εὐαγγελιστὴς διηγεῖται. κὴ ἵν δή ποτε ⸂ προηγουμένως αὐτὴν εἰσήγαγε; ὅτι κὴ ἡ πᾶσα ⸂ προφητεία αὐτοῦ πρὸς τοῦτο Χριστοῦ εἰπεῖν· ⸂ διὸ δὴν ἐποιοῦντο τούτου πάρεργον ἕτερον, πλὴν εἰ μὴ πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ⸂ συντελὲν ἔμβαινεν. Οἰκονομῶ γὰ δὴ νῦν ἐμνημόνευσαν τ̃ς ἰατρείας, εἰ μὴ ⸂ ἕνεκα ⸂ Χριστοῦ, κὴ ⸂ ἕνεκα ⸂ τοῦ λέγειν Ηρῴδην, ὅτι αὐστηρὸς ἀνήρ. ὁ ⸂ Ματθαῖος φησὶν, ὅτι σφόδρα ἐλύπησε ⸂ τὸν ἄνδρα ὁ Ηρῴδης, ⸂ διὰ τοῦτο ἐλεγχόμενος. τοσοῦτόν ἐστιν ἡ ἀρετή. Εἶτα διηγούμενος ὅπως φησίν· 3 Ο γὰ Ηρῴδης κρατήσας ⸂ Ιωάννου, ἔδησεν αὐτ̃ ⸂ καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, ⸂ δῆλ. Ηρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τ̃ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

4 Ελεγε γὰ αὐτῷ ὁ Ιωάννης· οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη ⸂ ὄχλον, ὅτι ὡς ⸂ προφήτην αὐτὸν εἶχον. Καὶ τίνος ἕνεκεν οὐδὲν ἐκείνη ⸂ δῆλ. λέγεται, ἀλλὰ τῷ ἀνδρί; ὅτι κυριώτερος ἦν ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀδελφοῦ· ὅθεν ἴσως πῶς ἀνέπαφος ποιεῖται τὴν κατηγορίαν, ὡς ἰατρείαν διηγούμενος μᾶλλον, ἢ κατηγορίαν εἰσάγων. 6 Γενεσίων δὲ ἠγομένων τ̃ Ηρῴδου, φησὶν, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τ̃ς Ηρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, κὴ ἤρεσε τῷ Ηρῴδῃ. Ω συμποσίου ⸂ δῆλον κολικοῦ· ὦ θεάτρου σατανικοῦ· ὦ ⸂ δαιμόνιος ὄρχησις, ⸂ καὶ μαθὼς ὀρχήστως ⸂ δαιμονιώτερος. φόνος γὰ ὁ πρώτων φόνων ἀναγέστερος ἐτολμᾶτο, κὴ ὁ στεφανοῦσθαι κὴ δυσκηρύπλεκτος ἄξιος, ἐν ᾧ μέσῳ κατεσφάγη, κὴ ὃ τ̃ δαιμόνων ἔπαιζον ὅτι τ̃ ἀπειλ̃ς ἴσα· κὴ ὁ ἔρως ὃ τ̃ς νίκης τ̃ ἡγουμένων ἄξιος. ὠρχήσατο γὰ, φησὶν, ἡ θυγάτηρ τ̃ς Ηρωδιάδος ἐν ᾧ μέσῳ, ⸂ καὶ ἤρεσε τῷ Ηρῴδῃ. 7 Οθεν μὴ ὅρκου ὤμοσεν αὐτῇ δοῦναι, ὃ ἐὰν αἰτήσῃ).

8 Η ⸂ προβιβασθεῖσα ⸂ ὑπὸ τ̃ς μητ̃ός· δός μοι, φησὶν [ὧδε] ὅτι πίνακι τὴν κεφαλὴν Ιωάννου τ̃ βαπτιστοῦ. Διπλοῦν ⸂ τὸ ἐγκλημα, κὴ ὅτι ὠρχήσατο, κὴ ὅτι ἤρεσε, κὴ πῶς ἤρεσεν, ὡς κὴ φόνον λαβεῖν τὸν μισθόν. Εἶδες πῶς ὠμός; πῶς δυσάθητος; πῶς δυσήνιος; ἑαυτ̃ μὴν γὰ ὅρκω ⸂ προϋθυμον ποιεῖ· ἐκείνῳ ⸂ δὲ κωλύσαι τ̃ς αἰτήσεως καθίστησιν. ὅτῳ δὲ Εἶδε ⸂ τὸ κακὸν ὅτι ἔξέφυ, ἐλυπήθη, φησὶ· κὴτοιγε ἐξ ἀρχ̃ς ⸂ ἔδησεν αὐτόν. Τίνος οὖν ἕνεκεν λυπεῖται; τοιοῦτον ἡ ἀρετὴ, κὴ ⸂ δῆλ. τοῖς κακοῖς θαύμασι κὴ ἐπαίνων ἀξία. ἀλλ' ὦ τ̃ς μιαιφονίας. δέον αὐτὸν θαυμάζειν, δέον ⸂ προσκυνεῖν, ὅλα ἤμυνεν ὑβριζομένη· ἡ δὲ κὴ συγκαταβαίνει ⸂ τὸ δρᾶμα, ⸂ καὶ παῖδα αἰθησι, κὴ αὐτὴ χάριν σατανικήν.

9 Ο δὲ ἔδεισε ⸂ δῆλ. τὸν ὅρκον, φησὶ, ⸂ καὶ τοὺς συνανακειμένους.

Καὶ πῶς ⸂ ὁ χαλεπώτερον ⸂ οὐκ ἔδεισας; εἰ γὰ ⸂ τὸ μάρτυρας ἔχειν ἐπιορκίας ἐδεδοίκεις, πολλῷ μᾶλλον φοβηθῆναι ἐχρ̃ν σφαγ̃ς ὅτῳ ⸂ δαιμονίῳ μάρτυρας ἔχειν τοσούτους. ὅτῳ δὲ πολλοὺς ἡγεῖσθαι κὴ ⸂ τ̃ ἐγκλήματος, ὅταν ὁ φόνος ἐπέχῃ, ⸂ τὸ ὑποθέσιν ἀγνοῆν, ἀναλογον κὴ ⸂ τοῦτο ἐξεῖπεῖν, ἵνα μάθητε ⸂ τὸν νομοθέτην ⸂ σύνεσιν. Ιδὲ οὖν ἰω ὁ παλαιὸς νόμος, ⸂ οὐ κατεπάτησε μὲν ὁ Ηρῴδης, ἐξεδίκησε δὲ ὁ Ιωάννης; Τὸ πλεονάσαντος ἅπαξ ⸂ τὸν γυναῖκα ⸂ τοῦ ἀδελφοῦ δίδαξ ἔδησ. Δευτ. κε. ε. ὅτῳ γὰ ⸂ ἀδημίωτον κακὸν ὁ θάνατος ἰω, κὴ πολὺ ⸂ μᾶλλ ζωῆς ἐ ⸂ προγματεύετο, νομοθετ̃ς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γετ᾽ γαμεῖν ⟨W⟩ ζῶντα ἀδελφόν, καὶ ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ τετελευτηκότος δεῖ παιδίον καλεῖν παιδίον, ὥστε μὴ δύνασθαι τὸν οἶκον τὸν ἐκείνου. Εἰ γὰρ μὴ παῖδας ἔλιπε καταλιμπάνειν ὁ τετελευτηκώς, ὅπερ μεγίστη τοῦ θανάτου ἡ ζημία, ἀνήκεστον ἔλιπεν εἰς τὸ πένθος. Διὰ δὴ τοῦτο ἐπενόησε τὸν ψυχρὸν τοῦτον ὁ νομοθέτης τοῖς ἐκ φύσεως παίδων ἀπεστερημένοις, καὶ τὸ ὄνομα ἐκένωσεν ἐκείνῳ λογίζεσθαι· ὄντος γὰρ παιδὸς, οὐκ ἔτι ἐφίεται ὁ γάμος. Τίνος ἕνεκεν, φησίν; Εἰ γὰρ ἑτέρῳ δίκαιον, πολλῷ μᾶλλον τῷ ἀδελφῷ. Διατί; Βούλεται γὰρ ἐκλείπεσθαι τὸν συγγενικὸν, καὶ πολλαχοῦ τὴν πρὸς ἀλλήλους οἰκειότητα. Διατί οὖν καὶ ἄπαιδος τελευτήσαντος οὐκ ἄλλος ἐγαμεῖ; ὅτι οὐκ ἦν ὕστερος ἐνομίζετο τοῦ ἀπογόντος εἶναι τὸ παιδίον· νυνὶ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ ἀπειργόντος, πιθανὸν τὸ σόφισμα ἐγίνετο. Ἄλλως δέ, οὐδὲ ἀνάγκην εἶχεν ἕτερος τὸν οἶκον ἔχουσαν τὸν τοῦ τετελευτηκότος· ἔδει γὰρ τὸ ἀπὸ τῆς συγγενείας ἐκκλῆτον δικαίωμα. ἐπεὶ οὖν ὁ Ἡρῴδης παιδίον ἔχουσαν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ ἔγημε, διὰ τοῦτο ἐγκαλεῖ ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐγκαλεῖ συμμέτρως, μετὰ παρρησίας καὶ τὸ ὑπεικέναι ὑπεδείκνυτο. σὺ δέ μοι σκόπει ὅπως τὸ θέατρον ὅλον σατανικόν. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπὸ μέθης καὶ τρυφῆς ζωγραφεῖται, ὅθεν οὐδὲν δύνηται ὑγιὲς. δεύτερον, οὐ θέας διεφθαρμένους εἶχε, καὶ τὴν ἑστίαν ἀπάντων ἀτιμότερον. τρίτον, πόρνης ἡ παλλακὴ. τέταρτον, ἡ κόρη, διὰ ἣν ὁ παράνομος ἐγήματο γάμος, ἣν καὶ κρύπτειν ἔδει ὡς ὑβριζομένης· αὐτὴ δὲ μεθ᾽ ἡμέραν, ἢ μᾶλλον καὶ ἐπεισερχεται ἐμπομπεύουσα, καὶ πόρνας ἁπάσας ἀποκρύπτουσα ἡ παρθένος. Ὁ χαμηλὸς δὲ καὶ μικρὸν εἰς κατηγορίαν ζωντελὴς τῆς παρανομίας ταύτης. ὅτε γὰρ αὐτὸ διηγεῖσθαι ἐγχειρῶ τῷ Θεῷ, ὅτι καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς φῶς αὐτὸν ἤγαγε, τότε καὶ παράνομα ἐκεῖνα τολμᾶται· ὅτε λύσαι ἐγχειρῶ δεδεμένον, τότε σφίγγω τοῖς δεσμοῖς περισθήσειν. ἀκηκόατε τῆς παρθένου, μᾶλλον δὲ καὶ τῆς γαμετῆς ὅσα ἐν τοῖς ἑτέρων γάμοις τοιαῦτα ἀθέμιτα καταδέχεσθε, ἀλλόφυλα καὶ πεπλασμένα, καὶ τὴν κοινὴν καταισχύνουσαν φύσιν. ἀκηκόατε καὶ ἄνδρες, ὅσοι τὰ πολυτελῆ συμπόσια καὶ μέθης γέμοντα διώκετε· καὶ δείσατε τὸν Ἡρῴδου δεῖπνον τὸν βαρβαρικόν. καὶ γὰρ ὅπου κρᾶτος ἦλθε ⟨W⟩ ἀθλίου σκηνῶν τότε, ὡς ὀμόσαντος καὶ τὰ ἥμισυ δοῦναι τῆς βασιλείας. τοῦτο γὰρ ὁ Μάρκος φησίν· Ὅτι ὤμοσεν αὐτῇ, Μαρ. ς. κγ.
ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. Τοσούτου τὸν ἔρωτα ἐπεμάνθανε τὸν ἑαυτῆς· οὕτω καθάπαξ ἀκρατὴς ἦν τοῦ πάθους ἐκείνου, ὡς δι᾽ ὀρχήσεως αὐτῆς παραχωρῆσαι. καὶ θαυμάζεις, εἰ τότε ἐγίνετο, ὅπου γε καὶ νῦν μετὰ τοσαύτης φιλοσοφίας ὀρχήσεως ἕνεκεν τῶν μαλακιζομένων τούτων νέων πολλοὶ καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπεδίδοσαν, οὐδὲ ἀνάγκην ἔχοντες ὅρκου. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡδονῆς ἀκρατεῖς γινόμενοι, καθάπερ βοσκήματα ἄγονται, ἢ μᾶλλον ὁ λύκος σύρει· ὃ δὴ καὶ τότε ἔπαθεν ὁ παράνομος ἐκεῖνος, δύο μὲν ἀγρίσας παραφρονήσας, τῆς τε ἐκείνου κυρίαν ποιῆσαι ὅτου μνηνομένου καὶ μεθύουσαν τοῦ πάθους, καὶ οὐδὲν παραιτουμένου· ὧν τε ἀνάγκην ὅρκου καταδήσας τὸ παράγγελμα. ἀλλ᾽ ὅτου οὗτος ἐκείνου παράνομος, παρανομώτερον ἀπάντων ὃ γυναῖκα ἴδιον, καὶ τῆς κόρης καὶ τοῦ τυράννου. καὶ γὰρ ἡ τῶν κακῶν ἀπάντων ἐργατικὴ τὸ πρῶτον ὑφάνασα δρᾶμα αὐτὴ ἴδιον, μᾶλλον δὲ ἀληθείας ἐργάζου ὦ παροῦσα. καὶ γὰρ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς πειθαρχοῦσα, καὶ ἠγημόνησε καὶ ὠρχήσατο ⟨W⟩ φόνον ᾔτησε, καὶ ὁ Ἡρῴδης ἀπὸ αὐτῆς ἐσαγωγεύθη. ὁρᾷς πῶς διὰ Ματθ. ι. λζ.
χαίρων ἔλεγεν ὁ Χριστός· Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Εἰ γὰρ αὐτὴ τὸν νόμον τοῦτον ἐτήρησεν, οὐκ ἂν τοσούτους παρέβη νόμους, οὐκ ἂν τὸν μιαιφονίδην ταύτην ἐγράσατο. Τί γὰρ τῆς θηριωδίας ταύτης χεῖρον γένοιτ᾽ ἂν; φόνον ἐν χάριτος αἰτεῖν μέρει, φόνον παράνομον, φόνον μεταξὺ δείπνου, φόνον δημοσίᾳ καὶ ἀναισχύντως. οὐ γὰρ ἰδίᾳ παρεισελθοῦσα διελέχθη τοῖς τούτων, ἀλλὰ δημοσίᾳ, καὶ τὸ πρόσωπον ῥίψασα, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, καὶ τὴν ἀγγελον λαβοῦσα ζωηρὸν, ὅπου φησὶν ὁ Φησι. καὶ γὰρ σκῆνος ἐποίησεν αὐτῷ καὶ βδελυκτὸν ὀργυιμένῳ, καὶ ⟨W⟩ Ἡρῴδῃ ἐλθὲ τότε. ἔνθα γὰρ ὄρχησις, σκῆνος καὶ ὁ ἀγγελος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δχάβολος. οὐδὲ γὰρ εἰς ὅτο ἔδωκεν ἡμῖν πόδας ὁ Θεός, ἵνα ἀχημονάλμθ· ἀλλ' ἵνα οὗ-
τοκλα βαδίζωμθ· ὐχ ἵνα κ τὰς καμήλους πηδῶμθ (ὐ γὰρ ὐ σκάφαι ἀηδῶς ὀρχεύμθαι,
μήπτε δὴ γυναῖκες) ἀλλ' ἵνα ζῶ ἀπέλοις χρώμθα. εἰ γὰρ τὸ σῶμα αἰσχρὸν τὸ ζιαύτα
ἀχημονοῦν, πολλῷ μᾶλλον ἡ ψυχή. ζιαύτα ὀρχοῦνται ⓓ δαίμονες· ζιαύτα ὀπτωθά-
ζουσιν ⓓ τῶν δαιμόνων δχάκχοι. σκόπει ὃ αὐτῷ τῷ αἴτησιν. δός μοι ὧδε ὀπτὶ πίνακι τὴν
κεφαλὴν Ιωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. εἶδες τὴν ἀπηρυθριασμένην; τὴν ὅλην ὑ δχαβόλου τε-
θνηκυίαν; ὐ τοῦ ἀξιώματος μέμνη), ὐ οὐδὲ ὅτως ἐγκαλύπτε); ἀλλ' ὡς τοῦ ζίνος ἐδέσ-
ματος δχαλεχθήν, ὅτω τῷ ἱερῷ σκεύει καὶ μαχαίρᾳ αὐτ κεφαλὴν ὀπτὶ πίνακος
εἰσενεχθῆναι. ⓒ οὐδὲ αἰτίαν πίθησιν (οὐδὲ γὰρ εἶχεν εἰπεῖν) ἀλλ' ἁπλῶς ὑμνθῆναι
τῆς ἑτέρων ἀξιοῖ συμφορᾶς. ὐ σὺν εἶπεν, εἰσάγαγε αὐτὸν ἐν φυλακῇ καὶ κατάσφαξον.
οὐδὲ γὰρ μέλλοντος τελευτᾶν τὴν πρόῤῥησίν ἤνεγκεν ἀῦ. καὶ γὰρ ἐδεδοίκει ὐ κατα-
σφαττομένου τῆς φωνῆς ἀκοῦσαι φωνῆς. οὐδὲ γὰρ ἀποτέμνεσθαι μέλλων ἐσίγησεν ἀῦ.
δχὰ τοῦτό φησι· δός μοι ὧδε ὀπτὶ πίνακι· ἰδοὺ γὰρ ὀπτιθυμῶ τὴν γλῶτταν ἐκείνου σιγῶ-
σαν. οὐδὲ γὰρ ἀπαλλαγὴν τῶν ἐλέγχων ἔσπευδε μόνον, ἀλλὰ ὐ ὀπτιβλῶσαι καὶ ὀπτιπω-
θάσαι κειμένῳ. ὁ ὃ Θεὸς ὠφέλετο, καὶ ὅτε κερασινὸν ἀφῆκεν αἷμα θεν, ὐ τ ἀναίσχυντον καὶ ἐ-
φλεξεν ὄψιν· ὅτε τῇ γῇ δχαφῆναι ἐκέλευσε ⓒ τὸ πονηρὸν ἐκεῖνο συμπόσιον δέξασθαι, ὁμοῦ καὶ
τ δίκαιον μείζονως τεφανῶν, ⓒ τοῖς μ τοῦτα ἀδίκως ὑπάρχουσι πολλὴν καταλιμπάνων
τὴν μισθαποδοσίαν. ἀκούσωμθ οὖν ὅσοι δεινὰ πάσχομθ ἐν ἐρημίαις ζῶντες καὶ πονηρῶν ἀνθρώ-
πων. ὐ γὰρ ὐ τότε ὁ Θεὸς ὠφέλετο τ ἐν ἐρήμῳ, τ ἐν τῇ ζώνῃ τῇ δερματίνῃ, τ ἐν τειχίνῳ
ἱματίῳ, τ τοῦ φήτου, τ τῶν τοῦ φητῶν μείζονα, τ μηδένα μείζονα ἔχοντα ἐν γυναιξὶν
γυναικῶν ὐ κατασφαγὴν ἐπὶ κόρης ἀκολάστου ὐ διεφθαρμένης πόρνης, ὐ ζῶντα
νόμοις ἀμυώντα θείοις. ζῶντα τοίνυν λογιζόμενοι, φέρωμθ πρώτα γυναίως ὅσα δῦ πά-
σχωμθ. ⓒ γὰρ καὶ τότε ἡ μαγφόνος ὐ τοῦ δυνόμος αὕτη, ὅσον ἀμυάσθαι τ λελυπηκότα ἐ-
πεθύμησε, τοσοῦτον ἴσχυσε, ὐ τ θυμὸν ἀπάσματα ἐνέπλησε, ὐ ὁ Θεὸς ζωογόρει. καίτοιγε
τοῖς αὐτῷ οὐδὲν εἶπεν, οὐδὲ κατηγόρησεν, ἀλλὰ τῷ ὑδρὶ μόνῳ ἐνεκάλει. ἀλλὰ ὃ
ζωειδὸς πικρὸς κατήγορος ἰῶ. δχὰ ὐ εἰς μείζονα ὀξυεξακχεύετο κακὰ, ἀλγήσασα ὐ δα-
κνομθίᾳ, ὐ κατήχμωεν ὁμοῦ πρώτας, ἑαυτῇ, τῷ θυγατέρᾳ, τ ἀπελθόντα ὑδρα, τ ζῶν-
τα μοιχὸν, ὐ τοῖς πρωτέροις ἐπηγωνίζετο. εἰ γὰρ ἀλγεῖς, φησιν, ὅτι μοιχεύει, ἐγὼ αὐ-
τὸν ἐργάζομαι ὐ ὑδροφόνον, ⓒ ποιῶ σφαγέα τὸ ἐγκαλούμενον. ἀκούσατε ἴσοι πρῶτ
γυναῖκες ἔτε ἐπωδομθοι πρὸς τὸ δέον· ἀκούσατε ὅσοι ἐπ' ἀδήλοις ὅρκοις πρωτείνετε, ὐ ἑ-
τέρους κυρίους ποιῆτε τῆς ὑμετέρας ἀπωλείας, ὐ βάρος θεν ἑαυτοῖς κατορύττετε. ὐ γὰρ
ὐ οὕτ ὅτως ἀπώλετο. ὐ γὰρ προσεδόκησεν ἀξιόν τι αὐτῇ τῶν δείπνων αἰτήσειν, ⓒ κόρῃ
ὄσαν, ὐ ἐν ἑορτῇ ὐ συμποσίῳ ὐ πομπεύοντι χάριν" αἰτοῦσαν φανερὸν ἵνα ὐ ὀπτὶ χάριν, ὑ
μέλιν κεφαλὴν αἰτεῖν· ὐ ἠπατήθη. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τούτων αὐτῇ προσήσεται. εἰ γὰρ ὐ
ἐκείνη θηριομάχων ἀνδρῶν ψυχὴν ἐκτήσατο, ἀλλ' αὐτὸν προδαλογίσασθαι σὺν ἔδει, οὐδὲ
τυραννικῆς ὅτω ζηλωτὴν γενέσθαι ὀπετάγμασι. προσῆκον μὲν γὰρ ἦν σὺν δῦ ἔφειξε τὴν ἱερὰν
ἐκείνην κεφαλὴν αἵμα σάζουσαν ὁρᾶν ὀπτὶ δείπνου προσκειμένην; ἀλλ' οὐχ ὁ προδάνο-
μος Ηρώδης, οὐδὲ ἡ ἐκατεστέρα τότε γυνή. ζιαύτα γὰρ αἱ πορνεύομθαι γυναῖκες, ἀπρόπτων
εἰσὶν ἰταμώτεραι ὐ ὠμότεραι. εἰ γὰρ ἡμεῖς ἀκούοντες ταῦτα φειτόμθα, τί εἰκὸς ἰῶ ἐκεῖ τ
ὄψιν τότε ἐργάσασθαι; τί παθεῖν σὺν ζωαναπειμένους νεοσφαγεῖς κεφαλῆς αἵμα σάζον ὁ-
ρῶντας ἐν μέσῳ τῷ συμποσίῳ; ἀλλ' ὐχ ἡ αἰμοβόρος ἐκείνη καὶ ἐμπνεύων ἀγειοτέρα ἔπα-
θέ τι προῆς τὸν θεῖον ἐκείνον, ἀλλὰ ὐ ἐνεβρυήτο· καίτοιγε εἰ ὐ μηδαμόθεν ἄλλοθεν,
ἀπὸ τῆς ὄψεως μόνης εἰκὸς ἰῶ ναρκῆσαι λοιπόν. ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθεν ἡ μαγφόνος
ὐ αἱμάτων διψῶσα προφητικῶν. τοιοῦτον γὰρ ἡ πορνεία· ὐκ ἀσελγεῖς μόνον, ἀλλὰ ὐ μι-

μαγφόνους

αμφόνους ποιῆ. αἰχμὴ μοιχευθεῖσα ἐπιθυμοῦσαν, καὶ πορὸς σφαγὴν εἶσι πρεσβυσαμένην τῶν ἀδικημένων ἀνδρῶν· καὶ οὐχ εἷς μόνον οὐδὲ δύο, ἀλλὰ καὶ μυρίους ἕτοιμα τολμῆσαι φόνους. καὶ τούτων πολλοὶ μάρτυρες τῶν δραμάτων εἰσίν. ὃ δὴ καὶ ἐκείνη τότε ἐποίησεν, πορευσαμένη λήσεσθαι λοιπὸν καὶ ἀποκρύψειν τὸ τόλμημα, ἅπερ τοὐναντίον ἐξέβαινε. καὶ γὰρ μειζόνως μᾶλλον ἔδοκησεν ὁ Ἰωάννης. ἀλλὰ πορὸς τὸ πρόχειρον ἡ κακία μόνον ὁρᾷ, καθάπερ οἱ πυρέττοντες ὅταν ψυχρὸν ἀκαίρως αἰτῶσι. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἔσφαξε τὴν κατήγορον, οὐκ ἂν οὕτως ἐξεκαλύφθη τὸ τόλμημα. "ἤκουσα μαθητοῦ, ὅτε αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον" ἐνέβαλεν, οὐδὲν τοιοῦτον εἶπον· ὅτε δὲ ἀπέκλεινε, τότε ἠναγκάσθησαν καὶ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν. τὸν γὰρ μοιχαλίδα κρύπτειν ἐβούλοντο, καὶ οὐκ ἤθελον σκορπίζειν τὰ τῆς πλησίον συμφοράς. ὅπερ δὲ εἰς ἀνάγκην ἐνέπεσον τῆς ἰσοτιμίας, τότε λέγουσι τὸ τόλμημα ἅπαν. ἵνα γὰρ μὴ πονηρόν τις ὑποπτεύσῃ τῆς σφαγῆς τὸν αὐτόν, καθάπερ ὅτι Θυέστα καὶ Ἰούδα, ἀναγκάζονται καὶ τὴν παρόφασιν εἰπεῖν τοῦ φόνου. ὥστε ὅσῳ ἂν βουληθῇς ἁμαρτίαν συσκιάσαι ὑπὸ τοῦτο τοῦτο, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὴν ἐκπορπίζεις. ἁμαρτία γὰρ οὐκ ἁμαρτίας πορεσθήκη κρύπτεται, ἀλλὰ μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει. θέα γοῦν τὸν εὐαγγελιστὴν πῶς ἀνεπαισθήτως πάντα διηγεῖται, καὶ ὡς οἷός τέ ἐστιν αὐτῷ, καὶ ἀπολογίαν ζωλύθησιν. ὑπὲρ μὲν γὰρ τοῦ Ἡρῴδου φησί· Δι᾽ ὃν ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους, καὶ ὅτι ἐλυπήθη· πορεὶ δὲ τῆς κόρης, ὅτι πορεβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρός, καὶ ὅτι ἐδύνατο τῇ μητρὶ τὸν κεφαλέα· ὡσανεὶ ἔλεγεν, ἐκείνης ὁ πορέσαγμα ἐπλήρωσεν. οὐ γὰρ ὑπὲρ τῶν κακῶς πασχόντων, ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν ποιούντων ἀληθῶς ἅπαντες, ὅπερ καὶ ὅτοι μάλιστά εἰσιν οἱ κακῶς πάσχοντες. οὐδὲ γὰρ Ἰωάννης ἠδίκησε· ἀλλ᾽ ὅτοι οἱ "ταῦτα οὕτω κατασκευάσαντες.

ΗΘΙΚΟΝ Τούτοις καὶ ἡμᾶς μιμησώμεθα, καὶ μὴ ἐπεμβαίνωμεν τοῖς τῶν πλησίον ἁμαρτίαις· ἀλλ᾽ ὅσον αἰ" δέῃ, συσκιάζωμεν, ἀναλάβωμεν φιλόσοφον ψυχήν. καὶ γὰρ ὁ εὐαγγελιστὴς ὑπὲρ πόρνης καὶ μοιχάφονου γυναικὸς Δι᾽ ἃ ἐφιλεχόλησε δυσεπαχθὴς ἐγένετο, ὡς οἷός τε ἦν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὑπὸ τῆς μοιχάφονου καὶ σπάγεις· ἀλλὰ πορεβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρός, ἀπὸ τῶν εὐφημοτέρων καλῶν ὀνομάτων. σὺ δὲ καὶ ὑβρίζεις καὶ "κατηγορεῖς" οὐδὲ πλησίον, καὶ οὐκ αἰ δυάφοροι ποτὲ λελυπηκότος ὄντως ἀδελφοῦ μνησθῶμεν, ὡς ἐκεῖνος τῆς πόρνης· ἀλλὰ μυρίης τῆς ἀπειρωσίας καὶ τῶν ὀνειδῶν τῶν πονηρῶν, [Ⓦ κακοῦργον, [Ⓦ πονηρόν,] Ⓦ ὕπουλον, τὸ ἀνόητον, καὶ πολλὰ ἕτερα χαλεπώτερα τούτων καλῶν. καὶ γὰρ ἐκθηριούμεθα μᾶλλον, καὶ ὡς πορὸς ἀλλοθρίους αἰ θεσπεσίου ζηλούμεθα, κακίζοντες, λοιδορούμενοι, ὑβρίζοντες. ἀλλ᾽ οὐχ Ⓐ ἅγιοι ὄντως· ἀλλὰ θρίωσόν μᾶλλον οὐδὲ ἁμαρτάνοντας, ἢ καὶ αἴρονται. τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν, καὶ δακρύωμεν τὴν Ἡρωδιάδα, καὶ οὐδὲ ἐκείνην ζηλοῦμεν. πολλὰ γὰρ καὶ νῦν τοιαῦτα συμπόσια γίγ. κἂν γὰρ μὴ Ἰωάννης δυαρπᾶσῃ· ἀλλὰ τὸ Χριστοῦ τὰ μέλη, καὶ πολλῷ χαλεπώτερον. οὐ γὰρ κεφαλὴν αἰτοῦσιν ὅτι πίνακι Ⓐ νῦν ὀρχούμενοι, ἀλλὰ τὰς ψυχὰς τῶν συνανακειμένων. ὅταν γὰρ δούλους αὐτοὺς ποιῶσι, καὶ εἰς παρανόμους ἐρωτας ἄγωσι, καὶ πόρνας ὑπιτειχίζωσιν, οὐχὶ τὴν κεφαλὴν δυαιροῦσιν, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν σφάπτουσι, μοιχοὺς ἐργαζόμενοι καὶ πηλυδρίας καὶ πόρνας. οὐ γὰρ δή μοι ἔρως, ὡς οἰνωμένος καὶ μεθύων, καὶ γυναῖκα ὀρχουμένην καὶ αἰσχρολογουμένην ὁρᾶν, οὐ πάσχει τι πορεὶ αὐτήν, οὐδὲ ἐκφέρη πορεὶ ἀσωτίαν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἡττώμενος· καὶ πάσχει ἐκεῖνο ὃ φεύγων, τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ μέλη" ἀπεργαζόμενος πόρνης. εἰ γὰρ καὶ μὴ πρέσειν ἡ θυγάτηρ Ἡρωδιάδος, ἀλλ᾽ ὁ δι᾽ ἐκείνης ὀρχησάμενος τότε διάβολος, καὶ διὰ τούτων χορεύει νυνὶ, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνακειμένων λαβὼν ἅπεισιν αἰχμαλώτους. εἰ δὲ ὑμεῖς δεῦρο ἀθῆτε μέθης μύειν ἐκτὸς, ἀλλ᾽ ἑτέρας χαλεπωτέρας κοινωνήσετε ἁμαρτίας. καὶ γὰρ πολλῶν ἁρπαγῶν τὰ τοιαῦτα γέμει συμπόσια. μὴ γὰρ μοι τὰ "ὀψικείμενα κρέα ἴδῃς, μηδὲ τὰς πλακοῦντας· ἀλλὰ [καὶ]

πόθεν

πόθεν ζωειλεκίαν ἐννόει, ἢ ὁπλὴ ὅτι ἐξ ἐπηρείας ἢ πλεονεξίας ἢ βίας ἢ ἁρπαγῆς. ἀλλ' ὅκ ἔστιν ἐκ τούτων ζῶντά, φησι· μὴ γένοιτο. οὐδὲ γὰρ ἐγὼ βούλομαι. πλὴν εἰ ἢ τούτων καθαρλύοι, οὐδὲ ὅπως ἐζηλημένα τὰ πολυτελῆ δῶρα ἀπήλαυε). ἄκυσον γοῦν πῶς ἢ χωρεὶς τούτων ἐζηλευξε ὁ προφήτης οὕτω λέγων· Οὐαὶ οἱ πίνοντες τὸν διϋλισμένον οἶνον, ἢ τὰ πρῶτα μύρα χρίο- Αμ. ε. ε.
μενοι. ὁρᾷς πῶς ἢ τυφῆς κατηγορῆς; οὐδὲ γὰρ πλεονεξίαν ἐνταῦθα αἰτιᾶται), ἀλλ' ἀσωτίαν μόνον. ἢ σὺ μὲ εἰς ἀμετρίαν ἐαθίεις, ὁ δὲ Χριστὸς οὐδὲ εἰς χρείαν· σὺ μὲ [δὴ] πλανᾶσθαι ἀδιαφόρως, ἐκεῖνος ἢ σοῦ ἄρτον ξηρὸν· σὺ θαύσιον οἶνον, ἐκεῖνο ἢ σοῦ ποτήριον "ψυχρὸν ἐπέδωκας διψῶντι· σὺ μὲ ὅτι τρωμυῆς ἁπαλῆς ἐ πεποικιλμένης, ὁ ἢ τοῦ [τῦ] "κρυμνοῦ ἀφαφθείρεται. διὰ καὶν πλεονεξίας καθαρεύῃ τὰ δείπνα, καὶ ὅτως ἀναγὴ ἔστιν, ὅλα σὺ μὲ ὑπὲρ τῶν χρείαν πάντα ποιεῖς· ἐκείνῳ δὲ σοῦ τὴν χρείαν δίδως, καὶ ζῶντα ἀντευφρῶν τοῖς αὐτοῦ. ἀλλ' εἰ παιδὸς μὲ ἐπεζήτεις, ἢ λαζόν τὰ αὐτοῦ πρεσβεύειν αὐτὸ ἐν τοῖς ἐκάτοις ὄντα, μείζως δὴ ἔχεις κατηγορεῖς, ἢ τῶν ἀπὸ τῶν νόμων ἔδωκας αὐ δίκην· τὰ ἢ τοῦ Χριστοῦ λαζόν, καὶ οὕτω μάτην ἀναλίσκων, οὐχ ἡγῇ δώσειν δίκας; ἐ ζῶντα οὐ πρὸς τῶν τὰς πόρνας τὴν τραπέζας αὐτῆ ἐπεισαγόντων λέγω (πρὸς γὰρ ἐκείνους οὐδεὶς μοι λόγος, ὥσπερ οὐδὲ πρὸς τοὺς κύνας) οὐδὲ πρὸς τῶν πλεονεκτούντων ἐ ἑτέρους γαστρίζοντων (οὐδὲ γὰρ πρὸς αὐτούς ἐσί μοι κοινόν τι, ὥσπερ οὐδὲ πρὸς τοὺς χοίρους ἢ λύκους) ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀπολαυόντων μὲ τῆς ἰδίας οὐσίας, οὐ μεταδιδόντων ἢ ἑτέροις, πρὸς τὸν τὰ παιζῶα "κατθαλισκόντων ἁπλῶς. οὐδὲ γὰρ ἔστι κατηγορίας ἐκτός. πῶς γὰρ, εἰπέ μοι, δικαιοῦχη κατηγορήσω ἢ ἐγκλήματα, ὅταν ὁ μὲ πολλάκις σε γαστρίζῃ) ἢ ὁ κύων πλέοντος; ὁ ἢ Χριστὸς μηδὲ τῶν ἀξιος σοι φαίνηται; ὅταν ὁ μὴν ὑπὲρ γέλωτος ζοσαῦτα λαμβάνῃ· ὁ ἢ ὑπὲρ βασιλείας οὐρανῶν οὐδὲ ὃ πολλοστόν τούτων; ἢ ὁ μὴν ἵνα τι εἴπῃ ἀγεῖον ἐμπλησθεὶς ἀπῆλθεν· ἔξεστι ἢ διδάξας ἡμᾶς, οὐ μὴ μαθόντες οὐδὲν δῦ τῶν κυνῶν διεφέρομεν, οὐδὲ τῶν αὐτῶν ἀξιούμεθα ἐκείνῳ; φείδῃεις ἀκυύων; οὐκοῦν φείξον ὅτι τῶν ἔργων. ἐκβαλε τοὺς πολλοὺς, ἢ ποίησον συγκατακλίνεσθαί σοι Χριστόν. δῦ ἄλλων κοινωνήσῃ ἢ τραπέζης, ἥμερος ἔσαι ζι δικαίζων· οἶδεν αὐλᾶσθαι τράπεζαν. εἰ γὰρ λῃσαὶ ἴσασι, πολλῷ μᾶλλον ὁ δεσπότης. ἐννόησον γοῦν τὴν πόρνην ἐκείνην, πῶς ἀπὸ τραπέζης "ἐποίησεν ἥμερον, καὶ Σίμωνι ὀνειδίζει λέγων· Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας. εἰ γὰρ μὴ ποιοῦντά σε ζῶντα τρέφει, Λυκ. ζ. με. ιε.
πολλῷ μᾶλλον ποιοῦντα ἀμείψεται. μὴ πρὸς Χριστὸν πένητα ἴδῃς, ὅτι ῥυπῶν προσέρχεται ἐ αὐχμῶν· ἀλλ' ἐννόησον ὅτι ὁ Χριστὸς δι' ἐκείνου ὑπισχνεῖται τῆς σῆς οἰκίας, ἢ παῦσαι τῆς ὠμότητος ἢ τῶν ἀπίστων ῥημῶν, οἷς ἀεὶ πλυτεῖς τοὺς προσιόντας, ὑβρίζεις, ἀργεῖς, καὶ ἕτερα χαλεπώτερα τούτων καλῶν· καὶ λογίζῃ ὅταν ζῶντα λέγῃς, Χριστοῦ ποῖα ἔργα κατασκευάζῃσι· ἢ τὴν οἰκίαν ὠφελοῦσι τὴν σήν. ἠδὺ πάντως σοι ποιοῦσι ἀεισον; ἢ πῶς ἡδὺ, ῥαπιζόμενοι ἢ αἰκιζόμενοι λέγοντες; ἢ τί τοῦτο ἀνδρεῖον, ὅταν τις καθ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονὼς τύπτηται, ἢ ἐκ τοῦ εἰς ἐκφνον ὕβρεως τρέπειν ἑαυτὸν δύνηται, θέαν ἐν ποιῶν τὴν οἰκίαν, ἢ μίμων πλησθῆναι δεῖ συμπόσιον, ἢ τοῦτο ὅτι τὸ σκηνῆς "ἐξηρημένως μιμούμενος ὁ βύβλης ἢ ἐλεύθερος; ἢ γὰρ ἐκεῖ γέλως ἢ ῥαπίσματα. ζῶντα δῶν ἡδονὴν καλεῖς, εἰπέ μοι, ἃ πολλῶν ἄξια δακρύων ἐστίν; ἃ πολλῶν θρήνων ἢ οἰμωγῶν ἢ δέον εἰς βίον ἀγθεῖς ἐμβληθῆναι ἀνιάτον, δέον πολλαπλασίονα τὰ δέοντα· σὺ ἢ εἰς ὑπερορίας ἢ ῥήματα ἄπαντα ἀνάγκης, ἢ πέρυσι δὲ παράλημα καλεῖς; ἐ δὲ γεέννης πρόξενον, ἡδονῆς ἕνεκεν) ὑπομένειν νομίζεις; ἐ γὰρ ὅταν ἀπορήσωσιν ἀπείρων ῥημῶν, ὅρκοις ἢ ἐπιορκίαις δὲ πᾶν ἀναλύουσι). ζῶντ' δῶν γέλωτος ἄξια, ἀλλ' ὅκ ὀδυρμῶν ἢ δακρύων; ἢ τίς δῦ ζῶντα εἶπει νοῦν ἔχων; καὶ ζῶντα λέγω, ἃ κωλύων τρέφεσθαι αὐτούς· ἀλλὰ μὴ ἐπὶ τοιαύτῃ αἰτίᾳ. φιλανθρωπίας γὰρ ἡ ζῳφιλία ὑπομένειν ἐχέτω, μὴ ὠμότητος· ἔλεον, μὴ ὕβριν. ὅτι πένης ἐστί, θρέψον· ὅτι Χριστὸς τρέφεται, θρέψον· μὴ ἐπεὶ σατανικὰ εἰσάγῃ ῥήματα ἢ τὴν ἑαυτῦ καταχεῖται ζωήν. μὴ ἴδῃς

αὐτὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν ἔξωθεν γελᾶντα, ἀλλὰ ὁ Ζωοειδὸς ἐξέταζε, καὶ τότε ὀλίγα μυριάκις αὐτὸν ἑαυτῷ καταρώμενον καὶ ἐνοντα ἐδυρόμενον. εἰ γὰρ ὧδε ἐπιδείκνυται, καὶ τοῦτο δήπου σε ἐργάσεται τοίνυν ἄνθρωποι πένητες ἐλεύθεροι συνοπτοί σου, μὴ ὀπίσω μηδὲ μίμοι. εἰ δὲ βούλει τὴν ἐφῆς ἀνέσεις ἀμοιβὴν ἀπαιτῆσαι, κέλευσον, ἂν ἴδωσί τι τῶν ἀτόπων γινόμενον, ὑπιπλῆξαι, ὡδηνέσαι, Ζωοφυλακεῖαι τῆς τῶν οἰκίων ὑπομελείας, τῆς τῶν οἰκετῶν ὠφελείας. παιδία ἔχεις; κοινοὶ πατέρες ἔσωσαν ἐκείνων, μὴ σοῦ τὴν ὠφέλειαν δήπουθεν ἐμέλησεν, κέρδη σοι φερέτωσαν τὰ τῷ Θεῷ φίλα, εἰς ἐμπορείαν ἀνέσεις ἐμβαλε πνευματικήν. κἂν ἴδῃς τινὰ δεόμενον ὠφελείας, ὑπόταλλον βοηθῆσαι *, κέλευσον δήπουθεν ἀναπνῆσαι. δήπου τούτων ἦρθε τὸς ξένους, δήπου τούτων ἔνδυε τὸς γυμνούς, δήπου τούτων εἰς δεσμωτήριον πέμπε, ἵνα ἀνάγκης λύσῃ ἵνα ἀλλοτρίας. ταῦτα σοι διδότωσαν τῆς ἐφῆς τὸν ἀμοιβόν, τὸν καὶ σὲ καὶ ἐκείνους ὠφελοῦσαν, καὶ σοὶ μίαν κατάγνωσιν ἔχουσαν. δήπου τούτων καὶ ἡ φιλία σφίγγεται μᾶλλον. νῦν μὲν γὰρ κἂν δοκῶσι φιλεῖσθαι, ἀλλ' ὅμως αἰσχύνονται, ὡς εἰκὸς ζῶντες ὠδὶ σοί. ἀν' ὧν ταῦτα ἀνύσωσι, καὶ αὐτοὶ ῥᾴδιον δήπουθεν ἀναπείσουσι), καὶ σὺ ἥδιον ἀφέλῃς, ἅτε μάτην δαπανῶν, κἀκεῖνοι μετὰ παῤῥησίας σοι ζωήσονται, καὶ τῆς ὠφελουσης ἐλευθερίας, καὶ ἡ οἰκία σου ἀντὶ θεάτρου ἐκκλησία σοι γένηται), καὶ ὁ δήπουθεν δραπετεύσει, καὶ ὁ Χριστὸς εἰσελεύσεται καὶ ὁ τῶν ἀγγέλων χορός. ὅπου γὰρ ὁ Χριστός, ἐκεῖ καὶ ὁ ἄγγελοι, ἐκεῖ καὶ ὁ οὐρανός, ἐκεῖ φῶς, φῶς τοῦ ἡλιακοῦ τούτου φαιδρότερον. εἰ δὲ καὶ ἑτέρων βούλει δι' αὐτῶν καρποῦσθαι ὠφέλειαν, κέλευσον σχολὴν ἄγων βιβλία λαβόντας τὸν θεῖον νόμον ἀναγινώσκειν. ἥδιον σοι ζῶντα ὑπηρετήσουσι), ἢ ἐκεῖνα. ζῶντα μὲν γὰρ καὶ σε καὶ ἐκείνους ποιεῖ σεμνοτέρους· ἐκεῖνα δὲ ἀπάγει ὁμοῦ καταγελᾶν· σὲ μὲν ὡς ὑβριστὴν καὶ πάγκακον, ἐκείνους δὲ ὡς ἀθλίους καὶ χαριμοιρίους. ἂν μὲν γὰρ ἐφ' ὕβρει τρέφῃς, χαλεπώτερον, ἢ εἰ μὴ ἔθρεψας· ἂν δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ κέρδει, χρησιμώτερον πάλιν, ἢ εἰ ἀπαγωμένους τῷ ὅτι θανάτῳ ἐπεμήνατε. καὶ νῦν μὲν τὸν οἰκετῶν μᾶλλον αὐτὸς καταγελᾷς, καὶ οἰκέται πλείονα τῶν ἐχόντων παῤῥησίαν καὶ ἐλευθερον Ζωοειδός· τότε δὲ τῶν ἀγγέλων ἐρᾷσῃ ἴσως. καὶ τοῦτος τοίνυν καὶ σαυτὸν ἀπάλλαξον, καὶ δέξελῶν δὲ τῶν ὠδείων ὄνομα, συνοίτους κάλει, καὶ ἐκβαλὼν τὸν τῶν κολάκων, τὸν τῶν φίλων ὑπεισελθέτω σωτηρία. δήπου τοῦτο καὶ ταῖς φιλίαις ἐποίησεν ὁ Θεός, οὐκ ὀπὶ καλῷ τῶν φιλουμένων καὶ τῶν φιλούντων, ἀλλ' ἐπ' ἀγαθῷ καὶ χρησίμῳ. αὗται δὲ αἱ φιλίαι πάσης ἔρρωσαι εἰσὶ χαλεπώτεραι. ὠδὶ μὲν γὰρ τῶν ἐρῶν, ἀν' ἧς ὠφελῶμαι, καὶ κερδαίνομαι· ὠδὶ δὲ τούτων ἀνάγκη πᾶσα καὶ βλάπτεσθαι πάντως. μὴ δὴ κάτεχε φίλους, βλάβης διδασκάλους· μὴ κάτεχε φίλους τραπέζης μᾶλλον ἢ φιλίας ἐρασὰς ὄντας. καὶ γὰρ τοιοῦτοι πάντες, ἀν' ὧν τὸ ψεῦδος καταλύσῃς, καταλύονται καὶ τὴν φιλίαν· καὶ δὲ ἀρέσκει τὸν Χριστὸν ζῶντες, μᾶλλον διώκουσι, πᾶσαν φέροντες ἀνωμαλίαν. ὃ δὲ τῶν ὠδείων γένος, καὶ ἀμύνονταί σε πολλάκις, καὶ πονηρὸν ὑπόληψιν σοῦ ὠφελησάσι δόξαν. ἐντεῦθεν γοῦν πολλοὺς τῶν ἐλευθέρων οἶδα πονηρὰς ὑπολήψεις λαβόντας ἀπὸ τοῦ μὴ ὅτι γοητείας, καὶ μοιχείας δὲ καὶ παίδων ἀφθορᾶς διεβλήθησαν. ὅταν γὰρ μηδὲν ἔργον ἔχωσιν, ἀλλ' εἰκῇ καὶ ἑαυτῷ ζῶσι βίον, ὡς ζῶντα ἀγανοῦμενοι τοῖς πᾶσι, ὠδὶ πολλῶν ὑποτωπεύονται. καὶ δόξης τοίνυν ἑαυτὸν ἀπαλλάττοντες πονηρᾶς, καὶ τῶν πόντων τῆς μελλούσης γεέννης, καὶ τῷ τῷ Θεῷ δουλεύοντες, τῷ ἀγαθοειδεῖ ζυγῷ Χριστοῦ ζευχθῆναι καὶ δηλήσωμεν, ἵνα καὶ ἐσθίοντες καὶ πίνοντες, πάντα εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ ποιῶμεν, καὶ τῆς παῤῥησίας αὐτοῦ ἀπολαύσωμεν δόξης· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ὑπάρχειν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. μθ. 13 ΚΑΙ ΑΚΟΥΣΑΣ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΑΝΕΧΩΡΗΣΕΝ ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν, καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων.

ΟΡα πάντα χρὴ αὐτὸν ἀναχωροῦντα, καὶ ὅτε προεδόθη Ἰωάννης, καὶ ὅτε ἀνῃρέθη, καὶ ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ἤκουσαν ὅτι πλείους μαθητὰς ποιεῖ. τὰ γὰρ πλείονα ἀνθεφπινώτερον βούλεται διοικεῖν, καὶ ἕπεται τῷ χαμηλῷ καὶ λοιπὸν" ἀποχυμνάσας τὴν ἀδοξίαν σαφῶς. διὸ καὶ τοῖς μαθηταῖς ἔλεγε μηδενὶ εἰπεῖν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός. μήπω γὰρ τὴν ἀνάστασιν [αὐτοῦ] ἐβούλετο τοῦτο γνώριμον· ὅθεν τοῖς πεῖσι διαπιστῆσαι τῶν Ἰουδαίων οὐ σφόδρα ἦν βαρύς, ἀλλὰ καὶ συνήκουσεν. ἀναχωρήσας ἦλθεν οὐκ ἀπεισιν εἰς πόλιν, ἀλλ' εἰς ἔρημον, καὶ ἐν πλοίῳ, ὥστε μηδένα ἀκολουθῆσαι. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λοιπὸν μᾶλλον ᾠκειώθησαν τῷ Ἰησοῦ. αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ ἀπηγγελκότες αὐτῷ τὸ γεγονὸς μύθον. καὶ γὰρ πάντα ἀφέντες, ἕπονται αὐτῷ καταφεύγουσι λοιπόν. ὅπως δὲ μικρὸν μήπω τῆς συμφορᾶς καὶ τὰ ἤδη περὶ αὐτοῦ ἀφῇ τῆς ἀποκρίσεως ἐκείνης οἰκονομηθέντα κατώρθωσεν. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τὸν ἀναχώρησιν, κατέτεινε ἤδει καὶ πρὶν ἢ ἀπαγγεῖλαι τὸ γεγονὸς; δεικνὺς διὰ πάντων τῆς οἰκονομίας τὸν ἀληθινὸν. οὐ γὰρ δὴ μόνον τῇ ὄψει, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις τοῦτο πιστοῦσθαι ἐβούλετο, διὰ τὸ εἰδέναι τὸ διαβόλου τὸν κακουργίαν, καὶ ὅτι πάντα ἐργάσεται, ὥστε ταύτην ἀνελεῖν τὴν δόξαν. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτο ἀναχωρεῖ· οἱ δὲ ὄχλοι οὐδὲ οὕτως ἀφίσανται, ἀλλ' ἕπονται περισπλωμένοι, καὶ οὐδὲ τὸ δραμα αὐτοὺς ἐφόβησε τὸ Ἰωάννου. τοιοῦτόν ἐστι πάθος, τοιοῦτον ἀγάπη, ὅταν πάντα νικᾷ καὶ διακρούεται τὰ δεινά. διὰ δὴ τοῦτο καὶ τὴν ἀμοιβὴν εὐθέως ἀπελάμβανον.

14 Ἐξελθὼν γὰρ, φησὶν, ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ὄχλον πολύν, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν. Εἰ γὰρ καὶ πολλὴ ἦν αὐτῶν ἡ περιστερά, ἀλλ' ὅμως τὰ πρὸς αὐτὸν γινόμενα πάσης ἀπουδῆς ἐπέβαινεν ἀμοιβῆς. διὰ καὶ αἰτίαν τῆς τοιαύτης θεραπείας φησὶν ἔλεον εἶναι, ἔλεον ἐπιτεταμένον, καὶ θεραπεύει πάντας. καὶ οὐκ ἀπαιτεῖ πίστιν ἐν ταύτῃ. καὶ γὰρ τὸ περιστελεῖν, καὶ τὸ τὰς πόλεις ἀφῆναι, καὶ τὸ μὴ ἀκριβείας αὐτὸν ζητῆσαι, καὶ τὸ θαυμάσιον καὶ τὸ λιμοῦ κατεπειγόντος, τὴν πίστιν ἐπιδεικνυται τὴν αὐτῶν. μέλλει γὰρ καὶ τρέφειν αὐτούς. καὶ οὐ ποιεῖ τοῦτο ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' δυναμένου παρακληθῆναι, ὅπερ ἔφθη, πάντα χρὴ ὅτε διατηρᾶν, τὸ μὴ περίεργος ἐπιπλῆξαι τοῖς θαύμασιν, ἀλλὰ καλούμενος. καὶ διατί μηδεὶς τῶν ὄχλων περισταθὼν γὰρ αὐτῷ" διελέχθη ἡδοιῶτο αὐτὸν μὴ γὰρ κολῆς, καὶ οὐδὲ τῆς πείνης ἐλάμβανον αἴσθησιν ὡς πόθῳ τῆ περιστερᾶς. ἀλλὰ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περιστελοῦντες λέγουσι, θρέψοι αὐτούς (ἔτι γὰρ ἀτελέστερον διέκειντο) ἀλλὰ τί;

15 Ὀψίας γινομένης, φησὶ, προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν. ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τὸ θαῦμα ἐπελαθόντο τοῦ γεγονότος, καὶ μὴ τὰ παρελθόντα ἐνόμιζον αὐτὸν περὶ ἄρτων λέγειν, ἰσχνὰ ζημίαν τὴν διδασκαλίαν τῶν φαινομένων ἐκάλεσε, πολλῷ μᾶλλον μηδέπω πεῖραν λαβόντες τοιούτου σημείου, οὐκ ἂν προσεδόκησάν τι τοιοῦτον ἔσεσθαι. καίτοιγε προσλαβὼν καὶ ἀῤῥώστους πολλοὺς ἐθεράπευσεν· ἀλλ' ὅμως οὐδὲ ἐντεῦθεν τῶν ἄρτων προσεδόκησαν· ὅπως μὴ ἀτελὴς πέως. σὺ δέ μοι σκόπει τὸ διδασκάλου τὴν σοφίαν, πῶς αὐτοὺς ἐκκαλεῖται σαφῶς πρὸς τὸ πιστεῦσαι. οὐδὲ

Matth. 15. 5.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ εἶπεν εὐθέως, τρέφω αὐτοὺς (οὐδὲ γὰρ ἔμφγεν εὐπορώδεκτον εἶ)) ἀλλὰ τί;

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, φησὶν, εἶπεν αὐτοῖς· δ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οὐκ εἶπε, δίδωμι αὐτοῖς· ἀλλὰ ὑμεῖς δότε. ἐπὶ γὰρ ὡς ἀνθρώπῳ τοσοῦτον. αὐτοὶ δὲ μὴ δ' ὅπως ἔχανέσης, ἀλλ' ἐπὶ ὡς ἀνθρώπῳ προσλέγει), λέγοντες·

17 Οὐκ ἔχομεν, εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. Διὸ καὶ Μαρκος φησὶν·
Mαρ.ς.νε. Οτι δ' (ἐκοινώνησεν τὸ λεχθὲν. καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ πεπωρωμένη. ἐπεὶ οὖν ἐπὶ χαμαὶ ἐκάθητο, ὥστε καὶ πρὸ ἑαυτῶν λοιπὸν εἰσάγει, καὶ φησι·

18 Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Εἰ γὰρ καὶ ἔρημος ὁ τόπος, ἀλλ' ὁ τρέφων τὸν οἰκουμένην πάρεστιν. Εἰ δὲ καὶ ἡ ὥρα πρόσκλθεν, ἀλλ' ὁ μὴ ἐκκακείμενος ὥρα ὑμῶν ἀφελέτε). ὁ δὲ Ἰωάννης
Ιωαν. ς. θ. καὶ κριθίνους φησὶν αὐτοὺς ἄρτους εἶ) λέγει, δ προέρχως τοῦτο διηγούμενος, ἀλλὰ τύφον τῆς πολυτελείας παιδεύων ἡμᾶς καταπατεῖν. τοιαύτη καὶ ἡ τῶν προφητῶν τράπεζα ἐστίν.

19 Λαβὼν τοίνυν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους, φησὶν, ἀναπεσεῖν ἐπὶ τοὺς χόρτους, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις,

20 Καὶ ἔφαγον ἅπαντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Διατί ἀνέβλεψεν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εὐλόγησεν; ἔδει πιστευθῆναι αὐτὸν, ὅτι "ἀπὸ τοῦ πατρός ἐστιν, καὶ ὅτι ἴσος ἐστί. Καὶ δι' τούτων κατασκευαστικὰ ἀλλήλοις ἐδόκει μαθεῖν. τῷ μὲν γὰρ ἰσότητα, τῷ μετ' ἐξουσίας πάντα ποιεῖν ἐκείνου· τὸ δὲ πατρὸς εἶ), οὐκ αὖ ἑτέρως ἐπείθησαν, εἰ μὴ μετὰ πολλῆς τῆς ταπεινότητος, καὶ εἰς αὐτὸν πάντα ἀναφέρων ἐποίει, καὶ καλῶν αὐτὸν εἰς τὰ γινόμενα. διὰ δὴ τοῦτο οὐδὲ ταῦτα μόνα ποιεῖ, ἵνα σκιάν, ἵνα ἀμφότερα βεβαιωθῇ· καὶ νῦν μὲν μετ' ἐξουσίας, νῦν δὲ εὐχόμενος θαυματουργεῖ. Εἶτα, ἵνα μὴ δόξῃ πάλιν μάχη εἶ) τὸ γινόμενον, ἐν μὲν τοῖς ἐλάττοσιν ἀναβλέπει εἰς τὸν οὐρανόν· ἐν δὲ τοῖς μείζοσιν, ἀπ' ἐξουσίας πάντα ποιεῖ, ἵνα μάθῃς ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐλάττοσιν οὐκ ἐνδυναμούμενος ἑτέρωθεν, ἀλλὰ πρῶτον εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβλεψεν αὐτὸν "οὕτω ποιῶ. ὅτε γοῦν ἀμαρτήματα ἀφῆκε, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβλεψεν, καὶ τὸν παλαιὸν μὴ πολλῆς τῆς προσοικείσεως ἔλυσε νόμον, καὶ νεκροὺς "ἤγειρε μείζους, καὶ θαλάττην ἐκόλπωσε, καὶ τὰ ἀπόρρητα τῶν ἀνθρώπων ἤλεγξε, καὶ ὀφθαλμὸν ἐδημιούργησεν, ἀ Θεοῦ μόνου κατορθώματα εἶσι καὶ σοφὸς ἕτερος, ὑδαμοῦ φαίνε) ἐνταῦθα· ὅτε δὲ τοὺς ἄρτους πηγάσας προσκύνασεν, ὁ πολὺ τούτων ἁπάντων ἔλαττον ἐκείνου, ὅτε εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέβλεπεν· ὁμοῦ μὲν ταῦτα κατασκευάζων, ὁμοῦ δὲ, ἅπερ εἶπον, παιδεύων ἡμᾶς μὴ προτέρου ἀπογενέσθαι τραπέζης, ἕως ἂν εὐχαριστήσωμεν τῷ τὴν ἔρημον ἡμῖν ταύτην πρέχοντι. καὶ ὅρα τί ποιεῖ οὐκ μὴν ὄντων; ἐμφανίζων" τὰ Μαρκίωνος καὶ Μανιχαίου" σώματα, ἃ τὴν κίσιν ἀλλοτριούντων αὐτῶν, καὶ ὅτι τῶν ἔργων αὐτῶν παιδεύων, ὅτι καὶ τὰ ὁρώμενα πάντα αὐτοῦ ἔργα καὶ "κτίσματά ἐστι· καὶ δείκνυσι, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ τὰς καρποὺς δίδους, ὁ εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς· βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου καὶ, ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα" ψυχὴν ἑρπετῶν ζώντων. οὐδὲ γὰρ ἔλαττον τοῦτο ἐκείνου. εἰ γὰρ καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ἔκτισε, ἀλλ' ὅμως ἐξ ὕδατος. οὐκ ἔλαττον ἦ τὸ ἀπὸ γῆς δεῖξαι καρπὸν καὶ ἀπὸ ὑδάτων ἑρπετὰ ἔμψυχα· τὸ δὲ ἀπὸ ἄρτων πέντε ποιῆσαι ἄρτους τοσούτους, καὶ ἀπὸ ἰχθύων πάλιν· τὸ σημεῖον ἴσον, τὸ μὲν τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάττης αὐτὸν κρατεῖν. ὅπῃ γὰρ ἂν τις ἀσθενοῦσιν ἀεὶ ἐποίει θαύματα, ποιῶ καθολικὴν εὐεργεσίαν, ἵνα μὴ θεωρεῖ μόνον ἡ πολλοὶ τῶν ἑτέρως συμβούτων ἡλίων), ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς δωρεᾶς ἀπολαύσωσι. καὶ ὅπερ ἐδόκει ἐ-
Ψαλμ. οζ. κα. πὶ τῆς ἐρήμου τοῖς Ιουδαίοις ἐ) θαυμαστὸν (ἔλεγεν γοῦν, Μὴ καὶ ἄρτον δώσαι δοῦναι, ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ;) τοῦτο δὴ τῶν ἔργων "ὑπεδείκνυ). διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἔρημον

μον αὐτοὺς ἄγει, ἵνα μὴ ὑποβολῆς αὐτοπαθῶν ἢ θαῦμα, ἢ μηδεὶς νομίσῃ πλησίον κώμης" προσκεκλῖσθαι ἐστενεγκέν τε εἰς τὴν τράπεζαν. διὰ τοῦτο καὶ τῆς ὥρας μέμνηται, καὶ τοῦ τόπου μόνον. καὶ ἕτερον δὲ μανθάνομεν, τὴν φιλοσοφίαν τῶν μαθητῶν" ὅτι τοῖς ἀναγκαίοις, καὶ πῶς κατεφρόνουν τρυφῆς. δώδεκα γὰρ ὄντες πέντε ἄρτους εἶχον μόνους καὶ
5 δύο ἰχθύας. οὕτω περιῆρηντο αὐτοῖς καὶ σωματικά, ἢ τῶν πνευματικῶν εἶχοντο μόνον. ἢ οὐδὲ τῶν ὀλίγων ἀντεῖχοντο, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς αἰτηθέντες ἔδωκαν· ὅθεν παιδεύεσθαι χρὴ, ὅτι κἂν ὀλίγα ἔχωμεν, καὶ αὐτὰ προθύμως δεῖ τοῖς δεομένοις. κελευσθέντες γοῦν ἐπικεῖσθαι τοὺς πέντε ἄρτους, οὐ λέγουσι, καὶ πόθεν ὧδε ἡμῖν ἔσαι ἡ δαψίλεια; πόθεν ἡμεῖς προσδαμβησόμεθα τὸν πεῖνῶντα τὸν ἡμέτερον; ἀλλ' ὑπακούουσιν εὐθέως. τοσοῦτος ἦν τοῖς ἐρημίοις, ὡς
10 ἐμοῖτε δοκεῖ, δῆλον τοῦτο ὂν τῶν ὑποκειμένων ποιεῖ, ἵνα αὐτοὺς εἰς πίστιν ἀγάγῃ. ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπου προσέτερον διέκειντο· δῆλον καὶ εἰς τὸν θεῖον ἀναβλέπει. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων σημείων εἶχον πολλὰ ὑποδείγματα· τοῦτο δὲ οὐδέν. λαβὼν τοίνυν διέκλασε καὶ ἐδίδου" διὰ τῶν μαθητῶν, τοῦτο αὐτοὺς ἀμεῖνον, ἵνα τοῦτο μόνον, ἀλλ' ἵν' ἑτέρῳ γνῶ) δ θαῦμα, μὴ ἀπιστήσωσι, μηδὲ ὑποπλήθων) προελθόντος, τῶν χειρῶν αὐτοῖς μαρτυρησάντων. διὰ καὶ τοὺς ὄχλους ἀφίησι προ-
15 τερον τῆς πείνης αἰσθέσθαι λαβόν, καὶ τούτους ἀναμεῖναι προσέτερον προσελθόν καὶ ἐρωτῆσαι, καὶ δι' αὐτῶν καταπαύει, καὶ δι' αὐτῶν διήνεμει, ταῖς οἰκείαις" ὁμολογίαις καὶ τοῖς ἔργοις προσκαλεσάμενος βουλόμενος ἕκαστον. διὰ τοῦτο καὶ παρ' αὐτῶν λαμβάνει τοὺς ἄρτους, ἵνα πολλὰ τὰ μαρτύρια ἢ τοῦ γεγονότος, καὶ ὑπομνήματα τοῦ θαύματος ἔχωσιν. εἰ γὰρ καὶ
20 τούτων συμβούτων ἐπελάθοντο, τί ἂν οὐκ ἔπαθον, εἰ μὴ καὶ ταῦτα κρατεσκλάσαν; καὶ κελεύει ἡ αὐτοὺς ὅπῃ σταδὸς ἀναπεσεῖν, φιλοσοφῶν τοὺς ὄχλους παιδεύων. οὐ γὰρ ἐθέλησε τὰ σώματα μόνον ἐσθίειν, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν παιδεῦσαι. καὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τοίνυν, ἢ ἀπὸ τοῦ μηδὲν πλέον ἄρτων δοῦναι ἢ ἰχθύων, καὶ ἀπὸ τοῦ πᾶσι τὰ αὐτὰ προθῆναι καὶ πιεῖν κοινὰ, καὶ μηδὲν θατέρῳ θατέρου πλέον προσκεῖν, καὶ ταπεινοφρονεῖν καὶ ἐγκράτειαν καὶ
25 ἀγάπην ἢ ὃ ὁμοίως προῆς ἀλλήλους διακεῖσθαι καὶ ὃ κοινὰ πάντα νομίζειν εἶ) ἐπαίδευε. καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς· ἡ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. τοὺς πέντε ἄρτους κλάσας ἔδωκε, ἢ ἡ πέντε ἐν ταῖς χερσὶ τῶν μαθητῶν ἐπήγαζον. ἢ οὐδὲ μέχρι τούτου τὸ θαῦμα ἵστη, ἀλλὰ καὶ προϊοῦσαν ἐποίησε. ἢ προϊοῦσαν οὐχὶ ἄρτους μόνον, ἀλλὰ καὶ κλάσματα· ἵνα δείξῃ ὅτι ἐκείνων τῶν ἄρτων ταῦτα λείψανα ἦν, καὶ ὥστε" τοὺς ἀπόντας μαθεῖν τὸ γεγονὸς
30 θαῦμα. διὰ τοῦτο καὶ πεινάσαν ἀφῆκε τοὺς ὄχλους, ἵνα μή τις φαντασίαν εἶ) νομίσῃ τὸ γεγονὸς θαῦμα. διὰ τοῦτο καὶ δώδεκα κοφίνους προϊοῦσαν ἐποίησεν, ἵνα ἢ Ιούδας βασάνῳ. ἠδύνατο μὲν γὰρ καὶ σβέσαι τὴν πρᾶξιν, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησεν ἡ μαθηταὶ τὴν δύναμιν· ἐπεὶ καὶ ὅτι Ηλίου τοῦτο γέγονεν. οὕτω γοῦν αὐτὸν ἐξεπλάγησε σύντεθεν ἡ Ιουδαῖοι, ὅτι καὶ βασιλέα α.Βασ.ιζ.
ἠθέλησαν ποιῆσαι· καίτοιγε ὅτι τῶν ἄλλων σημείων ὑδαμοῦ τοῦτο ποιήσαντες. διὰ τοῦτο ἐρωτήσει" λόγους, πῶς ἐπήγαζον ἡ ἄρτοι; πῶς ἐπέρρεον ἐν τῇ ἐρήμῳ; πῶς τοσούτοις ἤρκεσαν; καὶ γὰρ πεντακισχίλιοι ἦσαν, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων, ὃ μέγιστον ἦν τὸ δῆμος ἐγχώμιον, ὅτι καὶ γυναῖκες καὶ ἄνδρες προσῄδρυον. πῶς οὖν λείψανα γέγονε; καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἦν προτέρου οὐκ ἔλαττον. καὶ τοσαῦτα γέγονεν, ὥστε ἰσαρίθμους γενέσθαι τοῖς μαθηταῖς κοφίνους, καὶ μήτε πλείω, μήτε ἐλάττω. λαβὼν τοίνυν τὰ κλάσματα, οὐχὶ τοῖς ὄχλοις ἔδωκεν, ἀλλὰ τοῖς μαθηταῖς. καὶ τῶν μαθητῶν ἡ ὄχλοι ἀτελέστερον διέκειντο. ποιήσας
40 ἢ τὸ σημεῖον,

22 Εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως ἂν ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Εἰ γὰρ καὶ πρὸ ἐδόκει φαντάζειν, ἀλλ' οὐκ ἀληθῶς πεποικέναι, δῆπου καὶ ἀπῶν. διὰ δὴ τοῦτο ἀκριβῶς βασανίζῃ τὰ γεγονότα ὅπως ἐπιτρέπων, τοὺς τὰ ὑπομνήματα λαβόντας καὶ ἔλεγχον τῶν σημείων ἐκέλευσεν αὐτοῖς χωρεῖσθαι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰζεαθαι. ϗ ἄλλως ϳ̓, ὅτ᾽ϣ μεγάλα ἐργάσηται, ἀποσκυβάζε) τοῦ ὄχλους ϗ τοῖς μαθηταῖς, πείθων ἡμᾶς μηδαμοῦ τῶ τοῦ πολλῶν δόξαν διώκειν, ϗ μὴ ὑπισύρεαθαι πλῆθος. ὅτ᾽ϣ ϳ̓ εἴπῃ, ἰωάγκασε, τοῖς πολλοὶ τοῖς μαθηταῖς τοιοτρόπον δείκνυσι. ϗ ἔπεμψε μὲ αὐτοὺς, ὅτι τοιοῦτοι μὲ τῇ τῶν ὄχλων, αὐτὸς ϳ̓ εἰς ὄρος βουλόμενος ἀναβῆναι. ἐποίει ϳ̓ τοῦτο, πάλιν παιδεύων ἡμᾶς, μήτε ὄχλοις ἀναμίγνυσθαι διηνεκῶς, μήτε φεύγειν ἀεὶ τὸ πλῆθος, ἀλλ᾽ ἑκάτερα χρησίμως, ϗ ἔκαιρον σωφρονοῦντας τοῖς τὸ δέον. μαθωμεν τοίνυν ϗ ἡμεῖς τοιοτρόπον φρονεῖν τῷ Ἰησοῦ· ἀλλὰ μὴ δι᾽ ἃ τοῖς ἀθλητοῖς δόσιν, ἵνα μὴ ὀνειδιαθῶμεν ϗ τοῦ Ἰουδαίους, ϗ γὰρ ζητεῖτέ μέ, φησιν, οὐχ ὅτι εἴδετε τὰ σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων ϗ ἐχορτάσθητε. διὰ τοῦτο οὖν ἐκ συνεχῶς ποιῶ τοῦτο τὸ σημεῖον, ἀλλὰ διὰ τοῦτο μόνον· ὥστε παιδεύεσθαι αὐτοὺς μὴ τῇ χαρᾷ δουλεύειν, ἀλλὰ τῶν πνευματικῶν ἐχεσθαι διηνεκῶς.

ΗΘΙΚΟΝ Τούτων οὖν ἐχώμεθα ϗ ἡμεῖς, ϗ ζητῶμεν ⓦ ἄρτον ⓦ ἐπουράνιον, ϗ λαβόντες πᾶσαν ἐκβαλλώμεθα φροντίδα βιωτικήν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι ϗ οἰκίας ἐκ πόλεις ϗ συγγενεῖς ϗ πάντα ἀφῆκαν ϗ ἐν ἐρήμῳ διέτριβον, ϗ τὸ λιμοῦ καταναγκάζοντος οὐκ ἀνεχώρουν· πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς τοιαύτην σωφρονοῦντας τραπέζῃ πλείονα ὑπεδείκνυσθαι χρὴ φιλοσοφίαν, ϗ τὴν πνευματικὴν ἐραν, ϗ τὰ ἀληθινὰ μᾶ τοῦτα ζητεῖν· ἐπεὶ κἀκεῖνοι ἐνεκαλοῦντο, οὐχ ὅτι ἐζήτησαν αὐτὸν διὰ ⓦ ἄρτον, ἀλλ᾽ ὅτι διὰ τοῦτο μόνον αὐτὸν ἐζήτησαν, ϗ διὰ τοῦτο σωφρονοῦντας. διὰ γὰρ τὴν μεγάλων μὲ δώρων καταφρονῆ, τὴν ϳ̓ μικρῶν ἔχηται, ϗ ὧν βούλεται καταφρονῇ αὐτὸν ὁ διδοὺς, ϗ ἐκείνων ἐκπίπτει· ὥσπερ οὖν ἂν ἐκείνων ἐραθῶμεν, ϗ τοῦτα σωφρονήσωμεν. ϗ γὰρ σωφρονήσωμεν τοῦτα ἐκείνων. ὅπως δὲ τελῇ τοῦτα ϗ μικρὰ σωφρονοῦντες ἐκεῖνα δέξεται ὁ μισθὸς, κἂν μεγάλα ᾖ. μὴ τοίνυν σωφρονῶμεν τοῦτα ἀπορραθυμῶμεν, ἀλλ᾽ ἀδιαφόρως αὐτὴν ἔχειν νομίζωμεν ϗ τὴν κλῆσιν ϗ τὴν ἀφαίρεσιν· ὥσπερ οὖν ϗ ὁ Ἰωβ ὅτε πρόσωπον ἀνθρώπου ἐφοβεῖτο, οὔτε ἐπόνησε οὔτε ἐζήτει. ϗ γὰρ χρήματα διὰ τοῦτο λέγεται, ὅτι ἵνα καταρύξωμεν, ἀλλ᾽ ἵνα εἰς δέον αὐτοῖς χρησώμεθα. ϗ καθάπερ τὴν τεχνίτην ἕκαστος ἰδίαν ὑπεξαιρεῖται ἔχει· οὕτω ϗ ὁ πλοῦτον οὐκ οἶδε χαλκεύειν, οὐδὲ ναυπηγεῖν, οὐδὲ ὑφαίνειν, οὐδὲ οἰκοδομεῖν, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδέν. μανθανέτω τοίνυν τὸν πλοῦτον χρῆσθαι εἰς δέον, ϗ ἐλεῆσον τοὺς δεομένους, ϗ πάντων ἐκείνων εἴσεται βελτίονα τέχνην. ϗ γὰρ αὕτη τῶν τεχνῶν ἐκείνων ἀνωτέρα πασῶν. ταύτης τὸ ἐργαστήριον οὐ γεωργῷ φοδόμενται· αὕτη οὐκ ἀπὸ σιδήρου ϗ χαλκοῦ τὸ ὄργανον ἔχει, ἀλλ᾽ ἐξ ἀγαθότητος ϗ ἀπὸ γνώμης. ταύτης τῆς τέχνης ὁ Χριστός ἐστι διδάσκαλος, ϗ ὁ τούτου πατήρ. γίνεσθε γὰρ, φησιν, οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ϗ τοῦτ᾽ δὴ θαυμαστὸν, ὅτι ὥσπερ τῶν ἄλλων ὅσα βελτίων, ϗ πόνου, οὐ χρόνου δεῖται πρὸς τὸ κατορθωθῆναι. ἐρρέθη [γὰρ τοῦτο] θελῆσαι, ϗ τοῦτο πρᾶξαι ἱκανῶς. ἰδοὺ μὴν ϳ̓ ϗ τοῦτο τέλος αὐτῆς οἷον ἐστί. τί οὖν ἐστιν αὐτῆς τὸ τέλος; ὁ οὐρανὸς ϗ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀγαθά· ἡ δόξα ἡ ἀπόῤῥητος ἐκείνη· αἱ πνευματικαὶ παῤῥησίαι· [αἱ φαιδραὶ λαμπάδες·] ἡ μετὰ τοῦ νυμφίου διαγωγή· τὰ ἄλλα, ἃ μηδεὶς λόγος μηδὲ νοῦς ἐδυήσηται δυνάται· ὥστε καὶ ἐντεῦθεν πολλὴ πρὸς τὰς ἄλλας αὕτη ἡ διαφορά. τῶν γὰρ τεχνῶν αἱ πλείους πρὸς ⓦ πρόσωπα εἰσὶ χρήσιμοι· βίον μόνον ἡμῖν αὕτη ϳ̓ ϗ πρὸς τὸν μέλλοντα ζωήν. εἰ ϳ̓ εἰς τὸ πρῶτον ἡμῶν ἀναγκαίων τεχνῶν τοσοῦτον διενεύσοχεν, οἷ ἰατρικῆς λέγω ἐκ οἰκοδομικῆς, ϗ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων· πολλῷ μᾶλλον τὰ ἄλλων, ἃς εἴ τις ἀκριβῶς ἐξετάσειεν, οὐδὲ τέχνας ἂν εἰ φαίη· ὅθεν ἔγωγε τὰς ἄλλας τὰς πρώτας οὐδὲ τέχνας εἶναι μοι δοκῶ εἰ). ποῦ γὰρ ἡ ὀφθαλμικὴ ἐκ ἡ καρυκευτικὴ χρήσιμοι ἡμῖν; ὦ δαιμόνιε· ἀλλὰ ϗ σφόδρα ἀγαθοὶ ϗ βλαβεροὶ, σώματι ϗ ψυχῇ λυμαινόμεναι, ἐκ τὸν μητέρα τῶν νοσημάτων ἀπόνοιαν ἐκ πάθημα τὸν τυφλὸν μετὰ πολλῆς ἐπεισάγει τῆς φιλοτιμίας. ὃ μόνον ϳ̓ τοιοῦτος, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸν ζωγράφικὸν, οὐδὲ τὸν ποικιλτικὸν εἶναι μοι δοκῶ ἂν ἔγωγε τέχνην εἰ). εἰς γὰρ δαπανῶν μόνον ἐμβάλλουσι πρὸς τὸν· τὰς δὲ τέχνας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χας τῶν ἀναγκαίων καὶ ζωοτρόφων ἡμῖν τοῦ ζῆν παρεχικὰς εἶναι δηλῶν κατασκευαστικάς. διὰ τοῦτο δὲ σοφὸν ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς, ἵνα εὑρώμεν μεθόδους, δι' ὧν διωκησόμεθα τὸν βίον συγκροτεῖν καὶ ἡμέτερον. ὃ γὰρ ζῶδια γίνεται, ἢ ἐν τοίχοις, ἢ ἐν ἱματίοις, πολὺ χρήσιμον, εἰπέ μοι; διὰ δὴ τοῦτο καὶ τῶν ὑποδηματορράφων, καὶ τῶν ὑφαντῶν πολλὰ παρεκτρέπειν ἔδει τὴν τέχνης. καὶ γὰρ ὅτι ὁ βαθμὸν τὰ πλείονα αὐτῆς ἐξήνεγκον, ὃ ἀναγκαῖον αὐτῆς διαφθείροντες, τέχνη κακοτεχνίαν μίξαντες· ὃ καὶ ἡ οἰκοδομικὴ ἔπαθεν. ἀλλ' ὥσπερ ταύτην ἕως οὐ οἰκίαν οἰκοδομῇ, καὶ τὰ θέατρα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα, καὶ τὰ περιττὰ ἐργάζηται, τέχνην καλῶ· οὕτω καὶ τὴν ὑφαντικὴν, ἕως οὐ ἱμάτια ποιῇ καὶ ὁπλὰ ἱμάτια, ἀγαθὴν μὴ τὰς ἀράχνας μιμῆται, καὶ πολλοὺς καταχέῃ καὶ γέλωτα καὶ τοῦ βλαχεύειν ἄφατον, τέχνην ὀνομάζω. καὶ τὴν τῶν ὑποδηματοποιῶν, ἕως αὐτὴ ὑποδήματα ποιῇ, οὐκ ἀποστρέφω δὲ τῆς τέχνης ὄνομα· ὅταν δὲ τοὺς ἄνδρας εἰς τὰ τῶν γυναικῶν ἐξαγάγῃ σχήματα, καὶ μαλακίζεσθαι ποιῇ διὰ τῶν ὑποδημάτων, καὶ θρύπτεσθαι, μὴ τῶν βλασφήμων καὶ περιττῶν αὐτοὺς ἀφέλωμεν, καὶ οὐδὲ τέχνην ἐροῦμεν. καὶ οἶδα μὲν ὅτι πολλοῖς σμικρολόγος εἶναι δοκῶ ταῦτα περιεργαζόμενος· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀποστήσομαι. ὃ γὰρ πάντων αἴτιον τῶν κακῶν τούτων, ὃ καὶ μικρὰ ταῦτα δοκεῖν εἶναι τὰ ἁμαρτήματα, καὶ διὰ τοῦτο ἀμηχάνους. καὶ τί τοῦτο, φησίν, βλάπτει μεγάλα ἁμαρτήματα ἡμῶν δυσκαλλωπισμένον ἔχειν τὸν ὑποδήματα καὶ ἀποσίλβον καὶ τοὺς ποδὶ περισπωμένον, εἴτε καὶ ἁμάρτημα τοῦτο καλῶν δοκῶ; βούλεσθε οὖν ἐπαφήσω τὴν γλῶτταν αὐτοῖς, καὶ δείξω τὴν ἀκμὴν σιώπων; ὅσον καὶ οὐκ ὀργίσεσθε; μᾶλλον δὲ, καὶν ὀργίζησθε, καὶ πολλά μοι λέγητε. καὶ γὰρ ὑμᾶς αἰτίους τῆς ἀνοίας ταύτης, οὐ μικρὰ ἁμάρτημα εἶναι νομίζοντες, καὶ ἀπατεῶνας ἡμᾶς ἀναγκάζοντες εἶναι τὴν κατηγορίαν τῆς ἀσωτίας ἐμβιῶναι ταύτης. φέρε δή, ἀνάθεμα ἐξεπάσωμεν, καὶ ἴδωμεν ὁποῖόν ἐστι κακόν. ὅταν γὰρ τὰ νήματα τὰ σηρικὰ, ἃ μηδὲ ἐν ἱματίοις ὑφαίνεσθαι καλὸν, ταῦτα ἐν ὑποδήμασι διαῤῥάπτητε, πόσης ὕβρεως, πόσου γέλωτος ταῦτα ἄξια; εἰ δὲ τῆς ἡμετέρας ψήφου καταφρονεῖς, ἄκουσον τῆς τοῦ Παύλου φωνῆς μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος ταύτης ἀπαγορεύοντος, καὶ τότε αἰσθήσῃ τοῦ γέλωτος. τί οὖν ὁ ἀνὴρ φησί; Μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ. Τίνος οὖν ἕνεκα συγχωρεῖς ἄξιος, ὅταν τῇ γεγαμημένῃ μὴ ὅπως ἐπόντος Παύλου πολυτελῆ ἱμάτια ἔχειν, σὺ καὶ ὅτι τὰ ὑποδήματα τοῦ βλαχεύειν ταύτην ἐξάγῃς, καὶ μυρία κατασκευάζῃς ὑπὲρ τῆς καταγελάστου ὕβρεως; καὶ γὰρ καὶ ναῦς πήγνυται, καὶ ἐρέται καταλέγονται καὶ κυβερνῆται, καὶ ἴσιον ἀναπετάννυται, καὶ πέλαγος πλεῖται, καὶ γυναῖκα εἰς παιδία καὶ πατρίδα ἀφεὶς, καὶ τοὺς ἑαυτῆς ψυχροὺς ἐμπορεῖς σκιδνᾶσι κύμασι, καὶ εἰς τοὺς βαρβάρων ἀπορρήτους χώρους, καὶ μυρίους ὑπομένει κινδύνους διὰ ταῦτα τὰ νήματα, ἵνα σὺ μὴ πάντα σκῶμα λαβὼν ὅτι τῶν ὑποδημάτων διαῤῥάψῃς, καὶ τὸ δέρμα καλλωπίσῃς. καὶ τί ταύτης τῆς ἀλογίας χεῖρον ἠμύοιτ' ἄν; ἀλλ' ὁ τὰ παλαιὰ τείνοντα, διὰ τοῦτο ἀνδράσι πρέποντα. ὅθεν ἐγωγε περισσοδοκῶ, χρόνου περιόντος, σοὶ νέους σοὺς πρὸς ὑμᾶς καὶ γυναικῶν ὑποδήματα ἥσειν, καὶ οὐκ αἰσχυνθήσεσθαι· καὶ τοῦτο χαλεπώτερον, ὅτι καὶ πατέρες ταῦτα ὁρῶντες οὐκ ἀγανακτοῦσιν, ἀλλὰ καὶ διάφορον τὸ πρᾶγμα εἶναι νομίζουσι. βούλεσθε εἴπω καὶ ὃ ἔτι χαλεπώτερον; ὅτι δὲ πενήτων ὄντων πολλῶν ταῦτα γίνεται. βούλεσθε εἰς μέσον ἀγάγω Χεῖσον καὶ λιμοπτονίαν; γυμνόν; ἀλώβητον πάντα; δεδεμένον; καὶ πόσων οὐκ ἂν εἴποιμι σκηπτῶν ἄξιοι, σκῆνος μὲν ἀναγκαίας ἀποστεροῦντα περιορῶντες, καὶ δέρματα ἢ μὴ τοσαύτης καλλωπίζοντες τῆς ἀσωτίας; καὶ αὐτὸς μὲν ἰδίᾳ τοῖς μαθηταῖς νομοθετεῖ, οὐδὲ ἁπλῶς ὑποδήματα ἔχειν ἐπέτρεψεν, ἡμᾶς δὲ μόνον γυμνοῖς ποσὶν οὐκ ἀνεχόμενα βαδίζειν, ἀλλ' οὐδὲ ὑποδεδεμένοις ὡς ὑποδεδέσθαι δεῖ. τί τοίνυν τῆς ἀκοσμίας ταύτης χεῖρον ἠμύοιτ' ἄν; τί τοῦ γέλωτος; καὶ γὰρ ψυχῆς ὅτι μαλακὸν τὸ πρᾶγμα καὶ ἀπίθανον καὶ ὠμῆς καὶ περιέργου καὶ ματαιοπόνου. πότε γὰρ διωκήσεται ἀναγκαίως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀναγκάζῃ τινὶ τοιοῦτος, ὁ τοῦ ταῦτα τὰ τοῦτα ἠρώτηκώς; πότε ἀνέξεται ὁ τοιοῦτος νέος ψυχῆς ὑπομνήσαντος, ἢ σύννοιαν ὅτι καὶν ψυχὴν ἔχῃ; ἢ γὰρ σμικρολόγος ἔσται ὁ τὰ τοιαῦτα θαυμάζειν ἀναγκαζόμενος, ἢ ὠμὸς ὁ δι' ταῦτα τῶν πτωχῶν ἀμιγῶν, καὶ ἄγρει ἔρημος ὁ πᾶσαν εἰς ταῦτα καταναλίσκων τὴν οὐσίαν. ὁ γὰρ νηπίῳ ἄρτι, ἢ χρωμένῳ ἄνθος, καὶ σὺν κίνδυνος τοῦ ἀπὸ τῶν τοιούτων ὑφασμάτων τοῦτο ἐργαζόμενος, πότε εἰς τὸ ὕφασμα δύνησεται ἰδεῖν; πότε τὸ σὸν θαυμάσεται κάλλος, ὁ τοῦ καλλος ἐπιπόνου δέρματος, καὶ χαμαὶ κύπτων; καὶ ὁ μὲν Θεὸς ἔτεινεν οὐρανὸν, καὶ ἥλιον ἀνῆψεν, δύω σε ταῖς ὄψεσι ἔλκων· σὺ δὲ κάτω σεαυτὸν καὶ τοῖς τοῦ χοὸς κτίσμασι σὺν χείρας νύσσειν ἀναγκάζεις, καὶ τῷ διαβόλῳ πείθῃ. καὶ γὰρ ὁ πονηρὸς δαίμων ἔστι ταύτῃ ἐπενόησε τὴν ἀκηδοσιώαν, * ἐκείνου σε τὸ κάλλος ἀπάγων. διὰ τοῦτό σε συνταῦθα εἵλκυσε· καὶ πρόβυδοκιμεῖται Θεὸς οὐρανὸν δεικνὺς ἀπὸ διαβόλου δέρματα δεικνύοντος· μᾶλλον δὲ οὐδὲ δέρματα (καὶ γὰρ ταῦτα ἔργα Θεοῦ) ἀλλὰ βλακείαν καὶ κακοτεχνίαν. καὶ κάτω εἰς τὴν γῆν νύσσων ὁ νέος τοῦτοις, ὁ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς φιλοσοφῆν κελευσθείς, μᾶλλον ἐγκεκυφὼς τύπτοις, ἢ εἰ τῶν μεγάλων τινὰ κατορυχωκώς τινα, καὶ ἀκροβατῶν ὑπὲρ τῆς ἀγορᾶς, καὶ λύπας καὶ ἀθυμίας ἐντεῦθεν λύπτων ἑαυτῷ τοῦτοις· μὴ μολυνῇ τὰ πτερὰ χειμῶνος ὄντος, μὴ κακύνῃ ὁ κονιορτὸς θέρους ἐπιόντος. τί λέγεις, ἄνθρωπε; τὴν ψυχὴν ἅπασαν εἰς πτῶσιν ἔρριψας διὰ ταύτης τῆς σωτηρίας, καὶ χαμαὶ συνελαύνῃς τοῦτοις, καὶ τοῦτοις ὑποδημάτων τοσοῦτον ἔχεις ἀγῶνα; μάθε τὴν χρῆσιν αὐτῶν, καὶ αἰδέσθητι τὴν ὑφὴν τὴν τοῦτοις φέρεις. ὥστε γὰρ πτῶσιν πατεῖν καὶ βόρβορον ἢ πᾶσαν τὴν ὑπὸ τὸ ἐδάφους κηλῖδα, γέγονε τὰ ὑποδήματα. εἰ δὲ σὸν ἀνέχῃ, λαβὼν ἄξαρτησον τὸ τραχήλου, ἢ τῇ κεφαλῇ τοῦτοις. ἐὰν ὑμεῖς μὲν λέγητε ταῦτα ἀκούοντες ἐμοὶ δὲ δακρύειν ἔπεισι τὴν τούτων μανίαν, ἐὰν τὴν τοῦτοις ταῦτα ἀσυνδέτων. ἢ γὰρ ἡδύτερον ἀν ὅτι δὲ σῶμα μολύναιεν πτῶσις, ἢ τὰ δέρματα σκῶλα. μικρολόγοι μὲν οὖν ὅτω γίνονται, φιλοχρήματοι δὲ πάλιν ἕτερος. ὁ γὰρ τοῦτοις τὰ τοιαῦτα μάνεσθαι ἐὰν ἀσυνδέτως ἐθιζόμενος, καὶ ἐν τοῖς ἱματίοις ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι, πολλῆς δεῖται δαπάνης ἢ πολλῆς τῆς τοῦτοις. κἂν μὲν φιλότιμον ἔχῃ πατέρα, μᾶλλον αἰσχυνόμενος τοῦτοις, τὴν ἄτοπον ταύτην ὑπερτείνων ὑπερθυμίαν· ἂν δὲ σμικρολόγον, ἀναγκάζεται ἑτέρας ἀδικεῖν, ὥστε χρήσιμον εἰσαγαγεῖν εἰς τὰς τοιαύτας δαπάνας. ἐντεῦθεν πολλοὶ τῶν νέων ἢ τὴν ὥραν ἀπέδοντο, ἢ τοῖς ἐδάσαντο τοῖς βουλομένοις ἐχθύοντο, ἢ ἑτέρας δουλοπρεπεῖς ἐπιτηδεύσεις ἀσχημοσύνης, αὐτὴ τούτων ὠνούμενοι τὰς τοιαύτας ὑπερθυμίας ἐκπληρῶσι. ὅπου μὲν οὖν ἢ φιλοχρήματος οὐκ ἔστι ἢ μικρολόγος, ἢ τοῦτοις τὰ ἀναγκαῖα πόντων ἐρρύτερος, ἢ πολλὰ ἀναγκασθήσεται ἁμαρτάνειν, δῆλον ἐκ τούτων. ὅπου δὲ [ἢ] ὠμὸς ἢ κενόδοξος, οὐδὲν τοῦτο τοῖς ἑτέροις· ὠμὸς μὲν, ὅταν πένητα ἴδῃ, τὴν πόθεν τοῦ καλλωπισμοῦ μηδὲν ἐωρακέναι δοκῇ; ἀλλὰ ταῦτα μὲν χρυσῷ καλλωπίζει, σκῆνον δὲ ἀπὸ λιμοῦ διαφθειρόμενον τοῦτοις· κενόδοξος δὲ, ὅταν ἢ ἐν τοῖς μικροῖς παιδεύηται τὴν τοῦτοις τῶν ὁρώντων δόξαν ἀγαπᾶν. ἃ γὰρ ὅτως οἱ μὴ φρατηρὸν ὅτι τοῖς φραστοπέδοις ἢ θρηπαίοις μέγα φέρουσι, ὡς ἀκόλαστον νέον ὅτι τῷ καλλωπισμῷ τῶν ὑποδημάτων, ὅτι τοῖς συρραμμένοις ἱματίοις, ὅτι τῇ κουρᾷ τῆς κεφαλῆς· καίτοιγε ταῦτα πολλὰ τεχνῶν ἔργα ὄντα ἑτέρων. εἰ δὲ ὅτι τοῖς ἀλλοτρίοις οὐκ ἀφίσανται κενοδοξοῦντες, πότε ὅτι τοῖς ἰδίοις ἀποχήσονται; εἶπω ἢ ἕτερα τούτων χαλεπώτερα, ἢ ἢ ταῦτα ὑμῖν ἀπόχρη; ἀκοιῶ αἰδάγκη καταλῦσαι (ιν) λόγον ἐνταῦθα· ἐπεὶ ἢ ταῦτά μοι εἴρηται διὰ τοῦ φιλονείκους ἢ οὐδὲν ἄτοπον ὃ τοιοῦτον (ιε) λέγοντας. ἢ οἶδα μὲν ὅτι πολλοὶ τῶν νέων οὐδὲ τοῖς ἐξοτικοῖς τοῖς λεγομένοις, μεθύοντες ἅπαξ τῇ παθῇ· ἃ μὲν διὰ τοῦτο σιγήσαι ἔδει. (ιδ) γὰρ νοῦν ἔχοντες πατέρες ἢ ὑγιαίνοντες τέως ἢ ἀκούσας αὐτοῦ εἰς τὸν τοῦτοις σωθῆναι δύσκολοι ἐμβιβάσαι δυνήσονται. μὴ τοίνυν λέγε, οὐδὲν πρὸς τοῦτο, οὐδὲν πρὸς σκῆνος. ὅτο γὰρ, τοῦτο πολλὰ ἀπώλεσεν. ἔδει γὰρ ἢ ἐνταῦθα αὐτοῦ παιδεύειν, ἢ ἀπὸ τῶν δοκιμώ-

τῶν

των ἐκ) μικρῶν σεμνοὺς ποιῆν, μεγαλοψύχους, κρείττους ἁπλῶς. οὕτω γὰρ αὐτοὺ καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις βυρήσομεν δοκίμους. Ἱ γὰρ τῆς τῶν στοιχείων μαθήσεως βὐτελέστερον; ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τούτων καὶ ῥήτορες, καὶ σοφισταὶ, καὶ φιλόσοφοι γίνονται. καὶν ταῦτα ἀγνοήσωσιν, οὐδὲ ὀκταετά ποτε ἐἶσον). Ταῦτα γὴμῖν ὁ τοὺς νέους μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς γεραιτέρους καὶ πόλεως εἰρηνεύοντας (καὶ γὰρ καὶ αὗται τοῖς τοιούτοις ἐγκλήμασιν ὑποκεινται) καὶ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ πρὸς θεὸν κοσμιότης ὀφειλόμενον. Τὰ τοίνυν τοὺς ἐκείνους εἰρηνεύοντα καὶ τοὺς ὑμᾶς εἰρηνεῦσθαι νομίζετε, ἵνα μὴ πάλιν τὰ αὐτὰ ἀνθυλάξωμεν. καὶ γὰρ ὥσπερ λοιπὸν βύχῃ κατακλύσαι (Ν) λόγον. ἅπαντες τοίνυν ἡμῖν ξυνβύξασθε, ὥστε καὶ νέους, καὶ τῆς ἐκκλησίας μάλιστα, δυνηθῆναι κοσμίως ζῆν, καὶ εἰς γήρας ἐλθεῖν ἀβλαβῶς πρέπον (ὡς τάς γε βύχ ὕτω ζωὴν, οὐδὲ εἰς γήρως ἐλθεῖν καλὸν) καὶ ὃ καὶ ἐν νεότητι γενηρασκόντας βύχεσθαι καὶ εἰς πολιὰν βαθυτάτην ἐλθεῖν, καὶ πατέρας ἡμεῖσθαι παίδων δοκίμων, καὶ καὶ γενομένους βύφεῖναι, καὶ τοῦ πρώτων (Ν) πεποιηκότα αὐτὸν Θεόν, καὶ πᾶσαν ἐξελάσαι νόσον, καὶ τὴν ἐν τοῖς ἐπισθήμασιν, οὐδὲ τὴν ἐν τοῖς ἰματίοις μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλλὴν ἅπασαν. καὶ γὰρ οἵ γῆ χερσαμβύη, τοιοῦτόν ἐστι καὶ νεότης ἀμβλυωπῆ, πολλὰς πολλαχόθεν ἐπιφέρουσα τὰς ἀχθηδάς. ἐπαφῶμεν τοίνυν τὸ πῦρ τὸ πνεύματος, καὶ κατακαύσωμεν τὰς πονηρὰς ταύτας ἐπιθυμίας, καὶ νεώσωμεν τὰς ἀρούρας, καὶ ἑτοίμους τοὺς τὴν τοῦ σπόρου ποιήσωμεν ἐπιδοχήν, καὶ οὐ νέους οὐ πρὸς ἡμῖν τῶν ἀλλαχοῦ ἡβώντων ἀποδείξωμεν σωφρονεστέρους. καὶ γὰρ τὸ θαυμαστὸν τοῦτο ἐστιν, ὅταν ἐν νεότητι σωφροσύνη λάμπῃ· ὡς ὅ γε ἐν γήρᾳ σωφροσύνη οὐδὲν μισθὸν μείζονα ἔχει πολλῷ, [ἀκριβῶς] τὴν ἀπὸ τῆς ἡλικίας ἀσφάλειαν ἔχων. Τὸ δὲ καθόλου δόξαν, ἐν κύμασι γαλήνης ἀπολαύειν, ἐν καμίνῳ μὴ κατακαίεσθαι, καὶ ἐν νεότητι μὴ ἀστοργεῖν. Ταῦτ' οὖν ἐννοοῦντες ζηλώσωμεν (Ν) μακάριον ἐκεῖνον Ἰωσήφ, (Ν) ὃς διὰ πασῶν λαμπρύνας τούτων, ἵνα καὶ τῶν αὐτῶν ἐπιτύχωμεν στεφάνων αὐτοῦ· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ν. 23 ΚΑΙ ΑΠΟΛΥΣΑΣ ΤΟΥΣ ΟΧΛΟΥΣ Ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας γὴμομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ κυμάτων. ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

ΤΙνος ἕνεκεν εἰς τὸ ὄρος ἀναβαίνει; παιδεύων ἡμᾶς ὅτι καλὸν ἡ ἐρημία καὶ ἡ μόνωσις, ὅταν ἐντυγχάνειν δέῃ τῷ Θεῷ. διὰ τοῦτο ξυνεχῶς εἰς τὰς ἐρήμους ἄπεισι, κἀκεῖ διανυκτερεύει πολλάκις βυθιζόμενος, παιδεύων ἡμᾶς καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ καιροῦ, καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τόπου θηρεύειν ἐν ταῖς βυθαῖς ἀταραξίαν. πανυχίας γὰρ μήτηρ ἡ ἔρημος, καὶ γαλήνη καὶ λιμὴν ἀπάντων ἀπαλλάττουσα θορύβων ἡμᾶς. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτο ἀνέβαινεν ἐκεῖσε· οἱ δὲ μαθηταὶ κλυδωνίζονται πάλιν, καὶ χειμῶνα ἐπομβύουσιν, οὐδὲν δεύτερον. ἀλλὰ τότε μὲν ἔχοντες αὐτὸν ἐν τῷ πλοίῳ τοσοῦτον ἔπαθον· νυνὶ δὲ καθ' ἑαυτοὺς ὄντες μόνοι. καὶ γὰρ πρέμα καὶ μικρὸν ὅτι τὰ μείζονα αὐτοὺς ἀνάγκη καὶ ἐμβιβάζει, καὶ εἰς τὸ φέρειν πάντα γενναίως. διὰ δὴ τοῦτο, ὅτε μὲν πρῶτον κινδυνεύειν ἐμέλλον, πρὸ μὲν, ἐκάθευδε δὲ, ὥστε διεγείρειν αὐτὸν· νυνὶ δὲ ὅτι μείζονα ἀγῶνα αὐτοὺς ὑπομονὴ οὐδὲν τοῦτο ποιῆ, ἀλλ' ἄπεισι, καὶ ἐν μέσῳ θαλάσσης συνχωρῆ (Ν) χειμῶνα διεγερθῆναι, ὡς μηδὲ προσδοκῆσαι πόθεν ἐλπίδα σωτηρίας, καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἀφῆσαι αὐτοὺς κλυδωνίζεσθαι, διεγείρων αὐτῶν, ὡς οἶμαι, πεπωρωμένον τὴν καρδίαν. Τοιοῦτον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοιοῦτον ὁ φόβος, οὐ μὴν τῶ χειμῶνος ἀλλ' ὁ κυρίος ποιῶ. μὴν δὲ τῆς καταπλήξεως ἐκ εἰς ἐπιθυμίαν μείζονα ἀφορμὰς ἐνέβαλε τοῖς αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς μνήμην διωκεῖν. διὰ δὴ τοῦτο οὐκ αὐθέως ἀφεῖς ἐπέστη.

25 Τετάρτη γὰρ, φησι, φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, Παιδεύων αὐτοὺς μὴ ταχέως λύειν ἐπιζητεῖν τῶν συνεχόντων δεινῶν, ἀγαθὰ φέρειν καὶ συμπίπτοντα γενναίως. ὅτε γοῦν προσεδόκησαν ἀπαγαγέσθαι, τότε ἐπετάθη πάλιν ὁ φόβος.

26 Ἰδόντες γὰρ αὐτὸν, φησιν, οἱ μαθηταὶ περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐταράχθησαν, λέγοντες Φάντασμα ἐστὶν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Καὶ γὰρ ἀεὶ τοῦτο ποιεῖ. ὅταν μέλλει λύειν τὰ δεινὰ, ἕτερα ἐπάγει χαλεπώτερα καὶ φοβερώτερα· ὃ δὴ καὶ τότε συνέβη. μὴν γὰρ τοῦ χειμῶνος οἱ ἀπ' αὐτοῦ ἐθορύβησε τοῦ χειμῶνος οὐχ ἧττον. διὰ τοῦτο οὐδὲ ὁ σκότος ἔλυσεν, οὐδὲ φανερὸν ἑαυτὸν ἐποίησεν, ἀλείφων αὐτοὺς, ὥσπερ εἶπον, ἐν τῇ συνεχείᾳ τῶν φόβων τούτων, καὶ παιδεύων εἰς καρτερικούς. τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Ἰωβ ἐποίησεν. ὅτε γὰρ ἔμελλε λύειν τὸν φόβον καὶ τὸν πειρασμὸν, τότε ὁ τέλος χαλεπώτερον εἴασε γενέσθαι· οὐ διὰ τὸν παίδων θάνατον λέγω καὶ τὰ ῥήματα τῆς γυναικὸς, ἀλλὰ διὰ τὰ ὀνείδη τὰ τῶν οἰκετῶν καὶ τῶν φίλων. καὶ ὅτε τὸν Ἰακὼβ ἐξαρπάζειν ἔμελλε τῆς ἐν τῇ ξένῃ ταλαιπωρίας, ἀφῆκε διεμπλῶναι εἰς μείζονα γενέσθαι τὸν φόβον. καὶ γὰρ ὁ κηδεστὴς καταλαβὼν θάνατον ἠπείλει, εἰ μετ' ἐκείνου ὁ ἀδελφὸς διδέχεσθαι μέλλοι τὸν ἐκάτων ἐπικρέμασε κίνδυνον. διὰ γὰρ οὐκ ἐνὶ καὶ ἐν μακρῷ χρόνῳ πειράζεσθαι τὸ σφοδρὸν, ὅταν μέλλωσιν ἐκβαίνειν τοὺς ἀγῶνας οἱ δίκαιοι, βασανίζων αὐτοὺς πλέον κερδαίνειν, ἐπιτείνει τὰ γυμνάσια· ὃ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀβραὰμ ἐποίησε, τὸν ἕκτον ἆθλον, τὸν τοῦ παιδὸς θεῖς. οὕτω γὰρ καὶ φορητὰ ἔσται τὰ ἀφόρητα, ὅταν διὰ φυγαῖς ἐπάγηται ἑτέρας ἔχοντα τινὰ ἀπαλλαγήν. τοῦτο δὴ καὶ τότε ἐποίησε, καὶ ὁ προτερεῖν ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν [αὐτοῖς] ὁ Χριστὸς, ἕως ὅτε ἔκραξαν. ὅσῳ γὰρ ἐπετείνετο τὰ τῆς ἀγωνίας, τοσούτῳ μᾶλλον ἠσμενίζοντο αὐτοῦ τὴν παρουσίαν. εἶτα, διὰ τί ἐβόησαν, φησιν·

27 Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.

Τοῦτο τὸ ῥῆμα τὸν φόβον ἔλυσε, καὶ θαρρῆσαι παρεσκεύασεν. διὰ γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὄψεως οὐκ ἐπεγνώσκειν ἀλλὰ τὸ παράδοξον τῆς βαδίσεως καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς δῆλον ἑαυτὸν ποιεῖ. τί οὖν ὁ Πέτρος, ὁ πολυπαθὴς θερμὸς ἀεὶ τῶν ἄλλων προπηδῶν;

28 Κύριε, εἰ σὺ εἶ, φησι, κέλευσόν με πρὸς σὲ ἐλθεῖν διὰ τῶν ὑδάτων.

Οὐκ εἶπεν, ὕξαι καὶ περιπάτησον, ἀλλὰ κέλευσον. εἶδες πίστιν θερμότητος; πόσην πίστις; καίτοιγε οὐκ τοῦτο πολλαχοῦ κινδυνεύει, οὐκ τὸ πέρας τῶν μέτρου ζητῶν. καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα πολὺ μέγα ἐζήτησε, διὰ ἀγάπην μόνον, καὶ διὰ δεῖξιν. οὐδὲ γὰρ εἶπε, κέλευσόν με βαδίσαι διὰ τὰ ὕδατα· ἀλλὰ τί; κέλευσόν με ἐλθεῖν πρὸς σέ. οὕτως ἐφίλει Ἰησοῦν. τοῦτο καὶ μὴν τῶν δύο ἐποίησεν. οὐκ ἠνέσχετο μὴν τῶν ἄλλων ἐλθεῖν, δηλαδὴ προπηδήσεν. καὶ τῶν ἀγάπην δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πίστιν ἐπιδείκνυται. οὐ γὰρ μόνον ἐπίστευσεν, ὅτι αὐτὸς δύναται περιπατεῖν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀλλ' ὅτι καὶ ἕτερος ἀναγκάσαι, καὶ ἐπιθυμῆσαι ταχέως ἐλθεῖν αὐτοῦ θέλησε.

29 Ὁ δὲ εἶπεν, ἐλθε. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο, καὶ λέγει αὐτῷ· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Τοῦτο τοῦ προτέρου παράδοξότερον. διὰ τοῦτο μετὰ σκότος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκάφο τοῦτο ϗ̄ζ. ὅτε μὲν ἔδειξεν ὅλη κρατεῖ τῆς θαλάσσης, τότε δὲ ὅτι τὸ θαυμασότερον ἐξ-
ἀγᾶ τὸ σημεῖον. Τότε μὲν γὰρ τοῖς ἀνέμοις ἐπετίμησε μόνον· νυνὶ δὲ αὐτὸς βαδίζει, ϗ ἑτέ-
ρῳ τοῦτο ποιεῖν· ὅπερ εἰ τοῖς ἀρχομένοις ἐλέλυσε φιλεῖν, οὐκ ἂν ὁμοίως
κατεδέξατο Πέτρος, ἀλλὰ μηδέπω τοσαύτην κεκτῆσθαι πίστιν. Ἵνος οὖν ἕνεκεν αὐτὸν ὁ
Χριστὸς ἐπέτρεψε; ἵνα μὲν εἶπεν, ἃ δυνάσαι, πάλιν θερμὸς ὢν ἀπειπεῖν ἂν. ἀλλὰ τοῦτο
ἀπὸ τῆς φαντασίας αὐτὸν πεῖσαι, ἵνα εἰς τὸ μέλλον σωφρονισθῇ. Ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἀνέ-
σχεται. καταβὰς τοίνυν κλυδωνίζεται. ἐφοβήθη γὰρ· ϗ τοῦτο δὲ κλυδώνιον ἐποίησε· τῇ δὲ
φόβου ὁ ἄνεμος εἰργάσατο. ὁ μὲν Ἰωάννης φησὶν, Ὅτι ἤθελον λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, ϗ Ιω. ϛ. ιϛ.
εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο εἰς τὴν γῆν, εἰς ἣν ὑπῆγον· τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο δηλοῖ. ὥστε
μηδόντων αὐτῶν πρὸς τὴν γῆν ἠρέμει ἐπέβη τοῦ πλοίου. καταβὰς τοίνυν ἀπὸ τοῦ πλοίου
πρὸς αὐτὸν εἶπε, μὴ τοῦτο ἦν πιστεῦσαι ὅτι τῶν ὑδάτων, ὡς τῷ πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν χαίρων.
ϗ μείζονος πειρώμενος, ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ἤρξατο πάσχειν κακῶς, τοῦ μὲν ἀνέμου λέγω ῥύμης,
καὶ τῆς θαλάττης. τοιοῦτον γὰρ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· πολλάκις γὰρ μεγάλα κατορθοῦσα, ἐν τοῖς
ἐλαττοσιν ἐλέγχεται· οἷς ὁ Ηλίας ὅτι τοῦ Ιεζάβελ ἔπαθεν· οἷς ὁ Μωϋσῆς ὅτι τοῦ Αἰγυπτίου· οἷς
ὁ Δαυὶδ ὅτι τοῦ Βηρσαβεέ. ὅτω δὴ ϗ Πέτρος, ἐπὶ τοῦ φόβου ἀναμάζοντος ὑπολιπεῖν τῶν ὑδάτων
ἐθάρρησε· πρὸς μὲν τοῦ ἀνέμου ἐμβολὴν οὐκ ἐπὶ ἡδυπαθείᾳ ζῶσαν, ϗ περιῶντα ἐπὶ τῷ
Χριστοῦ. ὅτως οὐδὲν ὠφέλησε πίστις ἀληθὴς τοῦ Χριστοῦ μὴ πίστει ὄντα ἀληθῆ. τοῦτο μὲν ϗ ὃ μέσον ἐ-
δείκνυ τοῦ διδασκάλου δὲ τοῦ μαθητοῦ, ϗ οὐδὲν ἄλλους προεμυθεῖτο. Εἰ γὰρ ὅτι τῶν δύο ἀ-
δελφῶν ἠγανάκτησαν, πολλῷ μᾶλλον ἂν τοῦτο. ὅτω γὰρ ἦσαν πνεύματος ἀξιωματικοί.
μὴ γοῦν τοῦτο οὐ τοιοῦτοι. πολιτευόμενοι γὰρ τῶν φορτείων τοῦ μαχαιρίου τοῦ Πέτρου, δὲ ἐν
ταῖς δημιουργείαις αὐτὸν προβάλλονται, καίτοιγε ἀγεννεστέρων τῶν ἄλλων ὁπλισμένον. ϗ
ὁπλὴ οὐκ ἐπέτρεψε τοῖς ἀνέμοις παύσασθαι, ἀλλ' αὐτὸς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο
αὐτοῦ· ὅτι τῆς ἐκείνου πίστεως ἔδει. ὅταν γὰρ τὰ πρὸ ἡμῶν ἐλλιμπάνῃ, καὶ τὰ τοῦ
Θεοῦ ἴσαται. δείκνυς τοίνυν ὅτι οὐχ ἡ τοῦ ἀνέμου ἐμβολὴ, ἀλλ' ἡ ἐκείνου ὀλιγοπιστία τὴν
περιεργοτέρω εἰργάσατο, φησὶν· ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; ὥστε εἰ μὴ ἡ πίστις ἠσθένησε,
ϗ πρὸς τὸν ἄνεμον ἂν ἔστη ῥαδίως. ὁμοῦ τοι τοῦτο ϗ ὁπλαβόμενος αὐτοῦ, τὸν ἄνεμον ἐᾷ πνεῖν,
δείκνυς ὅτι οὐδὲν ἐκεῖνος προβλάπτει, ὅταν ἡ πίστις ᾖ πεπηγυῖα. ϗ καθάπερ νεοττὸν προ-
καιροῦ τῆς καλιᾶς προελθόντα ϗ μέλλοντα καταπίπτειν ἡ μήτηρ ταῖς πτέρυξι διέβασα-
σα, πάλιν ὅτι τὴν καλιὰν ἄγει· ὅτω ϗ ὁ Χριστὸς ἐποίησε.

32 Καὶ ὁπιβάντων αὐτῶν τοῦ πλοίου, τότε ἐπαύσατο ὁ ἄνεμος.

Περὶ τούτου μὲν οὖν ἔλεγον· Ποταπός ἐστιν ὁ ἄνεμος οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θά- Matth. η. κζ.
λασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν αὐτῷ; νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, φησὶν, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες· ἀληθῶς Θε-
οῦ υἱός εἶ. Ορᾷς πῶς μικρὸν ὅτι τὸ ὑψηλότερον ἄφνω ἦγεν; ϗ γὰρ ἀπὸ τοῦ βα-
δίσαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρῳ κελεῦσαι ὅτω ποιῆσαι, καὶ κινδυνεύοντα σῶσαι,
πολλὴ λοιπὸν ἡ πίστις ἦν. Τότε μὲν γὰρ ἐπετίμησε τῇ θαλάσσῃ· νυνὶ δὲ οὐκ ὅτι μᾶλλον ἑ-
τέρως τὴν δύναμιν αὐτοῦ δείκνυς μείζονος. διὸ καὶ ἔλεγον· ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ. Τί οὖν; ἐπετίμησε τοῦτο εἰρηκόσι; τοιοῦτον μὲν οὖν ἄφνω, ϗ βεβαίωσε δὲ λεχθέν, μὴ μείζονος
ὄχλου ἐσομένου περιπεσόντας, ϗ ὑπ' ὠλιγοπιστίας.

34 Καὶ διαπεράσαντες, φησὶν, ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ.

35 Καὶ ὁπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχω-
ρον ἐκείνην, ϗ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας,

36 Καὶ παρεκάλουν ἵνα ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· δὲ ὅσοι ἥψαντο, ἐ-
σώθησαν. Ουδὲν γὰρ ὁμοίως ὡς πρότερον προσῆσαν, εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν ἐλθόντες,

ϗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χειρας ἀφιὼ βαπτιζηται ὦσιν τρόπαιμα ἀλλ' ὑψηλότερον, καὶ * φιλοσοφώτερον, καὶ μὴ πλείονος τῆς πίστεως τὴν θεραπείαν ἐπεσπώντο. ἡ γὰρ αἱμορροοῦσα ἀπὸ πόρρωθεν ἐδιδάξε φιλοσοφεῖν. δείκνυσι δὲ ὁ εὐαγγελιστὴς, ὅτι καὶ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου τοῖς μέρεσιν ἐπέβη, φησὶν· ὅτι βαπτιζόντος ἀνδρὸς τὸν τόπον, ἀπέστειλαν εἰς τὴν περίχωρον, καὶ τροσηνέγκαν αὐτῷ τοὺς κακῶς ἔχοντας· ἀλλ' ὅμως ὁ χρόνος οὐ μόνον οὐκ ἐξέλυσε τὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ μείζονα εἰργάσατο, καὶ ἀκμάζουσαν διετήρησεν.

ΗΘΙΚΟΝ Ἀφῶμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς τὰ κεφαλέα τὰ ἱματίου αὐτοῦ· μᾶλλον δὲ, ἐὰν θέλωμεν, ὅλον αὐτὸν ἕξομεν. καὶ γὰρ καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ τροσκειται ἡμῖν· οὐ τὸ ἱμάτιον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα· οὐχ ὥστε ἁψασθαι μόνον, ἀλλ' ὥστε καὶ φαγεῖν καὶ ἐμφορηθῆναι. τροσερχώμεθα τοίνυν μετὰ πίστεως, ἕκαστος ἀσθένειαν ἔχων. εἰ γὰρ τὰ κεφαλέα τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἁψάμενοι ταύτην εἴληφεν δύναμιν, πόσῳ μᾶλλον ὅλον αὐτὸν κατέχοντες; τὸ δὲ τροσελθεῖν μετὰ πίστεως, τὸ δὲ λαβεῖν ἐστι μόνον τὸ τροσκείμενον, ἀλλὰ καὶ τὸ μετὰ καθαρᾶς καρδίας ἁψασθαι, τοῦτο ἔστω ἡμῖν κτήσασθαι, ὡς αὐτῷ τροσιόντας τῷ Χριστῷ. οὐ γὰρ εἰ μὴ φωνῆς ἀκούεις; ἀλλ' ὁρᾷς αὐτοῦ τὸ κείμενον· μᾶλλον δὲ καὶ φωνῆς αὐτοῦ ἀκούεις, φθεγγομένου αὐτοῦ διὰ τῶν εὐαγγελιστῶν. τιστεύσατε τοίνυν ὅτι καὶ νῦν ἐκεῖνο τὸ δεῖπνόν ἐστιν, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἀνέκειτο. τοσοῦτον γὰρ ἐκεῖνο τούτου διενήνοχεν. τοσοῦτο γὰρ τοῦτο μὲν ἀνθρωπος ἐργάζεται, ἐκεῖνο δὲ αὐτός· ἀλλὰ καὶ τοῦτο καὶ ἐκεῖνο αὐτός. ὅταν τοίνυν ὁ ἱερεὺς βαπτιζόμενα καὶ ἰδῇς, μὴ ὁ ἱερέα νόμιζε τοῦτο τοιοῦτα, ἀλλὰ τὸ τοῦ Χριστοῦ χεῖρα εἰς τὸ ἐκτεινόμενον. ὥσπερ γὰρ ὅταν βαπτίζῃ, οὐκ αὐτός σε βαπτίζει, ἀλλ' ὁ Θεός ἐστιν ὁ κατέχων σου τὴν κεφαλὴν ἀοράτῳ δυνάμει, καὶ οὔτε ἄγγελος οὔτε ἀρχάγγελος, οὔτε ἄλλος τις τολμᾷ τροσελθεῖν καὶ ἁψασθαι· οὕτω καὶ νῦν. ὅταν γὰρ ὁ Θεὸς μόνος γένηται, αὐτὸς μόνου ἐστὶν ἡ δωρεά. οὐχ ὁρᾷς; τοὺς ὑποποιουμένους ἐνταῦθα, πῶς οὐ δούλοις βαπτίζεσθαι τὸ τροσῆκον, ἀλλ' αὐθεντείσθαι τῷ δικαστηρίῳ; οὕτω καὶ ὁ Θεός, οὐκ ἀγγέλοις ἐπέτρεψε τὴν δωρεάν, ἀλλ' αὐτὸς τροσέστι κελεύων καὶ λέγων· μὴ καλέσητε πατέρα ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· οὐχ ἵνα ἀτιμάσῃ τοὺς γεννήσαντας, ἀλλ' ἵνα τῶν τότε ἐκείνων τροσθῇς τὸν ποιήσαντά σε καὶ ἐξαγοράσαντά σε καὶ εἰς τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας. ὁ γὰρ τὸ μεῖζον δοὺς, τοῦτέστιν ἑαυτὸν τροσθεὶς, πολλῷ μᾶλλον καὶ ἀπαξιώσει καὶ σῶμα. ἀκούσωμεν τοίνυν, καὶ ἱερεῖς καὶ ἁγιασθέντες, ὑπὸ τοσούτου ἠξιώθημεν· ἀκούσωμεν καὶ φείξωμεν. τὸ ἅγιον σῶμα τοῦτο ἐμπλησθῆναι ἔδωκεν ἡμῖν, ἑαυτὸν τροέθηκε τεθνηκότα. ὑπὸ οἵων ἔσται ἀπολογία ἡμῖν, ὅταν τοιαῦτα σιτούμενοι, θυσίαν ἀμόρτητον ὦμεν; ὅταν ἀρνίον ἐσθίοντες, λύκοι γενώμεθα; ὅταν τροβατον σιτούμενοι, καὶ τοὺς λέοντας ἁρπάζωμεν; τοῦτο γὰρ τὸ μυσήριον, οὐ μόνον ἁρπαγῆς, ἀλλὰ καὶ φιλῆς ἕνεκα καθαρεύειν κελεύει τοῦ τροσιόντος. καὶ γὰρ εἰρωνεία ἐστὶ μυσήριον. τὸ δὲ μυσήριον διὰ τοῦτο δέδοται τοῦ τοιεῖν ἡμᾶς ἀναμαρτήτους. εἰ γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν οὐκ ἐφείσατο δι' ἡμᾶς, τίνος ἂν εἴημεν ἄξιοι συγγνώμης φειδόμενοι καὶ ψυχῆς ἀφειδοῦντες, ὑπὲρ ἧς ἐκεῖνος οὐκ ἐφείσατο ἑαυτοῦ; τοῖς μὲν Ἰουδαίοις καθ' ἑκάστην ἀνατομήν τὰ οἰκεῖα εὐεργεσιῶν ἐπεδείκνυτο ὁ Θεός· σοὶ δὲ καθ' ἑκάστην, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἡμέραν, διὰ τούτων τῶν μυστηρίων. μὴ τοίνυν αἰσχυνώμεθα θαυμάσιον. ταῦτα γὰρ ἡμῶν ἐστὶ τὰ σεμνά· ταῦτα ἡμῶν τὰ μυστήρια· τούτῳ κοσμούμεθα τῷ δώρῳ· τούτῳ καλλωπιζόμεθα. καὶ ἵνα εἴπω, ὅτι καὶ οὐρανὸν ἔτεινε καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν ἔπλωσε, τροσφάγας καὶ ἀγγέλους ἔπεμψεν, οὐδὲν ἐρῶ ἴσον. τὸ γὰρ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν τοῦτό ἐστιν, ὅτι τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἵνα τοὺς ἀλλοτριωθέντας οἰκείους σώσῃ. μηδεὶς τοίνυν Ἰούδας τρωτήσῃτω τὴν τραπέζην, μηδεὶς Σίμων. καὶ γὰρ ἀμφότεροι διὰ φιλαργυρίαν ἀπώλοντο οὗτοι. φύγωμεν τοίνυν τοῦτο τὸ βάραθρον, μηδὲ νομίζωμεν ἀρκεῖν ἡμῖν εἰς σωτηρίαν, εἰ χεῖρας καὶ ὀφθαλμοὺς ἀποδύσαντες, τοτήριον χρυσοῦν καὶ λιθοκόλλητον τροσενέγκωμεν τῇ τραπέζῃ. εἰ γὰρ βούλει τιμῆσαι τὸν θυσιάν, τὸν ψυχὴν τροσένεγκε, δι' ὃν καὶ ἐτύθη· τοῦτον χρυσοῦν τοίησον. διὸ δὴ αὐτὴν μὴν μολίβδου καὶ ὀστράκου

κου

χου χειρων, τὸ ὂ σκῦλος χρυσοῦν, ἵνα τὸ κέρδος; μὴ τοίνυν τοῦτο σκοπῶμεν, ὅπως χρυσᾶ σκεύη
" προσφέρωμεν μόνον, ἀλλ' ὅπως καὶ ἐκ δικαίων πόνων. Τοῦτο γὰρ ἔστι τὰ καὶ χρυσῶν
ἡμιῶτερα, τὰ χωρὶς πλεονεξίας. οὐ γὰρ χρυσοχοεῖον, οὐδὲ ἀργυροπωλεῖόν ἐστιν ἡ ἐκ-
κλησία, ἀλλὰ πνευματος ἀγγέλων· διὸ ψυχὴν ἡμῖν δεῖ. καὶ γὰρ καὶ τοῦτα δεῖται ψυ-
5 χῆς προσοίσει) ὁ Θεός. Ἐκ ἐκείνη ἡ τράπεζα ἐξ ἀργύρου ἦτε ἐκείνη, οὐδὲ τὸ ποτήριον
χρυσοῦν, ἐξ οὗ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς τὸ αἷμα τὸ ἑαυτοῦ· ἀλλὰ ἦμεν ἂν ἐκεῖνα πάν-
τα καὶ φεισάμενοι, ὅτε πνεύματος ἔγκειμε. Βούλει ἡμῖν τὸ σῶμα; μὴ προσίδῃς αὐτὸν γυμνὸν, μηδὲ ἐν τοῦτο ἡμᾶς ἀπὸν ἐν ἱματίοις ἡμᾶς ἴδῃς, ἔξω ὂν τοῦ κρυμοῦ καὶ γυμνότητος δεχόμενον προσίδῃς. ὁ γὰρ εἶπών, Τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα, καὶ Ματθ. κϛ. κϛ.
10 τοῦ λόγου τὸ πρᾶγμα βεβαιώσας, οὗτός εἶπε· Πεινῶντά με εἴδετε, καὶ οὐκ ἐθρέψατε· Ματθ. κε. με.
καὶ, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδέ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Ὅτε μὲν γὰρ οὐ δεῖται
ὑπερβολῆς, ἀλλὰ ψυχῆς καθαρᾶς· ἐκεῖνο δὲ πολλῆς δεῖται ὑπομελείας. μάθωμεν τοί-
νυν φιλοσοφεῖν, καὶ τὸν Χριστὸν τιμᾶν, ὡς αὐτὸς βούλεται. Ὅταν γὰρ ἡμφιεσμένῳ ἡμῖν ἡδίων, ἂν Ιωαν. ιγ. η.
αὐτὸς θέλῃ, οὐκ ἐν ἡμᾶς νομίζωμεν. ἐπεὶ καὶ Πέτρος ἡμᾶν αὐτὸν ἔφετο τοῦ κωλύσαι νί-
15 ψαι τοὺς πόδας, ἀλλ' οὐκ ἐᾶν ἡμῖν τὸ γινόμενον, ἀλλὰ τοὐναντίον. οὕτω δὲ καὶ σὺ τοῦτον αὐτὸν
τὸν ἡμεῖν, ἐν αὐτὸς ἐνομοθέτησεν, εἰς πένητας ἀναλίσκων τὸ πλοῦτον. οὐδὲ γὰρ σκευῶν
χρείαν ἔχει χρυσῶν ὁ Θεός, ἀλλὰ ψυχῶν χρυσῶν. διὰ τοῦτα λέγω, ἵνα κωλύων ἀναθήματα κα-
τασκευάζεσθαι τοιαῦτα· ἀξιῶ ὂν μὴ τούτων, καὶ πρὸ τούτων, τὸν ἐλεημοσυνῶν ποιῆν. δέχε-
20 ται μὲν γὰρ καὶ τοῦτα· πολλῷ μᾶλλον ὂν ἐκεῖνα. ἐν τοῦτο μὲν γὰρ ὁ προσενεγκὼν ὠφελήθη
μόνον, ἐκεῖ ὂν καὶ ὁ λαβών. ἐν τοῦτο δοκεῖ καὶ φιλοτιμίας ἀφορμὴν τὸ πρᾶγμα εἶναι· ἐκεῖ
ὂν ἐλεημοσυνὴ καὶ φιλανθρωπία τὸ πᾶν ἐστι. Τί γὰρ ὄφελος, ὅταν ἡ τράπεζα αὐτῶν
γέμῃ χρυσῶν ποτηρίων, αὐτὸς ὂν λιμῷ διαφθείρηται; πρότερον αὐτὸν ἐμπλησον πεινῶντα,
εἶτα τότε ἐκ περιουσίας καὶ τὴν τράπεζαν αὐτοῦ κόσμησον. ποτήριον χρυσοῦν ποιεῖς, καὶ ποτή-
25 ριον ψυχροῦ δ' δίδως; τί δ' ὄφελος χρυσώματα ὑπερβλήματα κατασκευάζειν τῇ τραπέ-
ζῃ· αὐτῷ ὂ μηδὲ τοῦ ἀναγκαίου παρέχῃ σκέπην; Τί δὲ κέρδος ἐκ τούτου; Εἰπέ γάρ
μοι· Εἰ ἵνα ἴδῃς τὴν ἀναγκαίαν ἀποδυόμενον ἐσθῆτα, ἀφεὶς αὐτῷ λῦσαι τὸν λιμὸν τοῦ
τραπέζου ἀργύρῳ προέβαλες μόνον· ἄρα δὲν ἔγνως σοι χάριν, ἀλλ' οὐχὶ μᾶλλον ἠγανά-
κτησε; τί ὂ εἰ ῥᾴδιον προβεβλημένον ὁρᾷς τὸν κρυμοῦ πεπνυμένον, ἀφεὶς αὐτῷ δοῦ-
ναι ἱμάτιον κίονας κατασκευάζεις χρυσοῦς, λέγων εἰς ἐκείνου τιμὴν ποιῆν, οὐκ ἂν σε καὶ
30 εἱρωνεύεσθαι ἔφη, καὶ ὕβριν ἐνόμισε * τοῦτον ἐμοῦ; τοῦτο καὶ ὅτε τοῦ Χριστοῦ λογίζου,
ὅταν ἀλήτης καὶ ξένος προέρχηται δεόμενος ἐσθῆτος· σὺ ὂ αὐτὸν ἀφεὶς οὐ θέλεις δέξασθαι ἔδα-
φος καλλωπίζεις, καὶ τοίχους καὶ κίονων κεφαλὰς, καὶ ἀργυρᾶς ἀλύσεις δι' λαμπάδων ἐξ-
άπτεις, αὐτὸν ὂ ἐν δεσμωτηρίῳ δεδεμένον μηδὲ ἰδεῖν ἐθέλεις. καὶ τοῦτα λέγω, οὐχὶ κω-
λύων καὶ ἐν τούτοις φιλοτιμεῖσθαι· ἀλλὰ τοῦτα μετ' ἐκείνων, μᾶλλον ὂ τοῦτα πρὸ ἐ-
35 κείνων προτίμων ποιῆν. οὐδὲ μὲν γὰρ τοῦτα μὴ ποιῆσαι, οὐδεὶς ἐκώλυσε ποτέ· οὐδὲ
ὂ ἐκείνων, καὶ γέεννα ἠπείλη), καὶ πῦρ ἄσβεστον, καὶ ἡ μετὰ δαιμόνων ἡμερία. μὴ τοίνυν οἶκον κοσμῶμεν, καὶ ἀδελφὸν γυμνιτεύοντα παρίδωμεν. ἔστι γὰρ ἐκείνου [ὁ] ναὸς" κυριώτερος. καὶ τοῦτα μὲν καὶ βασιλεῖς ἔπεισι, καὶ τύραννοι, καὶ λῃσταὶ δεῦρο ἦσαν) λαβεῖν τὰ χειμήλια· ὅσα ὂ ἀδελφὸν ποιήσῃς πεινῶντα καὶ ξένον ὄντα καὶ γυμνὸν, οὐδὲ ὁ διάβολος συλῆσαι δυ-
40 νήσεται), ἀλλ' ἐν ἀσύλῳ κείσεται θησαυρῷ. Τί οὖν αὐτὸς φησι· Τοὺς πτωχοὺς πάντοτε ἔ- Μαρ. ιδ. ζ.
χετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ ὂ ὐ πάντοτε ἔχετε; διὰ τοῦτο μάλιστα ἔλεγε διὰ, ὅτι ὐ πάντοτε ἔ-
χομεν αὐτὸν πεινῶντα, ἀλλ' ἐν τῷ παρόντι βίῳ μόνον. Εἰ ὂ βούλει τὸ Εἰρημένου τοῦτο διά-
νοιαν παρὰ μαθεῖν, ἄκουσον, ὅτι τοῦτο ὐ πρὸς τοὺς μαθητὰς Εἴρη) (Εἰ καὶ οὕτω δοκεῖ) διὰ
πρὸς τὴν ἀσθένειαν τῆς γνώμης. ὅπου γὰρ ἀτελέστερον ἔτι διέκειτο, ἐκεῖνοι δὲ αὐτοῦ διε-

πόρευον,

πόθεν, ἀνακλώμενος αὐτοῖς ταῦτα ἔλεγεν. ὅτι γὰρ ἐκείνῳ προσεμυθούμενος ταῦτα ἔ-
Μαρ. ιδ. ε. φη, ἐπήγατε· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ὅτι Ἐγὼ γὰρ ἡ αὐτὸν ἀεὶ μᾶλ' ἡμᾶς ἔχρηζον, φησὶ
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ἐξ ὧν ἀπάν-
των δῆλον, ὅτι διὰ τοῦτο ἕτερον ἐλέγετο ταῦτα, ἀλλ' ἵνα τὴν πίστιν τῆς γυναικὸς, τὴν τότε
βλαστήσασαν, μὴ καταμύσῃ ἡ τῶν μαθητῶν ἐπιτίμησις. μὴ τοίνυν ταῦτα εἰς μέσον
φέρωμεν νῦν, ἀ δεῖ ἵνα οἰκονομίαν εἴρῃ· ἀλλὰ τοὺς νόμους ἀπάντας, τοὺς ἐν τῇ χαρᾷ,
τοὺς ἐν τῇ παλαιᾷ πρὸς ἐλεημοσύνης αὐτῷ κειμένους ἀναγινώσκοντες, πολλὴν ὑφ' ἕν προσ-
Λυκ. ια. μα. ματος τάττων ποικιλίαν εὑρήσομεν. τοῦτο γὰρ ἡ ἁμαρτίας καθαίρει (Διότι γάρ, φησὶν, ἐλεημο-
Ωσ. ε. ε. σύνην, ἡ πάντα ὑμῖν ἔσται καθαρά) τοῦτο θυσίας μεῖζον (Ἔλεον γὰρ θέλω, καὶ οὐ θυσίαν) τοῦτο
Ματθ. θ ιγ. τοὺς ὑρμοὺς ἀνοίγουσιν (Αἱ θύραι γάρ σου ἡ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
Πραξ. ι. δ. ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ) τοῦτο πτερύγων ἀναγκαιότερον. ὅταν γὰρ ὀξυβολήσῃς τὸ νυμφῶνος σκέ-
Ματθ. κε. ιι. ναι· οὕτως αἱ ἄλλαι εἰσηνέχθησαν. ἅπερ ἅπαντα εἰδότες σπείρωμεν φιλοτίμως,
ἵνα μὴ πλείονος θερίσωμεν δακρύων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι
* καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ομιλ. να. ι ΤΟΤΕ ΠΡΟΣΕΡΧΟΝΤΑΙ ΤΩ ΙΗΣΟΥ ΟΙ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι λέγοντες· Διατί, καὶ τὰ ἑξῆς.

κεφ ιε.

ΠΟΤΕ, πότε; ὅτε τὰ μυρία σημεῖα εἰργάσατο, ὅτε τοὺς ἀῤῥώστους ἐθε-
ράπευσεν ἐκ τῆς ἀφῆς τὸ κράσπεδον. Διατί γὰρ τοῦτο ἡ ὁ εὐαγ-
γελιστὴς ἐπισημαίνεται ⟨Ν⟩ καιρὸν, ἵνα ἐνδείξηται τὴν ἀφατον αὐτῶν
πονηρίαν οὐδενὶ εἴκουσαν. Τί δέ ἐστιν, ⟨Α⟩ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι; πόθεν δὲ τῶν φυλῶν ἦσαν διεσταρμένοι, καὶ
εἰς δώδεκα διῃρημένοι μέρη· ἀλλ' ⟨Α⟩ τὸ μὴ ἔμπολιν ἔχοντες, πονηρό-
τεροι τῶν ἄλλων ἦσαν, ἅτε καὶ πλείονος ἀπολαύοντες τιμῆς, καὶ πολιτείᾳ κεκλημένοι ⟨Ν⟩ τύφον.
Θέα δέ μοι πῶς ἐκ τῆς ἐρωτήσεως αὐτῆς ἁλίσκονται. Οὐδὲ γὰρ λέγουσι, Διατί παραβαί-
νουσι ⟨Ν⟩ νόμον Μωϋσέως· ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων. ὅθεν δῆλον, ὅτι πολ-
λαχοῦ ἐκαινοτόμουν ⟨Α⟩ ἱερᾶς· καίτοι Μωϋσέως μετὰ πολλοῦ τοῦ φόβου καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἀ-
πειλῆς ἐπισκήπτοντος, ὥστε μήτε προσθεῖναι μήτε ἀφελεῖν. Οὐ προσθήσετε γὰρ πρὸς τὸ Δευτ. δ. β.
ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον, καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲν ἦσαν ἐκαινο-
τόμουν· διὸ δὴ καὶ τοῦτο λέγουσιν, ὅτι μὴ δεῖν ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίειν, ὅτι ποτήριον βαπτίζειν καὶ χαλ-
κεῖα, ὅτι καὶ αὐλοὺς βαπτίζεσθαι. ὅτε γὰρ ἔδει λοιπὸν αὐλοὺς ἀπαλλαγῆναι τῶν βαπτισμάτων
τοῦ χρόνου προελθόντος, τότε αὐτοὺς μᾶλλον πλείοσιν ἔδησαν ταῖς βαπτίσεσι, δεδοικότες
μή τις αὐτῶν ἀφέληται τὴν ἀρχὴν, καὶ φοβερώτεροι ὦσι βουλόμενοι, ὡς δὴ καὶ αὐλοὶ νομοθε-
ταῖ. Εἰς τοσοῦτον οὖν προῆλθε παρανομίας τὸ πρᾶγμα, ὡς τὰ μὲν αὐτῶν φυλάττεσθαι
ἐντολὰς, τὰς δὲ τοῦ Θεοῦ παραβαίνεσθαι· καὶ τοσοῦτον ἐκστῆναι, ὥστε μὴ κατηγορεῖσθαι λοιπὸν
τὸ πρᾶγμα δεῖ. ὅπερ διπλοῦν κατ' αὐτῶν ἔγκλημα ἦν, ὅτι τε ἐκαινοτόμουν, καὶ ὅτι ὕ-
βρεως ἐξεδίκουν τὰ ἑαυτῶν, τοῦ Θεοῦ οὐδένα ποιούμενοι λόγον. Ἐκ ἀφέντες τὰ ἄλλα εἰπεῖν,
οὗτοι ξέσας καὶ τὰ χαλκᾶ (καταγέλασα γὰρ ἦν) ὁ τῶν ἄλλων ἐδόκει μᾶλλον λόγον ἔχειν, τοῦ-
το εἰς μέσον προφέρουσιν, ὅπως, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, εἰς ὀργὴν αὐτὸν ἐξάγειν βουλόμενοι. διὰ
τῶν πρεσβυτέρων ἐμνημόνευον, ἵν' ὡς ἐξουδενωμένους αὐτοὺς, παροξύνῃ καθ' ἑαυτοῦ λαβών. ἄξιον
γοῦν θαῦμα ἐξεπάσαι, διατί ποτε ⟨Α⟩ μαθηταὶ χερσὶν ἀνίπτοις ἤσθιον. Οὐκ ὀπτανδύοντες τοῦτο,
ἀλλ' ὑφορώντες λοιπὸν τὴν πρόνοιαν, καὶ τοῖς ἀναγκαίοις προσέχοντες, οὔτε δὲ νίπτεσθαι,

οὔτε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅτε δὲ μὴ νίπτεσθαι νόμον ἔχοντες, ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἑκάτερον ποιοῦντες. ⓐ γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς ἀναγκαίας τροφῆς καταφρονοῦντες, πῶς ἔμελλον τῶν τοιούτων ἀκριβοῦν ἔχειν; ἐπεὶ οὖν ἐκεῖνα πολλάκις τῶν ἀπὸ τοῦ στόματος γίνεσθαι, οἷς ὡς ὅτε ἐν τῇ ἐρήμῳ πάθοιεν, ὡς ὅτε τοὺς ἀσταχύας ἔπιλλον, αὐτ' ἐγκλήματος αὐτοῖς προσβάλλονται, ⓐ τὰ μεγάλα ἀεὶ παρέχοντες, ἐκ τῶν εὐτελῶν πολλὰ ποιούμενοι λόγον. Τί οὖν ὁ Χριστός; οὐκ ἔστι πρὸς τοῦτο, οὐδὲ ἀπελογήσατο· ἀλλ' εὐθέως διατεγκαλεῖ, καταισχύνων αὐτῶν τὴν πρόφασιν, καὶ δεικνύς, ὅτι ⓦ μεγάλα ἁμαρτάνοντα ὑπὲρ μικρῶν πρὸς ἑτέρους ἀκριβολογεῖσθαι οὐ χρή. δέον γὰρ ὑμᾶς ἐγκαλεῖσθαι, φησι, καὶ ἐγκαλεῖτε. σὺ μὲν παραιτήσει, πῶς ἔστιν τι βούλεται λύσαι τῶν νομίμων, ἐν ταῖς ἀπολογίαις αὐτὸ ποιεῖ, ὅπερ καὶ ὅτε ἐποίησεν. οὐδὲ γὰρ εὐθέως ὅτε τὴν παράβασιν ἔρχεται, οὐδὲ λέγει, οὐδέν ἐστιν (ἢ γὰρ ἂν ἥμαρτε ἐν ἀργάσατο) ἀλλὰ πρῶτον ἐκκόπτει αὐτῶν τὴν ἀμαρτίαν, ὃ πολλῷ μεῖζον ἔγκλημα εἰς μέσον ἄγων, καὶ εἰς τὴν ἐκείνων πρόφασιν κεφαλαιῶ. καὶ ὅτε λέγει, ὅτι καλῶς ποιοῦσι παραβαίνοντες, ἵνα μὴ δῶ λαβὴν αὐτοῖς· ὅτε κακίζει ὃ γινόμενον, ἵνα μὴ βεβαιώσῃ ⓦ νόμον· ὅτ' αὖ πάλιν κατηγορῇ τῶν πρεσβυτέρων, ὡς παρανόμων καὶ μιαρῶν (ἢ γὰρ ἂν ὡς λοίδοροι καὶ ὑβρισταὶ ἀπεφράφησαν) ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἀφεὶς, ἑτέραν ὁδὸν ἔρχεται. καὶ δοκεῖ μὲ αὐτοῖς ὑπερμαχεῖν τοῖς παραβαίνουσι, καθαιρεῖται δὲ τῶν ταῦτα νομοθετησάντων, τῶν μὲν πρεσβυτέρων ὑδαμοῦ μνημονεύων, ἐν δὲ τῇ πρὸς τοῦτους κατηγορίᾳ καὶ ἐκείνους καταβάλλων, καὶ δεικνὺς ὅτι διπλοῦν τὸ ἁμάρτημα, ὅτι καὶ τῷ Θεῷ ὑπεύθυνοι, καὶ δι' ἀνθρώπους τοῦτο ποιοῦσιν· ὡσανεὶ ἔλεγε· τοῦτο γὰρ αὐτοὺς ὑμᾶς καὶ ἐκείνους ἀπώλεσε, τοῦτο, ὃ πάντα πείθεσθαι τοῖς πρεσβυτέροις. ἀλλ' ὑ λέγει ὅπω· τοῦτο δὲ αὐτοὺς ἀνίπτεται, ὅτως αὐτοῖς ἀποκριθείς·

3 Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο·

4 Τίμα ⓦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω· Εξοδ. κ. ιβ. Λευϊτ. κ. θ.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς,

6 Καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ ⓦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα. καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Καὶ οὐκ εἶπε, τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλ' ὑμῶν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, καὶ οὐκ εἶπεν, ⓐ πρεσβύτεροι, ὥστε ἀνεπαχθέστερον ποιῆσαι τὸν λόγον. ὅτε γὰρ παρανόμους ἠθέλησεν δεῖξαι καὶ ἀναιδεῖς, δείκνυσιν αὐτοὺς τοῦτο ποιοῦντας, τοὺς ἀπὸ πολλαγμένους ἐγκλήματος. οὐ γὰρ δὴ νόμος ὃ κατὰ τῶν ἀνθρώπων ὑπεναντίον ὢν νόμῳ, τὸ κελεύειν ταῖς χερσὶ νίπτειν, ἑτέραν παράδοσιν εἰς μέσον ἄγει, ἐναντιομένην τῷ νόμῳ. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ἐπαίδευσαν αὐτοὺς νέους εὐσεβείας σχήματι καταφρονεῖν τῶν πατέρων. πῶς καὶ τίνι τρόπῳ; εἴ τις τῶν γονέων εἶπε τῷ παιδί· δός μοι τοῦτο ὃ ἔχεις, ἢ τὸν μόχθον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἔλεγον· δῶρόν ἐστι τοῦτο τῷ Θεῷ, ὃ θέλεις ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆναι, καὶ οὐ δυνάσαι λαβεῖν. καὶ διπλοῦν ἐντεῦθεν ἐγίνετο τὸ κακόν. ὅτε μὲν τῷ Θεῷ προσῆγεν, καὶ τοὺς γονέας ὀνόματι τῆς προσφορᾶς ἀπεστέρει, τούς τε γεγλυκότας ἐξ ἐκείνου τὸν Θεὸν ὑβρίζοντες, καὶ τὸν Θεὸν ἐξ ὧν γεγλυκότας. ἀλλ' οὐ λέγει τοῦτο εὐθέως. ἀλλὰ πρότερον τὸν νόμον ἀναγινώσκει, δι' οὗ δείκνυσι σφόδρα βουλόμενον αὐτὸν τιμᾶσθαι γονέας. Τίμα γάρ, φησι, ⓦ πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἵνα ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ πάλιν, ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. ἀλλ' αὐτὸς ἐκεῖνο ἀφεὶς, ὃ κείμενον ἔπαθλον τοῖς τιμῶσι τοὺς γονέας, ὃ φοβερώτερον ὑπῆρχε, τὴν κόλασιν λέγω τὴν τοῖς ἀτιμάζουσιν ἠπειλημμένην, καὶ αὐτοὺς καταπλῆξαι βουλόμενος, καὶ τοῦτο νοῦν ἔχοντας ὑπομεῖναι· καὶ δείκνυσιν ἐντεῦθεν θανάτου ἀξίους ὄντας. Εἰ γὰρ ὁ ῥήματι ἀτιμάζων κολάζεται,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λάζεται, πολλῷ μᾶλλον ὑμεῖς ⓐ ἔργῳ· ⓒ δ᾽ μόνον ἀπαιδεύτους, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους τοῦτο διδάσκοντες. ⓐ τοίνυν μηδὲ ζῆν ὀφείλοντες, πῶς ἐγκαλεῖτε τοῖς μαθηταῖς; Εἰ μὲν θαυμαστόν, εἰ εἰς ἐμὲ ⓦ τέως ἀγνοούμενον τοιαῦτα ὑβρίζετε, ὅταν δὲ εἰς ⓦ πατέρα φαίνησθε τοιαῦτα ποιοῦντες; πάντα χαλεπὰ μὲν καὶ λέγειν καὶ δεικνύειν, ὅτι ἐκεῖθεν τῆς ἀπονοίας ἤρξαντο ταύτης. ἵνα γὰρ καὶ ἕτερος ἐρμηνεύσῃ, ὃ δῶρον ὃ ἐὰν δῷς ἐμοὶ ὠφεληθῇς, τοῦτέστιν, οὐκ ὀφείλω σοι χαρίζομαι, ἀλλὰ χρείζομαί σου, διὰ ἄρα σε ὠμήσω. ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ὁ Χριστὸς τοιαύτης ἐμνημόνευσεν ὕβρεως. καὶ ὁ Μάρκος δὲ σαφέστερον τοῦτο ποιῶν λέγων· Κορβᾶν ὃ ἐὰν δῷς ἐμοὶ ὠφεληθῇς, ὅπερ οὐκ ἔστι δῶρα καὶ θυσία, ἀλλὰ προσφορὰ κυρίως λέγεται. δείξας τοίνυν ὅτι οὐκ ἂν εἶεν δίκαιοι ἐγκαλεῖν θαυμάζουσιν ἐντολὴν πρεσβυτέρων ⓐ ⓦ νόμον καταπατοῦντες, δείκνυσι τοῦτο καὶ ἀπὸ τοῦ προφήτου. ὅπου γὰρ αὐτοὺς εἶλε σφοδρῶς, περαιτέρω προέισιν· ὁ δὲ πάντα χρὸς ποιῶν, ὡς γραφὰς εἰς μέσον ἄγων, καὶ ταύτῃ δεικνὺς ἑαυτὸν συμβαίνοντα τῷ Θεῷ. Τί δαὶ ὁ προφήτης φησίν;

Μαρ. ζ. ια.

Ησ. κθ. ιγ.

8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ.

9 Μάτην δέ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

Εἶδες προφητείαν συμβαίνουσαν τοῖς εἰρημένοις μετ᾽ ἀκριβείας, καὶ αἴσθου αὐτῶν προαναφωνοῦντος τὴν κακίαν; ὅπερ γὰρ ὁ Χριστὸς ἐνεκάλεσεν αὐτοῖς, τοῦτο καὶ ὁ Ἡσαΐας ἀνωθεν εἶπεν, ὅτι τὰ μὲν τοῦ Θεοῦ καταφρονοῦσι (μάτην γὰρ σέβονταί μέ φησι) τοῖς δὲ ἰδίοις πολλὴν ποιοῦνται λήρην (διδάσκοντες γὰρ ἐντάλματα διδασκαλίας ἀνθρώπων) εἰκότως ἀκούουσι δ᾽ τοιαῦτα. δοὺς τοίνυν αὐτοῖς κηρίον τὴν πλησμονὴν καὶ ἀπὸ τῶν γραμμάτων, καὶ ἀπὸ τῆς οἰκείας ψήφου, καὶ ἀπὸ τοῦ προφήτου τὴν καλλιγραφίαν αὐξήσας· ἐκείνοις μὲν οὐδὲν παλαίεται ἀδιορθώτως λοιπὸν ἔχουσι, τὰ δὲ λήρου πρέπει πρὸς τοῦτον ὄχλον, ὥστε τὸ δόγμα ἰσχυρὸν ὑψηλὸν καὶ μέγα ὄν, καὶ πολλῆς φιλοσοφίας γέμον. καὶ λαθὼν ἀφορμὴν ἀπ᾽ ἐκείνου, τὸ μεῖζον ὑφαίνει λοιπόν, καὶ τὴν βρωμάτων παρατήρησιν ἐκβάλλει. ἀλλ᾽ ὅρα πότε. ὅτε τὰ λεπρὸν ἐκάθαρεν, ὅτε τὸ σάββατον ἔλυσιν, ὅτε γῆς καὶ θαλάττης βασιλέα ἑαυτὰ ἀπέφηνεν, ὅτε ἐνομοθέτησεν, ὅτε ἁμαρτήματα ἀφῆκεν, ὅτε νεκροὺς ἤγειρεν, ὅτε πολλὰ δείγματα τῆς θεότητος αὐτὸν παρέσχεν αὐτοῖς, τότε περὶ βρωμάτων παραλέγεται. καὶ γὰρ ὁ πᾶς Ἰουδαϊσμὸς ἐν τούτῳ ζωὴν εἶχεται· καὶ τοῦτο μόνης, * ὃ πολλοῦ δεῖ μόνης. ἐντεῦθεν γὰρ δείκνυσιν, ὅλη καὶ περιτομὴ δι᾽ αὐτοῦ λύεται. ἀλλ᾽ αὐτὸς μὲν τοῦτο προσημαίνων οὐκ εἰσήγειται, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἐντολῶν πρεσβύτερον ἦν, καὶ πλείονα εἶχε τὴν ἰσχύν· περὶ δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ νομοθετεῖ. ὅπου γὰρ μέγα ἦν, ὅλη καὶ ⓐ μαθηταὶ μετ᾽ τοσοῦτον χρόνον βουλόμενοι αὐτοῦ μόνης; προέτερον αὐτοῦ μεταχειρίζονται, καὶ οὕτω καταλύουσιν. ὅρα δὲ πῶς εἰσάγει τὸν νόμον.

10 Προσκαλεσάμενος γὰρ τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· ἀκούσατε καὶ συνίετε.

Οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς αὐτοῖς ἐποφαίνεται· ἀλλὰ τῇ ὠμῇ καὶ τῇ θεραπείᾳ προτρέπων οὐ παραδέχεται τὸν λήρον (τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν ὁ εὐαγγελιστὴς εἰπών, προσκαλεσάμενος) ἔπειτα καὶ τῷ χαρίζεσθαι. μετὰ γὰρ τὸν ἐκείνων ἔλεγχον καὶ τὴν νίκην τὴν κατ᾽ αὐτῶν, καὶ τὸν παραδόξου προφήτου κατηγορίαν, τότε ἄρχεται τῆς νομοθεσίας, ὅτε καὶ εὐκαλώτερον· κατεδέχοντο γὰρ λεγόμενα. καὶ οὐχ ἁπλῶς αὐτοῦ προσκαλεῖται, ἀλλὰ καὶ προσεκτικωτέρους ποιεῖ. συνίετε γάρ, φησὶ τοῦτέστι, νοήσατε, ἐμφανίσητε. τοιοῦτος γὰρ ὁ μέλλων γράφεσθαι νόμος. εἰ γὰρ αὐτοὶ τὸν νόμον ἔλυσαν, καὶ παρὰ καιρὸν ἄρα τὴν ἰδίαν παράδοσιν, καὶ ἀκούσατε· πολλῷ μᾶλλον ἐμοῦ ἀκούειν χρὴ τὸν κύριον τοῦ προσήκοντα καιρὸν ὅτι μείζονα ὑμῶν ἄγγελος φιλοσοφίαν. καὶ οὐκ εἶπεν, οὐδὲν ὄφελος ἡ παρατήρησις τῶν βρωμάτων, ὅλη ὅτι Μωϋσῆς κακῶς προσέταξεν, ὅλη ὅτι συγκαταβαίνων· ἀλλ᾽ ἐν τάξει παραινέσεως καὶ συμβουλῆς, ὡς ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως τὸν μυστικὸν λαβών, φησίν·

11 Οὐ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

11 Ου τὰ εἰσερχόμενα εἰς ὃ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τοῦ στόματος, Επὶ τῇ φύσιν αὐτῶν καταφύγων, καὶ νομοθετῶν ἐξ ἀποφαινόμενος. καὶ ταῦτα ἀκούοντες οὐδὲν αὐτῷ ἔπον ἐκεῖνοι, οὐδὲ εἶπον, Τί λέγεις; τοῦ Θεοῦ μυεία παραβαίνειλαντος διὰ βρωμάτων παραπηρήσεως, σὺ τοιαῦτα νομοθετεῖς; ἀλλ' ὅτι σφόδρα αὐτοὺς ἐπεστόμισεν, οὐ τῷ ἐλέγξαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ τὸν δόλον αὐτῶν εἰς μέσον ἀγαγεῖν, ἐξ τῷ τὸ λαθρα γινόμενον πρὸς αὐτῶν ἐκπομπεῦσαι, καὶ τὰ ἀπόρρητα τῆς διανοίας αὐτῶν ἀνακαλύψαι, ὅπισω μιαθέντες ἀπῆλθον. σὺ δέ μοι σκόπει, πῶς οὐδέπω παῤῥησιαζόμενος σαφῶς καταπολμᾷ τῶν βρωμάτων. διὰ τοῦτο οὐδὲ εἶπε τὰ βρώματα, ἀλλὰ τὰ εἰσερχόμενα οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ὅπερ εἰκὸς ἦν ἐξ τοῖς ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίειν. αὐτὸς μὲν γὰρ τοῖς βρωμάτων ἔλεγεν, ἐκεῖνοι δ' ἀν' ἃ τοῖς τότων. Τοσαύτη γὰρ ἡ παραπήρησις τῶν βρωμάτων ἦν, ὡς καὶ μὴ τῷ νίψασθαι τὸν Πέτρον εἰπεῖν· Οὐχί, Κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοι- Πραξ. ι. 14.
νὸν ἢ ἀκάθαρτον. εἰ γὰρ καὶ δι' ἑτέρους ταῦτα ἔλεγε, ἐξ ὥστε παραλιπεῖν ἑαυτὸν ἀπολογήσα τοῖς τοὺς ἐγκαλοῦσιν, καὶ ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ αὐτὸς οὕτω ζηλωτὴς ἦν, ὅμως δείκνυσι πολλῷ οὖσαν τοῦ πράγματος τῷ ἐπόνοιαν. διὰ τοι τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς οὐ φανερῶς εἶπε τοῖς βρωμάτων· ἀλλὰ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸ στόμα. καὶ πάλιν, ὅτε σαφέστερον ἐδόξεν ὕστερον λέγειν, ἀπὸ τοῦ πέλους αὖθις ζωοποιήσας εἰπών· τὸ δὲ νίψασι χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἵνα δόξῃ ἐντεῦθεν τῷ ἀρχῇ εἰληφέναι, καὶ τοῖς αὐτὸ διαλέγεσθαι τέως. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπε· τὸ δὲ βρώματα φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλ' ὡς τοῖς ἐκείνου διαλεγόμενος, ἵνα μηδὲν ἔχωσιν αὐτὸν ἐκεῖνοι. Ταῦτα τοίνυν ἀκούσαντες ἐσκανδαλίσθησάν, φησιν, οἱ Φαρισαῖοι, οὐχ οἱ ὄχλοι.

12 Προσελθόντες γάρ, φησιν, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ· οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγων ἐσκανδαλίσθησ; Καίτοιγε οὐδεὶς τοῖς αὐδιοις εἴρητο. Τί οὖν ὁ Χριστός; οὐκ ἔλυσε τὸ σκάνδαλον ἐκείνοις, ἀλλ' ἐπεστόμισε λέγων·

13 Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

Οἶδε γὰρ καὶ καταφρονῆσαι σκανδάλων, καὶ μὴ καταφρονεῖν. ἀλλαχοῦ γοῦν φησιν, ἵνα μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, βάλε ἄγκιστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἐνταῦθα δέ φησιν,

14 Αφετε αὐτούς· ὁδηγοί εἰσι *τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν οὐ μαθηταί, οὐχ ὅτως ἐκείνων ἀγνοοῦντες μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ πρέμα θορυβούμενοι. ὅτι δὲ οὐκ ἐτόλμων εἰπεῖν οἱ χείρους παρασκευάζετο, ἐν τῇ παρὰ ἑτέρων διηγήσει τὸ μαθάνειν ἐβούλοντο. ὅτι γὰρ τοῦτο ἐστιν, ἄκουσον πῶς τὰ ὁ θερμὸς καὶ πανταχοῦ παρόφθανων Πέτρος παρεστηκὼς φησιν· Φανέρωσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην, τὸ ἐν τῇ ψυχῇ θόρυβον ἐκκαλύπτων, καὶ φανερῶς μὲν οὐ τολμῶν εἰπεῖν ὅτι σκανδαλίζομαι, αἰτίαν δὲ διὰ τῆς ἐρμηνείας ἀπαλλαγὴν τοῦ θορύβου· διὸ καὶ ἐπετίμησε. Τί οὖν ὁ Χριστὸς φησι; πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. τοῦτο παρὰ τὸν νόμον φασὶν εἰρῆσθαι οἱ Μανιχαίων νοσοῦντες· ἀλλ' ὅτι σοφίζεται ἐμπαρασθεν εἰρημένα αὐτοῖς. Εἰ γὰρ παρὰ τὸν νόμου ἔλεγε, πῶς δυνατέρω ἀπολεῖται καθ' αὑτὸ καὶ μάχεται λέγων· διὰ τί παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; πῶς δὲ Ησαΐας προφητεύων εἰσάγει εἰς μέσον λέγοντα· ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἐξ τῆς; ἀλλὰ παρὰ ἐκείνων καὶ τὴν παράδοσιν αὐτῶν ταῦτά φησιν. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς εἶπε, τίμα πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, πῶς οὐκ ἔστι φυτεία Θεοῦ, ὃ παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰρημένον; καὶ ὃ ἐξῆς δὲ δείκνυσιν, ὅτι παρὰ αὐτῶν εἴρηται καὶ τῶν παραδόσεων αὐτῶν. ἐπήγαγε γοῦν· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Εἰ δὲ παρὰ τὸν νόμον ἔλεγε τοῦτο, εἶπεν ἂν· ὁδηγὸς ὄντι τυφλὸς τυφλῶν. ἀλλ' οὐχ ὅτως εἶπεν· ἀλλ' ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν, ἐκεῖνον μὲν ἀπαλλάττων τῆς κατηγορείας, εἰς ἑαυτοὺς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁ πρῶ τοῦ ἐλκων. εἶτα καὶ ὁ πλῆθος ἀποχίζων αὐτῶν, ὡς μέλλον εἰς βαράθρον ἐμπίπτειν δι' αὐλοὺς, φησὶ· τυφλὸς ἢ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθρυον ἐμπεσοῦνται. μέγα μὲν κακὸν, ὁ τυφλὸν εἶ)· ὁ δὲ καὶ τοιοῦτον ὄντα, μήτε ἔχειν ⓦ χειραγωγὸν, καὶ ὁδηγοῦ τάξιν ἐπέχειν, διπλοῦν καὶ τριπλοῦν ἔγκλημα. εἰ γὰρ ὁ μὴ ἔχειν ὁδηγὸν ⓦ τυφλὸν, ὕβρισφαλές, πολλῷ μᾶλλον ὁ καὶ ἑτέρου τοῦτο βούλεσθαι εἶ). τί οὖν ὁ Πέτρος; οὐ λέγω, τί ποτε; εἰς τί τοῦτο εἴρηκας; ἀλλ' ὡς ἀσαφείας γέμον τὸ ἐρωτᾷ. καὶ οὐ λέγω, δέον τὸ φαινόμενον εἶπας (ἐδεδοίκει γὰρ, ἵνα μὴ νομίσῃ αὐτὸν ἐσκανδαλίσθαι) ἀλλ' ὡς ἀσαφείας τοῦτο εἶ) φησιν. ὅτι οὐ διὰ τοῦτο ἀσαφείας, ἀλλ' ἐσκανδαλίζετο, δῆλον. οὐδὲν γὰρ ἀσαφείας εἶχε. διὸ καὶ ὑβριστικῶς αὐτοῖς λέγων·

16 Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; Οἱ μὲν γὰρ ὄχλοι οὐδὲ ζητῆσαι ἴσως τὸ λεχθὲν· αὐτοὶ δὲ ἦσαν ⓐ σκανδαλισθέντες. διὸ καὶ μόνῳ τῷ Χριστῷ, ὡς ὑπὲρ τῶν φανεισομένων δῆθεν ἐρωτῶντες, ἐβούλοντο μαθεῖν. ὅπερ δὲ ἤκουσαν αὐτοῦ μεγάλῳ ἀπειλῷ ἀπειλοῦντος καὶ λέγοντος· ὅτι πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται), καὶ, ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν, κατεσάλπιζεν. ὁ δὲ πρωταχοῦ θερμὸς οὐδὲ ὅτως ἀνέχεται σιγῆσαι, ἀλλά φησι· φέρσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. τί οὖν ὁ Χριστός; σφόδρα ὑβριστικῶς ἀποκρίνεται)· ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; ὅπου νοεῖτε; ταῦτα δὲ ἔλεγε καὶ ἐπετίμα, ὥστε τὴν παρηγορίαν σκανδαλῶν. οὐ μὴν ἔστη μέχρι τούτου, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἐπάγει λέγων·

17 Οὐ πρῶτον τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται·

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται) διαλογισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαὶ, βλασφημίαι, ψευδομαρτυρίαι,

20 Καὶ ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα ⓦ ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίειν, οὐ κοινοῖ ⓦ ἄνθρωπον. Εἶδες πῶς αὐτοῖς σφοδρῶς κέχρηται) καὶ ὑβριστικῶς; εἶτα κατασκευάζει τὸ εἰρημένον ἀπὸ τῆς κοινῆς φύσεως, καὶ τοῦ τῆς θεοσεβείας τοῦ ἐκείνου. ὅταν γὰρ εἴπῃ, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται, ἵνα τὴν Ἰουδαϊκὴν ταπεινότητα ἀποκρίνεται. λέγει γάρ· ὅτι οὐ μόνον, ἀλλ' ἐξέρχεται. καίτοι καὶ εἰ ἔμενεν, οὐκ ἐποίει ἀκάθαρτον. ἀλλ' οὐδέπω δυνατοὶ ἦσαν τοῦτο ἀκοῦσαι. διὸ γοῦν τοῦτο ὁ νομοθέτης τοῦ παλαιοῦ χρόνου ἀφίησιν, ὅσον ἀν' ἕνδον μόνον· ὅταν ἐξέλθῃ, οὐκ ἔτι. ἐν ἑπέρᾳ γοῦν καθολικῇ λύεσθαι, καὶ καθαρεύειν εἶ), τὴν καινὴν τῆς πίστεως δύναμεως καὶ τῆς ἀναστάσεως. τὰ ἐξ. τῆς καρδίας, φησὶν, ἔνδον μένει, καὶ ἐξελθόντα κοινοῖ, ἂν μόνον. καὶ πότερον εἰσὶν οὗτοι πονηροὶ διαλογισμοὶ, ὅταν ἐν τοῖς Ἰουδαϊκοῖς, καὶ οὐδέπω ἀπὸ τῆς τῶν γραμμάτων φύσεως ποιεῖται τὸν ἔλεγχον, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κοιλίας καὶ τῆς καρδίας, καὶ ἐκ τοῦ τὰ μὲν μένειν, τὰ δὲ μὴ μένειν. τὰ μὲν γὰρ ἔξωθεν εἰσιόντα, ἔξω πάλιν ἀπεισι· τὰ δὲ ἔνδοθεν πίπτεται, καὶ ἐξελθόντα κοινοῖ, καὶ τότε μᾶλλον, ὅταν ἐξέλθῃ. ἅπερ γὰρ ἦσαν δυνατοὶ, ὅταν ἔφθη, ἀκούσαι μὲν τῆς θεοσκούσης φιλοσοφίας ταῦτα. ὁ δὲ Μαρκος φησὶν, ὅτι "καθαρίζων τὰ βρώματα, ταῦτα ἔλεγεν. οὐ μὴν ἀνέφηνεν οὐδὲ εἶπε, τὸ βρώματα τοιάδε φαγεῖν, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον (οὔτε γὰρ ἠνείχοντο σαφῶς ὅπως αὐτοῦ ἀκούσαι) διὸ καὶ ἐπήγαγε· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

ΗΘΙΚΟΝ Μάθωμεν τοίνυν τίνα ὅτι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· μάθωμεν, καὶ φύγωμεν. καὶ γὰρ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοιοῦτον ὁρῶμεν ἔθος κεφτοιῶν πολλοῖς, καὶ ὅπως μὴ καθαρεῖς εἰσελθοιεν ἱματίοις ἀπουδάζοντας, καὶ ὅπως τὰς χεῖρας νίψαιντο· ὅπως ὑγιεῖ καθαρῷ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσεύξασθαι τῷ Θεῷ, σὺδὲν ποιοῦμεν λέγειν. καὶ ταῦτα λέγω, ὑ κωλύων ὥστε νίπτειν χεῖρας, σὺδὲ σῶμα· ἀλλὰ βουλόμενος οὕτω νίπτειν, ὡς πρέπει, οὐχ ὕδατι μόνον, ἀλλ' αὐτῇ τῇ ὕδατος ἀρετῇ. ῥύπος γὰρ σώματος, καταγελεία, βλασφημία, λοιδορία, ὀργὴ ῥήματα, αἰσχρολογία, γέλως, βωμολοχία. Εἰ τοίνυν σύνοιδας σαυτῷ μηδὲν τούτων φθεγομένῳ, μηδὲ ῥυπῶντι τὸν ῥύπον τοῦτον, προσελθε θαῤῥῶν. Εἰ δὲ μυριάκις ἐδέξω ταύτας ταῖς κηλῖδας, εἰ μεταμοποιῇς, ὕδατι μὲν πρόσκλυζων τὴν γλῶτταν, τὸν δὲ ὀλέθριον δὲ βλαβερὸν προσφέρων ἐν αὐτῇ ῥύπον; Εἶπέ γάρ μοι, εἰ κόπρον ἐν ταῖς χερσὶν εἶχες ἢ βόρβορον, ἆρα ἂν ἐτόλμησας βύζαν; ὐδαμῶς. ἢ μὴν τοῦτο σὺδὲν μία βλάβη· ἐκεῖνο δὲ ὄλεθρος. πῶς οὖν ἐν μὲν τοῖς ἀναφόροις βλαβὴς, ἐν δὲ τοῖς κεκωλυμένοις ῥᾳθυμος; εἰ οὖν ὑ δεῖ προσεύχεσθαι, φησι; σὺ μὲν· ἀλλ' ὑχὶ ῥυπῶντα, ὑδὲ τοιοῦτον ἔχοντα βόρβορον. τί οὖν, ἐὰν προσέλθω, φησι; κάθαρον σαυτόν. πῶς δῆ, καὶ τίνι τρόπῳ; κλαῦσον, στέναξον, δὸς ἐλεημοσύνην, ἀπολόγησαι τῷ ὑβρισμένῳ, καταλλάγηθι αὐτῷ καὶ τούτων, ἀπόσμηξον τὴν γλῶτταν, ἵνα μὴ μείζονος προσοχῆς τύχῃς Θεόν. ἢ γὰρ Εἰ τις κόπρου ταῖς χεῖρας πλήρους, ὕτω σε κατέχε σὺδὲ πόδας ἱκετεύων, οὐ μόνον σὺκ αἰ ἤκουσας, ἀλλὰ καὶ τῷ ποδὶ ἐλάκτισας. πῶς οὖν σὺ θέλεις ὕτω Θεῷ προσιέναι; ἢ γὰρ χεὶρ ὄργανόν ἐστιν ἡ γλῶττα τῶν εὐχομένων, ἢ δὶ αὐτῆς κατέχομεν τὰ γόνατα τοῦ Θεοῦ. μὴ τοίνυν μολυνῆς αὐτὴν, ἵνα μὴ ἢ προσευχή σε ἐλέγξῃ· Ἐὰν πληθυνῆτε τὴν δέησιν, σὺκ εἰσακούσομαι. Καὶ γὰρ ἐν χειρὶ γλώσσης ζωὴ ἢ θάνατος· Καὶ ἀπὸ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, ἢ ἀπὸ τῶν λόγων σου κατακριθήσῃ μᾶλλον τοίνυν τῆς κόρης φύλαξαι τὴν γλῶτταν. ἵππος* ὅστις βασιλικὸς ἡ γλῶσσα. εὐ μὴν οὖν ὅπλῃς αὐτῇ χαλινὸν, ἢ διδάξῃς βαδίζειν εὐρύθμως, ἐπὴν ἀπαύστεται αὐτῇ ὁ βασιλεύς· εὐ δ' ἀχαλίνωτον ἀφῇς φέρεσθαι καὶ σκιρτᾶν, εὐ ἁμαρτόλων ἢ τῶν δαιμόνων ὄχημα γίνῃ. σὺ δὲ ἀπὸ μὲν σωφροσύνης ὢν τῆς σαυτοῦ γυναικὸς, εὐ τολμᾷς εὔξασθαι, κάθησαι σὺδὲ ἔγκλημα τοῦτο· ἀπὸ δὲ λοιδορίας ὢν καὶ ὕβρεως, ὃν ἢ γέενναν προξενεῖ, πρὶν ἢ καθαρθῆναι σαυτὸν καλῶς, διανοίγεις τὰς χεῖρας; καὶ πῶς εὐ φείδῃ, εἶπέ μοι; σὺκ ἤκουσας Παύλου λέγοντος, Οτι ζυμοῖ ὀλίγος ὅλον φύραμα, καὶ ἢ κοίτη ἀμίαντος; εἰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀμιάντου κοίτης ἀνίσταμένους εὐ τολμᾷς εὐχὴν προσελθεῖν, ἀπὸ τῆς κοίτης ὢν τῆς ἁμαρτωλικῆς πῶς καλῆς ὃ φιλεῖν ὄνομα σημαίνει; καὶ γὰρ κοίτη ἁμαρτωλική, ὃ ἐν ὕβρεσι πλυνεῖσθαι καὶ λοιδορίαις. ἢ καθάπερ πονηρός τις μοιχὸς, ὁ θυμὸς μιᾷ πολλὴν ἡμῖν συπίνεται τῆς ἡδονῆς, καὶ ὀλέθρια προσφέρομεν ἐν ἡμῖν σπέρματα, ἢ τῷ ἁμαρτωλικῷ ποιεῖν ἀποπλεῖν ἔδωκεν, καὶ ἀπενθυτίας ὦ γάμῳ πόρτα ἐργαζόμενος. ὁ μὲν γὰρ γάμος ἐστὶν δύο ποιεῖ σάρκα μίαν· ὁ δὲ θυμὸς ἐστὶ τὸν ἀνθρωπον εἰς πολλὰ διαιρεῖ μέρη, καὶ αὐτὸ καταχίζει ἢ κατατέμνει τῷ ψυχῷ. ἵν' οὖν μὴ πρόφασίς τῷ Θεῷ προσῇ, μὴ δίξῃ τὸν θυμὸν ἐπεισιόντα σε τῇ ψυχῇ, ἢ συμπενέλκῃ βαλόμενον· ἀλλ' ὥσπερ κύνα λυττῶντα ἀπέλασον. ὕτω γὰρ καὶ Παῦλος ἐκέλευσεν. Επαίρουσας γὰρ, φησιν, ὁσίους χεῖρας, χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμῶν. μὴ δὴ καταχώσῃς τὴν γλῶτταν· ἐπεὶ πῶς ἂν σε δεηθήσεται, ὅταν τὴν οἰκείαν προφάσιαν ἀπολέσῃ; ἀλλὰ κόσμησον αὐτὴν ἐπιεικείᾳ, ταπεινοφροσύνῃ· ποίησον ἀξίαν τοῦ προσκαλουμένου Θεοῦ, εὐλογίας αὐτὴν ἔμπλησον, ἐλεημοσύνης πολλῆς. ἔστι γὰρ καὶ διὰ ῥημάτων ἐλεημοσύνη ποιῆσαι (κρεῖττον γὰρ λόγος, ἢ δόσις· ἐπὶ, Αποκρίθητι τῷ πλησίον ἐν παροιμίαις εἴρηται) καὶ ἕτερον ἄλλον ἔστι πάντα χρόνον τῇ διηγήσει τῶν θείων καλλωπίζειν νόμων. Πᾶσα γὰρ ἡ διηγησις σου ἔστω ἐν νόμῳ ὑψίστου. ὕτως ἑαυτὸν κοσμήσαντες, προσέρχωμεθα τῷ βασιλεῖ, καὶ πιπτωμεν ὅπου τὰ γόνατα, μὴ τῷ σώματι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ διανοίᾳ. ἐννοήσωμεν τίνι προσίμεν, καὶ τί βουλόμενοι αἰτοῦμεν. Θεῷ προσίμεν, ὃν τὰ Σεραφὶμ ἑστῶτα τὰς ὄψεις ἀπέστρεφον ὑ φέροντα τὴν λαμπηδόνα, ὃν ἡ γῆ βλέπουσα πτήσσει· Θεῷ προσίμεν, τῷ φῶς οἰκοῦντι ἀπρόσιτον, ἢ προσίμεν ἵνα γέεννης ἀπαλλαγῶμεν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λαχῆς, ὑπὲρ ἁμαρτημάτων ἀφέσεως, ὑπὲρ τοῦ λυθῆναι τὰς ἀφορήτους ἡμῖν ὑμφείας ἐκείνας, ὑπὲρ τοῦ τῶν ἀγρυπνιῶν τυχεῖν, ἢ ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐκεῖ. πορρωτέσωμεν τοίνυν ἡμᾶς σώματι καὶ τῇ διανοίᾳ, ἵνα αὐτὸς ἀναπήσῃ κειμένους· μὴ ὑπείκειας διαλεχθῶμεν καὶ παραύτικα ἁπάσης. καὶ τίς ὕπνος ἀθλιος, φησι, καὶ ταλαίπωρος, ὡς ἐν εὐχῇ μὴ γενέσθαι ὑπείκης; ὁ μὴ ἀρᾶς βυζάμενος, ἐμοῦ πλήρων ἑαυτὸν, ἐμοῦ τῶν ἐμῶν καταδοάν. εἰ μὲ βούλει κατηγορῆσι, σαυτὸν κατηγόρει· εἰ βούλει τιμωρῆσαι καὶ θήγειν, μὴ τῶν σῶν ἁμαρτημάτων· καὶ μή τί ἕτερός σε εἰργάσατο κακὸν εἰπεῖν, ἀλλὰ τί σὺ σαυτὸν εἰργάσω. τοῦτο γὰρ μάλιστά ἐστι κακόν. οὐδὲ γὰρ ἕτερός σέ τις ἀδικῆσαι δυνήσεται, ἂν μὴ σὺ σαυτὸν ἀδικῇς. ὥστε εἴ τις τῶν ἀδικουμένων ἡμᾶς βούλει, τοῦ σαυτοῦ παύσασθε παθόντων, οὐδεὶς ὁ κωλύων· ὡς ἂν τις ἕτερος παύσηται, μείζονα ἀδικηθεὶς ἀπῆλθες. τίνα γὰρ ὅλως καὶ ἀδικίαν ἔχεις εἰπεῖν; ὅτι ὁ θήρ σε ἔβρασε καὶ ἥρπασε καὶ κινδύνοις παρέβαλεν; ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἠδικῆσθαι, ἀλλ', ἐὰν νήφωμεν, καὶ ὠφελεῖσθαι τὰ μέγιστα. ὁ γὰρ ἠδικημένος, ὁ τὰ τοιαῦτα ποιήσας ἐστίν, οὐχ ὁ παθών. καὶ τοῦτο μάλιστά ἐστι τὸ πολλῶν αἴτιον τῶν κακῶν, ὅτι οὐδὲ ἴσμεν τίς ποτέ ἐστιν ὁ ἀδικούμενος, καὶ τίς ὁ ἀδικῶν. ὡς εἰ τοῦτο ἠδειμεν καλῶς, οὐκ ἂν ἑαυτοὺς ποτε ἠδικήσαμεν, οὐκ ἂν καθ' ἑτέρου ηὐξάμεθα, μαθόντες ὅτι πᾶν ἑτέρου ἀδικώτατον παθεῖν κακῶς. οὐδὲ γὰρ τὸ ἁρπάζεσθαι, ἀλλὰ τὸ ἁρπάζειν, κακόν. ὥστε εἰ μὴ ἥρπασας, κατηγόρει σαυτοῦ· εἰ δὲ ἥρπαγης, οὐ βλάπτει σε ἡ ἁρπακότος, ὅτι σε τὰ μέγιστα ὠφέλησεν. εἰ γὰρ καὶ μὴ τοιαύτη ἡ γνώμη τοῦ πεποιηκότος, ἀλλὰ σὺ τὰ μέγιστα ὠφελήθης, ἂν γενναίως ἐνέγκῃς. ἐκεῖνον μὲν γὰρ οἱ ἄνεμοι καὶ οἱ θεῖοι ταλαντίζουσι νόμοι· σὲ δὲ τὸν ἠδικημένον καὶ στεφανοῦσι καὶ ἀνακηρύττουσιν. οὐδὲ γὰρ εἴ τις πυρέττων τις ἥρπασε ποτέ τινος ἀγλεῖον ὕδωρ ἔχον, καὶ ἐνεφορήθη τῆς βλακείας ὑπερθυμίας, ἁρπαγὴν εἰποιμεν ἂν ἠδικῆσθαι, ἀλλὰ τὸ ἁρπάσαντα. τὸν γὰρ πυρετὸν ἔπαυσε, καὶ τὴν νόσον χαλεπωτέραν ἐποίησε. τοῦτο τοίνυν καὶ ὑπὲρ τοῦ φιλοχρημάτου καὶ φιλαργύρου λογίζου. καὶ γὰρ οὗτος πυρέττων πολλῷ χαλεπώτερον ἐκείνου, διὰ τῆς ἁρπαγῆς ταύτης τὴν φλόγα ἔπαυσε τὴν ἑαυτοῦ. καὶ ξίφος ἔστιν εἴ τις μαινόμενος ἁρπάσας παρ' ὁτουοῦν ἑαυτὸν διεχείρισε, τίς ἂν ὁ ἠδικημένος πάλιν; ὁ ἁρπασθείς, ἢ ὁ ἁρπάσας; δῆλον ὅτι ὁ ἁρπάσας. οὕτω καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν χρημάτων ἁρπαγῆς οὐδὲν τοῦτο ἀφιζώμεθα. ὅπερ γὰρ μαινομένῳ ξίφος, τοῦτο καὶ φιλαργύρῳ πλοῦτος· μᾶλλον δὲ καὶ χαλεπώτερον. ὁ μὲν γὰρ μαινόμενος, τὸ ξίφος λαβὼν καὶ ὠθήσας δι' ἑαυτοῦ, τῆς τε μανίας ἀπηλλάγη, καὶ οὐκ ἔτι δυστερᾶν λαμβάνει πληγήν· ὁ δὲ φιλάργυρος μυρία χαλεπώτερα ἐκείνου τραύματα καθ' ἑκάστην δέχεται τὴν ἡμέραν, οὐκ ἀπαλλαττόμενος τῆς μανίας ἑαυτόν, ἀλλ' ὑπτιόνων μείζονος· καὶ ὅσῳ ἂν λάβῃ πλείονα τραύματα, τοσούτῳ μᾶλλον ἐπιτίθησιν· ἕτερος πρὸ ἔχει πληγῆς χαλεπωτέρας. ταῦτ' οὖν ἐννοήσαντες, φύγωμεν τὸ ξίφος, φύγωμεν τὴν μανίαν· κἂν ὀφέ ποτε νήψωμεν. καὶ γὰρ καὶ ταύτην τὴν ἀρετὴν σωφρονισθῆναι δεῖ καλεῖν, οὐχ ἧττον ἐκείνης τῆς παρὰ πᾶσι νενομισμένης. ἐκεῖ μὲν γὰρ, ὅταν μέθη ὑπερθυμίας τυραννίδα ἡ πάλη λύσῃ· ἐνταῦθα δ', πολλῶν καὶ πανταχοῦ ὑπερθυμιῶν ἐπιγίνεσθαι· δεῖ. οὐδὲν γὰρ, οὐδὲν ἀφρονέστερον τοῦ τῶν χρημάτων δούλου. δεῖ κρατῆσι, κρατώμενος· δοκεῖ κύριος εἶναι, δοῦλος ὤν· καὶ δεσμὰ περιπεθεὶς ἑαυτῷ, χαίρει· χαλεπώτερον τὸ θηρίον ἐργαζόμενος, εὐφραίνεται· καὶ αἰχμάλωτος γινόμενος, ἀγάλλεται καὶ πηδᾷ· καὶ ὁρᾶν κύων λυπῶντα καὶ ἐφαλλόμενον αὐτοῦ τῇ ψυχῇ, δῆσαι δέον καὶ λιμῷ πῆξαι, ὁ δὲ καὶ ἄφθονον αὐτῷ παρέχει τὴν τροφὴν, ἵνα μείζονος ἐφάλληται καὶ φοβερὸς ᾖ. ταῦτα οὖν πάντα ἐννοοῦντες λύσωμεν τὰ δεσμά· ἀνέλωμεν τὸ θηρίον· ἀπελάσωμεν τὴν νόσον· ἐκβάλωμεν τὴν μανίαν ταύτην, ἵνα γαληνῶς ἀπολαύσωμεν καὶ ὑγιείας καθαρᾶς, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἡδονῆς εἰς τὸν βυθὸν καταπλύσαντες λιμένα, τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου

ἡμῶν

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. νβ. 21 ΚΑΙ ΕΞΕΛΘΩΝ ΕΚΕΙΘΕΝ Ο ΙΗΣΟΥΣ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 Καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἔκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα· ἐλέησόν με, Κύριε υἱὲ Δαβίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

Ὁ Μάρκος φησὶν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν. Πῶς δὴ ὅλως ἀπῆλθεν εἰς τὰ μέρη ταῦτα; ὅτε τῆς τῶν βρωμάτων παρατηρήσεως αὐτὸν ἀπήλλαξε, ὅτε καὶ τοῖς ἔθνεσι θύραν ἀνοίγει λοιπόν, ὁδῷ παραβαίνων· ὥσπερ οὖν καὶ Πέτρος, παρέτρεπον τοῦτον ὑπάρχειν Πραξ. ι.
λύσας τὸν νόμον, πέμπεται πρὸς τὸν Κορνήλιον. Εἰ δὲ λέγοι τις, πῶς οὖν τοῖς μαθηταῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, ταύτην Ματθ. ι.
παρίεται; πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἂν εἴποιμι, ὅτι οὐχ ὥσπερ ἐπέταξε τοῖς μαθηταῖς, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησε διὰ τοῦτο· δεύτερον δὲ, ὅτι οὐδὲ ὡς κηρύξων ἀπῆλθεν. ὅθεν καὶ ὁ Μάρκος ἀντιπάρεισιν ἔλεγεν, ὅτι καὶ ἔκρυψεν ἑαυτὸν, καὶ οὐκ ἔλαθεν. ὥσπερ γὰρ τὸ μὴ δραμεῖν ἐπὶ ἀγρὸν πρόφασις ἦν τοῦ μὴ δοῦναι τὸν δεκατισμὸν τῶν γεγραμμένων διὰ τοῦτο τὸ προσευχόμενον διδάξαι, τῆς ἀκολουθίας τῶν πραγμάτων διὰ τοῦτο· ὕστερον δὲ τὸ μὴ λαθεῖν ἐπίδειξιν ἔσχε τῆς φιλανθρωπίας. Εἰ γὰρ οὐ φεύγοντα διδάσκειν ἐχρῆν, πολλῷ μᾶλλον οὐ διδάσκοντα φεύγειν οὐκ ἔδει. ὅρα γοῦν πῶς ἐστὶν ἐναργὴς ἁπάσης ἀξία ἡ γνώμη. οὐδὲ γὰρ ἐτόλμησεν ἐλθεῖν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, φοβουμένη καὶ ἀναξίαν ἑαυτὴν λογιζομένη. ὅτι γάρ, εἰ μὴ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν προεῖτο αὐτὴν, δῆλον καὶ ἀπὸ τῆς προούσης σφοδρότητος, καὶ οὐκ ἂν τῶν ὁρίων αὐτῆς ἐξελθεῖν. Τινὲς δὲ καὶ ἀλληγορεῖν φασιν, ὅτι ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ τῆς Ἰουδαίας ὁ Χριστὸς, τότε αὐτῷ προσελθεῖν ἐτόλμησεν ἡ ἐκκλησία, καὶ αὕτη ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῆς ἐξελθοῦσα. Ἐπιλάθου γάρ, φησὶ, τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου. καὶ γάρ ὁ Ψαλμ. μδ. ιε.
Χριστὸς οὐκ ἂν ἐξῆλθε, καὶ ἡ γυνὴ οὐκ ἂν ἐξῆλθε τῶν ὁρίων αὐτῆς· καὶ οὕτως ἠδυνήθησαν συντυχεῖν ἀλλήλοις. ἰδοὺ γάρ γυνὴ Χαναναία, φησὶν, ἐξελθοῦσα ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῆς. κατηγορεῖ τῆς γυναικὸς ὁ εὐαγγελιστὴς, ἵνα δείξῃ τὸ θαῦμα, καὶ αὐτὴν ἀναχηρύξῃ μειζόνως.
καὶ γὰρ ἀκούσας Χαναναίαν, ἀναμνήσθητι τῶν προφητῶν ἐκείνων ἐθνῶν, οἳ καὶ τοὺς τῆς φύσεως νόμους ἐκβαίνειν ἀνέτρεψαν· μνηθεὶς οὖν αὐτῶν, σπεύδει καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ παρουσίας τὴν δύναμιν. Ἀναγὰρ ἐκλεληθέντες, ἵνα μὴ ἐξεστρέψωσιν Ἰουδαίους, ὅτοι τοσοῦτον ἐφάνησαν τῶν Ἰουδαίων ὑπερτενδειότεροι, ὡς καὶ ἐξιέναι ἐκ τῶν ὁρίων καὶ προσιέναι τῷ Χριστῷ, ἐκείνων καὶ πρὸς αὐλοὺς ἐρχομένων ἐλαιωδόντων. προσελθοῦσα τοίνυν οὐδὲν ἕτερόν φησιν, ἀλλ' ἐλέησόν με, καὶ πολὺ ἐξῆλθε τῆς κραυγῆς τὸ ἐπίσημον τὸ θαῦμα. οὐ γὰρ ἦν θαῦμα ἐλεεινὸν, γυναῖκα ἰδεῖν βοῶσαν μετὰ συμπαθείας τοσαύτης, καὶ γυναῖκα μητέρα, καὶ οὐχὶ θυγατρὸς δεομένην, καὶ θυγατρὸς οὕτω κακῶς διακειμένης. οὐδὲ γὰρ ἐτόλμησεν εἰς ὄψιν τοῦ διδασκάλου τὴν δαιμονῶσαν ἀγαγεῖν, ἀλλ' ἀφεῖσα οἴκοι κεῖσθαι αὐτὴν πέπωκεν τὴν ἱκετηρίαν, καὶ λέγει τὸ πάθος μόνον, καὶ οὐδὲν πλέον προσέθηκεν, οὐδὲ ἔλκει ὡς ἰδίαν εἰς τὴν οἰκίαν, καθάπερ ὁ βασιλικὸς ἐκεῖνος, λέγων· Ἐλθὲ πρὶν τὸ παιδίον μου ἀποθανεῖν· ἀλλὰ καὶ τὴν συμφορὰν δηλοῖ μόνην, καὶ τῆς νόσου τὴν ὑπερβολὴν, ὡς ἔλεον τοῦ δεσπότου προσκαλέσηται, καὶ χρείαν μεγάλην. καὶ ὃ λέγει, ἐλέησον μου θυγατέρα, ἀλλ' ἐλέησόν με. ἐκείνη μὲν γὰρ ἀνεπαίσθητος ἦν τῆς νόσου· ἐγὼ δὲ ἡ τὰ μυρία πάσχουσα εἰμὶ δεινὰ, ἡ μετὰ αἰσθήσεως νοσοῦσα, ἡ μετὰ τοῦ εἰδέναι μαινομένη.

23 Ο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

23 Ο ὐ δὲν ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Τί δὲ κωλύει καὶ προσελθόντας ἐρωτᾶν; δῆλον μὲν Ιουδαίους καὶ ἀγνωμονοῦντας ἐκάλει, καὶ βλασφημοῦντας προσκαλεῖ, καὶ πειράζοντας οὐκ ἀφίησι· τὴν ὑ πὲρ ἐπιτρέχουσαν αὐτῷ δὲ προσκαλοῦσαν καὶ δεομένην, καὶ ὅτε νόμῳ ὅτε προφήταις σπερμαφοῦσαν, καὶ τοσαύτην βλάβειαν ὑπιδεικνυμένην, τοιαύτην δὲ ἀποκρίσεως ἀξιοῖ. Ἵνα δὲ μὴ τοῦτο ἐσκανδάλισεν, ὁρῶντα τὰ ἐναντία τῇ φήμῃ γινόμενα; καὶ γὰρ ἤκουσαν, ὅτι πρεσβύτας καὶ κόμας θεραπεύων· τοιούτων ὑ πὲρ ἐλθοῦσαν προσκρούεται. Ἵνα ὑ δὲν ἐπέκλασε ὁ πάθος καὶ ἡ ἱκετηρία, ἰδὲ ἐποίησεν ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς ὅτω καλῶς προσκεκρουκώς; δεῦτε γὰρ ὡς ἀξία ὅσα, δεῦτε ὡς ὀφειλὼν ἀπαντοῦσα, ὅτω προσῆλθεν, ἀλλ' ἐλεεινὴν ἐδεῖτο, καὶ τὴν συμφορὰν τὴν οἰκείαν δεικνύει μόνον, καὶ δεῦτε ἀποκρίσεως ἀξιοῦται. Πολλὰ πολλοὶ τῶν ἀκουόντων ἐσκανδαλίσθησαν· ἐκείνη ὑ δὲν ἐσκανδαλίσθη. Ὁ τί λέγω, τῶν ἀκουσάντων; καὶ γὰρ οἶμαι καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοὺς παθεῖν τι προὸς τὴν συμφορὰν τῆς γυναικός, καὶ διαταραχθῆναι καὶ ἀθυμῆσαι. ἀλλ' ὅμως δεῦτε παρελθόντες ἐτόλμησαν εἰπεῖν· δὸς αὐτῇ τὴν χάριν, ἀλλὰ Προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· ἀπόλυσον αὐτὴν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἡμεῖς ὅταν βουληθῶμέν τινα πεῖσαι, ἐναντία πολλάκις λέγομεν· ὁ ὑ Χριστὸς λέγει, φησίν·

24 Οὐκ ἀπεστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ισραήλ.

Τί οὖν ἡ γυνή; ὅπως ταῦτα ἤκουσεν, ἐσίγησεν; ἢ ἀπέστη; ἢ καθυφῆκε τῆς προθυμίας; ὐδαμῶς· ἀλλὰ μᾶλλον ἐπέκειτο. ἀλλ' ὐχ ἡμεῖς οὕτως· ἀλλ' ὅταν μὴ τύχωμεν, ἀφιστάμεθα, δέον διὰ τοῦτο ὑπικεῖσθαι μᾶλλον. καίτοι ἵνα δὲ αὖ ἐξεπόρησε τοῦτο τότε ῥηθέν; ἵνα μὲν οὖν καὶ ἡ σιγὴ εἰς ἐπίγνωσιν αὐτῶν ἐμβάλῃ· ἡ ὑ δὲ ἀπόκρισις καὶ πολλῷ μᾶλλον [ἐποίει.] Ὃ γὰρ μὲν ἑαυτῆς ἦν τοὺς Σωτῆρος ἐξαπορηθέντας ἰδεῖν, καὶ ὃ ἀκούσασα, ὅτι * τὸ πρᾶγμα γνέσθαι ἀμήχανον, εἰς ἄφατον ἀπορίαν ἐνέβαλεν. ἀλλ' ὅμως δὲ ἠπορεῖτο ἡ γυνή· ἀλλ' ὅπως εἶδεν ἰσχύοντας τοὺς προφάτας, ἀπιωπαμήτησε καλῶν δυναμωτέρα. πρὸ τούτου μὲν γὰρ οὐδὲν εἰς ὄψιν ἐλθεῖν ἐτόλμα (κράζει γάρ, φησιν, ὄπισθεν ἡμῶν) ὅτε ὑ εἰκὸς ἦν αὐτὸν καὶ πορρώτερον ἀπελθεῖν ἐξαπορηθεῖσαν, ὅτε καὶ ἐγγύτερον ἔρχεται καὶ προσκυνεῖ λέγουσα·

25 Κύριε, βοήθει μοι. Τί τοῦτο, ὦ γύναι; μὴ γὰρ μείζονα παῤῥησίαν ἔχεις τῶν ἀποστόλων; μὴ γὰρ πλείονα ἰσχύεις; παῤῥησίαν μὲν καὶ ἰσχύω, φησίν, ὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ ἀναισχυντίαν γέμω· ἀλλ' ὅμως αὐτῇ τῇ ἀναισχυντίᾳ ἀντὶ ἱκετηρίας προσκαλοῦμαι. αἰδεσθήσεταί μου τὴν παῤῥησίαν. καὶ τί οὖν; οὐκ ἤκουσας αὐτοῦ λέγοντος· ὅτι οὐκ ἀπεστάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα ἀπολωλότα οἴκου Ισραήλ; ἤκουσα, φησίν, ἀλλ' αὐτὸς Κύριός ὐστι. διὸ περ οὐδὲν ἔλεγε· προσκαλεσαμένου καὶ δεηθῆτι, ἀλλὰ βοήθει μοι. τί οὖν ὁ Χριστός; οὐδὲν τούτοις ἠρκέσθη, ἀλλ' ὑπιτείνει τὴν ἐξαπόρησιν πάλιν λέγων·

26 Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ δοῦναι τοῖς κυναρίοις. Καὶ ὅτε ἠξίωσεν αὐτὸν λόγου, τότε μείζονος ἐπέπληξεν, ἢ διὰ τῆς σιγῆς. καὶ οὐκ ἐπὶ ἐφ' ἑτέρου μεταφέρει τὴν αἰτίαν, οὐδὲ λέγει, οὐκ ἀπεστάλην· ἀλλ' ὅσῳ ἐπέτεινεν ἐκείνη τὴν ἱκετηρίαν, τοσούτῳ καὶ αὐτὸς τὴν προαίρησιν ὑπιλείνει· καὶ οὐκ ἔτι προὸς ἄλλους καλεῖ, ἀλλὰ τέκνα, καὶ αὐτὸν κυνάριον. τί οὖν ἡ γυνή; ἀπ' αὐτῶν τῶν αὐτοῦ ῥημάτων πλέκει τὴν Σωτηρίαν. Εἰ γὰρ κυνάριόν ἐιμί, φησιν, οὐκ εἰμὶ ἀλλοτρία. δικαίως ἔλεγεν ὁ Χριστὸς, εἰς κρίμα ἐγὼ ἦλθον. ἡ γυνὴ φιλοσοφεῖ, καὶ καρτερεῖν ὑπιδείκνυται πᾶσαν καὶ πίστιν, καὶ ταῦτα ὑβριζομένη· ἐκεῖνοι μὲν θεραπεύομενοι καὶ ὑμφύλιοι, τοῖς ἐναντίοις ἀμείβονται. ὅπου γὰρ ἀναγκαία ἡ θεραπεία τοῖς τέκνοις, φησίν, οἶδα κἀγώ· πλὴν οὐδὲ ἐγὼ κεκώλυμαι, κυνάριον ὄσα. εἰ μὲν γὰρ μὴ θέμις λαβεῖν, οὐδὲ τῶν ψιχίων μεταλαβεῖν θέμις· εἰ δὲ κἂν ὀλίγου δεῖ κοινωνεῖν, οὐδὲ ἐγὼ κεκώλυμαι, κἂν κυνάριον ὦ· ἀλλὰ καὶ ταύτῃ μάλιστα μετέχω, εἰ κυνάριόν εἰμι. διὰ ταῦτα ἀνε-

καλλετο

ἐάλλετο ὁ Χριστός. ἐφθύσαν γὰρ ζωῦται ἤδει. ἀλλ' ζωῦπα ἠρνεῖτο τὴν δόσιν, ἵνα δείξῃ αὐτῆς τὴν φιλοσοφίαν. εἰ γὰρ μὴ δοῦναι ἔμελλεν, οὐδ' ἂν μὴ ζωῦται ἔδωκεν, οὐδ' ἂν ἐπεστόμισεν αὐτοῖς πάλιν. ἀλλ' ὅπερ ὅπι ἕκατον τάρχου ἐποίησε λέγων· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐ- Matθ. n. ξ.
τὸν, ἵνα μάθωμεν ἐκείνου τὴν βλασφημίαν, καὶ ἀκούσωμεν αὐτοῦ λέγοντος· οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα μου
ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· καὶ ὅπερ ὅπι τῆς αἱμορροούσης ποιεῖ λέγων· Ἐγὼ οἶδα δύνα- Λυκ. n. μς.
μιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα καταδήλον αὐτῆς τὴν πίστιν ποιήσῃ· καὶ ὅπερ ὅπι τῆς Σα- Ιωαν. ϛ.
μαρείτιδος, ἵνα δείξῃ ὅτι οὐδὲ ἐλεγχομένη ἀφίσταται· ὅτω δὴ καὶ ἐνταῦθα. ὁ γὰρ ἐβούλετο
κρυβῆναι τοσαύτην γυναικὸς ἀρετήν. ὥστε οὐχ ὑβρίζοντος ἐκεῖ ἅπερ ἔλεγε, ἀλλὰ ἐκ-
καλουμένου, καὶ ἑαυτὸν ἀποκείμενον θησαυρὸν ἐκκαλύπτοντος. σὺ δέ μοι μὴ τῆς Χαναιανο-
φοίνισσης ὄρα καὶ τὴν πίστιν. αὐτὸς μὲν γὰρ τέκνα ἐκάλεσε τοὺς Ἰουδαίους· αὕτη δὲ οὐκ ἠν-
κέσθη τούτοις, ἀλλὰ καὶ κυρίους ὠνόμασε. Τοσοῦτον ἀπέχει ἀλγῆσαι τοῖς ἑτέρων ἐγκωμίοις.

27 Καὶ γὰρ ταπεινά, φησι, ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρί-
ων αὐτῶν. Εἶδες γυναικὸς σοφίαν, πῶς οὐδὲ ἀντειπεῖν ἐτόλμησεν, οὐδὲ ἐδικάζετο τοῖς ἑ-
τέρων ἐπαίνοις, οὐδὲ ἠγανάκτησε τῇ ὕβρει; Εἶδες ὑποτύπωσιν; αὐτὸς ἔλεγε, Οὐκ ἔστι καλόν,
αὕτη δὲ ἔλεγε, ναὶ Κύριε· αὐτὸς τέκνα ἐκάλει, αὕτη δὲ καὶ κυρίους· αὐτὸς κύνα ὠνόμασεν, αὕ-
τη δὲ καὶ ὃ ἔργον τῆς κυναρίου ἐποιήσατο. Εἶδες ζωύτης τὴν ταπεινοφροσύνην; ἀνέχυ-
σον Ἰουδαίων μεγαλαυχείαν. Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλώκαμεν πώποτε· Ιωαν. n. λγ.
καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγεννήμεθα. ἀλλ' οὐχ [ὅτως] αὕτη· ἀλλὰ κυνάριον ἑαυτὴν καλεῖ, καὶ κυ-
ρίους ἐκείνους. ἀλλὰ δὴ τοῦτο γέγονε τέκνον. Τί οὖν ὁ Χριστός;

28 Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις. Διὰ γὰρ τοῦτο ἀνεβάλλετο, ἵνα τοῦτο ἀ-
ναβοήσῃ ῥῆμα, ἵνα στεφανώσῃ τὴν γυναῖκα. Γενηθήτω σοι ὡς θέλεις.

Ὃ λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν· ἡ μὲν πίστις σου καὶ μείζονα τούτων ἀνῦσαι δύναται· πλὴν γενηθή-
τω σοι ὡς θέλεις. αὕτη συνήθης ἐκείνη τῇ φωνῇ τῇ λεγούσῃ· Γενηθήτω ὁ οὐρανός, καὶ ἐγένετο. Γεν. α. α.

Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

Εἶδες πῶς καὶ μικρὸν καὶ αὕτη εἰσωύεγκεν εἰς τὴν ἰατρείαν τοῦ θυγατρίου; ἀλλὰ τοῦτο
γὰρ οὐδὲ εἶπεν ὁ Χριστός, ἰαθήτω σου τὸ θυγάτριον· ἀλλά, μεγάλη σου ἡ πίστις, γενηθή-
τω σοι ὡς θέλεις· ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ κολακείας ἕνεκα ῥήματα, ἀλλὰ πολλὴ
τῆς πίστεως ἡ δύναμις. τὴν γοῦν ἀκρίβειαν βάσανον αὐτῆς καὶ ἀπόδειξιν τῆς θαυμα-
των ἐπέτρεψεν ἐκβαίνει. ἰαθήτω οὖν, φησι, τὸ θυγάτριον αὐτῆς θαύματος. σὺ δέ μοι σκόπει, πῶς
τῶν ἀποστόλων ἠπηθέντων καὶ οὐκ ἀνυσάντων, αὕτη ἴσωσε. τοσοῦτόν ἐστι ταπεινοφροσύνης. καὶ
γὰρ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων πολλὴν ἡμῶν βούλεται μᾶλλον τῶν ὑπὲρ θυγατρίων ἀξιοῦσθαι, ἢ πολλὴ ἑ-
τέρων ὑπὲρ ἡμῶν. κεῖται μείζονα παρρησίαν ἔχειν ἐκεῖνοι· ἀλλὰ πολλῷ καρτερείαν ἐπε-
δείξατο αὕτη. διὰ τοῦτο καὶ ταπεινὰ ἐσθίει· μαθοῦσα ἀπελογήσατο τῆς ἀναβολῆς ἕνε-
κα, καὶ ἔδειξεν, ὅτι δικαίως, αὐτὴν ἀξιωσάντων, οὐκ ἐπείσθη.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. καὶ ἀ-
ναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.

30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλούς, τυφλούς, κυλλούς,
κωφούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ,

31 Καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς, ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς λαλοῦντας, Ἅγ. λαφεσις
κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν Ισ-
ραήλ. Ποτὲ μὲν αὐτὸς προείπεν, ποτὲ δὲ κάθηται προμηθούμενος τοὺς κάμνοντας, καὶ χωλοὺς
εἰς τὸ ὄρος ἀνάγει. καὶ οὐκ ἐπὶ ἁπλοΐτερον ἀναβαίνουσι, ῥιπτούμενοι παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ διπλοῦν τὴν πίστιν τὴν ἑαυτῶν ἐπεδείκνυν-
το, τῷ τε χωλεύοντες εἰς τὸ ὄρος ἀναβαίνειν, καὶ τῷ μηδενὸς δέεσθαι ἑτέρου, ἀλλὰ τοῦ ῥί-

φοῦν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλων πρὸς τὸν πόδας μόνον. καὶ ἰδοὺ πολὺ τὸ γαῦρμα καὶ περιφάνεια, τὰς φερομένους πρὸς πατοῦντας ἰδεῖν, τὰς πηρεῖς βλέποντας, καὶ οὐ χεῖρα ἔχοντας χειραγωγοῦντα. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν θεραπευομένων, ἐκ τοῦ εὐκόλου τῆς ἰατρείας αὐτοὺς ἐξέπληττεν. εἶδες πῶς τὸ μὲν γύναιον μετὰ τοσαύτης μελλήσεως ἐθεραπεύσε, τούτους δὲ οὐθέως; οὐκ ὀφεῖλον βελτίους εἶναι τούτου, ἀλλ' ὀφεῖλον πιστοτέρους εἶναι τούτων. ἀλλ' ὅμως ἐπ' ἐκείνης μὲν ἀναβάλλεται καὶ μέλλει, τὸ ἑαυτὸν αὐτῆς ἐνδεικνύμενος· τούτοις δὲ εὐθέως πρόσεχε τῷ λόγῳ, ἐμφερόντων τὰ πίστεων ἰδαμῶν τὰ στόματα, καὶ πᾶσαν αὐτῶν σκιρτώντων ἀπολογίαν. ὅσῳ γὰρ δύναταί τις μείζονα ἐνεργετῆται, τοσούτῳ μᾶλλόν ἐστιν ἀπευθυνος κολάσει ἀγνωμοσύνης, καὶ μηδὲ τὴν ἀμὴν ἡμόρθυος βελτίων. ἀλλὰ δὴ τοῦτο καὶ οἱ πλουτοκῶτες τῶν πενομένων μᾶλλον κολάζονται κακοὶ ὄντες, ὅτι μηδὲ ἐν εὐθηνίᾳ γενόμενοι ἥμερωσι. μὴ γάρ μοι λέγε, ὅτι ἔδωκεν ἐλεημοσύνην. εἰ γὰρ μὴ κατ' ἀξίαν ἔδωκεν τῆς οὐσίας, οὐδ' οὕτω ἀφαφύσσονται. οὐ γὰρ τῷ μέτρῳ τῶν διδομένων ἡ ἐλεημοσύνη κρίνεται, ἀλλὰ τῇ διαθέσει τῆς γνώμης. εἰ δ' ὅτι δίκαιον διδόασι, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὰ περιττὰ κεκτημένοι, οἱ τειχόροφα καὶ τετραώροφα οἰκοδομοῦντες, τῶν δὲ πεινώντων καταφρονοῦντες· οἱ φιλαργυρείας μὲν ἐπιμελούμενοι, ἐλεημοσύνης δὲ ἀμελοῦντες.

ΗΘΙΚΟΝ. Ἀλλ' ὅπερ πρὸς ἐλεημοσύνην λόγος ἐνέπεσε, φέρε δὴ καὶ λόγον ἐκφύσωμεν, ὃν πρὸ τριῶν ἡμερῶν περὶ φιλοσοφίας ποιούμενος ἀτέλεστον εἴασα, ἀναλάβωμεν σήμερον. μέμνησθε ὅτε παρῴκουν περὶ ἀποδημίας διελεγόμην, καὶ τῆς μεταμοσύνης ἐκείνης καὶ τῆς τῶν νέων βλακείας, ὅτε ἀπὸ ἐλεημοσύνης ἡμῖν εἰς ἐκφυσα ὁ λόγος ἐξέπεσε τὰ ἐγκλήματα. ἵνα οὖν ἐκεῖνα τὰ τότε κινούμενα; ὅτι τέχνη τίς ἐστιν ἡ ἐλεημοσύνη, ἐν οὐρανῷ τὸ ἐργαστήριον ἔχουσα, καὶ διδάσκαλον, οὐκ ἄνθρωπον, ἀλλὰ Θεόν. εἶτα ζητοῦντες, τί τέχνη καὶ τί οὐ τέχνη, εἰς μεταμοσύνας καὶ κακοτεχνίας ἐνεπέσομεν, ἐν αἷς καὶ τῆς τέχνης αὐτῆς ἐμνημονεύσαμεν τῆς τῶν ἀποδημιῶν. ἆρα αἰσθάνεσθε; φέρε οὖν καὶ τήμερον τὰ τότε εὑρημένα ἀναλάβωμεν, καὶ δείξωμεν πῶς τέχνη ἐστὶ ἀμείνων πασῶν τεχνῶν ἡ ἐλεημοσύνη. εἰ γὰρ τέχνης ἴδιον, ὃ πρός τι χρήσιμον τελευτᾷν, ἐλεημοσύνης ἢ σοφίᾳ χρησιμώτερον, εὔδηλον ὅτι καὶ τέχνη, καὶ τεχνῶν ἁπασῶν αὕτη ἀμείνων. οὐ γὰρ ἀποδήματα ἡμῖν ἐργάζεται, οὐδὲ ἱμάτια ὑφαίνει, οὐδὲ οἰκίας οἰκοδομεῖ τὰς πολλάς· ἀλλὰ ζωὴν αἰώνιον προξενεῖ, καὶ τῶν τοῦ θανάτου χειρῶν ἁρπάζει, καὶ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ ζωῇ λαμπρούς ἀποφαίνει, καὶ οἰκοδομεῖ τὰς μονὰς τὰς ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὰς σκηνὰς ἐκείνας τὰς αἰωνίους. αὕτη τὰς λαμπάδας ἡμῶν οὐκ ἀφίησι σβεσθῆναι, οὐδὲ ῥυπαρὰ ἔχοντας ἱμάτια φαιδρύνει ἐν τῷ λάμπῳ, ἀλλὰ πλύνει καὶ χιόνος καθαρώτερα ἐργάζεται. Ἐὰν γὰρ ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ. οὐκ ἀφίησιν ἡμᾶς ἐμπεσεῖν ἔνθα ὁ πλούσιος ἐκεῖνος, οὐδὲ ἀκοῦσαι τῶν φοβερῶν ῥημάτων· ἀλλ' εἰς κόλπους χειραγωγεῖ τοῦ Ἀβραάμ. καίτοι τῶν τεχνῶν βιωτικῶν ἡ ἐκάστη ἀπολαύουσα ἔχει κατόρθωμα· οἷον ἡ γεωργία, τὸ τρέφειν· ἡ ὑφαντική, τὸ ἐνδύειν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ τοῦτο. οὐδὲ γὰρ ἔρχεται μόνη τὰ πρὸς ἑαυτὴν ἡμῖν συνεισενεγκεῖν. ἀλλ', εἰ βούλει, τὴν γεωργικὴν ἐξετάσωμεν πρότερον. ἂν γὰρ μὴ ἔχῃ τὸν χαλκοῦν, ἵνα δικέλλῃ καὶ ἄροτρον καὶ πέλεκυν, καὶ ἕτερα πλείονα δεῖται πρὸς αὐτῆς· καὶ τὴν τεκτονικήν, ὥστε ἁρμόσαι πῆξαι, καὶ ζεύγλην κατασκευάσαι καὶ ἅμαξαν, ὥστε τέμνειν ἀγρούς· καὶ τὴν σκυτοτομικήν, ὥστε καὶ ἱμάντας ἐργάσασθαι· καὶ τὴν οἰκοδομικήν, ὥστε καὶ τοῖς ἀροτριῶσι βουσὶν οἰκοδομῆσαι, καὶ τοῖς σπείρουσι γεωργοῖς οἰκίαν· καὶ τὴν δρυτομικήν, ὥστε ξύλα τέμνειν· καὶ τὴν ἁρποποιητικὴν μετὰ ταῦτα πάντα, ἁδάμου φασίν. οὕτω καὶ ἡ ὑφαντική, ὅταν τι ποιῇ, πολλὰς μὲν ἑαυτῇ καλεῖ τέχνας, ὥστε αὐτῇ συνεφάπτασθαι τῶν παρεσκευασμένων· κἂν μὴ παραγένωνται, καὶ χεῖρα ὀρέξωσιν, ἔσπευσε καὶ αὐτὴ καὶ ἐκείνων ἀπορῆσαι. καὶ ἑκάστη δὲ τῶν τεχνῶν τῆς ἑτέρας δεῖται. ὅταν δὲ ἐλεήσαι δέῃ, οὐδενὸς ἡμῖν δεῖ ἑτέρου,

Ησ. α. ιη.

Λευκ. ιε. κγ.

πέρου, ἀλλὰ γνώμης δεῖται μόνον. Εἰ δ' λέγεις, ὅτι χρημάτων δεῖται καὶ οἰκημάτων καὶ ἱματίων καὶ τοιαύτης, ἀνάγνωθι τὰ ῥήματα τοῦ Χριστοῦ σχολὴν, ἃ πρὸς τὴν χήραν εἶπε, καὶ Λκ. κα. γ. δ. πᾶσαν ταύτης τῆς ἀγωνίας. κἂν σφόδρα πένης ᾖς, καὶ τῶν τεσσαράκοντα [λεπτῶν,] δύο λεπτὰ αὐτὰ βάλης, ὃ πᾶν ἀπήρτισας· κἂν δλως μάζαν ἄρτου, ταύτην ἔχων μόνον, πρὸς ὃ τέλος ἦλθες τῆς τέχνης. ταύτην τοίνυν δδὸν ὁδεύωμεν τὴν ὀπισήμην καὶ τέχνην, καὶ καταρθώσωμεν. καὶ γὰρ βέλτιον ταύτην εἰδέναι, ἢ βασιλέα εἶναι καὶ ῥήτορα πρὸς ἐκεῖνα. ὁ γὰρ δὴ τοῦτό ἐστι τὸ πλεονέκτημα αὐτῆς μόνον, ὅτι δεῖται ἑτέρων· ἀλλ' [ὅτι] καὶ ποικίλων πραγμάτων ἐστὶν ἀνυσιμή, καὶ πολλῶν καὶ πανταχόθεν. καὶ γὰρ οἰκίας οἰκοδομεῖ τὰς ἀεὶ μνουσας ἐν ἐρημίαις, καὶ διδάσκει τοὺς καταρθοῦντας αὐτήν, πῶς ἂν τὸν ἀθάνατον θάνατον ἀποφύγοιεν· καὶ θησαυροὺς τοὺς δωρεᾶται μηδέποτε δαπανωμένους, ἀλλὰ πᾶσαν ἀποβολὴν τὰς βλέβας, καὶ τὴν ἀπὸ ληστῶν, καὶ τὴν ἀπὸ σκωλήκων, καὶ τὴν ἀπὸ σητῶν, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ χρόνου. καίτοιγε εἰ ὅτι πυρὶ φυλακὴ τοῦτο μόνον σε τις ἐδίδαξε, τί σὺ μὴ ἔδωκας ὥστε * δυνηθῆναι ὅτι πολλοῖς ἔτεσιν ἀνάλωτον ἀποτηρῆσαι τὸν σῖτον; ἀλλ' ἰδού σε αὐτὴ οὐχ ὅτι πυρὸς μόνον, ἀλλ' ὅτι πνεύτων παντοίων, καὶ πῶς μὴ καὶ τὰ ἀρχοντα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀνάλωτα μνήσειν δείκνυσι. καὶ τί δεῖ καθ' μέρος ἅπαντα λέγειν τῆς τέχνης ταύτης τὰ κατορθώματα; αὕτη γάρ σε διδάσκει, πῶς ἂν γένοιο Θεῷ ὅμοιος, ὁ πάντων ἐστὶ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν· ὁρᾷς πῶς οὐχ ἓν αὐτῆς τὸ ἔργον, ἀλλὰ πολλά; ὁ δεσμὸν τέχνης ἑτέρας, οἰκίας οἰκοδομεῖ, ἱμάτια ὑφαίνει, θησαυροὺς ἀνάγωτους κατασκευάζει, θανάτου ἀπαλλάττεσθαι ποιεῖ, ἀφαιρεῖται· κερατεῖ, Θεῷ κατασκευάζει ὁμοίους. τί τοίνυν τῆς τέχνης ταύτης χρησιμώτερον ἂν γένοιτ' ἄν; εἰ μὴ γὰρ ἄλλαι τῶν εἰρημένων καὶ τῷ πρόντι συγκαταλύονται βίῳ, καὶ τοσουτῶν τῶν τεχνιτῶν οὐδαμοῦ φαίνονται, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν δεικνύειν οὐκ ἰσχύουσι, καὶ πόνου δέονται καὶ χρόνου πολλοῦ, καὶ μυρίων ἑτέρων· αὕτη δ' ὅταν ὁ κόσμος παρέλθῃ, τότε μάλιστα φαίνεται· ὅταν ἀποθάνωμεν, τότε μάλιστα λαμπρύνεται, καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς τὰ γενόμενα δείκνυσι· καὶ οὔτε χρόνου, οὔτε πόνου, οὔτε ἄλλης τινὸς δεῖται ἐργασίας τοιαύτης· ἀλλὰ καὶ νοσοῦσιν ὡς σὺ ἐνεργεῖ, καὶ γεγηρακότος, καὶ πρὸς τὸν μέλλοντα τοῖς ζῶσιν συναποδημεῖ, καὶ οὐδέποτέ σε ἀπολιμπάνει. αὕτη σε καὶ τῶν σοφιστῶν καὶ ῥητόρων δυνατώτερον κατασκευάζει. (α) καὶ γὰρ ἐν ἐκείναις ὑποδοχιμοιοῦντες ταῖς τέχναις, πολλοὺς ἔχουσι τοὺς φθονοῦντας· (β) ἐν ταύτῃ λάμποντες, μυρίους τοὺς ὑπηρμένους. κἀκεῖνοι μὲν ἀνθρώπων πρεσβεύσασι βήματι, συνηγορεύοντες τοῖς ἀδικουμένοις, πολλάκις ἐν καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν· αὕτη δὲ βήματι πρέπουσα τοῦ Χριστοῦ, οὐ μόνον συνηγοροῦσα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν δικάζοντα πείθουσα συνηγορεῖν τῷ κρινομένῳ, καὶ τὰς ψήφους ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκφέρειν· κἂν μυρία ἡμάρτηκώς ᾖ, σφαιροῦ καὶ ἀναχηρύττει. Διότι γάρ, φησιν, ἐλεημοσυνῶν, καὶ πάντα ἔσαι καθαρά. καὶ τί λέγω τὰ Λκ. ια. μα. μέλλοντα; ὅταν γὰρ τῷ πρόντι βίῳ ἐσὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐφάμιλλα, τί βούλει μᾶλλον, σφίσας τὴν πολλοὺς καὶ ῥήτορας, ἢ ἐλεήμονας καὶ φιλανθρώπους, ἀκούσῃ δὲ δύτερον αἱρεμένους· καὶ μάλα εἰκότως. βυγλωττίας μὲν γὰρ ἀναγκαίας, οὐδὲν ὁ βίος βλαβήσεται· (καὶ γὰρ καὶ περὶ ταύτης σωφρονήσει χρόνον τινὰ) ἐὰν δὲ ἐλεημοσύνης, πάντα οἰχήσεται· καὶ ἀπόλωλε. καὶ καθάπερ τὴν θάλατταν οὐκ ἔνι πλῆσθαι, λιμένων καὶ ὁρμων περισχομένων· οὕτως οὐδὲ βίον σωφρονέσαν τοῦτον, ἂν ἔλεον καὶ συμπάθειαν καὶ φιλανθρωπίαν ἀνέλῃς. διὰ τοῦτο οὐδὲ λογισμῷ μόνον αὐτὰ ἐπέτρεψεν ὁ Θεός· ἀλλὰ πολλὰ μέρη αὐτὰ καὶ τῇ τῆς φύσεως ἐνέσπειρε τυραννίδι. ὅτω καὶ πατέρες παῖδας ἐλεοῦσιν· ὅτω μητέρες· ὅτω τέκνα γονεῖς· οὐκ ὅτι ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν ἀλόγων ἁπάντων· ὅτω ἀδελφοὶ ἀδελφοῖς, καὶ συμπαίσχουσι· ὅτω ἄνθρωπος ἄνθρωπον. ἔχομεν γάρ τι καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως πρὸς ἔλεον ὑπόρρεπές. διὰ τὰ ἀδικημάτων ἀγωνιακτόμεν, καὶ σφαττομένους ὁρῶντες ὑπικαμπτόμεθα, καὶ πενθοῦντας βλέποντες δακρύομεν. ὅπου γὰρ σφό-

σφρα

δρα βούλε) καταρθῦσθαι αὐτὸ ὁ Θεός, σκέλυσε τῇ φύσει πολλά· εἰς ὅτο ζωοποιεῖν, δείκνις, ὅτι σφόδρα αὐτῷ τοῦτο ἔστι φιλοσοφοῦντον. ταῦτ' οὖν σνοοιῶντες, καὶ ἡμᾶς ἑαυτοῦ καὶ τὰ παιδία καὶ σὺ τοῦτο φιλοσόφους ἐις τὸ τῆς ἐλεημοσύνης ἀγάγωμεν διδασκαλεῖον, καὶ ὅτο φιλοπόνων μὴ θεσπίσωμεν, ὅπως καὶ τοῦτο μὴ θεσπίσιον. μέγα γὰρ μὴ θεσπίσιον, καὶ πλούσιον μὴ ἐλεήμονα· ὡς μὴ μὴ τοῦτο ἔχῃ, καὶ τὸ εἶ) ἀνήθεσπίσιον ὀξέπεσε. τοῦτο σοφοὺς ἐρ- 5
Λκ. ς. λς. γάζε). καὶ τί θαυμάζεις εἰ τοῦτο ἀνήθεσπίσιον; τοῦτο Θεός. Γίνεσθε γάρ, φησιν, οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν. μάθωμεν τοίνυν εἶ) ἐλεήμονες ἀπόντων ἕνεκα· μάλιστα ὅ, ὅτι καὶ ἡμεῖς πολλοῦ δεόμεθα ἐλέους, καὶ μηδὲ ζῆν " ἠνείμεθα ὡ κωλυόν, ὅτου μὴ ἐλεᾶμεν. ἐλεημοσύνη ὅ λέγω, τὴν πλεονεξίας καθαράν. εἰ γὰρ ὁ τοῖς αὐτοῦ ἐγκυλίμενος καὶ μηδενὶ μεταδιδοὺς, οὐκ ἐλεήμων· ὁ πῶς τῶν ἑτέρων λαμβάνων, πῶς ἐλεήμων, κἂν μυρία δῷ; εἰ γὰρ 10
ὃ ἀπολαύειν μόνον τῶν ὄντων, ἀπὸ θεσπίας· πολλῷ μᾶλλον ὃ ἑτέρους ἁρπάζεται. εἰ ἰ μηδὲν ἀδικήσαντες " κολάζον), ὅτι γε μετέδωκεν, πολλῷ μᾶλλον ἰ καὶ τὰ ἑτέρων λαμβάνοντες. μὴ τοίνυν τοῦτο εἴπῃς, ὅτι ἄλλος ἠδίκηται, καὶ ἄλλος ἐλέηται. ὃ γὰρ δεινόν τοῦτο ἔστιν. ἔδει γὰρ ὡ ἀδικούμενον αὐτ' εἶ) ὃ τ' ἐλεούμενον· νυνὶ ὁ ἑτέρους πεφαντάζων, ὃς 15
οὐκ ἐπεφαντάσας θεραπεύεις, δέον ἐκείνους θεραπεύειν, μᾶλλον ὁ μηδὲ πεφαντάζεν. φιλῶν θεσπίσιος γάρ, ἀλλ' ὁ πλήττων καὶ θεραπεύων, ἀλλ' ὁ σὺ πῶς ἑτέρων πληγὰς ἰώμενος. καὶ σαυτὸ τοίνυν ἴασαι κακεῖ, μὴ τὰ ἑτέρα· μᾶλλον ὁ μηδὲ πλῆττε, μηδὲ καταβαλλε (τοῦτο γάρ παίζοντος ὄστιν) ἀλλ' ἀνάστησον σὺ καταβληθέντας. οὐδὲ γὰρ δυνατὸν τῷ αὐτῷ μέτρῳ τῆς ἐλεημοσύνης θεραπεῦσαι ὃ ἀπὸ τῆς πλεονεξίας κακόν. ἀν γὰρ πλεονεκτήσῃς ὀβολόν, οὐχ ὀβολοὺς σοι δεῖ πάλιν εἰς ἐλεημοσύνην, ἵνα ἀνέλῃς τὸ ἀπὸ τῆς πλεονεξίας ἕλκος, ἀλλὰ ζαλκοῦντος. Διὰ τοῦτο ὁ κλέπτης ἄλυσι πεντεπλασίονα καταβάλλει· ἢ ὁ κλέπτοντος ὁ ἁρπάζων χείρων. εἰ ὁ ἐκεῖνον πεντεπλασίονα δοὺς ἀφ' ὧν ἔκλεψε, ὡ ἁρπάζοντα δεκαπλασίονα καὶ πολλῷ πλέον· καὶ ἀγαπητόν, εἰ καὶ οὕτω δυνηθεὶς τὴν ἀδικίαν ἐξιλεώσασθαι. ἐλεημοσύνης γὰρ σοὶ εἶτε λήψῃ) καρπόν. Διὰ τοῦτο ὁ Ζακχαῖος,
Λκ. ιθ. η. Ἀποτίσω, φησὶν, ὧν ἐσυκοφάντησα, τετραπλασίονα, καὶ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου δώσω τοῖς πτωχοῖς. εἰ ὁ ἐν τῷ νόμῳ τετραπλασίονα δοὺς ἀφ', πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ χάριτι· εἰ ὡ κλέπτοντα, πολλῷ μᾶλλον ὡ ἁρπάζοντα. μὴ γὰρ τῆς ζημίας ἐνταῦθα καὶ ἡ ὕβρεως πολλή. ὥστε κἂν ἑκατονταπλασίονα ἀφῇς, οὐδέπω τὸ πᾶν ἔδωκας. ὁρᾷς ὡς ὑμᾶτιν ἔλεγεν, ὅτι κἂν ὅλον ἁρπάσῃς καὶ ἀλλαντον ὑπιδῶς, μόλις καὶ ὅτω θεραπεύεις; εἰ ὁ τοῦτο ποιῶν, μόλις ὅτου ἀνέτρεψε τὴν τάξιν, καὶ ἁρπάσας μὴ ὑσίας ὁλοκλήρους, ὀλίγα ὁ παρέχῃς, καὶ μηδὲ ἐκείνοις τοῖς ἀδικηθεῖσιν, ἀλλ' ἑτέροις ἀντ' ἐκείνων, ποίαν ἕξεις ἀπολογίαν; ἵνα συγνώμῃς; ποίαν σωτηρίας ἐλπίδα; βούλει μαθεῖν ὅσον ἐργάζῃ κακὸν ὅπως ἐλεᾶν;
Σειρ. λδ. κβ. ἄκουσον τῆς γραφῆς λεγούσης· Ὡς ὁ ἀποκτένων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐμπροσθεν τοῦ πατρὸς, οὕτως ὁ προσφέρων θυσίαν ἐκ χειρῶν πενήτων. Ταύτην τοίνυν τὴν ἀπειλὴν ἐπιφέροντες τῇ διανοίᾳ ἀπέλθωμεν, ταύτην ἐν τοῖς τοίχοις, [ταύτην ἐν ταῖς χερσὶ,] ταύτην ἐν τῷ συνεδρίῳ, ταύτην πανταχοῦ· ἵνα κἂν ὁ φόβος ἐκεῖ ἀκμάζων ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν κωλύῃ καὶ χεῖρας ἡμῶν καθημένας φόνων. φόνου γὰρ ἁρπαγὴ χαλεπώτερον, καὶ μικρὸν τὸ πᾶντα ἀναλίσκουσα. ἵν' οὖν καθαρεύωμεν τοῦ νοσήματος τούτου, μιμησώμεθα καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους ταῦτα. οὕτω γὰρ καὶ πρὸς ἔλεον ἐσόμεθα προθυμότεροι, καὶ καθαρεῖς τοῦ ὅτι ταύτην ληψόμεθα μισθοὺς, καὶ τῶν αἰωνίων ἀπολαύσομεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ομιλ. νγ. 32 Ο ΔΕ ΙΗΣΟΥΣ ΠΡΟΣΚΑΛΕΣΑΜΕΝΟΣ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπε· σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΑὶ δυώτερον δὲ σημεῖον τοῦτο μέλλων ποιεῖν, πρῶτον ἐθεράπευσε τοὺς τὸ σῶμα πεπηρωμένους· καὶ ἐνταῦθα δὲ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ. Ἀπὸ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν ἰάσεως εἰς τοῦτο ἐμβαίνει καὶ πάλιν. Τί δήποτε ὁ πότε μὲν εἶπον οἱ μαθηταί, Ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους· νῦν δὲ οὐκ εἶπον, καὶ ταῦτα προῃρημένων τριῶν ἡμερῶν; ἢ ὅτε μὲν βιαίους ἐνόμιζον λιμοὺς, ἢ ὅτε ἐκείνους ὁρῶντες ὑπὸ σφόδρα ἀγαθυμοῦντας τὸν λιμόν. καὶ γὰρ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ὅτι τοῖς γινομένοις. Ἀλλ' ὅρα πῶς καὶ νῦν οὐχ ἁπλῶς ὅτι τὸ θαῦμα ἔρχεται, ἀλλ' ἐκκαλεῖται αὐτοὺς εἰς τοῦτο. Οἱ μὲν γὰρ ὄχλοι ὅτι ἰατρείαν ἐληλύθοντες, οὐκ ἐτόλμων τοὺς ἄρτους αἰτῆσαι· αὐτὸς δὲ καὶ φιλόθεος καὶ κηδεμών, καὶ οὐκ αἰτοῦσι δίδωσι, καὶ φησι πρὸς τοὺς μαθητάς· σπλαγχνίζομαι ὅτι τὸν ὄχλον, καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, ἵνα γὰρ μὴ λέγωσιν, ὅτι ἐφόδια ἔχοντες ἦλθον, φησὶ· τρεῖς ἡμέρας ἤδη μοι προσμένουσιν, ὥστε εἰ καὶ ἔχοντες ἦλθον," λύεται ταῦτα. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ αὐτὸς οὐκ ἐν τῇ πρώτῃ δευτέρᾳ τοῦτο πεποίηκεν, ἀλλ' ὅτε αὐτοῖς ἀπόρημα λύεται· ὥστε πρότερον αὐτοὺς ἐν χερσὶν ἔχειν, καὶ πολλοὺς ἀναλώσαντας, μὴ πλείονος τῆς προθυμίας δέξασθαι τὸ γλωμένον. Διὰ τοῦτό φησιν, ἵνα μὴ ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ· δεικνὺς ὅτι καὶ πόρρωθεν ἀφεστήκεσαν, καὶ σφόδρα αὐτοῖς συπολελειμμένου ἦν. καὶ εἰ μὴ θέλεις ἀπολῦσαι νήστεις, ἵνος ἕνεκεν οὐ ποιεῖς τὸ σημεῖον; ἵνα ἐν τῇ ἐρωτήσει ταύτῃ καὶ τῇ ἀποκρίσει πρόφασιν ποιήσῃ τοῦ μαθητὰς, τὴν πίστιν ἑαυτῶν ἐπιδείξωσι, προσιόντας καὶ λέγοντας, ποίησον αὐτός. Ἀλλ' οὐδὲ ὕστερον ζητεῖται τῆς ἐρωτήσεως τὴν αἰτίαν. ὅθεν ὕστερον λέγει αὐτοῖς, καθώς φησιν ὁ Μάρκος·" Ἔτι ὕστερον εἰσὶ πεπεπωρωμένα αἱ καρδίαι ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο ἦν, ἵνος ἕνεκεν τοῖς μαθηταῖς λέγει, καὶ δείκνυσιν ἀξίους τοῦ παθεῖν οὓς τοὺς ὄχλους, καὶ προσίεται καὶ τὸ ἔλεον τὸ πρὸς αὐτούς; ὁ μὲν Ματθαῖός φησιν, ὅτι μετὰ ταῦτα καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς λέγων· Ὀλιγόπιστοι, οὕπω νοεῖτε οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; οὕτως ἀλλήλοις συμφωνοῦσιν οἱ εὐαγγελισταί. τί οὖν οἱ μαθηταί; ἔτι σκαιοὶ ἔφησαν· καίτοι μυρία ἐποίησεν, ὥστε μνημονεῦσαι ἔδει τὸ θαῦμα καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεως, καὶ διὰ τῆς ἀποκρίσεως, καὶ διὰ τοῦ ποιῆσαι δεκανοὺς αὐτοὺς, καὶ διὰ τῶν ἀναπεμφάντων τοὺς κοφίνους· ἀλλ' ἔτι ἀτελέστερον διέκειντο. Διὸ καὶ λέγουσιν αὐτῷ·

33 Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρήμῳ ἄρτοι τοσοῦτοι; Καὶ τοῦτο καὶ νῦν τῆς ἐρημίας μεμνῆσθαι· αὐτοὶ μὲν ἀσθενῆ λογισμῷ τοῦτο λέγοντες, τὸ δὲ σημεῖον καὶ ἐντεῦθεν ὑπόπτον ποιοῦντες. ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ, ὅπερ καὶ ἤδη εἶπον, ὅτι ἀπὸ πλησίον τινὸς κώμης ὅσους ἔλαβεν, ὁμολογεῖται ὁ Τόπος, ἵνα πιστευθῇ τὸ θαῦμα. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ πρότερον σημεῖον ἐν τούτῳ τῇ ἐρημίᾳ ποιεῖ πολὺ τῶν κωμῶν ἀπεχούσῃ. ὧν οὐδὲν ζητοῦντες οἱ μαθηταί φασιν· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι; καὶ γὰρ ἐνόμιζον ταῦτα αὐτὸν εἰρηκέναι, ὡς αὐτοῖς μέλλοντα ἐπιτάττειν διαπέμπειν αὐτούς· σφόδρα ἀνοήτως. Διὰ γοῦν τοῦτο καὶ πρώην ἔλεγε· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν, ἵνα αὐτοὺς εἰς ἀφορμὴν ἐμβάλῃ τοῦ αὐτὸ [πρὸ τούτου] προσκαλέσασθαι. νῦν δὲ οὐδὲ τοῦτό φησι, δότε αὐτοῖς φαγεῖν· ἀλλὰ τί; σπλαγχνίζομαι [ὅτι τὸν ὄχλον] καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, ἐπιτίθησιν αὐτοὺς ἄγων καὶ ἐρεθίζων μᾶλλον, καὶ δι-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δους ἀφορμὴν τοῦ ἐπ' αὐτὸν τοῦτο αἰτῆσαι. ὁ γὰρ δεικνύντος ἐστὶ τὰ ῥήματα, ὅτι δυνάται μὴ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις, καὶ ἐμφαίνοντος τὴν ἐξουσίαν. ὃ γὰρ, θέλω, τοῦτό ἐστιν ἐνδεικνυμένου. ὅπερ ὁ τοῦ πλήθους ἐμνημόνευσαν λοιπὸν, καὶ τὸ τόπου ὁ τῆς ἐρημίας (πόθεν γὰρ, φησιν; ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;) καὶ σαφῶς οὕτω ζητοῦντα λεγόμενα, λοιπὸν αὐτὸς τὰ περὶ ἑαυτοῦ εἰσφέρει, καὶ φησιν αὐτοῖς·

34 Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ λέγουσιν, ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.

Καὶ οὐκ ἐν λέγουσιν, ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον. εἰ μὴ ὁ τοῦ πλούτου ἐπελαμβάνοντο, ἀλλ' ὅμως ὑψηλότεροι καὶ μικρὰ ἐνόουν. ὁ γὰρ αὐτὸς διὰ τούτων ἑτέρων αὐτῶν τὴν διάνοιαν ὁμοίως ἐρωτᾷ, ὥσπερ καὶ πρότερον, ἵνα καὶ τῷ βάρει τῆς ἐρωτήσεως δύναμιν αὐτοὺς τὴν ἤδη γεγυμνάζων. σὺ δὲ ὥσπερ εἶδες αὐτὴν ὁ ἀτελὴς οὐκ τούτων, οὕτω καταμάθε καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς γνώμης, καὶ θαύμασον τὸ φιλάνθρωπον, πῶς αὐτοὶ γράφουσιν, ταῖς ἑαυτῶν δὲ κρύπτουσιν ἐλαττώματα, καὶ ταῦτα μεγάλα ὄντα. οὐδὲ γὰρ τὸ τυχὸν ἦν ἔγκλημα, ἕνα γε τοῦ σημείου τούτου γεγυμνάζων ὅτως εὐτόνως ὑπολαμβάνεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ ὑπομιμνήσκει. μετὰ δὲ τούτων τὴν ἄλλην φιλοσοφίαν ἐννόησον· πῶς ἦσαν γαστρὸς κρείττους· πῶς ἐπαιδεύοντο μὴ πολὺν ποιεῖσθαι τὸν ἀπέχθειαν λόγον. ἐν ἐρημίᾳ γὰρ ὄντες, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐκεῖ διατρίβοντες, ἑπτὰ ἄρτους εἶχον. καὶ μοι δοκῶ ἄλλα ὁμοίως τοῖς πρότερον ποιεῖ. καὶ γὰρ κατακλίνει αὐτοὺς ὅτι τὴν γῆν, ἐν ταῖς χερσὶ τῶν μαθητῶν ποιεῖ πηγάζειν τοὺς ἄρτους.

35 Ἐκέλευσε γάρ, φησι, τοὺς ὄχλους ἀναπεσεῖν ὅτι τὴν γῆν·

36 Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Τὸ δὲ τέλος οὐκ ἔστι ὅμοιον.

37 Ἔφαγον γὰρ πάντες, φησὶ, καὶ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν ὃ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.

38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

Ματθ. ιδ. κ. Αλλὰ διατί τότε μὲν πεντακισχιλίων ὄντων, δώδεκα κόφινοι ἐπερίσσευσαν· ἐνταῦθα δὲ τετρακισχιλίων, ἑπτὰ σπυρίδες; ἵνος οὖν ἕνεκεν καὶ διατί ἐλάττονα ἐκεῖνα, καίτοι οὐ τοσούτων ὄντων τῶν ἐσιωμένων; ἢ τοίνυν τοῦτο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι αἱ σπυρίδες τῶν κοφίνων μείζους ἦσαν· ἢ εἰ μὴ τοῦτο; ἵνα μὴ πάλιν ἡ ἰσότης τὸ σημείου εἰς λήθην αὐτοῦ ἐμβάλῃ, τῇ διαφορᾷ τοῦ μνήμιου αὐτῶν διεγείρων, ἵνα ἐκ τοῦ παραλλαγμένου δύνωνται καὶ ἐκεῖνου καὶ τοῦτο. διὰ δὴ τοῦτο τότε μὲν τοῖς μαθηταῖς ἀριθμοῦς ποιεῖ τοὺς κοφίνους τῶν λειψάνων· νυνὶ δὲ, τοῖς ἄρτοις καὶ σπυρίδας, καὶ τοῦτο τοῦ ἄφατον δυνάμεως ἐνδεικνύμενος καὶ τοῦ εὐκολίαν τῆς οὐσίας, ὅτι αὐτῷ δυνατὸν ὁ οὕτω καὶ ἑτέρως καὶ τοιαῦτα θαυματουργεῖν. οὐδὲ γὰρ μικρᾶς δυνάμεως ἦν, ὃ καὶ ἀριθμὸν διατηρῆσαι καὶ τότε καὶ νῦν, τότε μὲν πεντακισχιλίων ὄντων, νυνὶ δὲ τετρακισχιλίων· καὶ μήτε τότε τῶν κοφίνων, μήτε νῦν τῶν σπυρίδων μήτε ἐλάττονα μήτε πλείονα γενέσθαι ἀφῆναι τὰ λείψανα, καίτοιγε τοῦ πλήθους τῶν ἐσιωμένων διαφέροντος ὄντος. καὶ ὃ τέλος οὐκ ὅμοιον τοῦ προτέρου. καὶ γὰρ καὶ τότε τοὺς ὄχλους ἀφεὶς ἀνέ-
Ιωαν. ε. ιζ. χώρησεν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ νῦν· καὶ ὁ Ἰωαννὴς οὐ τοῦτό φησιν. ὅπερ γὰρ σαφὲς ὅτω σημεῖον ἀκολουθεῖν αὐτῷ προεσκεύαζεν, ὡς τὸ τῶν ἄρτων θαῦμα· καὶ ὃ μόνον ἀκολουθεῖν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα ποιεῖν ἐβούλοντο, τυραννίδος φεύγων ὑποψίαν ἀποπηδᾷ μετὰ τὸ θαυματουργίαν ταύτην· καὶ σαφῶς πεζῇ ἄπεισιν, ἵνα μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλ' εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάς.

39 Καὶ ἀπολύσας, φησὶ, τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

κεφ. ιϛ. 1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, πειράζοντες σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

2 Ο δὲ φησιν· ὀψίας γινομένης λέγετε εὐδία (πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός)

3 Καὶ τοῦ προσώπου μὲν τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

Ο μὲν Μάρκος φησὶν, ὅτι προσελθόντων αὐτῷ καὶ συζητούντων, Ἀναστενάξας τῷ πνεύ- Μαρ. η. 12.
ματι αὐτοῦ λέγει· τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ; καίτοιγε ὀργῆς ἀξία ἡ ἐρώτησις καὶ ἀγανακτήσεως· ἀλλ' ὅμως ὁ φιλάνθρωπος καὶ ἡμερώτατος οὐκ ὀργίζεται, ἀλλ' ἔλεος καὶ ταλανίζει ἅτε δυνάμενα νοσοῦντας, καὶ μὴ τοσαύτην ἐπίδειξιν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως ποιούμενος αὐτόν. οὐδὲ γὰρ ὥστε πιστεῦσαι ἐζήτουν, ἀλλ' ὥστε ἐπιλαβέσθαι. εἰ γὰρ ὡς πιστεύσοντες προσῆλθον, ἔδωκεν ἄν. ὁ γὰρ τῇ γυναικὶ εἰπών, οὐκ ἔστι καλὸν, καὶ μὴ τοῦτα δοῦς, πολλῷ μᾶλλον δὴ τούτοις προέσχεν. ἀλλ' ὅπως δὲ πιστεύσαι ἐζήτουν, διὰ τοῦτο ἀποκρίνεται ἑτέρωθι καλῶν, ὅτι ἕτερος μέν ἐλέγχει, ἕτερος δὲ ἐφέλκεται. εἰ γὰρ ὅπως πιστεύσωσιν, δῆλον ὅτι αἰτήσουσι. καὶ ἑτέρωθεν δῆλον ὅτι οὐκ ἐπίστευον. ὅπου μηδέντες γὰρ καὶ ἐλεγχθέντες, οὐ προέμενται οὐδὲ εἶπον, ὅτι ἀγνοοῦμεν καὶ μαθεῖν ζητοῦμεν. τί δὲ σημεῖον οὐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤτουν; ἥλιον στῆσαι, ἢ σελήνην χαλινῶσαι, ἢ κεραυνοὺς κατενεγκεῖν, ἢ ὃ ἄλλο μεταβαλεῖν, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον. τί οὖν αὐτὸς φησι; τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε; ὁρᾶτε τὴν πραότητα καὶ τὴν ἐπιείκειαν; οὐδὲ γὰρ ὡς πρότερον ἠρνήσατο μόνον καὶ εἶπεν, οὐ δοθήσεται αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν οὐ δίδωσι, καίτοιγε οὐκ ὤφθη τοῦ μαθεῖν ἐρωτώντων αὐτῶν. τίς οὖν ἡ αἰτία; ὥσπερ ὅτε τοῦ οὐρανοῦ φησιν, ἀλλοθρόου σημεῖον τοῦ χειμῶνος, ἄλλο δὲ τῆς εὐδίας· καὶ οὐκ ἂν τις τὸ σημεῖον ἰδὼν τοῦ χειμῶνος γαλήνην ζητήσειεν, οὐδὲ ἐν γαλήνῃ εὐδίνῃ χειμῶνα· οὕτω καὶ ἐπ' ἐμοῦ λογίζεσθαι χρή. ἄλλος γὰρ ἦλθε τῆς παρουσίας ὁ καιρός, ἄλλος δὲ ὁ μέλλων. νῦν χρεία τούτων τῶν σημείων τῶν ἐν τῇ γῇ, τὰ δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ ἐκείνῳ τεταμίευται τῷ καιρῷ· νῦν ὡς ἰατρὸς ἦλθον, τότε ὡς δικαστὴς παρέσομαι· νῦν ὥστε ζητῆσαι τὸ πεπλανημένον, τότε ὡς ἀπαιτῆσαι θεῖα. διὰ τοῦτο λαθὼν ἦλθον· τότε δὲ μετὰ πολλῆς τῆς δημοσιεύσεως, ἐν οὐρανοῦ ἐλίττων, τὸν ἥλιον ἀποκρύπτων, τὴν σελήνην οὐκ ἀφεὶς δοῦναι τὸ φῶς. ὅτε καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται), καὶ ἀρραπτὶ ἀθρόως πᾶσι φανοῦμαι μιμήσεται τῆς παρουσίας μου ἡ ἐπιφάνεια. ἀλλ' οὐχὶ νῦν τούτων ὁ καιρὸς τῶν σημείων. ἦλθον γὰρ ἀποθανεῖν, καὶ ταῦτα παθεῖν. οὐκ ἠκούσατε τοῦ προφήτου λέγοντος· Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀ- Ησ. μβ. β.
κουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐτοῦ; καὶ ἑτέρωθι πάλιν· Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον; εἰ δὲ τὰ Ψαλμ. οα. ς.
ἐπὶ Φαραὼ λέγειν σημεῖα, πολεμίου τότε ἀπαλλαγῆναι ἔδει, καὶ εἰκότως σκῆνα ἐλύετο· ὥστε οὐ πρὸς φίλους ἐλθόντι τούτων οὐ χρεία τῶν σημείων. πῶς δὲ καὶ τὰ μεγάλα δώσω, τῶν μικρῶν μὴ πιστευομένων; μικρῶν ὡς πρὸς ἐπίδειξιν λέγω· ἐπεὶ τῇ δυνάμει πολλῷ ταῦτα ἐκείνων μείζονα ἦν. τί γὰρ ἴσον δὴ εἶναι τοῦ ἁμαρτήματα λῦσαι, καὶ νεκροὺς ἀναστῆσαι, καὶ δαίμονας ἀπελάσαι, καὶ δημιουργῆσαι σῶμα, καὶ τὰ ἄλλα πάντα διαθρῦψαι; σὺ δὲ αὐτῶν ὄρεα τοῦ πεπωρωμένου καρδίαν, πῶς ἀκούσαντες, ὅτι οὐ δοθήσεται αὐτοῖς σημεῖον, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου, οὐκ ἐρωτῶσι. καίτοιγε ἐχρῆν καὶ τοῦτο ἰδόντας, καὶ τὰ συμβάντα ἅπαντα, καὶ οὐ δεύτερα τοῦτο ἀκούσαντας πυθέσθαι καὶ μαθεῖν τί ποτε ἦν τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ὅπερ ἔφην, οὐκ ἐπιθυμίᾳ τοῦ μαθεῖν ταῦτα λέγουσι. διὰ δὴ τοῦτο καὶ αὐτοὺς ἀφεὶς αὖθις ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, φησιν, εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν.

6 Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῶν Σαδδουκαίων. Διὰ τί μὴ εἶπε, προσέχετε ἀπὸ τῆς διδασκαλίας; σαφῶς βουλό-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐξεις ἀναμνῆσαι τῶν ἡμομβρίων. ⸌ γὰρ ἤδει ὑπιλελησμένους. ἀλλὰ ὃ μὲ ἁπλῶς ἐγκαλέσαι, οὐκ ἐδόκει λόγον ἔχειν· ὃ ὃ ἀφορμὴν ἀπ' αὐτῶν λαβόντα ὕστως ὑπομνῆσαι, οὐ πρόσκαιρον ἐποίει τὸ ἐγκλημα. καὶ διατί μὴ τότε ἐπεμίμησεν αὐξις, ὅτε ἔλεγον· πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημία ἄρτοι τοσοῦτοι; καὶ γὰρ θαυμαστὸν ἐδόκει τότε τοῦτο λέγεσθαι, ἵνα μὴ δόξῃ ὑπερέχειν τῷ σημείῳ. καὶ ἄλλως δέ, οὐκ ἐβούλετο ὑπὸ τῶν ὄχλων αὐξις ἐγκαλέσαι, οὐδὲ ἐπ' ἐκείνων φιλοτιμεῖσθαι. ⸌ νῦν ὃ θαλαττωτέρα ἡ κατηγορία, ὅτι διπλοῦ τοῦ θαύματος ἡμομβρίου τοιοῦτοι ἦσαν. διὰ ⸌ ἄλλο θαῦμα ποιήσας, τότε ὑπεμιμᾶ. ἃ γὰρ διελογίζοντο, ταῦτα εἰς μέσον φέρει. τί ὃ διελογίζοντο;

7 Ὅτι ἄρτους, φησίν, οὐκ ἐλάβομεν. Επὶ γὰρ τοῦ τὰ καθαρὰ ἦσαν τὰ Ιουδαϊκὰ ἐσθιομβίοι, καὶ τὰ τῶν βρωμάτων διατηρήσεις. διὰ πάντων ἔνεκεν καὶ σφοδρότερον αὐτοῖς ὑπιπτε), λέγων·

8 Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε;

9 Οὔπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμένην ὑμῶν ἐστιν ἡ καρδία; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; ὦτα ἔχοντες, οὐκ ἀκούετε; οὐ μνημονεύετε τῶν πεντακισχιλίων τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε;

10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;

Εἶδες ἀναγκαίκησιν ὑπιτεταμβίου; οὐδὲ γὰρ ὀργὴ φαίνε) οὕτως αὐτοῖς ὑπιμιμήσας. τίνος οὖν ἕνεκεν τοῦτο ποιῇ; ὥστε πάλιν τῶν τοῦ τῶν βρωμάτων προσληψιν ἐκδέχη. διὰ γὰρ τοῦτο, ὅτε μὲ, οὐ νοεῖτε, μόνον εἶπεν, οὐδὲ συνίετέ φησιν· ἐνταῦθα ὃ, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ὑπιπλήξεως, ὀλιγόπιστοί φησιν. οὐ γὰρ πάντα οὗ ἡ προσωπεία καλόν. ὥσπερ γὰρ μετεδίδου παῤῥησίας αὐτοῖς· ὕτω καὶ ὑπιμᾶ, τῇ παιδιᾷ ταύτῃ τῶν σωτηρίαν αὐτῶν οἰκονομῶν. ὅσα ὃ καὶ τῶν ὑπιπίμησιν πολλῶν καὶ τῶν ὑπειχειδν. μονονουχὶ γὰρ ἀπολογούμενος αὐξις, ὑπὲρ ὧν ἐπετίμησεν αὐτοῖς σφοδρῶς, φησιν· ὕπω νοῆτε οὐδὲ πέντε ἄρτους, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; καὶ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; διὰ τοῦτο ὃ καὶ ⟨Α⟩ ἀριθμὸν τίθησι καὶ τῶν τραφέντων καὶ τῶν λειψάνων, ὁμοῦ τε εἰς ἀνάμνησιν αὐτοὺς ἄγων τῶν προελθόντων, καὶ ποῆς τὰ μέλλοντα ποιεῖν προσεκλικωτέρους ποιῶν. καὶ ἵνα μάθῃς ὅσον ἴσχυσεν ἡ ὑπιτίμησις, καὶ πῶς διήμβρεν αὐτῶν καθεύδουσαν τὴν διάνοιαν, ἄκουσον τί φησιν ὁ θυσαγγελιστής. οὐδὲν γὰρ πλέον εἰπόντος τοῦ Ιησοῦ, ἀλλ' ὑπιμνήσαντος καὶ τοῦτο ποιήσαντος μόνον,

11 Πῶς οὐ νοῆτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν προσέχειν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; Επήγαγε λέγων·

12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων,

Καί τι αὐτοῦ τοῦτο ἑρμηνεύσαντος. ὅσα πόσα ἀγαθὰ ἡ ὑπιτίμησις εἰργάσατο. καὶ γὰρ τῶν Ιουδαϊκῶν αὐξις ἀπήγαγε προδιατηρήσεων, καὶ ῥᾳθύμους οὔσας προσεκλικωτέρους εἰργάσατο, καὶ τῆς φιλοτιμίας ⸌ ὀλιγοπιστίας ἀπήλλαξεν, ὥστε μὴ δεδοικέναι μηδὲ τρέμειν, εἴποτε ἄρτους φαίνοιντο ὀλίγους ἔχοντες, μηδὲ ὑπὲρ λιμοῦ φροντίζειν, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίαν τῶν πολλῶν.

ΠΟΙΚΟΝ Μὴ τοίνυν μηδὲ ἡμᾶς πολυπραγμονῶμεν κολακεύοντας, μηδὲ κολακεύεσθαι προδιὰ τῶν δεόντων ζητῶμεν. καὶ γὰρ ἀμφοτέρων διδοται ἡ τῶν δυσθεράπευτων ψυχὴ τῶν φαρμάκων τούτων. διὰ δὴ τοῦτο καὶ τὰς κοινὰς τοῦ οἰκουμένου ἅπασαν ὁ Θεὸς οὕτω διοικεῖ, ποτὲ μὲ τοῦτο, ποτὲ ὃ ἐκεῖνο ποιῶν· καὶ ὅτε τὰ χρήσιμα μόνιμα, ὅτε τὰ λυπηρὰ καθ' ἑαυτὰ ἀφίσιν εἶναι. ὥσπερ γὰρ ποτὲ μὲ νύξ, ποτὲ ὃ ἡμέρα· ⸌ τότε μὲ θέρος, τότε ὃ χειμών· οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν, ποτὲ μὲν λύπη, ποτὲ ὃ ἡδονή· ποτὲ μὲν νόσος, ποτὲ ὃ ὑγίεια. μὴ τοίνυν θαυμάζωμεν ὅταν νοσῶμεν, ἐπεὶ καὶ ὅταν ὑγιαίνωμεν θαυμάζειν δεῖ· μηδὲ θορυβώμεθα, ὅταν ἀλγῶμεν, ἐπεὶ καὶ

ὅταν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅταν χαίρωμεν θορυβεῖσθαι εἰκός. κ᾽ φύσιν γὰρ πάντα ἔχει καὶ κ᾽ ἀκολουθίαν. καὶ τί θαυμάζεις εἰ ὅτι σὺ ταῦτα; καὶ γὰρ καὶ ὅτι τῶν ἁγίων ἐκείνων συμβαίνον τοῦτο ἴδοι τις ἄν. καὶ ἵνα τοῦτο μάθῃς, φέρε, ὃν νομίζεις μάλιστα βίον ἡδονῆς γέμειν καὶ ἀπραγμοσύνης, τοῦτον εἰς μέσον ἀγάγωμεν. βούλει τοῦ Ἀβραὰμ τὸν ζωὸν ἐξετάσωμεν ἢ τοὺς θνητοὺς ὄντας; τί οὖν οὐκ ἀπὸ τούτων ἤκουσεν; Ἐξῆλθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου. εἶδες πρᾶγμα λυπηρὸν ὑπομένοντα; ἀλλ᾽ ὅρα καὶ τὸ τέλος ἀφορῶν. καὶ δοῦλος εἰς γῆν ἣν σοι δείξω, καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα. τί οὖν; ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸ λιμὸς ἐπεκράτησε, ἆρα τὰ λυπηρά; οὐδαμῶς· ἀλλὰ πάλιν ἕτερα χαλεπώτερα τῶν πρώτων διαδέχεται, λιμὸς καὶ μετάβασις εἰς γυναικὸς ἁρπαγή. καὶ μὴν ταῦτα χρηστὰ ἕτερα αὐτὸν ἐξεδέχετο, ἡ τοῦ Φαραὼ πληγή, εἰ ἡ ἄφεσις, εἰ ἡ ὕβρις, καὶ τὰ πολλὰ δῶρα ἐκεῖνα, καὶ ἡ πρὸς τὴν οἰκίαν ἐπάνοδος. καὶ τὰ ἑξῆς δὲ ἅπαντα τοιαῦτα ἔχει τὸν στεφάνον, ἀπὸ χρηστῶν καὶ λυπηρῶν πλεκόμενον. καὶ ὅτι τῶν ἀποστόλων δὲ τοιαῦτα ἐγένετο. διὸ εἰ Παῦλος ἔλεγεν· Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ θλίψει, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει. τί οὖν πρὸς ἐμέ, φησί, ἀεὶ ἐν λύπαις ὄντας; μὴ ἀγνώμων μηδὲ ἀχάριστος γίνου. καὶ γὰρ ἀμήχανόν ἐστιν ἐν λύπαις εἶναι διηνεκῶς (οὐδὲ γὰρ ἐᾷ ἡ φύσις) ἀλλ᾽ ὅταν ἐν χαρᾷ βουλώμεθα εἶναι ἀεί, διὰ τοῦτο ἐν λύπαις εἶναι νομίζομεν ἀεί. οὐ διὰ τοῦτο δὲ μόνον· ἀλλ᾽ ὅταν τῶν μὲν χρηστῶν καὶ ἀγαθῶν εὐθέως ὀπισθαγωνιῶμεν, τῶν δὲ λυπηρῶν ἀεὶ μνημονεύωμεν, διὰ τοῦτο καὶ ἀεὶ ἐν λύπαις εἶναι φαμεν. οὐδὲ γὰρ δυνατὸν ἄνθρωπον ὄντα, ἀεὶ ἐν λύπαις εἶναι. καὶ εἰ βούλεσθε, καὶ ἐν τρυφῇ βίον ἐξετάσωμεν, τὸν ἀβρὸν καὶ διαῤῥέοντα, καὶ τὸ φορτικὸν καὶ ἐπαχθῆ καὶ ὀδυνηρόν. ὑπόδειξόν μοι καὶ τοῦτον ἔχοντα λύπας, κἀκεῖνον αἴρεσις. ἀλλὰ μὴν Ἰορυβεῖσθε. προσκείσθω δὲ εἰς μέσον δεσμώτης ἄνθρωπος, καὶ ἄλλος βασιλεὺς νέος ὀρφανός, οἰκίαν διαδέξάμενος μεγάλην· προσκείσθω δὲ καὶ ὁ τὰς μυριάδας μεγάλας· προσκείσθω δὲ καὶ ὁ μόνος ἀνθρώπων ὑγιαίνων, ὁ δὲ ἕτερος τρυφῶν διηνεκῶς. βούλει καὶ ἐκείνου τὰς ἀθυμίας προθῶμεν τοῦ τρυφῶντος; συνόησον πῶς αὐτῷ εἰκὸς χειμάζεσθαι τὸν διάπλουν, ὅταν δόξῃ ἐφίπτασθαι τῆς ὑποβαινούσης αὐτόν· ὅταν καταφρονῆται παρὰ τῶν οἰκετῶν· ὅταν ὑπὸ τῶν ἐλαττόνων ὑβρίζηται· ὅταν μείζονες ἔχῃ κατηγόρους, καὶ οὐδὲ διαβάλλοντας αὐτὸν τὸν πολυτέλειαν. καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὅσα ἐν πλούτῳ τοιούτῳ συμβαίνειν εἰκός, οὐδὲ εἰπεῖν ἐνί, τὰς ἀπειθείας, τὰ προσκρούσματα, τὰς κατηγορίας, τὰς ζημίας, τὰς παρὰ τῶν φθονούντων ἐπιβουλάς, οἳ, ἐπειδὴ τὸ ἐκείνου πλοῦτον εἰς ἑαυτοὺς ἐνεγκεῖν μὴ δυνηθῶσιν, ἕλκουσι, παροξύνουσι πάντα χθὲς τὸν νέον, μείζους ἐτέροισι χειμῶνας αὐτῷ. βούλει καὶ τούτου εἰπωμεν τὸν ἡδονὸν τὸ μαθητοῦ; ἀπὸ τῶν ἀπηλλαγμένων τούτων. καὶ ὑβρίσθη τις αὐτόν, οὐκ ἀλγεῖ (οὐδενὸς γὰρ ἑαυτὸν ἡγεῖται μείζονα)· οὐκ ἐπῆρε χρημάτων δέδοικε, μὴ ἡδονῆς ἐλάττει, μετὰ θορυβώδους καθεύδει πολλῆς. οὐχ ὕπνος ἀπὸ τοῦ θασίου οἴνου πίνοντες τρυφῶσιν, ὡς ἐκεῖνος ὅτι πηγὰς ἀπίων, καὶ τῶν ναμάτων ἀπολαύων ἐκείνων. ἀλλ᾽ ἐκείνου μὲν ταῦτα. εἰ δὲ οὐκ ἔχει σοι τὰ εἰρημένα, ἵνα μείζονα ποιήσω τὸν νικῆσαι, φέρε, τὸν βασιλέα καὶ τὸν δεσμώτην συγκρίνωμεν· καὶ ὁρᾷς πολλάκις τοῦτον μὲν ἐν ἡδονῇ ὄντα καὶ παίζοντα καὶ πηδῶντα· ἐκεῖνον δὲ ἐν ἀθυμίᾳ καὶ πορφυρίδι ἀθυμοῦντα, καὶ μυρίας ἐχθρὰς φρονοῦντα, καὶ ἀπὸ τεθνηκότα τῷ δέει. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι βίον ἄλυπον οὐδὲ ἐνὸς θύραν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡδονῆς ἄμοιρον. οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἤρκεσεν ἡμῖν ἡ φύσις, καθάπερ ἔφθην εἰπών. εἰ δὲ ὁ μὲν χαίρει πλείονα, ὁ δὲ ἀγεῖ πλείονα, τοῦτο πρὸς αὐτὸν τὰ ἀληθέστατα συμβαίνει, ὅταν μικρόψυχος ᾖ, οὐ διὰ τὸν τοῦ πράγματος φύσιν. εἰ γὰρ βουλοίμεθα συνεχῶς χαίρειν, πολλὰς ἔχομεν ἀφορμάς. διὰ γὰρ ὅτι λαθεῖν θέλομεν δεσμὸς, οὐδὲν ἔσται ὃ λυποῦν ἡμᾶς λοιπόν. καὶ γὰρ ἐλπίδας ὑποτείνει χρηστὰς αὐτὴ τοῖς κεκμηκόσιν αὐτῇ, καὶ θεῷ δι᾽ ἀρέστοις ποιεῖ, καὶ οὐδὲ ἀνθρώποις δοκίμοις, εἰ ἡδονὴν ἐνίοτε ἄφατον.

νον ἔχει ἡ ἀρετή, ἀλλὰ τὸ ζωειδὲς πολλῆς πλεῖστης τῆς εὐφροσύνης· καὶ ὅσα οὐδεὶς ἐνύπνιον ἐνύπνιον εἶδεν ἃ ἡτοίμασεν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Τί γὰρ σοι δοκεῖ τὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἡδύ; τράπεζα πολυτελής, καὶ σώματος ὑγεία, καὶ δόξα, καὶ πλοῦτος; ἀλλὰ ταῦτα τὰ ἡδέα ἐν ἐκείνῃ παραβαλεῖς τῇ ἡδονῇ, πόσων ἔσται πικρότερα πρὸς αὐτὰ συγκρινόμενα. οὐδὲν γὰρ ἥδιον ζωειδοῦς ἀγαθοῦ καὶ ἐλπίδος χρηστῆς. καὶ εἰ βούλεσθε τοῦτο μαθεῖν, ὧν μέλλοντα ἀπιέναι ἐντεῦθεν ἐξεπίσωμεν, ἢ ὧν γεγενημένα· καὶ ἀναμνήσαντες αὐτὸν τραπέζης πολυτελοῦς ἧς ἀπέλαυσε, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, καὶ ἀγαθῶν ἔργων ὧν εἰργάσατο ποτε καὶ ἐποίησεν, ἐρώμεθα ὅπῃ ὄντι γέγονεν μᾶλλον, καὶ ὀφόμεθα ἐπ' ἐκείνοις μὲν ἀγωνιώμενον καὶ ἐγκαλυπτόμενον, ὅπῃ τούτοις ὃ πεπόμεθα καὶ σκιρτῶντα. ὅτω καὶ Ἐζεκίας ὅτε ἐμαλακίσθη, καὶ δόξης, καὶ βασιλείας, καὶ τραπέζης πολυτελοῦς ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ δικαιοσύνης. Μνήσθητι γάρ, φησι, Κύριε, ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου ἐν ὁλῇ καρδίᾳ. ὅρα καὶ Παῦλον ἀπὸ τούτων σκιρτῶντα καὶ λέγοντα· Τὸν ἀγῶνα καλὸν ἠγώνισμαι, δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Τί γὰρ καὶ εἶχεν εἰπεῖν οὗτος, φησι; πολλὰ καὶ πλείονα τούτων· καὶ ὅμως ἃς ἐπεμνήσθη, καὶ δορυφορείαν ἧς ἀπέλαυσε, καὶ θεραπείαν πολλήν. ἢ οὐκ ἀκούεις αὐτοῦ λέγοντος, Ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν· καὶ, ὅτι εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι· καὶ, ὅτι ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τράχηλον ὑπεβάλετο; ἀλλ' οὐδὲν ἐκείνων φέρει εἰς μέσον· ἀλλὰ τοὺς πόνους, καὶ τοὺς κινδύνους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων τεφθύους. καὶ μάλα εἰκότως. ταῦτα μὲν γὰρ ἐπαύθη ἀφίεται, ἐκεῖνα ὃ ἡμῖν ζωαποδημεῖ· καὶ ἐκείνων μὲν δώσομεν λόγον, τούτων ὃ μαθὸν ἀπαντήσομεν. οὐκ ἴστε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τελευταίᾳ πῶς συντρέφει ψυχὴν ἀμυρτήματα; πῶς κάτωθεν τὴν καρδίαν δυάκινδ; Ὅτε τοίνυν ὅτε ταῦτα ἴδῃ, τὴν ἀγαθῶν ἔργων ἡ μνήμη παραστᾶσα, καθάπερ βύδια ἐν χειμῶνι, παραμυθεῖται τὴν τεθορυβημένην ψυχήν. ἂν μὲν γὰρ νήφωμεν, καὶ ζῶσιν ἡμῶν ἀεὶ ταῦτ' πρέσαι ὁ φόβος· ὅπως ὃ ἀναθήπως παρακείμεθα, ὅταν ἐκβαίνωμεν ἐντεῦθεν, ὅπως ἥσεται πρώτως. ἐπεὶ καὶ ὁ δεσμώτης τότε μάλιστα ἀλγεῖ, ὅταν αὐτὸν ἄγωσιν ὅπῃ τὸ δικαστήριον· τότε μάλιστα τρέμει, ὅταν ἐγγὺς ᾖ τὸ βήματος, ὅταν δὴ τὰς εὐθύνας δοῦναι. Ἀφ' ὧν τοῦτο καὶ δείματα τῶν πολλῶν τότε ἔστιν ἀκούειν διηνυμένων, καὶ ὄψις φοβερά, ὧν οὐδὲ τὴν θεωρίαν λοιπὸν φέροντες οἱ ἀπιόντες, καὶ τὴν κλίνην αὐτὴν μετὰ πολλῆς τῆς ῥύμης ὑπαίθριοι κείμενοι, καὶ φοβερὸν ὑποροῦσι τοῖς πρόσω, τῆς ψυχῆς ἔνδον ἑαυτὴν εἰσωθούσης, καὶ ἀκουούσης ἀπορραγῆναι τοῦ σώματος, καὶ τὴν ὄψιν τῶν ἐρχομένων ἀγέλων οὐ φερούσης. Εἰ γὰρ αἱ ἀσθενεῖς φοβεραὶ ὑποροῦσαι δεδιπόμεθα, ἀγγέλοις ἀπειληφόρους καὶ δυνάμεις ἀποτόμους τῶν παραγινομένων βλέποντες, τί οὐ πεισόμεθα, ἐλκομένης ἡμῶν ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς ψυχῆς, καὶ συρομένης καὶ πολλὰ ἀποδυρομένης εἰκῇ καὶ μάτην; ἐπεὶ καὶ ὁ πλούσιος ἐκεῖνος μετὰ τὸ ἀπελθεῖν, πολλὰ ἐπένθησεν, ἀλλ' οὐδὲν ἀπώναντο. ταῦτα δὴ πάντα ἀναπλάττοντες πρὸ ἑαυτῶν καὶ ὑποστρέφοντες, ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ πάθωμεν, ὧν ἐκ τούτων φόβον ἀκμάζοντα κατηρτισώμεθα, ὅπως τὴν ἀπὸ τῶν πεπραγμάτων φύγωμεν κόλασιν, καὶ τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. νδ'. 13 ΕΞΕΛΘΩΝ ΔΕ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΣ ΤΑ ΜΕΡΗ Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;

Τίνος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΙνος ἕνεκεν (Ϟ) οἰκιστοῦ τῆς πόλεως εἴρηκεν; ἐπειδὴ ἔστι καὶ ἄλλη Καισάρεια, ἡ Στράτωνος. ἐν ἐκείνῃ, ἀλλ' ἐν ταύτῃ αὐτοὺς ἐρωτᾷ, πόρρω τῶν Ιουδαίων ἀπάγων, ὡς πάσης ἀπαλλαγὴν ταῖς ἀγωνίαις μετὰ παρρησίας εἰπεῖν καὶ μετὰ ἀφόβου ἀπόμματι. καὶ τίνος ἕνεκεν οὐκ αὐθέντου τινὸς ἐνώμιλῶν αὐτῶν ἠρώτησεν, ἀλλὰ τοῦ τῶν πολλῶν; ἵνα εἰπόντες τοῦ ἐκείνων, εἶτα ἐρωτηθέντες, ὑμεῖς δὲ ἵνα με λέγετε (ει), ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς ἐρωτήσεως εἰς μείζονα ἀναχθῶσιν ἔννοιαν, καὶ μὴ εἰς τοῦ αὐτοῦ ταπεινότητα τοῖς πολλοῖς συνέπεσον. ἀφ' οὗ δὲ τοῦτο οὐδὲν ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματος αὐτῶν πιθανόν)· ἀλλ' ὅτε σημεῖα πολλὰ ἐποίησε, καὶ συνῆν πολλῶν αὐτοῖς διελέγξει καὶ ὑψηλῶν δογμάτων, καὶ τῆς αὐτοῦ θεότητος, καὶ τῆς πρὸς (Ϟ) πατέρα ὁμοουσίας πολλὰς παρέσχε καὶ ἀποδείξεις, τότε τοῦ πᾶσιν αὐτοῖς συμφανῆ ταύτην. καὶ οὐκ εἶπε, ἵνα με λέγουσιν (ⓐ) γραμματεῖς καὶ (ⓐ) Φαρισαῖοι εἶ) (καίτοιγε ὅτοι αὐτῷ πολλάκις συνῆσαν καὶ διελέγοντο) ἀλλ' ἵνα με λέγουσιν (ⓐ) ἀνθρωποι εἶ), τοῦ τὸ δῆμον γνώμιον τοῦ ἀδέκαστον ἐξετάζων. εἰ γὰρ αὐτὴν πολλῷ ταπεινοτέραν τὸ δέοντος ἐῶν, ἀλλὰ πονηρίας ἀπήλλακτο· ἐκείνη δὲ πολλῆς ἔγεμε τῆς κακίας. καὶ δεικνὺς πῶς σφόδρα βούλεται τοῦ οἰκονομίαν ὁμολογεῖσθαι, φησί· (Ϟ) υἱὸν τὸ ἀνθρώπου, τοῦ θεότητα συνεδήλου καλῶν· ὁ δὲ ἀνάκρου πολλαχοῦ ποιεῖ. φησὶ γὰρ, Οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς (Ϟ) οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τὸ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. καὶ πάλιν, Οταν δὲ ἴδητε (Ϟ) υἱὸν τὸ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον. εἶτα, ὅπερ εἶπον.

Ioan. γ. ιγ.

Ioan. ς. ξβ.

14 Οἱ μὲν Ἰωάννην (Ϟ) Βαπτιστὴν, (ⓐ) δὲ Ἠλίαν, (ⓐ) δὲ Ἰερεμίαν, (ⓐ) δὲ ἕνα τῶν προφητῶν,

Καὶ τοῦ πεπλανημένου αὐτῶν δόξαν εἰς μέσον ἤγαγεν, τότε ἐπήγαγεν,

15 Ὑμεῖς δὲ ἵνα με λέγετε (ει); Ἐκκαλούμενος αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐρωτήσεως, εἰς τὸ μεῖζόν τι φαντασθῆναι πρὸς αὐτόν· καὶ ἐνδεικνύμενος ἀλλοῖς, ὅτι ἡ προτέρα ψῆφος σφόδρα ἐστὶν ἀποδέουσα αὐτοῦ τῆς ἀξίας. διὰ πᾶν αὐτῶν ἑτέρωθι ὀπτάζεται, καὶ δευτέρῳ ἐπάγει πρόσωπον, ὑπὲρ τὸ μὴ συμπεσεῖν τοῖς πολλοῖς, οἳ, ὅπερ μείζονα εἶδον καὶ σημεῖα ἢ κατ' αὐτὸν, αὐτὸν μὲν ἐνόμιζον εἶ), ἐξ ἀνάσασεως δὲ φανέντα, καθάπερ καὶ Ηρῴδης ἔλεγεν. ἀλλ' αὐτὸς ταύτης ἀλλοῖς ἀπάγων τῆς ὑπονοίας, φησίν· ὑμεῖς δὲ ἵνα με λέγετε (ει); τουτέστιν, (ⓐ) ζωόντες ἀεὶ καὶ θαυματουργοῦντα βλέποντες, καὶ πολλὰς δυνάμεις ἐμοῦ πεποιηκότες αὐτοί. τί οὖν; ὁ στόμα τῶν ἀποστόλων ὁ Πέτρος, ὁ πρωταγωνιστὴς θερμὸς, ὁ τοῦ χοροῦ τῶν ἀποστόλων κορυφαῖος, πάντων ἐρωτηθέντων, αὐτὸς ἀποκρίνεται. καὶ ὅτε μὲν τοῦ τοῦ δήμου γνώμιον ἠρώτα, πάντες εἶπον τὸ ἐρωτηθέν· ὅτε δὲ τοῦ αὐτῶν, Πέτρος προπηδᾷ καὶ προλαμβάνει, καὶ φησι·

16 Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Τί οὖν ὁ Χριστός;

17 Μακάριος εἶ Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι.

Καὶ μοῦ εἰ μὴ γνησίως αὐτὸν ὡμολόγησε καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ παρεὸς γεγυμνημένον, οὐκ ἂν ἦν ἀποκαλύψεως τοῦτο ἔργον· εἰ τῶν πολλῶν αὐτὸν (ει) * ἐνόμιζεν, ἀνακρισμοῦ ἄξιον ἦν τὸ λεχθέν. ἐπεὶ καὶ περὶ τούτου εἶπον, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱός ἐστιν, (ⓐ) ἐν ᾧ πλοίῳ μετὰ (Ϟ) σάλον οὐ εἶδον, καὶ οὐκ ἐμακαρίσθησαν, καίτοιγε ἀληθῶς εἰπόντες. οὐκοῦν διαυτοῦ ὡμολόγησαν ὁμοτιμίαν, οἷόν ὁ Πέτρος· ἀλλ' ἕνα τῶν πολλῶν ἀληθῶς μόνον ἐνόμιζον (ει). ἀξιάρεστον μὲν τοῦτο καὶ τοῦτο πολλοῦ, ἀλλ' οὐκ τῆς οὐσίας αὐτῆς. καὶ ὁ Ναθαναὴλ ἔλεγε· Ραββὶ, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ισραήλ, καὶ οὐ μόνον ἀκακαρίζεται, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐνδεέστερον πολλῷ τῆς ἀληθείας εἰρηκὼς, ἐλέγχεται παρ' αὐτοῦ· ἐπήγαγε γοῦν· Οτι εἶπόν σοι, ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις· μείζονα τούτων ὄψει. τίνος οὖν ἕνεκεν.

Matth. ιδ. λγ.

Ioan. α. μθ.

Ioan. α. ν.

κ. ἐξ. ἐστὶν, ἢ ἀπὸ εἰς ἰδὼν ἵνα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σοῦ μακαρίζει; ὅτι γνήσιον αὐτὸν ὡμολόγησεν υἱόν. διὰ δὴ τοῦτο ἐπ' ἐκείνων μὲν οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν· ὅτι ὁ τοῦτο, ἡ Ⓦ ἀποκαλύψαντα δείκνυσιν. ἵνα γὰρ μὴ δόξῃ τοῖς πολλοῖς, ὅτι σφοδρὸς ἐπὶ ἐφαψὶς τοῦ Χριστοῦ, φιλίας καὶ κηδεμονείας εἵνεκα τὰ ῥήματα, καὶ διὰ θέσεως αὐτῷ χαριζομένης, ἀλλ' εἰς μέσον Ⓦ εἰσηγήσαντα αὐτὸν τῇ ψυχῇ· ἵνα μάθῃς, ὅτι Πέτρος μὲν ἐφθέγξατο, ὁ πατὴρ δὲ ἐστηρίωσε· καὶ μηκέτι δόξῃ μὲν θεσπίσιον, ἀλλὰ δόγμα εἶναι θεῖον τὰ εἰρημένα πίστευσης. ἡ τίνος ἕνεκεν οὖν αὐτὸς ἀποφαίνεται, οὐδὲ λέγει· ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· ἀλλὰ διὰ τῆς αὐτοῦ ἐρωτήσεως κατασκευάζει τοῦτο, αὐτὸν εἰσάγων ὁμολογοῦσαν; ὅτι οὕτω καὶ αὐτῷ τότε προσεπιδέξεσθαι καὶ διδάσκαλον, καὶ ἐκείνους μᾶλλον ἐφείλκετο πρὸς τὴν πίστιν τῶν λεγομένων. εἶδες πῶς υἱὸν ἀποκαλύπτει πατήρ; πῶς πατέρα υἱός; Λυκ. ι. κϛ. Οὐδεὶς γὰρ Ⓦ πατέρα τις ἐπιγινώσκει, φησίν, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. οὐκ ἄρα ἕνι πρὸς ἕτερον μαθεῖν Ⓦ υἱόν, ἢ πρὸς αὐτὸν τὸν παῖδα· οὐδὲ πρὸς ἕτερον μαθεῖν Ⓦ πατέρα, ἢ πρὸς τὸν υἱόν. ὥστε καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὁμότιμόν τε καὶ ὁμοούσιον δῆλον. τί οὖν ὁ Χριστός; σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς. ὅτι γὰρ ἐκήρυξάς μου Ⓦ πατέρα, φησί, κἀγὼ Ⓦ γεγυμνώκοτά σε ὀνομάζω, μόνον οὐχὶ λέγων· ὅτι ὥσπερ σὺ τοῦ Ἰωνᾶ παῖς, οὕτω κἀγὼ τοῦ παιδός μου. ἐπεὶ καὶ προῆλθεν ἐπὶ εἰπεῖν, σὺ εἶ ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· ἀλλ' ὅπερ εἶπεν υἱὸν Θεοῦ, ἵνα δείξῃ ὅτι οὕτως ἐστὶν υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ ἐκεῖνος υἱὸς Ἰωνᾶ, τῆς αὐτῆς οὐσίας ᾧ γεγυμνώκοτι, διὰ τοῦτο τοῦτο πρὸς εἴρηκε.

18 Καὶ ἐγώ σοι λέγω, σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν. Τουτέστι, τῇ πίστει τῆς ὁμολογίας. ἐντεῦθεν δείκνυσι πολλοὺς μέλλοντας ἤδη πιστεύειν, καὶ λύσιν αὐτοῦ τὸ φρόνημα, καὶ πομπὴν ποιῆ.

Καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Εἰ δὲ ἐκείνης οὐ κατισχύσει, πολλῷ μᾶλλον ἐμοῦ. ὥστε μὴ θορυβηθῇς, εἰ τοσοῦτος μέλλεις ἀκούειν, ὅτι καὶ θεμελιωθήσομαι, καὶ στερεωθήσομαι. εἶτα καὶ ἑτέραν λέγει πομπήν.

19 Καὶ ἐγώ σοι δώσω τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας. Τί ἐστι, καὶ ἐγώ σοι δώσω; ὥσπερ ὁ πατήρ σοι ἔδωκε τὸ εἰπεῖν γνῶναι, ὅπερ καὶ ἐγώ σοι δώσω. καὶ οὐκ εἶπε, παρακαλέσω Ⓦ πατέρα (καίτοι πολλὴ ἐστὶ τῆς ἐξουσίας ἡ ἔνδειξις, καὶ τοῦ δώρου τὸ μέγεθος ἄφατον) ἀλλ' ἐγώ σοι δώσω. τί δίδως, εἶπε μοι; τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ἵν' ὅσα μὲν δήσῃς ὧδε τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὅσα ἂν λύσῃς ὧδε τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Πῶς οὖν οὐκ ἔστιν αὐτοῦ δοῦναι τὸ καθίσαι ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, τοῦ λέγοντος, ἐγώ σοι δώσω; εἶδες πῶς καὶ αὐτὸς διδοὺς Ⓦ Πέτρῳ εἰς ὑψηλὸν τὸν τόπον αὐτοῦ ἔννοιαν, καὶ ἑαυτὸν ἀποκαλύπτει καὶ δείκνυσιν υἱὸν ὄντα τοῦ Θεοῦ διὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν δύο τούτων; ἃ γὰρ Θεοῦ μόνον ἐστὶν ἴδια, ταῦτα ἀμφοτέρωθεν λύσαι, καὶ ὃ ἀνθρώπου ποιῆσαι ἐν τοσαύτῃ κυμάτων ἐμβολῇ, καὶ δυσθέρπτου ἁλιέα πέτρας πάσης ἀποφῆναι τραχυτέρου, τῆς οἰκουμένης πολεμούσης ἅπασης, ταῦτα αὐτὸν ἐπαγγέλλεται δώσειν. καθάπερ ὁ πατὴρ πρὸς Ⓦ Ἱερεμίαν Ἰδοὺ δέδωκα τὸ ῥῆμά μου ἐν τῷ στόματί σου· ὡς σύλον χαλκοῦν, καὶ ὡσεὶ τεῖχος πρὸς πᾶσαν αὐτοῦ ἔννοιαν· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν ἑνὶ ἔθνει, τοῦτον δὲ πάντων τῶν οἰκουμένης. ἡδέως ἂν ἐροίμην σοῦ· ἐλαττοῦν βουλόμενος τὸν υἱὸν τὴν ἀξίαν, ποῖα μείζονα δῶρα, ἅπερ ἔδωκεν ὁ πατὴρ τῷ Πέτρῳ, ἢ ἃ αὐτὸς ἔδωκεν ὁ υἱός; ὁμοῦ γὰρ τὴν Πέτρου τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ υἱοῦ ἐχαρίσατο· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ παιδὸς τὸν αὐτοῦ πάντων τῶν οἰκουμένης ἔσεσθαι, καὶ αὐθέρπτῳ θηρᾷ τὸν τῷ ἀνθρωπίνῳ πάντων τὴν ἐξουσίαν ἐνεχείρισε, καὶ κλεῖς αὐτῷ δοὺς, Ματ. κδ'. κε. ὃς τὴν ἐκκλησίαν πάντων τῶν οἰκουμένης ἐξέτεινε, τοῦ ἀνθρώπου ἰσχυροτέραν ἀπέφηνεν. Ὁ ἄνθρωπος γὰρ οὐ κατισχύσει τῆς γῆς πρόβουσα· ἡ δὲ οὐ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. πῶς οὖν ἐλαττῶν, ὁ τοιαῦτα δοὺς, ὁ τοιαῦτα καταπροϊκώσας; καὶ ταῦτα λέγω, οὐ διαιρῶν τοῦ παιδὸς καὶ τοῦ υἱοῦ τὰ ἔργα (πάντα γὰρ δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν) ἀλλ' ὑπισχνίζων τὴν ἀπαράγραπτον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χωντον γλωσσῶν τῶν τὰ ζιαῦτα τολμώντων. ὅσα ὁ ἁγ. πνεύτων αὐτὸ τὸ ὄξουσίαν· ἐγὼ ζι λέγω, σὺ εἶ Πέτρος· ἐγὼ οἰκοδομήσω τὸ ἐκκλησίαν· ἐγώ σοι δώσω τὰς κλεῖς τῆς οὐρανῶν. καὶ τότε ταῦτα εἶπών,

20 Διεστείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός.

5 Καὶ τίνος ἕνεκεν διεστείλατο; ὥστε τῶν σκανδαλιζόντων ἐκ μέσου γενομένων, καὶ τοῦ σταυροῦ τελεσθέντος, καὶ τῶν ἄλλων ὧν ἔπαθεν ἀπ' αὐτοῦ πεπαθέντων, καὶ μηδενὸς ὄντος λοιπὸν τοῦ ἁγιάζοντος καὶ θελκύοντος τὸ εἰς αὐτὸν τῶν πολλῶν πίστιν, καθαρὰν καὶ ἀκίνητον ἀπεργάσασθαι τῶν ἀκουόντων τῇ ἀληθείᾳ τὸ περὶ αὐτοῦ δόξαν. καὶ γὰρ οὕτω σαφῶς ἐκλάμψασα αὐτοῦ ἡ δύναμις. ἀλλὰ διὰ τοῦτο τότε ἐβούλετο μυστηρίου πρὸς αὐτῶν, ὅτε 10 καὶ ἡ σαφὴς τῶν περιγραφῆς ἀληθὴς, καὶ ἡ τῶν θεομόνων ἰσχὺς ζωηρὰ τοῖς παρὰ τῶν ἀποστόλων λεγομένοις. οὐδὲ γὰρ ἴσον ὁρᾶν νῦν αὐτὸν ὡς τὰ παλαιστίνη θαυματουργοῦντα, νῦν δὲ ὑβριζόμενον, ἐλαυνόμενον, καὶ μάλιστα ὁπότε καὶ ὁ σταυρὸς ἐμέλλε δέχεσθαι τὰ θαύματα τὰ γινόμενα· καὶ πάντα χρὴ τῆς οἰκουμένης περισκιρτοῦντα βλέπειν καὶ πιστευόμενον, καὶ μηδὲν τοιοῦτον πάσχοντα λοιπὸν, οἷ ἔπαθε. διὰ τοῦτό φησι μηδενὶ εἰπεῖν. τὸ μὲν γὰρ ῥιζωθὲν ἅπαξ, 15 εἶτα ἀναπαυθὲν, δυσκόλως δὲ φυτευθὲν καταφθαρεῖη πάλιν παρὰ τοῖς πολλοῖς· ὃ δὴ μὴ τὸ παγιῶσαι ἅπαξ μείζονα ἀκίνητον καὶ μεθαρμόθεν ἐπιρεασθὲν, ῥᾳδίως δύνασι τὰς αὐξήσιν ἐπιδίδωσι μείζονα. εἰ γὰρ τὰ σημείων ἀπολελευκότες πολλῶν, καὶ τοσούτων μεταχόντες μυστηρίων ἀπορρήτων, ὅσων τῆς ἀκοῆς μόνης ἐσκανδαλίσθησαν· μᾶλλον δὴ οὐκ αὐτοὶ μόνοι, ἀλλὰ καὶ ὁ πάντων κορυφαῖος Πέτρος· ἐννόησον δὴ σὺ τοὺς πολλοὺς ἐκεῖνος παθεῖν, μαθόντας μὴ 20 ὅτι υἱός Θεοῦ ὄντα, ὁρῶντας δὲ σταυρούμενον καὶ ἐμπτυόμενον, καὶ τὰ μυστηρίων τούτων ἀπόρρητον οὐκ εἰδότας, οὐδὲ πνεύματος ἁγίου ἀπολελαυκότας. εἰ γὰρ τοῖς μαθηταῖς ἔλεγε· Πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· πολλῷ μᾶλλον ὁ λοιπὸς δῆμος Ιωαν. ιϛ. ιβ. κατέπεσεν ἄν, εἰ περὶ καινοῦ τοῦ περισκιρτοῦντος τὰ τῶν μυστηρίων τούτων ἀκρότατον αὐτοῖς ἀπεκαλύφθη. διὰ τοῦτο κωλύει εἰπεῖν. καὶ ἵνα μάθῃς πόσον ἐστὶ τὸ μὴ ταῦτα μαθεῖν 25 πλήρη τοῦ διδασκαλίου, τῶν σκανδαλιζόντων περιῃρημένων, ἀπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ κορυφαίου μανθάνε. αὐτὸς γὰρ οὗτος ὁ Πέτρος, ὁ μὴ τοσαῦτα σημεῖα ὕστερον φανεὶς ἀθενὴς, ὡς δὲ ἀρνήσασθαι καὶ κύριον οὐτελῆ δόξαι, ὅτῳ ὁ σταυρὸς περιεχώρησε, καὶ τῆς ἀναστάσεως σαφεῖς ἔλαβε τὰς ἀποδείξεις, καὶ οὐδὲν ἐστὶ λοιπὸν τὸ σκανδαλίζον αὐτὸν καὶ θορυβοῦν, οὕτως ἀκίνητον κατέσχε τοῦ πνεύματος τὸν διδασκαλίαν, ὡς λέοντος σφοδρότερον ὑπερπηδᾶν τὰ δόγμα τῶν 30 Ιουδαίων, καίτοι κινδύνων καὶ μυρίων θανάτων ἀπειλουμένων. πολλὰ γὰρ ἔχω λέγειν ὑμῖν, φησὶν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. καὶ τῶν εἰρημένων ἃ πρὸ αὐτοῦ πολλὰ ἀγνοοῦσιν, ἃ οὐκ ἐποίησε σαφῆ περὶ τοῦ σταυροῦ· ὅτε γὰρ ἀνέστη, τότε ἔγνωσαν ἕνια τῶν λεχθέντων. εἰκότως τοίνυν ἐκέλευσε τοῖς πολλοῖς μὴ εἰπεῖν περὶ τοῦ σταυροῦ, ὅπου γε οὐδὲ αὐτοῖς τοῖς μέλλουσι διδάσκειν πάντα ἐνθάδε ἐθάρρησε περὶ τοῦ σταυροῦ.

35 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο αὐτοῖς δεικνύειν, ὅτι δεῖ αὐτὸν παθεῖν. Ἀπὸ τότε, πότε; ὅτε ἔπηξεν ἐν αὐτοῖς τὸ δόγμα· ὅτε τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐθνῶν εἰσήγαγεν. ἀλλ' οὐδὲ οὕτω σιωπᾷ τὸ λεγόμενον. ἕως γάρ, φησὶ, κεκαλυμμένος ὁ λόγος ἀπ' αὐτῶν· καὶ ὥσπερ ἐν ἀσαφείᾳ τινὶ ἦσαν, οὐκ εἰδότες ὅτι δυνάμει ἕως αὐτὸν δεῖ. διὰ τοῦτο δὲ ἀναβάλλει τοῖς δυσχερέσι, καὶ ἐμπλατύνει τὸν λόγον, ἵνα ἀνοίξῃ αὐτῶν τὸν διάνοιαν, καὶ σιωπᾷ τί ποτέ ὅτι τὸ 40 λεγόμενον. ἀλλ' οὐ σιωπᾷ, ἀλλ' ἕως τὸ ῥῆμα κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν· καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐρωτῆσαι, καὶ εἰ ἀποθανεῖται, ἀλλὰ πῶς καὶ τίνι τρόπῳ. καὶ τί ποτέ ὅτι τοῦτο τὸ μυστήριον; οὐδὲ γὰρ ἤδεσαν, τί ποτέ ὅτι τὸ ἀναστῆναι τοῦτο αὖθ', καὶ πολλῷ βέλτιον ἐνόμιζον εἶναι τὸ μὴ ἀποθανεῖν. διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων θορυβομένων καὶ ἀγανακτούντων, πάλιν ὁ Πέτρος, θερμὸς ὤν, μόνος τολμᾷ περὶ τούτων διαλεχθῆναι· καὶ οὐδὲ τοῦτ' παρρησίᾳ, ἀλλὰ καταδίδωσι λαβών·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σων· τυτέστι, τῶν λοιπῶν ἀποχώρισας ἑαυτὸν μαθητῶν, καὶ φησιν· 22 Ιλεώς σοι, Κύριε, οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Τί ποτε τοῦτο ἔστιν; ὁ ἀποκαλύψεως τυχών, ὁ μακαριωθείς, οὕτω σφόδρα ταχέως διέπεσε καὶ ἐσφάλη, ὡς φορτικῶς αὐτῷ ὃ πάθος; καὶ τί θαυμαστόν, ὅτε οὐ δεδεγμένον ἐν τούτοις ἀποκάλυψιν, τοῦτο παθεῖν; ἵνα γὰρ μάθῃς, ὅτι οὐδὲ σκῆνα οἰκοθεν ἐφθέγξατο, ὅρα πῶς ἐν τούτοις τοῖς οὐκ ἀποκεκαλυμμένοις αὐτῷ, πῶς θορυβεῖται καὶ ἀποτρέπεται), καὶ μειδιάκις ἀκούων οὐκ οἶδε τί ποτέ ἐστι ὃ λεγόμενον. ὅτι μὲν γὰρ υἱὸς Θεοῦ ἐστιν, ἔμαθεν· ὅ, τι ποτὲ δέ ἐστι τὸ μυστήριον τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως, οὐδέπω αὐτῷ δῆλον ἐγένετο. καὶ γὰρ ἐῶ, φησιν, ἀπ' αὐτῶν ὁ λόγος κεκαλυμμένος. ὁρᾷς ὅτι δικαίως ἐκέλευσε τοῖς ἄλλοις μὴ ὀχλεῖσθαι; εἰ γὰρ ὃς ἀναγκαῖον ἦν μαθεῖν, οὕτως ἐθορύβησε, τί οὐκ ἂν ἔπαθον οἱ λοιποί; αὐτὸς μόνος δείκνυς ὅτι τοσοῦτον ἀπέχει ἄκων ἐλθεῖν ὅτε τὸ πάθος, καὶ ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ καὶ Σατανᾶν ἐκάλεσεν. ἀκουσάτωσαν ὅσοι τὸ πάθος ἐπαισχύνονται τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ ὁ κορυφαῖος, καὶ ὅταν ἡ πρώτη μαθητὴς σαφῶς, Σατανᾶς ἐκλήθη τοῦτο παθεῖν, τίνα ἂν ἔχοιεν συγγνώμην οἱ μὴ τοσαύτην ἀπόδειξιν τῆς οἰκονομίας λαβόντες; ὅταν γὰρ ὁ οὕτω μακαριοθείς, ὁ τοιαῦτα ὁμολογήσας τοιαῦτα ἀκούῃ· ἐννόησον τίνα πείσουσι καὶ μὴ τοιαῦτα ἀλογιστοῦντες τὸν σταυροῦ τὸ μυστήριον. καὶ οὐκ εἶπεν, ὁ Σατανᾶς ἐφθέγξατο σὲ, ἀλλ' ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· καὶ γὰρ ἐπιθυμία ἦν τοῦ αἰτηκειμένου, "ὃ μὴ παθεῖν Χριστόν. διὰ τοῦτο μὴ τοσαύτης σφοδρότητος ἐπετίμησεν αὐτῷ, δηλῶν ἡδέως μάλιστα καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ ἄλλως τοῦτο φοβουμένους καὶ οὐκ εὐκόλως αὐτὸ δεξαμένους. διὰ τοῦτο καὶ ἀποκαλύπτει καὶ ἀπὸ τῆς διανοίας αὐτοῦ λέγων·

23 Οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. [Τί δέ ἐστιν, οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων;] ἐκάστος αὐτῶν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ ἐκ γήινον τὸ πρᾶγμα δέχεται ζῶν, ἐνόμισεν αἱρετὸν εἶναι τοῦτο αὐτῷ ἐκ ἀνθρωπές. καθικνούμενος τοίνυν αὐτοῦ, φησιν· οὐ τὸ ἐμὲ παθεῖν ἀνθρωπές, ἀλλὰ σὺ σαρκικῇ γνώμῃ τοῦτο ψηφίζῃ. ὡς εἰ τοῦ Θεοῦ ἦκουες τῶν λεγομένων τῆς σαρκικῆς διανοίας ἀπαλλαγείς, ἤδεις δὴ ὅτι ἐμοὶ μάλιστα τοῦτο πρέπον ἐστί. σὺ μὲν γὰρ νομίζεις ὅτι ἀνάξιόν μοῦ ἐστι τὸ παθεῖν· ἐγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι τὸ μὴ παθεῖν με, τῆς τοῦ διαβόλου γνώμης ἐστίν· ἀπὸ τῶν ἐναντίων καταστέλλων αὐτοῦ τὸν ἀγωνίαν. ὥσπερ γὰρ Ιωάννου, ἀνάξιον αὐτοῦ νομίζοντα εἶναι τὸ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, βαπτίσαι ἔπεισεν εἰπών, Οὕτω πρέπον ἐστὶν ἡμῖν· καὶ αὐτοῦ τοῦτο τῷ Πέτρῳ κωλύοντι" αὐτοῦ νίψαι τοὺς πόδας ἔφη· Οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ νίψω τοὺς πόδας σου· οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ τῶν ἐναντίων αὐτὸν κατέσχε, καὶ τῇ τῆς ἐπιτιμήσεως σφοδρότητι ὑπὲρ τοῦ παθεῖν φόβον κατέστειλε.

Ματθ. γ. ιδ. Ιωαν. ιγ. η.

ΗΘΙΚΟΝ Μηδεὶς τοίνυν αἰσχυνέσθω τὰ σημεῖα τῆς σωτηρίας ἡμῶν σύμβολα καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν, καὶ δι' ἃ ζῶμεν, καὶ δι' ὃ ἐσμεν· ἀλλ' ὡς τίμιον, οὕτω περιφέρωμεν τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ. καὶ γὰρ πάντα δι' αὐτοῦ τετέλεσται τὰ καθ' ἡμᾶς. κἂν ἀναγλυφῆναι δέῃ, σταυρὸς προσγίνεται· κἂν τραφῆναι τῷ μυστικῷ" ἐκείνῳ ἐφοδίῳ· κἂν χειροτονηθῆναι, κἂν ὁτιοῦν ἕτερον ποιῆσαι, πάντα χρὴ τοῦτο τῆς νίκης ἡμῖν προτίσασθαι σύμβολον. διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ οἰκίας, καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων, καὶ ἐπὶ τῶν θυρίδων, καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου, καὶ ἐπὶ τῆς διανοίας μετὰ πολλῆς ἐπιτιθέμεθα αὐτὸν τῆς ἀσφαλείας. τῆς γὰρ ἡμῶν σωτηρίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς κοινῆς, καὶ τῆς ἐπιεικείας ἡμῶν τοῦ δεσπότου, τοῦτο ἐστὶ τὸ σημεῖον. Ως γὰρ ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη. ὅταν τοίνυν σφραγίζῃ, ἀνοίει πᾶσαν τοῦ σταυροῦ τὴν ἀνάθεσιν, καὶ σβέσον θυμὸν καὶ τὰ λοιπὰ πάθη· ὅταν σφραγίζῃ, πολλῆς ἔμπλησον τὸ μέτωπον παῤῥησίας, ἐλευθέραν τὴν ψυχὴν ποίησον. ἵστε πάντως τίνα ἐστὶ καὶ ἐλευθερίαν παῤῥησίαν. διὰ καὶ Παῦλος εἰς τοῦτο ἀνάγων ἡμᾶς, εἰς τὴν ἐλευθερίαν λέγω τὴν προσοικουσῶν ἡμῖν, ὅτως ἐνῆγε, διὰ σταυροῦ καὶ τοῦ αἵματος ἀναμνήσας τοῦ δεσποτικοῦ. Τιμῆς γάρ, φησιν, ἠγοράσθητε·

Ησ. ιγ. ζ. Περιξ. π. λγ. κ. Κορ. ε. κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἠγερμένοι· μὴ γίνεσθε δοῦλοι αἰσθέτων. συνόησον, φησι, τὸν ὑπὲρ σὲ καὶ ἀβλητοῦντα ὑμῶν, ἢ σοῦ ἕνεκεν τῶν δι' ἀσθενῆ ὑμῶν, ἢ σοῦ ἕνεκεν τῶν δι' ἀσθενῆ ὑμῶν, τὸν ἑαυτοῦ λέγων. σοῦ γὰρ ἁπλῶς ὁ διάβολος ἐνεχειρήσειν αὐτὸν δι', ἀλλὰ τοῦ τέρου τῆ τοῦ πυρετοῦ μὴ πολλῆς τῆς πίστεως. καὶν ὅτως εἰς τὸ πώσης αὐτὸν τῆ ὄψει, σοῦ εἰς ἐπὶς σε ἐλθεῖν δυνήσεται τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων, ὁρῶν τὸν μάχαιραν, ἐν ᾗ τὸν πληγὴν ἔλαβεν, ὁρῶν τὸ ξίφος, ᾧ τὸν καιρὸν ἐδέξατο πληγὴν. εἰ γὰρ ἡμεῖς ὅταν ὁρῶντες, ἐν οἷς ἀπετέμνοντο κατάδικοι, φεύγομεν, συνόησον εἰ πείσονται οἱ δαίμονες, τὸ ὅπλον ὁρῶντες δι' ὃ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν ἔλυσεν ὁ Χριστός, καὶ τὸν τῶν δρακόντων ἀπάτημα κεφαλήν. μὴ τοίνυν ἐπαισχύνθης τοῦτον ἀγαθόν, ἵνα μή σε ἐπαισχυνθῇ ὁ Χριστός, ὅταν ἔρχηται μετὰ τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τὸ σημεῖον ἐμπορεύσεται φαίνῃ· ὑπὲρ αὐτὸν τὸν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου. καὶ γὰρ ἔρχεται ὁ σταυρὸς ὅτε φωτὶ ἀφειὶς δι' ἡμᾶς ὅλως, καὶ πρὸς τὸν οἰκουμένην ἅπασαν ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν δεσποτῶν, καὶ δεικνὺς ὅτι οὐδὲν ἀπέλιπε τῶν εἰς αὐτὸν ἡκόντων. τὸ δὲ σημεῖον καὶ ὅτι τῶν προφητῶν ἡμῶν καὶ νεκρῶν θύρας ἀνέῳξε κεκλεισμένας· τοῦτο δηλητήρια ἔσβεσε φαρμάκων· τοῦτο κωφείου δυνάμεν ἔλυσε· τὸ σημεῖον δόγματα ἰοβόλων ἰάσατο. εἰ γὰρ ἄλλα πύλας ἀνέῳξε, καὶ θεσμοὺς ἀφίδας ἀνεπέτασε, καὶ τὸν δεσμὸν εἰσόδον ἀνεκαίνισε, καὶ τὸν Δαβὶδ τοῦ νοῦ ἔξεκλε· τί θαυμαστόν, εἰ καὶ φαρμάκων δηλητηρίων, καὶ τῶν θηρίων, καὶ τῶν ἄλλων τοιούτων κρείττων; τοῦτο τοίνυν ἐγκόλαφον τῇ Δαυϊδίᾳ τῇ σῇ, καὶ τὸν σωτηρίαν ἀπέλιπεν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν. σοῦ γὰρ ὁ σταυρὸς τὸν οἰκουμένην ἔσωσε καὶ ἐπέστρεψε· τὸν πλανώμενον ἔξήλασε· τὸν ἀληθῆν ἐπεμήνυσε· τὸν γῆν οὐρανὸν ἐποίησε· σοῦ δι' ἀποστόλους ἀγγέλους εἰργάσατο. διὰ τοῦτον οἱ δαίμονες σοῦ ἐπὶ φοβεροὶ, ἀλλ' ἀνεκταφεύκτοι· σοῦδὲ ὁ θάνατος θανάτου. ἀλλ' ὕπνος. διὰ τοῦτον πάντα ἐρριπται χαμαὶ καὶ πεπάτηται τὰ πολεμιώτατα ἡμῖν. δι' τοίνυν εἴπῃ σοί τις, τί ἐσταυρωμένου προσκυνεῖς; εἰπὲ φαιδρᾷ τῇ φωνῇ, γεγηθὼς τῷ προσώπῳ, καὶ προσκυνῶ, καὶ οὐ παύσομαί ποτε προσκυνῶν. κἂν γελάσῃ, δάκρυσον αὐτὸν ὅτι μαίνεται· βλασφήμησον τῷ δεσπότῃ, ὅτι τοιαῦτα ἡμᾶς ἐργάτησεν, ἃ μηδὲ μαθεῖν δυνατόν τινες χωρεῖς τῆς ἄνωθεν ἀποκαλύψεως. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἔστι γελᾶ, Ὅτι ψυχικὸς δι' ἄνθρωπος ὁ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος. διὸ καὶ τὰ παιδία τοῦτο πάσχει, ὅταν τι τῶν μεγάλων ἴδῃ καὶ θαυμαστῶν. κἂν εἰς μυστήριον εἰσαγάγῃς παιδίον, γελάσει. τούτοις ὁμοίως ἔλλιπεῖς ἐοίκασι τοῖς παιδίοις· μᾶλλον δὲ οὐ τούτων εἰσὶν ἀτελέστεροι. διὰ καὶ ἀθλιώτεροι, ὅτι οὐκ ἐν ὥρᾳ ἡλικίας, ἀλλ' ἐν τελείᾳ τὰ τῶν νηπίων πάσχουσι· ὅθεν οὐδὲ συνιέναι εἰσὶν ἄξιοι. ἀλλ' ἡμεῖς χαμαιρᾷ τῇ φωνῇ καὶ μέγα καὶ ὑψηλὸν βοῶντες κράζωμεν καὶ λέγωμεν, καὶ ὅταν πάντες πρὸς ἐσθίειν ἔλλιπεῖς μὴ πλείονος τὴν παρρησίας· ὅτι τὸ καύχημα ἡμῶν ὁ σταυρὸς, καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν ἁπάντων, καὶ ἡ παρρησία καὶ ὁ στέφανος ἅπας. ἐβουλόμην δὲ μὴ Παύλου δυνάσθαι λέγειν, Ὅτι δὲ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ· ἀλλ' ὁ δυνάμενος, ποικίλοις πάθεσι κατηγμένος. διὰ παντὸς καὶ ὑμῖν, καὶ σοὶ τε ὑμῶν καὶ ἐμαυτοῦ, σταυροῦσθαι τῷ κόσμῳ, καὶ μηδὲν κοινὸν ἔχειν πρὸς τὸν γῆν· ἀλλὰ τῆς ἄνω πατρίδος ἐρᾶν, καὶ τῆς ἐκεῖθεν δόξης καὶ τῶν ἀγαθῶν. ἐν γὰρ στρατιῶται ἐσμεν βασιλέως οὐρανίου, καὶ ὅπλα ἐνδεδύμεθα πνευματικά. τί τοίνυν καὶ καπήλων καὶ ἀγυρτῶν, μᾶλλον δὲ σκωλήκων βίον μεταχειρίζομεν; ὅπου γὰρ ὁ βασιλεύς, ἐκεῖ καὶ οἱ στρατιῶται εἶναι δεῖ. καὶ γὰρ στρατιῶται γεγόναμεν, οὐ τῶν μαχέων, ἀλλὰ τῶν ἐπῶν. ὁ μὲν γὰρ ὅτι τῆς γῆς βασιλεὺς οὐκ ἀνάγκη πάντας εἶναι ἐν τοῖς βασιλείοις, οὐδὲ πρέπει καὶ αὐτὸν πλουτεῖν· ὁ δὲ τῶν οὐρανῶν ἅπαντας ἐνταῦθα βούλεται τοῦ θείου τοῦ βασιλικοῦ. καὶ πῶς δυνατὸν ἐκεῖσε εἶναι· ὄντας, φησί, πρὸ ἐκείνου ἐσόμενα οὐ θεῖον; ὅτι καὶ Παῦλος ὅτι τῆς γῆς ὢν, ὅπου τὰ σεραφὶμ, ἐκεῖ, ὅπου τὰ χερουβὶμ, καὶ ἑκατέρω τοῦ Χριστοῦ, ἢ ὅτοι ἀποδιδράσκει τοῦ βασιλέως. οὗτοι μὲν γὰρ πολλαχοῦ καὶ ὄψις ἐπιφέρουσιν· ἐκεῖνον δὲ οὐδὲν ἐφλύ-

ταζεν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ταζεν, οὐδὲ παρεῖλκεν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν δξένοιαν αὐτῶ τοῖς τὸν βασιλέα Χεισὸν πεπαμθύῖω εἶχεν. ὥστε αἰ βουληθῶμθ, δυνατὸν ἡμῖν ἔστο. εἰ μὴ γὰ ὅπῳ διειςήκει, καλῶς ἠπόρθς· εἰ ὃ πθυταχθ πρέσι, ὦ ασυνδάζονι ἡ συντεταμθύῳ πλησίον ὄςιν. δξὲ τοῦτο ἡ ὁ προφήτης ἔλεγθ· Οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. καὶ αὐτὸς πάλιν ὁ Θεός· Θεὸς ἐπίζων ἐγώ εἰμι, ἡ οὐχὶ Θεὸς πόῤῥωθεν. ὥσπερ οὖν ἁμαρτίαν διίςωσιν ἡμᾶς ἀπ' αὐτοῦ, ὅτω δικαιοσύνας σωιάζουσιν ἡμᾶς τοῖς αὐτόν. Επ γὰ λαλοιῶτός σου, φησιν, ἰδοὺ πάρειμι. ποῖος πατὴ ὅτως αὐ ἐπιτιμήσειέ ποτε τοῖς ἐγόνοις; ποία μήτης ὅτως ὀςὶ πάροικθασμένη ἡ διωκεχῶς ἐςηκυῖα, μή ποτε καλέσειεν αὐτιῶ τὰ παιδία; οὐκ ἔςιν οὐδεὶς, οὐ πατήρ, οὐ μήτης. ἀλλ' ὁ Θεὸς διωκεχῶς ἕςηκεν ἀναμένων, εἴ τις ποτε καλέσειεν αὐτὸν τῶν οἰκετῶν, ἡ οὐδέποτε, καλεσάντων ἡμῶν ὡς δεῖ, πρόηκεν. δξὶ τοῦτό φησιν· ἔπ λαλοιῶτός σου. οὐκ ἀναμένω σε πληρῶσαι, ἡ αὐθέως ἐπιτήκω. καλέσωμθ τοίνυν αὐτὸν, ὡς κληθῆναι βούλεται. πῶς οὖν βούλεται; Λύε, φησὶ, πθύτα σιώδεσμον ἀδικίας, δξάλυσε τραχαλιὰς βιαίων σιωθηγμάτων, πᾶσαν συγκεφαλὴν ἀδικον δξάπασε· δξένθρυπτε πεινανθι ἄρτον σου, ἡ πτωχὸς ἀστέγους εἰσάγαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν, περίβαλε· ἐκ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐκ ὑποστείλῃ. τότε ῥαγήσεται πρωῖμον τὸ φῶς σου, ἐκ τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελῶ, ἡ προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσιή σου, καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ περιςελεῖ σε. τότε ἐπικαλέσῃ με, ἡ εἰσακούσομαί σου· ἔπ λαλοιῶτός σου ἐρῶ, ἰδοὺ πάρειμι. ἡ τίς ταῦτα πθύτα δυνήσεται ποιῆσαι, φησι; τίς ὃ δύναται, εἰπέ μοι; τί γὰ δυσχερές τῶν εἰρημθύων; τί ὃ ἐργῶδες; τί δὲ ῥάδιον; οὕτω δέ ὅτιν οὐχὶ δυνατὰ μόνον, ἀλλὰ ἡ εὔκολα, ὅπ πολλοὶ καὶ ὃ μέζον τῶν εἰρημθύων κατώρθωσαν, οὐκ ἀδικα γραμματεῖα δξαπαῶντες μόνον, ἀλλὰ ἡ τὰ ὄντα ἀποδυσάμθνοι πάντα· οὐ στέγῃ ἡ τραπέζη τοὺς πτωχοὺς δεχόμθνος, ἀλλὰ ἡ ταῖς τοῦ σώματος ἱδρῶσι, ἡ κάμνοντες ὥστε αὐτοὺς δξαθρέψαι, οὐ συγγενεῖς μόνον, ἀλλὰ ἐχθροὺς εὐεργετοῦντες. τί ὃ ἡ ὅλως δύσκολον τῶν εἰρημθύων; οὐδὲ γὰ εἶπεν, κατώρθωται ὁ ὄρος· δξάβηθι ὃ πέλαγος· δξάσκαπτον πλέθρα γῆς τόσα ἡ τόσα· ἄσιτος δξάμθνε· σάκκον περίβαλε· ἀλλὰ μετάδος τοῖς οἰκείοις, μετάδος τοῦ ἄρτου, τὰ ἀδίκως συγκείμθνα γραμματεῖα δξάῤῥηξον. τί τούτων εὐκολώτερον, εἰπέ μοι; εἰ ὃ ἡ δύσκολα εἶ νομίζεις, σκόπει μοι ἡ τὰ ἔπαθλα, ἡ ἕξεις σοι ῥάδια. καθάπερ γὰ ὦ βασιλεῖς ἐν τῇ ἱπποδρομίας τοῖς τῶν ἀγωνιζομθύων τεφθύοις ἡ βραβεῖα ἡ ἱμάτια σιωλιθέασιν· ὅτω δὴ ἡ ὁ Χεισὸς ἐν μέσῳ τίθησι τοῦ σταδίου τὰ ἔπαθλα, καθάπερ δξὲ πολλῶν χάῤῥν, τῶν τοῦ πνεύματος ἐκλεινῶν αὐτά. ἡ ὦ μὴ βασιλεῖς, κἂν μυελάκις ὦσι βασιλεῖς, ἅτε δὴ θεσπέσιοι ὄντες, ἡ ὑπερείδω δαπθωμθύῳ ἔχοντες, ἡ φιλθμίδω μάλισκομθύῳ, τὰ ὀλίγα πολλὰ φιλθμοῦντα δεῖξαι (δξὸ ἡ ἓν ἕκασον ἑκάςῳ τῶν δξακόνων ἐγχειρίζοντες, οὕτως εἰσάγουσιν εἰς μέσον) ὃ βασιλεὺς ὁ ἡμέτερος τοὐναντίον. ἀπθμα ὁμῶ συμφορήσας, ὅπῃ σφόδρα ὅτιν ὑπορεῖν ἡ οὐδὲν τοῖς ὑπιδειξιν ποιῇ, οὕτως εἰς μέσον τοῖς τίθησιν, ἅπερ ἐκλαθέντα ἀπειρα ἔςαι, ἡ πολλῶν δεήσεται τῶν κατεχουσῶν χειρῶν. ἐκ ἵνα μάθῃς τοῦτο, ἕκασον αὐτῶν σκόπει μὴ ἀκριβείας. τότε ῥαγήσεται πρωῖμον τὸ φῶς σου. ἆρα οὐ δοκεῖ ἓν τῇ εἶ τὸ δῶρον τοῦτο; ἀλλ' οὐκ ἔςιν ἕν. ἡ γὰ πολλὰ ἔνδον ἔχει, ἡ βραβεῖα καὶ τεφθύους, ἡ ἕτερα ἔπαθλα. καὶ, εἰ βούλεσθε, λύσαντες δείξωμθν τὸν πλοῦτον ἅπαντα, καθὼς οἷ' τέ ὅτιν ἡμῖν δεῖξαι· μόνον μὴ ἀποκάμητε. καὶ πρῶτον μάθωμθν τί ὅτι, ῥαγήσεται. οὐδὲ γὰ εἶπε, φανῆται, ἀλλὰ, ῥαγήσεται, τὸ ταχὺ καὶ δαψιλὲς ἡμῖν ἐμφαίνων, καὶ πῶς σφόδρα ἐφίεται τῆς ἡμετέρας σωτηείας, ἡ ὡς ὠδίνει τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ προβῆθῆναι, ἡ ἐπείγει), καὶ οὐδὲν ἔςαι τὸ κωλύον τὸν ἄφατον ῥύμλν· δι' ὧν ἀπθμάτων τὴν δαψιλείαν αὐτῶν ἐνδείκνυ), καὶ τὸ ἄπειρον τῆς πρυσίας. τί δέ ὅτι, πρωῖμον; τοῦτέσιν, οὐ μὴ τὸ ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἡμέλλω, οὐδὲ μὴ τὴν τῶν κακῶν ἔφοδον, ἀλλὰ ἡ πρὸ φθά-

νῃ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νδ. καθάπερ γὰρ ὅτε τῶν καρπῶν λέγομεν πεφῖμον ὃ πρὸ τοῦ καιροῦ φανέν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ὃ ταχινὸν πάλιν ἐμφαίνων οὕτως εἶπεν, ὥσπερ ἄνω ἔλεγεν· ἔτι λαλοῦντός σου ἐρωτᾷ, ἰδοὺ πρεσβεύομεν. ποῖον ἢ λέγει ὁ φῶς; καὶ τί πολλάκις τοῦτο ὃ φῶς; οὐ τοῦτο ὃ αἰσθητόν, ἀλλ' ἕτερον πολλῷ βέλτιον, ὁ τῶν οὐρανῶν ἡμῖν δείκνυσι, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς ἀρχαγγέλους, τὰ χερουβὶμ, τὰ σεραφὶμ, τὰς ἀρχὰς, τὰς ἐξουσίας, τοὺς θρόνους, τὰς κυριότητας, ὃ στρατόπεδον ἅπαν, τὰς αὐλὰς τὰς βασιλικὰς, τὰς σκηνάς. δι' οὗ γὰρ τοῦ φωτὸς ἐκείνου καταξιωθῆς, καὶ ταῦτα ὄψει, καὶ ἀπαλλαγήσῃ γεέννης, καὶ τοῦ σκώληκος τοῦ ἰοβόλου, καὶ τοῦ βρυγμοῦ τῶν ὀδόντων, καὶ τῶν δεσμῶν τῶν ἀλύτων, καὶ τῆς ζενοχωρείας, καὶ τῆς θλίψεως· καὶ τοῦ σκότους τοῦ ἀφεγγοῦς, καὶ τοῦ διχοτομηθῆναι, καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ πυρὸς, καὶ τῆς καπνοῦ, καὶ τῶν τῆς ὀδύνης χωρίων· καὶ ἀπελεύσῃ ἔνθα ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη, ἔνθα πολλὴ ἡ χαρὰ καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐφροσύνη καὶ ἡ τρυφὴ, ἔνθα ζωὴ αἰώνιος καὶ δόξα ἄρρητος καὶ κάλλος ἄφραστον, ἔνθα αἰώνιοι σκηναὶ, καὶ ἡ δόξα τοῦ βασιλέως ἡ ἀπόρρητος, καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὓς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν οὐκ ἀνέβη· ἔνθα ὁ νυμφὼν ὁ πνευματικὸς, καὶ αἱ παστάδες τῶν οὐρανῶν, καὶ αἱ πρόδηλοι αἱ τοῦ Φαληρὰς ἔχουσαι λαμπάδας, καὶ τὸ ἔνδυμα τοῦ γάμου ἐχόντες· ἔνθα πολλὰ τοῦ ἀσπάτου, καὶ τὰ τοῦ μέλλοντος βασιλικά. εἶδες ἡλίκα τὰ ἔπαθλα, καὶ ὅσα δι' μιᾶς ῥήσεως ἐπεδείξατο, καὶ πῶς πάντα ἐσωφρόνησεν; οὕτω καὶ τῶν ἐξῆς ῥήσεων εἰκὸς ἐσὶν ἀναπτύξαντες, πολλὰ εὑρήσομεν τὴν διάνοιαν, καὶ πέλαγος ἀχμές. Τί οὖν ἀναβαλώμεθα, εἰπέ μοι, καὶ ὀκνήσομεν ἐλεεῖν τοὺς δεομένους; μὴ δῆτα καλῶ, ἀλλὰ, κἂν πάντα ῥίψαι δέῃ, κἂν εἰς πῦρ ἐμβληθῆναι, κἂν ξίφοις κατατομῆναι, κἂν τῇ μαχαίρᾳ ἁλῶναι, κἂν ὁτιοῦν παθεῖν, πάντα φέρωμεν εὐκόλως, ἵνα τοῦ ἐνδύματος ἐπιτύχωμεν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ τῆς ἀπορρήτου δόξης ἐκείνης· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. νε. 24 ΤΟΤΕ Ο ΙΗΣΟΥΣ ΕΙΠΕ ΤΟΙΣ ΜΑΘΗΤΑΙΣ ΑΥΤΟΥ· ΕΙ ΤΙΣ ΘΕΛΕΙ ΟΠΙΣΩ ΜΟΥ ΕΛΘΕΙΝ, ΑΠΑΡΝΗΣΑΣΘΩ ΕΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΑΡΑΤΩ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ ΑΥΤΟΥ, ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΩ ΜΟΙ.

Τότε, πότε; ὅτε ὁ Πέτρος εἶπεν, ἵλεώς σοι, οὐ μὴ ἔσαι σοι τοῦτο, καὶ ἤκουσεν, ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ. οὐδὲ γὰρ ἠρκέσθη τῇ ὀπτῇ μίσει μόνον· ἀλλὰ καὶ ἐκ προαιρέσεως βλάπτειν ἐζήτει τὸν τε τοῦ διδασκάλου Πέτρου ἐπιρρήμονα ἀποπίαν, καὶ ὃ κέρδος ὃ ἀπὸ τοῦ πάθους, φησί· σὺ μοι λέγεις, ἵλεώς σοι, οὐ μὴ ἔσαι σοι τοῦτο· ἐγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι οὐ μόνον ὃ ἐμὲ κωλύσας καὶ τὰ ἐμῶ πάθη διαφεραίνειν, ὀπισθοδρόμος σοι καὶ ὀλέθριον, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ σωθῆναι δυνήσῃ, ἐὰν μὴ καὶ αὐτὸς εἰς ὃ ἀποθανεῖν ἧς πρεσκευασμένος ἐμοῦ πάντος. ἵνα γὰρ μὴ ἀνάξιον αὐτοῦ παθεῖν νομίσωσιν, οὐ ἐμοῦ τοῦ πατρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμοῦ τῶν ἐπαγομένων αὐτοῖς παιδεύει τοῦ πράγματος τὸ κέρδος. ἐν μὲν οὖν τῷ Ἰωάννῃ φησὶν· ἐὰν πεσὼν ὁ κόκκος τοῦτο εἰς τὴν γῆν μὴ ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. ἐνταῦθα δὲ ἐκ προαιρέσεως αὐτὸν γυμνάζων, οὐκ ἐφ' ἑαυτοῦ πρᾶγμα λόγον μόνον πρὸς τοῦ δεῖν ἀποθνήσκειν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐκείνων. τοσοῦτον γὰρ τοῦ πράγματος τοῦτό ἐσι κέρδος, ὅτι καὶ ἐφ' ὑμῶν, ὃ μὴ θέλῃ ἀποθανεῖν, δεινόν· τὸ δὲ ἕτοιμον ἔχειν πρὸς τοῦτο, ἀγαθόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκ τῶν ἐξῆς δηλοῖ, τέως δὲ ἐξ ἑνὸς αὐτὸν γυμνάζει μέρους. καὶ ὅρα πῶς καὶ ἀναπόδραστον ποιεῖ λόγον. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ὅτι κἂν βούληται, κἂν μὴ βούληται, ἐξ τοῦτο ὑμᾶς παθεῖν, ἀλλὰ πῶς; Εἴ τις θέλει ὀπίσω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὀπίσω μυ ἐλθεῖν. ὃ βιάζομαι, οὐκ ἀναγκάζω· ἀλλ' ἑκάσιον κύριον τῆς ἑαυτῦ προαιρέσεως ποιῶ. διὸ καὶ λέγω, εἴ τις θέλει. ὅτι γὰρ ἀγαθὰ καλῶ, οὐχ ὅτι κακὰ καὶ ἐπαγῆ, οὐκ ὅτι κόλασιν καὶ τιμωρίαν, ἵνα καὶ ἀναγκάσω. καὶ γὰρ αὐτὴ τὰ προστάγματος ἡ φύσις ἱκανὴ ἐφελκύσασθαι. ταῦτα δὲ λέγων ἐπιστασίασε μειζόνως. ὁ μὲν γὰρ βιαζόμενος ἐνοχλεῖ πολλάκις· ὁ δὲ ἀφεὶς κύριον (ΝΝ) ἀκροατὴν εἶ), μᾶλλον ἐφέλκεται. βίας γὰρ δυνατώτερον θεραπεία. διὸ καὶ αὐτὸς ἔλεγε· εἴ τις θέλει. μεγάλα γὰρ ἔστιν ἃ δίδωμι ὑμῖν, φησίν, ἀγαθά, καὶ διαπαντὸς, ὡς καὶ ἐπιτρέχειν ἐκόντας. οὐδὲ γὰρ εἴ τις χρυσίον πρὸ ὄψεως ἔχει καὶ ἡσαυρὸν προτίθη, μετὰ βίας ἑλκύσειν δύναται. εἰ δὲ εἰς ἐκφυγὰ μετὰ βίας, πολλῷ μᾶλλον ὅτι ταῦτα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἀγαθά. εἰ γὰρ μὴ ἡ τοῦ προστάγματος φύσις πείθει σε δραμεῖν, οὐδὲ λαβεῖν ἄξιος εἶ· οὐδ' ἂν λάβῃς, εἴσῃ καλῶς ὃ ληφθέν. διὰ τοῦτο οὐκ ἀναγκάζει ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ προτρέπει φειδόμενος ἡμῶν. ὅπου γὰρ ἐδόκουν πολλὰ διαθρύλλειν ἰδία, θορυβούμενοι πρὸς τὸ εἰρημένον, φησίν· οὐ χρεία θορύβου καὶ ταραχῆς. εἰ μὴ νομίζετε μισθὸν ἀγαθῶν αἴτιον εἶ) τὸ εἰρημένον, καὶ ἐφ' ὑμῖν συμβαῖνον, οὐ βιάζομαι οὐδὲ ἀναγκάζω, ἀλλ' εἴ τις θέλει ἀκολουθεῖν, τοῦτον καλῶ. μὴ γὰρ δὴ τοῦτο νομίζετε εἶ) τὸ ἀκολουθῆσαι, ὃ ποιῆτε νῦν ἐπόμενοί μοι· πολλῶν ὑμῖν διὰ πόνων, πολλῶν κινδύνων, εἰ μέλλοιτε ὀπίσω μυ ἰέναι. ὃ γὰρ δὴ, ὦ Πέτρε, ὅπου νῦν ὑὸν με ὡμολόγησας Θεοῦ, διὰ τοῦτο μόνον προσδοκᾷν ὀφείλεις στεφάνους, καὶ νομίζειν εἰς σωτηρίαν ἀρκεῖν σοι τοῦτο, καὶ ἀδείας λοιπὸν ἀπολαύειν, ὡς τὸ πᾶν ἐργασάμενος. δυνάμεθα μὲν γὰρ, ἅτε υἱὸς ὢν Θεοῦ, μηδὲ ἀφῆναί σε πεῖραν τῶν δεινῶν λαβεῖν· καὶ βουλόμεθά γε σὲ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡ συνεισενέγκῃς καὶ δοκιμώτερος γένῃ. οὐδὲ γὰρ εἴ τις ἀγωνοθέτης εἶπε φίλον ἀθλητὴν ἔχοι, βουληθείη ἂν χαρίτι αὐτὸν στεφανῶσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων πόνων, διὰ τοῦτο μάλιστα ὅπου αὐτὸν φιλῇ. οὕτω καὶ ὁ Χριστός· ὃς μάλιστα φιλῇ, τούτους μάλιστα βούλεται καὶ οἴκοθεν βοηθεῖσθαι, οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ βοηθείας μόνης. ὅρα δὲ πῶς καὶ ἀνεπαχθῆ ποιῇ (ΝΝ) λόγον. οὐδὲ γὰρ εἰς αὐτοὺς παρείσησι μόνους τὰ δεινὰ, ἀλλὰ καὶ κοινὸν τὸ δόγμα τῇ οἰκουμένῃ προτίθησι, λέγων· εἴ τις θέλει καὶ γυνή, καὶ ἡμέρ, καὶ ἄρχων, καὶ ἀρχόμενος, ταύτῃ ἐρχέσθω τῇ ὁδῷ. καὶ δοκεῖ μὲν ἓν τι εἰρηκέναι· τρία δέ ἐστι τὰ λεγόμενα, τὸ ἀπαρνήσασθαι ἑαυτὸν, καὶ τὸ ἆραι (ΝΝ) σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀκολουθεῖτω μοι. τὰ μὲν δύο συνέζευκται, τὸ δὲ ἓν καθ' ἑαυτὸ τέτακται. ἀλλ' ἴδωμεν πρότερον τί ποτέ ἐστι τὸ ἀρνήσασθαι ἑαυτόν. μάθωμεν πρότερον τί ἐστιν ἀρνήσασθαι ἕτερον, καὶ τότε εἰσόμεθα τί ποτέ ἐστιν ἀρνήσασθαι ἑαυτόν. τί οὖν ἐστιν ἀρνήσασθαι ἕτερον; ὁ ἀρνούμενος ἕτερον, οἷς ἢ ἀδελφόν, ἢ οἰκέτην, ἢ ὀντινοῦν, καὶ μισούμενον ἴδῃ, καὶ δεσμούμενον, καὶ ὁποιῶν πάσχοντα, διὰ πρᾶξιν αὐτοῦ, οὐ βοηθεῖ, οὐκ ἐπικλᾶται, οὐ πάσχει τι πρὸς αὐτὸν, ἅτε ἀπαλλοτριωθείς. οὕτω τοίνυν βούλεται τὰ σώματος ἀφεῖναι τὰ ἡμετέρου, ἵνα καὶ μισῶσι, καὶ ἐλαύνωσι, καὶ κρίνωσι, καὶ ὁποιῶν ποιῶσι, μὴ φεισώμεθα. τοῦτο γὰρ ἐστι φείσασθαι. ἐπεὶ καὶ οἱ πατέρες τότε φείδονται τῶν ἐγγόνων, ὅταν διδασκάλοις αὐτὰ παραδιδόντες, κελεύωσιν αὐτῷ μὴ φείδεσθαι. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ εἶπε μὴ φείσασθαι ἑαυτῆς, ἀλλ' ἐπιτεταμένως, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, τουτέστι, μηδὲν ἐχέτω κοινὸν πρὸς ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐκδότω τοῖς κινδύνοις, τοῖς ἀγῶσι, καὶ ὡς ἑτέρου ταῦτα πάσχοντος, οὕτω διακείσθω. καὶ οὐκ εἶπεν, ἀρνησάσθω· ἀλλ' ἀπαρνησάσθω, καὶ τῇ μικρᾷ ταύτῃ προσθήκῃ πολλαπλασίονα ἐμφαίνων τὸν ἀγῶνα. καὶ γὰρ πλέον τοῦτο ἐκείνου ἐστί. καὶ ὅρα τὸ (ΝΝ) σταυρὸν αὐτοῦ. τοῦτο δὲ ἐκείνου χαλεπώτερον. ἵνα γὰρ μὴ νομίσῃς ὅτι μέχρι ῥημάτων καὶ ὑβρεων καὶ ὀνειδισμῶν σὲ ἀπαρνήσασθαι ἑαυτὸν, λέγει καὶ μέχρι πόσου ἀπαρνεῖσθαι ἑαυτὸν σὲ· τουτέστι, μέχρι θανάτου, καὶ θανάτου ἐπονειδίστου. διὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν μέχρι θανάτου· ἀλλ' ἀρέσθω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, (ΝΝ) ἐπονειδίστου θανάτου δηλαδὴ· καὶ ὅτι οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δὶς, ἀλλὰ διὰ παντὸς τοῦ βίου τοῦτο δεῖ ποιεῖν. διηνεκῶς γὰρ, φησὶ, περίφερε τὸν θάνατον τοῦτον,

τοῦτον, ἵ καθ' ἡμέραν ἕτοιμος ἔσο πρὸς σφαγήν. ὅπου γὰρ πολλοὶ χρημάτων μὴ κατεφρόνησαν καὶ τυφῆς καὶ δόξης, θανάτου οὐκ ἀρνήσονται, ἀλλ' ἔδειξαν κινδύνους, ἐγὼ φησι καὶ μέλη αἵματος παλαίειν ⓦ ἀγωνίζομαι βούλομαι τὸν ἐμόν, καὶ ἕως σφαγῆς καὶ σκάμματα γίνεται· ὥστε κἂν θάνατον ὑπομεῖναι δέῃ, κἂν θάνατον ⓦ ἐπινοήσῃ, κἂν θάνατον τὸν ἐπάρατον, κἂν ὅτι πονηρᾶς ὑποληφθῶ, πολύτα δεῖ γυναίως φέρειν, καὶ αὐτῇ μᾶλλον ἀγάλλεσθαι. καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὅπου γὰρ ὅτι πάθρονται μὴ ἀκολουθεῖν, ὅταν μὴ δι' αὐτὸν τις πάθῃ (καὶ γὰρ λῃσαὶ πολλαὶ [καὶ] χαλεπώτερα πάθρουσι, καὶ τυμβωρύχοι καὶ ζόντες) ἵνα μὴ νομίσῃς ὅτι ἔχει τὴν δεινὴν ἡ φύσις, πρόσθησι τὴν ὑποθέσιν τῶν δεινῶν. τίς δέ ἐστιν αὕτη; ἵνα ταῦτα ποιῶν καὶ πάσχων αὐτῷ ἀκολουθῇς, ἵνα δι' αὐτὸν πολύτα ὑπομένῃς, ἵνα καὶ τὴν ἀλλὴν ἀρετὴν ἔχῃς. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο δηλοῖ ὅ, ἀκολουθείτω μοι, ὥστε μὴ μόνον ἀνδρείαν τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς, ἀλλὰ καὶ σωφροσύνην καὶ ὑπακοὴν καὶ πᾶσαν ἐπιδείκνυσθαι φιλοσοφίαν. τοῦτο γάρ ἐστιν ἀκολουθεῖν ὡς χρή, τὸ καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ὅ δι' αὐτὸν πολύτα πάσχειν. Εἰσὶ γὰρ ⓐ τῶν Σαμβόλῳ ἀκολουθοῦντες, καὶ ταῦτα πάσχουσι, καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐκδιδόασιν· ἀλλ' ἡμᾶς δεῖ τὸν Χριστὸν, μᾶλλον δὲ δι' ἡμᾶς αὐτὸς. ἐκεῖνοι μὲν, ἵνα ἑαυτοὺς βλάψωσι, καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ· ἡμεῖς δὲ ἵνα κερδήσωμεν ἑκατέρωθεν τὴν ζωήν. πῶς οὖν οὐκ ἐσμὲν βλακείας, μηδὲ τῇ αὐτῇ τοῖς ἀπολλυμένοις ὑπιδείκνυσθαι ἀνδρείαν, καὶ ταῦτα, τοσούτους μέλλοντας καρποῦσθαι στεφάνους; καίτοιγε ἡμῖν μὲν ὁ Χριστὸς πρέσβεσι βοηθῶν, ἐκείνοις δὲ ὑπεύθυνοις· εἶπε μὲν οὖν ἤδη καὶ τοῦτο τὸ ὑπόταγμα, ὅτε ἔπεμπεν αὐτοὺς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε. Ἀποστέλλω γὰρ ὑμᾶς ὡς πρόβατα, καὶ Ματθ. ι. ε. Λουκ. ι. γ. ὑπὲρ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε· νυνὶ δὲ ὑπὲρ τοσούτων μᾶλλον καὶ αὐστηρότερον. Τότε μὲν γὰρ θάνατον εἶπε μόνον· ἐνταῦθα δὲ καὶ σταυρὸν ἐμνημόνευσε, καὶ σταυρὸν διπλοῦν. ἀράτω γάρ, φησὶ, τὸν σταυρὸν αὐτοῦ· τουτέστι, βασταζέτω διπλοῦν καὶ φερέτω. καὶ οὕτω ποιεῖν εἴωθε πολλαχοῦ, οὐκ ἐξ ἀρχῆς δὲ οὐδὲ ἐκ προοιμίων, ἀλλ' ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τὰ μείζονα τῶν προαγγελμάτων εἰσάγων, ἵνα μὴ ξενίζωνται ⓐ ἀκούοντες. Εἶτα, ὅπου σφοδρὸν ἐδόκει εἶναι τὸ εἰρημένον, ὅρα πῶς αὖθις ἐξῆς προαμύθηται, καὶ λίθοις ἔπαθλα ἐπαφάλλοντα δροσερὰ ἰδρῶτας· καὶ οὐκ ἔπαθλα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς κακίας ὑπόκειται. καὶ γὰρ τούτοις ἐνδυναμοῖ μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις· ἐπειδήπερ οὐχ ὅτως ἡ τῶν ἀγαθῶν δόσις, ὡς ἡ τῶν αὐστηρῶν ἀπειλὴ δοκεῖ πολλοὺς σωφρονίζειν εἰώθασι. σκόπει δὲ πῶς καὶ ἐντεῦθεν ἄρχεται, καὶ εἰς τοῦτο τελευτᾷ.

30 25 Ος γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

26 Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπος, ἐὰν ⓦ κόσμον ὅλον κερδήσῃ, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ο δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἀφειδῶν ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα φειδόμενος, ταῦτα ὑποτίθεμαι. καὶ γὰρ ὁ φειδόμενος τοῦ παιδίου αὐτοῦ, ἀπόλλυσιν αὐτό· ὁ δὲ μὴ φειδόμενος, σῴζει. ὅ καὶ ἡ σοφὸς ἔλεγεν· Οτι ἐὰν παίσῃς ⓦ υἱόν σου ῥάβδῳ, σὺ μὴ ἀποθάνῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ οὐκ θανάτου Παροι. κγ. ιγ. ῥύσῃ. καὶ πάλιν, Ο φειδόμενος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καταδήσει τραύματα αὐτοῦ· τοῦτο καὶ ὅτι * στρατοπέδου Σειρ. λ. δεῖ. δοῦλος γὰρ ὁ στρατηγὸς φειδόμενος τῶν στρατιωτῶν, ἔνδον κελεύει μένειν καὶ πόλεως, καὶ οὐκ ἔνδον αὐλῆς προαπολλύει. ἵνα οὖν μὴ καὶ ἐφ' ὑμῖν τοῦτο συμβαίνῃ, φησὶ· δεῖ πρὸς ⓦ διπλοῦν θάνατον ὑμᾶς παρατάξασθαι. καὶ γὰρ καὶ νῦν πόλεμος δυσαρπίστως ἔσθαι μέλλει χαλεπός. μὴ τοίνυν καθίσῃς ἔνδον, ἀλλ' ἔξελθε καὶ πολέμει· κἂν πέσῃς ἐν τῇ παρατάξει, τότε ἔζησας. Εἰ γὰρ ὅτι τῶν ἀθλητῶν πολεμῶν ὁ παρατεταγμένος εἰς σφαγὴν, οὗτος τῶν ἄλλων εὐδοκιμώτερος μᾶλλον καὶ ἀνάλωτός ἐστι, καὶ τοῖς πολεμίοις φοβερώτατος, καίτοιγε μετὰ θάνατον οὐκ ἰσχύοντος αὐτὸν ἀναῤῥῆξαι τὸ βασιλέως ἀπαρ δὲ καὶ ὅπλα λύ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ῆται· πολλῷ μᾶλλον ὅτι τῶν πολέμων τούτων, ὅτε καὶ δυνάσεως ἐλπίδες τοσαῦται, ὁ σωζόμενος εἰς θάνατον τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν εὑρήσει αὐτήν· ἐνὶ μὲν οὖν εἰπεῖν, ὅτι οὐ ταχέως ἀλώσεται· δευτέρῳ δ' ὅτι, κἂν πέσῃ, ὅτι μείζονα αὐτὴν χρηματίσει ζωήν. εἶτα ὅπερ εἶπεν, ὅτι ὁ θέλων σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ, σώσει, κἀκεῖ σωτηρίαν καὶ ἀπώλειαν καὶ ἐνταῦθα σωτηρίαν καὶ ἀπώλειαν τέθεικεν, ἵνα μὴ νομίσῃς ἴσην τὴν ἀπώλειαν τὴν καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐκείνην καὶ τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ μάθῃς σαφῶς ὅτι τοσοῦτον ἐκείνης τῆς σωτηρίας καὶ ταύτης ὁ μέσον, ὅσον ἀπωλείας καὶ σωτηρίας, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων καθάπαξ ἐπάγει ταῦτα κατασκευάζων. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπος, φησίν, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; εἶδες πῶς ἡ τοῦ κακοῦ ὁ δεινὸν αὐτῆς σωτηρία ἀπώλεια, καὶ ἀπωλείας ἀπάσης χείρων, ἅτε καὶ ἀνίατος οὖσα, τῷ μηδὲν εἶναι λοιπὸν ὁ ἐξωνούμενον αὐτήν; μὴ γάρ μοι λέγε τοῦτό, φησιν, ὅτι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔσωσεν ὁ κινδύνους ἀφύκτους τοιούτους, ἀλλὰ μετὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ πάντα καὶ τὰ τοῦ οἰκουμένου ἅπαντα. καὶ τί τὸ πλέον ἐντεῦθεν αὐτῷ ἐκείνης ἀπολλυμένης; εἰπέ γάρ μοι, εἰ τὸν οἰκέτας ἴδοις τὸν σὸν σὺ τρυφῇ, σαυτὸν δὲ ἐν κακοῖς ἑκάστοις, ἆρα κερδανῇς ἐκ τοῦ δεσπότης εἶναι; οὐδαμῶς. τοῦτο τοίνυν καὶ ὅτι τῆς ψυχῆς λογίζου· ὅταν τῆς σαρκὸς τρυφώσης καὶ πλουτούσης, αὕτη τὴν μέλλουσαν ἀπώλειαν ἀναμένει. Τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; πάλιν ἐπιμένει τῷ αὐτῷ. μὴ γὰρ ἕτερον ψυχὴν ἔχεις δοῦναι ἀντὶ ψυχῆς, φησιν; χρήματα μὲν γὰρ ἂν ἀπολέσῃς, δυνήσῃ δοῦναι χρήματα, κἂν οἰκίαν, κἂν ἀνδράποδα, κἂν ὁτιοῦν ἕτερον τῶν κτημάτων· ψυχὴν δ' ἂν ἀπολέσῃς, ἕτερον δ' δυνήσῃ ἐπιδοῦναι ψυχήν· ἀλλὰ κἂν τὸν κόσμον ἔχῃς, κἂν βασιλεὺς τῆς οἰκουμένης ᾖς, οὐκ οἷός τε ἔσῃ τὰ τῆς οἰκουμένης πάντα καταδεχόμενον μετὰ τῆς οἰκουμένης αὐτὴν ψυχὴν ἀναθέσθαι μίαν. καὶ τί θαυμαστόν, εἰ ἐπὶ ψυχῆς ἔστι συμβαίνει; καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ σώματος ἔστιν ἰδεῖν ὅτις ἂν. κἂν μυρία δέγδήματα περικείμενος ᾖς, σῶμα δ' ἔχῃς ἐπίνοσον φύσει καὶ ἀνιάτως ἔχον, οὐ δυνήσῃ, κἂν τὴν βασιλείαν ἅπασαν ἐπιδῷς, τὸ σῶμα διορθώσασθαι τοῦτο, κἂν μυρία σώματα περιθῇς καὶ πόλεις καὶ χρήματα. οὕτω τοίνυν καὶ ὅτι τῆς ψυχῆς λογίζου μᾶλλον δ' καὶ πολλῷ πλέον ὅτι τῆς ψυχῆς, καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς, εἰς ταύτην ἅπασαν ἀναλίσκε τὴν σπουδήν. μὴ δὴ τῶν ἀλλοτρίων φροντίζων ἀμέλει σαυτοῦ καὶ τῶν σῶν· οὐκοῦν ἅπαντες ποιοῦσιν, ἐοικότες τοῖς τὰ μέταλλα ἐργαζομένοις. οὐδὲ γὰρ ἐκείνοις ὄφελος τῆς ἐργασίας ταύτης, οὐδὲ τοῦ πλούτου· ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ βλάβος, ὅτι τοσούτοις κινδύνοις ἐκείθεν, καὶ ὅτι ἑτέροις κινδυνεύουσιν, οὐδὲν ἐκ τῶν ἱδρώτων ἐκείνων καὶ τῶν θανάτων καρπούμενοι. τοιοῦτος καὶ νῦν εἰσι πολλοὶ οἱ μεμυθυμένοι, οἱ ἑτέροις μεταλλεύοντες πλοῦτον, μᾶλλον δὲ καὶ τούτων ἀθλιώτεροι, ὅσῳ καὶ γέεννα ἡμᾶς δυναμένη μετὰ τούτων πόνους τοιούτους. ἐκείνους μὲν γὰρ ἴσως τῶν ἱδρώτων ἐκείνων ὁ θάνατος· ἡμῖν δὲ ἀρχὴ μυρίων κακῶν ὁ θάνατος. Εἰ δὲ λέγῃς ὅτι "ἀπολωλύεις τῶν σῶν πόνων πλοῦτον, δεῖξον τὴν ψυχὴν δυφθαρεῖσαν, καὶ τότε πείθομαι. τῶν γὰρ ἐν ἡμῖν κρειττόνων ἡ ψυχή. Εἰ δὲ τὸ σῶμα πταίνει, τὴν κολάσεως ἐκείνης, οὐδὲν αὕτη πρὸς σὲ ἡ δύθυμία· ὥσπερ οὖν τῆς δούλης δυφθαρείσης, οὐδὲν πρὸς τὸν δέσποινα ἀπολλυμένου ἡ τῆς θεραπαινίδος δύμορφία, οὐδὲ ἡ τῆς κόλης εὐκοσμία πρὸς τὸν τῆς σαρκὸς ἀσθενοῦντα· ἀλλ' ἐρεῖ σοι πάλιν ὁ Χριστός· Τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; δῶ κἀκεῖ πρὸς ἐκείνην σε τρέφεσθαι κελεύων τὴν αὐτῆς μόνης ποιεῖσθαι λόγον. Φοβήσας τοίνυν ἐντεῦθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν προσαγαγών.

27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, φησίν, ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα καὶ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ.

Εἶδες πῶς δόξα μία πατρὸς καὶ υἱοῦ; Εἰ δὲ δόξα μία, ἔνδηλον ὅτι καὶ οὐσία μία. Εἰ γὰρ
κ. Κορ. ιε. μα. ἐν οὐσίᾳ μιᾷ διαφορὰ δόξης (Ἄλλη γὰρ δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ, καίτοι μιᾶς ὄντος οὐσίας) πῶς δὴ ὢν ἡ δόξα μία, ἡ οὐσία

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὐσία ἑτέρα νομισθῇ; οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἐν δόξῃ τοιαύτῃ οἵᾳ ὁ πατήρ, ἵνα πάλιν τῷ ἀγγελῳ ἴσα ἰσοστασίαν· ἀλλὰ ὃ ἀπαιτοῦμενον δείκνυσι, ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ δόξῃ, φησίν, ἧξει, ὡς μίαν αὐτὴν ἰσοπολιτείαν ἔχοντα καὶ τὴν αὐτήν. Τί τοίνυν φοβῇ Πέτρε, φησί, θάνατον ἀκούων; ὅτε με γὰρ ὄψῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ παιδός. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν δόξῃ, καὶ ὑμεῖς. οὐδὲ γὰρ μέχρι τοῦ παρόντος βίου τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἑτέρας ὑμᾶς ἀξιοῖ λῆξις ἀμείνων. ἀλλ' ὅμως εἰπὼν τὰ χρηστά, οὐκ ἔστη μέχρι τούτου, ἀλλὰ καὶ τὰ φοβερὰ ἀνέμιξε, ὃ δικαστήριον ἐκάθισεν εἰς μέσον ἀγαγών, καὶ τὰς εὐθυώνας τὰς ἀποδοτικὰς, καὶ τὸν ζῆφον τὸν ἀδέκαστον, καὶ τὸν κρίσιν τὸν ἀνεξαπάτητον. οὐ μὴν ἀφῆκε σκυθρωπὸν μόνον φαντάσαι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ χρηστοῖς ἀνέμιξεν ἐλπίσιν. οὐδὲ γὰρ εἶπε, τότε κολάσει τοὺς ἁμαρτηκότας, ἀλλ' ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. τοῦτο δ' ἔλεγλε, οὐχὶ τοὺς ἁμαρτηκότας κολάσεως ἀναμιμνήσκων μόνον, ἀλλὰ τοὺς καταρθωκότας βραβείων καὶ στεφάνων.

Αλλ' αὐτὸς μὲν, ἵνα καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀνακλήσηται, ταῦτα εἰρηκεν· ἐγὼ δ' φείσῳμαι ἀεὶ ΗΘΙΚΟΝ
τῶν τοιούτων ἀκούων. οὐ γὰρ εἰμὶ τῶν στεφανουμένων. οἶμαι δ' καὶ ἑτέρους ἡμῖν κοινωνεῖν τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀγωνίας. Ἵνα γὰρ οὐχ ἱκανὸν τοῦτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα, εἰς τὸ Ζακχαίου εἰσελθόντα τὸ ἐαυτοῦ, καὶ ποιῆσαι φρίξαι, καὶ πεῖσαι ὅτι σάκκου ἡμῖν χρεία, καὶ νηστείας ἔπιτεταμένης μᾶλλον, ἢ τοῦ δήμου τῶν Νινευϊτῶν; οὐ γὰρ τῆς καταστροφῆς πόλεως καὶ τῆς κοινῆς τελευτῆς ὁ λόγος ἡμῖν· ἀλλὰ τῆς κολάσεως τῆς ἀιωνίου, καὶ τοῦ πυρὸς τοῦ μὴ σβεννυμένου. διὰ καὶ εἰς τὰς ἐρήμους κατειληφότας μοναχοὺς ἐπαινῶ καὶ θαυμάζω, τῶν τε ἄλλων ἕνεκεν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ῥῆσιν. ἐκεῖνοι γὰρ μετὰ τὸ ἀριστοποιήσασθαι, μᾶλλον δ' μετὰ τὸ δεῖπνον (ἄριστον γὰρ οὐκ ἴσασί ποτε. καὶ γὰρ ἴσασιν ὅτι πένθους ὁ πρωϊνὸς καιρὸς καὶ νηστείας) μετὰ τὸ δεῖπνον λέγοντες ὕμνους διαφερτικοὺς εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ταύτης μεμνῆσθαι τῆς φωνῆς. καὶ εἰ βούλεσθε καὶ αὐτῶν ἀκοῦσαι τῶν ὕμνων, ἵνα καὶ αὐτοὶ λέγητε συνεχῶς, πᾶσαν ὑμῖν ἀπαγγέλλω τὴν ᾠδὴν ἐκείνην τὴν ἱερὰν. ἔχει τοίνυν τὰ ῥήματα αὐτῆς ὧδε· Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ "
τρέφων με ἐκ νεότητός μου, ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκὶ, πλήρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης "
τὰς καρδίας ἡμῶν, ἵνα πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύωμεν εἰς πᾶν ἔργον ἀ- "
γαθὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ σοὶ δόξα, τιμὴ, κράτος σὺν ἁγίῳ πνεύματι "
εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. δόξα σοι Κύριε· δόξα σοι ἅγιε· δόξα σοι βασιλεῦ, ὅτι ἔδωκας "
ἡμῖν βρώματα εἰς εὐφροσύνην. πλῆσον ἡμᾶς πνεύματος ἁγίου, ἵνα εὑρεθῶμεν ἐνώ- "
πιόν σου ἐυαρεστήσαντες καὶ μὴ αἰσχυνόμενοι, ὅτε ἀποδίδως ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. πάντα "
μεθ' ὧν ἄξιον θαυμάσαι ὕμνον τοῦτον· μάλιστα δ' ὅτι τὸ τέλος. ὅπου γὰρ ἡ τράπεζα καὶ ἡ ἐσθὴς διαχέειν εἴωθε καὶ βαρύνειν, καθάπερ ἵνα χαλινὸν τὴν ῥῆσιν ταύτην ἐπιτιθέασι τῇ ψυχῇ, τοῦτο καὶ τοῦ κινδύνου τῆς ἀνέσεως τοῦ κινδύνου τῆς κρίσεως αὐτὴν ἀναμιμνήσκοντες. ἐ- Δαυτ. λϛ. ιθ.
μαθον γὰρ ἃ ἔπαθεν Ισραὴλ ἀπὸ τραπέζης πολυτελοῦς. Εφαγε γὰρ καὶ ἐπαχύνθη καὶ ἀ- Δαυτ. λϛ. ιθ.
πῄσθησεν ὁ ἠγαπημένος· διὰ καὶ Μωϋσῆς ἔλεγε· Φαγὼν καὶ πιὼν δὲ ἐμπλησθεὶς μνήσθητι Δευτ. γ. ιε. ιϛ.
Κύριον τὸν Θεόν σου. μετὰ γὰρ ἐκείνην τὴν τράπεζαν, τὰ ξένοια αὐτοῖς ἐτολμήθη τότε ἐκεῖνα τολμήματα. σκόπει τοίνυν δὲ σὺ, μὴ τοιοῦτόν τι πάθῃς. κἂν γὰρ μὴ λίθῳ θύσῃς μηδὲ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ μόχλοις, σκόπει μὴ θυμῷ θύσῃς τὸν σαυτοῦ ψυχήν· μὴ πορνείᾳ θύσῃς τὸ σωτήριόν σου σῶμα· μὴ ἑτέροις τοιούτοις πάθεσι. διὰ γάρ τοι τοῦτο καὶ ἐκεῖνοι τοῦ κρημνοὺς δεδοικότες τούτους, τραπέζης ἀπολαύσαντες, μᾶλλον δ' νηστείας (καὶ γὰρ καὶ ἡ τράπεζα αὐτῶν νηστεία) τοῦ φοβεροῦ δικαστηρίου, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἑαυτοὺς ἀναμιμνήσκουσιν. εἰ δ' ἐκεῖνοι οἱ τῆς νηστείας, καὶ χαμεύνιαις, καὶ ἀγρυπνίαις, καὶ σάκκῳ, καὶ μυρίοις ἑαυτοὺς σωφρονίζοντες, ἔτι καὶ ταύτης δέον) τῆς ὑπομνήσεως· πόσῃ δυνησόμεθα ἡμεῖς ἐκτὸς ζῆν, οἱ τραπέζας καθ' ἑκάστην μυρία ναυάγια φερούσας, καὶ μηδὲ ὅλως εὐχόμενοι, μήτε ἐν ἀρχῇ, μήτε ἐν τέλει; διὰ τοῦτο ἵνα τὰ ναυάγια ταῦτα λύσωμεν, τὸν ὕμνον ἐκεῖνον εἰς μέσον ἀγαγόντες ἀναπτύξωμεν πάντα·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵνα δ' ὀξ αὐτῶ κέρδος ἰδόντες, ἡ αὐτοὶ ζωεχῶς ἐπαίδωμθ αὐτὸν τῇ τραπέζῃ, ὲ τὰ σωρτήμματα τῆς γαστρὸς καταστέλλωμθ, ἡ τὰ ἤθη ἡ τοὺς νόμους τῶν ἀγέλων ἐκείνων εἰς τὰς οἰκίας εἰσάγοντες τὰς ἡμετέρας. ἔδει μὲν γὰ βαδίζοντας ἐκεῖ, ταῦτα καρποδοθαι· ὅπῳ δ' ἃ βούλεθε, κἂν ἀφ' ἑνὸς τῶν ἡμετέρων λόγων ἀκούσατε τῆς πνθυματικῆς ταύτης μθγωδίας, ἡ ἔκστος μ' τὴν τράπεζαν ταῦτα λεγέτω τὰ ῥήματα, ἀεχόμθνος ὅτως· εὐλογητὸς ὁ Θε- 5
Κολ.γ. ιζ. ὸς. ⓦ γὰ ἀποστολικὸν εὐθέως πληροῦσι νόμον ⓦ κελεύοντα· Πᾶν ὅτιοῦν ποιοῦμθν ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, ἐν ὀνόματι τ̃ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ̃ Χριστοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ ἡ πατρὶ δι' αὐτ̃. Εἶτα ἡ εὐχαριστία οὐχ ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἡμέρας ἐκείνης μόνης, ἀλλ' ὑπὲρ πάντος τ̃ βίου χ̃ῡ. ὁ τρέφων γάρ μέ, φησιν, ἐκ νεότητός μθ. ἡ διδασκαλία φιλοσοφίας ἐντεῦθεν. ἡ γὰ Θεοῦ τρέφοντος, οὐ χρὴ μεριμνᾶν. Εἰ γὰ βασιλέως σοι ὑποχρθμοῦν πρ̃ ἔχειν ἐκ 10
τῶν αὐτ̃ ταμείων τὴν καθημερινὴν τροφὴν, ἐθαῤῥησας ἂν λοιπόν· πολλῷ μᾶλλον ὅταν ὁ Θεὸς πρ̃ ἔχῃ, ὲ πάντα σοι ὥσπερ ἐκ πηγῶν ἐπιῤῥέῃ, πάσης φροντίδος ἀπαλλάττθαι δεῖ. Διὰ γὰρ τ̃το ἡ ταῦτα λέγεται, ἵνα ἡ ἑαυτοὺς καὶ εἰς ὑπ' αὐτῶν μαθητθομθίους πείσωσι πᾶσαν φροντίδα ἀποδύσασθαι καὶ μεριμναν βιωτικήν. Εἶτα, ἵνα μὴ νομίσῃς ὅτι 15
ὑπὲρ ἑαυτῶν μόνων τὴν εὐχαριστίαν ταύτην ἀναφέρουσιν, ἐπάγουσι λέγοντες, ὁ δοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί· ὑπὲρ πάντος εὐχαριστοῦντες τ̃ κόσμου· ἡ καθάπερ πατέρες τῆς οἰκουμθνης ἁπάσης, οὕτω τὰς ὑπὲρ ἁπάντων εὐφημίας ἀναφέρουσι, ἡ εἰς φιλαδελφίαν αὐτοὺς ἀλείφουσι γνησίαν. οὐδὲ γὰ δύανται μισεῖν ἐκείνους ὑπὲρ ὧν, ὅτι τρέφονται, εὐχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. Εἶδες ἡ τὴν ἀγάπην ἀφ' τῆς εὐχαριστίας εἰσαγομθίην, καὶ μεριμναν 20
ἐκβαλλομθίην βιωτικήν, ἡ ἀφ' τῶν ἐμπροσθεν ἡ ἀφ' τούτων; Εἰ γὰ πᾶσαν τρέφει σάρκα, πολλῷ μᾶλλον τοὺς ἀνακειμθίους αὐτ̃· εἰ γὰρ τοὺς βιωλικῶς ἐνδεδυμθίους φοντίσι, πολ- γρ. τοὺς ἀγε
Λικ. ιβ. ζ. λῷ μᾶλλον τοὺς τούτων ἀπηλλαγμένους. τ̃το καὶ ὁ Χριστὸς κατασκυάζων ἔλεγε· Πόσων προβάτων διαφέρετε ὑμεῖς; ταῦτα δ' ἔλεγε, παθθλων μὲν θαῤῥῆσαι πλούτῳ ἡ γῇ καὶ σπέρμασιν· οὐ γὰρ ταῦτά ἐστι τὰ τρέφοντα· ἀλλ' ὁ λόγος τ̃ Θεοῦ. ἀπὸ τούτων καὶ Μανιχαίους, καὶ τοὺς Ουαλεντίνου, ὲ πολλοὺς τοὺς τὰ ἐκείνων φρονοῦντας βπισομίζονται. οὐ γαρ δὴ καὶ 25
πονηρὸς ἑαυτ̃, ὁ πᾶσι τροφὴν τὰ ἑαυ῀ ἡ τοῖς βλασφημοῦσιν αὐτόν. Εἶτα ἡ αἴτησις· πλήρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. ποίας ἀρα χαρᾶς λέγει; μὴ τῆς βιωλικῆς; μὴ γένοιτο. οὐ γὰρ ἂν, εἰ ταύτην ἤθελον, ὁρᾶν κορυφὰς κατελθόμθνον καὶ ἐρημίας, ἡ σάκκον περιεβάλοντο· ἀλλ' ἐκείνην λέγουσι τὴν χαρὰν, τὴν οὐδὲν κοινὸν ἔχουσαν πρὸς ⓦ πρόσκαιρον βίον, τὴν τῶν ἀγέλων, τὴν ἄνω. ἡ ὐχ ἁπλῶς αὐτὴν αἰτοῦσιν, ἀλλὰ μ' πολ- 30
λῆς τῆς ὑπὲρ βολῆς. οὐ γὰρ λέγουσι, δός, ἀλλὰ πλήρωσον· ἡ οὐ λέγουσιν ἡμᾶς, ἀλλὰ
Γαλ. ε. κβ. τὰς καρδίας ἡμῶν. αὕτη γὰ μάλιστα καρδίας χαρά. Ὁ γὰρ καρπὸς τ̃ πνθύματος, ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη. ὅπῳ γὰ ἡ ἁμαρτία λύπην εἰσήγαγε, ἄξιον δῆτα τῆς χαρᾶς τ̃ δικαιοσύνης αὐτοῖς ἐμφυτευθῆναι. οὐ γὰ ἂν ἄλλως ἐξήκουσε χαρά ἵνα πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύωμθ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. ὅρα τὴν διαφέλειαν ἐκείνην 35
Λικ. ια. γ. πληρεστάτην ῥῆσιν, τὴν λέγουσαν· Τὸν ἄρτον ἡμῶν ⓦ ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ταύτην ὃ αὐτὴν ζητοῦντας ἀφ' τὰ πνθυματικά. ἵνα γὰρ περισσεύωμθ, φησιν, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. οὐκ εἶπον, ἵνα ὃ ὀφειλόμθνον μόνον ποιῶμθ, ἀλλ' ἵνα ἡ πλέον τῶν ὀφειλεταμένων. τοῦτο γάρ ἐστιν, ἵνα περισσεύωμθ. ἡ διὰ μὲν τ̃ Θεοῦ τὴν αὐτάρκειαν ζητοῦσιν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις· αὐτοὶ ὃ δ' μ' αὐταρκείας βούλονται ὑπερακυεῖν μόνον, ἀλλὰ μ' περιουσίας πολλῆς, ἡ ἐν ἅπασι. τοῦτο δοὺλων βυγνωμόνων, τοῦτο φιλοσόφων ἀνδρῶν, ὃ ἀεὶ ὲ ἐν πᾶσι περισσεύειν. Εἶτα πάλιν ἀναμιμνήσκοντες ἑαυτοὺς τὴν οἰκείαν ἀσθένειαν, ἡ ὡς οὐδὲν ἄνθρ τῆς ἀνωθεν ῥοπῆς γενναῖον δύασθαι γενέσθαι, εἰπόντες, ἵνα περισσεύωμθ εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἐπάγουσιν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, μθ' ὃ σοὶ δόξα, κ- μὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ ϗ κεῖτος εἰς τὸν ἀγῶνας ἀμιλῶ. ἴσον τῇ ἀρχῇ τὸ τέλος ὑφαίνοισι δι' τῆς θυσιαστηρίας. Εἶτα πάλιν δοκοῦσι μὴ ὀκ ἀσεβοιμίων ἄρχεσθαι, τ' αὐτὸ ἃ ἔχονται λόγου· ὥσπερ δὲ ὁ Παῦλος ὀν ἀσεβοιμίῳ ὑπισολῆς καταλύσας εἰς δοξολογίαν ϗ εἰπών, Κατὰ θέλημα τοῦ Θεοῦ ϗ πατρὸς, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν, ἄρχεται τῆς ἐπισολῆς πάλιν ὡσαύτως ἐκ τῆς ἐγραφε. ϗ πάλιν ἄλλαχοῦ εἰπών· Εσεβάσθησ ϗ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει ἀντὶ τοῦ κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν, οὐκ ἀπήρτισε τὸν λόγον, ἀλλ' ἔχεται πάλιν. μὴ τοίνυν μηδὲ τούτοις ἐγκαλῶμεν τοῖς ἀγνέλοις ὡς ἀτάκτως ποιοῦσιν, ὅτι καταλύσαντες τὸν λόγον εἰς δοξολογίαν, πάλιν ἄρχονται τῶν ὕμνων τῶν ἱερῶν. ἀποστολικοῖς γὰρ ἕπονται νόμοις, ἀπὸ δοξολογίας ἀρξάμενοι, καὶ εἰς τοῦτο τελευτῶντες, ϗ μετὰ τὸν τελευτὸν τοῦτον ἀσεβοιμαζόμενοι πάλιν. διὰ λέγουσι· δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι ἅγιε, δόξα σοι βασιλεῦ, ὅτι ἔδωκας ἡμῖν βρώματα εἰς εὐφροσύνην. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τῶν μεγάλων μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐπὶ τῶν μικρῶν δεῖ εὐχαριστεῖν. εὐχαριστοῦσι δὲ ϗ ἐπὶ τούτων, καταγελῶντες τοῦ τῶν Μανιχαίων αἱρέσιν, ϗ ὅσοι τοῦ πρόσωπον ζωὸν πονηρὸν εἶναι λέγουσιν. ἵνα γὰρ μὴ διὰ τὸν ἄκρων φιλοσοφίαν ϗ τὸν ἐπιφυῆ τῆς γαστρὸς ἐπιπεύσης ἐκεῖ αὐτῶν ὡς ἀδιάφορα βδελυπτόμενον, οἷς ἐκείνων τῶν ἀπαγχονιζόντων ἑαυτοὺς, διὰ τῆς εὐχῆς σε παιδεύουσιν, ὅτι οὐ βδελυπτόμενοι ἀλλὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ τῶν πλειόνων ἀπέχονται, ἀλλ' ἡ φιλοσοφίαν ἀσκοῦντες. ϗ ὅρα πῶς ἀπὸ τῆς εὐχαριστίας τῶν ἡδέων δοθέντων, ϗ ἐκεῖ τὰ μείζονα δυσωποῦσι, ϗ οὐ μόνον ὅτι τὰ βιωτικὰ, ἀλλὰ ἀναβαίνουσι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ϗ φασι· " πλῆσον ἡμᾶς πνεύματος ἁγίου. οὐδὲ γὰρ ὅσιν εὐδοκιμεῖν, ὡς χρὴ, μὴ πληρωθέντα τῆς χάριτος ἐκείνης· καθάπερ οὖν ἐστι γλυκαῖον ϗ ποιᾷ ἡ μέλισσα, μὴ τὰς τοῦ Χριστοῦ ῥοπὰς ἀπολαύσαντα. ὥσπερ οὖν εἰπόντες, ἵνα πεισευσώμεν εἰς πολὺ ἔργον ἀγαθὸν, ἐπήγαγον, ἐν Χριστῷ Ιησοῦ· οὕτω ϗ ἐνταῦθα λέγουσι, πλῆσον ἡμᾶς πνεύματος ἁγίου, ἵνα εὑρεθῶμεν ἐνώπιόν σου " εὐαρεστήσαντες, ϗ μὴ ἀδοκιμάσθημοι. οὐ γὰρ μέλει ἡμῖν τῶν παρὰ τῶν πολλῶν ἀδοξίας, φησὶν· ἀλλ', ὅσα αἱ εἰπωσιν ἀδελφοὶ πρὸς ἡμᾶς γελῶντες, ὀνειδίζοντες, ὑβρεφόμεθα· ὁ δὲ ἀγὼν ἡμῶν ἅπας, ὥστε μὴ ὅτε ἀδοκιμασθῶμεν. ὅταν ὑμᾶς ταῦτα εἰπωσι, ϗ τὸ πυρὸς ἐπεισάγωσι ποταμὸν, ϗ τὰ ἐπαθλα ϗ τὰ βραβεῖα. οὐκ εἶπον, ἵνα μὴ κολασθῶμεν, ἀλλ' ἵνα μὴ ἀδοκιμασθῶμεν. τοῦτο γὰρ ἡμῖν πολὺ φοβερώτερον γεέννης, τὸ δόξαι παρὰ τοῖς ἀκροατὴς. ἀλλ' ὅμως τοῦ πολλοὺς δὲ φοβεῖ τοῦτο ϗ παχυτέρους, ἐπάγουσιν· ὅτε ἀποδίδως ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. εἶδες ἡλίκα ἡμᾶς ὠνησαν ὁ ξένοι ϗ παρεπίδημοι ὄντες, ὁ τῆς ἐρήμου πολῖται· μᾶλλον δὲ ὁ τῶν ἀγρίων πολίτας; ἡμεῖς μὲν γὰρ τῶν ἀγρίων ξένοι, πολῖται δὲ τῆς γῆς· " ὅτοι δὲ ἐναντίον. μετὰ δὲ ὁ ὕμνον τοῦτον πολλῆς ἐμπλησθέντες κατανύξεως ϗ θερμῶν ϗ πολλῶν δακρύων, ὥσπερ ὑπὸ τὸν ὕπνον βαδίζουσι, τοσοῦτον ἀπονοήσαντες, ὅσον μικρὸν ἀναπαύσασθαι· ϗ πάλιν ὡς νύκτας ἡμέρας ποιοῦσιν, ὁ εὐχαριστίας ϗ " ὑμνῳδίας διάγοντες. οὐκ ἄνδρες δὲ μόνον, ἀλλὰ ϗ γυναῖκες ταύτην ἀσκοῦσι τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἀνθένειαν τῆς φύσεως τῇ προθυμίας νικῶσαι. ἀγωνισώμεθα τοίνυν τὸν ἐκείνων ἀγῶνα ὁ ἄνδρες ἡμεῖς, ϗ παυσώμεθα τοῖς πρόσω ἀσκητικοῖς, τῇ σιᾷ, τοῖς ὀνείδεσι, τῇ καπνῷ. ϗ γὰρ τὸ πλέον τῆς ζωῆς ἡμῶν ὁ ἀναισθησία. ἤ τε γὰρ προφθὰ ἡλικία πολλῆς γέμει τῆς ἀνοίας· ἡ δὲ πρεσβῦς ὁ γῆρας ὁδοῦσα πάλιν πᾶσαν τὴν ὁ ἡμῖν ἀίσθησιν καταμυδαίνει, ϗ ὀλίγον ἐστὶ τὸ μέσον ὁ δυναάμενον μετ' αἰσθήσεως τρυφῆς ἀπολαῦσαι· μᾶλλον δὲ ὁδὲ σκῆνο καθαρὸς τότε μετέχει, μυρίων φροντίδων ὁ πόνων λυμαινομένων " αὐτό. διὸ * πρόσκαλα, ὁ ἀκίνητα ὁ ἀθάνατα ζητήσωμεν ἀγαθὰ, ϗ τὴν ζωὴν τὴν ὁδέποτε γῆρας ἔχουσαν. ἔστι γὰρ ϗ πόλιν οἰκητῶτα, τὴν τῶν μοναχῶν φιλοσοφίαν " ζηλῶσαι. ἔστι ϗ γυναῖκα ἔχοντα, ϗ ὁν οἰκία τρεφόμενον ϗ ἐυχεσθαι ϗ νηστεύειν ϗ κατανύσσεσθαι. ἐπεὶ ὁ πρὸς τὴν ἀρχὴν ϗ τὸν ἀποστόλων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀποστόλων κατηχηθέντες τὰς μὴ πόλεις ᾠκησω, τῷ ὃ τὰς" ἐρημίας κατειληφότων τὴν ἀλήθειαν ἐπεδείκνυντο· καὶ ἕτεροι ὁ πάλιν ἐργασηρίων προεστηκότες, ὡς Πρίσκιλλα & Ἀκύλας. καὶ ⓐ προφῆται ὁ πρώτως καὶ χωλαίκης εἶχον καὶ οἰκίας, ὡς ὁ Ησαΐας, ὡς ὁ Ιεζεκιὴλ, ὡς ὁ μέγας Μωϋσῆς, καὶ οὐδὲν ἀντεῦθεν εἰς ἀρετὴν προεβλάβησαν. τοῦτος δὴ καὶ ἡμᾶς ζηλώσαντες, ἵνα μὲ πρώτως εὐαρεστήσωμεν τῷ Κυρίῳ, εἶτα πρώτως ὑμνῳδῶμεν αὐτὸν, καὶ σωφροσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐπιμελώμεθα, & τὴν ἐν ταῖς ἐρημίαις φιλοσοφίαν εἰς τὰς πόλεις εἰσαγάγωμεν· ἵνα καὶ τῷ μὲ Θεῷ εὐάρεστοι, καὶ τοῖς ὐ θεοῖς δόκιμοι" φανῶμεν, καὶ τῶν μὴ μόντων ἐπιτυχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ [Θεῷ καὶ] πατρὶ δόξα, τιμὴ καὶ" μεγαλοπρέπεια, ἅμα τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς" ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Αμὴν.

Ομιλ. νϛ. 28 ΑΜΗΝ, ΑΜΗΝ, ΛΕΓΩ ΥΜΙΝ, ΕΙΣΙ ΤΙΝΕΣ τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι ⓦ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ πολλοὺς εἰς κινδύνων διελέγξει καὶ θανάτου καὶ τῶν παθῶν τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῆς τῶν μαθητῶν σφαγῆς, καὶ τὰ αὐτίκα ἐπέταξεν εἰπεῖν· καὶ τὰ μὲν ἐν τῷ παρόντι βίῳ καὶ ἐν χεροὶ, τὰ ὃ ἀγαθὰ ἐν ἐλπίσι καὶ προσδοκίαις· οἷς ὃ, σώζειν τὴν ψυχὴν οὐκ ἀπολλύειν αὐτὴν· ὃ ἔρχεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· τὸ ἀποδιδόναι τὰ ἔπαθλα· βουλόμενος δὲ τὴν ὄψιν αὐτῶν πληροφορῆσαι, καὶ δεῖξαι," τί ποτέ ἐστιν ἡ δόξα ἐκείνη, μεθ' ἧς μέλλει προσγίνεσθαι, ὡς ἐγχωρεῖν ἐκ τῶν αὐτοῖς μαθεῖν καὶ τὴν ⓦ παρόντα βίον, δείκνυσιν αὐτοῖς καὶ ἀποκαλύπτει τοῦτο· ἵνα μήτε ὑπὸ τοῦ οἰκείου θανάτου μήτε ὑπὸ τοῦ τοῦ δεσπότου λοιπὸν ἀλίσκωσι, & μάλιστα Πέτρος ὁ θερμότερος. & ὅρα τί ποιεῖ. πρὸς γέεννης καὶ βασιλείας προσαλειφθεὶς (τοῦτο γὰρ εἶπεν, ὁ θύρων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτὴν, & ὃς δ' ἀπολέσει αὐτὴν ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτὴν· καὶ τοῦτο εἰπεῖν, ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ, ἀμφότερα τοῦτα ἐδήλωσε) πρὸς ἀμφοτέρων τοίνυν εἶπων, τὴν μὲν βασιλείαν τῇ ὄψει δείκνυσι, τὴν δὲ γέενναν οὐκ ἔτι. τί δήποτε; ὅτι εἰ μὴ ἄλλοι τίνες ἦσαν παχύτεροι, ἀναγκαῖον καὶ τοῦτο ἦν· ὅπερ ὃ εὐδόκιμοι καὶ εὐγνώμονες, ἀπὸ τῶν χαλεπωτέρων αὐτοῖς ἀνάγει. οὐ μόνον δὲ τοῦτο δείκνυσι τοῦτο, ἀλλ' ὅτι καὶ" αὐτῷ τοῦτο [μᾶλλον] προπαθέστερον ἦν. οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο προσπέχει ὃ μέρος, ἀλλ' ἔστιν ὅπου ἡδέως καὶ τοῦτο ὄψιν αὐτὰ φέρει τὰ σχήματα τῆς γεέννης, ὡς ὅταν τοῦ Λαζάρου τὴν εἰκόνα εἰσάγῃ, καὶ τοῦ ἑκατοντάρχου δωρεὰν ἀπαιτήσαντος μνημονεύῃ, καὶ τοῦ πορφυροβάπτου ἐνδεδυμένου ἱμάτια, καὶ ἑτέρων πλειόνων.

Ακε.ιϛ. Ματθ.ιη. Ματθ. κϛ.

κεφ ιζ. 1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην.

Ετερος ὁ μετ' ὀκτὼ φησιν, οὐκ ἀντιπυθμὴν τούτῳ, ἀλλὰ καὶ σφόδρα συμφώνων. ὁ μὲν γὰρ & αὐτοῦ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐφθέγξατο, καὶ ἐκείνην καθ' ἣν ἀνῆγαγεν, εἶπεν· ὁ ὃ τὰς μεταξὺ τούτων μόνον. σὺ δέ μοι σκόπει πῶς ὁ Ματθαῖος φιλοσοφεῖ, οὐκ ἀποκρυπτόμενος τοὺς ἑαυτοῦ προπηλακισμούς. τοῦτο ὁ καὶ ὁ Ιωάννης πολλαχοῦ ποιεῖ, τὰ ἐξαίρετα τοῦ Πέτρου ἐγκώμια μετὰ πολλῆς ἀναγράφων τῆς ἀληθείας. βασκανίας γὰρ καὶ δόξης κενῆς πολὺ καθαρὸς ἦν ὁ τῶν ἁγίων τούτων χορός. λαβὼν τοίνυν τοὺς κορυφαίους, Αναφέρει εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν·

2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ ὃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑμάτια αὐτῦ γέγονε λευκά, ὡς ὁ φῶς. 3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ηλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτῦ.

Διὰ τί τύτους παραλαμβάνει μόνους; ὅτι τῶν ἄλλων ἦσαν ὑπερέχοντες. καὶ ὁ μὲν Πέτρος ἐκ τῦ σφόδρα φιλεῖν αὐτὸν ἐθήλυ τὸ ὑπερόχθον· ὁ δὲ Ιωάννης ἐκ τῦ σφόδρα φιλᾶσθαι· καὶ ὁ Ιάκωβος Πεκ. 1β. α. β.
5 δὲ ἀπὸ τῆς ἀποκρίσεως, ἧς ἀπεκρίνατο μετὰ τὸν ἀδελφὸν λέγων, δυνάμθα πῖσι τὸ ποτήριον· οὐκ ἀπὸ τῆς ἀποκρίσεως δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων, τῶν τε ἄλλων, καὶ ἀφ' ὧν ἐπλήρωσεν ἅπερ εἶπεν. οὕτω γὰρ λίαν σφοδρὸς ἦν βαρὺς Ιουδαίοις, ὡς καὶ τὸν Ηρώδην ταύτην δωρεὰν μεγίστην νομίσαι χαρίσασθαι τοῖς Ιουδαίοις, εἰ σκῦλον δύηλοι. διὰ τί δὲ μὴ εὐθέως αὐτὸς δύαται; ὥστε μηδὲν παθεῖν δύ, θεφπεύον τὸς λοιπὸς μαθητάς. διὰ τοῦτο σοδὲ τὰ ὀνόματα *λέγει
10 τῶν αἱρέσεων μιγόντων. καὶ γὰρ σφόδρα δὺ ἐπεθύμησαν ὁ μὲν λοιποὶ ἀκολουθῆσαι, καὶ τοῦτο δειλίαμα μέλλοντες τῆς δόξης ἐκείνης ὁρᾶν, ὁ δὲ ἤλγησαν δύ, ὡς προφθέντες. εἰ γὰρ καὶ σωματικώτερον τοῦτο ἐδείκνυ, ἀλλ' ὅμως πολλὴν ἐπιθυμίαν τὸ πρᾶγμα εἶχε. Τί δήποτε οὖν καὶ παραλέγει; ἵνα θύμαθήτερον πρὸς τὴν θεωρίαν γένωνται, ἀφ' ὧν παρεῖπε, καὶ σφοδρότερας ἐν τῇ τῶν ἡμερῶν ἀριθμῷ τῆς ἐπιθυμίας ἐμπλησθέντες, ὥστε ἐκφύσαι καὶ μεμεμνημένην τῇ διανοίᾳ παραγένωνται. Τίνος δ' ἕνεκεν καὶ Μωϋσῆν καὶ Ηλίαν εἰς μέσον ἄγει; πολλὰς ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν αἰτίας· ὁ παρὼν μὲν τοῦτο, ὅτι ἐπὶ μὲν ὄχλοι ἔλεγον, μὲν Ηλίαν, μὲν δὲ Ἱερεμίαν, μὲν δέ ἕνα τῶν ἀρχαίων προφητῶν, σὺν κορυφαίοις ἄγει, ἵνα δὲ μέσον καὶ ἐντεῦθεν ἴδωσι τῶν δούλων καὶ τὸ δεσπότου, καὶ τοῦτο διακρίνειν, καὶ ὅτι καλῶς ἐπῃνέθη Πέτρος ὁμολογήσας αὐτὸν υἱὸν Θεοῦ. μετ' ἐκείνου δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εἰπεῖν. ἐπεὶ γὰρ συνεχῶς ἐνεκάλουν αὐτῷ τὸ παραβαίνειν τὸν νόμον, καὶ βλάσφημον αὐτὸν ἐνόμιζον, ὡς στερεζόμθον δόξαν ὑπὸ προσκύσαι αὐτῷ τοῦ τὸ παθεῖν, καὶ ἔλεγον, Οὗτος οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Ιωαν. θ. ιϛ.
Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ· καὶ πάλιν, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ Ιωαν. ι. λγ.
βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν· ἵνα δειχθῇ ὅτι βασκανίας ἀμφότερα ταῦτα ἐγκλήματα, καὶ ἑκατέρων τούτων ὄντως ἀνάθεμος, καὶ ὅτε νόμου παράβασις τὸ μὴ νόμθον, ὅτε δόξης στερεισμὸς τῆς μὴ προσκυσης, τὸ λέγειν ἑαυτὸν ἴσον τῷ πατρί, τοῦτ' ἐν ἑκατέρῳ λάμψαι θέλει τούτων εἰς μέσον ἄγει. καὶ γὰρ Μωϋσῆς νόμον ἔδωκε, καὶ ἐνδυνάμωτο λογίσασθαι Ιουδαῖοι, ὅτι οὐκ ἀνθρώπινος ἦν ὁ τοιῦδε πατρόθεν αὐτὸν, ὡς ἐνόμιζον, ὄντ' ἀνθρωπον παραβαίνοντα αὐτὸν καὶ τῷ τεθνηκότι πολέμιον ὄντα ἐπεσκήπτειν ἀνθρ. καὶ Ηλίας δὲ ὑπὲρ τῆς δόξης ἀνθρ τοῦ Θεοῦ ἐζήλωσε, καὶ οὐκ ἀνθρ, εἰ ἀνθρώπος ἦν, καὶ Θεὸν ἑαυτὸν ἔλεγεν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ πατρί, μὴ ὢν ὅπερ ἔλεγε, μηδὲ προσκόντως τοῦτο ποιῶν, πρέσκη καὶ αὐτὸς καὶ ὑπηκουσεν. ἔστι δὲ καὶ ἑτέραν αἰτίαν εἰπεῖν μετὰ τῶν εἰρημένων. ποίαν δὴ ταύτην; ἵνα μάθωσιν, ὅτι καὶ θανάτου καὶ ζωῆς δεσποσίαν ἔχει, καὶ τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω κρατεῖ, διὰ τοῦτο καὶ τοὺς τετελευτηκότας, καὶ προσέπεσον τοῦτο παθόντα εἰς μέσον ἄγει. τὸν δὲ πέμποντα αἰτίαν (πέμπει γὰρ αὐτὸν ὁ πατὴρ εἰς τὰς εἰρημένας) καὶ αὐτὸς ὁ εὐαγγελιστὴς ἀπεκάλυψε. τίς δὲ ἦν αὕτη; δεῖξαι τὸ σαφὲς τοῦ δόξης, καὶ παραμυθήσασθαι τοὺς Πέτρον καὶ ἐκείνους δεδοικότας τὸ πάθος, καὶ λύσασαν αὐτῶν τὰ φρονήματα. καὶ γὰρ παραλυόμθοι οὐκ ἐσίγων, Λοιδορία ὁ παθος Αλλ' ἐλάλουν, φησί, τοῦ δόξης, ἣν ἔμελλε πληροῦν ἐν Ιερουσαλήμ, τοῦτ' ἔστι, τὸ πάθος λκ. θ. λε.
καὶ τὸν σταυρόν· οὕτω γὰρ αὐτὸ καλοῦσιν ἀεί. τὸ δὲ τὴν δόξαν μόνον αὐτοῦ ἔλαμψεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν τῶν ἀνδρῶν, ἵνα μάλιστα πρὸς αὐτῶν ἐζήτει. ὅπερ γὰρ εἶπεν, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀρνήσατω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι, οὗτος μυριάκις ἀποθανόντας ὑπὲρ τῶν τοῦ Θεοῦ δογμάτων καὶ δόγμα τοῦ πιστευθέντος αὐτοῖς, τούτους εἰς μέσον ἄγει. καὶ γὰρ τούτων ἕκαστος τὴν ψυχὴν ἀπολέσας, εὗρεν αὐτήν. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τυράννους ἕκαστος ἐπρήσιάσατο· ὁ μὲν τὸν Αἰγύπτιον, ὁ δὲ τὸν Αχαάβ, καὶ ὑπὲρ ἀγνωμόνων δυθεφπων καὶ ἀπειθῶν· καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πρὸς αὐτῶν σωζομένων εἰς τὸν τῶν ἑκάτων ἠξίωσαν κίνδυνον

καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ϗ ἕκαστος αὐτῶν εἰδωλολατρείας ἀπαλλάξαι βουλόμενος, ἕκαστος αὐτῷ ἰδιώτης ὢν, ὁ μὲν γὰρ βραδύγλωσσος ϗ ἰσχνόφωνος, ὁ δὲ αὐτὸς ἀγοραιότερον σχεδίασμα· ϗ ἀκλημοσύνης δὲ πολλὴ παρ' ἑκατέρων ἡ ἀκρίβεια. ὅτε γὰρ Μωϋσῆς τι ὠκέκτητο, ὅτε Ηλίας. τί γὰρ εἶχε πλέον τῆς μηλωτῆς; ϗ ταῦτα ἐν τῇ παλαιᾷ, ϗ οὐδὲ χάριν τοσαύτην λαβόντες σημείων. Εἰ γὰρ ϗ θάλατταν ἔσχισε Μωϋσῆς, ἀλλὰ ϗ Πέτρος ὅτι τῆς ὑγρᾶς ἐβάδισε, ϗ ὄρη μεταθεῖναι ἱκανὸς ἦν, ϗ νοσήματα σωματικὰ διώρθου πολυτρόπως, ϗ δαίμονας ἤλαυνεν ἀγελαίους, ϗ σκιᾶς σώματος ταῖς μεγάλης σκιᾶς ἐθαυματούργει τερατώδη, ϗ τὴν οἰκουμένην μετέστησεν ἅπασαν. Εἰ δὲ ϗ Ηλίας νεκρὸν ἀνέστησεν, ἀλλ' ὅτοι μυρίοις, ϗ ταῦτα μηδέπω πνεύματος καταξιωθέντες. ἀλλὰ τοίνυν δεῦτε ἴδωμεν εἰς μέσον. ἐβούλετο γὰρ αὐτῶν ϗ ὁ δημαγωγικὸν ὁ σκεῦος ζηλῶσαι, ϗ ὁ βύτινον ϗ ὁ ἀκαμπὴς, ϗ ἡμεῖς, ὅπου εἰκὸς τὸν Μωϋσέα, ϗ ζηλωτὰς τοῦ Ηλίου, ϗ κηδεμονικοὺς ὁμοίως. ὁ μὲν γὰρ λιμὸν τεσσαρακονταετῆ ἐπὶ ἔτεσιν ἐνέγκε δεῦρο δῆμον Ἰουδαϊκόν· ὁ δὲ ἔλεγε, Εἰ μὴ ἀφῆς αὐτοῖς τὴν ἀμυρτίδα, ἄφες· ἐπεὶ, καὶ μὲ ἐξαλείψον ἐκ τῆς βίβλου, ἧς ἔγραψας. * τούτων δὲ ἁπάντων ἀνεμίμησκε δεῦρο τῆς ὄψεως. ϗ γὰρ ἐν δόξῃ αὐτοῦ ἦλθε, ἀλλ' ἵνα μάθῃ τούτων οὐδὲν, ἀλλ' ἵνα ϗ ἐπιφανέστερα σκάμματα. ὅτε γοῦν εἶπον· Εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσαν Ἠλίου ὡς τούτου πεποιηκότος, φησίν· οὐκ οἴδατε ποίου πνεύματός ἐστε, εἰς ἀνεξικακίαν αὐτοὺς ἀλείφων δεῦρο τῆς ἐκείνου χαρισμάτων διαφορᾶς. καὶ μή τις ἡμᾶς νομιζέτω καταγινώσκειν Ηλίου, ὡς ἀτελοῦς. οὐ τοῦτο φαμὲν. ϗ γὰρ σφόδρα τέλειος ἦν, ἀλλ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ὅτε παιδικωτέραν ἡ τῶν ἀνθρώπων διάνοια ἦν, καὶ τούτης ἐδέοντο τῆς παιδαγωγίας. ἐπεὶ ϗ Μωϋσῆς ἐκεῖνος τοῦτο τέλειος ἦν· ἀλλ' ὅμως καὶ ἐκείνου πλέον ἀπαιτοῦσι νῦν ὅτοι. Ἐὰν γὰρ μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλέον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. οὐ γὰρ εἰς Αἴγυπτον εἰσῆεσαν, ἀλλ' εἰς τὴν οἰκουμένην ἅπασαν χαλεπώτερον Αἰγυπτίων διακειμένην· οὐδὲ τῷ Φαραὼ διαλεξόμενοι, ἀλλὰ τῷ διαβόλῳ πυκλεύσοντες, αὐτῷ τῷ τῆς κακίας τυράννῳ. καὶ γὰρ ἀγὼν ἦν αὐτοῖς καὶ εἶπον δῆσαι, ϗ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι πάντα. καὶ ταῦτα ἐποίουν οὐ θαλάττην ῥηγνύοντες, ἀλλὰ βυθὸν ἀσεβείας διὰ τῆς ῥάδου τῆς Ιεσσαὶ πολλῷ χαλεπώτερα κύματα ἔχοντα. ὅρα γοῦν πόσα ἐφόβει τοὺς αἰχμάλωτος, θάνατος, πενία, ἀδοξία, τὰ μυρία πάθη. καὶ μᾶλλον ταῦτα ἕτερον, ἢ τὸ πέλαγος τότε σκῆνος Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τούτων ἔπεισεν αὐτοὺς καταπολεμῆσαι, ϗ ὥσπερ διὰ ξηρᾶς διαβῆναι μετ' ἀσφαλείας ἁπάσης. πῶς οὖν ταῦτα τοίνυν ἄπορα αὐτοῦ ἀλείφων, προήγαγε τοὺς ἐν τῇ παλαιᾷ λαμπρύνων; πῦ ἔστιν ὁ Πέτρος ὁ θερμός;

4 Καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. Επειδὴ γὰρ ἤκουσεν, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς τὰ Ιεροσόλυμα ἀπελθεῖν ϗ παθεῖν, δεδοικὼς ἔτι ϗ πρόμων ἦν αὐτοῦ ϗ μὴ τὸν ὅπερ μισεῖν, πῶς συνελθεῖν μὲν ϗ εἰπεῖν ὃ αὖθις τοῦτο οὐ τολμᾷ πάλιν, ὅτι ἵλεώς σοι· ἀπὸ γὰρ τοῦ φόβου ἐκείνου τὰ αὐτὰ πάλιν ἀνίπτεται δι' ἑτέρων ῥημάτων. ὅπου γὰρ εἶδεν ὄρος ϗ πολλὴν τὴν ἀναχώρησιν ϗ τὴν ἐρημίαν, ἐνενόησεν ὅτι ἔχει πολλὴν ἀσφάλειαν τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου· οὐ μόνον γὰρ τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου, ἀλλὰ ϗ τοῦ μηκέτι ἀπελθεῖν αὐτὸν εἰς τὰ Ιεροσόλυμα. βλέπει γὰρ αὐτὸν σκῆ ἔτι διλωσεχῶς· διὸ ϗ σκηνὰς μέμνηται. Εἰ γὰρ τοῦτο γένοιτο, φησιν, οὐκ ἀναβησόμεθα εἰς τὰ Ιεροσόλυμα. Εἰ δὲ μὴ ἀναβαίνομεν, οὐκ ἂν ἀποθανοῦμαι. οὐκ ἦν γὰρ ἔφη οὐδὲ γραμματεῖς ἐπιθήσεσθαι αὐτῷ. ἀλλ' ὅπως μὲν οὐκ ἐτόλμησεν εἰπεῖν· ταῦτα δὲ βουλόμενος κατασκευάσαι, ἐλέγχου ἐν ἀσφαλείᾳ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, ἔνθα ϗ Μωϋσῆς παρέστι ϗ Ηλίας, Ηλίας ὁ ὅπου τὸ ὄρος πῦρ κατενεγκών, ϗ Μωϋσῆς ὁ εἰς τὸν γνόφον εἰσελθὼν καὶ τῷ Θεῷ διαλεχθείς· καὶ οὐδεὶς οὐδὲ εἵστηκεν ἔνθα ἐσμέν. εἶδες τὸν θερμὸν ἐρασὴν τοῦ Χριστοῦ; μὴ γὰρ δὴ τοῦτο ζήτει, ὅτι οὐκ ἐῶ ἐξηπατημένος ὁ ἔρως τῆς προσκλήσεως, ἀλλ' ὅπως

ὅπως θερμὸς ἰῶ, πῶς ἐβλασφήμει * τὸ Χριστοῦ. ὅτι γὰρ ἐκ ἑαυτῆς τοσοῦτον τρέμων ἔζω-
τα ἐλεγε, νίκα αὐτὸν Ⓜ ἐσόμενον ἐφοβεῖτο καὶ τὴν ἔφοδον, ἄκυρον τὴν φωνὴν. Ὦ
ψυχή μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. Καὶν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὅθεν δὲ Μαρ. ιδ. λα.
πῶς καὶ ἐν μέσοις αὐλοῖς τοῖς κινδύνοις προεβάλλετο. τοσοῦτον γὰρ ἐκ ἐστρώτος δήπου οὐ
μόνον οὐκ ἔφυγε, ἀλλὰ καὶ τὴν μάχαιραν ἀπασφάλμενος ὁ ὠΐλιον ἀπέκοψε τοῦ δούλου τοῦ ἀρ-
χιερέως. ὅπως οὐ τὸ καθ' ἑαυτὸν ἐσκόπει, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ διδασκάλου ἔτρεμεν. Εἶτα ὅπως
ἀποφορτικῶς ἐφθέγξατο, ὅπλα μαίνεται ἑαυτῷ, ἐννοήσας μὴ πάλιν ὑπολιμπθῇ, φησίν·

Εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν.

Τί λέγεις, ὦ Πέτρε; οὐ μετὰ μικρὸν τῶν δούλων αὐτὸν ἀπήλλαξας; πάλιν μετὰ τῶν δού-
λων αὐτὸν ἀριθμεῖς; εἶδες πῶς σφόδρα ἀτελὴς ἦσαν περὶ ἑαυτοῦ; Εἰ γὰρ μὴ ἀπεκά-
λυψεν αὐτῷ ὁ πατήρ, ἀλλ' οὐ διϊσχυρίζετο τὴν ἀποκάλυψιν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀγωνίας
ἐπεφέρετο, οὐκ ἐπὶ ταύτης μόνης, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας τῆς ἀπὸ τῆς ὄψεως ἐκείνης. Ⓐ
μετὰ ἕτερα διαγελῶσαι τοῦτο δηλοῦντες, καὶ ὃ συνεκρύβη αὐτοῦ τῆς γνώμης, μᾶλλον ἧς ταύ-
τα ἐφθέγγετο, ἀπὸ τῆς ἀγωνίας ἐκείνης δεικνύοντες γελᾶσθαι, ἔλεγον, ὁ μὲν Μάρκος· Οὐ Μαρ. θ. ς.
οὐ γὰρ ἤδεσαν τί λαλήσῃ, ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο· ὁ δὲ Λουκᾶς, μετὸ εἰπεῖν, τρεῖς σκηνὰς
ποιήσωμεν, ἐπήγαγε, Μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Εἶτα δηλῶν ὅτι πολλῷ κατεῖχετο φόβῳ ἐκ αὐτὸς καὶ Λουκ. θ. λγ.
Ⓐ λοιποί, φησὶ, βεβαρημένοι ἦσαν ὕπνῳ· ἐξαγρυπνήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ,
ὕπνον ἐνταῦθα καλεῖ Ⓜ πολλάκις κάρον τὸν ἀπὸ τῆς ὄψεως ἐκείνης αὐτοῖς ἐγγινόμενον. κα-
θάπερ γὰρ ὀφθαλμοὶ ἐξ ὑπερδαψιλοῦς λαμπηδόνος σκοτούμενοι, οὕτω καὶ τότε ἔπαθον. ἐκ γὰρ
δὴ νὺξ ἦν, ἀλλ' ἡμέρα, καὶ ἐκ τῆς αὐγῆς ὑπερέσκον ἐκάρη τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀσθένειαν.
τί οὖν; αὐτὸς μὲν οὐδὲν φθέγγεται, οὐδὲ Μωϋσῆς, οὐδὲ Ἠλίας· ὁ δὲ πάντων μείζων καὶ ἀξι-
οπιστότερος ὁ πατὴρ φωνὴν ἀφίησιν ἐκ τῆς νεφέλης. Ἀκροᾶσθε ἐκ τῆς νεφέλης; οὕτως ἀεὶ
φαίνεται ὁ Θεός. Νεφέλη γὰρ καὶ γνόφος κύκλῳ αὐτοῦ· καὶ πάλιν, Ὁ θεὶς νέφη τὸν ἐπίβασιν Ψαλμ. ξη. δ.
αὐτοῦ· καὶ πάλιν, Κύριος καὶ βροντὴν ἔδωκε, καὶ νεφέλη κουφῆς· καὶ, Νεφέλη κατέλαβεν αὐτὸν ἀ- Ψαλμ. ργ. γ.
πὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· ἔτι, Ὡς ὑὸς ἀγρεύσῃ ἐρχόμενος ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ἵν' ἴδωμεν πι- Πεφ. α. θ.
στεύσωμεν ὅτι καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἡ φωνὴ φέρεται, ἐκεῖθεν ἄρχεται· καὶ ἡ νεφέλη δὲ ἡ φωτεινή. Δευ. ζ. γ.

§ Ἐπὶ γὰρ αὐτοῖς λαλοῦντος, φησὶν, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτοῖς· καὶ ἰδοὺ φω-
νὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα, οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

Ὅταν μὲν γὰρ ἀπειλῇ, σκληρὸν δείκνυσι νεφέλιον, ὥσπερ ἐν τῷ Σινᾶ. Εἰσῆλθε γὰρ, Ἐξοδ. κδ. ιη.
φησὶν, εἰς τὸν νεφέλιον καὶ εἰς Ⓜ γνόφον ὁ Μωϋσῆς, καὶ ὡς ἀτιμίας, οὕτως ἐφέρετο ὁ καπνός. Ψαλμ. ιζ. ιγ.
καὶ ὁ τοξότης φησὶ τοῦ τῆς ἀπειλῆς αὐτοῦ Ἀλεξόμενος, Σκολιὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις
ἀέρων. ἐνταῦθα δὲ, ὅτι οὐ φοβῆσαι ἐβούλετο, ἀλλὰ διδάξαι, νεφέλη φωτεινή. καὶ ὁ μὲν
Πέτρος ἔλεγε, ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς· αὐτὸς δὲ ἀχειροποίητον ἔδειξε σκηνὴν. Ἀφ' τούτου
ἐκεῖ μὲν ὁ καπνὸς καὶ ἀτιμία κατέμεινε, ἐνταῦθα δὲ φῶς ἄφατον καὶ φωνή. Εἶτα ἵνα δειχθῇ ὅτι
οὐ τοῦ ἑνὸς ἁπλῶς τῶν τριῶν ἐλέχθη, ἀλλὰ τοῦ Χριστοῦ μόνου, ὅτε ἡ φωνὴ ἠνέχθη, ἐκ-
πεδῶν ἐλθόντα ἐκεῖνον. Διὰ τί γὰρ δή, εἰ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν διελέγετο ἁπλῶς, οὗτος δὲ ἔμεινε
μόνος ἀποχωρισθέντων τῶν δύο. καὶ τί φησιν ἡ φωνή; οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός. Εἰ δὲ
ἀγαπητός, μὴ φοβοῦ Πέτρε. ἔδει μὲν γὰρ σε καὶ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἤδη εἰδέναι, καὶ πεπλη-
ροφορῆσθαι τοῦ τῆς ἀναστάσεως· ὅτι δὲ ἀγνοῆς, καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς φαίνεται εἰ
γὰρ δυνατὸς ὁ Θεὸς, ὥσπερ δεῖν ἦν δυνατὸς, δῆλον ὅτι καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως. μὴ τοίνυν δείδιθι
τὴν δεινά. Εἰ δὲ οὐδέπω τοῦτο κατεδέχῃ, κἂν ἐκεῖνο λογίζου, ὅτι καὶ υἱός, καὶ φιλεῖ. οὗτός
γὰρ ἐστι, φησὶν, ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός. Εἰ δὲ φιλεῖται, μὴ φοβοῦ. οὐδεὶς γὰρ, ὃν ἀγαπᾷ,
κολάζεται. μὴ τοίνυν θορυβοῦ. κἂν μυριάκις αὐτὸν φιλῇς, οὐ φιλεῖ ὡσὸν τὸν γε-
νησόμενον ἴσον. ἐν ᾧ εὐδόκησα. οὐ γὰρ ὅτι ἐγέννησε μόνον φιλεῖ, ἀλλ' ὅτι καὶ

ἴσος

ἴσος αὐτῷ ϗ πόλα καὶ ὁμογνώμων ἐστὶν, ὥστε διπλοῦν τὸ φίλτρον, μᾶλλον ϑ καὶ τριπλοῦν· ὅπῳ γὰρ, ὅπῳ ἀγαπητὸς, ὅπῳ ἐν αὐτῷ ἐδόκησε. Τί δέ ἐστιν, ἐν ᾧ ἐδόκησα; ὡσανεὶ ἔλεγεν, ἐν ᾧ ἀναπαύομαι, * ᾧ ἀρέσκομαι, ὅτε τὸ ϗ πάντα ἐξισῶσθαι τοῖς αὐτοῦ μϗ ἀκριβείας, ϗ βάλημα ἓν ἐν αὐτῷ εἶ) ϗ τῷ πατρὶ, ϗ μόνοντα γὰρ κατὰ πόλα ἓν εἶ) τοῖς ⓦ γελμνηκόσι. αὐτοῦ ἀκούετε· ὥστε κἂν ϛαυρωθῶσι βουληθῇ, μὴ ἀντιπέσῃς.

6 Καὶ ἀκούσαντες, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον, ϗ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

7 Καὶ προσελθὼν ὁ Ιησοῦς ἥψατο αὐτῶν, ϗ εἶπεν· ἐγέρθητε, ϗ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ ⓦ Ιησοῦν μόνον.

Πῶς οὖν ἀκούσαντες κατεπλάγησαν; καίτοι ϗ πρὸ τούτου ἰδεῖν φωνὴ ἐπὶ τοῦ Ιορδάνου τοιαύτη, ϗ ὄχλος παρῆν, ϗ οὐδεὶς οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθε· ϗ μϗ ταῦτα πάλιν, ὅτε καὶ βροντὴν ἔλεγεν γεγονέναι· ἀλλ' οὐδὲ τότε τοιοῦτον οὐδὲν ἐμεμνήμην. πῶς οὖν ἐν τῷ ὄρει ἔπεσον; ὅτι ἐρημία ϗ ὕψος ϗ ἡσυχία ἦν πολλὴ, ϗ μεταμόρφωσις φύσεως γέμουσα, καὶ φῶς ἄκρατον, ϗ νεφέλη σκεπαμβὴ· ἅπερ ἅπαντα εἰς πολλὴν ἀγωνίαν αὐτοὺς ἐνέβαλε· ϗ πόθεν ἡ ἔκπληξις ϛωήγετο, ϗ ἔπεσον φοβηθέντες τε ὁμοῦ ϗ προσκυνήσαντες. ὥστε ϑ μὴ ὅτι πολὺ ϑ δέος μεῖναν σκοδγεῖν αὐτῷ τὴν μνήμην, εὐθέως ἔλυσεν αὐτῶν τὴν ἀγωνίαν, καὶ ὁρᾶται αὐτὸς μόνος, ϗ ἐντέλλε) αὐτοῖς μηδενὶ τῶν εἰρῆσθαι, ἕως δὴ ἐκ νεκρῶν ἀναϛῇ.

9 Καταβαινόντων γὰρ αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ ὅραμα, ἕως δὴ ἐκ νεκρῶν ἀναϛῇ. Οσῳ γὰρ μείζονα ἐλέγετο εἶναι αὐτὸ, τοσούτῳ δυσπαραδεκτότερα ἦν τοῖς πολλοῖς τότε, καὶ ϑ σκάνδαλον ϑ τὸ ἀπὸ τοῦ ϛαυροῦ ἐπετείνετο μᾶλλον ἐντεῦθεν. Διὰ τοῦτο κελεύει σιγᾶν, καὶ οὐκ ἁπλῶς, ἀλλὰ πάλιν τοῦ πάθους ἀναμιμνήσκων, καὶ μονονουχὶ καὶ τὴν αἰτίαν λέγων, δι' ἣν καὶ σιγᾶν ἐκέλευσεν. ὁ γὰρ δὴ Διὰ πόντος ἐκέλευσε μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλ' ἕως ἀναϛῇ ἐκ νεκρῶν. καὶ τὸ δυσχερὲς σιγήσας, τὸ ϗενὸν ἐμφαίνει μόνον. Τί οὖν; μϗ ταῦτα σὺν ἔμελλον σκανδαλίζεσθαι; οὐδαμῶς. Τὸ γὰρ ζητούμενον ὁ περὶ τοῦ ϛαυροῦ καιρὸς ἦν. μϗ γὰρ ταῦτα καὶ πνεύματος κατηξιώθησαν, καὶ τὴν ἀπὸ τῶν σημείων εἶχον φωνὴν ϛωηγεῖσαν αὐτοῖς, καὶ πόντα ὅσα ἔλεγεν λοιπὸν εὐπαρεδέκτα ἦν, σάλπιγος λαμπροτέρων τῶν περὶ μϗ δυσκηρυττόντων αὐτοῦ τὸ ἰσχυρὸν, καὶ οὐδενὸς σκανδάλου τοιούτου μεσολαβοῦντος τὰ γινόμενα. οὐδὲν ἄρα τῶν ἀποστόλων μακαριώτερον, καὶ μάλιϛα τῶν τελείων, οἳ καὶ ἐν τῇ νεφέλῃ ὁμόφοροι γενέσθαι κατηξιώθησαν τοῦ δεσπότου.

ΗΘΙΚΟΝ Ἀλλ', ἂν θέλωμεν, ὁμοίως ϗ ἡμεῖς ⓦ Χριϛιανοί, οὐκ ὄντως, ὡς ἐκεῖνοι τότε ἐν ᾧ ὄρει, ἀλλὰ πολλῷ λαμπροτέρῳ. ὁ γὰρ ὄντως ὕστερον ἦλθε. τότε μὲν γὰρ τῶν μαθητῶν φιλόσοφος τοσοῦτον προῳκείωσε μόνον τῆς λαμπρότητος, ὅσον ἠδυνάντο ἐνεγκεῖν· ὕστερον δὲ ἐν αὐτῇ τῇ παρὰ τὴν δόξαν ἦλθε, ὁ μϗ Μωϋσέως ϗ Ηλία μόνον, ἀλλὰ μϗ τῆς ἀπείρου τῶν ἀγγέλων τραπιᾶς, μϗ τῶν ἀρχαγγέλων, μϗ τῶν χερουβὶμ, μϗ τῶν δήμων τῶν ἀπείρων ἐκείνων· ὁ νεφέλης νομοθέτης ὑφαίνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ συγκαλούμενον τὸ ϑέσπισμα. καθάπερ γὰρ ὅτι τοῖς δικασταῖς, ὅταν δημοσίᾳ κρίνωσι, τὰ ϖαραπτώματα ϛωελκύσαντες ⓐ πρέσβεις πάσιν αὐτῶν δεικνύουσιν· οὕτω δὴ ϗ τότε καθήμενον αὐτὸν ἅπαντες ὄψονται, ϗ πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη ϖαρασήσεται Φύσις, ϑ αὐτὸς αὐτοῖς δι' ἑαυτοῦ ἀποκρίνεται, ϗ τοῖς μὲν ἐρῶ, δεῦτε ⓐ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου· ἐπείνασα γὰρ, ϑ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· τοῖς δ' ἐρῶ· ἔβλεπε ἀγαθὲ ϗ πιστὲ· ὅτι ὀλίγα ἦς πιστὸς, ὅτι πολλῶν σε καταϛήσω. ϗ πάλιν τὰ ἐναντία φθεγξόμενος, τοῖς μὲν ἀποκρίνεται, πορεύεσθε εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ Διαβόλῳ ϗ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· τοῖς δ', πονηρὲ δοῦλε ϗ ὀκνηρέ. καὶ σὺν μὲν

διχοτομήσει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διχοτομήσει ὴ ϖδ̃ͅ δώσει τοῖς βασανισταῖς, τὺς ὀ κελεύσει δεθέντας χεῖρας ⸂καὶ⸃ πόδας ⸂εἰς⸃ τὸ σκότος" ἐκβληθῆναι τὸ ἐξώτερον, ὴ μ̃ͭ τῶ ἀξίνω ὴ κάμινος ϖδ̃ͅ δέξεται, ϰαὶ τὰ ἀπὸ τῆς σαγήνης ῥιπτόμενα ϲκῦ ἐμπεσεῖται. Ὅτε ⓐ δίκαιοι ϲκ λάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος· μᾶλλον ὀ πλέον ὴ ὁ ἥλιος. Τοσοῦτον ὀ ἐῤῥήθη, ὁσ̃ͅ ὅπ̃ͭ τοσοῦτον αὐτῶ μόνον ἔσαι ⸂τὸ⸃ φῶς· ἀλλ' ὅπ̃ͭ τῦ ἀέρος τῦτο φαιδρότερον ὁσ̃ͅ ἴσμεν ἕτερον, ἀπὸ τῦ γνωρίσματος ϖδ̃ͅφῆσαι ἠβουλήθη τῶ μέλλουσαν λαμπηδόνα τῶν ἁγίων· ἐπεὶ ⸂δὲ⸃ ἐν τῶ ὄρει ⸂εἶ⸃πών, ὅτι ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος, δι' ἑαυτῶ αὐτῶ ἀπέδω ὅτως ἐῤῥήκειν. ὅτι" γὰρ τῦ ⸀ϖροδείγματος μεῖζον ἰῶ ⸂τὸ⸃ φῶς, ἔδειξεν ⓐ μαθηταὶ πεσόντες. ⸂Εἰ⸃ ὀ μὴ ἄκρατον ἰῶ ⸂τὸ⸃ φῶς, ἀλλὰ τῶ ἡλίῳ σύμμετρον, ὁσ̃ͅ ἂν ἔπεσον, ἀλλ' εὐκόλως ἰῶ ⸀ἐνεγκεῖν ἄν. ⓐ μ̃ͭ οὖν δίκαιοι ϲκ λάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ὴ ⸀ϖρ̃ͭ ⓦ ἥλιον ὅτε· ⓐ ὀ ἁμάρτωλοὶ τὰ ἔργα τὰ ⸂ἑαυτῶν⸃ πείσονται. Ὅτε ὑχ ⸀ϖροσωπολημπ̃ͭ δείσει, ὁσ̃ͅ ἐλέγχων, ὑ μάρτυρων. πρῶτα γὰρ αὐτὸς ⸂ἐστιν⸃ ὁ δικάζων, ὴ μάρτυς, ὴ ἔλεγχος, ὴ κριτής. πρῶτα γὰρ οἶδε σαφῶς. πρῶτα δὲ γυμνὰ ὴ τετραχιλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῦ. ὑ πλούσιος, ὑ πένης, ὑ δυνάστης, ὁσ̃ͅ ἀσθενής, ὑ σοφός, ὁσ̃ͅ ἄσοφος, ὑ δοῦλος, ὁσ̃ͅ ἐλεύθερος ⸂ὀφθεὶς⸃ ϲκῦ φανῆναι, ἀλλὰ τῶν ϖροσωπείων τῦτων ⸂ϲωτειζόντων⸃, ὴ τῶν ἔργων ⸂ἐξέτασις⸃ ἔσαι μόνη. ⸂Εἰ⸃ γὰρ ὅτι τοῖς δικαστηρίοις ὅταν ὑ ϖρ̃ͭ τυράννιδος ὡς κρίνηται, ὴ φίνου, ὅπερ ἂν ᾖ, κἂν ὕπαρχος, κἂν ὕπατος, κἂν ὁποιῶν ⸂ϖρ̃ͭ⸃ ἀρχῶν, πρῶτα ἀφίσ̃ͅται τὰ ἀξιώματα, ὴ ὁ ἀλοὺς τῶ ἐχάτῳ δίδωσι δίκην, πολλῶ μᾶλλον ϲκῦ τῦτο ἔσαι. ἵν' οὖν μὴ γένηται τῦτο, ἀποθώμεθα τὰ ῥυπαρὰ ἱμάτια, * ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τῦ φωτός, ὴ ὴ δόξα τῦ Θεοῦ ϖροέρχηται ἡμᾶς. Τί γὰρ ὴ φορτικὸν τῶν ὀπισθεν ⸀ϖρ̃ͭ⸃; τί ὀ ῥᾴδιον; ἄκουσον γοῦν τῦ ϖροφήτυ λέγοντος, ὴ ὅτε ⸂εἶ⸃ση τῶ βύκολίαν. Ουδὲ ἐὰν κάμψῃς ὡς κλοιὸν ⓦ τράχηλόν συ, ⸂καὶ⸃ σάκκον καὶ ⸀ϖοσδὴν ⸂ϖερίθῃς⸃, ⸂οὐδὲ⸃ οὕτω καλέσεις νηστείαν δεκτήν· ἀλλὰ λῦε πρῶτα ⸀συνδεσμον ἀδικίας, δέλυε ϲταγαλιὰς βιαίων ⸀συναλλαγμ̃ͭ. ὅσα σοφίσμα ϖροφήτυ· θεὸς τὰ φορτικὰ ϖροέτερον καὶ ἀνέλων, ἀπὸ τ̃ͅ δύκολων ἀξιοῖ σώζεσθαι, δεικνὺς ὅτι Θεὸς ὑ πόνων δεῖται, ἀλλ' ⸂ἐπ⸃ακοῆς. ⸂Εἶ⸃πε δικαίους ὅτι εὔκοληον μ̃ͭ ἡ ἀρετή, βαρὺ δὲ ἡ κακία, ἀπὸ τῶν ὀνομ̃ͭ γυμνῶν τῦτο κατασκευάζει. ὴ μὲν γὰρ κακία, ⸀συνδεσμος καὶ ϲταγαλιαί, φησιν· ἡ δὲ ἀρετή, τῦτων ἀπάντων ἀπαλλαγὴ ὴ δέλυσις. πᾶσαν συλλαφὴν ἄδικον δέλασα, τὰ τ̃ͅ τόκων γραμματεῖα, τὰ τ̃ͅ δανεισμ̃ͭ ὕτω καλῶν. ἀπόλυε τεθραυσμένυς ⸂ἐν⸃ ἀφέσει, τὺς τεταλαιπωρημένυς. ⸀Τοιοῦτον γὰρ ὁ χρεώστης· ὅταν ἴδῃ τ̃ͅ δανειστὴν, κλᾶται αὐτ̃ͅ ἡ δέησις, ὴ ϑηείου μᾶλλον αὐτ̃ͅ δέδοικε. ὴ ϖανοχὴ ἀσέτους εἰσάγαγε εἰς τ̃ͅ οἰκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν, ϖερίβαλε, ὴ ἀπὸ τ̃ͅ οἰκείων σ̃ͅ σπέρματός σου οὐχ ⸂ὑφ⸃ὁ⸂ψ⸃ῃ. ⸂εἰ⸃ μὲ οὖν τῇ ϖροφήτην ἡμῖν ϑυμωθῇ δέλεξε πὰ ἐπαθλα διηγούμενοι, τ̃ͅ πλῦτον ἐδείκνυμεν τ̃ͅ ⸂ἐκ⸃ τῦτων· νυνὶ δὲ ἴδωμεν, ⸂εἰ⸃ καὶ τῶ ὑπεναγμ̃ͭ ὀδὶ δύσκολον, ὴ τῶν ἡμετέραν ⸂ϖροβάσιον⸃ φύσιν. Ἀλλ' ⸀ϖοδὴν τοιοῦτον ϑυρήσομεν, ἀλλὰ τὸιωδυτίον ἄπαν, ⸂ϖαῦτα⸃ μὲ πολλῶ ἔχοντα τῶν ϑύκολίαν, τὰ ὀ τῆς κακίας πολλῶ τ̃ͅ ἰσρῶτα. Τί γὰρ δυσκολώτερον τῦ δανείζειν, καὶ ⸂ϖαρὰ⸃ τόκων ὴ ⸀συναγμ̃ͭ φορτίζειν, ⸂ἐξ⸃ ἐγλυας ἀπαιτῆν, ὴ δεδοικέναι ⸂ἐξ⸃ πέμεν ⸂ϖαρ⸃ὰ ⸂ἐχύρων⸃, ⸂ϖαρὰ⸃ τῦ κεφαλαίυ, ⸂ϖαρὰ⸃ τῶν γραμματίων, ⸂ϖαρὰ⸃ τῶν τόκων, ⸂ϖαρὰ⸃ τῶν ἐγγυωμένων; ⸀τοιαῦτα γὰρ τὰ βιωτικά. αὕτη γὰρ ἡ δοκοῦσα ὴ ὑπονοουμένη ἀσφάλεια πάντων ὄντι σαθροτέρα ὴ ὑποπτος· τὸ ὀ ἐλεῆν ῥᾴδιον, ὴ πάσης ἀπαλλάττον φροντίδος. μὴ τοίνυν ϖραγματευώμεθα τὰ ἀλλοτρία συμφορὰς, μηδὲ καπηλεύωμεν τῶν φιλανθρώπων. Καὶ οἶδα μὲ ὅτι πολλοὶ τῦτων ἀηδῶς ἀκούσονσι τῶν λόγων· ἀλλὰ τί ϑ̃ͅ κέρδος τῆς σιγῆς; κἂν γὰρ σιγήσω ὴ μηδὲν ⸂ὀχλήσω⸃ τῷ ῥημ̃ͭ, ἀδύνατον δέλ' τῆς σιγῆς ταύτης ἀπαλλάξαι τῆς κολάσεως ὑμᾶς· ἀλλὰ ⸂ἐξ⸃ τοιωδυτίου ἄπαν ⸂ϖεπλέκται⸃ ϰϛ. ὅπ̃ͭ τείνεται γὰρ τὰ τῆς ὠμφείας, ὴ ὑχ ὑμῖν μόνον, ἀλλὰ ⸂ἐξ⸃ ἐμοὶ ϖροξενεῖ τῶ κόλασιν ἡ ⸀τοιαύτη σιγή. Τίς οὖν ἡ τῶν ῥημ̃ͭ χρεία, ὅταν ⸂εἰς⸃ τὰ ἔργα μὴ βοηθῇ, ἀλλὰ ⸂ἐξ⸃ καταλάπῃ; τί ϑ̃ͅ κέρδος ἀ-

φερῆναι λόγῳ, ἢ λυπῆσαι πράγματι; τέρψαι τὴν ἀκοήν, καὶ κολάσαι τὴν ψυχήν; διόπερ ἀναγκαῖον ἐνταῦθα λυπεῖν, ἵνα μὴ ἀμφοῖν δῶμεν ἐκδ. ἢ γὰρ δεινόν, ἀγαπητέ, δεινὸν ἢ πολλῆς δεόμενον θεραπείας νόσημα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐμπέπλωκεν. ⓐ γὰρ μηδὲ ἐκ δικαίων πόνων θησαυρίζειν κελευόμενοι, ἀλλὰ ταῖς οἰκίαις ἀνοίγειν τοῖς δεομένοις, τὴν ἑτέρων καρποιῶνται πενίαν, βδελυσσόμενον ἁρπαγήν, βδελυσσόμενοι πλεονεξίαν ὑπενοήσαντες. μὴ γάρ μοι λέγε σὺν ἔξω νόμος· ἐπεὶ δὲ ὁ τελώνης νόμον πληροῖ τὸν ἔξωθεν, ἀλλ' ὅμως κολάζεται· ὃ καὶ ἡμεῖς πεισόμεθα, ἐὰν μὴ ἀποσῶμεν σὺν πένητας ὑπερείδοντες, καὶ τῇ χερσὶ καὶ τῇ ἀναγκαίᾳ ἐφῇ ἀφορμῇ εἰς καπηλείαν ἀναίσχυντον ἀποχρώμενοι. διὰ γὰρ τοῦτο χρήματα ἔχεις, ἵνα λύσῃς πενίαν, οὐχ ἵνα πραγματεύσῃ πενίαν· σὺ ὃ ὢν πράγματι πλουσίας μείζονα ἐργάζῃ τὴν συμφοράν, καὶ πολλῆς φιλανθρωπίαν χρημάτων. πώλησον, ἃ κωλύω, ἀλλὰ βασιλείας ἀρκούσαν· μὴ μικρὸν λάβῃς τίμημα τοσούτου κτήματος, ὃ κόσμου ἐκατοντάγωνον, ἀλλὰ τὴν ἀθάνατον ζωὴν ἐκείνην. εἶτα πλουτῶν εἶ καὶ πένης, εἶτα μικρολόγος, ὀλίγου τὰ μεγάλα πωλῶν, χρημάτων ἀπολυμβάνων, δέον βασιλείας ἀεὶ μνούσης *; εἶτα θεοῦ ἀφεὶς, πλοῦτον ἀνθρώπινα κερδαίνεις κέρδη; εἶτα τὸν πλουτοῦντα παρακαλῶν, τὸν οὐκ ἔχοντα ἐνοχλῇς· καὶ τὸν ἀποδιδόντα καταλιπών, τῷ ἀγνώμονι συλλαλῇς καὶ συμβάλλεις; ἐκεῖνος ἐπιθυμεῖ ἀποδοῦναι, σὺ δὲ δυσχεραίνεις ἀποδιδούς· σοῦ μόλις ἑκατοστὸν ἀποδίδωσιν, ἐκεῖνος ὃ ἑκατονταπλασίονα, καὶ ζωὴν αἰώνιον· σοῦ μὲν ὑβρέων καὶ λοιδοριῶν, ἐκεῖνος μὲν ἐπαίνων καὶ εὐφημίας· σοῦ σοι βασκαίνοντος ἐγείρει, ἐκεῖνος ὃ καὶ σεφθούς σοι πλέκει· σοῦ μόλις ἐνταῦθα, ἐκεῖνος ὃ καὶ ἐκεῖ, καὶ ἐνταῦθα. ἆρ' οὖν οὐκ ἐφάπτης τούτων αἰσίας, ὃ μηδὲ εἰδέναι κερδαίνειν; πόσοι καὶ ὃ κεφάλαιον ἀπώλεσε διὰ τόκους; πόσοι κινδύνοις περιέπεσον διὰ τόκους; πόσοι καὶ ἑαυτὸν καὶ ἑτέρους πενίᾳ περιέβαλον ἐφάπτῃ διὰ τὸν ἄφατον πλεονεξίαν; μὴ γάρ μοι τοῦτο εἴπῃς, ὅτι ἥδεται λαμβάνων, καὶ χάριν ἔχει τοῦ δανείσματος. τοῦτο γὰρ διὰ τὴν ζωώμοτητα γίνεται. ἐπεὶ καὶ ὁ Ἀβραὰμ τὴν γυναῖκα ἐκδιδοὺς τοῖς βαρβάροις, αὐτὸς κατεσκεύαζεν ὑποδήσασθαι τὸν ἐπιβουλεύοντα· ἀλλ' οὐχ ἑκών, ἀλλὰ διὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ. ὥστε ὁ πένης, ἐπεὶ καὶ τοῦτο ἄξιον αὐτὸν νομίζεις εἶναι, καὶ ὠμότητος ἀναγκάζεται χάριν εἰδέναι· σὺ δέ μοι δοκεῖς, κἂν κινδύνων ἀπαλλάξῃς, μισθὸν ἀπαιτεῖν τῆς ἀπαλλαγῆς ταύτης αὐτόν. ἄπαγε, φησὶ, μὴ γένοιτο. εἶτα λέγεις τοῦ μείζονος ἀπαλλάττων ἃ βούλει χρήματα ἀπαιτεῖν, ἐνταῦθα δὲ τοῦ ἐλάττονος τοσαύτην ὑπιδείκνυσαι τὴν ἀπόνοιαν; οὐχ ὁρᾷς ὅσοι ὧδε πράγματι κεῖνται ἡμῶν; οὐκ ἀκούεις, ὅτι καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ τοῦτο κεκώλυται; ἀλλὰ τίς τῶν πολλῶν ὁ λόγος; λαβεῖν τὸν ἴσον πένητι δίδωμί, φησιν. βδελύττομαι, δέσποτα. ἃ βούλεται τοιαύτας θυσίας ὁ Θεός. μὴ σοφίζου τὸν νόμον. βέλτιον μὴ δίδοναι πένητι, ἢ ἐντεῦθεν δίδοναι· ὅτι οὐκ ἐκ δικαίων πόνων συλλεγὴν ἀργύριον πολλάκις ποιεῖ τὸν νόμον δεῖ τὰ πονηρὰ ἡμῶν μάλα· ὥσπερ αἰ εἴ τις ὑπὸ καλῷ αἰσχροὺς ἐθίζειν σκορπίους. καὶ τί λέγω τὸν Θεοῦ νόμον; οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ῥᾴδιον αὐτὸν καλεῖτε; εἰ ὃ ⓐ κερδαίνοντες ταῦτα φιλοσοφεῖσθε, ἐννόησον ἵνα ὁ Θεὸς ὑμῶν οἵστι τὸν φόβον. εἰ ὃ βούλει σὺν ἔξωθεν νομοθέτας ἐρεῖν, ἄκουσον ὅτι καὶ ἐκείνοις τῆς ἑκάτης ἀναιμωτίας τὸ πρᾶγμα δεῖγμα εἶναι δοκεῖ. σὺν γοῦν ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, καὶ εἰς τὸν μεγάλων πολιτῶν βουλὴν, ἵνα συγκλητον καλοῦσιν, ἃ θέμις τοιούτοις κέρδεσι καταχρῆσθαι· ἀλλὰ νόμος ὅτι πρὸς αὐτοῖς ὁ τοιαῦτα ἀπαγορεύων κέρδη. πῶς οὖν οὐκ ἄξιον φείκης, εἰ μηδὲ τοσαύτην ἀπονέμοις τῇ τῶν οὐρανῶν πολιτείᾳ τιμὴν, ὁποίαν τῇ βουλῇ τῶν Ρωμαίων ⓐ νομοθέται· ἀλλ' ἔλαττον οἵστι τῆς γῆς ὁ οὐρανός, καὶ οὐδὲ αὐτὸν αἰσχύνῃ τὸ πράγματος τὴν ἀλογίαν; τί γὰρ τοῦτο γίνοιτ' ἂν ἀλογώτερον, ἀλλ' ἢ ὅταν τις χοῦς γῆς καὶ ὑετὸν καὶ αὐχένα βιάζηται σπείρειν; διὰ τοῦτο ζιζάνια θερίζουσι καὶ τραχεῖ πυροὺς διδράσκουσιν ⓐ τὴν πονηρὰν ταύτην ὑπενοήσαντες γεωργίαν. μὴ γὰρ οὐκ εἰσὶ

Γεν. 16. γ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Εἰσὶ δίκαιαι ἐμποριαι πολλαί; αἱ τῶν ἀγρῶν, αἱ τῶν προιμνίων, αἱ τῶν βουκολίων, αἱ τῶν θρεμμάτων, αἱ τῶν χειρῶν, αἱ τῆς ὀπιμηλείας τῶν ὄντων; Ἱ μᾶλλον καὶ τῶν παίδων Εἰκὴ γεωργῶν ἀκριβῶς; Ἀλλ' ἔχουσιν ἀποτυχίας ⓐ τῆς γῆς καρποὶ, καὶ χάλαζαν καὶ ἐρυσίβην καὶ ἐπομβρίας. Ἀλλ' ὑ τοσαῦτας, ὅσας καὶ ⓐ τόκοι. καὶ γὰρ ὅσα αὐ ἡμῖν ⁷ διαδοτα, τοσοῦτο μείζονα τὴν ἀπόδοσιν ἡ ζημία, ὃ ⁷ κεφάλαιον ἔσηκεν, ὁ ἀγρός· ἐν τούτῳ ⁷ πολλοὶ πολλάκις ἐν τῷ κεφαλαίῳ ὃ ναυάγιον· οὐκ ἐμείναν, ὃ τῆς ζημίας ⁷ ἐν διδωκεῖ Εἰσιν ἀθυμία. οὐδέποτε γὰρ ἀπολαύει τῶν ὄντων ὁ δανειστής, οὐδὲ φαίνεται ὅτι τόκοις, ἀλλ' ὅταν ὁ τόκος ἐπέχῃ, καὶ χαίρει ὅτι προῆσθαι γέγονεν, ἀλλὰ λυπεῖται, ὅτι οὐδέπω ὃ κεφάλαιον ἔφθασεν ὁ τόκος. καὶ τοιοῦτον ἡ τέλειον τερπνὸν ἡ κακὸν γλύκισμα τοῦτο, καὶ αὖθις πίπλειν δύναται, τοὺς τόκους κεφάλαιον ποιῶν, ὃ βιαζόμενος τὰ ἄωρα ἀμβλωθρίδια ⁷ προενεγκεῖν γλυκύματα τῶν ἐχθρῶν. τοιοῦτον γὰρ ⓐ τόκος· τῶν θηρίων ἐκείνων μᾶλλον καὶ τερατώδεσι ὃ καὶ τῶν ἀθλίων ψυχάς. τοῦτο χειρόδεσμος ἀδικίας, τοῦτο φραγέλλια βιαίων συνθλασμάτων. δίδωμι γὰρ, φησιν, οὐχ ἵνα λάβῃς, ἀλλ' ἵνα πλείονα ἀποδῷς. καὶ ὁ μὲν Θεὸς ὅτε ὃ διδόμενον κελεύει λαβεῖν· Δίδοτε γὰρ, φησι, πρὸ ὧν οὐ προσδοκᾶτε λαβεῖν· σὺ ⁷ καὶ τοῦ δεδομένου πλέον ἀπαιτεῖς, καὶ ὅπερ οὐκ ἔδωκας, τοῦτο ὡς ὀφλόμενον ἀναγκάζεις καταθεῖναι ⓦ Εἰληφότα. καὶ σὺ μὲ νομίζεις τοῦ οἰσέμου ζημιοῦσθαι πλεονάζειν ἐντεῦθεν, φύσει ⁷ τῆς οὐσίας τὸ πῦρ ἀναπτεῖς ὃ ἄσβεστον. ἵνα οὖν τοῦτο μὴ γένηται, ἐκκόψωμεν τοῦ πονηροῦ νοσήματος τοὺς τόκους, πτερώσωμεν τὰς τοῦ ἐλεημοσύνης ὠδῖνας, ἀναζεσταίνωμεν τοῦ ὀλέθριον τοῦτον γαστέρα, καὶ τοῦ ἀληθῆ καὶ μεγάλα κέρδη διώκωμεν μόνα. Ἵνα ⁷ τοῦτό ἐστιν; ἀκούσωμεν Παύλου λέγοντος, Ὅτι μέγας πορισμὸς ἡ εὐσέβεια μετ' αὐταρκείας. τοῦτον τοίνυν πλοῦτον τὸν ὄντως πλοῦτον μόνον, ἵνα καὶ ἐνταῦθα ἀδείας ἀπολαύσωμεν, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. a.Τιμ.ς.ς.

Ομιλ. νζ

10 ΚΑΙ ΕΠΗΡΩΤΗΣΑΝ ΑΥΤΟΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΑΥΤΟΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ· ΤΙ ΟΥΝ ⓐ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΛΕΓΟΥΣΙΝ, ΟΤΙ ΗΛΙΑΝ ΔΕΙ ΕΛΘΕΙΝ ΠΡΩΤΟΝ;

ΟΥΚ ἄρα ἀπὸ τῶν γραφῶν τοῦτο ἠδέσθη, ἀλλ' ἐκείνοις αὐτοῖς διεσάφουν, καὶ παρεφέρετο ὁ λόγος ὥσπερ ἐν ᾧ ἀπείρῳ δήμῳ, καθάπερ καὶ ὅτε τοῦ Χριστοῦ. διὸ καὶ ἡ Σαμαρεῖτις ἔλεγε· Μεσσίας ἔρχεται, ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. καὶ αὖθις ἠρώτων ⓦ Ἰωάννην· Ἠλίας εἶ, ἢ ὁ προφήτης; ἐκεφάτῃ μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφην, ὁ λόγος, καὶ ὁ περὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὁ περὶ τοῦ Ἠλία, οὐχ ὡς ἐγκρίνων ἃ πρὸς ἐκείνων ἐμυθολόγουν. αἱ μὲν γὰρ γραφαὶ δύο λέγουσι τοῦ Χριστοῦ παρουσίας, τοῦτόν τε τὸν γεγονότα, καὶ τὸν μέλλοντα· καὶ ταύτας δηλοῖ ὁ Παῦλος ἔλεγε· Ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὰς ἀσεβείας καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν. ἰδοὺ μία· ἀκουσον πῶς καὶ τὸν ἑτέραν δηλοῖ. Εἰπὼν γὰρ ταῦτα ἐπήγαγε· προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ οἱ προφῆται ⁷ ἑκατέρας μεμνηνται. τῆς μὲν τοῦ μιᾶς τῆς δευτέρας προδρόμου λέγουσι ⓦ Ἠλίαν ἔσεσθαι· τῆς γὰρ προτέρας ἐλύετο ὁ Ἰωάννης, οὗ καὶ Ἠλίαν ὁ Χριστὸς ἐκάλει, οὐκ ὄντα Ἠλίαν ἀλλ' ὄντα τὸ Ἠλιακὸν ἐπλήρα τοῦ ἐκείνου. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος προδρόμος ἦλθε τῆς δευτέρας παρουσίας, οὕτω καὶ οὗτος τῆς προτέρας ἐγένετο. ἀλλ' ⓐ γραμματεῖς ταῦτα συγχέοντες καὶ διαστρέφοντες

Ιωαν. δ.κε. Ιωαν.α.κα. Τιτ.β.ια.ιβ. ιγ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διαφέροντες Ⓦ δῆμον, ἐκείνης ἐμνημόνθυον μόνης τοῦ Ⓦ δῆμον, τῆς δευτέρας πρυσίας, καὶ ἔλεγον· ὅτι εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, ἔδει Ⓦ Ηλίαν τοῦ λαβεῖν. διὰ τοῦτο καὶ Ⓐ μαθηταὶ λέγουσι· πῶς Ⓐ γραμματεῖς λέγουσιν, Ηλίαν δεῖ ἐλθεῖν τοῦτον; διὰ τοῦτο Ⓒ
Ιωαν. α. κα. τοὺς Ⓦ Ιωάννου πέμψαντες Ⓐ Φαρισαῖοι πρώτων, Εἰ σὺ εἶ Ηλίας; οὐ μνημονθύοντες ἀδαμοῦ τῆς τοῦ τέρας πρυσίας. Ἵνα οὖν ἐστιν ἡ λύσις, ἵνα ὁ Χριστὸς ἐπάγαγεν· ὅτι Ηλίας μὲν ἔρχεται τότε τοῦ τῆς δευτέρας μὲν πρυσίας, καὶ νῦν ἦλθεν Ηλίας, Ⓦ Ιωάννου οὕτω καλοῦ. ἐστὶ ἦλθεν Ηλίας. Εἰ δὲ Ⓦ Θεσβίτου ζητοῖς, ἔρχεται. διὰ τί ἐλέγχου, Ηλίας μὲν ἔρχεται, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. ποῖα πάντα; ἅπερ ὁ τοῦφητης ἔλεγε Μα-
Μαλ. δ. ε. λαχίας. Ἀποστελῶ γὰρ ὑμῖν Ηλίαν Ⓦ Θεσβίτου, ὃς ἀποκαταστήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἀράδην. Εἶδες ἀκρίβειαν τοῦφητικῆς ῥήσεως; ὅτι γὰρ Ⓦ Ιωάννου Ηλίαν ἐκάλεσεν ὁ Χριστὸς διὰ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας, ἵνα μὴ νομίσῃς τοῦτο καὶ τοῦτο τὸ τοῦφήτου λέγεσθαι νῦν, τοῦστέθηκεν αὐτοῦ καὶ τὴν πατρίδα εἰπών, Ⓦ Θεσβίτου· Ιωάννης ὁ Θεσβίτης ἐστὶν οὗτος. καὶ ἕτερον ὁ μέγα τοῦτο τοῦάσημον λέγει λέγων, μὴ ἐλθὼν πατάξω τὴν γῆν ἀράδην, τὴν δευτέραν αὐτοῦ πρυσίαν ἐμφαίνων τὴν φο-
Ιωαν. γ. ιζ. βερὰν. τῇ γὰρ τοῦτέρᾳ οὐκ ἦλθε πατάξαι τὴν γῆν. Οὐ γὰρ ἦλθον, φησιν, ἵνα κρίνω Ⓦ κόσμον.* δηλοῦν τοίνυν ὅτι τοῦ ἐκείνης ἔρχεται ὁ Θεσβίτης τῆς τὴν κρίσιν ἐχούσης, τοῦτον εἰρηκε, καὶ τὴν αἰτίαν ἣν ὁμοῦ διδάσκει τῆς πρυσίας αὐτοῦ. Τίς δὲ ἡ αἰτία; ἵνα ἐλέγξῃ πείσῃ τοὺς Ιουδαίους πιστεῦσαι τῷ Χριστῷ, καὶ μὴ πάντες ἀράδην ἀπόλωνται τοῦβαλλομένου. διὰ δὴ καὶ αὐτὸς εἰς ἐκείνην αὐτοῦ τοῦβαπέμπων τὸν μηνύοντα, φησί· καὶ ἀποκαταστήσει πάντα, τουτέστι, διορθώσει τὴν ἀπιστίαν τῶν Ιουδαίων τῶν τότε εὐσεβομένων. διὰ καὶ σφόδρα ἀκριβέστατα εἰρηκεν. οὐ γὰρ εἶπεν, ἀποκαταστήσει καρδίαν υἱοῦ τοῦς πατέρας, ἀλλὰ πατέρος τοῦς υἱόν. ὅτι γὰρ πατέρες ἦσαν τῶν ἀποστόλων Ⓐ Ιουδαῖοι, τοῦτο λέγει, ὅτι ἀποκαταστήσει τοῖς δόγμασι τῶν υἱῶν αὐτῶν, τουτέστι, τῶν ἀποστόλων, τὰς καρδίας τῶν πατέρων, τουτέστι, τὰ ἤθη τῶν Ιουδαίων τὰ ἀγένοιαν.

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ηλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐγνώσαν αὐτόν· ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν. οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν ὅτι περὶ Ιωάννου εἶπεν αὐτοῖς. Καίπι οὕτε Ⓐ γραμματεῖς τοῦτο εἶπον, οὔτε αἱ γραφαί· ἀλλ' ὅτι λοιπὸν ὀξύτεροι ἐγένοντο Ⓒ τοῦσεκινικώτεροι πρὸς τὰ λεγόμενα, ταχέως συνίεσαν. πόθεν δὲ ἔγνωσαν τοῦτο Ⓐ μαθηταί; ἵνα ἤδη τοῦειρηκὼς αὐτοῖς, αὐτός ἐστιν Ηλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι· ἐνταῦθα δέ, ὅτι ἦλθε· καὶ πάλιν, ὅτι Ηλίας ἔρχεται, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. ἀλλὰ μὴ θορυβηθῇς, μηδὲ πεπλανῆσθαι Ⓦ λέγειν νομίσῃς, εἰ ποτὲ μὲν αὐτὸν ἤξειν, ποτὲ δὲ ἐληλυθέναι λέγει. πάντα γὰρ ἀληθῆ ταῦτα. ὅταν μὲν γὰρ εἶπεν, ὅτι Ηλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα, αὐτὸν Ηλίαν φησὶ τὸν τότε ἐσομένου τῶν Ιουδαίων ἀπιστροφὴν· ὅταν δὲ εἴπῃ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι, Ιωάννην λέγει, τὸν τύπον τῆς διακονίας Ιωάννου Ηλίαν καλῶν. καὶ γὰρ Ⓐ τοῦφῆται ἕκαστον τῶν εὐδοκίμων βασιλέων Δαβὶδ ἐκάλεσαν, καὶ τοῦτον Ιουδαίους ἄρχοντας Σοδόμων καὶ υἱὸς Αἰθιόπων ἀπὸ τῶν τύπων. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνος τῆς δευτέρας ἦσαι πρυσίας, οὕτως τοῦτο τῆς τοῦτέρας ἐκήρυττε τοῦδρομος. διὰ δὲ τοῦτο ὁ μόνον Ηλίαν αὐτὸν ὀνομάζει πάντα δέ, ἵνα δείξῃ σφόδρα αὐτὸν τῇ παλαιᾷ συμβαίνοντα, καὶ τὴν τοῦφητείαν καὶ τὴν πρυσίαν ταύτην οὖσαν. διὰ καὶ ἐπάγει πάλιν, ὅτι ἦλθε, καὶ οὐκ ἔγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν εἰς αὐτὸν πάντα ὅσα ἠθέλησαν. Τί ἐστι, πάντα ὅσα ἠθέλησαν; ἐνέβαλον εἰς δεσμωτήριον, ἔδειραν, ἀπεκλείσαν, ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὅπι πίνακος. οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. ὁρᾷς πῶς πάλιν εὐκαίρως αὐτοῦ ἀναμιμνήσκει τὰ πάθους, ἀπὸ τὰ πάθους τοῦ Ιωάννου πολλὴν αὐτοῖς τοῦξενίαν τὴν τοῦβαμβίαν; διὰ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ θαύματα εὐθέως ἐργάσασθαι

σαθαι μεγάλα. καὶ γὰρ ἰώμενα δι' ὧν εἶπε παθῶν ἀφ' ἑαυτοῦ λέγηται, διὰ τοῦτο θαυμαστὸν ἐργεῖ, καὶ μὴ τοὺς λόγους, καὶ ἀπὸ τῶν λόγων τούτων. καὶ πολλαχοῦ τοῦτο ἀπὸ τηρήσαντά ἐστιν εὑρεῖν. τότε γοῦν, φησιν, ἤρξατο δεικνύειν ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν, καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ πολλὰ παθεῖν. Τότε, πότε; ὅτε ὡμολογήθη Χριστὸς καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ πάλιν ἐν τῷ ὄρει, ὅτε τιμηθῆναι μᾶλλον αὐτοῖς ἔδειξεν ὄψιν, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης αὐτοῦ διελέχθησαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας, ἀνέμνησεν αὐτοὺς τῶν παθῶν. Εἰπὼν γὰρ τιμὴ καὶ Ἰωάννου ἰσοτίμου, ἐπήγαγε· ὕστερον καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παθεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ μικρὸν πάλιν, ὅτε τὸν δαίμονα οὐκ ἐδύνηθεν, οὐ διὰ τοῦτο ἔσχον μαθηταὶ ἐκβαλεῖν. καὶ γὰρ καὶ ὅτε ἀναστρεφομένων αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, φησίν· Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Τοῦτο οὖν ἐποίει, ὡς μεγέθη τὴν θανάτου τιμὴν ὑπερβολῇ τῆς λύπης ὑποτεμνόμενος καὶ πάντα τρόπῳ αὐτοῖς παραμυθούμενος· ὥσπερ καὶ ἐν τούτοις τῇ μνήμῃ τοῦ θανάτου Ἰωάννου πολλαχοῦ αὐτοῖς παρέσχε τιμὴν παράκλησιν. Εἰ δέ τις λέγοι μοι, τίνος ἕνεκεν μὴ καὶ νῦν Ἠλίαν ἀναστήσας ἔπεμψεν, εἴ γε τοσαύτα αὐτοῦ μαρτυρεῖ τῇ παρουσίᾳ τὰ ἀγαθά; ἐροῦμεν, ὅτι καὶ νῦν Χριστὸν νομίζοντες Ἠλίαν εἶναι, οὐκ ἐπίστευον αὐτῷ. Οὐ γάρ, φησιν, Ἠλίαν σε λέγουσιν, οὐδὲ Ἰερεμίαν, οὐδὲ Ἰωάννου οὐδὲν ὧν τὸ μέσον, ἢ ὁ χρόνος μόνος. πῶς οὖν τότε πιστεύσουσί, φησι; καὶ γὰρ ἀποκατάστασιν πάντα, καὶ δεῖγμα τοῦ γνωρίμους εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ δεῖγμα τοῦ ἀφαπαθῶν μέλλειν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅτι πλέον τοῦ Χριστοῦ τιμὴν δόξαν, καὶ πάσιν εἶναι τοῦ Ἠλίου φανερωτέραν. ὅταν οὖν τοσαύτης προλαβούσης ἀποδείξεως καὶ προσδοκίας ἔλθῃ ἐκεῖνος τὰ αὐτὰ κηρύττων τούτῳ καὶ ἀναγγέλλων καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς, εὐκολώτερον δέξονται τὰ λεγόμενα. ὅταν δὲ εἴπῃ, οὐκ ἐγνωσαν αὐτόν, καὶ ὑπὲρ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀπολογεῖται, καὶ οὐ ταύτῃ αὐτοὺς μόνον παραμυθεῖται, ἀλλὰ καὶ τῷ δεῖξαι ἀδίκως περὶ αὐτοῦ πάσχοντα ἅπερ πάσχει, καὶ τῷ τὰ λυπηρὰ δύο συγκαλύψαι σημείοις, τῷ τε ἐν ᾧ ὁρᾷ, καὶ ᾧ μέλλοντι γίνεσθαι. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οὐκ ἐρωτῶσιν αὐτόν, πότε ἔρχεται Ἠλίας, ἢ τῇ ἀγνοίᾳ πιεζόμενοι τῶν παθῶν, ἢ δεδοικότες. πολλαχοῦ γὰρ ὅταν ἴδωσι μὴ βουλόμενόν τι σαφῶς εἰπεῖν, σιγῶσι λοιπόν. ὅτε γοῦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ διατριβόντων εἶπε· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, ἐπήγαγε, καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. ὅπερ ἑκατέρωθι τῶν εὐαγγελιστῶν αἰνιττόμενοι, ὁ Μάρκος μὲν φησιν, ὅτι ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐρωτῆσαι· ὁ Λουκᾶς δέ, ὅτι ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ ῥήματος. Μαρ. θ. λα. Λουκ. θ. κε.

14 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτόν,

15 καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει. πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ· 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἴσχυσαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Τοῦτον τὸν ἄνθρωπον σφόδρα ἀσθενοῦντα καὶ πίστιν δείκνυσιν ἡ γραφή. καὶ οὐκ πολλῶν τοῦτο δῆλον, ἔκ τε τοῦ εἰπεῖν τὸν Χριστόν, ὃς πιστεύοντι πάντα δυνατά, ἔκ τε τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν τὸν προσελθόντα, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ, καὶ οὐκ τοῦ Χριστοῦ κελεῦσαι τῷ δαίμονι μηκέτι εἰσελθεῖν εἰς αὐτόν, καὶ οὐκ τοῦ πάλιν εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον τῷ Χριστῷ, εἰ δυνάσαι. καὶ εἰ ἡ ἀπιστία αὐτοῦ γέγονεν αἰτία, φησί, τοῦ μὴ ἐξελθεῖν τὸ δαιμόνιον, τί τοῖς μαθηταῖς ἐγκαλεῖς; δεικνὺς ὅτι δυνατὸν αὐτοῖς καὶ χωρὶς τῆς προσαγόντων πίστεως πολλαχοῦ θεραπεῦσαι. ὥσπερ γὰρ ἤρκει πολλάκις ἡ τοῦ προσάγοντος πίστις εἰς τὸ καὶ παρὰ ἐλαττόνων λαβεῖν, οὕτω τῶν τοιούτων πολλάκις ἤρκεσεν ἡ δυνάμις, καὶ μὴ πιστευόντων τῶν προσελθόντων, θαυματουργῆσαι. καὶ ταῦτα ἀμφότερα δείκνυται ἐν ταῖς γραφαῖς. οἵ τε γὰρ περὶ Κορνήλιον, ἀπὸ τῆς αὐτῶν πίστεως ἐπεσπάσαντο τὸ πνεῦμα τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πεχ.ι. χερίν· ϗ ὅτι τοῦ Ελισαίου ἦ, σοῦνος πιστεύσαντος, νεκρὸς αἴεση. οἵ τε γὰρ ῥίψαντες, ὁ δ' ἐφ' Δ.Βασ.ιγ. πίστιν, ἀλλὰ δι' ἀγαλίδη ἔρριψαν ἁπλῶς ϗ ὡς ἔτυχε, φοβηθέντες ὃ πειρατήριον, ϗ ἔφυγεν· αὐτός τε ὁ ῥιφεὶς ἀποτεθηκὼς ἰῶ, ϗ ἀπὸ μόνης τῆς τοῦ ἁγίου σώματος δυνάμεως ἀνέστη ὁ νεκρός. ὅθεν δῆλον" ἐντεῦθεν, ὅτι ϗ ⓐ μαθηταὶ ἠθέτησαν, ἀλλ' ὁ πρώτης. ⓐ φύλοι γὰρ ὁ πρῶτος ἦσαν ἐκεῖ. θέα ὃ τοῦτο ϗ ἑτέρωθεν τὴν ἀγνωμοσύνην, πῶς ὅτι τὸ ὄχλου ἐντυγχάνει τῷ Ιησοῦ χῦ τῶν μαθητῶν, λέγων, ὅτι προσενεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, ϗ οὐκ ἴσχυσε αὐτὸν θεραπεῦσαι. ἀλλ' αὐτὸς ἀπαγαίτων αὐτοὺς τὴν ἐγκλημᾶ ὅτι τὸ δήμου, ἐκείνῳ ὃ πλέον λογίζεται·

17 Ω γενεὰ γὰρ, φησιν, ἄπιστος ϗ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν;

Οὐκ εἰς ὃ τοῦτο πρόσωπον μόνον ἀποτεινόμενος, ἵνα μὴ ἀπειρήσῃ τὸ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ϗ εἰς πάντας Ιουδαίους. ϗ γὰ εἰκὸς πολλοὺς τῶν παρόντων σκανδαλισθῆναι, ϗ τὰ μὴ προσήκοντα ἐννοῆσαι περὶ αὐτοῦ. ὅτανη ὃ εἶπη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν, δείκνυσι πάλιν ἀπαραίτητον ὄντα τὸ θάνατον αὐτῷ, ϗ" ὑπομίας ὃ πρόγμα, ϗ παθεῖν τὴν ἀποδημίαν, ϗ ὅτι ὁ ὃ σωθῆναι, ἀλλὰ ὃ τοῦ) μετ' αὐτῶν βαρύ. ὁ μὲν ἔστι μέχρι τῶν ἐγκλημᾶτων, ἀνάγκη φησι; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.

Καὶ αὐτὸς διερωτᾷ αὐτὸν, πόσον χρόνον ἔχει, ϗ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπολογούμενος, καὶ κεῖνον ἄγων εἰς ἐλπίδα χρηστὴν ϗ τοῦ πιστεῦσαι, ὅτι ἔσται αὐτῷ ἀπαλλαγὴ τοῦ κακοῦ. ϗ ἀφίησιν αὐτὸν ἀπαρεσκέπεσθαι, οὐ πρὸς ἐπίδειξιν (ὑπὲρ γὰρ ὄχλος σωθήσετο, ϗ ἐπετίμησεν αὐτῷ) ἀλλὰ δι' αὐτὸν τὸν πατέρα· ἵν', ὅταν ἴδῃ θορυβούμενον ὃ δαιμόνιον ἀπὸ τῆς κλησθῶσι μόνον, καὶν ὕστερον ἀναχθῇ εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἐσομένου θαύματος. ὑπὲρ ὃ ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ἐκ παιδὸς, ϗ ὅτι εἰ δύνασαι, βοήθει μοι, λέγει· τῷ πιστεύοντι πάντα δυνατά, πάλιν εἰς αὐτὸν περιτρέπων ὃ ἔγκλημα. ϗ ὅτε μὲ ἔλεγεν ὁ λεπρὸς, Εἰ θέλεις, δύνασαί με καθαρίσαι, Λυκ.ε.ιϛ. Ματθ.η.γ. μάρτυρα αὐτὸ τὴν ἐξουσίαν, ἐπαινῶν αὐτὸ ϗ βεβαιῶν ὃ εἰρημένον, ἔλεγε, Θέλω, καθαρίσθητι· ὅτε δὲ εἶπεν ὁ σωτὴρ ἄξιον τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἐφθέγξατο εἰπών, εἰ δύνασαι, βοήθει μοι, ὅρα πῶς αὖθ' ὁ ῥηθεὶς, ὡς ὁ δεόντως εἰρημένον. τί γάρ φησιν; Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. ὁ ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι· τοσαύτην μοὶ ἐμοὶ περιουσίαν δυνάμεως, ὡς ϗ ἑτέροις δύνασθαι ποιεῖν ταῦτα θαυματουργεῖν· ὥστε ἂν πιστεύῃς ὡς ἐγώ, ϗ αὐτὸς δύνασαι θεραπεῦσαι, φησι, ϗ τοῦτον ϗ ἑτέρους πολλούς. ϗ ταῦτα εἰπὼν ἀπηλλαξε ⓜ δαιμονιάζοντα. σὺ ὃ μὴ μόνον ἐντεῦθεν αὐτοῦ σκόπει τὴν περίνοιαν ϗ τὴν δυναστείαν, ἀλλὰ ϗ ἐξ ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὃ ἐπεχώρησεν εἶναι τοῦ) τὸ δαίμονα. ϗ γὰ εἰ μὴ πολλῆς περιουσίας ϗ τότε ἀπέλαυεν ὁ ἀνθρωπος, πάλαι ἂν ἀπωλώλει. καὶ γὰ εἰς ὃ πῦρ αὐτὸν ἔβαλε, φησι, ϗ εἰς ὃ ὕδωρ. ὁ ὃ ταῦτα τολμῶν ϗ αἰσθόμενος ἂν πρώτως, εἰ μὴ ϗ ἐν τοσαύτῃ μανίᾳ πολιὸν ἐπέθηκεν ὁ Θεὸς αὐτῷ ⓜ χαλινόν· ὥσπερ οὖν ϗ ἐπ' ἐκείνων τῶν γυμνῶν τῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις τρεχόντων, ϗ λίθοις ἑαυτοὺς κατακοπτόντων. εἰ ὃ σελήνιαζόμενον καλῶ, μηδὲν θορυβηθῇς. τοῦ γὰ πατρὸς τοῦ δαιμονιζομένου ἐστὶν ἡ φωνή. πῶς οὖν φησι καὶ ὁ εὐαγγελιστής, ὅτι σελήνιαζόμενος πολλοὺς ἐβεβάπτισεν; ἀπὸ τῆς τῶν πολλῶν ὑποψίας αὐτοῦ καλῶν. ὁ γὰ δαίμων ὅτι ἀμφιβολῆ τὸ σωτῆρι ϗ ὑποπίπτεται τοῖς ἀνθρώποις, καὶ δείκνυσιν αὐτοῦ τὴν τῆς σελήνης δρόμου, οὐχ ὡς ἐκείνης ἐνεργούσης (ἄπαγε) ἀλλ' αὐτὸς τὸ κακουργῶν εἰς τὸ τοιχεῖον ἀμφιβολίαν. διὸ ϗ πεπλανημένοι πρὸς τοῖς ἀνθρώποις ἐπεκρώτησε δόξα, ϗ ὥστε τοὺς τοιούτους καλεῖσθαι δαίμονας ἀπαπώμενοι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀληθές.

19 Τότε προσελθόντες ⓐ μαθηταὶ αὐτῷ κατ' ἰδίαν ἠρώτησαν αὐτὸν, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτοὶ τὸν δαίμονα ἐκβαλεῖν; Ἐμοὶ δοκοῦσιν ἀγωνίαν ϗ δεδοικέναι, μήποτε τὸ χεῖρον, ἐὰν ὑπισευθῇς, ἀπώλεσαν. ἔλαβον γὰρ ἐξουσίαν τοῦ δαιμόνων ἀκαθάρτων.

δι' ὃ

διὸ καὶ ἐρωτῶσι κατ' ἰδίαν αὐτῷ προσελθόντες, οὐκ αἰσχυνόμενοι, ὅτι ἐπὶ πολὺ καὶ ἀπορρήτων καὶ μεγάλου πράγματος ἐμέλλον αὐτὸν ἐρωτᾶν. Εἰ γὰρ ὃ ἔργον ἐζήλωσε καὶ παλαίσασθαι ἐκέλευσε καὶ ἀγωνίσασθαι λοιπὸν τὴν διὰ τῶν λόγων ὁμολογίαν. τί οὖν ὁ Χριστός;

20 Διὰ τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν, φησιν. ἐὰν γὰρ ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβηθι, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

Εἰ δὲ λέγῃς, ποῦ ὄρος μετέβησαν; σκόπει αὖ εἰ ποιμὶ, ὅτι πολλῷ μείζονα ἐποίησαν, μείζοις νεκροὺς ἀναστήσαντες. οὐδὲ γὰρ ἴσον, ὄρος μεταστῆσαι καὶ θάνατον ἀπὸ σώματος κινῆσαι. λέγονται δὲ μετ' ἐκείνους ἄλλοι τινες ἐκείνων ἐλάττονες πολλῷ καὶ ὄρη χερσὶν καλεσάσης μεταθεῖναι· ὅθεν δῆλον ὡς καὶ ὅτι μετέθεσαν ἂν καλούσης χερσίν. Εἰ δὲ ὅτε οὐκ ἐλύετο χερσὶ, μὴ ἐγκάλει· ἄλλως δὲ, καὶ αὐτὸς οὐκ εἶπεν, ὅτι μεταστήσετε πάντως, ἀλλ' ὅτι δυνήσεσθε καὶ τοῦτο. Εἰ δὲ μετέστησαν, οὐκ ὄφελος οὐκ ἐδυνήθησαν (πῶς γὰρ, τὰ μείζονα δυνηθέντες;) ἀλλ' ὄφελος οὐκ ἐβουλήθησαν, διὰ τὸ μὴ καλεῖσθαι χερσίν. Εἰκὸς δὲ καὶ μὴ γενέσθαι τοῦτο, καὶ μὴ γεγράφθαι. οὐδὲ γὰρ πάντα ἃ ἔθαυματούργησαν, ἐγράφη. ὅτε μᾶλλον ἀτελέστερον πολλῷ διέκειντο. Τί οὖν; οὐδὲ ταύτην τὴν πίστιν εἶχεν ὅτε; οὐκ εἶχον. ὑπὲρ δὲ ἀεὶ οἱ αὐτοὶ ἦσαν· ἐπεὶ καὶ Πέτρος νῦν μὲν μακαρίζεται, νῦν δὲ ὀνειδίζεται· καὶ ⓐ λοιποὶ δὲ εἰς αἰσίαν σκώπτονται πρὸ αὐτοῦ, ὅτε οὐ ζωῆκαν τὸν περὶ τῆς ζύμης λόγον. ζωήκεσι δὲ καὶ ὅτε τὸν μαθητὰς ἀθενῆσαι. ἀτελέστερον γὰρ διέκειντο περὶ τὸ σαφὲς. πίστιν δὲ σινάπεως λέγει, τὴν τῶν σημείων, καὶ σινάπεως μέμνηται, τὴν ἄφατον αὐτῆς δηλῶν δύναμιν. Εἰ γὰρ καὶ τῷ ὄγκῳ μικρὸν εἴη τὸ σίναπι δοκοῦν, ἀλλὰ τῇ δυνάμει ἀπάντων ἐστὶ σφοδρότερον. δείκνυσι τοίνυν ὅτι καὶ τὸ ἐλάχιστον τῆς γνησίας πίστεως μεγάλα δύναται, ἐμπήξαν τὸ σινάπεως, ἢ οὐδὲ μέχρι τούτου ἔστι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὄρη μετέθηκε, καὶ περαιτέρω προέβη. οὐδὲν γὰρ, φησιν, ἀδυνατήσει ὑμῖν. σὺ δὲ καὶ ταῦτα αὐτὴν ταύτην τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὸ πνεύματος τὴν ἰσχὺν· τὴν μὲν φιλοσοφίαν, ὅτι οὐκ ἔκρυψαν αὐτῶν τὸ ἐλάττωμα· τὸ δὲ πνεύματος τὴν ἰσχὺν, ὅτι τοὺς οὐδὲ ὡς κόκκον σινάπεως ἔχοντας πίστιν, οὕτω κατὰ μικρὸν ἀνήγαγεν, ὡς ποταμοὺς καὶ πηγὰς ἐν αὐτοῖς πίστεως διαδοῦναι.

21 Τοῦτο γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

Προσέθηκε, τὸ τῶν δαιμόνων ἅπαν, καὶ τὸ τῶν σελινιαζομένων λέγων μόνον. ὁρᾷς πῶς αὐτοῖς ἤδη ⓐ περὶ νηστείας προκαταβάλλεται λόγον; μὴ γὰρ μοι ἀπὸ τῶν κατωνυζόντων λέγε, ὅτι τινὲς καὶ χωρὶς νηστείας ἐξέβαλον. Εἰ γὰρ καὶ περὶ τῶν ὀπτιμένων τοῦτο δύο ἐποίησε, ἑνὸς πάντως καὶ δευτέρου· ἀλλὰ πάσχοντα ἀνήχθη ποτὲ τρυφᾶν ἀπαλλαγεῖσαν τῆς μανίας ταύτης.

Δεῖ γὰρ μάλιστα τὰ τοιαῦτα νοσοῦντι. ἢ μὲν ἐν πίστεως χερσὶ, φησὶ, τί δεῖ νηστείας; ὅτι μὴ τὴν πίστεως καὶ ἐκείνου ἐστὶν μικρὰν εἰσάγειν τὴν ἰσχύν. φιλοσοφίαν γὰρ πολλὴν ἐνέδειξατο, καὶ ἀγγέλων ἐξ ἀνθρώπων κατασκευάζει, καὶ ταῖς ἀσωμάτοις δυνάμεσι συνδιάγειν. ἀλλ' οὐκ αὐθ' ἑαυτὴ, ἀλλὰ δεῖ καὶ βύσσης, ἢ "περιστερᾶς βύσσης. ὅσα γὰρ ὧν ὅσα ἀγαθὰ ἐξ ἀμφοτέρων συνέστηκε. ὁ γὰρ βύσσολυθος, ὡς ἐκεῖ, καὶ νηστεύων, οὐ πολλῶν δεῖται· ὁ δὲ πολλῶν μὴ δεόμενος, οὐκ ἂν γένοιτο φιλοχρήματος· ὁ δὲ μὴ φιλοχρήματος, καὶ περὶ ἐλεημοσυνῶν ἐπιτηδειότερος. ὁ νηστεύων καὶ φῶς ἐστι καὶ ἐπιθερμότερος, καὶ μὴ νήφειν βούλεται, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις σβέννυσι ταῖς πονηραῖς, καὶ ἐξιλεοῦται ⓐ Θεὸν, καὶ ταπεινοῖ τὴν ψυχὴν ἐπαειρομένην. διὰ τοῦτο καὶ ⓐ ἀπόστολοι ἀεὶ σχεδὸν συνήστευον. ὁ βύσσολυθος μὴ νηστείας δίπλακα ἔχει ταῖς πτέρυξας καὶ τὴν ἀνέμων αὐτὴν κουφοτέρας. οὐδὲ γὰρ χασμᾶται καὶ ἁπλῶς ἀναπαύεται καὶ ναρκᾷ βύσσολυθος, ὥσπερ πάντες ⓐ πολλοὶ, ἀλλ' ἔστι πυρὸς σφοδρότερος καὶ τῆς γῆς ἀνώτερος. διὰ καὶ μάλιστα ὁ τοιοῦτος τοῖς δαίμοσιν ἐχθρὸς καὶ πολέμιος. οὐδὲν γὰρ ἀνθρώπων γνησίως βύσσολυθος ἀνωτέρω. Εἰ δὲ γυνὴ ὠμὸν τινα ἄρχοντα, καὶ ὅτι Θεὸν φοβούμενον, ὅτε ἀνθρώπων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πον ἐντεῦθεν ὀμνύον ἴσχυεν ἐπιτιμᾶσθαι, πολλῷ μᾶλλον ⟨W⟩ Θεοῦ ἐπιτιμᾶσθε⟨ι⟩ ὁ σωματικῶς αὐτῷ προσεδρεύων, καὶ γαστρὸς κρατῶν, καὶ πυρὶ ἐκβάλλων. Εἰ γὰρ ἀσθενές σοι τὸ σῶμα ὥστε νηστεύειν διὰ παντὸς, ἀλλ' οὐκ εἰς προσευχὴν ἀσθενές, οὐδὲ πρὸς ὑπερβολὴν γαστρὸς ἀτονον. Εἰ γὰρ καὶ νηστεύειν οὐ δύνασαι, ἀλλὰ μὴ πυρᾶν δύνασαι. οὐ μικρὸν γὰρ καὶ τοῦτο, οὐδὲ πολὺ νηστείας ἀπέχον· ἀλλ' ἵνα μὴ καὶ "αὐτὸ καταπατῆσαι τὸ δηνάριον τιμῶ μᾶλλον. καὶ γὰρ οὐδὲν οὕτως ἐκείνῳ τῷ δαίμονι φίλον, ὡς πυρὴ καὶ μέθη· διὰ τοῦτο καὶ πηγὴ καὶ μήτηρ ἐστὶν ἁπάντων τῶν κακῶν. διὰ ταύτης γοῦν ποτε τοὺς Ισραηλίτας εἰς εἰδωλολατρείαν ἐνέβαλε· διὰ ταύτης τοὺς Σοδομίτας εἰς παρανόμους ἀνῆψεν ἐρωτας. Τοῦτο γάρ, φησί, τὸ ἀνόμημα Σοδόμων, ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐν πλησμονῇ ἄρτων καὶ βδελυγίας ἐσπατάλων. διὰ ταύτης μυρίους ἕτερος ἀπώλεσε, καὶ τῇ γεέννῃ παρέδωκε. Τί γὰρ οὐκ ἐργάζεται κακὸν ἡ πυφή; χείρους δὲ ἀνθρώπων ποιεῖ, καὶ θηρίων χείρους. ὁ μὲν γὰρ χοῖρος βορβόρῳ ἐγκαλινδεῖται, καὶ κόπρῳ τρέφεται· οὗτος δὲ ἐκείνης βδελυκτότερον σιτεῖται τράπεζαν, μίξεις ἐπινοῶν ἀθέσμους, καὶ παρανόμους ἐρωτας· ὁ τοιοῦτος οὐδὲν δαιμονιώντος διενήνοχεν. ὁμοίως γὰρ δυσχεραίνει, καὶ μαίνεται· καὶ ⟨W⟩ μὴ δαιμονιῶντα καὶ μὴ ἐλεᾶσθαι, τοῦτο δὲ ἀποτρεφόμεθα καὶ μισοῦμεν. τί δήποτε; ὅτι αὐθαίρετον ἐπιτάσσει μανίαν, καὶ τὸ σῶμα καὶ σοῦ ὀφθαλμοὺς καὶ ῥῖνας καὶ πόντα ἁπλῶς, καταγώγια ὀχετοῦ καὶ ἀμάθρας ἐργάζεται. Εἰ δὲ καὶ τὰ ἐντὸς ἴδοις, ὄψει σου τὴν ψυχὴν καθάπερ ἐν λίμνῃ χειμῶνι καὶ κρημνῷ πεπηγυῖαν καὶ ναρκῶσαν, καὶ σοῦ τὸ σκάφος ὠφελῆσαι δυναμένην διὰ τὸν τοῦ χειμῶνος ὑπερβολήν. αἰσχύνομαι εἰπεῖν, ὅσα ἀπὸ πυφῆς πάσχουσι καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες κακά· τῷ δὲ αὐτῶν καταλείπω σωφρονεστέρῳ τῷ σοῦτα ἀκριβέστερον εἰδότι. τί γὰρ αἰσχρότερον γυναικὸς μέθυσης, ἢ ἁπλῶς ἀφειδομένης; ὅσῳ γὰρ ἀσθενέστερον τὸ σκεῦος, τοσούτῳ πλέον τὸ ναυάγιον, ἂν τε ἐλευθέρα ᾖ, ἄν τε δούλη. ἡ μὲν γὰρ ἐλευθέρα ἐν μέσῳ τῷ θεάτρῳ τῶν δούλων ἀσχημονεῖ, ἡ δὲ δούλη πάλιν ὁμοίως μεταξὺ τῶν δούλων· καὶ παροινοῦσι τὸ Θεοῦ σοῦ δῶρα βλασφημεῖσθαι παρὰ τῶν ἀνοήτων. πολλῶν γοῦν ἀκούω λεγόντων, ὅταν τοιαῦτα συμβαίνῃ πάθη· μὴ ἔστω οἶνος. ὦ τῆς αἰσίας, ὦ τῆς παραπλήξιας. ἄλλων ἁμαρτανόντων τὰς τοῦ Θεοῦ δωρεὰς ἐκκαλεῖς; καὶ πόσης τοῦτο μανίας; μὴ γὰρ ὁ οἶνος ἐποίησεν, ἀλλ' ἄθεμις, τοῦτο τὸ κακόν; οὐχ ὁ οἶνος, ἀλλ' ἡ ἀκολασία τῶν ἀπολλυόντων καὶ χωρὶς. εἶπε τοίνυν, μὴ ἔστω μέθη, μὴ ἔστω πυφή. εἰ δὲ λέγοις, μὴ ἔστω οἶνος, ἐρεῖς καὶ μακρὰν πορρωτέρω, μὴ ἔστω σίδηρος διὰ τοὺς ἀνδροφόνους, μὴ ἔστω νὺξ διὰ τοὺς κλέπτας, μὴ ἔστω φῶς διὰ τοὺς συκοφάντας, μὴ ἔστω γυνὴ διὰ τὰς μοιχείας· καὶ πόντα ἁπλῶς ἀναιρήσεις. ἀλλὰ μὴ "οὕτω ποίει (σατανικῆς γὰρ τοῦτο γνώμης) μηδὲ διάβαζε ⟨W⟩ οἶνον, ἀλλὰ τὸ μέθυον. καὶ λαβὼν τοῦτον αὐτὸν νήφοντα, ἐπούρανον αὐτὸ πᾶσαν τὴν ἀσημοσύνην, καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτόν· οἶνος ἐδόθη, ἵνα εὐφραινώμεθα, οὐχ ἵνα ἀσχημονῶμεν· ἵνα γελῶμεν, οὐχ ἵνα γελῶμεν· ἵνα ὑγιαίνωμεν, οὐχ ἵνα νοσῶμεν· ἵνα ἀσθένειαν σώματος διορθωσώμεθα, οὐχ ἵνα ψυχῆς ἰσχὺν καταβάλωμεν. ἐπίμησέ σε ὁ Θεὸς τῷ δώρῳ "ἵ σαυτὸ ὑβρίζεις τῇ ἀμετρείᾳ; ἄκουσον τί φησιν ὁ Παῦλος. Οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸ στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Εἰ δὲ ὁ ἄγιος ἐκεῖνος καὶ νόσῳ κατεχόμενος, καὶ ἐπαλλήλους ἀρρωστίας ὑπομένων οὐ μετέλαβεν οἴνου, ἕως οὗ ἐπέτρεψεν ὁ διδάσκαλος, ἵνα αὖ ἀοίκητον συνοικοῦμεν ἡμᾶς ἐν ὑγείᾳ μεθύοντες; ἐκείνῳ μὲν οὖν ἔλεγεν, οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ ⟨W⟩ τὸ στόμαχόν σου· "ἡμῖν δὲ ἑκάστῳ τὴν μεθύοντων ἐρᾷ, οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὰς πορνείας, διὰ τὰς πυκνὰς αἰσχρολογίας, διὰ τὰς ἑτέρας ἐπιθυμίας τὰς πονηράς, ἃς ἡ μέθη πιπίειν ἐώθεν. Εἰ δὲ μὴ βουλεσθε διὰ τοιαῦτα ἀπέχεσθαι, διὰ γοῦν τὰς ἐπιθυμίας τὰς δεῦτε καὶ τὰς ἀνδίας ἀπέχεσθε. οἶνος γὰρ εἰς εὐφροσύνην ἐδόθη. οἶνος γάρ, φησιν, εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου· ὑμεῖς δὲ καὶ τοῦτο αὐτὸ λυμαίνεσθε τὸ χρήσιμον. ποία γὰρ εὐφροσύνη μὴ εἰ) ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἀλυπηδόνας μυρίας ἔχειν, καὶ πόντα ὁρᾶν εὐφραινόμενα, καὶ σκηνοδοσίαν κατέχειν, καὶ κτῆσιν πυρρέπουσαν δεῖσθαι

Ιεζ. ιϛ. μη.

α. Τιμ. ε. κγ.

δεῖας τῶν ἐλαίων καταβρεχόντων τὰς κεφαλάς; ταῦτά μοι δ' ὡσεὶ πρὸς ἡδονὴν εἴρηται, μᾶλλον δὲ ὡσεὶ πρὸς λύπην. οὐχ ὅπως πρὸς τοὺς μεθύοντας ἀλλ' ὅπως τῶν μεθυόντων μὴ μεθύοντες δ' φερεπτίζοιεν. Διὰ τοῦτο καὶ ὡσεὶ ὑμᾶς ἀποτείνομαι μᾶλλον τοὺς ὑγιαίνοντας, ἐπεὶ καὶ ἰατρὸς τοὺς ἀῤῥωστοῦντας ἀφείς, ἐκείνοις διαλέγεται τοῖς ὡδὶ καθημένοις ἀῤῥώστοις. ὡσεὶ ὑμᾶς τοίνυν ἀποτείνω λόγον, ὡδὶ καλῶν μήτε ἀλᾶναί ποτε τοῦ πάθους τούτου, καὶ τοὺς ἀλόγους ἀνιμᾶσθαι, ἵνα μὴ τῶν ἀλόγων φαίνωνται χείρους. ἐκεῖνα μὲν γὰρ πλέον τῆς χρείας οὐδὲν ἐπιζητεῖ· ὅτοι ὁ καὶ κείνων ἀλογώτεροι γεγόνασι, τοὺς τῆς συμμετρίας ὑπερβαίνοντες ὅρους: πόσῳ γὰρ βέλτιον τούτων ὁ ὄνος, πόσῳ ὁ ἀμείνων ὁ κύων; καὶ γὰρ ἕκαστον τούτων τῶν ζώων, καὶ τῶν ἄλλων ὁ ἁπάντων, καὶ τροφὴν φαγεῖν, καὶ τοῦ πιεῖν δέη, ὅσον τοῦ αὐτάρκους οἶδε, καὶ πέρα τῆς χρείας οὐ τρέπεται. κἂν γοῦν μυρίοι καταμεθυσκάζοντες ὦσιν, οὐχ ἁνέξεται ὑπερβῆναι εἰς ἀμετρίαν. ὁποῖον ταύτην καὶ τῶν ἀλόγων χεῖρας ὑμῖν, καὶ τοῦτο τοῖς ὑγιαίνουσιν ὁ μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸ ὑμῶν αὐτοῖς. ὅτι γὰρ κυνῶν καὶ ὄνων ἀτιμοτέρας ἑαυτοὺς εἰς κακρίκατε, δῆλον ἐκεῖθεν. τὰ μὲν γὰρ ἄλογα ταῦτα οὐκ αἰσχύνεις πέρα τοῦ μέτρου τροφῆς ἀπολαύειν. κἂν ἐρήτα τις, διὰ τί ἵνα μὴ καταλάβῃς, ἐρῶ. σαυτὸν ὁ οὐδὲ ταύτην προέχεις τὴν φρόνησιν· ὅτω καὶ κείνων σαυτὸν εὐτελέστερον εἰ νομίζεις, καὶ ὡσεροῦς διηνεκῶς χειμαζόμενον. οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς μέθης μόνον τὸ ὀκ τῆς μέθης βλάβην ὑπομένεις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. καθάπερ, πυρετοῦ παρόντος, ἡ ὀκ τοῦ πυρετοῦ λύει λύμη, ὅτω καὶ, μέθης ἀπελθούσης, ἡ τῆς μέθης ζάλη καὶ ἐν τῇ ψυχῇ καὶ ἐν τοῦ σώματι τρέφεται. καὶ ὃ μὴν ἄθλιον σῶμα κεῖται καθαλυθέν, καθάπερ ὑπὸ ναυαγίου σκάφος· ἡ ὁ τοῦτο παλαιπωροτέρα ψυχή, καὶ τοῦτο διαλυθέντος, καὶ χειμῶνα διεγείρει καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἀνάπτει, καὶ ὅταν δοκῇ σωφρονεῖν, τότε μάλιστα μαίνεται, οἶνον καὶ πίδους καὶ φιάλας καὶ κεφαλὰς φλυναζομένη. καθάπερ ἐν χειμῶνι, παυθείσης τῆς ζάλης, ἡ διὰ καὶ χειμῶνα μένει ζημία, ὅτω ὁ καὶ ταῦθα. καὶ γὰρ ὥσπερ ἐκεῖ τῶν ἀγωνίμων, ὅτω καὶ ἐνταῦθα σχολὴ γίνεται ἡδονὴ ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν. κἂν σωφροσύνην εὕρῃ, κἂν ᾠδῶν, κἂν σύνεσιν, κἂν ἐπιείκειαν, κἂν ταπεινοφροσύνην, πάντα ῥίπτει εἰς ὃ τῆς ὡδὶ νομίας πέλαγος ἡ μέθη. ἀλλὰ τὰ μὲν ταῦτα οὐκ ἔτι ὅμοια. ἐκεῖ μὲν γὰρ μετὰ τὴν ἐκβολὴν ὁ σκάφος καθίζει· ἐνταῦθα ὁ βαρύνεται μᾶλλον. διὰ γὰρ ἐκείνου τὸ πλοῦτος δέχεται ἄμμον καὶ ὕδωρ ἁλμυρὸν καὶ πάντα τῆς μέθης φορυτόν, ἅπερ ἅμα τοῖς ἐπιβάταις καὶ τὸν κυβερνήτην καταβαπτίζει ὃ σκάφος εὐθέως. ἵν' οὖν μὴ ταῦτα πάσχωμεν, ἀπαλλάξωμεν ἑαυτοὺς τοῦ χαλεποῦ. οὐκ ἔστι μὲν μέθης βασιλείαν οὐρανῶν ἰδεῖν. Μὴ πλανᾶσθε γάρ, φησιν ὁ ἀπόστολος· οὐ μέθυσοι, οὐ λοίδοροι βασιλείαν οὐρανῶν κληρονομήσουσι. καὶ τί λέγω βασιλείαν οὐρανῶν; μὲν γὰρ μέθης οὐδὲ τὰ πρόντα ἐστὶν ἡδέα. καὶ γὰρ τὰς ἡμέρας νύκτας ἐργάζεται ἡμῖν ἡ μέθη, καὶ τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνεφγμένων οὐδὲ τὰ ἐν ποσὶ βλέπουσιν οἱ μεθύοντες. καὶ δ' τοῦτο μόνον ἐστὶ δεινόν, ἀλλὰ μὲν τοῦτον καὶ ἑτέραν χαλεπωτάτην ὑπομένουσι δίκην, ἀθυμίας ἀλόγους, μανίαν, ἀῤῥωστίαν, γέλωτα, ὄνειδος διὰ παντὸς ὑπομένοντες. ποίαν τοίνυν συγγνώμην τοῖς ἑαυτοὺς τοσούτοις παρεισπίπτουσι κακοῖς; οὐκ ἔστιν οὐδεμία. φύγωμεν τοίνυν τὸ νόσημα τοῦτο, ἵνα καὶ τῶν ἐνταῦθα καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ν. 22 ΑΝΑΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ ΔΕ ΑΥΤΩΝ ΕΝ ΤΗ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

Ινα

ΙΝα γὰρ μὴ λέγωσι, Ἵνος ἕνεκεν σὺ ταῦτα ἀμφισβητεῖς ἀνωφελῶς, πάλιν πρὸς ταῦτα πάλιν αὐτοῖς φησιν· ὅπερ ἀκούοντες μᾶλλον ἐβούλοντο τὰ Ἱεροσόλυμα. ὁρᾷς πῶς καὶ τοῦ Πέτρου ὅπου μηδέπω τοσοῦτος, καὶ τοῦ προφήτου Μωϋσέα καὶ Ἠλίαν πρὸς αὐτὸν ἀμφισβητούντων καὶ δόξαν τὸ πρᾶγμα καλεσάντων, καὶ τοῦ πατρὸς ἄνωθεν φωνὴν ἀφιέντος, καὶ σημείων τοσούτων γενομένων, καὶ τῆς ἀναστάσεως ὅπου μέλλουσα οὖσης (οὐδὲ γὰρ πολλοὶ ἔφησε χρόνον ἐν τῷ θανάτῳ μένειν, ἀλλὰ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεσθαι) οὐδὲ οὕτως ἀνέγκλητον, ἀλλ' ἐλυπήθησαν; καὶ οὐδὲ ἁπλῶς, ἀλλὰ σφόδρα. ἐγίνετο γὰρ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἀγνοίας ἐπὶ τῶν λεγομένων παρὰ Ματθαίου, ὅπου ὁ Μάρκος καὶ ὁ Λουκᾶς ἀμφιβόλους ἔλεγον, ὁ μὲν, ὅτι ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐρωτῆσαι· ὁ δὲ, ὅτι ἐκ τοῦ προσώπου κεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ ῥήματος. καὶ μέντοι εἰ ἠγνόουν, πῶς ἐλυπήθησαν; ὅτι τὸ πάντα ἠγνόουν· ἀλλ' ὅτι μὲν ἀποθανεῖται, ἤδεισαν σαφῶς ἀκριβούμενοι· ὅ, τι ποτε δὲ ἐστὶν ὁ θάνατος, καὶ ὅλως ταχέως λυθήσεται, καὶ τὰ μυρία ἐργάσεται ἀγαθὰ, τοῦτο οὐδέπω ἤδεσαν σαφῶς, οὐδὲ ὅ, τι ποτέ ἐστιν αὕτη ἡ ἀνάστασις· ὥστε ἠγνόουν, διὰ καὶ ἐλυποῦντο. καὶ γὰρ σφόδρα ἀντείχοντο τοῦ διδασκάλου.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναούμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;

Καὶ τίνα δεῖ ταῦτα τὰ δίδραχμα; ὅτε τὰ πρωτότοκα τῶν Αἰγυπτίων ἀπέκτεινεν ὁ Θεὸς, τότε τὴν Λευὶ φυλὴν ἀντὶ αὐτῶν ἔλαβεν. εἶπα, ὅτι τῶν παρὰ Ἰουδαίοις πρωτοτόκων ἐλαττοῖ ὁ τῆς φυλῆς ἀριθμὸς ἑνὸς, αὐτὶ τῶν λειπόντων εἰς ϖ ἀριθμὸν σίκλον ἐκέλευσεν εἰσενεχθῆναι· καὶ *διὰ ἐκείνου ἔδοξε συκοφαντῆσαι τὰ πρωτότοκα τῷ φόρον τοῦτον εἰσφέρειν. ἐπεὶ οὖν πρωτότοκος ἑνὸς ὁ Χριστὸς, ἐδόκει δὲ τῶν μαθητῶν πρῶτος εἶναι ὁ Πέτρος, αὐτῷ προσέρχονται. καὶ γὰρ, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, κατὰ πόλιν ἐκάστην ἀπῄτουν. διὰ καὶ ἐν τῇ πατρίδι προσῆλθον αὐτῷ, ὅπου πατρὶς αὐτοῦ ἐνομίζετο ἡ Καπερναούμ. καὶ αὐτῷ μὲν οὐκ ἐτόλμησαν προσελθεῖν, τῷ Πέτρῳ δὲ, καὶ σὺν τούτῳ μετὰ πολλῆς τῆς σφοδρότητος, ὡς ὀφειλέτην. οὐδὲ γὰρ ἐγκαλοῦντες, ἀλλ' ἐρωτῶντες ἔλεγον· ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; τί μὲν γὰρ προσῆκεν περὶ αὐτοῦ δόξαι οὐδέπω εἶχον, ἀλλ' ὡς περὶ ἀνθρώπου οὕτω διέκειτο· πολὺ ἀπένεμον αὐτῷ τινα αἰδῶ καὶ τιμὴν διὰ τὰ προλαβόντα σημεῖα. τί οὖν ὁ Πέτρος; ναὶ, φησι. καὶ τούτοις μὲν εἶπεν, ὅτι τελεῖ· αὐτῷ δὲ οὐκ εἶπεν, ἴσως ἐρυθριῶν ὑπὲρ τούτων αὐτῷ προλαβεῖν. διὸ καὶ ὁ ἥμερος καὶ ὁ πάντα σαφῶς εἰδὼς, προλαβὼν αὐτόν, φησι·

25 Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;

26 Εἰπόντος δὲ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.

Ἵνα γὰρ μὴ νομίσῃ ὁ Πέτρος ὅτι περὶ ἐκείνων ἀκριβῶς λέγει, προλαμβάνει αὐτὸς, τοῦτό τε αὐτὸς δηλῶν, καὶ παῤῥησίαν αὐτῷ παρέχων ὁπουοῦν προτέρως περὶ τούτων εἰπεῖν. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· ἐλεύθερος μέν εἰμι τοῦ δοῦναι κῆνσον. εἰ γὰρ οἱ τῆς γῆς βασιλεῖς παρὰ τῶν υἱῶν αὐτῶν οὐ λαμβάνουσιν, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἀλλοτρίων, πολλῷ μᾶλλον ἐμὲ ἀπηλλάχθαι δεῖ* τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης, οὐκ ὀφείλοντα βασιλέως, ἀλλὰ τοῦ τὰ ἅπαντα ὄντα [με] υἱὸν καὶ βασιλέα. ὁρᾷς πῶς διέσπασε σοῦ υἱοὺς, καὶ σοῦ οὐχ υἱούς; εἰ δὲ σὸν ἦν υἱὸς, εἶχε καὶ τὸ ἐπιδείγμα παρ' ἡμῶν τῶν βασιλέων. ναί φησιν, υἱός· ἀλλ' οὐ γνήσιος. διὸ καὶ οὐχ υἱός. εἰ δὲ σὸν υἱὸς, οὐδὲ γνήσιος· οὐδὲ αὐτὸς, ἀλλ' ἀγόρτειος. εἰ δὲ ἀγόρτειος, οὐδὲ τὸ παράδειγμα ἔχει τὸ οἰκεῖον ἴσως. αὐτὸς γὰρ οὐ περὶ τῶν υἱῶν ἁπλῶς, ἀγαπᾷ περὶ τῶν γνησίων διαλέγεται καὶ ἰδίων καὶ τῶν κοινωνούντων τοῖς ἐγκλήμασι τῆς βασιλείας. διὸ καὶ πρὸς

ἀντιδιαστολὴν

Αειδ. γ. λθ. μγ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸ διαστολὴ ἔθηκε τοῦ ἀλλοτρίους, οὕτω καλῶν τοὺς οὐκ ἐξ αὐτῶν γεγενημένους· τοὺς δὲ ἐξ αὐτῶν, ὡς ἐξ αὐτῶν γεγενημένους. σὺ δέ μοι σκόπει καὶ τοῦτο, πῶς πανταχοῦ ἀποκαλυφθεῖσαν τὴν Πέτρῳ γνῶσιν οὐκ ἐντεῦθεν βεβαιοῖ, καὶ οὐδὲ ἐν τούτῳ ἔστι· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς συγκαταβάσεως δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅπερ πολλῆς ἐστι σοφίας. καὶ γὰρ τοῦτο εἰπών φησιν·

27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς βάλε ἄγκιστρον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ εὑρήσεις ἐν αὐτῷ στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ. Ὁρᾷς πῶς οὐτε παραιτεῖται τὴν φόρου, ὅτε ἁπλῶς κελεύει δοῦναι, ἀλλὰ πρότερον δείξας οὐκ ὄντα ὑπεύθυνον, τότε δίδωσι· δι' ἄλλο, ἵνα μὴ σκάνδαλον γένηται· δι' ἕτερον ἵνα μὴ ἄτοπον. οὐδὲ γὰρ ὡς ὀφείλων δίδωσιν, ἀλλ' ὡς τῶν ἐκείνων ἀθενείαν διορθούμενος. ἀλλαχοῦ μέντοι καταφρονῆσαι τοῦ σκανδάλου, ὅτε πρὸς βραχὺ διελέγετο, διδάσκων ἡμᾶς εὐδένειαν κτήσεσθαι, καθ' ὃν σημαίνει μὴ καταφρονεῖν τῶν σκανδαλιζομένων, καὶ καθ' ὃν σημαίνει καταφρονεῖν· καὶ αὐτὸς ὁ τῆς δόσεως ἕνεκεν δείκνυσιν ἑαυτὸν πάλιν. Τίνος γὰρ ἕνεκεν ὠκ ἐξ ἀποκεκρυμμένου κελεύει δοῦναι; ἵνα, ὅπερ ἔφην, καὶ ἐν τούτῳ δείξῃ Θεὸν ἑαυτὸν ὄντα τῶν ὅλων. καὶ ὅλα καὶ τῆς θαλάσσης κρατεῖ, ἐδείξε μοι γὰρ καὶ ἤδη διὰ πολλῶν, καὶ τὸν Πέτρον τοῦτον κελεύσας ἀποβαλεῖν τὸν κάμμαρον· δείκνυσι δὲ καὶ νῦν διὰ τούτου, ἑτέρῳ μὲν ἔργῳ, πολλοῦ δὲ καὶ ἐν τούτῳ προέχων τὴν ἔκπληξιν. οὐδὲ γὰρ μικρὸν ἦν ἀπὸ τῶν βυθῶν ἐκείνων προσελθεῖν, ὅπου καὶ προῆτος ἐμπεσεῖται ὁ τὸν φόρον ἐκεῖνον τελῶν ἰχθύς, καὶ ὥσπερ ἀμφίβληστρον εἰς τὸ ἄβυσσον ἐκείνῳ ἀφέντα αὐτὸν τὸ προσταγμα ἀγαγεῖν· καὶ γὰρ καμίζοντα τὸν στατῆρα· ἀλλὰ θείας δυνάμεως καὶ ἀπορρήτου τὸ καὶ τὴν θάλατταν οὕτω ποιῆσαι δουλεύειν, καὶ πάντοθεν τὴν ὑποταγὴν αὐτῆς ἐπιδείκνυσθαι, καὶ ἰώνα μεγαλυνθῆναι ἐποίησε, καὶ ὅτε τὸν σύνδουλον ἐδέχετο ἀγκαλιζομένην, καὶ νῦν πάλιν ὅτε προὴς τοῦ ἀπαιτοῦντος ὑπὲρ αὐτοῦ δραλύεται. καὶ δὸς αὐτοῖς, φησιν, ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ. εἶδες τὸ ὑπερβάλλον τῆς ψυχῆς; ἴδε καὶ τὸ φιλόσοφον τῆς τοῦ Πέτρου γνώμης. τοῦτο γὰρ ὁ φαίνεται Ματθαῖος ὁ τοῦτο φοιτητὴς γεγραφηκὼς τὸ κεφάλαιον, ὅπου πολλὰ ἐδείκνυ τὴν εἰς αὐτὸν τιμήν. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀρίστην καὶ οὕτως ἐγραψε, τὰ δὲ ποιοῦντα αὐτὸν λαμπρὸν ἀπεσίγησεν, ἴσως τοῦ διδασκάλου παραιτουμένου τὸ μεγάλα περὶ αὐτοῦ λέγειν. ἀντὶ ἐμοῦ δὲ καὶ σοῦ εἶπεν, ὅπου καὶ αὐτὸς προστάτου ἦν. ὥσπερ δὲ ἐξεπλάγης τοῦ Χριστοῦ τὴν δύναμιν, οὕτω θαύμασον καὶ τοῦ μαθητοῦ τὴν πίστιν, ὅτι προστάγματι ἐπόρῳ ὅτως ὑπήκουσε. καὶ γὰρ σφόδρα ἀπορον ἦν τῇ φύσει. διὰ δὲ τῆς πίστεως αὐτὸν ἀμειβόμενος, ζωὴν ἑαυτῷ καὶ τὴν τοῦ φόρου δόσιν.

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον τῷ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν κεζ ιη.
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; Εὐαφόν τι καὶ ἀνθρώπινον οἱ μαθηταί. διὰ τοῦτο ὁ εὐαγγελιστὴς ἐπισημαίνεται τοῦτο λέγων, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, δηλονότι ὅτε πάντων αὐτὸν προετίμησε, καὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, ὧν μητρὸς προήτου ἦν, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ἐπαθον ἐφ' οἷς ἐποίησεν. εἶτα ἀγνωμόνησε τὸ πάθος ὁμολογήσαι, ὅπερ ἔπαθον, φιλονεικοῦσι μὲν ὁ λόγοις, τίνος ἕνεκεν τὸν Πέτρον τῶν μετεμίσησε; καὶ, εἰ μείζων ἡμῶν οὗτός ἐστιν; (ἠγνόουν γὰρ) ἀβλαβείστως ἂν ἐρωτῶσι, τίς ἄρα μείζων ἐστίν; ὅτε μὲν γὰρ οὐ τοῦτο ἔδον προτιμωμένους, οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθον· ὅτε δὲ εἰς ἕνα προήκη τὸ τῆς τιμῆς, τότε ἠλγησαν· οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἕτερα πολλὰ συναγανακτοῦντες τοῦ πάθους ἀνῆψαν. καὶ γὰρ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ δώσω τὰς κλῆς, καὶ, μακάριος εἶ Σίμων Βαριωνᾶ, καὶ ἐν τούτοις, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ τὰ ἄλλα ἃ πρὸς τὴν Μαρ. θ. λδ.
40 σίαν αὐτοῦ τὰ πολλὰ ὁρῶντες προσεκνίζοντο. εἰ δὲ ὁ Μάρκος φησιν, Ὅτι οὐκ ἠρώτησαν, ἀλλ' ἐν ἑαυτοῖς διελογίζοντο, οὐδὲν τοῦτο ἐναντίον ἐστὶν ἐκείνῳ. εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς καὶ τοῦτο ποιῆσαι, καὶ πρότερον μὲν ἐν ἑτέρῳ καιρῷ τοῦτο παθεῖν καὶ ἅπαξ καὶ δεύτερον, τότε δὲ καὶ ἐξελθεῖν καὶ ἐν ἑαυτοῖς διαλογίσασθαι. σὺ δέ μοι μὴ τὸ ἔγκλημα μόνον ἴδοις, ἀλλὰ καὶ τὸν λογισμὸν σκόπει· πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα ζητοῦσιν, ἔπειτα ὅτι καὶ τοῦτο ὕστερον τὸ πάθος ἀπέθεντο,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεντο, καὶ τῶν προφητείων ἀλλήλοις παραχωροῦσιν. ἡμᾶς δὲ οὐδ' εἰς τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν φθάσαι δυνάμεθα, σοὶ δὲ ζητοῦμεν τίς μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἀλλὰ τίς μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς γῆς, τίς ὑπορρώτερος, τίς δυνατώτερος. τί οὖν ὁ Χριστὸς; ἀνακαλύπτει αὐτῶν τὸ ζωηδὸς, καὶ προῆς τὸ πάθος ἀποκρίνεται, οὐχ ἁπλῶς προῆς τὰ ῥήματα.

2 Προσκαλεσάμενος γὰρ παιδίον, φησὶν,

3 Εἶπεν· ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὑμεῖς μὲν γὰρ, φησὶν, ἐξετάζετε τίς μείζων, καὶ ποῖ προφητείων φιλονεικῆτε· ἐγὼ δὲ τὸ μὴ πάντων ταπεινότερον νομίζω οὐδὲ τὸ εἰσελθεῖν ἐκεῖ ἄξιον εἶναί φημι. καὶ καλῶς τὸ ὑπόδειγμα προσῆγε, καὶ οὐ προσῆγε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ παιδίον εἰς μέσον ἵστησι, καὶ ἀπὸ τῆς ὄψεως αὐτοὺς ἐπιστρέπων καὶ πείθων εἰς ταπεινοὺς οὕτω καὶ ἁπλάστους. καὶ γὰρ φθόνου καθαρὸν τὸ παιδίον, καὶ κενοδοξίας, καὶ τὸ τῶν προφητείων ἐρᾶν, καὶ τιμῆς ἥκιστα κέκτηται ἀρετὴν, τὴν ἀφέλειαν καὶ τὸ ἁπλοῦν καὶ ταπεινόν. οὐκ ἄρα ἀνδρείας δεῖ μόνον, οὐδὲ φρονήσεως, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς ἀρετῆς, τῆς ταπεινοφροσύνης λέγω καὶ τῆς ἀφελείας. καὶ γὰρ καὶ ἐν τοῖς μείζοσι χωλύει ταύτης ἡμᾶς, τούτων ἡμῖν ὄντων. τὸ παιδίον, κἂν ὑβρίζηται, κἂν τύπτηται, κἂν λιμᾶται, κἂν δουλάζηται, ὅτε σκῆψιν δι' ἣν ἀμύνεται καὶ βασκαίνει, ὅτε σύνεσθεν ἐπαίρεται. εἶδες πῶς πάλιν ἡμᾶς πρὸς τὰ φυσικὰ κατορθώματα σκηκάλφησι, δείκνυσι ὅτι οὐκ προαιρέσεως ταῦτα κατορθοῦν δυνατόν, καὶ τὴν πονηρὰν Μανιχαίων ἐπισομίζων λύπαν; εἰ γὰρ πονηρὰ ἡ φύσις, μάτην ἕνεκεν σκῆψιν τῆς φιλοσοφίας τὰ παραδείγματα ἔλκει; παιδίον δέ μοι δείκνυ, σφόδρα παιδίον ὄν, ἐν ᾧ μέσῳ ἵστησι τῶν παθῶν ἁπάντων τούτων ἀπηλλαγμένον. τὸ γὰρ τοιοῦτον παιδίον καὶ ἀπονοίας καὶ δυσμενείας καὶ βασκανίας καὶ φιλονεικίας καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἀπήλλακται παθῶν, καὶ πολλὰς ἔχον τὰς ἀρετὰς, ἀφέλειαν, ταπεινοφροσύνην, ἀπραγμοσύνην, ἐν οὐδενὶ τούτων ἐπαίρεται, ὅπερ διπλῆς ἐστι φιλοσοφίας, καὶ τὸ κεκτῆσθαι ταῦτα, καὶ μὴ φυσᾶσθαι ἐπ' αὐτοῖς. διὸ καὶ προσήγαγε καὶ ἔστησεν ἐν μέσῳ. ἐπὶ δὲ μέρει τοῦτο μόνον τὸν λόγον κατέκλεισεν, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω πρὸς τὰ παίδια τοῦτο, λέγων·

5 Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. Οὐ γὰρ δὴ μόνον φησὶν, ἐὰν αὐτοὶ τοιοῦτοι γένησθε, μαθηταὶ λήψεσθε μέγαν, ἀλλὰ κἂν ἑτέρους τοιούτους τιμήσητε δι' ἐμὲ, καὶ τῆς εἰς ἐκείνους τιμῆς βασιλείαν ὑμῖν ὀφείλω τὸν ἀμοιβαῖον· μᾶλλον δὲ τὸ πολλῷ μεῖζον ἔφησεν, ἐμὲ δέχεται, λέγων. ὥστε μοι σφόδρα πολλοῦ, τὸ ταπεινὸν καὶ ἄπλαστον. παιδίον γὰρ ἐνταῦθα, τοῦτ' αὐθεφότους τοῦτ' ὄντως ἀφελεῖς φησι καὶ ταπεινούς, καὶ ἀπερριμμένους παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ βιωταφρονήτους. εἶτα δεύτερον δείκνυσι μειζόνως πιαίνων τὸν λόγον, οὐκ ἀπὸ τῆς ὑμῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς κολάσεως αὐτὸν σωίζησιν, ἐπάγων καὶ λέγων· 6 Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τοῦ θαλάσσης. Ὥσπερ γὰρ οἱ τούτους τιμῶντες, φησὶ, δι' ἐμὲ τὸν ἔρανον ἔχουσι, μᾶλλον δὲ τῆς βασιλείας αὐτῆς μείζω τιμὴν, ὅτῳ δὴ καὶ οἱ ἀτιμάζοντες (τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ σκανδαλίσαι) τὴν ἐκ τῶν ἐναντίων δώσουσι δίκην. εἰ δὲ σκανδάλου τοῦ ὕβρεως καλεῖ, μὴ θαυμάσῃς. πολλοὶ γὰρ τῶν μικροψύχων, οὐκ ὡς ἔτυχεν, ἐκ τοῦ προφθῆναι καὶ καθυβρισθῆναι ἐσκανδαλίσθησαν. ἐναίρων τοίνυν καὶ αὖξων τὸ ἔγκλημα, τοῦ δὲ αὐτοῦ ἅπτεται βλάβους. καὶ οὐκ ἐπὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν τοῦ ὑμωείου ἐμφαίνει, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πρὸς ἡμῶν γνωρίμων τὸ ἀφόρητον αὐτῆς ἐνδείκνυται. ὅταν γὰρ μάλιστα καθάπτεσθαι βούληται τῶν παχυτέρων, αἰσθητὰ λαμβάνει παραδείγματα. διὸ καὶ ἐνταῦθα βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι πολλοῦ ὑποκείσονται τοῦ ὑμωείου, καὶ καθικέσθαι τῆς τῶν σκανδαλιζόντων αὐτοὺς ἀπονοίας, αἰσθητοῦ ἵνα κόλασιν εἰς μέσον ἤγαγε τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν τῶν μύλων καταπονισμόν. καίτοιγε ἀκόλουθον τῷ τοιούτῳ ἦν εἰπεῖν· ὁ μὴ δεχόμενος ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, ἐμὲ δὲ δέχεται, ὁ πάσης καλάσεως πικρότερον ἦν· ἀλλ' ὅπερ τῶν σφόδρα δυναμένων καὶ παχυτάτων καὶ ὃ φοβερὸν τοῦτο οὐχ οὕτω καθικνεῖτο, λέγησι μύλων καταπονισμόν. καὶ τοῦτο εἶπεν, ὅτι μύλος χρεμασθήσεται εἰς Ⓐ τραχηλον αὐτοῦ, ἀλλὰ συμφέρει αὐτῷ τοῦτο ὑποστῆναι, δεικνὺς ὅτι ἕτερον τοῦτο χαλεπώτερον αὐτὸν δυναμένης κακοῦ· εἰ γὰρ τοῦτο ἀφόρητον, πολλῷ μᾶλλον ἐκεῖνο. εἶδες πῶς ἑκατέρωθεν φοβερὸν ἐποίησε τὸ ἀπειλεῖν, τῇ μὲν τοῦ γνωρίσματος παραδείγματος συγκείσει σαφεστέραν αὐτὴν ποιῶν, τῇ δὲ ἐντεῦθεν ὑπερβολῇ πολλῷ μείζονα τῆς ὀργωμένης φαντάζεσθαι παρασκευάσας; εἶδες πῶς παρέρριζον ἀνέστασε τῆς ἀπονοίας τὸ φρόνημα; πῶς ἰάσατο τῆς κενοδοξίας τὸ ἕλκος; πῶς ἐναγάδυσε μηδαμοῦ τῶν παρόντων ἐρᾶν; πῶς ἔπεισε τοὺς ἀνθρώπους τῶν παρόντων τὰ ἑκάστου πάντα χορὸν διώκειν ταχύν;

Οὐδὲν γὰρ ἀπονοίας χεῖρον. αὕτη καὶ τὴν ψυχὴν ἐξίστησι φρενῶν, καὶ μωρὸν ἀπεργάζεται ΗΘΙΚΟΝ
δόξαν· μᾶλλον δὲ καὶ σφόδρα ἀνοήτους εἰ ποιεῖ. ὥσπερ γὰρ εἰ λύκος τις ἵππων ὢν βιάζοιτο εἶναι τῶν ὀρνίθων ὑψηλότερος, ἢ καὶ νομίζοι τοῦτο, καὶ ἀνατείνοι ἑαυτὸν ὡς ὑπερβαλόμενος αὐτῶν τὰς κέρκους, οὐδὲν ἕτερον ζητήσομεν δεῖγμα ἀνοίας· οὕτω καὶ ὅταν μὴ θεμιτὸν ἀπονενοημένον ἴδοις καὶ ἀπόντων βλέπουσα ἑαυτὸν ἡγούμενον εἶναι, καὶ ὕβριν νομίζοντα τὸ μὴ τῶν πολλῶν ζῆν, μὴ ζήτει λοιπὸν ἕτερον ἔλεγχον ἰδεῖν τῆς ἐκείνης παραφροσύνης. τῶν γὰρ φύσει μωρῶν πολὺ καταγελαστότερος οὗτος, ὅσον καὶ ἐκὼν ἑαυτῷ δημιουργεῖ τὸν νόσον. καὶ ἑαυτὴ δὲ μόνον ἄθλιος, ἀλλ' ὅλη καὶ ἀδηγήτως εἰς ἄδου τῆς καρδίας ἐμπίπλει τὸ βάραθρον. πότε γὰρ ὁ τοιοῦτος ὑπογνώσεται ἁμαρτάνων ὡς χρή; πότε αἰσθήσεται πλημμελῶν; καὶ γὰρ ὡς ἀνδράποδον κακὸν καὶ αἰχμάλωτον λαβὼν αὐτὸν ὁ δεσπότης ἄπεισι, καὶ ἄγει καὶ φέρει ῥαπίζων πανταχόθεν καὶ μυρίας παρεκβάλλων ὕβρεις. εἰς τοσαύτην γὰρ αὐτὸν ἄγει μωρίαν λοιπόν, ὡς πείθειν καὶ τὴν παῖδα καὶ γυναῖκα μεταφρονεῖν, καὶ τῶν γονέων τῶν οἰκείων· ἕτερος δὲ τἀναντίον ἀπὸ τῆς τῶν γονέων περιφανείας φυσᾶσθαι παραπαίζει, ὅτι μοι δοκεῖ δὴ ἀνοητότερον, ὅταν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ὁμοίως φλεγμαίνωσιν, Ⓐ μὲν ὅπερ εὐλελεῖς ἔχον πατέρας καὶ πάππους καὶ ὅπερ πάππους, Ⓐ δὲ ὅπερ λαμπρούς τε καὶ περιφανεῖς; πῶς οὖν δεῖ τις ἑκατέρων ταπεινώσειε τὸν φλεγμονήν; τοὺς μὲν ἐκείνους λέγων, ἀνάδηθι περαιτέρω τῶν πάππων καὶ τῶν προπάππων, καὶ πολλοὺς ἴσως εὑρήσεις μαστίρας καὶ ὀνηλάτας καὶ καπήλους· τοὺς δὲ τούτους σου ἀπὸ τῆς εὐτελείας τῶν προγόνων φυσωμένους δεῖ ἐναντίον πάλιν, ὅτι καὶ σὺ πάλιν αὖ ὑπὲρ τοὺς προγόνους, ὅσῳ πολλῷ σε λαμπροτέρους πολλούς. ὅτι γὰρ τοῦτον ἔχει Ⓐ δρόμον ἡ φύσις, φέρε καὶ ἀπὸ τῶν γραφῶν ὑμῖν ἀποδείξω. ὁ Σολομῶν υἱὸς βασιλέως ἦν, καὶ βασιλέως λαμπροῦ· ἀλλ' ὁ τούτου πατὴρ τῶν εὐτελῶν καὶ ἀσήμων, καὶ ὁ τοὺς μηδὲ πάππους ὁμοίως. οὐδὲ γὰρ δὴ φιλῶ γραπτὸν τὸν γυναῖκα ἐξέδωκεν. εἰ δὲ ἀναβαίνεις ἀνωτέρω πάλιν ἀπὸ τῶν εὐτελῶν τούτων, λαμπροτέρους ὄψῃ τὸ γένος καὶ βασιλικώτερον. οὕτω δὲ ἐπὶ τοῦ Σαοὺλ, οὕτω καὶ ἐπὶ πολλῶν ἑτέρων εὕροις ἂν τοῦτο συμβαῖνον. μὴ δὴ μέγα φρονῶμεν ἐντεῦθεν. οἶδα γὰρ ὅτι ὁ γέλως, εἴπέ μοι, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ὄνομα μόνον πρᾶγματος ἔρημον· καὶ τοῦτο εἴσεσθε καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ἐπεὶ δὲ ὅπου πάρεστιν ἐκείνη, φέρε καὶ ἀπὸ τῶν πρόσθεν ὑμᾶς πείσωμεν, ὅτι οὐδὲ μία ἐντεῦθεν ὠφέλεια. εἰ γὰρ καὶ πόλεμος κατὰ λαβῇ, καὶ λιμὸς, καὶ ἕτερα ὁποῖα, πάντα ἐλέγχεται ταῦτα τὰ τῆς εὐγλωττίας φυσήματα. καὶ νόσος ἐπέλθοι, καὶ λοιμὸς, οὐκ οἶδε διαγινώσκειν Ⓐ πλούσιον εἰ Ⓐ πένητα, Ⓐ ἔνδοξον καὶ τὸν ἄδοξον, τὸν εὐγλωττον εἰ τὸν ἰδιώτην. ὅτε ὁ θάνατος, ὅτε αἱ λοιπαὶ τῶν συμφορῶν μεταβολαὶ, ἀλλ' ὁμοίως πᾶσι πάντα ἐπαφίσανται, καὶ εἰ δεῖ τι καὶ θαυμαστὸν εἰπεῖν, τοῖς πλουτοῦσι μᾶλλον. ὅσῳ γὰρ ἀμελέστεροι τούτων εἰσὶ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀλόντες ἀπόλλυσι). καὶ ὁ φόβος δὲ παρὰ τοῖς πλουτοῦσι μείζων. καὶ γὰρ ἀρπαγὰς ὅτοι μάλιστα τρέμουσι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἢ τῶν δήμων τῶν ἀρχόντων οὐκ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον. πολλὰς γοῦν οἰκίας διαῤῥήξας ὁμοίως καὶ δήμων θυμὸς τῶν ἀρχόντων ἀνέτρεψεν ἀπειλή· ὁ δὲ πένης ἑκατέρων τούτων τῶν κυμάτων ἀπήλλακται. ὥστε ταύτην ἀφεὶς τὴν εὐχέρειαν, εἰ βούλει μοι δεῖξαι ὅτι εὐχερής εἶ, δεῖξον τῆς ψυχῆς τὴν ἐλευθερίαν, οἵαν εἶχεν ὁ μακάριος ἐκεῖνος, καὶ ταῦτα πένης ὤν, ὁ λέγων τῷ Ἡρῴδῃ, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ σου· οἵαν ἐκέκτητο ὁ περὶ ἐκείνου τοιοῦτος, ἢ μετ' ἐκεῖνον τοιοῦτος, ὁ λέγων τῷ Ἀχαάβ, Οὐ διαφέρω ἐγὼ τῷ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ἢ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου· οἵαν εἶχον οἱ προφῆται· οἵαν οἱ ἀπόστολοι πάντες. ἀλλ' οὐχ αἱ τῶν πλουτούντων ψυχαὶ τοιαῦται, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἐσταυμειωμένοι ὄντες παιδαγωγοὶ καὶ δημόται, ὅταν ὁρῶσι τὸν ὄμμα τολμῶσι καὶ ἐπὶ ἀρετῆς παῤῥησιάσασθαι. ὁ γὰρ τῶν χρημάτων ἔρως καὶ ὁ τῆς δόξης καὶ ὁ τῶν ἄλλων πραγμάτων, φοβεροὺς εἰς αὐτὸν βλέποντες, δουλοπρεπῆ ποιοῦσι καὶ κόλακας. οὐδὲν γὰρ ὕπως ἐλευθερίαν ἀναιρῇ, ὡς ὁ βιωτικοῖς ἐμπεπλέχθαι πράγμασι, καὶ τὰ δοκοῦντα εἶναι λαμπρὰ παρεμβεβλῆσθαι. οὐδὲ γὰρ ἕνα δεσπότην καὶ δύο ἢ τρεῖς, ἀλλὰ μυρίους ὁ τοιοῦτος ἔχει. καὶ εἰ βούλεσθε ἀριθμῆσαι τούτους, διαλάμψω ὑμῖν ἕνα καὶ τῶν εὐδοκιμούντων ἐν βασιλείοις, καὶ ἔστω αὐτῷ καὶ χρήματα πάμπολλα, καὶ δυναστεία μεγάλη, καὶ πατρὶς ὑπάρχουσα, καὶ πραγμάτων περιφάνεια, ἃ ἀποβλέπετε πάντων. ἰδωμεν τοίνυν, εἰ μὴ οὗτός ἐστιν ὁ πάντων δουλικώτερος· καὶ ἀντιστήσωμεν αὐτῷ μὴ δοῦλον ἁπλῶς, ἀλλὰ δοῦλον δούλων πολλοὶ γὰρ καὶ οἰκέται δούλους ἔχουσιν. οὗτος μὲν οὖν ὁ δοῦλος τοῦ δούλου ἕνα ἔχει δεσπότην· τί γάρ, εἰ καὶ μὴ ἐλεύθερον; ἀλλ' ἕνα, καὶ πρὸς ὃν ἐκεῖνος δοκοῦν ὁρᾷ μόνον. κἂν γὰρ ὁ τούτου δεσπότης αὐτοῦ δοκῇ κρατεῖν, ἀλλὰ πέπαυται· κἂν τὰ πρὸς ἐκεῖνον αὐτῷ καλῶς ἔχῃ, ἐν ἀδείᾳ πάντα καθεδεῖται βίον. οὗτος δὲ οὐχ ἕνα καὶ δύο μόνον, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ χαλεπωτέρους ἔχει δεσπότας. καὶ πρῶτον αὐτὸν βασιλεύοντα μεμίμνῃ. οὐκ ἔστι δὲ ἴσον εὐτελῆ δεσπότην ἔχειν, καὶ βασιλέα ὑπὸ πολλῶν καὶ ὦπα θαυθρυλλούμενον, καὶ νεῶ μὲν τούτων, νεῶ δὲ ἐκείνων γινόμενον. οὗτος κἂν μηδὲν ἑαυτῷ συνειδὼς ᾖ, πάντας ὑπόπτευει, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ στρατευομένους, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένους, καὶ τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθρούς. ἀλλὰ καὶ οὗτος, φησί, δεσπότην. καὶ πῦ ἴσον ἕνα καὶ πολλοὺς ἔχειν τοὺς διεβεβλημένους αὐτόν; μᾶλλον δὲ εἰ ἅπας ἀκριβῶς ἐξετάσειεν, οὐδὲ ἕνα εὑρήσει. πῶς, καὶ τίνι τρόπῳ; ἐκεῖνος μὲν οὐδένα ἔχει ὑπὲρ θυμοῦται αὐτὸν ἐκβαλεῖν τῆς δουλείας ταύτης, καὶ εἰσαγαγεῖν ἑαυτόν· ὅθεν οὐδὲ ὑπὲρ βουλεύονται ἐν τούτοις ἔχει. ὅτοι δὲ οὐδὲ ἑτέραν ἀπουδιοῦν ἔχουσιν, ἀλλ' ἢ τὸ δέσποτα εὐδοκιμώτερον καὶ μᾶλλον ἀγαπώμενον παρὰ τοῦ χρηματοῦντος. διὸ καὶ πάντας ἀνάγκη κολακεύειν, τοὺς μείζους, τοὺς ὁμοτίμους, τοὺς φίλους. ἔνθα γὰρ βασιλεία καὶ δόξης ἔρως, οὐδὲ φιλίας εἰλικρινοῦς ἔστιν ἰχνος. ὥσπερ γὰρ οἱ ὁμότεχνοι φιλεῖν ἀλλήλους οὐκ ἂν δύναιντο ἀκριβῶς καὶ γνησίως, οὕτω καὶ οἱ ὁμότιμοι καὶ τῶν αὐτῶν ἐραστὰι ὄντες ἐν τοῖς βιωτικοῖς· ὅθεν καὶ ὁ πόλεμος ἔνδον πολύς. εἶδες δεσποτῶν ἐσμόν, καὶ δεσποτῶν χαλεπῶν; βούλει καὶ ἕτερον ὑπόδειξω τούτου χαλεπώτερον; οἱ μετ' αὐτὸν ἅπαντες περὶ αὐλοῦ ἠμέσθαι αὐτοῦ δοκοῦσιν, οἱ περὶ αὐτοῦ κωλῦσαι γενέσθαι πλησίον ἢ προσδραμεῖν. ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος. ἐγὼ μὲν ὑπερβάλλω δεσπότας δεῖξαι, ὁ δὲ λόγος περαίνων καὶ ἀγωνιζόμενος, πλέον τῆς ὑπερβάσεως ἐποίησε, πολεμίους ἀντὶ δεσποτῶν δείξας, μᾶλλον δὲ καὶ πολεμίους καὶ δεσπότας τοῦ αὐτούς. θεραπεύονται μὲν γὰρ ὡς δεσπότας, φοβεροὶ δέ εἰσιν ὡς πολέμιοι, καὶ ὑπερβουλεύουσιν ὡς ἐχθροί. ὅταν οὖν τις τοῦ αὐτοῦ καὶ κοινοὺς ἔχῃ καὶ ἐχθρούς, τί ταύτης τῆς συμφορᾶς χεῖρον γένοιτ' ἄν; ὁ μὲν δοῦλος, κἂν ὑπερπατῆται, ἀλλ' ὅμως ὑπὲρ μισθοῦ ἀπολαύει παρὰ τῶν κεκτημένων καὶ θύραις· ὅτοι δὲ καὶ ὑπερπατοῦσι, καὶ πολεμοῦνται, καὶ κατ' ἀλλήλων ἐρήκασι, καὶ τοσούτῳ πλείονι ἐν παντὶ μάχης χαλεπώτερον, ὅσῳ καὶ λαθραιοτέροις, καὶ ἐν προσωπείῳ φίλων τὰ τῶν ἐχθρῶν διατιθέασι,

πήσαι, ἢ ὅτι τῆς ἑτέρων πολλάκις βιάζονται συμφορᾶς. ἀλλ' ὅταν ἡμέτερα βιάσηται, ἀλλὰ καὶν προσέξῃ κακῶς ἕτερος, πολλοὶ ⓐ συνοχλοῦντες· καὶν δόκιμος ᾖ, πολλοὶ ⓐ συνδόμενοι κτλ. ⓦ ἀπόσολον· Εἴτε γὰρ παρὰ ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· Εἴτε ἕν. Κορ. ιβ. κς. δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη, φησί. Ὃ καὶ ἐλεγεν ὁ ταῦτα προδιδάσκων, Τίς μοί ἐστιν ἐλπὶς, ἢ χαρά; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς; καὶ γὰρ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν Κυρίῳ· καὶ γὰρ ὑμεῖς, Ἐκ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν· καὶ, Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Ἵνα τοῦτο ἕνεκεν ἔπαθε τῆς ζάλης ἀνεχόμεθα. καὶ τὴν κυμάτων τὴν ἔξωθεν, καὶ οὐ τρεχόμεθα· ὅτι ⓦ βύθιον λιμένα τοῦτον, καὶ τὰ ὀνόματα ἀφέντες τῶν ἀγαθῶν, ὅτι τὰ πράγματα βασίζομεν αὐτά; δόξα γὰρ καὶ δυναστεία καὶ πλοῦτος καὶ βδοκίμησις καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὀνόματα τῶν ἐκείνοις, πράγματα δὲ ἡμῖν πράγματα· ὥσπερ δὲ τὰ λυπηρὰ, θάνατος καὶ ἀτιμία καὶ πενία καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὀνόματα μὲν τῶν ἡμῖν, πράγματα δὲ τῶν ἐκείνοις. καὶ, εἰ βούλει, τὴν δόξαν ταύτην εἰς μέσον ἀγάγωμεν τὴν τῶν ἐκείνοις πᾶσαν ἐπέρασεν καὶ πορφύραν. καὶ οὐ λέγω ὅτι ὀλιγοχρόνιος, ἀλλ' ὅτι ταχέως σβέννυται· ἀλλ' ὅταν δοκῇ, τότε μοι δεῖξον αὐτήν. μὴ παρέλης τῆς πόρνης τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ τὰς ὑποζαφάς, ἀλλὰ κεκαλλωπισμένην εἰς μέσον ἄγε, καὶ ἐπίδειξον ἡμῖν, ἵνα ὅταν αὐτῆς ἐλέγξω τὸ δυσειδές. σκόπει τὸ ῥῆμα πάντως ἐρᾷς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ῥαδιούργων, καὶ τὸ κήρυκος τὴν φωνήν, καὶ τὰν δήμων τὴν ὑποκρίσεων, καὶ τὴν τῶν πολλῶν σιγήν, καὶ τὸ τύπτεσθαι οὐκ ἀποστολικὰς ἀπὸ τοῦ, καὶ τὸ ὑπὸ πάντων παρεβλέπεσθαι. ἆρά τοῦτά ἐστι τὰ λαμπρά; φέρε δῶ, ἐξετάσωμεν εἰ μὴ παρίπτασθαι ταῦτα, καὶ ὑπόληψις μόνον αἰσχύνης. τί γὰρ ἔσχατον ἀπὸ τούτων βελτίων ἔσται, ἢ τὸ σῶμα, ἢ τὴν ψυχήν; τοῦτο γὰρ δῶ ἔσεσθε. ἆρα ὑψηλότερος ἔσαι ἐντεῦθεν ἢ ἰσχυρότερος ἢ ὑγιεινότερος ἢ ἀκριβέστερος ἢ τὰς αἰσθήσεις ὀξυτέρας κτήσεται καὶ τρανοτέρας; ἀλλ' οὐδεὶς δῶ ἔχει τοῦτο εἰπεῖν. ἴσωμεν τοίνυν ὅτι τὴν ψυχήν. μή ποτε ἐκ τῆς κέρδος προσγινόμενον ἐντεῦθεν εὑρήσομεν; τί δῆτα; σωφρονέστερος, ἐπιεικέστερος, συνετώτερος ἀπὸ ταύτης ἔσαι τῆς θεραπείας ὁ βιούστος; οὐδαμῶς. ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἄπεστι. οὐ γὰρ ὅπερ ἐπὶ τοῦ σώματος, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα συμβαίνει. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐδὲν προσλαμβάνει τῇ φύσει οἰκεῖα προσλαμβάνοντα θρέπτικὰ τὸ σῶμα· ἐνταῦθα δὲ μόνον τοῦτο ἐστὶ τὸ δεινόν, ὅτι οὐδὲν καρποῦται χρηστὸν, ἀλλὰ ὅτι καὶ κακὰ δέχεται) πολλὰ ἐντεῦθεν ἡ ψυχή. καὶ γὰρ εἰς ἀπόνοιαν καὶ κενοδοξίαν καὶ φύσιν καὶ εἰς θυμοὺς καὶ εἰς μυρία ἐλαττώματα βιαστὰ ἐνθένδε φέρει). ἀλλὰ χαίρει, φησὶ, καὶ γάνυται τούτοις, καὶ φαιδρύνεται). ⓦ κολοφῶνά μοι τῶν κακῶν εἶπες, καὶ τὸ νοσήματος τὸ ἀνίατον. ὁ γὰρ χαίρων ὅτι τούτοις, οὐδὲ ἀπαλλαγῆναι ῥᾳδίως αὐτῶν ἐθελήσειε τῆς ἐπιθέσεως τῶν κακῶν, ἀλλ' ἀπετείχισεν ἑαυτῷ τῆς θεραπείας τὴν ὁδὸν διὰ τῆς ἡδονῆς. ὥστε τοῦτο μάλιστα ὅτι τὸ δεινόν, ὅτι οὐδὲ ἀλγεῖ, ἀλλὰ καὶ χαίρει τῶν νοσημάτων αὐξομένων αὐτῷ. οὐδὲ γὰρ πάντα χοῦ τὸ χαίρειν καλόν, ἐπεὶ καὶ κλέπται χαίρουσι κλέπτοντες, καὶ μοιχοὶ διαφθείρουσι τὸ πλησίον γάμον, καὶ ὁ πλεονέκτης ἁρπάζων, καὶ ὁ ἀνδροφόνος φονεύων. μὴ τοίνυν, εἰ χαίρει, ἴδωμεν, ἀλλ' εἰ ὅτι χρησίμῳ· καὶ διαφθείρωμεν μήποτε τοιαύτην εὑρήσομεν τὴν χαράν, οἵαν τὴν τοῦ μοιχοῦ καὶ τοῦ κλέπτου. τίνος γὰρ ἕνεκεν, εἰπέ μοι, χαίρει; διὰ τὴν παρὰ τῶν πολλῶν δόξαν, καὶ τὸ δυνάσθαι φυσᾶσθαι καὶ βλέπεσθαι; καὶ τί τῆς ἐπιθυμίας ταύτης πονηρότερον γένοιτ' ἄν, καὶ τοῦ ἀπὸ τούτου ἔρωτος; εἰ δὲ μὴ πονηρόν, παύσασθε δὴ κενοδόξοις σκώληξι καὶ μυρίοις πλυνοῦσι σκώμμασι· παύσασθε τοῖς ἀπονενοημένοις καὶ ἀπροσώποις ἐπιρρώμενοι. ἀλλ' οὐκ ἂν ἀνάσχοισθε· σκόπει μυρίας ἄξιοι καὶ αὐλοὶ κατηγορίας, καὶν μυρίοις ἔχωσι ῥαδιούργοις. καὶ ταῦτά μοι περὶ τῶν ἀνεκτοτέρων ἐρχόντων εἴρηται· ὡς τούς γε πλείονας καὶ λῃστῶν καὶ ἀνδροφόνων καὶ μοιχῶν καὶ τυμβωρύχων μείζονα ἀπορρῆξαι τὰς βύρσας δοκοῦμεν ἀπὸ τοῦ μὴ καλῶς κεχρῆσθαι τῇ ἀρχῇ. καὶ γὰρ καὶ κλέπτοντι

χλέπτοισιν ἐκείνων ἀνιαρώτερον, καὶ σφάττοισιν ἴσα μᾶλλον, καὶ ἀστεναγμοῖσι πολλῷ φιλανθρωπότερον, καὶ διορύττοισιν οὐ τοῖχον ἕνα, ἀλλὰ οἰκίας καὶ οἰκίας ἀπείρους, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας πολλὴν τὴν θυμηδίαν ἔχοντες, καὶ δουλοῦσι δουλείαν χαλεπωτάτην, τοῖς πάθεσιν ὑποκύπτοντες ἀνάνδρως, [καὶ τοῦ Σωσιβίου τύπτουσιν ἀφειδῶς] καὶ τοῦ Σωσιβίου ἀμείβεται ἄπονα τέκοντες. μόνος γάρ ἐστιν ἐλεύθερος, καὶ μόνος ἄρχων, καὶ τῶν βασιλέων βασιλεύτερος, ὁ τῶν παθῶν ἀπηλλαγμένος. ταῦτ' οὖν εἰδότες, διώξωμεν τὴν ἀληθῆ ἐλευθερίαν, καὶ τῆς πονηρᾶς δουλείας ἀπαλλάξωμεν ἑαυτούς· καὶ μήτε ἀρχῆς ὄγκον, μήτε πλούτου τυραννίδα, μήτε ἄλλο τι τοιοῦτον μακαριστὸν νομίζωμεν, ἀλλ' ἀρετὴν μόνην. οὕτω γὰρ καὶ τῆς ἐνταῦθα ἀπολαυσόμεθα ἀδείας, καὶ τῶν μελλόντων ἐπιτυχόμεθα ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ιθ. 7 ΟΥΑΙ ΤΩ ΚΟΣΜΩ ΑΠΟ ΤΩΝ ΣΚΑΝΔΑΛΩΝ. ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

ΚΑΙ εἰ ἀνάγκη ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, εἶπόν τις ἂν ἴσως τῶν ἀνθρώπων, ἵνα παραμύθιον τὸν κόσμον, δέον ἀμῦναι καὶ χεῖρα ὀρέξαι; τοῦτο γὰρ ἰατροῦ καὶ θεραπεύοντος. τί οὖν ἀνθρωπε εἶπομεν ἂν τὴν οὕτως ἀνάλγητον γλῶτταν; καὶ τί τῆς θεραπείας ταύτης ἴσον ἐπιζητεῖς; καὶ γὰρ Θεὸς ὢν ἀνθρωπος ἐγένετο δι' σέ, καὶ δούλου μορφὴν ἔλαβε, καὶ τὰ αἰσχρὰ πάθη ὑπέστη, καὶ οὐδὲν ἀπέλιπε τῶν εἰς αὐτὴν ἡκόντων. ἀλλ' ὅμως πλέον οὐδὲν γέγονε τοῖς ἀγνώμοσι, διὰ τοῦτο αὐτοὺς παραμύθιον, ὅτι μὴ τὴν τοσαύτην θεραπείαν ἔμειναν ὅτι τῆς ἀῤῥωστίας. ὥσπερ ἂν εἴ τις καὶ κάμνοντα πολλῆς ἀπολαύσαντα ἐπιμελείας, καὶ οὐκ ἐθελήσαντα νόμοις πειθῶναι ἰατρικοῖς θρίξων λέγοι, οὐαὶ τῷ δεινῷ ἀνθρώπῳ ἀπὸ τῆς ἀῤῥωστίας, ἐὰν διὰ τῆς οἰκείας ἠμελήσῃ ῥᾳθυμίας. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν οὐδὲν ὄφελος ἀπὸ τοῦ θρήνου, ἐνταῦθα δὲ τοῦτο εἶδος θεραπείας ἐστί, τὸ παρειπεῖν τὸ ἐσόμενον καὶ παραμύσασθαι. πολλοὶ γὰρ πολλάκις συμβαλόντες μὲν οὐδὲν ὠφελήθησαν, θρηνήσαντες δὲ ἀνέκαυσαν. διὰ καὶ μάλιστα τοῦτο οὐαὶ πέφυκε, διεγείρων αὐτοὺς καὶ ἐναγωνίους ποιῶν καὶ ἐγρηγορέναι παρασκευάζων. μὴ δὴ τούτων καὶ τὴν εὔνοιαν ἐπιδείκνυται τὴν περὶ αὐτοὺς ἐκείνους, καὶ τὴν ἡμερότητα τὴν αὐτοῦ, ὅτι καὶ ἀντειπόντας θρηνεῖ, οὐ δυσχεραίνων μόνον, ἀλλὰ καὶ διορθούμενος καὶ παῤῥήσει, ὥστε αὐτοὺς ἀναλῆσαι. καὶ πῶς ἔνι τοῦτο, φησίν; εἰ γὰρ ἀνάγκη ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πῶς δυνατὸν ταῦτα διαφυγεῖν; ὅτι ἐλθεῖν μὲν τὰ σκάνδαλα ἀνάγκη, ἀπολέσθαι δὲ οὐ πάντως ἀνάγκη. ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς εἶποι (οὐδὲν γὰρ κωλύει τῷ αὐτῷ πάθει χρήσασθαι πάλιν) ἀνάγκη τὴν νόσον τὴνδε ἐπιστῆναι, ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη διαφθαρῆναι πάντως τὸν τῆς νόσου ἐπεισέρχοντα. τοῦτο δὲ ἔλεγον, ὅπερ ἔφην, μὴ τὰ ἄλλων καὶ σοῦ μαθητὰ ἀφυπνίζων. ἵνα γὰρ μὴ νυσταζώσιν, ὡς ὅτι εἰρωνίαν καὶ ἀπάθειαν πεμπόμενοι, πολλὰς ἐφεξῆς
β. Κορ. ζ. ε. αὐτοῖς δείκνυσι πολέμους ἔξωθεν, ἔσωθεν· ὅπερ καὶ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγεν· Ἔξωθεν μάχαι,
ἔσωθεν φόβοι, κίνδυνοι ἐν ψευδαδέλφοις. καὶ Μιλησίοις δὲ διαλεγόμενος ἔφη, ἀναστήσονται
Matth. ζ. ε. λύκοι ἐξ ὑμῶν λαλοῦντες διεστραμμένα. καὶ ὁ Χριστὸς δὲ ἔλεγεν, Ἐχθροὶ δὲ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. ὅταν δὲ ἀνάγκην εἴπῃ, διὰ τοῦ αὐθαιρέτου τὸ ἀβουλήτου δείκνυσιν, διὰ τῆς ἐλευθερίας τὴν παραιρέσεως, διὰ τῆς ἀνάγκης λύσιν πραγμάτων ὑποβαλλόντων τὸν βίον φησὶ ταῦτα. ἀλλὰ διὰ πάντως ἐσόμενον παρολέγει. ὅπερ ὁ Λουκᾶς ἑτέρᾳ λέξει παρέστησεν εἰπών, ὅτως· ἀνένδεκτόν ἐστι διὰ μὴ ἐλθεῖν τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ σκάνδαλα. Τί δέ ἐστι τὰ σκάνδαλα; κωλύματα τῆς ὁρμῆς ὁδοί. οὕτω δὲ καὶ ὅτι τῆς σκηνῆς τοὺς μὲν τὰ ζῶντα δεινοὺς καλοῦσι, τοὺς δὲ τὰ σώματα διαφθείροντας. οὐ τοίνυν ἡ παύρησις αὐτοῦ τὰ σκάνδαλα ἄρα (ἄπαγε) τοῦτο ἔλεγε, διὰ τοῦτο ἦλθεν, ἀλλ' ὅτι πάντως ἔμελλεν ἔσεσθαι, διὰ τοῦτο προεῖπεν· ὡς εἰ γε μὴ ἐβούλοντο καὶ φέροντες αὐτὰ πονηρεύεσθαι, οὐκ ἂν ἦλθον· εἰ δὲ μὴ ἔμελλον ἔρχεσθαι, οὐδὲ ἂν προεῤῥήθη. ὅτι δὲ σκανδαλισθήσονται σκῆνοι καὶ αἰσχυνθήσονται, ἦλθε καὶ προλέγει· τὸ μέλλον ἔσεσθαι. καὶ εἰ διορθώθησαν σκῆνοι, φησι, καὶ μηδεὶς ἔτι ὁ τὰ σκάνδαλα κομίζων, οὐκ ἔμελλεν ὁ λόγος ἔσεσθαι· ψεύδους ἁλίσκεσθαι; οὐδαμῶς. οὐδὲ γὰρ ἂν ἐλέχθη. εἰ γὰρ ἔμελλον διορθοῦσθαι πάντες, οὐκ ἂν εἶπεν, ὅτι ἀνάγκη ἐλθεῖν· ἀλλ' ὅτι προῄδει διορθώτους ἐσομένους οἰκοθεν, διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι πάντως ἥξουσι. καὶ τίνος ἕνεκεν αὐτοὺς οὐκ ἀνῆλε, φησιν; τίνος γὰρ ἕνεκεν ἀναιρεθῆναι ἔδει; διὰ τοὺς βλασφημοῦντας; ἀλλ' οὐκ ἐκεῖθεν καὶ βλασφημοῦντες ἀπόλλυνται, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑαυτῶν ῥᾳθυμίας. καὶ δηλοῦσιν οἱ ἐναρέτοι, ὃ μόνον οὐδὲν ἀδικούμενοι ἀντεῖδεν, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα κερδαίνοντες, οἷος μὲν ὁ Ἰώβ, οἷος ὁ Ἰωσὴφ, οἱ πάντες δίκαιοι. εἰ δὲ ἀπόλλυνται πολλοί, διὰ τοῦτο ἑαυτῶν ὕπνον. εἰ δὲ μὴ ὕστως εἶχεν, ἀλλὰ διὰ τὰ σκάνδαλα ἡ ἀπώλεια, πῶς ἀπολέσθαι ἔδει. εἰ δέ εἰσιν οἱ διαφεύγοντες, ὁ μὲν Διαφεύγων ἑαυτῷ λογιζέσθω. τὰ γὰρ σκάνδαλα, ὅπερ ἔφην, καὶ διεγείρει καὶ ὀξυτέρους ποιεῖ καὶ ἀκριβεῖς, καὶ οὐ μόνον φυλακτήριον, ἀλλὰ καὶ τὸ προπέσοντα ταχέως αἴρειν. ἀσφαλέστερον γὰρ αὐτὸ ἐργάζεται, καὶ δυσάλωτον μᾶλλον ποιεῖ. ὥστε, διὰ νήφωμεν, οὐ μικρὸν ἀντεῖδεν κέρδους κέρδος, τὸ διηνεκῶς ἐγρηγορέναι. εἰ δὲ πολεμίων ὄντων, καὶ τοσούτων πειρασμῶν ἐπικειμένων καθεύδομεν, τίνες διὰ εἰπεῖν ἐν ἀδείᾳ ζῶντες; καὶ εἰ βάλλει, τὸ προπτον αἰσθητὸν σκέπει. εἰ γὰρ ὀλίγον χρόνον, τάχα ἂν οὐδὲ ἡμέραν ὅλην ἐν τῇ παραδείσῳ ζήσας δὲ πτυφῆς ἀπολωλύσας εἰς τοσοῦτον ἦλθε κακίας, ὡς καὶ ἰσοθεΐαν φαντασθῆναι, καὶ τὸν ἀπατεῶνα θεραπεύειν νομίσαι, καὶ μιᾶς μὴ καταφαγεῖν ὀπτοῦ; εἰ καὶ τὸ ἐφεξῆς βίον ἀπολαβεῖν ἔμελλεν, τί οὐκ ἂν ἐργάσατο; ἀλλ' ὅταν ζῶντα εἰπωμεν, πάλιν ἕτερος ἀντιλέγουσιν ἐρωτῶντες, καὶ διὰ τί αὐτὸν τοιοῦτον ἐποίησεν ὁ Θεός; διὰ τί ὁ Θεὸς τοιοῦτον αὐτὸν ἐποίησεν (ἄπαγε) ἐπεὶ διὰ τί ἂν ἐκόλασεν. εἰ γὰρ ἡμᾶς, ἐν οἷς ἂν ὦμεν αἴτιοι, οὐκ ἐγκαλοῦμεν τοῖς οἰκέταις, πολλῷ μᾶλλον ὁ τῶν ὅλων Θεός. ἀλλὰ πόθεν τοῦτο ἐλήμεθ', φησι; πρὸς ἑαυτὸν καὶ τῆς ἑαυτοῦ ῥᾳθυμίας. τί ἐστι πρὸς ἑαυτόν; ἐρώτησον σαυτόν. εἰ γὰρ μὴ πρὸς ἑαυτὸν εἰσι κακοὶ καὶ κακοὶ, μὴ κόλαζε τὸν οἰκέτην, μηδὲ ἐπίλημα τῇ γυναικὶ ἐν οἷς ἁμαρτάνει, μηδὲ τύπτε τὸν υἱόν, μηδὲ ἐγκάλει τῷ φίλῳ, μηδὲ μίσει τὸν ἐπηρεάζοντά σε [ἐχθρόν.] πάντες γὰρ ἕτοι ἐλεεῖσθαι, καὶ κολάζεσθαι ἄξιοι, εἰ μὴ οἰκοθεν πλημμελοῦσιν. ἀλλ' οὐ δυνάμεθα φιλοσοφεῖν, φησι. καίτοιγε ὅταν Ζωσίμης οὐκ ἐκείνων τινὰ αἰτίαν ὄσαν, ἀλλ' ἀνάγκης ἑτέρας, δυνάμενος φιλοσοφεῖν. ὅταν γοῦν τοσαύτα νόσα κατεχόμενος οἰκέτης μὴ ποιήσῃ τὰ ἐπιταττόμενα, καὶ μόνον οὐκ ἐγκαλεῖς, ἀλλὰ καὶ συγχωρεῖς. οὕτω συμβαίνει, ὅτι ὃ μὲν αὐτός, ὃ δὲ οὐκ αὐτός. ὥστε καὶ ταῦτα, εἰ ἤδεις ὅτι πάντα τοιοῦτος, πονηρὸς ἦν, οὐ μόνον οὐκ ἂν ἐνεκάλεσας, ἀλλὰ καὶ συνεχώρεις ἔδωκας ἄν. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ νόσου συγχωρεῖς, διὰ Θεοῦ δὲ δημιουργίαν οὐκ ἂν συνέγνως, εἴγε τοιοῦτος ἐξ ἀρχῆς γέγονε. καὶ ἑτέρωθεν ἔστι τοιούτους ἐπισκοπεῖσθαι ῥᾴδιον· πολλὴ γὰρ τῆς ἀληθείας ἡ πρόνοια. διὰ τί γὰρ μηδέποτε ἐνεκάλεσας οἰκέτῃ, ὅτι οὐκ ἔστι καλὸς τῇ ὄψει, ὅτι οὐκ ἔστιν εὐμήκης τὸ σῶμα, ὅτι οὐκ ἔστι πλούσιος; ὅτι τῆς φύσεως ταῦτα. οὐκοῦν τῷ τῆς φύσεως ἐγκλήματι ἀπηλλακται, καὶ οὐδεὶς ἀντερεῖ. ὅταν οὖν ἐγκαλῇς, δείκνυε ὅτι οὐ τῆς φύσεως τὸ ἁμάρτημα, ἀλλὰ τῆς προαιρέσεως. εἰ γὰρ ἐν οἷς οὐκ ἐγκαλοῦμεν, μάρτυρα ἔχομεν τῆς φύσεως τὸ πρᾶγμα, δῆλον ὅτι ἐν οἷς ἐπιτιμῶμεν, δηλοῦμεν ὅτι προαιρέσεώς ἐστι τὸ πλημμέλημα. μὴ τοίνυν μοι λογισμοὺς εἰς μέσον ἄγε διεστραμμένους, μηδὲ σοφίσματα, καὶ πλοκὰς ἀφαιρῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νῶν ὑστελεστέρως, ἀλλ' ἐκφνο πάλιν ἀποκρινάμενοι· πόθεν ἀνθρωποις ὁ Θεὸς εἰργάσατο; πρὸς τί ποτε δῆλον. πῶς οὖν ὑ πονηροὶ ἴσοι κῆ Ⓦ τῆς ἀρετῆς λόγον, ἢ Ⓦ τῆς κακίας; πόθεν Ⓐ ἀγαθοὶ ἢ χρηστοὶ Ⓒ ὑπείκῃς; πόθεν Ⓐ φαῦλοι ἢ πονηροί; Εἰ γὰρ μὴ γνώμης ταῦτα δῶρα, ἀλλὰ φύσεως ὄντι, πῶς Ⓐ μὴν τοῦτό ἐίσιν, Ⓐ ὃ ἐκφνο; Εἰ μὴν γὰρ φύσει πάντες κακοί, οὐδένα οἷόν τε ἰῶ ἀγαθὸν εἶ). Εἰ δ' ἀγαθοὶ φύσει, οὐδένα κακόν. Εἰ γὰρ μία φύσις ἀνθρώπων ἁπάντων, ἔδει κῆ τῶν πάντας" ἓν εἶ), Εἴτε τοῦτο, Εἴτε ἐκεῖνο ἔμοιγον εἶ). εἰ δ' λέγοιμι, ὅτι φύσει Ⓐ μὴν ἀγαθοὶ, οἱ δ' κακοὶ (ὅπερ οὐκ ἂν ἔγωγε λόγον, ὥσπερ ἀποδείξαμι) ἐγχειῶ ἀκίνητα ταῦτα εἶ). Ταῦτα γὰρ τῆς φύσεως ἀκίνητα. σκόπει δὲ· ἄνθρωποι πάντες κῆ πανθοῖ, κῆ οὐδεὶς ἀπαθής, κἂν μυρία" φιλονεικῆ. νεῦν δ' ὁράμι ἀπὸ χρηστῶν φαύλους πολλοὺς, κἀπὸ φαύλων χρηστοὺς γιομένους, τοῦτ' μὲ ῥᾳθυμία, τοῦτ' δ' ἀσυνδησίᾳ· ὅπερ μάλιστα δείκνυσιν οὐκ ὄντα φύσεως ταῦτα. ὅτε γὰρ μεταβάλλεται, οὔτε ἵνα τηρεῖται, ἀσυνδήτου δεῖται τὰ φυσικά. ὥσπερ γὰρ εἰς ὃ βλέπειν κῆ ἀκούειν ὑ δεόμεθα πόνου, οὕτως ὑδὲ ἐν τῇ ἀρετῇ ἱδρώτων ἡμῖν ἔδει, Εἰ τῇ φύσει" αὐτῇ ἰῶ συγκεκληρωμένη. τίνος δ' ἕνεκεν κῆ φαῦλος ἐποίει, δυνάμενος ἀγαθοὺς ποιῆσαι πάντας; κῆ μὴν φαύλους οὐκ ἐποίησε. πόθεν οὖν τὰ κακά, φησιν; ἐρώτησον σεαυτόν. ἐμὸν γὰρ δεῖξαι, ὅτι ὑχὶ φύσεως οὐδὲ ἀπὸ Θεοῦ. οὐκοῦν αὐτόματα, φησιν; ὐδαμῶς. ἀλλ' ἀμήνητα; δὺ φήμει ἀνθρώπε, Ⓒ ἀποπύδησον τῆς μανίας ταύτης, μιᾷ ῥιπῇ Ⓦ Θεοῦ πίπτων Ⓒ τὰ κακά, κῆ τιμῇ τῇ δυνατῷ. Εἰ γὰρ ἀμήνητα, Ⓒ ἰσχυρὰ ἔσαι κῆ οὐδὲ δυνάσταν ἀθῶναι δυνήσεται, οὐδὲ εἷς ὃ μὴ εἶ) χωρῆσαι. ὅτι γὰρ ὃ ἀμήνητον δυνάμενον ἀνθρώπου, πάντι που δῆλον. πόθεν ὖ κῆ ἀγαθοὶ τοσοῦτοι, τοσαύτην δυνάμιν τοῦ κακοῦ ἔχοντος; πῶς Ⓐ μὴν τοὶ τοῦ ἀμήνητου ἰσχυρότεροι; ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὰ" αἱρήσει, φησί, ποτε. πῶς ὖ κῆ δυνήσεται ταῦ" ὁμοῦ μα κῆ ὁμοαθενῆ κῆ" ὁμοπλακῆ, ὡς δύ τις εἴποι; ὦ τῆς τοῦ Σατανᾶ κακίας, πόσον ὀξεύρε κακόν; οἵα Ⓦ Θεοῦ τοσοῦτος ἐπεισε βλασφημία; οἵῳ τοσούτῳ μάτι δυσεβείας ἕτερον δύσφημον ἐπενόησε λόγον; βουλόμενοι γὰρ δεῖξαι, ὅτι οὐκ ὀξ αὐτοῦ τὸ κακόν, πονηρὸν ἄλλο δόγμα εἰσήγαγον, ἀμήνητα αὐτὰ φήσαντες εἶ). πόθεν οὖν ταῦτα κακά, φησιν; οὐκ ὃ θέλειν, κῆ μὴ θέλειν. αὖθ' ὖ τὸ θέλειν Ⓒ μὴ θέλειν πόθεν; πρὸς ἡμῶν αὐτῶν. συ ὖ ταύτην ποιῇς ἐρωτῶν, ὡς ἐὰν ἐρωμένου σου, πόθεν τὸ βλέπειν κῆ μὴ βλέπειν; Εἶτα εἰ πόντος μου, οὐκ τοῦ μύειν κῆ μὴ μύειν, πάλιν ἔρειο, αὖθ' ὖ τὸ μύειν κῆ μὴ μύειν πόθεν; Εἶτα ἀκούσας ὅτι ὀξ ἡμῶν αὐτῶν κῆ τὸ θέλειν, αἰτίαν πάλιν ἑτέραν ζητοίης. ὃ γὰρ κακὸν οὐδὲν ἕτερόν ὄστιν, ἀλλ' ἢ τὸ παρακοῦσαι Θεοῦ. πόθεν οὖν τοῦτό, φησιν, ὑρεν ἀνθρωπος; ἔργον" ἄρα ἰῶ τοῦτο ὑρᾶν, Εἰπέ μοι; οὐδὲ γὰρ ἐγὼ τοῦτο φημι, ὅτι δύσκολον τοῦτο. ἀλλὰ πόθεν ἠθέλησε παρακοῦσαι Θεοῦ; ἀπὸ ῥᾳθυμίας. κύριος γὰρ ὢν ἑκατέρων, παρὸς τὸν μᾶλλον ἀπέκλινεν. Εἰ ὖ ἀπορᾷς ἔλι κῆ ἰλιγγιᾷς ταῦτα ἀκούων, ἐγὼ σε ἐρήσομαι οὐδὲν δυσχερές οὐδὲ ποικίλον, ἀλλὰ ἁπλοῦν ἵνα κῆ σαφῆ λόγον. γέγονάς ποτε κακὸς, γέγονας δέ ποτε κῆ ἀγαθός; ὃ ὖ λέγω τοιοῦτόν ὄστιν. ἐκρᾴθυμησάς ποτε πάθος, κῆ ἐάλως πάλιν ὑπὸ πάθους; παρεπέπεσες μέθῃ, κῆ ἐκρᾴθυμησας μέθης; ὠργίσθης πότε, κῆ οὐκ ὠργίσθης; "πρᾴους πένητα, κῆ δ" πρᾴους; ἐπορνεύσας ποτε, κῆ ἐσωφρόνησας πάλιν; πόθεν οὖν ταῦτα πάντα, Εἰπέ μοι; πόθεν; ὅτι (κἂν γὰρ αὐτὸς δ' λέγῃς, ἐγὼ ἐρῶ) ὅτι "ὃ μὲ ἐασυνδησας" κῆ ζωέτεινας σεαυτὸν, μὴ ὖ ταῦτα δέξῃ κῆ ἐῤῥᾳθύμησας. τοῖς μὲ γὰρ ἀπεγνωσμένοις κῆ δι' ὅλου δοῦσιν ὸν κακίᾳ Ⓒ δυσιάθητως ἔχουσι κῆ μαγομένοις κῆ οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲ ἀκούειν τὰ διορθοῦντα αὐτοὺς," οὐδὲ Σωκλέξομαι περὶ φιλοσοφίας· τοῖς ὖ ποτὲ μὲ ὸν τούτῳ, ποτὲ ὖ ὸν ἐκείνῳ γνωμένοις ἡδέως ἐρῶ· ἥρπασάς ποτε μοῦ τὰ μὴ προσήκοντα, μὴ ὖ ταῦτα κατακλασθεὶς ὑπὸ ἐλέου κῆ τῶν σαυτοῦ μετέδωκας τῷ δεομένῳ; πόθεν οὖν αὕτη ἡ μεταβολή; οὐκ οὐδηλον ὅτι ἀπὸ τῆς γνώμης κῆ τῆς προαιρέσεως; ἐὐδηλον· κῆ οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν εἴποι τοῦτο. διὰ τοῦτο καλῶ ἀσυνδάζειν κῆ ἀρετῆς ἐχεσθαι, κῆ οὐδὲν δεήσεσθε τῶν ζητη-

μάτ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ τούτων. Τὰ γὰρ κακὰ, ὀνείματα ὄντι μόνον, ἐὰν θέλωμεν. μὴ τοίνυν ζήτει, πόθεν τὰ κακὰ, μηδὲ διαπόρει· ἀλλ' εὑρὼν ὅτι ἀπὸ ῥᾳθυμίας μόνης, φεῦγε τὰ κακά. κἂν εἴπῃ τις, ὅτι δὲ περὶ ἡμῶν ταῦτα· ὅταν ἴδῃς ὀργιζόμενον οἰκέτην τῷ προσοικοδομοῦντι γυναικὶ καὶ ἐγκαλοῦντα παιδὶ τῷ καταγινώσκοντα τῶν ἀδικημάτων, εἶπε πρὸς αὐτόν· πῶς οὖν ἔλεγες, ὅλα δὲ περὶ ἡμῶν τὰ κακά; εἰ γὰρ δὲ περὶ ἡμῶν, τίνος ἕνεκα ἐγκαλεῖς; εἶπε πάλιν, ἀπὸ σαυτοῦ λοιδορεῖς καὶ ὑβρίζεις; εἰ μὴ γὰρ σὸν ἀπὸ σαυτοῦ, μηδείς σοι ὀργιζέσθω· εἰ δὲ ἀπὸ σαυτοῦ, ἀπὸ σοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ῥᾳθυμίας τῆς σῆς τὰ κακά. Τί" δαί; νομίζεις τινὰς ἀγαθοὺς; εἰ μὴ γὰρ μηδεὶς ἀγαθός, πόθεν σοι τοῦτο; πόθεν σοι Ⓐ ἔπαινοι; εἰ δὲ εἰσιν ἀγαθοὶ, εὐδηλον ὅτι καὶ τοῖς πονηροῖς ὀπτιμήσουσιν. ἀλλ' εἰ μή τίς ἐστιν ἐκὼν πονηρὸς μηδὲ περὶ ἑαυτὸν, ἀδίκως εὑρεθήσονται ὀπτιμιώτες Ⓐ ἀγαθοὶ τοῖς κακοῖς, καὶ ἔσονται καὶ αὐτοὶ ταύτῃ κακοὶ πάλιν. Τί γὰρ δὺ κάκιον γένοιτ' ἂν τοῦ Ⓦ δυεύθυνον εἶναι βάλλειν ἐγκλήμασιν; εἰ δὲ μένουσιν ἀγαθοὶ καὶ ὀπτιμιώτες, καὶ τοῦτο μάλιστα τῆς ἀγαθότητος αὐτῶν δεῖγμα, καὶ τοῖς σφόδρα δυσκόλοις καὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι οὐδεὶς οὐδέποτε ἀνάγκῃ κακός. Εἰ δὲ καὶ μὴ ταῦτα πρῶτα ζητοίης, πόθεν τὰ κακὰ, ἀπὸ ῥᾳθυμίας εἶποιμ' ἄν, ἀπὸ ἀργίας, ἀπὸ τοῦ πονηροῖς συγγίνεσθαι, ἀπὸ τοῦ καταφρονῆν ἀρετῆς. ἐντεῦθεν καὶ τὰ κακὰ, καὶ τὸ ζητεῖν τινας, πόθεν τὰ κακά· ὡς τῷ γε κατορθούντων οὐδεὶς ταῦτα ὀπτίζητεῖ, τῷ ὀπτικῶς καὶ σωφρόνως ζῆν προαιρουμένων. ἀλλ' Ⓐ πονηρὰ τολμῶντες ἐκ ῥᾳθυμίαν τινὰ" δύσκολον δηλοῦσι τούτων βουλόμενοι τῶν λόγων ὑπνοῦν, ἀραχνῶν ὑφάσματα πλέκουσιν. ἀλλ' ἡμεῖς ταῦτα μὴ διὰ λόγων μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἔργων διαῤῥήξωμεν. οὐδὲ γὰρ ἀνάγκης ἐστὶ ταῦτα. Εἰ γὰρ ἀνάγκης ἦν, οὐκ ἂν εἶπεν· οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ, δι' οὗ" τὰ σκάνδαλα ἔρχεται. ἐκείνης γὰρ μόνης ταλανίζει, οὐκ ἐκ προαιρέσεως πονηρᾶς. Εἰ γὰρ, δι' ὃ, λέγει, μὴ θαυμάσῃς. οὐ γὰρ ὡς ἑτέρᾳ δι' αὐτὴν εἰσαγομένου τοῦτό φησιν, ἀλλ' ὡς αὐτὴν ὃ πάνυ κατασκευάζοντος. οἷον γὰρ ὃ δι' ὅ, τοῦτ' ἔστι λέγει ἡ γραφή· ὡς ὅταν λέγῃ, Ἐκπαίδευε ἄνθρωπον διὰ τὸν Θεόν, Γεν. δ'. α. οὐ τὸ δεύτερον αἴτιον, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τίθεται. καὶ πάλιν· οὐχὶ διὰ τὸν Θεὸν ἡ διαστροφὴ τοῦ γένους αὐτῶν ἐστι; καὶ, Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθημεν εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ ἵνα μάθῃς ὅτι οὐκ εἰσὶν ἀνάγκης, ἀκουσον καὶ τῆς ἐξῆς. μὴ γὰρ τὸ ταλανίζειν φησίν. α. Κορ. α, θ.

8 Εἰ ἡ χεὶρ σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὰ καὶ" ἔκβαλε ἀπὸ σοῦ. καλόν γάρ σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.

9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ. καλόν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός.

Οὐ περὶ μιᾶς ταῦτα λέγων (ἅπαντες) ἀλλὰ περὶ φίλων, περὶ τῶν προσηκόντων, ὃς ἂν ταύτης μιᾶς ἔχωμεν ἀναγκαίων. τοῦτο καὶ ἀνωτέρω εἴρηκε, καὶ νῦν λέγει. σοβερὸν γὰρ ὄντως βλάβερον, ὡς ζημιοῦσθαι πονηρά. ὅταν γὰρ ἀνάγκη μὴ δυῆται, δυῆται φιλία πολλάκις καὶ εἰς βλάβην καὶ εἰς ὠφέλειαν. διὰ μὲν πολλῆς τῆς σφοδρότητος τοὺς βλάπτοντας ἡμᾶς ἐκκόπτειν κελεύει, τούτους αἰνιττόμενος τοὺς τὰ σκάνδαλα φέροντας. εἶδες πῶς τὴν ἐσομένην ἐκ τῶν σκανδάλων ἀνεκρούσατο βλάβην τῷ προφθεῖν ὅλα πάντως ἔσαι, ὥστε μηδένα ἐν ῥᾳθυμίᾳ εὑρῆν, ἀλλὰ προσδοκᾶν ἅπαντας αὐτὰ νήφειν, ὧν δείξας μεγάλα ὄντα κακὰ, οὐ γὰρ δὺ ἁπλῶς εἶπεν, οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων, ἀλλὰ δεικνὺς μεγάλην τὴν ἐξ αὐτῶν λύμην, τῷ [δὲ] ταλανίσας πάλιν Ⓦ εἰσάγοντα αὐτὰ, μείζονα δείκνυσιν ἐντεῦθεν τὴν βλάβην. ὃ γὰρ εἶπεν, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, πολλὴν δεικνύοντος ἦν τὴν ἀμοιρείαν. οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ τοῦ παραδείγματος προσθήκῃ ἤυξησε τὸν φόβον. εἶπε γὰρ οὐκ ἀρκέσει ταῦτα, ἀλλὰ καὶ δείκνυσι τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἂν τις διαφύγοι τὰ σκάνδαλα. Τίς

δὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δὲ ἐστὶν αὕτη; τοῦ πονηροῦ, φησι, κἂν σφόδρα σοι φίλοι ὦσιν, ἀποτεμνε τῆς φιλίας. καὶ λέγει λογισμὸν ἀναντίρρητον. δοῦλός μου γὰρ μόνος φίλος, ὅτε αὐτὸς κερδανεῖς, καὶ σαυτὸν προσαπολεῖς· ἂν δὲ ἀποτέμνῃς, τῷ ὄντι σαυτοῦ σωτηρίαν καρπώσῃ. ὥστε εἴ τινός σε φιλία βλάπτει, ἔκκοψαι καὶ ἀπὸ σοῦ. εἰ γὰρ τῶν ἡμετέρων μελῶν πολλάκις ἀποτέμνομεν, ὅταν αὐτά τε αἰτίατος ἔχῃ καὶ τοῖς λοιποῖς λυμαίνηται, πολλῷ μᾶλλον ὅταν φίλων τοῦτο ποιῇ λόγος. εἰ δὲ φύσει ἐστὶ τὰ κακά, πῶς ἔτι πάσα αὕτη ἡ συμβουλή, πῶς ἔτι ἡ τῶν εἱρημένων φυλακή. εἰ δὲ οὐ πῶς ἔτι, ὥσπερ οὖν καὶ οὐδὲ πῶς ἔτι, ἔνδηλον ὅτι γνώμης ἡ παραίνεσις.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μικροὺς τοὺς ἀληθῶς μικροὺς καλεῖ, ἀλλὰ τοὺς νομιζομένους παρὰ τοῖς πολλοῖς, τοὺς πτωχούς, τοὺς ἀκαταφρονήτους, τοὺς ἀγαπᾶσθαι. πῶς γὰρ ἂν εἴη μικρός, ὁ τοῦ κόσμου παντὸς ἀνάξιος; πῶς ἂν εἴη μικρός, ὁ τῷ Θεῷ φίλος; ἀλλὰ τοὺς παρὰ τῇ τῶν πολλῶν ὑπονοίᾳ τοιούτους νομιζομένους. καὶ οὐ λέγει περὶ πολλῶν μόνον, ἀλλὰ κἂν περὶ ἑνός, κἀντεῦθεν πάλιν ἀποτειχίζων τὴν τῶν πολλῶν σκανδαλον βλακείαν. ὥσπερ γὰρ τὸ φιλῆσαι τοὺς πονηροὺς, οὕτω τὸ μισῆσαι τοὺς χρηστοὺς κέρδος ἔχει μέγιστον· καὶ διπλῆ γίνοιτ' ἂν ἀσφάλεια τῷ προσέχοντι· μία μὲν ἐκ τοῦ τὴν σκανδαλιζόντων τὰς φιλίας ἐκτέμνειν, ἑτέρα δὲ ἐκ τοῦ τοὺς ἁγίους τούτους ἔχειν ἐν θεραπείᾳ καὶ τιμῇ. εἶτα καὶ ἑτέρωθεν αὐτοὺς αἰδεσίμους ποιεῖ λέγων, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἐντεῦθεν δῆλον, ὅτι ἀγγέλους ἔχουσιν οἱ ἅγιοι ἐκεῖ πάντες. καὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος φησι περὶ τῆς γυναικός, ὅτι ὀφείλει ἐξουσίαν ἔχειν διὰ τοὺς ἀγγέλους. Δαυ. λϛ. π. καὶ Μωϋσῆς ἔφησεν ὅτι ἐλήλυθεν κύριος ἐν ἀριθμῷ ἀγγέλων Θεοῦ. ἐνταῦθα δὲ περὶ ἀγγέλων διαλέγεται μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀγγέλων ἀρχόντων. ὅταν δὲ εἴπῃ, τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου, οὐδὲν ἕτερον, ἢ τὸν πλείονα παῤῥησίαν λέγει τὸν πολλὸν ὁμιλοῦν.

11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Πάλιν ἕτερον λογισμὸν λέγει τοῦ μείζονα, τὸν παῤῥησίαν ποιοῦντα, δι' ἧς καὶ πατέρα εἰσάγει ταῦτα βουλόμενον.

12 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ, φησι; ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ πρόβατα ἑκατόν, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐνενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. Ὁρᾶς διὰ ὅσων ἡμᾶς ἀνάγει εἰς τὸ τῶν αὐτελῶν ἀδελφῶν ἐπιμέλειαν; μὴ τοίνυν εἴπῃς, χαλκοτύπος ἐστὶν ὁ δεῖνα, ἐσοδηματορράφος, γεωργός ἐστιν, ἀσήμαντός ἐστι, καὶ καταφρονήσῃς. ἵνα γὰρ μὴ τοῦτο σαθῇς, ὅρα διὰ πόσων σε πείθει μετεπαίζειν, καὶ εἰς τὸν τούτων ἐπιμέλειαν ἐμβάλλει. ἔφησε παιδίον, καὶ φησι, γίνεσθε ὡς τὰ παιδία, ὃς, ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ, τὰ ἕξῆς πείσεται. καὶ οὐδὲ ἠρκέσθη τῇ παραδείγματι τῷ τοῦ μώλωπος, ἀλλὰ καὶ ὃ ὀνειδισμὸν ἐπῆκε, καὶ οὐ τοιούτους ἐκτέμνειν ἐκέλευσε, κἂν ἐν ταῖς χερσὶν ὦσι καὶ ὀφθαλμοὶ ἡμῖν. καὶ ἀπὸ τῶν ἀγγέλων πάλιν τῶν ἐγχειρισμένων αὐτοὺς, τούτους τοῦ αὐτελοῦς ἀδελφοὺς αἰδεσίμους ποιεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ οἰκείου θελήματος καὶ πάθους (ὅταν γὰρ εἴπῃ, ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός, καὶ σαφῶς δηλοῖ, καθάπερ καὶ Παῦλός φησι, περὶ τοῦ ἀδελφοῦ λέγων, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανε) καὶ ἀπὸ τοῦ πατρός, ὅτι οὐδὲ αὐτῷ δοκεῖ ἀπολέσθαι, καὶ ἀπὸ τῆς χρηστῆς ζωοποιίας, ὅτι καταλιπὼν τὰ σεσωσμένα ὁ ποιμὴν ζητεῖ τὸ ἀπολωλός, καὶ ὅταν εὕρῃ τὸ πεπλανημένον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλημμύρων, σφόδρα ἥδεται τῇ εὑρέσει καὶ τῇ σωτηρίᾳ τότε. Εἰ τοίνυν ὁ Θεὸς ὅτῳ χαίρει ἐπὶ ᾧ μικρῷ τῷ εὑρεθέντι, πῶς σὺ καταφρονεῖς τῶν τῷ Θεῷ ἀδιαπαύστων, δέον καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀδιαπαύστως ἐκδέχεσθαι μικρῶν τότων; ἀλλὰ ἀσθενὴς ἔστι καὶ εὐτελής; διὰ αὐτὸ μᾶλλον οὖν τοῦτο μάλιστα δεῖ πάντα ποιεῖν, ὥστε αὐτὸν διασώζειν. καὶ γὰρ καὶ οἱ ἐνενηκονταεννέα ἀφεὶς ἀδιαπαύστως ἐπ' ἐκεῖνο ἦλθε, καὶ οὐκ ἴσχυσε τῶν τοσούτων ἡ σωτηρία συσκιάσαι τὸ ἑνὸς τοῦ ἀπολειφθέν. ὁ δὲ Λάκχαῖος, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐβάστασε, φησί· καὶ μείζων ἦν χαρὰ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐνενηκονταεννέα δικαίοις. καὶ ἀπὸ τοῦ ἐγκαταλιπεῖν καὶ σεσωσμένα διὰ αὐτό, καὶ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ παθεῖν, πολλοῦ ἔδειξε τοῦ περὶ αὐτοῦ σπουδοῦ. μὴ δὴ οὖν ἀμελῶμεν τῶν ψυχῶν τῶν τοιούτων· καὶ γὰρ πάντα ταῦτα δι' αὐτό ἐστιν. τῷ μὲν γὰρ ἀπειλήσαι μηδ' ὅλως ἐπιβήσεσθαι τῶν ἀγρῶν μὴ γυμνάσαντα παιδίον, καὶ τῷ μύλε μνησθῆναι, τὸ φόνον κατεύηχε τῶν ἀλαζόνων. οὐδὲν γὰρ ὕστερον ἀγαθὸν πόλεμον, ὡς ἀπόνοια. τῷ δὲ εἰπεῖν, ἀνάγκη ἐστὶν ἐλθεῖν καὶ σκάνδαλα, ἐξηγορεύσας ἐποίησε· ᾧ δὲ προσθεῖναι, οὐαὶ δι' οὗ τὰ σκάνδαλον ἔρχεται, ἕκαστον σπουδάζειν μὴ δι' αὐτοῦ γενέσθαι προσκόψασε. καὶ τῷ μὲν κελεῦσαι ἐκκόψαι τὸν σκανδαλίζοντας, οὐκοῦν τοῦ σωτηρίου ἐποίησε· ᾧ δὲ ἐπιτάξαι μὴ καταφρονεῖν αὐτῶν, οὐδὲ μὴν ἁπλῶς ἐπιτάξαι, ἀλλὰ σφόδρα (ὁρᾶτε γάρ, φησί, μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων) οὐδὲ ᾧ εἰπεῖν ὅτι ἄγγελοι αὐτῶν βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, οὐδὲ ὅλα δι' τοῦτο ἦλθον ἐγώ, καὶ ὅτι ὁ πατήρ μου τοῦτο βούλεται, οὐκοῦν ὀφείλοντας αὐτῶν ἐπιμελεῖσθαι σπουδαιοτέρους ἐποίησεν. ὁρᾶς ἔσον τεῖχος αὐτοῖς προσέλαβε, καὶ πόσῳ τῶν ἀνακαφρονητῶν καὶ τῶν ἀπολλυμένων ποιᾷ σπουδήν, ἀπειλάς τε ἀνῆκεν κατὰ τοῖς ὑποσκελίζουσιν αὐτούς, καὶ μεγάλας ἐπαγγελλόμενος ἀγαθὰ τοῖς θεραπεύουσι καὶ ἐπιμελουμένοις αὐτῶν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν πάλιν τὸ ὑπόδειγμα φέρων οὐδαμοῦ τοῦτο παύεται;

Τοῦτον οὖν ἡμᾶς μιμησώμεθα, μηδὲν καταπτύοντες τῶν δοκούντων εἶναι ταπεινῶν τε καὶ μοχθηρῶν, ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν· ἀλλὰ ἐὰν ἀφαιρεθῆναι δέῃ, κἂν μικρὸς ᾖ, κἂν εὐτελὴς ὑπὲρ οὗ τοῦτο γένηται, κἂν ὀπίπονον τὸ πρᾶγμα ᾖ, κἂν ὄρη καὶ χρημνοὺς ἀφαιρεῖσθαι χρή, πάντα ἕξω φορητὰ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀδελφοῦ. οὕτω γὰρ εὐπρόσδεκτον ψυχὴ Θεῷ, ὡς μηδὲ τοῦ ἰδίου ἡμῶν φείσασθαι. διὸ παρακαλῶ, καὶ ὁρίζω τοῦ φθόνου φθονέντος, δίκαιος ἐξιόντες ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦτον ἕνα σκοπὸν ἔχωμεν, καὶ ταύτην πρὸ πάντων σπουδήν, ὃ καὶ κινδυνεύειν καὶ ἀποθνήσκειν· οὐ λέγω τοῦτον μόνον καὶ κινδύνων καὶ ἀληθῶς (οὗτος γὰρ οὐδὲ κίνδυνος) ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς, καὶ πρὸ τοῦ ἁμαρτάνειν τοῖς ἀναθήποις ὑπαφερόμενον. καὶ γὰρ ὁ ἔμπορος, ὥστε ἀξιῶσαι τὴν πρᾶσιν, πολλοὺς ἀφαιρεῖται· καὶ ὁ χειροτέχνης, ὥστε πρόσθεσιν ποιεῖν τοῖς ἐπ' ἀρχῆς, πάντα ποιεῖ· καὶ ἡμᾶς χρὴ μὴ τῆς σωτηρίας μόνον ἀνακώμεθα τῇ ἡμετέρᾳ, ἐπεὶ καὶ ταύτην λυμαινόμεθα. καὶ γὰρ ἐν πολέμῳ καὶ πρὸ παντὸς ὁ πρὸς τοῦτο μόνον ὁρᾶν φρατιώτης, ὅπως ἑαυτὸν ἀφανίσειε σκεφυγών, καὶ οὐδὲν ἄλλους μᾶλλον ἑαυτῷ προσαπόλλυσιν. ὥσπερ οὖν ὁ ἡνίοχος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὰ ὅπλα ἀφέλκυσε, μὴ τῶν ἄλλων καὶ ἑαυτὸν ἀφανίζει. ἐπεὶ οὖν καὶ τὰ ἡμέτερα πόλεμος, καὶ πολέμων ἀπάντων ὁ πικρότατος, καὶ παράταξις καὶ μάχη, ὡς ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ἐκέλευσεν, οὕτω ταπεινώμεθα ἐπὶ τῆς παρατάξεως, πρὸς σφαγὰς καὶ αἵματα καὶ φόνους προσκυσαμένοι, πρὸς τὸν ἐπὶ ἀπάντων σωτηρίαν βλέποντες, καὶ τὰς ἐγκόψας ἀλείφοντες, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐπείροντες. καὶ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἡμετέρων ἐν ταύτῃ κεῖνται τῇ παρατάξει τραύματα ἔχοντες καὶ αἵματι περιῤῥεόμενοι, καὶ ὁ θεραπεύων οὐδείς, ἀλλ' ὁ τῶν λαῶν ἡμῶν, ἀλλ' ἱερεύς, οὐκ ἄλλος οὐδείς, ἀλλὰ παρακάτης, ἀλλ' φίλος, οὐκ ἀδελφός· ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν σκοπούμενος ἕκαστος. ἀφ' οὗτος καὶ ἐν ἑαυτῷ κολοβούμεθα. ἡ γὰρ μεγίστη πρόνοια καὶ ἡ εὐδοκιμησις, ὃ μὴ τὰ ἑαυτῶν σκοπεῖν. ἀφ' οὗ τοι τοῦτο ἀδυνατεῖς καὶ ἀνακαταγώνιστος εἶ ἀνθρώπως καὶ ἀφόβου, ὅτι ὃ ἐναντίον τούτου ζητοῦμεν, καὶ οὐ [illegible]

ΗΘΙΚΟΝ

ζομεν ἀλλήλοις, οὐδὲ πεφράγμεθα τῇ τοῦ Θεοῦ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἑτέρας ἑαυτοῖς ὀπίζητοῦμεν φιλίας παρέφασεις, ἢ μὴ ἀπὸ συγγενείας, ἢ οὐ ἀπὸ ζωηθείας, ἢ οὐ ἀπὸ κοινωνίας, ἢ οὐ ἀπὸ γλυκύτητος, ἢ πρώτοθεν μᾶλλον ἐσμεν φίλοι, ἢ ἀπὸ εὐσεβείας, δέον ἐκ ταύτης μόνης ζωάπτεσθαι τὰς φιλίας. νεῦσον τοιγαροῦν *, Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησίν ἐστιν ὅπου γενόμεθα φίλοι, ἢ τοῖς τῆς ἐκκλησίας τέκνοις. ναί, φησιν· ὁ μὲν γὰρ ἐστι μαθητής, ὁ δὲ χρηστὸς καὶ ἐπιεικής. τί λέγεις; μαθητὴν ⟨W⟩ ἀδελφὸν καλεῖς, ὁ μηδὲ ῥαπὶ καλεῖν κελεύσας; καὶ ἁρμόττει οὐδὲ ἑρυθριᾷς ἐκπορπεύων ⟨W⟩ ἀδελφόν; ὁ λόγος ὁ σός; ⟨W⟩ τῶν αὐτῶν σοι κοινωνήσαντα ὠδίνων; ⟨W⟩ τῆς αὐτῆς μεταλάβοντα τραπέζης; ἀλλ' εἰ μὴ ἵνα τοῦ σάρκα ἀδελφὸν ἔχοις, κἂν μυρία ἐργάζηται κακά, ἀπουδάζεις αὐτὸν παρισέλειν, καὶ νομίζεις καὶ αὐτὸς τῆς ἁγιωσύνης κοινωνεῖν, ἐκείνου καταγινομένου· τὸν δὲ πνευματικὸν ἀδελφόν, δέον ἐλευθεροῦσαι ὀχλοπλῆς, σὺ δὲ καὶ μυρίαις παρεβάλλεις κατηγορίαις *. μαθητὴς γάρ ἐστι δυσανάσχετος, φησιν. ἀκοῦσον ὀχλοῦντος φίλου, ἵνα παύσῃς ὄντα τοιοῦτον, ἵνα μεταβάλῃς, ἵνα ἐπιμαγάγῃς ὅπως τὸν ἄγριον. ἀλλ' οὐ πείθεται, φησίν, οὐδὲ ἀνέχεται τῆς συμβουλῆς. πόθεν οἶσθα; προήνεσας γὰρ καὶ διορθῶσαι ἐπεχείρησας; προῄνεται πολλάκις, φησί. ποσάκις; πολλάκις, καὶ ἁπαξ καὶ δεύτερον. βαβαί, τοῦτο ἐστὶ τὸ πολλάκις; εἶτα γὰρ ὀργὴ πρῶτος τοῦτο ἐποίεις τὸ χρόνῳ, καὶ μεῖνε ἐχρῆν καὶ ἀπαγορεῦσαι; οὐχ ὁρᾷς πῶς ὀργὴ πρὸς ὁ Θεὸς ἡμῖν προσκρούει; ὀργὴ τῶν προφητῶν, ὀργὴ τῶν ἀποστόλων, ὀργὴ τῶν εὐαγγελιστῶν; τί οὖν; πρῶτα καταρθώσαμεν καὶ πρῶτα ἐπείσθημεν; οὐδαμῶς. ἆρ' οὖν ἐπαύσατο προσκρούων; ἆρα ἐσίγησεν; ὃ καθ' ἑκάστην λέγει τὴν ἡμέραν, Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ, καὶ αὔξεται * πολλοῖς τῶν χρημάτων Ανκ. 16. 13. Ματθ. 6. κδ. ἡ πρόσοδος καὶ ἡ τυραννίς; οὐ καθ' ἑκάστην βοᾷ· ἀφέτε, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν, ἢ ἡμεῖς ἐκπεπληγμένοι μᾶλλον; καὶ ὀργὴ πρῶτος προσκρούει κρατεῖν ὀπὶ θυμίας, καὶ εἶτα κρείττων ἡδονῆς πονηρᾶς; πολλοὶ γοῦν χείρων μᾶλλον ἐγκαλινδεῖσθαι τῇ ἁμαρτίᾳ ταύτῃ ἀλλ' ὅμως οὐ παύεται λέγων. τίνος οὖν ἕνεκα μὴ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν λογιζόμεθα καὶ λέγομεν, ὅτι καὶ ἡμῖν ὁ Θεὸς προσλέγεται, καὶ σὺν ἀφίσταται τοῦτο ποιῶν, κἀκεῖ πολλὰ προσκούοντων ἡμῶν; ὀργὴ ταῦτα ἔλεγεν, ὀλίγοι δὲ σῳζόμενοι. εἰ γὰρ σὺν ἀρκεῖ εἰς σωτηρίαν ἡμῖν ἡ καθ' ἡμᾶς ἀρετή, ἀλλὰ δεῖ καὶ ἑτέρους ἐλθεῖν ἀπελθεῖν, ὅταν μήτε ἑαυτὸν μήτε ἑτέρους προσώσωμεν, τί πείσομαι; πόθεν ἐλπίδα λοιπὸν σωτηρίας ἔξομεν; ἀλλὰ τί ταῦτα ἐγκαλῶ, ὅταν μηδὲ τῶν ζωοκομούντων λόγον τινὰ ποιώμεθα, γυναικὸς καὶ παίδων καὶ οἰκετῶν, ἀλλ' ἑτέρων ἀπ' ἑτέρων μεμνήμεθα, καθάπερ ἢ μεθύοντες, ὅπως ἢ μὴ οἰκέται πλείους ἡμύοντο, καὶ μὴ πολλῆς τῆς ἀπουδῆς ἡμῖν προσκηνήσαιεν, ἢ οὐ παῖδες πολιοὶ πρὸ ἡμῶν δέξαιντο κλῆρον, ἢ οὐ γυνὴ χρυσία φοίνικα καὶ ἱμάτια πολυτελῆ καὶ κλήματα; καὶ μηδαμοῦ ἑαυτῶν φροντίζομεν, ἢ προνοούμεθα, ἀλλὰ τῶν τῆς γυναικός, ὅτε τοῦ παιδίου, ἀλλὰ τὸ τοῦ παιδίου. καὶ ταῦτον ποιοῦμεν, οἷον αἰ εἴ τις οἰκίαν ὁρᾷ καλῶς προσκειμένην καὶ σὺν τοίχοις κλινομένοις, ἀφεὶς ἀνασῴσαι τοῦτος, προβόλους αὐτῇ μεγάλους ἔξωθεν καταστηρίζοι ἢ σώματος παθεννικότος, τοῦτο μὴ ὑπομένοιτο, ἱμάτια οὖν αὐτῷ χρυσᾶ ὑφαίνοι ἢ τῆς δεσποίνης καλῶς προσκειμένης θεραπαινίδων καὶ ἴσων τῶν τοῦ οἰκίδιου σκευῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπομελοῖτο, ἐκείνῳ ἀφεὶς ἐρρίφθαι καὶ οἰμώζειν. τοῦτο γὰρ καὶ νῦν γίνεται. καὶ τῆς ψυχῆς ἡμῖν καλῶς προσκειμένης ἀθλίως, καὶ θυμουμένης καὶ λοιδορουμένης καὶ ὑπὸ θυμούσης ἀτόπως, καὶ κενοδοξούσης καὶ σπαζούσης καὶ πρὸς χλιαρὸν συρομένης καὶ ὑπὸ θηρίων τοσούτων παραπτοημένης, ἀφέντες αὐτῆς ἀπελάσαι τὰ πάθη, οἰκίας καὶ οἰκετῶν φροντίζομεν. καὶ εἰ μὴ ἄρκλος λαθοῦσα ἀποφύγοι, τὰς οἰκίας ἀποκλείομεν, καὶ τοῦ γενωποιοῦ τρέχομεν, ὥστε μὴ προσπεσεῖν τῷ θηρίῳ· νυνὶ δὲ οὐχ ἑνὸς θηρίου, ἀλλὰ πολλῶν ἡμῖν λογισμῶν τοιούτων τὸν ψυχὸν παραβαλόντων οὐδὲ αἰσθησιν λαμβάνομεν. καὶ ὃν μὲν τὴν πόλει τοσαύτην ποιούμεθα ἀπουδήν, ὡς ὃν ἐρήμῳ τόπῳ ἢ ὃν γαλεάγραις καθειργνὺν τὰ θηρία, καὶ ὅταν πρὸς τὸ βουλευτήριον τῆς πόλεως,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόλεως, ὅτε πρὸς τοὺς δικαστηρίοις, οὔτε πρὸς τοὺς βασιλείοις, ἀλλὰ πόρρω πᾶν τὸ μαχαίρᾳ δεδεμένα κατέχομεν· ὅπου γὰρ ἡ ψυχῆς, ἔνθα τὸ βουλευτήριον, ἔνθα τὰ βασίλεια, ἔνθα τὸ δικαστήριον, ἄνεισι τὰ θεῖα πρὸς τὸν νοῦν αὐτὸν καὶ τὸν θρόνον τὸν βασιλικὸν κράζοντα καὶ θορυβοῦντα. διὰ τοῦτο τὰ πάντα ἄνω καὶ κάτω γίνεται, καὶ πάντα μεστὰ ταραχῆς, τὰ ἔνδον, τὰ ἔξω, καὶ οὐδὲν διεσπασμένον ἕκαστος ἡμῶν πόλεως ἐστὶ καταδρομῆς βαρβάρων θορυβουμένης καὶ ταὐτὸν γίνεται, ὅταν ἀνεῳγότος δράκοντος νεοττία τρυφῶν ὑπολιθέμενα, πάντα χοῦ τείζοντες οἱ τρυφοὶ πέτονται φοβούμενοι καὶ ταραχῆς γέμοντες, οὐκ ἔχοντες ὅπου καταλύσωσι τὴν ἀγωνίαν. διὸ παρακαλῶ, τὸν δράκοντα ἀνέλωμεν, συγκλείσωμεν τὰ θεῖα, ἀποπνίξωμεν, καταφάξωμεν· καὶ οὐκ ποιήσεις τύλας λογισμοὺς τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος παραδῶμεν, ἵνα μὴ καὶ ἡμῖν ἀπειλῇ τοιαῦτα ὁ τροφήτης, οἷα καὶ τῇ Ιουδαίᾳ· Οπι ὀνοκένταυροι κεῖ ὀρχήσουσι) καὶ ἔχιδναι καὶ δράκοντες. εἰσὶ γάρ, εἰσὶ Ησ.ιγ.κϛ.
καὶ δαίμονες ὀνοκενταύρων χείρους, καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ ζῶντες καὶ λακτίζοντες καὶ τὸ πλέον τῆς νεότητος πρὸς ἡμῶν τοιοῦτον. καὶ γὰρ ἀγελίας ἔχοντες ὑπερηφανίας οὕτω παθῶσιν, οὕτω λακτίζουσιν, ἀχαλίνωτοι φερόμενοι, καὶ τῇ ἀσωτίᾳ τοὺς οὐδὲν τῶν δεόντων φρονοῦντας. αἴτιοι δὲ οἱ πατέρες, οἱ τοὺς μὴ πωλοδάμνας ἀναβιβάζουσι τοὺς ἵππους τοῦ ἑαυτῶν ρυθμίζειν μετὰ πολλῆς τῆς ὑπερηφανείας, καὶ οὐκ ἀφιᾶσιν ὑπὸ πολὺ τὸν πῶλον τὴν ἡλικίαν ἀδάμαστον προελθεῖν, ἀλλὰ δὲ χαλινόν, καὶ τἆλλα πάντα ὑπομένουσιν οὐκ προοιμίων, τοὺς δὲ αὐτὸς νέους ὑπὸ πολὺ προορῶσιν ἀχαλινώτους φερομένους, σωφρονισμοῦ ἐρήμους, πορνείαις καὶ κύβοις καὶ ταῖς ἐν τοῖς παρανόμοις θεάτροις διατριβαῖς καταχωμένους. δέον προτρέπεσθαι πορνείας γυναικὶ παραδοῦναι, γυναικὶ σώφρονι καὶ σοφωτάτῃ. αὕτη γὰρ καὶ τὴν ἀτοπωτάτης ἀπάξει διατριβῆς τὴν αἴδρα, καὶ μὴ πάλιν καλῶ πωλοδαμνήσει). οὐδὲ γὰρ ἑτέρωθεν αἱ πορνείαι καὶ αἱ μοιχεῖαι, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀφέτους εἰς τοὺς νέους. μὴ γὰρ γυναῖκα ἔχῃ ζωντικὴν, καὶ οἰκίας ὑπιμελήσεται) καὶ δόξης καὶ ἀπολήψεως. Ματθ.κ.
ἀλλὰ νέος ἐστί, φησιν. οἶδα κἀγώ. εἰ γὰρ ὁ Ισαὰκ τεσσαράκοντα ἐτῶν ὢν τὸν νυμφίον ἠγάγετο, ἐν Γεν. κε.κ.
παρθενίᾳ τὴν ἡλικίαν πᾶσαν ἄγων, πολλῷ μᾶλλον τοὺς ἐν τῇ ὥρᾳ τῇ νέους τὴν φιλοσοφίαν ταύτην ἀσκεῖν ἔδει. ἀλλὰ τί πάσχω; οὐκ ἀνέχεσθε τῆς σωφροσύνης αὐτῆς ὑπομιμνῄσκω, ἀλλὰ βεβιασμένοι καταχωμένους, μολιβωμένους, ἀναγεῖς γενομένους, οὐκ εἰδότες ὅτι γάμου κέρδος, τὸ καθαρὸν διατηρῆσαι τὸ σῶμα. κἂν ὅτου μὴ ᾖ, οὐδὲν ὄφελος γάμου. ὑμεῖς δὲ ζωντανίου ποιεῖτε. ὅταν μυρίων ἐμπλησθῶσι κηλίδων, τότε αὐτοὺς ἐπὶ γάμον ἄγετε, εἰκῇ καὶ μάτην. διὰ γὰρ δυναμένη, φησὶ, ἵνα βδελυκτὸς γένηται, ἵνα ἐν τοῖς πολιτικοῖς λάμψῃ πράγμασι· τῆς δὲ ψυχῆς ὑμῶν οὐδεὶς λόγος, ἀλλὰ βεβιοῦτε αὐτὴν ἐρριμμένην. διὰ τοῦτο πάντα συγχύσεως γέμει καὶ ἀταξίας καὶ ταραχῆς, ὅτι πρέπον αὐτῷ, ὅπερ καὶ μὴ δυναγκαῖα νομίζεται, καὶ ὃ λυπεῖ πολλῆς τυγχάνει βουλῆς. οὐκ οἶδα, ὅτι οὐδὲν τοιοῦτον δεῖ τῇ παιδί, ὡς ὃ φυλάξαι πορνικῆς ἀκαθαρσίας καθαρόν; ψυχῆς γὰρ ἴσον οὐδέν. Τί ὠφελήσει δὲ ἄνθρωπος, φησιν, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἀλλὰ γὰρ πάντα ὁπλίσασθαι χρημάτων ἔρως ἐνέτεκε καὶ κατέβαλε, καὶ τὸν Θεοῦ φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν ἀκριβῆ φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔσωσεν, ὥσπερ τις τύραννος ἀκρόπολιν, ὅταν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς καταβάλῃ. διὰ τοῦτο τῶν παίδων καὶ τῆς ἡμετέρας ἀμελοῦμεν σωτηρίας, ἓν μόνον σκοποῦντες, ὅπως εὐπορώτεροι πλοῦτον ἑτέρους ἀφῶμεν, κἀκεῖνοι πάλιν ἄλλους, καὶ μετ' ἐκείνους τοῖς μετ' αὐτοὺς, πανδαιμονία τις τῶν ἡμετέρων νομίμων κίνημά τε καὶ χρῆμα, ἀλλ' ὃ δεσπότας. ὀπτεύθην πολλὴ ἡ δουλοσύνη, ὀπτεύθην τῶν δούλων ἐλευθέρους ἀτιμοτέρους. τοῖς μὲν γὰρ δούλοις, εἰ καὶ μὴ δι' αὐτὸν, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς αὐτοὺς ὑπομένομεν· ἐλευθέροις δὲ ταύτης ἀπολαύουσι τῆς προνοίας, ἀλλὰ καὶ τούτων ἡμῖν εἴσιν ὑπελέφεροι. καὶ τί λέγω τῶν δούλων; καὶ γὰρ βοσκημάτων ἐλευθέρους παῖδες ἀτιμότεροι, καὶ οἴκων καὶ ἵππων μᾶλλον ὑπομνούμεθα, ἢ παίδων. κἂν μὲν ἡμιόνου τις ἔχῃ, πολλὴν ἡ φροντίς, ὥστε ὀνηλάτῃ βύρσῃ ἀρίστου, καὶ μήτε ἀγνώμονα, μὴ κλέπτοντα, μὴ μέθυσον, μὴ τῆς τέχνης ἄπειρον· ὁ δὲ ψυχῆς παιδὸς ὀκτίσας δεῖ παιδαγωγὸν, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε ἐπιλεξάμενος,

ἁμαρτάνθα. καίτοιγε τῆς τέχνης ταύτης οὐκ ἔστιν ἄλλη μείζων. τί γὰρ ἴσον τὸ ῥυθμίσαι ψυχὴν καὶ ἁγιάσαι καὶ ἁπλώσαι νέον ἀξάνοιδμ; ἢ γὰρ καὶ πάντος ζωγράφου καὶ πάντος ἀνδριαντοποιοῦ τ' ταύτην ἔχοντα τὴν ὑπεροχὴν ἀκριβέστερον ἀξακεῖσθαι χρή. ἀλλ' ἡμᾶς οὐδὲν τοῦτο ποιοῦμθα λόγον, ἀλλ' ἓν ὁραθμὸν μόνον, ὅπως παιδευθῇ τὴν γλῶτταν· καὶ ὅτοι ἀξαιρέματα πάλιν ἐστουδάκαμθν. οὐ γὰρ ἵνα δικάσωμεν λέγομεν, ἀλλ' ἵνα χρηματίζωμεν, μανθάνει δὲ λέγων· ὡς εἰ ἔξω δὲ χρείας τοῦτο πλουτεῖν, οὐδεὶς ἡμῶν ἐῶ οὐδὲ τοῦτο λέγειν. εἶδες πόσον τῶν χρημάτων ἡ τυραννίς; πῶς πάντα κατέχει, καὶ καθάπερ ἀνδράποδά τινα καὶ θρέμματα δήσασα ἕλκει ὅπουπερ ἂν θέλῃ; ἀλλὰ τί δ' κέρδος ἀπὸ τῶν τοσούτων ἐγκλημάτων ἡμῖν; ἡμεῖς μὲν γὰρ τοῖς λόγοις αὐτὴν βάλλομεν, ἐκεῖνοι δὲ τοῖς ἔργοις ἡμᾶς κόπτουσι· πλὴν ἀλλ' οὐδὲ ὅτω παυσόμθα τοῖς ἀπὸ τῆς γλώττης αὐτὴν βάλλοντες ῥήμασιν. ἀν μὲ γὰρ γένηται τι πλέον, ἐκερδάναμθν καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς· ἂν δὲ τοῖς αὐτοῖς ὀπιμένητε, τόγε ἡμέτερον ἅπαν ἀπήρτισαι. ὁ δὲ Θεὸς καὶ ὑμᾶς ταύτης ἀπαλλάξειε τῆς νόσου, καὶ ἡμᾶς ἐφ' ὑμῖν καυχᾶσθαι ποιήσειεν· ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ξ. 15 ΕΑΝ ΑΜΑΡΤΗ ΕΙΣ ΣΕ Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΣΟΥ, ὕπαγε, ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδανας τὸν ἀδελφόν σου.

ΕΠΕΙΔΗ* σφοδρὸν κατέτεινε λόγον κατὰ τῶν σκανδαλιζόντων καὶ πάντοθεν αὐτοὺς ἐφόβησεν, ἵνα μὴ ταύτῃ γένωνται πάλιν ὑπαίτιοι σκανδαλιζόμενοι, μηδὲ, τὸ πᾶν νομίζοντες ἐφ' ἑτέροις ἐρρίφθαι, εἰς ἑτέραν κακίαν ἐξέλθωσιν ὀλισθόμενοι, καὶ πάντα θεραπεύειν θέλοντες* εἰς ἀπόνοιαν ἐξοκείλωσιν, ὅρα πῶς καὶ αὐτοὺς συστέλλει πάλιν, ἐλθὼν ἐλεγχον μεταξὺ τοῦ δύο γίνεσθαι μόνων, ἵνα μὴ τῇ τῶν πλείόνων μαρτυρίᾳ βαρυτέραν ἐργάσηται τὴν κατηγορίαν, καὶ ἀπαμφοτέρους γένηται σκάνδαλον δυσδιόρθωτον μείνῃ. διό φησι, μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. κἂν ἀκούσῃ, ἐκέρδανας τὸν ἀδελφόν σου. τί ἐστι, ἐὰν ἀκούσῃ; ἐὰν καταγνῷ ἑαυτοῦ, ἐὰν πεισθῇ ὅτι ἥμαρτεν. ἐκέρδανας τὸν ἀδελφόν σου. οὐκ εἶπεν, ἔχεις ἐπανορθώσεως ἀμοιβήν, ἀλλ' ἐκέρδανας τὸν ἀδελφόν σου, δεικνὺς ὅτι κοινὴ ἡ ζημία ἀπὸ τῆς ἔχθρας. οὐ γὰρ εἶπεν, ἐκέρδανεν ἐκεῖνος ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ σὺ αὐτὸν ἐκέρδανας· διὰ τοῦτο ἔδειξεν ὅτι καὶ αὐτὸς, καὶ ἐκεῖνος ἐζημιοῦτο ταῦτα· ὁρᾷς τὸν ἀδελφὸν, ὁρᾷς τὴν οἰκείαν ὠφέλειαν. τοῦτο καὶ νῦν ἐποίησα ὅτε τὰ ὀφλήματα ἐκάθητο, πρᾴνει, ποτὲ μὲν τὰ ἑπτὰ λελυπηκότα ταῖς τὰ λυπηθέντα ἀγαν καὶ λέγων· ἐὰν τὰ βυσσινεῖα πρέσῃ, ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ὕπαγε, διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου· ποτὲ δὲ νῦν ἀδικηθέντα κελεύων ἀφεῖναι τὰ πλησίον. Ἄφες γάρ ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, καθὼς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, λέγων ἐδίδαξεν. ἐνταῦθα δὲ οὐ ἕτερον ὑπῆνεγκεν. οὐ γὰρ τὰ ἑπτὰ λελυπηκότα, ἀλλὰ τὰ λυπηθέντα ἀγαν ταῖς τοῦτον. ὅπου γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἀδικηκὼς οὐκ εὐκόλως δὲ ἐλθοι ταῖς ἀπολογίαν αἰσχυνόμενος καὶ ἐρυθριῶν, τοῦτον ταῖς ἐκεῖνον ἕλκει, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὥστε καὶ διορθῶσαι τὸ γεγληνιθόν. καὶ οὐ λέγει, κατηγόρησον, οὐδὲ ὑπόμνησον, οὐδὲ δίκας ἀπαίτησον καὶ βοήθειας, ἀλλὰ ἔλεγξόν, φησιν. αὐτὸς μὲν γὰρ, καθάπαξ τινὶ καιρῷ, τῷ θυμῷ καὶ τῇ αἰσχύνῃ κατέχεται μεθύων· δεῖ δέ σε τὸν ὑγιαίνοντα ταῖς ἐκεῖνον τὸν νοσοῦντα ἀπελθεῖν, καὶ ἀδημοσίευτον ποιῆσαι τὸ δικαστήριον, καὶ βοηθὸν δεκτὸν τῷ ἰατρείῳ. τὸ γὰρ εἰπεῖν, ἔλεγξον, οὐχ ἕτερόν τί ἐστιν, ἢ ἀναμνῆσον τὸ ἁμαρτήματος, εἰπὲ ταῖς αὐτὸν ἅπερ ἔπαθες πρὸς αὐτὸν· ὅπερ καὶ αὐτὸς, ἐὰν ὡς χρὴ γένηται, μέρος ἐστὶν ἀπολογουμένου καὶ σφόδρα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τῶ Χρυσοστόμου λόγοι δύο, καὶ λόγων κλάσματα ὕστερον εὑρεθέντα. ἔστι δὲ πάντα ἐφεξῆς, ὡς οἷμαι, γνήσια.

Εἰς τὸν γ. Ψαλμὸν ἑρμηνεία.

ΨΑΛΜΟΣ ΤΩ ΔΑΒΙΔ, ΟΠΟΤΕ ΑΠΕΔΙΔΡΑΣΚΕΝ ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

2 Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με;

Πυκνότερος ἐν ἀνδρίᾳ ὁ βασιλεὺς τοῖς στρατηγοῖς νικήσεσιν ἀνατιθέασι, νικηφορίας δὲ εἰκόνας καὶ τέλας ἐγείρουσιν ἄρχοντες ἱππόχοις καὶ ἀθλητάς, καὶ τῷ ὀπτογράμματι, ὡς σώματι, κήρυκα τῆς νίκης τὸν ὕλιν ἐργάζονται· ἄλλοι δὲ πάλιν τὰ βιβλία καὶ γράμμασι τοὺς ἐπαίνους τοῖς νικηταῖς γράφουσι, τὴν ἑαυτῶν ἐν τῷ ἐπαίνῳ δυνάμιν ἰσχυροτέραν τῶν ἐπαινουμένων δόξαι θέλοντες· καὶ λογογράφοι καὶ ζωγράφοι καὶ χθονόται καὶ λιθολύπαι, ἔτι δῆμοι καὶ ἄρχοντες καὶ πόλεις καὶ χῶραι τοὺς νικηταὶ θαυμάζουσιν· τοιγαροῦν ὁ μὴ πολεμήσαντος εἰκόνας ἔγραψε, καθάπερ καὶ ὁ Δαβίδ. Ψαλμὸς γὰρ τοῦ Δαβὶδ, ὅτε τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. καὶ πότε ἐδραπέτης ἐγκωμίων ἄξιος; πότε δὲ ὁ φυγὰς ὀπτογραμμῆς ἐστός; τοιγαροῦν δραπέται γράμμασιν ἐζῶσιν, οὐκ ἐπιγράμμασι θαυμάζονται. ἀλλὰ μάθε τοῦ αἰτίαν, ἀδελφέ, τῆς γραφῆς καὶ ἀσφάλισαι σὸν τοῦ ψυχοῦ. ἡνέῳξται σοι ἡ ἱστορία βίου κατόρθωσις, ἅπτου σοι ὁ τοῦ δικαίου διωγμός, ἀμφοτέρας σπειρόμενος. μάθε γοῦν διὰ τί ἐδιώκετο Δαβὶδ ὑπὸ τοῦ Ἀβεσσαλὼμ, ἵν', ὡς θαμέλιον τὸ πρᾶγμα θυρῶν, οἰκοδομηθῇς τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ. ὡς γὰρ αὐτοῦ θαμελίᾳ σαθρᾷ ἡ οἰκοδομὴ· ὅτως μὴν τῆς θυρέσεως τὸ σκοπὸς οὐκ ὠφελῇ ἡ γραφή. σκοπὸν εἶχεν ὁ μακάριος Δαβὶδ διὰ τοῦ προκειμένου ψαλμοῦ παιδεῦσαι βίον καὶ σωφρονίσαι μηδένα τολμᾶν κακοποιεῖν, καὶ καταφρονεῖν τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ οἷα μαρτήσας τοιαῦτα πάθῃ, οἷα καὶ αὐτὸς ἔπαθεν. ἔφυγε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὁ Δαβὶδ, ὅτε τοῦ ἀγαπᾶν ἔφυγε· ἔφυγε τὸν, ἐπει-

δὴ τ σώφρονα γάμον συνέρεισεν· ἔφυγε τ υἱόν, ὅπῳ τ νόμον τῦ Θεοῦ ⓦ λέγοντα, Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, ἔφυγε. ὅπῳ γὰρ ἀλλοτρίαν ἀμνάδα εἰς ⓦ οἶκον αὐτῦ εἰσήγαγε, καὶ ⓦ ἑαυτῆς ποιμνίοις ἀπέκτεινεν, ὁ ἐκ τῦ οἴκου αὐτῦ ἀμνὸς τ ποιμνία ἐκεράτιζεν. ἀλλότριον οἶκον ἐπολέμησε, καὶ ἐκ τῦ ἰδίου οἴκου ἐπολυέση αὐτῷ ὁ πόλεμος. οὐκ ἔστιν ἐμὸν τὸ νόημα, Θεοῦ ἐστὶ τὸ ἀποφθεγμα. ὅπερ ὁ Θεὸς ὁ ἐρμηνεύων, τοῦτό ἐστιν ὁ δηλῶν. ὅτι γὰρ διὰ τῦτο ἐπολυέση τῷ Δαβὶδ ὁ υἱὸς αὐτῦ, ὅπῳ τ Οὐρίου ἐφόνευσε, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῦ ἔλαβεν, ἄκυσον τῦ Θεοῦ διὰ τῦ προφήτου Νάθαν πρὸς ⓦ Δαβὶδ λέγοντος· Ἐγὼ ἔχρισά σε βασιλέα ὑπὲρ ⓦ Ισραὴλ, καὶ ἐξειλάμην σε ἐκ χειρὸς Σαοὺλ, καὶ ἔδωκά σοι τὰ πρόβατα τῦ κυρίου σου, καὶ ⓦ οἶκον Σαοὺλ εἰς Ιούδα· εἰ δὲ ὀλίγα σοί ἐστι, προσθήσω σοι καθὼς τοῦτο· καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας ⓦ Κύριον τῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν μου; ⓦ Οὐρίαν ⓦ Χεθταίον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτῦ ἔλαβες ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα· καὶ νῦν οὐκ ἐξαρθήσεται ῥομφαία ἐκ τῦ οἴκου σου εἰς ⓦ αἰῶνα. ⓦ ἀλλότριον οἶκον ῥομφαίᾳ ἐδιχοτόμησας, τ κτ σῦ ῥομφαίαν χαλκεύσω ἐν τῷ οἴκῳ σου. Ιδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὅτι σὲ κακὰ ἐκ τῦ οἴκου σου, οὐκ ἐξωθὲν ποθεν, ἀλλ' ἐκ τῦ οἴκου σου. ὅθεν ἡ πηγὴ τῆς ἁμαρτίας, ἐκεῖθεν ἡ πληγὴ τῆς τιμωρείας. ἐπεὶ οὖν τῆς ἐπαλῆς τῦ Θεοῦ δραπέτης καὶ φυγὰς ἐγένετο, διὰ τῦτο ⓦ υἱὸν ἀπεδίδρασκε. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου Αβεσαλὼμ τῦ υἱοῦ αὐτῦ. καὶ κρείττων τῆς τῦ πολέμου ἐξηγήσεως ἡ αἰτία τῆς τῦ πολέμου ἐπιστάσεως, ἵνα ⓦ ὀλιγόθυμον τῦ δικαίου θεασάμενοι ἀσφαλισώμεθα τὸ σῶμα, καὶ φύγωμεν τὸν ὁμοίως βάσανον. πολλοὶ γὰρ καὶ εἰς τὸν σήμερον πολέμους ἐν τοῖς οἰκοις ἔχουσι, καὶ ὁ μὲν ἐπὸ γυναικὸς πολεμᾶται, ὁ δὲ ἐπὸ τέκνου πολιορκᾶται· ἄλλος ἐπὸ ἀδελφοῦ, καὶ ἕτερος ἐπὸ οἰκέτου δαμάζεται, καὶ ἕκαστος ἀκηδίας, καὶ δυσχεραίνει, καὶ μάχεται, καὶ πολεμᾷ, καὶ πολεμεῖται, καὶ σὺν εἰς ἑαυτὸν λογισμὸς ἐπανίσταται, ὅτι εἰ μὴ ἁμαρτίας ἐπάρχει, οὐκ ἂν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀνέβησαν· εἰ μὴ ἀπιστίας ἁμαρτιῶν ἔκρυψεν, οὐκ ἂν ὁ οἶκος αἰσχύνεσθαι. ὅτι γὰρ ἁμαρτιῶν εἰσι καρποὶ τὰ οἰκεῖα κακὰ, καὶ δημίους ἐμφυλίους κτ τῦ ἁμαρτάνοντος χρηστὸς ὁ Θεὸς, μάρτυς ἡ θεία γραφὴ, ἧς οὐδὲν ἀκριβέστερον. πολεμεῖσθε ἡ γυνὴ, εἰσελθόντι ὡς θηρίον ἀπλυτᾶ, τὸν γλωσσῶν ὡς μάχαιραν ἀκονᾶ; λυπηρὸν μὲν τὸ πρᾶγμα, ὅτι ἡ βοηθὸς δυσπαλὴς γέγονεν. ὅμως ἑαυτὸν ἐρώτησον μή πως ἐν νεότητι εἰς γυναῖκα ἐνεωτέρισας, καὶ τὸ εἰς γυναῖκα τραῦμα διὰ γυναικὸς θεραπεύῃ, καὶ τὸν ἀλλοτρίαν σπεδόνα ἡ ἰδία χειρουργεῖ· κἂν ἀγνοῇ ἡ τέμνουσα, ἀλλ' οἶδεν ὁ ἰατρὸς Θεός. αὐλὸς γὰρ αὐτῇ ὡς σιδήρῳ κτ σῦ ἐχρήσατο. καὶ ὥσπερ τὸ σίδηρον οὐκ οἶδεν ὃ ἐνεργεῖ, τὸν δὲ διὰ τὸ σιδήρου θεραπεύων οἶδεν ὁ ἰατρὸς· οὕτω κἂν ἀγνοῇ ἡ γυνὴ ἡ πλήττουσα, καὶ ὁ ἀνὴρ ὁ πληττόμενος τὸν αἴτιον τῆς πληγῆς, ἀλλ' ὁ Θεὸς ὡς ἰατρὸς οἶδε τὸ συμφέρον. ὅτι δὲ ἡ γυνὴ πονηρὰ ἁμαρτιῶν ἐστι κόνδυλος, μάρτυς ἡ θεία γραφή. τί γὰρ λέγει, ἄκουσον. Γυνὴ πονηρὰ ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ δοθήσεται· ὡς πικρὸς ἀπόδοτος αὐτῷ δοθήσεται, σὺν χυμοὶς τὴν ἁμαρτιῶν ἀναλίσκουσα. ὅτι δὲ καὶ τὸ ἐπὸ τέκνων πολιορκεῖσθαι, ἁμαρτιῶν ἐστι βάσανος, μάρτυς ὁ Δαβὶδ, διὰ τὸν τοιοῦτον κεῖται ἐπὸ τῦ υἱοῦ αὐτῦ Αβεσαλὼμ πολεμούμενος, ὡς ὁ λόγος ἐδήλωσεν. ὅτι δὲ καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφοὺς δι' ἁμαρτίας ἐπολέμησε, μάρτυς ἡ βίβλος τ Κειτ. ιθ. καὶ κ. τ. ὅτε γὰρ εἰς τὴν παλακίδα τῦ ὁδοιπόρου ⓐ τῆς φυλῆς Βενιαμὶν ἐξεπορνεύσαν, ἡ δὲ τ ἁμαρτεῖν μὲν οὐκ ἐνεγκοῦσα ἀπέθανεν, αἱ ἕνδεκα φυλαὶ τὸν μίαν ἐπολέμησε· καὶ ὅπῳ αἱ ἕνδεκα φυλαὶ ἀπὸ Θεοῦ ἀπέτησαν καὶ εἰς τὰ εἴδωλα ἐξεπόρνευσαν, ἐπὸ τῆς μιᾶς φυλῆς αἱ ἕνδεκα ἐνικήθησαν, καὶ πλεονάκις νικηθεῖσαι ἐπὸ τῆς μιᾶς, ἅπαξ αὐτὴν ἐνίκησαν, καὶ ἀδελφοὶ ἀδελφοὺς ἐπολέμησαν, ὅπῳ ὁ Θεὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἦρε τὸ τῆς ἁμαρτίας μεσότοιχον. ὅπῳ γὰρ ἡ μία φυλὴ εἰς τὴν γυναῖκα ἐπόρνευσεν, αἱ δὲ ἕνδεκα φυλαὶ εἰς τὰ Ψαλ. οϛ. κε. εἴδωλα ἐξεπόρνευσαν, καὶ οὕτοι καθ' ἑνὸς ἐπὸ Θεοῦ ἐξωλοθρεύθησαν, ὡς γέγραπται· Ἐξωλοθρεύσας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λθρευσας πολλὰ τ' παρηβύοντα ἀπὸ σῦ. ὥστε ἀδελφοὶ ἀδελφοὺς ἐπολέμησ δι' ἁμαρτίας. ὑπὸ ἀδελφῶν πολεμούμενος, μὴ τοσοῦτον κατ' ἐκείνων στέναζε, ὅσον ἑαυτοὶ λοιδορεῖτε, καὶ μὴ στέναζε ζητῶν διὰ ποίας ἁμαρτίας ⟨Ⓐ⟩ ἀδελφοὶ πολέμιοι· οὐχ ὅτι πονηροὶ δι' ἁμαρτίας ὑπὸ ἀδελφῶν πολεμοῦνται (καὶ γὰρ ὁ Ἰωσὴφ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἐπολεμεῖτο, καὶ οὐ πονηρὸς διὰ ἁμαρτήματα· καὶ ὁ Ἰωὰβ ὑπὸ γυναικὸς ἐπεβουλεύετο, καὶ οὐ πονηρὸς διὰ ἁμαρτήματα) ἀλλ' ὅτι ⟨Ⓐ⟩ πλείονες τῶν δικαίων διὰ ἁμαρτίας οἰκειακοὶ πολέμιοι ἔχουσι. ἔστι ὅτε καὶ φίλοι εἰς ἐχθροὺς διὰ ἁμαρτίας τρέπονται, καὶ ⟨Ⓐ⟩ πάλαι ἀγαπῶντες μισοῦσι καὶ ἀποστρέφονται, τοῦ Θεοῦ δι' τοιοῦτον μῖσος, δι' οὗ οἶδε λύσεις, ἐμβάλλοντος. οὕτω γὰρ ἐν τῷ ἑκατοστῷ πεντηκοστῷ ψαλμῷ γέγραπται περὶ τῆς Αἰγυπτίων· Μετέστρεψε τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μισῆσαι ⟨Ⓦ⟩ λαὸν αὐτοῦ. οὐκ ψ. ρδ. κδ. ἀνῆκεν ὁ μῖσος ἀπὸ Θεοῦ ἐδόθη, εἰ μὴ πρότερον κακῶς ἐφιλίαζον. οἷς γὰρ ἡ φιλία ἀπωλείας παράξενος, τούτοις ὁ μῖσος ἀρετῆς ἐπίθεσις. ἀλλὰ καὶ τὰ δοῦλα καὶ ἐπηκοα σώματα πολλάκις διὰ ἁμαρτίας τῇ δεσποτείᾳ ἐπεμέφησαν. βλέπε δὲ ⟨Ⓦ⟩ Ἀδὰμ μηδὲν πω ἁμαρτήσαντα, καὶ τὰ θηρία ὡς δοῦλα καὶ ἐπήκοα ἔχοντα, καὶ ὡς δούλοις αὖθις καλοῦντα ὀνόματα· ὅτε δὲ τὸν ὄφιν τῇ ἁμαρτίᾳ ἐπείλωσε, τότε τὰ θηρία αὖθις οὐκ ἐγνώριζον, καὶ τὰ δοῦλα πολέμια κατ' αὐτοῦ γεγόνασι. καὶ ὥσπερ ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ κύων δουλεύει τοῖς τροφεῦσι, καὶ φοβεῖται τοῦτον καὶ πέφηπεν· ἐὰν δὲ ἄφνω πρόσωπον ἔχοντα τὸν ὄφιν θεάσηται, ἢ πρόσωπεῖον ἀλλότριον ἐν τῇ ὄψει φέροντα, ὡς ξένῳ ἐπέρχεται), καὶ παρεξέρχεται· βούλεται· οὕτως ὁ Ἀδὰμ ἐφ' ὅσον δι' κατ' εἰκόνα Θεοῦ πρόσωπον καθαρὸν ἐτήρει, ⟨Ⓐ⟩ θῆρες αὐτοῦ ὡς δοῦλοι ὑπῆκουον ἐκείνῳ· ὅτε δὲ πρόσωπον τῇ παρακοῇ ἐπείλωσε, μὴ γνωρίζοντα ⟨Ⓦ⟩ δεσπότην, ὡς ξένῳ ἠχθραινον· ὥστε καὶ δούλων ἐπιμάσασις ἁμαρτιῶν ὄντων ἀπόδοσις. δίκαιος ὁ Δαυὶδ, καὶ ⟨Ⓐ⟩ λέοντος τοῦ δεσπότου ἐγνώρισαν· εἶδον ἁμαρτίας ἄγλωσσον, καὶ ἀφῆκαν τιμωρίας ἄμοιρον. ἤμβρτε προσφήτης ψευσάμβνος, καὶ βῦρεν αὖθις λέοντα ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ἐθανάτωσεν. γ. Βασ. ιγ. παρὰ ἐσολώθη τῷ ψεύδει, καὶ λέοντα οὐκ ἐγνώρισεν. εἰ προσφήτου εἶδεν, δῦ ὡς ⟨Ⓦ⟩ Δαυὶδ, ἐπίμησε· ψευδοπροσφήτου βῦρε, καὶ ὡς ξένῳ ἐπέδραμεν· ὁ δεσπότης ἐψεύσατο, καὶ ὁ δοῦλος τοῦ δεσποτείου ἠρνήσατο. καὶ τί λέγω περὶ τῶν οἰκειακῶν κακῶν, ὁπότε καὶ αὖθις ἡμῶν τὸ σῶμα τὸ πρώτων ἡμῖν οἰκειότερον καὶ προσφιλέστερόν ἐστιν ὅτε καὶ αὖθις ἁμαρτάνοντας ἡμᾶς πολεμῇ, διὰ πυρετῶν καὶ νόσων καὶ ἀλγηδόνων ἀμυαίνον, καὶ τὸ δοῦλον σῶμα τοῦ δεσπότου ψυχοῦ μαστίζει ἁμαρτήσασαν, οὐχ ὅτι τοῦτο βούλεται, ἀλλ' ὅτι τοῦτο ποιῆν κελεύεται; καὶ μύρτυς ὁ Χριστὸς τοῦ ἰαθέντος παραλυτικοῦ λέγων, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτῃς, ἵνα μή σοι χεῖρόν τι γένηται. μαθόντες οὖν, ἀδελφοί, ὅτι καὶ οἰκειακοὶ καὶ συγγενικοὶ καὶ δουλικοὶ πόλεμοι, καὶ αἱ τοῦ σώματος νόσοι, καὶ τὰ πολλὰ διὰ ἁμαρτίας γίνονται, τοῦ πηγοῦ τῶν κακῶν, τοῦ ἁμαρτάνειν, ἀναιρεῖλωμεν, καὶ ⟨Ⓐ⟩ χειμάρροι τῶν παθῶν οὐ ῥέσουσιν, ἀλλ' ⟨Ⓐ⟩ ποταμοὶ τῶν τοῦ Θεοῦ ὑδάτων τοῦ ψυχοῦ βύφεκίνουσιν. ἐπὶ οὖν τοῦ Δαυὶδ ὡς ἀλλοτρίου βασιλείου τοῦ ὑπόνδρου ἔλαβε (βασιλεία γὰρ πόνηρὰ ἀνδρὶ πονηρῷ ψυχὴ γυνή, καὶ οὐχ ὕπως ὁ βασιλεὺς τοῦ πορφύρου καὶ ὁ διάδημα, ὡς ὁ ἀνὴρ τοῦ γυναικὸς ἀγαπᾷ) διὰ τοῦτο ὁ ὢν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἐπιθέτης τύραννος, ἁρπάσας θέλων τοῦ βασιλείου τὸ πάθος. βίᾳ ἥρπασε, καὶ βίαν ἐποίμενε· καὶ ὁ λάθρα ἁμαρτήσας, φανερὸς ἐνθριαμβεύετο, καὶ ὁ ἐν κρυφῇ τραυματίζόμβνος, ὑπὸ πάντων ἀθεσυρτύμβνος διὰ ⟨Ⓦ⟩ Εἰπόντα Θεόν, Σὺ ἐποίησας ἐν κρυπτῷ, ἐγὼ δὲ ποιήσω ἐν τῷ φανερῷ, καὶ ἐναντίον τοῦ ἡλίου τούτου. ὅμως οὐκ εἰς τέλος προέβη τὰ τῆς κακίας ὦ Ἀβεσαλὼμ, καὶ δικαίως· ἵνα μὴ ⟨Ⓐ⟩ πατρολῴᾳ νόμον παρήκτονίας τοῦ προάξειν ἔχωσιν. ὑπουργήσας δὲ ὡς δήμιος, ὡς κατάδικος ἐφονεύετο. καὶ ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς θεάτροις θηρία ἀλλοις μὲν ἐπέρχονται, ὑπὸ ἄλλων δὲ φονεύονται· οὕτω καὶ ὁ Ἀβεσαλὼμ τῷ Δαυὶδ ἐπελθὼν, ὑπὸ τοῦ Ἰωὰβ ἐφονεύετο, καὶ ὑπὸ δένδρου ὑψηλοῦ ἐκρέ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματο ὁ χ̄ς̄ τῆ παχ̄ς̄ ὑψ̄ηλ̄όμ̄ηνος, ϗ̄ ὑπὸ φυτῆ κατεί̄χετο ὁ τῇ ῥίζῃ μαχ̄όμ̄ηνος, ϗ̄ ὁ κλαίδος ὑπὸ τῆ κλαίδου ἐδέδετο, τῆς πατρικῆς δ̄ξ̄ηθ̄έσεως ἀποκλω̄όμ̄ηνος· ϗ̄ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐκρατ̄ήθ̄η ὁ τῷ κεφαλίῳ τῆ ῳ̄ηνήσαντος λαθ̄εῖν ἐσφ̄ηλ̄όμ̄ηνος· ϗ̄ ὡς καρπὸς ἀπὸ τῆ φυτῆ ἐκρέματο ὁ Ⓦ γεωργὸν τῆς φύσεως τιμεῖν βουλ̄όμ̄ηνος· ϗ̄ εἰς τῷ καρδίαν ἐτοξ̄ύ̄ετο, ἐκ̄ φονεῡόμ̄ηνος, ὅπῃ Ⓦ φόνον ἐμελέτησε. ☩ ἰῷ ἰδεῖν πότε ☩ δ̄όξ̄αν θ̄έαμα. ὡς γὰρ ὅτι τῷ ἡμίονον ἐλαυνών, ἀπὸ τῆς κόμης τῆ τειχῶν, ἀπὸ τῆς κόμης τῆ δένδρου κατεί̄χετο, ϗ̄ ἡ κόμη τῆς κόμης κατεῖχε τ̄ὴ τρ̄αχ̄ηλον, ἐκ̄ φ̄ ἄυλον κονδυλίζουσα, ὅπου δ̄ὲ πατρικὸν δ̄ξ̄ήθ̄ημα φορέσαι ἐπαῡύθ̄αζεν. ἰῷ ὅσῳ θ̄αύσαθαι μέσον οὐρανοῦ ϗ̄ γῆς Αβεσσαλὼμ κρεμά̄όμ̄ηνον. ὁ οὐρανὸς ἄυλον οὐκ ἐδέχετο. Εἰ γὰρ Ⓦ πρ̄ῶτον δ̄υσὶ τισὶν ἔρριψε Ⓦ δ̄ξ̄όλον, πῶς δ̄ὴ Ⓦ δ̄ύ̄ετρον δ̄υσὶ τισὶν ἐδέξατο; ἡ γῆ ἄυλον ἀπεστρέφετο, μὴ φέρουσα μιαίνεσθ̄αι πατρ̄αλῴᾳ βήμασιν. Εἰ γὰρ Ⓦ Δαθὰν ϗ̄ Μωϋσέως λ̄ηλήσαντα κατέπιε, ϗ̄ τὸ στόμα αὐτῆς ἰῶδ̄ισε ϗ̄ τὸ κακῶς τὸ στόμα δ̄ῡόξ̄αντας, πῶς εἶχε βασάσαι πόδας ϗ̄ χειρῶν πρ̄ᾶξ̄ας; ὡς ὅσῳ ὅτι τῆ δένδρου ὑψ̄ηλὸς ἐκρέματο, ἐπῆλθεν αὐτῷ Ιωάβ ὁ ἀρχιστράτηγος, ϗ̄ πρ̄ᾶξ̄ας ἀκίδας εἰς τῷ καρδίαν τῆ ἀκαρδίου ἐνέπηξεν, ἐκ̄ φ̄ ἄυλον πλήθ̄ων, ὅπου τῆς αἰσχ̄ύ̄ης ἡ θ̄ήκη, ϗ̄ ὡς ὑψ̄ηλὸς ὅτι τῆ δένδρου ἐκρέματο, καλὸν ὅτι τάφιον αὐτῷ ὁ Δαβὶδ ὑπ̄ενόησεν· Εἶδον Ⓦ ἀστε῀ ὑπερυφ̄ούμ̄ηνον ϗ̄ ἐπαιρ̄όμ̄ηνον ὡς τὰς κέδρους τῆ Λιβάνου, ϗ̄ παρ̄ῆλθον, ϗ̄ ἰδοὺ οὐκ ἰῶ. Ψαλμὸς τῷ Δαβὶδ, ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπ̄ου Αβεσσαλὼμ τῆ ῡ̄ἱοῦ αὐτῆ. ἀπεδίδρασκε δ̄ὲ οὐχ ὡς δ̄ιωκ̄ηθ̄όμ̄ηνος, ἀλλὰ φονεύσαι Ⓦ ὑ̄όν βούλ̄ομ̄ηνος. ☩ γὰρ ἄυλος ὡς τέκνα ἐφείδετο, ἀλλ' ⓖ σὺ αὐτῷ οὐκ ἂν ὡς αὐτάρτ̄η ἐφείσαντο. ὅθ̄εν ὁ Δαβὶδ ὑπὸ τῆ ῡ̄ἱοῦ δ̄ιωκ̄όμ̄ηνος, ϗ̄ ὑπὸ τῆ Σεμεεὶ δ̄ὲ ἄυλον λοιδορ̄ούμ̄ηνον, ἄυλος μὲ ἐμακροθ̄ύμ̄ει· ὅπῃ ἂ̄ πολλοὶ κατ' αὐτῆ ἐσκανδαλίζοντο, ϗ̄ μάλισα ⓖ τῷ Αβεσσαλὼμ στωμ̄ενθ̄όμ̄ηνοι, ϗ̄ λοιπὸν ὡς ἀπροσ̄ηνοήτου κατεπ̄ωνίσαντο λέγοντες, ἔρημος νῦν ὁ Δαβὶδ, ἀδοκ̄ήθ̄ητος πρ̄ώτων, νῦν ἀπέστη ἀπ' αὐτῆ ὁ Θεὸς, ὡς ϗ̄ ἀπὸ τῆ Σαοὺλ ποτε. ὥσπερ γὰρ τότε ἀπὸ τῆ Σαοὺλ ἀπέστη, ϗ̄ γέγονε μ̄ὲτ̄ὰ τῆ Δαβὶδ· οὕτω νῦν ἀπὸ τῆ Δαβὶδ ἀπέστη, ϗ̄ γέγονε μ̄ὲτ̄ὰ τῆ Αβεσσαλώμ. καὶ ἐπ̄ωνασῶμ̄εν, ὅπῃ ῳ̄ώμ̄εθα, ὅτι ἔστ̄ι σωτ̄ηρία αὐτῷ ἐν τῷ Θεῷ. ὅπῃ δ̄ὲ ταῦτα ἔλεγεν, ὅτι τύποις ὁ Δαβὶδ πλέον ἀλ̄ηθ̄ήσας, ἢ ὅτι τοῖς τῆ παιδὸς σκιρτ̄ήμασιν, ἐπερωτᾷ Ⓦ Θεόν· Κύριε, τί ἐπληθύ̄ν̄θ̄ησαν ⓖ θλίβοντές με; πολεμ̄ούμ̄ενος τοῖς πειρασμοῖς, πολεμ̄ούμ̄ενος τοῖς χειμάρροις τῆ κακῆ, κατέβη ἡ ὑπακ̄ούστ̄ος βοχ̄ή, ἦλθον ⓖ τῆ πολεμίων ποταμοὶ, ἐπ̄ήυσαν ⓖ αἵμοι τῆ πν̄ευμάτων τῆ πονηρῶν, πολεμήσαντές μου τῇ οἰκίᾳ, μεταχ̄ωρ̄ῆσαι θέλοντες τῷ ψυχῷ μου ἀπὸ σ̄ου, ἀλλὰ πεθεμ̄ελ̄ιωμ̄ένος ὅτι τῷ πέτρᾳ τ̄ῆ πίστεως οὐ πίπτω, ἀλλὰ προσαπ̄ίπτω, ἵνα μάθῃ, Κύριε, τί ἐπληθύ̄ν̄θ̄ησ̄ε οἱ θλίβοντές με; ὁ ζ̄ὲ ἐμοῦ, καὶ' ἐμοῦ, ἀλλὰ σὺ ὑπ̄ὲρ ἐμοῦ· τὰ ἐμὰ πολλὰ γ̄ὰ ἐμὲ πολεμεῖ, ὁ ἐμὸς λαὸς ὁπ̄ότε Αβεσσαλὼμ, ὃ ἐμὸν πρ̄ᾶτόπεδον ὁπλίζε῀ κατ' ἐμοῦ· πρ̄ὸβ̄ατά μου λύκοι γεγόνασι, ϗ̄ λέοντες ⓖ ἄρνοί, ϗ̄ κύνες λυσσῶντες οἱ ἄμνοί, ϗ̄ ταῦρ̄οι κερ̄ούσ̄ης αἱ ⓖ κριοί. δ̄ὲ δ̄ὲ ἐμαυτὸν λυπ̄ούμ̄ην, ἀλλὰ τῷ τῶν ἀπ̄ωλείαν θρ̄ηνῶ.

Ψαλ. λϛ. λζ.

* ἀτελής. *

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

SVPPLEMENTA LACVNARVM QVARVNDAM IN PRIORIBVS

Pſalmis, in Editione noſtra aſteriſcis ſignatarum,

ex Codice Illuſtriſſimi Cardinalis

BARBERINI.

PAg. 565. 5. Sublatis aſteriſcis, lege: μετδμοῆσαι, ἢ μὴ τὴ μετδιόιδω τὰ μυεῖα ἐργάσαθαι ἀγαθά, ἢ πᾶσαν, ὡς ἐιπεῖν, τὴν οἰκυμθύμιν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ὀθὶ τὴν ἀληθῆαν χειραγωγῆσαι;

Pag. 571. 3. Sublatis aſteriſcis, lege: ὠδίς. εἰ τοῦτο ἦ ἐξ ἀρχῆς ἡ ὠδίς.

Ibidem. lin. 29. Deletis aſteriſcis, lege: παειτρέπαθ τὰ δίκτυα, ἵνα ἢ ἐντεῦθεν ἀποςῶσι τῆς χῆ τὸ πλησίον μάχης ἢ μηχθμῆς. τοῦτο ἢ ὅθὶ τὸ Μωϋσέως γέγονεν. ὁ μὲ γὰρ μέλλων ἀναιρεῖσθαι, διεσώθη· ὁ ἢ Φαραὼ δι' ἧς ὁδοῦ, ἧς χῆ τοὺς παίδων ἐμηχθμήσατο, δι' αὐτῆς ἀπώλετο. κελεύσας γὰ ἀναιρεῖσθαι.

Ibidem lin. 30. Deletis aſteriſcis, lege: βρέφος ἢ ἀπὸ τὸ ποταμοῦ ἀνελομθόν τὴ θηβαίων ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ, ἢ εὐρεῖσα δ βρέφος ἀνέθρεψε.

Pag. 577. 28. Deletis aſteriſcis, lege: παρέπεμψι ἢ φίλαν θεοπίας νεῶ ἦ ὄκ ἔτι: ἐ δ δι' ἀδόξον, ὅτε ἢ ἐλαφίζονα νεῶ ἀμαρτθμοῦντες.

Pag. 605. 6. Sublatis aſteriſcis, lege: φησιν, ἡ τὰ παειτὰ ἢ δμόιπα. τοιοῦτόν τι ἢ ὁ Παῦλός φησι, λέγων· Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους.

Ibid. lin. 36. Sublatis aſteriſcis, lege: ἀόρατα πρᾶγμα, σχεδὸν αἰσθεῖν, φωνὴν ἀφιέντα ἢ διακρυόμενα τοῦ δημιεργοῦ τὴν δυναμιν.

Ibid. lin. 43. Sublatis aſteriſcis, & deletis πολὺ γ. τ. χ. τῶ λόγων τούτων in præcedente linea, lege hic: πολὺ γὰ δ χρήσιμον τῶν λόγων τούτων.

Pag. 609. lin. 14. Poſt γένων), Sublatis aſteriſcis, lege: ὀπάδελφόν, φησιν· ἴδε τὸ ἐχθρὸν ὑφούμθμον ἐπ' ἐμὲ, ἢ εἰ μὴ δι' ἐμὲ τὸ ἐμιὸ παλαιπωρεῖται, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνα ἀλαζονεύεται ἢ ἀπόνοιαν εἰσάγουσάν μι. ἐ πῶς αὐτῆς; κεφαλῆσαι τῶν ἐχθρῶν; οὐ τοῦτό, φησιν· ἀλλὰ φωτισθῆναι μὲν τῆς καρδίας ὀφθαλμὸν, ἀποδιωχθῆναι δ σκότος ἐ ὀπιχθόν μι ἐν διεγειρῆ τὴ ψυχῆς, ἢ σκεπάζῃ τὸ νοητὸν ὀφθαλμόν. τοῦτο αἰτῶ· φώτισον μὲν ὀφθαλμὸν μὸν.

5 Μή ποτε εἴπῃ ὁ ἐχθρός μου, Ἰσχὺν με κατενεχθέντα εἰς ᾅδου τῆς ἀμαρτίας θάνατον,

Οὕτως ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. Κατακράτησα αὐτοῦ, ὅταν ἤθελον ἰδεῖν, γέγονέ μοι. τί ἐστιν, ἴσχυσα πρὸς αὐτόν; ὅτι εἰ ἢ μὴ ἁπλῶς ἰσχυρὸς ἐστιν, ἀλλὰ πρὸς ἐμὲ ἰσχυρὸς γέγονεν. ἡ ἡμῶν ἥττα ἰσχὺν αὐτῷ περιέθηκεν, ἰσχυρὸν ἀποφαίνει, ἢ κρατερὸν ἀκαταμάχητον. Ὁρᾷς, ὅτι ὅταν ἁμαρτάνωμεν, οὐ μόνον ἑαυτοὺς καταισχύνομεν, ἀπολλύμεν, εἰς θάνατον ἐμβάλλομεν· ἀλλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ τοῦ ἐχθροὺς κρατῆσαι, καὶ δυνατοὺς, δι' ὧν ἡττήμεθα, διὰ κηρύττομεν. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰ ἀγαλλιάσει, καὶ εὐφροσύνη αὐτοῦ καθιστῶμεν. Βαβαὶ, πόσης ἀνοίας, πόσης παραπληξίας, τοῖς πολεμίοις καθ' ἑαυτῶν συμμαχεῖν, καὶ τοῖς λυποῦσι καὶ θλίβουσιν ἡμᾶς τὴν ψυχὴν, εὐφραίνεσθαι καὶ ἀγαλλιᾶσθαι παροξύνειν; ὅρα πόσα ἄτοπα. δέον νικᾶν ⟨ν⟩ ἐχθροὺς (καθέντησαν γὰρ αἱ ῥομφαῖαι αὐτῶν εἰς τέλος, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβὴς) δέον νικᾶν, ἡττώμεθα· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κρατοῦν καὶ ἰσχυρὸν ἀποφαινόμεθα. καὶ οὐδὲ μέχρι τούτου ἴσταται ἡμῖν καὶ ἡ τῆς μανίας, καὶ τὰ τῆς ἐχάτης νόσου, ἀλλὰ καὶ εἰς εὐφροσύνην αὐτοῦ καὶ ἀγαλλίασιν παροξυνόμεθα. οὕτως ἐχάτη μέθη, καὶ κακὸν ἔχατον ἡ ἁμαρτία. Ἀγαλλιάσονται ἐπὶ σαλεύθω. Τὰ δικαιώματα τοῦ σάλ εἰς ὃ δυσωπῆσαι ὁ προφήτης ⟨ν⟩ δεσπότην, ὅπως ἐπιβλέψῃ, καὶ ἐπιστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν, καὶ εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως αὐτοῦ· τὸ κέρας καὶ τὸν ἰσχυρὸν τῶν ἐχθρῶν, καὶ περὶ τούτου τὸ ὕψωμα καὶ τὸν ἔπαρσιν αὐτῶν, καὶ τείνει τὸν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν αὐτῶν· μονονουχὶ λέγων, ὡς εἰ μὴ διὰ τὸν ἐμὸν δέησιν, διὰ τὸν ἐμὸν ταπείνωσιν ἐπιστρέφεις μοι τὸ πρόσωπόν σου, Κύριε· ἀλλ' οὖν διὰ τὸν ἀπαξονείαν τῶν ἐχθρῶν, διότι ἰσχυοὶ φρονοῦσι μέγα, διότι ἐπιχαίρουσι τοῖς κακοῖς μου, καὶ ἐπιτελοῦσί μου τῷ σώματι. εἰσάκουσόν μου, φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου· ἄφελε ⟨ν⟩ βαθὺ ὕπνον ἐπὶ τοὺς ἐμοὺς ἁμαρτίας, οὐ γὰρ νοσῶ, παρὰ βραχὺ πρὸς ⟨ν⟩ τῆς ψυχῆς ἀπενύσαξα θάνατον. εἰ γὰρ μόνον ἀπὸ τῆς σῆς ἀσφαλείας σαλεύθω, χαρᾶς αὐλοῖς, καὶ μεγαλαυχίᾳ, καὶ ἰσχὺς τὸ νομίζεται, καὶ τούτῳ μεγαφρονοῦσι, καὶ εἰσὶν ἀνύποιοι· ἀνὴρ εἰς θάνατον κατενεχθῶ, τί οὖν αὐτοῖς πεποίηκα; ὁρᾷς ⟨ν⟩ προφήτην, πῶς ἡγωνίσατο μεγίστῳ ζημίᾳ καὶ οὐδὲν κολάσεως καὶ τιμωρίας ἔλαττον, τὸ βλαφερὸν ⟨ν⟩ κοινὸν ἐχθρὸν, τὸ ἰσχυρὸν αὐτῶν ὀφθῆναι, τὸ ὑψηλὸν δόξης; εἰ γὰρ μὴ καὶ μέγιστα καὶ ἀφόρητα ἠτείτο παρ' αὐτοῦ κακὰ, οὐκ ἂν αὐτὰ προσεύχαλλετο εἰς πρόκλησιν τοῦ Θεοῦ, καὶ προὶς τὸ, ὅτι ἀπόλοιτο τὸν βλέπειν αὐτόν. οὕτω ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ σκοπῶμεν, καὶ ἀγωνιζώμεθα, ὅπως μὴ ὑψώσωμεν ⟨ν⟩ ἐχθρὸν, ὅπως μὴ ἰσχυρὸν δείξωμεν, ὅπως μὴ βλαφρύνωμεν· ἀλλὰ τὸν μὲν ἰδίων, καὶ ταπεινὸν, καὶ ἐξουθενημένον, τὸ ἀσθενῆ, καὶ κατηφῆ, καὶ σκυθρωπὸν ἐργαζώμεθα. ἂν γὰρ καταρθώσωμεν ἴδοι τοῦ ἁμαρτάνοντας, πολλὰ ἅμα καὶ τὰ τῆς.

6 Ἐγὼ εἶπα ὅτι τῷ ἐλεεῖ σου ἤλπισα. Τί οὖν καταρθώσας τοῦτο αἰτεῖς, ἐπιβλέψαι πάλιν εἰς σὲ, εἰσακοῦσαί σου τῆς δεήσεως, φωτισθῆναί σου τῆς διανοίας τοὺς ὀφθαλμούς; πόθεν δέ σοι τοῦτο; ⟨ἀ⟩ μὲν ἄλλοι, φησὶν, εἴ τι καὶ εἰπεῖν ἴσχυεν, λελέτωσαν· ἐγὼ δὲ ἓν οἶδα, ἓν λέγω, ἐκεῖ μου πᾶσαν ἤρτησα τὴν ἐλπίδα, ἐκεῖσε προσβάλλομαι τὸ ἔλεός σου, τὴν φιλανθρωπίαν σου. ἐγὼ δέ, φησὶν, ὅτι ὡς ἐλέει σου ἤλπισα. εἶδες ταπεινοφροσύνην προφήτου, εἶδες διανωμοσυνίαν ἀνδρός; καίτοι μυρία καταρθώματα ἔχων, καὶ δι' αὐτῶν δυνάμενος δυσωπῆσαι τὸν Θεὸν, οὐδὲν τούτων λέγει, ἀλλ' ὅτι μόνον τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καταφεύγει· ὥστε δῆλον ὅτι καὶ, ὅτε ταῦτα λέγει, ὡς τὸ, εἰ ἐποίησα τοῦτο, εἰ δύναμαι πέδωκα, καὶ τὰ ἑξῆς, εἰς παλινῳδίαν ἀνάγκην τοῦ εἰπεῖν ἐμπεσὼν ταῦτα λέγει, ἧς μὴ παρούσης, οὐδὲν ἐκείνων φησὶν, ἀλλὰ τὸ ἔλεος καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ Θεοῦ αὐτὴ πάσης ἱκετηρίας προβάλλεται. εἶτα πεποιθὼς, ὅτι τῆς ἐλπίδος οὐ ψευσθήσεται, ἐπάγει, Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου. Εἶδες θύελπίδα ψυχῆς; ἤτησε, καὶ παρὰ ἠλπίκοι, ὡς λαβὼν θυμηρεστεῖ, καὶ ἀδιστάκτως τῷ Θεῷ, καὶ πόθεν τὰ προειληφότα διαπροσπίπτει. πόθεν οὖν ἔτως ἐν ἐλπὶς; ἀπὸ πολλῆς διανωμοσυνίας, ἀπὸ πολλῆς πεποιθήσεως τῆς περὶ τὴν αἴτησιν· ἤδειφ ὅτι οὕτως αἰτουμένου Θεὸς εἰσακούει, ἀπὸ πολλῆς τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ θέρμης καὶ κινήσεως. ὥσπερ οὖν ⟨ἀ⟩ ναθεὼς καὶ προειλημένως αἰτούμενοι, καὶ λαβόντες, μόλις τῆς δωρεᾶς ἐπαυσάμενοι· οὕτως ⟨ἀ⟩ σπουδαστὰ τοῦ προθυμίᾳ, καὶ σπουδῇ τὴν αἴτησιν ποιούμενοι, καὶ περὶ τὸ λαβεῖν, ἀπὸ τῆς καθ' αὐτοῦ σφοδρᾶς καὶ καθαρᾶς διαθέσεως, ὡς λαβόντες, ἐχέτωσι τὸ δώρου στου ἀθησιν, τῆς θείας

αὐτοῖς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῖς χάριτος τὴν εὐφροσύνην παρενηνεῖσθαι, ἐξ εὐχαριστοῦσι δηλοῖ τοῦτο, καὶ τὸ λαβεῖν ἐγγὺς καθεστήκασιν. Ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου. Τοῦτο, φησι, τὴν ἐμὴν εὐφραίνει ψυχήν, ὃ πολλοὶ σὺν τῆς σωτηρίας τυχεῖν, τὴν ψυχὴν εὐφραίνει, ὅτι ταύτης ἐστὶ σὺ σωτηρία. Εἶδες ἀγαλλίασιν, καὶ ἀγαλλίασιν· ἀγαλλίασιν ἐπειδὴ ἐπὶ σώματι, καὶ ἀγαλλίασιν ψυχῆς ἐπὶ οἰκείᾳ σωτηρίᾳ· ἐκείνην τοῦ πονηροῦ, αὕτην τῶν ζοιλούντων· ἐκείνην λύμην καὶ τοῦ δοκιμῶντος ἀγαλλιᾶσθαι, καὶ ἐφ' ᾧ ἠγαλλιᾶτο· αὕτη σωτηρία καὶ αἴακλησις τοῦ ἀγαλλιωμένου. Ταύτην τὴν ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην εὐφρανθῶμεν καὶ ἀγαλλιασώμεθα, ἐκείνων ὃ φύγωμεν καὶ βδελυξώμεθα. Ἀσω τῷ Κυρίῳ ὃ εὐεργετήσαντί με, καὶ ψαλῶ ὃ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου. Μιμιόσεως, φησι, τῆς εὐεργεσίας ταύτης, ᾠδὴν αἰνέσθησα ὃ Κυρίῳ, ὅτι εὐηργέτησέ με, ἐταπείνωσε Ⓜ ἐχθρὸν, αἰσχύνης ἐπλήρωσεν, ἀθενῆ ἐπήλεγξεν, Εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου, "ἐπέστρεψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ, τὴν ἀχλὺν, καὶ τὸν ζόφον, δι' ὧν πρός τὸν θάνατον ἐφερόμην, ἀφανίσας· καὶ ὅτι τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ ἀγαλλιώμενος, ὥσπερ τι μνημεῖον ἀνέξ ἀλείπτου, τὴν ᾠδὴν ταύτην τοῖς ἐμοῖς εὐεργετήμασιν ἀνατίθημι, οὐ νῦν μόνον ᾄδων αὐτὴν, καὶ ἀνελίττων τοῖς λογισμοῖς τὰς εὐεργεσίας, ἀλλὰ καὶ εἰς Ⓜ ἔξης χρόνον, ἀσῶ καὶ ψαλῶ ὃ ὀνόματι Κυρίου, ἀνεπίληστον ἐν τῇ ψυχῇ προσφέρων τῆς εὐεργεσίας τὸ μέγεθος. ἢ τοιαύτη τοίνυν ψυχὴ ὁ μόνον κακοῖς ἐμπεφυσα, ῥᾳδίως τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλεστέρα γέγονε, εἰς τὸ μηκέτι τοῖς ὁμοίοις προσπεσεῖν. ὅταν γὰρ ὅτι μνήμης ἀεὶ φέρῃ τὴν εὐεργεσίαν, δῆλον ὅτι καὶ τὰ δυσχερῆ ὅτι μνήμης ἔχει, ὧν ἀπαλλαγεῖσα ἐτύχε τῆς εὐεργεσίας. ἔχων ὃ καὶ τὴν μνήμην τῶν κακῶν, ἀναλογίζεται ὅτι μόλις, πόθεν τοῦτα συνέπεσεν αὐτῷ, ἐξ ὁποίας αἰτίας εἰς τοιοῦτον συνελαύνεται κακόν, ἐξ ἀναλογισμὸς λοιπὸν ποιήσει πρὸς ἑαυτὸν, ἵνα μὴ ὅτι ταῖς ὁμοίας περιενεχθῇ συμφοραῖς. οὕτω τε λοιπὸν Ⓜ ἐμοῦ βίον καλῶς ῥυθμίζων, παιδαγωγῶν, καὶ τῷ ῥυσαμένῳ πολλῷ μᾶλλον τὴν χάριν, ὥσπερ εὗρε ῥύσει, οὕτω καὶ φύλακα ὁπόταν ἔχειν ἐν τοῖς μέλλουσιν ἐξαιτούμενος. ταύτην ζηλώσωμεν καὶ ἡμεῖς, κἂν τινι προσπταίσμασιν ἁμαρτήματι, ταχέως ἀναστήσωμεν, καὶ ποιησώμεθα τὸ πρόσωπα προφάσεις ἀσφαλείας, καὶ ἀφορμὴν τοῦ μηκέτι ἁμαρτάνειν. πῶς οὖν ποιήσεις; ἔχεις διδάσκαλον Ⓜ Δαβίδ. ἥμαρτες; μὴ νυστάξῃς ὅτι τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ ταχὺ ἀνάστηθι, καὶ ἐνθύμησον αὐτήκοα, ὅτι ἀπέστρεψεν ὁ Θεὸς τὸ πρόσωπον ἀπὸ σοῦ, ὅτι ἐπελάθετό σου· εἶτα κλαῦσον, στέναξον, λοῦσον καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην σου δάκρυσιν· ἀποπλύθησον ἀπὸ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν. καὶ ταῦτα γὰρ μαθήματα τοῦ Δαβίδ. Εἶπε μετ' αὐτοῦ, Ἕως πότε, Κύριε, ὅτι λήσῃ με εἰς τέλος; ἕως πότε ἀποστρέφῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Εἶπε μὴ τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ πολὺ πρότερον τῇ καρδίᾳ· Εἶπε ταῦτα, Εἶπε καὶ τὰ ἄλλα διαγωνίσματα τοῦ Δαβίδ. ὅταν εἴπῃς πρῶτα, ἔλπισον ὅτι τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἔλπισον, μὴ διακριθῇς. Ὁ γὰρ διακρινόμενος, φησιν, ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης αἰωρουμένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. Ιακωβ. α. ε. μὴ γὰρ οἰέσθω, φησίν, ὁ τοιοῦτος, ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Θεοῦ. ἀνὴρ γὰρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. ἔλπισον οὖν ὅτι τὸ ἔλεος αὐτοῦ, ἔλπισον, μηδὲν διακριθεὶς, καὶ πεύξῃ πρώτως τῆς αἰτήσεως. τυχὸν ὃ, μὴ γένῃ ἀγνώμων πρὸς Ⓜ εὐεργέτην ἐξ ἀχάριστος· ἀλλὰ ποίησον μνημεῖον τῆς εὐεργεσίας, καὶ ᾄδε "αὖθις ἐν χάριτι τῷ διαπύτῃ ᾠδήν. ἴσως αὖθις οἶδας συνθεῖναι· συγκάλεσον σεαυτὸν πάντα, καὶ ἐρώτησαι σαυτὸν, καὶ σοὶ προσκυλίσασον· οὐ γάθι, ὅτι πρὸ τῆς Δαυιδικῆς ᾠδῆς ταύτην ἀκούσεται, ἵνα ταχὺ σὲ ἐκφύγοι μεγαλύνασα. ὥσπερ γὰρ ἡ ἀπὸ Αἰγυπτίων χερδῶν τῆς μονήρους πέδιον μόγος ἀπετελέσθη· οὕτω καὶ ἡ τῶν πονηρῶν ἐκ Αἰγυπτίων ὅσα, τῷ εἰσακούσαντι τῆς φωνῆς τῶν πονηρῶν Θεῷ, καὶ οὐ πρὸς ἐρασμιον ἠλλάξει. ἔφησεν σεαυτῷ ὁ Θεῷ τοιοῦτον μνημεῖον, τῷ ἵνα ἀνάμνημα τῆς εὐεργεσίας, σεαυτῷ ὃ ἀπόδειξιν τῆς εὐχαριστίας, καὶ ὑπόμνησιν, σύμβολον τῆς διωκούσης μνήμης,

μης,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μης, ἵνα ἐγκαρδίην ἔχων ἀεί, κατευθυνέ σε Χ̄ς βίον· μᾶλλον δὲ κατευθυνώμεθα, ἵνα γλυκάνθωμεν καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀξίοι κληρονομίας τῶν ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

PROOEMIVM ORATIONIS SEXTAE IN ANnam. Vide Pag. 78. Tomi Quinti.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΕΟΡΤΑΙΣ ΜΟΝΟΝ ΣΥΝΑΓΟμένους, καὶ τί ποτέ ἐστιν ἑορτή, καὶ πῶς οὐκ ἐγκαλοῦσι τῇ τοῦ Θεοῦ προνοίᾳ, ὅταν ὁ πλουσίους εἰς καὶ πένητας ἐν τῷ βίῳ, καὶ ὅτι χρησιμώτατον ἡ πενία, καὶ ὅτι πλούτου πλείονα ἡδονὴν ἔχει πόνου καὶ ἀσφάλειαν, καὶ εἰς τὸν Ἄνναν.

ΜΑτην, ὡς ἔοικε, καὶ τὴν προτέραν σιωπᾶξαι παρακαλοῦμεν ἡμῖν προσκαλέσασθαι, πείθοντες ὑμᾶς ὅτι τῆς οἰκίας τῆς πατρῴας, καὶ μὴ μόνον τῶν ἐν ἑορτῇ μόνον ἡμῖν φαινομένων ἐφίεσθαι καὶ ἀφίεσθαι πάλιν· μᾶλλον δὲ οὐ πάντων. Εἰ γὰρ καὶ μηδεὶς τούτων ἐπείθετο τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἡμῖν ὁ μισθὸς ἀπήρτισται, καὶ τῆς πρὸς Θεὸν ἀποδοχῆς πεπλήρωται. εἰδὼς λέγω, κἂν προσέχῃ τις, κἂν μὴ προσέχῃ, τὰ σπέρματα βάλλω, καὶ ὁ ἀργύριον καταπιστεύσας, ἵνα μηκέτι πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τραπεζίτας ὁ λόγος ᾖ τῷ Θεῷ. ὃ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν, ἐλέγξαντες, ὅτι μισήσαντες, προσκαλέσαντες, νουθετήσαντες. καὶ γὰρ τὸ τῶν οὐσιῶν κατεδηδοκὸς ἡμῶν καὶ πρὸς τὸν πατρικὸν οἶκον ἐπανελθόντας ἀνεμνήσαμεν, καὶ τὸν παλαιπωρίαν ἅπασαν, καὶ λιμὸν, καὶ τὸν αἰσχύνην, καὶ τὰ ὀνείδη, καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα ἐπὶ τῆς ἀλλοτρίας ὑπέμεινε, προσεθήκαμεν, τῷ παραδείγματι τούτῳ σωφρονεστέρους ποιῆσαι βουλόμενοι· καὶ οὐδὲ σὺν τοῦτῳ λόγον ἐσχήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς φιλοσοφίας πρὸς αὐτοὺς ἐπεδειξάμεθα, οὐκ ἀπαιτήσαντες αὐτοὺς τῆς ῥᾳθυμίας εὐθύνας, ἀλλ' ὑπομίας * ὑποδεξάμενοι ταῖς χερσὶν, καὶ συνηνώμενοι δόντες ὑπὲρ τῶν πεπλημμεληκότων, καὶ τὸν οἰκίαν ἀνοίξαντες, καὶ τὸν τράπεζαν παραθέντες, καὶ σολέα" αὐτοὺς πείσαντες τὸν ἀπὸ τῆς διδασκαλίας, καὶ τὸν ἄλλην ἅπασαν παραχόντες αὐτοῖς θεραπείαν. σκῆνος γὰρ ἡμῶν σκῆνος οὐκ ἐμίμησατο, οὐδὲ κατέγνωσαν τῆς ἐμπροσθεν ἀναχωρήσεως, οὐδὲ ἔμειναν ὅτι τῆς πατρῴας οἰκίας, ἀλλ' ἀπεπήδησαν πάλιν. ὑμέτερον μισθοῦ ἐστι, ὑμῶν τῶν ἀεὶ μὲν ἡμῶν ὄντων, ἐπιμαγεῖν αὐτοὺς, καὶ πεῖσαι κοινωνῆσαι ἡμῖν τῆς καθ' ἑκάστην σωτηρίας ἑορτῆς. Εἰ γὰρ καὶ ἡ πεντηκοστὴ προῆλθεν, ἀλλ' ἡ ἑορτὴ οὐ προῆλθε. πᾶσα γὰρ σωτηρία, ἑορτή. πόθεν δῆλον τοῦτο; ἀπὸ αὐτῶν τῶν τοῦ Χριστοῦ ῥημάτων, δι' ὧν φησιν· Ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. ὅταν γὰρ ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ ᾖ τῶν συνειλεγμένων, ποίαν ἑτέραν ζητεῖς ἀπόδειξιν ἑορτῆς, ταύτης μείζονα; ὅπου διδασκαλία καὶ εὐχαὶ, ὅπου πατέρων εὐλογίαι καὶ θείων νόμων ἀκρόασις, ὅπου συνόδους ἀδελφῶν καὶ γνησίας ἀγάπης συνδεσμος, ὅπου περὶ Θεοῦ ὁμιλία, καὶ Θεοῦ περὶ ἀνθρώπους ὁμάλεξις, πῶς οὐκ ἂν εἴη ἑορτὴ καὶ πανήγυρις;

Matth. 18. κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πομήνεις; Ταῦ γὰρ ἑορτὰς οὐ δεῖ πλῆθος, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ τῶν συλλεγομένων ποιεῖν δύναται· οὐχ ἡ πολυτέλεια τῶν ἱματίων, ἀλλ' ὁ τῆς διανοίας καλλωπισμός· οὐχ ἡ δαψιλεία τῆς τραπέζης, ἀλλ' ἡ τῆς ψυχῆς εὐνοια. ἑορτὴ γὰρ μεγίστη, σωτηρίας ἀγαθόν. καθάπερ ὅταί τῶν ἔξωθεν πομπηγύρεων, ὁ μὴ μήτε ἱμάτιον ἔχων πολυτελέστερον λαμπρεῖν, μήτε δαψιλεστέρας ἀπολαύσειν τραπέζης, ἀλλ' ἐν πενίᾳ καὶ λιμῷ ζῶν καὶ τοῖς ἐσχάτοις κακοῖς, οὐκ ἀνιᾶται τὴν καιρὸν τῆς ἑορτῆς, κἂν πᾶσαν τὴν πόλιν ἴδῃ χορεύουσαν, ἀλλὰ τοσούτῳ μᾶλλον ὀδυνᾶται καὶ δάκνεται, ὅσῳ καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὁρᾷ ἐν ἀπολαύσει, ἑαυτὸν δὲ ἐν ἀπορίᾳ· ὁ δὲ πλουτῶν καὶ τρυφῶν, καὶ σολοικῶν καὶ ἑκάστῳ ἀμείβειν ἔχων, καὶ πολλῆς ἀπολαύων εὐημερίας, κἂν μὴ πρὸ καιροῦ ἑορτὴν, ἑορτάζειν νομίζει· οὕτω δὴ καὶ ὅταν τῶν πνευματικῶν τραγμάτων, ὁ μὲν ἐν δικαιοσύνῃ ζῶν καὶ καταρθώμασι, κἂν μὴ πρέπουσης ἑορτῆς, ἑορτὴν ἄγει, τὴν καθαρὰν ἡδονὴν καρπούμενος τὴν ἀπὸ τῆς συνειδότος· ὁ δὲ ἐν ἁμαρτίᾳ καὶ πονηρίᾳ τεθραμμένος, καὶ πολλὰ κακὰ συνειδὼς ἑαυτῷ, καὶ προύσης ἑορτῆς, λυπούμενος μάλιστα πάντων ὄφιν. ὥστε ἔξεστιν ἡμῖν, μὴ ἐθέλωμεν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἑορτὴν ἄγειν. τοῦτο δὲ ἔσται, ἂν ἀρετῆς ὅταιμελώμεθα, καὶ τὸ συνειδὸς ἡμῶν ἀκηκοαίρωμεν. τί γὰρ ἡ πρέλθοῦσα συμάξις τῆς προύσης πλεονεκτεῖ; ἢ οὐχὶ τῷ θορύβῳ καὶ τῇ ταραχῇ μόνον, ἄλλῳ δὲ οὐδενί; ὅταν γὰρ καὶ ἡ τῶν ἀγίων μυσηρίων ἀπόλαυσις, καὶ ἡ τῶν ἄλλων τῶν πνευματικῶν κοινωνία, οἷς βυχῆς λέγω καὶ ἀκροάσεως καὶ διανοίας καὶ ἀγάπης, καὶ τῶν ἄλλων ἀπόντων ἡ αὐτὴ καὶ σήμερον ἦ, οὐδὲν ἔσται ἐλάττων ἐκείνης αὕτη ἡ ἡμέρα, ὅτε ὑμῖν, ὅτε ἐμοὶ ὧν λέγομεν. ④ γὰρ ὅτε ἡμῶν ἀκούσαντες, ὅτοι καὶ νῦν ἀκούσονται· ④ δὲ μὴ παρόντες νῦν, οὐδὲ τότε πρῆσαν, εἰ καὶ ἐδόκουν πρᾶναι τῷ σώματι. οὐκ ἀκούσασι νῦν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τότε ἦκουον. διόπερ οὐκ ἦκουον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀκούουσιν ἐνωχλοῦν, θορυβοῦντες καὶ ταραχὴν ἐμποιοῦντες. ὥστε ἴσον ἐμοὶ δοκεῖν καὶ τότε καὶ νῦν, καὶ ὁ τῶν ἀκροατῶν σύλλογος ὁ αὐτός, καὶ οὐδὲν οὗτος ἐλάττων ἐκείνου, ἀλλ' εἰ δεῖ τι καὶ θαυμαστὸν εἰπεῖν, ἔχει τι πλέον οὗτος ἐκείνου, ὅσῳ καὶ ἀβάσκανος ἡ ἀθρόα, καὶ ἀθόρυβος ἡ διδασκαλία, καὶ μετὰ πλείονος σωτέρεως ἡ ἀκρόασις, οὐδενὸς ἡμῶν τὴν ἀκοὴν ἐνοχλοῦντος θορύβου. ταῦτα δὲ λέγω, οὐκ ἀπιμάζων τὸ πλῆθος τῶν τότε συλλεγόντων, ἀλλὰ πείθων ὑμᾶς μὴ συγχάζειν, μηδὲ καταφρονεῖν τὴν ὀλιγότητα τῶν νῦν συλλεγόντων ἐνταῦθα. οὐ γὰρ δὴ σωμάτων πλῆθος βουλόμεθα ὅταν τῆς ἐκκλησίας ὁρᾶν, ἀλλὰ ἀκροατῶν πλῆθος. ἐπεὶ οὖν ④ αὐλοὶ δακτυλιόνες καὶ τότε καὶ νῦν ἡμῖν πάρεισι, μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ σήμερον τὴν ἑστασιν ὑμῖν ποιησόμεθα, ὅταν τὴν ἐπανόδοσιν ἐπανελθόντες, ἵνα ὁ τῆς ἑορτῆς καιρὸς διέκῃ. ὥσπερ γὰρ, τῆς μεσοπεντηκοστῆς προύσης, ἀκμὴν ἔσχε, καὶ φθίνειν λέγειν οὐκ ἐῶμεν τὸν δοθέντων ἡμῖν κατ' ἐκεῖνον ④ καιρὸν ἀγαθῶν, τῆς ἀκολουθίας τῆς προτέρας ἐχόμενοι· ὅτε νῦν τῆς μεσοπεντηκοστῆς πρελθούσης, εἰς καιρὸν τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἰσοείας δυόμηνόμεθα [ὅταν] τῆς κῆ τῶν Ἄννης ἐπανόδου ἐχόμενοι. οὐδὲ γὰρ εἰ πολλὰ τὰ εἰρημένα ἔχει σκοπεῖν, καὶ ἐν πολλαῖς ἡμέραις, ἀλλ' εἰ καὶς ὁ τέλος ἤλθομεν τῆς ἐπανόδου. καὶ γὰρ ④ θησαυρὸν εὑρόντες, κἂν μύρια λάβωσιν, Vide cætera. tom. 5. Pag. 78.

ΕΙΣ ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΑΒΙΔ ΚΑΙ ΤΟΝ ΣΑΟΥΛ

Λογ. α. καὶ παῖδι ἀνεξικακίας, καὶ τὸ δεῖν φείδεσθαι τῶν ἐχθρῶν, καὶ μηδὲ ἁπάντως λέγειν κακῶς.

Οτῳ

ΟΤαν χρονία τις καὶ σκληρὰ φλεγμονὴ τοῖς σώμασιν ἐπιπεσοῦσα τύχοι, πολλοῦ μὲν χρόνου [καὶ πόνου,] πολλῆς δὲ τῆς ἀπὸ τῶν φαρμάκων δεῖται σοφίας, ὥστε ἀσφαλῶς αὐτῆς χαλασθῆναι τὸ ὄγκον· τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἔστιν ἰδεῖν. ὅταν γὰρ πάθος ἐρριζωμένον καὶ πολλῷ ἐμφιλοχωρῆσαν τῇ ψυχῇ χρόνον βάλητε τις παρρίζον ἀνελεῖν, οὐκ ἀρκεῖ μιᾶς, οὐδὲ δύο ἡμερῶν παρὸς τὴν διόρθωσιν ταύτην παραίνεσις, ἀλλὰ χρὴ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλαῖς ταῖς ἡμέραις παρὶ ταύτης διαλέγεσθαι τῆς ὑποθέσεως. Εἴγε μὴ μέλοι μοι παρὸς φιλοτιμίαν καὶ τέρψιν, ἀλλὰ παρὸς κέρδος καὶ ὠφέλειαν δημηγορῶ. ἀλλὰ δὴ τοῦτο, ὅπερ ἐπὶ τὸν ὅρκον ἐποιησάμην, πολλὰς ἐφεξῆς ἡμέρας παρὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως διαλεξόμενος ὑμῖν, τοῦτο δὲ ἐπὶ τὸ ἔργῃ ἐργασώμεθα νῦν, καὶ σπουδῇ παρὶ αὐτῆς ποιησώμεθα συμβουλίαν καὶ δυνάμεν τὴν ἡμετέραν. καὶ γὰρ ὁδοῦ ἄριστος διδάσκαλίας εἶναί μοι δοκεῖ τρόπος, ὃ μὴ παρέργως ἀφίσασθαι συμβουλεύομαι ὑμῖν ἐστοιῶν, ἕως ἂν εἰς ἔργον τὴν συμβουλίαν ἄξελθοῦσαν ἴδωμεν. ὁ γὰρ σήμερον μὲν παρὶ ἐλεημοσύνης, ἄλλον δὲ παρὶ δυσῆς, μετ' ἐκεῖνον δὲ παρὶ ἀπιστείας, εἶτα πάλιν παρὶ καταπονοφρονούσης διαλεχθήσομαι, οὐδέτερον τούτων ἐν τοῖς ἀκροατοῖς κατορθώσας δυνήσομαι, ἀπὸ τούτου παρὸς ἑκάστου, καὶ πάλιν ἀπ' ἐκείνου παρὸς ἕτερον σπουδῶν· ἀλλὰ χρὴ μέλοντα κατορθοῦν ἐν τοῖς ἀκούσοις τὰ λεχθέντα, μὴ παρέτερα ἀφίσασθαι παρὶ τῶν αὐτῶν διανοούμενα καὶ συμβαλλόμενα, μηδὲ ἐφ' ἕτερόν τι μεταπηδᾶν, ἕως ἂν ἴδῃ τοῦ παρέρχου παραίνεσιν καλῶς ἐν αὐλοῖς ῥιζωθεῖσαν. τοῦτο καὶ διδάσκαλοι ποιοῦσιν· οὐ παρέτερον ἕτερα συλλαβὰς ἐκ παίδας ἀγνοοῦσιν, ἕως ἂν τῶν στοιχείων τοῦ γνῶσιν ἐν αὐτοῖς κατορθωθῆναι ἴδωσι. παρόπερ μὲν οὖν ὑμῖν τοῦ παρολοῦ διαγνόντες τὴν ἑκατὸν δραχμῶν καὶ τῶν μοιχείων καλέντων, ἐδείκνυμεν ὅσον ἰὸς κακόν ἐστι μνησικακία. ἐν γὰρ οὐκ ἀπώλεσε τὰ μύρια τάλαντα, τοῦτον ἑκατὸν δραχμὰ εἰσπράττουσα, καὶ τοῦ δοθεῖσαν συγχωρήσεως ἀνεκαλέσατο, καὶ τοῦ δωρεοῦ ἀπεκρούσατο, καὶ ἀπαλλαγέντα τῶν βαθέων εἰς τὸ δικαστήριον πάλιν εἰσήγαγε, κἀκεῖθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐνέβαλε, καὶ ὅτως ἀθανάτῳ αὐτὸν παρέδωκε πημονῇ. σήμερον δὲ ἐφ' ἑτέραν ὑποθεσιν παρὸς λόγον χειραγωγήσωμεν. ἔδει μὲν γὰρ, εἴπερ δίκαιον ἐγίνετο, παρὸς λέγοντα παρὶ ἀπιστείας τε καὶ παραστοτητος, οἰκοθεν καὶ πρὸ ἑαυτοῦ τὰ παραδείγματα παρέχειν τῆς καλῆς ταύτης φιλοσοφίας, ὥστε καὶ διὰ τῶν λόγων διδάσκειν, καὶ διὰ τῶν ἔργων παιδεύειν. ὅπερ δὴ πολὺ ταύτης ἀποδέομεν τῆς ἀρετῆς ἡμεῖς, ἕνα τινὰ τῶν ἀγίων ἐλκύσαντες εἰς μέσον, καὶ παρὸς τῶν ὀφθαλμῶν ἡσαντες τῶν ὑμετέρων, ἐναργῆ ἵνα τὸ δυνατὸν ὑμῖν ποιησώμεθα τὴν παράκλησιν, ὥσπερ ἀρχέτυπόν τινα εἰκόνα, τοῦ ἀρετοῦ τὸ δικαίου μιμεῖσθαι" παράκελευόμενοι καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἵνα οὖν εἰς μέσον ἀγαγεῖν χρὴ παρὶ ἀπιστείας διαλεχθήσομαι; τίνα ἢ ἄλλον, ἀλλ' ἢ τὸν τελώνην δώσθεν δεξάμενον, καὶ ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον θαυμασθέντα; Εἶδεν γὰρ, φησι, Δαβὶδ τὸ Ιεσαι δύδρα καὶ τοῦ καρδίαν μου. ὅταν δὲ ὁ Θεὸς ἀποφαίνηται, οὐδεμία τοῖς δικαίοις ὑπολέλειπται παρόφασις. ἀδέκαστος γὰρ ἡ ψῆφος ἐκείνη, ὅτε παρὸς χρῆν, οὔτε παρὸς ἀπόδειξιν τοῦ Θεοῦ κρίνοντος, ἀλλὰ" τῇ τῆς ψυχῆς" ἀρετῇ γυμνῇ ψηφιζομένου. οὐ διὰ τοῦτο δὲ μόνον αὐτὸν εἰς μέσον" ἄγομεν, ὅτι παρὸς τοῦ Θεοῦ τὴν ψῆφον ἐδέξατο, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ τραφέντων ἐστί. Τὸ μὲν γὰρ ὅτι τῆς χαρίτος φανεῖσαι ἵνα καθαρὸν ὀργῆς, καὶ τοῖς ἐμφροῖς ἀμφίεννα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὸ λελυπηκόταν φειδόμενον, θαυμαστὸν οὐδὲν, μᾶλλον τὸ τοῦ Χριστοῦ θάνατον, μᾶλλον τὴν τοσαύτην τοῦ ἁμαρτήματος ἄφεσιν, μᾶλλον τὰ φιλοσοφίας γέμοντα ὑποτάγματα· δὸ ἐστὶ τῆς παλαιᾶς, ἵνα ὁ νόμος σπουδὴν ὀφθαλμὸν ἐξορύττειν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος, καὶ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι ἀδικήσαντα, φανερὰν ποιῆσαι τὰ

μέτρα

a. Bασ. 15. 18. β. Bασ. 8. 12. καὶ 15. 17. Ψαλμ. 1 α.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μότερα τῶν προσταγμάτων, ⁊ προὸς τὸν ἀποστολικὸν φθάσαντα φιλοσοφίαν, πόσα μὴν οὐκ ἂν ἐκπλήξειε τὸν ἀκουόντων, πόσα δ' οὐκ ἂν τὸν μὴ ζηλωτῶν πάσης ἀποστρήσειε συγγνώμης τε ⁊ ἀπολογίας; ἵνα δ' ἀκριβέστερον αὐτῶν καταμάθωμεν τὸν ἀρετὸν, δότε μοι μικρὸν ὑστερον Δ λόγον ἀναγνῶναι, καὶ τὰς εὐεργεσίας εἰπεῖν, ἃς εἰς Δ Σαοὺλ κατέθετο
ὁ μακάριος οὗτος ἀνήρ. Τὸ μὲν γὰρ ἁπλῶς ἐχθρὸν λυπήσαντα μὴ ἀμυνάσθαι, θαυμαστὸν οὐδέν· τὸ δ' ἀνθρώπων εὐεργετηθέντα πολλὰς ⁊ μεγάλας εὐεργεσίας, εἶτα ὑπὲρ τῶν εὐεργεσιῶν ἐκείνων ⁊ ἅπαξ ⁊ δὶς ⁊ πολλάκις ἀνελεῖν δυνηθέντα Δ εὐεργέτην, λαβόντα εἰς χεῖρας, ⁊ κύριον γνόμενον ἀνελεῖν, ⁊ μόνον ἀφεῖναι, ⁊ τὸ ἑτέρων βουλῆς ἐξαρπάσαι, ⁊ ζῶντα πάλιν τοῖς ἀνδρὶς δεῖξαι θησαυρὸν μέλοντα, τίνα μὴ καταλίποι λοιπὸν φιλοσοφίας ὑπόλογον; τίνας εὐεργέτησεν ὁ Δαβὶδ εὐεργεσίας Δ Σαοὺλ, ⁊ πότε ⁊ πῶς, ἀπάγχεσθε ζητοῦντες διηνυμένου. πολέμου γὰρ ποτε τοῦ Ἰουδαίους καταλαβόντος χαλεπωτάτου, καὶ πρώτων καταπλήξαντος ⁊ δεδοικότων, ⁊ θανάτου πολυμόρφου, ἀλλ' ὡς ἑκάστοις τῆς πόλεως οὔσης ἀπάσης, ⁊ Δ θανάτου πρὸ ὀφθαλμῶν ἑκάστου βλέποντος, ⁊ καθ' ἑκάστην ἀποθανεῖσθαι τὴν ἡμέραν προσδοκώντων ἀπάντων, ⁊ τὸν ὅτι δ' βαρὰ θεὸν ἀγρεμόνων ἀθλιώτερον ζώντων [Δ] βίον, εἷς ἐπλήθυεν οὗτος ἀπὸ τῶν προσβάτων ὅτι τὸν προβάτων ἀπαξίαν, ⁊ τῆς ἡλικίας ⁊ τῆς τύχης ἀπέλειπε περιούσης αὐτῷ τὸν πολεμικὸν πόνων, Δ ἀπάντων αὐτὸς ὑπεδέξατο πόλεμον, ⁊ καταρθῶσαι ἐλπίδος ἀπάσης κρεῖττονα κατορθώματα· καίτοι εἰ καὶ μηδὲν ἰσῶ καταρθωκώς, τῆς προθυμίας αὐτὸν, καὶ τῆς προθέσεως ἔνεκεν ἐφθόνουν ἔδει μόνον. Τὸ μὲν γὰρ γραπτὸν τινὰ τῶν εἰς ἡλικίαν ποιῆσαι, τοῦτο θαυμαστὸν οὐδέν· (ὁ γὰρ τῆς γραπτείας νόμος τοῦτο αἰτεῖται) οὗτος δ' οὐδεμίαν ὁρᾶν ἀνάγκην ὑπεκειμένην, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς οὗτος κωλύοντας ἔχων (ὃ γὰρ καὶ Δ ὁ ἀδελφὸς ἐπετίμησε, ⁊ ὁ βασιλεὺς προὸς τῆς ἡλικίας ἀφεῖναι ⁊ τὸ τῶν κινδύνων ἀφόρητον βλέπων, κατέσχε ⁊ μόνον οὐκ ἐλθεῖν λέγων· Οὐ δυνήσῃ πορευθῆναι, ὅτι σὺ παιδάριον εἶ," ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ πολεμιστὴς ἐκ νεότητος αὐτὸν) ἀλλ' ὅμως οὐδεμιᾶς ἀλλὴν ἐλκούσης προφάσεως, οἴκοθεν καὶ πρὸ ἑαυτοῦ ἀναθερμανθεὶς θείῳ ζήλῳ καὶ τῷ τῆς πατρίδος ἔρωτι, ὥσπερ προβατα μᾶλλον ἢ ἀνθρώπους ὁρῶν, ⁊ ὡς κύνας μᾶλλον ἢ στρατόπεδον ἀνθρώπων νοούμενον μέλλων ἐλαύνειν, οὕτω μετ' ἀδείας ὅτι οὗτος βαρβαρὸς ἔτρεχε, καὶ τοσαύτην προὶ Δ βασιλέα κηδεμονίαν ἐπεδείξατο τότε, ὡς καὶ προὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς νίκης ἐπ' ὄψιν αὐτὸν κείμενον ἀναστῆσαι. οὐ γὰρ δὴ μόνον αὐτὸν τοῖς ἔργοις μετ' ὠφέλει, ἀλλὰ ⁊ προὸ τούτου τοῖς ῥήμασι πρεπόντως καὶ θαρρεῖν ἐποίησε, ⁊ χρησταὶς προὶ τὸ μέλλοντος ἐλπίδας ἔχειν, οὕτω λέγων· Μὴ συμπιπτέτω ἡ καρδία σου ἐπ' αὐτόν, ὅτι ὁ δοῦλός σου πορεύσεται, καὶ πολεμήσει μετὰ τῶν ἀλλοφύλων τούτων. ἆρα μικρὸν τοῦτο, εἰπέ μοι, Δ μυριάσιν ἀνάγκην ἔχοντα, τὴν ψυχὴν ἐπιδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ὠφελείας εἰς μίσους πηδῆσαι τοὺς πολεμίους, μηδὲν μηδέποτε πρὸς αὐτῶν δυσπαθοῦντα; ἆρα οὐκ ἔδει αὐτὸν μετὰ ταῦτα δεσπότην ὑπερφρονεῖσθαι, καὶ σωτῆρα κοινὸν τῆς πόλεως ἀναγορεύειν, Δ καὶ τὸ ῥῆμα τῆς βασιλείας, καὶ τὸ τῶν πόλεων ἔδαφος, ⁊ τὴν ἀπάντων ζωὴν μετὰ τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν διατηρήσαντα; ποία γὰρ ταύτης εὐεργεσία μείζων ἐτέθειτο; ἡ γὰρ εἰς χρήματα, οὐδὲ εἰς δόξαν καὶ δυναστείαν, ἀλλ' εἰς αὐτὴν" αὐτὸ τὴν ψυχὴν τὴν εὐεργεσίαν κατέθετο, καὶ ὥς αὐτῷ αὐτὸν" ἀνεκαλέσατο τῷ τοῦ θανάτου πυλῶν, καὶ τότε εἰς ἀνθρώπων ἦκον, δι' ἑκόντων ἔζη λοιπὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέλαυε τῆς ἀρχῆς. πόσην οὖν αὐτὸν μετὰ ταῦτα ἠμείψατο; εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ πὸς τῶν κατορθωμάτων ἴδιον τὸ μέγεθος, ἡδὲ εἰ Δ στέφανον ἀπὸ τῆς αὐτοῦ λαβὼν κεφαλῆς ὅτι τὸν τοῦ Δαβὶδ ἐθήκεν," οὐδέπω τὸν ἀξίαν ἰσῶ ἀποδεδωκώς, ἀλλὰ τὸ πλέον ὀφείλων. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ⁊ ζωὴν καὶ βασιλείαν αὐτῷ ἐχαρίσατο· οὗτος δὲ βασιλείας αὐτῷ προεχώρησε μόνης. πάλιν ἀλλ' ἴδωμεν αὐτοῦ τὰς ἀμοιβάς. πίνες οὖν ἦσαν αὐτῷ ὑποψίας εἶχεν αὐτὸν λοιπὸν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόν, καὶ ἐπεβλέπετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. τίνος ἕνεκεν καὶ δι' ὃ τί; ἀναγκαῖον γὰρ καὶ τῆς ἐπιφορᾶς τὴν αἰτίαν εἰπεῖν. ἐρεῖ μὲν γὰρ, ὅπερ αὖ εἴπῃ τις, ἐρεῖ δίκαιον. πῶς γὰρ τῇ ψυχῇ χαριεστάμενον, καὶ τῷ ζωῷ δωρησάμενον, ποίας δικαίας ἐπιφορᾶς πρόφασιν ἔχω; πλὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν αἰτίαν τῆς ἐχθρας ἴδωμεν, ἵνα μάθητε, ὅτι καὶ τῆς νίκης οὐκ ἔλαττον, ἢ δι' ἃ ταῦτα πέπαλε δίκαιος ἦν, δι' ἅπερ ὑπωπτεύετο καὶ ἐπεβουλεύετο μὴ ταῦτα. τίς ἦν ἡ αἰτία τῆς ἐπιφορᾶς ἐκείνης; ὅτι τὸ βαρβάρου κεφάλιον ἔλαβε, καὶ τὰ λάφυρα ἔχων ἐπανήκει, Ἐξῆλθον αἱ χορεύουσαι, φησὶν, ᾄδουσαι δὲ λέγουσαι· Ἐπάταξε Σαοὺλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ, καὶ Δαβὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ. καὶ ὠργίσθη Σαοὺλ, καὶ ἐπονηρεύετο τὸν Δαβὶδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα. τίνος ἕνεκεν, εἰπέ μοι; μάλιστα μὲν γὰρ εἰ καὶ ἀδίκως ταῦτα ἐλέγετο, ἀλλ' οὕτως πρὸς αὐτὸν ἀπεῤῥῶγε θλιβῆναι ἔδει, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γεγενημένων τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ μαθόντα, καὶ ὅτι μηδενὸς ἀναγκάζοντος, μηδὲ βιαζομένου, ἐξ οἰκείας εὐνοίας τοσοῦτον ἐπέμεινε κίνδυνον, μηδὲν μηκέτι λοιπὸν ὑποπτεύειν πρὸς αὐτὸν πονηρόν. νυνὶ δὲ καὶ ὃ δίκαιον ἦν λαβεῖν ἀφῆκε φιλοτιμίας. καὶ εἰ χρή τι θαυμάσαι μᾶλλον, ἢ τῷ Δαβὶδ ταῦτα λέγουσαι· ἐγὼ δὲ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐρῶ, ὅτι χιλιάδας μὲν ἔδωκε αὐτῷ. τί οὖν ἀγωνιᾷς; ὅτι ἔδωκε χιλιάδας ἐκείνῳ. εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ στρατιὰν ἐξελθὼν εἰς πόλεμον, καὶ μικρὸν μέρος τινὰ μοῖραν εἰσενηνεγκὼν, καλῶς ταῦτα ἐλέγετο, ὅτι Σαοὺλ ἐν χιλιάσι, δὲ Δαβὶδ ἐν μυριάσιν· εἰ δ' αὐτὸς μὲν δεδεικὼς καὶ τὸ ἐμφυὲν ἔνδον ἐκάθητο, καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθανεῖσθαι προσδοκῶν, ἔδει δὲ ὃ πολὺ εἰργάσατο, πῶς οὐκ ἄτοπον ἐστὶν, μηδὲν εἰς τοῦτο κινδύνους ἐκείνους συμβαλλόμενον ἀγωνιᾶν, ὅτι μὴ τὸ πλέον τῆς εὐφημίας ἔλαβεν; εἰ γὰρ ἀγωνιᾶν ἐχρῆν, Δαβὶδ ἀγωνιᾶν ἔδει, ὅτι τὸ πολὺ αὐτὸς κατορθώσας, μερίδα μικρὰν ἕτερον ἔσχε τῆς εὐφημίας. πλὴν ἀλλ' οὐδὲν τούτων λέγω, ἀλλ' ἑκὼν αὐτὸν εἴποιμι· ἔστω καὶ κακῶς πεποιηκέναι δοκῶ γενναίας, καὶ ἐγκλημάτων ἀξίας τῆς καταγελάστου· τί ταῦτα πρὸς Δαβίδ; οὐ γὰρ δι' ἃ σώματα αὐτὸς συνέθηκεν, οὐδὲ ἐκείνας λέγει ἅπερ ἔλεγον αὐτὸν αἰτιώμενοι, οὐδὲ κατασκευάσαι τοῦτον ἔστιν ἐφ' οἷς ἐπῃνέθη τῆς εὐφημίας. ὥστε εἰ καὶ ἀγωνιᾶν ἔδει, ἐκείνους ἐχρῆν ἀγωνιᾶν, καὶ τῷ κοινῷ τῆς πόλεως εὐεργέτῃ καὶ μυρίων σωτῆρι ἀξίῳ. ὃ δὲ ἐκείνους ἀφεὶς, ὅτι τοῦτον γέγει. καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τῆς εὐφημίας ἐκείνης ἐπλήθυε ὁ μακάριος ἐφθόνει τῷ κεκτημένῳ καὶ ὑβριζεν εἰς αὐτὸν, καὶ διέπιπτεν αὐτοῦ τὴν βασιλείαν, πάλαι εἶχέ τινα λόγον ὁ φθόνος· εἰ δ' ὅπου εἰκὸς ἦν μᾶλλον ἐπαίρεσθαι καὶ ὑβρίζειν, ἐκεῖ μάλιστα ἐπεδείκνυτο τὴν ἀρετὴν, ποίαν ἔχει δικαίαν πρόφασιν ἡ λύπη; ὅταν μὲν γὰρ ὁ πεμφθεὶς ἐπαίρῃ καὶ τῷ πεπρωδοκιμασμένῳ, καὶ δικαίως ἐπιτιμήσεως ἔτυχε δὲ ὑπὲρ τοῦτο ἐκεῖνος, λαμβάνει τινὰ ἀφορμὴν ὁ πάθος· ὅταν δὲ μᾶλλον μὴν ἐλάττων καὶ θεραπεύων ἐν ἅπασι, καὶ εἴκων μᾶλλον, ποίαν ἂν ἔχοι πρόφασιν ἡ βασκανία λοιπόν; ὥστε εἰ δὲ μηδὲν αὐτῷ κατόρθωσεν ἕτερον, διὰ αὐτὸ τοῦτο μείζονος αὐτὸν ἀγαπᾶν ἔδει, ὅτι τοσαύτην ἀφορμὴν λαβὼν πρὸς τυραννίδος ὑπόθεσιν, ἔμενε τῷ αὐτῷ πρέπουσαν ὑπεικόντων δίκαιον. οὐδὲ γὰρ δὴ μόνον τὰ πρότερα, ἀλλ' οὐδὲ τὰ μὴ ταῦτα πολλῷ μείζονα ὄντα ἐπῆρεν αὐτόν. ποῖα δὴ ταῦτα; Ἦν Δαβὶδ σωτὴρ, φησὶν, ἐν πάσαις τοῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, καὶ Κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ, καὶ πᾶς Ισραὴλ καὶ Ιούδας ἠγάπων τὸν Δαβὶδ, ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο δὲ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ. καὶ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ Σαοὺλ καὶ πᾶς Ισραὴλ ἠγάπα αὐτὸν, καὶ σεσῴκει πολλοὺς ἀπὸ θανάτου ἐκ δούλους Σαοὺλ· καὶ ἐτιμήθη δὲ ὄνομα αὐτοῦ σφόδρα· καὶ Ιωνάθαν υἱὸς Σαοὺλ ἠγάπα Δαβὶδ σφόδρα. ἀλλ' ὅμως πάντων ἄπωθεν δὲ τῷ οἰκίδιον τοῦ βασιλέως οἰκειωσάμενος, καὶ κρατῶν ἐν τοῖς πολέμοις πολλοὺς, καὶ οὐδαμοῦ δεσμῶν τινων, καὶ τοιαύτας ὑπὸ τοῦ βύρσεσιν ἐκείνων ἀπολαβὼν τὰς ἀμοιβὰς, οὐκ ἐξέστη τοῦ ζηλοῦν, οὐδὲ ἐπεθύμει τῆς βασιλείας, οὐδὲ ἠμύνατο τὸν ἐχθρὸν, ἀλλ' ἐμόνην εὐεργετῶν δὲ τοῦτον ὑπὲρ αὐτοῦ πολεμίους κατορθῶν. τίνα οὖν ἂν ἔπεισε ταῦτα

a. Bas. in. 5.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὰ ῥήματα· εἰπέ μοι, ἡ ψυχή μου πεπλήρωται. ἀπήτησε δὲ κατόρθωμα· ἐστεφανώθην μᾶλλον τῷ ἀγωνίσματος· ἀπέλαβον τὸν ἱερέα, ἀπέδωκα τῷ κεφαλῇ τὸ σῶμα, τὸν κυβερνήτην τῇ νηΐ, τὸν ποιμένα τῇ ποίμνῃ, τὸν νυμφίον τῇ παστάδι. κατηχήθησαν οἱ μοιχοί. ἐὰν ζήσω, ἐὰν ἀποθάνω, οὐκέτι μοι μέλει. ἴδετε τὸ πειρασμοῦ τὰ κατορθώματα. τί ποιήσω, ἵνα ὑμῖν ἀξίαν ἀποδῶ τῆς ἀγάπης τῷ ἀμοιβῷ; ἀξίαν μὲν οὐ δώσομεν, ὧν ἔχω δίδωμι. ἀγαπῶ ἐπίμονος τὸ αἷμά μου ἐκχεῖν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας. οὐδεὶς ἔχει τέκνα τοιαῦτα, οὐδεὶς ἀγέλιον τοιοῦτον, οὐδεὶς ἄρουραν οὕτως εὔθαλῆ. οὐ χρεία μοι γεωργίας· ἐγὼ καθεύδω, οἱ δὲ ἄγχιστα κομῶσιν. οὐ χρεία μοι πόνου· ἐγὼ ἡσυχάζω, καὶ τὰ πρόβατα τῶν λύκων πολλαπλάσιον. τί ὑμᾶς καλέσω; πρόβατα, ἢ ποιμένας, ἢ κυβερνήτας, ἢ γραπτὰς καὶ γραπτηρίς; πολλὰ ὑμῖν ἐπαληθεύω τὰ ῥήματα. ὅταν ἴδω τὸν βυταξίδην, πρόβατα καλῶ· ὅταν ἴδω τὸν ποιμενίδην, ποιμένας προσαγορεύω· ὅταν ἴδω τὸν σοφίδην, κυβερνήτας ὀνομάζω· ὅταν ἴδω τὸν δυδρείδην καὶ τὸν βυτανίδην, γραπτὰς καὶ γραπτηρίς [ὑμᾶς ἀπεκάλεσα] λέγω. ὦ πόνος, ὦ προθυμία λαοῦ. ἠλάσατε οὖν λύκους, καὶ οὐκ ἀμελεμνήσετε. ταῦτα καὶ ὑμῶν καὶ ὑμῶν γεγόνασιν, οἵτινες πόλεμον τῷ πλοίῳ κατεσκεύασαν. βοᾶτε ἔξω καὶ κλῆσον, καὶ ἄλλοι κλῆσον τῇ ἐκκλησίᾳ. ὡς χρεία βοῆς; ἀπῆλθον καὶ ἀπηλάθησαν, μηδενὸς διώκοντος ἐφυγαδεύθησαν. οὐ κατηγορεῖ αὐτῶν ἀνθρωπος, ἀλλὰ δαιμονιώδης. Εἰ ἐμοῦ ὠνείδισέ με, οὐκ ἂν ἤνεγκα ἄν. ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑμῶν γεγόνασιν· ὑπὲρ ἡμῶν τὸ πλοῖον κυβερνῶντες τὸ πλοῖον καταπονήσαι ἠθέλησαν. ἐταράξασα ὑμῶν τὴν συνείδησιν. ταῦτα λέγω, οὐκ εἰς ταῦτα ὑμᾶς ἀλείφων. ταῦτα γὰρ τὰ ἐκείνων, τὰ δὲ ὑμέτερα ζῆλος. οὐ γὰρ ἠξιώσατε αὐτὸν αἱρεθῆναι, ἀλλὰ κωλυθῆναι τότε καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, ἵνα μὴ πάλιν ὑποβρύχιος γένηται. ἡ γὰρ δυδρεία ὑμῶν οὐκ ἀφῆκε γενέσθαι πόλεμα, ἀλλ' ἡ γνώμη ἐκείνων τὸ κλυδώνιον εἰργάσατο. ἐγὼ δὲ, οὐ τῷ τέλει, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ ἐκείνων λογίζομαι. αἱ θερμὸς θυσιαστηρίῳ πρεσβύτης, δήμου τοσούτου ἐγκεχειρισμένος ποίμνιον, ὀφείλων καταστέλλειν τὰ λυττῶντα, κύξησας πόλεμα, καὶ σαυτὸν τὸ ξίφος ἤλασας, τὰ τέκνα τὰ σὰ δυσωπήσας τῇ γνώμῃ, εἰ δὲ μὴ τῇ πείρᾳ. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐκώλυσεν. ὥστε ἄνω μάζω ὑμᾶς καὶ ἐπαινῶ, ὅτι μὴ πόλεμον καὶ τῆς εἰρήνης γενομένης σκοπεῖτε, ὅπως δὲ τελεία γένηται εἰρήνη. δεῖ γὰρ πολλὴν κυβερνήτου μὴ τὴν αὐτῶν ὁμόνοιαν ἔχειν. ἐὰν γὰρ διαστασιάζωσι, καταπονεῖται τὸ σκάφος. ὑμεῖς κατορθώσατε τὸν εἰρηνικὸν μὴ τὸν τοῦ Θεοῦ ζῆλον· ὑμᾶς κοινωνοὺς ποιήσομαι τῆς ἀσφαλείας. χωρὶς ὑμῶν οὐδὲν ἐργάσομαι, εἶπα καὶ τῆς θεοφιλεστάτης Αὐγούστης. καὶ γὰρ κἀκείνη φροντίζει καὶ μεριμνᾷ καὶ πάμπολλα ποιεῖ, ὥστε τὸ φυτευθὲν μεῖναι βέβαιον, ὥστε τὸν ἐκκλησιαστὴν ἀκλυδώνιστον μεῖναι. ἐπῄνεσα οὖν καὶ ὑμῶν τὸν σοφόν, καὶ τῶν βασιλέων τὸν πρόνοιαν. ὅταν δὲ ὅπως αὐξῆς μέλῃ περὶ πολέμου, ὡς περὶ ἐκκλησίας, ὅταν περὶ πόλεως, ὡς περὶ ἐκκλησίας. πρόσκαλέσωμαι Θεόν, ἀξιώσωμεν ἐκεῖνον, πρόσκαμείνωμεν ταῖς θύραις· καὶ μή, ὅπως ἐλύθη τὰ δεινά, χαριστήριοι γενώμεθα. δεῖ τοῦτο ἕως τῆς σήμερον εὐχόμεθα λυθῆναι τὰ δεινά, καὶ ὅπως ἐλύθη τὰ δεινά, εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ὥσπερ τότε αἱρεῖοι, ὅταν καὶ σήμερον σωθῶμεν. ὑπὲρ ὧν τούτων ἁπάντων εὐχαριστήσωμεν τῷ Θεῷ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ψαλ. ρδ'. ιβ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΕΟΝΤΟΣ ΕΝ ΤΩ ΘΕΩ ΒΑΣΙΛΕΙ

Μιῶι Νοεμβρίῳ ιγ.

ΑΙΩΝΙΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΑ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ, ΙΩΑΝΝΗΝ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΝ.

Ἄρετὸν ἀνδρὸς ἐπαινεῖν κελεύομεν, ἀνδρὸς, ᾧ δὲ χρυσοῦν ἐπῴκοδόμηται στόμα, δοκᾷ μοι φλογὸς ἁρμάτων ὑπεῖδον, ἢ Μωϋσαϊκῶν θαυμάτων ὑπόδειξιν ἀπαιτοῦσι· πρέπει δὲ ὑπόδειγμα. Ταὐτὸν γάρ, ὡς ὁ ἐμὸς λόγος, τοιούτοις ἴσα τολμᾶν ὑπισχνεῖται, καὶ ξένον ὄφλειν γλώττῃ ἐγκωμιάζειν, τῷ χρυσῆ ὄντως γλώσσῃ, καὶ κόσμῳ πάντι λύρᾳ ἑαυτὸν ἐπιτρύσασαν. ὅτῳ δέ μοι τὸ τόλμαν ἐννοῦντι τῆς ἐγχειρήματος, δοκησίστος τὸ ἐπάγγελμα, πάντα τὰ τῆς ἐπαίνου ἀπηρτῆσθαι συνορῶντα, θρασυκοιλίᾳ ἡνιοχίᾳ ἐπεισιμᾶν ἀσφαλέστερον ἐπαίνου φύσεως καὶ κινδυνώδους καὶ ἐπίφθονον. τί δεῖ ὅπου κινδύνων οὐ μικρῶν οὐδ' εἰπεῖν ὅσων θρασύπα ταῦτης ἐπαίνου ὀφεῖται, σιωπητέον; ἢ τολμήσαντά τι νεανικόν, καὶ λόγον ὁμοιοπαθῆ τῷ ἀγαπήτῳ τῆς πίστεως, ἢ τῷ γε ζήλῳ τῷ ἐκείνου σπουδάσαι ἑαυτὸν ἐπαφεῖναι τῷ πελάγει τῶν ἐγκωμίων; καὶ τίς ἀγνοεῖ ὅτι τοσοῦτον ὀφέλημα, μὴ ὅτι κωφόν, ἢ δύσκωφον λαλίσαι τὸν ἀπεργάζεσθαι, ἀλλὰ δὲ λίθους ἐπαφεῖναι κραυγὴν πῆξαι δύνατος ὤν; τούτων γὰρ πίστις καὶ πόθῳ φλογὸς ἐλπίσιν ἀγεώδεσιν ἀναπτέρους ἐργάζεται· καθάπερ καὶ ὁ μέγας ἀπόστολος γράφων, Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη, φησὶ, τυτέστι, τῷ ἀδιαλείπτῳ τῶν προσευχῶν τὸν ἐνεργούμενον ἀποκληρωθῆναι δεῖ δὴ τὰ τῆς κινδυνώδους μὴ ὑπολήψεως ἑαυτὸν τῆς ἢ παιδιᾶς καθαίρεσθαι, αὐτῷ τοῦ πόντου τὸν πόντον αἰτίῳ τῷ καλῷ τῷ πατρὶ τῶν φώτων, ἐξ ὧν πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ ἑκάστη δώρημα τέλειον, τῷ νοῦν αἰτῆσαι, καὶ ὅτως ἀρχόμενος.

Εἰ μὲν οὖν ὁ μέγας ἐπιδεῶς εἶχεν ἐπαίνου Χρυσόστομος βίου λαμπρότητος, δογμάτων ὑγιαινόντων βεβαιότης, θαυμάτων ἀστραπῆς φόβος, τῶν ἄλλων πόντων, οἷς ὁ θεῖος ἐν γῇ, καὶ πρὶν ἐντεῦθεν μεταβαίνῃ, χαρακτηρίζεται δυνάστης· ἐδεῖτο τοῦ νόμου τῶν ἐγκωμίων τῆς κενῆς τοῦ φαντασίας, πλούτου λέγω, καὶ δόξης, καὶ παιδός, καὶ τῶν ἄλλων εὐδοκιμήσεων, οἷς οἱ φιλοῦντες καὶ τὴν ἀνθρωπίνην τῆς κόσμου σοφίας κομῶντες, πλουσίων δοῦ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ πάντας δουλεύοντας ἀπέδειξαν. ἐπεὶ δὲ τὰ μεγάλα τῶν ἐκείνου τοσούτων καλῶν καλύπτειν οἶδε τῶν σωματικωτέρων ὄγκων, οὐχ ἧττον ἢ τῶν ἁλιακῶν ἀκτίνων ἢ τοῦ τοσοῦτον ἡλίου ἀστραπῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀγραικῶν ὠφελιστήτων ζας αὐταυγείας, εὐλαβητέον τῷ ἀδοξοτέρῳ τῶ πράγματος, ταῖς τοιαύταις τῶν λόγων ἀπαρολῆν ἐπιθέσει, ϗ ἰτέον ἐφ' οἷς, καθόσον οἴοντέ μοι, ϗ πεπτηύμημαι. καί μοι τὸν ἀπ' ἀρχῆς ἐν ἀπαλῷ τῆς ἡλικίας τὸ ἦθος εὐσταθὲν τῶ μεγάλου φωστῆρος πρόσχημ ἄξιον λέγοντι, "μᾶζον ἁπάσης ἐφετῆς ἐργασίας τὸν περὶ τηλικούτων ἡγεμόνος ἀκρόασιν· ὅπῃ ϗ τοῦτο ἔστιν ὀρεκτόν," τῶ γνώναι τῶ κοινοῦ λαμπαδηφόρος τὸν κίνησιν. Ἐπεὶ Ἀντιοχέων ἔπι παιδοτρίβας φοιτῶν, διδάσκαλος ἀρετῆς, οὐ μόνον ἤλιξιν, ἀλλ' ἀϗ αὐλῆς διδασκάλοις, ϗ ἀνδράσι, ϗ πατράσι, ϗ οἰκέταις καθίστατο, ὃ ἦθος ἀμίμητος, τὸν στωικοῖσιν κατεσκληκός, ὑποποιῶ ζαπεινώσει καλλωπιζόμενος, παιδιὰν ὄντως ζας τῶν ἡλίκων παιδιὰς ἐκ τῶν ἄλλων ῥυπασμάτων, ϗ πρὸς τῆς τοῦ θείου λουτροῦ καθάρσεως ἀποφαινόμενος. μᾶ ὁ θεῖον λουτρόν, ὁ Μελέτιος, ὁ μέγας Ἀντιοχέων ἀρχιερεύς, πρῶτον μὲν τῷ μεγάλῳ δίδωσιν Ἰωάννῃ, ὕστερον ϗ τοῖς τότε ἡμῶν τορνήτορσιν (ὕπερ ἐγὼ ὑπελάμβανον αὐτοῖς τὸ θεῖον ἐκεῖνο φῶς, πατεικῶν ἀτε πρεσβύτου, καθὰ Ⓦ μέγαν Παῦλον ἀκούομεν, ἐπ' ἀρχαίοις ζηλωταῖς) πρὸς τὸν τερεωτέραν μετάληψιν τῶν ἐκ τοῦ λόγου θεφῶν ὁ Ἰωάννης πρόεισι), ἐκείνοις ἑαυτὸν ποιχίλων, ὧ δεξιωτάτῳ τῆς φύσεως, οἷς ὁ θεῖος φόβος ὑπεγκόλπιος, ἐντολῶν τήρησιν, ζῆλος καθαρσιν, θείου ἔλλαμψιν, τὸ θεολογούμενον, πῶς δ' τέλος οἶδε χαρίζεσθαι; πρὸ ϗ πάντων τὸν Ἰησοῦ ζαπείνωσιν ἐκμιμούμενος, ἧς βραχύ τι διήγημα τῷ λόγῳ διδόσθω γνώρισμα. ἀκούετε τῶν παίδων ὑμῖν, ὅσοις ἐκπεπόζηκεν ἔνεστι τεκόντων δόξη, ϗ πλούτῳ, ϗ γαυριάμασι, ϗ μιμήσασθε. ἵππος αὐτῷ, ὦ παῖδες, ὦ πολλὴ δορυφορία πρὸ τῶν τεκόντων ἐπεμελήθη, πρὸς τὸν μάθησιν ἀπιόντι. ὁ ϗ καταφρονεῖ πάντων. ἐπειδὴ πάντας τὸν Ἰησοῦ μιμήσασθαι ζαπεινώσιν, τὸν ὠφελίοις πόδας προσκαταρτίζων, ϗ κῦφος δραμούμενος ὑπὸ τὸ εὐαγγέλιον, Ⓦ Δημήλ, τὸν παῖδας, Ⓦ Δανιὴλ τῷ λόγῳ λιθεῖς εἰς πρόδηλον· τὸν μ', ὡς δι' αὐτῆς κατορθώθη τὰ ζαφ' ὧν θεσπον· Ψαλ. ριη. οα. Ⓦ ϗ, ὅτι μετά γε τῶν ἄλλων, ὦ τῶν τοῦ Θεοῦ δικαιωμάτων ἡ μάθησις, ἐν τῷ λέγειν, Ἀγαθόν μοι, ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου.

3 Ἐν τούτοις αὐτῶν Δημήτριον τος, χρόνος ἔρρει βραχύς, ϗ φθάνει Σεκουῶνδον (τοῦτο γὰρ ὄνομα τοῦ παιδὸς) τοῦ βίου ὃ τέλος. τί ϗ ἡ μήτηρ; ἀνθοῦσα τὸν ἡλικίαν, Ἀνθοῦσα τὸν κλῆσιν (οὕτω γὰρ ἐκάλουν) στωικῶτατον ϗ στωικώτερον εἶχε τὰ πρώτων καλῶν τὸ ὠφέλιον. αὐτὴ δ' ἐμοὶ τ' πρὸς ζακριβῶ μᾶ τὰ ἄλλων φροντίδων ὑπόδοσις, αἳ πολλαὶ τ' χρείας ὅσας ἡμέρας, Δημήτριος πολλῆς ἀγάπης ἐπεμελήσατο, μήτηρ ἐκείνῳ ὧ ὄντι τυγχάνουσα, καὶ κείνῳ πάλιν αὖτη χαρακτηριζομένη ϗ Δημήτριος· ἡ ϗ τῶν καρπῶν Ⓐ ὠφέλιοι τὸ δύσκλειες τῶν αἰτίων Δημοκλείδην). ἔρωτι ϗ φιλοσοφίας ϗ κάλλους ῥητορείας ἐρέμνος, τοῖς πρώτοις τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ πρωτοφοιτᾷ παιδευταῖς (Λιβάνιος δ' ἐμὸς τότε, ϗ Ἀνδραγάθιος) ἐκδύνα βραχυτάτῳ χρόνῳ στωικιλοχώς, ἃ μαχεταῖς ἐτῶν ϗ νυκτῶν πρείοδος μόγις ἑτέροις συλλέγονται, κριτὴς ἀρίστος τῶν νοουμένων καθήμενος· ϗ τοῖς μ', ὅσα χρωιώδη, τὸν ψῆφον ὑπεκυρῶν, τοῖς δ', ὅσα ληρωιτῶν ἢ χασμωμένων, μεμυθολόγητο, μακρὰ ἀποδραπετεύομενος.

4 Μετὰ τοῦτο, ὅπῃ κόρην τὸν οἶδεν ἔχειν Φύσις, θεωρίας ἐρῶσα τῶν ἀμεινόνων, ὅτι τὸν ἐν τῇ μητρὶ τῶν λόγων ταῖς Ἀθήναις διδασκάλοις μετεμαστεύει· καὶ ζῶθα τὰ κάλλιστα, τῷ δεκτικωτάτῳ τῆς Φύσεως, θᾶττον ἢ ἀσθμος ῥαιδίας, ἀνιμησάμενος, Δημοσθένους τὸν θαύματος ἅπασι ζῆλος. ἐντεῦθεν χόρευεν ὁ φθόνος κατ' αὐτὸν λαμπάδιον, τῷ ὑπερβάλλοντι τῶν καλῶν τὸ ὑδρος ἀναρριπιζόμενος. δηλοῦτω ϗ Ⓦ θέσπον ὁ λόγος, Εἰ ϗ Ⓦ κόρην φεύγει Δημοσθένης ὅτι μάλιστα. Ἀνθέμιος τις ἱερὰς ἐκ Ἀθηνῶν, ὃς Ἀθηναῖοι τότε τοσοῦτον ὑπὸ σοφίας θαυμάζεσθαι, ὥστε ὦ ἡλίου αὐτῷ ποιοῦσι, πρὸς ζὰς ἐκ θαῦμα στωικλεῖσα. ἀλλ' ὅπῃ μὲ ἀληθείας λαμβάνει τὸ πρεσβύτερον· Ἰωάννης ϗ τῷ παρόν ϗ ζαπεινῷ καὶ μετείῳ τὸ πνεύματος. φθάνει ζῶντα ταῖς ἀκραῖς Δημοσθένους τὸν ὑπαρχου τῆς πόλεως·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ως· ἢ, οἷα φιλεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἔρως δυσωπεῖσθαι τὸν ὑπηρχον πεῖρᾳ γνῶναι τὸν ἐπαρχιακὸν ὀγκον. ἀθροίζει πάντας, παρακαλεῖται τὸν Ἰωάννην, ὀχήματι κελεύει τινὶ ἀφικέσθαι. ὁ δὲ τοῦτο παραιτεῖται μὲν, παραγίνεται δὲ ποσὶν ἰδίοις. τοῦτο παρὰ μὲν Ἰωάννῃ τιμὴ πολλὴ μετὰ θαύματος καὶ τὸ βαθμοῦ καὶ τάξιν καθέδρας αὐξηθέσθαι, Ἀνθεμίῳ δὲ τὸν ἐμφωλεύοντα φθόνον γυμνοῦσθαι παρασκευάζει. ἰδὼν γὰρ αὐτὸς τὸν Ἰωάννου τιμὴν καὶ τὸ ἐπαρχιακὸν ἀθροισμὸν τῆς καθέδρας, καὶ μηκέτι στέγειν οἷός τε ὢν, ἀναδὺς μικρὸν ἔφη· κεκμηκότα μὲν τὰ ἔθη, ὁρῶ· νέοι νόμοι παρατίθενται τοῖς τῶν ἀρχαίων, τῶν σοφῶν, τοῖς ἡδέων παρανόμια, ξένοις, ἐπηλύσιν ἀποδίδονται. λαθιθάνει δὲ ἐμὲ τούτων παρασημειώσας ἑαυτὸν καὶ τῆς πάλαι τιμῆς, ἀναπιθυθεὶς παρὰ πόλιταν ἀπὸ φθόνου τοῦτο εἰπεῖν. ταῦτα παρὰ τὸ ἀδικαπάτητα δικαίως ἐπαρᾴπεται φθόνου, τῆς οἰκείας γνώμης ἀπολαμβάνων τὸ γνήσιον ἔθος. ἀθρεῖ δὴ καὶ τὰ ἔπη τάδε τοῖς. σὺν ἐλεῖ σέ, φησὶν ὁ ὑπηρχος, ὦ Ἀνθέμιε, φιλοσοφία μεγαλαυχοῦμεν, ὥσπερ ἕνα τῶν ἐκ τοῦ δήμου, ἢ τῶν ἐν ἀγορᾷ τοῦ θεάτρου ἑλόντα, ἢ τῶν ληστευομένων, οὕτω σοι βοᾷ καὶ θορυβῶ ἀγανακτεῖσθαι. πολλὰ γὰρ, οἷς ὁ Ἰωάννης τιμᾶς καθῆκεν ἄξιος, ὅτι Σεκουνδοῦ τοῦ μεγάλου στρατηλάτου υἱός, ὅλη τοῦ πολιτεύεσθαι ἐπικοίπτει τοῖς μαθήμασιν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡμετέραις ἀνάγκαις τὰ τῆς ἡμῶν καταδέξατο· καὶ παρ' ἐμοῦ τῶν ἀπιστοφρεσύνη τάπαν αὐτῷ αἰτία δὲ παρέξεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ ὑπηρχος. τί δὴ ὁ Ἰωάννης; τῷ παρόντι τὸ δίκαιον κεφαλαίωμα, παρὸν τὸν λόγον ἐπαναπολογεῖται, οἷς Ἀνθέμιος ἐπεθύμησεν· ἔπειτα τῆς Ἰησοῦ μαθητείας, καὶ οἷς ἐκείνη παρρησιάζεται), δεῖ βραχέων αὐτὸν ὅλον εἶναι παραδηλοῦν, ὀλιγοστίτατα παρὰ πόλιν. καὶ ἵνα ἴδειν τῷ ὑψηλῷ τοῦ λόγων Ἰωάννου, τῇ ὀπταλαμικῇ τοῦ ἁγίου στωμυλίας παντὸς πνεύματος· ὥστε εἰπεῖν ὁρᾶντα τὸν ὑπηρχον, ἀληθῶς τῆς Ἑλληνικῶν παιδείας ἡ χρειστιανῶν διδασκαλία πόλιν ἀσύμφωνος, τῶν μὲν δοξομανούντων, τῶν δὲ πλεῖν ἐναντίαν ἐκείνων παρθυμούντων. στωμυλαμβάνει τούτοις ὁ Ἰωάννης, ἢ ὡς ζέουσι τῷ χυμοῦντος πνεύματος, δημοσίᾳ παρρησιάζεται τὴν εὐσέβειαν, σκληρύνει τὰ ἑλλήνων, καὶ σὺν αὐτῷ θεοὺς τοὺς δαίμονας, Κρόνῳ καὶ Διΐ, καὶ Ἀθηνᾷ καὶ Ἀπόλλωνι, καὶ ὡς λοιπῷ τῷ Ἑλληνικῷ θεῶν ὁρμαθῷ, ἑρπετῷ τε καὶ θηρῶν, καὶ τῶν ἄλλων κτηνῶν, πλὴν σκληρῶν ἀξίων τῶν σεμνύνων παρασκευάζοντος, ὧν καὶ ⓐ λόγοι (λέγων) ⓦ αἰθέρα μολύνουσι. τί οὖν; ὃ ἀληθινὸν φῶς παρέσχηται κηρύττων τῆς ἁγίας τριάδος, τῆς ἐν πατρὶ καὶ υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, τὴν μιᾶς θεότητα πίστεως ἀκράτου καὶ δυνάμεως καὶ ἀϊδίου θεοσεμνύνης τοῖς Χριστιανοῖς, καὶ παρασκευούμενος. ταῦτα μὲν ὁ Ἰωάννης. ἐχρήσαν οὖν, ὅσος τῆς τῶν χριστιανῶν μοίρας ὤμλες· ὅσος δὲ ὁ τῶν Ἑλλήνων, ἀπλῶς εἶχον, ὠργίσθησαν. βραχὺς ὁ λόγος, καὶ ὁ ὑπηρχος στωμαπάγηται, παύεσθαι τῶν θεῶν κωμῳδίας τὸν Ἰωάννην ἐγκελευόμενος. χάρα τῷ λέγειν Ἀνθεμίῳ πάλιν. καὶ παρῆκα μὲν σὺν θῶπας τῶν λόγων καταχεῖν ὡς ἀπ' ἀρχῆς· ἀδολεσχεῖ δὲ, μακρά τινα κατὰ τὸ Ἰωάννου καὶ τῆς ἐκεῖ αὐτῷ θρησκείας ἐκεῖνα λεγομενόμενος, ὅσα τῷ θρησκευτῇ τῶν τοιούτων εἰκός. οὕτως εἶπεν· ἀλλ' ⓐ βασιλεύοντες, δυτέφη ὁ ὑπηρχος, ἀφ' οὗ Χριστῷ στωεζάχθησαν, ὑψώθη τὸ τῆς βασιλείας αὐτῶν, ἀπόντα χρυσῶν χριστιανῶν θεοὺς ὄντων εἰς πλάτος· οἷς κἀγὼ κεκοινώνηκα καὶ εἰς ὃ δόγμα. πάλιν οὖν Ἀνθεμίῳ τότων ἀκούσαντι κῆμος καὶ κατήφεια. καὶ δέχεται ⓦ λόγον ὁ Ἰωάννης, καὶ ταῦτα παρῄνησιν, ἀψευδῆς, λέγων, Ὦ ἄνδρες, ὁ ὑπηρχος. οὐ γὰρ πῆς ὅστις τόπος ἀπ' ἄκρων ἕως ἄκρου τῆς οἰκουμένης, οὗ Χριστὸς οὐ τιμᾶται καὶ σέβεται. εἰ δέ τις φιλοπονεῖν ἐθέλοι μαθεῖν, ἴστω τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἀποσκιρτησάντων Ἰουδαίων, ὅπως μὴ τὸν ἐκ νεκρῶν Χριστὸν ἀναβίωσιν, "ὁ Ῥωμαίων πολιορκούμενοι δόξαν, εἰς νοῦν τὸν γενώσεως ἦλθον, ὥστε ταῖς τῶν ἰδίων νηπίων σάρκας ἀντὶ ἄρτων φαγεῖν. ⓐ τοίνυν ἐμοὶ πειθόμενοι, ἰδοὺ ὁ βασιλεύς, παρεστήκατε παρὰ αὐτὸν, καὶ βασανίζεσθε. ὅσῳ δὲ τις τοῦ θείου ζήλου καὶ φόβου ἔσται πέφυκε, φοβεῖ καὶ τοῖς αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης. οἷς γὰρ ὃ ῥᾳστωνοῦν τῆς γνώμης τῷ ζωηρῷ πολιορκεῖται φρονήματι, καλὸν καὶ ὠφέλιμον τὸ τοῦ φόβου

προέσηκεν ἀνθυποφορά. Φοβεῖ τοίνυν αὐτὸν ὁ ζηλωτὴς ἐκεῖνος Ηλίας, τί λέγων; Εἰ μὴ πείθεταί μοι τὰ ζῶντα συμβουλεύοντι, ἰδοὺ καὶ ἀφέρω τοῖς βασιλεῦσι, καὶ ἀποθανεῖται. κρείττων γὰρ θάνατος ζωῆς βλασφημούσης καὶ ζωοδότην, δυσαθετοῦντα τὸ δόγμα τῶν ἁγίων καὶ πατέρων καὶ θεῖον, ἃ τοῖς ἡμετέροις δὲ λιθασεύουσιν ἐπεικότα ἦν εἰκότα ἦν. ἐν τούτοις Ἰωαννίου προρρησιάζομένου, Ἀνθέμιος ἀντεμίσα μὲν καὶ Χειροχαλεπῶς, πίστει δὲ χαλεπώτερον. ἤδη γὰρ τὸ μαρὸν οὕπω τόμα τῆς καὶ Χειροβλασφημίας ἐπαύσατο, καὶ προελθὼν πυθμαπὶ ἀκαθάρτῳ βληθεὶς ὁ Ἀνθέμιος, παὶ τῶν δαιμονώντων πάσχει, φεύγων καὶ φυγὴν ἐμποιῶν τοῖς ὁρῶσιν. εἶτα τί; δυσωπεῖται ὁ Ἰωάννης, καὶ τὸν Ἀνθέμιον κἂν ᾧ πάθει εἶναι ὄντα, καὶ κεφυγαῖς ὑψηλαῖς, μὴ Θεὸν ἄλλον εἰσπλεῖν τῷ Θεοῦ τῶν χειροτονιῶν, διαμιλήσαντα, ἐλθόντα τὰ πάθοις ἐργάζεται. καὶ ἡμόμβος ἐν ἐκκλησίᾳ, θαμβεῖ μὲν ἅπαντας ᾧ ἀθέῳ τῆς μεταβολῆς· βαπτίζει δὲ καινοχρῆμα πανοικεσίᾳ· καὶ ὕστερον τετρεωθέντα καὶ τὰ πλήθη βαπτίζεται. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκουσάντων ἅπαντες, ὑοὶ φωτὸς ἀναγινώσκονται ᾧ θείῳ βαπτίσματι. κοινὴ πᾶσιν ἐντεῦθεν εὐφροσύνης καὶ χαρᾶς ἀγαλλίασις· ὡς ἔργοις αὐτοῖς ἐκεῖνο καθορᾶν ὃ ἀδόμενον, Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί. ταύτης τῆς εὐφροσύνης ὁ πρόεδρος Ἀθανάσιος ἡγεῖται ᾧ ἄγιον· εἶτα μαθών, ὅτι τὴν χειροτονίαν τοῦτον γνώμῃ ποιῆσαι παρασαγεῖν. καὶ γνοὺς ὁ Ἰωάννης, λάθρα διαφεύγει, καὶ τῇ πατρίδι ἑαυτὸν ἀποδίδωσιν.

Ὡς δ' ἤκουσεν ἔνθεν Ἰωάννης ἀπομαχεδονῆς, ἐκεῖνο τὸ χρόνου φθάσας, ὃ τῷ ἐπιόντι ἀνθεῖν ἄρξασθαι παρακάλλεται, ἐκτὸς τοῖς δέκα τῷ ἡλικίᾳ ἀγόμβος ἔτεσιν, ἐν οἷς διαπρέπουσα ᾧ Ἰωάννῃ Μελέτιος ὁ μέγας παρῆν, πείθει τῷ παρ' αὐτὸν ποιεῖσθαι συχνότερον ἄφιξιν. ἔνθα δὴ λέγεται τὸν συμφοιτητὰς, Θεόδωρον, ᾧ ὕστερον Μοψουεστίας, καὶ Μάξιμον Σελευκείας, πείσαι τὸν ῥητορικὸν καταλειπόντας, τὸν λιτὸν δὲ μονότροπον βίον ἑλέσθαι. ἐντεῦθεν ᾧ μεγάλῳ Βασιλείῳ, ὃς ἦν ἀπ' Ἀντιοχείας Μελετίου διάκονος κεχειροτόνητο, φιλίως ἄγαν συνῆπτε, καὶ ὅσον, ὥστε ᾧ παρ' ἀλλήλοις γνησίῳ τῷ φίλτρου μὴ αὖ ἀλλαχοῦ ποῦ τῶν ἐκεῖθεν ἐθάδων προεξισοῦσθαι. ὥσπερ γὰρ τοῖς τεχνίταις αἱ ἁρμονίαι συνάπτουσι· καὶ τοῖς ἐν οὐρανῷ φωστῆρσιν ἰσοταχῶς κινουμένοις ἡ συνάπτουσα ταύτῃ τῶν συνόδων ἀσύγχυτος· μᾶλλον εἰπεῖν, ὥσπερ ὁ ἥλιος ὁ φῶς, καὶ φωτὶ τὸ ὁρᾶσθαι [ὁ ἥλιος] συνημμένως ἀνιμπρέχει· νοῦς παρὰ νοῦ, καὶ ψυχὴ παρὰ ψυχῆς παρὰ νοῦ ἡ συγγλυκεῖα γνώριμος· ἢ, ἵνα οἰκειότερον εἴπω, καθάπερ τὸ πνεῦμα πνεῦμα ἐν εἰδὴ γλωσσῶν τοῖς μαθηταῖς τὸ λόγου γνωρίζον συνάπτει· οὕτω καὶ τούτοις. ᾧ γὰρ τῷ πνεύματος πνεύματι συναρμολογούμενοι, μίαν ἐν Κυρίῳ ἀγάπης ἀπηκριβώσαντο σύμπνοιαν. ἀλλὰ τῆς παρὰ ἀλλήλοις ἀγάπης ᾧ συνδεσμον, οἷος λόγος ὧδε πρέπει. Βασίλειος ᾧ μοναδικὴν ἤδη παρειληφὼς βίον, συνῆλικε ᾧ Ἰωάννῃ· ἀνθεῖλκε δὲ τὸν μητρῴου πόθου πάλιν λόγος πολύδακρυς. ἐπεὶ δὲ τῆς συμπαθοῦς καὶ ἀληθῶς ψυχῆς καὶ Σοφίας σὰρξ ἦν, ὅσον τὸν ἔργον δακρύων πολλῶν καὶ λόγων μακρῶν τῆς μητρὸς, καὶ χρείας ἀνάγκῃ παρῃρῆσθαι, τέως ἀνθεῖλκεται, καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἄκων ἑαυτὸν ἐμπρέπει, πειθοῖς παρὸ τῆς ταύτης ἀξιόδου μὴ ἀποχείρασθαι. μητρῴας τοίνυν οἰκονομίας διαπρεπόντος Ἰωάννου, Ζιλῶν ὁπίσω τὸς ἱεροσολύμοις ἐπιδημήσοντι, ἀναγνῶναι τε ᾧ λαῷ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀντιοχέων ᾧ Ἰωάννῃ καθίστησι. τότε δὴ φασι τὸν καὶ Ἰουδαίων αὐτὸν ἐξ αὐτάξασθαι λόγοις, τὸν τόνον τῆς οἰκείας βύδρομίας ἀνένδοτον παρὸ τὸ κρείττω βίῳ καὶ λόγῳ διαφυλάττοντα. μὴ ταῦτα, χρεὼν ἡ μήτηρ Θεοῦ παραθεῖσα τὸ πνεῦμα, ᾧ ἱερῷ παιδὶ τὸν ἐλευθερεῖαν χαρίζεται. ὁ μὲν δὴ μέγας Δαβὶδ τὸ δίκαιον καὶ τούτοις χαρακτηρίζων, Εσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησι, φησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς ᾧ αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. ὁ δὲ Ἰωάννης τῇ μητρὶ δεόντως ἀποδοὺς τὸ ὑσίμον, καὶ μόνον ᾧ ἅπαντα πλοῦτον, οὐ μὴν σκορπίζει καλῶς, οὐδὲ ἀφοσιοῦται καλλίσας ᾧ Θεῷ· ἀλλὰ καὶ τὸν παρὸ τῶν γνωστὸν καὶ φίλους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλους· ἡ σὺ ἄλλως σκυθρωπὸς πόθεν σὺ δυστέρα μοῖρα θέλμος, τὸ ἀληθοῖς ἐξήρτηται, καὶ μόνου μὴ διαρρέοντος ἔρωτος· ἡ τὸν μονάδα βίον, ὁ καὶ τοῦ τότε μονόζωπος. Εἰ περ τις ἄλλος, ἐπειδυσάμενος, ὡς αὖθις ὅτε Ἀρξάμενος, φεύγει τοῖς ἑαυτὸν ἐπιδίδωσιν, ἔσαι ἡμέραι, Τοῖς ἐμὲ τοῦ θεοῦ, καὶ Παύλου, ἐπεκτεινόμενος. ὁρώμενος ὁ Θεόδοτος, τῷ τοῦ σασίμῳ τῶν Φιλιπ. γ. ιδ.
ἀδελφῶν τὸ βραβεῖον μὴ ἀναδέξασθαι, ἀ μὴ τοι ἀνέχε). ὄρεξις ὁ ἡ ἕξις πάσης ἀγαθουργίας ὁ θεῖος ζηλωτὴς ἔστ' ἀσκητικοῖς συγγραφόμενος, τὸ διδάσκαλον. Ἀλλά τί ταῦτα, καθάπερ μεγάλα τυγχάνοντα, τοῖς τὰ μέλλοντα; ἢ μὴ τοῖς αὐτὸ φήμη σωτηρίων ἀπομάσασθαι τοῖς αὐτὸν ἀσμένως ἐπάγκαζεν· αὐτὸς ὁ, οἷά τις ἀένναος κρουνὸν, τῆς διακρίσεως τῶν γραφῶν τὸ ὕδωρ βλύζων ἀνεπιβόλωτον, τοῖς πᾶσιν ἐδαψίλευσε. ἡ ἐν ὁρᾶν ἀπομάσασθαι, τὸ ὅσοι τῷ φλογμῷ, τῇ σοφίᾳ ἡ διδαχῇ τῶν θείων λογίων διεξηραίνοντο, ὥσπερ ἄγεσι πᾶς βίβλοις τοῦ τότε σαφοῦς ἡ διειδοῦς ἑρμηνείας ἁρυομένοις, καὶ τοῖς τοῦ ἐγκομβώσας χαίρουσι τοῦτο τρέφουσι.

Ἐνταῦθά μοι θρομβῶ σιγᾶν τοῦ τὸ θύμπαν. κριτὴς γὰρ τῶν ἐμῶν, ἡ συνείδησις. Ὡς 6
ὁ λόγος τῆς σιωπῆς; ὅτι μεγάλων ἐντεῦθεν δυακούσεται τοῦ γραμμάτων διήγησις, ὧν τὰ παράδοξα διηγεῖσθαι ἢ ἐζυμνῆν, ὅσον ἄξιον, οὐχ οἵός τε ἐγώ· πλὴν, ὅ μοι κατ' ἀρχὰς ἐν τοῦ οἰμίοις, ἡ αὖθις ὀπτενέσθαι. καὶ μοι συγγινώσκετω τοῦτον μὲ ὁ θεῖος ἔστ' ἀνὴρ, ἡ τῆς θείας θυαλαγχνίας μίμητὴς, ἡ ἑρμηνεύτης· συγγινώσκοιτε ὁ ἡ ἡμῶν ὅσοι τῆς αὐτὸ φιλοσοφίας ἐπαινέται ἡ τυφηταί. Μακάριος Εἷ Σίμων, ὃ τὸ βιαγελίοις Εἰσάγε), φωνὴ ὁ αὖτη Χριστοῦ τοῦς τ' μέγαν ἐν ἀποστόλοις Πέτρον· ἡ φησὶ διαπίστων Χριστοῦ ὁ ἄλλος μαθητὴς μεμάρτυρη), ὃ ὅσα τὸ μακαρισμοῦ μὲ ταῦτα, ὃ τῶν ἐν ἀμφοτέροις ἀποκαλύψεων, καὶ τέλος, αἰκλῆς τῆς οὐρανῶν βασιλείας. ἆρ' οὖν Εἴ γε τῆς ὁμοίας τιμῆς ὃ δόξης ὡρῶτο καὶ ἔστ' ὁ Ἰωάννης ἠξιωμένος, ἐν ᾧ (ὃν τῷ εἰ) ἡ ὀνομάζεσθαι τῆς μακαρίας ἐκείνης τῶν ἀποστόλων ἀξίας ἡ τάξεως ἰσοστάσιος; οὐδαμῶς. πῶς ὃ πίνα ἔχοιεν, ἤδη ἐρῶ. Σιωπῶ Ἰωάννη Σύρος τῆς ὡρέσεις, Ἡσύχιος τέκνωμα, τοσοῦτος Εἰς ἀρετὴν, ὥστε κατηξιῶσθαι αὐτὸν ἡ τὸ μεγάλου δώρου τῆς θείας προγνώσεως· οὐ τῆς αἱρετροφῆς ὃ τῆς ἄλλης ἁλαίτης ἐμμελεῖτο τῷ συμπορεύεσθαι. τότῳ ποτὲ τῷ χρόνῳ προσευχομένῳ δύο τινὲς ἄνδρες ὁρῶνται λευκείμονες, βαστάσαντες ἔνθα ὁ Ἰωάννης προσήυχετο, ὧν ὁ μὲ τόμον γεγραμμένον, ὁ ἔ κλῆς ἐπεφέρετο· ὁρᾶν ὁ ἐν τότοις ἰδόντα προσκυνῆσαι τ' Ἰωάννου· ἐσὺ ὁ Εἰπεῖν, θαρσεῖ, ὃ μὴ φοβοῦ. τ' ὁ διερωτῆσαι ῥήματι, ᾧ ἐσὺ κυρίοις καλοῦμαι, τίνες αὖ Εἶεν, ὅτι κατηξιώσατε τοῦς τῶν ἐμοῦ ταπεινῶσιν ἱκέσθαι; ἡ σὺ αὖθις Εἰπεῖν· Μὴ φοβοῦ, ἄνερ ὀπτυμιῶν, νέε Δανιήλ, Δαν. ι. ιά.
ἐν ᾧ σκηνοῖ ϕ πνεῦμα ὃ ἅγιον. βασιλεὺς ὁ μέγας Χριστὸς, ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος, ἀπέσταλέ σοι χαρᾶς ἀγγέλους ἡμᾶς· χαρᾶς, ἧς ἀπολαύσουσι πᾶσαι αἱ τῆ Θεοῦ ἐκκλησίαι. Ταῦτα Εἰπεῖν, ἡ ὀπεδοῦναι αὐτῷ (ὃν μὲ (ὃν τόμον, (ὃν ὁ ταῖς κλῆς, ἐπέπονθε, ὡς ἐγὼ μὲ Ἰωάννης, ὁ ὀπτισεσὼν ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ φησὶ Χριστοῦ, κἀκεῖθεν τὰ τῆς θεολογίας ἁρυσάμενος νάματα· ἐγὼ ὁ Πέτρος, ὁ (ὃν Χριστὸν υἱὸν Θεοῦ ὁμολογήσας. Θεὸς ὁ καὶ σοὶ τῷ ἐμῷ δίδωσι ἐξουσίαν· ποίησον οὖν πολλά, ὅσα ἐντέλλομαί σοι. μυσταγωγήσαντες τε αὖθις τὰ θεῖα ἐντάλματα, ἡ τῶν ἐπελθυσομένων πολέμων αὐτῷ ἡ θλίψεων, αἳ πολλαὶ τοῖς δικαίοις προσγίνονται, τῷ ἐκβασιν προειπόντες, τέλος πᾶν μῆνος αὐτὸ καταφρονησάμενοι, ἀπατεσάμενοί τε, ὃ θαρσεῖν ἡ ἰσχύν ἐπιπόντες, ἀπίασι. Ταῦτα ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος ὄπτας ἰδὼν, ἡ ἀκούσας προσεύξατο, καθ' ἑαυτὸν ἔξεπλήττετο. τῶν ὁ βλεπόντων οὕτως αὖθις, τῷ αἰπόλῳ πυνθανομένων, ἔφη· Μυσπεία βασιλέως, ἀδελφοὶ, θριαμβεύειν, ἡ Θεοῦ καλύπτειν προφάσια, τ' ἴσον, μᾶλλον ὁ ἡ πλείω κίνδυνον ὀπτιφέρει. ὃ ἀρξάμενος, ὃ πολὺ δὴ λθε τ' ὀπτασίας· ἀσφαλισάμενός τε αὖθις μὴ γνωσθῆναι ταῦτα ὧ Ἰωάννη, θαμβος τ' ἀκουσάντων ταῦ ἀκοὰς ἐπλήρωσεν. ὁ ὁ Ἰωάννης τίνι καῦτα ἐσὺ ἀσκητικοῖς συνεχράψατο λόγοις. ἐντεῦθεν Τὰς. ιβ. ιά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεύθεν αὐτῷ πρὸς ἀκρώρειαν τῆς βασιλικωτάτης τῶν ἀρετῶν μιᾶσης πειρωτῆς, καὶ παθράσιν τῶν παθῶν ἐπορθάσαντι, θεόθεν ἡ κατ' ὠὴν ἐξουσία παραδίδοται, τὰ αὐθεκάστερος νοῦ τῇ ἄνωθεν σπουδαιοκρατείᾳ φορεληφώτος, καὶ ὃ ἐκείνων ἀγελαίνον καθυποτάσσοντος. ἄξιον ἦ τῆς πρὸ Ⓦ ἀνδρα παραβῆ τὰ κρείττονος καὶν τούτοις φιλοτιμίας σπουδάσματα τὸν λόγον, ὅσον ἐνδέχεται, βραχέα διαλαβόντ.

7 Ματθ. ι. κ. Τοῦ δεσποτικοῦ κεφαπέδου, καθάπερ ἠκούσαμεν, ἀνάγκη πάντος ἐκ μὴ γνώμου ἐκ πίστεως ἀναμάνου, τῇ ἀφῇ τ σωτηρίου ἁπαλαμβάνει· τὸν διδάσκαλον γὰρ ὃς ἂν μιμῆται. ἐν ταῖς γὰρ τις αἰὴρ τοσαύτῃ πρὸ ὃ ἡμίκρανον ἀληθείᾳ σπουδάζεται, ὥστε τῷ σφοδρῷ τῆς ὀδυνης τὸν τότε ὀφθαλμὸν ἐκπηδήσαντα, τῇ σαγόνι ὁρᾶσθαι ἀπαιωρούμενον. ὃς ἰατρὸς πρὸς σαναλώσας ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ, πρὸς σισί ποτε τῷ θείῳ Ἰωάννῃ, ἀνιᾶσθαι. ὁ ἦ λέγ αὐτῷ, τί τό σοι ὃ πάθος, ὃ σκληρὸν τῆς ψυχῆς, καὶ πρὸς τὸν σωτῆρα Χριστὸν ὀλιγόπιστον πρὸς εξένησαν. ὁ ἦ πάσχων, ἅμα ὦ λόγῳ ὅλον ἑαυτὸν ὅτι πλὴν ἐξ ἐρανῆ πίστιν Χριστοῦ μεταθεὶς, ἀπλετα τὸ χριστοῦ τῶ Ἰωάννου, καὶ τοῖς πεπονθόσι χρεῖος ὅπου θεὶς, θᾶττον, ἢ λόγος, λαμβάνει τ ἴασιν. μὴ τότον λεπρὸς τις τ ὄψιν, τ μεγιστάνων τυγχάνων, Ἀρχέλαος ὄνομα, προσῆλθε τῷ Ἰωάννῃ, ὃς καθὼς Ζακχαῖος ἐκεῖνος πρὸς τὸν δεσπότην, μεγαλοψύχῳ κινήματι πίστεως καὶ σοῦ εἰπὼν καὶ σωθησόμενος, προῆτον πλὴν ἀμορφίαν τ λεπρωθείσης ψυχῆς ὃ ῥυπικωτάτῳ τ Ἰωάννᾳ λογίων ἀπαπλυνάμενος ὕδατι, μετὰ γε τοῦτο τῷ φρεατίου ὕδατος, ᾧ ἐχρώντο Ⓐ ἀδελφοὶ, καλυβεταὶ νίψασθ καὶ πιάμενος, βυθέως ὃς ὃ σῶμα καθαίρ). εἶτα ὦ πρὸς ἐπὶ τ εἰς Χριστὸν πίστεως, ἧς ἰῶ αὐτῷ ὃ χρυσοῦν ὄντως ἐκεῖνο στόμα προέξενον, ἀπεχείρ)· καὶ μοναστὰς ὁσίως, διαπρεπῆ καὶ τελειότατα. τότε ζηλωταὶ πολλοὶ τῶν τότε καθίσαντα, τὰ μὲ ποικίλα τῶν λογισμῶν ὦ ἰατρῷ θεατείζοντες τραύματα, ἁπλῶ ἦ καὶ ῥᾴστω καὶ ἄφθονον πλὴν θεραπείαν ἀποκλεσύμενοι. πάνταχοῦ τότε λοιπὸν μοναστήρια, ἀγάπης πλεονασμὸς, ἁπλότης ἀφανισμὸς, ταπεινοφροσύνης πρόοσιασμὸς, ἀγρωχίας κατακλυσμὸς, βίος ἀσκητικὸς, λόγος εἰρηνικὸς, βρωμάτων ἐπιφορία, δογμάτων διδασκαλία. οὐκ ἰῶ ἰδεῖν τότε ποσῶν οἰνοφλυγίαν, οὐ γέλωτος ἀταξίαν, οὐκ ἔριδας, οὐ ζῆλον, οὐκ ἄλλο τι τῶν αἰνιττομένων νεφῶν ὁρᾶσθαι τὰς τ νοητ ἡλίου μυρμυγιάς. τῶν ἀπόντων κεφάλαιον ἐν τῆς Ἰωάννου κηδεμονίας ἡ φιλόθεος ἐπιμέλεια. τί γὰρ τ ψυχῆς ἰνῶ μὴ Εὔκλεος ἐκεῖνος, ὃς φθόνῳ δαιβόλου πατέρου τ ὀφθαλμῶν ὃ φῶς ἀπολέσας λέγεται, πιστεύει ὦ Χριστῷ, προσέσισιν, ἀπεχείρ). τέλος, δύχαῖς ὃ Ἰωάννου πάλιν ἀπολαμβάνει ὃ φῶς· νῦν ἦ ἡ αἰμόῤῥους ἐκείνη χρόνοις ἑπτὰ ἁψαπλώσα, Ⓦ σύζυγον πείθ· ὃς δι' αὐτ δυσωπεῖ μὴ Ⓦ Ἰωάννου, διδάσκεται ἦ πρὸ αὐτ πλὴν αἰτίαν, ὅτι διαμαρτίας προεχωρήθη καθαίρεσθαι. ποίας δὴ ταύτας; πλὴν πρὸς τὰς ἄθεσας ἀπονοθεσπίαν, πλὴν τῶν πανήτων ἀφροντισίαν, ἀδιαφαγίαν τε καὶ πᾶσαν ἐρεθελίαν. πρὸς ταῦτα ἡ δὴ τὰ πολυειδῆ τῶν τῶν ψυχῶν ἰατρὸ φάρμακα λέγν, ὁπόσοις πλὴν αὐθεσπαν προστεπενόησαν; πόθεν ἁψάμενος τ συζύγου μαθοῦσα, καὶ αὐτῷ πλὴν διόρθωσιν πίστως ἐπαγγελλομένη, ταχύτατα λαμβάνει πλὴν αἴθησιν τῆς ἰάσεως. πῖ ἦ δὲ πρὸς τ δυνάμεσθαι θεὸς ἐκείνου, ὃς πολλοὺς μὲν τῶν διαβολόντων ποιῆται κατάβρωμα, πολλοὺς ἦ τῶν ὁμοεθνῶν τῷ δέει φυγάδας ἐργάζεται; ὃ δεσποτικὸν ὅπλον ὁ θεῖος τ τῶν θεὸς ἐκείνου προβάλλεται γραπτὸς, καὶ τοῦτο παλαῖσαι πρὸς τὸ σατανικοῦ διαβολικὸν ἀναμάνου, Ⓦ φοβερὸν ἐκεῖνον καὶ δυσθεραπόντον λέοντα ποιῆ πρὸς τὸ πιστὸν σαυτοῦ πρὸς ὃ πρὸς ἐορ θεὸν χαμαὶ θυρεοθεῶν νενεκρωμένον. τούτῳ τῷ ὅπλῳ καὶ τῷ σθένει δυαρρύεται μὲν ὃς ἀληθῶς αἰχμαλωσία τῆς εἰδωλολατρείας· μελίζεται ἦ τὸν ψυχικὸν ἐπεραις θεαρέστοις βουλαῖς καὶ ἀποσκηπήσεσιν.

8 Ἐπειδὴ ὃ τὸ Δαβὶδ καταμόνας ἐν λίαν ἠσπάζετο, ὃ ἦ φιλόθεος δυτιφιλονείκως πρὸς τοὺς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρεπικώτερον δὲ βούλημα, τὸ καλὸν οἰκονομίαν ἀμφοτέροις κάλλιστα διατίθησιν. Εἰδὼς γὰρ ὅτι ἰσχύει ἀσφαλέστερον μὲν ἡ ἀταραχον, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐκ ἄτυφον νομιζόμενον· τὸ δὲ κοινωνικὸν, τὰ ἀμφοῖν μᾶλλον ἢ σφαλερώτερον, οὐκ ἄμισθον δὲ, οὐδὲ ἀκερδὲς, πανσόφως ἄμφω ἀμφότερα χίρνησιν· ὅτε μὲν τοῖς πᾶσιν δυαφρεφόμενος, ἵνα κερδήσῃ πάντας ὁ Παῦλος οὗτος ὁ νέος, ἢ πλείονας· ὅτε δὲ ἰδιαζόντως ὡς γνόφῳ κρυπτόμενος, ἢ καθαρὸς ὡς καθαρῷ συζυγόμενος ὁ νέος Μωϋσῆς, ὁ ψυχῶν ἢ νόων ὁρώτων Θεὸν νομοθέτης ἢ ὁδηγὸς ἢ διδάσκαλος. Ἐντεῦθεν ὁ θεῖος ἔρως ἐπανίκησας, ἀγὰ μέγαν τοῦτον ἀγωνίζεται εἰς τινος ἀσφαλοῦς κατοίκησιν· ἐν ᾧ διετῆ χρόνον ἄϋπνος μικροῦ διανύσας, ἠρύνα τῆς θείας γραφῆς, καινῆς τε καὶ παλαιᾶς τὰ βαθύτατα. τῷ δὲ σωματικοῦ τόνου καὶ ψυχικῷ πεθύμῳ μὴ ἐπιτρέσαντος, νεκροῦται καὶ ἐπαγγέλια, καὶ οὐ νεφέλαις καλύπτεται παραπεπλεῖς, καθάπερ λιμένα καταλαμβάνει τὴν Ἀντιοχέων ἐκκλησίαν. Εἶτα χειροτονεῖται διάκονος. ἐν οἷς διατρέπων ὅπου ἔτεσι πέντε, οὐ πρὸ ἱερωσύνης, οὐ πρὸς ἐπαγγείλιον τρὸς λόγους, οὐ πρὸ ἀκαταλήπτου καὶ πρὸς Ἀνομοίους, εἴ τι οὐ πρὸ σπουδαιοτάτων ἐξ σπουδαστῶν λόγους.

Ἀλλ' ἤδη δὲ πρὸς τὴν πρεσβυτέραν χειροτονίαν τοῦ μεγάλου Ἰωάννου προσαναβάντα, 9
ὁ λόγος καὶ βραχύ παρατείλατο. ἐν Κωνσταντινουπόλει τελευτήσαντος Μελετίου, διαγενόμενος ἐν αὐτῇ τότε χάριν τῆς τοῦ μεγάλου ἀναστάσεως Γρηγορίου, ᾧ ἐπώνυμον ἡ τοῦ λόγου θεότης, Φλαβιανὸς ἐν τῇ Ἀντιοχέων Μελέτου διαδέχεται. οὗτος δὲ σωνήθως ἐπαγρυπνῶν, ἐν μιᾷ θείου ὁρᾷ προσφθόμενον ἄγγελον, ἐγκελευόμενον αὐτῷ χειροτονῆσαι καὶ Ἰωάννην, νέον ἐκλογῆς σκεῦος λέγων ὡς ἐς αἰωνίως· ἢ ὅτι ἰδοὺ ἐντέλλομαι ἢ αὐτῷ πρὸ τούτου, ἢ ἐπακούσεται. ἐφ' οἷς δὴ προσαγορεύει ὁ ἄγγελος ἐπέστελλετο, προσδιορίζων μέλοντα, καὶ ὅσα εἰκὸς καὶ θεῖον εἰπόντα διακοσμῆσαι λειτουργόν. ἢ ἵνα τὰ πλάσματα προσαρμόσῃ ὁ λόγος πρὸς ὃ βουλόμεθα· τοῦτο δὴ δὲ ποιείτω. τοῦ μεγάλου ἢ θυμάτος δὲ ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ γοῦν τοῦ Θεοῦ ἐμοὶ καθαιρομένου τοῖς ὕδασιν, ὁ πατὴρ φωνῇ μαρτυρῶν τῷ υἱῷ ὃ γνήσιον ὑπεφαίνει· ἢ πίστεως ἐν εἶδει ὃ πνεῦμα ὃ ἀσφαλὲς βεβαιοῖ τῆς φωνῆς. δὲ Εἰ τῷ τολμηρὸς ὁ λόγος, ἐφ' οἷς ἤδη τολμήσας νεανιεύεται, ἐκεῖνα προσπάθειν εἰς ἀπάλυνσιν. ποῖα; ὃ, Ἐγὼ εἶπα, θεοί ἐστε· καὶ ὃ, Εἰ θέλετε πάλιν· Καὶ γοῦν ὑμῖν πάντες· δὲ προσγε τούτων, κατ' εἰκόνα λόγον δὲ καθ' ὁμοίωσιν· ἢ ὅσα εἰς πλοῦν τῶν φυλαττόντων τὰ τῆς εἰκόνος ἡ ἄφθονος χάρις ὠκονομήσατο. σκόπει μοι δὴ καὶ ταῦτα. ὅτε τοίνυν ἡ ὥρα πρὸ τῆς χειροτονίας, τῆς δυναμάκτου θυσίας πλησμονὴν, πλήθους ἀπείρου κάτω πρεσκότος, δῶρον ἀγγέλων ὑπισχνουμένων, τὸ ὑπισχνούμενον χειρόμενος, ἢ τοῦ σωτῆρος ποιούμενος δεῖπνον, τὸ καινότατον ἐκεῖνο γενόμενον θαῦμα λέγεται· ἄφνω πρὸς ἐκεῖνο λευκὴ καταπτᾶσα, καθάπερ ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ ἐμοῦ Ἰησοῦ ἢ Θεοῦ, εἰς πλοῦν τοῦ χειροτονουμένου, ἔστη ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς. τοῦτο θαμβεῖ μὲν οὐ τότε πρόσωπα θεασαμένους ἢ καταπλήττει, σωπᾶν ἐλκεῖ δὲ οὐ τότε ἀκούοντας. θαυμάζει πᾶσα δὲ μόνον ἡ πρόσωπος, ἀλλὰ δὲ ἡ ὑπόστασις πᾶσα Συρία. ἔθεντο πολῖται ἐν τῇ καρδίᾳ ταῦτα, λέγοντες· τί ἄρα ἐς αἰ τῷ Ἰωάννῃ, ὅτι ἐκ προοιμίων ἐφαμερώθη ἐν αὐτῷ ἡ δόξα Κυρίου; ἐκ μὲν οὖν τῶν Ἐρημιτῶν ἡ, ἐφ' οἷς δὲ οἰκοῦν λειτουργὸν ὁ πρὸ δόξαν ἀνδρῶν, εἰς πλοῦν τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἢ δόξαν, οὐρανίως πομᾷ βασιλεύς, βύθυπος τῶν προσταγμάτων ἐπίδειξις. ἐνταῦθα δὲ ὁ λόγος βραχύ τι μὲν ἐπὶ δὲ κόσμον προσαναπαύσαντες, τὴν ἐξῆς προθυμοτέραν ποιῶμαι τοῦ διεξαίσιν. ὅπερ τῆς οἰκουμένης ὁ μέγας ἔμιμνεν ἤδη τοῦ προσασίου προφήτης ἢ κριτὴς ἀναδέχεσθαι, ἐπὶ τοῖς καλοῖς προγυμνάζει. δωδέκατον γὰρ ἔτος αὐσας ἐν τῇ Ἀντιοχέων, ἐπεστεμνύνει τὸ ἱερατεῖον, ᾧ καθαρῷ τῷ βίῳ καθαίρων τοὺς τὴν βλεπόντων ψυχάς, λαμπρότητι τοῦ λόγου λαμπρύνων, ἀγιάζων τοὺς ὁσίους ἀπάντων, πολεῖς εἰς τὸ διδά-

ξαι,

Μαθ. γ.

Ψαλ. πα. ς.
Λεκ. ς. λε.
Γεν. α. ιη.

ξαι, μέγας εἰς τὴν τῶν ἀκουόντων ὠφέλειαν, ᾧ σύφωνα μᾶλλον τὰ ἤθη, ἢ αὐδὴ χαριζόμενος, τὸ τῆς λέοντος πεποιηκώς, ἐν τῷ δικαίῳ συναφερόμενος, ᾧ τοῖς νωθεστέροις ἀλκαζονικὸς ἐνομίζετο. τίς γὰρ, ἵνα λόγος ἀπὸ σκηνῆς πρὸς σωτηρίαν ἀπάντων ἐξορμήσειε; ὧν τὰ πλάσματα φασὶ μίμησιν τῆς νῦν παρεισάξεσθαι τῇ Ἀντιοχέων. ἀναγκάζεταί ποτε παρὰ τὸ πρέπον ἀνελεῖν ὅτι τὸ ὀρθόδοντος, καὶ χαρίεντος ᾧ λαθεῖν ἐξηγήσασθαι· καὶ μόλις μὲν, βίᾳ δ' ὅμως πειθεὶς, καὶ ἀρξάμενος τοῦ λόγου, ἐπαύσατο ἔχων, εἰς τὸ, πρῶτον τότε εἰπεῖν, καὶ εἰς Ⓦ βάπτισμα, ὃ ἡ ἀρχὴ· Ἀρχαίαν ἀληθῆ καὶ συμφώνα παρεῖ ἡμᾶς, πάντας ἐξέστησεν. ἐπὶ τότε πάντας εἶλεν, ὅτι τοῦτο πάντες εἰστέρρεον· καταλιμπάνοντες γεωργίας, τέχνας, ἐξουσίας, διοικήσεις ἁπάσας, ἃς οἶδε πολλὰς ἐμπορία τοῖς ἀνθρώποις ἡ παρεῖ Ⓦ πολύμοχθον τοῦτον βίον πολυειδὴς παρεπέτεια. φθάνει καὶ ἀκμὰς Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως ἡ παρεῖ αὐτοῦ φήμη· καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναίσαντας τὴν ψυχὴν, ἔρωτι θείῳ καὶ φίλτρῳ τῆς τούτου θέας παρεπαζόμενος.

10 Ἀλλὰ μεταξὺ τούτων βραχύς λόγῳ παρελείφθη τοῦ λόγου, μακρᾶς ἀσφαλείας ἀνακύψασα παίδευσις, κοινὴ μὲν ἅπασι, μάλιστα δ' ταῖς ψυχαῖς τῶν ἐπὶ ζυγὸν ὄντων· παρασχεῖν δ' ἄξιον. Γυνή τις παρῆν τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ Ⓦ ὑὸν λαβέρως πυρέττοντα καὶ ἀπογνωσκόμενον ἀλλ' ἐπὶ [τοῦτον] τὸν ἰατῆρα, τὸν ἱασιν ὑπαπευδουσα. ὁ δ', τοῦτο, ἔφη, Θεοῦ μὲν ὅστις τοῦ ζωοποιοῦντος· σὺ δ', ὦ γύναι, ἀπέχου τῶν παρόντων παραπτωμάτων. ἴσθι γὰρ ὅτι καὶ Ⓐ λοιποί σε τέσσαρες υἱοί, ἀλλ' ἀναπήγατε, ἀλλὰ ἀναπήλατε· καὶ οὐ μόνον Ⓦ παῖδα ζῶντα, ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἀρετῶν ἀπολήψεσθε βασιλέα. ταῦτα ὡς ἐκ στόματος Θεοῦ δεδεγμένοι, καὶ λίθου βλασφόρου ἐπαχθόμενοι τὸν δέρθρον, παρέστησαν καὶ Ⓦ παῖδα ὑγιῆ παρασταθμεύοντα. ἀλλ' ὧδε μὲ ὁ τοῦ λόγου δρόμος "ἥκων ὅτι ποσῶν· ἐντεῦθεν δ' παρεῖ τῶν τὰ Μαρκίωνος νοσούντων ὁ Θεὸς λεγέσθω τῆς θείας κρίσεως. ταύτην Ⓐ νοσοῦντες τότε τὸν νόσον, ὃ μὴ ὄφελον προρρησιασάμενοι πολλοὺς ἀποσύρουσιν, ἤδη λελεξεῖ)· τὸ δὴ ὅπως τῆς ὅτι θανάτου ἀναρρύονται πᾶσα ἡ πόλις, δεδόσθω ᾧ λόγῳ παρὰ δόξαν τοῦ λόγου. στενοῦσι τούτοις δ' ὁ ἄρχων τὸν νόσον τῆς πόλεως, καὶ αὖτη ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ τῆς παραθήκης. τί οὖν ποιεῖ ὁ τῶν ψυχῶν ἀεὶ Θεὸς τὸν σωτηρίαν οἰκονομῶν;

* * λείπει. * *

11 τοῦ παράγματος κώλυσιν· καὶ οὕτω καταδυνάζει μόλις ὁ σασιάζον, καὶ χαίρει ᾧ βασιλεῖ τῆς σάσεως. βάλλεται τοίνυν ᾧ τοῦ θείου κεντρου καὶ θαύματος πόθῳ τὴν καρδίαν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἡ σύγκλητος τούτων ἀκούσαντες, καὶ ἔσπευσε Ⓦ ἱερὸν σκῆνος σκηνίσαντες πόλεμον, καὶ ὁ ἐπιθυμούμενον χρυσοῦν ὅπως χρῆμα τῆς Ἀντιόχου λαφυραγωγησάμενοι, τῇ Κωνσταντίνου χαρίζονται. πῶς; ᾧ κόμης Ἀντιοχείας ὁ βασιλεὺς ἐγκελεύεται, ἀγοίας πρώτων, τὸν Ἰωάννην παρακαλέσαι καὶ ἐπιδέξασθαι. καὶ τοῦτο δράσας ὁ κόμης, ἐς μίσος τῶν "μύστειον ἔξω τῆς πόλεως πρελκύσας ἀγαν στενῶς καὶ φειδόμενος τὸν Ἰωάννην, καὶ ᾧ ὀξυδρόμῳ ἐφίππασάμενος, τοῖς ποδοῖσιν ἀποκατέσπων. ὅπερ δ' καὶ στενωσέλθουσι ἐκ πολλῶν ὀπισθεν ἐκ βασιλικῆς φρουρᾶς παρακολουθοῦσα, φεύ τοῖς ὀπισθοις καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ἐκλεκτὸς Θεόφιλος. ὃς παρεσύρας τὸν Ἰωάννου δόξαν, φθόνῳ κλαπεὶς, ἠγωνίζετο, τῷ ἀνεπιλήπτῳ τοῦ ἀνδρὸς ἐκτηκόμενος, καὶ πρὸς τὸν χαρτοπόνδον ἀναδυόμενος· ὅμως καὶ ἄκων ἡττᾶται (νικᾷ γὰρ ἀεὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον) ἡττᾶται δ' οὕτω. πολλοὶ τῶν πυρπολημένων τῷ θείῳ ζήλῳ τὴν Ἰλιάδα τῶν Θεοφίλου κακῶν χαφᾶς τε καὶ συγχαφᾶς οὐκ ἀμυνόμενος ἐρραψῴδησαν· ἐπειτα δὲ τις χρωσάμενος ὁ τῆς βασιλικῆς παρατεύων γυναικωνίτιδος, Εὐσέβιος δ' ἔστ' ἐκεῖνος, ᾧ Θεοφίλῳ παρέδωκεν, εἰπών· δυοῖν θάτερον ἔκλεξαι· ἢ ταῦτα σιγᾶν, ἢ Ἰωάννου χρονοτριβῆσαι. ᾧ τοίνυν τολμητῇ τῶν τοιούτων ἡ Εὐσεβίου τῶν λόγων ἀνθυπατευσαμένη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στρατιωτικὴν παράταξις, αἱρῆς τ' κεφάτος τὸν κακουργοῦντα ὃ ἀμφικρήμνῳ τῷ ὀπτηδόλματος, ὡ Θεόφιλος σφοδρὸς ἦδη λεπλατήμενος ὑπ' τειόδῳ λογισμῶν (ὃ προιμῶδες) ἀκροβολίζεται· ἢ παρὰ μὲ τὴν χροτοῦσαν. τὸ καιροῦ παραιάντος, ἐκτείνει τὰς χεῖρας, παρεσκτείνειν ἢ ταύτας κ' τὸ χροδετηθέντος ὕστερον σὸκ ἐναρκησεν. εἶτα μ' τ' χροζοίδν βλαγῆται παρὰ τῆ ἀρχιερέως ὁ πιστὸς βασιλεὺς, ἅμα πᾶσι τοῖς στρ' αὐτῷ, ὀργὴ πμῆς μεγίστης λόγοις ἢ πᾶσι τρόποις τ' ἀρχιερέα ποιοῦμθος. ὁ ἢ "τὴν στρ' εἰρήνη τ' οἰκείας βλαβείας ἐφορᾶν ἢ διελέγετο, ταύτην πλουτεῖν ὅτι τ' παρὰ τῶν ὑπηκόων. Αἱ μὲ ἄλλαι τ' διοικήσεων, λέγω, ὦ βασιλεῦ, ἐ πρώτης ἁπτόμεθα παρεσκευάσμεθα, διὰ λόγου ἔχοιτ' ἢ" σὺν κινδύνοις καὶ πάλαι· ἱερέων ἢ ποιμένων ὅσος κίνδυνος, ὅσα τὰ νέα, ὧν θῦ ἢ κακῶς διαχθήσαντο, πλήρης πᾶσα συγγραφή, χρὴ τε ἢ παλαιά. δεομένου τοίνυν ἐμοῦ ἐσαγαγεῖν τῆς θεραπείας, ἢ φεύσομαι. ἢ παρασπᾷ τούτοις τὰ κ' Δαυὶδ ἢ Ναθάν, ὃ τῆς γραφῆς, εἰς παράδειγμα. ἀσμενίζει τούτοις ὁ πιστότατος βασιλεύς, συμπαρθυμεῖται ἐ πᾶς ὁ βασίλειος ὅμιλος, ὥ τότε δή, τότε ⓦ διδασκαλικὸν ἀξιέτφνε λόγον, ὅπως δέοι πρὸς τοὺς πᾶσιν ὀπτέον· ἰσχύος τε μεγάλου θαύματος, ἐ μνήμης ἀξίου παραβάλλεται, φήσας· Ὡς Τίτος, ὁ Ῥώμης ἄναξ, [πολλὰ] πολλάκις τοιοῦτόν τι ἐπιτελῶν ἑαυτῷ, λέγων, Σήμερον σὸκ ἐβασιλεύσαμεν, εἶτ' ὧν σὸκ ἐζήσαμεν, μηδὲν ἄξιον βασιλέως ποιήσαντες. ἔτι ἢ τῆ ἀρχιερέως ⓦ λόγον συνιέντος, ἰδοὺ τις ὑπὲρ δαιμονῶν σώφρα μέσον ἀπρώτων ἐπίει, ἢ ἔκραζεν, ὅσα ὃ ἐνοχλοῦν δαιμόνιον φύλον ἀξιοῖ ἔζεσθαι. παρακαλῶν ὁ ἰατρὸς θεραπεῦσαι ὃ πάθος. ἢ μύστοι καὶ θεραπεύει σφοδρότητι τῷ πείσου χαυνοῦ, καὶ τῇ ὀπτικλήσει τῆς ἁγίας καὶ ζωοποιοῦ καὶ ὁμοσίου τριάδος, εἰπὼν παρὰ αὐτοῦ· ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι βλασφήμει ὃ θεῖον, ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. τοῦτο ἡ τελεσπερὰ τερέωσις ἅπασι τῆς εἰς Χριστὸν ὁμολογίας καὶ πίστεως.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲ εἰς τοσοῦτον θαύματος ἄγοιτ' ἀκροατήν· δείξει ἢ παρ' ἐμοῦ ὁ λόγος καὶ τὰ τούτου θαυμασιώτερα. ἀρχὴ τῶν εἰάκων τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ὁ πνευματοκίνητος κυβερνήτης ἐπειλημμένος, ἢ παρὰ ταῖς ἀντιπνεούσας, αἳ πολλαὶ κ' τὸ θαυμαστοῦ πελάγους τ' ἐκκλησίας, ἀγνοεῖ φάνθμος λαίλαπας, τί μὲ ᾖ ποιῇ; ποίαν δὴ οὐ κινῆ μηχανὴν σωτηρίας ἔως οὗ κατόψηται παρὰ ⓦ δῶρα λιμένα, ⓦ ὅπως θῦ δῆθεν τε ἢ πολυόρεκτον ὁ τῶν καμνόντων πνευτοίας νόσους ἀνθρώπων θαύματος ἰατρός; φέρε δή, τῶν ἐκείνῳ σοφῶς ὀπτευομένων ψυχικῶν ἀνιδότων βραχύ τις μοῖρα λεγέσθω. ῥᾴοιτο γὰρ αὖ αὐτὴ τοῖς χρείαν ἔχουσιν ἰατρῶν οὐ φαύλη τις σωτηρίας ὑποθήκη. ἐκεῖνος τῇ ὀργῇ τῶν ἐλέγχων ἀνιδότῳ (ὕστερον γὰρ ἐκεῖνον εἰπεῖν) ὁ παρὰ τοῖς χρῆται κ' τῶν πρεισάκτων· οἱ τῶν προσοῦσκοι, ὁ αἱρέσει καλῶν, ἢ συγκρίσει, πνευτάπασι χείρες εἰσίν. ἐκείνοις ἰδὼν ἡ νόσος πόρρω τῆς ἰατροῦ· τούτοις ᾖ ἔνδον τὸ ἐργαστηρίου τῆς σωτηρίας, ἢ ἐαυτοῖς ἢ τοῖς ὑγιαίνουσι πλέον αὔξεται πολλῷ τὰ τῆς ἀῤῥωσίας· οἷς ὁ σοφώτατος ἰατρός, τῷ κ' ⓦ μέγαν ἐ ὀμφύμον παράδρομον ἐλεγκτικῷ κεχρημένος, ῥωστικωτάτῳ λόγου δυνάμει, τῆς τοιαύτης λύμης ἀπήλλαξεν. Εἶτα κ' τῆς ἀκροπόλεως τῶν παγῶν, τῆς πλεονεξίας, ἀνυπαράβατα. ἔπειτα χαρᾷ κ' τῶν βαλαντιοκόπων, οἷς συμπαρεπέλησται τῶν χαρτοπράγων ἐ κολάκων ἡ σπουδή. ἐ δίκαιτᾷ ὠνὴ ἢ τούτοις ὁ λόγος ἐπαξίως τοῦ ἰατρεύοντος. ὧν ᾖ Θεὸς ἡ χιλία, ἢ ἡ δόξα, πῶς ἂν ἢ ἰαθείην αὖθις ῥημάτων θεραπεία τῶν ἀνθρώπων; οὐ μόνον ᾖ, ἀλλ' ἀνιδίκαιπάται μᾶλλον αὖθις καθηγείας κ' τοῦ ἰατροῦ συνδίκους. ὑπισχνεῖται σὺν φιλανδίνοις ἐ ἀκεστῆς ὃ ἰατρὸς· ὅτι τοσοῦτον ἀπολύμθος τοῦ προπαθοιῶτος ἢ τῶν ἑκουσίως καμνόντων τῷ αὐτοῦσιῷ τῆς παραιρέσεως, ὥστε ἢ, ὁ αὖθις οὐμνοῶ ὑδαμῶς ἐπίτηδες (πῶς γὰρ ὡς ἔστ', κ' Παῦλοι, ἐπίμηνε ὃ τοῦ χάμε σεμνόν τι ἢ πῆμον;) ἀπέχεσθαι ἢ τούτου ὦ παιδιόπι τῆς παρούσης σὺν πολλοῖς ἢ ὑπακοῆς. παρὰ πάντων ᾖ ὦ τῆς ψυχαγωγίας διδασκαλικῷ τοῦ ψυχαῖς τῶν

Ecp. 19. 5.

"πρεσβύτων

πρεφόντων ὁ νέος ἐτρέφε σιτοδότης· ὡς πολλῶν τῶν ἀγαθῶν τὴν ἐργασίαν τῆς ἐλεημοσύνης, ἣν καὶ Θ, Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων, ὥσπερ ἐδίδασκε· ταύτην τὰ πολλὰ πλουτοῦντα θεραπεύοντος. νομίζω δὲ πόθεν τὸν ἀκούοντας τὸν λόγον τοῦ θείου ἀνδρὸς πρὸς φύλαξιν ἐπιλέκοντο πολλοί, ὥστε τῷ σκορπισμῷ τοῦ πλούτου, ἃ τοῦτον κομίζοντες, τὴν πάλαι πενίαν ἀπορώτερον γενομένην· Θ δ', τέλειον εἶναι κ' Χριστόν, πρὸς τοῦτο πορευόμενον, καὶ τὸ οὐράνιον ἀποκληρώσασθαι θησαυρόν· ὑφ' ὧν ὁ τούτων εἰσηγητὴς τὴν καλὴν Ἰωάννης, ὃς τῆς ἐλεημοσύνης ἐπωνομάζετο. τί δὲ τοῖς συκοφάνταις, τί δὲ τοῖς ἁλιεῖς ὀλυμπίοις ἐπιθέσει τοῦ φθόνου, καὶ τῷ ἀγκίστρῳ τῆς ὑποκρισίας; ἢ δὲ τοῖς ἀσώτοις βίοις εἰς τὸ ἴδιον σῶμα χαλεπῶς ἀμυντηρίοις, ἢ φρενῶν ἐνδεία τὴν αὐτῶν ψυχὴν πρὸς πηδήσεσιν ἀπώλειαν, τί τούτοις ὁ μέγας πρόσεστι κίνδυνος; Θ πολυειδὲς τῶν ἀλεξητηρίων φαρμάκων, τὸ ἀπαλλαγὴ τῶν παθῶν, τὴν ἀγαθοποιίας ἐργασίαν τὴν σωτήριον. ἐὰν λέγω καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φιλοξενίας καρπόν· ᾧ πάντας βέλτιον παρανομοῦντας ἀπέδειξε, δρόσῳ γλυκείᾳ τῶν ἑαυτοῦ ῥημάτων τὴν ἀντὶ τῶν μοσικὴν ἁρμονίαν ἐν πᾶσιν ἔρχοις, ὅσοις ὁ βίος Θ ἀνθρώπινον σκιάζεται, θείαν ᾠδὴν διὰ πεύκης ἁρμονικῶς ἀναπέμπειν ἐγκελευόμενος.

13 Ἀρ' οὖν ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ταύτῃ μόνον ἐκκλησίᾳ, καὶ πόλει, καὶ πολιχώρῳ, τὴν ἢ μικρὰν οὐ πρεσβυτέραν, τῷ πλήθει τῶν πλησίον τὴν σωτηρίαν ἀρκούμενος; διέλθε μοι τὴν νῦν Θράκης ἅπασης, Ἀσίας, Πόντου, Φοινίκης, Κελτῶν τὰ βορειότερα, καὶ τὰ πέραν τοῦ Ἴστρου Νομάδας Σκύθας. ποῖος ἀποκέκρυπται τόπος τῆς ἐκείνου τῶν λόγων ἀκτῖνος; ἐδείς. ἥλιος γὰρ τῷ μεγάλῳ Δανιὴλ ἐπαγγέλλεται, θαυμάζει, τῷ μεγέθει, τῇ ἐλλάμψει, τῇ ὀξύτητι, τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν δύνειν τόπον ἵνα τῆς ἐκείνου θέρμης ἢ λαμπηδόνος. τὴν δὲ τοῦτο καλὸν τὰ ἐξαίρετα, τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος, πολλῷ τῷ πρόσω τῆς ἐνεργείας, Θ διαφέρειν ἀπεδείκνυτο· καὶ τοσοῦτον πλέον, ὅσῳ διαφέρει τὴν ἄλογον αὐγαζομένων τὰ λογικὰ φωτιζόμενα. ἐπὶ τοῦτο ἐρᾷ, ὁμίχλη δασεῖα τὴν ἐμὴν τὴν Μαρκίωνος ἐκάλυπτεν ἀναθυμιάσεων, καὶ ταύτην (σὺν Θεῷ φάναι) τῇ μυρμυγῇ τὴν οἰκείων λόγων διασκεδάσας ὁ ἡμέτερος ἥλιος, λαμπρὸν κἀκεῖσε τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ἡμέραν ἐφήπλωσε. τί μοι τὰ πορρώτερα λέγειν; ἑρμηνεῦ τῆς ἐμῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Δαμίτης Θ σιτηρέσιον, καὶ τὰ μὴ πρεσβεύειν τῶν ἀναλωμάτων, τὰ τοῦ νοσοκομείου ἀναπληροῦν διωρείσατο ὑστερήματα. ἐθέλων δὲ τύπον ἑαυτὸν παραδοῦναι καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν, ἰδίῳ μισθῷ, καὶ Παύλου, ζῆν ἠγωνίζετο. ἀλλ' ὅμως ἀνάγκη τῆς ἐκκλησίας αὐτὸν ἀποστέρεσθαι, καὶ οὐδὲν ἀπικός. Ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ οἰκείου μισθοῦ. ἵς δὲ ποιμαίνει ποίμνιον, τῷ γάλακτι ταύτης μὴ σιτίζόμενος; ἢ τίς ἀμπελῶνα φυτεύσας, οὐ μεταλαμβάνει τοῦ ἐκ τοῦδε καρποῦ; εἰ δὲ μὴ σωματικὸν ἦν, ἢ πνευματικὸν παραλυόμενος, τί τοῦτο; ὅτι πρόσωπον μὴ οἴνου μεταφέρειν ἀνέβαλλετο, τῆς κεφαλῆς δὲ θερμὸν προσβαλλόμενος. εἰώθει γὰρ ὅτε ῥόδων ἐν ὥρᾳ, ἐμόνῳ ἐχρῆτο. δεύτερον δ' ὅτι κατεύχων ἐκεῖνος ἀθενείας ὁ στόμαχος, καὶ πέψιν οἰκείαν οὐκ ἔσχεν· ὡς πολλάκις βρωτοῦ μεταλήψει, ἢ ἀπὸ τοῦ στομάχου μηδόλως σιτίζεσθαι. οὐ μόνον δ', ἀλλὰ καὶ ταῦτα τὴν καθόλου λήθην ἐνεποίει τῆς βρώσεως. ποῖα δὲ ταῦτα; ἡ τῆς διδασκαλίας φροντίς, ἡ ἐν πνεύματι θεωρία, τῆς τοῦ λόγου θεραπείας, τῆς τῶν γραφῶν ἱστορίας, τῆς τῶν χαρισμάτων κηδεμονίας, ἡ ἐπιμέλεια τῶν ἄλλων, οἷς ὁ τῶν ἱερέων πλέκεται στέφανος, ἡ διωρεὰν μηδέτερα καὶ μέσιμνα. χρεῖαί τινες ἦσαν τὴν καθ' ἡμᾶς φιλόσαρκοι, αἷς ἀεὶ προσῆσαν, πεῖσαι δυοῖν ἑλέσθαι θάτερον, ἢ ὡς πρέποντι βίῳ χρῆσαι βιοῦν, ἢ χωρὶς ὅτι δευτέρας γάμους, ἵν' ὁ θεῖος νόμος ἀνύβριστος μένῃ καὶ ἀδιάφθορος· τοῖς ἐκ τοῦ δήμου, λιτουργίας ἐπαγρυπνεῖν καὶ δίκαις νυκτὸς καὶ ἡμέρας· γυναιξὶ, αἷς ἡ πρόοδος εἴργηται, κατ' οἴκους προσεύχεσθαι· πλοιοκτήτοις ἀποστολικῶς ἠσφαλίζετο μὴ ὑπερφορεῖν, μήτε ὧν ἀδήλῳ καὶ ἀσάτῳ τῷ πλούτῳ καὶ διαῤῥέοντι πλάτει.

Ἀλλὰ

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Αλλὰ γὰρ ταῦτα ἐκ πολλῶν ὀπίσω λέγεται· ὁ λόγος δὲ βραχέ διηγήσεται. Ἀρχὴ δέ πης 14
ἐντεῦθεν ἄλλη προέσηκε, θεὸς ἰδὼ καθίσαμεθα. Τὸν μὲν ἥδη θεόπεμπτος χρεὼ γίνεται Εἰκόνι Θεοῦ
τιμηθέντα· μὴ φέρων ὁρᾶν ὅπως τοσοῦτον ὁ αἰλουροειδὴς τῆς ἀπόνου τρυφῆς γέμει ἐκείνης, προσκυνήσατο μὲν αὐτὸν γένεσθαι τοῦ Θεοῦ, τοῦ τῆς ἀναδείσου δὲ τῆς τιμῆς ἀνάξιον, ὄφεις, καὶ
5 βρώσει, καὶ γυναικί, καὶ δόλῳ τιμὰ ἄτιμον ζωὴν καὶ θάνατον τοῦτον μηχανησάμενος. ἐκβὰς καὶ θεὸς θεοῦ ἀναδύεται, Ἰωὴλ ἐξαυτόμυθος· ὁ αὐλὸς μηκέτι θέλων ὁρᾶν τὸν ἐκκλησιάζοντα ὡσὶ θεράδελφον ὡρεῖζομένον, καὶ τῷ κάλλει τῶν οἰκείων καρπῶν, τῶν τέκνων ἀγραύπουσαν, καὶ γεωργὸν τοῦ τῆς ἀποστολῆς ἀξίου σωτηρίου δὲ καὶ τῆς εἰκόνος, ἅτε ἀποστατικὸς ἀνὴρ αὐλῶν δυνάμεις συμπεφορημένων, μηχανᾶς ἴσας δὲ μεθοδείαις καὶ τὸ
10 καλὸν γεωργὸν δὲ ποιμένος πόλεμον ἀναρριπισάμενος. δὲ ὅπως, ἀναλαβὼν διηγήσομαι. Σαρακηνῶν τις οὕτω καλούμενος, ἀγρονόμοις πάλαι, καὶ ἀποστόλῳ καλῷ ποιμένι παροίκησας, φθόνῳ ἀγαθοῦ καὶ γυναικὸς ἐπιπρεπείᾳ (δείξει δὲ καὶ τοῦτο ὁ λόγος) δόλιος ὢν καὶ σοφὸς εἰς κακίαν, οἰκείως δὲ τῷ ποιμένι, πέτρα λίθον, ὁ δὴ λέγεται, κύνα, μίσους λαβὰς καὶ σκανδάλων ὧν θείῳ
15 ἀνεγείρει ἀρχιερεῖ. καὶ τοιοῦτον μὲν τοιοῦτον τὸ δρᾶμα. Σβυρειδοῦς ὁ ἐπισκόπου τοῦ σωμιλῶν, ἢ ἵνα τῶν ἄλλων ὅσαι ἡμέραι ἀγαλεύμενος, δῆθεν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἀρχιερέα θαρρῶν πρόρρησία, καθεζόμενος αὐτῷ διελέγετο. οἷα δὴ φιλεῖ ἐν τοῖς τοιούτοις, ἐν μιᾷ ποτε μὴ ἐνεγκὼν τὰ τῆς ἀλιμίας ὁ Σβυρειδοῦς, τῇ ἑαυτοῦ ἀξίᾳ τοῦ χρόνου βαθμῷ, λέγεταί ποτέ τι τοιοῦτον εἰπεῖν· Εἰ Σαραπίων χρεισιὼν ἀποθνήσκει, Χριστὸς οὐκ ἐσώσεν ἑαυτόν. τοῦτο ἀκούσας ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος, καὶ πολὺ εἰς κακίαν, ἀγανεύει δὲ τὸ ἔπος, ἀγα-
20 βάλλει Σβυρειδοῦ τῷ ἀγίῳ, ἐμφρόνως τε ὄντα αὐτὸ καὶ Χριστοῦ, ὡς εἰπόντα, Ἀρα Χριστὸς οὐκ ἐσώσεν ἑαυτόν, μάρτυρας τοῦ ἔπους τὸ σίφος ἑαυτῷ προσβαλλόμενος. τί οὖν ἔδει ποιῆσαι τὸν ζηλωτὴν ἐκεῖνον Ηλίαν, ὦ θεὸς τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς; (δεδόσθω γὰρ οὕτως εἰπεῖν μεταξὺ τῶν ἐπαίνων) μεθιῶσαι δὲ ἀπαγγέλματι; ἀγαπῆσαι τὰ μάρτυρος ὑήματα; πόρρω δὴν ἦν Χριστοῦ λαλοῦντας ἀποδεχόμενος; καὶ τίς δὲ οὐκ ἐπεκύρωσε, καὶ κα-
25 τεμέμψατο τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ ἄθλου σοφιστοῦ τοιούτων, κἂν τέως ἠνείτο τὰ τῆς κακίας τῷ ἀντιτρόφῳ τοῦ δράματος, καταδοκήσαντος τοῦ κριτοῦ καὶ ποιμένος; πλεῖον ἔδει, Καθὼς ἀκούω, Ιωαν. ε. λ.
κρίνω, φησί, τῷ βίῳ τούτῳ καὶ τῷ ἔργῳ ἐπὶ πρὸν ὁ Χριστός· ὃ ὁ μαθητὴς τοῦ κρίσιν ἔνδικον ὑποσὶ ποιησάμενος, ἐξελᾷ τῆς πόλεως Σβυρειδοῦν, ὡς δῆθεν βλασφημήσαντα. ὃν ἡ τιμωκαὶ τὰ κρείττω, Εὐδοξία ἡ ἰδοῦ, οὐ δράγνοῦσα τοιαῦτα παθόντα, ἀραμὴν τὸν υἱὸν Θεοδο-
30 σιον κομιδῇ νηπιάζοντα, τοῦ ἁγίου τοῖς γόνασι τίθησι, καὶ ὅρκοις ὅπη πλείστοις πείθει τὸν ἀρχιερέα φιλιάσαι τοῦς Σβυρειδοῦν. ὁ δὲ Σβυρειδοῦς τοῦ μὲν φιλίᾳ ἐπεκοείζεται, τὸ δὲ θεῖον τῆς ἐξόδρας τοῦ ἀμνοῦ ὡς κωδίῳ προκαλύπτει· καὶ φατείᾳ συμπαίδνος τοῦ ποιμένος, οὐ τὰ τυχούσας δράκοντας τῷ δήμῳ ἐγκαταπείρει, τῆς τοῦς τὸν ἀρχιερέα τοῦ πάντων ἀγάπης τὸ πλέον ἐπιτέμνειν ἐκ μηχανώμενος. ὁ δὲ τῶν μὲν κατ' αὐτὸν δράκοντας μικρὰ
35 οὐδὲ ὅλως ἐφορνίζε· τῇ δὲ περὶ αὐλὸν φήμῃ τῆς τοῦ λόγου δόξης καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας, πόλεις ὅλας καὶ νήσους σωσιπορεῖν ἐποίει καὶ στωμύλλεται. ὅθεν καὶ ὁ Ῥώμης μέγας Ιννοκέντιος ἀμοιρεῖς τῶν τότε καλῶν, ἀλλ' ἐκ μεγάλης μοίρας τοῦ αὐτοῦ ἀποδεχόμενος ἐπιστέλλει, γράφων αὐτῷ καὶ δι' ὑπογραφόμενος.

Βούλομαι δὲ μικρὸν ὑπερβῆναι, τοῦ μύθου καὶ μυθικῶν τῶν ἀῤῥήτων Παύλου τῇ πρὸς τὸν 15
40 ἀρχιερέα μιμήσει τῷ λόγῳ καταστομώσων. τότε γὰρ θείας ὑπεσκελάκει ὁ τότων ἑρμηνεὺς καὶ ἀξιηγητὴς διερχόμενος, λογισμούς, ὡς εἰκός, ἐπαλαίοντος, λέγων· Τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ἀρέσκει τῷ Θεῷ ταῦτα τῆς ἐμῆς ἑρμηνείας; καὶ ταῦτα ἀγωνούμενος ἐδεῖτο θείας ὑπὸ νεφέλης τοῦτο πληροφορίας· ἰδοὺ δὴ καὶ λαμβάνει παχέως τύπον τὸν ξόπον. τῶν οἰκειοτάτων τις τοῦ βασιλέως προσκυνεῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ θάνατον ἀπειλεῖται· καὶ ἀγαπέμπεται τῷ θείῳ ἀρχιερεῖ μισ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῳ, τῦ διηγηϑέντος νυκτὸς περὶ αὐτὸν, διὰ τὸν φόβον τῦ βασιλέως, καὶ ἀπαγγεῖλαι τὰ κατ' αὐτὸν· οἷς βιδοκήσας ὁ ἅγιος, διὰ Πέτκλου τῦτον ἐλθεῖν ἐγκελεύεται. ἡνύξ πρῖῶ, συμπρῖῶ ὁ ἱκέτης, περὶ τῳ ὑπομονὴν ὁ Πέτκλος ἀπολογεῖται. Εἶτα περισκοπεῖ περῆτον ὁπῆς διὰ τινος, καὶ ὁρᾷ τὸν ἀρχιερέα καϑ' ὃ εἰωθὸς ἐν ϑρονιζόμενον γράφοντα, καὶ ὃ ἦν ἡ τῶν ϑείων ἐπιστολῶν ἑρμηνεία. ὅτι μὲν δὴ, ὅτι τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ἀξιῦται ϑεάματος. ὁρᾷ γὰρ ὁ Πέτκλος τὸν ϑεῖον ἀπόστολον Παῦλον ἐπικεκλιμένον ὄπαϑεν τῦ ϑρόνου, περὶς τῇ κεφαλῇ τῦ ἀρχιερέως, καὶ ὃ τόμος ἦντα τῳ δεξιῷ τῦτο ὠλίῳ, ὃ ὁμιλοῦντα αὐτῷ. ἔκπληξις λαμβάνει Πέτκλον καὶ ἀπορία, πόϑεν ἄρα εἰσελήλυϑεν ὁ ὁρώμενος (ἠγνόει γὰρ ἔξοδος ἐκ τῶν) καὶ πρῆνες τῦτῳ καρτερῆσαι μικρόν. πάλιν μὲν μικρὸν περισκοπεῖ καὶ ἄπαξ καὶ δὶς, καὶ ἡ αὐτὴ ϑωρία. ἐγκαλεῖται ὁ Πέτκλος περὶ τῦ μεγιστάνος, εἰπόντος· ὡς οὐκ ἐχρῆν σε εἰδότα τὸν ἐμοὶ περισδοκώμενον ϑάνατον, ἕτερον περιστησαγαγεῖν τῷ ἁγίῳ. ὁ δὲ πληροφορεῖ τῦτον, τῦτο μὴ ἐννοήσαντας. ἐπὶ τύτων διαπορουμένων, ὁ κήρυξ περὶς ταῖς ὀρϑρίοις ὑμνῳδίας ἀνίσταται τοῖς κρούμασιν. ἐντεῦϑεν ἐπιστρέφει ὁ ἄνϑρωπος, περὶς τὴν δευτέραν νύκτα τῆς ἐλπίδος ἀποσαλεύων. ἡ δευτέρα πρῖσαν νύξ, καὶ ἡ τρίτη· ἡ πάλιν ταὐτὰ καὶ ὅμοια τῦ ϑεάματος. τύτοις καταπλησσόμενος, ὀψὲ ἡ μόλις ἠϑύνϑη ὁ Πέτκλος αἰρα- σίᾳ ϑεόϑεν ἀπεσάλϑαι τὸν ὁμιλοῦντα, καὶ φησι πρὸς τὸν μεγιστάνα ἐκεῖνον· Ὦ βέλτιστε, Θεοῦ ἀνϑρωπάρεστον, ἀπουδαῖς ἁπάσαις ὁ πόνος ἀνιύτος. ἴϑι τοίνυν περικαλέσων τὸν Θεὸν βοηϑῆσαί σοι. ἡμέρα πρῖῶ, καὶ εἰς μνήμιόν ἐλϑὼν τῦ ἱκέτῃ ὁ ἀρχιερεύς, διηρώτα εἰ πρῖῆλϑέτο. μαϑὼν τοίνυν τὰ κατ' αὐτὸν περὶ τῦ Πέτκλου, εἰπόντος ἐπὶ τῷ ταῦτα, Ὡς ἰδιάζοντί σοι μᾶλλον ἑτέρου ταῖς πρῖελϑούσαις νύξὶ ταῖς σωφρόνως μὴ περιπεπύσϑαι. ᾧ, τίς ϑεὸς, τῦ ἁγίου ἀνϑρωπήσαντος; ἀρξάμενος ὁ Πέτκλος, τῷ μὲν λόγῳ ὃ πρῶ διέξεισι τῦ ϑαύματος· ταῖ δακτύλῳ ὃ διὰ τῆς εἰκόνος ἀριδηλότατα τῦ ἀποστολικοῦ πρῳσίαι πιστούμενος, ὃ πρῶ διέξεισι τῦ ϑεάματος. οἷς ὑπισχνῆσας Ⓦ νοῶ ὁ ϑεῖος σὰρ ἀνὴρ, διέγνω σαφῶς ταῖ τῦ ϑεάματος· καὶ τὴν πληροφορίαν τῦ ὀξαιτήματος εἰληφὼς, περὶς ὃ ϑεῖον ἀνϑρωπείας αἰσϑήσϑη. καὶ πάλιν Ⓦ ἱκέτην περισκαλεῖται, ὃ ὁμιλεῖ· μεσιτεύει τε περὶς Ⓦ βασι- λέα, καὶ περὶς τὸν περίεργον ἀρχιμανδρίτην ἀποκλίνας, καὶ τὰ λείποντα τῆς ϑείων ὑπισχνῆσεως ἀναπληροῖ περιϑυμότερόν τε καὶ μᾶλλον. τοιαύτη τῆς ἐμῆς διηγήσεως ἡ μερίς. σὺ δέ μοι λέγε Ⓦ σὸν ἀξίωμα, Ⓦ σοῦ χρυσοπλάστου τερπόδος Ⓦ ϑαυμαϑόν, ὁ ἐμὲ διώξας, ὁ τοῖς μύϑοις μεγαλαυχούμενος, καὶ τὸν ἐκ τῆς δαφνηφαγίας ὄπα λαμπρῦν τῆς σῆς Φοι- βαστρίας, καὶ τὸν χρησμοὺς, τὸν ἐκ δρυὸς λέγεις, τὰ Ὀρφέως μυστήρια, τὸν Τειρεσίας ἐκεί- νους, τὸν διπλόπορδους, τὸν σοὺς νημερτεῖς ἐπωφέλειαν. ἐὰν γὰρ λέγῃ τῦ Φοίβου σοι τὸ φι- λόπτωχον φιλοπτωχοῦντός σε τὸ δύϑος, καὶ τὴν περίγνωσιν διὰ τῆς μαντοσύνης τῆς ἀμώμονος, τὴν δὲ ἀστραγάλων καὶ κριϑῶν καὶ λιβανίων ἐπὶ ᾗ διὰ πλίνϑων, καὶ λύχνων, καὶ φύλλων, καὶ κύαμων. οὐκοῦν ταῖ δι' ἐντόμων καὶ δερμάτων εἰπεῖν, καὶ τῶν λοιπῶν παρὰ διαφόρων ζώων, μιγῶν σοι καὶ ᾠδῶν καὶ νεκύων μνήσεις τε καὶ περιγνώσεις· ὧν ἀπέπτων ὡς ἀληϑῶς τὸ σεμνότατον, ἀπιστία, καὶ ὑ- βρεις τὸ πιστευόμενον. ἄλλοι μὲν ληρεῖτωσαν, ἡμῖν δὲ ὁ λόγος πρὸς τὸ δύϑος ἄγειτο. ἄγειτο δὲ καὶ ὁ βίος ἅπας ἡμῶν, ταῖς ἐκείνου περισβείαις ἀμήνον. μᾶλλον ταῦτα διαγινώσκεται τοῖς κατηγόροις ἡ διὰ τὸ ἀρχιερέως σωτηρία, τῷ περισφυγόντι καὶ πρὸς τὴν προτέραν ἀξίαν ἐπανόδους· καὶ φθόνου φλόγες αὖϑις ἐξαναίφασαν, λυπᾶν κατὰ τὸ σώσαντος ποιοῦσι καὶ μεμηνέναι, τῆς τοιαύ- της λύσεως δεχομένου Ⓦ εἰρηνεύοντος λαβόντας διάκονον Ⓦ Σαραπίωνα· ὃ διαγινώ- σκει μὲν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, φερωνύμῳ δὲ τύτων ἐπιμένῃ ποιῆται.

16 Ὁρᾶν δὲ τῷ φιλαργύρῳ πάϑη πολλοὺς, αὐτὴν δὲ περὶ τῆς πολλῶν βασιλευομένην τὴν βασιλίδα, τῆς ὁμιλιῶν τὴν χάριν αἰσπρατεύει, περισωπικῶς μὲν ἐπέτα δημοσιεύων, κοινὴ δὲ πᾶσι τὴν σωτηρίαν οἰκονομῶν· ὃ τὸν κεκτημένους δὲ πάϑη καὶ τὸ ἰατρὸν χαλεπαίνειν ἐποίει

καὶ

καὶ ἀποθηριοῦσθαι. ἦκαι γὰρ ὁ λόγος ἤδη πρὸς τὸ κεφάλαιον. Θεοδώριχος ἀνὴρ, ὁ τῶν Γοτθικῶν τὰ πρῶτα τείχιος, ὁ πλουσιώτατος ὤν, πρὸς τῆς βασιλίσσης ἐπιβουλεύεται. τί οὖν πείσει ὁ ἀνὴρ; ὅτι Ⓦ κοινὸν καταφεύγει λιμένα, τὸ σώζεται μὲ τῆς ἀνάγκης ἐπιβουλῆς, σώζει γὰρ τὸν κρείττω σωτηρίαν καὶ μόνουσαν, ὅπου ἔτρεχεν. Εσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησι. πῶς; τῷ διδασκάλου συμβουλίας καὶ προαιρέσεως. ἔξ ὧν τί κερδαίνει; Ⓦ ἀρχαῖον ἡσαυρόν, πλεονεξίαν καὶ Κορνήλιον ἐλεημοσύνη ἔξισωθῆναι καὶ τὸν αὐτόν. ταῦτα μαθοῦσα ἡ βασιλὶς, οὐκ ἔπαυσε τῆς ἀναιδείας, οὐ τῆς ἄλλης πονηρίας ἀπηυθρίασμένως δηλοῦσα τοῖς ἀγίοις· ἀποκερδῆσαι αὐτὴν τὰ τοῦ παρελθόντος διεφλιαφεῖ καὶ προσεβάλλετο. ἡ γὰρ τοῦ καθαρεύοντος ἀφὴ φιλανθρωπίαν προσκλήσεις, ῥιπτοῦσα τῆς μολυσμοῦ ἀποδιήψεις ἐῶ. αὔξεται τοίνυν (πῶς γὰρ δεῖ τοῖς καθ' ἕκαστον Ⓦ λόγον ἀπασχολεῖν;) ὁ τοῦ ἁγίου φθόνος· ἐκ τούτου δὲ μῖσος, ἐκ τούτου αἱ λοιδορίαι· ταῖς μὲν ἀφορολαῖς, ταῖς δὲ ἀφορολαῖς τὰ στασιάδρια. μεταποιοῦσι, τῷ δοκεῖν ὅτιος εἶ, τὰς ὁμιλίας εἰς ὕθλους τῶν βασιλευόντων δῆθεν ἐξιστορίας. ὑπαρχέτω ταῦτα πάλιν ἄλλως καὶ τὴν κατ' Εὐτρόπιον ὁμιλίαν. ὁ μὲν Εὐτρόπιος λεγέσθω, παίδευμα τῶν πολλῶν καὶ ὠφέλεια. Εὐτρόπιος οὗτος, δυστροπίας γνώμης αἴτιος τοῖς ἄρχουσι, κακῶσαι κακὸς, ὅσον τὸν ἕνα βλάψον (ὡς τῆς κακίας ἐπίνοιας) μεῖζον ἀσεβείας πεκτάνεται. προσκαθίζει Ⓦ βασιλέα (καὶ γὰρ ἐῶ δὴ πολλῆς παῤῥησίας τῷ βασιλεῖ) νομοθετήσαι τὸ μηδενὶ ἐξουσίαν παρασφεύγειν τὴν θείαν καὶ ἱερὰν τραπέζαν. καὶ δὴ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῖς ἰδίοις βλάβοις (ὡς τῆς δικαίας ποινῆς τε καὶ τὰ χυτῆτος) ὁ τεκταίνων ἀλίσκεται. παρεπίπλει γὰρ, καὶ παρὸς ἐῶ αὐτὸς τοῖς ἄλλοις κωλύειν ἐπαιδεύσατο, ἐκκλησίαν προσφοβῆσαι. ὅτι τούτοις Ⓦ δι' ὁμιλίας ἔλεγχον οἷς Εὐτρόπιος ἔδρασεν, ὁ σοφὸς διέξεισιν Ἰσαΐας. καὶ τοῦτο τοῖς κατηγορίαις παρφάσεις ἀδικίας ἄλλη, καὶ ἐπαναστάσεως, μὴ ὅτι Ⓦ δυσχεραίνοντα ἐκ ἐλεοῦντος, ἀλλὰ καὶ δι' ἐλέγχων, λεγόντων, μαστίζοντος. καὶ τῆς μὲ τοιαύτης ἐπαναστάσεως ἀρχηγός τε καὶ κορυφαῖος ὁ Αλεξανδρείας Θεόφιλος ἐῶ. οὐδαμοῦ δὲ κατηγορουμένῳ παρὰ τούτων φεύγει, πλὴν ἢ τοῦ κρείττονος θεραπεία. ταύτης δὲ ἀφ' ἑσπέρων ἐς μόνης τὸ φεύγειν ἔδα ποιούμενος, ἀφικνεῖται τότε εἰς τὰ Αρείου νοσοῦντας, χαριζόμενος εἰς σωμακτήρια, πρῶτον μὲ βυζάς, εἶτα ἀπουδαῖς ἀπάσας ἐξελαύνει τῆς πόλεως. ἀλλ' οὐ πολὺς ἤδη παρέδη χρόνος, καὶ πάλιν ἀθροίζεται ὁ Αρειανίζον ἐκ πάντων τῆς συγκλήτου, παῤῥησιάζεται· καὶ τὰ ἑπτεῦθεν ἀναγνῶναι σιγητέον. ἀλλ' οἷα δὴ τῶν ὅπου λεγομένων ἀντιφώνων Αρειανοῖς συμβαίνει καὶ ὀρθοδόξοις, τῶν μὲ λαμπροτέροις ὕμνοις ὁ ὁμοούσιον ἱερολογουμένων, τῶν δὲ Αρειανῶν ὑποκρινουμένων καὶ πάντων, καὶ δὴ εἰς κινδύνους ἀμφοτέρων ἐκ τῆς ἀμίλλης καταντησάντων, ὁ λόγος προσδραμών, Ⓦ ἔφησε λεγέτω τῶν ἀντιφώνων ἀπ' ἀρχῆς παραδόσεως. ἔστι δὲ οὗτος. Ιγνάτιος Αντιοχείας, ὁ θεοφόρος, εἶτος χειροτονήσας μετὰ τὸν μέγα καὶ κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων καλλώπισμα Πέτρον, ὃς καὶ αὐτὸς στασιάσαντος τοῖς μαθηταῖς τοῦ Χριστοῦ, λέγεται θείας ὀπτασίας ἀγγέλων καταξιωθῆναι δι' ἀντιφώνων ὑμνοποιῶν τὸν ἁγίον καὶ ὁμοούσιον τριάδα. ἔξ οὗ ἐν Αντιοχείᾳ, κἀκεῖθεν ἁπάσας ἐκκλησίας ἡ τῶν ἀντιφώνων, ἢ καὶ σαφεστέρως ἀργυρέους τοῖς ἀντιφώνοις προσπήγνυσθαι, διελθὼν προσάδοσις. ἀλλὰ τοῦτο μὲ ὠδί πως ὁ λόγος ἀπήγειλεν. ὅπου δὲ καὶ ἄλλη τις ἱστορίας ἐπόθεσις ἀπόρρητος, ἡ Ⓦ Κελτὸν φημι Γαϊνᾶν Ⓦ Αρειανὸν, ἐκὼν καὶ ταύτην ὁ λόγος προσδραμεῖται, ἐκὼν φιλοπονώτερος προσπέμπων, ἢ μᾶλλον ἐκ ἀγνοοῦντας, εἰς τὴν καλὰ Θεοδώρητον ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἥτις καὶ τοῦτο ποιεῖ τοῖς πολλοῖς, ὅπως μὲ κόπῳ καὶ τῇ παῤῥησίᾳ τοῦ ἁγίου ὑπεσωμίζεται, καὶ τέως εἰρωνεύεται ὁ βαρβαρώδης ἐκεῖνος ἀνήρ.

Εντεῦθεν αἱ τῶν Εφεσίων ὑπεσκόπτων λίβελλοι Αντωνίου, καὶ ἡ πρὸς Εφεσον τοῦ ἀρχιερέως ἀποδημία, καὶ ἡ πολλῶν καθαίρεσις ἐνδίκως, χρεισίῳ φωραθέντων ὑπεσχημένων. ἐντεῦ- 17

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεν ἡ κτ̄ Παύλικίου ποδὸς λίνος χίεας ποδὸς τὴν βασιλίδα ἐγκλητος. μικρὸν δὲ πρὸ δὴ- γήματι χθεσινώμβα. πάδε τῆς ἐγκλήσεως ἰών, χρέους καταχρεσις ὡσεὶ χρεσίων πεντακοσίων. ἀγλ᾽ ὃ τοῦτον ἡ βασιλὶς, καὶ οὐ ποδοτερον ἀνῆκεν, ἕως οὗ ἀπήτησεν μὶ ἐξ αὐτοῦ ποσότητα χρυσίνων λιτρῶν ἑκατόν, ἀποδέδωκε ὃ τῇ ἐγκαλούσῃ χρεσίνους μόνους ἐξ καὶ τεσσάκοντα. τί οὖν ποιῇ τὸ ἐγκαλεῖν γινώμαι; ὅτι ⓦ κοινὸν καταφθορὰ ποδοτάτων, ὁ ὃ ⓦ ἐγκαλούμενον ἦτε, ⁊ τὰ λείποντα τοῦ χρέους ἀπῆτει. διέγνω γὰρ τοῦτον ἡ βασιλὶς, ⁊ δηλονοῖ τῷ ἀρχιερεῖ ἀ- πολῦσαι ⓦ ἄνδρα, ὡς ἀπαγτηθέντα πρὸ ἑαυτῆς. ἔνεστι ποδὲ τούτῳ σφοδρὰ πρὸ ἀμφο- τέρων, καὶ τέλος εἰς ἀναίδειαν κτ̄ τοῦ ἁγίου χωρῆ. δύο γὰρ ἑκατονταπάρχους σὺν τοῖς ἀρχο- μένοις ὀξαποστέλλει τοῦ ἀπαλλάσσειν τῶν χθρῶν τοῦ ἁγίου ⓦ ἐγκαλούμενον. ταῦτα ἡ πλεο- νεκτὶς γνώμη τῆς βασιλίσσης. τί ὃ ὁ δοξάζων τοὺς δοξάζοντας αὐτὸν, ὀξυθενῶν ὃ τοὺς καταφρονοῦντας Θεός; ἄγγελον ὡδοῖς φοβερὸν ἐπαφίησιν ἐν ῥομφαίᾳ· οὗ ἡ πληθὺς ἐκείνη θλασαμένη φευκτῶς εἰς τὰ ποθούμενα ἦλθον, ⁊ τούτοις καταπληκτικῶς ἀπῃρτωμένα, δει- λίᾳ μὶ καὶ φόβῳ συνέχεται, ὑποστρέφει ὃ συνὶ ἔμῳ ⁊ θάμβει πολλῷ καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἡ βασιλὶς ὃ ταῦτα μαθοῦσα, συνέχεται μὶ τῷ δείει, φυλάσσει ὃ τὴν ἀπόθειαν, ⁊ ποδὸς τὴν ἅμιλλαν ἀνθοπλίζεται. ψυχὴ γὰρ ἅπαξ ἡπηθεῖσα χρημάτων, ⁊ ὧ σφοδρῷ τῆς πλεο- νεξίας καταγνωμόνι, δικαίας οὐκ οἶδε ὑποφούσης ἀναχαιτίζεσθαι χαλινῷ. φιλοπονεῖ τοίνυν τινα δι᾽ ὕδρει μεθοδεύειν ἡ βασιλὶς κτ̄ τοῦ ἀρχιερέως, πῆ μὶ τῶν ἀπειλῶν, πῆ ὃ τῶ θωπφῶν ὑπιμορφαζομένη ὡς ποδοσωπεῖον. ὁ ὃ ἀήττητος μένει ⁊ πάγιος, ὁ μηδενὶ σαλευόμενος, ἑνὸς μόνου τῆς κοινῆς ἀπρώτων σωτηρίας ὀξηρτημένος. καὶ μοι θαυμάζειν ἀεὶ συνέσειν, ⁊ θάμ- βοις ἐμπίπλασθαι, ⓦ θεῖον τοῦτον ὁσιοποιῶν, καὶ μέγαν θεράποντα, ὃ χρυσοῦν ὄντως σῶ- μα, τῆς θείας φιλανθρωπίας ⓦ κήρυκα, ὅτι κτ̄ ζωὸν τῆς ἀπρώτων ἔνεκεν σωτηρίας ἠ- γωνία ⁊ ἀνεχώρετο· καὶ πρῶ ὁποιῶ ποδομυθούμενος τῷ, ὅσα νοῆς, "ὁ Θεὸν ἠζιωμένος ὁρᾶν, βυθίσκειν εἰς σωτηρίαν δυνάμ᾽ τῆς ὁμοήμερος, σκῶλος ὑ διελίμπανεν· ὥστε ⁊ ἀκοντας, τὸ παραδοξότατον, δι᾽ αὐτοῦ σωθῆναι πολλούς.

18 Ἀλλὰ τούτων οὕτω ὀγκωμένων, ⁊ τῆς ἐκκλησίας ταῖς τ᾽ θείας πίστεως ἀκηρυβολούσης μυριάγας, ⁊ τῇ λάμψῃ τῆς βυσσείας τοῦ βίου τῶν πιστῶν ὀξαστράπτοντος, οὐκ ἐνέγκει ὁ μισάνθρωπος· ἀλλά, καθά μοι ⁊ ἄνωθεν ἤδη λέλεκται, συγκαλῆται ταῖς ὑπ᾽ αὐτὸν ἀπο- στασιχῆς δυνάμεις, ⁊ τὰ πρῶτα συγχεῖ ⁊ συστρέφει, ⁊ ἄνω ⁊ κάτω ποιῇ, σπουδῶν καὶ σπουδαιοτέρων πολλοὺς ποδὸς τὸν καταξιόνιον τ᾽ ἑαυτῷ κακίας ὑποσπισμόν. ⁊ ποδῶτον μὲν ἐργάζεται, καθάπερ πάλαι ὧ ὄφει, τ᾽ κακίας χρησάμενος, Θεοφίλῳ ⁊ Σθπελαίῳ, Ἀκακίῳ ⁊ Ἀντιόχῳ, ποδεσβυτέροις τότε, ⁊ ὀγδοικοντάρχαις, ⁊ οἷς τ᾽ ὀκτ᾽ συγκλήτοις, ἐπὶ ὃ ⁊ γυναιξί, ὧ ὀξυ- χαλκῷ ὅπλῳ, χίεσι πλησιοτάταις τε ⁊ μαρωτάταις, τ᾽ κτ̄ τοῦ ἁγίου διήρτυε θηλάσαν. λεγέτω τις τοῦ Βερροίης Ἀκακίου τοῦ εἰς ζοσῦσαν μανίας χασμολογίαν, εἰ πόντος, ἔασον, ἐγὼ ἀρτύω χύ- τραν τῷ ἁγίῳ, φάσκων ὁ σιατέστατος. ἔπεμψε καὶ τινας πέμπει ποδὸς Ἀντιόχειαν, ⁊ μετ᾽ αὐ- τοῦ εἰς Ἀλεξανδρειαν. τί ὀγκωποξομένους; ταῖς οὐ νεύστητος τοῦ ἁγίου πλημμελείας ὀξερθυνήσουσας. τί λέγῃς; πάλιν ἐκείνου τοῦ οὐρανοπολίτου, ὃ τῷ βυθῷ τῶν ἐκείνου λόγων ⁊ ἔπαυσαν ἀχρεῖς τῶν θεσπίσεων ⁊ τῆς ἄνω μητροπόλεως Ἱερουσαλὴμ τοῦ βυθοῦ αἰσθόμενοι, ἰδοὺ καθορῶνται, καὶ πόρναι καθυβρίζονται; Ἀλλ᾽ ὀξέλιπον ὀξερθυνῶντες ὀξερθυνήσεις, ⁊ ἐματαιώθησαν οὐ τοῖς ὀγκαλογισμοῖς αὐτῶν, ὃ τ᾽ φάλλοντος. Ἐπιστρέφη γὸ ὁ πόνος αὐτῶν εἰς κε- φαλὰς αὐτῶν (ὡς ἤδη ποροβὰς ὁ λόγος σκῆθεν ἐρῆ) ⁊ ἡ ἀδικία αὐτῶν ὅτι κεφαλὰς αὐτῶν καταβεβήκει, Θεοφίλου ταῦτα δηώσαντος ⁊ ὀγκοπόντος. ὁποίαν δὴ ⁊ τῆς αὐτοῦ τῶ θεομισοῦς σοφιστικῆς τῆς κακίας τερθρείας κτ̄ τοῦ Κυρίου, ⁊ κτ̄ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ (ῥᾴστον γὰρ λέγειν, καθ᾽ ὃ τῶν πιστῶν μοναχῶν ⁊ ὁσίων, ⁊ αὐτοῦ τοῦ ἀρχιερέως) τοῖς φιλοπόνοις ἡ ἀναγνῶσις γνωριεῖ. ⁊ μόνον ὃ, ἀλλὰ καὶ οἷά τινα δρᾷ ποδὸς τὸν Ἀλεξανδρείας θρόμβος,

ἀρὶ

Ψαλμ. ξγ. ε.

ιδ. ε.

ιδ. ι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀφ' ἐμοῦ ἡ ἀρχή, οὐδ' ἕως ἐμοῦ τέλος. μὴ γὰρ τῷ Μωϋσῆν οὐκ ἀνέγνω Ἰησοῦς; οὐ δι' Ἐλισσαῖος Σαμουὴλ ὁ Δαβίδ, ἢ Ἱερεμίου Βαρούχ; Ἠλιοῦ Ἐλισσαῖος; τῷ Παύλου ὁ Τίτος; οὐ Τιμοθέου, Τίτος, Ἀπολλώς; οὐ μυρίοι; Ἀλλ' εἰ κατέχθω, ἔφη τις, ἐμὴ ψυχὴ ἐκκλησίας, καὶ κοινωνήσας ἐγὼ ὑποχειρίας πᾶσα ἀνάγκη. Κοινωνήσατε δι' ὃ ἀταράχου, ἔφη, τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀδιαφόρως· μὴ ὑποχειρίας δέ. Πῶς, καὶ ἵνα κελεύεις ταῦτον; Οὐ (ἔφη) τῶν εἰς καθαίρεσιν ἁμαρτάνων οὐδὲν ἐμαυτῷ συνοίδα. Τοιούτοις τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον ὅμιλον ὁ μέγας ἐν πατριάρχαις καὶ πυρώσας Χρυσόστομος.

Ἤδη δὲ συνέδριον ἔξω τῆς πόλεως ἐν τοῖς Ῥοφίνῳ τὰ κατ' αὐτὸν κενὰ διαβουλευσάμενον, μετακληθῆναι δεῖν τὸν ἅγιον, ἀπολογησόμενον οἷς ἐνεκαλέσθη. ἵνα δὲ τὰ δηλωθέντα τοιάδε. Ἡ συνοδος ἡ ἁγία συναθροισθεῖσα, τῷ Ἰωαννῃ τάδε· λιβέλλοις ἐδέξαμεθα κατὰ σοῦ, πλήρεις μυρίων κακῶν· ἐλθὼ τοίνυν ἀπολυτήσων ταῦτα τὰ τοιαῦτα. τούτων δυσαγωνιστότατον, διὰ τὴν διαφορὰν μὲν τοῦ ἁγίου ταῦτα· Τὴν ἐκκλησίαν, διὰ ἣν ὁ Θεὸς λόγος ἐσαρξ, μὴ σχίζε, μηδὲ κατάλυε, μήτε μὴν πρεσβύτερον κρίνε δίκαζε, δέκα καὶ ὀκτὼ δὲ τεσσαρακοσίοις πατράσιν ἐναντιούμενος, καὶ μὴ τοῦ Ἄβελ προσκαλοῦ δόλιος εἰς τὸ πεδίον· ἀλλ' ἐλθὲ μᾶλλον αὐτός. καὶ γὰρ κεφαλαίοις ἐδόμησεν ἡ ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πρεσβύλως πρεσβύτεροι λίθελλοι, ἐπὶ ἐκ διαφόρων ἡμῶν, καὶ πλείονες σοῦ Θεῷ. ἐπ ἵνα τὰ ὅπλα τούτοις σωτήριον, καὶ ὁ σοφὸς ἀρχιερεὺς ἐπιλαμβανόμενος, ὃ ἀνακόλουθον τῷ ἐκ θεσμῶν ἁρπάσας τε καὶ δικαιότατα περιγράφει τούτοις, τῷ κατ' αὐτοῦ συνοδον οἰκουμενικὴν ἡμέραν μᾶλλον ἐγείρων. ταῦτα δεξάμενον καὶ διαμαθὼν τὸ συνέδριον ἐκεῖνο διὰ τὴν ἀναγνώσεως, ὁρμῶσι καθάπερ λέοντες, καὶ τὰ ἁποσταλέντων οὐ μὲν ἔδειραν, οὐ δὲ πρεσβεῖον, οὐ δὲ ἐσιδήρωσι σιδήρεις, οὓς κορυβαντιάσαντες τῷ ποιμένι περιεσκύλαισαν. τί οὖν ἐπὶ πρὸς τούτοις δράσουσι; δεσμωτηρίων πνευμάτων ἀδρανεστέρεσι συγγράμμασι καταψηφισάμενοι, οὐ οὔτ' εἶδον, ἐξ οὗ φωνῆς ἐκ ἤκουσαν, καθαιροῦσιν ἀρχιερέα, καὶ ταῦτα ὦ βασιλεῦ ἀναφέρουσι. τί λέγοντες; ὅτι μὴ τολμήσαντος αὐτὸν προσκαλέσθαι, ἀλλ' ὃ συνεπινώσκειν ταῖς ἑαυτῶν, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι νόμοι καθαιροῦσι, τοῦτο δὴ καὶ ὑπόκεινται, καὶ δὴ κελεύουσι τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ ἄκων ἀξιοῦσθαι, καὶ δίκας διδότω ἐφ' οἷς ἐλεεινὸν ἔρριψε τὴν βασιλίδα, εἰπὼν αὐτῷ Ἰεζάβελ, καὶ τούτῳ τὸ θανάτου τοῖς φονευταῖς ὑπεναντίον δόμου ὃ δύσφημον. πιστεύει τοίνυν ὁ βασιλεύς, οἷα περ ἱερεῦσιν αὐλοῖς· καὶ ἀνεξετάστως γραπτοπικῆς ἀποστολῆς βαρβαρικῶς προσταγείσης, ἀξιοῦσθαι τῷ ἅγιον κελεύει. ἐγνω οὖν ὁ πιστὸς πλῆθος ταῦτα· ἐξ ὧν ζέοντι καὶ πρεσβύτῃ τῆς πίστεως, τὸ βασίλειον φόβον νικήσαντες, καὶ κρατηθέντες, κρατος ἀντέσχησαν. τοῦτο οὖν συνιδὼν ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων, καὶ ἐκ τοῦ προσώπου βλαβὰς καὶ ἑαυτῷ κινδυνεύοις ἀποσκηπήσας, λανθάνει πρὸς ταῦτα· καὶ πρὸς τὸν σφαγεῖον (οὕτω γὰρ ἐγὼ καλῶ τὸν ἐκείνων βουλεύτην καὶ ὁρμῶν, οἶμαι δ' ἐξ ὑμῶν) ὡσεὶ πρόβατον ἐθελοντὴς προσάγεται. τοῦτον δ' συλλαβόντες, μίσει τῆς Προπονηδος Εὐξείνου τέως ἀξιόλογοι. μετὰ ταῦτα τί; μεταμεληθέντες πνὲς ἀξ αὐτῶν, συνεκφανῆναι Ἰωαννῆν καὶ ἠδικῆσθαι προσέλεγον. καὶ τοῦτο ἐκ ἐπ' τοῖς πολλοῖς διὰ πίστεως. ἐκύρου δ' πλέον τὸν τάξιν τὰ προσφερόμενα πως ἐκ τῆς τοῦ ἀπεπνευσμένου τοῖς κατηγόροις λιμῆς τε καὶ προκοπῆς. ἀλλ' ὃ τῆς αἰχμῆς ἀνέφερον τοῦτο τοιούτοις ἀπιθάνοις τοῖς φλυαρήμασιν, εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο, φάσκων τέως, ὃ ἀλαζονικὸν Ἰωαννου καθήρει αὐλὸν, παρενείρων τῆς κακίας ὁ σοφιστὴς ὃ τῆς γραφῆς, καθὰ δὲ τοῖς ἐπωφθαλμοῖς αἰνιττόμενος Κύκλος. Ψαλ. 7. μη.

Ἐπειτα γραφῆς τὸ διώκτην προσ τοῦ μέγα Ἰωαννέντιον, τέως, ὡς αὐλὸς ἔδρασεν, εἰς 24
ποιμένα μεταμορφοῦν καὶ ποικίλων προσωπεῖα. ἀλλα Θεόφιλος γράφει μὲν· καθ' ἡνώσκεται δ', Ἀφθονίου τὰ πάντα σαφῶς τὰ κατ' αὐτὸν. ὧν ὃ πολυειδὲς τὸν ὑπιτηδευμάτων καθ' ἁπλαγεὶς ὁ Ῥώμης, ὅτι τοῦ Θεοῦ καταφθονῶν, κἀκεῖθεν ἐξαγγ λυθεῖσαν τὸ σκανδάλων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δάλων τὰ μηχανήματα. καὶ ὡμοῖ ἡ λαμβάνει τὴν λύσιν, ἡ δὲ τάχιστα ἠλίκην ἐκάθεν. ἡ κλῆσις Θεοφίλου ζήτησις ἡ δυάμεις καὶ τὸ ἀθῶον ἔπαθεν. ἐντεῦθεν πρὸς ὀργὴν τῶν πιστῶν ἐξεμάπτει τὰ πλήθη· ἡ στάσεις ἐκ τούτου μερίαι, ἡ πληγαί, καὶ δεινοὶ φόβοι κίνδυνοι, ἡ γῆ τοῖς πονηροῖς ἔθνος. μὴν δυστεβὴς, καὶ τάχος φθάνων εἰς Αλεξάνδρειαν, μόλις ἀναδρὰς ἐδύνατο λαθεῖν τοὺς ζητήσαντας, κακῶς δὲ βασιλεύουσης ἀπεδίδη πυμπεῖται συνεῖδησις καὶ πηγὴ ἡ ὁμολογούμενη. μανθάνει ταῦτα πρὸς τὸ Ρώμης ὁ βασιλεὺς Ονώριος, ἡ ὅτι μεμιζόμενοι τῇ Εὐδοξίᾳ συνεκρότησαν Ⓜ Ιωάννου. ἡ φιλύπερος ἡμῶν (ἔρως γὰρ ἐκράτει Ⓜ βασιλέα θερμὸς, ἡ ἐπιθυμῶ θάσσαν τὸν ἀρχιερέα) γράφει τῷ ἀδελφῷ ἡ βασιλεῖ Αρκαδίῳ, νεμεσῶν ἡ προσωνειδίζων, ὅτι Θεοφίλῳ χώρον παρέσχεν, οὐ κατὰ αἰτίαν ἡ δίκην εἶχε, καθηρηκέναι Ⓜ Ιωάννου, ἡ ταῦτα δίκα τῶν ἀπὸ Ρώμης. ταῦτα δεξάμενος ὁ βασιλεὺς Αρκαδίος, πολλὰ τὸ μετεγνωκὼς, διεσκέπτετο περὶ τῆς ἀνακλήσεως τοῦ ἀρχιερέως. καὶ ἰδοὺ σεισμὸς καταλαμβάνει νυκτὸς, καὶ πίπτει μέρος τοῦ κοιτῶνος τῆς βασιλίσσης. καὶ τοῦτο γῆ (τὰ γὰρ ἐν μέσῳ πρέσβα μονέκων) ἡ αἰτία τῆς ἀνακλήσεως. πάλιν οὖν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς (δεῖ γὰρ σωτόμως εἰπεῖν) ἀπολαμβάνει τὸ πέρμνιον, τοῦ βασιλέως " αὐτὸ λαμπρότερον τὴν ἀπόντησιν πολὺ τῆς προτέρας ποιμνικότος· ἐκείνου μὲν πρότερον τὰ καθ' ἑαυτὸν ἐξεπαθῶν διὰ μελαγχολίαν, πόνων ἡ βιαίῳ πίστεως οὔτως ἡ ἅπαντα, προσαγαγόντων, ἐνθεωσάντων, καὶ ἐθρώνευσαν ποιησάντων αὐτόν. ταῦτα ὁ τῶν ἁπάντων θεὸς, ὁ τοῖς ἐταπεινοῖς ἀντιτασσόμενος, ὁ τοῖς ταπεινοῖς ἀντιμετρῶν τὴν χάριν. ἐντεῦθεν ἡ τῷ φιλοξένῳ ἡ σώφρονι τὴν Σάρραν ἡ Σωσάνναν Ολυμπιὰς (εἰδόσι λέγω) χαρακτηρίζουσα, παιδίσκη. δηλοῦτω ὁ δεσπότης καὶ ταύτην ὁ λόγος, ἡδονὴν ἅμα ἡ προσκλησιν εἰς ἀρετὴν τοῖς ἐπαινοῦσι ταῦτα καὶ παρελθόντι. Ολυμπιὰς, ἣν " ἐσωφρόνουσαν τῆς σωφροσύνης, τῆς φιλοξενίας, ἡ τῆς παρδείας τῶν μαθητῶν οὐχ ἥττον αἱ πολυτέλειαι, ἢ τὰ ἡδύσματα καὶ τὰ πλούτη ἡ τῆς ὥρας, δι' ὧν ἁπάντων τῶν τιμικαῦτα ἐκφεύγει τὰ διαφέροντα· αὕτη σπουδῇ μὴ νομίμως ἀνδρὶ, οὐ πεπείραται ὁ μικρὸν αὐτῷ συμβιώσασα. ταύτην ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος ὅτι ἅμα συζυγεῖ μὴ ταῦτα βεβιασμένως πρὸς γάμον εἶλκεν, ὅτι ἀπεξύσασαν, ἀλλ' ἀνεδήλωσαν τὰ δέοντα· ὡς εἴπερ ὁ ἐμὸς βασιλεὺς ἐβούλετό με ἀνδρὶ συμβιοῦν, πάντως ὅτι ἂν τὸν πρῶτον ἐλάμβανε. καὶ τί δεῖ πρὸς τὰ ἑξῆς τῶν ἐκείνης σοφῶν ῥημάτων, τοῦ λόγου ἀπευθύντος, ἐμπλατυνέσθαι; τῷ γὰρ νήφοντι κατάμοχθον ὅτιν ὅτι τοῦ κρασπέδου, ἡ τὴν προοίμιαν, ὃ ὕφασμα. προσάγματι τοῦ βασιλέως ἀφαιρεῖται τῶν ὑπαρχόντων, φυλακῆς χάριν. ἡ δὲ μᾶλλον ἤαθη τῷ προσάγματι, καὶ δηλοῖ ὡς βασιλεῦ ῥῆσιν ἁμάρτους καὶ μνήμης ἀξίαν.

*** Εὐθὺς οὖν ἤαθη τε ὁ βασιλεὺς, ἡ ἀποδίδωσι πάλιν τὰ ἑαυτῆς. ἡ δὲ λαβοῦσα, ταῦτα μὲν ὡκονόμησεν ὅπως μάλιστα, καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν ἀποδύεται, καὶ μετ' ὀλίγον ταῖς θυγατράσι τῆς ἐκκλησίας ἐγκαταλέγεται. ἀλλ' οὐδὲ αὕτη τῶν Θεοφίλου ἀφιδῶν ἀρκούσα ἀμέτοχος, τὴν ἐκείνης φιλοξενίαν, ὕλλιον ἀτιμίας τοῦ θεομισοῦς ἐλληφότος. αὕτη μετά γε πολλοὺς θεραπεύει Νεκτάριον χορὸν οἰκείας, ἰδίᾳ πρὸς Θεὸν ἐξεδήλωσε, τὰ τότε καλύψασα ὄμματα· αὕτη καὶ Ⓜ μέγαν ξενίζει Χρυσόστομον, μάζῃ δεξιουμένη δεῖ ὃ αὐτὸ ἀπεείασαν· ἡ ταύτην ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἐξορίᾳ ὀπισθοφίς δυσὶν ἀντιδεξιώσατο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον· ὁ δὲ λόγος εἰσὶ πρὸς ὃ προκείμενον.

Μετὰ τὴν εἰς Ⓜ θρόνον δευτέραν ἀποκατάστασιν τοῦ ἀρχιερέως, μικροῦ διαῤῥυέντος 25
ἐν μέσῳ χρόνῳ, σεισμοῦ λῆξε τῶν ἀναγκαίως διουθύνων τὴν διαρθρώσεως ἡ τῶν οἰκείων εἶχετο καὶ κρότος ὁ τῶν τοιούτων διαρθρωτής, ἡ αὖθις ἡ βασιλὶς δι' ὀργῆς σφοδρᾶς τῷ ποιμνίῳ καθίσατο. εἴ τις ὑμῶν οἶδε Ⓜ ἀγυρτῶ ἀνδριάντα, ἡ ταῖς δημοσίοις σκηνῇ παλαίαις, ἐς τοῦ θείου δόμου Ⓜ θόρυβον, ἐς τὴν ἀκοσμίαν, οἵαν ὁ λέγω. πάλιν οὖν ἀγῶνες ἐξ ἀγώ-

νων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ων, ἐς συνόδους καὶ τῶν ἀρχιερέων. γινώσκει ταῦτα ὁ διωκόμενος, καὶ πλεῖστον ἐκπέπληκται ὁμιλίαν, Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται. ἀπάτωμεν πλείω μίλλιν τοῦτο τῆς βασιλίδος· καὶ πάλιν παῤῥησία τοῖς κατηγόροις· καὶ Θεόφιλος ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας παῤῥηνέθη δηλονότι μηνί, ἐπὶ ᾧ δηλαδὴ ὁ δείλαιος ἀναβάλλεται. ὅμως Ἀρειανῶν κρείττονι, καθάπαξ τόξῳ, χρησάμενος, βάλλειν κατατολμᾷ τοξεύμασι τοῖς ἐκ μέλανος. τῆς γὰρ βολῆς ὁ σκοπὸς κρεῖττον, ὅτι δίκα συνόδων ὁ καθαιρεθεὶς τῇ ἐκκλησίᾳ" εἰσερρύη. οἷς ἐντυχὼν ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ, καὶ διερωτάμενος, ὑπὸ βασιλέως ἐξηλάθη, αὐτεπεκείνατο, ὑπ' αὐτοῦ βασιλέως καὶ ἀνεκλήθη· ὁ συνεδόκει μὴ τοῖς, ὅσοι τῶν ὀρθοῦ καὶ κρίματος καὶ φρονήματος· καὶ ὁ βασιλεὺς συνεπείθετο. ἀνταγωνιζόμενον γὰρ, πρεσβυτέριον τῶν βασιλέως, ὃ τῶν κακούργων κηφίσων ἐκείνων συμμίσγειν, " διεμφαίνει τοῖς ἑαυτοῦ μετανάστας. εἰσηγεῖται τις ἐν ταύτῃ (Ἐλπίδιος γὰρ οὗτος, ὁ τῆς ἐν Συρίᾳ Λαοδικείας) θαυμασίων ὄντος εἰσήγησιν, Μὴ θορυβώμεθα, λέγων, ὅτι τῶν βασιλέως (ἀπαίσιον γὰρ) ἀλλ' ὑπορραφάτωσαν ⓐ κατηγόροι, ὅπερ ὁμόπιστοι τῶν ἐκδεμένων ⓦ κανόνα τυγχάνοισι, καὶ λύεται ὁ ἀμφίβολον. συνεὶς οὖν ὁ βασιλεὺς τὴν ῥᾳστώνην τοῦ πρεσβεύματος τὴν λύσιν ὑπ' ἐγχειρήματος, μετὰ πόνος πολλῆς καὶ μεσιτεύματος, Οὐδέν, ἔφη, τούτων λοιπὸν ἔσται. ὃ γὰρ ἀμφίκρημνον τῶν πρεσβευτῶν, ἱλίγγου τοῖς κατηγόροις ἐγίνετο πρόξενον. καὶ δὴ χείλεσιν ἄκροις ὑπομορμύρουσι μόλις, ἀξίωσιν γὰρ κενοὶ πλοκαῖοι καὶ ἄπρακτοι.

Τότε ἄλλοτε ἄλλως μηχανωμένων καὶ τῶν κύβοις πεπιθυμούντων τοῖς κατηγόροις, μῆνες παρέπεσον δέκα. ὁ γὰρ ποιμὴν τῶν ἐκκλησιῶν οὐδὲ βραχύ τι προελιμπάνετο, μᾶλλον δὲ ὅσῳ ἐπιδίδου πρόσω ὁρμότερος ὅσα ἡμέρας. φιλᾶ γάρ πως ὁ ἀκηνόδοξος νοῦς ἐν ταῖς πρόσω ἀναβάσεσι χαμαιπετέστερον ἀναπηδᾶν καὶ λογιώτερον. ⓐ γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐ κατέχοι τῶν μηχανῶν, πολιορκοῦντες πομπικῶς, τῷ ἐκπώσασθαι καὶ ἀφυεραγωγῆσαι τῆς βασιλέως ⓦ νοῦ. ὁ γὰρ βασιλεὺς γυναίως μὲν ἀντεῖχε, καὶ ἀντεπάγετο μέχρι τινός. ὅτε γὰρ πρώτον ⓐ κατήγορεν ὃ ἴδιον ἀσφαλὲς πρόσθεσιν ἐποιήσαντο, ἐς οὐκ ἔθ' οἷός τε ἦν [ὁ] πρὸς τοσαύτην ἐπιμάχησιν καὶ ἀντιπαίδευσιν" κηρύξαι ἢ βοηθῆσαι τῷ βασιλείῳ νοΐ, καταμεμυδάκυσαι γὰρ αὐγὰς, καὶ πρὸς ὃ πολέμιον, ἀνθεφθηνόν τι παθών, ἐπωκλέωτεται· καὶ ὅπως, πρανὴς δίνησόμην. ἡ μεγάλη τῶν ἑορτῶν, ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων πρόσω, ἐς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἔθος, οὐ συμπρόσω. ἐδήλου γὰρ τῷ ἀρχιερεῖ μὴ πρότερον κοινωνῆσαι, πρὶν ἡ αὐγὰς τὰ ἐγκλήματα ἀποδύσασθαι. ὅτε δὴ λῆξε ἡ παρασκευή. καὶ πρὸς μὰς τὸ πάσχα πάλιν ὁ βασιλεὺς, βιαίῳ τῶν κατηγόρων ἐγκλήματι, δηλοῖ τὰ αὐτὰ, προσθείς, ὅτι δύο σε κατεψηφίσαντο συνόδοι, καὶ ἀδύνατος ἔχω [τοῦ] κοινωνῆσαί σοι. τί γὰρ ὁ ποιμὴν ὁ κλεὸς, ὃς τὸν τῶν θηρίων ἐλθόντα θεωρῶν ὁ φύλαξ ἐς τὴν τοίμνιον αἰφνίσειν; ἐγὼ θεόθεν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, τὴν ἐκκλησίαν πιστὸς θυμῷ, ἐς σοῦ σε οὐκ ἀπολείψομαι. εἰ δέσοι τοῦτο ἀφ' ἑλκύσεως βίᾳ ἐξηλαθήσομαι, ἵν' ἀπῇ κατ' ἐμοῦ λευπαταξίᾳ γραφή. τί γὰρ ὁ τυφλὸς βασιλεὺς; τῇ βίᾳ τῶν κατηγόρων μὴ δέος τοῦτον τῆς ἐκκλησίας χωρίσας, ἐν τῷ ὀπισθοπείῳ ἀφάλῃ ἐκεκλείστο· ἐκεῖνο ἀφρονοσάλμενος, ὡς εἴ γέ τι πάλιν συμβῇ τῶν ἀδοκήτων, βουλόσκειν τοῦτον εἰς ἐξιλέωσιν τάχιον. ὅπως ὁ μέγας φωστὴρ τὴν ἐκκλησίαν κωλύεται δαδουχεῖν. καὶ δὴ πάλιν παῤῥαυτὰ δι' ὄχλου γινόμενος παῤῥὰ τῶν κατηγόρων ὁ βασιλεὺς, αὐγὰς τὸ πᾶσαν βαλὼ ὀπτηρέπει, ὃ φεικτὸν τῆς ἡμέρας τοῦ ἱεροῦ σαββάτου καὶ τὸ ἀρετὴν τοῦ ἀρχιερέως διευλαβούμενος. ἵ οὖν ⓐ ὀπτῆρες αμμένοι φασὶν; ὅτι τὴν ἡμῶν κεφαλὴν, ὦ βασιλεῦ, ἡ καθαίρεσις Ἰωάννου· μόνον τάχιον ἀξιωθῆτε. πάλιν οὖν ἐνδελεμία ἐρώτησις, καὶ πάλιν ψῆφοι καὶ ἀποφάσεις. διεγινώσκε) πᾶσι τὰ δράματα, συγχεῖται πᾶς ὁ λαὸς, συγχέεται τὰ τῆς ἑορτῆς, ὁ φόβος φυγὴν ἐμποιεῖ καὶ φυγόντες ὅ τε κλῆρος καὶ ὁ πιστὸν ἄπαν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐν ἀξιώμασι, ὃ ἦν πάσχα ἐν δημοσίῳ τινὶ" λουτρῷ, Κωνσταντιανῆς τοῦτό φασιν, ἐπετέλουν, τῆς τε νυκτὸς

ἐκείνης

ἐκείνης ταῖς δοξολογίαις ἐπαγρυπνοῦντες, τοὺς τε κατηχηθέντας βαπτίζοντες, καὶ τὰ ἐνωθέντα τῷ κυρίῳ λειτουργοῦντες. προσαναφέρουσι δὲ καὶ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ὁ τῶν Ἑλλήνων, τοῦτο μέν, δεδιότες μή πως εἰσελθὼν καὶ μόνην λύρων τὴν ἐκκλησίαν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ μὴ τῇ θύραθεν διδασκαλίᾳ, τῆς βασκανίας δὲ αὐτῶν καταγνῷ· τοῦτο δὲ πρὸς ἅπαντων ἡμέρας τὸν βασιλέα προσκυνοῦντες. ἐντεῦθεν λαβόντες τὸν Λούκιον, ὃς ἦν ἑλληνόφρων, καὶ τὴν τοῦ ἵππου αὐτοῦ στρατὸν νεολαίαν, θεραπεύσας ξιφήρεις ὡστεὶ πεντακοσίους, δι' ὅλης φυλακῆς τῆς νυκτὸς (ὦ τῶν ἐκεῖ βλασφημούντων, ἃ οὐδὲ Ἱερεμίας ἄξιος θρηνῆσαι ἦν;) ἀφνίδιον ἐπαμῦναι εἰσεπήδησαν. καὶ διαρρήξαντες τοὺς ὄχλους χωροῦσιν ἔνδον τῶν ἁγίων ἀδύτων, κωλύουσι τῶν μυουμένων τὴν θείαν μυσταγωγίαν, ἀνύπαστοι τοῖς διακόνοις, καὶ ἵνα ἴδῃ ἐκχεόμενα τὰ τῶν θείων συμβόλων μυστήρια· παισὶ ῥοπάλοις τὰς κάρας τῶν ἱερέων, αἵματι κιρνῶσι τὴν κολυμβήθραν. εἶτα οἱ μὲν φεύγουσι πάντες· ἐλεεινὸν θέαμα τοῖς καταθεῖσιν· ὁ μὲν τῶν στρατιωτῶν πρῶτον εἵλκεν, ὡς λάφυρον· ὁ δὲ χιτῶνας· ὁ δὲ θεῖα μυστήρια καὶ κιβώλια. ἃ μὲν ἱερᾶς ἐκ εἱρκτῆς, ἃ δὲ ἀξιώμασιν ἀπηλαιώντο. διαπάγματα σωζόμενα, αἱ ἀπὸ τοῦ σωζόμενα, τὴν Ἰωάννου κοινωνίαν ἐρυθραίνουσαι. ἀλλὰ δὲ οὕτως οὐ κατηργεῖτο, μᾶλλον δὲ δῶν ἐκραταιοῦτο· ἐπεσφίγγετο τὰ τῆς πίστεως, καὶ ὃ εἰρηνικὸν ἐν τῇ ἐξόδῳ τῷ Ἰσραὴλ, Οὐκ ἀπέκτεινον ἄνδρες, τοσοῦτο πλείους ἐγίνοντο. ἐντεῦθεν Ἰωαννίται μὲν ἐξωνομάκασιν οἱ λάφυρες. Ἐξοδ. α. 12.

27 Ἐξεισιν ὁ βασιλεὺς μετὰ ταῦτα γυμνασίου χάριν τῶν βασιλείων· καὶ βλέπει δὲ πεδίον μακρόθεν λευχειμονοῦν τοῖς νεοφωτίστοις. θαυμάζει δὲ θέαμα, γῆς ἄνθος δοκοῦν δὲ ὁρώμενον. ἦν γὰρ ἐκεῖ πεντακισχίλιοι οἱ νεοφώτιστοι. ἱερωτᾷ τί αὖ εἴη τοῦτο; καὶ (ὄρα δή μοι τῆς ποιμαίνης γλώσσης τὴν ἀξιοπιστίαν) τῶν ἑτεροδόξων, ἔφησαν, Οὐαλεντινιανῶν ἐστιν ἡ πληθύς. καὶ, ἅμα τῷ λόγῳ, λαθρα κατ' αὐτῶν ὁρμῶσιν ἄνδρες ξιφήρεις. καὶ τί δεῖ τούτοις τὰς λόγους προσδηλώσειε; πάλιν πληγαί, πάλιν βάσανοι, πάλιν δεσμά, πάλιν φυλακή. τὰ δεσμωτήρια, ἐκκλησίαι, πλήρη ὕμνων καὶ δοξολογιῶν· αἱ ἐκκλησίαι χαίρουσι δεσμωτηρίων, ποινῶν, μαστίγων πληρέσταται, καὶ τρεβλώσεων. ἐπὶ μιᾶς δὲ μέσῳ δύο, δὲ ὁ βασιλεὺς βίᾳ πειθεὶς, δηλοῖ τῷ ἀρχιερεῖ, ὃ τί σὺ τὸ σῶν κατηγόρων ἡ πληθὺς ἐφ' ἑαυτοῖς ἐπεκράσαντο κρίμα. τοίνυν αὖθις τὰ τί σαυτὸν δύναθεὶς δὴ τοῦ Θεοῦ, ἐξέλθε τῆς ἐκκλησίας. τοῦτο τῷ ὄντως ὁ ἱερεὺς ἀθλητὴς δηλωθεὶς ἀγαγοῦσι, προσμείνας, ἐπείξας, οἰκοδομήσας, τὰ κάλλιστα πᾶσι συμβουλευσάμενος, πρᾳότατα καταπαυσάμενος τῷ ἀλόγῳ καὶ τελευταίῳ φιλήματι, τὸν στωϊκτήριον ἀποδέδωκεν. ἐπὶ τοῖς προθεὶς τὰ τοῦ τῷ θαυμασίῳ Ὀλυμπιάδα διακόνους τοῦ δυσκρεσιάτων πρεσβυτέρων τινὶ, τῆς ἐκκλησίας ἐξέρχεται, στωϊζόντος αὐτῷ καὶ φυλάσσοντος ἀγγέλου τὴν ἐκκλησίαν, μὴ φέροντος ταύτης ὁρᾶν τὴν ἐρημίαν. ἦν γὰρ ὑδὲν ἄμφνον τότε θεάσθαι διακεκμηκὸς, ἀθουμένων, τεχόντων ῥοιζουμένων, καταμωκωμένων, διασυρόντων ἄλλον. φεκτὰ ταῦτα, καὶ θηρίων ἐπάξια· ὑφ' ὧν καὶ ὁ λόγος συμπάσχει, κομματικῶς τῷ μιμήματι προσβαλλόμενος. τὰ ἐντεῦθεν φεκτότερα. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ φωσφόρου διώξεως ἢ καταδύσεως τοιοῦτόν τι φεικωδέσατον γίγνεται. Φοβερωτάτη φαντασία φλὲξ ἐκ μέσου τοῦ θρόνου, ἐν ᾧ τὸν λόγον ὁ ἐνσωφήτης τοῦ λόγου τὰς διηγήσεις ἐνώπιον ποιεῖν, ἀφικέσθαι τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης, ἐπιδενδροῦσθαι πρὸς ὕψος ἀφ' ὧν ἀλύσεων ἄχρι τῆς ὀροφῆς τοῦ κώνου· καὶ, καθάπερ ἔλικα γαστέρα φαντάζουσα, τῆς ἐκκλησίας ὅλην νοτον ἐφέρειν, σωφρονίζουσα, καταπλήττουσα πρώτως, τῶν τολμητῶν θεατείζουσα τὰ τολμήματα. καὶ τί δὲ ἐντεῦθεν; ἀπηλιώτης ἐπαφοδάλλει πνοὴ, καὶ θάττον ἢ λόγος, τὸν τῆς συγκλήτου βουλῆς καταδόσκεται οἶκον. εἶτα διαπερᾷ λογικῶς, οἷα δὴ πῦρ, ὅλη τὰς βασιλείους αὐλάς. θαύμασον ὡς καπνοῦ, ὡσπερεί μεταξὺ δύο πυελῶν ὀρέων, τὸν μὲν ἔνδον λαὸν μὴ λωβώμενον· τὰ δὲ ἔκδοτα δώματα καταδαπανώμενα· τῶν δὲ ἱερῶν κιονίων δὲ πῦρ μὴ φαῦσαν καταβολῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

που εἶ), ὁ μηδὲ ὅπως τοῦτο κατορθώσειεν ἀκηδὼς ἅπαντα θέλων, τί ἂν ἕτερον ἢ θηρίου εἴη; σὺ νόησον ὅσῳ ὅσον ἂν εἴη κακιόν, τὸν Χριστοῦ θέλοντος ἡμᾶς ὀξὺ ἂν θεᾶσθαι ἰσαγγέλους ποιῆν, αὐτὸν δὲ ἂν θεᾶσθαι εἰς θηρία μεταπεσεῖν. τὸ γὰρ τῇ γαστρὶ δουλεύειν, καὶ τῇ τοῦ κρημνοῦ ἐπιθυμίᾳ κατέχεσθαι, καὶ ὀργίζεσθαι, καὶ δάκνειν, καὶ λακτίζειν, οὐκ ἂν θεᾶσθαι, ἀλλὰ θηρίων ἐστί. καίτοι τὰ μὲν θηρία, ἐν ἕκαστον, ὡς εἰπεῖν, ἓν ἔχει πάθος, καὶ τοῦτο τῇ φύσει· ὁ δὲ ἄνθρωπος τῶν λογισμῶν τῶν ἀρχικῶν ἐκβαλὼν, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ πολιτείας ἐκπεσὼν, πᾶσιν ἑαυτὸν ἐπιτρέπει τοῖς πάθεσι, καὶ οὐκ ἔτι θηρίου μόνον, ἀλλὰ τέρατος πολυμορφοτέρου καὶ ποικίλου, καὶ οὐδὲν τῶν ἀπὸ τῆς φύσεως συγγνώμην ἔχει. πολυαιρέσεως γὰρ καὶ γνώμης ἡ κακία πᾶσα. ἀλλὰ μὴ γένοιτο ποτε ταῦτα περὶ τῆς ἐκκλησίας ὑποπτεῦσαι τὸν Χριστοῦ. πεπείσμεθα γὰρ περὶ ὑμῶν τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας· ἀλλ' ὅσῳ πεπείσμεθα, τοσούτῳ τῶν περιφυλακτικῶν οὐδὲν ἧττον ἀποστομοῦμεν λόγων· ἵνα περὶς αὐτοὺς ἀνελθόντες τοὺς κορυφαίους τῶν ἀρετῶν, τύχωμεν τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. γ. ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ.

Ροσοχῆς μὲν ἕνεκεν τῆς περὶ τὴν ἀκρόασιν, περιττὸν λοιπὸν ὑμῖν παραινεῖν· ὅπως τάχους τὴν παράδοσιν ὅτι τῶν ἔργων ἐδείξατε. ἥ τε γὰρ Συνδρομὴ, τό τε ἀτενὲς τῆς σάσεως, καὶ τὸ Συνωδοιῶσας ἀλλήλοις καὶ εὐδοτέρω τόπον ἐπεῖχεσθαι καὶ παλαῖσαι, καὶ ὅθεν δὴ βύσσον μοτέρα γένοιτο ὑμῖν ἡ πρὸς ἡμᾶς φωνὴ, καὶ τὸ πιεζομένοις μὴ θέλειν ἀναχωρεῖν, ἕως ἂν τὸ πνευματικὸν τοῦτο ἀγαλυθῇ θέαθεν, καὶ κρότοι καὶ θόρυβοι, καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα, τεκμήρια τῆς ἐν τῇ ψυχῇ θερμότητος δῆλα εἶναι καὶ τῆς φιλοκαλίας ὑμῶν. δεῖ δὲ περιττὸν περὶ τούτου προεισφέρειν· σχεδὸν γὰρ πάντες ἐπεῖναι καὶ παρακαλέσαι ἀναλαβεῖν ἡμῖν, ὥστε μείναι τάχιον ἐγγένεσθαι τὸ ἀσυδίᾳ, καὶ μὴ μόνον ἐν τούτοις αὐτοὺς ἐπιδείκνυσθαι, ἀλλὰ καὶ οἴκοι γενομένους, τὸν ἄνδρα περὶς τὴν γυναῖκα, καὶ πατέρα περὶς τὸν παῖδα περὶ τούτων διαλέγεσθαι, καὶ λέγειν μὲν τὰ πρὸς ἑαυτοὺς, ἀπαιτεῖν δὲ τὰ πρὸς ἐκείνων, καὶ τὸν καλὸν τοῦτον εἰσφέρειν ἀπόνους ἔρανον. μὴ γάρ μοι λεγέτω τις, ὅτι τὰ παιδία περὶς τοῦτα ἡμῖν ἀπηχολῆσθαι οὐχρή. ἐχέτω μὲν γὰρ οὐ μόνον ἀπηχολῆσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τούτοις μόνοις ἔχειν τὴν ἀσυδίαν. πλὴν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσθένειαν ὑμῶν τοῦτο λέγω τοῦτο, οὐδὲ αὐτὰ τῆς ἔξωθεν ἀπάγω σχολῆς, ὥσπερ οὐδὲ ὑμᾶς τοῦ πολιτικοῦ ἀφέλκω περιγραμμοῦ, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἑωθινῶν τούτων ἡμερῶν, μίαν ἀξιῶ τὴν κοινὴν πάντων ἡμῶν διαθήναι διατροφήν. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, οὐ μὲν οἰκείας ἡμῖν κελεύειν ἅπαντα δουλεύειν τοῦ χρόνου, ἡμᾶς δὲ μηδὲ τὴν ἐλαφρὰν σχολὴν ἀπονέμειν τῷ Θεῷ, δι' ἣν ταῦτα, τῆς δ' ὑλείας ἁπάσης ἐκείνῳ μὲν οὐδὲν περιστιθείσης (ἀνενδεὲς γὰρ τὸ θεῖον) εἰς δὲ συμφέρον ἡμῖν; ἀλλ' εἰς θέατρα μὲν αὐτοὺς ἄγοντες, ὅτε μὲν θήματα ὅτε ἄλλο τι τῶν τοιούτων προκαλλεῖσθε· ἐν δέ τι τῶν πνευματικῶν κερδῶν δεῖ καὶ συναγαγεῖν, ἀργολίδα δὲ περιγραμμα ὀνομάζετε. καὶ πῶς ὑπερεξωφρετεῖτε τοῦ Θεοῦ, πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις σχολάζοντες καὶ χαλεπὸν ἀπονέμοντες· δὲ καὶ τὰ αὐτοῦ μεταχειρίζειν, ὀχληρὸν καὶ οὐκ εὔχαιρον εἶ) νομίζοντες τοῖς παισί; μὴ τοῦτο, μὴ, ἀδελφοί. δεῖ γὰρ αὖθις μάλιστα ἡ ἡλικία τούτων δεῖται τῶν ἀκουσμάτων. ἀπαλὴ γὰρ ὅσα ταχέως ἐναποτίθεται τὰ λεγόμενα, καθάπερ ἐρίνεος σφραγῖδος, τῆς ἀκροάσεως, ἐν κηρῷ, τῇ διανοίᾳ τῇ τούτων ἐντυπουμένης. ἄλλως τε, δὲ ὁ βίος ἀσχολίας πολλὰς ἔχει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔχει πρὸς κακίαν ἀποκλῖναι ἢ ἀρετήν. ἂν οὖν τις αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς τῆς θύρας καὶ τῶν προθύρων ἀπαγάγῃ μὲν τῆς πονηρίας, χειραγωγήσῃ δὲ πρὸς τὴν ἀρίστην ὁδόν, ὥσπερ εἰς ἕξιν τινὰ καὶ φύσιν αὐτοὺς καταστήσει λοιπόν, καὶ οὐδὲ ἑκόντες μεταβαλοῦνται ῥᾳδίως πρὸς τὸ χεῖρον, τῆς συνηθείας ταύτης ἑλκούσης αὐτοὺς πρὸς τὴν τῶν ἀγαθῶν ἐργασίαν. οὕτως ἡμῖν τῶν γεγηρακότων αἰδεσιμώτεροι γενήσονται, καὶ τοῖς πολιτικοῖς χρησιμώτεροι πράγμασιν, ἐν νεότητι τὰ τῶν πρεσβυτέρων ἐπιδεικνύμενοι. οὐ γάρ ἐστιν, ὥσπερ ἔφθην εἰπών, τοιαύτης ἀπολαύοντας ἀκροάσεως, καὶ ἀποστόλῳ τοιούτῳ συγγινομένους, μὴ μέγα τι καὶ γενναῖον ἀγαθὸν λαβόντας ἀπελθεῖν, κἂν ἀνήρ, κἂν γυνή, κἂν νέος ὁ ταύτης μετέχων τῆς τραπέζης ᾖ. εἰ γὰρ τὰ θηρία τὰ παρ' ἡμῖν λόγῳ ῥυθμίζοντες ἡμεροῦμεν, πόσῳ μᾶλλον τῇ πνευματικῇ ταύτῃ διδασκαλίᾳ τοὺς ἄνδρας τοῦτο ἐργασόμεθα, ὅταν καὶ τοῦ φαρμάκου καὶ τοῦ θεραπευομένου πολὺ τὸ μέσον ᾖ; οὔτε γὰρ ἡ ἐν ἡμῖν ἀγριότης τοσαύτη, ὅση ἡ ἐν ἐκείνοις (ἡ μὲν γὰρ φύσεως, ἡ δὲ προαιρέσεώς ἐστιν) οὔτε τῶν λόγων ἡ ἰσχὺς ἡ αὐτή. ἐκείνη μὲν γὰρ ἀνθρωπίνης ἐστὶ διανοίας, αὕτη δὲ τῆς τοῦ πνεύματος δυνάμεως καὶ τῆς χάριτος. ὁ τοίνυν ἀπογινώσκων ἑαυτοῦ, τὰ θηρία ἐννοείτω τὰ ἥμερα, καὶ οὐδέποτε τοῦτο πείσεται. συνεχῶς παρὰ τοῦτο ἴτω τὸ ἰατρεῖον, τοῦ πνεύματος ἀκουέτω νόμων διὰ παντὸς τοῦ καιροῦ· καὶ οἴκαδε ἀπελθών, ἀπογραφέτω τὰ ἀκουσθέντα τῇ διανοίᾳ· καὶ οὕτως ἔσται ἐν ἐλπίσι χρησταῖς καὶ ἀσφαλείᾳ πολλῇ, τῇ πείρᾳ τῆς προκοπῆς αἰσθανόμενος. ὅταν γὰρ ὁ διάβολος ἴδῃ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον ἐγγραφέντα τῇ ψυχῇ, καὶ πλάκας αὐτὴν γινομένην τὴν καρδίαν, οὐ προσελεύσεται λοιπόν. ἔνθα γὰρ ἂν ᾖ γράμματα βασιλικά, οὐκ ἐν στήλῃ χαραχθέντα χαλκῇ, ἀλλ' ἐπὶ θεοφιλοῦς διανοίας ἁγίῳ πνεύματι τυπωθέντα, καὶ πολλῆς ἀποστίλβοντα τῆς χάριτος, οὐδὲ ἀντιβλέψαι ἐκεῖνος δυνήσεται, ἀλλὰ πόρρωθεν ἡμῖν δώσει τὰ νῶτα. οὐδὲν γὰρ οὕτω φοβερὸν ἐκείνῳ καὶ τοῖς παρ' ἐκείνου * λογισμοῖς, ὡς διάνοια τὰ θεῖα μελετῶσα, καὶ ψυχὴ διὰ παντὸς ἐγκειμένη ταύτῃ τῇ πηγῇ. τὴν γὰρ τοιαύτην οὐ λυπῆσαί τι τῶν παρόντων δυνήσεται, κἂν ἀηδὲς ᾖ, οὐ φυσῆσαι καὶ ἐπᾶραι, κἂν αἴσιον ᾖ· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ χειμῶνι καὶ ζάλῃ καὶ γαλήνης ἀπολαύσεται πολλῆς. οὐ γὰρ παρὰ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν ὁ θόρυβος ἡμῖν ἐγγίνεται, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς διανοίας τῆς ἡμετέρας. ἐπεί, εἰ παρὰ τὰ συμβαίνοντα τοῦτο ἐπάσχομεν, πάντας ἀνθρώπους ταράττεσθαι ἔδει (πάντες γὰρ τὴν αὐτὴν πλέομεν θάλασσαν, καὶ κυμάτων καὶ ἄλμης ἐκτὸς εἶναι ἀμήχανον) εἰ δὲ εἰσὶν οἳ τοῦ χειμῶνος ἑστήκασιν ἔξω καὶ τῆς θαλάσσης μαινομένης, εὔδηλον ὅτι τὸν χειμῶνα οὐ τὰ πράγματα ποιεῖ, ἀλλ' ἡ κατάστασις τῆς διανοίας τῆς ἡμετέρας. ἂν οὖν αὐτὴν κατασκευάσωμεν οὕτως, ὡς πάντα φέρειν εὐκόλως, οὐκ ἔσται χειμὼν ἡμῖν οὐδὲ κλυδώνιον, λευκῆς ἀεὶ τῆς γαλήνης οὔσης. ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα πῶς προθέμενος μηδὲν περὶ τούτων εἰπεῖν, εἰς τοσοῦτον ταύτης ἐξηνέχθην τῆς παραινέσεως. σύγγνωτε οὖν τῆς μακρηγορίας ἡμῖν. καὶ γὰρ δέδοικα, καὶ σφόδρα δέδοικα μήποτε ἀσθενεστέρα ἡμῖν αὕτη γένηται ἡ σπουδή· ὡς εἴγε ἐθάρρουν περὶ αὐτῆς, οὐδὲν ἂν διελέχθην τούτων ὑμῖν νῦν. ἱκανὴ γὰρ αὕτη πάντα ὑμῖν διορθῶσαι τὰ πράγματα. ὥρα δὲ λοιπὸν ἐπὶ τὰ προκείμενα τήμερον ἰέναι, ὥστε μὴ κεκμηκότας ὑμᾶς προσβάλλειν τοῖς ἀγῶσιν. ἀγῶνες γὰρ ἡμῖν πρόκεινται πρὸς τοὺς τῆς ἀληθείας ἐχθρούς, πρὸς τοὺς πάντα μηχανωμένους, ὥστε καθελεῖν τὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, μᾶλλον δὲ τὴν ἑαυτῶν. ἡ μὲν γὰρ μένει διὰ παντός, οἵαπερ ἐστίν, οὐδὲν παρὰ τῆς βλασφήμου γλώττης ἐλαττουμένη· ἐκεῖνοι δὲ ὃν φασι προσκυνεῖν, καθελεῖν σπουδάζοντες, τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας πληροῦσι, καὶ κολάσεως τὴν ψυχήν. τίνα οὖν ἐστιν ἅ φασιν, ἡμῶν ταῦτα λεγόντων, ἐκεῖνοι; ὅτι τό, ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, οὐ τὸ ἀΐδιον δείκνυσιν ἁπλῶς. καὶ γὰρ καὶ περὶ οὐρανοῦ τοῦτο ἐλέχθη καὶ περὶ γῆς. ὢ τῆς ἀναισχυντίας καὶ τῆς ἀνευλαβείας τῆς πολλῆς· περὶ Θεοῦ σοι διαλέγομαι, καὶ σύ μοι τὴν γῆν φέρεις εἰς μέσον, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀνθρώπους; οὐκοῦν ἐπεὶ υἱὸς Θεοῦ ὁ Χριστὸς λέγεται καὶ Θεός,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θεὸς, καὶ ὁ ἀνθρωπος υἱὸς Θεοῦ λέγεται, καὶ Θεὸς δὲ εἶπε. ἐγὼ γὰρ εἶπα, θεοί ἐστε, φησι, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες· φιλονεικήσεις ὦ μονογλωττῆς ὑότητος, καὶ οὐδὲν φήσεις αὐτὸν ἔχειν πλέον τοῦτό σου; οὐδαμῶς, φησι. καὶ μάλα τοῦτο ποιῆς, κἂν μὴ ὦ λέγω λέγης. πῶς; "ὅτι καὶ σὺ χάριτι φῆς τῆς υἱοθεσίας μετειληφέναι, καὶ αὐτὸν οὕτω. ὦ γὰρ μὴ φύσει" λέγειν αὐτὸν, οὐδὲν ἕτερον, ἢ χάριτι εἶναι τοῦτο κατασκευάζεις. πάλιν ἀλλ' ἴδωμεν καὶ ταύτης μάρτυρίας ἀς προσάγουσιν ἡμῖν. Ἐν ἀρχῇ, φησιν, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἰῶ· Γεν. α. α. ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. Καὶ ἰῶ δὲ Ἀθφος ἐξ Ἀρμαθέμ Σιφᾶ. Ταῦτά ἐστιν ἃ νομίζουσιν εἶναι ἰαμεά. καὶ ἔστιν ἰαμεά· ἀλλ' εἰς τὸ δεῖξαι πάλιν πρὸς ἡμᾶς λεγομένου ὀρθότητα τοῦ λόγου, ἀθενέστερα ὄντα ἀπάντων τοῖς τὸ φῆσαι τὰ βλασφημίαν αὐτῷ. τί γάρ, εἰπέ μοι, κοινὸν ἔχει τοῖς τὸ ἐποίησε, τὸ ἰῶ; τί ὃ ὁ Θεὸς τοῖς καὶ δὲ Ἀθφος; τί δὲ ἄμικτα μιγνύεις, καὶ συγχεῖς τὰ διαφεύγοντα, καὶ τὰ δῶ κάτω ποιεῖς; ἐνταῦθα γὰρ οὐ τὸ ἰῶ δείκνυσι τὸ ἀΐδιον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ ἰῶ, καὶ τὸ ὁ λόγος ἰῶ. ὥσπερ γὰρ τὸ ὄν, ὅταν μὲν τοῖς δὲ Ἀθφου λέγηται, συνεχῶς χρόνον δηλοῖ μόνον, ὅταν δὲ τοῖς Θεοῦ, "τὸ ἀΐδιον δείκνυσιν· οὕτω καὶ τὸ ἰῶ, τοῖς μὲν τῆς ἡμετέρας λεγόμενον φύσεως, παρελήλυθε χρόνον σημαίνει ἡμῖν, καὶ αὖ τοῦτον πεπερατωμένον· ὅταν δὲ τοῖς Θεοῦ, τὸ ἀΐδιον ἐμφαίνει. ἤρκει μὲν οὖν ἀκούσαντα μόνα ἰῶ, καὶ ἀκούσαντα δὲ Ἀθφον, μηδὲν πλέον ὑποπτεῦσαι τοῖς δὲ Ἀθφου, τῇ φύσει" τοῖς γεγονόσι τοῖς προσηκόντων. τὸ γὰρ γεγονὸς, ὅ, τι ἂν ᾖ, χρόνῳ ἡ αἰῶνι γέγονεν· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Θεοῦ οὐ χρόνων μόνον, ἀλλὰ καὶ αἰώνων πάντων κρείττονος. δημιουργὸς γὰρ αὐτῶν ἐστι καὶ ποιητής. διὸ καὶ γὰρ, φησι, καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. ὁ δὲ ποιητὴς τοῖς τῶν ποιημάτων πάντως ἐστὶν. ὅπερ οὖν οὕτως δυάθητοί εἰσί τινες, ὡς τὸ μὴ ταῦτα μεῖζόν τι τοῖς αὐτῶν τῆς ἀξίας ὑπονοεῖν. ὦ, ἐποίησε, ῥήματι, καὶ τῷ, δὲ Ἀθφος ἰῶ, τοῖς καταλαμβάνει τὸν διάνοιαν τοῦ ἀκροατοῦ καὶ πᾶσαν αἰσχυντίαν ἐκκόπτει. πᾶν γὰρ τὸ ποιητὸν, καὶ οὐρανὸς καὶ γῆ, χρόνῳ πεποίηται, καὶ ἀρχὴν ἔχει χρονικήν, καὶ ἀναρχον τούτων οὐδέν, ὅπερ γέγονεν. ὥστε ὅταν ἀκούσῃς ὅτι ἐποίησε τὸν κόσμον, καὶ ὅτι δὲ Ἀθφος ἰῶ, τοῖς τὰ" λοιπὸν Φλυαρᾷς, "δυόντινον τινα ἐλλιπῶν λῆρον. ἐγὼ γὰρ καὶ ἑτέραν ἐπιφορὰν εἰποιμὶ δὲ. ποίαν ὃ ταύτην; ὅτι εἰ καὶ τοῖς τῆς γῆς εἴρηκε, ἐν ἀρχῇ ἰῶ ἡ γῆ, καὶ τοῖς τοῦ δὲ Ἀθφου, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἰῶ ὁ δὲ Ἀθφος, οὐδὲ οὕτως ὑποπτεῦσαί τι μεῖζον τοῖς αὐτῶν τῶν νεῶ" ἐγνωσμένων ἐκείνων ἡμῖν. ἡ γὰρ τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῖς σημεῖα τοῖς λαβοῦσα ὅσα δὲ τοῖς αὐτῶν λέγηται, οὐκ ἀφίσι τὸν διάνοιαν μεῖζόν τι φαντασθῆναι τοῖς αὐτῶν, ὧν νεῶ ἴσμεν· ὥσπερ " οὖν ὁ λόγος, κἂν μικρόν τι τοῖς αὐτοῦ λεχθῇ, οὐκ ἀφίσι ταπεινόν ἐννοῆσαί τι καὶ ὑπτελές· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἰῶν φησι τοῖς τῆς γῆς, [ὅτι] καὶ δὲ γῆ ἰῶ ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. Εἰπὼν γὰρ ὅτι ἐποίησεν αὐτὴν, καὶ θεὶς αὐτῆς οἰκεῖον ὅρον, ἀδεῶς λοιπὸν τὰ" ἑξῆς φθέγγεται, εἰδὼς ὅτι οὐδεὶς ὅπως ἀνόητός ἐστιν, ὡς ἀναρχον αὐτὴν καὶ ἀγένητον ὑποπτεῦσαι. ὃ γὰρ τῆς γῆς ὄνομα, καὶ ὃ, ἐποίησεν, ἱκανὰ καὶ σφόδρα πλείονα πεῖσαι, ὅτι οὐκ ἀΐδιος, οὐδὲ ἀγένητος, ἀλλὰ τῶν ἐν χρόνῳ γενομένων ἐστί. χωρεῖς ὃ τούτων, τὸ ἰῶ, ὅτι μὲν τῆς γῆς καὶ τοῦ" ἀνθρώπου δὲ τοῦ εἶναι ἁπλῶς ἐστι σημαντικόν· ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦ δὲ Ἀθφου, τὸ ἀπὸ τοῦδε τὸ χωρεῖν εἶναι, ὅτι ὃ τῆς γῆς, τοῦ πῶς εἶναι. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἡ ὃ γῆ ἰῶ, ἁπλῶς, καὶ ἐσίγησεν, ἀλλὰ πῶς ἰῶ καὶ μὴ τὸ γενέσθαι ἐδίδαξεν, οἶμαι, ὅτι ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος, ἐπὶ τοῖς ὕδασι κρυπτομένη καὶ φυσσομένη. ὃ δὲ ὅτι τὸ Ελληνικὸν, οὐκ εἶπεν ὅτι ἰῶ αὐθφος μόνον, ἀλλὰ προσέθηκε καὶ τοῦδεν ἰῶ," ἐξ Ἀρμαθέμ Σιφᾶ· ὅτι ὃ τὸ λόγου ἔχ ὅτω. καὶ ἀγνοούμενοι μὲν ταῦτα τοῖς ἀντεξετάζων. εἰ γὰρ τοῖς ἐπὶ δὲ Ἀθφου αὐτὸ ποιοῦσιν ὑπονοήσομεν, ὅταν πολὺ τὸ μέσον τῆς ἀρετῆς τῶν ἐξεταζομένων ᾖ, κατοψόμεθα τῆς οὐσίας μιᾶς ὄσης· ὅταν καὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ὅπως ἄπειρον ᾖ τὸ μέσον, πῶς οὐκ ἐκάστης μανίας τὸ τοιαῦτα κινεῖν; ἀλλ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵλεως ἡμῖν αὐτὸς ὁ βλασφημούμενος πρὸ ἐκείνων εἶπε. τίνι γὰρ τῶν τοιούτων λόγων ἀνάγκην οὐχ ἡμεῖς ἐφυρήκαμεν, ἀλλ' ⟨ὁ⟩ τῇ ἑαυτοῦ πολεμοῦντες σωτηρίᾳ ἡμῖν προσέφερον. Τί οὖν φημι; ὅτι τοῦτο τὸ ἰῶτ, ὅτι τοῦ λόγου τοῦ εἰ) ἀϊδίως μόνον ὄντι δηλωτικόν (ἐν ἀρχῇ γὰρ ἰῶτ, φησιν, ὁ λόγος) τὸ δὲ τετάρτον ὃ ἰῶτ, τοῦ πρὸς ἡμᾶς εἰ). διὸ γὰρ μάλιστα τοῦ Θεοῦ τοῦτο ἐστιν ἴδιον, τὸ ἀΐδιον εἶναι καὶ ἀνάρχον, τοῦτο πρῶτον τέθεικεν. Εἶτα, ἵνα μὴ τις ἀκούων τὸ ἰῶτ ἐν ἀρχῇ, καὶ ἀγέννητον αὐτὸν εἶπῃ, διὰ τοῦτο αὖθις αὐτὸ προσεμηνύσατο, τοῦ τοῦ εἶπεν τί ἰῶτ, εἶπών ὅτι πρὸς ⟨τὸν⟩ Θεὸν ἰῶτ. καὶ ἵνα μὴ λόγον αὐτὸν ἁπλῶς νομίσῃ τις εἶ) προφορικὸν ἢ ἐνδιάθετον, τῇ τοῦ ἄρθρου προσθήκῃ, καθάπερ ἔφην εἶπών, καὶ διὰ τῆς δευτέρας ταύτης τοῦτο αἴρει ῥήσεως. οὐ γὰρ εἶπεν, ἐν Θεῷ ἰῶτ, ἀλλὰ πρὸς ⟨τὸν⟩ Θεὸν ἰῶτ, τὴν καθ' ὑπόστασιν αὐτοῦ ἰδιότητα ἐμφαίνων ἡμῖν. Εἶτα καὶ σαφέστερον αὖθις διὰ τοῦ ἀπεκάλυψεν ἐπαγαγών, ὅτι ὁ λόγος οὗτος καὶ Θεὸς ἰῶτ. ἀλλὰ πεπιπημένος, φησί. Τί οὖν ἐκάλυψε τοῦτο εἰπών, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ⟨τὸν⟩ λόγον; πρὸ γοῦν τῆς γῆς Ἀμαλεκίθης ὁ Μωϋσῆς οὐκ εἶπεν, ἐν ἀρχῇ ἰῶτ ἡ γῆ, ἀλλ', ὅτι ἐποίησεν αὐτὴν, καὶ τότε ἰῶτ. τί τοίνυν ἐκώλυε καὶ ⟨τὸν⟩ Ἰωάννην οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς ⟨τὸν⟩ λόγον; Εἰ γὰρ πρὸ τῆς γῆς τοῦτο ἔδεισεν ὁ Μωϋσῆς, μή τις αὐτὴν ἀγέννητον εἴπῃ· πολλῷ μᾶλλον πρὸ τοῦ γοῦν φοβηθῆναι ἐχρῆν ⟨τὸν⟩ Ἰωάννην, εἴτε κτίσις ἰῶτ. ὁ μὲν γὰρ κόσμος ὁρατὸς ὤν, αὐτόθεν κηρύττει ⟨τὸν⟩ ποιητὴν (⟨ὁ⟩ ὑψαυχὴ γάρ, φησι, διηγοῦνται δοξάζειν τὸν Θεόν) ὁ δὲ υἱὸς ἀόρατός ἐστι, καὶ τὴν κτίσιν σφόδρα καὶ ἀπείρως ὑπεραναβέβηκεν. Εἰ τοίνυν ἔνθα μηδὲ λόγου καὶ διδασκαλίας ἡμῖν ἔδει, πρὸς τὸ μαθεῖν ὅτι γλυπτὸς ὁ κόσμος ἐστὶν, ὅμως σαφῶς αὐτὸ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τι ἔφη τὸν προφήτης· πολλῷ μᾶλλον περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦτο ⟨τὸν⟩ Ἰωάννην ἐχρῆν εἰπεῖν, εἴτε κτιστὸς ἦν. καὶ φησιν· ἀλλ' ὁ Πέτρος εἶπε τοῦτο σαφῶς καὶ Ἀμαρτήσην. ποῦ καὶ πότε; ὅτε Πραξ. β. λε. Ἰουδαίοις Ἀμαλεκίθης ἔλεγε· Οὐκ Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε. Τί οὖν καὶ τὰ ἐξῆς οὐ προσέθηκας, Οὗτος ⟨τὸν⟩ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε; ἢ ἀγνοεῖς ὅτι τῶν λεγομένων τὰ μὲν τῆς ἀνθρωπότητος φύσεως, τὰ δὲ τῆς οἰκονομίας ἐστίν; Εἰ δὲ μή ἐστιν, ἀλλὰ πάντα ἁπλῶς ὅτι τῆς θεότητος ἐκδέξῃ, καὶ παθητὸν εἰσάξεις τὸ θεῖον· Εἰ δὲ μὴ παθητόν, οὐδὲ ποιητόν. Εἰ μὲ γὰρ ἐκ τῆς θείας αὐτῆς καὶ ἀῤῥήτου φύσεως τὸ αἷμα ἔῤῥυσε, καὶ ἀντὶ τῆς σαρκὸς αὐτὴ τοῖς κόλποις τὸν σταυρὸν ἤλοις διηρθρώκει, λόγον αἰσχρὸν σε κρίνειν τοῦτο τὸ σόφισμα. Εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον ἀνθρώποις βλασφημήσειε, τίνος ἕνεκεν αὐτὸς ἀγνοεῖν προσποιεῖ ἀσυγγνωστον ὡς ἀγνοιάν, καὶ ἣν οὐδὲ ἀνθρωποι ⟨τὸν⟩ δαίμονες ὑπερεῖδον; ἀλλωστε, τὸ Κύριος, καὶ τὸ Χριστὸς * οὐκ ἔστιν οὐσίας, ἀλλ' ἀξιώματος. τὸ μὲν γὰρ τῆς ὀξυσίας ἐστὶ, τὸ δὲ τοῦ χειροτονῆσαι. Τί οὖν ἀνθρώποις εἶπεις περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ; Εἰ γὰρ κτίσις ἦν καθ' ὑμᾶς, τοῦτο οὐκ ἀνέχει χώρεσαν. οὐ γὰρ δὴ προέτερον ἐγένετο, καὶ τότε αὐτὸν ἐχειροτόνησεν ὁ Θεὸς, οὐδὲ ἀπόβλητον ἔχει τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ φύσει * συσιωμένως. ἐρωτηθεὶς γάρ, Εἰ βασιλεὺς εἶπ, ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγένημαι, φησιν· ὃ δὲ Πέτρος ὡς περί τινος χειροτονηθέντος, ὅτω διαλέγεται. περὶ γὰρ τῆς οἰκονομίας ὁ λόγος αὐτῷ πάσης. καὶ τί θαυμάζεις, Εἰ τοῦτο ὁ Πέτρος φησίν; Ἀθηναίοις Ἰσ. Πραξ. ιζ. λα. γὰρ διαλεγόμενος ὁ Παῦλος, ἄνδρα αὐτὸν καλεῖ μόνον, οὕτω λέγων· Ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ οὐδέν περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ λέγει μορφῆς, οὐδὲ ὅτι ἴσος αὐτῷ, οὐδὲ ὅτι ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· εἰκότως. οὔπω γὰρ καιρὸς τούτων τῶν ῥημάτων ἦν· ἀλλ' ἀγαπητὸν ἦν αὐτοῦ παραδέξασθαι τέως, ὅτι ἀνθρωπός ἐστι, καὶ ὅτι αἴτιος. ὅτω καὶ αὐτὸς ἐποίησε Χριστός, πρῶτ' οὐδὲ Παῦλος μαθὼν ὅτω τὰ παράλληλα ἀφικνούμεθα. ὁ γὰρ εὐθέως ἡμῖν ἐαυτὸν τὴν θεότητα ἀπεκάλυψεν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀνομίζετο εἶ) προφήτης· ὡς δὲ χρηστὸς ἁπλῶς ἀνθρωπος· ὕστερον δὲ ἐφάνη διὰ τῶν ἔργων καὶ τῶν ῥημάτων τοῦτο ὅπερ ἦν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἀρχῇ τοιοῦτος κέχρηται τῷ ὀνόματι. καὶ γὰρ τοιούτοις προφήταις Ἰουδαίοις ἐδημηγόρει δημηγορικῶς· καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὸ θεό-

τητος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τητος αὐτῦ τέως σαφὲς μαθεῖν ἴσχυον, ἀλλὰ τοῦτο τοῖς τῆς οἰκονομίας ἐνδεικτέον λόγοις· ἵνα τούτοις ἡ ἀκοὴ γυμνασθεῖσα, τὴν λοιπὴν εὐσοδοποιήσῃ διδασκαλίαν. καὶ εἰ βούλοιτό τις τὴν δημιουργείαν πᾶσαν ἄνωθεν διελθεῖν, εὑρήσει τοῦτο ὁ λέγω σφόδρα ἀναγκαῖον. καὶ γὰρ ἄνδρα αὐτὸν καλῶ καὶ αὐτὸς, καὶ τοῖς τῦ πάθους, καὶ τῆς ἀσθενείας, καὶ τῆς σαρκὸς γνησιότητος ἐν ἀναντεῖσι λόγοις. καὶ Παῦλος ὅταν λέγῃ, Τοῦ γνωμένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ Ρω. α. γ. κατὰ σάρκα, οὐδὲν ἕτερον ἡμᾶς παιδεύει, ἀλλ' ὅτι τῆς οἰκονομίας προείληπται, ὃ καὶ ἡμῖς ὁμολογοῦμεν. ἀλλ' ὁ τῆς βεβαιότητος ἡμῶν τοῦ τῆς ἀρρήτου καὶ εὐαγγελίου ἡμῖν ἀναρρήξεως ἀναγέγραπται. ἀλλὰ τοῦτο, ὃ ἐποίησεν ἀφεὶς, ὃ μᾶλλον ἔθηκεν. ἐγὼ δὲ εἰ καὶ ὑπὸ ἐλαχίστου εἰμὶ, τοῦτο μάλιστα διορίσασθαι. εἰ δὲ ὁ Παῦλος ἔδειξε, μή τις ὑποπτεύσῃ τὴν ἀνοήτων, ὅτι τοῦ παιδὸς ἔσται μείζων, καὶ ὑποτεταγμένον ἔδειξε τῷ γνησίως (ἀλλὰ γὰρ τοῦτο καὶ Κορινθίοις ἐπιστέλλων ἔλεγε, Οταν δὲ εἴπῃ ὅτι ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. καίτοι τίς οὐκ ὑποπτεύσειεν, ὅτι ὁ πατὴρ ὑποταγήσεται ποτε τῷ υἱῷ ἢ μὴ τῶν πάντων;) ἀλλ' ὅμως εἰ καὶ ἀλόγους ταύτας ὑποψίας δέδοικε καὶ φησιν, ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· πολλῷ μᾶλλον τὸν Ιωάννην, εἰ κλισὸς ἦν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, φοβηθῶμεν ἔδει, μή τις αὐτὸν ἀκλισον νομίσῃ, καὶ τοῦτο τῶν πάντων διδάξαι. νεῦε δὲ ὅπως γνησιότης ἦν, εἰκότως ἤτε αὐτὸς, ἤτε ἄλλος οὐδείς, οὐκ ἀπόστολος, ἢ προφήτης κλισὸν αὐτὸν ἔφησεν εἶναι. ὁ δὲ αὐτὸς ὁ μονογενὴς οὐκ ἂν ἄλλο πρᾶγμα ἔθηκεν, εἰ τοῦτο ἦν. ὁ γὰρ τὰ ὕστατα ταπεινὰ φθεγόμενος καὶ συγκαταβάσιν, πολλῷ μᾶλλον τοῦτο οὐκ ἂν ἐσιώπησεν. "οἶμαι γὰρ οὐκ ἀπεικὸς, μᾶλλον αὐτὸν ἔχοντα ὃ ὑψηλὸν σιγῆσαι, ἢ μὴ ἔχοντα τοῦναντίον λιπεῖν τοῦτον αὐτὸν, καὶ μὴ διδάξαι ὅτι οὐκ ἔχει. οὐκοῦν μὴ γὰρ βούλοιτο τοιαύτης τῆς σιγῆς ἦν, ὃ βούλεσθαι διδάσκειν οὗτος ἀνθρώπους ταπεινοφρονεῖν [καὶ] διὰ τοῦ σιγᾶν τὰ μεγάλα τῶν τοιούτων αὐτῷ· ἐγὼ δὲ οὐδέποτε ἔχοις εἰπεῖν τοιαύτην διαφορὰν τῆς σιωπῆς. τίνος γὰρ ἕνεκεν ἐσίγα, εἰ κλισὸς ἦν, ὃ γεγονὼς τοσούτων πολλὰ ἀνθρωπίνως; ὥστε ὁ διὰ τὴν ταπεινοφροσύνην διδασκαλίαν, ἃ τὰ μὴ τοσαῦτα αὐτῷ πολλάκις εἰπὼν ταπεινὰ, πολλῷ μᾶλλον, εἰ κλισὸς ἦν, τοῦτο οὐκ ἂν παρέλιπεν. ἢ ἐχ ὁρᾷς αὐτὸν, ἵνα μηδεὶς αὐτὸν ἀγνώμονα ὑποληφθῇ, πάντα ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ποιοῦντα καὶ λέγοντα, καὶ ἀξιοῦντα αὐτῷ φθεγγόμενον τῆς ἀξίας, καὶ τῆς οὐσίας, ἃ εἰς τοσαύτην ταπεινότητα καταβαίνοντα; ὃ γὰρ, καθὼς ἀκούω κρίνω· καὶ ὃ, σκληρός μοι εἶπε, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τοσαύτης μόνον ἐστὶν. εἰ τοίνυν ταῦτα φέλων τὴν ὑποψίαν ἀνεῖλε, οὕτω ταπεινὰ οὐκ ἀπεξίωσε φθέγξασθαι ῥήματα, πολλῷ μᾶλλον ἄν, εἰ κλισὸς ἦν, ἵνα μὴ ἀπιστῶν τις αὐτὸν ὑποπτεύσῃ, πολλὰ τοιαῦτα ἂν εἶπεν· οἷς, μὴ νομίζετέ με γεγονῆσθαι τοιοῦτον οἷον τὸν παῖδα· πεποίημαι ἐγὼ, οὐ γεγένημαι, οὐδ' εἰμὶ τῆς οὐσίας ἐκείνου. νεῦε δὲ πῶς τὸ ὠφελιμώτατον παρῆ. ἐκεῖνα γὰρ φθέγεται τὰ ῥήματα, ἃ δὲ οὗτος μὴ βουλομένους ἀναγκάζει ἡ ἀκοὴ τοιαῦτα τὴν ἐνθύμησιν δέχεσθαι ὑποίοιαν· οἷς, Οτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· καὶ, Τοσοῦτον χρόνον μεθ' Ιω. ι. λη. ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· ἃ, Ινα πάντες Ιω. ιδ. θ. τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα· Ωσπερ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, Ιω. ε. κα. οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ· Ο πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι· καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. καὶ πάντα ὅσα ὁ ὥσπερ, καὶ ὃ οὕτω πίθεις, καὶ ὃ ἓν εἶναι πρὸς τὸν πατέρα, πολὺ πρὸς αὐτὸν ἀποδιαλλαγίδιον * δηλοῖ· πολὺ γὰρ αὐθεντίαν, καὶ διὰ τούτων μὲν, καὶ δι' ἑτέρων δὲ πλειόνων ἐνδείκνυται· οἷς, ὅταν λέγῃ· σιώπα, πεφίμωσο· Θέλω, καθαρίσθητι· σοὶ λέγω ὃ δαιμόνιον ὃ κωφὸν καὶ ἄλαλον, Μαθ. η. ς. γ. ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ· ἃ δὲ, Ηκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσεις· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται· καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα νομοθετῶν καὶ θαυματουργεῖ, ἱκανὰ δεῖξαι αὐτοῦ τοῦτο τὸ ἀξιοπίστου· μᾶλλον δὲ τὸ πολλοστὸν αὐτοῦ μέρος, ἱκανὸν τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοὺς μὴ λίαν δυναθητοιοῦτας" προσαγαγέσθαι καὶ πεῖσαι.

ΗΘΙΚΟΝ Ἀλλὰ γὰρ δεινὸν ἡ "κενοδοξία καὶ πρὸς τὰ λίαν φανερὰ ἀποτυφλῶσαι τὸν διάνοιαν τῶν ἐπ' αὐτῆς ἁλισκομένων, καὶ τοῖς ὡμολογημένοις πεῖσαι φιλονεικεῖν· ἑτέρους γὰρ καὶ σφόδρα εἰδότας, τὰληθὲς δὲ πεπφυκότας, εἰς ὑποκρισιν καὶ αἴτησασιν ἀλείφει. ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν Ιουδαίων ἐγίνετο. ὁ γὰρ δι' ἄγνοιαν ἠρνοῦντο τὸν τοῦ Θεοῦ υἱόν, ἀλλ' ἵνα τῆς παρὰ τῶν πολλῶν τύχωσι τιμῆς. Καὶ γὰρ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, φησιν, ἀλλ' ἐφοβοῦντο, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται· καὶ τὴν αὐτῶν προαίρεσιν σωτηρίαν ἑτέρους. ὁ γὰρ ὄντως, οὐκ ἔστι τὸν οὕτω σφόδρα τῇ παρούσῃ δουλεύοντα δόξῃ, τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ τυγχάνειν. διὰ καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς εἰπών, πῶς δύνασθε πιστεύειν, δόξαν παρὰ ἀνθρώπων λαμβάνοντες, καὶ τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ μὴ ζητοῦντες; μέθη γάρ τίς ἐστι βαθεῖα, * καὶ δυσανάγωγον τὸν χαρωθέντα ποιεῖ τοῦτο τὸ πάθος, καὶ τῶν ἀληθῶν τὸν ψυχὴν ἀποχίσασα τῶν ὑρανῶν, τῇ γῇ προσπλοῖ, καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέψαι τὸ ἀληθινὸν οὐκ ἀφίησιν, ἀλλ' ὡς βορβόρῳ ἀεὶ πάντος καλινδεῖσθαι πείθει, κατασκευάζουσα δεσπότας αὐτοῖς ὕτω δυσπάτους, ὡς χωρὶς ὑπερβολῆς αὐτῶν κρατῆσαι. ὁ γὰρ τοῦτο νοσῶν τὸ νόσημα καὶ μηδενὸς κελεύοντος αὐτομάτως ποιεῖ πάντα, ὅσαπερ ἂν οἴηται τέρπειν αὐτὸν τοὺς κυρίους. καὶ γὰρ ἱμάτια καλὰ προτίθεται δι' ἐκείνους, καὶ καλλωπίζει τὸν ὄψιν, οὐχ ἑαυτῷ τοῦτο, ἀλλ' ἑτέροις ὑπιτηδεύων, καὶ ἀκολούθως προσάγει τῷ τοιούτῳ, ἵνα θαυμάζηται παρ' ἑτέρων, καὶ πάντα ἃ ποιεῖ, τῆς παρ' ἄλλων ἕνεκεν ἀρέσκειας ὑποφαίνει μόνης. ἆρα γοῦν αὐτὸ τοῦτο χαλεπώτερον πάθος; ἵνα * ἕτεροι θαυμάσωσιν αὐτὸν, καταχρημνίζεται; σιωπῶ. βούλει μαθεῖν αὐτοῦ τὸν τυραννίδα; ἐκήμα μοι δεῦρο καὶ τὰ ἐρημία παρὰ τοῦ Χριστοῦ δεῖξαι πᾶσαν αὐτοῦ τὸν τυραννίδα." ἄκουε καὶ τῶν ἐξῆς. Εἰ γὰρ ἐθέλοις ἐρωτῆσαί τινα τῶν πολιτευομένων καὶ τὰ πολυτελῆ δαπανώντων δαπανήματα, ἵνος ἕνεκεν τοσοῦτον κενοδοσι χρυσίον, καὶ τί βούλεται αὐτοῦ ἡ τοσαύτη δαπάνη, οὐδὲν ἕτερον ἀκούσῃ πρὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ τοῦ δήμου τὸν ἀρέσκειαν. Εἰ δὲ πάλιν ἔροιο, τί δήποτε ὁ δῆμος ὄντιν, ἐρεῖ σοι, πρᾶγμα θορύβου μέστον καὶ ταραχῶδες, καὶ ὄξι φύσεως τὸ πλέον συγκείμενον, καὶ ἁπλοῦς φερόμενον καὶ τὰ τῆς θαλάττης κύματα, πολλάκις καὶ ἐκ ποικίλων καὶ μαχομένης ζώνισα-μένων γνώμης. ὅταν οὖν τις τοιοῦτον ἔχῃ δεσπότην, ἵνος ἐλεεινότερος οὐκ ἂν εἴη; ἀλλὰ τὸ μὴ δύνασθαι βιωτικοὺς περὶ ταῦτα ἐπαίνεσθαι, οὐχ οὕτω δεινόν, καίπερ ὂν δεινόν· τὸ δὲ τοῦ κόσμου λέγεται ἀποπεπηδηκέναι, καὶ αὐτὸ νοσεῖν, μᾶλλον δὲ χαλεπώτερον, τοῦτο μάλιστά ὄντι τὸ δεινόν. ἐκείνοις μὲν γὰρ μέρει χρημάτων ἡ ζημία· ἐνταῦθα δὲ μέρει ψυχῆς ὁ κίνδυνος. ὅταν γὰρ διὰ δόξαν πίστιν ἀμείβωσιν ὀρθήν, καὶ ἵνα αὐτοὶ δοξάζωνται, τὸν Θεὸν ἀτιμάζωσι, ἵνα τί ταῦτα; οὐκ ἂν ἔχοι βλακείας τὸ μηνόμενον, εἰπέ μοι; τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάθη, καὶ πολλὴν τὴν βλάβην ἔχη, φέρει" γοῦν ἵνα καὶ ἡδονήν, εἴ τι προσκαιρον καὶ βραχεῖαν. ὁ γὰρ φιλοχρήματος καὶ ὁ φίλοινος καὶ ὁ φιλογύνης ἕξιστί ἵνα μὴ τῆς βλάβης τὴν ἡδονήν, εἰ καὶ βραχεῖαν· ὁ δὲ τῶν πάντων αἰσχιστον τοῦτο, διὰ πάντος καταπικρον ζῶσι βίον καὶ ἡδονῆς ἀπεστερημένον. ὁ γὰρ ἐπιτυγχάνοισιν οὐ σφόδρα ἐρῶσι, δόξης λέγω τῆς παρὰ τῶν πολλῶν· ἀλλὰ δοκοῦσι μὲν ἀπολαύειν αὐτῆς, οὐκ ἀπολαύοισι δέ, διὰ τὸ μηδὲ εἶναι δόξαν τὸ πρᾶγμα. διὰ τοῦτο οὐδὲ δόξα, ἀλλὰ κενὸν δόξης πρᾶγμα εἴρηται τὸ πάθος. κενοδοξίαν" γὰρ αὐτὴν καὶ οἱ παλαιοὶ πάντες εἰκότως ἐκάλεσαν. διὰ κενος γάρ ὄστιν, ἔνδον οὐδὲν ἔχουσα λαμπρὸν καὶ ὑπιδοξον, ἀλλ' ὥσπερ τὰ προσωπεῖα δοκεῖ μὲν εἶναι λαμπρὰ δὲ ἐπέρασα, κενὰ δὲ ἔνδον ὄστι (διὰ καὶ τῶν σωματικῶν ὄψεων" ὑπερεπέστερα ὄντα, οὐδένα οὐδέποτε πρὸς ἔρωτα εἵλε ἑαυτῶν) ὕτω, μᾶλλον δὲ ἀθλιώτερον, καὶ ἡ παρὰ τῶν πολλῶν δόξα τὸ δυσκαταγώνιστον τοῦτο καὶ τυραννικὸν πάθος ἡμῖν ἐχαρίσατο. ὄψιν γὰρ ἔχει μόνον λαμπρὸν, τὰ δὲ ἔνδον αὐτῆς οὐκέτι κενὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀμιάς ἀνάμεστα καὶ ὠμῆς γέμει τῆς τυραννίδος. πόθεν οὖν λέγεται τοῦτο τὸ πάθος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θος ὅπως ἀληθὲς ὂν, καὶ ἡδονὴν οὐκ ἔχον, φησί; πόθεν ὃ ἑτέρωθεν, ἀλλ' ἢ ἀπὸ ψυχῆς ταπεινῆς καὶ βύτελοῦς; οὐ γὰρ δῆτα ἀπὸ δόξης ἀλόγου μέγα τι καὶ νεανικὸν ἐννοήσας ταχέως, ἀλλ' αἰσχρὸν αὐτὸν εἶναι δεῖ καὶ βύτελῆ καὶ ἄτιμον καὶ μικρόν. ὁ γὰρ δι' ἀρετὴν μὴν μηδὲν ποιῶν, ἵνα ὑπὸ ἀνθρώπων ἀρέσκῃ μηδενὸς ἀξίοις λόγου, καὶ πάντα ζημιοῖ τὴν ἐκείνων ψῆφον ἀθέμιτος τὴν ἐσφηνωμένην καὶ πλανωμένην, πῶς ἂν ἄξιος εἴη λινός; Σκόπει δέ. Εἴ τις αὐτὸν ἔρωτο· σὺ δὲ τί νομίζεις εἶναι σοὺς πολλούς; ἐδήλουν ὅτι ῥαθύμους καὶ ἠμεληκότας ἐρῶ. Τί δέ; ἔλοιο ἂν ψεύσασθαι κατ' ἐκείνους, εἴ τις αὐτὸν ἔρωτο πάλιν, οὐκ ἂν μοι δοκεῖ θελῆσαι ψεύσασθαι κατ' ἐκείνους. πῶς οὖν οὐκ ἔχατος γέλως τὴν τύραννον δόξαν θηρεύειν, ὧν οὐκ ἂν ἔλοιο ψεύσασθαι φαῦλος ὢν ποτε; Εἰ δὲ λέγοις, ὅτι πολλοὶ καὶ ζωντεκότες εἰσί· δεῖ τοῦτο μάλιστα αὐτῶν καταφρονῆσαι ἐχρῆν. Εἰ γὰρ καθ' ἑαυτοὺς ὄντες εἰσὶν εὐκαταφρόνητοι, ὅταν πολλοὶ γένωνται, μειζόνως τοῦτο συμβήσεται. ἡ γὰρ τῶν καθ' ἕκαστον ἀθροισθέντων ὁμοῦ, μείζων ἐστὶ τοῦ πλήθους αὐξηθεῖσα ἰσχύς. δεῖ δὲ * ἕνα μὲν αὐτῶν εἰ λάβοι ποτὲ ἀνὴρ, καὶ διορθώσειεν· ὁμοῦ δ' ὄντας, οὐκ ἂν δυνηθείη ῥᾳδίως, διὰ τὸ τὴν ἀνοίαν ὑπτιάνεσθαι, καὶ δικαίων θρεμμάτων ἄγεσθαι, καὶ πάντα τὰς πρὸς ἀλλήλων ἔπεσθαι δόξας. Ταύτης οὖν, εἰπέ μοι, τῆς τῶν πολλῶν αἰνιποιήσεσθε δόξης; μὴ, δέομαι καὶ ἀντιβολῶ. τοῦτο γὰρ πάντα ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε, τοῦτο πλεονεξίαν ἔτεκε, βασκανίαν, κατηγορίαν, ὑπουλότητας. τοῦτο τοὺς ἀδελφοὺς ἀδίκημένους τῶν οὐδὲν ἀδικηκότων ὁπλίζει καὶ σκληροὺς, καὶ ὅτε φιλίαν οἶδεν ὁ τούτῳ τῷ νοσήματι παρεπόμενος, ἀπὸ ζωηθείας μέμνηται, οὐκ αἰδεῖται δὲ ἕνα ὅλως ὑπόσατα, ἀλλὰ πάντα ἀπὸ τῆς ψυχῆς ῥίψας ταχὺ καλῶς, πρὸς πάντας σκηπτοπολέμωται, ἄσατος, ἀστοργος ὤν. καὶ τὸ μὲν τῆς ὀργῆς πάθος, εἰ καὶ αὐτὸ τυραννικόν τε ὂν καὶ ἀφόρητον, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ διενοχλεῖ ἕκαστον, ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ τοῦ προκειμένου μόνον· τὸ δὲ τῆς κενοδοξίας πάθος πάντας, καὶ οὐκ ἔστι καιρὸς, ὡς εἰπεῖν, ἐν ᾧ λήξας διαπαύσεται, μὴ λογισμοῦ κωλύοντος αὐτὸ καὶ καταξέλλοντος, ἀλλ' ἀεὶ πρέσιν δ' μόνον ἀναπείθουσα ἀμβρτάνειν, ἀλλὰ καὶ τυχὸν μέν τι κατορθοῦντες, καὶ τοῦτο ἀφαρπάζουσα τῶν χειρῶν, ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ ἀφίσσα τὸ ἔργον κατορθῶσαι. Εἰ δὲ τὸ πλεονεξίᾳ ὁ Παῦλος καλῶς εἰδωλολατρείαν, τὸ ταύτης μητέρα καὶ ῥίζαν δὲ πηγὴν, τὴν κενοδοξίαν λέγω, τί δίκαιον ὀνομάσαι; δεῖ γὰρ τοσαυτηρείαν τῆς κακίας ἀξίαν ὄντιν εὑρεῖν. ἀναπνεύσωμεν τοίνυν, ἀγαπητοὶ, καὶ τὸ πονηρὸν ἀποδυσώμεθα τοῦτο ἱμάτιον, καὶ διαῤῥήξωμεν, καὶ ἀποτέμωμεν, καὶ γυμνώμεθά ποτε ἐλευθέρῳ τῷ ἐλευθερίᾳ τῷ ἀληθείᾳ, καὶ λαβώμεθα αὐθησίν τῆς εὐηλείας τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ δεδομένης ἡμῖν· καταφρονήσωμεν τῆς τῶν πολλῶν δόξης. οὐδὲν γὰρ οὕτω καταπέλασον καὶ ἄτιμον, ὡς τοῦτο τὸ πάθος, οὐδὲν οὕτως αἰσχύνης γέμον καὶ πολλῆς ἀδοξίας. καὶ τοῦτο πολλαχόθεν ἴδοι τις ἄν, ὅτι τὸ μὴ δόξης ἐρᾶν, ἀδοξία· δόξα δ' ὄντως, τὸ ταύτης καταφρονεῖν, καὶ μηδένα αὐτῆς ποιεῖσθαι λόγον, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῷ Θεῷ δοκεῖν ἅπαντα καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν. οὕτω γὰρ δυνησόμεθα καὶ μισθὸν λαβεῖν παρὰ τοῦ τὰ ἡμέτερα ὁρῶντος ἀκριβῶς, ὅταν αὐτῷ μόνῳ ἀρκώμεθα θεατῇ. Τί γὰρ ἡμῖν καὶ ἑτέρων ὀφθαλμῶν δεῖ, τοῦ τιμᾶν" μέλλοντος ἡμᾶς ὁρῶντος ἀεὶ τὰ γινόμενα παρ' ἡμῶν; πῶς οὐκ ἄτοπον ἐστὶ μὴ οἰκέτου πάντα ὅσα περ ἂν ποιῇ, εἰς ἀρέσκειαν τοῦ δεσπότου ποιεῖν, καὶ μηδὲν πλέον ὀφείλειν τῆς θεωρίας τῆς τοῦτο, μηδὲ ἑτέρους ὀφθαλμοὺς ἐφέλκεσθαι πρὸς τὸ πρᾶξιν, καὶ μεγάλοι ἐν θεωρηταὶ ὦσιν, ἀλλ' ἓν μόνον σκοπεῖν, ὅπως ὁ δεσπότης θεάσηται· ἡμᾶς δ' τοιοῦτον ἔχοντας κύριον, ἑτέρους ὀφθαλμοὺς θεαταὶς, οὐ φελῆσαι μὲν οὐδὲν, βλάψαι δὲ οὐκ τῆς θεωρίας δυναμένους, καὶ κενώσαι πάντα πόνον ἡμῶν; μὴ, πρὸς καλῶ· ἀλλ' ὅθεν ἔρχεται οὐ μισθὸς λαβεῖν, τοῦτον καλῶμεν ἐπαγγέλλειν τὰ γινόμενα, τοῦτον θεατήν· μηδὲν ἡμῖν καὶ αἰθεσπίνοις ὀφθαλμοῖς ἔστω. Εἰ γὰρ ἐθέλοι μὲν καὶ ταύτης ὀφθυχεῖν τῆς δόξης, ὅτε αὐτῆς ὀφθυδόμεθα," ὅταν τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ζητῶμεν μόνον. Τοὺς γὰρ δοξάζοντάς με, δοξάσω, φησί. ὥσπερ χρημάτων τότε μάλιστα εὐπορεῖ- α, Βασ. β. λβ.

μεν,

Ματθ. ε. λγ. μθν, ὅτ᾽ ἂν καταφρονῶμθν αὐτῶν, καὶ ⳩ πρὸς τ̃ Θεοῦ ζητῶμθν πλοῦτον μόνον (Ζητ̃τε γάρ, φησι, τὴν βασιλείαν τ̃ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν) οὕτω καὶ ὅτε τ̃ης δόξης, ὅταν ἡμῖν λοιπὸν ἀκίνδυνος ἡ δόσις ᾖ καὶ ἡ τῶν χρημάτων καὶ ἡ τ̃ης δόξης, τότε αὐτὴν ὑπιδαψιλεύεται ὁ Θεός· ἀκίνδυνος δὲ ὅστ᾽ τότε, ὅταν ἡμῶν μὴ κρατῇ, μηδὲ προσγίνηται, μηδὲ ὡς δούλοις αὐτὴ ὑπιτάτ̃ῃ, ἀλλ᾽ ὡς δεσπόταις καὶ ὡς ἐλευθέροις προσγίνηται. Διὰ τοῦτο οὐδὲ βούλεται αὐτῶν ἡμᾶς ἐρᾶν, ἵνα μὴ κρατώμθα πρὸς αὐτῶν. κἂν τοῦτο κατορθώσωμθν, δίδωσιν ἡμῖν αὐτὰ μετὰ πολλ̃ης τ̃ ἀσφαλείας. τί γὰρ Παύλου λαμπροτέρου, εἰπέ μοι, τ̃ λέγοντος· οὐ ζητοῦμθν προφανῆ δόξαν, οὔτε ἀφ᾽ ὑμῶν, οὔτε ἀπ᾽ ἄλλων; τί δὲ εὐπορώτερον τοῦ μηδὲν ἔχοντος καὶ πάντα κατέχοντος; ὅταν γὰρ, ὅπερ ἔφθιν, μὴ κρατώμθα ἀπ᾽ αὐτῶν, τότε αὐτῶν κρατήσομθν, τότε αὐτὰ ληψόμθα. Εἰ τοίνυν ὑπιθυμοῦμθν ὑπιτυχεῖν δόξης, φύγωμθν δόξαν. οὕτω γὰρ διωκόμθα τ̃ Θεοῦ τοὺς νόμους διώσαντες, τυχεῖν καὶ τῶν ἐνταῦθα, καὶ τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν, χάριτι τοῦ Χριστοῦ, μεθ᾽ οὗ τῷ πατρὶ ἡ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ομιλ. ϟ. ΕΝ ΑΡΧΗ ΗΝ Ο ΛΟΓΟΣ, ΚΑΙ Ο ΛΟΓΟΣ ἦν πρὸς ⳩ Θεόν.

ΤΟῖς ἀρτι τῶν παίδων εἰσαγομένοις πρὸς τὰ μαθήματα, οὐτε πολλὰ ἐφεξῆς ὑπιτίθεσιν ⓐ διδάσκαλοι τὰ φορτία, οὔτε εἰσάπαξ τοῦτο ποιοῦσιν, ἀλλὰ τὰ βραχέα, καὶ τὰ αὐτὰ πολλάκις ἐπαναλύσιν αὐλῖς, ὥστε αὐτῷ ῥᾳδίως ἐντεθῆναι τῇ διανοίᾳ τὰ λεγόμθνα, ἀλλὰ μὴ ἐκ προοιμίων δυσχεράναντα τὰ αὐλῦς πρὸς τὸ πλῆθος καὶ τὸ τ̃ης μνήμης δυσκάθεκτον, ὀκνηρότερος γίνεσθαι πρὸς τὴν συλλογὴν τῶν δοθέντων, ναρκῆς τινὸς αὐλῖς ἀπὸ τ̃ης δυσχολίας ἐγκινομένης. τοῦτο δὴ τὸ αὐτὸς κατασκευάσας βουλόμθνος, καὶ ⳩ πόνον ὑμῖν ποιῆσαι κοῦφον, καὶ μικρὸν ἀπολαμβαίνων τὰ ἐν τῇ θείᾳ ταύτ̃ῃ τραπέζ̃ῃ, εἰς τὰς ὑμετέρας ὕτως ἐνίημι ψυχάς. διὰ τὸ τῶν αὐτῶν ἄνωμεν πάλιν ῥημάτων, οὐχ ὥστε τὰ αὐτὰ πάλιν εἰπεῖν, ἀλλ᾽ ὥστε τὰ λείποντα προσθεῖναι μόνον. φέρε οὖν, ⳩ λάβωμεν ὑπὶ τὰ προοίμια πάλιν ἀναγνωμθν. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς ⳩ Θεόν. τίνος ἕνεκεν, τῶν ἄλλων ἁπάντων εὐαγγελιστῶν ἀπὸ τ̃ης οἰκονομίας ἀρξαμθνων (καὶ γὰρ ὁ Ματθαῖος φησι, βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβίδ· καὶ ὁ Λουκᾶς τὰ κατὰ τὴν Μαρίαν ἐν ἀρχῇ ἡμῖν διηγεῖται· καὶ ὁ Μάρκος ὁμοίως τοῖς αὐλοῖς ἐναρξαμένου λόγοις, τὴν ⳩ βαπτιστοῦ ἱστορίαν ἐντεῦθεν ἀφάμνων) ἕνος οὗτος ἕνεκεν, ἐκείνων ἐντεῦθεν ἀρξαμθνων, ὁ Ἰωάννης τοῦτο μὲν ἐν βραχεῖ καὶ μετὰ ταῦτα ἠνίξατο, εἰπὼν, καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, τὰ δὲ ἄλλα πάντα παρέδραμεν, τὴν σύλληψιν, ⳩ τόκον, τὴν ἀνατροφήν, τὴν αὔξησιν, οὐδέπω περὶ τ̃ης αἰδίου γενέσεως ἡμῖν διηγεῖται· τί ποτ᾽ οὖν ἐστὶ τὸ αἴτιον τούτου, ἤδη πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. τῶν λοιπῶν εὐαγγελιστῶν τὸ πλέον ἐν τοῖς κατὰ σάρκα διατεινάντων λόγοις, δέος ἦν μή τινες διὰ τοῦτο χαμαιπετεῖς ὄντες, τούτοις ἐναπομείνωσι μόνοις τοῖς δόγμασιν· ὃ καὶ Παῦλος ἔπαθεν ὁ Σαμοσατεύς. ἐκ ταύτ̃ης τοίνυν αἰτίας ὁ τὴν χαμηλίαν τοῦ μέλλοντος ἐμπεσεῖσθαι, καὶ εἰς ⳩ θρησκείαν ἐκκλίνων, εἰκότως ἄνωθεν ἐκ τ̃ης ἀνωτάτω ἀρχ̃ης τ̃ης ἀϊδίου ποιεῖται τ̃ης διηγήσεως τὸν ἀρχηγόν. τοῦτο μὲν γὰρ Ματθαῖος ἀπὸ Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, τοῦτο Λουκᾶς ὁ ἀπὸ Τιβερίου Καίσαρος, τοῦτο ὁ Μάρκου ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου πρὸς τὴν διήγησιν εἰσβαλλόντων, πάντα ταῦτα ἀφεὶς· οὗτος αἰωτέρω πάντος αἴρει χρόνου τε καὶ αἰῶνος, ἐκεῖ τὸν ἀγγέλων τὸν ἀκροατῶν ἀκοντίζων πρὸς τὸ, ἐν ἀρχῇ ἦν, καὶ οὐκ ἀφεὶς φῆναί που, οὐδὲ ὅρον τιθεὶς, καθάπερ ἐκεῖνοι τ̃ Ἡρῴδου καὶ τ̃ Τιβερίου καὶ τ̃ Ἰωάννου. ὃ δὴ ἄξιον μετὰ τοῦτο θαυμάσαι,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μάσαι, σκῆνο μάλιστα ἐἰπεῖν ἐστίν, ὅτι μήτε σοὶ πρὸς τ̃ ὑψηλότερον ἑαυτὸν λόγον ἀφεὶς, τῆς οἰκονομίας ἠμέλησε, μήτε σκῆνοι πρὸ τοῦ πρὸς ταύτης ἐπαΰδακότες δίκησιν, πρὸ τοῦ πρωταγώνιον ἐσίγησε ὕσπερ ἀρξὶν ἢ μάλιστα εἰκότως. ἐν γὰρ ἰῷ τὸ πνεῦμα τὸ κινοῦν πᾶς ἁπάντων ψυχάς· διὸ καὶ πολλοῦ πρὸ τοῦ ἀπαλείαν ἐπεδείξαντο τ̃ ὁμόνοιαν. σύ δ', ἀγαπητὲ, λόγον ἀκούσας, μηδέποτε ἀναίρει τῶν λεγόντων ἔργον αὐτ̃ εἶναι, ἀλλὰ μηδὲ τῶν ἁπλᾶς λόγον αὐτὸν εἶναι νομιζόντων. πολλοὶ μὲν γὰρ τ̃ Θεοῦ λόγοι, οὓς δὲ ἄπελοι ποιοῦσιν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐκείνων τῶν λόγων Θεός. ἀλλ' σκῆνοι μὲν ἅπαντες προφητείαν δὲ πράγματα (ὅπου γὰρ ἔθος τῇ γραφῇ καλεῖν τοὺς νόμους τ̃ Θεοῦ καὶ τὰ ἐπιτάγματα καὶ τὰς προφητείας· διὸ καὶ ἐπαγὼ λέγων πρὸ τῶν ἀπέλων· Δώσατε ἰσχύν, ποιοῦντες τ̃ λόγον αὐτ̃) οὗτ Ψαλμ. ρβ. κα.

ὃ ὁ λόγος οὐσία τίς ἐστιν ἀνυπόστατος, ὃς αὐτὸ προελθοῦσα ἀπαθὴς τοῦ πατρός. τοῦτο γὰρ καὶ, ὡς ἔφθημεν εἰπὼν, διὰ τ̃ λόγου προφητείας ἐδήλωσεν. ὥσπερ οὖν ὃ ἐν ἀρχῇ ἰῷ ὁ λόγος, τὸ ἀΐδιον δηλοῖ ὅπου ἂν, οὗτ ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τ̃ Θεόν, τὸ σωματίδιον ἡμῖν ἐνέφηνεν. ἵνα γὰρ μὴ, ἀκούσας ὅτι ἐν ἀρχῇ ἰῷ ὁ λόγος, ἀΐδιον μὲν νομίσῃς, πρεσβυτέραν δ' διαστήματί τινι τ̃ παθ̃ς τ̃ ζωὴν ὑποτιθοῖσῃς, ἐς αἰῶνι πλείονι, καὶ ὃς μονογλῶς· δῶς ἀρχὴν ἐπήγαγε τὸ, ὅτι ἐν ἀρχῇ πρὸς Θεὸν ἰῷ, ὅπως· ἀϊδίως, * ὡς αὐτὸς ὁ πατὴρ. οὐ γὰρ ἰῷ ἔρημος θεότητος τ̃ λόγου, ἀλλ' ἀεὶ Θεὸς πρὸς Θεὸν ἰῷ, ἐν ὑποστάσει μόνοι ἰδίᾳ. πῶς οὖν, φησιν, εἶπεν ὅτι ἦν ἐν τῷ κόσμῳ ἰῷ, εἶγε πρὸς τ̃ Θεὸν ἰῷ; ὅτι ἦν πρὸς τ̃ Θεὸν ἰῷ, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ἰῷ. οὐδαμοῦ γὰρ περατοῦται ὅπου ὁ πατὴρ ὅπου ὁ υἱός. εἰ γὰρ τῆς μεγαλωσυνίας αὐτ̃ οὐκ ἔστι πέρας, ἦ τῆς ζωῆς αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός, οὐδὲ τῆς οὐσίας δῆλον ὅτι ἀρχὴ ἰῷ χρονική. ἤκουσας ὅτι ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τ̃ οὐρανὸν ἦ τὴν γῆν· ἵνα οὖν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης; δῆλον, ὅτι τὸ πρὸ πάντων γενέσθαι αὐτὰ τῶν ὁρατῶν. ὅτω καὶ πρὸ τ̃ μονογλῶς, ἀκούων ὅτι ἐν ἀρχῇ ἰῷ, πρὸ πάντων αὐτὸν νόει τῶν νοητ̃ ἦ πρὸ τ̃ αἰώνων. εἰ δ' λέγοι τις, ἦ πῶς ἐστιν υἱὸν οὐκ ἂν μὴ νεώτερον εἶναι τ̃ πατρός; (τὸ γὰρ ἐκ γένους οἱ ἀνάγκη πᾶσα ὕστερον εἶναι τ̃ δὲ ἐξ οὗ ἐστιν) ἐροῦμεν, ὅτι μάλιστα μὲν ταῦτα λογισμῶν μὴ θεωπίνων ἐστὶ, ὃς ὁ τ̃ τὸ ζητῶν καὶ ἕτερα τούτων ἀποπώτερα ζητήσει, καὶ οὐδὲ τῇ ἀκοῇ τὰ διαφορὰ πρέπει δέχεσθαι ἔδει. πρὸς Θεοῦ γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ λόγος ἐστὶν, οὐ πρὸς τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως· ἀποχειμάζης τῇ τῶν λογισμῶν τούτων ἀκολουθίᾳ τε ἦ ἀνάγκη. πλὴν ἀλλ' ἀποφθονείας τῶν ἀθενεστέρων καὶ πρὸς ταῦτα ἐροῦμεν. εἰπὲ γάρ μοι, τὸ ἀπαύγασμα τοῦ ἡλίου ἐξ αὐτῆς σκιπτὸς τ̃ ἡλίου φύσεως, ἢ ἄλλοθέν πόθεν; ἀνάγκη πᾶσα ὁμολογῆσαι τ̃ μὴ ἦ πρὸς αἰσθήσεις πεπιρωμένον, ὅτι ἐξ αὐτῆς. ἀλλ' ὅμως ἦ ἐξ αὐτοῦ οὐ τοῦ ἡλίου τὸ ἀπαύγασμα οὐκ ἂν ποτε ὕστερον εἶναι φαίημεν τῆς ἡλιακῆς φύσεως, ὅπου μηδὲ χρεὶς ἀπαυγάσματος ἥλιος ἐφάνη ποτέ. εἰ δ' ὅτι τῶν σωμ̃ τούτων τῶν ὁρατῶν ἦ αἰσθητῶν, ἦ ἐκ χρόνου ὄν, ἦ οὐχ ὕστερον ἐξ οὗ ἐστιν, ἐφάνη τι ὄν· οἱ ἀπιστεῖς ὅτι τῆς ἀοράτου ἦ ἀῤῥήτου φύσεως; τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτό ἐστιν οὕτως, ὡς ἐκείνη τῇ οὐσίᾳ πρέπον ἰῷ. διὸ γὰρ τοι τοῦτο ἦ ὁ Παῦλος αὐτ̃ ὕπως ἐκάλεσε, ἦ ὃ ἐξ αὐτοῦ ἦ ὃ Σωαΐδιον πρίσεων. τί δέ, εἰπέ μοι, οὐχὶ αἰῶνες δι' αὐτοῦ γεγόνασιν ἅπαντες ἦ δήπουθεν ἅπαν; ἀνάγκη πᾶσα ὁμολογῆσαι μὴ παρεκπαίοντα. σκοπῶ δὴν μέσον γοῦν ἦ παθ̃ς· εἰ δὲ δὴν, οὐχ ὕστερος, ἀλλὰ Σωαΐδιος. ὃ γὰρ πρὸ, ἦ ὃ μ̃, χρόνων εἰσὶν ἔννοιαι δηλωτικαί (χρεὶς γὰρ αἰῶνος ἢ χρόνου οὐκ ἂν δυνηθείη τις ταῦτα νοῆσαι τὰ ῥήματα) χρόνων δὲ ἦ αἰώνων ἀνώτερος ὁ Θεός. εἰ δὲ ὅλως ὃ γοῦν φησ ἀρχὴν κατειληφέναι, ὅρα μὴ ἦ τ̃ πατέρα πρὸ ἀρχῆς ἀναγκαδῆς ἀγαγεῖν ἦ τοῦτον τ̃ λόγον ἦ τ̃ λογισμόν, πρεσβυτέραν μὲν, ἀρχὴν δὲ οὐκ ὄντα. εἰπὲ γὰρ μοι, οὐχ ὅρον τινὰ ἦ ἀρχὴν πρεσβεῖς τῷ υἱῷ, ὅτω πρεῖον ἀπ' αὐτῆς ὅτι τὸ ἄνω, τὸν πατέρα πρεσβύαν λέγῃς; δῆλον ὅτι. εἰπὲ δῆτα μοι· πόσον ὁ πατὴρ πρεσυπάρχει; ἀν' τε γὰρ ὀλίγον, ἀν' τε πολὺ ἀφώρισμα εἴπῃς, πρὸ τοῦ ἀρχὴν τὸν πατέρα ἡγάγες. μετρήσας γὰρ

δῆλον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δύδηλον ὅτι ὃ μέσον, ὅπως ὀλίγον ἐρᾷς ἢ πολύ· μετρῆσαι γὰρ οὐκ ἂν γένοιτο μὴ ἑκατέρωθεν ὅσης ἀρχῆς. ὥστε κἂν τῷ πατρὶ δέδωκας ἀρχήν, ὅμως εἰς σὲ ἥκων, κἂν οὐκ ἔσται λοιπὸν οὐδὲ ὁ πατὴρ δύναρχος καθ' ὑμᾶς. ὁρᾷς ὅτι ὃ τῷ τῶ σωτῆρος λεχθὲν ἀληθές ἐστι, καὶ πανταχοῦ τὴν δυσαμιν ἐνδείκνυται τὴν αὐτοῦ; τὸ ῥῆμα; ποῖον δὴ τοῦτο; "ὅτι ὁ μὴ τιμῶν (ΩΝ) τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ (ΩΝ) τὸν πατέρα. ἐγὼ οἶδα μὲν πολλοῖς ἀκατάληπτον ὂν ὃ λεχθέν· διὸ πολλαχοῦ καὶ ἐκ τῶν λογισμῶν δυσωπήσομεθα κἀνθ, ὅτι ὅτε τῷ ἀκολουθεῖν αὐτοῖς ὁ λοιπὸς δυσαγ- Σοφ. θ. ιδ. αὐ δῆμος, ὅτε εἰ τῷ ἀκολουθήσειεν, ἔχει τι βέβαιον καὶ ἀσφαλές. Λογισμοὶ γὰρ ἀνθρώπων δειλοί, καὶ ὑποπτοφαγῆς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν. ἡδέως δὲ ἂν κἀκεῖνο ἐρείμην σοῦ ἀντιλέγοντας ἡμῖν, τί ποτέ ἐστι ὃ τῷ τῷ προφήτῃ λεγόμενον· ὃ ἐμισεθεὶν μὲν οὐκ ἐλθὲν ἄλλος Θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔστιν; εἰ γὰρ νεώτερος τῶν παίδων ὁ υἱός, πῶς φησι, μετ' ἐμὲ οὐκ ἔστιν; ἆρ' οὖν ἀναιρήσετε καὶ αὐτοῦ τὸ μονογενοῦς τὴν οὐσίαν; ἀνάγκη γὰρ ἢ τοῦτο τολμᾶν, ἢ μίαν παραδέξασθαι τὴν θεότητα ἐν ἰδίαις ὑποστάσεσι παίδων καὶ υἱοῦ. πολὺ δὲ ὅλως ὄν, πόθεν δὴ αὐτοῦ ἐλθὲν, ἀληθές; εἰ γὰρ ἔστιν αἰῶν αὐτοῦ πρεσβύτερος, πῶς ἂν ὁ πρὸ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ γενόμενος εἴη; ὁρᾶτε εἰς ὅσον τόλμαν οὐσῶν ἄπαξ παρακινηθείσης τῆς ἀληθείας ὁ λόγος ἄξηγατε; Διὰ τί γὰρ οὐκ εἶπεν ὁ εὐαγγελιστής, ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐλθὲν, καθάπερ περὶ πάν- Ρω. δ. ιζ. των ὁ Παῦλος ἀποφαίνεται λέγων οὕτως, Ὁ καλέσας τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ ἦν, φησι; τοῦτο γὰρ ἐναντίον ἐκείνῳ. καὶ μάλα εἰκότως. Θεὸς γὰρ ὅτε μὴ ἦν ὅτε ἔσχέ τι πρεσβύτερον, ἀλλὰ πάντα ἑλλήνων ῥήματα. Εἰπὲ δέ μοι καὶ ἐνθα, (ΩΝ) κτίσιν τῶν ἔργων καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερέχειν εἴποις ἄν; ὅταν οὖν αὐτοῖς ὅμοιον ἢ τὸ ἐξ οὐκ ὄντων, τοῦτο ἡ ἀσύγκριτος ὑπεροχή; Τί δέ ἐστιν ὅλως τὸ, ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐμισεθεὶν μὲν οὐκ ἐλθὲν ἄλλος Θεός; Εἰ γὰρ ὁ υἱὸς μὴ ἔστιν τῆς αὐτῆς οὐσίας, ἕτερός ἐστι Θεός· καὶ εἰ μὴ ζωοποιός, ἐστὶ μετ' αὐτόν· καὶ εἰ μὴ ἐκ τῆς οὐσίας πρόῆλθεν, δῆλον ὅτι ἑτέ- χ. λόγ. νεος. εἰ δὲ λέγοιεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν εἰδώλων ταῦτα εἰρῆσθαι, πῶς οὐ συγχωρῆσαι πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν εἰδώλων λέγειν μόνον ἀληθινὸν Θεόν; εἰ δὲ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν εἰδώλων εἰρῆσθαι, πῶς ἐρμηνεύσεις τὸ ῥῆσιν ἅπασι; μετ' ἐμὲ γάρ, φησιν, οὐκ ἔστιν ἄλλος Θεός. οὐκ ἐκβάλλων τὸν υἱὸν τοῦτο φησιν, ἀλλ' ὡς Θεὸς εἰδωλικὸς μετ' ἐμὲ οὐκ ἔστιν, οὐχ ὅτι υἱὸς οὐκ ἔστι. "ναὶ φησι. χ. λόγ. τί οὖν; καὶ τὸ, ἐμισεθεὶν μὲν οὐκ ἐλθὲν ἄλλος Θεός, οὕτως σκληρὴ, ὅτι εἰδωλικὸς μὲν οὐκ ἐστέ- σα. νεος, ἐλθὲν δ' οὖν ὅμως υἱὸς ἐμισεθεὶν αὐτοῦ; ἐκ ποίας ἂν τοῦτο δαίμων εἴποι; ἐκβὲ γὰρ αὐτὸν οἵμοι τὸν ἀληθινὸν τοῦτο ἔργον" ἄλλως τε, εἰ οὐκ ἔστι ζωοποιὸς ὡς πατὴρ, πῶς ἀπέφηνε αὐτοῦ τὴν χ. ζω. ζωὴν ἔρᾷς; εἰ γὰρ ἀρχὴν οὐκ ἔχει, κἀν ἀτελεύτητος ᾖ, ἄπειρος ὅμως οὐκ ἔστι. ὃ γὰρ ἄπειρον, ἑκατέρωθεν ἄπειρον εἶναι χρή· ὅπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος δηλῶν ἔλεγε· Μήτε ἀρχὴν Εβ. ζ. γ. ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, τοῦτο δύναρχον καὶ ἀτελεύτητον" δεικνὺς τοῦτο. ὥσπερ γὰρ τοῦτο οὐκ ἔχει πέρας, ὅπως οὐδὲ ἐκεῖνο. ὅτε γὰρ οὐ τοῦτο τέλος, ὅτε οὐκ ἀρχή. πῶς οὖν καὶ ζωὴ ὤν, ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν; τὸν γὰρ ζωὴν ἀεί τε εἶναι, καὶ δύναρχος εἶναι, ὡς ἀτελεύτητος, πάντες δὴ ὁμολογήσαμεν, εἰ γὰρ οὕτως εἴη ζωὴ, ὥσπερ οὖν ὡς ἔστιν. εἰ δὲ ἔστιν ὅτε οὐκ ἔστι, πῶς δὴ εἴη ζωὴ τῶν ἄλλων, αὐτὴ ποτε οὐκ οὖσα; πῶς οὖν, φησιν, ἀρχὴν ἔσχεν ὁ Ἰωάν- νης εἰπών, ἐν ἀρχῇ ἦν; "πῶς ἐν ἀρχῇ πρόστεχες, καὶ "πῶς ἦν, εἰπέ μοι· καὶ ὃ, ὁ λόγος ἦν, χ. πῶς χ. πῶς οὐκ ἐνοῆς; πῶ; ὅταν περὶ τοῦ παίδων ὁ προφήτης λέγῃ· Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ· ἆρα ὁρᾷς αὐτῷ πιθεὶς οὕτω φησίν; ὑδαμῶς, ἀλλὰ τὸ ἀΐδιον δηλοῖ. οὕτω τοίνυν καὶ ἐνταῦθα νόει. οὐ γὰρ ὁρᾷς λιθεὶς τοῦτο εἴρηκεν. οὐδὲ γὰρ εἶπεν, ἀρχὴν ἔσχεν, ἀλλ' ἐν ἀρχῇ ἦν, Διὰ τοῦ ἦν προπέμπων ὅτι τὸ δύναρχον ἐνοῆν (ΩΝ) ὁρᾷς. ἀλλ' ἰδοὺ, φησιν, ὁ πατὴρ μετὰ τῆς τοῦ ἀϊδίου προθήκης εἴρηται, ὁ δὲ υἱὸς χωρὶς ταύτης. τί οὖν, ὅταν ὁ ἀπόστολος λέγῃ· τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ πάλιν· ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεός; ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα χωρὶς τοῦ ἀϊδίου τοῦ υἱοῦ ἐμνημόνευσε. ποιᾷ δὲ τούτου καὶ ὅτι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπὶ τοῦ πατρός. τοῖς γοῦν Φιλιππησίοις ἐπιστέλλων, οὕτω φησίν· Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· καὶ Ῥωμαίοις δὲ πάλιν· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἄλλως τε καὶ περιττὸν ἦν ἐνταῦθα αὐτὸ προστεθῆναι, ἄνω συνεχῶς προστεθὲν τῷ λόγῳ. ὥσπερ γὰρ περὶ τοῦ πατρὸς λέγων φησί, πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἐπειδὴ τῷ πνεύματι τὸ ἄρθρον οὐ πρόσκειται, οὐκ ἀθετοῦμεν διὰ τοῦτο τὸ ἀσώματον τοῦ Θεοῦ· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, κἂν μὴ πρόσκειται τῷ υἱῷ τὸ ἄρθρον, οὐ διὰ τοῦτο ἥττων Θεὸς ὁ υἱός. τί δήποτε; Θεὸν γὰρ καὶ Θεὸν εἰπών, οὐκ ἐμφαίνει τι μέσον ἡμῖν τῆς θεότητος ταύτης, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον. προειπὼν γάρ, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος, ἵνα μὴ νομίσῃ τις ἐλάττονα εἶναι τὴν θεότητα τοῦ υἱοῦ, εὐθέως αὐτοῦ καὶ τὰ γνωριστικὰ τῆς γνησίας τίθησι θεότητος, τό τε ἀΐδιον ἀναλαβών (οὗτος γὰρ ἦν, φησιν, ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν) καὶ τὸ δημιουργικὸν προσθείς, πάντα γὰρ δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονε· ὃ μάλιστα καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ διὰ τῶν προφητῶν ἁπανταχοῦ τῆς οὐσίας τῆς αὐτοῦ γνωριστικὸν εἶναί φησι. καὶ συνεχῶς τοῦτο τῆς ἀποδείξεως τὸ εἶδος περιστρέφουσιν οἱ προφῆται, καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῶν εἰδώλων ἀγωνιζόμενοι δόξαν. θεοὶ γάρ, φησιν, οἳ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν, ἀπολέσθωσαν. καὶ πάλιν, ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐξέτεινα τὸν οὐρανόν· καὶ δεικνὺς θεότητος εἶναι δηλωτικόν, πανταχοῦ αὐτὸ τίθησιν. αὐτὸς δὲ ὁ εὐαγγελιστὴς οὐδὲ τούτοις ἠρκέσθη τοῖς ῥήμασιν, ἀλλὰ καὶ ζωὴν αὐτὸν ἐκάλεσε καὶ φῶς. εἰ τοίνυν ἀεὶ μετὰ τοῦ πατρὸς ἦν, εἰ πάντα αὐτὸς ἐδημιούργησεν, εἰ πάντα αὐτὸς παρήγαγε καὶ συγκροτεῖ (τοῦτο γὰρ διὰ τῆς ζωῆς ᾐνίξατο) εἰ πάντα φωτίζει· τίς οὕτως ἀνόητος, ὡς εἰπεῖν τὸν εὐαγγελιστὴν διὰ τούτων ἐσπουδακέναι ἐλάττωσιν θεότητος εἰσηγήσασθαι, δι᾽ ὧν μάλιστα ἰσότητα καὶ ἀπαραλλαξίαν ἐνδείξασθαι δυνατόν ἐστι; μὴ δὴ συγχέωμεν τὴν κτίσιν μετὰ τοῦ κτίσαντος· ἵνα μὴ καὶ ἡμεῖς ἀκούσωμεν, ὅτι ἐσεβάσθησαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. εἰ γὰρ καὶ περὶ οὐρανῶν λέγειν τοῦτο εἰρῆσθαι, ἀλλ᾽ ὅμως ἐν τῷ περὶ τούτων λόγῳ παντελῶς ἀπεῖπε, τὸ μὴ δεῖν κτίσει λατρεύειν, ὡς ἑλληνικὸν ὄν.

Μὴ τοίνυν ταύτῃ ὑποβάλωμεν αὑτοὺς τῇ ἀρᾷ. διὰ τοῦτο ἦλθεν ὁ τοῦ Θεοῦ υἱός, ἵνα ταύτης ἡμᾶς ἀπαλλάξῃ τῆς λατρείας· διὰ τοῦτο δούλου μορφὴν ἔλαβεν, ἵνα τῆς δουλείας ἐλευθερώσῃ ταύτης· διὰ τοῦτο ἐνεπτύσθη, διὰ τοῦτο ἐρραπίσθη, διὰ τοῦτο θάνατον ὑπέμεινε τὸν ἐπονείδιστον· μὴ δὴ ταῦτα πάντα ἀνόητα ποιῶμεν, μηδὲ πάλιν ἐπὶ τὴν προτέραν ἐπανερχώμεθα ἀσέβειαν, μᾶλλον δὲ ἐπὶ πολλῷ χαλεπωτέραν. οὐ γάρ ἐστιν ἴσον, τῇ κτίσει λατρεύειν, καὶ αὐτὸν τὸν δημιουργὸν εἰς κτίσεως κατάγειν εὐτέλειαν, πρίν γε εἰς ἡμᾶς ἥκειν. αὐτὸς γὰρ μένει τοιοῦτος ὢν οἷός ἐστι· Σὺ γὰρ ὁ αὐτὸς εἶ, φησι, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. δοξάζωμεν οὖν αὐτὸν ὥσπερ παρελάβομεν παρὰ τῶν πατέρων, δοξάζωμεν αὐτὸν καὶ διὰ πίστεως καὶ δι᾽ ἔργων. οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἡμῖν εἰς σωτηρίαν δογμάτων ὑγιῶν, διεφθαρμένης ἡμῖν τῆς ζωῆς. διὸ ῥυθμίσωμεν αὐτὴν πρὸς τὸ τῷ Θεῷ δοκοῦν, αἰσχρότητος ἁπάσης, ἀδικίας, πλεονεξίας πόρρω καθιστῶντες ἑαυτούς, ὡς ξένοι καὶ παρεπίδημοι καὶ τῶν ἐνταῦθα ἀλλότριοι. κἂν χρήματά τις ἔχῃ πολλὰ καὶ κτήματα, οὕτως αὐτοῖς κεχρήσθω, ὡς πάροικος καὶ μικρὸν ὕστερον αὐτῶν ἀποστησόμενος καὶ ἑκὼν καὶ ἄκων. κἂν ἠδικημένος τις ᾖ παρά τινος, μὴ ἀθάνατα ὀργιζέσθω, μᾶλλον δὲ μηδὲ πρόσκαιρα. μιᾶς γὰρ ἡμῖν πλέον οὐκ ἔδωκεν ὁ ἀπόστολος ἡμέρας τῇ ὀργῇ κατακεχρῆσθαι. Ὁ ἥλιος γάρ, φησι, μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· καὶ εἰκότως. ἀγαπητὸν γὰρ καὶ ἐν οὕτω βραχεῖ καιρῷ μηδὲν λυμήνασθαι ἀηδές. εἰ δὲ καὶ ἡ νὺξ καταλάβοι, δεινότερα γίνεται τὰ γεγενημένα, μυρίου πυρὸς ἀπὸ τῆς μνήμης ἡμῖν συλλεγομένου, καὶ κατὰ σχολὴν πικρότερον ἡμῶν ἐξεταζόντων αὐτά. πρὶν οὖν τῆς ὀλεθρίας ταύτης ἐπιλαβέσθαι σχολῆς, καὶ σφοδροτέραν ἀνάψαι τὴν πυράν, κελεύει προκαταλαμβάνειν καὶ σβεννύναι τὸ δεινόν. ὀξὺ γὰρ τὸ πάθος ἐστὶ τῆς ὀργῆς καὶ

φλογὸς

Φιλιπ. γ. 6.

ΗΘΙΚΟΝ

Εφ. δ. κϛ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φλογὸς ἁπάσης ὀξύτερον. διὰ πολλοῦ δὴ τοῦ ζάχους ἡμῖν εἰς ὃ τοσοῦτον ἀφικόμεθα τὴν φλόγα, καὶ μὴ συγχωρῆσαι τοσοῦτος ὕλης ἐμπεσεῖν. ἐγὼ δὲ πολλῶν οὕτως αἴτιον γίνεται κακῶν τὸ νόσημα τοῦτο. οἰκίας οἴμοι ὁλοκλήρους ἀνέτρεψε, καὶ ζωηθείας ἀρχαίας διέλυσε, καὶ
Ξειρ. α. 18. τραγῳδίας" ἀπάδοντας εἰργάσατο ἐν βραχεῖ καὶ ἀκεραίῳ χρόνῳ. Ἡ γὰρ ῥοπὴ τοῦ θυμοῦ ἀντὶ σωφρονίσεως αὐτῷ, φησι. μὴ τοίνυν ἀχαλίνωτον ἐάσωμεν τὸ θηρίον· ἀλλὰ κημὸν αὐτῷ πρόσθετον σφοδρὸν, τὸν δικαστηρίου τοῦ μέλλοντος ⓦ φόβον ἐμβάλωμεν. ὅταν σε λυπήσῃ φίλος, ἢ καὶ προξενήσῃ τις τῶν οἰκείων, ἐννόησον ταῦτα ἡμαρτημένα σοι εἰς Θεόν, καὶ ὅτι τῇ
Λευκ. ε. λζ. τοσοῦτος ἐκείνου ὀφειλέτης παρόμοιος σαυτῷ· καθὼς ἀφῆτε γάρ, φησι, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν) ἐγὼ ταχέως δραπετεύσει τὸ πάθος. τοσοῦτος τούτοις καὶ ἐκεῖνο σκέψασθαι, εἰ ποτε εἰς ἀγελαιότητα ἐξενεχθεὶς ἐκερδήσας σαυτόν, καὶ εἰ ποτε πρόεσύρης τινὰ τῷ πάθει, καὶ ἀμφότερα τοσοῦτος ἐμβλέψας σὺν καιρῷ, καὶ οὕτω πολλῷ λήψῃ διόρθωσιν. εἰ γὰρ μοι πότε σαυτὸν ἐπήνεσας; νίκα καὶ πῶς, ἢ ὅτε ἐκερδήσας; ἀλλὰ τότε σφοδρῶς μὲ ἐγκαλέσωμεν ἑαυτοῖς, καὶ ἀγωνιῶμεν καὶ μηδενὸς ἐλέγχοντος ἡμᾶς, καὶ πολὺ ὃ τῆς μετανοίας ἡμῖν ἐπεισέρχεται ἐγὼ ῥημάτων ἕνεκεν καὶ τοσούτων; ὅταν ἢ τοσοῦτος ὑβρίσωμεν, τυφωθῶμεν, γαυρωθῶμεν ὡς νενικηκότες; νίκη γὰρ ὄντι τὸ ὀργῆς, ἃ δὲ τοῖς ἴσοις ἀμυνόμενος (ἐφάτη γὰρ" αὐτὴ ἥτις ἐστὶν) ἀλλὰ δὲ τοσοῦτος ἀνεκτῶν παθόντα κακῶς ἐγὼ ἀκούσαντα. τοῦτο γὰρ ὄντι δὲ πλέον ἔχειν, ἃ δὲ ποιῆσαι, ἀλλὰ τὸ παθεῖν κακῶς. μὴ τοίνυν λέγε ὀργιζόμενος, πρώτως αὐτανωρῶ κἀγώ, πρώτως ἐπεξελθύσομαι, μηδὲ τοσοῦτος σὺν τοσοῦτος νικᾶν αὐτίτφνε λέγων, σὸν ἀνέξομαι, ἵνα μὴ καταγελάσας ὁ δεῖνα ἀπέλθῃ. ἃ γὰρ δή ποτέ σε καταγλάσεται, ἀλλ' ὅταν ἐπεξέλθῃς· εἰ δὲ καὶ τότε καταγλάσεται, ὡς ἀνόητος τοῦτο πείσεται. σὺ δὲ μὴ ζήτει νικῶν τὸ τοσοῦτος τῶν ἀνοήτων δόξαν, ἀλλ' ἀποχρώσῃ νόμιζε αὐτὸ* τοσοῦτος τῶν νοῦν ἐχόντων. ἀλλὰ γὰρ τί σοι μικρὸν καὶ ταπεινὸν καθίζω θεάσεσθαι, ἐξ ἀνθρώπων" ἀλλὰ ζωπυρεῖς; τοσοῦτος τὸ Θεὸν βλέπειν ἀναβλεψον, κἀκεῖνός σε ἐπαινέσει· τὸ δὲ παρ' ἐκείνου θαυμαζόμενον ἃ δεῖ τοσοῦτος τὸ ἀνθρώπων τιμᾶν ἐπιζητεῖν. ἢ μὴ γὰρ καὶ τοσοῦτος χαίειν πολλάκις, καὶ τοσοῦτος ἀπέχθειαν ἑτέρων ἔχειν; καὶ κέρδος ἥνεγκεν ἐκεῖνο· ἢ δὲ * τὸ Θεοῦ φῆφος ταύτης ἀπήλλαχται τῆς ἀνωμαλίας, καὶ πολλῷ φέρει τῷ θαυμαζομένῳ τὴν ὠφέλειαν. τοῦτον οὖν ⓦ ἐπαινῶν διώκωμεν. βούλει μαθεῖν πόσον ὃ ὀργίζεσθαι κακόν; παρέχεται μαχομένοις ἐν ἀγορᾷ ἑτέροις. ἐν γὰρ σαυτῷ τὴν ἀκμὴν σιώπα δυνήσῃ ῥᾳδίως ἰδεῖν ἐσκοτωμένῳ ἐγὼ μεθύοντι τῷ λογισμῷ· ἀλλ' ὅταν καθαρεύσῃς τοῦ πάθους, τότε ἐν ἄλλοις θεώρει τὰ σά, τῆς κρίσεώς σοι μὴ διεφθαρμένης. θέα δέ μοι σὺν τοσοῦτος ἐκπόρευτος ὄχλους, σὺν θυμουμένους, καθάπερ μαινομένους, εἰς τὸ μέσον ἀκκημονοῦντας. ὅταν γὰρ τοσοῦτος ἡ θυμὸς ζέσας ἀφανίσῃ τὴν ἀγελαίην, πῦρ πνέῃ τὸ σῶμα, πῦρ ἀφίεσαν ⓐ ὀφθαλμοί, οἱ δὲ πρόσθεν ἦν ὄψις, ἀτάκτως αἱ χεῖρες ἐκτείνονται, καταγελάστως πηδῶσιν ⓐ πόδες, καὶ ἐναλλάττονται τοῖς κατέχουσι, καὶ μαινομένων σὲ δίεσηκασι, τοσοῦτος ταῦτα πρόσωπα ἀναισθητοῦντες, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀγελαίων ὄνων, λακτίζοντες, δάκνοντες. οὕτως ἀνὴρ θυμώδης οὐκ ἀνήμερον. εἶτα μέντοι ⓦ πολλοῦ γέλωτα τοῦτον ἀναχωρήσαντες οἴκαδε, καὶ τοσοῦτος ἑαυτοὺς ἐπανελθόντες, μείζονα ἔχουσι τὴν ὀδυνίαν καὶ πολὺ ὃ δέος, ἐννοοῦντες ἅττα ἂν ἕνες ⓐ πρᾶόντες ἦσαν ἐωσκαθόρμιζον. καθάπερ γὰρ ⓐ τοσοῦτος παῖοντες, οὐ πρόνοιαν ἠνώησαν, ἀλλ' ὅταν σωφρονήσωσι, τότε ταῦτα λογίζονται, ἆρα μὴ φίλοι; ἆρα μὴ πολέμιοι ἐγὼ ἐχθροὶ ⓐ θεασάμενοι; καὶ γὰρ ὁμοίως ἐπὶ ἀμφοτέρων διδοίκασι, τὴν μὲ ὡς καταγνωσομένων καὶ μείζονα ποιησόντων τὴν αἰσχύνην, τὴν ἢ ὡς ἐφηδησομένων. αὖ ἢ ἐγὼ πλήγας τείναντες" τύχωσιν ἀλλήλοις χαλεπώτερον ὃ δέος· οἴμοι, μή τι τῶν χαλεπωτάτων συμβαίη τοσοῦτος τοῦ παθόντα, ἢ πυρετὸς ἀκολουθήσας ἐπενέγκοι θάνατον, ἢ οἴδημα ἀνάσαρκον δυσίατον εἰς ⓦ τοσοῦτος τὴν ἐσχάτων καταστήσειε κίνδυνον. καὶ τί γὰρ μοι ῥήτορος ἔδει; τί ἢ ὑβρέων ἐγὼ φιλονεικίας; ἀπόλοιτο ταῦτα καὶ πᾶσι καταρῶναι τοῖς τοσοῦτος λοιπὸν τοῖς ὀνικήσεις τύπους, καὶ τοσοῦτος ἀνθρώποις τὴν

χρόνῳ ἰσχύι ποιῆν τι δυνάμθα, ὅτε δυναστεία ἱππέων καὶ ἁρμάτων πολεμικῶν καὶ στρατοῦ πλήθη ὁμαδίζομθα, ἀλλ' ἢ τῷ θείει τοῦ Θεοῦ κρατυνόμθοι, τῷ πρώτα ἡμῖν τὰ πρὸς λοιπὸν εὐμενῆ καὶ ὁρθωθῆναι καὶ σοφῶς διεξάγειν. πρώτως ὃ ἀκήκοεν ἡ σὴ πατρικὴ ὁσιότης, ὡς ἰσοβίους ἕτερον βίον μετέχει Νεκτάριος ὁ τῆς ἐν ταύτῃ Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγίας ἐκκλησίας ἐπίσκοπος. καὶ ἐπεὶ μὴ δυνάται χειροῦν ἐπισκέπτειν, ὡς οἶδας καὶ αὐτός, ἅτε μεγίστη οὖσα καὶ βασιλεύουσα, κοινῇ γνώμῃ ἔδοξεν ἡμῖν τε καὶ πᾶσι μεγάλῃ τινὰ πρὸς Ἰωάννου τοῦ αὐτόθι πρεσβυτέρου ἀκούσασιν, ἐντυχεῖν πρὸς τὸν σὴν ποιήσασθαι ὁσιότητα, ὡς μὴ αὐτὸν ἀποστείλῃς πρὸς ἡμᾶς ταχίστα ὁμοῦ τοῖς παρ' ἡμῶν ἐκπεμφθέντων σοι ὑπαγορευτάτων τε καὶ ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἀγλωττότατον τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν κοσμήσοντα. οὐδὲ γὰρ δέον ὑμᾶς μόνῳ ἀπολαύειν τῆς τοιαύτης θεοπνεύστου σοφίας, ἡμᾶς ὃ ἀμοιρεῖν παντάπασι ταύτης· ἀλλ' ὥσπερ τοῦ ἑνὸς Θεοῦ πάντες ὁμοίως μετέχομθα οἱ τῇ αὐτῇ πίστει τετελειωμένοι, οὕτω δὲ καὶ τῆς ἐν τῷ δούλῳ αὐτοῦ δεδομένης ὁμοίᾳ δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ χαρίτος πάντας ἄξιον μετέχειν, οὐκ ὁμοίᾳ δωρεᾷ πίστεως ὑποδεχομένους αὐτόν. μὴ οὖν ἀναβάλῃ τοῦ πάντας εἰς πέρας ἄξαι τὸν ἡμέτερον ἀξίωσιν, ἅμα τῷ τὰ παρ' ἡμῶν ἀναγνωναί σε γράμματα. ἔρρωσο, ἡμῶν τε καὶ πάντων πιστῶν πάντων ὑπερθυμότατος. Ὡς οὖν ὁ ἀρχιερεὺς τὰ βασιλικὰ ἐδέξατο γράμματα, καὶ τὸν ἐγκείμενον αὐτοῖς διέγνωκε νοῦν, παρὰ βυθοῦ τῷ μεγάλῳ ταῦτα ὑπεδέχυτο ὡς ἀναγνοὺς, καὶ τὴν αὐτῶν δύναμιν ἀγαγὼν, φρενάξας μέγα ἐκ βαθέως καρδίας, καὶ ἑαυτὸν παλαίσας, ὃς εἰμὶ ὁ πάλαι, ἐν ἑνὶ εἰπεῖν, ἐγώ· καὶ τίς ἡ ἐμὴ σοφία καὶ ὑπόστασις καὶ δύναμις, ὥστε πρὸς τοσοῦτον ἔργον ἀγωνίας ἀρκέσαι, καὶ πρὸς ὄγκον βασιλέων καὶ δυνατῶν καὶ λαοῦ τοσούτου καὶ ὅτε ποικίλου μάλιστα καὶ πολυσθότου προσαντιφέρειν; καὶ ὁ πάλαι ὁ τοῦ λαοῦ Φλαβιανός, μὴ δυσχέραινε, ἔφη, ὅτι τούτοις, ἀδελφέ, μηδὲ ὁ τοῦ Παύλου καταπλήττου σε μέγεθος. ὅσα γὰρ προέγνω καὶ προώρισεν ἡ βουλὴ τοῦ Θεοῦ, ἀνάγκη ταῦτα τοῖς αὐτῶν πάντως περαιωθῆναι καιροῖς. ἀλλ' οὖν ὅτι ὁ Χλαβᾶς τὸν μακάριον ἐκπεμφθέντες, τῆς ἁρπαζάσης ἐτύγχανον δεξιώσεως. ἡ πόλις ὅλη, ὡς ἤθοντο τῆς κοινῆς ζημίας καὶ συμφορᾶς (ζημίαν γὰρ ἕκαστος καὶ συμφορὰν ἰδίαν τὴν Ἰωάννου ἀφαίρεσιν ἐλογίζοντο) ἐκμανῆναι πᾶσα, καὶ ζήλοις ἐστυφέται καὶ θυμοῖς, καὶ ἄλλος ἄλλον προστρεπίζοντες ἄρχοντες, καὶ ἐκκλησιαστικοὶ, ξένοι τε καὶ αὐτόχθονες, σοφοί τε καὶ ἀμαθεῖς, πλούσιοι ἅμα καὶ πένητες, ὦ τῆς βίας, ἐβόων, ὦ τῆς ἀδικίας καὶ πλεονεξίας κακῆς, ἧς ἡμᾶς ἐπέθετο πλεονεκτήσας ὁ βασιλεύς. ἆρα γὰρ ἐπέλιπεν ἀνθρωπος τὴν τῶν Ρωμαίων ἀρχήν; ἆρα τοσοῦτον ὑστέρησε πολυθρύλητος ἡ τῶν πόλεων πασῶν βασιλίς, ὅπου ὃ ἡμέτερον κύδος ἀπέσβεσεν ἀφελεῖν; ὅτι τὸν λύχνον ἡμῶν ἁρπάσας, καὶ τὸ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν ἐώας φῶς ἀποσυλήσας, καὶ τῶν ἡμετέρων ψυχῶν σοφὸν ἰατρὸν ἀφελέσθαι βεβούληται; οὐ μὴν γένοιτο τοῦτο εἰς τοὺς αἰῶνα, τόν καιρὸν ἀνήσομαι, ὃ παραχωρήσομεν, ἕως ἂν καὶ ποιεῖν ἐθέλοι βασιλεὺς καθ' ἡμῶν. ἀλλ' οὖν ταῦτα, ἄλλοι ἄλλα τινὰ ἐβόων· πάντες ὅρκῳ διισχυρίζοντο μὴ ἐκδοῦναι τοῖς παρ' ἡμῶν τοῦτον λαβεῖν. βουλομένῳ τὸ ἐπισκόπῳ πρὸς τὸν ἔχλυε ἀπολογήσασθαι, τότε πρὸς ὀλίγον αὐτῷ ἐπέσχον τὰ ὦτα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πολλῷ μᾶλλον κεκίνηκεν θαῦσει, ὥστε καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ ἐπισκοπείου ἐπιθύραν πυλῶν, βίᾳ πρόσωπον καταρρεῖν, δεδίττες μὴ ἁρπαγεῖς ἐν ἀδήλῳ οἴκοι. ὁ τοίνυν ἐπίσκοπος ἀφ' ὧν ἐν τῇ πόλει παρεσκευάστων ὅ τι σοφίας τοῦ δήμου καὶ βίαιον καταπαύσων, ὥστε μηδὲν νεωτερικὸν, μηδὲ ἄτακτον παθεῖν ἐπιχθῆναι, καὶ ἅμα πάντας ὅρκῳ πληροφορῆναι, ὡς οὐ παραδεδώκασι πρὸς αὐτοῦ τοῖς ἀπάγειν αὐτὸν ἀφιγμένοις, μόγις οὕτω μικρὸν κατέσχασε τοῦ ἔχλου τὸν παροξυσμὸν πλὴν οὐδ' οὕτω τῆς ἐκκλησίας ἀφίσαντο, ἀλλὰ κυκλοῦντες πρὸ τῶν θυρῶν αὐτῆς τὰς ἐξόδους, ἐπιζητοῦντες καὶ τὸν μακάριον καθ' ἑκάστην ὁρᾶν. ταῦτα δὴ πάντα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐνὸς εἴδους αἰωνίζειν ὦ βασιλεῦ, ὧν εἰς ἐπήκοον πάντων ὑπομαγνωσθέντων, ὦ Θεὸς πάντων, εἰς τὰς ἁπάντων καρδίας λαλήσαντος ἀγαθὰ, μὰ σῴζεται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνάπλεται Ⓜ ἐπὶ πολὺ πλέον ὁ τε βασιλεὺς, καὶ ἡ σύγκλητος καὶ πᾶσα ἡ πόλις τῷ ἔρωτι τοῦ Ἰωάννου, τὴν τοῦ Ἀντιοχέων μάλιστα ἐκ βάθρων αὐτοῦ ἀκούσαντες εἶεσαν. ἵνα δὲ μὴ τις ἀγνοήσῃ δι' ἣν αἰτίαν ἄλεθρος τῷ τῶν Ἀντιοχέων λαῷ, γράφει πρὸς ὑπόμνησιν τὰ τότε τῷ τῶν ἐκκλησιῶν κόσμῳ μυστικῶς ὁ βασιλεύς· ὃς τὴν βασιλικὴν διεγνωμένος γραφὴν, προσκυνεσάμενος ἔξω τῆς πόλεως πλησίον τῆς καλουμένης Ρωμαϊσίας Ⓜ μέγαν Ἰωάννην, ὡς δή τι μέλλων τοῦ ἀναγκαίων αὐτῷ προσιπεῖν, αὐθις αὖθις καὶ μὴ βουλόμενον, πολὺ μὲν δὴν καὶ ἀεδόμενον, ἡμίονοις ὑπεζεύξας, τῇ βασιλίδι τοῦ πόλεων, ὡς τι θεῖον δῶρημα, προσανέπεμψεν.

λβ'. Περὶ τοῦ τὴν Ἀντιοχέων δι' αὐτὸν ὀλοφυρμοῦ καὶ παρακλήτου πίνδου.

Οὗ γενομένου, καὶ τῆς φήμης καθ' ὅλης Ἀντιοχέων πόλεως ἐν ὀφθαλμῷ ῥιπῇ διαφημισθείσης, πᾶς λέγω τὶς ἅπασαν αὐτῶν συγχυσίν τε καὶ ταραχὴν καὶ τὸν τότε καταδραμόντα αὐτοὺς βαρυμοιρίαν τε καὶ θλῖψιν ἀπροσδιόρητον; θυμῷ γὰρ συνήμασι καὶ λύπῃ βαρείᾳ βεβλημένοι ταῖς ψυχαῖς ἄλλοτε ἄλλοι ἐδείκνυντο, καὶ ἄλλοις ἄλλοτε ἠφίουν φωνάς. τί γὰρ οὐκ ἔλεγον; τί δ' οὐκ ἔπραττον, ποτὲ μὲν τῆς ὀργῆς, ποτὲ δὲ τῆς λύπης αὐτῶν καταστρατηγούσης; τοῖς χερσὶ γὰρ παίοντες ἑαυτῶν σφᾶς τε καὶ πρόσωπα ἐς μηρούς, ὡ τῆς πλάνης, ἔλεγον, ὡ τῆς ἀπάτης, ἐν ἡμῖν ἀρτίως ἐξεπατήμεθα. πῶς ἆρα καὶ ἐλήλυθεν ἡμᾶς ὁ τοῦ βασιλείου καθ' ἡμῶν ἐξαρτυθεὶς δόλος; πῶς δ' οὐκ εἰς ἡμετέρας ἦλθε θ' ὑμούμενον ἀκοάς, ἵν' ὑπὲρ Ἰωάννου μέζονες αἴματος προθύμως· αἰτιακτέον ἡμῖν θᾶττον γὰρ δὴ ταῖς ἡμετέραις προσήκαμεν ψυχαῖς, ἢ τοῦ ἡμετέρων ἀπέπασασέ τις Ⓜ Ἰωάννου χάρων. ἀλλ' ὦ τῆς ζημίας, ἀκαιρέτω καὶ αὖθις ἀπώλετο ὁ ἐχθρὸς, ὡ τῆς ἀδικίας, ἧς ἠδικήμεθα ἠδικηκότες οὐδέν. πολλῶν ἄλλων ἐν πείρᾳ κατέσημα ἀλιτηνῶν· ἀλλ' οὐδὲν δὴ τοῦ τῇ νεῷ προσεικάζεται συμφορᾷ· καὶ ἠγούμεθα ὅ πάλαι ὦ Ἰσραὴλ ἔθνει ἀπειληθὲν δοθῆναι αὐτοῖς λιμόν, ὑ λιμὸν ἄρτου, οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγου Κυρίου, ἐναργῶς πανταχοῦ πεπληρῶσθαι. ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια λέγοντες, ἐπεὶ γὰρ λοιπὸν δύνειν εἶχον οὐδέν, μόλις ποτὲ τῷ πάντα μάτην χρόνῳ, ὃς πολλάκις οἶδε τὰ μέγιστα καταδαπανᾶν τοῦ ἀλγηδόνων, καταθυφέντες ἠσύχασαν.

λγ'. Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς πατριάρχην χειροτονίας αὐτοῦ.

Ἐπεὶ δ' πλησίον ἤδη τῆς τοῦ πόλεων προσκαθημένης ὁ τοῦ τότε πάντων κατ' ἀρετὴν προσκαθήμενος ἔφθασε, προθύμως μὲν ταῦτα εἰσόδοις τιμᾶται τιμῶν. κελεύσει γὰρ βασιλικῇ οἵ τε τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς συγκλήτου προσέχοντες, σὺν παντὶ τῇ πολιτείᾳ, προθυμίαν ἐξ ὑπερβαλλούσης τῆς πόλεως, λαμπροφανῶς αὐτὸν ἐδέξαντο τιμαῖς τε καὶ ἐπαυτήσεσιν. ὡς δ' ὕστερον δορυφορούμενος ἐκ πάσης τῆς πόλεως δεξιούμενος εἰσεδέχθη, φέρων ἑαυτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ προσπαίδωσιν· ἥπερ ἀσμενέστατα ἐπεδέξατο, καὶ οἷα δὴ μνηστῆρα τότε προσῆκον ἀσπασαμένη, Ⓜ χρόνον ἔλυσε Ⓜ τῆς ἀναῤῥήσεως. ὅτε δὴ ἡ κυρία τῆς χειροτονίας πρᾶξις, καὶ πρᾶξαν μὲν οἱ ὑπίσχοποι τὲ ἐπὶ χίας, πρᾶξε δ' ὁ καὶ Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας, εἰς αὖθις τοῦτο κἀκεῖνος βασιλικῇ προσάξει προθυμούμενος, ἔκτιτο δ' ἀρά τε εἰκάδα ἦμαρ ὁ Φθορσυάριος, τὴν ἡκάστα, κρίσει Θεοῦ καὶ κοινῇ ψήφῳ δὲ θεσπίων, σὺν ἁδρομοίων τότε καὶ τοῦ τῶν ἁγίων χοροῦ, καὶ μὴν δὲ οὐρανίων ἀγγέλων ἅμα Ⓜ ὑπάρχοι ἀγγέλου τῆς θείας ταύτης ἑορτῆς ἀποπλειποθώσιν, τῷ ἀρχιερατικῷ τελειοῦται ὁ τέλειος χρίσματι, καὶ τῷ τῆς ἐκκλησίας ὕμνῳ σημαίνεται ὁ παμφαὴς φωστὴρ καὶ ὑπερλαμπρος. τῇ ἑξῆς δ' αὐτὸς ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ πρὸ ὃ πλῆθος τῆς πόλεως προσ αὖθις προσκαλούμενοι, καὶ τὴν δέουσαν αὐτῷ προσκύνησιν ἀφοσιωσάμενοι, διελέγεσθαι ἠξίουν περὶ αὐτοῦ.

λδ'. Ἡ τοῦ Ἰωάννου δημηγορία, καὶ τοῦ δαιμονιζομένου διαπαλία.

Ἐπευξάμενος οὖν ὁ ἱεράρχης, καὶ ὡς καθῆκεν ἐδρᾶν πρὸς ἐπιλογήσας· ὡς φοβερόν μοι, εἶπεν ὑπὸ λαβεῖν, ὦ βασιλεῦ, καὶ μέζον ἢ κατ' δύναμιν τὴν ἐμὴν ὃ τῆς ἱεραρχίας ἀξίωμα; διὰ καὶ αὖθις ὃ ἐμαυτὸν εἰδὼς ταπεινὸν καὶ ἀνάξιον, οὐκ ἐβουλόμην ὅπως τοῦτο ὃ παραπέμπειν ἐλθεῖν. ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ἡ τοῦ ὑψίστου σοφία σῶσαι ἡμᾶς εἰς τοῦτο βουλή, ὡς ἐκ τούτου ἢ δοκίμους, ἢ ἀδοκίμους πᾶσι παράπασιν ἐλεγχθῆναι. καὶ γὰρ οὐκ ἀγνοῶ οἷμαι τὸν μεγαλό-

νοιαν

νοιαν τῶν κρειττόνων ὑμῶν, ὅτι καὶ ἱερεῖς, ἀλλ' ἄγγελοι κεκλημένοι Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοι, ὧν διαφόρων θελημάτων καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἀξίας καιρὸς ἑκάστης ἡμέρας ὀφείλουσι τοῖς ὑπηκόοις ἱεροσυργεῖν. καὶ εἴ τις ὧν καθ' ἑαυτὸν μόνον σκοπῶν, τὴν τῶν πραγμάτων τοῦ Χριστοῦ σωτηρίαν παραμελεῖ καὶ οἰκοδομεῖς, οὐ ποιμένα ἔστι, λύκος δὲ μᾶλλον ὢν ὑποδικος ἔσται τῇ ἀρχιποίμενι, καὶ εἰς κρίσιν καὶ κόλασιν ἀπαραίτητον καταχρίνει. διὰ τοῦτο δέομαι τῆς μεγαλοφροσύνης ὑμῶν καὶ φιλοπονίας, δεικνύειν ὡς καρδίαν πειθήνιοι τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ ὑποτιθέντες, παρόν μὲν πίστιν ὀρθότιμον καὶ εὐδόξον, πίστιν ἀποστολικὴν καὶ ἀμώμητον εἰς τὸν ὑποφύσιον καὶ ἀκίνητον πεπεδᾶν, ὥσπερ θεμέλιον ἑδραῖον καὶ ἀκατάστατον ἐν ὑμῖν αὐλῆς καταβάλλεσθε. ἔπειτα οἷα χρυσὸν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ἐπὶ ἀποτολὰς τοῦ διακόνου Χριστοῦ ἐποικοδομεῖτε, καὶ τὰ δικαιώματα. τοῦτο γὰρ ἔντος χριστιανισμός, ὃ πιστεύειν ὀρθῶς καὶ ἀμέμπτως ἐμπολιτεύεσθαι· τοῦτο τέλος καὶ θεῖον ἀποστολῆς τῆς καὶ Χριστοῦ παρακλήσεως καὶ διδαχῆς, ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, ἧς μὴ τὴν ἀποστολὴν ἡ τήρησις ἐπακολουθεῖ, καὶ πίστις ἀνυπόκριτος καὶ ἀδίστακτος, ἐν οἷς ἡ σωτηρία. ταῦτα ἐμοὶ μὲν ἴσως ἡμέραι διαμορτύρεσθαι χρεών ἐστ' ἐν ὑμᾶς καὶ χωρὶς ἑνὸς ἑκάστου ἀναγέλλειν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὡς ἂν καθαρὸς ἀπὸ τοῦ ὑμῶν πάντων αἵματος διαφυλαχθῶ· ὑμῖν δὲ μὴ σπουδαίως ἀκούειν καὶ ἐν καρδίᾳ ταῦτα σπουδάζειν καὶ μὴ φόβου ἕνεκεν τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθαι λίαν ἀσφαλὲς καὶ λυπητελές. εἰ δέ τινες καὶ παρεληφθησαν ἔν τισι παραπτώμασιν, ἢ παρεπέπτωκε τοῖς ἐπακολουθοῦντα μετάνοια· καὶ ὁ τῆς μετανοίας ὑποδειγμα ὁμήρας ἔστω Δαυὶδ ἡ διὰ μοιχείας καὶ ἀνδροκτονίας οἷα οὐθεὶς, καὶ ὑπὸ τοῦ προφήτου Ναθὰν προφανῶς ἐλεγχθείς, οὐκ ἐδυσχέρανε πρὸς τὸ εἰδέναι, οὐχ ὕβρει καὶ κατ' αὐτοῦ παρρησίᾳ τοῦ πάντος ἐλεγχον ὁ βασιλεὺς ἀπεμάνατο· ἀλλ' ἐνδιαθέτως ὡμολογησάμην ὃς ἁμάρτημα, εὐθὺς ἤκουσεν ὅτι Κύριος παρεθέσατο τὸ ἁμάρτημά σου. ὁρᾶτε τὴν δύναμιν τῆς μετανοίας, ὁρᾶτε τῆς ταπεινοφροσύνης τὸ ὕψος καὶ τὴν ἰσχύν; βραχὺ ῥῆμα ἐκ συντετριμμένης καρδίας καὶ ταπεινωθείσης οἷα θυσία ἀναπέμφθεν, μοιχείαν αὐτίκα καὶ φόνου ἀφῆκαν. τοίνυν καὶ ἡμεῖς, καὶ τὴν ἀρρησίαν τοῦ Θεοῦ παρρησίαν εἰς τοῦτ' ἤκοντες ὑμῖν, ὥστε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ διαμορτύρεσθαι, ἢ τὸ παρὸν ὑμῖν πάθος Χριστοῦ καὶ τὴν μεγάλην παρρησίαν καθόντες, διαγελιζόμεθα καὶ παραπολλύμεθα, Μετανοήσατε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν πολλῷ μᾶλλον νῦν ἤγγισεν, ὅτι ποσῷ πλείονι χρόνῳ δεδεκάτωται χρόνοι. ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἐμοὶ μὲν ἐκάστης ἡμέρας πρὸς ὑμᾶς λέγειν καὶ σπουδάζειν· ὑμῖν δὲ μὴ ὀκνητέον, ὑμῖν δὲ ἀσφαλὲς διαλαβεῖν, μὴ καταφρονηταὶ τῶν Θεοῦ μυστηρίων γενόμενοι, ὑποδίκοι αὐτῷ γένησθε ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. οὐ γὰρ ἡμέτερον ἀναγέλλομεν πρὸς ὑμᾶς ῥῆμα, οὐδὲ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας κοιλίας ἢ διανοίας, ἀλλ' ὅσα περ ἐγὼ ἀπὸ τῆς θεοπνεύστου καὶ ἁγίας γραφῆς πεπαίδευμαι, ταῦτα χρεωστικῶς μὴ ὑποτιμώμενοι πρόσωπον ἀνθρώπου λαλήσωμεν ὑμῖν. σπουδαίοτατον οὖν ὑμῖν καὶ τῷ λόγῳ ἀκροᾶσθαι τῆς διδαχῆς, χαρὰ ἴσως ἐν οὐρανῷ ἔσεσθαι τὸ σωτήριος ὑμῶν Θεοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἀγαλλίασις δὲ τῷ ἐμῷ πνεύματι καὶ θυμηδία ὅτι σωτηρία ὑμῶν ῥαθυμοτάτων ὄντων, ὅπερ ἀπεύχομαι, ἢ ἄλλως τινὶ σωτήριον ἀποχρεφομένων διδασκάλῳ, λυπηθήσομαι μὲν ὁ πνεῦμα ὁ ἅγιον, ἀνία θήσει δὲ ὁ ἐμοὶ πνεῦμα· καὶ λοιπὸν ἔσομαι μὲν ἐγὼ εἰς φορτίον ὑμῖν, ὑμεῖς δέ μοι εἰς ἀλγημα ἔσεσθε καὶ πεῖρος ψυχῆς. Πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἐκπλαγέντες ἅμα δὲ κατανυγέντες, ἠυλόγουν τὸν Κύριον, καὶ μεγαλαις συναρείτουν φωναῖς, τοιοῦτον αὐλῆς καὶ ζητεῖν καὶ διδάσκαλον ἀποστείλαντα, σοφὸν τῆς ἀποστολικῆς θεοσοφίας καὶ ἀκινήτου ἐλπίδος. ὅθεν καὶ πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς φανερὸν εἶπε, καὶ ὡς ἀληθῶς, τοῖς πᾶσι κατάδηλον. Ὦ θαυμαστὸν καὶ τῷ Θεοῦ μόνῳ ἄν, θεῖπε, ὅτι ὁ τοῦ ἰδίους μαθητὰς καὶ ἀποστόλους ἐκλεξάμενος Κύριος, αὐτὸς καὶ τὸν ποιμένα τῆς ἐκκλησίας ἐξελέξατο,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἄξιον ὡς ἀληθῶς τῆς τοιαύτης ἀρχῆς, μιμούμενον καὶ τὸν ἀληθινὸν ποιμένα καὶ τὴν ἰδίαν ψυχὴν τῶν λογικῶν προβάτων προτιθέμενον. ὡς οὖν ἀπὸ Χριστοῦ στόματος, οὕτως ἀπὸ σοῦ τοῦ χριστομιμήτου πατρὸς τοὺς θεοπνεύστους τούτους λόγους σωθέντες, ἕποιμοι πάντες ἐσμὲν ἐπαινέσαι σε ἀπασι χάριν μείζονα εἰδότες σοι τῆς πρὸς τὰ καλὰ συμβουλῆς. Ταῦτα ὁ τοῦ Θεοῦ θεράπων ἀκούσας, καὶ ὃν πνεύματι ἀγαλλιασθείς, Εὐχαριστῶ, φησι, τῷ Θεῷ, Βασιλεῦ, τῷ σῷ ὑμετέρας δόξης φωνισμῷ φωνίσαντι γνώσεως, καὶ σὲ ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ ἐπαγρυπνεῖν αὐτοῦ τοὺς λόγους ποιήσαντι. πλὴν ὁ μηδὲ ὑμᾶς αὖθις ἀγνοῆν οἰόμενος, Δυνατοὶ δυνατῶς ἐτασθήσονται, καὶ ὧν νῦν πολὺ πρόκειται, πολὺ καὶ ζητηθήσεται περὶ αὐτοῦ· ὧν τοὺ δούλους οἱ μὲν ὀλίγα, ὧν δὲ πολλὰ δεδώκασιν, ὧν ἡμεῖς ἐσμεν, οἵ τε ἱερεῖς, καὶ ὅσοι τὸν οἶκον τέλει καὶ ἀξιώματι, ὧν μείζονα πάντως ὑφέξοντες κόλασιν, εἴγε δικαίας τῆς ἐκ Θεοῦ ἡμῖν ἐμπεσούσης ἀρχῆς φανησόμεθα πολιτευσάμενοι, καὶ μὴ πάντη ἔρημοι καὶ πάσης δυνάμεως καὶ σοφίας τοῦ ἐκεῖθεν χαίρειν παραδύναμθαι ἀγεγυμνωκότες ἐκεῖθεν τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ὡς λόγον ἐκεῖθεν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἀποδώσοντες. καὶ τόγε ἀζημιώτερον καὶ μείζονος ὄντος κολάσεως ἄξιον, ὅταν μὲν τῷ μὴ ἐκπαιδεύειν, ἕλκος κακὸν αὐτοῖς γινόμενα μᾶλλον παραδείγματα. τούτοις τοῖς λόγοις τὸ σοφοῦ ποιμένος πρόβατα μετεωρίζοντος, καὶ αὐτοὶ τοῖς προλεχθεῖσιν ὑπισχνούμενοι μέλλοντες ἕτερα, ἀνὴρ ὃς ἐξαίφνης ἐκεῖθεν ἀκαθάρτου διεχλευάσμενος πνεύματος, τῆς Θεοῦ καθέδρας τὸν αὐτοῦ τιμᾶν βουλευθέντος θρασύνοντα, καὶ μέσον τῆς ἐκκλησίας εἰστήκει μου· ὃς ἀφεὶς ἀπερρύη, καὶ τὸν ὀφθαλμοὺς δεινῶς διαστρέφων, τῷ γλωσσαλγήματι ἔξω κεχλιασμένῳ εἶχε τὸ στόμα. οὗ ἐκεῖθεν βύσασθαι τὰ μέγιστα πάντων ἱκετεύσαντα, ἄλλος προσεγγίσας καὶ παρόντα διακελευσάμενος, καὶ τοῦτον τῇ χειροθεσίας, ἔφη, καὶ μακαρίας πειθοῦς ἐξελθε ἀπὸ τοῦ δυσθέατος ὃ ἀκάθαρτον πνεῦμα. ἅμα δὲ τῷ λόγῳ ῥῆξαι ἄλυε ὁ δαιμόνιον, ὥσπερ καπνὸς ἐξέλιπεν ἀπ' αὐτοῦ. ὃν ὁ πανόσιος ἀνασήσας, ἑαυτῷ τε προσησκαμένος, ἅτε δὴ τὰ κατ' ἄλυε προειδώς, παῦσαι, τέκνον, εἶπε, βλασφημῶν εἰς τὸ θεῖον, ἀλλ' εἰ μὴ σοὶ δοθέν τὸ στόμα πρὸς δοξολογίαν τοῦ κτίσαντος, τοῦτο κατ' αὐτοῦ τοῦ διδόντος δείκνυσο χρώμενος· μήτε μὲν ἀναξίως τῶν θείων ὅλως θέλε καταπολμᾶν μυστηρίων· θυμοῦ δὲ μᾶλλον καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ χολάζου, καὶ τῷ ψυχῷ, ὡς εἰκός, προσηκόντων καὶ προσηκόντως, οὕτω σαυτὸν δοκιμάζων, τὸ θείου σοι φόβου μέτρον σώματος· ἵνα μὴ κρῖμα σεαυτῷ ἐσθίῃς καὶ πίνῃς, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου, καὶ μέγαν ἐπίσηλον. διὰ γὰρ τὸ τῶν θείων πρὸς ὠφέλειαν τεθεσμοθετῆσθαι νόμους, καὶ μὴ ῥυπώσης ψυχῆς τοῖς μυστηρίοις προσέρχεσθαι, εἰς ὅλεθρον τῆς ἔρκος τῷ Σωτῆρι προσέδωκας. τοῦτο δὲ προσιδόξον ὁ τε βασιλεὺς καὶ συμπρόντες ἅπαντες ἰδόντες ἐξέπεσον, καὶ τῷ φθάσαντι θάμβει θάμβος ἕτερον προσλαβόμενοι, δυσημείας τῆς εὐσημείας προσέσηκαν. ὅτως ἐν τοῖς λόγοις ἱεροῖς, ἐν τοῖς σημείοις θαυμασοῖς τὸ ἀρχιερωσύνης ἐγκαινισθείσης τῷ θεοσόφῳ πατρὶ ὁ σύλλογος διελέλυτο.

Ἀρχεται δὲ λοιπὸν σὺν θεῷ ὁ δοκιμώτατος τῶν ψυχῶν κυβερνήτης, τῶν τῆς ἐκκλησίας οἰάκων ἐπιλαβόμενος, τὸν ἐν πελάγει καὶ κλύδωνι τοῦ κοσμικοῦ θαλάσσης χειμαζομένους πρὸς τὸν τῆς σωτηρίας ἐπιθυμοῦντα λιμένα, μὴ ἑνὶ ἔθνει καὶ τῆς ἀλλοτρίας τῶν ταύτης ἰδιωμάτων δαιμόνων ἰσάμενος, ἀλλὰ πολλοῖς πυρὶ καὶ ποικίλοις καὶ τοῦ συφωνοῦντος τῷ ἰατρῷ, οἷα πολυδρομωτάτοις φαρμάκοις, τοῖς ἐν κρυφῇ χειρὸς ἐλεγμοῖς, οἷα δὴ κρυφίως τισὶ καὶ καιρῷ, τοῖς βουλήσεως ἀφορισμοῖς καὶ τῆς δυνάμεως ὑπὲρ μέσου, πολυτρόπου δὲ ὥσπερ τισὶν ὑπιωτάτοις δὲ προσωτέροις φαρμάκοις, τοῖς προσκλητικοῖς τῶν λόγων πολυκτύπους· ὅτω πολυτρόπῳ δὲ καὶ σοφῇ πάσῃ τὰ κρύφια τῶν παθῶν καὶ ποικίλα ἐξιάσθαι διηγωνίζετο. ὁ γὰρ εἰς ἄνδρα τέλειον καὶ μέτρον ἡλικίας τῆς τοῦ Χριστοῦ τελειότητος ἐφαπτόμενος, οὐ τὸ ἑαυτοῦ ζητῶν μόνον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ὡς φησι Παῦλος, ἵνα σωθῶσι· καὶ τὴν οἰκείαν σωτηρίαν

Λκ. ιβ μη. Σοφ. ς. ς. Λκ. ιβ. μη.

α. Κορ. ια. κθ.

λε' Περὶ τῆς ἐπισκοπικῆς τε καὶ ποιμαντικῆς ἀξίας ἐστὶ τε καὶ ἐστὶν καὶ πολλὰς διαφορὰς αὐτῆς

Εφ. δ. ιγ. α. Κορ. ι. κδ.

πλείω ἐν τῇ τῶν πλησίον ὠφελείᾳ ἢ προμηθείᾳ κεῖσθαι λογίζεται· καὶ οὐχ ὡς οἰκείων μόνον μελῶν φροντίζει τῶν πένης, ἀλλ' ἤδη καὶ αἰσθήματα ἔχειν αὐτὸν νομίζεται ἀπὸ Χριστοῦ. ὅθεν καὶ αὐλὸς τῶν ἐκεῖ χῶρα ἐν σπουδῇ προϊσάμενος, καὶ μηδὲν τῆς αἰτῶν οἰκοδομῆς προσπίπτει, πάντα τὰ κωλύοντα τὴν τοῦ Χριστοῦ ὁδὸν ἐκκαθάραι προφύτικε. καὶ προῆγον μὲν κινῆται τῶν προφάσει δῆθεν συγγενείας πνευματικῆς προσιόντες ἑαυτοῖς γυναῖκας παρεισαγόντων, καὶ τὴν οἰκείαν ἐντεῦθεν λυμαινομένων ψυχήν· καὶ δεικνῦσιν ἐναργῶς πολὺ τοῦτο πορνείας χεῖρόν τε καὶ βδελυρώτερον. Εἰ γὰρ ὁ ἐμβλέψας, φησὶ, γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν, ὁ καὶ συνομιλῶν ἀφυλάκτως καὶ συναυλιζόμενος, καὶ τὰ τῆς ἡδονῆς ἐν τῇ καρδίᾳ κέντρα βεβαρυμένος, ποίων οὐκ ἂν εἴη ἐγκλημάτων ἄξιος; Εἰ γὰρ καὶ φλογὸς μέσον, ὥσπερ ἀδύνατον, ἄφλεκτος αὐτὸς διαμένει πάντα πάσιν, ἀλλὰ τῆς γε τῶν σκανδαλιζόντων ἕνεκεν πάντως ὃ κατ' αὐτὸν πεμφείας ἔλυσεν, κἂν μή τινες εἶεν, ὥσπερ ἀμήχανον, οἱ σκανδαλιζόμενοι. ἕτερα μὲν οὖν ὁ τῶν ψυχῶν ἰατρὸς καὶ τοιούτοις δήπου λόγοις, ὥσπερ τινὸς ἰσχυρᾶς πάθους καὶ χρονίας λύμης τὴν πόλιν ὃ καταρχὰς ἐξεκάθηρε. καὶ ὁ Παῦλος τῶν γαστριμάργων καὶ βδελυρῶν καὶ κολάκων ἔμπορος, ὡς πορνείας καὶ μοιχείας καὶ πάσης ἀσελγείας ὄντα πηλόν. Ἀρκεῖσθαι γὰρ τῇ συμμέτρῳ προσευχῇ διαίτῃ, καὶ τοῖς ἰδίοις ἕκαστον οἰκείοις στοιχεῖν ἐν φόβῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἁγνότητι, καὶ πάσῃ κοσμιότητι διαπρέπεσθαι. ὅτι τοσοῦτον χρεὼν τῇ τοῦ τῆς φιλοδοξίας καὶ πορνείας ἐχρῆτο καταφορᾷ, ὥστε πολλοὺς καὶ τῶν σεμνῶν ἐντεῦθεν ἐπαισχύνεσθαι γάμον. πολεῖς μὲν οὖν αὐτῷ καὶ ἀναείθμητος καὶ ὁ τοῦ ἐλεημοσύνης ἕνεκεν ἐκκλησίας κατεστένεν λόγος· κατηγορία δὲ σφοδρὰ καὶ πολλὴ κατὰ τῶν ἀδικίας καὶ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας ἐχολακότων. ὅτι τοσοῦτον γὰρ ἐκτιμᾶν ὃ τῆς φιλαργυρίας πάθος ἐφύτευσε, καὶ ὅτω πολλοῖς ὅτι μάλιστα καὶ εἰλικρινεῖς ἐλεγμοῖς κατὰ τῶν ἀδικούντων ἐπέχρησε, ὥστε πολλοὺς μὴ αὐτῶν μὴ μόνον τῶν ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ ἴδια δόξαντα εἶναι τῶν πενήτων προθύμως ἀναπολήσασθαι χρῆσις· πολλοὺς δὲ καὶ πρὸς τῷ πτωχὰ καὶ προσόντα πλουτεῖν εἰς ἀδεές δέος ἐμβαλεῖν, ἤδη καὶ μοναχὴν βίον αἱρήσασθαι. οὐ γὰρ εἰρωνία ὁ μόνον πάθη τῷ λόγῳ ἐκόλαζεν, ἀλλ' ὅτι τοῖς ἀληθοφανείαν τε καὶ κενοδοξίαν καὶ ὑποφυΐαν τῶν μὴ σεβασμίων, καὶ ὑβριστικὴν πλάθους ὅτι τῆς ἀμυθήτου εἰς πρόοδος ποιημάτων, καὶ εἰς προθυμίας ἀπαύστου ἐξεκαυτήρ, καὶ πᾶσαν σπουδὴν ἐπεῖν ἔπρεπον καταστέλλων, τὴν ταπεινοφροσύνην, ὡς θείας χάριτος πρόξενον καὶ μητέρα σωφροσύνης καὶ πάσης ἀρετῆς, ὑποφαίνων καὶ ἐξεθείαζε. πρὸς τοῖς πᾶσαν μὲν λοιδορίαν καὶ κραυγὴν καὶ ἀργολογίαν, πᾶσαν δὲ αἰσχρολογίαν καὶ μωρολογίαν ἀνῄρει, ὅρκον τε πάντα πολλῆς ἄγαν ἀπεστέρει βδελυρίας, ἀλλά τε πλεῖστα περὶ τοῦ μὴ δεῖν ὁμνύειν συγγράμματα συνέγραφε, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ἀνδριάντων λόγους ὑπομνηματικοὺς, ὃς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἤδη στενάξας, πολλῷ πλείω περὶ τοιούτου τινὸς εἰσήγησιν ἔσχεν. ἴσα δὲ περὶ ἀγάπης καὶ φιλοξενίας, καὶ πάντων μὲν τῶν ὑπερβαλλόντων ἐπιμελείας καὶ θεραπείας, μάλιστα δὲ τῷ ἀσκητικὸν ἐν ὄρεσι βαδίζοντα βίον, καὶ βαθέ πινας ἐστὶν ὅτε χρείας ὑπὲρ δημοσίων τῆς πόλεσιν ὁ πανσόφος καθωμίλει· τίς δὲ τῶν πάντων ἐξειπεῖν ἰσχύσοι; ἄβυσσον γὰρ καὶ παρόντας ὑετὸν ἀριθμῆσαι ῥᾴον, ἢ ἅπαντα περὶ τε τῶν εἰρημένων, καὶ ὅλως περὶ πάσης διακονητικῆς ἐντολῆς ἠθικὰ παραινέσεις. ἀλλὰ γὰρ ἑνός τινος ἢ δύο τῶν ἐκείνου λόγων ἡδονῆς τε καὶ χάριτος, οὐκ ἄκαιρον οἶμαι δόξειεν, οὐδὲ περιττόν.

Ἐξιόντι ποτὲ τὸ μοναστήριον πρός τι τῶν ἐν δρυπεσίαις Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου ἐγκαινίσαι ναόν, πλῆθος εἵπετο πολὺ τῶν αὐτοῦ διδασκόμενον, ὥσπερ ὑπό τινος ἀνάγκης, τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως καὶ τοῦ κάλλους ἑλκόμενον. οὕτως οὐδεὶς ἐν ὁδῷ τῆς διδασκαλίας καὶ βραδυνέσεως

Μαθ. ε. κη.

λε. Περὶ τῆς πλεονεξίας τε καὶ ἀναμαρτησίας σοφίας αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νέσεως αὐτῷ πρῃμήνατο, καὶ οὕτω τῇ ἐκείνου προσεκείντο πάντες ὁμιλίᾳ καὶ χάριτι. τότε δή, τότε δὴ καὶ πρὸς τοὺς ὀκτὼ λόγους αἰαγράφασι λέγεται ἀφ' μέσης ὁδοῦ λιτομυθούσας τοῦ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ πρῃκολουθηκότας ὀξυτάτης γραφῆς. Εἴθισο καὶ γὰρ οὐκ ἐν ἐκκλησίαις μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐν οἴκῳ, καὶ κατ' πάσας τὰς τοῦ μεγάλου θεηγελίας πρᾶξιν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀφελῶς αὐτῷ ἐπαναγραφόμενα αἰαγράφεσι, ἀνάξιον κρίνοντας, καὶ ὡς ἀληθῶς ἄτοπον, λιθῆν τοῦ ἐκείνου συγκαλύπτεσθαι λόγους. καὶ τούτων πλῆσα μὲν βίβλοι συμβολῆς, πλῆσα δ' πρωτηγυρέως τε καὶ ἐξηγήσεως· ὧν μία καὶ ἡ τῆς ἑξαημέρου γεγραμμένη βίβλος αὐτοῦ. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο, καὶ ἱκανῶν γοῦν μετρίως δ' πρὸς τὸ μεγάλου λόγων πρᾶξιν· ἕτερον δ' πολλῷ τ' φθάσαντος ὑψηλότερον, ὅσῳ καὶ φθονέρων τ' μυρτωλίαν παίσησι.

λζ. Περὶ τῆς ἐν αὐτῷ φιλοσοφίας, καὶ ὡς τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπεκαλύφθη παρὰ Θεοῦ τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ.

Γρηγόριος γὰρ ὁ πάνυ, καὶ τ' θεολογίας φερώνυμος, ἀρχιερατεύσας τ' Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ ἔτη τελῶν, πρὸς Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου τοῦ αὐτοῦ μεγαλόπολιν, ὃ πανικάλλα διέποντος, ὅτι τοῦ βιαγγελικοῦ ἀξιώσεως πολλῶς ὅπ τοῖς ἀξιώσεσι προετρέπετο. ἐπεὶ δ' οὐκ ἠδύνητον, ἀλλὰ καὶ ψυχωφελῆ πάνυ καὶ Θεῷ δοκοῦσαν ἔβλεπε τοῦ ἀξίωσιν, προθύμως καὶ αὐτὸς ὅτι ὃ ἔρρωσο ἐχάρη. τοιγαροῦν συλλεγόμενοι ἀπόστολοι, ἐπειδήπερ εἰς πέρας θεωρήματος ἐληλύθη τινός, ἐσκέπετο, εἰ καλῶς ἄρα καὶ τῆς τοῦ βιαγγελίου μεγαληγοίας ἀξίως ἔχον στωτέπακ). Ἀποδοξάσ ὃ κ' πολὺ τῆς ἁρμοζούσης δοξητήσεως δόξας, δίς τε καὶ τρεῖς ὃ αὖθ' ἑπεξῆλθε θεώρημα διερθρούμενος. ὡς δ' οὖν δυσχερέσως εἶχεν ἔτι καὶ ἀηδῶς, ὃ κ' τοῦ ζήτησιν τοσοῦτοι εἰς εὐχὴν προτενεσέρων μετέτρεπεν, ὅπως εὕρωσι τοῦ λόγου Θεὸν ἐκ λόγου ὁπιζούμενος, μὴ λόγοις τοῖς ἑαυτῶν ἐκ θείους λόγους καθυβρίσαι τοῦ πνεύματος. Εἰς ὕπνον δ' οὖν μ' τ' ὀδύνη τραπείς, τοιάσδε τινος φωνῆς ὑπὲρ αὐτοῦ σημαινομένης ἀκούει· Γρηγόριε, μὴ κάμνε τοῦ λοιποῦ τοῦ τοιαύτου ἐγχειρήσεσι· οὔτε γάρ σοι, οὔτε τινὶ ἑτέρῳ ὃ τοιοῦτον, ἀλλ' ἢ Ἰωάννῃ δέδοται τῷ Ἀντιοχεῖ. καταπλαγεὶς οὖν ὅτι τῇ φωνῇ ὁ θεῖος Γρηγόριος, καὶ τῇ ἐκπλήξει διϋπνιωθείς, ὡς εἶχε τάχους, τοῦ ὅτι τὸν βασιλέα φέρουσαν ὥρμησεν· οἳ καταλαβόν, ὃ πᾶν αὐτῷ κατ' ἰδίαν ἀρχῆς εἰς τέλος ὑφηγήσατο δράμα. ἐφ' οἷς ἐκπλαγὼν τὸν βασιλέα ἤρετο, εἰ ἔστι τις Ἰωάννης Ἀντιοχεὺς αὐτῷ γνωσθόμενος. ὁ δὲ καὶ εἰδέναι ἀκριβῶς, καὶ μάλιστα καὶ γραφὴν αὐτὸν τοῦ ὅτι τοῖς βασιλικοῖς ἀνδριάσι πρὸς Φλαβιάνου ἐκκεκλημένου ἔχειν διάταξιν. θαύμασας οὖν καὶ χαρᾶς ὁ τοῦ Θεοῦ ἱεράρχης πλησθείς, ἀζήτητο, ἔφη, βασιλεύ, ἡ γραφὴ τοῦ τοῦ ἀνδρὸς ἡμῖν δι' ἑαυτοῦ χάριν πρᾶξιν δηλώσουσα. ἧς ἐπιθείσης, καὶ τῷ θεσόφῳ εἰς χάρας ὁπιδοθείσης δύθρῃ, μικρόν τι πρὸς ἓν ὁπισήσας θεώρημα, τοῦ ἐγκειμένου ἔννοιαί τε καὶ μέθοδον ἀγαθοῖς, καὶ ὃ τοῦ λόγου μέγεθος στωμάρια καὶ κάλλος μ' καὶ σαφηνείας ἀνεκφράστου τε πυκνότητος ἐνθυμηθ' καταπλαγείς, ὅτι καιρὸν ἐμμενεῖ ἐπὸς. τοῦ βασιλέως, τίς ἆρα δοκεῖ σοι, πυθανομένου, καὶ ποταπὸς ὁ ἀνήρ; ἀνὴρ τῷ ὄντι, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, ἀνήρ, ὃς οὐκ εὐαγγέλιον μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ πᾶσαν καινὴν τε ἅρμα καὶ παλαιὰν διαθήκην ἀρίστα τε ἄγαν διερμηνεύσει καὶ ἐκθέσεται, καὶ καταφράξει κόσμου ὅλον, τὰ πνευματικὰ βεβαιώσας μ' τοῦ πνεύματος. τοιοῦτο μὲν δὴ τὸ τῷ μεγάλῳ καταφθὲν Γρηγορίῳ, Οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, ὡς φησι Παῦλος, ὅτε δι' ἀνθρώπων, ἀλλὰ διὰ θείας ἀποκαλύψεως, καὶ τοιοῦτον ἐπαίνεσι τῷ μακαρίῳ τὸν ἔπαινον. ὅθεν καὶ ἡμᾶς φιλότατοι πατέρες, οὕτω μεγάλως τὰς τοῦ μέγαν πρὸς Θεοῦ τε τοῦ Θεοῦ ἐκ πολλῶν τῶν ἐπομνημ' μυρτυρίας ἀνασκεπάσαντες, καὶ πρὸ γε πάντων τοῦ ἐν αὐτῷ θεσοφίαν καὶ χάριν διὰ τῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων ἀκριβωσάμενοι, τὰ τότε τῶν ἄλλων ἑρμηνευτῶν προκεκρίκασι, κοινῷ καὶ τοῦ αὐτοῦ γνώμῳ ἀποφωνάμενοι, ὡς εἰ τῶν ἑτέρων ἁπάντων πρὸς ἕνα ῥητὸν ἔννοιαν ὁμοφωνησάντων, ἑτέρως εἶη ὃ αὐτὸ ὁ μέγας ἡρμήνευκώς, ἐμπροσθεν τοῦ αὐτοῦ διαμφιλέκτως ἀεὶ ζήτησιν. αὕτη τοιγαροῦν ἡ ψῆφος τῇ ἐκκλησίᾳ καθορᾶται κρατοῦσα μέχρι καὶ τήμερον.

Επὶ

Επεί ὁ σοφὸς τῶν ψυχῶν ἰατρὸς καὶ πρὸς ταῦτα τὰ ἐμπρόσθεν μεθοδείας ἀμεθόδως ἄγαν καὶ ἀλόγως εἰδὼς ὑπαποφεύγεσθαι, τὴν θηριώδη τοῦ ἱπποδρομίου καὶ δαιμονικὸν πλεονεξίαν ἐν αὐταῖς ταῖς ἁγίαις καὶ ἀναστασίμοις ἡμέραις ὑπερτελουμένην ἐώρα καὶ τότε χαίρουσι, καὶ τὸ πλῆθος ἅπαν τῇ Σατανικῇ πομπῇ καὶ μανίᾳ καθυβριζόμενον, καὶ ὡς ὑπὸ ἀφύκτων δεσμῶν, ὅτως ὑπὸ τῶν ἐκ δυσσεβείας θεραπευομένων δαιμόνων ὑποσυρόμενον, οὐδὲν μὴ πλείσακις πρὸς τοῦτο μέλλοντα ἐᾶν βασιλέα, σιωπῶν ἢ καὶ τῷ λαῷ πρὸς τῆς τούτου ἀποφυγῆς διεγειρόμενος ἰδών. ὡς ἦν ἄρα τοῦτο λόγου ἄπρακτον εἶδε, καὶ εἰς ἄεργα μάτην χεόμενον, μιᾶς τῶν κυριακῶν ἡμέρας ὀλίγοις σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζομένους ἰδών, ὀλιγίστους τε ἀμφὶ αὐτόν, τὸν φανερὸν ἄρα τῷ κλήρῳ ἐξεκελεύσατο λόγον, πρὸς τὴν μυσαρὰν ἐκείνην στρέλεισιν τρεπόμενα, διαῦτα σιαφανῶς ἐξῆ τῶν ἔργων βοᾶν, ὡς ἐξ ἧς τῶν θρέμμασι πάντως τὸν ὡς ἀληθῶς ποιμένα πρωταχόσε συνέπεσθαι, καὶ τοῖς παισὶ τὸν παιδαγωγόν. Ποῦ γὰρ ἂν καὶ εἴη ποιμὴν ὁ ποιμαίνων, τῶν προβάτων ἀπόντων; ἢ ποῦ παιδαγωγὸς λοιπὸν ὁ παιδαγωγῶν, τῶν παίδων ἀφεστηκότων; εἰ δῶν ὑμῖν λοιπὸν ἐλεεινὸν καὶ πρέπον δοκεῖ τὴν ἀγαθὴν καταλιποῦσι νομὴν, καὶ τὰ τῆς ἀναπαύσεως ὕδατα, ἐν γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀύδρῳ ἐνδιατρίβειν, βέλτιον καὶ μοὶ δοκεῖ ἀνάθεμά τε εἶναι ἀπὸ Χριστοῦ δι' ὑμᾶς, καὶ ἀπολλυμένων ὑμῶν συναπόλλυσθαι. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πρακτικῶς αἰνιττόμενος, καὶ μέσον τὸ ἱππικὸν θέατρον στὴν τῷ κλήρῳ ἐχώρει. ὡς ἦ ἀφίδηλον ὑπὸ τῶν ἐκ δυσσεβείας θεραπευομένων κατεθεάθη, πάντων τῷ ἀπροσδοκήτῳ τοῦ πράγματος θορυβηθέντων, φυγῇ τε τὸ πλῆθος ζηνοπαμπόνου πάντος, ὃς αὖτε ἦ τοῦ βασιλέως αὐδὴ τὸ ἀύδρους τὸ θεῖον ὀξιασάντος καὶ πρὸς τὰ βασίλεια ὑπαναχωρήσαντος, τοῦ ἀγῶνος ἀφανισθέντος, ἔσχε λοιπὸν ἐκεῖθεν ἄρχειν τὸ μηκέτι καθ' ἑκάστας ἀναστασίμους τῶν κυριακῶν ἡμέρας, μήτε μέν κατὰ ζῶνα διαστροφὴν ἑορτὴν τὴν ταύτην γίνεσθαι δαιμονιώδη σπουδὴν θεῖσιν· ἐν μετανοίᾳ δὲ μᾶλλον εἱλικρινῆς πᾶς τοῦ Θεοῦ πρέσχῃ ἐκκλησίας, ὃς πρὶν αὖτε ὀξιατεῖσθαι τὴν τῶν βεβιωμένων συγχώρησιν. ὅτως οὖν ὁ τὴν ψυχὴν μέγας καὶ τῷ ὄντι φιλάνθρωπος θεσπὸς ἐν τῇ βασιλευούσῃ τῶν πόλεων διαρθρούμενος, ἐνδὲ τῶν ἄλλων προνοεῖται ἐθνῶν τε καὶ πόλεων· ἀλλ' ὃ τοῦ πνεύματος πνεῖ τὴν καρδίαν φλεγόμενος, εἰ καὶ καθ' ἕνα τόπον ἱδρυμένος ἦν, τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ἐκκλησιῶν, ὡς μιᾶς καὶ αὐτῷ μόνῳ οἰκειουμένης, ὅτου ποιοῦσι ἐποιεῖτο καὶ μέριμναν, ὑλακτῆς ἄγαν καὶ θεοφιλὴς ὑπισχνούμενος. καὶ δὴ καὶ σιωπῶν ὑπεξέλλων, νουθετῶν, ἐλέγχων, παρακαλῶν, ἀμύρτανόντας μὲν διορθοῦτο, καὶ πρὸς τὸ εὐθὲς ἐπανῆγε, κατευθύνοντας δὲ ὑπῆλειφε, καὶ προθυμοτέρους μᾶλλον καὶ βεβαιοτέρους εἰργάζετο· ὃς εἰκότως. Φθάσας γὰρ ἤδη γνησίως κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ ἀπαξάπασι, τὴν ἀσυδῆ, ἣν ἕτεροι πρεῖς συμποσία καὶ δεῖπνα πολυτελῆ ὃ δόξαν καὶ χρήματα καταβάλλονται, τούτων αὖτε ὑπὲρ τοῦ ἀπαλλάξαι τούτων πάντων σὺν ἀπονίας, καὶ Θεῷ οἰκειώσασθαι, κατεπήγετο· καὶ σοφὸν ἕτερον αὖτε διὰ βίου πάντος νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν τὸ φρονηματιζόμενον ἐῶ, ἀλλ' ἢ τὸ πολυτρόπους ἔργοις τε καὶ λόγοις τοῖς τῶν δαιμόνων καὶ τῶν δυσσεβῶν ἀποκρούεσθαι μηχανάς.

Καὶ πρὸς τὰ μὴ ταῖς γλυκούσας πόλεις τῆς τε τῶν Βιθυνῶν ἐπαρχίας, ἥτις εἰς ἓξ ἡγεμονίας διήρητο, καὶ τῆς ὅλης Ασίας ὑπὸ ἀρχόντων ἔνδεκα διοικουμένης, διορθοῦτό τε καὶ τῷ τῆς ἀληθείας φωτὶ καταφώτιζεν.

Ωσαύτως γε μὴν καὶ τὴν Ποντικὴν κατοικουμένην χώραν, ἰσαρίθμους τῆς Ασίας καὶ αὐτὴν ταῖς ἡγεμονίας ἐχούσαν.

Επειτα καὶ τὴν Φοινίκην μαλθακῇ εἰδωλικῇ πλάνῃ καὶ δυσεβέσι ἑορταῖς καὶ τελεταῖς ἐπὶ προσκειμένην δαιμονικαῖς, συμπλαμβανομένην αὖτε τοῦ ἀσυδάσματος τὴν βασιλικὴν χάριν προσπεπλεγμένως, σὺν μὲν ἀναγεῖς ἐκείνους καὶ ἀνιερώτους ναοὺς μέχρις ἐδάφους κατέ-

στρεψεν

λη. Περὶ τοῦ ἱπποδρομίου.

λθ'. Τὴν Βιθυνῶν ἐπαρχίαν διορθοῦται, μ. Καὶ Ποντικήν, μα. Καὶ Φοινίκην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ερεψεν, βυαγείς τε καὶ ἱερὰς ἀντὶ τούτων ἀνήγαγε. καὶ μὴν καὶ μοναχοὺς τὴν πολιτείαν ἀμέμπτους, τὴν πίστιν ὀρθὰς, ⁂ ζῆλον θερμοὺς ἐκπέμψας, τοῦ ἐκφυσι πανταχοῦ τέκνα Θεοῦ διὰ αὐτῆς ⁂ ἁγίῳ ἀπετέλει βαπτίσματι.

μϛ'. Περὶ τῆς παρ' αὐτοῦ τῶν Κελτικῶν ἔθνους ἀποστολικῆς σαγηνεύσεως.

Ἀλλ' ὅσα μὲν τῇ Κελτικῶν τῇ τοῦ Ἀρείου πλάνῃ ⁂ βασανιζόντων ὁ φιλανθρωπότατος ἠμέλει πατήρ. βύρσων δέ ἕνεκα ἀνδρὰς βύπαβεῖς ὁμογλώττους αὐτοῖς, καὶ τούτους διὰ ἐρημικοῦ τῆς ὀρθοτόμους τοῦ πνεύματος καταρτισάμενος διδαχῆς, ἀφεσβυτέρους τε καὶ διακόνους καταστήσας αὐτοῦ ἐξαπέστελε, καὶ δι' αὐτῶν μίαν ὀρθόδοξον διακηρύξας ἐν αὐτοῖς ἐκκλησίαν, ποιμένι τῷ βυσταλείαν πρέπουσαν ἐχειραγώγησε.

μγ'. Περὶ τῶν ἀνημέρων Σκυθῶν.

Πάλιν ἄλλο γένος Νομάδων Σκυθῶν ⁂ διὰ τὸν Ἴστρον σκηνοῦν, τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐξερῆσθαι ἀκηκοὼς, ἀνδρὰς βυσταλεῖς καὶ ⁂ βίον ἀποστολικοὺς ἐξ Ἀγκύρας τῆς πόλεως ἀπουσῆς μεταστέλλεται μόνος ποιμένι ἑαυτόν, καὶ τούτους ἱεροῖς λόγοις ὑπιπλέον κατοχυρώσας καὶ ἀποστείλας, πρέπουσαν τοῦ ἐκφυσι τῷ τε λόγῳ τῆς πίστεως καταφώτισε, καὶ τῆς θείου βαπτίσματος ἀναγεννήσεως κατηξίωσε.

μδ'. Περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀπατηλὴν Μαρκιωνιτῶν.

Πρὸς τούτοις τὴν Μαρκίωνος αἵρεσιν ἐν πᾶσι κώμαις τῆς Ἐφάσ καὶ πόλεσιν ὑπερεπτυσσαν μαθὼν, τῇ τε πρὸς τὸ βασιλέως, τῇ τε πρὸς ἑαυτὸν ἐξουσίᾳ χρώμενος, καὶ δὴ καὶ τοῦ ἐγχωρίους τὸ ὑπισχνοῦντας δόξῃ γραφῆς κατ' αὐτὸ ἐρεθίσας, ἐπείπερ ἀνίατα ἐνόσουν τῇ καθολικῇ μὴ κοινωνοῦν ἐκκλησίᾳ πειθόμενοι, ὡς λύμιλον αὐτοὺς ἀπαλλαθῶσαι τῆς ἐκφυσι πεποίηκε.

με'. Περὶ Τύρου καὶ Σιδῶνος.

Μαρτυρεῖ καὶ Τύρος τῆς ἑλληνικῆς δι' αὐτὸ δεισιδαιμονίας ἀπαλλαγεῖσα, καὶ τῇ πολυμέρος ταῖς τῶν ἐκκλησιῶν οἰκοδομαῖς ἐγκαλλωπισθεῖσα, καὶ εἰς ἄκρον εὐκοσμίας ἐκ τῆς πρὶν ἀκοσμίας ἐλάσασα. μαρτυρεῖ μετ' αὐτοῦ καὶ Σιδών, τῆς αὐτῆς καὶ αὐτὴ τοῦ μεγάλου ὑπομνήσεως καταπολαύσασα.

με. μ̄ς. μη. Περὶ Βηρυτοῦ, καὶ τῶν ἑξῆς.

Τὰ δὲ ἐκ τοῦ Βηρυτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ Βήλου, οὕτω καλουμένου τόπου, γεγονότα, ἐκ τε τῆς Ἡλιουπόλεως καὶ Δαμασκοῦ, Τὰ τε ἐκ τοῦ Ἐμεσηνοῦ, καὶ τὰ ἐκ τοῦ Κυζίκου λαμπρὰ τοῦ ἀνδρὸς ἐκ θεοφιλοῦς κατορθώματα, τίς λόγος ἢ νοῦς ἐξειπεῖν, ὡς εἰκός, ἢ ἐννοῆσαι δυνήσεται; ἔνθα γὰρ δυ' τὸν νοητὸν ἔγγιστα ἐμφωλεύοντα δράκοντα, δόξῃ ἀπουσῆς ὅλη πλείστις ἐπῆντο αὐτοῦ μὴ ἐκφυγεῖν ἀπελαύνειν καὶ φυγαδεύειν· ἐν δὲ γε νῷ αὐτοῦ τῇ θανατηφόρῳ πλημμύρᾳ ἀσεβείᾳ καὶ πλάνῃ ἐπομβρίσειν τοῦς τοῦ ἀπλανοῦς καὶ ζωηφόρου βυσταλείαν. καὶ ἰὼ ἰδεῖν μηχανήματα μηχανημάτων καὶ σοφίσματα σοφισμάτων ἠπειλημμένα, παρὰ τὸ σοφιστοῦ τῆς κακίας καὶ τοῦ ψεύδους παρὰ τὸ σοφοῦ ποιμένος καὶ τῆς ἀληθείας μεγαλοκήρυκος· ὡς ἐπ' αὐτῷ πληροῦσθαι κατὰ τὸ ψαλμῳδόν, ὃ, Ὑπὲρ τοῦ ἐχθροί μου ἐσόφισας. Ψαλ. ριη. ζη. ν'.

νʹ. Περὶ τῶν Περσῶν.

Ἀλλὰ γὰρ ὑπὲρ μέτρου τούτων μόνον τὰ τῆς ἀπουσῆς ἐνεδείξατο· ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν Περσίδι ἱερᾶς ἐκπεμψας καὶ πνας αὐτοῖς τῶν τῆς γλώττης ἐμπείρους ἐχόντων σπουδαποστείλας, τοσαύτην κἀκεῖ τῆς εὐσεβείας τὴν ὑπόδοσιν γλυκάσαι πεποίηκεν, ὡς ἀποκρύπτειν τοῦτο θαῦμα τὰ φθάσαντα. ὃ γὰρ παράδοξον, ὅτι ὅσον ὃ ἔθνος ἀφνὸν ἰὼ ὃ πρὶν καὶ πλουσιώτερον καὶ ἀνθρεῖον, τοσοῦτον ὑστερεῖν ἐοικὸς ὃ εὐθὺς ἠμείφθη καὶ ἤμερον. καὶ μὴν καὶ τὰ τούτοις γειτνιάζοντα ἔθνη κατ' αὐτοῦ ἐκείνοις ἐκ αὐτὰ τῆς εὐσεβείας ⁂ λόγον ἐδέξαντο.

να. Περὶ Ἰόττων καὶ Οὐζων καὶ Οὐννων.

Οὐδὲν γ' ἧττον καὶ Γόττθων φερωνύμων, καὶ μέχρις Οὐννων καὶ Οὐζων τῆς ἀποστολικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας ἐκ ἀκτῖνας πρωτοστεφανίου, πρέπουσας τοῦ τὴν ἀλήθειαν μετεσοχείου μεταῤῥυθμίζων.

νβ'. Περὶ Ἰβήρων καὶ Ἀλανῶν καὶ Ἀσασγῶν.

Πολεῖ μὲν οὖν τὸ καὶ τοῦ Ἰβήρας, ἐκ Ἀλανοὺς, καὶ τοῦ τὴν Ἀβασγίαν οἰκοῦντας, πρὸς ὃ τῆς ἀληθείας ἀφεκτικῆσαι φῶς ἐπιγνῶναι· εἰ γ' ἦ τε πίστις ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ βαπτισμὸς μὴ μέχρι τῆς δεῦρο λαβόντων ὑπισχνοῦντας ἔστ' ὁ λόγος, οὐ τὸ Χρυσοστόμου παρέρχεται. ὁ γὰρ πρῶτον λόγος τῶν ἔχει καὶ μόνον σκοπόν, ἐπισφραγίσαι πως ἀμυδρῶς, οἷ εἰκόνα ἐκ τοῦ γράμμα, ⁂ ἐκείνου βίον καὶ ἔθνος· καὶ παράδοξον ἴσον ἰὼ αὐτοῦ ὃ τοῦ ζήλου θερμόν, ὥστε τὰ πέρατα οἰκειώσασθαι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὠναθαι· ἓ ὡς τῶν κορυφαίων ἀποστόλων ὁ ἅμιλλος ἡγήσεν, ἐν μόνοις ἕπεσι πέντε καὶ μησὶν ἐξ τοσαύτα κατορθωκώς· ὡς καὶν τὸ τοῦτο τοῦ προφητικοῦ ἐκφύσε πε πλησθῆναι ῥητοῦ, Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ Εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν ἡ δύναμις· ὁ τοῖς τοῖς Εἰρηναίοις καὶ ὃ ἑξῆς δηλώσει διήγημα. Ψαλ. ιη.

Κληρικοὶ γάρ τινες τῶν Εἰς αὐτὰ πως τὰ ἄκρα τῆς οἰκουμένης οἰκοῦντων ἕνεκά τινων ἐκκλησιαστικῶν διαδόσεων, τελείας τε τοῦ παλαίου καὶ ἀκριβοῦς καταλήψεως, τὴν Βασιλίδα πόλιν καταλαβόντες τῷ ζῶντι ὃ πανικαύτα πατριάρχῃ τῷ Θεσσαλονίκῃ Μεθόδιος σοφὸς ὁ ἐν πατράσιν ὑπόδοξος· ὑφ' οὗ πόθεν τε, καὶ τίνος χάριν ἥκειν ἐρωτηθέντες, τῷ Ῥωμαϊκῶν ἔφασαν εἶναι διδασκαλείων, τὴν τε αἰτίαν, δι' ἣν ὑποδεδημήκασι, σαφῶς ἐξήγησαν αὐτῷ· τὸ ὂν ποίας τῆς θείας γραφῆς βίβλους ἐν ἐκάστοις καιροῖς ἐπιτηδείους, τῷ διαγγέλῳ καὶ τῷ ἀποστόλῳ χρῆσθαι, καὶ μόνοις ἀπελογήσαντο. ποίας δ' εἰρηκότες αὖθις πατέρων καὶ διδασκάλων στίχοι ἂν ἐκδόσεσιν, ἓν εἶ μόνον βιβλίον πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίναντο, τὸν Χρυσοστόμου παρῆς· δι' οὗ τὴν τε πίστιν τῆς ἁγίας, καὶ τὴν τῶν ἀποστόλων ἀκρίβειαν μαθεῖν αὐτοῖς ἐξεληλύθετο· πολλῆς τε διεβεβαιοῦντο καθ' ἑκάστου τοῦ αὐτοῦ πλεονεξίαν τῆς ὠφελείας, εἶ τε καὶ πᾶσιν ἐπέρασεν ἀγαθὸν καὶ ποθεινὸν τοῦτο βιβλίον, φιλοπόνως αὐτοῖς ἄλλῳ πρὸ ἄλλου μεταγραφόμενον. οὕτως οὐ πόλις, ὡς εἰπεῖν, οὐκ ἔθνος, οὐ χώρα τῆς ἐκ τοῦ μεγάλου ὠφελείας ἄμοιρος ἔμεινε. καὶ τοσοῦτον ἦν τὸ ὑπερβάλλον αὐτοῦ τὸ κοσμοῦσθαι, ὡς μηδεμίαν εἶ μήτε τοῖς πρώτοις ἕω, μήτε μὴν τοῖς πρὸς δύσιν δημοσίοις ἴπποις ἢ πλοίοις· τὴν αἰσχρολογίαν τε καὶ ἄνεσιν, ἐκ τῶν καθ' ἑκάστου καὶ συνεχῶς πρὸς αὐτοῦ ὀρθουμένων σωτηρίαν τε καὶ ζωὴν τὰ καὶ θαλάττιαν ἐκπεμπομένων πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· ὅς γε καὶ τὴν ἐκ μακροῦ τοῦ χρόνου πρωταρχοῦσαν τῆς γῆς ἕδραν τῶν πατέρων τε καὶ διδασκάλων, ὁ πρότερον ἀνῆκε πρῶτα ποιῶν καὶ πρωτογραμματεύων, ἕως ἐλεύσεται καὶ φιλικῷ δεσμῷ τῷ τῆς ἀγάπης συνέδησεν· λοιπὸν ἐπ' αὐτοῦ λαβεῖν τὰ τῆς κάτεως, καὶ τὴν τοῦ Θεοῦ εἰρωνίαν φοιτῆσαι ὅπου τῆς γῆς, ὧν ὁ Χριστὸς ὅπου ὃ παθεῖν ἐσταυρώθη, αὐτοῦ πρώτους ἄλλου κληρῶσαι τοὺς μαθητὰς καταλέλειπεν. οἷον γάρ τις ἄγγελος βραχυτὴς ὁμοίως ἐξ οὐρανῶν Εἰς γῆν καπών, οὕτω δὴ καὶ ὁ ἰσάγγελος σοφὸς ἡ θεῖος ἀνὴρ θεόθεν ἥκων τῷ τῶν ἀνθρώπων ὑπηρόμῳ, ἅτε κασίως τὴν οἰκουμένην εἰρηνοποίησεν ἅπασαι, εἰς ἐκκλησιάν μίαν ἅμα πάσας Εἰς πολλὰς ὃ πρὶν διηρημένας συναγαγών. ἀνὴρ οἵαις μὲν χεὶ Παύλου ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν ἁπασῶν τὴν ψυχὴν φερούσαις ἐβάλλετο, ὡς φησίν, ὃ λόγῳ μετρίως διεζωγράφηται· ἐπὶ ᾧ Παύλῳ ἐπόνησε μιμητὴς, ἡ πρὸς τὸ ἐκείνου ἑαυτὸν ἐπιπόθησε βίον, οὐδὲ ἑαυτὸν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς ἀπελέλειπτο· ἀλλ' ὥσπερ ἐκεῖνος τύπος καὶ νόμος τοῖς ἔθνεσιν ἀποσταλείς, ὃ κατ' αὐτὸν διάγγελον ἀδιάπτωτον διετήρει, ὃ ἄμωμον ἑαυτῷ τε ἀποσκοπούμενος, οὕτω καὶ σοφὸν τύπον ἑαυτὸν τοῖς ἀναγκαίοις αὐτάρκειας, εἴ τῳ ἦν μᾶλλον ὀλιγοδείας, πᾶσι προθέμενος, σοφὸς ὁ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφωρισμένων αὐτῷ καὶ τοῖς ἐπισκόποις κεκληρωμένων, πλὴν τῆς ἡμερησίας καὶ ἀναγκαίας χρείας ἑαυτὸν ὅλως προσαπῆσθαι, ἀλλ' ἃ τὰ πρὸ Ῥωμαίοις βρέβια ὅπου καλοῦμεν τῆς ἐκκλησίας ὑπεσκέλατο, θυρῶν ἔσω πατριάρχῃ δαψιλῆ, μᾶλλον ὃ περιττὰ καὶ πλείω ἢ προσῆκε ζῶντι χορηγούμενα. Εἰρωνὶ δὲ καὶ ἕνα ἕτερα ἀναλώματα πλήσαι Εἰς μάτην ἀναλισκόμενα. ἱσοκεφάλα προσάξας οἰκοδομημάτων, ζῶντι προστάξας ἐκείνας δαπάνας εἰς αὐτὸν χορηγεῖσθαι Εἰς θερμοπίδα ἀρρώστων ἓ ξένων ὁ συμπαθὴς ἓ φιλόξενος διετάξατο· προσδυσωπήσας τὸ δυσωπῆσαν καὶ ἀγαθὸν διάκονον καὶ πρώτων τοῖς νοσοκομείοις ἐπέστησε, καὶ ἰατρῶν τοῦτον ἀρίστοις καὶ τῷ τηνικαῦτα δοκιμωτάτοις. καὶ ζῶντι λοιπὸν τὸν πάντων πλοῦτον καὶ ζῶντι λεωφόρειον καὶ τοῦτον τεκμήριον εἶναι ἓ προσαπτῆναι ἐφ' ὑπάρχοντος τῶν χρεισάντων λογισάμενος πίστεως, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πωλῶν ἀθροίζεσθαι τὸν ἐκκλησιαστὴν ἐκ τοῦ πατριαρχείου καὶ αὐτοῖς τὰ προσῆκοντα τῷ χρόνῳ πρὸς τὴν χρῆσιν. Διαφ. ιθ. Περὶ τῶν ἐν Ῥωμαϊκοῖς διαπρεπῶν ἐν θεοσεβείᾳ νέων ἁγίοις ἐλλογιμωθέντων Μεθοδίου. νγ. Περὶ τῶν ἐν Ῥωμαϊκοῖς διαπρεπῶν ἐν θεοσεβείᾳ νέων ἁγίοις ἐλλογιμωθέντων Μεθοδίου. νδ. Περὶ τῶν πάντων ἐρημοπολίας. νε. Περὶ τῶν νοσοκομείων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γς'. Περὶ τῆς εἰς τοὺς ἐνηδεῖς κενοδοξίας τε καὶ οἰκονομίας, ὡς ἐκτενδεῖν καὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας πένητας ἐν Κωνσταντινουπόλει μὴ ἔχειν.

Τοῖς δὲ τοιούτοις ὁ πάνσοφος ἀποστόλος ἀφειδῶς ἐπιτιμᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐπισκοπῶν διακονίαις, τουτέστιν εἰς συμπάθειαν τοῦ ἀσυμπαθοῦς μετέρριψαν, ὥστε καὶ πολλοὺς τῶν πενήτων τοσκαλούμβους πρὸς πᾶσαν αὐτοῦ τῆς πενίας ἀπήλαθον τοσοῦτῳ βίου ἀφορκεστέρους εἶναι, καὶ ταῖς καθ' ἡμέραν ἀφθόνοις χορηγίαις καὶ ἀφειδέσιν ἐκτιθέντο πρὸς τὸ ἐν ἀπορίᾳ τυγχάνοντας, ὡς μηδένα λοιπὸν τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ καὶ τοῦ τότε χρόνους τοσαῦτα ὁρᾶν. ὅθεν δὴ καὶ μέγαν Ἰωάννην πρότερον τῆς ἐλεημοσύνης ὠνόμαζον.

γς'. Περὶ τῆς ἐγκρατείας καὶ ἀγνείας.

Αὐτὸς ὁ τὰ γενναῖα καὶ παλαιμένια ὀδύνειν ἀνεδότως αἰρούμενος, ἐγκρατέστερος, καὶ μᾶλλον ἐπὶ βιαιοτέρους καὶ τῆς ἱεραρχίας χρόνοις ἐδείκνυτο· ὡς ἐκ τῆς ἄγαν τοῦ τὰ βρώσιν καὶ πόσιν ἐγκρατείας ἀποφρακωθῆναι καὶ αὐτὰ αὐτοῦ τὰ φύσιν τοῦ σώματος. καὶ ὥσπερ αὐδρος τῶν λόφων χλοηφόρα πόας ἀσθμίζοισιν, ὅτων καὶ ἡ τότε ἐγκρατὴς καὶ πολύαθλος σὰρξ διέκειτο τοῦ νεκροῦ· καταφθείρησι, καὶ τὰ λεπτοπάτλα τῆς δορᾶς ἀπεβάλετο τείχωσιν ἰῶ δῖω αὐτῷ βρῶμα εἶ· ὁ αὐδὲ καὶ πόμα, ὁ ἐκ κριθῆς χυλὸς καθιζόμενος (ὃ δὲ καθ' ἑαυτὰ ἡ γεῦσις ἀνήδυτος) καὶ σῖτ' ὀχ ἁπλῶς, ἀλλ' ὕδατι φυρόμενος, καὶ μεταλαμβανόμενος, καθαίρεσιν πρὸ τελῆ τῆς τοῦ τὰ θεφῶ ὀρέξεως ἐκπείει, ὃ οἶ εἰπεῖν, δυσκίνητον αὐτὸν τοῦ τὰ γαστρὶ αἰθησιν καταμαράζετο. ἐσθὴς ὁ μὴ ὃ τειβώνιον ἔνδυμα καὶ τὰς τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων, ἀλλὰ τείχιον ῥάκος, καὶ σκέπων μόνοι τὰ σώματος. ὕπνος ὁ μὴ τοῖς κλυπαθῆναι καὶ διάκλισιν, ἀλλ' ἐπορθίᾳ ὧ σώματι μικρόν τι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀρπαζόμενος, τῆς σωτῆρος φρόνου ἕως τε χθὲς αὐτῷ νύκτωρ ἐκ πεάχηλον ἐπαβάσαζούσης. συμποσίων ὁ καὶ πεαπεζῶν ἐκ τοῖς τοῦ ἑαυτὰ τῶν πολλῶν ἀρεσκείας ἐκ φιλοτησίας πρώτη ἀπείχετο· τοσοῦτον μέν, οὐκ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὴν ἐλιγαρκείαν ἐκ δουλαγωγίᾳ τοῦ σώματος συνειλημμένος, τῷ τῆς κρίθης, ὡς εἴρηται, ἀμφιεφόμενος χυλῷ, καὶ ἑαυτῇ τοῦ τὰ τομάχου ὄρεξιν ἠλλοιωκώς, τοσοῦτος τε πάσας μαγείρων κομψείας καὶ τοσοῦτος ὑφοφαγίαν ἅπασαν καὶ οἰνοποσίαν ἀσυνήθως εἶχε καὶ ἀηδῶς. δεύτερον ὅ, ὅτι τῇ θεωρείᾳ καὶ ἀζητήσει τοῦ λόγου, καὶ ταῖς διεκλείστοις καὶ νοῒ ἀεὶ τῷ Κυρίῳ τοσοῦτος ἀδιαλείπτου ὀρέξεως, οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας πολλάκις σχολῆς μνημονεύειν ἔθελεν, μὴ ὅτι γε ἐκ πολλῶν συνέρχεσθαι εἰς τὸ αὐτό. ἔπειτα ἐκ τοῦτο ὁ θεῖος διέκρινεν, ὡς εἶπερ τοῖς πλείοσι καὶ ἀξιώμασιν ἡ φιλία τῶν ἄλλων τοσέχοισι συνεστάθη αἰὰ σχοῖτ', διάγκην ἔχειν κατὰ γε τὸ εἰκὸς τὸ αὐδὲ ποιεῖν ἐκ τοῖς ἄπωθεν, οὐ διὰ τοῦτο καλοῦντας, οἱ οἷοί τινες δὴ καὶ εἶεν, εἴγε μὴ μέλλοι τοσοσοπολυπλοκίας ἡ δυσθεραπευσίας τοσπεσεῖν αἰτιάματι. τοῦτο ὃ οὐ δυσχερές αὐτῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀδυνατον πεῖσαι τοσοῦτος τοιοῦτῳ. δεῖ καὶ ὃ ἴσον τοῖς πόνοις καὶ ἀποσχολὴν ὁ δικρύμνος, καὶ ἅμα νοῒ ἐρέμβασον τοῦ τὰ τῆς γαστρὸς θεραπείαν διατριβῆς, μακρὰ χαίρειν τοῖς μαγειρικοῖς εἶπε μηχανήμασί τε καὶ κομψεύμασι. τοῖς μὴ τοῦ τοῦτο πυθανομένοις. καὶ ἀποστολικὸν σαφῶς ἀνέκραγε λόγον, Ἄνδρες ἀδελφοί, λέγων, οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείποντας τραπέζας διακονεῖν, οὐδὲ τῆς ζωτικῆς οὕτως καὶ ἀγγελικῆς ἀφειδῶς θεφῆς, τοῦ τὰ νεκρὰν ταύτην καὶ ζωώδη διεσωθῆναι· τὰ λογικῷ ὃ καὶ οὐρανίῳ ἀρτῷ ἀδιαλείπτως τοσκαρτερῆν, τῇ τε ἐκκλησίᾳ σχολάζειν καὶ ταῖς τοσευχαῖς. καὶ ὃ τοδαδίφημα οὐκ ἄμοθεν, ἀλλ' ἀφ' ἑαυτῆς πᾶσι τοσυτίητο, τοσῶτος ἀπόντων τοῦ ἐκκλησίαν αἰσίγνης, καὶ μηδέποτε μήτε καὶ ταῖς ἑωθιναῖς, μήτε μὴν καὶ ταῖς ἑσπερίοις ἢ ὡρεναῖς ὑμνῳδίαις ἀπολειπόμενος, οὐ μόνον πρωὶ καὶ ἑσπέρας τῷ Θεῷ καὶ μοναῖς ὁμολογούμενος, ἀλλὰ καὶ κοινῇ καὶ πάντων· ὡς καὶ τοῦτο μᾶλλον τοσοῦτος ἀφοβίαν τοῦ Θεοῦ καὶ φόβον καὶ πόθον, καὶ τὰ λίαν αἰάλητον καὶ νωθρὸν διεγείρειν. τοῦτον τοίνυν καὶ τὸν μέγαν ἐν ὁδῷ ἀμφιμῶ καὶ τόμῳ Κυρίου πορευόμενος, καὶ οὕτως τῆς τοῦ πόλεως οἰκοδομῆς τοσκοπούμενος, τοῦ αὐδρας μὲν ἐν ταῖς νυκτερειναῖς ἐγερτηρίαις καὶ τοσκαρτερῆν πρὸ-

Πραξ. β. ς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐσκιπτε δοξολογίαις, ὡς ἐκεῖθεν ταῖς ἀὐπνοις μέλει καὶ ὃ σπάνιον ὑμνῳδίας ὑπεκρατῆσαν· ταῖς δὲ γε γυμνᾶσκας ἐν ταῖς ἡμερινᾶις ψαλμῳδίαις σχολάζειν μᾶλλον διέταπε. καὶ τὰ-
των ταῖς ἐν χερσὶα ἐξετελεύσας, νεωτέρας μὲ ϗ οὐ σώφρονας, ἀλλὰ φιλησδόνους μᾶλλον, ἢ φι-
λοθέους, καὶ πρὸς δεύτερον χωρῆν γάμον διεκελεύετο· ταῖς ὃ πρόβεβηκυίας ἤδη καὶ φιλοσώ-
φρονας ἡσυχίαις μὲ σχολάζειν ἐνουθέτει καὶ προσευχαῖς, βαλανείων ὃ καὶ ῥύπου πάσης καὶ οἰνοφλυγίας ἀπεχθῆς. ἐν μέσοις νυκτερινοῖς ὕμνοις, καὶ ταῖς τῶν ἱερέων μυσταγωγίαις δεήσεις καὶ προσευχὰς ὁ σοφὸς ὑπὲρ χέρας λαβών, ϗ σοφὰς ἄγαν ἐξακρίνας καὶ διατα-
ξάμενος, δεόντως τῇ τοῦ θείου πνεύματος ἐξέθετο χάριτι, ταῖς μὲ ἐξὸν ὁ εἰκὼς συνεψαλμῳδὰ προσεπεκτείνων, ὡς ὁ εἰκὼς, πάλιν οὐ προσηκόντως ἐκπαιδεύσας συ-
ξέλλων. καὶ γὰρ ἴσως, εἰ καί τις ἄλλος, ὁ ἀνὴρ ἱκανώτατος καὶ ὁ βραχύτατον τοῦ λόγου πλα-
τύνασθαι, καὶ τὰ πλατύτερον εἰρημένα βραχέα λογῳ ἐξελαβεῖν. ὅθεν καὶ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ εἰς μῆκος ἐκτεταμένην πολύ, ἐκ τῶν ῥαθυμοτέρων κινδύνου εἰς ἱερορρημοσύνην βραχέα τὴν ὅλην αὐτῆς περιωρίσατο δυνάμιν. ὅπου ὃ μετὰ τούτων οἰκονομῶν, κἀκεῖνο ἐξὸν πολλῆς ἄγαν ἐπιδεᾶ φροντίδος. ϗ γὰρ μακάριον
Παῦλον ἐν καρδίᾳ φέρω διϊσχυρὸν, καὶ τοῦτον τῆς τε σωτηρίου καὶ τῆς ἀπορρήτου σοφίας ὑπερπλησθέντα λόγων, λίαν ἐπόθη ϗ ἐγκεκρυμμένον ταῖς τούτου ὑποστολαῖς θησαυρὸν, ταῖς ἐξηγητικαῖς αὐτοῦ ἱερορρημοσύναις ἀναπτύξας, καὶ εἰς ὠφέλειαν ἅπασαν ἐφαπλώσας ταῖς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις.

νη'. Περὶ τῆς τῶν ἁγίων Παύλου ἐπιστολῶν ἑρμηνείας, ϗ ὅτι τοῦ Παύλου πλειοφωνία.

Ἀμοιβῆς τῆς ἐπιστάσεως ταύτης ὁ θεσπέσιος ἐφαψάμενος, καὶ τὸν λέξιν μὲ καθεξῆς προσπαθὴς, ἐπαίων ὃ πρὸ ἑαυτοῦ τὸν λυσιν, προῆλθε τὰ τέλη ὁμιλίας ἑκάστης θαυμαστόν τινα καὶ ἠκριβωμένον ἐπιπλέξας διδασκαλίαν. ἐλθὼν οὖν εἴς τινα λόγου πρόοδον, καὶ ὃ τῆς ἀποστολικῆς ἀγωνοίας ἰλιγγιάσας βάθη, καὶ οἰκονομίας πινὰ ῥοτέραν διεσαγμῷ προεπισπὼν, πληροφορηθῆναι μὲ ϗ αὐτὸν λογισμὸν, εἰ ἀρεστὸν ὅτι Θεῷ ὃ τοιοῦτο, κατεδυσώπει, ἐγχείρημα. εἶχετο δ' οὖν ὅμως τοῦ ἀσυδάσματος, τῶν ἐλπίδων ταῖς κρείττοσι θαῤῥυνόμενος. αὐτίκα γοῦν θεόθεν καὶ ἡ πληροφορία πρεῖπεν. ὅπως ὃ καὶ οἷοις ἔῤῥωσαι, ἄξιον δόξαι τῇ προούσῃ γραφῇ. αἰνήτις κατ' ἐκεῖνο καιρὸν τῆς συγκλητικῆς μετέχων τιμῆς, Ἀρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ ἀδίκως ἐπό τινος ἐγκαλεθείς, καὶ τῶν βασιλείων ἀπερρίπτο, καὶ τοῦ ἀξιώματος ἀπεξέρητο. πάντων οὖν ὁ αἰθέριος ἀπηγορεύκει, ἱκέτης ἐλεεινὸς σὺν ἐλεεινῇ τῇ φωνῇ καὶ τῷ σχήματι τῶν ἀδικουμένων προσῆτο καθίσαι. τοῦτον ὁ μέγας νύκτωρ ἐξεγερθεὶς ἐξακελθυσάμενος, προσάπτει τινὶ τῶν εἰς ἐπόμνησιν τεταγμένων (Περίκλος ὃ ἔστι μοι) ἐπαρθῆναι ϗ δι' αἰθέριον ἵππον ἐγκαθίσαι πρὸς αὐτὸν εἰσαγαγεῖν. τοῦτον οὖν συγκλητικοῦ ϗ ὠφυσμένου παραγενόμενος χαμαὶ, προέστησι τῷ Περίκλος δυοῖσιν ποσὶ αὐτοῦ, καθὰ προσετέτακτο. ἐγγύσας ὃ τῷ ἱερῷ [illegible]αδίνι, ᾧ ϗ μόνας ὁ τὰ θεῖα σοφὸς ἐναποκλειόμενος τῇ ἐρημίᾳ τῆς ἀποστολικῆς ἐχόλαζε συλλεκτῆς, ϗ δι' ὀπῆς τινος εἶδεν, ὁρᾷ Ἰωάννου μὲ ἀπανθ' ὁκτὼ πόδας τὰ τε ϗ χαμαιφόντα, αὐδρα δέ τινα φαλακρὸν, πλατύσαι ἐμφαίνοντα τὸν ἐγκέφαλον, ὃ ὁ λόγος ϗ Ἐλισσαιέ χαμαίφει, προὸς ὃ δεξιὸν οἷς ἐπικεκυφότα μάλα ἐκ προσλαλοῦντα αὐτῷ. οὕτως ὁ Περίκλος ἰδὼν, ἐφήψατό τινα τῶν ἔξωθεν μὴ ἐγνωκότος αὐτὸν προσελθεῖν, ϗ τῷ μεγάλῳ καθ' ἰδίαν προσομιλῆν. ϗ δὴ τῶν ἀκοῶν ἐπιθεὶς ἀκροάσασθαι, τῶν μὲ ἐπ' αὐτὸν λαλουμένων σιωπὴν ἔσχεν, μὴ τολμῶν ὅλως ἐπισελθεῖν ἐκ τοῦ ὁμιλίου αὐτοῖς ὁπότε-
σοῦν, διετέλεσε μόνον ἀγρεῖς οὐ δ' ξυλοτομῶν ὅπου ταῖς ὀρεινὰς διϋπτίζον δοξολογίας ἐξήγαρε, ϗ οὕτω λοιπὸν κενοῖ ϗ δὸν θεσπέσιον ἀπεπέμφατο. ϗ τοῦ αἰθερίου πάλιν προσελθεῖν, μηκέτι λέγων ἐξῆναι μηδένα ἀγρεῖν τῆς τοῦ ὀρθοῦ ἀποπληρώσεως τῷ πατριάρχῃ κατεντυχεῖν. ἦκεν οὖν εἰς τοῦτο ὁπτοῦσαν ὁ δὸν θεσπέσιον· ϗ πάλιν ὁ Περίκλος προσῆτο τῆς ὀπῆς ἐγκύψας, ϗ μὴ, οἷα ϗ πρὶν, ἀκλινὴς χαμαίφοντα, ϗ ὃ προὸς τὸ οἷς αὐτῷ λαλουμένα ἐν τῷ προθύρῳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προφέρω ὡσαύτως ἐβλεπε ῥήματα. διαπορῶ μὲν δὴν καθ' ἑαυτὸν, ὡς εἰκὸς, πῆς μὴν εἶη ὁ λελησθότως ἐπιφοιτῶν, καὶ ὅτως ἐχόμενα προσομιλῶν ᾧ μεγάλῳ πολλῷ. σαφὲς δ' οὐδὲν ἦν προπετές τι λέξαι, ἢ ἀφροσύνης ἁλῶναι. διέμενεν δὴν Ⓦ εἰρηνικὸν ἔτι ἕως ὀρθρου, καὶ Ⓦ ἀνδρα πάλιν ἀπέσφλεν, ἐπαγειλάμενος οὕτω τῇ τῶν κοιτώνος προσκαρτερῆσαι θύρᾳ, ὡς μήτε βρώσεως, μήτε πόσεως ὅλως μεταδιδῶν, πρὶν ἢ τὸ λάθρα πρὸς τὸ ἄγιον εἰσερχόμενον, ὅστις ὅστιν, εἰσιδῶν. τρίτῃ δ' ἀρα νυξὶ, καὶ ἰδοὺ πάλιν ὁ ἀνθρωπος, καὶ ὁ Πρόκλος αὐτῷ προθύμως προσυπαντήσας, θαῤῥεῖ, ἔφη· οὐδεὶς γὰρ, οὐδεὶς πανταχοῦ πρὸς τὴν ἱεροφορίαν εἰσῆλυθε· κἀγώ σε κατὰ μόνας ἀγαγὼν προσάξω αὐτῷ. ὡς δ' ἐπὶ προσηγῶν καὶ ἀγαθὸν σεμνήνας ἐπανίσας ὁπῆς, ὁμοίως ἔφησε πάλιν Ⓦ μὴ ῥῆμα προσομιλεῖν τινα, Ⓦ δ' ἐπὶ χάριτος κρατοῦντα, ἐς τὴν χεῖρα φέροντα ἐθαύμασεν, σεμνὴν οὐδὲν οὐ γῆθεν, οὐ φαντάζον δ' προσφοιτᾶν Ⓦ τῷ μεγάλῳ ὀπιφαινόμενον. καὶ δὴ ὀπισφαῖς, ἄπιθι, ἔφη, αὖθις πάλιν, μηδεὶ καθ' ἡμῶν ὃ προφάσει λυπούμενος. ἴσθι γὰρ, ὡς σοὶ μὲν αὖθις ἔσεσθαι νεῦον ἔγνων πρὸς Ⓦ πρόσωπον· εἰ δ' ἄγελος, ἢ καὶ τις τῶν ἁγίων τυγχάνων χρεὼν ἀοράτως ὀπιφοιτῶν ἐπεισέρχεται, σὸν ἔργον λοιπὸν ὅ, τι ἐς δράσω, ἀπορεῖα πάντοθεν σεσεχόμενος. Θεὸν τοίνυν καὶ μόνον ἐπικαλοῦ, ὅπως αὖ βλέφαρον ὀπιτρύξῃ καιρῷ. καὶ ὁ μὲν δὴν ἄθεσπος ὕπνος ἀκούσας, ἐπανεχώρει σφόδρα λυπούμενος. προφὰς δ' Ⓦ Πρόκλον ὁ μέγας προσκαλεσάμενος, εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ συγκλητικὸς ἐκεῖνος ἥκει ἐνταῦθα, ὁ τῇ προτεραίᾳ ὀπτεσταλεὶς πρὸς ἡμᾶς; ὁ δ', τέτονθ' ἥδη, δέσποτα, προσήνεγκεν, ἀπεκρίνατο, καὶ ἅμα ἀρτίπρωρος νύκτας τρεῖς ἐφεξῆς, ἀφ' ἧς τὴν τῆς προσελεύσεως ἐδίδαξατο προθεσπιῳδὸς, καὶ ἕως ὀρθρου καθ' ἑκάστην ὥραν προσκαρτερῶν, ἐπιφθὰς τινος ἔνδον σεσωμισμένος σοι οὐκ εἰκὸς ὥν ἡμῖν ἐπεισελθοῦσι πρόσω χλιδῇ, ἀπῆλθεν ὁ ἀνθεσπος ὀπίσω. τούτοις ὁ μέγας καταπλαγείς, καὶ ἔνθους ὥσπερ ὀπὸ τοῖς εἰρηνικοῖς ἡδόμενος, ἀνεσκίρτα. καὶ γάρ πως αὐτῷ ἡ ψυχὴ θεσπιζόμενον. καὶ τίς, ἔφη τῷ Πρόκλῳ, ὁ προσὸς μὲν εἰσιών, καὶ προσὸς ὃς ὁμιλῶν; καὶ ὁ Πρόκλος τὴν εἰκόνα Παύλου τοῦ ἀποστόλου περὶ τὴν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ἐπιλωμένην προσολέψας (ἐπὶ δὴ καὶ σεβασμίως ὁ μέγας καταπλαγόμενος, ἐς προσὸν αὐτὸν ὡς προσὸς ζῶντα Ⓦ Παῦλον σεσεχὼς ἀφορῶν, ἐκεῖθεν προσὸς τὸν ἀκροατὴν γνῶσιν μηνύετο) τοιοῦτος, ἔφη, τὸ εἶδος ὁ προσὸς τοῦδε σοι προσομιλῶν καθεζόμενός μοι, δέσποτα. ἐντεῦθεν τοίνυν ἐγνωκὼς ὁ μακάριος αὐτὸν ἐκεῖνον Ⓦ Παῦλον τῆς αὐτοῦ ἐξηγήσεσι ἐνθουσιασμῷ τε, καὶ ἅμα σεσεργεῖν καὶ ἐμπνεῖν, καὶ μείζονος ἢ προσθεν ὅτι τοῖς αὐτῷ κατευθαζομένοις τῆς προθυμίας ἀναπλησθείς, τῇ μὲν ὑπερούσῃ νυκτὶ Ⓦ μὲν ἄπνον ἐκεῖνον ἐκεῖνον προσεμένεσθαι διεκελεύσατο. καὶ γὰρ κατ' αὐτὸν ὡς εἶχε δι' ἀκριβείας ἐρευνησάμενος, μάτην τε μεθὼν ἀφανεβλῆσθαι τὸν ἄνθεσπον, προς ἔλεον ὁ τῶν ἐλέους κτίσας πατὴρ, ἡ συμπαθὴς ἐκεῖνος καὶ φιλοικτίρμων ψυχή. καὶ δὴ πρὸς αὐτὸν μιλυύσας ἐκεῖνος ἐκεῖνος, αὐθοῖ τε τῶν, καὶ ἐκεῖνος αὐτὸν πάλιν ἐπικαθίσησιν ἀξιώματι· αὐτὸς δ' ἅμα ἀποστολικὰς πάσας ὀπισθολὰς κτίσιν σεσὶ ἀκριβῶς τῇ ἐξηγήσει ἐπεξιών, δευτέρας τε αὖθις ὀπισασίας καὶ μὴν τοι καὶ τείτας ἀνακαθάρας, καὶ εἰς κάλλος ἄκρον πάσης ἁρμοζούσης ἰδέας ἀπειλωσάμενος, καὶ ὃ μὲ σεσεσωσμένον τῆς ἐννοίας καὶ σεσώτομον θεηγορίας πλουσίας καὶ δαψιλεσάτας ἀναπλῶν καὶ ἁγιάζων, τὸ ἀσαφὲς δ' καὶ σεσεγραμμένον τῆς λέξεως σαφεσάτας καὶ καθωμιλημένας φράσεσι κατευθύνων, σαφηνίζων, ὅπου τὸ δυσθεώρητον εὐθεώρητον, καὶ τὸ τραχὺ καὶ σκληρὸν προσαπτὸν ταῖς ἀκοαῖς ἡδίσον τε ἄγαν ἐπικαθίσῃ καὶ χαρίεν.

νθ'. Περὶ τῆς προὸς αὐτὸν τοῦ ἁγίου Παύλου ἐμφανείας τε καὶ ἐνδείξεως ὁμιλίας καὶ ἁγίου φιλήματος.

Ἐπεὶ δ' λοιπὸν πέρας εἶχεν αὐτῷ καὶ τῆς ἐξηγήσεως, χαρᾶς ἀῤῥήτου καὶ εὐφροσύνης πληθείς, καὶ χάρας ἄφατος εἰς οὐρανὸν, τοιάδε προὸς Θεὸν ἐν ἁγιαστηρίοις ψυχῆς ἐξεβόησεν· Εὐχαριστῶ σοι, φησι, δέσποτα παντοκράτωρ, καὶ Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, καὶ ἅγιον πνεῦμα, μία θεότης, μία δυνάμις, καὶ βουλὴ καὶ ἐνέργεια, ἡ πάντοτε τῶν ὡς εἰκὸς ἐπικαλουμένων

σι

σε ταῖς αἰτήσεις παῤῥησίαν ἔδωκε, καὶ πᾶσι τοῖς ἁγαθοῖς τέλος ἐπέθηκε, ὅτι τῷ καιρῷ τὴν αἴτησιν ἐπεπλήρωκας, καὶ ὅτι μοι πέρας ἡ τοῦ Παύλου ἔφερε διάθεσις. Ταῦτα εἰπὼν, καὶ τὸ πτυχίον εἰς χεῖρας λαβὼν, τῇ τοῦ Παύλου εἰκόνι προσαπενίσας ἔφη, δέχου, Παῦλε, τὴν περὶ ἐμοῦ πόνων, ἃ ὧν ἔχω ὃ πρωιώτατον δώρημα. Εἰ μὲν τῆς σῆς ἄξιον μεγαλονοίας καὶ χάριτος, τῷ Θεῷ καὶ σοὶ χάρις· εἰ δὲ μὴ ἄξιον, σύγγνωθι τῇ δουλοπρεπεῖ ἀσθενείᾳ δεδουλωμένοις. οὕτω τοίνυν εἰρηκότος αὐτοῦ, καὶ οὕτως ὡς ζῶντα τῷ Παύλῳ προσαντιβόντος, ὡς τῆς τῶν ἀγίων συμπνοίας καὶ συμψυχίας, ἰδοὺ αὐτῷ ἐγρήγορεν ἀκροατὴς καὶ διδάσκαλος Παῦλος σωματοειδῶς ὤφθη, λέγων αὐτῷ· ἀδελφὲ Ἰωάννη, μηδὲν ὅλως ἀμφίβαλλε περὶ τῆς τῶν ἐμῶν, μᾶλλον δὲ τῶν πυθμάτος ἀποστολῶν ἀξηγήσεως. ἴσθι γὰρ σαφῶς, ὡς οὕτως ἀκριβῶς διέγνως ταῦτας ἃς ἀνεκάλυψας, ὡς αὐτὸς τὰ ἐγνωκα ἐγώ, καὶ ὡς ὃ αὐτὸ πνεῦμα ἀμφοτέροις ἐνέπνευσε. Ταῦτα εἰπὼν, ἀσπασμὸν αὐτῷ δοὺς, θύρας ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ γέγονεν. ὁ δὲ τῶν Πελάγιος οὕτω προσφυῶς καὶ λαμπρῶς περὶ τοῦ ἁγίου τοῦ Παύλου ἀπιστῶν ἰδὼν (σιωπῶ γὰρ ὅτι καὶ τῶν μόνος τ' ἄλλων) ὡς μακαρίῳ θαμβεῖ συνεχόμενος, ἀρτίως τε τῇ γῇ προσεμπεπλασθεὶς, ἄφωνος ἔκειτο, καὶ μικροῦ δεῖν, ἄπνους τις καὶ νεκρός. οἷα δὴ συμπίπτοντα ἐκ δέους ὁ μέγας ὡς ἐθεάσατο, ἅμα τε φόβου ὑφαρπασθεὶς, καὶ πῦρ ἐπάδηλα συμμιγῆ προφητικὰ ἐξαίνεσιν· ἐξάρυσον, τέκνον, τοὺς ἀνδρὰς λέγων, ἐξάρυσον. οὕτω δὴ πρὸς τῶν κρειττόνων ὑπάσιας ἀθεσφάτους καὶ καταπίπτειν, γαλήνιαν δὲ μᾶλλον καὶ πολλῆς εὐθυμίας ἐμπίπλασθαι τὴν ψυχήν. οὕτω γὰρ αὖ, καὶ ἐναπίπτης τις ἢ καὶ αὐθαδιάσῃ δυνάμεις, φεύξεται ταχέως οἰκεῖον ἑαυτὸν ῥύσασθαι δοκοῦντα· καὶ θεία τις πάλιν καὶ θεόθεν ἐπιφοιτήσασα, προσδραμεῖται μᾶλλον, οἷα φωτὶ φῶς, τῇ τοῦ ἀρετῇ οἰκειότητι. καὶ μάλιστα δὴ τοῖς τε τοσούτοις λαοῖς προσησθημένοις, ὅσους περ μέλλοις καὶ ἀνδρὸς, εἰκὸς ἦπου σαθρὸν προκαθίζειν καὶ ἀπλοῦν τὴν ψυχὴν, ὡς καὶ πολλῶν τοῖς προφαινομένοις ἰσάντων, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ μόνου, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ φθονεροῦ καὶ δυσκράτου δυνάμεως.

ξ'. Περὶ τῆς εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον προσφατοῦς αὐτοῦ προῤῥήσεως.

Εὖ γὰρ οἶδα, τέκνον, ἐγὼ, ὡς μέλλεις ποτὲ καὶ αὐτὸς τυγχάνειν τῆς ἐπισκοπῆς ἐγχειρίζεσθαι θρόνου· ὑπενίκα δὴ καὶ μέγιστον ἐξ ὑποφορείας ἐπαθλήσοντα νεκρὸν ὡς ἀποστολικῷ καὶ θείῳ σὺν τυμβεύσεις σηκῷ. Ταῦτ' οὖν δὴ ὡς καθ' ἡμᾶς ἀποστολικωτάτῳ ἀρχιεραρχῇ, τοιαῦτα τε διαῤῥήδην προειρηκότα, καὶ οὕτω τὰ ἔργα τοῖς λόγοις ἔχοντα πρεπόντως. ἄλλοι γὰρ τοῦ λοξίου προβαλλέσθωσαν λήρους, ἢ τὸν ἀναπεπτωκότος ἀπὸ τρίποδος ὕθλους, ἢ ταῖς δι' ὀρνέων αὐγαῖς ὁμοίων ὁμοίοις ἀνασχηματισμοὺς μαντείας· ἡμῖν γὰρ ὁ λόγος ἐφιέσθω τοῦ προσόντος ἐπιτεύξεσθαι. ἦ γὰρ ὁ τῆς ἀληθείας κήρυξ, ἢ μεγάλη τοῦ λόγου φωνὴ, ἢ τοῦ πνεύματος βροντὴ σάλπιγξ, ταῖς ἀποστολικαῖς ἐπαναγινώσκων τῷ λαῷ διδαχαῖς, καὶ πᾶσαν αὐγαῖς τὴν ἐγκειμένην γνῶσιν διαπύστων καὶ ἀναστρωννύων, ἐξ ἀπαρχῆς ἕως τέλους δόγμα πονηρὸν καὶ κακίαν πᾶσαν διήλεγχεν καὶ καθῄρει, πᾶσί γε πίστιν εὐσεβῆ ἐξ ὀρθοτομίαν καὶ ἀρετὴν πανταχόθεν ἐγκαθιζῶν, τοῦτο μὲν, ὅσοι καρδίαν εὐθεῖαν ἐξ ἀρτίου ἑτοίμην ἐκέκτηντο, οἷς μὲν ἐπέτρεπεν, οἷς δὲ ἐπιμύττει προσέχειν· ὅσοι γε ἢ αἱρέσει, ἢ πάσιν ἄλλοις παθεσι δυσιάτοις, ἢ καὶ πανταχόθεν ἀνιάτοις κατεῖχοντο, ὅτοι ἐμίσουν τε αὐτὴν καὶ ἀπεδυσπέτουν ἄγαν ἐξελεγχόμενοι. λόγος γὰρ ἀγαθὸς, βασανὸς ὢν τῶν πανηρευομένων ψυχῶν· ὁ μὲν τοῖς ἄλλοις, καὶ οἱ τὰ τοῦ Ἀρείου λυμαινόμενοι, καὶ μάλιστα ἡ τοῦ Μακεδονίου ἐφαίνοντο πάσχοντες, οἵ τε καὶ σκηνὴν τὴν πόλεως ἔνδον τὰ συνακτήρια ἔχοντες, οὐκ ὀλίγοις τὸ ἁπλούστερον πρὸς τὸ ἑαυτῶν ἐπιστάσιον ἐξ ἐπιστάσιον ἐξ ἐπιλεπτὸν αἵρεσιν. καὶ θαυμαζέτω μηδείς, εἰ τοῦ λόγου οἰκεῖα μάχαιρα ἐν τοῖς ἐμπροσθεν κατάσασιν ἐλεγχείλεγκτος, ἀναφύονταί τινες αὖθις αἱρέσεις Σατανικῶν παγῶν καὶ ἀλαζονείας ἀποκυήματα. ὑπὸ φύσεως γὰρ καὶ ζιζάνια τῷ σίτῳ, καὶ ἐχθροὶ τοῦ οἰκοδεσπότου ἔνδον αὐτοῦ τυγχάνειν οἰκειακοὶ, ὡς ἠκούσαμεν.

ξά. Περὶ τῆς κατὰ τῶν Ἀρειανῶν εἰς τὸ βασιλέα Ἀρκάδιον εἰσηγήσεως αὐτοῦ.

Πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τῶν Ἀρειανῶν τὸν ζῆλον κινεῖ, καὶ ὃ τοῦ ζήλου δίκαιον ἐστι, ὁ πυρίπνους ὡς ἀληθῶς, καὶ τῶν ἀληθῶν δογμάτων ἔμφλεκτος. καί ποτε τοῦ βασιλέως ὑπὸ τῶν ἐκκλησιάζειν πεποιηκότος τὴν πρόοδον (ἡμέρα δὲ τῶν ἁγίων ὑπεφαίνετο ἐκείνη) καὶ τὸν τε τοῦ λαοῦ πρόθυμον, καὶ ὃ τοῦ κλήρου εὐσταθές τε καὶ εὔτακτον ἐκπλαγέντος, καὶ μάλιστα τοῦ ἀρχιεραρχοῦ ὃ θαυμαστὸν ἐλειοιδὲς

Δημόσιο Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

διαγελιοιδὲς καὶ ἔνθεον ὄζος χωρὶς θαυμάσαντος, ἐκ τούτων τε τοὺς ἐπαινοῦντας τὸ ἀοίδιμον προρμηθέντος, ἴσα δὲ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ ἀποστόλων εἰς ἐπήκοον τῆς συγκλήτου τοῦτον ἀνακηρύττοντος, ὁ θεῖος ἀνὴρ οἷα δὴ καὶ ἐν οὐκουμένῃ εὑρηκὼς, λόγος μοι, ἔφη, Θεοῦ, βασιλεῦ. εἴ τις βασιλικὸν ἀφίδρυμα κατασκευαζόμενος, τοῖς τιμίοις καὶ ἀφθαρτοτάτοις λίθοις ἀμφιεσεις λίνας καὶ ἀπίμους ὑπισχνείσατο κόχλικας, ἆρ' οὐχὶ ἀπόβλητον ὅλον τῷ βασιλεῖ τὸν τέφανον ἀπεργάζεται; πῶς οὖν ἡ εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος ὑμῶν βασιλεία, τοὺς ἐν τῷ Θεοῦ καθυβρίζοντας Ἀρειομανεῖς, τοὺς καὶ στωμυλικῶς ἀναθεματίζοντας, καὶ μηδὲ οὕτω μέχρι καὶ τήμερον βλασφημίαν παυομένους μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου πολιτείας ποιεῖν αὐτοὺς τοὺς στωμύλεις ἀνέχεται, δέον ἢ ὑπισχνεῖσθαι καὶ τῶν αὐτῶν αἵρεσιν ἀναθεματίζοντας τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ κοινωνῆσαι, καὶ τοῖς εὐσεβοῦσι συγκατατίθεσθαι, ἢ τῇ δυσεβείᾳ προσεπιμένοντας, ὡς λυμαίνεται τὰ πόλεως καὶ τὴν ἐκκλησιὰν τοῦ Θεοῦ, ἀζωθῆναι τούτους καὶ ἀπελαυνέσθαι; τούτοις τοῖς ἀρχιερεῖσι τοῖς λόγοις εἰς ζῆλον διαφθέντα βασιλέα, καὶ ὅτι τοῦ Θεοῦ ἐχθροὺς δικαιοτικῶς ἐκτακέντα, αὐτίκα προσάξαι τῶν Ἀρειανῶν ἀρχηγοὺς μεταπεμφθέντας, ἐξετασθῆναι, εἰ τὸ Ἀρείου πεῖθον βουλευσῆς ἀποστῆναι κενοδοξίας αἱρέσεως, ἐξοικίαν τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ δημοσίᾳ ἐπαπειλησάμενος. ἐντεῦθεν πολλοὶ μὲν αὐτῶν τὸ πλανᾶν ἀπρησάμενοι τῇ ὀρθοδόξῳ καὶ καθ' ἡμᾶς προσετάθησαν πίστει· ὅσοι δὲ τὸ οἰκείας ἔμενον αἱρέσεως ἀντεχόμενοι, τὴν ὑπερορίαν κατακριθέντες, ἔξω που τοῦ βασιλίδος διετέλουν πόλεως.

ξθ'. Περὶ τῆς τῶν Ἀρειανῶν αὐθαδείας καὶ βορυβωδους ταραχῆς.

Οὐ πολὺ δὲ ὅτε μέσῳ, καὶ ἵνες τῶν ἐν ᾧ πάλαι πάλαι, Ἀρειανόφρονες πάλαι τυγχάνοντες, κρύφα καὶ καθ' ἑαυτοὺς τὴν αἵρεσιν ἐκτιθέμενοι, εἰσῆλθόν τε αὐτοῖς καὶ τὰ σαββάτα καὶ κυριακὰς, καὶ τὰς τῶν ἑορτῶν δημοσίους ἔνδον τῆς πόλεως, καὶ μετ' αὐτῶν τὰς ἐπ' αὐτῶν συνταχθείσας κατὰ τὴν αὐτῶν αἵρεσιν ᾠδὰς ἰαμβικὰς ἐμελῴδουν. καὶ γε κατὰ μικρὸν εἰς τοσοῦτο πάλιν ἀναιδείας καὶ θράσους οἱ ἀναιδεῖς προεχώρησε, ὡς καὶ τὸ ὀρθόδοξον ἐν τοῖς ἑαυτῶν δημοχλοποιεῖν δήμοις, καὶ μύθοις καὶ εἰς αὐτὸ ὀξυβείζειν τὸ ὁμοούσιον, τὰ μοναδικὰ φύσιν καὶ δυνάμιν εἰς τρεῖς ἰσοφυλοις οἱ δυσεβεῖς καταμύοντες. φάλλοντες οὖν ὅπου πρόρησια, καὶ οἴκοις ἔωθεν ἀνεχώρουν. ταῦτα τὰ μέγαν ἀκούσαντα ζῆλον κατέφαγεν εὐσεβῆς. ἐδεδίει καὶ γὰρ μὴ τὸ ὀρθόδοξον τὰ αὖθ' μιχθείας δόξειε τῇ πλάνῃ, οἷα φιλεῖ, συμβαίνειν συνεχῶς. ὅθεν καὶ αὐτὸς τέως μὲν τῷ λαῷ ἀντιφώνους ᾠδὰς, ἔμπειρά τε καὶ ὑπήκοας, ἃ δὴ λέγε, ἀναπεμπόμενος ἐν τῷ πνεύματι, ἀδῆλον ἐμμιγῶς προσεδέδωκεν, εἰ μεθ' ὅδου ἄγαν πρός τε Θεὸν συνεχῶς μνήμιμον καὶ ἔρεξιν συνωθῶν. φιλεῖ γάρ πως τὸ πλῆθος τῷ τῆς φωνῆς εὐήχῳ καὶ μιγιεῖῳ προσφέρειν μᾶλλον καὶ συνεφέλκεσθαι. τοῖς δὲ γε ἱερεῦσιν εὐχὰς προσαναφέρειν μὴ ἐγκυκλίσιον διατάξαι, ἃς αὐτὸς ἐφ' ἑκάστῳ τὴν ἀντιφώνου ἔζεφθεγγετο. ὧν ἀντιφώνων τὴν προσάδουσιν ὑπὸ Ἰγνατίου τοῦ θεοφόρου καὶ μύρτυρος προσαδεδόσθαι τὸ κατ' ἀρχὰς λέγε· ὃς ὁπλασίαν ἀγγέλων ἐσεσαχὼς τὴν ἀγίαν ὑμνῳδίαν τειάδα ἐμὲ τὴν ἀντιφώνων, τὴν τὸ ὁρᾶσθαι ἔσπον τὴν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας προσέδωκεν.

ξγ'. Περὶ τῆς τῶν Ἀρειανῶν τε καὶ τῶν βασίλων συνεκτείσεων αὐτῶν προσεμπλῆς ὑποφέσεως.

Ἐπεὶ δὲ τοῦ μὲν ὀρθοδόξου ἑήματος οὕτω τῷ ἐκκλησιαστικῷ, ὡς ἔθεμις, δογμάτων ἀντεχομένου, τῶν δὲ ἐν τῷ παλαιῷ τῆς ἀθέου τῶν Ἀρειομανῶν αἱρετικῶν αἱρέσεως, ζῆλος αὐτὴν ἐθέλετο πολιτεύεσθαι καὶ ὀργή, μάχαι τε καὶ πληγαί, καὶ τέλος φόνοι τῶν μερῶν ἑκατέρων, ὅτε καὶ Βεζίσου σκῆνος ὁ τῆς βασιλίσσης βύσοχρυσος λίθος ὁ μέτωπον ἐπλήγη, τῆς δυσεβοῦς ἐκφορμαχῶν δὲ δυσπειθοῦς πίστεως, τότε δή, τότε αἰδρικῶς ὁ ἡμιάθλος καὶ τοῦ Θεοῦ ὁπλίτης ἀφιζωσάμενος, τῆς περὶ ταῦτα τοῦ βασιλέως καταγνοὺς ῥᾳθυμίας, ἅτε τῶν ἐν τῷ παλαιῷ αἱρετιζόντων ἀνεχομένου, τῶν αἱρετικῶν αὖθις ὀξάρχους μεταπεμψάμενος· Ἕως πότε, φησί, μωραίνετε καὶ κακοδοξοῦντες ληρεῖτε πεισάθλιοι; καὶ ὑμῖν τοῖς ἑκουσίως τυφλώττουσι, καὶ μὴ βλεπομένοις περὶ τῆς ἀληθείας ἀφανὲς ἄγας· οἱ τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸ σκότος φῶς ἐλογίσασθε. διὰ τοῦτο τάχα λέγει τὸ ὁμοούσιον πατρὶ καὶ ἐμοὶ πνεῦμα ἅγιον· τὰ σκάνδαλα ὑμῶν καὶ ἀσεβήματα σεσωκότα πεσεῖν, ἐν οἷς περὶ τὴν καθ' ὑμᾶς ἀπώλειαν ταῖς τῶν ἀφελεστέρων ψυχαῖς παγιδεύετε, τῇ ὑπνώσῃ νυκτὶ στιγμῇ καταγραφέντα τῷ ἐδάφει σποδρωθήσεται·

τοῖς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τοῖς ὑ βλασφήμοις ὑμῖν μηδὲν ὀκνήσητε σωφρονισθεῖσιν, ὀκέλα οὐσὴ αὐτὴ ἡ εἰς τὴν πόλιν συγχωρηθήσεται εἴσοδος, ἀσφαλῶς καὶ θείᾳ ἐπιλαμπόμενοις δυνάμει. εἰκὼν ὑμῖν ἐναργὴς, εἰ μὴ δι' ὁμολογήσεως τὸ τοῦ Θεοῦ προσφιλέσθε πρόσωπον, ὅλη ἡ τῆς ἐπουρανίου πόλεως εἴσοδος ἀποκλεισθέντες, τῷ ἐξωτέρῳ πυρὶ τοῖς δαίμοσιν ἑτοιμασμένῳ προσδοθήσεσθε. καὶ ὁ μὲ δίκαιος πεποιηκώς, ὡς λέων, τοιαῦτα τῆς ἀθέων ἐξεύρηκεν, αὐτῶν ὁ τῆς πόλεως πρὸς ταῦτ' ἐν εὐσεβείᾳ. ἀλλ' ὑδ' ὅτω τὸ τῆς πλάνης νέφος αὐτῶν ἀπεσκέδασε. ἰδοὺ δέ τις τοῖς πάλαι τῶν ἑλλήνων ἀνεγηγερμένος ναὸς τῷ κατ' αὐτοὺς ἐκείνοις μυστικωτάτῳ Ἀπόλλωνι (ὄγε νῦν ἐπ' ὀνόματι ἁγίου πλάνου Μωκίου τοῦ μάρτυρος) ἔξω πυρὸς τῶν τείχων τῆς πόλεως κατὰ τοῦτο τὸ καιρὸς ἀγωνιζόμενος, ἀνδρὸς ἔρωτι συμπεπηγότων τοῖς τείχεσιν. ἐν τούτῳ τῷ τοιούτῳ σεμνῷ πολυτελοῦς ναῷ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀναθήματα καταξάντες, κακῶς δὲ καλοὶ ἐνηγάπησαν, ἀνθ' ἑλληνικῆς δυσσεβείας τὸ τοῦ Ἀρείου πνευματίζοντες. ἀλλὰ γὰρ οὐχὶ μία τοῦ θείου ἀνδρὸς ἡ ταύτην αὐτοῖς τὴν ἐγχείρησιν διαλέλυκεν, εἰς ἔδαφος τὸν ναὸν ὀφθῆναι, ποικίλην τινὰ δὴ καὶ ψηφίσι κεκαμμένην κατάξασα. ἀδελφοὶ μόνοι τὰ ἀρεπαγόνιον συμπεπήγθη τῷ πώματι, ὅτου δ' οὐχὶ ἐξωτησάσης παρὰ τοῦ κρείττονος. ἀγαθριὰς μὲν ἀρχὴν ἐκχωρησάντων αἱ δὲ μεγάλαι πρὸ εὐθὺ προφητικαὶ ἀποφάσεις διεπεραίνοντο.

ξδ'. Περὶ τῆς τῶν τοῦ συναγωγείων καταστροφῆς, καὶ τῆς τοῦ Ἀρειανῶν ἐπιτιμίσεως, καὶ τῶν εἰς τὸ ὁμοούσιον κακονοίας

Καθ' ἡμᾶς γὰρ τὴν εἰρηνοφόρον νύκτα, καὶ τούτων μὲν μυσαρὰ καὶ βέβηλα στοιχεῖα, σεισμῷ μεγάλῳ καταγραφέντα, μέχρις ἐδάφους ἐξεμοχλεύθησαν· αὐλὴ ἡ σεμνὴ τοῦ εἰσιέναι τῆς πόλεως εἴδον βουλόμενοι, ἅμα τῷ τὰς πύλας πειρᾶσθαι προσπελάζειν, λειποθυμίας αὐτίκα ἐναρκώσεσι πᾶσι καταχόμενοι, ὑφ' ἑτέρων τε διεβαστάζοντο, καὶ οὕτως ἐπέστρεφον εἰς τὸ πίσω καὶ μὴ βουλόμενοι. ἐπεὶ δὲ πόρρωθεν αὐλῆς τὰς τῆς ὁρμῆς ἀπεκλείετο, καὶ μία λοιπὸν ἦν ὁδὸς ἡ ὅτι τὴν ἀληθῆ ἄγουσα, ἵνα ὁρᾶν πρὸς ἃς αὐλὰς τὴν ἰδίαν μὴ διαθεματίζοντας αἵρεσιν, τῇ ὀρθοδόξῳ δὲ πίστει προσερχόμενος, τῆς πάλαι κωλυτικῆς ἐκείνης δυνάμεως τὴν καὶ τότε τῆς ὅτι τὴν πόλιν εἰσόδου προχωρούσης. ὑπαγορεύω τὸν προφήτην θεσπεσιάζοντα καὶ γλωσσαλγίαι ἀποστεισάμενοι, δάκρυσι τὴν ἑαυτῶν ὁμολογούμενοι πλημμέλειαν, καὶ δημοσίως ταύτην διαθεματίζοντες, ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως τὰ ἐκ τῆς σωτηρίου μυσταγωγούμενοι, βυσσοῦ τῇ βυσσείᾳ προσεπίπτοντο. οὕτω δὲ ἡμέρα καὶ ἡμέρα, ὁ τῶν Ἀρειανῶν πλῆθος ἐν ὅλαις τριακοντα καὶ τρισὶν ἡμέραις τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ προσερρύη. καὶ ἀλλιάτο δὴν ἅπαν καὶ ἐνιαχῇ τὸ τῆς ὀρθοδόξων σύστημα ὅτι τῇ αὐτῶν ὑπερφυῇ καὶ ὑπερνόσι τῆς ἀληθείας, καὶ ἐγκωμίοις ἐπὶ φήμῃ μεγάλαν τῆς οἰκουμένης διδάσκαλον.

ξε'. Περὶ τῆς στρατηλάτου Γαϊνᾶ καὶ τῆς πολυανθρώπου αὐτοῦ στρατείας ἄνω.

Τούτων οὕτω γινομένων, Γαϊνᾶς ἐκφυὴς ὁ αἱμοβόρος, ὡς εἰπεῖν, καὶ φίλαιμος ἦρ, ὁ Κελτὸς μὲν τὸ γένος, βαρβαρος δὲ τοῖς ἔθεσι, καὶ τὸν νόμιμον παγχάλεπος, ἐπὶ Ρωμαίοις γεγενημένος, καὶ τοῖς στρατευομένοις πάλαι, καὶ πρὸ πόλλων καὶ μικρὸν ἀξιώματος, καὶ δὴ καὶ στρατηλάτης ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς στρατιᾶς ὁ πολυπληθὴς ἀναρρηθείς, ἀπό τινος τότε τῆς κατὰ Σκυθικὰ ἔθνη πολέμια ἐπομβρήσας, ὑπὸ νίκαις βασιλέως προσκόμισε. φιλοτιμηθεὶς δὲ ἱκανῶς πρὸς αὐτὸν, καὶ πλείονα τὴν πρόρρησιν ἢ πρότερον προσκτησάμενος, προσέθηκε τῇ ἑαυτοῦ θρασύτητι θράσος, καὶ τῇ ἀλαζονείᾳ μᾶλλον ἀλαζονείαν. τοιοῦτο γὰρ ἡ ἀφεστώσα· τὸν πρὸς ἀξίαν ὑπεμφέρειαν, ἀφορμὴν τῆς ὅτι ὁ κρείττων κατάρροπος. οὗτος τοίνυν ὁ Γαϊνᾶς τῆς Ἀρείου ἀπορίξ κακοδοξίας ἐξέβλυσε, τὸν τῶν Ἀρειομανιτῶν δίκτυον καταφρονῶν ἐκμαθών. ὃ δὴ καὶ αὐτῶν τῶν Ἀρειανῶν τὸν ὅτι φρονῶν, καὶ τὸν εἰς τὸ ὁμοούσιον ἀληθεσιάζον ὑπὸ φωσιν, τοσοῦτο προϊδυγής ἐγένετο καὶ κατάδηλος, ὡς ἐν πλείοσιν ἡμέραις μὴ βρώσεως ὅλως, μὴ πόσεως μεταφέρειν, μήτε μὴν ἐν ᾧ πάλαι πρὸ ὑπνωθῆναι, πολλάκις προσβαλὼν τοῦ βασιλέως κληθείς. ἐπὶ δὲ συνεχῶς ἐπὶ τῆς ἑλίκης τὰ βασίλεια ἐπολειφθέντων Ἀρειανῶν ἐναγκάζετο ἐλθεῖν τε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἕνα τῶν τοῦ ὁμοουσίου καὶ αὐτὸν ἐξαιτήσασθαι, ὡς δὴ ἐν αὐτῷ σεμνῷ τοῖς ὁμοδόξοις ἐκκλησιάζοιτο, ταῖς τῶν μόλις ποτὲ προσκλήσεσιν εἴξας, προσθεσί τε τῷ βασιλεῖ, καὶ μίαν τῆς τῶν πόλει ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς αὐτοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐξαιτήσαι ὁμόφρονι. τὰ πρῶτα ὁ βασιλεὺς ἀφελὴς ὢν Ἀρκάδιος, Θεῖον μεταπεμ-
ψάμενος ἀρχιερέα, πληρωθῆναι ἠξίου τῷ στρατηλάτῃ τὴν αἴτησιν, τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀν-
δρείαν καὶ τὰς ἀριστείας διαδιδάσκων. τὴν τυραννίδα [καὶ] γὰρ ὑφορώμενος, Θ βαρβαρι-
κὸν ἐβούλετο χαλινῶσαι τῷ δώρῳ θυμόν. ὁ δὲ λαλῶν ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ μυστηρίοις βασιλέων
ἐνώπιον, καὶ μὴ αἰσχυνόμενος, ἅ ποτε ἔφη τοῖς κυσὶ δοῦναι τὰ ἅγια καταδέξασθαι. πῶς γὰρ 5
ἂν καθαρὸν τὸ ἀνάθεμα τις ἐν νοῒ ἔχων, τοῦτ' ἀξιάζοντας μὴ Θ μονογλυφῆ Θεοῦ λόγον καὶ σω-
τῆρα ἡμῶν ἐξωθῆσαι, τοῦτ' αὖθις δὲ βλασφημοῦντας εἰς τὸν αὐτὸν ἦθος οἶκον αὐτῆσωθῆναι; ἀλλ'
εἴ τι δέδοικας τὸν ἄνδρα, ὦ βασιλεῦ, κάλει μοι τοῦτον εἰς πρόσωπον, καὶ αὖθις μὴ ἀκρατὴς
γένου, ἐγὼ δὲ αὐτὸν ἐξελεγξόμενον, καὶ πείσω μηδαμῶς ζητῆσαι, ἃ μὴ λυσιτελῆ μήτε σοὶ πα-
ρασχεῖν, μήτ' ἄλλῳ σκεύει λαβεῖν. τῆς ἐξῆς τοίνυν ἀμφοτέρων εἰς πρόσωπον τοῦ βασιλέως 10
προελθόντων, Γαϊνᾶς μὲν τὴν ἰδίαν ἀξίωσιν προσεβάλλετο, μέγα πνέων τῶν τῆς ὀρθοδόξου πί-
στεως σκληρῶν ἐξαιτούμενος. ὁ δὲ ἱεράρχης θᾶττον, μὴ ἐξεῖναι τῷ βασιλεῖ ἀπερίαντα
προσταγμάτων καταπολμᾶν σκληρότερα, εἰ περ ὅλως θέσεως εἶναι βούλοιτο. καὶ ὁ Γαϊνᾶς
πρὸς τὸν μέγαν ὑπερφυεῖς, εἰ μὴ ἐξέσῃ, φησί, τῷ βασιλεῖ τῶν τοιούτων καταπολμᾶν, ἀλλ'
αὖθις τῆς ἡμετέρας σκληρωθεὶς ἀξιώσεως φοβήθη. οὐδὲ γὰρ θαυμαστὸν πρώτως, οὐδὲ 15
παράδοξον, εἰ πλείοσι καὶ ἀπείροις πόνοις ὑπέρ τε τοῦ κοινοῦ καὶ τῆς βασιλείας διαδεχόμε-
νος, ἄξιος θυκτηρίου κριθείην ἑνός. ἅπας νεὸς διέφυτά σοι, εἶπεν ὁ ἅγιος, καὶ οὐδεὶς ὁ κω-
λύων προστυχεῖν σε βουλόμενον. εἰ δὲ διὰ ὧν πολλοῖς πόνοις καὶ χαλεποῖς κινδύνοις
ὑπὲρ ἡμῶν αἱμαθλᾷς, ἀμοιβὴν ζητοίης τὴν ἀμφοτέροις ὑπισφαλῆ ἡμῖν τε καί σοι, ἀλλ' ἡ-
μῖν οὐ σχολὴ ἀπωλείας ψυχῆς, σωμέν ἑαυτοῖς σωτηρίαν προποιεῖσθαι, καὶ ἐν σοὶ δῶρον ταύ- 10
την ἡμῖν διηρτῆσθαι, οὕτω δὲ χρεὼν πάλιν Θ πεποιηκότα καλῶς, κακῶς αἰτᾶμείβεσθαι.
ἀγαθοποιεῖν γὰρ Ⓘ τοῦ Χριστοῦ καὶ σὺν ἐλπίδι, οὐ μόνοι κακοποιεῖν καὶ σὺν ὑστεροῦσι ἐγκελευ-
όμεθα. καὶ ἐξ ἀγνοίας πολλὰ ἀσύμφορα ἑαυτοῖς τὴν διάδοσιν ἐξαιτούμενοι φαίνονται, ἀ-
πείρατα αὐτὸν πειρᾶσθαι χρὴ μᾶλλον, ἢ πρὸς ὃ ὄντως ἐφέλκεται ἀγαθόν, ὅσον δύναμις.
ἄλλως τε δὲ οὐδὲν ἐλάττους, ὦ βέλτιστε, τῶν ὑπὲρ ἡμῶν σε πόνων τὰς διαδόσεις τυγχάνειν 25
δίκαιος. στρατηλάτης γὰρ εἶ, καὶ τῆς ὑπατικῆς ἀξιωμάτος τιμῆς. ἐγείρω δέ σε σκο-
πεῖν, τίς μὲν ἦσθα πάλαι, τίς δὲ εἶ νῦν· καὶ ὁποία μέν σοι ἡ πρόσθεν πενία, ὁποία δὲ ἡ νῦν τυγ-
χάνει πλουτοῦσα. ἀνθυμήθητι οἷα πρὸ τοῦ Θ Ἴστρον διαπερᾶσαι πρεσβεύσασα, ἐξ οἷς ἀρ-
χὴ καταλαμπρυνθῆναι ἐδόκει· καὶ μὴ γένοιτο πρὸς σοῦ τὸ μηκέτας ἀχρίστος, μήτ' ἄλλῳ ἀ-
γνώμων πρὸς τὰς βασιλικὰς διεργασίας καὶ δωρεάς. τούτοις ἐπεσόμεθα μὲν Γαϊνᾶς, ἀντειπεῖν 30
ἔχων οὐδέν, ἐθαύμασα δ' ὅτε βασιλεὺς καὶ Ⓘ πρὸς αὐτὸν, ὅπως Δαβὶδ βραχέων ὁ ἀπύλωτον
κεῖνο εἰσφραγὴ στόμα καὶ βλάσφημον. χρόνου δέ τινος προϊόντος, καὶ Γαϊνᾶς ἐδόκει, ἐν πά-
λαι ὠδῖνεν ἀνταρσίαν ἀπέτεκε, καὶ ἵν' ἐκ βαθείας καρδίας ὑπερθαλπὲ κακίαν, ἐξαπεγύμνω-
σε. τὴν γὰρ ἐγχρηθεῖσαν αὐτῷ τῶν Ῥωμαίων ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν στρατιὰν, καὶ μόνοι ἐκ πλήθους
ἀναείθμητον τῶν ὁμοτάτων καὶ Σκυθικῶν ἐθνῶν εἰς ὁπλουσίαν τ' ἑαυτῷ τυραννίδος προσεπα- 35
γόμενος, τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τε ὁμοῦ καὶ ὀρθοδόξου πίστεως πολέμιος χαλεπὸς ἀνεγή-
γερτο. οὕτω δὲ ῷ μεμισόδρῳ καὶ σιδηροθώρακι ἑαυτῷ στρατεύματι γαυρούμενος καὶ θυμομα-
χῶν εἰς ὑπερβολὴν ἐλπίζετο καταδηώσειν, οὐ Θρᾴκιον μόνον καὶ Μακεδονίαν, ἀλλ' ἤδη καὶ
τὰ μέχρις Ἑλλάδος καὶ Ἀχαΐας αὐτῆς, ἅρματά τε δρεπανηφόρα κατασκευασάμενος, μέ-
χρι καὶ τῶν προβόλων αὐτῶν τῆς βασιλίδος ἔφθασε πόλεως. εἶτα χαλκῇ ταύτῃ κυ- 40
κλόθεν περιθέουσος, καὶ ἀνενδότως προσεπιμένων τῇ πολιορκίᾳ, εἰς τοσοῦτο τὰ ἐκτὸς αὐτῆς
ἅπαντα καταλυμήνεσθαι τοῖς στρατοπέδοις προεκελεύσατο, ὡς καὶ Θ χοῦν, εἰ δυνατόν,
ἐκκενῶσαι τῆς γῆς, ὡς αἰ μηδὲ εἴ τινες ἀποκρυβέντες ἔτυχον, διαλάθωσι. πρὸς δέ γε
τούτοις εἶλε πόλεις διαφόρους, καὶ τὴν ἐπαλξεων προσκαίμενος τειχέων τε καὶ ζευγλῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μθύας χελιδόνας ἢ ὑψηλὰς κλίμακας, ὀρυγὰς τε ἢ κρημνοὺς καὶ πόλεως καθαίρεσιν πόλεως κατασκευασάμενος ὄργανα, πάσῃ ἐπινοίᾳ καὶ μηχανῇ τὴν πόλιν ἐπανελθεῖν ἀξιώσαι.

Ὦ γενναίων, καὶ δυσκατανοήτου τοῦ τῆς πολυπλόκου ἐκείνης γραπτῆς ἀνεγράμμου τοῖς εὐρυκόοι, βοῦς τε Ⓦ ἀέρα πληρούσης, καὶ κραυγῆς ἀσήμου καὶ βαρύκλου καὶ ἀχαὰς ἀπειλῶν καταβοώσης, ἀγωνίας πολλῆς καὶ φόβου μεγάλου ὄντος βασιλέως Ἀρκαδίου, καὶ Ⓟ καὶ τὴν πόλιν πάντες σωτείχοντος. ὅτῳ γε τῆς πολιτείας ἁπάσης λίαν ἀπειδεοῖς οὔσης, καὶ μηδὲ τῶν παρόντων ἕνα φείλεσθαι τοῖς Ⓦ ἀπεστάλην ἐκφίον ἀποτολμῶσι δέξασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ ἀλαζονείαν τε καὶ ἀπόνοιαν (σοὶ γὰρ ἰῶ ὁρᾶν ἔλεως σοῦ τῆς ἡμέρας φύσεως ἐν αὐτοῖ χαρακτῆρας) ὁ θυμάδας σοῦ δὲ φιλόπατρις, ὡς ἀληθῶς πατὴρ καὶ φιλόπολις, καὶ τῶν χειμαζομένων ἀνάπτιστος προμαχος, τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν φίλων προθέμενος, ἧς ἀγάπης οὐκ ἔχῃ πως ἑτέραν ὑπὲρ Ⓦ τὸ Κυρίου λόγον ἐκπρεπέστερον, σοῦδὲν τὴν ὠμότητα τοῦ τυράννου πτοηθείς, οὐ δ βαρβάροις τῆς γνώμης ὑποκαλείς, σοῦδὲ, εἰ μὴ δί ἓν ἄλλο, ἀλλά γε τὴν περὶ μικροῦ γεγενῆσθαι προῖς αὖθις ἀντίσασιν ὁπλοσιῶ καθυφείς, ἔξεισι προθύμως τῆς πόλεως Δαυϊδικῶς τῷ νέῳ τούτῳ μονομάχοσιν Γολιάθ, ὑπαρθρίοις πολὺ ἢ ὑπὲρ τῆς Χριστοῦ ἐκκλησίας ὅπλα κινήσαντι. ἐξιόντος ἢ αὐτοῦ, ὡς ὁ τύραννος τὴν αὐτοῦ ἐγνώκει ἐπέλθοσιν, ἐπὶ πόρρω τυγχάνοντος ἀφορμηθείς. σοῦ ἐαυτῷ ἡσὶ Ἀσπαρέτε καὶ Ἀρδαβούριον ἐκπέμπει, μαθεῖν δί αὐτῶν ὅτε χαρίν ὁ τοῦ Θεοῦ προῖς αὐτὸν ἐλήλυθεν αὐθέντος. τῶν ἢ μετ' βλασφημίας καὶ φόβου προστιθέντων, τοῖς αὐτοῦ τε προσεπιπλοκότων μέχρις ἐδάφους ποσὶ, ἀνασείσας τοὺς μισοκέλευσάλμους, μηδὲν ἀκούσας ὃ προπέμπω πρὸς αὐτῶν ἀναμείνας, ἐλευθέρᾳ τῇ φωνῇ καὶ ἀκαταπλήκτῳ τῷ φρονήματι, Πορευθέντες, φησὶ, τὰ δε εἴπατε τῷ πατρὶ μου ἵνα πύθωμαι, ὦ ἄνθρωπε, ἡ καρδία σου, ἕως τοῦ πολεμῆσαι καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ἥδε ἐστὶν ἀμαχος καὶ ἀήττητος; γνοῦσι οὖν ὡς ἐγὼ τὴν ἀληγοπάτην ταύτην τυραννίδα καὶ ὁρμὴν βουληθῆς διαλύσασθαι, ἐξ συγγνώμων ὑπὲρ ὧν καὶ πετόλμηκας προῖς τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ ἐξαιτήσασθαι, ζωὴν τε ἐς σοι, καὶ ἡ προῖς τοῦ βασιλέως δωρηθεῖσα τοῦ ὑπατοῦ τιμὴ· ἐπιμένοντι ἢ τῇ φονικῇ ταύτῃ καὶ θηριώδει γνώμῃ, ἢ ἐξ ἐγὼ σοι τὰ ἀνθαρπικὰ ἐπάραι χέρα καὶ θεομάχον κατὰ τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας ἐγκυμονοῦντι, φέλκοι τε φάναι ἡ ἡμέρα αὐτίκα δίκη ἐπάξει σοι, καὶ ἀντὶ δόξης ἀδοξία σοι, καὶ αἰσχύνη αἰώνιος συνδυτήσεται. καὶ ὑμῖν δὲ φημι, ὡς εἴπερ τῇ τοῦ παρόντος ὑμῶν ἀπονοίᾳ τε καὶ ἀλαζονείᾳ συναπαχθείητε, ἐν μαχαίρᾳ τῆς προύσης ἀπερράγητε ζωῆς, τῇ αἰωνίῳ καὶ φοβερᾷ κολάσει προαπερισθήσεσθε. ταῦτα τοῦ μὲν εἰρηκότος, τῶν ἢ ἀϋδύς μὲν ὁ ἀκούσας ταχύ τε προπορευθέντων καὶ τῷ ἰδίῳ ἀναπειλήσαντων πατρὶ, ὡς ταῦτα ἐκφίος ἠκουσιν, ἔφειξέ τε τὴν τοῦ ἀνδρὸς περιῤῥησιασμένην ἀποφασιν, ἡ ἡ καρδία αὐτοῦ ᾧ δεῖ ἐναποτέθηκε. ἡ δὴ ἡ ὁ μέγας κατόπιν αὐτὴν ἐρεύθους τὴν κατ' αὐτὸ τοῦ τυράννου ἁπλοϊτως ἐβάδιζεν. ὃν ὡς ἤδη πλησίον προῖς αὐτὸν ἥκοντα οἱ Γαϊανᾶς ἐθεάσατο, πτηθεὶς τῆς ἀγελειοειδοῦς ἐκείνης καὶ ὑπείας ἴψεως, τὰ προκείμενα αὐτῷ ζῴδια καὶ θηρίωδος ὅπλα, ἅμα τε αὐτὸς προσυπτιάσας, καὶ μετ' εἰλαβείας προσεπιπτήσας, τούς τε παῖδας αὐτοῦ τοῖς ἱερεῖς καὶ ὡσκίοις τοῦ πνεύματος καὶ εἰρήνῃ εὐαγγελιζομένου προσυπτήσει ποσίν. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἐλέγχεις προθύμως μᾶλλα καὶ ταῖς ὀπιμήσεις δεξάμενος, ταῖς τε χρηταῖς συμβουλίαις καὶ προσηνέσιοι τὸ θυμοειδὲς τῆς ψυχῆς καὶ σκληρὸν καταμαλαχθείς, ἀφῆκε μὲν αὐτίκα τὸν ἀρχιμάγειρον καὶ τὴν τυραννίδα, ἐπαδοσουνδος ἢ τῇ τῶν Ρωμαίων αὖθις ἀρχῇ ἀφοδεύσαντα.

Ὁ μὲν τοι θεῖος ἀνὴρ καὶ τῶν ψυχῶν κηδεμὼν ἐν ὑψηλῷ τότῳ καὶ μετεώρῳ τῷ Πέρᾳ ἐκεῖνον Ⓦ μέγαν προεβάς, καὶ ἀφ' ὃ μὲν ἀρχὴν τὰ ὧν Γαϊανᾶ πρωσρυέντα ἀλλόγλωσσα

ξς'. Περὶ τῶν κατ' αὐτὸν περιστάσεων τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τῶν περὶ τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τῆς διὰ τὴν ἀρχιερωσύνην τῆς πόλεως σωτηρείας.

ξζ'. Περὶ τῶν περὶ τὸν Γαϊανᾶ συνόντων διὰ τοῦ ἄγγελου εἰς ἐυσέβειαν μεταβολῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τε ϗ πολύγλωσσα ἔθνη ἀπ' ἀλλήλων ᾀφικείας, καὶ ὅτως ἑαυτῷ ϖᾶσαν ἰῶαι κελεύσας, ᾀφ' ἑ τῶν ἑρμιλυέων τιν' ὀρθόδοξον πίστιν ἀναδιδάξας, ἱκανῶς τε ϖᾶσι νέσας καὶ κατηχήσας, ὑποδῦναί τε ϖρὸς τὸν ϖαρὸν ἀσεβοῦσιν ἀνέπεισε, ϗ σκληρὰς ἀγάμου ϗ λιθώδεις καρδίας κηρὸν μαλακωτέρας ἀνέδειξε, γόνυ τε κάμψαι καὶ μετελθεῖν τὸν ἀκάμπτεις ἐκείνους καὶ ἀλαζόνας ἐἰργάσατο. Ἀλλὰ πῖς τιν' ὅτι τῇ τῦ μεγάλυ ἐπιμόδῳ ἐπεισόδῃ ϖᾶσά τῶν ϖολιτῶν ὀξέως ϖιμπλᾶ; πῖς δὲ ὑᾳθυμηείους φωνάς; πῖς δὲ ἐγκώμια; πάντες γὰρ ἅμα λαμπάσι ϖρὸς τιν' αὐτῦ σωσιδράμηκότες ἀπάντησιν, σωτῆρα τῆς πόλεως ϗ λυτρωτὴν αἰνηόρθυον. ὕτω ᾀφ' ἑπμῆς ἔτι ϗ δορυφορείας πολλῆς ϖᾶσά τε τῦ βασιλέως ϗ τῆς συγκλήτυ ϗ πάντος τῦ πλήθους ὑποδεχθείς, ἰώμενα τὴν ἐκκλησίαν κατέλαβε, τῷ Θεῷ ϖρῶτον ὑᾳθυμήσας αὐτός· εἶθ' ὅτως ὅτι τῦ ἀμνῶνος, ὡς εἶχε, ϖροσαναβὰς ᾧ σωσιδράμηκότι πλήθει ϖρέπει τῷ Θεῷ ἐ αὐτῦ, ἀλλὰ μὴ ᾧ δούλῳ τιν' ὑπὲρ ἀπάντων χάριν λογίζεσθαι, ϗ ᾀφ' τῆς τῶν ἐντολῶν ἐργασίας καὶ τῆς τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἀκριβοῦς συντηρήσεως τιν' ὑᾳθυμίαν ἀπονέμειν τῷ πλάσῃ, συμφερόντως πάντα τὰ καθ' ἡμᾶς διεξάγοντι. ὅτω καὶ γὰρ εὐᾳθυμεῖσθαι ϗ δοξάζεσθαι πέφυκεν. Ἀλλὰ ϑ μὲν πλῆθος οὕτω ϗ ᾀφ' τοιαύτης ὑποθήκης ϗ ϖαῤῥησίας ϗ ϖᾶσαν ἐπιείσεως τῷ ἐπουρανίῳ ϖροσοικειοῦν ἔσπευδε βασιλῆ· Γαΐνᾶ ᾗ ᾧ ὑπηγείῳ ϗ τιν' ἐπαγγελίαν κατήλαβε, καὶ τ βασιλικῆς θυνοίας ἀπεκαθίσῃ μέτοχον, ὡς ϑ ϖρότερον· τὰ δέ γε Βαρβαρόφυλα, ϗ αἱμέρας ἔθνη ᾧ τῆς Εἰρλώνης βρεχθυτῆ ϗ ϖερφαπίῳ Θεῷ ᾀφ' τῦ τῆς παλιγγενεσίας ϖροσαχθεῖς λουτροῦ, εἰς τὰς ἰδίας μετ' ὀφθαλμῶν αἰσθήσεως αἰσθέσθαι πατρίδας ἀπέπεμψε, τὰς ἑαυτῶν, ϖροφητικῶς εἰπών, μεταβαλόντα μαχαίρας εἰς ἄροτρα, ϗ τὰς ζιβύνας εἰς δρέπανα. συνεξέπεμψε ᾗ τύτοις ϗ τ τ ἐκκλησίας ἐνκρίτων Λευίτας ἅμα ϗ ἱερᾶς. ὀλίγῳ ᾗ ὕστερον ϗ ὑπισχνῆται αὐτοῖς διδασκάλους τ λόγον ϗ τ βίον ἀνεπιλήπτους κεχαριτωμένως ἐξαπέστειλεν. Θεῖον ϖρὸς ταῦτα τὰ πάντα τ ἄλλων ἀθλητὴν ἐ θέμις, μικρὸν τῳ γε ἀκριβῶς σκοποῦντι ϖρὸς τὰ ϖρόντα ϖρεμβαλλόμενα ϗ τὰ πάλαι ϑρυλούμενα Μωσαϊκὰ ϗρατηγήματα, ὅσῳπερ σκιᾶς μὲν ϗ μιμήσεως ὅπλων τὰ ϖολλὰ καὶ ϖολέμυ νόμῳ, ϗ ᾧ ϖλειόνων ϖλουτοῦντα, ϑ γνώμης, Θεῖον ψυχῶν σκευοθήκης, τ ᾗ σωμάτων μόνον ἐκόσμησε τὰ νικητήρια· τὰ ᾗ τῦ ϖοιμένος ϖαῤῥησίᾳ, αὐλὸν τε μόνον ἐ ὅπλον ἐκβαλὼν ϗ ϖρὸς τοὺς σώμασι ϗ ψυχὰς αὐτῶν ϗ γνώμας καταδυλώσαντα. ὕτως οἶδεν ἀρετὴ μεγάλη ϗ θεῖον δυσμενεστάτυς φιλτάτυς ϖρὸς ϖροσδοκίαν ἀποτελῶν, ϗ θεῖον ἐκφαλλόντως θράσεως ἡ ἐκφάλλουσα ὁσιότης καταδεῖν ϗ καταδυλοῦν. Ⓜ γοῦν ἐν τῷ παλαιῷ ἐκλειφθέντες Ἀρειμνοὶ, τὰ κ Ⓜ Γαΐνᾶ ἅπαντα αὐτοῖς ὄψεσι θεασάμενοι καὶ σωνιδόντες, ὡς ἐ μὴ τοῖς ὁμοούσιον ϑ θεῖον ἐκδιδάσκουσι δόγμασιν ὁ Θεὸς τεθεράπευτο, ὐκ ἂν οἱ ὕτω δογματίζοντες ἐδοξάζοντο, ϗ κ πάσης αἱρέσεως ἐκφέρουν, τῆς ϖρονοίας αὐτοῖς ὅτι τιν' ὑπερβαλλούσης, λογισμῷ ϑ τῆς πλάνης σκότος ἀποσεισάμενοι, τῷ τῆς ἀληθείας φωτὶ ἀσμένως ϖροσελαλύθασιν, ἐπὶ τὰ ἐ μόνων τὸν ἀριθμὸν τῇ κακοδοξίᾳ ϖᾶσιμενούντων· οἷς ϗ αὐτὸς, ὑ πολὺ ϑ μέσον, ϗ ἡ τῦ Θεοῦ ᾀφ' τῦ ϖαμμάκαρος ϖρὸς ἑαυτὸν ἐπῳήγαγε ϖροίνοια.

ξη'. Περὶ τ κτ ϗ τ αἰτίαν ϖερὶ ῥησιν τ αἱρεσιν, τ τε τύτυ ὑῶν Λαπαρίς τε ϗ Ἀρδαβουρίου δεινῆς αἱμαρέσεως.

Γαϊνᾶς ᾗ ὁ δείλαιος, ϑ τῆς ὑπερηφανίας ὄντως ϗ ἀσεβείας ἀνδράποδον, τιν' μὲν τῶν Ἀρειμνῶν ἀπελαθμὸν ἀπὸ τῆς θρησκείας, τιν' ᾗ τῆς ἐκκλησίας ἰδὼν ϖροκοπὴν τε καὶ τελείαν κατάσασιν, ζήλῳ δαιμονίῳ ληφθείς, ϗ μὴ ἐνεγκὼν, ϖρὸς τιν' ἑαυτῦ ϖατρίδα φυγεῖν ᾀφ' τῆς Θρᾴκης βουλόμενος, ὡς τῆς τῦ Θεοῦ πάλιν ὁπλοβουλώσας ἐκκλησίας, τῷ Ῥωμαϊκῷ ϖροσπίπτει ϛρατῷ, ϗ ἅμα τοῖς σωσοῦσιν αὐτῷ ϛρατιώτας αἱμαλώτους ἀναιρῆται. τῦ ᾗ χρόνου ϖροϊόντος, ϗ Ⓐ τύτυ γοῦν ᾀφ' ἑπμῆς ὅτι πλείστης ϖρὲ τὸν βασιλέα ὄντες, Λέοντα τὸν Μέγαν, τιν' ἑπμῶν ἀφορμῶν κακίας θυράμενοι, ϗ τιν' αὐτιν τῷ τεκόντι τῆς ὑπερηφανίας νόσον νοσήσαντες, ὡς ἐ τοῖς βασιλικοῖς πολλάκις δυπροϊῶαι ϖροστάγμασιν, αἱ ποτε τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ἑαυτῶν ⓐ δείλαιοι ἀπωλείας καταίτιοι. δι' ὀπτασίας γάρ τινος μαχαίρας τούτους θανατώσας ὁ βασιλεύς, τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν τῶν τηλικούτων ἐκείνων κακῶν ἠλευθέρωσεν, ὡς μηδὲ καὶ τούτοις τὴν προφητικὴν ἀφαιρεθῆναι τοῦ πεισμάτος τὴν ῥόππησιν. ἀλλ' ὅπως μὴ ὁ τῆς πειρᾶσθαι λαμπρότητός τε καὶ προμαχίας ὁ κατὰ τῶν χειροτονήτων Ἀρειανῶν ἵστησι θέατρον, ἤδη τῷ λόγῳ διείληπται· ὥστε καὶ λοιπὸν καὶ περὶ τῶν τοῦ Μακεδονίου νοσούντων πνευματομάχων εἰπεῖν.

Καθάπερ γοῦν ἀπὸ τῶν ἀποστόλων ἐπιμαστρέφων ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀρχιεράρχης νεοσσούς, τινὰ τῶν κατὰ τὴν λεωφόρον φερομένων πετεινῶν, ὁ δῆνα, ἔφη, τοῦτο μανθάνω πετεινόν, Ἀλέξανδρος ἢ τὴν κλῆσιν ὁ ἀνήρ, δεδεγμένῳ τῷ πατριαρχείῳ μοι συνδιαιτᾶσθαι· ἔχω γάρ τι πρὸς σὲ τῶν ἀναγκαιοτάτων λέγειν. ὁ τοίνυν Ἀλέξανδρος, οὕτως ὑφ' οὗπερ οὐδεὶς ὄναρ ἤλπιζεν, ἐξ ὀνόματος προκληθείς, παρῆν μέν, ὡς εἰκός, τὴν ψυχὴν διεθορυβεῖτο, ἔπειθέ τε καὶ διηπόρει, τί ἄρα ἂν θέλοι εἶναι, ὅπερ δὴ πρὸς αὐτὸν ὁ πατριάρχης εἰπεῖν βούλοιτο. τούτοις τοῖς λογισμοῖς παρῆσαν παλαιῶν εἴπερ τῷ κρείσσονι. αὐτόντων δῆτα ἐν τῷ πατριαρχείῳ, λαβὼν αὐτὸν κατ' ἰδίαν ὁ τὰ θεῖα σοφώτατος, Οἶδά σε, ἔφη, ὦ ἄνθρωπε, πολλάκις τινὶ τῇ ἀπάτῃ συναχθέντα, τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ αὐτιπιπτοῦντα, καθά φησι πρὸς Ἰουδαίους ὁ θεῖος ἐν μάρτυσι Στέφανος. ἀλλ' ἠγανάκτησας, ὡς ὁ τοῦ πνεύματος ἑαυτὸν ἀφιστῶν, καὶ τῆς πειθοῦς ἀπίστων. εἰ γὰρ ἐθέλεις δύνασθαι Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὲν ἐν πνεύματι ἁγίῳ, εἰπεῖν, καὶ ἐθέλεις πρὸς ⓦ πατέρα δύνασθαι πάλιν ἐλθεῖν, εἰ μὴ ἄρα, ὁ μὴ πιστεύων τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἀτεχνῶς ἀπολώλεκε, καὶ ἑαυτῷ τὴν θύραν τῆς τε πίστεως καὶ σωτηρίας ἀπέκλεισεν. εἰ μὲν οὖν οὐκ ὀρθῶς περὶ τῶν μεγίστων φρονεῖς, μετάμαθε τὴν ἀλήθειαν. εἰ δ' ἑκουσίως σεαυτὸν ἐθέλεις ἐξαπατᾶν, μανίᾳ δεινῇ τοῦ μὴ σωφρονεῖν, καὶ μὴ φρονήσεως ἀφροσύνῃ ἑαυτῷ καὶ ἄλλοις αἴτιος γενέσθαι. πολύταις καὶ πλείοσι τούτων τοῖς ἀποδείξεσι τὴν ἀληθῆ πίστιν δυσδιδάξας αὐτόν, κατηχήσας τε καὶ πολλὰ ὠφελήσας τῇ ἐκκλησίᾳ συγκατειθίμησε. τούτῳ ἢ τῷ Ἀλεξανδρείᾳ σύζυγος ἦν, ἀδελφὴ δὲ ἁπλῆ Τερεντίου ἐκείνου, τοῦ τῶν τότε πνευματομάχων προεξάρχοντος. ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν φρονεῖν τὴν ἀληθῆ πίστιν μεταμαθόντος, καὶ ἐκ τοῦ σκότους πρὸς τὸ φῶς τοῖς τοῦ σοφοῦ διδασκάλου ὑποδείγμασι μεταβεβλήκοτος, ἄτοπον ἦν μὴ καὶ αὐτὴν ὁμόφρονα κατασταθῆναι τοῦ συζύγου, μᾶλλον δὲ τούτου μὲν οὐκ ἂν πᾶσαν ὀπτασίαν καὶ πᾶσαν (ὡς εἰκὸς) ἀποδυσωπεῖν ἐπεποίητο ἀποῤῥῆξαι μὲν τοῦτον τῆς Μακεδονίου αἱρέσεως, πρὸς δὲ τὴν ἀληθῆ ὀρθοτομοῦσαν πίστιν ἀναγαγεῖν. αὕτη δὲ τοῖς τοῦ ἑαυτῆς ἀδελφοῦ φαύλοις ἐπιθήμασι καὶ ὑποδείγμασι τῆς κακίστης καὶ στυγερᾶς μύσεως ὁμοίως προλήψεως, ⓦ συζύγου μᾶλλον ἔσπευδε πρὸς τὸ οἰκεῖον καταπαύσασθαι φρόνημα, ἅπερ αὐτὴ τῆς τῶν πνευματομάχων ἐκστάσεως καὶ κακοδοξίας ποτέ. ἀξιώμενος οὖν ὅτι τοῦτο μεγάλως καὶ ἀθυμοῦν ὁ Ἀλέξανδρος, δι' ἀπορίας εἶχεν ὃ δρᾷ ποιήσειεν. διεγνώκει οὖν πρὸς ⓦ σοφὸν ἀποστεῖλαι ποιμένα, καὶ τούτῳ τὰ περὶ τῆς συμβίου κοινώσασθαι· εἰ καὶ δι' αὐτοῦ μεθοδεύσειε σωτηρίας, δυναμοῦν καὶ τοῦτον ἐφεξωπλίσας πρὸς τὴν θύσεβειαν. ἐπεὶ δὲ πρόσεισι, καὶ ⓦ σιωπὴν τῷ θεραπικῷ ἐπικαλύψει ὀφθαλμῷ, θαῤῥεῖν ἐγκελεύεται· εὐσεβοῦσα γὰρ ταύτην καὶ ἀκούσαι, μόνον εἰ μὴ ἄδικος ἐκκακοίη, νουθετοῦν ἅμα καὶ παρακαλοῦν, καὶ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ταύτης σπουδὴν ἐκτενεῖς διώκοντα. ἀλλ' ὁ μὲν ἀνὴρ τοῦ μεγάλου παραινέσαι, συχναῖς αὐτῇ συμβουλίαις ὑποτιθέμενος οὐκ ἐπαύετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐφέρετο αὐτῷ ὅ τῆς ἐκλήσεως ὅτι πολὺ σπουδαιότερον, τὸ αἰνεῖν ἐκλήθη ἑαυτῇ παρεποιεῖτο, τῇ γλώσσῃ μὲν ἐπαγγέλλεται τὴν εὐσέβειαν, τῇ δὲ γνώμῃ ὅλῃ τῆς δυσσεβείας ἐτύγχανεν. ὡς δὲ τὴν βεβαίωσιν ὁ ταύτης ἀνὴρ ἐκ τοῦ συμμεταλαβεῖν αὐτῷ τοῦ θεοτόκου σώματος προσεπήτει, μηχανᾶται λοιπὸν μηχανᾶται τοιάνδε. λαμβάνει μὲν ἀπό τινος τῶν πνευματομάχων ἄρτου μερίδα κρυφῇ· τῇ δὲ παιδίσκῃ. ταύτην ἡ πανοῦργος πιστεύσασα, προσεισιν

ξγ'. Περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ πνευματομάχου, καὶ τῆς τούτου συμβίου.

Παρξ. ζ. να.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

προσεισιν ἅμα τῷ ἀνδρὶ τῇ τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίᾳ, τῦ θείου σώματος δῆθεν ὡς μεταλη-
φθείσῃ· ἰῶ ὁ ἀνὴρ ἐνὶ τῶν ἱερέων προσαγαγών, ὥστε τὰ εἰωθότα μυσταγωγήσαντα πρόπε-
σον, οὕτω τῆς ἀναιμάκτυ μεταδοθεῖσα θυσίας, δίχα λοιπὸν ἀμέμπτως ἤδη τὰ κτ' τὸν γυ-
ναῖκα ἠμύνατο. ἐκείνη γοῦν ἰοῦκα μεταλαβοῦσ' ἔδοξε, τὸν θεῖον ἄρτον λαβοῦσα, τῦτον μὲ
τῇ θερμοπαγίδι λεληθότως δίδωσιν, ἀντιλαμβάνει ὁ πρ' αὐτῆς, ὃν χρυσίου ἀπὸ τῶν ἀργυ- 5
ρῶν ἐπεφέρετο· καὶ δὴ τῷ οἰκείῳ τῦτον ἐμβαλοῦσα στόματι (ὦ τῦ θαύματος) λίθον
ἐγνώκει ἀντὶ ἄρτυ τῷ στόματι προσφέρουσα. ὡς ὃ δὲ τῦ πράγματος παράδοξον ἠ-
σθετο, θάμβει συνάρπα καὶ ἀφασία καταχεθεῖσα, προδηλός τε καὶ ἔκπληκτος ἴστατο.
ὁ τοίνυν μέγας ἀρχιεράρχης, ὁ θεσπέσιος πηγή, ὁ τῆς ἀγαπήσεως πέλαγος, ὁ τῷ
θυσιαστηρίῳ ἑστώς, λέγω τῷ πνεύματι ὁ συμβολή, καὶ ἑνὶ ἀγγέλων προστεχνικῶς, κελεύει ὁ 10
ὡσαύτως ἡ γυνὴ τόπῳ ἵστατο ἀφικόμενον, τοιάδε εἰς ἐπήκοον πάντων ἀγγέλλησας. ἡ τῆς τῶν
πνευματομάχων λιθώδους καὶ ἀναισθήτυ καὶ ψυχρᾶς αἱρέσεως τυγχάνουσα, καταφρονηλι-
κῶς ὃ καὶ ἀναιδῶς ἔν τι τῷ ναῷ τῦ Θεοῦ καὶ τῇ τῶν θείων μυστηρίων τολμήσασα προσ-
ελθεῖν μεταλήψῃ, τῷ τῆς ἰδίας αἱρέσεως συμβόλῳ σήμερον ἐναργῶς διδαχθεῖσά
σου τὴν ἀσέβειαν, αὐτὸν δὴ τῦτον ⓦ ἀδιπαγῆ φανέρωσον λίθον, τὴν τῶν πνευματομά- 15
χων προφανῶς δυσέβειαν καταβέβληκοτα. ὕτω ὃ τῦ ἀγγελικῦ πεποιηκότος, ὡς ταῦτα ἤκουσεν ἡ
γυνή, φόβῳ μείζονι τὴν ψυχὴν ἔτι μᾶλλον βληθεῖσα, καὶ μηδὲ καταφέρειν ἑαυτὴν λοιπὸν τῦ
ἔνδον θορύβου δεδυνημένη, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὁρῶσιν αὐδῆς ἐκ τῦ πρέ ὃ σῶμα κλόνου δηλη τυγ-
χάνουσα, αὐτίκα τι ἐξ γενεῦς ἐκφαίνει τὸ προσώπατος, ἐξ δὴ καὶ τὸν λίθον αὖθις ἐπ' ὀψὲ πάν-
των τῷ ἀγγέλῳ προσεπιδίδωσιν. αὐτὴ ὃ φόβῳ συνέργῳ καὶ ἀπροσδήτῳ χρησαμένη, ὡς ἂν ὕστε- 20
ρος πληρώματι τῇ τῦ μεγάλυ προσδήτυ προῤῥήσεων. ὡ τῆς τῦ Θεοῦ σοφίας, καὶ τῆς
ἀφ' ἑαυτῦ θεοπρεπῶν ἐνεργείας τε καὶ δυνάμεως· φύσις ἄρτου εἰς τὴν ὑπὲρ φύσιν
τῦ λίθου φύσιν μεταμφιεσθεῖσα ἐκ τῆς ὑπὲρ φύσιν κακίας ὑπὲ τὴν κτ' φύσιν ἀρετὴν, τὴν
φύσει μὲ ἀγαθὴν, γνώμῃ ὃ πονηρὰν ἐπεδείξατο. καὶ φύσις δυαίσθητος τῆς αἰσθητυ ἀ-
φίστᾳ καὶ ἀλόγυ τὴν λόγῳ τιμηθεῖσαν αἱρέσεως· ὃν δὴ λίθον ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ μέχρι 25
ἐξ τήμερον, εἰς ἔλεγχον τῶν ἀναισθήτων πνευματομάχων, διαφυλάττεσθαι.

ο'. Περὶ τῦ πνευματομάχου Τερεντίου, καὶ πῶς τέτυχε τῶν φοιτητῶν σωτηρίας.

Ταῦτα γλυκύθυμα οὐ μικρὰς Τερέντιον ⓦ τῆς γυναικὸς ἀδελφὸν συνεταράξεν. ὃς ὡ-
ρέξων ἀποσχοπήσας, καὶ ἰῶ ὁ ταύτης ἀνὴρ τῆς οἰκίας ἀπῶν, πρὸς αὐτὴν πρόθυμος
σοφίσμασί τισι καὶ πιθανολογίαις πρόσουρα ταύτην τῆς ἀληθείας διηγωνίζετο. ἐπεὶ ὃ ὡ-
πλισμένην τῷ θυρεῷ τῆς πίστεως ἔγνωκε, μάτην ἑαυτὸν διὰ πονοῦντα ἰδὼν, κενὸς ἀπ' αὐ- 30
τῆς ὑπεχώρει καὶ ἀπρόσκοπος, πολλῆς μὲ βλασφημίας κτ' τῦ πνεύματος χεούσης,
πολλοῖς ὃ καὶ ⓦ τῦ πνεύματος μέγαν ὑπέμαχον καθυπερβάλλων ὀνειδισμοῖς. ἐν μιᾷ ὃ
τῶν κυριακῶν ἡμέρᾳ τῦ ἀρχιερέως τὴν ἱερὰν λειτυργίαν ὅπ πληροῦντος, καὶ αὖθις ὁ Τε-
ρέντιος, τῆς προνοίας αὐτὸν πρὸς τοῦτο συνελαυνούσης, ἐν τῷ ναῷ ᾧ πρὸ τῦ συνελκυσθῆναι πλη-
θῦς, οὐ κτ' ⓦ αὐτοῖ τοῖς πᾶσι σχετλιάζων, προῆρχε δέ τινι γνώμῃ καὶ πονηρᾷ, οἷά τις τῶν πολυμά- 35
χων κατάσχετος. ἐπεὶ ὃ οὐκ ἰῶ ἀγνοῆ ⓦ ποιμένα, τὸ λύκου μίσει τῶν προβάτων ἀφρε-
φομένου, ἰοῦκα δὲ τῆς πίστεως σύμβολον συμφώνως ἐν ἠρεμαίᾳ τῇ φωνῇ τῦ πρὸ τῦ
πλήθους ἐξεφώνησε. καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ μὴ κτ' γνώμῃ Τε-
ρεντίου ἀνεκηρύττετο, ὅτε δὴ καὶ αὐτὸν εἰκὸς ἰῶ ⓦ Τερέντιον τῦτό τινων βλασφήμων γλωτ-
ζεσθαι λογισμῶν, τότε δὴ, τότε νύσσας τὴν τῶν ἀγγέλων ὁ μέγας, σημήνας αὐτῷ ⓦ τόπον, ὃ 40
τῦ ἀνδρὸς ὅπλισμα, τὴν τε ἰδέαν, καὶ τὴν στολὴν, πέμπει πρὸς αὐτὸν τοιάδε εἰπεῖν· Τερέντιε,
ἵνα τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σε συνδεῖζειν ἀφρόνως εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον;
ἢ ἀγνοεῖς ὅτι τῷ Θεῷ τὸ ἀντικεῖσθαι καὶ ἀντιμάχεσθαι; ἢ τοίνυν τὴν ἰδίαν ὑπὲρ πάντων
ἀναθεματίσας σήμερον αἵρεσιν, τῇ τῆς ὁμοουσίου τριάδος ἐκκλησίᾳ κοινώνησον. ἢ τοῖς αὐ-

τοῖς

τοῖς ὀπιμβίων, τῷ ἐνθένδε θάττον ἐπαναχώρει, τὴν ἐντὸς ἑαυτοῦ ἡμερῶν ἀγαδεξούμενον θερμότητα ἀπεκδεχόμενος. ἡ ὁ μὲ δίκαιος τοῖς σημαινομένοις αὐτῷ σημείοις ἄνδρα καταλαβών, ἃ προστεταγμένα εἶπεν, πάλιν ἀπῆλθε· ὁ δέ γε Τερέντιος ὡς τῶν τοιούτων κατήκοος λόγων ἐγένετο, τὴν ψυχὴν αὐτίκα ἐν νοῦν συγχυθείς, καὶ ἃ φρενὰς ἐλλοιωθείς, ἐνεὸς ἐίστηκει καὶ σιωπᾷ μος. ψυχὴ γὰρ ἀπονοίᾳ καὶ τύφῳ καταζεθῆσα, ὥσπερ δὴ ταῖς κολακείαις ἐπαίρεται, οὕτω καὶ τοῖς ἐλέγχοις καταπίπτειν οἶδε καὶ ἀμέτρως καταβαπτίζεται. ὀφείλω ποτὲ μὲν ἐαυτῷ γενέσθαι, καὶ τὰ ἀγαθὰ τοῦ δίκαιου αὐτοῦ μιμνήσκεσθαι παθὼν ὀπτικοῦ ἐνέπλησε, ἅμα τε καὶ τὰ τοῖς Ἀρειανοῖς συμβάντα ἀναλογιζόμενος, τοῖς τοιούτοις λογισμοῖς ἐις ἐν τὸ Θεοῦ φόβου σωσθεὶς, τὴν ἑαυτοῦ κοινωνίαν ἐν ἀρχιερατικῇ δηλοῖ. βούλομαι οὖν ὁ θεομίμητος ἀνὴρ καὶ θεόσοφος, καὶ ἀγαθὸς μιᾶς ἀφορμῆς μυείας εἰδὼς ἐν Θεῷ σαλεύειν ψυχάς, τὸν τοῦ κλήρου τινὰς τῆς ἐκκλησίας πύλας ὅπως ἔσω καλύσας, ὡς μηδενὶ τῶν συνειλεγμένων συγχωρῆσαι τὴν ἔξοδον τῆς θείας λοιπὸν μυσταγωγίας ἐκτελεσθείσης, Τερέντιον προσκαλεσάμενος κελεύει τοῦ ἀμβωνος ὀπισθαίτα τὴν ἰδίαν αἵρεσιν ἀναθεματίσαι λαμπρᾷ τῇ φωνῇ. οὐ γνωμιδίου, καὶ τῆς φήμης καθ' ὅλου τὴν πόλιν διαδραμούσης, ἐν τοῦ Τερεντίου φοιτηταὶ ταῦτα ἀκηκόοτες διακόσιοι καὶ δύο πρὸς τοῖς ἑξήκοντα τολμῶντες ἐν ἀριθμοῖ, ἵνα πρῶτον συγγενοῦν τε καὶ συνοικοῦν πλῆθος αὐτοῖς, ἐν τῆς ἐκκλησίας αὐλῇ καὶ συζήματι προσετέθησαν. πόσον τοῦτο τῆς δι' Ἀβραὰμ τοῦ Λὼτ ἀναῤῥύσεως μεγαλοπρεπέστερον; ποίας ἑκατόμβης, ἢ χιλιόμβης οὐ χαριέστερον; οὕτω δὴ καὶ ὁ ἀμπεπλεγμένος ἐν πυθμαπι καταβαλών, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μετάβαλών ὁ μακάριος, τελείοις προσκινηταῖς τῇ τελείᾳ τριάδι ἀπετέλεσε, καὶ μίαν ποίμνιον ἐν ἀγαθοῦ ποιμένος πεποιηκώς, εἰς αὐλὸς ἐν ποιμὴν ἐν Θεοῦ ποιμαινόμενος.

Καὶ ἐν ὁρᾶν ἀπομένας τὴν τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐπομένοις φωνῇ, τὴν ἐκκλησίαν προσφοιτώσας, καὶ δὴ καὶ τὸν προσοῦσαν προσοφλικὸν χόρτον αὐτοῖς, ἐν τῆς εὐλαβείας τῷ Θεῷ προσανέχοντας, καὶ μάλιστα κατ' αὐλὴν ἐν τῆς θείας ἱερουργίας καιρόν, ὁπότε καὶ ἐν μέγαν πολλὴν ἐπὶ τούτοις ποιούμενον ἡδέσαν τὸν ἀκρίβειαν. ἐνίκα καὶ γὰρ ὁ θεῖος καὶ πρόμιερος ἐν ἐκεῖνος αὐτὸς μόνος τὴν φρικτὴν ἐκ μυστηρίου θυσίαν, τῷ μὲ ἐντὸς τοῦ βήματος πλήθη λίνας τῶν τῆς ἐκκλησίας εὐλαβεστέρων ἐφίστη, ὡς, εἴ τινες εἶεν καταφρονηταὶ τοσοῦτον καὶ βδύσσοι, ἐν τῆς ἱερουργίας καιρὸν ἐις ὁμιλίας ἀκαίρους μυλίσκειν βουλόμενοι, ἐκεῖνα τούτων ἀκωλύεσθαι. τοῖς δέ γε περὶ τὴν ἱερὰν ἠγωνισμένοις τράπεζαν, συνεχῶς αὐτοῖς ἐπισκήπτων ἐκ προσώπου, χεῖρας ἔλεγεν, ὡ πιστὸν ἱερεῖον, σὺν εὐλαβείᾳ ἐκ φόβῳ τῇ σεβασμίᾳ προσιέναι καὶ φρικώδη τράπεζαν, ἐκ μή τινα βιωτικὸν καὶ γήινον ἐν τῶν καθ' ἑαυτὰ λογισμὸν παραδέχεσθαι. πληροῦσθαι ἐκ γὰρ τὰ ἄδυτα τοῦ ὑπερτάτων καὶ μακαρίων δυνάμεων ἀφράστως σὺν ἀντιλαμβανομένων ἡμῶν. μηδὲ γὰρ ἂν αἰθερίνην φύσιν τῆς ὑπερφυοῦς ἐκ θείας θεσίας ἐν καταχέσει δύνασθαι χωρεῖσθαι, μὴ ταῖς αὐλοῖς καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς βοηθουμένου δυνάμεσιν, αὐτοῦ τε τοῦ θείου καὶ πνευματικοῦ πνεύματος τοῖς θείοις ἀντιφοιτῶντος ἡμῶν μυστηρίοις, ἐκ δι' ἀξίοις ἑαυτὸν τῆς τηλικαύτης χάριτος καθίστης· ἵνα μή, καθάπερ χόρτος πυρὶ, τῇ φωτιστικῇ σωτηρίᾳ προσομιλοῦντες, οὐ φωτισμὸν καὶ καθαρσιν, ἔκκαυσιν ἑαυτοῖς μᾶλλον ἐκ ὀλέθρου ἀντιποιῶμεθα.

Καὶ τὰ μὲ πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὴν ἱερατικὴν καταλόγου ὕστατα καὶ δι' ὁσαύτης φροντίδος ἐτίθετο· αὐλὸς μὴν τοῦ θεοφόρου καὶ τῶν ἀθανάτων θεατής, οἷος κἀν ἐν τοιοῦτον καιρὸν διεδείκνυτο; οὐδὲ γὰρ αὐθεσπίνης ἐδόκει τοῖς ἐις αὐλὴν ὁρᾶσι μεταληπτέα φύσεως, ἀλλ' ἀγελὸς ἐις ἐν δὴ θεσπίνῳ σχήματι καταφαίνεσθαι. ἐπῆλθεν δὲ σοι καὶ ἡνὸ ἐν ἀποστολικὸν, Τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς ἀναδήναι. ἐνίκα γοῦν θεῖον πνεῦμα τὰ προσκείμενα ἁγιάσαν ἀοράτως αὖθις ὀπτοφοιτῶν ἐώρα (ἐώρα ἐν γὰρ σωπήσας καὶ ἕκαστον αὐλὸν ἱερουργίας

αὐ. Περὶ τῆς τοῦ λαοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ εὐταξίας.

οβ'. ογ'. Περὶ τῆς καθ' ἕκαστον αὐτῶν ἱερουργίας καὶ ἐν τῷ ἀξίων δυνάμεων ἐπιφοίτησις.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γίας καθιερῶν) ὑπὸ ἐξίστατό τε αὐλίκα τῆς γῆς, καὶ μεπάρσιος ὅλος ἐκρέματο, μέχρις ἂν αὐτῷ ὁ ἀνεκφράστως ὁρώμενον καθωρᾶτο. ὅθεν δὴ ἐκεῖνο πρῶτον ἐλεητέον. Ποτὲ γὰρ τῶν συλλειτουργούντων τις αὐτῷ λειτουργῶν πρὸς ἀνάγκην ἀνθρωπίνων τινῶν παθῶν ὁ ὅμμα ἀμφιπλανώμενος, ἐντεῦθεν ἐπὶ θεῖα μεγάλως τοῦ θεοφιλοῦς ἀνεκρύβη. ὃν δὴ τοῖς πρὸ ἀμφοτέρων ὀφθαλμοῖς ἐκεῖθεν αὖθις μεταπέμψας, ὅπως τῆς θείας ἐκείνης ἐπιφορᾶς πάλιν ἀπολαύσῃ, καθάπερ καὶ ὁ πρότερον. ὅθεν ἔκποτε τοῖς ἁπάντων ἐπὶ τοῦ ναοῦ ὑπερῴᾳ καταπαύεσθαι διετάξατο, ἀσφαλείας τε ἕνεκα καὶ τῆς τοῦ ἀθανατίζοντος τοῦτο σωτηρίας οἰκονομήσας. οὕτω δὲ τῆς ψυχῆς ἀπολιτικὸν καθαρὸν καὶ πολυγεὲς ἐκάπεδείξε, καὶ οὕτω τῇ τοῦ πνεύματος αὐγῇ ὁ ἐντὸς ἀνθρωπος κατηυγάζετο, οὐχ ἁπαξ μόνον καὶ δὶς Μωϋσέα ὁ πρόσωπον δοξαζόμενος, ἀλλ' ἀεὶ δόξῃ τῇ τοῦ πνεύματος δοξαζόμενος. ᾧ μὴν οὕτω μεγίστῳ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεῖ, ὡς κεκαθαρμένῳ τὴν καρδίαν, εἰκότως καὶ ὁ Θεὸν ὁρᾶν ἐζεγένετο. ἡμῖν δὲ λοιπὸν ὁ λόγος πρὸς τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων φυλακὴν τε καὶ πρόνοιαν ἀφορᾴτω· ἣν καὶ αὐτὴν πολλήν τε οὖσαν, καὶ πολλοῦ διορθώσεως τοῦ λόγου, ἐξέστι γνωρίσαι καὶ ἀφ' μιᾶς ἐπανθήσεως.

Συνεδριαζόντων γάρ ποτε τῷ μεγάλῳ Ἀσιανῶν ἐπισκόπων εἴκοσι καὶ δύο ὄντων μόνοι, Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Οὐδγεντίνου πόλεως, εἰς μέσον ἐπεισιών, λιβέλλους κατὰ Ἀντωνίνου ἑνὸς τῶν συγκαθημένων τῷ Ἐφεσίων διέποντος ἐπισκέδωκεν, ἐπὶ τούτοις συγκειμένους ἐγκλήμασιν. Ἑνὶ μὲν καὶ πρώτῳ, ὅτι περὶ ἱερὰ σκεύη μετασκευάσας, ἃ ἑαυτῷ ὑφ' εἰς οἰκείαν χρῆσιν ἀπένεμε. Δευτέρῳ δ', ὡς λίθους τοῦ θείου λυτῆρος ἐκβαλών, ἃ ἑαυτοῦ βαλανείῳ ἐνέβαλε. Τρίτῳ πρὸς τούτοις, ὅτι δὴ τῆς ἐκκλησίας κίονας ἀφελόμενος, τῷ ἰδίῳ κοιτωνίσκῳ ὑπηρείσιν. Ἐπὶ τούτοις τετάρτῳ, καὶ αὐτῷ παῖδα φόνου δεδρακότα, ἀθῷον πομπάσαι δίκαιον καὶ ἀνέγκλητον. Πέμπτῳ δὲ τοῖς εἰρημένοις, χρεία πρὸς βασιλέων τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐκκλησίαν πάλαι δεδωρημένην δίκαιον ἀφαιρεῖσθαι, ἃ ὑπ' αὐτῶν κατεβλήθη, ἰδίᾳ ποιήσατο τίμημα. Μετὰ ταῦτα ἕκτῳ, τὴν ἐαυτοῦ συμβίωσιν ἀποβαλόμενος, ἐγνωκὼς αὐτὴν πάλιν ἐπαναδοποίησεν. Ἐπὶ πᾶσιν ἑβδόμῳ, νόμον ἔχειν καὶ δόγμα τῆς ἑαυτῷ καὶ ὁ τῶν πρεσβύτερον δυάλογον, ἃ τῶν ἐπισκόπων χειροτονίας ἀπεμπολεῖν. ὁ τοίνυν ἀρχιεράρχης πρὶν ἢ τοὺς λιβέλλους ὑπαναγνωσθῆναι, πρὸς τὸν Εὐσέβιον ἀπιδών, ἀδελφέ, ἔφη, Εὐσέβιε· ὅρα μὴ μίσει, ἢ τινι ἑτέρῳ πάθει φερόμενος τὰ τοιαῦτα κατ' Ἀντωνίνου προφέρῃς ἐγκλήματα. αἱ γὰρ ἀπὸ μίσους ἢ λύπης ἢ τινος πάθους ἐγκλήσεις καὶ κατηγορίαι φιλοῦσιν, ὡς τὰ πολλά, τὴν ἀλήθειαν ἀμαυροῦν, καὶ μήτε τὰ ἀποδείξεις δύνασθαι ἔχειν, μήτε πιθανάς. πρὶν οὖν εἰς πολλὰς ἀκοὰς τὰ τοῦ Ἀντωνίνου κατηγορίας ἐλθεῖν, σκέψαι εἰ ἑτοίμως ἔχεις τὰ κατ' αὐτὸν σαφῶς ἀποδεῖξαι ἐμβολάς. μὴ γὰρ ὑποληφθείης, ὡς μὴ τὴν τῶν λιβέλλων εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσιν δέξεσθαί σοι λοιπὸν ἐναντία τῶν ἐπεγραμμένων, ὡς αὐτὸ θέλοις, λαλῶν. ἐκεῖνο μόνοι εἰδέναι σε χρή, ὡς οὔτε δυνάμενον ἀποδημεῖν ἀξειρήτου, οὔτε μὴ δυνάμενον πρὸς τοῦτο καταμαγκάζομαι. ὁ δὲ Εὐσέβιος, ὡς τὰ πρῶτα ἤκουσε, πραοτέρας μᾶλλον ἐχρῆτο φωνῆς, καὶ σφοδρότερον διημφιέζετο, μηδὲν κατὰ πάθος, ἀλλ' ἅπαντα πρὸς τὴν ἀλήθειαν φθέγγεσθαι. οὕτω τοίνυν αὐτῷ διατεινομένου, πάντων ὑπεπροθετο τὰ τῶν λιβέλλων ὑπαναγνωσθῆναι. πρὸς ἅπερ ὁ τῶν ἐπισκόπων λοιπάδες, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τοῦ ἑνὸς ἀνομότερον ἔφασαν, καὶ ἀπηνέστερα πάντα καὶ βέβηλα, ἀλλὰ γοῦν τοῦ ἐμπίπτειν τῇ πάσῃ, προφάσει ἢ τῇ κακίᾳ ἤρεσκον δὴ τὰ τῆς ἐξεπάτησε. ἐγὼ γὰρ ὅτι μαθεῖν καὶ δυνήσεσθαι τὴν ἱερωσύνην ἀπεμπολᾶν, καὶ τὴν χεῖρα καπηλεύων τοῦ πνεύματος, πῶς ποτε πρὸς ἄλλο τι κακίας εἶδος βλασφημήσεται; πολλοὶ τοιγαροῦν ὅτι τούτοις λόγων κεκινημένων, καὶ τοῦ μὲν Εὐσεβίου αὐτὸν τε Ἀντωνῖνον καὶ τοὺν ἐπ' αὐτῷ χειροτονηθέντας, ὡς χειροπόρους ἐλέγχοντος, αὐτῷ δὲ ὁ ἔλεγχον πάντη διαφευγομένων, ὅτι παραγωγὴ μάρτυρων τὰ τῆς δίκης κατέλη-

ξεν.

οδ'. Περὶ τῆς τοῦ συλλειτουργοῦντος αὐτῷ ἱερέως εἰς δι' γυναῖκά τινα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐμπαθοῦς ἐράσεως.

οε'. Περὶ τοῦ ἀκεκοιμημένου τῶν ἱερῶν καὶ ἀποστολικῶν κανόνων φυλακῆς, καὶ περὶ τῶν Ἐφεσίων ἐπισκόπων Ἀντωνίνου.

ξεν. ὁ οὖν μέγας τοῖς δυσχερὲς ἀποβλέψας τὸ πρόγμα τος, ἢ δ' ἐργῶδες ἢ χρόνιον τῆς τῶν μαρτύρων ἐκλογισάμενος ἀθλησέως, αὖθις ἐκεῖνος (ὡ τῆς ἀποστολικῆς ἢ ἡμιν ψυχῆς) ἔγνω δεῖν εἰς τὴν Ασίαν φοιτῆσαι, καὶ ἑαυτὸν ἡμέσθαι τῶν ζητουμένων ἐξεταστὴν, ἐν οὕτως ἐκτετηκότι σώματι, ἢ πόνοις ὅτι πλείστοις ἢ νόσοις κατειργασμένῳ τὰ λοιπὰ εἶδον οὐ τω πολλὴν ἐκκλησιαστικῶν χεῖρα τοῦ γμάτων ἐπενεγκεῖν προσελόμενος. ἀλλ' ἐπέ- χον τέως αὐτὸν ἐπεδήμουν τε ἢ μάλα τὴν ἔξοδον ὑπετεύδοντα, ὅ τε βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος σὺν ὅλῳ τῷ δήμῳ, πολλαῖς ὅτι ταῖς πρεσβείαις ἰδίαν ἐκδιασάμενοι, τοιαῦτα ἢ λέγοντες ἅμα ἢ προσπίπτοντες, οἷα ἢ παῖδες ὑπὲ ἀποδημοῦντι πατρί. οὐ μὴν αὐτὸς ὑπερθεὶς τὸ πρόγματος προὐμελησεν, ἀλλὰ δὴ πρὸς τῇ συνόδῳ τῶν εἴκοσι ἢ δύο ἐκείνων Ασιάρχων ὑπισχνεῖται ἕτεροι τρεῖς ὃ αὐτὸ ἐκπληρωσόμενοι δῆθεν ὑστέρημα εἰς τὴν Ασίαν ἀπεσταλκώς, ἀκριβῶς ἅμα ἐκ νομικῶς ἐξετάσαι πρώτα φόβῳ Θεοῦ καὶ ἀ- ληθείᾳ διεκελεύσατο. ὧν τὴν Ασίαν καταλαβόντων, οὐπω τε τῆς δίκης ὑπὲ ζήτησιν ἦλ- θε. ἐ Εὐσέβιος μὲ, ὡσ' Αντωνίνῳ συνειδὼς ἑαυτῷ πονηρὰ χρεισίῳ προσκλαπεὶς, τῆς Ασίας ἀπέδρα· Αντωνῖνος ὃ ἢ αὐτὸς ὑ πολὺ ὃ ὢν μέσῳ, ἐ τὴν σωτῆρ κρίσιν διεκφυγών, πρὸς τὴν ἄφυκτον ἐκείνῳ ἢ ἀδήκατον ᾠχετο. ἡ μὴν τοι συνόδος ἐφ' ἑκάστοι τὴν Εὐσεβίου ἀπεκδεξάμενοι ἄφιξιν, ἐπείπερ μηδαμοῦ κατεφαίνετο, ἀπατεῶνα τοῦτον ἐ συκοφαντῶν κρίναντες, πρὸς Ⓜ μέγαν αὖθις ἐξεχειρέρχοντο ἐσρεφαν.

Τί οὖν ὁ τοῦ Θεοῦ μιμητὴς, ἡ μεγαλόφρων ἐκείνη ἢ ἀδαμάντινη ψυχή; ἐπεὶ γὰρ μηδὲν εἰ- δε σὺν ἀπεσταλμένοις δούσαντας, πρώτας λοιπὸν φιλίας ἐξερρήξας δεσμοὺς, ἢ πάσης ἐκε- τηρίας αἰώτερος καταστὰς, οὐ σώματος ἀδυναμίᾳ, οὐχ ὁδοῦ μῆκος, οὐχ ὥρας δυσχείμερον, ἧς ἐπῆρχεν ὁ τότε καιρὸς, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ὅσα εἰκὸς κατεμαρκῶσαι Ⓜ μὴ κατ' ἐκεῖνον εἰς ἀνδρείαν, ἐκπολεμισάμενος, προθυμίᾳ ἢ ζέσει πνεύματος εἰς πλοῖον ἐμ- βας, ἐξ' ἑπτὰ μὲ ἡμερῶν κατιὼν τῶν εἰς Απάμειαν· ἐκεῖθεν ὃ Παῦλον ἢ Κυεῖνον ἢ Πο- λεμάδην σὺν ὑπισχνουμένους, οἷς ἔκρινε συνοδοιπορεῖς αὐτῷ ἡμεσθαι, μόν' ἑαυτὸν λαβὼν ὁ πανύ- σιος, σὺν αὐτοῖς πεζῇ τὴν πορείαν ποιούμενος καταλαμβάνει τὴν Εφεσον. πάντες ὃ Λυδῶν καὶ Φρυγῶν ὑπισχνοῦντο καὶ Καρῶν, καὶ πάσης ὃ τῆς Ασίας Ⓐ ὑπίσημοι μά- λα χαίροντες, εἰς τὴν αὐτοῦ δέησιν ἐκ δυτὸν, καὶ συνέρρεον, ὑπιποθοῦντες τὴν ἀγ- γελοειδῆ ἐκείνου ὄψιν θεάσασθαι, ἢ ἐπακοῦσαι τῆς μελισταγοῦς αὐτοῦ θεοσοφίας ἢ διδαχῆς. τὸν μεγάλον τοίνυν εἰς ἔξέτασιν μὲ τῶν συνελθόντων ὑπισχνουμένων ἑβδομήκοντα τελού- των Ⓜ ἀριθμὸν προσκαθίσαντος, Εὐσέβιος, ἐπὶ τὸ δεῖ Ⓜ Αντωνῖνον δίκης ἀπήλλακτο, θαῤῥοποιήτως λοιπὸν Ⓜ κατ' αὐτοῦ δέ μαρτύρων ἔλεγχον προσῆκατο. ἐξελεγχθέντων δὲ προφανῶς τῶν τοῦ ἱερωσυνίου ἐξωπασμένων, αὐτὸν μὲ ὁ τῶν θείων νόμων ἀκριβέστατος φύλαξ (ἐξκαίδεκα ὃ Ⓐ πάντες ἐτύγχανον) καθαιρέσει ὑπέβαλε, τὰ καταβληθέντα ὑπ' αὐτῶν ὑπὲ τῇ ἱερωσυνῇ ἐκ τῶ τοῦ Αντωνίνου κληρονόμων δωδεκαπλᾶσα τούτοις προσ- τιταχῶς ἑτέρους ἀντ' αὐτῶν ἐπ' ἐλαβείᾳ δέμβοντας τῆς ἐκείνων ὑπισχνοῦς αἱτήσε- κηκαλῶ. Ηρακλείδην δέ τινα Κύπριον μὲ ὃ ἡμος, δέκτην ὃ αὐτὸ, δύσρα πάσας ἐρε- τῆς ἐγκεκοσμημένον δωδὶ Αντωνίνου τῆς Εφεσίων ἐκκλησίας προέδρου κατεῖσατο. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἑτέρων ἓξ τῷ Αντωνίνου κεφαλαίων ἡ ἱερὰ ὦ οὐδὲ κεφαλὴ ἀπημβλυνε, τὴν προσή- κουσαν ὃ ἢ τούτοις λύσιν προσεπιτέγκατο. ἀρ οὖν τὰ μὲ τῷ Ⓜ Αντωνίνου οὕτω τε ὦ σω- φῶ διεγνώσθη, ἐ ὅτω πέρας αἴσιον ἔλαβε· τὰ ὃ τῷ Ⓜ Εὐσέβιον λέληθεν, ἡ ὀλιγώρως, ἡ μὴ κατὰ νομικῶς οἰκονόμητα; ἢ μὴν οἶμαι. καὶ αὐτὸν οὐ δὴ τοῦτον ἑαυτῷ προσπασάμενος ἦλεγ- ξέ τε τῷ Ⓜ ψαλμῳδὸν, ἢ τὰς ἀμβρώσιας αὐτοῦ τῷ προσώπου αὐτοῦ πρέσησατο, τὸ τῆς ἱερω- συνῆς ἀποφήνας αὐάξιον ἀξιώματος. λέγε δ' οὖν καὶ Σολομὼν ἐκεῖνος τοῦτο δὴ τῷ κρι- τικῷ ἐγκοσμηθῆναι πρὸς χρείαν ἢ ἔσεσθαι ὁ ἡμέτερος ἐσπέρει ὑπὲρ Σολομὼν, ὅσῳ τῷ

οε'. Περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἀφίξεως αὐτοῦ, καὶ μεσίτης ἐκείνου ἐκκλησιῶν διορθώσεως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῇ κρίσῃ καὶ ⟨W⟩ ἔλεον θεομίμητος ἐκέρασεν. οὕτω γοῦν περὶ τούτων ἀκριβῶς ἀγαθὸς ὁ ἀκριβέστατος τῶν καλῶν ἀπάντων γνώμων τε καὶ κριτὴς, καὶ οὕτω θεοφρεπῶς ἅμα καὶ σωτηρίως οἰκονομήσας, τελευταῖον ὅτι πᾶσι δὲ τοῖς λόγου φαρμακον ἐπιπλῇ, δι' τοῦ ἀποστόλου φθεγγόμενος, Χάρις μηδενὶ βαχέως ὅτι μιθένα, μήτε ἀλλοτρίας κοινωνῶν ἁμαρτίας. χρῶναι καὶ γὰρ ἄξιον τὸν μέλλοντα ἱερᾶσθαι, περιχαρῶς μὲν εἰ τινὶ πίστιν ὀρθὸς, καὶ τοῖς δόγμασι πέφυκεν ἀκριβής· εἶτ' ὤπως, εἰ καθαρὸς τὸν νοῦν, καὶ τὸν λόγον διδακτὸς, καὶ σῶμα τὸ ἁγνὸς, καὶ φιλάργυρος τὸ τρόπον, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ὁ ἅπασιν ἀνεπίληπτος, καὶ πλείοσι δὴ τοιούτῳ δὲ τῆς ἱερωσύνης εἰκότως ἐγχειρίζειν ἀξίωμα. οὕτω πολιτὶ μὲν εἰς ἀκρίβειαν καὶ περὶ τινὶ ἱερωσύνῃ, ὁ πολιτὶ τινὶ ἀρετῇ καὶ τινὶ φρονήσει ὡς ὄντως ἀνέφικτος. καὶ εἰ μὲ ἅπερ τοῖς περὶ ἱερωσύνης λόγοις ἐκέκυφεν, ἔγνω σαφῶς δὲ λεγόμενον. ὅθεν ἐγὼ ἑωρακὼ δὲ τινὶ Ἀσίᾳ οἰκοῦντα πολλῆς ὅπη τῆς περὶ αὐτὸ περιοίας ὑπερδιόμενον, ὅτι πλέον καὶ αὖθις ἐγνώκει ἡμῶν ἐνδιατρίψειν αὐτόθι. καὶ τοῦτο μὲ ζώσῃ φωνῇ καὶ τῆς ἀληθείας ἀκτῖνας περιφαπλῶν, τοῦτο ἐγὼ ὑπισχνοῦμαι καὶ δι' ὀλίγων, ἔστιν ὅτε δὲ λογίων ἀνδρῶν δεῖον ὑπανθήμιον, πρὸς τῇ τῆς θυσιαστείας αὐγλῇ κατηύγαζεν. ὡς ἐγὼ λοιπὸν αἱ τὸ πάσχα περισπουδαζόμενον ἡμέραι, δὲ ἐπεζήτει μὲν ἡ Κωνσταντινούπολις ⟨W⟩ σοφὸν αὐτῆς καὶ μέγαν διδάσκαλον, πυκνὰ δὲ γράμματα πρὸς τὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίδος πρὸς αὐτὸν διεπέμποντο περιφοβούντα τινὶ ἐπιμόδον, ὡς μὴ μόνον τῇ αὐτοῦ προσοίᾳ φαιδροτέραν αὐτοῖς ἡμέραν θεῖναι τινὶ ἑορτινὶ, ἀλλὰ δὴ δὲ τούτων θυγατρικὸν ὄγκον τῶν ὁσίων ἐκείνου χαρῶν τῆς τοῦ θείου λουτροῦ ἀξιωθήσεται χαρίτος, ὁ θεῖος ἀνὴρ καὶ τῷ θείῳ ἀεὶ κινούμενος πνεύματι, οὐ περὶς τὸ τῆς πόλεως μέγεθος, οὐ περὶς τινὶ βασιλικὸν παράκλησιν ἀπιδών, ἀλλὰ τινὶ τῆς ἐκφοβοῦντος ἐκκλησίας πλείονος θέλημα (ἑώρα καὶ γὰρ τὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐκφοβοῦντα ἐπαύξοντα) οὐ τὰ τοῦ θείου πάσχα μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἤδη καὶ περιτέρω παραμένειν τοῖς κακῶς ἔχουσι καὶ θεραπείας μάλιστα χρῄζουσιν ὁ δοκιμώτατος τῶν ψυχῶν ἰατρὸς ἐδικαίωσεν. ὅθεν τοῦ μὲ πίστεις ἐπὶ καὶ μᾶλλον τῇ τε πίστει καὶ ταῖς ἐπιταγαῖς ἐχρώσατο,

Τὰς δὲ τῶν αἱρετικῶν ἐκκλησίας Ἀρειανῶν τε καὶ Ναυατιανῶν, καὶ δὴ καὶ τὰ παρεσκαδεκατιανῶν τῇ τοῦ ὀρθοῦ λόγου σαγηνεύσας πλοκῇ, ἀλλὰ τε ἀποστολικώτατα πλεῖστα καὶ θαυμαστὰ ἔργα ἅτε θεοφιλέστατος, τοῦ Παύλου ῥήματα, Παρεστήσαμην ὑμᾶς τῷ Κυρίῳ, τελευταῖον ἐπεπείπτων, ὅτι τινὶ βασιλεύουσαν πάλιν ὥρμησε.

ο'. Η αἱρετικῶν τινων εἰς τὸ ὀμόδοξον κοινωνία. Πραξ. κ. λϛ.

Κατὰ δὲ τὴν Βιθυνῶν χώραν ἠνώμενος, εὑρέσκει τινὰς ἐν αὐτῇ τινὶ ἱερὸν καλουμένην περικαλλέστατον νόσον, τοῦτον τινὶ περισπουδαστὸν τοῦτο τοιούτου λαχόντος νοσήματος, πρὸς δὲ πᾶσαν δυσθεραπείαν συμφορά τε καὶ ἀληθινὰ νικᾷν. ὕστερον γὰρ ἐκ τοῖς ἔξω δὲ ἱερὸν μὴ τι μεγάλα προειλήφειν. ἱερὸν καὶ γὰρ ἰᾶσθαι, ⟨W⟩ μέγαν φασίν. ἔστι γὰρ ὡς ἀληθῶς νόσημα χαλεπώτατον, νόσημα ἐλεουμένων τε ὁμοῦ καὶ μισουμένων, συμπνευστῶν τε σκυθρωπὸν, καὶ φιλίας διαπεφευγὸς δεσμόν· νόσημα ἀποστερῶν μὲν ἀληθείας ἐκ τῆς ἀπὸ τοῦ ζῆν ἡδονῆς, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς τελευτῆς διαπαύσεως· τινὶ μὲν ἀνδρὶ ποιῶν, τινὶ δὲ μακρύνων, καὶ πλείοσιν ὧν εἰς θεραπείαν διδόμενον, ὁμοῦ δὲ πρώτων ἀποστερούμενον. περὶς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ τοῦτο τινὶ ὁ μισάνθρωπος καταπαίρειν ἅπασι κατὰ τῶν ἀθλίων ἀδελφῶν τινὶ νοσούσῃ, ὥστε ἐρπυστικόν τι νομίζειν εἶναι καὶ μεταδατικὸν ὅτι τοῦ στυγνιάσαι τοὺς ἐκείνοις δὲ νόσημα. ὅθεν αὖθις ὁμοῦ πρώτης ἐπαφὴν ⟨W⟩ τινὶ γλῶ οἰκοῦντες καὶ πόλεις τε καὶ κώμας ἀνθρωποι, ὡς μήτε οἰκίας ὑποδαίνειν αὖθις, μήτε ἀγορᾶς, μὴ βαλανείων, μὴ πόλεων. καὶ φίλον τις ἔχοι τοιοῦτον, καὶ συγγενῆ, καὶ ἀδελφὸν, καὶ παῖδα, ἔξω τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας ὡς ἐχθρὸν ἀπελαύνει καὶ μίασμα, τὰ πάθους ἤδη ἀμυδρά τινα καὶ ἀμφίβολα πρὸ τοῦ φαίνοντος μόνον τεκμήρια. ἡ δὲ τῆς συμπαθείας ἐπιπόθησις, καὶ ἰῶ ἡ Φύσις ἀνῆψε φιλοστοργίας φλόγα, ὑπὸ τῶν μόνων (ὦ τῶν πάθους) ἐκαπροσδέννυται. τούτων οὖν πλείστους ὁρῶν ὁ μακάριος, ὡστε ἰνας

ο'. Περὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπιστροφῆς αὐτοῦ, καὶ τῆς περὶ τὰ ἱερὰν νόσου τοσούτων ἐπιμελείας.

a. Τιμ. δ. κϛ.

ζωας ἐξοδείσους ἐν τῇ Βιθυνῶν χώρᾳ καταχειμάζους, ἐρριμμένους ἐν ταῖς ὁδοῖς οἷα νεκροὺς ἀτάφους, κινούμενα λείψανα, ἕρποντα σκιώματα, λογικοὺς δὲ θεφποὺς φωνὴν ἀφιέντας ἀναρθρον, ὥστον μόνον ἀπὸ τῶν χαρακτήρος γινωσκομένους, ὅσον εἰδέναι σὺν ὁρῶντας, ὅτι ποτὲ ἦσαν δὴ θεφποί, καὶ δακρύων πηγὰς καὶ πρεσβείας καταβρέξας, ἱκανὰς τοὺς τότων ἐμφιλοσοφήσας παθήμασι, λαμπρὰ φερωνύμους ἔθετο καὶ σπουδῆς σεμνοτέρους καὶ τοῦ μισανθρώπου τῆς τηλικαύτης αὐτῷ ποινὰς θήσασθαι συμφορᾶς. ἐπὶ δὲ τόπον τινὰ πικρὸν σκώληκον βύρηκος ὀπιτηδειότητον, καὶ ἄγαν ἀέρος τε μετέχοντα λεπτοτάτου, καὶ ποταμὸν ἔχοντα παρακείμενον, χρήσιμον αὐτοῖς πρὸς τὸ σὺν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀποκαθαίρειν ῥύπους ἐσώμενον, οὐ δέξωνησάμενος αὐτίκα θεμελίων ἀπήρχετο. τῷ τοίνυν τῷ τύπῳ χειτοιωτῶν δυσχεραινόντων πρῶτον καὶ καταβοώντων τὰ μέγιστα, ὥσπερ ἤδη μεταβαίνης εἰς αὐτὸν τὸ νοσήματος, δείλαιοι τῆς ἐυτονοίας, ἐλεεινοὶ τῆς θεμελίας· οὐ γὰρ ἀλλὰ θεία καὶ ἐπαφροδισιακῶς ὦ φερωνύματι, τὰ αὐτῷ καρδίας τῆς πρὸ γενέσεως τε καὶ βασιλείας οὐρανῶν λόγοις βυμηχάνως καταλεπίας, καὶ πείσας μηδεμίαν ἐπιβουλὴν ἐγγίνεσθαι βλάβλιν, ἀλλ' ἐυτονοίαν ἄλλως εἰ) καὶ τὸ μισανθρώπου ἐπιβολίου, τότους τε κατεπραΰνε καὶ πᾶσαν τεκτονικὴν ὅπῃ ὃ ἔργον ἐκίνει χεῖρα. ἀλλὰ τίνι μὴν τοιαύτῃ ἐγχειρήσει ὁ τῶν καλῶν ἀγαρέτης φθόνος, ἢ τῷ γυναίῳ τῆς βυσεβείας ἀθλητῇ ἐπενεχθεῖσα, ὡς ὦ Ἰὼβ ἐκείνῳ, δοκιμασία καὶ πύρωσις, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται, διεκώλυσέ τε καὶ σὺν ἔβασιν εἰς πέρας ἐλθεῖν, εἰ καὶ τῇ προθέσει τὸ θείου ἀνδρὸς τὴν περιώσιν εἴληφε· καθ' ὧν ἡ τεφανοῦ Θεὸς σὺν κλησθὺ καὶ πρόθεσιν. ὁ δὲ γε τῶν ψυχῶν οἰκονόμος καὶ φερωνυμὴς τὴν Βυζαντίδα καταλαβών, καὶ καὶ ὃ σεμνὸς πάλιν ὅπῃ τὸ ἄμβωνος ὁσημέραι προσαναβαίνων, τὰ πρὸς οἰκοδομὴν τὸ πλήθους θεωρείας ποταμηδὸν ἐπρέβλυζεν. ὅτως σοβέποτε τῆς τῶν πέλας οἰκοδομῆς καὶ προμηθείας ἐπαύετο. εἰς τοσοῦτο ἡ ἀρὰ κοσμιότητος καὶ ἀρετῆς ὃ τῆς πόλεως ἐπφυήκτο σύστημα, ὡς μηδὲν τῶν ἐν ἐρήμοις βιοτῶν καθορᾶν ἐλαττούμενον. ἀπλῶν μὲν πᾶσα κραυγή, ἀπελήλατο δόρυβος, κακία ἡ πᾶσα καὶ ἀημοσιωτὴ τὸ μέσου ἐξήρητο· γαλήνη δ' ἦς βαθεῖα καὶ ἠρεμαία καὶ πάσασις, ἀρετή τε πᾶσα καὶ σεμνότης ἐμπεπολίτευτο καὶ ἀντὶ τῶν μαλθακῶν καὶ ἀσέμνων μελῶν, ψαλμωδίαι πνευματικαὶ ἠκούετο ἄσματα. τὴν τοίνυν τοσαύτην τὸ ποιμνίου κῦ Θεὸν ὀπάδοσιν καὶ προκοπὴν ὁ ποιμναρχὴς ἑωρακώς, δέον ἡγήσατο καὶ ἀσκητικοὺς κῦ τὴν πόλιν οἴκους ἀνεγείρθαι. δυὰς δὴ τῶν εὐκτηρίων οἴκων εἰς τοῦτο ἀφιερώσας, καὶ προεισμὸν ἁγίτης ἀρκούντως ἐπενείμας αὐτοῖς, τὸν μὲν ἀνδρῶν, τὸν δὲ γυναικῶν φρονπιστήρια ἀπετέλεσεν. ἀρχὴ τοῦτο τοῦ κῦ τὴν βασιλίδα πόλιν οἴκοις μοναστῶν ἀνεγείρεσθαι. ἀλλὰ ποῖος λοιπὸν ἐφίκοιτο λόγος τὸ πλήθους τῶν ἐπ' εὐζωΐᾳ μὲν καὶ πλούτῳ σώματος ὥρᾳ μέγα φρονεῖν ἐχόντων, καὶ εὐτελῆ δὲ καὶ ἀπέριττον μικροῦ καὶ ἀσώματον μονήρη βίον ἀλλαξαμένων, σὺν ἀνδρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν, τῶν μὲν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῶν δὲ καὶ ἐρημίαις ἀπεταξαμένων καὶ ὄρεσιν;

Ἐπεὶ δὲ ὁ κοινὸς τῆς οἰκουμένης προμηθεὺς καὶ πρεσβύτης διαυλον, ὃ τὸ λόγου, διεναθλῶν, ἔνθεν μὲν ἐν σπουδῇ καὶ καὶ ἀπόστολον πρεσβεύμενος καὶ τῶν ψυχῶν ἐπαγρευτάν, ἐκεῖθεν δὲ τοῖς ἀγῶσι τοῖς ἀσκητικοῖς ἐναγωνίζόμενος, ὑδίρῳ μὲν πρεσβεύεσιν, ἤδη δὲ καὶ βεκήγχῳ ἐπὶ τῶν σπουδῶν δημιουργείαν κατεῖχετο σπουδάτερον, τῶν συγκλητικῶν τις Νεβριδίος τὄνομα, σπουδῶν ὡς ἔστι καὶ τὸ Θεοῦ δοῦλος πρεσβεύων ὃ σῶμα ψυχαγωγούμενον ἐξαρκεῖν μάλιστα πρὸς τὴν τῶν πλειόνων ὠφέλειαν, κρίσιν λαβεῖν αὐτὸν, ὃν ἀὸς ἐκέκλητο ἀγεῖν, κατά τινα τῆς πόλεως τόπον, καθ' ὃν μικρὸν τῶν μακρῶν τοίων ἐξαναπαύεσθαι. Ζεῦγμα τῷ τόπῳ τὄνομα. ἐν γὰρ καθαρὸν τὸ χωρίον ἀέρος, καὶ πηγὴν πρὸς τῷ δυαρρᾶσαι σῶμα κατασκευὴν ὀπιτηδειότατον. ὁ δὴ μέγας καὶ τὴν ψυχὴν ὡς ἀληθῶς ἀδαμάντινος ἐκμέλων πρὸς τὸ πνεύματος πρόσκλησιν ἐχθρὸν εἶπεν, οὕτω τὴν Νεβριδίου ἀξίωσιν διεκρούσατο.

πθ'. Περὶ τῆς εἰς αὐτὸν ἐν τῷ Γ. Καλοδημάτων καλυμμένου τύπῳ Ἀνδρέου τε καὶ Σπύρου τῶν ἀπεστόλων, καὶ τῆς ἐκομένους ἐμφανοίας καὶ ἐν παρ' αὐτοῖς χρηματισθέντων αὐτῷ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλιω ἐπείπερ αὖθις ὑπεκείμην ἀγαν ϗ δι' ἴχνου αὐτῷ γινόμενον εἶδε ⟨W⟩ αὖ θερπον, εἶ-
ξας μόλις τῇ σωεχῇ ⟨T⟩ βακλήσει, τῆς ἐκείνου λοιπὸν γνώμης ϗ βουλήσεως ⟨T⟩. ἐ δὲ
πολλάκις ἀναχωρῶν ἐκάστε, καθ' ἡσυχίαν ἑαυτῷ σωεγίνετο, ἐν ᾧ ϗ ἥστερας πινός ὀπτασίας
ἠξίω), ἵν' ὑπὲρ ⟨T⟩ βακλιπεῖν ἄξιον. ⟨T⟩ εἰ γὰρ ⟨T⟩ εἰωθυίας μέσων νυκτῶν ἱσαμένῳ βυχᾶς
φαίνονταί τινες δύο ἄνδρες ἀθρόον ἱερεπτῆς ὃ εἶδος ϗ λίαν ὑπερλαμπρες. Ανδρέας ἦσαν 5
οἱ ὀφθέντες ϗ Σύχυς (τῦτο γὰρ εἰπεῖν ⟨T⟩ μέγαν ἄνδρες) ⟨T⟩ ϗ ⟨T⟩ τοῖς Βυζαντίοις
⟨W⟩ τῆς βύσεβείας λόγων ἐγκαταπεφραγμένοις, ἐ χάριτος εἰπόντες, ὁ τῆς ἡμετέρας ἀρχούσης
γεωργὸς δοκιμώτατος, ὅπῃ ὃ ⟨T⟩ λίβα τῦ ἀγροῦ μέρος πολυμυθὲς τυγχάνον ἐ χάρ-
ειεν ⟨T⟩ ἤδη ⟨W⟩ ὅσιον. οὗ ϗμοιμένου, φῶς ἐκ ἐκάστε καταστράπτον ὠρᾶτο. τῦ δ' φωτὸς μέ-
σον, χορὸς ἀνδρῶν ἅμα ϗ γυναικῶν ὡς πολύς, ὡς λαμπρὸς, ὡς ἰδεῖν θαυμαστὸς, βύλα- 10
βές ἄγημα ϗ δουλικὸν ⟨T⟩ ἐν τῇ ⟨T⟩ φαινομένων ὑπὸ δεσπότου. ὃ δ' ἰδὼν θέαμα καινὸν καὶ
ἀνέκφερτον, τῦτο μόνον, ὅτι γυνὴ τις ἰδὼν, ἐκ τοσῦτον φαῖνον, ϗ φωνὴ ἐκάστην λιγυρὰ ϗ χαρίεσσα,
Ιωαὴν, λέγουσα· τῦ ἐμοῦ δεσπότου ἰδοῦ ϗ Θεοῦ, καλῶς ⟨W⟩ τῆς ἀσκήσεως ἀγῶνα κηδόνισας,
καλῶς ὃ λογικὸν ἐπίμανας ποίμνιον. ἀλλ' ἀνάβρίζου ἔτι καὶ κεφαλοῦ. ἰδοὺ γὰρ ϗ μύρ-
τυρικός σε ἀναμένει δρόμος, ϗ ἀθλητικὸν ⟨T⟩ ποικίλων πόνων ϗ πειρασμῶν ἐκ τοιούτοις) 15
κάθηρ, ἵνα σε ὃ δοκίμιον φανερὸν ἐν τε γῇ ἐ ἐρανῷ καταχῇ, ὁ ⟨T⟩ Θεῷ ϗ μόνῳ τὰ νῦν
ἐστι γινωσκόμενον. ἀγαλλιάσθω οὖν σοι ϗ χαιρέτω ὃ πνεῦμα, ὅτι σοι ϗ χαρὰ ἐν ἐρανοῖς
ἀναλόγως τῇ θλίψεως τεθαμίευ). ἡ μὲ οὖν φωνὴ ῥῆμα πως ζῶν τα ϗ γλυκύτερον μέ-
λιτος ἀπηχήσασα, τῷ" λέγοντι σωαπῆλθε θεάματι ἅμα πάσῃ τῇ ⟨T⟩ εἰσεχώσῃ χορεία. ὁ
δέ γε τῶν πιούτων μύσης ϗ θεατὴς, αὐτίκα ἐκ τῶν λαληθέντων τίνι θεοτόκῳ τίνι 20
αὐτῷ χρηματίσασαν ἐγνωκὼς, ἐρρίφθη τε αὐτίκα ⟨T⟩ πρὸς γῆν, ἀχέτῳ χαρᾷ ἐ δάκρυσι συ-
χεθείς, ἐ ὃ τῆς Ελισάβετ ϗ αὐτὸς, Πόθεν μοι, ἵνα ⟨T⟩ πρὸς μὲ ⟨W⟩ ἐλάχιστον ἡ τῦ Κυρίου μυ Λυκ. α. μγ.
μήτηρ ἔλθῃ, ⟨T⟩ σπασαναχέκραγμ· ; ἐφ' ἱκανὸν τοίνυν βυχασθεὶς, ϗ βοηθὸν αὐτίκα ἐν τοῖς
κινδυνώδεσιν ἔχων πολλοῖς ϗ θερμοῖς καθικετεύσας τοῖς δάκρυσιν, ἐκάθεν ἐξαναστάς, Νῆλον ἐ-
κεῖνον ⟨W⟩ θεῖον ϗ θείων ἀκηκοσμάτων ἄξιον διϋπτήσας, ἅ τε χρηματισθέντα θαῤῥεῖ, ϗ τοῖς 25
λοιποῖς ἀναστῆσαι ⟨T⟩ πρὸς τῦτο ἐωθινοὺς ὕμνους ἐδιεκελεύε). ἐωθεν ὃ ὅπῃ τῦ τόπυ ϗμυ-
μένου, καὶ ναοῦ τύπον ὅπῃ ⟨T⟩ τῆς ὀφθείσης ὀνόματι ϗ τῷ πάλαι ⟨T⟩ ἀναδείξας σκηνῷ,
ὅπῃ τὸν πατειαρχικὸν οἶκον ἀνέτρεφε. τὸν ὡῶτοι ⟨T⟩ ἀναδεχθέντα ναόν, τοσοῦν οὐδαμῶς τῶν
ὑπισυμβαινόντων δυσχερῶν πολλῶν ὄντων ἐκ πέρας ἐλθεῖν διεκώλυσε· ⟨T⟩ τύπῳ ὃ τῷ ἀ-
ληθεῖ ὑπετέθκεν ἡ τῶν ἐκάστε τῆς θεομήτορος θαυμάτων ἀένναος χάρις ϗ δυνάμις. ὧν 30
πολλῶν ἐ μείζοσιν ὄντων, ἓν καὶ τῦτο τυγχάνει μνήμης ἐπάξιον. τὸν γὰρ δηλωθέντα τόπον
Πέτρος ἁγίος ⟨T⟩ τῦ μεγάλου θεῦ χάριτος ἐκληφώς (ὃς ϗ Παράπετος ἐπωνόμα-
στο, ἅτε Πέτρῳ ⟨T⟩ κορυφαίῳ ⟨T⟩ ἀναθέων τὸν βίον) ὑπετυπώσατο ὅτι ⟨T⟩ πρὸς κηπείαν διεγνω-
κὼς, πρωτοίοις αὐτὸν λαχάνων εἴδεσι κατεκόσμησεν· ἀφ' ὧνπερ ⟨T⟩ ὀξωνούμενοι ποικίλων
νόσων ϗ χαλεπῶν ἀπηλλάττοντο. χαίρει γὰρ ἀγρὸς φερωνύμιον ἐπάρχε, ϗ τοὐνωνύμιον (ὃ ϗ 35
⟨T⟩ ἀνάδοξον) ἐπεχομένῳ διέλυσεν, ἄλλων τε πλείστων δυσιάτων, ἢ ϗ αἰσίατων παθῶν ⟨T⟩
ἐλπίδα πᾶσαν ⟨T⟩ ἀπράκτε τῇ ἴασιν, ϗ εἰς ἔτι ϗ νῦν τοῖς ὃ θερμοῦ τῆς πίστεως ⟨T⟩ προβαλλομένοις
⟨T⟩ ἐχῇ κ' ⟨W⟩ αὐτὸν δὴ τῷ Καλοδεμάτῃ ⟨T⟩ σπασηρδυόμενον τόπον· ὃς ἐ τῆς τοιαύτης ἐπω-
νυμίας τε τύχοι, ⟨W⟩ μείζονας, ἢ κ' ⟨T⟩ ἄλλοις τῶν ὁμοτέχνων, ⟨W⟩ εἰρημένον Πέτρον ⟨T⟩ τῶν
λαχάνων δέσπι ⟨T⟩ ἀπέσκειν δεσμάς.

π'. Περὶ τῆς τῶν δυσμενῶν ἀπωλείας καὶ πλέον ἐξάρας, ϗ τῆς παρ' αὐτῶν ἐντεῦθεν καὶ' αὐτῆς ἐπιζαλίας.

Αλλά καμοὶ λοιπὸν ὅπῃ τε ⟨W⟩ ἀθλητικὸν τῦ γυναίου βίου ἰέναι τῷ λόγῳ, ϗ τῶν κινδύ-
νους, οἷς πολλοῖς καὶ ποικίλοις ὑπῆρ τῆς εἰς Χεσὸν ἀγάπης διὰρείως ὑπωμύγκε, καὶ
δέξαι ὅσας μὲ ϗ οἵας ταῖς ὑπονοίαις ὁ τῆς κακίας σοφίσης ἐκέχρητο κατ' αὐτῦ· ὅπως ὃ
τῷ ⟨T⟩ αὐτῷ κ' ⟨W⟩ ἀρίστου τῆς νίκης ζῆπον ὁ τὰ θεῖα σοφὸς ὑπεσημονικῶς αἰτεπήγγρεν, ὡς

πληρῶθαι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πληρῶσθαι τὸ τοῦ ψαλμοῦ, Εν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν συνελήφθη, λέγοντος, ὁ ἁμαρτωλὸς. ὁ μὲν γὰρ ἡπάτησε δοκῶν σκηνικᾶν, ὁ δὲ ἠπάτηται δοκῶν, τὸ ἀνθρώπιον μᾶλλον δὲ τὸ ἀγαπήσαντος αὐλὸν ἐμφυσικᾶ Χριστοῦ. ἵνα καὶ εἰρμὸν τὸν τοῦ λόγου ποιήσῃ, δι' ἣν ἐρχῶν σκῆψιν ποιήσασθαι, ὅθεν καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν τοῦ μεγάλου πολέμων τὰς ἀφορμὰς ἔλαβε. ὁ μὲν γὰρ τοῦ Χριστοῦ γυμνὸς ὁπλίτης πόνων ῥίζαν τῶν κακῶν τὴν φιλαργυρίαν εἶδεν, καὶ ὡς ἐκεῖθεν εἰσολισθήσῃ ὁ τῷ τοιούτῳ παθεῖ συνεχόμενος διενοήσατο, τῇ κτίσει καὶ αὐλῷ, χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ λατρεύων τῷ κτίσαντι, τοῖς ἐκ λόγων βέλεσι συνεχῶς τὸ πάθος ἐτόξευεν· ὁ δὲ αἰχμάλωτος, αὐτὸ ἄλλου τινὸς ὅπλου τὴν βασιλικὴν Εὐδοξίαν τὸ τῆς φιλαργυρίας ἀνδράποδον προβαλλόμενος, δι' αὐτῆς ὡς ἀρίστης τὰς ἀληθείας αἰχμαλωτεύει. καθὰ καὶ Ηρωδιάδος ἐκείνης ὡς πόνων τῶν ἐν γυμνοῖς γυναικῶν ἐμφορέσαντα. καὶ ὅρα μοι τὰ ἐφ' ἑκάστης τῆς κακίας ἔνεδρα καὶ τεχνάσματα.

καὶ. Περὶ τῆς πλουσίας Θεοδωρείχης καὶ τῆς βασιλίδος Εὐδοξίας.

Ην τις ἀνὴρ βαρύπλουτος τῶν πόνων ἀφειμένων τὸ πατρικίου ἐγκοσμούμενος ἀξιώματι, ὄνομα τούτῳ Θεοδώρειχος· ᾧ ἡ Εὐδοξία δι' ἐπιρρέον τὸ πλοῦτον κατ' ἀκρας ἐπιθυμῶν, πολυτρόπως ἐπαποιήσασθαι τὰ τούτῳ φερόντα διηγωνίζετο. ἔδει τοίνυν τὰ τῶν κινδύνου φέρειν πόδας ἰδών, ἐπιτρημνία καὶ, καὶ ὃ τῆς ἀσωτείας αὐτῶν κῦμα φοβερὸν ἤδη ἐπωρυόμενον, ὃ τῆς ἐκκλησίας αὐτίκα λιμὴν ἐγκαθορμίζεται, ἐς ὃ ἑαυτὴν κυβερνήτην τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἀνηρτηκώς, φερόντων τὴν ὑπερπνέουσαν κατ' αὐτὸ καταγίδα, πάσῃ δυνάμει αἰτεῖται φεύγειν. τί οὖν ἡ συμπαθὴς ψυχὴ καὶ ταχὺ πρὸς ἀντίληψιν; ὃ τοῦ λόγου πρὸς αὐτὴν χρησάμενος οἰακι, φέρων Εὐδοξίαν τοιάδε γράφει· Οὐκ οἶμαί σε, τέκνον πνευματικόν, ἀγνοεῖν ὡς αἱ ὑπὸ Θεοῦ τεταγμέναι τῶν ἀνθρώπων ἐξουσίαι, οὐχ ὥστε ἐξεῖναι ἀδικεῖν, ἀλλ' ὥστε διορθοῦν τοὺς ἀδικοῦντας ἐδόθησαν, καὶ φέρων ἔνομον καὶ δίκαιον βίον ἐπάγειν ἀφ' ἁπάντων καὶ ῥυθμίζειν τὸ ἐπιεικέστερον. ὅπερ τινὰ καὶ σὺ κατορθοῦσθαι μάλιστα ἐώθεν, ὁπηνίκα φέρων τοὺς τῶν ἄλλων ὡς ἐχθρὰς ἐγκεχειρισμένους, αὐτὴ τὸ δικαίου καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ἀνθρωπίνους φαίνου). φιλεῖ γάρ, ὡς ἐπὶ πολλά, φέρων ὁ ἄρχων συνδιατίθεσθαί πως καὶ ὃ ἀρχόμενον. ἐπεὶ οὖν καὶ ὁ Θεοδώρειχος ὁ πατρίκιος μηδὲν μηδέποτε ὑμετέρᾳ χειρὶ φέρων συνεπλάκης καὶ σὺν φέρουσι συνεκρούσθης, καὶ αὐτὸς τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ φέρων ἐπέφυγε, μηδὲν ἀδίκως παθεῖν ἀξιωθήσῃ, πληρωθείσῃ τούτῳ πρὸς ὑμῶν τὴν ἐξαίτησιν ἀξίαν, καὶ μὴ θελήσῃ ὃ τῆς βασιλείας ἀνενδεὲς εἰς ἔνδειαν εἶναι τῶν ἐκ χάριτος κατανεύειν, γῆς ἁπάσης καὶ θαλάσσης ἁγιωτάτης. οὕτω γὰρ ἔμφορτοι τῆς ἀρετῆς ἀναφανέντες διδάσκαλοι, ἀφ' ὧν σὺ τὸν βασίλειον ἀρχὴν ἀνθρωπίαν καὶ τῆς ἐκεῖθεν βασιλείας ἀξιωθήσεσθε. ἔρρωσό μοι καταλύφω ἐνδοξοπάτη βασίλισσα, βασιλικῷ φρονήματι τὴν ἀλυσιτελῆ καταστενωποῦσα. ἡ μὲν οὖν Εὐδοξία τῶν τοῦ ἀρχιερέως κατήκοος γνωμῶν γραμμάτων, ἐπεὶ μὴ φέρων ἔλεγεν ὅτι φέρων οὕτως ἀδικήματι ἀναδδύεσθαι, ὑφῆκέ τε τῆς ὅτι Θεοδώρειχον ὅτι δίστεως, καὶ φέρων μέγαν ἀνθρώπων τινὰ πλασαμένη ἀπέλεγεν, Ημῖν, φησὶν, ὦ τιμιώτατε πάτερ, ἀφ' ὧν αὐτὰ τῷ δημοσίῳ συμβᾶσαν ἔνδικον, φέρων δόμος χρήματα τοῦ Θεοδωρείχου, τοῦ γραπτικοῦ χάριν καταλόγου λαβεῖν ἠθελήσαμεν. πλὴν σοῦ κελεύσαντος, οὐδὲ φέρος ἀνὴρ τοῦτο τοῦ λοιποῦ καὶ ἀνδρα κατημαγκάσαμεν. αὐτίκα τοίνυν ὁ δοκιμώτατος τῶν ψυχῶν οἰκονόμος, καὶ ἄνδρα φέρων σκληρὸν σιωπομόν τι καὶ σοφὸν φέρος αὐτὸν ἀπεφθέγξατο ῥῆμα· ἰδοὺ, τέκνον Θεοδώρειχε, τῆς ἀκοινωνήτου τῶν ἐναρχόντων εἰσφορᾶς λελύτρωταί σε Θεός, ὅτι τὸν ἑκούσιον ὑμνῳδὸν πόνων φέρων καλῶν· ὡς δὲ ἀφ' ἧς ὅτι σφαλοῦς ἑαυτὴν καὶ ῥευσῆς κτήσεως τὸν ἀσφαλῆ καὶ ἄῤῥυτον δωρεὰν ἐκτήσασθαι. ταὐτὸν ἀφ' οὗ χρεὼν τῆς τοιαύτης φέρουσι εἰς δύναμιν φέρειν ἐπάνασθαι. τούτοις τοῖς ῥήμασιν, ὡς ἔκπνους μηχανῆς, ὅτι τὸ τῶν φέρουσιν ἐπίκτητον ἀνεγείρεις ὁ πατρίκιος, πᾶσαν τὴν ὑπ' ἐξ, πλὴν

πλεῖω ὀλίγων, οἷς ἐμίμησεν αὐτὸς τε καὶ ὁ τότε ἀγαπεφεσθαι παῖδας, ὡς ξενοδοχείῳ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν τῶν ξένων καὶ δεομένων ἀγαθοῦ ἀφωείσαν. ταῦτα τὸν ἡμέτερα ὡν ἔπον, οὐχ ὡς εἶχεν, οὕτω καὶ τῇ Εὐδοξίᾳ ἐφαίνετο· ἀλλ' ἐκ τοῦ περὶ αὐτὴν πάθους δι' ἀσθενείαν τι παθεῖν καὶ τὸν τοῦ Θεοῦ δι' ἀσθενῆ ὑπολαβοῦσαι, ὡς ἔοικεν, ὦ πραιότατε, δεδήλωκεν, αὖθις τῶν τοῦ Θεοδωρείχου χεημάτων ἐρᾷ, τὴν ὑπ' αὐτοῦ δυσωπῆσαι τοὺς ἡμᾶς ἐκεχήσαι. ἀλλ' ἔσῃ σε πρώτως, ἔδῃ, ἅπερ φθάσας ἡμῖν τοὺ μικροῦ συμβεβούλευκας, ὡς ἐμπειρότατος εἰ καὶ διδασκάλους τῆς ἀρετῆς, σαυτῷ ταῦτα τοὐμοῦ συμβουλεύσας. ἀλλ' ἀληθὴς ὁ λόγος, ὡς ἅπαντες ἐσμεν εἰς τὸ νουθετῆσαι σοφοί, αὐτὰ ὃ ἀμαρτάνοντες οὐ γινώσκομεν. τοὺς ἰὼ πάλιν ὁ μέγας, Οἴμοι σε μὴ ἀγνοῶ, ὦ τέκνον, γεγράφηκεν, ὡς ὑπερδόξων καὶ πλουσίων υἱὸς ἐγνωμεύω ἐγώ· ἓ πρώτως τοὺς τῶν πενήτων χεῖρας ἀποδύμενος, μόνῳ Χειστῷ ζῆν εὔχομαι καὶ πλουτεῖν, ὃς καὶ ὑμᾶς ποιεῖ καὶ πάντας οὐκ ἀσεβεῖς ἀμελλήτως ἀπαγγέλλω. τοῦτο καὶ Θεοδώρειχος διεπεφήνατο, ἐμοὶ μὲ οὐδὲν δεδωκώς (οὐδὲ γάρ, οὐδὲ, εἰ ἐδίδου, ἔλαθον ἄν) ἀλλ' ἀπὸ τῶν πενήτων Χειστῷ τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλέων προσφερεχείς. ὃ μόνον οὖν ὃ πεπόνθαμεν, καὶ συνεβουλεύσαμεν, ἀλλὰ πλέον τι συνθεῷ καταρρωκότες αὐλοὶ, ὃ πολλῷ καταδεέστερον, καὶ τί ἐφ' ἡμῖν ἐπέρχειν ἔξιν τῆς ἀρετῆς ἐδιδάξαμεν. ἡμεῖς μὲ γὰρ πρὸς τῶν ἀλλοτρίων ἀποφέρεσθαι, καὶ τὰ οἰκεῖα τοῖς ἐνδεέσι προϊκάμεν· σὺ δὲ τῶν οἰκείων ἐχομένου τῶν ἀλλοτρίων ἀφίσασθαι, ὡς καλοὶ νεναυθετικάμεν συμβάλλοι. πρὸς μηδέποτε, πάντες ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοὶ, τὸν ἀπόστολον ἐγώγε φαίην ἄν, ὡς ὀλίγοις ὄντι κυρίως σοφὸς, εἰ μὴ μόνος ὁ χάριν σοφίας παρὰ Θεοῦ εἰληφώς. πῶς δὲ καὶ ἁμαρτάνοντες οὐ γινώσκομεν, ἀποδεικνύσιν πᾶσι τὸ τῆς συνειδήσεως κριτήριον τυγχάνοντες ἐκάστην Μακάριος, καὶ τὸν θεῖον ἀπόστολον, ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δίκαιάζει.

Ρωμ. ιδ'. κβ. πβ'. Περὶ Εὐδοξίας καὶ Εὐζωΐου.

Τοῦτο πρῶτον οἱονεὶ σπέρμα κακίας ἐκεῖνα καὶ ποικρίας ἐν ἑαυτῇ συλλαβοῦσα, ἀκωλύτως καὶ τὴν κυροφορίαν ἐκεκυμόνει ὃ σπέρματι· καὶ δὴ Εὐζώϊον τὸν τοῦ βασιλικοῦ πίνακα ταμιτῶνος προεκκόπτα μεταπεμψαμένη, ἐκστήσειν αὐτῷ δῆθ' ὑπονοοῦσα ὅπη πλείονος ἄξεσθαι, τοιοῦτόν τινα νόμον ἀλλαγεῖν πάντα καὶ ἀπαγορεῦσαι, ὡς μὴ ἐξεῖναί τινα τοῖς πολιτικοῖς ἐθισθέντων ἡδόμενον νόμοις τῇ ἐκκλησίᾳ προσφεύγειν, βιαίως ἐκεῖθεν τοὺ προσφεύγοντος ἀποσπωμένου, καὶ μή τινος ὅλως συγχώρησιν τυγχάνοντος. οὕτω δὲ τοὺ νόμου τοῦ Εὐζωΐου ἐκτεθείκασι δυσχερῶς τε καὶ βλασφήμως ἐσημμένου, ὁ τοὺ σοφοὺς ἐν τῇ αὐτῶν πανουργίᾳ δραστήριος, καὶ ὁ τὸν Εὐζώϊον ἐν τοῖς τῶν οἰκείων χάρων στρωλάσετο ἔργοις. βραχὺς γὰρ ὁ καιρὸς, καὶ Εὐζώϊος μὲ ὁ βασιλεῖ προσκεκρουκώς, ἱκέτης οὐκ ἐλεούμενος μᾶλλον, ἢ καταγνωσκόμενος, ὁ ἱερῷ καὶ θείῳ προσπέφυγε βήματι. ἵδρυτο τῶν θείων νόμων ἀκριβὴς φύλαξ καὶ πρίμαχος, ὁ τῆς ἐκκλησίας ἀμφίνων αὐτίκα προστανεὰς, τὴν τε προθέσμιον ἐκείνῳ νομοθεσίαν τὴν κατὰ τῶν προφύγων ἐξήλεγξε, καὶ μὴ λίθοις βάλλειν εἰς οὐρανὸν, μηδὲ πρὸς κέντρα λακτίζειν εὐκαίρως ἐδίδαξε. τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ θείοις νόμοις καὶ καιρίοις ἐκκλησιαστικοῖς αἱμάχεσθαι. οὕτω τοιγαροῦν θεία κρίσει τὸ τοιοῦτον τῇ βασιλίσσῃ προσλυθέντος ἐγκλήματος, ἑτέρων αὖθις ὁ καιρὸς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ὁ πονηρὸς ἀφορμὴν αὐτῇ τῆς πρὸς τὸν μέγαν διαμάχης ἐπήνεγκε.

πγ'. Περὶ καλλίστου καὶ τοῦ στρατηλάτου Παυλακίου.

Χήρα γάρ τις γυνὴ, Κάμης ὄνομα, ναυκλήρου δέ τινος Αλεξανδρέως γυνὴ, Παυλακίῳ τῷ στρατηλάτῃ τὴν Αὐγουσταλικίου ἀξίαν ἐν Αλεξανδρείᾳ κτᾷ· οὗ τότε χρόνος ἐπέχοιτο μάτην διαβληθεῖσα πεντακοσίοις αὐτὴν ἐζημίωσε χρυσίνοις. μετὰ δὲ τὸ χρυσίον Παυλακίου τῆς ἀρχῆς διαπεσόντος, καὶ ταύτης λόγον ὅτι τῆς βασιλευούσης ἐξαπορηθέντος, ἡ παρὰ αὐτοῦ ἠδικημένη χήρα κατὰ πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὴ διώκουσα παρίστατο τῷ βασιλεῖ, Παυλακίου τῆς ἀδίκου ἕνεκεν ζημίας καταβοῶσα. τοῦ τοίνυν τὴν ἐπιτροπὴν τὸ πλημμελὲς διέποντος, βασιλικὴν παρεσκάζει τὰ τῆς δίκης αἰτιληφότος, καὶ Παυλάκιον μὲν, ἐπεὶ δωροδοκηθεὶς

δοκηθεὶς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δεχηθεὶς ἐω̃ πρ̃ αὐτ̃, πάντα πασιν ἀθορύβως, τὴν χήραν ὃ Ἀμφιβάλλοντος, καὶ σὺ ζυγὸς
στυγνοτέρους κ̃ τ̃ ψαλμῳδὸν ἀδικουμένους, ἐξαπορηθεῖσα λοιπὸν ἡ γυνὴ τῇ Εὐδοξίᾳ προσ- Ψαλ. ξα. ι.
έρχεται, οἷα δὴ γυνὴ συμπαθείας τυχεῖν ἐπὶ γυναικὸς οἰομένη. ἡ δὲ̃ Εὐδοξία τ̃ στρα-
τηλάτην Παυλάκιον ὅτι τάχιστα μεταπεμψαμένη, ἐπ' ἐγκλήμασιν ἁρπαγῆς δῆθεν κ̀ ἀ-
δικίας, ἑκατὸν αὐτοῦ αὐτίκα χρυσίου λίτρας ἀπήτησεν, ἐξ ὧν χρυσίους ἐξ κ̀ τεσσαράκοντα μόνοις
τῇ Κωνσ̃τίνῃ προσαρμόσῃ ἀπέπεμψεν. ὅπως ὡς ὅτι χείρας ταῦτα ἐδέξατο, λύπης βυ-
θοῖς ὅλην καταποθεῖσα, ὅτι μ̃ μέγαν τ̃ χρεῶν καὶ ἀφεύκτῳ προσάτην· ᾧ τὰ κατ' αὐ-
τὴν, ὡς εἶχε, πάντα μ̃ ὀδυρμῷ ἀναγγείλασα, κ̃ ὡς ἐκδημησαμένῃ Παυλακίῳ τὰ
πεντακόσια πρ̃έσχεν νομίσματα, καὶ οἷα τὰ τ̃ δεινοῖς δεινὰ πεπαθῶς ἀγαν ἐκτεταγω-
δήκασα, ὅτι τοσοῦτον συμπαθείας τὸν συμπαθῆ πατέρα κεκίνηκεν, ὡς μεταστειλάμενον αὐτί-
κα τὸν στρατηλάτην Παυλάκιον, τοιάδε πρὸς αὐτὸν ἐμβριθέστερον ἀξιῶσαι· ἴνα τί σύ,
δέσποτα, διανοήθης ὅλως τῷ τ̃ χρεῶν προσάτῃ δίκαια τασσόμενα Θεῷ, τὴν σὸν ἐκ̃ ἀδι-
κήσας χήραν; ἀλλ' εἴπερ οἶδας, ὡς οὐ λειτουργός σοι ὁ μ̃ Θεοῦ δέδοται, ἀπόδος μ̃
ἠδικημένῃ χήρᾳ τὰ αὐτῆς ἀμφότερα. καὶ ὁ στρατηλάτης ὅρκῳ διεβεβαίου, ὡς ἐκ τοῦ ἐπὶ
τῆς βασιλίσσης χρυσίου λίτρας προφάσει ταύτης μάλιστα ἐξῃτήσατο. πρὸς ὃν ὁ μέγας,
σοβαρὸν λόγον, ἔφη, τῇ χήρᾳ μ̃ τ̃ς βασιλίσσης. ἵνα δ̃ καὶ λόγῳ αὐτὸς ἕτερον ἠδικηκὼς
προσωπον, ἑτέρῳ ὁ μὲν τῆς ἀδικίας δίκαιον ἀποτίσῃ· ἵνα δὲ̃ ὡς οὐκ ἐξελόσῃ τ̃ σε-
αὐτοῦ δεῖ τι σεσῆσθαι, ἄγεις οὖ τὴν ἠδικημένην ἰσοστάσιον ὃ ἀφαιρεθὲν ἀποδῷς. ταῦτα τὴν Εὐδο-
ξίαν ἀκούσασαν μεμίσθωται δῆθεν, πρ̃ θυ̃ τ̃ σὸς μ̃ ἄγιον ἁμαρτάνεσθαι, σο-
βαρὸς ἐγκελευσαμένη ἀπολύσαι Παυλάκιον· σὸς ἐω̃ ὁ ἱερόσυλος, εἴπερ ἐθέλοις ἀπο-
λυθῆναι, ἀποδίδου, τοῦτον, σὺ λοιπὸν τῇ ἠδικημένῃ τὰ ἀδίκως ἁρπαγέντα ἀπόλυσον. δέον
σε ἐκ τοῦτο πράξαι, πρ̃έφασιν ταύτης ἑκατὸν λίτρας ἀφελομένῃ χρυσίου.

σ΄. Ὡς δὲ ἀγγέλλουσιν οἱ δύο ἐκατόνταρχοι σὺν τοῖς σὺν αὐτοῖς στρατιώταις τὰ ὁρισθέντα ἐπραξάτησαν.

Ἐπὶ τούτοις Εὐδοξία ἔτι κ̀ μᾶλλον ζέλου ἀχέτ̃ πληθεῖσα, δύο ἑκατοντάρχους ἅμα
τοῖς σὺν αὐλοῖς στρατιώτας ἐκπέμπει, ἀθρόως εἰσιοῦσι τὴν στρατηλάτην τ̃ πα-
τειαρχικῆν ὀξαρπάσαι δωμάτων. ἐξ αὐτῆς δὴν ἡ μ̃ ἔνοπλοι κ̃ τ̃ σειθέντα τόπον
πρέπουσαν· ἄπελος ὁ Κυρίου ἐν τοῖς τῆς ἐκκλησίας προθύροις αἰαφανεὶς, ῥομφαίᾳ
αὐλοῖς φοβερᾷ ὑπισχνεῖτο τὴν εἴσοδον ἀπειλίζεν. οἱ δὲ ἰδόντες ἔκφοβοι, φόβου πλήρεις κ̀ φρί-
κης ἡμόμενοι, τάχιστα πρὸς τὴν ἀποσταλεῖσαν ἀθυπόστρεφτον, ὃ φεικτὸν ἔκφοβοι ἐκδιηγού-
μενοι θέαμα. ὁ μ̃ οὖν Παυλάκιος βύλαξηθεὶς τὰ γινόμενα (ἐλαύνει κ̀ γὰρ αὐτὸν τ̃ γι-
νομένων ὀδὲν) ἄλλως τε κ̀ τὴν τ̃ προσάτην αὐδῶσαν μηδὲν ἰσχύουσαν ἐκμεθών, ἐπὶ πεντα-
κοσίοις χρυσίοις τῇ χήρᾳ καταβαλὼν, τῆς ὀχλήσεως ἀπαλλάττεται. ἡ δ' γε Εὐδοξία ὑπερ-
φαλῆ μ̃ πρὸς βραχὺ, κ̀ ὡς προέφαμεν πρόσκαιρον σέβας ἀπένειμεν· ἐν οὐ πολλῷ δ' τῷ
μέσῳ πάντα φόβον τῆς ψυχῆς ἀπορρίψασα (οὐ γὰρ δύσχρεις φαύλοις καρδίας ἔξις, ὅτι δ̃
βέλτιον ἀθρόως ἀλλοιωθῆναι) τῆς αὐτῆς αὖθις, μᾶλλον δ' καὶ μείζονος ἐκείνου
γνώμης, καὶ τῆς κ̃ τ̃ δικαίου μανίας. κ̀ δῆλον ἐκ τῆς μετέπειτα πρ̃εμπεσούσης τοιαύ-
της πικρᾶς ἀποθέσεως.

σ΄. Περὶ τῆς χήρας τ̃ ἀμπελῶνος, δι' ἣν κ̀ ἐξωρίσθη.

Ἦν τις ἀνὴρ ἐν τῇ πόλει συγκλητικὸς, βύστοις τὰ πρὸς Θεὸν, Θεόγνωστος τὄνομα.
οὗτος ἀπό τινος τ̃ κ̃ τῶν βασίλεια φλοντηθεὶς, κ̀ τῷ βασιλεῖ ἀγαπηθεὶς, ὡς εἶπε τὰ βα-
σιλέων ὀχυρώτερα κ̀ κωμῳδῶν, ὀδέποτε τυχὼν ἐρωτήσεως, αὐτίκα δημεύεται τε ὑπαρξία μα-
κρᾷ προσαπέπεμπται. ἀλλ' ὁ μὲν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην ἀγόμενος (ἔκφοβον γὰρ ἀποθεω-
θῆναι κατακέκριτο) τ̃ τὴν ὁδὸν κακωθεὶς ἐτελεύτησεν. ἡ γυνὴ δ' αὐτ̃ τὴν ἀνῆκεν
χρείαν κ̀ τὴν τ̃ πρ̃ ὄντων ἁρπαγὴν, κ̀ πάντα τὰ ἐπαχθέντα αὐτῇ δυσχερῆ φέρειν ὅλως
μὴ δυναμένη, τῇ ἐκκλησίᾳ προσαπέφυγε, κ̀ πάντα τῷ ἀγαθῷ πατρὶ τὰ κατ' αὐτὴν ἀ-
ναγγείλασα, ὅλην εἰς συμπάθειαν τὴν χειμαζομένην ἐκείνην ψυχὴν ἐπεσπάσατο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλείστοις οὖν λόγοις αὐτὴν ὁ Σαμψὼν ἐγκωμιάσας, καὶ δὴ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ξενοδοχείου ἀρτίως αὐτὴν λαμβάνειν ἐφεστὼς ἐκέλευσε, καὶ εἰς θύρας ἐλθεῖν. καθ' οἱ τὰ κατ' αὐτὴν διαπλεῖλῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν ὅσῳ οὖν ταῦτα παρ' αὐτῆς ὁ τῶν χειρῶν παρεστὼς διελογίζετο, ἑτέρῳ πάλιν στωμυλήματι παρεπέπλωκεν ἡ γυνή. τυγχάνει δὲ καιρὸς ἐὼν, καθ' ὃν ἡ Εὐδοξία τῆς πόλεως ἀξιοῦσα ἐν ἀμπελῶσι βασιλικοῖς τοῖς καλουμένοις ἐφεκειθύοις διέτριβεν. ἦν δὲ ἦρχεν οὖν τῇ χώρᾳ παράστασιν αὐτὴ πως καὶ αὖθις καλουμένη Εἰρηνίων ἐφεκείθιον τόπον, ὁμώνυμον ἀπὸ τῆς βασιλικῆς ἀξιοῦσίας ἔχον αὐτῇ συγκεχώρηται. ἐν ᾧ τῷ παρατείχει ἀμπελῶνι τοῖς βασιλικοῖς ἀμπελῶσι στωμυλακείθιος. δι' αὐτὴν τοίνυν ἡ Εὐδοξία πρίουσα, χωρὶς τῆς οἰκείας τὰ φυλίου δρεψαμένη καταδηδόκει. μαθοῦσα δὲ τὴν συμπορευομένων Θεογνώστου τῆς γυναικὸς τυγχάνειν τὸν ἀμπελῶνα, βύθεως τὸ μὲν τοῖς βασιλικοῖς κελεύει προσκυρωθῆναι, τὴν χώραν δὲ τινὶ ἀπὸ αὐτοῦ καθυπηχεῖται πρώτου. ἔθος γὰρ τοιοῦτον ἐκ τινος Σατθμικῆς ἀποβολῆς ὑπάρχειν τῇ ἐκ παντὸς ποιητότατον, πλεονεξίας τύπον ἢ καλοκαγαθίας, ὡς εἰκός, δηλοῦν πωσάσης· οὐ μὴν βασιλέως ἀγροῦ ὑπόθεσιν, ἢ τὸ σκεῦος καρποῦ ἀπογεύσῃ, τοῖς βασιλικοῖς μὲν αὐτὸν αὐτίκα συγκαταζεύχθαι· τὸ δὲ τοῦ ἀγροῦ κύριον, εἰ μὴ βουλόμενον, ἢ ἑτέρῳ ἀμείβεσθαι ἀγρῷ, ἢ τὸ γὰρ αὐτοῦ δυσπαραμύθητον ἔμελλεν. τὸν δὲ αὐτὸν τρόπον ἐθὴ ἐπιρρεθεῖσα, εἰ οἷα φρόφασιν τῆς οὐσίας αὐτῇ ἀδικίας βυθοῦσα, εἶχεν ἀφορίξ τὸν ἀμπελῶνος, ὁμοῦ μὲν τινὶ χέρσον θλίβειν ἐθέλουσα, ὅτι δὴ ταύτην παρατειαρχὴν ἔγνω προσπεφυγμένην, ὁμοῦ δὲ καὶ μέγαν εἰς θεὸν κατ' αὐτῆς ἔλεγχον ἐρεθίζουσα, ἵνα δὴ δοκεῖν βούληται αὐτὸν καταψηφίσῃ τινὶ καθαίρεσιν. γυνὴ γὰρ ἀνδρὸς δεῖ δυαιδείας κατεπρήθεισα, τί τὰ ἀποπωτάτων οὐκ ἂν ὑπιδείξαιτο; Σαμψὼν μὲν οὖν ἐκ ξύλου τὴν ἀριστέα παίγνιον τοῖς παισὶ τὸν ἀγοφύλων προτίθησι· Ἡλίας δὲ τὸν ζηλωτὴν καὶ πυρίπνοον, φυγάδα ποταμοκτονήμερον ἀποδείκνυσιν· Ἰωάννης δὲ τὸν ἐν ἡμῖν τοῖς γυναικῶν γὰρ ἄπαντας τὸν κεφαλῆς κατορχεῖται· ἢ καὶ τὸν αὐτὸν ὁμοφυμόντε ὁμοῦ καὶ ἐμέσθιον ὑπερφεία καταδικάσασα, δεδεκὼς δὲ κόμῃ ἀγγέλοις τε εἰ ἀνθρώποις πεποίηκεν. ἡ μὲν δὴν χέρα τὸν φθασάντων ἐκλαθομένη, ὡς δὲ τὸν ἀμπελῶνος ἠξίου τὸν ἅγιον, καὶ τὸν ἱκετείαν πολλὴν κατεπέπλησσεν. αὖθις δὲ ὡς συνεχεῖ τὸν τούτης δεήσεων ὑπεκαμφθείς, ἔτι μὴν καὶ τὸ ὑπερφυτικὸν ἔθος βουλόμενος, ὡς καιρὸν εὗρεν εὐχαίρειν, καταλῦσαι, τοιάδε γράφει πρὸς τὴν Εὐδοξίαν. Ὁ μὲν Θεὸς πάσης ὢν φύσεως δημιουργὸς, πάσης καὶ οὐσίαν ὑπερφυέστηκεν ἀξιοσίας καὶ κυριότητος· δοῦλοι δὲ ἐσμὲν πάντες ἴσοι, καὶν ὁ μὲν ἄλλου, ὁ δὲ ἑτέρου παρέχειν δοκῇ. καὶ σοὶ τοίνυν ὁ Θεὸς τὰ σκῆπτρα τῆσδε τῆς ὑπηκόου βασιλείας ἀπένειμεν, οὐχ ἵνα σαυτὸν τῶν ἄλλων δούλων ὑπερέχειν νομίζῃς, ἀλλ' ἰσονομίαν τῶν κοινῶν καὶ δικαιοσυνίαν ὑπεραβούσης. δόξα γὰρ καὶ πλοῦτος καὶ τερπνότης κοσμικὴ οὐκ ὠφελήσει ὅλως ἡμᾶς ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως· ἀλλ' ἢ μόνον ἡ τῶν ἐντολῶν φυλακὴ, τὸν τῶν ὀρθῶν δογμάτων ἐπαγρυπνοῦσα σωτήρησιν· ὧν αὐτὴ μὴ ὑπολήσμων φανῇς, μηδὲ τὸν θεὸν φόβον τῆς σῆς ἀπώσῃ ψυχῆς, ὑπισαμένη σαφῶς, ὡς ἡ πνοὴ πάντων ἡμῶν ἐν ταῖς αὐτοῦ χερσὶν ἐστι, καὶ ᾧ μὲν τερπνόθησιν ἔτι ζωῆς, ἃ δ' ὃ βούλεται, ἀφαιρῆται. Ἐγὼ γάρ, φησιν, ἀποκτενῶ, καὶ ζῆν ποιήσω, καὶ τίς ὁ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἐξαιρούμενος; Φοβερὸν ὃ ὃ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος. χοιᾶς καὶ σωδὸς τυγχάνομεν πάντες ἀδελφοί, σῶμα χόρτου καὶ κόνις, σκιά, καπνός, καὶ ἐνύπνιον, καὶ ζωμὸν οὐ ζάντες. ἃ δ' γὰρ ὃ, Γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ, τῇ πάσης ἡμῶν ἀξιοέξει τῆς φύσεως, τὸν ἀνθρώπινα πάντες καὶ τὸν φθορὸν ἀρδὸν ἡμφιασάμεθα, καὶ κοινῇ πάντες ἤδη τεπελευτήκαμεν, καὶν ὁ μὲν σήμερον, ὁ δ' αὔριον τελευτᾷ. ἐκ γῆς γὰρ προελθόντες, εἰς γῆν πάλιν μετ' ὀλίγον καταφερόμεθα, βασιλεῖς τε καὶ ἰδιῶται, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι. ἀποβλεψον τοίνυν εἰς σὸν προῦμῶν βασιλεύσαντας, καὶ ἀναλόγισαι τί μὴν ἦσαν τότε, τί δ' νῦν γεγόνασι. στοὺς πάντας ἐν μὴν τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, ζῶντές τε καὶ μὴ θάνατον μακαρίζονται, καὶ τὴν τῆς ἀνταποδόσεως ἡμέραν εἰς ἀνάστασιν ζωῆς

Εξρ. ι. λα.

Γεν. γ. ιθ.

ζωῆς ἐκπορδίσαντας· ⓐ ὁ τὰ Φαύλα προέξυπτες, καὶ ζῶθα πρὸ πάντων ἐρᾶς τε καὶ δυσφημίας ἀεὶ ποτε βάλλονται, καὶ εἰς ἀνάσασιν ἔρχεται ἐπὶ ζωῆς, ἀλλὰ καὶ κατακρίσεως ἐξαίσαντας. τιμησάτω τοίνυν ἡ ἡμῶν θεοφιλία τὸν τῆς πίστιν ἀλωβήτως τηρήσαντας, καὶ ⓜ καλὸν δρόμον τῷ ἀποστόλῳ διανύσαντας, καὶ τῇ ταπεινῇ γυναικὶ Θεοσεβοῦς καὶ τοῖς αὐτῆς τέκνοις ⓜ αὐτῶν ἀμπελῶνα ἀπόδοτε. ἀρκεῖ τούτοις τὰ φθάσαντα λυπηρά. μὴ ὀπίσω νεύσωσιν οἱ πάλαι, μηδ' ἐπὶ πλέον προσβαινέτω τὰ θλιβερά. ναί, πρόσκαλῶ, λύσατε αὐτοῖς ἐν ταχεῖ τὸν ὀπισθόμβιον ὀδυνῶν καὶ συμφορῶν, μεμνημένοι τῶν σωτηρίως ἐν εὐαγγελίοις παρακελευομένου ἡμῖν. Μὴ ὀπίσω ⓜ ἥλιον δύναι τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· πάλιν ὁ προὸς ⓜ πλούσιον ἐκεῖνον ἀποστομωθέντος καὶ λέγοντος, Ἄφες, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἀπαιτοῦσι τὴν ψυχήν Εφ. δ. κ. Λουκ. ιβ. κ.

σου ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, Ματθ. ις. κ.
καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; μὴ συγκαταβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν ᾅδην γλυκύτης καρπῶν ἀμπέλου, ἢ ἡδύτης συκῆς, ἢ λιπότης ἐλαίου, ἢ χρημάτων, ἢ κτημάτων πολυοικία, καὶ δόξα ἀρχῆς; οὐχὶ πρὸς φθορὰν καταλήγει πᾶσα αἰσθητὸν ἀπόνοια; οὐχὶ πάντα καταλιμπάνοντες ἀπερχόμεθα γυμνοὶ τοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἀπρεσκάτθυτοι; τούτων οὖν ἀπόντων, ὡς σαφῶς, μνημονεύουσα ὁπότε προφθάσει ἀποδοῦναι ⓜ ἀμπελῶνα, ἵνα δοῦσι ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως γένηται. καὶ ὁ μὲν τοῦ Θεοῦ αἰσθητὸς τοιαῦτα· ἡ δὲ γε ἀνδρεία μᾶλλον ἢ Εὐδοξία, ὦ σκληρὸς γνώμης καὶ προὸς ὃ καλὸν ἀμηχάνητε καὶ ἀναμπώτης, Εσκληρύνας πάτερ, φύσεραφε, τὸ αἰτήσασθαι. ὡς γὰρ ἔοικε, τὸν παλαιὸν νόμον τῶν βασιλέων ἀγνοεῖ ταῦτα προὸς μεγάλης ἐφικτός. ἴσθι παιζούσῃ ὡς τὸν ἐπὶ ὁ ἀμπελῶνι Θεοσεβοῦς ὑπεγράφησαν. ταῦτα ὁ μέγας ἀκούσας, ὁ μιξέλις αἵματος προὸς τὸν ἀμπελῶνα ἀντικαθεζόμενος, ὁ μὴ προέσωσεν αἰσθητοῦ ἐπὶ ἀληθείας τε καὶ δικαιοσύνης, ἐπισφελλόμενος, ἀναφὰς θυμῷ, καὶ τῇ ἐπὶ τῶν παθῶν βεβασιλευμένῃ βασιλίδι προσπαλλυφὰς, Τί σοι, ὦ τέκνον, καὶ τῇ τῆς χήρας ἀμπέλῳ, φησί; μὴ προφάσιζου νόμους ἐώλους βασιλέων ἀσεβῶν, μὴ ἡμῖν ἀνθεκτὸν τόπον καταφεκόθαι σε. καὶ ὁ ⓜ τὸ μεγάλα λόγον ἐγκόμασε ἀναιδῶς, Τί βιάζῃ, φησί, καὶ φιλονεικεῖν ἐθέλεις ἀόντα; πάλαι ὁ Εἰρήνα προὸς τοῦ τοιοῦτα ἀμπελῶνος, Εἰρήνα. καὶ ὁ ἅγιος ὑπεικώς, Εἰ μὴ δ' ἀλλόπιον ἀποδῶς, ἴσθι ὡς ἅμα τῇ ἐκ Θεοῦ κατακρίσει, καὶ πονηρὸν ὄνομα ἀφ' ἁπασῶν ὑπαπάσῃ τῶν μετόπιτα γενεῶν, τῇ Ιεζάβελ ἐκείνῃ ἀφ' τῆς Φαύλου ζόπτε μιμήσεως ἐξομοιοῦσα σαυτόν. ἀφ' οὗ σε βασιλίδα τυγχάνουσαν, καὶ μηδὲν τῶν τῆς οἰκτρᾶς ὑπαδεομβίου χήρας, ἅτε τῆς ἀκάσης γῆς κυριεύσῃ, ἀποδυῶμαι τῇ σφῶν ἁρπαγῇ τε καὶ ἀδικημάτων ὃ ἴδιον, ὁ μόνον αἰτήσαντα τῶν ἄλλων, ὧνπερ ἐσέρπτας, εἰς παράμυθιον κέκτηται. τάχιον ἔτως ἐπὶ τὸ δικαίου Εἰρηνῶν, οὐ μόνον δ' καθυφίει τῆς ἀδικίας ἡ ἄδικος, ἀλλὰ καὶ τῷ θυμῷ ζέσασα, ἐγὼ εἶπεν, ἐκδικήσω ἐμαυτόν· τὴν χήραν ὃ μὴ ὅπ ⓜ ἀμπελῶνα, ἀλλ' οὐδὲ πμιλίωνα ἐπὶ αὐτὸν ἐμπρέξω, ἀφ' ὧν ἄλλος ὁ ταύτης ἐπὶ μαχῶν, διδάσκουσά σε βασιλεῦσι μὴ ἀντατίθεσθαι.

Οὕτω τῶν βασιλείων ἀπρεσκτος ὁ μέγας ἐξελήλυθεν, καὶ ὃ πατριαρχείῳ ἐπιφασρέψας, τὸν ὑπὸ τῶν θυρῶν τεταγμένον προσκαλεσάμενος προσέλθει ἄδεις, τῇ Εὐδοξίᾳ προσαγορευθῆναι μὴ συγχωρήσας τὸν εἴσοδον. μικρὸν δ' ἐν μέσῳ, καὶ ἡ τῆς τὸ πυίου φωρὸν ὕψους ἡμέρα πρόκειται· ἐν ᾗ ἄδεις τι ὁ βασιλεὺς σὺν πάσῃ τῇ συγκλήτῳ, καὶ πάντες ὁ ⓐ λαοὶ, ἄνδρες ὁμοῦ καὶ γυναῖκες, ἡλικία πᾶσα καὶ τέχνη, κ' τὸν τοῦ Θεοῦ μεγάλου ἐκκλησίαν σεισέρρεον, καὶ ἀφ' τὸν ἑορτὸν ἐκεῖ, μάλιστα ὃ ἀφ' ἁγίας ἐπ' ἐκκλησίας τὸν ἀρχιερέως θεωρείας καὶ προσμονῆς. ἐσὸν γὰρ πᾶσιν ἔρωτα τῶν αὐτὸ λόγων ἀνῆπτεν, ὡς δημηγορθῶντος αὐτοῦ ἐξόφθαι δοκεῖν ἀκούοντας τῆς ἐκείνου φωνῆς, καὶ ἀφορᾶσθαι μὴ τῶν ψυχῶν μικροῦ καὶ τὰ σώματα. πάντων οὖν, ὡς Εἰρήνα, πάντα μοὶ δοκῶ, τῇ ἐκκλησίᾳ σεισειρρεόντων, Εὐδοξίᾳ

πε'. Περὶ Εὐδοξίας, καὶ ὡς διὰ τὸ τῆς χήρας ἔγκλημα φεικτὰς τὰ ἐκκλησίας ἀροεύεται.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξία ϗ αὐτὴ σὺ ἅπασιν ἐπιφοίτα, πολλῆς ὅπι δεῖ αὐτῷ βασιλικῆς θεραπείας οὔσης καὶ θρύψεως. ὡς ὃ ταῖς πύλαις προσήκουσιν ἄνωθεν ἀφ' ὧν ὑποφώων εἰσελθεῖν βουλομένῳ, διὰ τούτου κατέναντι ταύτης τῆς θυρας ἀπεκλείσεν. ἡ δὲ καταχωθεῖσα, μανίας τε ὅλη ϗ ὀργῆς πληρωθεῖσα, ὡσεὶ πῦρ ἔπνει ϗ δηνὸν ὄξεβόα, ὀρᾶτε, λέγουσα, τὸν δυσμένειαν, ὁρᾶτε δὲ τὸ αἰθέριον τοῦτο ἔγκτον ἐν βαρύμοιρι, ὁπόσον κατ' ἐμοῦ πρέφει ϗ δηλοῖσι, ὅλη δὴ τῆς εἰσόδου πᾶσι προσχωρῶ, μόνῳ εἰκῇ μετὰ ἀγίων ἀποσοβῆς. ταῦτα δὲ ἄλλα ἄπαντα φλυαρῆν ἡ ἄφρων ἀπεθρασύνετο. ψυχὴ γὰρ πᾶσα κακῶς ἑαυτὴν ἐξαλλοτριώσασα, ϗ οἰκεῖα αἰτιάματα ἐν τοῦ δικαίου αὐτὴν ἐξελέγχοντι καθορᾷ, κἀκείνῳ δὲ οἰκεῖον ὑπεφημίζουσα νόσημα, τὴν θεραπείαν ἐξ ἑαυτῆς ἐγκρούει). τότε δὴ θαῦμα ἦν τῶν προγεγυμνασμένων ἀπλήστων φοβερώτερον.

πζ'. Περὶ τῆς ἰδίαν χεῖρα ἐκ προσπετείας ἐξηραμμένην.

Ενός γὰρ τῶν ἑπομένων τῇ βασιλίσσῃ δορυφόρων ὃ ἑαυτοῦ ξίφος ἱπαμῶς ἀσασαμένου, ϗ τοῦτο κατὰ τῆς ἱερᾶς πύλης ἐπιφωτείναντος, παραυτίκα ξηρανθεῖσα νεκρὰ τῶν ὤμων ἡ παλαμιαία ἐκείνη ϗ θρασεῖα χεὶρ ἀπηώρητο. τὰ γὰρ ὑπὲρ τὸ μεγάλου Δημητρίου μαρτύρια ϗ προπύλαια οὐκ ἄνθρωπου βουλῆς ϗ κρίσεως ὠείζοντο· ἀλλ' ἅπερ Θεὸς ἄνωθεν ἐκύρωσε, ταῦτα αὐτὸς ἐν γῇ βαδίζων τῇ ἰδίᾳ κείσει καθυπουργῶν προσεπέκεινε. ὁ δὲ θρασὺς ἐκεῖνος εἰς ἱερεῖον ὁ θρασὺς μεταβαλών, ἱκέτης ἐλεεινὸς ὅπι τὸν ἐκκλησίαν εἰσέδραμε, ϗ ᾧ μεγάλῳ τὸν ἐξηραμμένην χεῖρα κατασείων, τὸν τε τῶν παθῶν αἰτίαν πάντων ὑπερεθέν ἐξωμολογεῖτο, ϗ μεγάλως ἐλεηθῆναι κατεδυσώπα φωνάς· ὧν ὁ ζαχὺς εἰς συμπάθειαν, φιλανθρώποις ἰνιδῶν ὀφθαλμοῖς, ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας ἀπονίπτασθαι λουτῆρι ἀναχεθυσάμενος, ἐνώπιον πάντων ὑγιᾶ ϗ ἄρτιον ἀπέδειξαν. οὕτω μὲν οὖν ὁ δορυφόρος τῆς τοῦ Θεοῦ παιδείας ἀπώνατο, ὡς ἅμα τῇ χειρὶ ϗ τὸν ψυχὸν αὐτοῦ βελτιωθῆναι. ἡ δὲ παιδείας πάντα πάσιν ἀεπίδεκτος Εὐδοξία τῶν ἱερῶν εἰσόδων, ὡς εἴρηται, κωλυθεῖσα, θάμβει τε ϗ δειλίᾳ ὅπι ᾧ γεγονότι βληθεῖσα θαύματι, πολλῷ ᾧ πάλαι ἐπαλινόστει πρὸς τὰ βασίλεια.

πη'. Περὶ τῆς ἀγίας Εὐδοξίας ἀδίκου μανίας ϗ ὀπισθοβελίας.

Καὶ ὅρα γνώμιλλον πλεονεξίᾳ κεκραταιμμένον, δεινῷ πάθει καταδουλώσασαν ψυχήν. τῶν ϗ Ιούδαν ἐπάρσει πέρπαν τῆς σωτῆρος πεποίηκε, τοῦτο δὲ αὐτὸν Εὐδοξίαν ϗ τὸ ἱσαποστόλου τούτου τῆς Ἀρχιερέως ἐπομένησεν. ἐκεῖνον γὰρ ὅλως ἐν τῇ ψυχῇ τῶν γεγυμνασμένων βαλοῦσα, οὐ ⁂ τοῦ Θεοῦ φόβον, ὃ τὸν ἀκροτάτην τῆς σοφίας ἔφετον, οὐκ ἄλλο ἐκεῖνον ἐν λόγῳ ποιησαμένη, ὅλην ὃ αὐτῆς μανιώδη ϗ φονικὸν γνώμιλλον ϗ τὸ δικαίου κυήσασα, διέγνω λοιπὸν ἐκζητῆσαί τινα ⁂ ταύτης ὁμόζηλον, ταῖς αὐτῆς βουλαῖς ϗ θελήσει συνεργήσοντα. εὗρε δ' οὖν, εὗρε ⁂ ὁπιζητόμενον, ἀνδρα πανοῦργον ὅπι ἐκ σχολιοῦ, συμπλέξαι ἐκεῖ λόγοις συκοφαντίας ϗ ἐφεξῆς προσήματα ἡσυχίαν ἀγοντα πάντων δεινότατον. τίνα τοῦτον; Θεόφιλον, ἢ μᾶλλον Αλεξανδρείας τὸν ⁂ τῆς Αλεξανδρείας τὸν καθέδρα προσκαθίζοντα. πόθεν δ' ϗ ἐκ ποίας αἰτίας τοῖς κατὰ τὸ μεγάλου ἐκεῖ συνέπροξε προσήματα. ἐπεύθην ἐρῶ.

πθ'. Περὶ τῆς τοῦ Αλεξανδρείας Θεοφίλου πονηρίας. ϗ ὅθεν τὸ κατὰ ἀγίου ἔσχε μῖσος.

Εἰ μὲν οὖν περὶ τῆς τότε προσέκειτο πονηρίας ἐν ἀφῇ, πολλὰ δὴ ἂν ἦν ἄπειρος ὁ περὶ αὐτοῦ καταχεθὲν λόγος· ἐπεὶ δ' ἄλλο τι ἡμῖν φροντιζόμενον, δέον ὡς κατὰ πρόφρασιν τῶν περὶ τότε λόγων ἀπλοϊκώτερος ἡμᾶς, τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἔχεσθαι. τότε τοίνυν τῷ Θεοφίλῳ διαφορά τις συμβεβήκει πρὸς τὸ ⁂ Πλουσιανὸν Ισίδωρον ὁσίαν ὄντα, ϗ κατὰ Αθανασίου τοῦ μεγάλου τῆς ἱεραρχικῆς ἀξιωμένου τιμῆς, ἐξ ὧν τοῖς ⁂ Διοσκόρου ϗ Αρμωνίου, Εὐσεβίου ὁμοῦ ϗ Εὐθυμίου· οἱ κατὰ πᾶσαν βίου τε ϗ λόγου ἀκρίβειαν ἐν τοῖς κατ' Αἴγυπτον μοναστηρίοις ὁ τότε διέλαμπον, ἀδελφοὶ ὁ σῶμα, ἀδελφοὶ ὁ πνεῦμα, οἷς δὴ ϗ μακροὶς διαφ' ὁ τῆς ἡλικίας ὕψος προσπεπώμαζον· οἷς ϗ Θεόφιλος οὕτω διὰ τιμῆς εἶχεν, ἕως Θεόφιλος ἦν, ὡς τοῦτον Διόσκορον ὑπόσχεσιν καταστῆσαι τῆς Ερμουπόλεως, ὃν

ε'

ὑ ἑτέρους τῆς ἱερωσύνης μισῆσαι, πρὸ ἑαυτῆς τε καταγεῖν, καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας οἰκονομίαν ἅπασαν ἐγχειρίσασθαι. ἐπεὶ δ' λοιπὸν τοὺς μισθείαν ἀπέκλινε, μὴ βουλομένων συγχωρῆσαι αὐτῷ, καὶ τὴν Παύλου φωνὴν, τοῖς ἀκάρποις ἔργοις τὸ σκότος, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλεγχόντων, ὑπερβαλλόντως αὐτοὺς ἐμίσει καὶ ἀπηχθάνετο, καὶ ὅλην μηχανὴν ἐπήγετο, πῶς αὖ δυνηθείη ἔργῳ τὰ κατ' ἐκείνων ἐκπερᾶσαι θυμόν. τί οὖν μηχανᾶται; ἀνδρας τινὰς ὑπερτιμήσας ἀνωνύμους καὶ ἀγύρτας πέντε Ⓜ ἀριθμὸν, καὶ τούτους ἄλλον ἄλλοθεν συναγαγὼν, καὶ ἕνα μὲν αὐτῶν ὄπισθεν κωμηδρίου τινός, οὗ μηδέποτε ὄπισθεν εἶναι ὠνόμαστο, καταστήσας, τοὺς δ' ἄλλους ὑπερβυτέρους καὶ διακόνους χειροτονήσας, παρασκευάζει τούτους λιβέλλους, οὓς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐξύφηνεν, ὠνειδισμένους τινὰ ἐμπεριέχοντας αἱρέσεσι, καὶ τῶν εἰρηνικῶν ὑπαδοῦσαι ἀγώνων ἀνδράσιν. ὧν ὑπαδοθέντων, ἀπ' αὐτῶν αὐτοὺς δογμάτων παραφθορᾶς ὁ Ⓜ νοῦς διεφθαρμένος ἁπασάμενος, παρῆγεν μὲν ὡς εὐαγεῖς τοὺς πιστοὺς, καὶ ὡς ἀσεβεῖς τοὺς εὐσεβεῖς ἀναθεματίσας, τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρύττει. ἔπειτα τοὺς Αὐξουσάλιον τὸν ἐκ τῆς ἀρχόντα τῆς Αλεξανδρείας εἰσελαθόντος, γραπτηκίῳ βοηθὸν ἐξαιτεῖται· ὥστε τοὺς ὁσίους ἀπὸ πάσης Αἰγύπτου, ὡς αἱρετικοὺς καὶ βεβήλους μὴ καὶ πλησίον ἀπελάσαι. πλῆθος οὖν ἀπαραδότων καὶ μιαρῶν ἐκτάξας γραπτῷ, καὶ χυδαῖον ὄχλον μυρίον οἰνοφλυγήσας, καὶ μετ' αὐτῶν νυκτὸς ἄφνω τοῖς θείοις ἀνδράσιν ἐπέφανεσεν. Διίσχυρον ὠθεῖ ἐκρίπτει τοῦ θρόνου, καὶ δι' οἰκετῶν αὐτοῦ Αἰθιόπων καταισύρει, καὶ τὸν προκαθήμενον τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἅπασαν ἀφαρπάσαι. εἶτα καὶ τοὺς αὐτοῦ ὑπαζητήσας ἀδελφοὺς, καὶ μὴ ἐφευρὼν (ἐν φρέατι γὰρ ἑαυτοὺς διδόντες καθῆσαν) τὰς αὐτῶν κέλλας σὺν τοῖς θυρεδείσιν σκεύεσι καὶ βιβλίοις ἐμπιπρᾶσι· τοὺς οἷς καὶ παιδίον καὶ ἱερεῖ τινα σύμβολα συμπαραληφθέντα πυρὸς παραναλώματα γέγονεν. ὁμοίως δὲ τοὺς λοιποὺς μοναχοὺς, ἄλλον ἄλλοθεν καταδιώξας, καὶ τὰ αὐτῶν ἅπαντα παρανομεύσας, οὕτω καὶ λοιπὸν τοῦ θυμοῦ καθυφίει. ὅπερ δ' διέγνω ὡς τοὺς Σιλβανοῦ καταπεφθύκασι Ⓜ Ιεροσολύμων ὑπέσχηται, γράφει τοὺς αὐξῆ, ὡς οὐ χρὴ σὺν ἐπ' ἐγκλήμασιν κατ' ἐμοῦ ἀποκηρυχθέντας σε καταδέχεσθαι, καὶ ἀλλοῦ καὶ πρεπίζης αὐξῆς συμμετέχειν. εἰ δὲ κατ' ἄγνοιαν αὐξῆς ἐπιδέξασθαι, διεγνωκὼς ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡς εὐαγεῖς τε εἶσι καὶ ὁμόσιοι, πανταχόθεν τούτους τῶν σῶν ὁρίων ἀπέλασον. τοῖς Σιλβανὸς καταπεφθῆς τοῖς γράμμασι γεγονὼς, τὴν σὴν αὐξῆς ἔξεπλήξεν διάταξιν. τόπους οὖν ἐκ τόπων Ⓐ βύλασθαι ἐκεῖνοι σπουδαιβοῶντες ἄνδρες, τὴν Κωνσταντίνου καταλαμβάνοισι πόλιν, ἔξ ὧν ἀρὰ καὶ ἀφορμὴν ἡ Θεοφίλου τοὺς Ⓜ μέγαν διαμάχην εὕρατο. Ⓐ μὲν γὰρ καλῶ ποιμένι τῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων προστελαυνόντες, καὶ τοῖς αὐτοῦ χάρισι προσαπεσωκότες, ἐλέους τυχεῖν καὶ ἀπὸ συκοφαντίας αἰθεσπεσίου ῥυσθῆναι καταδυσώπουν. ὁ δέ γε φιλανθρωπότατος εἰς αὐτὸν ἐμβλέψας πατὴρ, ὡστε πεντήκοντα ὄντας ἄνδρας, ἱεροπρεπεῖς καὶ κοσμίους ὧν εἶδε καὶ τῷ σχήματι, τὴν τε κεκρυμμένην χρηστότητα τούτων καθάσασιν διοπτευθείς, καὶ τὴν συνοχὴν καὶ θλῖψιν τῆς αὐτῶν καρδίας ἐπιγνωκὼς, ἔπαθεν ὡς εἰκὸς τὸν ψυχὴν, καὶ συναλγήσας ὅτι τοῖς ἐκείνων πάθεσι γεγονὼς (ἔτοιμος γὰρ τοὺς συμπάθειαν αἱ τῶν ἁγίων ψυχαὶ) πρὸς ἑκάλει μὲν αὐτοὺς καὶ πρήνει φέρειν τὰ δυσχερῆ, αὐτὸς δ' τοὺς Θεόφιλον παρακλητικὴς συντάττων λόγους, ἐπέστελλεν, ὥστε δυσωπηθέντα αὐτὸν ἀπωθέντα μάτην διαλαλήσασθαι. ὁ γοῦν Θεόφιλος οὐδαμῶς τοῖς ὑπὸ τὸ μεγάλα γεγραμμένοις τοῦ χῶν, ἐπ' αὐτῷ δ' μᾶλλον χολωθεὶς ἢ ἐκείνοις, οὕτως ἀνέγραφε τῷ ἁγίῳ· Οἴμοι σε μὴ ἀγνοῆ τῶν ἐν Νικαίᾳ κανόνων τὴν διάταξιν, ὑπερόριον μὴ δικάζειν. εἰ δ' ἀγνοεῖς, μαθὼν ἀπόχρα τῶν κατ' ἐμοῦ. καὶ γὰρ εἰ καὶ κριθείην δίκαι, πρὸ Αἰγυπτίοις, οὐ παρόντος γε κριθήσομαι. ἐπὶ τοῦτο μὲν Ⓜ μέγαν διαβολὰ· τοὺς δέ γε Ⓜ βασιλέα Αρκαδίου τοῦ αἱρεσιν ἐκείνους ἱερεῖς μὴ τῶν δηλωθέντων συκοφαντικῶν λιβέλλων καὶ τῶν ἀθώων ἀποστέλλει ἀνδράσιν, τὰ ὡς αἱρετικοὺς αὐτοῦ ἀπελασθησομένους καὶ γῆς. λοιπὸν οὖν τῆς ἀπὸ τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς μεγάλης πρεσβυτέρας ἀπεγνωκότες οἱ ἄνδρες, κατ' αὐτήν τε τῶν συκοφαντῶν καὶ δὴ καὶ τοῦ Θεοφίλου, ἅ συμβούλια, ὡς εἶχε, συλεξάμενοι, αὐτὰ τῷ βασιλεῖ Ἀρκαδίῳ ἐπιδεδώκασιν. ἐντεῦθεν ἀπόφασις ἐξωνέχθη, τὸν μὲν συκοφάντας πρὸ αὐτοῦ τε ἐπέχω καὶ τοὺς κριτὰς εὐθυνθῆναι· Θεόφιλον δ' ἀφ' ἑλεύσεως οἱ τάχιστα πρὸς τὴν βασιλίδα πόλιν ἀπαντῆσαι, καὶ λόγον τῶν κατ' αὐτὸν ὑπὲρ τῆς μεγάλης καθυποχεῖν. ἀλλ' οἱ μὲν συκοφάνται ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἐπαζόμενοι, ἐπεὶ μὴ εἶχον ἔξαρνοι γίνεσθαι, εἰς ἀπορα καταλήξαντες, πολλὰ Θεοφίλου πλασουργήματα καὶ σκευωρίας εἰς καθωμολόγησαν. ὅθεν καὶ δεσμωτήριον ἀχρὶ τῆς ἐκείνου προαστίας οἰκεῖν κατεκρίθησαν. ὁ δέ γε Θεόφιλος τὰ τῆς Ἰνδίας τε καὶ Ἀραβίας ἐρρώματα καὶ τῶν ἐδωδίμων τὰ κάλλιστα τοῖς τῆς πόλεως προὔχουσιν ἑτοιμάσας, τῆς ὅπῃ τοῦ βασιλεύοντος ὁδοιπορίας ἐφήπτετο.

ξ'. Ὁ Ἐπιφάνιος, ὑπὸ Θεοφίλου ἀπατηθείς, πολλὰ κατὰ τοῦ Ἰωαννου λέγει καὶ πράττει.

Ὡς δὲ τοῦ πορείαν ποιούμενος τὴν Κύπρον προσέσχε, τῷ ἱερῷ Ἐπιφανίῳ ἀνδρὶ λογίῳ καὶ ὁσιωτάτῳ μετὰ τινὸς προσελθὼν φιλικοῦ ἀμπλάσματος, ἐπαμβάλλει Ⓦ μέγα ὡς τοῖς Ὠριγένους δόγμασιν ἐναντίωμα, ὅτι, πάτερ, φησί, σὺ ὑπ' ἐμοῦ ὅτι τοιαύτη αἱρέσει κακηρημένοις αὖθις ὑποδέδεκται· ἅμα τε γὰρ ἐκείνων τῶν ἀσεπλήπλων κατηγορεῖ, καὶ αὖθις ὡς αὖθις προσηκάμενον, τῆς αὐτῆς ἐκείνοις ἄξιον εἶ) καθαιρέσεως ἔλεγεν. ἀγνοῶν οὖν ὁ βύθιον τῆς Θεοφίλου δεινότητος καὶ δύστροπον Ἐπιφάνιος, ἁπλότητι μᾶλλον αὐτῷ συμφερόμενος (οἷα δὲ γὰρ ἦν τῶν φαύλων ἀνδρῶν στωικοτάτους, ὡς τὰ πολλά, πρὸς τὰ μὴ καθήκοντα καταφανῆ) πρῶτον μὲν γράμματα πρὸς Ἰωάννην Ⓦ θεῖον ἀμφιπέπεται, τῶν Ὠριγένους ἀπέχεσθαι δογμάτων πρεσβεύων. ἔπειτα δὲ καὶ αὖθις αὖτις πρὸς τῆς Εἰσόδου Θεοφίλου (συσκιάσαι γὰρ σκῆνον καὶ πανουργίαν τινὲς καὶ δόλοι χρονοτριβεῖν εἰ ἐποίουν) καθαιρετικὰ βιβλία Ὠριγένους ὑπομνημιζόμενος ἀπέπλει τὸν ὑπὸ Βυζάντιον. ἀποβὰς δὲ τοῦ πλοίου, καὶ ᾧ πρόφημα τῆς ἐπὶ δρόμου ἐπιδημίας πρὸς δυσμὰς ἀπέχοντι τῆς πόλεως πρόσωπον, κἀκεῖ συνάξειν ὑπετελέσας, καὶ δρᾶκονοι, ὡς οὐκ ἔδει, χλευτονήσας, ὕστερον λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν εἰσελήλυθε· καὶ τὸν πρὸ τῆς πατειαρχῆ ξενίδιον προσαιτησάμενος, ἐν ἰδιάζοντι ἐσκήνωσε καταλύματι· ἐν ᾧ δὲ ὑπεδημιούργησε τὴν ὑπερόχων συγκαλούμενος, καὶ τῶν Ὠριγένους τούτοις ἐπανεγίνωσκεν. οἷς Ⓐ μὲν δυσπάρεδρον αὐτοῦ χειριζόμενοι, Ⓐ δὲ τάχα δρᾶσαν αὖθις τῆς τοῦ μεγάλου προεδρίας ἐπανεφέλοντο. πλὴν ὁ μὲν τοῦ Θεοῦ ἀνθρωπος Ἰωάννης οὐδὲν προσεχθεὶς Ἐπιφανίῳ, ἐφ' οἷς εἶδεν τῶν ὁρῶν τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐκκλησίας ποιεῖν τε σωόδους καὶ χλευτονῶν πρᾶγμα, οὐκ εἰκὸς ἀπετόλμησεν, ἠξίου αὐτὸν μὴ τῶν ἄλλων ὑπερόχων, ὡς ἡμεῖς ἴσμεν, πρὸ αὐτοῦ καταλύσαι. ὁ δὲ μηδὲν σωθύξασθαι τούτῳ δυπρόσλοι, εἰ μὴ σὺν τῷ Διόσκορον πρότερον ἀπελάσας τῆς πόλεως, τοῖς καθαιρετικοῖς Ὠριγένους ἐπανεγράφη δελήσειε. πρὸς ἃ Ⓦ μέγα εἶπεν, ὡς δ' δέον πρὸ καθολικῆς καὶ ἀκριβοῦς διαγνώσεως προπετῶς τι λέγειν, ἢ πράττεσθαι· ἀλλ' ἐν τοῖς ἀδήλοις ἔτι καὶ μήπω δέοντα σμένοις δῆν οἴμοι πρὸς τὸ φιλόνεικον ἀπονεύοντας πράσωπον, ἕως ἂν ἡ κρίσις ἀναμφίλεκτος σκοφανῇ.

ζ'. Περὶ τῆς χειροτονίας τοῦ ἁγίου Εὐδοξίας προφαινούσης συσκιᾶς, καὶ ὡς ἀθέσμως ἐκ ταύτης Ἐπιφανίου.

Οἱ μὲν οὖν ἦσαν ἐν τούτοις· Εὐδοξία δὲ τοῦ τῶν ἱερῶν ὑπερόχων διαφορὰν πρὸς ἀλλήλους ὡς ἤθετο, ἁρπάζει λοιπὸν Ⓦ καιρὸν καὶ πρὸς ἑαυτὸν μετασκλαμβάνει Ⓦ Ἐπιφάνιον, οἶδας, εἶπεν, ὦ πάτερ, ὡς ἡ βασιλεία Ρωμαίων καὶ ἐκκλησία πᾶσα ὑπὸ τὴν ἐμὴν ζωνῶν ἐξουσίαν τελεῖ. σὺ οὖν τῶν ἐκκλησιῶν πασῶν τοῦ ἐρχομένου ἐγκαινίζομεν τὴν μεγάλην σύνοδον καὶ Ἰωάννου κροτήσαντα, ὑβριστικῶς τε καὶ τὸ ἡμέτερον κράτος κεκινηκότου, καὶ δὴ καὶ αἱρέσει, ὡς λέγεται, κακίᾳ κεκραταιμένου. πρὸς ταῦτα Ἐπιφάνιος σωφρόνως ἀποκριθείς, ἀνεξικάκως, εἶπεν, ἄκουσον, ὦ βασιλίς. εἰ μὲν ὅτι αἱρέσει τινὶ ἀπόπτῳ Ἰωάννης καταγινώσκεται, ἀνάξιος πάντως τῆς ἱερωσύνης ὤν, καὶ καταλεγχόμενος τὸ θεῖον ἀπορριφήσεται· εἰ δέ τις ἐξ ὑμᾶς ὕβρεως εἵνεκα μέλλοι αὖθις τῆς ἐκκλησίας βουλεύεσθαι, Ἐπιφάνιος οὐ συνευδοκεῖ.

τοῦτο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῦτο γὰρ γνώρισμα βασιλέων ἀληθῶν, ὑβρίζεσθαι καὶ φέρειν, ἐλέγχεσθαι, καὶ μὴ ἀγανακτῶν. ἔχετε γὰρ καὶ αὐτοὶ βασιλέα πλούτου ἐν ἁρμοῖς, ᾧ καὶ προσπαίοντες πολλάκις, οἷα δὴ ἄνθρωποι, δῆλα λοιπὸν τῆς παρὰ τῶν ἱερέων ὑπομονῆς. ἡ τοίνυν Εὐδοξία ὕστερος ἐναντία ὧν ἤλπισε παρὰ τοῦ Ἐπιφανίου ὡς ἠκούσατε, μηκέτι τὴν μάνδραν καταφεῦγον δυνηθεῖσα, ἐξέρυμα λοιπὸν καὶ οἰκοδομοῦσα ἰόν, καὶ τοῖόνδε λόγον μεμισωδῶς ἐξερεύγεται· Εἰ μὴ Ἰωάννης, φησί, καθαιρεθεὶς ἐξοικίᾳ παρὰ πέμφθη, οὐκ ἂν τῶν Εἰδώλων ναοὶ ἀνοιχθῶσαν παρὰ κελεύσομεν. Ἐπιφάνιος οὖν τὴν τῶν Ἑρημιτῶν ἀποπίαν, ὅσην τυγχάνει, καὶ πᾶν λοιπὸν προβαίνειν μέλλει, καταμαθών, καὶ τελευταῖον, ἀθλος ἐγὼ τῆς τοιαύτης κρίσεως, ἐπαινῶν, ὡς τῆς ἀνεχώρησεν. ἐντεῦθεν φήμη ψευδὴς καὶ ἀπρόπτως παρεισήχησεν ἀκοάς, ὡς τῇ τῶν μεγάλων καθαιρέσει σεσήνεσεν Ἐπιφάνιος. ὅπερ ὁ μέγας ἀκηκοώς, ἵν' ὅτι μᾶλλον καὶ τῆς ἀληθείας ἀναφανῇ, τοιάδε γράφει πρὸς Ἐπιφάνιον· Πολλὰ παρὰ κόμιναι, ἀδελφέ, πολλὰ, Ἐπιφάνιε, τοῦτο μὴν δίκα τῆς πρὸ ἡμῶν προθέσπης ἐν ταῖς καθ' ἡμῶν ἐκκλησίαις λειτουργήσας τε καὶ χλευτονήσας· τοῦτο γάρ, ὅτι καὶ προτραπεὶς πρὸ ἡμῶν ἐν ᾧ ὑπισχνεῖο καθαλύσαι καὶ σὺ οἶωθος, οὐκ ἠθέλησας· ἔπειτα πρὸ καθολικῆς καὶ ἀκριβοῦς διαγνώσεως καὶ ἀδήλων ἔτι καὶ μήπω δεξηζομένων, ὑπισχόπους ἐπανορθοῦν παρασκευάζεις. Εἰ γάρ, ὡς λόγος, καὶ τῇ καθαιρέσει ἡμῶν ἀκεῖτός τε καὶ ἀβασανίστως σεσήνεσας, πολὺ πλεῖόν σε, ὅπως μηδὲν μηδέπω τῶν καθ' ἡμᾶς σαφῶς ὑπισάμενος, γυναικὸς λόγοις ἐπιτρεπεῖς, κρίσιν ἄκριτον καθ' ἡμῶν ἐξενήνοχας. ἀλλ' ἴσθι σαφῶς, ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ λοιπῷ ὑπόκρισιν τοῦ θεοῦ σου.

ιβ'. Περὶ τῶν Ἰωάννου καὶ Ἐπιφανίου προσωπικῆς πρὸς ἀλλήλους προσρήσεως.

Πρὸς ἅπερ ὁ Ἐπιφάνιος Ἰωάννῃ ἀντέγραψεν. Ἀθλητά, νίκα αἰκιζόμενος· ὑπίσασο γὰρ καὶ αὐτὸς τῆς ἐπιφορείας σε τόπον μὴ καταληφθῆναι. ἀψευδεῖς δὲ ἡγεμονεύω καὶ ἀμφοτέρων λόγοι καθὼς αὐτά. ὅτε γὰρ Ἐπιφάνιος πρὸς Κύπρον βύθυς μέλλων ἀπαίρειν, ἐν τῷ πλοίῳ καὶ τὴν ὁδὸν τετελεύτηκεν. ὡσαύτως γὰρ καὶ ὁ μέγας, ὡς προϊὼν ὁ λόγος δηλώσει, καὶ ἀφεσμένον τῆς δευτέρας ἐξορίας τόπον οὐκ ἐφθακώς, πρὸς Κύριον ἀθλητικῶς ἐκδεδήμηκεν. ἀλλὰ γὰρ ἐχέθω τῆς ἀκολουθίας ὁ λόγος.

ιγ'. Περὶ τῆς καὶ τὸν ἁγίου Ἐ. δοξίας καὶ Θεοφίλου ἐπιβουλῆς.

Οὕτω τοιγαροῦν Εὐδοξία τῷ πρὸς Ἐπιφάνιον ἐλπίδων διαψευσθεῖσα, ἐν Θεοφίλῳ ὃ πάλιν τῆς ἐλπίδος μετήμειψεν· ᾧ καὶ πάσῃ σπουδῇ πάλαι φόβον ἐπεξελεῖν θαρροῦντας ἐπισπένδει καὶ Ἰωάννου δηλονότι· αὐτὸν γὰρ ἔχθει στυγνοτάτῳ ἐμβεβλημένον ἐν ἅπασιν ἡ πόλις τοιαύτῃ ὁ ἐν μέσῳ καιρός, καὶ Θεόφιλος θυμοῦ πολλοῦ γέμων καὶ βρενθυόμενος, σπεύδει πλείονι παρασκευάζεται. τὸν δὲ πρὸς μέγαν ἐκκλίνας ἄφιξιν, ἅτε προφανῶς ἐθραύσαν αὐτῷ, ἐν οὕτω καλουμένῳ τόπῳ Πλατάνῳ πεποίηται τὸν κατάλυσιν, κἀκεῖθεν ἅμα τοῖς σπουδαίοις ὑπισχόποις πρὸς Εὐδοξίαν εἰσέρχεται. καὶ ὃ ποιήσει τὰ ποιηρὰ ζεύγλης ὑπὸ κακῆς ἕνωσιν συμφωνίᾳ, καὶ τοιάδε ποιηρὰ βουλίῳ συμβουλεύονται. σὺ μὲν φῶς, ὦ πάτερ, Εὐδοξία φησὶ πρὸς Θεόφιλον, καὶ τῆς Ἰωάννου καθαιρέσεως ἀμφοτέρων ἐμοῦ τε καὶ σοῦ πολεμίου τυγχάνοντος μάλιστα ἐπαινῶ τὰ ἐπάφες, ἵν' ὃ πεπόνθειν ἤλπισε, τοῦτο αὐτὸς πάλισα ἐπάσχῃ, καὶ εἰς ἰὸν ἡτοίμαζε παγίδα σε τοῖς ποσίν, εἰς ταύτην ἀδίκως λάθῃ καταπεσών, καὶ σε ᾖσαν πρόσδοκήσας εἰς κεῖσιν, πρὸς τοῦ σοῦ προσώπου ᾖς κατάκριτος ἐποφθῇ. ἐγὼ γὰρ καὶ τῶν σε λυποιούντων ὃ τῆς ἐμῆς δυνάμεως κράτος ἐπιμαχήσω, καὶ σοὶ τοὺς ἐχθροὺς παραδώσω ὑποχείριους. συγκατατίθεται χαίρων τῇ βουλῇ Θεόφιλος, καὶ μέγαν εἰσήσασθαι ἐπ' αὐτῆς ἀγῶνα φησι. ταῦτα ἡ πονηρὰ ξυνωμοτεῖς βουλευσάμενοι, καὶ φιλοτιμούμενοι ἐπ' Εὐδοξίᾳ αὖθις τε Θεόφιλος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δεξιούμενοι ὑπίσχνοῦσι, οὕτως ἐκβῆναι δέξασι, τῶν σὺν Ἀρκαδίου συνεργούντος. ἰὼ οἷα ὁρᾶν πολλοὶ τότε τῶν ὑπὸ ἀμαθοῦς ἐγκλήμασιν ὑπὸ τῶν μεγάλων καθηρημένων, ἢ καὶ ἄλλως ἐχθραινόντων αὐτῷ, Θεοφίλῳ συντρέχοντας, καὶ εἰς τὸν τῶν δικαίων ἀδίκως ἄδικον καθαίρεσιν συνεισβάλλοντας.

τὸ

πῶς τοῖς τοῦτο ὁ εἰρωνικὸς τῆς τρυφῆς; μιμεῖται καὶ τοῦτο Χριστόν, ὃς τὸ τραύτητα ὑπεδείκνυτο, καὶ ζῆλον τοῦ κατ' ὀπτασίαν τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι τόπον τινὰ εἰσηγήσατο. ὁ γὰρ, Μάθετε, λέγων, ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, οὗτος καιρὸν πάλιν καὶ λιμένος φιλοξενίᾳ τοῦ ἐν τῷ ναῷ πωλοῦντας τοὺς ὠνουμένους ἀπήλασε, Μὴ ποιεῖτε, λέγων, τὸν τοῦ πατρός μου οἶκον, οἶκον ἐμπορίου. οὐ γὰρ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ ἔργῳ τὴν πονηρίαν ἐκόλασεν. οὗ δὴ κατ' ἴχνος καὶ ὁ μέγας τοῦτο τῶν ψυχῶν οἰκονόμος ἀκηλεθῶν, καὶ εἰδὼς ὅτι ψυχὴ μήπω εἰς ἕξιν κακίας ἐλθοῦσα δύσκεφος ἔχει καὶ προσπέσοι λόγοις ἐπφυσιοῦσθαι πρὸς ἀρετήν· ἐπεὶ δ' ἂν φθάσασα παγωθῇ τῷ κακῷ, δεῖται λοιπὸν ἐλέγχου καὶ σφοδροτέρας ὑπομνήσεως, καθάπερ τομῆς ἢ καυτῆρος τὰ τῶν παθῶν δυσιατα, χρῆται καὶ αὐτὸς τῇ λογικῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος, καὶ τῶν κατ' αὐτὸν κενὰ μαθητῶν μὴ παρρησίας ἐλέγχει τὸν δοῦλον, καὶ τοῦτο οὐκ ἀοικονομήτως, οὐδὲ ἀκαίρως, ἀλλὰ σωφρονοῦντος ὅπου καὶ λίαν καιρόν.

Ὡς γὰρ εἰώθασιν ἐπ' ἐκκλησίας οὐ σωφρονοῦντας διδάσκειν, ἀρτι τοῦ ἀμβωνος ὑπιόντας, τοῦ λαοῦ συνειλεγμένου, καὶ πίνων τῶν ἀοιδίμων, ἵν' εἴπω, καὶ ὑπισχνουμένων ἐκείνων συνεισπεμψομένων τῷ πλήθει, αὐλοῦς τῷ πνεύματι γνησίους, καὶ τὸν Ἡλίου ζῆλον ἐκμιμησαμένους, οὗτος ἐκείνου λόγοις λίαν ὡς καιρῷ προσηκόντως ὀξυβόησε· Σιωπᾶτε, λέγων, πρὸς μὲν οὗτος ἱερεῖς τῆς αἱμιαίας, ἐαθέντας τραπέζαν Ἰεζάβελ· ἵν' εἴπω αὐτοῖς, ὡς Ἡλίου ἦφη· Ἕως πότε χωλαίνετε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνυαις ὑμῶν; εἰ ἔστι Θεὸς ὁ Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ καὶ τράπεζα Ἰεζάβελ αὐτὴ Θεός, φαγόντες ἐξεμέσατε. καὶ αὖθις, τίς ποτε ἄρα τῶν Αἰγυπτίων, ὡς Θεόφιλος, γέγονεν, ὃς καλουμένας ἀλόγῳ θελήματι καὶ πονηρᾷ ἐκτάσει γυναικὸς ἀλογίστους τὰ μὲν δὴ τοῦ ἱεροῦ ποιμνίου τοιαῦτα, καὶ τοιαύτῳ ἔχοντα τὸν οἰκονομίαν. δίον οὖν οὗτος ἀλιτηρίους ἐκείνους τὸν πρεσβύτην καταδεδικότας, καὶ οὗτος λόγους εὐλαβηθέντας ὑπαχθῆναι τῆς Σατανικῆς ἐκείνης ὁρμῆς, καὶ πρὸς τὸ βέλτιον μετατεθῆναι· οὐ μόνον δὲ μετεβλήθησαν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς νοῦν ὅλως τι τῶν βαλλομένων, οὔτε μὴν τοῦ Θεοῦ δεδικότες φόβον, ὅλοι δὲ τοῦ αἵματος ἀδίκου καταδικάσαι ὑμόθυμοι, ἀφορμῆς ἐκ τῶν εἰρημένων δραξάμενοι (δυσπροφάσιστον γὰρ ἡ ποιμενία, καὶ δύσκολον μάλιστα πρὸς κακουργίαν) πρασίαν αὐλοῦ τε Θεόφιλος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, καὶ δόντες τὰ ἴσα τῆς τοῦ μεγάλου δεήσεως, προσεύχεσθαι ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἀπαγγέλλουσι, ὡς Ἰεζάβελ μὲν τὴν βασίλισσαν, αὐτὸν δὲ ἱερεῖς τῆς αἰχμῆς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας φθερεῖς αἰσχύρυξεν. ὡς γὰρ ὄντως ἀγαθοὶ, οὐκ ἐκ τῶν ἀγαθῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων ἀσφαλέστερόν ἐστιν, ὅτε πρὸς ἀρετὴν διώκονται· ἢ τῶν πονηροὶ οὐκ ἐκ τῶν πονηρῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὄντως ἀγαθῶν εἰς τὸν ἑαυτῶν κακίαν προσεπεκτείνοντο).

Ἐντεῦθεν προσέκλινε μὲν πρὸς τὸ πρώτιστον ὁ Ἀρκαδίου, καὶ τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως καθυφεὶς ἀφορμὴν τοῦ εἰς Εὐδοξίαν ὑμόθυμον ἔλεγχον, ἐδεινοπάθησέ τε ἡ σφόδρα λελύπητο. τοιοῦτον γὰρ ἡ κουφότης, ἀφορμῆς ταῖς τυχούσαις ὥσπερ οἰκοδομεῖσθαι, οὕτω ῥᾳδίως εἴωθε καὶ καθαιρεῖσθαι. ἐλέχθη δ' ὅτι τότε ἡ πονηρὰ γυνὴ καὶ χαιρέκακος· καὶ ὥσπερ τινὸς ἰχῶρος εἰς κακίαν ἐπφλεγμαίνει, προῆκεν μὲν οὗτος ἐν φρενῶν ἱερεῖς κατὰ Θεοφίλου καὶ τοῦ μεγάλου σατανᾶ πέμψασα κατ' ἐξήγαγε· εἶδ' οὕτως ὑπισχνεῖται πρὸς ἱερεῖς, ὅσοι Θεοφίλῳ συντέλειντο, στρατηγήσασα, οὗτος μὲν ἐν δώρεις καὶ ὑποσχέσεσι καταλλάξει πρὸς Θεόφιλον, οὗτος δὲ μὴ πεφθομένους, φυγαδείαις μαχαίρᾳ τε δειναῖς κακώσει καθυπέβαλεν. ὁ δὲ δεινὸς, εἴπερ τις ἄλλος, ἀνὴρ, οὕτω τῶν κατηγορουμένων ἀπαλλαγὴν, τῆς ἀδίκου χάριτος χάριν ἀδικωτέραν τὴν Ἰωάννου καθαίρεσιν ἀντιποδοῦναι καὶ αὖθις τῇ Εὐδοξίᾳ δικαιοῦσθαι. ὅθεν τῷ ἐντελεῖ τε ἀξιώμασιν, οἷς ἥρετο μάλιστα τῷ αὐτῷ ἀντιπίπτειν σκηπτῷ, οὗτος μὲν δαφνίᾳ χρυσοῦ δόσει, οὗτος δὲ βρώμασι ποικίλοις καὶ ἰνδικοῖς ἐρεθίσμασιν ὀξυνούμενος, οὕτω πρὸς ἑαυτὸν

Matth. ια. κ'. Ioann. β. 15.

ζδ'. Ο ὄχλος ἐπ' ἐκκλησίας ἢ κατ' αὐτὴν τῶν πονηρῶν προφητικῶς ἐσηλίτευσε συσκευῶν. γ. Βασ. ιη.

ζε'. Τῶν Ἀρχιερέων τὰ λίαν, καὶ ἃ ἐκ παθῶν ἢ ὑποκλοπέντων αὐτῷ κατ' αὐτὴν ἰσχύος.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν ἐκείνους τε ἐπεπαράσατο, καὶ δι' ἐκείνων καὶ τὴν τῶν κεφαλοιώτων ἀφεστρέφων προσωχειοῦτο καρδίαν, ἐκεῖνο δηλῶν πρώτων ἀπροόμους, ὅτι ξενιτιῶ αὐτῷ καὶ ὀξοσιάν δοθιῶσαι, στυόδειν τε καὶ τὸ τεσσαράκαρος Ἰωακείου κροτῆσαι. δύο τοίνυν βύρικας δηλοῖσιν, ⓦ ὃ ὅτι μοιχεία, ⓦ ὃ ὅτι φόνῳ ὑπὸ τὸ μεγάλης ἥδη καθηρημένους, καὶ πάντες ὁ ἡγεμόνας τοῖς ἰδίοις ἀποκατέστησαν πάλιν βαθμοῖς ἐκατοντάρχους, λιβέλλους, οὓς αὖθις τε τὸ δυσπίστου πλαστογραφήσας στυόδησεν, εἰς μέσον ὑποδουῶσι κατ' αὐτὸν πεῖσθαι, ψευδῆ πάντα καὶ ἀπίθανα ἐμφερεῖ ἐχοντας αἰτιάματα· τὸν ὃ μόνον ἀληθὲς καὶ βλασφεῖας τῆς εἰς τὸ ζωοποιὸν τὸ Χριστοῦ σῶμα ἐκτόδημα, καὶ ἐκτὸς τῶν δεινῶν ἀλογίστως εἰς κατηγορίαν προσενεφέρετο, ὅλη δὴ πᾶσι σέβας ὁ θεῖος ἱεραρχησόμενος τῶν, μὴ τί τῶν ζωοποιῶν μυστηρίων μεταλήψιν, ὕδατος ἢ οἴνου πρήνει ἢ καὶ μόνης ἐφαπτῶν συμπεπηγότος ἐκαπογλύφας, ὡς δι' εἰ που τι λείψανον τοῦ θείου συμβόλου ἐκαπολείφθη τῷ στόματι, τούτοις συμπροσαπέπιπτε.

Τῶν τοίνυν ἐγκλημάτων ὧν ἀδικοίων ἐκείνων, οἷς λιβέλλοις λάθρα παρὰ Θεοφίλου εἰλήφασιν, ἀναφανδὸν εἰς μέσους ἐκδεδωκότων, αὐτὸς τούτους δεξάμενος ὁ πάλαι τούτων πλασουργὸς, βύθις ἅμα πλείοσιν ὑποσκόποις εἰκῇ τῆς ὑποσκοπῆς ὄμμα καλυμμένοις, ἔξω τῆς πόλεως ἐν παστείῳ Ρουφίνου τινός, ὃ δὴ Δρυῶν ἐνομάζοσιν, ἐπὶ τῇ Χαλκηδόνι ἀπάραντες, καθέδρας στυεδρίων ματαιότητος ⓐ πονηρευόμενοι συγκροτήσαντες, οὕτω παρὰ τῆς τῶν ἀγαθαιρέτων καθαιρέσεως διεσκέδασαν, ⓐ αὖθις κριταὶ καὶ κατήγορες πεπλεωκότες καὶ δήμιοι. ἐδόξεν οὖν αὖθις γράμματα χαρίξασι πέμψαι παρὰ ⓦ μακάριον οὕτω διαγορεύοντα. Ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ὅτι Δρυῶν στυεσθεῖσα, τῷ Ἰωάννῃ. σοὶ γὰρ ὑποσκοπον ἡνίοιν καλῶ. λιβέλλους, φησὶν, ἐδεξάμην κατὰ σοῦ μυρία κακὰ καὶ πονηρὰ παρεχόντας. πρὸς ταῦτα τοίνυν εἴ τίς ὅστις σοι λόγος, αὖθις ἀνὴρ νεωκατήγορος ἀπολογησάσθω. ταῦτα ὁ μέγας δεξάμενος ἐπεξιών, τόνδε καὶ αὖθις ὑποτέμνει ⓦ τρόπον. Ἐγὼ μὲν, εἴ τις ἔχει κατ' ἐμοῦ τι λέγειν, ἐδεόμην ἂν εἰ ὅ κατεί ποτε τινὸς παρακληθέντος μὴ βουλεσθαι λόγον ὑφέξοντα, οὐδὲ οὕτω μὲν ἐκρίνω οὔτε παρὰς ὑμᾶς ἐξελθεῖν, οὔτε ὑφ' ὑμῶν κριθῆναι ἡμᾶς. οὔτε γὰρ δὴ τινὰ δίκαιον μᾶλλον πάλιν καταλιπόντες ὅτι τὸ πεδίον, ἐν ᾧ περ ὡς ὁ Κάιν παρεσκαλέσθε, δι' ἐξίας ὑμᾶς, οὔτε ὑμᾶς δίκαιον τὰ πάντα Ρώμης στυόδοις κεφτῆσαι καὶ ἡμῶν. ἀλλ' εἰ καὶ τῶν δικαίου τοιοῦτος ὁ λόγος, αὖθις σὺν παρεφανεὶς ἐμφρονεῖς καὶ μάτην μισοπονῆσαι πάντα πάσι τὰ ὑμετέρου ἐκποδὼν συλλόγου ποιήσατε, ἢ ὡς κατηγόρες εἰς κρίσιν ἥκατε, μὴ ὡς κριταὶ ἐν κειτὸν τάξει καθίστητε, κἀγὼ ἕξειμι τότε παρὰς ὑμᾶς, ὅποι τε ὅτε γε βούλεσθε. εἰσὶ γοῦν οἱ Θεόφιλος, ὅσον γε δι' ὃ τὸν ἠδικημένους ἐκ' αὐτὸ καθαφυγόντας παρὸς μὲ παρασδέξασθαι, ποσῶν ἐμεμήνει, ὃ οὕτω τῷ θυμῷ διεφέρετο, ὡς μηδὲ καθορᾶν δυνηθῆναι ὃ μηνεπόμενον, ἀλλὰ καὶ φανερῶς δέξεπεῖν ἐν τε Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Παμφυλίᾳ, ὅτι ἡδοιτό μοι καθελεῖν Ἰωάννου· δῆλος γοῦν ἐστὶ καὶ ἐντοῦθεν ἐχθρὸς, ὅτι οὐδὲ παρακαλούμενος παρεστελθεῖν ἠβουλήθη μοι. ἐξελέγχω γὰρ καὶ τὸν Βερροίας Ἀκάκιον εἰπόντα, ὡς ἐγὼ ἀρτίως χύτραν αὐτῷ. παρὰ Σεβαστιανοῦ τὸν Γαβάλων, καὶ τὸν Πτολεμαΐδος Ἀντιόχου, τί χρὴ καὶ λέγειν; ἂν ἔχοι δοξομανίας καὶ νεωτερομανίας καὶ τὰ κοσμικὰ ἀδόσιμα, οἵτε τινὰ ἀρχιερατικὸν ἔχοντα ἀξίαν, ὃ δηκνίαν τὸν πνεύματος, ἐμποδίζειν δέ τινα καὶ πορισμὸν βίου καὶ ἀφορμὴν ἀφθόνως ἐκτοπλαμβάνοντας, δηλαδὴ φθονερίδος εἶχον ἀεί, πῶς δὴ τὸν θεῖον καταγαγόντες ἡμᾶς, αὖθις τότε ἡμύνατο λοιπὸν ἐγκρατῆς, σὺν εἰδότες ὡς ἂν ἑκόντες, ἀλλὰ βίᾳ πολλῇ (μάρτυρες δὲ ὑμεῖς) παρὰς ⓦ τοιοῦτον ἀνήρηκεν θρόνον, εἴξαντες τῷ καλοκαγαθῷ, καὶ μὴ πλείσης ὅτι τῆς συστολῆς ἀεὶ καὶ τὸν ζῆλον καθυπουργοῦμεν τῷ πνεύματι; τούτους οὖν, ὡς ἔφην, ἢ τελέως ἐξώσατε, ἢ ὡς κατηγορήσαντας ἔσατε. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων βούλεσθε, ὃ δόξαν ὑμῖν δηλαδὴ παρέστεσθε. σοὶ γὰρ οὐ πλέον ἀκούσαθε πρὸς ἡμῶν. Ἰωάννης γὰρ, ὡς σὺν ἀδικῆν τινας, ἕτως ἂν δὴ ἀδικεῖσθαι παρὰς ἄλλων οἶδε, καὶ δὴ θεφροι ὧσι,

ζ'. Ἡ ὁσία Δρυῶν σύνοδος κτ' ἀγ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶν δαίμονες ⓐ ἀδικεῖν ἐκπειρώμενοι. ὅτως ὁ μὲν ἀπιστείλας, τῆς τῶν ἑαυτῦ ὑπισχνήσεως ἀποσφαλεστάτως, καὶ τῷ ὑπισολικῷ ἐγχείσας, ἀπέστελλεν. ὧν ἐξιόντων, καὶ τὰ γράμματα ὑπιδεδωκότων, ⓐ πρὸς Θεόφιλον μὴ ὃ δυσαγώνιστον τούτοις ὑπιπνήσαντες, οἳ μὲ ἐλέφεραν, οὓς ἦ κατήκισαν, οὓς ἦ διεπαίρεξαν, προερρήξαντες αὐτῷ καὶ τὰ πρεσβόλεια· ἑνὸς ἦ τῶ τραχήλῳ καὶ σιδηρᾶ προεῤῥήκαν, ἃ δὴ τῷ πατριαρχῃ αὐτῷ ἑτύγχανον ἑτοιμάσαντες. τῷ μὴ οὖν σφοδρότερον ὑπικειμένων κῆ τὸ μεγάλα, τὸ ἦ σωσόδον οἰκουμενικὸν αὐτοκράτορ, παραυτομόρου τε αὐτὸν ὡς ἀληθείας ἐχθροὺς, ἀποφαίνει ἁγίοι λοιπὸν ὁμολογηταὶ, καὶ δίκαιον ἱερόμυρον ἀξιώσεγκαν κατ' αὐτό· καὶ ἀρχαίων ῥημάτων σαθρὰ ψηφίσματα καὶ λήσεις συῤῥάψαντες, τῷ τὸ πολλῷ τῷ χρόνῳ Θεοφίλῳ τε καὶ τῇ Εὐδοξίᾳ μνησικακήσαντι δυσμένειαν τὴν ἡμέραν μιᾷ συνεπέραναν. δεινὸν γὰρ ἡ ἁμαρτία, καὶ ἀεὶ ⓦ ἔλεγχον ὑφορωμένη, ὃ τέλος ὑπιπεύδει τὸ πράγματος. ὅτως αὐτοὶ κῆ τὰ χος τῷ ἀδικήσαι δέξασθαι μένοι, σύμψηφον αὐτοῖς τὴ βασιλέα λοιπὸν ἔχειν κατεδυσώπουν, τοιάδε πρὸς αὐτὸν ὑπισχνούμενοι. Ἐπεὶ δὴ κατηγορηθεὶς Ἰωάννης, καὶ ἑαυτῷ πονηρὰ συνειδὼς, ἄλλοις τε πλείστοις, καὶ δὴ καὶ καθοσιώσεως ἐγκλήματι τῷ Εἰς τὸν βασίλιασθαι ἐλεγχόμενος, ἀπαντῆσαι πρὸς τὸν σύνοδον οὐκ ἠθέλησεν, αὖθ' ὧν δὲ κανονικῶς ἅλω καθηρημένος πρὸς ἡμῶν, κελεύσει τοῦ θεοπάτορος κράτορος ὑμῶν, καὶ ἄκων ἐπαρόειος γένεσθαι τῆς πόλεως. ἐπεὶ τοίνυν πιπτοδικὼς Ἀρκάδιος, καὶ τῆς αὐτοῦ κληθεὶς ὁ δυείπιστος ἀξιώσεως, κελεύει ⓦ δίκαιον ἐπαρόειον γίνεσθαι. ὅπερ ⓐ τοῦ μεγάλου παῖδος πατρὸς ⓦ ἀριθμὸν διεγνωκότες ὑπίσχνουται (ὡς Θεόφιλος ἐπισύραι, πολλὰ πονήσας, οὐκ ἴσχυεν, ἅτε τοῦ ψεύδους ὄντας ἐχθροὺς) εἰς ὃν πατριαρχεῖον μὴ λύπης σπουδαίοντας, καὶ τῷ μεγάλῳ συγκαθεζομένους, τῷ τε τῆς ἐκκλησίας χρείᾳ καὶ τ' αὐτοῦ ὀρφανίαν, καὶ τῷ τοῦ φιλοπόνου καὶ θείου πατρὸς ἀποδύεσθαι τέρπειν. πρὸς ὃς ὁ ὃν ὁσιος φιλόπατορ ἀποκριθεὶς πατὴρ, μὴ κλαίετε, ἔλεγε, τεκνία, μήτε τῷ καρδίᾳ συγχεῖσθε, μηδὲ ταράττεσθε. οἶδατε γὰρ ὡς οὐδὲν τοῦ αἰθερίνων βέβαιον, οὐδὲ μόνιμον· ἀλλ' ὥσπερ τὰ δοκοῦντα χρηστὰ, ὅτω δὲ καὶ λυπηρὰ θατέον· ἡ λόγος ἀπιστεῖ τε καὶ οἴχεται, τῇ αὐτὰ τῷ φορᾷ τοῦ χρόνου συμπαρῤῥέοντα. ὥστε οὐδὲ ὅτι τοῖς ἡδέσι τε καὶ χρηστοῖς ἀγαπᾶσθαι χρή, ὅτε καταπίπτειν ὅτι τοῖς λυπηροῖς· οὐ μόνον ὃ μὴ καταπίπτειν, ἀλλ' ἀ καὶ χαίρειν μᾶλλον καὶ ἥδεσθαι. εἰ γὰρ Παῦλος ὁ μέγας ἀπόστολος καὶ πρῶτος ⓐ δίκαιος ἀγὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ τεθλιμμένης βαδίσαντες, ὅτω τῆς αἰδίου καὶ μακαρίας ζωῆς ἐπελάβοντο, ἐπρωάγχες ὅτι καὶ ἡμᾶς, εἴ γε τῆς ἀληθοῦς καὶ αὐτοὶ τυχεῖν ὑπιποθοῦμεν ζωῆς, τῷ αὐτῷ αὐτοῖς ὁδεύσαι ὁδόν. πλὴν μηδεὶς ὑμῶν ἐμοῦ ἕνεκα τῆς ἐκκλησίας ἀπόληται. οὐδὲ γὰρ περὶ δογμάτων ὅτι καθ' ἡμῶν κινούμενα. ὅταν κοπωνῆσαι μὲ ὑμᾶς ὑπιτρέπω, ὡς δὴ μὴ δι' ἐμὲ ⓦ δύτελῆ καὶ ἀχρεῖον τὸ μεγάλη τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἐκκλησία καὶ τοῖς μεγάλοις Θεοῦ παθήμασιν ἐνωθεῖσα δραχαλῇ καὶ ἀπλήκταις δῃρέσι καὶ καταμιλῶ ἐπωφῇ· ἐπωγράψαι ὃ οὐδαμῶς συνεμπω. οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἐμφυτῷ ἄξιον σπουδῆς καθαιρέσεως. ἐπὶ τούτοις τοῦ παμμάκαρος τῷ ἡδίστῳ Εἰσιχήσιν πρεσβεύσαντος, ⓐ μὴ ἐπίσχωσι τὸ πατριαρχείου κατιέναι. κόμητος ὃ ὃ πρὸς ἑαυτὸν μὴ καὶ γραπωτικοῦ καταλόγου ἐπαρόεισαν καταπεμφθέντες τὸ ἅγιον, ὅπῃ τῇ πόλει ὃ πρᾶγμα διεβοήθη, πρώτα ἰὼ αὐτίκα θορύβου τε καὶ συγχύσεως μεσάτη ὁρμὴ ὃ πρώτων μία, καὶ αἱ τῆς ἐκκλησίας διέξοδοι τῷ πλήθει πανοχωρούμεναι, τοῦτο μιᾷ φωνῇ πρώτων ἀνακοώντων, ἢ πρώτας ἐπαρόειος γένεσθαι καὶ κενὸν ἰδέαθαι τὴν πόλιν ἀνθρώπων, ἢ μηδὲ ⓦ πρεσβεύειν τὴν ἄδικον ταύτην ἐπαρόειαν καθυποστῆναι.

Ενθεν μὲ οὖν τὸ δῆμον πρώτος ὅτι δυσὶν ἡμέραις αἰενδότως αὐτεχούσιος, ἐκβάλλει ὃ τῆς βασιλικῆς καταύτερον ὑπικειμένης χθεὸς, ὡς μή τι τῶν ἀδοκήτων ἐν τῷ μεταξὺ γένηται δι' αὐτῶν, καὶ κίνδυνος ἀπροόπτως ὑπισυμβῇ, τότε μὴ τῷ βασιλικῷ ἀποφάσιν ἡμέρας ἀνύσαζε, καὶ ἑαυτὸν ὁ ὅσιος ἀγαλαθῶν ὃ πλῆθος, τοῖς γραπώταις ἐπίδωκεν. ὅτως ὁ μὲ ὑπὶ

42. Περὶ τοῦ καὶ τὸ ἱερὸν τῆς αὐλῆς ἐξοείας.

ὅπὶ τὴν ὑπερείδην ἀγάλματος τοῖς τῷ τοῦ Πόντου στόμασι, ὃ δὴ Ιερὸν καλοῦσι, κατήχθη· ὁ λαὸς ὁ ἄπορκτος μεμψιμοιρῶς, θυμῷ καὶ λύπῃ, ἃ ταῖς τῶν θελημάτων ἀποτυχίαις ὑπισυμβαίνειν εἰώθασι, διαμυξόμενος ἐλάλει. τότε Θεόφιλος, ἐπείπερ εἶδε τὸν καλὸν ἐργάτην καὶ φύλακα ἐκποδὼν ἤδη γεγενημένον, ἐρημίαν λοιπὴν εὑρὼν τοῦ κωλύσοντος, τοῦτον μὴν ἐν Βιθυνίᾳ πέμψας, ὃ τῆς συμπαθείας ἔργον, ὅπερ ὁ μέγας ἐκόσμει τοὺς τοῦ σώματος ἐλεωμένους ἀνεγείρων ἐῶ, φθόνῳ τε τῷ τοῦ αὐτοῦ καὶ φιλαργυρίᾳ βαλλόμενος, ἀσυμπαθῶς ἐπέχθη τε καὶ μὴ περαιτέρω τοῦ βίου διεκελεύσατο· ὃ μὴν ἀναλυόμενον ἐκόσμει χρυσίον τοῦ αὐτοῦ ἐν ταφῇ διακοσμήσασθαι. ὅθεν ἀνώροφος ἔκτοτε ἡ οἰκοδομία καθέστηκε, διπλῆ τὰ τῶν ὁρώντων ἐξανοίγουσα στόματα, τοῦ τε βύθμισιν τοῦ ἀνεγερθέντος ταύτην κελεύσαντος, καὶ δυσφημίαν καὶ ἀραὶ τοῦ κωλύσαντος. ἔπειτα πειρᾶταί τι, καὶ δοκιμάζει τοιοῦτον. δέον γὰρ συμβούλῳ τῷ πάπᾳ Ρώμης ἐν τοῖς κατὰ τὸ μεγάλου χρήσασθαι, τοῦτο μὴν δεδιὼς ὁ ἔλεγχον, οὐκ ἐποίησεν. μὴ ὃ τὰ κατὰ γνώμην αὐτοῦ διαπράξασθαι, μηχανᾶται τὸν κοινωνὸν ὁμοίας, ἧς αὐτὸς ἐκτέτοκεν, ἀπεργάσασθαι. καὶ δὴ τοῦ αὐτοῦ ταῖς τῆς ἀθεμίτου στείλας καθαιρέσεως ἐπομνήματα, ἀξιοῖ διὰ γραμμάτων ἀνενδιαστάτως τοῖς ἐκτὸς ἡμῶν ὁμοπαραφάσασθαι.

Ἀλλ' Ἰννοκέντιος (τοῦτο γὰρ ἐῶ ὄνομα ὦ πάπα) οὔτε τῆς Ἰωάννου ἀρετῆς, οὔτε τῆς Θεοφίλου κακουργίας ἀμύητος ὤν, οὐ πέπυσταί τι τῶν αὐτῶν, δεῖ τοῦ τὰς ἀκριβοῦς διαγνώσεως τῇ ἀξιώσει ἐπενδύσει. ἐζήτησεν ἑαυτῷ ἔφορον, δι' οὗ τῆς ἀληθείας ἐν ὑπογνώσει γένηται. εἷς τοῦτο ὁ αὐτοῦ φερωνύμου πᾶσαν ἀκινησίαν, ἰδοὺ τὰ μέρη Ἰωάννου ὑπέσχοντο πάσαρες, τοῦς τοῦ αὐτοῦ ὑπισχνούμενοι ἥκασιν, ὡς ἡ τῶν γραμμάτων εἶχεν ἀλήθεια, ὁμοφώνως ἀπήντα καὶ μέρος δηλώσας· μίαν μὲν τὰ μεγάλου καλεῖσαν αὐτοῦ· ἑτέραν ὃ τὰ τῶν αὐτοῦ συμφερομένων τεσσαρακοντάδα ὑπισχνεῖτο· καὶ τρίτην τὰ κλήρου τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. ἃς ὁ πάπας διεξάγων καὶ τὴν τοῦς ἄλληλα τούτων τε καὶ τῶν τοῦ Θεοφίλου καταγνώσεις πρεσβευσάσης, ὃ ἀληθὲς εὐμηχάνως ἠκριβωκώς, καὶ Θεοφίλου κατηγνωκώς, κοινωνὸς τῷ Ἰωάννου μέρει καθίστα). ὡσαύτως ὁ καὶ Ονώριος ὁ τῆς βασιλικῆς ἰσότητος τῆς αὐτῆς ἐγκεχειρισμένος πόλεως, πρὸς αὐτοῦ τὰληθῆ διδαχθείς, τοῦς Αρκαδίου τὸν βασιλέα καὶ ἀδελφὸν διαπέμπεται γράμματα, πικρῶς ἄγαν αὐτῶν οἰκειζόντων τε καὶ καταμωμένους, ὅτι μὴ συνιδὼν λογισμῷ, πρότερον ἔκαθηκον, μηδὲ ὃ δέον σκεψάμενος, ἀλογίστως ὅτῳ καὶ πεφανόμενος δῶρα δίκαιον, χρυσὸν ἀνδρὸς αὐόμιν καὶ ἀστεβῆ πράδεδωκεν· ὃς ἀναμιγνυμένοις γυναιξὶ χωριζόμενος, τοιαῦτα κατὰ τῶν δικαίων νεανιεύεται, ὑδὲν ὧν ἀποστολικῷ καὶ θείῳ κοινωνεύμενος δόγματι, ἵνα μὴ εἰς φῶς τὰ τοῦ αὐτοῦ ἐν σκότῳ συσκιασθέντα προβῇ. ἐφ' οἷς ἑαυτῷ καταγνοὺς Αρκάδιος ἐγνωσιμάχει τε, καὶ τοῦς τῆς τοῦ μεγάλου ἐβουλεύετο ἀνακλήσεως. ὅτως ἰδὼν Θεόφιλος εἰς τὸ ἰδιωτικὸν αὐτοῦ τοῦ περιαπεῖσαι τὸν μηχανῶν, ἐφ' ἑτέραν τρέπεται κακομηχανοτέραν ὁδόν. καὶ Ηράκλειδον, ὃν ὁ μέγας Εφέσου τοῦ δρου καταστήσας ἐῶ, τὸν ἱερωσύνης ἐπέφερεν ἀφ' ἡνῶν ψευδοκατηγόρων ἀποδοξαι ἀνάξιον, ἵνα οὗ ἐκ τῶν οἰκείων ἔργων ἀπελέγξαι φανῇ ὃν οὐκ ἴσχυσεν, ἐκ τῶν ἑτέρους καταγορημάτων διακωμῳδήσας, μῶμον αὐτῷ τινα διωνύμου τοῦ ἀνάψαι. καταγελᾶν τοίνυν καὶ Ηράκλειδον μὴ πρέπον τοῦτος κεκινδυνεῦσθαι, ὡς εἴκ τινας ἀδίκως τυπώσας καὶ δεσμίους διὰ μέσης ἀγορᾶς τοῦ διαγαγών. ἀπολεγόντων δῆμον τῶν τῆς πόλεως, μὴ δεῖν καὶ ἀπόντος γίνεσθαι κρίσιν, Αλεξανδρέων ὃ τούτοις ἀντικαθισαμένων, πάσης λοιπὸν ἐπαύλου γίνονται τοῖν μερῶν, διαπληκτισμοί τε καὶ μάχαι καὶ θάνατοι· δι' ἃ καὶ μάλα βυζαντίων ἐκμεμηνότων, καὶ βυθοῖς ἁλόντας καταδύσαι τῶν τοῦτον ὑπὸν ἀπειλούντων Θεόφιλον, αὐτὸς φυγὰς ὤν ἐκ τῆς ἐαυτοῦ Αἰγύπτιακοὺς καταίλησε τόπους.

Τότε δὴ, τότε ἀνώγεν ἡ τῆς μεγάλου ἐπεραιοῦτο ἀνάκλησις. σεισμοῦ γὰρ φρικώδους αἰφνίδιον

ξη'. Περὶ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Ονωρίου, καὶ τῆς πέμπτης Ἰννοκεντίου ἐγκαίρου καὶ τῆς βασιλέως Αρκαδίου καταγνώσεως.

ξθ'. Περὶ τοῦ σεισμοῦ, καὶ χαλάζης, καὶ τῆς τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος θραύσεως.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δξαν κινηθέντος, πτερυγίας τε καταῤῥεούσης χαλάζης, ϗ δι' ϗ θραύσεως ὥ βασιλικῷ κιτῶνι στωμυλισαμένης, φόβος ϗ θόρυβος ἐμπέπτωκε τῇ πόλει. οἶδε γὰρ ἡ τοῦ Θεοῦ πολυμήχανος σοφία σκληροτάτοις ἐσὶν ὅτε συμπαθῶμαι τοὺς σκληροκαρδίους παιδεύειν. ὅθεν πάντος τοῦ δήμου συγκινηθέντος, ϗ αἰακαλάσθαι ⓜ ἀρχιερέα παχέως ὀξυθορυβοῦντος, κέλθυσις αὐτίκα βασιλικὴ μετεπέμπετο ⸌ μὴ Βείσσιος τὴν τῆς βασιλίσσης διάδοχον καὶ πάντων ἑτέρων πλείστων συγκλητικῶν, ἀπὸ Περινέτου ⓜ μέγαν (ἐκεῖσε γὰρ αὖθις ἐκ τοῦ ἱεροῦ μετεκόμισαν) ὀξὺ τιμῆς μεγίστης ϗ τάχος εἰσαγαγεῖν.

ρ΄. Περὶ τῆς ἐκ πρώτης ἐξοδείας αὐτῆ ἐπαναλήψεως.

Ἦν δὲ τότε καθορᾶν τὴν πόλιν πᾶσαν χαμαὶ πρὸς τὴν ἀπάντησιν, ⸌ πλήρη μὲν πορθμείων τὴν θάλασσαν, πλήρη δὲ τὰ πορθμεῖα λαμπάδων τε ϗ ἀρωμάτων ϗ μύρων, ϗ μύστου ⸌ κρότων, ⸌ ὕμνων ⓜ ἀέρα πλησιοῦντων. οὕτω δὴ ϗ μετὰ τοιαύτης λαμπρότητος ϗ εὐθυφορείας ὁ μέγας ἀνακαλούμενος, τὴν μὲ πρώτην ἀνεβάλλετο εἴσοδον· ἐν πρεσβείῳ δὲ ὄντι Μαρίνῳ καλουμένῳ κλίνην διέγνωκε. διϊκνείζετο ϗ γὰρ μὴ πρότερον ὑπερβῶσι τῆς πόλεως, πρὶν αὖ πάντ' αὐτὸν καθολικῇ στεφάνῃ ἀξεταθέντα κειθῆ. ἠναάκτει δ' ὅ πλῆθος, ϗ τῶν κρατούντων εὐθυρόουν ϗ ἐλαφρύνουν, ἕως αὐτὸς τε ὁ βασιλεὺς ϗ ὁ λαὸς ἅπας καταπαλάσαντες μὴ πλείστης ὅσης ὕβρεως ϗ σεβασμιότητος εἰς τὴν πόλιν εἰσήγαγον, ϗ τῷ οἰκείῳ θεσμῷ ϗ μὴ βουλόμενον ἐγκαθίδρυσαν. ⸌ ῥᾴστοι ϗ τὴν ἡμέραν ἐκείνην (τεσσαρεσκαιδεκάτη δ' ἦν τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς) ἑορτὴν εἰσόδιον ἀξετέλεσαν. ἔκτοτε δ' μέχρι ϗ τήμερον ἐτησίως ταύτην @ ϗ τὴν βασιλίδα πόλιν ἑορτάζειν φασὶν ἀπρεπῶς. οὕτω μὲ δὴν ἡ ἐκκλησία τὸν ἑαυτῆς νυμφίον ἀπολαβοῦσα, ϗ δ' ἐπεισάν αὐτῇ σὺν θέᾳ πάν διαλύσασα, ἐῶ τε ϗ ἔθαλλε, ταῖς ποτίμοις αὐτοῦ πάλιν λόγων, καθαρῷ ϗ πρέπῃ, ἀρδομένη πηγαῖς· ὁ φθόνος δ' (ὡς ἔοικεν) ἐρρίζωτο ἔτι, ϗ λαγόνιν οὐ γῆς, ἀλλ' ἀψύχων ἐπεκέκρυπτο· ὅθεν ἀφορμῆς λαβόμενος ἀνέφυ πάλιν, ϗ εἰς ὕψος μέγα ϗ τῆς ἱερᾶς ⸌ θείας τοῦ μεγάλου κεφαλῆς ἀνεμήνερτο. τίς δ' ἡ ἀφορμή;

ρα΄. Πρὸς τῆς ἀναστηλωθείσης τῇ Εὐδοξίᾳ ἀργυρᾶς εἰκόνος· ϗ ὅπως διὰ τὰ ἐναυτῇ σκάνδαλα τῆς τ' μυσηρίων μεταλήψεως παύτου ἐκ πίπτωσιν.

Ἀνδριὰς ἀργυροῦς τῇ Εὐδοξίᾳ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς ἐκκλησίας ἑστὼς, ὃν δὴ Συμπλικίᾳ ἐπάρχου ὕβρει χίονος ἀνεῖλωτο. ἐκεῖσε δ' ὄχλοι δημώδεις ϗ ἀτακτοι, ὑπὲρ θεραπείᾳ τῆς βασιλίδος ὅσον ἡμέρᾳ στωμυλέμενοι, ἐθορύβουν ἀτακτοπούντες, ϗ ἀπαιδεύτοις καθυλακτοπούντες κεφαλαῖς. ὕβριν δὴν τῆς ἐκκλησίας δὲ τοῖς ἱεραῖς δοξολογίαις ὡς μεθεὶς ἀντάδειν κεφαλάς, ὃ τοιοῦτον ὁ μέγας ἡγησάμενος, συμβουλαῖς ἐκέχρητο πλείοσι, τῆς τοιαύτης ἔπος ἰῶσαι μανίας. ἐπεὶ δ' πολλὰ μὲν ἱκεσίας παύειν ὃ δεινὸν δὲ οὐ δύναιτο, καταφορᾷ χρῆται λόγων κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα τολμώντων, ϗ δὴ καὶ τολμᾶσθαι ἐκκαλυσαμένων. ἀλλ' ὅμως οὕτως ἰῶτο μᾶλλον εἰς τὸ τοῦ νομοθέτου. ἀλλὰ καὶ ὃ δεινὸν, καὶ Εὐδοξία ὤφελεν τὸν ἔλεγχον λογιζομένη, πρὸς ὀργὴν ἐξεδαίνετο. ἐν μιᾷ τοίνυν τῶν ἑορτῶν, καπούσης αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς τοῦ θείου σώματος ἕνεκα μεταλήψεως, ὡς ἡ ὥρα τῆς κοινωνίας ἐφέστηκε, ϗ ὃ κατὰ τὴν κεφαλὴν ἐπορρίψασα κάλυμμα, πρέπει ⓜ θεῖον ἐκ τῶν τοῦ ἀρχιεράρχου χερῶν ἄρτον λαβεῖν, τὸν ἀπαιδεύτου ἐκείνου δήμου πρὸς τὴν σπλῆνα θρυλλοῦντος· πρὸς ἃ οἷα αὐτὴ ὁ μέγας, ὦ τέκνον, εἶπεν, ἀγαπητόν, ἐνωπιάζῃ μοι τὰς ἐν τῇ σπλῆνα σου κεφαλὰς, τὰς δυσβοώσας τὰς εἰς Θεὸν ἐκπομπὰς ἡμῶν. ἆρα ἀρέσκει σοι τὴν θυσίαν σου ὅτι συγχύσει τῶν λογισμῶν τῶν τοῦ θείου μυσταγωγίου ἀναφέρεσθαι Θεῷ τὰς τοιαύτας ἀθέσμους ⸌ δαιμονιώδεις κεφαλὰς δυσπειρέσθαι; ὦ τέκνον μία λύπη ἡμῖν, ἑνὸς εἰκὼν σοι δοκεῖ λώβη (τοῦτο γὰρ τῶν βασιλέων ἴδιον) ἀλλὰ δὲ τὰς ἀπάντων τούτων ϗ βεβήλους κενοφωνίας ϗ τῆς θείας (ὡς εἶπον) μυσταγωγίας πρὸς τῶν ἀπαιδεύτων ἐκπέμπεσθαι, τοῦτο γάρ ὡς λίθῳ λυπεῖ ὃ πνεῦμα ὃ ἅγιον. πῶς οὖν τὰ μὲν Θεῷ φίλα ἀφαιρεῖσθαι δοκεῖ, ὡς φίλη πάντα τὰ τοῦ πρόσωπα σώματι προσπέλασας; ἢ οὐκ οἶδα τίνος μιμητὴς ἐντεῦθεν καθέστασαι; Ἰούδας τὰ ἐμπρὰ τῷ διδασκάλῳ ϗ δεσπότῃ κατεργαζόμενος, φιλεῖν δοκῶν οἱ ἐμέ-

στει

σι καθυπεκρίνετο, ἡ σὰν ἡρυθρία τῦ θείου μεταλαμβάνων ἀρτυ ἡ πόματος. δῆθ' ἡ λαβόντος αὐτὸ ὁ φωνέων, βύθεως εἰσῆλθεν εἰς αὐλὴν ὁ Σατάνας. φοβήθητι τοίνυν ἐγώ ὁ ὑπόδειγμα, ἡ ἀποδυσάμενον τὸν ἀξίνην τῦ θείου σώματος ἐναπέργασαι, ἡ τότε λοιπὸν ἐν καθαρῷ σωνειδότι τὸν τῦ Θεοῦ δωρεὰν (ὡς εἰκὸς) ἀπολαύσεις. τῦτο γὰρ φίλον ἡ Θεῷ ἡ ἡμῖν. 5 Ταῦτα εἰπὼν ἀποσταφεὶς ἀπ' αὐτῆς ὅτι τὴν θείαν ὥρμησε πάτριδα. ἡ ἡ ἰσχὺς τῆς ἐκκλησίας ἀξιοῦσα, ἡ τὰ βασίλεια καταλαβοῦσα, μὴ ὅτι πολὺ τοῖς ζοῦσιν ἐνδιαμένειν ποιεῖ Θ στοιβὴν τε ἡ βασιλέα ἔλεγε, εἰ μὴ τῆς ἐκκλησίας Ἰωάννης πάντα πασιν ἄξιος ἐφαίνετο. ὁ ἡ, γυναικοπρεπὴς ὄντως ἐκεῖνος, ἡ Θ νοῦν ἐλαφρότατος, εἴξας τῇ ἑαυτῦ γυναικί, ἡ τὰ ταύτης τῦ Θεοῦ ἐμποδὼν θέμενος κατεμύει βύβλους ποιεῖ τὴν ταύτης ἀ- 10 ξίωσιν. ἡ πάλιν ὁ ἅγιος ὅτι τῆς ἐκκλησίας τὴν τῦ πνεύματος μάχαιραν δυαλαβών, ΠΑΛΙΝ ΗΡΩΔΙΑΣ ΜΑΙΝΕΤΑΙ οἰκονομικῶς τε ἡ μᾶ πολλῆς ἐδημηγόρει τῆς παῤῥησίας, ΠΑΛΙΝ ΤΑΡΑΤΤΕΤΑΙ, ΠΑΛΙΝ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΗΤΕΙ. σὰν γὰρ θεμιτὸν (ὡς εἰκὸς) ὑπῆρε λαβόντα καταλιμπάνειν ποιῆσαι τοῖς πολλοῖς ἐν ἑαυτῷ σκανδαλίζεσθαι· ἀλλ' ὑπὲρ 15 τῆς τῶν μελλόντων σώζεσθαι σωτηρίας ἀφιέναι τὸν ἀθεραπεύτους ταῖς ψυχαῖς σκανδαλίζεσθαι, θείας τῆς φωνῆς ἡ νομοθεσίας ἠπίσατο. αὐτίκα ἡ τὰ συμβαίνοντα, Θ εἰρηνικὸν ἔστον ἔχοντα διεδείκνυτο. ἡ ᾧ γὰρ τοῖς δημηγορηθεῖσιν ἀσφαλὰς, ὡς εἶχον, ποιεῖ Θ μένειν διέκειντο· ἡ ἡ ἐμεμήνει, ἡ πολλῷ πλέον ποιεῖ ὁ θρασύτερον ἐξεφέρετο. ἐπιδῦσα λοιπὸν βασιλικῶς δίκαιοξίαν ἄλλοι τε πλείους ὑβρίσθησαν, ἡ δὴ ἡ πάλαι παῤῥήσαν, δίκα τῆς 20 Θεοφίλου παῤῥησίας, κατηγορεῖ.

Ρβ'. Περὶ τῆς ἀποδημίας τῦ ἐν τοῖς τῆς βασιλίσσης, ἐπισκόπων βυβλοδυμένων καθελεῖν αὐτὸν ἡ ὑφορεύσαι.

Ἐπεὶ ἡ πάντα λίθον (ὃ δὴ λέγεται) δυάσεισαντες, ὑπὲρ μίαν παλινδικίας βύεσθαι ἀφορμὴν, ποιεῖ Θ ἀρχιτέκτονα τῦ σκανδάλων ὡς ἄριστα ἀποστέλλουσιν, ἢ ἀπόμπτησαν πάλιν ἀπ' τῦ δικαίου ἀξιοῦντες, ἢ ἔστον αὐτοῖς ὑποθέσθαι τῷ ἀπήνη δυνήσονται. ἀλλὰ Θεόφιλος, ὅπως ποιέτερον ἀπέδρα εἰδῶς, ἀπέμπτησαν μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος ἀπείπατο· τῆς ἡ τῦ ὑπὸ αὐτῦ ὑβρισθέντων ἀποστέλλει, κἀμοὶ τούτους ἐχυρώσας αἱρετικῷ, οὓς δὴ Ἀρειανοὶ ἀπ' τῦ μαρτυρίου σωνέταξαν Ἀθανασίου ὃ ποιέτερον· ὃ ἡ ἰῶ. Εἴ τις ὑβρισθεὶς ἢ πρεσβύτερος δικαίως ἢ ἀδίκως καθαιρεθείς, ἀφ' ἑαυτῦ τολμήσει συνόδου δίκα τὴν ἐκκλησίαν ἐπεισελθεῖν, Θ ζιζάνιον μηδὲ χώραν ἔχειν ἀπολογίας. συνελθόντες οὖν οἵ τε Θεοφίλου, καὶ μάλιστοι ἡ Θ ποιῆσαι τὴν τῶν κατηγόρων ὑβρισθῆναι, ὁμοθυμαδὸν ποιοῦσιν ᾧ βασιλεῖ, Θ κατὰ Θεοφίλου καλέντα κἀτ' τὸ μεγάλου κανόνα ὑπιδεικνύοντες τὸ ἅμα, ἡ τὸ καλῶς ἀγὸν ταῖς μαρτυρίας οἴκοθεν ποιησάμενοι. ἐπεὶ ἡ τῦ ποιῆλος κατεγνωσμένων ἰῶ ἐρήμῃ δίκῃ τῦ δικαίου καταψηφίσασθαι, μετεκλήσαντο ἡ τὸ μέσης τῦ ἀρχιεπάρχου Θ ἀριθμὸν ὡσὶ δέκα ὑβρίσθησαι. λέγων οὖν ἑκάστου μέρους συγκροτουμένων, καὶ τῦ ἰδίου τῷ ἀλλοδήπῃ κανόνι συνηγορούντων, τῦ ἡ κατηγορουμένων τε ἡ σύγκλητον ἀποφαινομένων μήτε κατὰ ὀρθοδόξου, ὃν αὐτοὶ κακόργως κανόνα ποιοῦσιν, ἐκτιθέμενοι, ἀλλ' κατὰ αἱρετικῶν Ἀρειανοφρόνων κἀτ' τὸ μεγάλου Ἀθανασίου ἀδίκως τε τῆς ἐκκλησίας πολλάκις ἀπελαθέντος, καὶ ἑαυτῷ πάλιν καιροῦ ἀλλοτρίου ἀλλοτρίως αἰθυποτρέφοντος· μήτε ἡ Θ μέγαν καθαιρεθέντα ἢ τὸν κατροείδη, ἢ τὸν ἐξ κατροείας παθεῖν δυάκλησιν βασιλικὴν ἡ χρεὼ ἐκέλευσι δέεσθαί τε ἡ αὖθις ἐπ' ἰκετείας οὔσης ἐπεισελθεῖν. ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος τὸν νικῶντα ψῆφον ἐπὶ τὸ μεγάλου μέρει ἐφάνετο καταπεθαμένου, εἰ καί πη ὄκνῳ ἡ τῇ περὶ ὃ καλὸν ἀμελείᾳ, οἷος ἐκεῖνος ἰῶ, τὸν ἀποφάσιν δυσεβάλλετο. ὅθεν ἐκ τούτοις ἐκκρεμοῖς ὕστερον τῆς δίκης καταλειφθείσης, ἡ τῆς ἀντικειμένης μερίδος τῦ τοιούτων κατηγορημάτων, ὡς αἰτιωτάτων, ἀφέλμοι, ἐφ' ἑτέρου πρέπουσα τολμηροτέραν ὁδόν.

ργ'. Περὶ τῦ μισθοῦντος κατ' αὐτὸ δύο φοινίκων, ὑπ' ἐυκαίρως αὐτὸν ἡ ὑποπίπτων ξίφους αἰφνιδίου.

Καί πινα μεμηνότα δύ' ἢ τρεῖς τῶν βυρικοτῶν, οὐ τὸν ἀκούσιον ταύτην μόνον μανίαν ἐξ ἀ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φερομένης ὑπαφερομένῳ τοῖς ἀμελέστερον ὀχυρωμένοις, ἀλλ' ἤδη δὲ αὐτῷ τῷ ἀκρωτηρίῳ τε δαιμονικῆς ὑπιστάσεως, οἷς τῶν συμφέρει, συγχωρηθῆναι ἐπάγεσθαι, ὠνομασμένα αὐτῷ τῷ μιαφόνου δεξιᾷ· ὑπὸ τῷ τῶν τεισαμένους φόνῳ. ὃς χρόνον ὑπιτρήσας, καθ' ὃν ὁ ἱερεὺς ἀρχὴς ὑπὸ Θεὸν κατῆει ναόν, ἀπελθὼν ἔξω κατά τινα τόπον τοῖς ὑπαφορὰν ὑπιτήδειον, εὐτρεπὴς τε δὲ φόνου μεσός. τῶν μεγάλων δὲ τῷ καθόδου ποιουμένων, ἐπείπερ οὐκ ἐῶ τῆς δυνατωτάτης βουλῆς καθεδεῖσθαί τι Θεὸν ἄγιον, βύθιος ὁ τολμητίας ἐκεῖνος τῷ θορυβώδει τῶν ῥημάτων ὀξυλέγχει, καὶ τοῦ τῶν ῥαγμάτων ἐκπομπεύων ὁ δρᾶμα, καὶ δὴ ὁ ξίφος μὴ χερὸς κατέχων, ἕλκεται κάτω τῶν λαοῦ τοῖς Θεὸν ἐπῆρχον. καὶ ἐγνώσθη αὖ τινικάδε ὁ πρῶ τῆς ὑπιβουλῆς, εἰ μὴ Θεὸν μεμιλωτὰ ἐκεῖνον καὶ νοσήματι καὶ γνώμῃ, ὑπισχόντος ἐκπέμψας ὁ μέγας τὴν χεῖρα ὀξήρπασε τῆς δημίων. ἀλλ' οὐ μέχρι τούτου τῆς ἀληθείας ἐμπροὶ ἐφησύχασαν· ἔτι γὰρ φόνῳ στωμυλαυνόμενοι, καὶ ὑπὶ δεύτερον σφαγέα πολὺ τοῦ πρώτερον μιαφονώτερον ἐρανται, δαιμονῶντα μὴ οὐδαμῶς, θρασύτητι γὰρ καὶ τόλμῃ ἐκεῖνα αὐτῶν δαιμόνων ἀπολειπόμενον. οἰκέτης ἐῶ ἦν Ἐλπιδίου πρεσβυτέρου, αὐχοῦντος μὴ ὑπὶ τῷ γήρᾳ μέγα, καὶ τῇ πολιᾷ δεικνῦντος τῇ πάλαι ἀπαντῶσαν, ἐκθρέψαντος γὰρ Θεὸν οἰκέτην ἐν παιδείᾳ τε δὲ νουθεσίᾳ τοιαύτῃ. ὃν τοιγαροῦν ὁ οἰκέτης ἐπ' αὐτῷ εἰς Θεὸν κατὰ τοῦ σεβασμίου φόνου ἐφοπλισθείς, ἐπείπερ καιρὸς ἐδόκει καλῶν, ἐξερέχει δεινῶς μὴ πολλοῦ τοῦ θράσους μαχαίρᾳ θανατώσας Θεὸν ἄγιον· κρείττονι γὰρ γνώμῃ ἐπεχέθη δὲ ὃν, ὑπὶ μυστικῶς αὐτῷ τινος αὐτικρούσαντος. ὁ γὰρ μελλήσας ὃν, Θεὸν καταχόντα παίει φονίῳ χερί," ἐκείνῳ κατὰ τῇ τοῦ μεγάλου βουλῇ τελεσάμενος. ἐρριπτο γοῦν βύθιος ὑπὶ γῆς ὁ τῇ πληγῇ εἰσδεξάμενος· καὶ μετ' ἐκεῖνον αὖθις ὁ δεύτερος ὃ πρᾶγμα ἰδών, καὶ θερὶ ἐκβοήσας· ἔκαιτο γὰρ καὶ ὁ τέτος ἐπ' αὐθις, ὃ τῶν θανάτου πρὸ ἐλπίδα ἐκπεπωκότες ποτήριον. βοῆς δὲ αὐτίκα μεγίστης διεγερθείσης, ὃ πρωταγὸν ὄχλου πλείστου στωτερέχοντος, μεταλλάξας ὃ θράσος ἐκεῖνος φυγῇ χρᾶται, τὸν ἔριφον αὐτὸν πειρωμένοις δεινῶς διαχλευάζομενος, ὁπότε καὶ ἕτερός τις ἀνὴρ λελυμένος ὃν μεσημβρίας ὥρᾳ, πρὸς τῶν στωθῆναι ἑστῶσιν παρθυόμενος, ταύτῃ θανάτου ἀντηλλάξατο, τῷ προσδοκωμένῳ τοῖς οἰκείοις θοίνῳ εἰς πικρὸν πένθος (φεῦ τῶν πάθους) διαμειψάμενος. ὡς γὰρ μόλις τολμητίᾳ τε τῷ ποτηρᾶν ἐκείνῳ χεῖρα πλῆθος πολὺ στωδιαρραμμένον τὴν φόνων κατέπαυσαν, ἦγον αὐτὸν καθεζόμενον εἰς τὰ βασίλεια, ἅπερ τραύματα ὑπιδεικνύμενοι, καὶ τῷ μιαφόνου χέρα πεφοινιγμένῳ ἐπ τῷ αἵματι. ὁ δὲ βασιλεὺς τῷ τηλικαύτῳ κρίσιν διαιτησάμενος, διαπέμπει τοῖς τῆς πόλεως ἐπῆρχον. ἐκεῖνος γὰρ (ὢ τῆς τῶν κρατούντων περὶ τὸ καλὸν μαλακότητος) ὀλίγας τῷ φονεῖ πληγὰς ὑπιδεῖς, τὸ πρᾶγμα διέλυσεν. ἡμῖν δὲ οὕτως ἀπῆλθον τὰ τέλη μακαριαθέντες, τῆς θείας ἐκείνης δὲ οὐρανόφρονος στωκινδυνεύσαντες ψυχῆς· Θεὸς γὰr μέγα ἀνέπαφον στωτετήρηκεν εἰς τε μείζονα αὖτε διδοκίμησιν, καὶ εἰς πολλῶν ἑτέρων ὠφέλειαν.

ρδ'. Περὶ τῆς δευτέρας ἐξοδείας αὖτις, καὶ περὶ τῆς βασιλέως Αρκαδίου ἀναστάσεως.

Οἱ γὰρ πρώτα τῆς ἱερᾶς τολμῶντες κεφαλῆς, καὶ τότε αὖθις δραπετεύοντος τὸ ἐγχρήματος, οὐδ' οὕτω τῶν πονηρεύεσθαι καθυφίεσαν, ἀλλ' ἔμενον τῇ Εὐδοξίᾳ ὑπιβουλεύοντες, καὶ λάθικον τῷ μεγάλῳ καὶ βόθεν ὀρύοντες. σιωπῶντον τοίνυν ὅλον μετάγε τὸν ὀξυφορείας δυάκλησιν, τῆς ἐκκλησίας μὴ σοφῶς ἐπ' αὐτῷ ποιμαινομένης, τὴν ὑπιβούλων γὰρ μηδὲν εἰς μηχανὴν ἐλλειπόντων, ἀλλὰ καὶ βασιλεῖ καὶ πᾶσι διενοχλοιῶντων, ὥστε τὸν θεῖον τῶν ἀναπνεῦσαι· ὡς ἡ τὸ πάσχα ἤδιζεν ἑορτὴ, τῆς τὴν χαριεστάτων δὲ φονερῶν ἀνοχλησίας Αρκαδίῳ πεπηθείς, δηλονὶ τῷ μεγάλῳ τῆς ἐκκλησίας ἐπεξελθεῖν, ὡς ἐπὶ συνόδων ἤδη καταψηφισθέντι δυοῖν. πρὸς οὖν ὁ θεῖος ἀνὴρ, Ἐγὼ, Βασιλεῦ, ἀνταδίκου, πρὸς τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος τὸν αὐτὸν ἐκκλησίαν ἐγχρισθεὶς, αὐθαιρέτως αὐτὸν οὐ δυνατῶς ἔχω καταλιπεῖν· εἰ γὰρ βούλει, αὖθις ἔξωσον ἡμᾶς, ἵν' ἔχωμεν εἰς ἀπολογίαν τῆς λιποταξίας

τὸν

τὴν σὺν τῷ κρατοῦντος βίᾳ τε καὶ ἐπηρεάζειν. οὐλαβήθη πως οὖν λόγους τούτους ὁ βασιλεύς, καὶ πρὸς τὴν τοῦ μεγάλου τέως ὑποφορέαν ἀπώκνησεν. ἀλλὰ τῶν μισοκάλων πολλῷ βιαιότερον ὑπεκαιομένων, ὁ μακρὸς ὀχλούμενος χρόνος, καὶ πάλιν δηλοῖ τὴν ἱερουργίας πρώτην παῦσαν καὶ ἀργεῖν, μᾶλλον ἢ ὅμως ἐν τῷ πατειαρχείῳ. ὑφωρᾶτο γὰρ μὴ πάλιν ὑποφοιζομένων αὐτοῦ θηλάτος τις, ὡς ὃ πρότερον, ἐπέλθοι ὀργή. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἐν τῇ ὑπισχνείσθαι, μόνῳ καὶ μόνας σχολάζων Θεῷ, καὶ κατ' αὐτὸν πρώτα τέλεον ὑπερέβας αὐτόν. τῆς ἑσπέρας ἢ τοῦ ἁγίου καταλαβούσης πάσχα, τοῦ κλήρου πρώτου ἐν τῷ πατειαρχείῳ στομαθέντος, ἐπεὶπερ ὁ τοῦ Θεοῦ μέγας ἀρχιεράρχης τὰ τῆς μυσταγωγίας ὅτι τῆς ἐκκλησίας ἐκτελῶν καὶ ὃ εἰθισμένον ἐν συγκεχώρητο, ὑπισχνεῖται μὲν, λύπης αὐτὸν κατεχούσης, ἐν τοῖς οἰκείοις ἔκβασιν καταγωγίοις ὑπαίτρεφον· ἱερεῖς ἢ καὶ πρώτους ὅσοι τοῦ βήματος, ἐν δύκτηρίῳ τινὶ τῶν ἐν Κωνσταντιανᾶς ἀθροιζόμενοι, καὶ στυγνῆς δοξολογίας καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν ἀναγνώσεις καὶ λειτουργίας, ἐπὶ μιᾷ καὶ ὃ θεῖον βάπτισμα μὴ καὶ τῶν ὑπισχνουμένων ὄφελος ἐκτελοῖτο ἐκφυγεῖν δυνηκτερβύοντες. τοῦτο ἀφεῖ Σεβηριανὸν καὶ Ἀντίοχον ἐγνωκότες, καὶ ζήλῳ τινὶ δαιμονίῳ ληφθέντες, αὐλίκα τινὰς τῶν ἐν διωκησίᾳ καθυποβάλλουσι, τοῦ καὶ τιμωρίαν δρᾶν ἀπορρήξαι αὐτούς. ἀποστέλλεται τοίνυν Λούκιος, ἀνὴρ Ἑλλὴν, ἀπιστείας καὶ δυσβουλικῆς ἀπόνοιας μετὸς, πολεμαρχίδι εἰληφὼς, πολεμούσης μὲν αὐτὸν πρῶτον τῆς ἀντιμαχούσης ψυχῆς τῷ πατειαρχῇ μειδιῶν· εἰ ἢ μὴ πειθοῖεν, ἀποτομίᾳ σφοδρᾷ χρήσασθαι κατ' αὐτῶν. τοίνυν ὑπὲρ πολεμαρχήσαντος Λουκίου καὶ πολεμουμένου, οὐδὲ τὰ ὡς προσρηθῆν ἠβούλευτο, ἐπειπαίσθησι λοιπὸν μὴ καὶ τελακοσίων γραπτῶν καὶ Ησαῦ ἐκφύγον δυσπέρας φυλακὴν τῆς νυκτός (πρέπτερον γὰρ τότε τοῦ τῶ μεγάλω παῤῥαίτω σιωπᾷ μέχρι μέσων νυκτῶν) καὶ τοῖς ἐπ' αὐτῶν καλυμμένοις Ιωαννίταις ἀθρόον ξιφήρεις στομπιθέμενοι, πρῶτα μὲν τὸν ἱερεῖς πρεὶ ὃ θεῖον ἠχολημένους βάπτισμα ἀνήλεως καὶ κεφαλῆς πάντας, τὸ δὲ αὐτῶν αἵματος τοῦ κολυμβήθραν ἐπλήρωσαν. ἔπειτα δὲ ὃ στομαθεὶς ἄπαν τὸ λαοῦ πλῆθος πληγαῖς αἰκισάμενοι ἐκεῖθεν ληστρικῶς ἐξεδίωξαν. καὶ ὁρᾶν καὶ γυναῖκας σὺν ὀλολυγῇ φθεγγούσας τῆς μαχαίρας κίνδυνον, καὶ τε τοῦ θείου βαπτίσματος ἄμφια ἐπ' ἐδάφους καταῤῥιπτούμενα, καὶ ὡς ὑπό τινων πολεμίων τὰ ἱερὰ κειμήλια λεηλατούμενα. ὅτω καὶ οὖν τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου στομαγωγίου ἀλάστορες διεσπέδασαν, καὶ τιμωρίαν ὃ θεῖον καὶ ζωηφόρον πάσχα νεκροῖ ὃ κρύπτον ἐκαρποφόρουν. τῆς ἱερᾶς ἢ καταλαβούσης πεντηκοστῆς, ἐπεὶπερ οὐκ ἐῶν ὅτι πλέον φέρειν οὖν πονηρὸς ἐκείνος τοῦ δυσκολίου τοῦ κακοῦ, ὃν βασιλεῖ προσιόντες, Δέδοται μὲν, ἔφασαν, ἐκ Θεοῦ τοῖς βασιλεῦσιν, ὦ Βασιλεῦ, διέπειν κοσμίως καὶ οἰκονομεῖν τὰ αἰθερικὰ· ἃ μὲν οὖν πρώτα, ἃ δ' ὅσα τῆ ἐκκλησίας. ταῦτα γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν ἀποκεκλήρωται). μὴ γένοιτο τοίνυν τῶν ἱερέων αὐτὸς ἱερώτερος, μηδὲ νόμων τῶν θείων ἀνομώτερος, οἱ τῶν Ιωαννίτου τῆς ἀρχιερωσύνης ἐξείργοισιν. εἰ δέ τι πρεῖ τούτων ἀμφίβολος εἶ καὶ δέδοικας, Βασιλεῦ, ὃ ἐντεῦθεν ἁμάρτημα ὅτι τὴν ἡμετέραν κεῖσθαι κεφαλήν. ἢ μικρὸν ὁ λόγος τῶν Ιουδαίων, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. εἰς αἰσθησίαν καταδέστερος. ὅτως ἀκούσας δηλοῖ παῤῥησίᾳ ὃ μεγάλω ὁ βασιλεύς· Ἐπειπερ ἑαυτοῖς ὃ καὶ σὲ κρῖμα καὶ τὰ καὶ σῶ κινδύνου θαῤῥοῦντας προσεπαπάσαντο, σὺ μὲν Θεῷ καὶ καὶ σαυτὸν ἀναθήσθω τῆ ἐκκλησίας ἐκχώρησον. ὦ τῆ κενοφωνίας, καὶ τῆ εὐμεταβόλου γνώμης, καὶ τῆ ἀσπείκτου φρονήματος. πῶς, ὦ ἀνδρῶν ἀπρόπτων ὡς ἀληθῶς ἀφίξεσθε, πῶς δὲ τοσοῦτον πεῖραν ἔχεις τῆ ἔρωτος, οἱ πολλοῖς ἤδη καὶ μεγίσταις τῆ παρακλήσεσιν ἐκ τῆ προσλαβούσης φθάσας ὑποφοίας ἀνεκαλέσω, ἀλογίστως ὅτω δὲ ἀνεξετάστως εἰς τὴν κατ' αὐτὸν καὶ νεῶ ἀδίκως ἐξενεχθεῖσαν ψῆφον αὖθις ἐπάνθυπας, καὶ τηλικούτου χρήματος τὴν μεγαλόπολιν ἀπεστέρησας; τοιοῦτον ἡ ἀσελγεία κακόν, καὶ ὃ πρωτὶ ἀνέμῳ συμπεριφέρεσθαι. ὡς οὖν ταῦτα παρὰ τοῦ βασιλέως ὁ θαυμάσιος ἤκουσε, μηδὲν ἀκροθεσπὲν, ἢ καταφὴς μήτ' ἐκπαρδίας δεξάμενος, μήτ'

ἐν

Matth. κζ. κε.

ὁ ὄψ. ᾠδησμένας, γεγηθὼς, τὸ πατειαρχείου σὺν τοῖς ἐπισκόποις αὐτοῦ καταβῆναι, δοῦτε, ἔφη, ᾧ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας, ὡς εἰκὸς, συναξώμεθα. συνήθως οὖν αὐτὸν μετὰ τοῦ καθηκούσαν προσευχὴν, τὸν ἀποστολικὸν καὶ ὀρθότομον πίστιν καὶ Ⓦ ἔννομον καὶ ἀμεμφῆ βίον ἀναδιδάσκοντος, ἀποτρέπεσθαί τε πάσαν αἵρεσιν καὶ ᾠδαιμονίαν ᾠδαγγέλλοντος, ἦκε φάσις αὐτῷ, ὅτι δὴ Λούκιος ὁ ἀσεβὴς σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν γραπτώταις, εἴπερ δυνασθείη τοῦ ἐξοδον, ἕτοιμος σύεσαι βίᾳ καὶ σὲ μετ' ὕβρεως ἐξεώσαι· προεκλογιοῦνται γὰρ οἱ Ⓒ δῆμοι τῆς πόλεως ὑπὲρ σοῦ πολλὰ ἀγωνιῶντες. ἐπείσθη τοιγαροῦν προελθεῖν τοῦ ἐξοδον, μὴ ποτέ σε δι' ὑποψίαν ὁ λαὸς μετὰ τῶν γραπτῶν πόλεμον συνάψῃ, καὶ κίνδυνος ἐκ τούτων οὐχ ὁ τυχὼν ἀποβῇ. συνέβαινε γοῦν ὁ πρόεδρος τοῦ πρόνοια τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ ἱερατείῳ καταπονούμενός τε, καὶ συνταξάμενος τῷ λοιπῷ πλήθει τῷ ἑπομένῳ αὐτῷ, ὅτι τότε μικρὸν μέρος πρεσβυτέρων.

ρα'. Περὶ τῆς ὁσίας Ὀλυμπιάδος.

Αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἱερῷ βαπτισηρίῳ ἡμόμην, Ὀλυμπιάδα καλῇ τοῦ ὁσίου γυναῖκα πιμαι καὶ βύλαβῆ, οὐ μόνον ἐκ πλούτου περιφανῆ, ἀλλὰ καὶ βύφυᾶ ψυχῆς καὶ ὥρᾳ σώματος, φρονήσει τε καὶ πολυμαθείᾳ καὶ σωφροσύνῃ, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, πάσαις κεκοσμημένην ταῖς ἀρεταῖς· αἰδρὶ μὲν γεγαμημένην ἐκ παρθένου, πεῖραν δὲ ἀνδρὸς ὅλως μὴ γνοῦσαν τῷ παραδεξαμένῃ τὸν ἀποβιῶναι, ἀλλ' οὐδὲ ἀγαγέσθαι ἑαυτῇ ἕτερον καταδεξαμένην, αὐτὸν τὸν βασιλέως εἰς συμβιῶσιν καὶ ἑταιρίαν διασαφοῦντος, ἡσυχίας δὲ μᾶλλον καὶ ἀγρυπνίας διαπονουμένην καὶ προσευχαῖς· ἥλις πατρῴας τε καὶ ἀνδρώας περιουσίας ἐξουσιάσασα, τούς τε ἄλλους πάντας ἐπισκόπους προθύμως ἐξενοδόχησε καὶ μοναχούς, καὶ δὴ καὶ Θεόφιλον αὖθις, καὶ μάλιστα καὶ σὺν πρὸ Ⓦ θείου Ἰσίδωρον. ὅθεν καὶ διαφερόντως τῆς ἀρετῆς διακόνου τε χειροτονίας ἠξίωτο πάσης τῆς ἐκκλησίας ἠξίωτο, καὶ μάλιστα καὶ αὐτῷ μεγάλῳ πάντων ἀκριβῶς τὰ εἰς τὸν ἀναγκαῖον ὑπηρετεῖται θεσμόν. Ταύτην οὖν τὴν Ὀλυμπιάδα σὺν Πενταδίᾳ καὶ Πρόκλῃ καὶ Σιλβανῇ τῶν σὺν διακόνοις προσκαλεσάμενος, φησὶ πρὸς αὐτάς· δοῦτε, ὦ θυγατέρες, ἀκούσατέ μου. ὁρῶ γὰρ ὅλα τὰ κατ' ἐμὲ τέλος ἔχοντα, καὶ σὰς ἐπὶ λιπὼν τὸ σώματι με καταφέρετε. ἐκδύομαι ὑμᾶς πάντα καλῶ, μή τις ὑμῶν τῆς συνήθους περὶ Ⓦ τὸ Θεοῦ ναὸν θυσίας καὶ πίστεως καὶ προσδρύας ἀπακοπέσθω· ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν μὴ τοῦ πάντων συναφέσιν ὅτι Ⓦ θεῖον διαχθῇ, τούτῳ τὸν κέφαλιν ἐπικλίνατε ὥσπερ ἐμοί· καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν μνημονεύετέ μου, καὶ ἕως ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μετ' ὑμῶν. ὅτι τούτοις συγκαθέσων αὐτὴν καὶ ποτνιωμένων ἐν διακρίσει, καὶ πρὸς τοὺς αὐτὸν κυλινδουμένων ποσὶ (φύσει γὰρ εὐκατάδυκτον ὁ ἦλος τοῦ γυναικὸς) ἐκδύσις ἵνα μὴ τοῖς αὐτοῦ ὀλολυγμοῖς εἰς γνῶσιν τῷ δήμῳ ὁ παῖς μαλθὸν θόρυβον ἐμποιήσῃ καὶ θορυβῶν, ὑβρεῖ τοῦ πρεσβυτέρων υἱὸ μεταξήσας αὐτάς. καὶ ὁ μὲν ἐπεζύγιον, ἐν ᾧ εἰώθη ἐποχεῖσθαι, πρὸς τὰς δυσκόλους πύλαις ἑστάναι εἰς ὃ πεισαπᾶσαν τὸν λαὸν καὶ λαθεῖν διετάξατο· αὐτὸς δὲ διὰ τοῦ ἀνατολικοῦ πυλῶν ἐξελθών, καὶ μετ' ὀλίγων ἵππων πρὸς Ⓦ ἀγκαλὸν πεζὸς καταβὰς ἐπλει, καὶ πρὸς τὸν ἐπροειδὲν ἀπήγετο.

ρβ'. Περὶ τοῦ ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐξελθόντος θείου πυρός.

Καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ὁ τῶν πιστῶν ἥλιος ἐπροεξόμενος ἀπ' αὐτοῦ ἕδυ, πῦρ θεῖον ἀπὸ μέσου τοῦ θρόνου, ἐν ᾧ καθήμενος τοῖς ἱεραῖς διδασκαλίαις σὺν ἀκούοντας κατεπύρσευεν, ἐξ οὐδεμιᾶς ἀνθρωπίνης αἰτίας αὐτόματον ἀναφθέν, καὶ εἰς ὕψος ἀπὸ τοῦ ἀλύσεων, ὄφεως δίκην, ἑρπυσαν καὶ τοῦ στέγου ἀφανὲς, ὅτι νῶτον ἐκτετίνακτο τὸ πατειαρχείου. ἐντεῦθεν ὅτι Ⓦ βασιλικὸν οἶκον τῆς συγκλήτου γερουσίας ὅτι μεσημβρινὸν κείμενον πολλῷ ᾧ μέσῳ ἀπὸ ἀνδραμόν, εἰς τέλος τοῦτον κατελυμήνατο, ὥσπερ καὶ λευκὸν τὸ μετόπου τότε φεισάμενον. ἐν τοσούτοις οὖν ὥραις τῆς ἡμέρας ἔργων πολυτελῶν κατασκευὴ καὶ κάλλος ἀνέκφραστον ἐξεφάνισαι, ὡς θεάσασθαι τοῦ ὀργοῦ ἀπὸ πάντων δειλοῦναι. τοιγαροῦν ὅτω ὁ πῦρ ἐκ κύκλῳ ἀπαλυμηνάμενον, τὸ δωματίου φείδεται μόνου, ἐν ᾧ τοῦ ἱερᾶν σειρᾶν ὁ πλῆθος συνειλεκτο,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἵλκυσε, ἢ δι' ἄλλας μυρίας αἰτίας, ὃ μήποτε προδηλον, ὡς μὴ χρεὼν τοῖς συκοφάνταις παρόντα δεδεῖσθαι τῇ τῶν σανίδων ἀπωλείᾳ, ὑπολαμβάνειν ὑφαιρέσεως τῷ μεγάλῳ παρεστρίφθαι. πᾶσι γὰρ Ἕλλησιν ἢ Ἰουδαίοις ἢ αὐτοῖς βαρβάροις ἐξέπληξε· καὶ τίς οὐκ ἄπασι διεδείκνυτο, πλὴν εἰς κακίαν ὃ πᾶσι τὸ ἄγαλμα. ἀλλ' ὁ τῆς ἀνομίας ἐραστὴς ἐν μηδενὶ μεταμέλῳ γινόμενος, τῶν ὑπηκόων μᾶλλον ἢ ἱερέων ἢ τῶν ἄλλων, εἴπερ τῆς Ἰωάννου μοίρας ἐτύγχανον, πλείστους καλοῦντας, τούτοις τὴν τῆς ἐμπορησμοῦ παρασπᾶσαι αἰτίαν, ὡς ἐκείνος βουλῆς δεῖται τοῦ πρὸς μέγαν δῆθεν ζῆλον ἐκείνων γεγυμνάσθαι. Οὕτω διεστραμμένη καρδία πικραίνεται κακά, ἢ λογισμὸς ἀδόκιμος κακὸν ὑπονοεῖ κακῷ. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ Θεοῦ ἀνθρωπος ἢ τῆς ἀληθείας ἀγωνιστὴς ἀμαχος, ἐν τοῖς τοῦ Κόλπου κυμάτων μέσοις τῆς θαλάσσης ἐποβὰς, τὴν ὑπὸ Κουκουσὸν ἄγουσαν ὑπὸ τῶν γραπτῶν ἐφέρετο (ἔρημον τοῦτο τῆς Ἀρμενίας πολίχνιον, ὑπὸ πολλῶν δὲ πεινικάντα ἢ ἀνυδρίαν Ἰσαύρων καταφεύγοντες) κακούργως τοῦτο πρὸς τῶν ὑπηκόων ὑπονοηθέν, ὡς μὴ τῶν ἄλλων κακῶν ἐν χερσὶν ὁ μέγας βαρβαρικῆς ἐκδοθῇ.

Πολλῶν ἂν τις τὴν ὁδὸν ὃν θαυμάσῃ τῶν παρεὶ θαυμάτων γεγυμνασμένων, ἐκείνου μόνου μνημονευτέον, ὅπερ αὐτὸς τὴν Νίκαιαν ἀφικόμενος ἐθεάσατο. ὀλιγοημέρου γὰρ τοῦ μετὰ τὴν πρόσοδον τῶν χαρῶν ἐκείνων αὐτῷ τὸ γοῦν δεσμωτήριον ἐφάνη κατοικίδιον, πολλοῖς ἤδη χρόνοις, ὡς ἔφασκεν, ἐσκληρωμένον, ἢ πολλαῖς ἐκτεῖσθαι λύπαις συνεχόμενον. ἐνταῦθα οὖν ὁ μακάριος, οὐκ ἔστιν, ὃν ἂν θεῖτο, τῆς ἀνθρωπίνης, ἔλεγε, φύσεως ἐκβαίνα ποιεῖν, ἃ τῇ θείᾳ μόνῃ φύσει καθήκει ἐνεργά. πολλοῦ γοῦν καὶ λόγου ὠχυρωμένου τῇ πίστει· εἰδέναι ὃ βούλομαι τινὰ ἐμὲ τοῦδε καὶ ἐλπίδας ἔχειν, ὧν ἕνεκα βασιλικὰς ἰδίας τὰς παρὰ τῶν πόλεως ὁ τῶν βασιλευόντων ἐγχείρισε βασιλεύς. καὶ παρῃτήσατο μὲν ἐκεῖνος, οἷα δὴ ἂν θεῖτο, τῷ Θεῷ· πάλιν ἡ μετάνοια ἐνέζευξεν αὐτῷ, δι' ἧς δὴ τῷ τῶν αἰώνων συμβασιλεύσει βασιλεῖ. Ταῦτα περὶ Μαυρικίου ἡ θεσπέσιος ἐκείνη παρῃνήρθρωσε φωνή· ὡς τὰ συμβαίνοντα τοῖς παρρησιαστικοῖς ἴσα ἢ ἀποδέλακτα, καὶ ἰσοτίμως δὲ μηνύματα δεσποτικοῖσιν.

Ρϛ'. Περὶ τῆς περὶ τὸν βασιλέα Μαυρικίου προφητικῆς παρρησίας.

Ἀλλ' ἴσμεν μὲν ὅτι Κουκουσὸν ὁ μακάριος. ὅσα τοίνυν κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκείνην δεινά, καὶ ὅσοις δὴ δὲ κλίμαξι ἐπάλαισε κακοῖς, ὑδάτων τε καταβύθιος κοσμήματι, ἢ πυρετῷ λαβροβαρεῖ τε ἐπισκιόμενος, θάλπει τε ἢ αἰγιδύτῃ πεζοπορίᾳ ὁδοιπορίᾳ, δαπανώμενος, σπαραττόμενος, πολὺ μακρὰν ἐκείνου ἢ ἀρχαλεόν δὲ ἐξ ἐπαβολῆς τῶν ἀρρωστημάτων βεβιασμένου τε ἢ μυρίων θανάτων ἀφορητοτέραν ἀμηνύτου ὁδὸν, τίς ἐρεῖ μέλλων πρισῶσαν δυνηθῇ λόγῳ τοῖς παροῦσιν, εἰ μὴ αὐτῆς ἀκούσας τῆς γευσῆς ὡς ὄντως γλώττης τε καὶ φωνῆς; ἀπολώλαμεν, φησὶν, ἐδαπανώμεθα, μυρίοις ἀπειλούμεθα θανάτοις· ἢ ταῦτα ἴσασιν ἀκριβέστερον ἢ βεκχεῖαι κρίνῃ ῥοπῇ συνεχόμενοι, παρ' οἷς οὐδὲ δεδιέναι τι μικρὸν ἠδυνήθημεν, κατὰ τῶν συνεχόντων πυρετῶν καταβεβλημένος· οἷς ἔχων ἢ σὺν νυκτὶ δὲ σὺν ἡμέρᾳ ὁδοιπορῶν ἐμαγκαζόμην, ἢ θάλπει πολιορκούμενος, ἢ κατὰ ἀγρυπνίας δεδιφθερώμενος, ἢ κατὰ τῆς τῶν ὑπηνεμίων ἀπορίας ἀπολλύμενος, ἢ τῆς τῶν παρεστηκότων ἀπορίας. ἢ γὰρ τῶν πάντα ἐργαζομένων ἢ δεσμωτῶν οἰκετῶν χαλεπώτερα δὲ πεποίηται δὲ πάρεστι. εἰλοῦ ἢ πλείω τούτων εἰπεῖν· ἀλλ' ἵνα μὴ σφόδρα λυπήσω ὑμᾶς, μέχρι τούτων ἴσθι. ταῦτα μὲν ἡ γευσὶν γλῶσσα τοῖς ἑαυτῆς ὑπηχοῦσι, ἐγὼ δὲ κἀκεῖνα παρὰ ὑμᾶς δι' ὀλίγου διέξειμι. ἐπεὶ γὰρ τῆς Γαλατίας ἐπέβη, πόσοις οὐκ ἐντυγχάνει τοῦδε τοῦ ταύτης παρεκαθημένου δεινοῖς, ὥστε τις κακοῦργος ἢ ἀλάστωρ ἐκδιωκόμενος; ὃ γὰρ παλαιπάτας ἢ δύσκαπτος φοβερὸς βυτίσπιστο κατ' αὐτοῦ, εἰ μὴ φθάσας ἐκεῖθεν φεύδοι τῶν διωκόντων ἐπαισχόμενον.

Ρζ'. Περὶ ὧν κατὰ τὴν ὁδὸν ἐκείνην ἐπαθεν ὁ μακάριος.

Ρη'. Περὶ ὧν κατὰ τὴν ὁδοιπορίας ὁδὸν πέπονθε συμφορῶν.

Ρθ'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν τοῦ μακαρίου παρὰ τῶν ἐκεῖσε μισητῶν πολίτου τούτου διωγμῶν.

Ἀλλὰ τῆς Καππαδοκῶν ὑβρεως μετριωτέρας ἐπέτυχε; πολλῷ μὲν οὖν σφοδροτέρας ὁμοῦ ἢ χαλεπωτέρας κακοῖς. ὁμοῦ τι γὰρ ἐπὶ τοῖς παροῦσιν πρὸ αὐτῆς τῆς ἐκπατᾶ τῆς πόλεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόλεως ὀχθηρείθρων καταγεται, ἐς πρὸ αὐτοῦ ἔφοδός τις μοναζόντων, εἰ ἀρ' τοῦτο ὅτι τὴν τῇ κακίᾳ μόνῃ ζῆν αἱρουμένων εἰπεῖν, Φαρετείου τοῦ Καισαρέων διέποντος, ἀποστέλλονται, καὶ τῇ οἰκίᾳ ὑπισάντες, ἔνθα ἕως ὁ μακάριος, κρίνειν ἠπείλησε καὶ σοὶ αὐτῷ ἐμπιστρᾶν, εἰ μὴ πάλιν ἐς αὐτῆς ἐφ' ἧς κατῆλθη ἐκκλησίας ἐκχωρήσοι· καὶ οὔτε τὴν Ἰσαύρων φόβος κακῶς τοῦ καθ' ἁπλότητα τοῦ Καισαρέως ἀμαθοῦντων, οὔτε ἡ ἀρρωστία οὕτω σφοδρὰ ὑπέκειτο, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἐποίησεν ὑπερθέσεως ἄξιος, ἀλλ' ἐπέκειντο θυμῷ πνέοντες καὶ χόλου μεστοί, καὶ τολμηρῶν ἔργων ἐπηπατεινόμενοι λόγοις.

ρί'. Περὶ τῆς φόβου τῶν Ἰσαύρων τοῦ τὸν καθ' ἑπτάμηνος, καὶ τῶν ἐν τούτων ἐκείνοις φόβου.

Οθεν καὶ φόβου, ὡς εἰρηται, τὴν τοῦ ἐθνους ὑπερθέσεως, καὶ πυρετῷ λαβεσπάτῳ τὰ ὄντος ἀμφελέγοντος, μεσημβρίας μέσης ἑαυτὸν ῥίψας εἰς τὸ λεκτίνιον, οὕτως ἀξιοῖ τῆς πόλεως, τοῦ δήμου πάντος ὀλολύζοντος καὶ ἐπιβοωμένου ὦ θεῶν τὰ πεποιηκότι. ἐπεὶ ὃ κατῆλθη πρὸς ὥραι περὶ ἑπτάμηνον μᾶλλον πέντε ἀπεκλείσθη τῆς πόλεως, καὶ εἴθη ὁ Θεοδόσιος (ὢ τῆς ἀπάνθρωπίας καὶ τῆς ὠμότητος) τοῦ Θεοῦ ἐξήλασεν αὐθέντον, ἀπέλαβε μείζοσι καὶ θυμοῖς καὶ ληστρικωτέρᾳς ταῖς ἐπιθέσεσι. νῦξ ἦν ἀστέλλουσα, νὺξ μέση, ζοφώδης καὶ σκοτεινή, καὶ οὐδὲ λαμπάδας ὑφάπτειν τοῦ ἀκριδεστέρου ἐδόκει, μὴ βαρβάροι τινες τῷ φωτὶ προσκαλούμενοι ὑπεπτήσσον ἀνδρῖς· οὕτως ἦν ἀπορίας καὶ πάντα καὶ φόβου μεστά. τοῦτον τοίνυν οὕτως ἔχοντα, ὃ ζῶον ὃ τὸ λεκτίνιον φέρον (τραχεῖα γὰρ ἦν ἡ ὁδὸς, σφόδρα λιθώδης τε καὶ δυσπάτητος) συμποδίσαν ὑπὸ γόνυ ἐς τὴν γῆν προσαράξαν ἀνδρὶ στυγερώτερον, ὡς μικροῦ μέλλειν ἀνδρὶ τελευταῖ· ὑπὸ Εὐηθίου ὃ τοῦ πρεσβυτέρου καταπεπλησμένος θυμοῦ τοῦ ἵππου ἀφηνιασμὸς ἦγετο. οὔτε γὰρ ὑπολῦσαι τοῦτον τῷ ζώῳ δυνατὸν ἦν, εἰς τοιαύτην δυσχέρειαν καὶ ὄρη χαλεπὰ ἐν νυκτὶ μέσῃ, ὅτε βαδίζειν ἀξιογκωμένου τῷ ὑδέρῳ, καὶ ἀμφιέσεως πυρεταίνοντα καὶ ὅλως σεσωτερημένον ἔχοντα τὸ σωμάτιον. ἀλλ' ὅμως ἐλκόμενος, βιαζόμενος, κινδυνευόν εἰς θάνατον, ἀνδρεία ψυχῇ, τῇ ῥᾳδίῳ τῷ λογισμῷ ξένον σκῆνος καὶ πολύμοχθον διετέλει ἀγῶνα. οὕτω μὲ οἷον πάσῃ κακοτυχίᾳ καταπονόμενος, μόλις ποτὲ τὴν Κυκουσὸν ἀφικὼ πολλῶν καταλαβὼν ἡμερῶν.

ριά'. Περὶ τῆς ἐν τῇ Κυκουσῷ διαποκαλύψεως τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀδελφείῳ γενομένης ἀνδρός.

Ἦν δέ τις αἰὴρ σκῆ Ἀδελφείος τὸνομα, ὃς ὑπίσχνητος γέγονει Ἀρειανός. οὗτος δ' ἀγγέλου Θεοῦ χρηματισθεὶς ἐν τῷ αὐτοῦ οἴκῳ μέγα καθυπεδέξατο. καὶ ἵνα ἁρπαθείας προνοίας ὃ καλέσῃ θεῖον ὑποφοιτήσῃ πατέρα. ᾧ μὴν γὰρ τὴν δι' ἀθεότητα σκιὰν ἐνέδωκε, ᾧ ὃ δένδρα ἐστέλλοντο καὶ ἄλση, ᾧ ὃ κατ' αὐλῖς δυσεβέστερα ἐθεοποίουν ἥλιον.

ριβ'. Περὶ τῆς ἐκείνου τοῦ ἀθεότητος διαβολῆς.

Οὗτοι γοῦν περὶ τοῦ ὁσίου μεγάλα σκῆ φήμης ἀκούσαντες, ἦλθον πρὸς αὐτὸν δύρα προσαλελυμένον ὅτι κλίνης βεβλημένον, ψυχῇ τὴν ὑγίειαν σκληροῦντες χαρίσασθαι. πρὸς οὖν ὁ θεῖος ἀνὴρ, πόσος, ἐπύθετο, χρόνος δὲ οὗ τοῦτο συνέβη σοι τὸ ἀῤῥώστημα; τοῦ δ', ἑπτὰ ἔτος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ἔχειν, ἀποκριθέντος, τί δέ σε τὸ σέβας, ὁ μέγας αὐτῆς ἀνήρετο; ὁ δ' ὅτι προσφέρω, εἶπεν, ἡλίῳ λατρεύειν λέγων, ὃς ἧς ἡμέρας τὴν λαμπηδόνα τοῦδαμοῦ. ἀνασώσω σε τοίνυν, ὑποσειλάσας ἔφη ὁ ἅγιος, Θεὸς κατὰ σὲ τυγχάνων ὁ ἥλιος. ὃς ὅς, οὐ δύναται, φησι, τοῦ ἐαυτοῦ Θεοῦ πρὸς τοῦτο μὴ κατημεύοντος. ὃς αὐτὸν γὰρ ἥλιον ὑπὸ Θεὸν τελεῖν, καὶ Θεὸν ἔχειν καὶ οὐρανῶν κυριεύοντα. καὶ Εἰ οἶδατε, εἶπεν ὁ ἅγιος, ὑπὸ Θεοῦ τυγχάνειν πρὸ ὑμῶν σεβόμενον ἥλιον, τί μὴ καταλιμπάνοντες τοῦτον ὡς ἀδράνειαν, τῷ τοῦ ἡλίου ὡς πάντοδύναμῳ προστέρχεσθε καὶ προσκυνεῖτε Θεῷ; μὴ τολμήσῃ σκῆνος τοῦτο ἔφασκε λατρεύεσθαι, κρείττονος ὄντος καὶ φοβεροῦ τοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡλίου κατ' ἐξοχὴν ὑπερέχοντος· ᾧ εἰ μή τις ἦν ἄξιος, ῥύπτον τε πάντος καὶ ἁμαρτίας ἀλλ' ὁτιοῦν, ὁμοῦ τε προσελθὼν λατρεύσαι, καὶ κεφαλῇ βληθεὶς ἀποτέθνηκε. καὶ ὁσοφώτατος, μῦθοι ταῦτα, ἔφη, καὶ τοῦ μισοκάλου τεχνάσματα, πρὸς ἀπώλειαν ὑμᾶς ὑποσύροντος. ὁ γὰρ τοῦ ἡλίου Θεὸς καὶ δι' Ἀθεότητον καὶ ὁρατῶν ἀπάντων καὶ ἀοράτων ὑπάρχει Θεὸς, καὶ τοῦτ' αὐτὸν πιστεύοντας καὶ λατρεύοντας

λατρεύοντας προσίεται πρόθυμον καὶ ἀποδέχεται, καὶ πρόσταγμα θέλει σωθῆναι ἅπαντας εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· καὶ μισεῖ οὐδένα, ὅστις μὴ ἀποστρέφεται, ἀλλὰ καὶ ἀμύητοι ὦσιν, ἀναμένει αὐτοὺς, ὡς ἀγαθὸς, πῶς μετανοήσωσι. πῶς οὖν ἂν σὺ εἰς αὐτὸν, καὶ ἰαθήσῃ τῆς ἀσεβείας τὸ ἄσιτον τοῦτο νόσημα. ὁ δὲ πιστεύω, ἔφη, δοῦλε τοῦ μεγάλου καὶ ὑψίστου Θεοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἂν δούλῳ σου λελάληκας, καὶ οὐκ ἐπ' ἐτέρῳ λατρεύσω Θεῷ, ἢ μόνῳ τῷ σῷ σου κηρυττομένῳ. τότε τὰ μήλη τοῦ ἀβδελυκτοῦ σφραγίσας τῇ δεξιᾷ, χερουβικοῖς ὄμμασιν εἰς οὐρανὸν ἀναβλέψας, ὃ πέμπει αὐτὸ καὶ σεσφιχώτατον ἀγαπήσας σῶμα, τοιάδε εἰς ἐπήκοον τῶν πρεσβυτέρων ἐπηύξατο. Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, ὁ τῶν προσιόντων σοὶ φίλον, οὐσιῶν χλιδῇ ἀγαπῶν καρδίαν καθίσταν ἀνάντιον σοι, ῥήμασι μόνῳ συσφίγξας, καὶ τῷ ἴασιν ἀβασάνιστον, ἴασαι καὶ τοῦτον πρόσθεν σε ῥοπῇ· ἵνα πρόσῃς οὗτοι ὑπάγωσί σοι τῶν σωτῆρα πρόσθεν καὶ Θεὸν, καὶ δοξάσωσί σε τὸ ἐπουράνιον ὄνομα. ὕστερον εἰ πόντος αὐτὸν, οὐδὲν ἀβάσκημα ὁ αἰθέριος ὑγιὴς, μηδὲν ἀσθενείας ἴχνος ὑπιφερόμενος.

Τοῦτο δὲ θαῦμα τοῖς κατ' χώραν ἅπασι παράξενον τῆς εἰς Χριστὸν ἐλπίδος πίστεως, οἱ τῆς ἀποστολικῆς θεοσοφίας καὶ τῆς μιμησαμένης ἐκείνης διδασκαλίας ἐπαπολαύσαντες εἰς ὃ τῶν εὐαγγελίου τελεσθὲν ὄνομα ἐβαπτίσαντο· ἐφ' οἷς ὑπισχόμενος ἐπλάτυνε τὴν καρδίαν ὁ μέγας Θεόκτιστος ὁ μέγας Θεοτόνησος, τῆς λειτουργίας καὶ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας τύπον αὐτοῖς πρέσβωκεν, ἅμα κτήσει ψαλμῳδῶν τε καὶ προσευχῶν. καὶ τίνας δὲ αὐτῷ τῷ ἑλληνικῷ γλώττῃ ὑπισχνεῖτο ὑμνῳδούς δώρων ἀγαθῶν τὸ τε ψαλτήριον καὶ τῷ καινῷ ἅπασαι ἁγιάσματι πρὸς τῷ ἐκείνων γλώττῃ μεταποιήσασθαι. ἡμέρας οὖν ἑκάστης ἐν ταῖς τοῦ Θεοῦ ἐντολαῖς καὶ τοῖς δόγμασιν ὁρῶν προκόπτοντας ὁ μακάριος, ἔχαιρε σφόδρα καὶ ἠγαλλιᾶτο τῷ πνεύματι, τὰς ἀῤῥωστουμένας πάντας ἀγαθῇ τῇ πίστει χάριν ὑπιθέσεως ἀποστολικῆς ἐξιώμενος. καὶ ὦ πάλιν ποιμὴν ὁ ποιμένων ἄλλων προβάτων καὶ τῷ θείῳ φωνῷ, μηδὲ τὰ πάλαι, ὅσον εἰς δύναμιν ἦκε, προβάτων πλανωμένων ἐν ὄρεσι καὶ σπιλάδεσι καὶ γῆς ὀπαῖς, καὶ θηρίων λογικῶν ἀπάγεσθαι γνώμῃσι· καθ' ὧν ἐξόδους, δημεύσεις, βάσανοι, καὶ ἀθλίως ἐπημύετο θανάτου. τούτων ὁ καλὸς ποιμὴν μακρᾷ ῥᾳδίᾳ τῇ δι' ὑπισχνοῦς ἐπαφώμενος, προβάτων ὠδύνῃ καὶ οὐρανίοις σπιραῖς. ἡμέραι δὲ οὐ πολλαὶ μετὰ τὸν αὐτὸν ἐξοδίου, καὶ χειροτονεῖται Ἀρσάκιος ἀδελφὸς ὢν Νεκταρίου Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχης· ὃς καὶ βίον καὶ λόγον ἀδόκιμος ὑπάρχων, καὶ ἀγαθὸν προβάτων τοῦ λαοῦ ἀγαπυρεῖν φιλεῖν, ἀλλὰ καὶ ὃ τῆς γνώμης δύστροπον προβὰς πάσης ἀγεδόνι ἐμισεῖτο τῆς πόλεως. πεντεκαιδέκατος δὲ μιῶν ὑπιδιώσας τῷ θρόνῳ, τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο.

Χειροτονεῖται δ' αὐτὸς αὖθις ὑπερτέρων τις Ἀττικὸς ὀνόματι, ἀγνὸς ὅπερ καὶ Τύπος κάκιστος. ἐντεῦθεν διωγμὸς μέγας κατ' τῶν ἐκκλησιῶν ἀνερρίπιζετο· ἐντεῦθεν προσγράμματα καὶ βασιλικὰ ἀγράμματα κατὰ πόλεις, τόνδε τὸν τύπον ἔχοντα, προσετίθετο. Εἴ τις τῶν ὑπασχόντων μὴ κοινωνεῖν ἐθέλει Ἀττικῷ τε καὶ Θεοφίλῳ καὶ Πορφυρίῳ (τὸν Ἀντιοχείων δὲ ὄντα τυραννικῶς προσυκαθίζετο· Ἀντιόχου ὄντος καὶ Σεβηριανοῦ καὶ Ἀχαϊκίου τῶν τὴν χειροτονίαν τοῦτον) τὰ ἐκκλησίας ἐκβεβλήσθω, καὶ τὰ τῆς προσόντων ὑπάρξεως. τὸ πολιτικὸν δέ, οἱ μὲν ἐν ἀξιώμασι τὰ ἀξίας ἀγαπησέτωσαν. ἐν γραπτοῖς δὲ καὶ ζώνας προσαφαιρείσθωσαν· ἰδιῶται δὲ καὶ χειρώνακτες καὶ οἱ τῆς ταπεινοτέρας ψυχῆς καὶ λόγου, ὀλκῇ χρυσοῦ ζημιούμενοι, ἐξορίᾳ παραπεμπέσθωσαν. ἀγαθοὶ δὲ τοῦτο πολλοὶ μὲν ἐν τάξει, ὅσοι πλούτῳ καὶ τυφῇ καὶ δόξῃ δουλεύοντες, ὑπὲρ νικῶν ἀγῶνα τοῦ μέλλοντος προεπίθεντο· πολλοὶ δὲ καὶ αἰτέπιτοι, κακοῦχεῖσθαι μᾶλλον μετὰ τῆς εὐσεβείας αἱρούμενοι, ἢ σὺν τούτοις δίκα μετὰ τῶν τυφώντων γνωρίζεσθαι. ἀγαθοὶ δὲ οὗτοι ἀστεῖς μὲν καὶ δυόσιοι τῶν ἀγίων ὑπισχνούμενοι, ὅσιοι δὲ τούτων ἀπηλλαγμένοι τε καὶ ἀξιωθέντες· ὁ τε Ἡρακλείδης ἐκεῖνος ὁ κατὰ ἑβδομήκοντα ὑπισχνοῦς Ἐφέσου προσκαθεσθείς, δυόσιος τοῦ θείου κατέρριπτο· ὃν ὑμεῖς κατὰ τοῦ μεγάλου τοῦ πάλαι καθαιρεθέντες,

μγ'. Τὸ τῆς ἀριθμίας ὅρον θεσπίσαντος ὁ ἅγιος, καὶ ἐπὶ τὸ ὑπισχνεῖσθαι χειροτονεῖται.

μδ'. Περὶ τῆς πονηρίας τοῦ κυροῦ Κωνσταντίου τὸν αἰτιαμένων αὐτῷ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθαιρεθέντες, χρήμασι τοῖς ἑαυτῶν ἐγκαθίσαντο θεῖοις. τοιαύτη τις ζάλη καὶ σύγχυσις ἐξ οἰκουμενικῆς εἰρήνης τὰς ἐκκλησίας κατείληφε. τούτων δὴ οὕτω γινομένων, ὁπίσω τοῦ μέρους τῆς εὐσεβείας καὶ κλεινοὶ οἷς ἐπῆν τὸ παμμάκαρος ζῆλος ἐπέσκηψεν εὐαγής, τῷ πρεσβυτέρᾳ κατειληφότες Ῥώμῃ, ἅπαντα τὰ νόμιμα βασιλεῖ Ὁνωρίῳ καὶ Ἰννοκεντίῳ τῷ πάπᾳ καὶ μέρος ἐπαγορεύουσιν· οἳ τοσοῦτον ἐπιτύχειν εἰς ΜΝ καὶ Θεοῦ ζῆλον ἀνήφθησαν, ὡς καὶ συνόδου αὖθις κροτῆσαι, πάντα μὲν τὰ κατὰ ΜΝ μέγαν ἀσμένιζομένως καὶ ἀγαλλόμενοι, διατεέπυσαν μόνοι τὰ τῶν ἐναντίων καὶ ἀφαλλόμενοι εἰλῆφθαι ὑπὸ καὶ τοῦς ΜΝ βασιλέα Ἀρκάδιον αὐτά τε σκῆπτρα καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης συνόδου ἐκπεπτώκοτα, καὶ δὴ καὶ γράμματα Ὁνωρίου τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ, ὧδέ πῃ διαγορεύοντα.

ριέ. Ἐπιστολὴ Ὁνωρίου βασιλέως Ῥώμης πρὸς Ἀρκάδιον βασιλέα.

Τί τάν, ὦ ἀδελφὲ καὶ ὁμοπάτριε; ἆρ' οὐκ ἠρκέθης ἐᾷ φθάσαντι δυομένῳ, ἀνατείλαντα ΜΝ τοῦ Θεοῦ μέγαν ἀγγελιαφόρον ἐπαρθείσας τῆς πόλεως, δι' οὗ σὲ καὶ ὑμᾶς καὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν ἠθέλησεν ἐκείνη κατειληφέναι πλανῆς; ἀλλὰ καὶ πάλιν αὐομίαν ἑτέραν ὑπὲρ τὴν αὐομίαν προσέθηκας, ἐπιξας σε τῇ ποινρᾷ γυναικὶ καὶ τοῖς πανηγυρίσι τοῦ ἁγαθοῦ ποιμένος ἐμφρονῆς μισθοῦσιν αὐλὴν, ὡς ἐν πύλῃσι ἐλέγχοντα, καὶ λήγοις αὐτοῦ τοῦ ὁσίοις δίχα τὸ δημοσίως ζῆν ἁρμόσασθαι βδελυσσομένοις; καὶ οὐ τοῦ θείου μίσει τῆς ὑπισχνῆς ὀξέωσας, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως πορρωτάτω ἀπήλασας, ἐπάξας ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοῦ βασιλείου ἡμῶν αἵματος ἀθῴους ἐκδίκησιν, ὅτερ ἐκζητήσει Κύριος ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἐκ χειρὸς αὐόμων, οἳ σε δολίως τῆς ἀληθείας ἐξέκρουσαν. ἐπεὶ οὖν τοῦτο συνέζευκτο σοὶ ὃ δίκαιον, ἀδελφὲ, καὶ ὅτως ἐξηπάτησας, ὃν ἔξηνον ἀπὸ τῆς Εὐας Ἀδάμ, μετανοίᾳ καὶ θεραπεύσας θέλησον ὃ ἀγνόημα, καλοῦσας ΜΝ ἴσα πόσον καὶ μέγαν ὡς ἀληθῶς Ἰωάννῃ ἐγκαίνιον πάλιν τῆς προσκυνήσεως ΜΝ αὐτῷ μόνῳ προσκυνοῦντα θεῖον ἀπολαβεῖν, εἴ τις σοι μέλησις ἔνεστι περὶ τοῦ καλοῦ, ἐν σέβας περὶ τὸ μέγα καὶ πανεπίσκοπον ὄφθαλμόν. ἔρρωσο. τὰ τοιαῦτα τοίνυν τοῦ Ὁνωρίου γράμματα ἅμα τοῖς δηλωθεῖσιν ἀπομνήμασιν ἐπὶ ΜΝ θεῖον Αἰμιλίου ὑπίσχνου Βενεβεντ, Κυθηλίου τε, καὶ Γαυδέντιον, Οὐδεντῖνόν τε καὶ Βωνιφάτιον τοῦ πρεσβυτέρους, στοὰ Κυριακῷ καὶ Δημητείῳ, Παμφιλίῳ τε Εὐλογίῳ ὑπισχνοῦσι, καὶ τοῦ μεγάλου κοινωνικοῖς, τοῖς καὶ τῆς ἀγγελίας ἐγκεκριμένοις, ἐξαφέντες ἀπὸ Ῥώμης, ὑπὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν δεκάτῃ ἡμέρᾳ πλησίον τῆς πόλεως ἐκεῖ τῶν Βιθυνίας προαστείων προσορμισθέντες, ἐκβαίνουσι τῆς τῆς Εὐδοξίας Μαρίνης τέκνα, εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐπ' ἐκείνης καλέντος προεγγυήσας ὃ πρᾶγμα, εἰς τὰ ὀπίσω ἀπήλθησαν. ἐν δὲ τοῖς Θρᾳκικοῖς μέρεσιν ἐστί τι Φρούριον Αὐγούστας ὀνομαζόμενον, ἐν ᾧ βιαίᾳ γνώμῃ τε καὶ χρείᾳ, ἰδίᾳ μὲν τοῦ περὶ Κυριακὸν ὑπισχνοῦντες, ἰδίᾳ δὲ πάλιν τοῦ ἀπὸ Ῥώμης κατέκλεισαν. ὧν φανεῖσα καὶ ὑπὲρ τινὶ Παύλῳ τέκνα Αἰμιλίου τοῦ προρρηθέντος Ἀβακόνῳ τυγχάνοντι, ἀνδρὶ πρᾴῳ τε ἅμα καὶ σώφρονι καὶ δικαίῳ, Παῦλον ΜΝ ὁμφύμον καὶ μέγαν ἀπόστολον, κακεῖνα προὶς αὖθις ἀναφθέγξασθαι· Βλέπετε πῶς ἀκριβῶς περιπατῆτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοὶ, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί· ἀγοραζόμενοι τὸν καιρὸν τῷ ἀβ. δώρων καὶ χαλκείας ἀπάτιν αὖθις" καὶ μικρὸν ἀπέχουσαν.

Ep. 8.

ριϛ'. Περὶ τῶν εἰς τὰς Ῥωμαίων ποτοπρεπὰς τῆς βασιλίδος παρανομίας. Ψηφ. μ. ι.

Δευτέρας οὖν ἡμέρας ἐπιγινομένης, τῷ ἐκ τοῦ παλατίου τινὲς καὶ Ἀττικῷ προὶς αὐτοῦ προσκαλούμενοι, πρίσιον τετρακισχιλίους χρυσίνους λαβόντας τῷ Ἀττικῷ μὲν κοινωνήσαι, καὶ ὃ καὶ ΜΝ Ἰωάννου σιωπὴν προσδοῦναι. ἃ οὐ γνώμῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν προλαβόντα χρημάτων ὃ ἀμετάθετον ἔχοντες ὃ τοῦ Δανιὴλ ἀπεφθέγγοντο, μὴ δέξασθαι μόχθος ὀξ οἴκου αὐτῶν, μηδὲ ἀπὸ ποιμνίου χιμάρους. τότε τέλεται προὶς αὐτοῦ Καππαδόκης τις ἀνὴρ Οὐδέριος ὄνομα, τοῦ ἀριθμοῦ ἀφηγούμενος, λίαν ἀπηνὴς καὶ ἀπάνθρωπος. ὃς ἑνὸς τῶν ἐπισκόπων καταγὼς ΜΝ ἀντίχθρα, τοῦ τε Ὁνωρίου ἐπιστολὴ καὶ τὰ Ἰννοκεντίου ὑφήρπασεν ἐπομνήματα, καὶ πυκτία ἱερὰ καὶ σκεύη, καὶ ὅσα προὶς χρείαν αὖθις ἄργυρα, προσαφέλετο· αὐτοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν ἢ εἰς πλοῖον καθῆτον σωτῆρ ἀπωλείας ὁ ἀνόσιος ἐμβαλὼν παλινορμήτους ἀπέπεμψε. μικροῦ γοῦν ἀπόλλυσθαι μέλλοισι μόλις τῇ Λαμψάκῳ προσχεῖν ἠξιώθητο. κἀκεῖθεν δὲ πλοῖον ἀμείψαντες, καὶ μησὶ τέσσαρσιν εἰς Ρώμην διασωθέντες, πάμπολλα δεινὰ, ὅσα τε εἶδον καὶ ἤκουσαν, καὶ ἅπερ αὐτοῖς μὴ ἀστοχοῦσιν ἀπήντησε, τοῖς περί τε Ο-
5 νώριον καὶ Ιννοκέντιον διηγόρθουν. τοὺς μὲν τοι περὶ Κυπριανὸν καὶ Πανάβλιον μηδὲ εἰδέναι ὅλως, ὅ, τι καὶ γεγόνασι, τῇ τῶν ἀπ' ἀλλήλων διαφόρασιν. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον διὰ τὴν τῆς Εὐδοξίας ὑπηρετουμένων τελευτὴν τε καὶ συγκαλυφθέντα τὴν ἀφελῆ Αρκαδίαν διελάνθανε. καὶ ἐπὶ τοὺς ἀστοχοῦντας ἐπὶ τὸ δικάσασθαι ἀνεξημιώτους τῆς δίκης, ἢ χόρδυλ τῇ μετανοίᾳ διδούσης (οἷα δὴ τὰ μακροθυμοῦντος βαπτίσματα) ἢ τῇ κακίᾳ πλήρωσιν, καὶ τὸν, Οὔ- Γεν. 15.
10 πω τῶν Αμορραίων αἱ ἀδικίαι πεπλήρωνται, προέφησεν, ἵνα καὶ πᾶσα προφάσεις τοῖς πονηροῖς ἀποκλείηται, ἢ δοκιμαζούσης τοὺς γνησίους τὸν ἀγῶνα, ἵν' ὅτι πλέον λαμπρύνωνται, καθάπερ χρυσὸς τῷ πυρὶ χωνευόμενος. εἰθύμου Ἰωβ, ἵνα μὴ σὺ ἄλλως λέγω, ἀλλὰ τῶν τοιούτων δυσκολιμησάντων. ἀλλ' ἐπάνιτω πάλιν ὅτι ἡμέτερον ὁ λόγος Ἰωβ.

15 Ὡς δ' κακουχίας μείζοσι καὶ σκληραγωγίας ὑποβαλλόμενος βιαίως τὸν ζῆν (ὡ τῆς βίας) ἀπαλλαγῆ (τοιοῦτον ἡ βασκανία κακὸν, ὡς μηδὲ πόρρωθεν φέρειν φθονουμένων ἐπαινον) τοίνυν ἐν τῇ πρὸς Αραβιανὸν ὁδοιπορίᾳ, καὶ δὴ καὶ τῷ χρόνῳ αὐτὸν σφοδροτέρας αἰκίας, πρὸς οἷς τὸ πρόσθετον δημίοις, καὶ πάσας δυσπαθείας ὁ καρτερικώτατος τοῦ Χριστοῦ ἀθλητὴς, ὑπὲρ μείζοσιν ἢ κατ' ἀνθρώπου συμφορᾶς ὑπενεχθεὶς, ὁ ἄνθρωπος ἰῶ ἐν ὀδύναις, οὐδ' ὅλως ἀλλοιωθείς. φῶς γὰρ ὁ φῶς τῇ φύσει ἀπόνυκτος. καὶ ὥσπερ ἥλιον, εἴτε μυρίᾳ, μὴ δύναται ἀμαυρῶσαι ἀμίχθων, οὕτω γνησίως φιλοσοφοῦντα, ὅποι δ' αὖ γθόνιοι ὑπὲρ οἵστισι πράγμασι προσομιλήσας τύχῃ, ἀδύνατον μὴ τὸν ἀρετὸν τυγχάνειν κατάδηλον. ὅθεν οὐ μόνον ἀνθρώπων ἀπρόσιτος ἰῶ καὶ δαιμόνων ἀνάλωτος, ἀλλὰ καὶ οἷς προσπέλασε, τὸν μαγνῆτιν ἑώκει, πρὸς τὸν οἰκεῖον ἀρετὸν ὑπὲρ ἅπαντα ἑλκόμενος. ὑπεφαίνεις γὰρ μόνον τοῖς ὑπ' Αραβιανῷ εἰδώλοις χαίρουσιν ἔθνεσι καὶ δυσανάκλητον πρὸς τὸ καλὸν, ὑπὲρ ῥεύματα λόγων ποταμοῦ δίκην προσπεκλύσας, ὃ μόνον τὸν χόρδυλ οἰκοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν πρόσχωρον ἅπασαν καὶ γνώσει καὶ γνώμῃ πρὸς τὸν ἀληθῆ ἐφελκόμενος.

Πάλιν δὲ τῆς φήμης ἐγκρυπτομένης, καὶ ὅ τηλικοῦτον καλὸν τῆς λήθης κρύπτειν ἀδυνατούσης (μηδὲ γὰρ γῆν κρύψαι τὸ οὐρανοῦ πλάτος δύναται) ὁ φθόνος πάλιν οὐκ ἔστεγε, οὐδὲ σιγᾷ. εἶχε πολεμεῖσθαι οἰόμενος. ὡς ἀχείρωτόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ, καὶ ὡς ἀληθῶς ἀήττητον, οὐδὲ διώκοντας μᾶλλον βάλλον, οὐ πρὸς ἐκείνων καταβαλλόμενον. ἅμα γὰρ πολεμοῦντες καὶ βέλεα ἐκείνῳ κακὰ διεπτέλλοντο, πολεμεῖσθαι μᾶλλον καὶ πλήττεσθαι ὑπελάμβανον· ὁ δὲ πολεμούμενος τε καὶ πανώλεθρα πρὸς αὐτῶν ὑφιστάμενος, δυώτερος πάσης ὑπονοίας διεδείκνυτο. οἷόν τι λέγω· πάσης ὑπονοίας καὶ συκοφαντίας κατ' αὐτὸν κινηθείσης, καὶ πάντων ἀπόνυκτος μόνα τὰ κατ' αὐτὸν, τῶν μὲν λεγόντων, τῶν δὲ ἀκουόντων, καὶ στυγνελθούσης ἱερατικῆς τε καὶ βασιλικῆς ἐξουσίας εἰς τ' αὐτὸν καὶ' αὐτὸ, καὶ πάσῃ μηχανῇ χρησαμένης ἑκατέρας πρὸς τὸν τῶν μεγάλου πύργου καὶ ἀκαθαιρέτου καθαίρεσιν (δι' ἰῶ οἵ τε σισμοὶ καὶ ἐμπρησμοὶ καὶ αἱ χάλαζαι) καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, τῆς οἰκουμένης ἅπασης σαλευθείσης, καὶ τῶν μισοκάλων δυνάμεων καὶ πονηρῶν δι' ὑπονοίας πάσης καὶ μηχάνης θεμένων μῶμόν τινα τῷ ἀμώμῳ προσάψαι, καὶ δολοφονίαν ἐκ τούτου αὐτῷ συσκευάσασθαι, οὐ μόνον οὐδὲν ἐκ τούτων προσεκείνητο, ἀλλὰ καὶ πάντων δυώτερος τῶν συμπλωμάτων ἐδείκνυτο. καὶ ὥσπερ οὐκ ἂν τις τῶν ἐν ὀνείροις φοβήτρων μὴ τὸν ἔγερσιν λόγον ποιήσαιτο, ὅτως οὐ τῶν ὑπνοντι ἅπαντα λογισμοὶ, καὶ τὴν τοῦδε βίον ὀνείροις προσαπεικάζοντι οὐδεμία φροντὶς τῶν κατ' αὐτὸ συσκιαζομένων ἐγίνετο. τῆς φήμης οὖν (ὡς εἴρηται) πανταχοῦ διαθεούσης, καὶ ὅ τὸ φρονήματος ὑπερφυὲς καὶ

ρις. Περὶ τῶν ἐν Κυκισσῷ λιμῷ, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου διαμαρτυρίας.

ριθ. Περὶ τῆς εἰς Πιτιοῦντα ὑπὸ Αρχισισσοῦ κατοπτείξεως αὐτοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπερφυεστικὸς, καὶ ὃ ὃν τοῖς δεινοῖς ἀξιοπαίνωτον αὐτὸ καὶ ἀνένδοτον κηρυτούσης (εἴωθε γὰρ ἐν τοῖς πειρασμοῖς ἡ ψυχὴ μᾶλλον ψυχῆς ἀνδρειότερον ἀφαδείκνυσθαι) Ⓐ πρὸ Σεβηλιμὸν καὶ Πορφύριον ἀναγεῖς ἀχειρὶ ὃν οὐκ ἐνεγκόντες ταχέως τὰ τοῦ παιδίου ἐγκώμια, ἀσυλλήπτως τοῦ τοῦ βασιλικοῦ Εὐδοξίου ἀφαρπασθέντα, ὥστε αὐτὸν εἰς Πιτυοιοῦσα, ὅπου καλούμενον πολίχνιον, τόπον πανέρημον τῆς Τζανῶν, τῇ ἐχθῃ τῆς Ποντικῆς ὑπακειμένου θαλάσσης, ὅθι τάχιστα μετενεχθῆναι (τέρμα δὲ ὁ τόπος Εὐξείνου πόντου πρὸς ἀνατολὰς, καὶ τῆς Ρωμαϊκῆς ἀρχῆς ἔσχατα, βαρβάροις ἔθνεσι καὶ ὠμοῖς ἀνθρώποις) τοῦτο πανύπτως Ⓐ ἀλόγιστοι λογισάμενοι, ὡς τῇ τοιαύτῃ ἀναγκαίᾳ καὶ μακροτάτῃ ἀπαγωγῇ, βίᾳ τυχὸν αὐτὸν καταθήξαντος, ἢ πρὸς τῆς ἐκδοτε ὠμοτάτων ἐθνῶν αἱμαρεθέντος, ἀνέσεις αὖθις πρὸς τοῦτο γενήσεται.

ρά. Περὶ τῆς τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἰωάννου εἰς αὖθις ἐμφανείας.

Τῷ οὖν τοιούτῳ παγκάλεπον ὀδυποεῖσθαι ποιούμενος, ὡς μιᾷ τῶν νυκτῶν κατά τινα τόπον ταῖς στρωμνῆς προσευχαῖς καὶ δοξολογίαις ἀνέφερεν, ἰδοὺ Πέτρος καὶ Ἰωάννης Ⓐ τῶν ὑψηλῶν ἀποστόλων κορυφαῖοι καὶ προύχοντες, Ⓐ καὶ πρότερον ἐν Ἀντιοχείᾳ κατοφθέντες αὐτῷ, πρὸς αὖθις εἰσιόντες, ἠρέμα πως στρωμνὴ δουῆ κατασπάζονται, Ἀπεκάλυψον, λέγοντες, αὖθις ἡμῖν, προσκαλέσαι καὶ εἰσχώσαι ὅπως πλέον καὶ δοξασθείης σε αὐταμοιβῇ τῇ καὶ πάλαι καὶ νῦν ποθουμένῃ σοι, δηλαδὴ τῶν πολλῶν ἐκείνων κόπων καὶ μόχθων, οἷς ἡμιαύλως ὑπήνεγκας. χαίρεις οὖν ὁ πιστὸν καὶ καλὸς τῷ λογικῷ θρέμματι Χριστοῦ, χαίρεις δοῦλε τοῦ ὅλων δεσπότου ἀγαθὲ καὶ πιστὲ ὅτι ἠλέγξας βασιλέως δυσμοιωσίαν, Ⓐ ὁμόψυχόν σοι μιμησάμενος Βασιλείδην, ὅτι τὸν μάτην ἐφρόνησας καὶ πολεμοιωσίας νενίκηκας, Ⓐ Ἀβεσσαλὼμ κατεπάτησας, καὶ τὰς αὐτοῦ δυναμεῖς ἀσθενεῖς ἀπελέγξας πεδεσιγμάλισας. αὖθ' ὧν χαῖρε σφόδρα καὶ ἀγαλλίασαι, ὅτι σοι πολὺς ὁ μισθὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰδοὺ θυσιαζόμενά σοι χαρᾷ μεγάλῃ, ὡς, ὀλίγαις ἡμέραις, καὶ σκεδασθείσης τοῦ σώματος, σκεδασθείσης πρὸς Κύριον καὶ στεφανοποιηθῇ μὲν ἡμῖν ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ. Ταῦτα πρὸς αὖθις εἰρηκότος καὶ πάνυ θαυμασίαις βραδίσι ὑποδεδωκότος, δέξαι, εἰπόντες, καὶ φάγε καὶ ἀρκεσθήσῃ ἄρτος οὗ δὴ πολλὰ μὰ εἰς χεῖρας Θεοῦ πρόσθεν, ἀπήλθον δὲ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ταῖς πρόσθεν δόξαις ἐπαισίαις, καὶ τῇ δοθείσῃ ἐκείνῃ θείᾳ βρώσει ἐξ ὑρμισθεὶς ἅμα καὶ πρόσκλησις, καὶ πάνυ ἰσχυρὰ ἀλλάξας, ὡς Ἡσαΐας θαυμάζεται, ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἀνθομολογούμενος αὐτῷ Ⓐ Κύριον.

ρκά. Περὶ τῆς ἐχθρᾶς ἀπανθρωπίας καὶ ὠμότητος τοῦ τὸν ἀπαράτων δημεύσαντος καὶ ὧν ἐνεδείκνυτο ὠμῶς χαλεπῶν, καθ' ὧν εἶχον σοφραὶ κατ' αὐτοῦ καὶ φόνου προμελέτης.

Οἱ δὲ τότον ἀπάγοντες, θυμῷ τε ζέοντες, καὶ ἡλικίας ἀκμῇ θρασυάζοντες, ἔρωτί τε λημμάτων καὶ ἀξιωμάτων δουλούμενοι, ἅπερ αὐτοῖς πολλά τε καὶ μεγάλα, ὅτι τῷ Ⓐ δίκαιον αὐθέλῃ καὶ εἰς χεῖρας ἀδίκως κατακύλαι ἠλπίζετο, ὅτως ὡμῶς κατέσφηλεν καὶ κατέλαιον, ὥστε δὲ κατ' αὐτὸν ἐν αὐτῇ Ⓐ πανύσιον τῇ ὁδοιπορίᾳ καταθανεῖν. προελέλεκτο γὰρ αὐτοῖς καὶ διεβεβαίωτο πρὸς τῶν κρατούντων, ὡς εἰ πρὸ τοῦ ὁδὸν ἐλαυνόμενος ἀποθάνοι, καὶ μὴ δόξῃ ξίφους, ὅπερ κατόλιν φανερὰν τῆς τυραννικῆς αὐτῶν καὶ μιαιφόνου γνώμης παύσῃσι, πλείονάν τε αὐτὸν τῶν δωρεῶν καὶ μειζόνων τῶν ἀξιωμάτων ὑπερτύξεσθαι. ἰδίᾳ τοίνυν ὑετὸς λάβρος ἐπέκλυζεν, ἢ καύσων ἡλίου σφόδρα κατέκαιε, τότε δὴ μάλιστα αὐτὸν Ⓐ ἀπηνῶς κατεπονοῦσθαι. ὅπου πόλις ἢ χωρίον εὔθετον κατεφαίνετο αἰσθητικὸν, ἢ βραχεῖά τις ἄλλη τῶν πόνων ἀνάκωχή, εὐθὺς πρὸς ὀλίγον ἐκέλευε πρόσθεν ἀναπαύεσθαι. ὑπὸ πρὸς τοῖς μιαιφόνοις τοῦ ἀρχαλέου ἐκείνου καὶ σκληροῦ αὐτῶν νῆστις ὁδὸν, καὶ ὃ μὴ ἀποκρυπτὸν τὸ θανατοῦσθαι ὅσον ὑπὸ τοῖς κινδυνώδεσι ἐν ἑαυτῷ ἐρημικὸς, ζῶν ὅσον ὑπὸ τῷ Θεῷ, καὶ ὑπὸ τοῖς ἀληθέσι ζῶν οὐθμὸς, ἀλλὰ ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσι μᾶλλον νοθρούμενος, πρὸς σώπτῳ τε θάλλοντι καὶ πνεύματι ζέοντι ὧδε κάκεῖσε τοῖς ἀπαντήσεσιν ὡς εἰς σφαγὴν προβαῖνον ἡσυχῇ πρεσβεύόμενος, ἐν ᾧ τῷ ἁγίῳ ἱερομάρτυρος Βασιλίσκου ναῷ ἔξω τοῦ τείχους μίαν κατέλυσε, Πιτυοιοῦσα Ⓐ ὡρισμένου τῆς ὁδοιπορίας τόπον μὴ καταλαβών.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρπβ'. Περὶ τῆς τῶ ἱερομάρτυρος Βασιλίσκου ἐπιφασίσεως.

Ο ὁ Βασίλισκος οὗτος, ἐπίσκοπος μὲν τῶν αὐτῶν ἐγίνετο Κομάνων· ἐν Νικομηδείᾳ δὲ τῷ τοῦ Μαξιμιανοῦ μαρτυρήσας χρόνοις, καὶ τῆς νίκης μνεδήσατο τέφανον. οὗτος οὖν ἐπιφανεὶς τῷ ἁγίῳ, θάρσει, εἶπεν, ἀδελφέ, καὶ χαῖρε καὶ ἀγαλλίᾳ· ἄθλιον γὰρ ἄθλημα ἐσόμεθα. λέγεται δὲ καὶ τῷ νεωκόρῳ τῇ προπομπείᾳ βαπτίσαντα, ἑτοίμασον τόπον Ἰωάννῃ, φάναι, τῷ ἀδελφῷ μου. ἐγνωκὼς δὲ τὴν θεόθεν τῆς αὐτοῦ ἀποβιώσεως ἡμέραν ὁ μέγας ἤδη πρόσωπα τοὺς ἀδυσώπητος ἐκείνους καὶ θηριώδεις ἐπειγομένους ἤδη καὶ τῆς ὁδοιπορίας πάλιν ἀπέχεσθαι μέλοντας, βαπτισθεὶς μικρὸν ὑπὲρ ὥρων πέντε καιρὸν αὐτῷ προσχαρίσασθαι. ἦλθε γὰρ μὴ ὅτι πλέον ὡς σκῆνει στενάξεσθαι. αὐτῶν δὲ μὴ καθυφέντων, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πάχει ὡσεὶ τεσσαράκοντα σταδίους διευκότων, ἡ τοῦ μάρτυρος περιστερικῶς ἐξεπλεύσατο προθάκλησις. θεία γὰρ προθασφαλέντος, εἰς τὸν αὐτὸν αὖθις τόπον καὶ ἀκοντες ἀνθυπέστρεψαν. βουλὴ γὰρ κρείττων προθέσπις αἰεπίδεκτος.

ρκγ'. Περὶ τῆ ἐν τῇ ἀνάστασις σεισμοπλήκτου ἡμέρᾳ, ἀθλητικῆς τε καὶ παννυχίου κοιμήσεως αὐτῆς.

Ἐπεὶ δὲ τῆς ἀναλύσεως ἐφειστήκει καιρὸς, καὶ ὁ τῶν οὐρανίων ἀγγέλων παρεστήκει χορὸς, τὸν ἐπίγλωττον ἀναληφόμενος ἄθλον, ἥ τε προὸς οὐρανὸν φέρουσα ὁδὸς, καὶ τὰ ἐκεῖσε ἀγαθὰ λόγου κρείττονα πάντος ὡς πολυάθλῳ παρείκατο, ἀποδυσάμενος τοῖς βουλομένοις ἅπερ ἠμφίετο, καὶ τῷ αὐτῷ παρεικειμένῳ στολῇ ἄχρις ἐναποδημάτων ἐπὶ τὸ λαμπρότερον ἐξαμείψας, ἵνα στενάξειν ἢ τοῖς ἀοράτοις καὶ τὰ ὁρώμενα, εἶτα τὸν αὐτὸν λαβὼν, καὶ εὐλογήσας, ἀγιάσας καὶ μεταλαβὼν καὶ τοῖς στενάζουσιν ἱερεῦσι μεταδοὺς, τελευταίαν δὴ τῷ στενάζοντι θυμῷ, Δέξαι σοι, Κύριε, πάντων ἕνεκεν, ἁπτιπτῶν, ὡς σημαίνω τὸ ἐπισφραγισάμενος οὐ στενάζων σαυτοῦ, βύλεσθαι ἀγαθὸν καὶ σεμνοπρεπὰς ἅπαν τὸ σῶμα ἐκλυθεὶς, τοῖς ἀπαίρειν τε μέλλουσιν ἀγγέλοις μετ' εὐφροσύνης ἑαυτὸν ἐπιδοὺς, τῷ μακαρίῳ σὺν αὐτοῖς ἐπῆλθε παραίνῳ Χριστὸν βλέπειν, Χριστῷ στενάζειν, Χριστοῦ τῷ κάλλει ἐκπαγέντος ἀναγάλλεσθαι. μακάριος μὲν ἑαυτῷ τῆς ἐκδημίας καὶ μεταθέσεως, ἐδωρήσω δὲ σφόδρα τοῖς ἐγνωκόσι, καὶ ὡς δὴ μετείχε τὸ οἰκείου μέλιτος ἔγλυκε καὶ τῆς ἡδονῆς. ἀξία δὲ καὶ ἡ ἡμέρα τῆς αὐτοῦ ἐγερτηρίου πλειώσεως. καθ' ἣν γὰρ ὁ ζωοποιὸς τὸ σταυροῦ ξύλον ὑφίστατο (παραρεσκαιδεκάτη δὲ αὕτη τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς) κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος οὗτος ὁ πάλιον σκῆνος λιπὼν ἐπὶ γῆς, ὅλον δὲ τὸν νικῶ ἀπεκδυσάμενος ἀγῶνα, πρὸς τὰ οὐράνια καὶ ἀφθάρτους ἐφοίτησε μονάς, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔστη τὸν θρόνον τὸν βασιλικόν. εἰκὸς γὰρ ἦν σταυροῦ πόθῳ τὸν προσαρτικὸν πάλαι θάνατον ἐκθανόντα, καὶ τὸν φυσικὸν τῇ τοῦ ἐκείνου ὑφώσει ἐκθανεῖν, καὶ πρὸς οὓς ἐπόθει, ἀνυψωθῆναι Χριστόν.

ρκδ'. Περὶ τῆς θαυμασίας ἐκείνης καὶ παμπληθοῦς κηδείας αὐτοῦ, καὶ ἐνδόξου ταφῆς.

Τότε δὴ θαῦμα ἦν τῶν φθασάντων ἰδεῖν· ἦπερ ἀξιομνημονευτότατον. πλῆθος γὰρ ἀσκητῶν καὶ ἀσκητριῶν, πλῆθος μυρίων καὶ μυριάριθμον μυρίων ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν βυσσῶν ἐκ τε Συρίας καὶ Κιλικίας, ἐκ τε Πόντου καὶ Ἀρμενίας, ὥσπερ ἀπὸ στενοθήματος καὶ μιᾶς βουλῆς, ὡς ὅτι τῇ τοῦ Κυρίου μητρὶ τὸ πρέπον ἐνόησαν, ὅπως ὅτι τῇ τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως κηδείᾳ στενάξαμεν καὶ στενάξρυσαι. καὶ ἰδοὺ τὸ παράγμα τοῖς ἀπείροις τὰ θεῖα καὶ ἄπιστον. ἐκ μικρᾶς καρδίας ῥοπῇ τοσούτου πλήθους στενοχωρίᾳ καὶ στενόθυσις. ὁ γὰρ νόμῳ τὸ πρῶ ἄγων καὶ δίκαιος, ὁ πᾶσιν ἀμιγῶς ἐγγίζων καὶ ἀθεωρήτως στενῶν, ὁπηνίκα τι τῶν ἀδυνάτων βουληθῇ κατεργάσασθαι, ἐπόμβριον ἔχει τὸ ἔργον τῷ ἐννοήματι. ὅτω δὴ λοιπὸν στενὸν βύλαβεία πολλῇ τὲ φόβῳ τὸ τίμιον σκῆνος καὶ πολυάθλου τοῦ ἀποστολικωτάτου Χρυσοστόμου σκῆνος μὴ λαμπρυνθῆς τῆς δοξολογίας καὶ βύφημίας· ἀπὸ πάντων προσκυνηθὲν καὶ ἑορταθὲν στεμνοπρεπῶς κατετέθη πλησίον Βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος, ἑκάστου τῶν ἀπ' αἰῶνος δικαίων

ρκε'. Ῥήματα ἐγκωμιαστικὰ ὀλίγα.

Περὶ τὸ θαυμαστὸν θεῖον τοῦτον ὁρᾶντος, ἐμποθῶς προὸς ἑαυτὸν βιαστικωτάτην ἄδειν, ὡς ἀξιέρατον θέαμα. τὰ γὰρ τῶν καλῶν ἐπιφερόμενα ἰδεῖν ποιεῖσθαί πως πεφύκαμεν ἅπαντες. προκέκληται μὲν γὰρ Ἄβελ, ἵνα τὸν Ἄβελ ὁρῶν τῇ βυσσεβείᾳ κεκοσμημένον, τὲ δεῖν τὸν φθόνῳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φρόνῳ βαρυόμενον καὶ καταδυομένον τῇ τῶν συλλειτουργῶν καὶ οἰκείων ἀδελφικῇ δόξιᾳ. δεξιοῦται γὰρ καὶ Ἀβραὰμ τὸν φιλόξενον καὶ τὸν ὁμόζηλον Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ τὸν ἁπλαστον καὶ ἀμέμπτως ἐν πάσης καλλιπρωείας ἐπυμναθέντα τῆς βίᾳ πειρωλύσεται ταῖς χερσὶ τοῦ Ἰωσὴφ, τὸν ὑπὸ ἀδελφῶν ὑπερβουλευθέντα, καὶ ὑποφοείδη ἄδικον καταγριθέντα, καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς αἰώνιον φαιδρὰ μολύνας. καὶ οὐ σώματα μόνον, ἀλλὰ δὴ καὶ ψυχὰς, οὐ τῶν κατ' Αἴγυπτον μόνον, πάσης ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης δαψιλέστερον ἀμφιθρέψαντα τε καὶ εἰς ἀεὶ ἀμπτέφοντα, καὶ βασιλείαν βασιλεύοντα τὴν εἰς ἀεὶ ἀμωμένουσαν. ἔχει καὶ Μωϋσῆς τὸν τεκτηνητὴν καὶ ὁμόζηλον καὶ πρῶτον (ὡς εἰπεῖν) καὶ θεόπτην παράκλητον, Ἀαρὼν τὸν ἱερέα πείθοντα τὸν λαὸν ἐρημῆν, οὐ πειθόμενον ἀλλὰ σὺν ἐξαμάρτειν. Ἰὼβ ὁ δίκαιος ὑπογινώσκει σὺν Θεῷ. ὁρᾷ πρὸς ἐκείνῳ τοῦ Ἰησοῦ ἄθλους καὶ τὰ παλαίσματα, ἃ πρὸς τὸν ἀμέμπτολον ἀμφοτέρους ἠγώνισται καὶ νενικήκασι καὶ τῆς αὐτῆς πρὸς τοῦ διαπύρου τετυχήκασιν ἀπαρρήσιας. Δαβὶδ δὲ καλῷ συγχορεύει ποιμένι, τῷ τῆς λογικῆς ποίμνης ἀποστόλῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τόπον χλόης καὶ ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως καὶ τοῦ Χριστοῦ ἐκτρέφοντι θρέμματα, τῷ μὴ δύνασθαι τοῖς ἀποδεδωκόσι κακὰ, τῷ καθ' ἑκάστην νύκτα τὸν τρομερὸν τοῖς δάκρυσι βρέξαντι, καὶ ἀπὸ τοῦτο συμπαθῶς καλουμένῳ καὶ τὸν θεῖον ἐπόχεσιν. διπλοῦν Ἠλίαν Ἐλισσαῖε καταπαίζει, οὐ σώματα νεκρὰ ζωογονοῦντα, ἀλλὰ ψυχὰς νεκρωθείσας τοῖς ἁμαρτήμασι πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ ζωὴν ἐπαναγούσας. ὁ Βαπτιστὴς θυρίσκει ὁμώνυμον καὶ ὁμοδίαιτον, καὶ τοῦ Θεοῦ μᾶλλον ἢ τοῦ πατρὸς κοινωνήσαντα. ὁ Πέτρος ὁ τῆς ἐκκλησίας καὶ πίστεως ἔρεισμα ἀπείληφε, καὶ Παῦλος τὸν κοσμοπόλιν ὁμόζηλον, τὸν τοῖς ἀθετοῦσι σὺν ἀθετοῦντα, καὶ ὅπη τοῖς τῶν ἀδελφῶν σκάνδαλοις πορεύμενον. καὶ χορεύει μὲ σὺν ἐκείνοις ἀποπᾶσα τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, τῷ τῆς δεξιᾶς τειάδος συμπεδρεύουσα θρόνῳ. μέμυκε γὰρ πρὸς ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἐκφυσῶν τὰ πάγχρυσα χείλη, ἡσυχάζει γλῶττα ἡ μόνῳ τῷ θεάτῳ σιγήσασα, μᾶλλον μηδενὶ ἡσυχάζουσα, ἀλλὰ καὶ σιωπῶσα φθεγγομένη δι' ἀπορρήτων. ἀλλ' οἷοις μὲ ἀγῶσι πρὸς πόλεμον τὸν βίου, ὀλίγου δεῖν ἑξήκοντα τυγχάνοντα ἔτη, οἷά τις ἀσαρκος ἐνεκήσατο, καὶ οἷοις χαρίσμασιν ἀναλόγως τῆς ἀρετῆς ἐνδιέτειμεν, ὁ μέχρι καὶ νεῦ ὑπετίθετο λόγος. ὁ δὲ ἐφεξῆς διδάξει, ὁποῖα αὐτοῦ καὶ τὰ μὴ θαύματα, μᾶλλον δὲ τὰ μὴ κατ' αὐλὸν, καὶ οἷοις ἐκφυσῶν ἐν οὐρανῷ καλοῖς ἐπτυφᾶ, σοφὸς λόγος ὁ πρὸς δεξῆσαι δυνάμενος· ἀλλ' ὁποῖα αὐτοῦ καὶ κτὶ γλῶ καὶ πρεῖ ἡμᾶς. καὶ σοφὰ ζαὖ τὰ πρὸ τὰ, ἀλλὰ ὅσα χρεία καὶ μή τινα κόρον ἐμποιήσῃ λεγόμενα. ἐπεὶ γὰρ τέλος ἔσχεν ὁ κατ' αὐτὸν τῶν μισοκάλων ἀγών, καὶ ὁ νικᾶν ἐκφυσῶν ἐκ τῶν φαινομένων ἐδόκει, τοῦτο τοῖς ἁπλουστέροις, ἐστὶ δὲ ὧν καὶ τοῖς ἀκεραιοτέροις σκάνδαλον ἦν. ἡγοῦντο γὰρ δοκοῦσα κτὶ τὸν βίον ἀνωμαλία καὶ τοῖς σοφωτέροις, ὡς τὰ πολλὰ κλονεῖσθαί πως καὶ ἀμπορῆν ἐμποιεῖ. ἐντεῦθεν καὶ Δαβὶδ ἐκλυθῆναι αὐτὸν πρὸ ὀλίγου φάσκει τὰ ἀμβήματα, καὶ τῷ Ἰὼβ φίλοι εἰς πεῖραν καλοῦσι, ἀλλ' ὁ δοκιμασίαν τῆς ἀρετῆς τὰ συμφερόντως ὀνειδίζοισιν. Ψαλ. οβ. β.

ρκς'. Περὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀδελφεοῦ περὶ αὐτοῦ ὁμιλίας.

Ὁ δὲ καὶ Ἀδελφειὸς ἐκφυσῶν, ὑφ' οὗ τὸν μέγαν ἀξιωθῆναι ἐν τοῖς ἐμπεφασθαι εἴρηται, ὅθεν καὶ ὁ δι' ὑδρὸς θερμοτέρας μὴ σφαλιῶναι τῆς περὶ τὸν μέγαν ἀποκλήρωσις κατεξίου. ποτὲ γὰρ ἐγερσιν ἐκτενέστερον περὶ τούτου καταβαλλόμενον τῷ δέησιν, εἰς ἔκστασιν τινα καταστῆναι, καθ' ὃν ὑδρα τινὰ φωτοφυῆ καπδεῖν, ὑπεδεικνύοντα τοῦ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν οὐράνιον μεταθαλμίους ζωὴν διδασκάλους, ἱεραρχας, ὁσίους, καὶ πόλεμον τὸν τῶν δικαίων χορόν· οὓς ὁ γνήσιος τῆδε κἀκεῖσε περιστοιχοποιῶν, τῆς ἱερᾶς τοῦ Ἰωάννου ἐφίεσθαι ὕψους· μηδαμοῦ δ' ὁρᾶν κατηφιᾶν, ὡς καὶ ὁ τῆς χαρᾶς πάθος ὑπὸ λυπεῖν μεταβάλλειν. ἐφ' οἷς ἐκεῖνον τὸν φωτοφανῆ πυθόμενον, ἵνα τί σε, φάναι, καταμέμφεται λυπούμενον; καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι, ὅτι μὴ τὸν ἐμὸν Ἰωάννην τῆς Κωνσταντίνου καθηγησάμενον ἐν τῷ τῶν ἱεραρχῶν καταλόγῳ τεθέαμαι. τὸν δ', ὥσπερ ὁ λεχθεὶς ἀπαγαθόμενον, τὸ χρυσοῦ, φάναι, λέγεις, ὁ τοῦ Θε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὐ τίμια; ἐκεῖνον τὸν ὑπὲρ ἀνθρώπων θανάτου; ἐκεῖνον οὐκ ἔστι τοῖς ἐνδιχόμενοι θαλάσσαθαι; ἐκεῖ γὰρ ἔστι, καὶ ἐκεῖσε ἐπορεύετο, ἐνθα ὁ δεσποτικὸς ἐπεδήμησε θεῖος· καὶ τοῖς Εἰρηνικοῖς τὰ ἁγίοις Ἀδελφοῖς ἐκπλαγῆτα, τῆς θεωρίας ἀφαλυθείσης, ὅτι πόδας ἐφοράσῃς, ὃ τὰ λόγου καὶ πολλῷ τῷ πίστει τοῖ τὸν πολιὼ καταπτήσασῃς.

Ταῦτ' ἦν Μάρκου τὸν ἐν ἀσκητῆς μέγαν καὶ παθεῖν, καὶ ἰδεῖν· καὶ ἐπεδὴ τὰ τῆς Κυπρίου Ἐπιφανίου εἰνὸς τῷ φανάτων καὶ τῷ ἔκστασιν δοξάντος ἐκεῖνα ἀκοῦσαι, ἅπερ Ἀδελφεὸς ἐπεδὴ τὰ αὐτῷ φανέντος ἀκήκοεν. ρκζ'. Περὶ τὸ Μάρκου τοῦ ἐν ἀσκητοῖς.

Ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπεκαθεδεὶς Κύριλλος, ὁ πικτὸ Νέστορίου ἀγῶνα ἐκεῖ τῆς θεομήτορος ἐκκησιάσθιος, ἀνθεστήκη καὶ ἄλλος ἀγῶνα ἐπεισιόν, ἀλλὰ κακεῖθεν ἴνος ματαίαις ἐπελήψεσι τῷ σωμείδησιν καταχαίνετο, Θεόφιλον μὲ ἅπαν δὲ πικτὸ σάρκα θεῖον ἐν διεργέτειν ὅτι τῇ πικτὸ τὸ ἁγίου ψήφῳ δικαίων, Ἰωάννου ὃ διαπίας πθείς. Ζῆλος τοίνυν ἀμεμπτος ὁ Κύριλλος ἐς δίκαιος ὤν, τοῦτο ὃ μόνον τὸ καθήκοντος ἀφαπάτων, εἰκότως καὶ τῆς ἐπεὶ αὐτὸ τυγχάνε διορθώσεως. ἔδοξε δῆτα ἐμοῦ κατ' ὄναρ ποτὲ Ἰωάννου τὸν μέγαν ἅμα τῇ τοῦ Κυρίου μητρὶ ἐν τόπῳ λιὶ καθαρῷ σωνεχῶς ἀλλήλοις καὶ σωνομιλοῦσας ὁρᾷν· ἐπεὶ δὲ ὃ τῷ θεάματι ἐνεδόμυον, ἐγγίζειν πειρᾶσθαι τοῖς ἐρωτεῖσιν ἀκατασχέτῳ τῷ ἔρωτι, ἐξακολουθεῖς ὃ πικτὸ Ἰωάννου, καὶ λιὶ ἔφεσιν ὑπερβαρικῶς ἀνακόπτειν· εἶτα φωνῆς ἀκοῦσαι, σύγνωθι ἐμοὶ γε ἕνεκα. πολλὰ γὰρ ἀφαπόνηκεν ἐκεῖ ἐμοὶ, Νεστόριον καταμωμένας ἐκβεβληκὼ, καὶ μὲ θεοτόκον ἀνακηρύξας. ἀγνοίᾳ γὰρ λιὶ ἐκεῖ οὐ φαύλιν ἐκπολλῆμι ἐπεστικτήσατο, ἐκ δικαιώσει τῷ ἑαυτοῦ πικτὸ λιὶ ἐπιγνώσιν ἐπικτήσασθαι. διὸ πνιθεὶς οὖν ὁ Κύριλλος, καὶ ἐπεὶς ὅπερ αὐτὸν ὁ ἔνεργες ἐπῆγε διεγνωκὰς, ἀμείβεται ἐκπολλήψις, λιὶ ἐν Ἰωάννῃ μὲ, Θεοφίλῳ, Ἰωάννῃ ὃ, τ' ἐν Θεοφίλῳ θέλμος, καὶ πολλῷ γε κρείττοια καὶ νῷ ἐς λόγῳ καὶ ἔργῳ ἐπ' ὠρὶν δυσφημύμενον μεγαλιώσει καὶ ἐκφθέγμῳ. τοῖς μὲ οὖν ἁπλότητι μᾶλλον ἢ κακίᾳ τῷ ἐκεῖ ἐπὶ μέγαν δόγματος σφαλμοῖσι, ἐπὶ Εἰρηνικὸν ξύπνον ὃ ἀληθὲς ἐδιδάσκεν. ρκθ'. Περὶ τοῦ ἁγίου συνεχλήμων, ὅπως διὰ τ' Κωνσταντινοπόλεως ὅτι Ῥώμην διαβαίνοισι φοῖς τὸν πάπαν Ἰννοκέντιον, καὶ τ' βασιλέα Ονώριον.

Ἰδωμὲν ὃ εἰς τί ποτ' ἀρὰ καὶ τὰ τῷ πατρῶν κατθυτᾶ. ἀρὰ γὰρ τῷ ἀοιδίμω ἀθανάτῳ τε καὶ γῆ ἑαυτοῦ δι' ἀφ' ἑαυτῆς διαλύσεως καταμειδίσαντος, ἐς δῶμ μὲ τὸ ἀρχῆον, ζάφφ ὃ ὁ ἱλαρὸν ἐπιπειμάντος, ἐν τούτῳ σωνεκδημοι γενόμενοι, ἐπὶ καὶ πόθῳ σεσωτακέντες αὐτῷ, τῷ τε ποίων καὶ καμάτων καὶ τῆς ἄλλης θαλαπωρείας κοινωνῆσαι ἐπεφείλοντο, Κομάσιοι ἀπάραντες δι' ἀφ' ἑαυτῆς νέας Ῥώμης ὅτι τὸν παλαιὸν ἀφικάμενοι. Ἰνοκεντίῳ ὃ ἐπισόντες σεσῶ ἅμα ἐς Ὀνωρίῳ, ἐπεὶ τὸ μακαριστοῦ πάπα, καὶ τῷ ἄλλων ἀποστόλων τῷ τῶν ἀνδρῶν, οἳ αὐτοὶ μᾶλλον ἀποστόλων ἐπ' βάθος ἐγνώρισαν, κατ' εἶδος ἐκπάγοντα, ὅπως ἐν κατ' ἐξοχὰς μὲ μὴ δυνηθέντων αὐτῷ τῷ ἐμφρὸν, τὸν καθαίρεσιν διὰ λόγου φθάσας ἀπεργάσασθαι δι' ὑποβολῆς αὐτῷ, Εὐδοξίας φημὶ καὶ τῷ αὐτίρων ἐκείνων ἐπισκόπων, δύο γυνὲς αὐθρες φονεῖς χρυσοῦ πρὸ αὐτῷ λαβόντες, ξίφεσι ἐπὶ τῶν Θεοῦ ἀνθρόπων ὥρμησαν αὐτελῶν· εἰ καὶ μὴ εἰς πέρας τῶν αὐτοῖς ὀξυώτατο, τῆς ἀνωθεν αὐτῶν κωλυσάσης ῥοπῆς. μὴ ὃ τὸν ὀξοείδη ζῆλον καὶ τὰ ἐκ τούτων συμπεσόντα δεινὰ τὰ, ἐπὶ σεισμοὶ φημι, καὶ τὸν ἐκ τούτων τῷ βασιλικῷ κοιτώνων τε ἐς τῆς πόλεως ἠραῶσιν, τὸν παγκόσμιον ζημίαν, ἐς μεγάλων ἀδικήμων παεισῶντα τὰ ταῦτα· τὸν πεπειρήμενον χάλαζαν, ἣν ἐς πολλῶν ἐργασαμένην καὶ τὸν πόλιν πυρωλεθρίαν, καὶ τὸν τῆς μισαρᾶς Εὐδοξίας ἐξ ἀργύρου ἐπίλιον σωνέστεμμι· ὃ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ θείου αὐτῷ θεῖον πῦρ, λιμηνάμενόν τε τὸν ἐκκλησίαν, ἐς ἀπ' αὐτῆς ὅτι ὃ παλάτιον καὶ ἐπὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς οἶκον πολλῷ τῷ μέσῳ διεσηκότα δίκην ἀψίδος ἐφ' ἑαυτοῦ, ἐς τοῦτον παμμεγέθη τε ὄντα καὶ πυθμπρεπῆ ἐν τοῖς τῆς ἡμέρας ὥραις ἐξαφανίσαν· τὸν τε ὅτι τούτοις τ' λαοῦ ἀγανακτήσει, καὶ ὡς κατεδόων δίκαιον εἶ λέγοντες ἐς πᾶσαν ἡμῶν τὸν πόλιν ἐκ θεοῦ ἀνατεθεῖσαν καὶ καταθαλωθῆναι, ἀπειληθέντος ἀρτι τῷ ταὐτὸν πεῖν σεισιζῶν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος καὶ Δραγάζοντος. διηγήσαντο πρὸς τούτοις δὲ πάντων τὴν ὁδὸν τὴν μεγάλην ἐπενεχθέντα δεινά, τά τε κακοήθεις καὶ ἐξ αὐτῶν δημίων ἐκείνων ἀφορήτους αἰκισμούς, εἰρωνείας τε καὶ ὀνειδισμοὺς καὶ τὰ σκώμματα, καὶ πάντων ἐφάπτων τούτων ἀπάνθρωπα, ὧν εἰς αὐτὸν φονίως ἐνεδείξαντο ⓐ φονῆς, καὶ δὴ καὶ τὴν τῆς ἀναπολήτου ἀπάσης τῆς ἐπαναστάσεως αὐτὸν ἐξοίσειν ὅπερ ἦν κρεῖττον μετακολπίου. ἀπήγγειλαν πρὸς τοῖς πᾶσι καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν θαυμασίαν τῶν ἀποστόλων ἐμφάνειαν, καὶ πῶς, στιλπνὸς φάναι, τῇ ἐξοδίᾳ καὶ τῇ παννυχίδι κοιμήσει στιλβοντα σαφῶς ἐπαπηώρησαν. ταῦτα ⓐ Ρωμαῖοι ἀκούσαντες ἐν λύπῃ συμμιγεῖ χαρᾷ διετέλουν· τὸ μὲν, ὅτι τοιαύτας ἀνδρὸς, ὃν δὴ ὁ κόσμος ὅλος ὑπῆρχεν ἀνταξίους, ⓐ ποιητοὶ βουλεύσαμενοι κατειργάσαντο· τοῦτο γὰρ, ὅτι ἀκλινὴς ἐκεῖνος καὶ ἀσείστος καὶ νικητὴς λαμπρῶς ἐν ἅπασι τοῖς δεινοῖς ἀνεπέφηνε. πλέον μὲν οὖν αὐτὸς ὁ πάπας καὶ ὁ βασιλεὺς ἐξεκαύθησαν, ὡς δοξάζειν μὲν ἐν οἷς ἐχρῆν ⓦ Θεὸν, αἰνιάσθαι δὲ τοῖς ἐναντίοις· ὡς καὶ γράμμασιν ἀμφοτέρους ἐντρεπτικοῖς καὶ πολλὴν ἔχουσι τὴν ταχύτητα, τῆς τε βασιλέως Ἀρκαδίου ἐλαφείας καθάψασθαι.

ρλ'. Ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον, ἀφεκτικὸν αὐτὸν ἐχόντα δεσμῶν.

Ὁ πάπας μὲν οὖν οὐ μικρῶς αὖθις ἀντελέγχων ἐπέστελλε· Φωνὴ αἵματος τοῦ δικαίου Ἰωάννου βοᾷ πρὸς ⓦ Θεὸν κατὰ σοῦ, βασιλεῦ, ὡς πάλαι ὁ Ἄβελ αἷμα ὁρῶν κατὰ τοῦ ἀδελφοκτόνου ἐβόα Κάϊν· σὺ πρὸς τὴν χεῖρα αἱμάξαντος· ὅτι σὺ καιρῷ εἰρωνείᾳ διωγμὸν κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐξηνέγκας, ἐξώσας μὲν τὸν ἀληθινὸν ταύτης ποιμένα καὶ ἀρχιερέα, σεσωκὼς δὲ τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν, μισθωτοῖς καὶ ὑποποιμέσι δὲ τούτου ἐγχειρίσας μόνοις ποίμνιον. καὶ οὐ δὴ σκῆνος ἐγὼ τῇ λύπῃ συνέχομαι (οἶδα γὰρ ὡς μακάριος, ὡς ἀληθῶς, σκῆνος καὶ τεισμακάριος τῶν ἀνεφίκτων τε αὖθις καὶ ὑπερθαυμάτων ἕνεκεν καὶ ἀναριθμήτων, καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ὑπερβολήτων χολάσεων, ὅτι τὸν κλῆρον καὶ τὸν ὑψηλὸν ἀποστόλων ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἀπειλήφει βασιλείᾳ) ἀνίαμαι δὲ τῶν ὑμετέρων ψυχῶν ἀνοσίᾳ τῇ ἀπωλείᾳ, ὅτι γυναικὶ πονηρᾷ καὶ ἀλογίστῳ πειθόμενος, τὴν ὑφήλιον ἅπασαν μιάναντες οὕτω καὶ ζωοποιοῦ διδαχῆς ἀπεχήρησας. διὸ δὴ καὶ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ τοῦ τοῦ κορυφαίου Πέτρου θεῖον ἦθος ἐμπνευσθείς, σέ τε καὶ κείνην τῆς τῶν ἁγίων μυστηρίων ζωοποιοῦ μεταλήψεως ἀπείργω· τὸν δέ γε παραδοῦναι ὑμῖν τοῦ θείου ἄρτου τε καὶ ποτηρίου τολμήσαντα, ἕως ἂν καθαίρεσιν ἢ ἐμὴ καθυποβάλλει δύτελεια. εἰ δὲ βίᾳ, ὅπερ ἀπολύχομαι, πίσιν ἐπενέγκαι τολμήσετε, τοῦ τῶν ἀποστολικὴν ταύτην ἀκυρῶσαι δόγματος, ἔστω θε λοιπὸν πάντι ὀρθοδόξῳ συγκίνημα, ὡς ⓐ πολλαὶ καὶ ἐθνικοὶ, καὶ ⓦ τοῦ πρόσωπον ὑμῶν ἐν τῇ τῆς διχομηνίας ἡμέρᾳ βαρὺ τοῦτο πεύσεσθε) ὑμῖν δὲ ἀμύθητα, ὅτε καθεῖλε τὰ ὄντων καθεῖλε, καὶ πλοῦτος, καὶ δόξα, καὶ δυνάστεια, καὶ βασιλικὸν ἀξίωμα βοηθήσαι δυνήσεται. Ἀρσάκιον γὰρ, ὃν δηλονότι τοῦ μάκαρος Ἰωάννου εἰς τὸν αὖθις θρόνον εἰσαγάγετε, τοῦτον καὶ μὴ θάνατον καθαιρεθήσῃ, σὺν πᾶσι τοῖς αὐτῷ κοινωνήσασιν, ὡς μοιχικῷ ἔβυσε τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ εἰσφρήσαντι. πεσεῖσθε δὲ τῇ καθαιρέσει Θεοφίλου ἀφορισμοὶ καὶ ἀναθεματισμοὶ, καὶ τοῦ χειστιανισμοῦ πρὸς τούτοις ἀπάλλοτρίωσιν. ταῦτα δέδεται μὲν ἐπὶ γῆς, δέδεται δὲ καὶ ἐν οὐρανοῖς, καθ' ὧν ἀκούεις ἐν εὐαγγελίοις ἀπόφασιν. τοιαῦτα μὲν ὁ πάπας· ὁ Ὀνώριος δὲ καὶ αὐτὸς γεγράφηκεν ὅπως.

Matth. 18.

ρλά. Ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως Ὀνωρίου πρὸς Ἀρκάδιον βασιλέα.

Οὐκ οἶδα ποία λυττακτικὴ καὶ δαιμονιώδης ἐνέργεια πρέπειν σε, ἀδελφὲ, γυναικὶ καταπιεζόμενον σαυτὸν, καὶ ἀφαιρεῖσθαι τοιαῦτα, οἷα οὐδεὶς ἄλλος βασιλεὺς χειστιανῶν διεφεύξατο βασιλεύς. καὶ γὰρ δὴ ⓐ ἐν ταῖς ὁσιώταις τῶν ὑμῶν καταδόσεσι βασιλείαις, ὅπου τὸ ⓦ μέγα τοῦ Θεοῦ ἀρχιερέα Ἰωάννην ἀκεραίως καὶ ἀκμονήτως τὸν τῆς ὑπισχυμένης θρόνου κατανεγκόντες, καὶ πικροτάταις ὑξορίαις δὲ ἀφορήτοις αἰκίαις ἐκπολαύσαντες, βιαίως τὸν ζῆν ἐξηρήσατε· καὶ ὅτι σὺν τοσούτοις τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, σὺν εἰς ὑμετέραν πιθὼ καὶ τῆς διχομοιρίας βεβαίωσιν καλέσας, καὶ ὑπόσχεσιν ἐντεῦθεν ὑπὲρ λειτουργείας τῶν πόλεων ὑπισχνούμενος, πρὸς οἷς σὺν ἐφίλησε θεσπίσασθε, ἐπὶ καὶ φεσυρίοις

Δραφόρεσις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀμφόδοις ἐγκατακλείοντες, καὶ λιμῷ διαφθείροντες, καὶ ἃ ἐπ' ἐαυτῷ ἐπιφέροντο δεινὰ εἰς ἐφόδιον ζωῆς σωματικῆς, καὶ ταῦτα ἀφελῆ αὐτῷ διεπράξασθε, καταδοῦναι ὑμᾶς τῷ Θεῷ καὶ κατεναίζοντας πρὸ σοῦ πηγασάμενοι. πρὸς δὲ τούτοις τῶν ἀποστολικῶν ἐπαλμάτων λόγον σοῦ ἕνα ποιούμενοι, ὑπισχνούμενοι ὅσους αὐσίως καθαιρεθέντας μυρίας κακώσεσι καὶ ἐπιορκίαις ἀδίκως καταδικάζοντες, ἄλλως δὲ τ' αὐτῷ δυαλλήλους δυαλλήλοις ἐγκαθιδρύετε. ἀπειδοὶ οὖν, ἀδελφέ, μὴ λόγοις, ἀλλ' ἔργοις καὶ Θεὸν καὶ ἀνθρώπους τιμᾶ διόρθωσιν τῶν σοὶ ὀρθῶς πεφροντισμένων ἤδη πλεονεξίαν, πλεονεξούμενος καὶ ἀδικῶ, ὡς αἱ τῶν ἱερέων πρεσβεῖαι τιμῶσι ἡμετέραν εὐσέβειαν καὶ καταθύουσιν. ἔρρωσο.

ρλβ'. Περὶ τῆς φυγῆς τοῦ βασιλέως Ἀρκαδίου ὑπὸ τῶν εἰδώλων τοῦ δικαίου ἐκδιώξεως.

Δεξάμενος τοίνεν τὰ ὑπισχνεῖς ὁ Ἀρκάδιος, καὶ τιμῶ τούτων δυνάμενον ἀφανοῖς πλήττεται σφοδρῶς τῷ βέλει τῆς ὑπομνήσεως, καὶ ἐκ ῥαθυμίας ὑπεκείμενον αὐτῷ βαθὺν ὕπνον ἀποσείεται μέγος (εἰώθασι γὰρ αἱ τῶν θείων ταῖς σφοδροτέραις μάλιστα τῶν ὑπομνήσεων ἐγείρεσθαι) πρῶτον μὲν σοῦ ὑπεβαλόντας τοῖς ἐπὶ Ῥώμης καὶ χεῖρας ὑπιζητῷ. καὶ τούτοις ταῖς αὐτῷ χεῖρας δυσπειθαλοῦν, οἷς μὲν μάστιξι χαλεπαῖς, οἷς δ' ὃ δὴ ἀφ' ξίφους καταδικάζει θανάτῳ, δυσκολοπίσας αὐτῷ μὴ τὴν δυαίρεσιν ἐκ τὰ σώματα· καὶ σοῦ τῆς οἰκείας φεισάμενος γυναικός, ἀλλά καὶ ταύτην ῥᾳδίως ἀφῶς μαστίξας οἰκείαις χερσί, καὶ ἔν τινι τῶν βασιλικῶν κοιτώνων ἀπορρίπτον πρόσωπα θανεῖσθαι ἀφικέλθυσάμενος, ὡς ἐξ ὑποβολῆς θλίψεως καὶ αἰχμώτης, καὶ ἀρρωσίας αὐτὴν πρεσπεσεῖν χαλεπαῖς. Εἶτα Μιλητὸν καὶ Θεότιμον καὶ Ἰαμβίχον, σοῦ Θεοφίλου δυεψίους, Ἀκακίου τε Βερροίας καὶ Σεβηριανοῦ Γαβάλων τιμωκοῦντα τῇ πόλει ἀφορίζοντας συλλαβών, τιμῶ τῆς Σατορνικῆς συμμορίας ἀπομοίρων, πρὸς Ἰννοκέντιον ἡγεμόνα πέμπει, ζιοῦτον αὐτῷ ἵνα δι' ὑποβολῆς καὶ αὐτὸς ἀπόλωνται ἐκπασάμενος.

ρλγ'. Ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως Ἀρκαδίου ὑπολογιστικὴ πρὸς τὸν πάπαν καὶ τὸν βασιλέα Ὁνώριον.

Ὅλως δὲ, ἀρχιερεῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ εἰς σοῦ πρόσωπον τολμηθέν διέγνωκα (καὶ δῆλον ἐξ ὧν σοῦ αἰτοῦς οὐ κατὰ πρόνοιαν ἡμυαμύνω) οὔτε τῆς καθ' ἡμᾶς μέγαν Ἰωαννίου καθαιρέσεως κατέλιπον ἀναίτιος· ἀλλ' ὑπόσχοιτο δείλαιοι, οἱ χθόνας δῆθεν ἐκκλησιαστικοὺς πρεσβεύσαντες, ὃ κρῖμα τῆς ἐκείνου καθαιρέσεως ὑπὲρ σοῦ ἑαυτῶν βεβήλους κεφαλὰς ὑπεδέξαντο. ὧν τοῖς λόγοις σοῦ οἶδ' ὅπως ἀναστυρεὶς καὶ αὐτὸς, τῇ αὐτῷ (ὡς σοῦ ὤφελον) ἀθεοτάτῃ ψήφῳ ἐπένθυσα, δυθ' ὧν ἐκφυοι μᾶλλον ἡμῶν ἀνθύμενοι· ὧν καὶ σοῦ ἐπὶ πρὸς ἡμᾶς ἀδημοιῶσας, Ἀκακίου τε καὶ Σεβηριανοῦ καὶ σοῦ πρὸς ἡμῶν τῶν ποιμένων Θεοφίλου τυγχάνοντας πέπυμφά σε τῇ ὁσιότητι. χαίρω γὰρ καὶ Θεοφίλῳ βιαίῳ χαρᾷ καταλαβεῖν τὸ αὐτόθι, τὸ δοῦναι δίκην τοῖς τολμηθεῖσιν ἀρμόδιον. ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἡ σὴ πατρικὴ φιλανθρωπία πρόκληθείη, καὶ μὴ ἀμοίρους τῶν ἀγρυπνῶν μυστηρίων ἐάσῃς. ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ σὸν τέκνον σε Εὐδοξίαν· ἀνθ' ὧν ἤμυρτεν, ἡμυναμύνω, καὶ βαρυπάτας ἐντεῦθεν ἀρρωσίας ἀπεισοῦσα κλινήρης κατάκειται. μὴ οὖν πολλαχῶς ἐκδικήσῃς, ὦ τιμιώτατε πάτερ. Οὐδὲ γὰρ Κύριος δὶς ἐκδικῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καθά γέγραπται· πού γὰρ καὶ ὁ τῆς μετανοίας καλὸν, εἰ μὴ συγγνώμην τοῖς μεταμελομένοις ἐπιδοκιμάζεται; εἰ μὴν οὖν τῶν μετανοούντων σοῦ ἦμεν, εἰκότως ἡμῖν καὶ τὰ τῆς συγγνώμης ἀνεπικλείετο· εἰ δ' ὑφάσαντες, ἐφ' οἷς κακῶς ἐπράξαμεν, ἑαυτῶν κατεγνώμεν, μηδὲ τὸ τῆς μετανοίας καλὸν τῆς συγχωρήσεως ἀποτύχωμεν. Ἰσοδυνάμα γὰρ καὶ τῷ ἀδελφῷ Ὁνωρίῳ γεγράφηκε, καταδεόμενος δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν τὰ πάπα συγγνώμης μεταδοῦναι αὐτοῖς. ἀδεξάμενος οὖν ὁ πάπας τὰ τοῦ Ἀρκαδίου γράμματα, καὶ τῇ τότε μεγάλως ἀθεῖς ταπεινότητι, πρὸς τὸ βασιλέως τε Ὁνωρίου θερμῶς ὑπὲρ αὐτοῦ δυσωπηθείς, γράφει Πεσκλῷ τῷ ἀδιαμφιστάτῳ Κυζίκου ὑποσκόπῳ τότε τυγχάνοντι, ἐν Κωνσταντινουπόλει πρόκληθέντι λύσαι μὲν τοῦ βασιλέως τὸ ἀφορισμοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν μυστηρίων καταξιῶσαι αὐτόν· καθηγήσασθαι γὰρ ἐκ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίας, ἕως ἂν ἀκριβῶς τὰ κατὰ τὸν Ἀθηνῶν ἐξετασθῇ. ἰδίως γὰρ γράφει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γράφει ϗ πρὸς Αρκάδιον ὁ πάπας ἀποδεχόμενος αὐτῶ τὴν μετάνοιαν, ϗ τὴν ὅλην τοῖς ἐπλανημένοις διόρθωσιν, ϗ παρευρώμενος ὅ μοι ὄνομα τὸ μεγάλου Ιωαννου τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις ἐγγράψαι διακελεύσασθαι· Θεόφιλον δ' ἐν Θεσσαλονίκη πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐκκροτηθήσεσθαι συνοδον ὅτι ἐξεβάσθη τῆς ἀθέσμως κατ' αὐτοῦ πεπραγμένων βεβαίως καθυπέμτησαν. μέλλει ϗ γὰρ ἐκ αὐτοῦ ἐκδοσε ἔφη προδηλοῦσθαι, εἰ μή τι θεῖεν ὅ κωλύσει προσεπιλύειν). Τοιαῦτα ὁ αὐτοκράτωρ δεξάμενος ἐκ ἐντολῆς, ἔσπευδεν εἰς μηδ' ὁποιῶν τῆς αὐτῷ γεγραμμένων κατὰ τὰ πάπα ῥᾳθυμῆσαι. δεῖ αὐτῆς οὖν, ὡς λέγει, ϗ Θεοφίλου βρύξας ἀποτόμοις τισὶ ϗ τιθασεῖς διατάξεσι χρῆται πρὸς αὐτὸν γράψας οὕτω·

ρλδ'. Ἐπιστολὴ Αρκαδίου βασιλέως πρὸς τὸν ἅγιον Θεόφιλον.

Πολλὰ μὲν τὰ κλίματα τῆς οἰκουμένης ἐταράξας, ϗ σὺν ἀφελεῖς αὐτῶν ἱερεῖς κατ' ἀλλήλων Σατανικῶς αἰσχύνας, τὴν σὴν τοποτηρησίαν κατέλαβες, ὡς μήτε νόμοις πισὶ, μήτε μὴν ὁσιότητος καθυποκείμενος, οὐκ εἰδὼς ὅτι ἐν τῇ θείᾳ ϗ τῇ ἡμετέρᾳ κατοικεσίᾳ ὁσιότης, ἧς οὐκ ἔστι σε διαφυγεῖν, ἀνώτατα πάντων ἀνθρώπων ἐν εἰς κατολοφύρασθαι. Τοιγαροῦν πᾶσαν φιλονεικίαν σώματος ϗ πνεύματος πᾶσιν ἀποβαλόμενος, τῆς Αλεξανδρέων ἀπάρχης τῇ Θεσσαλονικέων πρὸς τ' τῆς Ρώμης ἀπολυτήσας καλῶς ἐπείθητι, οὐκ- ἐσι τῶν πολυμηχάνων σοι δίκης οὐδίκως ὑπιτιθόμενος. ὁ μὲν οὖν Θεόφιλος τὰ τοιαῦτα δεξάμενος γράμματα, ἐν πρὸς τὴν ἐγκύκλιον τούτοις φείξας ἀπέλυσε, τίνος οὐκ ἀγλιώτερος ὀφθῆναι ϗ ταπεινότερος; θαῦμα γὰρ ὁ θράσος πρὸς δειλίαν φόβου περιπεσόντος καθίστησι εἰς οἷ εἰς κακίαν τὴν συνοχῆς, ϗ τῆς ἀνδρείας ὁ ἴσως κεχωρισμένον τῶν ἁμαρτημάτων. ὅθεν δὴ ϗ πρὸς Ἰσίδωρον ϗ σὺν αὐτῷ πάλαι κεκακωμένους ἀναπροσδόκητα μοναχοῖς, ὅσον αὐτοῖς ἐφικτοὶ, ἀμύνειν αὐτῷ καταδέδυκε. πρὸς οἰ σκέψεως πρόφασιν ἐξευρόντι, μὴ δεδιέναι τὰ κατὰ τὸ βασιλέως ἀπιλάς, ὧν ἕτερον φάσαν ἀπειλῆς εἶδος οὐ συγχωρήσει τὸν ἔκπαλαι, αἰτιᾶται ϗ κατὰ πόδας αὐτῷ πρισάμενον θάνατον.

ρλε'. Περὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας.

Οὕτω γὰρ τῆς ὑπὲρ Θεσσαλονικέων ὁδοιπορίας ἀναλάβων, ληθαργικῷ παθήματι περιπεσών, ἐκ τοῦ εἰς ϗ ἱεροφαθλον ϗ μεγαν Ιωάννην συσκιαθείσας αὐτῷ κακουργίας μεγαλοφώνως ὁ πλείοσι δεξαμενοῦν ἡμέρας, ὁδυνηρῶς οὕτω ϗ ἐλεεινῶς τῆς προύσης ἀπερράγη ζωῆς.

ρλϛ'. Τῶν τοῦ ἁγίου ἐχθρῶν πληγαὶ θηλαπεσ.

Καὶ πολύτης ὑ ϕ τῇ καθαιρέσει ἐκ ἐξορίας τοῦ ἁγίου σωσαμένσαντες, ἐκ Θεοφίλῳ συμπερεξάσαντες, ἄλλοι ἄλλως θηλαπόσις πληγαῖς ϗ ποικίλαις κακώσεσι βασανιζόμενοι, οὕτω τὸν βίου βιαίως ϗ ὁδυνηρῶς διερρύηνωντο. πρὸς τοῖς πᾶσι ϗ Κυρῖνος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος, ἀλαζόνα ϗ ἀγύρτην ϕ δίκην βλασφημῶν, δίκην ἔπεσεν ἀχαλινώτου γλώσσης ϗ ἀκρατοῦς, πόδας κρατασεσπῶς, ϗ τοῦτος ὀκ εἶτα φριζόμενος, οὕτω καταθεσιών.

ρλζ'. Περὶ τῆς Ιωσοκέντιος λύσεως μὲ μικροῦ ϗ αὐθις τῆς σωσεζυγμένης πληθος, ϗ τοῦ ῥηγνυσθαι ἀγῶνος ϕ ἀρρήγυστον αὐτὰ λάβετο.

Ἐπὶ δὲ Ιωσοκέντιος λύσεται μὲ μικροῦ ϗ αὐθις τῆς σωσεζυγμένης πληθος, ϗ τοῦ ῥηγνυσθαι ἀγῶνος ϕ ἀρρήγυστον αὐτὰ λάβετο.

ρλη'. Περὶ τῆς Εὐδοξίας ἐλεεινῶς θανάτου.

Αλλὰ νῦν τὸ μὲν ὁλόγος ϗ τοῦς Εὐδοξίῳ αὐτῷ, ἢ τὰ συμβάντα ὡς δεινὰ τυγχάνει ϗ θρήνους ἐπάξιά. ἀμορρόιας γὰρ ἡ δύσμορος πεπιπτοῦσα συμφορᾷ, ϗ τῷ τῆ δεινῶς ἄγαν μαραινομένη, τῷ τὰ λεχθησομένῳ σύριγξα ἐν τοῖς ἀποκρύφοις ἐκβεβήκασα, δυσωδίας τε ϗ σκωλήκων ὅλῳ τῷ σώματι πληρωθῆσα, ὡς πάσας μὲ ἰατροὺς τέχνας, πάσας ὑ ἀρωμᾶ ἐπ' αὐτῇ εὐωδίας ἀρχῆσαι, ἐπ' αὐτῆς ἐφάπαξ ἀναπνοαῖς, ϗ ἃς μάλιστα ὅ σωσειδὴς σφοδρότερον ϗ τῶν πονηρῶν σωσειδότων ἑαυτοῖς ἐπηνίσαται, μεγάλως ἑαυτῆς ὀλίγοις ἐν ϕ μέγαν τὸ πολυμηθρίοις καταγνωσθεῖσα, ἐλεεινῶς τε αὐτὸν ϗ οἰκτρᾶς ἄγαν ἀνακαλουμένη φωνᾶς, ἀποδεδωκέναι ϕ ἀμπελῶνα, τὰ ἁρπαγέντα τοῖς ἠδικημένοις, μετ' οἰμωγῆς ἀφάτου ϗ ὀδυνῶν ἐξέψυξε, μηδὲ τῆς σοροῦ ταύτην προδεχομένης μὲ τὸν τελευτὴν·

Τὴ

Τὸ πάντων φοβερώτατον· ἡ ἴασι πάντες ἡ τοῖς μετέπειτα ⁋ πέμποισι ⁋ κλόνου σκῆνον ἡ ⁋ φλογὸν συστασμόν, ὅτι τριάκοντα ἡ τρισὶ τραταρχεῖ μόνον ἔτισι, μέχρι τῆς ἕξ ἐπαφορείας τοῦ ἱεροῦ σώματος ἀναλήσεως· ὃ δὴ ἡ μέγιστον ἡμῖν ἀφήγημα, τελευταῖον ὁ λόγος ἐξαμείψατο.

ρλη'. Περὶ τῶν τριάκοντα καὶ τριῶν τῆς λάρνακος αὐτῆς συστασμῶν.

5 Ῥέοντος γὰρ τοῦ χρόνου ⁋ τοῖς ἀνθρώποις ἡσυχῇ τῷ φθορεῖ ὑπαφέροντος, ὑφίσταται μὲν ὁ τῆς φύσεως κοινὸς Ἀρχάδλης· ἀντιπαβαίνει ⁋ τῆς βασιλείας ὁ τούτου υἱὸς τοῦ πάππου Θεοδοσίου κλῆσιν ὑπαφερόμενος. ἐπεὶ ⁋ καὶ τῆς ἱερατικῆς ἀξίας ἄρχηγὸς ὑπολέλοιπεν, ἔδει ⁋ τὰ παρακεκρυμμένα ⁋ μεγάλῳ ἄνωθεν μὴ σβεσθῆναι, Περίκλος ὁ τούτου καὶ πνεῦμα υἱὸς τῆς ἀρχιερωσύνης ὑπιλαμβάνεται· ὧν ἔργον ἡ τοῦ σεβασμίου σκιώσεις τοῦ μακαρίου μετε-

ρλθ'. Ὁ Βασιλεὺς καὶ Περίκλιος τοῦ ἁγίου λειψανον μετακομίζοντες καὶ ἀποδέχονται.

10 νεγξις. ἀμφὶ γὰρ τούτοις ἑκατέρωθι πόθος, ἀμφίφορος ὢν, εἰς αὐτὸ ⁋ τοῦτο βλέπων, ⁋ δι' ἑτέρου ἕτερος ⁋ πέφυκε ὑπιδεχόμενος. τοῦ μὲν γὰρ ἔφεσις τῷ μιτρικὴν ἰδεῖν σορὸν τοῦ δεινοῦ κινήματος ἠρεμήσασαν· ὃ ⁋ μὴ ἄλλως τοῦτο συμβήσεσθαί φησιν, ἀλλ' ἢ μὴ ὁ νεκρὸν Ἰωαλύνου (τοῦτο γὰρ ἰῷ ὁ πόθος αὐτῷ) τῆς ὑπὸ βασιλεύουσαν ἀνακομιδῆς ὑπιτυγχάνῃ). ἐπεὶ τοῦτο σκῆνος ἤκουσι, μεταπαλῆται μὲν αὐτίκα σπουδῇ εἰς τοῦτο ὑπιτηδείους. πλείω ⁋ αὐτοῖς τῷ περὶ τοῦ

15 παραγματος εὐσκήψας σπουδῇ, ἔχεσθαι τῆς ὁδοῦ διεπάξατο. αὐτοὶ γὰρ ἐν ἡμέραις οὐκ ὀλίγαις ἤδη τοῖς Κομανοῖς πλησάντες, ἡ τῷ τοῦ μύρτυρος Βασιλίσκου ὑπισάντες ναῷ, τῷ αὐτόθι ἀπαγγέλλοισι τῆς ἀφίξεως. ἡ ὃ παράγμα λυπηρὸν ἐδόκει ἡ ζημιῶδες ὃ ἀκριβέστατον, ὅμως δυσχερὲς ὄντος τοῦ περὶ τὴ βασιλικὴν ἀνδιμαχεσθαι κέλευσιν, ἡ παρὰ γνώμην τὸν τῆς ταφῆς τόπον ἐπεσημήνατο. ὡς ⁋ ἐπέπεσαν, καὶ ἀπεσυλῶντο μὲν ὁ τῇ σορῷ ὑπι-

20 κείμενος λίθος, ἔνδον ⁋ πάντων ἦσαν ⁋ ὀφθαλμοί, ὅσα ὃ θέαμα ξένον, εἰς λίθου φύσιν μετεσκευάσθη ὃ σῶμα τοῦ μάκαρος, ὑ δίκαιον κείναντος τοῖς ἐκποιησαμένοις ἑαυτὸν ὑπιδοῦναι, ὅτι μὴ πολλῆς ἱκετείας ἡ θερμῆς ἄγαν ταῖς παρακλήσεσιν. ἀποπινῶσι γὰρ καὶ τέκνα πατέρων ἀλύπτας κατὰ γε τὴν νῦν ἀγῶνα λόγοις ἄῤῥητος δικαιοκρισίας Θεοῦ τὸ ζυγῷ ⁋ καὶ πλάστῃ ἡ καθαρῷ δοκιμάζοντος. ἀποκρουσθέντες οὖν τῆς ἐλπιζομένης ροπῆς, τῆς ἀνά-

25 ποδα πάλιν ὁδοιπορείας ἀπῄεσαν, ⁋ καταλαβόντες τὸν βασιλεύουσαν αὐτὸ ὁρμὴν ἀπαγγέλλοισι. καὶ ὃ ἄκυσμα καὶ ἔκπληξις παρὰ τὸν ἐγχείρησιν ἀπροσδιοτέρως εἰργάζετο. ἡ οὐ μὴν τῆς αὐτῆς πῤῥησίας, χρηστῶν ⁋ ὅμως τὴν ἐλπίδων, πειρᾶται πάλιν τοῦ παράγματος.

ρμα'. Περὶ τῆς ἐγχάρου ὠδῆς καὶ ἄγαν ἱκετείας τοῦ βασιλέως.

Στέλλονται τοίνυν ⁋ καὶ παρ' ἐκείνου ἀπεσταλμένοι, ὑπικομίζοντες ὡς ζῶντι τῷ μεγάλῳ ἡ

30 ὑπισολικῷ συχνὸν πνα παρεληλυθυῖαν τὴν δυσώπησιν, τοῦ μὴ τεταπεινωμένους αὐτοὺς, μηδὲ κατηχυμμένους ἀποσραφῶσαι· ἐπὶ ὑπιθεῖναι τῇ σορῷ κελεύονται· ἡ οὕτω καθυπηνοῖξαι, πολλοὺς ⁋ καὶ παρακλητικοὺς ⁋ παρατελέσαντες. καταλαβόντες οὖν σκῆνοι τ' ἤδη γνωσθέντα τόπον αὐτοῖς, καὶ ὡς ἐκελεύσθησαν, οὕτω δὴ καὶ ποιήσαντες, εἶτα τ' λίθον ἀποκυλίσαντες, ἕτερον ἐθεάσαντο θέαμα, ἄγγελον ἄῤῥητον ἐκῆθεν ἀποπηδήσαντα, καὶ αὐτὸν ἐν αὐτῷ-

35 κρίτῳ καλλει καὶ ἡθῇ διακείμενον. οὐδὲ γὰρ νεκρῷ, ἀλλὰ ζῶντι ἐῴκει, καὶ τῇ ἐπιμηδούσῃ ⁋ παρασκευῇ καὶ τοῖς χείλεσι χάριτι, καὶ τῇ καὶ παρειᾶσθαι θέλειν τὴν χρυσῶν δοκὸν ἐκείνων ὑπισκήπτων, καὶ ὅτε παραδοξότερον, ἐπανακουφίζων ἑαυτὸν τοῖς λαοῖς ἐθέλοισιν. ἐξενέγκαντες οὖν ⁋ οἱ παρεσμὸν ⁋ τῷ λαῷ παρεθέμην, ἐσμὸν ὁρῶσι θαυμάτων ὑπιγινομένων τοῖς φθάσασι.

ρμβ'. Περὶ τοῦ εἰς τὰς ἀκίνητα ἀῤῥωστοῦντας θαυματικῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἁγίου.

40 Πᾶς γὰρ, ἰῷ ἵνα νόσον ὑπιφερόμενος τοῦ σώματος, ἢ τῷ ὑπικειμένων ῥακίων περισφαπτόμενος, πρὸς τὴν νόσον πανὶ ⁋ πᾶσιν ἀπαλλάττετο. ἐντεῦθεν ⁋ δὴ σάσις ἐξ ἑκατέρων τῷ μεραῖν τοῦ τε πολιτικοῦ ἡ τοῦ ⁋ χώρου τυγχανόντος τῆς πιστίας ἐκείνης τῷ οἰκιανθρωπουμένων ⁋ σαρκός. ἀλλ' ἐπεὶ περ ἔδοξε τοῖς τοῦ Θεοῦ πάντως βουλαῖς ἐκπεφᾶναι, ὑφιᾶσι μὲν ἐκ σάσεως ⁋ τῆς χώρας οἰκήτορες, πολλῆς συμβουλῆς αὐτοῖς παρὰ τῶν ἐκ τοῦ βασιλέως γεγονημένης

νικῶσι

νιχῶσι· οὗτοι, τὴν τῶ χειμῶνος ῥοπὴν ἐμηκότες ὑπέκυσεν. καὶ λοιπὸν ἐνθέμενοι τὴν πρὸ αὐτῶν ὑπερφερομένην χρυσοκολλήτῳ λαρίακι, τῆς ὁδοιπορείας ἀπεῖχον, πολλῶν λαμπάδων προπεμπομένων καὶ ἑπομένων, ὑμνων καὶ ἴσα ἀγγελικῆς μελῳδίας βοώντων. ὡίκει δὲ πόλει τινὶ ἢ κώμῃ προσεγγίζειν ἔμβιον, δέξεσθαι τοὺς αὐλοὺς πᾶς ὁ λαός, καὶ προέπεμπον ἑκάστη τοὺς τὴν μετ' αὐτὴν διαδιδόντες τὴν ὁδοῦ, μέχρις οὗ Χαλκηδόνος ἐπεισῆλθον.

ρμγ'. Περὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι τῶ τε βασιλέως, καὶ τῆ Περάτων ἀπαντήσεως.

Οὗ δημοσίου, ὡς εἰς ἀγορὴν τῇ πόλει δι' ἄγμα ἐλήλυθε, διαυτίκα πρὸ δι' μέσου πέλαγος ἠπειρωμένον ἐδόκει τῷ πλήθει τῶν προσιόντων νηῶν· μεθ' ὧν αὐλοὶ τε συνεξήεσαν ὁ βασιλεὺς ἅμα δι' ἄκρας, συνεφελκομένου τούτοις δὲ πλοῖα δι' μάλα κεκοσμημένα πρὸς δι' μακάριον ὑποδέξασθαι.

ρμδ'. Περὶ τῆς καὶ τῆ θαλασσαπροσερωτήτου θαύματος.

Τόπος ἦν τις αἰφνίδιον καταγὶς δὲ ζάλη σφοδρά, καὶ πᾶσιν ἀθρόως ὑπιστοῦσα, ἄλλοθεν ἄλλο τῶν πλοίων, ὡς εἶχε φορᾶς, καὶ δι' ἄκρου διήλασεν, ἐκείνου μόνου ταῖς τῶν πνευμάτων βίαις οὐκ εἰξάντος, οὗ ὁ κόσμος ἐρρέθη δηλονότι τοῦ μεγάλου ὑποδοχεῖ. ὁ καὶ κύμασι καὶ πνοαῖς δυσπαθῶν ὑπ' ἀκτὴν ἐφέρετο, καὶ δι' ὃν (ὦ τοῦ θαύματος) προσετάκη τῇ χέρσῳ, ἔργῳ τῆς πάλαι ἀδικίας καταδοῦναι, καὶ τῷ δικαίῳ τοῦ ἔνδασιν δικαίων προσμαρτυρῆσαι. δι' ἐντεῦθεν γαλήνη πάλιν βαθεῖα καὶ θάλασσα πεπηγυῖα καὶ πεδιάδι ὅμοιος καὶ πλοίων μεστή. ἐπεὶ δι' ἅγιος δηλωθέντα τὸν ἀμπελῶνος τόπον, οἵ τε ἅγιοι μέγαν προσωμίζόμενοι, καὶ ἅγιος πρὸς ἐκείνους ἀπεύδοντες, ὡς ὑπὸ τοῦ πλοίου κατακλυσθέντος πρὸς ἐλήνοντο, ὑποκλιθὲν παραδόξως σκάφος, τοῦ τῶν μακαρίων προσεκαλέσατο εἴσοδον. οὐκ ἔστιν οἷς ποτὲ τὰ θαύματα προεικάσαι τις, ἢ ὅπως ἀξίως ἀνθυφημήσειεν. ὅθεν τὰ μὲν προσάγματα φιλῶ λέγων ὁ λόγος παραπρεχέτω, δὲ ἑαυτῶν ζώντα καὶ ζαλιμπνόων θαυμάζεσθαι.

ρμε. Περὶ τῆς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Θωμᾶ, καὶ τῆς παρὰ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου περὶ τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς Εὐδοξίας διερμοτάτης δεήσεως.

Ἐκεῖνο μὲν οὖν ὅτι τῆς νηὸς ὁ θαυμάσιος, καὶ ἡ μὲν τοῦ βασιλέως ῥοπὴ τῆς ὅτι τὰ δυάκτορα καλοῦσθαι· ἠφίετο. ἐπεὶ δὲ μὴ ἐδόκει τὸ ἀοίδιμον, τὸ Ἑλλησποντίου ῥεύματος ῥαγδαίως αὖθις ὑπικαταῤῥοῦσαντος, διὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ ναὸν καὶ ἅγιοι προσεκέλευσι, ἅγιοι ὁμοίοι προμοίῳ τῆς προθυμίας συνεκφαινούσης. εἶχε τοιγαροῦν αὖθις ὁ τοῦ Ἀποστόλου νεώς, καθ' ὃν ὁ βασιλεὺς τὴν τότε λαρίακι προπαίσαν, καὶ διὰ ὠκυπόρους πόδας ἐκείνους καὶ βιαγγελικοὺς δάκρυσι καταῤῥαίνων θρηνώδεσι καὶ οἰμωγαῖς δυσκαλέστο τοῦ ἁγίου ἔλεου, συμπάθειαν τῇ μητρὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀτόπως τετολμημένων αὐτῇ ἐξαιτῶν, καὶ τῆς συμπαθείας τεκμήριον, τὴν ἠρεμίαν ἡγεῖσθαι τῆς αὐτὴν φερούσης καταδρόμους λαρίνακος.

ρμς. Ὡς τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ κλονῶ ἔστι ἡ λάρνακος τῆς Εὐδοξίας.

Καὶ ὁ μὲν ἦν τοιοῦτος, ὁ δὲ εἰσήκουσι, καὶ τὴν συμπάθειαν ἐπιστομίσουσι, οὐχ ὡς πάλαι, τῆς συμπαθείας τυγχάνων ἀλλότριος, ἀλλ' ἴσα ἐγείρων ταύτην δαψιλουόμενος. δὲ τῷ σοφῷ ἐδόκει κηδεμονικῶς, καὶ πνοὴ μικρᾶς ἐδράττετο ἀφορμῆς· καὶ ἡ λαρίναξ τῆς εὐφορίας ἀπηλλάττετο, αὐτὴ πως δυσχειμερίᾳ, ἐν ᾧ προεδόξῳ τὸ δωδέκατον Ἀποστόλων ναῷ. ὅλην δὴ ἡμέραν καὶ νύκτα παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ ναοὶ δι' εἰκότα συνεορτάσαντες, ἐκεῖθεν ὅτι τὴν μείζω τῶν ἐκκλησιῶν συνεπορεύοντο, καὶ τῷ οἰκείῳ θρόνῳ δι' ὅσιον τοῦ μεγάλου σκήνους ἐγκαθιδρύσαντες, δι' ἴσα κἀκεῖσε τῆς δοξολογίας καὶ ὅτι τοσοῦτον ἐτέλεσαν.

ρμζ. Περὶ τῆς εἰς τὸ μεγάλιον ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου ἀφίξεως.

Ἐντεῦθεν ὅτι τοῦ βασιλικοῦ ὀχήματος ἀναθέμενοι, καὶ τὴν μὲν πατριαρχὸν συναναδόντος, τοῦ βασιλέως δι', καὶ πάσης τῆς ἱερᾶς συνῳδοῦ τε καὶ συγκλήτου μετὰ λαμπάδων προηγουμένων, αἵπερ ἐκ βασιλικῆς φιλοτιμίας πᾶσιν ἀπενεμήθησαν, ἕως ὅτι ἱερὸν τῶν Ἀποστόλων ναὸν μετεκόμιζον. ἡ πόλις δι' πᾶσα ὅτι τὸν θεὸν συνέδραμον. ἐξεκεχωρεῖτο σοι, ὕπαιθρα, γενοποὶ, οἰκίαι πᾶσαι, ἄπαν δὲ μακρὸν τοῦ μέσου διῆκον τῆς ὁδοῦ δρόσημα. πλήρης δι' ὢν ὁ ἀὴρ ὠδαῖς ἐρωμένως τε καὶ μύρων, τῶν μὲν ἐκκενουμένων, τῶν δὲ καπνιζομέ-

νων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΣΥΜΕΩΝΟΣ
ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ
ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ
πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως
τοῦ Χρυσοστόμου.

ΚΑὶ πλούτων μὲν τῶν κτ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος τοῖς εὐσεβέσιν ὠφελιμώτατος, οὐχ ὑπόδειγμα μόνον καὶ τύπος, ἀλλὰ καὶ παράκλησις ὑπαρχων πρὸς ἀρετήν. ζήλου γὰρ τι κέρδος εἰπεῖν ἀγαθοῦ καὶ προθυμοῦντι τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν πρὸς τὴν μίμησιν· ὁ δὲ γε τοῦ Χρυσοστόμου πατὴρ καὶ μᾶλλον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους ἡδὺς μὲν ἀκοῦσαι, σωτήριος δὲ μιμήσασθαι καὶ ὠφέλιμος. οὐ μὴν γὰρ ἐκεῖνος οὐ μόνον εἶχε γλῶτταν λυπηρὰν τοῖς ἀκούουσιν, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον πλέον τοῖς μιμουμένοις ἐπωφελῆ. μᾶλλον δέ, εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ὥσπερ ἐκείνῳ ἔχει τὸ λέγειν ἀμίμητον, οὕτω δὴ καὶ τοῦτον ἀνέφικτον τὸ πρᾶξαι. πλεῖ ἀλλὰ τὰ ἐκείνου καὶ δυνητέον πάντως, καὶ μιμητέον εἰς δυνατόν. ἐπεὶ καὶ ζωγράφοις τὰ κάλλιστα τῶν ἀρχετύπων οὐ πρόσπεα, καθόλου μὴ ῥᾳδίαν ἔχει τὴν μίμησιν. ἀλλ' ἐλπίδι τοῦ μόγις ποτὲ κατορθωθέντα τοῖς ἐπιλειπομένοις ἀποδεῖξαι τοὺς μιμητάς, πρὸς τὸν ζῆλον αἴτησιν. ἐμοὶ δὲ μέσην ὁ λόγος ὥρμηται βαδίζειν, ὡς μήτε τὰ κατ' αὐτὸν πάντα διεξελθεῖν, μήτε τὰ χαριέστατα παρελθεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν εἰπεῖν, ὅσα καὶ λεχθέντα μεγάλα τοὺς ἀκροατὰς ὠφελήσει, καὶ παρεφθέντα τὰ μέγιστα ζημιώσει τοὺς δ' ἄλλα τοῖς ἄλλοις κατάλιπεῖν.

Οὗτος τοιγαροῦν ὁ ἀληθὴς τοῦ Θεοῦ θεράπων καὶ γνήσιος υἱὸς τὸν κτ "ὁμώνυμον κήρυξ τῆς μετανοίας, ὁ γλαφυρὸς ἅμα καὶ φωνὴν καὶ σῶμα καὶ πάντα χρυσοῦς, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῷ τούτου μέσῳ τῷ χρυσῷ λαμπρότερος, ἐξ Ἀντιοχείας μὲν ὁρμώμενος, Ἀντιοχείας, ἥτις τὴν Κοίλην καλουμένην Συρίαν. ὅπου δὲ πατρὶς ὅτι φανερῶς ἔχων, σαφὲς ἥτιον καὶ πατέρων ὁποίων ἐτύγχανεν. ἀπόλεστοι γὰρ καὶ αὐχμοὶ, καὶ τῇ κτ βίον τελειότητα μὴ πολλῶν δοκοῦντες. στρατηγὸς γὰρ αὐτῷ ὁ πατὴρ, καὶ μυείῳ πλούτῳ καὶ βαθυπάτῳ κεκλημένος· ὄνομα δὲ τῷ μὲν τῶν γονέων Σεκοῦνδος, τῇ δὲ Ἀνθούσα· ὃ τῶν Ἑλλήνων ὁμοῦ τῇ θρησκείᾳ καὶ τῷ βαθεῖ σκότῳ τῆς ἀγνοίας κατέχει· εἰ καὶ μὴ τὸν παῖδα ἔθρεψαν, ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ θείου βαπτίσματος ἀναθρέψαν, τῷ φωτὶ καὶ ὅτι τῆς ἀληθείας ἐπελάμφθησαν. ἐκ τούτων ἐκεῖνος ἐπελθὼν, ἐπὶ τὸν ἡλικίαν, οὐ κτ παῖδας εἶχε τὸ φρόνημα. οὔτε γὰρ ἐπεσκήπτε τι τῶν ἀκόσμων, οὔτε πρὸς ἀθύρματα εἶχε καὶ παιδιάς· ἀλλὰ τὸ φυτοὶ θεῖος, οἷοι ἔθος τοὺς προϊόν-

Genius.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὁι, αὖθ' ἑαυθ' πρεσβύλευ. Εἶτα τῦ θείου καταξιοῦται βαπτίσματος ὅτι νέῳ πάνυ ϗ ἀπαλῷ σώματι. ἔδει γὰρ τῷ βίῳ πρὸς Χριςὸν κλίνοντα μὴ ὅτι πολύ τῆς ϗ πνεύμα λειπεσθαι πλειότητος. Μελέτιος ὁ βαπτίσας ἰῶ· ὃς Ⓜ θεῖον ἄειςα τῆς Ἀντιοχείας ἐκόσμει, πολὺ τῷ θείῳ τῆς ἀρετῆς ὑψηλότερος. ὕςερον ὁ ϗ αὐτὸν πατέρας ᾧ θείῳ λουτρῷ δίδωσιν. οὐδὲ γὰρ ἰῶ ἄξιον, τῷ φωτὶ τῆς χάριτος τὸ παιδὸς προσελθόντος, οὐδ' αὖθις αὖτῳ τῆς εἰς φῶς ἀναγωγῆς ἡνιοχήσοντος, μὴ τῆς ὁμοίας κοινωνῆσαι λαμπρότητος. ἔπειτα γραμματιῇ ἵνα πεπαιδευθῇς, ὅλος τῶν μαθημάτων ἦν. φύσει ὁ δεξιὰ ἀσυνδέτως εἰσελθοῦσα, δι' ὀλίγου πλῆξα σημαίνειν ἐποίει. οὐ παιδὸς ἰδεῖν ἐπὶ τὰ λιτὸν φιλήσας ϗ ἄτυφον, πάσης ἀπείχετο βλακείας ϗ πεπτότητος, ὅτε πλῆθος ἀκολουθῶν εἰς τὸν διδασκαλεῖον ἐπαιδεύθης, οὔτε ἵππῳ τὸν πρεῖαν δύνειν πεπαιδευμένος, οὔτε ἄλλῳ ἀβρότητα ϗ κομψείαν, οἷα εἰκὸς Ⓜ τοιοῦτον, ἐπιδεικνύμενος, κἀντεῦθεν τῶν γονέων σφοδρῶς ἐπικειμένων ϗ οἰκείων ὕβρει τὰ τοιαῦτα νομιζομένων, οὐκ αὐτῶν ἧ μέσον, ἀλλὰ τὰ παιδαγωγοῦ ϗ συμφοιτητῶν τὰ ὅμοια ποιούντων, κἀν τῷ πολλῷ ὀνειδιζόντων τὸ τέλειον. ἐκείνῳ ὁ πολλοῦ ἔδει τοῖς τούτων λόγοις πειθῶσαι, ϗ τὸν ἡλικιῶτην αὐτῷ ϗ φίλον ἀπέσεσθαι μετεώτητα. ὥςε ϗ τῶν γονέων αὐτῷ ποτε χαιρολογουμένων, ϗ τὸν αἰτίαν, δι' ὃν ὕτω δι' ὀνείδους αὐτοῖς ἦ θέλοι σωφρονούμενον, λιτῶς ἔχων πάνυ τε ἰδιωτικῶς, ὁ σοφὸς τῷ ὄντι ϗ τὸν γλωττὴν ἀκίνητος, ὥ πάτερ, εἶπε, σεφάλματά μοι βούλεσθε πρέπειν ἀγαθεῖς; μὰ κρείττων ἐγώ, φησι, τὰ Δανιὴλ, ἢ τῶν τεσσάρων παίδων ἐκείνων, ὧν ἀφ' τὸν τῆς ψυχῆς σωτειρίαν ϗ τὸν τὰ πυρὸς μετεώτητα, ὁ μὲν λεόντων ἐκπηδεῖς τόμασιν ἀσεσίτος ἰῶ, Ⓐ ὁ καμίνῳ πυρὸς ἐκδοθέντες ζοῦν ἀπέρον ἐσ' αὐτὸν βλακείαν, ὥςε μικρὸν δεῖν καὶ ὡς ἐσ' ἠρέτη φαίνεσθαι τῷ πυρὶ χρωμένους, ἢ ϗ τῶν πεσεικότων ἐπαφίεναι σιῶ ὀδόντι τῷ κωλύοντι; οὐ μὴν ὁ ἁπλᾶ ϗ πανταχοῦ τὸν θείαν βούλεσθαι χαρίεν ὃ ταπεινὸν τῦτο ἢ πρὸ ὑμῶν διαφανῆς ἐπέπυσται πεῖ πολλοῦ ποιουμένῳ, ϗ ὡς ὀδέν τι ἄλλο πεπαῦσαι· ὃ δὲ πεσεικὸν ϗ φιλότιμον ὁ παντὸς διαβάλλουσαν, ϗ μικρῶν ϗ ἀθλίων ψυχῶν ἔρωτα μᾶλλον, οὐχὶ μεγάλων, ὀδὲ ἡμιτελῶν ἀλλ' ὁλοτελῶν. ὥςε ὁδὲν ἀμαθὴς ἐγὼ πλείονος πέπεμφθαι λόγου τυχεῖν ὃ μέτριον· ἐπεὶ ϗ τοῖς τοιούτοις δύσκολον μεμφόμαι ὃ θεῖον, ἢ χάριν μὴ πρέπον τοῖς ταπεινοῖς, τοῖς δ' ὑπερηφάνοις ἔχοντι ϗ μαχόμενον. ταῦτα ἐκείνου λέγοντος, ἐκπληξις ἐλάμβανε τὸν πατέρα. ἠκολούθει δὲ πάντως ϗ ἡ ἀπὸ τῶν ῥημάτων ὠφέλεια· ὥςε μεθὸν αὖθις τοιοῦτον διδόναι τῆς εἰς Ⓜ βίον πρόοδου, ϗ πῦ ἐκείνων ἁπλᾶς ὃ εἰ λαβόντα, ὃ δ' εἰ τούτοις φιλοτίμως ἀμείβεσθαι. μόλις δὲ τοῖς γονεῦσι πιθεὶς ἐώρτο ὃ σιῶ ἑνὶ τῶν παίδων ἀπιέναι πρὸς τὸν διδασκαλεῖον. οὐ πολὺ ὃ ἐν μέσῳ, ἢ ὁ μὲν πατὴρ ἀπέλαβεν τῶν πρόντων· ἡ μήτηρ δὲ," ϗ πρόσωθεν ὥσπερ ἐσαμείωσε τὸν χαρέντα, ϗ ὅτι παιδίνεῳ Ⓜ βίον σαλεύουσα, μυείαν εἶχε τὸν ὅτι τῶν πραγμάτων δύσκολίαν, ἢ πολλὰ τὰ δυσχερῆ σιωέπιπτε καθ' ἑκάςην, οἷα μόνῃ αἱ τοιαῦτα παθοῦσαι σαφῶς ὁπίσανται. τούτων ἐκείνη βραχὺ ἔχουσα λόγον, δύο τῶν πρώτων πλείονος ἀξίου μειέμνης, ὃ μηδενὸς μᾶλλον τὸν τὰ ἀνδρὸς τελευτὴν ἑτέρου προσέχειν ἔρωτι (ϗ γὰρ εἶχεν ἐπὶ τὸν ἡλικίαν ταῖς τοιαύταις παγίς ἁλώσιμον) κἀν ὃ Ⓜ παῖδα ὕτω" προαγαγεῖν, ὡς μηδεμιᾷ ἑτέραν δείκνυσθαι τοιούτου μητέρα. ἐπεὶ δὲ ἐκάνος γραμματικῶν τε ὃ τὸν ἐγκύκλιον παίδευσιν ἐκμαθὼν ἰῶ, Εἶτα ϗ ῥητορικῆς κἀν φιλοσοφίας εἰς ἄκρον ἦλασε, τὸν μὲν ὡς ἄειςα Λιβανίου προλαβεῖν (ὃ πολὺ τὸ εἰς ῥητορικῶ κλέος ὄσι) τὸν δὲ πάλιν Αἰθραγαθίᾳ φιλοπόνως ἀκροασάμενος, τί γὰρ;

Πόθος αὖθις πλείονος παιδείας ϗ εἰς Ἀθῆνας ἀφικέσθαι προσκυλίει· κἀκεῖ σοφιςῶν τε ϗ φιλοσόφων τοῖς ἀρίσοις οὐ κατ' ὀλίγον συγκινούμενος, οὕτω ϗ νοῦν ἐπλούτησε, ϗ γλῶτταν εἰς ἄκρον ἤσκησεν, ὡς μηδεμιᾷ ῥᾳδίως τὸ ἴσα προχωρῆσαι. ὀντεῦθεν ὁπίσημος ὢν βραχεῖ

Patris mors.

Rhetorice & philosophiæ studiū.

2 *Iohannes Athenas ad capessendum ingenij cultum concedit: cum Anthemio congreditur.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χει οὐκ Ἀθήναις μόνοις, ἀλλὰ καὶ Ἑλλάδι τῇ πάσῃ γέγραπται, καὶ ζωστὸν, ὡς καὶ αὐτὸς δήπου ἐπάρχω τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως, ὃ κατ' ὄψιν μόνον ἐλθεῖν, τοσοῦτον ἐγκώμιον λογισθῆναι παντὸς ἄξιον. καὶ τί ταῦτα χρὴ ἐν ἐκκλησίᾳ λέγοντα, ἃ οὐδὲ βητὰ δόξῃ καὶ λόγῳ τὰ τοσαῦτα φέροντας συγκαλεῖται τῶν Ἀθηναίων, πόθος αὐτὸν λαμβάνει πλείστος μεταπαλαίσασθαι καὶ ἄνδρα σεμνὸν πολλῇ καὶ φιλοτίμῳ τῇ θεραπείᾳ, ὄγκημά τι πεμφθέντα, καὶ ἄλλη ὁπόση τίς ἐστι τοῖς τύπου δορυφορία. ἀλλ' ἐκεῖνος ταῦτα, ὡς τοσοῦτά καὶ οἰόπτα καὶ κενὸν οἷς πορείας ἐφόλκιον, διασαλπίζοντος, μόνος εἶχετο τῆς ὁδοῦ, ποσὶ τοῖς ἑαυτοῦ χρώμενος. ὑφ' οὗ καὶ μᾶλλον αὐτὸν ἐκπλαγῆναι τῆς μετριότητος, καὶ τὴν φαινομένην κατάσασιν εἰκόνα τῆς ἀφθονοῦς ψυχῆς ποιησάμενον, αὐτός τε ὁ ὕπαρχος, καὶ ὅσοι δὴ συμπαρῆσαν, καὶ ἐπαναστῆσαι τοσοῦτον, καὶ τοῖς βίαι ὑπεισασάμενοι, τῆς τοσαύτης ἀξίωσαν, δημοσίᾳ τε τοῖς ἐκ λόγων ἐπαίνοις καὶ ταῖς ἄλλαις ἐφιλοτιμήσατο τιμῆς. ταῦτα μὲν ὁρᾷς οὐκ ἐν ὀφθαλμοῖς ἐγκείμενα, οὐδὲ τοῖς τῶν βασκάνων ἐμβλέψαι ὀφθαλμοῖς φορητὰ γενέσθαι καὶ ἄλυτα. τῆς γὰρ κενῆς δόξης ἐλάττους ἀνιηθησόμενοι, τὴν τοῖς ἐκ τοῦ πλήθους ἔπαινον τιμῶν τῆς ἑαυτῶν ὑφέσιν ἐνόμιζον εἶναι· καθάπερ δὴ καὶ Ἀνθεμίῳ τότε συνέβαινεν, ἀνδρὶ τὴν μὲν θρησκείαν ἔλλιπεῖ, καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν τοῦ λόγους ἀνυδρίαν ὀνόματος οὐ φαύλου τετυχηκότι, προπετεῖ ἢ ἄλλως ὄντι, καὶ τῇ γλώττῃ σφόδρα χαριζεσθαι βουλομένῳ. ὃς τοῖς τοῦ ἄστεος ἐπαίνοις οὐχ ἥττον διεχθείς, ἢ εἴπερ αὐτὸς ἐτύγχανε τὰ ἔργα ὑβρισθείς, πολεμεῖ κατ' αὐτοῦ ἔτι, ἀδικόν τε ὂν γεγραμμένον ἀποκαλῶν, καὶ ὡς οὐ θεμιτὸν εἶη, ξένον οὕτω καὶ νέμειν τοῦ τοσούτων ἀξιοῦσθαι τιμῆς, καὶ μάλιστα τοῦ δεῖσθαι τοῦ πολλοῦ, φησὶ, διαλαττόμενος. ἐφ' οἷς καὶ τοσαῦτα ὑπῆρχον, τί γὰρ καὶ γένοιτο τοσοῦτον λόγου, εἰπεῖν, εἰ μὴ οὕτω μοι γλῶσσα ἔχων καὶ παιδείας, οὕτω γε τῷ μετρίῳ τοσοῦτος ἐχόμενος, ἄξιος πρὸς ἡμῶν ἐκείνου τιμῆς, ὅπου γε καὶ χωρεῖ τοῦ ἄλλων, αὐτὸς δὲ φθόνῳ τιμῶν, τιμῶν οἶδε τοσοῦτος τῷ μὴ ζηλοῦντι; ἔπειτα γὰρ καὶ τὸν Ἰωάννου τοσαῦτα τὸν λόγον ἐπαινοῦντα, οὐκ ἐγκρίνω, ὦ Ἀνθέμιε, φάναι, φιλοσοφίας αὐτὸν ποιούμενον, πῶς οὕτω τῆς τοσοῦτος ἀνθρώπων ἀμφισβητεῖν, καὶ ὡς μέγα τι ταύτῃ μεταδιώκειν καὶ τοσοῦτον, οὐχ ὅπως μέγα καὶ ἀξιολογεῖν, ἀλλ' οὐδὲ μικρὸν ἡμᾶς εἰς τὸν τῆς ἀρετῆς λόγον ὠφελεῖν δυναμένῳ. τί γὰρ τοσοῦτος ἂν εἴη τοῦτον ἐμαυτοῦ βελτίων ὃ πρὸς ἀλήθειαν; ὅτι δέ με καὶ ἀνομοίως ὑμῖν ἔχειν τοσοῦτος ἐρρήκατε, τοῦτο αὖθις οὐκ ἀρνήσομαι, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλὰ καὶ νῦν, εἴπερ ἄλλοτε, τῇ γλώττῃ χαρίζομαι ἔξω, δεδιὼς μὴ δυναμένῃ. θεὸς γὰρ οὕτω οἶδα, οὔτε ὁμολογήσαιμι (μὴ οὕτω κακῶς ἐμοὶ καὶ φρενῶν ἔρροι καὶ γλώττης) ἀλλ' εἷς ἐμοὶ Θεὸς ὁ Χριστὸς σὺν πατρὶ καὶ πνεύματι γεγεννημένος· ὃς πόλεως τε πρόπαλιν οὐκ μὴ ὄντων, καὶ νῦν ἀπορρήτῳ θείνει δεξιᾷ, καρποί τε οὐ ἐτησίοις ἡμῖν χορηγεῖ, καὶ οἰκίαν αὐτοῦ τὴν χεῖρα, πολὺ ζῶσαν ἀδοκίας ἀποπληροῖ. ἀλλ' οὐχ ὁ Χριστὸς, εἶπεν ἐγκόμιος Ἀνθέμιος, οὐ ἐτησίους τούτους τοσούτους καρποὺς τὰ στοιχεῖα ἢ τοῦ κόσμου, φησὶ, καθ' ἕκαστον ἰδίοις τῇ τῶν θεῶν τοσουσίᾳ πλεσφορεῖ. ἅμα ἢ τῷ ταῦτα εἰπόντι, πονηρῷ πνεύματι καταζέσας γεγονὼς, καὶ τῇ γῇ, καθάπερ εἶχε, τοσοαρράσθεις, ἔκειτο βρύχων καὶ διαστρέφων μὲν ὀφθαλμούς, ὀδόντας ἢ πιτρίχων, καὶ ἀφρὸν τοσαπίνων τοῦ στόματος. ταῦτα μὲν ὑπῆρχον καὶ οὐ συμπάντας θαυμασμοὺς θαῦμά τι εἰσῆει καὶ ἔκπληξις, καὶ θορύβου ἦσαν μεστοί· ἐπτοῆσθαι τῷ μανικείῳ τοσοχόντες ἱκέται γίνονται, καὶ ἀμύνειν ἀξιοῦσι τῷ πάθει. ὁ δὲ (καὶ τίς γὰρ ἐκείνου φιλανθρωπότερος;) ἅτε καὶ τοῦ φιλανθρώπου Χριστοῦ μιμητὴς, οἰκτιρέ τε τῆς συμφορᾶς καὶ ἀνθρωπος, καὶ ἐπὶ αὐτοῦ δυηθεὶς τοῦ μόνον βοηθεῖν δυναμένου, διπλῶν τῷ χειμῶνι πρόσεχε τὸν ἵασιν. ἐπὶ γὰρ οὖν εἰς αἴθουσαν ἦλθεν, οἷ κακοῦ γέγονεν, οὐκ ἀπηξίωσαν αὐτοῦ τὴν θεραπείαν ποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὸν αἰτίαν, δι' ὃν εἰς τοῦτο συμφορᾶς ὤλισθεν, ἐδέξατο θεραπεύσαι. καὶ ὃ δυσωπῆσαί τε τοσοῦμος καὶ συμβουλεῦσαι. καὶ ἱερεμίᾳ τῆς πόλεως ὡς τάχιστα καταλαβεῖν, πρὸς αὐτοῦ τε τὰ θεῖα κατηχηθῆναι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεῶν μυστήρια, καὶ τὸ τῆς παλιγγενεσίας ἀξιοθέατον λουτρόν, δι' οὗ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν τῆς ψυχῆς μωλώπων ἴασις ἴσται, καὶ τῆς τοῦ δαίμονος ἐπηρείας ἀπολύτρωσις. οὗπερ ἀκμὴν ὁ λόγῳ πειθοῖς, τῇ ἐκκλησίᾳ προσέρχεται, καὶ τῷ Κυρίῳ πιστεύσας βαπτίζεται, καὶ πολλοῖς ἐπόδημα γίνεται τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. φιλεῖ γάρ πως ἡ τῶν ὑπεναντίων καὶ μεγάλων ὅτι τὸ κρεῖττον ἢ καὶ χεῖρον μεταβολή, πολλοῖς ὅτι τὸ ἴσον γίνεσθαι τῆς μεταθέσεως ἀφορμή. ἐντεῦθεν ὁ μὲν τῶν Ἀθιλωᾶ ὑπέσχετος, ὡς Ἰωάννης αὐτῷ πρὸ τοῦ ἐκκλησίαν ὑπόδοιν εἰργάσατο, θεασάμενος, πολὺς ὡς λόγοις ἅμα καὶ παραινέσεσι τὸν ἐπανορθούμενος, καὶ δεχόμενος ἑαυτῷ (καὶ γὰρ ὡς ἤδη τοῦ ἡλικίαν προήκων) ἑτοιμαζόμενος· ἄλλως τε καὶ Θεοῦ προνοίᾳ καὶ κατ' αὐτὸν ἐπαρχεφηφιζομένῃ, πρὸς μείζονα πάντως τὸ ὑψηλότερον λυχνίαν τὸ μέγα ἐκεῖνο φῶς θήσειν μέλλουσα.

3 *Redit Antiochiam.*

Ἐπεὶ δὲ καὶ τῆς τοῦ Ἀθιλωᾶ παιδείας ὅτι πλεῖστον ἀπώνατο, ἀλλ' ἀγχοῦ αὐθις μητρικὴν καὶ πατρίδος ὑπεμιμνήσκετο, καὶ εἰς Ἀντιόχειαν πάλιν ἐξ Ἀθιλωᾶ ἐπανέρχεται. εἶτα μικρὰ ταῦτα, καὶ λόγοις καὶ πανηγύρεις, καὶ ὅσα φιλοτιμίας ἕπεται τοῦ θεατῆς ἡγησάμενος, τὸ ἀγελικόν, εἴτ' οὖν ἀσκητικὸν ἔκρινεν ἀλλ' ἁπλοῦν βίον, συμβούλῳ πρὸς ὅτου καὶ κοινωνῷ ἑαυτοῦ σκηπτοῦχος Βασιλείῳ, φίλῳ πιστῷ καὶ σεμνῷ, καὶ ὃν ἐνομοψύχως αὐτῷ καὶ ἀδελφικῶς πνεύσαντι. οὐκ ἐκεῖνος δοῦλος ὁ καὶ παιδεία καὶ θείοις τῆς τοῦ Καππαδοκῶν τιμηκώς, ὡς οἴονταί τινες ἐπὶ τῆς ὁμωνυμίας ἴσως παπλανημένοι, εἴπερ ἱκανὸς αὖθις δοῦλος ὁ χρυσοῦς τιὼ γλαῦται εἰς πίστιν ἀρκούντως ἐν τοῖς περὶ τῆς ἱεροστοίχης ταῦτα δηλώσας. τὸν μὲν γὰρ καὶ τὸν ἀπόντα χρόνον αὐτῷ προκολαθηκέναι λέγει, καὶ μαθημάτων ἅλας τῶν αὐτῶν, καὶ διδασκάλοις τοῖς αὐτοῖς χρήσασθαι. ὃ δὴ μάλιστα πάντων ἀπείργει μὴ τὸν εἶναι τὸν μέγαν, ὅλῃ αὖθις μὲν καὶ πατρίδος ἐπιφαίνειν τῆς αὐτῆς εἶναι, καὶ ὁ ζῆλος ὁμότιμον καὶ κτῆμα τὸ πλουτεῖν ἰσοτάσιον. πολὺ δὲ ταῦτα θήσεις καὶ τῷ μεγάλῳ κοινά, μᾶλλον δὲ καὶ τῷ μείζονι τῷ διαφορᾷ, εἴπερ δήπου καὶ Ἀντιόχεια πόλις καὶ Καππαδοκία διενεγκάσιν· ἔστι δέ γε καὶ ἄλλα πολλά, δι' ὧν δή τις τικμήσαιτο μὴ τὸν μέγαν εἶναι τοῦ Βασίλειον, ἀλλά τινα μᾶλλον ἐκ τῆς Ἀντιοχείας ὁρμώμενον. ἀλλὰ τοῦ σκηπτοῦ τούτου πέως ἡ τε πόλις αὖθις ἀπάρησι, καὶ μᾶλλον ἡ μήτηρ, ὀδυνᾶ πως πάθῳ τὰ ἐκ τῶν δακρύων αὐτῷ κεραίσασα φαρμακα. ἡ μὲν γὰρ πόλις ὡς ἰδίου θρέμματος ἀφιέμενον ἔφερε, καὶ ἀβασπάστως κατέχειν ἠβούλετο. εἶχον γὰρ αὐτὴν ἰσχυρῶς αἱ τῶν ἐκείνου λόγων Σειρῆνες, οἷς δὴ πλεῖστον ἔνεμε τῷ δικαίῳ, τοῖς δικαστηρίοις ἐν ἀξιωτείβοσιν, καὶ τῷ καταδεεστέρῳ μέρει πλήθους. ἡ δὲ μήτηρ, οἷα μήτηρ, γνησιώτερον αὐτῷ προσελθοῦσα, καὶ ὠδίνων ἅμα καὶ θηλῆς ἐπομνήσασα, καὶ τὰ ἐκ τῆς χρείας κακά, καὶ πόνα ὅσα δυνατὸν ἐν ὑπὸ ἐλκύσαι τὴν μητέρ' πρὸς συμπάθειαν, ἀπείργε τοῦ προκειμένου· μᾶλλον δὲ αὐτῷ ἐκείνῳ λέγουσι πρὸ τοῦτο τοῦ διαχωρήσω τοῦ διηγήματος. μανίαν γὰρ δὴ ἀληθῶς, οὐ τολμᾶν ἡπωμένην δικαίως, εἰ, ἐν οἷς τὰ ἐκείνου δι' ἐκείνου λέγω πρόν, αὖθις ταῦτα καταλιπών, πρὸ ἐμοῦ τὴν διήγησιν ἐποιούμην. φησὶ γὰρ οὕτως ἐν τοῖς περὶ ἱεροστοίχης αὖθις, τὸν φίλον εἰσενεγκών, ἀπάξειν ὅτι τὸ σφοδρὰ ζηλωτὸν μέλλοντα, εἶτα τὴν μητέρα μαθοῦσαν καὶ τοῦτο ἀμαχωλύσασαν· ἴσχε δ' ὅπως. ὅπερ γὰρ ἤθετο ταῦτα βουλευόμενον, λαβοῦσά με τῆς δεξιᾶς, εἰσήγαγε εἰς ᾠὸν ἀποτεταμένον οἶκον αὐτῇ, καὶ καθίσασα πλησίον ὅτι τῆς οἰκίας, ἧς ἡμᾶς ὤδινε, πηγὰς ἐφίει δακρύων, καὶ τῶν δακρύων ἐλεεινότερα προσιέναι ῥήματα, τοιαῦτα πρὸς ἡμᾶς· ὀδυρομένη· Ἐγώ, φησι, παιδίον, τῆς ἀρετῆς τὸ παρὸν [τὸ] σὸν οὐκ ἀφείλετο ἀπολαῦσαι ὅτι πολύ· τῷ Θεῷ τοῦτο δοκῶ. ταῦτα γὰρ ὠδίνας ταῖς ὅτι σοὶ δεδόξαλμος ὁ βλαστὸς ἐκείνου, σοὶ δὲ ὀρφανίᾳ, ἐμοὶ δὲ χρείαν ἐπέστησαν ἄωρον, καὶ τὰ τῆς χρείας δεινά, ἃ μόναι αἱ παθοῦσαι δυνάμεθ' ἀν εἰδέναι σαφῶς. λόγος γὰρ οὐδεὶς ἀν ἐφίκοιτο τοῦ χάους ἐκείνου καὶ τοῦ κλύδωνος, ὃν ὑφίσταται κόρη ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς πατρῴας προελθοῦσα, καὶ προσχημάτων ἄπειρος οὖσα, ἁβρὸς φίλος τε πένθει ἀχέτῳ βεβομβημένη καὶ ἀναγκαζομένη φερνίδων καὶ

τῆς

τῆς ἡλικίας καὶ τῆς φύσεως ἀνέχεσθαι μειζόνων. ἀλλὰ, οἶμαι, ῥᾳθυμίας οἰκετῶν ὑπηρέφειν, καὶ κακουργίας θεραπείαν, συγγενῶν ἀποκρύεσθαι ὑπεροψίας, τὰ δημόσια εἰσπραττόντων ταῖς ἐπηρείαις, καὶ τῷ ἀπύειδοι ἐν ταῖς τῶν εἰσφορῶν καταβολαῖς ἡμᾶς φέρειν. ἐμοὶ δὲ καὶ παιδίον καταλιπὼν ὁ πεθυκὼς ἀπέλθοι, θῆλυ μὲν ὄν, πολλῷ καὶ οὕτω παρέξει τῇ μητρὶ τῷ φροντίδα, ὅμως δὲ καὶ ἀναλωμῷ καὶ δίοις ἀπαλλαγμένῳ· ὃ δὲ υἱὸς μυρίων αὐτῷ φόβων καθ' ἑκάστην ἐμπίπλησι τὴν ἡμέραν, καὶ πλειόνων φροντίδων. τὸν γὰρ τῶν χρημάτων ἐᾶν δαπανᾶν, ὅσην ἐπιθυμεῖ αἰσχύνεται ἐλευθερίως αὐτὸν ἀναθρέψαι ὑπεθυμοῦσα. ἀλλ' ὅμως δέδεικέ με τύπον ἑπτάκις δυστυχοῦς ὁμιλήσας γάμοις, ἢ ἕτερον ἐπεισαγαγεῖν νυμφίον τῇ θυγατρὶ οἰκίᾳ τε σῇ· ἀλλ' ἔμεινον ἐν τῇ ζάλῃ καὶ ὀδυρόμενος, καὶ τὸ σιδηροῦν τῆς χειρείας οὐκ ἔφυγον κάμινον, πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς ἀνωθεν βοηθοῦντα ῥοπῆς· ἔφερε δέ μοι πολλὰ μισθὸν οὐ μικρὸν τῆς ἀθλήσεως, καὶ εἰκόνα μοι τῆς παντελοῦς κότους φυλάξασα ἔμψυχον, πρὸς ἣν ἐκείνων ἀποκριτέον καλῶς. ἀλλὰ τοῦτο καὶ ἐλεήμονος ὤν, καὶ μηδὲ φθονεῖσθαί πω μαθών, ὅτε μάλιστα τέρπουσι σοὺς τεκόντας καὶ παῖδες, πολλῷ μοι πρόσχες τῷ παρακλήσει. καὶ μὲν δὴ καὶ ἐκεῖνο δεῖ ἔχοις ἀπάσασθαι, ὅτι τῷ μὴ χρείαν ἡμᾶς ἐγκαλεῖν, τὴν οὐσίαν σοι τὴν πατρικὴν ἀναπέπαμαι λέγω τὴν τῆς χρείας ἀνάγκην, ὅπερ πολλοὺς τῶν ἀφθονίαν δυσχεράντων οἶδα παθόντας ἐγώ. καὶ γὰρ καὶ ταύτην ἀκεραίαν ἐφύλαξα πᾶσαν, καὶ τῶν ὀφειλόντων εἰς διδοκίμησιν δαπανηθεῖσαν τὴν σὴν ἀπέλιπον οὐδέν, ἐκ τῶν ἐμαυτῆς, ἃ ὧν ἦλθον οἴκοθεν ἔχουσα, δαπανήσασα χρημάτων. καὶ μήτοι νομίσῃς οἰκειδίζουσάν με ταῦτα λέγειν νῦν, ἀλλ' ἀντὶ πάντων σε τούτων μίαν αἰτῶ χάριν, μὴ μοι δευτέραν χειρίαν ἀνέλκυσῃ, μηδὲ τὸ κοιμηθὲν ἤδη πένθος ἀνάψαι πάλιν, ἀλλὰ φείσασθαί μου τὴν ἐμὴν παντελῆ. ἴσως μὲν γὰρ μικρὸν ἀπολύσομαι χρέος. οὐ μὴν γὰρ νέοις ἐλπὶς ἐστὶν εἰς γῆρας ἥξειν μακρὸν, ἀλλ' ὃ γηραιοτέροις ἡμῖν οὐδὲν ἕτερον ἢ θάνατον ἀναμένομεν. ὅταν οὖν μετὰ τῆς γῆς ἀνδρῶς καὶ τοῖς ὀστέοις τὸ παρὸν ἀναμίξῃς τὸ σὸν, τέλος μακρᾶς ἀποδημίας, καὶ πλέον θαλάσσης, ἐν ᾗ νῦν ἐθέλεις· τότε ὁ κωλύσων οὐδείς. ἕως δ' ἂν ἐμπνέωμεν, ἀνάσχου τὴν μὴ ἡμῶν οἴκησιν, μηδὲ προσκρούσῃς τῷ Θεῷ, μᾶλλον καὶ εἰκῇ τοῖς τοσούτοις ἡμᾶς προβάλλων κακοῖς ἀδικουμένους οὐδέν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις ἐγκαλεῖν, ὅτι σε εἰς βιωτικὰς προείλκω φροντίδας, καὶ τῶν προσημάτων ἀναγκάζω φροντίζειν τῶν ἐμῶν, μὴ σοὶ τῆς φύσεως νόμιζε, μὴ τὴν ἀναγκαίαν, μὴ τὴν συνήθειαν, μηδ' ἄλλο μηδὲν αἰδεσθείς, ὡς ὑπεβούλευε φεύγε καὶ πολεμίους. εἰ δὲ πάντα προσκόπτομεν, ὥστε πολλὴν σοι παρασκευάσαι σχολὴν εἰς τὴν τοῦ βίου ταύτην πορείαν, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, σοὶ γοῦν κατέχειν σε πρὸς ἡμᾶς ὁ δεσμός. καὶ γὰρ μυρίους σε λέγεις φιλεῖν, οὐδὲν εἰς σοὶ πρέπει τοσούτοις ἐπαναδοῦναι ἐλευθερίας· ὑπὲρ μηδενὸς ἔστι τις, ὅτῳ μέλει τῆς σῆς διδοκιμήσεως ἀξίσης ἐμοί. ταῦτα καὶ καλὴ διέξεισι γλῶττα· καὶ ὅπως Βασίλειος μὲν εἰς τῆς μοναχίας ἀνήγαγε ζυγὸν, καὶ αὐτὸν κοινωνὸν ἔσχεν ἐλπίσας τῆς πράξεως· ὃ δὲ βαθμοὺς ὑπισχνούμενος, καὶ ἀναβιβάσειν τοῦτον παρασκευάσας, ὡς καὶ αὐτὸς μέλλων τοῦ ἴσου μετέχειν, τότε μὲν ἔζεσεν τὴν χειροτονίαν. χρεισάμυθος τοιγαροῦν τῇ μητρὶ, καὶ ἄκων τὴν μέλλουσι πόλεις παρέχων γηροκομίαν, ὅπερ ἐκείνη τοῦ βίου ἀπέλιπε, θεραπεύσει σοὶ ὅσα ἐπ' αὐτῇ δράσας, τὴν τῶν γονέων ὄλεθρον οὐσίαν τὴν ἀθλίαν οὖσαν, τειχῆ χάριτος· καὶ πρὸς μὲν πεντάκις ἐνδεδεμένον τῷ ζυγῷ θεραπεύει· ὅσας δὲ τῶν ἐκκλησιῶν ἐτύγχανον ἀσθενίζουσαν χειμερίων, τοῦτο ἀργύρου ἀνέτεις χαλκέμῳ· τῶν δὲ ἀκινήτων ὅλα περ ἦν, τῷ δημοσίῳ φέρων ἀποκληρεῖ, τὴν ἀποκρεμασθεῖσαν ἑαυτῷ πεῖσιν ὑμῶν, καὶ ὀχλον πάντος φορολόγου χαλεπάσκων. εἶτα καὶ σὺ οἰκέτας τῆς δουλείας ἀνεῖς, καὶ ταῖς ποσὶ δὲ ζῆν ἀφορμὰς χαλκοῦς, δὲ κάλλιστον πάντων ἑαυτῷ στεφανώσῃ, δὲ μηδὲν ἔχειν, καὶ δὲ λυθῆναι πάντος δεσμοῦ τοῦ παρόντος κόσμου στεφάνου, καὶ Θεὸν ἀντὶ πάντων πλουτῆσαι, δὲ μακαρίοις ὄντως κτῆμα καὶ ἀναφαίρετον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

4 *Fit ἀναγνώσις. scripturas ἐξηγεῖται. vitam monasticam instit. libri ab eo scripti in eremo.*

Μεθ' ὃ χρόνον τινὰ τὴν τῆς ἀναγνώσεως καταδεξάμενος, οὐ μόνον ἀπλῶς ἐπῆρχε ταῖς ἱεραῖς ὑπαναγινώσκων βίβλοις, ἀλλὰ καὶ πνεύματι σοφίας διερμηνεύων αὐτάς, καὶ πολλῷ τῷ φωτὶ τοῦ λόγου τοῦτο τὸν ἐξήγησιν χορηγούμενος· καίπερ ὢν ὕτω χαρίτων ἔχων, καὶ Ⓦ λαὸν ἀπομάττεσθαι τῆς γλώττης ἀνηρτημένον, ἀλλ' οὖν ἐν τῇ πόλει δυσχερεστέρων θορύβοις, καὶ ὁ τοῦτο ἐπιθυμῆσαι ἀπομαθεῖν ἀναπεπαύμενος, καὶ ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ὠδίνων ἐπιθυμίας ἐλευθέρως, ἵν- 5
τις ἐν τόπῳ Θεῷ ζῆν· καὶ τούτῳ μόνῳ καταφανὴς γίνεσθαι, ἠγάλλετο, ἐδυσφόρει, τὸν ἐρημικὸν ἠγεῖτο τοῦ πλήθους αὐξῆσαι· καὶ ὥσπερ σπουδῇ κεκρυμμένῳ τινὶ μέλλων τοῦτο τυγχάνειν θησαυρῷ, τοῦτο αὐτὸν ἔσπευδεν. ὕτως ὑπὸ νοῦν ἔχων, τὸν ὑπὸ τὴν δίαιταν φυλάξας χειμῶνα, πᾶσι χαίρειν φθεγξάμενος, οἰκείοις, συγγενέσι, φίλοις, κρότοις πολιτικοῖς, ὑπαδείξεσι, τοῖς καὶ τοῖς ἀδικουμένοις συνηγορίᾳ, καὶ μήτε μισθοῦ χρείαν εἰς νοῦν λαβών, μήτε μὴν τοῦ σεμνασθῆναι ἀδελφῆς ἐπιλογισάμενος νέας ἔτι κομιδῇ τυγχανούσης, Ⓦ τῆς παρθενίας τὸ ζυγὸν ἀναδεξαμένης, καὶ πολλῆς, ὡς εἰκός, φροντίδος ὑπαδεοῦς ὕσης, μᾶλλον δ' καὶ αὐτὸ οἴκου τινὶ ὑπεμέλειαν εἰς σοφὸν ἡσύχιον· ἐπολιτῶν τὴν πόλιν τοῦτο τ' ἡσυχίου βίου ἀθυμοῦσ. εἶτα τῆς ἡλικίας ἔτι νεαρᾶς οὔσης, καίτοι φύσει τὸ σώματος πυκνῶς ἐκ τοσούτου ἐχόντος, τοῖς μοναστηρίοις τοῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀκριβείας ἐντελημμένοις ἑαυτὸν δίδωσι, καὶ τ' ἐσθῆτα 15
πᾶσαν ἀποδὺς μετά γε τοῦ ἔρκους φρενήματος, ἣ ἐκ λεπτοτέρου εἰς πῆχυ, σκῆνος τοῦτο ἀποδύς, ἐκ τειχέων ὑφάσματα τοῦτο ἐκδαλλε), πήχων ἔτι τὸ σῶμα, καὶ οἷόν τι νέφος ἀπολεπύνων, καὶ ὦ τοῦ νοῦ φωτὶ πρέχων ἐλευθερίαν. ἔργον δὲ αὐτῷ ἀπευδαιμόνιστον, τῶν θείων γραφῶν ἐπίπονα ἐκ βίβλων ὕτως ἐμμελῶς, ὡς σοφὸν ἦθος ἐγγεγράφειν τῇ ψυχαγωγίᾳ τῶν ἐγκειμένων τὸ δυνάμιν, καὶ οἰκείᾳ χειρὶ καὶ καμάτῳ δακτύλων διερμηνεύειν αὐτά, ὥσπερ εἴρηται, καὶ σαφῆ 20
τὰ δύσληπτα λιθίναις τοῖς φιλολόγοις, εἴ τι αὖθις πόνῳ συνελέξε νοῦν, τύπον ἀπόνως θησαυρίσας παρέχειν τοῖς βουλομένοις. εἰ οὖν δ', πόνοις οἰκείοις αὐτὸν δίδοναι, μαθοῦ τοῦτο ξένον, ὃ ψυχαῖς οὕτω τρέφειν, ποσὸς ὀφείλει δικαίου μισθαποδοσίας; ταύτῃ γοῦν τοῦ θείας διερμηνεύων γραφάς, καὶ τῷ ἠθικῷ πάλιν ὑπεκοσμῆ· ὡς ὃ μὲ εἶ) τοῦτο φωτισμὸν ψυχαίας, ὃ ὃ τοῦτο ἠθῶν ὑπεμνήσεται. ἢ μᾶλλον οὕτω ποιῆ· τῷ μὲν ψυχαφωτίζει μόνον Ⓦ κεκρυμμέ- 25
νον πλοῦτον τῶν πνευμάτος, ᾧ ὃ, ὅπως αὖ καὶ μεταχωῶν, σαφῶς ἐκδιδάσκει. ἐν ταύτῃ τῇ φιλησύχῳ ἀγωγῇ, καὶ ④ τοῦτ' ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης αὐτῷ συνταττόντας λόγοι· ἐν οἷς ὅσον μὲν ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, ὁποῖον ὃ δεῖ εἶ) Ⓦ ἱερωμένον, ἀκριβῶς δείκνυσι. τότε καὶ τοῦτο τινα τῶν τοῦ φαιδῶν γυναικῶν λόγον συγγράφει, ἀπὸ χηρείας ἰδοῦσαν τύχας, ἐστὶ πολλῷ ᾧ πάθει ταύτης βαρυνομένῳ, ἐμμελῶς ἀνακτώμενος καὶ δεικνύς, ὅτι μὴ πάνυ ἄδοξον καὶ ταπεινὸν ἡ 30
χηρεία, ἀλλὰ καὶ μέγα καὶ σεμνὸν αὐτῆς ὃ ἀξίωμα, καὶ πολλῶν ἀξιούσης τῶν ἐγκωμίων εἴ γε τοῦ σωφρόνως φυλάξασα τῷ κατηγμένῳ, καὶ μὴ δευτέροις γάμοις ἑαυτὸν τε ἀτίμων θεῖσα, καὶ τῆς τοῦτ' ἀνδρὸς τοργῆς καταφυσαμένη. εἶτα ἐστὶ τοῦτ παρθενίας ἄλλο συντάττει βιβλίον, θεαπέσιόν τι ὃ κάλλος αὐτῆς καὶ ἄῤῥητον Ⓦ κόσμον ἀποδυομένων. καὶ Σταγειρίῳ ὃ λόγους συγγράφει φίλῳ μὲ ἀνδρὶ ἐστὶ σωφρονεῖν, κατόχῳ ὃ ἡμελημένῳ πατρῷῳ πνεύματι. ὃ ὃ 35
βιβλίον τοῦτ φασιν μὲ σκῆνος λαμβάνει, χορὸς ὃ ψυχαγωγὸς πάσης φιλοσοφίας· καὶ ἔστι κανὼν ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης καὶ ἀπαθείας καὶ ἀπαραμονῆς διδασκάλιον, ἰσαιτάτοις πιθανότησι καὶ ἀναγκαίοις ῥητορικαῖς συγκεκροτημένον, ἃ μᾶλλον θείαις ἐπιπνοίαις καὶ πνευματικαῖς χορηγίαις, ὡς αὐτὸς ὃ, δαίμονι τοῦτ πεῖσαι, πείθειν ἀγαπητὸν ἠγεῖσθαι, καὶ ὠφελείας μεγίστης ἀποθέσιν. οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦτ κατανύξεως δύο τότε αὐτῷ συντάττειν) λόγοι· ὧν ὁ μὲν εἰς Δημήτριον, ἕτερος ὃ εἰς Στελέχιον 40
ὑπατεύσαντα, εἰς ἑκατὸν ἀκριβείας Ⓦ φιλάρετον σκοπουμένους, καὶ δεινὸν μύσπα κατανύξεως ταῖς φιλοθέοις σείοντες ψυχαῖς. ἀλλὰ τούτους μὲν, ὡς μὴ πίπτειν, μηδὲ ταῖς τοῦ πονηροῦ τέχναις ἁλώσιμον γίνεσθαι Ⓦ φιλόθεοι· ἕτερον ὃ συντάττει τοῦτ εἰς Ⓦ πάλη πυθόμενα, εἶτ' οὖν πληγῶν βέλει τῆς ἁμαρτίας (Θεόδωρος ὄνομα τῷ πυθομένῳ) ὡς μὴ καταπεσεῖν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πιστῖν, μηδ' ἀπογνῶναι τὴν σωτηρίαν, οἱονεὶ φιλάνθρωπον αὐτῷ χρῆσθαι τὸν λόγον προτείνων, καὶ κίνδυνον ἀφίσας, ἢ μὴ συγχωρῶν ὑπερᾶραι τῷ πλώματι. ἀλλ' οὕτω πολὺ τῆς τῶν λόγων ἐδίδασκε, πολὺ δὲ ὠφέλιμον εἶναι τὴν πίστιν ἐνόμιζεν· πολλῷ γε μᾶλλον καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων προσοῦσαν διδασκαλίαν, οὐχὶ καὶ προσκείμενος, καὶ ἀρετὴν ἅπασαν μετιών. ὥσπερ ἀρχέτυπον τοῖς ἄλλοις προὺτίθει αὐτὸν μέλλων ἔσεσθαι, καὶ πενοφρουσύνης ἦν ὅπως δὴ μιμούμενος, ὥσπερ ἐν τύπῳ δὲ προτίον ἔχῃ ἑκάστου ἔργον ἕπεται, ἐν ᾧ μηδένα ἑαυτὸν πάντα ποιεῖ δὲ δύτελες δοὺς τέρψιν. ἀπέστρεφε γὰρ μέρος τι τῆς ἡμέρας ἑαυτῷ προὺς ἐπισκέψιν τῶν νοσούντων, οἴκοθεν μὲν ἐκείνοις πόρτα πρέχων, ὅσα δυνάμις, καὶ οὕτως αὖθις ἀνακτίζων σπουδάζων· μάλιστα γὰρ καὶ τὸν ἀπὸ τῶν λόγων προσφέρων ὠφελιμίαν, καὶ πομπὴ ἕπεται δικαίως δὲ φιλάνθρωπον. τί δέ; μετεωφροσύνης μὲν* οὐδενὶ δὲ πλέον ἐδίδου, ἀγγείας γ', ἢ ἐγκεφαλίδας, ἢ ἄλλης τῆς ἀρετῆς ὁποίας, ὅστις φ' τῶν ἀπόντων τὸ πλεῖστος ἐκτήσατο; καὶ τίς ὅτως ἔξω θεσμῶν ἢ φρενῶν, ὡς συμβῆναι ὃ λέγω ἐμοί; πλὴν ἀλλ' οὕτω μὲν ἀρετὴ πᾶσα ὃ αἰδρὶ κατόρθωτο χρῆσθαι ἢ κτῆσιν μίμησιν· ζῶντα γ' καὶ ὡς ἀξαίρετα τούτῳ νέμοισι, τὸ μήτε αὖθις ὁμωμοκέναι τὸ ἄπος ἰὼν κόσμου, μήθ' ἑτέρῳ ὅρκον ἐπαγαγεῖν, τὸ μὴ καταρᾶσθαι, τὸ μὴ ψεύσασθαι, τὸ μὴ ἐπιβάσασθαι μηδενί, ὃ ἀσεῖα μήτε αὖθις φθέγξασθαι, μήτε ἄλλου λέγοντος ἀκοῦσαι. φασὶ γ' αὖθις καὶ τὸν ὕπνου κτᾶσθαι τῆς ἀρετῆς ὅτω τυγχάνειν. ξένος καθεῖτο αὖθι τὴν ἄκρον ἐκδεδεμένη, ἐφ ᾗ ζώνη τε χεῖρας καὶ τὸν ἱμάτιον ἐπερείδων αὐλός, βραχείας πνοὰς καὶ ἀβεβαίας, ἀλλ' ἐξ πνεύσεως τῆς καταφορᾶς μετελαμβάνων.

Οὕτω μετιόντι βίον λαθεῖν μὲν αὐτῷ ἀμφεβόντως ἰὼν ἢ σπουδὴ, καὶ μηδένα ἔχειν κάπα συνειδότα. οὐδενὶ γὰρ ὅτῳ τὴν ζώνην τῶν δρώντων, ὡς ἐκείνῳ πάντως ἐμέλησε τὸ λαθεῖν. τοῦτο γ' κομιδῇ δυσχερές, φύσει τε τῆς ἀρετῆς οὕτως ἐχούσης, καὶ τὸ Θεοῦ δοξάζειν θεραπόντων βουλομένου. δῆλον τοιγαροῦν ἐκεῖνον καὶ τέως ὄνδε ὄντα ποιῆσαι μὴρ ὃς ἦλθε Σύρος, τὸν κλῆσιν Ησύχιος, τὸν ἡλικίαν προβεβηκώς, σύγχρονον ἐλίγου τὸν ἄσκησιν ἔχων, ἐξ ἧς καὶ αὖθις τὴν κτῆσιν τὸν ἱερὰν ἐκείνου μονὴν ἀσχολούμενον, ἕως καὶ ἴχνος βαίνειν ὁ μέγας ἠνάπα, ἕως ὅπου τὸν ἀρετὸν ἄκρος ἰών. τούτῳ δὴ νυκτὸς εἰς προσευχὴν ἱσταμένῳ φαίνεταί τι θεῖον ἐξ ὀφθαλμοῦ ὑψηλότερον· ἐξ ὥσπερ εἰς μέσον αὖθι θεῖναι γλώττης ἀγών, ὅτω δὴ καὶ ἀκοῦσαι κωμόν τι καὶ φεικωδέστατον. ἀλλὰ προσέχειν δεῖ νοῦ. καὶ γὰρ οὐδὲν ἧττον τοῦ φόβου καὶ ἡδονὴ συγκέκραται ὃ διήγημα· δύο γυναῖκες ἀνδρες λύκοι τὸν κολλὸν, φοβερὸν τὸν ὄψιν, οὐρανόθεν ἔδοξαν αὐτῷ κατιέναι, ἐξ τῷ μεγάλῳ τούτῳ καὶ αὐτῷ προσεύχεσθαι φαινομένῳ τε προσώπου προσελθεῖν· ὧν ὁ μὲν τόμον, ἕτερος γ' κλῆς κατέχειν ἐφάνη. Ἰωάννου γ' ὃ κωμὸν αὐτῷ τὸ εἴδους καταπλαγέντα, φόβῳ ληφθῆναι, καὶ προσευξῆμα σιωπῶσαν ἑαυτὸν τῇ γῇ προσκαταδῦναι. ὧν γ' τῷ χάρᾳ ὑπολαβομένους δέξασθαι, λύειν τὸ φόβον αὐτῷ, καὶ θαρρεῖν ἐγκελεύειν. τῷδε πυθομένῳ, τίνες δὴ εἶεν, οἵτε τηλικαύτης δόξης ἠξιωμένοι προὺς αὖθις ἐλπλύθασι, μὴ φοβεῖ, τούτους εἰπεῖν· ὃ γ', ἡμεῖς ἥκομέν σοι πεμφθέντες παρὰ Χριστοῦ. ἐκ τοῦ τὸν χάρα ἐκτείναντα τὸν μὲν ὑπαδιδόναι, δέξαι τοῦτ', λέγοντα, τὸ βιβλίον. ἐγὼ γὰρ Ἰωάννης, ὑπὲρ ἃ τῆς Θεοῦ σοφία τὸ σῆθος αὐτῆκε, ἐξ ὑπατεστεῖν αὐτῷ προδέξασθε· ἥτις δή σοι τὰ δὶ ἡμῶν τὰ τῶν γεγραφὼς δύλυτα δήσει, καὶ χειραγωγήσει ταύτης προὺς τὸν ὑπάγνωσιν. ὃ δ' ἄλλον καὶ αὖθι τὸν χάρα ὁρέγοντα, δέξαι, φάναι, ταῦδε τὰ κλῆς. ἐμὲ γ' Πέτρον ἴσθι, ὧν παρὰ Θεοῦ* ταύτας ἐγχειρισθέντα, οἷς καὶ νῦν δι' ἐμοῦ πίστις ὑπὲρ τῆς αὐτῆς σε χάριτος ἀξιοῖ· ὥστε ὅσα μὲν δήσῃς, ἢ λύσῃς ὑπὸ τῆς γῆς, δεδεμένα ταῦτα εἶ), ἢ λελυμένα καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. προὺς ταῦτα δὲ τ' μακάριον δυσωπούμενον, ὥσπερ καὶ ὑποπίπτοντα, καὶ ἀνάξιον ἑαυτὸν κρίνοντα χάριτος τηλικαύτης, ὧν θείοις ἐκείνοις ἄνδρας ἀναλαμβάνειν, καὶ θάρσος αὖθι ἐμπιμπλᾶν. εἶτα

5 Hesychii vita.

ζα καὶ ἐπιχαράξαντας αὐτῷ τὸν ἑαυτοῦ τύπον, καὶ φιλήσαι φανέντας, ἀναπτῆναι πάλιν εἰς οὐρανούς. ζῶντα Ⓜ πολιὸν σκῆνος ἐωρακότα, μεσοῦ φόβου καὶ καταπλήξεως ὅτι πλῆσον ἀφικτελῆν, ὡς καὶ τοὺς μοναχοὺς ὅτως ἔχοντα θεωμένους, καὶ τὸν αὐτὸν ὄντας εἶναι ἀφικωνανομένους, μόλις αὐτὸν σκιαλύψαι, σιωπὴν πολλὴν προσειλῆφοτα, καὶ τοῦ ἀπορρήτα ζῶντα κεῖσθαι τῷ Ἰωάννῃ, μὴ καὶ προσφάσιν αὐτῷ δῶσιν, φήσαντα, τῆς σπουδῆν λυσιχωρήσεως. ⓐ μὴν οὖν ὅτι τοῖς λεγθεῖσιν σκιπλαγῆντες τὸν ἀκολουθικμενείῳ τύπῳ καὶ τὸ λοιπὸν ἐχρῶντο τῷ βίου, ὅπ προσέδοξα πολλοὺς ἔσεσθαι καὶ μεγαλῆφα δοξαστολόμους. καὶ γέγονε μὴν ἀληθῶς, μυεῖα τοῦ Θεοῦ τῶν ὅτι τὴν ἔργων δοξάζοντος. ἡμῖν δὲ ὀλίγα καὶ δι' ὀλίγων, ὁπόση δυνάμις, ἐκ τούτων διηγητέον.

6. *De Nobili Antiocheno hemicranio laborante.*

Ἀνήρ τις Ἀντιοχεύς, ὁ γῆμος προσφυὴς, Ⓜ βίον πολυτελῆς, νόσῳ τινὶ προσδυγῆς ὁ ἡμίκρανον ἐνεγόνει. Τοσαύτη γὰρ τοῦ πάθους ἀκμὴ καὶ ὕπτω σιωπῶντος, ὡς Ⓜ ὀφθαλμὸν ἐκτάνται τῆς ἕδρας τῇ τοῦ κακοῦ δυνάμει πᾶσιν ὁρᾶσθαι, προῆγμα δακρύων ἄξιον. τοῦτον εἰς τὸν μονῆν ἀφικόμενον, ἐν ᾗ Ⓜ μέγα Ἀφτελῆν ἰῶ, πολλὰ μὲ δῆσθαι, πολλὰς γὰρ προῆς ἔλεον ἀφιέναι φωνὰς, τὸν θεραπευτὴν αὐτοῦ μόνον· Ⓜ ᾧ καὶ συμπαθῆσαι μὴν (πῶς γὰρ οὐ πάντων ὄντα φιλανθρωπότατον;) εἰρηκέναι ᾧ, μεζόνων ἔργων εἶ) ζῶντα δὲ τῆς εἰς Χριστὸν ἀπιστίας ἀπῆλθε. Εἰσῆλθοις δὲ τῇ ψυχῇ τοῦτο προσελθοῖς, καὶ πᾶν προτέρων ἀποχόμενος ἁπτημάτων, ἀναγκῶ μετέλθῃς φίλιον αὐτῷ καὶ ἀρέσκουσαν, εὐθὲν ὃ κωλύον ἔσεσθαι καὶ τὸν τοῦ λυποιοῦντος ἔφεσθαι θεραπευτήν. τοῦ δὲ καὶ πιστεύειν ὁμολογουμένως, καὶ ἀμείνω φήσειν Ⓜ βίον ἀπαγομένου, προῆς δὲ καὶ ταῖς ἁγίαις σκηναῖς καταφιλουμένοις χάρεσι, καὶ ὃ ἱμάτιον τῷ ἀληθινῷ μέρει προσάπτοιτος, οὐκ ἦ κεφαλὴ μόνη τῆς ὀδυνῆς ἀπήλλακτο, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆβία ζωτικὴ σκιρτοῦσα ὀφθαλμός, ὥσπερ πρότερον, καὶ χώραν ἦν. ἤρκει τοῦτο λεγθέν, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου πίστεως σύμβολον γνώσεσθαι σαφές, καὶ ἰῶ ἐπλούτει πρὸς τοῦ Θεοῦ, γνωρίσας ῥοπτόν. ὁ δὲ λόγος ἕτερον ὅτι τούτῳ διελθεῖν βούλεται· ἐνθὲν ἦττον τὸ προσλαβόντος ὁ σιωπᾶν μὴ ἀνεκτόν.

7. *De Archilao leproso.*

Τοιοῦτ Ⓜ Ἀρχέλαον πάντως φημὶ, καὶ ἧς ἔτυχεν σκήνος θεοῦ μετεργίας· ὃς Ἀντιοχέας μὲν ἀρχὼν ἐτύγχανεν ὤν, καὶ τὰ πρῶτα φέρων τῆς πόλεως· ἐκ πάνος δ' αὐτῷ συμπαθήματος ἀπορρήτου λέπρα τῷ μετώπῳ πις ἐπάνω θησάσα σφόδρα ἐλύπει, δι' αἰσχύνης δ' πάθος πλέον, καὶ ᾄδου ἅπασαν σκυθρωπότερον ὄψιν. πολλὰ μὲν οὖν ἰατρῶν τέχνη βοηθῶν χρησάμενος, οὐδὲν ἀπώνατο πλέον, ἢ τῷ λίχνῳ παίζειν τῶν ἐλπίδων, ἕως ἠλέγχθη. ὀφλισκάνω καὶ μόλις Ⓜ ἅγιον εἰς νοῦν βαλόμενος, καὶ θερμοτέρῳ πνεύματι πρὸς αὐτὸν ἀφικόμενος, ποδῶν τε ἥπτετο τῶν ἁγίων, καὶ ὁ πάθος ἐδείκνυ, καὶ θεραπείαν τοῦ λυποῦντος ἠτεῖτο λαθεῖν. τὰ δὲ καὶ ἐλεῆσαι τὸν συμφοράν, καὶ ταῖς τοῦ δεηθέντος ἐπικαμφθῆναι φωναῖς. Εἶτα ὁμολογίαν αὐτὸν ἀπαιτῆσαι πονηρῶν εἰς ὃ ἔξης ἔργων ἀποστροφῆς, καὶ τῆς τῶν προημαρτημένων αὐτῷ διορθώσεως. ὡς δ' σκῆνος πάντα ποιεῖν ἐπαγγέλλετο, καὶ τὸν θεραπείαν ἐπιμόγως αἰτεῖσθαι, λαθεῖν αὐτὸν προσευχῆμα κελεύει, καὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ λοῦσαι τῷ ὕδατι, ἀφ' οὗπερ ἔγος πίνειν αὐτὸν ἀδελφοί. τοῦτο δ' ἠμοιμοῦ, κάθαρσις αὐτῷ τῆς λέπρας ἐπακολουθεῖ, καὶ οὕτως ὡς μηδὲ σύμβολόν τι τοῦ πάθους ὁ προπάτωρ ἐπιλελῆσθαι. πόση Ⓜ Ἀρχέλαον ὅτι τοῦτο χαρὰ προσελάβετε; πόσης δυσχερείας αὐτὸν τὸ πρὸς τὸν Θεὸν προσῆκον κατέσχε; (τί μὴ λέγω τὸ μεῖζον καὶ τελεώτερον;) πόσης αἰτία τούτῳ τοῖς ψυχὴν θεραπείας ἡ σωματικὴ αὕτη γέγονεν ἴασις; καὶ γὰρ οὕτως ἦλθε τοῦ ἁγίου λόγων καὶ προσηνέστων, καὶ οὕτως ἐπαυσεν ἀφυλάκτως αὐτῷ δείξας ζῶντα ἐπιτηδεύσεις, ὥστε οὐκ εἰς μυαλοκῆς, οὐδὲ χρόνον τινὰ δοιῶσαι ὧν προῆμαλε καὶ μυήσεις, ἀλλὰ προθυμικὰ τὰ ὄντα τοῖς δεομένοις καὶ πένησι διελθόμενον, ἑτέρων εἶ) λογισαμένῳ, ὃ προῆ Ⓜ βίον μυεσταφθαι φιλῆ, καὶ τοῖς ἀνείροις τοῦτο προσκῆσθαι, καὶ τῶν φθειρομένων αἰτεῖσθαι· αὐτὸν γὰρ ὃ μοναστήριον, ὃ τοιαῦτ εἶχε, καταλαβόντα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζοντα· τάυτα, μέρος ἑαυτὸν ποιῆσαι, καὶ τῶν ἐκεῖ καλῶς ἀσκησάντων· ἐς βίον ἐλθόντα τοῦ παιδὸς τῆ τάυτα καὶ διηγεμόνι ⟨W⟩ ἀκριβέστατον, ἐκεῖ μέχρι τέλους διαρεσῆσαι τῷ κτίσαντι. τὸ τε πολλοῖς τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῶν εἰφθάνειν τοὺς ⟨W⟩ ὅμοιον ἠρέθισε ζῆλον, καὶ τῷ μέρει τῶν σωζομένων συνέταξε. τὸ δὲ πλησίως γὰρ ἐκ Θεοῦ τῆ οὐσίᾳ δεῖ τῶν δεομένων ἀφορίζειν, ⟨A⟩ μὴ, τῷ τὸ ἁγίου τάυτῳ φειδικείῳ συγκατελέγοντο (ὥσπερ δὴ καὶ Θεόδωρον ἐκεῖνόν φασιν, ἕνα τῶν σφόδρα ὑπερφυῶν ἡμῶν) ⟨A⟩ ὃ καὶ ἑτέρους τῶν συνεφοίτων μοναστηρίοις τοῖς ἀνὰ τὴν πόλιν χειμάρροις· πολλοὺς ὃ ὥσπερ εἰς ἀρχέτυπον ἐν, τὸν Ἰωάννου βίον ἀπέβλεπον. ἐς γὰρ ἐκ πρὸ ἑκάστοις ἦσαν, οἱ καὶ βίῳ καὶ τάξει διέφερον, ἀλλὰ πολλῶν εἷς ἰὼ ἔστ' ὁ τοῦτος καθηγητὴς καὶ διδάσκαλος.

8 *De Enclea.*

Ἀλλὰ μεμνῆσθαι πάλιν ὁ λόγος καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ βουλεύματων, καὶ μὴ λήθῃ τοῦτο διδόναι τὰ μὴ σιωπῆς ὄντως ἄξια. ἀνὴρ γὰρ τις Εὔκλεος τὸνομα, φθόνῳ δαιμονίῳ τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκοπείς, τὴν μονήρη βίον ἐν ᾧπερ ὁ μέγας οὗτος ὑπῆρχε σημείῳ μεταλλεῖν εἵλετο. καὶ προσελθὼν ἐς ἡμᾶς διαμείψας βίον, εἰς ἔλεον ὑπασπάσας τὸν ἄγιον. ἀκούει τοιγαροῦν οὕτως ἐκείνου προσευξαμένου, καὶ πολλῇ τῇ θέρμῃ τῆς συμπαθείας τοῦ ψυχοῦ ἐκπυρώσαντος. ὁ Θεὸς, ἀδελφὲ, ἰάσηταί σε, καὶ φωτίσῃ σου ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν καρδίας σε καὶ τὸ σώματος. ἅμα ὃ ὧν λόγῳ καὶ ἡ θεραπεία σωτέρεχε, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἐφωλίζετο, καὶ ἰὼ ἔχων ὧν ἑτέρᾳ διαπλησίως. ἁπλῆ μοι καὶ ἀφέλεις ἡ τῶν διαμάτων διήγησις προς ὃ μῆκος ἀφορμὴν τοῦ λόγου, καὶ μηδὲν ἐπιτερπὲς ἔχειν βουλομένῳ· πλὴν σοφὰ μία χρεία τῆς ἔξωθεν διατριβῆς, καὶ τῶν ἐπαίρειν αὐτὰ δυναμένων, ἀλλὰ κάλλος αὐτοῖς ὃ μέτρος ὃ ἴδιον ἀποχρήσει. ὅθεν δὴ καὶ τάλλα θέμις μοι ⟨W⟩ ἴσον διηγεῖσθαι.

9 *Christum.*

Γυνὴ πολίτις Ἀντιοχείας, τὸνομα Χρεῖσια. ταύτῃ αἱμορροΐας πάθος καὶ εἰς ἕβδομον ἔτος χαλεπῶς ἐτύγχανεν. ὡς δὲ ἰατροῖς πολλὰ χρησαμένη, κενὸν ἐλπίδα τοῦ ὄζ αὐτῶν ἔγνω καταιδοῦ τελοῦν, φόρτος ἦν τοῖς ἐπιζῶσι γίνοις, καὶ τοῦ ἀνδρὸς σωθέντος πρὸς τὸν ἁγίου ταύτῃ μανδρὸν φέρεται, καὶ ὧ πυλῶνι προσαίτεται. ὁ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἄγιον εἰσελθὼν, καὶ τὸν αἰτίαν εἰπὼν τῆς ἀφίξεως, ὃ πολλὰ ὃ δεῖν προσῆκεν ὑπολιμᾶται, καὶ τὸν τοῦ σωθέντος ἀγνοιαν. τί γὰρ, φησι, τὸν θεραπεύειν ταῦτα διαπάμενον προσῆλθον, ὁμοιοπαθεῖ προσῆλθος δὲ θεράπτῃ, ἐκ ἐπὶ τὸν διαπάντων ἀπαγτῶν; πλὴν ἀλλὰ τῇ γυναικὶ λέξον· ὡς εἰ ὃ σκληρὸν τοῦτο καὶ ἀπροσχώρητον τοῦ ζῆν διαπαλθῇ, μετρίαν ἑαυτὸν καὶ φιλάνθρωπον παῖς θεραπαίνας πρόσχῃ, καὶ χεῖρα μὲ πλησίαν ὀχλοίζῃ τοῖς πένησι, προσευχῶν ὑμνοθείη, καὶ ἐγκρατείας δύπτισήσαγτα, ταχὺ καὶ ἡ τοῦ σώματος θεραπεία μὲ τὸν τῆς ψυχῆς ἕψεται. μανθάνει ταῦτα ὃ γυναῖον, καὶ μηδὲν ἀτελὲς ἀφεῖναι τῶν ὑπεπαγμένων δηλοῖ. ὡς ὃ πρὸς τοῦ ἀνδρὸς ἤκουσε τὸν ἐπαγγελίαν ἐκεῖνος, ἀπιτέ, φησι, μὴ εἰρώνης· πεθεράπευται γὰρ ἤδη πρὸς Χριστοῦ σοι ὃ γυναῖον. τοῦτο αὖθις ἀπελθὼν, ὃ ὅπερ τῶν ἔργων ὕστερον ἰδὼν, διὰ τύχης ἅμα γυναικὶ τῇ μὲ γλῶτταν προσὸς δυσχερισίαν τοῦ κτίσαντος, ἐκεῖ ὃ πόδας προσὸς πορείαν ἐκίνει. ἐν ἔτι τοῖς εἰρηνικοῖς προσθείς, τῶν ἑτέρων πάλιν ἐν ἰδίῳ χαιρῷ μνησθησομαι.

10 *Leonis saevi & truculenti sub cruce prostrati miraculum.*

Λέων μεγάλῃ μέγιστος, καὶ τὸν ἀλκὸν δυνάστατος, φοβερώτατός τε ὀφθαλμᾶν καὶ ὀπτικῆς δεινότατος, κατ' ἐκεῖνο καιρὸν τοῖς περὶ Ἀντιοχείαν ἐκώμαζε τόποις. ἐξ γεωργοῖς μὲ ποιμενὸς χείτων, ὁδίταις ὃ χαλεπὸν θέαμα ἐς συνάντημα ἰὼ. καὶ γὰρ ἀθρόον τούτοις ὀπτικῆς μέγιστος πλείστοις τε αἰτήρει ἐς πρέπεμπε τῇ χαρᾷ. καὶ ἰὼ ὃ προῆγμα φοβερὸν καὶ ἀμήχανον. καὶ ποτε προσὸς αὐλὸν πολλὴ ἐς ἀκμάζουσα τῶν πλησιοχώρων ὀπισρατεύσασα χεὶρ ὀπτικὸν κακῷ τῷ ἰδίῳ ἔγνω ὃ πολμηρὸν ὑπιδείξασα. καὶ γὸ ὀξαίφνης πρὸς τῶν καταδραμόντων, οἷς μὲ καὶ μόνῳ τῷ βρυχήματι καταστίσας φυγάδας ἐσήξεν, οἷς ὃ καὶ ἀθρόα φύξας τῷ σώματι δυσπνουν ἔθετο, ἵνας ὃ καὶ ἀθρόα ἐξας τοῖς ὄπυξιν ἑλεεινοὺς εἰργάσατο. ἐς πὶ γὰρ ἄλλο, ἢ λέ-

οντος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οντος τῆς αμαρτίας; ἐντεῦθεν δὲ σαφέστερον· ἀφίεσθαι μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν γεωργῶν ἀνεπιμελήτως, ἐκτρέπεσθαι δὲ τὸν ὁδοιποροῦντα εἰς τόπους ἀβάτους ἀφ' ὁδοῦ τῆς θείας ἀνυπόστατον. ὡς δὲ εἰς ἔσχατον ἀπορίας ἐλθόντες, μόλις ποτὲ τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου εἰς νοῦν ἔλαβον, παρεπλήθει πολὺς αὐτοῖς ἀφικόμενοι, τά τε κακὰ τὰ ἐκ τοῦ λέοντος διηγούμενοι, καὶ περὶ αὐτοῦ λύσιν ἠτοῦντο τῆς συμφορᾶς. ὁ δὲ προέτρεψεν εἰς ὁλιγωρίαν αὐτοὺς ἀνιδίσας, καὶ τοῦ ἄμαχον αὐτοῖς ὀφθῆναι τοῦτο ἔφη, πόθεν ὑμῖν "ὦ ναῶ σωεχόμενοι ὀξυλεοῦσθε τοῦ θεοῦ· τοῦτον δέ, ὃν περ ὑμῖν δίδωμι (φανερὸς δὲ ὁ διδόμενος ἦν) ὅτι τὰ τοῦ λέοντος σήσατε διεξόδους· καὶ φόβος ἐπὶ πᾶς ἀπέσω, τελεία δὲ πίστις ἔσω, καὶ ταχέως ὑμῖν γνώριμος ἡ τοῦ ἐμοῦ Χριστοῦ δυνάμις ἔσται. τοῦτον σκῆνοι φανερὸν λαβόντες, καὶ τὰ ὀπισθογάμεια ποιήσαντες, ὡς τὴν ὀπισθοῦσαν σκῆν γενέσθαι (ὦ δέσποτα καὶ θεὲ πάντων καὶ δεσπόζων ῥῆμα ἀκαταλήπτως ποιητὰ) νεκρὸν ὁρῶσι θῆρα πρὸς αὐτῇ βάσει τοῦ σαυροῦ κείμενον. οὕτω τοιγαροῦν ὁ μακάριος εἰς τέταρτον ἔτος τῇ μονῇ σκεύη ἁγιώτατα, καὶ τὰ μὲν οἷς ἔλεγε, τὰ δὲ καὶ μᾶλλον οἷς ἔπεφτε πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐπαγόμενος, πανεφόρως κατέση δὲ πανεύσπτος, καὶ ὧν ἤδη πᾶσιν σκεπτύφημα καὶ γλῶσσαις δὲ ἀκοαῖς, τοῦ μὲν λέγειν, τοῦ δὲ πρόσεχειν τοῖς λεγομένοις ὀπίσω φιλοιώτων. πρὸς τοῦτον σκεῖνος οὐχ ἅπως ἡδέως, ἀλλὰ καὶ λίαν ἀηδῶς ἔχων καὶ βαρυούμενος, καὶ ὃ λαθραίως ἐκ πάντος ὕβρεως ἀφανούμενος, δρασμὸν ἔπεφυγεν πάλιν, καὶ ὃ ἐκ "μέσου ἑαυτὸν θεῖναι καὶ ἀφανῆ διεσκέψατο. καὶ τοίνυν λαθραῖα ἀφυγών, καὶ καταμόνας γενόμενος πρὸς ὅλοις δύο διῆλθε σκοινίοις, ζῶν ὕπνος ἐρημικῶς, καὶ ᾧ θεῷ μόνῳ φανόμενος. οὐ λυχνος ὦ αὐτῷ, οὐ κλίνη, οὐ τράπεζα, οὐδέ τι τοιοῦτο τῶν πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ σώματος. ἄρτος δὲ μόνος, καὶ αὐτὸς βραχύτατος πρός τινος τῶν ἐκ γειτόνων προσιζόμενος· ὕδωρ δὲ, καύσωνι, καὶ πάσαις ταῖς ἐκ τοῦ αἴρος ταλαιπωρίαις ἐτέλει ἀφομιλλώμενος. ἐπεὶ δὲ ἔδει καὶ αὐτὸν δὴ θεῖον ὄντα, καὶ ταῖς ἀνθενείαις τῆς φύσεως ὑποκείμενον ἐλεγχθῆναι, πῶς; καὶ πῶς τὰ κατ' ἐκεῖνον οἰκονομεῖται; καὶ οἵαις ἡ τοῦ Θεοῦ σοφία πολλαχοῦ ταῖς ἀφορμαῖς κέχρηται, ἕτερα δ' ἑτέρων πλέκειν εὐμηχάνως οἰκονομοῦσα; ἃ δὲ ὑποχάσρια πλήθεται, καὶ ἃ δυνάμεις ἀφανίζεται τῶν νεφρῶν, ταῖς τῶν πάγων ὑπορροαῖς πιπηθείς. ὑπὸ ταύτης "σωωθούμενος τῆς ἀνάγκης, μᾶλλον δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγγέλου αὐτὸν πνεύματος ὁδηγούμενος πολλοῖς ὑποθήκαις σωτηρίας ψυχῆς, πρὸς ἐκκλησίαν πρὸς ἐλπίδα καταλαμβάνει· καὶ πᾶσι μὲν, ὑξαιρέτως δὲ τῷ μεγάλῳ Μελετίῳ, πολλῆς ἠδονῆς καταρᾶς ἄπας, καὶ ὑποδεχθεὶς ὡς ἥδιστα πρὸς αὐτοῦ καὶ προσκληθείς, εἶτα καὶ τοῦ τοῦ ἀκόνου χαρτονίαν ὑπ' αὐτοῦ καταδύχεται. τοῦτο δὲ βαθμῷ κάλλιστα, καὶ ὡς Θεῷ φίλον, ὅτι πάντες τοῖς ὅλοις ἔτεσιν ἐκλυδικιμήσας, καὶ λόγοις οἷς τε ἐκχεδίαζε, καὶ οἷς κατ' ἀγορὰν συνεῖναι καὶ μαθητὰς κρείττω πλείονος ἐκ τῆς χρυσῆς υετίζων γλώττης, καλῶς δὲ τῆς ἐκκλησίας ἥρδυε πρόσωπον.

Diaconus fit.

11

Ad monasterium revertitur.

Antiochiam rursus venit.

Μελετίου μὲν οὖν τὰ πρὸς τὴν ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει τῶν ὀπισθότων συνοδον ἐκφοιτήσαντος, ἐφ' ᾧ καλῶς μὲν ὑπὲρ τοῦ ᾧ ἁγίῳ πνεύματι μαχομένους, Γρηγορίου δὲ τοῦ θεολόγου ἐγκαθιδρύσας φωνῇ, καὶ τῶν προσκαίρων ἀλλαξαμένου τὰ μένοντα, ὁ χρυσοῦς ὄντως ἅμα μὲν ὁ ὑποφέρων ἄπαν ὑπερεξισάμενος, ἅμα δὲ καὶ τὸ καλοῦ τῆς ἡσυχίας ἀνύποιστόμενος, εἰς τὴν προφητικὴν αὖθις ἐπαναστρέφει μονήν. ἀλλὰ πάλιν ἐκεῖθεν ἀπαναστὰς εἰς Ἀντιόχειαν ἐπανέρχεται, οὐχ ἁπλῶς οὕτως, ὡδὲ ἀθρεῖ τὴν μετάβασιν ποιησάμενος, ὥσπερ ἄν ἕτερος λογισμοῖς ἰδίοις ἀκολουθῶν, ἀλλὰ Θεοῦ κινήσαντος αὐτὸν καὶ καλέσαντος ἐπὶ τι θειότερον καὶ "λόγῳ κρεῖττον. ἀρχὴν γὰρ Φλαβιανῷ τῷ μεγάλῳ τῶν Μελετίου ἀναδεξαμένῳ θρόνον, Θεῷ πρεπὴ τὴν εὐ τοῖς ἱεροῖς προσφέρουσι ὕμνοις ἀγγέλως ὑπῆρξας, ὅτι τὸ μοναστήριον, ὃ τὸν Ἰωαννίκιον εἶχεν, ὅλη ταύτῃ ἀφικέσθαι διεκελεύετο, καὶ τὸν ὅτι τὴν ἐκκλησίαν παράγειν, καὶ ἱερέα τελεῖσθαι, σκεῦος αὐτῷ ἐκλογῆς τοῦ Παύλου ἐσόμενον, καὶ ᾧ λόγῳ

Sacerdos fit.

λόγῳ μέλοντα τὴν οἰκουμένην ὠφελήσειν, καὶ αὐτὸν ὃ καὶ ἐγένετο ἡ ὁμοία τῷ Ἰωάννῃ παίσασα ὄψις. ἄγγελος γὰρ καὶ ἐκείνῳ προσευχομένῳ σὺν πολλῇ τῇ δόξῃ καὶ τῇ αὐγῇ φανεὶς, ἔπεσθαι προὴς τὴν ἐκκλησίαν Φλαβιανῷ, καὶ τὴν τοῦ πρεσβυτέρου κατασβέσαι χόλον ἐπέταξε. διὸ τὴν ὀφασίαν θεῖκὴν ἐν μὴ ἀγνοήσαντα, διυλαβούμενον ἢ ἄλλως τι οἰκονομῆσαι προὴς τὸ ἐπίταγμα, ἀκούσας λέγεται ποτέρας φωνῆς· Ἀ ὁ Θεὸς βούλεται, τίς ἱκανὸς ἔσται διασκεδάσαι; οὕτω χρηματισθεὶς ὁ μακάριος, καὶ λογισάμενος δίκαιόμενος ἐν θερμότητος, διασώσαι γνώμῃ μὴ ἀπιλέγειν, προσκαλεῖται τοὺς μοναχούς, καὶ ὅπως αὐτῷ μέλλοι διαχωρίζεσθαι καταγγέλλει. τοὺς δὲ λύπη καὶ ἀθυμίᾳ συνεχομένους λόγοις τε παρεκάλει, καὶ ὅπου τινὰ θεασαίτο, μάλιστα δὲ τοὺς χρησίμους τύπτοις ὑπομενόμενος, δύο τῶν πρώτων ἐκλεξάμενος, οἷς βίᾳ τε καὶ λόγῳ τῶν ἄλλων προσέχον, τὸ προσασθαι τῷ ἀδελφῷ ὑπετίθετο. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐγίνετο, Φλαβιανὸς ὑπισχνεῖται, καὶ τῷ μακαρίῳ μὲν ἡδονῆς συγχεόμενος, ἐκ πολλοῦ μὲν, ἔφη, τῆς σῆς ἐτύγχανον ὑπὸ θυμὸν ὁμιλίας, σοφώτατε ἀνθρώπων καὶ πραότατε, εἰρῆσθαι δὲ ἐς τὸ σήμερον ἐκκλησιαστικῶς προσέχων φρονήσει· νῦν δὲ (δόξαν οὕτω Θεῷ) προὴς σὲ ἀφίγμεθα. εἶτα καὶ δηλῶν αὐτῷ τὴν ἰδίαν ὀργὴν πεποικότος, ἐπείπερ ἔγνωστο τῷ μεγάλῳ, Θεοδώρῳ τὸ πρόσωπον μὴ ἀπιλέγειν, ἄλλως τε τῆς θείας ὄψεως δι' ἀμφοτέρων βεβαιωθείσης, ἀξιοῖ τὸν ἀρχιερέα, τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν αὐτὸν ἐκεῖνον κατ' αὐτὴν ἐκτελέσαι τὴν ἡμέραν, ἐφ' ᾧ τῶν ἁγιασμάτων ἅπασιν μεταδοῦναι, καὶ δὴ τὴν φρονηδὸν διαλλαγέντας τῷ ἀδελφῷ τῆς πρὸς αὐτὸν διλογίας ὑπερτυχεῖν. μὴ δὲ ταῦτά φησιν, ὅπως τῷ Θεῷ φίλον, προθύμως ἔχειν ἀκολουθεῖν, ἐδόκει ταῦτα· καὶ τὴν ἐξῆς τῆς ἱεραρχίας μέλλοντος συναποδημεῖν, ἅτε πρᾶγμα δακρύων ὡς ἀληθῶς ἄξιον. [μνήμης ἀξιούμενον καὶ ζηλοῦσθαι ταῖς φιλοθεοτέραις ψυχαῖς τὸ συμπάσχειν ἐν τοῖς τοιούτοις ὑπερβολαῖς.] προεισάντος γὰρ αὖθις ἅπαντος τῶν μοναζόντων χορὸς, ὥσπερ τῷ ἐκείνῳ συνδύναι ζῶντες, καὶ τῇ διαιρέσει μέλλοντες συναφαιρεθῆναι καὶ ταῖς ψυχάς, τί μὴ προὴς οἶκτον ἔλεγον; ποίαν θρηνῳδίαν ἐπιβολὴν ἀπελίμπανον; προὲπτων αὖθις, προὲβαλλον, ἑαυτοὺς τοῖς τάφοις μέσοις συμπαρέβαλλον. τοσαύτη δὲ ἐπὶ τοῖς πάθος ἐνῆν, ἡνίκα τὸ συναφὲς αὐτῶν καὶ τὰ σώματα, τὴν ἐπιστροφὴν ἀπηνήρθουν, τὴν μονὴν, ὡς μηκέτι δυνατὸν ὁμμασιν ὀφθῆναι τοῖς ἑαυτῶν, ἀπεδίδρασκον. ὡς δὲ μόλις ποτὲ τῇ τομῇ τοῦ λόγου, καὶ τοῦτο μὲν τοῦ μεγάλου, τοῦτο δὲ τοῦ ἀρχιερέως προσηνοῦντος καὶ δριμυτέρᾳ που καὶ τὴν ὑπὲρ μῆνιν ὑπαφέροντος, αὖθ' αὐτοῦ διερράγησαν, καὶ ὡς ἄκοντες ἐπεμήρχοντο πυκνὸς αὖλις τῶν ὀφθαλμῶν ὑπισχνεφομένων δὲ τὴν πορείαν τοῖς ποσὶν ἐγκοσμούντων, καὶ ὃ προὲ μέγαν τῆς ὁδοῦ εἶχοντο, αὐθὶς τῆς ἐκκλησίας ἐλαυνόντες. συνέρρεον δὲ πανδημεὶ πάντες, καὶ προὲς τὴν ὑπάντησιν ἦσαν, οὐχ ἧττον ἐπ' αὐτὸν Ἀντιοχεία, ἢ ὅτε τὸν Βαπτιστὴν προὲτερον εἰς τὸν Ἰορδάνην ὁ Ἰσραήλ. ἐπεὶ δὲ καὶ χαρτὸν αὐτὸν ἔμελλον, ὡς τὸ θεῖον ὑπέταγμα, καὶ ἡ κυρία παρῆν, πᾶσα μὲν τῶν πιστῶν ὁμήγυεις, πᾶς δὲ ὁ τῶν ἀρχιερέων χορὸς συμπαρῆν. ὡς δὲ καὶ τὸν ἱερὸν προσῆλθον θυσιαστήριον, καὶ αὐτὸς μὲν, ὡς θέμις, ἐπὶ ἕδρας τὸν ἱεραρχὴν τὸν κεφαλὴν, τοῦτον δὲ οἱ χάριτες αὐτῷ ἐπεπίθεντο, θαυματουργεῖ τι καὶ παράδοξα Θεὸς, καὶ δείκνυσι τὸν τελειούμενον ἀξίον τε ἐπαρχίας, καὶ ᾧ τὸ δοκεῖν αὐτῷ τῆς ἱερωσύνης καταξιούμενον. προεστερά γὰρ λευκὴ καὶ τὸ εἶδος σφόδρα καλὴ, αἴφνης τὸν ναὸν προὲπλημμύρησε κάτοισι προὲχεύμα, καὶ τὴν τοῦ χάρτου μίτραν ὑπεκάθητο κεφαλῇ. πάντας δὲ χρὴ προὲτιθέναι τὰ δῆλα διερμηνεύοντας. τίνι γὰρ δὲ σαφὲς, ὅτι τοῦ θείου πνεύματος τοῦτο σύμβολον ἦν;

Ὅθεν χρεὼν καὶ τοῦ τῆς σοφίας πνεύματος δαψιλίσεσθαι αὐτῷ προσευξάμενος, πυκνοτέρας μὲν ἐν ὁρᾶν ταῖς συναξείς καὶ τὸν λαὸν συνιόντα προὲς τὴν ἀκρόασιν, συνεχέστερον δὲ αὐτῷ κινουμένην τὴν γλῶτταν καὶ ὃ τῶν λόγων ῥεῦμα πελαγίζουσαν. ὅτε καὶ μείζονι ἢ κατὰ τὴν πολλῶν διάνοιαν λόγων ἐπαίοντος, χωρὶς προθύμως μὲν συνδραμοῦσα, τοῦ ὕψους δὲ τῶν λεγομένων

12 *Presbyter fabius sedulò concionatur. Reprehensus à multis reob veram quæ docuit sublimitatē.*

λεγομένων ἐκπίπτουσα, φαιερῶς ἐμέμφετο τῷ λόγῳ, ὡς ἀνώφελῆ τοῦτον ἀπεκάλει καὶ ἄχαριν. τοῦτο ἐκείνων εἰς ὦτα ἐλθόν, τοὺς δὲ μᾶλλον σαφέσι καὶ δυσεύπλοον λόγον σωζομένους ἐδραπετάζει. ὅτου δὴ καὶ τῶν φιλολόγων τινὲς τῷ μέλιτι τῆς ἐκείνου γλώττης δηχθέντες ἡδόμενοι, καὶ οὐ λόγους ὡς μὴ ἐπωφελεῖς, ὡς ἀληθεῖς, ὡς θεοπνεύστῳ θείων πλήρεις κατεμορμολύττες, καὶ ὅπως μὴ σαφηνείας, ὅπως δὲ μαθόδου καὶ τέχνης, ὅπως δὲ χάριτος ἔχοιεν καὶ δυσερίας, οἷον δὲ ῥυθμοῦ καὶ σωφρόνης, ἀλλὰ, Θεοῦ τε καὶ Χριστοῦ σῶμα, ἀλλὰ δὲ (εἰ μᾶλλον κρατεῖν ἔχρῃζε) Χρυσόστομον αὖθις ἀπεκάλουν. μὴ δὲ ταῦτα, Φλαβιανὸς μὲν τοῦ ἕδρον αὖθις τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας καὶ διδάσκαλον αὐτὸν καταλιμπάνειν οἰόμενος, ἐκεῖσε τοῦτον, καὶ τῷ τῶν πραγμάτων αὐτῷ οἰκονομίᾳ ἐγχαρίζειν ἠβούλετο. ὅθεν δὲ Θεοντίδων ἐζήλου καὶ ὃ τοὺς τὰ τοιαῦτα πάσχοντα νοεῖν πάντα πάντας ἀφίλαυτον, τοῦτο μὲν καὶ ἡδέως ἀπώσατο· μόνῃ δὲ τῇ διδασκαλίᾳ, καὶ τῇ τῶν ἀθείων ὀπτικὴ σχολάζειν ἔκρινεν, ἐξ ὧν καὶ πολλοὺς τῷ πάντα δυναμένῳ Χριστοῦ ὀνόματι, τῆς ἀθεότητος ἀπήλλαξε. καὶ γὰρ ὀπτασίαν τοῦτον καὶ αὖθις ὁ πνεῦμα καθίστη καὶ δοξάζειν ἠβούλετο. ὅθεν δὲ οἶδ καὶ ὀλίγα τοῦ ῥηθέντα ὡς λόγῳ τοὺς δοξολογίαν τοῦ δυναμώσαντος.

13 *Euclia filiũ vitæ restituit.*

Γυναῖόν τινι τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὔνομα Εὐκλία τὸ νόμα· ταύτην δὲ υἱὸς ἀγαπητὸς ἐκ, ὃς πυρετῷ καυσώδει ληφθεὶς παλυτὰν ἐκινδύνευε. μεμιγμένη τοιαῦτα τῷ Χριστῷ ἡ μήτηρ, καὶ ὡς μακαρίῳ τοσαυτηδόσα, καὶ φωνὰς ἐκείνῃ τοῦ ἁπλοϊκῶς τοσαύτας ἐλέους τυχεῖν, οὐκ ὅπῃ ζυγατεί, ἀλλ' ἐφ' ἑαυτῇ πρεκάλει. πλεῖω δὲ ἃ τοσαῦτα δὴ νοεῖν, καὶ σκοπεῖν ὅπως εἴη χρώμενος, μὴ τοῦ σώματος θεραπεύειν καὶ τὰς ψυχάς, μᾶλλον δὲ καὶ τοῦ τούτων ἐκείνας· ἐπεὶ καὶ τὸ πάσχειν κακῶς τὰ σώματα, ταύτας αἰτίας νύσσει. καὶ τοῦτο μὲν ἀπὸ τῶν φθασάντων δῆλον γένοιτ', δηλωσάτω δὲ καὶ αὖθις ὁ λόγος. ὡς γὰρ ἐκθύμως ἄγαν ἡ τοσαθῶς ἡ γυνὴ τοῦς τὴν ἱκετηρίαν ἐπίετο (καὶ γὰρ εἶχε πολλὰς τοῦς ὄρθρου ἀφορμὰς, ὅτι τέσσαρσι τοῖς ἤδη τετελευτηκόσιν υἱοῖς, καὶ αὖθις θυγάτριον ὁρᾶν μέλλουσα) ἐκβύνος ὑπὸ τοῦ σωτοικοῦντος αὐτῷ πνεύματος ἀπὸ ἐγκρυφῆς καρδίας, καὶ γνοὺς ὡς αἱ τῶν πατέρων ἁμαρτίαι τοῖς παισὶ θάνατον ἐμηχανεύσαντο, ζωὴν εἰς δὲ φανερὸν ἀπασάμενος, καὶ τοῦτον, εἶπε, τὸν πάμπολυν, εἰ μὴ μετάνοια ὑμᾶς εἰσέλθῃ τῶν πεποιημένων, νεκρὸν καταβάδας ὄψεσθε. ἐπὶ δὲ τούτῳ ἀκούσαντες γυναῖα ἐπηγγέλλοντο τῷ μετανοίᾳ καὶ αὖθις τοῦς συμπάθειαν ἐκάλουν, ἐλέησας ἐκβύνος τὴν συμφοράν, ὕδωρ τοσαχθῆναι κελεύει· ὃ τεὶς μὲν ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας τριάδος σφραγίσας, τεὶς δὲ αὖτις τῶν νοσοῦντα καταρράντισας, ὑγιᾶ τῇ γενομένῃ πρέχει. οὗτοι μὲν οὖν ὥσπερ αὐτοθεραπεύειν βουληθέντες, ἱκανῶς χρῄσιμον ἐδοξολογοῦν· ταῦτα δὲ μικρὸν τι τῶν διδομένων τοσοῦτον γένοιτ', εἰρηκότι, μὴ τὸ τοῦ Θεοῦ δωρεὰν χρημάτων ὠνίου ποιεῖν βούλεσθαι· ἀλλ' εἴπερ ὑμῖν, φησι, φίλον φανερὸν ποιῆσαι ὅτι τῷ Θεῷ χαρίζεσθαι ὁμολογεῖν ἐγνωτε τῆς ἰάσεως, ἀληθῆ δείξατε τὴν ὑποτάξιν, καὶ πάσης μὲν πονηρίας ἀφέντες, πάσης δὲ τοσούτου ἀγαθῆς ἐπιλαθόμενοι, οὕτως εἰσίστετε τοῦ πλησίον τὴν ἀμοιβὴν ἀξιοχρεῶν. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον· ὃ δὲ νῦν ῥηθήσεσθαι μέλλον, πρὸς σοῦν ἦτον καὶ τοῦς ψυχῆς ὠφέλειαν ἐπιτήδειον, καὶ τὴν τοῦ ἁγίου χάριν, ὁπόσον ἐδαπάνησαν δυνάμενον.

14 *Uxor præfecti Marcionista liberatur dysenteriâ.*

Κατ' ἐκβύνος χειρὸς ὁ τῆς πόλεως ἄρχων τὰ Μαρκίωνος δόγματα νοσῶν ἦν, καὶ τοῖς ἐκείνου συνωρόφοις ἀσυνδιαίτοις, καὶ μυείσθαι ἐπεπόθει ὡς ὀρθοδόξῳ μέρει πρέχων τὴν βλάβην. τούτῳ τῷ γαμετῇ ὁ ἀπορρήτων ζώων ποικίλων, καὶ φιλανθρώπων οἰκονομούμενος νόσῳ δυσεντερείας ἀφῆκε τοσπεσεῖν. ὃ δὲ ἥττων τοῦ κακοῦ γινόμενον, πᾶσαν μὲν ἰατρείας ἀπήλεγχε τέχνην· πάντας δὲ καὶ ἴσα φρονοῦντας εἰς τοσυχὺ συγκαλούμενος, βελτίω διεπόνει σοῦν. μόλις γοῦν τῆς Ἰωαννίου χάριτος εἰς μνήμην ἐλθόντες, καὶ τοῦτο κἂν σοῦν θέμενοι, ὡς εἰ δι' αὐτοῦ γένοιτο τοῦ νοσήματος λύσις, σωθῆναι καὶ τῆς κατ' ὀλίγα νόσου

χρεπωτέρας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χάλεπωτέρας, ὅτως ἑαυτὸν πείσαντες κλινήρη τὴν γυναῖκα κομισθεῖσαν τοῦ τῶν ἱερῶν παρεισῶσι πυλῶν, αὐτοῦ τε Φλαβιάνου καὶ τῆς Ἰωάννου τυχεῖν ὀπτιμομοῦντες ἐφεσ. ἔξίασι τοιγάρτοι πρὸς αὐτὸν ⓐ ἅγιοι. οὐδὲ γὰρ ἄξιον ἐκρίνομεν βαίνειν αὐλῆς ἡμέσθαι ὃ ἱερεῖ, ἅπαντες ἐπὶ τῇ δυσεβείᾳ τὴν ψυχὴν ἔχοντι. καὶ πρῶτος πρὸς αὐτὸν ὁ ἀληθὴς τοῦ Θεοῦ δοῦλος, ἡ μακαρία γλῶττα καὶ μυριόστομος καὶ σωτήριος, ἡ παθοῦσα, ἔφη, τῷ τῶν χριστιανῶν ναῷ παρεπελύθητε, ⓐ τὰ Χριστοῦ μὲν ἐκτεπόμενοι, τὰ Μαρκίωνος δὲ καὶ σφόδρα ἀγαπῶντες ἔχοντες· οἷς μέγα δὲ τὸ τοῦ ἐκείνου θεραπεῦσαι εἰς ὀπτικὴν εἶδος συγκαλύψαι καὶ ἀπαλλαγῆναι τοῦ νοσήματος· ἐπίσητε τοίνυν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ. οὐδὲ γὰρ ἐκπιεράσαι Χριστὸν ὑμᾶς δυνήσεται. μὴ τοῦτο πονηρὸς οἴεσθε. τοῦ γὰρ πονηροῦ φύσει, κεχρῆσθαι τῇ πλάνῃ, καὶ συνηθείας πονηρᾶς ἡττᾶσθαι δίκαιόν ἐστι μέχρι τῆς σήμερον· ἀλλὰ πρὸς τὰ Χριστοῦ διάνοια, οἰκτείρατε μεταμελομένους. ὅτω γὰρ μὴ τὸ δι' ὧν σῶμα πιθήσαι, καὶ τὴν ψυχὴν ὑγιάσατε. καὶ γὰρ οὐκέτι τῆς κατὰ τὴν δυσέβειαν ὑμῶν κοινωνίας ἀπεχόμεθα ἀγωνιῶντες ὑμᾶς. τοῦτοις ὀπτικαμφθέντα ⓐ μέγαν, ὕδωρ πρόσωπον ἐξῆναι κελεύσαι, τοῦτο δὲ σφραγίσαι ⓐ ἱερεῖ (ὅτω τοῦ Ἰωάννου πείσαντος) καὶ ὀπὶ τῷ τοῦ Χριστοῦ ὀνόματι καταχεθῆναι τῆς γυναικός. ὅπερ δὴ γενόμενον, ἡ κλινοπετὴς βυθὸς ἀνίσατο ὑγιής, καὶ ἅμα σὺν ἀνδρὶ καὶ πολίταις μιᾷ φωνῇ τὸν Χριστὸν ἐμεγάλυνεν. εἶτα δὲ πρὸς γόνυ πεσόντες τοῦ ἁγίους συγγνώμην τῆς πρότερας ἠτοῦν ἀγνοίας, καὶ ὅτω χαίροντες ἐπανῆσαν, πολλὰ μὲν τῶν χρημάτων τοῖς ἐν χρείᾳ διανεμάμενοι, πειάκοντα δὲ λιτρῶν χρυσίον ὀπὶ διαπονῇ, τοῦτο μὲν ξένων, τοῦτο δὲ νοσούντων καὶ πενομένων τῷ ξενοδοχείῳ προσαγόμενοι. ἐξ ἐκείνου δὲ πανυπάπασι καὶ τῆς τῶν Μαρκιωνιστῶν ἀπεχόμενοι κοινωνίας, τὴν τοῦ Χριστοῦ προσήρβυον ἐκκλησίαν. ὡς δὲ πολλῷ ἐκείνοι τὴν ἀπουδὴν εἰσενήνεγκαντες, καὶ ὥσπερ ὁ λόγος, πάντα καλῶν κινήσαντες, τὴν εἰς τὰ πρόσω αὐτῶν ἐπιστροφὴν ἀπηγώσαν, μάγοι τε ἀπεκάλουν τὸν Ἰωάννην, καὶ ἄλλα πλάσματα, τὴν πόλιν πρεσβεύοντες, εἰς αὐτὸν ὑβρίζον. ὁ δὲ τοσοῦτον ἀπέσβε τοῦ καὶ πρὸς ὀλίγον ὑπισχνεῖσθαι τῶν ὑβρέων, ὅτι καὶ σημαίνεσθαι μᾶλλον ἐπ' αὐταῖς εἶχε, πρὸς τὸν τοῦ δεσπότην ὁμοίως· ἀλλ' ὅτε γε καὶ θεοπρεπῶς αὐτοῖς συμφορὰν, ὅσον οὔπω, καταλαβεῖν μέλλουσαν, ἐκάλυπτεν. ὀλίγας γὰρ ὕστερον ἡμέρας σεισμοῦ μεγάλου τὴν Ἀντιόχειαν κινήσαντος, αὐτὸς τε ὁ οἶκος, ὃς τὴν τῶν Μαρκιωνιστῶν συναγωγὴν ἐδέχετο, συμπεσὼν, καὶ οἰκίαι πλῆσαι τοῖς τὰ αὐτὰ φρονοῦσιν ὀπισκαθέστισθεῖσαι, ἀπίσω τὴν πλῆθος αὐτῶν ἀπώλεσαν. καὶ θαυμασιώτατον, καὶ ὁ φανερὰν δείκνυσι θέλοντος τὴν συμφορὰν, ὅτι τοσούτου πλήθους τῶν κακοδόξων ἀπολωλότος, οὐδεὶς τῶν ὀρθὰ φρονούντων αὐτοῖς συναπώλετο. τοῦτο δὲ μόνοι τὴν θεοσεβοῦσαν ἐπέρρωσε, καὶ τῶν κακῶς φρονούντων συχνοὺς διώρθωσατο. καὶ ἐπὶ τὸ ἰδεῖν τὴν ἅπασαν χώραν τῆς πόλεως ὀκτηρίους μὲν οἴκους Θεῷ ἀνεγερμένους· ἐν ποῦ δὲ ναὸς εἰδωλικὸς καταλέλειπτο, καθῃρῆτο καὶ εἰς χῶν ἐδαφίζετο· ἄνδρας δὲ φιλοσοφίας καὶ ἀρετῆς ὀπτιμελομένους καὶ πολλῇ τῇ σωφρόσυνῃ κεκοσμημένους, ἐκ τοῦ τῆς τοῦ μεγάλου τούτου προνοίας εἰς τὸν τῶν πολλῶν σωτηρίαν ἐκπεμπομένους. μάρτυρεῖον ἀψευδὲς, τὸ τοῦ Ἀμμιανοῦ ὄρος τὴν καῦτα γεγωνυῖα, ἔνθα δὴ κατοικοῦσι οὐδὲν πλέον ἔχον εἰς ἀρετότητα τοῦ θῆρας καταλιπόντας, εἰς τοσαύτην ἐκένος ἡμερότητά τε καὶ θεοσέβειαν, ὡς ἀμελῆσαι μὲν τῆς παρεπιδούσης θρησκείας (πρόγματος ἐχυροῦ σφόδρα, καὶ ἀληθῶς τοῦ πολλοὺς ὡς οὐκ ἄλλου τινὸς χρεωμένου) σὺν πολλῇ δὲ τῇ προθυμίᾳ πρὸς δὲ τῆς ἀληθείας φέρος αὐτομολῆσαι· καὶ μὴ μέχρι τούτου ἔφυγε, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς δὲ αὐτῶν φιλοτιμότερον τῇ δυσεβείᾳ χρωμένους ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, τοῦ μὲν ⓐ τῶν μοναχῶν, τοῦ δὲ ⓐ τῶν παρθένων ζυγὸν ὑποδῦναι. τὰ δὲ περὶ τὸ Κάσιον ὄρος καὶ ⓐ ἐκλεπτὸν τῶν Ἑλληνικῶν ναὸν τῷ ἀνδρὶ προσῳκοδομημένα, τίς ὅτω βάσκανος καὶ ῥᾴθυμος, ὡς ὑπομνῆσαι παραλιπεῖν; ἔνθα τοσαύτης πλάνης δὲ πρότερον οὔσης, καὶ πλήθους μὲν ἀριθμοῦ κρείττονος ὅσας ὧραι φαιτῶν-

Marcionistarum & Idololatrarum subversio.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τος, μειῶν ὁ ζώων σφαγῆς γινομένης εἰς τιμὴ τῶν δαιμόνων (φεῦ) θεραπείαν, πολύτα σκῆνα ᾠκεῖτο ἐν ἀπέσβη τὰ ζῆλος τῆς μεγάλης ταύτης καὶ θεοκινήτου ψυχῆς. ἐπεὶ ταῦτα λήθης ἄξια ἐπὶ τοῖς τῇ ἀκρωρείᾳ τῆς πόλεως τοῦ τῆς Ἀφροδίτης ἐγκαθιδρύσατο ναοῦ· καὶ ὅπη μὴ μόνον σκῆνον καθαιρεθῆναι δεῖ ἀπουδῆς ἔδοξε, ἀλλὰ καὶ αὐδρας ἁγίους ἐγκατοικισθῆναι τῷ τόπῳ φοβερὸς τοῖς σκῆνος καταδυομένοις ὑπαρξοντας δαίμοσιν, ὡς μακρὰν μὲν ἐκείνους ἀπελαθῆναι, καθάπερ λύκος ὅπλου φερεκτοῦ τῆς τῶν αὐδρῶν βυχῆς αὐτοῖς ὑπισχνουμένης· αὐθέκτους δὲ καὶ ἐπιοικοῦντας οὐ τῆς αὐτῶν μόνον ἀπαλλαγῆναι λύμης, ἀλλὰ καὶ πλείστης ἀπολαύειν τῆς ὠφελείας τοῖς συνοικοῦσι μοναχοῖς ὁμιλοῦντας. ἔρχεται τῆς ἐκείνης ἀπουδῆς, καὶ ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ Βήλου λεγομένου βεβήλου ναοῦ καθαίρεσις, καὶ ὁ μέχρις ἐδάφους ἀφανισμός, ἔχει δὲ καὶ τῶν Σελευκέων ἐπιοικίς τοιούτοις ἐγκαυχήσασθαι τοῦ ὕδρος κατορθώμασιν· ἐπεὶ καὶ εἰδωλικῶν ναῶν καθαιρέσεις, ἱερῶν τε θείων οἰκοδομάς, καὶ οἰκισμοὺς ἀνδρῶν φιλαρέτων, καὶ ταύτῃ γεγονυμένας εὑρήσεις. Τίς γὰρ ⟨W⟩ ζῆλον τῆς μέχρις ἐξείποι τῆς ἀποστολικῆς ἐκείνης καὶ μακαρισμένης ψυχῆς; ἵνα γοῦν μὴ ἐπὶ ἀμετείρω ἡμῖν ὁ λόγος ἐπιπλατύνηται, τἄλλα πολύτα ἐν τῷ προσευτηρίῳ τούτῳ κατορθωμένα παραλιπών, ἔρχομαι ⟨W⟩ τῆς ὑπισχνουμένης βασιλίσσης χρέος.

15 *Iohannes Episcopus Constantinopolitanus creatur.*

Οὐ πολὺς γὰρ ὤχετο χρόνος, καὶ Νεκτάριος μὲν ὁ τῆς Κωνσταντίνου προέδρος πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν, οὗτος ὁ τοῦ θρόνου ἄξιος ἐπεζητεῖτο. ἄλλων δὴ ἄλλοις, ὥσπερ ἔθος ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ προφῆται νεμόντων, καὶ τῶν μὲν φιλίᾳ, τῶν δὲ δωρεᾷ δὲ παρρεῖν ἐχόντων, ἔστι δ' ὧν ἐν χρισίῳ τινὶ τῆς Ἀρχιερωσύνης ψῆφον ὤνιον ποιουμένων, ἐπεὶ ἐδοκεῖ δὲ ἅγιον πνεῦμα νικᾶν καὶ ⟨W⟩ εἰς αὖθις τοῦτο προωρισμένον ἐν αὐτῷ προφθάσαι, τῆς Ἰωάννου τοῦ, φημί, ἀρετῆς καὶ γλώττης πληθυνῶν πόλεις, καὶ τὸ προσθεῖον αὐτῷ τῆς ἐκκλησίας ἐμπλαχρῆσαι, ἤδη δὲ τῇ κατ' αὖθις φήμῃ πάσης οἰκουμένης ἐκπεπλαμένης, ὡς μηδὲ αὐτὸν δυνήσεσθαι μεῖναι ⟨W⟩ κρατοῦντα τῶν ἐκείνου καλῶν (Ἀρκάδιος γοῦν ὧδε) ἐπεὶ ταῦτα οὕτως εἶχε, τέλος τῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πολιτείας ἀρχόντων εἰς μίαν γνώμην ὡς βασιλεῖ συνηγόντων, γράμματα πρὸς τὸν Ἱεράρχην Ἀντιοχείας Φλαβιανὸν πέμπουσι), ὁμοῦ μὲν τὸν Νεκταρίου γενέσθαι διάδοχον, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸν χρυσοῦν Ἰωάννην, ὃ γλῶσσα καὶ θαλάττῃ προέσχον θαῦμα, καὶ αὐτὸ δέ, φημι, πρὸς τοῦ οὐρανοῦ, πρὸς τοῦτο μετακαλούμενον. Εἰς χεῖρας οὖν τὸν ὑπισχνούμενον τὸν ἀρχιερέα δεξάμενον καὶ μεταλθόντα, ἐγκρίσεσι φασὶ καὶ ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι δυσγνώτα πολλὰ μὲν ὑπισχνεῖσθαι τοῖς γεγραμμένοις, πολλὰ δὲ καὶ δάκρυα τῇ τοῦ πνεύματος σωτειδῆ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπασάξαι, αἰδέσιον ἑαυτὸν εἶναι λέγοντα, καὶ ὅτι πολλοῦ δεῖν μεγάλης οὕτως ἀρχῆς ἐπὶ τοσοῦτον βάρος· ἐπεὶ καὶ νηὶ μικρᾷ φόρτον μείζονα πιστεύειν οὐκ ἀσφαλές. τὸν δὲ γε Φλαβιανὸν δυσκαθαίρετα τοῦ αὖθις καὶ δυσέκφυτα ὑπιδεξίως, λόγοις δοκεῖ φαρμάκων τῇ ἀθυμίᾳ τῆς ψυχῆς ὑπιπάπτοντα. ἡ μὴν πόλις ὡς ἠθροίσατο τῆς κοινῆς ζημίας ταύτης καὶ συμφορᾶς (ζημίαν γὰρ ἕκαστος οὐχ ὅπως καὶ φορητὸν τὸν Ἰωαννίου τέρψιν ἐλογίζοντο) βαρέως εἶχον καὶ λίαν παθῶς. εἶτα καὶ ὡς βιαιόν τι καὶ τυραννικὸν ἐπασπῶντας μέλλοντες, καὶ ὧν προσῆκεν αὐτοῖς ἐκλιπεῖν, καταδοῦναι τὸ πέμψαντος· τί δαί; οὕτω δυσχερὴς ἡ Κωνσταντίνου λέγοντες, οὕτως ἄμοιρος τοῦ φοιτωμένου τὸν Κύριον, εἰς τοσαύτην ἥκε τῆς ἀρετῆς ἀπορίαν ἡ βασιλικωτάτη τῶν πόλεων, οὕτως ἄπορος ἐν τοῖς καιρίοις, ἵν' ἔδει δηλ. πάντων κρατεῖν, ὡς πρὸ ἡμῶν δεῖσθαι τοῦ τῆς ἐκκλησίας αὐτῇ προεστησομένου; ἀλλὰ γὰρ οὐχ οὕτως αἰσθητῶς ἡμεῖς ἔχομεν, οὐχ οὕτω ῥᾳθύμως καὶ προδοτικῶς, ὡς ῥᾴον αὐτοῖς ἐπεῖξαι τοῦ ἡμετέρου καλοῦ. τὸν κεφαλαιῶδες προτέρου ἀφαιρήσον), ἢ ἐκεῖνον πρὸ ἐκόντων ἡμῶν λήψονται. τοιαῦτα δή τινα εἰρηκότες, ἔπειτα καὶ ὅρκοις ἀλλήλων τὰς ψυχὰς ἐμπεδοῦσι, μὴ ἐφῆναι τοῖς ἀπεσταλμένοις, ἀλλ' ἕτοιμοι εἶναι προς δὲ παθεῖν μᾶλλον, εἰ τι καὶ ἐν ἡμῖν μέλλωσι. τοῦ τοίνυν ὑπισχνουμένου ἐκκλησιάσαντες, καὶ τῇ περὶ τούτου δημηγορίᾳ ἑαυτοὺς ἐφέντες,

ὥστε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὥστε πεῖσαι ὃ πλῆθος μὴ αἰωνίζειν ἐκείνοις, φόβος ἰὼ ἀργὸς ἂν εἴη, καὶ ματαία τῶν ὠπῶν ἔχλησις. τί γὰρ καὶ λέγων ἠδύνατο πείθει, ἐπεὶ γλώττης ἀπορρεῖν αὐτὸν ἔμελλε. γλώττης οὕτω μὲν καλὸν ἀδούσης, οὕτω δὲ ὠφέλιμον καὶ σωτήριον, ἧς ὃ μὴ ἀκούειν, ζημία δεινή, καὶ εἰς αὐτίκα ἥκουσα τὴν ψυχήν; εἶτα τῶν ἀπεσταλμένων καὶ βίαν προσδεινα, καὶ ταύτην τὴν Ἰωαννίνα ἐλκύσαι προθυμουμένων αὖθις εἴσω ἠμύμνους, καὶ ὅσον προκριτον ἐκπέμψας τῆς πόλεως, ἠξίου ὃ πλῆθος μηδὲν νεώτερον φρονῆσαι, μηδὲ προφάσεσιν ὅλως θερμοτέροις ἐπιχειρῆσαι, βεβαιῶν ὡς οὐχ ἑκὼν ἑαυτὸν προήσεται τοῖς ἀπεσταλμένοις. μᾶλις γοῦν οὕτω τὴν πολλὴν αὐτοῖς ὁρμὴν ἔπαυσιν. οὐδὲ γὰρ εἰς ἅπαν ἀνέδην ἦσαν τῶν φροντίδων, ἀλλ' ἐν ᾧ μέρει καὶ φυλακὴν ἐποιοῦντο, δεδοικότες μήπως τις καὶ προδοσία περὶ τοῦτον συνεπεχθῇ. ὥστε καὶ τῷ βασιλεῖ δῆλα δι' ἐπιστολῶν γίνονται, καὶ ἃ ἀπεσταλμένοι τὴν Ἀντιοχέων ἔνστασιν ὑφειμένην ἔχουσαν οὐδέπω, ἐβεβαίουν. πλέον δὲ αὐτῷ τε καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἃ προς Ἰωαννίνα ἔρωτες ἐξεκαύθησ. καὶ γὰρ εἴωθεν ἀμβλύνεσθαι μὲν ὃ ῥᾳδίως χλευάζον, ὃ δὲ σπουδῆς καὶ πόνου ἐφ' ἑαυτὸ πρόσχον, ἰσχυρίζεσθαι πόθον. σκεφάμενος τοίνυν πῶς ἂν αὐτῷ γένοιτο τὸ τε ἀσυνδάζομένην μὴ δέμνιον τίκτειν, καὶ μηδὲν ἀκίνδυνον ὡς προφάσει συμπεσεῖν, τῷ κόμητι Ἀντιοχείας γράφει δι' ἀπορρήτων. καὶ ἄλλος ἔξω τῆς πόλεως Ἰωαννίνα μεταπεμφάμενος, ὡς αἰσχυνόμενον χάριν αὐτῷ κοινολογησόμενος, ἡμιόνους βαθεῖς καίτοι σφόδρα δέκτικον ὄντα διαβιβάσας, καὶ ὕστερον τὴν πόλιν λαθὼν τοὺς ἀπεσταλμένους, ἄλλην ὅπη πρέψας ἐκπέμπει. ὅτε γοῦν ὁ ἀληθὴς θεράπων τοῦ Θεοῦ πλησίον τῆς βασιλευούσης ἦλθε, προσῆκεν τοῦτον εἰσόδῳ βασιλικῇ γνώμην πομπάτην πεμφθῆναι. πολὺ ὅσον πειφυὲς δὲ τῆς ἐκκλησίας μέρος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τέλει ἐξ μιλίοις προεξελθόντες τῆς πόλεως, φιλοφρόνως ἐδέξιωσθε λαμπροφανῶς ἀνδυτήσεσι τιμῆς. οὕτω καὶ τοῖς, ἀφ' ὧν ἀπέστη, θερμὸν ἐνέτηξε πόθον, καὶ ἄρρητον αὐτοῖς τὸ τῆς ζημίας ἐπίπονον, καὶ τοῖς, προς οὓς ἐφοίτησι, πολλὴν ἐνέσταξεν ἡδονὴν, καὶ ἔρμαιόν τι αὐτοῖς ἐδόξε θεῖον καὶ κέρδος ἀσφαλὲς ἀνύποτον. ἀμφότερα δὲ ἰὼ τῆς πολυθέου τοῦ Θεοῦ σοφίας, καὶ τῆς πανσόφου καὶ νοῦ καὶ λόγου κυρούσης χρηστότητος, ἵνα καὶ τὴν αὐτοῦ ἀρετὴν, ὅπως ἐν πᾶσιν ἐπέρασός τε ὢν ἀδιάφθορος, διέζη, καὶ μαθοῦ προέξενοι ἑκατέροις αὖθις καταφήσῃ. καὶ γὰρ ἀμφότεροι φιλίως προς ὃ καλὸν ἔχοντες ἐγνωρίσθησαν, ἀλλ' μὲν τῷ μὴ λύπης ἀποβαλεῖν, ἀλλ' δὲ ὡς μὴ ἡδονῆς ἐκποδὲν ἀθεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ εἰσέλθοι, καὶ μικρόν τι ὃ μεταξὺ διελθόν, κυρία τῆς χειροτονίας πρῶτον, πρῆσαν μὲν καὶ ἀλλὰ τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοπον, παρὼν δὲ καὶ ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας Θεόφιλος προτος τὴν ἄλλων ἐπιπαιδεύσας τῇ πλεπουργίᾳ τὸ μάκαρος. ἐκτὸς μὲν οὖν ὁ Φεβρουάριος εἶχε προς τῇ εἰκάδι, ἐκκλησιάζειν ὅτι συνηθροίσθη τότε καὶ τὸν τῶν ἁγίων χορὸν, καὶ μηδὲ ἀγγέλων τῆς θείας ταύτης ἑορτῆς ἀπολειπομένων, ὁ ὅτι γῆς ἀγγέλος τῷ ἱερατικῷ πολιοῦται χείσματι, καὶ ὃ τῆς ἐκκλησίας ὑψηλείζεται ὁ λαμπρὸς ἀστὴρ καὶ ἐκπλήττων, καὶ φωτὶ χαριεστέρῳ ταῖς τῶν ἀνθρώπων ἐπιλάμπων ψυχάς· ὡς καὶ βίον εἶχε ὃ λόγῳ σύμφωνον, καὶ λόγον τοιοῦτον βίῳ προσήκοντα καθαρότητι. ᾧ δὲ πείθει οὕτω ῥᾴδιον, ὡς οὐδενὶ ἄλλῳ ὃ λέγειν ἁπλῶς· οὐ γραφαὶ μὲν ἡ φωνὴ, γραφαὶ δὲ ἡ ἐντεύξις, ὁ δὲ λόγος οὕτως ὁμαλῶς, καὶ ἡδέως ῥέων εἰς τὴν ψυχὴν, ὃ οὕτως ἠπίως αὐτῆς ἀπτόμενος, ὥστε μηδὲν τοιοῦτον εἶναι φαρμάκων σώματος, ὃ πολὺ μᾶλλον ὠφελεῖν οὐδὲν λυπῇ τῇ προσφαύσει, ὡς ἐκεῖνος μεγάλα τε καὶ πολλὰ ἀδήκτως ἐμποιεῖ τὴν ὠφέλειαν. εἶτα τὴν ὑστεραίαν βασιλεὰ ἄλλος, καὶ τῆς πολιτείας ὅσον ἔντιμον καὶ τοῖς πολλοῖς ἐπιβεβηκός, προσελθόντες ὃ μακαρίῳ (τοῦτο γὰρ ἐκ πάντος ἀξιῶ) τὴν πρὸ αὐτοῦ δύχων ἥδιστα τῆς δυλογίας ἀπέλαυον.

Εἶθ' οὕτω λόγον ἐμβαλὼν ἐκεῖνος, ὡς ἐπὶ τῆς αὐτῆς δειλίας ἐχόμενος τ' ἐπαινετῆς, ἧς καὶ προτερον, καὶ μιμητὴς τελῶν τῆς Ἰησοῦ ταπεινώσεως, Φοβερόν μοι, εἶπεν, ὦ Βασιλεῦ, τὸ μεῖζον ἢ κατ' ἐμὲ δυνάμιν, τῆς ἱερωσύνης ταύτης τῆς ἐπιφορὰς ὃ ἀξίωμα, ὃ μὲ καὶ δειλὸν 16 *Iohannis ad Imperatorem concio.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δειλόν ἐποίει ϗ πρὸς τὴν ἄρεσιν ἀφαιμέλλοντα, τῷ πρός τε τὴν ἐμὴν ἐκπτωσιν ἀφορᾶν ϗ τὴν τῦ πιστευομένου μεγαλειότητα. ὅσῳ γὰρ ὁ ὑψηλὸν, τοσούτῳ ϗ τῷ εἰς δυνάμιν ὑψηλῶν δόξαν πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν. ἐπεὶ ὃ ϗ ἀνάξιοι ὄντες ϗ χαμαὶ κειμένοις ἡμᾶς, οἷς ἔπεσε τὰ λόγια, οὐ τὰ κρίματα ἀΐδυασος πολλὴ, εἰς τοῦτον ἤγαγε πρωτοπλασίαν, ϗ ποιμένα τῆς λογικῆς αὐτῦ κατέστησε ποίμνης, δέομαι, Βασιλεῦ, πρὸς αὐτῦ ἐλπίδων, ὧν πάντες ἐχόμεθα (οὐδὲ γὰρ ἀκίνδυνόν μοι ὁ ἐπὶ τῦδε σιγᾶν, οὐδὲ ὁ ἐμαυτῦ μόνον ὁρᾶν τα μεθ' ἑαυτόν εἶναι, ϗ οὐ ποιμένα) δέομαι τοιγαροῦν πρὸς ὑμῶν τῶν τῦ Θεοῦ λόγοις ὡς θύσιν εὐπρόσδεκτον ὑμᾶς, ὅτι ὦ ἡμερίφ τῆς πίστεως χεύσον ϗ ἀργύρεον ϗ λίθους τιμίους, τὰς ἀγαθὰς φημι πρᾶξεις οἰκοδομεῖν. Εἰ δή τινες πρὸς ἐλήφθησαν, ἢ ϗ πρὸς ληφθεῖεν (ὅπερ ἀπεύχομαι) πρὸς ἀπωθώμεθα αἱ θεσπίνοις, τῇ μετανοίᾳ τοῦτο καθαρτέον. καλὸν ἐπὶ δόγμα πρὸς αὐτὸν ὁ μέγας ἡμῖν ἔστω Δαβίδ, ὃς αἰτομήματα ἄλλος, οἷα δὴ θεσπέσιος, ἐπ' ἀνθρώπῳ τε ϖ ἔλεγχον ἐπράξας, ϗ καὶ ἀνθρώπου ἁπλῶς, οὐδὲ τοῖς πολλοῖς ὁμοίως ἡ γραφὴ διετέθη ψυχή. ὅτε γὰρ βαρέως ἐώλεγκε πρὸς αὐτὸν, οὐδὲ ὕβρει τὸν μέμψιν ὁ βασιλεὺς τῦ πένητος διεκρούσατο, ἀλλ' ἐν πολλῷ τῷ μετρίῳ ϗ τῇ τῆς ψυχῆς σωτηρίᾳ αὐτὸν τε ϖ ἔλεγχον ἐώλεγκε, ϗ πλημμελήσας μὴ ἀρνηθεὶς, θᾶττον, ἢ δράσας, τῦ ἀφεθῆναι πεπύσθη· καίτοι ὃ μὲ ὀλιθῆσαι ῥᾴδιον, ὃ ὃ αἰᾶς ἐώλαι, ϗ εἰς τὸν παντέρασι σωλαι καπάσασιν, ἐργώδες καὶ χαλεπόν. οὕτω θρᾴος ἐῶ, οὕτω μέτριος, οὕτω μεγάλα πάνυ τῆς θείας ἀπώνατο παπεινώσεως. καὶ ἡμᾶς τοίνυν ϖ ϗ οὐδὲ ἀρρήτους τῦ Θεοῦ λόγοις εἰς τοῦτο ὑμῖν ἥκοντες, ὥστε ὃ αὐτὸ ἁμαρτύρεσθαι θέλημα, τοῦτο πρῶτον ῥῆμα πᾶσι Χεισοῦ καὶ τῦ θείου λαβόντες πρωτρόπου, βιαγελιζόμεθά τε ϗ παραινοῦμεν ὑμῖν, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ματθ. γ. β. Τοῦτο ὃ στωεχῶς ἡμᾶς μὲ ἐπομιμνήσκειν οὐκ ὀκνητέον, ὑμῖν ὃ ἀσφαλὲς ὃ φοβεῖσθαι, μὴ καταφρονηταὶ τῶν μαρτυρίων τῦ Θεοῦ ἡδυόμενοι, ἐπαθόλικοι αὐτῷ ληφθείητε ἐν ἡμέρᾳ ὀπισχάτῃ. οὐ γὰρ ἡμέτερόν τι, οὐδὲ ἀπὸ τ' ἡμετέρας καιλίας, εἶτ' οὖν ἁμαρτίας ἀπαγγελόμεθα, ἀλλ' ὅσα τῦ θείυ πνεύματος τῆς θεοπνεύσου γραφῆς ἠρυσάμεθα, τοῦτο ὃ οὐδένα ἐπαστελλόμενοι, οὐδὲ ἡμέρας, τοῦτο δὴ ὃ τῦ ἱεροψάλτυ Δαβὶδ, φοβούμενοι, φθεγξόμεθα πρὸς ὑμᾶς. στωιέντες μὲ οὖν ὑμᾶς καὶ οὓς φιλήκοον τῷ λόγῳ τῆς διδαχῆς ἐπέχοντες, ἑαυτοῖς μὲ σωτηρίας, χαρᾶς ὃ τοῖς ἐν οὐρανῷ ἀγγέλοις, πολλῆς ὃ ϗ ὦ ἐμῷ πνεύματι θύφεσσιν ἀξίοι ἔσεσθε. Εἰ ὃ ϗ τῷ ἐμῷ εἴητε καταῤῥᾳθυμοῦντες λόγῳ, ϗ ἄλαστα τῇ διδαχῇ τὰ τῆς καρδίας ὦλα πλήττοντες (ὅπερ ἀπεὶη) λύεσθαι μὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, αἰσθάνεσθαι ὃ ϗ τὸ ἐμὸν πνεῦμα· τὸ ὃ λειπόμενον, λυπηρὸν μοὶ εἰπεῖν, φιλαλήθες ὃ, ἐμὲ μοὶ εἰς ὄχλον ὑμῖν εἶ), ἢ τό γε πρωτέρεον, εἰς κρίμα ὑμέτερον, ὑμᾶς δέ μοι εἰς ἄλγημα (φεῦ) ϗ πένθος ψυχῆς ἄφατον ϗ ἀΐδιατον. Πρὸς τοῦτο ϖ βασιλέα ϗ σὸν πρὸ ἀῦλον ἀθέντας, ϗ τῷ μαρτυρίῳ τῆς στωειδήσεως, ὅτι καλῶς εἶχε τὰ λεχθέντα, πεισμένους ὑπερεχόντως, πολλοῦ ὁμολογεῖν τῷ Θεῷ χάριν, ὃς ἐπὶ πατρὶ τοιούτῳ καὶ παιδοτρόφῳ ὃ λογικὸν αὐτῦ κύδοκησε ποιμαίνεσθαι πρόβατον. ἔτι ὃ τῦ ἁγίου τοῦ ἀδίστου στωείροντος διδαχοῦ, ϗ τῇ χρυσῇ γλωττῃ ϗ μουσικῇ καλόν τι ϗ ὠφελικὸν παρεπίζοντος, τῦ Θεοῦ δοξάζειν ϖ αὐτὸ θεράποντα βουλομένου, ὡπερ τις ἀθέσμου ἀκαθάρτου δαίμονοι κάτοχος εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας ἑαυτὸν εἰσωθεῖ, ἀφρόν τε τῦ στόματος ἀπορρέων, ϗ τοῦ γλῶσσαν, ὡς ἄκοσμον ἰδεῖν, καθείς. πάντων οὖν δεομένων τ' ἁγίας ἐκείνης ψυχῆς ἴασιν τῦ παρόντος ἐπαρεύξασθαι, αὖθις εἰσυτέρω χωρεῖσθαι τοῦτον εἰπών, φιλανθρώπως τε προσχὼν ὁ φιλάνθρωπος, καὶ τῇ χειρὶ σφραγίσας, ὃ ὄνομά τε τῆς ἁγίας ἐπαφπὼν παιδὸς, τῷ πονηρῷ δαίμονι ἐξελθεῖν ἐγκελεύεται· καὶ θύθυς συνεπόμενον ἰδεῖν τῷ λόγῳ τὸ ἔργον, καὶ ϖ ἀνθρώπου ἐν ἀκαρεῖ χρόνου τῆς μονικέτου ταύτης ἀπαλλαχθέντα κακώσεως. Εἶτα θαυμασήσας αὐτὸν ὁ μέγας, ϗ χολάζειν τε

Daemoniaci sanatio.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τε τῇ ἐκκλησίᾳ προσήνει καὶ τῇ θείᾳ τῶν ἁγιασμάτων κοινωνίᾳ, ἱκετείας τε προσεχθῆ, καὶ προσευχαῖς· καὶ οὕτω, φησὶ, ποιῶν ἐκεῖνῳ τῷ ἐμῷ ληπτὸς ἔσῃ, καὶ τὰς αὐτοῦ πάλαις ἀλώσιμος.

Ἐντεῦθεν ἀρξάμενος τῆς κατὰ ψυχὴν ἰατρείας ὁ τῇ τέχνῃ ταύτῃ σὺν ἄλλοις πολλῷ ἐν μέσῳ παρενεγκών. ΚΑΙ ὃ λόγον κρινῶν μέλιτι καὶ τοῖς ἡπιωτέροις φαρμάκοις, ὡς ἤδη φθάσαντες ἔφημεν, εἰ ὥσπερ καὶ τὸ πικρὸν καὶ σύφοιτος καὶ χρείαν τοῦ ἀῤῥωστήματος ἐμβάλοι, ἐνταῦθα τῆς τέχνης αὐτῆς τὸ θεῖον καὶ σοφώτατον, ὅτι καὶ δάκνων οὕτω πολλάκις καὶ τὸ μέλι ἐμποιῶν ὁ λόγος καὶ θεραπεύων τὰ μὴ φαινόμενα, οὐχ ὅπως λυπηρὸς οὐ γίνεσθαι δοκεῖ, ἐὰν δυσπαράδεκτος, ἀλλὰ καὶ ἡδὺς ἔστι μᾶλλον ἀκουόμενος καὶ μᾶλλον ἐρώμενος, καὶ θέλγει τοὺς ἀκροατὰς ἀμαχον. θεῖον τοίνυν, καὶ τῶν θεοφάτων συγγενείας ἔμφυτον σωσάμενος παρεισαγόντων, τὸ εὐθηκτόν τε καὶ μυσικὴν γλαφυρίαν κινῶ, καὶ δείκνυσιν αὐτὸν πολλῷ χαλεπώτερον πλημμελοῦσι τὰ αὐλοῖς ἔργοις μεμισθωμένων τὰ φαῦλα· ὅσον ἐκεῖνοι μὲν μόνοις ἐαυτοῖς καὶ λογισμοῖς καὶ ψυχὴν λυμαίνονται τὴν ἰδίαν, ὁ δὲ μεταξὺ τοῦ κλήρου τὰς διατριβὰς ἔχοντες, ὅλον ἐκφθείρουσι τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας, τύφοντες αὐτῶν τὸ σωφρονεῖν, καὶ ΚΑΙ θεῖον εἰπεῖν ἀπόστολον, καὶ κοινὸν ὄντως ἀκολασίας ἐπιμύημα. ἀλλὰ ἐν χωρὶς τούτων, ἴσως αὐλοὶ προσγρίζονται βλάβαις, ἐκ τοῦδε τοῦ τῶν σωσεισάκτων συνοικισμοῦ, ὁ τὸν λόγον ἐκφῦον μετὰ ἀκριβοῦς εἴσεται. Εἶθα καὶ τῆς πλεονεξίας, καὶ τῷ χρέα βαρῦναι τοῖς ἀλλοτρίοις ὑπερβαλλόντων, καὶ εἰς τὸν ἁπλούστερον (ὃ δὴ λέγεται) πίθηκον αὐτῶν ἐμβριθέστερον ἀγωνίζεται, τῶν ἀδικούντων μᾶλλον κηδόμενος, ἢ τῶν ἀδικουμένων· ὅσον ἐκεῖνοις μὲν πρὸς ἓν τῶν φθερομένων ἡ βλάβη, αὐλοῖς δὲ τοῖς τὰ ἀδικήματα ἐργαζομένοις πρὸς ψυχὴν τὴν ἀθάνατον κολασθησομένην. ἐφεξῆς ΚΑΙ τῶν αἰσχρῶν διαβάλλει βίον, σὺν πρὸς τὰς πανηγύρεις φησὶ, σὺν πρὸς τὰς οἰκοδομὰς, σὺν πρὸς τὰ τοιαῦτα ὕβρεις καὶ μαλακίαν ἐγκαλλωπιζομένους, καὶ τὸ ἀδόμενον, μέλιτι καταπάτους ἑαυτοῖς. καὶ ἀλαζονείας κατηγορῶν, καὶ τοὺς κενοὺς καταπτερίζων δόξης, ἀρτι διαβολίαν ὡς διαβολῆς ἀξίαν ἐπισοβῶν, ἀργολογίαν εἰς δυνάμεις ἀναῤῥιπίζων ὕστερος ἀπείρηκε, ὡς μηδὲ τὸ ἁπλῶς ὁμιλεῖν καὶ φιλοκαλήθως ἀεπιτίμητον πρᾶξαι· ἀλλὰ πολλοὺς κατ' αὐτὸ καὶ καλοὺς διαπελαδῆσαι λόγους ἐκμίξει τῇ ἀληθοῦς τε καὶ πιθανοῦ μεμυσαγμένους, καὶ οὕτως ἀνέλῃ καταυδάσαι, ὡς φανερὸν εἰς Θεὸν ὕβρεις, καὶ τὸ φοβερὸν πᾶσιν ὀνόματος δεικτῶ κίνωσιν. ὡς γὰρ ἀρίστος τις καὶ φιλοπονώτατος γεωργὸς σὺν πρὸς ἀρετῆς βουλόμενος καταπαῖσαι λόγοις, ἔγνω πρότερον διῆν τὰς κακίας ῥίζας καὶ τὰ τοῦ πονηροῦ σπέρματα ἀνέλῃ, εἶθ' οὕτως ὁμαλὰς αὐτῷ καὶ ἡμέρως τῆς γῆς ἐχούσης, ὅπερ ὄντι τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, τὰ τῆς ἀρετῆς καὶ φιλοσοφίας καταθέσθαι φυτά. ΚΑΙ ταῦτα γοῦν σὺν πρὸς ἐλεημοσύνης λόγους, οἷά τινας ὑετοὺς σὺν καίροις τῶν ἀνθρωπίνων καταχέας ψυχῶν, καὶ γεωργεῖ τὸ φιλόπωλον εἰς τοσοῦτον, ὡς πολλοῖς μὲν τὸν δεξιὸν ὀργῶσαν θεῖναι, καὶ θερμοτάτην τοῖς πένησι, τὸν πρὸς τὸ μικρολόγον οὖσαν καὶ φειδωλὸν (ἵνα μὴ λέγω καὶ λιχνοτέραν πρὸς τὸ λαβεῖν τὰ ἀλλότρια) καὶ σὺν μὲν μεγαλοψύχοις εἰς προθυμίαν διεγείρασαν καὶ κοινωνικοῖς, ἐκ τῆς πλησίον πτωχείας, ὃ φασιν, εἰς τὸν κρείττονα ἁμφοτέρους λύτλουσι· σὺν δὲ ὃ μηδὲν ἔχον προσπηδῆσαι, καὶ τὸν πλοῦτον πένησι φιλοτίμως προσχωρήσαντας ΚΑΙ μονήρη βίον διαγελᾶσθαι καὶ ἰδιάζοντα, ὃς οὐ τὸ πλοῦτο ἔχειν αὐτοῖς προσήκον Θεοῦ αἰτεῖ πλούτων πλουτοῦντας, οὐ τὰς τῆς ζωῆς ἐλπίδας διήρτησαν, καὶ προσ οὐ μόνον ἔγνωσαν ἀφορᾶν, ἀφ' οὗ πλούτῳ προσεῖχον, καὶ πᾶσι τοῖς ὑλικοῖς ἀπέπτυτο. Σωφρονοφροσυνίῳ δὲ καὶ τὸ μέτριον οὕτως ἦρε, καὶ τοσαύτην ἔδοξεν αὐτῆς τῷ σωφρονεῖν, ὡς μηδεμίαν ἄλλην τῶν ἀρετῶν αὐτῇ προσβάλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ μητέρα καὶ φύλακα τῶν ἄλλων εἶναι πασῶν· οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ χωρεῖς ἐκείνης ἀπάσας σώζειν, οὐδὲ ἐχέγγυον σώζειν, οὐδὲ ἀσφαλές, ἀλλὰ πόνον (φθορὰ) εἶναι μάταιον καὶ κενόν. σωφροσυνίῳ δὲ καὶ πρᾳότητα τίς οὕτω τετίμηκεν, ἢ προσὸς ταύτην ἠρέθισεν; ὡς μικροῦ

17 *Iohannes Ecclesiæ ordinandæ negocium suscipit.*

a. Kor. 11. 16.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ κρείττω καὶ ὑψηλοτέραν αὐτὴν δόξαι, ἢ ὥστε τὸ βάσιμον εἶναι φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὸ ὑπὲρ αὐτὴν κεῖσθαι νόμον, ἢ τάξεως φιλοπονίας εἶναι μᾶλλον, ἢ ἐντολῆς. ἀγάπησεν ὁ τὴν βασιλικωτάτην τῶν ἀρετῶν τίς πλέον ἠγάπησεν, ἢ ἐζήλωσεν; ὡς ἐπ' ἀμφιβόλῳ κεῖσθαι, πότερα σὺν ἐπαίνοις πλείοσιν ἐπὶ ἀρχὴν, ἢ σὺν πλείοσι κατὰ αὐτὴν ἔρωσας. τίς γὰρ οὕτως αὐτόζηλος λίθος, καὶ τὴν καρδίαν ἀκίνητος, ὡς εἰπεῖν, ἢ ἀπίθανος, ὡς μὴ σὺν ὑπὲρ αὐτῆς λόγοις ἀκούων ἥπιός τε καὶ ἵλεως τὴν ψυχὴν γενέσθαι, καὶ πρὸς τὸ πλησίον διαθερμανθῆναι φιλίαν, τῆς Παύλου τε ψυχῆς ἐκμαγεῖον εἶναι νομίσαι τὴν ἐκείνου ψυχήν; εἰ δὲ καὶ τὴν τῶν ἐκθρῶν ἀγαθῶν ἔκπωσιν ὁ Παῦλος κατηύξατο ἑαυτῷ, καὶ φανερὸς γέγονε τοῦτο μᾶλλον αἱρούμενος, ἢ σὺν τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ ἀπίστοις ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ κεῖσθαι μερίδος, καὶ τὴν καρδίαν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων ἐπυροῦτο σκανδάλοις, ἀλλ' ἡ αὐτὸς σὺν ἦλθον πέφλεκτο τὰ σωλάγχνα τῇ πρὸς τὸ πλησίον στοργῇ, καὶ τῆς τῶν πιστῶν προεκέκαυτο σωτηρίας, εἰ ὧν πιστεύειν ἄξιος αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅταν σὲ λέγων ἐν τῷ ἠθικῷ τῆς ἐν ταῖς προάξεσι τοσαυτακοσῆς τεταρτῆς ὁμιλίας· Ἐβουλόμην, εἰ οἷόν τε, ὑφ' αὐτῇ τὴν ἀγάπην, ἵν' οὕτω ὑμᾶς ἔχω, ὑποδείξασθαι. σὺν γὰρ ἐμοὶ πολλοστεύουσιν ὑμῶν, σὺν τὸν ὃ φάος. μυριάκις γὰρ ἀπολλύμην, καὶ πάλιν ἐζῶμην.

18 *Iohannis curae etiam versus exteros.*

Ταῦτα δὲ οὐκ ἐν μόνῃ τῇ Βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπῆρχε ποιῶν, σὺν τούτοις μόνοις ἦσκει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ γῆς ἐξετείνετο, καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἔμελε τούτῳ πασῶν, καὶ ὅρος ἵν' αὐτῷ τῆς φροντίδος, τὰ τῆς γῆς πέρατα. σὺν γὰρ ἐκείνῳ μέλον πράττειν καὶ φιλοτησίαι, καὶ ἀγρῶν κτήσεις, καὶ βαλαντίων ἀδρότητες, καὶ εἴ τι ἕτεροι τῶν τοῖς πολλοῖς ἐκθύμως κατουδαζομένων, ἀλλὰ τοῦτο ἴσον αὐτῷ ὃ δὴ πάσης ἀγέλθμου τῆς φροντίδος, καὶ ἐτέων ὀπὴς, καὶ μύωψ εἰς καρδίαν παρδυόμενος, καὶ φλεγμὸς ἀσθενὴς, ὑφ' οὗ νύκτα καὶ μίαν ἡμέραν ὑπέμεσεν τὸν ψυχὸν, ὁ πρὸς τὸ ἐλθρὸν καὶ ἡμῶν πόλεμον ἄπαυστος αὐτῷ πόλεμος, καὶ ἵνα τοῖς πρὸς ἡμᾶς λόγοις καὶ ταῖς πυκναῖς παρδυνέσεσιν εἰρήνην αὐτῷ ἅς ὑπουλαῖς ἔχῃ. ὃ διωθῆται τὸν ἔφοδον, καὶ, τότε εἰς αὐτὸν ἦκεν, μηδενὰ τῶν κλητῶν μὴ τῶν τότε, μὴ τῶν εἰς ὕστερον, ἑξῆς τὸ τῶν ἐκλεκτῶν κλῆρον ἑαυτῷ πεσεῖν, καὶ τῆς ἀρίστερᾶς ἡμέλθαι μερίδος. μετὰ ταῦτα αἱ συνεχεῖς αὐτῷ ὁμιλίαι καὶ διδαχαὶ, καὶ ὃ μηδέποτε λήγειν τὸν θυμὸν ἐκείνῳ γλωττῆς καὶ ᾠδικῶν τῶν ἡμετέρων ψυχῶν κατατρυσαν. μετὰ ταῦτα αἱ πολλαὶ τῶν λόγων σειρῆνες, ὁ τῶν ἀγαθῶν σωρὸς, ἢ τῶν θησαυρῶν θάλασσα, αἱ τῶν ψυχῶν ἀδάπανοι πανδαισίαι, ὁ τῶν ἀγγέλων ἄρτος, αἱ οἰκουμενικαὶ πράξεις. εἰ δὲ καὶ ἐφοδοι πρόνοιαι αἰθυτῶν, τῶν ὑπὲρ πολὺ τὸ χρεὼν μεμαρκεῖν δοκούντων εἶναι καὶ πανομένοις, ἐν ἀσουσῇ θέλουσι, ἃ δὴ καὶ γηροκομεῖα καλεῖν ἔθος, ἀξιέπαινον ἔργον καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλέων πεποιηκότες εἰσίν· ὁ τὸν ἐφοδὸν τοῦτον τὸν μεμαρκῆ καὶ ἀδάπανον, σὺν λόγοις φημὶ σὺν ἡδίστοις, ἐκάστοτε χορηγῶν, τὸν ἄφθονον ἀμοργόν, ὃ ἀληθὲς νέκταρ, οἷς ψυχαὶ πεινῶσαι ἀμπώτεις τρέφονται καὶ καταρδονται, καὶ γῆ οὖσαι καὶ ξηραὶ καὶ ἄβροχοι, καρποφορεῖ Θεῷ μετουσίας καθίστανται, ὁ τοιούτοις τοιγαροῦν τῆς ἐφοδῆς φροντίδος, ὁ μὴ πρέπων μόνον, ἀλλὰ καὶ νῦν μὴ τέλος πολλοὺς τῶν πεφορτισμένων ἀνίας, καὶ πραύματα ψυχῶν θεραπεύων, καὶ λύων αἰχμαλώτους τῆς τυραννούσης χειρὸς, καὶ πολλὴν παρεθήκην τοῖς σωζομένοις διδούς, ἢ ταῦτα διανεκῶς ἀύσας γλωττα, ὧνος αὖ τυχοι γλώττης ἄξιοι αὐτὴν πλεκτούσης ἐπαινον; μᾶλλον δὲ πόσων γλωσσῶν; ἀλλ' οὕτω μὲν τῆς τοιασδε καὶ ψυχῆς καὶ γλώσσης οὐδὲ αὐτὸς ἄξιος ὁ κόσμος, κατὰ θεῖον εἰπεῖν ἀπόστολον. οὐ δὲ ἀχ ἁπλῶν Κωνσταντίνου μόνον οἰκοῦντες ἐκείνῳ φροντὶς, ἀλλὰ χρεὼν πάντες, οἷς ὁ πλοῦς ἐφορᾷ· τὸν Φοινίκιον μαθὼν εἰδώλοις ἐπὶ καὶ δαίμοσι καὶ μιαροῖς ναοῖς παρανέχουσαν, ὑπὸ τὸν βασιλικὸν διάδημα παρεσκεύασεν λαῶν, καὶ χθὲς συχνὸν, ὡς αὐτὸς ἔπεισεν ἁλίσκειν, εἰς δεῖν σωτηρίαν πολιτῶν λαῶν, σὺν μὴν μιαροῖς ἐκείνοις ναοῖς εἰς ἔδαφος καταβάλλει,

Ecp. ια λη.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καταβάλλει, ἱερεῖς δ' ἀντεμίσησι, καὶ μοναχοὺς ἀπιπέμπει θερμὸν τῷ ζήλῳ πνέοντας, καὶ τὴν πίστιν ἀρίστα διακριβωμένους. πρὸς δὲ καὶ Κελτῶν ἀκούσας τῆς Ἀρειανικῆς ἐίσω θήρας κέρδους, οὕτως ἀντετάξατο πάσῃ τῇ πονηρίᾳ, πρεσβυτέρους ἅμα καὶ διακόνους ἐς τὴν Γαλατίαν θείας ἀποστολικὰς βίβλους, καὶ μὴ τῆς γλώττης ὁμοίως καὶ συγγενοῦς ἐχούσας, ὑγιαίνοντας δὲ τὴν πίστιν λαβεῖν, καὶ αὐτοὺς συμμεμίχθαι τούτοις πρεσβεύσαντας, ἀρκούντως δ' ἂν τις ἐκ τῆς ὑγιοῦς πίστεως αὐτοὺς ἐπάγοι. "ὡς δὲ καὶ Σκυθῶν ἄλλο γένος μαθεῖν, οἱ πρὸς τῷ Ἴστρῳ ῥοᾷς οἰκειοῦνται εἰσί, διέφθειρε μὲν τὸ τῆς εὐσεβείας πάθος, τὰδε ποτίσαντος ἀσπορεῖν, γνώριμα Λεοντίῳ τῷ τότε τῆς Ἀγκύρας ἐπισκόπῳ ποιῷ. καὶ ἐπεὶ ἔκφυλος ἀνδρῶν δύπορος ἐν τοῖς πρὸς τοῦτο ἐπιτηδείοις, τοιούτους ἔκριθεν λαβεῖν, ἐς οἷς ἔφημεν ἀπιπέμψας Σκύθας, ὁδηγεῖ πρὸς ἀλήθειαν. πρὸς τούτοις τὴν Μαρκιανοῦ αἵρεσιν εἰς ἕνας τῶν τῆς αἰτωλῆς κωμῶν μαθὼν ὑφέρπουσαν, καὶ συχνοὺς ἐπικλέπτουσαν, οὐκ ἀνεκτῶς ἔχειν, οὐδ' ἀνάσχοιτο καὶ χρόνοις ἐπιτρέψαι ὃ γιγνόμενον, ἀλλ' ὕβρις βασιλικὴ δυνάμει καὶ τῇ πρὸ ἑαυτοῦ ζηλοτύπου αὐθεντίᾳ, γράμμασί τε πρὸς τοὺς ἐκ γειτόνων ἐπισκόπους διαιτήσας, ὡς ἵνα φθορὰν καὶ νόσον οὐ τὰ μέτρια λυμαίνεσθαι δυναμένην, μακρὰν γένεσθαι τῆς ἐκκλησίας πρόσκυσι. ἀλλ' ὅπως μὲν αὖτις καὶ Παῦλον ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἔχει, μετέπειτα ἤδη δεδήλωται.

Δεῖ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμνησθῆναι, οἷς ἐκεῖνος, τῆς γλώττης αὖτις σιωπῇ ἐχούσης, ἠρόλητο, καὶ οἷον ἔργον καὶ οἰκονομίαν ἔπαλτο. τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐπισκεψάμενος διαλώματα, καὶ δώρων οὐκ εἰς δέον πάμπολλα δαπανώμενα, τοῦτο μὲν, ὡς τινα φορὰν ἄλυσι, ἴσησι τοῦ δαπανᾶν· μετοχετεύει δὲ πρὸς φιλοπενίαν τὴν ὄντι καὶ φιλανθρωπον ἀφορμῶν· καὶ νοσοκομεῖα τοῖς ξένοις ὁσίῳ Θεῷ ἐγγίζων οἰκοδομήσας, ἐκεῖ τὰ πρέποντα ῥέειν πρὸς διακονίαν, πρεσβυτέρους τε ἐπιτάξας, καὶ αὐτοὺς τῶν ἀγαν δυλαβῶν καὶ ἀζύγων, ἀλλὰ καὶ ἰατροῖς τοὺς δοκιμωτάτους εἰς τοῦτο τῶν ἀνθενῶν ἐπιμέλειαν. ἔπεσι δ' ἔργον αὖτις δὲ φρονεῖν ἥκιστα μέτεισι, δεῖ τῶν χειρῶν τὰ γλῶσσαν. ἅπερ δὴ καπηλὸν οὐ παγμένως, ἀλλὰ πλημμελῶς ἐχούσας, δίκαιος μὲν καλῶς, οἰκονομεῖ δ' ὅμως καὶ ὁ πρὸς αὐτὰ φιλοθέως. τούτων γὰρ ὅσαι μὲν φρενῶν ἦσαν καὶ ἡλικίᾳ νεάζουσαι, διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἡδονὰς δυπρόσιτοι, δύσπορον χρῆσθαι γάμῳ κελεύει, βέλτιον ἡγησάμενος ἐν τῷ ἀσφαλεῖ τὰ πρεπούσης τὸ μὴ χρεῖος φόβων ὑφηλοτέρου. ταῖς δὲ τὸν βίον ἀπουδαιοτέραις, καὶ ὅσαι τῶν ἄλλων ἀφηλικέστεραι καὶ μὴ ἔλαττον ἢ ἑξήκοντα ἔτη γεγενῆσθαι, ταύταις δὴ ἡσυχίαις ἐᾶν σχολάζειν δ' ἐν προσευχαῖς πρέπειν, λουτρῶν δ' ἀπέχεσθαι καὶ πότων, καὶ τῆς κατὰ τὸν ἐσθῆτα πολυτελείας. ὃν δὲ τοῦτο ἀκόσμητον καὶ τῆς κατὰ λόγον οἰκονομίας ἔρημον καταλείπει, αἰδράσι λέγω καὶ γυναιξὶ ταῖς εἰς τὸν ἱερὸν σωφρονεῖν ἀπρωτήσεις, ἀλλὰ διαιρεῖ κἀν τούτοις καλῶς· δ' πρὸς μὲν νυκτὸς ὅτι πλείστοις κελεύει φοιτᾶν, ταῖς δὲ νυκτὸς μὲν οἰκουρεῖν, ἡμέρας δὲ κατὰ πολὺ τὸ πρόθυμον ἀπαντᾶν. οὕτω ποιῶν καὶ ἔργοις ἑαυτὸν καὶ φρονήσει τοιαύταις ἀναπολῶν, ἐπανιδεῖν Παῦλον ἀπρίσκοπος εἴη πᾶσι. καὶ ὥσπερ ἐκεῖνος ἀδιάπαυστον ἐπῆγε θάλπος, τέλιον, οὕτω δὴ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐκέκτητο τὴν τῆς ἐκκλησίας, ὅσα τε πρόσκειται τοῖς ἐπισκόποις πόθῳ, ὅς τε καὶ αὐτῆς μόλις φανεὶς ἐφῆς ἤπτετο· συμπόσια δὲ καὶ φιλοτησίας οὕτω πρόσδεε, καὶ βιωτικωτέρας ἔκρινε ταῦτα φιλοτιμίας, ὡς μηδὲ συνοπτῆσαι αἰδέσθαι μηδενί. διὰ τί; ὅδε μὲν χρέος ἀπολογήσασθαι, ἐπὶ δὲ πολλοῖς σκληρὸν καὶ ἄφιλον ἔδοξε τοῦτο, καὶ δὴ ψέγειν ἐτύγχανε. πρῶτα μὲν ὅτι ἑαυτοῦ τὴν ἡσυχίαν σπουδάσαι, καὶ σπουδαῖον ἄνδρα καὶ φίλον, εἴπερ τις ἕτερος, ποιησάμενος, οἵου τε καὶ πρώτου ἑτέρου τὸ γε περὶ κεχαρισμένου παμπληθὲς ἀπολόμενος εἰς τοσοῦτον, ὡς χιλίῳ καὶ μόνῳ κρίνεσθαι καθ' ἑαυτὸν ἀποζῆν, κρεῖττόν τε ἁρκὸς ὀρέσθαι καὶ σφόδρα ἀσιτος τις καὶ ἄδιψος εἶναι, καὶ ἴσον ἑκατὸν μηδὲ ζῆν τις δύοιτο, εἰς τὴν καταλήψει τῇ σκληρᾷ ταύτῃ καὶ σφόδρα ἵλεῳ ἐχούσῃ καὶ φιλοπόνῳ ἀγωγῇ καὶ τόμαχον διαφθείρας, χαλεπὸς ἐπὶ τοσοῦτόν τι τῶν ἀσιτησάντων καὶ

9 *Sumptus nō necessarios diminuit, viduas in ordinem redigit. &c.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ϗ τρεφῆ· καὶ ἁβρὸ τοῦτο ἀπλῶς ἐώρα πρὸς πᾶν ὅτι χαρίεν ὅτι τῷ λαμπρῷ, ϗ πλὴν ὀρέξιν ἐκκόψαι. αὕτη μὲν οὖν αἰτία μία τοῦ μὴ τέρψαι αὖθις ὁμόσιτον. ἔπειτα κρίνας καθ' ἑαυτὸν ἰών, ὡς εἴγε ποτὲ διάλοιπτο τοῦ ἡ φιλία ἁβροφερόντων, ἃ ἀξιώμασι, κοινῆς μετέχειν τραπέζης, διάγκιον ἔξει ϗ πρὸς ἑτέρους τοῦτο ποιεῖν. ἐπεὶ πῶς ἂν ἰδιῶται καθαρὸν αὐτοῦ ὃ ἀπροσωπολήπτου τε ϗ ἀσκοδιδάλισον; ϗ ὅτως εἰς πολλοὺς ὃ προῆγμα ἁβρὸν, οὐ μόνον ἔγκοπον ἑαυτῷ ἔσεσθαι ϗ ὀχληρὸν ἀμφιστήτῳ πρὸς τοιοῦτον ὄντι προσιασμῶν, ἀλλὰ ϗ προικοπιῶν πρέξει τοῖς διάγκαις, οἷς αὐτὸς εἴωθε σχολάζειν, προσευχῇ λέγω ϗ προσοχῇ, ϗ τῇ τοῦ καλῶν διδαχῇ· ὧν ὅτως ἐγίνετο, ὡς ϗ αὐτῆς πολλάκις τῆς μικρᾶς ἐκείνης ἐφῆς καταλιγωρεῖν, οὐχ ὅπ ϗ τραπέζαις ἔχειν δίδοναι σχολὴ, ϗ τοιούτοις διονήτοις ϗ προθύμοις, ἐφ' οἷς ὅσον ἐπὶ σὺν αὐτὸν λέγειν ὃ ἀποστολικὸν ἐκεῖνό φημι· Οπ οὐκ ἄξιόν ἐστιν ἡμᾶς καταλιπόντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, τραπέζαις διακονεῖν. ἄλλως τε ἦ, καὶν ἔδοξεν αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν, διάγκη τοῦ δύο πρὸς τοῦτο συμβαίνειν θάτερον, ἢ ἀφέλμον τῆς συνήθους ἐφῆς, διαγκάζεσθαι μετέχειν τοῦ παχυτέρων, ϗ ὧν ὁ κηρὸς ἐδίδου σὺν ὁμοσίτοις μεταλαμβάνειν (ὅπερ ἐγὼ ὅπως αὐτῷ συμφέρον, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀδυνατον τῷ σωμάτι, καθάπερ ἔφην, διεφθορότος καὶ πονήρως ἤδη διακειμένου) ἢ τοῦτο φθύγγεται, ὃ τῆς λεπτῆς ἐχόμενον ϗ μηδὲ πλουσίοις ἐρκύσης ἐφῆς, ἀκμὴν τοῖς στενοχωρίοις ὑπειλῆφθαι ϗ φορτικόν, ϗ ὃ ὅλον τύφου καὶ κενῆς δόξης πρᾶγμα διαπόμενον. ἔργον μὲν οὖν αὐτῷ ἀπουδαιότατον, ϗ ὥσπερ δή φασι, καὶ ἀσχολίας ἐλεύθερον, ὃ τῇ προσευχῇ προσκεῖσθαι καὶ προσοχῇ, καὶ τοῖς εἰς Θεὸν ἅγιος. πλὴν σὺν τοῦ κοινοῦ ἐμέλει στενάξεων, καὶ ὅσα δὴ ϖ κρεῖττον ἔχει παραμένον, οἷς νυκτερινῆς καὶ ὀρθρίου ϗ τῆς καθ' ἑαυτὸν δοξολογίας, ἀλλὰ καὶ ὃ φάσκειν σὺν ἄλλοις τῆς νυκτὸς διάσαντα, ἐς ἃς τὸν ναοῦ πύλας προῆλθον ἀνοίξαι, Ιωάννου φιλοπαμήματα. ἰοῦ ἴθι ὁ ἁλιεὺς οὐ στενίαν μόνον ὀξύτατος ἀλλὰ μὴ τοῖς πολλοῖς ἔνδηλα τοῦ γραφῆ, διόπερ τε καταστοχάσασθαι τῆς τοῦ λέγοντος διανοίας (καὶ τοῦτο δὴ ὃ τοῦ Σαλομῶντος, Ρήσεις γνώσεως σοφῶν ϗ αἰνίγματα) ἀλλὰ καὶ ἑρμηνεῦσαι ὃ νοηθὲν διήκοντα ἐς διαφωτίσαι, ἐς ὃ τοῦ λόγου δῆλον αὐτῷ ϗ τύφλῳ θέσθαι, τοῦ ἐκ τοῦ πάντος αἰῶνος διγλωττότατός τε καὶ ἱκανώτατος. τοῦτο πάθος μὲν ἰοῦ καὶ πρὸς πάντας σὺν σοφοὺς τε καὶ μακαρίους ἄνδρας, προφήτας φημὶ καὶ ἀποστόλους, καὶ ὅσοις δὴ διὰ πνεύματος ὁ λόγος προήχθη, ἀμέλει ϗ ὅσαν ὥραν τοῦ βιβλίων αὐτοῦ εἴχετο, καὶ τοῖς ῥήμασιν ἐνετύφα (τῷ γὰρ ὁμοίῳ, φασί, ὃ ὅμοιον) Παύλῳ ἦ τῷ κήρυκι καὶ προσετετήκει, καὶ ἰμέρεις πᾶσιν ἀπορρήτοις αὐτοῦ στομώσεται, καὶ λόγοις τοῖς ἐκείνου διέζη. ϗ δῆλός ὅτι πολλαχῇ τοῦ λόγων αὐτοῦ μεμνημένος, ϗ τοῦτο ζηφῶ ἡδείαν ποιούμενος, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ φλογὸς προαμύθιον. ὅταν ϗ κτ' τὰς δρομὰς ἐρασάς ϗ πρὸ δέκα καλῶς ἔχοντας, καὶ πεπεῖσθαι τάτε ὁμολογεῖ ϗ δυσαποπαύστως ἔχειν· καὶ ὡς ἄλλαχοῦ μὲ αὐτῷ ἡ ὁρμὴ τοῦ λόγου, τοῦτο ἦ εἰς μνήμην ἐλθόντι, καθάπερ ἐπὶ ῥιπῶν ἀλαλαὶ δεσμῶν, καὶ ὅτι πολὺ στενεῖναι φιλεῖ, ϗ μὴ ῥᾳδίως ἀπαλλαγῆναι δύνασθαι. ὅτου πολὺς αὐτῷ καὶ ἀπέρρητος ὁ πρὸς Παῦλον πόθος, ὥστε ἁρμόζοντος εἰπεῖν, τοῦτο εἰ Ιωάννη Παῦλον, ὅπερ Παύλῳ Χριστὸς ἐτύγχανε, μᾶλλον ἦ καὶ Ιωάννῃ κτ' Παῦλον Χριστός· ἐπεὶ ϗ τοσοῦτοι κἀκείνου δῆλ Χριστὸν ϖ πρὸς Παῦλον ἔρωτες.

Παροιμ. ε. ε.

Περιξ. ε. β.

20 *Commentarij in epistolas Pauli, & Procli vita.*

Τάτε τὰς ὕπτιο λαβὰς ἐντυγχάνοντα τ' μέγα τοῦτον Ιωάννῃ φημὶ, ϗ μηδέτερα αὐτὰ ἐμμηδὲ ἐς ἐφῆ ἡδίονα ποιούμενον, ἀλλὰ ϗ, ὡς οἷόντε, δι' αὐτῶν, οἷος πλὴν ψυχὴ ὁ Παῦλος, κατα μαθεῖν γλιχόμενον ἔρως εἰσῆλθε τοῦ ϗ ϖ νοῶ σκιρτᾶσαι τὸν ἐν αὐταῖς, ἐς τὸ κάλλος ϗ βάθος, ὅπερ εἰσέπι τοῖς πολλοῖς ἄδηλον ἰοῦ, σκιαλύψαι. ἔργου τοιγαροῦν ἀψάμενος, ϗ πρὸς λέξιν ἅμα ἁβρὸν διερμηνεύων, ὑπεδιάζων πως ἐς διαδυόμενος καθ' ἑαυτὸν ἰών· ϗ τοῦτο ἦ πάντως ἐπὶ τοῦ σφόδρα φιλεῖ ϗ ἀρέσκειν ἀπηχῶς βουλεῦσθαι. τὸ ἦ ἀμφισβητούμενον "οὕτως ἰοῦ, εἰ ὦ Παύλῳ κτ' γνώμην ὁ πόνος, εἰ καλῶς ἐφικνούμενος ὅτι τῆς αὐτοῦ διανοίας,

νοίας, καὶ μὴ πόῤῥω τῆς ἀληθείας βάλλων ἐκ τοῦ σκοποῦ. τοῦτο κἀγὼ νοῶν τρέφομαι καὶ διηπορημένως, μάλιστα τὸ τοῦ Θεοῦ δεδιὼς διασαφῆσαι αὐτῷ τὸ ἀμφιβαλλόμενον· οὐκ εἰς μακρὰν ὑπελύετο τὸ ζητούμενον· καὶ ἡ λύσις καθαρὰ, καὶ μηδὲν ἔχουσα δυσμαθὲς ἢ ἀμφίδοξον, οὗ ῥᾴστος θαυμαστὸς οἷος. ἐκ γὰρ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας ὅστις καὶ τῶν ὁδῶν ἄξιος. αὐτὴρ πῆς τῶν ἐπὶ-
5 λειψις καὶ τὴν κτίσιν κόσμον ὠφελείας διέσπασε· ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ θεαθεὶς ὀφθαλμοῦ, καὶ εἰς βασιλέα διαβληθεὶς (φθόνῳ τοῦ πικροῦ φθόνου καὶ τῆς τοῦ ἐχθροῦ μοχθηρίας) τῶν βασιλείων ἅμα καὶ τῆς τιμῆς ἀπελαθείς). ὡς οὖν ἐκ πολλοῦ ἐώρα τὸν βοηθήσοντος ἐρημίαν, σωθεὶς οὐδὲν δυ-
σχερῶς οὕτω καὶ διέξεισιν ⟨AV⟩ καιρὸν ἔχων, ὁπόθεν ἑτέρῳ φερομένῳ ὀφθεὶς ἄξιος, ὅπου μὴ τῇ μακαρίᾳ ἐκείνῃ ψυχῇ καὶ συμπάσχειν τοῖς τοιούτοις προῃρημένῃ, καὶ ὡς οὐκ ἄλλῳ τὸ πρὸς
10 βασιλέα παῤῥησιάσασθαι οὐδὲ ὁ Ἕρμος, οὐτ' ἄλλο τὸ ἀξίωμα δίδωσιν ὡς ἐκείνῳ, αὐτὸς καὶ διὰ μέσου πίπτων τῷ μακαρίῳ πρὸς ὄψιν ἐλθεῖν. ⟨AV⟩ ὃ μαθόντα νυκτὸς ὑπηρέτας τινὰ ἀφιξιν, ὡς τῆς ἡμέρας οὐκ ἀσφαλῆ τὴν ὁμιλίαν αὐτῷ ἐποιοῦντο· ὑπηρέτας δὲ καὶ τῷ θεσπεσίῳ
Πέτρῳ εἰς τὸν αὐτῷ πεταγμένῳ, ἐπειδὴ ὁ ἀνὴρ ἀφίκετο, εἶπεν αὐτῷ διαθεῖναι τινὰ πρὸς αὐλὴν εἴσοδον. ἀλλὰ πρεπτέον τοῖς λεγομένοις. ἱκανὸς γὰρ ὁ λόγος ἡδονὴν ἐν-
15 θεῖναι ταῖς ἀκοαῖς μετὰ θαύματος, ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἀφίκετο καὶ εἴσω θυρῶν ἦν, ὁ Πέτρος ἀπεῖπε προσαγγεῖλαι. ᾧ κοιτῶνι μὲν προσελθών, ἔνθα σχολάζων ὁ μέγας πόνου εἶχεν, καὶ τῇ ἐρημίᾳ πρόσκωφος ἦν, εἰ χρὴ θυρῶν τε τὸ ὀφθαλμὸν προσαπελάσας καὶ διὰ ὀπῆς, ὡς ἐγχωρεῖν ἦν, διαβλέψας, ὁρᾷ ⟨AV⟩ Ἰωάννην ἐγρήγορον μὲν τῷ γράφειν, καὶ αὐτῷ προσ-
πονούμενον· ἀνδρὰ δέ τινα φαλακρὸν, οἵᾳ αἱ εἰκόνες ⟨AV⟩ Ἐλισαιέως ἔχουσι, πλατὺ δὲ γέλοιον
20 καθημένου ὅπισθεν τῶν ὤμων πήρειαν ᾧ μακαρίῳ προσομίξοντα, καὶ πρὸς οὖς ἐκείνῳ διαλεγόμενον. ταῦτα ἰδόντα τὸν Πέτρον, ἐξωθέν τινα οἰηθῆναι πρᾶξαί τ' αὐτὸ αἴσθησιν προσιέναι, καὶ αὖθις εἰ ⟨AV⟩ τῷ ἀγίῳ διαμιλώμενον. γνωρίσας τοίγαρουν ὁ ἐλήφθη, ᾧ ἀνδρὶ προσ-
μένειν κελεύει. ὡς οὖν πολὺ δὴ μεταξὺ ἦν, καὶ ὁ προσδοκώμενος ἐξελθεῖν οὐπω παρῆν, ἀπεῖπε πάλιν ὁ Πέτρος, τῷ ἀνθρώπῳ, πρὸς τοῦτο διαναγκάσαντος, εἰ τὴν ὁμιλίαν
25 παυομένην ἴδοι, προσαγγεῖλαι ᾧ μακαρίῳ. ὡς οὖν καὶ αὖθις διὰ τῆς ὀπῆς εἰσβλέψας ἑώρα προσεκπεπλεῦ εἰσέτι καὶ διεγρηγορῶς τὴν ἔντευξιν, ἄχθεσθαι εἰ καὶ ἱκανὸν νηπενθὲς οὕτως ἔχοντα διακόψαι ⟨AV⟩ λόγον, ἐπῄνει· αὖθις διαπορεῖ τίς τε εἴη λέγων, καὶ πῶς εἰσέλθοι, μὴ αὐτῷ προέσεσθαι ἀπελθεῖν. βραχύ τοίνυν ὑπισχνεῖται πάλιν, εἰ ὁμοίως ἴδοι αὐτὸν καὶ
30 ἔτι χαμαιρεῖ τὴν ὁμιλίαν, ἐπεὶ καὶ τὸ ξύλον ἤδη κρουσθὲν εἰς τὴν σιωπὴν προκαλεῖται, προσελθὼν ᾧ διαθεσθαι, διομίλητα τὰ λοιπὰ πρὸς αὖθις εἰ λέγει μέχρι τέλους τῆς τοῦ ὁρμηθέντος δοξολογίας, καὶ θύρας ἐκπέμπει διακελευσάμενος εἰς τὴν ὑστεραίαν ἐπιμεληθῆναι. ἦκε τοίγαρουν ὁ αἰθέριος, καὶ ὁ Πέτρος μηνύσας θᾶττον ἄπιστι, καὶ τὰ αὐτὰ πάλιν
35 ὁρᾷ, μηδὲν ὑποδύσης τῆς ὁμιλίας. διὰ ταῦτα οὖν καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν ὑπομονὴν μὴ θαῤῥήσας, ἐπῄνεσε λυπηρῶς λυπηρὸς τῷ ἀνδρὶ φανείς, καὶ ἐγκαλεῖσθαι νομισθεὶς δίκαιος, ὅτι ἀνθρώπῳ ἀνθρωπίνοις ἐμπεσόντι κακοῖς, καὶ καιρὸν βαρύτητι χρησαμένῳ μὴ χρηστὸς φαίνοιτο, μηδὲ τὰ δυνατὰ σωφρονοῦντος, ἀλλ' ἑτέρως χρείζεται μᾶλλον, τὴν εἰς τὸ μέγα εἴσοδον αὐτὸν ταῖς ἀναβολαῖς καταπείρων. ἐκείνου δὲ θαῤῥαλεωτέρως ἔχοντος εἰ τοιοῦτον, ἀγνοῶ πάσαν αὐτοῦ αἴσθησίν τε καὶ γνῶσιν τοῦτο συμβαίνειν, ὡς ἤδη πολὺ μὲν τῆς νυκτὸς ἰούσης, μηδὲν δὲ ἡ ἔντευξις προσηλάττετο, πάλιν δὲ ξύλον κρουσθέν, λύπης (φθόνου) καὶ βαρυθυμίας μεστὸν ᾧ ἀνθρώπου ἀποπέμπει, οὐ μὴν ὥστε καὶ ἀπογνῶναι τὴν εἰσαῦθις ἐπανόδου. ᾧ δὲ Πέτρῳ θαυμάζειν μὲ ἀπεγνωσμένως ἐπῄει· ἐγκαλεῖ δὲ πρῶτον ἑαυτῷ, ἑαυτῷ δὲ μεμφεσθαι μᾶλλον, ὡς καὶ τὰ αὐτὰ ἀμέλειαν τοῦτο συμβαῖνον. διὰ ταῦτα δὲ σωθεὶς ἑαυτῷ πήδησι πολὺ βεβαίας μὴ προσέσθαι ξυφίου, μὴ ὕπνῳ εἶξαι, μὴ βραχὺ τῶν θυρῶν ἀνοῖξαι, ἕως αὐτῷ ἤνοιτο ἢ ᾧ ἀνθρώπῳ προσῇ τὴν θύραν τὴν εἴσοδον, ἢ μαθεῖν τίς εἴη ὁ τὰς προ-

ῥαβούσας

λαβούσας τὴν εἰσαγωγὴν ὑποκλέψας, ὡς ὃ οὕτω δεῖ θυρωρὸν ἐν ὁμματοστόμῳ ὄντα ἔσω κλῆσαι τὸν ὄλῳ τῷ σώματι ἐπιόντα, εἶτα μὴν αὐτὴν νύξαι, καὶ ὁ δι' ἀθέρος ἤδη πρίων. Οὐδὲν οὖν ὁ Πρόκλος ἀπημύνησας, θαρσεῖ, ἔφη· ἀκλειδὴς γάρ ἐγώ σοι τὰ νῦν φύλαξ, καὶ εἰσεῖς εἰς δεῦρο πρὸς μηδένα εἰσέλθοι, ἀλλ' ἐμοῦ τε καὶ μόνος αὖθις εἰσελεύσῃ, καὶ κἀγὼ ὁμιλήσω σοι τὰ νῦν, καθὼς σοι βούλημα. τοῦτο εἰπὼν ἀπεισι δηλαδὴ παίζειν, καὶ τῇ ὀπῇ τὸν ὀφθαλμὸν ἐπισκοπῶν καὶ πάλιν ὁμοία τοῖς ἐμπρόσθεσι ἰδών, τὸν μὲν ὅμα θατέρᾳ τῶν ἀκοῶν ἐπιβαλλόντα, καὶ ὡς ἀπόῤῥητά τινα διαψιθυρίζοντα, τὸν δὲ χεῖρα μεταχειρίζοντα καὶ ἑοικότα γεάφειν τὰ εἰσηγούμενα, σιωπήσειν ὁ Πρόκλος οὐκ ἀθεεὶ τὴν δὲ τὴν ὄψιν γίνεσθαι, οὔτε μὴν εἰς ἀνθρώπειόν τι τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ἀγγελικόν τι χρῆμα καὶ κρεῖττον ἢ κατ' ἄνθρωπον. ὑπισχνεῖται τοίνυν, ἄπιθι, τῷ ἀνθρώπῳ φησὶ, καὶ καθ' ἑαυτὸν μόνε τῷ Θεοῦ δούλους. εἰκὸς γάρ σε καὶ ἀδούλητον αὐτῷ τὴν εἴσοδον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο κωλύεσθαι. ἐπεὶ βέβαιον κεῖσθαί σοι τοῦτο ἐν ἀμφιλόγῳ, μηδένα τῶν προκειμένων σῶμα, ἀλλὰ ψυχὴν ἡμᾶς εἶναι τὸν ὁμιλίαν. ἐγὼ γὰρ ἐν αὖθις ὁμοίως, ὡς αἱ παρακολουθοῦσαι δύο νύκτες μοι ἔδειξαν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ἀπῆλθε λύπῃ δηλῃ κάτοχος καὶ ἀπορίας κατάπλεως. ἡμέρας δὲ ἤδη γλυκούσης, μηνύειν τὸν μακάριον ἐπελθοῦσα μετακαλέσασθαι τὸν Πρόκλον ποιεῖ· καὶ τοῦ, φησὶν, ὁ παρὰ τῆσδε τῆς τρίτης ὡς ἡμᾶς ἐλθεῖν ἀξιώσας, καὶ τοῦτο πρὸ ἡμῶν λαβεῖν κελεύει; ὁ δὲ τρίτον, ἔφη, τῶν πρώην ἐφεξῆς νυκτῶν παρελήλυθε, καὶ παρέστηκε παρεσκευασμένον εἰς ὁρᾶσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ ἔτυχεν ἕτερόν σοι ὁμιλῆσαι, αὐθαδες ἐκομίσθη παρεσκευασμένον ἐγκοπὴν δοῦναι τῷ λόγῳ. ὁ θαυμάσας τε, καὶ τίς, φαίη, ὁ παρεσκευασμένος μοι καὶ ὁμιλήσας; εἶτα ὁ Πρόκλος, τοῦτο ἐοικώς, εἰπεῖν, ὁ παρεσκευασμένος σοι, δείξαντα ὑπὸ τῆς εἰκόνος τὸν Παῦλον, ὅτις ὁ Ἰωάννης παρὰ ὀφθαλμὸν ἵστατο, καὶ ἐμοῦ συνεχῶς εἰώθει παρεσκευάζεσθαι· ὃς καὶ διεφαίνετο καὶ ἐμοὶ σοι, φησὶ, καὶ τῇ γραφῇ προκειμένῳ ἡρέμα τοῖς ὤμοις ὑπακλινόμενος, καὶ πρὸς ὃ τι ὁμιλῶν (ὡς ὃ ἐμὲ οἴεσθαι) καὶ αὖθις ἐκεῖνος ταῖς ἀληθείαις ἐστίν. ἐγὼ τοιγαροῦν ὁ μέγας ἐπήκοον αὐτὸν ἐμαυτῷ τὸ θεῖον, ἐφ' οἷς ἐζήτεῖ μαθεῖν, εἰ καὶ νῦν ὁ ἀποστολῶν ἡ ἄξίωσις· καὶ δὴ τοῦτο δράσαι αὖθις ἐκεῖνον σιωπῶντα τὸν Παῦλον, καὶ τὸ λόγου καθάπερ δὴ δὲ μαθητὴ σιωπηρόμενον, καὶ τὸ ὅλον τοιαύτην γίνεσθαι τὴν ἄξίωσιν, οἵαν εἶναι ὁ ἀποστολῶν δοκεῖν, αὐτὸν δεῖν σιωπᾶν πλέον, ὅτι μὴ μόνον ὑπηρετοῦσαν τὴν δεξιὰν πρέχοντα. οὕτω πιστωθῆναι τὸν Ἰωάννην κελεῦσαι τὸν Πρόκλον ἀποστῆναι μικρόν· ἐκεῖνον δὲ ἐγκλεισάμενον πρὸς ἑαυτὸν πεσεῖν, καὶ δακρύων ὑποπλεῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, πολλὰ τῷ Θεῷ χάριν τῆς τῶν ἀμφιβόλων ἐπιλύσεως καθομολογεῖν. εἶθ' οὕτως ἐπιτρέψαι τῷ Πρόκλῳ, καὶ τὸν ἐπιοῦσαν νύκτα τὸν δι' ἀθέρος ἀγαγεῖν. μηδὲν γὰρ ἔτι φησὶ τοιοῦτον ἀφῆσεσθαι, καὶ τὸν κληθέντα παρεσεῖναι, καὶ ἀξιῶσαι περὶ τῶν προκειμένων· εἶτα τὸν Ἰωάννην ἐκεῖνον ὑπομένειν (πῶς γάρ; ὃς ἐν τοῖς τοσούτοις πυκνὸν τὸν θερμότητα ἐοικὼς ἐῶ) τὸ βασιλεύουσα περὶ αὐτὸν· καὶ τὸ μὲν βάθος ἐκεῖνα, τὸ δὲ ἀναπλησθῆναι, καὶ τῆς παρούσης αὖθις ἀξιωθῆναι τιμῆς. ὁ μὲν τοι χρυσοῦς Ἰωάννης ὀργῆς τε καὶ παρθυμίας ἐκ τοῦ μαθεῖν περὶ τῆς θατέρας ἐκείνης ὄψεως ὑποπλησθεὶς, καὶ οἷα δὴ μαθητὴς τῷ διδασκάλῳ ἐπιθαῤῥήσας, καὶ ἐλλείπουσα τῶν ὑπισχνῶν εἰς πέρας ἐνεγκὼν καὶ ἀμφισφήσας, πλοῦτον δωρήσατο τῇ ἐκκλησίᾳ μηδέποτε δαπανώμενον.

21 *Iohannis in reprehendendo parrhesia, & oratio in Eutropium.*

Οὗτος τοιγαροῦν ὁ περιφανὴς τῆς ἐκκλησίας αὐτὴρ, καὶ τῆς ἀρετῆς διδάσκαλος ἀκριβὴς, ζήλῳ θεῷ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας πυρούμενος, ἱερέως τε διελέγχων παῤῥησιαζόμενος, ἀλλὰ καὶ τῷ διορθώσειν μὴ προσιεμένους τῶν ἱερῶν ἀπείργων προθύρων, οὐ λόγῳ τε μόνον παῤῥύων, ἀλλὰ καὶ καινοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐν χωρῷ κολάζων τὸν μοχθηρίαν, ἔδοξέ ποτε καὶ βαρεῖ ὀλίγου ὑπεικεῖν τε καὶ ἡμερώτερος. καὶ τί γάρ, εἰ καὶ θεῖος ἔλεγχος ἔθηγε πραύματα; ἔδοξε δὲ τοῖς αὐλαῖς πρώτως νοσοῦσι καὶ τῷ θεραπείᾳ ἀπειγωσμένοις. ἐπεὶ

πῶ τίς οὕτως ἢ ὃ ἰατρεύειν ψυχὰς ἐμπροθέσμως, ἢ τὰ τρὸς τὴν ἰατρείαν φάρμακα, ἅ λόγον δηλονότι ἐκ τῆς οἰκονομίας ζήτησε, ἐμμελέστατός τε καὶ ἡπιώτατος, ὥσπερ ἤδη καὶ τροφαδῶν ὁ λόγος ἐδήλωσε; πολλὰ δὲ ἄλλ' ἔως μὲν τοῦ κλῆσαι ἐλεγχοι, ἐκ εἴσω τῆς ἐκκλησίας ἡ δοκοῦσα βαρύτης, οὐ πολὺ δ' ἄρθος ἦν, οὐδὲ ὃ τρὸς αὐλὸν μῖσος ἄγριον ἤδη καὶ μανικὸν, ἀλλὰ φορητὸν καὶ εὐδόσιμον, ἐκ οὐ πάρρω χιλίων τροβαῖνον ὃ δυσχερές. ἐπεὶ ὃ καὶ πολλῶν τῶν ἐν τέλει τροβιώσεγκε τοὺς ἐλέγχους (ἔδει γὰρ ἅμα ὃ τῶν τροσώπων ὑπερφυὲς, καὶ ὃ μεγάλα βλάψειν ἑαυτόν τε καὶ ἑτέρους δυνάσθαι, ὥστε μὴ ἀδεᾶ ἐκ δύετον εἶ) τὴν μοχθηρίαν, οἷα ῥύμην ὕδατος διπτεταμένου ῥέοντος καὶ ἅμα λείου ὃ πάντος φερομένου, ἀλλὰ ἀνακεκόφθαι τοῖς αὐτῶ λόγοις ὥσπερ ἐρύμασιν, ἵνα μὴ, τῷ ἄτρεστος εἶ καὶ τροπῤῥησισμένη, χύδην ἅμα πάντων χωρῇ, καὶ πολλοὺς ἐπάγηται τροὺς τὸν ζῆλον ἅμα τὴν τῶν πολεμωμένων ἐλευθερίαν) ἐπεὶ οὖν ὕτως ἐποίει καὶ διορθοῦτο αὐτοῖς ἐπαινῶν τὸν βίον κακῶς ἐκ ἀναγώγως ἔχοντα, τὸν μὲν ἁρπαγῆς καὶ πλεονεξίας, τὸν ὃ καὶ ἄλλοις πάθεσιν ἀνηκέστοις ὀκέτι φορητὸς ἦν, ἀλλὰ βαρὺς τὴν γλῶτταν καὶ δικτικὸς καὶ φανερὸς δύσχρηστος, οὐ τροῤῥὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἀλλὰ τροῤῥὰ ὃ τῶν ἐλεγχομένων κακόηθες· συνήρατο ὃ καὶ τῆς αὐτῶν τοῖς μάτην αὐτοῦ δι' ἔριδας γίνεσθαι βουλομένοις. Εὐτρόπιος γὰρ ὁ τὸν βασιλικοῦ τότε κοιτῶνος τροεστηκὼς, ἐπ' ἐξουσίας χρήσασθαι τῷ θυμῷ κατὰ νῶν τροσκεκρουκότων μὲν αὐτῷ, τῇ ἐκκλησίᾳ ὃ τροσπεφυκότων βουλόμενος, νόμον ὃ ἑαυτῷ πάθους ποιῇ, ἐκ πεῖθῃ βασιλέα νομοθετῆσαι, μὴ ἐξεῖναί τισι τῶν αἱρέσεων ἐχόντων τροσφοιτᾶν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἢ τροσφοιτῶντας ἐξῆναι καὶ πᾶσαν ἄδειαν αὐτοῖς ἐξωθεῖν. Ταῦτα ἐκεῖνος σπουδάζων κινῶν, καθ' ἑαυτὸν τὴν μάχαιραν ἀκονᾶν, καὶ ἑαυτῷ νομοθετῶν ὃ ἀσύγνωστον, πλὴν τὰ ἐπιφερόμενα καὶ λιμθία κλεῖον, ὧν μᾶλλον τῶν ἄλλων αὐτὸς δεήσεται. ἡ γὰρ θεία δίκη, κἂν μέλλειν ὡς ἔοικε πολλὰ τεφυκῶν καὶ βραδέως ὀπτεύειν τοὺς ἁμαρτάνουσιν, ἀλλὰ τότε γε καλῶς ποιοῦσα καὶ πόδας ἐπέσχε. καὶ γὰρ ἐκεῖνος μετ' οὐ πολὺ ὃ μέσου, τροσκεκρυμμένας τῷ βασιλεῖ μόνῳ ἔγκλησιν τὴν ἐκκλησίαν βοηθῆσαι, καὶ τροσφυγὼν ἐκεῖσε καὶ ἑαυτὸν ὡς ἱερᾶς ἀγκύρας ὑπολαβόμενος, τῆς αὐτῆς ὁ ἄφρων ἐζήτει τὴν σωτηρίαν, ὡς ἑτέρους ὁμοίως ἔχοντας σκῶλυσε σῶζειν. τίς ἀρ' ἂν νοῦν ἔχων καὶ μέτρον χρηστότητος καὶ δικαιοσύνης εἰδὼς, ἐλέους αὐτὸν ἄξιον ἔκρινεν ἂν; οὐκοῦν οὐδὲ ὁ μέγας τοῦ Θεοῦ νοῦθεσπος, καὶ εἰδὼς νέμειν τὸ ἔλεον ἐφ' οἷς δεῖ, καὶ οἶκτον ἐπιδεῖξαι ὅτε δεῖ, καὶ διαδιδάσκεσθαι τὸν συμπάθειαν. ἤδει γὰρ εἰς τοῦτο φέρειν καὶ ὃ τοῦ θείου, φησὶ, Ησαΐου, ὃ εἰς σαθμοὺς καὶ μέτρα κεῖσθαι τοῦτο Θεῷ ἅ ἔλεον. αὐτῷ τοιγαροῦν τροσὼ τῷ θυσιαστηρίῳ κειμένῳ, καὶ μόνον οὐκ ἐκθανεῖν ἀπὸ τοῦ φόβου μέλλοντος, οὐτ' ζηλώσας ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἵν' ἐώρα πάντως ἀπὸ τῶν ἐκείνου νόμων ἐξυβρισμένων, τ' καιροῦ τροσὼ τοῦτο καλοῦντος, δράσας ἐπ' ὀρίσαντος, ὥστε πᾶσι δῆλα θαι καθαφανὲς, ἢ λεγχέ τε αὐτὸν ὀπορχήσας καὶ λαμβάνειν ἐπόπτευεν τὸν καλῶς ἔχοντος ἐκέλευε νόμον. τί τοῦτο ποιῶν ὁ σοφώτατος; ἅμα μὲν τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην καὶ τοὺς τῆς τροφητείας νόμους ἐπαίρων, ἅμα ὃ καὶ τοῖς σφόδρα τολμηροῖς ἀποτεμνόμενος τὴν αὐθάδειαν, εἰς καιρόν τε καθεῖναι ἀπομιμνήσκων, ὅσον ὅτι τοῖς δι' ἀθεσπίας χρήσιμον ὃ φιλάνθεσπον. Ταῦτα τοῖς οὐ καλοῖς λογισταῖς, οὐδὲ ὃ ἐκείνου πνεῦμα γινώσκουσιν ἔξω τοῦ καιροῦ πίπτειν ἐδόκει, καὶ φορτικὸς ἐνομίζετο, καὶ εἰς ἀσυλλογιστίαν ὁ πάντων φιλανθεσπότατος διεβάλλετο· ὃ ὃ ἐμοὶ ὅλως φιλανθεσπία, καὶ ζῆλος ἀπ' αὐτῆς καιριώτατος, ἵνα εἰδῶσιν ἅ σκληρὸν πάντα πάσι καὶ ὠμόθυμοι, δι' ἀθεσπίαν ὄντες καὶ ἀθεσπίστους πτοώμενοι ἀθενείας, καὶ ἐπὶ ὃ χρηστὸν ἐν τοῖς τ' ἀδελφῶν πηγνύσθαι πάθεσιν, ἐν τοῖς ἑαυτῶν μαθήσωσι, καὶ τοθήσωσι, καὶ χρηστοὶ γένωνται μετάνοιας. οὕτως οὖν κατ' ὀλίγον ψυχὰς πισυῤῥάκαλεῖς ἐπὶ τροὸς αὐτὸν ἐστρέφετο μῖσος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τότε καὶ τὰ ἀδικήσαντα ταύτην, καὶ ὅσα μηδὲ πῦ ἐλθεῖν ἄξιον, ὁ λόγος νεμέτω τ' ἀκοάς.

Ελύτει

22 *Gesta in Arrianos.*

Ελύπει ⟨Ψ⟩ ἄγιον πρᾶγμα τὰ τότε καιρού, καὶ πυκνὰ ζήλῳ τῷ αὐτοῦ ψυχῇ ἐνεπίμπρα. καὶ γὰρ εἶσω τῆς πόλεως τότε τὰ στυγέδια τοῖς Ἀρειανοῖς ἦν· ὅπερ πολλοῖς αἴτιον κατέσχε τοῦ ἁπλουστέρων, τὰ τῷ αὐτῷ ἐκείνοις νοσῆσαι κακοδοξίαν. καιροῦ τοίνυν ὑπαντιδίου τυχών, εἰσῆλθε τῷ ἱερῷ πρωΐ σφόδρα, τῆς ἑορτῆς εἰς τὸ καλούμενον (ἦν δὲ τοῦτο τῇ ὀγδόῃ τῶν Ἐπιφανίων ἡμέρᾳ) Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Βασιλεῦ, εἴ τις τῷ καλῷ τούτῳ καὶ πολυτίμῳ, διΐξας ⟨Ψ⟩ διὰ τῆς κεφαλῆς στέφανον, λίθους τινὰς ἀζήλους καὶ ἀμαυρούς ἔτυχε προσενείκας, ἆρά σοι ἀνεκτὸν ἔδοξε, καὶ οὐχ ὡς τὸ πρωτὸς δήπου δι' ἐκείνων ὑβριζομένου χαλεπῶς ἂν ἤνεγκας; τὸ δὲ τῷ ἀληθεῖ τὸ λόγου συγκατακρυσάντος, τί δέ, φησιν, ὑπὲρ τοῦ βασιλεῖ τῶν ὅλων δι' ὀργῆς εἶ δοκῇς, εἴπερ ἐν εὐσεβεῖ πόλει, καὶ ἐκ πρώτων ἐχούσῃ καλῶς, κακοδόξων ὄμιλος αἰσθάνεται κατοικεῖν, δέον ἢ τῷ ὑπεροφίῳ αὐτὸν ἀπαντᾶν, ἢ ἐμμένον ὡς τάχιστα ἀπελαύνειν; τούτων ἀκούσας ὁ βασιλεύς, τοὺς πρώτους αὐτῶν μεταπέμπεται, ὡς ἦν λῃστόμυος, εἰ ἄρα ἴσως τῆς φθορᾶς πεισθοῦεν δόξης, ὑπεροφίῳ ἀπειλήσας τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ τῷ τῶν ὄντων στέρησιν. ὡς δὲ ἐώρα μηδὲν μεταπειθομένους, τῆς πόλεως ἀπελαθεῖν κελεύει. καὶ ὅτω πολλοὶ τῷ πλανάρχῃ ἑξομοσάμενοι, τῇ ὀρθῇ πρωτεύουσι δόξῃ· ὅσοι δὲ μὴ ἦσαν τῷ κακίαν ἰάσιμοι, ἕστοι τῷ ὑπεροφίῳ κατακριθέντες, ἔξω τῶν τῆς βασιλίδος διέτειχον πόλεως. εἶτα χρόνου τινὸς διαῤῥύσαντος, ὑπὸ τῶν εἴσω τῶν βασιλείων αὐλῶν τὰ ἴσα νοσούντων καὶ ὃ λελῃθὸς συγκεκαυμένοι, ἀλλά γε καὶ παῤῥησίας αὖθις καὶ μικρὸν ὑπανοιγομένης, ἐθαῤῥησαν ἔν τισι τῶν ὀρθοτόμων ἡμερῶν, ἐν αἷς εἰώθασι γίνεσθαι στεφανίτεις, καὶ αὖθι τῷ πόλιν εἰσιέναι, καὶ πρεῖς τοὺς ἀναθεῖσθαι, ᾠδὰς τε λίνας αὐτιφώνους ᾄδειν, καθὼς εἶχον δόξης, στυπτηριώδεις. εἰς τοῦτο δὲ ἀναιδείας προῆλθον, ὡς καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις φάλλουσι ὀνειδίζειν ὃ ὁμοούσιον, καὶ εἰς ᾠδὴν αὖθις θεῖναι, ποῦ ποτέ εἰσι, λέγοντες, ⟨Ψ⟩ τὰ πεῖα μίαν εἶ προσκυνοῦντες δυνάμιν; ταῦτα τε μέγα ἀκούσαντα πολλῷ πλέον ὁ τῆς εὐσεβείας ἀνέφλεγε ζῆλος. ἐδεδοίκει γὰρ μή ὅ κακὸν παῤῥησίας ὅπου καὶ μικρὸν ἐπιλαθοῦν ἐντρέψῃ πάνυ τοῦ ἀφελεστέρου, καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν ἀπώμοτον αὖθις θέμενον ἐπαγάγηται πρὸς τὸ πλάνιον. ἀλλ' αὐτοσφίγγεται ἡ ἀρετὴ τῇ κακίᾳ, καὶ δυπφώνοις ᾠδαῖς καὶ αὖθις στυφθείς, ἐκ τῶν λαῶν διδασκάλου πρεῖ ὃ ἐώθησαν ᾄδειν, ὅτω τοὺς τῶν αἱρετικῶν ἡμαύρα κενοφωνίας. τί δὲ ἐνέδυ; φθόνος δυσκόλως τοῖς αἱρετικοῖς, καὶ θυμὸς ἄγριος, ὃς οὐ ἔστις, ἐκ τῆς μάχης, καὶ πρὸς ταύτας πληγαί, εἶτα ὑπουλαί, ἐκ τέλους δὲ ἑκατέρων θάνατοι· ὥστε καὶ ἔνια τῶν τῆς βασιλίδος διώκουχων, βέσσων αὐτῷ ὄνομα, τοῖς ὑμνῳδοῖς στυγαζόμενον, λίθῳ πληγῶσαι ὑπὸ μέτωπον· ὅπερ ὡς βασιλέα θαῤῥαμὸν αἴτιον τοῖς αἱρετικοῖς κατέσχε τὸ παύσασθαι δημοσίᾳ τοὺς ὕμνους ποιῶν. ἐσθὴν δὲ οἵᾳ καὶ πρεῖ τῶν αὐτιφώνων τῶν δὲ θαλασσῶν ᾠδῶν, τίς ἆρα ἐκ ἦρξεν αὐταῖς τῆς εὑρέσεως. Ἰγνάτιον γὰρ φασι ⟨Ψ⟩ θεοφόρον καὶ μύστορα πρεσβύτον Ἀντιοχεῦσι τοῦτο παραδοῦναι, ἅμα ἐκεῖνον θέοτέρᾳ παραλαβόντα, καὶ ἀγγέλως ἀντιφάλλοντας ἀλλήλοις ἑωρακότα καὶ ταύτῃ ⟨Ψ⟩ ὕμνον τῇ σταθῇ τελεσθῆναι πρεσφέροντας.

23 *Iohannis frequentes in mysteriis consecrandis ὀπασίαι.*

Καὶ τοῦτο δὲ τῶν πρεῖ Ἰωάννου ἱστορηθέντων ἦκεν πρᾶγμα ἄξιον. λέγεται γὰρ, καὶ πολλῶν τόμασιν ἀδεται, ὁσάκις ἂν ⟨Ψ⟩ θεῖον ἄρτον ἱερουργῶν ἀναφέρῃ, ἔνθοιο ὅλον γινόμενον, συμβόλοις τισὶ δὲ τοῦ Θεοῦ ἄγιον πνεῦμα ὑπὸ τὰ προκείμενα δῶρα καταβαῖνον ὁρᾶν. ἐνός γοῦν ποτε τῶν παιδαριδίων αὐτῷ λειτουργῶν γυμνῷ τινὶ τῶν ἀκυπόδων ἀνῶχθαι προσόντος τὸ ὀφθαλμὸν δὲ πρείργως αὐτοῦ προσβλέποντος, ἀκρουαθῆναι μὴ οὕτω τοῦ θαρείου τὸ πνεύματος· ἐκεῖνον δὲ μὴ ἀγνοῆσαι, ἀλλὰ ⟨Ψ⟩ μὴ λειτουργὸν αὐτίκα μεταχειρῆσαι τῆς σάστως, αὐτὸν δ' τῆς στυγνότητος ὅλως μὴ ἀκροᾶσθαι. εἶτα προνοοῦντος καὶ τοῦ μέλλοντος θεῖσθαι, προπετάσμασιν ἐπιτρέψαι τὰ ἱερεῖα ἀκατιχίζεσθαι.

24 *Mulieris hæretica deprehensa fraus.*

Ποῦ δὲ δὲ τοῦτο πρᾶγμα δίκαιον, ἐν μὴ τῶν πρεῖ αὐτὸ λεγομένων ὄν, ἐκόμως δὲ ἔχον ψυχῆ ὠφελεῖσθαι φιλοθέῳ, καὶ πρὸς ὕμνον αὐτῷ ἀκαθαρσίαν τῷ κλίσαντος ἐλᾷ δὲ ἄτως. ἀνήρ

τις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

της κατ' ἐκκλησιαστῶν, ἀλλ' τι ὁμόφρων Μακεδονίῳ τῷ αἱρετικῷ ἦν, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα ἐδοξάζουσαν εἶχε. τοῦτον ὁ μέγας ἀντέχεσθαι βουλόμενος, ἠξίωσε τῆς αὐτῆς γλώττης ποιῆσαι, καὶ τῇ τῶν πιστῶν προσρήσει ἐκκλησίᾳ. εἶτα ἐκκλησίαν πάλιν πείθει τὴν ἀμοίκησιν ἐπιτελεῖσθαι. ἡ δὲ γυνὴ, ἅτε δὴ γυνὴ, καὶ τοῖς ψεύδεσι μᾶλλον, ἢ τῇ ἀληθείᾳ προσέχουσα, ἔλεγε μὴ τῷ ὑδρὶ συμφέρεσθαι, καὶ τὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐκ ἐκρίνετο προεσθαι, τὴν δὲ καρδίαν οὐκ εἶχε συμφθεγγομένην τοῖς φαινομένοις. λαμβάνει τοίνυν μίαν ἀπὸ τινος τῶν πυθμενομάχων ἄρτον μελίδα, καὶ ταύτην ἐν τῷ λεληθότι τῇ παιδίσκῃ πιστεύσασα, τῷ τῶν πιστῶν ἱερῷ σεσθαι τῷ ὑδρὶ προέσεσι, μεταχεῖν τῶν ἀγιασμάτων προσκομισθέν. ἔπειτα ἄρτον λαβοῦσα, τοῦτον μὴ ὃν ἀφανεῖ πάλιν τῇ παιδίσκῃ δίδωσιν, αὐτὴ λαμβάνει ὃν ὂν τῶν αἱρετικῶν. ὡς δὲ τοῦτον τῷ στόματι προσῆγεν (ὦ τῆς φευκτῆς ἀνομάτος) εἰς λίθου φύσιν ἐώρα μεταβαλόντα. αὐτὴ μὲν οὖν ἐξεπλάγη ὁ γεγονὼς καὶ πιστεύσασα, τῆς μελίδος τῶν πιστῶν σεσθαι τῷ ὑδρὶ γένεται. ὁ δὲ λίθος ἔν τινι τῶν τὰ ἱερὰ τηρούντων ἀπετέθη οἴκων.

Ὀργᾷ δὲ ὁ λαὸς καὶ ζητεῖ τὸν Γαϊνᾶν ἤδη προδεδόσθαι τοῖς ἀκοαῖς· ὁ Κελτὸς μὲν ἦν γένος, ἐσθῆτι δὲ καὶ τῷ γνώμῃ βαρβαρος. ἐπὶ Ρωμαίοις δὲ γενόμενος, καὶ τῷ καταλόχῳ τῶν στρατῶν σωματισθεὶς, εἶτα τοῖς κατὰ μικρὸν προόδοις μειζόνων ἐπιτυγχάνων βαθμῶν, τέλος καὶ στρατηγὸς τῆς ἱππικῆς τε καὶ πεζῆς τῶν Ρωμαίων χεῖροτονήσας δυνάμεως. ἐπεὶ τῆς Ἀρείου δόξης ἐκθύμως ἀντιποιούμενος, ἐθάρρησε προσελθὼν βασιλέως ἕνα τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως τοῖς ὁμοδόξοις αἰτῆσαι ναόν. Ἀρκάδιος οὖν αὐτίκα (καὶ γὰρ ἐπῆν τότε τὸν βασιλείῳ) τῶν Θεοῦ καταπεμφάμενος δῶρον ἔδοσαν ἠξίου προσελθὼν αἰτῆσαι ἐπιτυχεῖν, ἀνδρείας τε τῆς ἐκείνου ὑπομιμνήσκων, καὶ ὅτι ἐώρα τυραννίδα ὑπὸ τούτου μηχανωμένην ἀφανιζόμενος, ὥστε τῇ θεραπείᾳ ταύτῃ, φησὶ, τὸν βαρβάρου ἀθανατισθῆναι θυμόν. ὁ δὲ πρώτα ἀρίστος ἐκκλησίαν ἀνὴρ Σοῦδεν τούτῳ τῶν θείου φόβου ἐπὶ ὅσον εἶχεν ἐκλαθόμενος ἀξιώματος, οὐ φησιν, εἴ τι δ' ἀν ἤθελε καὶ ἠμοιτο, τοιούτῳ δὴ προχωρῆσαι πολιτεύματι. πῶς γὰρ ἂν ἀνάσχοιτο φρενῶν καὶ εὐσεβείας μὴ πόρρω κείμενος, τὰς μὲν τῆς ἀληθείας λόγων ὀρθοτομοῦσας, ἐπὶ δὲ Χριστὸν ἕνα τῆς στρατιᾶς πελάδας εἰς ὁμολογουμένας ἔξω βαλόν, τοὺς δὲ βλασφήμων γλώττῃ καὶ ἀλμυρᾷ κατ' αὐτῶν κινουμένας εἰς τὸν οἶκον (φεῦ) τὸν ἐκείνου εἰσαγαγεῖν; ἀλλ' εἴ τι ἐπὶ ἄνδρα ἐκκλησιαστικὸν, ὦ Βασιλεῦ, ἐμοὶ τοῦτον κατ' ὄψιν προσάγαγον, ἀλλὰ ἀμέλει ἀκροατὴς μόνον τῶν λεγομένων γενόμενος. ἐγὼ γὰρ πείσω βραχέως, μὴ δεῖσθαι βιαίως βουλεύεσθαι, ἀλλὰ μηδ' ὅλως χρῆναι τοῦτο. ἤδη τούτων ἀκούσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν βιασθέντα ἅμα καὶ τὸν θείου πρόντος ἀνδρὸς καὶ Γαϊνᾶς προέσεσι· αὐτὸς μὲν ὡς θεὸς καὶ προφῶν, ἕνα τῶν ἱερῶν οἴκων ἐκ βασιλέως αἰτήσαιμι. Ἰωάννης δὲ μὴ ἐξῆναι τῷ βασιλεῖ, ἔφη, ἐκκλησιαστικῶν προσκυμάτων καταπολμᾶν, βιάσεσθαι ὅλως προσαγορεύω. τί δὲ οὐχὶ καὶ ἐμοὶ, φάναι βαρβαρον, τῶν θηκτηρίων εἷς εἰς προσευχὴν ἀνεθήσεται; ἅπας σοι ναὸς ἐνοίκησαι εἶπεν ὁ μέγας, ἐπὶ σοῦδεὶς ὁ κωλύσων προσεύχεσθαι βουλόμενος. ἀλλὰ συμμορίας, εἶπεν ἐκεῖνον, ἑτέρας ἐγὼ, ἐπὶ τοῦτο συνεκκλησιάζειν αὐτῇ καταμόνας αἰτῶ. αὐτὸν δὲ πρώτως αἴτησιν οὐ μεμπτὴν, σοῦδεὶς ἀπερφάσισον, πολέμοις ὅσοις καθ' ἑκάστην ὁ προσομιλούμενος, καὶ τῆς ἐμφυτον ψυχῆς καὶ τῶν κινδύνων ὅ τῆς πολιτείας λεπτοτέρας ἀναπτόμενος. ἀλλ' ἔχε, ὦ βέλτιστε, φάναι ἅγιοι, ἐμμενῶ ἐλάττονας τῶν πόνων ταῖς ἀνταδόσεις, εἴπερ δὴ ἐπὶ στρατηγὸς εἶ, καὶ πλείονος τῶν ἀνθρώπων ἠξιωμένος. σοῦδεν δὲ ἄτοπον καὶ τοῦτο σκοπεῖν, οὐ κατὰ ἀδοξίας πάθος πρότερον, ἐμοῦ δόξης, καὶ οἷα μὴ πορφυρᾶ πενία, οἷος δὲ οὐπερ ἐμοῦ ἀπολαύεις πλούτου. τοῦτό σε χρὴ ἐνθυμούμενον θαρρεῖν, καὶ μηδὲν παρὰ τὸν ὕστερον πλείονα ἀγωνιᾶν. πρὸς ταῦτα ὁ Γαϊνᾶς σοῦδὲν καιρίου ἀντειπεῖν ἔχοντα, παροχρίνεται τὸν σωτῆρα· θαυμάσας δὲ καὶ βασιλέα καὶ τὸν περὶ αὐτὸν,

25 *Gaïna Iohannes silentium imponit.*

αὐτὸν, ὡς ἐν ὀλίγῳ ὃ πολύρρημον τῆς βαρβαρικῆς περιμφθῆναι περιπετείας. χρόνου δ' ἐν τῷ μεταξὺ διελθόντος, ἰδοὺ ὁ Γαϊνᾶς ἐκ πολλοῦ ὠδίνετο ἐγκυίδα εἰς μέσον ἐξενεγκών, τὰ περὶς Θράκιον τε καὶ Μακεδονίαν περιήει καταπέχων χωρία, καὶ ὅλῳ ποδὶ λῃζόμενος. μηδενὸς δ' μήτε πόλεμον ἀρασθαι περὶς αὐτὸν, μήτε παρεσβαίνειν ἀφικνεῖσθαι θαρρύντος, ἡ γυναῖα ἐκείνη ψυχὴ καὶ τῷ θείῳ πεφερομένη φόβῳ, μηδὲν ὑποπτεύσασα, μήτε τὸ περὶ τὸ διάφορον, μήτ' ἄλλο τῶν, ὅσα θράττειν οἶδε τὸ πονηρὸν τοῦτο ψυχίον, αἰρεῖται πλησίον αὐτὸν ἀφίξιν, αἰθέριος ἡσυχία παντὸς σιωπῆς, καὶ μηδὲν ποιοῦσα ἰδὼν κινδυνῶδες, ἢ ἀγελαῖόν τι καὶ μεμικτόν. ἔξεισι μὲν οὖν εἰς αὐτὸν μάλα περιθύμως πλησίον ἐπορεύετο δ' κάτω νεύουσα, ὡς ἤδη μὲν περισκεπτικῷ καὶ κοσμίῳ, βαδίσματι δ' σχολαίῳ καὶ γαλήνῳ, σαφῆ τῆς ἀρετῆς ἴχνη τῇ ὁδῷ διασημαίνων) ὁ βάρβαρος αὐτὸν θεασάμενος θύρας τε τοῦ θυμοῦ ὑφῆκε καὶ ἥμερον ἐβλέψε, τοῦ οἰδήματος αὐτῷ τῆς ψυχῆς συγκαλέντος. ἰσχνὴ γὰρ σώφρων ὄψις ἐν κοσμίᾳ κατάστασις ὀφθαλμόν τε ἄγριον ἱλεώσασθαι, καὶ αἰδῶ καὶ σέβας εἰς τὸν ψυχὸν ἐμβαλεῖν. αὐτὸν δ' καὶ δέος εἰσῆλθεν ὑποπτηθέντα πρᾳότητος ἐκείνης καὶ γλώττης, ἣν οὐ σκῆνος μᾶλλον ἔτρεφε κατ' αὐτὸ, ἢ αὐτὸς ἐκείνει τὸ δόρυ περὶς πολεμίους. διὰ ταῦτα γοῦν καὶ περισυπήτα καὶ περιέπιπτε, ἐν τῆς αὐτοῦ λαβόμενος δεξιᾶς, τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτὸν ὡς ἀγάσασαν ἐπετίθη. περὶς δ' καὶ τοὺς παῖδας περὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τῶν ἁγίων πιπτεῖν ἐποίει. εἶτα λόγων καὶ παραινέσεως ἡδυπάτης ἀκούσας πιθέται ῥᾳδίως, καὶ τῷ ἐλθρῷ λύσας, ὑπέστρεψεν, ὥσπερ ἦλθον, Ρωμαίοις καὶ φίλος ἐξ. οὕτω πολλάκις αἰδέσιμος ὄψις, ἐν λόγων δύναμεία καὶ σιωπῆς, ἃ μὴ πολέμων ἔπαυσε βία, ῥᾳδίως ἔλυσε καὶ κατώρθωσεν. ἀλλὰ τοιοῦτο μὲν ὅτω τῆς Ἰωαννίνου πληθεῖς ἀρετῆς καὶ γλώττης, ἐν ὅπλα καθαθεὶς, εἰρωνίαν ἔσχε περὶς βασιλέα. μετ' οὐ πολὺ δ' κακοπαθείας τῆς περιτρεφεῖς ὑποπτηθεὶς, καὶ φυγὰς ἀφ' Θράκης γενόμενος, τῷ Ρωμαϊκῷ στρατῷ περιπίπτει, καὶ οὕτως ἅμα τοῖς ἄλλοις στασιασταῖς ἀπόλλυται. ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Γαϊνᾶν ὅτω, καὶ ταῦτα δ' τῶν πολλῶν ὀλίγα.

26 *Negotium cum Episcopis Asianis.*

Τίς δ' τὸν ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημόνων ἀπορθοῦν, καὶ ὃν ὑπὲρ αὐτῶν εἶχε ζῆλον, κατὰ μέρος φράσω; πολλὰ δὲ καὶ ταύτῃ δι' ὀλίγων τινῶν ἀποδράξαι, ὡς ἴσόντε, πειράσομαι, ὥσπερ δὴ διὰ μικρᾶν ναμάτων ὅλον ὕδωρ πηγῆς. κατὰ γὰρ τὸν Κωνσταντίου τοῦ μεγάλου πόλιν Ἀσιανῶν ἐπισκόπων δύο καὶ εἴκοσι (κβ) ἀριθμὸν ὄντων, ἀρχιερεῖ τε τότῳ τῷ μεγάλῳ σεμνοφρονοῦντων, ἀφνω μιᾶς τῶν καθαίρων Εὐσταθίου τῆς Οὐδγειτινῶν πόλεως ἐπίσκοπος παρελθὼν εἰς μέσους, λιβέλλοις ἐπιδίδωσι τῇ συνόδῳ. κατ' Ἀντωνίνου δ' ἦσαν ὅτοι τὸ τῆς Ἐφέσου (κγ) θρόνον διέποντος. εἶτα καὶ ὄρχῳ (κδ) Χριστοῦ μέγιν ἀρχιερέα μεγίστῳ καταλαμβάνει καὶ δοθέντα ταῦτα μὴ πρίασθαι, ἀλλ' ὅπη πάλιστα περὶς δέησιν συνέγκειν. ἐν ἐπὶ δ' κεφαλαίοις τούτοις ὃ πᾶν συνελήφθη τῆς κατηγορίας· εἶχε δ' ὅτω. κειμήλια ἱερὰ μετασκευασάμενος, τῇ αὐτῶν ὕλῃ σκεύη ποιήσειεν αὐτὰ τε καὶ τῷ ὑφ' κατανομασμένα. μύρμυρους αὖθις τῆς εἰσόδου τῆς κολυμβήθρας λαβὼν, τολμηρᾷ χειρὶ ἐς ἑαυτὸν κατέθηκε βαλανείῳ. κίονας εἴσω τοῦ ἱεροῦ, πολεῖς δὲ ὄγκος, ἀποκειμένους, ἐς αὐτὸ ἔλεγεν ὑποζῆσαι τειχίνῳ. (κε) γὰν (κς) ἑαυτῷ φόνου φθόγγα, οὐ θεῖα, οὐκ ἀνθρώπινα δείσας, κατὰ πολλὰ τοῦτ τὸν τόλμαν ἀκίνητον ἐν τῇ διακονίᾳ εἰσέπι διατηρᾷ. χωρία φησὶν ὑπὸ βασιλίνης τῆς μητρὸς Ἰουλιανοῦ τοῦ ἀποστατήσαντος καὶ ἱερωθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ, πωλήσας τοῦτ ἐζημίωσατο ταῖς τιμαῖς. τῇ γαμετῇ κατὰ γνώμην ἀποζεύξαμενος περὶ τέκνων, πάλιν αὐτῇ συνέλθοι, καὶ παίδων πατὴρ δὲ αὐτῆς γένοιτο. ἵνα δὴ τούτοις πᾶσι τοῖς κακοῖς κεφαλαίοις, ὅτι ὡς νόμῳ χρῆται καὶ δόγματι, χρυσίου ταῖς τῶν ἐπισκόπων χρεωνίας πωλεῖν, τῶν μειζόνων (φασὶ) νομοθρόνων τῶν πλείονα πρεχόντων. περὶς ταῦτα (κζ) τὸ Θεοῦ δὲ θεσπέσιον παράσωπος ὡς δὲ εἴπωμεν καὶ γαλλικανὸς, ἀδελφὲ, φάναι, Εὐσέβιε, ταῖς δικαὶ λύσεσιν κατηγορίαις

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μαρτυρίαις αἱ ἀποδείξεις οὐκ εὐχερεῖς. χρὴ οὖν ἀποστῆναι τοῦ ἐγγράφως κατηγορεῖν Ἀντωνίνου, τὰς τῆς λύπης αἰτίας ῥᾷον ἰᾶσθαι δυναμένων ἡμῶν. τοῦ δὲ λόγοις θερμοτέροις χρωμένου, καὶ ἰταμώτατα διατεινομένου, μηδὲν κατὰ πάθος, ἀλλὰ πρὸς ἀλήθειαν πάντα κατηγορεῖν, δίδωσι τόπον ὁ μακάριος τῇ ὀργῇ, ἀπέχθειαν εἶναι δόξας τῆς κατηγορίας τὴν πρόφασιν, καὶ Παῦλον τὸν Ἡρακλείας ἐπίσκοπον (ἐδόκει γὰρ οὗτος φιλίως ἔχειν πρὸς Ἀντωνῖνον) τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπ᾽ ἀμφοτέρους διαπρεσβεύσασθαι ἀξιώσας, ἀναστὰς εἰς τὸ ἱερὸν εἴσεισιν. ἐκάλει γὰρ ὁ καιρὸς τῆς μυσταγωγίας. ἀλλ᾽ οὐκ ἦν ταῦτα καὶ Εὐσεβίῳ ἀρέσκοντα, οὐδ᾽ ἐλήγετο ἔχθρας, ἀλλὰ πολὺς ἦν κατὰ Ἀντωνίνου φερόμενος, καὶ ὁρμῆς ἀρρήτου καὶ φορᾶς ἔμπλεως, ἄδηλον μέντοι, ὅπως δὴ κατ᾽ αὐτοῦ κεκίνητο, καί τινι πάθει τὴν ψυχὴν ὑπερκεκνισμένος. παρελθὼν οὖν, καὶ ἕτερον τῷ μεγάλῳ προτείνει βιβλίον, τὰ αὐτὰ δυνάμενον τῷ προτέρῳ, καὶ ὅρκοις πάλιν καταλαμβάνει φρικτοῖς, καὶ αὐτὴν συνείρας τῶν βασιλέων τὴν σωτηρίαν, μὴ παριδεῖν ἀνεξέταστον. ὡς οὖν οὐδ᾽ ὅλως ἐκείνου τὴν ὁρμὴν καθεκτὴν ἑώρα, καὶ ὅτι γε πάντων ἡ ὄψις ἤδη τὸ πρᾶγμα παρείληφε, τὰ μὲν θεῖα δῶρα ἑτέροις ἀνενεγκεῖν ἐπιτρέπει, μὴ κρίνας ὅσιον ἀκοῆς τοιούτων τῇ διανοίᾳ ἐπισκηψάσης παραστῆναι τοῖς ἁγιάσμασιν· αὐτὸς δὲ τὸ βιβλίον μετὰ χεῖρας λαβὼν ἔξεισιν. εἶτα τῷ Εὐσεβίῳ τὴν ῥύμην ὑπεκλῦσαι βουλόμενος, μὴ νόμιζε, ἔφη, ὅτι ἐξέσται σοι μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὰ ἐν χερσὶ καὶ ἀκοαῖς ταῖς πάντων παραδοθῆναι, διαφυγεῖν τὴν ἀπόδειξιν. οὔτε γὰρ δυναμένοις δεικνύειν ἀπείργομεν, οὔτε δὲ μὴ δυνάμενον ἕλκομέν σε πρὸς βίαν. ὡς δὲ ἐκείνῳ ἀπαραχώρητος ἡ ὁρμὴ ἦν, καὶ σφόδρα τὴν ἀνάγνωσιν ἐπισπεύδουσα, κελεύει τὸ βιβλίον ἀναγνωσθῆναι. χαλεπῶν δὲ πάντων εἶναι δοξάντων, οἱ τῶν ἐπισκόπων τὴν ἡλικίαν προήκοντες ἀπὸ τοῦ χείρονος αὐτοῖς εἶναι κριθέντος, ὅπερ ἡ τῶν χειροτονιῶν πρᾶξις ἦν, ἀμέσως τὴν ἐξέτασιν ἐδοκίμασαν, εἰρηκότες ῥᾳδίαν οὕτω καὶ ἐπίτομον ἔσεσθαι τὴν διάγνωσιν. εἰ γὰρ τοῦτο ἀληθὲς ἐλεγχθείη, περιττὴ τῶν ἄλλων ἡ ἔρευνα. ὁ γὰρ τοῦ πνεύματος, φησί, τοῦ ἁγίου τὴν δωρεὰν ὤνιον ποιεῖσθαι μὴ καταπλήξας, σχολῇ γ᾽ ἂν οὗτος κειμηλίων ἢ λίθων ἢ χωρίων τῆς ἐκκλησίας ἐφείσατο. συνέδοξε ταῦτα καὶ τῷ ἁγίῳ. ὡς οὖν ἐρωτηθεὶς ὁ ἐγκαλούμενος ἔξαρνος ἦν, καὶ οἱ τὸ χρυσίον δὲ παρασχεῖν εἰσαγόμενοι καὶ αὐτοὶ τὴν δόσιν ἀπείπαντο, ἐπέμενε καὶ οὕτως ἡ ἐξέτασις, καὶ παρέτεινεν ἕως ἤδη κλινούσης ἡμέρας. ἄλλως οὖν τῶν κινηθέντων λυθῆναι μὴ δυναμένων, εἰ μὴ μάρτυρες παραχθεῖεν, ἐφ᾽ ὧν τὸ δοῦναι προέβη καὶ τὸ λαβεῖν, ἐπεὶ καὶ αὐτοὺς εἶναι μὲν ἔλεγεν ὁ κατήγορος, μὴ παρεῖναι δέ, μηδὲ ἐνδημεῖν, ὁ μακάριος πρός τε τὸ χαλεπὸν τῆς εὑρέσεως, καὶ πρὸς τὸ ἐργῶδες ἅμα καὶ χρόνιον τῆς τῶν μαρτύρων παραστάσεως ἀπιδὼν (ὢ τῆς ἀποστολικῆς ἐκείνης καὶ γενναίας ψυχῆς, καὶ μηδὲν ὄκνῳ τῶν ἀναγκαίων παραχωρούσης) αὐτὸς εἰς τὴν Ἀσίαν ἔγνω φοιτῆσαι, καὶ αὐτὸς γενέσθαι τῶν κινουμένων ἐξεταστής, τακερῷ σώματι καὶ πόνοις τοσούτοις κατειργασμένῳ ταλαιπωρίαν οὕτω πολλὴν ἐκκλησιαστικῶν χάριν πραγμάτων ὑπενεγκεῖν προελόμενος. Ἀντωνῖνος δὲ συνειδὼς οὐκ εἰς καλὸν αὑτῷ ἔσεσθαι τὴν Ἰωάννου πρὸς Ἀσίαν ἄφιξιν (ᾔδει γάρ, ὥσπερ αἴτιον ἑαυτὸν ἀκριβῶς ὄντα, οὕτως ἐκεῖνον ἐλέγξαι τὸ πρᾶγμα δυνάμενον) πείθει τοὺς κρατοῦντας διά τινος τῶν μεγάλων, οὗ καὶ τῶν ἀγρῶν αὐτὸς εἶχε τὴν ἐπιμέλειαν, ἐπισχεθῆναι τῷ Ἰωάννῃ τὴν ἔξοδον, πρόφασιν τὴν τοῦ Γαϊνᾶ τότε τυραννίδα θορυβοῦσαν εἰσέτι, δι᾽ ἣν ἀναγκαίαν εἶναι καὶ τούτου τὴν παρουσίαν. οὕτω μὲν οὖν ὁ μακάριος τῆς μὲν περὶ τὴν ἐξέλευσιν ὁρμῆς εἴργεται· τῆς ἐρεύνης δὲ τοῦ πράγματος οὐδ᾽ οὕτως ἀφίσταται, ἀλλ᾽ ἐν τῇ συνόδῳ τῶν δύο πρὸς τοῖς εἴκοσιν Ἀσιανῶν ἐπισκόπων καὶ τρεῖς τῶν ἑαυτοῦ τῶν μητροπολιτῶν παραλαβόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν ἐκπέμπει, περί τε Εὐσεβίου καὶ ὑπὲρ αὐτὸς κατηγορῶν ἦν Ἀντωνίνου ζητήσοντας κατὰ τὸ προφανὲς φθεγξάμενος, καὶ θεὶς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι τό, τὸν μὴ εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον ἐντὸς τῶν δύο καταλαβόντα μηνῶν, μεθ᾽ ὧν ἑκάτερος ἔχει πρὸς σύστασιν, ἀκοινώνητον εἶναι. ὡς οὖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ⓐ δικάσοντες ὅτι χώρας ἦσαν, ⓐ δικαζόμενοι, παρὰ εἰς ὃ δικαστήριον ἀπάντησαν, διδάσκοντες ἀλλήλους, ὁ μὴ χρεισιον, ὁ ὃ ὅρκον ᾧ ὃ πρᾶσαι θαῤῥεῖν καὶ μηδὲν αὐτῷ μέλειν τῶν προκειμένων, εἰ καθήσθαι τὸ κριτηρίου ὃν δικάσας ἐπιέψαντο πᾶσι δικαιοῦσθαι. δόξαν γὰρ ὦ κατηγόρῳ πρὸς ⓦ χρέιον αὐτὸς ἀπαγορεύσαι, ἄλλως τε καὶ τῆς ὥρας ἰκμαῖος λυπούσης δικαμένης (ἦσαν γὰρ ἰῶ ὃ ἀκμαιότατον) μὴ εἶναι τῶν παραγίνεται ἡμερῶν τὸς μάρτυρας ἔφη δικάσθαι πρόσησαν. ὅτως εἶπεν, αὐτὸς μὲν τὰ τῶν μαρτύρων πρὸς οὐδὲν ἦθμος, τὴν Κωνσταντίνου λαθὼν εἰσέρχεται. ⓐ δικασταὶ ὃ πρὸς τῆς παραγίνεται καὶ ἑπτὰς δὲ τεσσαράκοντα παρεμείναντες, ἐπὶ μηδεὶς τῶν ἐλπιζομένων πρῶτος, ἀλλ' ἀπάτη ὃ πρόσχημα ἰῶ, ⓦ μὲν Εὐσέβιον ὑπισχνίλαντες τοῖς πρωταγοῦ τῆς Ασίας ὑπισχνοῦς, ἀκοινώνητον πίνεται· αὐτοὶ ὃ πρὸς ⓦ ἄλλον ὃ λοιπὸν ἐπημέρησαν, ἔνθα δὲ ᾗ Εὐσεβίῳ παρεπορεύοντες ἐλκυσθῆναι εἶχον παρὰ τῶν ἡμερῶν. ὁ ὃ σώματος ἀῤῥωσίαν αἰτιασάμενος, καὶ ἐπὶ τῶν μαρτύρων ἐπαγγέλλετο τὴν πρόσκλησιν. ἀλλὰ τῷ ματαίῳ (φεῦ) Αντωνῖνος ἀπολείπει ⓦ βίον, ᾗ ὃ μὲ πρὸν ἀποδιδράσκει κριτήριον, οἷς περ ἴσχυσε· ὃ μέλλοι ὃ ᾗ ἀδέκαστον αἰαμβύσπι ὃ μὴ ταῦτα; γράμματα πέμπουσι πρὸς ⓦ ἄλλον, ἃ ᾗ κοινὴ δέησις ἐκράτησεν ἐκ τῆς Ασίας, τὸν μὲν ὑπισχνοῦμενον πρώτων, τὸν ὃ ᾗ πρεσβυτέρων ἀξιούντων αὐτὸν, ᾗ ὅρκοις, ὡς τι πλέον ἐχόντων εἰς πίστιν, καθαιρούντων τὴν αἴτησιν, ᾗ πρὸς σφόδρα δεομένων πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι, ἅμα μὲν ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀρείου πρεσβευόντων, ἅμα ὃ ᾗ ὑπὸ τῶν πλειόνων ἡρημένων τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ὅτι μάλιστα παρούσης καὶ καλῶς θεραπείαν ὑπενοήσαντα. ὁ τοίνυν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ᾗ ποιμὴν ἀληθὴς, οὐ σώματος ἀσθένειαν, οὐ μῆκος ὁδοιπορείας, οὐ χειμῶνος δυσχέρειαν (ταῦτα γὰρ ἰῶ ὁ καιρὸς) οὐκ ἄλλο τι τοιοῦτον οὐδὲν ὑπολογισάμενος, ἡ βιαίᾳ δὴ Χριστὸν ψυχὴ ᾗ φιλόπονος, ᾗ κρείττων τῶν τοῦ σώματος ἀναγκῶν, ἀλλὰ μικρὰ πάντα καὶ ὠδὶ ἐλαχίστου θέμενος τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διορθώσεως, πλοίῳ ἐπιβὰς ἡμερῶν τεσσάρων εἰς Απάμειαν ϡϟ. ἔνθα δὴ Παῦλος ᾗ Κυρῖνος καὶ Πολυάβιος ⓐ ἐπίσκοποι παρεσκευάζοντες ἦσαν (ταῦτας γὰρ ᾗ ἔγνω συνεκδήμους λαβὼν) μεθ' ὧν ᾗ πεζῇ τὴν πορείαν αὖθις καταλαμβάνει τὴν Εφεσον. πάντες οὖν Λυδῶν ᾗ Φρυγῶν ὑπίσχνοι, πρὸς ὃ ᾗ Καρῶν οὐκ ἐλάττους ὄντες τῶν ἑβδομήκοντα, ᾗ πάντων ὅσον τὸ πλήθους τῆς Ασίας ὑπερφυὲς ἡδονῇ πάσῃ συνέῤῥεον, ὅλην ἐκείνην ὑπερθυμιοῦντες ἰδεῖν, ᾗ πολὺ ὃ ἐξ ὀρεινῆς ἠνθὶ χωρίων, γλώττης τε ἀκούσαι πολυιῶντες ἡδύ τι ᾗ καλὸν νᾶμα ῥεούσης εἰς τὰς ψυχάς. πρὸς τούτοις ὃ Εὐσέβιος πρῶτον ἐκάνος ὁ Αντωνίνου κατήγορος, λυθεῖσαν δὲ τὸ ἀφορισμοῦ δεόμενος, ᾗ πρὸς κοινωνίαν πᾶσαν ἀναδεχθῆναι. ὄντων ὃ τῶν δυπλεγόντων ὑπισχνόπων μὴ δεῖν παραδέξασθαι συνοφαίτιον, αὖθις καὶ ὃν μάρτυρας ἑτοίμους ὃ ὃν χρεισίου τὴν χλευτονίαν Εἰληφότας διετίθετο πᾶσαν. ἔδοξε τοιγαροῦν τῇ συνόδῳ μὴ χρῆναι εἶ, καὶ ὁ ὃ ἀγγέλιον Εἰληφὼς ἀπεῖναι, ἀλλ' οὖν γε ἀφ' ὃν ὃν διδασκόντας εἰς δόξασιν ὃ πρᾶγμα πεσεῖν. πᾶσαν δὲ τῶν τοίνυν τῶν ἤδη συντεθέντων ὑπομνημάτων, παείσανται μὲν ⓐ κατηγορούμενοι τῶν ὑπισχνόπων, παείσαντο ὃ καὶ ⓐ μάρτυρες, οἵπερ δὴ ὃ ἀπόῤῥητον ἐγνωσθῆ τῆς ὑπὲρ χρήμασιν ἀθέσμου χλευτονίας. πρῶτα μὲν οὖν ἀπαγόρευσις ἐφάπαξ τῶν πρεσβευομένων ᾗ ἄρνησις. ὡς ὃ ⓐ μάρτυρες ἤλεγχον, τόπων αὐτοὺς ὑπομιμνήσκοντες ᾗ καιρῶν, αὐτῶν τε τὴν ποσότητα τῶν δεδειγμένων ἀπαιτοῦντες, καὶ εἴδη τῶν ὑπερύρων εἰς ὃ ἀκριβὲς ἀπαγγέλλοντες, δυσωπηθέντες ⓐ κατηγορούμενοι τὴν σαφῆ τῶν λεγομένων ἀλήθειαν, εἶτα καὶ ⓦ ἄφυκτον δικαστὴν ὃ συνειδὸς παῖον οὐκ ὑπεγκόντες, ὁμολογοῦσιν ἐπειπόντες, ὅτι τοιαύτην ὁμοίαν μὲν εἶ συνήθειαν, ἐς ἵνα τὸ βουλευτηρίου, ὥπερ ἡμῖν ὑποτελῆς, ἀπαλλαγὴν αἰτοῦμεν· νῦν ὃ, εἰ μὲν ὅσον ἐς ἡμᾶς τὸ λειτουργῶν εἶ τῆς ἐκκλησίας· εἰ δ' οὖν, ἀλλ' ὅπερ καταβεβλήμεθα χρεισίου ἀναλαβεῖν δικαιώσατε. ἕνα γὰρ ᾗ τῆς τῶν γυναικῶν κλήσεως ἔλεγον εἶ). πρὸς ταῦτα ⓦ μέγαν, ἐγὼ μὲν, φάναι, τὸ βουλευτηρίου

εἰου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰου ὑμᾶς ἀπαλλάξαμι, αἴτησιν τοῦτο θελήσας εἰς βασιλέα· ὑμῖν δ' ῥᾳδίως ἔσται τὴν στενοδρομίαν εἰπεῖν ἐπιστραφεῖς. Ὁ δὲ τῶν Αντωνίνου κληρονόμων δύασωθῆναι αὐτοῖς ἀδοκήτως. ἐψηφίσθη τοίνυν δύο ὑπάτους δύαλαβεῖν μὲν αὐτοῦ τὸ χρήσιμον, τῆς δ' ἱερωσύνης ἐκβῆναι, ἕως δ' τὰ θυσιαστηρίου τῶν ἀγιασμάτων μόνον μετέχειν· ἵνα μὴ τούτου συγχωρηθέντος τὸ πρᾶγμα πονηρίας ἔχοι τὸ ἐπιλάβοιτο στενοθείας, τὴν ἱερωσύνην, ὅπερ δὴ καὶ τοῦ Θεοῦ δωρεὰν εἰ) λέχθη, χρῆσιν αὐτὴν γίνεσθαι, καὶ Ιουδαϊκῶς καπηλεύεσθαι. Ταῦτα δὲ ἡμερῶν πλειόνων κρίνοντες, καὶ ἐπομνήμασιν ἀναγράπτα δόντες αὐτοκράτορι δικαιῶσιν ἐκείνων τὰς ἐκκλησίας λέγω τε καὶ βίῳ ἀμφικοσμηθούσης, καὶ αὐτὴν δικαιοσύνῃ τῇ τοῦ μεγάλου κρίσει συνιχνάντων, καὶ τὸ πρόσιμον ἐπισχόντων τῆς καθαιρέσεως· οὐ τούτους δὲ μόνον, οἳ ἐξ ἀριθμοῦ ἦσαν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους ἰσαρίθμους δύρων χρήμασιν ἐγκρατεῖς τῶν ἐκκλησιῶν γνωμοδότους, ἀποστολικῷ κανόνι καθεῖλεν. Ὅπερικῶς δὲ καὶ χρυσοστόμου ἐξακειδούλωσε, μέχρι τοῦ πολλοῦ τοῦ βάσανον τῶν ἔργων, καὶ ὥσπερ ὑπὸ Λυδίᾳ λίθου σὺν τούτῳ τελῶν, ὥστε σὺν ἐκκρινομένους οὐ καθαιρεῖ εἰ) μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄτιμον ἀφιλαργύρους, καὶ καθάπαξ δύεπιλήπτους. Οὕτω δ' ἀκριβείας ἔχων, καὶ αὐτὸν πάλιν σὺν χρυσοστόμους δύνασφαλίζετο, καὶ ὁ τῶν ἀποστόλου πρήνει Μηδενὶ ταχέως χεῖρας ἐπιτιθέναι, μηδ' ἀλλοτρίαις κοινωνεῖν ἁμαρτίαις. Αντωνίνου μὲν οὖν ἀποθνήσκοντος τὸν βίον (ὥσπερ ἤδη φθάσαντες ἐδηλώσαμεν) εἰς τὸν αὐτὸν θεῖον ὁ μέγας (ὁ Ἐφέσου δ' σὺν Χρυσοστόμου) Ηρακλείδης χρυσοστόμους, Κύπριον μὲν ὁ γένος, ἐαυτὸν δ' ἐπίσκοπον. Εἶτα πολλῶν μὲν βίους τῷ λόγῳ ἀμφικαθέρας, πολλὰς δ' καὶ τῶν Νιτριανῶν ἐκκλησίας, καὶ τούτων ὅσας τῶν πενταρεσκαιδεκατῶν λέγονται, πείσας μεταμαθεῖν τὸ ὀρθόδοξον, ἀλλὰ τὸ πλεῖον δ' ἀποστολικώτατα, καὶ τῆς αὐτοῦ ἄξια καὶ γνώμης καὶ γλώττης ἀμφιπεφυκὸς ἄθλος, εἰς τὸν βασιλεύουσαν ἐπανέρχεται, καὶ ἐν ὥσπερ πρότερον τῶν σωτήριων ἔργων ὀπαδούμενος. Ταῦτ' ἐν, χρόνῳ πεφασίας, ὀρφανῶν αἰτιλήψις, ἀδικουμένων ὑπεκρεία, τὸ πρώτων μέγιστον, χρεωφελία βίου πρὸς ἀρετὴν, καὶ ψυχῶν ὑπομέλεια· πεφυκὸς ὁ καθ' ἑκάστην ἡ γλῶττα, οὐκατά τινας δὴ ψηφίδας ἀφίσασα τὸν λόγους, ἀλλὰ κρουνοὺς ὅλως ἐμμελῶς ὑπίζουσα, πλῆρωμα τὸ πλῆθος.

Iohannis reditus in urbem.

Πλὴν ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας οὕτω καλῶς ἀναθούσης, καὶ γαλήνην οἵαν ἐχούσης βαθεῖαν, λαίλαπ ἐπισπεσὼν ἄγριος χρυσοστόμους αὐτὴν ὑπεκύμηνεν. ἐπεὶ γὰρ ὁ τοῦ Θεοῦ ἀνθρωπος, καὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν ἰατρὸς δυτικώτατος, καὶ τἆλλα μὲν εἶχε μὰ σπουδῆς ἀναπαύειν, μάλιστα δ' οὖν τὸ κακοηθέστατόν τε καὶ ἀνελευθερώτατον, καὶ τῶν ἄλλων παθῶν πρώτων χρεὼν αἰτιώτατον τὴν φιλαργυρίαν, καὶ πολὺς ἦν ἐκείνοις κατ' αὐτῆς ῥοῦς, σὺν ἀνεγκλήτῳ τῷ παθεῖ τούτῳ δουλεύοντες, καὶ πρώτην τῶν ἄλλων ἡ καὶ πρώτην τῶν ἐφεξῆς πλούτου Εὐδοξία (ἀκοῇ πρώτης ἴσχε τὴν βασιλίδα, καὶ ὅπως οἷς ἔστατο πρώτων ἐκείνη τῷ τῆς φιλαργυρίας ἐδούλευσεν ἔρωτι) καίτοιγε μὴ πρὸς ὄνομα, μηδὲ ὡρισμένως, ἀλλὰ κοινῶς αὐτοῦ καὶ ἀδήλως σὺν ἐλέγχεις ἐπαγωγοῦ. Ἀλλὰ γὰρ δῆλον πάντως καρδίαν πλῆξαι τὸ πρωτεῖδος· ὅπου καὶ μηδενὸς τῶν ἄλλων ἐπισχυνοῦντος, αὐτὸς τε καὶ ἑαυτὸν ἔκφυτος οὐχ οἱοίτε ἐσμὲν σὺν αὐτοῦ μάστιγας ἀφαφῦσαι. αὕτη τοίνυν ὅτως ἀθλίως καὶ χαλεπῶς ἔχουσα, σὺν κοινοὺς ἐλέγχεις καὶ ἀπροσώπους, αὐτῆς εἰ) μόνης καὶ σὺν ἄλλο τι ἐπελήφθημεν. συμβαὶ δὲ καὶ τοιοῦτον καὶ ὕλλιν αὐτὴν πρέχει, ὥστε ἀμφισβητεῖσθαι τὸν ἐλέγχοντα. ἀνὴρ τις ἦν σὺν τῇ Κωνσταντίνου πόλει ἀξίωμα πατρίκιος, τέκνα Θεοδέριχος, πλούτου τοσούτου ἔχων τοῦτο ζημιοῦσθαι τὸν πλοῦτον σὺν ἀγαθοῖς ὁμοίοις σκεῖνη θησαυρίζη, καὶ ἑαυτὴν ποιοῦσα κομιδῇ γλιχομένη, ὅπου ἐζήτει, δι' ὅπερ αὐτῇ ἦν τὸ σπουδαζόμενον ἀφανίσαι. ἐπεὶ δ' ἀπορεῖ (καὶ γὰρ ἐκείνος τοσούτοις ἐδίδου λαβεῖν) τί ποιῇ; καὶ τίνα ὅπου ὑποτοπεύει, πρὸς οὐσίαν τοῦ ἀνδρὸς δημεύσαι σπουδάζουσα; φανερὰς αὐτῷ μηνύει χρήματα τῷ κοινῷ δημεύσαι πρὸς χρείαν αὐτῷ ἥκοντι καὶ πολλὰς ἀφ' ἑτέρων, φησί, καὶ κινηθείσας αἰτίας. ὁ δὲ μὴ

Eudoxia Iohanni infensa.

De Eudoxia & Theoderico.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πρὸς Θ λόγον, ἀλλὰ πρὸς ὃ σκοπούμενον ἀποβλέψας, καὶ σωθεὶς ὑπὸ φιλοσοφίας τῶν ὄντων αὐτὸν βούλεται, πρὸς Θ τὸ Θεοῦ αὖ θεωρητὸν ἔγνω καθαφυγεῖν. ὅπερ δὴ καὶ ποιήσας ὁ κοινωνὸν τῆς φρενίτιδος αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἰατρὸν λαμβάνει τὸ πρόβλημα. σκῆνον γὰρ οὐδ' ὁποιῶν μηχάνημα γράψαι πρὸς αὐτὸν, ὅσα τε ἥπτετο τοῦ προκειμένου σκοποῦ, καὶ ὅσα κωλύειν αὐτὸν τοῦ βουλεύματος εἶχον· τὸν δὲ δυσωπηθέντα τὰ γεγραμμένα, καὶ ἀποχέαλς ὃ πρὸν, καὶ ὃς μηδρὶ μὴ δὶ ὄχλου γένεαλς. ὅτως οὖν ὁμαλῶς αὐτῷ τοῦ πρόβλήματος προχωρήσαντος εἰσῆλθ Θ μακάριον πρὸς αὐτὸν· ὡς εἴπερ ὁ βασιλεὺς ὁ κύριος εἶχεν εἰς ἔργον ἠγαθὸν, αὐτός τε αὐτέρμιος τῶν ὄντων ἐλπὺν, καὶ πρὸς Θεῷ ἕκειτο χάρις σοι εὐθύμια. ἐπεὶ δὲ οὐκ τὰ μηχανώμενα εἰς ἔργον οὐκ ἀφῆκεν ἐλθεῖν, πρὸ ἀκόλουθον ἦ φιλονῆναι πρώτως ἡμᾶς οὐκ αἰσθήτως ἔχοντας τῆς χάριτος, ὑφ' ὅτι πρὸς ψυχὴν ἀγνώμονα ἡ φιλανθρωπία; ὅτως εἰπόντα Θ ἅγιον ὅτως αὖθις ἐλθὼν, ὡς θύβις πρῶτα Θ πλοῦτον, πλεῖστα δὲ ὧν ἀποζῆν ἐμελλον αὖθις τε καὶ Θ παῖδες, ἀφοσιώσασθαι τῷ πρώτῳ χείρῳ τ' ἐκκλησίας. ἀλλὰ τῇ Εὐδοξίᾳ ταῦτα πρὸς γνῶσιν ἐλθόντα λίαν τε καθῆκετο τ' ψυχῆς καὶ παλαιὸν ἐπῆκεν αὐτῇ τ' φιλίαν. ἀμέλει καὶ τοῖς πρόσθεν τεκμηριωμένοις, ὡς καὶ τὰ γραφέντα πρότερον, ἐς ὃ Θεοδιείχει κήδεσθαι δοκεῖν, οὐ λόγος φιλανθρωπίας ἐκεῖνος, ἀλλὰ φιλαργυρείας μᾶλλον, καὶ ὃ εἰς ἑαυτὸν ἐθέλειν ἑλκύσαι τὰ χρήματα. γνωρίζει τῷ ἀγίῳ τὰ τοῦ σκοποῦ, πέμψασά τινα τῶν ἐν τέλει, καὶ τὸν πρόσθεν χιλιάζει τῶν χρημάτων· ἔδει γὰρ, εἰ πρόσθεν, καθάπερ ἡμᾶς, οὕτω δὴ φείσασθαι καὶ σὲ τῶν προσηκόντων Θεοδιείχει. ἔστρεφε γὰρ αὐτὸν ἡ ἰσχυρὰς ἐθραύσει ἡ τῶν χρημάτων ἐπιθυμία, δόξασαν ἑτέρου ταῦτα μᾶλλον ἡμέσθαι, καὶ οὐκ αὐτῆς. ἀκούσαντα δ' Θ μακάριον ὑπισχεῖλαι πρὸς αὐτὸν, οἷα προσῆκον ἐν γράψαι Θ ἀληθείας τε ἅμα καὶ θεοσεβείας φρενίζοντα. εἶχε δ' τὰ γραφέντα ὅτως· Οἶμαι, τέκνον εὐσεβές, εἰς γνῶσιν κεῖσθαί σοι, ὅτι χρήματα εἴ τε δὴ καὶ ἐβουλόμην αὖθις ἔχειν, οὐδὲν ἐν ἐμοὶ κωλύον (πανταχόσι γὰρ ἐκπεσάμην μεγάλα τε δυναμένοις, καὶ πολλὰ κεκτημένοις) ἀλλ' ἐκὼν ἀφίεμι τοῦ πλούτου τοῖς δεομένοις, πρόσχημα μὴ λογισάμενος εἶ φρενίτιδος ἄξιον. ὥσπερ οὖν ἐκ πολλοῦ τοῦ ἀπροσδοκήτου ἀπηθέμην, καὶ ὧν κοινῇ πᾶσι καθαφρονεῖν συμβουλεύω, τί τῶν οὐκ εἶχον ἀρχὴν ὑπολαμβάνειν νῦν ἐπιθυμητὸς φαίνεσθαι; χρήματα οὖν Θεοδιείχει ἐμοὶ μὴ οὐ πρέσβευε· ἀλλ' οὐδ' ἂν αὐτοῦ πρέσβεως ἔλθοι. ἐδημόσιεν δ' ταῦτα Χείσῳ τοῖς πένησι προσκόμενος, καλῶς γε ἐκεῖνος ποιῶν καὶ λιπαρῶς ἑαυτῷ. πολλαπλασίων γὰρ ἐκεῖθεν αὐτὰ λήψεται. εἰ δέ σοι ἀφελέσθαι ταῦτα σκῆπος ἀπὸ Χείσου, ἡμᾶς μὴ ζημιώσεις οὐδὲν, ἀλλ' οὐδὲ λυπήσεις· οὐ κύριος τοῦτο· Χρείσσων δ' μᾶλλον, ἃ καὶ γενέσθαι, καὶ σαυτῷ καὶ μέγιστα βλάψαις. τοῦτο πρῶτον Εὐδοξίας σπέρμα τῆς πρὸς αὖθις ἀπιστείας. ἐντεῦθεν ὠδῖνε κατ' ὀλίγον τὸν κατ' ἐκείνου μῦθον, πολλοῖς ἔχουσα καὶ ἄλλοις οὐδὲν τοῦ σκοποῦ αὐτῇ συλλαμβανομένοις. ὅπερ δ' ἐκείνῳ κινδυνῶδες λόγος οὐδεὶς, καὶ τοῦ σφικισθ' καθ' ἑαυτὸν ἐρρήθησαν, καὶ κινῆσαι οὐδὲν ἀμεινόσθαι δυναμένοις, ἐφ' οἷς ὃ παρισθμὸν τὸ πρόσφορον Θεὸν ἐν καὶ τῆς αὐτοῦ ἐκπεσεῖν βουλῆς, καιρὸς ἤδη διδάσκειν· μᾶλλον δ' καὶ ἴσως αἱ κατ' αὐτοῦ ὁρμαὶ πρὸς ἔργον ἐχώρησαν πρὸς τῶν μισουμένων ἐλέγχοις, καὶ αἰτίαται νοσεῖν ἐλαμβάνον.

28 *Iohannes Callitropen vidiam Eudoxiæ eripit.*

Χήρα τις γυνὴ, τὄνομα Καλλιτρόπη, τὴν Αλεξανδρου πόλιν οἰκοῦσα, Παυλαχίῳ ἐπιτραπείσῃ διαβάλλεται τὸν Αυγουσταλικὸν τότε ἀρχὸν τῆς Αλεξανδρείας διέποντι, καὶ λίαν ἐρωτικῶς ἔχοντι χρημάτων, ὡς πειστὴν τὸν οὐσίαν εἶναι δ' μόνως πλουσίαν, καὶ πρὸς τοῦτο θύβις πεντακοσίους ἡ δυσχερὴς χρυσοῦς ἀπαιτῆσαι· οἷς, οὐχ ὡς δυναμένη, ῥᾳδίως προέσθαι, ἀλλὰ δεῖν δ' πρῶτον τῆς οὐσίας εἰς ἐπέκεινα δοῦσα, καὶ πρὸς τ' ἐχόντων δοιῶν δώσειν μόνον. ὡς δ' χρόνοι δύο προελθόντος αὐτοῦ τῆς ἀρχῆς καὶ πρὸς τὸν βασιλεύουσαν ἐπιδημήκοτος, ὧν τε διώκησε Θ λόγον ἀπαιτηθέντος, ἡ γυνὴ Θ καὶ ὡς σωτηρὸν θεραπόντα, δῶσί τε κατ' πόδας, καὶ τῷ βασιλεῖ προσῆσι τοῦ ἠδικηκότος κατακοῦσα, καὶ τὸν πονη-

ρὸν

ρὸν ἐπίστασιν ἀπαγγέλλουσα. Ὡς ἐπῆλθε τῆς δίκης, καὶ βασιλέως ἀκούσαντος τῆς γυναικὸς, ὁ μὲν καλὸς ἀφῆρητο, ὀπτηρέψατος, ἐκείνου εἴτε δι πλέον ἡ γνώμη ὠφεσώπτρω νέμουσα, εἴτε καὶ ἡ χεὶρ ἀνελευθέρως ἔχουσα κακῶς διεπέφθη τὴν χέρα, καὶ οὐκ ἐκδικητὴν, ἀλλ' ἀνδίκων αὐτῆς ἐδείκνυ μᾶλλον τὴν δίκας ἰών. Ἀπαγορεύουσα γοῦν ἡ γυνὴ τὸν ἐντεῦθεν βοηθὸν, τῇ βασιλίδι προσέρχεται, γυνὴ πρὸς γυναικὸς, ἡ κακῶς πάσχουσα πρὸς τῆς βοηθεῖν δυναμένης ἐλέους μὴ ἀπορῆσαι λογισαμένη. ἡ τοίνυν Εὐδοξία καὶ ἐν ὥσπερ ἄγρας τῶν ἀνθρώπων ἀνθρώπους, καὶ τὰ χαρίσασθαι ὡς σφετέρῳ πάθει, Ⓦ ἀδικήσαντα δεῖν ταχέως μετακαλέσαι. Εἶτα τὸν χέρα, προφάσιν κατειποῦσα αὐτῷ, καὶ ἀδικον ἀπελέγξασα, ἑκατὸν μὲν χρυσίου λίτρας αὖθις ζημιοῖ· ἐξ ἧς καὶ περικοπτα νομίσματα μίνα τῇ Κανηδόπῃ δοῦσα προστάττει ἀγαπᾶν. Ταῦτα ἡ φιλοχρήματος ἐκείνη καὶ ἀνελεύθερος ἐκ χρυσῷ ζῶσα, χρυσὸν ὁρῶσα, χρυσὸν πίνουσα, χρυσὸν νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν φαντάζομένη, Ἧς ἐν χερσὶν ἡ δυσμία, κατ' Ⓦ μακάριον φάναι Δαβίδ. τί οὖν ἡ πολύδακρις χέρα καὶ ψαλμ. κε. ι.
ἀληθῶς βαρυσυμφορωτάτη, ἡ ταῦτα δὴ παθοῦσα πρὸς ἧς ἤλπιζε μᾶλλον ἐκδικίας τυχεῖν, καὶ ἃ κακῶς ἀφῆρητο, δικαίως ἀπολαβεῖν; αὕτη γοῦν πάντων ἀπογνοῦσα μιᾷ χρήσατο καταφυγῇ, τῷ κοινῷ προσδραμοῦσα τῶν χριστιανῶν προστάτῃ· ᾧ καὶ τὰ τοῦ πρόγματος ἀπαγγείλασα, καὶ οἷα πάσχει παρὰ τῶν δυνατῶν, καὶ ὡς κινδυνώδει τέλεον τοῖς τέκνοις ἐκτεθεῖναι, ταῦτα λέγουσα καὶ δάκρυα, ὃ δυσιμώτατον πρὸς ὃ πεῖσαι ψυχὴν, καταχέουσα ἐκκλῦσαι πρὸς οἶκτον Ⓦ πρὸς αὐτὸ προχειρότατον. ὁ δὲ τὸν ταχέως μετακλῦσαι μὲ Ⓦ ἠδικηκότα, ὀνειδίζει δὲ καὶ διελέγχει τὸν ἀδικίαν, καὶ ὃ χρυσίον ὀπτίζητο, οὐ Ⓦ Εὐδοξίας τύπον, ἀλλ' ἐλευθέρᾳ γνώμῃ καὶ μισοπονήρῳ τῆς γυναικὸς προϊσάμενος. τότε δὲ τὸν τῶν ἑκατὸν λιτρῶν πρὸς τῆς βασιλίδος προτεινομένου ζημίαν, ὁ μακάριος δημοσίων ἀδικημάτων, εἶπεν, ἐκφυγεῖν εἴσεσθε· σὺ δὲ ἀλλ' οὐκ ἂν ἐντεῦθεν ἐκφύγοις, εἰ μὴ πρότερον τῇ γυναικὶ τὰς πεντακοσίους ἀπέδωκας λίτρας. ἀκούσαν τοῦτο τῆς Εὐδοξίας ἡδόμενον, τὸ μὲν χρῆμα πέμπει πρὸς Ⓦ μέγαν ἐκεῖνον, ἀφῆναι Ⓦ κατεχόμενον ἐπιζήτουσα, ὡς ἤδη ἱκανῶς ἀπολελογημένον. ὁ δὲ, οὐκ ἀφήσω, φησὶν, ὅτι μηδὲ δίκαιον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἠδικημένης οὔσης, καὶ ταύτης γυναικὸς, φεῦ, καὶ ξένης καὶ χήρας. πόνων δὲ ἄλλων ὄντως ὡς τοῦτον μέλει Θεῷ; εἰ δὲ ἀφῆναί με κελεύεις, ἀλλὰ σὺ δὸς χρέος ἀπόδος τῇ γυναικὶ, ἐξ ὧν εἰς ἐκείνης προφάσιν δὸς πλέον ἀφείλου. Ταῦτα μὲν ὁ μέγας. ὡς δὲ καὶ ἅπαξ ἐκείνη καὶ δὶς πέμψασα μηδὲν ἴσως, δὸς δὐθέσποις αὐτὸ μᾶλλον προσκρούσασα ἢ Θεῷ τῷ ἐλεήμονος ἰδεμένου, ἔγνω τε πρὸς ἄνδρα ἔχουσα οὐ κατὰ εἰκότα, οὐδὲ ἀπειλᾶς ἐγκαινούμενον, τοῖς τῶν μικροψύχων μορμολυκείοις, ἀλλὰ γνησίῳ τῷ φρονήματι τῆς ψυχῆς ἄχρι καὶ αὐτοῦ θανάτου δυπικαθισάμενον πρὸς τὸν ἀμβλύτην, καὶ δὸς δρᾶσαι κακῶς μᾶλλον, οὐ δὸς παθεῖν ὑποπτήσσοντα· ἐπεὶ τοιούτῳ περισοδῆν ἔμαθε, πλήρης θυμοῦ γινόμενη (ἐδόκει γὰρ κἄμοι φορητὸν αὐτῇ τὸ πολλῶν κρατῆσαι ἑνὸς ἥττω δὲ πολὺ φαίνεσθαι. καὶ γὰρ τοιοῦτον γυνή, κοῦφόν τι καὶ θυμέμπτωτον καὶ τῆς κενῆς δόξης ἀκριβῶς παίγνιον, καὶ μάλιστα τῆς ἐξουσίας αὐτὸν καθάπερ βακχείας ἰὸς ἐκφερούσης) κελεύει δύο ἰνδὰς τῶν ἑκατοντάρχων μὴ τῆς ὑπ' αὐτὸν χιλιὰς ὅπως ἄκοντος ἀφικομένους εἰς τὸ ἱερὸν εἰσελθεῖν, καὶ πρὸς βίαν Ⓦ κατὰ νῶτον ἀφελεῖν. Ⓐ δὲ ἀπελθόντες ὡς ἤδη πρὸς ταῖς θύραις ἦσαν καὶ εἰσωθεῖν ἑαυτοὺς ἔμελλον, ἄγγελον ὁρῶσι Θεοῦ ῥομφαίαν διεσπασμένον καὶ φοβερῶς τὴν εἴσοδον εἴργοντα. τοῦτο ἐκφοβεῖ τὸ φρικτὸν ἰδόντας, καὶ πολλῷ ὡς δεῖ καταπλαγέντας, οὐδὲν πλέον ποιεῖν ἔγνωσαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν πέμψαντα βύθους τε ἐπιμερίζοντας, καὶ τὸ θανατῶν περαίτερον διηγεῖσθαι· τὸν δὲ φείσαι μὲ καὶ αὐτὸν ἀκούσασαν, καὶ τῆς ὁρμῆς ὑφεῖναι. οἵδε γὰρ τὸ ταχέως οἰδοῦν καὶ φυσώμενον ἐκ φρενῶν βωμολίδι, ταχέως πάλιν, ὥσπερ Ⓐ κενοὶ πομφόλυγες, ἐκπίπτειν. Εἶτα μετ' ὀλίγον τοῦ περιλαβόντος σκηπτοῦ ἐκ Φερουσίου ἵνα τινὸς ὡς αὐτὸν πέμψασα παρεκκαλέσει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εαγγέλλει πειθοῖ μᾶλλον ὃ προσκείμενον δέδιυσαν. Ⓜ ὁ μέγας ἤκιζα τοῖς αὐτὸ πεπο-
ιθόμενον κολακείας, οὐ δύσεως ὤν, εἰπεῖν, οὐδ' ἁπλῶς τῇ βασιλίδι ἀντιπίπτειν βουλόμενος,
φιλόνεικος ὑμῖν εἶ) καὶ πέρατα μετεῖναι δοκεῖ. ἔστι δ' οὐχ ὕτως· ἀλλ' ἅμα μὲν ἀμυῶσαι
ἀδικηθείσῃ γυναικὶ χήρᾳ καὶ γυμνῇ προστασίας πάσης, ἅμα δ' καὶ τῇ βασιλίδι ψυχῆς προ-
γματευόμενος σωτηρίαν. διαπίπτω τὸ ἁγίου τοῦ ἀποκρίσιν δεδωκότος, καὶ μηδὲν ὑφεῖναι 5
προῖς τὸν ἔλεγχον ὑποφώσαντος, ἐπεὶ ὁ τοῦ ἀδικίου δέος προσεξάμενος ἔγνω πολλὰ καὶ
ἐν ἐλπίσιν ἄπροσκτα καὶ ἀόρατα, καὶ ἐκ τῆς βασιλίδος ὠνείσθαι βοηθόν, φαύλιον ὄν-
σαν ῥοπὴν, καὶ, ὃ τοῦ λόγου, συκίνην ὑπακοὴν, οἰκοθεν πέμψας πρὸς ἑαυτὸν ὃ χρήσιον τῇ
γυναικὶ καταπέμψαι, καὶ ὕστερον τῆς ἀνοχῆς ἀπαλλάξαι).

Ὀλίγῳ ὑστερον ἡ Εὐδοξία σείλασα προῖς Ⓜ μέγαν, καὶ τοῦτο μὲν ἀπειλαῖς ὡς δοκεῖν ἐκ- 10
φοβοῦσα, τοῦτο δὲ καὶ κολακείας ὑπερχρωμένη ἄπορ ἰῶναι πρήνει τῆς προῖς αὐτὸν ἀντιπα-
θείας· καὶ παύσαι, ἔλεγε, τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἀσχολούμενος, καὶ μὴ καὶ τοῖς πολιτικοῖς προσ-
δυόμενος πράγμασιν, ἀλλὰ τὸν τοῖς βασιλεῦσι προσηκόντων, ὥσπερ καὶ αὐλίσι πάλαι τὰ
ἐκκλησιαστικὰ ἀφίσανται. παύσαι δέ μοι καὶ τῶν ἐν ἐκκλησίαις καταδημηγορεῖν. ἐγὼ
μὲν γὰρ μέχρι τῆς ἀρπῆς καὶ ὡς πατρὶ προσείχον, καὶ πατρικῶσί ἐνέμοιν τῷ πρώτῳ· σοὶ 15
δ' εἰ μὴ βέλτιον τὸ λοιπὸν καὶ προῖμας ἥκειν, ἴσθι με μὴ ἀνεξομένην. προῖς ταῦτα
λίαν ἐκφανῶς ἀπειλούμενος (ἐώρα γὰρ αὐτῆς τὸν καρδίαν ὠδίνουσαν ἀδικίαν) ἐμέ,
ἔφη προῖς σὸν πρωφθέντας, πολιτικὰ ἄπορ ἰῶναι κελεύει προσηκόντων. ἐγὼ τοσοῦτον
δέον κοσμικὰ ἢ πολιτικὰ φροντίζειν, ὅσον γε καὶ Ⓟ πάλαι θανόντες βιωτικὰ ἀφεσήκασιν.
ὑπόσκοπος δ' ὢν καὶ ψυχῶν ἐγκριθεὶς προστασίαν, οὐ δυνάμαι παρανομοῦντας μὴ ἐλέ- 20
γχειν. Τί γὰρ ἄλλο ἡ ἐντολή; Ἐλεγξόν, φησιν, ὑπομίμνησον, παρακάλεσον. καὶ Τὸν ἁμαρτά-
νοντα πάλιν κελεύει ὁ θεῖος Παῦλος ἐνώπιον πάντων ἐλέγχειν, ἵνα καὶ Ⓟ λοιποὶ, φησι, φό-
βον ἔχωσιν. ἡμεῖς δ' ὑπὲρ ἐκείνων ἐπ' ἐκκλησίας προῖς ὄνομα οὐδὲ φανερῶς ἠλέγξαμεν,
ὥστε τῇ βασιλίδι καὶ ἡμῖν μάτην ἡ ἀγανάκτησις. Εἰ δ' ὁ λόγος κοινῇ κατὰ πάντων φιλαργυ-
ρίας καὶ ἄλλοις πάθεσιν ὑποβεβυθισμένων φερόμενος εἰκῆ δάκνει τὸ συνειδὸς, μηδὲν ἡμῖν ἐκεῖ- 25
νοι, ἀλλ' ἑαυτοῖς ἐγκαλείτωσαν. ταῦτα καὶ ἄλλα τούτοις παπλήσια Ⓟ πρωφθέντες τῆς
ἁγίας ἀκηκοότες γλώττης, καὶ γραφῆ τῇ εἰρημένῃ παραδόντες, ἐπομελόντες ἀπήγειλαν, ὃ-
δεῖν αἰνεῖν εἰπόντες τὸ ξύλον εἰς οὐρανὸν πειρώμενοι. ἀνθρωπον γὰρ ἰδεῖν κρεῖττον μὲν φόβου,
κρεῖττον δὲ κολακείας, αὐτὸν θανάτου καταφρονοῦντα, ἓν δεδοικότα μόνον, τὸν ἁμαρτῆσαι καὶ ὃ 30
λυπῆσαι τὸν τούτης Θεόν. τούτων ἡ Εὐδοξία πρῶτον μὲν λόγων ἀκουσασα οὐδὲν ἧττον, ἢ πρό-
τερον, ὅτι κατ' αὐτὸ θυμοῖς σιγῇ καὶ καθ' ἑαυτὸν ἔτρεφεν. Εἶτα τῆς ἐκκλησίας καλῶς
ἐχούσης καὶ ὅσαι ὧραι προῖς εὐσέβειαν οἰκοδομουμένης, τῆς πολιτείας τε καθ' ἑκάστην ὑπὸ
τῆς αὐτοῦ γλώττης ἀρδομένης καὶ Ⓜ κατὰ Θεὸν βίον καρποφορούσης, ὥστε μὴ τὰ ἄλλων κα-
κὰ καὶ παρὰ συνήθειαν τούτων κατ' ὀλίγον ἀφίσασθαι, ἱπποφυΐας φημὶ καὶ θεάτρων, τὸν 35
ἀπουδαῖόν τε τούτων προῖς τὸ θεῖν εἰς προσευχῆς οἴκους καὶ ναοὺς Κυρίου μεταπεθῆναι, καὶ κα-
θαρὰ τοιαύτην πρὸς ἀλλήλους τὴν ἀμίλλαν, τίς προῆτος οἶκον Θεοῦ φθάσας, καὶ τούτῳ μᾶλ-
λον ἐνδεικτείας πλείονος ὄναιτο καὶ τῆς ὠφελείας; ταῦτα οὕτω κατὰ τὸ θεοφιλῶς ἐ-
χοντα, σφόδρα Ⓜ φθόνον ἐλυπῆ. καὶ δὴ καὶ τοῦτο πολιτικὸν μὲν καὶ κινδυνῶδη Ⓜ κατὰ τῆς ἐκ-
κλησίας ἀνεγείρει σάλον, δεινὸν δ' καὶ βαθεῖαν αὐτῆς καταχέει τὴν νύκτα, Ⓜ μέγαν (φεῦ)
φωστῆρα, Ⓜ τῶν ψυχῶν ἥλιον, τούτης μακρὰν ποιήσας καὶ ὑπερόριον θέλημα. ἀλλὰ ζη-
τεῖτε μαθεῖν, "ὅπως καὶ τίνας ἔχει σὸν προῖς τοῦτο καθυπουργήσαντας. κινήσας μὲν καὶ ἄλλους, τῶν ὑπισχνῶν φημὶ καὶ τῶν τὸ κλήρου, τὸν γνώμιον ὑπιτηδείους προῖς τὸ πονηρὸν σπέρ-
ματα τοῦ πονηροῦ δέξασθαι, ἔστι δ' ὅς καὶ τῶν τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ὑπαρχόντων· σοὶ δὲ
γυναῖκες τῆς αὐτῆς τούτης ἀπελείφθησαν συμμοίας, ἀλλὰ μεῖς κἀντεῦθεν τῷ πονηρῷ

29
Quæ Ioannes Eudoxiæ respõderit, illum à rerum ciuilium cura debortanti.

β. Τιμ. δ. β. α. Τιμ. ε. κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γῆς, φιλόκοσμοι τινες ὄσαι καὶ ἐμπαθεῖς, ἐξ ὧν πεπλήσθαι τοῦδε τῆς ἐκείνου γλώττης κατ' αὐτὴν πνεύσασαν. ὃς δὴ θερμοτέρως εἶχε τῶν ἄλλων ἀγωνίας, ⓜ Ἀλεξανδρείας Θεόφιλον οἶδεν ὁ λόγος, ἐξ ⓜ Βερροίας Ἀχάκιον, Ἀντιοχέα τε ⓜ Πτολεμαΐδος φημὶ καὶ Σεβαστειανοὶ ⓜ Γαβάλων. ἐπεὶς τούτοις δύο τε τῶν πρεσβυτέρων ἦσαν, καὶ τῶν ὀγδοήκοντα πάντα, τὸν Φαύλιον ταύτην συμπληρωῶντες συνωμοσίαν. οὐ χείρων δὲ δηλώσαι καὶ ταύτης αἰτίας ὄφελε πόλεμος ἦρξε τῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἦν τις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρεσβύτερος, τὸνομα Πέτρος, τοῦ πρεσβυτερίου τῆς κατ' αὐτὸ ἐκκλησίας τὰ πρωτεῖα ἐπειλημμένος. τούτῳ δι' ἔριδος ὁ Θεόφιλος οὐκ οἶδ' ὅθεν ὀργιζόμενος (ἐπεὶ περ ἐκ παντὸς κακουργῆσαι, καὶ ὀργολέον σπουδεῖναι τῶν ἐκ τοῦ πάντος αἰῶνος τοξικώτατός τε καὶ σκληρότατος) μόνον ἐπαύσασθαι ἐπενεγκεῖν, ὡς εἴη γυναικάδελφα τῆς τῶν Μανιχαίων αἱρέσεως ὁ μῶσος οὕτω τῆς κακοδοξίας ἀπωσαμένῳ εἰς κοινωνίαν πρὸς δόξαν ἀμένους. αὐτὸ δὴ ἀφορμηνεύσου καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ μεταπεῖσθαι, καὶ κρῖναι ὁμοῦ καὶ νεῶ κατηγόρῳ ταύτῃ πρὸς δεδιέναι, καὶ μάρτυρα τούτων ⓜ Πηλουσιώτην Ἰσίδωρον πρεσβύτερος, ἄνδρα βίῳ τε καὶ λόγῳ ἕνα τῶν πολλοῦ λόγου κατηξιωμένων ἐν ἀρχοντα, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε μεγάλῃ ὁμοῦ πρεσβυτερίῳ κατειλεγμένον, αὐτὸς ὥσπερ ἐκεῖνος Ἰσιδώρου καὶ ἕκαστα ὑφειμένος, καὶ ὡς αὐτὸς ἐκείνου ἐλληλεγμένος, καλεπῶς ἐνεγκεῖν δηλώσειν, πρῶτα μὲν ⓜ Πέτρου ἀλόγως ἀπειργῆ τῆς ἱερατείας· ἔπειτα καιρὸν ἐζήτει καὶ ἀφορμὰς δι' ὧν ἔργον τῆς αὐτοῦ κακονοίας καὶ ζήπαλον θείη καὶ αὐτὸν δηλαδὴ τὸν Ἰσίδωρον, ὅπερ δὴ καὶ ποιεῖ μικρὸν ὕστερον προξωθεὶς καὶ ἄλλοθεν εἰς ὀργήν. μαθὼν γὰρ ὡς Ἰσίδωρος χιλίους χρυσοῦς πρὸς Θεοδότης λάβοι (ἀδελφὴ δ' αὕτη Θεοδώρου φημὶ τοῦ ἐν ἀρχοντος) ὑπεξαπεῖπε τε πρὸς αὐτῆς ταῦτ' ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πενομένης δι' αὐτὸν ἀμφιάσαι μηδὲν Θεοφίλῳ κοινωσάμενος πρὸς τοῦτο, ἵνα μὴ λαβὼν, φησὶν, ἀναλώσειεν, ὥσπερ εἴωθεν, εἰς τοὺς λίθους καὶ ταῖς οἰκοδομαῖς· ἐπεὶ δὲ ἐρωτηθεὶς ὡμολόγησε, καὶ νεῶ ἔφη πελέσαι τὴν δεδωκυῖα, τότε μὲν ὀργισθεὶς οὐκ ὠήθη δεῖν δῆλος γενέσθαι, ἀλλ' ἐν ἀπορρήτῳ τινὶ ὀργῇ ἔθαλπε. μετ' ὀλίγον δὲ ταύτην ἐκκαλύπτει καὶ Δημοκόλεῳ μηνυτήσας (οἷος ἐκεῖνος πλάττειν καὶ τοιαῦτα) χαλεπωτάτην, καὶ γραμμασι ταύτην αἰτεῖς· εἶτα δὲ ἱερατεῖον ἐκκλησιάσας, καὶ αὐτὸς πρόντος Ἰσιδώρου, τοῦτο, εἶπεν, Ἰσίδωρε, δείξας μὴ χρεὼς δὲ γραμματεῖον, δέκα ἀστέρων καὶ ὀκτὼ χρύσους κατὰ σὲ μοι δεδόσθαι, ἐπεὶ ἑτέροις ἐναγολούμενος ἔτυχον, ἀστὸς λήθην ἐλθόν, νεῶ πάλιν χρεώσῃ ἑτέρων διερυνώμενος δώρηκα. ἐν δὲ τῷ Ἰσιδώρῳ τότε ὀγδοήκοντα ἔτος ὁ βίος, ἀμὴρ τοῖς μακροῖς πόνοις καὶ τῇ ἀσκήσει καθαγιεμένος, τὸν ἥλιον τε αὐτὸν ἔχων τῆς ἀρετῆς ἄγλεον, καὶ οἷον αὐδῶ πολλοῖς ὁρᾶσιν εἰθεῖαν. ἐπεὶ δὲν ὕστερος εἶπεν καὶ ἀπολογίαν ἀπῄτει ἀστὸς ὃ ὑπόκλημα (τοῦτο δὲ τῆς Σοδομιτῶν νεῶ ἀσελγείας) ὁ Ἰσίδωρος πρᾴως δύθυς, καὶ ὡς αὖ εἶπος, ἑαυτῷ ἀξίως, ἔστω, φησὶ, ⓜ Χρύσιον τότε δοθέντα δραχμῶν· οὐχὶ πάλιν ἀστοσῆλθεν ὁ δεδωκώς; εἰ δὲ μὴ τότε φαίης πρῶτον, ἀλλὰ νεῶ παλαιότερα καὶ ἑαυτῷ, ὅστις εἶπε, δείξας λεγέτω καὶ καθ' ἡμᾶς. ὡς δὲν ἐσθεῖ νεῶ αὐτῷ τῆς κατηγορίας ἐχέγγυον, τί κακουργεῖ; χρήματά τινα δραχμῶν νέων ἀλείφει ἀστὸς τὸν συκοφάντην· εἶτα ἐκεῖνος ἀπελθὼν τῇ μητρὶ κοινοῦται. ἡ δὲ τοῦτο μὲν καὶ θεὸν δείσασα, τοῦτο δὲ καὶ ἀστὸν πρὸν κριτήριον ἐκατοντεύσασα, μήποτε καὶ δῆλον ἀποφοιτῶν ὃ δρᾶμα, πρελθοῦσα γνωρίζει τὸν σκῆμα τῷ Ἰσιδώρῳ, καὶ ὡς πέντε ἀστὸς τοῖς δέκα χρυσοῦς εἴη ὁ υἱὸς αὐτῆς εἰλκυφώς, ὃς δεδωκέναι αὐτῷ τὸν ἀδελφὸν ἔφη Θεοφίλου μισθὸν ἐχθρᾶς τῆς κατ' ἐκείνου συκοφαντίας. ταῦτα Ἰσίδωρος μὲν ἀκούσας σιωπὴν εἶλετο, θεῷ μόνῳ τὰ κατ' αὐτὸν ὑπεξέπων. ὁ δὲ νέος ὕστερος αὐτὸς κρίνας ἀσφαλέστερον εἶναι, εἰς ⓜ Ἱερὸν ναὸν πρελθὼν ἀστοφθύγγῳ ὁμοῦ θυμασηρίῳ. ἐπεὶ δὲ ταύτῃ μᾶλλον δὴ παρεῖτο Θεόφιλος ἀποκηρύττει, φεῦ, ὑπὸ κωφῇ τοιαύτῃ δραχολῇ καὶ σκληρᾷ ἐχθύσῃ ζωφερῆς τὸν Ἰσίδωρον καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπείργῃ. τῷδε καθάπαξ

ἔρμαιον

30 *Theophili Alexandrini in Petrũ & Isidorũ iniuria.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἔρημον τυπόδοξαν καὶ κτὶ γνώμην ἠνύσθην, ὡδεμίαν ὅ χρόνῳ δόντι τελεῖν, ὃ τῆς Νιτρείας ἐπῆλθε καταλαβεῖν ὄρος, ἵνα καὶ πρότερον ἐκ νέου Μ καλὸν τῆς ἀσκήσεως διέλυσα βίον. ἐκεῖ δὴ κἀγὼ συχάζων καταμόνας ἐπὶ τῷ Θεῷ συγγινόμενος. πλὴν ὡδὲ ὧδε ἔμελλε τοῖς Θεοφίλου πάλαι διαφυγεῖν, μᾶλλον δὲ τὸ πρώτων ἐμποδὼν καὶ πολεμίου· ὃς καὶ Ἰσιδώρῳ ἐπῆλθε πρόγματα βασκαίνων τῆς ἀρετῆς, καὶ Θεόφιλον τῷ Θεῷ προσκρούειν ἐποίει, κἀμοὶ τῷ τῷ Θεῷ προσκεκρουκόσιν ὁπλίζων. καὶνὸν γὰρ κατ' ἐκεῖνο χρεὼν ζήτησις ἐν τοῖς κατὰ τὸν Αἰγυπτίων μοναστηρίοις. βούλεται δέ ὁ λόγος δεῖξαι ὑμῖν τὸ πρᾶγμα δηλώσας. ἡ δὲ ζήτησις, τῷ μὲ σῶμα εἶ τὸ θεῖον λεγόντων, ἐμοί τε καὶ πρόσωπον δυσθεώρητον καὶ μορφήν, ὅσοι τῷ παχυτέρων ἢ ἀμαθεστέρων ἐκράτουν· τῷ δὲ ὅλως ἀσώματον αὖ πεπλασμένων καὶ πάσης ἐμφερείας καὶ μορφῆς δυσθεώρητον ἀπηλλαγμένον· τῷ λεπτομερεστέρων δὲ τοῦτο καὶ ὀξυτέρων. ταύτης τοιγαροῦν τῆς μερίδος καὶ Θεόφιλος ὤν, τὸν δυσθεώρητον μορφὴν εἶ τὸ θεῖον λέγοντας φανερῶς ἀπεκήρυττεν. ὅπερ Μ τῷ ἐν Αἰγύπτῳ μοναχῶν ἀλογώτεροι μαθηταί, τῷ Θεοφίλου κατεστασίαζον, καὶ ὡς ἵνα βλάσφημον, καὶ δόξης οὐχ ὑγιῶς ἐχόντα ἔμελλον αἱρεῖν· Μ δὲ διανοίας ὃ πρᾶξαν μετελθόντα, οὕτω με πεποιήκασιν ὑμᾶς, ἔφη, ὡς πρόσωπον Θεοῦ τοῦτον ἐκείνους ἀκούσαντας ζῶσαν μὲ τῆς ἀπάκτου καὶ φοινώδους ὁρμῆς· πρὸς αὖθις δ', εἰ γνοίης, εἶπεν, ἐμοὶ ἴσα ἡμῖν φρονεῖν ἔχεις, ἔν ἐσί σοι ὃ λειπόμενον, δώσω σοι τὰ Ὠριγένους πραγματικὰ βιβλία, δι' ὧν ἐκεῖνος ὃ σῶμά τε εἶ τὸ θεῖον καὶ εἰκὼς δυσθεώρητον πρόσωπον ἔχειν αἰσχύνην πιεῖται. πρὸς ταῦτα Μ Θεόφιλον, τί δή, φίλαι, ὃ κωλύον ἐμὲ τοῦτο δρᾶν, ἃ μάλιστά γε δεῖ μίσους Ὠριγένους ἔχοντα; ταῦτα εἰπόντα ἃ ἐπαγγειλάμενον, χαλάσαι τοῖς μοναχοῖς τὸν ὀργόν. ὅτως ἐκεῖνος ἐπαμφοτερίζων, καὶ πρὸς ἑκάτερα νεύων, καὶ τοῖς κρείττοσιν ἁρμοζόμενος· δεῖν ὀπίσω πόδα ὄντα, ἃ λαοῦ ψυχὰς ὀπαδοὺς ἐσπαρμένον, καλῶς διελθὼν καὶ Μ λόγον ὀρθοτομήσας τῆς ἀληθείας, καὶ λύσας τὸν φάσιν, ἀμφοτέροις δεδάξασθαι πατερικῶς, ἀλλ' οὐχὶ τεχνικῶς πρόσπεσόντα, αὖθις μὲ καθ' ἑαυτὸν θεῖον εἶπεν ἀσώματον εἶ καὶ ἀσημάτιστον, σῶμα δὲ καὶ πρόσωπον καὶ μορφὴν δυσθεώρητόν τὸν μονογενῆ τοῦ Θεοῦ λόγον λαβόντα, καὶ μὴ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ἐν ὁμοίῳ σχήματι τῆς δυσθεωρήτου σαρκὸς δύσασθαι, ὕτω καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνειληφθαι, καὶ μένειν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς καθήμενον.

31 *Theophili in fratres maxὰς, sis dictos, gesta.*

Οὕτω δῆλον κατέστη ὃ ἐρημῖται, ἀλλ' ἔτι δῆτα καὶ ἑτέρων ὁ λόγος πρὸς τὴν σαφῆ τοῦ προκειμένου δήλωσιν. μοναχοὶ πέντε ἦσαν ἀδελφοὶ τὰ σώματα, ἀδελφοὶ καὶ ψυχάς, τῷ κατ' Αἴγυπτον μοναχῶν πρώτων λόγῳ τε καὶ βίῳ πρόσπολοι διαφέροντες· ὀνόματα τούτοις, Διόσκορος, καὶ Ἀμμώνιος, Εὐσέβιός τε, καὶ ὁ λοιπὸς Εὐθύμιος· οἷς δὴ καὶ μακροὺς διὰ τὴν ἡλικίας βύμηκες ἴσως ἐκάλουν. ὅτοι γοῦν οὐκ Ἀλεξανδρεῦσι μόνοις πρὸς πλείονος ἦσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ Θεοφίλῳ χρῆμά τι προσαπύδασον ἐλογίζοντο, καὶ ἐφίλει τούτους ἴσα καὶ ὀφθαλμοῖς, καὶ τῆς καρδίας ὤκουν αὐτῷ τὸ μεσαίτατον. ταῦτα ὃ ὅτως ἴσθι, ἕως ἐκεῖνος δηπου Θεόφιλος ἦν· ὥστε καὶ Διόσκορον πεῖσαντα μόγις ὀπίσω τὸν Ἑρμοπόλεως καταχῆσαι, Ἀμμώνιον δὲ καὶ Εὐθύμιον ἱερωσύνῃ τε τιμῆσαι καὶ τὸν οἰκονομίαν ἐγχειρίσαι τῆς ἐκκλησίας, ἐλέσθαι τε συνοίκους ἔχειν ἀπὸ πάντος, ὡς μήτε τῷ σωματικῷ αὐτῶν ἀφίσασθαι, μήτε τῷ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῷ. ἀλλὰ ταῦτα, ὥσπερ ἔφημεν, ἕως Θεόφιλος ἦν, μᾶλλον φιλόθεος εἶπεν, ὁ Θεόφιλος. ἐπεὶ δὲ κλίνοντα πρὸς φιλαργυρίαν εἶδον, ἃ φιλοχρύσως μᾶλλον, ἢ φιλοθέως ἔχοντα, θερμὸν τὸ πρόθυμον πρὸς τὸ χρηματίζεσθαι τὸν ἀσυδοῖν, ὡς ὀπίσω δῆθεν τὸν ὁμιλίαν πρόσκτησάμενοι (ῥᾴδιον γὰρ καὶ ἁμαρτάνειν ἢ καλὰ) τὸν ἐρημίαν ἐβούλοντο καὶ αὖ πρότερα διατρίβειν. τοῦτο ἐκεῖνος μαθὼν ὅπ καταγνόντες αὐτῷ διεπρέσβευτο, σφόδρα τε ἐχθέσθαι, καὶ χεῖρα αὐτοῦ καὶ ποδὶ, τὸ τῷ λόγου, βλάπτειν ἐπιεροῦτο. καὶ πρῶτα μὲ πρὸς τοὺς δυσθεωμορφίνους ἐκείνους διαβάλλων, στυφόδρα τῷ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῷ Ωειλήμει καὶ αὐ τὸν φεγνεῖν ἔλεγε, καὶ ἀσώματον δογματίζειν τὸ θεῖον. καὶ ἄλλα τοιαῦτα
ἀφ' τούτου, φησὶν, ὡς αἱρετικοὺς ἀπελαύνεσθαι. ἔπειτα δὲ τοῖς ὁμόφυλοις τῶν ὀπισκόπων διε-
κελεύετο σὺν τοῖς τῶν τὰ ἴσα φεγνοιότων μοναχῶν, καὶ τῆς σιδοτέρας ἐρήμου οὔσης, ὅπῃ κε-
φαλὴ τὸ ἔθνος καθαλλοι, σὺν ἐπαγαγὼν τὴν αἰτίαν, οὗ χάριν ταῦτα κελεύοι. τὸν αὐτὸν
μοναχοὺς εἰς Αλεξανδρειαν ἀφικομένους ἐντυχεῖν τε τῷ Θεοφίλῳ, καὶ τὴν αἰτίαν ἐρέσθαι
δι' ἣν αὐτῶν τὰ τοιαῦτα κατακρίνειν βούλεται. Ὁ δὲ ὀργῆς σὺν ὀφθαλμοῖς ἐτοιμοτάτοις
δὲ αὐτοχέρνια πῦρ βλέφαντα, τῷ θυμῷ τὸ ὅλως ἐφιέντα (καὶ γὰρ ἦν ὁρμητικὰς φύσει, καὶ
χάριν ὡς μάλιστα ἀκεστὴς) Ἀμμωνίου τοῦ χίλιον αὐτοχειρίᾳ τῷ ὠμοφόρῳ τοῦ καθαλλεῖν. Εἶτα πυγμὴν ἐμπλήσας τοῦ σιαγόνος, ἀναθεμάτισον, ἐπάδοντα, Ωειλήμειν. ἣν δὲ
ὁ μὲν Ωειλήμης, καὶ δὲ τὰ ἐκείνου φεγνεῖν, ἐπείσακτος ἀφορμή· ἡ δὲ ἀληθὴς αἰτία ἡ τοῦ ἐ-
κείνου αὐτικρὺς καὶ τὸν ἀδελφοὺς ἀπάθεια. οὕτω γὰρ ἔχαται ὁ πρώτολμος ἄξυβείσας εἰς τὸν
πολλῆς ἀρδοῦς τε καὶ τιμῆς ἀξίους, ἀπέπεμπε μετ' αἰσχύνης. Εἶτα τὸν ἐκ γλυτόνων ὀπι-
σκόπους τοῦδὲν δέον μετακαλεύσθαι, μήτε προδοῦναι τοῖς ὁσίοις ἐκείνοις, μήτε μᾶλλον ἀπολογη-
σθῆναι δογμάτων τοῦ διαφθορᾶς αἰτιωσαμένους, αὐτός τε ἅμα καὶ Θεῖον Ισίδωρον ἀναθεμα-
τίσας ἀποκηρύττει. καὶ τοῦδὲ μέχρι τούτου τῆς ὁρμῆς ἴσχαται, ἀλλ' αὖ θεσπαιέσιόν τινα φαῦλα
κομιδῇ καὶ δύσνυμα πάντα Ἀριθμὸν, ἄλλον ἄλλαχόθεν ὅπως ἔτυχε συμφορήσας, καὶ
μὲ πόλεως ἀποδεῖξαι ἐν κωμυδρίῳ τινὶ χθεσπονήσας ὀπισχεῖν, ἐφ' ᾧ μηδὲ ὀπισχεῖν ὄνομα
δὲ τοῦ τὸ τέλεστο, Ὁ πρεσβύτερον, τοῦ ἄλλους ὃ δρακόντους, λιβελλους αὐθις ἐγχαράζει
καὶ τῶν θείων τούτων ἀνδρῶν συγχειμένους, ὡς ἔκφυσις (ὦ θεία δίκη, καὶ Θεοῦ πρόνοια βλέπον-
τες ὀφθαλμοί) καὶ δὲ λαθραίον σωσέταξε, καὶ προαγγέλλει δοθῆναι τούτοις ἐκκλησιά-
ζουσι. λαβὼν οὖν τοὺς λιβέλλους, ὧν ἔκφυσις πατὴρ ἦν, καὶ προσελθὼν καὶ ὧ Αὐξεντίῳ
τοῦ αὐτῶν κοινωσάμενος, γραπτοκλεῖ αὐτῷ πρὸ αὐτοῦ χάρτα, ἐφ' ᾧ τοὺς ὁσίους ἀνδρας ἀ-
πελάσαι τῆς Αἰγύπτου πάσης, ὡς κακοδόξους. καὶ λαμβάνει μὴν ὡς πανδοκεῖος, προθεὶς
δὲ καὶ αὐλὸς πλῆθος ἕτερον, ἵνα μοὶς ἀνδρας καὶ νεωτερίσας δεινοὺς, Εἶτα καὶ οἶνῳ τοὺς ὁρμᾶς
αὐτῶν ὅπου θέλξας νυκτὸς ὅπισρατεύει τοῖς μοναχοῖς, δόκιμον ἔσεσθαι φιλονεικῆσαι, τὸν οἶδα μὴν
εἰ ἑτέρῳ τινὶ προσῆκεν, ἀρχιερεῖ μὴτοι συμβαῖνον τοῦδὲ βεβαιοῦ. ἄλλωστε δ', καὶ πρὸς
τοῦδὲν ἕτερον, ἀλλὰ τοῦ ἰδίου καλοῦ ἕνεκεν ἀποχέσθαι ἔδει προφάσματος ὑπερφυοῦς. ἦν γὰρ
τὴν προσλαβοῦσαν προῖς τὸν ἀνδρας φιλίαν βυκολίαν εἰ ποις φρενοῦν ἐγκρίνουσαν προῖ
βασάνου, ἣν δὲ μὴ ταῦτα μῖσος ἴσχυλεν μαζηρίαν, ὧ δὲ μᾶλλον θεῖον. φθονερὸν γὰρ καὶ ἡ
τῶν ἀνδρῶν ἀρετὴ, καὶ ἡ τοῦ μισήσαντος κακοήθια. προῆκα μὲν οὖν Διόσκορον ἀπελαύνειν τοῦ
θείου ὄχλου πάντων οἰκειοτῶν αὐτοῦ Αἰγυπτίων προῖς βίαν ἐλκόμενον. ἔπειτα δ' ἡ τῆς αὐτοῦ ἐκ-
κλησίας ἀφαιρεῖται τὴν προοικίαν, σκυλεύει τε δὲ ὅρος, καὶ ταῖς οἰκίαις τῶν μοναχῶν λαΐζεται,
τοῦτ' ἐφ' ἐκείνοις ἐπιμηνύσασα δωιχθύων τοῦτ' προῖς Ἀμμώνιον, ἀμώμους φημὶ, τοῦ δὲ
πρῶτ' ἀδελφοὺς. τὸν ἔχων δ' ἐφθυρμὴν (καὶ γὰρ ἦσαν εἰς φρέαρ αὐτοῦ καθέντες) ἀπορήσας
ὁ ἀγλυκὺς τῶν ἀνδρῶν ὅπῃ τὴν ὕλιν ἐτράπετο, καὶ τὴν ὀργὴν αὐτῆς κατεχέει, ταῖς οἰκίαις
αὐτῶν, καὶ ὅ,τι τῶν σκευῶν ἦν ἦσαν (ἦσαν δ' ἃ βίβλοι πιεῖς τῶν ἀπουδαίων) ἅπαντα τῷ
πυρὶ ξυλεισάμενος. συμβαίνει τι καὶ ἄλλο τῷ πονηρῷ στρατηγῷ τούτῳ τετολμημένον δακρύ-
ων ὄντως πλειόνων ἄξιον. τὸ παιδίον γὰρ προσευχὸν, καὶ ἱερεῖ ἵνα σύμβολα τῶν μυστηρίων καὶ
αὐτὰ πῦρ ἀπάλωμα τοῦ πυρός. ὕστως αὖτ' μόλις τῶν ἡμῶν ληξάντων, ἐπῆμεισι πρὸς
τὴν Αλεξανδρειαν μετὰ γε τῆς τοιαύτης ὁ ἀρχιερεὺς νίκης καὶ τῶν κατὰ τῶν μοναχῶν, οἶμαι,
τροπαίων. αὐλοὶ δ' τυγχάντες ἀδείας ἐξίασι, γυμνοὶ τοῦ φρέατος, μόναις ὀθόναις ἀναζωσάμενοι
τὴν αἰδῶ, καὶ προεπέσαν ὕτω τὴν Αλεξανδρειαν (ἐλεεινὴ τοῖς ὁρῶσιν ὄψις) εἰ καὶ τὴν ἀρε-
τὴν ἦσαν φιλοτίμως ἠμφιεσμένοι, καὶ ἐπ' ἐκείνης καλῶς κοσμούμενοι. τούτους ὑπαγόντες
Αλεξανδρεῖς ζήλῳ καὶ ὀργῆς ἐμπλεῳ καταξάντες βύθους, οἷοι ἐκεῖνοι θερμοὶ καὶ δυσκάτοχοι
τοῦ

τὰς ὁρμὰς, λαμπάδας ἔχοντες μὴ χεῖρας, καὶ Θεόφιλον, ἔνθα δὴ καὶ ᾠόητο εἶ, πρω-
δημεὶ παρεσάντες, εἰσὶ μὲν οἱ καὶ ἐμαρνησμοῦν ἤρχοντο, οἱ δ' Ἀγαρηνοὶ τῶν ὄντων ἐποίουν·
ὡς δ' ἐς τὰ ἱερὰ σκύλα χωρὴν ἔμελλον, ὁ ἀρχὼν Θ κίνδυνον ὑποστὰς ἐξαίφνης παρεσῆλε, λέ-
γων ὅπως εἰκὸς πηδαστεῦσαι βουλόμενος καὶ τὴν ὁρμὴν αὐτῶν διασχεῖν. Ἀ δ' καὶ μᾶλλον ἀ-
γρίαινον ἐς βοᾶς καὶ θορύβου τὰ ἅπαντα ἐπλήρουν, Θ Θεόφιλον οἷα δὴ θηρατικοὶ κύνες ρι-
πιλαστοῦντες, ἀρξαί τε πειρῶντο δεξιᾶς ἐπ' αὐτῷ γλιχόμενοι. τῷ μὲν οὖν ἀρχοντι πρῆνες
ὁ δῆος ἔκδοτον αὖθις ἤδη θέσθαι δι' τὴν πολλὴν τῶν ζητούντων ἐπιδρομήν. ἀλλ' ἐκεῖνος
ποσὶ μόνοις τὸ σωθῆναι πεῖσε βύσας, ἐν πυκνῷ τόπῳ τῶν ἀπορρήτων ἑαυτὸν κατορύξει, δεινὸς ἀ-
θέσθον ὁ ἡμῶν καὶ τολμητὰς ἀναφανείς, ὅπλοις χρήσαί τε παρὰ γνώμην θερμοτέροις ξυσὺς,
καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν ἐλαχίστων ἐν τομῷ, γνωριζόμενος. Εἶτα τὸν ἀσκηταὶ ὁ ἀρχὼν λαῶν, ἐ
ἱματίοις παρειθεὶς, εἰς ὃ πλῆθος ἐξῆγε, παραίτερον ὕπως αὖθις διαθεῖναι βουλόμενος. ὡς δ'
μηδὲν εὖον, δείσας μὴ ἐς πάγον αὖθις τὸ θυμοῦ ἥκῃ, καὶ τὴν εἰς Θεόφιλον ἐκπίσῃ μα-
νίαν, ὄμνυσι παρασὰς μὴ δηλίῳ αὐτῷ ποιῆσαι τὴν αὐτὴν Θεόφιλον, καθ' ὧν ὑπεζήτουν
τὸν ἀνδρας. Φασὶ γὰρ πρὸς αὖθις, ὅτι διεφθαρμένως ἔχοιεν παρὰ τὸ σέβας Ⓐ μοναχοὶ,
καὶ ὡς οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρως ἐφέλκονται πρὸς τὸ ὅμοιον. Εἰ γὰρ ἦλθε, ἔφη, τὸ κῦ
νοιῶ, οὐχ ὅπως αὖ γραπτώσας, ἀλλ' οὐδὲ αὖθις ἐκεῖνον προέχον δὺ' ὀξελθεῖν. οὕτως εἰπὼν
ὀφὶ καὶ μόλις ἔπεισεν ἄπος ἰδεῖν. ὕστερον μὴν τὸν Θεόφιλος αὖθις τε ἀρχόντα, καὶ πρῶ ὅ, τι
δεῖσθαι ἐν τῆς πόλεως, δώροις θεραπεύσας εἰς χόρον (καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ δεξιὰ πλου-
τῷ βαρυνομένῳ) εἰς Θ θρόνον ἀνασώζεται Θ οἰκεῖον. ἄλλοι μὲν οὖν τῶν ὁσίων τούτων ἀν-
δρῶν ἄλλοχοῦ διεσπάρησαν. τοῖς δ' περὶ Διόσκορον καὶ ἕτεροι πλείους τῶν σπουδαιοτέρων φυ-
μὶ μοναχῶν τε καὶ ἱερέων ἀκολουθήσαντες, Σιλβανῷ τῷ τῶν Ἱεροσολύμων ἐπισκόπῳ παρεσ-
ῆλθον. πλὴν οὐδὲ οὕτως αὐτοῖς ἠρεμεῖν ἡ ταραχὴ πάντος πεπληρωμένη ψυχῆ.
ἀλλὰ Σιλβανῷ γράφων, Οὐκ ἔδει, ἔλεγε, παρὰ ὃ ἐμοὶ δοκεῖν ἐκποδὼν γενέσθαι τὸν φυγά-
δας. συγγνωστὴ δ' ἀγνοια. πλὴν ἀλλὰ ὃ μὲν τοῦτα δὴ πάντως μήτε ἐκκλησιαστικοῦ
αὐτοῖς ὄντος, μήτε ἰδιωτικῷ κοινωνεῖν. οὕτως εἰς πᾶν ἀπορίας ἐλθόντες Ⓐ μοναχοὶ τῷ πα-
σαν ἀνάγκην τόπον ἐν ὅπερ συνεχῶς διαλλάττοντες, παρὰ τὸν Κωνσταντίνου φοιτῶσι· καὶ
τῷ καλῷ τούτῳ παρελθόντες ποιμένι (ἦν γὰρ αὐ καὶ εἶχον ἑτέρως) τῷ γλυκεῖ μὲν τὴν
γλῶτταν, ἐλεεῖν δ' πολλῷ τὸν ψυχὼ ἰλαρυνομένῳ, ἐδέοντο βοηθεῖν αὖθις ποιμένι αὐθεφτῷ
παρεπεσοῦσι, καὶ πρὸ αὐτοῦ πλῆξαι ὅσα πεπονθότι δεινά, καὶ τί γὰρ ἄλλο, φασὶν, ἢ καὶ αὐτῆς ἀρ-
τι φθονοιῶτι καὶ τῆς ζωῆς; τούτοις παρασχὼν ὁ μακάριος, καὶ ἰδὼν αὐθρας εἰς πεντήκοντα συν-
αριθμουμένους, ὃ ἦμα διακεκοσμημένους, ὃ βλέμμα κεκολασμένως, τὸν ἐντυχεῖν ἀπαν-
δύτως, ἐπὶ πολλῇ τῇ πίστει τῶν μισθῶν ἀρετὸν ὅσην ἐμφαίνοντας ὑποκρυπτομένην, πλήσας
τε τῆς συμφορᾶς, καὶ παράκλησιν, ὧν εἶχε παρὸν, πρόσχεν αὖθις, καὶ δάκρυα, καὶ
ὃ δῆλον γίνεσθαι συναγωνιῶντα τοῖς αὐτῶν πάθεσιν. Εἶτα μαθὼν ὡς εἶχε τὰ κατ' αὐθις,
ὁ τιμῆ ὧ ἦτε, καὶ ὠθεῖν ἐπέτρεφε τέως καὶ Θ καλουμένου Ἀναστασίας νεών· προήγειλε δ' 35
μηδενὶ τὴν αἰτίαν ἐκδηλον θέσθαι τῆς αὐτῶν παρουσίας. κοινωνίας γε μὲν οὐ μετέδωκε, μὴ δῆν
εἰρηκώς, ἀγγελος δὺ' Θεοφίλῳ παρὰ αὐτῶν γράψαι. ἐπεὶ δ' καὶ συνέβη τότε τῶν Θεοφίλ
πινὰς ἐν τῇ Κωνσταντίνου προῆναι, μεταπεμψάμενος ἠρώτα, ἐξ ὧν νεῶ παρεσελθόντας τού-
τους ἴσασι μοναχούς. τὸν δ' καὶ γνώσκειν φάναι, καὶ τὰ [illegible] αὐτὸν συνειδέναι παρὰ
Θεοφίλῳ παθεῖν. γράφει τοίνυν ὁ μέγας αὐτῷ, καὶ ἀξίοι λῦσαι τὸν ὀργὸν τοῖς ἀνδράσι, 40
παρακαλῶν τε ἀξιῶσαι σκυθρωπὸν ἐχούσης σκέν. ὁ δ' ὑποκρίνεται μὲν ἀκέσαι, μεταπε-
λεῖται δ' τὸν ἀγύρτας ἐκείνους, οἷς τὰ τῆς ὑπισχνῆς καὶ τῆς ἱερωσυνῆς ἀναξίως ὑπῆρχον,
καὶ λιβέλλους, οὓς ἐκεῖνος ἐπλήσατο κατὰ τῶν ἀνδρῶν, ἐγχρίσας ἐκπέμπει πρὸς βασιλέα,
φέρειν αὐτῷ καὶ γοητείαν κατατυθασμένους, ὁ τὸν συνειδήσει Ἀγαθροφος κομιδῇ ἐξ κα-
τεψευσμένος.

Pulſi monachi Iohannē adeunt.

τὸ ψευσμένος. ἐπεὶ οὖν ⓐ ἀπούσαντοι ὅτι οἱ θεοφιλεῖς ἄνδρες ἀνίατον ἔλαβον Θεόφιλον τὰ πρὸς αὐτὸν ἔγνωσαν, ἐκεῖνο ποιῆσαι διεσκέψαντο, ὅπερ ἡ βία συνεβούλευεν αὐτοῖς δρᾶν, καὶ γράμματα πρὸς τὸν μεγάλῳ, ἐν οἷς πολλὰ τῶν οὐκ ἀλλοτρίων πρὸς ἔξεων Θεοφίλου ἐγκείσθαι ἔμελλεν. ὁ δὲ τύπος μὲν οὐδεὶς πρότερον μηδὲν ἐκείνου κατηγόρησεν· αὐτὰ δὲ γράφει πάλιν, καὶ συνηδίαν τοῖς ἀνδράσιν ὡς ἄγχιστα συμβουλεύει, νικᾶν ἰδίοις πᾶσι καὶ ἐπιστόφως αὐτὸν καταπιπτεῖν ὡρμημένοις. ὅπερ οὖν δοκεῖ σοι, φησί, σφόδρα γνώριμον. πάντες ἴσασι γὰρ ἥκιστα τὸ σκοπὸν πίπτοντας. ὅτω μὲν οὖν πως εἶχε τὰ γεγραμμένα. τὸ δὲ βύθος εἰσέδυ μᾶλλον, οὐκ ἐπ' ἐκείνοις, ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν μᾶλλον ⓐ ἀμφοτέρων κηδόμενον. οὐ πάντα δοκεῖ τὰ σφοδρότερα, δοκῶ μοι, λέγων, μὴ κεῖσθαί σοι ἐν ἀγνοίᾳ τὰ πρὸς τὸν ἐν Νικαίᾳ χρονισθέντα, μὴ δεῖν ἀποφηνάμενον ὑπίσχνεῖσθαι ἀφόβως δικάζειν. εἰ δὲ καὶ ἀγνοεῖς, ἀλλὰ μαθὼν ἀπόχρου τῶν κατ' ἐμοῦ. εἰ γὰρ δεῖ κριθῆναι, πρὸς Αἰγυπτίους ἐς αὖθις, ἃ σοὶ παρεπλήξε μῦθος ἀφεζῶτι. οὕτω τῶν γραμμάτων πικρῶς ἐχόντων, ἀπογνόντες ⓐ ἄνδρες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς μεγάλης βοηθείαν, καὶ τὴν Θεοφίλου δὲ τὸν συκοφαντῶν τόμοις στωμύλοις πολυτρόποις, καὶ ὃ βασιλεῖ ἐγκλείουσιν. ἔξεισιν οὖν ἐκεῖθεν ἀπόφασις, ἐξὸν τῶν συκοφαντῶν τοῖς ἐναρέτοις ὑπιτιᾶσθαι καὶ, καὶ περὶ αὐτῶν γνώσεσθαι τὸν ἔρευνον· ⓐ Θεόφιλον δὲ καὶ ἀκοντα πρᾶξαντα, ἐπὶ δικαστηρίῳ μεγάλῳ τούτῳ τὸν λόγοις ἐπεκλεν. γράμματα τοίνυν βασιλικὰ μὲν τῷ ἄρχοντι τῆς Ἀλεξανδρείας βύθος ἐπέμπετο, τὸν Θεόφιλον ὅπως τάχιστα πρὸς τὸν βασιλεύουσαν ἀποπέμψειν· τὰ δὲ καὶ τῷ ὑπισχνουμένῳ Ρώμης Ἰννοκεντίῳ, πρὸς δὲ καὶ Ὀνωρείῳ τῷ ἀδελφῷ κεκτημένῳ, ὑπισχνεῖσθαι πρεσβεύσειν πόμενα, καὶ ἅπερ δὴ τοποτηρηταὶ ὀνομάζοισιν, ἐφ' ᾧ τάχα Θεοφίλου καὶ τῶν τῆς Νιτρείας μοναχῶν εἰς ζήτησιν κατασταῖεν. ⓐ μὴν οὖν συκοφάνται πρὸς τῶν ἀρχόντων διερωτώμενοι, ἐπείπερ οὐκ ἴσασιν ὅτι πολὺ ὁ ψεύδους κρατήσας τῆς ἀληθείας, Θεοφίλου δὲ πάντα διαμολόγησαν ἐκείνου τε καὶ τῶν ἀδύτων πλάσματα καὶ πηγάσματα. ταύτῃ τοι καὶ τῷ ὄντι δεσμωτηρίῳ καθήρξιν ἄγει καὶ τῆς αὐτὸν καταδικάσεως ποιούσης. Θεόφιλος δὲ ⓐ ὡς αὐτὸν ἐκπεμφθέντα, καὶ ἄκοντα τέλος ἄξειν κεκελευσμένον ἰδὼν, ἐπεὶ οὐδὲν ἕτερον εἶχε πράττειν, πρὸς αὐτὸν θησαυρὸς ἀπίδε καὶ τὰ βαλάντια, μειλίγματα ταῦτα γνώσιμον ψυχῶν οὐκ ἀγαθῶν, καὶ οἷα δὴ τῶν πολλῶν ἐπάρχοντα, κέρδος ἐλευθερίας πρεῖ πλείονος ἡγησάμενος. λήμμασι δὲ ἐγκρούων ἀρκοῦσιν αὐτὸν τε καὶ ἄρχοντας τὸν δύσιδα θεραπεύσας, καὶ πολλῶν ἄδεσαν ὑπιόντων στενεχωρεῖτο. ἔοικε γὰρ ὁ ἀδόλυτον ἀληθὲς εἶναι, ὃ μηδὲν κακοῦ ῥᾳδίως ἀπόλυσθαι. ὅπως δὲ αὐτῷ καλῶς ἔξει, καὶ τὰ τῶν κρατούντων πρεσβεύματα δύσιδα, σωρεὺς τε Ἀραβικῶν ἀρωμάτων, δὲ ὅσα ἕτερα ξενίζοντά τε καὶ ἀσπάζοντα, ὑπεμνήσθη ἑαυτὸν συσκευάσασθαι. ⓐ μὴ οὖν ὑπίσχνεσθαι τῆς Ρώμης, ὅσους αὖ ἐλθεῖν ἐπέτρεπεν, πρόσκοποι γενόμενοι πρεσβεύσειν γράμμα περιφήσεσθαι τὸν δύσιδα αὐλῶν ὑπιόντα, ὡς μὴ πρὸς ⓐ πρεσβεύοντα καιρὸν αὖ ἐλθόντες ὑπὸ πολὺ τῆς ξένης ἐνδιατρίβοιεν· ἐπεὶ δὲ μὴ ἐπέρρωσθη, ἔμενον ὅπως ἐν ᾧ ἐλπίζειν. ἐν ὅσῳ δὲ συνέβαινε ταῦτα, φήμη ψευδὴς ταῖς ἀκοαῖς ἐπακούσασα Θεοφίλου δυσκόλως οὔσας δὲ πρὸς θύειν ἑτοιμοτάτας, ὡς ἐν Ἰωάννης τὸν πρεῖ Διόσκορον εἰς κοινωνίαν πρόσδεξάμενος, εἰς λαμπρὸν αὐτὸν ἐξήσκησε μυῆσαι. φαύλῳ γὰρ συνειδὸς ῥᾳδίως ἀκοὴ πρὸς θύειν φαύλη, τῷ οἰκείῳ ζήτῳ καὶ τὰ τῶν ἄλλων θύθος δοκιμάζοντι. δυσμενῶς δὲ ἐγκρούων πρὸς τὸν Κωνσταντίνου Θεόφιλος, ὁ μᾶλλον ἀφελόσασθαι τὰ οἰκεῖα, ἢ ἑτέροις μέμφεσθαι ἐπανεγκεῖν· ὃ δὲ ἐν ἀμυάσθαι μὲν τὸν πρεῖ Διόσκορον, Ἰωάννου δὲ τὸ θρόνου καταγνῶναι πρόφασιν ἔσχον, ὡς τῶν Ωριγένους βιβλίων ἀπόρρησιν βουλεύσαι θέσθαι, τὸν πρὸ αὐτοῦ ἔγνω συμπροσλαβεῖν ὑπισχνούμενος. εἶτα δὲ Κύπρῳ γνόμενος, ⓐ Ἡσυχίῳ Ἐπιφανίου, οὐ βίᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ λόγοις ὑπφανῶς ἔχοντα, πίστιν πρὸς φιλίαν ἐπάγεται, κἄπειτα ⓐ πρὸ τὸ χρέον αὐτὸ σαυτίας αὐτῷ ἔχων, καὶ ἀφ' ἑαλλόων ὡς τοῖς αἱρετικοῖς οὐδὲ φεγγά.

Theophilus Iohanni inimicus propter monachos receptos (vt audierat) in cõmunionem.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φρενα. μετ' αὐτ' τοίνυν καὶ τὴν κτ' Κύπρον ἐπισκόπων ζωὴ σωφρόνως πολιτευόμενος ἀπηχθάνετο τῷ μιάσματι τὴν Ωριγένους βιβλίων. Ἐπιφάνιος ὁ ἁγιώτατος καὶ πανευφήμου ἐλευθέρου ἤθους, τὸν εἴσω τοῦ φαινομένου χήματος ἐσοκαθημένου δεινότητα τῆς Θεοφίλου ψυχῆς οὐ κατεμάθων, πείθεται τοῖς Ἰωάννου γράμμασι τὸ θεῖον, ἀπέχεσθαι τῶν Ωριγένους βιβλίων. ἐκεῖνος ὁ καὶ τούτων, ὡς τῶν ἄλλων τῶν κατ' αὐτὸν ῥᾳδιουργουμένων ὀλίγα φρονπίζων, ἑνὸς μόνου τῆς τοῖς Χριστὸν ἐλπίδος ἤχετο, μιᾶς τε φρονπίδι ἁγιωτάτης ἦγεν, τί δὴ ποιῶν ἢ λέγων ἀρέσκων αὐτῷ φαίνοιτο, ἀλλ' ἵνα καὶ ὁ τοῖς ὁ ἀγαθὸν ἐκείνου ζῆλος λαμπρότερον διαφάνῃ, καὶ τῶν ἐξραινόντων αὐτῷ ματαίως ἡ μοχθηρία φανερὰ καταστῇ, τοῦτο μά τι συμβαίνει ἀμφότερά τε ἄρκιον δηλῶσαι, καὶ ἀκῆς ἐστ' ἀρχον τοῖς μισοπονήροις ἄξιον.

43 *Eudoxia in Iohannem ira propter Vrbanum Theognosti.*

Ἦν δὴ θεσπὸς ἐν τῇ βασιλίδι πόλει τὴν ἐπιφανῆ καὶ γνωσίμην, καὶ βίου θεοφιλῆς, καὶ πίστιν φιλθυσεβῆ, τῷ κλῆσιν Θεόγνωστος. οὗτος ἐνὶ τῶν Ἀρειανῶν εἰς φθόνον πεσὼν διαβάλλεται βασιλεῖ, ὡς ἐκ τῆς αὐτοῦ γλώττης ἄθλος οὐκ ἐπαινούμενος. ὁ δὲ λόγος, ὡς εἴη αὐτόν τε καὶ βασιλίδα πικρῶς διαβάλλων. ἐντεῦθεν τῷ τε ὑσίῳ δημεύεται πᾶσαν καὶ ἐπαρχείᾳ ἐλεεινῶς κατακρίνεται. ὁ μὲν οὖν πόλιν, ἵν' κατακρίθη, σελλόμενος (Θεσσαλονίκη δ' ἦν) εἰς τοῖς τῷ μακροπάτῳ ἀπάγεται, τὸ βίου δὲ πέρας ἐκδὲ τῷ ὁδὸν δεξάμενος. ἡ γυνὴ δ' (καὶ πῶς, εἰ μὴ λίθος ἦν, εἰ μὴ σίδηρος;) τοῖς ἐπιῤῥοιδὶ μυείων ἀπειποῦσα κακῶν, φέρησιν ἀνδρὸς, φέρησιν τῶν ὄντων, ἐπαφορίαν χαλεπὴν τε καὶ ἀθεράπευτον, μίαν καὶ αὐτὴ ἐκδιαψυχὴ τῷ τοῖς μέγιστ' ἔγνω καταφυγόν. τοῖσελθοῦσα οὖν, καὶ ὅπως ἔχοι τὰ κατ' αὐτῷ ἀπαγγείλασα, φάρμακον ἀδὸν εὗρε θεῖον τῶν πικρῶν αὐτῆς ὀδυνῶν, οὐ λόγοις μόνον ἰώμενον τὸν ψυχόν, ἀλλὰ καὶ ἔργοις τῷ δόξαν θεραπεύοντα. καὶ γὰρ ἐποχεῖν αὐτῇ σιτηρέσιον ἐκ τῆς τῆς ἐκκλησίας ἀποτάττει ξενοδοχείου. εἶτα καὶ κτηνῶν ἐπιτήδειον τοῖς μένειν, καθ' ὃν ἐπανῆκεν αὐτῆς ἐντύχοι τῷ βασιλεῖ. ἀλλ' οἷα ἡ τῆς φθόνου καταδρομὴ, καὶ αἰχαλεπὰ τὸν βίου καὶ δύσμαλοι πειπέτεια· οὔπω γὰρ ἐκείνη τῶν τοῖσελθόντων αἰσθανεύσασα σκυθρωπῶν, ἑτέρας συμφορᾶς πάλιν πίεζεται βαρεῖ. ἔχει δ' ὕτως. πυγμήτης κτηνὸς ἐν· Εὐδοξία δ' καὶ αὐτὴ τῆς πόλεως ἐκβᾶσα τοῖς ἵνα τῶν βασιλικῶν ἀγρῶν ἐντύχοιμε διοῦσα. ἐκ γειτόνων δέ πω τὸ τῆς χήρας ἀμπελῶνος κειμήλιον, βότρυν ἐκῆθεν ἡ βασιλὶς ἁρπαμήν ἐκέχρητο. φαμένου δέ τινος ἀλλοτρίου εἶ καὶ ἀμπελῶνα· ἀλλὰ καὶ ἐῶ, ἔφη, τοῖς βασιλικοῖς ἤδη συντέτακται. ἔθος γὰρ ζιοῦσιν ἐπικρατῆσαν ἐν ἀτεχνῶς πονηρότατον, πλεονεξίας τοῦτο ἢ τὸ κολακείας τῆς μιαρᾶς ὡς εἰκὸς ἐκτυπωσάσης, οὐ μὴ βασιλικὸς ἀγρὸς ἐπιδῇ, καὶ τὸ καρπὸν γεύσηται, τοῖς βασιλικοῖς καὶ αὐτὸν συντιτάχθαι. καὶ τὸ ἀγροῦ κύριον ἢ ἑτέρῳ ἀμείβεσθαι, ἢ τῆς ἀξίας τυγχάνειν τιμῆς. τούτῳ δὲ αὐτὴ ὦ ἔφη προσχοῦσα, καὶ οἷ ἐξικέτατον τὸ ἄρχειν ὃ ἀδίκειν κρίνουσα, καὶ ὅπ ὃ δύναθαι αὐτῇ πρέσεσιν ἄλλως δηλοῦθαι μὴ" δυναμένου, καὶ ἀγρὸν ἁρπαίρεται τῆς χήρας, ὁμοῦ τε ἐκείνῳ λυπῆν ἐθέλουσα (μεμάθηκε γὰρ ὦ μακαρίῳ αὐτῷ προσεπιθῶναι) αὐλῶν τε καθελεῖν τὸ θεῖνου προφάσιν ἐκζητοῦσα. ἤδει γὰρ ὡς οὐκ ἀνεκτὸν αὐτῷ γένοιτο προσ' γνῶσιν ἐλθόν, ἀλλὰ καὶ πάντα τρόπον ἔλοιτο βοηθεῖν. τί οὖν ὁ ὅτι τούτοις, καὶ ποῖον αὖ ὦ προσγμα πέρας ἀκολουθεῖ; ὁ μὲν ἐκ τῆς ἐλεεινῆς ταύτης χήρας οἰκέτην ὑπηκοώτατος τὰ σωλάγχνα διακονούμενος γράφει τῇ βασιλίδι, προσ' ἔλεον ὅπως ἔχει προκαλῶν, πατέρων τε δυσεβείας ἐκμιμήσκων καὶ φόβου Θεοῦ, καὶ τῶν ἐννοιῶν αὐτῇ τὸ φοβερὸν βήματος ἐμβάλλων εἰς τὸν ψυχόν. ἀλλὰ σκαμβὸν ξύλον οὐδέποτ' ὀρθὸν, οὐδὲ λῷον δὴ θείης καὶ τραχὺ ἐλαίον, οὐδὲ βαδίζειν ὀρθὰ καρκίνον προσκυδάσεις. ἔθος γὰρ πονηρὸν ψυχῆς ὑπολαβόμενον ῥᾳδίας καὶ θερμοτέρας εἰς μοχθηρίαν, ἐντυποῦται ταύτῃ καὶ οἷ ἐγκάπτει, ὡς οὐδενὶ λόγῳ κατήκοον ἦ, ἀλλὰ σχεδὸν ἀνεξάλειπτόν ὅτιν, ἴσα καὶ φύσει δυ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ναλωμον τῇ ἀμεταβλήτῳ. αὕτη διηγήσομαι ἡ σκληρά τε καὶ βαρυκάρδιος (καὶ τί γὰρ ἄλλο, ἢ γυνὴ πονηρά;) οὐ μόνον οὐκ ἐδυσωπήθη τὰ γράμματα, καὶ τὸν τείλαντος τὸ ἀξίωμα, ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ πικρὸν ἐφθόνησε ψυχῇ ἔχουσα (δῆλον γὰρ τοῦτο καὶ τοῖς ἀλογωτάτοις) ὑβρεις τε ἀποκαλοῦσα μεγαν, καὶ τὴν γλῶτταν ἀκόλαστον, καὶ μὴ τῆς παρησκουσῆς αὐτὴν ἀξιοῦντα τιμῆς, ἄγνοιάν τε τῶν κειμένων ἔχοντα νόμων, ὧν ἕνα καὶ τοῦτον ἐλεγεν εἶ θαυμαστόν τε καὶ δικαιότατον· ὃς καὶ τοσαύτῃ ἔστω τινὶ τῇ ὑπερβάσει τοῦ ἀγροῦ τὸ μέτρον ἴσον τῷ βουλομένῳ ποιεῖ. πάντες ὁ τοῦ Θεοῦ ἀνθρωπος συντυχὼν, οὐκ ἠμέλησεν τῆς παρθυμίας, ὅτως ἐκ τῆς παρόντος πείρας ἀποτυχὼν, οὐδὲ ὃ ἑαυτῷ προσῆκεν ἐνόμισεν, ἢ παρεφασίσατό τι, χρόνον εἰς ὃν μέσῳ καὶ αἰσθόλιῳ θέλοντος (ὅπερ οἱ τοις τοιούτοις ἡμῖς πάσχομεν, ἢ ὀκνῳ εἴκοντες, ἢ σὺν καιροῖς δυσωπούμενοι) ἀλλὰ πάντως ἀμελήσας τοῦ ἄρχειν αὐτοῦ τῆς ὁρμῆς δυναμένου, ὡς δὴ ὅλῳ ποδὶ βοηθεῖν ἐθέλων, καὶ μηδὲν περιέναι μικρὸν ἢ μέγα τῶν ἐλκόντων εἰς ἔλεον, αὖθις ἐκεῖνος τῇ βασιλίδι παρίστησι, καὶ πολλὰ εἰπὼν καὶ πάντα λίθον κινήσας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐώρα μηδαμῶς εἴκουσαν, ἀλλὰ τὸ πονηρὸν ἦθος, ὡς ἀμαχόν τι, παραδραμούμενον, ἐδεήθη καὶ φαρμάκων δραστικωτέρων. ἀπόδος οὖν, ἔφη, τῇ γυναικὶ τὸ ἴδιον. τί γὰρ ἐστὶ τῇ Αχαὰβ γυναικὶ ὁμοιοῦν σκυτικὸν ἐστουδαχος; τούτων ὡς ἤκουσεν Εὐδοξία, θυμῷ πολλῷ τὴν ψυχὴν ἀνεκαύθη, καὶ οἷά τις ἠμίμανης ἐπὶ πάντας ἐθεᾶτο, ἐγὼ, λέγουσα, τιμωρὸς ἐμαυτῇ ἔσομαι, καὶ οὐχ οὕτως ὅτι πολὺ ἀνέξομαι καὶ μίαν τῶν ἀτίμων ὑβριζομένη. τῇ χάριτι δ' οὐχ ὅπως ὁ ἀμπελὼν, ἀλλ' οὐδὲ τιμῆς χάριν ἐπαρθῆναι αὐτὸν τινα καταλιπόντα). ὅτω τῶν βασιλείων ὁ μέγας ἐπῆλθεν, τοῖς τῶν ἱερῶν θυρωροῖς ὀπίσω ἐπείγει παρελθομένη τὴν Εὐδοξίαν ὀπίσω ζυγώσαι τὰς θύρας, καὶ μὴ ἐφεῖναι δ' παρελθεῖν αὐτῇ τὴν εἴσοδον. ἔστι δ' ἐν μέσῳ, ἐορτὴ πρὸ ἦν δ' τῶν θείου σταυροῦ ξύλων ὑψοῦται. ὁ τοίνυν ἅπας λαὸς εἰς ναὸν συνέρρεον ἡμέρου πάντος, καὶ ἡλικίας πάσης, μηδεμιᾶς ἀπολειπομένης. ἔστι γὰρ μόνῳ εἶχον τὴν ἑορτὴν τῆς προσοίσης ἐπωφέλειαν, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μᾶλλον τὴν τῆς Ιωαννου γλώττης ἀκρόασιν. πᾶσι γὰρ ἔρωτα ἐποίησε τοιοῦτον ἐνῆκε τὸ αὐτοῦ λόγων, ὡς μικροῦ δημηγορουμένου πολλάκις ἔνθους γίνεσθαι δοκεῖ ἀκροατάς, καὶ ὥσπερ ἐξεφθαι τῆς αὐτοῦ γλώττης, καὶ αἰωρεῖσθαι τούτοις μὴ τῶν ψυχῶν καὶ τὰ σώματα, ἀκούειν τε τὰ χείλη κινουμένου, οὐχ ὥσπερ λέγοντος, ἀλλὰ ῥέοντος ποταμόν τι καὶ νεκταρώδες καὶ διειδές. τοιοῦτον τοι καὶ σοφοῦ λόγου ἅπασαν ἐπίσηται μὴ ἀπολειφθῆναι τῆς ἀκροάσεως, καὶ αὐτὰ ἃ τὰ ῥήματα μὴ ἁπλῶς ἀκούειν, ἀλλὰ δι' ὀξυτέρων θεραπόντων ἁλίσκεσθαι, καὶ ὡς θησαυροῦ ἀποβλέπεσθαι. ὡς οὖν οὕτω τοῦτο, καὶ ἡ βασιλὶς μὴ πάντων ἐφοίτα, πολλῆς περὶ αὐτὸν ὕσης τῆς θεραπείας καὶ τῆς βασιλικῆς κολακείας καὶ θρύψεως, ἀλλὰ θυρωροὶ θυρῶν ἐζήτει, καὶ ὅπερ ἐν αὐτοῖς ὑπεστραγμένον ἐποίουν. ἐφ' ᾧ τὰ μέγιστα χαλεπήνασα Εὐδοξία πῦρ ἔπνει, καὶ δηλον ἐξῆν, καὶ πάντα δῆμον μάρτυρας ἐκάλει τῆς ὕβρεως. εἶτα καὶ περὶς βίαν τῶν θυρῶν ὠθουμένων, εἷς τῶν πρεσβυτῶν ὁ ξίφος ὑπασπασάμενος καὶ τῆς ἱερᾶς ἀνέστενε πύλης. ἀλλ' ἔγε τὴν θείαν δίκην οὐ χαλεπὸν ἐπομόσαι, ἀλλὰ καὶ πόδας αὖθις μεποδισαι. ἅμα γὰρ ἐν ὁ ξίφος ἠρκώς, καὶ ἡ περιπετὴς αὐθις δεξιὰ ξηρὰ ἐδικαιοῦτο, ὡς αὐτὴν τε Εὐδοξίαν, καὶ ὅσοι περὶ αὐτὴν ἦσαν, θεασαμένους δεινοῦ πληρωθῆναι. ὃ γὰρ ὑπὲρ τὸ μεγάλως δεδεγμένον οὐκ ἁπλῶς ἐν, οὐδέ τι εἶχε τῶν ἀνθρωπίνων, ἀλλὰ καὶ θεῖον ὑπῆρχεν ἐκφανέν, εἰς δόξαν Θεοῦ γινόμενον· ἡ δ' αἰτία, τὸ μὴ καταφρονεῖσθαι τὰ ἱερὰ, μηδὲ βάσιμα οὕτω κεῖσθαι τοῖς ἀναξίοις. πῶς γὰρ ἂν εἴποις ἀξίαν, τὴν χερσὶ καὶ ἁρπαγαῖς ὑπομενομένην, καὶ τῶν ἀλιτηρίων οὕτως ἐρῶσαν, ὡς μὴ λόγοις, μὴ παρακλήσεσι, μὴ ὅτι τιμίας εἴκειν καὶ τὸ ἀδικεῖν ἀποτρέπεσθαι· καὶ οὐχ ὅπως μὴ βελτιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τῶν διορθοῦν βουλομένων καταξιοῦσθαι, ἐοικότα ποιοῦσαν τοῖς μαινομένοις, οἳ τοῖς ἰατροῖς καὶ τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν μεριμνῶσιν οὐ βαρείας πολλάκις χεῖρας, ἀλλὰ καὶ ὀδόντας ἐπάγουσιν; οὕτω δὲ οὖν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οὖν ἡ Εὐδοξία τῶν ἱερῶν κωλυθεῖσα παρελθοῦσα, εἶτα καὶ μηδὲν πλέον δρᾶσαι δυνηθεῖσα, τῆς ἐπιφοιτήσεως ἀπῆλθε. ὁ δὲ τῇ χάριτι τοῦ παιδείου δεξάμενος, οὐκ ἀμβλὺς ὤν, ὡς ἔοικε, πρὸς νοῦν, ἀλλ' ὁμοίως λύσατα τῇ βασιλίδι νοσῶν, ἀλλ' ἅμα τῇ τῆς χειρὸς πληγῇ φρενωθείς, καὶ ψυχῆς εὐηλύειαν ὑπιδεξάμενος, παρέστησι τῷ μακαρίῳ καὶ ὑπὲρ μύρτυσι τοῖς πρώτων ὀφθαλμοῖς ἡμύρτηκέναι τε ὡμολόγει, καὶ θεραπείαν ἤτει, καὶ πολλοῦ ἐπεδείκνυτο τοῦ μετανοεῖν. ὁ δὲ φιλανθρώποις αὐτοῦ ἰδὼν ὀφθαλμοῖς, παρὸς τὸ ἱερὸν κελεύει λυτῆρα τοῦ πεπονθέναι νίπτασθαι δεξιάν. ὅπερ δὴ καὶ ἠκολούθησεν, ἐῤῥωμένος αὐτοῦ ἔχει, καὶ εἰς Θεὸν ὑψηλοῦ ὅτι ὁμολογίας τῆς χάριτος.

33 *Epiphanij & Iohannis dissidium.*

Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Ἐπιφάνιος τῆς οὐ καλῆς Θεοφίλου πεπεισμένος ἀποβολῆς δύεσιν ἐκ Κύπρου, καὶ τὸν Ὠριγένους αὐτῷ πονηθέντα βίβλων συγκομιζόμενος. τὸ πλοῖον δὲ ἀποβὰς, καὶ τῷ τοῦ παρόρμου ναῷ, ὃς ἐπὶ τὰ σημεῖα παρὸς δυσμὰς διέχει τῆς πόλεως, ἐφορμίσας, στάσιν ἐποιεῖτο, καὶ Ἰωάννου χειροτονίαν, ὡς οὐκ ἔδει, δράσας ἔστεσι παρὸς τὴν πόλιν. ἔπειτα Θεοφίλῳ δίδοσι χάριτας, τὸν μὲν παρὰ τῷ μακαρίῳ ξενίαν, ὥσπερ ἡ θεμιτὸν ἦν, ἐκκλίνει· τινὶ δὲ τῶν ἰδιαζόντων καταγωγίων ὑπεξενωθείς, καίπερ οὐ ὑπὸδημοιῶν τὰ τῶν ξένων παρακαλῶν, καὶ τὸν Ὠριγένους αὐτοῦ βίβλων ἀπανελίσσεν. ὧν ἃ μὲν ἐκείνου χάριν καὶ τὸν Ἰωάννου χάριν ἐπείγοντο παρέχειν στενοχωρεῖσθαι· ἃ δὲ τοῦτο ποιεῖν ἀπηρνοῦντο. ὁ μὲν οὖν τοῦ Θεοῦ ἀνὴρ Ἰωάννης οὐδὲν παρασοβήσας Ἐπιφανίῳ, ἐφ' οἷς ἔστεσι τῶν ὅρων τῆς ἀπ' αὐτοῦ ἐκκλησίας χειροτονεῖν οὐκ ἀπέχετο, ἄξιον τοῦτο μόνον, μὴ τῶν ἄλλων, ὡς θεμιτὸν ἦν, ὑπισχόντων πρὸς αὐτὸν καταλύσαι. ἃ δὲ μηδὲ στοιβάζεσθαι αὐτεπῴν, εἰ μὴ παρελθεῖν αὐτὸς τοῦ παρεὶ Διόσκορον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, καὶ τοῖς κατὰ τῶν Ὠριγένους αὐτοῦ πεποιημένοις βίβλων δέκα γραφῆς στοιχολογήσαι. παρὸς ταῦτα ἃ παρεμάρχων, μὴ δεῖν ἡμᾶς, εἰρηκέναι, παρὸς τῆς ἀκριβοῦς διαγνώσεως δρᾶσαί τι παρπετὸς, ἢ καὶ φθέγξασθαι. ταύτῃ τοι οἱονεὶ παρὸς ἀλλήλους διαφορὰν Εὐδοξία μαθοῦσα, καὶ ὥσπερ ἁρπάσασα ἃ χαιρεν, Ἐπιφανίου θύρας μεταπέμπεται· καὶ ὁρᾷς, εἶπεν, ὦ πάτερ, ὡς τὰ Ῥωμαίων ἅπαντα τῇ ἐμῇ δεδούλωται ἐξουσίᾳ. ἐπεὶ δὲ Ἰωάννης τοῦτ' ἐμοί τε μάλιστα δὶ ἔχθρας ὅτι πολύ με καταλαζονεύομενος καὶ τὰ ἑκάστα εἰς ἡμᾶς ἐξυβρίζων, λέγε δή μοι καὶ δόξαν παρεσβάλωμεν τῆς ἐκκλησίας ἀπάδουσαν, σοὶ τῶν ἐκκλησιῶν πασῶν τὴν ἀρχὴν ἐγὼ δίδωμι, καὶ ἀξιῶ στοιχοδομεῖσθαι κατ' αὐτὴν στοιχαστῆραι, καὶ τὸν θρόνον, καθάπερ ὅσιόν ἐστιν, αὐτὸν καθελεῖν. ταῦτά τε εἶπε παρὸς αὐτὸν, καὶ σαφῆ τὸν θυμὸν καὶ ἴχνη τῆς ὀφθείσης ὑπεδείκνυ, δῆλά τε ἐν δεινόν τι καὶ ἄπαυστον κατὰ τοῦ σοφοῦ πνέουσα, καὶ οὐκ ἂν παρὸς τοῦτο σβέσασα τοὺς θυμοὺς, εἰ μὴ τὰ ὑπὸ νοῦν αὐτῇ παρὸς πέρας ἀγάγοι. τούτων ἀκούσας ὁ θαυμαστὸς Ἐπιφάνιος παρέως εἶπεν, ὦ τέκνον, τῷ πρὸ ἡμῶν ἄκουε. εἰ μὲν αἵρεσίς τις Ἰωάννου κατηγορεῖτο, καὶ μὴ παλαιὰ καλοῦ μόνος, ἢ καθαρὸν τοῦτ' ἐμαυτὸν ἀποδείξων, ἢ μεταποιᾶ διορθώσων τὴν ἀγροίαν, δικαίως τοῦτ' ἐμοί τῆς ἱερωσύνης, καὶ ὃ κεκελευσμένον ὡς παχέως πρὸ ὑμῶν γένεσθαι. εἰ δ' ὅτι κακῶς ὑμᾶς ἔλεξεν, ἀπόλαυσον αὐτὸν θεὸς τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης, Ἐπιφάνιον ὑμῖν οὐχ ἕξετε σωσαγωγοῦντα. βασιλέων γὰρ μάλιστα, ὃ μὴ σὺ τούτοις μυησικακεῖν, ἀλλὰ χρηστοὺς καὶ ἡμέρους ἑαυτὸν ὑπιδείκνυσθαι· εἴπερ δὴ καὶ ὑμῖν βασιλεὺς ὁ οὐρανοῖς ἕτερος, οὗ, κατὰ ἀνθρωπον ἁμαρτάνοντες, φιλανθρωπίαν δεῖται τυγχάνειν διὰ τὴν παρὸς τοῦτον ὁμοιότητα χρηστότητα. τούτων Εὐδοξία τῶν παρὰ γνώμην ἀκούσασα λόγων ἀνόητόν τι καὶ παρακεκινδυνευμένον διὰ τὴν τῆς λύπης ὑπερβολὴν ἀποφθέγγεται, εἰ μὴ Ἰωάννης, εἰ ἔστι τοῦτο, τὴν ὑπερορίαν καθαιρεθῇ, τοῦτον αὐτὸν διὰ νοσηλείαν τῶν εἰδώλων κελεύσω, καὶ παρασκευὴν τὰ τοῦτο τοῖς νῦν ἡμέσθαι παρασκευάσω. τί πλέον εἰς κακίαν ἔχει Ἡρωδιὰς ἡ τὸ ὠμὸν θάνατον ὑπαπτύσασα, πλὴν ὅτι μὴ τὰ πάθη διαφορᾶν, καὶ ὁ τὴν μὲν ἀκολασίας εἶχε, τὴν δὲ πλεονεξίας ὑπερβολὴν ἀμφότερα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑ τῷ βούλεσθαι τοὺς ἐλέγχους ἐκκλῖναι, τὴν ἀμφοτέρων ἀπαλλαγὴν ἐδίψησαν. ὁ μὲν τοι θεῖος Ἐπιφάνιος περὶ τῆς ἀποπλου τῆν Εἰρηνόων, ἀθῶος, εἶπον, ἐγὼ τῆς τοιαύτης κρίσεως, λύθης ὀξήει. φήμη ὑ ψευδὴς ἐκ τούτου τοὺς ἀπόντων διέβαλε κακούς· ὡς δ αὐτὸς Ἐπιφάνιος, ὅτι τῇ καθαιρέσει τὸ πατριάρχου συνείποι τῇ Εὐδοξίᾳ. ταῦτα ὑ καὶ Ⓦ μέγα ἀκούσαντα τ ἀληθὲς ἀγνοῆσαι, ἴσως ὃ Θεοῦ κρύψαντος οἰκονομίᾳ ὑ θειοτέρᾳ, ἵνα θάτερον ἕτερον ἀμφοτέρωθεν διέζῃ τὰ ἑκατέρων περιλέγειν τοὺς· ἢ γνῶναι μὲν Ἰωάννου οὐχ ὑγιὲς εἶ ὃ φημιζόμενον, ἑκόντα ὑ τῇ τῶν πολλῶν ὑποπλήξ συνθεῖν, ἵνα ἐντεῦθεν λαβὼν ἀφορμὰς Ἐπιφανίῳ ὃ μᾶλλον περιταράξῃ. γράψαι τοιγαροῦν Ἐπιφανίῳ λόγος πρὸς ταῦτα Ⓦ πατριάρχου. ἡ ὑ γραφὴ ἀφελῶς ἔχουσα ἐ σεσηπότως· Ἀδελφὲ Ἐπιφάνιε, ἀκήκοά σε ὡς τῇ ἐμῇ συνήνεσας ἐξόδῳ· ἴσθι ὑ ὅτι μηδὲ αὐτὸς ἔτι τὸν θρόνον ὤφελε σόν. Πρὸς ταῦτα Ⓦ ἱερεὺς Ἐπιφάνιον πάλιν ἁπλοϊκοῖς ῥήμασιν ἀντιγράψαι, οἷσπερ δὴ ἐ αὐτὸς χρήσομαι· Ἀθλητὰ Ἰωάννη, παίου καὶ νίκα. πλὴν ὁρᾶτε αὐτὸς φθάσεις Ⓦ τῆς ὑπεροψίας τὸπον ἰδεῖν. ἀψευδεῖς δ᾽ ὧν ἀμφοτέρων Ⓖ λόγοι δείκνυνται. ὅ τε γὰρ Ἐπιφάνιος εἰς Κύπρον ἀποπλεύσας γνοὺς, ὡς Ⓦ πλοῦν πεπλευτὰ· ὅ τε θαυμάσιος Ἰωάννης πρότερον ἢ ἐπιβῆναι τῆ τόπου τῆς δευτέρας ὑποψίας ἐκδημεῖ πρὸς Κύριον. δηλώσει ὑ τοῦτο πρεσβὺς ὁ λόγος σαφέστερον.

Χρόνος ὀλίγος δ μεταξὺ, ἐν αὐθις σὺν πλείοσι τῶν ἐπισκόπων Θεόφιλος εἰς τ Κωνσταντίου φοιτᾷ, ἐπιπαιδεύσουσι αὖθις Εὐδοξίας, ἐν κῃ πᾶσαν ἀδειαν πρέχουσης αὐτῷ τὴν εἴσοδον. ἰὼ ὑ ὁρᾶν τότε σμῆνος κακῶν ἀθροιζόμενον, ἐ Θεοφίλῳ περὶ τὴν καθαίρεσιν τ σοφοῦ συναγόμενον. Τίνες ὅτοι, ἐ πόθεν ἆρα λαβόντες τὴν κίνησιν; ψυχαὶ ἀμαρτίαις ἐνόχοι, ἐ δυσάτως ἔχουσαι τὸ κακοῦ· καθάπερ ἐ λόγος ἤδη φθάσας ἐδήλωσεν, οἷς ἡ ἀδέκαστος Ἰωαννου γῆφος ὅτι ἀφαιρέσεις αὐτοὺς ἀξίους εἶ τὸ βήματος δοκιμάσασα, τῆς ἱερωσύνης ἀπέκρινε. σὺν πολλοῖς δ᾽ ὧν, ὡς εἴρηται, τῶν ἐπισκόπων Θεόφιλος περιστελλόμενος τῇ Εὐδοξίᾳ, κ μόνας τε κοπολογησάμενοι, μυσταγωγοῦνται πρὸς αὐτῆς, φιλοφρονοῦνται δώρεαις, κ τὸ ἁγίου θυμιάτας μιαθοῦνται, πάσας ψήφους καθαφισάσθαι τὸ δικαίου σεσιδηνται. τοιαύτῃ αἴρομαι ἐξομολογησάμενοι συμφωνίᾳ Ⓖ καλεῖ ποιμένες, ἐν ὑ αὐτῷ ἅμματι τὰς ψυχὰς μᾶλλον ἐμβάλλοντες, οὐ τὰς χεῖρας, ἐξίασιν, ὁδὸν Ἀρκαδίῳ τότων εἰς γνῶσιν ἐλθόν. πλὴν ἀλλ᾽ ἐν αὐθις ἀφορμὴν λιδόναι τοῖς ζητοῦσιν ἀφορμὰς, ὁδὸν μὲν ἀληθείας ἔχουσαν, ὁδὸν ὀλίγῳ ὑ ὕλῃ τῷ πυρὶ τῷ πονηρῷ περιχεῦσαι, ἐν μεγάλῳ φλόγα τῷ πειρασμῶν ἀνάψασαν. οὐ πολὺν γὰρ ὃ ἐν μέσῳ, ἐν μέσος τι τῆν βασιλειῶν ὁμεγας, ὅτω συμβὰν κ χρείαν τὸ κ χεῖρας σκηπτοῦ, ᾧ λόγῳ σωθεὶς ὅτι τῆς ἐκκλησίας δημηγορᾶ. ὃ ὑ ἐρεῖν ὅτω. Σιωπάτω τοὺς με ὁδὺ ἱερεῖς τῆς αἱρέσεως, ἐ ἀθίονται πράπιζαν Ἰεζάβελ, ἵν᾽ εἴπω ἀθῶις, ὡς Ἠλιοὺ ἔφη· Ἕως πότε χωλανεῖτε ἐπ᾽ ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; ἐ εἰ ἔστι Θεὸς ὁ Βάαλ, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ. εἰ ὑ πράπιζα Ἰεζάβελ αὕτη Θεὸς, φαγόντες ὀξέμεσατε. ἐντεῦθεν Ⓖ σοφοὶ τὴν καρδίαν, πραξάμενοι τ ῥημάτων, Ἀρκαδίῳ περισάσι τὴν ῥῆσιν ἐπιδεικνύντες, ἡ συμβούλου τῆς συναγωγῆς Θεοφίλου, ἐ ἃ περιτεθέντες πρὸς ἑαυτὸν, τὰ ὑ ἐκ προεξηγούμενοι. ἔλεγον ὑ κ ἔπειθον, ὡς αὐτοὶ μὲν ἦσαν, οἵ γε ἱερεῖς αἱρέσεως ἐλέγχεσθαι, Ἰεζάβελ ὑ ἡ βασιλὶς δὲ πικρὸς. ὅτως ἐπιδίδωσι μὲν ἡ πρὸς Ⓦ μέγαν τὸ βασιλέως αἰδώς, ἐν ὁ πόθος εἰς λύσιν μετὰ χωρεῖ, κ δίδοται τοῖς πονηροῖς ἀδεια μετέρχεσθαι τὰ οἰκεῖα. τοιοῦτος γὰρ ἡ ἁπλότης (ἵνα μὴ κουφότης, λέγων, τῷ δυσφήμῳ φαίνωμαι χρειζόμενος) ῥᾳδία μὲν οἰκοδομῆσαι, ῥᾳδία ὑ τὰ οἰκοδομηθέντα καταγνῶναι· κ σὺν ἐλθόντα εἰσφῦ, ἄπιστος ἀκριβοῖ κ τῷ πρώτῳ δύσπρόσιτος, αἰρέσις πεδίον, ὅ φασι, κ πρόσχημα κατ᾽ ἐμοῦ τοῖς μοχθηροτέροις. ἐντεῦθεν Εὐδοξία μὲν τὴν ἐπισκόπων, ὅσοι Θεοφίλου κατῆσαν πρότερον, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς προσκαλεῖ, τοὺς ὑ ἐ βουλη-

34 *Eudoxia per Theophilum, eum q. comites Iohannis exilium molitur.*

ὑπιφορᾶς τὸ λεγόμενον ἀπείργε. Θεόφιλος ὁ τῶν καταγελωμένων ἀπαλλαγείς, τῷ ἀρ-
ταν αὐτῷ χαρίτος ἀδίκως τοῖς ἴσοις ἢ μᾶλλον ὁ πολλῷ μείζοσιν, ἀνυπεραπόδυτον ἡξίω-
κας τὸν μὴ δώρεις, τὸν ὁ ἀσεβοῦς, τὸν ὁ θεότιμος ἑτέρους, οὓς δυείσκειν οἶδε μαθηταὶ δυ-
νάμεως ὑπολαβοῦσα, παροξυνθεῖσα, ἢ ὅλως τῆς ἰδίας γνώμης ἀναρτησάμενος, εἰς τοῦτο
κακίας ὃ πρῶ ἐκίνησε ἢ σεισθῆναι, ὡς ὑπερέβαλε ⓐ τὸν κερατοῦντας σεμνόδοξον καὶ Ἰωάννην
τὸν μεγίστων ἀρετῆσαν. εὑρὼν ὁ δύο τῶν Δημοκόνων, ὧν ὁ μὲν αὐτάδελφον εἶχε μοιχείας, ὁ δὲ
φόνου, ἢ παρὰ τοῦτο δὴ τοὺς τὰ μεγάλα καθηρημένους, τούτους ὁ ἡγεμὼν καὶ πολλῶν αὖ-
θεντίαν τὸ δεσμοῦ λύσας, λιβέλλους, ὧν ἐκεῖνος αὐτὸς δημιουργὸς ἦν, καὶ τὰ ἁγίου δωρεᾶς
παρασκευάζει· λιβέλλοις πλήρεις μὲν δράκοντος ὄντως, ἴχνος δὲ ἀληθείας οὐδ' ὁποῖον ἔ-
χοντας· πλὴν τοῦτο μόνον μετρίως αὐτῆς παραπόμενον, εἰ μὴ τοὺς τὴν ἴσην ἔννοιαν,
ἐλέγετο πρὸς αὐτὸν, ὅπερ ὕδατος, ἢ ὠοῦ, ἢ πασίλλου μὴ τὴν τῶν ἁγίων μεταλῆψιν ἀποτεύ-
εσθαι πρήνει. καὶ τί τοῦτο; οὐλαβεῖσθαι γὰρ νομοθετοῦντος ἦν, ἢ τὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀκρι-
βοῦντος πίστεως, ὡς μὴ φθάσαι τινὶ τῶν ἐκπεσουμένων καὶ μέρος ἢ τῶν ἁγιασμάτων συν-
εκπεσεῖν.

35 *Concilium ad Quercum adversus Iohannem.*

Ἡνίκα γοῦν τὸν φλυάρους τύπους λιβέλλους ὁ δεδωκὼς εἰλήφει, Σεβηριανὸν βύθος καὶ
Ἀκάκιον, τοὺς ὁ ἢ Ἀντιοχον, τὸν ἀμάχους δὴ τῆς κακίας τοσμάχους, σὺν ἄλλοις τῶν ἐ-
πισκόπων πλείοσι τοσοῦτα εἰσάμενος ἔξω τῶν τῆς πόλεως (Ῥοφῖνα ὁ ὁ ἀγρὸς ἦν, ὄνομα
Δρῦς, ὑπὸ τὴν Χαλκηδόνι κείμενος) ἐν τούτῳ ἡμόμενοι τὰ τοῦτ' τὸ καθελεῖν ⓜ μέγα σεσω-
έρρακεσθον. αὐτὸς μὲν τοι σὺν ἄμα τεσσαράκοντα ἐπισκόποις διημιλλόμενος, πολὺ θαυμά-
ζων ἐφ' ὅπως ἐγκλήμασι τοιούτοις ἀγώνιμος ὢν Θεόφιλος, εἶτα τοσοῦτον καλλωθείς,
ὥστε λόγου χάριν αὐτῷ ὑποσχεῖν, ἀθρόον οὕτω τὰ τῷ κερατοιώτων ἴχνος γνώμας ἐλεῖν, ὡς
μὴ μόνον μηδὲν ὑπὲρ τῶν οἰκείων διύνεσθαι, ἀλλὰ ἢ ἑτέρων ἀρδὸν καταψῆναι κριτὴν ἐπὶν
ὃ τοσοῦτον διθιωμένων. εἶτα πρήνει μὴ μικροψυχεῖν, μηδὲ μέγα τι ὃ πρὸν νομίζειν,
ἐνθυμουμένους ὃ, ὡς πολλῶν θλίψεων εἰσιτητὴν τὴν τῶν οὐρανῶν εἰ βασιλείαν.
τοσὸς τούτοις ἠξίου μηδένα, λέγων, τὴν ἑαυτῶ ἐκκλησίαν, ἐμοὶ χάριν, ἀπολιπεῖν· ἀλλ' εἰ
τί μοι ἢ περιζεῖν βούλεσθε, τοῦτο εἰ καὶ μεμνῆσθαι ἡμῶν ἐν ταῖς τοσευχαῖς. ὡς ὁ ἐ-
ώρα συγχεομένους τοῖς δάκρυσι, τὴν ἐκκλησίαν ὁ μᾶλλον εἰπεῖν ἀποδυομένους, παντε-
λῶς ἀνελόμενοι, ἢ τῷ λιχνῷ δακτύλῳ ⓜ παρὸν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ὑπικόπτων (οὕ-
τω γὰρ ἐν ταῖς ὑπὸ νοῦν φερούσαις εἰώθει ποιεῖν) ἄλις, εἶπε, τῶν θρήνων· τί μοι σεσωφρύ-
νθαι βούλεσθε τὴν καρδίαν; ἀλλ' ὅπως τὰ ἐκκλησίας μὴ ἀπολίπητε. τοῦτο γὰρ ὑμῖν ἢ
τοσέτερον ἔφην. εἰ πόντος δὲ λίνος, ἀλλ' ἀνάγκη ταῖς ἐκκλησίαις ὑπομένοντας ἡμᾶς κοινω-
νῆσαι τοῖς ὑπεύθυνοις τούτοις, ἢ χεῖρα δοῦναι ταῖς ἴσαις ἐπιστροφαῖς· ⓜ μακάριον εὐ-
θύς, ἀλλὰ κοινωνῆσαι μὲ, εἰπεῖν, ὑπερέπτω χάριν τὸ μὴ ῥήσματος ὑμᾶς αἰτίους καταζῆ-
ναι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐπιστροφὰν ὃ οὐδαμῶς. σεσόσθαι γὰρ ἐσθὲν ἐμαυτῷ καθαιρέσεως
ἄξιον. τούτων οὕτω διαλεγομένων προσέρχονται λίνες γράμματα παρὰ Θεοφίλου κομίζον-
τες, ὧν ἡ ὑπιγραφή, Ἡ ἁγία συνόδος ἡ ὑπὲ Δρυῶ συναθροισθεῖσα τῷ Ἰωάννῃ, φιλῶς οὕτω
καὶ ἀτίμως αὐτὸν ὀνομάζουσα, καὶ μηδὲ ὑπίσχοντον ἀξιοῦσα καλεῖν. ἐφεῖσαν γὰρ καθαίρεσιν
αὐτῷ καταψηφίσασθαι καὶ τοσὸ ἀξιώσεως τὸ ἀληθῶς καὶ καθαρῶς ⓐ ὑπέρρητοι καὶ κατά-
πτυστοι καὶ μυρίων αἰσχρῶν πεπλησμένοι κακῶν. τίς ὁ καὶ ἡ τῶν ἐγκειμένων δυνάμις; λιβέλλους ἐ-
δεξάμεθα καὶ σὲ πολλῶν ὀνόματα αἰσχρὰ μεστούς. χρὴ δέ σε ἀπόντα ἐπισπάσαι σε ⓜ ὑπὲρ αὐτῶν ὑ-
φέξοντα λόγον. Περὶ τούτων ὁ Χριστοῦ μαθητὴς, καὶ τὸν ἐκείνου ζηλωτὴς ὑπεικασθεὶς, τρεῖς
τῶν ὑπισχόντων ἐξαποστείλας ἅμα δυοῖν τοσβυτέροιν, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἐν τῇ τοσὸς Inno-
κένθιον ἐπιστολῇ, Ἀπεσάλκαμεν, φησι, τοσὸς αὐτὸν ὑπίσχοντον ⓜ Πισινοιώτου Δημήτριον,
ⓜ Ἀπαμείας Εὐλύσιον, καὶ ⓜ Ἀπαμείας Λουπικῖνον· τοσβυτέροις ὁ Γερμανὸν καὶ Σε-

Ex epistola 122. ad Innocentium.

κῆρον,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἕτερον, μετὰ τῆς προσηκούσης ἡμῖν ἐπιεικείας ἀποκρινόμενοι καὶ λέγοντες, μὴ παραιτεῖσθαι κρίσιν, ἀλλ' ἐχθρὸν περίδηλον καὶ πολέμιον φανερόν. ὁ γὰρ μηδέπω λιβέλλους δεξάμενος, καὶ τοιαῦτα ἐκ προοιμίων ποιήσας, καὶ ἀπορρήξας ἑαυτὸν ἐκκλησίας, κοινωνίας, εὐχῆς, καὶ κατηγόρους ἀλείφων, καὶ κλῆρον μεθιστάς, καὶ ἐκκλησίας ἐρημῶν, πῶς ἂν ἦ δίκαιος ἐπὶ τὸν τοῦ δικαστοῦ θρόνον ἀναβαίνειν οὐδαμόθεν αὐτῷ προσήκοντα; οὐδὲ γὰρ ἀκόλουθόν ἐστι τὸν ἐξ Αἰγύπτου τοῖς ἐν Θρᾴκῃ δικάζειν, καὶ τὸν ὑπεύθυνον αἰτίαις ὄντα καὶ ἐχθρὸν καὶ πολέμιον. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τούτων αἰδεσθείς, ἀλλ' ἅπερ ἐβεβούλευτο, πληρῶσαι κατεπειγόμενος, ἡμῶν δηλωσάντων ὅτι ἕτοιμοι καὶ ἑκατὸν καὶ χιλίων ἐπισκόπων παρόντων ἀποδύσασθαι τὰ ἐγκλήματα καὶ δεῖξαι καθαροὺς ὄντας ἑαυτούς, ὥσπερ δὴ καὶ ἐσμέν, οὐκ ἐδέχετο, ἀλλ' ἀπόντων ἡμῶν καὶ σύνοδον ἐπικαλουμένων, καὶ κρίσιν ἐπιζητούντων, καὶ οὐκ ἀκρόασιν φευγόντων, ἀλλ' ἀπέχθειαν φανεράν, καὶ κατηγόρους ἐδέχετο, καὶ τοὺς παρ' ἐμοῦ γενομένους ἀκοινωνήτους ἔλυσε καὶ παρ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν οὔπω τὰ ἐγκλήματα διαλυσαμένων λιβέλλους ἐλάμβανε, καὶ ὑπομνήματα ἔπραττεν, ἅπερ πάντα παρὰ κανόνων ἀκολουθίαν ἐστίν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ τὰ ἑξῆς ἡ κοινὴ διέξεισι γλῶττα, καὶ παρὰ τοῦτο οὐ δεῖ λέγειν ἡμᾶς, παρὸν ἐκείνης ἀκούειν. ἀπαγγελθείσης δὲ τοῖς περὶ Θεόφιλον τῆς ἀπολογίας, αὐτοὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν εἰρημένων οὐκ ἐνεγκόντες, εἶτα κατὰ τῶν ἀπεσταλμένων τὴν ὀργὴν ἐκένουν, καὶ λαβόμενοι τούτων ἔτυψάν τε καὶ χιτῶνας αὐτῶν διέρρηξαν· πρὸς δὲ καὶ σιδήρεις ἑνὸς τὸν τράχηλον περιέβαλον, ἅπερ ἔτυχον τότε τῷ πατριάρχῃ παρασκευάσαντες. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦ πονηροῦ ταύτῃ διαθέντος αὐτῶν τὴν καρδίαν, καὶ φυγάδα τοῦτον ἐν ἀφανεῖ καθιστῶσι τόπῳ, τὰ σίδηρα ταυτὶ περιβεβλημένον. ἐκείνου τοιγαροῦν, ὡς προείρηται, αὐτοὺς μὲν, ἅτε ἐχθροὺς σαφεῖς ὄντας παραιτουμένου, σύνοδον δὲ κανονικὴν ἐπικαλουμένου, οἱ ταχεῖς αἷμα ἐκχέαι, καὶ μὴ παρόντος μηδὲ τοῦ παρ' αὐτοῦ τι ἀπολογουμένου καταψηφίζονται, σαθρὰ ἵνα λίαν, τὸν ἀγγελικὸν κατιπόντες βίον, παίζουσιν ἐοικότες μᾶλλον ἢ σπουδάζουσι, καὶ τὴν ἐν μακρῷ χρόνῳ διαμελετηθεῖσαν κακίαν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ συντελέσαι σπεύσαντες. δειλὸν γάρ τι τὸ ψεῦδος καὶ δεινῶς εὐπτόητον· ἀμέλει καὶ τὴν πρᾶξιν ἐπιταχύνειν οἶδε, φεῦγον τὸν ἔλεγχον. εἶτα σκεψάμενοι καὶ τὸν βασιλέα συνήγορον τῆς ψήφου λαβεῖν, ὥστε ἰσχυρότερον θεῖναι τὸ σπουδαζόμενον, συλλαβὰς αὐτῷ πέμπουσιν οὕτως ἐχούσας. Ἐπειδὴ κατηγορηθεὶς Ἰωάννης καὶ ἑαυτῷ χαλεπὰ συνειδὼς ἄλλα τε πλεῖστα, καὶ ὅτι καὶ καθοσιώσεως αἰτίᾳ ὑπόκειται (καθοσίωσιν δὲ ἄντικρυς τὴν πρὸς τὴν βασιλίδα διαφορὰν ὠνόμαζον) οὐκ ἠθέλησε πρὸς τὴν σύνοδον ἀπαντῆσαι, διὰ ταῦτα γοῦν καὶ κατὰ κανόνα ἤδη καθῃρέθη· καὶ τὸ λειπόμενον οὐδὲν ἕτερον, ἢ ἐπιτρέψαι τὸ ὑμέτερον κράτος καὶ ἄκοντα τοῦτον εἰς τὴν ὑπερορίαν ἀπελαθῆναι. ταῦτα τῶν καλῶν ἱερέων, καὶ βραδέων μὲν εἰς ὀργὴν ὀφειλόντων εἶναι, ταχέων δὲ εἰς χρηστότητα, ὧν οἱ ὀδόντες ὅπλα καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα, κατὰ τὸ θεῖον εἰπεῖν λόγιον, μάχαιρα ὀξεῖα. εἶτα ἐπιτρέψαντος Ἀρκαδίου (πεπιστεύκει γὰρ ὡς ἱερεῦσιν αὐτοῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὰ κρυφῇ καὶ κατὰ διάνοιαν οὐχ ἱερεῦσιν, ἀλλὰ ἱεροσύλοις μᾶλλον ἐοικότες εἰσί) τί γίνεται; κινεῖται μὲν ἅπας ὁ δῆμος, καὶ εἰς πολλὴν ἀθρόως στάσιν ἀνάπτεται· καὶ τοῦτο μὲν τοῦ βασιλέως καταβοᾷ, τοῦ δὲ καὶ Θεοφίλου μᾶλλον τὴν κακίαν ἐλέγχει. πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν τέως ἀπεχθῶς ἐχόντων μεταβαλόντες, μάτην ἔλεγον διαβεβλῆσθαι τὸν ἅγιον, μάρτυρα ἀψευδῆ τὸ συνειδὸς ἔχοντες, καὶ τὴν ἔκδηλον καὶ φανερὰν δυσωπηθέντες ἀλήθειαν. τέλος ἰσχυροτέρας γενομένης τῆς πονηρίας, μᾶλλον δὲ τοῦ ἁγίου τοῦτο θελήσαντος, ἵνα μή τις καὶ τολμηθῇ κίνδυνος, ὥσπερ φιλεῖ ἐν ταῖς τοιαύταις στάσεσι, πρὸς ἑσπέραν ἤδη βαθεῖαν ἐκβάλλεται, καθάπερ ἐν τῇ αὐτῇ πάλιν πρὸς Ἰννοκέντιον ἐπιστολῇ τῆς χρυσῆς γλώττης ἀκούειν ἔξεστιν οὕτω λεγούσης· Τί γὰρ δεῖ πολλὰ λέγειν; οὐκ ἀπέστη πάντα ποιῶν καὶ πραγματευόμενος, ἕως ἡμᾶς μετὰ δυναστείας καὶ αὐθεντίας πάσης τῆς τε πόλεως καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξέβαλε· καὶ πρὸς ἑσπέραν βαθεῖαν τοῦ δήμου παντὸς ἐπισυρομένου,

ἑλκόμενος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐλκόμενος ἀπὸ τοῦ Κυρείου τῆς πόλεως ἐν μέσῃ τῇ πόλει, καὶ πρὸς βίαν συρόμενος κατηγόμενε, καὶ εἰς πλοῖον ἐνεβαλόμενε, καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ ἔπλεον, ὅθεν σπουδὴν πρὸς δικαίαν ἀκρόασιν ἐπεκαλούμενε. Ἰὼς ζῶντα ἀδακρυτὶ, καὶ λιθίνῳ ἔχῃ δέμνιον, ἀκύστιεν· ἀλλ' οὕτω μὲ αὖθις ἐκβληθεὶς ὡς τοῦ Πόντου σόματι, ὃ καὶ ἱερὸν καλοῦσι, προσέβαλε. Εἶτα καὶ εἰς Πραίνετον ἀφικόμενος, ἢ ἀπὸ τῶν ἀγόντων μάλλον μεταλαβάζεται. Ὃ γενόμενος Θεόφιλος, ἐπεὶ γέγονεν αὐτῷ τελέσαι καὶ τῷ γνώμῃ, γράμματα καὶ πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν τῆς Ρώμης ἐπίσκοπον πέμπει, δηλῶν αὐτῷ καθῆσαι τὴν Ἰωάννου καθαίρεσιν· ὃς καὶ τοῖς γράμμασιν ἐντυχὼν, οὐδὲ ἀνεγράφων ὅλως ἔκρινεν ἀξιοῦν, πολλῷ αὐτὸν προπέπεμπε καὶ τύφον καταγνωκώς, ὅτι τε μόνος γράψοι, καὶ ὅτι μηδὲ δηλώσοι σαφῶς οὗ χάριν καθεῖλε, καὶ μὴ πίνων. Ἐντεῦθεν τὰ τῆς Ἡρακλείδου, οὗ ὁ μέγας Ἐφέσου πρόεδρον καθαρπάσας ἰῶ, ἀναφλαφῶν ὁ Θεόφιλος, ἐς μᾶλλον ἐκ τούτου προάγειν τῷ μακρείῳ πειρώμενος, καὶ αὖθις ἔκρινε μὴ πρέπειν, ὡς εἴη ψυχὰς ἀδίκως τυπτήσας, καὶ ἅμα μέσης τῆς ἀγορᾶς προενεγκὼν ἀλύσει δεσμίους. ἀπολογούντων δῶν τῶν τῆς πόλεως μὴ δεῖν τῶν ἀπόντων δικάζειν, Ἀλεξανδρέων ὃ ἀξιόντων τοῖς Ἡρακλείδου κατηγόρεις προσέχειν, φάσις ἐκ τούτου φύεται· ἐκ ὃ τῆς, συμπλοκὴ χρῶν· ἐκ τούτων, τραύματα· τούτοις ὃ καὶ θάνατος ἠκολούθει· ὧν πρώτων Θεόφιλος αὖθις ἐλέγετο, καὶ ἰῶ. Ζῶντα Βυζαντίοις ἠρέθισεν ἄκρως, καὶ διαλέσαι αὖθις ἐζήτει, καὶ βυθοῖς σκεδοῦναι τοῖς θαλαττίοις. ὁ ὃ τῶν διωκόντων ὡς ἤθετο, φυγὰς βύθυς ᾤχετο, καὶ εἰς Αἰγυπτίους Εἰσέδυ μυχούς. ὅθι ὃ οὐδὲ πρότερον ὁ Θεοδοσιοποιὸς οὐτοσὶ θυμῷ δικάζῃ τοῖς περὶ Διόσκορον χαλούμενος ἰῶ, οὔτε μὴν βύστειεν λογισμῷ τοὺς Ὠριγένους ἀπεῖθετο βίβλοις, ἀλλ' ἀφορμὰς ἐντεῦθεν ἑαυτῷ πείζων πρὸς τὴν τοῦ ἁγίου καθαίρεσιν, ὅ ζῶντα δηλονότι. ὁμοῦ τε γὰρ ὃ συνεδαζόμενον αὐτῷ διώυτο, καὶ προσεξέμα τοῖς μοναχοῖς μὴ ἐσπένδετο, εἰς βίβλους ὃ προσεδέχετο, ἃς τέως σιωπηλῶς ἀπεκήρυττεν. ἀλλ' ὁ λόγος ὑπερβαίνει καὶ τὰ λοιπὰ βούλεται.

36 *Arcadius perierat territus Iohannes revocat.*

Ἐν ὅσῳ γὰρ ἐπροσκάθητο ζῶντα, νύκτωρ τὴν πόλιν ἔσεισεν ὁ Θεὸς, καὶ θράσος καὶ δείματά τινα τῷ βασιλικῷ συμπέπλωκε κοιτῶνι, ὡς καὶ θορύβου ὃ πλῆθος ἐπεπλήσθαι, καὶ μέγα βοᾶν ζῶς ἀνακληθῆναι Ⓐ ἱερέα. καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτίκα κέντρῳ τινὶ λύπης τὴν καρδίαν πληγείς, μετάμελός τε γενόμενος, καὶ γράμμασι βασιλικοῖς τὴν Ἰωάννου ἀνάκλησιν ὑπεσπεύδετο. πέμπει ὃ μὴ τῶν γραμμάτων καὶ Βεῖσσαρα Ⓐ δυσμενῆ, τὴν καθ' ἑσπέραν τῇ βασιλίδι Εὐδοξίᾳ ἐπηρτημένον· ὃς Ⓐ ἅγιον ὃν Πρανέτῳ καταλαβὼν ἐπὶ τῶν ἐγκεκλεισμένων φερομένων, ἐπῆλθεν ἥξιον καὶ τῇ πόλει ζῆσαν Ⓐ κίνδυνον. μετ' αὖθις ὃ ἄλλοι, καὶ μετ' ἐκείνους ἕτεροι, καὶ πλήρης ὕδατος τῶν περιπομπῶν ὁ Βόσπορος. ἐπεὶ δῶν ἐπεφρέφειν αὐτοὶ ἔγνωσαν ἡ πόλις, τείτη ὃ ἰῶ ὅπερ δικάτῃ τῷ Νοεμβρείῳ, ὡς δῶ τις τῶν ἀξιόντων ἀριθμήσοι ὃ πλῆθος, ὡς ἐκφεύσοι τὴν ἡδονήν; τῶν ποτε μὴν γὰρ ἀπεχθῶς ἐμεμαὼς τὰ ῥεύματα. καὶ μεσὴ μὲν ἡ θάλαττα πορθμείων, μεσὴ ὃ ἦχων, μεσὴ ὃ ἀσμάτων καὶ ὑμνῳδίας. ζεύματα διώατα πάσης ψυχαῖς ἐτάκεις ἀνδρὸς πολλῷ τε ἀρετῇ ἐχθέντος, ἐς ὠφελεῖν πλῆξα δεινὰ μόνου, καὶ παντελῶς ἔρημος. τοῦτο πικμήριον ἀκριβὲς ἐπῆρξεν ἧς ἀπέλαυον ἡδονῆς Ⓐ τῆς χρυσῆς ζώστης γλώττης ἐντυφωντες τοῖς ῥεύμασι. ὃ γὰρ οὕτως αὖθις ἀπειληφόζεν ἡδῶναι, σαφῶς ἐδήλου τὴν ἔρημον λύπης αἰτίαν αὖθις καταξῆναι. λύπη ὃ πολλὴ μὴ ἔρημον, ἴσον εἰ τῶν προὐπάρχοι ἡδονῇ μάρτυρεῖ. ἐπεὶ τοίνυν ἐπέμενον ἐγλίσα πρὸ τῆς πόλεως ἦζ, οὐ πρότερον εἰσελθεῖν ἤξιον, πρὶν δῶ μείζονι κριτηρίῳ ζῷ κατ' ἐκεῖνον ἐπιτραπῆ. ἀλλὰ ὃ πλῆθος ἤχαλε, καὶ τύλμης ἤπατο, καὶ ἐδὺ κρατοῦσα ἐλυιδορεῖτο, ἕως ἄπονται εἰς ζῶν τὸν σιωπελθόντες, καὶ ζῷ μὴ δεῖσαι χρησάμενοι, ζῷ ὃ καὶ πρεσβεύσαμενοι, πείθουσι μόλις ὑπολῦσαι τῆς πόλεως. ὡς ὃ καὶ τῷ θεάτρῳ καθίζειν ἔμελλον, ἰχυρᾶς αὐτεῖχετο, πάλιν ἦν, λέγων, ζῷ ἀφιεθέντα δοκιμαθῆναι πρότερον καθολικωτέρας τυχόντα

ὑπακοῆς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπηρίσεως. ἀλλ' ὁ τῦ λαοῦ κρείττων ἦν πόθος (ἐγλίχοντο γὰρ τῆς μιγιςερᾶς ἐπακοῦσαι γλώττης, ἧς σωνήθως ἀπόλαυον) ⁊ εἰς ⟨W⟩ πατειαρχικὸν ὕτως ἀνάγκασι θρόνον. ὁ δ' πομ ⁊ ἡδέως εἶδε, ⁊ ὥσπερ ἔθος, πλὴ εἰρωνίω αὖθις ἐπηύξατο. ὕτω μὴν ἡ ἐκκλησία ⟨W⟩ ἑαυτῆς νυμφίον ἀπολαβοῦσα, ⁊ ὃ πρόσθεν αὐτῆ τέως σκυθρωπὸν λύσασα, ἰλαρὴ ⁊ ἐθαλλε ταῖς παρίμοις αὐτῦ τῶν λόγων ἁρδομένη πηγαῖς. ἀλλ', ὦ φθόνε, κακὸν ἄμαχον. σοὶ γὰρ ὅλως οὐκ ἰῶ ἠρεμῆν, οὐδὲ ἵνα κόρον ἔχῃς τῶν κατ' αὐτῦ προσομιλῶν, ἕως ἄχρις ⁊ ἀπήλασε τέλεον αὖθις ἀπορρήξας, ⁊ μακρὰν θεῖναι τῆς ποίμνης ἴσχυσας, αἰαῖ, ⟨W⟩ καλὸν ποιμνιόν, ⁊ ὀφθαλμοῖς ἀγρύπνοις αὐτῆς προϊσάμενον. πλὴ ἀλλ' ἵνα ἔμπαλιν πομπὰ σωέβη, ⁊ πόθεν ἡ ἀφορμὴ τῷ φθόνῳ τῦ τοσῦδε κακοῦ:

37 *Argentea Eudoxiæ statua. Eudoxia iterũ Iohanni infesta, exilium secundũ meditatur.*

Στήλη τις ἀργυρᾶ τῆς βασιλίδος ἐφίς που τῦ ἱεροῦ, ᾧ Σοφία ἐπώνυμον, ὑπὲρ κίονος ἦν. ἐν ᾗ ὠτη σωνήθως δημόσιος ἡ θεάζοντο παιδιαί. ὅθεν ὁ μέλας ὕειν εἰ) τῦ ναοῦ λαμπάδιος, δι' ὃ τοῖς ἱεροῖς ὕμνοις ἀδόμενοι ἀτάκτως τε ⁊ ἀσήμως διὰ τηλικῶν φωνάς, ἐπεὶ πολλὰ πρόσθεν ἐπαίσας παύειν οὐκ εἶχε, πρὸς χωρεῖ τῇ γλώττῃ χ τῶν ζώων ἠνέσθαι κελευόντων. ἡ τοίνυν Εὐδοξία πάλιν εἰς ἑαυτὴν ἔλκουσα τὰ λεγόμενα, ⁊ πρὸς αὐτὴν ἀναφέρεσθαι δ πρῶ οἰομένη, βαρυτέρῳ τυπεῖσα τῦ θυμοῦ κέντρῳ ἀφόρητός τε ⁊ ἀκαθέκτος ἰῶ, γῆ θάλασσαν μιγνύσα, ⁊ δ' πρῶ φρέφουσα. οὐδὲν ἄλλο πρόθαινεν βουλομένη πρότερον, ἢ ἀμυνάσθαι ⟨W⟩ δόξαντα ὑβρικέναι. δι' ὃς δῶν σκώδος σκροτφῷ πάλιν, ⁊ βασιλικὰ πρὸς τάτῳ γράμματα διεπέμποντο, ἄλλοις τε τῶν ἐπισκόπων, ⁊ δὴ ⁊ πρόθεν κατηγόρους μεταχαλούμενα. ἐπεὶ δ' οὐκ ἰῶ αὖθις δι' ὁσιότητος ἀφορμὴ τῦ τὰ πάθη κατηγορηθέντα κινεῖν, ὅπως οὐκ ἀσφορον κατέσχε τοῖς πονηροῖς, μαθεῖν δὲ ἑτέρᾳ ἀσουδαίσασιν, ὁ γνῶναι πρὸ ἑαυτῶν ἄπορον ἰῶ. τί δῶν σκέπτοιτο, καὶ ποῖ φέροιτο; πρὸς ⟨W⟩ σοφὸν τοιαῦτα καὶ πρεμιώτατον κακουργεῖν γράφειν ἔγνωσαν, ⁊ πρὸ αὐτῦ διδαχθῆναι τὰ τῶν ἀπορρήτων δῦρεσιν. γράφουσιν δῶν Θεοφίλῳ ἢ ἀπόντα ὃ πάλιν, ἢ ὅπου αὐτοῖς ἐτοιμοθάνατος, δι' ὃ δὴ δυνηθεῖεν πρὸς τὰ πολλὰ Ἰωάννου ἁμαρτάνειν ἀληθῆ. αὐτὸς δῶν συνειδὼς, ὅπως ἀπέδρα πρότερον, ὃ μὴ ἀπόντα, ἅτε μὴ λισιτελοῦντα αὐτῷ, πρήνησατο· πρὸς ὃ τῶν ἐπ' αὐτὸν ἐπισκόπων ἐκπέμπει, κἀμὲ δοὺς εἰς κατηγορίαν, ὃν Ἀρειανοὶ πρότερον ⁊ τῦ πέρους τῆς ἐκκλησίας ἐρείσματος Ἀθανασίου πρόσθεν, Εἴ τις ἐπίσκοπος, λέγοντα, ἢ πρεσβύτερος δικαίως ἢ ⁊ ἀδίκως καθαιρεθείς, ἑαυτῷ ἐπεμέλθοι σκώδου δίχα τῆ ἐκκλησίᾳ, ⁊ τοιούτῳ μηκέτι δίδοσθαι χώραν ἀπολογίας. οὕτω μὲν δῶν ὁ μανδρὶ τῶν πονηρίδων ἰσάριθμος, ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος, ὁ Λυκίων θρίον, ὁ ἐξ Αἰγύπτου Πρωτᾶς, οὕτως ἐκεῖνος τοῖς ἐπ' αὐτῦ πεμφθεῖσιν ἐπέτρεψε λέγειν, οὐδὲν ἕτερον, ἢ τῷ αὐτῦ βουλήμασι ψῆφον κρατῆν, ⁊ μηδὲ χώραν δοθῆναι τῷ μακαρίῳ τοῦ δίκαιον ἀποδύσασθαι. αὐτὸς δ' μήτε δικάσασθαι ἔφη, μήτε γραφῆς ἀκοῦσαι, μηδ' ὅλως χαίρειν τυχεῖν εἰς ἀπολογίαν· ἐπὶ βασιλέως δ' ἐξωσθῆναι, καὶ πρὸ ἐκείνου πάλιν εἰσαχθῆναι, καὶ μὴ βουλόμενος ἄλλως τε δ' ⁊ ⟨W⟩ κρύνα τῶν ἐπ' Ἀρειανῶν οἶδα σωυπτόντα, καὶ ὅπ μὴ καλῶς εἶχεν, ἐπὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ σωόδῳ δίκης γραφέντα· εἶτα τοῖς πρὸ Ἀκακίου ⁊ Ἀντίοχον, Σευηριανόν τε ⁊ Κυρῖνον, ⁊ τῶ μέρους Ἰωαννίου δέκα σωειπαλθόντων εἰς βασιλέα, ⁊ τῶν νῦν Ἀθανασιανομένων ⟨W⟩ ἤδη λεχθέντα σωυπηρεῖαν κρίνα, ὡς τε ⁊ ἐπὶ ὀρθοδόξων σωυπτάμενον, τῶν δ' αἱρετικῆς αὐτὸν φρενὸς εἰ) λεγόντων, καὶ ἐπὶ τάτων κακούργως δεδυρημένον, διὰ τῶν πολλάκις τῆς ἐκκλησίας ἀδίκως ἀπαλαθεὶς Ἀθανάσιος, εἶτα χαρᾶ τυγχάνων ἑαυτῷ ἐπεισῆμ· καὶ ὅπ πρ Ἰωάννης οὐδὲ καθήρηται πρότερον, ἀλλ' ὕτως ἐπὶ Κόμητος ἐξελαύνεται, ⁊ οὐδὲ ἑαυτῷ ἐπεισῆλθεν, ἀλλὰ τῷ σῷ κρότει, φησὶν, εἶξας, ὦ βασιλεῦ, μᾶλλον δ' βιασθείς. τέλος ἐπορφάτωσαν, ⓐ τῆς Ἰωάννου καὶ Θεοῦ μοίρας εἶπον, ὅτι (οὓς πρὸ ⟨W⟩ Ἀκάκιον καὶ Ἀντίοχον λέγοντες) ⓐ ὀρθοδόξων εἰ) ⟨W⟩ κρύνα δεδυρημένοι

τῆς

τῆς αὐτῆς εἰ) πίστεως τοῖς ἐκπλήκτοις, καὶ δεδιόσι δ' ἀμφίβολον. ἐπῆνεσεν ὁ βασιλεὺς δ' εἰρημένον, ὡς καλῶς ἔχον, καὶ γίνεσθαι ὅτως ἐπέτρεπεν· ⓐ ἦ οὐκ ἐφόρουν μὲ ποιῆσαι, ἀπέφρυττο ἦ δ' μὴ ἀσφαλὲς τὸ πρᾶγμα νοσοποιήσαντες.

38 *Iohannes Arcadij iussu iterum ecclesia petitur.*

Ἐν τούτοις τῶν πραγμάτων ὄντων, καὶ τοῦ μὲν ὡς ἄρισα τῷ ἐκκλησίῳ διέποντος ἔτος ἐντελὲς μετὰ τὴν δυάκλησιν, τῶν δὲ τὰ ἑαυτῶν ποιούντων, καὶ τὰ μὴ κινοῦντων, ὥστε ⓜ ἄγιον τοῦ θεοῦ καταγαγεῖν, ἐπεὶ περ ἡ τοῦ πάσχα προέβαλλεν ἑορτή, τῶν συχνῶν ὀχλήσεων ὁ βασιλεὺς πεπληγείς, δηλονότι τῷ πατριάρχῃ τῆς ἐκκλησίας ἐπανεξελθεῖν, ἐπὶ συνόδων ἤδη δυσὶ καθαιρεθέντα. πρὸς ταῦτα διηρώτα ὁ μέγας, εἰ πάντα τῷ βασιλεῖ, ἔφη· ἐγὼ μὲν τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος τῆς ἐκκλησίας ὑπηρέτης, ἐπανακομισθῆναι τοῦτον ἐκών δέδοικα. εἰ δέ σοι τοῦτο κρεῖττον γνώμιμον, ὦ βασιλεῦ, ἀλλὰ βία με τούτης ἔξωσον, ἵν' ἐγὼ τῆς οἰονεὶ λειποταξίας ἀπολογήσωμαι, τῷ τε σῇ δόξοισαν, καὶ τῷ ἐμοὶ πρὸς γνώμιμον αὐτὴν καταλειψαι. πέμψαντες τοίνυν, τῆς μὲν λειτουργίας αὖθις ἀπέχεσθαι πρὸς ἐγγέλλουσι, τῷ ὑπισχνούμενον δ' ὅτι πρὸν ἐνδιατρίβειν πρὸς χωρήσουσι, δείσαντες, οἶμαι, μή τι πάλιν καὶ Θεὸς αὖθις ὑπὲρ δικαίων τὴν τόλμην, καὶ ἵν' ἐγκλεῖς αὖθις ἔχοντες διορθώσωνται. ὅτως οὖν ἰδιάζων μετανοῦ δηλῶν ὁ μέγας, ἀμελέξεών τε καὶ τῶν καλῶν τῆς γλώττης ῥευμάτων ἐργάσιμος. ἐπεὶ ἦ καὶ ἡ τοῦ μεγάλου σαββάτου ἡμέρα ἦν, ὁ βασιλεὺς σὺν πρεῖ Ἀρκαδίῳ τε καὶ Ἀντιόχου μεταφραφόμενος, πάσοι πρὸς ἔπειν ἠρώτα. σχοντες γάρ, ἔφη, καὶ εἰ καλῶς ἔχει τὰ πρὸς ὑμῶν εἰσηγούμενα. ⓐ ἦ. ὅτι τῷ κεφαλαίῳ ἡμῶν, εἶπον, ἡ Ἰωάννου καθαίρεσις, εἰκότα τυγχάνοις τοῖς Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς εἰποῦσι, καὶ οὐ πολὺ πόρρω τῆς γνώμης αὐτῶν φθεγξάμενοι. καὶ οὕτως ἐρήμῳ καταφηφίζονται τοῦ δικαίου, μήτε λόγου μεταδόντες, ἐφ' οἷς κατηγορεῖτο, μήτ' ἀπολογήσω ἑαυτὸν ἐπαναγαγόντες πρὸς ἐκείνου δεξάμενοι. ταῦτ' οὖν μαθόντες ⓐ τῆς Ἰωάννου μερίδος, ⓐ μὲ ὑπισχνοῦντο, λύπῃ καὶ δάκρυσι δύντες ἑαυτοὺς, ταῖς καταγωγαῖς ἡσύχαζον· ἱερὰς ἦ καὶ ὅσοι τοῦ κλήρου ἔν τισι τῶν δικτυείων οἴκων πρὸς ⓜ τόπον, ὃς Κωνσταντιναὶ λέγεται, συναγόμενοι, μετὰ πολλοῦ τοῦ συνδεδραμηκότος πλήθους τῶν ἱερῶν ὕμνων καὶ τῆς συνήθους εἶχοντο δοξολογίας, βαπτίσματός τε θείου τοὺς προσιόντας ἠξίουν. δείσαντες οὖν ⓐ τὸ πανηγυρικὸν συνέδριον, μὴ τῷ ἱερῷ προσβαλὼν ὡς ἔθος ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῦ λαοῦ κινηθεὶς αὖθις θεασάμενος, αἰφνίδιον ἐπεδρᾶν λαβόντες τῆς τοῦ λαοῦ πρὸς ⓜ μέγαν θυσίας, αὐτῶν ἦ βασκανίᾳ θύειν καταγνῶ, προσκυλίσουσι Λουκιόν τινα τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁπλοφόρων ἡγούμενον, ὃν δὲ ἔλλιπα τὸν θρασυκάρδιον ὁ τῶν πολλῶν εἶχε λόγος, ἀπελθόντα, δ' πλῆθος εἰς τὸν ἐκκλησίαν μεταπαλέσασθαι, ὑπεικεία δ' πρᾶττειν καὶ πειθοῖ χρώμενον, εἰ δ' οὖν, ἀλλὰ καὶ βίᾳ ἐπαγαγεῖν. ὁ δ' θύειν πρὸς τεσσαράκοσιοις, οἷς πρὶ αὐτὸν εἶχεν, ἐπέρας ἐπειπόντων, ἐκεῖνα εἰργάσατο, ἀποθεῖν μὴ δ' δισμυρίους ἐῶ ἄξιον εἶπεν ἦ καὶ διασαφῆσαι πρὸς ἀναχωρῆσαι ἡμᾶς πρὸς ὄχλου τῆς καλλίστης γλωσσῶν, δ πρὸς αὐτῆς ἀκούειν δεινὸν ἡμῶν. αὖθις γὰρ ὥσπερ ἐπὶ ἑτέρῳ γυναίῳ, ὅτω δὴ καὶ γυναιότατα διηγήσατο. καὶ γὰρ ὑπατείλαντι Ἰννοκεντίῳ, καὶ τὰ τολμηθέντα διεξιόντι (Ῥώμης ἦ αὖθις ὑπίσχοντο ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε) διέλαθεν ὅτω. Πῶς δὴ τοῦτ' ἐν τούτοις διηγησάμενον λοιπὸν, πᾶσαν ἐπαναβαίνοντα τραγῳδίαν; τίς αὐτὰ προσήκατε λόγος; ποία χωρεῖς φέρεσθαι ἀκοή; ἡμῖν γὰρ ταῦτα, καθάπερ ἐμπροσθεν εἶπον, πεπτεινόντων, ἀθρόον φραπωτῶν πλῆθος, αὐτῷ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, πρὸς ἑσπέρας λοιπὸν τῆς ἡμέρας ἐπιγενομένης, ταῖς ἐκκλησίαις ἐπεισελθόντες, ⓜ κλῆρον ἅπαντα ⓜ σὺν ἡμῖν πρὸς βίαν δέρεσθαι, καὶ ὅπλοις δ' βῆμα πρεσιέσχεσθαι. καὶ γυναῖκες τῶν δικτυείων οἴκων, πρὸς δ' βάπτισμα ἀποδυσάμεναι, κατ' αὐτὸν ⓜ κρεῖττον γυμναὶ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς χαλεπῆς ταύτης ἐφόδου, σεσὲ τῷ τρέπεσθαι γυναῖξιν δύσχημοσύνῃ συγχωρούμεναι πρεσθῆναι. πολλαὶ ἦ καὶ τραύματα δεξάμεναι δεξεβάλοντο, καὶ αἵματος αἱ κολυμβήθραι ἐπληρώθησαν, δ τὰ ἱερὰ ἀπὸ τῶν αἱμάτων ἐφοινίσσετο πάμπαν.

Tumultus ad Baptisteria.

Ex epistola xxx. Chrys. ad Innocentium.

Μαθ. κζ. κε.

καὶ

ἢ οὐδὲ ἐν ταῦτα εἰρήκει ὁ λόγος, ἀλλ' ἔθαπτε τὰ ἄγια ἀπέκειτο, εἰσελθόντες ⓐ γράφωσιν, ὧν ἕνιοι, καθὼς ἐπεγνώκαμεν, καὶ ἀμύητοι ἦσαν, πρώτας τε εὐρον, καὶ ἔνδον, καὶ ὁ ἁγιώτατον αἷμα τοῦ Χριστοῦ ὡς ἐν τοσούτῳ θορύβῳ εἰς τὰ τῶν προειρημένων γράμματα ἐδέξησθε, καὶ ὡς ἐν αἰχμαλωσίᾳ βαρβαρικῇ, πρώτας ἐτολμᾶτο· καὶ ὁ δῆμος πρὸς τὸν ἐρημίαν ἠλαύνετο, καὶ ἅπας ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἔξω διέτριβε. καὶ κενὰι ἐν ἑορτῇ τοιαύτῃ τῶν λαῶν αἱ ἐκκλησίαι ἐγένοντο, καὶ πλείους ἢ τεσσαράκοντα ἐπίσκοποι ⓐ οἰκονομοῦντες ἡμῖν μετὰ τοῦ λαοῦ ἐκ τοῦ κλήρου εἰκῇ καὶ μάτην ἠλαύνοντο. καὶ ὀλολυγαὶ καὶ οἰμωγαὶ τῶν οἰκίας κατὰ τὰς ἐρημίας καὶ κατὰ πρῶ τῆς πόλεως μέρος τῶν συμφορῶν ἐπλήρουν τόπων. Διὰ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀθυμίας, οὐκ ⓐ πάσχοντες μόνον, ἀλλὰ καὶ ⓐ μηδὲν τοιοῦτον πεπονθότες, συνήλγουν ἡμῖν, καὶ οὐ δόξοι μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱρετικοὶ καὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες. ὡς τῆς πόλεως κατὰ κράτος ἀλύσεις, ὅτως ἐν θορύβοις καὶ ταραχαῖς καὶ ὀλολυγμῷ ἅπαντα ἰών. καὶ ταῦτα ἐτολμᾶτο πρὸ γνώμης τοῦ βασιλέως, νυκτὸς καταλαβούσης, ἐπισκόπων αὐτὰ κατασκευαζόντων, καὶ πολλαχοῦ στρατηγιῶντων, ⓐ οὐκ ἠκούοντο Καμπιδούκτορες ἀντὶ δεκάδων στρατιώτας ἔχοντες. ἡμέρας δ' ἡμούσης, πᾶσα ἡ πόλις ἔξω τῶν τειχῶν μετῳκίζετο, κατὰ δίδρα καὶ νάπας, καθάπερ στρατὰ διεσπαρμένα, τὴν ἑορτὴν ἐπιτελοῦντες. ἀλλ' οὕτω μὲν ἡ χρυσῆ γλῶσσα· τοιαῦτα δ' ἐν τῇ ἑορτῇ ἐκείνῃ πάντα ⓐ καλοὶ ποιμένες καὶ ψυχῶν στρατιῶται πάνυ σπουδαῖοι τῷ ἀνασκάπτι συναρπάζοντο. ἐντεῦθεν καὶ δόγματα πάντα τοῦ στρατηγοῦντος ἐπήγετο, τῆς Ἰωάννου διείργοντα κοινωνίας· ἃ τοσοῦτον ἰσχύει, ὡς τὴν ἐκκλησίαν μᾶλλον εἰληφέναι εὐαγγελίαν, καὶ ταύτῃ πλέον ἔτι πολεμουμένους ῥωννύοντα, ὥσπερ δὴ τὸ Θεοῦ ἔθος ἐν καιροῖς τοιούτοις οἰκονομοῦντος. καὶ γὰρ αἱ ἐκκλησίαι ἐκ ὁ ἀριθμὸς ἠύξανε καθ' ἑκάστην τῶν ἐκείνῳ προσιόντων. ἐν τούτοις οὖν τῆς πεντηκοστῆς ἤδη καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἦν ὅλως τῷ δράκοντι φορητὰ τὰ γινόμενα, προσελθόντες οἷς ἐκεῖνος ἐκέπνει, καὶ θεραπεύειν εἶχε γνησίοις, σοὶ μέν, τῷ βασιλεῖ ἔφησαν, ἐξουσία τῶν δυσσεβῶν οὐδὲ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῖν ἐπιτέτραπται. οὐ γὰρ τοι μήτε ἱερέων ἱερώτερος, μήτε χιόνων ἀκριβέστερος εἶ βουλόμενος, οὐδὲ χαίρει τοιούτων ἡμῖν. ἔφημὶ σοι δὲ πρότερον, Βασιλεῦ, ὅτι τὸν καθαιρῶ εἶπε τὸν μετέρων ἡ Ἰωάννου καθαίρεσις. μὴ τοίνυν φειδόμενος τῶν ἑνὸς, σῶν πάντας θέλε λυπεῖν. τότε πρὸς ἡσυχίαν πέμψας ὁ βασιλεὺς, Οἱ κατήγοροί σου, γνωρίζει τοῦ πατριάρχου, τὸ κρίμα τὸ σὸν, ὅπως δὴ ἔχοι, δὲ ἐγένετο φῆφον τῆς καθαιρέσεως, καὶ τῆς ἑαυτῶν ἔλκυσι κεφαλῆς. ὦ Θεῷ τοίνυν καὶ σαυτὸν ἐπιτρέψας, τῆς ἐκκλησίας ἀπόστηθι. πῖ τοῦτο, ἀνδρῶν βουλευομένων, καὶ βασιλέων ὧν κρατεῖν ἀγωνίσασθαι, ὡσεὶ ὧν τοσαύτῳ εἰσήνεγκας τῷ κοσμοκράτορι τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοψύχους, καὶ Χριστοῦ τῷ ἐκκλησίᾳ πίστεως, καὶ ἃ πρέσβεων ὅσην ἔχεις τὴν ἀρετῆς, τοῦτον οὐ τῆς ἐκκλησίας ἁπλῶς ἐκβέβληκας, ἀλλὰ δὲ ἐμφανείᾳ αὐτὸ κατεδίκασας, αὐδρα τῷ Χριστοῦ ζημιώσας πόλιν, ὃ τῷ ⓐ μέγαν Παῦλον εἶπεν, Οὐδὲ ὁ πᾶς κόσμος ἄξιος; ἀλλὰ καὶ σὲ πρώτως ἠπάτησεν Εὔα, ἡ δολιωτάτη φημὶ γυναικῶν, ἡ γνώμην δὲ γλῶσσαν ὀφιώδης καὶ μοχθηρά, ὥσπερ δὴ ἐκείνης ὁ ὄφις, ὅτως αὐτὴ λόγῳ τῶν οὐ καλῶν ποιημάτων εἰς ὦτα καὶ σὰ λαλήσασα. τούτων ὁ μέγας ἀκούσας, μηδὲν σκυθρωπὸν ἢ κατηφὲς μήτ' ἐν καρδίᾳ δεξάμενος, μήτ' ἐν ὄψει ἐπιδειξάμενος, δεῦτε τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἐπισκόποις, ἔφη, ᾧ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας ἤδη καὶ σιωπαζώμεθα. εἶτα μετὰ τὸ καθήκουσαν προσευχὴν, πολλὰ πρὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιαστικῆς πίστεως, καὶ ταύτης ἀμεταθέτως ἔχεσθαι ἐπαινέσας, ἔπειτα καὶ πάσας αὐθις αἱρέσεις ἀπαγορεύει. οὕτως ὁμιλίας ἔχοντι προσέρχεταί τις ἀγγέλλων τὸ θεομισῆ Λούκιον μετὰ τῶν ἀπ' αὐτοῦ γραμμάτων προσιόντα, ὅτω πρεσβυσμένον, ὡς, εἴπερ δυνατὸν ἦν τὴν ἔξοδον, καὶ βίᾳ ἐπενεγκεῖν, καὶ λῦσαι ὕβρεως ἔδωσαν τῆς ἐκκλησίας. κλονεῖται δὲ καὶ ὁ πλῆθος τὴν σὴν ὑπ' οἴστρου τινὸς ἀπορρήτου φέρεσθαι. ἐπιτάχυναι τοι-

γαροῦν

γλεροῖῶ λειπτελῆ τὴν ὀξέλθωσιν μήποτέ σε λίθῳ δυπποιούμενος ὁ λαός, καὶ εἰς χεῖρας τοῖς γραπώταις ἔλθῃ, καὶ τι τῶν ἀβουλήτων ἐργάσασθαι παραχθῇ. τούτων ὁ μέγας ἀκούσας δεξιῶς ὑπὸ τῶν ὀπισθόπων (οὐδὲ γὰρ ἐδίδου πᾶσιν ὁ καιρός) ἐμβοηθῶν, καὶ ᾧ φιλήματι μίξας δάκρυον ἀφῆκε τὴν τῶν σεμνήων ζημίαν, εἶτα καὶ τοῖς λοιποῖς σεμνοπρεπέστερον, σὺν θαῦμα που πρηγγύα μθύειν, ἕως ἀπελθών, φησι, μικρὸν ἀνεθῶ.

39 *De Olympiade. Iohānes abit in exilium secundum.*

Οὕτως εἰπών, ὅτι ἡ ἱερὸν εἰσέρχεται βασιλικῆσα, καὶ Ὀλυμπιάδα καλῆ τὴν ὁσίαν. δῆλη ἦ ἡ γυνὴ πάντως σοὶ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνόματος. ὅμως οὐ χρεὼν ἐφῆναι μικρὸν καὶ τῷ λόγῳ, καὶ παραπυθέσθαι τῆς ζωῆς τῆς καλῆς, ἣ ζημίαν ὑπομεῖναι τηλικήν ἡδίστης οὕτω καὶ ψυχοφελοῦς διηγήσεως. αὕτη γὰρ καὶ πλούτῳ καὶ ὥρᾳ σώματος, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὁμοίως ἔχουσιν ἀτυχῶς ἀφῆλάμψασα, ἀνδρὶ συναπῆλθεται μὲ; τὴν ἦ πρῆγνίαν οὐκ ἐπιβάλλεται. ἀλλ' οὕτως αὐτῷ σοὶ πρὸ μιᾶς εἰκοσι συμβιώσασα, ἐπεὶ ἐκεῖνος ἐξ ἀνθρώπων ἐφύετο, καὶ τὴν ἡλικίαν οὐκ ἔχουσα οὐδὲ δευτέρους γάμους αἰσχυνομένη, αὐτὴ τὴν σωφροσύνῃ ἀπασαινθύη, τέρψιν αὐτὴν εἵλετο ἀφ' βίου, καὶ ζωῆς τὸ βασιλέως αὐτὴν εἰς συνείδησ ἔλκοντος γάμους, νηστείας ἦ μᾶλλον καὶ ἀγρυπνίας, καὶ τοῖς ἄλλοις σύντροφα τῶν ὀπτικῶν. ὡς ἤδη καὶ τῆς οὐσίας πάσης κατέφη κυρία, ὅτι τὴν θεραπείαν αὐτὴν τῶν ἀγίων ἐκκενοῦν ἔγνω, ἀφ' οἴκου τε τῆς ἐκκλησίας ἠξίωτο καθ' ἑκάστην πάσης, ἀφ' πολλοῦ, ἣν εἶχε τῆς εὐλαβείας σοὶ σιοσίαν, καὶ ὃ τῆς φιλοξενίας ὑπερφανέστατον. ἰὼ γὰ καὶ μάλιστα σὺν ἀρετὴν μεπόνῳ ξενίζουσα φιλοτίμως, καὶ θεοσεβείαν, εἴ τις ὄντι, σοὶ σπεύσουσα, ἢ ὃ θεοφίλῳ πολλάκις ὃ ἑαυτῆς μεγαλόψυχον ἐπεδείξατο· καὶν τ' ἐκείνου γλώττης ὃ φιλοξένου σὺν αὐτὴ ἔχατον ἠδυνήθη φυγεῖν, σοὶ φασιν δοῦσα, ὃ σὺν ὑπ' αὐτὸ διωχθέντα, σὺν σοὶ Ἀμμωνίον φημι καὶ Ἰσίδωρον, ἄνδρας θεοφιλῆς ὑποδέξασθαι. πάντων μὲ οὖν, ὥσπερ ἔφιν, τῶν φιλαρέτων ἀνδρῶν θερμῶς ἐκήδετο, καὶ σοὶ νοίας αὐσὺν πάσης ἠξίου· τῷ ἦ μακαρίῳ τότῳ ὃ συνήθης ἐγένετο, καθάπερ Θέκλα τῷ Παύλῳ, τῆς αὐτὸ γλώττης ὅλῳ βίῳ ἑαυτὴν ἐξαρτήσασα. ἐπεὶ ἦ αὐτῇ καὶ ἕτεραι ἀφίκνοι σωῆσαν, Πεγκλη τε καὶ Πενταδία καὶ Σιλβανή, καὶ αὐτὰς τότε συγκαθέσας, Δεῦτε, ἔφη, θυγατέρες, σοὶ ἐμέτε μοι σὺν τοῦ. ἤδη γὰρ καὶ σοὶ τέλος ἤδη κλίνει τὰ κατ' ἐμέ, καὶ οὐκέτι με χρὴ τ' νεῶ ὑμᾶς κόσμον. τοῦτον ἦ ὑμῶν δέομαι δέησιν τὴν ἐμὰν τὴν, μηδὲν τῆς σωήθους σοὶ σὺν τὸ Θεοῦ ναοῦ σοὶ σεβείας καὶ πίστεως καθυφῆναι. καὶ ὃς αὖ ὅτι σὺν θεῖον τοῦτον (ὃ γὰρ εἰ) τὴν ἐκκλησίαν ἔρημον ὀπισθόπου πάντως οὐκ ἔσαι) εἰς δὲ οὖν χρὴ τὴν πάντων σωαγέσιν ἐπ' αὐτὸν ἀναχθῆ, τότῳ καθάπερ δὴ καὶ ἐμοὶ τὴν κεφῆν ὑμᾶς ὑποκλίνατε, καὶ μὲ τῆς ἀγάπης σὺν ταῖς σοὶ σευχαῖς μέμνησθε. ὅτι τότοις ἐπεὶ ἰκμῆρας αὐτῶν ἡ λύπη καθῆκεν, καὶ τοῖς δάκρυσι σεσευχύθησαν, ἔλεγόν τε τὴν φρησιν ἀ φορητὴν αὐτῆς εἶ), καὶ τοῖς ποσὶ σοὶ σέκειντο τοῖς αὐτὸ γερσὶν ὀλολύζουσαι, ἐκφνος ἵνα μὴ ᾧ ὄχλῳ σοὶς αἴθησιν ὃ σοὶ ἄγμα πεσὸν θόρυβον ἐμβάλῃ, νδύει τῶν σοὶ εσβυτέρων τινὶ μεταξήσαι ταύτας, καὶ ὃ μὲ ὑποζύγιον, ὃ καὶ ὑπαίνειν εἰώθη (λαθεῖν γὰρ ἠβούλετο) σοὶς ταῖς δυπκαῖς πύλαις σῶαι κελεύει· αὖθις ἦ ἀφ' τῶν ἀπολικῶν ἔξεισι, καὶ μῆ ὀλίγων ἰκανῶν σοὶς ᾧ αἰμαλὸν καθαρθείς, ἐπλεεν. ἀλλ' οἶ ἄρα καὶ μνήμης ἄξιον εἰς ἔλεγχον τῆς τῶν μοχθηρῶν κακίας ὁ λόγος ἀπεύδων μικροῦ καὶ πρέδραμε; ὃ γὰρ πονηρὸν ἐκφνο σεμνέδριον, ἐπεὶ ἐδὲ μῆ τῶν ἄλλων ὧν ἐπῆγεν τῷ ἁγίῳ κακῶν, μηδὲ φόνου αὐσὺν ἀποχέσθαι, ἀλλὰ καὶ ᾧ ἀφ' ξίφους ὠδινῆσαι κατ' αὐτὸ θάνατον, οἰκέτης τῶν τινος σοὶ εσβυτέρων (Ελπίδιος ὄνομα) πεντήκοντα νομισμάτων ὑπ' ἐκείνων, φεῦ, τὴν δόξιν μισθωθείς, ὑπεβουλεύσιν ἐμβαλε τῷ δικαίῳ, ὃ φωραθείς (οὐδὲ γὰ ἀφῆκεν οἷς οἷδε λόγοις ὁ πάντων ὑπερβάλλουσα σοὶ νοια) εἰσοις τῶν καταγόντων οἷς εἶχε ξίφεσι, σὺν μὲ δώῆλε, σὺν ἦ καὶ χαλεπῶς ἔπληξεν· ἀλλ' οὕτω μὲ ὁ μέγας ἔπλει, καὶ σοὶς τὴν ὑπαροίαν ἀπήγετο. ἡδονὴ ἦ ὃ πλῆθος καὶ λύπη διεμερίζοντο· λύπη μὲ, σὺν θυσεβείᾳ τε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα ϗ ὀρθοδόξοις ϗ τῶν ζευσῶς ἐκείνου λόγοις ζημιωθέντας μ̃ τῆς σεμνῆς ὄψεως· ἡδονὴ γ̃ Ιουδαίοις ϗ ἕλλησιν, οἷς ϗ εἰς ἑορτὴν ὁ τοιοῦτος κατέστη, τῶν ἐλέγχοις πολλοὺς τῆς ἐκείνου γλώττης ἀφυγεῖν, ὡσεὶ βέλη ἐν χειδιωτῶν ταῖς αὐτῶν καρδίαις ἀφιεμένοις· οἱ ϗ κατεμωκῶντο ϗ κατέπαιζον, ϗ πολλὰ γέλωτα τῆς τῶν κεκτημένων κατέχεον δυηθείας, ὡς μικροῦ ϗ δι' οἴκτου τύχεσθαι τὴν τῶν χειστιανῶν συμφορᾶν.

Ἐξαίφνης γ̃ γίνεταί τι τοιοῦτον φοβερὸν ϗ μέχρι τῆς ἀκοῆς ἐρχόμενον, τῶν Θεοῦ πολίτας οὕτως οἰκονομικῶς, ὥσπερ ϖ σεισμὸν τινὰ ἔτερον, εἰς δόξαν μὲν τῶν αὐτὸν θεραπόντων, φόβον γ̃ δὲ σωφρονίσιν τῶν σφόδρα πολυπραγμόνων ϗ ὑβριστῶν, μονονουχὶ μ̃ τὸν Δαβὶδ κηρύττον, Οἱ παροξυνόμενοι μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. αὐτῆς γὰρ ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ μέγας τῆς ἐκκλησίας ἀστὴρ, οἷα τοῖς ὕμνοις δυσμὰς τὴν ἑσπερίαν ἐχώρει, πῦρ θεῖον ἐκ μέσου τοῦ θεάτρου, ᾧ παρεστρόβιλον ἐμὲ ἱερὰς ἐπήγαζε διδαχάς, ἐπ' ὀλίγας χρεὼς ἀναφθὲν, ἅμα τῶν ἱερῶν ἀλύσεων ἁρπὰν εἰς ὕψος. Εἶτα τὸν τέγους ἅψασθαι, ϗ τῶν νώτων τῶν στεγῶν δωμάτων ἐχώρει. ἐπεσθεν δὲ ἔμοιγε τὸν φλόγα παραλαβών, ὅτι ϖ τῆς συγκλήτου γερουσίας οἶκον ἅμα μακρὸν τοῦ μέσου κείμενον ἐκκαλεῖται, καθάπερ ὕλην ἔμψυχον τῶν μεταξὺ φυσαμένων, ὡς μὴ τῇ ἐγγύτητί τινα ἔχειν ὃ γεγονὸς ὑπογράφειν. καὶ τοιαύτην ὡραῖον ἔργον τοιοῦτο μέγα ϗ πολυχρόνιον, ὕλην μὲν πολυτελέσταν, κάλλει γ̃ ὡραιότατον ἐκκαυθὲν εἰς ἄπαν, ὡς δ' μὴ ὂν ᾤχετο. οὕτω γ̃ παθεῖν ὃ πῦρ καὶ τὰ κύκλῳ διαπεμόμενον, μόνα τοῦ οἰκείου φείδεται πάλιν, ἐν ᾧ τῶν ἱερῶν σκευῶν ἐτηρεῖτο ὁ πλοῦτος, οὐ ϖ χρυσὸν ὑλαβοῦμενον, οὐδὲ τ' ἄλλῳ ὕλῃ, ὡς δ' εἰπεῖν τις, τιμίαν, ἀλλ' ἵνα μὴ τοῖς συκοφάνταις χώραν παράσχῃ διαβολῆς, ϗ ὑπονοίαν ὑφαιρέσεως τῇ τ' κειμηλίων ἀπωλείᾳ ὦ ἀγίῳ προσγράψωσι. τί δ'; δεῖον ἐντεῦθεν οὐ ποιητὰς, ὡς ἀλιέα πλανήτην, φασί, νεῦν οἵστιν, οἱ γ̃ ϗ πρόφασιν ἔτοιμοι ποιησάμενοι ἐ κακῶς δρᾶν, πολλοὶ τ' ὑπισχνοῦντο, μᾶλλον ϗ ἱερεῖον, ϗ τ' ἄλλων τ' τῶν Ιωάννου μοίρας ἐκόλαζον, ὑπὸ τούτων λεγόντες ὑποβληθῆναι ὁ πῦρ ἐξ πατριάρχη χειριζομένων.

Οὕτω μὲν δὴ ὁ μέγας τοῦ Θεοῦ ἀθλητὴς ϗ τῆς ἀληθείας ἀγωνιστὴς ἄμαχος, ὑπὸ γραπτῶν ἤγετο εἰς ἐρημίαν τὴν τῆς Αρμενίας πολίχνιον (Κουκουσὸς ὄνομα) πολλαῖς αὖθ' ὁτὲ ϗ συνεχῶς Ισαύροις καταπεξηλάτων. ὑπέτυφλος οἶμαι τοῦτο γινόμενον, ὡς μ̃ τῶν ἄλλων κακῶν ϗ χερσὶν αὐτὸν ταῖς ἐμαῖς παραδοθῆναι. ἀ δὴ χ̃ τὴν ὁδὸν ὑπὲρ ἐστὶ, ϗ ὅσοις δὴ ϗ ἡλίκοις παλαίων κακοῖς, οὐδ' ὅτως μέλει τοῦ ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καλῶς ἔχειν, τίνος ἑτέρου λέγοντος, ἢ ἐκείνου, ἥδιον ἢ σαφέστερον ἢ ἀληθέστερον ἀκούοιμ' ἄν; ϗ ταῦτα γὰρ ἐν μιᾷ τῶν ὑπισχνῶν ἡ χρυσῆ γλῶττα ποιεῖς τοῦ τῆς αὐτῆ μελῴδος φησίν. Εἰ γὰρ ϗ δεσμωτήριον οἰκεῖτε, ϗ ἄλυσιν περίκειθε, ἐ μ̃ τῶν ἀνοιγόντων ἐ ῥηγνύντων ἐφ' ἑαυτοῖς κατακεκλεισμένοι ἕνεκεν τοῦ μὴ σωθῆναι τῇ τούτων παρανομίᾳ, ἀλλ' ὅμως σκιρτᾶτε ϗ ἀγαλλιᾶσθε, σεφανοῦσθε ϗ χορεύετε, ὅτι πολλῆς ἐμπορείας ὑμῖν ἀποθήσει ταῦτα· ἐπεὶ ϗ ἡμεῖς δυνηλώθημεν, ἐδαπανήθημεν, μυρίοις ἀπειθανόμεν θανάτοις· ϗ ταῦτα ἴσασιν ἀκριβέστερον δυνάμεθα ϖ ϗ βεκχᾶν ῥοπὴν ἡμῖν συμβαίνομεν παρὰ οὓς ὀφθῆναί τι ἐδυνήθημεν, ἀπὸ τῶν συνεχῶν πυρετῶν καταξηλήμενος· ὃς ἔχων ϗ ἐν νυκτὶ, ϗ ἐν ἡμέρᾳ ὁδοιπορῶν ἡμᾶς καζόμενος, ϗ θάλπει πολιορκούμενος, ϗ ἀπὸ ἀχρυπνίας διαφθειρόμενος, ϗ ἀπὸ τῆς τῶν ὑπερβολαίων ἐρημίας ἀπολλύμενος, ϗ τῆς τῶν παρεπιδημούντων ἀπορίας. ϗ γὰρ τῶν τὰ μέταλλα ἐργαζομένων, ϗ τὰ δεσμωτήρια οἰκούντων, χαλεπώτερα ϗ πεπόνθαμεν ϗ πάσχομεν. ὀφὶ δέ ποτε ϗ μόλις ἐπέτυχον τῆς Καισαρείας, ὡς ἀπὸ χάους εἰς λιμένα ἐλθών· ἀλλ' οὐδὲ ὁ λιμὴν ὅσον ἴσχυσεν ἀνακτήσασθαι τὰ ἀπὸ τοῦ κλυδωνίου κακά. ὅπου κἀκεῖθεν ἡμᾶς ὁ ἐμπαροθὲν χρόνος κατειργάσατο. ἀλλ' ὅμως ἐλθὼν εἰς τὴν Καισάρειαν, οὐ μικρὸν ἀνέψυξα, ὅτι ἐξ ὕδατος ἔπιον καθαροῦ, ὅτι ϗ ἄρτου οὐ δωδότος, οὐδὲ κατεπληκότος μετέλαβον, ὅτι οὐκέτι ἐν τοῖς κλάσμασι τῶν πίθων ἐλυόμεν, ἀλλ' οἶνον βαλανεῖον οἷ δήποτε, ὅτι συγκεχώρηκεν τοῖς τῇ κλίνῃ παρεπιλαθαι. ἐκεῖ γ̃ πλείονα τούτων εἶπεῖν,

40 *Conflagratio Ecclesiæ & Curiæ. Ψαλμ. ξε. ε.*

41 *Iohannis Cucusum venit.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀλλ' ἵνα μὴ σφίσφα λυπήσω, μέχρι τούτων ἵστημι, σκῆψιν ποιησάμενος· ὅπως μὴ παύσητε ὀνειδίζοντες τὸν ἀγαπῶντας ἡμᾶς. τοσούτους γὰρ ἔχοντες ἐραστὰς, καὶ τοσαύτην δυσὶ μοῖραν βεβλημένους, τὸν δὲ αὐτῶν τυγχάνοντα, οἷς τυγχάνουσιν ⓐ κατάδικοι, ὥστε εἰς ἡμερώτερον καὶ ἐγγύτερον τῶν καταδικασθέντων τόπον· ἀλλὰ καὶ τὸ σώματος ἡμῖν ἀπαγορεύσαντος, καὶ τὸ φόβου τῶν Ἰσαύρων πολλὰ πολιορκοῦντος, τῆς μικρᾶς ταύτης καὶ βιωτειᾶς τὸν ἐπετύχομεν ἐφίετο. δόξα τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ τούτου· οὐ παυόμεθα γὰρ αὐτοῖς ὅπου πᾶσι δοξάζοντες. εἰ δὲ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. ἵστε γὰρ σαφῶς ὡς πολλὰ φορύβων καὶ ταραχῆς πεπλήρωται, καὶ οὐχ ὑπὲρ Κωνσταντίνου πόλεως μόνον τοῦτο καλῶ, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης. ἐπειδήπερ ἐντεῦθεν ἄρξάμενον τὸ κακὸν, καθάπερ εἴρηται, τὰς ἐκκλησίας πολλαχοῦ γῆς λυμαίνεται. ἑβδομήκοντα τοίνυν ἡμέρας διαλώσαντες τὴν ὁδὸν, ὀψέ ποτε ἀσώτως καμόν εἰς τὴν Κουκουσὸν, τὸ πάσης τῆς οἰκουμένης ἐρημότατον χωρίον· ὅθεν λογίζεσθαι τῇ βαρβαρότητι ὑμῶν ἔξεστιν, ὅσα καὶ ἡλίκα πεπόνθαμεν κακὰ, πυρετοῖς ἀμφορήτοις παλαίοντες, καὶ φόβῳ Ἰσαυρικῷ πολιορκούμενοι. καὶ ταῦτα λέγω οὐκ ἀξιῶν σχολῆσαί τινα, ὥστε ἡμᾶς μεταπέμψασθαι ἐντεῦθεν· τὸ γὰρ χαλεπώτατον διεκπεράσαμεν, τῆς ὁδοῦ τὴν παλαιπωρίαν· ἀλλ' ὑμᾶς χρὴν αὐτῶν, τὸ συνεχῶς ἡμῖν γράφειν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν φροντίζειν. Καὶ πάλιν ὅ οὕτω φησίν· Ἐπεὶ καὶ ἡμᾶς τρίτον ἔτος ἐν ἀξιοχρέῳ διατρίβοντας λιμῷ, λοιμῷ, πολέμοις, πολιορκίαις συνεχέσιν, ἐρημίᾳ ἀφάτῳ, θανάτῳ καὶ θηριωδεστάτῳ, μαχαίραις Ἰσαυρικαῖς, οὐχ ὡς ἔτυχε θαρραλέως καὶ θαρραλεῖται τὸ διαρκὲς καὶ μόνιμον ὑμῶν τῆς διαλέκτου, τῆς πρὸς ἡμᾶς τὸ ἀκλινές· ὅθεν εἰ καὶ τὰ ἐδάφους καὶ τῶν τοίχων τῆς πόλεως ἐκτεθελήμεθα, τῆς ὑκουμένης πόλεως οὐ μετῳκίσθημεν. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἡ πόλις, μεθ' ὑμῶν ὑμεῖς ἡμεῖς ἀεὶ καὶ ἐν ὑμῖν, δῆλον ὅτι καὶ ἐνταῦθα διατρίβοντες τὴν ὡραίαν οἰκοῦμεν ἐκείνην. καὶ γὰρ ἐνδιατρίβομεν ὑμῶν ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὅπουπερ ἂν ὦμεν, πανταχοῦ ὑμᾶς τὸν σφοδροὺς ἡμῶν ἐρασὰς ὅτι διαφερόντως ἀποφέροντες ἀπιμεν. δηλοῖ δὲ καὶ ὁ τῶν Κωνσταντίου αὐτῷ ⓜ πρεσβύτερον γραφεῖσα ἐπιστολὴ, ⓜ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν ζῆλον, ὅτως ἔχουσα· Τῇ τετάρτῃ τοῦ Παυνέμου μηνὸς, μέλλων ἀπὸ τῆς Νικομηδείας ἐξορμᾶν, ταῦτα διαπεμπόμενος καὶ γράμματα πρὸς τὸν θεοσεβέστατον, παράκλησιν, ὅπερ ἀεὶ παρακαλῶν τοῦτο ἐπαυσάμενος, καὶ χαλεπώτερος τοῦ νῦν κατέχοντος χρόνου ὁ χειμὼν, καὶ μείζονα τὰ κύματα, μὴ διαλείπειν τὰ σαυτοῦ πληρῶν, καὶ εἰς τὴν οἰκονομίαν ἧς ἐξ ἀρχῆς ἦρξω· λέγω δὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ τὴν καθαίρεσιν, τῶν ἐκκλησιῶν τὰς οἰκοδομὰς, τῶν ψυχῶν τὴν ἐπιμέλειαν. "μὴ δή σε ὕστερον ποιείτω τῶν πραγμάτων ἡ δυσχολία. οὐδὲ γὰρ κυβερνήτης ὁ πέλαγος ὁρῶν χαλεπόν καὶ δύσκολον ἀποχήσεται τῶν οἰάκων· ἀλλ' οὐδὲ ἰατρὸς ⓜ κάμνοντα βλέπων τὴν νόσῳ κρατοῦμενον, ἀναχωρήσει τῆς θεραπείας, ἀλλὰ τότε μάλιστα ἕκαστος τούτων τῇ τέχνῃ χρήσεται. σὺ τοίνυν, δέσποτά μου τιμιώτατε καὶ βλαβέσατε, πολλὴν νῦν χρῆσαι τὴν προθυμίαν. μὴ δὲ ὕπνιον ποιείτω σε τὰ συμβαίνοντα. οὐ γὰρ ὑπὲρ ὧν ποιοῦσιν ἡμᾶς ἕτεροι κακῶν λόγων δώσομεν, ἀλλὰ καὶ μισθὸν ληψόμεθα. εἰ δὲ αὖθις τὰ πρὸς ἑαυτῶν μὴ εἰσενέγκωμεν, ἀλλὰ ῥᾳθυμήσομεν, οὐδὲν εἰς τοῦτο ἡμῶν προήσεται ὁ τῶν πραγμάτων θόρυβος· ἐπεὶ καὶ Παῦλος δεσμωτήριον οἴκου, καὶ τῷ ξύλῳ προσδεδεμένος, τὰ αὐτὰ ἐποίει. καὶ Ἰωνᾶς ἐν τῇ γαστρὶ τοῦ θαλασσίου θηρίου φερόμενος, καὶ ⓐ τρεῖς παῖδες ⓐ ἐν τῇ καμίνῳ διατρίβοντες· καὶ οὐδένα τούτων τὰ ποικίλα δεσμωτήρια ταῦτα ῥᾳθυμότερον πεποίηκε. ταῦτα οὖν σύνοιδα, δέσποτά μου, καὶ Φοινίκης καὶ Ἀραβίας καὶ τῶν κατ' αὐτὰ πολλῶν, μὴ παύσῃ φροντίζων ἐκκλησιῶν, εἰδὼς ὅτι πλείονα λήψῃ ⓜ μισθὸν, ὅσῳ καὶ τοσούτων ὄντων τῶν κωλυμάτων, τὰ πάντα σαυτοῦ εἰσφέρεις. καὶ γράφειν ὑμῖν συνεχῶς μὴ κατόκνει, ἀλλὰ καὶ πυκνότατα. ὡς γὰρ ἐγνωμεν νῦν, οὐκέτι εἰς Σεβάστειαν, ἀλλὰ εἰς τὴν Κουκουσὸν ἐκεῖθεν ἀπελθεῖν, ὅπου σοι καὶ βιωτικώτερον διατρίβειν ἡμῖν. γράφε τοίνυν ἡμῖν, πόσαι τε ἐκκλησίαι ἐπ' ἔτους φκοδομήθησαν, ⓒ τίνες ἄνδρες ἅγιοι μετέστησαν εἰς τὸν Φοινίκων, καὶ εἴ τις πλείων γέγονε προκοπή. καὶ γὰρ ἀπὸ Νικομηδείας

Epist. 145. περὶ διαφόρων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Νικήτας βύρων τινὰ μονάζοντα ἐγκεκλεισμένον, ἔστειλα αὐτὸν ἐλθεῖν πρὸς τὸν τὴν βλαβείδα, καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν Φοινίκην. Εἰ δὲ βούλοιτο οὗτος, δηλώσαι μοι παύσασθαι τὸν Σαλαμίου ἔνεκεν χωρίου, τὸν κτῆμα τῶν Κυπρίων χειμάρρου, τὸν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Μαρκιωνιστῶν πολιορκουμένου ἡμῖν διελεγμένος οἷς ἐχρῆν, ἐπαρθωκὼς δὲ πάνυ, ἀλλ' ἐφθάκει ἐκβληθείς. εἰ τοίνυν μάθοις τὸν κύριόν μου Κυριακὸν τὸν βπίσκοπον τὸν τῆς Κωνσταντίνου πόλεως δέεσθαι, βπίσταλκεν αὐτῷ ταύτης ἕνεκεν τὸν ὑποθήκας, καὶ δὲ πᾶν λύειν δυνήσεται. πάντα καὶ μάλιστα δὲ πρόκειται ἔχοντας παρὰ Θεοῦ παῤῥησίαν πολλὴν κεκτῆσθαι τὴν εὐχήν, πολλὴν τὴν ἐκτενείαν, ὥστε δὲ τὸν οἰκουμένης ὅπου ναυάγιον παύσασθαι. ἀφόρητα γὰρ καὶ τὰ Ἀσίᾳ κατέλαβε κακά, καὶ ἐτέρας δὲ πόλεις καὶ ἐκκλησίας. ἀπερίνα μὴ δοκῶ διενοχλεῖν, ἀφεὶς δὲ καθ' ἕκαστον λέγειν, ἐκεῖνο μόνον ἐρῶ, ὅτι βύλομαι πολλῶν χειρῶν, καὶ δεήσεων ἐκτενῶν. ἀναγκαῖον γὰρ ἐπαιτεῖν ὅθεν ἐξέβημεν.

Οὕτω μὲν δὴν, ὡς ἔφημεν, εἰς δὲ τῆς ἐρημίας πολίχνιον τὸν Κυκουσὸν ἀφόμην. Ἀδελφεὸς αὐτὸν ὑποδέχεται, ὃς βπίσκοπος Ἀρεθουσίου ἦν, οὐκ ἀθεεὶ πάντως, ἀλλ' ὑφ' ἡμῶν πολλάκις ὑποδοχὴν καλουμένου. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο τῆς θείας ἐκτὸς ἦν προνοίας, δὲ μέγαν ἐκεῖ τὸν ὑπῆρχεν ἀκριβῶν. μετὰ γὰρ ἐκεῖνα δυσπεψίας, καὶ ἀνθρώπων ὅλως μὴ εἰδότων Κύριον, ἀλλ' εἰδώλων καὶ δεισιδαιμονίας (φεῦ τῆς αἰσχύνης) πρόσκωμεῖν ἐλαμβάνομεν. ὅσοι γὰρ βραχύ τι τοῦ φρονεῖν μετεῖχον, ὁ ἥλιος αὐτοῖς εἰς προσκύνησιν. ὅτοι τοιγαροῦν (οὐδὲ γὰρ ὁ μέγας αὐτοκράτωρ αὐτοῖς οἷος ἦν, καὶ οἵας τῆς χάριτος ἠξίωτο) παρακαλοῦσί τινα κλινοπετῆ πρενεγκόντες, θεραπεῦσαι κελεύειν. ὁ δὲ καὶ χρόνον ἐρωτήσαντος τῆς νόσου, καὶ σέβας, ἐπειδὴ κατὰ μὲν ὀγδοον ἔτος εἴη, τὸ δὲ, ἥλιον, σέβεσθαι σε χρὴ, φάναι, ἥλιον, μικρὸν ὑποδιδάσαντα, εἶτα οὐ Θεὸς σοί ἐστιν. ἀλλὰ μηδὲ αὐτὸν δύνασθαι μηδὲν, ἐκεῖνον εἰπόντα, αὐτὸν οὐ περ ἐκεῖ Θεοῦ. εἰ γὰρ τὸν ἡλίου Θεὸν ἀκούομεν, ὃν λατρεύει. τί δῆτα, αἰδῆ ὑποπεσόντα ἄγιον, οὐκ ἐκεῖνον μᾶλλον ὃν ὁ ἥλιος λατρεύειν οἶδε, παρὰ τὸν Θεόν; ἀλλ' ἡμᾶς γε, φάναι, οὐ πολεμοῦσι· μέγας γὰρ ἐκεῖνος καὶ φοβερώτατος· καὶ μὴν οὐδὲ ἄξιος αὐτὸν ἦν, καὶ ἀμαρτίας ἐλεύθερος, ὁμοῦ τε προσελθοῦ λατρεύσαι, καὶ θεῖον πνεῦμα καταφλέγεται. ἐπεὶ δὲ ταῦτα μύθους εἶπεν ὁ ἅγιος, καὶ τέχνῃ εἰδὼς τὸν πονηρὸν πρὸς ἀπώλειαν, καὶ ὡς ὁ τοῦ ἡλίου τότε Θεὸς, ὁρατόν τε καὶ ἀοράτων πρώτων ὄντα Θεὸν, καὶ τοῦτον ὑπὸ τῶν προσκυνούντων μισεῖ, καὶ ἀμαρτωλὸς ἦν, μετάνοια δὲ αὐτοῦ εἰσελθοῦσα τῶν προσκυνούντων, καὶ ὅτι πίστευσον μόνον, καὶ ἡ θεραπεία βύθις ἔσται σοι μετὰ τῆς ψυχῆς, καὶ τοῦ σώματος, πρὸς βύειν ὁ νοσῶν εἶπε, καὶ μηδενὶ μηκέτι, ἀλλ' ἢ τῷ μόνῳ λατρεύειν Θεῷ. τότε βιηθροῦν τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς ἐπισφραγισάμενον μακάριον, Κύριε, ὁ πρειμένον, εἰσαῦν, ὃν δὲ τῆς φυγῆς αὐτῆς κλίνῃ σοι καθῆμαι, λέγων μόνα τὰ σὰ ἰατάμενος, καὶ τοῦτο ὅτι δόξῃ τῇ σῇ καὶ τῇ ὑπογώσει, μόνε Θεέ, τῷ νοῦ μαπέσον θεραπεύσον. καὶ ὡς ταῦτα εἶπον, αἰσὰς ἰῶσαί τε βύθους νοσοῦντα καὶ ὑγιᾶ σῶσαι, μαθὼν εἰλικρόνα τῆς βύσεβείας, τὸν ῥῶσιν τοῦ σώματος, ἢ μᾶλλον δὲ νόσου σωματικῆς, πρὸς τὸν ψυχικὸν ὑγιάσαι, ἢ καὶ ἀμφοτέρων ὁδηγηθέντα. τοῦτο δὲ θαῦμα πιστεύσας τὸν τῆς χώρας ταύτης ποιεῖ, καὶ τῷ βαπτίσματι προσελθεῖν ἀριθμὸν κρείττονας. ἐσθ' ὅτε τοίνυν βπίσκοπος σὺν ἅμα πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις ἱκανοῖς τῷ πλήθει τῶν πιστευσάντων βπὶ τούτοις χειροτονήσας, ἐπεὶ δὲ βύρει τινὰς αὐτῶν τὸν ἑλληνίων φρένων βπτισμένους, τούτοις ὅσα καὶ γλώσσῃ χρησάμενος, τοῖς τε θείοις Δαυὶδ καὶ τῷ κεφαλαίῳ ἅπασαν πρὸς τὸν Ἑλλάδα γλῶτταν διαυτῶν μεταβάλλει. καὶ πρὸ δίδωσι μὴ τὰ τῶν ἀναιμάκτων θυσίας, ἐκδιδάσκει δὲ καὶ τὰ τῆς κοινῆς διαθήκης. ἔστι καὶ χρυσίας αὐτοῖς εἰσπράττει φιλανθρωπίας καὶ προσευχῶν. ὀλίγων δὲ ἡμέραν πληθυνομένων ἐραν τὸ νεοταγὲς ταύτην ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τῶν τῶν Χριστοῦ ἐπαλαῶν οὐ μικρὸν ἐν αὐτοῖς τὸν βπίδοσιν, φιλοτιμίᾳ τε τῷ Θεῷ χάριν, καὶ πνευματικῶν πνεύματα, τοῖς ἀθετοῦσιν αὐτῶν χάρις ἰασίμους βπιπνοίας, καὶ προῆκε δὲ πάντων κάλλιστον χαρισμάτων.

42 *Iohannes cuncti agens paralyticũ sanat.*

43 *Varie eorũ calamitates qui Iohanni adhaserunt.*

Καὶ ὁ μὲν ἐν τούτοις ὅσοι δὲ τῶν αὐτοῦ κακοπραγμάτων ἦσαν βπίσκοποί τε καὶ ἱερεῖς ἅπαντες, οἱ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

οἱ δὲ τῶν Χριστοῦ ζῆλον ἐκκλησίαν ἐμίσησαν πονηρευομένων, τούτους δὲ πάντας δημεύσεις, ἐξορείαις, θανάτοις καὶ κολάσεσι ποικίλαις διεμερίζοντο. καὶ γὰρ ἐδόκει καὶ τοῦτο τὸ καλὸν ποιμένος καὶ τοῦ τοῦ θεοῦ τέκνα μίμησιν ὑπὸ χεροὶ τοῖς τῶν ἀνόμων ἡγεμόσι διαπεπραγμένην μὴ τὰ τυχόντα, καινωνῆσαι δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ διδασκάλῳ τῶν θλίψεων. ἵνα οὖν ἐραστὴς τοῦ μὴ τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ φυλακὰς πληθυνῶσι, τοῦτο δὲ τοῖς μακρὰν ἠπείρους καὶ νήσους οἰκεῖν καταδικαζομένοις, πολλαῖς παρέτεινον καὶ χαλεπαῖς ταῖς βασάνοις καταργαζόμενοι. τοῖς δὲ τοῦ ὁδοῦ, ἄλλης τραγῳδίας καὶ δακρύων ὑπόθεσις. ὠμοῖς γὰρ τυράννοις καὶ πονηροῖς τῶν ἀνθρώπων, οὐδεμιᾶς ἠξιοῦντο παρηνοίας, ἢ φειδοῦς, ἢ ἀπαλλάγων τῆς φονικῆς καὶ χρηστότητος, οὐδὲ ὡς δυσθέρμοι αἱρετικοὶ πιστευθέντες ἦσαν, ἀλλ' ὡς θηρίοις μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις δαίμοσι καὶ δυσθεοκτόνοις. ἐπὶ τοῦτο πικρῶς ἤγετο καὶ ἀπαλλάγχως, ὑπὸ ὕπνῳ παρὰ τοῦ ὁδοιπορεῖν καταπονούμενοι, καὶ ὑπὸ γυμνοῖς καὶ ἀστρώτοις ταῖς νυμφίοις, ὡς ἵνα τῶν ἀψύχων φορτίων ὑπερρίπτουμενοι. ἀνὰ τοῦ ὑπὸ κολίου τῆς ὑποφυσίας, ἀλλὰ καὶ ὑπείδη, τοῦ χλοΐου, καὶ βαρυὺ μυκτῆρα, οὐδὲ γέλωτας, ἃ πληγῶν καὶ μαστίγων πολλῷ δριμύτερον ἄπλον) τῆς ψυχῆς, καὶ πικρὰ θανάτου δύκτον ποιοῦσι τοῖς πάσχουσιν· ἵνα ὑπὸ κεφυφλῶ ἰδίαν ποιῶνται τοῦ ἐκείνων αἰχμαλώτου, οὐκ εἰς οἴκους παρεισυχῶν, οὐκ εἰς ἕτερόν τι τῶν οἰκημάτων εἰσῆγεν αὐτοῦ ὑπὸ τὰς καταλύσεις, ἀλλὰ χαμαιτυπίοις καὶ βδελυγοῖς τε καὶ ἐμπαθεῖς ἐνέκλειον. ἃ πάντα μιχθὲν μᾶλλον ἐπέμιζον καὶ ἡνιάδαν, καὶ τὸ τυχόντος ὑπερενεγκεῖν, ἢ τῆς Ἰωαννίου μειλίδος καὶ κοινωνίας ἔξω πεσεῖν. ὅσοι δὲ τῶν διωκτῶν χάριτος ἀφαφυγεῖν ἠδυνήθησαν, καὶ ὅτοι οὐδὲν ἧττον αὐτοῖ ἑαυτοῦ κολάσαι γενέσθαι τὴν ἐρημίαν καὶ τὰς ἀοίκους, καὶ ἵνας ἀδάτους ἑκατὰς ἑαυτῶν καταψηφισάμενοι, μᾶλλον οἰκεῖν μᾶλλον ἢ κἀνθρώπους συζῆν ἐλόμενοι, πολλῷ τὸ θηρίων ἀγριώτερους.

44 *Arsacius Constantinopolis Episcopus fit.*

Οὐ πολλαὶ διῆλθον ἡμέραι, καὶ πιστεύεται τοῦ ἐκκλησίαν Ἀρσάκιος, καὶ πατριάρχης τῆς Κωνσταντίνου μεγαπόλεως. Φεῦ μοι τίνα πῖς; οἵαν ἀνδρα, οἵαν, φάναι, γενέσθαι καὶ πολλῶν κρατούντων τυφλότητα ἀφαδέχεται; ἀνὴρ θεοπρεπὴς ὑπὸ τὰ ὀγδοήκοντα βεβιωκὼς ἔτη, σορῷ μᾶλλον ὀπτηπόλος, ἢ ἀνθρώπῳ, ἀπόληρός τις καὶ ὁ φρονεῖν ἀφαστοποιημένος, εἰπεῖν μὲ ἀμυσότατος, ἐννοῆσαι δέ τι τῶν δεόντων ἠλιθιώτατος, πρᾶξαι ῥᾳθυμότατος, βεσχὶ τῶν ἀψύχων ἀποικώς, κλίνης καὶ γαυίας ἄξιος. ὃς ἔχων πῦρ ἑαυτῷ ὃ ἀδόκιμον, εἶτα προσλαβὼν καὶ ὃ παρὸς Ἰωαννίου ἧττον φίλτρον ἑτέρωθεν αὖθις παρεστάμενον, ἀπόσπορος πᾶσιν ἦν, καὶ ἀπόρρητος. πάλαι ποτὲ οὖν παρὸς τοῖς δέκα τῷ θεάτρῳ μὲν ὡς ὀπτίκιος, καὶ ὦ μακρῷ χρόνῳ γαυχεῖτε καὶ ὀπτικῷ τῆς φύσεως καὶ οἷ κατεψυγμένῳ μηδὲν ἧττον ὃ φεσικοῦ πάλης παρεσπανικώς, καὶ ἔρρην, ὡς δὲ εἴποι τις, ζῶντος ὑδὲ ὀπτῆν ὁ ὦ μισῶ διαφραξάμενος, ἀπιὼν ὦχετο.

45 *Mortuo Arsacio succedit Atticus. Heraclian Ephesi succedit Eunuchus.*

Μετὰ δὲ τοῦτον δύο ἐκ πρεσβυτέρων ἀναδεῖς Ἀττικὸς ὄνομα, τοῦ τῆς ἐκκλησίας οἰακὸς ἐγχειρίζεται, καθ' ὃν χρόνον ἀδελφὸς ὁ ἐν Ἐφέσῳ λαοπλύτοι, πάντα κινεῖν καὶ μεταβάλλων ὃ ἑαυτοῖς δοκοῦν ἔσπευδον, τοῦ καλῶς μὲ, καὶ ὡς Θεῷ φίλον, τὸ θεῖον ἐπειλημμένους ζεσθουμένοι, μιαρὸς δέ τινας καὶ βεβήλους ὅτι καταγραφῆ ψυχῶν καταλέγοντες, οὐδεμιᾶς ἐρεύνης, ἢ βασάνου τοῦ χρεστοῖαν προλαμβανούσης· ἀλλ' ὕπνος, ὡς εἶχον πρᾶγμα καὶ ὃ τυχόν, τὸ βληθέντος, ἢ δεδωκότος, τῶν θεῖον (φεῦ) γινομένων· ὅτι καὶ ὑπὸ διηνεκῶς ὑπὸ τῆς μακαρίας ἐκείνης ψυχῆς καὶ γλώττης τῶν ἐκκλησιῶν ἐκλεληθέντος, παρεληθέντες τοῖς καταφρονηταῖς τούτοις χρημάτων αὐτοῦ ἐξωνοῦντο· οἵτι καὶ Ἡρακλείδῃ ὑπὸ ἐκείνῳ καὶ ἑβδομήκοντα ἐπισκόπων ἀξίως ὑπὸ τῆς Ἐφέσου πιστευθέντα θεῖον, τετάρων ἐτῶν ἐκλελοσάμενοι, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἐξώσαντες, τὸ τοῦ Τευθρανίας Βίκτορος Εὐνοῦχον ὃ θεῖον τὸ πρόσθεν κακῶς (ὦ δίκη, καὶ ὀλοχὴ Θεοῦ) κακῶς καὶ ἀναξίως ἐγκαθιζῶσιν, ὑπὸ μιμουμένου ὄντα, ὑδὲ ἐκτὸς βδελυρὸν, ἀλλὰ παφλάζοντα καὶ καπνίζοντα. τοῦ δὲ Πορφυρίου τολμαν, καὶ τοῦ πολλοῦ ἐκείνου τοῦ ἀγράμματος ἀναιδότητα τίς ἂν ἐκὼν γε ἀναγράψαιτο σιωπᾷν; γεραιὸς μὲ οὖν, καὶ τοῦ μαθείαν ἠλικιῶτην ἀκριβῶς ἔχων, οὐδὲν δὲ ὑπὸ τοῦ μακροῦ χρόνου παρεῖς τὸ ἀκολασίαν ὠφεληθείς, ἀλλὰ φιλονεικήσας ἐκ φύσεως ὀφθῶναι κρείττων ἐν τοῖς ἀμείνοσιν

Porphyrius vi Episcopatum Antiochenum invadit.

ἐπαι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπεὶ οὖν ⟨Ϟ⟩ μέγα ἤδη Φλαβιάνου ὁ τοῦ ⟨ϠΜ⟩ οὐρανοῖς ἐρίζοντος εἶχε ζῆλος, ἔρωτα ἐχὼν τῆς Ἀντιοχέων τυραννήσεως ἐκκλησίας, ὑπτιάζειν καιρὸν λαβόμενος, ἐφ᾽ ᾧ πᾶσα ἡ πόλις εἰς τὰ τοῦ Δάφνου ἔξελυθῆναι θέατρα κατὰ τὸ παλαιὸν ἔθος εἰώθει μυούμενα, Ἀντιοχεῖ τῷ Σεβηριανοῦ ἔχων, πρὸς ὃ ἡ Ἀχαΐων ἐκκλησία τῆς ἀληθείας ἐζήρωτο συναγωνιῶσα αὐτῷ τὸ ὑπιθυμίας, ὑπιπνοᾷ ⟨Ϟ⟩ θεΐῳ, καθάπερ κλεπώσης ἡ ὑποιμὴν ὢν, ἡ τοῦτο τῶν μιαρῶν τούτων χρηστοίσπαν, τοσαυτάκις εἰσηνεγκόντων ⟨Ϟ⟩ πρᾶγμα τῷ ἀσυνδέτῳ, ὡς μηδὲ πανοικησίᾳ σωπαλευθῆναι δόξαι ὃ πάχος. ἀλλ᾽ ὅτοι μὴν ⟨Ⓐ⟩ πολεμαρχεῖ τοῖς σκότει πεπραγμένοις, ἢ πολλῶν εἶχον, εὐθὺς ἐφθυγγοντο, ἄγροικοι ὑπισημαινόμενοι τὴν ὁδὸν, ἡ ὄρεσιν ἀβάτοις ἑαυτοὺς ἐπιτρέφαντες. ἡ μὲν πόλις ὡς ἤδη τῶν πολεμηθέντος ἤθετο, πανδημεὶ πάντες σωφρονοῦντες, φρύγμά τε ἡ πῦρ μὴ χέρας ἔχοντες, ἐοικὸς ἦτον ἐς αὐλοὶ ζήλῳ τὴν ψυχὴν ἠμμένοι, ἔ Πορφυρίῳ κατέτρεχον. ἐς γὰρ ἤδεισαν, οἷος τὸ βίον ἑκάστος αἰάγωγος ἰών, αὐτῷ δώματι τὸ ὑπισχνεῖσθαι ἐκφορήσειν αὐλοὶ βυλόμενοι. ὁ μὲν ⟨ϠΜ⟩ πρὸς αὐλὸν αἰσθόμενος μῖσος, χρήμασι ⟨Ϟ⟩ γραπτοπεδάρχῳ δόλφ φθείρας, αἰσπείσῃ ⟨ϠΜ⟩ ἐπὶ εὐσεβείας τὸ πιστὸν ζῆλῳ δαιμόνιον αὐτοπλίσας θυμόν. ἡ πρόδηλα γράμμα γράψαι σωφρονίζειν κατ᾽ αὐτῶν πονηρὸν ἐς ἀπίθανον. Εἶτα ἡ διωγμὸς ὡς μέγας τοῦ ἐκκλησιῶν ἠρεθίζετο, ἡ βασιλικὰ δόγματα ἐς θεσπίσματα ἐπιβολαῖς Ἀττικοῦ (ἡ γὰρ τόδε αὐτῷ κοινωνὸς τις τῶν βδελυκτῶν ἠξίου) δυὰ ταῖς πόλεις ἐπίθεντο, Εἴ τις τῶν ὑπισκόπων, λέγοντα, Θεοφίλῳ μὴ πείθοιτο κοινωνεῖν, Ἀττικῷ τε ἡ Πορφυρίῳ, ἐκβεβλήσθω τῆς ἐκκλησίας, ἡ τῶν ὄντων ἀποστερείσθω. τῶν λοιπῶν ὃ ⟨Ⓐ⟩ μὲν τέλει, τῆς ὑμῆς ἐκπεπλέπασαν· ⟨Ⓐ⟩ γραπτομόμυοι ὃ, ταῖς αὐτῶν ἀφαιρείσθωσαν ζωνας· ὃ δὲ κοινὸν πλῦθος ἡ πρὸς ταῖς πύλας ἠχολημῶν, ἐκθεῷ χρησίῳ προσιμηδέντες, τῷ ἐπιφοείδῳ καθυκρινέσθωσαν. ταῦτα πολλοῖς ἐποίει ἡ ἀκοινωνησίαν, ὅσοις μέγα τι ἡ ἴκιστα φορητὸν ὃ χρημάτων ἐκπεσεῖν ἡ δόξης ἐκρίνετο. πολλοὶ δὲ ἡ τῷ ἐκθέσιον φυγῇ ἐλόμενοι, τῷ ἐρημίαν ἡ ταῖς τῶν ἀσκητῶν καλύβας εἶλοντο μᾶλλον, ἢ τῷ πολιοικεῖν. εἰσὶ δὲ, οἳ ἡ μεγέθη ψυχῆς ὃ πρᾶτα κίνδυνον ἐπὶ ὡς ἰῶσαι μετειώτερον ἐλογίσαντο, ἢ ἀπάδον τι ἡ δυάξιον βυσιοῖς ὑπιδείξασθαι πολιτείας.

Τούτων ὄντως ἐχόντων, τὸ ὑπισκόπων ἔνιοι ἡ τὸ κλῆρος τοῦ Ἰωάννου μερίδος ὑπῆρχοντες, ἐπὶ Ἰωάννου τε ἡ τὸ ἀθλίως ἐχούσης ἐκκλησίας ζηλώσαντες, τῷ πρεσβυτέραι καταλαμβάνουσι Ῥώμῃ, αὐτῷ τε βασιλεῖ Ὁνωρίῳ ἡ Ἰννοκεντίῳ ⟨Ϟ⟩ πάντα προσελθόντες, ἡ τῷ χάριτι ἐκείνῳ δεσαφήσαντες τραχωδίαν, πρὸς ὃ ἡ τοῖς αἰτοῦντες ὑπισταλῆς, ὧν ἡ μὲ ἡ ψυχὴς ἡ γλώσσης ἐτύγχανε τὸ καλῆς σαφῶς πάντα κῦ μέρος διεξιούσης, ἡ ὃ κοινὴ τοῦ κῦ τῷ Κωνσταντίνου πόλιν κλῆρος, ἡ ὃ λοιπὸ τῶν πεντακόσια ὑπισκόπων ἴσῃ, τὸ Ἰωάννου κοινωνικῶν. οἷς ἡ κοινῶς ἐγχείσαντες ὕτω πρεπαγῶς διέθηκαν, ἡ τοσοῦτοι ζῆλος τὸ αὐτῶν ἐπῆκαν ψυχαῖς, ὡς ἀμφοτέρους θύθυς Ἀρκαδίῳ ⟨Ϟ⟩ βασιλεῖ πλημελικῶς γράψαι, πολὺν αὐτοῦ ὑπνοι καταγινώσκοντας ἐν τοῖς πεπομφόσι. ἡ ὅτι μὴ καλῶς, μηδὲ δικαίως, ἀλλὰ ἡ λίαν κακῶς ἡ αὐθαιμους ἡ δυτέρα τετόλμηται τοῦ Ἰωάννου ἐκφορεία· ἡ δὴ πρώτως, εἰ τέρ ἄρα λόγος τις αὐτῷ τοῦ καλοῦ ἡ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης, ⟨Ϟ⟩ πατριάρχῃ μὲ αὖθις ἀποδοθῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ, σύνοδον ὃ τῶν ὑπισκόπων ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὅτε μέσον χειμῶνος, τῶν ἐξ ἀνατολῶν τε ἡ Ῥώμης ἐλθοσυμβόων ἡμέραις· πρῶτον ὃ ἡ Θεόφιλον, αἰτιώτατον γενόμενον τῶν ἐν τῇ ἐκφορείᾳ ταύτῃ πεπονηρευμένων, ἡ ὕστερα ἀπαθεῖ ἡ δικαίᾳ κρίσει, ταῖς ⟨ϠΜ⟩ ⟨Ϟ⟩ Ἰωάννην ὀρθοτομηθῆναι. δόξαι ταῦτα γὰρ, ἔφησαν, ἡ τοῖς Ἰταλίας ὑπισκόποις ἁπάσαις βούλῃ συνειδότι σοφωτάτῃ, ἡ δικαιοσύνης ἀκμῇ ἴκιστα μεταποιουμένοις, ἐπὶ αὐτῷ τοῦτο σκέμμα διέγνωμεν, τὰ γράμματα ταῦτα γράψαι ⟨ϠΜ⟩ ἡ ὑπομνῆσαι, ἃ δὴ ταυτὶ τοῦ αὐτοῦ ⟨Ϟ⟩ τῆς συνόδου τῶν Ἰταλῶν γεγένασιν ὑπισκόπων, ⟨Ⓐ⟩ πρεῖ τὸ ἅγιον Αἰμίλιον ὑπίσκοπον ὄντα Βενεβεντοῦ, Κυθηρίου τε ἡ Γαυδέντιον σὺν Οὐθεντίῳ ἡ Βονιφατίῳ τοῖς πρεσβυτέροις πρὸς καθεύοντες, ὁδοῦ εἴχοντο τῆς ἀπὸ Ῥώμης πρὸς Βυζάντιον, ἅμα Κυριακῷ ἡ Δημητρίῳ, Παλλαδίῳ τε ἡ Εὐλεσίῳ τοῖς Ἰωάννου κοινωνικοῖς

Arcadius omnes edicto cogit ad communionē cum Theophilo, Attico, & Porphyrio.

46 Episcopi faventes Iohāni Romam mittunt, actaq; Honorio et Innocentio nunciant.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βεροίας

κοινωνικοῖς ἐπισκόποις. ἔτοι γὰρ καὶ τοῦ τε, ἔτυχεν κατελθόντες, καὶ φιλανθρώπως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἀκουσθέντες ἐπανῆλθον.

47 *Episcopi reuersis ex Italia Eudoxia aditũ prohibet.*

Ὡς δὲ ἤδη πρὸς ἕπλεον τὴν Ἑλλάδα, συνῆφθησαν αὐτοῖς τῶν τοῦ χιλιάρχου, κομίζοντες τὴν γνώμην διεφθαρμένην. ὃς τινι τῶν ὑπ' αὐτὸν ἐπιτάξας, ἵνα συνεχῶς Θεσσαλονίκην ἴδῃ, ἐκεῖ πρότερον προσχεῖν βουλομένοις, Ἀνυσίῳ τε τῷ ἐπισκόπῳ παρὰ τοῦ πάπα γράμματα ἐγχειρίσαι. πλὴν ἀλλ' ἵνα τοῦτο δρᾶμα ἰῶ τέχνῃ τῇ ποικιλοτάτῃ γυναικὸς Εὐδοξίας. αὕτη γὰρ μαθοῦσα τοὺς τῶν Ἰταλῶν ἐπισκόπων ἀποστολήν, ἵνα δὴ χάριν μέλλοιεν τῇ Κωνσταντίνου καταλαβεῖν, ἔφθασε τὴν γνώμην αὐτῶν, καὶ τῇ γνώμῃ τῶν ἀποσταλέντων αὐτοῖς ἀντικρούσασα. εἰς δύο διηρημένην πλοῖα τοὺς τῶν παραληφθέντος διαιρεθέντας, δεκαπέντε ἡμέραις εἰς τι χωρίον βραχὺ τῆς πόλεως ἀπέχον εἰσὶς τῶν Βικεντίας προσορμίζονται προαστείων. εἶτα ἐκεῖθεν Μαρίνος τις ὄνομα παραληφθεὶς αὐτοῖς, εἰς τοῦτο παρὰ τῆς βασιλίδος ἀπεσταλμένος, καὶ δυὰ πόδα πάλιν ἀγαγὼν ἐπὶ φρυκίῳ τῆς Θρᾴκης, ὁ Ἀθύρας καλῆται, βιαίᾳ καὶ γνώμῃ εἰς χεῖρα καθεκλείει. χωρὶς τοίνυν Ρωμαίων, καὶ Ἰταλῶν τῶν ἐπισκόπων Κυριακὸν ἐγκλειομένων, ἠχίζοντο πικρῶς, ἠπάζοντο σπαρῶς, μυρίαις προσεβάλλοντο θλίψεσι παρὰ τῶν ἐπισκόπων ἀπαιτούμενοι. ὡς δὲ μὴ δώσειν ἔλεγον, εἰ μὴ βασιλέα θεάσαιντο, πρέσβεις ὄντες, πρῶτα μὲν ἑνὸς τῶν πατρικίων ἀποσταλέντος, ἔπειτα δὲ καὶ πλειόνων ἄλλων ἐπιφωνῶν, καὶ παρὰ τῶν ἐπισκόπων εἰσπραττομένων, τέλος Οὐάγγελις τις ὄνομα, Καππαδόκης μὲν γένος, ἀνειώδης τὸ τρόπον, ἐξ ἰταμωτάτου δὲ βιαίου πράγματος ὄνομα ἑαυτῷ προσθεῖναι βουλόμενος, ἑνὸς τῶν ἐπισκόπων, περὶ οὗ τὰ δὲ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων γράμματα ἰῶν, τὰ μὲν τὰ χεῖρα διακλάσας, αὐτά τε ἀφαιρῆται, καὶ πυκλία καὶ ἱερὰ σκεύη, καὶ ὅσα προὶς ὤνησιν αὐλοῖς τῶν ἐπιτηδείων ἐργύρεα ἰῶν· ἐκ πονηρᾶς καὶ τούτου τῆς ἐπινοίας γιγνομένου, ἵνα τὰ εἰς τὴν χρείαν ἅπαξ παρόμενοι, καὶ προσῆξαί τι τῷ γνώμῃ διαγκασθείεν. εἰς ὃ τὸ ὑστεραίαν, ἀδηλον εἴτε τῆς βασιλίδος, εἴτε ὃ ἐκ τῶν δὲ Ἀπικὸν τινες ἀφικόμενοι ἤξίουν, τριακοσίας λαβόντας χρυσᾶς, Ἀπικῷ μὲν κοινωνῆσαι, τὸ Ἰωάννου ὃ ἀμνῆσαι δίκης. σὺν ὃ μὴ ἀνεχομένους (ἐπεὶ καὶ ἔτυχε θᾶττόν τι συμπεσόν· ἀκούω γάρ τινι Αἰμιλίᾳ, Παύλῳ τὸ μὲν, πράξαι δὲ σώφρονι ὄντι, Παύλου τὸ ἦθος ὅναρ ὀφθέντα, Βλέπετε, φαίη, πῶς προπατῆτε· αἱ ἡμέραι γὰρ πονηραί· τὸ δὲ δώρων καὶ κολακείας ἀπουδαζομένην ἀπάτιον ὑπαινιττόμενον) μὴ ἀνεχομένους τοίνυν, ἀλλὰ τοῦτο μόνον τοὺς σὺν ἀπεσταλκότας ὑποστροφὴν αἰτουμένους, Οὐαλέριος σὺν (ὃ δὴ σκληρὸς καὶ βίαιον ἀνδραγάθημα ὁ ἀνὴρ) οὐ θρασὺς ἰῶν τοῦτο μόνον καὶ ἀπηνέστατος, ἀλλὰ καὶ δεινότατος κακοῦργῆσαι. δῆλον δὲ· πλοίῳ γὰρ σὺν θερμοτάτῳ πιστεύσας αὐτὸν τοῦ ἀποπλέσαι, ἀνάγεσθαι πάλιν ὁ μιαρὸς ἐκέλευε. πρὶν ὀλίγον ὕστερον ἐκβῆναι κινδυνεύσειν πεσεῖν, μόλις αὖθις ἐξενεχθέντα τῇ Λαμψάκῳ προσσχεῖν· κἀκεῖθεν ἀμείψαντες δὲ πλοῖον, μηνῶν πεντάρων τὸ Ρώμην καταλαμβάνουσιν Ἰννοκεντίῳ τε διηγησόμενα τὰ συμπεσόντα, τοῖς περὶ τὸν Κυριακὸν καὶ Παλλάδιον εἴ τι καὶ ἠγνοοῦντες· ἀλλὰ μηδὲ περὶ Ἰωάννου τί αὐτῷ συμβαίη δυνηθέντες μαθεῖν. ταῦτα δὲ πρῶτα τοῦ ἦθος διελαύνθησαν Ἀρκαδίου, ὡς τε ὕστερον ὑπῆρξε μαθεῖν· ἀμὰ γὰρ ὁ λόγος ἐπανίστα πάλιν ὅθεν ἐξέβη, καὶ τὰ κατὰ τὸν μέσον ὑπόλοιπα διεξιέναι.

48 *Quæ Iohannes in exilio egerit scripserit q.*

Ὁ τοίνυν θαυμαστὸς Ἰωάννης, τῇ Κουκουσῷ προσοφκηκώς, ἐν ᾧ Ἀδελφείου οἴκῳ διάγων (καθάπερ ἔφημεν. ἐκεῖ γὰρ αὖθις ἡμούμενον κατελίπομεν) πολλὰς μὲν πόνους ὡς ἀπὸ γῆς ἔθρεψεν αὖτῳ (ἐν γὰρ ἔτυχε τότε λιμὸς ἐπισκῆψας ᾧ τόπῳ βαρύτατος) πολλῷ δὲ πλείους καὶ τῆς ἀπὸ γλώσσης παγαζομένης ἔφη, ἣ καὶ καρδίαν οἵδε σπείζειν, καὶ φωτίζειν διάνοιαν· πολλοὺς δὲ καὶ πολλῶν τῶν ἀναγκαίων ἐκπεφώνηκε λόγους. τί γὰρ τῶν συμβαινόντων ἀνιαρῶν ἐπιφέρειν ἠδυνάτο γλῶσσαν, ἴσα καὶ ποταμοῖς ῥέουσαν; πλείους δὲ σὺν καὶ μονῆς ἦσε, καὶ δὲ μὴ δῆλον μὴ ὅτι μὴ ῥᾳθυμῆν μόνον, ἀλλὰ μηδὲ σκάνδαλον ὑπομένειν, ἐφ' οἷς χεῖρας πολλάκις λυπηροῖς συμβαίνει· πολλὰς δὲ καὶ τῶν θείων ἐπιστολῶν πρὸς Ὀλυμπιάδα συνέταξε τὸν ὁσίου, ἐν αἷς πλεονάζῃ τε λέγων, ὅτι ἐν φοβερὸν μόνον ἡ ἁμαρτία, καὶ περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτῷ περὶ τὴν ὁδὸν ἀνιαρῶν διέξεισιν· ὅπως τε ἀθυμοῦσαν διὰ τὴν στέρησιν ἀνακτᾶται βουλόμενος, ἴσως ἡμᾶς πάλιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πάλιν γράφει, ὅ Θεοῦ ὀπτῆρ ἑπόντος ὄψῃ· καὶ ὅπως τὴν τ ὁδοῦ ταλαιπωρίαν, θέρους ἀκμὴν διανοεῖσθαι, καὶ πυρετὸς ἐπέσκηπτε λάβροις, καὶ ταῖς ἐκ τῦ κομάρχ κακαῖς, καὶ ὁ πολλῷ τῶν βαρύτερος, ὁ πονηρὸς φημὶ Γαλάτης, ἀγλὴν αὐλὴν πεπιεσμένος· καὶ ὡς καταγωγὴν πιεῖν ποιεῖσθαι πρώτην πάλιν συνήντα τὰ λυπηρά, τῶν θερμαπλούντων ἡ ἐρημία, τῶν ὀπτηδείων ἡ ἀπορία (αὐλῆς γὰρ ἐκείνοις τοῖς χρυσοῖς κέχρηται λόγοις) ὃ μηδένα ἰατρεῖον πρᾶξαι, ὁ τῆς ἐφόδῦ τ Ἰσαύρων φόβος, καὶ ἡ ὅσον ὅπως εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐμπεσεῖν μέλλειν ἐλπίς, οἱ ὀπτιμένοντες αὐτὸν μοναχοὶ, καὶ πρᾶα πάσαν ἀγελότητα θηρίων αὐτῇ οἰκίᾳ καταικύσειν αὐλὴν ἀπειλοῦντες· ὅπως τε πονήρως ἔχοι τ πυρετῦ διακείμενον, καὶ λίαν καμόντα κατ τ ὁδὸν, οἱ ἀπάγοντες οὐ μόνον αὐλὴν ἐλεῆν οὐκ εἶχον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρᾳς ἀπέρρηγον τοιαμυθίας αὐλὴν ἀξιοῦν ἐθέλοντας, τὰ ἔσχατα αὐλῆς καὶ φοβερώτατα ἀπειλοῦντες. καὶ ποῖς τούτοις, οἵαν τ ὁδὸν ἤνυεν, ἀνάντη καὶ λιθώδη καὶ χαλεπήν, καὶ ταῦτα καὶ δυσχερῶς ἄγαν ποῦ ὁδοιπορῶν ἔχων, ἄτε λίαν αὐτῷ πεπονηκότος τῦ σώματος· ὅσα τε εἰδέναι πρὸ αὐτῦ γράφοντος, ὅτι καὶ ποῦ ἂν μὴ μακροτέραν αὐτῷ γλυκαίνῃ τ ὑποροίαν ἀξιοῖ μισθὸν τῇ μακαρίᾳ, ἐμοὶ λέγων μείζων ἐξοικεῖν ὃ οἰκεῖν ὅτι χαλεπώτερον. ταῦτα καὶ ἄλλα πλείω, καὶ μᾶ τ ὑπερορίαν φημὶ, καὶ ὅπισθεν λαβὼν ἂν ἰς ὄρη καὶ ἰς εἰσηγμένας. ἀλλ' ἐκεῖσε πάλιν ἐπανέρχομαι. ὡς γὰρ ὁ μέγας ἐν Κιλικίᾳ ἔσφη τε τῦ σώματος ὀλίγως, καὶ πλείως ἂν τ ψυχῆς ἔτρεφεν αὐτῷ, φθόνος ἐστυφθεὶς ὑποκαθεὶς, εἰς Ἀραβισσὸν αὐτὸν πάλιν μεταβαίνειν ἐποίει. ἐβούλοντο γὰρ οἱ λίαν κακοὶ, μήπω διακορεῖς ὄντες τ κακῶν ἐκεῖνον ποιεῖν, ταῖς συχναῖς ἐνδύσαι κακοπαθείαις, ὕστε αὐλῆς ἀποθέσθαι καὶ τ ζωήν. κἀκεῖ μὴν ἀπαλλαγεὶς ταλαιπωρίας ἐκλύσασθαι πλείοσι· δῆλος δὲ ὅτι κρείττων ὑπὸ φιλοσοφίας γινόμενος πάντος τῦ παρεστῶτος, ἀφορμὴν τε αὐτὰ ποιούμενος μείζονος ἀρετῆς, καὶ δι' αὐτῶν φαιδρότερον ἀναλάμπων, καθάπερ ὃ ἐν πυρὶ φῶς, ὕλης αὐτῷ πλείονος ὑποβαλλομένης. ὕστως ἐκεῖνος ταῖς ἀληθείαις ἀπόπτητος ὤν, καὶ μηδ' ὑπὸ κακοπαθείας, μηδ' ὑπό τινος ἄλλου τῶν λυπηρῶν ἥττων ἑαυτῷ γινόμενος, αὐλῆς ἰῶ λυπηρὸς μᾶλλον τοῖς συκοφάνταις ὕπασι διακείμενος, καὶ ὁ παρὰ αὐλῆν ἔπαινος δὲ ἡ φήμη σφόδρα τούτων ὑπεκκαίζει καὶ ψυχάς. ὡς θαυμάσιόν τι χρῆμα ἡ ἀρετὴ καὶ ζηλωτὸν τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἄξιον; ὁ μὲν γὰρ τοσούτοις κακοῖς ἐκδοτος, ἀλλοπρόσαλος ἦν καὶ ἀχείρωτος, καὶ τῦ ἐπαγωγοῦ πάντος ὑψηλότερος· ἅ γ' ἔστι ταῦτα ποιεῖν ὄντως κύριοι, δειλαιοὶ καὶ καταδεεῖς, καὶ τίνος ὄντες ἀθλιώτεροι, τ πένητα, τ ἀλήτην, τ ὑπερόριον, κἂν τοσοῦτον ἀφεστηκότα, δεδιότες, καὶ πλείοσιν ὅροις ἀποτμῆσαι παρασκευάζοντες, ὡς μηδὲ ἀκολουθεῖν ἐκείνῳ φθάνουσι πλήττειν αὐτῷ καὶ βασκαίνειν ψυχάς. ἐντεῦθεν εἰς Πιτυοῦντα, πάλιν ὅπου κἀκεῖθεν, ὑπὸ τ Φυλακασύντων μετάγεται). πολίχνιον τῦτο δεινῶς ἔρημον, ἐν πέρατι μὲν ταλαίνης τ Ποντικῆς κατ τ δεξιὰν κείμενον, τέλος ὂν καὶ τ Ρωμαίων ἀρχῆς νομόμενον, βαρβάροις καὶ ὠμαῖς ἔθνεσι συνάπτον.

Ὡς δὲ ἤδη τ ὁδοιπορίας εἶχετο, καὶ ποῖς τ ἐκάστῳ τούτων ὑπερορίᾳ πιεῖσθαι, μέλλων ἤδη τ ποῖς Θεὸν μᾶλλον ὁδεύειν πορείαν, καὶ τῶν μακρῶν τούτων ἕνεκα καμάτων, ὀλίγας ποτέρους ἡμέρας νυκτὸς βυκνοῦμαι, Πέτρος ὁ μέγας καὶ Ἰωάννης, ὃς καὶ κατ' ἀρχὰς ὤπλαι ὅ κατ Θεοῦ βίᾳ, πάλιν αὐτῷ φαίνονται καὶ ἡδέως προσφθέγγονται, τ πόνων τε αἰακτώμενοι, καὶ τ κατ δαιμόνων θαρσεῖν ξύμβουλοι νίκῃ. εἶτα ποῖς τ φίλης ἐκδημίας αὐτῷ προσπόντες, καὶ τ ὅσον ὅπω διαδεξομένων αὐτὸν μὲν ἀγαθῶν, Εὐδοξίαν ἢ ἀβελήτων καὶ πονηρῶν, φάσκε, λέγοντε, βρῶσιν αὐτῷ τινα ὀπτηδήσαντες, ἣν φαγόντι σοὶ δεήσει σοι, προσῆπον, ἑτέρας, ἕως καὶ τ ἀφθαρτον μεθ' ἡμῶν προσόψῃ. ταῦτα ἐκείνας τε εἰπεῖν, καὶ αὐλὴν λαβόντα φαγεῖν. καὶ ὕτως ἐκείνῳ μὲν ἀπόντας οἰχεσθαι, αὐλὴν δ' ἐρκύπτως παρακληθῆναι, καὶ φαιδρᾷ γλώττῃ καὶ ἀνυθρᾷ χρισθῶ δόντι τ παράκλησιν αἰθομολογεῖσθαι. ἅμα τίς ὀρθοῦται εἰς φῶς ἐσεγχαν, ἔροιτο ἄν τις τ ὀξυτέρων; δῆλον γὰρ ὡς ὃς ἂν ἐκεῖνος, κρύπτειν σφόδρα καὶ ἑαυτῷ ὀπτιζόμενος. ἕτοιμος ὁ λόγος εἰπεῖν. τῶν γὰρ προσβυτέρων δύο, καί τις τῶν διακόνων, οἳ καὶ πόθῳ προσακεῖτο αὐτῷ καὶ συνεκδημεῖν εἴλοντο, καμᾶ τε καὶ πόνοις καὶ τῶν ἄλλων θλίψεσι εἰς τέλος αὐτῷ κοινωνεῖν, ὅτοι καὶ πρόντες καὶ ὄψεσιν ἰδίαις καὶ ἀκοαῖς ταῦτα τὰ θεῖα παρακολουθοῦντες, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως παραδεδώκασιν. ἐπεὶ ὅσον ἤδη τῦ τέλους ἤσθετο, "μείζοι αἱρεσις καὶ τὰ σκάμματα ἔδοξε, τ τ ὑπερορίας ἀγῶνος. ὕτως αὐλὴν οἱ πιστευθέντες ταῖς μακραῖς ἄγαν καὶ κα-

Iohannes Arabissum deportatur, atq; inde Pityunta.

49
Iohanni paulo ante obitum Petrus et Iohannes iterum conspecti.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πατουδασμένας ὁδοιπορίας κατέτεινον, ὡς θανάτῳ βουλεῦσαι, ὃ δὴ δοιῶσι, ὃ σφοδρῷ πάχει καὶ τῇ κακοπαθείᾳ νεκικημένον. Τοιοῦτον δὲ ὑεῦ λαὸν ὁπλισμένον, καὶ ἡλίου πάλιν ἀκμαίτερον διακαίοντος, τότε μᾶλλον καὶ ἡ κατάλυσις προετείνετο, καὶ ἡ πορεία φέρειν ὃ σιτίον ἀπηγόρευε. ὅπου ἦ πόλις ἢ χωρίον ἦν, σώματός τε προσκλησις κεκμηκότος, ἢ λουτροῦ προσμόνιον, ἢ βραχεῖά τις ἄλλη τῶν πόνων λύσις, οὐδὲ μικρὸν προσμένειν ἠξίουν, ὅτω διακεκελευσμένοι· ἐπεὶ καὶ μισθὸς αὐτοῖς τῆς ὠμότητος διωμολογήθη, πολλοῦ μείζονα ἐπαγγελία. ἵν' ὃν χαλεπὴν τοιοῦτον αἴσιος διανύων, πολὺ ἂν ὄφελε εἶχε θαλερωτέρου τῶν τευχῶν καὶ πότοις ἑκάστοτε προσκειμένων.

50 *Iohannes Pityniam professurus Comani in itinere moritur.*

Πιτυοιῶντα μὲν ὃν ⓜ ὠνησόμενον αὐτοῦ τὸ ὑπερορίας τόπον, ὡς Ἐπιφανίου προεῖρησε, καὶ κατέλαβεν. ἀλλ' ἐπεὶ Κομανῶν ἐτύγχανε, ἐν τῷ μαρτυρίῳ Βασιλίσκου κατέλυσαν (ὁπίσκοπον γὰρ αὐτὸν φασὶ μὲν γενέσθαι, καὶ ὃ τοῦ Μαξιμιανοῦ χρόνοις ἐν τῇ Νικομήδους ⓜ τῆς μαρτυρίας ἄθλον ὑπελθεῖν καὶ νικῆσαι καὶ ⓜ σέφανον ἀναδήσασθαι) ἔναρ αὐτῷ φανέντα, θάρσει, ἀδελφέ, φάναι, καὶ χαῖρε· συνάψῃ γὰρ ἀμφοτέρους ἡ ὁπιοῦσα. λέγει δὲ καὶ τῷ νεωκόρῳ τοῦ μαρτυρίου τῇ προαὐτῆς ὁπισάντα, ἐτοίμασον τόπον Ἰωάννῃ, φαίη, ὃ ἀδελφῷ· ἔρχεται γὰρ ἅμα· ὃ φωτὶ μιγνύοντων ὁδοῦ πάλιν ἀπῆλθε, τῇ ἡμέρᾳ ὡς ἐκ χρησμοῦ γινώσκων ὁ μέγας, ἐλθὼν τῶν ἀπαγόντων ἑαυτὸν προσμεῖναι ὃ τόπῳ. τῇ δὲ μὴ πειθόντων, ἀλλὰ πολλοῦ ἔτι τεσσάκοντα σταδίους διανυκόντων, ἀδελφὸς, ὃ πρώτα μεταπίπτει ὃ βουλήματι, ἀδελφὸν, ὡ τοῦ θαύματος, εἰς ἑαυτὸν αὖθις ἀναζοῦξαι τὸν τόπον, πλανίῳ ὑποσάντος προσβοᾷ, καὶ πάλιν αὐτὸν ὁ τοῦ μάρτυρος Βασιλίσκου εἶχε σκοπός. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ χειμὼν ἐκάλει, καὶ ἡ ὥρα ἤδη πρὸν τὸ προὸς Θεὸν ἐκδημίας, γλαυκὰ τὰ σίγαν ἔμβλεπε καλὴ, καὶ ὀφθαλμοὶ μύειν, ⓐ τῆς καθαρᾶς ἐκείνης ψυχῆς ἀγέλοι καθαροὶ καὶ πολλῷ ὃ κάλλει τὸ σωφροσύνης διαπρεπεῖς, πρώτα μὲν ὅσα τῶν ὁπλων ἐπήγετο, διένειμε τοῖς πένησιν. Εἶτα καὶ ἄκρον ἦν ἐνδεδυμένος ἀποδυσάμενος, καὶ αὐτὰ δίδωσι. μετακοσμήσας δὲ ἑαυτὸν ὁπὸ ὃ φαιδρότερον ἄγει δὴ καὶ ἐποδημεῖν, ἵνα συνεορτάζειν ἢ τοῖς ἔνδον καὶ ὃ φωνόμενα, τὸ ἐντεῦθεν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ καὶ μετάστασιν προὸς τὸν ἐκεῖθεν μακαριότητα· καὶ ὅτω δὴ κοσμηθεὶς, ὃ τῶν θείων κοινωνήσας ἁγιασμάτων, ὠχρόν τε τὸν στενάξαι ὁπισθεγγάμενος, Δόξα σοι, Κύριε, πάντων ἕνεκεν, ὃ τύπῳ τε ὁπισφεγγισάμενος ὃ συνέζη ζωῇ, καὶ σὺν πόδας δέξασθαι, πόδας ἐκείνους σὺν ὡραίους ὄντως ὃ ἀποστολικοῖς, τὸ μακαρίαν ἀπῆλθε πορείαν, Χριστὸν βλέπειν, Χριστῷ συνεῖναι, Χριστοῦ ὃ κάλλει δέχεσθαι ἐναγγάλεται· μακάριος μὲν ἑαυτῷ τῆς ἐκδημίας ὃ μεταθέσεως, ὀδυνηρὸς δὲ σφόδρα τοῖς ἐγνωκόσι, ὃ ὃς δὴ καὶ μετρίως τὸ οἰκεῖον μέλιτος ἐγεύσατο καὶ τὸ ἡδονῆς. ἡμέρᾳ μὲν τοι τὸ αὐτοῦ μεταθέσεως, ἥλιος δὲ ὅτω καὶ τῷ ζωηφόρῳ σταυρῷ, ἣν καὶ ὕψωσιν εἰώθαμεν λέγειν, ἀπὸ δὲ πραγμάτων αὐτὴν ὀνομάζοντες καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην (ὡς πρώτης ἴσασι) πανευφήμως τῷ Σεπτεμβρίῳ. ἔδοξε γὰρ ⓜ μηδενὶ προσθέμενον τῶν πρώτων, ἀλλ' ἑαυτὸν ὅλως ὃ κόσμῳ σταυρώσαντα, καὶ ἄλλῳ τε ὁδηνὶ ὃ καύχημα θέμενον, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ, κατ' αὐτὴν γε ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ σταυροῦ καὶ αὖθις, οὗ εἶχεν ἐκ τοῦ κατὰ κόσμου ζῆν, ἀποθέσθαι, καὶ μηδὲν ἐκ τούτου προσθήσειν ἐπαγόμενον καθαρὸς ἐμέλλοις τοῦ ἐν οὐρανοῖς πολιτεύματος. τότε δὴ καὶ τοῦ προὸς ⓜ ἅγιον πόθου δῆλα καὶ τοῦτο σαφέστατον. ὡς γὰρ ἡ πανθυμὶ ἤδη πρὸς ἀνακὰς ἔπιπτε, καὶ ἡ κοινὴ ζημία πάντας διεδίδοτο, πλῆθος ἀριθμοῦ κρεῖττον, πλῆθος ἄπιστον ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν τοῦ δεσποτικοῦ ἀσκουμένων, ἐξ αὐτῆς Συρίας καὶ Κιλικίας, ἐκ Πόντου τε Φρυγίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, εἰς προσκύνησιν τοῦ μακαρίου συνέρρεον σώματος.

ὃ καὶ τοῦ ἱερῶν ὕμνων, καὶ τῆς νενομισμένης τιμῆς ψαλμῳδίας, χεῖρας τε ἐπιθέσεως τῶν ὥσπερ ἔτι ζῶντος λαμβανομένων αὐτοῦ καὶ ἀσπαζομένων, ὅλον τε σὺν ἡδονῇ προσπλεκομένων, καὶ μὴ μεθιέντων φιλονεικούντων, ἐγκόλπια τοῦ Βασιλίσκου τοῦ μάρτυρος κατετέθη εἰς δόξαν Θεοῦ, οὗ πρώτα εἰς δόξαν αὖθις ἐποίει ἀεί.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

INITIA ORATIONVM ET TRACTATVVM omnium *Chrysostomi*, ordine alphabetico eum in finem hîc digesta, vt qui manuscriptis codicibus abundant, statim videant, quid in hac editione reperiatur, quid desit : atq; ita tam inedita edant, quàm edita ex suis Mss. castigent, vel vtraq;, si placet, ad nos transmittant, summâ, quod sanctè polliceor, à me vnà cum Thesauro, quem in *Chrysostomum* paro post vnum aut alterum annum, si Deus vitam concesserit, fide edenda. Prior numerus Tomũ indicat, posterior paginam nostræ editionis. Seorsim autem ad finem, omnium Epistolarum *Chrysostomi* initia damus à cæteris secreta.

Ἀγαπᾶν τὸν Θεόν. 7.934
Ἀγάπιω ζητεῖ περὶ ἡμῶν. 3.818
Ἀγάπιω τὸν ἀρχιεπίσκοπον. 7.299
Ἀγαπητοί, ὅσοι τὰ τοῦ βίου μάταια. 6.968
Ἀγαπητοί, ὥσπερ μήτηρ φιλότεκνος. 7.528
Ἀγγέλους ἐγκωμιάσαι χρεών. 5.927
Ἀεὶ μέν, ἀδελφοί, τὸν τοῦ Θεοῦ. 7.539
Ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ νῦν δύναμαι εἰπεῖν ἐν. 8.67
Ἀεὶ μέν, μάλιστα δέ, ὅταν περὶ τῶν ἁγίων. 4.570
Ἀεὶ μὲν μνημονεύειν Θεοῦ. 6.905
Αἱ ἀθυμίαι καὶ αἱ φροντίδες. 4.58
Αἱ θύραι σήμερον καὶ ὁ πρόναος. 2.912
Αἱ τῶν μαρτύρων ἑορταί. 5.618
Αἱ τῶν πενήτων φιλότεκνοι. 7.478
Αἱ τῶν ὑδάτων πηγαί. 6.935
Ἀκούσατε, ἀδελφοί. *Vide notas in* νοσεῖν.
Ἀκούσον, ὦ οὐρανέ, μετ' ἀκριβείας. *Vide notas in* νοσεῖν.
Ἀλλὰ νῦν πολλοὶ τῶν δυσχεραίνοντι. 1.788
Ἀλλαχοῦ μὲν ἀπὸ τῆς μνήμης τῶν πρόσθεν. 1.815
Ἅμα προτεινηθέντες ἐξῆλθον. 4.770
Ἀμφοτέρων ἕνεκα πρόσκειται. 6.754
Ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ πρόνοια. 7.275
Ἀναγκαῖον καὶ ὃ πρόνοιος ἐγκλήματος. 3.416
Ἀναγκαῖον πρῶτον εἰπεῖν τί βούλεται. 3.364
Ἀναίσχυντον ἡ κακία. 2.781
Ἀναμίγνυσι τὰ ἁπανταχοῦ. 4.506
Ἀνδρες φιλόξενοι καὶ φιλόξενοι. 7.757.
Ἀνέσει τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. 7.364
Ἀνέτειλεν ἡμῖν σήμερον. 7.465
Ἀνὰ τῶν πρότερον διαμνημονεύοντα νοημάτων. 2.590
Ἀνωτέρω ἐν τῷ προοιμίῳ. 1.893
Ἄξιον ἐστὶ τοῦ διαπρῆσαι. 4.730
Ἄξιον ζητῆσαι πρότερον. 3.541
Ἄξιον ζητῆσαι πῶς καλῶς Τιμόθεον. 4.374
Ἄξιον θαυμάσαι τὸν μακάριον. 2.293
Ἀπάλλαγη πατρικὴ καὶ ὠδίνων. 5.511
Ἀπολαύσας μὲν ὧν ἐγκωμιάσαι. 5.637
Ἀπολαύσας μὲν φιλανθρώπου ἀγίους. 5.391
Ἀπόντες μὲν δι' ἔργων. 7.293
Ἀπορήσας τὸν πρότερον ἐπιλύει. 2.118
Ἀπορήσας διὰ τί ἐλεημοσύνης λόγον. 3.657
Ἀπορήσας διὰ τί τῶν δογμάτων λόγον. 3.529
Ἀπορήσας διὰ τί τῶν εἰδωλοθύτων. 3.407
Ἀπορήσας τὶ διὰ τί τῶν οἰκείων ἐγκωμίων. 3.688
Ἀπορήσας τὶ διὰ τί τῶν πνευματικῶν. 3.494
Ἅπας μὲν χαιρός. 7.357
Ἀπιδεῖν τῆς ἀλύσεως. 3.810
Ἀπηλλάχθα τῆς νηστείας ὁ φορτίον. 5.581

Ἀποικίαι

Αποικίζει ὁ Θεός. 7.394
Απολογεῖται λοιπὸν ὑπὲρ τῆς ἐπιστολῆς. 3. 629
Αποστολικῆς ὑμῖν ἐζηλώσεως. 5.375
Από τῆς ἀγάπης τοῦ Ιαχώβ. 1.433
Από τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ἀρξώμεθα τοῦ αὐτοῦ πολεμου. 6.546
Από τῆς ῥίσεως ἀφ' ἧς ἀεί. 6.595
Από τοῦ πεπορνευκότος ἐπὶ τὸ πλεον. 3.352
Αρα ἀληθῆ ἐστὶ συμβούλια. 6.443
Αρα ἐμέμνησθε ἡμῶν. 6.763
Αρα ἐμέμνησθε τῆς παρουσίας. 2.8
Αρα ἐπαισθάνεσθε μηδὲν εἶναι. 5.321
Αρα κόρον ἐλάβετε. 6.346
Αρα μέμνησθε τῶν ζητημάτων. 5.6
Αρα μὴ εἰς κενὸν τρέχομεν. 2.603
Αρα οἴδατε πόθεν. 6.792
Αρα οὐ μεγάλα πινάκια καὶ χαρτία. 3.133
Αρα ζῶντα φορητά; ἆρα ζῶντα ἀνεκτά. 8. 60
Αρα τί ἡμῖν τὰ αἰσχρότερον. 2.280
Ασαφῶς σφόδρα εἴρηται. 3.693
Ασμα κρεῖττον ἀσωμεν, λαοί. 7.493
Αὗται αἱ πρὸς Κολασσαεῖς τῇ πρώτερα. 2.487
Αχιλεύς τις παχεῖα. 4.215

Βαβαί, πόση πίρωσις τοῦ προδότου; 2.509
Βαθέως τομοῦ τοῖς ἁρπάζουσι. 5.213
Βασιλέως μὲν τοῦ ἐπιγείου. 6.917
Βασιλικῶν. 7.249
Βούλει μαθεῖν ὅσος κόσμος. 7.810
Βούλει μαθεῖν πόσον ὁ ἐργ. 7.814
Βούλεσθε ἴδωμεν πίνακα ἡδονικόν. 7.720
Βούλεσθε καὶ σήμερον τὴν κεφ. τοῦ κόσμου. 1.489
Βούλεσθε σήμερον τὰ λείψανα. 1.398
Βούλεσθε τίμερον, ἀγαπητοὶ, πρέποντες μεγάλα Παύλου. 8.53
Βούλομαι σήμερον, ἀγαπητοὶ, ὑπομνῆσαι ὑμᾶς τινων ἀναγκαιοτάτων καὶ ἀναγκαίων. 1.97
Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι διδασκαλίας, ἐπὶ τοῦτο δὲ ἀναδύομαι. 1.30
Βούλομαι τῆς συνήθους ἅψασθαι πάλιν διδασκαλίας, καὶ τοῦ πνευματικοῦ ὑμᾶς παρασκευάσαι τῆς ἀκροάσεως. 5.175
Βυλάδωρος ὁ Παῦλος ὁ ἀληθινός. 4.495
Βυλάδωρος ὁ φιλόθεος. 7.665
Βυλάδωρος ὁ περιστερώδης. 7.682
Βραχὺς ὁ καιρὸς καὶ κακῶς εἰρηκότος. 5.123

Γλυκὺς ὁ πρῶτος βίος. 2.837

Δειλιῶ καὶ ἀνανδρον τὸ ψυχρόν. 2.870
Δειλιῶ καὶ ἀνανδρον τὸ ψυχρόν. 7.694
Δεινὸν ἡ ἁμαρτία, δεινόν, καὶ ψυχῆς λύμη. 2. 706
Δεινὸν ἡ βασκανία, ἀγαπητέ, δεινόν. 2.616
Δεινὸν ὁ τῆς δόξης ἔρως. 2.673
Δείξας ὅσον ὃ ἔπαθον. 3.112
Δείξας ὅτι πολὺ χρήσιμον τὸ συγκαταβ. 3. 387
Δείξας τῆς ἀγάπης τὸ ὑπερβολικόν. 3.465
Δείξας τὸ διάφορον. 4.530
Δέομαι τῶν ἀντιβολῶ. 7.823
Δεῦτε πρῶτοι, ἀδελφοί. 7.476
Δεῦτε φίλοι σήμερον. 7.332
Διαναπαύωμεν, ἀγαπητοὶ, τὰ τῆς μετανοίας. 6.924
Διηγερμένος πρὸς ἐπιστροφήν. 4.289
Διηγερθεὶς πρὸς ἐλπίδος. 4.462
Διηγερθεὶς πρὸς ἐπιστροφήν, πρὸς διόρθωσιν. 4.316
Διϊσχυρώμεθα, πρὸς κύριον, καὶ στερεούμεθα. 1.721
Διὰ τί μὴ εἶπεν, ἀλλ' ὁ παιδὶ τὸ θέλημα. 2.170
Διὰ τί μὴ πάντα χρὴ καὶ τὰ πάσας. 4.140
Διὰ τί πρὸς πόρνας. 7.354
Διὰ τί ζῶντα ἐποίουν, ἀναιρεῖν μέλλοντες. 2. 525
Διὰ τοῦτο, ποῖον; 4.96
Διὰ τοῦτο στενοχῶ. 7.796
Διὰ τούτους σοὶ γράφω ταῦτα. 2.549
Διὰ τοῦτο, ὦ πολυπόθητα τέκνα. 2.584
Διὰ χρόνου πρὸς τὴν μητέρα ἡμῶν. 5.274
Διδάξας αὐτοὺς πῶς χρὴ ἀλλήλους. 3.184
Διδασκάλων ἐστὶν ἀρετή. 3.799
Διηγησάμενος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πειρασμόν. 3. 620

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δπηήσατο ἡμῖν τις γέρων πρώην σφαρέτος. *Vide notas in* νοθευόμενα.
Διλωύσαμθν τῆς νηςείας ⓜ πλοῶ. 5.540
Διορθώσας τὰ χαλεπώτατα ἐγκλήματα. 3.357
Δοκῇ μὶ ὁ ψαλμὸς ὅτος. 1.937
Δύσκολον μὶ ἔρετὴ ἐς δυσκατόρθωτον. 1.604

Εβυλόμην, ἀγαπητοὶ, τῆς κῇ ⓜ πατριάρχου. 5.547
Εβυλόμην εἰς τέλος δρανύσαι. 5.893
Εβυλόμην πρὸ ἡμέρας τὸν Ιβδαίους. 1.631
Εβυλόμην ὑμῖν ἀποδοῦναι τὰ λείψανα. 6.366
Εγείρει ⓜ ὁπλίτην εἰς πόλεμον. 7.561
Εγνωτε σαφῶς. 6.515
Εγὼ μὶ ἐβυλόμην ἀποδ. 5.438
Εγὼ μὶ ἤλπιζον. 6.680
Εγὼ μὶ ἡ σήμερον πρὸς τὰ τῆς αἱρετικῆς. 5.505
Εγώ σε ὁρῶν, ὦ μακ. 6.138
Εδει ἡ τήμερον, ἐς ὃ πρωτέρῳ σαββάτῳ. 6.560
Εδει μὶ ἡμᾶς μηδὲ δεῖσθαι. 2.1
Εδει μὶ ἡμᾶς, ὦ φίλτατε πάντων. 6.84
Εδει μὶ ὅτως ἀκριβῶς τῆς γραφῆς. 1.554
Εδειξεν ἀπὸ τῦ ἱερέως. 4.511
Εδει πολλῆς τῆς δοκλήσεως. 4.848
Εθαύμασα μὶ ὑμῶν, ὦ φιλαχ. 7.565
Εθαύμασα τὴν ἀγάπην ὑμῶν. 5.234
Εθος ἀεὶ τῷ Παύλῳ εἰς δίκας. 3.212
Εθος ἴδιόν ἐςι τοῖς ἁγίοις. 1.900
Εἰ βέλεσθε, προθῶμεν. 7.872
Εἰ βεβλείμθα νήφειν. 6.893
Εἰ ἦ ἡ τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους. *Vide notas in* νοθευόμενα.
Εἶδες ἡ ὧν τῇ προτέρᾳ ἡ ἐν ταύτῃ. 2.436
Εἶδες ἅπαντα εἰς ἔλεγχον γινόμενα. 2.43
Εἶδες τῦ Παύλε τὴν σοφίαν. 4.779
Εἴδετε, ἀγαπητοὶ, πῶς ἡδὺν ἔρχῃ. 1.316
Εἴδετε ἐκ τῆς ἡμῖν εἰρημένων, τῦ Ιωσήφ. 1.500
Εἴδετε ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν. 1.163
Εἴδετε Θεῦ δωρεὰν, εἴδετε φιλ. 6.670
Εἴδετε πολιὰν σφενδόνην. 5.653. ἀκέφαλος.
Εἴδετε τὴν προτέραν χειρακῆ. 6.779
Εἴδετε ἀδὲς, ἀγαπητοὶ, τὴν πατριάρχην τὴν ἀνδρείαν. 1.385
Εἴδετε ἀδὲς δικαστὴν φιλανθρωπίαν. 1.118
Εἴδετε ἀδὲς ἡ τῶν κοινῶν τῶν ἁπάντων. 1.458
Εἴδετε ἀδὲς ἡ τῦ πολέμου τὴν πολλὴν δύνῃ. 1.419
Εἴδετε ἀδὲς λιμὸν διγνωμοσύνης. 5.912
Εἴδετε ἀδὲς τὸ φιλανθρώπου διδάσκ. 1.204
Εἰ ἐν τῇ γῇ τοιαῦται. 5.621
Εἰ ἡ δάκρυα ἐς στεναγμοὺς ἐλθ. 6.55
Εἰ ἡ ἐβόλωσεν ἡμᾶς. 5.771
Εἰ ἡ ἀδὲς ὑμῶν ἀπελείφθην. 6.784
Εἰκὸς ἐν πολλῆς τῶν ἀθενεςέρων. 4.517
Εἰκότως ἡ τήμερον. 5.995
Εἰκότως μὲν τῶν πολλὴν καταισχύνην. 3.482
Εἰ μὶ ἐν δυνατόν. 5.31
Εἰ μὴ Ιωνάνης ἡμῖν ἔμβλεξε. 2.559
Εἰ μὴ οὕτω τελείωσις. 4.500
Εἰ μὴ δοκῶ προσχαρὴς τισιν. 5.66
Εἶπεν ὅτι λίθιναι αἱ πλάκες. 3.584
Εἶπεν ὅτι οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεός. 3.162
Εἶπεν ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ εἰς προκοπήν. 4.50
Εἶπεν ὅτι τὸ μωρὸν τῦ Θεῦ. 3.267
Εἰπὼν ἄνω περὶ τῆς δυσεργείας. 1.831
Εἰπὼν ἐκεῖνα τὰ φοβερὰ ἡ φεικώδη. 2.233
Εἰπὼν ἐν τῇ προτέρᾳ ἐπιςολῇ. 4.221
Εἰπὼν μίαν ἡ πρᾶξιν. 3.548
Εἰπὼν ὅτι ἀδυνάτου ποτνίου. 3.401
Εἰπὼν ὅτι ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐνθάδε ἀπὸς. 3.220
Εἰπὼν ὅτι οὐδὲν λείπει ἐς ἔλλειψιν. 3.36
Εἰπὼν ὅτι κατέδικασε ὁ κόσμος. 3.54
Εἰπὼν περὶ τῆς ἀναγκαίας ἐφῆς. 2.154
Εἰπὼν περὶ τῦ τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας. 4.406
Εἰπὼν περὶ τῶν κακῶν τῶν τὴν πόλιν καταλαψ. 2.473
Εἰπὼν ⓜ παλαιὸν ἀνθρωπον. 3.834
Εἰπὼν ὧν ἐτύχομεν. 4.113
Εἴρηται ἡμῖν τὰ [περὶ] τῆς αἱρετικῆς. 4.38
Εἰς θάνατος ἡ ἀκρασία. *Vide notas in* νοθευόμενα.
Εἰς Ιερουσαλὴμ μὴ ἁθρόον ἀναβαίνει. 2.411
Εἰσὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. 4.230

Εἰσὶ

Εἰσὶ ἄνες τῶν ἐν τῷ θα. 7.700
Εἰς χαρὰν ἡ τὸ πνεύματος ὦκον. 5.425
Εἰς χαρὰν ὑπεφάλαιμον ἄπωτες. 6.574
Εἰς τὰς διαλεμείδας. 2.19
Εἴ τις ὅτι τοῖς αἱρετικοῖς ἀχάλλει. 4.364
Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος. 5.916
Εἴ ὡς καὶ τὸ πλησίον. 7.806
Εἴ ὡς χάρεν μεταλλικὸν αἰορύτει. 2.720
Εἰ τοῖς οἰκέταις ὁ Παῦλος. 7.905
Εἰ τοῦ κοινοῖς βούλεται λύεσθ. 4.275
Εκατοντάρχου τινὸς δοῦλος. 7.405
Εκ θαυμᾶ ἐπὶ θαύματα. 5.882
Εκ πολέμων ἐδὲς ἐπῳκήθομεν. 5.206
Εκ τῶν ἀρτίως. 7.256
Ελαττῶν ἡμῖν ὁ σύλλογος σήμερον. 1.56
Ελυσε ⓦ Λάζαρον ὃ φῶς. 7.530
Εμάθομεν ἐκ τῶν ἐδὲς ἀνεγνωσμένων. 1. 338
Εμνήσθη τῆ Θεοῦ. 7.307
Εμοὶ δοκεῖ ταῦτα ὧν ἐν Σαμαρείᾳ. 4.618
Εμοὶ πολλοὶ μὴ ἐγένοντο. 6.1
Ενεκάλεσαν ἡμῖν ἄνες. 5.282
Ενεπάγησαν ἔθνη ἐν Διασφορᾷ. 2.830
Ενθα κατέλυσεν, ἐντεῦθεν ἀρξεται. 1.890
Εν Ιουδαίοις ⓓ τύποι. 5.927
Εν μιᾷ τοῖς ἔμπροσθεν ἔδοξεν. 4.526
Ενόμιζον μεγάλα τινὰ ἡ ἐπιφυή. 5.782
Ενόμισα μέγα τι λέγειν ὁ Πέτρος. 2.388
Εν πνευτὶ χαρᾷ. *Vide notas in* νοσσίμενα.
Εν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐνηστεύομεν ἄπωτες. 8. 26
Εν ταῦθα ἅτε ποιὲς ὁμοπάμους. 4.5
Εν ταῦθα κατέλυσε θεὸς. 1.820
Εν ταῦθα λοιπὸν δείκνυσιν. 4.108
Εν ταῦθά μοι δοκεῖ ποιὲς θεὸς ἐν κιν. 3.126
Εν ταῦθα πάλιν ἡ ἑτέρα. 3.557
Εντεῦθεν λοιπὸν εἰς γαστριμαργίαν. 2.456
Εν τῇ ποιτέρᾳ ὀπισθὴ ἔλεγε. 4.359
Εν τοῖς ἔξωθεν σαθροῖς. 6.971
Εν τούτῳ τῷ ψεύματι τοῦ ἁμαρτίας. 1.960
Εν ᾧ ποιὲ τούτῳ ψεύματι. 1.574
Εξ ὧν τὸ ἱερεῖν πνεύσειν. 5.614
Εοίκασιν ⓓ ἔργοις κομῶντες. 7.888
Εοίκασιν ⓓ τῆς ἐκκλησίας. 7.552
Εορτάσας θέλω, ἀγαπ. 7.398
Εορτὴ ἄγιον. 5.567
Επαινῶ μὲν ὑμᾶς ⓦ πόθον. 5.789
Επάλληλον σημεῖον. 5.816
Επᾶρας θεὸν ἀποστόλους. 3.502
Επεδήμησέ τις ἐξ ὑμῶν. 7.686
Επειδὴ ἐνοήσω ⓦ πρελθόντα. 6.532
Επειδὴ μέλλη τις μακροτέρας. 6.416
Επειδὴ ξένον τινὰ καθιζόντα. 5.50
Επειδὴ ἀδιαστάτως αὐτῷ εἶχον. 2.516
Επειδὴ γὰρ ἀπεφήναν. 3.458
Επειδὴ [γὰρ] αὐτὸν ἔπεμψεν, ὥσε ἐξή- γαγον. 2.245
Επειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ἀφίεται ὁ οἶκος. 4.467
Επειδὴ γὰρ εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς πάντα καλεῖ. 3.613
Επειδὴ γὰρ εἶπεν, οὐχὶ μᾶλλον ἐπειθ. 3.340
Επειδὴ γὰρ ἐφόβησεν αὐτοὺς ἰσχυρῶς. 3.395
Επειδὴ γὰρ μὴ ἀκριβείας. 3.473
Επειδὴ εἶπεν ὅτι οὐθέως μὴ τὸν. 2.480
Επειδὴ εἶπεν, ὅτι μεγάλα γέγονε κακά. 3.99
Επειδὴ εἶπεν ὅτι ὅπου οὐκέτι ἔχω. 3.226
Επειδὴ εἶπὼν ὅτι ἐμὸν βρῶμα. 3.372
Επειδὴ ἐμνήσθημεν. 7.931
Επειδὴ μεγάλως ἐφθέγξατο. 3.593
Επειδὴ μεγάλη τις ἡ ἀρχῆς. 7.912
Επειδὴ πάντα ἅπερ ἐχρῆν ἐπέταξεν. 3. 195
Επειδὴ πολλὴ τῆς ἀναγκαίας ἐποίησε. 2.225
Επειδὴ πολλὰ τοιαῦτα κινδύνων διελέχθη. 2. 356
Επειδὴ πολλῶν ἀπήτησεν ἀκρίβειαν. 3.88
Επειδὴ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων. 6.622
Επειδὴ σφοδρὸν κατέτεινε λόγον. 2.384
Επειδὴ ψυχικὸν εἶπε τοιοῦτον. 3.525
Επέσπ τῆς δεσποτικῆς ἀναλήψεως. 5.973
Επεφοίτησεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις. 5.980
Επὶ τοσαῦτα τὴν μερον. 6.930
Επὶ μιᾶ τῶν τοιούτων τῶν ἡμετ. 6. 214
Επινικίους μιᾷ ἀναριθμήσας. 1.522, & 8.1
Επίπονον μιᾷ ἀπόνῳ ὃ ζεῦξαι. 5.292
Επίσκοπος ἵνα τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ. 4.795
Εργων ἡμῖν δεῖ ἡ τοιούτων. 2.865
Εστι μὲν νέκρωσις σωματική. 3.780

Εστι

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Επι μὴ πεφοβημένῃ ἡ ἀληθῆ ῥημάτων. 1.869
Επι οἷς ὁ γῆρας ἐλεεῖσθαι. 4.395
Επι εἴδη πολλαχῶς δύο. 4.579
Επέρῳ πάλιν βαπτιζομένῳ κεφαλαίῳ. 3.513
Επι μὴ εἰδυῖαι δικαιεῖ. 3.597
Επι μοιχῷ ψυχὴν ἀριθμοῦντι. 7.466
Επι τῷ τῆς παρρησίας σκληραίνει. 3.855
Εὔκαιρον σήμερον ἀπολύσας ἡμᾶς διέβησαν. 5.587
Εὔκαιρος ἡμέρα ἑορτῆς. 7.389
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ἥκω ὁ χρέος. 5.837
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καθ' ἑνὰς ἵνα σώσῃ. 5.264
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ γυναῖκες. 5.482
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, ὃς ἐξ Αἰγύπτου μάρτυρες. 5.519
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ διὰ ἡμέρας τῆς μετανοίας. 5.138
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ πολυκαλέσας. 6.483
Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ χρηστομάθιος. 5.876
Εὐφώνως ἡ πλάνη. 2.841
Εχθρὸν μόνον πόνου ὁ λέγων. 2.641
Εως μὴ αὐτῶν τῶν φορτικῶν. 3.312

ΖΗτημα πεφύκεται τιμέων. 4.179
Ζηλήσειεν δὲ τις πρῶτον εἰκότως. 4.235

ΗΒουλόμην γνῶναι σαφῶς. 4.449
Η γυνὴ αὕτη δοκεῖ μὲν εἷς μία. 2.498
Ηδη τῆς πνευματικῆς (ἄλλ. διακονικῆς) 7.334
Ηδὺ μόνον γνῶναι ὃ ἔφησεν. 5.113
Ηδὺ μόνον λειμὼν καὶ πόλις. 5.10
Ηδὺ μόνον καύσας ὃ ἔαρ. 5.1
ΗΕφεσὸς ἐστὶ μὲν τῆς Ασίας μητρ. 3.763
Η θεία φωνὴ τοῦ κυρίου. 6.903
Ηθελον μόνον ἀεὶ δὲ πρώτοις. 7.318
Η καὶ τῶν Σαμαρειτῶν ἐπιστροφή. 1.358
Ηκει γαμετὴς ὡς πρώτη πεφίλησα. 7.469
Ηκε καὶ σήμερον Ιερεμίας. 6.940
Ηκεν ἡμῖν ἐναύσιος ἡμέρα. 5.877
Ηκεν ἡμῖν ἐναύσιος σήμερον ὁ τῆς οἰκουμένης ἀθλητής. 5.949
Ηκομεν ὑμῖν συγγνώμονες. 5.703
Η Κόρινθός ἐστι μόνων νῦν πόλις. 3.243
Ηνους τοῦ δεσπότου. 7.339
Ηκούσαμεν, ἀδελφοὶ, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 7.506
Ηκούσατε ὅσα Εβραίοις ἐπεκάλεσεν. 4.480
Ηκούσατε τῆς ἀποστολικῆς. 6.447
Ηκούσατε χθὲς, πῶς μόνον ἐπαίνου. 5.11
Ηκω ὁ πρεσβύτερος ὄφλημα. 7.575
Ηλιος δύοντος. 7.345
Ηλιος μόνον ἐπὶ γῆς πεφανέντας. 7.301
Ημᾶς μόνον περὶ τῆς χθές. 6.844
Η μόνον πεφόβημος καὶ ἀκαθάρτος. 6.385
Η μόνον ῥῆσις τοῦ ψάλμου. 1.772
Η μόνον τῶν νεφελῶν συνδρομή. 5.29
Ημέρας πατέρας ἀπολώσας μόνον. 5.418
Ημερος ὢν σφόδρα καὶ ταπεινός. 3.519
Η μετάνοια λύπη καὶ φόβος ἐστί. 7.802
Η νόμον ἐκ τῶν νεῶν θαυμαστά. 4.591
Η παρθένος αἵρεσις. 7.409
Η πασῶν τῶν ἑορτῶν. 7.725
Η περὶ τοῦ λαοῦ συνοῦσα. 1.908
Η πηγὴ τῶν εὐαγγελικῶν. 7.350
Η περὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ ἡ πᾶσα ἀρετή. 4.551
Ηρκει μόνον δεῖν περὶ δείξαντα. 6.409
Ηθετο αὐτοῦ σφοδρότερον ἢ Δαλεχ. 3.704
Ησαν, ὡς ἔοικε, ἵνες καὶ διὰ τῶν πενήτων. 3.850
Η τοῦ πνευματίου πνεύματος χάρις. 1.943
Η τυγών. 7.264

ΘΑυμάζω πολλάκις. 7.347
Θαυμασαὶ τῶν ὀρθοδόξων αἱ πανηγύρεις. 5.815
Θαυμαστὸν ἡ μακροθυμία. 2.908
Θεία τοῦ Θεοῦ τινὰ οἰκονομίαν. 4.748
Θέλει δεῖξαι λοιπὸν ὁ μακάριος. 4.473
Θησαυρῷ ἵνα πεφυτεύκειν ἡ τῶν δικαίων ἀρετή. 1.290
Θησαυρῷ ἵνα πεφυτεύκειν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀνάγνωσις. 1.10

ΙΑτρῷ ἔοικεν ὁ τῆς ἐκκ. 7.288
Ιατρῶν μόνον παῖδες. 7.1
Ιδίαν αὐτὸν πόλιν ἐνοῦσαν. 2.200
Ιδοὺ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ἰδοὺ πρὸς ὃ τέλος ἐφθάσαμεν λοιπὸν τῆς. 1.235
Ἰδοὺ πεῖτη ἀλλάξεις. 2.14
Ἰδοὺ ὅ, Διά, ᾧ πατρὶ δέδωκε. 3.764
Ἱερεῖ μὲν ἤδη φωτὸς ὑπαυγάζει. 5.930
Ἰκμὰς μὲν οὖν ἡ τοῦ Εἰρηνικὰ σβέσαι. 6.120
Ἰκμὰς μὲν οὖν ἃ τοιαῦτα ἔοικασιν ἐργάζεσθαι. 6.170
Ἰκμὰς διαπρεπὰς τῇ πόλει. 4.843
Ἰκμὰς ἐν ταῖς ἔμπροσθεν ἐπιμνησθείσαις. 6.714
Ἰκμὰς ἡμᾶς πρόθυμον ἐμποιήσειν ὁ Χριστός. 7.376
Ἰκμὰς ἡμᾶς πρόθυμον ἡ τοῦ Ἰωσήφ. 1.476
Ἰκμὰς ἡμᾶς ἕτοιμα τὰ πρόσφορα. 1.427
Ἰκμὰς πρόθυμον ἡμῖν διατεθῆναι. 5.362
Ἰκμὰς [ὑμῖν] οἵμην τοῦ δύνασθαι τὴν ἡμετέραν. 1.105
Ἰκμὰς ὑμᾶς οἵμην καὶ ἐπαίρεσθαι πρόθυμον. 8.93
Ἰκμὰς ἕτοιμα καὶ ἐπαίρεσθαι τὸν Εἰς. 1.38
Ἰλασμὸν ὁ κύριος. 7.470
Ἵνα γὰρ μὴ λέγωσι, τίνος ἕνεκεν. 2.370
Ἵνα γὰρ μή τις λέγῃ. 3.448
Ἵνα μὴ δόξῃ αὐτὸν αἰτίαν ἔχειν. 3.27
Ἰσαΐας σήμερον ὁ εὐαγγελιστής. *Vide notas in novum.*
Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 7.533

Καθάπερ, ἀδελφοί, νεφῶν στυγνότης. 5.261
Καθάπερ βασιλέα τινὰ δορυφορεῖ. 4.884
Καθάπερ ἐν τοῖς μετάλλοις τὸ χρυσίον. 2.699
Καθάπερ λειμῶνός τις εὐανθής. 1.348
Καθάπερ μύρον εὐῶδες. 4.166
Καθάπερ οἱ τῶν ἰατρῶν ἄριστοι. 3.71
Καθάπερ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 4.546
Καθάπερ τὰ ἀρίστα τῶν τραυμάτων. 1.128
Καθάπερ τις σῶμα πλάττων. 3.872
Καθάπερ χορὸς ἀνὴρ κορυφαῖον. 5.355
Καθαλάμβανος [γνησίως] τῶν Ἑβραίων. 4.490
Καθελὼν τὴν φιλοσοφίαν τῶν ἔξωθεν. 3.290
Καθολικὸν ἡμῖν, καὶ οὐ μερικόν. 7.510
Καὶ ἅλμαχος φησὶν ὁ αὐτός· ὁ Θεός. 1.678
Καὶ δυώτερον τὸ σημεῖον τοῦτο μέλλων. 2.337
Καὶ ἀρχόμενος τῆς ὑποστολῆς. 4.152
Καὶ εἰ ἀνάγκη ἐστὶν ἐλθεῖν καὶ σκάνδαλα. 2.376
Καὶ ἐν τούτοις ἀπαλλαγῆναι πολέμων. 1.658
Καὶ ἤδη τοῦτο κατηγόρησαν. 2.271
Καὶ μᾶλλον ἀκόλουθον ἐστὶν ἀληθεῖν. 2.175
Καὶ μᾶλλον ὄντα ἐγκεκυμωθῶμεν. 2.55
Καινὸν ὡς ἀληθῶς, καὶ μέγιστον. 5.698
Καὶ ὅτε σαφεστέρου μνείαν ἐποιησάμην. 5.595
Καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἔχεται ὁ ψαλμός. 1.808
Καὶ ἐπὶ ὡσαύτως ὁ ψαλμός. 1.975
Καὶ πρόθυμον πρὸς ὑμᾶς. 6.519
Καὶ πῶς ἐνὶ λόγῳ τοῦτο εἰπεῖν. 6.151
Καιρός σε λοιπὸν ἀναπαῦσαι. 7.481
Καὶ τὰ μὲν ἐν τούτοις, τοιαῦτα. 6.44
Καὶ τίς οὐκ ἀγαπᾷ ἀκούσιος. 1.762
Καὶ τοῖς μάρτυσιν. 5.640
Καὶ ἕτοιμον εἶπον, εὐλογητὸς ὁ Θεός. 6.538
Κακὸν μὲν ἡ ἀρχία. 4.601
Καλὲς ἡμῖν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις. 5.835
Καλὴ ἡ νηστεία. 6.883
Καλοὶ τῆς εὐσεβείας οἱ λιμένες. 5.642
Καλοὶ τῆς ὑπομονῆς οἱ πόνοι. 5.648
Καλὸν ἐνταῦθα στενάξαι μέγα καὶ οἰμῶξαι. 2.143
Καλὸν ἡμῖν ὡς ἀληθῶς. 1.916
Καλῶς εἶπεν ὁ κύριος, ἔπ. 7.522
Καλῶς ἡμῖν ἡ σοφῶς ἡ προνοεῖ. 5.898
Καλῶς τοῦτο καὶ συμφερόντως ποιεῖ. 4.915
Κἀμνούσαν ἡμῖν τὴν φωνήν. 7.607
Κατὰ μὲν διαγωγήν. 1.906
Καταστείλας τῶν ἐλαττόνων. 3.443
Κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν. 5.645
Κατέλαβε τὸν λόγος ὁ ἔργον. 2.210
Κατεμάθετε ἕτοιμα, ἀγαπητοί, τοῦ πατεινάρχου. 1.272
Κατεπεφήσατε τῶν ἁγίων μύρ. 6.588
Κατηγόρησεν ἐλλιώων. 3.44
Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ. 6.1005
Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὅσα πόσφλον. 6.983
Κύριε ὁ Θεός μου, ὁ μέγας καὶ φοβερός. 6.1005

Λαμπρὸς

Λαμπρὰ γέγονεν ἡμῖν ἡδέ. 5.816
Λαμπρὸν ἡμῖν τὴμέραν ὁ ἡλιος. 5.144
Λαμπρὸς ὁ βίος. 7.435
Λόγος ἁπλῶς προσενεχθείς. 7.864
Λόγος μὴ σοφὸς. 7.295

Μακαρίζω τὴν ἀπορίας ὑμᾶς. 6.695
Μακάριοι ἐστε πενθοῦντες, καὶ κλαίοντες νῦν γελῶσι. 4.78
Μακρὸς σοὶ ὁ φθόνος, καὶ πολὺ ὅσον τῆς. 1.585
Μάλιστα αὐτὸς ἐν τούτῳ θαυμάσειε. 3.653
Μάτην, ὡς ἔοικε. 8.8
Μέγα ἀγαθὸν, ἀγαπητοὶ, τὸ θείων γραφῶν. 1.280
Μέγα ἀγαθὸν ἡ σιγή. 7.767
Μέγα ἀγαθὸν παῤῥησία, καὶ ἡ ἐλευθερία. 2.620
Μέγα ἀγαθὸν φιλοσοφία. 2.820
Μέγα ἀγάπη, καὶ πυρός. 2.858
Μέγα, ἀγαπητοὶ, μέγα, ἐκκλησίας προστασία. 2.803
Μέγα ἐφεύρομεν Ἰουδαῖοι. 4.520
Μέγα θησαύρισμα. 1.978. prima causis Psalm. 118
Μεγάλα, ἀγαπητοὶ, καὶ πάντα λόγον. 5.610
Μεγάλα γυνὴ καὶ ἀπόῤῥητα μέλλει. 1.663
Μεγάλη καὶ ἄφατος ἐν τοῖς προφήταις. 1.194
Μεγάλῳ ἐσμὲν τῷ Θεοῦ πραότητι. 1.754
Μεγάλη οὕτως ἡ πίστις τοῦ Ἀβραάμ. 4.555
Μεγάλης βουλῆς ἄγγελος λέγεται. 2.893
Μεγάλη τῆς ἀθυμίας ἡ τυραννίς. 2.879
Μεγάλη τῆς θείας γραφῆς ἡ δύναμις. 1.298
Μεγάλη τῆς πρὸς τὸν δούλους. 2.853
Μεγάλων ὑμᾶς μυσηρίων κατηξίωσεν. 2.657
Μέγα μὲν ἡ πίστις, καὶ σωτήριον. 4.468
Μέγα τῆς ψυχῆς ἐφόδιον. 5.689
Μέγα τοῦ τὰ ἀποστόλου ἀξίωμα εἰδῆ. 4.250
Μέγα τῶν θείων γραφῶν τὸ κέρδος. 2.702
Μέγιστόν ὅτι διδασκάλιον. 5.728
Μέλλει διπτιάζειν τὸ τοῦ Ἀναστάσιου. 4.676
Μέλλει πάλιν αὐτῷ καθάπτεσθαι. 3.147
Μέλλοντος, ἀγαπητοὶ, τοῦ κοινοῦ σωτ. 5.715
Μέλλων ἐμβαίνειν εἰς τὸν οἰκείους. 3.665
Μέλλων καπήλευε εἰς τὸν. 4.285
Μετὰ ἀκριβείας τούτων μάλιστα. 1.884
Μετὰ τοῦ μύρου τοῦ Κυρίου. 7.412
Μετὰ τὸ ξενίσαι τοὺς ἄνδρας. 4.742
Μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν. 3.306
Μετὰ τῶν δούλων ὁ δεσπότης. 2.476
Μετὰ φόβου τῶν λογίων ἀκούωμεν. 4.483
Μηδεὶς ἱερεὺς πονηρὸς θαῤῥησάτω. 7.927
Μὴ πενθῶμεν πικρῶς. 7.924
Μήτηρ σύνταξις. 7.458
Μήτης τῆς ψυχῆς ἀρετῆς. 7.818
Μίαν ἔχουσα ἡ πηγή. 7.268
Μίαν ὑμᾶς ἅπαντας αἰτῆσαι βούλομαι. 2.597
Μίαν ὑμῖν διελεύσομαι ἡμέραν. 6.434
Μίαν ὑμῶν ἀπαλείψω. 5.398
Μιμηταί μου γίνεσθε, φησὶν ὁ. 2.846
Μόλις ποτὲ τοῦ τοῦ Ὀζίου. 5.155
Μυστήριον ξένον καὶ παράδοξον. 5.846
Μωϋσῆς μὲν ἀρχόμενος τῆς ἱστορίας. 2.577
Μωϋσῆς μὲν πέντε βιβλία. 8.5
Μωϋσῆς ὁ μέγας. 5.831

Ὁ δὲ Λυκᾶς, φησὶν, ἐν σαββάτῳ διδάσκων. 2.262
Ὁ δὲ Μάρκος, καὶ αὐτὸς, φησὶν. 2.189
Ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι καθὼς ἠδύνατο. 2.301
Ὁ δὲ Μάρκος φησὶν, ὅτι οὐκ ἠδυνήθη. 2.331
Ὁδυνηρὸς ὁ λόγος. 7.211
Ὁ ἔχων προσευχὴν. 7.509
Ὁ Θεὸς πρὸ τοῦ ἀρχὴν ποιήσας. 2.630
Οἱ ἀθεώτατοι λειμῶνες. 7.531
Οἱ γεωργοὶ ἄγεσθαι μέλλοντες. 7.735
Οἶδα μὲν ὅτι τοῖς παχυτέροις. 7.36
Οἶδα ὅτι κατατείνας ὑμῶν τὸν λογισμόν. 1.64
Οἶδα ὅτι κεκμήκατε μὲν εἰς πολὺ δὲ μῆκος. 1.452
Οἶδα ὅτι πολλοῖς ἄπορον ὁ εἰρημένον. 3.200
Οἶδα πολλοὺς ἀπειθοῦντας. 4.129

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἶδα πορεύω πρὸς Ἐμμαθαΐτης. 6.869
Οἱ ἀφ' ἑαυτῶν ἀλήθειαν. 2.798
Οἱ διψῶντες ὁδοιπόροι. 6.949
Οἱ ἐκ πολλῆς μεγάλης. 5.656
Οἱ ζωγράφοι μιμοῦνται. 1.692
Οἱ θησαυροὶ ἀνορύττοντες. 5.78
Οἱ κατὰ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοσίου. 6.955
Οἱ λειμῶνες ἔχουσι. 6.926
Οἵμοι πρὸς ὑμᾶς ὑπέρ σαθῆναι φῶς. 6. 750
Οἱ μὲν ἔξωθεν σφόδρα. 7.581
Οἱ μὲν τοῦ κόσμου. 7.260
Οἴμοι, ψυχή, οἴμοι. 6.230
Οἱ νῦν τοῦτο μάλιστα φιλοῦσι. 5.343
Οἱ νεοττοὶ τῶν χελιδόνων. 7.284
Ὁ Ἰούδας, ἀγαπητοί, ἐγώ. 5.351
Οἱ πλείους τῶν αἱρετῶν. 4.224
Οἱ ποιμένες καὶ προφῆται. 6.798
Οἱ πολλοὶ τῶν δοκούντων. 7.763
Οἱ πολυτελῆς καὶ φιλότιμοι. 5.498
Οἱ πόρρωθεν σοῦ λειμῶνες. 7.233
Οἱ προφῆται μὲν ὃ ἀξιόπιστον. 4.198
Οἱ προφῆται μὲν ὃ ἀξιόπιστον. 6.858
Οἱ σοφοὶ καὶ ὑπερήμονες. 7.486
Οἱ σοφώτατοι τῶν ἰατρῶν. 5.368
Οἱ τὰ φαρμακὰ πίνοντες καὶ πίκρα. 4.583
Οἱ τῶν ἀγώνων τῶν ἔξωθεν δικαταί. 2.555
Οἱ τῶν ἰατρῶν ἄρισοι. 4.537
Οἱ τῶν καλῶν ἐρῶντες. 7.403
Οἱ Φίλιπποι σοι ἀπὸ πόλεώς εἰσι. 4.1
Οἱ φιλόπονοι τῶν γεωργῶν. 6.402
Οἱ φιλόπονοι τῶν γυμνῶν ἐπιδύμ' ἴδωσι. 1.51
Ὁ κακολογῶν τὸν πατέρα. 6.866
Ὁκνῶ καὶ αἰσθύομαι σήμερον. 1.329
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. 5.442
Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς τὰ μεγάλα πρόσωπα. 4.31
Ὅλα τὰ πάθη ἐλεεινά. 7.439
Ὀλίγα δώρα σήμερον. 5.547
Ὀλίγα μὲν τὰ εἰρημένα. 5.160
Ὀλίγοι ἡμῖν σήμερον οἱ προσκυνούμενοι. 8.18
Ὀλίγοι ἡμῶν σήμερον. 7.890
Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος. 7.641
Ὁ μακάριος Βασίλης. 5.533
Ὁ μακάριος λέγεται Κωνσταντῖνος. 7.713
Ὁ μακάριος Παῦλος ὁ τήμερον ἡμᾶς στεφανωγών. 8.42
Ὁ μακάριος Παῦλος τῆς αἱρέσεως πίνει. 8.40
Ὁ μάλιστα μὲν ἡς θαυμάσιε, Παῦλου. 3. 661
Ὁ μὲν Ἰσαὰκ ὑπερθυμήσας. 6.690
Ὁ μὲν Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸ παθεῖν. 4.441
Ὁ μὲν λεπρὸς καθαίρει ἀπὸ τῆς ὄρεως. 2. 180
Ὁ μὲν τῶν Λουκᾶς ἀπαλλάττων. 2.194
Ὁ μὲν προφήτης ἔλεγε Ἰουδαίοις. 2.862
Ὁ μὲν τοῦ κόσμου τεχνίτης. 7.600
Ὁ μὲν τελευταῖος καὶ τρίτος ψόγος. 1.911
Ὄντως ἐπιφάνη. 5.851
Ὄντως καὶ θεῖον ἀπόστολον. 7.387
Ὄντως ὅπου ἐπλεύσασιν. 4.431
Ὅπερ ἀεὶ ἔλεγον. 3.253
Ὅπερ ἔμβλεγεν αὐτῷ τῶν ἑτέρων ἀνθυπ. 3.579
Ὅπερ ὑπερέλλων ποιεῖ, τοῦτο καὶ συμβ. 4.858
Ὅπερ ἔφθην εἰπών, καὶ πρὸ τοῦ προσώπου. 3.301
Ὅπου καὶ ἔμπροσθεν ἔφθην εἰπών. 3.79
Ὅπου ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητάς. 4.146
Ὅπου πολλαχοῦ φησι, καὶ ἐνταῦθα βλεπόμενα. 4.596
Ὅπου προφήτου ἔλεγεν, ὅτι ἀρετῆς ἀπ. 2.287
Ὅπου τῆς ἐδεδοίκειν. 5.529
Ὁ ποιήσας καὶ διδάξας, φησίν. 2.889
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο καὶ νῦν ἐρῶ. 2.261
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο δὲ νῦν ἐρῶ. 2.825
Ὁ πολλάκις εἶπον, τοῦτο δὲ νῦν λέγω. 1.793
Ὁ πότμος ἐκ χθαμαλοῦς κρυερῆς. 7.400
Ὁ πότμος ὃ ἔαρ ἐπέλθῃ. *Vide notas in vocem.*
Ὅπου δ' αὖ ὁ διαστάτης. 7.372
Ὁ προφήτης Δαβὶδ ἐν πείρᾳ γεγ. 1.995

Secunda σώσις Psal. 118.

Ὅσα αὐλὸν ὑπεδέξατο ἀρχάμενον. 1.803
Ὅσα αὐλὸν καὶ ἐπειγόμενον προσπλεῦσαι. 4.853
Ὅσα αὐλὸν μείζους ἔχοντα πειρασμούς. 4.819
Ὅσα αὐλὸν ὅταν πρὸς τοὺς ἔξω λόγ. 4.869

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ορᾷ τὴν πόνων αὐτὸν ἀπαλλαγήν. 2.257
Ορᾷ τὸν συλλειτουργὸν ἀκροατήριον. 4.896
Ορᾷ πάλιν αὐτὸν αἰσθυόμενον. 3.678
Ορᾷ πάλιν αὐτῷ τὸ ζωπυρόν. 4.800
Ορᾷ πάλιν Ιουδαΐζοντα τῷ Παύλῳ. 4.866
Ορᾷ πάλιν μετ' ἐγκωμίων. 3.639
Ορᾷ πάλιν πῶς ἐπαίρει. 3.635
Ορᾷ πάντα μετὰ σωφροσύνης. 4.785
Ορᾷ πάντα χορὸν αὐτὸν αἰσχρεργιώτατα. 2.313
Ορᾷ πάντα χορὸν ἑαυτὸν εἰσωζόμενα. 4.836
Ορᾷ πάντα χῆρα τῆς εἰς ζωὴν ἔθνη. 4.791
Ορᾷ πόθεν πρῶτον ἦλθεν εἰς ζωὴν ἔργα. 2.418
Ορᾷ πόσην ἔχει βάσανος. 4.890
Ορᾷ περὶ πόδων ἑτῶν. 4.699
Ορᾷ πῶς ἑαυτὸν εἰσωθεῖ. 4.874
Ορᾷ πῶς βλέπων οὐ περιποιεῖται. 3.245
Ορᾷ πῶς καὶ ἐν τοῖς ἐπαλαιοῦσθαι τὰ κρίματος. 4.693
Ορᾷ πῶς καὶ πάλιν ὑπὲρ αὐτῶν ψηφίζονται. 4.904
Ορᾷ πῶς ὁ νόμος καταλέλυται. 4.831
Ορᾷς ὅσον ἐστὶν ὀπτεύειν. 4.646
Ορᾷς ὅπου ἡ περὶ ὀφθαλμῶν. 2.126
Ορᾷς ὅπου περὶ τὸν ἐξεζάζεται ὁ μάλιστα. 2. 530
Ορᾷς πάντα χῆρα τὴν αἰχμαλωσίας. 1.791
Ορᾷς πῶς κἂν μικροὶ τὸ ὅταν ἀφῇς. 2.150
Ορᾷς πῶς πάντα χῆρα τοῦτο ποιῇ. 1.866
Ορᾷ τὸν Παύλου σιωπῶσιν. 3.18
Ορᾷ τὸ ἀφιλόπτημον καὶ ἀκόμπαστον. 2.92
Ορᾷ τὸν Βαρνάβου περιχωρῆσα. 4.773
Ορᾷ χολὴν ἐπιθυμῶν. 1.785
Ορᾷ ἐγὼ σὺν πολλοὺς τὰ δι' ἑτέρων. 7.230
Ορᾷ τῇ ποιμενῇ τὸν βόσκοντα. 5.708
Ορᾷ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὸ μὴ προθυμ 1.17
Ορᾷ ὑμῶν σήμερον τὸν μὴ περιθυμίας. 1. 265
Ορᾷ ὑμῶν τὸν πόθον τὸν ἀκόρεστον. 1.77
Οσης μὲν ἐμπειρίας ὢν διδασκάλου δεῖ. 6.40
Οσοι τῆς διαστικῆς ἀναστάσεως. 7.320
Οσοι τὸν Ηλία μαθηταί. 7.326
Οτὰν ἀκούσῃς θυμὸν καὶ ὀργήν. 1.547
Οτὰν ἁμαρτία συμβεβληκυῖαν. 7.869
Οτὰν ἀρξώμεθα. *Vide notas in* ποσυνύμενα.
Οτὰν ἀρρωστίας περιπέσῃς. 7.709
Οτὰν εἰς τὴν ὀλιγότητα ἀπίδω. 8.162
Οτὰν εἰς τὸν θεῖον ἀπίδω. 6.472
Οτὰν οἱ αἱρετοὶ ἡμῶν διακόμεθα. 2.896
Οτὰν ὅπου τι μεῖζον προσκαλῇ. 3.814
Οτὰν ἴδῃς πλουτοῦντα. 7.852
Οτὰν μὴ εἰς τὴν πλουσίαν τῆς ἀγοίας. 8.111
Οτὰν τὰ σημεῖα βασάζοντες. 8.57
Οτὰν περὶ πνευματικῶν ἀγωνιζώμεθα. 748
Οτὰν προσευχηθῇ, φησὶν ὁ Χριστός. 4.279
Οτὰν πρὸς τοὺς κατηγοροῦντας ᾖ. 4.183
Οτὰν τὰ μέλλοντα ἐρωτᾶν. 4.610
Οτὰν τὸ ὑδαπάνητον τῆς ζωῆς. 7.554
Οτὰν χρονία τις ᾖ σκληρὰ φλεγμονή. 8.18
Οτε ἰδὼν περὶ τὸ διεσπάσθη. 3.333
Οτι τὴν Σάρραν ἀπὸ τοῦ Αβραὰμ ἥρπασεν ὁ Φαραώ. 8.262
Οτε τὰ ἐν Ιερουσαλὴμ κακά. 6.161
Οτε τὰ πνευματικά. 5.799
Ο τῆς δικαιοσύνης ἥλιος. 7.367
Ο τῆς ἐλεημοσύνης λόγος. 7.751
Οτι μὲν οἶδα ὅτι καὶ ὅτι καλῶς. 6.7
Οτι μὲν πάντας ἀγαθούς. 6.758
Οτι μὲν παρελείφθην ὑμῶν τῆς παρελθ. 8.80
Οτι μὲν χαλεπὸν ἐλθεῖν εἰς τὴν πλοῦτον. 6.296
Ο τοῖς ἄλλοις πάντα λέγων. 3.249
Ο τοῦ Θεοῦ λόγος. 7.448
Οὐδὲν ἄμεινον, πάντων φιλοσοφώτερον. 4.27
Οὐδὲν ἀπεοίκασιν. 7.383
Οὐδὲν ἁπλῶς ἐν τῇ θείας γραφῆς. 2.761
Οὐδὲν ἀρὰ ἴσον βύσσης. 5.59
Οὐδὲν γαστριμαργίας χεῖρον. 2.738
Οὐδὲν ἐστὶν οὕτως δόγμα. 6.876
Οὐδὲν ἐστὶν ἴσον τῷ καλὰ ἀγγείων. 3.774
Οὐδὲν ἵστα μᾶλλον κακίας. 4.681
Οὐδὲν κωλύει καὶ τὴν μέρον. 2.587
Οὐδὲν οὕτω κενοῖ κατορθώματα. 4.69
Οὐδὲν οὕτω λυμαίνεται τὸν ἀνθρ. 4.255
Οὐδὲν οὕτω μεγίζειν ἐλεημοσύνην. 7.884
Οὐδὲν οὕτω πρᾶγμα πάντα ποιεῖν. 4.421
Οὐδὲν οὕτως ἀναρμόστον καὶ ἀλλότριον. 4.73

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οὐδὲν οὕτως, ὡς ἔοικε, πρὸς ἔριν. 4.203
Οὐδὲν τῆς ἀληθείας σαφέστερον, οὐδὲν ἁπλούστερον. 2.769
Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον. 2.668
Οὐδὲν τῆς ἀληθείας φανερώτερον. Vide notas in νοθευόμενα.
Οὐδὲν τῆς Παύλου ψυχῆς μακαριώτερον. 4.21
Οὐδὲν τῆς ψυχῆς ἀγωνιστικώτερον. 3.274
Οὐδὲν τοῖς διαστρόφοις. 7.340
Οὐδὲν τῶν ὑπτιαχθέντων. 7.900
Οὐδὲν φθόνου καὶ βασκανίας χεῖρον. 2.695
Οὐδὲν φθόνου χεῖρον καὶ βασκανίας οὕτως ὁ θάνατος. 2.754
Οὐδὲν, ὡς ἔοικεν, ὠφελήσαμεν. 5.304
Οὐ διὰ γραμμάτων μόνον τὰ πράκτια. 4. 339
Οὐ δι' ἑτέρου, φησὶν, ἐπεμψεν. 3.789
Οὐκ αὖ ἦς ἀμύητοι λειμῶνα. 8.33
Οὐκ ἀρ' ἀπὸ τῶν γραφῶν τοῦτο. 2.363
Οὐκ ἄρχει κακίας ἀπαλλαγῆναι. 3.843
Οὐκ αὐθεντίας δεῖ τῷ διδασκάλῳ. 4.320
Οὐκ ἔστι κολακεία ὃ ῥῆμα. 6.640
Οὐκ αὐθέως ἐκ προοιμίων. 4.416
Οὐκ οἶδα ποίοις χρήσωμαι λόγοις. 5.72
Οὐ μικρὸν ἡμῖν τοῦτο τὸ προκείμενον. 3.296
Οὐ μικρὸν καὶ τοῦτο ἀγαθόν. 1.608
Οὐ μακρὸν ὁ διωγμός. 4.754
Οὐ μόνον φορεῖ σάρκα. 5.872
Οὐ πρὸς Ἐφεσίους ταῦτα εἴρηται μόνον. 3. 828
Οὐ πρὸς τὴν πόλιν. 1.895
Οὔπω εἴκοσι ἡμέρας. 5.473
Οὔπω τῶν πατέρων ἀπαλλαγέντες. 4.664
Οὐρανὸς ἡμῖν γέγονε σήμερον. 5.976
Οὐρανοῦ δὲ γῆς ἄμεινον. 5.992
Οἷς ξένοις εἶπεν ἀνώτερον. 4.635
Οὐ γὰρ τυχόντα ἡμᾶς ὤνησεν. 5.242
Οὐ γὰρ τυχόντα ἡμᾶς ὠφέλησε χθές. 1.172
Οὔτε δὲ πάντας θύραθεν. 4.240
Οὗτος ἀδελφὸς καὶ τοῦ Κυρίου. 4.864
Οὗτος ὁ Γαμαλιὴλ Παύλου διδάσκαλος. 4.687
Οὗτος οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος. 4.736
Οὗτος ὁ ψόγος εἰς τὴν καπάδοκιαν. 1.801
Οὐ τοῦτο μόνον ὅτι δὲ ζητούμενον. 6.889
Οὕτω μεγάλαι εἰσὶν αἱ διεργασίαι. 4.263
Οὐχ ἑαυτῷ μόνον ὀργάν. 6.886
Οὐχ ἵνα ἁπλῶς μαθητεύθῃ. 1.522
Ὀφθαλμὸς μὲν ὁρᾷ. 7.252
Ὁ φιλάνθρωπος Θεός. 7.421
Οὐχὶ παρὼν τοῖς μαθηταῖς ὁ Χριστὸς συμπαρῆν. 2.733
Οὐχὶ φιλοτιμίας ἕνεκεν διηγεῖται. 4.671
Οὐχ ὅτι οἰκοδομοῦσι, δὲ ὅτι ἐγκαλοῦσιν. 2. 461
Οὐχ ὡς ἀπίστου μάθωμεν. 4.10
Οὐχ ὡς ἔτυχε τὴν πόλιν ἠμύνω. 6.552

Παλαίσματα μὲν σώματος. 5.840
Πάλιν ἀναγκάζομαι, ἀγαπητοί. 7. 896
Πάλιν ὁ θεσπεσίως ἁλιεύεται. 4.879
Πάλιν ἀναιρεῖ τὴν συνήθειαν αὐτῶν. 3.153
Πάλιν αὐτὸν τῇ οἰκείᾳ προσκαλεσάμενος. 4.118
Πάλιν, εἰ βούλεσθε, καὶ σήμερον τῆς ἀκολουθίας. 1.83
Πάλιν ἐν παραβάτῃ θεραπεύει. 2.266
Πάλιν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τῶν προφητῶν εἰρημένων. 1.401
Πάλιν ἑορτή, καὶ πάλιν πανήγυρις. 5.602
Πάλιν ἐπαινεῖ τὸν Τίτον. 3.644
Πάλιν ὅτι τὴν θυσίαν τοῦτον. 1.822
Πάλιν ὅτι τὴν σωθεῖσαν πάπιζαν. 1.469
Πάλιν ἑτέρως αὐτὸν καταμύει. 2.276
Πάλιν ἡμᾶς ἡ ἀγλαΐσκεια. 6.932
Πάλιν ἡμῖν, ἀγαπητοί, πρὸς μαπικῶς ἀδήν. 1.925
Πάλιν ἡμῖν ἡ τοῦ μακαρίου Δαυίδ. 5.680
Πάλιν ἡμῖν τοῦ Κυρίου. 6.811
Πάλιν Ἡρῳδιὰς μάχεται 7.545
Πάλιν ἱπποδρομίαι, καὶ πάλιν ὁ σύλλογος. 6. 425
Πάλιν μαρτύρων μνήμη, καὶ πάλιν πανήγυρις. 5.488
Πάλιν μαρτύρων μνήμη, πάλιν θυσιαστὴν ἑορτή. 5.984

Πάλιν

Πάλιν νηστείας χαιρός. 6.938
Πάλιν ὁ ἡμέτερος Ἰωακείμ. 7.344
Πάλιν ⓐ δείλαιοι, καὶ πόντων αἰθερίων. 6.312
Πάλιν ⓐ κόλποι Χριστοῦ. 7.418
Πάλιν αἱ ἁγίναι ἐκ βύζης. 3.238
Πάλιν περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ καθόδου. 3. 217
Πάλιν τὰ σήμερον διαγνωσθέντα. 1.306
Πάλιν ταῖς μὲν μικραῖς ἁμαρτίαις. 4.815
Πάλιν τὰ φορτικώτερα πάθη. 2.238
Πάλιν τὸν αὐτὸν πάθον ὁ εὐαγγελιστής. 2. 447
Πάλιν τῇ παῤῥησίᾳ τοῦ ἁγίου πνεύματος. 5. 889
Πάλιν τὸν περιθυμίαν αὐτῶν διεγ. 3.602
Πάλιν ⓦ Θεὸν μάρτυρεται. 4.325
Πάλιν ⓦ περὶ ἀγάπης κινεῖ λόγον. 3.625
Πάλιν τῷ αὐτῷ ὑποδείγματι χέεσθαι. 3.178
Πάλιν ὑμᾶς ὅτι τὸν σωτῆρα τράπεζαν. 1.394
Πάλιν ὑφοῦται σαφῶς. 7.661
Πάλιν χαρᾶς εὐαγγέλια. 7.537
Πάλιν χρεία τις διαγκαία, καὶ κατεπίγουσα. 6.377
Πάλιν χρὴ μεταχρίσασθαι. 7.297
Παυσάσθω αἱ βδελυγίαι. 6.963
Πάντα μὲν ὧν ἄτιμα τὰ πάθη. 3.23
Πάντα μὲν φθόγγῳ ὁμοίως. 2.843
Πάντα τὰ ἀγαθὰ τότε ἐγγύς. 2.874
Πανοῦργος ἡ πλάνη ἑαυτῇ περιπτύσσει, ἀλλ. ἑαυτὸν περιπείρει. 2.545
Πανοῦργος μὲν εὐλαβοῦς. 4.435
Πανοῦργος μὲν, καὶ ὅτι πάντων. 5.963
Πανοῦργος πίστεως ἡμῖν δεῖ. 2.687
Παντελῶς τὸν ἄφατον τοῦ Θεοῦ. 3.769
Παντελῶς τῆς ἱερᾶς ταύτης. 5.537
Πανταχοῦ φαίνονται ὄντες. 4.651
Πάντες μὲν ⓐ τῶν μαρτύρων. 5.871
Πάντες ὑμεῖς σὺν εὐθυμίᾳ σήμερον. 5.523
Πανταχοῦ που δῆλον, ὅτι περιφανείᾳ. 1.772
Πανταχοῦ τῷ μεριμνῶντι. 2.634
Πανταχοῦ μὲν ὁ θεῖος ἀπόστολος. 6.769
Πάντοτε μὲν ὁ Θεὸς, ὡς φιλάνθρωπος. 7.490
Παραινέσας εὐχρείστως ἔτι. 4.136
Παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, μὴ μόνον. 7. 917
Παρεμπνεόμενος ἐκ τοῦ χάρισμα. 3.436
Παρῆλθεν ἡ νηστεία τῶν Ἰουδαίων. 6.354
Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος. 6.837
Πᾶσα εὐσεβείας ὑπόθεσις. 7.587
Πᾶσαι μὲν ἅγιαι αἱ ἐπιστολαὶ Παύλ. 4 89
Πᾶσαι μὲν ἅγιαι αἱ θεῖαι γραφαί. 5.676
Πᾶσαι μὲν αἱ μαρτυρικαὶ πανηγύρεις. 5.887
Πᾶσα μὲν ἀρετὴ, καλόν. 2.810
Πᾶσα μὲν ἐν Θεῷ διδασκαλία. 7.524
Πᾶσα μὲν ἡ ἀπὸ χειρῶν. 5.823
Πᾶσα μὲν ἡμέρα φαιδρά. 7.582
Πᾶσα μὲν ἔξις ἀγαθὴ. 6.742
Πάσης μὲν θεοπνεύστου γραφῆς. 5.183
Πάσχα μὲν γῆινον ἑορτάζουσιν. 5.917
Πάσχα μὲν ἑορτάζουσιν Ἰουδαῖοι. 5.925
Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. πατέρα λέγεις, ἄνθρωπε. 5.707
Πεπλήρωται ἡμῖν λοιπόν. 5.906
Περὶ γάμου περιφέρω ἡμῖν. 5.937
Περὶ δογμάτων ὑμῖν ἔρωτ. 6.703
Περιζωσάμενοι, φησι, τὰς ὀσφύας. 3.887
Περικόψας ⓦ θόρυβον ⓦ ἀπὸ τῶν γλωττῶν. 3.489
Περιπαθές πως τὸ γυναικεῖον ἦθος. 2.918
Περὶ τοῦ Θεοῦ λόγου διαλεχθείς. 2.583
Περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν ὁ Πιλάτος τὸ αἷμα. *Vide Notas in postrema.*
Πηγὴ φωτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ λόγος. 5.761
Πλείονος αὖτη γέμει παῤῥησίας. 4.656
Πόθεν ἁρπάσωμεν ἡμῖν πλείων ὁ σύλλογος. 6.320
Ποίας ἡμέρας ἐκείνας; 2.62
Ποῖα πόντα, ὦ μακάριε Πέτρε; 2.404
Ποιήσας τὸ θαῦμα οὐκ ἐπαύσατο, ἵνα. 2.203
Ποῖον ἐκεῖνον λέγει καιρόν; 4.760
Πολλὰ ἀπὸ τῆς βδελυγολίης αὐτίκεται. 2.430
Πολλὰ δείκνυσι τοῦ Θεοῦ τὸν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν. 3.785
Πολλὰ ἐστὶ ζητῆσαι ὅτι τὰ ζητούμενα. 4.391
Πολλαὶ καὶ διαφοραί. 5.731
Πολλὰ καὶ θαυμαστά. 7.581

Πολλὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Πολλά χ μεγάλα περὶ τῦ Αβραάμ. 3.65
Πολλάκις ἀπεδείξαμθν, ὅτι σκιά. 1.967
Πολλάκις ἐζήτησα παρὰ ἐμαυτόν. 5.563
Πολλάκις εἶπον, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη. 4.82
Πολλάκις ὑμῖν εἶπον. 7.423
Πολλάκις ὑμῖν περὶ τούτυ διελέχθημθν. 1.838
Πολλά μθ' ἐπίτηται. 7.775
Πολλὰ μθ' ἔστι χ ἕτερα τὰ δυνάμενα. 2.927
Πολλά μθ' ἔστι τὰ χαρακτηρίζοντα Χριστιανισμόν. 4.587
Πολλά μθ' ἐστὶ μεγάλα. 7.618
Πολλά μθ' χ περὶ πολλῶν. 6.510
Πολλὰ μεταξὺ κατασκευάζειν ὁ Παῦλος. 4.565
Πολλὰ προκαλέσασθε. 5.22
Πολλὰ περὶ τῆς τῦ Θεῦ φιλανθρωπίας. 3.173
Πολλὰς δὰ ἀγκὴν Χριστὸν αἰτήσῃται. 4.210
Πολλὰς μθ' δυνηλώσαμθν ἡμέρας. 6.501
Πολλάς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μὴ πολλῆς. 1.90
Πολλάς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι μὴ περὶ θυμίας τῦ περὶ τῆς ψυχῆς. 8.75
Πολλάς ὑμῖν ἔχω χάριτας, ὅτι τε μθ' ἡδονῆς. 1.244
Πολλὰ τὰ κύματα, χ χαλεπὸν τὸ κλυδώνιον. 8.259
Πολλὰ τῶν περιγραμμάτων ἐξ ἀγνοίας. 4.194
Πολλὰ τῶν περιγραμμῶν ἐστὶ μθ' καλά. 1.819
Πολλαχόθεν μθ' χ ἀλλοθεν. 3.697
Πολλῷ ἀπαιτεῖ πλεῖ αἰδῶ. 4.282
Πολλῷ ὁρᾷ πλεῖ σωφροσύνη. 5.127
Πολλῷ περιέκλεισεν. 4.370
Πολλῷ περιέχει τῶν οἰκετῶν. 4.400
Πολλῷ ποιῆται πλεῖ σωφροσύνη. 3.381
Πολλῆς βαρύτητος χ λόγου ἐμπλήσας. 3.321
Πολλῆς γέμει ταραχῆς. 6.863
Πολλῆς ἐνδεῶς σωτέρεως ἡμῖν χρεία. 1.716
Πολλῆς ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, δεῖ τῆς μελέτης. 2.637
Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τῆς ἀγρυπνίας. 2.35
Πολλῆς ἡμῖν δεῖ τ σωφροσύνης ἐν ἅπασιν. 2.702
Πολλῆς ἡμῖν θερμότητος δεῖ. 2.691
Πολλῆς σήμερον πληρῶσθαι τ ἡδονῆς. 1.5
Πολλῆς ὑπομονῆς δεῖ) τὰ ἡμέτερα. 2.776
Πολλοὶ διαπορῦσι πῶς. 4.764
Πολλοὶ νομίζουσιν ἀρκεῖν ἑαυτοῖς. 4.304
Πολλοῖς τυπὶ τὸ βιβλίον. 4.607
Πολλοὶ τ δὺ θεμάτων ὕστερον ἴδωσι. 2.815
Πολλοὶ τῶν ἀσθενεστέρων. 4.349
Πολλοὶ τῶν πρὸ ἡμῶν δὺ θεμάτων. 7.787
Πολλοὶ τῶν ῥᾳθυμοτέρων. 2.664
Πολλοί, φησι, περὶ φῶτα χ δίκαιοι. 4.560
Πολλοὺς εἶδον χαίροντας. 6.581
Πολλοὺς χ τῶν σφόδρα δοκιμώτων. 3.231
Πολλοὺς αἰμὶ τ περὶ ὧν καταλιπ. 5.89 & 5.39
Πολλοὺς τ δὺ θεμάτων θορυβῆ. 4.353
Πολλοὺς ὑμῶν οἶμαι θαυμάζειν. 5.314
Πολλοῦ δεῖ πρὸς οἶμαι γέμειν θυμοῦ. 3.709
Principium exp. in Gal.
Πολλῶν ἀκούω λεγόντων, ὅτι πρόντες. 2.30
Πολιὸ ποιώμθα τῶν πνθυματικῶν, ἀγαπητοὶ, λόγον. 2.725
Πολιὸ τ παράγματος τύτυ ποιῆται. 3.189
Πολιὸ ὑπὲρ τῶν χρημάτων. 4.310
Πολις ἐν ταῖς γραφαῖς τῶν ἁγίων τύτων. 1.750
Πολις καὶ ἄφατος ὁ θησαυρός. 1.143
Πολις ὁ ἀγέλολος ἔγκλημα. 2.645
Πολις ὁ θησαυρὸς ἄφατος. 1.253
Πολις ὁ πόθος τοῖς ἀνθρώποις τῆς πόλεως. 1.836
Πολις ὁ χθὲς, ἀλλὰ πλεῖ περὶ θυμίαν. 5.188
Πολὺ τῆς συγκαταβάσεως τὸ κέρδος. 2.676
Πολὺ τῶν σήμερον ἡμῖν ἀναγνωσθέντων. 1.379
Ποῦ νεῶ εἰσι λέγοντες. 1.848
Ποῦ νεῶ εἰσι θάνατον. 8.49
Πρέπον τῇ μακαρίᾳ ψυχῇ. 3.10
Προσδοκῶμθ τινὰ δικαίαν. 6.816
Περὶ ἓξ ἡμερῶν τὸ πάσχα. 7.718
Πρόκειται ἡμῖν, ἀγαπητοὶ, πνθυματικὴ τράπεζα. 7.237
Πρόρρησιν μθ' ὁ ψαλμός. 1.932

Προσοχῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Περὶ τοῦ μὴ ἔνεκεν τῆς παρὰ τῶν ἀκρίδων. 2.565
Περὶ τοῦ μέλιτος πηγαί. 5.330
Περὶ δὲ τέλους ἡμῖν τῆς νηστείας. 6.611
Περὶ δὲ τέλους λοιπὸν ἐφθάσαμεν. 1.223
Πέρυσι διὰ μήσας ὧδε κρίνομεν. 3.207
Πέρυσιν, ἴδωμεν τίς ἡ κληρονομία. 1.538
Πέρυσιν μὲν τῶν Ἰουδαίων. 5.672
Περιτρέπεται δὲ κόλπος βύθιος. 7.558
Περὶ φθονερὰν σήμερον ὑμῖν. 6.649
Πρώϊον ἐλέγομεν, ὅτι Ἰωάννης. 2.608
Πρώϊον δέ ὧν ἀκηκόατε. 6.933
Πρώϊον ἐπαγγειλάμενος τέλος ἐπιθεῖναι. 1. 512
Πρώϊον ἡμῖν ἡ μεγάλη. 5.720
Πρώϊον μὲν ἐκεκλεῦμεν. 7.743
Πρώϊον μὲν παρὰ ἀκαταλήπτου. 6.439
Πρώτη τῶν ἀζύμων τὸ περὶ τῶν ἀζύμ. 2.503
Πρῶτον αἰνιγματωδῶς λέγων, βλέπετε. 4. 123
Πρῶτον ἀναγκαῖον τὴν ὑπόθεσιν. 4.411
Πῶς οὐκ ἔλαττον ἀπὸ τῶν Εἰρηνέων. 4.611
Πῶς οὖν φησιν ὁ Λυκᾶς. 2.50
Πῶς οὖν φησιν ὁ Χριστὸς, ὅτι οὐκ ἐπὶ γῆς ἦλθον. 2.681
Πῶς πρέπει τὴν φιλανθρωπίαν. 4.910

Ραθυμόν πως ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. 2.625
Ροαὶ καὶ μᾶλλον. 7.369
Ρωμαίοις γράφων ὁ μακάριος. 4.427

Σαλπιγξὶ ὑψηλότερα. 7.428
Σεμνύνει μὲν οὖν ἀδοκίμως. 7.579
Σήμερον, ἀγαπητοὶ, καὶ ἰαθῆναι περιποιησώμεθα. 6.936
Σήμερον ἐκ νεκρῶν ἐγηγερμένος ὁ Λάζ. 5. 271
Σήμερον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς. 5.565
Σήμερον ὁ Φαρισαῖος. 7.329
Σήμερον ὁ Χριστὸς τὸν ἄθλιον. 7.442
Σκόπει μοι καὶν ταῦθα (ἀλλ. κἀντεῦθεν) τὸν ἀγναῦμεν. 3.327
Σοφὸς ἂν ἀνὴρ ἐπαίξει μακαρισμῶν. 3.861
Σοφὸς τις ἀνὴρ καὶ φιλοσοφῶν εἶδώς. 5.628
Σπουδὴν ἡμῖν σήμερον πνευματικὴν. 6.974
Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή. 5.819
Στεφάνῳ χρυσοκόμοις. 7.282
Στεφανοῦμεν ἀνθέσιν ἐγκωμίων. 5.864
Στυγνὸν τὸν ἐκκλησίαν. 7.306
Συνεκάλεσεν ἡμᾶς, ἀγαπητοί, ὅπου δ αὐτό. 7 342
Συνεκάλεσεν ἡμᾶς εἰς τὸν. 5.493
Συνεχῶς ἀκούων. 3.1
Συνεχῶς τὸν Ἰουδαῖον ἀφεὶς. 2.394
Σιωπῆς ἐστιν, ἀδελφοὶ, καὶ μακαρίᾳ. 1.1007
3. στάσις psal. 118
Σωτάξας δὲ στρατόπεδον τοῦτο. 3.883
Σφόδρα μοι δοκεῖ καὶ τέλει. 1.742
Σφόδρα μοι καὶ νῦν. 7.500
Σφόδρα τοῦτο καταλληλον. 4 705
Σφόδρα φιλάνθρωπος ὢν, καὶ τῆς ἡμετέρας. 2.784
Σφοδρὸν δὲ κλύδων, καὶ βαρὺς ὁ αὐχμός. 8.71

Τὰ ἀνθρώπινα ἐκ τοῦ Χριστοῦ οἰκονομ. 2 757
Τὰ αὐτὰ λέγω, ἐμοὶ μὲν. 6.872
Τὰ θηρία ἕως μὲν ἂν ἐν ὕλαις νέμε). 6.336
Τὰ λειπόμενα τῶν ἐξῆς Εἰρηνέων. 1 441
Τὰ λείψανα τῆς ἐξουσίας τραπέζης ἀποδοῦναι. 1.702
Τὰ λείψανα τῆς ἐξουσίας τραπέζης ὑμῖν παραθεῖναι. 1.153
Τὰ λείψανα τῶν ἐξῆς Εἰρηνέων ἀναγκαῖον ἀποδοῦναι. 1.406
Τὰ λείψανα τῶν ἐξῆς ἡμῖν Εἰρηνέων βουλόμεθα σήμερον ἀποδοῦναι. 1.483
Τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων. 5.953
Τὰ παιδία τὰ μικρά. 2 653
Τὰ πρελθόντα τῶν μιγόντων. 3 846
Τὰς γλώσσας σήμερον. 5.982
Τὰς γραφὰς οὐχ ἁπλῶς, οὐδὲ πρόχειρος. 2 792
Τὰς πολυτελείας μὴ ἐγκωμίων. 4 45
Ταῦτα δοκεῖ μοὶ ἀναξία εἶ Πύλης. 3. 573
Ταῦτα μοὶ ἡμῖν ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας. 6.102

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ταῦτα ὁ βασίλειος ἀκούσας, ἐ μικρὸν ἐπιχών. 6.30
Ταῦτα δὲ εἰδότες, φησί, ὁ δικαιότερον. 3.607
Ταῦτης τ῀ ῥήσεως ἡ ὁ μακάριος Παῦ. 1.766
Τάχα περὶ τοῦ δέοντος. 2.599
Τάχα τις ἀντεῖπαι ἀναίξιον. 3 534
Τὴν μέρον ἀποδοῦναι ἀναγκαῖον. 4.103
Τὴν ἀθυμίαν. 7.784
Τὴν βλασφημίαν εἰς ὃ μέσον πραθέντες. 1.215
Τὴν μεγάλην ἡ φιλόσοφον ψυχήν. 4.16
Τὴν μὲν ἀναισθησίαν Χριστοῦ. 5 923
Τὴν ὀδυνωμένην ψυχήν. 2.884
Τὴν πολλὴν δ῀ θεοῦ φιλανθρωπίαν. 4.456
Τὴν παρρησιαζομένην πολὺ μᾶλλον ἔχουσαν. 4.259
Τὴν καθ᾽ ἡμέραν, ἑορτὴν οὖσαν ἁγίαν. 5.220
Τὴν πατέρα κωλυούσης. 7.515
Τὴν πατέρα σωπᾶξαι. 5.382
Τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἡ σοῦ ὁ ψαλμός. 1.651
Τῆς μὲν ἐπιγραφῆς. 7.829
Τῆς μὲν οὖν ὕβρεως ἕνεκεν. 6.14
Τῆς ὁδοῦ ταύτης τῆς ἀληθινῆς. 5.168
Τῆς πρώτης ὑμῖν ἡ βασιλικῆς. *Vide notas in nostra.*
Τῆς πανοικησίας ταύτης τῆς ἡδίστης. 2.492
Τῆς τοῦ Λαζάρου παρρησίας. 5.253
Τῇ σωφροσύνῃ κέχρηται φιλοσοφίᾳ. 1.648
Τῆς ὑποθέσεως βούλομαι πάλιν ἅψασθαι. 1.183
Τῆς φιλαργυρίας. 7.462
Τῆς καθ᾽ ὑποθέσεως. 7.459
Τῆς Χριστοῦ βασιλείας ὁ λόγος. 6.640
Τί βούλεται ταῦτα τὰ ῥήματα; 3.423
Τί βούλεται τὸ Σιὼν ἡ προσθήκη; 1.796
Τί γὰρ ἡμῖν, ἄθλιοι ἡ ταλαίπωροι. 6.976
Τί δήποτε Ἐφεσίοις μὲν ἐπιστέλλων. 4.161
Τί δήποτε σοβεῖται τὴν κορυφαίων. 4.725
Τί δήποτε πρέπει. 2.216
Τί δήποτε πείσαντος ἅπαντας αὐτόν. 4.826
Τί δήποτε προσωφρονιεῖς. 4.190
Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; δακρύων ὁ πρέων. 6.461
Τί εἴπω, ἢ τί λαλήσω; ἢ πῶς ὑμᾶς καλέσω; 7.501
Τί ὄφις, ἐκ βαθέων; 1.810
Τί ὄφις, ἐν ὕλῃ; 1.733
Τί λέγεις; εἰς ὃ δοκιμάσαι. 1.841
Τί λέγεις; ὦ Χριστὸν κηρύττοντες. 3.673
Τί λέγεις; πολέμων διδάσκαλος. 1.878
Τίνα αἰτίαν ἕτερον. 7.673
Τινὲς μὲν ὧν ἐγκαλοῦσι τ῀ νεμίσκων. 2.400
Τινὲς τῶν ἀγαπητῶν. *Vide notas in nostra.*
Τίνος ἕνεκεν ἀνεχώρησε πάλιν; 2.88
Τίνος ἕνεκεν ἀπὸ πλεονεξίας. 7.847
Τίνος ἕνεκεν εἶπε, ταῦτα; 2.305
Τίνος ἕνεκεν εἰς ὃ ὄφις ἀναβαίνει; 2.319
Τίνος ἕνεκεν ὁ ὢν ἐξ ἀρχῆς ἀπαλ. 7.859
Τίνος ἕνεκεν τ῀ οἰκίαν τῆς πόλεως. 2.343
Τί οὖν; ὁ χρὴ τοῖς ἀμβλυτέροσιν ἐγκαθεῖν. 2. 160
Τί ποτέ ὄφις ἀδελφός; 8.37
Τί ποτε ὁ δεύτερον ἐπιστέλλει. 4.329
Τίς γὰρ τοῦτο ἐπαύσατο; 2.105
Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; ἵνα δακρύσω. 7.352
Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; ἵνα κλαύσω καὶ ἡμῖν νῦν εἴπῃ. 6.60
Τίς ὅτι αὕτη ἡ πεντηκοστή. 4.629
Τίς τῶν ὁ ἐξ οὗ ὁ τὸ ὡραῖον κόψας. 2.520
Τί δὲ μέσον ταύτης καὶ τ῀ προτέρας. 2.296
Τί τοῦτο; ὁ Παῦλος καὶ ἀνάγκης ὕσης. 1.813
Τί τοῦτο; ὁ σιμὸν ὑ πρέσι. 6.389
Τί τοῦτο; ὅσον προίασιν ἡμῖν αἱ ἑορταί. 6.722
Τί τοῦτο; ὁ τοσαῦτα εἰπών. 3.682
Τί τὸν ἴσον ἡμῶν αὐ τῶν ψυχῶν. 4.810
Τί φῆς, ὦ μακάριε Παῦλε. 3.566
Τοῖς αὐτὴ τῶν παίδων εἰσαγομένοις. 2.372
Τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι μὴ ὁμόσε χωρῶμεν. 2. 728
Τοῖς καμνουσι καὶ ψυχορραγοῦσι. 3.260
Τοῖς μὲν παλαιοῖς ἀνδράσιν. 4.386
Τοῖς περὶ τὸν αἱρετικοὺς ἀγῶσιν. 4.63
Τὸ μὲν κατὰ τὸν μαθητὰς Ἰωάννου. 2.250
Τὸ μὲν τῆς ἀπείρου ὁμιλίας. 6.304
Τοὺ ἄρχοντα μὲν ἐπῄνεσα. 6.567

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰν διδάσκαλον οὐδὲν ἐπαχθές. 4.172
Τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον συμβουλεύοντα. 3.825
Τὸν ψόγον τοῦτον λέγω μὴ ὁ προφήτης. 1.618
Τὸ πνευματικὸν ἡμῖν σήμερον. 7.484
Τὸ προσηνὲς καὶ λεῖον. 2.736
Τοσαῦτα περὶ αὐτῆς εἰπών. 3.648
Τὸ σκότος τοῦ φωτός. 3.279
Τότε, πότε; μὴ τὴν τοῦ πνεύματος καθοδον. 2.81
Τότε, πότε; ὅταν μάλιστα κατθυμηλῶν ἴδῃς. 2.442
Τότε, πότε; ὅτε ὁ Πέτρος εἶπεν. 2.349
Τότε, πότε; ὅτε τὰ μύρια σημεῖα. 2.324
Τότε, πότε; ὅτε ταῦτα εἶπεν, ὅτε ἐπεσόμ. 2.452
Τότε, φησὶν, ὑπέστρεψαν. τότε, πότε; 4.622
Τὸ τῆς αἰχμαλωσίας ὄνομα. 1.799
Τὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἁμαρτίας. 7.330
Τὸ τῆς διδασκαλίας. 4.268
Τὸ τῆς παρθενίας καλόν. 6.244
Τὸ τῆς πίστεως γυναίας καὶ νεανικῆς. 4.541
Τὸ τυραννικώτερον πάντων λοιπὸν ἐξορίζει. 2.133
Τῶν τῆς νομικῆς τύπων. 5.920
Τοῦ πνεύματος τὴν χάριν. 2.682
Τοῦ προφήτου τὸν ὀξαίρετον. In 1016
exposit. in Elaiam.
Τοὺς εἰς ἰατρὸν ἐρχομένους. 3.794
Τοὺς λαμπρύνοις ἐν ταῦθα ἀνίπτεται. 3.347
Τοὺς μέλλοντάς τι προλέγειν αἰσχύνεσθαι. 2.799
Τοὺς προσιόντας τῷ θείῳ κηρύγματι. 2.765
Τοὺς τῶν ἁγίων βίους. 7.839
Τοῦτο ἄπαν τὸ χωρίον. 3.429
Τοῦτο ἐστιν, ἀδελφοί μου, τὸ σημεῖον. 7.864
Τοῦτο ἐστὶ τὸ σημεῖον, ὅταν ἐμπροσθεν αἰτοῦσι. 2.539
Τοῦτο καὶ Ἰωάννης φησίν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν. 2.424
Τούτων τῶν ψυχρῶν καὶ ῥήματα. 1.854
Τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου. 5.410
Τῷ μὲν νόμῳ τῆς ἐκκλησίας. 5.486
Τῶν αἱρετικῶν, ἀγαπητοί. 7.928
Τῶν δαιμόνων τὴν τότε. 2.649
Τῶν δένδρων ὅσα μὲν αὐτοφυτευθέντα. 5.807
Τῶν δένδρων ὅσα περ αὐ φυτευθέντα. 4.533
Τῶν μὲν ἄλλων ψαλμῶν. 1.781
Τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων. 2.612
Τῶν Παύλου σωζόντων δόκιμος. 4.381
Τῶν παραγγελμάτων τὰ μὲν διδασκαλίας. 4.298
Τῶν περὶ τὸν Ἐιρηναῖον. 6.604
Τῶν τειχῶν τῶν ἁγίων, καὶ τῆς καμίνου. 6.490
Τῶν δὲ ἀποστόλων μαθητῶν εἷς καὶ ὁ Τιμοθ. 4.249

Ὑμεῖς μὲν ἡμᾶς ἐθαυμάζετε πρὸ τοῦ. 1.609
Ὑμεῖς μὲν ἴσως νομίζετε. 5.15
Ὑμεῖς μὲν πρὸ τοῦ ἐπτηνέσατε. 5.83
Ὑμνεῖν μὲν ἔοικε ὁ ψαλμός. 1.952
Ὑπὲρ οἰκέτου πρὸς δεσπότην. 4.413

Φαγωμὲν καὶ πίωμεν. 6.879
Φαιδρὰ σήμερον ἡμῖν ἡ πανήγυρις. 6. 824
Φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτή. 5.970
Φαιδρόν μοι δοκεῖ τῆς ἐκκλησίας. 7.426
Φασί τινες ἐκ μύρμηκος καὶ λέοντος. *Vide notas in* νοθευόμ.
Φέρε δὴ καὶ σήμερον, ἵνα μὴ πολλῆς πρὸς θυμίας. 1.45
Φέρε δὴ καὶ σήμερον τοῦ περὶ καπνοῦ ξέως. *Vide notas in* νοθευόμενα.
Φέρε δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων κρότων. 6.854
Φέρε δὴ λοιπὸν καὶ τὸν πιστόν. 6.184
Φέρε δὴ περὶ τῆς τῶν διαγγελιστῶν. 5.740
Φέρε δὴ σήμερον, πληρώσωμεν. 1.71
Φέρε δὴ σήμερον πρὸς τοὺς ἀπίστους. 6.395
Φέρει μὲν ἐν θαλάσσῃ πολὺ τὸ θάρσος. 4.343
Φέρε καὶ ἡμεῖς ἀφώμεθα. 5.956
Φέρε δὲ σήμερον, ἀγαπητοὶ, τὴν ἀκηλιθίαν. 1.374
Φέρε καὶ σήμερον, εἰ βούλεσθε, τὴν ἀκηλεθίαν. 1.464
Φέρε δὲ σήμερον, εἰ δοκεῖ, τὰ ἑξῆς τῶν ῥητῶν. 1.412
Φέρε καὶ σήμερον ἐκ τοῦ μακαρίου. 1.24
Φέρε καὶ σήμερον τὸ τέλος ὑποθώμεθ. 1.507

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Φέρε πάλιν τῆς ἀκηλιθίας. 1.135
Φέρε πάλιν τῆς ἐπαγγελίας. 7.628
Φέρε πάλιν τῷ βαπτιστῇ. 5.752
Φέρε σήμερον μάλιστα τῶν πρότερον. 6.943
Φέρε δὴ λεύκανε τὴν ἐσθῆτα τῆς ἀπάτης. 1.323
Φέρε τήμερον τοῖς κτὶ ⓜ Ὀζίου. 5.151
Φέρε τοίνυν σήμερον, ἀγαπητοί, καθὼς. 7.374
Φησὶν ἡ θεία γραφή. 7.520
Φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος. 7.225
Φιλάνθρωπος ὢν ὁ Θεός. 2.593
Φιλῶ μὲν τὴν νηστείαν, ὅτι μήτηρ. 5.19
Φεύγων ὁ θάνατος, ἡ φόβου γέμον. 2.901

Χαίρει μὲν βουκόλος. 6.658
Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. 5.592
Χαίρω ἐφ' ὑφεκινόμην, ὁρῶν. 1.1
Χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. 6.525
Χαίρω ὁρῶν ὑμᾶς στοιχοῦντας. 1.366
Χαίρω στοιχοῦντας ὑμᾶς ὁρῶν. 5.134
Χαλεπόν, ἀγαπητοί, χαλεπόν. 2.850
Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος ἐν τῇ τοῦ μεγάλου ἀστῆ. 5.747
Χθὲς ἡμῖν ὁ λόγος περὶ τοῦ ἀκαθαρσίου. 5.659
Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι. 6.729
Χθὲς μὲν, ἀδελφοὶ, περὶ τῆς παρθενίας. 5.940
Χορεύουσι τῆς δυσσεβείας. 6.979

Ψυχῆς πάθον ἐγείρει. 7.594

Ὅμοιόν ἐστι ἡ ζωὴ ἡμῶν. *Vide Notas in voc.*
Ὧν ὁ Θεὸς ἡ χιλιὰς, καὶ ἡ δόξα. 2.744
Ὦ πόση δυνάμεως τῆς ἡμετ. 5.910
Ὡς ἀφ' ὑψηλοῦ τοῦ χρόνου πρὸς ὑμᾶς. 5.299
Ὡς ἐκ μακρᾶς ἀποδημίας. 5.196
Ὥσπερ εἰς σκεῦος ἀκάθαρτον. 3.838
Ὥσπερ ἐκ λινοῦ στυππίου ἡμάτος. 2.535
Ὥσπερ ἐν γραπτοπέδῳ. 6.896
Ὥσπερ ἡ φαεσφόρος σελήνη. 7.272
Ὥσπερ ἡ φαεσφόρος σελήνη. 7.414
Ὥσπερ κοινός τις ἐστὶ πατήρ. 4.272
Ὥσπερ ὁ ἡλιακὸς ἐστὶ πόλος *Vide notas in voc.*
Ὥσπερ ⓐ τῆς πίστεως ἐγήμνοι. 4.293
Ὥσπερ ⓐ τοῦ ἡδίστους καρπούς. 7.316
Ὥσπερ ὁ πλοῦτος τοῦ οὐ πρόσεχοντας. 2.833
Ὥσπερ ὁ τῇ ποικιλίᾳ. 7.431
Ὥσπερ πατὴρ φιλότεκνος. 7.280
Ὥσπερ τις ἀνὴρ φιλέρημος. 7.549
Ὥσπερ ὅ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. 2.923
Ὥσπερ τοῖς ἀπείροσιν ὄφελος. 6.790
Ὥσπερ τῶν ἀπειρόντων ὄφελος οὐδὲν, ὅταν πρὸς τὴν ὁδὸν. 5.8
Ὡς παθητὸς καὶ ἐπέρατος. 6.851
Ὡς οὐκ ἀνὴρ μόνον, ἀλλὰ γυνή. 3.877
Ὡς πορφυρᾶ τῆς πνευματικῆς. 6.830
Ὡς φαιδρὰ καὶ πρόσχαρής. 5.633
Ὢ τῆς δυσσεβείας τῆς Ἰουδαϊκῆς. 2.773

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

INITIA EPISTOLARVM CHRYSOSTOMI
ordine Alphabetico.

Ἀλλὰ δὲ τοῦτό σοι λελύσθω. Pag. 89. Tom. 7. Ολυμπιάδι.

Ἄλλοι μὲν σὲ. 113. Ανθεμίῳ.

Ἄλλοι δὲ τῇ θαυμαστότητι. 125. Γεμέλλῳ.

Ἄλλος μὲν οὔπω. 188. Πολυβίῳ.

Ἀμφότερα τῆς ἀφάτου. 98. Ολυμπιάδι.

Ἀνεπνεύσαμεν. 185. Παιανίῳ.

Ἀπηλλάγημεν. 150. Θεοδώρῳ.

Ἀπ' αὐτῶν δυνάσαι. 82. Ολυμπιάδι.

Ἀπῳκίσθημεν. 159. Ἰωάννῃ τῷ Ἱεροσολ. ἐπισκ.

Ἀρκοῦσαν. 176. Μαρκιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.

Αὐτὴ μὲν. 121. Βασιλείᾳ.

Αὐτὸς μὲν ἔδεισας. 108. Αλυπίῳ.

Αὐτὸς μὲν εἰς τὸ. 152. Θεοδώρῳ.

Αὐτὸς μὲν ἔφης. 152. Θεοδώρῳ.

Αὐτὸς μὲν, Κύριέ μου πρεσβῦτα. 145. Θεοδότῳ.

Αὐτὸς μὲν συγγνώμης ἄξιος. 142. Ησυχίῳ.

Ἀφικόμην. 200. Φαυστίνῳ.

Βάσκε, ἥλικον ὄντα γυναῖα καὶ νεανικήν. 123. Γεμέλλῳ.

Βάσκε, ἥλικον ὄντα γυναῖα ψυχή. 117. Αὐρηλίῳ Επισκέπτῳ Καρθαγένης.

Βοᾷ μὲν ἀσυζυγίας. 134. Επισκόποις.

Γλώττῃ μὲν ὀλιγάκις. 129. Ελπιδίῳ.

Γεγόναμεν ὀλιγάκις. 151. Θεοδώρᾳ.

Δεσμωτήριον οἰκῶν. 137. Επισκόποις τοῖς ἐν φυλακῇ.

Ἑβδομήκοντα σχεδόν. 122. Βρύσωνι.

Ἐβουλόμην μὲν ὑμᾶς. 176. Μακιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.

Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς καὶ σφόδρα. 182. Νικολάῳ.

Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς παρηγορούμενος. 118. Αφρονίῳ.

Ἐβουλόμην μὲν συνεχέστερον. 192. Ραφίνῳ.

Ἐγνων καὶ περὶ τῶν γραμμάτων. 178. Τοῖς μονάζουσι Γότθοις.

Ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην συνεχ. 109. Αλυπίῳ.

Ἐγὼ μὲν ἐβουλόμην ὑμᾶς. 195. Ρωμύλῳ καὶ Βύζῳ.

Ἐγὼ μὲν ἐπεθύμουν καὶ γράμμ. 132. Εορτίῳ.

Ἐγὼ μὲν ἐπεθύμουν καὶ μὴ γράψας. 143. Ησυχίῳ.

Ἐγὼ μὲν καὶ συγγενέσθαι. 112. Ανατολίῳ.

Ἐγὼ μέν σε καὶ ἰδεῖν. 142. Ησυχίῳ.

Ἐγὼ μέν σε τῆ βουλήσει. 160. Κομιτιάτῳ.

Ἐγὼ μὲν σφόδρα ἐπεθύμουν. 202. Χαλκιδίᾳ.

Ἐγώ σε τιμῶ ἀγαπῶ. 186. Πενταδίᾳ.

Ἐγώ σε τιμῶ βούλεσθαι. 196. Σεβήρᾳ.

Εἰδὼς μὲν τὴν ὑμετέραν βούλησιν. 113. πρὸς Ἀντιοχέα.

Εἰδὼς ἀμέλειαν δυστυχεῖαν (al. πρυτέραν) 110. Ἀμπρεβύκλᾳ.

Ἐθαυμάσαμεν ὑμᾶς. 136. Επισκόποις ἀπὸ Δύσεως.

Ἐθαύμασα πῶς ὅπου σφόδρα. 172. Κωνσταντίῳ.

Ἐθαύμασα πῶς πρὸ ἑτέρων. 152. Θεοδώρῳ

Ἐθαύμασας πῶς εἰ. 201. Φιλίππῳ.

Εἰ γὰρ καὶ δεσμωτήριον οἰκοῦντι. Επισκόποις ἐν τῇ Φυλακῇ. to. 8. p 421. l. 31.

Εἰ καὶ αὐτὸς ἡμῖν. 173. Μάγνῳ. ἄλ. Μάνῳ.

Εἰ καὶ μὴ συνεχῶς. 200. Υμηττίῳ.

Εἰ δὲ πολλῷ διειργόμεθα τῷ τῆς ὁδοῦ διαστήματι. 197. Συμεωνί.

Εἰ καὶ πολλῷ διειργόμεθα τῷ τῆς ὁδοῦ μήκει. 142. Ησυχίῳ.

Εἰ δὲ πολλῷ διοικίσμεθα τῷ μέσῳ. 191. Πεδίῳ.

Εἰ καὶ πολλῷ τῷ μέσῳ. 173. Λυκίῳ.

Εἰ καὶ πολλῷ χρόνον. 183. Ουρβικίῳ.

Εἰ δὲ πολὺς μεταξύ. 105. Αγαπητῷ.

Εἰ καὶ τῆς κατ' ὄψιν. 120. Βασιλείᾳ.

Εἰ καὶ τῷ σώματι κεχωρίσμεθά σου, τῆς βουλήσεως. 140. Εὐηθίῳ.

Εἰ καὶ τῷ σώματι κεχωρίσμεθά σου τῆς κοσμιότητος (al. πιότητος) 196. Σεβασιανῷ.

Εἰ καὶ χαλεπὸς ὁ χειμών. 150. Θεοδώρῳ.

Εἰ μὲν οἷόν τε ἦν. 149. Θεοδότῳ.

Εἰ μὴ σφόδρα τιμῶν γνησίαν. 196. Σεβηρίνῃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ Ρωμίλῃ.
Εἰς μέν τ' σωσσίθν. 201. Φιρμίῳ. ἀλ. Φιρμίνῳ.
Εἰ σαφῶς ἤδεις. 161. Καρτερίᾳ.
Εἰς μθν αὐτό. 175. Μαρκελλίνῳ.
Ελύσατέ ἡμῖν ὃ αἴνιγμα. 177. Μαρκιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.
Εμοὶ μθν πρεσβεύδασον. 117. Ασυγκριτίᾳ.
Επεπάθη γάρ. 80. Ολυμπιάδι.
Επὶ μθν τῶν ἔξωθεν. 159. Ιταλικῇ.
Ερημον μθν ἡ Κυκυσὸς χωρ. 128. Διογθνει.
Ερημον μθν οἰκεῖσθαι. 124. Γεμέλλῳ.
Ερημότατον μθν χωρίον. 162. Καρπείῳ.
Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ πολλῷ. 126. Δομνίνῳ.

Ηλθεν εἰς ἡμᾶς. 192. Ρυφίνῳ.
Ημῖς ἐν τῇ πόρρω. 110. Αλφίῳ.
Ημῖς ὑπομθνομθν. 141. Ησυχίῳ.
Ημῖς, κἂν αὐτὴ ασθνιάκις. 106. Αδολίᾳ.
Ημῖς κἂν πρὸς αὐτάς. 141. Ευλογίῳ.
Ημῖς μθν ἐβουλόμθα. 129. Ελπιδίῳ.
Ημῖς μθν' ἐποθοῦμθν. 133. Επισκόποις.
Ημῖς μθν καίτοι. 196. Σεβήρῳ.
Ημῖς μθν σοι τῷ πρεσβύτῃ. 198. Τιμοθέῳ.
Ημῖς ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων. 131. Ελπιδίῳ.
Ημῖς σε τ' ἀγάπης ὠθοθμεν. 108. Αετίῳ.
Ημῖς τῇ μθν ἀγάπῃ. 194. Ρωμθλῷ.
Η μθν σωσσία. 167. Κυθηρείῳ.
Η μθν' ὑποβολή. 180. Μωϋσῇ.
Ηὔχει μθν ὁ. 56. Ολυμπιάδι.
Ηχησε. 204. Χρωματίῳ.

Καὶ ἐμπεσόθεν ἐπέσαλκα. 117. Ασυγκριτίᾳ.
Καὶ ἐμπεσόθεν μθν' ἐξεπλησθόμθα. 134. Επισκόποις ἀπὸ δύσεως.
Καὶ ἐν τούτῳ ἐθαύμασα. 209. Κωνσταντίῳ.
Καὶ ἤδη ἐπεσάλκαμθν. 179. Μυσωνίῳ.
Καὶ ἤδη μὲν ἐπέσαλκα. 125. Γεροντίῳ.
Καὶ ἡ καταλαβοῦσα. 132. Επισκόποις.
Καὶ ἰωΐκα. 174. Μαρι. al. Μαρίῳ.
Καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ. 132. Επισκόποις.
Κἂν ἐλάττως δέχωμαι. 140. Ευθαλίᾳ.
Κἂν πολλάκις. 160. Καρτερίᾳ.
Καὶ πρὸς τὴν γραμμ. 154. Ιννοκεντίῳ.
Καὶ τὰ ἔμπροσθεν. 136. Επισκόποις ἀπὸ δύσεως.
Καὶ τὰ σώματα. 67. Ολυμπιάδι.
Καὶ τούτῃ σε τῇ ἀγάπην. 107. Αδολίᾳ.
Καὶ ὃ γράψαι. 165. Κάστῳ, ἐν τοῖς ἑξ.
Καὶ τὸ πεμφαι. 128. Δόμνῳ.
Καὶ τοῦτο σὸν, ἐν τῆς μεγάλης. 195. Ρωμανῷ.
Καὶ τοῦτο σὸν, τοῦτο ὑπόφοντος. 130. Ελπιδίῳ.
Καὶ τοῦτό σε τὸ θερμοῦ. 145. Θεοδότῳ.
Καὶ τοῦτο τῆς ἀγάπης. 161. Καρτερίᾳ.
Καὶ τοῦτο τῆς γνησίας σε ἐν θερμῆς. 181. Νικολάῳ.
Καὶ τοῦτο τῆς σῆς εὐφυείας. 153. Θεοφίλῳ.

Μακάριοι οἱ τεσσαρακάριοι, ἐν πολλάκις. 138. Επισκόπ. ἀπὸ δύσεως.
Μακάριοι ἐν τῷ δεσμῷ. 137. Επισκόποις ἐν φυλακῇ.
Μακάριοι τὸ δεσμωτηρίου. 138. τοῖς αὐτοῖς.
Μακάριος εἶ. 178. Μαρκιανῷ. ἀλλ. Μαρκίῳ.
Μακάριος ἐν τεσσαρακάριος. 109. Αλφίῳ.
Μακρὰν ἐσήγησας. 187. Πενταδίᾳ.
Μακρὰν μὲ ἐσηγήσαμθν. 175. Μαρκελλίνῳ.
Μακρῷ μθν διῴκισμαι. 111. Αμπρεβύκλῃ.
Μάλιστα μὲν δὲ μὴ γράψ. 208. Κωνσταντίῳ.
Μετὰ δ γράψαι τὸν πρεσβύταν. 127. Διομθνει.
Μηδὲν ὑμᾶς λυπείτω. 141. Εὐθυμίῳ.
Μηδὲν ὑμᾶς ταρασσέτω. 204. Χαλκιδίᾳ καὶ Ασυγκριτίᾳ.
Μὴ κάμνε ζητῶν ἀπολογίαν τῆς μακ. 139. Ερκουλίῳ.
Μὴ κάμνε ζητῶν ἀπολογίθν δ' ταχέως. 146 Θεοδώρῳ.
Μήτε ἀθυμῆ. 174. Μάλχῳ.
Μόλις ποτὲ ἀνεπνεύσ. 91. Ολυμπιάδι.

Ο δεκάτης μου σώπαι. 168. Κυριακῷ.
Ο Θεός σοι τ' μισθὸν ἐν σοὶ τῷ. 203. Χαλκιδίᾳ. (Αλφίῳ.
Ο Θεός σοι Ⓜ μισθὸν ἐν σὲ τῷ πρ. 110.
Οἶδα δὲ αὐτός. 144. Θεοδότῳ.
Οἶδα μθν ὅτι σοβεῖν. 116. Αστέλλῳ.

Οἶδα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οἶδα μὲ ἐπὶ σταυροῦ ὢν 197. Σταυρίῳ.
Οἶδα ὅτι σὺ πολλὴ θλίψει. 116. Ἀσυγκριτίᾳ.
Οἶδα ὅτι ὀλιγάκις. 129. Ἐλπιδίῳ.
Οἶδα ὅτι σφόδρα. 202. Χαλκιδίᾳ καὶ Ἀσυγκριτίᾳ.
Οἶδας καὶ αὐδᾶς, κἂν εἰ μὴ. 200. Υπατίῳ.
Οἶδά σε τὴν ἀγάπην, οἶδά σε τὸ φίλτρον. 114. Ἀρσακίῳ. (Ἀγαπητῷ.
Οἶδά σε τὴν ἀγάπην τὴν γνησίαν. 104.
Οἶδά σε τῆς ἀγάπης τὸ ἐρρῶσθαι ὀλίγα. 193. Ῥουφίνῳ.
Οἶδά σε τὴν φιλότιμον. 120. Βαλεντίνῳ.
Οἶδά σε τῆς ἀγάπης. 189. Πορφυρίῳ.
Οἶδά σε τὸ φιλόπονον. 186. Πελαγίῳ.
Οἶδα τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχεις. 201. Χαλκιδίᾳ.
Οἶδα τὴν ἀγάπην ὑμῶν. 117. Ἀσυγκριτίᾳ.
Οἱ κυβερνῆται. 190. Πρεσβυτέροις καὶ μονάζουσιν ἐν Φοινίκῃ.
Οἶμαι καὶ μηδὲ γράμμα. 179. Μωυσῆ ἐπ.
Οἶδα καὶ αὐτός. 194. Ρωμανῷ.
Οἶδα τὴν ἀγάπην. 108. Αλεξανδρίᾳ.
Ολίγα μὲν σοι συνεγνώσθαι αὐτόθι. 192. Περγαμίῳ. (Ελλαδίῳ.
Ολίγα μὲν σοι συνεγνώσθαι, πολλὰ δέ. 128.
Ο ὕπνος θερμὸς ἦν μὲν ἐραστής. 108. Αχαΐᾳ.
Ο συμβαίνει. 166. Κάσσῳ, καὶ τοῖς ἑξῆς.
Οσῳ τὰ τῶν πειρασμῶν. 90. Ολυμπιάδι.
Οσῳ χαλεπώτερον. 159. Ιουλιανῷ.
Οταν σύνοψις 184. Παυλίνῳ.
Οταν σύνοψιν ποιήσωμαι. 135. Επισκόποις ἀπὸ δύσεως.
Οταν σύνοψιν τῶν πόνων. 174. Μαξίμῳ
Οταν ἴδω δήμους. 89. Ολυμπιάδι.
Οτι μὲν ἡμᾶς ἀγαπᾷς. 123. Γαδιείνῳ.
Οτι μὲν ἡμᾶς ἀπέλιπον. 164. Κάσσῳ. &c.
Οτι μὲν ἠρρώστησας. 105. Αβδολίᾳ.
Οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶ. 148. Θεοδότῳ.
Οὐδὲν ἀνάξιον. 103. Ολυμπιάδι.
Οὐδὲν ἡμᾶς ἔλαθε. 123. Γαυδεντίῳ.
Οὐδὲν κοινόν. 198. Συμμαχίῳ.
Οὐδὲν ὑμῖν ἀπολογίας. 203. Χαλκιδίᾳ καὶ Ἀσυγκριτίᾳ.
Οὐ λιμπάνομαι. 133. Επισκόποις.
Οὐθαυμάζω. 163. Κάσσῳ, καὶ τοῖς ἑξῆς.
Οὐκ ἤμην ἀργός. 88. Ολυμπιάδι.
Οὐκοῦν ὅπῃ 153 Θεοφίλῳ.
Οὐ μέλει τῆς Ἀρμενίων. 194. Ρωμανῷ.
Οὐ μικρὰν εἴχομεν παραμυθίαν. 147. Θεοδότῳ. (Ἀπὸ δύσεως.
Οὐ μικρὰν ἔχομεν παραμ. 135. Επισκόποις
Οὐ μικρὰν καὶ ὑμῖν. 134. Επισκόποις ἀπὸ δύσεως.
Οὐ παύσομαι παρακαλῶν. 199. Υπατίῳ.
Οὐ παυσόμεθα σε. 200. Υμηττῷ.
Οὐχ ὡς ἔτυχεν ἤλγησα ἀκούσας. 195. Σαλουσίῳ.
Οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἠλγήσαμεν. 203. Χαλκιδίᾳ.
Οὐχὶ μὲν βραδέως 112. Ανατολίῳ.
Οὐχὶ μὲν καὶ βραδέως. 114. Αντιοχίῳ.

Πολλάκις μὲ ἐπεσκάλ. 170. Αβδολίᾳ
Πολλὰς ἔχω χάριτας. 131. Ελπιδίῳ.
Πολλά σοι τὰ ἀγαθὰ γένοιτο. 147. Θεοδότῳ.
Πολλὴ μὲν ὑμῶν. 114. Αντιοχίῳ.
Πολλῆς σπουδῆς. 116. Ἀρτεμισώρῳ.
Πολλῶν ἀν' ἑκάστην μέλλω. 127. Διογένει.
Πολλοῖς καὶ συνεχῶς. 104. Ἀγαπητῷ.
Πολλοῦ τὸν μέλιτος. 143. Θεοδοσίῳ.
Πολλὰ ὑπὲρ μεμνήμεθα. 191. Πρεσβυτέροις Ρωμαϊκοῖς.
Πολὺ τῆς ὁδοῦ τὸ μέσον. 160. Καμηλιδιάνῳ.
Πόρρω μὲν σύ. 179. Μωυσῆ.
Ποτὲ γὰρ ὀπλαθ. 113. Αντιόχῳ.
Παύσαι κατηγορῶν. 147. Θεοδότῳ.
Πῶς ἀλαθέμπεσαφῶς. 208. Κωνσταντίῳ.

Ραγδαῖοι. 164. Κάσσῳ, καὶ τοῖς ἑξῆς.

Σὺ δέ μοι πρόσεσχες. 97. Ολυμπιάδι.
Σιωπᾷ μὲν ἡμᾶς. 206. Κωνσταντίῳ.
Σφόδρα γνησίας καὶ. 140. Εὐθαλίᾳ.
Σφόδρα ἤλγησα ἀκούσας 154. Θεοφίλῳ.
Σφόδρα ἠλγήσαμεν. 182. Ονησικρατίᾳ.
Σφόδρα ἡμᾶς. 181. Νικολάῳ.
Σφόδρα με ἀνεπείρασας. 183. Παμμαχίῳ.

Τὰ κύματα τῆς πίστεως. 111. Αμπρυσύκλῃ.

Τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τὰ μὲ ἄλλα πρώτα. 109. Τραυλιζομένῳ. ἄλλ. Τραγωλλίνῳ.
Τεῦτα δὲ ἐκπαί; 171. Κυριακῷ.
Ταχέως ἡμῶν. 144. Θεοδότῳ.
Τῇ γλωττῇ. 165. Κάστῳ, καὶ τὰ ἑξῆς.
Τιὼ δυσρείδῃ ὑμῶν. 121. Βενερείῳ.
Τιὼ ἀῤῥωστίαν ΣΦΦ. 90. Ολυμπιάδι.
Τιὼ κάμινον τῆς ἀθυμίας. 115. Αρσενίῳ.
Τῆς μὲ πόλεως. 173. Λεοντίῳ.
Τῆς σφοδρότητος. 99. Ολυμπιάδι.
Τῇ τετάρτῃ τῦ πρωΐμυ. 171. Κωνσταντίῳ.
Τί θρίωξς; πίκρωσ. 92. Ολυμπιάδι.
Τί λέγῃς; πάλιν ὄπισθ. 106. Αδολίᾳ.
Τί περίεργη. 180. Ναμφίᾳ.
Τί τῦτο; αὐτόθι μὴν ὀντ. 122. Βρύσωνι.
Τί τῦτο; εἰδώς. 120. Βαλεντίνῳ.
Τί τῦτο; ἵνα μὴ μὲ ἀδείας. 115. Αρματίῳ.
Τί τῦτο; ὁ θερμός. 167. Κλαυδιανῷ.
Τί τῦτο; ὅτε ἡ τοσαύτη καὶ τηλ. 124. Γεμέλλῳ.
Τί τῦτο; ὁ τοσαῦτα. 121. Βάσσῳ.
Τί τῦτο; ὕτως ἡμῶν ἐρῶντες. 177. Μαρκιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.
Τί τῦτο; ὕτως ἡμῶν σφόδρα. 143. Ησυχίῳ.
Τί φῄς; αἰ συνεχῶς. 161. Καρπείᾳ.
Τί φῄς; οὐκ ἔφησα. 84. Ολυμπιάδι.
Τί φῄς; πλείονα. 149. Θεοδότῳ.
Τὸ γνήσιόν σου. 126. Διοσκόρει.
Τοῖς μὲ ἄλλοις. 175. Μαριανῷ.
Τὸ μὴ σθένος. 105. Αδολίᾳ.
Τὸ μὴ σῶμα. 158. Ιννοκεντίῳ.
Τὸ κύριόν μυ ἥμισυ τατον. 198. Τραγυλλίνῳ.
Τοῦ μὲ ἐδάφους. 189. Πολυβίῳ.
Τοῦτο ἐκ μῖν τῆς μακρᾶς. 177. Μαρκιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.
Τοῦτο μήτηρ φιλόστοργος. 205. Κωνσταντίᾳ.
Τοῦτο πατήρ. 145. Θεοδότῳ.
Τελίτλιω Ρωτίλιω πέμπτω. 119. Βαλεντίνῳ.
Τῷ μὴ τόπῳ. 144. Θεοδοσίῳ.
Τῶν μὲ στεφάνων. 188. Πενταδίᾳ.

Υμεῖς μὲ τῶν Ισαύρων. 148. Θεοδότῳ.
Υπὲρ μὴ τῦ. 185. Παλλαδίῳ.

Φερε δὴ ἀπομπλήσω. 51. Ολυμπιάδι.
Φέρε δὴ ἀπομπλήσω. 168. Κυριακῷ.
Φέρει μὴ τι πλέον. 118. Αφθονίῳ.

Χαλεπὰ τὰ γενόμενα. 184. Παμμαχίῳ.
Χαίειν ἴσμεν πολλήν. 136. Επισκόποις ἀπὸ δύσεως.

Ως καλὴν ὑμῶν ἡ ξυνωρίς. 176. Μαρκιανῷ καὶ Μαρκελλίνῳ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

NOTÆ IN TOMVM Primum.

QVando CHRYSOSTOMI *cognomen Iohanni nostro tribui cœptum, non est facile statuere. Symeon Metaphrastes, & post eum alij, id ei, dum Antiochiæ presbyter esset, impositum adstruunt, quod tamen neq; suo seculo, neq; etiam proximè sequenti obtinuisse videtur. Nam vt à synchronis ipsius exordiar,* [a] *Hieronymus in catalogo ecclesiasticorum scriptorum* Iohannem *simpliciter nominat Antiochenæ ecclesiæ presbyterum, & eum secutus* [b] *Gennadius in vita Seueriani Gabalorum episcopi,* episcopum Iohannem. [c] *Augustinus lib. 2. contra Iulianum Pelagianum,* Sanctum Iohannem Constantinopolitanum episcopum. *Nam de Libanio & Zosimo, quorum alter in epistola ad Chrysostomum scripta apud Isidorum Pelusiotam* Iohannem *nominat, alter* [d] *libro 5to* Iohannem Christianorum episcopum, *cùm alieni fuerint à fide nostra, minùs mirum videri debet. Sed neq; Theodoretus, neq; Socrates, aut Sozomenus, cum sexcentis in locis eius mentionem faciant, alio quàm* Iohannis *nomine insigniunt. Et, quod caput est,* [e] *Sozomenus ipse lib. 8. c. 10.* Chrysostomi *cognomen Antiocho Ptolemaidis episcopo Iohannis nostri in concionibus æmulo ac riuali, ipso etiammum viuente* Iohanne, *tributum asserit: de nostro Iohanne omnino non taciturus tam opportunâ oblatâ occasione, si vel Iohanne viuente, vel se scribente, cognomen illud obtinuisset. quum & Theodoretus in quinq; illis Orationibus à se in laudem Chrysostomi nostri scriptis, quarum extant non nisi fragmenta quædam apud Photium, Bibliothecæ suæ cap. 273. pag. 827. edit. August. non aliud agnoscit nomen; neq; adeò Iohannis nostri discipulus & admirator summus Isidorus Pelusiota: vt non nisi post aliquot ab ipsius ætate secula* Chrysostomi *cognomen, tantopere postea celebratum, de nostro Iohanne eualuisse videatur. Atq; hæc de re non magni momenti nimis fortasse multa.*

[a] Tom. 1. col. 382. edit. Paris. 1579.
[b] Tom. 1. Hier. col. 390.
[c] Tom. 7. p. 381.
[d] Pag. 799. edit. Franc. 1590.
[e] ἀλλ' ὁ μὲν (Ἀντιοχος ὁ Πτολεμαΐδος) ἐυκλεὴς καὶ ἐυήχοις ἐλεγεν, ὡς καὶ Χρυσοστομος ἡμεῖς τινὲς ὀνομα ἦσαν.

IN GENESIN.

HAnc homiliarum Chrysostomi in Genesin editionem, Lector, ex quinq; manuscriptis Oxonienſibus concinnauimus: quorum duos nobis suppeditauit Bibliotheca collegij Noui, alterum integrum homiliarum 67. alterum 30. tantùm priores complectentem. tertium nobis exhibuit Bibliotheca collegij Magdalenensis 37 homiliarũ posteriorum. Quartum & quintum 30 tantùm priores continentes non ita pridem Constantinopoli aductos, vnum ante annos ferè quadraginta scriptum, alterum antiquum & omnium emendatissimum, cui vni plurà ferimus accepta, quàm cæteris omnibus, debemus clarissimo viro THOMÆ BODLEIO, qui vetustate, & temporum an hominum iniuriâ collapsam Vniuersitatis

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Bibliothecam immenſis ſumptibus, conquiſitis vndique præter omnes omnium generum codices excuſos, manuſcriptis, quantum in hoc ſpicilegio licuit, compluribus vetuſtis optimæ notæ, inſtaurauit. Præter hos quinque acceſſit demum, excuſo libro, ſextus doctiſſimi Craſhauij noſtri (quem Cr. ſignamus) triginta priores manu ſatis antiqua ſcriptas complectens: ex quo etiam pauca delibauimus. Aditum eſt etiam in locis difficilioribus ad libros Regios Lutetiæ. Lectiones probabiliores recepimus ferè in contextum, minùs probabiles in marginem, quantum quidem locus capere potuit, coniecimus, falſis & apertè mendoſis repudiatis. Neq; neceſſe putauimus ſigillatim annotare quid quiſq; codex attulerit, quod pleriq; viri docti & diligentes fecerunt: ſatis eſt ex his teſcire hanc editionem eſſe adornatam, neq; indultum eſſe coniecturis, niſi tantùm in margine, idq; rariſſimè, quod quando fiat, adſcripto in ora libri, ἴσως, indicatur. Symbolas etiam ſiquas amici contulerunt, ſuis quæq; locis referentur. De numero homiliarum in Geneſin ferè conuenit. Omnes enim manuſcripti in Gallia, Germania, & Italia ſexaginta ſeptem nobis exhibent, præter duos Cæſareos Viennæ, Numero 13. & 18. qui omittunt hanc primam, vt quæ nihil ὑποθηκαικὸν contineat, atque ita ſex & ſexaginta non amplius erunt. Photius Bibliothecæ cap. 172. non plures agnoſcit vnâ & ſexaginta, & quæ in codicibus noſtris eſt tricelima tertia, ipſe viceſimam octauam numerat, vt neceſſe ſit vel aliam operis diſtributionem eſſe ſecutum, quod mihi non fit veriſimile, vel in libros inciditſſe minùs perfectos. De loco & tempore aſſentior Photij coniecturis, habitas eſſe Conſtantinopoli (quod vel phraſis ipſa indicat, vt ipſe loquitur, δεῖ τὸ παπαινόμενον ἀπευνεχθῆναι, vt ſunt pleraq; omnia eius ſcripta Conſtantinopolitana Antiochenis minùs accurata) & autor ἀδιάνυστος vitæ Chryſoſtomi cap. 36. hunc librum in Geneſin ponit inter excepta ὑπὸ πεχυρέφων, & annis epiſcopatus ſui ſecundo & quarto, hoc eſt, annis Chriſti 399. & 401. Porrò & hoc ſciendum eſt, primam hanc εἰς τὸν εἴσοδον τῆς πανσεβάκοσῆς paſſim in Bibliothecis inter ſingulares reperiri: quod ideò monendum duximus, nequis in eam incidens à reliquo ſegregatam corpore, aliquid ſe noui reperiſſe arbitretur. Poſtremò, ὁμιλίαι inſcribantur, vt vult Photius, an λόγοι, nihil intereſt, cùm & λόγος rectè dicatur de concione ad populum habita, & ita eſſe cùm in ſuis codicibus teſtetur ipſe Photius, tùm nos ferè in noſtris deprehenderimus.

Hom. 1.

Pag. 1. 26. Plures libri habent, vt in margine, ὠιδεὶς φωνέσω συγγνώμ. *& ita legit Interpres.*

l. 29. ἐξηλύπησας *pro* αἰσχύνας *huic noſtro familiare, & Heſychio ſynonyma ſunt, quia quos alicuius rei pudet ſolent faciem obnubere. hom. 10. p. 58. 6. apparet magis eſſe aliquid* ἐξηλύπησάν *quàm* αἰσχύνθησαν. ὃ μόνον αἰσχύνθαι ὀφείλομεν, ἀλλὰ καὶ ἐξηλύπησθαι.

l. 30. ὑμῖν τῶν ἀγάπων ἀσαπόμενοι] ἀσαπόλοικον *verbis, non ſenſu, pro* ὑμᾶς ἀσαπόμενοι. *ſic pag. 4. 17.* ὑμετέραν ἀγάπην εἰδότες. *item hom. 39. p. 321. 40.* ἐθνῶν ὄν. *ſic & pag. 1030. 33.* σπαπίσας τείνοντες.

Pag. 2. 14. πασάδας] ἡ γαμικὴ πασάς. *Euſtath. p. 392. 11.*

l. 17. ἀδιδιηραλίᾳ] ΔΔ διπλοχαφικῶν *eſt. magis tamen doctis probari video, vt cum ſimplici δ. ſcribatur.*

l. 30. in cod. Cr. deeſt poſterius ὑπὸ.

l. 34. ante ὅταν *addit* ἢ *vir doctiſſimus* Andreas Dounæus *Græcarum literarum Profeſſor Regius in Vniuerſitate Cantabrigienſi, quod certè plenius eſt. Similis locus hom. 2. in Mat. p. 13. 20. & quidem ellipſis eſt, vt puto, bonis autoribus familiaris.*

l. 34. μεσονυκτίου] *cod. Cr.* μέσων νυκτῶν.

l. 40. prius αὖ *deleri cod. Cr.*

Pag. 3. 8. φαγῇ] φάγῃ *magis probat* A. Dounæus: *ſed codices conſentiunt, & editiones Græcæ bibliorum quas vidi.*

l. 24. ἐσπαπάλων] ἐσπρύφων. *Heſych. & Iacobus in epiſtola. cap. 5. 5. vtrunq; coniungit.*

Pag. 4. 27. ἐπιθυμῶ] immenſa cupiditate pene ad ſtuporē affici, inſanè deditos eſſe: *in bonam partem, frequens Chryſoſtomo (licèt frequentiùs in malam) ſic hom. in Gen. 23. p. 171. 16.* περὶς τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιθυμοῦντες, *& paſſim alibi.*

l. 28. λογιζόμενος] *hoc verbum à pluribus abeſt codicibus.*

Pag. 5. 16. τὰ ἀοιπαίνοντα ΔΔ] *in hoc loco reſtituendo ſecuti ſumus authoritatem manuſcript. Conſtantinop. contra cæteros omnes, & interpretem, qui conſtanter legunt* ΔΔ ἀφιπαίνοντα τὰ διωκικῶς μένοντα, *peruersâ omnino & perturbatâ orationis ſtructurâ: cui tamen ſimiles alias apud hunc noſtrum eſſe ſcias. Vide infra p. 252. 19. & hom. 12. in epiſtolam ad Coloſſ. Tom. 4. p. 159. l. 32.*

l. 24. εἰς τὴν κυρίαν ἡμέραν] *ſtatum & ſolennem diem ſancti paſchatis. ſic. hom. 11. p. 66. 22.* τὴν κυρίαν ἡμέραν *interpretatur* τὴν λαμπρὰν τῆς ἀγίας ἐυρτῆς.

Hom. 2.

Pag. 5. 39. ἐνδιαγλομένην] A. Dounæus *magis probat* παραγλομένων, & ἐχόντων. *ego ſine libris nihil muto.*

Pag. 6. 5. ἐπιθερωμένης] *Cr.* ἐπιεγομένης.

l. 10. poſt ἀγάπη *pone notam interrogationis.*

Pag. 7. 11. κατ' αὐτὴν] *Aſſentior propè* A. Dounæo *contra libros legenti* κατὰ τὸν αὐτῶν μέλλοντα συμβουλεύειν καιρόν. *Doctiſſ. Boiſſius retinet lectionem editam, ita vt poſt καιρὸν ſubintelligatur,* τῆς προφητείας: *vtrumuis ſtare poteſt.*

l. 21. σύφορα ἐλευθέραι] *ſic p. 2. 13.* κοσμίαν ἐλευθέραν. *ita enim ibi malo, quàm cum* καὶ *ante* ἐλευθέραν: *quia* ἐλευθέρα *ex eorum adiectiuorum eſt genere, quæ ſubſtantiuorum nonnunquam formam induunt. Boiſſius. Billius aliquoties in epiſtolis Chryſ.* ἐλευθέραν *vertit vxorem, neſcio quid ſecutus.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

secutus : non malè certè sensus ille huic loco conueniret.

l. 24. τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει *legendum censet A. Dounæus.*

l. 42. *pro* ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξ ἀρχῆς πλάσας, *doctissimus Boisius mauult,* ἐξ ἀρχῆς γὰρ πλάσας, *inductis cæteris.*

Pag. 8. 20. *post* διδάσκαλοι *deleatur comma.*

l. 36. Θεὸν] *in plerisque codicibus manusc. etiam Regijs Lutetiæ inueteraurat* ὃν *pro* Θεὸν, *errore inde vt opinor orto, quod* Θν *per compendium scriptum esset.*

l. 41. *post* ἔδει *videtur deesse* τοιοῦτό τι, *inquit ingeniosiss. Boisius.*

Pag. 9. 34. ἀδιαλείπτως] *Omnes quos inspeximus libri consentiunt, etiam Regij Lutetiæ. Grammaticæ quidem ratio postulat* μεμαθήκατε : *sed tot passim occurrunt in hoc politissimo scriptore in hoc quidem genere σολοικοφανῆ, vt nihil contra librorum consensum immouendum censeam. Sic in hoc ipso opere hom. 25. p. 194. 12.* πεθήπατες *pro* πεθήκατε. *& hom. 17. p. 114. 16.* βασάζουσα *pro* βασάζουσαν. *De hoc loco consultus Iohann. Raynoldus vir longè doctissimus, respondit, viros magnos τῷ ῥαιθύμῳ intentos emendatam verborum structuram sæpe negligere. Sic Paulum locutum Coloss. 3. 16.* ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς. *sic Ephes. 4. 2.* ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ.

Hom. 3.

Pag. 11. 8. *Boisius mauult,* αὐξήσεται *&* ἐπιδώσει.

l. 28. ἐφημερίοις] *fortè* εἰρηνομερίοις *inquit A. Dounæus. sed puto intelligi de ijs quæ consequenter in genesi à Moyse dicta sunt.*

l. 41. ὅ φησι] *Cr.* τοῦτ' ἔστι τὸ ἐφημέριον.

Pag. 12. 13. ἀλλ' οἱ] *Cr.* ἄλλοι.

l. 20. περιναῖς] *A. Dounæus mauult* περαναῖς. *sed libri consentiunt.*

l. 22. περισάρκαπαντα ἀνθρ. *Cod. Cr.*

Pag. 13. 2. ἀποκλέπτουσι] ἀποκλέπειν (*vt etiam* αὐτοσθαλιῶν *non semel apud Polybium*) *est,* ἀπεῖναι, *resistere. Sic infra p.* 149. 17. *ibid. cod. Cr.* σκότῳ.

l. 26. ἐγνωμονεῖ βουλομένοις] τοὺς ἀγνωμονεῖν βουλομένους *recte A. Dounæus etiam contra libros : licet altera lectio ferri posse videatur, vt regatur ab* ἱκανούς. *Boisius legendum putat,* τοῖς μὴ ἀγνωμονεῖν θέλουσι. *non male, si libri addicerent.*

l. 32. μίαν ἐμφαίνουσιν ὑπόμνησιν] Vnum (diem) signanter dixit. *Interpres. Boisius pro* ἐμφαίνουσι, *legendum putat* ἡμέραν.

l. 42. τοῖς ἐξ ἀνθρωπίνων λογισμῶν κινουμένοις] *sc.* ἀποδείξεσι, ζητήσεσιν, ἀπορήμασιν, argumentis deductis ex humanis rationibus. *sic alibi vtitur* τῷ κινεῖσθαι. *hom. 9. p. 52. 6.* ὅταν τότε κινηθέντων ἡμῶν. *i.* argumentorum quibus vsi sumus. *Cod. Cr. pro* λογισμῶν *hoc loco habet* λογισμοῖς.

Pag. 15. 7. αἰάζοντες] *Cr.* ἐνάγ.

l. 25. τυτέσσι ἐδοὶ] *glossema alicuius scioli, ad verbum* μεθοδεία.

Pag. 16. 19. ἑκατοστὴν] *Alludit ad vsitatissimum priscis temporibus, quod centesima dicebatur, quòd centum mensibus sortem æquaret.*

l. 21. *pro* ἡμῖν, *&* ἡμᾶς *bis lineâ sequente Cod. Cr.* ὑμῖν *&* ὑμᾶς.

l. 41. ἀνενεγκεῖν] *In pluribus manusc. est* ἀνενεγκεῖν δυνηθῶ, *ex quo A. Dounæus fecit* ἀνενεγκεῖν δυνηθῶσι, *quod* ἀνενεγκεῖν *non vsurpetur ferè nisi neutraliter, vt hâc eâdem hom. p.* 15. 12. *sed nos Constantinopolitanum optimum secuti expunximus* δυνηθῶ, *atq; ita erit* ἀνενεγκεῖν *actiuum, quod exemplis non caret : vide infrà homilia* 43. *pag.* 354. 11.

Hom. 4.

Pag. 18. 2. προσχίνεσθαι] *fortè* προσχύσασθαι *A. Dounæus.*

l. 18. *cod. Cr.* μεταχειρίζωμαι.

l. 20. ἐκεῖ] *hoc est, in futuro sæculo, vt* ἐνταῦθα *Chrysostomo præsens significat.*

Pag. 19. 28. φησι] *inquiet aliquis, vsitatissima sanctis patribus loquendi formula in obiectionibus.*

Pag. 20. 1. τὰ παρεισαμβάνοντα] quicquid in mentem subitò, temerè venerit, *eadem significatione, quæ* ἐκ τοῦ παρεισαμβάνειν λέγειν. *sic infra hom. 5. p.* 48. 27. *eodem sensu, quo* τὰ ὀπτάνοντα λέγειν, quicquid in buccam : *& homil.* 13. *p.* 81. 8.

l. 11. περιεπικῶς] pertinaciter addictus, *translatione ductâ ab ijs quæ liquefacta & affusa pertinaciter inhærent, neque divelli aut elui facile possunt.*

l. 13. περισάγματα] *doctiss. Casaubonus legit* περιξύματα *& quidem hæ duæ voces in mss. sæpe permutantur.*

l. 16. πληθωπικῶς] shamaijm.

l. 22. ἐκ αὖ παρέλειπε μὴ διδάξαι] *vel pleonasmus est* τὸ μὴ, *vel Atticismus.*

Pag. 22. 22. ῥυήσεται] *Cr.* ῥύσεται.

l. 24. *dele* τὸ *ante* ἀσφαλές.

l. 35. *In omnibus codicibus legitur* περιέθω, *sed rectum est sine dubio* περιέσθαι : *idem error est p.* 57.

l. 38. μέχρι τῆς ἑωθινῆς] *sic enim quadragesimam, hodieq; vt opinor, obseruant Græci. vide hom. 8. p.* 49. 35. *& in Matthæum p.* 349. 9. *Germanicæ editionis :* τεσσαρακοστὴν περιεκτικὴν ἐν ἑαυτῇ.

l. 43. *Boisius ex auctoritate Græcorum bibliorum delet* μου.

Pag. 23. 10. διαχειλίσθαι] *rectius & ex grammaticæ ratione* διαχεῖσθαι, *vti monuit A. Dounæus. sed hic siue lapsus, siue vsus adeò frequens in* χέω *& compositis, in hoc præsertim autore, vt non librarij tantùm culpæ esse videatur.*

l. 40. *Interpres & optimus lib. Constantinopol. hunc locum ita legunt.* ἀδιαλείπτως, μὴ ῥυώμεθα ἀπολαῦσαι, ἀλλὰ διαμείνωμεν ἢ ἐκεῖ τὸν λογισμὸν, καὶ πρόσιτον. *in editione dele comma post* ῥυώμεθα.

l. 42. *Liber Const. ita legit* τῇ πηγῇ ἀλλήλως ἡγώμεθα προσέχοντας ἑαυτοῖς μὴ ἀνέχεσθαι, *omissis mediis.*

Pag. 24. 5. ἔπειτα ἵνα ἄγχειν] *sc.* πως δύνωμαι ἑαυτὸν, *repetitum ex pag. præcedenti, lin.* 41.

l. 26. ἦς ῥύσιτο] *Mira est vbiq; in clausulis homili-*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

arum in codicibus manuſcriptis inconſtantia: ideóque non ſemel eas à ſcribæ potiùs, quàm ab autoris cerebro enatas putaui: vt non inſcitè mihi feciſſe videantur Veronenſis editionis Chryſoſtomi in epiſtolas Paulinas autores, qui cùm ventum eſt ad illa ſolennia verba, χάρις καὶ φιλανθρωπία, reliqua pro lectoris arbitrio explenda relinquunt.

Hom. 5.

Pag. 25. 3. ἀνάλωτος] *i.* ἀναφαίρετος. *privatiuum eſt ab* ἁλίσκω, *non poſitiuum ab* ἀνᾱλίσκω. *& ſic perpetuò apud Chryſoſtomum.*

l. 8. δεῖν τῆς ὑφελέσθαι *legendum cenſet A. Dounæus.*

Pag. 27. 18. ἀπαμφιάσας] ἀποδύσας, *Heſych.*

l. 26. *Boiſius delet* καὶ *ante* ἡ γῆ.

Pag. 28. 21. τῇ γῇ] *aptius* τῆς γῆς.

Pag. 29. 31. ἀνόητοι] *cod. Cr.* ἀνόητοι.

l. 39. φιλοτιμίας] *i.* τιμῆς, δωρεᾶς, δόξης.

Hom. 6.

Pag. 31. 26. ὑφ' ἓν] *i.* ἅμα, ὁμοῦ, ἀθρόως.

l. 32. *ante* εἰ μὴ *pone notam interrogationis.*

Pag. 35. 30. τῇ διαφορᾷ] διαυγείᾳ *mauult A. Dounæus.*

l. 33. *Boiſius ſic legit:* ὁ καθολικῶς, καὶ ὡς ἐπὶ μ. φ. εἰρ. *hoc eſt, & generatim de omnibus ſtellis, & ſpeciatim de duobus magnis luminaribus.*

Pag. 36. 2. *Boiſius ſic:* ἐπὶ ἡμερῶν τὸν ἀριθμὸν ἐργάζεται, καὶ τῆς ἐνιαυτοῦ τὸν κύκλον.

l. 20. αὐτοῖς] *B.* αὐτῇ.

Pag. 37. 11. *lege cum B.* καθάπερ ἐμ. ποικ.

l. 18. *B. legit,* δοξάσουσιν ἢ αὐτὸν, ἃ διὰ τούτου (*i.* τῆς ἀναπέμπειν δοξολογίαν) μόνον.

Hom. 7.

Pag. 38. 11. οἱ ὦ] *fc.* ἀκροαταί, *& ante* αἱ μὲ *pone comma.*

l. 16. *B.* ποιησόμεθα, εἰ διεραπύσομεν.

l. 21. τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ] *A. Dounæus magis probat* τῆς ἡμετέρας ψυχῆς.

l. 42. ἀκουῦσι] *magis in vſu* ἀκουσῶσι. *Heſych.* ἀκουᾷ, δέχει, ὀξυώπει. *ſed nihil muto: vtrumq; probum.*

Pag. 39. 10. ὑπόθεσις] *lege ex cod. Cr.* ἐπιθέσεως.

l. 16. ὑμῖν τὰς ὄψεις] αὐτῆς τὰς ὄψεις *A. Dounæus, & Ioan. Boiſius.*

l. 17. πολυπλασιάζεται] *Grammaticæ conuenientiùs, inquit A. Dounæus,* πολλαπλασιάζεται. *illo tamen modo ſæpiùs Chryſoſtomus.*

Pag. 41. 31. ἐυχωμῶν ἧς] *Cr.* ἐυχωμωνῆς.

Pag. 42. 23. δι' ὠφέλειαν] *Locus eſt, niſi fallor, mendoſus. idem enim eſt* διὰ χρείαν, *& δι' ὠφέλειαν. interp. hoc poſterius vertit,* ſed & propter ſuam magnificentiam, *ac ſi dixiſſet Chryſoſtomus* διὰ τὴν οἰκείαν μεγαλοφρέπειαν: *quam tamen lectionem in libris noſtris non reperio. rectiſſimè ingenioſiſſ. Boiſius pro* ὠφέλειαν *ſubſtituit* φιλοτιμίαν, *quo modo locutus eſt pag. præced. l.* 42. *hæc enim verba ſuperioris alicuius ſermonis reſumptio ſunt: quod planè indicat illud,* ὅπερ ἔφθην εἰπὼν, *hic poſitum.*

Pag. 43. 9. *B. legit,* τὸ καθάπερ, *eſtq; plenius.*

l. 12. *B.* καὶ μετὰλλε.

l. 16. *Lege ex Cod. Cr.* ἐπὶ πέντε ἡμερῶν τὸν ἀριθμόν.

l. 20. κατεσκάσατε] *Cr.* παρεσκάσατε.

Pag. 44. 4. *A. Dounæus inter* τεταμιευμένου *& εἰς interponit* εἶτα, *conſuetò, vt ipſe ait, librarij lapſu, duabus proximis vocibus ab iiſdem literis incipientibus.*

l. 11. μηδέποτε ἀπαγοραύωμεν αὐτῆς ἢ σωτηρίας] *hoc eſt* ἀπελπίζωμεν. *eadem vtitur formula loquendi p.* 58. 10. *& p.* 185. 29. *pagina verò* 191. 25. *iungitur hoc ſenſu cum genitiuo &* ὡς.

l. 19. ἐπισωρεύουσι] *ex indicatiuis* ἐπισωρεύουσι, γίνονται, παρέχουσι, βλοσυρεῖται, *vtierant in codicibus noſtris, feci ſubiunctiua, autore A. Dounæo, propter* ὅταν *niſi quis mauult mutare vtrobiq;* ὅταν *in* ὅπ, *vel* ὅτε.

Hom. 8.

Pag. 45. 33. περιδέναι] *Cr.* περιτιθέναι.

Pag. 46. 10. εἰς πολὺ βαθύ. *A. Dounæus.*

Pag. 47. 2. *A. Dounæus delet* ἐν *poſt* ὀπτικείμενον.

Pag. 48. 34. ταῦτα τὰ εἰρημένα] *vel* ταῦτα *abundare, vel* ταῦτα εἰρήσεται *legendum rectè & ex vſu linguæ notat A. Dounæus, & eadem lineâ pro* τὸν αὐτὸν *lege ex codice Cr.* αὐτὸν τόν.

Hom. 9.

Pag. 51. 4. παρεχθεῖσι αὐτὰ *B.*

l. 17. ἐπιθολῶσαι] *B. mauult,* ἐπιθολωθῶσαι.

l. 24. πῶς] *B.* πῶς; *vel poſt* ποιῆσαι *ponendam cenſet interrogat. notam.*

l. 25. πικτύλια καλά;] *deeſt* κατέχει, *aut* ἐπιπολάζει, *aut aliquod ſimile verbum. A. Dounæus. I. Boiſ.*

Pag. 52. 27. καὶ εἰς εὐδοκίμησιν *Cr.*

Pag. 53. 1. *poſt* περίοικα *B. addit,* ἀδελφοὶς ἡμᾶς διατηροῦ, *ex coniectura.*

l. 9. τῷ λογισμῷ] *B.* τῷ λόγῳ, *rectæ rationi.*

l. 21. δωματον] *B. legit* δωμασιν.

l. 28. ἱκανὸν τοῦτο δεῖξαι τὸ μὴ φοβεῖσθαι] *ſtructura ſacris ſcriptoribus ſatis vſitata, alijs non item.*

Pag. 54. 34. *lege ex Cr.* ὥστε καὶ τὸ δοῦναι (*vel* ἀποδοῦναι) τῷ πν.

Hom. 10.

Pag. 58. 7. οἱ περισπειρουχότες] *fc.* τῷ Θεῷ.

l. 20. ἐργάζεται] *Cr.* ἀπεργάζεται.

l. 37. ἡμῖν] *Cr.* ὑμῖν *rectius.*

Pag. 60. 40. ἐν ἔννοιαν] *Lege ex cod. Cr.* κἂν ἔννοιαν.

Pag. 61. 8. *poſt* ἐποίησε *rectè addit Cr.* καὶ ἐδὲ καλὰ λίαν πάντων. *&c.*

Pag. 63. 32. διαβιβάσαντες] *hoc eſt,* διαπορθμεύσαντες.

l. 42. *B. legit,* μὴ ἀεὶ ἐν χάεσιν μίαν.

Hom. 11.

Pag. 64. 40. ἐπαποδύσηται] ἐπαποδύεσθαι *&* ἀποδύεσθαι, accingi certamini, *tranſlatione à luctatoribus*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

bus ducta, qui certaturi vestimenta deponunt. frequentiss. Chrysostomo.

l. 43. ἀποκναίειν ποιεῖ καὶ ἀπιπλεῖν] ἀποκναίειν in significatione neutrali nonè dictum. A. Dounæus manult ἀποκνεῖν. fortasse legendum, ἀποκναίει καὶ ποιεῖ αὐ ἀπιπλεῖν. Chrysost. hom. 6. in 2. ad Tim. ὑ μίνον ἐκ ἀποκναίει πρὸς τὰ ἀκρόασιν, ἀλλὰ καὶ χάννυται.

Pag. 65. 3. ἃ πρὸς] nostri & Regius unus & cod. Cr. ἐκ χρως. alter Regius, ἐυχρώτως. tertius, ut nos reposuimus.

l. 11. post διαπαύει Boisius addit, ἡνίκ, propter ἑαυτῆς, & αἰ. εἶσα, quæ sequuntur: hæc enim cum σκότος genere non conveniunt.

l. 17. ἐπισαύτος] B. ἀποσαύτος ἐπέχω.

l. 20. ἅθρ. σκιάζει] sc. ἡ νυκτεινὴ αὐάπαυσις, vel, ὁ Θεός.

l. 37. ἀρραβῶς] Cr. ὀφθές.

Pag. 66. 6. B. delet καί.

l. 14. τὰς δύο τούτας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος] Sabbatum scilicet, diemq. dominicam. Dominicâ ieiunare nusquam permissum. In Orientali verò ecclesia, olim tam nefas Sabbato ieiunare, quam die dominicâ. Ignatius (seu quisquis est, qui illas scripsit epistolas, quæ eius feruntur nomine) Si quis dominicam diem aut sabbatum (vno excepto) ieiunârit, is Christi occisor est. epist. 8. ad Philippen.

Pag. 67. 36. λέλειπται] Cr. ἐκλέλειπται.

Pag. 68. 13. B. manult ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος.

l. 33. B. pro ὀπιμάνειν manult ὑπομένειν.

Pag. 69. 16. γεγονὼς] sc. τοσαῦτα κατορθωκὼς ἢ, aut tale aliquid, alioqui sententia pendet imperfecta.

l. 22. Boisius delet ἅθρ.

l. 31. assentior doctiss. Casaubono, αὖθ. αὐάγκης glossema esse appositum verbo ἁπλῶς. & l. seq. ita legit & distinguit, ἐκπομπεύειν. εἰ καὶ πνες ἐ ἢ ἐ. ἀ. τ. ἐργασάμενοι. ἐν ᾧ &c. recte ut opinor.

Pag. 70. 1. παροιστάνειν] sic alibi hoc verbo vtitur Chrysostomus pro offendere. nam παροίσταμα mendosum est, licet eam lectionem plures præferant codices, vide Acta. 490. 47. & in Matth. 159. 37. Comelin.

l. 34. εἰς αὐτὸν ἄγειν] mallem ἄγειν, aut ἀγαγεῖν, si libri addicerent. Codex Cr. post αὐτὸν inserit αὐτόν.

Hom. 12.

Pag. 72. 9. Boisius post ἢ ὑστέραν addit ἡλίνων.

l. 14. lege, ὅτε ἐγένετο ἢ ἡμέρα ἐποίησεν, ut supra.

Pag. 74. 14. ὅπ ὑκ ἰῶ ἐνέργεια πυρὸς] hoc est, quod propter inefficacitatem ignis erat, locutionis formula satis insolens. Casaub. ὑκ ἰῶ ἐνέργεια, pro ἰῶν ὑκ ἐνέργεια. i. erat inefficacitas. Boisius aliter: quod non erat verus ignis τὸ ὀφώμενον, hoc est, id quod ignis speciem se oculis astantium ingerebat, subtilius fortasse, quam verius.

Pag. 76. 13. αἰχμὴν] i. ἀκμήν. sic Hom. 23. p. 169. 2. ἐν τοσούτῳ ἀρετῆς αἰχμῷ Boisius.

l. 26. post χρὸς pone comma. Boisius hunc locum sic legit ἐκεῖνος ὁ παιδεὶς ὑπὸ τῶν χρὸς, δεξάμενος διὰ τὸ ἐμφύσημα τῶν πνοῶν τῆς ζωῆς, vel δεξάμενος τὸ ἐμφύσημα, καὶ διὰ τῶν ἐμφυσήματος τῶν πν. τ. ζ.

l. 35. Boisius pro πνοῶν utrobique, ψυχῶν. rectè.

Pag. 77. 9. κτ] hoc τὸ veteri Constantinopolitano debemus. A. Dounæus, cùm codicem illum non vidisset, ex ingenio, τῶ.

Hom. 13.

Pag. 77. 40. διαπαντῶσι] i. ἐθίσασι.

Pag. 78. 1. ἡ προθυμία] A. Dounæus ἡ ὀπιθυμία.

l. 30. B. sic legendum putat: Μωϋσῆν διάφορον τὸν ζῶντον τῆς διαλόγων, ὅπ.

l. 41. ὥσε μὴ πλέον τι] A. Dounæus, ὥσε πλέον τι, deleta negatione: quia secundum naturam caro non fit ex terra, sed lateres & testæ, ut supra dixit: quam opinionē sequitur doctiss. Casaubonus in notis suis, quas vide. interpres tamen cum libris nostris retinet negationem, & Ioh. Boisius hoc sensu: Mosem tam accuratè descripsisse, quemadmodum homo fictus & formatus esset è terra, ne cristas ille tolleret, & naturæ suæ ac originis oblitus, magnificentiùs, quàm par esset, de se sentiret.

Pag. 79. 14. φασιν & λέγουσιν. alterum abundat.

Pag. 80. 2. ζωπυεῖ] Cr. λοιμᾶν.

Pag. 81. 1. φρονεῖν] i. νοεῖν, ἐκλαμβάνειν. B.

Pag. 82. 7. αὖθις] i. ἐξαυθεντίας. B.

l. 10. B. τὰ ξύλα τάυτα.

l. 32. A. Dounæus delet κ.

l. 35. ἀγνῶτες] Cr. ἀγνοοῦντες.

Hom. 14.

Pag. 84. 18. Boisius pro ἐπιθυμίαν σφοδροτέραν] legi posse putat: εὐθυμίαν ἀσφαλεστέραν.

Pag. 85. 4. παραπεπρημένος] i. cum observatione differentiæ inter patrem & filium.

l. 29. φησι] inquit aliquis, ut supra in obiectione.

l. 32. φυλάσσειν] B. addit ἐκεῖνο ὡ τόν.

Pag. 86. 41. διαζωγῆ] B. manult, ἡδονῆ, quod alterum durinsculum esset.

Pag. 87. 8. τυπώσας] A. Dounæus manult τάξιν· nam illud durinsculum esse.

l. 17. ἀλλ' ἵνα] manult idem ἀλλ' ἢ ἵνα· ἀλλά, sed: ἀλλ' ἢ, nisi.

l. 31. χρόνῳ ἡσυχῇ] Cr. χρόνῳ ἡσυχῇ.

Pag. 88. 14. ἅθρωμα] B. manult παραγώμενα. nam ἅθρόω aliud Chrysostomo sonat, produci in rerum naturam, siue creari.

Pag. 89. 1. αἰώνια] A. Dounæus magis probat αἰώνια, ut & alibi non rarò.

l. 5. rectè vidit acutiss. B. particulam, καὶ, hîc loco non suo positam ante τῆς τιμῆς, post ἵνα in. præcedente collocandam.

l. 14. ἐπιθεῖναι] aptius, opinor, ad grammaticæ rationem ἐπιθεῖς, ἀφείσας, ἢ ἐς vel supra legendum συγχάσαι pro συγχάσας. codices tamen omnes consentiunt, etiam regy, & optimus Constantinopolitanus: Boisius etiam nihil mutandum censet.

l. 29. post ἁπλῶς putat deesse τὸ A. Dounæus.

l. 36. & hoc loco, & supra hom. 4. libri nostri habebant ἀναῤῥυκώμενοι, nisi sit dialectus, ut ait doctiss. Dounæus. Nos receptam orthographiam secuti sumus, quamuis libri nostri perpetuò ferè per ἄλφα.

Pag. 90.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 90. *l.* 6. ᾧ δόξα] *alij libri,* ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος ζωὴ τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ υἱῷ καὶ Θεῷ, ἅμα τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ; *ut est ubiq; fere (sicut supra monuimus) in clausulis orationum magna in libris veteribus varietas & inconstantia.*

Hom. 15.

Pag. 90. 28. *Boiſ. poſt* ἔνι *addit* ἐδῶν. *ſed ita alibi utitur hoc vocabulo Iohannes noſter.*

Pag. 91. 31 *B. legit,* αὐτὴ ἡ πῦρ.

l. 42. *pro* παρήχθη *B. legit* μετεσήχθη, *ut ſupra.*

Pag. 92. 2. & 3. *forte (inquit Boiſius) ſic,* ὅμοιον αὐτῷ. ὅμοιον γὰρ αὐτῷ φησι τῆς αὐτῆς &c.

l. 14. ταύτης] *ſcilicet* τῆς γυναικός.

l. 29. διακεῖσθαι] *inducendum videtur A. Dounæo: Boiſius retinet, idq; rectè, ut* ἔχειν διακεῖσθαι *ſit pro* μέλλειν διακεῖσθαι. *ſic loquutus eſt Chryſoſtomus tom.* 2. *pag.* 64. 4. *ſic alij Græci, Latinique patres. ſic Lucas,* 12. 50. βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι. *i.* μέλλω βαπτ.

Pag. 93. 23. *vel* δεῖν *abundat, vel* ἃ καταλαμβάνουσι *ſumitur pro* ἀδυνατοῦσι. *B.*

Pag. 94. 20. νῦν τοῦτο μόνον] *Interpres videtur legiſſe hoc loco, pro* νῦν, ἄπαξ.

Pag. 95. 12. *pro* παραδέδωκε *legit B.* καταδέδωκεν, *ut infra l.* 40. & *p.* 110. 20. *quid ſi,* παρακαταδέδωκε;

Pag. 96. 15. ὅτι τῷ ἀρετῷ] *A. Dounæus delet* ὅτι, *rectè, & ex uſu linguæ.*

Hom. 16.

Pag. 97. 11. *In Cod. Cæſareo numero* 4. *proximè poſt* 15. *hom. collocantur hæ duæ orationes:* λόγος εἰς τὸ, πρεσβύτου. *cuius initium,* Ἐγνωτε πρώην πῶς, *quæ eſt octava* ἀνδριάντων. Λόγος ιʹ. Ὅτι δυνάμεις τρεῖς ἔστιν. *initium,* Ἠκούσατε χθὲς πῶς; *quæ itidem ſuo loco repræſentabitur inter ſingulares. atq; ita homilia hic proximè ſequens in illo libro, eſt* 18. & *ſic in cæteris.*

l. 16. πρεσβύτερον, *i.* αἰδεσιμώτερον. *B.*

l. 22. ἐπιλείπει] *Cr.* ἀπολείπει.

l. 28. ἄφατον φιλανθρωπίαν. *Cr.*

l. 39. καὶ γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἐμοὶ] *deſunt in cod. Cr.*

Pag. 98. 9. τῷ ἰδίῳ δεσπότῃ] *deſunt in Cr.*

l. 15. καὶ εἰπέ, φησὶν, ὁ ὅρκος. *Cr.*

l. 20. δέ δει] *Cr.* λέγω.

l. 27. λεπτοτάτῳ] *i.* ἀκροτάτῳ, *inquit Boiſius, ni mendoſa ſit lectio.*

Pag. 99. 19. παιδεύων] *B. mauult* παιδεύει : & *l.* 34. *pro* διακινδύνῳ, διακαμπύῳ.

Pag. 100. 23. περὶ μεγάλα] *A. Dounæus rectè vel* περὶς *delendum cenſet, vel mutandum in* πως.

l. 29. πρὸ τούτων] πρὸ τοῦτο, *vel* πρῶτα, *idem.*

l. 37. *ante* πίσευσαι *deeſſe videatur* ἂ. *ſed apud bonos autores pleraq; non diſſimilia.*

Pag. 101. 14. *B. delet* καὶ, *vel pro* ἀκατηδεῖσα *legit* ἠπατήθη.

l. 24. ᾧ] *Cr.* ἕ.

Pag. 102. 11. *poſt* ἀγάπη *B. addit* περιδεῖναι, *aut tale aliquid.*

l. 24. ἐξεκαυνίσαι] *Cr.* ἐξεκαύσαι.

l. 37. γυμνὸν καὶ ἔρημον] *Cr. melius,* γυμνὸς καὶ ἐρήμης.

Pag. 104. 17. οἱ ἐξεθεῶσι] *Cr.* ἐξεθέαντες.

l. 24. ἔρρα ψαν γάρ, φησι, φύλλα. *Cr.*

l. 27. *Cr.* τῷ ἄνωθεν ἡμῖν δίνασθαι ἀφ.

l. 31. καταζήσαν] *lege ex Cr.* καταλαζῶσαν.

l. 41. καθοπλίσωμεν] *in cod. Cr. cætera omnia uſq; ad finem homiliæ deſunt.*

Hom. 17.

Cùm huc uſq; ſcribendo peruenissem, ingeniosissimi Boiſij notas noſtris intexendo, conſultius viſum eſt doctiſſimas eius obſeruationes in Geneſim ſtatim poſt has noſtras & Dounæi ſeparatim excudere, illis ipſis quibus ab ipſo perſcriptæ ſunt, verbis, ne quid de earum ſplendore & acumine meæ ὀπτομύης lima detereretur.

Pag. 105. 14. *Cr. inſerit* ὑμῖν *ante* εἶμαι.

Pag. 106. 4. ἐκ τούτου] *interpres videtur legiſſe* περὶ τούτου, *de eo.*

l. 11. κατεσκευάσθη αὐτοῖς] *A. Dounæus mauult* αὐτῷ, *& producit locum Demoſth.* περὶ στεφάνου, *quem videre eſt numero* 89. *edit. Pariſ.* 1570. αὖπος δ' ἔτυπτ' ὥσπερ ἰωλοκραισίαν πνεύμασι τῆς ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ἀδυνάτων κατασκευάσας.

l. 22. τῷ ἐκμυθίῳ αὐτῷ] αὐτοῖς *A. Dounæus.*

l. 30. ἐπιμαίνονται] *Cr.* ὀπτιείμενον.

Pag. 107. 9. τοῦτον κρύπτεσθαι, *cum accuſ. perſonæ. ſic p. ſeq. l.* 24.

l. 12. ἀκμώλω, ῶ] ἢ *A. Dounæus. in eadem lin.* ἀφθάρτου, *Cr.* ἀφάτου.

l. 31. τοῦτο] *Cr.* τούτων, *rectè : niſi malumus* τότε.

Pag. 108. 3. ὅπου καὶ δι' ἑαυτοῦ. *Cr.*

Pag. 109. 20. ἀγαθῶ] *Cr.* ἀγαθεῖς.

l. 26 αὐτηγγελκέναι] *Cr. addit* ὅπου γυμνὸς εἶ.

Pag. 110. 13. ὀδύρηται] ὀδυρεῖται. *A. Dounæus.*

l. 27. παρ' ἀυτῷ] *fortaſſe* παρ' ἑαυτῷ.

l. 36. *poſt* γυνὴ, *addit cod. Cr.* καὶ εἶπε, φησιν, ἡ γυνή.

Pag. 111. 9. *poſt* θεὸν *cod. Cr. addit* καί.

l. 29. *cod. Cr. ante* πῶς *inſerit* ἄκουσον · & *poſt* μὲ *delet* καὶ, & *linea ſequente omninò rectè poſt* ὅτι *interponit* δέ.

Pag. 113. 2. ἐθελήθης] *Cr.* ἠδωλήθης.

l. 18. ὁ ἐνεργήσας. *Cr.*

Pag. 116. 4. ἀλλ' ἔν] *Cr.* ἀλλα νῦν.

l. 18. καλίαν] βλακείαν.

l. 20. ἴσως ἡ γῆ. *Cr.*

l. 22. ὅτι πάντων ἡμῖν θεῖον τῆς γῆς. *Cr.*

Pag. 117. 2. ῥᾳθυμίας] ἀθυμίας *mauult A. Dounæus. & quidem* ῥᾳθυμίας *hîc locum non habet.*

l. 7. σου] *Cr.* σοι.

l. 10. γίνεται] *Cr.* ἴσως.

l. 16. ζήσαντες καὶ μή. *Cr.*

l. 28. εἰ καὶ ὅτι πολλοὶ. *Cr.*

Pag. 118. 8. ἀνέξει] *reliqua uſq; ad* χάεπι καὶ φιλανθ. *deſunt in uno manuſcripto collegij Noui, & in cod. Cr. & in veteri Conſtantinopolitano. Interpres agnoſcit, & cæteri manuſcripti noſtri.*

Hom. 18.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Hom. 18.

Pag. 119. 34. πρόξενοι] *Constantinopolitanus hîc explet sententiam his verbis* πρὸς τὸ (*rectius* τὸ) μὴ γυμνὸς εἶναι καὶ ἐναγωνιᾶν, χιτῶνας αὐτοῖς ἐρράπτετο δερματίνους καὶ ἀμφιέννυσι: *quod tamen lin.* 37. *per* ἐπανιὼν *rectè resumitur.*

l. 34. ἐπειδὴ] *Cr. rectius* ἐπεὶ δή.

l. 36. καταβαλὼν] *Cr.* καταγαγών.

Pag. 121. 15. ἐκεῖ ἀναδεῖξαι] *Cr.* ἐκεῖνα δεῖξαι.

l. 21. *Cr.* καὶ ἵνα τοῦτο μάθωμεν.

l. 40. ἐκ τῆς γῆς] *uncinis inclusa desunt in uno ex regijs Lutetiæ. Constantinopolitanus tamen retinet.*

Pag. 122. 22. τῆς ῥᾳδυμίας] *locus, me iudice, δυσδιόρθωτος. si coniecturis indulgere placeret plerumq; fallacibus, legerem,* τὸ τῆς ῥᾳδυμίας [αὐτῆ] ὦδ', *vel* ἧς ἤδη περὶ τὸν δοθέντα ἐντελῶς ἐπεδείξατο· ἄπορον γέγονε τοῦ μὴ τοσ. *& sic ferè interpres. sed à coniecturis provoco ad libros. Regij nihil iuvant. codex nuper exaratus Constantinop.* ὦ τῆς ῥᾳδυμίας, *&* ἐπεδείξατο. *A. Dounæus ita restituit:* τῆς ῥᾳδυμίας αὐτῆς, ὦδ' περὶ τὸν δοθέντα ἐντολὴν ἐπεδείξατο· ἄπορον γέγονε τὸ μὴ μὴ τοσαύτης ἀσφ. *minimâ quidem immutatione, sed huic loco hic sensus vereor ut possit quadrare. iudicent docti.*

Pag. 123. 9. μᾶλλον ἢ καὶ πολλῷ. *Cr.*

l. 10. ἐνδεικνυμένοις] *Cr.* ὑπενδεικνυμένοις.

l. 41. ἡμῶν] *A. Dounæus mauult* ἡμετέρων. *& lineâ sequente pro* ἐργασίας, εὐεργεσίας. *ingeniosè utrumq;. cod. Cr. pro* ἡμῶν *habet* ὑμῶν.

Pag. 124. 17. *Cr.* ἐπανδιαμελάνοντες.

l. 24. ὑπαδελφέρων] *A. Dounæus magis probat* ὑστεραφερέων. *vide observationes Boisij.*

Pag. 125. 7. πίνω καὶ ἐπ', *Cr.*

Pag. 126. 23. ἀνενδόσους] *Cr.* ἐννοήσας σύ.

Pag. 127. 15. τῇ φιλοκοΐᾳ] *Cr.* τὴν φιλοκοΐαν.

Hom. 19.

Pag. 129. 27. *Cr.* κατακλώμεθα, συσελλώμεθα, κάμψ.

l. 36. *Cr.* τῆς αὐτοῦ ἀποκρίσεως ἀξ.

Pag. 130. 26. λοιπὸν αὐτῆ τά. *Cr.*

Pag. 131. 6. ὡς] *A. Dounæus* ὥς', *quia sequitur infinitivus.*

l. 16. ὑπὸ] Ὑπό. *Cr.*

l. 20. ὅτι ὅσον] *posita in* Θεσσαλόνικε: *alterum videtur redundare. & cod. Cr. omittit* ὅτι.

l. 42. ἐργᾶ] *Cr.* ἐργάζῃ.

Pag. 133. 22. *cod. Cr. delet* καί.

l. 34. ἡμᾶς] *Cr.* ὑμᾶς.

Pag. 134. 5. τῷ ἀδελφῷ] *Cr. rectius* αὐτῷ.

l. 9. δένατον] *Cr.* φόνον.

l. 21. ἀναιρήσαντα] *Duo ex nostris Mss.* ἀγνοῶν. ἢ γὰρ πίστις τῆς ζωῆς *&c. omissis medijs. atq; ita legisse videtur in suis codicibus Philippus Montanus, ut videre est ad marginem Latinæ versionis Parisiensis. nam Interpres ipse lectionem, quam in textu reliquimus, aperte secutus est. Porrò illud* ἀλλῶναι *sibi displicere ait A. Dounæus, sed emendare non possit. vide notas doctissimi Casauboni, qui hunc nobis nodum soluit. quod mox sequitur* πάρεσις, *Interpres legisse videtur* Θέσεως.

l. 32. εἰς πρᾶξιν] *A. Dounæus* πρᾶξιν. *& sic quidem superiùs de eadem re loquens Chrysost.* ἐπειδὴ ἡ πρᾶξις ὀλιγόρια.

l. 40. βδελυκτὸς καὶ ἄθεος τοῦ Θεοῦ κατηρ. *Cr.*

l. 43. ἀπολαβεῖν] *vel* ἀποβαίνειν *legendum esse, vel sic concipiendam sententiam pronuntiat doctissimus Dounæus:* καὶ ἃ κατηγόλως ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ πράξεως ἀπολαβεῖν ὀφείλει θεοῦ τοῦ δι. κ. *nisi ad verborum consecutionem non advertentem politissimum scriptorem dicamus solœcismum admisisse. Quid verò si sic legamus,* καὶ κατηγόλως ἕκαστον τῆς ἑαυτοῦ πράξεως ἀπολαβεῖν, *vel* ἀπολαύειν.

Pag. 135. 1. οὐκ ἔστιν ἀδελὶς] *A. Dounæus mauult* ἐδένα: *vel mutila erit sententia, & explendum* ἀδελὶς διωδόμους.

l. 19. *Cr.* τὸν ἐν τῇ ψυχῇ λογισμόν.

Hom. 20.

Pag. 136. 20. καὶ τὸ μεγ ἔθνος] *cod. Cr. hunc locum luxatum ita restituit,* καὶ ὅτι διὰ τὸ μέγεθος ἧς αὐτῷ τετελμηκὸς τὸν τοσοῦτον τιμωρίαν ἐδίξατο, μὴ τῇ τοῦ παθ.

l. 24. ἀνέκλειπτον] *A. Dounæus mauult* ἀνεξάλειπτον.

l. 31. ἀπέλιπτον] *lege ex cod. Cr.* ἀφεῖλόν.

l. 36 Συνεχώρησαν] *sc. parentes. A. Dounæus* συνεχωρήσατο, *quod fortasse verius est. Latinus interpres videtur legisse* Συνεχωρεῖτο.

Pag. 138. 35. *pro* πρὸς ὃν τοῦτοις *A. Dounæus substituit* πρόσφατον, *quod non placet. rectius Boisius,* χρῆμα *esse in* Θεσσαλονίκῃ.

Pag. 139. 5. *Cr.* κατέπιπτεν.

l. 20. ἔχουσα] *Cr.* παρέχουσα. *& in eodem v.* μεταζηγεῖν *Cr.* μεταζεύγνυσθαι.

Pag. 140. 27. *Cr.* παρ' αὐτῆ ἤδη τῶν τοῦτων.

l. 42. τῆς προσηγορείας] *Cr.* τῇ τοιαύτῃ προσηγορίᾳ, *omninò rectè.*

Pag. 141. 14. ἀναπέμπει] *Cr.* ἀναφέρει.

Pag. 142. 8. *vel* ὅτι *hoc loco, vel* πῶς *l.* 10. *videtur redundare. sunt tamen huius pleonasmi complura in hoc scriptore exempla.*

Pag. 143. 12. προσῳκίθα] *Cr.* προσῳκείωμαι τῷ παρόντι εὐκαιρίαν ὕστερον ἀδύνατα.

Hom. 21.

Pag. 144. 18. πολὺ βάθος] εἰς πολὺ βάθος, *A. Dounæus ut supra.*

Pag. 145. 16. *Cr.* λόγος περὶ τῆς ἀνθ.

Pag. 146. 1. αὐτῷ] *rectiùs Cr.* αὐτοῦ.

l. 31. ὁμοιώξωτον] ὁμοιοῦξον *mauult. A. Dounæus.*

Pag. 148. 30. ἀναξοφὴ] *A. Dounæus suspicatur deesse gentilium τέκνων. libri nostri & Interpres* ἀναξοφὴ *sine adiectione.*

l. 39. καταγέλασα] *A. Dounæus* καταγέλωσ', *& mox* ἀφιεὶς· *rectè, quia & mox* Θεσσαλονίζων *in masc. genere: & quia, ut ipse rectè notauit,* ὑκ ἡ παιδοποιία (*quam proximè nominauit, & ad quam referri posse videantur hæc fœmina*) καταγέλασε τὴν μαινομένην φύσιν, ἀλλ' ὁ γάμος. *optimus tamen codex Constantinopol. habet etiam* Θεσσαλονίζουσα *in fœmineo.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 150. 3. *alterum* τὸ *abundat.*

Pag. 151. 2. ἐνηχημένοις] *Interpres*, Diuino ſpiritu afflatus, *recte.*

Pag. 153. 6. ἅτοι γὲ ταῦτα δεχόμενοι. *Cr.*

Hom. 22.

Pag. 154. 2. ἵνα κ τὸ δικαίω. *Cr.*

Pag. 155. 13. τύτες] *Cr. rectius* τέτων.

Pag. 156. 8. σώματι] *cod. Cr.* σῶμα *rectè, prout & nos ex coniectura emendauerimus.*

l. 24. ἀλλὰ, *ſed. A. Dounæus legendum cenſet* ἀλλ' ἢ, nili. *ſed hæc differentia non vbiq; obſeruatur.*

l. 26. *dele* κ *in extrema linea, autore cod. Cr.*

Pag. 157. 8. τῷ κάλλει] τῆς κάλλες *inquit A. Dounæus magis ex vſu linguæ.*

l. 15. καταπλαγέντας. *Cr.*

l. 31. εἶδοσαν] (*ſic enim legendum*) *pro* εἶδον, *inflexione 70. interpretibus, Chryſoſtomo, & Græcis patribus non noua.*

Pag. 158. 19. ἠπειλησάμην] ἠπείλησα μᾶλλον *magis probat A. Dounæus.*

l. 28. ἐγλυνῶσαν] ἐγλύνησαν, *Cr. & ſic in ſequentibus.*

Pag. 159. 36. *Cr.* ἐν τῇ ἡμῖ.

Pag. 160. 24. *cod. Cr. ante* μὴ γὲ *interponit* εἰκότως, *rectè.*

Pag. 161. 18. πρὸς ταῦτα] μετέρχομαι ἀρετὴν *dicitur, non* πρὸς ἀρετήν. *itaq; πρὸς delendum cenſet doctiſſ. Dounæus: illo tamen modo locutus eſt antea Chryſoſtomus. lectio marginis eſt optimi codicis Conſtantinopolitani.*

Pag. 162. 16. γυμνωθῆ, ἀλλὰ γένωται ἡμῖ. *Cr.*

l. 27. αὐξύντα] *Cr.* ἐνόντα.

Pag. 163. 1. ἀπολογίας] *Cr.* παραμυθίας.

l. 20. αφλωιοῦ] ἀφλωιῶν *emendat A. Dounæus ab* ἀφλωιάω: *cum* ἀφλωιέω *aut* αφλωιόω *nuſquam legantur apud autores.*

Hom. 23.

Pag. 164. 18. τὸ πάντα] *Cr. addit ex eodem pſalmo* ἵνα δὲ σὺ καθίσῃς αὐτῷ ἡ δόξα αὐτε.

Pag. 166. 22. *Cr.* καθεισήκασιν.

Pag. 168. 11. ὅλοι τῆς σαρκὸς γεγόναση] *nota vſum genitiui cum verbo ſubſtantiuo, cùm ſignificatur aliquem alicui rei prorſus addictum eſſe. ſic & alibi ſæpiùs in his in Geneſin homilys: vt hom. 27.* ὅλῳ γένῃ τῷ μιαρῷ τύτῳ τολμήματος, *& aliàs:* ἑνὸς μόνε γενώμεθα. *hom. 18.* ὅλῳ τῷ δρόμῳ γένεται. *hom. 29.* ἓ ὃς ὠνὸς γένεται, τῦ. *hom. 33.* τῷ κατεπίζοντος ἡδύσμοι. *hom. 41.* ὧν δὲ τῆς εἰκείας ἀναπαύσεως ἦν. *hom. 45.* κ ὅλοι τῆς ὀδωνῆς ἐκείνης γενώμεθα.

l. 43. *Cr. rectiùs* ἐκοντί.

Pag. 169. 23. τῆς] *lege ex Cr.* ης.

l. 33. ἄκρον τῆς κορυφῆς ἧς ἀρετῆς] *Cr.* ἄκρον τῆς ἀρετῆς, *rectè vt opinor. Nam* κορυφὴ *poſt* ἄκρον *tautologiæ affine videtur.*

Pag. 170. 7. ἵνα εἴπῃ] *duriuſcule. Interpres videtur legiſſe* ἵνα εἴδῃς, vtſcias.

l. 16. *Cr.* κ βασιλείας.

l. 43. δώσαδαι] *vel expungendum* δώσαδαι, *vel pro eo reponendum* δώκειν *vel* καταχεῖν *cenſet A. Dounæus.*

Pag. 171. 2. βελώμβα] *Cr.* βελόμβα.

Pag. 172. 13. ἢ τέτων] *ſuſpecta mihi lectio, & fortaſſis vtrumq; expungendum. Regij codices retinent vtrumq;.*

Hom. 24.

Pag. 173. 10. οἱ πείνης προηγησαμένης] *deeſſe videtur aliquid ad fulciendum articulum* οἱ, ἐδίοντες, *aut tale aliquid, quod reſpondeat τῷ* ἐκκαύμενοι *ſequenti. Regij codices tamen ita habent.*

l. 29. ἐκκενωθαρμύλιω *manult A. Dounæus.*

l. 39. ἀυτῇ τῇ ὑπερβολῇ, κ τὸ ὑπεράγαν μεγ. *Cr.*

Pag. 176. 3. βελόμενος] *ad Grammaticæ rationem accomodatius* βέλεται. *certè ita ſententia melius fluit.*

Pag. 177. 27. ἀλιδε] *Cr.* ὠλίδησε.

Pag. 179. 15. ὅτε ἀπήτει τότε ἅπαξ τῇ δικαίᾳ] *Optimus ille vetus Conſtantinop. hæc verba ponit poſt* εἰσφέρεσθαι, *quod ſequitur.*

Pag. 180. 8. μυθολογοῦσι] *Cr.* θεολογοῦσι.

l. 17. τὸ μὲ πλείονα προσάξ..] *poſt* εἰσαχθῆναι *explendum,* τῦτο ἐγλύετο: *aut tale aliquid ad fulciendam ſententiam. cod. Cr. pro* προσάξω *habet* προσέταξεν: *atq; ita pro* τὸ μὲ πλέονα *legendum* τὸ μὲ πλείονα, *vt opinor.*

Pag. 182. 38. πλὴ σωτηείαν] τῆς σωτηείας *A. Dounæus.*

l. 40. ἀνάχωδε] εἰ *cum ſubiunctiuo, niſi legamus* ἀνίξεσθε, ἀπωσεῖσθε, *vel* ἀποσείσεσθε *vt habet alius codex.*

Pag. 183. 15. καπάσαιν] καπάρσαιν *manult A. Dounæus, ſicut locutus eſt Paulus, Gal. 6. 1.* καταρτίζετε τὸν τοιᾶτον.

l. 23. ἐντεῦθεν ἐκπεμπόντω πυρὸς] *hanc lectionem ſecutus eſt etiam Interpres. Regius codex pro* ἐντεῦθεν *habet* ἔνθαδεν. *putaram aliquando collocandam hanc ſententiam immediatè poſt* ἐκείνης ἡμέρας *vt referatur ad diem Iudicij: ſed ſubeſt, vt opinor, maior labes Dusiatis. niſi fortè alluſio eſt ad vſum aliquem illius ætatis, vt ſc. lucerna vel ignis ſacramenſæ imponeretur. ſic in expoſitione verſ. 7. cap. 6. Eſaiæ p. 1067. 26. ponitur à Chryſoſtomo* πῦρ θυσιαστηρίου ἐπικείμενον *inter ſymbola* ἧς μυστηρίων ἧς μελλόντων. *& hom. 7. in Matth. pag. 48. de eadem re loquens,* ἐντεῦθεν (*inquit*) πνεῦμα πνεῦμα κὴ ἀπὸ ταύτης ἀναζωπυρεῖται τῆς ψυχῆς.

Pag. 184. 40. εἰς πλὴ ἄκραν τῆς κορυφῆς φθάσαντα] *A. Dounæus emendat,* εἰς πλὴν ἄκραν κορυφὴν φθάσαντα τῆς ἀρετῆς. *Vide ſupra p.* 169. 33. *&* 42.

Pag. 185. 43. μακροθυμίας] φιλανθρωπίας *Cr.*

Pag. 188. 4. φανερόν τι μέρος] *Interpres aliam, vt videtur, lectionem ſecutus,* bonam aliquam partem. *certè* φανερὸν *non placet: ſed libri nihil variant.*

l. 20. *Cr. delet* κ αὐτόν.

Pag. 190. 17. ἐκείνου] ἐκεῖνον *manult And. Dounæus.*

l. 34. ἅπω] *Cr.* ἀυτῷ. *& lin.* 39. τῇ φύσει *abſq; ἐν.*

Pag. 191. 23. ἂν] *Cr.* κἂν.

Pag. 192. 6. κορυφὴ] κορύφωσιν *magis placet A. Dounæo.*

l. 22.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 22. ἑρπετῶν καὶ θηρίων καὶ πετεινῶν. *Cr.*

l. 33. καὶ μετὰ τοῦτο πάλιν ἐπιδιδοὺς τὸ καθ' ἑαυτὸν] *locus à librariis fœdè corruptus, aut aliquid excidit tam polito scriptore indignum. Regij etiam non variant. sublato prorsus* ἐπιδιδοὺς, *aut mutato in* ἔπειτα (*quod tamen cum* μετὰ τοῦτο *planè non consonet*) *constaret aliquo modo sententia, quæ nunc miserè claudicat.*

Pag. 194. 12. *Cod. Cr. habet* παθόντας, *quod nobis prius ex coniectura placuerat.*

Hom. 26.

l. 37. τὰς πηγαίας] *Cr.* τὰ τῆς πηγαίας.

Pag. 195. 3. ἐκπίνειν] *Cr.* ἐκπιννύειν.

Pag. 200. 7. διαιταν] *Cr.* βροτῶν.

Pag. 201. 6. ἀυτῷ] αὐτῶ *manult, ut supra, pag.* 106. *lin.* 11. *A. Dounæus: cui adstipulatur cod. Cr.*

l. 38. ὁμοίοτον] ὁμοιότροπον *magis probat A. Dounæus, ut supra, pag.* 146. *lin.* 31.

Pag. 202. 12. γινομένων] *Cr.* γιγνόντων.

Hom. 27.

Pag. 206. 8. ἡμῖν] *Cr.* ὑμῖν.

l. 41. ἀναγκῃ] *Cr.* ἐναγκάγῃ.

Pag. 207. 2. ἑαυτοῖς] *Cr.* ἑαυτούς.

l. 3. ταῦτα] *Cr. rectiùs* ταῦτας.

Pag. 209. 7. ἐπιδείξεσθαι & ἐργάσεσθαι *manult A. Dounæus.*

l. 42. ἀλείφῃ] præparet, *metaphora à luctatoribus sumpta, ut* ἀποδύεσθαι *pro accingere se certamini.*

Pag. 211. 5. ἀπολλεσῶντα, *vel* ἀπολλεσῶ *quia respondet* τῷ ἔναγον.

l. 12. ἀμείβεσθαι] *Cr.* ἀμείβειν.

l. 19. τῆς ἐπαγγελιῶν] *post* ἐπαγγελιῶν *videtur deesse* τὸ μέγεθος, *aut* τῷ ὑφηγολῷ : *nam* τῷ εὐκολίαν *ex communi non placet: sic tamen Regij codices ut nostri.*

l. 37. ἂν τίνων βελτιῶμεν] *vetus liber meus Constantinopolitanus* ἀκεσῶ βελτιῶμεν. *alioqui sententia erit* ἀναντιπόδοτον.

Pag. 212. 8. ὅπως ἐκεῖνον] *sententia etiam* ἀναντιπόδοτος.

l. 13. ἰκέτῃ] *Cr.* οἰκέτῃ.

Pag. 213. 2. ἀπόῤῥητον] *Interpres videtur legisse* ἄῤῥητον, indicibilem.

l. 30. ἡμῖν] *Cr.* ὑμῖν.

Pag. 215. 3. καὶ ὅσῳπερ] *lege ex cod. Cr.* καὶ ὡς ὅπερ, *mutatâ plenâ distinctione ante* καὶ *in comma.*

Hom. 28.

Pag. 216. 24. τῷ ὑμετέραν φύσιν] *A. Dounæus rectè iudicat deesse* νικᾶν, *aut tale aliquid.*

Pag. 217. 5. αὐτοῦ] αὐτῷ *vel* αὐτοῖς. *A. Dounæus.*

l. 11. *Cr.* παραπωμάτων ἀθλίαν παναλεθρίαν.

Pag. 222. 16. κατεκρίνατε] *Cr.* ἀπεκτείνατε.

l. 21. ὅταν] εἰ, ὅτε, ἐπειδὴ *cum indicativo*: ἐὰν, ὅταν, ἐπειδὰν *rectam grammaticæ regulam sequendo non nisi cum subiunctivo: quod hoc loco non observatur, & alijs pleriſq; apud Chrysostomum. nisi dicamus omnes codices esse vitiosos.*

Hom. 29.

Pag. 224. 35. μὲ] *Cr.* μοι.

l. 42. *Cr.* τὰς ἀκοὰς αὐτῶ ἔφραττεν.

Pag. 225. 21. *Cr.* ἄρχοντα αὐτῶ μεθιστάναι.

Ib. ταῖς παννυχίσιν ἐμβοηθόντων] *A. Dounæus negat rectè dici, sed* εἰς τὰς παννυχίδας.

Pag. 226. 10. καὶ ὅπου οὐκ ἁπλῶς εὗρε οἰνοποσίαν] *at qui paulò post lin.* 13. αὐτὸς τῷ ἀρχῷ εὗρε τῆς οἰνοποσίας, *pugnare videtur, nisi vis aliqua latens insit vocabulo* ἁπλῶς, *quod Chrysostomo usitatissimum pro* εἰκῇ. *sed ne hoc quidem huic loco quadrat. ita tamen habent & Regij codices.*

l. 34. ἐλέσθαι] ἑλομένου & μὴ νοσμένου *magis congruunt cum præcedentibus* λέγοντος, *&c.*

Pag. 229. 5. ὀρθῶς] *vel* ὀρθὰ, *ut Regius & Constantinop. Interpres videtur legisse* μὴ ὀρθῶς. *clarius sic,* ἵνα μὴ ὀρθῶς βαδίζοντες αἰσχαλύνωσι, *si libri suffragarentur.*

Pag. 231. 39. *Cr.* εἰκὸς ἦν καὶ δίκαιον.

Pag. 232. 16. διὰ τοῦτο εἴληφεν] *putâram aliquando legendum* διὰ τοῦτο ἀρχῷ ἔλαβεν ἡ διαστεία, *aut tale aliquid : sed libris non addicentibus nihil muto.*

l. 22. ἕως] *ex cod. Cr. lege* ἕως.

Pag. 233. 16. εὐλογίας καὶ ὕμνος *manult A. Dounæus.*

l. 22. μέσου] *Cr.* μεσοτείχου.

l. 24. τῷ ὑπόμονον] *A. Dounæo videtur deesse genitivus* ἀσκήσεως, *aut* ὕδρεως, *vel* μεσιτείας.

l. 41. κατασκέδασε] *A. Dounæo magis placet* κατασκέδασε, *mutato tamen* ἑαυτὸν *in* ἑαυτῷ.

Hom. 30.

Pag. 235. 27. εἰς τῶν κυρίαν ἡμέραν] *pro die sanctis paschatis. vide supra.*

Pag. 236. 6. & 8. *in utroq; loco* φησὶ *videtur abundare. quem certè commodum possit habere sensum non difficile.*

l. 26. σημεῖον] *vocabulum mihi hoc loco suspectum. neq; enim propriè loquendo* σημεῖον *est* τὸ μέλλον ἔσεσθαι, *sed* τὸ μέλλοντος ἔσεσθαι, *neq; προγνωσις est signi, sed rei significatæ. sic tamen habent codices Parisienses.*

Pag. 238. 36. γλυφόντα] *Cr.* γλυφόντας.

Pag. 240. 20. οἱ] *Cr.* εἰ, & *paulò post pro* ἔχοντες, εἶχον.

Pag. 241. 14. ἐυχὴ] *Cr.* προσευχὴ.

l. 36. ἀχρυπνεῖτε. *Cr.*

Pag. 242. 9. *pro* τὸ ἢ τεῖον, *cod. Cr.* τετίσι, *rectè, ut opinor.*

l. 38. ὀχλάσωμεν] *A. Dounæus magis probat compositum* ἐνοχλάσωμεν.

Hom. 31.

In sequentibus 37. homilijs & rariores sunt variæ lectiones, & minùs fortasse, quàm in prioribus, omnia accuratè emendata, quod nobis à tribus codicibus hîc destitutis contigisse nemo mirabitur, qui libros manuscriptos cum iudicio tractauit, & primus ex manuscri-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ptis excudi curauit. Dabitur tamen opera, vt, quoad per libros licet, lector candidus nihil admodum hîc habeat quod desideret.

Pag. 246. 31. τὸν τοσοῦτον] *A. Dounæo magis probatur* τηλικοῦτον, *vti supra.*

Pag. 248. 14. ἀποδέδται] *insolens loquendi genus, inquit A. Dounæus, & legendum fortasse* ἀποκέκτηται.

l. 25. μὴ γῆρας] γήρως *magis probat A. Dounæus.*

Pag. 252. 15. προσδοκώμεθα] προσκαλούμεθα *magis placet A. Dounæo, vt respondeat præcedenti* ἐπιδεικνύμεθα.

l. 19. καὶ τὰ μηδέποτε τέλος λαβεῖν δυναμένα ἡμῖν πρὶν ἢ φανῆναι ἀφιππαμένων] *At qui sensus postulat necessariò planè contrarium.* καὶ ἡμῖν μηδέποτε τέλος λαβεῖν δυναμένων τὰ πρὶν ἢ φανῆναι ἀφιππάμενα *locus obseruatu dignus, vt intelligamus etiam politissimis alioqui scriptoribus tales in orationis decursu plerùmq; excidere anomalias. similia multa memini in Chrysostomo, quorum magna pars fortassis vt ipsum loquentem, sic me legentem fugient. satis sit hoc loco semel monuisse lectorem huiusmodi dictionis næuis non carere theologorum omnium disertissimum.*

l. 43. καὶ ἀδεκάστως] *hunc locum in nostris codicibus fœdè mutilatum ex Regijs Lutetiæ restituimus felicissimè.*

Hom. 32.

Pag. 255. 1. ἔπη] *A. Dounæo placet* ἐκεῖ.

l. 7. ἀδέ ὅτω.] *A. Dounæus* ἀδέτου. *aut retinendo* ὅπου *desideratur, inquit, aliquod verbum post* καταγθῶσι, δέοι, *aut tale aliquid. sunt tamen, vt opinor, huiusce constructionis elliptica exempla apud bonos autores.*

Pag. 256. 43. ὡς] *ex vsu linguæ magis* ἢ, *nisi post* ἕτερον *legas* ἄτως. *nam dicimus* ἄτως, ὡς, *& ἕτερον, ἤ. A. Dounæus.*

Pag. 257. 21. ἐκεῖ] *at qui* μετάβασις *postulat* ἐκεῖσε. *sic tamen loquitur pag.* 258. 24. *&* 277. 4.

Pag. 259. 23. φιλάγαθον] *A. Dounæo magis placet* φίλανδρον.

Pag. 261. 3. τῶν γυναῖκα] *A. Dounæus* τῇ γυναικὶ, ὡς ξένῃ καὶ ἀπὸ γῆς ἀλλοτείας ὁπωσημοῦν. *rectè & ex vsu linguæ.*

l. 6. παδοθῆναι] *rectius ex Grammaticæ ratione* παδοθῇ, *nisi subaudiatur* ἀπὸ καινοῦ, γρόππου, *quod durius culum est. A. Dounæus* καὶ ὥστε μὴ εἰς τὴν τυχόντα &c. *interposito* ὥστε *structuram reddit emendatiorem.*

Pag. 262. 23. ἔλαττον] *Interpres Latinus videtur legisse* ἐκ ἂν ἔλαττον.

l. 35. τῆς συζυγίας] τῇ συζυγίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ, *A. Dounæus. vel potest esse genitiuus, qui regatur ab* ἀδέν. *nam alioqui cum* λυμαίνεσθαι *non conuenit.*

Pag. 263. 1. συνιχζόμενον] *A. Dounæo magis placet compositum* περισυνιχζόμενον.

l. 27. πῆς εἴδε ποτε] *Idem Dounæus putat hîc deesse* τοιῶτον.

Hom. 33.

Pag. 266. 12. παρόντων] παρουσίαν *magis placet A. Dounæo.*

Pag. 267. 5. τῇ περὶ τὸν θεῖον] *lege* τὸ θεῖον. καὶ τὸ θεῖον. *A. Dounæus.*

Pag. 268. 15. ἀλλ' ὁ Χριστὸς δυνατὸς] *explet Interpres,* æquabiliter omnia fecit. *alioqui sententia pendebit interrupta.*

l. 27. αὐτοὶ ἐκοινώνησαν] *fortè,* αὐτὸς ἐκοινώνησας.

Pag. 270. 33. ὥστε πολλὰ κατ' αὐτὸν γνώεσθαι] *Regij & nostri consentiunt. Interpres Latinus,* Vt multa posthac inciderent, per quæ Lot eruditetur. *Mihi locus non videtur mendo carere, quod tamen eluere non possum, nisi pro* κατ' αὐτὸν, *legamus* κατὰ ταὐτό. *sed ἐπέχω.*

Hom. 34.

Pag. 272. 35. αὐτῷ] αὐτῇ. *A. Dounæus.*

Pag. 273. 17. ὡς] *A. Dounæus mauult* ὥστε, *quia sequitur infinitiuus, & sic pag.* 274. 21. ὥστε τοσοῦτο *quod tamen toties sine libris autoribus non muto.*

l. 26. τὰ τῆς αἰτήσεως φιλοπμεῖσθαι] *eadem loquendi formula vtitur paulo post lin.* 30. *pro* petitionem suscipere, & honorifica munificentia prosequi. *A. Dounæus.*

Pag. 274. 5. τῷ] *A. Dounæus inducit* τῷ *& sequens* τὸ *ante* μὴ. *stante tamen lectione contextus de quo mihi cum Boisio conuenit, comma ponendum post* Ἀβραάμ. *lin.* 5. *& aliud post* ἀπῆν, *lin.* 6. *vt planior sit sententia.*

Pag. 275 20. ἐπιδὴ γὰρ] *sententia pendet imperfecta, qualia sunt sexcenta apud Chrysostomum, nisi legamus sublato* γὰρ, *vt à superioribus pendeat sententia.*

Pag. 277. 34. πρὸς τὸ εἰς τὸ εὖ ἡμᾶς παρόδυε] *A. Dounæo magis probatur* πρὸς τὸ εἰς τὸ εὖ ἡμῶν παρόδυε, *vel retinendo* ἡμᾶς, πρὸς τὸ εἰς τὸ εὖ ἡμᾶς προσγαγεῖν. *retineri potest lectio contextus.*

Hom. 35.

Pag. 280. 8. τῆς ταχείας αὐτῆλλαξε τὸ Θεοῦ τῶν προνοιαν] *per hypallagen dici putat A. Dounæus pro,* τῶν ταχεῖαν αὐτήλλαξιν τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας.

Pag. 282. 1. αὐδρεῖοι] *fortè videbitur alicui deesse* μέσον.

l. 17. ἐργάζεται] ἐργάζεσθαι *aptius respondet* τῷ χορηγεῖν. *atq; ita prorsus legendum est, si ad* ἔθος *referatur: si ad* μάθητε ὅτι, *nihil est necesse.*

Pag. 284. 13. ἵνα ἡμᾶς ἀναμνήσῃ, ὅτι ἀπὸ τῆς Χαλδαίας ἐπανελθόντα] *Sensus perspicuus, sed constructio claudicat.*

Hom. 36.

Pag. 290. 21. τῆς πρεπούσης ἡ ἀρετὴ] *miseranda hypallage, pro* ἡ ἀρετὴ τῆς πρεπούσης. *Verùm sic solent multa festinantibus excidere, autoribus, librarijs.*

l. 33. παρεχομένων] *legendum* παρεχομένας, *vel explendum* τῆς φιλανθρώπου Θεοῦ τῆς φιλοπμίας μὴ δεομένης.

Pag. 291. 30. πρὸς τὰ] πρὸς *delendum. neq; enim aliter constabit sententia.*

l. 39. καταπαδάζει] προσπαδάζει *A. Dounæus, quia* καταπαδάζω *inquit, cum accusatiuo,* παραπαδάζω *cum infinitiuo, ritè & ex vsu linguæ: non tamen semper obseruatum Chrysostomo nostro.*

Pag. 294. 3. τὰ γὰρ Μελχισεδὲκ] *fortasse legendum,* τὰ γὰρ ὑπὸ τοῦ Μελ.

Pag. 298.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 298. 6. ὅπῃ τε τῆς διαγωγῆς] vnus ex codicibus regijs sic habet. in altero ex regijs, & vtroq; nostro deest ὅπῃ τε: nos tamen recepimus, vt sensus constaret, qui alioqui claudicat.

l. 8 ἡμερον εἴη)] pluralia ἡμέρους, πράους, ὁμοιοκλίτως melius congruunt cum antecedente ἡμᾶς.

Hom. 37.

l. 35. ζωοδόκης] vsitatius in hac quidem significatione ζωόδοτος. sed neq; hoc exemplo caret: sic enim loquitur p. 357. 32.

Pag. 299. 8. ἀνόνητα ὁπωχειρήσει] magis ex vsu linguae ἀνονήτους ὁπωχειρήσεις.

Pag. 300. 7. εἰ μὴ ὅπῃ] sententia inducto ὅπῃ melius fluit. simile huic ac planè germanum vide hom. 40. p. 326. 21.

Pag. 301. 4. πολλῆς δεῖ σε πίστεως] vsitatius σοι.

l. 25. ἦν δ' αὐτοῦ] ἦς δ' αὐτ. magis placet And. Dunæo.

Pag. 302. 2. πρὸς αὐτῶς τοῦς ἑξάτους αἱ ἀποαῖς. A. Dunæus.

l. 9. πῶς ἂ μὴ αὐτὰ ταῦτα ἱκανὰ ἦν αὐτῷ διαπερᾶξαι ἢ λογισμούς A. Dunæus.

Pag. 303. 2. περὶ ἧς περιημμένων] legendum videtur περὶ τῶν περιημμένων: aut ἐκ ἧς περιημμένων, inductis περὶ ἧς, quem sensum secutus videtur interpres. A. Dunæus, περὶ ἧς ἐκχύσεων περιημμένων.

Pag. 304. 22. μὴ αὐτῆς ἐφίεσθαι] sc. τῆς τοῦ χρεῖττον ὑπάρξαι δυνατοῦ, dure nimis: sed ita legitur in omnibus libris nostris, & regijs. A. Dunæus, μὴ περιττῶν ἐφίεσθαι, ex ingenio. Interp. nihil immodice concupiscere, nescio quam lectionem secutus.

l. 30. ἄξιοι] & mox lin. 33. αὐτὸς in singulari, & statim lin. 40. ἔχοντες & ὄντες.

Hom. 38.

Pag. 309. 20. ὅτε] A. Dunæus reponit ἐπεὶ: quia ὅτε, vt ipse ait, ponitur in diuisionibus, & nunquam per se solum.

Pag. 312. 25. σκέπει φειδόμενοι] φείδομαι sæpius cum genitiuo. A. Dunæus.

Pag. 314. 42. τοῦ ἀξιώσαντα videri positum pro τὸν ἀξιώσαντα. & tamen Interpres illam lectionem sequitur.

Pag. 315. 4. μὴ τοῦ μὲ ἐπιείκειαν] sc. μανθάνομεν ὅσον δεῖν ἀγαθόν.

l. 19. ἐπιστροφοῦ] A. Dunæus mauult ὑποστροφοῦ.

Hom. 39.

Pag. 318. 17. ὑπέρμαχός σοι γενόμενος] σοὶ magis placet A. Dunæo.

Pag. 321. 12. ἐκκόπων] A. Dunæo magis probatur ἐγκόπων.

l. 15. vel sic, καθάπερ δεσμόν τινα περιέβαλε τὸ σημεῖον τῆς.

l. 28. πρὸς τοῦ ἀληθείαν τῆς φωτὸς] dura hypallage inquit Andr. Dunæus, pro πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.

Hom. 40.

Pag. 325. 31. λεξάμενος] fortasse δέχομαι. vel post ἐπίλυσαι δὲ deest φησί.

Pag. 326. 21. ἐὰν μὴ ὅτι] vide annotat. in pag. 300. 7. hom. 37.

l. 32. προστάττεται] A. Dunæo magis probatur προστάττεται, vel διατάττεται, quam hoc militare vocabulum παραστάττεται.

Pag. 327. 23. ἄστρ εἰ] A. Dunæus inducit αὖ.

Pag. 328. 13. διὰ τῆς τοῦ λεγόμενος τῆς παλιγγενεσίας] dele prius τῆς, & expedita erit lectio. Boissius.

Hom. 41.

Pag. 329. 10. ὅτι τὰς ἱπποδρομίας] ταῖς ἱπποδρομίαις. A. Dunæus.

Pag. 330. 18. εὔνοια] A. Dunæus mauult εὐνοια, vel εὐτονία. sic tamen habet Latinus interpres, debitam curam & beneuolentiam.

l. 19. εὐχαειτίαι] A. Dunæus mauult εὐφημίας, vel χάριτας. Interpres Latinus, eundem consequitur honorem, quasi scriptum esset τιμῆς.

l. 32. τῶν μεθοδον] hoc est, τῶν ἀπαίτησιν, inquit A. Dunæus & paulo post μεθοδεύοντα pro ὑπισχνοῦντα. sic dicitur μεθόδευα τῶν ἀστασίαν, petere consulatum.

Pag. 333. 39. ἀφοσιώσει] ἐπ' ἀφοσιώσει. & sic vtitur Demosthenes hac præpositione contra Onerorem, προσῆκεν ἀφοῦ ἐπ' ὑποστρῶσι τοῦ ἐμοῦ. Hæc doctissimus Dunæus, qui Chrysostomum nostrum non patitur nisi Attice loqui: quem tamen sine præpositione loquentem vide p. 351. 23. & hom. 18. in Acta. p. 580. 48. edit. Germanicæ.

Pag. 334. 3. τῶ ἐγχωριωτῶν] hoc est, τῶ ἐνδόξων. his enim duabus vocibus promiscuè vtitur Aristoteles. i. ex eorum numero, quæ more hominum fiunt, quæ natura & consuetudo patiuntur. sic hom. 53. p. 412. 32. χρὴ τὸ ἡμῖν ἐγχωριῶν & sic ferè legunt omnes quos adiimus codices. vnus ἐγχωριαζόντων q. d. ὥσπερ ὀφεῖν ἐπιχώριος quemuis dominum compellare quamuis humilem. Interpres Latinus, captantium beneuolentiam.

Pag. 336. 32. ἐγκατέλιπε] ἐνέλιπε mauult A. Dunæus, vt apud Lysiam, οὐδὲν ἐνέλιπε τοῦ δυνάμεως.

Hom. 42.

Pag. 347. 39. πλεονάζει μᾶλλον] actiuè, auget.

Pag. 348. 1. ἀλλὰ κλέπτης οὐδὲ] A. Dunæus reponit ὅτε κλέπτης ὅτε.

l. 8 αὐλίσκεται] Antithesis τῶ ἀναλωτῶ postularet potius ἀλίσκεται.

Hom. 43.

Pag. 351. 23. ὅπου] A. Dunæus, ὅπως, vt sæpe aliàs.

Pag. 352. 11. τῶν σπεύδοντων] A. Dunæus magis probat ἰόντων.

Pag. 354. 32. 34. & 35. pro φησὶ, legendum videtur φασὶ. vide quæ alibi notauimus de huius verbi vsu, aut saltem librariorum licentia.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Hom. 44.

Pag. 360. 26. ἕτερον] *rectius* τὸν αὐτόν. *utrobiq; enim Hierem. intelligitur.*

Pag. 361. 16. ὀνήσωμαι] *assentior A. Dounæo reponenti* ἀνύσωμαι, *vel* ὀνησόμεθα, *aut* ὀναίμεθα. *nam* ὀνήσομαι *per se stare non potest, nisi adjicias* ἑαυτόν.

Hom. 45.

Pag. 366. 20. ὅπου τοσούτων γνησίων] *sic habent omnes quos adiimus codices, præter unũ è Regijs, qui pro* γνησίων *habet* ἀκροατῶν. *quid si utrumq; legamus* γνησίων ἀκροατῶν, *quod certè plenius esset, nisi obstaret cacophonia tot genitiuorum in* ων. *A. Dounæus retinet* γνησίων, *& subaudiendum censet* ἀδελφῶν; *sed* γνησίων *per se sine substantiuo expresso mihi non probatur.*

Pag. 369. 11. τὴ κμερὴν] τὸν τῆ ὕπνου κμερὴν *legisse videtur Latinus interpres.*

l. 25. μὴ τῆ δικαίου] *Interp. Lat. sic legisse videtur hunc locum* με τὰ τῆ δικαίου, φησι, πεποιηκότα ἀποδεῖξαι. *sed* μὴ τῆ δικαίου *pro* iure, iustè, δικαίως, *hîc positum videtur.*

Hom. 46.

Pag. 375. 19. τὼ Σάῤῥαν] τῆ Σάῤῥᾳ *rectè A. Dounæus.*

Pag. 376. 3. ὁ γὸ] *mallem* ἡ γὰρ. *duplex* ὁ *certè hîc locum non habet ex usu linguæ.*

l. 21. ἐφερεδεν αὐτὼ] αὐτῆς *A. Dounæus, rectè.*

Pag. 377. 41. τὼ χάδον τὼ ποιμ] 1. *Reg.* 17. 40. καδίον ποιμενικόν.

Ib. βώλους] πέντε λίθους λείους ἐκ τῆ χειμάῤῥου. *ibidem, de quibus quo pacto βῶλος dici possit non assequor.*

Pag. 379. 15. τῆ διαζόλε] τῷ διαζόλῳ *magis placet A. Dounæo.*

Hom. 47.

Pag. 385. 16. ἀνακύσωμεν] *A. Dounæus* ἀνακύσομεν.

Hom. 48.

Pag. 385. 39. τὸν νεκρὸν] *in masculino genere de fœmina: & sic perpetuò de hac re Biblia Græca.*

Pag. 386. 34. ἑτοίμως διαδοῶναι βελομένες] *hoc loco rectè observauit doctissimus Dounæus alterutrum* πλεονάζειν, *vel* ἑτοίμως, *vel* βελομένους: *deinde* διαδοῶναι, *quod est propriè per successionem tradere, & respondet* τῷ διαδέχεσθαι, *positum κατα χρηστικῶς pro* ἐπιδοῶναι. *hîc enim liberalis & gratuita donatio significatur: itaq; animo suo legendum ita hunc locum:* ἐπειδὴ εἶδεν ἑτοίμως ἐπιδοῶναι βελομένες τοὺς αἰτησέντας. *quod ἀληθέστερον esse nemo negârit. sed libri non addicunt.*

Pag. 388. 6. ὁμόζοπον] *ut sæpe aliàs, pro* ὁμοίοπον.

l. 24. μὲθ' ἑαυτῆ] *assentior doctiss. Dounæo legenti* μὴ αὐτῆ.

Pag. 389. 30. ἐκεῖ] *A. Dounæus* ἐκεῖνον. *fortasse rectum est* ἐκεῖ *pro* ἐκεῖνο, *ut sæpe aliàs: ut referatur ad Abrahami domicilium.*

Pag. 390. 40. πρὸς τὸν πατέρ] *mallem* παρὰ τὸν πατέρα. *& ita Latinus interpres. neq; enim pater erat seruus.*

Pag. 393. 3. αἵρεσεις] αἵρεσις *vocabulum est forense, & hoc loco, & sæpenumero apud Chrysostomum in Psalmos, p.* 539. 2. *&* 31. *& significat pactum conditionale, ut loquuntur: ut de sanitate huius loci neminem dubitare oporteat. vide Theophili institut. lib.* 3. *tit. de verborum obligationibus. Idem verbum est eodem sensu infra hom.* 56. *pag.* 436. 25.

Hom. 49.

Pag. 396. 1. νύμφη] *pro nuru, in sacris libris usurpatur. Luc.* 12. *& Matth.* 10. *&c. & apud hunc nostrum hom.* 62. *in Gen. p.* 477. 39.

Hom. 50.

Pag. 398. 18. δείξαντες ἡμῖν] *ante* ἡμῖν *deesse videtur* ἵ *ad fulciendam sententiam.*

l. 33. ἀλλ' ὅπ] ὅτι *etiam hîc, ut sæpe aliàs, abundat, nisi post* ἀλλα *intelligatur* φησί.

Pag. 400. 6. ὅταν μὴ ἡμῖν ἐνταῦθα κακῶν, μὴ ἔκπλωσιν ἡμῖν ἐκεῖ ἀγαθῶν] *putat doctissimus Dounæus hanc lectionem stare posse, repetito* μὴ *ante* πλω ἔκπλωσιν, ὑπὸ τῆ κοινῆ, *ita ut eadem præpositio primo loco significet cum, secundo post: quod quàm eleganter fiat nescio, insolens certè est & nouum. sed libri nihil variant.*

l. 10. τοσαῦτα ἵ εἴη πεπεισθεσλημένος, χρημάτων μὴ τῆς] *A. Dounæus legendum censet,* τοσαῦτα ἵ εἴη πεπεισθεσλημένος χρήματα τῆς.

Hom. 52.

Pag. 406. 16. ἁγιασθήσας] *legendum videtur* παρασκεύασε, *vel* ἁγιασθήσαντος, *ut referatur ad præcedens* Θεῆ.

l. 17. τῷ μηδενὸς ἐν χρείᾳ γένεσθαι] *ex codicibus regijs unus habet* κατηξιῶν (*alter* κατασκήνα) εὐπρεπείᾳ τῷ μηδενὸς ἐν χρείᾳ γένεσθαι· *ex quibus commodus sensus elici non potest. A. Dounæus putat locum esse integrum hoc sensu,* κατηξιᾶς ἐν εὐπρεπείᾳ· *hoc est,* ἐν τῷ μηδενὸς ἐν χρείᾳ γένεσθαι. *hæc est enim, ait, sanctorum* εὐπρεπεία, τὸ μηδενὸς ἐν χρείᾳ εἶναι. *mihi non liquet. fortasse* τῷ *datiuus est instrumenti vel modi actionis. Latinus interpres,* vt nullius indigeat.

l. 30. διάκειται *pro* διακέηται. *sic sæpe peccatur in hoc verbo.*

Pag. 407. 21. ἔχων] *A. Dounæus posterius* ἔχων *mutat in* κατέχων.

Pag. 411. 35. ἐγκειμένου τῷ συνειδότι] *quomodo* ἐγκειμένου *sufficiat regimini duorum datiuorum,* φύσει *& Cωφρόνι, non satis assequor. libri nihil iuuant. Hom.* 54. *p.* 425. 24. ἐκ τῆ ἐγκειμένε τῇ φύσει τῇ ἡμετέρᾳ διδασκάλῳ· *cum unico dativo.*

Hom. 53.

Pag. 414. 11. ἐπέλθοι] παρέλθοι. *Andr. Dounæus, rectè.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 415. 5. τοσοῦτον] *Idem* τοιοῦτον *legit.*

Pag. 416. 10. ὑπόκρισιν] *legendum videtur* ὑπόνοιαν, *aut* ὑποψίαν. *nam* ὑπόκρισιν *hic locum non habet: & tamen libri Regij cum noſtris conſentiunt.*

Pag. 418. 36. *Hic locus ſic diſtinguendus, ut ſenſus fiat clarior. poſt* ὅπως *ponatur comma, dein omnia ab* ὁ γὰρ *l.* 37. *uſq; ad* ὅτω. *l.* 39. *includantur parentheſi.*

l. 39. διαφθεί ραντες] *A. Dounæus mauult* διαφθαρέντες. *recte, vt Paulus alibi loquitur,* ἄνθρωποι διεφθαρμένοι τὸν νοῦν.

Hom. 54.

Pag. 419. 43. ϖεϱοϱώμενοι] *ſimplex* ὁϱώμενοι *magis placet.*

Pag. 420. 24. καταπείνειν] *A. Dounæo magis placet* καταπήκειν.

l. 31. *A. Dounæus mauult* ὅλη πάσῃ πόλει *&* ποιησόμεθα.

Pag. 421. 6. ἐκ τῆς ϖ̃] *deeſt* ϗ *ante* ἐκ *ad fulciendam ſententiam.*

l. 13. ὁ ἀδελφὸς] *pendere videtur ſententia, qualia ſunt multa apud bonos autores* ἀνακολούθως. *ſcio aliter accipi poſſe: ſed non placet excuſatio, neq; diſplicet ſyntaxis.*

l. 31. τολμήσεις] *ſenſus planus eſt, ſi ea inducantur quæ uncinis incluſa ſunt, quæ itidem abſunt ab vno ex noſtris manuſcriptis. A. Dounæus ita legendum putat hunc locum:* εἰκὸς γὰρ ἐκεῖνον εἰ τοῦτο τολμήσοντα, τὸν γὲ τιμὼ ὅτι φόνῳ δίκαιω ἀπαιτηθῆναι. *ſagaciter vt nihil ſupra. minùs tamen abierimus à verbis, & fortaſſe minore cum incommodo, ſi ita legamus,* εἰκὸς γὰρ ἐκεῖνον, εἰ τοῦτο τολμήσεις τιμὼ ὅτι φόνῳ δίκαιω ἀπ' ; *deletis ſc.* σὲ μόν. *vix enim quiſquam ita loquitur,* Veriſimile eſt, *ſi te occiderit, te moriturum &c. niſi* τολμήσεις *accipiamus non pro facto, ſed pro incepto,* ὅπερ ἐποίησεις.

Pag. 422. 26. αὐτοῖς] *Latinus interpres legiſſe videtur* αὐτά, *ſed puto ad vtrumq; pertinere. nam ſupra cap.* 26. 39. καὶ ἦσαν ἐπέχουσαι τὰ Ισαὰκ καὶ τῇ Ρεβέκκᾳ.

Pag. 424. 10. ὅτι τῆς ἀλλοτρίας] *fortaſſis* ὅτι τιμὼ ἀλλοτρίαν.

l. 20. ϖεϱικειμένοις] *A. Dounæus, fortaſſe non peiùs, inquit,* καὶ ἐν τοῖς αὐτῷ μάλιστα ϖεϱικειμένοις *in iis quæ maximè premebant eum, tenaciter adhærebant. Interpres,* in rebus præſentibus.

Hom. 55.

Pag. 429. 33. καὶ ϖάντα ἀδιάλειπτον] *ſuſpecta lectio, neq; tamen libri mutant. A. Dounæus ſubſtituit* καὶ ἀδιάλειπτον. *forte* ϖάντη ἀδύνατον.

Pag. 432. 25 *Interpres videtur legiſſe,* ἐκείνων, φησὶ διασυμπαθέντων, *ſublato articulo* τῆς.

l. 35. καὶ τῷ κάλλει σφόδρα ἐξαστράπτειν] *fortaſſe* ἐξαστράπτουσαν, *vel* ἐξαστράπτω μόνῳ, *quia præceſſit accuſativus* σαυτήν. *Nam* τὰ δυνάμενα τῆς ψυχῆς τιμὼ εὐμορφίαν ἀφαιρεῖσθαι τῷ κάλλει ἐξαστράπτειν, *ut ferri poſſe non negem, durius ſculum eſt, præſertim præcedente accuſativo* φαιδράν. *ut enim* ἐξαστράπτειν *ſit activum & regat* εὐμορφίαν, *Helleniſmi ratio non patitur.*

Hom. 56.

Pag. 437. 37. ἐσεῖται] *Conjecturam A. Dounæi probo de hoc verbo: futurum eſſe medium ab* εἰσίημι, *vel* ἐσίημι *intromitto: cuius verbi etiam alia tempora leguntur apud bonos autores. aliquando putàram legendum* ἔσεται ϖϱαγματευσόμενος *pro* ϖϱαγματεύσεται. *ſed libri manuſcripti conſtanter retinent* ἐσεῖται, *& huiuſmodi periphraſis alioqui Græcis auribus inſolens.*

Pag. 438. 5. καταχεῖν] *cum genitivo hic, & hom. ſequenti p.* 443. 22. *vt eius ſynonymum* κρατεῖν *A. Dounæus.*

Pag. 440. 27. τῶτον] *ſc.* ἄνθρωπον, *vel* ταύτῃ, *ſc.* ϖεϱιουσίαν, *vel* τιμὼ τάτων.

Hom. 57.

Pag. 446. 34. ϖειϱατόμενος] *ex codicibus Regijs vnus habet* ὀπτειχόμενος, *alter* ϖειτειχόμενος, *tertius* ϖεισοιχόμενος: *retinentq; omnes codices verba illa vncinis incluſa* ϑηείων ϛομάτων, *quæ leui immutatione* ϑηείων *in* ϑηρίων *optimè conueniunt.*

l. 40. τὰ ϖϱῶ ϑηείων] *vel legendum* αὐτὸ γὰϱ ϖϱῶ ϑηείων αὐτὸν χεῖϱον διέθηκαν, *vel* τὰ ϖϱῶ ϑηείων αὐτὸν, γὰϱ χεῖϱον διέθηκαν, *rectè monuit A. Dounæus.*

Pag. 447. 13. τῆς ϖαίτων] *A. Dounæus* τῆς ἀϖ' ἀϖῆ ἀϱαχ.

l. 25. ἐνέκοψεν] *Idem* ἀνέκοψεν.

l. 29. ἐπόχθη εἰς ἔϱγον] ἐπόχθη μὴ εἰς ἔϱγον, *Idem* Ατικώτεϱον. *& ſic alibi loquitur Chryſoſtomus.*

Hom. 58.

Pag. 453. 8. ϖϱοσκαθαίϱμενος] *A. Dounæus magis probat* ϖαϱεσκευασμένος, *ſed alterum cenſeo retinendum.*

Pag. 454. 6. ὅτι τὸ] *A. Dounæus* τῷ. *ſententia melius flueret, retento* τὸ. *& poſt* ὀϱμῆς *repoſito* ϖαϱόντων *vel* ἐπιϱϱύντων. *ſed nihil auſim ſine libris.*

l. 40. νῆς ὁϱῶν Θεὸν] *A. Dounæus pro* νοῦς *legit* ἀνὴϱ, *vel* ἄνος, *hoc eſt,* ἄνθϱωπος. *quia Auguſtinus, inquit, & cæteri Patres, tam Græci quàm Latini, vir videns Deum: quamuis & hoc etymon falſum, & ab Hebraica veritate alienum.*

Pag. 456. 34. καὶ τὰ τίμια] *Hic videri poſſet quædam deſiderari, quæ in Geneſi leguntur, cap.* 33. 7. *ſed abſunt etiam à Latino interprete.*

Pag. 457. 13. Ζωπυϱώτεϱον] *Aſſentior A. Dounæo legenti* Ζωπυϱωτέϱην, *& ſic Latinus interpres* acceleratius: *item* ἀποδημίαν *improprie dici de eo qui redeat in patriam.*

Pag. 458. 6. ὄϱαν] *vel legendum* ὄϱϱω, *vt ſit dativus inſtrumenti, vel ſupplendum* ϖαιήσας, *aut tale aliquod participium, à quo regatur accuſativus* ὄϱαν.

Hom. 59.

Pag. 459. 14. τῆς ϖαίδων] τοῖς ϖαισὶν. *Andr. Dounæus.*

Pag. 461.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Quod ad reliquas homilias attinet, non expectabis vt simili eas diligentiâ examinem, quâ has in Genesin. Neq; enim vires neq; otium patientur. Haud benè namq; conuenit pastorali meæ curæ (cuius onus totum solus sustineo) cum criticis istis curis. Quocircâ aut in totum abdicare eas oportet, aut ita parcè admittere, vt mihi alia ex necessitate agenti non sint impedimento.

Hom. 1.

Pag. 2. lin. 14. τὰς παιδιὰς] *Chrysost. hom. 49. in Matth. pag. 316.* τί ἂν ὄφις αὐτῆς τὸ τίλος; ὁ ὀργυὸς, καὶ τὰ ἐν τοῖς ὀργυοῖς ἀγαθά· ἡ δόξα ἡ ἀπόῤῥητος ἐκείνη· αἱ πολυμαθεῖς παιδιαὶ· αἱ φαιδραὶ λαμπάδες· ἡ μετὰ τῶν νυμφίων διαγωγὴ *&c.* 1. *Maccab.* 1. 28. πᾶς νυμφίος ἀνέλαβε θρῆνον, καὶ κατημβύνη ἐν πασῷ ἐβρύετο ἐν πένθει.

l. 34. Ellipsis τῆς ἡ, *ante* ὅτιμη *durisculà mihi videtur, nec facilè defendenda exemplo aliquo, quod ipsum item ab omni mendi suspicione immune sit. Quod autem A. Dounæo videbatur de hoc loco, idem & mihi de loco illo Matthæi, sicut notæ meæ testantur.*

Pag. 3. lin. 8. φαγῇ] φαγῇ, *an* φάγῃ *scribatur, parùm refert. Situ aut ego scriberemus aliquid Græcè,* φάγῃ *potiùs quàm* φαγῇ *diceremus. Sed si septuaginta interpretes habent* φαγῇ (*vt certè habent*) *& libri omnes in eâ lectione consentiunt, per me obtineat illa licet.*

Hom. 2.

Pag. 6. 10. & 11. lego: πότε δυνησόμεθα ταῦτα παραθεῖναι τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ; ὅτε *&c.*

l. 21. καὶ σώφρονα ἐλεύθερον] *sic suprà pag. 2. lin. 12. & 13.* καὶ καθάρ οἱ σώφρονα· πνα καὶ κοσμίαν ἐλεύθερον. *Ita enim malo, quàm cum* καὶ, *ante* ἐλεύθερον, *quia* ἐλεύθερος *ex eorum adiectiuorum est genere, quæ substantiuorum nonnunquam formam induunt.*

l. 26. & 27. fort. ἀλλὰ καὶ τῆς βαρβάρων.

l. 42. Melius flueret oratio, meâ sententiâ, si hæc duæ voces, ἀλλ' ἐπειδὴ, *tollerentur, & deinde legeretur:* Ἐξ ἀρχῆς γὰρ πλάσας *&c.*

Pag. 7. 11. ἢ τὸ κατ' αὐτὸν μέλλοντα συμβήσεσθαι ἢ κατ' ἐκεῖνον] *sc.* τῆς προφητείας. *i. illo ipso tempore, quo prophetatur, vel statim post. Adrianus isagoge in S. Scripturam prophetiarum 3. genera facit, pro triplici temporis discrimine. Quemadmodum enim tria tempora sunt, præteritum, præsens, futurum: sic etiam tres prophetiæ, de præteritis nimirum, præsentibus, & futuris. De præteritis, vt Mosis prophetia,* ἐπὶ τῆς πατρὸς συστάσεως. (*Nam, vt inquit author synopsis prophetiarum,* ὁ τὰ μέλλοντα προλυόσκειν μόνον ἢ προλέγειν, προφήτης ποιεῖ· ἀλλὰ καὶ τῶν προγεγονότων τῷ γράφειν ἐκ Θεοῦ τῆς λαβὼν, προφήτης λέγεται.) *De præsentibus (quibus etiam annumerentur paulò post futura) vt Elizæi ad Gehazi, 4. Reg. 5. 26. De futuris, vt reliquorum ferè prophetarum omnium.*

Pag. 8. 19. fort. τῷ γαλακτοτροφεῖσθαι.

l. 20. Deleatur subdistinctio post διδάσκαλοι, *& nihil erit, quantum ego quidem video, difficultatis. Duo sunt* διδάσκαλοι: *Primi & Secundi. Primi accipiunt pueros à parentibus: Secundi à primis. Primi tradunt elementa: Secundi fundamentis iactis à primis perfectiora alia superædificant. Primis similis fuit Moses: Secundis Iohannes & Paulus.*

l. 41. inter τίς *&* εἶδε, *desiderari videtur,* ποιῶν τὸν π-

Hom. 3.

Pag. 11. 8. lego: ἀλλ' αὔξεται τὰ τῆς ἐπῤῥοῆς, καὶ ἐπιδώσει τὰ νάματα.

l. 28. τοῖς ἀκολέθως εἰρημένοις] *sc.* τῷ Μωϋσεῖ, *siue* παρὰ τὸν Μωϋσέως. *Non multùm diuersè pag. seq. lin. 14.* ἃ παρεσχόντες τὴν ἀκολουθίαν τῷ εἰρημένων.

Pag. 13. 2. καὶ μὴ ἀνταπολέπωμεν τῇ ἀληθείᾳ] *i.* καὶ μὴ ἀντεῖπωμεν. ἀντιφθαλμεῖν *enim &* ἀντιλέπειν *idem sæpè valent, quod* ἀντεῖπειν. *vide infrà pag. 149. lin. 17.*

l. 26. τοῖς ἀγνωμονεῖν βουλομένοις] *puto cum A. D.* μὴ *deesse ante* βουλομένοις, *vt sensus sit: Perpetuas vicissitudines dierum ac noctium satis superq; docere quod credendum sit Scripturis, modò non sit aliquis adeò præfractus & pernicax, vt doceri & persuaderi recuset.* ἀγνωμονεῖν *enim dicuntur, qui planè præfacti sunt, nec vllâ se ratione vinci patiuntur, sed quasi clausis oculis tenebras ipsi sibi faciunt, de quibus pulchrè Theodoretus* περὶ προνοίας 6. *sub initium: ἀλλὰ τοὺς ἀγνώμονας ὅτε ὀργυοὶ πείθοιεν διημερεύοντες τῷ δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὅτε ἥλιος ἐκπορεύόμενος *&c.* βουλομένοις. *i.* προαιρουμένοις. *Regitur autem ab* ἐχρῆν, *vt non sit opus dativum accusativo permutare.* τῷ ἀγνωμονεῖν βουλομένῳ *opponitur,* ὁ εὐγνώμονα ψυχὴν ἔχων, *pag. 21. lin. 10.*

l. 27. ἐναγαγεῖν] *sub.* αὐτοὺς, *scilicet* τοὺς μὴ βουλομένους.

Pag. 13. 32. μίαν ἐμφαίνων ὀνόμασιν] *Participium* ἐμφαίνων *negligentiâ librariorum irrepsisse mihi videtur in locum substantiui,* ἡμέραν. *Scribo itaq;* μίαν ἡμέραν ὠνόμασεν.

l. 36. & 37. ὃ γὰρ ἀπόρει ἢ παντοδυνάμεις σου χεὶρ, καὶ κτίσασα ἐκ κόσμον ἐξ ἀμόρφου ὕλης.

l. 42. κινουμένοις] *scilicet,* προβλήματι, ζητήματιν, ἀπορήμασι.

Pag. 16. 41. ἀνενεγκεῖν] *De actiuo huius verbi vsu tecum iam planè sentio. Scripseram quædam in alteram partem, sed eiusmodi, vt eorum posteà me pœniteret. Igitur deleui ea, vt vides. Nã nunc scio apud Chrysost. multa loca occurrere, in quibus hoc verbum nisi actiuè omninò non possit accipi. Inter alia vide infrà pag. 354. lin. 11.*

Hom. 4.

Pag. 17. 40. pro τῷ πλάτει, *quid si* τῷ βάθει; *Eodemque modo aliis locis, nimirum pag. 36. l. 33. vide infrà pag. 91. lin. 10. Sed tam constans est hæc lectio*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

lectio, totieſq́ occurrit, vt nihil mutare auſim.

Pag. 18. 10. *&c.* ὥσπερ ἂν ὁ ἀδάμαντα πιὼν *&c. Idem hom.* 42. *in Matth. pag.* 278. *lin.* 2. καὶ ὁ ἀδάμαντα πιὼν ἑαυτῷ ἐπιτρέχει, καὶ ὁ περὶς κέντρα λακτίζων ἑαυτὸν αἱμάττει, καὶ ὁ πῦρ πατῶν ἑαυτὸν κατακάει. *Chryſoſt. hom.* 24. *in Matth. pag.* 174. Καὶ γὰρ ὁ τὸν ἀδάμαντα πλήττων, αὐτὸς ὄφιν ὁ πληττόμενος, καὶ ὁ τὰ κέντρα λακτίζων, αὐτὸς ὄφιν ὁ κεντούμενος, καὶ τὰ χαλεπὰ δηχόμενος τραύματα.

l. 20. ἄπεισι γὰρ ἡμῶν ἡμῶν] *Abeunt enim nobiſcum, ſc. migrantibus ex hâc vitâ.*

Ib. ἐκεῖ] *i. in patriâ cœleſti.*

Pag. 19. 32. *inter* ἡ γῆ, *&* ὡσὰ τὸ σκότος, *deeſſe videtur* διλονότι.

Pag. 20. 16. πληθωτικῶς] *vel potiùs* δυϊκῶς. *Theodoretus tamen quæſt.* 11. *in Geneſin:* πληθωτικῶς, *inquit,* ἡ θεία γραφὴ τοὺ ὑδατος ὀνομάζει λέγουσα· οἱ ὑδατοι ἡμῶν ὑδατων, ἐπειδὴ ἡμῶν Εβραίων ἡ γλῶττα ὅτε τὸν ὑδατον, ὅτε τὸ ὕδωρ οἴδην ἐνικῶς ὀνομάσαι. Εὕροι δ' ἄν τις τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τῇ Ελλάδι φωνῇ. Αθῆναι γὰρ τὴν πόλιν ὑδεὶς ἐνικῶς ὀνομάζει, ἀλλ' Αθῆναι πληθωτικῶς *&c.*

Pag. 21. 26. *deleo* καὶ *ante* διαπορήσεως.

Pag. 22. 22. *Marginalem lectionem præfero.*

l. 24. *deleo* τὸ *ante* ἀσφαλές.

Pag. 23. 1. καὶ κινεῖν ἕκαστος τὸ ἀδελφῷ αὐτοῦ μὴ μνησικακείτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. *Sic Græca Biblia.*

l. 42. *&* 43. τῇ πρὸ ἀλλήλους περιηγέμενοι] *verba ſunt Pauli Rom.* 12. 10.

Ib. ὑπερέχοντας ἑαυτῶν τοὺ πέλας ἡγεῖσθαι] *verba item ſunt Pauli, Philip.* 2. 3. *niſi quòd Paulus, pro* τοὺ πέλας, *habeat,* ἀλλήλους. *Remittendus eſt igitur lector ad locum vtrumq́.*

Pag. 24. 5. ἔπειτα ἡ ἄγχειν τὸ λογισμὸν] *ſub.* παιδεύσωμεν ἑαυτὸς, *è lin.* 41. *pag. præcedentis.*

Hom. 5.

Pag. 25. 3. ἀνάλωτος] *i.* ἀναφαίρετος.

Pag. 27. 26. *delendum puto* καὶ *ante* ἡ γῆ.

Pag. 29. 39. φιλοτιμίας] *i.* τιμῆς, δωρεᾶς, δόξης.

Hom. 6.

Pag. 30. 34. μικρὸν παύσαντος τὸ διαζόλου] *Sic paulò inferiùs pag. ſequentis lin.* 23. ὅτε ποταμοὶ περιέρρηξαν, ἀλλ' ἁπλῶς αὖρά τις μικρὰ διαζολικὴ ἔπνευσε, καὶ πάντας ὑμᾶς ἀπέρρίπισε.

Pag. 31. 26. ὑφ' ἕν] *i.* ἅμα, ὁμοῦ, ἐφεξῆς.

l. 32. *Mihi non diſpliceret, ſi poſt* -μνοι, *initio lineæ interrogandi nota poneretur. Num enim ideò dicendi laborem ſuſcipimus, vt aures veſtras ſimpliciter oblectemus, aut laudis apud vos neſcio cuius adipiſcendæ deſiderio?*

Pag. 33. 3. *Neſcio an deſideretur aliquid poſt* διαμαρτύρεσθαι. *Sed potiùs arbitror non deſiderari. Nam quid velit per* διαμαρτύρεσθαι, *ſignificatur his verbis, lin.* 5. μαθέτωσαν πάντων ἄπαντες *&c.*

Pag. 35. 33. *Legendum ſuſpicor,* ὁ καθολικῶς καὶ ἀεὶ ἐπὶ μεγάλων φωστήρων εἴρηται. *hoc eſt, & generatim de omnibus ſtellis, & ſpeciatim de duobus magnis luminaribus. De duobus enim luminaribus magnis dicitur peculiariter:* εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας, καὶ εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς · *de ſtellis autem omnibus in genere:* ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

Pag. 36. 2. *lego,* ἐπὶ ἡμερῶν τὸν ἀεὶ θεὸν ἀποτελεῖ, [*vel* ποιεῖς, κατασκευάζει, ἐργάζεται] καὶ ἐν ἑαυτῷ τὸν κύκλον *&c. Infrà lin.* 10. *&* 11. ὁ ἐπὶ ἡμερῶν ἀεὶ θεὸς, καὶ ὁ τῶ ἐνιαυτοῦ κύκλος.

l. 20. *&* 21. *fort.* ὡσπὲ τοῖς ἐπιμερῆ ἡμᾶσιν.

l. 33. τῷ πάτει] *fort.* τῷ βάθει, *vide ſuprà, pag.* 17. *lin.* 40.

Pag. 37. 11. *lego,* ἔνθεσι κληματίδιλιν, καὶ καθάπερ, *&c. herbarum flores vndiq́, tanquam veſtem Phrygianam aut polymitam, ſuper eam expanſos.*

l. 18. *Malim* δοξάσουσι δ' αὐτὸν ὁ διὰ τέτε μόνον, ἀλλὰ, *&c. Ordo:* Εαν δ' μὴ πάλιν τοῖς αὐτοῖς παιπόσωσι, ἀλλὰ ἐκὶ [*vel ſine* ἐκὶ] πολλὰ χαίρειν εἰπόντες τ. δ. α. τ. μ. τ. π. κ. τ. π. απ. κ. τ. σ. ε. τ. α. ε ε. δοξάσουσι αὐτὸν ὁ διὰ τέτε μόνον *&c.* διὰ τέτε] *i.* διὰ τὴν ἀναπίμπλειν δοξολογίαν.

Hom. 7.

Pag. 38. 11. *Scribendum videtur:* οἱ μὲ ἐκεῖσι, *quibus ſequitur,* πατέρες δ', *non autem,* οἱ δὲ.

l. 16. *Malim,* ποιησόμεθα, *&* θεραπδσομεν.

Pag. 39. 16. *pro* ὑμῶν τὰς ὄψεις *malim,* αὐτῶν τὰς ὄψεις. *Quæ lucent enim, non ſeipſa, ſed alia* καταυγάζειν *dicuntur. vel,* καταυγάζοντα ὑμῶν τὰς ὄψεις *i. cùm viderint opera veſtra lucere, & ſplendore ſuo, vt vos ipſi ſpectabiles ſitis, efficere. Hæc ſcripſeram, nondùm lectâ mihi A. Dounæi annotatione.*

Pag. 42. 23. *&* 24. *lego:* ἀλλὰ καὶ διὰ τὼ ἄλλω ἐκείνω ὠφέλειαν. *ſc. illam, cuius mentio paulò ſuperiùs facta eſt, pag. præcedentis lin.* 42. *&* 43. *Al.* δι' ἄλλω ἐκένω τὼ ὠφέλειαν. *Interpres proculdubiò legit:* διὰ τὼ πολλὼ αὐτῦ φιλοτιμίας : *ex imâ paginâ præcedente. Nam hunc locum cum illo conferendum docent hæc verba, pag. huius lin.* 22. ὅσῳ ἐφθάσω εἰπών.

Pag. 43. *concinnitati orationis nonnihil conſuletur, ſi primùm lin.* 11. *&* 12. *pro* ἐκλησώπητε, κλησώπησας *legatur, & deinde lin.* 15. 16. *&* 17. *vulgata lectio in hunc modum interpoletur:* ἐπλήρωτε ἡμῶν πάντα ἡμερῶν τὸν ἀεὶ θεὸν, καὶ (ἐπειδὴ ἐγελῶ καὶ τὰ ὀπὶ τῆς γῆς ζῶα δημιεργηθῶσι) περιέτυξε καὶ ταῦτα, *&c. Porrò (quod fermè omiſeram) deeſſe videtur lin.* 9. *articulus* τὸ, *inter* στρέωμα *&* χαθάπερ. *Aliter:* εἶτα ταύτῃ ἐκλησώπητε τ. τ. απ. α. κ. τ. λ. ε. καὶ μετῆλθε *&c.*

Pag. 44. 12. *niſi receptam lectionem exemplo non contemnendo confirmâſſes, ego putâſſem vitij aliquid ſubeſſe. Ad exemplum à te allatum adiungi poteſt & aliud non minùs certè idoneum, quod infrà habetur pag.* 185. *lin.* 29. ὡδὲ ὅπως ἀπαγορέσωσι τὼ ἑαυτῶν σωτηρίαν. *Pag.* 191. *lin.* 25. *coniungitur* ἀπαγορέω *cum genit. & præpoſ.* ἀπὸ. *Vide p.* 325. 5.

l. 28. *pro* καὶ τῆς πρὸ Θεὸν πολιτείας, *rectiùs fortaſſe,* ἀλλὰ τῆς *&c.*

l. 30. φιλανθρωπίας] *i. miſericordiæ.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Hom. 8.

Pag. 46. 42. *legendum conjicio* : ἀλλὰ τούτῳ τῷ προσώπατι.

Pag. 47. 26. *Eodem iure quo suprà pag.* 44. *lin.* 19. *& sequentibus aliquot verba* ἀειτικὰ *in* ὑποτακτικὰ *mutata fuere, etiam hic* βέλονται *&* βλάπτονται *in* βέλωνται *&* βλάπτωνται *mutanda sunt.*

l. 37. *deesse puto* τούτων, *post* ῥημάτων. *Eadem praterea linea, pro,* τὸ δὲ εἰπεῖν, *lego,* τῷ δὲ εἰπεῖν.

Pag. 48. 1. διὰ τῆς ἐπαγωγῆς] *i.* διὰ τῆς ἐπαγομένων.

Ib. καὶ ποῖον λογισμὸν] *i. quo sensu.*

Hom. 9.

Pag. 51. 4. *Deesse videtur* αὐτὰ *post* προσχθῆναι.

l. 17. *pro* ἐπιδολῶσαι, *malim* ἐπιδολωθῆναι.

l. 24. *vel pro* πότε, *lego* πῶς, *vel duplicem* ἐρώτησιν *facio, unam post* ποιῆσαι, *alteram post* καὶ, *lin.* 25. *Deinde cum doctiss. præceptore meo sentio verbum aliquod post* καὶ *desiderari, nimirùm,* καταχεῖ, *aut* ὑποκολάζει, *aut* εἰσκωμά ει, *aut tale aliquod.*

Pag. 52. 6. ἧς τότε κινηθέντων] *similis est usus verbi* κινοδμαι, *suprà pag.* 13. *lin.* 42. ἧς τότε κινηθέντων *i.* ἧς τότε λεχθέντων, εἰρημένων. *&* κινεμένοις *i.* ἀγομένοις, προσδομωμένοις.

l. 32. *suspecta est mihi dictio* παχύτητα : *pro quâ tamen nescio quid reponam, ni forte* καινότητος. *cogitet verò lector, an non* παχύτης *hic, pro pluralitate (ut sic dicam) possit accipi. Non enim locum mihi hic habere videtur* συγκατάθασις *illa* ῥημάτων, *de quâ toties fit mentio posteâ, & nominatim, pag.* 78. *lin.* 35. *&* 79. *lin.* 29.

Pag. 53. 1. *Suspicor aliquid deesse post* ἡ προνοια, *veluti,* ἀελαθεῖς ἡμᾶς διατρεῖ, *aut tale quid.*

l. 8. ἀλογώτεροι καὶ κτηνώδεις] *i.* ἐυπιειθέστεροι, *&* ἐυμεταχείριστοι : *rectu faciliores & cicures, ut iumenta illa, quibus quotidiè utimur. Sic enim accipienda sunt vocabula ista, ut constet oppositio inter* ἀλογώτεροι, *&* θηριωδέστεροι.

l. 9. *pro* τῷ λογισμῷ, *malim,* τῷ λόγῳ, *sc.* τῷ ὀρθῷ λόγῳ.

l. 16. *lego* : καὶ πίστις ἐκ αὖ ἐπὶ τοῦτο καταγνώσεως ἄξιον;

l. 21. *pro* δυνατὸν, *rectiùs, ut mihi videtur,* δύνασαι.

Pag. 55. 39. ἐναύλως ἔχειν] *in memoriâ recentes habere. homil.* 61. *in Matth. pag.* 391. *de servo illo crudeli, qui conservum suum in carcerem conjecit :* Ἐξελθὼν δὲ αὐτὸς, ὅτε μὴ χρόνον πολὺν, ἀλλ' εὐθέως ἔναυλον ἔχων τὴν εὐεργεσίαν, εἰς κακίαν ἀπηχθήσατο τῇ δωρεᾷ. *i. cùm adhuc recens esset beneficij à Domino accepti memoria.*

Pag. 56. *Marginalis nota lin.* 1. *&* 2. *apposita, male dirigit lectorem ad Psal.* ρε. *cùm debeat dirigere ad Psal.* ργ.

Hom. 10.

Pag. 57. 8. *pro* ὅτι χρεία ἡμῖν τοῦ : *rectiùs fortasse,* ὅτι χρεία ἡμῖν ὄζιν. *Est enim melius respondet verbis præcedentibus.*

l. 16. *lego :* ἐν ταύτῃ μᾶλλον. *Sic pag. sequentis lin.* 24. *&* 25. ἐν τῇ ἧς π. ε. π. τ. ἀπουδῇ ἐπιδείκνυσθαι.

Pag. 58. 3. *deesse videtur particula* ἧ *post* πάχα

l. 6. *&* 7. *Quid si sic, particulâ* νὴ *transpositâ?* ἀλλὰ νὴ ἐγκαλύπτεσθαι καθάπερ οἱ προπεκρικότες, καὶ ὕπως ε. τ.

l. 7. *legatur :* καὶ καθάπερ οἱ προσκεκρουκότες τῷ Θεῷ. *ut hoc non addatur, necessario certè debet intelligi.* αἰσχυνόμεθα *enim &* ἐγκαλυπτόμεθα, *quando in conspectum hominum venire non audemus :* ἑαυτοὺς *autem* ταλανίζομεν, *quando Deum nobis iratum sentimus. Tantò plus est ergo* ταλανίζειν ἑαυτὸν, *quàm* αἰσχύνεσθαι *&* ἐγκαλύπτεσθαι, *quantò magis est formidandum, Deum quàm homines offendere : Deo quàm hominibus displicere.*

Pag. 59. 12. τῷ τιμῷ ἐπιδεικνύμενοι. *&* τῷ μὲν τῶν μέλλοντες διαπλάττεσθαι] *Suprà pag.* 52. *lin.* 32. *&* 33. ἐνέφυσε τῷ τιμῷ, εἰς τὸν μέλλοντα δημιουργεῖσθαι.

lin. 38. *&* 39. *conjicio legendum :* καὶ ἵνα μηδεμίαν καταλίπῃ ἀπολογίας πρόφασιν τοῖς ἀναισχύντως μάχεσθαι βουλομένοις, *&c.* τὸ ἀναίσχυντον *enim* πρόφασιν, *radit aures meas.*

Pag. 60. 1. *Deesse arbitror* τοῦτο *post* ἧ, καὶ αὐτὸ ἧ τοῦτο.

l. 41. 42. *&* 43. *verba omnia inter*] ἀκαιότητος *lin.* 41. *&* εἰπών. *lin.* 43. *notis parentheticis includenda puto, quo nimirum participiorum concursu &* ἐπαλληλία *aures minùs offendantur. Aliter. Multò commodior esset lectio, si hic conciperetur :* προσλαβὼν ὁ ἀγαθὸς ἀκαιότητος πρόφασιν δέεται αὐτὸν, ὡς εἰπεῖν, καὶ δείκνυσιν ὡς καὶ αὐτὸς, καὶ τὰ ἄλογα πάντα πολλῷ ἔξει τοῦ ἀφρονίαν, τῆς γῆς τῷ προσάγματι τῷ ἀκαύτῳ πρὸς τοῦ διαξηφλῶ τούτων ὑπηρετευόντης. Εἰ πὼν γὰρ ὑμῖ ἔστιν εἰς βρῶσιν, ἐυθέως *&c.*

Pag. 61. 15. *for.* (τὰ πάντα.)

l. 38. *lege,* ψηφίζηται, καὶ λέγῃ, *quia præcedit* ὅταν. *vide suprà pag.* 47. *lin.* 26. *&* pag. 44. *lin.* 19. *&c.*

Pag. 62. 1. *verisimile est,* π, *aut* πνα, *deesse post* ψηφιζομένοις.

Pag. 63. 5. *legendumne sit,* ἅπαξ, *an* ἁπάσης, *ignoro. hoc est, spatio hebdomadæ totius, unum diem consecrare, an hebdomadæ spatio (sine circuitu) unum totum diem consecrare.*

l. 29. οἱ ἀπολειφθέντες] *i. absentes.*

l. 32. διαδιδάσαντες] *i.* διαπραθμώσαντες, *ut suprà aliquoties locutus est.*

l. 42. *Nescio an desit,* ἀεὶ, *ante,* ἐν χάεντος μέρει. *Cæterùm ne semper beneficij loco hæc à vobis docendi sint.*

Pag. 64. 13. *Deesse videtur,* λέγω, *ante* μὴ ἢ ἡ ἐφῆς ἀπ.

Hom. 11.

Pag. 64. *lin. ultimâ. Non displicet A. Dounæi conjectura : tua verò perplacet.*

Pag. 65. 4. *fort.* ἵνα τοῦτο μάθητε.

l. 11. διαπαύει] *Exigere videatur* τὸ ἑαυτῆς. *lin.* 12. *&* τὸ αἰτεῖσθαι, *lin.* 13. *ut hâc lineâ post* διαπαύει, *addatur* ἡ νὺξ.

l. 14.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 14. παρασκευάζει] *sc.* ἡ νυκτεινὴ ἀνάπαυσις, *vel* ὁ Θεός.

l. 17. *pro* ὑποστάντος *legendum proculdubio,* ἀποστάντος. ἀποστάντος τῦ θέρους; *i. abscedente æstate, siue, vbi æstas iam abscessit. Non enim æstati venienti occurrit autumnus, sed discedenti succedit, hocq; diuinâ prouidentiâ ideò fit, ne subitâ migratione ab intensissimis æstatis caloribus ad intensissima hyemis frigora, corpora humana damnum aliquod patiantur. De hac ipsâ re pulcherrimè, vt omnia, Theodoretus de prouidentia lib.* 1. ὃ δηλῶν τὸν ἐναίσιον κύκλον ἐμήχανήσατο ὁ ποιητὴς, ὅτε θέρος ἡμῖν ἁπλῶς δέδοικε καὶ χειμῶνα, οὐδ' ἀπὸ τῆς ἄκρων ἀμέσως ὀπὴ τὰ ἄκρα μεταβαίνουσιν, ἀλλὰ τὸ ἔαρ καὶ τὸ μετόπωρον μέσως λαχόντα τῶν κράσεων, τῦ κρυμῦ καὶ τῦ φλογμοῦ μέσα γίνεται, καὶ τὸν ἄκρως ὑγιεῖν καὶ ψυχρὸν χειμῶνα, οὐ τὸ ἄκρως ξηρὸν καὶ θερμὸν διαδέχεται θέρος, ἀλλὰ τὸ ἔαρ *&c. Huc faciunt quæ sequuntur:* διὰ τῦτο ἐγγυμνάζεσθαι παρασκευάζει, [*sc.* ὁ Θεὸς] ψυχῇ μὲν τὸ χειμῶνος τῷ μετοπώρῳ, ψυχῇ δὲ τὸ θέρους τῷ ἔαρι. *Sunt enim ver, & autumnus, quasi mixtæ mutationes æstatis & hyemis.*

l. 26. *fort.* ὑπὸ τῦ Θεῦ.

Pag. 66. 1. & 2. ἔξεστιν ὑμῖν ζωστοῖς ἅπασι *&c.*] *Sic Terentius:* dictum sapienti sat est.

l. 6. *Delendum videtur* κῆ, *ante* τὸ αὐτό.

l. 21. *pro posteriore* ὅτῳ, *quid si,* πλέοσι?

l. 36. *Nihil muto: sed tamen primo aspectu putaret quis pro* ὑποτεινομένῳ, ὑπτείνοντα, *legendum.*

Pag. 67. 28. *minus impedita esset oratio, si hæc tollerentur:* ἵνα παρασκευάζῃ αὐτῦ τὸν λογισμόν.

Pag. 68. 13. *fort.* ὁ τοιῦτος καὶ τηλικῦτος. *Nam* τοσῦτος *&* τηλικῦτος *parùm aut nihil videntur differre.*

lin. 33. *pro* ὑπολαβεῖν, ὑποληφθεῖν, *malim. Præterea eiusdem lineæ initio pro* κἂν, *scribendum videtur,* ἐαὶ, *vel* ἄν. *Sic enim priora cum posterioribus melius cohærebunt.*

l. 35. *fort.* καὶ οὐκ ἀνεχόμενος. *ordo etiam verborum sic corrigendus videtur:* ἀλλὰ δυσχεραίνων μὴ τὸ ὑπηθεῖν τι [αὐτὸ] τὸν ἑαῦτῦ καὶ οὐκ ἀνεχόμενος τῆς ἀλγηδόνος, πολλάκις ἀπορρῖψαι τῦτο. *Est enim mutuus respectus inter μυελικὰς ὑπηθέναι, & πολλάκις ἀπορρῖψαι.*

Pag. 69. 10. *Deleo* εἰς *posteriore loco.*

l. 17. *pro* οἱ, *lego,* εἶ. *ab hac autem particulâ, vsq; ad* ἡμεῖς ἦ, *lin.* 19. *parenthesin esse puto. Porrò de supplemento planè tecum consentio.*

l. 22. *Deleo* ὥσπερ *ante* τῦ μανθείου.

Pag. 70. 34. *Nemo ex eruditioribus tibi succenseret si* ἄγον *in* ἄγειν *mutâsses, tametsi refragantibus exemplaribus omnibus.*

Hom. 12.

Pag. 71. 33. & 34. καὶ τῷ ἡδονῷ τῆς ἀγίας ἑορτῆς ἡμῖν ἀκριβοῦντας] *intelligit eos, ni fallor, qui festum Paschatis cum Iudæis* 14. *lunâ celebrabant, non autem cum reliquis Christianis, die Dominicâ, siue die resurrectionis Christi. Vide Euseb. eccl. hist. l.* 5. *cap.* 26. *&c.*

Pag. 72. 9. *fort.* ἧσσ εἰς δύναμιν τῷ ἡμετέρῳ ἥκοντων.

l. 14. *Cur non,* ὅτε ἐηλύετο ἡ ἡμέρα ἐπαύσην ὁ Θεὸς, *&c. vt supra pag. præced. lin.* 23. *& in Græcis Bibliis?*

Pag. 73. 10. ὑπαρετῶ] *i.* ὑπηρετῦσα, *vt supra pag.* 42. *lin.* 20. *& infra huius pag. lin.* 42. *& alibi.*

l. 20. ὁ χόρτος ὁ ἐκ τῆς γῆς ἀναβλύζων] *i.* ὁ χόρτος βλαστῶν ὁ ἐκ τῆς γῆς ἀναβλύζων, καὶ τὰ λοιπά.

l. 41. καὶ ὅπως ἐπιδεῖ βελτίω *&c. Sic pag.* 75. *l.* 24. & 25. καὶ τὰς ὑσίας ἧ πάσας, ἐπιδεῖ βελτίω, καθάπερ ἀπεδείξαμεν, ἐναντία τῇ οἰκείᾳ ἐνεργείᾳ φιλοσοφάζει διαφερόντως.

lin. vltimâ τὸν λόγον γυμνάσωμεν] *vsitatissima phrasis Chrysostomo, pro, hoc ipsum quod diximus, verum esse ostendamus.*

Pag. 74. 15. ὅπως μὴ τῷ ἐνέργεια πυρὸς τὸ ὁρώμενον] *i. & ne quis existimaret id quod videbatur non fuisse verum ignem vrendiq; potentiam præditum. hoc est, speciem, & vt vulgò loquimur, apparentiam potius ignis, quàm ignem fuisse. Per* τὸ ὁρώμενον *intelligo id quod ignis specie se oculis astantium ingerebat: quod verum fuisse ignem affirmat hic Chrysostomus.*

l. 37. πῶς ὐσίαν] *i.* τὴν φύσιν.

Pag. 75. 24. καθάπερ ἀπεδείξαμεν] *scilicet pag.* 73. *lin.* 42.

Pag. 76. 26 *lego sensu ipso suadente:* ἐκεῖνο δὲ ὁ παιδεὺς ὑπὸ τῆς χορδῆς διεξάδομος διὰ τὸ ἐμφύσημα τῷ πνοῷ τῆς ζωῆς, *&c. vel,* διεξάδομος τὸ ἐμφύσημα καὶ διὰ τῆς ἐμφυσήματος τῷ πνοῷ τ. ζ.

l. 35. *lego* ὥσπερ αὐτῷ γέγονεν εἰς ψυχὴν ζῶσαν (καὶ ἐγένετο εἰς ψυχὴν ζῶσαν) *Non enim dicit Scriptura* τὸ ἐμφύσημα γεγονέναι εἰς πνοὴν, *sed spiritum insufflatum* γεγονέναι εἰς ψυχὴν ζῶσαν. *Ego igitur vtrobiq; lego,* εἰς ψυχὴ ζῶσαν. *Et priore quidem loco hæc accipio, vt prolata à Chrysostomo, posteriore, vt citata è Mose.*

Pag. 77. 9. μὴ τὸ] *Neutra lectio displicet, neq; A. Dounæi, neq; ista. Magis tamen ista placet, quia Græci patres, & in his Chrysostomus de animo, tanquã de re per se subsistente, solent loqui, & ita quidè, ac si homo esset ἡ ψυχὴ, corpus autè non homo, sed hominis. vnde illud:* ἄνθρωπός ὅτιν ὁ τοῦτο τὸ ὁρώμενον. *& Basil.* πρόσεχε σεαυτῷ, τουτέστι, μήτε τοῖς σοῖς, μήτε τοῖς σοῖς σὲ ἀλλὰ σεαυτῷ μόνῳ πρόσεχε. ἄλλο γάρ ἐστιν ἡμεῖς αὐτοὶ, καὶ ἄλλο τὰ ἡμέτερα, καὶ ἄλλο τὰ σοὶ ἡμᾶς. Ημεῖς μὲν ἂν ἐσμεν ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νῦς· ἡμέτερον δὲ, τὸ σῶμα· σοὶ δὲ ἡμᾶς ἡ χρήματα, *&c. vide infra pag.* 79. *lin.* 40. *& pag.* 89. *lin.* 18. *&* 19. *Ab hac proculdubio opinione (quæ Platonicam philosophiam redolet) manauit hæc locutio,* μὴ τι συμπλέχθαι. *Animus per se est vegetus & agilis: sed vbi cum corpore se commiscuit, multum amittit de agilitate sua, ni acriter se intendat.*

l. 13. διὰ τὴν πολλὴν τῆς ἀρετῆς αὐχμὸν.] *i. propterea quod hominum virtute præditorum magna est penuria: quòd pauci sunt boni: quòd magna bonorum est raritas.* αὐχμὸς *hic est* ἀπορία. *Infrà pag.* 182. *lin.* 15. διὰ τῦτα ἀληθῶς καὶ ὀδυρῶμαι, ὁρῶν τῆς μὲν ἀρετῆς τοσαύτην ἀνθρώπων ἀπορίαν. *Fieri potest, vt fallar, sed falli certè me non puto. vide infra pag.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

169. lin. 2. ἐν τοσούτῳ ἀρετῆς αὐχμῷ. i. in tanta virtutis penuriâ.

Hom. 13.

Pag. 77. 40. δαπανῶσι] i. ἐδίωσι. Judith. 11. 12. καὶ πάντα ὅσα διεσείλατο αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς νόμοις αὐτῆ μὴ φαγεῖν ἀλέγωσιν δαπανῆσαι. 2. Maccab. 11. 31. χρῆσθαι τοὺς Ἰουδαίους τοῖς ἑαυτῶν δαπανήμασι καὶ νόμοις, καθὰ τὸ πρότερον. τοῖς δαπανήμασι i. τοῖς ἔθεσι. Hesych. Δαπανᾶν, ζημιοῦν. Observatum hoc idem est & eruditissimo Casaubono nostro (noster enim iam est non usu solùm, sed nexu, &, ut spero, semper erit) comment. in Theophrasti charact. cap. περὶ ἀκμείας. vide infra pag. 366. lin. 14.

Pag. 78. 3. ἐπεὶ καὶ γηπόνος] Sic supra initio hom. 9. οἱ φιλόπονοι τῆς γεωργίας, &c.

l. 11. τὰ εἰς διώρυγμον ἡμετέρων] sub. ἥκοντα, ni potiùs addendum sit.

l. 30. legendum conjicio: ὁ μακάριος Μωϋσῆς διάφορον τὸν ἕξιν τῆς ἁμαρτίας λέγων, ὅτι εἶπεν &c. valdè confirmant hanc lectionem quæ sequuntur.

l. 41. Pace doctiss. præceptoris mei dixerim affirmativam hic lectionem ferri nullo modo posse. Ratio nostra, fateor, non videt quomodo ex terrâ & pulvere fiat caro: at hoc non obstat quò minus secundum naturam id fiat. Nam si nihil esset secundùm naturâ, nisi quod ratio comprehendit, perexiguis sanè finibus τὸ κατὰ φύσιν circumscriberentur. Quàm multa enim sunt arcana naturæ, rationi prorsus ἀπέφατα? Basil. epistolâ quâdam ad Eunomium docet plurima esse in minuti animalculi formicæ naturâ, ad quæ ratio humana nullo modo possit aspirare. Εἰ γάρ, inquit, τῆς βραχυτάτης μύρμηκος ἔτι περιέλαβε τῇ γνώσει τὸν φύσιν, πῶς τὸν ἀκατάληπτον τοῦ Θεοῦ δώρων μεγαλαυχεῖς φαντάζεσθαι; Chrysost. suprà (hoc est pag. 75. lin. 32. 33. & 34.) non negat carnem secundùm naturam fieri è terrâ (Deus enim est author naturæ, sive potiùs natura naturans, ut loquuntur, & ille hominis carni hanc naturam dedit, ut è terra ortum suum & originem haberet. Hanc ob causam à Chrysost. sæpissimè vocatur Deus, τῆς φύσεως δημιουργὸς, & τῆς φύσεως δεσπότης, & τῆς φύσεως Κύριος καὶ δημιουργός. vide illustrissimum locum infrà pag. 325. lin. 14. 15. & 16.) sed monet ne admirabilia Dei opera ad rationis καὶ τῆς οἰκείας λογισμῶν trutinam expendamus. Ratio enim respuet hoc tanquam incredibile, & dicet, non σῶμα, sed πλίνθον, aut ὄστρακον è terra debere fieri. Quod autem ad hunc locum attinet, ne nomen τῆς φύσεως cuiquam scrupulum injiciat, audiat quæ sequuntur. Isocrates Dionysio: οὐκ ἤμειψας μὲν τῆς τύχης τὸν φύσιν· ἔπι τὸν θύλακον ἔχεις δερμάτινον. Θνητὸν γὰρ ἔχεις ἐν περιβόλου τῷ σώματι. Theodoret. eccl. hist. lib. 5. cap. 18. χρὴ μέντοι εἰδέναι τὸν φύσιν, καὶ τὸ παίτης ζωντὸν τε καὶ διαῤῥέον, καὶ ἅ πρόσθεν κοῦφα, ἐξ ὧν γεγόναμεν, καὶ εἰς ὃν ἀπερρέομεν, καὶ μὴ τῷ αὐθεντῇ τῆς ἀληθείας ὑποβεκολιβόμενον, ἀγνοεῖν τὸ καλυπτομένου σώματος τὸν ἀδύνειαν. ὁμοφυῶν ἄρχεις, ὦ βασιλεῦ, καὶ ἐμὲ δὴ καὶ ὁμοδούλων. Chrysost. ipse hom. 9. in Ioh. βασιλεὺς ἐμὲ ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς διηρτισμένος ἡμῖν πηλὸς τοῦ ὁμοδούλους, καὶ τῆς αὐτῆς αὐτῷ κοινωνοῦντας φύσεως, οὐκ ἀξιοῖ, &c. Item hac ipsâ hom. pag. sequent. lineâ 2. & 3. καὶ τοῦτον αὐτὸν τὸν χοῦν τὸν ὑπὸ τῆς γῆς τῷ οἰκείῳ προσήγματι εἰς σώματος φύσιν μετέσχεν. vide infra, pag. 117. lin. 3. & 4. Sententia ergo Chrysostomi hoc loco hæc est: Mosem tam accuratè descripsisse, quemadmodum homo fictus & formatus esset è terra, ne cristas ille tolleret, et naturæ suæ ac originis oblitus, magnificentiùs quàm par esset, de se sentiret. Consentiunt hæc planè cum ijs quæ supra dixit, imâ pag. 75. τέως δὲ μικρὰ ἡμῖν ἐντεῦθεν πίπτεται, ἐὰν νήφειν βουλώμεθα, τυπῳνοφρουσύνης διδασκαλία. Pluribus hæc disputavi, propter summam præceptoris mei autoritatem & singulare in hoc doctrinæ genere iudicium, à quo propterea sine validissimis rationibus non fuit æquum ut dissentirem.

Pag. 79. 14. vel, φασιν abundat, vel, λέγουσι, nisi φασι pro ὡς φασι ponatur: ut aiunt: ut ferunt.

l. 21. καὶ σῶμα προσπλάνα τῷ Θεῷ] ut illi nimirum faciunt, qui dicunt animam è Dei esse substantiâ. vide Theodoreti quæst. 23. in Genes. Aliter ex conjectura, & collatione Chrysostomi cum Theodoreto: Εἰ γὰρ μέλλοιμεν [vel μέλλοιεν] διὰ τί λέγειν τὸν γεγραφὼς, Ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ φάσκειν εἶναι τὰς ψυχὰς, ἀνάγκη καὶ σῶμα προσπλάνα τῷ Θεῷ, ἀνάγκη ἢ καὶ χεῖρας, &c.

Pag. 81. 1. καὶ πολλὰ ἕτερα τῶν εἰρημένων &c.] Ordo, ἃ παρῆκεν εἰπεῖν, μὴ ὅλη ἡ γῆς ἦν ἢ παράδεισος, παρεγγυῶντες καὶ πολλὰ ἕτερα τῶν εἰρημένων, μὴ, ὡς γέγραπται, φρονεῖν. præcipientes & alia multa ex ijs quæ dicta sunt, non, ut scriptum est, (sine literaliter, ut loquuntur) intelligere. φρονεῖν, i. νοεῖν, ἐκλαμβάνειν.

Pag. 82. 7. ἀνῆκε] i. ἐξανέτηλε.

l. 8. deleo plenam distinctionem post πνεῦμα, & loco eius subdistinctionem pono.

l. 9. φιλοτιμίᾳ.] i. δωρεᾷ.

l. 10. fort. τοῦ ξύλου τούτου.

Hom. 14.

Pag. 84. 3. οὐκ ἐπιδὴ τοσοῦτόν ὅτι οἶνον γλυκύτερον] vel deleo τοσοῦτον, vel pro γλυκύτερον, lego, γλυκέα. Sic enim melius conveniet cum τοσοῦτον, ut paulo suprà, τοσοῦτον ἐπιθύμητα. Sed potest esse comparativum pro positivo. Igitur nihil muto.

l. 18. pro ὀπιθυμίαν, nescio an legendum sit, εὐθυμίαν, & pro σφοδροτέραν, ἀσφαλεστέραν.

Pag. 85. 4. διαστεπριμένων] i. cum observatione differentiæ inter Patrem et Filium.

l. 32. Nescio an legendum sit: καὶ τοῦ εἰπεῖν δὲ, ὅτι φυλάσσειν ἔθετο αὐτόν.

Pag. 86. 40. ἐνδιατρίβοις τῇ παραδείσου διαγωγῇ] Malim, τῇ παραδείσου ἡδονῇ, aut tale quid. Nam ἐνδιατρίβειν διαγωγῇ durum mihi videtur.

Pag. 87. 8. in dictione, τυπώσεως, assentior præceptori meo, nisi fortè sit, τυπώσεως, pro διατυπώσεως, et διατυπώσεως pro διατάξεως, διάθεσιν.

Pag. 88. 17. Deest subdistinctio inter ἐνδὸν et κατ' αὐτόν. Præterea aut valdè fallor, aut lin. 14. pro παρεγράμμα, legere oportet πρὸς αὐτὸν ἀμφίβολα, vel

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

vel προαγορεύσαι, *vel*, προσαγόρευμα, *simpliciter*, πρὸς αὐτόν. *Nam* τὸ προάγεσθαι *alium hic vsum habet, & dici solet potiùs de productione in rerum naturam, siue creatione, quam de adductione ad aliquem.*

Pag. 89. 5. μῆσιν ἔχωμεν καὶ τῆς τιμῆς] *Coniunctio* καὶ *(quæ hic distributioni inseruit) præcedere debet verbum (vt mea est opinio) non sequi, idq; hoc modo:* ἵνα τῆς [*vel,* καὶ ἵνα τῆς] αὐτὰς ἐκίρωσεν ὁ Θεὸς, ἵνα καὶ διωσεκῆ ἐπίμνησιν ἔχωμεν τῆς τιμῆς, *&c.* καὶ τὸ ἀφαιρέσεως αὐτῷ τῷ αἰτίαν ἐπιγράφωμεν. *Duas ob causas rata esse voluit Deus nomina ab Adamo ceteris animalibus imposita .i. vt perpetuò admoneremur de honore, quem initio habuit Adamus, & deinde, vt adempti honoris causam illi ascriberemus. Transpositio particulæ* καὶ *hanc distributionem, ac proinde loci istius sententiam, planè corrumpit.*

l. 14. ἐπιθεῖναι] *Nihil mutandum censeo.* ὁ νοῦς. *Qui potuit congruas appellationes vnicuiq; animalium imponere, & sine confusione ordinis nec mansuetorum animalium nomina feris indere, nec ferarum cicuribus, sed omnibus ea, quæ apta essent & congruerent illis, quomodo non omni sapientiâ & intelligentiâ repletus fuerat? posterius* ἐπιθεῖναι, *vt* & παραγράμματα *sequentia,* ἀφεῖναι & δοῦναι, *cohærent omnia cum,* ὁ δωρησεὶς, ἀπὸ τῆς κοινοῦ. *Apertiùs aliquantò sic. Qui potuit feris indere appellationes, quæ mansuetis animalibus non congruerent: & mansuetis rursus, quæ non conuenirent feris, &c.*

l. 28. καταχώσωμεν] *obruamus. Eâdem lin. notandum* σφάλμα τυπογραφικὸν, ἀναγκῆνον *pro* ἀναγκαῖον.

Hom. 15.

Pag. 90. 19. *Præfero marginalem lect.*

l. 26. *Subdistinguo inter* μισθὸν & καμοὶ. μισθὸν. *Qualem* μισθὸν? τὸν καμοὶ *&c.*

l. 28. *fort.* ὅτι δὲ ἦν αἰσθητὸν πρᾶγμάτων ἐκ ἔνι ἰδεῖν. *videre non licet.*

l. 31. πρὸς ἐυγνωμοσώλην] *.i. ad præstandum id quod promisimus: vel potiùs ad agnoscendum debitum. vide infra pag.* 153. *lin.* 32.

Pag. 91. 31. *Malim,* αἰτὴν ἡ πεῖρα.

l. 42. παρῆχθη] *conicio legendum,* προσῆχθη. *Vide supra pag.* 88. *lin.* 14.

Pag. 92. 2. *et* 3. *fort.* ὅμοιον αὐτῷ. ὅμοιον ᾧ αὐτῷ, ἐποι, *&c.*

l. 14. παῖδες] *.i.* τὰ γυναικὸς.

l. 29. ἀπηχθῶς ἔχῃ διακεῖσθαι] *Nihil muto, nec mutandum censeo. Notanda autem phrasis,* ἔχω διακεῖσθαι *pro* μέλλω διακεῖσθαι; *non Chrysostomo solùm, sed alijs tam Græcis quàm Latinis frequentata. Chrysost. noster hom.* 10. *in Matth. pag. nouæ editionis,* 64. *lin.* 4. καὶ μὴ μόνον αὐτὴν λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ διατρίβειν ἔμελλε, καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος ὃν ἔσχεν, ὃν διδάξαι προσῆκόν ἐστιν ἔσχε διδάξαι *.i.* ἔμελλε. *Luc.* 12. *v.* 50. Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι. *.i.* baptizandus sum baptismate. *futurum est, vt baptizer: habeo baptizari, vt rectè vetus Interpres. Sic* 4. *Esdræ* 4. 45. *habet venire, poni videtur,* αὐτὴ ἦ, μέλλει ἔρχεσθαι: ἐλθεῖν). *Et in symbolo Athanasij Latinus interpres,* ἀναστήσονται *reddit, resurgere habent. Lactantius elegantiss. scriptor, hoc loquendi genere delectatus fuisse videtur. Sæpè enim vtitur. Instit. lib.* 4. *cap.* 12. Ecce, inquit, in nubibus Cœli, vt filius hominis veniens: Non dixit, vt filius Dei, sed filius hominis, vt ostenderet, quòd carne indui haberet in terra, &c. *.i.* ἔμελλε σαρκωθῆναι, *carne induendus esset. Idem, eiusdem lib. cap.* 30. Ante omnia scire nos conuenit, & ipsum & legatos eius prædixisse, quòd plurimæ lectæ & hæreses haberent existere, quæ concordiam sancti corporis rumperent, haberent existere: *i. exorituræ essent. Idem, eiusdem cap.* 20. Id autem quod per Christum dari haberet, consummatum fore. *Dari haberet .i. Dandum esset. Ad eundem modum hic Chrysostomus:* ἵνα μὴ ἀπηχθῶς ἔχῃ διακεῖσθαι, *.i.* ἵνα μὴ μέλλῃ ἀπηχθῶς διακεῖσθαι, *ne futurum esset vt infenso esset animo.* τὸ διακεῖσθαι, *enim ita coniungitur cum aduerbio* ἀπηχθῶς, *vt a verbo* ἔχῃ *futuri temporis vel potentialis modi accipiat significationem. Non est ergo* ἔχῃ *cum* ἀπηχθῶς, *sed cum* διακεῖσθαι *connectendum.*

l. 29. ἔχῃ διακεῖσθαι] *Si Græca lingua sinuisset, vsus fuisset Chrysost. aoristo subiunctiuo verbi* διάκειμαι, *quemadmodum dixit* ἐρρέσθαι *et* μισῆσαι: *sed quia hoc non potuit, coactus est periphrasin quærere.*

Pag. 93. 23. τὸ ἐρεῖν. *ante* ἃ καταλαμβάνομεν, *redundare videtur, nisi,* ἃ καταλαμβάνομεν, *pro* ἀδυνατοῦμεν *sumi possit.*

Pag. 95. 1. μέχρις ἐκείνου] *sub.* χρόνου.

l. 12. *pro,* προσῆκόμενος, *malim,* κατασῆκόμενος, *vt infra lin.* 40. ἐὰν ζωοτροφῶς ἀναμιμνησκώμεθα ἧς ἐυεργεσιῶν ἧ Θεὸς, ὧν εἰς τὸν ἡμετέραν φύσιν κατέθετο. *Item pag.* 110. *lin.* 20. ἧ ποσώτης ἐυεργεσίας ἐς σὲ κατασῆκόμενος.

Hom. 16.

Pag. 97. 16. προσῆκόμενον] *.i.* αἰξανόμενον.

Pag. 98. 27. λεπτοτάτῳ] *.i.* ἀκροτάτῳ, *ni mendosa sit lectio.*

l. 38. μανίας] *fort.* βασκανίας. *Nihil tamen muto. vide infra pag.* 107. *lin.* 24.

Pag. 99. 19. *pro* παιδίων, *malim,* παιδίου, *nec tamen ignoro participium ferri posse. Eodem modo lin.* 34. *pro* διακειμένῳ, *malim,* διακειμένῳ, *& tamen non nego genitiuum posse stare.*

Pag. 100. 23. *Rectissimè deletur* πρὸς.

Pag. 101. 6. ἐκπέτῃ καὶ ἧς ἤδη προσῆκόντων] *verè hic locum habet Græcum prou.* ὁ κάμηλος ὑπομιμνήσκει χοάτων, καὶ τὸ ὅτι πρόσεπάλεσε. *Sed antequam pergam, monendus est aliquid lector de serie & ἀκολουθίᾳ orationis, vsq; à lin.* 42. *pag. præcedentis ad huius pag. l.* 7. & 8. *vt ergo omnia belle inter se cohæreant, sic lego:* Ἰδοὺ γὰρ φησὶν, ὅπ κ. τ. ξ. εἰς. β. κ. ὁ. τ. ο. α. ἰ. κ. ω. τ. κ. τ. τῖσι λογισμένη πρὸς ἑωυτὸν ἴσως. & *ita deinceps, vsq; ad* εἶδες *pag. seq. lin.* 4. *à quo loco ad finem vsq; lin.* 6 *parenthesin facio, nisi quis malit* παρενθετικῶς *legere etiam quæ præcedent omnia, incipiendo à* λογισμένη, *quod certè valdè mihi placet.*

Dixerat

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Dixerat Chryſoſt. Euam miſerâ experientiâ didiciſſe, quàm exitioſum eſſet conſilium illud quod dederat ipſi Diabolus. Hoc vt oſtendat profert verba Moſis, tam illa quæ deſcribunt conſenſum Euæ, quàm illa quæ complectuntur actum ipſum comedendi, & pœnam mox ſequentem. Sed quis non videt poſteriora verba Moſis de actu & pœnâ, ad inſtitutum Chryſoſtomi maximè pertinere, ita vt ijs omiſſis, rationalis particula γὰρ, poſt ἴδε ὅτι, [pag. 100. lin. 42.] planè otioſa futura ſit? Ego itaq;, vt connexio iſta verborum meliùs appareret, commodiſſimum putaui, vt poſt κατανοῆσαι lin. vltimâ pag. præced. δηλονότι inſereretur. Quæ ſequuntur enim continuò, nihil aliud ſunt, quàm verborum Moſis paraphraſis quædam. Præterea totum illum quaſi Iſthmum, qui verba Moſis dirimit, notis parentheticis, ne interrumperetur reliquæ orationis ſeries, diſtinguendum monui, atq; ſic nihil erit, vt mihi quidem videtur, quod quenquam remoretur aut offendat. Vno verbo, finge, deletis omnibus quæ inter Moſis verba interycimtur, ſic continuâ nec interruptâ ſerie ſcriptum fuiſſe. Ἰδοὺ γάρ, φησιν, ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρῶσιν, καὶ ὅτι τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀρεστὸν ἰδεῖν, καὶ ὡραῖόν τε κατανοῆσαι, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ καρποῦ *&c.*

l. 14. *vel delendum puto* καὶ *ante* τοσαύτῳ, *vel participium* ἀπατηθεῖσα, *mutandum in verbum* ἠπατῆσθαι. *Porrò lin.* 12. *Grammaticus aliquis expectaret vt pro* ἐτόλμησας, τολμῆσαι *ſcriberetur, quia præcedit,* ὡς μὴ ἀρκεσθῶμεν. *Similis eſt prorſus orationis forma infrà pag.* 120. *lin.* 18. 19. & 20. *Sed in ſcriptis magnorum virorum non ſunt omnia nimis rigidè ad Grammaticos canones exigenda.*

l. 20. ἀπαναντίας ἦσαν τῆς, *&c.*] *Alibi conſtruitur* ἀπαναντίας *cum dativo.*

Pag. 102. 7. διαδέξεται] *i. fort.* ἐκδέξεται.

l. 11. *poſt* ἀλώπηξ, *deeſſe videtur,* προσθεῖναι, *aut tale quid.*

Pag. 105. 4. πρὸς τὸν πυρεννίδα] *i. ad exequendum aliquid eorum, quæ tyrannis Diabolica nobis facienda obtruſerit.*

l. 6. εἰς τοὺς εὐδίνους λιμένας] *Pro* εὐδίνους, *legendum puto,* εὐδίους. Εὔδιος *enim* λιμὴν *ſæpè apud Chryſoſt. occurrit. Hom.* 31. *in Matth.* Λιμὴν εὔδιος ὁ θάνατος. *Portus tranquillus, Mors. Legitur etiam apud eundem* εὔδινος, *vt homil.* 53. *igitur nihil muto.*

Hom. 17.

l. 15. διεξήλθομεν] *excuſi ſumus.*

Pag. 106. 6. *Duplex eſſe mihi videtur interrogatio: vna poſt* πληρῶν, *altera poſt* ἐμπεδείξεται.

l. 11. *Quod ad genuinum* αὐθὶς *attinet, cum præceptore meo And. Dunæo planè ſentio.*

l. 23. ἃ παύεται ὑπηρετῶν] *ſc.* ὁ κατήγορος ἐκεῖνος. παύεται *enim &* ὑπηρετῶν *ordine ſyntaxeos cùm* κατήγορος *coniungi debent, non autem cum* ἀλλοῖς, *ſicut quiuis facile conceſſerit.*

l. 26. ἀυτῷ] *i.* τῷ ἔνδον ἔχοντι τὸν κατήγορον τοῦτον.

l. 29. & 30. *lego:* σφοδρὸν τοῦτον κατήγορον, τὸ Ϛωϊκὸς, ἐπικίμψιον, καὶ μαστίζοντα ἡμᾶς καὶ κατατείνοντα τῶν καρδίαν *&c.* (*al.* καὶ μαστίζοντα ἡμᾶς τῶν διάνοιαν, καὶ κ.τ.λ.) *Poteſt etiam* τὸ συνεῖδὸς *omitti ſine vllo ſententiæ detrimento. vitioſa autem eſſe lectionem vulgarem, vel hinc clariſſimè appareat, quòd* τὸ συνεῖδὸς μαστίζει, *non* μαστίζεται, *ni fortè cui libeat,* τὸ Ϛωϊκὸς *bifariâ hîc accipere, nimirùm tùm actiuè, tùm paſſiuè: actiuè, pro tortore, paſſiuè pro eo quod torquetur & cruciatur. Sed cùm in omnibus alijs præterea locis actiuè ſumatur, non puto hoc loco paſſiuè accipiendum. Iuuenalis:*

> —cur tamen hos tu
> Euaſiſſe putes, quos diri conſcia facti
> Mens habet attonitos, & ſurdo verbere cædit,
> Occultum quatiente animo tortore flagellum?

Al. σφοδρὸν τοῦτον κατήγορον, τὸ Ϛωϊκὸς λέγω ἐπικίμψιον *&c. Conferatur hæc linea cum lineâ* 34. *& res erit liquida* τὸ Ϛωϊκὸς *hîc aut expungendum, tanquam inde tranſumptum, aut ſaltem actiuè accipiendum.*

l. 35. ἔνδοθεν] *fort.* ἔνδον, *vt ſuprà, lin.* 19. *Sed* ἔνδοθεν *non diſplicet.*

l. 12. ᾧ ἑαυτὸν περιέβαλον] *i.* ᾧ ἔβαλον περὶ αὐτούς. *Præterea verba veſtiendi, quale hoc eſſe videtur, hoc quidem in loco duplicem regunt accuſatiuum, perſonæ, & rei. Cæterùm non improbatur mihi A. Dunæi coniectura, imò eò probatur magis, quia ſequitur paulò poſt, lin.* 29. εἰς τοσοῦτῳ αἰσχύνῃ ἑαυτὸν περιέβαλε.

Pag. 108. 6. *in initio: fort.* -πωντας. *Poſteà, extremâ lineâ, deleo,* καὶ, *& initio lin. ſequentis, pro,* τοῦτο, *legendum puto,* τότε.

l. 26. *Aut hic* σου *pro* σοι, *reponendum, aut ſuprà pag.* 106. *lin.* 11. *retinendum* αὐτοῖς.

Pag. 109. *lin.* 12. *deleo ſubdiſtinctionem poſt* ἀναχέσθαι.

l. 32. Ελεεινὰ τὰ ῥήματα, *&c.*] *De ſenſu huius loci nequeo mihi ſatisfacere, niſi addatur aliquid quo oſtendatur verba hæc non reuera* ἐλεεινὰ *fuiſſe .i. miſeratione digna, ſed tantùm* δοκῆσαι, *& opinione. Nam, vt ſequitur, huius pag. lin.* 42. & 43. *videbantur quidem* ἀπολογίαν τινὰ ἔχειν, *ſed reuera indigna erant, quæ veniam aliquam & fauorem obtinerent. Ego igitur ſic lego:* Ελεεινὰ, ὡς δοκεῖ, τὰ ῥήματα, *&c. vide infrà, pag.* 133. *lin.* 3. *Senſus tamen hic poteſt eſſe: ſtolidè reſpondiſſe Adamum, atq; ita ſtolidè, vt propter ſtultitiam miſerandus videretur.*

l. 34. *Neſcio an legendum ſit,* μὴ *pro* διὰ. *Igitur enim non veritus eſt Adam* μονονοὺ ὑπολογίαν Ϛωπθέναι, *non quia Deus ſimpliciter* κατέσπευσεν ἀυτῷ τῶν διάνοιαν, καὶ ἔδειξε τὸ ἀμαρτήματος τὸ μέγεθος, *ſed quia* μὴ πολλῆς τῆς μακροθυμίας *hoc fecit.*

l. 38. *deeſſe videtur,* φημι *poſt* ἡ γνώμη, *& tum ſubdiſtinguo poſt* γέγονεν *hoc modo:* αὕτη μοι τῶν ἐλέου αἰτία γέγονεν ἡ γνώμη φημι, ἵνα, *&c. Si ſic legimus, vinidior & erectior erit oratio.*

Pag. 110. 25. *pro* ὁμολογίαν, *legendum ſuſpicor,* ἀπολογίαν, *nec ſuſpicio mea caret ratione, quia proximis verbis ſequitur:* ὡς ἐνόμισε, & τῶν αἰτίαν ἔδει τινὰ γνωσθῆναι μεταθεῖς. *Aliter retinendo* ὁμολογίαν· καὶ τῶν ὁμολογίαν ἐκείνου ἐποιήσατο

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ἀμαρτωλῶν, καὶ ἀπολογίαν, ὡς ἐνόμισε, Ἀδὰμ καὶ τῷ αἰτίαν &c. *Similiter lin.* 28. *legendum suspicor*, ἐρωτήσεως, *pro*, ἀποκρίσεως. *Deus enim, ut iudex, interrogabat: Adam autem & Eua, ut rei, respondebant. Hæc veniebant mihi in mentem, ut primùm hunc locum legi: posteà verò, lectâ pag. sequente, mutaui sententiam propter ea quæ ibi leguntur. lin.* 24. *lege item lin.* 1. *pag.* 112. *In quibus tamen locis est*, ἀποκρίσεως, *sine*, παρ' ἑαυτοῦ. *Atqui id certè negligendum non est. vide præterea pag.* 129. *lin.* 36.

Pag. 111. 17. ἐκβαίνω δὲ ἀεί, &c.] *sc.* εἰ ἀγνοῶν ταῦτα ἠρώτα.

l. 29. & 30. *Manuscriptus Chrasmanij dignus est sua laude. Nam & hic & alibi multùm adiuuat.*

l. 5. καὶ τοῦτο τῆς &c. *Paulo aliter quæstioni huic respondet Theodoretus quæst.* 34. *in Genesin.*

l. 40. πρήσει] *Hebr.* Iesupca, *i.* τειρήσει σε. *Græca tamen exemplaria in priore lectione consentiunt.*

Pag. 115. 20. λιστὴς δὲ γέγοτο] *sub.* κἀκεῖνος.

Pag. 117. 13. *lego*: ὅτι μέγα ἕτερον τῶν αἰτίαν κατάδες, ἄπαγε, ἀλλὰ &c. *vel*, ὅτι μ. ε. τ. α. μέταγε, ἀλλὰ &c. *vide infrà huius pag. lin.* 39.

l. 14. ἕτερον ζήτημα.] *vide Theodoreti quæst.* 38. *in Genesin.*

Hom. 18.

Pag. 118. 35. *fort.* οἷον τε καὶ ἡλίκων, *nisi sic dicatur*, ὅσων τε καὶ ἡλίκων *Græcè, quemadmodum Latinè quot & quantis.*

Pag. 119. 23. *pro* ἐξία λαμπρᾷ, *malim*, ἐξὸν λαμπρᾷ. *Loquitur enim de ornamentis puerorum, inter quæ ædes ipsæ locum non habent. Porrò sequitur, lin.* 27. τ' ἐξὸν τοὺς γυμνώσας.

Pag. 121. 7. *hæc verba*: ὅ ὥφ. ἐντελλόμενος αὐτῷ, ὥσπερ, εἰ ὠφελεία: *parentheticis notis includenda puto.*

l. 12. *videtur* καὶ, *ante* τὰ, *in fine lineæ redundare.*

l. 31. & 32. *Quid si sic?* καὶ τῆς πορνείας ἐγκόπων τῷ ὀλίγα τὸ μέγα φορᾶν, τῷ οἰκείαν φιλανθρωπίαν μιμούμενος, τὸν ἀμαρτάνοντας τιμωρεῖται.

l. 38. ἀκ ἀπλῶς] *i. non temerè, non sine causa.*

l. 41. *inter* τοι, & ἐκείνῳ, *subdistinguo, ordo*: ἀκ ἀπλῶς εἶπεν, &c. ἀλλὰ φησιν ἐκείνῳ ε. τ. γ. ε. ἧς κ. α. σ. ἵνα πλουσίαν &c.

Pag. 121. 42. *post* τὸν ἄρτον σου, *addenda puto quæ continenter sequuntur in contextu Moysis*: ἕως τῆς ἀποστρέψαι σε εἰς τὸν γῆν ἐξ ἧς ἐλήφθης. *Nam nisi hæc addantur, merito requirat lector quid sit* ἐν τῇ ἀποστάσει, *quod cum verbis*, ἐξ ἧς ἐλήφθη, *congruat (nam horum causâ locum illum citari certissimum est) & deinde, cur proximè dicatur*: τὸ αὐτὸ τοίνυν καὶ νῦν λέγει?

Pag. 122. 5. ἀποθέσεις] *Alia fortasse vox huic loco melius conuenerit, ut σημεῖον, τεκμήριον, &c. sed nihil statuo. Al.* φιλανθρωπίας ἕνεκα, *vel*, φιλανθρωπίας αὐτῷ ἕνεκα, *deleta voce* ἀποθέσεις. puto retinendum, ἀποθέσεις, verbum & Chrysostomo familiarissimum, & πολυσημότατον H. S.

l. 18. & 19. καὶ μηδὲ ὀπωρῶν ἔχων &c.] *i. & ne desiderio diuturnæ vitæ, etiam forte cùm esset, de ligno illo comedere audacter conaretur.*

l. 22. *Magnam à me inibit gratiam, quicunque locos hoc genus duplo ordine, similibus coniecturis pernios & mirabiles feceris. Nihil coniecturâ tuâ certius esse potest, nihil verius sensu ipso vel maximè suffragante. Quocirca, ne dubites, vbi libri deficiunt, coniecturis, talibus præsertim, hoc est, eruditis, probabilibus, non coactis, hæsitantem, & ἀπορούμενα lectorem adiuuare. Fortes, quod dicitur, Fortuna iuuat. Paulo aliter*: τῆς ῥᾳθυμίας αὐτῆς τὸ μέγεθος, ἵνα &c. *vt in annotationibus tuis: vel*, τὰ τῆς ῥᾳθυμίας, *vt paulo infrà*, τὰ τῆς Σαμουσίας· τὰ τῆς παρθενίας· τὰ τῆς ἀμπέλου.

Pag. 123. 37. τῆς φύσεως ὁ δημιουργός.] τῆς φύσεως *regitur à* δημιουργός, *non à* γεώσιν. τῆς φύσεως ὁ δημιουργὸς, *i.* ὁ τῆς φύσεως δημιουργός. *lineâ autem sequente, emendationi A. Dounei prorsus acquiesco.*

Pag. 124. 24. ἧσσ' εὐπαθεστέρων] *Basil.* πρὸς τοὺς νέους, *pag.* 230 καὶ τὸ Πυθαγόρου μεμνῆσθαι, ὃς ἧσσ' Σαμίων τινὰ καταμαθὼν γυμνασίοις τε καὶ σπουδαῖς ἑαυτὸν δὲ μᾶλλα καταστορνύντα, ἵνα, ὅπως ἔφη, ἡ παύσῃ χαμεπώτερον σεαυτῷ κατασκευάσων τὸ δεσμωτήριον; Διὸ δὴ καὶ Πλάτωνά φασι τὸν ἐν σώματος βλάβῃ πεσόντα μηδὲν ὄμμον, τὸ νοσοῦν μέρος χωλὸν τῆς Ἀττικῆς τῷ Ἀχαρνικῷ καταλαβεῖν ἐξεπίτηδες, ἵνα τῷ ἄλγει εὐπαθείᾳ τοῦ σώματος, ᾗ ἀμπέλῃ εἰς τὰ θεῖα φορᾶν θρεπτικώτερος. Εὐπάθεια igitur est εὐεξία. & ἧσσ' εὐπαθεστέρων, ἧσσ' μᾶλλον εὐεκτούντων. *Sic Hesych.* εὐπαθοῦντες, εὐῤῥωστοι *Psal.* 91. καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται. *Ad quem locum Græca Scholia (sicut annotatur in Bibliis Rom.)* εὐπαθοῦντες, τυτθίσει, σφεύγειν καὶ ἀκμάζειν. *Basil. hom.* εἰς τὸ· πρόσεχε σεαυτῷ, *pag.* 139. Σώματος μὲν γὰρ εὐπαθοῦντος, καὶ πολυσαρκίᾳ βαρυνομένου.

l. 32. *legendum conjicio*: ἀλλ' ὅρα μοι, ἀγαπητὲ· ὁ οἰκοθεν ἔχων ἀφορμὰς &c. *vox enim* οἰκοθεν *apprimè conuenit cum iis quæ sequuntur, lin.* 34. ὅτι γὰρ ἐκείνος τινα ἔχει τὸν διδάσκοντα, ὅτι ἐδεῖ, &c. *Al.* ἀλλ' ὅρα μοι, ἀγαπητὲ, ὁ τοσαῦτα ἐνεργασθεὶς, καὶ οὐτεδένα ἔχων ἀφορμὰς, &c.

l. 41. *Sine dubio*, πρωτοτοκίων.

Pag. 125. 17. & 18. *vtrobique pro* τὸ *lego*, τῷ. *verba enim* ἔδωκε, & διδάσκει *reguntur à* γεγραφή.

Pag. 126. 5. *Malim*, τὸ πεπιμελημένον φησὶ γὰρ αὐτόν.

l. 23. *Rectiùs, vt mihi videtur*, ἐννοήσας, *deletâ distinctione post* σύ.

l. vltimâ, deleo εἰ *post* καί.

Pag. 127. 21. *Nescio an desit* ἄλλο, *post* π.

Hom. 19.

Pag. 128. 8. *Si benè obseruaui*, ἵνα *apud Chrys. iungitur cum indicatiuis. Igitur hic malim*: μὴ διώκατε, & μὴ βάλετε.

l. 11. *Mutato verborum ordine, lego*: ἀλλ' ἔστι πολλάκις καὶ τὸ φαῦλον θελήσαντα μεταβαλέσθαι &c.

l. 14. *Deesse videtur* καὶ *ante* τὸ ὑπεναν.

l. 15. & 16. *Legendum censeo, vel*, τῆς κακῆς ἐπιχειρήσεως τὸ ὅρμημα: *vel*, τῷ κακῷ ὅπλον χρήσηται, *vt suprà, & infrà pag.* 130. *lin.* 17.

Pag. 126. 36. & 37. ἦλθε καὶ ἐπὶ προοιμίων τῶν μέλλοντων ὁπλίζεσθαι καὶ ἀλλήλοις γίνεσθαι, καὶ ἡδὲ

τύκων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τούτων αὐτῷ προαναστέλλει τὴν ῥημάτων. *Non nescio tamen ἐπιχειρήσεως regi posse à πρὸ in compositione. Alioqui quomodo defendatur syntaxis ista, me non videre planè profiteor. & Ordo erit,* ἀναστέλλει, *sub.* ἡμᾶς πρὸ τῆς καινῆς ἐπιχειρήσεως.

l. 23. *Vide an non rectiùs,* Ἐπὶ τοσοῦτον διειώθης.

l. 41. *Marginalis lectio præferenda mihi videtur.*

Pag. 130. 5. *Probabile est hæc aut similia desiderari ante* καθάπερ : τοῦτο καὶ νῦν ποιεῖ.

l. 9. *videtur deesse* ἕτως *ante* ἐρωτᾷ.

Pag. 131. 6. *Non est necesse ut propter infinitivum* ὡς *in* ὥστε *mutetur. Nam &* ὡς, *sicut docent Grammatici, syntaxin hanc non aspernatur. Huius ipsius pag. lin.* 14. ὡς μηδὲ λήθην παραδοθῶμεν : *& pag. seq. lin.* 18. *& passim alibi.*

l. 9. *Lego,* ἀποδύρεσθαι.

l. 19. *post* ἀγαπητὲ, *interrogandi notam ponendam puto.*

l. 20. *Leuior est iactura τοῦ* ὅσον, *quàm τοῦ* ὅτι, *ut mihi quidem videtur. Lego itaq;,* καὶ ὅτι μεῖζον, *&c.*

l. 31. *lego :* ἕτω καὶ τούτῳ· διαπαίεται & σὺ ὑπὸ τὴν γῆς. *Nam sine supplemento isto hiatus erit.*

Pag. 132. 2. *Pro* τινα αἴδησιν, *quid si,* τινα ἀπόλαυσιν ?

Pag. 133. 3. καὶ *priore loco poni videtur pro aduersatiuâ particulâ* ἀλλά.

l. 17. *Deesse videtur* σε *inter* -δάσκαλον & καταλείψω.

l. 38. *Delenda videtur particula,* καὶ, *ante* ἀπολλαγμένοι.

Pag. 134. 7. *Nescio an* βασκαίνω, *in inuidendi significatione cum accusatiuo construatur. vide infrà hom.* 22. *pag.* 156. *lin.* 7.

l. 10. *Malim,* ἀειθαυμαστώμεθα.

l. 11. ἀξιώσαι] *i.* ὑποδηλον καταξῆσαι.

l. 14. πάλιν] *sub.* ἰέναι, *vel* ὁρᾶν.

l. 21. *fort.* σε ἀγαθήσαντα ἀνελεῖν, καὶ τῇ εἰ τελευτῇ ἐκδῦσαν *&c. hîc duntaxat pro* ἀλῶναι, ἀνελεῖν, *substituo, & hæc,* τῇ εἰ τελευτῇ, *particulæ copulatiuæ posterono. Nam* τὸ ἁλῶναι, *non minùs mihi, quàm præceptori meo displicet.*

l. 22. θεράπασις, *pro* πάρεσις, *valde placet.*

l. 25. μηδεὶς ἕτερον τοιαῦτα τολμήσῃ *&c.*] *Congruit cum illo :* Εἰς ἐμὲ ὀρέων τις, εὐσεβὴς ἔσω. *vide pag.* 136. *lin.* 7.

l. 34. *Generalior & magis* καθολικὴ *esset sententia, si pro* καταγράζεσθαι, κακὰ ἐργάζεσθαι *scriberetur.*

lin. vltimâ, vel lego, ἀποδεδῶσι *pro* ἀπολαβεῖν, *vel,* ἀπολαβεῖν *pro* ἀποδεδῶσι *expono, quia sunt* πρὸς πρός. *Hæc superaddidi vestris coniecturis, tuæ nimirùm & A. Dounæi, non quòd parùm illæ mihi satisfacerent, sed quia & ipse experiri volui, an possem aliquid post tales artifices non pœnitendum proferre.*

Pag. 135. 2. ἔτι τὰ λυπηρὰ] *sub.* παρεῖσθαι δυνάμενος, *vt rectissimè tu in annotationibus tuis.*

l. 8. *Quid si :* οἷς καὶ μεῖζον ἡ τιμωρία θεραπεύσῃ τὸ κοινὸν ἁπάντων ὀνήφελητα ; *Al.* καθ' ὧν κ. μ. ἡ. τ. π. τ. κ. δ. ὀνήφελητα.

Hom. 20.

Pag. 135. 39. καὶ ἐξ ὧν ἔκαμε *&c.*] *i. vt puto, ex eo quòd,* ἐπὶ τῷ ἔλαττον τὰς θυσίας αὐτῷ προσενέγκαι τοῦ δεσπότου.

Pag. 136. 40. *fort.* σοφίζονται.

Pag. 137. 16. *lege* ἔτεκε καὶ αὐτὴ.

l. 22. *fort.* ὁ μὴ. *Paulò prius, lin. nimirùm* 20. *&* 21. τοῦ υἱὸς αὐτῆς τεχθέντι τῷ υἱῷ αὐτῆ οἰκοδομημένῳ πόλιν ἐπωνόμασεν. *i.* ὅθεν τοῦ υἱὸς α. τ. τ. ὐ. α. ο. π. ὠνόμασεν *sive,* ὅθεν τοῦ ὀνόματι τοῦ υἱὸς αὐτῆς τεχθέντος *&c.* ὠνόμασεν. *De nomine filij sui appellauit. Al. legendum fortasse :* ὅθεν τοῦ ὀνόματι τοῦ ὑπ' αὐτῆς τεχθέντος τ. ὐ. α. ο. π. ἐπωνόμασεν.

l. 36. ✝ βιωτικὸν λογισμόν.

l. 38. *Quid si,* καθ' ὅσον ἡμῖν οἷόντε ;

Pag. 138. 1. *&* 2. ὡς τοῦ αὐτῷ ἁμαρτήματι ἢ καὶ χείρονι προσπεσών] *sc. non expectat, donec ab alio audiat, quòd æque ac Cain, aut grauius etiam peccârit. Planior fuisset oratio, si dixisset :* ἃ προμηθεῖται ἐκ παρ' ἑτέρου ἔλεγχον, ὡς τοῦ αὐτῷ ἁμαρτήματι, ἢ καὶ χείρονι προσέπεσε.

l. 35. καὶ πρὸς ὅτι τύπτεις] χῆμα ἐκ περιφραλλήλου.

Pag. 139. 20. μεταγαγεῖν] *fort.* ἀπαγαγεῖν. *sc.* τοῦ φορτίου ἐκείνων λογισμοῦ.

l. 25. *Deleo distinctionem inter* ζωοειδὴς & ἄφρ.

l. 34. *Rectiùs fort.* ἀπολαύετε, *quia præcedit* ὅτε, *non* ὅταν.

Pag. 141. 13. *pro* μικρὸν ἀναδύσασα, *legendum puto,* μικρὸν ἀναπνεύσασα.

Pag. 142. 2. *deleo* καὶ *ante* καθ' ἑκάστην. *Hortatur enim vt quotidie scrutentur seipsos, videantq; quid ex hac, quid ex illa concione lucri reportârint. Quare, sive in quem finem ?* Ὥστε καρποῦσθαί τι πλέον ὧν τοῦ παρ' αὐτῶν λεγομένων. *Vt hoc modo ex ijs, quæ dicat, plus fructus & vtilitatis percipiant. Ex auditoribus enim ij proficiunt maximè, qui quantum profecerint, à seipsis accuratè exigunt. Ordo itaq; est :* Βούλομαι ἐκεῖνο πρὸ ὑμετέραν ἀγάπην θεραπεῦσαι, διερευνᾶσθαι καθ' ἡμέραν ἑαυτοὺς *&c.* ὥστε καρποῦσθαι *&c. Potest etiam hic locus sic ordinari, etiamsi* καὶ *retineatur. Igitur nihil muto.* καὶ διερευνᾶσθαι, καὶ μὴ μόνον λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐναποτίθεσθαι. *Volo vestram charitatem, vt maiorem ex dictis nostris fructum capiatis, & quotidie vos ipsos scrutari, sive explorare &c. & non solùm &c.*

l. 8. *pro* ἐννόησόν μοι ὅτι, *malim,* ἐννόησόν μοι τοῦτο.

l. 27. *delendum videtur* ὅτι *ante* τῇ παιδί.

l. 41. ταῦτα αἰσχρὰ καὶ ποίησον] *elegantissimè. Quæ non necessaria & superflua sunt, fac necessaria. Quomodo ? Dando ea indigentibus. Nam quæ tibi non necessaria sunt, indigentibus sunt necessaria. Penè me præterierat loci istius singularis elegantia. Vide infrà pag.* 432. *lin.* 4.

l. 42. διαπέμπει] *sub.* ταῦτα. *Deinde linea sequente, pro* ὧν μετ' ὀ πολὺ λήψῃ, *fortasse conuenientius legatur :* καὶ μετ' ὀ πολὺ λήψῃ, *vel,* ἀπολήψῃ, *scilicet* τὰ δοθέντα, τὰ πεμπόμενα θεοῦ. *Nam* καμεῖσθαι παιδία, *non videtur mihi adeò commodè dici.*

Pag. 143. 11. ἕως ἐπ χωρεῖς.

l. 24.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 24. *post*, ἆρα, *interrogandi notam ponendam puto. Sic enim futurum est ut efficacior & vehementior sit oratio, & Chrysostomi in reprehendo acrimoniæ accommodatior.*

l. 26. ἐμοὶ πείθου, καὶ ἕως ἔτι. *Præterea extremâ lineâ, nescio an articulus τῷ redundet.*

Hom. 21.

Pag. 144. 1. *fort.* ἐξέθεντο ταῦτα.

l. 4. ἀλλὰ καὶ συλλαβὴ σῴζει &c.] *Sic suprà hom.* 18. *pag.* 124. *lin.* 9. & 10. ἀλλὰν ἁπλῶς, καὶ ὡς ἔτυχε, φθέγγεται ἡ θεία γραφὴ, ἀλλὰ κἂν συλλαβὴ τυγχάνῃ, κἂν λεξίδιόν τι, ἔχει τινὰ ἐγκεκρυμμένον θησαυρόν. τοιαῦτα καὶ ἅπαντα τὰ πνευματικά.

Pag. 145. 8. *fort.* ἀρχὴν πέμπτην τινὰ, ἢ, ἑβδόμην τινὰ, & *lin.* 10. ἵνα πως ἀρχὴ πάλιν. *Cæterùm si minùs ista placent, finge non scripta fuisse.*

l. 14. *Nescio an pro* ὡς, *legendum sit*, οἷς. *Nam* οἷς *melius respondet* τῆς αὐτοῖς, *quàm* ὡς, & *fallere potuit librarium* ὡς, *proximè sequens.*

l. 37. *malim*, κατὰ τὸν τῆς ἀρχῆς λόγον, κατὰ τὴν τῆς ἀποστολίας: *ut idem bis dicatur.*

Pag. 146. 28. *Legendum conjicio*: ἐὰν πιεῖν ἐπεσημήνατο, ἀλλ' αὖθις περιμενῶν αὐτὸ τῷ ὄπι τῷ καλιὰν ὁρμῶν, τοῦτο παρεσιώπησε· καὶ εἰκότως.

l. 31. *optimè* ὁμοιότροπον.

l. 35. ὅτι οὐκ ἂν ἔσχε τοιοῦτον] *sc. qualis fuit Cain.*

Pag. 147. 17. *fort.* ταχείας ἀξιοῦται τῆς παραμυθίας, καὶ φιλανθρωπίας ἀξιωθῇ πλείονος τ. ε. ἑ. &c. *videtur enim aliquid deesse. Et tamen non diffiteor me in hoc & similibus locis operæ meæ sine culpâ potuisse parcere.*

l. 39. *Nescio an legendum sit*, πᾶσι περισκόντων καὶ γέλωτος καὶ διαφερόντων· *vel*, καὶ δόξα διαφερόντων &c.

Pag. 148. 6. ὑπαπαιτήσαι.

l. 30. *vel deest genitivus, vel certè subaudiendus est. Nam quod hîc est* ἀνεξοφὴ, *paulo post, lineâ* 35. *dicitur*, παιδοτροφία. *& pag.* 149. *lin.* 39. παίδων φροντίς.

l. 39. & 40. *De* καταγέλων & ἀφιεὶς *planè accedo doctiss. præceptori meo. Ib.* καὶ οὐκ ἀφιεὶς πελάγιον σαλεύειν] *ordo*: Καὶ οὐκ ἀφιεὶς τὸ σκάφος πελάγιον σαλεύειν, ἀλλὰ διωκεῖ ἐν λιμένι ὁρμεῖν φθάσαι σπεύδοντας. *Sic infrà pag.* 163. & 164. ἀλλ' ἀνώτερος τοῦ χειμῶνος γενόμενος, καὶ πελάγιος σαλεύων, ὡς ἐν λιμένι καθημένους.

Pag. 149. 1. *fort.* ἀειδῶν ἐστί.

l. 7. *posterius* τοῦτον *redundare videtur.*

l. 10. *fort.* ἐναποσῴζειν. *prima enim hujus verbi syllaba absorpta videtur fuisse à postremâ verbi præcedentis.*

l. 14. *deleo* καὶ *ante* πᾶς.

l. 15. τὰ φῶτα τοῦ Θεοῦ] *sub.* περιπλώματα, *vel* λογισμούς.

l. 16. πολυπραγμονεῖν, ἀλλὰ πιστεύειν] *Theodor. quæst.* 45. *in Genesin, de translatione item Enochi*: ἃ δεῖ ζητεῖν τὰ σεσιγημένα· τέρπειν δὲ περιττὰ τὰ γεγραμμένα.

Pag. 150. 5. Καὶ ἔζησε Λάμεχ ἔτη ἑπτακόσια ὀγδοήκοντα] *In hac numeratione dissentit Chrysost. & ab Hebraico contextu, & à Græcis Bibliis Romæ excusis. Hebraicus enim contextus addit duos annos ad centum & octoginta: Græca verò Biblia, octo.*

l. 17. *uncis inclusa rectè abesse possunt.*

Pag. 151. 2. *vel sequor marginalem lectionem, vel pro*, παντοκρατορίαν, *lego*, ἀληθείαν.

l. 30. ἐπὶ χρόνῳ] *i. legamus. Sic infrà, pag.* 282. *lin.* 11. & 12. Καὶ πολλάκις ὅταν σήμερον δ' ῥεῖν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναγόντες, τοῦτο πάλιν αὖριον ἐπελθόντες, ἀθρόον ἀπέρχεσθαι. Επέρχεσθαι *enim & ἀναμενόσχειν. idem hîc significant. Sic alibi idem sunt* διέρχεσθαι & ἀναμενῶσχειν. *Cato*: Libros lege: *Plannades*: τὰς βίβλους διέρχου.

l. 42. *lego*, ἀλλὰ κἂν τὸ τυχὸν αὐτὸ ἐνοχλεῖν συμβῇ. *i.* Sed si vel minima res quæpiam illi molesta esse contigerit.

Pag. 152. 1. τί γὰρ ἴσον ψυχὴ καὶ σῶμα;] *Fortasse deest* ἔχει. τί γὰρ ἴσον ἔχει, εἰπέ μοι, &c.

Hom. 22.

Pag. 153. 30. πεφαιδρότερα καὶ ἁπαλώτερα] *sc.* τὰ πνευματικὰ ἐνδύματα.

l. 32. καὶ τῷ ἐυχαριστοσωλῷ ὑπεδεξάμεθα] *Vide suprà pag.* 90. *lin.* 31.

Pag. 154. 15. *lego*, καὶ ἑτέραν περιθήκῃ περιοχὴν π. τ. τ. ἢ. ἐπενδέξατο. *Sic enim suo quasi loco posita reperientur.*

l. 29. *pro* ἐλθόντος, *nescio an scribendum sit*, ἢ ἐλθόντος, *& lineâ præcedente*, φερομένων *retineri potest, si articulus* τοῦ, πρὸ, πολλῇ τῇ βίᾳ, *præponatur.*

l. 35. *Notanda syntaxis*: ὥστε ἦλθε, *pro*, ὥστε ἐλθεῖν.

l. 41. πρὸ τούτων ἁπάντων] *pro his omnibus.*

Pag. 155. 4. & 5. *fort.* καὶ οὐκ ἔστιν ἕτερον, ὃ μὴ ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτάνοντος κόλασιν ὑπομεῖναι, ὃ μὴ ὑπὲρ τοῦ κατορθοῦντος ἀμοιβῆς τινος ὑπολειφθῆναι.

l. 33. *inter* -χρωμένων & καὶ, *subdistinguo tantùm.*

l. 39. ἄγγελοι ἢ ἀνθρωποι] *lxx. Interpretes fefellerunt Chrysost. Alioquin enim vidisset sic appellatos angelos fuisse, Iobi cap.* 1. *v.* 6. Vajehi hajjom vajjabou bené haelohim. *i.* οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ, *pro quo* lxx. *ad sensum, nō ad verbū*: οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

Pag. 156. 17. πρὸς τὴν συναλλαγὴν τῶν σωμάτων] *i. fortasse*, συμπλοκὴν, *vel*, ἐπιζυμίαν συμπλοκῆς τῶν σωμάτων.

l. 23. & 24. *fort.* ἐκ αὐτῶν τῶν ὁσίων (πῶς γὰρ οἴονται ἀσώματον ὁσίαν ἀθεῖναι) ἀλλὰ μεταχημα πεδεῖσαι τὴν ἐνέργειαν, μικροῦ δεῖν, &c. μεταχημα πεδεῖσαι τὴν ἐνέργειαν, *vocat (aut saltem vocare mihi videtur) actum angeli in visibili specie apparentis. Si hæc vera sunt, ut certè vera esse credo, valdè laborat hic locus ab interpunctione.*

l. 27. *deleo item* ἢ, *ante* νοερά.

l. 38. μέχρις ἐκείνου] *i. usq; ad illud tempus.*

l. 39. *lego*, τὰς ἐξ ἐκείνων, *sc. Caini filys.*

l. 42. *lego* (οἱ ἀπὸ τοῦ Σὴθ καὶ τοῦ Ενὼς) *additis notis parentheticis. Item hæc lin.* 42. & 43. *notis parentheticis includo* (ἐκείνας τὰς ὑπ' ἐκείνων τ. π. ὧν οἱ ὁ. κ. ϑ. ε. αὐτοῖς)

Pag. 157. 21. *Malo coniungere* ταῖς ὕβρεσι *cum* καταξέλλειν, *quàm cùm* ἐνδῶσι. *Al.* τὰς ὕβρεις ἐνδῶσι: *ex cōiecturâ. Sicut auriga, qui non novit habenis equos ferocientes compescere, cedendo, & equos currum trahentes, & seipsum perdit ac præcipitat,*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

tat. ἐνδές. sc. τοῖς ἀτάκτοις σκιρτήμασι ἢ ἵππων: furori & ferociæ equorum, non autem τῶς ἡνίας, habenis. Sic in ἀποδοῦναι: τοῖς ἀτάκτοις ὀπαθυμίαις ἐνδῶσα. ἄτακτοι enim ὀπαθυμίαι sunt, vt ἄτακτα σκιρτήματα, & ἡ προαίρεσις, vt αἱ ἡνίαι.

l. 31. pro εἴδεσαν, debet esse εἴδοσαν. Apud lxx. enim legimus, ἦλθοσαν, εἴδοσαν, εὗρασαν, pro, ἦλθον, εἶδον, εὗρον: non autem ἦλθεσαν, εἴδεσαν, εὕρεσαν.

Pag. 158. 18. Quid si, ζωῆς τῆς Νῶε? διὰ τῆς προσηγορίας παιδεύοντος αὐτοὺς ἐπεδείκνυτο?

l. 23. Malim, ἀπονίπτεσθε.

Pag. 159. 2. deesse videtur aliquid post -λημμένη, ni mirium, ἀνενέργητός ὅτι, πυκάσηται, aut tale quid.

l. 6. Deesse videtur, ὅτω, inter φωτὸς & καί.

Pag. 160. 30. Malim, ἢ τῆς ἀνθρώπου εὐημερίας.

l. 38. Rectius fortasse τούτων.

Pag. 161. 21. Nescio an delendum sit, ὡς ante αὐτῆς.

l. 27. fort. ἐπιθυμίᾳ τινὶ καὶ πόθῳ φερόμενοι, πλέον ὅπη πλούτῳ πάσῃ τῇ ὁρμῇ ἔχειν ἀπουδάζουσι.

l. 28. Deleo notam parentheticam post φιλαργυρία, & locum ei commodiorem do post κατενεχθῆναι, lin. 33. Quæ sequuntur enim eadem lineâ (nimirium: εἰ τοίνυν ἔστι &c) connectenda sunt cum his, lin. 28. καὶ ἀδέποτε κόρον λαμβάνει. Hoc ita clarum est, vt quod clarissimum. Series enim & consecutio orationis sic se habet: Καθάπερ ἔνιοι δὲ τῶν ἢ χρημάτων συλλογῶν μεμηνότες, ὑπιθυμίᾳ τινὶ καὶ πόθῳ φερόμενοι [ἐλαυνόμενοι] πλέον ὅπη πλούτῳ πάσῃ τῇ ὁρμῇ ἔχειν ἀπουδάζουσι, καὶ ἀδέποτε κόρον λαμβάνουσιν· ἵνα πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς &c. Hæc est recta series. Cæterùm apud Chrysost. propter longam parenthesin non eodem tenore procedit oratio, sed series aliquantum interrumpitur. Cùm enim recto ordine seruato post finitam parenthesin debuisset dici [lin. 33.] Καθάπερ τίνων ἔστι &c. Chrysost. hoc non facit, sed quasi sui oblitus, nouum initium facit (quod etiam aliàs frequenter facit) & particulam similitudinis in particulam conditionalem mutat, dicens: Εἰ τοίνυν.

Pag. 162. 3. fort. πολλάκις δέ.

l. 16. ἄλλο ἢ χειρομένων] Nihil muto. Sed tamen, nescio quomodo, non satis arridet hæc vox. Si liceret igitur, scriberem: ἄλλο ἢ οἰκείων.

Pag. 163. 10. fort. ὡς δὲ αὐτὸ τοῦτο ῥυθμοί.

Hom. 23.

Pag. 163. 40. fort. ἀπολελεῖφθαι, vel, καταλελεῖφθαι.

Pag. 164. 1. legendum suspicor: καὶ καθάπερ πολλῶν σαλῶν: i. & quamuis marinis iactatus fluctibus tanquam in portu sedens, sic virtutis clauum gubernans &c.

l. 34. ὑποφερομένους] Nondum scio de hac voce quid sentiendum sit, rectène se habeat, an secus. Fortasse reponendum, ἐλομένους.

Pag. 165. 18. multò plenior esset lectio, si sic conciperetur: διδάσκει ἡμᾶς καὶ τῆς ἀρετῆς τὸν ἰσχὺν, καὶ τὸν ἐν τοσούτῳ κλύδωνι διανηχόμενον τὸν ἀρετῶν ἀκίνδυνον διασῶσαι θαυμάζει. Addo θαυμάζει, quia quæ proximè sequuntur, talem lectionem præsupponunt & ab eâ veluti pendent. Alioquin addi posset, αἰσχυρύνεται, aut verbum aliquod non dissimile.

l. 21. & 22. legit: ἡ θεία γραφή, φησι· Νῶε ηὗρε χάριν ἐναντίον Κυρίου τοῦ Θεοῦ. Θαυμαστὸν γὰρ ὅπως μεταξὺ ὧν τοσούτων ἢ διὰ τὸν καιρὸν μελλόντων τῆς ἀγανακτήσεως [vel, κυδωνίας] πιεζεῖσθαι, ἕνα μόνον διὰ τὸν ἀρετὸν τὸν χλυδωνίου ἐκτὸς ἔδειξεν ὑπερῴοντα. Νῶε ηὗρε &c.

l. 38. Εστι γὰρ αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁμαρτίαν] Sirach. cap. 4. v. 24.

l. ultimâ, delendum puto, ἢ post ἴσως δέ.

Pag. 167. 2. fort. κατακρινομένῳ.

Pag. 168. 11. ὅλοι τῆς σαρκὸς &c.] Sic Horat. satyr. 9. lib. 1. totus in illis. Heliod. lib. 1. μὴ γένου τῆς ὀργῆς ὅλος, & lib. 2. ὅτως ἄρα ὅλος ἢ φρονημάτων ἦν.

l. 35. legendum videtur, καὶ πολλὰ εὕροι τις ἂν ὀνόματα τοιαῦτα ὑπιθέμενα.

Pag. 169. 2. ἐν τοσούτῳ ἀρετῆς αὐχμῷ] vide suprà pag. 77. lin. 13.

l. 24. Leui immutatione lectionem sine dubio vitiosam sic emendo: διὰ τοῦτο καὶ ἐξ ἀρχῆς ἰδὼν τὰ ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντα: sc. quæ priùs creauerat. Hominem enim tunc non vidit, vtpote nondum creatum.

l. 33. πρὸς αὐτὸ τὸ ἄκρον τῆς κορυφῆς ἢ ἀρετῆς] quasi dicat, πρὸς ἄκρῳ τούτῳ κορυφῇ τῶν ἀρετῶν. Nam ἡ κορυφὴ habet suam latitudinem, & τὸ ἄκρον τῆς κορυφῆς est summi verticis supremus apex. Simili αὐξήσει dicitur, vt Ελλὰς & Ελλὰς, & id genus alia. Lucem accipit hic locus à sequente isto: [pag. huius lin. 42. & 43.] ἃ μόνον ἀρετῇ ἐπιδείξατο, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἄκραν κορυφὴν τῶν ἀρετῶν ἔφθασε.

Pag. 170. 4. ἀλλὰ δεικνύουσα &c.] i. sed vt ostendat nobis summâ eius virtutem, & quòd diuino calculo approbatus fuit, postquàm dixit: τέλειος ὢν ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ: ait, τῷ Θεῷ συνηρέσατο Νῶε. Hæc mihi placuit, vel animi causâ Latinè vtcumq; interpretari. Quod ad, ἵνα ἔπῃ l. 7. attinet, etsi loca mihi non sint in promptu, tamen affirmare non dubitem sæpiusculè sic loqui Chrysostomum pro eo quod Latini dicunt, quasi dicat, ac si diceret. vide infrà pag. 236. lin. 32.

l. 9. ἡ τῶν βεβιωμένων πρᾶξις] vide infrà, pag. 177. lin. 36.

l. 13. Lego: ἐπαινέτην ἔχειν τῶν αὐτῷ πεπραγμένων τοῦτο μὲν ὧν πάντως &c. Transpositus verborum ordo corrupit hunc locum, & restitutus sanabit.

l. ultimâ fort. ἱκανὸν ἦν κωλύσαι τὸν ἢ ὅπη ἢ ἀρετὴν φέρουσαν ὁδὸν προβαίνειν θέλοντα, vel, βουλόμενον.

Pag. 171. 26. fort. ὁ Θεὸς πονηρὸν ὄντα καὶ τοιοῦτον ὥστε &c.

l. 33. Corrigenda huius loci interpunctio in hunc modum: κατασκάζων αὐτὴν ἢ γέννας διὰ τοῦτο &c.

Pag. 172. 10. καὶ δι' ὧν αὐτὸς μετῆλθε &c.] De hoc loco quid statuendum sit, nondum mihi liquet.

l. 13. Legendum conijcio: διὰ τῆς ῥᾳδιμίας, καὶ τῆς τούτων ἀμοιβείας προσλάβοντες &c.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Hom. 24.

Pag. 173. *l.* 1. ἂν ἀφίνσιν ἑτέρᾳ πνὸς ἀνηθῶαι] *non sinit ab alio quopiam petere.*

l. 10. οἱ πείνης προηγησαμένης] *vel, ut tu dicis, addendum est aliquid, quod articulum sustineat, vel delendus articulus.* ἐπίηον τω] *scilicet* οἱ ἄνθρωποι.

l. 24. *fort.* τὸν φωπίζοντα τοῦ τυφλέος.

Ib. et l. 25. καὶ προακοῦντα τὰς γλώσσας τῶν μογιλάλων] *Esa.* 35. 6. καὶ προακοὴ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων. *Sap.* 10. *v. ultimo:* καὶ γλώσσας νηπίων ἐσήκουσε σαφεῖς.

Pag. 174. *l.* 1. *Pro* ἐνίκων, *legendum arbitror,* ἐφιλονείκουν ὑπερβάλλεσθαι. *certabant superare. Sic enim superiùs locutus est pag.* 159. *lin.* 36. *& falsum est* νέας νενικηκέναι τοῦ προβεβηκότας, *quia, ut continenter sequitur,* οἱ γέροντες ἦσαν νέων ἐκ ἔλαττον ἐμαίνοντο.

l. 2. ἵνα τοίνυν μάθωμεν] Παρενθητικῶς *hæc dicuntur, propter parenthesin præcedentem, quæ tenorem orationis veluti abrupit. Si enim recto tenore oratio processisset, deletâ totâ parenthesi, initium* 4. *lineæ pag.* 174. *subiungendum fuisset,* τῷ αὐτομολησάσης, *lin.* 41. *pag. præcedentis, hoc modo:* καὶ πάσης, ὡς εἰπεῖν, ἡλικίας ὅτι τῶν καλῶν αὐτομολησάσης, ὁ δίκαιος ἐκεῖ ἐμεινε μόνος, *&c.*

l. 5. *sic interpungendum & legendum puto:* μέχρις ὅτε εἰς τὸ πεντακοσιοστὸν ἔτος ἔφθασε μηδὲν εἰπεῖν· τῷ Νῶε, *&c. Non absolvitur enim sensus, donec perveniatur ad hæc verba lin.* 6. εἶδες, ἀγαπητέ.

Pag. 175. 18. *Nihil muto. Propono tamen tibi considerandum an non pro* καταπώμοι, ἰλυαπώμοι, *legi possit.*

l. 21. *Delendum puto particulam,* ὅπ. *Non enim bene sonat:* ἐδίδαξεν, ὅπ ὠνόμασε. *rectiùs igitur multò* ἐπεὶ ἦν ἐδίδαξε, *&c.* καὶ ὠνόμασε *&c. sine* ὅπ. *Hæc etsi compendiosè propono, nihil tamen deleo, præterquàm* ὅπ.

l. 32. καὶ, *uncis inclusum, deleo, nec minùs* καὶ *ante* πᾶσ *lin. sequente, redundare puto, & tamen non ignoro quam multiplex sit & creber apud Chrysost. & alios bonos authores huius particulæ usus.*

Pag. 176. 37. *pro* καταπῆξαι, *legendum* conijcio, κατεπῆξαι.

Pag. 177. 2. *Malim,* κατασήσης.

l. 6. *valdè probabili coniecturâ lectionem huius lineæ sic emendo:* τὸ μέγεθος· καταφθαρῶ, φησι, πᾶσα σάρξ. *Hanc emendationem sensus ipse flagitat, & verba quæ proximâ lin. sequuntur.*

l. 8. *videtur deesse,* οἱ λοιποὶ, *inter* προειδέναι *&* προοἰδώμασι, *vel post* προοἰδώμασι.

l. 16. ἑαυτοῦ *i.* ἐμαυτοῦ, *ni potiùs* ἐμαυτοῦ *scribendum sit.*

l. 17. *pro* ἐπάγει, *scribo,* ἐπάγω *primâ personâ, quia sicut liquet satis & ex ijs quæ antecedunt, & ex ijs quæ sequuntur, toto hoc loco Deum ad Noachum loquentem inducit Chrysostomus. Igitur, ne nimis subitus & indecorus admodum esset,* ἀπὸ τῆ μιμητικῆ εἰς τὸ διηγηματικὸν *transitus, ego, pro* ἐπάγει, ἐπάγω, *substituendum putaui, eademq; me mouit ratio,* τὸ ἑαυτοῦ, *vel per* ἐμαυτοῦ *exponere, vel expungere, ut* τῷ ἐμαυτοῦ *locum cederet.*

l. 18. *post* -παίδιτων, *deesse videtur* τὸν ὅλεθρον, *aut tale quid. Hoc ita pono, ut probabile, non ut necessarium.*

Pag. 178. 27. *pro* τούτων ὅλων *malim,* τούτων πάντων, *vel* ἐννοοῦτι ὅλως τῷ τούτων ἐπιμέλειαν.

l. 29. *repono,* ὄφει.

Pag. 179. 4. τῆς παῤῥησίας] *fort. legendum,* τῆς εὐεργεσίας, *vel* τῆς προσασίας.

l. 21. *deesse videtur* διὰ τοῦτο, *post* καὶ, καὶ διὰ τοῦτο, τούτων ἐπαύτων.

l. 32. μὴ ἡ ταύτης καὶ ὁ λογισμὸς ὑπὲρ ὁρμῆς] *Ægrè mihi persuaserit quispiam locum hunc non esse mutilum & mendosum. Ratio enim non dictat asinum esse immundum, & vaccam mundam, cùm ijsdem planè et vacca & asinus alimentis utantur, sed contrarium potiùs suadet. Vnde est ergo, inquit Chrysost. quod alia munda videantur, alia immunda? Ex arcano quodam instinctu naturæ, quo fit ut alia auersemur, delectemur alys. Hanc esse puto mentem Chrysostomi, tametsi sententiam eius & opinionem non probo. Quid ergo si sic legamus:* ἀκὶ ἡ ὑπὸ τῆς ἐν τῇ γραφῇ ταύτης ἡ γραφὴ ἐδίδαξε, μὴ ἡ ταύτης *&c. Pro hac lectione facunt hæc:* ἀφ' ἑαυτῆς κινηθῆναι, *lin.* 36. *&* ἃκ ὄντα, ἀλλὰ νομιζόμενα, *lin.* 40. *& ea quæ dicuntur de diuersorum locorum diuerso usu, lin.* 37. 38. *&* 39. *& postremò, quæstio quæ proponitur de asini immunditie, lin.* 41.

l. 34 *fort.* ὑπὲρ τῆς καθαρότητος αὐτῆς] *Sed hoc timidè.*

Pag. 180. 20. οἱ τῷ αὐτῷ μάθοιτε] *Eandem septenarij numeri rationē reddit Theodoretus quæst.* 50. *in Genesin:* τὰς μὲ γρεῖς συζυγίας [φυλαχθῆναι προσέταξεν] εἰς τῷ αὔξησιν τῶν γόνων· τὸ δὲ ἓν τὸ περισσὸν εἰς θυσίαν.

l. 32. κατασοιχειμένων] *fort.* καταστοχαζομένων. *i. coniecturis suis depravantium scripturam.*

Pag. 182. 7. 8. *&* 9. *verba sic disponenda censeo:* ἔχοιτε, καὶ μὴ βλεπομένοις μήτε τῷ ὀφθαλμῷ ἀπορεπιζειν τῷ ἐπιζλαζῆ θέαν, μήτε καθαρὸν ἡ γλῶττα διαπρεῖν ὑπὸ ὅρκων, καὶ μὴ αἰσχροῖς μήτε ὀργῇ ἀφεῖναι τῷ πλησίον. *tum addo:* μήτε ὅταν ἀδικηθῶσι γυναίως φέρειν ἢ διαστε καὶ θεῦ ἡμᾶς *&c. Nisi enim aliquid addatur, & verba etiam aliter digerantur, non erit, ut membra orationis aptè inter se cohæreant, sed aliud proponetur, aliud probabitur, & mandatum Christi de ferendis patienter iniurijs, aduersus illos adducetur, qui oculos à mulieribus formosis lasciuiùs spectandis non cohibent. At quàm hæc ἀπροσδόκητος?*

l. 34. τὸ προσκαιρον ἢ μελλόντων] *vel pro* προσκαιρον, παρόντα *legendum censeo, vel pro* μελλόντων μονόντων.

Pag. 183. 2. *malim,* κοινοῦμαι.

l. 15. καθάρσιον, *pro* καθίσασιν, *mirificè placet.*

l. 19. *fort.* δίκαιον ἑαυτὸν ἀπαιτησάτω. *&* lin. *seq.* μήτε αὐαχέσθω. *Reliqua enim verba sunt imperandi modi.*

l. 22. *lego,* ἡμίεργος· ἐννοεῖτω τῷ γίννεαν, καὶ ἐντεῦθεν ἐμπεδῶντ πυρὸς τῷ τε φοβερότητα, καὶ τῷ καυστῷ διώκομεν, αὐθομολεῖσθω τῆς φειτῆς ταύτης γραπτῆς τῷ ὑπόλαυσιν, καὶ οἷαν ἀπαιτεῖ *&c. Vides, ut mihi religio nulla sit, addere, detrahere, mutare quadrata*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

quadrata rotundis, dummodo sensus commodus & consentaneus efficiatur. Non quuis sic auderet. ἀμαθία μὲ θράσος, λογισμὸς ὄλιγον φέρει.

Hom. 25.

Pag. 184 9. *pro* ὅτε, *scribo* ὅπ.

l. 20. *Desiderari videtur* μόγαν, *aut tale quid, ante* πνα.

l. 24. ἀλλ' ἐπειδὴ &c.] *Longum hyperbatum. Pendet enim oratio ab hoc usq; loco ad lin.* 35. *pag. sequentis, nimirùm ad hæc verba:* διὰ τοῦτ' φησὶ Νῶε ἦ ἓξ ἐτῶν χ. *vel saltem ad,* διὸ καὶ ὁ δεσπότης, *eiusdem pag. lin.* 32.

l. 25. *videtur esse hiatus inter* γεγραφὼ & ἤδη, *quem sic pro tempore explere conor:* ὅπῃ ποσὸν χρόνον διήκουσεν αὐτοῖς ἀφεγγῶν: *Tùm progredior:* ἤδη εἰποῦσα ὅτι Νῶε ἓξ ἐτῶν πεντακοσίων, *delectâ particulâ* δέ. *Neq; enim est in contextu Mosis, nec aliquid hîc habet quod agat. Aliter & ut breuiùs, minoreq; cum mutatione, ita opinor rectiùs:* τὰ ἔτη ἀυτῶ, *hic addo duntaxat,* τὸ & ἀυτῶ, & *pro* ἤδη *non magno negotio, scribo,* ἔτη. *Nam necesse omninò mihi videtur, ut accusatiuus aliquis, aut loco accusatiui aliquid, verbum* ἐδίδαξε *sequatur.*

l. 28. *verba omnia à* διὸ, φησιν, *hac lineâ, ad* ὑπερβολὴ, *lin.* 30 *parentheticis notis includo, hoc modo* (διὸ φησιν, &c. ἀυτῶ τῶν ὑπερβολῶν)

Pag. 185. 1. πάλιν γὰρ αὐτοὺς &c.] *Ab hoc rursus loco usq; ad lin.* 26. *nimirùm ad hæc verba:* ἀλλ' ὅπῃ τῶν ἀκολουθίαν, *parenthesin facio, & est certè benè longa parenthesis. Adiuuandus ergo videtur lector notis & signis quibusdam, quibus de hyperbato, &* ἐπιμεσολαῖς, *siue* παρεμβολαῖς *istis admoneatur.*

l. 21. *lego,* θεασάμενοι *&* Ἰωναῦ. *Porrò, lin.* 12. *fort.* εἰς τοσαύτην ἀμαχίαν. &c.

l. 32. διὸ καὶ ὁ δεσπότης ἐρῶν &c. *Continuanda hæc sunt cum ijs quæ leguntur pag. præced. lin.* 24. & *deinceps ad* φιλάνθρωπον δεσπότην, *lin. vltimâ, & sensus est: Non frustrà notari numerum annorum Noachi, quòd nimirùm sexcentos natus fuit annos veniente diluuio: sed quoniam Deus non cessauit illos qui posteà diluuio perierunt identidem admonere, & ad meliorem frugem reuocare, idq; per sexcentorum annorum spatium, illi verò nihilo inde meliores facti sunt, sed potiùs deteriores* [διὰ τοῦτο] *propterea, vt & quanta fuerit Dei patientia, & quàm insanabiles illorum mores perspiciatur, Scripturam dicere:* Νῶε ἦ ἓξ ἐτῶν χ. *Mea tarditas fecit vt diu huic loco immorarer, & alios non minùs quàm meipsum tardos esse crederem. Iam pergo.*

l. 37. *malim,* ὅτε ἦ ἐπήχθη.

Pag. 186. 42. πῶς διαφόρως μεθοδεύει] .*i. quàm vario artificio tractet: quam vario artificio aggrediatur. Sic pag. seq. lin.* 8. σκόπει πῶς καὶ τούτων τῶν νόσων ἐμεθόδευσε, *vide quali artificio & horum morbum aggressus sit, tractârit. verbum* μεθοδεύω, *apud Chrysost. aliquot habet vsus obseruatione dignos, veluti hoc loco & infrà pag.* 212. *lin.* 41. & *pag.* 213. *lin.* 14. & *pag.* 330. *lin.* 32. & 40. & *pag.* 331. *lin.* 7. & 8.

Pag. 187. 11. *Plenius sic:* Ἢ κατακλυσμοῦ ὄντος, προλέγει αὐτὴν ἐπάξειν.

l. 30. *Addo ex Mose Genes.* 7. 11. Ἐν ἐξακοστῷ ἔτει, *ante,* Ἐν τῇ ζωῇ. *Nam hæc verba omitti non possunt, quia Chrysost. in expositione suâ iubet nos considerare quàm accuratè Scriptura non solùm de anno, quo venit diluuium, sed etiam de mense nos admonuerit.*

Pag. 189. 6. Ἐπὶ μὲ γὰρ τῆς τῶν θαλαττῶν πλεόντων, &c.] .*i. Nam quod adeos spectat qui in mari nauigant, etiamsi fluctus in altum surgant, potest tamen ex ijs quispiam vel cœlum suspiciendo &c. paululùm aliquid* (olaty) *percipere.*

l. 7. *Probabile est desiderari* ἦ *ante* καὶ ὁρυφῶν.

l. 9. *deleo* καὶ *ante* μὴ.

l. 12. ὑδὲ τὸν ἀέρα ἀναπνεῦσαι] *scilicet libero cœlo frui, vel nouum & recentem aerem haurire.*

Pag. 190. 17. *Ego non video cur* ἐκείνῳ *cedere locum debeat,* τῷ ἐκεῖνον.

l. 32. *inter* ἀέρα & ἀναπνεῖν *addo,* διὰ ταῦτα, *è lin.* 12. *pag. præcedentis.*

Pag. 191. 32. *Nescio an legendum sit,* ἀποκαθαρθῶσι.

Pag. 192. 12. ἑτέρως, *delendum puto.*

l. 30. τί γὰρ οὐκ αὖ ἔπαθεν] *sub.* εἰ μὴ κατ' ὑπερβολὴν ἀνδρεῖος ἦν.

l. 32. καὶ μὴ τότε πάλιν] .*i. & præterea rursus, & insuper rursus. Si rectè enim notaui, Chrysost. sæpè vtitur* μὴ *cum genit. pro, præter.* καὶ μὴ τότε πάλιν, *sub.* τί οὐκ αὖ ἔπαθεν;

l. 33. ἐπειδὴ τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀνομοιζόμενος] *Deest sine dubio* τὸ χαίρῃ, *vel, vt tu dicis, tollendum* τὸ ἐπειδὴ, *quod mollius est, efficitq; vt sequentia cum antecedentibus meliùs conueniant. Nam si* ἐπειδὴ *non tollatur,* ἀκατάλληλον erit *quod sequitur lin.* 35. *siue* εἰδὼς *legimus, siue* εἰδότα. *Deleatur ergo* ἐπειδὴ, & *tum participia participijs pulchrè succedent:* τῷ ὑπογεφάν τὸ ὁρᾶν, τῷ ὁρᾶν τὶ ἀνομοιζόμενος, τῷ ἀνομοιζόμενος τὸ εἰδώς.

l. 41. *fort.* καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐδυσχέραινε.

Pag. 193. 4. μηδὲ δυσχεράνειν τῶν &c. *vel,* πρὸς τῶν *vt suprà pag. præced. lin.* 41.

l. 13. Καθάπερ γὰρ εἰς ἄγκυραν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν] *Heb.* 6. 18. & 19. κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος, ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν.

Pag. 194. 1. *Suspecta mihi est dictio* στεφανοῦται, *pro quâ substituendum censuerim,* κατορθοῦται, *hoc modo:* ἀλλ' εἰ καὶ ἡ γνώμη νικῶσα τῶν φύσιν, διὰ τοῦ δεσπότου ἀγάπην [*marginalem enim lectionem præfero*] τοῦτο κατορθοῦται, ἄδην &c. *Sic suprà pag.* 68. *lin.* 17. & 18. καὶ ὅπερ ἡ φύσις οὐκ ἐδέχετο (ἐπὶ γὰρ θανάτῳ πάντες ὑποκείμεθα) τοῦτο ἡ φιλονεικία τῆς προαιρέσεως ἴσως κατώρθωσε.

l. 4. εἰς αὐτῶν τῶν ὁρυφῶν] *sub.* τῆς ἀρετῆς, *ni dicendum sit deesse potius.*

Hom. 26.

Pag. 194. 36. *pro* χολάζη, *legendum suspicor,* ἐνεργεῖ, *aut non dissimilis significationis verbum aliquod. Non enim eiusdem, sed diuersæ atq; adeò contrariæ notionis verba hîc ponenda, declarant*

καὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ταῦτα, καὶ ἐκεῖνα, *quæ proximâ lineâ sequuntur.*

Pag. 195. 8. *& deinceps ad* εἶδες πῶς *lin.* 12. *verborum ordinem sic corrigendum puto:* δύο τὰ μέγιστα ἐντεῦθεν ἐκαρπώσαντο ἀγαθὰ, ὅτι καὶ τῇ τ. ε. κ. τ. δ. τ. μ. τ α. π. σ. γ. οἱ μ. τ. κ. τῷ α. τ. κ. καὶ π. τ. ζ. α. καὶ μ. κ. δ. α. τ. κ. κ. τ. πυνθάνεσθαι, πόσῳ *i.* πῶς ἐμεγάλυνε τὸ πόσῳ *enim utrunq; in se complecti videtur.* ἐκ ὧν ὤφειλε, *vel* ὀφείλει, [*sic enim lego, pro* ὤφειλον, *quia præcedit,* πε] τῷ Θεῷ χάριν ὑπὲρ τούτων ὁμολογεῖν;

l. 14. ταῦτα ἀπαιδιώσασθαι] *Rectiùs fort.* παιδιὰ τὰ αὐτ.

Pag. 196. 8. ἧσσ προτεῖον] *fort.* ἧσσ προέτων. *Hoc enim melius conuenit cum* ἐξαιρέτων.

l. 17. καὶ ἔτω μὲ] *i. & sic quidem. hoc est, etiamsi ipso deterior indies fieret. Quid si ergo legamus, lin.* 15. εἰ καὶ, *pro* ἐπειδή;

l. 41. *post* καταλέγεται ἡ, *deesse videtur* ζωοποιεῖν.

Pag. 197. 19. *Deleo* μὴ, *ante* τῇ ἀδυνατίᾳ. *Et eorum quæ dicuntur crassitiem nostræ naturæ imbecillitati imputemus. Sic suprà aliquoties. Infrà pag.* 206. *lin.* 38. τῇ σωτοῦ ἀδυνατίᾳ τῶν ῥημάτων συγκαπάζασιν λογισάμενος.

l. 24. ὅτι τῆς ταυτότητος] *Addo* τὸ ὕδωρ *post* ταυτότητος. *Sic suprà pag.* 192. *lin.* 38. ὅτι τῆς ταυτότητος τὰ ὕδατα μένοντα. *Hanc adiectionem requirit participium* ὑφούμενον, *quod mox sequitur.* Ἐπὶ τῆς ταυτότητος *i.* ὅτι ἡ αὐτοῦ μένει, *ut loquitur Chrysost. huius pag. lin.* 31.

l. 30. *fort.* ἐν αἷς *pro* ἃς, *vel,* καθ' ἃς.

Pag. 198. 41. *deleo* τὴν οἰκίαν *ante* ἐπίχε. *Procul dubio enim redundat.*

Pag. 199. 3. ἡ τῶν ὑδάτων φύσις] *lego,* ἡ τῶν ὑδάτων ῥύσις. *i.* φορά.

l. 28. παρ' αὐτοῦ ἰδεῖν] Ixx. ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν.

Pag. 200. 30. *Malo, inuerso ordine,* φωτὸς αὐτῷ· ἀθρόον ἀτενίσω.

l. 37. ὅπ μέχρι μιᾶς ἡμέρας *&c.*] *hoc est, quod ne vna quidem dies superfuit anni illius, in quo iusti patientia spectata fuit &c.*

Pag. 201. 22. Κατὰ τὸ τὰ δεκαπτὼ, *&c.*] *Ordo:* δεξάμενός, φησι, τὴν εὐλογίαν τὴν λέγουσαν, αὐξανέσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ τὸ τοῦ διακόσια γόμα ἐξῆλθεν, *&c.*

l. 31. ὅπ σήμερον] σήμερον *vel coniungendum cum* ἐδέπω καὶ νυῦ, *vel latè sumendum (ut* hodie *nonnunquam apud Latinos) pro ampliore spatio temporis, quàm quod vnius diei ambitu contineatur.*

l. 32. *pro* διηγέμενοι, *quid si* διηγησάμενοι, *quia loquitur de tempore præterito?*

l. 33. ἃ διωδύμβα ἐφικέσθαι] *sub.* ἢ τίλως.

l. 34. διωνθωμένῳ] *fort.* βελησθωμένῳ.

l. 42. ἀντίῤῥοπος] *instar.*

Pag. 202. 10. *deesse videtur* καὶ *ante* τὸν προτέλιον.

l. 28. *lego,* Μὴ τοίνυν ἀγνώμονες γινώμεθα.

Pag. 203. 8. τὰ καθ' ἡμᾶς προσχωρέντες] *Legendum conicio,* τὰ καθ' ἡμᾶς ἔχειν (*vel* τυγχάνειν) συγχωρέντες, *i.* ἐῶντες, ἀνιέντες. *vel est,* παραχωρῶντες, *pro* συγχωρῶντες. *Utcunq; verò sit, desidero verbum ante vel post participium. Sic igitur, inquit, res omnes nostras prout acciderint se habere sinentes, nos in hoc vnum omni studio incumbamus, vt Deo assiduè pro omnibus agamus gratias.*

Hom. 27.

Pag. 204. 34. ὑπίχθη] *i.* ἡ πατρίδι: *vel,* ὑπίχθη προσγελάσειν, *vt, nisi fallor, suprà.*

Pag. 205. 2. *deesse videtur aliquid, ante vel post,* ἐναγαγεῖν, *nimirùm,* εἰς ταύτης ζῆλον: *aut tale quid.*

l. 7. ἵνα Ζωτερῶν εἴπω] *Theodoretus de prouidentia lib.* 10. Ἐπειδὴ ἡ εἰς τέτους ἐξέβημεν τὸν λόγους, φέρε καὶ περὶ τῆς τᾶ σωτῆρος ἡμῶν ἐνανθρωπήσεως μικρὰ διεξέλθωμεν, ὁ καφάλαιον ὄντι μίσητον τ Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπες κηδεμονίας. ἐπεὶ γὰρ ἔπως *&c. Nemesius* περὶ φύσεως ἀνθρώπε, *cap.* 42. χρὴ σαφὲς δὲ καὶ ταῦτα μὴ ἄπαντα διδάσκειν προήκειν εἶναι· μάλιστα δὲ τὸ θειότατον, καὶ δι' ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ἀποτατον ἔργον τῆς προνοίας, ἡ δι' ἡμᾶς ἐνσωμάτωσις τ Θεοῦ. *ibidem:* καθάπερ γὰρ τῆς θαλάττης τὰ κύματα *&c. Vide infrà pag.* 305. *lin.* 38. *Sic Virg. de generibus vitium Georg. lib.* 2.

Sed neq; quàm multæ species, nec nomina quæ sint,
Est numerus. neq; enim numero comprendere refert:
Quem qui scire velit, Libyci velit æquoris idem
Discere quàm multæ Zephyro turbentur arenæ:
Aut, vbi nauigijs violentior incidit Eurus,
Nosse quot Ionij veniant ad littora fluctus.

Similitudinem autem istam in παρεμβάσεως *formam redigendam arbitror.*

l. 13. *fort.* καθ' ἑκάστω.

Pag. 206. 23. ὡς ἐνόμισε] *deesse videtur* προσήκειν, *aut verbum non dissimile.*

l. 24. μὴ πολλῆς τῆς φιλοσοφίας] *i. magnâ moderatione.*

l. 27. *lego,* καὶ διὰ τοῦτο ἐφεδιασμένον.

Pag. 207. 2. καὶ θεὸς ἑαυτοῖς ὁμφημίζειν] *i. & deos sibi ascisceres. Theophylact. in Ioh.* 8. *pag.* 468. καὶ ἐὰν ἐγὼ ἐλευθερώσω, τότε τῇ ἀληθείᾳ ἐλευθερίᾳ πεπιστεύθε, ὡς νυῦ γε δοῦλοι ἐλευθερίαν ἑαυτοῖς ὁμφημίζετε· *vobis assumitis, tribuitis.*

l. 4. καὶ ὅπ] *subaudiendum,* ἵνα μάθῃς. καὶ ἵνα μάθῃς ὅπ. *Sic infrà, huius pag. lineâ* 32. *subauditur* ἔτω: ἐχ ἔτω τοῖς παρ' ἡμῖν. *Sed quinis hæc facilè supplere potest. Igitur nihil muto nec hic, nec illic.*

l. 30. *pro* ὀστρεογνωμίαν, *scribendum fortasse* ἡμιθνῆναι.

Pag. 208. 5. ἀλλ' ἀναγκαῖον χρυῦ *&c.*] *His verbis captare videtur attentionem. Perinde enim valent, ac si dixisset:* Καὶ μὴ ἀποκάμητε· ἀναγκαῖον γὰρ ταῦτα κινεῖν *&c.*

l. 14. καὶ πόσους ἡμᾶς ὁ προδιδάσκει] *i.* καὶ πῶς ὁ μεγάλως ἡμᾶς ἂν προδιδάσκει; *vide suprà, pag.* 195. *lin.* 8.

Pag. 209. 5. τὸ διηνεκὲς] *sub.* διηνεκές. εἶτα διηνεκῶς· καὶ ἡ ἐνεργείας αὐτῆ τὸ διηνεκὲς.

l. 17.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 17. ἐπιλείψει] *i.* καταλείψει.

l. 36. τὸν ὅλη τῇ συστοπλάσου] *fort.* τῷ ὅλῃ τῇ συστοπλάσῃ, *f.* διατωζομένῳ.

l. 41. Ἐντεῦθεν ὀργὴ, *&c.*] *Ab his verbis, ad* ὡς λαχαίνα *lin.* 2. *sequentis pag. manifesta est parenthesis, quam dissimulari nolim.*

Pag. 210. 22. ἐπετείχισεν] *i. quasi muri loco opposuit ad arcendum homicidium.*

l. 24. ὅλῳ χάνῃ *&c.*] *vide suprà, pag.* 168. *lin.* 11.

l. 29. *pro* τριῶν, *legendum puto* ὁ τοιοῦτος.

l. 35. *Probabile est,* βαρὺ γὰ, *ante* γεώδες, πλεονάζειν.

l. ultimâ, fort. scribendum διορισάμενος *pro* διορίσαντος, *quia præteriti significatio melius huic loco quadrat.*

Pag. 211. 4. *Cum* ἐπάξειν *&* ἐπιδείξεσθαι, *melius conuenirent,* ἐάσειν.

l. 5. ὑποπλεχώντα] *Mihi videtur esse prolepsis implicita, qualem ferè reperio apud Athenagoram initio legationis suæ pro Christianis :* ἡ ὑμετέρα, μεγάλοι βασιλέων, εἰκυμένη, ἄλλοις ἄλλοι ἔθεσι χρῶνται καὶ νόμοις. *Sic Ieremiæ cap.* 5. *v.* 8. ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἕκαστος ὀπίσω τῆς γυναικὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον.

l. 11. *pro* ποιουμένους *malim* ποιεῖσθαι.

l. 17. μηδὲ ὀκνηρότεροι] *i.* ὀκνηροὶ, *compar. pro positivo.*

l. 19. *De additione conuenientis alicuius accusativi, post* ἐπαγγελιῶν, *tibi planè assentior.*

l. 24. ὡς ἔπ] *i.* ἕως ἔπ.

l. 25. ὀλίγος *&c.*] *Mendosam esse hanc lectionem & sensus ipse enuncit, & verba hæc quæ sequuntur, pag. istius lin.* 38. ἐν ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ταύταις. *Non dubito igitur quin tali aliquo modo legere oporteat :* μὴ γὰ ὅτι ὀλίγους ὄντας τὰ περὶ ἡμερῶν ἀκριβῶς ὁ ἀποκειπόμενος, διὰ τοῦτο ἀδιάφορον τὸ ἡμαρτημένα ἐπανορθῶσαι, εἰ βαλησόμεθα μικρὸν ἀναμεῖναι. *Non nisi paucos iciunij dies fuisse reliquos, luce meridianâ clarius est, & totus orationis contextus hoc confirmat. Necesse est ergo Chrysostomum aliquid dixisse eiusmodi, quod auditores metuentes, ne non satis haberent ad abluenda peccata temporis, erigeret, & à metu inani illo reuocaret.*

l. 26. τοσούτῳ χρόνῳ] *i. tam breui tempore.*

l. 28. ᾧ ἂ δεῖται χρόνῳ πολλοῦ] *Adde,* τὸ ἐκκαλεῖσθαι αὐτὸ τὸν φιλανθρωπίαν. *Vel cæco enim appareat, locum esse mutilum, ac propterea additione aliquâ esse opus.*

l. 29. τὴν βεβιωμένων ἁπάντων] *Non audeo mutare aliquid, sed tamen aures meæ requirunt dictionem aliquam aptiorem, fort.* βιωτικῶν.

l. 37. *&* 38. αὖ τοίνυν βαλησόμεθα *&c.*] *subauditur* διωκησόμεθα τῆς ἄνωθεν τοῦ Θεοῦ φιλοτιμίας καὶ εὐνοίας ἀπολαύειν, *aut tale aliquid. Cum enim Constantinopolitana lectio durior sit, mihi non est dubium quin sit hic* ἀναπόδοτον. *Usu enim venit Chrysostomo, quod aliis multis, vt vi & calore dicendi abreptus, idq; in extemporali (vt probabile est) sermone (nam videntur hæc à notarijs & τυχογράφοις excepta) non semper animaduerteret, quid iustæ & cum curâ elaboratæ orationis structura requireret, sed noua subinde se offerente materiâ, ex alio in aliud incideret. Atq; certè permulta sunt legentibus & scribentibus* ἀνακόλουθα, *&* ἀναπαίστοτα *quæ dicentibus & audientibus talia non videantur. Nam legentes & scribentes immorantur orationi, & insistunt diutius : at dicentes & audientes non item.*

Pag. 212. 4. τοὺς ὁμογνῶς] *Hic locus dandus est supplemento illi quod supra addidimus, pag. præced. lin.* 37. *&* 38. *Chrysostomum autem credibile est adeò exarsisse ad ipsam mentionem* τῆς μωμοχαλίας, *vt tenere se non potuerit, quin statim etiam nondum absolutâ sententiâ fœditatẽ eius vitij cum detestatione quadam proponeret. Festinationis & caloris eiusdem est,* ἀναπόδοτον, *quod sequitur lin.* 8. *&* 9. *huius pag. Plena autem erit oratio & sine lacunâ, si hæc aut similia addantur :* ὅπως ϛ. ὁ. τ. μ. τ. τ. σ. δ. π. τ. δ. ε. π. καὶ ε. καὶ ἐκτέλεσε, μετ' ὀλίγον, ὅπ ἡ ζωὴ δλον ἀπῆ ἐκτείνοντα ἀπόσατο, τοῖς βασανισταῖς παρεδόθη.

l. 15. ἐνδοθῶαι] *i.* περιποιήσαι δεδῶαι, *nisi sic potiùs scribendum sit.*

l. 41. ἐμεδόδδεν] *vide pag. seq. lin.* 14. *& pag.* 331. *lin.* 7. *&* 8. *& pag.* 330. *lin.* 32. *&* 40. *vbi, vt hic,* μεδοδίδω *pro* ἀπατῶ *ponitur.*

Pag. 214. 6. ὅτι διαπῶν τυγχάνει τῶν ἡμετέρων ἁμαρτημάτων] *vide similem locutionem suprà, pag.* 23. *lin.* 8. *&* 24.

l. 35. περέδαι] *i. proferre, ni legendum sit,* περφέρειν, *vt paulo inferiùs, lin.* 38.

l. 40. *lego,* ὅπ ἕτοιμοι γένεδε, καὶ καυδάζετε.

l. 41. τὸ ἰατρεῖον] *Rectiùs fortasse* ἡ ἰατρεία, *quia* τὸ ἰατρεῖον *loci potiùs habet significationem.*

Pag. 215. 3. καὶ ὅσῳπερ ἂν ἐπιδειξώμεθα] *Rectiùs fortasse sic :* καὶ ὅσονπερ ἂν ἐπιδειξώμεθα καυδάλιὰ τοῦτο ποιοῦντες. *i.* ἐννοοῦντες. *vel sic :* καὶ ὅσονπερ ἂν. ε. απ. τὰς εὐεργεσίας ἀυτῷ ἐννοῦντες, ᾗδε ὅτι τὸ πολλοστὸν φθάσαι *&c. Hoc enim vult Chrysost. Tantam esse multitudinem Dei erga nos beneficiorum, vt nullâ quantumuis accuratâ cogitatione, vel ad milleſimam eorum partem peruenire valeamus. Tum beneficiorum partitionem facit, in* τὰ ἤδη παρεληλυθότα *&* τὰ καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς ἡμᾶς γινόμενα, καὶ τὰ τεταμιευμένα ἡμῖν, *sed hac lege,* εἰ βαλησόμεθα, *&c.*

l. 9. *fort.* ἑνὸς μόνου τούτου γινώμεθα *&c.*

Hom. 28.

Pag. 216. 24. *post* φύσιν, *addit A. Dominus* νικᾶντος *& rectè id quidem. Sed addi etiam potest* τιμῶντος *aut* σεφανοῦν.

l. 33. *&* 34. *Ex* 3. *illis lectionibus præfero,* τὸ ἀδυμονεῖν.

l. 36. *fort.* λυπεῖν καὶ θορυβεῖν, *vel,* λυπῆσαι καὶ θορυβῆσαι.

Pag. 217. 4. ὥσπερ γὰ *&c.*] *Desiderantur notæ parentheticæ, vna ante* ὥσπερ, *hâc lineâ, & altera post* διανύσῃ, *lin.* 7.

l. 42. *pro* παρεκτεινόμενον *legendum fortasse,* συμπαρεκτεινόμενον. *Dico fortasse. nam non est necessarium.*

Pag. 218. 1. διαιωνίζον] *Hic maiore confidentiâ vtor, & dico planè, pro* διαιωνίζον, *legendum,* ζωὴ διαιωνίζον. *Alioquin enim datiuus,* αὐξάνει, *erit sine*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ne rectore. Nam, διὰ, quod sciam, non regit datium.

l. 2. ἐν σημείῳ] lxx. εἰς σημεῖον.

l. 26. ἀνὰ μέσον τῶ Θεῶ, &c.] lxx. ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ ἀνὰ μέσον ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί.

Pag. 219. 12. *pro* ἐναίειν, *legendum fort.* ἐναγωνίως ποιεῖν.

l. 32. καὶ πρὸ τῆς νόσου] πρὸ, *hic non est ante, sed præ.*

l. 41. ἀλλὰ τῷ ῥᾳθῦμῶ πολλῶν πραγμάτων ἔχοιτο κρίσιν] *Chrysost. unâ ex homilys in Lazarum: τούτῳ διεσήμηνε πολλὰ ἀπίστων, τῷ κρίσεως ἑτέρας περὶ πολλῶν πραγμάτων ἔχειν.*

Pag. 222. 13. ἓς πατριάρχας ὀπογράφετε] *quos patriarcharum titulo insignitis: quos patriarchas nominatis. Infrà pag.* 313. *lin.* 17. ἀλλ' ὅμως καὶ δεκάπην ὀφείλει ὑπογράφεσθαι τῷ Σάρᾳ.

l. 21. πῇ δὲ αὖ τοῦτο μεῖζον σημεῖον &c.] τοῦτο, *regitur hic à* μεῖζον, *non à* σημεῖον. *Quod enim maius signum desideret quis accipere, quàm hoc, quando &c.*

l. 28. *post* ἐκεῖνα, *desiderari puto,* τὰ μὴ βλεπόμενα, *vel,* τὰ ἀόρατα ἀγαθὰ, *vel aliquid tale.*

l. 37. καὶ ὅλως] *lege,* καὶ ὅλος, *ut suprà, pag.* 168. 11.

Pag. 223. 14. *&* 15. *lego, mutato verborum ordine,* καὶ τὰ λοιπὰ πάθη τῆς ψυχῆς ἐξοείσωμεν τῆς ἡμετέρας.

l. 17. *Marginalis lectio multis mihi partibus præferenda videtur.*

Ibid. αἰὴρ γὰρ, *&c.] desiderantur notæ parentheticæ, quarum prima collocanda ante* αἰὴρ, *hâc lin. & secunda post* πνεῦς *lin.* 19.

Hom. 29.

Pag. 224. 11. *&* 12. πολλῷ τῷ ἀνθρωπίνῳ φύσιν συνεχόντων] *Sic pag. seq. lin.* 8. ἐκφύσις συμφοιτῆς τῆς συνεχούσης τῷ ἀνθρωπίνῳ φύσιν.

l. 19. *post* πεπεισθησόμεθα, *interrogandi notam ponendam puto, nec non, lin.* 24. *post* δωσόμεθα, *&* *lin.* 32. *post* λογισμόν.

Pag. 225. 12. παρεγένετο] *Hic etiam negligitur Grammaticorum observatio, de* ἐπειδὴ *cum subiunctivo, si vera modò sit lectio.*

l. 16. *deesse videtur,* καὶ, *ante* κατ' αὐτόν.

l. 28. εἰς ὠφέλειαν λόγων] *i. ad utilitatem sermonis, hoc est, ut sermones vestri meliores magisq; frugiferi sint.*

l. 29. *fort.* πάντα τὰ χρήσιμα.

l. 33. δαπάνην ἐργάσασθαι δεῖ] *sumptus facere oportet.*

l. 34. τῶν βιωτικῶν πανηγύρεσιν ἐμβαλλόντων] *Puto rectissimè observatum præceptori meo, quòd non rectè dicatur* ἐμβάλλειν τῶν *&c. Certè non dicitur usitatè.*

Pag. 226. 8. ὑπὲρ τῆς μίσθης λόγον ποιούμενος] *i. uno verbo,* ἐχ ὑπερπολογούμενος τῆς μίσθης.

l. 10. καὶ ὅτι οὐχ ἁπλῶς εὗρε τῷ οἰνοποσίαν] *Lego,* καὶ ὅτι οὐκ ἐξ ἀκρασίας, ἄκων *&c. Vitio Librarij duplicitèr peccatum est. Primùm, ἀκρασίας mutatum in ἁπλῶς, & deinde addita quædam è lin.* 13. *Hæc est mea coniectura: & sine coniecturis, quem tandem exitum è Mæandris istiusmodi reperiemus? Aluer: Nam semel coniecisse non est satis:* καὶ ὅτι οὐκ ἀκρατῶς ἐπετήδευσε τῷ οἰνοποσίαν, ἄκων *&c. cum* ἐπετήδευσε *potest etiam coniungi ἁπλῶς.*

l. 20. *Hic etiam audendum est aliquid, & legendum ex coniectura:* καὶ πρὸ ἐφθαλμῶν ἔχων τὰ σώματα πολλῶν ἀνθρώπων ἐρριμμένα μὴ πολλῶν, *&c.* καὶ, *enim parélxei, & delendum est.*

Pag. 227. 10. ἢ οἶνον ποιήσας] *fort.* πίσας.

l. 13. *&* 14. *lego,* ὅσα δέομαι, ἀγαπητὲ, πῶς ἂν μικρὸν ἢ τῆς κόσμου, *&c.*

l. 16. *fort.* εἰσλιέχθη τὰ πολλὰ πεχωῶν.

l. 33. *lacunam sic expleo:* σωτηρίας ἡμῶν καὶ πολλῶν ἀγαθῶν ἐκείνων πολλῶν ἀπορρήτων.

Pag. 229. 5. *pro* ὀρθῶς, *quid si* ὅτω? *sed placet additio negativæ.*

l. 7. ἑνὸς μόνου γίνονται] *Laertius Thaletæ: μὴ δὲ τὰ πολιτικὰ τῆς φυσικῆς ἐχώρει θεωρίας. i.* περὶ τῶν φυσικὴν θεωρίαν κατεγίνετο. *Nullo enim modo assentior eruditiss. viro H. Stephano, qui pro,* ἐχώρει, ἐγκύπτειν, *scribendum ibi monet. Cæterum, ut suprà alicubi in simili loco monui, deesse hîc videtur* τύτε. ἑνὸς μόνου γίνονται τύτε. *vide infrà, pag.* 256. *lin.* 28.

l. 11. *fort.* ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ ἀνέχεσθαι.

l. 12. ζῆλον] *Notandus usus vocis* ζῆλος *positæ hîc, ni fallor, pro* ἐπιχαιρεκακίᾳ, *vel audaciâ & ἀφειδίᾳ in detegendis aliorum vitijs, περιεργίᾳ, ut infrà loquitur, pag.* 231. *lin.* 13. *quæ sub zeli nomine sè sæpè venditat.*

Ibid. Εἰ δὲ ὁ γύμνωσιν αἰδοῦς τῷ ἀκαθαρσίαν.

l. 14. *&* 15. *hæc verba:* εἰ καὶ μὴ αὐτὸς ἐκεῖνος, ἀλλ' οἱ ἐξ αὐτοῦ πάντες, *notis parentheticis includenda videntur.*

l. 20. ἀλλ' ὅτι] *deleo* ὅτι.

Pag. 230. 9. ἀληθῶς γὰρ ἡ μέθη αὐθαίρετός ἐστι δαίμων] *Basil.* πρὸ μθύοντων *pag.* 194. ὁ δαίμονῶν, ἐλεεινὸς· ὁ δὲ μεθύων τὰ αὐτὰ πάσχων, ἀλλ' τῷ ἑλεεῖσθαι ἄξιος, αὐθαιρέτῳ δαίμονι περιπαλαίων.

l. 29. ἀσφαλιζώμεθα] *i. caueamus diligenter.*

l. 33. *&* 34. *fort.* ἀλλ' ὡς ἔργον τι τοῦτο καλὸν, καὶ αὐθρείας δηλωτικὸν (*vel,* καὶ αὐθρείαν ἐμφαῖνον) μεταδιώκοντας.

Pag. 231. 3. ὅσον τὸ ἑαυτῶν ἦκον] *malim,* ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ, *sine* ἦκον, *vel,* τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἦκον, *sine* ὅσον. *Infrà pag.* 385. *lin.* 30. πῶς τὸ ἦκον εἰς αὐτὸν ἐυρεῖς τῆς παιδὸς ἐγίνετο. *Pag.* 500. *lin.* 7. περὶ τοῦ αὐτὸν, τί γὰρ εἰς αὐτοῦ ἦκον.

l. 6. *vel lego,* ὁ δὲ ἐξελθὼν ἔξω ἐξεῖπε, *vel,* ὁ δὲ ἐξῆλθεν ἔξω καὶ ἐξεῖπε.

l. 11. *lego* ἕως *pro* ἕτως.

l. 40. *Addenda videntur hæc aut similia post* ἵνα καὶ, πολλῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν τίσῃ δίκας καὶ. *Sed si liberum esset, mallem sic legere:* ἐκ ἄρα διὰ τὸ ἁμάρτημα τῆς παιδὸς μόνον τῷ καπήλῳ ἐλέξατο, *deletis quæ sè quuntur usq; ad* ὅτι γὰρ, *lin. sequente. Aliquin enim erit inanis ταυτολογία, quanquam opinor sine piaculo dicere quis potest, Chrysostomum aliquoties ταυτολογεῖν.*

Pag. 232. 40. *Nescio an sic legere liceat:* -θαι. Βέλτιον γὰρ ἄρχεσθαι καλῶς, ἢ κακῶς ἄρχειν. *videtur certè esse locus inter* -θαι *&* ἢ.

l. 41. *Malim* ἵνα μάθῃ. *i. ut Cham intelligat non unà cum vitâ suâ finitum iri pœnam, sed ad poste-*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ros etiam propagandam. Sic seipsum interpretatur proximis verbis Chrys.

Pag. 233. 4. ἐνυβρίζων] *sub.* λέγει.

l. 9. *malo,* διὰ τοὺς ἀνθρώπους, *vel,* διὰ τοὺς ἀνθρώπων τινάς, *quia proximè lin. sequitur,* δι' ὃς αὐτὸς εὐλογεῖται. *& lin.* 12. *&* 13. δι' ἡμᾶς. *Nota præterea* εὐχαριστεῖται *&* εὐλογεῖται *cum* ὅταν.

l. 12. *vide an non rectiùs aliquanto:* πλείονα ἀμοιβῆς, ἢ εἰ αὐτὸς αὐτὸν δι' ἑαυτὸν *&c.*

l. 22. *fort.* ἀλλ' ὥστε τῆς καρδίας τοῦτο ὅπερ τὸ πρόσωπον φορεῖν ἐγκόλπιον. *Basil.* πρὸς νέους· ἵνα τοῦτο ἄγαν εὐπάρδευτον τὸ σῶμα *&*, ὃ δὴ ἀμπέλῳ τοῦτο εἰς τὰ πρόσθεν φορεῖν πρέπει ὅπλοις.

Pag. 234. 19. ἕτερον δουλείας ἐνεδρεῦον ὄχλον] *Dubium est utrùm dicat Chrysost. seruitutis quoddam genus esse regnare, an sub regno esse. Magis tamen puto de subditis hæc intelligenda, quam de rege ipso, tametsi ab Antigono rege non insciè olim dictum fuerit, teste Ælian.,* τὸ βασιλείαν ἄνδρῶν ἐν δουλείαν.

Hom. 30.

Pag. 235. 14. *pro* ἰσίων, *nescio an scribendum potiùs sit,* ὀλκάδων, *quia continuò sequitur,* καὶ πολὺ φορτίων εἰς ὕψος ἐγκειμένων. ἐγκειμένων, *sc.* τῇ ὀλκάδι, *siue,* ταῖς ὀλκάσι. *Haud tamen alteram lectionem prorsus reijcio, quia, vt docet Eustathius in Iliad. a. pag. Froben. edit.* 98. *lin.* 6. εἰς μὲν τὸν λιμένα πλησίστιοι καταδύνουσιν οἱ πλέοντες, εἰς δὲ τὸν ὅρμον ἐρετμοῖς καθιστῶσι τοὺν νῆα. πλησίστιοι, *i.* πεπληρωμένων πολὺ ἱστίων. *Receptam igitur lectionem hìc retineo. Caterùm pro* ἐγκειμένων, *quid si* συγκειμένων, *i.* πεπυκνωμένων, σωρευομένων, *legatur? Hæc scribo tentandi tantùm explorandiq; causâ, non autèm quòd conjecturis hisce magnopere confidam, aut dignas eas putem, quibus quis immoretur.*

Pag. 236. 6. *&* 8. φησὶ] *sc.* ὁ βασιλεύς, *Regum aliquis. Fingit enim regem aliquem sic loqui. Talia multa sunt loca apud Chrysost. in Matth. &* Ioh. *quæ mihi primùm videbantur mendosa, sed postea rem secus se habere deprehendi. vide pag. seq. lin.* 13. *&* 16. *&* homil. 21. *in Matth. pag.* 152. *lin.* 21. *&* ante φησὶ *lin.* 6. *pone comma.*

l. 15. *&* 16. *lego,* ἐμπεπλῶσθαι, καὶ ἐκ τῶν ῥηθέντων ἐμπλῆσαι τὸν μανθάνου Μωϋσέως ἐστέρνωμα ὑμῶν τοῦ ἀγάπου, αὐτὰ τὰ προσφατον ἀνεγνωσμένα, *&c. Non rectè enim dicitur,* ἀναγνωσθέντων ἐμπλησθῆναι Μωϋσέως: *et ex collatione similium locorum in præcedentibus homilijs magis patebit, non frustrà hæc à me annotata.*

l. 33. καὶ ὅτι] *sub.* ἵνα μάθῃς. καὶ ἵνα μάθῃς ὅτι. *Hæc ellipsis ita est frequens apud Chrysost. vt notare eam non sit opus. Porrò, quod ad vocem* σημεῖα *attinet lin.* 26. *non videtur mihi ibi signum denotare, sed* πρᾶγμα θαυμαστὸν καὶ ἐμβρόντητον.

Pag. 237. 33. *malim,* καταγελῶν αἰτίαν (*vel* γέμοντα) ῥήματα, *nisi sit* ἄξια *pro* ἀναξία.

l. 39. *&* 40. *Primùm suspecta est mihi dictio* βάλλεσθαι, *quæ potiùs conuenit* ταῖς βλασφημίαις *&* καταγελάσι, *&* deinde *post,* μετὰ τοῦ τῆς ζωῆς μεταστάσιν, *probabile est aliquid deesse, veluti hæc:* παῤῥησίαν ἔχειν. *pro,* βάλλεσθαι, *quid si* ἐπαίρεσθαι?

Pag. 238. 33. *&* 34. πῶς παντελοῦς τῆς ἑαυτοῦ γνώμης τοῦτο διαφθορὰν ἐπιδεικνύοισι] *i.* πῶς ἐπιδεικνύοισι παντελοῦς ὅτι ἡ γνώμη ἑαυτοῦ ὅλη διεφθαρμένη.

l. 36. *fort.* πῶς ἂν οὖν πῶς γνώσονται, [*vel* γένηται] ἵνα ἀναχαρισθῶσι *&c.*

Pag. 239. 6. καὶ τότε ἐκκόπτεσθαι] *sub.* βουλόμενον. καὶ τότε βουλόμενον ἐκκοπτεσθαι.

l. 30. *Sensu suadente sic lego:* Εἰ βραχύ τι ὁμοιότητος τοιαύτης ἀπολαύοντες. *vel,* Εἰ ἐπ' ὀλίγον χρόνον ὑμῖν *&c.*

Pag. 241. 32. *&* 33. *lego,* γεγράφαν Ἐφεσίοις ἔλεγε πεφυτευκόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι. Μὴ γλύσιον οὖν, φησὶν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἀγρυπνίας δουλεύειν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ, *&c. Nam qui μετ' ἀγρυπνίας δουλεύειν precatur, non potest dici linguâ solùm precari.*

l. 38. μακάριος γάρ, φησιν, *&c.*] *Prou.* 28. 14.

Pag. 242. 17. *videtur deesse* πάλιν, *post* ἄκουσον ὦπαῖ.

l. 30. *post* φοβούμενον *addo,* μετ' ἀνθρώπου ἐντρεπόμενον.

l. 33. *pro* οἰκείαν, *legendum suspicor* τῆς οἰκείων, *vel* τῆς οἰκείης.

Hom. 31.

Pag. 244. 3. καὶ τὸν Ναχὼρ τοῦ ὑὸς αὐτῆς] *Hæc non habentur apud* lxx. *Interpretes, vt nec in contextu Hebræo.*

l. 10. *post* πρόκειται *desidero,* σὴν μεσιν, *vel* νῶν, *quod respondeat τῷ* χρὲς, *lin.* 8.

l. 13. *deleo* καὶ *ante* τὰ καταδαφιζόμενα.

l. 18. *valdè probabile est Chrysostomum dixisse,* καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ τοῖς τῆς διανοίας κόλποις ἐναγκαλισάμενον οὕτω αὐξανόμενον, *vel,* οὕτω πολλαπλασιασθέντα.

l. 18. καὶ πολλῷ ἔχω τὸν ἀγῶνα] *i. in magno sum metu.* ἀγὼν *enim hìc est* φόβος, *vt Coloss.* 2. 1.

Pag. 245. 34. μέχρι καὶ φρονῆ.

Pag. 246. 15. *fort.* ἀλλ' ἀεὶ ταῦτα πρεσπέρει, *vel,* ἀλλ' ἀεὶ καὶ διωκτῶς *τ. π.*

Pag. 247. 32. μὴ τὸ ὀπισθόνωτον] *i.* μὴ τὸ αὐξησιν.

Pag. 248. 3. *&* 4. *malim,* πρὸς τὸ τοῦ ἐπιτάξοντος μέγεθος ἀπιδών. *Nam fides non rem mandatam, sed authorem mandati respicit. Præterea rei mandatæ magnitudo plus valere potuerat ad deterrendum eum, quàm incitandum. Al.* ἀλλὰ πρὸς τὸ τοῦ ἐπιτάξοντος μᾶλλον, ἢ πρὸς τὸ δοῦλ *&c. Puto enim* τὸ μᾶλλον *è priore lineâ, vbi otiosum est, huc transferendum.*

l. 14. *pro* ὑποθέσεις *legendum puto,* ἀποσβέσαι.

l. 18. μὲν ἑαυτοῦ] *i.* ἐμαυτοῦ, *nisi sit mendosa lectio.*

Ibid. Nescio an legere oporteat, δοῦλ χρὴ γένος πρεσβυτέρων. *vide suprà pag.* 147. *lin.* 39.

l. 21. τίς μοι περιστελεῖ] *i. Quis funus meum curabit? Tobit.* 12. 13. ὅπως ἀπελθὼν περιστείλῃς τὸν νεκρὸν, *vt mortuum componeres, funusq; eius curares. Hoc enim est,* περιστέλλειν *Græcè, vt Latinè apud Horat.* componere.

l. 24. *&* 25. *Plenius & fort. rectiùs sic:* εἰς ζωὴν ἐνταῦθα καταναλίσκειν, καὶ καταζῶμεν ἐνταῦθα καταλῦσαί με τὸν βίον.

Ibid.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ibid. μὴ γῆρας] *i. postquàm senex factus sum. Senex enim exule nihil miserius, & τὸ γεγηρυον μεταφυτεύειν ὑ χρή.*

l. 35. fort. ἔνθα πορεύεσθαι καλὸν ἐστι.

Pag. 249. 15. Finge sic scribi, ἀλλὰ πῶς σκόπει πῶς περὶ τῆς &c.

l. 26. fort. κατασήσουσιν.

Pag. 252. 15. προσομόμεθα] *Aliquid dicit, qui* προσομύμεθα *vult, propter* ἐπιδεικνύμεθα, *quod præcedit: sed plus, qui* προσομόμεθα, *propter* ἐφίλκεται & ἐπιδεικνύμεθα, *quæ in eàdem mox periodo sequuntur. Plena enim distinctio inter* αἰτίας & ἡ *lin. 16. delenda est, eiusq; loco ponenda subdistinctio.*

l. 19. ἡ τὰ μηδέποτε τέλος λαβεῖν διωάμεθα &c.] *Non nego Chrysostomum labi potuisse, me extemporali præsertim sermone, qualem hunc magnà ex parte fuisse puto: sed magis credo (&, si fallor, honestè fallor) non Chrysostomi lapsum hunc fuisse, sed potiùs librariorum, qui aliquid omiserint, aut mutárint. Omitti potuit post,* διωάμεθα, *aliquid, quod Latino verbo,* postponere, *responderet, nimirùm* ὕστερον τίθεσθαι, *aut tale quid. Rursus fieri potuit vt incuriâ librariorum, pro* τῶν διωαμένων, τὰ διωάμενα, & *pro* τὰ ἀπροσάμενα, τῶν ἀφιεμένων, *scriberetur. Vtcunq; vero sit, scimus quid voluerit Chrysost. dicere, atq; hoc non moroso lectori est satis.*

l. 20. Simplicior erit lectio, si ἂν *deleatur, & pro* μεμὴ αμεν *(quòd mihi nullo modo placet)* μεμήκαμεν *reponatur. Quousq; tandem sic insanimus &c.*

Pag. 253. 5. fort. ἀπὸ τῆς γεέννης πυρός.

Hom. 32.

Pag. 253. 30. fort. καταπόντας.

l. 41. pro ἀπὸ ἡμερινῆς *scire velim an non rectiùs legatur,* τῆς σήμερον.

Pag. 255. 7. κατακλυσμὸν] *i.* κατακλυσμὸς. *Sed mendo hic locus vacare non videtur. Quocirca sic legendum censuerim,* ἐπεὶ ὅπου κατακλυσμὸν, *vel,* κατακλυσθῆ, ἔχοντα, *vel,* ἐπεὶ κατακλυσμὸν, ὅπου κατακλυσμὸν διωησόμενα ἔχοντα. *Nondum immiseram oculos in annotat. A. Dounæi, cùm hæc scribebam.*

l. 26. fort. μνημονεύετε.

l. 32. Grammatica ἀκολουθία *requirit,* παραχωρεῖν, *quia præcedit* νομίζειν. ἀλλ' ἐννοοῦντες ἀπὸ οἱ τ. θ. τ. ἀ. [*sub.* παιδία ἐστὶν] παραχωρεῖν. *nihil tamen muto.*

Ibid. Εἰ δὲ καὶ] Εἰ καὶ *seorsim hic sumenda sunt, non autem connectenda, vt cùm significant, etsi.* Εἰ δὲ καὶ τὸν δίκαιον τοῦτον: *Si enim & iustum hunc &c.* πῶς ἂν εἴη, &c.

l. 34. περιχωσθῆναι] *i.* πῦρ αν λαβεῖν.

Pag. 256. 4. fort. οἱ ἐγγὺς φιλάνθρωποι. *ibidem pro* μάλιστα καὶ *fort.* καὶ μάλιστα οἱ.

l. 28. pro μᾶλλον, *malim,* μόνον.

Pag. 257. 8. καὶ τὸ πρὸς μηδένα πρᾶγμα κοινὸν] *i. & vt ne sibi cum aliquo litigij aliquid foret aut negotij. Vide infrà pag. 785. lin. 11. Sic enim sumi hoc loco videtur,* τὸ ἔχειν κοινόν.

l. 25. inter ἁπλῶς & ἀδιαφυλάκτως *interpono* καὶ.

l. 39. πῶς φύσιν ἐλέγχεσθαι] *Perquàm eleganter* ἡ φύσις ἐλέγχεσθαι *dicitur, quando vincitur & succumbit, nec suo more progredi sinitur. Non absimilem vsum habet verbum* ἐλέγχομαι, *in his locutionibus, quas subijciam. Sap. 1. 5.* Λαθὸν δὲ παιδιᾶς φεύξεται ὄλεθρον, καὶ ἀπωσάσεται ὑπὸ λογισμῶν ἀσωμάτων, καὶ ἐλεγχθήσεται ἐπιλήσεως ἀδικίας .*i. & superueniente iniquitate, quasi victa abibit, vel discedet, non morabitur diutius. Sic accipiendum esse hoc loco, patet è verbis præcedentibus. Chrysost. hom. 1. ad populum Antiochenum:* καὶ πῶς φιλοσοφίαν τῆς ψυχῆς οὐκ ἤλεγξεν ἡ τοῦ σώματος ἀῤῥωστία, *i. non vicit, non fugauit. Idem hom. 51. in Matth.* τοιοῦτον ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· πολλάκις τὰ μεγάλα κατορθοῦσα, ἐν τοῖς ἐλαφροῖς ἐλέγχεται .*i. vincitur. Item hom. 59. in Matth.* κἂν πολέμους καταλάβῃ, κἂν λιμὸς, κἂν ἕτερόν τι τοιοῦτον, ταῦτα ἐλέγχεται τὰ τῆς εὐῤῥοίας φυσήματα. ἐλέγχεται, ἢ οἴχεται. *Sumptum videtur ex eo, quòd* οἱ ἐλεγχθέντες, *postquàm victi & commissi sunt, discedere solent & subducere se è conspectu* τῶν ἐλεγξάντων. *Infrà pag. 326. lin. 23.* ἵνα μὴ ἐλέγχεται ἀλλ' ἡ ἀθάνατος. *ne vincatur. Chrysost. in psal. mæ. pag. 609. lin. 25. & 26.* ἀλλ' ὅτε τὸ μῖσος, ὅτε ἡ δυσκολία τὴν ψυχὴν ἤλεγξε φεύγουσιν.

Pag. 258. 11. fort. καὶ ὅτι ἀδικεῖ. *vel,* καὶ ὅμως ἀδικεῖ.

l. 13. malim, κατίλιτον.

l. 22. fort. ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, *vel,* ἀπὸ τόπων εἰς τόπους.

Pag. 259. 6. lego, ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ μαχῷ: *deletâ subdistinctione lin. sequente, inter* συγκατίσφαξαν, & καί. *Tantus est zelotypiæ furor, vt, qui eo percitisunt, ne vxoribus quidem suis parcant, imò vnà cum mecho ipso & sibipsis sæpè manus violentas iniciant.*

l. 19. Delendam puto mediam distinctionem inter ἀντιρεῖ & ὅτι, *vt sensus sit. Nemo negabit te non posse effugere, quò minùs prædæ sis Ægyptiorum libidini: at meæ rationes aliter se habent. Nam etsi tu non potes libidinem eorum vitare, tamen excogitari potest via aliqua, quâ ego crudelitatem eorum effugiam. Tu non potes seruare pudicitiam, sed ego forsitasse vitam seruauerò incolumem.* τὸ οὖν πάντως ἐκβήσεται. *i. omninò futurum est, vt tu prædæ sis illorum libidini. Hoc certum est, an verò vitam mihi ereptum sint, incertum.*

l. 39. ἔρχον με ποίησας] .*i.* πάροργον, παροργάλωμα, *vt sæpè loquitur Theodorus Prodromus tetrastichis suis. Tetrasticho in Nadab, & Abiud:* Θεῖν πυρὸς πάροργον, εἰπέ μοι, βλέπων. *i.* Dic mihi, videns illos ab igne cœlesti absumptos. *Idem tetrasticho εἰς Ἰαήλ·* Ὦ χάλα πικρὸν ᾧ μεδυθεὶς Σισάρᾳ τῆς Ἰαὴλ πάροργον οἰκτρῶς ἐρέθη. .*i.* à Iael miserandum in modum occisus fuit. *Item tetrasticho εἰς Ὀφνεὶ καὶ Φινεές·* Τοὶ μαροὶ παῖδε ἱερατότατοι, Ὀφνεὶ πονηρὲ, Φινεὲς κακερχάται, Ἀνθ' ὧν συνάπτει ἡμῖν θυσιῶν τὰ κρέα· Ἔργον μιᾶς γένηται πικρᾶς ἡμέρας, .*i.* vna acerba dies vos ambos interemit, siue confecit. *Observa autem hic,* τὸ ἔργον, *eodem modo accipi, quo,* πάροργον, *priùs. Vide infrà, pag. 471. lin. 3. & 4.*

l. 42. fort. τῆς οἰκοδομῆς τῆς &c.

Pag. 261. 2. & 3. ἐπιχείρησε πῶς γενέσθαι] *Addendum*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

dum puto, ὑβρίζειν, μαιχᾶσθαι, διαφθείρειν, aut tale quid.

Pag. 262. 11. post Αἰγύπτῳ, *interrogandi notam ponendam puto.*

l. 12. post ἐποίησαν, *subdistinguo. Ibid. pro* ἅλῳ, *male legitur,* ὅλως.

l. 23. & 24. Quid si, ὡς ἀδελφῇ σῇ συγγινώμης τοῦτο, *&c?*

Pag. 263. 27. τίς δῆτ' ποτε;] *puto cum praeceptore meo, desiderari hic* τοιοῦτον, *aut* τοίνυν δὲ τι.

Pag. 264. 19. Nescio an desit καὶ *ante* αὐτὴ σκαμμάτων.

l. 23. pro ὕστως, *legendum proculdubio* ὕστερ.

l. 24. εἰ τὰ ὅλη ἧσσ' ἄλλων λυπεῖται] *i.* εἰ τὰ πρὸ ἄλλων λυπεῖν οἰωδότα.

Hom. 33.

Pag. 265. 21. ὑμᾶς ἑορτάζοντας] *pro* ἡμᾶς ἑορτάζοντων.

Pag. 266. 1. 2. & 3. quibus additur pars lineæ ultimæ pag. præced. Ωσ̓ καὶ δῆλα τῆς ἀγάπ- *Hoc loco res ipsa clamat nonnulla desiderari, tam ante* ὅσῳ *ultimâ pag. præcedente, quàm ante* πρὸς τὸν ἀναδεχόμ, *huius pag. lin. 3. Igitur totum locum sic interpolandum censeo, ab* ἀναδεχομένοις *ultim. lin. pag. præcedentis, ad* τοῦτο γάρ, *huius pag. lin. 3.* ἀναδεχομένοις. Ὥστε μήτε ἡμᾶς ὀκνηρὸς εἶναι πρὸς τὸν ἐπίδοσιν (ὅσῳ καὶ παρήνεσεν ὁ μακάριος Παῦλος, λέγων· Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· δεικνὺς ὅλη τῆς ἀγάπης, ὅτι τοῦτο τὸ χρέος ἀεὶ μὴ καταλύεσθαι λέγεται, μηδέποτε δὲ παύεται) μήτε ὑμᾶς ἀμελεῖν δεῖ, ἀλλ' ἔρχεσθαι πρὸς τὸν ἀναδεχόμενον προθυμούμενος. τοῦτο γάρ, *&c. Hâc coniecturâ si nihil aliud consecutus sum, at me ipsum saltem è loco satis molesto extricani.*

l. 18. 19. vel delendum puto καταπαύσαντες, *vel continuandum cum* καταλύσαντες *extremâ lineâ 17. hoc modo:* ἐνταῦθα τὸν λόγον καταλύσαντες, καὶ καταπαύσαντες.

l. 20. fort. σῶμα ἓν ποιῆσαι καὶ Χριστὸν τὸ μ. ρ. *&c.*

l. 39. malim, πρεσβυόμενος.

Pag. 267. 5. πρὸ τοῦ θεῖον *magis placet.*

l. 26. οἱ προσήκοντες] *i.* οἱ οἰκεῖοι τῷ ἀρχῷ ἐρχόμενοι *i.* τῷ ἀφορμὴ παρέχουσι.

Pag. 268. 9. post δοῦναι *deesse videtur* τῆς φιλοτιμίας, *aut tale quid.*

l. 17. post διαπλακτίζεσθαι, *addendum est aliquid, quod non minùs cum sequentibus, quàm cum præcedentibus conveniat. Igitur quod Interpres addidit, mihi non satisfacit, quia etsi sic consulitur priori parti sententiæ, tamen posterior eius pars nihilo inde emendatior aut plenior efficitur. Quòd si sic legamus, uti iam ego præibo, nulla erit lacuna, nulla ἀνακολουθία, sed priora cum posterioribus optimè cohærebunt. Sic igitur:* διαπλακτίζεσθαι, διὰ τοῦ αὐτοῖς διαφέροντας, *i* ὑπὸν λέγει· αἰσθ' μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ μέσον ἧσσ ποιμένων μου, καὶ αἰσθ' μέσον ἧσσ ποιμένων σου. Ἡ δὲ ἐκείνων, φησὶ, φιλονικία *&c. v. 10. & 11. generatim proposuerat verba Abrahami ad Lotũ:* Μὴ ἔστω μάχη *&c. Cùm autem duobus illa membris constent, quorum prius est de dominis ipsis, secundum de famulis: seorsim deinceps, ut mos eius est, utrumq; membrum exequitur: primum v. 12. & secundum, quia desideratur (desiderari autem ipsa consecutio orationis ostendit) ego adduci.*

l. ult. καὶ τὸν ἠδικηκότα διορθώσῃ] *i. & eum qui culpam commisit corriges, emendabis.*

Pag. 269. 2. μὴ ἔστω, φησὶ, μάχη, *&c.*] *Conclusio.*

l. 5. malim, ἔλαβε *&* ἐσβέσθη.

l. 31. post ἀλύπως, *deesse videtur,* ἡμῖν δοκεῖ. *Et paulo superiùs, lin. 26.* ἀλλὰ πλείονες *pleniùs sic:* ἀλλὰ τούτων πάντων ἀμείνους πλείονες, *&c.*

Pag. 270. 10. τοὺ μέλλοντας πρὸς ἡμᾶς πλοῦτον διαπλακτίζεσθαι] *Quid hæc verba sibi velint, & locus sit mendosus necne, nondum intelligo. Sed quia sententia Chrysostomi obvia est, de verbis minùs laboro. Fortasse corruptè, pro* τοὺ μέλλοντας πρὸς ἡμᾶς διὰ τὸ διαπλακτίζεσθαι.

l. 28. deleo καὶ, *ante* ὅτι.

Ibid. & lin. 29 fort. τὴν ἀλλοτρίαν.

l. 33. & 34. Tolle coniecturas, & tolle omnia. Ego igitur pro solitâ meâ audaciâ sic lego: ὥστε ἐν πολλῇ ἀσφαλείᾳ τὰ κατ' αὐτὸν ἡμῖν εἶναι.

l. ultimâ, lego, γῆς ὀπωροβοτούσης, καὶ καρπῶν εὐφορίας.

Pag. 271. 10. Desiderari videtur ἀγαθὸν, *post* ὅσον ὄζιν, *quia præcedit,* ὅσον δεῖ καλόν. *Sic pag. 284. lin. 2.* ἵνα μάθῃς ὅσον δεῖ καλὸν ἡ διάρεσις, καὶ ὅσον ὄζιν ἀγαθὸν ἡ ὁμόνοια.

Hom. 34.

Pag. 273. 18. fort. ἐὰν ἐκεῖνος.

l. 26. ὕπτυλον ἕλκος *sic sanare conor:* καὶ μὴ πολλῆς τῆς πόνου καὶ ζέσεως τῆς προθυμίας πρόσεισι, [accedit:] τὸ τῆς αἰτήσεως φιλοτιμεῖται *&c. i. largius & uberiùs concedit. Nemo enim mihi unquam persuadebit hæc verba,* τὸ τῆς αἰτήσεως φιλοτιμεῖται, *ad precantem referenda esse. Quid sit* τὸ τῆς αἰτήσεως φιλοτιμεῖσθαι, *Chrysost. ipse paulo post explicat, nimirùm:* μὴ πολλῆς τῆς ἀμελείας δωρεῖσθαι. *Hoc modo sibi constat Chrysost. nec eandem loquendi formulam ad diuersos, imò contrarios usus transferre cogitur.*

l. 27. καὶ πρὸ τῆς αἰτήσεως ἀνακηρύττει] *hoc est, Non solùm dat largiter quæ petimus, sed etiam antequàm petimus, laudat atq; prædicat. Hoc ita esse liquet ex exemplo quod sequitur:* πρότερον ἀνακηρύξας, εἶτα ἐφιλοτιμήσατο.

l. 33. & 34. lego, καὶ ἴσμεν ὅτι ὁ τῷ ἐλάττονι ἧσσ πρωτείων ἀπαχωρήσας, μείζονων ἀπολαύσεται. *vel,* ἐκ ἧσσ πρωτείων τῷ ἐλάττονι *&c.*

Pag. 274. 5. τῷ *&* τὸ *nullo modo debent deleri, nisi velimus vim afferre Chrysostomo. Hoc enim vult: Ne quis dubitaret Abrahamũ à Deo tam magnis ideò præmijs affectum fuisse, quòd cum Loto tam comiter & submisse egerat, Scripturã his verbis,* καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Αβραὰμ, *addidisse etiam hæc* μὴ τὸ διαχωρ.

l. 13. ante δι αὐτῆς *legenda fort. hæc:* Σκόπει γὰρ πῶς. *Observandus præterea usus verbi,* ἔρχεται. δι αὐτῶν ἧσσ ῥημάτων ἔρχεται, *i. ipsis illis verbis utitur.*

Pag. 275.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 275. 21. μέρος γῆς.
l. 24. γενομένῳ] *Ne sententia pendeat, hîc addi aut subaudiri potest tale aliquid,* εἰς τὸ τῆς ἐλεημοσύνης φέρειν τὸν λόγον μεταχάραξ. *vel,* ἐς τ. τ. ε. τ. τ. λόγον λοιπὸν μεταχάραξ.
l. 29. τότε] .i. τῇ πατέρᾳ γνώσθαι, καὶ υἱὸς ἔχειν.
l. 30. *Nescio an desit,* καὶ τῷ σπέρματί σου, *post* παρέξω.
Pag. 276. 1. *pro* φθαίνεται, *non dubito quin legendum sit,* περιτείνεται. *Sic l.* 6. Ἐννόει δέ μοι ἐκ τῆς φθαρτότητος ἐν μέσῳ χρόνου.
l. 25. *malim,* μέλλεις.
Ibid. τὸ ἐλάττονα] *sub.* μερίδα.
l. 30. ἧς κύριος εἰ] *fort.* ἔσῃ.
Pag. 277. 3. *subdistinguo post* ἐφιλοσόφει. *Item initio lineæ, pro* ἕως, *lego,* ἅτως.
l. 6. 7. *&c. verba sic digerenda & emendanda censeo:* ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ, καὶ κατ' ἔκαστον τόπον ἔνθα κατεσκίου, ῥήσεις αὐτὸν τότε πάντων ἐπιμελούμενον, καὶ θυσιαστήριον οἰκοδομούμενα, καὶ τὰς εὐχὰς ἀναφέροντα, καὶ ἀποστολικὸν νόμον πληροῦντα, τὸν κελεύοντα, Ἐν παντὶ τόπῳ εὔχεσθαι, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας. ἐπειδὴ γὰρ τὸ σκηνῶσαι ἐπέζητο ἐν τῷ ὄρει κατ' ἀνατολὰς Βεθὴλ, εὐθέως καὶ θυσιαστήριον ᾠκοδόμησε τῷ Κυρίῳ. καὶ πάλιν, ἐπειδὴ ἄφθη αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ ἐπηγγείλατο δώσειν τῷ γένει τῷ σπέρματι αὐτοῦ, εὐθέως ἀφ' τῆς γενομένης αὐτῷ ἐπαγγελίας τὰς εὐχαριστίας ἀνέφερε τῷ δεσπότῃ. Εἴδες εὐχάριστον γνώμην, εἴδες ψυχὴν ἐπερωμένην *&c. Luxata verba esse nemo, opinor, negabit, & nonnihil præterea hîc desiderari. Ego igitur sensum, & seriem historiæ secutus, tentam utrique malo remedium adhibere, dediq; quoad potui, operam, ut & transposita in sedes suas restituerentur, & revocarentur amissa. Cur hoc aut illud fecerim, non opus est ut sigillatim rationem reddam. Apud æquum enim & prudentem lectorem res ipsa me facilè defendet, nec difficile est, cur alia addita sint, alia aliter collocata, perspicere.*
l. 14. *pro,* πρὸ τῆς ἐκπλήρωσιν, *malim,* πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν.
l. 38. πόση] .i. πῶς ἅτω μεγάλη.
Pag. 278. 2. *malim,* ἔχομεν.
l. 24. *fort.* καθάπερ νεκροὶ ἀλλοτριωθέντων, *vel,* ἀμελῶμεν.
l. 39. *Rectiùs fortasse* ἐκτεταμένῳ ἔχων.
Pag. 279. 9. ἐναπόμενον ἑαυτῷ] .i. ἐμαυτῷ.

Hom. 35.

Pag. 280. 5. ἐκεῖ] .i ἐν ἐργνοῖς.
l. 7. ἐγχειρεῖν πρὸς τοὺς πόνους, *pro* ἐγχειρεῖν τοῖς πόνοις. *Rectè videtur dici, quia eadem phrasis repetitur, pag.* 282. *lin.* 28.
l. 24. *post* αἰδιότητα, *deesse videtur* διαίρεσις.
l. 27. *legendum puto,* ἀσυδιῶ πρὸ τὰ χρ τῷ αὐάγωσιν. .i. πρὸ τῷ αὐάγωσιν.
l. 32. καὶ γραπτὰ κατειλῆφθαι] .i. occupatus & detentus sit. *Sed videndum an non scribendum potiùs:* ἐν γραπτᾷ κατειλέχθαι, *sive* γραπτᾷ ἐγκατειλέχθαι, *sicut infrà loquitur, pag. seq. lin. ult.*
Pag. 281. *lin.* 16. *videtur deesse* ἐκεῖ, *ante* παρεκβάσεις.
l. 29. παρέδραμε δ'] .i. *& non solùm respondit comiter, sicq; discessit: sed potiùs &c. vide similem locutionem, infrà pag.* 248. *lin.* 39.
Pag. 282. 10. ἐπιωμεν] .i. ἐπιχαίμεθα, ἀναγινώσκωμεν.
l. 20. *Deesse videtur,* ἔνεκεν, *aut tale aliquid, ante* τῆς πολλῆς ἐκείνης.
Pag. 284. 6. *inter* μεταξὺ & ὁμόνοιαν *deesse videtur* αὐτῶν.
l. 13. ἵνα ἡμᾶς ἀναμνήσῃ, *&c.*] *hiatum sic expleo,* -ράτῃ. τῷ περάτῃ. φησὶν, ἵνα ἡμᾶς ἀναμνήσῃ, ὅτι ἀπὸ τῆς Χαλδαίας ἐπανῆλθεν. ἐπειδὴ γὰρ, *&c. Al.* ὅτι ἀπὸ τῆς Χαλδαίας ὅτι τῷ Παγασίνῳ ἦλθεν, *&c.*
l. 15. *fort.* ΑΒραμ τὸ ὄνομα.
l. 27. καὶ ἕτεροι διασωθῶσι] *sc. Sodomitæ &c. vide pag. seq. lin.* 23. *ubi pro,* δι' αὐτῶν, *legitur,* δι αὐτόν. *fort. rectiùs.*
l. 31. *pro* ἐκεῖθεν, *legendum arbitror,* ἔξεστι.
Pag. 285. 3. *ante* μαθὼν, *deesse videtur* καίπερ.
Pag. 286. 23. *inter* ὑψίστῳ & ὃς, *deesse puto* φησὶν.
l. 25. *pro* πάντων, *lego,* πάντως.
l. 38. ὁ πατριάρχης *rectiùs fortasse locaretur, post* ΑΒραὰμ, *lin. præced.*
Pag. 287. 26. καὶ πάλιν μείζονα πλοῦτον ἑαυτῷ περιποιούμενος] *Rursus,* ἑαυτῷ, *pro* ἐμαυτῷ.
Pag. 288. 19. & 20. *lego,* πόσων γὰρ ἐπαγγελιῶν τὸ μέγεθος περὶ τοῦ Θεοῦ ἐδέξατο. *Præterea lin.* 19. *pro* δι ἧς, *legendum fort.* διὰ παίπης. *Tum ab* εἰσενδὼ, *lin.* 20. *ad* δωρεῶν, *lin.* 22. *parenthesin facio.*
Pag. 289. 5. ὦ, *uncis inclusum, planè delendum puto.*
Ibid. pro πρὸ, *malim* πρὸς.
l. 9. *Prior parentheseos nota, post* -μμα, *initio lineæ desideratur, sicut posterior lin.* 11. *post* αἰωνίων.
l. 11. *Deleo* ὄντα, *ut quod nihil aliud, nisi sententiam obscuret.*

Hom. 36.

Pag. 290. 14. *Quantum ex sequentibus colligere licet, rectiùs legeretur* ἐνικῶς τῇ δικαίου ἀρετῇ *nimirùm Abrahami.*
l. 21. τῆς πρεσβείας ἡ ἀρετὴ] *Si est hypallage, miseranda certè est. Sed ego existimo non tam hypallagen esse, quàm lapsum exscriptoris.*
l. 24. *pro,* ἡ φύσις, *fort.* ἡ ῥύσις.
l. 27. *lego,* ὥσπερ γὰρ σειρήν τινα χρυσῆν.
l. 38. 39. & 40. *Tollo notas parentheticas (nisi cui posterior nota transferenda potiùs videatur ad lin. sequentem, & post* ἐπιδείκνυται *collocanda) & deinde sic lego:* ἐπειδὴ τ. π. ἐ οἱ. εἰ. ἐκ τῆς ε. τ. ἡ. φ. γ. ὑ. ἐ. ἐ. δ. ἀ. καὶ ὑ. ἀ. γ. τρεφόμενος, καὶ ἐπειδὴ μηδὲ χρ τῷ περάτῳ, *&c.*
l. 41. *deleo* καὶ, *ante* τῆς αὐωδίαν, *ut series & contextus orationis sic se habeat,* ἀ περισχεῖν, *lin.* 37. *ad* Χαλδαίας ὢν, *lin.* 42. περισχεῖν δὴ παρακαλῶ, ὅπως ἐκ περιοιμίων (ἐπειδὴ τ. π. ε. οἱ. εἰ. ἐκ τῆς ε. τ. ἡ. φ. γ. ὑ. ἐ. ἐ. δ. ἀ. καὶ ὑ. ἀ. γ. τρεφόμενος, καὶ ἐπειδὴ μηδὲ χρ τῷ περάτῳ ἡ. τ. π. τ. κ. ἀ. τ. π. τ. θ. ἐπιδείκνυται) τῆς αὐωδίαν ὁποιοσοῦν τὴν χάριν ἐπιτυχεῖν ὃν ὁπὶ τῆς Χαλδαίας ὢν. *Addo notas parentheticas,*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

quia, si posterior idoneo loco ponatur, magis mihi retinendæ, quàm tollendæ videntur. Præterea quoniam posterius ἐπειδὴ redundat, potest & id deleri, quò auribus consulatur.

Pag. 291. 2. post -σεν, requiritur aliquid quod sequentia cum antecedentibus connectat, veluti hoc: καὶ ὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν πατέρα αὐτῶ.

l. 3. αὐτῷ] .i. τῷ πατρὶ.

l. 20. Deesse videtur, ἅττα, aut tale quid, ante χαίτι.

l. 38. Deleo subdistinctionem post τῇ ὑποθέσει, ut quæ rectiùs post ἐπειδὴ collocanda sit.

Pag. 292. 18. ἀπέγνωστο] sub. τὸ πρᾶγμα, vel, τὰ πράγματα, ut suprà pag. 261. lin. 21.

Pag. 293. 3. Deleo, καὶ, ante τῶ δικαίου.

l. 33. pro παιδεύεσθαι, malim αἰδεῖσθαι, aut σέβεσθαι.

Pag. 294. 12. καὶ λαζὼν κἀκεῖνο] .i. & postquàm accepisset ille etiam. ille .i. Abrahamus.

l. 25. Deesse videtur interrogationis nota post ἐποιήσατο.

Pag. 295. 8. ὃ τοσοῦτον ὅσον &c.] .i. ὃ τοσοῦτον μόνον, non tantam solùm, quantam eras accepturus, sed ampliorem multò, imò & valdè multò ampliorem.

l. 21. μεταξαὶς τὴς ὁδὸ] sub. ὁ θάνατος.

Pag. 296. 1. posterius πρὸς videtur παρέλκειν. Vide infrà, lin. 15. pag. 299.

Pag. 297. 18. fort. καὶ τῶν ἐν μέλλοντι αἰῶνι διωκεῖν ἀνάπαυσιν. vide infrà huius pag. lin. 35.

l. 35. κἂν σωφρονῶμεν ἡδύμεθα] .i. Quòd si libeat nobis castitati & sanctimoniæ studere.

Pag. 298. 5. ἑκατέρωθεν ἡμᾶς ὀρθοῦ παιδίων ἑαυτοῦ] Ordo: ἑκατέρωθεν ἡμᾶς παιδίων ὀρθοῦ ἑαυτός.

Hom. 37.

Pag. 299. 6. τῶ ὁπωσδηλῶ] Sæpius, τῶ εἰσοδον, cum verbo, ὑποτεί χισωμεν, coniungitur.

l. 8. pro ἀνόητα ὑπιχειρήσει, malim, ἀνήνυτα, vel, ἀνηνύτοις. Nam τὸ ὑπιχειρεῖν, neutrum casum dedignatur.

Pag. 300. 7. post ἐσόμενον, addenda puto Mosis hæc: ὅτι κληρονομήσω, φησὶν, αὐτῶ. Tum lego, Εἰ καὶ πρὸς λαζών, φησιν, &c. deletâ particulâ ὅτι. Deinde lin. 9. pro ὃ νῦν, lego, καὶ νῦν ὐκ &c.

l. ultimâ, legendum proculdubio: ἀλλ' ἀσωμάτων τι ἰδεῖν ὐχ οἷόντε τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς, διὰ ἀλλ' αἰσθητῶν τούτων τὴν οἰκείαν, &c.

Pag. 301. 4. pro σὶ, necessariò legendum est σοι.

l. 23. pro ὁμῶ καὶ περιλόγων, nescio an legendum sit, ὅρα πῶς περιλέγει &c.

l. ultimâ, pro χαλίαν, fort. πρεσβείαν, vel, ἀφθονίαν.

Pag. 302. 9. Legendum puto πῶς, sine ὃ, nisi sit interrogatio. πῶς enim cum ὃ interrogat.

l. 20. pro ἐξ ἐκείνου (quod translatum huc videtur è lin. sequente) scribendum puto, διὰ τῦτο.

l. 26. pro τοιῦτον, malim, τῦτο. Porrò, ut regrediar paululùm, l. 17. plenior esset lectio in hunc modum: ὡς τὴν Λίγυπτον. Σκόπει πίνυ πῶς διὰ τῦτο ὐκ εἶπεν, &c.

Pag. 303. 2. Rectè, ut mihi videtur, ὁτι τῶν περὶ τῶν ἐκείνων προειρημένων. Deinde extremâ lineâ pro ὥστε, lego ὅτι, ut sensus sit: Deum omnia Abrahamo tàm accuratè patefecisse, ne fides eius vllâ ex parte labasceret, sed ex ijs, quæ de ipso (lin. enim 1. lego περὶ αὐτῦ, pro, προς αὐτὸν) dicta fuere, consideret, omninò euentura quæ spectarent ad posteros, & ex ijs rursus, quæ de posteris fuere prædicta, firmiter crederet impletum iri necessariò, quæ ad se ipsum pertinerent.

l. 3. ἐπλήρωσε] sc. Deus.

l. 4. ἐδίξατο] sc. Abrahamus.

Ib. τῶν προς αὐτὸν γενομένων] Addo, Χωθικῶν.

l. 5. pro Επειδὴ, lego è Græcis Bibliis: Επεὶ δὲ.

Pag. 304. 2. Malim, διάγοντας. Ibid. post ἔχεσθαι, deesse videtur, καὶ πῶς; vel, καὶ πῶς τῦτο; aut tale quid.

l. 8. fort. καὶ ἔρημον τῶν τῆς ἀρετῆς ἐνδυμάτων.

Pag. 305. 1. videtur desiderari καὶ, ante διαλέγεσθαι.

l. 5. & 6. pro τὰ μὲ, & τὰ δὲ, legendum conjicio, τὰς μὲ, & τὰς δὲ, quia sequitur lin. 7. μάλιστα γὰρ μοι προς τὰς γυναῖκας, &c. His enim verbis reddere videtur Chrysost. rationem, cur dixerit τὰς & τὰς, & non τὸν & τὸν.

l. 42. & 43. lego: τὸ τῆς χρείας ἔχεσθαι, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν χρείαν δέοντος διαπτύειν.

Hom. 38.

Pag. 307. 19. Hæc verba, καὶ ταύτην λαζῦσα ἐπανῆλθεν, præcedente lineâ collocanda videntur post αὖτη τῶ, hoc modo: αὕτη τῶ, καὶ ταύτην λαζῦσα, [sc. Sara] ἐπανῆλθεν νίκης &c. Hunc ordinem ita probo, ut alterum non improbem, ac proinde nihil mutandum censeo.

l. 33. Desidero aliquid ante, ἀλλ' ἐσκόπει, nimirùm hæc, aut similia: ὃ γὸ δι' ἀπαιδίαν ἐδυσχέραινον πρὸς ἀλλήλους. vel, διὰ τοὺς παῖδας ἠλαπάζετο αὐτῆ ὁ πόθος πρὸς ἀλλήλους.

Pag. 308. 1. καὶ τῶν προσήκειαν &c.] Notandum, quòd non sine elegantiâ, τὸ καὶ, subiungatur τῇ ὕστερ.

l. 33. δεικνύουσα ἡμῖν ἡ γραφὴ] Hîc deleo, ἡ γραφὴ, & pono post φησὶ in fine lin. 31.

Pag. 309. 10. ut priora cum posterioribus cohæreant, sic lego: ὐχ ὡς τὸ θαῦμα ἐδείκνυτο μέγα, ἅτως ἡ τῆς δικαίας, &c.

Pag. 310. 22. ἀξίαν σε ἀποφαίνει τῆς αἰτήσεως] fort. τῆς αἰτήσεως ὀπτυχεῖν.

Pag. 311. 3. pro αὐτὴ malim, αὕτη.

l. 12. συγγνώμην αὐτῶν αὐτῶν, &c.] lego, συγγνώμην αὐτῆ νέμων. Sic enim legendum esse & sensus ipse docet & collatio huius loci cum lin. 34. huius pag. vide etiam seq. pag. lin. 22.

l. 21. ἠμαθίαν ἐναντίον αὐτῆς] .i. ἠπίαν σε με.

Pag. 312. 2. fort. διὰ τῦτο.

l. 25. Ego credo Chrysost. dixisse φειδομένως προσφέρεσθαι. φειδομένως προσφέρεσθαί τινι, est clementer & indulgenter cum aliquo agere: clementem & facilem se alicui præbere. verisimile autem est festinantem librarium è truncatis duabus dictionibus vnam effecisse. Porrò, pro τοσαῦτην, lin. 24. legendum puto, τοιαῦτην, & lin. 20. pro καθεσταῖα (vel vt alij scribunt, καθεσταῖα) quid si καθεσταῖα? Non ignoro tamen, καθεσταῖα, αὐτὴ ἡ, ἁρμόττειν, non malè huic loco conuenire: sed quia Chrysost. paulò infrà

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

infrà dicit Abrahamum hoc vnicè curâsse, ὥστε τῷ λύπῃ ἐκποδὼν ποιῆσαι præferendum puto verbum actiuæ significationis.

Pag. 313. 12. τὰ περὶ ἀγγέλε] sub. ῥηθέντα, siue εἰρημένα, vt lin. 33.

Pag. 314. 15. legendum puto: Εντεῦθεν μανθάνομεν. sicut legitur infrà pag. seq. lin. 3.

l. 17. & 18. hiatum esse suspicor, quem sic pro tempore expleo: διάγκαι, μὴ τῷ τοσαύτῳ ἐυπιστείαν καὶ τὸ εἰς τὸ αὐτῆ τῇ διανοίᾳ πρέπον ἀξίωμα ἀνενεχθῆναι, ἐταπεινώθη λοιπὸν καὶ διὰ τοῦτο. Nisi hæc aut similia addantur, meritò requirat Lector, quid sit hic, quod, quæ sit afflictionum vtilitas, doceat & declaret. Al. διάγκαι, ἐπεὶ δὲ ἐν λοιπὸν μὴ τ. τ. δ. καὶ τὸ εἰς τὸ αὐτῆ τῇ δ. π. α. α μὴ μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ συστέλλεσθαι, καὶ ταπεινᾶσθαι, καὶ διὰ τοῦτο, &c. Al. διάγκαι, καὶ μὴ τ. τ. εὐ. κ. τ. εἰς τ. α. τ δ. π. α. ἀνενεχθῆναι, ἐταπεινώθη, διὰ τοῦτο &c. Hanc lectionem reliquis antepono.

l. 42. fort. καὶ ὡς ἐνόμισεν, ἀμειβομένου τὸν τοσαύτης αὐτῷ ἀξιώσαντα.

Pag. 315. 23. Desidero, καὶ δὲ, aut tale aliquid ante, ἐὰν ἡ κοσμία.

l. 31. Nescio an legendum sit, μεταξὺ γυναικὸς καὶ ἀνδρός.

l. 32. πάσης ὀπιθελῆς] Rectiùs fort. πάσας ὀπιθελαῖς. Infrà pag. 348. lin. 6. & 7. ὥσπερ γὰρ πάσας τῆς ἄλλας ὀπιθελαῖς ἀνάλωτός ἐστιν ὁ πλοῦτος &c. Vide etiam pag. 475. lin. 32. & 33. Suprà pag. 25. lin. 3. &c. ἀνάλωτος γάρ ἐστιν ὁ πνευματικὸς δοῦλος σώματος. καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰ ταμεῖα τῆς διανοίας τῆς ὑμετέρας ἐναποτεθῇ, ἀχείρωτος γίνεται πάσης τῶν ὀπιθελαῖς.

l. 37. & 38. μεταξὺ τῆς συνοικήσεως] vt suprà lin. 31 μεταξὺ lego, pro μὴ, sic hoc loco, vice versâ, pro μεταξὺ, μὴ legendum censeo. μὴ τῆς συνοικήσεως. i. vt cum cohabitatione sit tranquillitas & pax. hoc est, vt non solùm vnà habitent, sed etiam pacatè & tranquillè & sine discordiâ viuant: vt præter cohabitationem, pax & concordia inter ipsos sit. Suprà annotaui apud Chrysost. μὴ, idem sæpe valere quod præter.

Pag. 316. 4. καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν τῶν ἀγαθῶν] fort. καὶ τῶν ἐπαγγελμένων ἀγαθῶν, vel, καὶ τῶν ἐπαγγελθέντων ἀγαθῶν.

Hom. 39.

Pag. 316. 22. τὸν χρόνον τῆ παρεδρχε.] Non temerè & sine causâ facta est mentio annorum Abrahami, sed vt discerenmus quàm inuictus ei fuisset animus, quàm inconcussum robur, quod tantâ, tamq. diuturnâ morâ labefactari non potuerit. Vide infrà, pag. 395. lin. 14.

Pag. 317. 1. -χ?ωμεν τὸν λογισμὸν] i. vno verbo, ἀμφιζάλλωμεν.

l. 14. inter προτεθέντων & ὅπως, deesse puto, καὶ ἴδωμεν.

Pag. 318. 28. Lego, Κρείσσων. Vide suprà, pag. 155. l. 1. & pag. 161. lin. 2.

l. 36. & 37. τ τοσούτῳ.

l. 38. post, παρασκάζω, deesse videtur φησιν.

Pag. 320. 19. pro τῶν ἐπαγγελίαν, nescio an legendum sit τῶν μύμων. Al. Si, vt coniicio, Chrysostomo sit ὑπόσχεσις res promissi, & ἐπαγγελία verbum promissi, nihil muto. vel legere fortasse oportet, inuerso ordine, τῆς ἐπαγγελίας τῶν ὑποσχέσιν. Nam infra [pag. nimirùm 372. lin. 39.] legimus, ἡ τῆς ἐπαγγελίας ὑπόσχεσις. Deinde, post φησι, adijcienda puto hæc: αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα, καὶ δώσω σε εἰς ἔθνη &c. Hæc n. melius cohærent cum ijs quæ antecedunt, quàm ea quæ sequuntur: quæ per se posita puto nec cum superioribus coniungenda.

Pag. 321. 28. περὶ τῶν ἀληθείαν ἢ φωτὸς] Non puto hypallagen esse, sed erratum exscriptoris, atq. eò magis huc inclino, quia sequitur paulò post: [lin. nimirùm 41. & 42.] τῆς τῆς ἀληθείας φωτὶ περισσράμενον.

Pag. 322. 23. Rectè, pro ἢ γάλακτος, τῆ γάλακτι: nisi legendum potiùs sit, ἐχόμενοι, pro, περιφόμενοι. Nam ἐχόμενοι, melius respondet participijs præcedentibus, παραγενόμενοι, & περιπλωμένοι.

Pag. 323. 2. deesse videtur καὶ δὲ, inter θεατήριον & διὰ. Ινα τήσῃ &c. vt finem statueret legis obseruationi.

Hom. 40.

Pag. 324. 19. malim, διαρτήσῃς, pro διάρσιον.

Pag. 325. 10. Delenda videtur particula καὶ, ante ἡ μῦ, vt & lin. 13. ante ἵνα.

l. 25. fort. καὶ ὑ τότῳ μόνον.

l. 31. διξάμενος] deesse videtur, ἔσῃ· διξάμενος ἔσῃ, vel, ἔσῃ διξάμενος. i. δίξῃ, per periphrasin satis vsitatam. Καὶ μὴ τοῦτο &c. Et insuper etiam, accipies id, quod Israëlis causâ à me es precatus. vel, accipies etiam consolationem de rebus Israëlis.

l. 41. ὅπως] sub. ἐνόησον.

Pag. 326. 1. post -χα. addendum puto ῥ.

l. 21. εἰ καὶ ὅτι] Nolo temerè pronunciare, sed tamen, quantum ego assequi possum, tàm hîc, quam suprà, pag. 300. 7. ὅτι, παρέλκει.

l. 28. μεθοδεύσῃ] i. προξενήσῃ.

l. 31. μηδὲ τῇ ἀσπίᾳ &c.] Lectio proculdubio mendosa, quæ tamen nullo negotio corrigi potest, si primùm hæc verba, μηδὲ τῇ ἀσπίᾳ ἀεὶ καὶ ατείνων, deleantur, & deinde è margine addatur, ἵνα μὴ, ante ἀδυνήσωσιν, & postremò his verbis, ἵνα μὴ ἀδυνήσωσιν ἐργάσηται, locus detur lin. 29. post τῇ ἀσπίᾳ· ὥστε ἀεὶ καταστείνει τῇ ἀσπίᾳ, ἵνα μὴ ἀδυνήσωσιν ἐργάσηται, ὥστε ἀεὶ &c.

l. 32. παρατέτακται] Pulchrè, vt mihi videtur, transfertur hoc verbum à militiâ ad medicinam. Nam vt dux aliquis aut imperator bellum gerit cum hostibus, ita & medicus cum morbis: & vt imperator non semper eodem modo aciem instruit, sed nunc hoc, nùc illo, prout maximè expedire videtur: ita & medicus nunc his medendi rationibus vtitur, nunc illis, nec semper vnam eandemq. pugnãdi contra morbum rationem obseruat. Vide Chrysost. in Psal. 6. pag. 549. lin. 39. 40. & 41.

l. 34. γυμνασίας ἕνεκεν] Sic Simplicius in Epictetum dicit, res aduersas aut κμόντων esse ἰατρείας, aut ὑγιαινόντων γυμνασίας.

l. 40. malim, αὖ γὰρ, vel, ἐαὶ γὰρ.

Pag. 327. 13. pro ἐναφίεντας, legendum fortasse, ἀναπαύειν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐναπορρίψειν ἀφίενται. *Vide pag. præcedentis lin. 22.*

l. 20. fort. ἃ ζητῶ τέτων λόγον.

l. 22. εἰς τί τῦτο *&c. Sirach. cap. 39. v. 22.* ὃκ ἔστιν εἰπεῖν, τί τῦτο ἔστιν; εἰς τί τῦτο; *&c.*

Pag. 328. 13. Deleatur prius τῆς, *& nihil aliud dicet Chryſoſt. (quantum ego quidem video) quàm quod Paulus ad Tit. cap. 3. v. 5. Præterea pro* ἀναγέννησιν *rectiùs legi puto in margine,* ἀνακαίνωσιν.

l. 14. Neſcio an delenda ſit præpoſitio ὅλῃ, *ante* πλῶ τῆς ἀρετῆς.

l. 17. χρὴ τὸν τῆς κοινωνίας λόγον] *ſc.* τὸν τῆς ἐκ τῦτο κοινωνίας. *Talem enim additionem vel expreſſam, vel intellectam poſtulare videntur, quæ continenter ſequuntur.*

l. 19. Addo καὶ, *poſt* ἀλλὰ *ante* ἡμεῖς, *ut plenior & dilucidior ſit lectio.*

l. 27. ἑαυτῆς μᾶ] *Niſi fallor, lacuna hîc eſt tali aliquo modo explenda:* ἵνα σωθῶμεν *(vel,* τὰ μέτρια ἵνα κερδάνωμεν*)* πᾶς ὑπῆκοον, ἵνα ὅτω *&c.*

l. 32. ὥσπερ ὃν αὐ ταύτῃ μετέωμεν] *Quemadmodum doctiſſ. præceptor meus particulam* αὖ *induxit, ſupra pag. 327. lin. 23. ſic ego eandem hoc loco etiam inducendam puto. Lego itaq;* ὥσπερ ὧν ταύτῃ *ſine* ἂν, *& deinde pro* μετέωμεν, *lego,* μέτιμεν, *& ſic lineâ ſeq. pro* ἐφελκώμεθα, ἐφελκόμεθα. *Nam bis poſtea* ὥσπερ ὧν *coniungitur cum verbis indicatiui modi ſine* ἄν.

l. 9. ὡς ἀνθρώποις συμφερόμενος] *i. tanquam cum hominibus agens.*

Ibid. τὸ γὰ λέγειν *&c.*] *Suſpicor legendum:* τειῶν γ' ὄντων διὰ τί λέγει, Κύριε; Ἰσως *&c.*

l. 11. inter καὶ *&* συμφερόμενος *infero* γάρ.

l. 19. ὕδωρ ἔχω θεραπεῦσαι] *i.* μέλλω, *& ſic infrà, lin. 27. vide ſupra, pag. 92. lin. 29.*

l. 26. ἡμέδαω] *vſitatiùs iungitur* τὸ μέλλον *cum verbo fut. temporis.*

l. 36. ἀνέζωπύρησεν] *i. reuixit, recreatus eſt. vide Geneſ. 45. v. 28.*

Pag. 335. 4. pro ὅσα, *legendum fort.* ὅτως.

l. 31. pro ὃν, *lego* καὶ ὅ.

l. vltimâ ante ὥστε θαῦμον, *hæc aut ſimilia ponenda puto:* καὶ ποιῆσαι ἐγκρυφίας. *vel ſic :* καὶ ὥστε θαῦμον φῆσαι τὸν ἄρτες ἐκέλευσε ποιῆσαι ἐγκρυφίας.

Pag. 336. 20. rectiùs fort. τὸ καταξιωθῆναι τῆ ὑπηρετήσασθαι.

l. 24. pro κἂν *legendum fortaſſe,* οἱ ἐάν.

l. 38. deeſſe videtur, τις ὄζει, *poſt* παρήνιξεν αὐτῷ.

Pag. 337. 12. pro δι' ἀ, *malim,* διό.

Pag. 338. 8. & 9. Neſcio an legendum ſit : Μὴ δή, παρακαλῶ, ἀγαπητοὶ, τοσοῦτον ἐῶμεν κέρδος ἀπέναι ἀλλὰ, *&c.*

l. 22. pro αὐτὴ μᾶ, *quid ſi* αὐτῆς μᾶ?

l. 24. pro κομιζόμενοι, *legendum fort.* κομισόμενοι.

l. 25. pro πλῶ ὑπόθεσιν, *quid ſi* πλίκλω ὑπόθεσιν?

Hom. 41.

Pag. 329. 25. ἐπιτρέφεσι] *Suſpecta eſt mihi hæc vox, pro quâ quid ſi legatur,* ἐπιπλήττει, *aut tale quid? Senſus autem poſtulat vt virgarum & plagarum fiat mentio. Nam & paulò poſt dicit eandem rem repetens :* πολλάκις τὰς πληγὰς ἐπαινετίνεται τοῖς παισίν. *Igitur tametſi licentiùs, & à receptâ lectione longiùs abeundo id fecero : tamen non malè mihi mentem Chryſoſtomi expreſſurus videor, ſi pro* ὀπιτρέφεσι, ῥάβδοις κολάζει. *ſubſtituero.* Huic emendationi non aſſentior. eſt enim ὀπιτρέφεσι hoc loco, animaduertunt, caſtigant, & ſic ſæpè vtitur Chryſoſtomus. H. S.

Pag. 330. 10. μᾶ γ' ἡ χρόνος] *Matth. addit* πολύ.

l. 18. Δ'νοια] *Non ſine elegantiâ, vt mihi videtur, cura illa, quam adhibuit ſeruus in collocandis domini ſui pecuniis, beneuolentiæ nomine inſignitur, quia curæ illius cauſa fuit vnica, beneuolentia ſumma, quâ dominum ſuum complectebatur. Notatur ergo tacitè hoc nomine fons, vnde ſerui diligentia profluxit. & cùm audimus,* εὔνοια περὶ τὰ δεσποτικὰ χρήματα, *debemus intelligere,* εὔνοιαν περὶ τὸν δεσπότην ipſum.

l. 19. ἐυχαρίστως] *i. mitiùs, ni fallor.*

Pag. 333. 2. ἐκαρπᾶτο] *i.* καρπᾶσθαι ἐφιλοτιμεῖτο.

l. 11. βαίωσον] *i.* ὑφήνανον.

l. 35. & 36. lego : ἃ γὲ ὅτι ὑπερέδεξατο θαῦμα τοσοῦτον, ἀλλ' ὅτι μᾶ τοσαύτης τῆς προθυμίας καὶ σπουδῆς.

Pag. 334. 3. μᾶ ἐγκωμιαστῶν] *Valdè placent quæ in hunc locum annotâſti : ſed videndum porrò an non legi potiùs debeat :* μᾶ θεραπευτῶν ὄζι. *hoc eſt, eſt vulgaris cuiuſdam & tralatitiæ humanitatis, quâ fit vt aliis cedamus, alióſq; nobiſmetipſis vltrò ac ſponte præferamus.*

Hom. 42.

Pag. 339. 1. fort. διήσεις αὐτὸν εἰς αὐτῆς πλῶ ἄκραν, *&c.*

l. 3. & 4. pro ἐν τύτῳ, *primo aſpectu legendum quis crederet potiùs,* ἐν ταύτῃ.

l. 28. ἀλλ' ἑκάστῳ ἀπολαβόντες] *Credibile eſt Chryſoſt. dixiſſe :* ἀλλὰ ῥᾳθυμίαν καθ' ἑκάστῳ ἀποβάλλοντες.

Pag. 340. 1. Addo, ὅτι *poſt* διωκῆς.

l. 13. deeſſe videtur ἐννοῆσαι *poſt* ἐκείνης ἡμέρας. *Sic lineâ proximè ſequente deſidero,* πρὸς *poſt* ἀλλά. *Præterea, aut valdè fallor, aut lin. 26 poſt* ἀκολεσίαν, *inſeri debent hæc omnia è contextu Moſaïco:* Ἐξαναστάντες δή, φησιν, ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες κατέβλεψαν ὅπῃ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας. Ἀβραὰμ δὲ συνεπορεύετο μετ' αὐτῶν συμπροπέμπων αὐτούς. ὁ δὲ Κύριος εἶπεν· ἃ μὴ κρύψω ἐγὼ ἀπὸ Ἀβραὰμ τῦ παιδός μου, ἃ ἐγὼ ποιῶ. *Tum addo :* ἕνεκα δικαιοσύνης φιλανθρωπίας, ὅσῃ συγκαταβάσει κέχρηται, ὁμῶ καὶ πλῶ εἰς τὸν δίκαιον τιμὼ δείκνυς, καὶ ἐπικαλύψας βελόμενος πλῶ ἀρετῶ πλῶ ἐναποκειμένῳ αὐτῷ τῇ ψυχῇ. μᾶ γὰ πλῶ δ. φ. ε κ. τ. π. ἢ. π. τ. ε. κ. ἀ τ. π. τὸ δικαίλεξ τῆς γνώμης λεξάμενος. θεραπεῦμα τ. φ. τ. ἀ. ἐχαρίσατο, καὶ μαθὼν τὸς τε εὖ ὁ π. καὶ π. ἢ τ. δ. μ. ἐ. ὃ τ ΣΔ. κ. ὃ. ἢ. ὃ. π. συμπροπέμπων, φησὶν, αὐτύς. ἄνδρες γὰ τὸ ἀγγέλως φησὶν *&c. Si hoc modo legamus, nulla erit* ἀκαιρολεξία, *nulla ſententiarum confuſio, ſed aliud ex alio aptè & legitimè conſequetur. Primùm enim proponuntur verba Moſis tanquam materia ſubiecta : Deinde ſuo more obſeruari iubet Chryſoſt. quanta ſit Dei* φιλανθρωπία : *Poſteà his verbis :* μᾶ δ, *&c. oſtendit, Abrahami* φιλοξενίαν *cauſam fuiſſe cur Deo tam benigno & propitio vteretur. Quod niſi ordinem*

hunc

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

huntc sequamur, & ὅσῳ, lin. 31. frustrà adhibebitur & particula γὰρ, lin. 26. erit otiosa, & participium δεξάμενος, lin. 28. non habebit substantivum, nisi extrinsecus petitum, quicum cohæreat.

l. 38. legendum fort. καθάπερ φίλος φίλῳ διαλεγόμενος, καὶ μονονυχὶ &c.

l. ult. pro διαλεξόμενος, legendum arbitror, διαλεγόμενος.

Pag. 341. 7. post ἐπιθυμεῖν, desidero hæc: ὅτι λέγει τῷ παιδός μου · vel, ἅτι λέγει. Ac ἐχάμ & παιδός μκ.

l. 9. & 10. lego, τοῦτο γὰρ μάλιστα δείκνυσι τὸ ἐξαίρετον τῆς εἰς τὸν δίκαιον τιμῆς.

l. 35. malim, ὥστε καὶ τοὺς πόνους ἀποκαρίσω. Vide suprà pag. 339. lin. 32.

l. 39. Arbitror deesse, τινὶ, post, κρίσιν, vel, αὐτὴ τῷ, aut tale quid.

Pag. 342. 31. fort. ὥστε μηδέποτε &c.

l. 35. lego τὸ πλῆθος, καὶ ὃ τοῦ Γραμματέως &c. Nam Γραμματεῖς & Φαρισαῖοι erant in summo honore, & judicum nonnunquam locum tenebant: Chrysost. autem hæc affert, ut doceat præceptum de non temerè judicando, non solùm ad magistratus ac judices, sed etiam ad privatos quoscunq; pertinere, quales fuerunt quos tum Christus alloquebatur.

Pag. 343. 12. ἐγκαλεῖν βουλομένοις] Vide pag. seq. lin. 38. & 39.

l. 18. καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὡς ἀσεβής.] Græca Biblia legunt sine interrogatione.

l. 19. fort. ὦ τῆς τοῦ δικαίου παῤῥησίας μίγεθος, μᾶλλον δὲ τῆς λογῆς συμπαθείας.

Ibid. deesse videtur ὅρα ante ὅπως, vel, quod magis credo, ὅπως corruptè scribitur, pro ὅρα πῶς.

l. penult. fort. καὶ διὰ τοῦτο τοσαύτην καρῆσθαι τὴν παῤῥησίαν.

Pag. 346. 28. & 29. ὁ δὲ Θεὸς] Hæc verba, & quæ deinceps sequuntur usq; ad, κἀγὼ φημὶ πρὸς αὐτὸν. lin. 29. notis parentheticis includenda videntur. Præterea, καὶ, ante φησι, loco prædicto, delendum censeo.

l. 40. μέγα γὰρ] male, pro μὴ γάρ.

Pag. 347. 12. κἀκεῖνοι κἀκεῖνο] desideratur hîc prior nota parenthetica ante κἀκεῖνοι, sicut posterior, post ἐκεῖνο, lin. 15. Ibid. redundat, ἀλλὰ ante τίνος.

Hom. 43.

Pag. 348. 21. pro διανοεῖ malim διώκουσι.

l. 31. Deesse videtur participium βαίνων, ante καὶ αὐτός. Præterea inserendam puto particulam γὰρ inter καὶ & κατ' ἐγώ, & plenam distinctionem ponendam post ἀδίκως.

Pag. 349. 38. fort. καὶ οἷος.

Ib. fortasse etiam, κἂν κατεδύνατο αὐτῷ.

Pag. 351. 3. lego, τίς γὰρ ἂν κατ' ἀξίαν ἐπλακεῖεν. Al. τί γὰρ ἂν τις κατ' ἀξίαν ἔποι, ἢ πῶς ἱκανῶς ἐπλακεῖεν. vide suprà pag. 334. lin. 1. & infrà pag. 424. lin. 31. &c.

Pag. 352. 11. ἐν προσκόπτων] Non displicet coniectura doctiss. præceptoris mei: sed tamen observari velim, an non rectius αὐτὸν, ad τὸν κάμνοντα, quod propius est, quàm ad τὸν ἀργὸν, quod remotius est, referatur. Quòd si referendum sit ad τὸν κάμνοντα, mutari quicquam nolim, sed addi duntaxat τίνι δεῖ, post αὐτόν. ἀλλ' ἐν προσκόπτουσιν εἰς αὐτὸν τίνι τῶν παρόντων. i. nihil eorum, quæ debebant ergà illum fieri, omisit.

l. 19. ἠδοῦτο] Nescio an rectè & ex usu Græca linguæ dicatur, αἰδεῖσθαι τόλμαν. Igitur cogitari velim, an non ἠδοῦντο et ἠρώουντο sedes inuicem permutare debeant, ita ut priore loco ponatur ἠρώουντο, posteriore ἠδοῦντο, nimirum post τὸν δίκαιον, lin. 20.

l. 21. fort. διὰ τὸν τῆς δικαίας &c.

l. 32. Desidero οἱ ante ἄτοπα.

Pag. 354. 36. Nescio an desit, ὑπὸ, vel ἐκ, post πολὺ ἔσω.

Pag. 355. 15. & 16. pro αὐτῆς, malim αὐτοῖς.

Pag. 357. 8. pro Εἰ εὗρεν] lego, Ἐπειδὴ εὗρεν, cum Gr. Bibliis.

l. 10. μὴ καταλάβῃ] Gr. Biblia, μήποτε καταλάβῃ.

l. 13. Deesse videtur εἰς, post φιλάτου. Non nescio tamen præpositionem sæpe apud Chrysost. omitti.

Hom. 44.

Pag. 358. lin. ultimâ, fort. κἂν ἐν πυκνῷ.

Pag. 359. 4. inter φιλανθρωπίας & ὁ κηφήνων, deesse puto, τῇ τῶ σώματος κέντρῳ, aut tale aliquid. vel, τῷ σώματι. Dicit enim paulò inferius, mirum lin. 15. & 16. τὰ δὲ τῷ σώματος δι' ἡμᾶς ὑμῖν παραδίδοται λόγια.

lin. 7. aliquanto clarior esset sententia, si καὶ ante πρὸς τὸν ἀποστείλαντα abesset.

l. 10. pro τυχαίως legendum suspicor, τυχὸν ἀναφέρει.

l. 24. & 25. Malim, πρεσκύνει.

l. ultimâ, post ἐπιδίμει, addendum puto, τὸ γεγυμνῶσθαι, aut tale quid.

Pag. 360. 8. fort. καὶ, καὶ δὲ τοῦτο, καὶ διὰ τὸν ἀδέλφιδον. Utrumq; enim commungendum videtur.

l. 17. Deesse arbitror τοῦτο post προλέγει.

l. 26. τοῦτο καὶ πρὸς ἕτερον προφήτην] Verissimum est, quod dicis Ieremiam, utrobiq; intelligi. Vide tamen an non sic possit legi: διὰ τοῦτο καὶ ἕτερον τόδε πρὸς προφήτην φησὶν &c. aut sic: Ὅρα δὲ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἕτερον τόδε πρὸς τὸν &c. Al. διὰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐκ δ' ἕτερόν τι πρὸς προφήτην πάλιν φησὶν, &c.

l. 37. θελήσω, male legitur, pro θελήσει, dativo & θέλησις.

Pag. 363. 39. & 40. ἕτερον ἀναμάρτητον] Sub. ἔγκλημα, sine, ἁμάρτημα.

Pag. 364. 15. pro τὸ πᾶν, nescio an legendum sit πάντως, vel τὸ ἅπαν.

l. 15. & 16. ὥσπερ γὰρ ὅταν τις ἀφορτολόγητα, καθάπερ &c.] Hæc & similia arguunt Chrysostomum in homiliis suis multa ex tempore fudisse, quæ si quis corrigere velit, operam sumet inanem & inutilem, & de Chrysostomo pessimè merebitur. Quis enim non malit naturam eius facem intuèri, quàm fucis & pigmentis quantumuis speciosè oblitam?

l. 30. ἀλλ' οὐκ ἐμὲ &c.] Ἤθους hinc sumere debet initium, si quid ego video. Non est enim consuetudinem, ut ἐμὲ & γὰρ divellantur, nec ut Ναὶ γὰρ, novæ rei sit exordium.

l. 31. deleo καὶ ante διὰ, sed ita, ut inter διατρίβειν &

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τω- in fine lineæ collocandum illud putem.

Præterea lin. 32. *post* σαὐτῷ, *insero*, περὶ αὐτῷ, *sc.* τῷ διὰ τῆς διαθηκῆς μνήματος.

l. 39. *post* παρῆλθε, *deesse arbitror*, ὑπὸ Ϝ Ιωσήφ.

l. 40. *plenam distinctionem pono, post* -εγν, *initio lineæ, & tum lego*, Καὶ γαρ'.

Pag. 365. 8. *pro* διαπαξήτα, *rectiùs fort.* ἐξαπαξήτα.

Hom. 45.

Pag. 366. 2. *Rectiùs fort.* περὶς τῷ ἀκροᾶσιν.

l. 14. καταδιασκόντων τὰ παρατιθέμενα] *i.* διαπειράντων, ἐξιόντων. *vide suprà, pag.* 77. *lin.* 40.

l. 20. *Rectissimè*, γενείων ἀκροαῖς: *nec me certè vel tantillum offendit genitiuorum in ων concursus.*

l. 21. μάλιστα *ante* δεῖ *expungendum videtur, & tamen* ἐπίχω.

l. 23. *pro* πλέονα, *quid si*, μείζονα?

Pag. 367. 33. 34. & 35. *sensu flagitante, sic lego:* Οὐκ πῶς ἀπὸ λύο τυφλοτάτων παθῶν ἀπολιομκῆται ἡ Ϝ δικαίου ψυχή· Ϝ φόβῳ τῆς προδοσίας τῆς γωμικὸς, καὶ Ϝ φόβῳ Ϝ θανάτου. ἀλλὰ καίτοι σφόδρα χαλεπὸν ὄντα τὸν τελευταῖον φόβον, τὸν τῆς προδοσίας τῆς γωμικὸς, ἐξωθεῖται ὁ Ϝ θανάτου φόβος.

l. 37. *pro* ὅσον, *legendum fortasse*, ὅπως.

Pag. 368. 16. διὰ] *sub.* ἵνα τοῦτον διαφύγωσι, *vel* διαφύγωσι.

Pag. 369. 25. μὴ τῆ δικαίου] *i.* δικαίως. *Isocrates:* μηδεὶς ὑμῶν ὑπὸλάβῃ, μὴ Ϝ δικαίου ποιοῦμεν τὸν κινδύνους.

l. 28. πῶς ἄρεσον. *Non placet* ἄρεσον. *Quid si ergo totam sententiam sic legamus?* Σκόπει πῶς ἐφ' ἑκάτερον (*vel*, ἐφ' ἑκάτερον μέρος) [*i.* ἑκατέρωθεν] τῷ ὁμόνοιαν καὶ τῷ συμφωνίαν ἐπιδείκνυται.

l. 41. ὑβεικὰς διατιθῇ] *Præfero marginalem lectionem*, διαθῇ, *sed ita, ut* ὡς *ante* πνα, *initio lineæ, expungatur, & pro*, ὑβεικέν τι, ὑβεικῶς *legatur, ut est in contextu.*

Pag. 370. 28. *Deesse videtur post* -ρετῶ, τὸ μίσθ, *vel* τῷ ὠφελολῶ.

l. 34. & 35. *sic lego:* ὁ δίκαιος εἰσάγεται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ πρὸ μικροῦ παρ' αὐτοῖς ἐυκαταφρόνητος νομιζόμενος, καὶ καθάπερ ἀλήτης καὶ ξένος ἐξουτιλιαζόμενος [*vel* ἐξουτιλιζόμενος] (*vel*, διάγων, *quod magis probo*) ἀξιόλογον καὶ πάντων &c.

Pag. 371. 2. εἶχε τιμᾶσι] *i.* ἔμελλε τιμᾶσι.

l. 8. Ϝ δικαίᾳ] Ϝ δικαίε *hic, ut & postea, lin.* 13. *est neutrius generis.*

l. 16. τὸν αὐτὸν μοι πατέρα ὁπηγόρευται] *i. eundem quem ego, patrem habet: eundem quem ego patrem, sibi vendicat.*

l. 21. *addo*, φησι, *post* πάντα. Καὶ ἵνα πάντα, φησὶ, μὴ ἀκριβείας, &c.

l. 34. 35. & 36. *verba sic disponenda censeo, cum vocula vnius additione:* περὶ αὐτῷ ἐπιτιθέμενον. ὁ γὰρ Ϝ θανάτου φόβος εἰς τοῦτο ἡμᾶς ἐλθεῖν κατανάγκασι, καὶ ἔδειξε ὅτι καὶ ὕπνος &c.

l. 40. *lego cum Græcis Bibliis:* καὶ ἐπιδώσας, καὶ ἔδωκε τῷ Λευεμ. Καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ Σαῤῥαν &c.

Pag. 372. 3. *lego*, ὡς καὶ λίθῳ αὐτῷ ἡμᾶς ἔχειν, &c.

l. 16. & 17. *legendum conjicio*, τῷ ἐμῷ ἀναγεῖν, καὶ διὰ τῦτο μόνον ὕβρεώς σοι ἄπορ γίγνεται, τὸ χαλεπὸν σοι δίδωμι &c.

l. 39. ἡ τῆς ἐπαγγελίας ὑπόχεσις] ὑπόχεσις *hic videtur sumi pro* repromissi, *ut loquuntur, sine pro* impletione *promissi. Alioqui, non video, quemadmodum non sit hîc* παυτολογία *Chrysostomo indigna. Atq; idem dico de simili loco suprà, pag.* 320. *lin.* 19.

Hom. 46.

Pag. 374. 30. & 31. ὃν γήρει μι] *vitiosè, ut puto, pro* ὢν γήρᾳ μι.

Pag. 376. 13. *Deesse videtur articulus* ὁ, *ante* καὶ πᾶξις.

Pag. 377. 1. *post* ἐν ἐρήμῳ τυγχάνων, *desidero:* ἐαν ὁ θεὸς βέλῃ, *aut tale quid.*

l. 24. *fortasse addendum è Gr. Bibliis post* φησι, τὴ ἐποίησα πῶς, ἐγὼ &c.

l. 41. καὶ τὰς βώλας] *Sic* καταχρηστικῶς *vocare videtur lapides, quia nascuntur è terrâ, & quia nihil aliud quodammodo sunt, quàm glebæ quædam & terræ portiunculæ impenetrabili duritie præditæ. Aristophan. vespis:* ὦ μαι δείλαιος, πόθεν ποτ' ἐμπέπληκέ μοι τὸ βώλιον; *Ad quem locum Scholiastes:* τὸ βώλιον] ἡ βῶλος κατηχρηστικῶς. Εν ὅσῳ ἤλκων, ὁπ τῆς σέγνης ἔπεσε κατ' αὐτῦ μικρὸς λίθος. *Si igitur* βώλιον *est* μικρὸς λίθος, *certè &* βῶλος *erit* λίθος.

Pag. 378. 24. καὶ ἀ Ϝ δικαίου λόγον αὐτῷ μᾶλλον ἔσχε' σαυτὸ &c.] *i. fortasse: si rectè, &, ut par est, inducetur, ipsi magis gratificatæ sunt. Quare? Quia, ut Chrysost. paulò suprà locutus est,* τὰ οἰκέτια γινόμενα, εἰς τὸν δεσπότην διαβαίνῃ· *quia quæ in famulum fiunt, ad dominum pertinent. hoc est quia domini ipsi & malè audiunt propter malos seruos, & benè propter bonos.*

l. 33. ὁ φθόνος ἐκεῖνον πρότερον διαφθείρει τῷ τεθνῶτα αὐτὸν ψυχῶ] *Præclarè cum hoc Chrysostomi concinit vetus ille versiculus:* ὁ φθόνος αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς βελέσσι δαμάζει.

Hom. 47.

Pag. 380. 13. & 14. *fort.* καὶ πᾶσα ἡ ὑπόχεσις αὐτῷ ἡ πρὸς Ϝ θεοῦ ἐπαγγελθεῖσα [*vel*, ἐπαγγελμένη] αὐτὴ ἰῶ. *Al.* καὶ πᾶσα ἡ ὑπόχεσις αὐτῷ γεγενημένη, καὶ ἡ πρὸς Ϝ θεοῦ ἐπαγγελία &c.

l. 25. & 26. *lego*, ἐγὼ ὡς αὐτὸς ἀγροῶν περιέκοψα αὐτῷ, τῷ πέρεν, ἀλλ' ἵνα &c. *Particulam enim* ἀλλὰ, *de sede suâ motam esse, vel cæco perspicuum sit.*

Pag. 381. 8. *Credibile est Chrysost. dixisse:* περὶ ἑαυτὸν τοιοῦτόν τι (*vel*, τοῦτον τι) ὁ τοῦτον πρὸς πᾶσαν, &c.

l. 12. *Iterum* βεκχώς *pro* βεκκῶ. *Genitiuus enim in ως, si bene obseruaui, est Atticismus substantiuis peculiaris.*

Pag. 382. 17. *deesse videtur* οὐ, *ante* τὸ πῦρ.

Pag. 384. 26. & 27. *lego:* ὑπαλαλοῦται καὶ γαῦ, καὶ τῦ δικαίου τῷ γεώμῳ ἀμοιβόμενος φησι, &c.

Pag. 385. 1. *Desidero* δὲ *post*, καὶ. *Atq; hæc omissio in Chrysostomi exemplaribus admodum frequens est.*

l. 6.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 6. *lego*, ἐυλογῶ ἐυλογήσω.
l. 15. *malim*, διωκησόμθα.

Hom. 48.

l. 39. τὸν νεκρὸν] *pro*, τῷ νεκρᾷ, *Atticè opinor. Attici enim, vt ab Eustathio, Corintho & aliis annotatum est, masculina pro fœmininis aliquoties vsurpant.*
Pag. 386. 14. λαζὼν, *malè, pro* λαζεῖν.
l. 34. *fort.* ἐπίμως διακειμένοις καὶ δοῦναι βουλομένως *&c.*
Pag. 388. 24. μὲθ' ἑαυτοῦ] *i.* μετ' ἐμαυτοῦ, μετ' ἐμοῦ.
l. 28. *pro* ἀυτῦ *legendum videtur* ἐμοῦ.
Pag. 389. 42. ὥστε θεραχὺ] *fort.* ὥστε βραχὺ ἀναμεῖναι, καὶ θεραπεῦσαι, ἵνα *&c. Alioquin enim si deleretur* θεραπεῦσαι, *sententia maneret incolumis. Sed ego nihil delendum puto, sed* θεραπεῦσαι *molliùs duntaxat collocandum, additâ præterea copulatiuâ.*
Pag. 390. 9. Εασευσε γὰρ *&c.*] *Ab hoc loco, ad hæc verba, lin.* 18. ὁρῶν τοίνυν λοιπὸν *est parenthesis, quam notis suis insigniendam puto.*
l. 40. *fort. sic*, τῷ δεσπότῃ θῦ ὅλον, τῷ διὰ τῶν θεῖς τὸν πατριαρχῶν *&c. Vide pag.* 393. *lin.* 9.
Pag. 391. 5. *Deesse puto*, ἀπήγγειλεν *post* φησι.
l. 17. ἐπ τῆς παλαίης ἐχόμθροι] *i. adhuc erroribus ac superstitionibus dediti: nondum luce cognitionis veri Dei donati:* ὡσπερ ἀθυμίαν γνῶσιν ἔχοντες τῆς ἐυσεβείας.
Pag. 392. 6. εἰ μὴ βέλοιτο] *Græca Biblia*, μήποτε ἀποθέσεται.
l. 31. *Deesse videtur*, εἰς ἔργον, *ante* ἐλαλύθεισαν.
l. 32. *Chrysostomo cum Græcis Biblijs melius conueniret, si* καὶ *inter* ἐπιδείκνυδε *&* ποιεῖτε, *interponeretur. In Græcis enim Biblijs est* λόγῳ ἐλλειπτικῶς.
l. 40. *Quid si sic?* ὅλον τῆς θεοῦ οἰκονομίας εἶδ τὸ γεγυμνάδον. *vel*, ὅλως τῆς θεοῦ *&c.*
Pag. 394. 14. & 15. κηλίδων πληρῶσα συγχωρεῖς, *&c.*] *vel pro* πληρῶσα, πληρωθῶσα *legendum puto, vel accusatiuum aliquem adijciendum post* συγχωρεῖς, *veluti*, μαφθὲς ἀνθρώπους: *vel*, τοὺ ὑπὸ τ σωτῆς: *vt infrà loquitur, pag.* 433. *lin.* 36. *aut tale quid.*
l. 20. *fort.* Καὶ γὰρ διὰ τέτων πάντως τὸ τῆς ἀρετῆς, *&c. Al.* Καὶ γὰρ ὅτε διὰ πάντων.

Hom. 49.

Pag. 394. 31. θεὸς, *ante*, θ Μωϋσέως *delendum videtur.*
Pag. 395. 40. *fort.* ἐπὶ βίε ὧ ὅτω δαυμαζῦ.
Pag. 396. 36. *vel deleo* τῆς ἡμετέρας *in fine lineæ (Nam è superiore lineâ translatum huc videri potest) vel addo*, ἔδει αὐτῷ, *post* καί.
l. 37. μήτρας] *Quid si*, μηδὲς;
l. 39. τὸ δὲ ἐν γαστρὶ ἔχειν σε] *Aut fallor, aut integra lectio est*, ἔχειν σαυτοῦ δεσπότῃ.
Pag. 397. 4. ἔχεις τεκεῖν] *i. μέλλεις. Nec potest aliter hic accipi.*
l. 7. μὴ χρ νόμως καὶ γάμων] *videtur esse* ἐν δὲ διὰ δυοῖν, *pro* χρ νόμως γάμε. *Aliter*: μὴ καταῤῥεῖ μίξεις καὶ γάμων.
l. 31. *lego*, ὅσος ἰῶ.
Pag. 398. 4. τοίτῳ ἡμᾶς ποιεμθένος] *i.* τῷ ἐυχῷ.

Hom. 50.

l. 18. *fort.* καθ' ὅν.
l. 24. *Lego* προσδυχῆς, *v.* 22. Εν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ Ρεβέκκα, καὶ ἔσκίρτων.
l. 38. *Malim*, διὰ τέτε.
l. 42. *subdistinguo post* ἀπεκρίνατο.
Pag. 399. 1. *Hæc verba*, διὰ τ ἱερέως, *vncis includo, quia non extant in contextu Mosis.*
l. 10. *Deest* ὅλος, *ante* ὡσεὶ δρεμ. *Deest etiam subdistinctio post* δρεμ.
l. 25. *Lego*, τί μοι τέτων ὄφελ.
Pag. 400. 7. καὶ τῷ ἐκπῶσαι] *Desideratur fort.* ὑπομιμνῆσκω, *aut tale aliquod verbum. Nam ægrè quis mihi persuaserit repetendum* ἀπὸ τῆς κοινοῦ τὸ μὴ, *cum alio casu. Potiùs dicerem, pro* τῷ ἐκπῶσαι, θ ἐκπεσεῖν, *substituendum.*
l. 10. & 11. *Assentior præceptori meo legenti*, χρήματα *pro* χρημάτων, *sed tamen ne sic quidem arbitror menda omnia sublata. Quocirca deleo præterea* εἶη, *tanquam transumptum è priore parte lineæ, & pro* καὶ, *lego*, καταφρονήσῃ θῦ πνεύτων.
l. 15. *post* ἐπιμέλειαν, *desiderari videtur alterum membrum*, τοῖς δὲ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον διὰ τῶν θεῶν τοὺ δεομθένοις καταφρόνησιν.
l. 20. *Deesse videtur participium* πεινῶν τα *post* αὐτὸν, *vel post* αἰσχυ.
l. 27. & 28. καὶ τῆς ἡμέρας *&c.*] *Aliud exemplum parùm mollis hypallagæ. Sed vt suprà aliquoties dixi, nemo mihi persuadebit non esse culpam librarij. Lego igitur*, τῷ ἡμέραν ἡμῶν τῆς τελδντῆς.

Hom. 51.

Pag. 402. 7. *pro* ὁμωνύμως, *malim*, ὁμωνύμως.
Pag. 403. *lin. vltimâ*: τῦ πατριάρχυ *&c.*] *Planior esset syntaxis, si sic legeretur*, ὁ πατριάρχης καλῶν διὰ τῶν πατρικῶν φιλοσοφίαν ἤδη χάριν τινὰ καὶ θεῖον ἔχων, ἀκούσας παρ' ἐμῦ *&c.*
Pag. 404. 4. *Probabile est* σε, *desiderari post* αἰσχυνθῆναι.
Pag. 405. 37. *pro* ὀπτασώμθα & ὀπτεδξώμθα, *malim*, ὀπτασόμθα & ὀπτεδξόμθα.

Hom. 52.

Pag. 406. 16. *Magis mihi placet* παρεσκδασεν, *quàm* θεραπεδσαντος.
l. 17. τῷ] *i.* εἰς τὸ ὥστε, *nisi ita potiùs legendum sit. Atq; sic certè legisse Latinus videtur interpres.*
l. 40. & 41. ἃ μόνον ἑκατονταπλασίονα] *vide Marc. cap.* 10. *v.* 30. *ad quem locum sine dubio respexit hic Chrysostomus.*
Pag. 407. 3. *fort.* πνα δ' ἃ μὴ τῷ χρεων.
l. 9. *post* οἱ παῖδες *addo*, τῦ παῖδε ἀυτῦ, *è Græcis Biblijs.*
Pag. 408. 1. θεραπόμθος] *i.* μὴ τῷ ἀυτῦ παρεῖναι θεραπόμθος, *sub.* εἰς ἡμᾶς.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 408. 38. *fort.* μέχρι τῶν φρεάτων ἀπολαύειν.

Pag. 409. 10. ὑπὲρ ἐκείνης] *sc.* φρέατος.

l. 17. *deleo* τε *principio lineæ.* πρὸς ἐν Γερέροις *enim generatim dicitur & indefinitè Gerarensibus, qui fuerunt aut rex ipse, aut pastores, sicut posteà explicatur.*

l. 27. *Articulum* ὁ, *repetendum puto ante* μεγάλῳ.

l. 38. 39. 40. & 41. *sic lego:* ὡκειώσατο τὸν πατριάρχην τῷ καταξιῶσαι Θεὸν ἑαυτὸν καλεῖν Αβραάμ (Καὶ γὰρ ὁ τῆς οἰκουμένης δεσπότης καὶ δημιουργὸς ἑνὸς ἀνθρώπου φάσκει εἶναι) Θεὸς, ἢ συγκλείων μέχρι τῆς πατριάρχου τιμῆς οἰκίαν διαστείλας, ἀλλὰ τῷ πολλῷ περὶ αὐτὸν εὐνοίαν δείκνυς) νῦν ἕτω, φησὶν, αὐτὸν &c. *vel,* καὶ ἕτω, φησὶν, &c. *vel,* ἕτω φησὶ *sine* καὶ *aut* νῦν.

l. 42. *Subdistinguo post* -μιθῶσαι.

Pag. 411. 11. *pro* καὶ εἰ, *malim,* εἰ καί.

l. 25. *nihil dubito, quin hæc verba,* τῷ Ζωοποιῆσαι, *aliunde negligentiâ librarij huc irrepserint.*

l. ultimâ, fort. εἰς τὸ αὐτό.

Hom. 53.

Pag. 415. 25. πῶ τοῦτο ὅπ] *Hic pro* ὅπ, *legendum puto* ὅ, π, *quia Græca Biblia habent,* πῶ τοῦτο ὅ, &c.

Pag. 416. 35. *fort.* ὡς αὐτῇ πρὸς πραγμάτων τὴν πεῖρα αἴσθησιν αὐτῆς λαβεῖν, *vel,* ὡς αὐτῆς πρὸς πραγμάτων τὴν πεῖρα αἴσθησιν λαβεῖν.

Pag. 417. 8. *pro* διαπεφθόμενον *legendum fort.* διαπεφθέντα.

l. ultimâ, pro δήλῳ ἐποίησε, *malim,* δήλῳ ποιήσαντος.

Pag. 418. 37. τοῖς ὁρωμένοις] *i.* iis *qui vident, nisi legendum potiùs sit* σωφρονοῦσι.

Pag. 419. 9. *Nescio an desit,* φησι, *inter* θυμὸς & καὶ πάσα.

Hom. 54.

l. 35. *Addenda videtur particula,* καὶ, *ante* καθάπερ, & tamen ἐπέχω.

Pag. 420. 15. *legendum conjicio,* πῶς γὰρ ἔτι πέρα τοῦ Λοντος βαρώμεθα, μονονοὺ αὐτῷ διαῤῥηγνύντες, καὶ πολλῷ διὰ ταύτης τῆς ταλαιπώρου τύτῳ σώματος τὸν λύμην κατασκευάζοντες; τοῦτο μὲ γὰρ διὰ τὴν ἀμετρείας καὶ τῆς πολλῆς ἀδηφαγίας ἄχρηστον ἡμῖν παρασκευάζομεν, μυρία πραγήματα κατασκευάζοντες· τῷ δὲ ψυχῷ &c. *Deesse verbum post* γαστέρα *perspicuum est: pro* μόνῳ, *reponendum* μονονοὺ αὐτῷ, *plusquam est verisimile: post* τοῦτο μὲ, *lin.* 16. *ut addatur* γὰρ, *ipsa orationis consecutio requirit: ante* ἡμῖν, *lin.* 17. *desiderari,* ἄχρηστον, *sensus enincit: & postremò pro his verbis,* μυρία πραγήματα κατασκευάζειν (*nisi hæc verba videntur potiùs delenda, tanquam aliundè huc delata*) *legendum esse,* μυρία πραγήματα κατασκευάζοντες, *& locum illis deberi, post,* παρασκευάζομεν, *est certè admodum probabile.*

l. 21. *Deleo* καὶ *ante* τὸ μὲ.

l. 24. & 25. καταπτύειν] *i.* cruciare, conficere, καταπονεῖσθαι.

l. 38. λιπαρὲς καὶ βαθύχρων] *sub.* ἄρουραν, *ni desit potiùs.*

Pag. 421. 13. ὁ ἀδελφὸς] *Est hic locus unus ex iis, qui cùm correctione videantur vel maximè indigere, minimè tamen indigent. Rectissimè ergo à te annotatum est,* ἀναπόδοτον *hîc esse, sed quod solicitari, emendarive non debeat.*

l. 38. *Suspecta est mihi librorum lectio, nec, ut opinor, iniuriâ. Quid si ergo sic interpoletur?* καὶ τὸν ἐν μέσῳ χρόνον ἐφύσειν τι πλέον, καὶ ἕτω παρωμυθήσεσθαι τὸ πάθος, ὡς καὶ τῷ &c. *vel,* ἐφῦσαί τι πλέον, καὶ ἕτω παρωμυθήσασθαι τὸ πάθος &c. *Sed futura magis placent, etiamsi non ignorem aoristα pro futuris interdum sumi, & præterea additio particularum* ἕτω & ὡς *ita videtur necessaria, ut sine illis non benè conventurum sit verbis neutris,* λωφῆσαι & ἡσθῆναι, *cum verbo activæ significationis* παρωμυθήσασθαι. λωφῆσαι, *i.* παύσασθαι.

Pag. 423. *lin. ultimâ fort.* ἐκ αὐτῶν.

Pag. 424. 20. *lego,* καὶ ἐν τοῖς νῦν αὐτῷ μάλιστα περικειμένοις. *vel plenius,* καὶ ἐν τοῖς νῦν αὐτῷ μάλιστα περικειμένοις κινδύνοις. *Ne desperet de futuris, & in præsentibus periculis se præsidio illi fore profitetur. Hanc lectionem confirmant sequentia & Latinus interpres.*

Pag. 425. 20. & 21. *fort.* τὸν δὲ εἰς ζωῆς τιμὴ χρέαν, *vel,* τὸν δὲ εἰς ζωὴν τῆ χρείας ἀπαιτούσης. *i. hunc verò in alimentum, quoties usus exigit, vel est,* εἰς ζωὴν τῆς χρείας, *in necessarium alimentum.*

l. 38. *Desidero priorem parentheseos notam ante* ὧδε γὰρ, *sicut posteriorem post* ἀδίκως *lin.* 40.

l. 42. *Deesse puto* ζητοῦσιν *inter* ἡμῖν & ἡτοίμασεν. *Hoc enim dicere videtur: Cœlestia bona diuinitùs nobis parari & præberi, sed quærentibus: terrestria dari etiam non quærentibus, & veluti appendicis & corollarij loco, si modò cœlestia sectari non desistamus. Aliter:* ὁρᾷς ὅτι αὐτὸς ἐκεῖνα ἡμῖν ἡτοίμασε, παρ' ἃπερ αὐτοῦσι, καὶ ταῦτα &c. *Verisimile enim est* παρωμεῖν, *pro* παρ' ἃπερ αὐτοῦσι, *corruptè scribi. Quocirca postremam hanc lectionem præfero.*

Pag. 426. 23. *Probabile est, post* ἐκείνων μᾶλλον *deesse verbum aliquod, à quo genitivus* ἐκείνων *regatur, veluti,* αἱτιχεσθαι, *aut non dissimile.*

Hom. 55.

Pag. 427. 4. διορθώσας πάλιν] *Hoc vult, ni fallor, Chrysostomus: Iacobum non solùm in tristiore fortunâ fuisse constantem ac patientem, sed etiam in latiore humilem ac moderatum. Nec in metu, inquit, nec in spe nimius fuit ac immodicus. Ante acceptas à Deo promissiones non fuit metu nimiùm dejectus: post acceptas à Deo promissiones non fuit spe & audaciâ nimiùm elatus, sed in utrâq; fortunâ exemplum fuit tum patientiæ, tum moderationis. ut hæc sententia meliùs eluceſcat, non erit, opinor, abs re, si lin.* 3. *post* φιλοσοφίας ὑπῶ *subaudiatur,* ἐν τοῖς δεινοῖς, *sive* ἐν τοῖς κινδύνοις, & *deinde etiam* εὐμετρησίης, *lin.* 6. *inter* δικαιοσύνης & παρεῖχεν.

Pag. 428. 2. *fort.* ὁρῶν τε τοὺ ἐγχωρίους αὐτοὺ ὑ δυναμένους ἀρκέσαι, *vel,* ὁρῶν τε τοὺ ἐγχωρίους ὑ δυναμένους καθ' αὐτοὺ ἀρκέσαι &c.

l. 4. *post* δυναμένους, *addo,* ἐποίησε καὶ, *vel,* ποιεῖ καὶ.

l. 7.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 7. ἔμεινεν ἐφ' ἑαυτοῦ] *i.* manebat ubi erat.

Pag. 429. 18. & 19. ἔχοντες] Solœcophanes, pro, ἔχουσιν.

l. 24. pro ἀποστερῆσαι, rectiùs fort. legeretur, ἀποσῆσαι, sicut legitur paulo infrà, lineâ nimirùm huius pag. 29. Si Chrysost. acciperet ἀγάπῶ hoc loco Pauli, passiuè, hoc est, pro amore quo à Christo diligimur, mallem legere, ἀποστερῆσαι: sed cùm certum sit eum cum reliquis ferè patribus, ἀγάπῶ hic activè accipere, hoc est, pro amore quo nos Christum diligimus, arbitror, τὸ ἀποσῆσαι significationem aptiùs quadrare. Rectè enim dicimur priuari amore quo diligimur, non autem quo diligimus. Priuamur enim ijs rebus quibus frui solemus: at nemo fruitur amore quo alium diligit, sed quo ab alio diligitur. Est igitur in ijs, qui cessant diligere quos dilexerunt, mutatio mentis quædam, & affectus variatio, sed non talis, vt propriè loquendo priuatio dici possit.

l. 33. pro πάντα, non dubito, quin legendum sit, vel πάντῃ, vel παντάπασιν, vel χὶ πάντα. quid si coniungere, παντα δώατον;

Pag. 430. 10. *fort.* διακέηται.

l. 25. post -πίας desiderari videntur hæc, τῶ τοῦ Θεοῦ ἀγάπῶ ἐπαυάσεται (vel, τῶ τοῦ Θεοῦ διανοιαν ἐπαυάσεται) &c. χὶ ὅπ.

Pag. 431. 3. χὶ ὅσω πλειοτέας δώαμιν κίκτηται] Nihil muto: sed tamen cogitari velim, an non rectiùs legatur, χὶ ὅσῳ πλειοτέαν δώαμιν κίκτηται, vel, ὅσω δώαμιν, sine πλειοτέας. vide infrà, pag. 447. lin. 6. & 7.

l. 23. ἠμείφατο αὐτὴν] *i.* ἀμείβηται παρέχον αὐτῇ.

l. 33. post ὀρθῶσαι, desidero participium aliquod, nimirùm δίνται, χρηζοῦται, aut tale quid.

l. 35. Legendum conijcio, ὄντας, χὶ μὴ δικαίῶς γνώμης χαιρόμθα, ἐξ ὧν &c. vel, χὶ μὴ δικαίῶς γνώμης, ἐξ ὧν ὁ δεσπότης ἡμῖν κελεύσας, αὐτὴν χαιρόμεθα, χὶ αὐτὰ &c. vel, ὄντας μὴ δικαίῶς γνώμης, χὶ ἐξ ὧν ὁ δεσπότης ἡμῖν κελεύσας, αὐτὴν χαιρόμθα.

l. 41. & 42. *fort.* ὃκ ἐκεῖνα μόνον τὰ δοθέντα ἀποδίδωσιν, ἀλλὰ χὶ πολυπλασίονα δοῦς ἡμῖν αὐτὰ &c. Aliter, ὃκ ἐκεῖνα μόνον ἀποδίδωσιν, ἀλλὰ χὶ πολυπλασιασθέντα δοῦς ἡμῖν αὖ τὰ &c.

Pag. 432. 4. ἀναγκαῖα ἡμᾶς ποιήσασθαι] *Vide suprà, pag.* 142. *lin.* 41.

l. 12. & 13. Lego ex coniecturâ, & ne locus sine dubio mendosus diutiùs mihi molestus sit: πλειόσεις, ὡς ἀκριβῶν, ἢ ἐρυσίβης ἢ ἐροσῶ, τῆς πρεσβυτέρας ἀποτυχεῖν χὶ διαμάρτειν τὸ τέλος ἐποίησε: Aliter: πλειόσεις, ὅθ ἢ ἀκριβῶν ἢ ἔτροδος, ἢ ἐρυσίβης ἢ λίμη, τῆς πρεσβυτέρας ἀποτυχεῖν &c. Tum *lin.* 14. *fort.* ἀφόβως πυρφοροπαθέντα. Sumo ἀφόβως ex lin. 13. vbi pro ὁ φόβος, lego ἀφόβως. Scio hæc meras esse, & fortasse inanes coniecturas. Sed quid faciam? Nequeo animo meo satisfacere in locis istiusmodi manifestè corruptis nisi aliquid excusulpam, quod saltem speciem aliquam emendationis præferat.

l. 25. Nescio an delendus sit articulus ante σκορπιζόντων: vel, ἐκείνων ὅθ πλειόνων σκορπιζόντων. Non enim rectè dicetur ὅθ σκορπιζόντων ἢ δικαιοσύνη, ita nimirùm vt σκορπιζόντων à δικαιοσύνη regatur.

l. 35. ἐξασπᾶσθαι pro, ἐξασπᾶσθαι, valdè placet. Sed vide obsecro, an non tali aliquâ correctione locus iste sanitati sine restituatur: τῶ ἐυσορφίαν ἕτω φαιδρὰν ἀπρεάσασθαι, ὡς χὶ τὸ κάλλει τῆς σοφρῶς ἐξασπίζοντων πλεῖνεσθαι. Addo tantùm particulas nonnullas, quæ diuulsæ velut serruminent, & ex vnâ corruptâ dictione, ἐξασπᾶσθαι facio duas integras, ἐξασπᾶζόντων πλεῖνεσθαι. Sæpè enim obserno in euoluendis Græcis exemplaribus vt, elisis fine prioris dictionis, & principio sequentis, duæ dictiones in vnum corrumpantur. Atq; hoc mihi sæpenumerò pro Ariadnes filo est, si quando in Labyrinthos inextricabiles incidero, haud tamen adeò certo & infallibili, quin eius ductu in deuia me deduci interdum posse existimem. Quod ad hunc locum attinet, sententia erit concinnior, vt meafert opinio, si ἕτω φαιδρὰν, quàm si φαιδρὰν sine ἕτω legatur. Tum verò distinguo inter χρώματα & τὰ διαύγεια, quia non dicit Chrysost. alios esse spirituales colores qui possint animæ pulchritudinem splendidiorem efficere, alios qui non possint (Non enim habet articulus, τὰ, vim hic διακριτικὴν) sed de omnibus in genere & promiscuè pronuntiat, quòd animæ decorem illustrent, idq; non vulgariter.

l. 39. pro τὸ πρέμειν, legendum conijcio, τῷ λέγειν πρέποντα.

Hom. 56.

Pag. 433. 21. μετασάντες] *i.* μεταβάντες.

l. 34. τὰ σεμνὰ τῶ γάμῳ καταισχύοντες] *i.* vt suprà locutus est pag. 394. lin. 16. & 17. τὸ σεμνὸ τοῦ γάμου ἐκπομπεύοντες μυσήρια, vbi ἐκπομπεύοντες, idem valet quod ἐξορχούμενοι καθυβρίζοντες καταισχύοντες. *i.* fœdantes, irreuerenter habentes, infamantes, traducentes, contumeliâ & dedecore afficientes.

Pag. 434. 1. inter ψυχῇ & ἀκολάσοις, deesse videtur commodus aliquis accusatiuus qui participij ἰδὼν transitum excipiat, nimirùm, ἑτέραν κόρην.

l. 5. μεζόμενος] Inter ordinandum coniunge hoc participium cum πληρώσει, non cum πρεσχῇ.

Pag. 435. 3. *fort.* μὴ τοίνυν μοι &c.

l. 8. ἡ Συμβίωσις] *fort.* ἡ Συμβίωσις. Matrimonium enim consensu contrahitur, vt docent Iurisconsulti.

l. 12. Κρίνονται.

l. 34. Deesse videtur ἕτως ante ἐδαμοῦ.

l. 38. πλειοκάκητο] Non displicet certè marginalis annotatio: sed tamẽ arbitror potiùs deesse aliquid ante πλειοκάκητο, nimirùm πόθῳ sine ἔρωτι. Vide hom. 32. in Matth. pag. 223. lin. 1.

Pag. 436. 6. & 7. pro παρ' ἡμῶν, malim, παρ' ἡμῖν.

l. 9. & 10. plenius sic: Καὶ μὴ ταῦτα, ἐπειδὴ ἕτερα ἐπὶ ἐτῇ ἐδάλδοσιν, ὕδωκε &c.

l. 14. post νυνὶ δὲ, desiderari videtur, οὐχ ἕτως.

l. 32. Plusquàm probabile est deesse, νυνὶ ἐπεὶ, vel, νυνὶ ὅτε, ante τυχεῖν.

Pag. 437. 37. ἐσεῖται] Quid hoc sit vocabuli, nondum intelligo. Magis esse puto vocem κίβδηλον & adulterinam, pro quâ quid si legamus, ἀσυνεῖται, aut tale quid? Adhuc enim hæreo. Fortasse pro vnâ dictione plures substituendæ in hunc modum:

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηκέτι μισεῖσθαι βέλτιον. *Al.* ἢ παύεται ὧδε μυθησάμενος. *Al* ἐπέρασον ἀφαιρούμενος παρ. &c.

Pag. 438. 5. καταχεῖν] *Absq; exemplo à te citato foret, ego putassem idoneum aliquem accusatium desiderari, nimirùm,* τὴν ῥύμην, τὴν ὁρμήν.

Pag. 440. 33. *Deesse videtur* χὸ *post* χ.

Hom. 57.

Pag. 441. 10. χ ὅπως] *Sub.* διὰ παύτην.

l. 38. διδάσκαλος] *Gr. Biblia,* διδάσκαλε.

Pag. 443. 22. *fort.* κατέχειν τῆς βασκανίας τὸ πάθος· *& tamen præceptori meo tribuenti hîc* τῷ κατέχειν *vt significationem, ita syntaxin verbi* κρατεῖν, *quis sum ego, vt contradicam?* ἃ φέροντες *i.* ἃ δυνάμενοι, ἃ ἔχοντες.

l. 27. *Inter* τῇ, *&* ὅλῃ τῆς, *initio lineæ, nescio an desit,* μέχρι τῆδε.

Pag. 444. 37. *Deest* δεκάτην, *ante* ἀπὸ δεκατῶσαι.

Pag. 445. 4. *Addendum videtur post,* Ραχὴλ, χ Λεάν. *Græca enim Biblia habent,* χ ἀποκριθεῖσαι Ραχὴλ χ Λεία.

Pag. 446. 15. *&* 16. αἱ χὸ ὧδαὶ ἧς ἀπίσων, *&c.*] *Chrysost. hom.* 91. *in Matth.* ἡ ἀλήθεια ὧδὴ ἧς ἐναντίων αὐ ακηρυπομένη διηγήματι. *Basil.* εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Χειροῦ γένναν, *pag.* 233. αἱ ὧδαὶ ἧς ἐχθρῶν μαρτυρίαι ἀξιοπιστότεροί εἰσιν. *Lactant. de verâ Sapientiâ cap.* 12. Satis firmum testimonium est ad probandam veritatem, quod ab ipsis perhibetur inimicis.

l. 18. *pro* τὰ αὐτὰ, *legendum puto,* ταύτῃ, *& in eâdem lineâ, pro* ποιεῖ, *lego,* ποιῇ.

l. 32. *Nescio an desit articulus* τῷ *ante* πνεῦς.

l. 34. πεντατόμῳ·] *Ex tribus illis lectionibus, quas Regij cod. habent, ego tertiam præfero, nimirùm,* πεντοιχαζόμῳ·. *Atq; sic legendum videtur suprà, hom.* 32. *pag.* 263. 1. *sicut præceptoris mei annotationes in illum locum monent.*

Pag. 447. 5. *Vt,* στοιχεῖον, *deleatur, nihil de sententia peribit.*

l. 25. *Mihi non displicet,* ἐνέκοψεν.

l. 27. *Deesse videtur* αὐτὰ, *siue* ταῦτα, *aut tale quid ante* γέγονε.

l. 29. *fort.* αὐτὸν ἀνεχαίπησι χ ἐπῆρε τῷ εἰς ὄρος ἀγαγεῖν. *Sic pag.* 450. 22. ἐπῆρε τῆς κατ' ἐμοῦ ἀδικίας.

Pag. 449. 21. *pro* ἐγχειρεῖζομένοις, *malim,* ἐγκεχειρισμένοις. *Præteritum enim in his loquendi generibus est vsitatius, ne quid dicam amplius.*

Pag. 450. 12. *Plenius ita,* χ διὰ τοῦτο μὴ παῤῥησίας.

l. 15. τὸν μισθὸν] *Rectiùs fort.* τῷ μισθῷ, *vel,* ἧς μισθῶν.

l. 21. *fort.* χ ὅπ ἂν ἡμέρᾳ.

Hom. 58.

Pag. 452. 42. *addendum videtur,* ἀγγέλως *post* πρὸ αποστέλλει.

Pag. 453. 41. διελὼν *&c.*] *Coniungenda hæc sunt cum præcedente verbo,* ἀπέστειλε. ἀπέστειλε τῷ ἀδελφῷ. *Quomodo?* διελὼν *&c.*

Pag. 454. 11. *&* 12. λωφήσας λῷ] *i. mitior & moderatior factus erat, cessabat illi irasci, quietus erat, quiescebat.*

l. 40. *Etiamsi negari non possit, Hebraica verba aliud significare, tamen A. Dounai coniecturam valdè probabilem puto, eóq; magis, quia proximis verbis sequitur,* ὡς ἰδεῖν αὐθρώπῳ δυνατόν.

Pag. 455. 17. *Deest* χ *ante* ἕτω.

Pag. 457. 10. *&* 11. ὁ ἢ καρτερεῖν αὐτοῖ] *Quia* καρτερεῖν *huic loco, vt mihi videtur, non belle admodum conuenit: vide an non legendum sit potiùs,* χ μικρὸν ὀδυπορεῖν.

l. 28. *pro* εὐτονία, *malim,* ὀπωπεία.

Pag. 458. 6. *&* 7. *Primùm mediam distinctionem pono, post* παῖ, *initio lin. sextæ, & deinde post* κινέμῳ· *initio lin. septimæ, addo* ἐποίησε καί. *Verbum enim potiùs quam participium addendum propter participium* κινέμῳ·.

Hom. 59.

Pag. 459. 14. ᾧ ὃς τῷ διανομῷ ἧς παίδων] *Si, pro* παίδων, παισὶ, *legimus, regi debebit Datiuus ab* ἀρχέσαι, *non à* διανομῷ, *atq; ita futurum est vt* διανομὴ *hîc accipiatur de distributione à filijs, non inter filios faciendâ, contrà mentem, credo, autoris. Quocirca legere malim,* ᾧ ὃς τῷ διανομῷ ἧς παίδων. *i. qui possent filijs suis, si inter illos distribuerentur, satis esse. Est sermo compendiosus.*

l. 19. *lego,* χ ᾠδήγματα παρέχων. χ ὅλως συῤῥάπτων. Συῤῥάπτειν *enim* ᾠδήγματα, *nequaquàm, vt opinor, dicere voluit Chrysostomus.*

l. 22. *fort.* ὅσῳ μὲ κὰν παῖδα ᾠδομένου διατελῇ (*vel,* ὅλως κῶς ἢ ᾠδομένου·) ταῦτα ἀφορμὰς ταῖς εἰκῇ χ μάτην. *Atq; hîc quidem, etiamsi puerum nunquam non in ore habeat, frustrà & nequicquam trahatis hisce excusationibus vtitur: siue frustra & nequicquàm hæc criminis vtcunq; à se depellendi causâ aicit.*

Pag. 460. 14. ᾠδὸς τὰ κύματα καρυφωμένα] *fort.* ᾠδοπεσοπομένα, χ εἰς κύματα καρυφωμένα.

l. 43. *legendum puto,* ἐμίλησε *potiùs, quàm* ἠμίλησε, *quia in Græcis Biblijs est,* ἐλάλησε.

Pag. 462. 15. *Deesse videtur* χ *ante* ὡς εἰπεῖν, *& tamen potiùs puto non deesse. Nam & infrà sic loquitur huius pag. lin. vltimâ.*

Pag. 464. 20. *&* 21. *lego,* εἰ μέλλοι [*i.* αὐαδέλλοιτο] ὁ ἐωθὼς τοῦτο ποιεῖν χ κατ' εὐνοίας λόγον μὴ διεκπεσών ἐέλοιτο τάχιστα *&c. Addo tantùm quædam, quæ, velut ferrumine loco, male hiantia coniungant & conglutinent.*

Hom. 60.

l. 42. *&* 43. Ἐπειδὴ χὸ *&c.*] *Pendet sententia ab hoc loco, vsq; ad hæc verba, pag. seq. lin.* 21. ἐπεὶ δὴ πάνυ. *Ibi enim absoluitur, quod hîc inchoatur & instituitur.*

Pag. 465. 11. *Marginalem lectionem præfero, sed ita*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ita vt copulatiua particula καὶ *inter* φόβῳ *&* τῆς ἀγωνίας *inseratur.*

l. 19. *Suspecta est mihi* διεκτίνοντες, *pro quâ, quid si legamus,* ὄντες, *deletâ particulâ* εἰς, *ante* πλῆθος? *Arbitror praterea vocabula nonnulla intercidisse, vt plena & integra lectio sit :* ἐκεῖνοι δὲ καὶ πλῆθος πολὺ ὄντες, καὶ εἰς τὸ καταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν ἑαυτοὺς διεκτίνοντες *&c. & omni contentione id agentes, vt ipsos persequerentur. Triplici de causâ formidabiles erant : & quòd ingens eorum esset numerus, & quòd toto impetu festinarent ad bellum, & quòd essent vnanimes. Extribus hisce si vnum aliquod dematur, minor erit formidinis causa. Nam nec multitudo metuenda, si sit languida & iners, nec paucorum aut inter se dissentientium feruor egregij aliquid præstare potest.*

l. 22. *post* ἐγχωρίων, *requiro,* τῆς ἐχθρᾶς, *aut* τῆς διώξεως, *aut tale quid.*

l. 29. *Marginalis lectio digna est, quæ in contextum recipiatur.*

l. 42. *delendum puto* ἐν, *ante* ᾗ.

Pag. 466. 40. *pro* ὅτω, *lego* τοῦτο.

Pag. 467. 3. *pro* δεικνὶ *legendum fort.* δεικνύουσα, *vt conueniat cum* γεφὴ *infrà lin.* 5. *Sed vt sit* δεικνύουσα, *pro* δεικνὺς *non satis expedita erit lectio. Igitur videndum an non pro* δεικνὺς ὅπ, *legi potiùs debeat,* ἀλλ' ἴδῃς ὅπ.

l. 12. *pro* πλεῖσφορεῖν, *legendum videtur,* περιφορεῖν.

l. 13. *Deleo* καὶ *ante* μιχίσιν, *vt &* φησιν, *lin.* 18.

l. 21. *&* 22. *Rectius, & cum Græcis Biblijs conuenientius :* καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο, καὶ πάντα ὅσα περιεποιήσατο ἐν τῇ Χαναὰν, ἐπορεύθη εἰς τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου Ιακὼβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

Pag. 469. 11. *fort.* ᾠμοσάμεθα, *& sic deinceps.*

Hom. 61.

Pag. 470. 3. *&* 4. ἐξεχόμενον τῷ παιδὸς] *i. puero vnicè deditum.*

l. 19. *lego :* Καὶ γὰρ λυμαινόμενον *&c. plenâ distinctione positâ post* ἀγάγῃ.

Ib. † τελεῖσαν αὐτὸ ψυχῷ. *Vide pag.* 476. *l.* 8. *et* 9.

l. 20. *&* 21. *Deest aliquid post nomina comparatiua, nimirùm, vel* ποιοῦσι, *vt tu dicis, vel* εἶδ' παμμεγεθέστερον, *vel aliquid tale.*

l. 22. *Proculdubiò deest commodum aliquod participium post* ὅτε δὲ, *tâ hîc, quàm infrà, l.* 40. *quèadmodùm legitur suprà l.* 13. τῷ ἅτε δὲ *subiungitur participium* ὤν, *sic hîc etiã idẽ, aut tale aliquod subiungẽdum censeo, veluti sic :* ἅτε δὲ νέος † ἡλικίαν ὤν, καταδαρθὼν *&c. Similiter. lin.* 40. ἅτε δὲ ἀφειλὴς τὸν ὕπνον ὤν. *Possunt, non nego, aptiora participia excogitari, sed mihi exemplum præbuisse satis est. Porrò plenior esset oratio, si* τῷ περισφέρεται, *lin.* 23. αὐτῆς *præfigeretur.*

l. 37. καταδαρθὼν ὑπὸ πολεμέμενος] *Fort. addendum* ὑπὸ τῶν πάθους.

Pag. 471. 3. *&* 4. *pro* καταξιόντα, καὶ ἐξιόντα *legendum censeo, & præterea mutandum nihil.* Ορᾷς καὶ τοῦτον, *inquit &c. i. Vides hunc etiam nihil suspicantem, sed tanquam fratri credentem & egredientem, & à sceleste illà manu trucidatum. Si* ἔνδον *ante* ὁρᾷς *poneretur, aliquanto rotundior esset lectio. i. vbi vides hunc etiam nihil suspicari, sed tanquam fratri credere, & exire, & à sceleste illà dextrâ trucidari. Quod autem ad* πάρεργον, *attinet, de eius vsu & significatione satis multa annotaui suprà in hom.* 32. *pag.* 259. *lin.* 39. *quæ nunc repetere nihil attinet.*

l. 16. *Male,* ἤυξανε, *pro* ἤυξανον, *sicut legitur paulò inferiùs lin. nimirùm* 22.

Ibid. τῆς πηρώσεως] *i. vt mox loquitur,* τῆς ἀνοίας. ἡ πήρωσις *optimè huic loco conuenit, atq; idcircò sequitur, lin.* 21. σκοπεύοντες τὸν λογισμὸν, καὶ ὃ ζωροῦντες. *Dicuntur autem cæci, non quòd non viderent quid de Ioseph futurum esset: sed quòd sponte cæci quæ videbant videre nollent, & contra apertam lucem oculos peruicaciter clauderent: quòd se frustrà & incassum fratrem suum oppugnaturos non intelligerent : quòd se inferiores illo fore, tametsi omnia in contrariam partem machinarẽtur, non perspicerent, et cum suo potiùs, quàm illius incommodo certamen illud certaturos.*

Pag. 472. 2. *Ni fallor, est hîc lacuna sic fortasse explenda :* -φιλῶ φήσουσιν νῦν καὶ διάνοιαν αὐθαδίσαντας τὴν φύσιν αὐτῶν ἀλλοῦσθαι, καὶ οἰκείαν *&c.*

l. 3. ταύτης] *i.* τῆς φύσεως.

l. 30. *pro* μὲ, *lego* μόνον. περιγεγράφθαι. *Sc.* τὰ μὴ ταῦτα ἐσόμενα, *vel,* ἢ ἀλήθεια.

Ibid. pro δαδμα, *nescio an legendum sit* πεῖγμα.

Pag. 474. 12. *post* ἀδελφὸς ὧδε, *addendum videtur,* ἐνενόησαν, ἐλογίσαντο, εἰς ἔννοιαν ἦλθον, *aut tale quid.*

Pag. 475. 28. συμβαίνειν *&c.*] Συμβαίνειν δὴ πλέον περιφανεστέραν γίνεσθαι, *mihi durius videtur dici, quàm vt Chrysost. elegantiæ conueniat. Malo ergo sic :* ὡς καὶ πολεμεμφθῶ αὐτῷ περιβαίνειν δὴ πλέον καὶ περιφανεστέραν γίνεσθαι. *vel sic :* ὡς καὶ πολεμεμφθῶ αὐτῷ λάμπειν δὴ πλέον *&c. vel sic :* ὡς καὶ πολεμεμφθῶ τῷ αὐτῷ διακεκαθάρθαι δὴ πλέον καὶ *&c.*

Hom. 62.

Pag. 477. 9. *pro* κατ' αὐτὸν, *Ego puto legendum* αὐτῷ, *deletâ particulâ* χρ.

l. 32. *pro* τῆς αὐτῆς, *malim, mutato ordine,* αὐτῆς τῆς.

Pag. 478. 40. ὡς κατ' αὐτὸν] *Hic potiùs locus concedendus videtur annotationi illi A. Dounæi, quâ suprà* [*pag.* 477. *lin.* 9.] *admonuit,* κατ' αὐτὸν, *in* χρ τοῦτο, *vertendum esse.*

Pag. 479. 10. *Subdistinguo post* εἶτα. *Ordo enim est,* Εἶτα (ἐπειδὴ *&c.* οὐ περιφρεῖς) ἵνα μὴ ξενιζώμεθα [*ne miremur*] *&c.* ἐπίγαμβρον *&c.* Εἶτα *namq; cum* ἐπίγαμβρον, *ordine Grammatico coniungendum est.*

l. 37. *deleo* καὶ *ante* πᾶσαν.

Pag. 480. 40. Εἶδε ἐγὼ *&c.*] *Non antè absoluitur sententia, quàm perueniatur ad hæc verba :* εἰ τοίνυν γνωῇ, *lin.* 3. *pag. sequentis.*

Pag. 481. 1. *Desideratur prior parentheseos nota ante* εἶτα, *sicut posterior, lin.* 3. *post* εἶδ'. *Tum per epanalepsin subiungitur,* εἰ τοίνυν *&c.*

l. 11. *pro* λέξεως, *malim* διηγήσεως.

l. 14.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

l. 14 *pro* -μμα *initio lineæ, lege* -μμον.

l. 26. & 27. *pro* διαφυγεῖν, *malim* διαφύγοντα, *quia participia & præcedunt & sequuntur.*

Pag. 482. 16. *Lego,* ἀλλ' ὅτε.

l. 19. & 20. *lego* ἠρωτίσατο, καὶ μὴ πῶς τοσαύτῃ αὐθρείᾳ ἀπήγετο εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ σιγῇ πάντα ὑπέμενε, διὰ τοῦτο καὶ μεγάλων ἀπολαύει παρ' ἀμοιβῶν. Ἴσε γὰρ ὅπως &c.

Pag. 483. 3. *Deleo,* ἀλλ', *ante,* ὅτι, *sicut lin.* 4. εἰδέναι, *ante* ἀλλά. *Ibid. post* γλύφαι, *subdistinguo, quia sententia non absoluitur, donec perueniatur ad* ὅταν τις *lin.* 7. *Omnia enim hæc verba,* ὤμην, μιμησώμεθα, ἴδωμεν, ἠγώμεθα, μνημονεύωμεν, *pendent ab* ἐὰν, *lineâ vltimâ pag. præcedentis.* ἀ κατηγωνίσω *autem lin.* 3. *ad,* καὶ μὴ, *initio lineæ* 5. *videtur esse parenthesis.*

Hom. 63.

Pag. 483. 34. *legendum videtur* εἰς τὸ δεσμωτήριον, *vt suprà, lin.* 25. & *tamen non est necesse, quia,* ἐν *pro* εἰς, *sæpè vsurpatur, vt paulo infrà, lin.* 41. βλασφημῶσι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.

l. 35. ἔβλε] *i. cepit virtutibus suis, in amorem sui pertraxit.*

Pag. 485. 12. *fort.* βάλλειν λοιδορίας.

Ibid. τὴν γλῶτταν ἀκονᾶν κατ' τῆς ἑτέρων κατηγορίας] *i. linguam acuere aduersus aliorum accusationem, hoc est, accusare accusantes, maledicere maledicentibus, accerbitate orationis aduersus eos vti, qui falsò & immeritò nos accusârunt, cum acerbitate refellere & refutare accusationem aliorum.*

l. 42. *fort.* εἴς τις.

Pag. 486. 39. μνήμῃ ἀπὸ ποιησάμενος] *sc.* ὁ ἀρχοινοχόος.

Pag. 487. 28. *Deesse videtur,* ἀπὸ, *post* ὀνειράτων.

Pag. 488. 17. *Pro* ἑρμηνεύει, *legendum videtur* ἑρμηνεύεται.

Pag. 489. 20. *Haud scio an desit* χωρεῖν, *aut tale quid, post* πεφύκασι.

Hom. 64.

Pag. 489. 37. *Deesse arbitror particulam,* εἰ, *ante* βλέπεις *initio lineæ.*

Pag. 490. 14. *Post* χωρισμὸν, *addendum suspicor, verbum,* αἰνίττεται.

l. 42. ἵνα τῇ ὄψει παρὰ βάλλωσιν ἅπαντα] *Nondum assequor quid hæc verba sibi velint, nisi hic fortè sit sensus:* Hæc ideò euenisse, vt oculati essent testes dignitatis Iosephi, & ipso aspectu quàm vera essent, quæ somnijs olim portendebantur, deprehenderent. *Sed vereor vt verba talem interpretationem admittant. Fac verò scriptum fuisse* κατακάθωσι, *pro* παρὰ βάλλωσιν, & *tunc expedita erunt omnia. Nihil similius quam* β. & μ. *in nonnullis manu exaratis exemplaribus & præpositiones in* α, κατ, μετ, παρὰ, *facillimè inter se permutari, ita vt alia pro aliâ sæpenumero accipiatur, notius est quàm vt probari debeat. Iam, vt error errorem trahit, post quam peccatum est in priore & maiore parte dictionis, nulla religio fuit deinceps, pro* β, λ, *scribere, at* γ, *sic pro* κατακάθωσιν, παρὰ βάλλωσιν *nobis prodyt. Habes debilem apologiam, pro debili coniecturâ.*

Pag. 491. 7. & 8. *Legendum conijcio:* εἰκὰς γὲ ἐν ἡλικίᾳ ἀυτῷ γνωμιμόυ, τὸν χρόνον ἐνεμαγλώ πνα &c.

Pag. 492. 3. εἰ τοίνυν βέλτιόν ἐστι] *Addendum videtur,* ἐκπὶς ἔξ *πάσης ὑποψίας, aut consimile aliquid.*

l. 18. εἰς μέσον ἄρροντος] *sub.* τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς, *vel,* τὰ ὑπ' αὐτῆς γεγονότα. *Sic paulò infrà, lin.* 28. εἰς αὖθιν ἐρχομένοις, *sub.* τῆς ἁμαρτίας.

Pag. 493. 6. ἐλεγχόσης] *i. νικώσης, vincente.*

l. 18. Καὶ ὑπάντες] *Gr. Biblia addunt,* τὸν σῖτον.

l. 32. αὐξανε] *pro* αὐξανε, *probabile est legendum,* ηὔξανε.

Pag. 494. 9. *pro* μέχρι δ' ὅτε, *legendum puto,* μέχρι δ' ὅτε, *id est,* μέχρις ἔ. *Vide infrà, pag.* 508. 32.

l. 35. *structura orationis legitima, pro,* δ' εἰσιόντως, *requirit,* δ' ἐσκεπ.

Pag. 495. 9. *deleo* εἰ καὶ ὅπ, & *tum lego,* κἂν δ' ὅτοί, φησι, διαπωθῶσι &c.

l. 32. *Plenius sic,* γεγωνῆσαι οἰκονομίαν, καὶ θαυμαστὸν αὐτὸν ὑμῖν δεῖξαι &c.

Pag. 496. 2. *Deesse puto* δὲ *inter* καὶ & ἔπ.

l. 15. *verisimile est participium aliquod deesse post* ἄτε δή, *nimirùm,* ὑπιδειχθέντα, γινόμενα ἄτε δὴ παρὸς νέον ὑπιδειχθέντα.

l. 17. *desideratur,* ἐμβλέψε, *inter* καὶ & τό.

l. 24. & 25. αὐτὸς ὁ οἰωνίζεται &c. *Græca Biblia habent:* αὐτὸς ὁ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν ὑμῖν. πονηρὸν ζωντες τελέκητε ἃ πεποιήκατε.

Pag. 499. 42. *deesse videtur* γὰρ *inter* αὐτὸν & κατισχύσασθαι. ὁ νεὸς: *Si præsente Iosepho, non potuit Ruben sibi temperare, quin fratres suos increparet, multò magis nunc, absente Iosepho, verisimile erat eum iram non cohibiturum. videndum præterea an non* καὶ *delendum sit ante* ὑπῆρχε, *initio lineæ* 41. & *ponendum ante* ἔλεγον. *lin.* 39.

Hom. 65.

Pag. 501. 4. *Desidero* ὅτως *inter* ὅπ & ἄπιστον.

l. 5. *fort.* ἡ νομίζειν.

Pag 502. 22. αὐτός σε κατασκευᾷ] *i. ipse te componet, & funus tuum curabit. Vide suprà, pag.* 248. *lin.* 21.

l. 38. *Deesse videtur* μαθεῖν, *aut tale quid, inter* καὶ *et* ὅπ. *fine lineæ.*

Pag. 503. 1. κλαυθμῷ πλείονι] *Græca Biblia Romæ excusa,* κλαυθμῷ πόνῳ.

Pag. 505. 7. *Legendum conijcio,* μὴ τῶ καὶ πρὸ Αἰγυπτίους &c. *hoc est, Non solùm effecit, vt tota terra esset Pharaonis, sed etiam vt omnes Ægyptij se in seruitutem Pharaoni dederent.*

l. 34. *pro* δὲ αὐτῆς, *legendum fort.* εἰς αὐτούς.

Pag. 506. 1. *Desiderari puto* αὖ, *vel* ἐὰν *ante* ἀνθρώπῳ. *Quòd nisi tale aliquid addatur, legere malim lin. sequente,* θεασάμενοι, *quàm* θεασαίμεθα. τὸ εἰ *enim, vt sensus ipse docet, cum* ἀπονθάζομαι, *non cum* θεασαίμεθα, *coniungendum est. Sed planè mihi persuadeo particulam* αὖ, *à primâ syllabâ in* ἀνθρώπῳ *per incuriam librarij absorptam fuisse. Si, inquit, quos videmus magnatibus charos omni officiorum genere complectimur, sperantes nos hoc modo*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

modo à magnatibus ipsis gratiam inituros: multò certè magis Deus officia seruis suis exhibita non negliget, sed abunde compensabit. Si sequimur priorem lectionem, comparationis membrum posterius planè excludetur, nec habebit πολλῷ μᾶλλον *lin. 5. quò referatur. Vt igitur clausulâ sequente* πολλῷ μᾶλλον *lin. 9. refertur ad* εἰ *lin. 5. sic hâc clausulâ, necesse est vt* πολλῷ μᾶλλον *lin. 5. ad* εἰ *lin. 1. respectum & relationem habeat.*

l. 30. ἕτως ἅπαντα *&c.*] *Si addatur* γὰρ *post* ἕτω, *& τελεία sigmà collocetur post* δωάμει, *satis expedita erit lectio.* ἕτως, *i.* διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας, ἃν ἐπεδείκνυντο περὶ τὰς τῦ Θεοῦ ἐπαγγελίας ὁ πληθυσαλδώμδροι *&c. Participia enim non videntur separanda à verbo* ἐπεδείκνυντο. *Haud tamen ita hæc disputo, acsi emendatio tua displiceret. Perplacet enim. Sed tentare libuit, an posset & aliud remedium excogitari.*

l. 35. post ἐπ' ἀρετῇ, *addo,* εὐδοκιμοῦντας.

l. 40. Præfero marg. lectionem.

Hom. 66.

Pag. 507. 40. pro μέμφοιτο, *malim,* μέμφαιτο.

Pag. 508. 3. Nescio an desideretur πάντα *post* καὶ *in fine lineæ. Videntur enim addi quæ sequuntur* αὐξήσεως χάριν.

l. 6. μὴ ἴσχε] *Non nego sensum stare posse vtrouis modo, siue deleatur* μὴ, *siue non deleatur. Magis tamen obuium illum fore credo, si deleatur.*

l. 10. post αὖ, *initio lineæ addo* ἀπίθανον, *& tum lego,* ὡς πάντες ὅσοι *&c.*

l. 13. ἐκάλεσεν] *sub.* ὁ ψαλμὸς, *vel* ὁ προφήτης.

l. 41. fort. εἰς ἔργον ἐξῆλθε.

Pag. 509. lin. vltimà deesse videtur προῆτον *inter* -ειδίαν *&* προσήγαγε. *Vide etiam an non lineâ præced. post* Ιωσὴφ, *addenda sint hæc,* τοῦ δύο υἱὸς αὐτῦ.

Pag. 510. 26. Deesse suspicor τὰ μέλλοντα *post* προορῶν.

Pag. 511. 1. post αὐτῷ, *deesse videtur* πάντα, *aut tale quid.*

l. 3. vel deleo τοῦ, *vel lego* αὐτοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, *pro* τοῦ τοῖς *&c.*

l. 27. Potest etiam ἐυεργεσίας *retineri, si addatur* καὶ ὑπὸ τῆς ἐυεργεσίας, καὶ τῆς ἀρετῆς.

l. 37. προπέμψει] προπέμψει, *non videtur mutandum in aliud verbum: potiùs addendum puto aliquid ad supplendum defectum hoc modo,* εἰς προφανῆ κίνδυνον ἑαυτοὺ ἐμβάλλοντι καὶ προπέμψειν ὀδύναις πολλαῖς, τὸν φορτὸν *&c. Est enim aliquid omissum & ante, & post* προπέμψει. *Ante* προπέμψει *desideratur verbum aliquod idoneum, quod cum præcedentibus aptè conueniat, nimirùm* ἐμβάλλοντι, *vt lineâ 34.* εἰς προφανῆ ἑαυτὰ κίνδυνον ἐμβάλλει: *& deinde copulatiua particula, quæ duo verba coniungat: post* προπέμψει *desideratur aliquid quod transitum verbi excipiat, nimirùm,* ὀδύναις πολλαῖς ἐ 1. *Tim. 6. v. 10.* καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

l. 40. διὰ τῦτο καὶ σοφός τις ἔλεγεν. ἀγαθὸς ὁ πλοῦτος *&c. Verba sunt Sirachidæ, cap. 13. v. 31.*

Hom. 67.

Pag. 513. 34. ἔξω ἡμέσεως] *Vel per* πλὴ ἔξω ἥμεσεν, *intelligo* πλὴ σαρκικῶ, *cui opponitur* ἡ πνευματικὴ, *vel pro* ἔξω, *lego* ἐκβέβε.

Pag. 514. 8. τῇ αὐτῇ μίγνυσθαι γυναικὶ] *vide suprà pag. 466, 38. vbi male legitur,* ὁμιμίγνυσθαι *pro* μίγνυσθ, *sicut optimè ab A. Donnæo ibi annotatum est, & præsens locus confirmat.*

l. 11. ἕτως ἐξύσεισας, ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσῃς] *Græca Biblia Romæ excusa aliter hæc verba distingunt. Tollunt enim distinctionem inter* ἐξύσεισας, *&* ὡς ὕδωρ, *& post* ὕδωρ *plenam distinctionem ponunt.*

l. 40. ἔμελλεν] *sub.* ὁ σκεύτης.

l. 42. κυκλῶ] *sub.* ὁ Ιακώβ.

Pag. 515. 35. &c. Deesse videtur ἀυτῦ, *post* φαιδρόν. *Sic lineâ sequente addendum videtur* διὰ τῦ *ante* λοιποὶ οἱ ἐδύντες. *Nihil tamen addo, quia quæ desunt, facilè, vt in oratione compendiosâ, suppleri possunt.*

l. 42. ἐναπαυόμενος] *Gr. Biblia* ἀναπαυόμενος.

Pag. 516. 34. ὑπῴχησεν ἐπ' ἐυλογίαις *&c. Gr. Biblia* ὑπῴχησεν ὑπὲρ ἐυλογίας ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπ' ἐυλογίαις βυνῶν *&c.*

l. 41. Nescio an desit negandi particula ante μὴ μικρόν. *Nam suprà dixit lin. 8.* τὰ μὴ πολλῶ ἐσόμενα χρόνον ἤδη προαναφωνεῖ.

Ibid. pro ἕως *legendum fort.* ἕτως.

Pag. 517. 29. Lego è Græcis Bibliis, πάντες οἱ υἱοὶ Φαραὼ, καὶ ἡ συγγένεια αὐτῦ. καὶ τοὺ βόας καὶ τὰ πρόβατα ὑπελίπον τὸ ἐν γῇ Γεσέμ.

Pag. 518. 14. deesse puto, φησιν *post* ἴστε. *Tum lin. 15. post* -δε *addo:* Εἴπατε ἓν Ιωσὴφ, ἄφες αὐτοῖς *&c.*

l. 30. fort. τοὺ τὰ αὐήκιστά με καὶ διαθέντας.

Pag. 519. 2. παροικία] *Gr. Biblia* παροικία.

l. 17. fort. ἵνα μάθῃς ὅσοις ἔτεσι *&c. vel,* ὅσα ἔτη. *In significatione enim spatij temporis solet dativus aut accusativus adhiberi: & sic lin. 19.* ὀγδοήκοντα λοιπὸν ἔτεσι. *At dicet aliquis,* ἐπὶ *regi ab* ἡμεσία. *Respondeo, absolutam structuram huic loco aptiùs conuenire. Al.* ὅσων ἐπὶ ἀειθμῶν *&c.*

NOTÆ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

NOTAE IN PSALMOS.

C. significat codicem Collegij corporis Christi Oxonij : N. librum Collegij Noui ibidem : NN. alium codicem manuscriptum collegij Noui in Psalm. 140. R. Regium codicem Lutetiæ : V. Cæsareum Viennæ : Vat. Vaticanum : B. codicem mſ. Illustrissimi Cardinalis Barberini : O. codicem item mſ. Francisci Olivarij, & Or. apographum in quosdam Psalmos ad me ex Oriente allatum. quibus codicibus hanc in Psalmorum editionem debere, Lector, scito.

DE Chrysostomi nostri in Psalmos expositione quærendum videtur: primo loco, Vtrum in totum Psalterium scripserit. secundo loco, Num hæc Iohannis nostri germana sint. tertio, Vbi demum scripta, Antiochiæ, an Constantinopoli. quarto, Quid sentiendum sit de alijs in quosdam Psalmos expositionibus, quæ in Latinis quidem extant codicibus nomine Chrysostomi insignitæ, cùm tamen earum pars nulla Græcè reperiatur. Et quidem, quod ad primum attinet, author tituli codicis C. quem libro præfiximus, quisquis ille fuit, aut quo demum seculo vixerit (nam recentiorem esse plusquam probabile est: quippe cui non visa sint nonnulla, eaq; γνήσια, quæ Latinus interpres viderat) putat in Psalterium integrum scripsisse Iohannem nostrum, sed partem maiorem temporis aut hominum iniuriâ periisse; ea tantùm superesse, quæ ipse vndecunq; corrasa nobis proposuerit. Photius τὰ εἰς τὸν ψαλτῆρα Iohannis ὑπομνήματα commemorat: Suidas, τοῦ εἰς τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ λόγους, sine vllâ exceptione vterq;. Georgius itidem Alexandrinus sect. 17. τὰς ὅπη τῷ ψαλτηρίου ἐξηγήσεις, quas cùm ab ipso, dum presbyter adhuc esset, elucubratas asserat, nullâ video rationem, cur in otio illo Antiocheno principio & fini Psalterij lucem interpretationis afferre voluerit, id quod in medio est, intactum relinquere. Quale enim fuerit totius antiquitatis de hoc in Psalmos volumine iudicium, testis est locuples Suidas, qui hunc nostri Iohannis in Psalmos commentarium eiusdem libris de Sacerdotio (qui reliquis omnibus, inquit ille, πρό τε ὕψει, καὶ τῇ φράσει, καὶ τῇ λειότητι, καὶ πρὸ πάσης τῶν ὀνομάτων antecellunt) ἐφάμιλλον esse disertis verbis scribit. Photius etiam cum alijs optimæ notæ scriptis Chrysostomi componit hanc ἐξήγησιν, reliquis facilè præponit. Populum autem Antiochenum tanto huius scripti desiderio inflammatum scribit Georgius, vt illud memoriter effati sint. sic enim verto illud ἐπισπᾶζειν, vel ἀποσπᾶζειν. Porro germana esse censeo omnia, quæ sunt in codice C. & Vat. & B. de reliquis suo loco videbimus. Et quidem Antiochiæ scripta esse, cùm stylus ipse aperte indicat, sine salebris fluens, altior & copiosior, quàm in scriptis eiusdem Constantinopolitanis, tum Georgij Alexandrini, qui opus hoc ab eo, dum presbyter esset, confectum scribit, autoritas, & autoris incerti verba in margine codicis C. ad illa Chrysostomi verba in Psal. 110. p. 356. de crucis signo, quod in vestibus tum temporis apparuerit. De cæteris verò quæ nobis exhibent editiones Latinæ, neq; tamen Græcè a nobis reperiuntur, assentior Sixto, pleraq; omnia non esse Chrysostomi, quamuis inter ea quædam sint non spernenda. Neq; moueor autoritate Danielis Barbari, qui ex eis nonnulla producit in catenâ suâ, quam appellat, Græcorum patrum in Psalmos, cùm pro certissimo habeam eum multa afferre editionum Latinarum, non secutum, quæ nec in autoribus ipsis, neq; in catenarum scriptoribus Grecis ipse vnquam Græce viderit: quod ex germano eiusdem catenæ in Psalmos exemplari, quod extat Oxonij in Bibliothecâ Collegij Noui, cuiuis facilè constare potest.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα ἐκπεπληγμένον καὶ ἄγγελον καταθέσθαι τὴν ἐξουσίαν, ἢ ἀπαλλαγῆναι τῆς βασιλείας; ἀλλὰ τὸν ὠμὸν ἔκφυγον ἢ ἀπρόσμαχον ἀποτυφλωθείς, καὶ τῇ βασιλείᾳ τὴν ψυχὴν ὑπεδύσεις, αἰεὶ φόβον αὐτὸν ὑπιχνεῖται καὶ τί ποιοῦντα; (τοῦτο γὰρ ὅτι τὸ μεῖζον καὶ θαυμαστὸν) φάλλοντα καὶ καταγέλλοντα αὐτὸν τὸ μανίδιον. Δαβὶδ ἔφαλλε τῇ χειρὶ αὐτοῦ, φησιν, ὡς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τὸ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ Σαοὺλ. καὶ ἦρε Σαοὺλ τὸ δόρυ, καὶ εἶπε· πατάξω ἐν Δαβίδ, καὶ [ἐπάταξεν] ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ἐξέκλινε Δαβὶδ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ δίς. ἆρα δὴ ἔχει ταῦτα πονηρίας ὑπερβολήν; ἆρα γὲ καὶ τὰ μὴ ταῦτα; ἆρα τῶν πολεμίων ἀπελαθέντων, καὶ τῆς πόλεως ἑαυτῷ ἀγακτησαμένης, καὶ πάντων ὑπενίκια θυόντων, τὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων αἴτιον μᾶλλον ἐπεχείρησε φάλλοντα. καὶ ὅθεν τῆς ἐνεργείας ἡ ὑπόθεσις τὸν μερμηνεύοντα καὶ παιδαγωγοῦντα κατέσχεν ἐκφυγόν, ἀλλὰ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς ἠκόντισε, βουλόμενος ἀνελεῖν, καὶ τοιαύτας αὐτῷ ἀντὶ τῶν κινδύνων ἐκ τῶν ἀμοιβὰς ἐδίδου. καὶ πολλάκις τοῦτο ἐποίησε, καὶ ὅσον ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ· ὁ γὰρ ἅγιος ἐκεῖνος καὶ μετ' ὀλίγον τὰ πάντα ἔμβλεπε τὰ ἐκείνου θεραπεύων, καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ κινδυνεύων, καὶ παρατιθέμενος ἐν τοῖς πολέμοις ἅπασι, καὶ τὸν ἑαυτοῦ θεμελιοῦν σφαγέα τοῖς οἰκείοις κινδύνοις, καὶ οὔτε ἐν ῥήμασιν, οὔτε ἐν πράγμασιν ἐλύπησε τὸν ἄγγελον ἦρε ἐκφυγόν, ἀλλὰ πάντα εἶχε καὶ ὑπήκουε, καὶ δι' ὀλιγοστὴν αὐτοῦ τῆς νίκης ἔπαθλον ὁ λαβὼν, ἀλλ' ἀποστρηθεὶς μισθὸν τῶν κινδύνων ἐκείνων, οὐδὲ λόγῳ ποτὲ ἐνεκάλεσεν, οὐ τοῖς φραπώταις, οὐ ταῖς βασιλείοις. οὐ γὰρ ὅτι μισθῷ ταῦτα ἐπράττετο αἰθερόπνοος, ἀλλὰ τὸν αὔξοντα ἐκδεχόμενος ἀμοιβὸν. καὶ οὐ τοῦτο μόνον ὅτι τὸ θαυμαστὸν, ὅτι οὐκ ἀπήτησε μισθὸν, ἀλλ' ὅτι καὶ διδόμενον διεκρούσατο πολλοῦ τὰ φιλοφρονήματα ὑπερβολῆς. ὅπου γὲ ὁ Σαοὺλ πάντα κινῶν καὶ παραγματευόμενος οὐκ ἴσχυσεν αὐτὸν ἀνελεῖν, ῥάπτει Δαβὶδ τὸν γάμον δόλον, καὶ κρημνόν τινα προσικὸς καὶ ἕδνων· "ὑπνοῦται γὰρ ὁ λαός. Οὐ γὲ βλέπεται, φησιν, ὁ βασιλεὺς ἔδνα, ἀλλ' ἢ ἑκατὸν ἀκροβυστίας ἐκδικήσαι εἰς τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως. ὃ γὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν· αἰσχύνομαι, φησιν, ἑκατὸν ἀνθρώπους, καὶ τίνα ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ἔσται μοι. ταῦτα γὲ ἔλεγε βουλόμενος αὐτὸν προφάσει τοῦ γάμου προβαλεῖν τοῖς ἐχθροῖς. ἀλλ' ὅμως ὁ Δαβὶδ καὶ τὴν αὐτοῦ ῥᾳδιότητα τὰ προσταττόμενα κρίνων, διεκρούσατο τὸν γάμον, οὐ διὰ τὸν κίνδυνον, οὐδὲ διὰ τὸ φόβον τῶν πολεμίων, ἀλλὰ διὰ τὸ νομίζειν ἀνάξιον ἑαυτὸν εἶναι τῆς πρὸς ἐκφυγὸν συγγενείας, καὶ ταῦτα πρὸς τοῦ δούλους αὐτοῦ λέγει τὰ ῥήματα· Εἰ κοῦφόν ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ὑπαμβρῦσαι μὲ τῷ βασιλεῖ; ἐγὼ γὲ ἀνὴρ ταπεινὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. καὶ μὴν ὀφειλὴ τὸ πρᾶγμα ἦν, καὶ μισθὸς καὶ ἀντὶ πόδοσις τῶν πόνων. ἀλλ' ὅτως ἐμοὶ σωτετειμένον ἔχων τὸν καρδίαν, ὡς μὴ τοσαῦτα κατορθώματα καὶ λαμπρὰν ὅτω νίκην καὶ ὑπακοὴν ὁμολογημένην, ἀνάξιον εἶ νομίζειν τὸν λαβεῖν ὀφειλόμενον αὐτῷ μισθόν· καὶ ταῦτα ἐνόμιζε, πάλιν μέλλων κινδυνεύειν. ὅπου γὲ τῶν πολεμίων ἐκράτησε, καὶ τὴν θυγατέρα ἔλαβε τοῦ βασιλέως, πάλιν ἐφθονήσεν ὁ Δαβὶδ, καὶ ἐζήτει Σαοὺλ τὸ παπάξαι αὐτὸν ἐν τῷ δορατι, καὶ ἐπάταξε, καὶ ἐξέκλινεν ὁ Δαβὶδ, καὶ ἐπάταξε τὸ δόρυ ἐν τῷ τοίχῳ. ἵνα οὖν αἱ τῶν σφόδρα φιλοσόφων ἐπιτεταμένων εἰς θυμὸν ταῦτα ἐξεύρηκε, καὶ εἰ μηδὲν ἔπεσι, τῆς οἰκείας προνοούμενα ἀσφαλείας ἔπεισεν αἰεὶ ἀδίκως ἐπιβουλεύοντα; οὐδὲ γὰρ φόνος ἐστὶ πρᾶγμα λοιπὸν ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ ὅτω τὸ μέζον τῶν νόμων [τότε] ὑπερβαίνειν ἔμελλεν. ἐκφυγὸς μὲν γὰρ ὀφθαλμὸν ἀντ' ὀφθαλμοῦ ἐξορύττειν ἐκέλευεν· οὗτος γὲ εἰ καὶ ἔσφαλεν, ἀντὶ πεντε φόνων ἕνα εἰργάζετο, πεντε φόνων οὐδεμίαν βύλησιν ἐχόντων προφάσεων. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν τούτων ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἠρέμα φυγεῖν μᾶλλον, ἢ τῆς παρούσας οἰκίας" ἐκπεσεῖν, καὶ πλανήτης εἶναι, καὶ ἀναπετεύειν, καὶ ὑπολειπορεούμενος τὴν ἀναγκαίαν παρεῖχεν ἐφοδίων, ἢ τῷ βασιλεῖ μνησθῆναι σφαγῆς αἴτιος. οὐ γὰρ ὅπως ἑαυτὸν ἐκδικήσειεν, ἀλλ' ὅπως ἐκφυγὸν ἀπαλλάξειε τὸ πάθους ἐσχάτου

a. Βασ. in. i.

a. Βασ. in. xε.

a. Βασ. in xζ.

a. Βασ. in. i.

κ. ποιεῖται

κ. ἀντίδοσις

κ. γυναικείας

κ. ἐκκλίσεως

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐσκόπει. διὰ τοῦτο τῶν ὀφθαλμῶν ἑαυτὸν ὑπεξήγαγε τοῦ ἐχθροῦ, ὥστε ὑποσύραι τὸν ὄγκον, καὶ καταστεῖλαι τὴν φλεγμονήν, καὶ παραμυθήσασθαι τὴν βασκανίαν, βέλτιον ἐμέ, φήσας, ταλαιπωρεῖσθαι καὶ μυρία πάσχειν δεινά, ἢ τοῦτον ἀδίκου σφαγῆς παρὰ τῷ Θεῷ κρίνεσθαι. Ταῦτα μὴ μόνον ἀκούωμεν, ἀλλὰ καὶ μιμώμεθα, καὶ πάντα ὑπομένωμεν καὶ ποιῶμεν καὶ πάσχωμεν, ὥστε ἀπαλλάξαι τοὺς ἐχθροὺς τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀπεχθείας. καὶ μὴ τοῦτο ζητῶμεν, εἰ δικαίως, ἢ ἀδίκως πρὸς ἡμᾶς ἀπεχθάνονται, ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον, ὅπως μηκέτι καθ' ἡμῶν ἐχθραίνοιεν. καὶ γὰρ ὁ ἰατρὸς τοῦτο σκοπεῖ, ὅπως ἀπαλλάξειε τοῦ νοσήματος τὸν κάμνοντα· οὐκ εἰ δικαίως, ἢ ἀδίκως τὴν ἀρρωστίαν ἑαυτῷ ἐπεσπάσατο. καὶ σὺ τοίνυν ἰατρὸς εἶ τοῦ λελυπηκότος· ἓν ζήτει μόνον, ὅπως αὐτοῦ τὴν ἀρρωστίαν ἀνέλῃς· ὃ καὶ ὁ μακάριος οὗτος ἐποίησε, πενίαν ἀντὶ πλούτου, ἐρημίαν ἀντὶ πατρίδος, πόνους καὶ κινδύνους ἀντὶ τρυφῆς καὶ ἀδείας, φυγὴν διηνεκῆ ἀντὶ τῆς οἴκοι μονῆς ἑλόμενος, ἵνα ἐκεῖνον ἀπαλλάξῃ τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἀπεχθείας καὶ ἔχθρας. ἀλλ' οὐδὲ οὕτως ἐκέρδαινεν ὁ Σαοὺλ, ἀλλ' ἐδίωκε καὶ πανταχοῦ περιῄει ζητῶν τὸν ἠδικηκότα μὲν οὐδέν, ἀδικηθέντα δὲ τὰ ἔσχατα, καὶ μυρία αὐτὸν ἀντὶ τούτων ποιήσαντα ἀγαθά·

α Βασ. κδ. δ. καὶ οὐκ εἰδὼς, εἰς αὐτὰ λοιπὸν τοῦ Δαβὶδ ἐμπίπτει τὰ δίκτυα. Ἦν γὰρ ἐκεῖ σπήλαιον, φησί, καὶ εἰσῆλθε Σαοὺλ παρασκευάσασθαι. καὶ Δαβὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ ἐσωτέρῳ ἐκάθηντο. καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες Δαβὶδ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ ἡ ἡμέρα, καθὼς εἶπε Κύριος, δίδωμι τὸν ἐχθρόν σου εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ ποιήσεις αὐτῷ τὸ ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου. καὶ ἀνέστη Δαβὶδ, καὶ ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος Σαοὺλ λαθραίως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπάταξε τὸν Δαβὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ, ὅτι ἀφεῖλε τὸ πτερύγιον τῆς διπλοΐδος. καὶ εἶπε Δαβὶδ πρὸς τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ· μηδαμῶς μοι παρὰ Κυρίου ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο τῷ κυρίῳ μου, τῷ χριστῷ Κυρίου, ἐπενεγκεῖν τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτόν, ὅτι χριστὸς Κυρίου ἐστίν. Εἶδες τὰ δίκτυα τεταμένα, καὶ τὸ θήραμα ἐναπειλημμένον, καὶ τὸν κυνηγέτην ἑστῶτα, καὶ πάντας ἐγκελευομένους βαπτίσαι τὸ ξίφος εἰς τὸ τοῦ πολεμίου στῆθος; θέα μοι λοιπὸν τὴν φιλοσοφίαν, θέα τὴν πάλην, τὴν νίκην, τὸν στέφανον. καὶ γὰρ στάδιον ἦν τὸ σπήλαιον ἐκεῖνο, καὶ πάλη θαυμαστή τις ἐγίνετο καὶ παράδοξος. ἐπάλαιε μὲν γὰρ ὁ Δαβὶδ, ἐπύκτευε δὲ ὁ θυμός, καὶ ἔπαθλον ὁ Σαοὺλ ἔκειτο, καὶ ἀγωνοθέτης ἦν ὁ Θεός· μᾶλλον δὲ οὐ πρὸς ἑαυτὸν μόνον καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τὴν ἑαυτοῦ ἦν αὐτῷ ὁ πόλεμος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς παρόντας στρατιώτας. εἰ γὰρ καὶ φιλοσοφεῖν ἤθελε καὶ φείδεσθαι τοῦ λελυπηκότος, εἰκὸς ἦν καὶ δεδοικέναι αὐτὸν ἐκείνους, μήποτε καὶ συγκόψωσιν αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, ἅτε λυμεῶνα καὶ προδότην αὐτὸν ὄντα τῆς αὐτῶν σωτηρίας, καὶ τὸν κοινὸν ἐχθρὸν αὐτῶν διασώζοντα. καὶ γὰρ εἰκὸς ἦν ταῦτα κατὰ διάνοιαν ἕκαστον αὐτῶν δυσχεραίνοντα λέγειν· πλανῆται καὶ φυγάδες ἐγενόμεθα ἡμεῖς, καὶ οἰκίας καὶ πατρίδος, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐξεπέσομεν, καὶ τῶν δυσχερῶν σοι πάντων ἐκοινωνήσαμεν· καὶ σὺ τῶν κακῶν τούτων τὸν αἴτιον εἰς χεῖρας λαβὼν ἀφεῖναι διανοῇ, ἵνα μηδέποτε τῶν κακῶν τούτων ἡμεῖς ἀναπνεύσωμεν; καὶ σπουδάζων τὸν ἐχθρὸν διασῶσαι, προδίδως τοὺς φίλους; καὶ ποῦ ταῦτα δίκαια; εἰ γὰρ τῆς ἑαυτοῦ καταφρονεῖς σωτηρίας, ἀλλὰ τῆς ἡμετέρας φεῖσαι ψυχῆς. οὐ λυπεῖ σε τὰ παρελθόντα, οὐδὲ μέμνησαι τῶν κακῶν ὧν ἔπαθες παρ' αὐτοῦ; διὰ τὰ μέλλοντα ἀνέλε, ἵνα μὴ μείζονα καὶ χαλεπώτερα ὑποστῶμεν κακά. Ταῦτα γὰρ εἰ καὶ μὴ τοῖς ῥήμασιν ἔλεγον, ἀλλ' ὅμως κατὰ διάνοιαν ἐλογίζοντο καὶ ταῦτα, καὶ τούτων πλείονα ἕτερα. ἀλλ' οὐδὲν τούτων ὁ δίκαιος ἐκεῖνος ὑπελογίζετο, ἀλλ' εἰς ἓν ἔβλεπε μόνον, ὅπως τὸν τῆς ἀνεξικακίας ἀναδήσασθαι διηνεκῆ στέφανον, καὶ φιλοσοφῆσαι φιλοσοφίαν τινὰ καινοτέραν καὶ παράδοξον. οὐδὲ γὰρ ἦν οὕτω θαυμαστὸν, εἰ μόνος ὢν καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐφείσατο τοῦ λελυπηκότος, ὡς νῦν παράδοξόν ἐστιν, ὅτι παρόντων τῶν ἑτέρων αὐτῷ τοῦτο ἐποίησεν. ἡ γὰρ τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων παρουσία διπλοῦν ἐγίνετο τῇ φιλοσοφίᾳ τὸ κώλυμα. πολλάκις γοῦν αὐτοὶ κρίναντες ὀργὴν ἀφεῖναι, καὶ συγχωρῆσαι τὰ πεπλημμελημένα τινί, ἐπειδὰν ἴδωμεν

τινας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἵνας παροξύνωσιν καὶ διεγείρωσιν, τὴν ἡμετέραν κατὰ λύσωμεν κρίσιν τοῖς ἐκείνων ἀλόγοις πειθόμενοι λόγοις. Ἀλλ' ὁ μακάριος ἐκεῖνος τοῦτο οὐκ ἔπαθεν, ἀλλὰ τῷ μὴ τῷ παροξύνεσθαι καὶ τῷ συμβουλίῳ ἔμβλεπε τῷ οἰκείῳ Δεσπότῃ ψήφου. καὶ οὐ τοῦτο μόνον δεῖ θαυμάσαι, ὅτι οὐ τὰς παρ' ἑτέρων παρεσκεύασε συμβουλάς, οὐδ' ὅτι αὐτὸν οὐκ ἔδεισεν, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐκείνους τὰ αὐτὰ αὐτῷ φιλοσοφεῖν παρεσκεύασε. μέγα μὲν γὰρ καὶ αὐτὸν ἵνα τὴν οἰκείαν παιδεύεσθαι παθεῖν· πολὺ δὲ μεῖζον καὶ ἑτέρους δυνηθῆναι πεῖσαι, τῷ αὐτῷ αὐτῷ κτήσασθαι γνώμῃ· καὶ ἑτέρους, οὐκ ὀλιγοστοὺς οὐδὲ ἀθρόους καὶ μετρίους, ἀλλὰ τραπώσας καὶ πολεμεῖν μεμαθηκότας, καὶ τοῖς πολλοῖς ἀπηγωνικότας πόνοις, καὶ μικρὸν ἀναπνεῦσαι ὀλιγοψυχοῦντας, καὶ εἰδότας ὅτι τῶν κακῶν ἡ λύσις πᾶσα ἐν τῇ τοῦ πολεμίου σφαγῇ τότε ἔκειτο· οὐ μόνον ὁ λύσις κακῶν, ἀλλὰ καὶ μείζονος κτῆσις ἀγαθῶν. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἀνέλυεν, ἐκείνου σφαγέντος, ὡς τοῦτον βούλεως ἀφανισθῆναι τῷ βασιλείᾳ. Ἀλλ' ὅμως τοσούτων ὄντων τῶν παροξυνόντων οὗτοι τραπώσας, ἔχουσιν ὁ μυριάρχος ἐκεῖνος πάντων ἀπηλλάχθαι τούτων, καὶ πᾶσαν φύσασθαι τοῦ πολεμίου. ἄξιον οὖν καὶ αὐτῆς ἀκοῦσαι τῆς τραπωσῆς τὴν συμβουλῆς. ἡ γὰρ κακουργία τοῦ παροξύνοντος δεινὸν καὶ ἀνεξίτηλον τῆς τοῦ δικαίου δίκαιον γνώμης. οὐδὲ γὰρ εἶπον, ἰδοὺ ὁ μισῶν σε Δεσπότης κακά, ὁ τῆς σφαγῆς ὀλιγοψυχήσας τῆς σῆς, ὁ ἀπειλῶν ἡμᾶς τοῖς αἰηκέσοις δήποις· ἀλλ' ὅπως σωφρονῇ ὅτι πάντων τούτων ὑπεύθυνος, καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἡμαρτημένων οὐ πολὺν ἐποίησε λόγον, ἀλλὰ θεν αὐτῷ τὴν ψῆφον φέρουσιν, Ὁ Θεὸς αὐτὸν παρέδωκε λέγοντες, ἵνα τὴν ἐκεῖθεν ἀδεεῖς κείσιν ἑτοιμότερον ὅτι τὴν σφαγὴν ἔλθῃ. μὴ γὰρ σαυτὸν ἐκδικεῖς, φησι; τῷ Θεῷ δράκοντι καὶ ὑπερτρέφεις, καὶ τὴν ἐκείνου ψῆφον κυρεῖς; ἀλλ' ὅσῳ ταῦτα ἔλεγεν, τοσούτῳ μᾶλλον ἐφείδετο. ἤδει γὰρ τοῦτο ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν αὐτῷ παρέδωκεν, ἵνα πλείονος δυσδοκιμήσεως αὐτῷ παράσχῃ· ἀποφάσεις. φασιν. καὶ σὺ τοίνυν ὅταν ἴδῃς τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰς χεῖρας ἐμπεσόντα τὰς σὰς, μὴ νόμιζε πλησίας, ἀλλὰ σωτηρίας εἶναι καιρὸν ἐκεῖνον. [Διὰ τοῦτο] τότε μάλιστα φείδεσθαι δεῖ τοῦ ἐχθροῦ, ὅταν αὐτῷ θυμώμεθα κύριοι. Ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν· καὶ τί μέγα καὶ θαυμαστὸν θυμόμενον κύριον φείσασθαι; πολλοὶ γὰρ καὶ ἄλλοι βασιλεῖς πολλάκις ὀπὶ τὴν Ἀρχὴν ἐλθόντες, * τοῦτο πάλαι λελυπηκότας λαβόντες, δικαίως ἂν τοῦτο εἶναι νομισθεῖεν ἐν ἀρχῇ ὀργῆς οὕτω τοσούτῳ δίκαιον ἀπαιτοῦσαν τὴν πεπλημμεληκότων, καὶ ἡ τῆς ἐξουσίας ἀσέλγεια καταλλαγῆς ἐπιθέσεις γένηται. Ἀλλ' ἐν ταῦθα οὐδὲν τοιοῦτόν ἐστιν εἰπεῖν. οὐ γὰρ ὅτι τὴν Ἀρχὴν ἀνελθὼν ὁ Δαβὶδ, οὐδὲ τὸν βασιλείαν ἀπολαβών, καὶ τοὺς Σαοὺλ ἐπὶ χεῖρας ἔχων, οὕτως ἐφείσατο· ἵνα μή τις εἴπῃ, ὅτι τῆς Ἀρχῆς μέγεθος τὸν θυμὸν ἐξέλυσεν, ἀλλ' εἰδὼς ὅτι Δεσπότης τοῖς αὐτοῖς ὑπέταξε πάλιν, καὶ εἰς μείζονας ἐμβάλλει τοὺς κινδύνους, οὐδὲ οὕτως ἀπέκτεινε. μὴ δὴ τοῦτον ἐκείνοις παραβάλωμεν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἀσφαλεῖς ἐν ἐχυρῷ ἔχοντες τῆς μετὰ ταῦτα ἀδείας, εἰκότως φείδονται· οὗτος δὲ μέλλων τὸν ἐχθρὸν καὶ ἑαυτοῦ ἀφιέναι, καὶ πολέμιον ἑαυτῷ σώζειν, οὐδὲ οὕτως αὐτὸν ἠφίει, καὶ ταῦτα πολλὰ ἔχων τὰ παρὸς τὸν σφαγὸν αὐτὸν ταύτην ὠθοῦντα. καὶ γὰρ ἡ ἐρημία τὴν βοηθούσαν τῷ Σαοὺλ, καὶ ἡ προφάσεις τὴν τραπωσῶν, καὶ ἡ μνήμη τὴν προελθόντων, καὶ ὁ φόβος τὴν μηνύσοντων, καὶ τὸ μηδὲ σφαγῆς κρίνεσθαι λοιπὸν ἀποκτείναντα τὸν ἐχθρὸν, καὶ τὸ μὴ τὸν φόνον τοῦτον δικαιοῦσθαι τὸν νόμοι ἐπιβαίνειν, καὶ πολλὰ ἕτερα πλείονα τούτων ἐδιάζετο καὶ ἀναγκάζειν ὠθοῦσαι τὸ ξίφος εἰς ἐκεῖνον. Ἀλλ' οὐδενὶ τούτων εἶξεν, ἀλλ' ἔμεινεν ὥσπερ τις ἀδάμας, ἀκίνητον τὴν τῆς φιλοσοφίας Δεσπότην νόμον. εἶτα ἵνα μὴ λέγῃς ὅτι οὐδὲ ἔπαθέ τι τοιοῦτον, οἷς εἰκὸς ἦν, μὴ δυναθησία δὲ γινόμενον ἦν, ἀλλὰ φιλοσοφία, ὅθεν πάσης ἀγεληθεὶς ἐκαρτέρησεν. ὅλη γὰρ αὐτῷ διεκένητο τὰ κύματα τῆς ὀργῆς, καὶ πολλὴ τὴν λογισμὸν ἐκινήθη ἡ ζάλη, καὶ τὸν χαλινὸν ἐχαλίνα τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ τῷ Δεσπότου ὑπήζετο, ἐκ τῆς γνώμης ὑπεῖδεν ἰδεῖν. Ἀνέστη a Eds. κ.λ.π. γὰρ, φησι, καὶ ἀφεῖλε δὲ πανούργιον τῆς διπλοΐδος Σαοὺλ λαθραίως. εἶδες πόσας ἠγέρθη τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ὀργῆς ὁ χλιμών; ἀλλ' οὐ παρῆλθε παραυτίκα, οὐδὲ εἰργάσατο ὃ ναυάγιον. ὁ γὰρ κυ-
α. Βασ. κεφ. ε. βερνήτης ταχέως αἰσθόμενος, ὁ βύσσινος λογισμός, γαλιλύω δὴ χλιμῶνος ἐποίησεν. Ἐπά-
ταξε γὰρ αὐτόν, φησίν, ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ καθάπερ σκιρτῶσα καὶ μαινόμενον ἵππον, τὸ θυμοῦ ἀνε-
χάιτισε. τοιαῦται τῶν ἀγίων αἱ ψυχαί, πρὶν ἢ πεσεῖν, αἰσίσανται, πρὶν ἢ παθεῖν τὸ ἁμάρτημα
ἐλθεῖν, ἀναχαιτίζουσι, ὅπως νήφοντες καὶ ἀγρυπνοῦντες εἶναι ἐγχειρήσωμεν. καίτοι πόσον τὸ σώ- 5
ματος ἰῶν καὶ τὸ ἱματίου ὃ μέσον; ἀλλ' ὅμως ἴσχυσε μὴ παρελθεῖν παραυτίκα, καὶ ἑαυτῷ
ἢ τούτῳ σφόδρα ἑαυτὸν κατεδίκασεν. ἐπάταξε γὰρ αὐτὸν ἡ καρδία αὐτοῦ, φησίν, ὅτι ἀφεῖλε ὃ
περίβλητον τὸ διπλοΐδος, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας, μηδαμῶς ἐμοὶ μὰ τὸν Κύριον, ἵλεώς μοι
Κύριος, φησὶ. καὶ αὐτὸς εἰ βουληθείη, μὴ συγχωρήσαι μοι ποτὲ τοῦτο ἐργάσασθαι ὁ
Θεός, μηδὲ ὑπενοήσαμεν εἰς τοιοῦτον ἐλθεῖν τὸν ἀμάρτημα. ὅπως γὰρ" οἶδε τὸν 10 κ. ἵλεώς
τοιαύτην φιλοσοφίαν σχεδὸν τῶν ἀνθρωπίνων ὑπερβαίνουσαν φύσιν καὶ τῆς ἀνωθεν
διαμβλύνουσαν ῥοπῆς, καὶ μικροῦ παρεπαίσαμεν πρὸς τὸν σφαγὴν, εὐχεται λοιπὸν ὥστε καὶ- κ. τάλαν
θαρὰν τὸν Θεὸν αὐτὴν διατηρῆσαι τὴν χεῖρα. τί ταύτης γλυκύτερον; ἀνὴρ ψυχῆς ἡμερώτερον; ἀρα
ἀνθρωπον εἶναι τοῦτον ἐρωτῶμεν, τὸν ὑπὲρ ἀνθρωπίαν φύσει πολιτείαν ἀγγελικὴν ὑπερβάλλοντα;
ἀλλ' οὐκ ἀνὴρ ἀνάγκη τὸ θεῖον νόμισαι. Τίς γὰρ ἂν, εἰπέ μοι, ταχέως ἔλυτο τοιαύτην εὐ- 15
χὴν εὔξασθαι τῷ Θεῷ; τί λέγω τοιαύτην; μὴ κατάξασθαι μὲν οὖν τοῦ λελυπηκότος πῶς
ἂν ῥᾳδίως ἀνασχόμενος; καὶ γὰρ εἰς τοῦτο ἀπονοίας ἐληλάκασιν οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώ-
πων, ὡς, ἐπειδὴν ἀδυνήσωσι, κἂν μηδὲν δυνηθῶσι" κακὸν ποιῆσαι Ⓦ λελυπηκότα, αὐτὸν κ. κακόν σαι
ὅτι τὸν ἀμύνασθαι καλῶν Ⓦ Θεόν, ὃς παρεκελεύσατο δοῦναι αὐτοῖς ἐπεξελθεῖν τοῖς ἠδικηκόσιν.
οὐδὲ ὃ ὥσπερ ὁ Δαμασκηνὸς πᾶσιν ἐκείνοις καὶ ἀπενθυπίας ποιούμενος τὸν εὐχὴν, παρεκ- 20
καλῶ μὴ δοῦναι ἐπεξελθεῖν, οὕτω λέγων· μὴ μοι γένοιτο παρὰ Κυρίου ἐπενεγκεῖν τὴν
χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, ὡς καὶ ὁ τοῦ πολεμίου Δαλεὰμ ὢν, ὡς καὶ γνησίου παιδός. καὶ
οὐ μόνον ἐφείσατο, ἀλλὰ καὶ ἀπολογίαν τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ σωτηρίαν. καὶ ὅρα πῶς σωφρόνως
καὶ σοφῶς. ὅπως γὰρ τὸν βίον αὐτοῦ διερευνώμενος, οὐδὲν εὕρισκεν ἀγαθὸν, οὐδὲ εἶχεν εἰπεῖν, 25
ὅτι οὐκ ἠδίκημαι πρὸς αὐτοῦ, οὐδὲ ἔπαθον κακῶς (ἔμελλον γὰρ αὐτοφώρου τούτοις καὶ σρα-
τιώτας προάγειν καὶ τῇ πείρᾳ μαθόντες αὐτοῦ τὸν πονηρίαν) παρέρχεται ἑτέρωθεν ζητῶν ἀ-
πολογίαν εὐπρόσωπον εὑρεῖν. Εἶτα οὐκ ἔχων ἀπὸ τοῦ βίου, οὐδὲ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν ἐκεί-
νου τοῦτο ποιῆσαι, ὅτι τὸν τιμὸν τὸν ἐκείνου κατέφυγε εἰπών, ὅτι χειρὸς Κυρίου ὄσι.
τί λέγεις, φησίν; ὅτι μανὸς καὶ παμμίαρος καὶ μυρίων γέμων κακῶν καὶ πάσχοντας ἡμᾶς ὑφο- 30
ρᾷς; ἀλλὰ βασιλεὺς, ἀλλὰ ἄρχων, ἀλλὰ τοῦ παρασαίσαι τὴν ἡμετέραν ἐπιμελείαν. καὶ οὐκ εἶπε,
βασιλεὺς, ἀλλὰ τί; ὅτι χειρὸς Κυρίου ὄσιν, οὐκ ἀπὸ τῆς κάτωθεν τιμῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἄ-
νωθεν, ψήφου ποιήσας αἰδέσιμον. καταφρονεῖς τοῦ σωδούλου, φησὶν; αἰδέσθητι Ⓦ
δεσπότην. Δαμπὴν τὸ κεχρυσωμένον; φοβήθητι τὸν χρυσώσαντα. Εἰ γὰρ οὗτοι κ. ἀνάγκη
ἄρχοντας τούτους οὐκ ἐᾶν" βασιλέως χρυσοῦν μένους, κἂν πονηροὶ, κἂν κλέπται, κἂν λη- κ. βασ
σταὶ, κἂν ἄδικοι, κἂν ὁποιοῦν ὦσιν ἕτεροι, δεδίκασμαι δὲ πρείκασμαι, οὐ διὰ τὴν πονηρίαν κα- 35
ταφρονοῦντες αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ χρυσώσαντος δυσωπούμενοι· πολλῷ μᾶλλον
ὅπου τοῦ Θεοῦ χρὴ τοῦτο ποιεῖν. ὅπως προέλυσεν αὐτὸν, φησι, τῆς ἀρχῆς, οὐδὲ ἰδιώτην ἐποί-
ησε. μὴ τοίνυν τὴν" ζῆξιν ἀνατρέπωμεν, μηδὲ τῷ Θεῷ πολεμῶμεν, ὃ ἀποστολικὸν ἐκφύ- κ. ἀξίαν
νων Δαμὴν τῶν ἔργων ὑπόδικον ὄντα· ὅτι Πᾶς ὁ ἀνθιστάμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διατα- Ρωμ. ιγ. β.
γῇ ἀνθέστηκεν· Ⓦ οἱ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. οὐχὶ χειρὸν οὖν αὐτὸν σκάλει μύ- 40
γον, ἀλλὰ καὶ ἑαυτὸν κύελον. οὐ τῆς τυχούσης οὖν φιλοσοφίας ὄσι, ὃ Ⓦ ἐζήλου τοῖς τῆς τιμῆς
καὶ τῆς θεραπείας ὀνόμασι παρεσυρεῖν. καὶ τοῦτο ἀνὰ πάλιν ἀφ' ὧν ἕτεροι πάσχουσιν, ἴδοι τις ἂν
ἡλίκων ὄσι. πολλοὶ γοῦν τοῦ ἑαυτῶν ἐχθροὺς οὐδὲ ἀπὸ γυμνῶν καὶ ψιλῶν τῶν ὀνομάτων καλῶν
ἀνέζηνται, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρων πολλῶν ἐχόντων κατηγορίαν, τὸ μανὸν, Ⓦ μαινόμενον, Ⓦ ὀζε-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σκόλα, τ̃ παιδαγωγία, τ̃ λυμεῶνα, καὶ ἕτερα πολλὰ τοιαῦτα σκωμύσαντες, οὕτω προσαγορεύουσι τὸν ἐχθρούς. καὶ ὅπι τοῦτο ἐστιν ἀληθές, οὐ παρρησίαν, ἀλλ' ἔλεγχον οἴσω σοι παράδειγμα ἐκ αὐτῆ τούτου τοῦ Σαούλ. τὸν γοῦν ἅγιον τοῦτον Δαβὶδ τῶν πολλῶν ἀπειλῶν οὐκ ἔσεμνε" δι' τὸ οἰκείου καλεῖν ὀνόματος, ἀλλὰ μνημονεύσας ποτε" τελευτῆς, ὅπι ζητ̃ ἔλεγε·

Ποῦ ἐστιν ὁ υἱὸς Ιεσσαί; ὅτω γ̃ ἄνδρα ἐκάλεσεν, ὁμοῦ μὲν αὐτῆ τὸ ὄνομα μισῶν, ὁμοῦ γ̃ τῇ τοῦ γεγυμνικότος εὐτελείᾳ προσοδυνῶν λυμαίνεσθαι τῷ τοῦ δικαίου δόξαν. οὐκ εἰδὼς ὅτι ληπτὸν καὶ ἐπίσημον, οὐ φαύλεια προσώπων, ἀλλὰ ψυχῆς ἀρετὴ ποιεῖν εἴωθεν. ἀλλ' οὐχ ὁ μακάριος Δαβὶδ οὕτως. οὔτε γὰρ ἀπὸ τοῦ παρόντος ἄνδρα ἐκάλεσε (καίτοι καὶ κεῖνος σφόδρα εὐτελὴς ἦν καὶ ἀπερίμενος) οὔτε ἀπὸ φιλοσοφίας τοῦ ὀνόματος, ἀλλ' ἀπὸ τ̃ τιμῆς, ἀπὸ τ̃ τ διαστολείας. οὕτω καθαρὰ πάσης ἀπειθείας ἦν αὐτοῦ ἡ ψυχή. Καὶ σὺ τοίνυν, ἀγαπητέ, ὅταν ζήλωσον, καὶ ὅτο παιδεύθητι προέτρεψον, μηδέποτε τ̃ ἐχθρὸν ἀπὸ τ̃ δραστηριοτήτων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐπιμονῆ καλῶν ὀνομάτων. δεῖ γὰρ μεγέθησι τὸ σῶμα ἐπιμελείας ἐχέτω καλεῖν τὸν λεπτοκόπα ὀνόματι, καὶ ἀκούσας ἡ ψυχὴ τοῦ τῆς γλώττης παιδευομένη καὶ σωφρονιζομένη καταδέξεται τὸν τοῦς ἐκφύγον καταλλαγήν. αὐτὰ γὰρ τὰ ῥήματα τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ φλεγμονῆς ἔσαι φάρμακον ἄριστον. Ταῦτα εἴρηκα νῦν, οὐχ ἵνα ἐπαινέσωμεν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ ζηλώσωμεν. Ταύτην οὖν ἕκαστος τὴν ἰσοτιμίαν ἐπὶ τῆς καρδίας ζωγραφείτω τ̃ ἑαυτ̃, καθάπερ χιτὶ τοῖς λογισμοῖς ὑπογράφων διηνεκῶς τὸ ἀπήλαιον τοῦ διπλοῦν, τὸν Σαοὺλ ἔνδον καθεύδοντα, καὶ καθάπερ ἀλύσει τινὶ δεδεμένον τῷ ὕπνῳ, καὶ ἐσχοινισμένον τῇ δεξιᾷ τοῦ τὰ μίσα ἠδικημένου· Δαβὶδ ἐφεξῆτα καθεύδοντι, τοῦ γραπτοῦ μου πρόσωπος καὶ προξενοῦντος τοῖς σφαγεῖ· τὸν μακάριον ἐκεῖνον φιλοσοφοῦντα, καὶ τ̃ οἰκεῖον, καὶ τ̃ τῶν θυμῶν καταστέλλοντα, καὶ ὑπὲρ τοσαῦτα πεπλημμεληκότος ἀπολογούμενον. ταῦτα μὴ μόνον ἐπὶ τῆς δεξιᾶς γράφωμεν, ἀλλὰ δὲ ἐν στενοχωρίοις δεξιαλεγώμεθα πρὸς ἀλλήλους διηνεκῶς· ταῦτα καὶ πρὸς γυναῖκα, καὶ πρὸς παιδία στενοχῶς διακινῶμεν τὰ διηγήματα. Εἴπε γὰρ τοῦ βασιλέως δεξιαλέγεσθαι βούλει, ἰδοὺ βασιλεύς, Εἴπε τοῦ γραπτοῦ, Εἴπε τοῦ οἰκίας, Εἴπε τοῦ πολιτικοῦ πραγμάτων, πολλοὶ ἐν ταῖς γραφαῖς οἱ φίλοι τούτων τῷ θυμοειδεῖ. Ταῦτα μεγίστην ἔχει τὰ διηγήματα τ̃ ὠφέλειαν. ἀμήχανον γάρ, ἀμήχανον ψυχῇ ἐν ταύταις τρεφομένῃ ταῖς ἱστορίαις, δυνηθῆναί ποτε κεκτημένῃ τὴν πάθη. ἵν' οὖν μὴ μάτην καιρὸν δαπανῶμεν, μηδὲ εἰκῇ τῷ ζωκῷ χρῶμεν αἰαλίσκωμεν εἰς φλυαρίας ἀκαίρους καὶ τοῦπας, μαθόντες τὴν γυναίων αἰδρῶν ταῦ ἱστορίας, ταῦτα συνεχῶς δεξιαλεγώμεθα, ἐν τοῦτοι τούτων· κἂν βουληθῇ πε τῶν συνεδρευόντων, ἢ τοῦτο θεάτρων, ἢ τοῦτο ἱπποδρομίας, ἢ τοῦτο πραγμάτων τοῦδέν σοι τοιούτων ποιήσασθαι λόγον, ἀπαγαγὼν αὐτὸν τῆς ἀνοήτου ἐκείνης, εἰς ταύτην ἔμβαλε τὴν διήγησιν· ἵνα καὶ τὴν ψυχὴν ἐκκαθάραντες, καὶ ἡδονῆς μ̃ ἀσφαλείας ἀπολαύσαντες, καὶ θεάτρους ἑαυτοῦ καταστήσαντες καὶ ἡμέρας τοῖς λεπτοκόποις ἅπασιν, ἀπέλθωμεν ἐκεῖ μηδένα ἔχοντες ἐχθρὸν, καὶ τὴν αἰωνίων ἀγαθῶν τύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Αμήν.

ΕΙΣ ΠΕΤΡΟΝ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΚΑΙ ΗΛΙΑΝ

καὶ προφήτην.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΟΛίγοι ἡμῖν σήμερον ⓐ πεζαγλυόμενοι. ἆρα πᾶς αὖπον; μυήμιλω μάρτυρων ὑπιπλεόμθμ, ϗ σεσῆς ἡμῖν ἀπιώτησεν. ἆρα ὃ δξόφημα τῆς ὁδοῦ εἰς ῥᾳθυμίδν * ἐνέβαγε; μᾶλλον γ' οὐ τὸ δξόφημα τῆς ὁδοῦ, ἀλλ' ἡ ῥᾳθυμία αὐτῆς ἐνεπόδισεν. ὥσπερ γὰρ ⓦ ασουδαῖοι ϗ διεγηγερμένον τῇ πεζαιρέσει σεσῆν δυνάται κωλῦσαι· ὅτω δὲ ⓦ ῥᾳθυμον ϗ ἀναπεπωκότα πολλὰ δυνάται κωλῦσαι. ⓐ μάρτυρες δὲ ἴδεν αἷμα ἐξέχεεν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας· σὺ γὰ σεσῆ βεβαιχείας ὀδοῦ καταφεύγεις; ἐκεῖνοι τὴ κεφαλὴν ἀπέδετο ὀξὲ ⓦ Χεισοῦ· σὺ γὰ σεσῆ ἔξω τῆς πόλεως ἀπωτῆσαι θέλεις ὀξὲ τῆ δεσπότιν; ὁ δεσπότης ὀξὲ σὲ ἀπέθανε· ϗ σὺ δι' αὐτὸν ὀκνῇς; μυήμη μάρτυρων· ϗ σὺ ῥᾳθυμεῖς, ϗ ἀναπεπωκας, δέον σε πεζαγλυέαθαι ϗ ἰδεῖν τὸν ὀξόβολον πεπωμθμον, ϗ μάρτυρα νικῶντα, ϗ Θεὸν δοξαζόμθμον, ϗ ἐκκλησίαν σεφανωμθίαν; ἀλλ' ἡ πεζόφασις αὐτῇ αὐτὴ ἀμάρτωλός εἰμί, φησι, ϗ οὐ δυνάμη ἀπωτῆσαι. αὐτὸ γὰ τοῦτό, "ὅτι ἀμάρτωλός" εἶ, ἀπώτησον, ἵνα μὴ ἐκπέσῃς τῆς δικαιοσυνης. τίς γὰ τῶν δο' Θεόντων δύο ἀμάρτιας, εἰπέ μοι; ἀλλὰ ὀξὲ τοῦτο θυσία ἡ ἐκκλησία· ὀξὲ τοῦτο "δύχαι ϗ νηςεῖαι. ὅτῳ πολλὰ τὰ τραύματα τῆς ψυχῆς, ὀξὲ τοῦτο ϗ τὰ φάρμακα κατ' αὐτῶν δύρωται, ϗ πεζὶς ἕκαςον τῶν τραυμάτων τῆς ψυχῆς κατάλληλον φάρμακον" κατασκευάθη. ἔχῃς ἐκκλησίαν θυσίαν ὑπιφερομθμήν, δύχας πατέρων, πνεύματος ἁγίου χορηγίαν, μαρτύρων μνήμας, σεμνα Θεσισμὸν ἁγίων, ἡ * πολλὰ τοιαῦτα δωάμθνά σε ἀπὸ ἁμαρτίας δύνα καλέσαθαι εἰς δικαιοσυνήν. οὐκ ἀπωλώτησας εἰς θύχλον μαρτύρων. ποίαν "ἔχῃς συγκωμίαν; σὺν τῷ δεινῷ σὺ τῷ μέσῳ, ϗ ἀνεπόδισθης τῆς πεζὶς σὲ μαρτυρικῆς ὁμονοίας. ἀλλὰ φεύγεις σε βιωτικὴ ἐκρώτησεν; ἐπὶ μᾶζον ὃ ἔγκλημα. μικρὸν ὤρκον οὐκ ἐδώκεισας τῷ Θεῷ, ἵνα λάβῃς ὁλόκληρον ἡμέραν. ἁμάρτωλός εἰμί, φησι, ϗ οὐ δυνάμη. ὅτῳ ἁμάρτωλός εἶ, διὰ τοῦτο εἴσελθε. ἢ οὐκ οἶδας, ὅτι ϗ αὐλοὶ ⓐ τῷ θυσιαςηρίῳ παρεδρεύοντες, ἁμαρτίας εἰσὶ πεζοσπλωμθμοί; σάρκας γὰρ εἰσιν ἐνδεδυμθμοὶ ϗ αἵματι συμπεπλεγμθμοὶ ϗ ὀςέοις εἰσὶ σεσυνδεδεμθμοί, ϗ αὐλοὶ ἡμεῖς ⓐ ὄντες τοῦ θείου καθεζόμθμοι ϗ διδάσκοντες ἁμαρτίαις συμπεπλέξθμα. ἀλλ' οὐκ ἀπογνώσκομθμ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθεωπίας, οὐδὲ ἀπόνθεωπίδν αὐτῷ πεζιάπτομθμ (πολῖται γὰρ δὲ θεωπεῖ ἐσμεν ἐκ τῶν αὐτῶν συμπεπλεγμθμοι) ϗ ὑπράττομθμα τὰ διδασκαλίδν, εἰς ὃ πέλαγος ἀφορῶντες τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθεωπίας. ϗ ὑμᾶς ἁμαρτήσαντας ἐκ εἰσέλθητε, οὐ τοσοῦτον ὃ ἔγκλημα (ὑπὸ γὰρ διδασκάλων ἐσμέ) ἡμᾶς ὅσῳ μᾶλλον τῷ ἀξιώματι ὑπερέχομθμ, τοσούτῳ ϗ ὦ ἐγκλήματι ὑποκείμθμα. ἄλλο γὰρ ⓦ διδασκόμθνον ἁμαρτάνειν, ϗ ἄλλο ⓦ διδάσκοντα. ἀλλ' ὅμως οὐ πεζοιτόμθμα τοῦτο, "ἵνα μὴ πεζοφάσει τὰ ἀνοφεύτου Εἰς ῥᾳθυμίαν ἐμπέσωμθμ. καὶ τοῦτο κὶ θείαν δδοίκησιν γέγονε, ὃ καὶ ἱερεὺς ὢν αὐτὸς ἁμαρτίας ὑποπεσεῖν. ϗ ἀκούσιον πως ἐσιν. ⓐ διδάσκαλοι αὐλοὶ ϗ ⓐ ἱερεῖς, εἰ μὴ ἡμάρτομον, μηδὲ ὑπ' ἐκείνοις τοῖς παθοῦσι τὸν βίου, ἀπόνθεωποι ἦμθν ἄν) πεζὶ καὶ ἄλλης ϗ ἀσυγγνώστου. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ὢν αὐτὸς καὶ ἱερεὺς παθεῖν δουλεύειν πεζεσκεύασε ϗ καὶ ἀρχοντας, ἵνα ἔξ ὧν αὐλοὶ πάσχουσι, ϗ τοῖς ἄλλοις συγγνώμην "δίδῶσι. ϗ ἀεὶ ὕτως διώκησεν ὁ Θεός· ϗ ὑ μόνον νῦν, ἀλλὰ ἐ πάλαι, ϗ οἷς ἔμθμεν ἐμπις θύειν τῶν ἐκκλησίαν καὶ ⓦ λαόν, τούτους σωεχώρησεν ἁμαρτίας "ὑποπεσεῖν, ἵνα ἐκ τῶν οἰκείων πεζαγμάτων φιλανθεωποι ἦμθν) πεζὶ καὶ ἄλλους. εἰ γὰρ μὴ ἡμάρτομον αὐτοὶ, * οὐδεμίαν συγγνώμην εἶχον" δοῦναι τοῖς ἁμαρτάνουσιν· ἀλλ" ἀπόνθεωποι ἦμθν, πολλὰς ἐκθεσίζειν εἶχον τῆς ἐκκλησίας. ὅπῃ γὰ ταῦτα τοῦτον ἔχῃ ⓦ τρόπον, ϗ [τοῦτο] οὐ πεζαζόμθνος λέγω, φέρε ἐξ αὐτῆς τ" θεωείας εἴπωμθμ. Πέτρος ἦλθε πιςεύεαθαι τὰς κλᾶς τῆς ἐκκλησίας, μᾶλλον γ' ϗ βαπτεύθη τὰς κλᾶς τῶν οὐρανῶν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ν. ἐκ λαῶν. νων, ἐὰν ἔμψυχος πις διέλθῃ ὁ πλῆθος ἐκ λαοῦ. Οὐ γὰρ φησι πρὸς αὐτὸν ὁ δεσπότης· Ὃ ἐὰν Matθ. ις. ιθ.
δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λε-
λυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰνὰ μὴ οὖν ὁ Πέτρος ἡρέμα πως ἐκ ἀπότομος. Εἰ γὰρ ἔχει ὁ ἀ-
ν. ἔχοντι * περὶ ὁλί- ναμάρτητον, πολὺ μᾶλλον συγχωρῶμεν ἡμῖν πρὸς αὐτὸν διδασκόμενοι· ἐλαφρύνεται· ἀλλὰ λέγε τοῦτο
γον αὐτῷ ἁπο- πρεσγματικῶς) ἡ θεία χάρις * ἁμαρτήματί τινι πρεπεστέῃ αὐτὸν, ἵνα ἐξ ὧν ἄλλος ἔπαθε,
ν. φιλανθρω- πότερος ν. τὸ κορυφαῖ- ου ν. ἀκατά- κλυστον ν. ἀνθρακι- κῶς ἐκπεμάνε- ται, καὶ πρεσβε- ύουσα ἡ κόρη λέγει· ν. μιᾶς * ἢ ἀποπελε- κύσει, ν. ἀρνῆ καὶ λέγεις· ἀκ. * μᾶλλον γὰρ ἡ ἀ- ρνῆ μοι; ἀλλὰ ν. ἀλλ' ὅμως πάλιν τὸ τρί- τον. ν. ἁμάρτησας, ν. τῷ ἱερα- τείᾳ ν. ἀνθρώπου ν. πρὸς ν. αὐτὸς γὰρ τῷ πάθει τού- τῳ οὐχ ὑπο- κειται. "φιλάνθρωπος γλώττα πρεῖ τοὺς ἄλλους. καὶ βλέπε πόσα συγχωρεῖ ἁμαρτίας Πέ-
τρον ἐκεῖνον, "τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων, τὸν κρηπίδα τῆς ἐκκλησίας, λιμένα" ἀκαταμάχητον, τὸν πύργον τὸν ἀ-
σάλευτον. Πέτρος ἐκεῖνος, ὁ λέγων Κυρίῳ Χριστῷ, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἐγ- Matθ. κς. λε.
καταλείψω. Πέτρος ὁ ἐκ θείας ἀποκαλύψεως τὸν ἀλήθειαν ὁμολογήσας, Σὺ εἶ ὁ Χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Οὗτος εἰσελθὼν εἰς τὴν νυκτὶ ἐκείνην, ἣ παρεδίδου ὁ Χριστὸς, καὶ Matθ. κς. ξθ.
φάσκει μὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι. ὁ δὲ Πέτρος, οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. αὖθις ἐλέγχεις, κἂν
δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, νεῦε ἀρνεῖται καὶ λέγεις, οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον; ὦ Πέτρε, τοῦτο ἐστὶν
ὅλον, ὃ ἐπηγγείλω; ὅπου βασάνοις, οὐπου μάστιγας εἶδως, ἀλλ' ἁπλῶς "μικρᾶς κόρης ῥῆ-
μα ἀκούσας εἰς ἀρνησιν ἐχώρησας; ἀρνῆσαι, Πέτρε; οὐπου βασανιστήρια, οὐπου μάστιγες,
ὅπου πληγαὶ, ὅπου θυμοὶ, οὐπου ἄρχοντες, οὐπου ξίφη ἠκονημένα, ὅπου δόγματα κείμε-
να, ὅπου βασιλεῖς ἀπειλοῦντες, ὅπου θάνατοι προσδοκώμενοι *, ὅπου φυλακαὶ καὶ κρημνοὶ
καὶ θάλασσαι, ὅπου σωτὴρ τοιοῦτον· καὶ ἤδη "ἠρνήσω, οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ πάλιν ἡ κόρη πρὸς
αὐτόν· καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦς. ὁ δὲ πρὸς αὐτήν· οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον, ὃν
λέγεις. τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, ὅτι ἀρνῆ; σοβεῖς τὴν ἀναγκαίων· ἀλλὰ γυνή, * ἐκ αὐτὴ θυρω-
ρὸς, ἀπερρίμμενη, ἀχμάλωτος, μηδενὸς λόγου ἀξία. αὐτὴ λέγει, καὶ σὺ ἀρνῆσαι; ὦ καινῶν
πραγμάτων· κόρη τὸν Πέτρον ἐνίκησε, μία κόρη προσπεσοῦσα τῷ Πέτρῳ τὸν πίστιν ἐξέ-
φυξε. Πέτρος ὁ φύλαξ, ὁ προβόλαιος οὐκ ἐφάσασεν ἀπαλαὶ κόρης· ἀλλὰ μόνον ἐλάλησε,
καὶ ὁ φύλαξ ἐσαλεύθη, ἐκ αὐτὸς ὁ προβόλαιος ἐχάλαζεν. τίνα εἶδες, ὦ Πέτρε, ὅτι ἀρνῆσαι;
κόρην οὐτινα, ἐκ δύναται φέρειν θυρωρόν. Ταῦτα εἶδες, καὶ ἀρνῆσαι; "πάλιν οὖν ὁ τρίτον.
καὶ σὺ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἦς· ὅμως ἠρνήσατο ὁ τρίτον. καὶ οὕτω λοιπὸν ἐμβλέ-
ψας ὁ Ἰησοῦς, εἰς ἀνάμνησιν αὐτὸν ἐνέγκε τῶν λεχθέντων· ὁ δὲ σεισθείς, ἤρξατο κλαίειν, ἐκ μετα-
νοῶν ὅτι τῇ ἁμαρτίᾳ. ἀλλ' ὅμως ὁ φιλάνθρωπος συνεχώρησεν αὐτῷ τὴν ἁμαρτίαν. ἦλθε γὰρ
οὐκ, ὡς αὐθάδης, ἀνθρώπινόν τι ἐρεῖν. ἀλλ' ὡς πρόφασιν, ἵνα τῶν οἰκονομηθῇ, καὶ
τῷ Πέτρῳ συνεχωρηθῇ ἁμαρτῆσαι, δεῖ με ἐμὲ πιστευθῆναι λαὸν πολύν, ἵνα μὴ ἀπότο-
μος ὢν καὶ ἀναμάρτητος, ἀσυγγνώστως εἰς σὺν ἰδίοις ἀδελφοὺς ᾖ. ἔπεσεν ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἐγνῷ
τὸ ἴδιον ἁμάρτημα, καὶ τὸ τοῦ δεσπότου συγχώρημα, συγχωρήσῃ καὶ τοῖς ἄλλοις φιλαν-
θρωπίας χάριν, κατὰ δίκησιν θείαν Θεῷ ἁρμόζουσαν. ἀνθρώπου γὰρ συνεχωρήθη "ἔπτω-
πεσεῖν ἁμαρτίᾳ, ὁ τὴν ἐκκλησίαν μέλλων πιστεύεσθαι, ὁ φύλαξ τῆς ἐκκλησίας, ὁ λιμὴν τῆς
πίστεως. Πέτρος ὁ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης συνεχωρήθη ἁμαρτῆσαι, ἵνα ἡ συγχώρησις
τούτου ἐπίθεσις φιλανθρωπίας τοῖς ἄλλοις γένηται. Ταῦτα δέ μοι δοκῶ τί εἶρηται; ὅτι καὶ
ἡμεῖς ἱερεῖς, καὶ ὅτι θεῖοι καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι, ἁμαρτίας συνδεδέμεθα. δοκῶ
τοῦτο γὰρ οὐκ ἄγγελος, οὔτε ἀρχάγγελος ἔπεσε θύρᾳ "ἱερατεύειν (δυναμάρτητοι γὰρ εἰσιν)
ἵνα μὴ σὺν ἁμαρτάνουσας τὸ λαοῦ ἀθέσμοις κερδαινοβολῶσιν, ἀλλὰ ἄνθρωπος ὤν" δυ-
νάμενος συμπαθεῖν θύρᾳ θεῖον τοῦτον, καὶ αὐτὸς ἡδονῇ καὶ ἁμαρτίᾳ συνδεδεμένος, ἵνα ὅταν
λάβῃ τινὰ ἁμαρτάνοντα, ἐκ τῶν οἰκείων πλημμελημάτων φιλανθρώτερος γένηται" πα-
ρεὶ ἐκεῖνον τὸν ἁμαρτήσαντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖ ἄγγελος ἱερεύς, καὶ ἔλαβέ τινα πορνεύσαντα, εὐθὺς ἀ-
νήρει αὐτὸν, "αὐτὸς τῷ πάθει τούτῳ οὐ συμπεπλεγμένος. δοκῶ τοῦτο εἰ ἔλαβεν ἄγγελος τὸν

ζῆζοισόθμ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δξοισίαν [τῦ ἱερατεύειν] σὐκ ἐδίδασκεν, ἀλλ' εὐθέως ἀνῆρει. ὃ σκῆνος μὴ ἔχῃ τοιοῦτον, εἰς ὀργὴν αὐτὸν ἔφερε κ τῦ τοιούτυ. ἀλλὰ δῆλον τῦτο ἀν ἦν θεοπρεπῶς βλασφημῶν, εἰ δὲ ὡς πολεμῶν τοῖς ἁμαρτάνουσι, ὃ μὴ κενῶται δῆλον τῆς ὀργῆς ἡ ἐκκλησία. πῦ δ' μέχρι Πέτρου ἐφ' ὡς ἐπιτάττεται τοιαῦτα εἴρηκα, κ σὐκ αἰσχρὰν μικρὸν τῷ λόγῳ κ ὅτι ἄλλο πρόσωπον; φέρε μοι εἰς τὸ μέσον κ Ηλίαν, ὃν προφήτην ἐκῆνον, ὃν βλέπομεν ἄπελον κ ἐπουράνιον ἀληθῶς, ὃν χαμαὶ καθίζοντα κ τὰ ὑφάνια λιποχωροῦντα, ὃν πεπηχυῖαν ἀληθῶς κ ὑφηλοτάτοις ὦτα κ εἰς αὐτὰ αἰωρουμένα τὰ τῦ οὐρανοῦ τὰ ἀψίδας, ὃν τῷ ὑδάτων πλήθει, οὐ τὴν γλῶτταν λέγω σαυτῆς ἐλθὼν τῷ ὑδάτων καὶ κλεῖς τῷ οὐρανῷ. ὁ πένης καὶ πλούσιος, ὁ ἰδιώτης καὶ φιλόσοφος (πένης μὲν, ὅτι μηδὲν ἐκέκτητο· πλούσιος δὲ, ὅτι τὰ νέφη τῦ ὑετῦ ἐν τῇ γλώττῃ κατεῖχε) καὶ αὖθις ἀπότομος ἐπὶ τῷ ἀχαὰβ ἁμαρτάνοντας οὕτως, ὡς εὔξασθαί ποτε ὑετὸν μὴ δοθῆναι. καὶ τί γ. Βασ. ιζ. α. λέγω; Ζῇ Κύριός, φησιν, εἰ ἔσται ὑετὸς ὅτι τῆς γῆς, εἰ μὴ διὰ στόματός μυ. τί ποιῶ, Ηλία; τί ἀποφαίνῃ; καὶν εὔξαι ὃν δεσπότην, κ οὕτω πλήρωσον ὃν λόγον. ζῇ Κύριος, εἰ ἔσται ὑετὸς, εἰ μὴ διὰ στόματός μυ. πολ εἰσὶν αἱρετικοὶ λέγοντες, ὅτι ὁ υἱὸς τῦ Θεοῦ εὔχεται; ἄθλιε κ ταλαίπωρε κ αὐαίσχυντε· Ηλίας ἀποφαίνεται, καὶ ὁ υἱὸς εὔχεται; ὁ δοῦλος κελεύει, κ ὁ δεσπότης παραιτεῖται; σὲ δὲ ὡς τῷ Ηλίᾳ, συμβαίνει αὐτῷ τιμᾶν; κ θέλεις ὡς ὦ δοῦλῳ, οὕτω κ ὦ δεσπότῃ τιμᾶν; ἐσμοιρεῖσθαι; σὐκ εὔχεται ἐκεῖνος, σὲ παραιτεῖται, ἀλλὰ λόγῳ ἀληθείας προσβάλλεται, ὃν οὐρανὸν ἔκλεισε. καὶν εὔξαι πρῶτον Ηλίᾳ. ἀλλὰ τί Ηλίας; οἶδα ὃν ἐμὸν δεσπότην, ὅτι ἀκούει μυ. ἀπὸ γὰρ ζήλυ τῦτο ποιῶ. ὠχριῶν κ παραδόξων πραγμάτων. εἶδες δεσπότην ὑπὲρ εὐνοίας δοῦλον νενικημένον; κ γὰρ ὁ Ηλίας ἀπὸ ζήλυ πολλοῦ τῦτο ἐποίησεν. ἔβλεπε γὰρ πολλὰ ἀτοπα γινόμενα, ἔβλεπε πορνείαν μὲν πολλῆς τῆς κακίας πολιτευομένην. νῦν γὰρ ἐῶ· δῆλα γὰρ τῷ οἰκουμένῃ ἅπασιν. νεφέλη πυκνοτάτη ἐκάλυπτε τὰ σύμπαντα. πάντες γὰρ προέκριναν ὅτι ὃ κακόν. οἰκουμενικὸν ἐῶ ναυάγιον, οὐχ ὑδάτων, ἀλλὰ ἀστοργείας. σωφροσύνη ἐκποδὼν, κ ἀκολασία ἐπεμπολεύετο· ἀρετὴ ἐδιώκετο, κ κακία ἐκηρύττετο. βοτρυοὶ κ ἔρη κ νάπαι δὲ ὁδοὶ κ ταμεῖα δὲ ὁ ἀὴρ ἐμολύνετο. ὁ ἥλιος ἐκαπνίζετο, ἡ γῆ ἐμιαίνετο, ὁ οὐρανὸς ἐβδελύττετο, ἡ κτίσις πᾶσα ἐνόσει ἀπὸ εἰδωλολατρείας. ὡς ἐν νυκτὶ πάντες πρὸς ἑπάτουν, σὲ δὲ νοῦν προσέχοντες τῷ κτίσματι. λίθον ἔβλεπον, δὲ ὡς θεὸν προσεκύνουν· ξύλον ἔβλεπον, κ τῦτο ὁμοίως θεὸν ἐνόμιζον· νῦν αὖθις ἐπὶ τὰ πυκνοτάτη· τὴν κτίσιν ἔβλεπον, κ τοῖς κτίσμασι προσεκύνουν. Ηλίας μόνος ἐῶ ὃν λύχνον ἔχων τῆς ἀρετῆς, καθάπερ ὅτι κορυφῆς ὄρους τῆς φιλοσοφίας, καθεζόμενος κ ἀσκῶν, μόνος μὲν ἔχων ὃν λύχνον τῆς εὐσεβείας, σὲ δὲ ἅπαντα ὑφέλει τὸ φῶτισμα δῆλα δὴ κάρῳ αὖθις κατακεῖσθαι, κ εἰδωλολατρείαν αὖθις κατέχεσθαι. ἐμήνετο οὖν ὁ Ηλίας, ἐπορίζετο, ὠδύρετο. ῥήματα ἐλάλει, σὲ δὲ ἠκουε· παρεκάλει, σὲ δὲ ἐῶ ἐποίει. λοιπὸν ἀπὸ ζήλυ προσαγαγεῖν αὖθις θέλει κ παιδεῦσαι, ἵνα κἂν οὕτω ὦ λιμῷ τηκόμενοι, ὅτι τ' δημιουργὸν τῇ εὐχῇ φθάσωσιν ἵνα ὁ λιμὸς ἐπάθεσις αὐτοῖς γένῃ εὐσεβείας. ἀλλ' σὲ δύναται τῦτο, φησίν, ἄλλο παιδεῦσαι, ἢ λιμός. οὕτω γὰρ πόντα ἔθνη ἐνουθετήθη, ὅτι ὃν πόντων κτίσιν χωρήσουσι. τί οὖν Ηλίας; ζῇ, φησι, Κύριος, εἰ ἔσται ὑετὸς, εἰ μὴ διὰ στόματός μυ. ἐξῆλθεν ὁ λόγος τῦ προφήτυ, κ εὐθέως ὁ ἀὴρ μετεβλήθη, ὁ οὐρανὸς χαλκὸς ἐγένετο, κ τὴν φύσιν μεταβάλων, ἀλλὰ τὴν ἐνέργειαν χαλινωθείς· εὐθὺς τὰ στοιχεῖα μεταρρυθμίζεται. ἐπέπεσεν ὁ λόγος τῦ προφήτυ, καθάπερ πυρετὸς, εἰς τὰς λαγόνας τῆς γῆς, κ πόντα εὐθὺς ἐξηραίνετο, πάντα ἠρημοῦτο, πάντα ἐξηφανίζετο. ἐβλεπεν εὐθέως βοτάνας ξηραινομένας, κ φυτὰ, δένδρα καρπιμα, ἄκαρπα, τὰ ὄρη πεδίοις, τὰ πεδία θαλάσσαις, πάντα ἀθρόως ξηραινόμενα, πᾶσαν ἔμψυχον ἡλικίαν ἀφανιζομένην, ὀδυρμὸν παιδίων, κ κλαυθμὸν μητέρων, καὶ ἀπορίαν

γνωσίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γνωσίαν ϖολλήν. Εἶς λόγος τῦ ϖροφήτυ ὀξήλθε, ϗ βλέπε ϖόσα εἰργάσατο. πάντα τοί-
νυν ἀπέθνησκον τὰ ζῶα, τὰ κτήνη, τὰ παιδία, ⓐ αὐτὸς ϖροπορεύετο, τὰ ζῶα, ϗ πετεινὰ ἀπόλυ-
τα. οἰκουμενικὸν ναυάγιον ἦν, ϗ ἡ συμφορὰ ϖᾶσαν ὁμοῦ κατέλαβε τὴν γῆν. οὐδεὶς σώζεται,
ἀλλὰ πάντες ἀπὸ τῆς ἀβρεχίας ἀπέθνησκον, τὰ φυτὰ ἐξηραίνετο, ϖηγαί, ϖοταμοί, λί-
μναι, ϗ πάντα ἁπλῶς ἀπώλετο. οἰκουμενικὸν ναυάγιον κατεῖχε ϖᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ὑ
δρὰ ὕδατος, ἀλλὰ δι' ἀβρεχίας. ὁ οὐρανὸς ἐδίδετο, καὶ λοιπὸν ἐ" ἐπέχετο, καὶ τὴν φύσιν ὅ-
λην μετέβαλε. πάντα οὖν ἀπέθανε θεηλάτῳ ὀργῇ, καὶ ἀπώλετο. οὐκ ἔμελε τῷ Ηλίᾳ
ϖερὶ οὐδενός. ἐμέθυε γὰρ τῷ ζήλῳ *. ϖᾶσα οὖν ἀνθρωπος ἡλικία ἐτελεύτα. τί ϖοιῆς, Ηλία;
ἔστω, ⓐ νεκρὸν ἰσχυρὸν ἢ ὕδρωπα τὰ ϖαιδία "ϖεπεύονε"; ἔστω, ⓐ αὐτὸς ἢ μύδρωπα τί τὰ κτήνη
σου ἀποθνήσκουσι; ϖοσάκις τὴν ἀσπλαγχνίαν ϖεπεδείκνυσαι; οὐδέν σοι μέλει ϖερὶ τῶν ἀν-
θρώπων; οὐ γυναῖκα "ἔχεις; ϖαιδίων καταφθορὰς τῶν ἀπολυμένων; τί οὖν ὁ Θεὸς
ϖερὶ σοῦ; Ἀπελθέ, φησίν, ὅτι ϖοταμῷ Χορράθ, ϗ ἐντελοῦμαί σοι κόρακι τρέφειν γ. Βασ. ιζ. γ·
σε ἐκεῖ. πάλιν αὖ ἡδέως ἐρίμιλλον ϖ Ιουδαῖον εἰς μέσον ἀγαγών, ἵνα δείξω αὐτῷ, ὅτι ὁ
νόμος τοῦ τῦ νόμου αἴτιός ἐστι, ϗ ὠφελῆσαι εἰς ἑαυτὸν οὔτε δύναται, οὔτε ὀρθὸν εἶχεν. οὐ γὰρ ἦν
ἀλήθεια, ἀλλὰ σκιά. ἐκεῖνα σκιά, τοῦτα ἀλήθεια· ἐκεῖνα τύποι, τοῦτα ϖράγματα. οὐ
σέβῃ Ηλίαν, οὐ ϖροσδοκᾷς ἔρχεσθαι, ϖερὶ οὗ ϖολλὰ ἔχεις ϖ λόγον, ϗ ϖροφήτην
αὐτὸν καλεῖς, οὗτος ϖῶς ὑπὸ κόρακος ἐτρέφετο; ὁ γὰρ κόραξ καθὼς ϖ νόμον ἀκάθαρ-
τος, ϗ ὅπως ὁ νόμος διηνώρθωσεν ἀκάθαρτον εἶ! ϖ κόρακα. ϗ ϖῶς οὖν ὁ ϖροφήτης ἐ-
τρέφετο "ὑπὸ τοῦ ἀκαθάρτου κόρακος; εἰ γὰρ ὁ νόμος ἀκάθαρτον ϖ κόρακα ἔλεγε, ϖόθεν
ὁ ὑπὸ τῦ κόρακος τρεφόμενος ἀκάθαρτος οὐκ ἦν. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἦν (ἀπαγε, μὴ γένοιτο)
ἀλλ' ὁ Ηλίας ὑπὸ κόρακος ἐτρέφετο, οὐδὲν ἀκάθαρτον τῶν ὑπὸ Κυρίου κτισθέντων νο-
μίζων. Εἶτα ἐκεῖθεν, ὅπου χρόνος διῆλθε, καὶ λοιπὸν ⓐ ϖοταμοὶ ἐξηράνθησαν, ἐτέρει τὸν
ϖροφήτην εἰς Σαρεφθά τῆς Σιδωνίας, καὶ ἐντελοῦμαί γ. Βασ. ιζ. ι.
γυναικὶ χήρᾳ τρέφειν σε ἐκεῖ. τοῦτο ἦν ἵνα οἰκονομήσῃ ὁ Θεὸς ἐποίει. ὅπου γὰρ
οὐκ ἦδει Ηλίας τὰ γινόμενα (οὐ γὰρ τύπῳ ἐκαθίζετο· οὐκ ἔλεπε τὴν οἰκουμενικὴν
συμφοράν, ὡς ϖηγὰς ἐξηραμένας, ὡς λίμνας, ὡς ϖηγαί, ὡς ⓐ ϖοταμοί, ϖῶς
τὰ φυτά, ὡς τὰ δένδρα, ὡς " τὰ ἄωρα, ὡς τὰ ὥριμα, ὡς τὰ ἔγκαρπα, ϖῶς τὰ ἄ-
καρπα, ϖῶς τὰ τῶν ϖηγῶν, τὰ τῶν λίμναις τῶν ὑδάτων, τὴν ἅλωσιν τῶν ϖίλεων, τῶν
κτίλεων, τῶν ἄλλων ἀπόντων, τῶν ϖαιδίων τὸν θάνατον, τῶν μητέρων τὸν ὀλολυγμούς,
τὴν οἰκουμενικὴν ἐκείνην συμφοράν) ἐτέρει αὐτὸν ὁ Θεός, ϗ ποιῆσαι αὐτὸν ἀπέφερον γῆν ὀδυ-
σαν ἐκεῖθεν ἕως Σιδῶνος· ἵνα κἂν ὕστερος ἴδῃ Ηλίας τὰ γινόμενα, ἀξιώσῃ τὸν δι' αὐτοῦ αὐτῶ
δοθῆναι υἱόν. ϖέμπτῳ οὖν αὐτὸν ὁδῷ τοῦτο τὴν μακρὰν ὁδὸν ἐκείνην, οὐχ ὡς μὴ δυνάμε-
νος αὐτὸν ἐκεῖθεν ϖροπέμψαι ὁ Θεός, ἀλλ' ὡς θέλων "ὑποδιδάξαι τῷ Ηλίᾳ τὴν συμφορὰν, ἵνα ἀξιώ-
σῃ αὐτὸν ϖερὶ βοηθείας. ἠδύνατο μὲν γὰρ ϗ αὐτὸς χωρεῖς τοῦτο, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησεν ὑβρίζειν
τὸν ἴδιον οἰκέτην, τὸ μὲν κελεῦσαι ἐκεῖσε ἀφικόμενον εἰ) ϖροξένον, τῶν δ' " ἀγαθῶν ἑαυτὸν· ἀλλ' ἐξε-
δέχετο τὴν τοῦ δούλου ϖροθυμίαν. Εἶτα οὐδὲ ὕστερος ἐκεῖνος ἐκάμπτετο, ἀλλ' "ἀπονοίᾳ
τινὶ χειρημένος ὕστερος ἐβάδιζε τὴν ὁδὸν, ἀσπλαγχνίᾳ ϖεριβεβλημένος, οὐδενὸς λόγου ποιού-
μενος. ὡς ϖροσῆκον γὰρ, ἀπὸ ζήλου ἐμέθυε. τί ἀπονενόησαι, Ηλία; τί τοσαύτην " ἐνε-
δύσω ἀπόνοιαν; ἐκδύσαι ὀλίγον, ϗ ἐλεγχθήσῃ ϗ αὖθις ὑπὸ ἀμυρτίαν ὤν. Διὰ
τὴν ἀμυρτίαν τῶν ϖοιούντων αὐχμὸν ἐκάλεσας, ϗ οὐρανὸν ἔκλεισας, ϗ γῆν ἐχαλίνω-
σας, ϗ ϖ δρόμον τῆς φύσεως ἐκώλυσας, ϗ οὐδὲ αἰτήσασθαι βούλει ϖερὶ τῶν γεγλυμμένων.
μετ' οὐ ϖολὺ ϗ αὐτὸς ἐλεγχθήσῃ ὑπὸ ἀμυρτίαν ὤν, ϗ φιλανθρωπίας τυχών, τῶν τὸ δε-
σπότην σου, ἵνα φιλανθρωπότερος γένῃ ϖερὶ σὲ τὸν σὸν δούλους σου. σήμερον ὑμῖν "σήμε τού-
των αὐτῶν Διὰ τοῦτο ὀξήλθον ϖ λόγον Εἰπών, ὅτι διὰ τοῦτο οὐκ ἐγένετο ἀγγέλους ἱεράς, ἀλλ'
αὐτὸν θεσπρο-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀνθρωπος ὀξ αὐθρώπου· ἵνα μὴ πολλὰ ἁμαρτήτε ἁναιρῶνται ⟨Ϟ⟩ ἁμαρτωλοντες. Εἰ γὰρ ἄγγελος ἰῶ μὴ ἁμαρτωλων ὁ ἱερεὺς, σὺ ἁμαρτωλοντας πολλαχῆμα δῶ ἐκόλαζει· ἀλλὰ διὰ τῦτο αὐθρωπος γέγονεν, ἵνα συμπαθήσῃ τῷ ὁμοιοπαθεῖ, συμμένησιν λαμβάνων ἐκ τῶν ἰδίων παθῶν, τοῖς ὁμοφύλοις. Εἶτα προσηγάγομεν, ὅτι καὶ σὺ μεγάλως, οἷς ἔμπροσθεν πεπλημμέληκας, καὶ πολλῶν ἁμαρτιῶν ἀπολέλυσαι, καὶ συγχωρῶμεν ἀνθρώποις ἁμαρτάνειν, καὶ συγγνώμην ἀνθρώποις δοῦναι, ἵνα μὴ ταῦτα καὶ αὐτοὶ ἐξ ὧν ἐπαιδεύθησαν, φιλανθρωπότεροι γένωνται. καὶ Πέτρον προσηγαγεν ⟨Ϟ⟩ τοσοῦτον ἀπόστολον συγχωρηθέντα μὴ ἁμαρτῆσαι, μετανοίᾳ δὲ ἐξαλείψαντα τὸ ἁμάρτημα τῇ τῦ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ. δῦλος δή καὶ ὅτι ⟨Ϟ⟩ Ηλίου ἐπεμελήθημεν, καὶ δείξωμεν αὐτῷ ὃ πέλαγος τῶν κατορθωμάτων, ὅτι Θεὸς μὴ ἠθέλησε φιλανθρωπεύσασθαι, Ηλίας δὲ οὐκ ἐφιλανθρωπεύσατο· καὶ ἠθέλε δοῦναι ὑετόν, ἀλλ' ἐζήτει ἀξίωσιν πρὸς τὸ δοῦλου. τί οὖν; παρῆλθεν ὁ Ηλίας ὄλλω τινὶ ὁδὸν, καὶ ἦλθεν εἰς Σαρεφθὰ τῆς Σιδωνίας, καὶ εἶδε γυναῖκα χήραν ξυλοβολοῦσαν. ἀλλ' ὅμως βλέπει τὸ Ηλίου τινὶ φιλοσοφίαν, καὶ τινὶ πίστιν. πάλιν ἄλλο πέλαγος αὐτοῦ διεδέξατο ἀρετῆς. οὐκ εἶπε τῷ Θεῷ, πρὸς τίνα με πέμπεις; τοσῦτός με ποιᾷς κινδυνίους ὑπομένειν, καὶ πρὸς χήραν με πέμπεις εἰς ἔσχατον λιμόν; μὴ γὰρ οὐκ εἰσὶν ἄλλοι ἄνδρες δυπορώτεροι, δυνάμενοι τινὶ πενίαν μου πρόσθεσθαι; ἀλλὰ τοσαύτην γνῶ βαδίζω, ἵνα πρὸς χήραν ἀπέλθω, εἰς αὐτινὶ τὴν συμφορὰν τῶν κακῶν, καὶ οὐ μόνον χήραν, ἀλλὰ καὶ πενιχράν; ἐνόησον πῶς οὐδὲν τῦτων εἶπεν [ὁ θεράπων]. ἐθάρρει γὰρ ὃ ἑαυτῷ διαπονῇ, τῷ ἐκ τῶν ἀδυνάτων δυνατὰ ποιοῦντι. ἀπελθὲ, φησιν, εἰς Σαρεφθὰ τὴν Σιδῶνος, καὶ ἰδοὺ μία χήρα ξυλοβολοῦσα. τί οὖν; ὑπεβάλετο ἔπι, Ηλία; τί ὃ προσρέχεις τῇ χήρᾳ; εἶδες τὰ προπύλαια τῆς πενίας, [μὴ ἐρώτα τὰ βάθη τῆς μετριότητος· εἶδες τινὶ εἴσοδον τῆς πενίας,] μηδὲν ἐρώτα πρὸ τῶν ἔνδον. πολὺ ἐπισέρχει, Ηλία; εἶδες ξυλοβολοῦσαν, καὶ προφῶνει ζητεῖς παρ' αὐτῆς; ἀλλ' ὅμως ἔχων ἐνέχυρον, τὸ δεσπότου ⟨Ϟ⟩ λόγον, ἀπῄει δεδιψηκὼς τῇ χήρᾳ, καὶ τί φησι; Δός μοι μικρὸν ὕδωρ ἵνα πίω. ὁρᾷς σοφίαν τῦ Ηλίου, πῶς οὐκ εὐθέως ὑπὸ ὃ ἰσχυρότερον ἀπῆλθεν, γ. Βασ. ιζ. ια ιβ. ἀλλ' ὑπὸ ὃ ὑπελέστερον; οὐκ εἶπε, δός μοι ἄρτον, ἀλλὰ, δός μοι ὕδωρ. [πρῶτον ὕδωρ ζητεῖ, σχολάζων ὅτι οὐ δυπορήσῃ ὕδατος, δυνάμενος καὶ ἄρτου δυπορῆσαι. δός μοί, φησι, μικρὸν ὕδωρ.] ἀπελθοῦσα δὲ ἡ χήρα ἐνέγκειν αὐτῷ, καὶ εἶπε. καὶ ὕστερον θαρσήσας φησί, Λήψῃ δή μοι καὶ ψωμὸν ἄρτου, καὶ φάγομαι. τί ὃ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζῇ Κύριος, εἰ ἔστι μοι, ἀλλ' οὐ ὅσον δράξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καμψάκῃ, ὁ ποιήσωμεν καὶ φαγόμεθα γ Βασ. ιζ. ιδ. ἐγὼ τε καὶ τὰ παιδία μου, καὶ ἀποθανούμεθα. τί οὖν ὁ Ηλίας; Ἀπελθὲ, φησι, καὶ ποίησόν μοι ἐγχρυφίδιον καταμόνας, καὶ ⟨Ϟ⟩ φάγω· καὶ οὕτω ποιήσεις τοῖς τέκνοις σου, καὶ φάγονται. τί ποιεῖς, Ηλία; ἔγω· ἄρτον θέλεις. τί καταμόνας [καὶ σὺ πρόσωπον] ζητεῖς; οὐ γὰρ ὀφείλεις ἀγαθοεργῆσαι ἵνα μὴ τῶν τέκνων φάγῃς; σὺ θέλεις φαγεῖν μόνος, καὶ δεῖπνον τέκνων πεῖξαι; πεῖξαι δὲ θέλω, ἀλλ' ἀναγκασθῆναι θέλω. οἶδα τινὶ ἀφθονίαν τοῦ ἐμοῦ δεσπότου. ἀλλ' ὅμως ἡ χήρα οὐκ ἐπαφείθη, οὐδὲ ἐνόησέ τι τοιοῦτον ἀτόπημα, οὔτε εἶπε, σὺ εἶ ὁ ⟨Ϟ⟩ λιμὸν τοσῦτον ποιήσας, καὶ ἐν τοῖς λειψάνοις τοῦ λιμοῦ διαταφιῶαι θέλεις πρὸς ἐμέ; ὅτε εἶπεν, ὅτι τοσοῦτον κόσμον παρῆλθες, καὶ πρὸς ἐμὲ ἦλθες λιμῷ καταφθεῖραι τὰ παιδία μου, αὐτὸς αἴτιος τοῦ λιμοῦ γινόμενος; ἀλλὰ Αβραμιαία τις γυνὴ, καὶ ξένη οὖσα ἐποίησε τὸ ῥῆμα τοῦ προφήτου· καὶ ἵνα ἴδειν τοῦ Αβραὰμ μᾶλλον τινὶ χήραν φιλοξενωτέραν. ἐκεῖνος μὲν γὰρ δυπορος ὢν ἐξένισεν ἀγγέλους· αὕτη δὲ οὐκ λιμοῦ προσδοκῶσα θάνατον, ἐξένισε τὸν προφήτην. καὶ ἵνα ἴδειν τινὶ φύσιν καταφρονουμένου, καὶ φιλοξενίαν πομπευομένου· ἵνα ἴδειν ἀπλότητα ῥιπτουμένην, καὶ προφήτην δεχόμενον. ὁλόκληρον δεῖπνον τέκνων, πάφον ἐργάσατο. ὅσον γὰρ εἰς προαίρεσιν τῆς χήρας, ἐκεῖνα πεπλυτήκασιν· ὅσον δὲ εἰς τινὶ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν, ἔζων καὶ ἐκερτιῶντο. οὐκ οἶδα πῶς ἐγκωμιάσω τινὶ χήραν. πῶς πέπλων κατεφρόνησε, καὶ φιλοξενίαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λοξενίαν ἐποίησε; πῶς ἡ Φύσις αὐτὴ οὐ κατενάρκησε; πῶς ἡ μήτρα σου οὐκ ἠλλοιώθη; πῶς σὺ σπλάγχνα οὐ διελύθη βλέποντα δῆμον ὁλόκληρον τείχων ἔτι σὺ λιμῷ μέλλοντα φθείρεσθαι; ἀλλ' ἀνωτέρω πάντων ἐγένετο, καὶ Ⓜ προφήτου ἄξιον. ὡς ἔλαβε δὴ ὁ προφήτης καὶ ἔφαγε, λοιπὸν καὶ ἀμοιβὰς ἀπέδωκεν. ἐπαύρε φιλοξενίας ἡ χήρα, καὶ θύρας Ⓜ σάκκου κομῶσα τῆς φιλοξενίας ἐθέρισε. τί γὰρ φησι προς αὐτὴν Ηλίας; Ζῇ Κύριος, ἡ ὑδρία σου ἀλεύρου οὐκ ἐκλείψει, καὶ ὁ καμψάκης τοῦ ἐλαίου οὐκ ἐλαττονήσει. καὶ ἐγένετο ἡ δεξιὰ τῆς χήρας, λιμὸς, καὶ ἡ ἀριστερὰ, ἄλων, καὶ δραγμαὶ σὺν ἀνάγκῃ Ⓜ καρπὸν πολὺν ἐφερον, καὶ δίχα τοῦ λόγου τοῦ προφήτου τὴν χήραν διαπέφευγε. λιμὸς καὶ ἄλων ἐγένετο ἡ οἰκία τῆς χήρας. οὐ βοσκή, οὐκ ὑετὸς, οὐκ ἔαρ, οὐ μετόπωρον, οὐ θέρος, οὐ καῦμα, οὐ νόμιμα καιρῶν ἀνάγκη, ἀλλὰ μόνον εἰς λόγος προσελθών, καὶ αὖθις ἀπὸ τῆς οἰκείας γνώμης ἀνενεχθείς, χορηγεῖ τὴν ἀφθονίαν τῇ χήρᾳ. Εἶτα σκῆφον, ἵνα σωτήριόν τι λόγον, ἀπῆλθε προς Αχαὰβ Ⓜ βασιλέα. λέγω νῦν αὐτοῦ καὶ κατορθώματα, ἵνα ἐν ἴδῃς αὖθις ἀμβρτήσαντα, μάθῃς τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν ἔχουσαν φιλανθρωπίαν. τί οὖν προς αὖθις ὁ Αχαάβ; Σὺ εἶ ὁ διαστρέφων Ⓜ Ισραήλ· ὁ δὲ προς αὖθις· οὐχί, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου. Εἶδες παρρησίαν προφήτου, πῶς Ⓜ βασιλέα ἤλεγξεν; Εἶτα ὅτε σὺν τάγματι ὁρμᾶτο, καὶ ἦλθε προς αὐτὸν πεντηκόνταρχος, λέγων· Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι, ὁ βασιλεύς σε καλεῖ. ὁ δὲ προς αὐτόν· καὶ εἰ ἐγὼ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καταβήτω πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφαγέτω σε, καὶ τοὺς πεντήκοντά σου. [Εἶτα ἐκ δευτέρου ἄλλος πεντηκόνταρχος φησιν, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι· ὁ βασιλεύς ζητεῖ σε ἰδεῖν. καὶ τί προς αὐτὸν ὁ Ηλίας; Καὶ εἰ ἐγὼ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καταβήτω πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταφαγέτω σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου.] Εἶτα πάλιν ὅτε ἦλθεν, εἰς συμβολὴν τῆς βίβης ἐκάλεσε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Βααλ, τῆς αἰσχύνης, λέγων, θύσωμεν.. καὶ εἶπε, Ποιήσατε ὑμεῖς θυσιαστήριον καθ' ἑαυτούς, καὶ ἐκλέξατε δύο βόας, καὶ ἐπιθέτω ξύλα ἐπ' Ⓜ ἕνα βοῦν, καὶ πῦρ μὴ ἐπιθέτω· κἀγὼ ποιήσω οὕτω. καὶ ἐπικαλέσθε ἐν ὀνόματι θεῶν ὑμῶν, κἀγὼ ἐν ὀνόματι Θεοῦ μου. καὶ ἔσται ὃς ἂν Θεὸς ἐπακούσῃ ἐν πυρί, οὗτος Θεὸς ἀληθινός. Εἶτα ἐποίησαν Ⓜ ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης, θυσιαστήριον, καὶ ἤρξαντο ἐπικαλεῖσθαι τὸν Βααλ λέγοντες· ἐπάκουσον ἡμῶν, Βααλ; ἐπάκουσον ἡμῶν. ὡς δὲ πολλῆς εὐχῆς γλωσσῶν, οὐδεὶς ἦν ὁ ἐπακούων (οὐκ ἦν γὰρ φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις) Εἶτα ἐξεδέχετο ὁ Ηλίας μακροθυμῶν, καὶ χλευάζων ἐκείνων. ὡς δὲ εἶδεν ὅτι πολλὴ ὦν αὐτῶν ἡ ἀθέτησις, οὐδεὶς δὲ ὁ ἐπακούων, κωμῳδεῖ αὐτοὺς, λέγων· Βοήσατε μέγα, μήποτε καθεύδῃ ἡ Θεὸς ὑμῶν. Εἶτα ὡς μεσημβρία γέγονε, καὶ προσέκοψεν ἡ ὥρα, λέγει αὖθις· μετάστητε ἀπὸ τῶν νεῶν, ἵνα ποιήσω κἀγὼ τὸ ὁλοκάυτωμά μου. Ⓒ ἐποίησε θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα, καὶ εἶπε· Φέρετε ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔφερεν. διεσώσατε, καὶ ἐδίασωσαι· καὶ εἶπε, πεδιάσατε, Ⓒ ἐπεδιάσωσαν. ἀλλ' ὅρα καὶ τοῦτο δέ τι ποιεῖ ὁ Ηλίας. ὅπερ ἔθος τῇ πλάνῃ τῇ ἀληθείᾳ τὰ ἴδια προσαπεῖναι, ὅπερ αἱ γυναῖκες αἱ πόρναι ποιοῦσι, καὶ προσλαμβάνουσι, καὶ τὰς ἐλευθέρας, πόρνας καλοῦσιν, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἐκείνας τι αἰσχυνθεῖσαι. ἀλλ' ὅμως Ηλίας καὶ ἐν τούτῳ σοφίζεται. Δέδοται τι; [ἀλλ' ὁ] μέλλω λέγειν. θεατὴς αὐτὸς γέγονα. ἐν τοῖς βωμοῖς τῶν εἰδώλων ὅσαι εἰσὶ κάτωθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔστι λίθος λάκκος κάτωθεν ἀφανὴς, καὶ κατέρχονται Ⓒ τῆς πλάνης ἐργάται ἐν τῷ λάκκῳ, καὶ οὕτω τὰς ὀπὰς ἐκείνας κάτωθεν ὁ πῦρ ἄνω ἐκφυσῶσιν εἰς τὸν θυσιαστήριον, ὡς πολλοὶ ἀπατᾶσθαι, καὶ νομίζειν οὐρανίου εἶναι τὸ πῦρ. ἵνα οὖν μὴ καὶ ὁ Ηλίας τοιοῦτόν τι ἐπινοήσῃ ποιῆσαι, ἐπέχεε τὸ ὕδωρ, ἵνα τὸν ὀπτὸν τὸ ὕδωρ ἐλέγξῃ. ἀνάγκη γάρ, ὅσον ὀπὴν δύναται τὸ ὕδωρ, οὐ σήκει, ἀλλ' ἀναπέμπεται. ἐπλήσθη οὖν τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὔχεται λέγων· Επάκουσόν μου, Κύριε, ἐπάκουσόν μου ἐν πυρί. ἐπάκουσας μὲν ἐν ὕδατι, ἐπάκουσόν μου καὶ ἐν πυρί. καὶ ἰδοὺ, καλέσαντος αὐτὸν, ἐν τῷ ἐκ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγε τὴν θυσίαν καὶ τοὺς λίθους,

Ⓒ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γ. Βασ. 18. β. ☩ ὃ ὕδωρ ἐξέλειξε ὃ πῦρ. καὶ τί φησι" τὰ λαῷ; Συλλάβετε τοὺς ἱερεῖς τῆς ἀληθείας, μηδεὶς σωθήτω ἐξ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον καὶ ἀνέβλυσαν αὐτοὺς τετρακοσίους τε ☩ πεντήκοντα ἱερεῖς τῆς Βαὰλ, καὶ τετρακοσίους τῶν ὑψηλῶν. ὡς οὖν ἤκουσεν Ιεζάβελ ἡ γυνὴ τοῦ Αχαάβ τὰ γενόμενα, πέμπει πρὸς τὸν Ηλίαν, λέγουσα· Τάδε ποιησάτωσάν μοι ☩ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησάν μοι, εἰ μὴ αὔριον θήσω τὴν ψυχήν σου, ὡς τὴν ψυχὴν ἑνὸς αὐτῶν. καὶ ἀκούσας Ηλίας ἔφυγε. πῶς Ηλίας ὁ τοσοῦτος καὶ τηλικοῦτος; σκῶπτόν μοι δόξαι, ὅτι ἁμαρτίᾳ ὑπέπεσε. λέγω τοῦ ἁμαρτίαν, ὃ κατηγορῶν τοῦ δικαίου, ἀλλ' ὑπόθεσιν σωτηρίας προφητικὸν ὅλον· ἵν', ὅταν ἴδῃς ἐκείνους ἁμαρτήσαντας, καὶ μὴ ἀπογνόντας ἑαυτούς, ἀλλὰ τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας τυχόντας, σὺ ἐὰν ἁμαρτήσῃς, πολλῷ μᾶλλον ἐλπίζῃς τὴν σωτηρίαν. διὸ εἶπεν Ιεζάβελ, τάδε ποιησαίη μοι ☩ θεοὶ, καὶ τάδε προσθείησάν μοι, εἰ μὴ αὔριον θήσω τὴν ψυχήν σου, ὡς τὴν ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν, ἤκουσεν Ηλίας καὶ ἔφυγε ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα. ὢ δειλίας ὑπερβολή. γυναικὸς ἤκουσε ῥῆμα, καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὁδῷ βαδίζων ἔφυγε, οὐ μίαν ἡμέραν, οὐ δύο ἡμέρας, οὐ τρεῖς· ἀλλὰ ἅμα τε ὁ λόγος τῆς γυναικὸς εἰσῆλθεν εἰς ☩ προφήτην, καὶ ἀπὸ τῆς δειλίας οὐκ οἶδε πῶς ἔφυγε, τοσαύτην φυγὴν ἀπερχόμενος. πόθεν σοι, Ηλία; οὐ σὺ εἶ ὁ ☩ οὐρανὸν κλείσας, καὶ τὸν βροχὸν χαλινώσας; ὁ τὴν ἀέρα διαζώσας, καὶ ☩ πῦρ αἰθέριον καλέσας; ὁ σφάξας τοὺς ἱερεῖς, ὁ εἰπὼν τῷ γ. Βασ. 17. πε. καὶ ι'. α. βασιλεῖ Αχαάβ, Σὺ εἶ ὁ ἐνοχλῶν ☩ Ισραήλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου· ὁ εἰπών, Ζῇ Κύριος, εἰ ἔσται ὑετὸς, εἰ μὴ διὰ στόματός μου· ὁ τὴν οἰκίαν τῆς χήρας ἄλωνα καὶ ἅρμα ποιήσας, ὁ τοῖς σοιχείοις ἐπιτάξας, λόγον πόρρης ἤκουσας, καὶ ἔφυγες, καὶ μία γυνὴ ἀχμάλωτον ἀπάγει; αἱ δύο ἀκροπόλεις ὑπὸ γυναικὸς ἠλέγχθησαν. Πέτρος κόρῃ ἐφοβήθη, καὶ ἔδωκε τὴν Ιεζάβελ· τοῖς αὐλοῖς προσέπεσον ἁμαρτήμασι. καὶ ἔφυγεν Ηλίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα. ποῦ ἔστιν ὁ ζῆλός σου, Ηλία, ὅτε ἔλεγες, Ζῇ Κύριος, εἰ ἔσται ὑετὸς, εἰ μὴ διὰ στόματός μου, ὅτε ☩ Αχαάβ ☩ βασιλέα ἤλεγχες, ὅτι ☩ πῦρ ἐκάλεσας; ποσάκις ἐποίησας, καὶ μιᾶς γυναικὸς λόγον οὐκ ἐβάστασας; ποῦ ἔστιν ὁ τόνος σου, ὅτε οὐκ ἤθελες τὸν σὸν διακοσμῆσαι ἀξιῶσαι, ἵνα δῷ ὑετὸν ἀπὸ τῆς γῆς; ἔλεγε γάρ σοι δι' ἐναργῶν ἀποδείξεων, ἀναξίωσόν με, δικαίωσον δὲ αὐθις σε δοῦναι. ἀλλ' οὐκ ἠθέλησας, ἵνα ὥσπερ τῶν κακῶν ἐγκύου τρόπον ἔχεις, οὕτω καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀρχὴν λάβῃ. ἐβράσω γάρ, Ηλία, ἔργον ἀπολαγχίας μεστόν. ὁ μὲν Θεὸς ἠλέει τὸν συμφορᾶν, ὅτι πάντων αὐλοὶ κτίσις καὶ πάντων δημιουργὸς, ὁμοίως δὲ πάντων κηδόμενος, καὶ ἠθέλησέ σε χαρίσασθαι τὴν ἀπόνοιαν, καὶ σὺ ἐνέμεινας αὐτῇ; ἐλέησόν, ἐγὼ οἶδα τὴν συμφορὰν τὴν γλυκυμένην· οἶδα τὰς κλαυθμὰς τῶν μητέρων· οἶδα τὰ παιδίων τὰς ὀλολυγμούς· βλέπω τὴν γῆν, ἣν ἐποίησα, ἀφανιζομένην, καὶ θέλω φιλανθρωπεύσασθαι· ἀλλ' οὐ θέλω σε ὑβρίσαι, καὶ ἀνθ' ὧν μοι σῆς ὑπερεῖδες πέμψαι, ἵνα μὴ τὸν κακῶν μοι σὺ αὐτὸς ἦς, τῶν δὲ καλῶν" ἕτερος· ἀλλὰ πρῶσε. ὦ διακόνου φιλανθρωπία θυμοῦ δούλου νενικημένη· ἀλλ' ὅμως πολλοῦ αὐλοὶ ἐδέησεν ἀπονοίας, ὡς ἁμαρτητὸς· "ἀληθύσεται καὶ αὐλοὶ ἁμαρτίᾳ ὑποπεπτωκώς, τῶν τοῦ Θεοῦ συγχωρήσαντος καὶ οἰκονομοῦντος, ἵνα δὲ ὢν αὐλοὶ φιλανθρωπίας ἔτυχε, καὶ αὐλοὶ ἦ πρὸς τὸν ἄλλους μὴ ἀπονόητος. Καὶ ἔφυγε, φησιν, Ηλίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα. πῶς ὅτι τὰ ῥήματα ἐκεῖνα, ἃ πρὸς τὸν πεντηκοντάρχους εἶπεν, κατέβησε πῦρ, καὶ τούτους κατέκαυσεν; ἀλλὰ θέλει δόξαι ὁ Θεὸς ὅτι ☩ ὅτε ἐποίει τὰ θαύματα, οὐκ αὐλοὶ ἦν ὁ ἐργαζόμενος, ἀλλ' ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις. καὶ βλέπε πῶς. ὅτε ὁ Θεὸς ἐπῄρθη, καὶ βασιλεὺς ἔπιπτον καὶ ἀρχόντες καὶ δῆμοι ὅτε Θεὸς ἀπέβη, καὶ γυνὴ φοβερά. ἀπέβη ὁ Θεὸς, καὶ ἠλέγχθη ἡ φύσις. ἀλλ' ὅμως μετὰ τὸ φυγεῖν Ηλίαν ἡμέρας μ', ἦλθε καὶ ἐκάθευδεν ὑπὸ τὸν ῥῶπα τινὰ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς, ὁ διακόσμησε πρὸς τὸ δοῦλον, ὁ κηδεμὼν καὶ φιλάνθρωπος· καὶ τί φησιν; εἶδως μὲν γ. Βασ. 19. εδ. δι' τί ἦλθεν ἐκεῖ, ὅμως διερωτᾷ, Τί ὧδε, Ηλία, καὶ τί σὺ ὧδε; ἀμηχανοῦντος αὐτοῦ τῷ φυγεῖν, αἰτίαν τοῦ ἔφυγες. πῶς ἔστιν ἡ παῤῥησία ἐκείνη; ἵνα μάθῃς μὴ σαυτῷ θαῤῥεῖν, τί ὧδε Ηλία,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λία, ϗ τί σὺ ὧδε; Ἀλλ' ὅμως ὁ Ηλίας ἀποκρίνε), ἀλλα μὴν ἔχων ἐν τῇ γνώμῃ, ἄλλα ἧ λέγων. Τί γὰρ ὁ Ηλίας πρὸς τοῦτα; Κύριε, τὸν προφήτας σου ἀπέκτειναν, ϗ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, ϗ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου λαβεῖν αὐτῶν. Τί οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός; Βύθυς αὐτὸν ἐλέγχει. οὐ γὰρ τοῦτο ἔφυτε, φησιν, Ηλία. οὐ γὰρ μόνος εἶ ὁ μὴ προσκυνήσας τῇ Βαάλ. Εἶτα ἐπάγει ἐλέγχων αὐτόν· Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βαάλ. Ἤλεγξε τοίνυν αὐτόν, ὅτι οὐ φεύγεις τοῦτο ἔφυγες, ἀλλὰ φεύγει τῆς γυναικὸς φόβον ἐπεχώρησας. ϗ μία γυνὴ τοιοῦτον ϗ τηλικοῦτον ἄνδρα δραπέτην ϗ φυγάδα ἐποίησεν, ἵνα μάθῃς, Ηλία, ὅταν τι παρόδοξον ποιῇς, μὴ σεαυτῷ ὑπαγράφειν, ἀλλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ δυνάμει. Εἶδες πῶς ὅτι ἀπέστη ἡ χάρις, ἠλέγχθη ἡ φύσις; ἔφυγε Ηλίας ὁδὸν ἡμερῶν τεσσαράκοντα. ὢ φόβου ὑπόστασις, ὢ διαλλαγὴ ἀσθενής. οὐ μέντοι ἔφυγε ἡμέραν, οὐ δευτέραν, οὐ τρίτην, ἀλλὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας· ϗ αὐτὸς ἑαυτὸν μεμερίμνηκε, οὐ θεραπαινίδα ἔχων, οὐ σιτηρέσιον ἐπαγόμενος. Μόνον γὰρ ἀπὸ τοῦ φόβου τούτου ἐφεύγει, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἀοικήτους ἐδίωκεν. Εἰσῆλθεν ὁ λόγος τῆς γυναικὸς εἰς τ̃ προφήτην, ϗ καθάπερ ζέφυρος σφοδρὸς ἐμπεσὼν εἰς ἱστίον, τῇ ῥύμῃ τὸ ὅλον σκάφος ἀποπέμπει, οὕτως ὁ λόγος τῆς γυναικὸς εἰσελθὼν εἰς τ̃ προφήτην, μετὰ πολλῆς ῥύμης αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον ἐξέπεμψε. ποῦ ἐστι, Ηλία, τὸ τῆς παῤῥησίας ἐκεῖνος; ποῦ τὸ στόμα τὸ φοβερόν; ποῦ ἡ γλῶττα ἡ ἰοβόλος τῶν ὀμβρων; ποῦ ἡ ἐκκαιτέρα ὑπερπίπτων τοῖς στοιχείοις, ποτὲ μὲν οὐρανὸν κλείων, ποτὲ δὲ πῦρ καλῶν ἐπὶ τὴν θυσίαν; ἀλλ' ὅμως, ὡς πρόσωπον, ταῦτα ἐποίει τῆς χάριτος ἐκλιπούσης. ὅθεν ϗ ἐλέγχεται ὑπὸ Θεοῦ. ὁρᾷς πῶς μικρῷ ἁμαρτήματι συνεχωρήθη πεῖσαι, ἵνα ἀληθινὴν ὑπόκλισιν φιλανθρωπίας εἰδύσῃ); λοιπὸν, Ηλία, ἐπαγδύθης γνοῦ φιλάνθρωπος, ὡς ὁ δεσπότης σου, ἵνα δι' ὧν ἔπαθες ταῦτα τὸν δεσπότην σου. Εἶδες πῶς συνεχώρησεν ὁ Θεὸς μικρῷ ἁμαρτήματι πεῖσαι τοὺς ζήλους ἐκείνους, τοὺς πρόθυμους, τοὺς πύργους, ἵνα μὴ τῷ ἑαυτῶν ἁμαρτήματι πολλοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐκκόψωσιν· ἴν', ὅταν ἴδωσι ζῆλον ἀμάρτητον, ϗ θέλωσιν ἀσφαλεστέρως ὁδηγεῖσθαι" Εἰς αὐτὸν, ἀναμνησθῶσι τῆς ἑαυτῶν ἁμαρτίας, ϗ τῆς αὐτῆς αὐτοὺς μεταδώσωσι φιλανθρωπίας, ἧς ϗ αὐτοὶ τετυχήκασι παρὰ τ̃ δεσπότου; ταῦτα εἰρήκαμεν, οὐ τῶν δικαίων κατηγορεῖντες, ἀλλ' ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας πρακτέον τες· ἴν', ὅταν ἁμάρτητε, μὴ ἀπογνώσητε τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας" τῇ μνήμῃ τῶν πεπλημμεληκότων δικαίων, ϗ τῇ μετανοίᾳ. "τὰς πηγὰς μὴ ἐκλαπῶσιν. "Εἰ παίων ἧ αὐτῶν πρόσωπον τὰς ἁμαρτίας, ϗ τότε εἰσπαράγομεν τὰ βυθιαῖα ῥήματα. ϗ σὺ τοίνυν, εἰ ϗ ἁμαρτωλὸς εἶ, μὴ ἀπολειφθῇς τῆς ἐκκλησίας· κἂν δίκαιος ᾖς, μὴ ἀπολειφθῇς, ἵνα εὐαυλον ἔχῃς τῶν χαρφῶν τὴν γνῶσιν, δίκαιος ἁμαθὴς, μεμερισμένος τὰ πρὸς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ϗ τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων, ὧν ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν· ὅπ αὐτῷ πρέπει ἡ δόξα σὺν τῷ υἱῷ ϗ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν ϗ ἀεὶ, ϗ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΛΙΑΝ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΗΡΑΝ, ΚΑΙ περὶ ἐλεημοσύνης.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΝ ταῖς ἡμέραις αἷς ἐπηγγειλάμεθα ἅπαντες, τὸν περὶ τῆς ἐλεημοσύνης πολλάκις ἐλόμβους κινήσαι λόγους, ἐξεκρουόμεθα, τῆς ἐπιούσης καταλαμβανούσης, καὶ τὸ λόγου ἀμφικοπτούσης ῥεῦμα τὸν δρόμον. τοῦτο ἦν ἐλθεῖν, τοῦ Θεοῦ τάχα συμφερόντως οἰκονομοῦντος, καὶ περὶ τῶν παρελθουσῶν ἡμέραν τὸν περὶ τούτων ἐπαγγελίαν ἀποπληρώσαντας ἀναπαύσεσιν ἴσα μὴ καὶ τὸν ἐκκλησιάζοντα διηρημένων ὑμῶν, ὥστε τὴν τῆς ἐλεημοσύνης ἀγαπητὴν τράπεζαν σπάσαι. οὐκ ὀλίγα μὲν καὶ ἡμῖν ἔχομεν εἰπεῖν, ἀλλ' ὅμως μεγάλη καὶ ῥωμαία τῆς ἐλεημοσύνης ἡ δύναμις. πολλὴ γὰρ τοῦ προσώπου ἡ παῤῥησία πρὸς τὸν Θεόν· καὶ καθάπερ τις βασιλεύουσα τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας, ὅταν μὴ ἀδείας πολλῆς τὴν οὐρανίων ἀψίδων ἐπιβαίνειν ἴσῃ· καὶ αἱ τοῦ οὐρανοῦ ἐγκεχαλεσμέναι δυνάμεις, ἂν μὴ ἴδωσι τὴν ἐλεημοσύνην ἐπιβαίνουσαν, μετὰ πολλῆς τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἄλλης δορυφορίας αὐτὴν τοῦ πύλας ἐκείνας ἀνοίγουσιν ἀρεταῖς· ἂν δὲ χωρὶς τῆς ἐλεημοσύνης ἴδωσι τὴν ἀγγελικὴν ὁδοιπορίαν, ἀποκλείουσι τοῦ θύρας αὐτῆς. καὶ τοῦτο ἐκ τῶν παρθένων δῆλον ἐκείνων, αἱ διὰ τοῦτο τῆς ἱερᾶς παραδόσεως ἀπεκλείσθησαν, ὅτι λιπαρεῖς ἔλαιον ἐν ταῖς λαμπάσιν οὐκ εἶχον. καὶ σκόπει μοι τὴν διαφοράν. ἐλεημοσύνην μὲν γὰρ εἶχεν παρθενίας δὲ αὐτῆς ἔφθιρεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰσάγειν· παρθενία δὲ εἶχεν ἐλεημοσύνης οὐκ ἴσχυεν. ἐπεὶ οὖν τοσαύτη τοῦ προσώπου ἡ δυνάμις, μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ τοῦ περὶ αὐτῆς δεχώμεθα λόγους. ἡμῖν μὲν οὖν ἀπορίαν καὶ ζητοῦμεν τοῦ προσώπου ἡ παῤῥησία, εἰ περὶ τὴν χεῖραν ὑμᾶς ἀπαγάγομεν τὴν εἰς Σαρεφθοῖς τῆς Σιδῶνος. τῶν γὰρ λόγοις συμβουλευόντων, ἀπὸ τῶν ἔργων παραδιδόντες ἀξιοπιστότερον διδάσκαλοι γίνονται. διὰ καὶ ἡ χήρα ἀγίαν τοῦ προσώπου ταύτην ἡμῖν διδάσκαλος. ἡμᾶς μὲν γὰρ λόγῳ παῤῥησιαζομένους· ἐκείνη δὲ ἀπὸ τῶν ἔργων ὑμᾶς παιδεύσαι δυνήσεται, τὴν ὁμόθρονον ἔχουσα μὲν αὐτῆς στοργὴν μείζω. δύο γάρ εἰσιν αὗται αἱ χῆραι· μία μὲν ἐν τῇ κρυπτῇ, ἡ τὰ δύο λεπτὰ καταβαλοῦσα, μία δὲ ἐν τῇ παλαιᾷ, ἡ τοῦ προφήτου ἐπιδεξαμένη καταξιωθεῖσα. καὶ ἀμφότεραι περὶ τὴν αὐτὴν ἐφθασαν τῆς φιλοσοφίας ἄκρην, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπιδείξασθαι φιλοθεοσύνην, τῇ τῶν κατορθωμάτων ὁμοιότητι τὴν συγγένειαν ἡμῖν τῶν ἀγαθῶν ἐνδεικνύμεναι. καθάπερ γὰρ σκόπελοί τινες ὑψηλοὶ περιεβεβλημένοι λιμένας, οὓς δὴ φάρους καλοῦσιν εἰώθασι, διὰ πάσης τῆς νυκτὸς ἀσβεστον ἔχοντες πῦρ, τὸν πεπλανημένοις καὶ τὸ πέλαγος τῇ λαμπηδόνι τοῦ φωτὸς περὶ τὸν λιμένος χειραγωγοῦσιν ἀσφαλείᾳ· οὕτω καὶ αὗται καθάπερ τινὲς λιμένας τὴν φιλοθεοσύνην περιεβεβλημέναι, τῷ φωτὶ τῆς οἰκείας μεγαλοψυχίας τὸν ἐν τῇ βαθυτάτῃ νυκτὶ

Ρωμ. ιγ. ιβ. (νυκτὸς γὰρ τοῦτον ἀμείνων ἡμῖν ἡ ζωὴ διήκειται· καθάπερ καὶ ὁ Παῦλός φησιν, ὅτι Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικε) τὸν οὖν ἐν τῇ βαθυτάτῃ νυκτὶ τὸ πέλαγος τῆς φιλαργυρίας πλανωμένοις, καὶ γνόφῳ μέλανι τοῦ βρυχίοις, περὶ τὴν πρὸ ἑαυτῶν καλοῦσιν ἀσφάλειαν, τὸ τῆς φιλανθρωπίας ἀμφιπνοὸς καιόμενον ἔχουσαν πῦρ, καὶ ἀμφιλάμπουσαν τὸ τῆς ἐλεημοσύνης ἀσβεστον φῶς. ἀλλὰ περὶ ἐκείνης μὲν ἐν ἑτέρῳ καιρῷ· τηνικαῦτα δὲ περὶ τῆς ἐν τῇ παλαιᾷ περὶ ὑμᾶς ἐρούμεν. πρώτως γὰρ καὶ τούτης ἐπαινουμένης, ἐκείνη τῶν ἐγκωμίων ἀφθονοι πλέονται. ὧν γὰρ τὰ κατορθώματα ἴσα, καὶ ἀπὸ λόγου τῶν ἐγκωμίων κοινοί. Εἰλήφατο τοίνυν καὶ τοῦτο ζηλοῦσθαι λιμὸς χαλεπός· οὐχὶ ἡ γῆ ἣν καμοῦσα πεπήσατο τὸν φορὸν, ἀλλὰ τῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτήματα, τοῦ Θεοῦ τὸν δωρεὰν ἀπεκρύσαντο. εἰλήφατο τοίνυν λιμὸς χαλεπὸς, καὶ λιμῶν ἁπάντων πικρότατος. καὶ τοῦτον ἤγαγε λιμὸν ὁ μέγας Ηλίας, καθάπερ τινὰ φοβερὸν οἰκέτην καλέσας, ὥστε τοὺς σωζομένους ἀπὸ τοῦ ὑβρίζοντας σωφρονίσαι· μᾶλλον δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων τὰ ἁμαρτήματα.

Γ. Βασ. ιζ. α. ἐκόμισε δὲ αὐτὸν τοῦ προφήτου ὁ τόμος. Ζῇ γάρ, φησι, Κύριος ὁ Θεός, ἐν ᾧ ἔστηκα ἐνώπιον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ δῷ σύμματός μου. ἰῶ τοίνυν ἀφόρητον κακόν. Οὐδὲ γὰρ τὴν γαστέρα τῆς γῆς ἄγονον ἐποίησε μόνον ἡ φοβερὰ τοῦ προφήτου φωνή, ἀλλὰ Ⓒ αὐτὰ τὰ ποταμῶν τὰ ῥεύθρα αἰσχύλε, Ⓒ Ⓐ χειμῶρροι τότε ἐξηραίνοντο πηγαί. ἢ καθάπερ πυρετὸς λάβρος ἢ ἀμαυρὰς εἰς σώματος φύσιν ἐμπεσών, οὐχὶ τὴν ὑπαρχοῦσαν ξηραίνει μόνον, ἀλλὰ ἢ τοὺς αὐτοῦ χωρήσας Ⓒ βάθος, αὐτὴν τῶν ὀστῶν καταφρύγει τὴν φύσιν· οὕτω Ⓒ ὁ τότε ἡμόμβρος αὐχμός, οὐχὶ τὴν ὀψιν τῆς γῆς κατέκαυσε μόνον, ἀλλὰ ἢ τοὺς αὐτῆς ἐκ βαθέων ἐλθών, πᾶσαν κατωθεν ἐξέπαυσε τὴν ὑποδαφον. τί οὖν ὁ Θεὸς τοῖς Ⓜ τοῖς προφήταις; Ἀναίσθητοι, φησι, καὶ πορεύθητε εἰς Σαρεφθὰ τῆς Σιδῶνος· ἐκεῖ συντελεσθήσεται γυναικὶ χήρᾳ τοῦ θρέψαι σε. τί τοῦτο; ἵνα τῆς οἰκείας ἐκδημίας ἀπόλαυσε φιλοφρονήσηται, καὶ εἰς τὴν ἀλλοτρίαν αὐτὸν πέμπεις, καὶ πρὸς γυναῖκα χήραν; Εἰ γὰρ δύσποτος ἦν, εἰ γὰρ πλουσιώτατη, εἰ γὰρ αὐτοῦ τοῦ βασιλεύοντος γυνή, εἰ γὰρ ταμεῖα πολλῶν ἔσχεν ἐμπεπλησμένα γρημάτων, οὐκ ἂν αὐτῆς μᾶλλον τῆς γῆς τὴν προαίρεσιν ἀπεστέρησεν ὁ τοῦ λιμοῦ φόβος; ἵνα οὖν μὴ ταῦτα ὁ προφήτης λέγῃ, μηδὲ δόξαλογίζηται, δόξαν τοῦτο αὐτῷ προστρέψῃ ἀφ' ἑαυτοῦ κενόφρονα ἔνθρεψε, μονονουχὶ πρὸς αὐτὸν λέγων δόξαν τῶν γρομένων, ὅτι εἰ τὴν ἄλλην φύσιν ξενοδοχῆσαί σε παρεσκεύασα, πολλῷ μᾶλλον ἡ λογικὴ πειθήσει· τοῦτο ποιῆσαι. δόξαν τοῦτο μὴ ταῖς κόραξιν ἡ χήρα. ἢ ἰδοὺ Ⓜ τῷ προφήτῃ ὑπόδικον γρόμενον γυναικὸς, τὴν οὐρανομήκη Ⓒ θείαν ψυχὴν ἐκείνην, Ⓜ γυναῖον ἢ ὑψηλὸν Ηλίαν, ὥσπερ ἀληθῶς πυλὴ ἢ προσαίτην πρὸς ταῖς θύραις τῆς χήρας ἑρχόμενον· ἢ δ' τόμα, ὁ Ⓜ οὐρανὸν ἔκλεισε, ταῖς τῶν προσαιτούντων φθεγγόμενον φωναῖς· δός μοι ἄρτον, δός μοι ὕδωρ· ἵνα σὺ μάθῃς ὅτι οὐδὲν ὕπνος ὀκνηρὸν, ὡς γυναικὸς οἰκία χήρας, ἢ σκιὴ πενίας γέμουσα, ἢ πλούτου, Ⓒ τῶν ἀπὸ τοῦ πλούτου κακῶν ἀπηλλαγμένη. καθαρὸν γὰρ θορύβων ἐστὶ τὸ χωρίον, Ⓒ πάσης φιλοσοφίας μεστὸν, ἢ λιμὸς πρὸς διάνοιαν. τοιαῦτα δὴ μάλιστα σοφίσματα τῶν ἀγίων ὀκνηροῦσιν αἱ ψυχαί. ἀπῄει τοίνυν πρὸς τὴν χήραν ὁ προφήτης, τῆς Ιουδαϊκῆς μισοξενίας ἔλεγχον ἐσόμενον. ἀπῄει πρὸς τὴν χήραν, διδάσκων ἅπαντας ὅτι δικαίως ἐκείνοις τὴν κόλασιν ὑποτίθησιν Ιουδαῖοι. ἢ γὰρ ἔστιν μέλλῃ τινὰς κολάζειν ὁ Θεὸς, οὐχ ἁπλῶς ἐπάγει τὴν τιμωρίαν, οὐδὲ τῇ τῆς οἰκείας κρίσεως ἄρκεσθαι ψήφῳ, ἀλλὰ ἢ τοῖς ἀνθρώποις δόξαν τῶν προγεγενημένων ἀπολογεῖται, ὥσπερ ἐν κοινῷ δικαστηρίῳ κριτόμενος τοῖς τῶν πολλῶν ὑποψίαις. καὶ καθάπερ Ⓐ δικάζοντες, ὅταν μέλλωσί τινα τὴν ὀπὶ θάνατον ἀγωγὸν ὁδὸν, ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ βήματος προκαθίσαντες, ἢ ταῖς προπαρασκευαῖς στρατιωτικαῖς κελεύσαντες, ἢ τὴν πόλιν αὐτοῖς παρασήσαντες ἅπασαν, ὅπως καθάπερ ἐν θεάτρῳ κοινῷ δικάζονται πρὸς τὴν καταδίκην ὑπὸ πάντων ὄψεσι ἢ ἀκοαῖς ταῖς πάντων αἱ πράξεις ποιούμενοι, Ⓒ τὰ ὑπομνήματα τῶν ἐκείνοις πεπλημμελημένων ἀγορανομοῦντας κελεύοντες, ἢ αὐτὸν Ⓜ ὑπόδικον τῶν αὐτῶν πεπλημμεληκότων γνώσεσθαι κατηγορεῖν προσκαλοῦντες, τότε τὴν ψῆφον ἐπάγουσιν· ὅπως καὶ ὁ Θεὸς, καθάπερ ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ βήματος, τῇ τῶν γραφῶν κηρύγματος προκαθίσας, ἢ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν προεισήσας ὑπὸ ταῖς ἀπάντων ὄψεσι ἢ ἀκοαῖς ποιῆται τὰ ἁμαρτήματα τὴν δίκην, οὐχ ὑπομνήματα ἀγορανομοῦντας κελεύων, οὐδὲ γράμματα παρέχων εἰς μέσον, ἀλλ' αὐτὸς ἡμᾶς τοῖς τῶν καταδίκων ἐφιστῶν ἁμαρτήμασιν. ὅπου γοῦν τοὺς χαλεπωτάτους καρανιοὺς καὶ τὰ Σοδομιτῶν ἀφύλακτα ἤμελλε, καὶ δήμους ἢ πόλεις ἁρπάζειν ἐκ μέσου τῆς χώρας ὀπὸ τῆς φοβερᾶς φλογὸς ἐκείνης, ὅτε Ⓜ κρίνον καὶ προδόξον ὑετὸν ὅπὸ τοῦ θεοῦ ἤφιεν, τὸ προτέρου φεικωδέστερον ὄντα, οἱ προῆγον καὶ μόνον ἤλιος ἐπέδυ· ἐπὶ τοιοῦτον τρόπον ἡ τοῦ κόλασιν ταύτην ἐπαγαγεῖν, ἔδοξε τῶν μηδόντων κολάζεσθαι τὰ πονηρὰ ἡμῖν, οὐχὶ γράμματα διαγινώσκων, καθάπερ ἔφην, ἀλλ' αὐτὰ εἰς μέσον προσαγαγὼν τὰ ἁμαρτήματα. διὸ τοῦτο γοῦν ἔπεμψε θεὸς ἀγγέλους, οὐχ ἵνα Ⓜ Λὼτ ἐξαγάγωσι μόνον, ἀλλ' ἵνα σοι δείξωσι τὴν προαιρεσίαν ἐκείνων· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ὅπως γὰρ αὐτὸν ὁ Λὼτ ἐδέξατο, τὴν οἰκίαν ἐπολίφ-

a Gen. 19. 8.

χωιω τ̃ ξενοδόχου πθύτες, ꝯειϊςάντες κύκλῳ. ἐςρατηγὰ ỹ τ̃ης πολιορκίας ἄτοπος ἐρως, ⁊ μίξεως ὑπερθυμία ꝯ̃ρανόμω, καὶ ἡλικίας καὶ φύσεως ὅρους ὑπερβαίνουσα. οὐδὲ γὰρ νεμίσθη ꝯειϊέρησεν μόνον, ἀλλ' ἤδη ⁊ ꝯρεσβύτας· καὶ οὐδὲ ἡ πολιὰ τ̃ῳ λύπαν κατέπαυσεν, οὐδὲ ὁ γῆρας τ̃ῳ μανίᾳ ἔσβεσεν, ἀλλ' ἦν ἰδεῖν ⁊ λιμῷ ναυάγιον, ⁊ γήρᾳ ꝯ̃ρόνοιον ἐπιθυμίας. καὶ οὐδὲ ⁊ τοῦ ἔσησαν τ̃ης ꝯ̃ρανομίας, ἀλλ' ὑ Λὼτ ὑποχωρῶν τας ἑαυτ̃ῳ παραδώσειν θυγατέρας, οὐδὲ οὕτως ἀφίσαντο, ἀλλ' ἐπέκειντο, λέγοντες μὴ ꝯεςτερον ἀποςήσασθαι, ἕως ἂν σὺ ἀνδρὶ λάβωσι· ⁊ μεγάλα ἠπείλουν δώσειν κακὰ τ̃ῳ τας ἑαυτ̃ῳ θυγατέρας ὑποχωρῶν δώσειν ἀλλ' τ̃ῳ εἰς σὺ ξένους τιμῶ. εἶδες πῶς πθὺ παρῆλθεν ἐδείξε τ̃ὴν Σοδομιτ̃ὴν τ̃ῳ κακίαν, ⁊ τότε τ̃ῳ ꝯ̃ρομείθ̃ῳ ἐπῆγαγε; ἵνα γὰρ μὴ μ̃ῖ ταῦτα ὁρᾶν κολαζομθ̃ρίους ἀθλίως κατακλασθῆς ἀλλ' ὁ μέγεθος τ̃ης συμφορᾶς, μηδὲ μετ' ἐκείνων ἐγκαλῆς τ̃ῷ Θεῷ, ἀλλὰ μ̃ῖ τ̃ὸ Θεοῦ κατακρίνης ἐκείνους, ꝯολλαχοῦ τ̃ῇ τ̃ ποινείας ἀποδείξει, πθύτα ꝯεθυμήρασεν αὐτ̃ὴν Ⓦ ἔλεον, τ̃ης ꝯεὸς ἀθλίως συμπαθείας ἀπαγαγὼν ἡμᾶς. ὁ δὴ ⁊ νῦν ὅτι τ̃ὸ ꝯεφήτ̃ῃ πεποίηκεν. ἵνα μὴ θεωρῶν ἐκεῖ τ̃ὸ λιμὸ διαφθειρομθ̃ρους σὺ Ιουδαίους, ἀλγῇς, δείκνυσί σοι τ̃ῳ ἀπὸν θεραπείαν αὐτ̃ὴν ⁊ τ̃ῳ ὠμότητα ⁊ τ̃ης "μισοξενίας τ̃ῳ ασθ̃ν. οὐ γὰρ δὴ μόνον οὐχ ὑπεδέξαντο Ⓦ ꝯεφήτ̃ῃ, ἀλλὰ ⁊ ἀπεκτείναν ἠπείλησε. ⁊ τοῦτο δῆλον ἐκ τ̃ὴν Θεοῦ ῥημ̃ῦ. οὐ γὰρ εἶπεν, αἰχμάλωτον, μόνον, ἀλλά, ⁊ κρύβηθι. σὺ ἀρκῇ γὰρ σοι ꝯεὸς σωτηρίαν ἡ φυγή, ἀλλὰ διὰ ⁊ λαθεῖν μ̃ῖ πολλὴς τ̃ ἀκριβείας. δῆμος γὰρ ὅδ' ἐςὶν Ιουδαϊκὸς, δῆμος αἱμάτων διψῶν ꝯεφητικ̃ῶν, ⁊ ταῖς τ̃ὴν ἀγίων ἐμμυθετήσας σφαγαῖς· ἀπὸ τ̃ὴν ꝯεφητικ̃ῶν αἱμάτων ἀεὶ τας ἑαυτ̃ὴν ἥμαξεν δίξιάς. ⁊, ὅτε μὲ ἐκ τ̃ης Ιουδαίας αὖθις ἐξέπεμψεν, Ἀπελθε ⁊ κρύβηθι, φησιν· ὅτι ỹ ꝯεὸς τ̃ὸν χείρονα ἀπέςελλεν, Ἐγὼ, φησιν, ἐπλησμην αὐτ̃ῆ. ὁρᾶς πῶς ἐκεῖθεν μὲ φθύγγα μ̃ῖ πολλὴς ἀσφαλείας τ̃ῦτο ποιῆσαι ꝯεςάτει· ἐνταῦθα ỹ κατεφθάγητα μ̃ῖ πολλῆς ꝯ̃ρησίας καὶ τ̃ὸ θαῤῥοῦς ἀπείνας κελθύει; οὐ τ̃ῦτο ỹ μόνον, ἀλλά τι ⁊ ἕτερον ὠφελούμηται διὰ τ̃ης τ̃ὸ ꝯεφήτ̃ου ꝯεὸς τ̃ὸν χήραν ꝯ̃ροισίας. ἵνα γὰρ μὴ μ̃ῖ ταῦτα ὁρῶντές τινες Ⓦ Χειςὸν, μ̃ῖ τας πολλὰς ⁊ ἀφάτους θυεργεσίας τας ὅτι τ̃ης Ιουδαίας, μ̃ῖ σὺ μειρίοις νεκρους, οὓς ἀπέκτησε, μ̃ῖ σὺ τυφλοὺς, ὓς αἰαβλέψαι ἐποίησε, μ̃ῖ σὺ λεπρους, οὓς ἐκάθηρε, μ̃ῖ σὺ δαίμονας, οὓς ἀπήλασε, μ̃ῖ τ̃ὸν ϑαυμας̃ὸν ⁊ σωτήριον διδασκαλίαν, ꝯρὸ πάντ̃ων τ̃ὴν εὐεργετηθέντων ἐλαυνόμθνον, ꝯρὸ ỹ τ̃ῶν ἐν τοῖς ἔθνεσι πρωθμθνον οὐδὲν τοιοῦτον εἰδότων ὄντα ἀκηκοότων, ϑαυμάζωσι, διαπορῶσι, ⁊ ἄπιστον τ̃ὸ ꝯρᾶγμα εἶ νομίζωσιν· διὸθεν καὶ ꝯεὸ πολλ̃ῦ τ̃ὸ χρόνου διὰ τ̃ὴν δούλων τ̃ῳ Ιουδαϊκ̃ῳ ἀγνωμοσυνίᾳ διδάσκει, ⁊ τ̃ὴν ἐθνῶν φιλοθεοσυνίᾳ ἡμᾶς παιδεύει. οὕτω γοῦν Ⓦ Ιωσὴφ, οὓς πρεσβύτερον ἀρέψων ἐκάμνος, ⁊ ἀδελφὴν ἐπεχείρησαν· αὖθις ἀλλοφυλος ỹ βάρβαρος εἰς μεγίςην ἦγαγε τιμ̃ήν. οὕτω Ⓦ Μωϋσέα ἀπήλασαν Ⓐ εὐεργετηθέντες Ιουδαῖοι, ἐκεῖ δὲ ἀλλοφυλος βάρβαρος Ιωθὼρ, ⁊ πολλῆς αὐτὸν φιλοθεοσυνίας ἠξίωσεν. οὕτω τ̃ Δαβὶδ ἀπήλασε μὲν ὁ Σαοὺλ μ̃ῖ τ̃ὸν τ̃ὸ Γολιὰθ κεφαλίων, μ̃ῖ σὺ μειρίοις κινδύνοις, ὓς ⁊ αὐτ̃ῷ καὶ τ̃ῇ πόλει πολλάκις ἐπαγομθ̃ρους ἔλυσεν· ἐκεῖ δὲ ἄχους ỹ Αγχους ὁ βαρβαρων βασιλεὺς, καὶ εἰς πολλὴν ἦγαγε τιμ̃ήν. οὕτω καὶ νῦν Ⓦ Ηλίαν ἀπήλασαν μὲ Ιουδαῖοι, ἐκεῖ δὲ ỹ ἡ χήρα. ὅταν οὖν ἴδῃς Ⓦ Χειςὸν ἀπελαυνόμθνον μὲν πρ̃ὸς αὐτ̃ὴν, ἐκεῖ δὲ ỹ τ̃ὴν ἐθνῶν, αὖθις σὺ τύπτας κατα μαθὼν, μὴ ϑαυμάσῃς ὅτι τ̃ης τ̃ὸ ꝯεράγματος ἀληθείας. ἤκουσας γοῦν καὶ σήμερον τ̃ὸ Χειςοῦ λέγοντος, ⁊ αὐτὸ τ̃ὸ τοῦτο αἰνιττομθ̃νου. ꝯεὸς γὰρ σὺ Ιουδαίους δυσχεραίνοντας διαλεγόμενος ἔλεγεν, ὅτι Πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ηλίου, καὶ ꝯεὸς οὐδεμίαν ἀπεσταλη Ηλίας, εἰ μὴ ꝯεὸς τ̃ὴν χήραν τ̃ὴν ἐν Σαρεφθοῖς τ̃ης Σιδῶνος. ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο λέγει τις διαπορήσειε, διὰ δήποτε Ⓦ οὕτω ζηλώσαντα ἐκεῖθεν τ̃ης τ̃ὸ Θεοῦ δόξης ἀλίσεσθαι ⁊ ξενοχορῆσθαι ἀφῆκεν ὁ Θεός, νῦν μὲ εἰς τὸν χειμάῤῥουν πέμπων, νῦν ỹ ῥος τ̃ὴν

Λεκ δ. κα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὴν χήραν, ἰωῦ· ϗ εἰς ἄλλο χωρίον, καθάπερ πνὰ μετοικίας ἰω τότους ἐκ τόπων ἀμείβειν ἀδοκήτως ἀναζωννύμενον. ὅτι γὰρ ἐθλίβετο ϗ ἐστενοχωρῆτο, ἄκουσον ϗ τῦ Παύλου λέγοντος, Πεθλιμ- 2 Cor. 12. 7.
θον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι. τίνος οὖν ἕνεκεν θλίβεσθαι αὖθις ἐπέτρεψεν; Εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῶν εἰς αὖθις ἁμαρτημάτων ταῦτα ἀπῄτει τοὺς Ἰουδαίους τὴν δίκην, εἰκότως ἂν τις ἔφησε τὴν στενοχωρίαν τῆς θλίψεως αὖθις λαμβάνειν τάξαν, ὥστε ῥᾳθύμως φέρειν, ϗ καθυφῆναι τῆς ὠμότητος. Εἰ δὲ οὐχ ὑπὲρ τῶν εἰς αὖθις γινομένων αὐτοῖς μηνικάθη, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς εἰς Θν διαστάσεως ἀσεβείας ϗ ὕβρεως τηνόμβους, ταύτην ἐπῆγαγε αὐτοῖς τὴν συμφοράν, τίνος ἕνεκεν ϗ αὐτὸς κοινωνῆσαι τῶν δεινῶν, ϗ οὐκ ἀπολαύει πολλῆς τῆς αἰσθήσεως ϗ ἀδείας; ὅτι εἰ τῶν ἄλλων κακουχουμένων ϗ ὡς λιμῷ διαφθειρομένων, αὐτὸς ἀνέσεως ϗ τραπέζης ἀπέλαυε πλουσίας, ἴσως ἄν τις ὠμότητος εἶχεν. Θαυμαστὸν γὰρ οὐδὲν ἐδόκει, ἀνθέλκειν ἀπολαύοντα, τοῖς ἀλλοτρίοις ἀτυφίαν κακοῖς. διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς αὐτὸν ἀφῆκε κοινωνῆσαι τῆς συμφορᾶς, ϗ πεῖραν λαβεῖν τῶν συμβαλόντων δεινῶν, ϗ μεταχεῖν τῦ λιμοῦ, ἵνα μάθῃς ὅτι ὁ λιμὸς, ἀλλὰ θεῖος ἰὼ ζῆλος πῦρ ἀπῷ. ὃ γὰρ δὴ ἔθλετο στενοχωρούμενος οὕτω, ϗ ὑστερούμενος, ϗ θλιβόμενος, ϗ κακουχούμενος, μὴ λῦσαι τὴν ἀπφλίαν, εἰ μὴ ἀπὸ πολλοῦ τῦ ζήλου τὴν μακαρίαν ἐκείνην ἀφῆκε φωνήν. διόπερ ϗ ἤδειν ἰὼ αὐτῷ στενοχωρεῖσθαι, ϗ σωφρονιζομένους αὐτοὺς ὁρᾶν, ἢ τῆς ἀναγκης ἀπαλλαγέντας ἐπιπεμφθῆναι τὴν στερεὰν ἀσέβειαν ἐπφωνεῖσθαι ἰδεῖν. τοιαῦται γὰρ πάντα χοῦ τῶν ἀγίων αἱ ψυχαί· ὑπὲρ τῆς ἑτέρων διορθώσεως τὴν ἑαυτῶν ἀσφάλειαν παρεδίδασιν. ἵνα οὖν μή τις λέγῃ, ὅτι διὰ τὴν ὠμότητα ἐπέτρεψε τὸν λιμὸν, ἀφῆκεν αὐτὸν κοινωνῆσαι τῦ λιμοῦ, ἵνα μάθῃς τῦ παρόντος τὴν φιλοσοφίαν. ϗ χωρὶς τούτου ὄ, ὅτι ἐξῆν τοῦτο ποιῆσαι καὶ διὰ τῶν θαυμάτων φύσις τοὺς τε θαυματουργοῦντας ἐπαίρει, τοὺς τε ὁρῶντας θαύματα, μείζονα τῆς δι' ἐσθῆτος φύσεως περὶ αὐτῶν πιθανότητα· ϗ ταῦτα ἀμφότερα διορθώσατο τὴν τῆς φύσεως ἐναλλάξας ἀσθένειαν. καὶ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, ἐκ τῆς τῦ Παύλου φωνῆς ῥᾴδιον μαθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ ἐπαίρει τὰ θαύματα, ἄκουσον τί φησι. Καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ. ὅτι δὲ καὶ τοὺς ὁρῶντας τὰ θαύματα καὶ τοὺς ἀκούοντας μείζονα πίστιν περὶ τῶν θαυματουργούντων ἔσεσθαι, καὶ τοῦτο ἐκβάλλει δῆλον. Εἰπὼν γὰρ περὶ τῶν ἀποκαλύψεων τῶν αὐτῶν, φησιν· Ἐὰν γὰρ καὶ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ. τίνος οὖν ἕνεκεν οὐ καυχᾶσαι; Φείδομαι δὲ μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούσῃ τι ἐξ ἐμοῦ. ἵνα οὖν μὴ ϗ ὅτι τῦ παρόντος τοιοῦτόν τι συμβῇ (εἰ γὰρ καὶ Ηλίας ἰὼ, ἀλλ' ἄνθρωπος ἰὼ) ἐγκατέμιξε θαῦμα τῆς φύσεως ἐλάττωμα. διὰ τοῦτο ὁ τῶν οὐρανῶν κρατήσας, τῆς πηγῆς οὐκ ἐκρήτησεν ὁ πὰς ὠδῖνας τῆς γῆς ἐπιόντων, τῆς μητρὸς τὴν ἀνάγκην ἐπιφερῆ οὐκ ἴσχυσιν, ἀλλὰ χήρας ἐλέσθαι γυναικὸς, ἵνα μάθῃς ϗ τὴν θείαν χάριν, ϗ τὸ τῦ θεσπεσίου ἀθάνατον. οὐκ εἰς τοῦτο ὃ μόνον ὠφέλει τὸ συμβαν, ἀλλὰ ϗ εἰς ἕτερον οὐκ ἐλάττων τούτου. ποῖον δὴ τοῦτο; ἵν', ὅταν σε προκαλῇ πρὸς Θν τὸ θεσπέσιον ζῆλον, μὴ καταπίπτῃς, μηδὲ ἀπογνῷς νομίζων ἑτέρας εἶναι Θν ἀνθρώπου φύσεως, ϗ διὰ τοῦτο τοσαύτην προσκεκρουκέναι τὴν πρόρρησιν. ὅπερ οὖν καὶ πρὸς ἡνίξατο Ἐλιοῦ· Ηλίας ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν ἰὼ ἄνθρωπος· μονονουχὶ λέγων, μὴ νομίσῃς ἀδύνατον εἶναι πρὸς τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ φθάσαι τῆς φιλοσοφίας τὴν κορυφὴν. ϗ γὰρ ϗ ἐκεῖνος τῆς αὐτῆς ἐκοινώνησε φύσεως. ἀλλ' ὅμως ἡ θαυμασία ϗ θεία προαίρεσις πολὺ τῶν ἄλλων αὐτὸν ὑψηλότερον ἔδειξεν. ἀλλὰ καιρὸς λοιπὸν πρὸς τὴν χήραν ἐπανελθεῖν. Ηλθε, φησιν, εἰς Σαρεφθὰ τῆς Σιδῶνος, ϗ εὗρε γυναῖκα χήραν συλλέγουσαν ξύλα. ἄξια τῆς ἔνδον πενίας τοῖς πὰ προπύλαια. τί οὖν; ἀπωτέρω τοιαύτα τῆς φιλοξενίας ἰδὼν τὰ προοίμια;

προσοίμια; οὐδαμῶς. θείας γὰρ ἐν ἀκηκοὼς ἀποφάσεως. ἀλλ' ἐδόησαν ὀπίσω αὐτῆς, καὶ εἶπε, λάβε δή μοι ὕδωρ, καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν. ὅτως γυναῖα καὶ φιλόσοφος ἡ γυνή, καὶ εἰ μὴ τολμηρὸν εἰπεῖν, καὶ αὐτῆς τ̃ προφήτου μεγαλοψυχίας ἀξία· μᾶλλον δὲ οὐ τολμηρὸν εἰπεῖν. εἰ γὰρ μὴ ἐν ἀξία, οὐκ ἂν ὑποδέξασθαι κατηξιώθη ἄγιον ἄγγελον. καθάπερ ὁ Χριστὸς φησι πρὸς τοὺς μαθητάς· ὅν εἰς ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐρωτήσατε τίς ἄξιος ἐν αὐτῇ, κἀκεῖ μείνατε ἕως καὶ ἐξέλθητε· ὁ Θεὸς, ὅπερ μάλιστα πάντων ἀξίαν ἦδη τὴν γυναῖκα τοῦ δέξασθαι τ̃ προφήτην, ἀφεῖς τοὺς ἄλλους πάντας ἀφεὶς, ἐκεῖσε αὐτὸν ἔπεμψε. πλὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τούτων ἴδωμεν αὐτῆς τὴν σύνεσιν. Λάβε δέ μοι, φησὶν, ὕδωρ εἰς ἄγγος. πολλὴ ἡ φιλοφρόνησις τῆς γυναικός. οὐδὲν γὰρ ἀπεκρίνατο, οὐδὲν λόγου μετέδωκεν, ὅτι μὴ καταχρῶσα αὐτὸν τὴν πόλιν ἅπασαν ἐκάλεσε πρὸς τὴν τιμωρίαν τῆς θείας ἐκείνης κεφαλῆς, οὐκ ἄξιον ἐπιλήπτεσθαι καὶ θαυμάζειν; καὶ γὰρ ὅτι εἰκὸς ἦν τὸν λιμὸν τὴν ἀνάγκην πρὸς ταύτην ἐξαγαγεῖν τὸν ὀργιλὸν γύναιον, ἐξ Ἰουδαϊκοῦ παραδείγματος μάθωμεν. ὁ Ἐλισσαῖος ὁ μαθητὴς τοῦ Ἠλίου, ὁ διπλοῦς Ἠλίας (ἐπὶ γὰρ τῷ μαθητῇ διπλοῦν τὸν διδάσκαλον ἦν ἰδεῖν) προεφήτευσε μὲν ταῦτα λιμόν. οὐχὶ αὐτὸς ἐπῆγαγε, καθάπερ Ἠλίας, ἀλλὰ μέλλοντα ἦξειν προεῖπε. τί οὖν ὁ βασιλεύς, ὁ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους βασιλεύων; προσεκάλλετο σάκκον, φησί. καὶ γὰρ ἐταπεινώσεν αὐτὸν ἡ συμφορά. ἀλλ' ὅμως ὅτω παραφανεὶς, ἀκούσας γυναικὸς ὀδυρομένης πένης ὑπὸ συμβάσεως μέγα τ̃ λιμοῦ, εἰς τοσαύτην ἐξεκαύθη τότε ὀργὴν, ὡς ἀποκοπῆναι εὐθέως καὶ εἰπεῖν, Τάδε ποιήσαι μοι ὁ Θεὸς, καὶ τάδε προσθείη, εἰ στήσει ἡ κεφαλὴ Ἐλισσαίου υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ' αὐτοῦ σήμερον. Εἶδες τοῦ βασιλέως τὴν ὀργήν; μάθε τῆς γυναικὸς τὴν φιλοσοφίαν αὕτη γὰρ οὐχὶ τ̃ προφητείαν λιμοῦ, ἀλλὰ τ̃ ἐπαγαγόντα δεδυκυῖα, καὶ τῆς πόλεως ὅσα εἴδεις, οὐκ ἠγριάκτησεν, οὐκ ἐχειάνεν, οὐχ ἑτέρους πρὸς τιμωρίαν ἐκάλεσεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς ἀνεκύκησε τὴν ἀπορίαν. ἵστε γὰρ ἐν ἐπιδημίᾳ πρέπει πολλὰ χρείαν ὠνεῖσθαι ἡμᾶς ἀναγκαίων, καὶ τοὺς ἐμπορεύεσθαι πολλάκις ὁρῶντας ἡδέως, ἀγορὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς συγχέεται· ὅταν γὰρ θλῖψις τοσαύτη πρέσῃ, καὶ αὐτὸ τὸ φῶς ἐνοχλεῖν ἡμῖν δοκεῖ. Ἐκ τούτου πάλιν ἔξεστιν Ἰουδαϊκοῦ μαθεῖν ὅτι παραδείγματος. ὅτε γὰρ ἦλθεν ὁ Μωϋσῆς τὰ μέλλοντα τοῖς Ἰουδαίοις ἀπαγγέλλων ἀγαθὰ, τυραννίδος ἀπαλλαγὴν, ἐλευθερίαν, καὶ πρὸς τὴν παλαιὰν πατρίδα ἐπάνοδον· Ἰδόντες αὐτὸν, φησὶν, οὐκ ἤκουσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, καὶ τῶν ἔργων τ̃ σκληρῶν. ἐκεῖνοι μὲν χαμαίζοντα θαυμάσια τοσαῦτα ἰδόντες ἀπιστοῦσιν· αὕτη δὲ ἰδοῦσα μὲν προφήτην ἐλθόντα, οὐχὶ ὥστε λῦσαι μὲν λιμὸν, ἀλλ' ὥστε καὶ αὐτὴν γενέσθαι βαρυτέρου, οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθε. καίτοι μὴ ὄντως ἦσαν δυσχερῆ διὰ τὸν τῶν ἔργων πόνον· αὕτη δὲ οὐχὶ πόνου, ἀλλὰ λιμοῦ σφοδρῶς ἐπικειμένου (πολὺ δὲ πόνου καὶ λιμοῦ τὸ μέσον) οὐ μόνον οὐκ ἀπιστοῦσα τ̃ λόγου, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν αὐτῆς τὴν πενίαν ἐκείνωσεν, ὥστε ὑποδέξασθαι τὸν ἐπαγαγόντα αὐτοῖς τὸν λιμόν. Καὶ ἐπορεύθη, φησὶ, λαβεῖν ὕδωρ, καὶ ἐδόησεν ὁ προφήτης καὶ εἶπε, λάβε δή μοι καὶ ἄρτον, καὶ φάγομαι. τί οὖν ἡ γυνή; οὐδὲν ἐνοχλοῦσα δυσχεραίνει, ἀλλὰ τί φησι; Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δράξ ἀλεύρου. τίνος ἕνεκεν ὀμνύσιν; ἄρτον ᾔτησεν ὁ προφήτης, αὕτη δὲ ἄρτον οὐκ εἶχεν. ἔδεισεν οὖν μήποτε πεπλάσης αὐτῆς, ὀπτώσης, καὶ προσκυλαζούσης, εἶτα βεβαιωσούσης, οὐκ ἀναμείνας τὴν ἀνακολουθίαν ὁ προφήτης ἀποστραφῇ, καὶ φύγῃ τῆς φιλοξενίας τὸ θερμόν. Διὰ τοῦτο αὖθις ὤμοσε προκατέλαβε λέγουσα, ὡς οὐκ ἔστι μοι ἄλευρον, ἀλλ' ὅτι ἐγκρυφίας μόνον οὐκ ἔστιν, ἄλευρον δέ ἐστι. καὶ οὐ διὰ τοῦ ὅρκου μόνον αὐτὸν πιστοῦται, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς προσθήκης τ̃ ἀποδείξεως. Ἰδοὺ γὰρ, φησὶ, δύο συλλέγω ξυλάρια, καὶ εἰσελεύσομαι, καὶ ποιήσω αὐτὰ τοῖς τέκνοις μου, καὶ φαγόμεθα, καὶ ἀποθανούμεθα. ἀκουέτωσαν οἱ τὰς λαμπρὰς οἰκίας οἰκοδομούμενοι, καὶ τοὺς πολυτελεῖς ἀγροὺς ὠνούμενοι, καὶ οἰκετῶν ἀγέλας ὁπλιτῶν ἀρε-

τῶν

Matth. 10. 11.

Exod. 5. 6.

3. Reg. 17. 12.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρᾶς ⓦειφέρηται· μᾶλλον ὦ Ⓒ ὄπορε, καὶ πέντε ἀκουέτωσαν πτώσεις. ⓞὐδενὶ γὰρ μὴ τῇ χήρᾳ ταύτῃ ἀπολογία ἐς αὖ λοιπόν. ⓒοσαῦτα ἰῶ αὐτῇ τὰ κωλύματα, ἀλλ' ὅμως πτώσεται ἐκφυα διέκοψε καὶ ⓒαρέδη. ἄκουε δέ. ἀλλόφυλος ἰῶ· ἓν τοῦτο Ⓑ κώλυμα. Σιδωνία· δεύτερον κώλυμα. ⓞὐδὲ γὰρ ἴσον ἀλλόφυλον εἶ ἁπλῶς, καὶ Σιδώνιον τῆς πονηροτάτης πόλεως. ὡς γὰρ ἔφατο κακίας ⓒαναίδευμα, τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐν τοῖς βλασφήμοις παράγαλμα ὁ Χριστός. ἰῶ τοίνυν καὶ ἀλλόφυλος, Ⓒ Σιδωνία, καὶ γυνή, Ⓑ ἀθυρεὶς γῆθος Ⓒ πτώτοθαι δεόμενον τῆς ἀντιλήψεως. ⓦεσοῦν καὶ χαρεία, τέταρτον κώλυμα· πεμπτὸν, ἐκείνων ἀπτώτων μᾶζον, παιδὸ ⓒοφίας ⓑπιμέλεια. ἀκουέτωσαν αἱ χῆρες καὶ παῖδας τρέφουσαι, ὡς ⓞὐκ ἰῶ ἰκμὴ ἡ σκῆψις αὕτη ⓦεὸς Ⓑ μὴ ποιῆν ἐλεημοσύνῃ, μηδὲ ⓒαναδέχεσθαι ξένους. καὶ δραξ ἀλθέρου ⓒαρελέλειπτο μόνον, καὶ μετ' ἐκείνῃ θάνατος ⓦεσεδοκᾶτο. σὺ μὲν γὰρ κἂν ἄπτωτα κενώσῃς τὰ χρήματα, κἂν γυμνώσῃς τῆς ⓦειουσίας σαυτὸν, δυνάσαι ⓦεὸς ταῖ ἑτέρῃ θύρας ἀπελθεῖν Ⓒ τυχεῖν ⓦαρ' ἐμοῦ. τότε ὦ ⓞὐδὲ ἐπαυτῷ δυνατὸν ἰῶ, ὅτως ἄπτωτας ⓞὐ λιμοὺς ἔχωσεν ὁ λιμός. ἀλλ' ⓞὐδὲν τούτων ἐκώλυσεν. Εἶπτω καὶ ἕβδομον κώλυμα, αὖθι Ⓜ μέλλοντα ἐπιξενίζεσθαι τῇ γυναικί. ⓞὐδὲ γὰρ οἰκεῖος, ⓞὐδὲ γνώριμος ἰῶ, ἀλλὰ ξένος Ⓒ ἀλλότριος, καὶ κατ' αὖθι τῆς θυσιβείας λόγον κεχωρισμένος αὐτῆς. οὐ μόνον Ⓑ ξένος καὶ ἀλλότριος, ἀλλὰ καὶ αὖθις ἰῶ ὁ Ⓜ λιμὸν ἐπαγαγών. ἀλλ' ⓞὐδὲν τούτων ἐπέτρεψε τῇ γυναικὶ, ἀλλ' ἐδίδου ⓒοφίᾳ σώματι τῷ πᾶσαν αὐτῆς δαπανήσαντι τῇ ⓒοφίᾳ, καὶ Ⓜ ἄμπον τὸ λιμοῦ τοῖς λειψάνοις ἔτρεφε τὸ λιμῶ. Ⓐλλά σε, φησιν, ἡ ἄπασά μοι ⓦειουσία Εἰς τὴν δράκα ⓦεκέρη ταύτην· ἀλλ' ⓞὐδὲ τῆς δρακὸς ταύτης φείδομαί σε, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτὴν καὶ τὰ παιδία ⓑπιδώσω θανάτῳ, ἵνα σύ, φησιν, ὁ τῆς ξενοχωρείας ἄμπος, μηδὲ μικρᾶν τῆς ξενοχωρείας αἴσθησιν λάβῃς. ποίαν τις ⓒαρβολὴν ⓑπινοήσειε φιλοξενίας ἑτέρας; ⓞὐκ ἔστιν ⓞὐδαμοῦ θύρᾶν. Εἶδε ξένον, καὶ τῆς φύσεως βύθεως ἐπελάθετο, καὶ ταῖ ὠδῖναις ἠγωνόησε, καὶ ⓦεοῖς Ⓜ τῷ παίδων βλέπουσα χορεῖ, οὐ κατεκλάσθη. καὶ οἶδα μὴν ἀκούσας πολλάκις λεγόντων πολλῶν, ὅτι ὁ ἡλίνα ⓦαρακόπτων ἰδών, Ⓜ χιτωνίσκον, ὃν ⓦειεβέβλητο μόνον, τοῦτον ⓐποδυσάμενος, Ⓜ γυμνὸν ⓦειέδηκεν, αὐτὸς Ⓒ ⓦῦρ' ἑτέρου δημοσιάμενος ἱμάτιον, οὕτως ἀπῆλθε· καὶ μέγα ἔδοξε τοῦτο εἶ καὶ θαυμαστόν. καὶ γὰρ ὄντως ὅτι μέγα. Ⓑ Ⓒ τῆς χήρας ταύτης πολὺ τοῦτο μᾶζον. ἐκφυος μὲν γὰρ ἑαυτὴν γυμνώσασα, καὶ Ⓜ γυμνὸν ⓦειεδύσω, ἔχε ⓦῦρ' ἑτέρῳ λαβεῖν ἱμάτιον αὕτη Ⓒ τῇ δράκα τὸ ἀλθέρου ⓦροιεμένη, οὐκ ἴσχυσε δράκα ἑτέρου λαβεῖν· ⓞὐδὲ μέχρι γυμνότητος ἰῶ ὁ κίνδυνος αὐτῇ, ἀλλὰ μετ' ἐκείνο θάνατος ⓦεσεδοκᾶτο καὶ αὐτῆς καὶ τῶν παίδων. ὅτῳ οὖν μήτε πενίας, μήτε παιδὸ ⓒοφίας ⓑπιμέλεια κωλύσῃ, μήτε λιμὸς χαλεπὸς, μήτε πλωχεία τοσαύτη, μήτε θανάτου ⓦεσεδοκώμενος· ποίαν ἔξομεν ἀπολογίαν Ⓒ ὄπορε; ποίαν Ⓐ πέντες; Ζῇ Κύριος ὁ Θεός σου, Εἰ ἔστι μοι ἐγκρυφίας, ἀλλ' ἢ ὅσον δραξ ἀλθέρου ἐν τῇ ὑδρίᾳ, καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καμψάκῃ· καὶ ἰδοὺ συλλέγω δύο ξυλάρια, καὶ Εἰσελθοῦμαι, καὶ ποιήσω αὐτὰ τοῖς τέκνοις μου, καὶ Ⓜ φαγόμεθα, καὶ ⓐποθανούμεθα. ταύτην ἕκαστος τὴν ἐλεφνὴν, μᾶλλον Ⓑ ἕκαστος ταύτην τὴν μακαρίαν φωνὴν καὶ Ⓜ τῷ οὐρανῷ ἀξίαν ἐν τοῖς τοίχοις τῆς οἰκίας ἐγλεγφέτω τῆς ἑαυτῷ, ἐν τῷ θαλάμῳ, ἐν ᾧ δὴ καθεύδωμεν, ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν ᾧ ⓒριστοποιούμεθα. ταύτην ⓑπὲρ τῆς οἰκίας, ταύτην ⓑπὲρ τῆς ἀγορᾶς, ταύτην ἐν τοῖς συλλόγοις Ⓜ τῷ φίλων, ταύτην Εἰς δικαστήριον ἀπιών, ταύτην Εἰσιών, ταύτην ἐξιὼν ἕκαστος μελετάτω τὴν φωνήν. καὶ σφόδρα δὴ ἰσχυρισάμενον, ὅτι ὐδ' δὴ, εἰ λιθινός τις Εἴη, καὶ σιδηρᾶς, καὶ ἀδάμας, ἀνέξεται ⓦεσελθόντα πέντε κεναῖς ⓐποπέμψαι χερσὶν, αὖ τὴν φωνὴν ἐγλεφάψῃ ταύτην, δὲ τὴν χάριν ⓦαρ' Ⓜ τῷ ὀφθαλμῷ ἔχῃ. ἀλλ' ἴσως ἐκφνο ἐρᾷ τις· ἄγε καὶ μοὶ ⓦεφήτην, καὶ μὴ τῆς αὐτῆς θυνοίας ⓒαναδιξόμεθα. ⓒαρέχου τοῦτο, Ⓒ ἄγω σοι Ⓜ ⓦεφήτην. καὶ τί λέγω Ⓜ ⓦεφήτην; αὖθι ἄγω σοι Ⓜ τὸ ⓦεφήτου διαδόχου, τὸν κοινὸν ἡμῶν Θεὸν καὶ Κύ-

ριον

Matth. κε. λθ. ειον ⸗ Χειστόν. αὐτὸς γὰρ φησιν, ὅτι Πεινῶντά με εἴδετε, καὶ ἐθρέψατε. Εἰ δὲ ἀπιστοῦσί τινες τῇ φωνῇ, καὶ τῆς φιλοφροσύνης ἀμελῶσι, μαθήσονται τότε ἀκριβῶς τῆς κολάσεως καὶ τῆς τιμωρίας τοῦτο. ὥσπερ γὰρ αὐτὸ τοῦ Χειστοῦ τοῦτο μελήσαντες, οὕτω τοὺς ἀφόρητον ἀπελεύσονται κόλασιν. οὕτως οὖν ὁ θεὸς τοὺς τὸ ἐναντίον πεφοντες, καθάπερ αὐτὸν ⸗ Χειστὸν θεραπεύσαντες, εἰς τὸ τῶν οὐρανῶν εἰσάξονται βασιλεῖον. τάχα πλείω τοῦ δέοντος ἔφην Εἰρηκὼς. εἴθε μὲν οὖν πάσας ἅπαντες ἡμέρας ἐνδιατρίβειν ἐν ταῖς περὶ τῆς ἐλεημοσύνης λόγοις. Εἰ δὲ ἀρκοῦντως ὑμῖν ἔχειν δοκῇ, φέρε αὖθις ἀνακεφαλαιωσώμεθα πάντα. εἶπον τίνος ἕνεκεν ὁ προφήτης περὶ τὸν χρόνον ἀπεστέλλετο, ἵνα μὴ μακρείζῃς πενίαν, ἵνα μὴ θαυμάζῃς πλοῦτον, ἵνα μὴ ⸗ δύποτε ζηλωτὸν εἶναι νομίζῃς, ἵνα μὴ τὸν ὠφελείας ζῶντα ἄθλιον καὶ ἐλεεινόν, ἵνα μάθῃς τὸν Ἰουδαϊκὸν πονηρόν. ἔδος γὰρ τῷ Θεῷ μέλλοντι κολάζειν, καὶ ἡμῖν ἀπολογεῖσθαι ἀκριβῶς τῶν προαγμάτων αὐτῶν· ἵνα μὴ μάτην ἰδὼν τὸν κοινὸν ἀπάντων σωτῆρα πρὸς μὲν ἐκείνων ἐλαυνόμενον, πρὸς δὲ τῶν ἐθνῶν ὑποδεχόμενον, θαυμάζῃς καὶ ἀπορῇς, φύσεν αὐτῶν τὸν ἀγνωμοσύνῳ καταμαθών· καὶ ὡς ἔδος αὐτοῖς τοῦ εὐεργέτου ἐλαιώνειν, ἵνα μὴ νομίσῃς ὠμότητος εἶναι τοῦ προφήτου τὸν βίαιον, καὶ τὸν τῆς τιμωρίας πρόπασιν, ἀλλὰ ζήλου θείου καὶ κηδεμονίας· ἵνα μάθῃς ὅτι ἐν τοῖς μαγίστοις κατορθώμασι καὶ σωφρονισμοῦ ἡμῶν ἡ φύσις δεῖται· ἵνα μὴ πρόκαλόμενος εἰς τὸ αὐτὸν τοῦ προφήτου ζῆλον ἀδυσώπητον εἶναι νομίσῃς τὸν μίμησιν. Εἶπον περὶ τῆς λήθης, πῶς ἐν τοσαύτῃ ξενοχωρείᾳ οὖσα, τοῦ λιμοῦ καταναγκάζοντος, οὐδὲ ῥῆμα πικρὸν πρὸς ⸗ προφήτου ἔξέβαλε, καίτοιγε εἰκὸς ἦν· καὶ ἔδειξα καὶ τοῦτο ἐκ τῶν Ἰουδαϊκῶν φρενημάτων· ἀλλ' οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθεν ἐκείνη, ἀλλὰ μετὰ πάσης αὐτὸν ἐδέξατο φιλοφροσύνης, καὶ τὸν πενίαν ἅπασαν εἰς τὸν ἐκείνου τιμὴν ἐκένωσε, καὶ Σιδωνία οὖσα καὶ ἀλλόφυλος· καὶ οὔτε τῶν προφητῶν φιλοσοφούντων περὶ ἐλεημοσύνης ἤκουσεν, οὔτε τοῦ Χειστοῦ λέγοντος, πεινῶντά με εἴδετε, καὶ ἐθρέψατε. τίς οὖν ἡμῖν ἔσται συγγνώμη, εἰ μὴ τοιαύτας προθυμίας, εἰ μὴ τοιούτων ἐπάθλων ἐπιτύχωμεν, εἰ μὴ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, μὴ φθάσαμεν πρὸς τὸ αὐτὸ τῇ χήρᾳ τῆς φιλοφροσύνης μέτρον; ἐκείνη μὲν γὰρ καὶ Σιδωνία ἦν, καὶ ἀλλόφυλος, καὶ γυνὴ χήρα, καὶ παίδων ἐπιμελητὴς πολλῶν, καὶ λιμὸν ὑπικίνδυνον εἶχεν, καὶ θάνατον προσδοκώμενον, καὶ δύσθεον ἀγνῶτα ἐπιδέχεσθαι ἔμελλε, καὶ ⸗ ἐπαγαγόντος ⸗ λιμὸν, καὶ οὐδὲν οὕτως ἐφείσατο τῆς δρακός· ἡμεῖς δὲ καὶ προφητείας μετειληχότες, καὶ θείων ἀπολαύοντες διδαγμάτων, καὶ πολλὰ πρὸ τῶν μελλόντων φιλοσοφῆν ἔχοντες, καὶ οὐδὲ λιμὸν ὁρῶντες ὑπικείμενον, καὶ πολὺ πλείονα κεκτημένοι τῆς γυναικός, τοίνυν δικαιοσύνης ἀπολαγίαν προκαλέσθαι φειδόμενοι τῶν ὄντων, καὶ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἀφειδοῦντες; ὅπως δὲ μὴ τὰ χαλεπὰ ἐκεῖνα κολαστήρια ἐκφύγωμεν, πᾶς εὐπαλαγχήμου εἰς τὸν πένητας ὑπιδείξώμεθα, ἵνα καὶ ἡμεῖς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καταξιωθῶμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χειστοῦ, μεθ' οὗ δόξα τῷ πατρὶ, σὺν τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ Λογ. α.

Οὐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Γνα δὲ μὴ ἀμάρτοι τις λειμμάτων ἀρετῆς καὶ τὸ δεῖσον πνεῦμα τὸν καλέσας τὸν Παῦλον ψυχῶν ὕστω "πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τῇ χάριτι, ἀξίαν ἑαυτὸν τῆς χάριτος ἐπεδείκνυτο τῆς ψυχῆς τὸν φιλόσοφον. ὅπερ γὰρ σπέρμα ἐκλογῆς γέγονε, καὶ καλῶς ἑαυτὸν ἐξεκαθήρε, δαψιλὴς ἡ τοῦ πνεύματος ἐξεχύθη εἰς αὐτὸν δωρεά. ὅθεν ἡμῖν καὶ τοῦ θαυμαστοὺς ἔτυχε ποταμοὺς, οὐκ τὸν τὰ τοῦ δεῖσου πηγὸν τέσσαρας μόνους, ἀλλὰ πολλῷ πλείους καθ' ἑκάστην ῥέοντας τὸν ἡμέραν, οὐ τὸν γλῶ ἀρδεύοντας, ἀλλὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς εἰς καρποφορίαν ἀρετῆς διεγείροντας. τίς οὖν ἀρκέσει λόγος τοῖς τότε καταρθώμασιν; ἢ ποία διωκήσει γλῶσσα ἐφικέσθαι τῶν ἐγκωμίων * ἐκείνου; ὅταν γὰρ ἅπαντα τὰ ἐν ἀνθρώποις καλὰ συλλαβοῦσα ἔχῃ ψυχὴ μία, καὶ πάντα μὴ ὑπερβολῆς, ἀλλὰ μόνον τὰ τῶν δὲ θεόπνευστον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἀγγέλων, πῶς οὐκ ἐσόμεθα τοῦ μεγέθους τῶν ἐγκωμίων ἀμελῆ τοῦτο σιγήσομεν, ἀλλ' [ἀλλὰ] καὶ δι' ἀλλήλων μὴ οὖν τοῦτο μάλιστα ἐροῦμεν. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἐγκωμίου μέγιστον εἶδος, τὸ νικᾶν τῶν καταρθωμάτων τὸ μέγεθος μὴ πάσης οὐσίας τὸ λόγου τὸν βυκολίδου, καὶ ἡ ἥττα μυρίων ἐστὶν ἡμῖν λαμπροτέρα. πόθεν οὖν ἄρξομεν εἰπὼν ἄν τις θαυμάσειε τῶν ἐγκωμίων; πόθεν ἄλλοθεν, ἢ ἀπ' αὐτοῦ τοῦτο ποιήσω, τὸ δ' ἔξω τὰ ἀπόντων ἔχοντα ἀγαθά; εἴτε γὰρ σοφὸν ἐπιδείξαιτό τι ἡμῶν, εἴτε πατριάρχαι, εἴτε δίκαιοι, εἴτε ἀπόστολοι, εἴτε μάρτυρες, πάντα ταῦτα ὁμοῦ συλλαβὼν ἔχῃ μὴ τοσαύτης ὑπερβολῆς, μᾶλλον ὅσης οὐδεὶς ἐκείνων, ὅπερ ἕκαστος εἶχε καλὸν, ἐκέκτητο. οὐ τοσοῦτον δὲ ἀπέγνωκεν Ἄβελ θυσίαν, ἢ ἐπιδεῖξαι ἀνακηρύττεται. ἀλλ' ἐμοὶ τὸν Παύλου θυσίαν εἰς μέσον ἀγάγῃς, τοσοῦτον δείκνυ βελτίων ἐκείνης, ὅσον τῆς γῆς ὁ οὐρανός. ποίαν οὖν βούλεσθε εἶπω; οὐδὲ γὰρ μίαν μόνον ἐστί. καὶ γὰρ ἑαυτὸν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τοῦτον πάλιν διπλοῦν ἐποίει τὸν προσφορέα· τοῦτο μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀποθνήσκων, τοῦτο δὲ τὸν νέκρωσιν ἐν ἑῷ σώματι αὐτοῦ περιφέρων. καὶ γὰρ πρὸς κινδύνους διωκεῖτο παρετάττετο, καὶ ἐσφάττετο τῇ προαιρέσει, καὶ τῆς σαρκὸς τὸν φύσιν ὕστως ἐνέκρωσεν, ὡς τῶν σφαγιαζομένων ἱερείων μηδὲν ἔλαττον βακᾶσθαι, ἀλλὰ καὶ πολλῷ πλέον. οὐδὲ γὰρ βοῦς καὶ πρόβατα προσέφερεν, ἀλλ' ἑαυτὸν διπλῆ καθ' ἑκάστην ἐσφαγίαζε τὸν ἡμέραν. διὸ καὶ ἐθάρρησεν εἰπεῖν· Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. Β. Τιμ. δ. ς. ἀλλὰ θυσίας ταύτας, ἀλλ' ὅπερ καλῶς ἑαυτὸν καὶ θεράπων, καὶ τὸν οἰκουμένην προσήγαγε. καὶ γὰρ καὶ θάλατταν, καὶ Ἑλλάδα καὶ βάρβαρον, καὶ πᾶσαν ἁπλῶς ὅσην ἥλιος ἐφορᾷ γῆν, ταύτην καθάπερ τινὰ θεοτελεστὴς θυμάλωος ἐπῆλθε πᾶσαν, οὐχ ἁπλῶς ὁδοιπορῶν, ἀλλὰ τὰς ἀγνοίας τῶν ἁμαρτημάτων αἰσθανόμενος, καὶ τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας καταπείρων, τὸν πλάνον ἀπελαύνων, τὸν ἀλήθειαν ἐπομαγῶν, ἐξ ἀγγέλων θεοῦ μᾶλλον ἢ ἀπὸ δαιμόνων ἀγγέλους τοὺς θεοπρόπους. διὸ καὶ μᾶλλον ἀπείρανε μὴ τοὺς πολλοὺς ἱδρῶτας καὶ τοὺς πυκνοὺς ταύτα ἔσπαγε, τοῦ μυθοῦλθος τοῦ μαθητοῦ, ἔλεγε· Εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. διὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι. τί τοίνυν ἐροῦντ' ἂν τῆς θυσίας ταύτης ἴσον, ἢ τὸν μάχαιραν ἢ πυρὸς πασασάμενος ἔθυσεν, ἢ ὅν τοῦ θυσιαστηρίου προσήγαγε τοῦ τοῦ θεοῦ τῶν οὐρανῶν; ἀλλ' ἀνῃρέθη δολοφονηθεὶς τοῦ τοῦ Κάϊν ὁ Ἄβελ, καὶ ταύτην λαμπρότερος γέγονεν; ἀλλ' ἐγὼ σοι μυρίους ἢ εἰπὼν πασα θανάτους, καὶ τοσούτους, ὅσας ἡμέρας κηρύττων ἔζησεν ὁ μακάριος οὗτος. Εἰ δὲ καὶ τὸν μέρει τῆς πείρας αὐτῆς προελθοῦσαν βούλει μαθεῖν σφαγὴν, ἀκούσας μὴν τοῦ τοῦ ἀδελφοῦ μήτε ἀδικηθέντος, μήτε βιαιοθανάτου κατέπεσεν· οὗτος δὲ τοῦ τούτων ἀνηρέθη, οἷς ἐζαρπάσαι τῶν μυρίων ἠπείγετο κακῶν, καὶ δι' ὧν πάντα ἐπαθεν, ἅπερ ἔπαθεν. ἀλλὰ Νῶε δίκαιος, τέλειος ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ, καὶ μόνος ἐν ἅπασι τοιοῦτος ἦν; ἀλλὰ καὶ Παύ-

λος

λης μόνος ἐν ἅπασι τοιοῦτος. καὶ ἑκάστος μὲν ἑαυτὸν μίαν τὴν παίδων διέσωσε μόνον· οὗτος δέ, πολὺ χαλεπωτέρου τοῦ οἰκουμένου καταλυσμοῦ κατακλυσμοῦ καταλαβόντος, οὐ σανίδας πηξάμενος, καὶ κιβωτὸν ποιήσας, ἀλλ' ἀντὶ σανίδων τὰς ὀπισθοφόρους σωθείς, οὐ δύο καὶ τρεῖς καὶ πέντε συγγενεῖς, ἀλλὰ τοῦ οἰκουμένου ἅπασαν καταπονίζεσθαι μέλλουσαν, ἐκ μέσων ἥρπασε τῶν κυμάτων. οὐδὲ γὰρ τοιαύτην ἐῶ ἡ κιβωτὸς, ὡς ἂν ἐνὶ παραφέρεσθαι τόπῳ, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης κατέλαβε, καὶ ἐξ ἐκείνου πολλαχοῦ εἰσάγει μέχρι τοῦ νῦν εἰς τοὺς λαρύγγας ταύτην. συμμίγνυσι γὰρ ἑαυτὴν πλήθει τῶν σωζομένων αὐτοῖς καταποθέντας, διχόθεν ἀλόγων ἀνθρώπων, τοῖς αἴσθησιν ἐφαμίλλως ἐργάζεται, καὶ ταύτῃ νικᾷ τοὺς κιβωτοὺς ἐκείνους. ἐκείνη μὲν γὰρ κόρακα λαβοῦσα, κόρακα πάλιν ἐξέπεμψε, καὶ λύκον ὑποδεξαμένη, τοὺς θηριωδίαν οὐ μετέβαλεν· αὕτη δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ λαβοῦσα λύκους, περιβαλόντα ἐργάσατο, καὶ λαβοῦσα ἱέρακας καὶ κύλιοις, πραοτέρους τούτους ἀπετέλεσε, καὶ πᾶσαν ἀλογίαν καὶ θηριωδίαν τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως ἐκβαλοῦσα, τοῦ τῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσαντος ἡμερότητα· καὶ μέχρι νῦν ἐθνῶν πλέουσα ἡ κιβωτὸς αὕτη, καὶ οὐ βαπτίζει. οὐδὲ γὰρ ἴσχυσεν αὐτῆς τοὺς σανίδας χωρίσασα τῆς κακίας ὁ χειμών, ἀλλ' ὑπερπλέουσα μᾶλλον τὸ χεῖμαρρος, τοῦ ζάλου καθέλυσε· καὶ μάλα εἰκότως. οὐ γὰρ ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ, ἀλλὰ πνεύματι ἁγίῳ κεχρισμένοι αἱ σανίδες αὗται εἰσιν. ἀλλὰ Ἀβραὰμ θαυμάζουσιν ἅπαντες, ὅτι ἀκούσας, Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, ἀφῆκε πατρίδα, καὶ οἰκίαν, καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς, καὶ πόντια ἐπ' αὐτῷ ὁ ἐπίταγμα τοῦ Θεοῦ; καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς τοῦτο θαυμάζομεν. ἀλλὰ Παύλου γένοιτο μοι ἴσον, ὃς οὐ πατρίδα καὶ οἰκίαν καὶ συγγενεῖς ἀφῆκεν, ἵνα αὐτὸν τὸν κόσμον * ἔχῃ τὸν Ἰησοῦν, μᾶλλον δὲ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ ὑπερείδε, καὶ ἓν μόνον ἐζήτει, τοῦ Ἰησοῦ τὴν ἀγάπην. καὶ ἄκουε αὐτοῦ τοῦτο δηλοῦντος καὶ λέγοντος· Οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος δυνήσεταί ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. ἀλλ' ἑκάστος εἰς κινδύνους ῥίψας ἑαυτὸν, τὸν ἀδελφιδοῦν ἥρπασε τῶν βαρβάρων; ἀλλ' οὐκ οὐ τὸν ἀδελφιδοῦν, οὐδὲ τρεῖς καὶ πέντε πόλεις, ἀλλὰ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν, οὐκ ἀπὸ βαρβάρων, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς τῆς τῶν δαιμόνων ἥρπασε χειρὸς, μυρίους καθ' ἑκάστην ὑποφαινομένους κινδύνους, καὶ τοῖς οἰκείοις θανάτοις, ἑτέρωθι πολλῷ ἀσφαλεστέρῳ κτώμενος. ἀλλ' ἑκάστου κεφάλαιον τῶν ἀγαθῶν ὅτι καὶ ἡ κορωνὶς τῆς φιλοσοφίας, τὸ ἡγοῦ καταθύσαι; ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τὰ τοιαῦτα παρὰ τοῦ Παύλου ὄντα εὑρήσομεν. οὐ γὰρ ἡγοῦ, ἀλλ' ἑαυτὸν μυριάκις καταθύσειν, ὅπερ ἔφθην εἰπών. Τί δὲ τις θαυμάσειε τὸν Ἰσαάκ; πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὴν ὑπεξαίρεσιν, ὅτι φρέατα ὀρύττων, καὶ τῶν οἰκείων ἐλαυνόμενος ὅρων, οὐκ ἀντεξήει, ἀλλὰ καταχωννύμενα ὁρῶν ἀνέσκαπτε, καὶ πάλιν ἕτερον ἀεὶ μεθίστατο τόπον, οὐχ ὁμόσε ἀεὶ τοῖς λυποῦσι χωρῶν, ἀλλ' ὑποχαλώμενος καὶ παραχωρῶν πολυτελοῦς τῶν οἰκείων κτημάτων, ἕως αὐτῶν τὴν ἄδικον ἐκόρεσεν ἐπιθυμίαν. ἀλλ' ὁ Παῦλος οὐ φρέατα λίθοις καταχωννύμενα ὁρῶν, ἀλλὰ τὸ ἑαυτῦ σῶμα, ὃ περιέχωρει, καθάπερ ἑκάστος, μόνον, ἀλλ' εἰσιόντων εἰς λίθοις βάλλοντας αὐτοὺς εἰς τὸν οὐρανόν" αἰσθάνῃ ἐφιλονείκει. ὅσῳ γὰρ καταχώννυτο ἡ πηγὴ, τοσούτῳ μᾶλλον ἐξερρήγνυτο, καὶ πλείους ἐξέχεε ποταμοὺς εἰς τὸν μονῖτιν. ἀλλὰ τὸν παῖδα τοῦτον θαυμάζει τῆς καρτερείας ἡ γραφή; καὶ ποία ἀδαμαντίνη ψυχὴ τοῦ Παύλου δυνατὸ ἂν ἐπιδείξασθαι τὸν μονῖτιν; οὐδὲ γὰρ δὶς ἑπτὰ ἔτη ἐδούλευσεν, ἀλλὰ τὸν πολὺν βίον ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ νύμφης, ὁ συγκαιόμενος μόνον ὑπὸ καύματι τῆς ἡμέρας, καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ μυρίας ἀφάδας πρόσκαιρον ὑποδύων, νῦν μὲν μάστιγας λαμβάνων, νῦν δὲ λίθοις βαλλόμενος, καὶ νῦν μὲν θηρίοις μαχόμενος, νῦν δὲ πελάγη πυκτεύων, καὶ λιμῷ διαπαντὸς ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ κρυμῷ, καὶ πολυτελοῦς ὑπὲρ τὰ σκάμματα παθῶν, καὶ τὰ τραύματα ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ φαρυγγὸς ἀφαρπάζων. ἀλλὰ σώφρων ὁ Ἰωσήφ; ἀλλὰ διέδυκε μὲν γάλως ἡ Παῦλον ὑποπεσεῖν ἐγκωμιάζειν, ὃς ἐσταύρωσεν ἑαυτὸν

Γεν. κβ. α.

Ρωμ. η. λθ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἑαυτὸν ϖ κόσμῳ, ϗ οὐ τὰ λαμπρὰ ϖ ἐν τοῖς σώμασι μόνον, ἀλλὰ πάθη ϖ ϗ πράγματα ὕ-
τως εἶχεν, ὡς ἡμῖν τὸν λόγον ϗ τὸν τρόπον· ϗ ὡς ἀν νεκρὸς πρὸς νεκρὸν ἀκίνητος γένοιτο,
οὕτω πρὸς ἀκριβείας τῆς Φύσεως ϖ σκιρτήματα καταθνατίζων, οὐδὲν οὐδέποτε πρὸς οὐδὲν
ἀνθρώπινον πάθος ἔπαθεν. Σκληρὸν ϖ Ἰὼβ ἄπονητος αὐθρωπος; ϗ μᾶλλον ἐικό-
5 τως. ϗ γὰρ μέγας ἀθλητὴς, ϗ πρὸς αὐλὸν τὸν Παῦλον πρισσεύθαι δυνάμενος, ἀφ' τοῦ
ὑπομονῆς, ἀφ' τοῦ τοῦ βίου καθαρότητα, ἀφ' τοῦ τοῦ Θεοῦ μαρτυρίου, ἀφ' τοῦ καρτε-
ρεῖν μᾶλλον ἐκείνου, ἀφ' τοῦ θαυμασιωνίκου τοῦ τοῦ μᾶλλον. ἀλλὰ Παῦλος,
οὐχὶ μιᾶς πολλοὺς ἀγωνιζόμενος οὕτω διῆλθ, ἀλλ' ἔτη πολλὰ, οὐχὶ τὴν οἰκουμενικὴν θάλασσαν
ἀπὸ ἰχθύος * ϗ ὅπου κοπρίας καθήμενος, ἀφ' οὗ τοῦ λέοντος ὁ νοητὸν σῶμα συνεχῶς ἐμπί-
10 πλων, ϗ μυρίοις παλαίων πειρασμοῖς, πάσης πέτρας στερρότερος ὢν· οὐχὶ τοῦδε τοῦ τειχῶν φίλων,
ἢ πατρῴων, ἀλλὰ τοῦδε πόντων ἀνεμιζόμενος· τῶν ἀπιστούντων ψυθυροδέλφων, ἐμπυρόμενος,
λοιδορούμενος. ἀλλ' ἡ φιλοξενία τοῦ Ἰὼβ μεγάλη, ϗ ἡ πρὸς τοὺς δεομένους κηδεμονία; οὐδὲ
ἡμῖς ἀντερροῦμεν. ἀλλὰ τῆς Παύλου ποσότητα καταδεεστέραν εὑρήσομεν, ὅσον ψυχῆς σῶμα
ἀφέστηκεν. ἀ γὰρ ἐκεῖνος πρὸς τοῦ τοῦ σάρκα πεπτηρωμένους ἐπεδείκνυτο, ταῦτα τοῦτ πρὸς
15 τοῦ τοῦ ψυχικοῦ λελωβημένους ἔστεφε, πολλαῖς τοῦ χολαῖς ϗ δυσαπήκτοις λογισμοῦ
διαρθρούμενος, ἐν τοῦ γυμνοῖς ἐν ἀχημονοῦσι πρὸς βάλλων τὴν τῆς φιλοσοφίας στολήν. ϗ ἐν
τοῖς σωματικοῖς ὁ τοσοῦτον αὐτοῦ πρὸς ἐλάττω, ὅσῳ πολλῷ μείζων ϖ πενία συζῶντα ϗ λιμῷ βοη-
θεῖν τοῖς δεομένοις, τοῦ ἐκ περιουσίας τοῦτο ποιῶν. ϗ τοῦ μὲν ἡ οἰκία πάντι ἐλευθέρα ἀνέῳκτο, τοῦ
δὲ ἡ ψυχὴ πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἅπλωτο, ϗ ὁλοκλήρους δήμους ἐπεδέχετο. δηλοῖ ϗ ἐλεγχθ· Οὐ β. Κορ. ϛ. ιβ.
20 στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. ϗ ὁ μὲν, πρεσβύτων αὐτῷ
ϗ βοῶν ὄντων ἀπείρων, φιλότιμος πρὸς τοὺς δεομένους ἐως· τοῦτ δ', ὁπόθεν πλέον κεκτημένος
τοῦ σώματος, ἀπ' αὐτοῦ τούτου τοῖς δεομένοις ἐπῆρκει, ϗ βοᾷ λέγων· Ταῖς χρείαις μου ϗ τοῖς Πραξ. κ. κδ.
οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται, τοῦ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐργασίαν πρὸς δοῦναι τοῖς
πεινῶσι ϗ λιμῷθοισι κεκτημένος. ἀλλὰ ϖ σκώληκες ϗ τὰ τραύματα χαλεπὰ ϗ ἀκαρ-
25 πέρητος πρόσχημα ϖ Ἰὼβ ἀδυνάς; ὁμολογῶ κἀγώ. ἀλλ' ἐμοὶ τὰς ἐν τοσούτοις ἔπεσι τοῦ Παύ-
λου μάστιγας, ϗ τὸν λιμὸν τὸν διηνεκῆ, ϗ τοῦ γυμνότητα, καὶ τὰς ἀλύσεις, ϗ τὸ δεσμωτή-
ριον, ϗ τοὺς κινδύνους, ϗ τὰς ἐπιβουλὰς, τὰς πρὸς τῶν οἰκείων, τὰς πρὸς τῶν ἀλλοτρίων,
τὰς πρὸς τῶν τυράννων, ταῖς πρὸς τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἀπειθῆς, ϗ μὴ τούτων τὰ τούτων πι-
κρότερα, λέγω δὴ τὰς κατὰ τῶν πιστῶν ὀδύνας, τοῦ φερούσας τῶν ἐκκλησιῶν πασῶν, τοῦ
30 πύρωσιν, ἣν κατὰ ἑκάστου τῶν σκανδαλιζομένων κατέλυεν, ὃν ἐφ' πῶς πέτρας στερροτέρα ἦν
ἢ ταῦτα φέρουσα ψυχή, ϗ σίδηρον ϗ ἀδάμαντα εἰκός. ἄπερ οὖν ἐκεῖνος ἔπαθεν ἐν τῷ σώ-
ματι, ταῦτα τοῦτ ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ σκώληκος παντὸς χαλεπώτερον ἡ καθ' ἕκαστον τῶν σκαν-
δαλιζομένων ἀθυμία διέτρωγεν αὐτοῦ τὸν ψυχικόν. ὅθεν ϗ πηγὰς δακρύων ἀφίει διηνε-
κεῖς, ϗ ταῖς ἡμέρας μόνον, ἀλλὰ ϗ τὰς νύκτας, ϗ πάσης γυναικὸς ὠδινούσης δριμύτερον διε-
35 κάετο [τε] καθ' ἕκαστον αὐτῶν. διὸ ϗ ἔλεγε, Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω. τίνα οὖν πως τοῦ Ἰὼβ Ἰάκ. δ. ιθ.
ἐκπλατεῖ; τοῦ Μωϋσέα πρώτως. ἀλλὰ ϗ τοῦτον ἐκ πολλοῦ τοῦ πειρατοῦ κατῳκοδόμησε.
μεγάλα μὲν γὰρ αὐτοῦ ϗ τὰ ἄλλα, ὃ δὴ κεφάλαιον ϗ ἡ κορωνὶς τῆς ἁγίας ψυχῆς ἐκείνης, ὅλη
ἐξαλειφθῆναι εἵλετο τῆς τοῦ Θεοῦ βίβλου κατὰ τῆς σωτηρίας τῶν Ἰουδαίων. ἀλλ' οὐκ
ἂν σὺν ἀπολέσθαι ἐπέρρωσε τοῦτ· ὁ δὲ Παῦλος οὐ σὺν ἀπολέσθαι, ἀλλ', ἑτέρων σωζομένων,
40 αὐτὸς ἐκπεσεῖν τῆς δόξης τῆς ἀπερράντου. ϗ ὁ μὲν τοῦ Φαραὼ, ὃν δὴ ἀφ' ἑσπέρου καθ' ἡμέραν
ἐπύκτευε· ϗ ὁ μὲν κατὰ ἑνὸς ἔθνους, ὁ δὲ κατὰ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ἐκαμνεν. οὐχ ἱδρῶτι,
ἀλλὰ δὲ αἵματι καὶ ἱδρῶτος πόντοθεν πρερρέοντος, οὐχὶ τοῦ οἰκουμένου μόνον, ἀλλὰ ϗ
τοῦ ἀοίκητον διηρτυμένου, οὐχὶ τοῦ Ἑλλάδα μόνον, ἀλλὰ ϗ τοῦ βαρβάρου. οὕτω καὶ ϖ
Ἰησοῦν εἰς μέσον προαγαγεῖν, ϗ ϖ Σαμουὴλ, δὲ τοῦ ἄλλοις προφήτας· ἀλλ' ἵνα μὴ μα-

κρότερον

κρότερον ποιῶμεν τὸν λόγον, ὅτι οὐδὲ κορυφαῖος αὐτῶν βαδίσωμεν. ὅταν γὰρ τούτων φανῇ κρείττων, οὐδεμία ἔσται τῶν ἄλλων ἀμφισβήτησις λείπεται. τίνες οὖν οἱ κορυφαῖοι; τίνες δὲ ἄλλοι μετὰ τούτους, ἢ ὁ Δαβὶδ, καὶ ὁ Ἠλίας, καὶ ὁ Ἰωάννης; ὧν ὁ μὲν τῆς προτέρας, ὁ δὲ τῆς δευτέρας προδρόμος τοῦ Κυρίου παρουσίας. διὸ καὶ τῆς προφητείας ἀλλήλοις ἐκοινώνησαν. τί οὖν ὁ ἐξαίρετον τοῦ Δαβὶδ; ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ὁ πρὸς Θεὸν ἔρως. καὶ τίς μὴν μᾶλλον, εἰπέ μοι, οὐκ ἦν τῆς Παύλου ψυχῆς ἀμφότερα ταῦτα κατορθώσασα; τί δὲ θαυμαστὸν Ἠλίου; ἆρα ὅτι οὐρανὸν ἔκλεισε, καὶ λιμὸν ἐπήγαγε, καὶ πῦρ κατήγαγε; οὐκ ἐγώγε οἶμαι. ἀλλ' ὅτι ἐζήλωσεν ὑπὲρ τοῦ δεσπότου, καὶ πυρὸς σφοδρότερος ἦν; ἀλλ' εἰ τὸν Παύλου ζῆλον ἴδοις, τοσοῦτον ὑφ' ἑαυτοῦ πάντα, ὅσον ἐκεῖνος τῶν ἄλλων προφητῶν ἦν. τί γὰρ δὴ ἦν τὸ ῥῆμα ἐκεῖνον ἴσον, ἅπερ ὑπὲρ τῆς τοῦ δεσπότου δόξης ζηλῶν ἔλεγεν, ὅτι Ἡνέμιλεν ἀνάθεμα εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα; Ἀλλὰ τοῦτο τῶν οὐρανῶν αὐτῶν προκειμένων, καὶ τῶν τεφρούσων καὶ τῶν ἐπάθλων, ἔμελλε καὶ ἐβεβαίωσε λέγων, Τὸ ἐπικείμενόν μοι καθ' ἡμέραν, ἡ ἀγωνία πάντων ὑμῶν. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲ τοῖς πόνοις ταύτην τὴν ὁρωμένην, ἀλλ' οὐδὲ τὴν νοητὴν ἐνόμισεν ἀρκεῖν εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ζήλου, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν οὐκ οὖσαν ἐζήτει, ὥστε ἐνδείξασθαι ὅπερ ἠθέλησε καὶ ἐπεθύμει. ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ἀκρίδας ἤσθιε καὶ μέλι ἄγριον; ἀλλ' οὗτος ἐν μέσῃ τῇ οἰκουμένῃ, καθάπερ ἐκεῖνος ἐν τῇ ἐρήμῳ, διέτριβεν, ἀκρίδας μὲν καὶ μέλι ἄγριον οὐ σιτούμενος, πολὺ δὲ πικροτέραν ταύτης ἀπολαύων τράπεζαν, καὶ οὐδὲ τὴν ἀναγκαίαν εὐπορῶν τροφῆς δι' ἡμᾶς τοῦ κηρύγματος ἕνεκα. ἀλλὰ πολλῷ πρὸς τὸν Ἡρῴδιον οὗτος παρρησίαν ἐπεδείξατο; ἀλλ' οὐχ ἕνα καὶ δύο καὶ τρεῖς, ἀλλὰ μυρίους κατ' ἐκείνου ἐπεσώμισε, μᾶλλον δὲ καὶ πολλῷ χαλεπωτέρους ἐκείνου τοῦ τυράννου. λείπει δὲ πρὸς τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν ἐξετάσαι λοιπόν. διὸ περ ἀφέντες τὸν γλῶ, πρὸς τὰς τῶν οὐρανῶν ἀναβησώμεθα ἅψιδας. ἀλλὰ μηδεὶς τόλμᾳ καταγινωσκέτω τοῦ λόγου. εἰ γὰρ καὶ Ἰωάννῃ ἄγγελον ἐκάλεσεν ἡ γραφὴ, καὶ τοὺς ἱερέας, τί θαυμαστὸν, εἰ τοὺς ἀπόστολον ἀμείνω τοῖς δυνάμεσι προσαγορεύσομεν ἐκείνους; τί οὖν ἐστιν ἐκείνων τὸ μεῖζον; ὅτι μὴ πάσης ἀκριβείας ἀκούουσι τοῦ Θεοῦ ὅπερ καὶ ὁ Δαβὶδ ἐκπληττόμενος ἔλεγε, Δυνατοὶ ἰσχύι, ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ. ταῦτα γὰρ ἴσον οὐδὲν, κἂν μυριάκις ὦσιν ἀσώματοι. ὃ γὰρ μάλιστα ποιοῖ τούτους μακαρίους, τοῦτό ἐστιν, ὅτι πείθονται τοῖς προστάγμασιν, ὅτι οὐδαμοῦ παρακούουσι. τοῦτο τοίνυν καὶ ὑπὲρ τοῦ Παύλου μὴ ἀκριβείας ἐστὶν ἰδίων φυλακτήριον. οὐ γὰρ δὴ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐποίησε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ προστάγματα, καὶ ὑπὲρ τὰ προστάγματα*. καὶ τοῦτο δηλῶν ἔλεγε· Τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθὸς, ἵνα εὐαγγελιζόμενος, ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ; τί ἕτερον θαυμάζων ἀνδρεῖος ὁ προφήτης ἔλεγεν; Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, [φησι,] καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον. ἀγγέλῳ δὲ τοῦτο ὅτι Παύλου ἐστὶν ἰδεῖν. καθάπερ γὰρ πνεῦμα καὶ πῦρ, οὕτω τὴν οἰκουμένην διέδραμε πᾶσαν, καὶ τὴν γῆν ἐξεκάθηρεν. ἀλλ' οὔπω τοσοῦτον ἔλαχε; τὸ γὰρ θαυμαστὸν τοῦτο, ὅτι ἐν τῇ γῇ τοιοῦτος ὤν, καὶ σῶμα θνητὸν περικείμενος, τοὺς τὰς ἀσωμάτους ἠμείλατο δυνάμεις. πόσης οὖν οὐκ ἂν εἴημεν καταγνώσεως ἄξιοι, ὅταν ἑνὸς ἀνθρώπου πόλεις στενειλήχοτος ἑαυτῷ τὰ καλὰ, ἡμεῖς οὐδὲ τὸ πολλοστὸν μέρος μιμήσασθαι αὐτὸν σπουδάζωμεν; Ταῦτ' οὖν ἐννοήσαντες, καὶ τῆς κατηγορίας ἑαυτοὺς ἀπαλλάξωμεν, καὶ σπουδάσωμεν πρὸς τὸν ἐκείνου ζῆλον ἐλθεῖν, ἵνα δικαιωθῶμεν καὶ τῶν αὐτῶν ἀγαθῶν ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

* ἀξίων

ΕΙΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥ-
λον Λογ. β.

Ι ποτέ ὄντιν ἀνθρωπος, καὶ ὅση τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἡ ἀσθένεια, καὶ ὅσης ὀδύνης δεκτικὸν ἀρετῆς τυπὶ ὃ ζῷον, ἔδειξε μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ὁ Παῦλος· καὶ νικῶ ἔσχεν ὃ τι γέγονε, λαμπρᾷ τῇ φωνῇ τοὺς ἀπάντας σὺν ἐγκαλῶν καὶ ἡμῖν τῇ κλασικῇ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τ' διαπόντε, καὶ παρατείνων ἐπ' ἀρετῇ, καὶ τὰ δυάρεμπτα τ' βλασφήμων ἐμφερόντων σώματα, καὶ δείκνις ὅτι ἀγγέλων ὡς ἀνθρώπων οὐ πολὺ ὃ μέσον, ἐὰν ἐθέλωμεν παρασέχειν ἑαυτοῖς. οὐ γὰρ ἄλλην φύσιν λαχών, οὐδὲ ἑτέρας κοινωνήσας ψυχῆς, οὐδὲ ἄλλον οἰκήσας κόσμον, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ γῇ καὶ χώρᾳ καὶ νόμοις καὶ ἔθεσι τραφείς, πάντας ἀνθρώπους ὑπερῆκόντισε σὺν ὃ γε διασίαν ἀνθρώπους ἡμομένους. ποῦ τοίνυν οἱ λέγοντες, ὅτι δύσκολον ἡ ἀρετή, καὶ βύκολον ἡ κακία; σὺν γὰρ αὐτῇ φεύγεται τούτοις, λέγων· Τὸ παράπτωμα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται. εἰ γὰρ οἱ τοιαῦτα θλίψεις ἐλαφραί, πολλῷ μᾶλλον αἱ οἰκοθεν ἡδοναί. καὶ τοῦτο μόνον ὄντιν αὐτοῦ ὃ θαυμαστὸν, ὅτι παρεισοίσα τῆς παρθυμίας οὐδὲ ἠφάνισε τοὺς πόνους τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ὅτι οὐδὲ ὅτι μαθοῦ ζωύτοις μετῆκε. ἡμεῖς μὲ γὰρ οὐδὲ μαθῶν παρεισπιπτόντων ἀνεχόμεθα τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς ἱδρώτων· ἐκεῖνος ὃ καὶ χωρεὶς τοὺς ἐπάθλων αὐτοῦ κατεζέσε καὶ ἐφίλει, καὶ τὰ δοκοιοῦντα αὐτῆς ἐκ κωλύματα μετὰ πάσης ὑπερήλατο τῆς βυκολίας· καὶ ὅτι σώματος ἀσθένειαν, οὐ παρεμπάτων παρέστασιν, οὐ φύσεως τυραννίδα, οὐκ ἄλλο οὐδὲν ἡπάσατο. καίτοι καὶ στρατηγῶν καὶ βασιλέων ἀπάντων τοῦ ὄντων ὑπὲρ γῆς μείζονα φερνίδα ἐγκρειθεὶς, ἀλλ' ὅμως καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐκαίνιζε τοῦ ἡμέραν, καὶ τοῦ κινδύνων ὑπεστφομένων αὐτῷ, μεμεγὰν ἐκέκτητο τοῦ παρθυμίαν. καὶ τοῦτο δηλῶν ἔλεγε, Τῶν μὲν ὀπίσω ὑπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος· καὶ θανάτου παρεσδοκωμένου, Εἰς κοινωνίαν τῆς ἡδονῆς ζωύτης ἐκάλει λέγων, Χάρητε καὶ συγχάρητέ μοι· καὶ κινδύνων ὑπικειμένων καὶ ὕβρεων, καὶ ἀπιμίας ἀπάσης, ἐσκίρτα πάλιν· καὶ Κορινθίοις ἐπιστέλλων ἔλεγε, Διὸ καὶ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν διωγμοῖς. καὶ ὅπλα δ' αὐτὰ δικαιοσύνης ἐκάλεσε, δείκνις ὅτι καὶ ἐντεῦθεν τὰ μέγιστα ἐκαρποῦτο, καὶ τοῖς ἐχθροῖς πανύτοθεν ἀχείρωτος ἦν· καὶ πανταχοῦ μαστιζόμενος, ὑβριζόμενος, λοιδορούμενος, ὥσπερ ἐν θριάμβοις ἐμπομπεύων, καὶ τὰ ἔθνη σπανίως πανταχοῦ γῆς ἴσασε, ὅτως ἐκήρυττέτο, καὶ χαρὰν ὡμολόγει τῷ Θεῷ λέγων· Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς. καὶ τοῦ ἀγραμοσυνῶν καὶ τοῦ ὕβρεσι τοῦ ζῆν ὃ κήρυγμα μᾶλλον, ἢ ἡμεῖς τοῦ τιμῶν ἐδίωκε, καὶ ὃν θάνατοι ἢ ἡμεῖς τοῦ ζωῆς, καὶ τοῦ πενίαν, ἢ ὃν πλοῦτον ἡμεῖς, καὶ σὺν πόνοις μᾶλλον, ἢ ζωῆς ἀνέτοις, ἔτεροι, καὶ οὐχ ἁπλῶς μᾶλλον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, καὶ ὃ λυπεῖσθαι πλέον, ἢ ὃ χαίρειν ἕτεροι, ὃ ὑπερβύχεσθαι τοῦ ἐχθρῶν μᾶλλον, ἢ ὃ καταβύχεσθαι ἕτεροι· καὶ αὐτίστρεφε τοῦ παρεγγυῆς τοῦ τάξιν, μᾶλλον ὃ ἡμεῖς ἀντιστρέφαμεν. ἐκεῖνος ὃ, ὥσπερ ὁ Θεὸς ἐνομοθέτησεν, ὅτως αὐτοῦ ἐφύλαττε. ζωύτα μὲν γὰρ κῆ φύσιν ἀπάντα, ἐκεῖνα ὃ, τὰναντίον. τίς τούτων ἀπόδειξις; Παῦλος, ὁ θεσπέσιος ὢν, καὶ τούτοις ἐπιστέλλων μᾶλλον ἢ ἐκείνοις. ἐν τούτῳ φοβερὸν ἐν μόνον καὶ φθονερὸν, ὃ παρεισκροδοσαν Θεῷ, ἕτερον ὃ οὐδέν· ὥσπερ οὖν οὐδὲ ποθητὸν ἄλλο τι, ὡς ὃ ἀρέσαι Θεῷ· καὶ οὐ λέγω τοῦ πρότερον οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ μέλλοντων. μὴ γὰρ μοι πόλεις εἴπῃς καὶ ἔθνη καὶ βασιλέας καὶ στρατόπεδα καὶ ὅπλα καὶ χρήματα καὶ σατραπείας καὶ δυναστείας (οὐδὲ γὰρ ἀράχνιον ζωῦτα εἶναι) ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τοῦτα, καὶ πάντα αὐτοῦ ὄντα ἀσφαλῆ ἔρωτα καὶ πόθος Χριστοῦ. οὗτος γὰρ πόθος ἐκεῖνος ὃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλεσιν, οὐκ ἀγγέλων ἀξίαν ἐθαύμασεν, οὐκ ἀρχαγγέλων, οὐκ ἄλλο τοιοῦτον οὐδέν. ὃ γὰρ ἁπάντων μεῖζον εἶχεν ἐν ἑαυτῷ, τοῦτο τοῦ Χριστοῦ ἔρωτα, καὶ μᾶλλον τούτου πάντων ἑαυτὸν μακαριώτερον εἶναι ἐνόμισε· καὶ τούτου χωρὶς, οὐδὲ τῶν μελλόντων, οὐδὲ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν ἡμέλησεν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ἀγάπης ταύτης ἐν ἑκάστοις εἶναι ἐβούλετο μᾶλλον ἢ τῶν κολαζομένων, ἢ ταύτης χωρὶς, τῶν ἄκρων καὶ τῶν πρωτείων. κόλασις γὰρ ἐκείνῳ μία, ὁ τῆς ἀγάπης ταύτης ἀποτυχεῖν. τοῦτο αὐτῷ γέεννα, τοῦτο τιμωρία, τοῦτο μυρία κακά· ὥσπερ ἡ ἀπόλαυσις, ὁ ταύτης ἐπιτυχεῖν· τοῦτο ζωή, τοῦτο κόσμος, τοῦτο ἀγγέλους, τοῦτο παρόντα, τοῦτο μέλλοντα, τοῦτο βασιλεία, τοῦτο ἐπαγγελία, τοῦτο τὰ μυρία ἀγαθά. ἕτερον γὰρ οὐδὲν τῶν μὴ φερόντων ἀπολαῦσαι, "οὐδὲ λυπηρὸν," οὐδὲ ἡδὺ εἶναι ἐνόμιζεν· ἀλλ' ὅτου καταφρόνει τῶν ὁρωμένων πάντων, ὡς τῆς καθ' ὅλης οἰκουμένης βοτάνης. τύραννοι γὰρ αὐτῷ καὶ δῆμοι θυμῷ πνέοντες, κώνωπες εἶναι ἐδόκουν· "θάνατος γὰρ αὐτῷ καὶ τιμωρίαι καὶ μυρίαι κολάσεις, παίδων ἀθύρματα· πλοῦ ἐί ποτε ἀφὰ Χριστὸν ἔπεμψε. τότε γὰρ καὶ θαῦμα ἠπαύζετο, καὶ εἰς τοὺς ἁλιεῖς ὅτως ἐκθαμβοῦτο, ὡς οὐδὲ ὁ δεσπότης Νέρων ὑπὸ τῆς κεφαλῆς ἔχων· καὶ ὃ δεσμωτήριον ἦν ὤκει, ὡς αὐλὴν οὐρανὸν, καὶ πεύματα καὶ μάστιγας ἐδέχετο ἡδέως τούτων τοὺς τὰ βραχέα ἁρπάζοντας· καὶ σοὶ πόνους ἐφίλει τοὺς ἐπάθλων οὐχ ἥττους, ἔπαθλον σοὶ πόνους ἐνόμιζεν. ἀφὰ τοῦτο δὲ χαρὶν αὐτῷ ἐκάλει. σκόπει δὲ· ἔπαθλον ἴσῳ, ὃ δυὰ λύσας καὶ σεαυτὸν Χριστῷ ἔδησας, ὃ ἦν ὑπομονὴ τῇ ἀρχῇ, ὁ ἀγὼν οὗτος. ἀλλ' ὅμως τοῦτο μᾶλλον αἱρεῖται ἐκείνου, καὶ δυναμικώτερον αὐτὸν ἔφη· ὃ δυάθημα ἀπὸ Χριστοῦ ἡμέλησε, ἀγὼν ἴσῳ δὲ πόνος, μᾶλλον ἦν καὶ ἀγωνία καὶ πόνος· ὃ ἔπαθλον μετ' αὐτοῦ, ἔπαθλον. ἀλλὰ τοῦτο μᾶλλον αἱρήσεται ἐκείνου ἀφὰ Χριστόν. ἀλλ' ἴσως εἴποι τις ἄν, ὅτι ταῦτα πρὸ τοῦ ἀφὰ Χριστὸν ἤδει αὐτῷ ἴσα. τοῦτο γὰρ καὶ ἐγώ φημι, ὅτι ἅπερ ἀθυμίας ἡμῖν αἴτια, ταῦτα ἐκείνῳ μεγάλων ἔπαινον ἠδυνίου. καὶ τί λέγω κινδύνους καὶ [τὰς ἄλλας] παλαιπωρίας; [καὶ γὰρ] ἐν ἀθυμίᾳ διῆγεν ἴσῳ. διὸ δὲ ἔλεγε· Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; πλοῦ εἰ καὶ τοῦ ἀθυμίαν ἡδονὴν ἔχειν εἴποι τις ἄν. πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν τέκνα ἀποθνῄσκοντα, συγχωρεῖσθαι μὲν ἀρνοῦσιν, παραμυθίαν λαμβάνουσι· κωλυόμενοι δ', ἀλγοῦσι· καθάπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος, νυκτὸς καὶ ἡμέρας δακρύων, παραμυθίαν ἐκόμισεν. οὐδεὶς γὰρ ὅτου τὰ οἰκεῖα ἐπενόησε κακὰ, ὡς τὰ ἀλλότρια ἕκαστος. πῶς γὰρ οἷόν τε ἀφὰ Χριστὸν ἀπολαῦσαι αὐτὸν, Ἰουδαίων οὐ σωζομένων, ἵνα σωθῶσιν, ἀναθεμάτου ἐκπεσεῖν τῆς "ἀπ' αὐτοῦ δόξης; ὅθεν δῆλον ὅτι ὃ μὴ σώζεσθαι αὐτὸν, πολλῷ χαλεπώτερον ἦν. εἰ γὰρ μὴ χαλεπώτερον, οὐκ ἂν οὕτω ἤνεγκε σκάνδαλον· ὡς γὰρ κουφότερον εἶπε, καὶ μᾶλλον ἔχον παραμυθίαν. καὶ οὐχ ἁπλῶς ἐβούλετο, ἀλλὰ καὶ εἶδα λέγων, Ὅτι λύπη μοί ἐστι, καὶ ὀδυνὴ τῇ καρδίᾳ μου. οὕτω καθ' ἑκάστην, ὡς εἶπεν, ὑπὲρ τῆς τοῦ οἰκουμένου οἰκουμένων ἀλγοῦντα, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων κοινῇ, καὶ ἐθνῶν, καὶ πόλεων, καὶ ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου, τίνι ἂν τις δυνηθείη παραβάλλειν; ποίῳ σιδήρῳ; ποίῳ ἀδάμαντι; τί δ' ἂν τις ἐκείνου καλέσειε τοῦ ψυχοῦ; χρυσῶν, ἢ ἀδαμαντίνου; καὶ γὰρ ἀδάμαντος ἴσῳ πάντος στερρότερος, καὶ χρυσοῦ, καὶ λίθων τιμίων τιμιώτερος. καὶ κείνης μὲν οὔτω τῆς ὕλης τοῦ βουλήματος προτιμήσει, ταύτης δὲ τοῦ πολυτελείαν. τίνι δ' οὖν τις αὐτοῦ παραβάλοι; τῶν μὲν οὐσῶν οὐδεμιᾷ. εἰ δὲ χρυσὸς ἀδάμας ἦν οἷός τε, καὶ ἀδάμας χρυσὸς, τότε ὀπτασίαν" αὐτῶν τύχοι τῆς εἰκόνος. ἀλλὰ τί μοι παραβάλλειν ἀδάμαντι καὶ χρυσῷ; κόσμον δυτινῆς ἅπαντα, καὶ τότε ὄψει καθάλλουσαν τοῦ Παύλου τοῦ ψυχοῦ. εἰ γὰρ ὡεὶ τῶν ἐν μηλωταῖς καὶ ἀσπλαίοις καὶ ἐν μικρῷ μέρει τῆς οἰκουμένης ἀφανταφάντων τοῦτό φησιν ἕκαστος, πολλῷ μᾶλλον ὡεὶ αὐτὸν δὴ εἴποιμεν ἡμᾶς, ὡς ὅτι πάντων δυτάξιος ἴσῳ. εἰ τοίνυν ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἄξιος, τίς ἄξιος; πάντα ὁ οὐρανός. ἀλλὰ καὶ "τοῦτο σμικρόν. εἰ γὰρ αὖθις οὐρανοῦ μὴ τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὡεστηκότων τοῦ ἑκάστου τοῦ ἀγαπῶντος, πολλῷ μᾶλλον ὁ ἑκάστης ὁ ποσοῦτον αὐτοῦ ἀγαθώτερος, ὅσῳ πονηρίας ἀγαθότης, μυρίων αὖθις οὐρανῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ερανὸν ὡς ἐμίσει. οὐ γὰρ ὁμοίως ἡμᾶς φιλῶ, καθάπερ ἡμῖς αὐτόν, ἀλλὰ πολλῷ πλέον, ὅσον καὶ λόγῳ προσήκομεν ἐκεῖνον. σκόπει γοῦν πλείονα αὐτὸν ἡ παρούσης μνήμης ἀξιώσει ἀναστάσεως. Εἰς πολλὰ δείκνυσι πρᾶσιν, εἰς τεῖχος αἴνιγμα θυρῶν, ἐπερώτησιν ἐποίησε καινοτέρου τοιούτων, ἀμηδενὶ πρὸ αὐτοῦ πλὴ δυσὶ θεσπίσαι λαχόντων φύσιν ἡμῖς. Εἰ τοῦ μὲν εἰκότως ἡ μάλα εἰκότως. ἡ γὰρ ἀνθρωπίνη βραδίζων, ὡς μὴ ἀγγέλων ἐπολαθε, ὅτε σὺν ἐσώθη σώματι. Ἐκεῖνος δὲ ἀσώματος ὢν, πλὴ ἐκείνων καθαρότητα ἐπεδείκνυτο, ἡ δι' ὑγκας τοσαύτας τὸ σκεῖμενος, ἐφιλονείκει τῷ δῶρῳ δίκαια μέσων μηδὲν ἔλαττον φθονεῖσθαι. καὶ ὁ ὡς πάντων πλὴ οἰκουμένων διδάσκαλος, καὶ ὡς ἀσώματος, πόνων ὑπερεώσης καὶ κινδύνων, καὶ ὡς Ⓜ οὐρανίου πόθου λαχών, καὶ τοσούτου τῆς ὀπτικῆς, καὶ ὡς μετὰ αὐτῶν αἰσθητοφόρου τῶν ἀσωμάτων δίκαια μέσων, ὅτε διπλοῦς ἐγκεκρυμμένος ἐν ἀγγέλοις πολλάκις ἐνεχειρήθησαν ἐθνῶν ἀφορμαὶ· ἀλλ' οὐδὲν εἶδος αὐτῷ ὃ ἔθνος, ὁ τὸν ἐπεσκύθη, ὅτε ὡς ἐκνόμησεν, ὡς Παῦλος πλὴ οἰκουμένων ἅπασαν. καὶ μή μοι λέγε ὅτι Παῦλος ὅδε ἐμῶ ὁ ζῶντα οἰκονομῶν καὶ γὰρ καὶ αὐδὲς ὁμολογῶ. Εἰ γὰρ καὶ μὴ αὐδὲς ἐμῶ ὁ ζῶντα λύων, ἀλλ' οὐδὲ ὅτως ὄντος ἐμῶ τὸ ὅτι πιστοῖς ἐπαίνων, ὅτῳ ἑαυτὸν ὅτω κατασχύσασιν ἀξίον τοσαύτης χάριτος ὁ Μιχαὴλ ὁ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος ἐνεχείρισεν Παῦλος δὲ γῆν καὶ θάλασσαν, καὶ τὰ οἰκουμένην, καὶ τὰ ἀοίκητον. καὶ ταῦτα ὑπ' ἀγγέλους ὑβρίζων λέγω, μὴ ὄφελον, ἀλλ' ἵνα δείκνυμι, ὅτι δυνατὸν ἀνθρώπων ὄντα μεῖζον ἐκείνων εἶναι, καὶ ἐγκρίσεως αὐτῶν ἐστάναι. καὶ τίνος ἕνεκεν ὅδε ἀγγέλοις ταῦτα ἐνεχειρίσθη; ἵνα μὴ δεισίαν ἀπολογίαν ἔχῃς ῥᾳθυμῶν, μηδὲ ἀφορμὴν τῆς φύσεως καταφεύγῃς καθεύδων ἄλλως δὲ καὶ θαυμάζοιτο ἂν γένοιτο πῶς γὰρ οὐ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον, ἀπὸ γλώττης πτωχῆς σκηνοποιοῦ τὰ λόγια, θανάτου φυγαδοῦσαν, ἁμαρτήματα λύσαν, πνεύματα ῥοπῆς φύσιν, καὶ τὰ ζῶα ἐργάζεσθαι δυνάμενον; Ἀλλὰ τοῦτο ἐκπλήττομαι τὸ Θεοῦ τὰ δυνάμει, ἀλλὰ ταῦτα θαυμάζω τὸ Παύλου τὰ προθυμίαν, ὅτι τοσαύτην ἔσχε δύναμιν, ὅτι τοιοῦτον προσκύσασι ἑαυτὸν καὶ ὑμᾶς παρεκάλεσε μὴ θαυμάζειν μόνον, ἀλλὰ καὶ μιμεῖσθαι τὸ ἀρχέτυπον τῶν τῆς ἀρετῆς. ἅτε γὰρ διωκόμενα τῷ αὐτῷ στέφανον κοινωνήσας ἐκείνῳ. Εἰ δὲ θαυμάζεις ἀκούων, ὅτι τὰ αὐτὰ κατορθώσας, τῷ αὐτῷ ἐστεφανώθη, ἄκουσον αὐτὸ ταῦτα λέγοντος· Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι Κύριος ὁ δίκαιος κριτὴς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. ὁρᾷς πῶς πάντα εἰς τὸν αὐτὸν κοινωνίαν κοσμεῖ; ἐπεὶ οὖν ἅπαντες ὡσαύτως ἐσπουδάσαμεν, ἀξιοῖ ὁμοίαν ἁπάντων ἀπολαῦσαι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν· καὶ μὴ μόνον τὸ μέγεθος ἡ Ⓜ ὀργὴ τῶν κατορθωμάτων ἐδίωκεν, ἀλλὰ καὶ Ⓜ τὸν τῆς παρθυμίας, δι' ἣν τοσαῦτα τὸν ἐπεσκύθησε χάριν, καὶ τὸ τῆς φύσεως συγγενές (τῷ γὰρ αὐτῷ ἡμεῖς ἐκοινώνησαν ἅπαντες) καὶ οὕτω τὰ σφόδρα δυσκατόρθωτα, φάσκοντες ἡμῖν φαίνεσθαι καὶ μάταια, καὶ Ⓜ βραχὺ τοῦτον καμόντες χρόνον, Ⓜ ἀγήρω καὶ ἀθάνατον ἐκδύσει στέφανον φορεσώμεθα, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

β. Τιμ. δ. ζ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ

Α^ο Παῦλον Λογ. γ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Μακάριος Παῦλος τῆς ἀληθοῦς φιλοσοφίας ἐπιδεικνύμενος τὸν ἰσχυρόν, ἐν ὅπ * περὶ αὐτὸν διωκάθα πολιῶν τ' οὐρανόν, ἀφεὶς ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους καὶ τὰς ἄλλας δυνάμεις, ποτὲ μὲν διέσυρε μόνα μιμητὰς γενέσθαι κελεύει τοῦ Χριστοῦ λέγων, Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ· ποτὲ δὲ καὶ γυναῖς ἑαυτὸν περὶ αὐτὸν αἰδεῖσθαι τὸν Θεὸν λέγων, Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά. εἶτα διακινεῖ ὡς οὐδὲν οὕτω ποιεῖ τὴν μίμησιν ταύτην, ὡς τὸ κοινωφελῶς ζῆν καὶ περὶ τὸ * παντὶ χρήσιμον ὁρᾶν, ἐπήγαγε· Περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ. Διὰ τοῦτο εἰπών, μιμηταί μου γίνεσθε, περὶ ἀγάπης οὐδέπω διαλέγεται, διακινεῖ ὅπ αὕτη μάλιστα ἡ ἀρετὴ ἐστὶ τὸ ποιεῖ Θεοῦ· ὡς αἵ γε ἄλλαι ταύτης κατάδουλοί εἰσι, [καὶ] περὶ αὐθέντας πάσας τρέφουσι· οἷον ἡ περὶ ὀπτιμίαν μάχη, ὁ περὶ τὴν χαρέαν πόλεμος, ἡ περὶ τὸ φιλαργυρεῖν διαφθορὰ, ἡ περὶ τὸν θυμὸν πάλη· ὃ δὴ φιλεῖν, τοῦτο κοινὸν ἡμῖν καὶ τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγε· Εὐχεσθε γὰρ τοὺς ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε ὅμοιοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. τοῦτο τοίνυν καὶ ὁ Παῦλος εἰδὼς κεφάλαιον ὂν τῆς ἀγαθῆς, καὶ πολλῆς ἐπεδείξατο * τῆς ἀκριβείας. οὐδὲις γοῦν οὕτως ἐχθρὸς ἐφίλησεν, οὐδὲις οὕτω σφόδρα" ὑπερβαλλούσας εὑρηκέναι, οὐδὲις τοσαῦτα γὰρ τῆς λελυπηκότων ἔπαθεν. οὐδὲ γὰρ εἷς ἀνὴρ ἔπαθεν ἕλεπεν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως ἅπαντος, καὶ ὅσῳ μᾶλλον δέδηριωῶτο, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτῆς ἠλέησε τὸν μανίαν. καὶ ὡς δὲ τις διαφθορὰ πατὴρ περὶ παῖδα φρενίτιδι κατεχόμενον (ὅσῳ γὰρ δὴ ὑβρίζηται καὶ λακτίζῃ χαλεπῶς ὁ κάμνων, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἐλεεῖ καὶ δακρύει) οὕτω κἀκεῖνος, τῇ τῆς δαιμόνων" ὑπερβολῇ τῆς ζώντα ἐπαγόντων αὐτῷ" τὸν νέσον σοφιζόμενος, περὶ πλείονα κηδεμονίαν διανίστατο. ἀκούσον γοῦν αὐτοῦ πῶς ἡμέρως, πῶς συμπαθητικῶς ὑπὲρ αὐτῆς ἡμῶν διαλέγεται, τῆς πεντάκις αὖθις μαστιγωσάντων, τῆς καταλιθασάντων, τῆς δησάντων, τῆς τὸ αἷμα αὐτοῦ διψώντων, καὶ διαπαίσαθαι καὶ ἐκὰς ἰὼ ὑπομενούτων αὖθις τὴν ἡμέραν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, φησὶν, ὅπ ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. καὶ πάλιν τοῦ ἐπεμβαίνοντας αὐτοῖς" ἀναχαιτίζων ἔλεγε· Μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ. Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῆς κατὰ φύσιν κλάδους οὐκ ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται. ὅπερ γὰρ ἀπόφασιν εἶδε διαπικρὸν ὀξέλοιδορῆ καὶ αὐτῷ, οὐ κύριος ἰῶ, τοῦτο ἐποίει· σιωπηλῶς ἐδάκρυεν γὰρ αὐτῷ, ἤλγει, τοῦ σπάλεσθαι βαλλομένους αὐτοῖς σκώλυε, καὶ ὃν τῆς ἐγκρατεστάτων ἐφιλονείκει σκιαὶ γοῦν συνιώμενος αὐτοῖς θύρειν. καὶ ὅπερ λόγῳ πείθειν οὐκ εἶχε διὰ τοῦ ἐνδόσιμον αὐτῷ καὶ σκληρὸν, ὅπι σιωπηλοῖς θύραις ἐπεπέτο λέγων· Ἀδελφοὶ, ἡ μὲν εὐδοκία μου καὶ ἡ δέησίς μου ἡ περὶ ⟨Ϟ⟩ Θεὸν, ὑπὲρ αὐτῶν ὅτιν εἰς σωτηρίαν. ὑπομένει γὰρ αὐτοῖς τὰ χρήσας ἐλπίδας λέγων· Ἀμεταμέλητα τὰ χαρίσματα, καὶ ἡ κλῆσις τοῦ Θεοῦ, ὥστε μὴν ἀπογνῶναι τέλεον καὶ ἀπολέσθαι. ὅπερ ἀπαντᾷ κηδομένου καὶ σφόδρα ὑπὲρ αὐτῶν διακαιομένου λοιπὸν· ὡς ὅτου λέγει· Οπ ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ιακώβ. καὶ γὰρ σφόδρα διεκόπτετο καὶ ἐδάκνετο ἀπολλυμένους ὁρῶν. διὰ πολλὰς ἐπενοεῖ παραμυθίας τῆς ἀλγηδόνος ταύτης ἑαυτῷ, ποτὲ μὲν λέγων, Ἥξει ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ιακώβ· ποτὲ δὲ, Οὕτω καὶ οὗτοι ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ Ιερεμίας, διαζόμενος καὶ φιλονεικῶν ἀπολογίαν ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τὸν ἡμαρτηκότων δίρξι, νεῦε μὲν λέγων· Εἰ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν, ποίησον ἕνεκέν σε· νεῦε δὲ πάλιν, Οὐχὶ τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ, οὐδὲ ἀληθινὸς πορεύσεται, καὶ κατορθώσει τὴν πορείαν αὐτοῦ· καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν· Μὴ ἀθῳωθῆτε ὅτι χρεῖς ἐσμεν. καὶ γὰρ ἔθος τοῖς ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκότων δεομένοις, κἂν μηδὲν ἔχωσιν εὔλογον εἰπεῖν, σκιὰν γοῦν τινα ἀπολογίας ὑπιδεῖν, οὐ" διακριβωμένας μὲν, οὐδὲ εἰς δόγματα ἐλκυσθείσας" διαμένας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

"ἀναπαυόμενος" τοῦ μυθουμένου ἢ ὅμως οὐκ ἐστὶ τῶν ἀπολλυμένων ὁ ἀναπαυόμενος. μὴ τοίνυν μηδὲ ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα ἀκριβῶς ἐξετάζωμεν ἀπολογίας, ἀλλ' ἐπιστῶμεν ὅτι ψυχῆς ἐστιν ὁ ἀναπαυόμενος, ζητήσεως εἰπεῖν τι ἐστὶ τῶν ἡμαρτηκότων, ἵνα μὴ δεηθῶμεν τὰ βίρρηθέντα. ἀρ' οὖν τοὺς Ἰουδαίους μόνον τοιούτους, τοὺς ἢ καὶ ἔξωθεν" οὐχί· πολλῶν ἡμερῶν τοὺς μὲν καὶ τοὺς οἰκείους, καὶ τοὺς καὶ ἀλλοτρίους. ἀκούσωμεν τί Τιμοθέῳ" φησί. Δοῦλον ἢ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα. θέλεις ἰδεῖν αὐτὸν καὶ τοὺς καὶ ἡμαρτηκότας πῶς διαλέγεται; ἀκούσον τί φησι Κορινθίοις βαπτιζόμενον· Φοβοῦμαι μὴ πάλιν ἐλθών, οὐχ οἵους θέλω, εὕρω ὑμᾶς· καὶ μετ' ὀλίγα, Μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀσελγείᾳ καὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἧ ἐπράξαν. καὶ Γαλάταις ἢ γράφων ἔλεγε· Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν. καὶ γὰρ τὸν πεπορνευκότος ἀκούσον αὐτοῦ, πῶς οὐχ ἧττον ἐκείνου καὶ ὁδυνᾶται καὶ παρακαλεῖ λέγων· Κυρώσατε εἰς αὐτὸν ἀγάπην. καὶ ἰνίκα ἢ αὐτὸν ἐξέκοψε, μετὰ πολλῶν δακρύων τοῦτο ἐποίει. Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως, φησί, καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ ἵνα γνῶτε τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. καὶ πάλιν· Ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς Ἰουδαῖος, τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ νόμον, τοῖς" ἀσθενοῦσιν, ὡς ἀσθενής, τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. καὶ ἄλλαχοῦ πάλιν· Ἵνα παραστήσω πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἶδες ψυχὴν ὑπερβαίνουσαν πᾶσαν" τὴν γῆν; πάντα ἀνθρώπου παρεσκεύασε παθεῖν, καὶ τόγε αὐτοῦ μέρος, πάντας προέτρεψε. καὶ γὰρ ὥσπερ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν ἐλυμήνατο ἄνθρωπος, οὕτως ἐθορυβήθη, οὕτως ἐτάραχεν, οὕτω πάντας ἐσαπόδαζεν εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν βασιλείαν, θεραπεύων, παρακαλῶν, ἐπισκηπτόμενος, ἐνισχυόμενος, ἱκετεύων, τὸν δαίμονας φοβῶν, τὸν δράκοντα φοβερώτερον ἐλαφρῶν, δρὰ προσιόντας, δρὰ γραμμάτων, δρὰ ῥημάτων, δρὰ παραγγελμάτων, δρὰ μαθητῶν, δι' ἑαυτῶν τὸν πίπτοντας ἀνορθῶν, τὸν ἐρῶντας σπείρων, διεγείρων τὸν χαμαικειμένους, θεραπεύων τὸν στρεπτεμμένους, ἀλείφων τὸν ῥᾳθυμοῦντας, φοβερὸν ἐμβοῶν ὅπου τοῖς ἐχθροῖς, ἀριμὺ βλέπων ὅπου τοῖς πολεμίοις· καθάπερ τις στρατηγὸς [ἢ] ἀρίστου [ἰατροῦ], ἄνω κάτω στρεφόμενος, ἄνω καὶ κάτω σκοπῶν, ἄνω καὶ κάτω περιπολῶν, ἄνω καὶ κάτω διαπετόμενος, ἄνω καὶ πάντα πόλεμος ὢν στρατοπέδου. καὶ οὐκ ἐν τοῖς πνευματικοῖς * μόνον, ἀλλ' ἃ καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς πολλοῦ τοῦ προήκοντα ἐπεδείκνυτο, πολλοῦ τοῦ σπουδοῦ. ἀκούσον γοῦν αὐτοῦ, πῶς ὑπὲρ μιᾶς γυναικὸς τοὺς ὁλόκληρον βαπτίζοντι δῆμον λέγων· Σωίζηται ἡ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν διάκονον οὖσαν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, ἵνα προσδέξησθε αὐτὴν ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ, ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν προάγματι χρήζῃ. καὶ πάλιν· Οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ἵνα δὲ ὑμεῖς ἐσπουδάσητε τοῖς τοιούτοις. καὶ πάλιν· Ἐπιγινώσκετε τοὺς τοιούτους. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἴδιον τῆς φιλοσοργίας τῶν ἁγίων, ὃ καὶ ἐν τούτοις βοηθεῖν. οὕτω καὶ ὁ Ἐλισσαῖος τὴν ἐσπουδάκει τὸν γυναῖκα, οὐκ ἐν τοῖς πνευματικοῖς μόνον ὠφέλει, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς ἐσπούδαζεν ἀμείβεσθαι. διὰ" καὶ ἔλεγε· Εἰ τίς ὅστι σοι λόγος πρὸς τὸν βασιλέα, ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα; καὶ τί θαυμάζεις, εἰ τὴν ἀπὸ τῶν γραμμάτων πρόῤῥιζε σύσπασιν ὁ Παῦλος, ὅπου γε καὶ τὸν ἑαυτοῦ, ὃν τοῦτο ἀξιον εἶναι ἐνόμισε, καὶ πρὸς ἐφοδίων αὐτὸν φεύγοντα, καὶ καταθέσθαι αὐτὸ ἐν βαπτισμῷ; καὶ γὰρ βαπτιζόμενον Τίτῳ, φησί· Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Εἰ δὲ ὁ πρόθυμος οὕτω σπουδαίως ἐξέπεμπε, πολλῷ μᾶλλον, εἴ που κινδυνεύοντας εἶδε, πάντα ἂν ἔπραξεν. ὅρα γοῦν καὶ πρὸς τὸν Φιλήμονα βαπτιζόμενον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπισχνῶν, πόσην ποιῆται σπουδὴν ἀφ' ὑπερίμων, ὡς πῶς σπουδαστῶς, πῶς κηδεμονικῶς ὑπὲρ τέλλει. ὁ γὰρ ἑνὸς οἰκέτου, καὶ ταῦτα φυγάδος πεπλημμήλου, καὶ ὑφειλομένου πολλὰ τοῦ δεσπότου, ὁλόκληρον μὴ προσαιτήσαμένος συγγνώμην ὑπισχνεῖται ὑπὲρ τολμῶν, ἐπιόησον πηλίκος ἐστὶ τοῖς ἄλλοις ἁπᾶσι. καὶ γὰρ ἓν μόνον ἀφιλίας ἄξιον ἐνόμιζεν εἶναι, τὸ, δίον γενέσθαι παρὰ τοῦ Θεοῦ τυχεῖν, παρεῖδεν. ἀφ' τούτου πάντα ἐκίνει, καὶ τοῦτον ὤκνει διαπεμφάν· γὰρ τῶν ἀρχομένων, οὐ ῥήματα, οὐ χρήματα, ἀ σῶμα. ὁ γὰρ μυριάκις ἑαυτὸν θανάτοις ἐκδοὺς, πολλῷ μᾶλλον τοῦτ' χρημάτων ἐφείσατο, εἴ γε παρῆν. καὶ τί λέγω, εἴ γε παρῆν; καὶ γὰρ μὴ παρόντων δυνατὸν ἦν, ὅπ τοῦτ ἐφείσατο. ἀ μὴ νομίσῃς αἴνιγμα εἶναι τὸ ῥῆμα, ἀλλ' αὐτὸ πάλιν ἀκουσον· λέγοντος· Οἶδα ἤδισα διαπονήσω, καὶ ἐκδαπανηθήσομαι γὰρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ὃ Β. Κορ. ιβ. ιε. Πρεσβ. κ λδ. Ἐφεσίοις δημηγορῶν ἔλεγε· Αὐτοὶ οἴδατε ὅπ ταῖς χρείαις μου, καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. καὶ ὢν μέγας, ἐν ᾧ κεφαλαίῳ τῶν ἀγαθῶν, τῇ ἀγάπῃ, φλογὸς πάσης σφοδρότερος ἦν. καὶ καθάπερ σίδηρος εἰς πῦρ ἐμπεσών, ὅλος γίνεται πῦρ, ὅπω καὶ αὐτὸς τῇ πυρὶ τῆς ἀγάπης διαφθείς, ὅλος γέγονεν ἀγάπη· καὶ ὥσπερ κοινὸς πατὴρ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης ὤν, οὕτω σφόδρα αὐτοὺς ἐμιμεῖτο, μᾶλλον δὲ καὶ πατέρας, καὶ σωματικῶν καὶ πνευματικῶν ἕνεκεν φροντίδων, ὃ χρήματα, καὶ ῥήματα, καὶ σῶμα, καὶ ψυχὴν, καὶ πάντα ὑπεδίδους· γὰρ τῶν ἠγαπημένων. διὰ τοῦτο καὶ πλήρωμα αὐτὸν ἐκάλει νόμου, καὶ στεφάνισμον τελειότητος, καὶ μητέρα τῶν ἀγαθῶν πάντων, καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος ἀρετῆς. διὸ καὶ ἔλεγε· Τὸ δὲ τέλος τῆς ἐπαγγελίας, ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς. καὶ πάλιν, Τὸ γὰρ, μοιχεύσεις, φονεύσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ἐπὶ τούτων ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἡ ἀγάπη, καὶ ταύτην Παῦλον ζηλώσωμεν. καὶ γὰρ οὐδὲν ἐνδεῶς τοιοῦτος ἐγένετο. μὴ γάρ μοι τοὺς νεκροὺς ἐλπίσῃς, οὓς ἀνέστησε, μηδὲ τοὺς λεπροὺς, οὓς ἐκάθηρεν. ἐκεῖνα τούτων ὁ Θεὸς ἐπιζητήσει παρὰ σοῦ· κτήσαι τὸν ἀγάπωντα τὸν Παῦλον, καὶ πτερύγων ἔξεις ἀπηρτισμένον. τίς ταῦτά φησιν; αὐτὸς ὁ τῆς ἀγάπης ἔρωτας, οὗτος καὶ σημείων, καὶ θαυμάτων, καὶ μυρίων αὐτὸν ἑτέρων ἀγαθῶν. ὅπερ γὰρ σφόδρα αὐτὸν κατωρθωκὼς, ἀφ' τούτου καὶ μὴ ἀκριβείας αὐτῆς οἶδε τὸν ἰσχνόν. ἐντεῦθεν δὲ αὐτὸς τοιοῦτος ἐγένετο, καὶ ἐκεῖνα οὕτως αὐτὸν ἐποίησεν ἄξιον, ὡς ἡ τῆς ἀγάπης δύναμις. διὸ καὶ ἔλεγε· Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ κρείττονα· καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι, τὸν ἀγάπωντα λέγων, τὸν καλλίστην ὁδὸν καὶ ῥᾳδίαν. ταύτην τοίνυν καὶ ἡμεῖς βαδίζωμεν διηνεκῶς, ἵνα καὶ Παῦλον ἴδωμεν, μᾶλλον δὲ καὶ Παῦλον ἀπαύστως, καὶ τὴν ἀνεκλάλητον ὑπὲρ τυχώμεν στεφάνων, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ
Παῦλον Λογ. ε.

Μακάριος Παῦλος ὁ τιμήσας ἡμᾶς σωματικῶν, καὶ τὸν οἰκουμένην φωτίσας, οὐχὶ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς κλήσεως ἐτυφλώθη ποτέ· ἀλλ' ἡ πήρωσις ἐκείνη, φωτισμὸς γέγονε τῆς οἰκουμένης. ὅπερ γὰρ ἔβλεπε κακῶς, ἐπήρωσεν αὖθις καλῶς ὁ Θεὸς, ὥστε διαβλέψαι χρησίμως, ὁμοῦ μὲν τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως ἐπιδεῖξαι αὐτῷ πρεσβεύοντι, ὁμοῦ δὲ ἐν τῷ πάθει τὸν μέλλοντα παρασκευάσαι, καὶ τὸν κηρύγματος τέχνον διδάσκων, καὶ ὅτι ταῦτα πάντα οἰκοθεν ἐπιδείκνυται, καὶ μύσαντα τοὺς ὀφθαλμοὺς, αὐτὸ * ἐπιδεῖται χρή. διὸ καὶ αὖθις ἑώρα τοῦτο αὖθις δηλῶν· Εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν, γενέσθω μωρὸς,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μωρὸς, ἵνα γένηται σοφός· ὡς οὐκ ἐὸν αὐτὸν ἀναβλέψαι καλῶς, μὴ πρότερον πτερωθέντα καλῶς, καὶ τοῦ οἰκείου τὰ ταχέα πόνου αὖθις ἐκβαλόντα λογισμοὺς, καὶ τῇ πίστει τὸ πτῶμα ὑπερπέταντα. ἀλλὰ μηδὲν τοιοῦτον ἀκούων, ἰώμενος μυθώδη νομιζέτω εἶναι τοῦτο τὴν κλῆσιν. τὰ γὰρ ἐδιώκατο πάλιν ἐπιμελεῖν, ὅθεν ἐξέβη. πολλοὶ γοῦν ἕτερα μείζονα θαύματα ἰδόντες, οὐκ ἐστράφησαν πάλιν, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ· οἷον ὁ Ἰούδας, ὁ Ναβουχοδονόσορ, ὁ Ἐλύμας ὁ μάγος, ὁ Σίμων, ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ Σαπφείρα, ὅλος τῶν Ἰουδαίων ὁ δῆμος. ἀλλ' οὐχ ὁ Παῦλος, ἀλλ' ὁ Διαβολέας, τοῖς δι' ἀκηράτου φωτὸς δρόμον ἐπέτεινε, καὶ τοῖς ἀνδρῶν ἵππατο. Εἰ δέ τις ἀξιοπίστους τινὰς ἔνεκεν ἐπηρώθη, ἀκουέ αὐτοῦ λέγοντος· Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ἐπεὶ οὖν ὕστερον σφοδρὸς ἰὼν ἐμαίνετο, σφοδροτέρου ἐδεῖτο χαλινοῦ, ἵνα μὴ τῇ ῥώμῃ τῆς προθυμίας ἀχάλινος, καὶ παράκουσι τῶν λεγομένων. διὰ δὴ τοῦτο καταστέλλων αὐτοῦ τὸ μανιῶδες ἐκεῖνο, φησὶν" κατευνάζει τὰ κύματα τῆς ῥαγδαίας ὀργῆς ἐκείνης διὰ τῆς πτερώσεως, καὶ τότε αὐτῷ φησὶ λέγει), δεικνὺς τῆς σοφίας αὐτοῦ τὸ ἀπερίσπαστον, καὶ τὸ τῆς γνώσεως ὑπερέχον· καὶ ἵνα μάθῃ τίνα πολεμεῖ, οὐ μόνον κολάζοντα, ἀλλ' οὐδὲ βύθιον δυνάμενον ἐνεγκεῖν. οὐ γὰρ σκότος αὐτὸν ἐπήρωσεν, ἀλλ' ὑπερβολὴ φωτὸς αὐτὸν ἐσκώτισε. καὶ τί δήποτε μὴ ἐξαρχῆς τοῦτο ἐγένετο, φησι; μὴ ζήτει τοῦτο, μηδὲ περιεργάζου, ἀλλὰ παραχώρει τῇ ἀκαταλήπτῳ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας τοῦ κρείττονος τὸ βαθυτάτιον. καὶ γὰρ καὶ αὐτὸς τοῦτο ποιῶν λέγων· Ὅτε εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί. Οὐκοῦν καὶ σὺ μηδὲν περιεργάζου πλέον, ὅτανπερ Παῦλος τοῦτο λέγῃ. τότε γὰρ, τότε συνέφερε τῶν σκανδάλων ἐκβάντων ἐκ μέσου. λοιπὸν ἀπὸ τούτου μάθωμεν, ὅτι οὐδεὶς οὐδαμῶς οὐδὲ τῶν περὶ αὐτὸν, οὐδὲ αὐτὸς οἴκοθεν αὐτὸν εὗρεν, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἑαυτὸν ἐφανέρωσε. διὰ τοῦτο ἔλεγεν· Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς. ἐπεὶ τίνος ἕνεκεν ὁρᾶν ἔφη ὃν ὀνόματι αὐτοῦ δεδιωγμένους νεκρούς, οὐκ ἐπίστευσεν; ὁρᾶν γὰρ χωλοὺς βαδίζοντας, καὶ δαίμονας διαπεπτωκότας, καὶ παραλυτικοὺς σφιγγομένους, οὐδὲν ἐκαρποῦτο. οὐδὲ γὰρ κινοῦσι ταῦτα ὁμοίως τὸν ἀπόστολον. ἐπὶ Στεφάνου δὲ λιθαζομένου, παρὼν ἐν ἰδὼν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς πρόσωπον ἀγγέλου, οὐδὲν ἐντεῦθεν ἐκέρδανε. πῶς οὖν οὐδὲν ἐντεῦθεν ἐκέρδανεν; ὅτι οὐδέπω ἦν κεκλημένος. σὺ δὲ ἀκούων ταῦτα, μὴ ἀναγκαστὴν τὴν κλῆσιν εἶναι νόμιζε. οὐδὲ γὰρ ἀναγκάζει ὁ Θεὸς, ἀλλ' ἀφίησι κυρίως ἐν προαιρέσεως καὶ μὴ τῆς κλήσεως. καὶ γὰρ Ἰουδαίοις ἀπεκάλυψεν ἑαυτὸν καὶ ὅτι ἐγείρω, ἀλλ' οὐκ ἠθέλησαν δέξασθαι διὰ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων. Εἰ δὲ λέγοι τις τῶν ἀπίστων, πόθεν δῆλον ὅτι Παῦλον ἐκάλεσεν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπείθη; διὰ τί δὲ μὴ καὶ ἐμὲ ἐκάλεσεν; ἐκεῖνο πρὸς αὐτὸν ἐροῦμεν· πίστευεις τοῦτο, εἰπέ μοι, ὦ ἄνθρωπε; οὐκοῦν εἰ πιστεύεις, ἀρκεῖ σοι εἰς σημεῖον. Εἰ μὲν γὰρ ἀπιστεῖς ὅτι ἐκάλεσεν ἐξ οὐρανοῦ, πῶς λέγεις, διὰ τί μὴ καὶ ἐμὲ ἐκάλεσεν; Εἰ δὲ πιστεύεις ὅτι ἐκάλεσεν, ἀρκεῖ σοι τοῦτο εἰς σημεῖον. πίστευε τοίνυν. καὶ γὰρ καί σε καλεῖ ἐξ οὐρανοῦ, ἐὰν ψυχὴν θυμώμενα ἔχῃς· ὡς, ἐὰν ἀγνώμων ᾖς καὶ διεστραμμένος, οὐδὲ ὁ ἐκεῖθεν φωνὴν ἀφεῖναι σοι δυνάμενος ἀρκέσει εἰς σωτηρίαν. ποσάκις γοῦν ἤκουσαν οἱ Ἰουδαῖοι φωνῆς ἐξ οὐρανοῦ φερομένης, καὶ οὐκ ἐπίστευσαν; πόσα εἶδον σημεῖα, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ, καὶ οὐκ ἐβελτίονο βελτίους; ἀλλ' ἐν μὲν τῇ παλαιᾷ οὗτοι μὲν μυρία θαύματα ἐμοχθοποίησαν· ἡ δὲ Ἰεριχωντία πόρνη μηδὲν τούτων θεασαμένη, πίστιν ἐπεδείξατο θαυμασίαν· διὰ τοῦτο καὶ σώζεται. καὶ ἐν τῇ γῇ δὲ τῆς ἐπαγγελίας οὗτοι μὲν, τῶν σημείων γενομένων, ἐμέμνον λίθων ἀναισθητότεροι· οἱ δὲ Νινευῖται καὶ Ἰωνᾶ θεασάμενοι μόνον, ἐπίστευσαν καὶ μετενόησαν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεθόησαν, καὶ τὴν θεήλατον ὀργὴν ἀπεκρούσαντο. ἐν δὲ τῇ καινῇ, ἐπ' αὐτ ῆς τοῦ Χριστοῦ τῆς παρουσίας, ὁμοῦ λῃστὴς ἐφανερώθη μόνον ἰδὼν, προσεκύνησεν· οὗτοι δὲ νεκροὺς ἐγείροντα θεασάμενοι, καὶ ἔδησαν καὶ ἐσταύρωσαν. τί δὲ ἐφ' ἡμῶν; οὐχὶ πῦρ ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐκ τῶν θεμελίων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκπηδῆσαν ἐφήλατο τοῖς οἰκοδομοῦσι, καὶ οὕτως αὖθις ἀπέστησε τῆς παρανόμου τότε ἐπιχειρήσεως; ἀλλ' ὅμως οὐ μετεβάλλοντο, οὐδὲ ἀπέθεντο τὴν πώρωσιν. πόσα δὲ ἕτερα γέγονε μετ' ἐκεῖνο θαύματα τότε, καὶ οὐδὲν ἐντεῦθεν ἐκερδάνθη, οἷς, ὁ κεραυνὸς ὁ ἐκ τῆς ὀροφῆς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος καταπεσὼν· ὁ τοῦ δαίμονος αὐτοῦ τοῦτο χρησμός, ὃς ⟨Ν⟩ τότε βασιλεύοντα ἠνάγκασε μετακινῆσαι ⟨Ν⟩ πλησίον κείμενον μάρτυρα, λέγων· μὴ δύνασθαι φθέγγεσθαι, ἕως δοῦ τὴν λαρνακα τοῦ ἐκείνου βλέπῃ πλησίον; ⟨Ε⟩ γὰρ ἐκ γειτόνων ἰῶ κεῖται. μετὰ τοῦτον πάλιν, ὁ θεῖος ὁ τοῦτο εἰς τὰ ἱερὰ σιβύλλα ἐνυβρίσας, σκωληκόβρωτος γενόμενος ἐξέψυξε· καὶ ὁ ταμίας ὁ τῶν βασιλικῶν χρημάτων δι' ἑτέραν παρανομίαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπ' αὐτὸν ὁρμήσαντα, μέσον λαβόντας ἀπώλετο. πάλιν αἱ πηγαὶ αἱ περὶ ἡμῖν, αἱ νικῶσαι τὰ ῥεύματα τῶν ποταμῶν, ἀθρόον ἐφυγον καὶ ἀπεπήδησαν, μηδέποτε τοῦτο παθοῦσαι πρότερον, ἀλλ' ὅτε θυσίας καὶ σπονδὰς ὁ χοῖρος ἐμόλυνεν ὁ βασιλικός. τί δὲ τις εἴποι ⟨Ν⟩ λιμοὺς ⟨Ν⟩ πολεμηθείσης οἰκουμένης μὲν τοῦ βασιλέως τὰς πόλεις σεσωμπεσόντα, αὐτὸν τοῦ βασιλέως τὸν θάνατον, τὸν ἐν τῇ Περσῶν χώρᾳ, τὸν περὶ τοῦ θανάτου ἀπάτην, ὃν στρατόπεδον ὃν ἐν μέσοις "Ἑλλησιφθὲν τοῖς βαρβάροις, καθάπερ ἐν σαγήνῃ τινὶ καὶ δικτύοις, τὴν ἀνοδον ἐκεῖθεν τὴν θαυμαστὴν καὶ παράδοξον; ὅπου γὰρ ὁ μὲν ἀσεβὴς βασιλεὺς ἔπεσεν ἐλεεινῶς, ἕτερος δὲ εὐσεβὴς διεδέξατο, πολλὰ εὐθέως ἐλύετο τὰ δεινά· καὶ ⟨Α⟩ ἐν μέσοις εἰλημμένοι δικτύοις, καὶ ἐλπίδα οὐδαμόθεν διέξοδον ἔχοντες σταθῆναι, τοῦ Θεοῦ λοιπὸν νεύσαντος, τῶν βαρβάρων ἀπαλλαγέντες μετ' ἀσφαλείας ἐπανῆλθον ἅπασης. Ταῦτα τίνα οὐκ ἂν ἐφελκύσασθαι ποιεῖ τὴν εὐσέβειαν; τὰ δὲ παρόντα οὐ πολλῷ τούτων θαυμαστότερα; ὃ σωτὴρ κηρύττεται, καὶ ἡ οἰκουμένη ποιεῖ τρέχει; οὐ θανάτου καταγέλαστος ἀπονενόητος, καὶ πάντες ὑπαπηδῶσι; μὴ γὰρ οὐκ ἐσταυρώθησαν μυρίοι; μὴ γὰρ μετ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ οὐχὶ δύο λῃσταὶ ἀνεσκολοπίσθησαν; μὴ γὰρ οὐκ ἐγέλων πολλοὶ σοφοί; μὴ γὰρ οὐκ ἐγέλων πολλοὶ δυνατοί; τίνος ὄνομα ποτε οὕτως ἐκράτησε; ⟨Ε⟩ τί λέγω σοφοὺς καὶ δυνατούς; μὴ γὰρ οὐκ ἐγέλων βασιλεῖς ὑπόδοξοι; τίς οὕτω παρεισῆλθε τῆς οἰκουμένης ἐν βραχεῖ τῷ χρόνῳ; μὴ γὰρ μοι λέγε τὰς αἱρέσεις τὰς ποικίλας καὶ παντοδαπάς. πανταχοῦ γὰρ τὸν αὐτὸν Χριστὸν κηρύττουσιν, εἰ καὶ μὴ ὑγιῶς πάντες, ἀλλ' ἐκεῖνον ⟨Ν⟩ ἐν Παλαιστίνῃ πάντες παρεσπιωσθσι σωτῆρα, ⟨Ν⟩ ὁ τὴν Ποντίου Πιλάτου. Ταῦτα οὖν οὐ δοκεῖ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σαφεστέραν ἔχειν ἀπόδειξιν τῆς φωνῆς ἐκείνης τῆς ἐξ οὐρανοῦ καταπεμφθείσης; εἰπέ μοι γὰρ μηδεὶς οὕτω παρεισῆλθε βασιλεύς, ὡς οὗτος ἐκράτησε, καὶ ταῦτα μυρίων ὄντων τῶν "κωλυμένων; καὶ γὰρ βασιλῆς ἐπολέμησαν, ⟨Ε⟩ τύραννοι παρετάξαντο, καὶ δῆμοι πάντες κατεξανέστησαν, ⟨Ε⟩ τὰ ἡμέτερα ὅμως οὐκ ἠλαττοῦτο, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐλάμπετο καὶ ηὐξάνετο. πόθεν οὖν, εἰπατέ μοι, ἡ τοσαύτη ἰσχύς; μάγος ἦν, φησὶ μόνος οὖν οὗτος μάγος τοιοῦτος ἐγένετο; πάντας ἠσθόμεθα, ὅτι καὶ παρὰ Πέρσαις καὶ Ἰνδοῖς πολλοὶ γεγόνασι μάγοι, καὶ εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν· ἀλλ' οὐδὲ ὄνομα αὐτῶν ὅδην οὐδαμοῦ. ἀλλ' ὁ ἐκ Τυάνων, φησὶν, ἀπατεών, ἐκεῖνος καὶ γόης, καὶ αὖθις ἐλαμψε. ποῦ δὲ πότε; ἐν μικρῷ μέρει τῆς οἰκουμένης, καὶ περὶς βραχὺν χρόνον, καὶ ἐσβέσθη ταχέως καὶ ἀπώλετο, οὐκ ἐκκλησίαν καταλιπών, οὐ λαόν, οὐκ ἄλλο τι τοιοῦτον οὐδέν. καὶ τί λέγω μάγους ⟨Ε⟩ γόητας τοὺς τοσούτους; πόθεν τὰ τῶν θεῶν ἐπαύθη πάντα, καὶ ὁ Δωδωναῖος, καὶ ὁ Κλάριος, καὶ πάντα τὰ πανταχοῦ ταῦτα ἐργαστήρια σιγᾷ καὶ ἐπεσόμισε; πόθεν οὖν οὐ τὸν μόνον ⟨Ν⟩ σωρεύοντα, ἀλλὰ καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν νεκρῶν αὐτοῦ σφαλῶν πεφεύγασι δαίμονες; τίνος δὲ ἕνεκεν ⟨Ε⟩ σωρεῦσαι ἀκούοντες ὑποπηδῶσι; καὶ μίαν καταγέλασιν ἔδει, μᾶλλον λαμπρὸν καὶ θαύσιμον ὁ σωρὸς τὸν μίον

μὴ οὖν, ἀφεκτὸν ἡ ἐπανείδισεν. θάνατος γὰρ ὅστις καταδίκου· θάνατός ὅστιν ὁ κακῶν ἔφατος, ἡ τοῖς Ἰουδαίοις ἐπίφατος, καὶ τοῖς ἕλλησι βδελυκτός. πόθεν οὖν αὐτὸν ἐδεδοίκεισαν δαίμονες; ἆρ' οὐκ ἀπὸ τῆς τοῦ σταυρωθέντος δυνάμεως; εἰ γὰρ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὃ σφάγμα ἐδεδοίκεισαν, μᾶλιστα μὴ οὖν ἐς τὸν αἰώνιον θεόν· πολλοὶ γὰρ καὶ αὐτὸ, ἐς μετ' αὐτὸν ἐσταυρώθησαν, ἡ μετ' αὐτὸν ἦ δύο. τί οὖν, εἰ εἴποι τις, ἐν ὀνόματι τοῦ ληστοῦ τοῦ σταυρωθέντος, ἢ τοῦ δεῖνος, ἢ τοῦ δεῖνος, φεύξεται ὁ δαίμων; ἀδαμῶς, ἀλλὰ ἡ γελάσεται. ἐαὶ ἦ Ⓜ Ἰησοῦ τοῦ Ⓜ Ναζωραίου, καθάπερ ἀπὸ πυρὸς ἵνος φεύγουσι. τί δὲ οὖν δὴ εἴποις, πόθεν ἐκφάτησεν; ὅτι παλαιὸς ἰών; ἀλλ' οὐ τοιαῦτα αὐτοῦ ἐς τοὺς γράμματα· ἄλλως ἦ, ἡ παλαιοὶ πολλοὶ γεγόνασιν. ἀλλ' ὅτι μάγος; ἀλλ' οὐ τοῦτο μάρτυρες τὰ δόγματα· ἡ μάγων πολλὴ πολλάκις ἐλήλυθε Φοιβέ. ἀλλ' ὅτι σοφός; ἀλλὰ σοφοὶ πολλοὶ πολλάκις ἐλήλυθον. πῖς οὖν ὕτως ἐκφάτησεν; οὐδὶς οὐδέποτε, οὐδὲ ἐς μικρὸν ἐγίες. ὅθεν δῆλον, ὅτι οὐκ ὀφθῆ μάγος ἰών, οὐδὲ ὅτι παλαιὸς ἰών, ἀλλ' ὀφθῆ τούτων διαφθορεὺς, καὶ θεία δυνάμις τις ἡ ἄμαχος, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς πάντων ἀφιστάμενος, ἡ τῷ σκηνοποιῷ τούτῳ τοσαύτην ἐπένδυσε δύναμιν, ὅσην αὐτὰ τὰ σφάγματα μάρτυρες. αὐθέφτας γὰρ ἐπ' ἀγορᾶς ἐστηκώς, ἀφεὶ δέρματα τοῦ τέχνου ἔχων, τοσοῦτον ἴσχυσεν, ὡς ἡ Ῥωμαίους, ἡ Πέρσας, ἡ Ινδοὺς, ἡ Σκύθας, ἡ Αἰθίοπας, ἡ Σαυρομάτας, ἡ Παρθους, ἡ Μήδους, ἡ Σαρακηνοὺς, ἡ ἅπαν ἁπλῶς τὸ τοῦ δυθέφτου γένος ἀφεὶς τοῦ ἀληθοῦ ἐπαναγαγεῖν ἐν ἕπαιν οὐδὲ ὁλίγοις τετρακόσιοις. πόθεν οὖν, εἰπέ μοι, ὁ ἀγοραῖος, ἡ ὅτι ἐργαστηρίου ἐστηκώς, ἡ σμίλιον μετακλείζων, ἡ αὐτὸς τοιαῦτα ἐφιλοσόφει, ἡ σὺν ἄλλοις ἕπεισε, ἡ ἔθνη, ἡ πόλεις, ἐς χώρας, ἡ λόγων ἰσχυὶ ὑπιδεικνύμενος, ἀλλὰ ἐς τυφλότιον ἅπαν, τοῦ ἑκάστου ἀμαθέστου ἀμαθέστερος ὤν; ἀκουσον γοῦν αὐτοῦ λέγοντος, ἡ οὐκ αἰσχυνομένου· Εἰ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει. οὐ χρήματα κεκτημένος. ἡ γὰρ ἡ τοῦτο αὐτὸς φησι, Μέχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα. καὶ τί λέγω χρήματα, ὅπου γε οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας πολλάκις βύπορεῖ τροφῆς, οὐδὲ ἱμάτιον ἀφειδομένοις ἔχει; ὅπη ἦ οὐδὲ ὀξὺ βαπτισθύματος λαμπρὸς ἰών, καὶ τοῦτο ὁ μαθητὴς αὐτοῦ δείκνυσι λέγων, ὅτι ἔμεινε παρὰ Ακύλᾳ ἐς Πρίσκιλλαν διὰ τὸ ὁμότεχνοι. Ησαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. ὧν ἀπὸ τροφίων βάπτισμος. ὡς γὰρ, τοιοῦτον βαπτισθύμα ἔχων; οὐκ ἀπὸ πατρίδος, οὐκ ἀπὸ ἐθνους. ἀλλ' ὅμως ἐλθὼν εἰς μέσον καὶ φανεὶς μόνον, πάντα ἐτάραξε τὰ τοῦ ὑδατίων, πάντα σεσείκε, καὶ καθάπερ πῦρ εἰς καλαμίνην ἐμπεσὸν καὶ χόρτον, ὅπου κατέκαυσε τὰ τοῦ δαιμόνων, καὶ εἰς ἅπερ ἐβούλετο, πάντα μετέτησε. ἡ οὐ τοῦτο μόνον ὅτι θαυμαστὸν, ὅτι αὐτὸς τοιοῦτος ὢν τοσαῦτα ἴσχυσεν, ἀλλ' ὅτι καὶ Ⓜ οἱ πλείοις τοῦ μαθητευθέντων; πέντε, ἰδιῶται, ἀπαίδευτοι, λιμῷ συζῶντες, ἄσημοι ἐς ἐξ ἀσήμων. καὶ ταῦτα καὶ αὐτὸς κηρύττει, ἡ οὐκ αἰσχύνεται λέγων αὐτοῖς τοῦ πενίαν, μᾶλλον ἦ οὐδὲ παραιτῶ τοῦδὲ αὐτῶν. Πορεύομαι γὰρ, φησιν, εἰς Ιερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. καὶ πάλιν, Κατὰ μίαν σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρὰ ἑαυτῷ θησαυρίζων. ἵνα μὴ, ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γίνωνται. ὅτι ἦ καὶ ὁ πλοῦτος αὐτοῦ ἐς ἰδιωτῶν σεσειφήκει, Κορινθίοις βπιστέλλων, φησί· Βλέπετε τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ὅτι ὐ πολλοὶ σοφοὶ κῆ σάρκα· καὶ ὅτι ἐς ἀσήμων, Οὐ πολλοὶ, φησιν, δύναμις· καὶ οὐ μόνον οὐκ δύναμις, ἀλλὰ καὶ σφόδρα βύπαλής. Καὶ γὰρ τὰ ἀσθενῆ, φησί, τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ. ἀλλ' ἰδιώτης μὲ καὶ ἀπαίδευτος, πιθανὸς ἦ ὁπωσοῦν εἰπεῖν; οὐδὲ τοῦτο. καὶ τοῦτον αὐτὸς πάλιν βδείκνυσι λέγων· Κἀγὼ ἦλθον πρὸς ὑμᾶς, οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου, ἡ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον. οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον· καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας λόγοις. ἀλλὰ τὸ κηρυττόμενον ἐκεῖνον βπαπαστασθαι; ἀλλ' ἀκουσον καὶ πρὸς αὐτοῦ τί φησιν· Επεὶ καὶ Ιουδαῖοι σημεῖα αἰτοῦσι, καὶ Ελλη-

λιτες

β. Κορ. ιά. ε.
α. Κορ. δ. ιά.

Πραξ. ιη. γ.

Ρώμ. ιέ. κέ.
α. Κορ. ιε. β.
α. Κορ. α. κς.
α Κορ. αἰ. ζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λίωνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύττομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον. Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον,
α. Κορ. β. γ. ἔθνεσι δὲ μωρίαν. ἀλλὰ ἀλείας ἀπήλαυσεν; ἀλλ' οὐδὲ ἀνέστρεψε ποτὲ τὴν κιθάραν. Καὶ
γὰρ ἐν ἀθυμίᾳ, φησί, καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. Οὐκ αὐτὸς
ECp. 1. λς. δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ μαθηταὶ τὰ αὐτὰ ἔπαθον. Μεμνήσθε γάρ, φησι, τῆς πρώτης ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἀθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτω πασχόντων γενηθέντες. καὶ γὰρ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε. καὶ πάλιν Θεσσαλονικεῦσι γράφων, λέγει· Ὑμεῖς γὰρ τὰ αὐτὰ ἐπάθετε ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ
α. Θεσσ. β. ιδ. αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων, καὶ τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων. καὶ
β. Κορ. α. α. Κορινθίοις δὲ πάλιν ὑπιστέλλων ἔλεγεν, Ὅτι πεῖσμα τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ὑμᾶς, καὶ ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως. ὑ Γαλάται, Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ, φησίν, εἴγε καὶ εἰκῇ. ὅταν οὖν ὁ κηρύττων ἰδιώτης ᾖ καὶ πένης καὶ ἄσημος, ἐὰν μὴ κηρύττῃ μόνον ὁπόθεν ἐπαγωγὸν, ἀλλὰ καὶ σκάνδαλον ἔχον, καὶ ἀκούοντες αὐτοῦ πένητος καὶ ἀσθενοῦς καὶ ὀφθέντος καὶ χλευασθέντος καὶ ποικίλως διατεθραμμένου καὶ ποικίλοις μαθηταῖς, καὶ ὁ καταγελώμενος ἐσταυρωμένος, τί δὲ ποιῆσαν; κρατήσουσι; Οὐκ εὐθέως ὅτι θεία τις καὶ ἀπόῤῥητος δυνάμεως παρουσία γίνεται δῆλον. καὶ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων ὅτι κατισχύει. ὅταν γὰρ ἴδῃς πόλεσιν ἐναντίας πεφραγμένας, καὶ πλοῦτον, καὶ δυνάμεις, ἐὰν παιδείας μέγεθος, καὶ ῥητορείας δεινότητα, καὶ ἀλλαγὰς καὶ θεραπείαν πολλὴν, καὶ βλάβεως σφοδρότητα καὶ χαλεπότητα, τούτους δὲ ἀπὸ τῶν ἐναντίων πειθομένους, τί δ' ἂν εἴποι μοι; ταῦτόν γὰρ ἀσυνέτῳ, ὃς δὲν ἐὰν μὴ σφαγὰς ὁπλῶν καὶ θεραπείας τοῦ βασιλεύοντος μὴ δυνηθέντος κρατῆσαι τῶν βαρβάρων, σωζόμενος μόνος, ἐὰν μηδὲ ἀκόντιον μεταχειρίζων, μηδὲ ἱμάτιον ἔχων, εἰσελθὼν θεραπεύσαι μὴ ὅπλων καὶ θεραπείας οὐκ ἰσχύσαν ἕτερα. μὴ ταῦτα ἀγνοῶμεν, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην φέρε τὴν ψῆφον, καὶ θεωρεῖτε τὰ σταυρωθέντος τοῦ δυνάμεως. οὐδὲ γὰρ, ὃν ἴδῃς πολλὰς πόλεις καταστρωννύοντα, καὶ τὰ φρούρια περιελαύνοντα, ἐὰν μὴ χαλκᾶ τείχη, καὶ ὅπλα χαλκεύοντα, καὶ σφαγὰς καταλέγοντα, καὶ χεῖρα ἔχοντα ἄπειρα, καὶ μὴ δυνάμενον πόλιν μίαν ἑλεῖν, ἀλλὰ γυμνῷ σώματι πεσόντα, ἐὰν χεροὶ μόναις χρώμενον, οὐχὶ μίαν καὶ δευτέραν καὶ εἴκοσι πόλεις, ἀλλὰ μυρίας τῇ οἰκουμένῃ ὑπαρχούσας, καὶ αὐτοὺς ἄρχοντας καταβαίνοντας, αἰδουμένους εἰ τοῦτο δυνάμεως. ὅτα δῆλον ὅτι καὶ νεκρῶν. δῆλον γὰρ τοῦτο σημαίνει ὁ Θεὸς καὶ λῃστὰς σταυρωθῆναι, καὶ περὶ αὐτοῦ πίστιν ἀπιστίας φανῆναι, ἵνα καὶ ἀπὸ συγκρίσεως τῆς σφόδρα αἰσθητοῦ διυχθῇ τῆς ἀληθείας ἡ ὑποδοχή, καὶ σὺ μάθῃς, ὅτι οὐκ ἐκείνου εἶς ἐστὶν, ἀλλὰ πολὺ καὶ ἀπείρου τούτου καὶ ἐκείνων ὁ μέσος. οὐδὲν γὰρ αὐτοῦ τῇ δόξῃ συνεσκίασεν ἰσχύσει, οὐδὲ τῶν αὐτῶν κοινωνῆσαι παθῶν, οὐδὲ τοῖς αὐτοῖς χρόνοις συνδραμεῖν. Εἰ μὲ γὰρ τοῦ σταυροῦ οἱ δαίμονες διεδίκασι, καὶ οὐ τοῦ σταυρωθέντος τῇ ἰσχύι, ἐμφανὲς τῶν λεγόντων ὁ τόμος τῶν λῃστῶν ἡ ἕνωσις. Εἰ δὲ καὶ ἡ δυσκολία τῶν χειρῶν ὁ πολὺς ἰοῦσιν, ἀπολογησώμεθα οἱ περὶ Θωμᾶν καὶ Ἰούδαν, περὶ τῶν αὐτῶν ἡμῖν ὑπιχρήσαντες καὶ ἑτέρων πολλῶν τῶν σημείων, καὶ διαφθαρέντες. ὅπερ γὰρ ἔφην, δῆλον τοῦτο εἶναι ὁ Θεὸς, ἵνα μὴ περιουσίας τὰ αὐτοῦ δείξῃ. διὰ τοῦτο καὶ Ἡρῴδου προφήτας ὑπὸ τῶν προφητῶν φανῆναι συνεχώρησε, καὶ ψευδαποστόλους ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, ἵνα μάθῃς ὅτι οὐδὲν τῶν αὐτοῦ συσκιάσαι δυνάται. Εἴπωσι καὶ ἑτέρους δυνάμεις κηρύγματος ἔσεσθαι ἐκ καὶ προδόξους. καὶ δείξω σοι καὶ δῆλον τῶν τοιούτων ἀμέμπτους καὶ ἀνεγκλήτους; τῷ Παύλῳ τούτῳ ποτὲ τίνες πολεμοῦντες, ἐκπεσόντι τοῦ δόγματος ἐν Ρώμῃ. βουλόμενοι γὰρ ὁ Νέρωνα προξενῆσαι πολεμεῖν τῷ Παύλῳ, καὶ δεῖξαι καὶ αὐτοὶ κηρύττειν, ἵνα μᾶλλον πλατυνθέντος τοῦ λόγου καὶ τῶν μαθητῶν

τῶν, θερμότερος ὁ θυμὸς τῆ τυραννίδι γίνηται, ἢ ἀγειωθῇ τὸ θεῖον. καὶ τοῦτο αὖθις ὁ Παῦλος
Φιλιππησίοις ἐπιστέλλων ἔλεγε· Γινώσκειν ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλ- Φιλιπ. α ιβ.
λον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, ὥστε τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν πεποιθότας τοῖς
δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως ϖ̄ λόγον λαλεῖν. τινὲς μὲν καὶ δι' φθόνον καὶ ἔριν, τι-
νὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν ϖ̄ Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν
ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι.
τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται). εἶδες πῶς
πολλοὶ δι' ἐριθείας ἐκήρυττον; ἀλλ' ὅμως καὶ διὰ τῶν ἐναντίων ὠφελεῖτο. μὴ δὲ τούτων, καὶ ἐ-
πεξελθὼν τὰ ἀνίκητα. καὶ γὰρ καὶ νόμοι παλαιοὶ οὐ μόνον οὐκ ἐσώθησαν, ἀλλὰ καὶ ἰώαν-
νιοῦντο καὶ ἐπολέμουν, καὶ ἡ πατρὶς καὶ ἡ ἄγνοια τῶν διωκόντων. βασιλέα γάρ, φα-
σιν, ἔχουσι ϖ̄ Χριστόν. οὐ γὰρ δὴ ἤδεισαν τὸν αὐτὸν βασιλέα αὐτοῦ, τὸν φρικτὸν ἐκεῖνον
καὶ ἀπερίγραπτον, ἀλλ' ὡς τυραννίδα αὐτῶν ἐπεισαγόντων τὴν οἰκουμένην, οὕτω διέβαλλον, καὶ κοινὴ
πάντες, καὶ ἰδίᾳ ἕκαστος αὐτοῖς" ἐπύκτευε· κοινὴ μὲν, ὡς τῆς πολιτείας διαιρουμένης, καὶ τῶν
νόμων ἀνατρεπομένων· ἰδίᾳ δὲ, ὥστε ἑκάστης οἰκίας διαστασιαζούσης καὶ καταλυομένης. καὶ
γὰρ πατὴρ ἐπολέμει παιδὶ τότε, καὶ υἱὸς ἤρχετο πατέρα, καὶ γυναῖκες ἄνδρας, καὶ ἄνδρες γυ-
ναῖκας, καὶ θυγατέρες μητέρας, καὶ συγγενὴς συγγενῆς, καὶ φίλοι φίλους, καὶ ποικίλως ἦν ἰδεῖν
ὁ πόλεμος τότε· καὶ πάντα δαπὸς, εἰς τὰς οἰκίας ἔρπων, συγγενῆς διαστάσεις, βουλευτήρια πε-
ρικόπτων, δικαστήρια θορυβῶν, ὡς τῶν πατρίων ἐκτὸς καταλυομένων, καὶ ἑορτῶν καὶ θεραπείας
δαιμόνων" καταλυομένης, ἃ τοῖς πάλαι νομοθέταις περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων περιεσπούδα-
στα ἦν. καὶ τούτων καὶ ἡ τῆς τυραννίδος ἀσωφρονία πολλὴν αὐτοῖς ἐλαφρίαν ἐποίει. ἐ
σὺν δὲ ἔχοι τις εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο μὲν ἔλλιπεν ταῦτα, τοῦτο δὲ τοῖς Ἰουδαίοις ἠδύναζεν, ἀλλὰ
καὶ ἑκάστοις πολλῷ χαλεπώτερον ἐπετίθεντο. καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ πολιτείας διαίρεσιν ἠπείλουν. Οὐ Πραξ. κα. λη.
παύεται γάρ, φασι, λαλῶν ῥήματα βλάσφημα κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου.
ἀλλ' ὅμως πάντοθεν τῆς πυρᾶς διαπομπῆς, ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀπὸ τῶν ἀ-
γρῶν, ἀπὸ τῆς ἐρημίας, ἀπὸ τῶν ἑλλιμένων, ἀπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἀπὸ τῶν ἀρχόντων,
ἀπὸ τῶν ἀρχομένων, ἀπὸ τῶν συγγενῶν, ἀπὸ τῆς γῆς, ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἀπὸ τῶν
βασιλευόντων, καὶ πάντων ἀλλήλοις ἐξαγριουμένων, καὶ θείου παντὸς χαλεπώτερον ἐπι-
θυμούντων, ὁ μακάριος οὗτος εἰς τοσαύτας καὶ μίνθας ἐμπεσὼν, καὶ ἐν μέσῳ λύκων ἱστάμενος,
καὶ πάντοθεν βαλλόμενος, οὐ μόνον οὐ κατεχώσθη, ἀλλὰ καὶ πάντας αὐτοὺς εἰς τὴν ἀληθείαν με-
τήγαγε. Εἶπω καὶ ἄλλας περὶ τούτου πολέμους χαλεπωτάτους; ὁ τῶν ψευδαποστόλων, Β. Κορ. ι. δ.
ὃν μάλιστα πάντων αὐτὸν λυποῦσι, ὁ τῶν οἰκείων τῶν ἀθυμούντων (πολλοὶ γὰρ πιστεύοντες δι-
εφθείροντο) ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων ἤρκεσε. πόθεν καὶ ἐκ ποίας ἰσχύος; Τὰ ὅπλα ἡμῶν, φησὶν, οὐ
σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμοὺς καθαιροῦντες
καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. διὰ τοῦτο πάντα μετεβάλλετο καὶ με-
τερρυθμίζετο ἀθεῖον. καὶ ὥσπερ πυρᾶς διαφθείσης, αἱ ἄκανθαι κατὰ μικρὸν διαπανώμεναι,
εἴκοσι καὶ τριάκοντα ἔτη φλογί, καὶ καθαραὶ ποιοῦσι τὰς ἀρούρας· οὕτω δὴ καὶ τῆς Παύ-
λου γλώττης φλεγομένης, καὶ πάντα πυρὸς σφοδρότερον ὑπτιάσης, εἶχεν ἅπαντα καὶ περι-
χώρει, καὶ δαιμόνων θεραπεῖαι, καὶ ἑορταὶ, καὶ πανηγύρεις, καὶ πάτρια ἔθη, καὶ νόμων διαφ-
θοραὶ, καὶ δήμων θυμοὶ, καὶ τυράννων ἀπειλαὶ, καὶ οἰκείων ὑποβολαὶ, καὶ ψευδαποστόλων κακουρ-
γίαι· μᾶλλον δὲ, καθάπερ τῆς ἀκάνθης αἰσχύσης, καὶ σκότος ἐλαύνει), καὶ θηρία καταδύει)
καὶ φωλεοὺς λοιπὸν, καὶ λῃσταὶ δραπετεύουσι, καὶ ὑδροφόνοι" πρὸς τὰ σπήλαια καταφεύ-
γουσι, καὶ πειρατὰς ἀφίσαν), καὶ τυμβωρύχοι διαχωροῦσι, καὶ μοιχοὶ καὶ κλέπται καὶ ποιχωρύχοι,
αὖθις ἀπὸ τῆς ἀκάνθης ἐλέγχεσθαι μέλλοντες, ἀπελθόντες πρὸς μακρὰν ἑαυτοὺς ἀφανίζουσι,
καὶ πάντα διαφθορὰ καὶ λῃστρεία ἦν, καὶ γῆ, καὶ θάλαττα, καὶ ἀκάνθινος αὖθις πάντα κα-
ταζωγραφοῦσης,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θαυμαζούσης, τὰ πελάγη, τὰ ὄρη, τὰς χώρας, τὰς πόλεις· οὕτω δὴ καὶ τότε τὸ κηρύγματος φθάνοντος, καὶ τὸ Παύλου πανταχοῦ τὸν ἀγῶνα ἱστορίας, ἠλγύνετο μὲν ἡ πλάνη, ἐπαιρεῖ δὲ ἡ ἀλήθεια, κιθάραι δὲ καὶ κρότος, καὶ κύμβαλα καὶ τύμπανα, καὶ μέθαι καὶ κῶμοι, καὶ πορνεία καὶ μοιχεία, καὶ τὰ ἄλλα, ἃ μηδὲ εἰπεῖν καλόν, τὰ δὲ τοῖς ἱεροῖς τῶν εἰδώλων τελούμενα ἔλαμπε καὶ ἐθαυμάζετο, καθάπερ κρὸς ὑπὸ πυρός, τηκόμενα, καθάπερ ἄχυρα, ὑπὸ φλογὸς δαπανώμενα· ἡ δὲ λαμπρὰ τῆς ἀληθείας φλὸξ πάντα φαιδρὰ καὶ ὑψηλὰ ποιεῖ αὐτὸν τὸν οὐρανόν, ὑπὲρ αὐτῶν τῶν κωλυόντων αἱρομένη, καὶ δεῖ τῶν ἐμποδιζόντων ἀξιομένη· καὶ οὐδὲ κίνδυνος ἐπῆλθεν αὐτῆς τῇ φορᾷ καὶ τῇ ῥύμῃ τῇ ἀκάθεκτον, καὶ στωμυλίας τυραννὶς παλαιοτάτης, οὐ παιδείων ἐθῶν καὶ νόμων ἰσχύς, καὶ δὴ τῆς διδασκαλίας τῶν νόμων δυσαπάρακτον, οὐκ ἄλλο τῶν ἐμποδίων οὐδέν. καὶ ἵνα μάθῃς ἠλίκον τοῦτο ἐστίν, ἀπείλησαν τοῖς Ἕλλησιν, οὐ λέγω κινδύνους καὶ θανάτους καὶ λιμόν, ἀλλ' ὀλίγην ζημίαν χρημάτων, καὶ ὀφὴ μεταβαλομένους εὐθέως. ἀλλ' ὅτε ἡμέτερα τοιαῦτα, ἀλλὰ πάντων καταχθομένων καὶ σφαζομένων, καὶ πανταχοῦ πολεμουμένων, καὶ ποικίλοις τρόποις πολέμων, δυσθηρότερα ταῦτα ἐγίνετο. καὶ ἵ λέγω οὐδὲ προνοίας ἕλλιμας νεῶ, οὐδὲ βουλῆς καὶ εὐκαταφρονήτους· οὐδὲ τότε θαυμαστοὺς προφήτας ἐθαυμάζομεν εἰς μέσον, οὐδὲ ὅτι φιλοσοφίᾳ βεβομβημένους, ὡς Πλάτωνα, τὸν Διογένην, τὸν Κλαζομένιον, καὶ ἑτέρους πολλοὺς τοιούτους, καὶ ὀφὴ τότε τοῦ κηρύγματος τὸ ἰσχυρόν. μὴ γὰρ ὁ κώνειον ὁ Σωκράτης, ὡς μὴ εἰς Μέγαρα ἀπῆλθον, δεδοικότες μὴ καὶ αὐτὰ πάθωσιν· ὡς ὃ τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ὄξεπεσον, καὶ πλέον μιᾶς γυναικὸς, οὐδενὸς ἑτέρου προσεγένοντο· οἷ δὲ Κυπάδι ἐν τοῖς γράμμασιν ἀφεὶς τὸν πολιτισμὸν, οὕτω κατέλυσε. καίτοι οὐδὲν ἰσχυὸν τότε ὃ ἐμποδίζον, οὐ κίνδυνος, οὐκ ἰδιωτία, ἀλλὰ καὶ δεινοὶ λέγειν ἦσαν, καὶ χρημάτων εὐπορίαν, καὶ τῆς παρὰ πᾶσι βεβομβημένης παιδείας ἐτύγχανον ὄντες· ἀλλ' οὐδὲν ἴσχυον. τοιοῦτον γὰρ ἡ πλάνη, καὶ μηδενὸς ἐνοχλοῦντος, καταῤῥεῖ· τοιοῦτον ἡ ἀλήθεια, καὶ πολλῶν πολεμούντων διεγείρει. καὶ ταῦτα αὐτὴ ἡ τῶν πραγμάτων ἀλήθεια βοᾷ· καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων, οὐδὲ ῥημάτων, τῆς οἰκουμένης πρώτιστον φωνὴν ἀφιείσης, τὴν πόλεων, τὴν ἀγρῶν, τῆς γῆς, τῆς θαλάττης, τῆς οἰκουμένης ὅλης, τὴν ἐν ταῖς ἀκρωρείαις. οὐδὲ γὰρ τὸν ἔρημον ἀφῆκεν ἄμοιρον τῆς εὐεργεσίας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν μᾶλλον ἐνέπλησεν, ὧν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φέρων ἦλθεν ἡμῖν ἀγαθῶν, διὰ τῆς Παύλου γλώττης, διὰ τῆς χάριτος τῆς ἐνεργούσης αὐτῷ. ὅπου γὰρ ἀξίαν τῆς δωρεᾶς προθυμίαν παρέσχετο, ὅ δαψιλῆς ἡ χάρις ἐξέλαμψε, καὶ τὰ πλείονα τῶν εἰρημένων διὰ τῆς τότε κατορθώθη γλώττης. ἐπεὶ οὖν ὅτω ὅ θεὸς ἡμῶν ἐτίμησεν ὁ Θεός, ὡς ἵνα αὐθεφτον κατάξιοσαι τοσούτων γνέσθαι κατορθωμάτων αἴτιον, ζηλώσωμεν, μιμησώμεθα, ἀσυδιάσωμεν γνέσθαι κατ' ἐκεῖνον καὶ ἡμεῖς, καὶ μὴ ἀδύνατον τοῦτο εἶναι νομίζωμεν. ὁ γὰρ πολλάκις εἶπον, τοῦτο λέγων οὐ παύσομαι, ὅτι καὶ σῶμα ἐσμεν αὐτοῦ ὅ αὐτὸς ἡμῶν καὶ ἐκεῖνος, καὶ θεμέλιοι αἱ αὐταί, καὶ ψυχὴ ἡ αὐτή· ἀλλ' ἡ προαίρεσις μεγάλη, καὶ ἡ προθυμία λαμπρά· καὶ τοῦτο ἐκεῖνον τοιοῦτον ἐποίησε. μηδεὶς τοίνυν ἀπογινωσκέτω, μηδεὶς ἀπαγορευέτω. ἐὰν γὰρ προθώμεθα σὺν τῷ θεῷ ἐνοικῆσαι, οὐδὲν ὅ κωλύσει τῷ αὐτῷ δέξασθαι χάριν. οὐ γὰρ ὅτι προσωπολήπτης ὁ Θεός· καὶ ἐκεῖνον αὐτὸς ἔσωσε, καὶ σὲ αὐτὸς προήγαγε· καὶ ὥσπερ ἐκείνου δεσπότης, οὕτω σὸς· ὥσπερ ἐκεῖνον ἀνεκήρυξεν, ὅτω καὶ σὲ βουλεῖ τέθεικε. ἀναχωρῶμεν τοίνυν ἑαυτοὺς καθαίρωμεν, ἵνα καὶ ἡμεῖς δαψιλῆ δόξαιμεν τῷ χάριν, τῶν αὐτῶν ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ Παῦλον Λογ. ϛ.

Οὗτοι εἰσὶν οἱ τὸν θάνατον ὑπομένοντες, καὶ τὸ παθητὸν τοῦτο σῶμα τὸ φθαρτὸν ἐμπόδιον εἶναι λέγοντες αὐτοῖς πρὸς ἀρετήν; ἀκουσάτωσαν τοῦ Παύλου καυχωμάτων, καὶ παυέσθωσαν τῆς πονηρᾶς ταύτης ὀκνηρίας. Τί γὰρ τὸ ἡμῖν ἔβλαψεν ὁ θάνατος; τί δὲ ἡ φθορὰ πρὸς ἀρετὴν ἐνεπόδισεν; εἰπέ μοι Παῦλον, καὶ ὄψῃ ὅτι καὶ ὠφέλησεν ἡμᾶς τὰ μέγιστα τὸ ἡμέσθαι θνητούς. εἰ γὰρ μὴ θνητὸς ἦν ὁ Χριστός, οὐκ ἂν ἐδεδώκει ἦν εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ οὐκ ἂν ἐδεδείκει ἐδεδώκει, ὁ δὴ καὶ τοῦ ἔργου ἦν εἰπεῖν, Τί καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. πόθεν γὰρ ἂν ἡμῖν ψυχῆς ἡ προθυμία ἦν, καὶ τὸ κωλύον οὐκ ἦν ἐν τοῖς προφήταις πανταχοῦ; οὐχὶ θνητὸς ἦν οὗτος; οὐχὶ ἰδιώτης; οὐχὶ πένης καὶ ἐκ τῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐργασίας ποιούμενος τὴν τροφήν; καὶ σῶμα εἶχε πᾶσαις ἀνάγκαις ὑποκείμενον φύσεως; τί οὖν αὐτὸν ἐκώλυσε τηλικοῦτον, οἷος γέγονε; οὐδέν. μηδεὶς τοίνυν ἀθυμείτω πένης, μηδεὶς δυσχερανέτω ἰδιώτης, μηδεὶς ἀλγείτω τὴν δύτλαν, ἀλλ' ἐκφοβείσθω μόνον, ὅσοι ψυχὴν μεμαλακισμένην, καὶ δειλοῦ ἔχουσιν ἐνενευρισμένην. τοῦτο γὰρ ἓν κώλυμα μόνον πρὸς ἀρετήν, κακία ψυχῆς, καὶ μαλακία γνώμης· ταύτης δὲ μόνου, τἄλλων οὐδέν. καὶ τοῦτο δῆλον ἀπὸ τοῦ μακαρίου τούτου τοῦ νῦν σωματοφόρου ἡμᾶς. ὥσπερ γὰρ τοῦτον οὐδὲν ταῦτα προέβλαψεν, οὕτω οὐδὲ ἔξωθεν οὐδέν τὰ ἐναντία ὠφέλησεν, οὐ πλοῦτον δεινότης, οὐ χρημάτων πλῆθος, οὐ περιφάνεια ἡλίου, καὶ δόξης μέγεθος, οὐ τὸ ἐν δυναστείᾳ εἶναι. Τί λέγω τοὺς θεάτρους; μᾶλλον δὲ μέχρι πότε ὅτι τῆς γῆς κατέχω καὶ λέγω, ἔξον εἰπεῖν ταῦτα· "ἀνωτέρας δυνάμεις, ταῦτα ἀρχάς, καὶ ταῦτα ἐξουσίας, καὶ τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου; τί γὰρ ὤνησε τούτους τὸ φύσιν τοιαύτην λαχεῖν; οὐχὶ ἔρχον" πᾶσαι αἱ δυνάμεις κρινόμεναι διὰ Παύλου, καὶ τὴν καθ' ὑμᾶς; Οὐκ οἶδατε γάρ, φησιν, ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτιγε βιωτικούς; μὴ τοίνυν δι' ἕτερον μηδὲν ἀλγῶμεν, ἀλλὰ διὰ κακίαν μόνον, μηδὲ δι' ἄλλο χαίρωμεν ἢ διὰ φρονήσεως ἔργα, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν μόνον. ἐὰν ταύτην ζηλώσωμεν, οὐδὲν τὸ κωλύον γενέσθαι κατὰ Παῦλον. ἐκεῖνος γὰρ οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἕξεως μόνον τοιοῦτος ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς οἰκείας προθυμίας· καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἕξεως, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς προθυμίας. πῶς γὰρ ἐκείνη, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ ἐπένθησεν αὐτῷ, καὶ διὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἐκοινώνησε. βούλει μαθεῖν διὰ τοῦ Θεοῦ; διὰ τοῦτο ἐδεδοίκεισαν δαίμονες. ἀλλ' ἄγε θαυμάζω τοῦτο, ὥσπερ οὖν ὅτι τὸ σκιὰν πέζης τὰ νοσήματα ἔφυγε· ἀλλὰ θαυμάζω, ὅτι τὸ θαυμαστὸν τοῦτο τῆς ἕξεως, καὶ ἀπὸ βαθείας αὐτῆς καὶ προαιρέσεως αὐτῷ ἐφάνη ποιοῦσι. οὐδὲ τὴν δύναμιν ταύτην ἔχων; οὐδὲ χρυσοῦν δορυφόρον, οὕτω τῷ προσκυνεῖν ἐδοξάσθη ζήλῳ, ὡς πάντα τὸν Ἰουδαίων δῆμον διεγεῖραι καθ' ἑαυτοῦ· ὃς δὲ ἰδὼν αὐτὸν ἐν τοσούτοις εἶναι κινδύνοις, ὡς καὶ τὴν πόλιν πολιορκεῖσθαι, καὶ θυείδος ἐγκαθεῖσθαι τοῦ τείχους, καὶ "διαφυγὼν οὐδὲ οὕτως εἰς ὄκνον ἐνέπεσεν, οὐδὲ εἰς δειλίαν καὶ φόβον, ἀλλὰ τὰ λοιπὰ προθυμίαν * ἐντεῦθεν ἐδέχετο, πολλαχοῦ μὲν τοῖς κινδύνοις δὲ οἰκειούμενος, καὶ πολλαχοῦ τῆς διδασκαλίας οὐδεὶς, ἀλλὰ θαυμαστὸν πάλιν ἀρπάσας ἠκολούθει· καίτοιγε πολλοὺς ἐλιθάσθη· καὶ τοῦτο πολλὰς ἔσχεν ἐπὶ τῷ πολλάκις τὸν Στέφανον, καὶ ὁρῶν κατ' αὐτοῦ μάλιστα πάντων φόνου πνέοντας Ἰουδαίους, καὶ αὐτῶν ὁπλομοιοῦται αὐτοῖς τῇ σαρκὶ ἀπογλύσασθαι. "ὅτι δὲ ἀφειδῶς ἐνέπιπτε τοῖς κινδύνοις, οὐδὲ πολλαχοῦ μαλακώτερος ἐγένετο" πάλιν. σφόδρα τῆς προύσης ἦρα ζωῆς διὰ τὸ κέρδος τὸ ἐξ αὐτῆς· καὶ σφόδρα αὐτῆς ἀσφαλέστερα διὰ τὴν φιλοσοφίαν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίαν τ" ἀπὸ τ ὑποφορμίας γινομένων αὐτῷ, ἢ ὅλως τὸ σφόδρα ἐπείγεσθαι πρὸς ⟨W⟩ Ἰησοῦν ἀπελθεῖν. ὅπερ γὰρ ἀεὶ λέγω πρὸς αὐτὸν, καὶ νῦν πάλιν λέγων, οὐδὲ ἐκ τοῦ παύσομαι λέγων, οὐδὲ εἰς συναλίας προφάσεις ἐμπεσών, ἑκάτερα πρὸς ἀκρίβειαν ἤσκησεν. οὐδεὶς γοῦν οὕτω τῆς παρούσης ἐπεθύμησε ζωῆς, οὐδὲ τῶν σφόδρα φιλοψυχούντων· οὐδεὶς οὕτως αὐτῆς ὑπερφρόνησεν, οὐδὲ τῶν μὴ ὑποκολπῶν θανατώντων. οὕτω πάσης ἐπιθυμίας καθαρὸς ἦν ὁ ἀνήρ, καὶ οὐδενὶ προσέπαγε τῶν παρόντων, ἀλλὰ πάντα χορηγῶν τῇ βουλῇ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ἑκόντα πρὸς ἑαυτὸν· καὶ νῦν μὲν αὐτὸν καὶ τῆς μετὰ Χριστοῦ συνουσίας καὶ ὁμιλίας ἀναγκαιοτέραν εἶναί φησι, νῦν δὲ οὕτω βαρέαν καὶ ἐπαχθῆ, ὡς καὶ τεκάζειν καὶ ἐπείγεσθαι πρὸς τὴν ἀνάλυσιν. ἐκείνων γὰρ ἐπιθυμεῖ μόνον, τῶν μετὰ Θεὸν κέρδος αὐτῷ φερόντων, εἰ καὶ σκληρὰ ταῦτα εἶναι συνέβαινε τοῖς πράγμασι. καὶ γὰρ ποικίλος ἐστὶν ὁ πανοδαπὸς, οὐκ ἀποκεκλεισμένος (μὴ γένοιτο) ἀλλὰ πάντα γινόμενος, ἅπερ καὶ τὸ κηρύγματος καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων χρεία ἀπῄτει, καὶ τούτῳ ⟨W⟩ διαπρέπων ⟨W⟩ ἑαυτῷ μιμούμενος. ὁ γὰρ Θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἐφαίνετο, ὅτε ἔδει φιλεῖν τοῦτο· καὶ ἐν πυρὶ πάλαι, ὅτε ὁ καιρὸς τοῦτο ἀπῄτει· καὶ νῦν μὲν ἐν ὁπλίτου σχήματι καὶ στρατιώτου, νῦν δὲ ἐν εἰκόνι πρεσβύτου, νῦν δὲ ἐν αὔρᾳ, νῦν δὲ ὡς ὁδοιπόρος, νῦν δὲ ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ οὕτω προσῆτο. ὃ δὲ, ἔδει τοῦτο, ὅταν εἴπω, μηδεὶς ἀναγκαίως νομιζέτω τῶν λόγων, ἀλλὰ τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας μόνον. καὶ ποτὲ μὲν ἐν θεάτρῳ, ποτὲ δὲ ὅτε τῶν χρεωφειλημάτων. πάντα δὲ ταῦτα πρὸς ταπεινοφροσύνης οἰκονομίας ἐποιεῖτο. δεῖ καὶ ἀπὸ τῶν προφητῶν ἐλέγχειν· ἐγὼ ὁράσεις ἐπληθύνα, καὶ ἐν χερσὶ προφήταις ὡμοιούμην. οὕτω καὶ Παῦλος, ⟨W⟩ ἑαυτῷ μιμούμενος "διαπόντιον, οὐκ ἀνατολήν, νῦν μὲν ὡς Ἰουδαῖος γινόμενος, νῦν δὲ ὡς Ἕλλην· καὶ νῦν μὲν νόμον ἐφύλαττε, νῦν δὲ ὑπερεώρα νόμου· καὶ ποτὲ μὲν αἰτίαν ἐποιεῖτο τῆς παρούσης ζωῆς, ποτὲ δὲ καταφρονεῖ αὐτῆς· καὶ νῦν μὲν ῥήτα χρήματα, νῦν δὲ καὶ διδόμενα διεκρύετο· καὶ ἔθυε καὶ ἐξυρᾶτο, καὶ πάλιν ἀνεθεματίζε σὺν ποιοῦντας· καὶ νῦν μὲν περιέτεμε, νῦν δὲ περιτομὴν ἐξέβαλε, καὶ τὰ μὲν γινόμενα σοφίαν ἐποιεῖτο, ἢ δὲ γνώμη καὶ ἡ διάνοια, ἀφ' ἧς ταῦτα ἐγίνετο, σφόδρα ἀκόλουθος καὶ ἑαυτῇ συνημμένη. εἰ γὰρ ἐζήτεις, τῶν ταῦτα ἀκουόντων καὶ ὁρώντων τὴν σωτηρίαν. ἀλλὰ δὴ τοῦτο, νῦν μὲν ἐπαίρει νόμον, νῦν δὲ αὖθις καθαιρεῖ. οὐ γὰρ δὴ μόνον ἐν οἷς ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς ἔλεγε, ποικίλος *ἰοῦδε πανοδαπὸς, οὐχὶ μεταδημούμενος τὴν γνώμην, οὐδὲ ἕτερος δὲ ἑτέρῳ γινόμενος, ἀλλὰ μόνων ὅσαπερ ἰοῦ, καὶ τῶν εἰρημένων ἕκαστον, πρὸς τὴν παροῦσαν μεταχείζων χρείαν. μὴ τοίνυν αὖθις ἀφ' ἑαυτοῦ τὰ κακίσῃς, ἀλλὰ δι' αὐτὰ μᾶλλον ταῦτα μᾶλλον αἰνάκρυζον καὶ θαυμάσον. ἐπεὶ καὶ ⟨W⟩ ἰατρὸν, ὅταν ἴδῃς νῦν μὲν καίοντα, νῦν δὲ τρέφοντα, καὶ νῦν μὲν σιδήρῳ χρώμενον, νῦν δὲ φαρμάκῳ, καὶ ποτὲ μὲν ἀπαγορεύοντα σιτίων καὶ ποτῶν, ποτὲ δὲ ὀπτρέποντα τούτων ἀρδην ἐμφορᾶσθαι ⟨W⟩ κάμνοντα, καὶ ποτὲ μὲν περιβάλλοντα πολύθεν, ποτὲ δὲ αὖθις ἐκβύον ⟨W⟩ διαθερμαίνοντα καὶ βύοντα φιάλῃ ὀλόκληρον ἐκπιεῖν ὑδάτων ψυχρῶν, οὐ καταγνώσῃ τῆς μεταβολῆς, οὐδὲ τῆς συνεχοῦς μεταστάσεως· ἀλλὰ τότε μᾶλλον ἐπαινέσεις τὴν τέχνην, ἃ δοκοῦντα ἡμῖν εἶναι πάντα εἰ καὶ βλαβερὰ μὴ τῷ θαρρεῖν προσάγουσιν ὁρᾷς, ἀλλ' ὅμως ἀσφαλῆ ἐνυαλίζει. τοῦτο γὰρ ἀνὴρ τεχνικός. εἰ δὲ ἰατροῦ ἀποδεχόμεθα τὰ ἐναντία τούτοις ποιοῦντος, πολλῷ μᾶλλον τὴν Παύλου ψυχὴν, ὅταν τοῖς καίρμοις προσφερομένην, ἀνακηρύττειν δεῖ. οὐ γὰρ τῶν τὰ σώματα ἀῤῥωστούντων οὐκ ἔλαττον ⟨W⟩ τὰς ψυχὰς νοσοῦντες δέονται μαχαίρης καὶ μετακλείσεως· καὶ ἂν ἐξ αὐθείας αὐτοῖς προσίῃς, πάντα οἰήσεται τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῶν. καὶ τί θαυμαστὸν, εἰ ἀνθρωποι τοιαῦτα ποιοῦσιν, "ὅταν ὁ Θεὸς, ὁ πάντα δυνάμενος, τούτῳ" κέχρηται τῆς ἰατρείας τῷ νόμῳ, καὶ "οὐ πάντοτε ἐξ αὐθείας ἡμῖν ὁμιλῇ; ὅπου γὰρ ἐκόντας εἶναι βούλεται καλῶς, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαίως ἐξ βίᾳ, ἐδέησεν αὐτοῦ ἐξ μεσότου, οὐ δεῖ ὃ αὐτὸ ἀδύνατον. (ἄπαγε) ἀλλὰ δεῖ ὃ ἀθενὲς ὃ ἡμέτερον. αὐτῷ μὲν γὰρ ἔξεστι νεῦσαι μόνον, μᾶλλον δὲ ἐβουλήθησαν μόνον, ἐξ ποιῆσαι πάντα ἀ-

Ωσ. ιβ 1.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ δὺ βάλητε ἡμᾶς ἢ ἄπαξ ἑαυτῶν ἡμόμωμοι κύριοι, οὐκ ἀνεχόμεθα πάντα ὑπομένειν ἀκριβῶς αὐτῶ. ἐαὶ " οὖν ἀκηράσας ἐλκύσῃ, ὅσον ἔδωκεν, " ἀφαιρήσεται, τὴν τῆς ἐξουσίας λέγω ἐλευθερίαν. ἵν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, ἐδίδοσεν αὐτῶ μεθόδων πολλῶν. Ταῦτα δ' ἡμῖν οὐχ ἁπλῶς εἴρηται, ἀλλὰ δι' ὃ ποικίλον τὸν μακάριον Παῦλον καὶ σοφὸν· ὥστε ὅταν ἴδῃς αὐτὸν φεύγοντα κινδύνους, θαύμασον ὁμοίως, ὥσπερ ὅταν ἴδῃς ὁμόσε χωροῦντα αὐτοῖς. καθάπερ γὰρ τοῦτο ἀνδρείας, οὕτω κἀκεῖνο σοφίας. ὅταν ἴδῃς μεγάλα φθεγγόμενον, θαύμασον ὁμοίως, ὥσπερ ὅταν ἴδῃς μετριάζοντα. καθάπερ γὰρ τοῦτο ταπεινοφροσύνης, οὕτως ἐκεῖνο μεγαλοψυχίας. ὅταν ἴδῃς καυχώμενον, θαύμασον ὁμοίως, ὥσπερ ὅταν ἴδῃς συγκρυπτόμενον ἐγκώμιον. καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἦθος αὐτοῦ φιλοσόφου καὶ φιλανθρώπου. τὴν γὰρ τῶν πολλῶν οἰκονομῶν σωτηρίαν, ταῦτα ἐποίησε. διὸ καὶ ἔλεγεν· Εἴτε ἐξέστημεν, Θεῷ, εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. οὔτε γάρ τις ἄλλος εἶχε τοσαύτας ἀνάγκας ὡς ἐκεῖνος, ὅτε ἄλλος τις οὕτω καθαρὸς ἀπὸ ζηλοτυπίας ἦν. σκόπει δέ· ἡ γνῶσις φησίν, καὶ πάντες τοῦτο οἴδαμεν· εἶτα μετὰ ταῦτα· ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. καὶ τοσαύτη ἦν αὐτοῦ γνῶσις, ὅση οὐδενὶ τῶν πώποτε ἁγίων γεγόνασιν. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν οὐκ ἐπῆρεν, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ " μετριάζει. Διὸ τοῦτο λέγει· Ἐκ μέρους γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν. " καὶ πάλιν· Ἐγώ, ἀδελφοί, οὐ λογίζομαι ἐμαυτὸν κατειληφέναι. καὶ, Εἴ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὔπω ἔγνωκε. πάλιν νηπιάζειν φύσας· καὶ τοῦτο ὁ Παρισσάρος δηλοῖ λέγων· Νηπιάζω δὶς τῆς ἑβδομάδος. ἀλλ' οὐ νηπιάζων, ἀλλὰ τὸ λιμφθῆναι ἑαυτὸν ἔκτρωμα σκάλει. τί λέγω νηπιάζειν καὶ γνῶσιν, ὅπου γε ὁμιλίαν τοσαύτην καὶ οὕτω συνεχῶς πρὸς τὸν Θεὸν ἦσαν αὐτῷ γεγυμνωμέναι, ὅσαν μήτε προφητῶν, μήτε ἀποστόλων ἐλάμβανε " μηδείς, καὶ μᾶλλον ἐταπεινοῦτο διὰ ταῦτα; μὴ γάρ μοι ταῦτας εἴπῃς τὰς διαγεγραμμένας. Τίς γὰρ πλείους ἀπέκρυψε· καὶ οὔτε πάσας εἶπεν, ἵνα μὴ δόξῃ ἑαυτῷ πρέπειν μεγάλα· οὔτε πάσας ἔσιγησεν, ἵνα μὴ τὰ τῶν ψευδαποστόλων ἀνοίξῃ στόματα. οὐδὲν γὰρ ἁπλῶς ἐκεῖνος ἐποίει, ἀλλὰ μετ' αἰτίας δικαίας " πάντα καὶ " εὐλόγως· καὶ μετ' οὐδεμιᾶς σοφίας μετῆλθε τὰ ἐναντία πράγματα, ὡς τῶν αὐτῶν πάντα χρόνον τυγχάνειν ἐπαίνων. ὃ δὲ λέγω τοιοῦτόν ἐστι· μέγα ἀγαθὸν τὸ μηδὲν μέγα πρὸς ἑαυτὸν λέγειν. ὃ δὲ ὅπως αὖ βουλόμενος ἐποίει, ὡς εἶπον μᾶλλον, ἢ σιγήσας, ἐπαινεθείη· καὶ εἰ μὴ " τοῦτο πεποίηκε, τῶν ἀκαίρως ἐγκωμιαζόντων κατηγορηθῆναι δι' μᾶλλον. Εἰ γὰρ μὴ ἐκαυχήσατο, πάντα ἂν ἀπώλεσε καὶ πρόεδωκε, καὶ τὰ τῶν ἐψευσμένων ἂν ἐπῆρε πράγματα. ὅπως οἶδε τῷ καιρῷ πάντα χρῆσθαι, καὶ μετὰ γνώμης ὀρθῆς καὶ τὰ ἀπαγορευθέντα ποιεῖν, καὶ ὅταν χρήσιμος, ὡς τῶν πραγμένων μηδὲν ἔλαττον ἐκ τούτων δόξαι μεῖναι. μᾶλλον γὰρ Παῦλος καυχώμενος τότε δόξει μᾶλλον, ἢ ἑτερός τις κρύπτων τὰ ἑαυτοῦ κατορθώματα. οὐδεὶς γὰρ τοσαῦτα εἰργάσατο ἀγαθὰ ἀποκρύπτων τὰ ἑαυτοῦ, ὅσα ἐκεῖνος ἔξειπὼν τὰ ἑαυτοῦ. καὶ ὃ δὴ πάλιν θαυμαστέον, ὅτι οὐ μόνον ἔξεφηνε, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς χρείας ἔστη. οὐ γὰρ ὡς τοῦ καιροῦ πρέχοντος αὐτῷ πολλοῦ τοῦ ἀδεῖν, ἀμέτρως πάλιν ἐξεπράγματι ἐχρήσατο, ἀλλ' ἕως μέχρι που προελθεῖν ἔδει. καὶ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ ἤρκεσεν, ἀλλ' ὥστε μὴ τοὺς ἄλλους ζηλοφθεῖραι, μηδὲ προδιασύρασαι ἁπλῶς ἑαυτὸν ἐγκωμιάζειν, καὶ ἀφροσύνα ἑαυτὸν καλεῖ. αὐλὸς μὲν γάρ, τῆς χρείας καλούσης, τοῦτο ἐποίησεν. ὅθεν εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους εἰς αὐλὸν ὁρᾶντας, ἁπλῶς δὲ εἰκῇ κεχρῆσθαι τῷ σχεδιάσματι (οὐκ ὀπὶ τῶν ἰατρῶν γίνεται. πολλάκις γάρ, ὁ μὲν καιρὸς φάρμακον ἐπέθηκεν ἑαυτοῦ, ἀκαίρως ἕτερος ὀπισθεὶς ἐλυμήνατο καὶ ἐπεσκότησε τὴν τοῦ φαρμάκου δυνάμιν) ἵν' οὖν μὴ καὶ ἐνταῦθα τοῦτο γένηται, ὅρα πόση κέχρηται τῇ προδιορθώσει μέλλων καυχᾶσθαι, οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δίς, ἀλλὰ πολλάκις διαδυόμενος. Ὀφελον γὰρ ἀνείχεσθέ μου, φησί, μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης· καὶ πάλιν, Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ. Ἐν ᾧ δ' ἄν τις ἐν ἀφροσύνῃ τολμᾷ (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ κἀγώ. καὶ τοσαῦτα εἰπὼν, οὐδὲ τοῦτο

β. Κορ. ιω. α. ιζ. κα.

β. Κορ. 13. β. ε. 12. τούτοις ἠρκέθη, ἀλλὰ πάλιν μέλλων εἰς τὰ ἐγκώμια ἐμβαίνειν, κρύπτει ἑαυτὸν λέγων· Οἶδα ἄνθρωπον· ἢ πάλιν, Υπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι· καὶ μὴ τοιαῦτα πάθητε, Γέγονα ἄφρων, φησὶν, ὑμᾶς με ἠναγκάσατε. πῶς οὖν ὅτως ἀνόητος ἦν σφόδρα ἀνάλγητος, ὡς τὸν ἄγριον ἐκεῖνον ὄρος, τοσαύτης ὑπακουούσης ἀνάγκης, οἰκτείρωτα δὲ ἀνάδυόμενον πρὸς ἑαυτὸν τι μέγα εἰπεῖν, ἢ καθάπερ ἵππον ἐπὶ χρημάτων ἐρχόμενον ἢ ἀναχαιτίζοντα συνεχῶς, καίτοι μέλλων τοσαῦτα οἰκονομεῖν, μὴ φθόγγον ἐκ πολλῆς τῆς περιουσίας, δὲ μόνου καταναγκάζοντος χαρίσασθαι τὰ πράγματα; βούλει ἢ ἕτερον αὐτοῦ δείξω τοιοῦτον; Ὃ γὰρ δὴ θαυμαστὸν τοῦτο ἐστιν, ὅτι οὐκ ἠρκεῖτο τῷ σωφρονεῖν, ἀλλὰ ἡμᾶς ἐδίδασκε πῶς ἕκαστον τούτων μετιέναι δεῖ, οὐχ ἑαυτῷ μόνον ἀπολογούμενος καὶ σκυβάλων ἀπὸ τῆς τῶν καρῶν ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις παιδεύων, ὥστε ἐμπεσόντος χαρίσασθαι μὴ φθόγγον τοιοῦτον, μήτε ἀκαίρως αὖθις μετιέναι πάλιν. Διὰ γὰρ τοῦτο, ὧν εἶπε, μονονουχὶ τοῦτα ἔλεγε· κακὸν μέγα τοῦτο ἐμαυτῷ λέγων μέγα τι καὶ θαυμαστόν· καὶ ἑκάστης ἀνοίας τοῦτο, ἀγαπητὲ, τὸ μηδεμιᾶς ἀνάγκης ὑπακουούσης, [καὶ ἀνάγκης βιαίας,] καλλωπίζεσθαι τοῖς ἐγκωμίοις. οὐκ ἔστι τοῦτο τοῦ Κυρίου λαλοῦντος, ἀλλὰ παραπληξίας μᾶλλον δόγμα τὸ τοιοῦτον ἐστὶ, καὶ πάντα ἡμῖν κενοῖ τὸν μισθὸν μετὰ τοὺς πολλοὺς ἱδρῶτας καὶ πόνους. τοῦτα γὰρ ἅπαντα καὶ τὰ πλείονα τούτων, δι' ὧν προῆτο καὶ ἀνάγκης ἐμπεσούσης, εἶπε παρὸς ἀπώλετας. Ὃ δὴ τούτου μεῖζον, ὅτι οὐδὲ ἀνάγκης ἐμπεσούσης, πάντα ἐξέχεεν εἰς μέσον, β. Κορ. 12. φ. 5. ἀλλὰ τὰ πλείονα ἀπεκρύπτετο καὶ τὰ μείζονα. Ἐλεύσομαι γάρ, φησιν, εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. Φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται, ὑπὲρ ὃ βλέπει ἢ ἀκούει τι δι' ἐμοῦ. Ταῦτα δὲ ἔλεγε παιδεύων ἀπωλείας, μηδὲ ἀνάγκης οὔσης, πάντα ὅσα σεσίωπεν ἐκείνοις, φέρων εἰς μέσον καταπλήξαι, ἀλλ' ὅσα τοῖς ἀκούουσι χρήσιμα. ἐπεὶ καὶ ὁ Σαμουὴλ (οὐδὲν γὰρ ἀπιθανὸς ἢ ἐκείνου μνησθῆναι τοῦ ἁγίου. Εἰς γὰρ ὠφέλειαν ἡμῶν καὶ τὰ ἐγκώμια ἦν) ἐκαυχήσατό ποτε καὶ ἔφη, ἢ ἔξειπεν οἰκεῖα κατορθώματα. ἀλλὰ ποῖα; ἃ τοῖς ἀκούουσι συνέφερεν. οὐ γὰρ διὰ σωφροσύνης ἀπέτεινε λόγον μακρὸν, οὐδὲ διὰ ταπεινοφροσύνης, οὐδὲ διὰ τοῦ μὴ μνησικακεῖν, ἀλλὰ ὑπὲρ ἵππου; ὑπὲρ τούτου, ὃ μᾶλλον ἔδει μαθεῖν ἡμᾶς τότε βασιλεύοντα, ὑπὲρ δικαιοσύνης, καὶ τοῦ καθαρὰς ἔχειν τὰς χεῖρας δώρων. καὶ ὁ Δαβὶδ πάλιν καυχώμενος, ἀπ' ἐκείνων καυχᾶται τῶν δικαιωμάτων ἃ κατορθώσας. οὐδὲ γὰρ ἔφη ἁπλῶς εἶπεν ἐξέτασόν, ἀλλὰ τὸν ἄρκτον καὶ τὰ λέοντα προήγαγε εἰς μέσον, καὶ οὐδὲν ἕτερον. Ὃ μὲν γὰρ περαιτέρω τὸν λόγον ἐξαγαγεῖν, φιλοτίμου καὶ ἀλαζόνος· Ὃ δὲ εἰπεῖν ταῦτα, ἃ πρὸς τὴν προῦσαν ἐμοὶ χρείαν ἀναγκαῖα ἦν, φιλανθρώπου, καὶ τὸ τῶν πολλῶν συμφέρον ὁρῶντος. ὁ δὴ καὶ Παῦλος ἐποίησε. καὶ γὰρ διεβάλλετο, ὡς οὐκ ὢν ἀπόστολος δόκιμος, οὐδὲ ἔχων πιστοποιητικά. ἀνάγκη τοίνυν ἦν δι' ἕκαστα εἰς ταῦτα ἐμπεσεῖν, ἃ μάλιστα ἐδείκνυ αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα. ὁρᾷς δ' ὅσων ἐπαίδευσε καὶ ἀκροατὰς μὴ ἁπλῶς καυχᾶσθαι; πρῶτον μὲν γὰρ διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ἀνάγκη τοῦτο ἐποίησε· δεύτερον, διὰ τοῦ καὶ ὡς ἄφρονα ἑαυτὸν καλέσαι, καὶ πολλὰς χρήσασθαι παραιτήσεσι· τρίτον, διὰ τοῦ μὴ πάντα εἰπεῖν, ἀλλὰ τὰ μείζονα· ἀποκρύψαι, καὶ ταῦτα ἀνάγκης οὔσης· τέταρτον, διὰ τοῦ πρόσωπον ἕτερον ἐλθεῖν, καὶ εἰπεῖν ὅτι οἶδα ἄνθρωπον· πέμπτον, διὰ τοῦ μὴ καὶ τὰ ἄλλα ἀρετὰ ἅπαντα εἰς μέσον ἀγαγεῖν, ἀλλ' ἑκάστου μέρος, οὗ μάλιστα ὁ πρὸ ὠν ἐδεῖτο καιρός. οὐκ ἐπὶ καυχᾶσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ ὑβρίζειν τοιοῦτος ἦν. καίτοι καὶ τοῦτο κεκωλυμένον ἦν, τὸ ὑβρίζειν ἀδελφόν, ἀλλ' οὕτω καὶ τούτῳ δεόντως ἐχρήσατο πάλιν, ὡς τὸν ἐγκωμιαζόντων μᾶλλον δόκιμον. Διὰ τοι τοῦτο καὶ Γαλάτας καλῶν Γαλ. γ. α. μωρούς καὶ ἀνοήτους καὶ δις, καὶ Κρῆτας γαστέρας ἀργὰς, καὶ θηρία κακὰ, καὶ ἐπιτιθεὶς μυκτηρίζεται. καὶ γὰρ ὄρον ἡμῖν ἔθηκε καὶ νόμον, ὥστε τὸν τῶν Θεὸν ἀμελουμένων μὴ χαρίεσθαι θεραπείᾳ, ἀλλὰ πληκτικώτερον μεταχειρίζειν τὸν λόγον· καὶ πολλοῖς μέτρα ὅσα πρὸ αὐτοῦ κείμενα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μῶμα. Ἀλλ' διὰ τοῦτο πάντα ποιῶν καὶ λέγων δόκιμός, καὶ ὑβρίζων καὶ ἐπαινῶν, ὡς ἀποφορέμενος καὶ περιπτώων, καὶ ἐπαίρων ἑαυτὸν καὶ μετεωρίζων, καὶ καυχώμενος καὶ παλινῳδῶν. καὶ τί θαυμάζεις, εἰ ὕβρεις καὶ λοιδορίαι εὐδόκιμοι, ὅπου γε καὶ φόνος δόκιμος καὶ ἀπάτη καὶ δόλος, καὶ ὅτι τῆς παλαιᾶς, καὶ ὅτι τῆς καινῆς; ταῦτ' οὖν ἅπαντα μὴ ἀκριβείας ἀξιτάσαντες, καὶ Παύλου θαυμάσωμεν, καὶ ⓜ Θεὸν δοξάσωμεν, [καὶ ἡμεῖς οὕτως αὖθις μεταχειρισώμεθα,] ἵνα καὶ αὖθις τῶν αἰωνίων ἐπιτύχωμεν ἀγαθῶν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ Λογ. ς.

ΒΟύλεσθε σήμερον, ἀγαπητοί, πρέντες τὰ μεγάλα Παύλου καὶ θαυμαστά, ἃ δόξῃ ᾠδή τινι λαλεῖν ἔχῃ, ταῦτα εἰς μέσον ἀγάγωμεν; καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ [ἐκείνων] ὀφείλομεν οὐκ ἔλαττον αὐτῶν ποιοῦντα λαμπρὸν καὶ μέγα. τί οὖν ἐστιν ὃ λαλεῖν ἔχῃ; ὤφθη ποτέ, φησι, τοῖς μαθηταῖς διδάσκων. καὶ γὰρ ὤφθη, ὅτε αὐτοὶ παρέστησαν τοῖς ἱματίοις· καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε πάλιν· ὅτε τὴν πορφυρόπωλίδος, ὅτε καὶ παράκλητος πρεῖττον τοῖς βουλομένοις αὐτὸν ἐξαγαπᾶν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο καταστρέφειν τὸν ἐπιόντα, ἢ ἀσφάλειαν ἑαυτῷ, καὶ τὸ μὴ ταχέως τοῖς αὐτοῖς παραπίπτειν. τί οὖν δὴ εἰ ποιοῦμεν; ὅτι οὐδὲν αὐτὸν οὕτω μέγαν δείκνυσι καὶ θαυμαστόν, ὡς πάντα τὰ εἰρημένα· εἰ ὅτι ψυχὴν ἔχων τοιαύτην, οὐχὶ τολμηρὰν, οὐδὲ ἀπονενοημένην, καὶ σῶμα οὕτως εἰκὸν πληγαῖς καὶ τρώμασι μάστιξας, τῇ ἀσωμάτῳ δυνάμει οὐκ ἐλάττονα πολλῷ τὰ ἀόρατα ἐδείκνυτο τῶν ὁρωμένων. εἰ φοβερὸν, ἰδοὺ καὶ ὁ χαρὸς τοῦτο ἀπήτει. ὅταν οὖν ἴδῃς αὐτὸν ἀποτεινόμενον καὶ δεδικότα, αἰαμμήσθητι τῶν ῥημάτων ἐκείνων, δι' ὧν ἐχαρίσατο τοὺς οὐρανούς, καὶ τοὺς ἀγγέλους ἤμιλλᾶτο, λέγων· Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ; Ρωμ. η. λε. θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; ἀναμνήσθητι τῶν ῥημάτων ἐκείνων, δι' ὧν τοσαῦτα εἶπε φησί, λέγων· Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν· μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. περιάθες τούτοις τὰς καθημερινὰς θλίψεις, τὸν θανάτους τοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν· καὶ ταῦτα σύνοισας, καὶ Παῦλον θαύμαζε, καὶ σαυτὸν μηκέτι ἀπογνῷς. αὐτὴ γὰρ ἡ δοκοῦσα τῆς φύσεως εἶναι ἀδυναμία, αὐτὴ μέγιστον δεῖγμα τῆς ἀρετῆς ἐστι τῆς ἐκείνου, ὅτι οὐκ ἀπηλλαγμένος τῆς τῶν πολλῶν ἀνάγκης, τοιοῦτος ἦν. ὅπερ γὰρ ἡ τῶν κινδύνων ὑπερβολὴ πολλοῖς ἂν ταύτην περιέθηκε τὴν ὑπόληψιν, καὶ ὑποπτεῦσαι ἴσως ἐποίησεν, ὅτι ἀνώτερος ἦν ἀνθρωπίνων ἡμαρτημάτων, τοιοῦτος ἦν· δεῖ ταῦτα σωρεύσῃ πάλιν, ἵνα μάθῃς ὅτι εἷς τῶν πολλῶν ἦν τὴν φύσιν, καὶ τὰ αὐτὰ πεφυμίαι, οὐ μόνον ὑπὲρ τῶν πολλῶν [ἦν], ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγγέλων εἷς ἦν. μὴ γὰρ τοιαύτης ψυχῆς καὶ τοιούτου σώματος τοὺς μυρίους ὑπερέλαμψε θαυμάτων, καὶ καταφρονεῖ τῶν παρόντων, τῶν μελλόντων. διὸ καὶ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα καὶ πολλοῖς ἄπιστα ἐφθέγξατο ῥήματα· ὅτι οὐδὲ μία Ρωμ. θ. γ. ἁμαρτία τοῦ ἀπὸ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου τῶν σαρκός. Δυνατὸν γὰρ, εἰ βουληθείημεν μόνον, παρὰ φύσεως ἀγωνίαν τὴν τοιαύτην ὑπερβῆναι, δυνάμεως καὶ τοῦτο ἐστὶν, ὑπὲρ ἀδύνατον ἀνθρώποις κατορθῶσαι, ἀδύνατον ἐστὶν ἀνθρώπους ἁμαρτίας ἀπαλλαγῆναι. εἰ γὰρ ὅσην ἔχομεν προθυμίαν, τοσαύτην ἐπιδεικνύμεθα, καὶ ὁ Θεὸς πολλὴν ἡμῖν συνεισάγει ῥοπὴν, καὶ οὕτω πᾶσι τοῖς ἐπιοῦσι δεινοῖς ἀνάλωτοι γινόμεθα. οὐδὲ γὰρ τὸ φοβεῖσθαι πληγὰς καὶ τὰ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γνώσεως ἄξιον, ἀλλὰ δι' ὃ δεῖ φόβον τὴν πληγὴν ἀπάξιόν τι τῆς εὐσεβείας νομίσαι. ὥστε δεδοικέναι πληγάς, ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἀλλότριον θαυμαστέον δείκνυσι τὸν μὴ φοβούμενον. μᾶλλον γὰρ ἡ προαίρεσις οὕτω δοκιμάζεται. δι' ὃν γὰρ * φοβηθῶμεν πληγάς, τῆς φύσεως· δι' ὃ μηδὲν δεῖ φόβον τὴν πληγῶν ἀφορπὲς νομίσαι, τῆς προαιρέσεως διορθουμένης δι' ὃ φύσεως ἐλάττωμα, καὶ κρατούσης τὴν ἀσθενείας ἐκείνης. ἐπεὶ οὐδὲ τὸ λυπεῖσθαι, ἔγκλημα, ἀλλὰ τὸ δι' [ὃ] λυπεῖσθαι εἰπεῖν τι ἢ πρᾶξαι τῶν τῷ Θεῷ μὴ δοκούντων. εἰ μὴ γὰρ ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἰσχὺν δύσθεος Παῦλος, καλῶς μοι τὰ τῆς φύσεως ἐλαττώματα εἰς μέσον ἤγες, ὡς μέλλων ταύτῃ λύσειν ἐλέγχειν· εἰ δὲ λέγω καὶ δι' ἃ βεβαυόμαι ὅτι δύσθεος μὴ ἰσχύν, καὶ ἡμῶν οὐδὲν ἀμείνων πρὸς τὴν φύσιν, βελτίων δὲ γέγονε πρὸς τὴν προαίρεσιν, εἶχῃ μοι ταῦτα προφέρειν, μᾶλλον δὲ οὐκ εἶχῃ, ἀλλὰ χάρις Παύλῳ. καὶ γὰρ δειχνύεις ἐντεῦθεν ἡλίκος ἐκεῖνος ἰσχύν, ὡς ἐν τοιαύτῃ φύσει τὰ χάρις τὴν φύσιν ἰσχύσας. οὐκ ἐκεῖνον δὲ μόνον ἐθαύμασεν, ἀλλὰ καὶ ἁρπαζομένους τῶν ἀναπεπταμένων τὰ σώματα, οὐκ ἀφῆκεν αὐτοὺς εἰς τὴν τῆς φύσεως χαροπὴν καταφυγεῖν, ἀλλ' ὠθῶν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπὸ προαιρέσεως ἀσυδησίαν. ἀλλὰ γὰρ θανάτου, φησίν, ἔδεισέ ποτε; γὰρ δὲ τοῦτο τῆς φύσεως. ἀλλ' ὅμως οὐκ αὐτὸς πάλιν ὁ θάνατον δεδοικὼς ἔλεγε· Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ σκήνει, στενάζομεν βαρούμενοι. καὶ πάλιν· Ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν. Εἶδες πῶς ἀντίρροπον τῆς φυσικῆς ἀσθενείας τὴν ἀπὸ προαιρέσεως εἰσήγαγε δύναμιν; ἐπεὶ καὶ μάρτυρες πολλοὶ πολλάκις ἀπάγεσθαι μέλλοντες ὅτι θανάτῳ, ὠχρίασαν, καὶ φόβου καὶ ἀγωνίας ἐνεπλήσθησαν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα θαυμασοί, ὅτι καὶ οὗτοι δεδοικότες θάνατον, οὐκ ἔφυγον θάνατον διὰ Ἰησοῦν. οὕτω καὶ Παῦλος φοβούμενος θάνατον, οὐδὲ γέενναν παραιτεῖται διὰ τὸν ποθούμενον Ἰησοῦν, καὶ τρέμων τελευτᾷ, τὸ ἀναλῦσαι ὀπτιζόμενος. οὐχ οὗτος μόνον τοιοῦτος ἦν, ἀλλὰ καὶ ὁ κορυφαῖος αὐτῶν πολλάκις εἶπεν, ὅτι ἕτοιμός ἐστι τῇ φυλακῇ ὑπαδῆσαι, σφόδρα ἐδεδοίκει θάνατον. ἀκουσον γοῦν τί διαλεγόμενος αὐτῷ φησὶν ὁ Χριστός. Ὅταν δὲ γηράσῃς, ζώσουσί σε καὶ ἄξουσιν ὅπου οὐ θέλεις, τὸ τῆς φύσεως ἐλάττωμα δηλοῦντος, οὐ τὸ τῆς προαιρέσεως. ἡ γὰρ φύσις τὰ αὐτῆς καὶ ἀκόντων ἡμῶν ὑπαδείκνυσι, καὶ κρατήσασα τῶν ἐλαττωμάτων ἐκείνων οὐκ ἔνι, οὐδὲ σφόδρα βαλλόμενον καὶ ἀσυδαίζοντα· Πῶς οὐδὲν ἐντεῦθεν θαυμαστὸν ἐπιδεικνύμεθα, ἀλλὰ καὶ θαυμαζόμενα μᾶλλον. ποῖον γὰρ ἔγκλημα φοβεῖσθαι θάνατον; ποῖον οὐκ ἐγκώμιον, φοβούμενον θάνατον μηδὲν δεῖ φόβον ἀνελεύθερον νομιζειν; οὐ γὰρ τὸ φύσιν ἔχειν ἐλάττωμα ἔχουσαν, ἔγκλημα· ἀλλὰ τὸ τοῖς ἐλαττώμασι δουλεύειν· ὡς ὅταν τὴν πρὸς αὐτῆς ἐπήρειαν τῇ τῆς προαιρέσεως ἀνδρείᾳ διορθούμενος, μέγας καὶ θαυμαστός. καὶ * ταύτῃ δείκνυσιν ὅσον ἐστὶ προαιρέσεως ἰσχύς, καὶ ὅπως μίζει οὗτος λέγοντας, δεῖ τι μὴ φύσει γενέσθαι καλεῖ; τί γὰρ δεῖ φέρει τοῦτο φύσει, ἢ προαιρέσει εἶ; πόσῳ δὲ τοῦτο βέλτιον ἐκείνου; ὅσῳ καὶ τελειότερος ἦν, καὶ λαμπρότερον τὴν ἀνακήρυξιν. ἀλλὰ βέβαιον τὸ τῆς φύσεως; ἀλλ' εἰ βούλει προαίρεσιν γυμνάσαι ἔχειν, τοῦτο τερατωδέστερον ἐκείνου· ἢ οὐχ ὁρᾷς τῶν μαρτύρων ξίφεσι τὰ σώματα τεμνόμενα, καὶ τὴν μὲν φύσιν εἴκουσαν δι' ὀδύνην, τὴν δὲ προαίρεσιν οὐ διαχωρισθεῖσαν αὐτῆς, οὐδὲ ἐλεγχομένην; οὐκ εἶδες ὅτι τοῦ Ἀβραάμ, εἰπέ μοι, προαίρεσιν φύσεως κρατήσασαν, ἵνα σφάξαι σφαγιάσαι ἐκελεύσθη, ἢ τούτων ἐκείνης δυνατωτέραν φανῆναι; οὐκ εἶδες ὅτι τὴν τελείαν παιδωνὸν τοῦτο συμβολή; οὐκ ἀκούεις τῆς ἔξωθεν παροιμίας λεγούσης, ὅτι δυστέρα φύσις ἡ προαίρεσις δι' ἐκ συνηθείας; ἐγὼ δὲ φαίην δι', ὅτι τελεστέρα, καθὼς τὰ τελειρημένα ἀπέδειξεν. ὁρᾷς ὅτι δυνατὸν τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως ἔχειν τερατότητα, ἐὰν προαίρεσις ἡ γυναικεία δι' ἀγωνιζομένη, καὶ πλείονα καρποῦται τὸν ἔπαινον τὸν τε ἐλεύθερον καὶ βλαπτόντα, ἢ ἀναγκαζόμενα καλεῖ; τοῦτο ὅτι μάλιστα καλῶς, ὡς ὅταν λέγῃ· Ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ. τότε μάλιστα ἐγὼ αὐτοῦ ἐπαι-

β. Κορ. ε. δ. Ρωμ. η. κγ.

Ιωαν. κα. ιη.

ε. Κορ. θ. κζ.

τῶ,

νῶ, ὁρᾶν σὸκ ἀποινητὶ τὴν ἀρετὴν καταρθοῦντα, ὥστε μὴ εἶ τοῖς μὴ ταῦτα ῥᾳθυμίας ὑ-
πόθεσιν τὴν δύκολίαν τὴν ἐκείνου. ⟨κ⟩ ὅταν λέγῃ πάλιν, Τῷ κόσμῳ ἐσταύρωμαι, τὴν πε- Γαλ. ϛ. ιδ.
αίρεσιν αὐτοῦ σεφύλα. ἐπὶ γὰρ, ἐπὶ φύσεως ἰσχὺν πεοαιρέσεως ἀκριβείας μιμήσασθαι· κἂν
Εἰς μέσον ἀγάγωμεν τὸν ἀθλητὴν ⟨ϖ⟩ ἀνδριάντα τῆς ἀρετῆς, εὑρήσομεν ὅτι τὰ ἐκ πεοαι-
5 ρέσεως αὐτῷ πεοσόντα καλά, Εἰς φύσεως σερρότητα ἐφιλονείκησεν ἐξενεγκεῖν. ἦλγε μὲν
γὰρ τυπτόμενος· τὴν δ' ἀσωμάτων δυνάμεων τὴν ὀκ ἀλγυνῶν· ἀχ ἧττον αὐτὴν κατε-
φρόνει, ὡς ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, ἃ μηδὲ τῆς φύσεως αὐτὸν ποιῇ νομίζεσθαι τῆς Γαλ. β. κ.
ἡμετέρας. ὅταν γὰρ λέγῃ, Ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ, ⟨ϖ⟩ πάλιν, Ζῶ δ' ὀκέτι
ἐγώ, ζῇ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός, τί ἄλλο ἐστὶν εἰπεῖν, ἢ ὅτι ἐκ τῆς αὐτοῦ μετέσχε τοῦ σώματος; τί δὲ, ὅ-
10 ταν λέγῃ, Ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατανᾶ; Ἕτερόν ἐστιν, ἢ δοξαι με- β. Κορ. ιβ. ζ.
χει τὸ σώματος ἰσάριθμον ⟨ϖ⟩ πόνον· ὀκ ὄντος ἔνδον οὐ διέβαινεν, ἀλλ' ὄντος τῇ σεριουσίᾳ τῆς
σεοαιρέσεως αὐτὸν διεκρύετο ⟨κ⟩ ὀξώθει. τί δ', ὅταν ἕτερα πολλὰ τούτων θαυμασότερα λέγῃ,
⟨κ⟩ χαίρῃ μαστιζόμενος, ⟨κ⟩ καυχᾶται ὅτι ταῖς ἀλύσεσι; τί δὴ ἄλλο τις εἴποι, ἢ τὸ σὰρξ ἔφλα, ἃ. Κορ. θ. κ̅ζ̅.
ὃ τὸν λέγω, Ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα ⟨ϖ⟩ δουλαγωγῶ, ⟨κ⟩ φοβοῦμαι μήπως ἄλλοις κηρύξας,
15 αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι, τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἀποδείκνυσι, δι' ἃ δ' τούτων, ὧν εἶπον, τὴν εὐ-
γένειαν τῆς σεοαιρέσεως; δι' ἃ γὰρ τοῦτο ἀμφότερα κεῖται, ἵνα μήτε δι' τὰ μεγάλα ἑκά-
τερα εἰς αὐτὸν νομίσῃς φύσεως, ⟨κ⟩ ἀπογνῷς, μήτε δι' τὰ μικρὰ ταῦτα καταγνῷς
τῆς ἁγίας ψυχῆς, ἀλλὰ κἀντεῦθεν πάλιν τὴν ἀπόγνωσιν ἐκβαλὼν, εἰς χρηστὰς σαυτὸν ἐ-
λπίδας. δι' τοῦτο πάλιν ⟨κ⟩ ὁ τῆς χρίστος τοῦ Θεοῦ μὲν ἰσχυρολόγος, μᾶλλον
20 δ' οὐ μὲν ἰσχυρολόγος, ἀλλὰ μὴ εὐγνωμοσύνης, ἵνα μηδὲν αὐτὸν νομίσῃς εἶναι. λέγω δ' ⟨κ⟩ τὰ
τῆς αὐτοῦ σεοθυμίας, ἵνα μὴ ὃ σπουδῇ ὅτι ⟨ϖ⟩ Θεὸν ῥίψας, δι' ἡγῆς καθεύδων ⟨κ⟩ ῥέγχων. καὶ *
πλήττων μέτρα ⟨κ⟩ κανόνας εὑρήσεις σερὶ αὐτὸν μὴ ἀκριβείας κειμένους. ἀλλὰ καὶ ἐσπερόσα- β. Τιμ. δ. ιδ.
το τῷ χαλκεῖ, φησὶν, Ἀλεξάνδρῳ σοτέ. καὶ τί τοῦτο; οὐ γὰρ θυμὸν ὃ ῥῆμα ἰῶ, ἀλλ' ὀδυνὴν
τῆς ἰσχὺν τῆς ἀληθείας. οὐ γὰρ δι' ἑαυτὸν ἦλγε, ἀλλ' ὅτι ἀνθίστατο τῷ κηρύγματι. Λίαν
25 γὰρ ἀνθίσταται, φησὶν, οὐχὶ ἐμοὶ, ἀλλὰ τοῖς ἡμετέροις λόγοις. ὥστε ἡ ἀγὰ οὐ μόνον ⟨ϖ⟩ τοῦτο
σόθον ἐδείκνυε ⟨ϖ⟩" ἰσχὺν τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ τὸν μαθητὰς σρεμνοτέτο. ὀδὺν γὰρ
σοιᾷς εἰκὸς ἰῶ σκανδαλίζεσθαι, τὴν ἐσηρεαζόντων τῷ λόγῳ ὀδὲν σαχόντων, δι' τοῦτο
ταῦτά φησιν. ἀλλὰ καὶ κατηύξατο σοτὲ ἑτέρων τινῶν, λέγων· Εἴθε ὄφελον ⟨ϖ⟩ τῷ Θεῷ ἀν- β. Θεσσ. α. ε.
τασοδῦναι τοῖς θλίβουσιν ἡμᾶς θλίψιν· ὀκ ἐκείνοις ὀσιωτέρου δίκαιο δοῦναι (μὴ γένοιτο)
30 ἀλλὰ τοῖς ὀκ ἐσηρεαζομένοις ἀσυδῶν σεοσκομισθῆσαθαι. δι' καὶ ἐσάγει, Αὐτοῖς τοῖς θλιβο-
μένοις ἄνεσιν. ἐσεὶ ὅταν αὐτὸς τι σάσχῃ ἀνδρεῖον, ἄκουσον σῶς φιλοσοφεῖ, καὶ τοῖς ἐναντίοις ἀ-
μείβεται, λέγων· Λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, βλασφημούμενοι σαρα- α. Κορ. δ. ιϛ.
καλοῦμεν. Εἰ δ' τὰ ἰσχὺν τῶν ἄλλων λεγόμενα ἢ γινόμενα, ὀργῆς εἶναι φαίης, ὥρα
σοι καὶ ⟨ϖ⟩ Ἐλύμου δι' ὀργῆς αὐτὸν σεπηρωκέναι καὶ τυφλωκέναι, καὶ ⟨ϖ⟩ Ἀνανίαν καὶ
35 τὴν Σάπφειραν ⟨ϖ⟩ Πέτρον δι' ὀργῆς ἀποκτονέναι. ἀλλ' ὀσθεὶς ὕστως αἰσχρὸς ⟨κ⟩ ἀλλότ-
ριος, ὡς ταῦτα εἰπεῖν. καὶ ἕτερα δ' πολλὰ εὐρίσκομεν αὐτὸν καὶ λέγοντα καὶ σοιοῦντα,
δοκοῦντα εἶναι φορτικά· ⟨κ⟩ ταῦτα μάλιστά ἐστιν, ἃ τὴν ὑπεικείμεθα αὐτοῦ δείκνυσι. ⟨κ⟩ γὰρ
ὅταν τῷ Σατανᾷ σαραδῷ ⟨ϖ⟩ ὁ Κορίνθου σεπορνευκότα, δι' ἀγάπης αὖθ' πολλῆς σοιῇ
καὶ φιλοσόργου διανοίας. ⟨κ⟩ τοῦτο" δείκνυσι ⟨κ⟩ ὁκ τῆς δευτέρας ὑπιστολῆς. ⟨κ⟩ ὅταν Ιου-
40 δαίοις ἀπειλῇ ⟨κ⟩ λέγῃ, Ἔφθασεν αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος, οὐ θυμοῦ σληρούμενος αὖθ' σοιᾷ α. Θεσσ. β. ιϛ.
(ἀκούεις γοῦν αὐτοῦ σεωνεχῶς ἰσχὺν αὐτὴν βυχομένου) ἀλλὰ βουλόμενος φοβῆσαι ⟨κ⟩ σω-
φρονεστέρους ἐργάσασθαι. ἀλλὰ ⟨ϖ⟩ ἱερέα, φησὶν, ὕβρισε, λέγων· Τύφλων σε μέλλει ὁ Θεὸς, Πραξ. κγ. γ.
τοῖχε κεκονιαμένε. ⟨κ⟩ οἶδα ὧν ὅτι σινὲς σρὸς τοῦτο ἀσολογούμενοι, σεοφητεύειν εἶναι φασι τὸ
Εἰρημένον. ⟨κ⟩ ὀκ ἐγκαλῶ τοῖς λέγουσι. καὶ γὰ σεισθῆναι τοῦτο, ⟨κ⟩ ὕστως ἐτελεύτησεν. Εἰ

δὲ

δὲ τὴς δριμύτερος ἐξ ὧν ὠπλέχθη, καὶ περιεργότερόν τι ποιῶν αὐτὸ φέρει λέγων· καὶ εἰ περιφητεία ἐστὶ, ἵνος ἕνεκεν ἀπελογήσατο λέγων, ὅτι οὐκ ἤδειν ὅτι ἀρχιερεύς ἐστι; τοῦτο γὰρ εἰποιμι, ὅτι τοὺς ἄλλους παιδεύων καὶ τοιούτων περὶς τοὺς ἀρχοντας ὑπεικῶς διεκείτο, ὥσπερ δὲ ὁ Χριστὸς ἐποίει. μυρία γὰρ ῥητὰ δὲ ἄῤῥητα περὶ τῶν γραμματέων εἶπεν καὶ φα-
Ματθ. κγ β. ρισαίων, φησίν· Ἐπὶ τῆς καθέδρας Μωϋσέως ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι. 5
πάντα οὖν, ὅσα ἂν λέγωσιν ὑμῖν ποιῆσαι, ποιεῖτε· οὕτω δὲ καὶ ὧδε ὁ Παῦλος, ὁμοῦ καὶ τὸ
Πραξ. κε λη. ἀξίωμα διετήρησε, καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι προεφώνησεν. εἰ δὲ καὶ οἱ Ἰωάννου ἀπέτεμε, δι' τοῦτο ἀξίους τῆς ὑπὲρ τὰ κηρύγματος προνοίας. οἱ γὰρ τοῦ βαπτιστοῦ ἐγκεχλεισμένοι, οὐχὶ χωνοί τινα εἶχε χρήματα, οὐδὲ ἀναπεπλωκότα, ἀλλὰ ἀνδρῶν καὶ βύτονον, μηδὲ ἀπέσεσθαι τῆς καλῆς προαιρέσεως ταύτης, εἰ μὴ μέλλοι μειζόνως" ἀντεπιδιδόναι τὴν 10
Ματθ. ιε. λδ. ἑαυτῶν ψυχὴν εἰς θάνατον καὶ κινδύνους, καθὼς καὶ αὐτὸς φησιν ὁ Χριστός· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ὁ μὲν μὴ ὕστερον ἀφελεῖμενος, πολλοὺς δὲ ἑτέρους προέδωσι, καὶ μᾶλλον ἡσυχάζων ὠφελεῖ καθ' ἑαυτὸν ὤν, ἢ πλείους εἰς μέσον, καὶ φορτίον δεχόμενος τῆς διωγμοῦ ἑαυτῷ μᾶζον. καὶ γὰρ καὶ ἑαυτὸν, καὶ τοὺς ἐμπίπτοντας προσαπολλύει. πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον, εἰ μὴ λιμὸς κυβερνητικὸν 15
ἄγος, καὶ τὸν περὶς τὰ κύματα μάχιμον, μηδὲ μειόνων δυναμένων ἐλέσθαι ὅπου τὴν οἰάκων καθίσαι, τὸν δὲ ὅπου τὸ κήρυγμα ἰόντα, ἁπλῶς δὲ ὡς ἔτυχεν ὅπου τύχοι χωρεῖν, καὶ ἀπερισκέπτως καταδύεσθαι πέλαγος, μειόνων θανάτων περίξενον; ὅτε μὲν κυβερνήτην, οὔτε τὸν περὶς τὰ θηρία πυκτεύοντα, ὅτε μονομαχεῖν ἐλόμενον, οὐκ ἄλλον οὐδένα ὅτου περὶς θανάτους καὶ σφαγὰς παραπεταμένου ἔχει δεῖ τὸν ψυχὸν, ὡς τὸ κήρυγμα ἀναδεχόμενον. καὶ γὰρ οἱ κίνδυνοι μείζους, καὶ οἱ ἀνύπαλοι χαλεπώτεροι, καὶ τὸ ὕστερον σφαγίων, οὐ περὶ τῶν τυχόντων. οὐρανὸς μὲν τὸ ἐπαθλον κεῖται, καὶ γέεννα τοῖς ἀμυντηρίοις τὸ ἀπεῖναι, καὶ ψυχῆς ἀπώλεια καὶ σωτηρία. ὅτε τὸ κήρυγμα ὃ μόνον ἀναδεχόμενον ὕστερον παρατεταῖσθαι δεῖ, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς πιστόν. ἅπασι γὰρ παραλθόντα σταυρὸν αἴρειν καὶ ἀκολουθεῖν. εἰ δὲ πᾶσι, πολλῷ μᾶλλον τοῖς διδασκάλοις καὶ ποιμέσιν, ὧν καὶ Ἰωαννης ἦν τότε, 25
ὁ καὶ Μαρκος λεγόμενος. διὸ καὶ δικαίως ἐζετέμνετο, ὅτι τὸ αὐτῷ ἑαυτὸν τῶν μετώπων τῆς φαλακρὸς, σφόδρα ἀναίδρως εἰσήκει. διὸ καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ὁ Παῦλος, ὥστε μὴ τὸ ἐκείνου νωθείδη τὸν τόνον αὐτῷ δρόμον σκοπᾶν. εἰ δὲ λέγει Λουκᾶς, ὅτι ἐγένετο παροξυσμὸς μεταξὺ αὐτῶν, μὴ τοῦτο ἐγκλημα εἶναι νόμιζε. οὐ γὰρ ὁ προξενηθεὶς, χόλος ἐστὶ, ἀλλὰ ὁ ἀλόγως καὶ ἐπ' οὐδενὶ δικαίῳ. Θυμὸς γὰρ ἀδικος, φησιν, οὐκ ἀφωσιώσατο· οὐχ 35
ἁπλῶς θυμὸς, ἀλλὰ ὁ ἄδικος. καὶ ὁ Χριστὸς πάλιν· Ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰ-
Ματθ. ε. κβ. κῇ· οὐχ ἁπλῶς ὀργιζόμενος.
Εφ. δ. κϛ. καὶ ὁ περὶς τὴν δὲ φησιν, Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε.
Ψαλμ. δ. ε. εἰ γὰρ μὴ δι' ἑαυτὸν ἔδει τῷ παθεῖν, μηδὲ χάριτος καλουμένου, εἰκῇ καὶ μάτην ἡμῖν ἔγκειται. ἀλλ' οὐκ εἰκῇ. διὸ καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦτο" κατεφύτευσε περὶς διόρθωσιν τῶν ἁμαρτανόντων, ἵνα διεγείρῃ δὲ καθεύδοντα τῆς ψυχῆς καὶ πρεσβύτην, ἵνα ἀφυπνίζῃ καθεύδοντα καὶ 40
" δι' ἀκαλεπλυμένον, καθάπερ σώματα σιδήρῳ, ὅπως δὲ τῆς ὀργῆς δύτονον " ἡμῖν ἐνθεὶς τῇ διανοίᾳ, ἵνα αὐτῷ χρησώμεθα εἰς δέον. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος πολλάκις αὐτῷ ἐκέχρητο, καὶ προνοήσεως * τῶν μετὰ ὑπεικείας διαλεγομένων καὶ ὀργιζόμενος, πρὸς τὸ μὴ τοῦ περισπάσαντος καιροῦ ποιεῖν ὑπὲρ τὰ κηρύγματος. οὐδὲ γὰρ ὑπείκεια ἁπλῶς καλὸν, ἀλλ' ὅταν ὁ καιρὸς ἀπαιτῇ· ὡς, ἐὰν μὴ τοῦτο περισπᾷ, καὶ ἐκείνη νωθεία, καὶ ἡ ὀργὴ θρασύτης γίνεται. ταῦτα δὲ πρὸς οὐχ ὑπὲρ Παύλου ἀπολογούμενος εἶπον (" οὐ γὰρ δεῖται τῆς ἡμετέρας γλώττης. ὁ γὰρ ἔπαινος αὐτῷ, οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ) ἀλλ' ἵνα παιδεύσωμεν ἑαυτοὺς ἀκριβεῖς εἰς δέον ἅπασι κεχρῆσθαι, καθάπερ δὲ ἐμπεσεῖσθαι εἴωθεν. ὕστερον γὰρ δυνησόμεθα πάντοθεν κερδαίνειν, καὶ μὴ πολλῆς τῆς ὑπείκειας εἰς τὸν ἀκύμαντον λι-

μένα

μβία" καὶ παῤῥησίᾳ, καὶ τῇ ἀκηράτῳ ὁπτυχείᾳ τεφθέντες· ὧν γένοιτο πάντας ἡμᾶς καταξιωθῆναι, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ Παῦλον Λογ. ζ.

ΤΟν ⸗ τὰ σημεῖα βαστάζοντες τὰ βασιλικά, σάλπιγγος πρὸ αὐτῶν ἠχούσης, καὶ πολλῶν γραπτῶν προηγουμένων, εἰς ἅπασας πόλεις εἰσίασιν, ἅπας ὁ δῆμος συνεπέσχεν εἰώθειν, ὥστε καὶ τῆς ἡχῆς ἀκοῦσαι, καὶ τὸ σημεῖον ἰδεῖν ἐφ' ὑψηλοῦ φερόμενον, καὶ τὸν βαστάζοντα τὸν ἀνδριάντα. ἐπὶ τοίνυν καὶ Παῦλος εἰσέρχεται σήμερον, οὐκ εἰς πόλιν, ἀλλ' εἰς τὸν οἰκουμένην, σωρηδὸν ἅπαντες. καὶ γὰρ οὗτος σημεῖον βαστάζει, οὐ τὸν κάτω βασιλέως, ἀλλὰ ⸗ φανερὸν τοῦ ἄνω Χριστοῦ, καὶ προηγεῖται οὐκ ἀνθρωποι, ἀλλ' ἄγγελοι, καὶ εἰς τιμὴν τοῦ βαστασθέντος, καὶ εἰς ἀσφάλειαν τοῦ φέροντος. εἰ γὰρ τοῖς ⸗ ἴδιον βίον οἰκονομοῦσι, καὶ οὐδὲν τῶν κοινῶν προσήκουσιν, ἄγγελοι παρὰ τοῦ τῶν ὅλων δεσπότου εἰσὶ διαδοχοὶ φύλακες, καθὼς" καί τις φησιν· Ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με Γεν. μη. ις.
ἐκ νεότητός μου· πολλῷ μᾶλλον ὅτι τῶν τοῦ οἰκουμένου ἐγκεχειρισθέντων καὶ τηλικούτου βαστάζοντων ὄγκον δωρεᾶν, πέμπουσιν αἱ δυνάμεις αἱ ἄνω. ⸗ εἰ οὖν καὶ τῶν ἐξωθεν τοιούτους τιμῆς ἀξιοῦσιν οἱ βασιλεῖς· ἔστι γὰρ ἅλιτον λίθον χρυσοῦ περικείμενος, βαστάζει ⸗ φανερὸν ἔστι ἐλαττούμενος, ἔστι μασιζόμενος καὶ λιμώττων. ἀλλὰ μὴ συγχάσῃς, ἀγαπητέ. καὶ γὰρ ὁ κόσμος ἔστιν ἐκείνου πολλῷ βελτίων καὶ λαμπρότερος, καὶ Θεῷ φίλος. διὸ καὶ βαστάζων οὐκ ἔκαμνε. τὸν γὰρ ὄντως ὄντα θυμασὸν, οὐκ ἐσθίων καὶ μασώμενον [καὶ σιτούμενον] λαμπρότερος ἢ τὰ ἀλουργίδα καὶ ⸗ ὁ διαλύσας τὰ ἔθνη τοῦ παραδείσου ἐγένετο ἐκεῖνα. ὅπου γὰρ λαμπρότερος, καὶ οὐ κόμπος ἐστὶ εἰρηνεία, ἐδήλωσεν αὐτὸ καὶ ἡμᾶς. δηλήματα μὲν γὰρ μυρία, καὶ πορφυρίδας τοσαύτας δυνάμενα παραθῆξαι ῥᾳδίως σοῦ, οὐδὲ μικρόν τι τῆς φλογὸς ἐκοιμήσατο· τὰ δὲ ἐκείνου σμικρίθια ὁμιλοῦντα τοῖς σώμασι τῶν καμνόντων, πᾶσαν νόσον διαπαντεύειν ποιεῖ· καὶ εἰκότως. "Εἰ γὰρ λῃσταὶ τοῦτο ὁρῶντες τὸ σημεῖον οὐ τολμῶσιν ἐπελθεῖν, ἀλλ' ἀμεταστρεπτὶ φεύγουσι, πολλῷ μᾶλλον νόσοι καὶ δαίμονες ὁρῶντες" ἐκεῖνο τὸ σημεῖον φεύγουσιν. ἐβάσταζε δὲ, οὐχ ἵνα αὐτὸς αὐτὸ φέρῃ μόνος, ἀλλ' ἵνα ἀπόνους τοιούτους ποιήσῃ καὶ διδάξῃ βαστάζειν. διὸ ἔλεγε, Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. καὶ πάλιν· Ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε. καὶ πάλιν, Ἡμῖν ἐβοήθησε, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν. τὰ μὲν γὰρ τῶν ὄντως ἀξιώματα βίου τότε μείζονα φαίνεται, ὅταν εἰς ἕνα πεσῇ μόνον· ὅτι δὲ τῶν πνευματικῶν τοιοῦτόν τὸ τῆς πηρᾶς, ὅταν πολλοὺς τῆς προαιρέσεως ἔχῃ κοινωνούς, καὶ ὅταν ὁ μετέχων μὴ εἷς ᾖ, ἀλλὰ πολλοὺς ἔχῃ τοῦ αὐτοῦ ἀπολαύοντας. ὁρᾷς οὖν πάντας σημεροφορεῖς, καὶ ἕκαστον τὸ ὄνομα αὐτοῦ βαστάζοντα ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, αὐτὸν δὲ καὶ ἐνώπιον γένους, καὶ ἐνώπιον καλφεσίου. ἐκεῖ οὐκ εἶπεν ὅτως. οὐ γὰρ ἠδυνάμην ἐκεῖνοι βαστάζειν. εἶδες ὅσης ἐστὶν ἀρετῆς ἡ φύσις ἡμετέρα δεκτικὴ; ὡς οὐδὲν ἀνθρώπου τιμιώτερον καὶ θαυμαστοῦ μείζονος; τί γὰρ μοι τοῦτο μεῖζον ἔχεις εἰπεῖν; τί δὲ ἴσον; πόσων δὲ ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων οὐκ ἔστιν ἄξιος ἐστὶ τοῦτο εἰπεῖν τὸ ῥῆμα; ὁ γὰρ ἐν σώματι θνητῷ καὶ ὀπτικῇρᾳ πάντα ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ πράξας, ὃν κύριος ἐμοῦ, μᾶλλον δὲ ὧν οὐκ ἐμοῦ (καὶ γὰρ καὶ τὰ ἐναντία, καὶ τὰ μέλλοντα προσέδωκε, καὶ ὕψωμα καὶ βάθος καὶ κτίσιν" ἑτέραν) ἔστι εἰ ἐν ἀσωμάτῳ φύσει ἐμοῦ, τί οὐκ ἐμοῦ εἶπε; τί δὲ οὐκ

; ἡ γὰρ ἡ τῶν ἀγγέλων ἀφὰ τοῦτο θαυμάζω, ὅτι κατηξιώθησαν τοιαύτης π-
ἀσώματοι ἔτυχον ὄντες· ἐπεὶ καὶ ὁ ἀφ' ὅλου ἀσώματός τέ ἐστι καὶ ἀόρατος, ἀλλ'
ὅμως πάντων ἐστὶν ἀθλιώτερος, ὅτι μὴ ἐποίησαν προσκρούσαι Θεῷ. ἐντεῦθεν καὶ ἀνθρώπους
ἀθλίους εἶναι φαμεν, οὐχ ὅταν σαρκὸς περικειμένους ἴδωμεν, ἀλλ' ὅταν μὴ εἰς δέον αὐτῇ χρω-
μένους· ἐπεὶ καὶ ὁ Παῦλος σαρκὶ περιέκειτο. πόθεν οὖν τοιοῦτος ἦν; καὶ οἰκόθεν, καὶ τοῦτο Θεοῦ, καὶ
τοῦτο τοῦ Θεοῦ, ὅτι οἰκόθεν. ἡ γὰρ ἐστι προσωποληπτὴς ὁ Θεός. εἰ δὲ λέγεις, καὶ πῶς δυ-
νατὸν ἐκείνους μιμήσασθαι; ἄκουσον τί φησι· Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. εἰκῆ γὰρ
Χριστοῦ γέγονε μιμητής, σὺ δὲ μηδὲ τοῦ σῶν δούλου; εἰκῆ δὲ τοῦ ὁμο-
δούλου; καὶ ποίαν ἔξεις ἀπολογίαν; καὶ πῶς αὐτὸν ἐμιμήσατο, φησί; τοῦτο δὲ ἀρχῆς σκόπει καὶ
ἀπ' αὐτῶν τῶν προοιμίων. ὅτε γὰρ ἀπὸ τῶν θείων ναμάτων τοσοῦτον πῦρ ἔχων ἀνῆλθεν,
ὡς μηδὲ ἀναμεῖναι διδάσκαλον (οὐ γὰρ προσέμεινε Πέτρῳ, οὐδὲ ἦλθε πρὸς Ἰάκωβον, οὐδὲ
πρὸς ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῆς προθυμίας ἁρθείς, οὕτω τὴν πόλιν αὐτὴν ἦλθεν, ὡς πολέ-
μιον ἀναρριπισθησόμενος κατ' αὐτῆς χάριτος) ἐπεὶ καὶ Ἰουδαῖος ὤν, καὶ ἐκεῖθεν τὴν ἀξίαν ἐποίει,
δεσμεύων, ἀπάγων, δημεύων. οὕτω καὶ Μωϋσῆς, οὐδένος χρηστοήσαντος αὐτῷ, τὴν ἀδικίαν
τῶν βαρβάρων ἐκώλυσε τὴν κατὰ τῶν ὁμοφύλων. ταῦτα γὰρ ψυχῆς γενναίας ἀπόδειξις
καὶ γνώμης ἐλευθέρας, οὐκ ἀνεχομένης σιγῇ φέρειν καὶ ἕτερον κακὰ, κἂν μηδεὶς ὁ χρηστο-
νῶν ᾖ. ὅτι γὰρ δικαίως ἐπεπήδησε τῇ προστασίᾳ, ἔδειξεν ὁ Θεὸς χρηστοήσας αὐτῷ ὕστερον· ὃ
καὶ ὅτι Παύλῳ πεποίηκεν. ὅτι γὰρ καὶ οὗτος καλῶς ἐποίησε τὸν λόγου ἀφάμενος τότε καὶ τῆς
διδασκαλίας, καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν ὁ Θεός, ταχέως αὐτὸν ὅτι ὁ τῶν διδασκάλων ἄξιώμα ἀ-
γαγών. εἰ μὲν γὰρ τιμῆς ἕνεκεν καὶ προεδρίας ἐπεπήδων τοῖς πρώτοις τῆς αὐ-
τῶν θεραπείας, εἰκότως ἂν ἐκεκλήθησαν· ὅτε δὲ κινδύνους ἠγάπων, καὶ θανάτους ἐπε-
σπῶντο, ἵνα τοὺς ἄλλους σῶσαι σώσωσιν ἀπόντας, τίς οὕτως ἀθλιος, ὥστε ἐκκαλέσαι προθυμίας
τοσαύτης; ὅτι γὰρ τῆς τῶν ἀπολλυμένων σωτηρίας ἐρῶντες ταῦτα ἐπράττον, ἐδήλωσε καὶ ἡ
τοῦ Θεοῦ φήφος, ἐδήλωσε καὶ ἡ τῶν κακῶς ἐρασθέντων ἔρωτα τοῦτον ἀπώλεια. ἐπεπή-
δησε γὰρ ποτε καὶ ἕτερος ἀρχῆς καὶ προστασίας, ἀλλ' πρώτης ἀπέθανον, καὶ μὴ ἐμπορηθέν-
τες, καὶ οὐ γῆς ἁφῆς καὶ ἀποθέντες. οὐ γὰρ ἁφῆς προστασίαν τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ' ἀφῆς
προεδρίας ἔρωτα. ἐπεπήδησε καὶ Ὀζίας, ἀλλ' οὗτος ἀκάθαρτος γέγονεν. ἐπεπήδησε καὶ
Σίμων, ἀλλ' κατεδικάσθη, καὶ πρὸ τῶν ἑκατὸν κινδυνεύσας. ἐπεπήδησε καὶ Παῦλος,
ἀλλ' ἐτεφανώθη, οὐχὶ ἱερωσύνῃ καὶ τιμῇ, ἀλλὰ ἁφῆ κονίᾳ καὶ πόνοις καὶ κινδύνοις. καὶ ὅτι ἀπὸ
ζήλου πολλοῦ καὶ προθυμίας ἐπέδραμε, ἁφὴ τοῦτο δυσκηρύτῳ καὶ λαμπρὸς οὐ προοιμί-
ων ἐστί. ὥσπερ γὰρ ὁ χρηστονόμος ἀρχὴν, ἂν μὴ δεόντως ὁ πρᾶγμα μετῇ, καὶ μείζονος
ὄντι κολάσεως ἄξιος, οὕτω καὶ μὴ χρηστονηθῇ τις, μεταχειρίζῃ δὲ προσηκόντως, οὐ λέγω
τὰ τῆς ἱερωσύνης, ἀλλὰ τὰ τῆς τῶν πολλῶν προνοίας, τῶν πόντος ἄξιός ἐστι. ἁφὴ τοῦτο οὐδε-
μίαν ἀνέμενεν ἡμέραν νουνεχέζων ὁ πυρὸς οὗτος σφοδρότερος, ἀλλ' ὁμοῦ τε ἀνέβη ἀπὸ τῆς ἱε-
ρᾶς τῶν ὑδάτων πηγῆς, καὶ πολλὴν αὐτὴν ἔλαβεν ἐαυτῷ τὴν φλόγα, καὶ οὔτε κινδύνους ἐνενέ-
σεν, οὐ φθόνῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ τῷ πρὸς Ἰουδαίους, οὐ δὲ ἀπιστεῖσθαι πρὸς αὐτοῖς, οὐκ
ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν· ἀλλ' ἑτέροις λαοῖς ὀφθαλμὸς, οὐδὲ τῆς ἀγάπης, καὶ ἑτέραν ἁφὴ-
νοιαν, μὴ πολλῆς ἐνέπιπτε τῆς ῥύμης, ὥσπερ τις χαμαίρροις ἄπονα πλησίον τοῦ Ἰου-
δαίων, καὶ ἁφὴ τῶν γραφῶν λέξεως, ὅτι αὐτοῖς ἐστιν ὁ Χριστός. καίτοιγε οὔπω χρείσμαζε
πολλὰ τῆς χάριτος ἐκείνου αὐτοῦ, οὔπω τοσούτου πνεύματος κατηξίωτο· ἀλλ' ὅμως θύρθεως ἐφλέ-
γετο, καὶ ψυχῇ θανατώσῃ πόνους ἐπράττε, καὶ ὥσπερ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τοῦ προελθόντος
χρόνου, οὕτω πόντα ἐποίει, καὶ ἐπράγματεύετο εἰς ὃ πονοῦν μάλιστα τὸν πολέμιον μέρος
ἑαυτὸν ἐμβάλλων, καὶ ὁ κινδύνων ἔγεμε καὶ φόβων. καὶ ὅμως οὕτω τολμητὴς ὢν καὶ ὁρμητὰς
καὶ πῦρ πνέων, οὕτω πάλιν πειθήνιος ἦν καὶ εὐήνιος τοῖς διδασκάλοις, ὥστε μὴ ἐν τοσαύτῃ

ῥύμῃ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρὺμὴ ϖροθυμίας αὐτοῖς ἀλλιπεσεῖν. καὶ γὰρ ζέοντι τότε καὶ μαινομένῳ ϖροσελθόντες εἶπον, ὅτι δεῖ ἀπελθεῖν εἰς Ταρσὸν καὶ Καισάρειαν, καὶ οὐκ ἀντεῖπεν· εἶπον ὅτι χρὴ ἀφ' τῦ τείχους χαλασθῆναι, καὶ ὑπέρχετο· σπουδούλυσαν ξυρᾶσθαι, καὶ οὐκ ἀντέπεσεν· εἶπον μὴ εἰσελθεῖν εἰς ϑέατρον, καὶ εἶξεν. οὕτως ἑνὸς ἑκάστου τοῖς πιστοῖς, τῆς εἰρήνης, τῆς ὁμονοίας *· καὶ ϖρυταχοῦ ἑαυτὸν ἐτήρει τῷ κηρύγματι. ὥστε ὅταν ἀκούσῃς, ὅτι ϖ̃ ἀδελφιδοῦν ϖέμπτῳ ϖερὶ ϖ̃ χιλίαρχον, βουλόμενος ἑαυτὸν ἁρπάσαι τῶν κινδύνων, καὶ ὅταν "ἐπικαλέσηται Καίσαρα, καὶ ὅταν εἰς τὴν Ῥώμην ἀπεύδῃ, μὴ νομίσῃς δώδρειάς εἶναι τὰ ῥήματα. ὁ γὰρ ϑέλων, ὅπῃ" παρῇ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, ϖῶς οὐκ ἂν εἴλετο μᾶλλον Χριστὸν εἶναι; καὶ ὁπῶν ἀρχὰς καὶ ἀφορμὰς, καὶ ἀγγέλων δι' αὐτὸν ϖαρουσίαν, ϖῶς ἂν ἐπεθύμησε τῶν ϖρόντων; τίνος οὖν ἕνεκεν τῦτο ἐποίει; ἵνα ἐν διατρίψῃ τῷ κηρύγματι, καὶ μᾶλλον ἀνθρώπων ἀπέλθῃ, πάντων ἐφαπλωθέντων. καὶ γὰρ ἐδεδοίκει, μήποτε [ϖῶς γὰρ καὶ] πένης τῆς τῶν πολλῶν σωτηρίας ἀποδημήσῃ ἐντεῦθεν. διὸ καὶ ἔλεγε· Τὸ γὰρ ἐπιμένειν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. διὸ καὶ ὁρᾶν [αὐτὸν] ὃ δικαστήριον τὸν βελτίω ἤπιφον ἔδει αὐτὸν καταστῆναι, "ὡς καὶ ὁ Φῆστος ἔλεγεν, Ἀπολύεσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκαλέσατο Καίσαρα, καὶ δεῖς, καὶ μᾶλλον ἑτέρων δεσμωτῶν ἀπαγόμενος μᾶλλον εἰργασμένων δεινὰ, οὐκ ἠξύνετο "ὃ σωδεδέσθαι ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ ϖερενόει ϖάντων τῶν συμπλεόντων, καὶ τοῖς ναυβάταις αὐτὸν θαῤῥῶν καὶ εἰδὼς ὡς διὰ ἀσφάλειαν ἦν, καὶ πέλαγος οὐδὲν ἀνήνετο δεδεμένος, καὶ ἔχαιρεν ὡς ὑπὲρ μικρᾶς ἦν ἀρχὴν ϖερϖερεύόμενος. καὶ γὰρ οὐδὲ μικρὸς ἄθλος αὐτῷ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἡ διάρθωσις ϖερύχειν. ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ καταφρονήσας, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους "ἐῤῥύθμισε, διηγησάμενος πρὸς αὐτῶν φάσκοντας ὄφιν, ὃς ἦν ἐμαυτὸν ὅτι ϖάντες οἱ πλέοντες μετ' αὐτοῦ διὰ αὐτὸν σώζονται. τοῦτο ἦν ἐποίει, οὐχ ἑαυτὸν ἐπαίρων, ἀλλ' ἐκείνους ἑαυτῷ στενωτέρους ϖροσδοκίζων. ἀφ' τῦτο καὶ ὁ Θεὸς συνεχώρησε διεγερθῆναι αὐτὸν θάλασσαν, ἵνα καὶ διὰ ὧν ϖρήκουσε, καὶ διὰ ὧν ἠκούσθη, ἀφ' ϖάντων διδαχθῇ ἡ * Παύλου χάρις. καὶ γὰρ συνεβούλευσε μὴ ἀναπλεῦσαι, καὶ ϖροήκουσε, ὃ γέγονε κινδυνος ϖερὶ τὸ ἐμπόριον· καὶ οὐδὲ ὕστως ἦν φορτικὸς, ἀλλὰ πάλιν ὡς ϖαίδων ϖατὴρ ϖροενόει, καὶ ὅπως μηδεὶς ἀπόλοιτο, ϖάντα ἐϖραττεν. ὅπῃ" ἦ καὶ τῆς Ῥωμαίων ἐπιβῆ, κἀκεῖ ϖῶς μὴ ὑπειοκείας ἀφαλέγεται; ϖῶς μὴ ἐλευθερίας ὄντως ἀπειθοῦντας ὑπισχνίζει; καὶ οὐδὲ ἐνταῦθα ἴσατε, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἰασσὼ ἐδραμε. καὶ γὰρ κινδυνῶν μᾶλλον ἐθαῤῥει, καὶ τολμηρότερος ἐγίνετο ἐντεῦθεν, οὐκ αὐτὸς ὁ μόνος, ἀλλὰ καὶ ϖ̃ μαθηταὶ δι' αὐτόν. ὥσπερ γὰρ εἴπερ ἐώρων αὐτὸν ἐνδιδόντα καὶ ὑκηρετήσειν νομίζων, ἵνα ϖῶς καὶ αὐτὸς καθυφῆκεν οὕτως, ὅπῃ" εἶδον αὐτὸν ἀνδρειότερον νομίζων καὶ ἐπηρεαζόμενον, ἐ μᾶλλον ὑπεπτήσσων, μὴ ϖαῤῥησίας ἐκήρυττον. καὶ τῦτο δηλῶν ἔλεγε, Ὡς οὐδὲ ϖλείονας τῶν ἀδελφῶν ϖεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, ϖερισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως ϖ̃ λόγον λαλεῖν. ὅταν γὰρ ὁ στρατηγὸς ἡ ὅλου ναῦς, "οὐδὲ σφάττων μόνον" καὶ ἀποκτεννὺς, ἀλλὰ καὶ ϖεριοχόμενος, οὐδὲ ὑπ' αὐτῷ ταττόμενοι ϑρασυτέρους ϖοιῇ, καὶ μᾶλλον ϖεριοχόμενος ἢ ϖεριόντων. ὅταν γὰρ "ἴδωσιν αὐτὸν αἵματι ϖεφυρμένον καὶ τραύματα ϖεριφέροντα, καὶ οὐδὲ ὕστω ϖροσχωροῦντα * τοῖς ἐχθροῖς, ἀλλ' ἐξῶντα ὑβριζόμενος, καὶ δόρυ σείοντα, καὶ βάλλοντα οὐδὲ ὑπομένοντας, καὶ ϖερὶ ταῦ ἀληθοῦς ὁδὸς ὑπιδόντα, μᾶλλον ϖλείονος ϖροσαπτόμενα καὶ αὐτὸν τῆς ϖροθυμίας· ὃ δὴ καὶ ὅπῃ Παύλου γέγονεν. ὁρῶντες γὰρ αὐτὸν δεδεμένον καὶ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κηρύττοντα, καὶ μαστιζόμενον, καὶ οὐδὲ μαστίζοντας χαλεύοντα, ϖλείονα ἐδέχετο ϖαῤῥησίαν. διὸ καὶ τῦτο δηλῶν, ϖῶς ἀφόβως ϖεποιθότας εἶπεν, ἀλλὰ ϖροσέϑησι, ϖερισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως ϖ̃ λόγον λαλεῖν· τῦτέστι, μᾶλλον νῦν, ἢ ὅτε λελυμένος ἦμεν, ἐπαῤῥησιάζοντο οἱ ἀδελφοί. τότε ϖλείονα ϖροθυμίαν καὶ αὐτὸς ἐλάμβανε. μᾶλλον γὰρ τότε ϖληρώξοντο κατ' τῶν ἐχθρῶν, καὶ αἱ ϖροσβῆκαι τῶν

Φιλιπ. α. κδ. Πραξ. κε. λε. Φιλιπ. α. ιδ.

τῶν διωγμῶν, προσθῆκαι πλείονος παῤῥησίας ἦσαν αὐτῷ καὶ μείζονος θάρσους ἐπιθέσεις. "σωεκλείσθη γοῦν ποτε, καὶ τοσοῦτον δέσμιον ἔλαμψεν *, ὡς καὶ τὰ θεμέλια σαλεῦσαι, καὶ τὰς θύρας ἀναπεπάσας, καὶ ⓦ δεσμοφύλακα μεταπῆσαι πρὸς ἑαυτόν, καὶ ⓦ δικάζοντα μικροῦ μεταπεσεῖν, ὡς καὶ αὐτὸν σκῆπτον λέγειν, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις χριστιανὸν γενέσθαι. πάλιν ἐλιθάζετο, καὶ τὴν καταλύουσαν πόλιν εἰσελθὼν μετέθηκεν. σκάλεσαν αὖθις ὡς μέλλοντες κρίνειν, ποτὲ μὲν Ἰουδαῖοι, ποτὲ δὲ Ἀθηναῖοι, καὶ γενόμενοι ⓐ δικασταὶ μαθηταί, ⓐ δικαίοις ὑπήκοοι. καὶ καθάπερ πῦρ ἐμπεσὸν εἰς ἀφθόρους ὕλας, μᾶλλον αὔξεται, καὶ προσθήκην λαμβάνει τὸ ἐπισκιάζον ὕλιον· οὕτω καὶ ἡ γλῶττα Παύλου, ὅσοις ἂν συνεγένετο, τοσούτους ἑαυτὸν αὐτοῖς μαθητὰς, καὶ ⓐ πολεμιωτάτους αὐτῷ τοῖς ἐκείνου λόγοις ἁλόντας, ἐφθήγξατο· ἐλίγγοντο τῷ πνεύματι τούτῳ πνεῖ, καὶ δι' αὐτοῦ πάλιν ὁ λόγος ἤρετο, καὶ ἐφ' ἑτέρους προῄει διὰ τὴν "ἔλεγε· Δέδεμαι, ἀλλ' ὁ λόγος οὐ δέδεται. ἐφυλάττετο αὐτὸν· καὶ ὃ μὴ προσῆκεν ἀκριβῶς ἴσως, ὃ δὲ συμβαῖνον, ἀποστολὴ διδασκάλων. καὶ ὅπερ δὴ ἐποίησαν φίλοι καὶ συντεταγμένοι, τοῦτο ἐποίουν ⓐ πολέμιοι, οὐκ ἐῶντες ἐν εἱρκτῇ ἱδρυθῆναι χεῖρα, ἀλλὰ πάντα χρόνον προσαγόντες ⓦ ἰᾶσθαι, δι' ὧν ἐπεβούλευον, δι' ὧν ἤλαυνον, ὡς πάντας ἀκοῦσαι τῆς ἐκείνου γλώττης. ἔδησαν πάλιν αὐτὸν, καὶ μᾶλλον πρόξυναν. οὐδὲ μαθητὰς ἤλασαν, καὶ τοῖς οὐκ ἔχουσι διδάσκαλον ἔπεμψαν·" εἰς μέσον ἤγαγον δικαστήριον, καὶ τὸν μείζονα ὠφέλησαν πόλιν. διὸ καὶ ἀληθεύοντες ⓐ Ἰουδαῖοι πρὸς τοὺς ἀποστόλων ἔλεγον· Τί ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; δι' ὧν, φασι, πρὸς αἱρούμεθα", διὰ τοῦτον αὔξομεν. παῤῥέδωκεν τῷ δεσμοφύλακι, ἵνα" ἀκριβῶς αὐτὸν κατάσχῃ. ὁ δὲ ἀκριβέστερον ἐδέθη τοῦ Παύλου. μὴ δεσμωτὴν ἔπεμψεν, ἵνα μὴ φύγῃ· ὁ δὲ οὐδὲ δεσμώτας κατίσχυσε· διὰ τῆς θαλάσσης ἔπεμψαν, ἵνα καὶ ἄκοντες πρὸς ἀσκυλάσωσι τάχους δυνάμεως τὴν ὁδόν· καὶ ὃ ναυάγιον ὃ συμβὰν ἐγένετο διδασκαλίας ἐπίθεσις τοῖς συμπλέουσι· μυρίας ἠπείλων κλαύσεις, ἵνα σβεσθῇ τὸ κήρυγμα, ὃ δὲ ἦρετο μᾶλλον. καὶ" ὥσπερ ὅτι τὸ "δεσμώτην ἔλεγον, Ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα μὴ ἔλθωσιν ⓐ Ῥωμαῖοι, καὶ ἄρωσι καὶ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ τὸ ἔθνος, καὶ τὸ δυνάμενον σωσαι (ὅτι γὰρ ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, διὰ τοῦτο ἦσαν ⓐ Ῥωμαῖοι καὶ τὸ ἔθνος αὐτῶν καὶ τὴν πόλιν· καὶ ἅπερ ἐνόμιζον εἶναι κωλύματα, ταῦτα ἐλύετο "βουλήματα τοῦ κηρύγματος) οὕτω καὶ Παύλου κηρύττοντος, ἅπερ ἐπήγαγεν σκῆπτοι ⓦ λόγου σκοτοῦντες, ταῦτα αὐτὸν ηὔξησε, καὶ εἰς ὕψος ἐπῆρεν ἀφατον. διὰ δὴ ταῦτα πάντα δυσχερήσωμεν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, μακαρίσωμεν ⓦ Παῦλον, δι' ὃ ταῦτα γέγονεν, δυξώμεθα καὶ αὐτοὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιτυχεῖν ἀγαθῶν, χάριτι δὲ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πραξ. κζ. κη.

3. Τιμ. β. θ.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ, ΑΝΑΓΝΩΣΘΕΙΣΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ, Σαῦλος ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου, πάντων προσδοκώντων εἰς τὴν ἑξηκοστὴν τοῦ θ' τῶν πράξεων τὴν ὁμιλίαν λεχθήσεσθαι, ὅτι δυνάσεως ἐπόδειξις ἡ Παύλου κλῆσις.

Ἆρα ταῦτα φορτικά; ἆρα ταῦτα δύσκολα; καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἡμῖν ἡ σωτηρία πρὸς τὸ ἔλαττον συστέλλεται· καὶ μεσὴ μὲν ἡ πόλις ἀνθρώπων, κενὴ δὲ ἡ ἐκκλησία ἀνθρώπων· μεσὴ μὲν ἡ ἀγορὰ, καὶ θέατρα, καὶ λείπατος· ἔρημος δὲ ὁ τοῦ Θεοῦ οἶκος· μᾶλλον δὲ, εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἔρημος μὲν ἡ πόλις ἀνθρώπων, μεσὴ δὲ ἡ ἐκκλησία ἀνθρώπων. ἀνθρώπους γὰρ οὐ λέγω ὅτι τῆς ἀγορᾶς δεῖ καλεῖν, ἀλλὰ λέγω ὅτι τῆς ἐκκλησίας ὑμᾶς· οὐκ ἐκείνοις δὲ ῥᾳθυμιῶ λέγω, ἀλλ' ὑμᾶς δὲ ἀπορρίζοντας· οὐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ φοβεῖται ἐκεῖ τὰ πράγματα· διακινείτω ἡμᾶς ὁ λόγος ἐνταῦθα, καὶ μὴ διακινείτω ἡμᾶς ἐκεῖ σκώληξ ὁ ἰοβόλος· κεντείτω ἡμᾶς ἐνταῦθα ἡ ὀπτάμενος, καὶ μὴ κεντείτω ἐκεῖ ἡ γέεννα τοῦ πυρός. ἐνταῦθα θρηνῶμεν ἀκόλουθον ἐκεῖ μὴ δακλυθῶμεν· ἐνταῦθα πενθῶμεν καὶ γλαύσωμεν καὶ ἀναλήπτως περὶ τὰ ἁμαρτήματα ἔχωμεν ἀνάγκη πᾶσα ἐκεῖ θρηνῆσαι καὶ ὀδύρεσθαι καὶ βρύξαι τοὺς ὀδόντας. οὐκ ἐμὸς οὗτος ὁ λόγος, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ τότε δικάζοντος ἡμῖν. μακάριοι γάρ, φησιν, οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται· οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες, ὅτι κλαύσετε. πόσῳ τοίνυν βέλτιον παρέχειν ἐνταῦθα καὶ ἀδυρμὸν ἀθανάτων ἀπαλλάξασθαι καὶ ἑαυτοὺς ἡδονῆς τέλος οὐκ ἐχούσης, ἢ βραχὺ τοῦτον καὶ παρόντα καιρὸν βίου τοῦ παρόντος γλάσαντας, ἀπελθεῖν ἐκεῖ κολασθησομένους ἀθανάτως; ἀλλ' αἰσχύνη καὶ ἐρυθριᾷς τὰ ἁμαρτήματα ἐξειπεῖν; μάλιστα μὲν εἰ καὶ ἐνταῦθα μὴ ἐξῆν ταῦτα λέγειν καὶ ἐκπομπεύειν, ἀλλ' οὕτως αἰσχύνασθαι ἐλῆν (αἰσχύνη γὰρ τὸ ἁμαρτάνειν, οὐ τὸ ὁμολογῆσαι τὰ ἁμαρτηθέντα) νυνὶ δὲ ἀνάγκη πρόντων μαρτύρων ἐξομολογεῖσθαι. καὶ γὰρ τοῖς λογισμοῖς τοῦ συνειδότος γενέσθω τὸ πεπλημμεληκότων ἡ ἐξέτασις· ἁμάρτυρον ἔστω τὸ δικαστήριον· ὁ Θεὸς ὁρᾶται σε μόνος ἐξομολογούμενον, ὁ Θεὸς ὁ μὴ ὀνειδίζων τὰ ἁμαρτήματα, ἀλλὰ λύων τὰ ἁμαρτήματα ἀπὸ τῆς ἐξομολογήσεως. ἀλλὰ καὶ οὕτως ὀκνηρὸς καὶ δύσκολος; οἶδα καὶ ἐγώ, ὅτι οὐκ ἀνέχεται τὸ συνειδὸς τῆς μνήμης τῶν οἰκείων πλημμελημάτων. ἀλλ' ἐλθωμεν μόνον εἰς ἀνάμνησιν τῶν πεπλημμεληκότων ἡμῶν, καθάπερ πῶλος πικρὸς καὶ δυσκίνητος, σκιρτᾷ καὶ ἀθρόα. ἀλλὰ κάθαρσαι, χαλίνωσον, καταπάλαισον τῇ χειρὶ, ἥμερον αὐτὸν ποίησον· πεῖσον ὅλον ἀνθρωπον μὴ νῦν ἐξομολογήσασθαι, ἐκεῖ ἐξομολογήσεται, ἔστω πλείων ἡ κόλασις, ὅσῳ μείζων ὁ παραδειγματισμός. ἐνταῦθα ἁμάρτυρον ὄντος τοῦ δικαστηρίου, καὶ σὺ σαυτὸν δικάζεις ὡς ἁμαρτικός· ἐκεῖ δὲ εἰς μέσον τὸ θέατρον τῆς οἰκουμένης ἅπαντα παραχθήσεται, ἀνθ' ὧν μὴ παρασκόντες ἐνταῦθα ἀπαλείψωμεν. αἰσχύνη ὁμολογῆσαι ἁμαρτήματα; αἰσχύνου παρεῖναι ἁμαρτήματα. ἡμᾶς δεῖ ὅταν αὐτὰ παρέπωμεν, ἵνα μὴ ὡς δυναμένους τολμῶμεν· ὅταν δὲ ὁμολογῆσαι δέῃ, τότε αἰσχυνώμεθα καὶ οἰκτρασθῶμεν, δέον μᾶλλον παρρησίας τοῦτο ποιεῖν. οὐ γάρ ἐστιν αἰσχύνη καταγνῶναι ἁμαρτημάτων, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ ἀρετή. εἰ μὴ δικαιοσύνη καὶ ἀρετή ἦν, οὐκ ἂν ἐμάθομεν ἐντεῦθεν ὁ Θεός. ὅτι γὰρ μαθοῦσι ἔδωκεν αὐτῇ ὁ Θεός, ἄκουσον τί φησι· Λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἀνομίας σου, ἵνα δικαιωθῇς. πῶς αἰσχύνεται ἔργον, ἀφ' οὗ γίνεται δίκαιος; πῶς αἰσχύνεται ὁμολογῆσαι ἁμαρτήματα, ἵνα λύσῃ ἁμαρτήματα; μὴ γὰρ ἀφεῖ τοῦτο κελεύει ὁμολογῆσαι, ἵνα κολάσῃ; οὐχ ἵνα κολάσῃ, ἀλλ' ἵνα συγχωρήσῃ. ὅτι γὰρ τῶν ἔξω δικαστηρίων, μᾶλλον ὁμολογίαν, κόλασις. ἀφεῖ τοῦτο καὶ ὁ ψαλμῳδὸς αὐτὸ τοῦτο ὑφορώμενος, μή τις δεδοικὼς κόλασιν μὴ πρὸ ἐξομολογήσεως ἄφεσιν ᾖ τὰ ἁμαρτήματα, φησιν· ἐξομολογείσθω σοι Κύριε, ὅτι χρηστός, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. μὴ γὰρ οὐκ οἶδε τὰ ἁμαρτήματά σε, ἐὰν μὴ σὺ ὁμολογήσῃς; τί οὖν σοι μᾶλλον ἐκ τοῦ μὴ ὁμολογεῖν; μὴ γὰρ δυνάται λαθεῖν; κἂν μὴ εἴπῃς, ἐκεῖνος οἶδεν. ἂν δὲ σὺ εἴπῃς, ἐκεῖνος ὑπολαμβάνεται. Ἰδοὺ γὰρ ἐγὼ Θεός εἰμι ἐξαλείφων τὰς ἀνομίας σου, καὶ οὐ μὴ μνησθῶ. ὁρᾷς; ἐγὼ οὐ μὴ μνησθῶ, φησι. φιλανθρωπίας γὰρ τοῦτο. σὺ δὲ μνήσθητι, ἵνα σωφρονισμοῦ λάβῃς ὑπόθεσιν. τοῦτον ἀκούσας ὁ Παῦλος, ἁμαρτημάτων ὧν οὐκ ἐμέμνητο ὁ Θεὸς, αὐτὸς διὰ τοῦτο ἐμέμνητο οὕτως λέγων· οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, ὅτι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν. καὶ, Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. οὐκ εἶπεν, ἦν, ἀλλ', εἰμί. ἡ συγχώρησις ἐγίνετο τῶν ἁμαρτημάτων παρὰ τῷ Θεῷ, καὶ ἡ μνήμη τῶν συγχεχωρημένων οὐκ ἠφανίζετο παρὰ τῷ Παύλῳ· ἅπερ ὁ διαπύητης ἀπέλιπε, ταῦτα αὐτὸς ἐξεπόμπευεν. ἠκούσατε γὰρ τοῦ προφήτου λέγοντος, καὶ ἡ μὲν μνησθῶ· σὺ δὲ μνήσθητι. ὁ Θεὸς σκεδὸς σκληρὸς αὐτὸν καλῶν; καὶ οὐκ προφήτου τῶν ἁμαρτιῶν ἑαυτὸν καλῶν. εἰ δὲ τῶν συγχεχωρημένων ἁμαρτημάτων

Ησ μη. κεί

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μάτων οὐκ ἐπελαθάνετο, ἐνόησεν πῶς τῶν διεφθαρμένων ἐμέμνητο τοῦ Θεοῦ. καὶ τί λέγω, ὅτι οὐ καταισχύνει μνήμη ἁμαρτημάτων; οὐχ ὅτως ἡμᾶς ποιᾷ λαμπρούς καθορθωμάτων μνήμη, ὡς ἡ τῶν ἁμαρτημάτων μνήμη. μᾶλλον δὲ ἡ μὲν τῶν κατορθωμάτων μνήμη οὐ μόνον οὐ ποιᾷ λαμπρούς, ἀλλὰ καὶ αἰσχύνης πλεῖ καὶ καταγνώσεως· ἡ δὲ τῶν ἁμαρτημάτων μνήμη πολλῆς ἡμᾶς ἐμπίπλησι καὶ δικαιοσύνης πολλῆς. τίς τοῦτο φησιν; ὁ Φαρισαῖος καὶ ὁ τελώνης! ὁ μὲν γὰρ εἶπεν τὰ ἁμαρτήματα, κατῆλθε δεδικαιωμένος· ὁ δὲ εἶπεν τὰ κατορθώματα, κατῆλθεν ἐλάττων τοῦ τελώνου γνόμενος. ὁρᾷς ὅση βλάβη μεμνῆσθαι κατορθωμάτων· ὅση ὠφέλεια μνησθῆναι ἁμαρτημάτων; καὶ μάλα εἰκότως. ὁ μὲν γὰρ τῶν κατορθωμάτων μεμνημένος εἰς ὑπόνοιαν ἄρειε, καὶ χαρὰν τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ὅπερ ὁ Φαρισαῖος ἔπαθεν (οὐ γὰρ ἂν εἰς τοσαύτην ἀλαζονείαν ἦλθεν, οὐδ' ἂν εἶπεν, Οὐκ εἰμὶ ὡς οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι, εἰ μὴ ἐμέμνητο τῆς πτωχείας αὐτοῦ καὶ τῆς δεκάτης) ἡ δὲ μνήμη τῶν ἁμαρτημάτων καταστέλλει τὸν ἄνθρωπον, ταπεινοφροσύνην ποιεῖ, καὶ ἀπὸ τῆς ταπεινοφροσύνης ὑπισχνεῖται τοῦ Θεοῦ τὸν υἱόν. ἀκηκόασι γοῦν ὡς ὁ Χριστὸς κελεύει λαβεῖν τὸν ἀπέμπτην ἡμᾶς τὰ κατορθώματα. Ὅταν τοίνυν τὰ πρῶτα ποιήσητε, λέγατε ὅτι ἀχρεῖοι δοῦλοί ἐσμεν. σὺ λέγε ὅτι ἀχρεῖος δοῦλος εἶ, ἐγὼ σε οὐ ποιῶ ἀχρεῖον· σὺ ἐμὲ ὁμολόγησης τὸν αὐτεξούσιον τὸν σαυτῷ, ἐγώ σε λαμπρὸν ποιῶ καὶ στέφανω. ὁρᾷς ὅσων ἡμῖν ἀποδέδεικται κέρδος ἔχουσα τῶν ἁμαρτημάτων ἡ μνήμη, καὶ βλάβος τῶν κατορθωμάτων ἡ μνήμη· καὶ τοὐναντίον πάλιν, κόλασις μὲν ἀπὸ τῆς λήθης τῶν ἁμαρτημάτων, ὠφέλεια δὲ ἀπὸ τῆς λήθης τῶν κατορθωμάτων ἡμῖν γινομένη; βούλει μαθεῖν καὶ ἑτέρωθεν ὅτι κατόρθωμα μέγιστον τὸ μεμνῆσθαι ἁμαρτημάτων; ἄκουσον τοῦ Ἰωήλ. ὥσπερ γὰρ ὅτι τοῖς ἄλλοις ἐκαλλωπίζετο, οὕτω δὴ καὶ ὅτι τῇ ἐξομολογήσει τῶν ἁμαρτημάτων, οὕτωσὶ λέγων· Εἰ δὲ καὶ ἁμαρτὼν ἐκθεσίους διετέλουν πολυοχλίαν λαοῦ μου, τὸ μὲν ἐξαγγεῖλαι σου τὰς ἁμαρτίας μου. ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ἐὰν δέποτέ με συλλογὴ τῶν συνδούλων εἰς ἀχρεῖον ἤγαγε. τί γὰρ ὄφελος ἐκ τῆς ἀγνοίας τῶν ἀνθρώπων, τὸ κρίνειν πρῶτα εἰδότος; τί δὲ βλάβος ἐκ τοῦ εἰδέναι τούτους τὰ πεπλημμεληκότα, ὅταν ἐκεῖνος ἀπολύσας βουλὴν τῆς δίκης; καὶ πρῶτος δικάζωσιν, ὁ δὲ δικασθεὶς ἀποψηφίσηται, οὐδείς μοι λόγος τῆς ἐκείνων ψήφου· καὶ ἅπαντες ἐπαινέσωσι καὶ θαυμάσωσιν, ἐκεῖνος δέ με καταδικάζῃ, οὐδέν μοι πάλιν ὄφελος τῆς ἐκείνων κρίσεως. πρωταχοῦ γὰρ πρὸς ἐκεῖνον ὁρᾶν χρή, καὶ τοῦτο ποιῶ ὅτι τῶν ἁμαρτημάτων, ὅπερ ποιοῦμεν ὅτι τῆς τῶν χρημάτων δαπάνης. διὰ τοῦτο ἀναστάντες ἀπὸ τῆς κλίνης, πρὶν εἰς ἀγορὰν ἐμβαλεῖν, ἢ μεταχείσασί τι τῶν ἰδιωτικῶν ἢ δημοσίων πραγμάτων, καὶ οἰκέτας καλέσαντες ἅπαντας μου λόγον τῶν δαπανηθέντων, ἵν' εἰδῶμεν τί μὲ κακῶς, τί δὲ εἰς δέον ἀνήλωσε), πόσον δὲ ὑπολέλειπται· καὶ "εἰδῶμεν ὀλίγον ὃν δὲ ὑπολελειμμένον, πρωΐ ζήτω πραγμάτων ἀφορμὰς ἐπινοοῦμεν, ἵνα μὴ λάθωμεν ἅπαντα διαφθαρέντες λιμῷ. τοῦτο τοίνυν καὶ ὅτι τῶν πράξεων τῶν ἡμετέρων ποιοῦμεν. ὁ συνειδὸς ὁ ἡμέτερον "καλέσαντες ποιήσωμεν αὐτῷ λόγον τῶν ῥημάτων, τῶν πραγμάτων, τῶν ἐνθυμήσεων· ἐξετάσωμεν, τί μὲ εἰς δέον ἀνήλωται, τί δὲ ὅτι βλάβῃ τῇ ἡμετέρᾳ· ποῖος λόγος ἐδαπανήθη κακῶς, εἰς λοιδορίας, εἰς αἰσχρολογίας, εἰς ὕβρεις· ποῖον ἐνθύμημα ὀφθαλμὸν εἰς ἀκαθαρσίαν ἐκίνησε· τίς λογισμὸς ὅτι βλάβῃ τῇ ἡμετέρᾳ εἰς ἔργον ἐξεκύκλησε, ἢ διὰ χειρῶν, ἢ διὰ γλώττης, ἢ διὰ τῶν ὀμμάτων αὐτῶν. καὶ οὕτω διασώσωμεν τῆς μὲν ἀκμῆς δαπάνης ἀπόχρησιν, ἀντὶ δὲ τῶν ἅπαξ ἀναλωθέντων κακῶς, ἑτέραν ἀποθέσθαι πρόσοδον· ἀντὶ τῶν ῥημάτων τῶν εἰκῇ προσενεχθέντων, εὐχάς· ἀντὶ τῶν ὄψεων τῶν ἀκαθάρτως γνωμένων, ἐλεημοσύνας, νηστείας. Εἰ γὰρ μέλλοιμεν διαπωᾶν μὲ ἀκμῆς, μηδὲν ὄφελος ἀποτίθεσθαι, μηδὲ θησαυρίζειν ἑαυτοῖς ἀγαθόν, εἰς ἑκάστην κατενεχθέντες πανήμου, λήσομεν πρὸς τὸν ἀθάνατον τοῦ πυρὸς ἑαυτοὺς προπέμποντες κόλασιν. τῶν μὲν οὖν χρημάτων ὑπὸ τὸν ἕω

λόγον

λόγων ποιῶν εἰώθαμεν· τῶν δὲ πράξεων, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ἐναντίων αὐτῶν, ὅτι τῆς κλίνης κείμενοι, σώζεσθαι ἀνοχλήτως, ἡδέως θορυβοῦντες, τὰ μὲν ἡμέτερα ἡμῖν παρεσκευασμένων καὶ λελεγμένων ἁπάντων ἀπαιτοῦμεν καὶ βιάζομεν ἑαυτούς. καὶ ἴδωμέν τι ἡμαρτηκότες, κολάσωμεν δὲ σιωπῇ, ὅταν μισήσωμεν τὴν ῥᾳθυμίαν, κατηφοῦντες τὸ λογισμὸν οὕτω σφοδρῶς, ὡς μηκέτι τολμῆσαι δραπετεύσαντας ἡμᾶς πρὸς δὲ αὖθις τῆς ἁμαρτίας ἀγαγεῖν βιάσασθαι, τῆς δὲ ἑτέρας πλησθῆς μεμνημένον. ὅπου γὰρ οὗτος ὁ καιρὸς ὑπερτιθέμενος πρὸς δὲ τοιοῦτο λογισθέντες, ἄκουσον τοῦ προφήτου λέγοντος· Α λέγετε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ὅτι ταῖς κοίταις ὑμῶν κατανύγητε. πολλὰ μὲν ἡμέραν, οὐχ ὡς βουλόμεθα προβάλλομαι καὶ φίλοι προξενοῦσι, καὶ οἰκέται ἐκθηλοῦσι, καὶ γυνὴ λυπεῖ, καὶ παιδίον ὀδυνᾷ, καὶ ὄχλος πραγμάτων βιωτικῶν καὶ δημοσίων παρείσηται· καὶ οὐ δυνάμεθα σιωπᾶν τότε, ἐπὶ ὅπως ἐπανορθωσόμεθα. πάντων δὲ τούτων ἀπαλλαττόμενοι, καὶ καθ' ἑαυτοὺς γινόμενοι κατὰ τὸν ἑαυτῶν, καὶ πολλῆς ἀπολαύοντες ἡσυχίας, συγκροτοῦμεν ὅτι τῆς κλίνης δικαιότεροι, ἵνα Θεοῦ ἵλεων ἐκ τῆς τοιαύτης κρίσεως ἔχωμεν. αὐτὸ δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἁμαρτάνομεν, καὶ παίομεν τὸν ψυχὸν τὸν ἡμέτερον, μηδέποτε δὲ ἀμαθανώμεθα, καθάπερ ἐπὶ στενοχῆς τινὸς ματα λαμβάνοντες, εἶτα καταφρονοῦντες, πυρετὸν ἐκ θανάτου ἑαυτοῖς ἀφορμὴν ἐπισπώμεθα· ὅτω δὴ ἐκ ἡμῖν ἐκ τῆς συνεχοῦς ταύτης ὠφελείας ἀπολαύειν ὑπισχνούμεθα ἡμιωρίαν. οἶδα ὅτι φορτικὰ τὰ ἐπιτιμήματα, ἀλλ' ἔχει πολὺ τὸ κέρδος. ἤμελον ἔχομεν ἑαυτοῖς, παρρησίαν ὑπὲρ ἡμῶν βούλεται μόνον, καὶ πᾶσαν βοήθειαν ἐπιδείκνυται τὴν φιλανθρωπίαν. εἰ γὰρ ἁμαρτάνοντες δὲ μένοντες ἀπιμώρητοι μὴ ἐνομίζομεν χαίρειν, καὶ ἀφῆκεν ἡμῖν τὴν κόλασιν· ἀλλ' οἶδε τοῦτο σαφῶς, ὅτι τῷ ἁμαρτήματι αὐτῷ οὐκ ἔλαττον ἡμᾶς δὲ μὴ κολάζεσθαι ἁμαρτάνοντας βλάπτει. διὰ τοῦτο ὑπέθηκεν τὴν παραβολήν, ἵ τῷ ἀπελθόντι ἀπαιτῶν δίκην, ἀλλὰ τὰ μέλλοντα διορθούμενος. καὶ ἵνα μάθῃς ὅτι τοῦτο ἔστιν ἀληθές, ἄκουσον τί φησι πρὸς Μωϋσέα· Ἄφες με, καὶ θυμωθεὶς ἐκ τούτου λέγω ἐμοί. Ἐξοδ. κβ. θ. ἄφες με, ἔλεγε, οὐχ ὅτι Μωϋσῆς αὐτὸν κατέσχεν (οὐδὲν γὰρ ἐφθέγξατο πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ σιγῇ παρεῖχεν) ἀλλὰ πρόφασιν αὐτῷ δοὺς βουλόμενος τῆς ὑπὲρ αὐτῶν ἱκετηρίας. ὅπου γὰρ ἄξια μὲν κολάσεως ἤμαρτον ἐκεῖνοι, καὶ κολάσεως ἀπαραιτήτου, κολάσαι δὲ αὐτοὺς ἐκ ἐβούλετο, ἀλλὰ φιλανθρωπεύσασθαι, τοῦτο δὲ αὐτοὺς ῥᾳθυμοτέρους ἐποίει, ἀμφότερα κατεσκεύαζεν, ὥστε μήτε τὴν παρρησίαν ἐπενεχθῆναι, μήτε ἐκείνους ῥᾳθυμοτέρους ἐκ τῆς ἀπιμωρησίας γενέσθαι," μαθόντες ὅτι οὐ πρὸς τὴν οἰκείαν ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὴν τοῦ Μωϋσέως πρεσβείαν τὴν ὀργὴν τοῦ δικαστοῦ διέφυγον. τοῦτο καὶ ἡμᾶς πολλάκις ποιοῦμεν· καὶ οἰκείας ἀξίας κολάσεως πλημμελήσαντας οὔτε κολάσαι βουλόμενοι, οὔτε τοῦ ἐκ τῆς κολάσεως ἀπαλλάξαι φίλου, φίλοις καλοῦμεν τοῖς ἡμετέρων αὐτῶν ἐξαρπάσαι χεῖρα, ὥστε καὶ φίλον αὐτοῖς ἐκπαιζόντα λαβεῖν, καὶ πρὸς ἡμᾶς πληγὰς ἀφυγεῖν. τοῦτο καὶ ὁ Θεὸς ἐποίησε. καὶ ὅτι ἔστιν ἀληθές, ἀπ' αὐτῶν τῶν ῥημάτων δῆλον. ἄφες μέ, φησι, καὶ θυμωθείς. καὶ μέλλω ὅταν βουλομένους παρρησιάσθαι μηδεὶς ἀφῇ, τότε θυμοῦμαι· αὐτὸς γὰρ λέγει, ἄφες με, καὶ θυμωθήσομαι· ἵνα μάθῃς, ὅτι θυμός, οὐ πάθος ἐστὶ παρὰ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ καθ' ἡμῶν γινομένη κόλασις ταύτῃ καλεῖται τῇ προσηγορίᾳ. ὅταν οὖν ἀκούσῃς τοῦ Μωϋσέως λέγοντος, Εἰ μὲ ἀφῆς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν, ἄφες, πρὸς τὸν δοῦλον διαστολὴν ἐκπλάγη, ὅτι αὐτὸς αἰτῶ τῆς φιλανθρωπίας ταύτης πρόφασιν καὶ ἀφορμάς. οὐκ ἐνταῦθα δὲ μόνον τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ἱερεμίαν, καὶ πρὸς Ἰεζεκιὴλ δὲ αὖθις τοῦτό φησι· Περιδράμετε καὶ ἴδετε ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς Ἰερουσαλήμ, εἰ ἔστι τις ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην· Ἱερ. ε. α. ἵλεως ἔσομαι αὐτοῖς. Εἶδες φιλανθρωπίαν; τῆς μὲν ἑνὸς ἀρετῆς πολλοὶ συναπολαύουσι καὶ τῶν πονηρῶν· τῇ δὲ τῶν πολλῶν κακίᾳ, κἂν εἷς ὁ καταρθώσῃ μεταξὺ δήμου πολλοῦ, οὐ συγκαταφέρεται. ἀλλ' εἷς μὲν αὐθέντης ὀρθῶς ζῶν δῆμον ὁλόκληρον ἐξαρπάσαι δυνήσεται

στεται τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ· πόλις γὰρ ὁλόκληρος διεφθαρμένη τοῖς τοῦ οἰκείαν κόλασιν καὶ τιμωρίαν ὑπομεμενηκέναι ℣ οὐ βιωτὰ καὶ καθεξῆς οὐ δυνήσεται. καὶ τοῦτο ἀπὸ τοῦ Νῶε δῆλον. πάντων γοῦν ἀπολομένων διεσώζετο μόνος· καὶ ἀπὸ τοῦ Μωϋσέως φανερόν. μόνος γοῦν ἴσχυσε δῆμον τοσοῦτον καταμετρήσασθαι. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἔστερον μεῖζον ἔχω τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ σφάλμα εἰπεῖν. ὅταν γὰρ ζωντας καὶ θεοφιλεῖς καὶ παῤῥησίαν ἐχοντας μὴ ὑπὲρ δυναμένους ἐξαιτήσασθαι τοὺς ἁμαρτηκότας, ὅτι τοὺς πολυτιμήσαντας καταφύγῃ, καὶ δι' ἐκείνους φησὶν ἀφιέναι τὰ ἁμαρτήματα, ὥσπερ οὖν καὶ Ἐζεκίᾳ φησὶν· Ὑπερασπιῶ τῆς πόλεως ταύτης διὰ ἐμέ, καὶ διὰ Δαβὶδ ℣ παῖδά μου, ℣ ἤδη πεπολυτικότα. ταῦτ' οὖν εἰδότες ὅτι πάντα κινεῖ καὶ μεταμεταβάλλεται ὁ Θεὸς, ὥστε ἡμᾶς ἀπαλλάξαι κολάσεως καὶ τιμωρίας, πολλὰς παῤῥέχωμεν αὐτῷ ταῖς ἀφορμὰς, ὁμολογοῦντες, μετανοοῦντες, δακρύοντες, βυχόμενοι, τοῖς πλησίον τοῦ ὀργιοῦ ἀφιέντες, τοῦ τῶν πέλας πενίαν διορθούμενοι, καὶ ταῖς βύχαις νήφοντες, ταπεινοφροσύνην ἐπιδεικνύμενοι, τῶν ἁμαρτημάτων μεμνημένοι στενοχῶς. οὐ γὰρ ἄρκεῖ τὸ εἰπεῖν, ὅτι ἁμαρτωλός εἰμι, ἀλλὰ δεῖ ℣ κατ' εἶδος αὐτῶν μεμνῆσθαι τῶν πλημμελημάτων. καθάπερ γὰρ πῦρ εἰς ἀκανθας ἐμπεσὸν ἀφανίζει ῥᾳδίως αὐτάς, ἅτε καὶ λογισμὸς στενοχῶς παῤ' ἑαυτῷ περιφέρων τὰ πεπλημμεληκότα, ῥᾳδίως αὐτὰ ἀπόλεσι ℣ καταδύει. ὁ γὰρ Θεὸς ὁ ἐπαινούμενος ἀνομίας, ἐξαίρων ἀδικίας, ℣ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμᾶς ἀπαλλάξει, ℣ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἀξιώσει, χάριτι δὲ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ℣ μεθ' οὗ τῷ πατρὶ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, ℣ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

SVPPLEMENTVM ORATIONIS
38. Vol. 6. Οτι πρεσβύτερος πρεσβύτ.

PAg. 447. lin. 24. fublatis afterifcis lege: ἡμῶν τὴν νεότητι. Φέρε δή, ὥσπερ εἰς λιμβάδα πάλιν "τῇ σιγῇ τοῦ λόγου ἀναπαύσωμεν. Ἀλλ' οὐκ ἐθέλουσιν ἀφίσασθαι, ἀλλὰ δυσχεραίνουσι καὶ ἀγανακτοῦσι, πάντως ἐμπλησθῆναι τοῦ λειμῶνος ἐπιθυμοῦντες. Ἀλλὰ τοῦτο ἀμήχανον, ὦ παῖδες. παυσώμεθα οὖν διώκοντες ἀκίνητα. Ἀρκεῖ εἰς κατάμυθον ἡμῖν τὰ εἰρημένα· ἐπεὶ δὲ ὅτι τῶν μύρων τῶν πολυτελῶν, οὐκ ἐστὶ ℣ λέξαι τις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀκέρας τῆς ὀπῳφανείας ἅψηται τοῖς δακτύλοις, τόν τε ἀέρα διέζεσε, καὶ οὐ παρῆλθε τῆς θυώδους εὐπλοσεν ἀπόρροιαν· ὁ δὴ δὲ νῦν γέγονεν, οὐ δι' ἐμοῦ τοῦ δυνάμει τῶν ἡμετέρων λόγων, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀρετοῦ τῶν τότε κατορθωμάτων. ἀπίωμεν οὖν, ἀπίωμεν εἰς βύχας καταλύσαντες· δεηθῶμεν ὥστε τοῦ κοινοῦ ἡμῶν μητέρα ἀσάλευτον μένειν καὶ ἀκίνητον, δὲ ℣ πατέρα τῶν, ℣ διδάσκαλον, ℣ ποιμένα, ℣ κυβερνήτην, πρὸς μακροτέρου "ἐξανεχθῆναι ζωῆς. Εἰ τις ὑμῶν δὲ ἡμῶν λόγος (οὐ γὰρ δὴ μὴ τῶν ἱερέων ἑαυτοῦ καταλέγω πολυπόσμου, ὅπερ μηδὲ θέμις τὰ ἐκτὸς τῶν ἀρεστοτόκων ἀριθμεῖν) εἰ δέ τις ὑμῖν καὶ ἐμοῦ λόγος, ὥσπερ ἀμβλωθριδίου ὑιὸς, δεήθητε πολλοῦ ἡμῖν δοῦναι γενέσθαι τοῦ ῥοπικοῦ. ἔδοξε μοὶ γὰρ ὑμῖν καὶ πρότερον ἀσφαλείας, ὅτε καθ' ἑαυτοὺς ἐζῶμεν ℣ ἀπεγάμονα βίον· ὅπερ δὲ εἰς μέσον ἤγαγον (δεῖ γὰρ πῶς πρίνω, εἶτε δι' εὐθρπίαν σοφυλῆ, εἴτε χάριν θείαν. σοὶ γὰρ ὑμῖν φιλονεικῶ, ἵνα μή τις καὶ εἰρωνεύεσθαι" φαίνῃ.) πάλιν ἀλλ' ὅπερ ἤγαγον, καὶ ℣ ζυγὸν τοῦτον ἐπαείρωμεν ℣ ἰσχυρὸν καὶ βαρύ, πολλῶν ἡμῖν δεῖ χάριτος, μυρίων εὐχῶν, ὥστε δυνηθῆναι τοῦ καταβῆναι ἀποδοῦναι σῶμα τῷ καταβεβηκότι διαστάτῃ τῇ ἡμέραν ἐκείνῃ, ὅταν ℣ πάλιν πάντες βυθέντες καλῶνται καὶ εἰσάγωνται, καὶ τὰς εὐθυίας ὑπέχωσι. δεήθητε τοίνυν μὴ τῶν δεδεμένων ἡμᾶς γενέσθαι, μηδὲ τῶν εἰς ὃ σκότος ἐκβαλλομένων,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λουμένων, ἀλλὰ τῶν δωδεκαφύλων συγγνώμης γενέσθαι τυχεῖν, χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

SVPPLEMENTA DVO ORATIONIS 61. Vol. 6. Οὐκ Θεὸς ὁ Χριστός.

Pag. 625. l. 15. sublatis asteriscis, lege: Ἐμυκήσατο ὁ Ἡρῴδης διζητῶν αὐλὸν τεθέντα, αἰσχρὸν τὰ αὐτόθι παιδία· καὶ οὐδὲ τοῦτο ἐσίγησαν ✠ προφῆται, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν προεφώνησαν τῶν χρόνων εἰπόντες· Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκούσθη, θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. ἔμυκήσατο δὲ Αἰγύπτου δυσέως, καὶ τοῦτο ἐδήλωσαν εἰπόντες· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα ✠ τὸν υἱόν μου. ἀλλὰ δὲ ἐν τύποις φανεροῖς παρεμυκώμενος ἔμυκήσατο βοῦς σημεῖα ποιῶν καὶ διδάσκειν, καὶ τοῦτο προεφωνήθη. ἄκουε γὰρ Ἡσαΐου λέγοντος· Χώρα Ζαβουλών, γῆ Νεφθαλείμ, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν σκότει δὲ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς, τὸν προσοισθέν αὐτοῦ ἐντεῦθεν δηλονότι τὸν ἐκφυσε, [τὸν διδασκαλίαν,] τὸν ἀπὸ τῶν θαυμάτων γνωρισθέντα αὐτοῖς διὰ γνώσιν. Εἶτα πάλιν ἕτερα θαύματα διηγούμενος, ὡς δῆλον πῶς χωλοὶ ἐθεραπεύσατο, πῶς τυφλοὶ ἰάσατο, πῶς ἀλαλοῖς προσκυσάσι λαλεῖν· Τότε ἀνοιχθήσονται, φησιν, ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται· καὶ μὴν ἕτερα· Τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλός, καὶ τραυλὴ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων· ὅπερ οὐδέποτε γέγονεν, ἢ ὅτι τὸ προοίσιας αὐτοῦ. εἰκὸν δὲ σημείων καὶ ἰδιαιτέρως ἐμνημόνευσαν. Εἰσῆλθε γοῦν ποτε εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τὰ παιδία τὰ ἐπὶ τοῦ πώλου ὠσαννά καὶ ἀληθῶς ἐκτον τὸν φωνὴν ἔχοντα ᾖδον· Εἰς αὐλὸν ὑμῖν ἱερεῖς, οὕτω λέγοντες· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. τοῦτο δὲ ὥσθεν προεῖπεν ὁ προφήτης οὕτω λέγων· Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον, τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἀντιδίκητόν. ὁρᾷς πῶς καθ' ἑαυτὸν ἡ φύσις ἀγωνιζομένη καὶ ✠ δημιουργὸν ὡμολόγουσα, ἡ ἀπειρόκακος ἡλικία καὶ μήπω διεφθαρμένη φωνὴ δωδεκαφύλου, ἀποστολικὸν ἐδείξατο κήρυγμα· ὅπερ ὁ διαλεγόμενος πολλαχοῦ τοῖς Ἰουδαίοις, διὰ τὸν ἀγνωμοσύνην αὐτῶν συνεσκιασμένως καὶ πολλαχοῦ διελέγετο, ὡς ἐν αἰνίγματι καὶ παραβολαῖς· καὶ τοῦτο ἄνωθεν προεῖπεν· Φθέγξομαι προβλήματα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπ' ἀρχῆς. ἀλλὰ καὶ τὸν σοφίαν τὸν ἐν ✠ δημιουργὸν ἄνωθεν προδιακηρύττων ὁ προφήτης ἔλεγεν· Ἐξεχύθη ἡ χάρις ἐν χείλεσί σου. καὶ ἕτερος προφήτης πάλιν· Ἰδοὺ σωτὴρ ἐλεύσεται μου, καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσεται καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα· καὶ τῆς προοίσιας αὐτῆς τὰ κατορθώματα καὶ μὴ τὰ σημεῖα γινόμενα ὡς ἐν βραχεῖ διηγούμενος, πάλιν αὖθις οὕτως ἔλεγε· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέστειλέ με κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν· ὅπερ καὶ ✠ τοσαῦτα ἐγεγόνει τῶν τυφλῶν αὐλοὶ ἔμελλον ἀποστρέφεσθαι - - -

κ. μακαρισθήσεται

Pag. 640. l. 26. sublatis asteriscis, lege· τῆς ἀληθείας· οὐ μικρὸν, οὐ μέγα ὄν παραδραμόντες, ἀλλ' ἐν ὧν τοῖς σημείοις καὶ τοῖς θαύμασι τὰ πλεῖστα πρῶτα, ἐν οἷς τοῖς παθήμασι καὶ τοῖς δοκοῦσιν ἐπονειδίστοις, τούτοις ἐνδιατρίβοντες, πόθεν πόθεν μὴ ἀκριβείας εἰρήκασιν. ἀλλ' ἐγὼ τούτων πρὸς σὲ οὐδὲν εἰρηκώς, τῶν θαυμάτων λέγω δὲ τῶν σημείων, ἵνα ἐκ περιουσίας πᾶσαν ἀναίσχυντον ἐκφεύξω γλῶσσαν, τὰ νεῦ φαινόμενα, τὰ νεῦ προ ὀφθαλμῶν κείμενα, καὶ τοῦ ἡλίου φανερώτερα, τὰ πανταχοῦ τῆς οἰκουμένης διεσπαρμένα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ασαρμόλα, τὰ πᾶσαν καταλαβόντα τὴν οἰκουμένην ἐξ ἀνθρωπίνης ὑπερβαίνοντα φύσιν κατορθώματα, καὶ ἃ Θεοῦ μόνου ἰδεῖν, ταῦτα εἰς μέσον ἤγαγεν. τί λέγεις; οὐκ ἀνέστησε νεκρούς; μὴ δὲ τοῦτο ἔχεις εἰπεῖν, ὅτι αἱ ἐκκλησίαι οὐκ εἰσὶ κατὰ τὴν οἰκουμένην; οὐδὲ ὅτι οὐκ ἐπεβουλεύθησαν; οὐδὲ ὅτι κεκτῶσι καὶ περιγίνονται; ἀλλ' ὥσπερ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἔστιν ἥλιος· οὕτως οὐδὲ ταῦτα. τί δαί; τὴν καταπετασμάτων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ναοῦ οὐχ ὁρᾷς τοῦ ὀφθαλμοῦ κειμένην τῆς οἰκουμένης ἁπάσης; ἀφ' τί μὴ λογίζῃ πρὸς σεαυτόν· εἰ μὴ Θεὸς ἦν, καὶ Θεὸς ἰσχυρὸς, πόθεν ἂν οἱ μὲν θεραπεύοντες αὐτὸν οὕτως ηὐξήθησαν καὶ εὐανθοῦσιν, οἱ δὲ ἐσταυρωκότες αὐτὸν καὶ πολεμοκτονοῦντες οὕτως ἐξαφανώθησαν, ὡς καὶ πολιτείας εἶναι ἀπάσης, καὶ ἀλῆται καὶ πλάνοι καὶ φυγάδες περιέρχονται, καὶ χερσὶν οὐδεὶς οὐδέποτε ἔλυσε; καίτοι πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν οὗτοι δή, οὗτοι ⓦ Ἰουδαῖοι καὶ πόλεμον εἶλον, καὶ ὅπλα ἐκίνησαν, καὶ μακρῷ χρόνῳ πολεμήσαντες διετέλεσαν, καὶ πᾶν καὶ ἐκρότησαν, καὶ στρατόπεδα πρέσβυν τοῖς τότε Αὐγούστοις οὐ τὰ τυχόντα· τοσαύτη ἦν αὐτῶν ἡ δυνάμις. ἀλλ' ὅμως ⓦ καὶ πολεμήσαντες τοσούτοις βασιλεῦσι καὶ πολεμαξάμενοι, καὶ χρημάτων ἐμοὶ τοσαύτην καὶ ὅπλων καὶ στρατιωτῶν ἔχοντες, καὶ στρατηγοὺς καὶ μυρίους ἐλάσαντες, ἕνα οὐκ ἴσχυσαν διάσπασαι ναόν· ἀλλὰ σκηνοπηγοὶ μὲν πολλαχοῦ τῶν πόλεων ᾠκοδόμησαν, ⓦ δὲ τόπον ⓦ προειλήφασι ταύτης τῆς οἰκείας πολιτείας οὐδὲ κῶμος, καὶ ἔνθα πρώην πόλις εἰώθασι, καὶ ὅθεν ὁ Ἰουδαϊσμὸς συγκεκρότητο, τοῦτον μόνον οὐκ ἴσχυσαν διασπάσαι.

ΕΠΙΤΙΜΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΛΕΙΦΘΕΝΤΩΝ, ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΝΤΑΣ, ΕΙΣ Ὃ ΚΙΝΔΥΝΕΥΘΗ ΤΗΝ ΑΔΕΛΦΗΝ· ΚΑΙ ΕΙΣ Ὃ ΟΜΟΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΠΑΥΛΟΥ ΚΛΗΤΟΣ· ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΥΣΑΣ.

1. Κορ. α. α.

ΟΤΑΝ εἰς τὴν ὀλιγωρίαν ἀπίδω τὴν ὑμετέραν, καὶ Ὃ ποίμνιον θεάσωμαι κατὰ ἑκάστην σχεδὸν ἐλαττούμενον, καὶ ἀθυμῶ, καὶ χαίρω· χαίρω μὲν δι' ὑμᾶς τοὺς προνοουμένους, ἀθυμῶ δὲ δι' ἐκείνους τοὺς ἀπονοουμένους. ὑμᾶς μὲν γὰρ ἐπαίνων ἄξιοι, τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς ὀλιγωρίας ῥᾳθυμοτέρους ἡγούμενοι· ἐκείνους δὲ ἀνωφελήτους ἐγκλημάτων, τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀπονοίας εἰς προθυμίαν διεγειρόμενοι. ἀφ' ὧν ὑμᾶς μὲν μακαρίζω καὶ ζηλωτὰς εἶναί φημι, ὅτι τοῦτον ὑμᾶς προέβλαψεν ἡ ἐκείνων ὀλιγωρία· ἐκείνους δὲ ταλαιπωρῶ καὶ δακρύω, ὅτι τοῦτον αὐτοὺς ὠφέλησεν ἡ ὑμετέρα ἀπονοία. οὐκ ἤκουσαν γὰρ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἐξελεξάμην παραρρίπτεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. οὐκ εἶπεν, ἐξελεξάμην κατοικεῖν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου, οὐδὲ, ἀφατεῖδειν, οὐδὲ, εἰσιέναι· ἀλλ', ἐξελεξάμην παραρρίπτεσθαι. ἀγαπητόν μοι καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τεταχθαι τέρψω ἐν τούτῳ, κἂν τῶν πυλωρῶν ὑπολειφθῶ καταξιωθῶ, φησὶ μείζων ἡ προθυμία δωρεαὶ, κἂν μετὰ τῶν τελωνῶν ἀριθμήσεις με ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου. ⓦ κοινὸν διαστέλλει ὁ πόθος ἰδεῖν ποιῆσαι· τοιοῦτον γὰρ ἡ ἀγάπη. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου. ὁ φιλῶν οὐχὶ ⓦ φιλούμενον μόνον ὑπομένει ἰδεῖν, ἀλλὰ δὲ ⓦ οἶκον ἐκείνου μόνον, ἀλλὰ καὶ ⓦ πυλῶνα· οὐχὶ ⓦ πυλῶνα τῆς οἰκίας μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐλὴν τὸν ἔσωπον καὶ δεύτερον. κἂν ἁμάρτοι, κἂν ἀποδημία ἴδῃ τοῦ φιλουμένου, αὐλὴν νομίζει πρᾶγμα τὸν φιλούμενον. τοιοῦτοι ἦσαν ⓦ προφῆται· ὅπου τὸν Θεὸν οὐχ ἑώρων τὸν ἀσώματον, ἑώρων τὸν οἶκον, καὶ ἀφ' τοῦ οἴκου τὴν ἐκείνου προυσίαν ἐφαντάζοντο. ἐξελεξάμην παραρρίπτεσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. ἕκαστος τόπος, ἕκαστον χωρίον πρὸς τὴν σύγκρισιν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, σκήνωμα ἁμαρτωλῶν ἐστι, κἂν δικαστήριον

Ψαλ. πγ. ιδ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ειον εἶπῃς, κἂν βουλευτήριον, κἂν τὸν ἐκάστου οἶκόν. κἂν γὰρ δίκαι γίνωνται ἐκεῖ, κἂν ἱκετηρίαι, ἀλλ' ἀνάγκη καὶ φιλονεικίας γίνεσθαι καὶ μάχας καὶ λοιδορίας, καὶ συλλόγους ὑπὲρ βιωτικῶν φρυγητῶν· ὁ δὲ οἶκος οὗτος τούτων καθαρεύει πάντων. ἀλλὰ τοῦτο, ἐκεῖνα δὲ σκηνώματα ἁμαρτωλῶν, οὗτος δὲ οἶκος τοῦ Θεοῦ. καὶ καθάπερ λιμὴν πνευμάτων καὶ κυμάτων ἀπηλλαγμένος, πολλῷ τοῖς ὁρμιζομένοις πλοίοις παρέχει τὸν ἀσφαλέστατον· οὕτω δὴ καὶ ὁ τοῦ Θεοῦ οἶκος, ὥσπερ ἀπό τινος χειμῶνος τὸν ἔξωθεν πραγμάτων σάλον εἰσιόντας δέχεται, μετὰ πολλῆς παρέχει τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἀσφαλείας ἐσάναι, καὶ τὸν θείων ἀκροάσασθαι λογίων. τοῦτο δὲ χωρίον ἐστὶν ἀρετῆς, διδασκαλεῖον φιλοσοφίας· οὐκ ἐν σωφρόνει μόνον, ὅτε ἀκρόασις γραφῶν καὶ διδασκαλία πνευματική, καὶ σωφρονιστήριον πατέρων ἀδεσίμων· ἀλλὰ καὶ ἐν πάντι τῷ λοιπῷ χρόνῳ, ὅπόταν τὸν προθύρων μόνον, καὶ βύθεως ἀπέχθου καὶ φρυγητὰς καὶ βιωτικάς. εἰσελθὼν τὸν προθύρων ἔσω, καθάπερ αὖρά τις πνευματικὴ πνέουσά σου τὴν ψυχήν. αὕτη ἡσυχία εἰς φρόνημα ἄγει, καὶ διδάσκει φιλοσοφεῖν· μισεῖ δὲ φρόνημα, καὶ οὐκ ἀφίησι μεμνῆσθαι τῶν πρόσθεν, μισεῖσί σε ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν. εἰ δὲ χωρεῖς σωφρονεῖν τοσοῦτον δὲ κέρδος τῆς ἐνταῦθα πορείας, ὅταν προφῆται πρώτοθεν βοῶσιν, ὅταν ἀπόστολοι διαγγελίζωνται, ὅταν ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ εἰστήκῃ, ὅταν " πεῖρα ἀποδέχηται τὰ γινόμενα, ὅταν πνεῦμα ἅγιον παρέχῃ τοῖς οἰκείοις ἀγαλλίασιν, πόσης μὴ ὠφελείας ἐμπλησθέντες οἱ παρόντες ἀπέρχονται, οἱ ἀπόντες δὲ πόσην ζημίαν ὑπομένουσιν; ἐβουλόμην εἰδέναι πού ἀφανεῖσοισιν οἱ τῆς σωφρόνεως καταφρονήσαντες, τί κατέχει αὐτούς, καὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης τραπέζης ἀπήγαγε, ποῖόν τινων ἡ ἀφέλεια. μᾶλλον δὲ οἶδα σαφῶς. ἢ γὰρ ποῖαι ἀτοπίαι καὶ καταγελάστων πραγμάτων ἀφέλονται, ἢ βιωτικῆς εἶσι " προσπλωμένοι φρυγητῶν· ἀμφοτέρων δὲ ἡ ἀφροσύνη συγχώσεως ἀπεστέρηται, καὶ κόλασιν ἔχει τὴν ἑαυτῆς. καὶ ποῖαι μὲν τῆς παρούσης ταύτης ἑορτῆς λόγου ἐστί, δῆλον ἐκ τῆς ἀποδείξεως· ὅτι δὲ καὶ τὰ τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῖν προβάλλονται πράγματα, καὶ τὴν ἀφορμὴν ἐκείθεν ἀνάγκην λέγοντες, οὐδὲ ὅτοι δυνάμενοι συγχώσεως τυχεῖν, ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐνταῦθα καλούμενοι, οὐδὲ τότε ἀνεχόμενοι τὰ πνευματικὰ τῶν γινομένων προτιμῶσι πραγμάτων, ἀπὸ τῶν εὐαγγελίων δῆλον. καὶ γὰρ καὶ κληθέντες ὅτι γάμον πνευματικόν, ταῦτα προεβάλλοντο καὶ προφάσεις, ὁ μὲν ὅτι ζεύγη ὠνήσατο, ὁ δὲ ὅτι ἀγρὸν ἐφιάσατο, ὁ δὲ ὅτι νύμφην ἠγάγετο· ἀλλ' ἐκολάσθησαν ὅμως. δύναμαι μὲν αἰτίαι· ἀλλ' ὅταν ὁ Θεὸς καλῇ, ἀπολογίαν οὐκ ἔχουσι. μὴ γὰρ Θεὸν ἡμῖν πρώτα δύναμαι· μὴ τὸν ἐκείνου πρὸ τοῦ, τότε τὰ ἄλλα ἀπολαύεσθω ἀσυδήτως. τίς γὰρ οἰκέτης, εἰπέ μοι, πρὶν ἢ τὸν δεσποτικὸν πληρῶσι δεῖπνον, τὸν τῶν ἰδίων οἰκετῶν ὅτι μελήσεται ποτε; πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον ἐπ' ἀνθρώπῳ μέν, ἔνθα ψιλὸν ὄνομα ἡ δεσποτεία, τοσαύτην τοῖς κυρίοις πρέπει τὴν αἰδὼ καὶ τὴν ὑπακοήν, τῷ δὲ ἀληθῶς δεσπότῃ, οὐχ ἡμῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄνω δυνάμεων, μηδὲ τῆς αὐτῆς τοῖς ἡμετέροις σωδούλοις ἀξιοῦν θεραπείας; εἶθε γὰρ δυνατὸν ὑμῖν εἰς ὃ συνειδὸς αὐτὸν εἰσελθεῖν, καὶ τότε εἴδετε αὐτὸν καλῶς, πόσων τραυμάτων ἔγεμον, ὅσας ἀκάνθας εἶχον. καθάπερ γὰρ γῆ γεωργικὸν οὐκ ἀπολαύουσα χέρσον, χέρσος καὶ ὕλομανής· οὕτω καὶ ψυχὴ πνευματικῆς οὐκ ἀπολαύουσα διδασκαλίας, ἀκανθας καὶ τριβόλους ἐκπέμπει. εἰ γὰρ ἡμεῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τῆς τῶν προφητῶν καὶ ἀποστόλων μετέχοντες ἀκροάσεως, μόλις κατέχομεν θυμόν, μόλις χαλινοῦμεν ὀργήν, μόλις καταγέλωμεν βδελυμίαν, μόλις ἐκβάλλομεν τηκεδόνα φθόνου, σωφρονοῦντες ἐπωδὰς καὶ ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν ἐπᾴδοντες τοῖς ἡμετέροις παθεσι, μόλις καταγέλωμεν τὰ δυαίρωτα θηρία· ἐκεῖνοι μηδέποτε ταύτης ἀπολαύοντες τῆς ἰατρείας, μηδὲ τῆς θείας ἀκροώμενοι φιλοσοφίας, ποίαν σωτηρίας ἐλπίδα ἔχουσιν, εἰπέ μοι; ἐβουλόμην δυνασθαι δεῖξαι τοῖς ὑμετέροις ὀφθαλμοῖς τὸν ἐκείνων ψυχὴν, καὶ εἴδετε ἂν ῥυπῶσαν, αὐχμῶσαν, " κατακεχυμένην καὶ πανταπασιν ἀθλίαν,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τεταπεινωμβρίω, ἀπερρήσασον. ὥσπερ γὰρ τὰ βαλανείων σὰκ ἀσπαλαύοντα σώματα, αὐχμοῦ ἡ ῥύπου γέμει πολλοῦ· οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ διδασκαλίας σὰκ ἀσπαλαύουσα πνευματικῆς, πολλῷ τῷ ἁμαρτημάτων ἔχει πεπειραμβρίω αὐτὴ τὸν κηλῖδα. καὶ γὰρ βαλανεῖόν ἐστι καὶ σὰμα πνευματικόν, τῇ θέρμῃ τὸ πνεύματος πρώτα ἀπεσμήχει ῥύπον· μᾶλλον δὲ οὐχὶ
Ησ. α. ιη. ῥύπον ἀπεσμήχθην μόνον ὃ τὸ πνεύματος πῦρ, ἀλλὰ καὶ βαφῶ. Εἰ γὰρ ὦσί, φησιν, αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ· καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς, φησιν, ἀκριβείας τῷ ἁμαρτημάτων ὁ ῥύπος δάκνει τῆς ψυχῆς τὸν οὐσίαν, ὡς εἰς ἕξιν βαφῆς ἀκίνητον καταστῆναι, καὶ ὅτως ἐγὼ δυνάμην εἰς τὸν ἀνθρώπου αὐτὸν καταστῆσαι ποιότητα. Δεῖται γὰρ νεύσεως, καὶ πρώτα ἀφαίζει τὰ ἁμαρτήματα. Ταῦτα λέγω, οὐχ ἵνα ὑμᾶς ἀκούσητε (οὐδὲ γὰρ ὑμᾶς δεῖ τῶν φαρμάκων δεῖ τὸν τοῦ Θεοῦ χάριν) ἀλλ' ἵνα ἐκφύγοι δι' ὑμῶν μάθωσιν. εἰ δὲ ἐδυνάμην εἰδέναι τοὺς ἐν οἷς συλλέγει, οὐκ ἂν ἐφείσατο τὸν ὑμετέρων ἀγάπην· ἀλλ' ἐπεὶ ἀδύνατόν μοι ἐνὶ ὄντι τοσοῦτον εἰδέναι δῆμον, ὑμῖν ἐγχειρίζω τῷ ἀδελφῶν τῶν ὑμετέρων τὸν θεραπείαν· ἐπιμελήσασθε τῶν ἀδελφῶν τῶν οἰκείων, ἐπισπάσασθε, καλέσατε. οἶδα ὅτι πολλάκις τοῦτο ἐποιήσατε· ἀλλ' οὐδὲν ὃ πολλάκις τοῦτο ποιῆσαι, ἀλλ' ἕως τότε ποιῆσαι, ἕως ἂν πείσητε καὶ ἑλκύσητε. οἶδα ὅτι ἐφείσατε, ὅτι φορτικοὶ πολλάκις ἐνομίσθητε, ὅτι οὐκ ἐπείσατε· καὶ τοῦτο ὑμᾶς ἀκηρεστέρους ἐποίησεν. ἀλλὰ
Α. Κορ. ιγ. ζ. τοῦτο μανθανέτω ὑμᾶς ὁ Παῦλος λέγων· Ἡ ἀγάπη πάντα ἐλπίζει, πάντα πιστεύει, ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. σὺ δὲ σαυτὸν ποίησον· κἂν ἐκεῖνος μὴ δέξηται τὸν θεραπείαν, σὺ γε μισθὸν ἔχεις παρὰ τοῦ Θεοῦ. ὅτι μὲν γὰρ τῆς γῆς οὐ καταβαίνεις τὰ σπέρματα, καὶ μὴ ἐξενέγκῃ σοι ἀσταχύας, κενὸς ἀνάγκη χερσὶν ἀπελθεῖν· ὅτι δὲ τῆς ψυχῆς οὐχ ὅτως· ἀλλὰ σὺ μὲν καταβαλε τὸν διδασκαλίαν, ἐκείνη δὲ κἂν μὴ πιθῇ τοῖς λεγομένοις, ἀπηρτισμένον ἔχεις τὸν μισθόν, καὶ τοσοῦτον, ὅσον εἰ ἐπείθη. οὐ παρὰ τοῦτο τέλει τῶν πραγμάτων ἁπλῶς, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τῶν πασχόντων προσέχων ὁ Θεός, οὕτω τὰς ἀμοιβὰς δείξει. Εἴωθε παρακαλῶ δῶν ὑμᾶς, ὅταν πάσχοντες ἢ πράττοντα μεμνήστε πρὸς τοὺς τῶν ἵππων ἡμίλλας, τοῦτο δὲ ὑμᾶς ποιήσατε. πῶς δὲ ἐκεῖνοι πάσχουσιν; ἀπὸ ἐαυτέρας· ἀλλήλοις συνοφίσ- ις. αλλ
σονται, καὶ εἰς τοὺς οἰκίας ἀλλήλων ἀφήκουσιν ἕκαστον τὸν ἕω, καὶ τόποις ἑτέροις ἑαυτοῖς ἀφορίζουσιν, ἵν' ὁμοῦ συγχρωτηθέντες, μὴ πλείονος ἡδονῆς ὅτι τὸν Σατανικὸν ἐκεῖνον αἰσθῶνται θέαν. ὥσπερ ἐκεῖνοι τοὺς τῆς ἑαυτῶν ἀνδραδέλφοις ψυχῆς, καὶ ἀλλήλοις συγκαταπαίουσιν· ὅτως ὑμᾶς χρὴ νοήσατε τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, καὶ ἀλλήλοις συνδιασώσατε, καὶ συνάξεως μᾶλλον γίνεσθαι, ὅτι τὸν οἰκίαν ἀπώτησον τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ αἰσχύνην ἔξω τῶν θυρῶν, καὶ ὀξελθόντα κάπαγε· κἂν μυρίαν καλῶσιν ἀνάγκην, μὴ συγχωρήσῃς, μηδὲ ὅτιτρέψῃς ἄναθαί τινος τῶν βιωτικῶν, πρὶν εἰς τὸν ἐκκλησίαν ἀγαγεῖν καὶ πεῖσαι τῆς συνάξεως μεταχεῖν ἅπαντας. κἂν φιλονεικῇ, κἂν ἀμπλέγῃ, κἂν μυρίας προβάλητα προφάσεις, μὴ πιθοῦς, μηδὲ ἀνάσχῃ, ἀλλ' εἰπὼν καὶ διδάξας ὅτι καὶ ἄλλα αὐτῷ τότε μᾶλλον ὀξυμόρηθήσει), ὅταν τὸν συνάξιν ὑπερπαλέσας, καὶ κοινωνήσας βλῶν, καὶ εὐλογιῶν πατέρων ἀπολαύσας, οὕτω πρὸς ἑκάνα βαδίζει, καὶ τούτοις καὶ πλείοσι τοῦτων ἑτέροις λόγοις καταδήσας αὐτόν, οὕτως ἄγε πρὸς τὸν ἱερὰν τράπεζαν, ἵνα διπλοῦν ἔχῃς μισθόν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐκείνου προθυσίας. πρώτως, δὲ τοσαύτῃ σὺ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ πρὸς τὸν ἀγρὸν τῶν ῥᾳθυμοτέρων χρησώμεθα, ἵνα τυχόμεθα τῆς σωτηρίας. καὶ γὰρ μυριάκις ὦσιν ὀλίγωροι καὶ ἀναίσχυντοι καὶ φονικοί, ὃ συνεχὲς ὑμῶν τῆς προαιρέσεως ἐρυθριάσαντες, ἀπαρήσονταί ποτε τῆς ῥᾳθυμίας. οὐ γὰρ εἰσὶν ἐκείνου τὸ δικαστοῦ τὸ Θεὸν οὐκ εἰδότες, οὐδὲ ἀνθρώπους αἰσχυνομένου χαλεπώτερον, καὶ μυριάκις ὦσιν ἀναίσθητοι· ἀλλ' ὅμως ἐκφύγοι τὸ ὠμὸν, τὸ ἄγριον, τὸ σιδηροῦν, τὸ ἀδάμαντα μιᾶς γυναικὸς χήρας προσώπον συνεχὲς ἐδυσώπησε. ποίας δὲ ἀπόλογίας συγχώρησις ἄξιοι, μὴ γυναικὸς χήρας

δικαζούσης;

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δικαιῶ ὑμᾶς, καὶ μήτε τοῦ Θεοῦ φοβούμενον, μήτε ἀνθρώπους αἰσχυνόμενον, διωκτέους ὑπερμάλλον καὶ πεῖσαι δοκῶ τὸν ἀδελφοὺς, οὓς ἀνεκτοτέρους ἐκείνου πολλῷ, καὶ μετριωτέρους ἐκείνου, μὴ διωκτέους ἐφελκύσασθαι, ὑπὲρ τῶν οἰκείων αὐτοὺς ἀδικεῖν καλῶς ἀγαθῶν; ταῦτα πολλάκις εἶπον, καὶ λέγων οὐ παύσομαι, ἕως ἂν εἴδω σὺν νοῦν ἔχοντας. ὑγιαίνοντας. καθ' ἑκάστην αὐτοὺς βλέπειν τὴν ἡμέραν, ἕως ἂν διωκτοὶ ὦσι τῆς ὑμετέρας σπουδῆς αὐτοὶ δίκην. δέομαι ὑμῶν, μὴ τῆς αὐτῆς ὁδοιπορίας, μὴ ἧς ταῦτα λέγω νῦν, μὴ τὸ αὐτὸ πόνου τὴν ἐρώτησιν ποιήσασθαι τῶν ῥᾳθυμοτέρων. οὐ γὰρ σὸν ἐμοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν Παῦλος ἐπέταξε τῶν οἰκείων φροντίζειν μαθητῶν. Παρακαλῶ γὰρ, φησὶν, εἷς ἕνα ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς τούτοις, καθὼς καὶ ποιεῖτε. καὶ πάλιν· Οἰκοδομεῖτε ἀλλήλους. καὶ γὰρ ὁ μισθὸς μέγας τοῖς τῶν ἀδελφῶν κηδομένοις, καὶ τιμωρία μεγίστη τοῖς ἀμελοῦσι καὶ καταφρονοῦσι τῆς σωτηρίας αὐτῶν. ὅθεν σφόδρα θαρρῶ καὶ πεπίσθηκα ὅτι μὴ πολλῆς τῆς προθυμίας ποιήσεται τὰ εἰρημένα· καὶ διὰ τοῦτο ἐντεῦθεν ταύτην τὴν παραίνεσιν ἔφασαν, ὅτι τὸν Παῦλον τράπεζαν ὑμᾶς ἀγαγεῖν προσέρχομαι. Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος. ταῦτα πολλάκις καὶ ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ἡμεῖς ἀνέγνωμεν. ἀλλ' οὐκ ἀναγινώσκειν μόνον, ἀλλὰ δεῖ ἐπιγινώσκειν καὶ τὰ λεγόμενα· ἐπεὶ κέρδος οὐδὲν ἡμῖν ἔσται τῆς ἀναγνώσεως. καὶ γὰρ θησαυρὸς αὐτῷ πατρόμενος οὐκ ἐπιδείκνυται πλοῦτον, ἀλλὰ χρὴ διορύξαι πρῶτον αὐτὸν, καὶ καταβῶναι κάτω, καὶ οὕτως ἅπασαν τὴν εὐπορίαν εὑρεῖν· ὅτω καὶ ἐπὶ τῶν γραφῶν, οὐκ ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀνάγνωσις ἁψάσθαι τῶν ἀποκειμένων ἀγαθῶν θησαυρὸν, ἀλλὰ μὴ διερευνήσῃς τὸ βάθος. Εἰ ἦρκει ἀνάγνωσις, οὐκ ἂν εἶπεν ὁ Φίλιππος τῷ εὐνούχῳ, Ἀρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; Εἰ ἦρκει ἡ ἀνάγνωσις, οὐκ ἂν εἶπεν ὁ Χριστὸς τοῖς Ἰουδαίοις, Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς· ὁ γὰρ ἐρευνῶν οὐ μένει τῆς ὑπολήψεως ἴσα, ἀλλὰ πρὸς τὸ βάθος ἄνω καταβαίνει. καὶ γὰρ πολὺ πέλαγος νοημάτων ἐν τοῖς προφητικοῖς ὁρῶ. ἐν μὲν γὰρ ταῖς βιωτικαῖς ὑπολήψεσι αἱ προφητεῖαι ἁπλῶς γίνονται, θεραπεῖαν ἐμφαίνουσαι μόνον· ἐνταῦθα δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πολλῆς σοφίας γέμει τὸ προφητικόν. οὐ γὰρ Παῦλός ἐστιν ὁ φθεγγόμενος, ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ ἐκείνου ψυχοῦ Χριστός. Παῦλος κλητός. τὸ Παῦλος τοῦτο, ὄνομα μόνον ἐστὶν, καὶ φιλὸν ὄνομα· τοσοῦτον δὲ ἔχει νοημάτων θησαυρὸν ἀποκείμενον, ὅσον ἅπτεται τῆς πείρας ἔγνωτε. Εἰ γὰρ δὴ μέμνησθε, ἵστε ὅλας τρεῖς ἡμέρας ὁλοκλήρους ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τούτου διελέχθην μόνον, καὶ αἰτίας λέγων δι' ἃς περὶ τούτου Σαῦλος κληθήσεται, καὶ ταῦτα ἐκλήθη Παῦλος, καὶ τίνος ἕνεκεν οὐκ εὐθέως μεταβὰς πρὸς τὴν πίστιν, ἐδίδαξε τὴν προσηγορίαν, ἀλλὰ μέχρι πολλοῦ διέμεινεν ἔχων τὸ ὄνομα, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔθεντο οἱ γονεῖς· καὶ πολλῷ ἀπὸ τούτου τοῦ Θεοῦ σοφίαν καὶ κηδεμονίαν ἐνεδείκνυτο, καὶ πρὸς ἡμᾶς, καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους ἐκείνους γεγυμνασμένος. Εἰ γὰρ ἀνεθέντο τοῖς αὐτῶν παιδίοις οὐχ ἁπλῶς ὀνομοθέτησι τὰ ὀνόματα, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ πάππου, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ πάππου, τὸ δὲ ἀφ' ἑτέρων προγόνων καλοῦντες· πολλῷ μᾶλλον ὁ Θεὸς τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις οὐκ ἂν ἁπλῶς, οὐδὲ μάτην λόγου ἕνεκα προσηγορίας ἐπέθηκεν, ἀλλὰ μετὰ πλείονος σοφίας. ἀνέθεντο μὲν γὰρ εἰς τιμὴν τῶν ἀπελθόντων, εἰς τὸ ἑαυτῶν δὲ μνημόσυνα πολλάκις, τοῖς τῶν τοιαύτων ὀνόμασι τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς καλοῦσι, προμηθίαν ἵνα τὴν τῶν κοσμικῶν τελευτὴν ἀφέλῃ τῶν παίδων προσηγορίας ἐπινοοῦντες· ὁ δὲ Θεὸς ἀρετῆς ὑπόμνησιν καὶ διδασκαλίαν, ὥσπερ ἐν σφηνὶ χαλκῇ, τῇ προσηγορίᾳ τῶν ἁγίων ἐναπορθῆται. τὸν μὲν Πέτρον ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τῆς ὅτως ἐκάλεσε, τὸν δὲ ἀπόστολον ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν πίστεως φερομένης ἀπορρήτου ἐναποθέσθαι τῷ ὀνόματι, ἵνα ἔχῃ διδάσκαλον διηνεκῆ, τὸν προσηγορίαν, τῆς τοιαύτης φερομένης. τὸν δὲ Ἰωάννην δὲ Ἰάκωβον ἐκάλεσεν, ἀπὸ τῆς κοινῆς τὸ κήρυγμα μεγαλοφωνίας. ἀλλ' ἵνα μὴ πάλιν τὰ αὐτὰ λέγων διενοχλῶ, ταῦτα ἀφεὶς, ἐκεῖθεν ἄρωμαι, ὅπου καὶ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα τὰ ὀνόματα τῶν ἁγίων, καὶ τοῖς φιλοθέοις εἰσὶν αἰδέσιμα, καὶ τοῖς ἀμυήτοις φοβερά.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ρά. ☞ γοῦν Ονήσιμον δραπέτην καὶ κλέπτην ὠνόμασεν, καὶ τὴν διαφορὰν ὑφελόμενον τῶν χρημάτων ὑποδεξάμενος ὁ Παῦλος καὶ μεταβαλὼν, καὶ ὅτι πρὸς τὸν ἱερὸν ἀφεγωγήσας μυσταγωγίαν· εἶτα μέλλων ἀποδιδύναι αὖ διαστὴν πάλιν, τοῦτο πρὸς αὖθις ἐγραφε· Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον δι' τὴν ἀγάπην, μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁρᾷς ὅπου τεία ἐπέβηκε; τὰ δεσμὰ τὰ διὰ ☞ Χριστὸν, τὴν πολιτείαν τὴν ἀπὸ τῆς ἡλικίας, τὴν αἰδῶ τὴν ἀπὸ τῆς πρεσβυτείας; ὅθεν γὰρ εἰς ἰὼ ὁ παῤῥησιαζόμενος, πεπλουτηκὼς ἐφιλονείκησε ποιῆσαι ☞ τὸν Ονήσιμον δεόμενον, τὸ πρεσβύτην. ὁρᾷς ὅλη ἐστὶν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ τὰ ὀνόματα αἰδέσιμα τοῖς πιστοῖς ὄντα καὶ φιλόθεα; εἰ γὰρ παιδίου φιλονεικοῦντος προσηγορία ὀνομασθεῖσα πολλάκις, καὶ μὴ βουλόμενον ☞ πατέρα ἔπεισε δοῦναι τὴν χάριν διὰ τὸ πρὸς τὸ ὄνομα φίλτρον· πολλῷ μᾶλλον ὅπου τὰ ἁγίων συμβαίνειν τοῦτο εἰκὸς ἰδεῖν. ὅπου γε τοῖς ἀμαρτάνουσι φοβερὰ ἰδεῖν, καθάπερ παιδίοις ῥαθυμοῦσι τὰ τῶν διδασκάλων ὀνόματα, ἀκοῦσον πῶς Γαλάταις ὑπισχνεῖτο, αὖθις ὅτε ἠνίξατο. ὅθεν γὰρ εἰς ἀθέτησιν ἀπέκλινον Ἰουδαϊκὴν, καὶ πρὸς τὴν πίστιν αὐτὴν ἐκινδύνευον, βουλόμενος αὐτοὺς λύσασθαι καὶ πεῖσαι μηδὲν Ἰουδαϊκὸν ἐπεισάγειν τῇ τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίᾳ, ὅτως ἔγραφεν· Ἰδὲ ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. εἶπε, ἐγώ· τίνος ἕνεκεν μετέστησε τὸ ὄνομα; τί γάρ, ἐγώ, οὐκ ἰδοὺ ἱκανὴν ἀπολογίαν ☞ γράφοντα; ἀλλ' ἵνα μάθῃς, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ ὀνόματος πρόφασις ἱκανὴ τοὺς ἀκουόντων καθάψασθαι, διὰ τοῦτο μετέθηκε τὸ μετονόμασεν αὐτοὺς ἀγὼν τοῦ διδασκάλου. ἡμεῖς δὲ αὖθις τοῦτο πάσχομεν. ὅταν γὰρ ἀναμνησθῶμεν τῶν ἁγίων, κἂν εἰ ῥαθυμίᾳ ὦμεν, διανιστάμεθα, κἂν ἐν καθαρσίοις ὦμεν, φοβούμεθα. Παῦλον γοῦν ☞ ἀπόστολον ὅταν ἀκούσω ἐγὼ, σπουδὴ ☞ εἰς θλίψεσι, ☞ εἰς γενοχωρίας, ☞ εἰς πληγὰς, ☞ εἰς φυλακὰς, ☞ εἰς τὰ βυθῷ νυχθήμερον γινόμενον, ☞ εἰς τρίτον οὐρανὸν ἁρπαγέντα, ☞ εἰς παράδεισον καὶ ἀῤῥητα ῥήματα ἀκούσαντα, ὁ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ☞ νυμφαγωγὸν τοῦ Χριστοῦ, ☞ δεξάμενον ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν. καὶ καθάπερ σταγὼν εἰς χρυσὸν, τὴν καθορθωμάτων ὁρμὴν εἰς τὴν τοῦ ὀνόματος μνήμην τοῖς μετ' ἀκριβείας προσέχουσιν ἐπεισέρχεται· καὶ οὐ μικρὸν ἡμῖν ἀπὸ τούτου γίνεται κέρδος. οὐ γὰρ πλείονα τούτων εἰς τὸ προσηγορίαν εἶναι, ἀλλ' ἵνα καὶ τῆς δευτέρας ἀψώμεθα λέξεως, ἐνταῦθα τὴν πρὸς τοῦ ὀνόματος ἡμᾶς θεωρίαν, ἐπ' ἐκείνην βαδίσωμεν λοιπόν. ὥσπερ γὰρ ὁ Παῦλος ὄνομα πολλὴν παρέχει ἡμῖν εὐπρέπειαν, ὅταν δὲ ὁ κλητὸς, εἰ βουληθείημεν αὖθις καταμαθεῖν μετὰ τῆς προσηκούσης ἀσφαλείας, τῆς ἴσης ἢ καὶ πλείονος ἐμπλήσειε θεωρίας ἡμᾶς. καθάπερ ἐπὶ κόσμου χρυσοῦ, ἢ διαδήματος βασιλικοῦ λίθον ἕνα τις ἐξελὼν, καὶ οἰκίας λαμπρᾶς καὶ πολυτελοῦς ἀγορεύσῃ, καὶ οἰκετῶν ἀγέλας, καὶ ἕτερα πολλῷ πλείονα τούτων παρίασθαι δυνάμενα, τὸν μαργαρίτην ἀποδόμενος ἐκεῖνον· ὅτε δὴ καὶ ὅτι τῶν θείων ῥημάτων, οὐ μιᾶς ῥήσεως ἔννοιαν ἀναπτύξαι θελήσῃς, πολλὴν σοι παρέξει πνευματικῆς εὐπορίας ἐπιβολὴν, οὐκ οἰκίας, οὐδὲ ἀνδράποδα, οὐδὲ πλέθρα γῆς κομίζουσα, ἀλλὰ θεοσεβείας καὶ φιλοσοφίας ἀφορμὰς ἐνίσχουσα ταῖς τῶν προσιόντων ψυχαῖς. σκόπει δὴ οὖν αὖθις τοῦτο ὁ κλητὸς, εἰς ὅσην ἡμᾶς χαρακτῆρα προσημάτων ἰσοτιμίαν πνευματικὴν. δεῖ δὲ πρότερον μαθεῖν, τί ποτέ ἐστιν αὖθις ὁ κλητὸς· καὶ δεύτερον ἐξετάσαι, τίνος ἕνεκεν Κορινθίοις ἐπιστέλλων μόνοις καὶ Ρωμαίοις οὕτως ἔγραψεν, ἀλλῳ δὲ οὐδενί. οὐ γὰρ ἁπλῶς, οὐδὲ εἰκῇ τοῦτο ποιεῖ. εἰ γὰρ ἡμεῖς τὴν ἐπιστολὴν καὶ προῤῥήσεις οὐχ ἁπλῶς ποιούμεθα, ἀλλ' ὑποδιεστέρους ἐπιστέλλοντες, ὁ δεῖνα ὁ δεῖνι γράφομεν, ὅταν ὁμοτίμοις, καὶ διαστὰν τῇ προῤῥήσει καλοῦμεν ☞ δεξιὸν τὸν ἐπιστολέα· ὅταν δὲ πολὺ τὸ ἀξίωμα ὑπερέχωσι τὸν ἡμέτερον, καὶ ἕτερα πλείονα προσθήκην ὀνόματα, μείζονα ἔχοντα τὴν θεραπείαν. εἰ οὖν ἡμεῖς τοσαύτην προνοίᾳ κεχρήμεθα,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ζεχώμθα, ϗ ὐχ ἑνὶ τ̃ὀπῳ πᾶσι γεάφομθ, ἀλλὰ τ̃ῃ διαφορᾷ τ̃ῶν διεχομθίων τ̃οσώπων κατανήλως ποιούμθα τ̃ὰς τ̃οσηγορείας, πολλῷ μᾶλλον ὁ Παῦλος, οὐχ ἁπλῶς, ϗδὲ εἰκῇ τ̀ὰ τοῖς μὴ ὄντως, ἐκείνοις δ᾽ ἑτέρως ἐπέςελλεν, ἀλλὰ μετὰ λόγος σοφίας πνθυμαπικῆς. ὅτι μθν ϗδενὶ τ̃ῶν ἄλλων ὑπιςέλλων, κλητὸν ἑαυτὸν ἐν τῷ τ̃οιμίῳ τῆς ὑπιστολῆς ἐκάλεσεν, ἔξεςιν ἡμῖν αὐτ̀ὰς τ̃ῶν ὑπιστολῶν τ̀ὰς ἀρχὰς ἐπιλθόσι τοῦτο μαθεῖν. τίνος δ᾽ ἕνεκεν τ̃ὸ τοιοῦτον ἐποίει, ἡμέτερον ἂν εἴη λοιπὸν εἰπεῖν, ἐπιδθμ διῖξομθν τ̃ροτέρον τί ὄςιν ὁ κλητός, ϗ τί ἀφ᾽ τ̃ῆς ῥήσεως ἡμᾶς διδάξαι ὁ Παῦλος ἠθέλησε ταύτης. τί ποτ᾽ οὖν ἡμᾶς βούλεται διδάξαι ἀφ᾽ τ̃ῷ κλητὸν ἑαυτὸν καλέσαι; ὅτι ϗδὲ αὐτὸς τῷ δεσπότῃ τ̃ροσῆλθε τ̃ρότερος, ἀλλὰ κληθεὶς ὑπ᾽ ἀκουσεν· ϗδὲ αὐτὸς ἐζήτησε ϗ εὗρεν, ἀλλ᾽ εὑρέθη πλανώμθνος· ϗδὲ αὐτὸς τ̃ρὸς τ̃ὸ φῶς ἀνέβλεψε τ̃ρότερος, ἀλλὰ τ̃ὸ φῶς τ̀ὰς οἰκείας ἀκτῖνας τ̃ρὸς τ̀ὰς ὄψεις ἀφῆκε τ̀ὰς ἐκείνου, ϗ τ̃ῦ ἔξω πηρώσας ὀφθαλμοὺς, οὕτω τ̃ὸν ἔνδοθεν ἐῴοιξε. βουλόμθνος οὖν ἡμᾶς παιδεῦσαι ὅτι τ̃ῶν κατορθωμάτων αὐτῶν πάντων ϗδὲν ἑαυτῷ λογίζεται, ἀλλὰ τ̃ῷ κεκλικότι Θεῷ, κλητὸν ἑαυτὸν καλῇ. ὁ γὰρ τ̀ὰς πύλας μοι τ̃ῦ σώμματος ἀνοίξας, φησὶ, ϗ τ̃ὸ σάδιον, τ̃ῦτ᾽ ἐς̃ὶ ϗ τ̃ῶν τεφαίων αὐτος ζ̃ῇ· ὁ τὴν ἀρχὴν ἀναχὼν ϗ τ̃ῇ ῥίζῃ καταβαλόμθνος, τ̃ῦτ᾽ ἐς̃ὶ ϗ τ̃ῶν βλασησάντων μοι μὴ ταῦτα καρπῶν πρέψε μοι τ̀ὰς ἀφορμάς. ἀφ᾽ τ̃ούτου ϗ ἀλλαχοῦ πάλιν εἰπών, Πλείονα πάντων ἐκοπίασα, ἐπήγαγεν, οὐκ ἐγὼ δ᾽, ἀλλ᾽ ἡ χάρις ἡ σὺν ἐμοί. τ̃ὸ οὖν κλητὸς ὄνομα, ϗδενός ὄςιν ἐνδείξις ἑτέρου, ἢ "τ̃ὸ μηδὲν οἰκεῖον νομίζειν εἶ) Παῦλον τ̃ῶν οἰκείων κατορθωμάτων, ἀλλὰ πάντα ἀναπθέναι τῷ δεσπότῃ Θεῷ. ὅπερ οὖν ϗ ὁ Χριστὸς τ̃ὸν μαθητὰς ἐδίδασκε λέγων, οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμθν ὑμᾶς· ϗ ὁ ἀπόςολος τ̃ὸ αὐτὸ τοῦτο πάλιν ὅτι ἐξ αὐτῶς ὑπιστολῆς αἰνίτεται λέγων· Τότε γνώσομαι, καθὼς ϗ ἐπεγνώσθν. νεῦν γὰρ, φησὶν, οὐκ ἐγὼ τ̃ροτέρων ἐπέγνων, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἐπεγνώσθν τ̃ρότερος. διώκοντα γὰρ αὐτὸν ϗ τ̃ορθοῦντα τὴν ἐκκλησίαν ὁ Χριστὸς ἐκάλεσε, λέγων· Σαῦλε, Σαῦλε, τί με διώκεις; ἀφ᾽ τ̃ούτου κλητὸν ἑαυτὸν καλεῖ. ἵνος ἕνεκεν Κορινθίοις οὕτως ἐπέςελλεν; ἡ Κόρινθος αὐτὴ τῆς Αχαΐας μητρόπολίς ὄςι, ϗ πνθυμαπικοῖς ἐκόμα χαρίσμασι· ϗ μάλα εἰκότως. τῆς γὰρ Παύλου γλώττης τ̃ροτὴ ἀπήλαυσε, ϗ καθάπερ ἄμπελος ἀρίστου πνὸς ϗ ὑπιμθνοῦς ἀπολαύουσα γεωργοῦ, πολλοῖς μὲν κομᾷ τοῖς φύλλοις, πολλῷ δ᾽ τ̃ῷ καρπῷ βαθὴ διῳκῶς, οὕτω δὴ ϗ ἡ πόλις ἐκείνη, ὥσπερ πνὸς ἀρίστου γεωργοῦ, τῆς Παύλου διδασκαλίας μεταλαχοῦσα τ̃ροτέρη, ϗ ὑπὲ πολιῶ ἐντυφήσασα χρόνον τῇ τότε σοφίᾳ, πᾶσιν ὁτιθήλη τοῖς ἀγαθοῖς. οὐ πνθυμαπικῶν δ᾽ αὐτὴ χαρισμάτων τ̃ερισσεία μόνη ἐῴ, ἀλλὰ ϗ βιωπικῶν πλεονεκτημάτων πολλῷ εἶχε τὴν ἀφθονίαν. ϗ γὰρ σοφίᾳ λόγων τῶν ἔξωθεν, ϗ πλούτῳ ϗ δυναςείᾳ τῶν ἄλλων ἐκεχέτη πόλεων. καὶ ταῦτα αὐτὴν ἐφύσησε καὶ τ̃ρὸς ἀπόνοιαν ἦρε, καὶ ἀφ᾽ τ̃ῆς ἀπονοίας εἰς πολλὰ διέςησε μέρη. τοιαύτη γὰρ τῆς ὑπερφυλίας ἡ φύσις· ⓦ τῆς ἀγάπης ἀφῤῥήγνυσι σνδεσμον, ϗ ⓦ πλησίον ἀπωθεῖται, καὶ καθ᾽ ἑαυτὸν ἔκλασεν εἶ) ποιῶ ⓦ κεκτημθίον αὐτῷ. καὶ καθάπερ τοῖχος φυσηθεὶς ἀφ᾽ ὑλεῖ τὴν οἰκοδομὴν, οὕτω δὴ ϗ ψυχὴ φυσηθεῖσα τῆς τ̃ρὸς ἕτερον σνναφείας οὐκ ἀνέχε). ὅθν δὴ ϗ ἡ Κόρινθος ἔπαθε τότε· καὶ τ̃ρὸς ἀλλήλους διεςασίαζον, ϗ εἰς πολλὰ μέρη τὴν ἐκκλησίαν κατέτεμον, καὶ μυρίοις ἑαυτοῖς ἑτέροις ἐπέςησαν διδασκάλοις, καὶ τ̃ῦ φατείας καὶ συμμορείας ἡγούμενοι ἐλυμήναντο τ̃ὸ τῆς ἐκκλησίας ἀξίωμα. ἐκκλησίας γὰρ ἀξίωμα, ὅταν σώματος ἀκολουθίαν τ̃ρὸς ἑαυτὸν ⓐ συλλεγόμθνοι ἐμφαίνωσι. δεῖ δ᾽ ταῦτα ἀποδεῖξαι ὑμῖν πάντα, ὅτι τ̃οσοῦτοι Παύλου διδασκαλίας Κορίνθιοι ὄντε ἀπήλαυσε, ὅτι χαρισμάτων τ̃ῆς πνθυμαπικῆς τε πληρωμθνοι, ὅτι ϗ βιωπικοῖς πλεονεκτήμασιν ἐκεχάτωντο, ὅτι ἀφ᾽ ταῦτα ἀπονοηθέντες ἀλλήλοις ἀνῤῥάγησαν, ϗ ⓐ μὴ τ̃ούτοις, ⓐ δ᾽ ἐκείνοις τ̃οσετέθεμον ἑαυτούς. ὅτι μὲν οὖν τ̃οσοῦτοι τῆς Παύλου διδασκαλίας ἀπήλαυσαν, ἀκουσον πῶς αὖθ᾽ τ̃ῦτο ὁ Παῦλος ἠνίξατο.

Εμὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

α. Κορ. δ. 15. Εαν γὰρ, φησι, πολλοὺς παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ Ιησοῦ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας. ἐν γὰρ Χριστῷ Ιησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα· ὁ δὲ γεννήσας τοῦτο εἰς φῶς ἄγει καὶ τε-
α. Κορ. γ. 5. λειοῖ. καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισε· ἀλλ' ὅτι τοῦτος τοῦ διδασκαλίου κατεβάλλετο. ὅτι δὲ χαρίσματα ἐκόμων πνευματικοῖς, ἐκεῖθεν δῆλον. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ιησοῦ, ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ὥστε ὑ- 5
μᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι. καὶ μὴν ὅτι σοφίας μετεῖχον τῆς ἔξωθεν, δῆλον ἐξ ὧν πολλοὺς καὶ μακροὺς κατὰ τῆς σοφίας ἀποτείνει λόγους, δῆλον ἡμῖν ἐποίησεν. ἐδαμοῦ γὰρ αὐτὰ ταχέως ἐν ἑτέρᾳ ποιήσας ἐπιστολῇ, ἐνταῦθα καὶ πολλῇ κέχρηται τῇ κατηγορίᾳ· καὶ μάλα εἰκότως. ὅπερ γὰρ
α. Κορ. α. 17. ἐντεῦθεν ἡ φλεγμονὴ γέγονεν, ἐκεῖ καὶ τὴν τομὴν ἐπήγαγεν, οὕτω λέγων· Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυ- 10
ρὸς τοῦ Χριστοῦ. ὁρᾷς πόση κατηγορία τῆς ἔξωθεν σοφίας, ὅτι μὴ μόνον μηδὲν φαίνεται σωτηρίου σὺν τῇ θυσίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐμπόδισμα καὶ κώλυμα ὄν; καθάπερ γὰρ τὰ λαμπρὰ τῶν σωμάτων, ἂν τῶν ὀφθαλμῶν εὐαισθησίᾳ καλῇ, οὐ μόνα καλλωπισμοῦ προσθήκην ἔξωθεν λαβόντα, εἰς τὸ τῆς οἰκείας εὐμορφίας βλάπτεται δόξαν, τῶν ὑπογραμμάτων 15
καὶ τῶν ὑπογραφῶν καὶ τῆς ἄλλης ἐπιτεχνήσεως μειζόνων ἑαυτὰ καὶ τὰ κάλλους ἐπαίνων· οὕτω δὴ μηδὲν ἐπαγάγῃς αὐτῇ, μᾶλλον αὐτὴν ἐκφαίνεις τὸ εὐμορφότερον, γυμνῆς καθ' ἑαυτὴν τὸ ὥρας ἀγωνιζομένης, καὶ ὁλόκληρον καρπουμένης τὸ θαῦμα· οὕτω δὲ καὶ τῆς θυσίας καὶ τῆς νύμφης τῆς πνευματικῆς, μή τι τῶν ἔξωθεν ἐπεισαγάγῃς αὐτῇ, ἢ πλοῦτον, 20
ἢ δυναστείαν, ἢ λόγων ἰσχύν, ἐκείνους τὸ δόξαν αὐτῆς, οὐκ ἀφεὶς ὁλόκληρον αὐτῆς φανῆναι τὸ θαῦμα, ἀλλ' εἰς πολλὰ καταμερίσας αὐτῆς τὸ δόξαν· διὸ δὴ ἀφῆς γυμνὴν καθ' ἑαυτὴν ἀγωνίζεσθαι, πρὸ πάντων ἀποῤῥίψασα τὰ διάθετα, τότε ἀκριβῶς αὐτῆς φανήσῃ τὸ κάλλος ἅπαν, τότε ἐκλάμψει σαφῶς ἡ ἄμαχος ἰσχύς, ὅταν μήτε πλούτου, μήτε σοφίας, μήτε δυναστείας, μήτε εὐγλωττίας, μήτε ἄλλου τινὸς τῶν διαθέτων δεηθῇς, πάντων δυνήσῃ κρατεῖν καὶ περιγίνεσθαι δι' αὐτῶν θεάτρων εὐτελῶν καὶ ταπεινῶν καὶ πορνικῶν καὶ πενήτων καὶ ἰδιωτῶν, καὶ ἀστέων, ῥητόρων καὶ φιλοσόφων καὶ τυράννων, καὶ τῆς οἰκουμένης κρατούσα ἁπάσης. διὸ καὶ Παῦλος ἔλεγε·
α. Κορ. β. 4. Οὐκ ἦλθον καθ' ὑπεροχὴν λόγου κηρύττων ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ· καὶ, Τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου
α. Κορ. α. 27. ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς. οὐχ ἁπλῶς εἶπε, τὰ μωρά, ἀλλά, τὰ τοῦ κόσμου μωρά. οὐ πάντως γὰρ, ὅτι τοῦ κόσμου μωρά, καὶ τῷ Θεῷ μωρά· ἀλλὰ πολλοὶ τῶν ἐν ταύτῃ δοκιμωτάτων εἰσὶ καὶ σοφῶν, παρὰ τῷ Θεῷ πάντων εἰσὶ τῶν ἄλλων σοφώτεροι· ὥσπερ οὖν καὶ πολλοὶ τῶν ἐν πενίᾳ ζώντων ἐν ταύτῃ, πάντων εἰσὶν εὐπορώτεροι παρὰ τῷ Θεῷ. ἐπεὶ καὶ ὁ Λάζαρος ἐκεῖνος πάντων πλουσιώτερος ὢν ἐν τῷ κόσμῳ, πάντων ἦν εὐπορώτερος ἐν τοῖς οὐρανοῖς. μωρίαν τοίνυν τοῦ κόσμου καλεῖ, τὸν οὐκ ἔχοντας γλαφυρὸν ἠκονημένον, τὸν τῆς ἔξωθεν οὐ μετειληφότας σοφίας, τὸν εὐγλωττίας ἀπεστερημένους. καὶ τούτους ἐξελέξατο, φησὶν, ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς. καὶ πῶς, εἰπέ μοι, ἐκ τούτων ἐκεῖνοι καταισχύνονται; ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων πείρας. ὅταν γὰρ τὴν χεῖρα τὴν ἔξω καταπληττόμενα καὶ πρασσομένην, πολλάκις δὲ καὶ σῶμα αἰώρημα ἐκ ἐξετάσεως περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ σωμάτων ἀναστάσεως, περὶ προνοίας Θεοῦ, περὶ τῆς κατ' ἀξίαν ἀποδόσεως, περὶ τῶν εὐθυνῶν τῶν ἐκεῖ, περὶ τοῦ φοβεροῦ δικαστηρίου, περὶ τῶν ἀποκειμένων τοῖς κατορθοῦσιν ἀγαθῶν, περὶ τῶν ἀπειλημμένων τοῖς ἁμαρτάνουσι τιμωριῶν, περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων· εἶτα μετ' ἀκριβείας ἀποκρίνεται καὶ πλειοφορίας πολλῆς· ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ μέγα ὅτι κόμπου καὶ βακτηρίας φροντίς, μετὰ τοῦ πολλοὺς καὶ μακροὺς τῶν λόγων ἀμύλλας, μετὰ τοῦ πολλὰς καὶ ἀκαίρους ἀδολεσχίας, μηδὲ χάσκειν δυνάμενα, μηδὲ διάρραι τόμα περὶ τούτων ἔχειν· τότε γνώσῃ καλῶς, πῶς ἐξελέξατο τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ τοὺς σοφούς. ἅπερ γὰρ σκῆνος δι' ἀπόνοιαν καὶ ὑπερηφανίαν οὐκ ἠδυνήθησαν φέρειν, τῆς

μὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ τῷ πνεύματος ἑαυτὸν ἀποφήσαντες διδασκαλίας, τοῖς δὲ οἰκείοις λογισμοῖς ὃν πρὸ ὀφθαλμῶν ἀπορίψαντες, ταῦτα δὲ πεπωκότες καὶ ἀπορριμμένοι, καὶ τῆς ἔξωθεν ἀπεστρημμένοι παιδεύσεως, καὶ ἀκριβείας ἔμαθον ἀπόντα, τῆς ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐξαρτήσαντες ἑαυτὸν διδασκαλίας. Οὐκ ἐν ταύτῃ δὲ μόνον ἴσασιν κατηγοροῦντες τῆς ἔξωθεν σοφίας, ἀλλὰ καὶ ἕτερα τούτων πλείονα προσπίθησι λέγων· Ἡ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ. καὶ πάλιν τοῖς ἀκαθάρτοις καὶ πάσης ἀκαθαρσίας πλήρεσι· Ἐν ὑμῖν σοφὸς εἶ ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. καὶ πάλιν· Γέγραπται, ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. ἀλλ' ὅτι μὲν σοφίας μετέσχον Κορίνθιοι, δῆλον ἐκ τούτων· ὅτι δὲ μέγα ἐφρόνουν καὶ ἐφυσιῶντο, πάλιν ἐξ αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ἔστι φανερόν. κατηγορήσας γάρ που τῶν πεπορνευκότος, ἐπήγαγε λέγων· Καὶ ὑμεῖς ἐστε πεφυσιωμένοι. ὅπου δὲ ἐκ τῆς ἀπονοίας τοὺς ἄλλους ἤλεγχον, καὶ αὐτοὶ τοῦτο ἐδήλωσε πάλιν εἰπών· Ὅτε γὰρ ἐν ὑμῖν ἔρις καὶ ζῆλος καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; καὶ τίς ὁ τῆς ἕλκους τρόπος; Εἷς πολλοὺς ἄρχοντας κατέτεμον ἑαυτὸν, ὃ δὲ αὐτὸ τοῦτό φησι, Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν φησιν, ἐγὼ μὲν εἰμὶ Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ. Ταῦτα ἔλεγεν, οὐκ ἐπὶ Παύλῳ καὶ Κηφᾷ καὶ Ἀπολλῶ προσιστάμενον ἑαυτὸν, ἀλλὰ τοῖς ὀνόμασι τούτοις ἀποκρύψαι βουλόμενον τῆς στάσεως αἰτίους γενομένους· ὥστε μὴ φθονεροὺς καταστήσας, φιλονεικοτέρους ποιῆσαι, καὶ εἰς μείζονα διάθεσιν ἀγαγεῖν. ὅπου γὰρ οὐ Παύλῳ καὶ Πέτρῳ καὶ Ἀπολλῶ προσιστάμενον ἑαυτὸν, ἀλλ' ἑτέρους τισὶ, καὶ τοῦτο ἐκ τῶν ἐξῆς δῆλον. ἐγκαλέσας γὰρ αὐτοῖς ὅτι τῇ διχοστασίᾳ ταύτῃ, πάλιν ἐπήγαγε λέγων· Ταῦτα δέ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ὑμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς μὴ φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. πολλοὶ γὰρ τῶν ἰδιωτῶν ἐκ ἔξωθεν οἴκοθεν ἐπαίρεσιν, οὐδὲ ἐκ τοῦ πλησίον διάκονον, μεταστήσαντες ἵνας ἑαυτῶν ἄρχοντας, τοῖς ἐκείνων πλεονεκτήμασιν εἰς τὸν καθ' ἕτερον ὑπερηφανίαν ἐκίνησαν. καὶ ἡ τῶν διδασκόντων αὐτὸν σοφία, τῆς καθ' ἑτέρων αὐτοῖς ἀπονοίας ἐλύετο πρόφασις. ὅπερ ἑκάστης δέξομαι ἰδεῖν, οἴκοθεν ἐκ ἔχοντας ἐναβρύνεσθαι, τῆς ἑτέρων ὑπεροχῆς ἀπολεῖσθαι εἰς τὸν τοῦ ἀδελφοῦ ὑπερηφανίαν. ἐπὶ τούτων καὶ εἰς ἀπόνοιαν ἦρθησαν καὶ διεστασίαζον, καὶ εἰς πολλὰ κατέτεμον μέρη ἑαυτὸν, καὶ μέγα ἐφρόνουν ὑπὲρ τὴν διδασκαλίαν, ὡς οἴκοθέν τε καὶ πρὸ ἑαυτῶν εὑρόντες, ἀλλ' οὐχ ὡς δόντος ἔξωθεν δεξάμενοι καὶ ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος τὰ τῆς ἀληθείας δόγματα, βουλόμενος αὐτῶν καταστεῖλαι τὸ φύσημα, βύθιος ἀπὸ τῶν παρόντων κλητὸν αὖθις ἐκάλεσε, μονονουχὶ λέγων· Εἰ ἐγὼ ὁ διδάσκαλος οὐδὲν οἴκοθεν εἶδον, οὔτε παρ' ἑτέρου αὖθις τῷ Θεῷ προσῆλθον, ἀλλὰ κληθεὶς τότε ὑπήκουσα, πῶς ὑμεῖς μαθηταὶ, καὶ παρ' ἐμοὶ τὰ δόγματα δεξάμενοι, δοκεῖτε μέγα φρονεῖν, ὡς αὖθις τούτων εὑρέται γνώμενοι; Εἰπὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἐμὲ ἔλεγεν αὖθις· Τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; οὐδὲν οὖν ἄλλο ἐστὶ τὸ κλητὸς τοῦτο, ἀλλ' ἢ ταπεινοφροσύνης διδασκαλία, καὶ τύφου καθαίρεσις, καὶ πάσης ἀλαζονείας κατασκολή. οὐδὲν γάρ ἐστιν, οὐδὲν ὕστερον ὃ συγκεκροτῆσι καὶ σωτηρίαν ἡμᾶς δύναται δόξαι, ὡς ταπεινοφροσύνη, καὶ μετεωρίζειν, καὶ τὸ καταγέλαστον, καὶ μηδὲν μηδέποτε περὶ ἑαυτῶν μέγα φρονιτάζειν. ὅπερ καὶ ὁ Χριστὸς σωτηρίως, καὶ τὴν πνευματικὴν ἐκείνης διδασκαλίας ἀρχὴν ἔθηκε, ἀπὸ ταπεινοφροσύνης τοῦτον τὸν θαυμάσιον ἤρξατο, καὶ τὸ τοῦ μακαρίζειν τοῦτον πρῶτον εἰσήνεγκε τῷ νόμῳ, οὕτως εἰπών· Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι. καθάπερ γάρ τις οἰκίαν μεγάλην καὶ λαμπρὰν οἰκοδομεῖσθαι μέλλων, βάθος λέγων καταβάλλεται τὸ θεμέλιον, ὥστε δυνηθῆναι τὸ μὴ τοῦτο βαστάσαι βάρος· οὕτω δὴ καὶ ὁ Χριστὸς, τὸν μεγάλον ἐκείνον οἰκοδομεῖ τῆς φιλοσοφίας τὸ παῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐγείρ

τινὰ θεμέλιον ἢ ἔχειν ἀσφαλῆ ἢ κρηπίδα βεβαίαν ἐπ' ἀκίνητον, τὴν τῆς ταπεινοφροσύνης περικαταβάλλεται λογισμοῖς, εἰδὼς ὅτι ταύτης ἐρριζωμένης ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκροατῶν, ἄπτωτα ἅπαντα τῆς ἀρετῆς μέρη μετ' ἀσφαλείας οἰκοδομηθῆναι δύναται. ὥσπερ οὖν ταύτην ἀκούσας, καὶ ἅπασαν τὴν λοιπὴν ἀρετὴν κατορθώσῃ. εἰκῇ δὲ μάτην ἢ εἰς οὐδὲν δέον ὑστέρησε, κατ' ἐκεῖνον ὅτι τῆς φάρμου τὴν οἰκίαν οἰκοδομήσαντα, ὃς μὲν πόνον ἐπέθηκε, τὸ δὲ κέρδος οὐκ ἀπώλετο, ὅτι θεμέλιον οὐ κατέβαλεν ἀσφαλῆ· οὕτως ὁ χωρὶς ταπεινοφροσύνης ὁποιωνοῦν μετίων ἀγαθῶν, ἀπώλεσεν ἅπαντα καὶ διέφθαρε. ταπεινοφροσύνην δέ, οὐ τὴν ἐν ῥήμασι λέγω, οὐδὲ τὴν ὅτι τῆς γλώττης, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ διανοίᾳ, τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς, τὴν ἐν συνειδότι, ἣν ὁ Θεὸς δύναται μόνος ὁρᾶν. ἀρχὴ τοῦτο δὲ πλεονέκτημα, καὶ καθ' ἑαυτὸ πολλάκις φανέντων, ἵλεων ποιῆσαι τὸν Θεόν. καὶ τοῦτο ὁ τελώνης ἐδήλωσεν. οὐδὲν γὰρ ἔχων ἀγαθὸν, οὐδὲ ἀπὸ κατορθωμάτων φανῆναι δυνάμενος, εἰ πὼν μόνον, Ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ, κατῆλθεν δικαιούμενος ἢ Φαρισαῖον δικαιωθείς· καίτοιγε οὐδὲ ταπεινοφροσύνης ἦσαν ἐκεῖνα τὰ ῥήματα, ἀλλ' ὑπερηφανίας μόνον. ταπεινοφροσύνη μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν μεγάλα τις ἑαυτῷ συνειδὼς, μηδὲν μέγα περὶ αὐτοῦ φαντάζηται· ὑπερηφανία δέ, ὅταν ἁμαρτωλὸς ὤν, αὐτὸ τοῦτο ὁμολογῇ. εἰ δὲ ὁ μηδὲν ἑαυτῷ συνειδὼς ἀγαθὸν, ὅπερ ἐστὶν, ὡμολόγησεν, οὕτω τὸν Θεὸν εἰς εὐνοιαν ἐπεσπάσατο, πόσης ἀπολαύσειν) παῤῥησίας πολλὰ μὲν ἔχοντες ἑαυτοῖς κατορθώματα εἰπεῖν, πλείστων δὲ ἐκείνων ὑπολαμβανόμενοι, καὶ εἰς οὐδὲν ἑαυτοὺς ἀριθμοῦντες; καθάπερ οὖν καὶ ὁ Παῦλος ἐποίησε. πρῶτος γὰρ ἁπάντων ὢν τῶν δικαίων, πρῶτον ἑαυτὸν τῶν ἁμαρτωλῶν ἔλεγεν εἶναι· οὐκ ἔλεγε δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπέπληττε τοῖς διδασκάλου μαθηταῖς, ὅτι μὴ τὰ πάντα ποιῆσαι ἀρείους δούλους ἑαυτὸν ζητοῦσι καλῶν. τοῦτο ἐστὶ ταπεινοφροσύνη, τοῦτον ζηλοῦσαι καὶ κατορθώματα ἔχοντες, ὡς τελώνιον ὑμεῖς καὶ ἁμαρτημάτων γέμοντες, καὶ ὁμολογῶμεν· ὥσπερ ἐκεῖνος, καὶ τὸ ζῆθος πλήθωμεν, καὶ τὴν ἀφύλακτον πεῖσιν μεγάλα περὶ ἑαυτῶν φαντάζεσθε. οὐ γὰρ οὕτως ὠφελεῖ ἀφελεῖ τοὺς ἀκούοντας, ὡς ἐκεῖνο τοῦτο ἡμῖν εἰς εὐσεβῆ καὶ θυσίαν. καθάπερ καὶ ὁ Δαυὶδ ἔλεγε· θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον· καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. οὐχ ἁπλῶς εἶπε τεταπεινωμένην, ἀλλὰ συντετριμμένην. τὸ γὰρ συντετριμμένον, καὶ ἐξηκκλασμένον. οὐδὲ γὰρ ἐὰν βούληται, ἐπιδεῖξαι δύναται. οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς μὴ ταπεινώσωμεν μόνον τὴν ψυχὴν ἡμετέραν, ἀλλὰ καὶ συντρίψωμεν καὶ κατακύψωμεν· συντρίβει) ἢ τὰ οἰκείων ἁμαρτημάτων μεμνημένην συνεχῶς. καὶ οὕτως αὐτὴν ταπεινώσωμεν, οὐδὲ βουληθῇ πρὸς τὸν φόνον διάβολον, δυνήσῃ), ὥσπερ πηλὸς χαλινοῦ τοῦ συνειδότος ὑπολαμβανομένου διεγρομένης αὐτῆς, καὶ κατασκέλλοντος καὶ πείθοντος μετανοεῖν ἐν ἅπασιν. οὕτω δυνησόμεθα προσελθεῖν τῷ Θεῷ καὶ χάριν εὑρεῖν. Ὅσῳ γὰρ μέγας εἶ, φησι, πρόσπιπτε ταπεινοῦ σεαυτὸν, καὶ ἐκπίπτον Κυρίου ῥήσεις χάριν. ὁ δὲ προσελθὼν τοῦ Θεοῦ χάριν εὑρών, οὐδενὸς αἰσθήσεται χαλεπὸν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς δυνήσεται μετὰ τῆς τοῦ Θεοῦ χάριτος ἐκεῖνα ἅπαντα μετ' εὐκολίας διαδραμεῖν τὰ δύνανται, καὶ πολλὰ ἐκεῖθεν ὠφελείας τοῖς ἀκούσασιν διαφυγεῖν πημασίας, τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ παντοῦ προεκχυνομένης, καὶ πάντα ἐξυμνούσης αὐτῷ· ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἀπολαῦσαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ πατρὶ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Luc. 18. 13. — a. Tim. a. 15. — Luc. 7. 1. — Psal. 50. 19. — Sapr. 7

λ'

τοῦ τῶν

τοὺ σοφοῦ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΕΚΠΕΠΤΩΚΟΤΟΣ ΑΝΤΙΓΡΑΜΜΑ

πρὸς Ⓜ τοὺς ἁγίους πατέρα ἡμῶν, καὶ οἰκουμενικὸν διδάσκαλον Ἰωάννην Ⓜ τὸν Χρυσόστομον.

Αντοτε Ⓗ οἱ μὲν διὰ λιμένων ὁρμιζόμενοι τοῖς ἐν μέσῳ θαλάσσης χειμαζομένοις βοηθεῖν σπουδάζουσιν, ὡς αὐτῇ δυνατόν, κατὰ δύο ζεύγους· ἢ ὡς περιελθόντες σὺν χειμῶνι, καὶ μεμνημένοι τῶν φοβερῶν κυμάτων, ἃ ὅσα αὐτοῖς τοῖς θαλάττοις δεινὰ συμβαίνει, οἰκείοις σὺν πάθεσιν ἢ μήπω παθόντες, ὡσαύτως οἰκειοῦνται σὺν κινδύνοις, διὰ δὲ δεῖν τῷ αὐτῷ θαλάττῃ πέμπονται, καὶ διὰ αὐτὰ τῶν κυμάτων δεινὰ πειραθῶσι, ἵνα τοῦτο ὅπερ τὴν λιμένα τῆς ἀναπαύσεως κατασπάσωσι, ἀσθενοῦντες ἢ δάζοισι, καὶ μυρίας μηχανὰς ζητοῦντες, εἰ δυνατόν, ὅλῳ τῷ ναυῒ τοῦτο ποιήσασθαι· εἰ δὲ μήτε, καὶ' ἑνὸς ναυαγήσαντος μυρίοις τοῦτο σώσασθαι σπουδάζοισι, καὶ τῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ δικαίας μισθαποδοσίας τυχεῖν ἐλπίζοισιν. Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν θαλάττῃ, ναυαγίῳ τοῦτο πασχόντι, καὶ χειμαζομένῳ, οὐ λέγω ἐν μέσῳ θαλάσσης, ἀλλ' ἐν πυθμένι βυθοῦ, καὶ ὅτι ἀγωνιζομένῳ, ὥσπερ πυὶ ἐξ ὕδατι ἀπὸ βάθους τοῦτο ἐς τὸν ἀνω ὑπαφανῆναι αἰσθανομένῳ, ἀπηλλαγμένῳ τῶν Ⓜ βυθοῦ ἰσοβόλων ἑρπετῶν, σωθεὶς ὁ βοηθῶν· πολύτους δὲ τοιαύτας ἡμῶν μνήμας ἔχει. Σωθέντες γὰρ δυνάμενοι πιστοὶ τοῖς τοιούτοις ἐπιφανῆναι, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τούτοις εὑρεθῆναι, ἵνα μαθόντες ἀφ' ὧν πάσχομεν. Ἀλλὰ μὴ διὰ αὐτὰ ἀπολάσχνα, ὑμνοι πατέρες, ἐπιδείξησθε ἐν ἐμοὶ τῷ ὀκνηρῷ καὶ ταπεινῷ, ἵνα μὴ τῷ αὐτῷ πτερνισθῆτε, ἰδόντες τὸ ἐμὸν πτῶμα φοβηθῆτε. Εἰ γὰρ ἐν ποίμνῃ ἀρνὸς ὑμέτερος, οὐ τέρπεις, οὐχ ἡμερῶν δύο σχολῆς, οὐχ ἑνὸς ζώου κάματος εὑρέθη; Ἀλλὰ πολύτους Ⓜ σὺν ἐμπειροτάτοις τῶν ἰατρῶν, ὅτε ὅταν ἀφωνήσωσι, καὶ ἴδωσι τοὺς θανάτου ἐπιτηδείους, ὑποκρατοῦσι λοιπὸν τὰ βοηθήματα, τοῦ σώματος διὰ τοῦ ζώντος τὸν ὁρμήσαντα διὰ θανάτου, καὶ τοῖς φίλοις τοῦ ζῶντος Ⓜ θάνατον καταγέλωσι, πένθους δεινοῦ ὑπερφῶντα γινόμενοι, οὐ τῷ αὐτῷ πέπονθε διὰ τυχίας ὑπομένοντες, ἀλλ' ἀρχοντικῷ φρονήματι καὶ τοῦ κάμνοντος ὑπερφαίνονται· οὕτω δὴ καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης ἀπεκράτησε μὲν τοῦ σώματος κλησιν, ἀπέκλεισε δὲ τοῦ πράγματος, ἀπουδάσασα δὲ σύστημα τῆς ἀδελφότητος διασπαρῆναι, καὶ πᾶσι τοῖς ὑπὸ τοῦδε τοῦ ἐποικοδομήματος οἰκοῦσιν ὑπέμεινε Ⓜ ἡμέτερον θάνατον, ὡς διὰ δὸς θῆναι καὶ τοῖς ὑπὸ διὰ ὅλα οἰκοῦσι, καὶ τοῖς μὲν δύσεσι καὶ ἀγαπητοῖς πένθος δεινόν, τοῖς δὲ ἄλλως ἔχουσι κατὰ τῆς πίστεως δύφρωσιν καὶ χαράν. πολύτους δὲ ἐρεῖτε τάχα· Ἐφώνησε πέρδιξ, καὶ συνήγαγε ἃ οὐκ ἔτεκε, ποιῶν ἔλεον αὐτῇ· ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτῆς ἐγκαταλείψουσιν αὐτόν, καὶ ἐσται ἐν ἑξάκοντα αὐτῆς ἐς αἰ ἄφρων. ἰδόντες τοίνυν τὸ ἐμὸν πτῶμα, πατέρες ὅσιοι, φοβήθητε, καὶ πρὸς τὸν μὲν διὰ τῶν ἁγίων ὑμῶν δύχων δυσωπήσατε Ⓜ τὸν ἀγαθὸν σπουδάσατε, ὅπως φθάσαι αὐτὸν τοῦ φιλανθρωπίαν μεῖζον ἡμῶν τῶν, καθὰ πρέπει ἡμᾶς, καὶ πυθμένι βυθοῦ, καὶ ἐν μέσῳ ἅδου πεσόντων· ἔπειτα καὶ συντυχίᾳ ἁγαθῇ βοηθῆσαι μὴ ὀκνήσητε. ἐπὶ γὰρ τῷ ἑλμῷ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καταῤῥᾷ· ὁ Ἀδελφὸς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἀδελφὸς ὑπὲρ ἀδελφῶν βοηθούμενος. οἶδα γάρ ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε, ἀλλ' ἧττον ἢ μᾶλλον, ἢ ἰδόντες τὸ ἐμὸν πρόσωπον φοβεῖσθε. ἀλλά μή με νομίσητε ἐπίδειξιν λόγων ποιεῖσθαι, ἢ διδασκαλίας στόμα, οὐ μὰ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην· ἀλλά δέξασθέ με ὡς ἄλγος ἔχοντα μεγάλης πλημμῆς, ἢ φόβον καταφάσεως αἰωνίου, ἐπιθυμοῦντα τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ὧν τε ἠκουσα, ὧν τε ἐγὼ σάμην, ἐν οἷς καὶ χρόνον διήγαγον περὶ τὰ μέλη τοῦ πολεμίου καταπτώσσοντα. ταῦτα γὰρ θεασάμενοι οἱ δόλιοι ἐβόησαν, ἢ τούτων πρωτοίων μηχανῶν παιγνίδια ἦλθον, τῆς νίκης ἔτυχον ἔσεσθαι. ἰδὼν οἶνον ἕκαστος ὑμῶν τὸ ἐμὸν πρόσωπον, φοβηθήτω· ἢ ὁ μὲν διάβολος ἐν τοῖς περιφρονουμένοις ἀγαθοῖς, ὡς δεινὸς καὶ μεγάλως ἐχθρὸς ἔχων κύκλῳ, περιεσκεπέτω τὸν ἐπιβουλὴν τῆς τοῦ θησαυροῦ ἀφαιρέσεως· ὁ δὲ μήπω γαυριάσας, ἀπορραίζων δέ, ὡς πολλοὺς ἢ μεγάλους πολεμίους τοὺς τοῦτον διαφεύγοντας ἔχων, ἀσφαλιζέσθω. ἀλλ' ὅπερ τὸ περιειλημμένον ἐπιμελῶμεν, ἢ τὴν ἡμῖν συμβαινομένων διηνεκῶς περὶ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης. ὑπὲρ γὰρ τῆς ἡδονῆς τῶν λεγομένων κτ μικρὸν ἐμεταπειράθημεν, εἰ ἢ μὴ ἐβλάψαμεν τοῦ πλέονος, μᾶλλον δὲ ἐπερρώσαμεν. ἡ γὰρ ὑμετέρα νίκη περὶ τὸ ἐχθρὸν σκῆνος μᾶλλον ἀσθενέστερον περιασκυάζει, ἡμᾶς δὲ ἀσφαλοῦται τὰ ὅπλα, αὖθις ὅπερ τοῦ ἀγῶνας ἐλθεῖν, μὴ ὡς φόβῳ τῆς ἑαυτῶν πλημμῆς καταδιδόντες, ἀλλὰ τῇ περὶ θυμίᾳ τῆς ὑμετέρας νίκης ὅπερ τὸ κάλλιον γλυκαιτέρως ἐλθεῖν. πάλιν οὖν ὡς ἐπολλάκις ἐδεήθην, ἢ νῦν τῆς ὑμετέρας βλαβείας ἐτόλμησα, ἵνα καταξιώσητε μου τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν αἰτήσασθαι δίκην εἰς βυθὸν πέμψαι, ἢ ἐκ θανάτου ἐμοῦ ἀναβήσασθαι, ἢ εἰσαγαγεῖν τοῦτον εἰς τὸν σαλπιγκτήν, ἐξ ἧς ὑπὸ σφοδρῶν ἢ δεινῶν κυμάτων εἰς βυθὸν καταρρίπτω, καὶ ἰδόντες τὸ ἐμὸν πρόσωπον φοβήθητε· καὶ ταῦτα μὲν ὅσον περὶ ὑπομνήσεως τῆς ὑμετέρας ἀγάπης χάριν ἐποιησάμην, οὐκ ἀξίως Ⓦ λόγου τῆς ὑποθέσεως ποιούμενος. Εἰ δὲ γὰρ αἱ δυνατὸν ἦν, ὅπερ τοῖς τῶν ἀκροατηρίων ὑπισχνοῦμαι με, σαλπίσαι ἀπὸ τοῦ στόματός μου, ἢ βεβαιῆσαι δίκην ἐξαποστεῖλαι κτ πάντας τοῦ κόσμου ἀριθμοῦντα τὸν ἐμὸν ἁμαρτίαν, ἢ οὐκ ἂν ἔλασα τὸν οἰκειωθέντα εἰς βοήθειαν τοῦ καταρτίσματός μου μὴ ὑπεραπάσασθαι· ἀλλ' ἀδύνατον ὂν πρᾶγμα· ἀνθρωπος γάρ εἰμι μικρόφωνος ἢ ὀλιγόβιος, λοιπὸν ἢ στενοχωρούμενος ὑπὸ τοῦ λόγου, τολμήσω μνημονεῦσαι τῶν θείων γραφῶν, ἢ τοῦτο περὶ αὐτοῦ ποιῶν. Τῷ γὰρ ἁμαρτωλῷ, φησίν, εἶπεν ὁ Θεός, ἵνα τί σὺ ἐκδιηγῇ τὰ δικαιώματά μου; νῦν ἀληθῶς ἐκλείπουσι τὸ προφητικὸν σάφος, καὶ εἶπεν· Τίς δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, ἢ τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων, ἢ κλαύσομαι τοὺς πεπλανημένους θυγατέρας λαοῦ μου. Εἰ γὰρ Ἱερεμίας τοῦ ἐν τῷ πολέμῳ τὰ σώματα πεπληρῶσθαι μείζων θρήνων ἀξίους ἔκλαυσε, τί δὲ ἡμᾶς εἴποι πρὸς τηλικαύτην ψυχῆς συμφορέν; Οἱ τραυματίαι μου, οὐ τραυματίαι ῥομφαίας, ἢ Ⓖ νεκροί μου, οὐ νεκροὶ πολέμου. οὐ περὶ νεκρῶν σωμάτων λέγω, ἀλλὰ τοῦ κεῖσθαι τὸν "ὄντως θανάτου, ἤγουν τὸν χαλεπὸν ἁμαρτίαν ὀδύρεται, καὶ τὰ πεπυρωμένα βέλη τοῦ πονηροῦ, ψυχὰς ὁμοῦ κτ σωμάτων βαρβαρικῶς καταφλέξαντα. μεγάλως γὰρ στενάζουσιν Ⓖ τοῦ Θεοῦ νόμοι κτ τῶν ἁγίων πνευμάτων τηλικοῦτον ἄλγος, ἢ ἐπ' ἐμοὶ βλέπουσιν. ἢ ἐμοὶ γὰρ πικρὸν ἐξέβη τῶν γλυκείων ἐκείνων ῥημάτων τὸ πέρας, ὦ φίλοι· ἢ πενθεῖν αἰ ἀνάγκη με πάλιν, ἐφ' οἷς ἔδει χαίρειν. αἴρας γὰρ τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ; ἐποίησα αὐτὰ πόρνης μέλη. ὅπερ τούτοις τίς οὐκ ἂν πενθήσας εἴποι· Πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ Σιών; ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ὅπερ τούτῳ, ἢ ἔφριξεν ἡ γῆ σφόδρα, λέγει Κύριος. ἀλλ' ἀξίασθαι πάντες ἢ ὅσοι πατέρες μνησθῆναί μου τῆς καλῆς ὁμολογίας, ἵνα ὡμολόγησα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, τῶν ἀγγέλων, ἢ ἀνθρώπων. Ⓖ γὰρ ἐπεισελθόντες ἀλλότριοι τῇ οἰκίᾳ, τοιούτους θορύβους κινοῦσι πανταχόθεν, ὡς ἢ αὐτῆς τῆς ὁμολογίας λήθην ἐμποιῆσαι· ἀλλ' ἀγαπᾶς τῆς ὑμετέρας ἀγάπης Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα μνήμης· ὅθεν ἐπεὶ Ⓦ λόγου ἡ μνήμη ὑπερέβυσα τῷ λυπηρῷ τῶν καρδιῶν, ἢ παρασιωπῶν τὸ δάκρυον τῶν φωνῶν ὑπικόπτει, ὅταν ἐνθυμηθῇ

Ψαλ. μθ. ιζ.

Ησ. κε. β.

Ιερ. θ. α.

Ησ. ε. κα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸ πρεῖττον συμβεβηκότων μοι δηλονότι, ὅταν ἀναμνησθῇ, ὅτι χειροτονίας διδαχὰς, ἀντιῤῥαμμίαν ἐπάγω, ὅταν ἀναμνησθῇ ὅτι πνεύματι ἁγίῳ ἐχρίσθην, φρικώδης ἀποτελεσθῶ. οἴμοι τῆς ταπεινῶ καὶ σκοτεινότητος, ἀπὸ ὀδυνῶν εἰς ὀδυνωμαι, ἀπὸ αἰσχύνης καὶ ἀπολογίας ἀναπολογήτου. ὁ γεννηθεὶς εἰς ζωὴν, θανάτῳ παραδίδωμι. ἐλεήσατέ με, ὦ ἐλεήμονες πατέρες καὶ ἁγιώτατοι, ἐλεήσατε, διὰ λάβετε ἐπ' ἐμοὶ θρηνῶν, καὶ κόψασθε ὡς ἐχίδνης ἰοβόλου φαρμάκου δηλεάσμασι βεβλημένου· διὰ λάβετε ἐπ' ἐμοὶ θρηνῶν, καὶ κόψασθε ἐφ' ἑαυτοῖς περὶ πληγῆς· τὰ δάκρυα ὑμῶν γλυκάνατε παρατειχίσματα τῆς διανοίας μου δάκρυσι δαψιλέσι ὡς τῶν κεκτημένοι, ὥστε καταῤῥῆξαι τὴν καρδίαν, καὶ ἐξαλεῖψαι σου τὰ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐπεγεγραμμένους νόμους. ναὶ δέομαι ὑμῶν, ἐκκαθάρατε ταύτην παρὰ σοῦ ἐπεγραφῶσαν σοὶ νόμους σοὺς βασιλικοὺς, σοὺς νόμους σοὺς πνευματικοὺς, σοὺς νόμους σοὺς ἐπουρανίους. Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπέ μοι σπέρμα πίστεως, ἵνα μὴ τελείως Σόδομα γένωμαι· συλλιτανεύσατέ μοι λοιπὸν, ὦ ἐλεήμονες καὶ χρηστοὶ πατέρες, ἵνα τὴν τοῦ Νινευΐτου μετανοίαν σωσαμένην διανήσω. κλαύσατε καὶ ἐπ' ἐμοὶ, καὶ λυπήθητε σὺν τῷ Ἰωνᾶ τῷ προφήτῃ ὑποφήτας μοι γενομένῳ. ἐγὼ μὲν ἰὸν ἐκφυσῶ φυσῆς, ὡς ὅτε ὑμᾶς, ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία Θεοῦ διαλλαγήτω τὸ ἔναγχος ἐλυπήσεν, ἢ τὰς πολλὰς ἀπώλεσεν. ὅπου ὁ ἐκφυσῶν δι' μισανθρωπίαν ἐλυπήθη, μὴ σκανδύνευε, μὴ ὃ τῆς φιλανθρωπίας μέρος δι' ἀβουλίαν καὶ ὀλιγοψυχίαν ἀποστείλαντος ὡς ψυχρὸν ἐργάσηται· ἢ ὅτι ὑμετέραν ἀγάπην οὐχ ὅτως· ἀλλ' οἶδα συγχαίρειν ὑμᾶς, ἐπὰν γάρ τι καλὸν ἐν οὐρανῷ ὅτι μετανοίᾳ ἑνὸς ἁμαρτωλοῦ, καὶ εὐχαῖς ἀδιαλείπτως τῷ φιλανθρώπῳ τοῦ Θεοῦ παρακαταθεῖσι τὰ ἀπολλύμενα τῷ μάγῳ. Διὰ δὲ συμπαθῶν πάντα τὰ μέλη. λοιπὸν γὰρ καὶ τὰ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης ὀφείλοντα λεχθῆναι, ἑαυτῷ διαλεχθήσομαι, ὥσπερ ἀπό τινος ἀοράτου διανοίας συλλαβὼν λεληθότως τοῦ λόγους. καὶ γὰρ δι' ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν μνήμῃ τὰ τῆς παρακλήσεως τῆς ὑμετέρας ἀγάπης φέρων, ἑαυτὸν διακαλέσασθαι σπουδάζω, τῷ ὑμετέρᾳ εὐχῇ εἰς βοήθειαν ἔχων· καθ' ἡμέραν, ὥσπερ διδασκαλίαν παιδαγωγόν, τῆς ὑμετέρας ἀγάπης ἡ πρᾶνσις τὴν ἐμὴν ψυχὴν, γὰρ παρακλήσις, παιδεύσασα τῆς ἁγίας εὐχῆς ὑμῶν ὃ δι' ἐμπύρου· τοῦτό με τὸ μακαρίου Ἰεζεκιὴλ ἐπωνειδίζοντος, καὶ λέγοντος ἐν τῇ ἐκατοστῇ πρώτῃ τοῦ προφήτου εὐεργεσιῶν· Διῆλθον γάρ σε, καὶ εἶδόν σε, καὶ ἰδοὺ καιρός σου, καὶ καιρὸς τῶν καταδυόντων σε, καὶ διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ, καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι, καὶ εἰσῆλθον ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ, λέγει Ἀδωναὶ Κύριος· καὶ ἐγένου μοι καλὴ σφόδρα, καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέπλυνά σου τὸ αἷμα σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔχρισά σε ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ ὑπεδησά σε ὑακίνθου, καὶ ἔζωσά σε βύσσον, καὶ περιέθηκά σε περιζώματα, καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ, καὶ περιέθηκα ψέλλια περὶ τὰς χεῖράς σου, καὶ κάθεμα περὶ τὸν τράχηλόν σου, καὶ ἔδωκα ἐνώπιον περὶ τὴν μυκτῆρά σου, καὶ ἐνώτια περὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ, καὶ περιβόλαιά σου βύσσινα, καὶ τεῖχαπτα, καὶ ποικίλα· καὶ σεμίδαλιν, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον ἔφαγες, καὶ ἐγένου μοι καλὴ σφόδρα, σφόδρα· καὶ ἐξῆλθέ σοι ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει σου, ὅτι συνετελεσμένον ἦν ἐν τῇ ὡραιότητι, ἃ ἐνεπορεύου ἐν τῇ πορνείᾳ σου ἔταξα ὅτι σε, λέγει Ἀδωναὶ Κύριος. καὶ ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλλει σου, καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα παρόδον, καὶ ἔλαβες ἐκ τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἐξέδρας ραντάς, καὶ ἐπόρνευσας ἐν αὐταῖς, καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃς, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. καὶ ἔλαβες τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τῶν ἀργυρίου μου, καὶ ἐκ τῶν χρυσίου μου, ἐξ ὧν ἔδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρρενικάς, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐν αὐταῖς. τὰ δὲ μακαρίου Ἱερεμίου ἐμβοῶντος καὶ λέγοντος ὅτι τάδε· Μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται, ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει; μὴ ῥητὴν οὐκ ἔστιν ἐν Γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς οὐκ εἰσὶν ἐκεῖ; εἶτα γὰρ μὴ ἔδει πορνεῦσαι αὐτὴν τοῦτα πάντα· πρός με ἀπόστρεφον. ἀλλ' ὅτι τούτοις δέ-

Ἰεζεκ. κγ. ιϐ.

Ἱερ. γ. κϐ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

δια, μή ποτε ἡ ὑμετέρα βλαβῆναι ὑπολάβῃ ἡμᾶς ὡς διδασκαλίας λόγοις ποιεῖσθαι. ἐμὰ γὰρ τὴν ὑμετέραν ἐλπίδα, ἣν ἔχετε πρὸς Θεόν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ σπεύδοντες ὑπὸ δίψους ἀλγηδόνων, ἐὰν ὁ πάντες τοῖς ἱματίοις ἀναπίπτωσι, τῇ ἐλπίδι τῶν βοηθημάτων τὰς ὀδύνας καταπαύουσιν· ὅτω κἀγὼ ὑπὸ τῆς πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ὁμιλίας, ὡς ἤδη διερρωγότων τῶν τραυμάτων, εὐέλπιστότερος γέγονα, αὐτὸς τῆς μνήμης ὑμῶν τὴν παράκλησιν ἐν τῇ καρδίᾳ λειηδόκου φωνῆς ἐργασαμένης. δέομαι τοίνυν ὑμῶν, ὦ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν θεῖος σύλλογος, ὁ ἅγιον ἀγώνισμα, ὦ ἱερὸς λαός, δεήθητε ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κύριον, διότι οὐκ ἔτι φέρω μὴ θρεπτῶναί με ἔξω τῆς ποίμνης, ἔξω τῆς παλαίστρας, ἔξω τῆς μαιάδος πνευματικῆς, ἀλλ' ἔνδον τῆς ἀμπελῶνος, ἔνδον τῆς νυμφῶνος, ἔσω τῆς παραδείσου, ἵνα κἀγὼ ὑμῖν βότρυς ὦ ἐν αὐτῷ. ὁ ἰδόντες ὃ ἐμὸν πρᾶγμα φοβήθητε· ὅτε γὰρ ὁμολογεῖν αἰσχύνομαι, ὅτε πλεισάκις λέγειν ὀκνῶ· ἠσχύνθη γὰρ ὅτε ἠσχύνθην· κἀ ἀναγνόντες μου τὸ βιβλίον, διεπέμψασθε πάσῃ τῇ ἀδελφότητι, ἀξιοῦντες εὐχόμενοι πρὸς ὃ βιαιτερέψαι ἀμπρωλῶν ὀκ πλανῆς ὁδοῦ, ἵνα σώσητε κἀ ἐμὲ ἑαυτῶν ψυχαῖς, κἀ καλύψητε πλῆθος ἁμαρτιῶν. ὁ μέχρι μὲν τούτου καταπαύσω τὸν λόγον. πρὸς σὲ δέ μοι ὁ λόγος, ὦ τιμιώτατε κἀ θεοφιλέστατε ἀδελφὲ κἀ πάτερ· ὁ γὰρ ὡς πατέρα βιαιτερέψασθαι, κἀ ὡς ἀδελφῷ τὰ πρεσβεῖα δοῦναι οὐδέποτε ἀμφέβαλον. ἀπαιτῶ γάρ τι πλέον σε τῆς κοινῆς ἀδελφότητος, ὥσπερ οἱ νέοι τῶν παίδων, καὶ ἀφειδῶς παίζωσιν εἰς κόλπους πατέρων, οὐδέποτε τὰ πατρικὰ ἀπολάγνα ἀπωθεῖται ἐλπίζοντι, τῇ ὑπερβολῇ τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος πεποιθότες. ἀλλ' ἐπ' ἐμοὶ κἀ ζῶντα ἤρησε. κἀγὼ μὲν ἴσως ἀξίαν τιμωρίαν τῶν πεπλημμελημένων ὑπέχω· ἀλλ' ἀναμνήσθητί μοι αὖθις, θεοφιλέστατε πάτερ Χρυσόστομε, μή πως ἀπολαγχίας δίκαιον ὦ ὅτι τῷ δικαιοκρίτῃ Θεῷ. Θεὸς γὰρ οἶδεν, ὡς ὑπὲρ τῆς μνήμης τῆς σῆς γλυκύτητος ὑπερικὰ τὰ δάκρυα ἀνελογισάμην, κἀ ἐπέχω τὸν λόγον. ὅθεν ὑπὲρ ζῶντα καταπαύσω τὸν λέγειν· Θεὸς ὃ ἔσται κρίτης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σου, γλυκύτατε κἀ θεοφιλέστατε πάτερ Χρυσόστομε, ὅπ αὐτῷ ἡ δόξα κἀ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ Θεοδόσιον πρὸς τὴν σάτιρα.

Τύχοι μὲν ἡμῖν ἡ πόλις, ὦ βασιλεῦ, τοιούτων ἐν αὐτῇ πρὸς ἐμὲ ἐρασιῶν ἑαυτῆς γεγονότων· αἰσχύνεται ὃ ὡς ἠδικηκυῖα· κἀ τούτῳ κεκώλυται πέμψαι πρὸς σὲ πρεσβείαν τὴν ὑπὲρ τῶν συμβάντων καὶ λόγῳ χρησομένην, κἀ ἔργῳ δεησομένην. ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν ἱκετηρίας ἤκω, μέγα μὲν ποιούμενος, εἰ ὁπόσον βούλομαι δυνηθείην· οὐ μικρὸν ὄ, κἀ αὖθις ὑπὲρ τῆς οἰκείας πόνον, κἂν ἀτυχήσαι τοῦ τέλους ἡμῖν. κεῖσθαι γὰρ ἡδύμην τῇ γνώμῃ μᾶλλον, ἢ τοῖς ἄρχουσι τὸ δοῦναι κυρίοις. ὃ μόνον ζητῶ παρ' οἰκείοις πρᾶγμα κεῖσθαι, κἀ πολλοὶ τῶν τοιούτων οἰκείων καὶ τῶν ὑπηκόων· ὧν ἴσως ἀκούειν, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἴη λέγειν ὑπὲρ τοιούτων πρὸς ὠργισμένον βασιλέα. ἐγὼ δὲ μὲν οὐδὲν ὀκνῶ τῶν λεγομένων ἔσεσθαί μοι δυσχερές, ἀπὸ τῆς σῆς φύσεως εἶχον κἀ ζῆλον· ζητῶ δ', θεῶν βουλομένων, κἀ πρὸς δὶς τοσαύτης ὁδοῦ μῆκος ἐλθεῖν ἐπιπείσομαι. καὶ ὡς ὀρθῶς, αὖθις τὸ πρᾶγμα δηλοῖ. ὁ γὰρ οὐκ ἂν πρὸς τὸν καθημένον ἐλπισθεὶς ἀφικέσθαι, ἀφ' ὧν πολλῶν ἤκω ἀφῖγμαι· ὃ διέβαινον, ἐν τοῖς βασιλείοις εἶναι, κἀ τοῖς πρὸς τῆς πόλεως λόγοις. ὧν ὅσα συλλαμβανόντων ἐλπίζομαι τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἀπεῖπον. τούτοις κἀ πρὸς τὸν ὅλιγα ἀπουδῶν ἔξειν ἡδύμην συμμάχους. ἤδη μοί ὅσων τινος ἤκουσα ζηλωτοῦ τὴν ἡμετέραν πόλιν, ὑδάτων τε ἕνεκα κἀ πνευμάτων, κἀ μεγέθους

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ κάλλιστ᾽ ἂν οἰκοιμῶτον, καὶ τὰ λόγοις σὺ αὐτῇ καὶ δίδοσθαι, καὶ λαμβάνεσθαι, ἢ εἴ τίς τε παιδεύεσθαι βουλομένοις, τίς τε παιδεύειν δυναμένοις. ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰς δυσδαίμονας αὐτὴν μᾶλλον δὴ ἥκω, ἢ τυραννίδι, λογιζόμενος σισμοὺς τε καὶ τὰ ἀπ᾽ αὐτῶν πτώματα, καὶ Περσῶν ὕβρεις [καὶ παρθήκας] καὶ καῦσκαφάς, καὶ πῦρ, καὶ τὰ, ὡς ἐγὼ φαίην ἂν, δυσχερέστατα ἁπάσης μείζονα, θυμόν τε κατ᾽ ἀρχὴν τὴν ἄδικον, καὶ σὺν ἕλξεσι τὰς ἀπὸ τῶν ποδῶν θανάτους, ἃ πρὸς ἄλλων σὺν οὐδενὶ ἀκήκοα λόγῳ πολλάκις. ἃ δὴ γὰρ ἠτύχηκε, καὶ ἐγκέκλημαι. καίτοι ποῦ δίκαιον τοῦτό γε; τὸ αὐτὸν δὴ καὶ τὸν νικῶντα εἰ χρὴ νομίζειν δαίμονος, πρεσβεύοντος καὶ τὴν ὑβριστικὴν νέμεσιν· ἢ μὴ ὕβρεις μηκέτ᾽ εἰ τὸ ἔδος. καὶ τοῦτ᾽ ἀπεδείχθη τοῖς ἐξ ἱεροῦ νεμέσεως ἕτερα γεγληκόσιν. καὶ ὡς μὲν οὐ δίκαια ταῦτα ὑμέτερος εἰκόνας, τίς δυνατός; τίς δὴ οὐκ ἂν σκοτφλὸν ἐκείνῳ πρεσβύτην τὸν ἡμέραν; ἴω γᾶ, ὦ βασιλεῦ, μανιομένης πόλεως. τὸ δ᾽ ἐκβάλλον τοῦ φρονεῖν ἴω μὴ ἰσχυρότερον· ὥστε εἰ καὶ συγχωρήσαι δεῖ τῆς πόλεως ἁπάσης εἶναι τὸ ἀδίκημα, τὸν ἀπολογίαν οὐκ τοῦ κινοῦντος ἔχει. ἃ γὰρ οὐκ ἂν ἔδρασε φρονοῦσα, ταῦτα ἐτόλμα παραφρονοῦσα. ὦ γᾶ τοῦ πεπονθότος ἀνθρώπου οὐ κολάζειν νόμος, ἀλλ᾽ ἐλεεῖν, καὶ πειρᾶσθαι τέχνῃ τῇ τῶν ἰατρῶν ἐπανορθοῦν. οὐδεὶς γὰρ τύπτει μανόμενον, οὐδὲ ἔγκλημα νόσος ποιοῦμαι, τὸν νόσον κατηγορεῖ. νοσοῦσι καὶ πόλεις, βασιλεῦ. τὰ γὰρ νοσήματα τούτων, ταραχαί, φόβοι, ὀργαὶ πρὸς θεούς, τὰ τῶν πρὸς θεῶν ἁμαρτάδες, τὰ νόμων κεκωλυμένα πράξαι. τοιαῦτα δὲ αἱ στάσεις· ἐν αἷς ἄλλα τε πολλὰ καὶ δεινά, καὶ σφαγαὶ οὐ πολιτῶν μόνον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ συγγενῶν, τὴν ἐκ τοῦ θυμοῦ βίας νικώσης τὰ φιλτάτης φύσεως. καὶ τοιαῦτ᾽ ἂν ἐλθοῖ κακὰ καὶ ὁπόσα μικρὰν πόλιν, αἷς δέοντι μέγεθος, πολὺ τούτων ἐλάττονα. κἂν ἀξιπάσης τῆς Ῥωμαίων βασιλείας χρέον, καὶ στάσεις ἐν ταῖς τηλικαύταις βύρσαις, αἷς ἁ μὴ ἀμείνονι τῶν βασιλέων φρονοῦντες, συγγνώμης ἠξίωσαν· πρὸς εἰκὸς γὰρ οὐκ ἂν βεβαλθυμῶσθαι ἦλθον ἐπ᾽ αὐταῖς ζημίαις, ζημιοῦσαι καὶ αὐτὸν τὸν ζημιοῦσας. τοιοῦτος γὰρ τῷ τὰ αὐτῶν ἀθενέστερα ποιῶν, οὐδ᾽ εἰδέναι θεοῖς ἀκολουθεῖν ὁμολόγηται. ἵνα γὰρ δὴ τὰ τῶν θεῶν; συγχώμη τοῖς τὰ καθ᾽ ἡμέραν ῥήματα ἐπ᾽ αὐλοῖς ἀφιᾶσιν, ὅταν τι τῶν ἐπὶ γραμμάτων λυπῶνται· καίτοι πολλάκις αὐλοὶ σφᾶς αὐλοῖς ἀπολλύουσιν. ἀλλ᾽ ἁ μὲν συνεφθάρτην, ἁ δ᾽ αἰέρηται. καὶ δίκα τοῦτο πολὺ τῶν αἰθιόπων ἦλθος. εἰ δ᾽ εἴποντο πᾶσιν ἁμαρτήμασι δίκαι, σφόδρα αἱ ὀλίγοι ἴω δὴ σωζόμενοι. ὅσοις οὖν ἐοικέναι βούλεται θεοῖς, ἀφιεὶς πλημμελείας χαιρέτω μᾶλλον ἢ λαμβάνων· ὧν μεγίστων καὶ τῶν Ἑλλήνων διέσκεδε τῶν βαρβάρων ἀναφέροντας. ἁ μὴν γε ἑκὼν εἶσι τῶν θείων ἁπαμαζόντες ἔλεον· ἁ δὲ ὀξύς τε ἐλεῖν, καὶ ὀργῆς παύοντες. ὅτω Λακεδαιμόνιοι μὲν, ὀξὺν Ἀθηναίας λύσαντι, ἐφείσαντο· ἁ δὲ πρὸς Μῆδον πολεμήσαντες, τῶν ἐλλιπόντων μετ᾽ ἐκείνου ἑκόντων· καὶ ταῦτα λύσαντα οὐ μικρὸν εἰς τὸν δίκαιον ἔχοντες, τὰ δεδομένα πρὸς αὐτῶν. Ἦν δ᾽ ἄρ᾽ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν βελτίων οὐ κατασκάψας Θήβας· οὐ γὰρ ἀπὸ τὰ τοῦτο τοῖς αὐτοῦ λόγοις· ἀλλ᾽ ἴω δὴ πρῶτον ἐν τοῖς αὐτοῦ λόγοις δίκαια τὰ λεχθέντα, δεινὰ δὲ τὰ ἐλθόντα. τὰ δ᾽ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μίσεα τὰ πολλὰ καὶ πυκνά· οἷς δὴ ἔοικεν τὸν πρὸς τὸν αἰτίαν ἀρξάντας αὐτῷ πολέμου χρεῖον. ἐν δ᾽ αὖ τοῖς πρὸς ἐκείνους πολεμίοις καὶ ὑμῖν, τοῖς τὰ σκῆπτρα ἔχουσι πολεμοῦσι, ῥῆμα δοῦναι ἀμοιρῶντες, οἱ δὲ τῶν βασιλέων τῶν πρὶν τὸν ἑσπέραν φονέας, καὶ τὰ ἐκείνων ἔχοντας, πάντων ἀκόντων, ἐκάλεσε διὰ τὸν Αἴγυπτον. ἀλλ᾽ ὅμως ἐστί τε ἡ πόλις καὶ μένει· καὶ δέδοται τῇ φύσει τῶν πόλεων τὰ τοιαῦτα πλημμελεῖν. καὶ οὐ δὴ ἀμαρτάνειν δικαιοῦμαι· ἀλλὰ δὴ μὴ ὅτως (εἰ καὶ μὴ ἐν γράμμασιν, ἀλλ᾽ ἔργῳ τοῦτον τεθείκασι νόμον) συγχωρεῖν ἔχειν πόλεων φύσιν. τοῦτο δ᾽ αὖ καὶ οἶδε καλῶς καὶ τοῖν ἀδελφοῖν τοῖν Παιόνοιν ὁ νεώτερος. τὸν γὰρ αὖ μεγάλην πόλιν ἡδέως ἐπανορθοῦντα τυραννίδι θράσος, καὶ τὰ μὴ εἰ πόδωσαι, τὰ δὲ πρόξασαν (ἐν οἷς ἀμφοτέροις, τῆς εἰς ἔχθιον ὑπερβολῆς ἐφείζετο ὁ τυραννίς) τοῦτον τοίνυν ἔκθρος καθελών.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθελών, ἥξειν τε ἐλπίζόμενος ἐπί τε ὃ σῶμα ἡ ὃ πλήρωμα τ̃ πόλεως, ὅτο μὴ ὑδὲ ἐνενόησεν ἐκπλαγήτο ἢ ἀμαμένων, ὅσις αὐτ̃ ἐξαιτήσει), ἡ φαίνετος, τ̃ μὴ ἐπῆνεσε, τ̃ ἢ ὐκ ἐκόλασε. λειτέσθω δίνιω καὶ σοὶ σὺ τοιῦτο, ἀλλως ϑ' ὅτε σοι ἡ δόξα πλείων ἐντεύθεν, ἢ καθ' ἡμ̃ τ̃ ὁπλοις κατορθωμένων, ἃ σε δεσπότην Σκυθῶν ἐποίησε δούλων ἀνδρῶν. ὃ ἢ ἐκείνοις ὅπως ἔχει, ἐκ τ̃ σῶν εἰς ἐκείνους. ἀνὶ γὰρ τ̃ κακοῦ, ῥᾴδιον οἶμαι πᾶσι τ̃ ἀρχομένοις, οἷς ἀδεὴς ἔσονται, ποιεῖν. ἐντεῦθεν ἔστιν ἀκούειν ἀεὶ ζόντων, τ̃ μὴ ὡς πολεμικώτερος εἴης μᾶλλον ἢ φιλανθρωπότερος· τ̃ ἢ ὡς φιλανθρωπότερος μᾶλλον ἢ πολεμικώτερος. ὁ δὲ ἔπαινος πολλ̃ λαμπρότερος, ὁ τὸν φιλανθρωπίαν ἔχων· αὐτ̃ γάρ τινός ἐστι καθαρῶς. βασιλέως ἢ πολεμίων κεκρατηκότος, ὃ μὴ τ γίνεται τ̃ στρατηγ̃, ὃ ἢ τ̃ στρατιωτ̃, ὃ ἢ τ̃ ὅπλων, ὃ ἢ τ̃ ἵππων, * ὃ ἢ τ̃ νεῶν, εἰ δὴ δεῖ τούτων μάχεσθαι. μὴ δίνιω, ὦ βασιλεῦ, δόξαν οὕτω καλὴν ἀνέλῃς· ἀλλ' ἐνθυμοῦ μὴ ὡς ἐοικέναι δεῖ πατρὶ τ̃ βασιλέα. πατέρων δ' ἐστὶ τὸ στρατίαν φέρειν ἐπὶ σπουδαίας γένεσιν. πολλὰ μὴ δῆτα ἔστιν ἐκκώμια καθ' αὑτ̃ λέγειν· πλάσται δ' ἀληθείας ἐν τ̃ τ̃ς ἡμερότητος εἰσιν. ὥστε εἰ ἡ πρώτης ἦσαν ἀπηνεῖς καὶ χαλεποί, σε τοῦτο φυλάττειν ἐχρῆν. νῦν δ' ὁρᾷς ἔξεστι καὶ Ⓦ Ἰουλιανὸν ἐντεῦθεν δοκιμεῖν ἐπαινούμενον, τόν τ' ἀνηρημένα τ̃ Ῥωμαίων βουλ̃ τὸν νέον, ὅμως, ἔστιν οὗ, τοῦτο ὑπεδεδιγμένον. τ̃ Ῥωμαίων γάρ ποτε δήμου βοᾶς αὖθις ἀστεργεστέρας βελτικότος, πάντες πάντα ἐφ' ὑμᾶς ἐκεῖνος αὐτ̃ ἀδελφοῖς, ἡ ὃ μὴ εἰ πόντος δεῖ πέμπειν ἐπ' αὐτ̃ δυνάμειν ἢ κατακόπτειν, ἡγήσεσθαι ἢ αὖθις· τ̃ ἢ, ὅτι βασιλικὸν εἶναι δ μηδὲ εἰδέναι τάγε τοιαῦτα, Ⓦ μὴ ἃ δεῖ πράττειν, τ̃ ἢ πικρὸν ἐκεῖνον ἥκιστα βασιλεῖ συμφέρειν εἰπών, αὐτ̃ ἢ κελεύων τρέπειν ἀνέκαθεν τ̃ τοιούτων σκιρτημάτων· Ⓦ μὴ ἐποίησε μέγαν τ̃ δόξῃ, τ̃ ἢ συχνὰς ἀπὸ πέμψειν· οὕνομα ἢ αὐτῷ τὸν Ῥωμύλον ἐποίησε, νομοθετήσας γέλωτος ἀφορμὴν αὐτ̃ βασιλέας τὰ τοιαῦτα ποιεῖσθαι. ἀλλ' ὅμως σοί γε αὐτ̃ ἴσως κἀκεῖνος εἰς φιλανθρωπίαν ὁ λόγος. τοὺς μὲν γὰρ τοιαῦτα τρόπαια ἔχων, χαλεπώτατος ἦ τοῖς ὀρεσκομένοις βασιλείας, ἡ τὰ τοιαῦτα ὑπεδεδιγμένοις· ἡ οὐ τοῖσδε μόνοις, ἀλλὰ καὶ ὅσοι μάτην ὑπ' τ̃ ποιᾶ χορήσει τὰ ἐκείνων διελέγοντο, ἡ σοφίσματα τέχνη τοῦτον ἐξελεῖ τὸν τοιοῦτον ἐξελεῖ αἱ ἢ πυραί. σὺ δὲ ποῖός γε εἶ τις ἐν τούτοις, πότερον Ῥωμύλου, πότερον ἢ βαρβάρων αὐτὸς οἶδας; ἀπὸ μὲν γὰρ ὁμοίων ἐγκλημάτων ἦσάν τινες ἀποθανούμενοι. ἐν ἡ ψῆφος εἶχε θάνατον, ἡ ἢ λύουσα φωνὴ τὸν ψῆφον, λαβοῦσα τὸν ἀρχὸν ἐκ τ̃ βασιλείων, ἐχώρει ἐξ τ̃ς πόλεως, ἀπάγουσα τ̃ αὐχένων τὰ ξίφη· ἡ νῦν ζῶσιν ἐν χωρίοις πρέχουσιν ἡδονὰς ἐπ' ἐλέγχοις ἀποδοῦσι θανάτου. ἀπολέλαυκέ σε τ̃ς φιλανθρωπίας, ὦ βασιλεῦ, ἡ ἡ "πολλ̃ς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τιμωμένη δαπάνας, δι' ὧν ἀεὶ μείζων τε ἡ καλλίων γίνε". Ⓐ τοίνιω Σκύθαν τινὰ γραπτὸν αἰσθέντα τι ὅτι μὴ δικαίειον ἐκ ἀγαθόντα, ὅτι ἢ τὸν θάλασσαν μ̃ τὸν ἐν τ̃ γ̃ σφαγὸν, ἐπὶ σαπορευόμενον ἡ ταφῆς, ἐλύπησαν μὴ οἷς ἐπόλμησαν κινοῦντες ὃ Σκυθικόν, ἔδῃσαν ἢ τὸν ὀργὸν, ἡ ἐπὶ ὅλον ἡμέραν· ἀλλ' ἐλπίσαντες πείσεσθαι, ἦσαν ἐν αὖτ̃ πάλιν ἐπὶ τ̃ δρεπανηφόρων. ἢ δῶν ἕτερόν σε δεῖ γνώεσθαι σήμερον, ἡ νῦν ποταμὸν θύρεθλῶν ὃ παῖγμα· ἢ ἕως δὲ ἧς ὁ αὐλὸς, μηδὲ νεῦν ὅτι δίκην ἐλήφθη. τί γὰρ δεῖ ἐν νεανίσκοις, πόλιν ὑπήκοον ποιῆσαι κακῶς; ἐπεὶ γὰρ τοῖς ποιμέσι ῥύεσθαι ὁπόσα βούλοιντο τ̃ παρόντων ἐστίν, ἐπεὶ τοῖς βουκόλοις τ̃ βοῶν, ἐπεὶ τοῖς αἰπόλοις τ̃ αἰγῶν· ἀλλὰ ὃ μὴ ὑπὲρ αὐτ̃ μάχεσθαι τοῖς ὑπισθεν τ̃ θείων ἡ κρατεῖν ἡ ἀπωθεῖν, μέγα ἡ λαμπρόν· ὃ ἢ καταθέσθαι ἃ τις νέμει, θαυμαστὸν ἐπεί. οὕτω μὴ, ὦ βασιλεῦ, ἡ κοινὴ τ̃ς πόλεως ἡμῶν τ̃ γε σ̃ φύσει προνοητέον ἐν ἐμοῦ· νῦν ἢ ἀκούσονται ἐκάστα διηνυσμένου. ἥδιον γὰρ ἂν οὕτω δικαιότερος κριτὴς, ἡ ἀφαιτήσοις ἀπ' αὐτ̃ τ̃ν πεπραγμένων ἐπ' ἀνθρώπων δικαιοῦσθαι τὴν πόλιν.

Ηκω τὰ περὶ τ̃ χρεοστίου γράμματα, πρᾶγμα πάλαι φοβερὸν, τοῖς ἀνομοῦσι τ̃ πίστεως ἀπιστουμένου· ἡ τ̃ς γ̃ς οὐ φερούσης ἔτι ἄχθος, κατωκίσθησαν Ⓐ τ̃ς ἐπιστολ̃ς ἀκηκοότες

εἰς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰς γλῶ, δέξεπαίζοντες ⓐ πολλοὶ πλὴ πολλῶ αὐτῶ ἀδωναμίαν, ἢ ὡς εἰς ἃ μὴ δωὶ δυνται μ̄, οὐσὶ ἐὶ πάνυ βούλοιντο, δωωήσονται· τὰ σώματα δὲ σφισιν ὲ ταῖς ἐφάταις ἀνάγκαις ἔςω. καταφεύγοισι τοίνυν ὅτι πλὴ τῶ θεοῦ συμμαχίαν, ἀλλὰ ὀκφίον καλοιῶντες, οἷόντε ὄντα πεῖσαί σε τῶ πλήθους ἀφελῆν, μεσοῦ ὄντος ἀνδρῶν τῶ δικαπολίου, ὧν ⓐ μ̄ "ἀφεχαῖς ἐγεγόνεσαν, ⓐ ὃ ἐπολιτεύοντο, ⓐ ὃ πλὴ ἀπὸ τῶ "σωνδικεῖν εἶχον ωρόσοδον, τοῖς ὃ χρόνος ἐλελύκει γραπτωπικοὺς πόνους. τύτων τοίνυν τῶν ἠνθυμημένων, ⓐ ὡὴ, ὅπερ ἔφην, ἱκέτευον δαίφεσιν, ⓐ ὀ δ̄ὺ φωνῆς ἐδακρυον, οἷς καὶ ἀὐτοὶς ὲ τοῖς ἱκετεύοισι" δίκαιον ἦν. ὁ δ̄ ἀρχῶν ὀκ εἶχεν ὅπτιμᾶν. τίνα γὰρ αὖ ἢ μεμνῆσθαι ἱκετεία δίχοιτο; ὀκοῦν μέχρι μὴ τύτων ὀδὲν ὑπ' ὀδενὸς ἠδίκησαν, βασιλῦ. ποῖον γὰρ ἀδίκημα, πῶς οὖ ὲ αὐτοὶς αἰτῆς ἀγαθὰ καθ' ἑκάσην ἡμέραν, τῦτόν τινα δὴ θεῶν βοηθὸν αὐτῶ γῆσθαι βούλεσθαι; ἤδη ὄντων ἔξω ὲ ληςόντων τῶν τοιύτων "ῥημῦ, αὖθις τοὶ τινες, στοιχηκότων ἐκείνων, εἰσῆγον πλὴ παραχρῆ· ὲ ωροσελθόντες οὖ φλαβίαν ὸν εὑρῆσειν ἔμελλον, ὐχ εὑρόντες, εἶτα ἀνέφρεφον "ὅθεν ωρῶτον ὀκινήσαν, ἀωὸ ὀλίγων μὲν ῥημῦ οὐ καλῶν, μέλλοντες ὃ ὲ ἔργων. τύτῳ ὃ ὀκ ᾤοντο οἵ γε ὅπτιεικέςεροι. τίνες δῶν ἦσαν ὀκφίοι; ⓐ ἢ ἡλίου ὲ σελήνης ἢ νεφῶν αὐτῶν ὧν ὀρχουμένοις ωροσπίπτοντες· ὧν ἤδη τις ἢ τῶν ὲ Βηρυτῶ συμφορῶν αὖτος ἐπῆλθεν. ὥωπὶ γὰρ ὑςέρων "ἔγραψα. τοιούτοις δῶν ὑωηρέταις χρώμενος ὁ κακὸς δαίμων ἔωρεπεξεν ἀσιωπᾶν μ̄ ἐβουλόμην, εἶπω δέ. ἀς γὰρ μετ' αἰδοῦς ἐωρῶμεν ὑμετέρας εἰκόνας, ταύτας οὐχ οὕτως εἶδον ⓐ τολμηρότατοι. τῶ ὃ στρώ δαίμονι πονηρῶ τὰ τοιαῦτα ποιῆσι, τεκμήριον σαφὲς, ὃ ῥᾳδίως ἄπαν τῦτο ωεριβάλλεται· παιδαρίων πολὺ ωρότερον ἤδης ὅτι πάντα ωεποιθότων ὀρχεῖσθαι, διαβαινόντων, καταβαινόντων, ἀωὸ ἄλλων ἐπ' ἄλλα ἀλλαπδαίντων μετ' ἰσχύος πλείονος τῆς ὲ ἀκμαζούσης σὐσης. λέγεται ὃ ἢ γέροντα μείζονα ἢ κῦ γέροντα δωηθέντα ωρὸς ⓦ ἵππον, εὖγε ὦ γέρον, ἀκηδόσαντα, ἀμείνω πολλῶν ὁρώντων ωρότερον μ̄ εἰς νεότητα ἐαυτὸν· ἔπειτα ὃ εἰς παῖδα, "ἢ οὕτως ἀφασιαθῆναι· ἢ φείσεσθαι οὐ μικρὸν ἐπελθεῖν αὐτοῖς ταύταις ἰδόσι ταῖς μεταβολαῖς. ἐγὼ μὲν δῶν ἤκηδον ἢ ὲ ταῖς βοαῖς· χρυσοῦς πολιτὶ ἰῶ, ὅτι δρόμος αὐτῆ. ὑωὲρ τύτων φωνή. τῶ ωράγματος δ' ὅπη ταῖς εἰκόνας ωροελθόντος, ⓐ μὲν ἠδίκηκα, ⓐ δ̄ ἐθεώρησα, ὅντες πολλῷ πλείους τῶν τὰ δεινὰ ταῦτα ποιούντων. πῶς δῶν ὀκ ὀκώλυον; ⓦ αὐτὸν πάλιν ἐρῶ λόγον· ὅτι δ̄ κωλύσαι ἰῶ ἰσχυρότερον. ἰῶ γὰρ, ἰῶ τι δαιμόνιον ὲ ταῦθα, ἰῶ ἔνδον, ὃ δ̄ καθ' ἕκαστον κατηνάγκαζε βλέπειν, αὐτὸν ὃ ὀκ εἶα ῥῆξαι φωνήν. ἐχθὲς ὃ μὴ φαινομένης, οὕτως ἠρεμῆν ἀνάγκη ἢ πλῆθος ὀῆσαι. ⓐ πολιτευόμενοι ὃ πέρρω ωῶ ἦσαν τῶ ταῦτα καὶ ωράττειν ἢ ὁρᾶν· καὶ καταδυόντες ὅπως τύχοιεν, ἑαυτὲς διέσωζον, δεδ̄ότες μὴ φανέντες ἕλκοιντο. πολὺ ὃ δεινότερον ὄντων τῶν ωεπραγμένων, ὀκῆθεν εἶχον εὔλογον ⓦ ὅπη τοῖς ἐλάττοσι φόβον. ὧν γὰρ ἐκείνων ὀκ ἀπεχθόμενοί τινας ἐδόκουν νομίζειν ὲ τοῖς ἄλλοις ἔσεσθαι, καὶ ταῦτα ἤδη πυθὲς εἰς τινὸς τῶν λαμπροτέρων οἰκίαν ἐμβεβληκότος; ἰῶ ὃ αὐτοῖς πολὺ πλείων τῶν φυχῶν ἢ τῶν οἰκιῶν ὁ λόγος. διεσαφημένοι τοίνυν κῦ τ' ἐμπεπλεωκότα φόβον, καὶ ὀκ ἔχοντες ἰδεῖν ἀλλήλοις, ὀδὲ εἰπεῖν, οὐδὲ ἀκοῦσαι ωρὸς τῶν ωρόντων· ἢ ἅμα τῶν ἀγγελλομένων πλείους ποιούντων τοῖς εἰκόσιν ὑπηθυμένοις, ἔκλινον, εὐχόμενοι μὲν λαθεῖν τὰ ωρόντα λύσιν, ωροθέσθαι ὃ εἰς ἔργον ὀκ ἔχοντες. ἴδοι δ' ἂν τις κἀκεῖθεν, ὡς ὀκ αὖθ' δαιμόνιος ἰῶ τινος ταῦτα ἀνάγκης. οὐ γὰρ ἢ ἀκλινὲς ἔδει τὰ τοιαῦτα κωλύειν, τοξότας ὲ ταῦθα ἑφεπομένους ωεφορμῶντος ὑωὲρ καιρῶν ἀπαντώντων βέλη, κἀγὼ μύριος ὀδὲ μυρίαις φωναῖς, ματαίας λέγων ωεφάσεις ἐκάλυπτον· καίτοι ἢ μηδενὸς κακλυῶτος εἰκότως ἢ ἀναστὰς ἢ δραμόν. ὁ δ' ἔμπειρος ὢν πολέμου, ἢ τἄλλα οὐ κακὸς, ἢ εἰδὼς ὡς ὀδὲ πλὴν ὀλίγων ⓐ θορυβοιῶντες οἱ σοισι τῶν τόξων, ὲ μὲν τοῖς ὑωὲρ ἡμῶν ὐκ ἐκινῆτο, ἀλλ' ἰῶ εὐλαβεῖς, ἢ ἔμενεν· οἰκίας ὃ ἐδομήκοντα ωεπύμως· ἢ πολλῶ ἐλπιζομένῳ τ' φλόγα δυοῖ βέλεσιν ὲ ωεφοιμίοις ἔσβεσεν, ὡς

αὐτὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐλὴν αὐτὴ κατηγόρει, οὐκ ὅτι τὰ σεμνοτέρων ἔμοὶ πεποιηκότος. ὁ γὰρ ἄρχων τὴν ἐθνάν, ὡς ἤκουσε τοξότας ἥκοντας ὅτι εἶδε τὸ πῦρ προσαγόντας, ἦκέ τε αὐλὸς, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν λόγων εἰσήνεγκε, δῆλον τοῦτο ποιήσας, ὡς μὴ τῆς αὐτῆς χρεὼν ὁ αὐλὸς δοῦναι καὶ τοῖς προτέροις. ἔδει μὲν οὖν" καὶ ὀργὰς προέδωκε τῷ δικαστηρίῳ τὰ ἀφ' ὧν κερκίδων πεσήματα." ἔδει γὰρ ἱστοποιὸς πολλὰς προεῖς τὴν ἡμέραν ὁδοὺς· κατήγορος γὰρ ἄλλων καὶ στασιάσαντες, ἀλλήλοις τε καὶ τὰ ἀλλήλων εἰδότες, καὶ τὰ χρὴ τε καὶ σαφὴς καὶ ῥᾴστος ὁ ἔλεγχος. ἔδει δὲ χωρίζειν ἔδει εἰλημμένους κατ' ὀλίγον τῶν ἀδικημάτων μέρος. τοῦτο οὖν ἐγίγνετο. ἔδει χορὸν εὐθὺς ὅτε τὸν τῶν πονηροτέρων τιμωρεῖσθαι· καὶ τοῦτο" τοίνυν ἐποιεῖτο, τὸν μὲν ξίφει πεσόντων, τὸν δὲ πυρὶ τὰς ψυχὰς ἀφιέντων, τῶν δὲ σώμασι θηρίων διαπονηθέντων. ἔσωζε δὲ ἔδει τὸν κομιδῇ παῖδας τοῦτ' αὐτό. ἀλλ' ἐν αὐλοῖς ἀνωφελὴς, ὡς ἐν πολιτικοῖς, ὁ τῶν ἐτῶν ἀριθμός· ὁ δὲ μὴ δοὺς δίκην, ἔδει ἠδικήκει, πάνυ παχὺ τὸ δικάζοντος ἴσον τοῖς λογισμοῖς, καὶ τὸν ἀκριβείᾳ ἑκάστῳ προσαγόντος, ὡς" μηδαμοῦ πάλης ἡτῆσθαι μηδενός. Σκέψαι δὴ, βασιλεῦ, τί ποιῶν ὅτι τούτοις ἔδει" ἐναγέσιν ἔξεις. ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖς ἀρχὴν ἡγεμόνος ἐκεῖ μηδένα τῶν ἔμοὶ ἠδικηκότων. εἰ μὲν γὰρ ἐμοὶ πολλοῖς θανάτοις ἀποθανὼν ἄν, ἔδει τὸν ἡμᾶς ἔδει ποιεῖν· τούτου δὲ οὐκ ὄντος, ὥρα παύσασθαι τῆς ὀργῆς. μὴ γὰρ δὴ τῶν θρυλλουμένων μηδὲν εἰς ἔργον ἔλθοι. πῦρ δὲ ἔμοὶ τί ἐστιν; ἐμὲ μὲν εἰς ἁρπαγὴν τῶν ὄντων ἑκάστοις χρημάτων φασὶν ἐπαφήσειν σε στρατιώτας· ἐμὲ δ' ὅτι σφαγὰς τῶν ἐχθρῶν τὴν πόλιν· ἐμὲ δὲ μεγέθους καταδίκης ἀμιώσεσθαι τὴν ὕβριν· ἐμὲ δὲ ἅμα τῶν σὺν τῇ βουλῇ γνωριμωτάτων. ἐγὼ δὲ τοὺς ἔμοὺς ἐμαυτοῦ μᾶλλον ἔμοὶ δόξας, οὐκ εἰδέναι σε λέγων ἔδει τὰ ἐναντία διαμαρτάνοντα. ὅτι μὲν γὰρ οὐχ ἁπάσης ἔργον τῆς πόλεως, ἤκουσας διηγουμένου. πρέπει οὖν ἀποθνήσκειν ποθ' δίκαιον, τοὺς τε ὅτε ἔδει τιμωρεῖσθαι μηδὲ ὑποδημοῦσθαι, τοὺς τε νόσῳ πεπεδημένους, τούς τε" ἐν ἧς αὐλοῦ ἀποκτείνη, τοῖς θεοῖς εἰδόσιν χάριν; ἀλλὰ μὴν ἐμοὶ γυναῖξιν οὐκ ἔστιν ἔπι πλα. γυναῖκας δ' ἤδη αὖ εἰς φαίη μετηχθέναι τὸ πολέμιον· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξῆς δὴ αὐτοῖς ἠύξαντο ἐμοὶ τὰς θύρας, ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἔδοσαν. ὁκοῖοί τε τὰ τῶν τῶν γυναικῶν, αἵ τε ἀνὴρ, ἵνα παῖδες, οὔτε ἀδελφοὶ, τῶν εἰς ἁρπαγὴν ἀξιοῦσιν λαβεῖν ὄντων. ἐὰν οὖν εἴπωσι τοῖς στελοῦσαι, Ὅπι, ὦ βασιλεῦ, ἀλλ' ἡμεῖς γε ταῦτα οὔτε ἐβουλήθημεν, οὔτε ἐζητήσαμεν, ἔδει ὅπως ἔσται τοῖς ὑπεναντία, οὔτε τὸν μηδέντων ἠθέλομεν, οὔτε τὸν δίκην νῦν τοῖς σαυτοῦ ἐναγκάσμεθα, καὶ ταῦτα οὐκ ὄντος τοῦ διδόντος, τῷ κοινῷ δὲ τῇ πόλει ἡμέαθαι τὸν πενίαν, τί τοῖς ταῦτα ἐρεῖς, ὦ βασιλεῦ; τί δ' εἰ τοῖς σε μὴ δοῦναι τοιοῦτον· τοῖς δ' ἥλιον λέγοιτο; ἢ καὶ τὸ ἡλίου λαμπρὸν ἔδει τῶν ὀδυρομένων τὴν δίκην; οὐ τοίνυν ἔδει τῇ κατὰ δίκην χάρᾳ [ἐοῦσαν] ὁρᾷ. πῶς γὰρ οἷς οὐκ ἔστιν ἐλέγξαι πεπονηρευμένους, τούτοις ἕνα ζημιῶσαι χρήμασι; καὶ μὴν εἰ μὴ τῶν τοῖς εἰκόνας κεκινηκότων εἰσὶν ἃ τοῦτο πράσσουσι, φανερὸν ὀφείλεσι τὴν δίκην, ἀλλ' ἢ τὴν εἰς χρήματα. εἰ δὲ ἔδει δὴ τοῦτο φήσειε, τίνος ἀπαιτοῦσα δίκην; λείπει δὴ τῶν πολιτευομένων, καὶ τῶν ἐκείνων κεφαλῶν· οἷς εἰ τις ἀποκτείνει, μηδὲν ἔχων αἰτιάσασθαι" ἀδικίας· πολιτείας δὲ ἀδικήματος εἰλικρινῶς ἔσται τιμωρεῖσθαι· καὶ ὃ παράγγελμα "φυγεῖν ἄξιον καὶ νῦν εἰ δοκοῦσιν, ἔτ' ἔσται φοβερώτερον. τί οὖν ἔξ ἁπάντων δείκνυται τούτων; ὅτι σοι τῆς ὀργῆς παυστέον. ὁ γὰρ Διοκλέα λέγων σοι, καὶ ἀναγκασμένον Εὐθύμιον, καὶ τὸν ἐκ Σικελίας δεῦρο μὴ μέθης εἴσοδον, καὶ ἐμοὶ πάππου καὶ Βοσπόρου· καὶ ὡς ἀπέθανον οὗτοί τε καὶ πνες ἕτεροι, κρίσεως μὲν οὐ τυχόντες, οὐδὲ ἀπολογίας, κατ' αὐλὸν δὲ πολιτεύεσθαι μόνον· ἐμὲ τὰ σοι λέγοντες, οὐχ ἁ μιμεῖσθαι προσῆκε, λέγουσιν. οὐ γὰρ ἴσον, οὐκ ἴσον, Θεοδόσιος καὶ Διοκλῆς.

ἐλεοιτὸ

ἐλειτέλει ἢ οἴμῃ καὶ κείνῳ, μὴ δ' ξίφος ἀκμᾶν. νιῶ ἢ πολλῷ τότῳ χρησαίμθος, "ὡν
ὄφρ' ἐν ὀλίγῃς ἥσυμαστος, διέβαλε ζᾶ καὶ καλὰ τοῖς χείρεσιν· ὥστε ἢ τόνωμα σεσωάγη τοῖς
ἀκοίοισιν ἀνδάνῃ, ἢ ποιῇ ἀποπηδᾶν. μᾶλλοι μὲν δῶν μεμνήσθω τις Κωνσαντίου, τὰ πρὶς
ζας τ' πόλεων ἀμῤῥτίας ἡμέρου, "ὡς ἐπ' ἀρχων ἐν ζῶν θα πέμπῃ Στρατήλιον ὅτι ὁ Θεο-
φίλου θυγάτηρ, ὃν ὄφρ' "ἄξιον ἐκφίνος τῶν Ἑλλήνων ἐδέξατο, χρησὸς ἀρῆρον ἐπὶ χαλκείων
πέντε καὶ τεσσαράκοντα σὺν ἀμίλλαις ἁρμάτων. τότ' δῶν ἤλγησε μὲν τὸν καρδίαν ὁ Κωνσάντιος.
τιμωρείας ἢ πρὸς αὖθις μνημονεύων ὅπως μετεισώζεται τὰ χρήσιμ') τῷ πρόγματι, πολλά-
κις εἶπε, καὶ κείνος ὄφρ' ἡμᾶς ζᾶς ἐν πολεῖς· ὄφρ' πλείοις ἢ πρόσθε μητέρες ἐθρέψησαν. ἀλλὰ Θεόφιλος ἐθήκατο, ἐρᾷ τις τότε· ὃ ἢ νιῶ ὕβρεις εἰς βασιλέως εἰκόνας. Ἐγὼ
ἢ εἰ καὶ ξίφιον μὲν ὕβρεις εἰς βασιλέα, πρῆσόν νιῶ· ὅπως δείξω ἢ ὡς ἐν ὁμοίοις ἀνδρᾶς ἐκφίνος ἐ-
θήκατο. "Εθυσαν γὰρ ἡ πόλις μεμναμθήν τι τῶν πρὸς ἀνδρᾶς, χαλκῆν εἰκόνα αὐτῶ κα-
θελόντες, εἶτα ἀρόντες πρίσιν κ' ἐν ὅτι σὺν παῖδας ἐν τοῖς διδασκαλείοις νόμον, ἔτυ-
πτον ἴμαντι τὰ τε νῶτα καὶ τὰ κ' τότων· κἄτα πρὸς θέντες, ὡς ὅτῳ πληγαὶ τοιαῦται προσ-
ἥκουσι, πλῆσον ἀπέχῃ βασιλείας. ζᾶν τα μαθὼν ὁ Κωνσάντιος, ὄφρ' ἔπρεπεν εἰς ὀργήν·
ὄφρ' ἐζήτησε δίκην· ὄφρ' ἐκεῖ χείρω κατέπρησε τὴν πόλιν. ἀλλ' ὥσπερ ὄφρ' ἐν ὀλέσας γεφύ-
ρους ἀμᾳ τὴν κλαυθμόν, οὕτως ὄφρ' ἐκείνος. ζᾶν ζᾶ δὲ τὰ τοιαῦτα οὕτως εἰ) ἐδόκῃ κα-
λά τε καὶ ἐπαίνων ἄξια, ὥστε τοῖς ἐν τῆς ὑπείκειας ἢ κ' ὄφρ' πολέμιος ἐκέκρυπτο ῥᾳθυμία·
ἓ Περσῶν καθέκαστον ἔτος ἀεί τι παθήματα ὠθέων, ἢ τὰ αὐ τῶν μείζω ποιοῦντων τοῖς ἢ μετέρεσι
χωρίοις, ὅμως εἶχε σὺν σεσωπηδυθέσιος αὐτῷ, ἢ ζῆν βαλομθόσιος ἐπὶ τῇ ἐκείνου τραύτητι
ταῖς ζᾶς πόλεις. ἅπαντα μὲν γὰρ αἰθέρα τοῦ κοσμῆν δυνάμ'). δῆμα φερόντως ἢ ἐν ἐξουσί-
ᾳς. ὃ γὰρ πόντα ποιῇ ὑπείκεσθόσης τῆς τύχης, εἰ) ὃ ὑπαχῆσον ἢ μᾶκαλύσσω, μέγα τέ-
ρας εἰς ὀφημίαν ἓ δόξαν. εἶτ' ἀκούειν ταῖς ἑτέρου ζᾶν τα μᾶλλον ἐθελήσεις, ἢ πρέχῃ
τοῖς ἀνθρώποις ταῖς σεαυῖ λέγῃ; μηδαμῶς, ὦ γύναι· μηδενὶ τῆς ἐν ζῶν θα πάντα χαίρει
νίκης. ἀλλὰ πρὸς τοῖς Ἑρμιόνιοις ἓ ταῖς ποίας πόλεως ὅτι σκότιε. μάλιστα μὲν γὰρ μη-
δαμῶν ταῖς ἐπιτρέπεον, ὄφρ' τῶν σμικροτάτων, ὄφρ' τῶν ἐν σκότῳ κειμθίων. ἅπασης γὰρ
μέλει θεοῖς, καὶ εἰσὶν ἐκείνων κτήματα. εἶπε δ' ἂν ἴσως τις, ὡς ἡ μεγάλη τὰ τοιαῦτα ζη-
μία, ὥσπερ ἐν χρῷ, τῶν φαυλοτάτου χορδυτῶν σιωπώντος. ἀλλ' ἡ ταῖς ἡμέτερας ἔνι τι τῶ
τοιούτου εἰπεῖν, οὔτε σίθυμιθῶαι· ἢ πρὸς τοσοῦτο μὲν τέτατας μῆκος, ὡς μὴ εἰ) ῥᾴδιον
ἐκ πυλῶν εἰς πύλας ἐλθῆν· τοιαύτην ἓ ἐν οὕτω πολλῶν ταῖκειται γλῶ, ὥστε πάντα μ'
φέρειν, αὐτὴ ἓ ἀπορρεῖν· πηγαὶ ἓ οὐ μικραὶ μὲν αἱ ἔσω τειχῶν, ὄφρ' ὀλίγαι· ταῖς δ'
ἀπὸ τῆς δάφνης ὅτι ὃ ἄν φερούσαις οὐ πολλὰς αἰτιάσεις. ἢ μὲν χλυκὺ τε πρᾶ-
ος, ἓ θέρος δυέμοις ἥδιστοι· ἀγορά τε ἡ καθ' ἡμέραν δῆθ', πρέχουσα τοῖς ἐρῶσιν ὧνπερ ὅτι-
θυμίαν. πολὺ ἓ ὃ πάντα ῥᾴθην εἰς αὐτὸν μετοικιζόμθον· ἡ ἓ δέχεται ἀσμένως, ἢ θεραπ-
πεύει, ἓ ὄφρ' ἐᾷ μεμναθαι ζᾶ βέβαιθυμθέα. τὸν ἐμὸν δὲ τὸν δῆμον πάσης τῆς πόλεως,
πολλοὶ μὲν πόλεμοι πρὸς τὸν Περσῶν ἄρχοντ' πολεμηθέντες ἐπέδειξαν· οὐχ ἥκιστα ἓ ὡ"
πέρας Ἰουλιανὸς ἐκφίνος ἐπέθηκε· διδάξας διώκειν σὺν φθόγγῳ μεμαθηκότα μᾶ χρόνου
Ῥωμαίους, ἔργον αὐτῷ ἀποδοὺς. Μὴ δῶν ἄλλο τι νομίσητε ἐμέ, ἢ πρὸς τῶν ὅλων εἰ) τὸν βου-
λέα, εἶπερ ἐστὶν πόλεώς ἔστιν, ὧν ὁ Μῆδος ἢ μὴ εἰ) βούλοιτ' ἄν, ἢ κατέχειν κακῶς, ὡς ζᾶ
αὐτὸν βέλτιον πρᾶ τῶν ἔχοντα. μὲ τοίνυν σεσωαγωνίσῃ ταῖς τῶν βαρβάρων ὑπθυμίαις·
μηδὲ τὸν ἀρετὸν τὸν Κέλσου πρὸς θεῦσείσῃς. εἰ γὰρ σὺ ζητήσεις τι πλέον, ἐκείνῳ ὃ
μ' ἔξω" ἡμέλη") ἢ πρῶν δοὺρ ἄξιος. ἀλλὰ μικρὸν ἓ πεθνηκότες πρὸς τὸν σὸν ἀθυ-
μίαν. σὺ ἓ μηδὲ τὸν ὅτι τότῳ τιμωείαν ἀγνίσει, τὸν φυγὸν, ὦ βασιλῦ, τῶν πολλῶν
ἀνδρῶν, γυναικῶν, παίδων, γεγενημένων, ὧν ἀφ' ἑκάστου πολλὰ δάπρυα κ' τῶν οἴων, κ'
τῶν ὀρέων, κ' τῶν καμήλων· ὧν ὁ μισθὸς διπλάσιος τῇ χρείᾳ τῶν μισθουμθέων. ὁ ἓ τη-

μέσῳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μεσην ἐγκαλῶν τῷ μεμιαθωμένῳ, τῶν ἑαυτὸ ποιούντων ὅτι τ' ὀλιγουσης ἐστιν. ἐπείγονται
γὰρ, ἡ μὴ εἰς ἑτέρας πόλεις· ἢ γὰρ εἰς ἀγρούς. ἐς χειμῶνα, ὡς εἰπεῖν, ἡ πόλις· αἱ γὰρ
πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν δεδεγμέναι καθ' ἑκάστην πύλιν ὁδοὶ ὀκ τῆς πάλεως πολλα-
χῆ μερίζουσιν. οἴονται γὰρ μένοντες μὴ ἁπολεσθαι ξιφῶν ἐπελθόντων· δραπαρέντες γὰρ ἢ
δύναιτο ἕκαστος τυχεῖν μᾶλλον ἴσως ἀσφαλείας. καιροὶ γὰρ τοῖς λησταῖς, οἷος οὐχ ἕτερος· ἐρη-
μίᾳ μὲν κομιζομένων, ῥαστώνης δὲ οὔσης εἰς σφαγάς. φέρει γὰρ ὁ ποταμὸς γεκρους εἰς τὸν
θάλασσαν, οἷς ἐμβαλόντων τῶν πεφονευκότων δέχεται. ἡ ξενοχωρία μὲν ὀν ἀγρεῖς· ὀλι-
γανθρωπία γὰρ ὀν τῇ πόλει, ὡς εἰ βραχὺ τοῖς σιτοποιοῖς ὄφελος. δακρύουσι γὰρ οἱ μὴ θάπτω
τὸν πόλιν ἀφέντες, τῷ μήπω· ἢ δὲ ἀπελθόντες τῷ πόθῳ. νοσήματα γὰρ ἰατρῶν ἀσθμὸς
νικᾷ, ὁ δὲ ἀποθανών, πατρῴων ἑστερηται μνημάτων· λιμὸς γὰρ ὀν οὐ λιμῷ, ὄφελος δὲ πλῆθος τῶν ἐ-
κασταχοῦ καθημένων. ἀργοῦντες γὰρ ἀργοῦνται μὲν ταῖς μετανασάσεσι· κωλύσαι γὰρ ὀκ ἔχυ-
σι τὴν τῶν μέλλοντος ἀγνοίαν. πρὸς γὰρ τὸ τρέμοντα, ὃ μηδὲν ἔστ' ἂν λυπήσειν, ὀκ ἂν ἐγ-
χωρήσαι δύναμιν. ἔστι δὲ οὖν ὀδὲν ἕτερος ἔξω φόβου, οὔτε ὁ μένων, οὔτε ὁ πορευόμενος. ἡ
γὰρ ὀδὸς ὃ μεμνηκέναι δέδοικε. ὃ γοῦν χρόνον τοσοῦτον τοσούτῳ σεσεισμένην φόβῳ, πόσην
ἔχει τὴν δίκην; ἐλπὶς γὰρ θανάτου ἡ τὸ μὴ γνησομένου, τῆς δοῦ προσδοκίας πλησῆς
γενέσθαι. πολλοῖς ἀπόλωλε χρήματα, βασιλεῦ· πολλοῖς θεραπαινὶς ὀν οὐ φορητοῖς
κακοῖς· πολλοὺς μητρῴων ὀκ τῶν γονέων ἔξέπεσε τὰ παιδία· πολλοὺς δοῦλος ἥρπασε
λῃστῶν κύματα· πολλοὶ ταῖς ψυχαῖς ἡ τοῦ φίλου προσαφηρέθησαν. ἑτέρα γέγονεν ἡμῖν ἡ
πόλις· ἢ τότε ἀληθεστέρα, ὀδὲ πόλις. κέκλεισαι μὲν θεάτρων ὀκ ἄφνω· κέκλεσται γὰρ ἴσφνο·
μος· οὐ χορὸν ὤγε νυμφίος, οὐ θάλαμος ἄπλοντας γάμοις· οὐχ ὑμέναιος ᾄδεται. ἐξῆλθον
αὐλοὶ πρώτης, ἐξῆλθον σύριγγες, ἐξῆλθον ἄσματα. οὐ σκῶμμα, ὀκ ἀστεῖον, οὐ συμπόσιον·
ὀδὲν ἁπλῶς τῶν ἡδονῶν φερόντων ἐς χρῆσιν ἴδοι τις ἂν αὐτῇ. καταλέλειπται γὰρ αἱ πρὸ λό-
γους δικαστηρίαι· καταλέλειπται γὰρ αἱ πρὸ τὰ γράμματα διδασκαλίαι· διδάσκει γὰρ ὀδείς,
ὀδὲ μανθάνει. νοσοῦντων μὲν ἡ χρεία· ὀκ ἐρρωμένων γὰρ ἡ φωνή· πεπληρωμένων γὰρ ἡ γνώ-
μη· καὶ τις ἐᾷ ἄλλον ὁρμῆσαι λόγων, ἐᾷ ἄλλον ἀπνεῦσαι. Οἶμαι γὰρ ἂν Θεὸν βοηθοῦ-
σάμενα τοῖς λόγοις, ἄγαν ὅτι τὸν Ρωμαίων ζῆλον Περσικὴν προσδείσθαι. οὐ γὰρ αἱ ἔχει κα-
λῶς ἰδεῖν ἐκείνοις πόλιν τὸν πρὸς ἕω τὸν μεγίστην, ἐν μέσῃ τε τῷ προσοῦσι ἐς κολάσεσιν
αἰχμάλωτον ἐχούσαις τὸν ἕτερον τῆς πόλεως. νομίσας οὖν μηδὲν ταῦτα ἀθεῖ γεγηθέναι,
γίγνα πρᾶος· ἐς μὴ φρήσῃς τὸν ἡμετέραν, ὧν Παφλαγόνων τισὶ μεταδέδωκας, ὀλίγοις ὀ-
λίγων οἰκοῦσι πόλιν· ἢ ἂν φυλῆς μιᾶς τῶν ὀκτωκαίδεκα τῶν πρὸ ἡμῶν λείπει. καλὸν, ὦ
βασιλεῦ, καὶ σὲ τούτοις σμικρύνεσθαι, καὶ παῖδας σοὺς, καὶ ταῦτα φιλοπαίδην τε ἐς διδαχὴν
αὐτοῖς εἰς τὸ πῶς δεῖ χαρίζεσθαι ὁμοίοις προσφέρειν. φέρων μὲν γὰρ δυσκολίας ὁ χρόνος οὐ
παύσεται. μέγα δ' ἐκείνοις, οἶμαι, μὴ τῶν συμβουλεύσοντα ζητεῖν, οἴκοθεν καὶ τὰ τοῦ φύ-
σαντος ἔχοισι τὸν παιδαίνειν. λύε δὴ τὸν πολλὸν συμφορῶν, ὦ βασιλεῦ, καὶ ταῖς φυγαῖς
ἐς τοῖς ὁδυρμοῖς ἔξίσωσον τὸν τῆς καθόδου φαιδρότητα. κομισάσθω τις τῶν πρὸ ἡνίοχα· κο-
μισάσθω δὲ δωμάτιον· φιλησάτω ταῖς προσόψεσι θύρας, τὸν δευτέραν, τὸν ἐπ' ἐκείναις·
ἀπολουσάτω τῆς νυκτὸς εἰς ὕπνον ἐν τοῖς αὐτοῦ κατακείμενος. πολλῶν μὲν ἀκήκοας ἐγ-
κωμίων, τῶν μὲν σθένει ῥητόρων, τῶν δὲ καὶ μανίᾳ ποιητῶν εἰργασμένων, ἐν οἷς πατρῴα τε ἀρε-
ταὶ καὶ σοὶ, καὶ ὅπλα, καὶ στρατηγίαι, καὶ μάχαι καὶ νίκαι, καὶ ὃ πρὸν ἅπαντα τούτων, καθ' ὃ τοῖς ἄλλοις
ἐφέστηκας, ἐκόντων ἑκόντας σε τῶν βαρβάρων ἰόντων. ποίησον δὴ καλλίους ἐκείνους τοὺς ταῦτα
λέγοντας, ὃ καλλίω τοῖς πρόσθεν δὴ τούτοις ποιῆσαι τὸν ἔπαθλον. ὄντων γὰρ ἐκείνων μεγά-
λων, ἔνι τι πλέον ἐν τούτοις ἔπαθλον ὧν ὀνειδὶ λόγος. Νεῦσον τοίνυν, ὦ θεία κεφαλή, καὶ ποιήσας
μοι θ' ἡμέρας δύδαιμον τῷ πρεσβεῖ ὧν ἀφίγμαι καταρθωκέναι, χρυσῆν ἀγελίδιν φέροντα τοῖς
ἐμοῖς πολίταις ἀποπεμφον.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΘΕΟΔΟσιον ☧ βασιλέα ὑπὲρ τῆς διδαγῆς.

Μὲν πολλάκις πρεσβύται ὡς ἄρ' ἐστὶ τῇ πόλει δῆλον ὅσον ἕτερον· ὅπου γε καὶ πάλιν ἐπῆρξέ μοι πρεσβεύειν, ἵνα σὰς ἐξίω πρέσβεων. ἐπεὶ δίκαιον τοῖς μὲν πεποιηκόσιν ἀποδοῦναι χάριν, δι' ἐμοῦ δὲ τὸ παῖς τῶν Ἀντιοχέων ἡ πόλις, τῆς μὲν δι' ἔργων ἀμοίρους ἀπολελειμμένη· τῇ δὲ μόνῃ λόγων αὐτῇ γὰρ αἱ εἰς μοίρη χρωμένη. δοκεῖ δέ μοι καὶ τοῖς θεοῖς ὕμνος ἅπας μὲν ἔχων ἄπονος αἰσθήματος εἶναι πλείστου, ὡς δηλοῖ Πίνδαρος ὁ Θηβαῖος, μειζόνων πρὸς δὲ Πυθίου πετυχηκώς, ἢ καὶ πλοῦτον χρυσοῦν ἐκφύσει κεκτημένοις. αἰσχύνομαι μὲν οὖν σοὶ καὶ τῆς ἐμαυτοῦ ῥηθησομένους λόγους· ἐπεὶ δὲ σοὶ ἑνὶ τοῦτο φυγόντα σῶσαι δεῖ πρεσβικὸν τῶν πρὸ τῆς χάριτος λόγων, φεύξομαι τὰ ἀπὸ τῆς ἀληθείας· βουλόμενος μὲν οὖν εἶχεν εἰπεῖν τι πρὸ αὐτῆς ἄμεινον, τῆς ἀνάγκης δὲ ταύτης ἀγούσης ἐρῶ. ἐβούλετο πρὸ βασιλέα χρηστὸν ἡ ἡμετέρα πόλις μὴ μόνον τῆς ὑπατολῆς ἀνάγνωσιν ἀποστειλαμένη τῷ ἄρχοντι ἀλλὰ καὶ τῷ δοκεῖν ὅτι ☧ Θεὸν καταφύγοι. τῶν γὰρ ἀδικημάτων ἀφαιρεῖν οὐκ οἶδα ὅπως ταὐτὰ ῥήματα λεγούσης ταὐτὸν τῷ ἄρχοντι ἀλλὰ τῷ δικαστηρίῳ πονηρᾶς συμμορίας, πλείους ἔξω τῶν θυρῶν πρεσβεύσασαν, καὶ μετ' ἐκείνους ἔτι πλείους, καὶ πάλιν ἄλλους, στενάξαι μὲν τὰ ἐν τῷ κοινῷ βουλευτηρίῳ νόμῳ πεπραγμένα. κινῆσαι δὲ τοὺς ἐκεῖ ἀκούσαντας ὧν ἔδρασαν ὅτι μείζω καὶ πολλῷ μᾶλλον ἀνθρωπίνοις, πρὸς ἅπασι δὲ ὅτι σφοδρὸς τῇ τοῦ ἄρχοντος κατηγορίᾳ, καὶ ταῖς μετ' ἐκείνου ψήφοις, ὥστε δόξαι τοὺς κατηγορήσαντας μὴ καὶ ῥήξαντας αὐτοὺς ἀποκτεῖναι αὖθις, οἷα τοιοῦτοι κακοῦργοι πεποιήκασι πολλαχοῦ. τὸ δὲ δεινοῦντες κατέχειν μὲν τῷ ἑαυτῶν κεφαλῶν ὕβρεις (ὅπως γὰρ ἄμεινον εἰπεῖν) ἂς οὐδ' ἂν κατηλείφη τῶν τις ἀγοραίων ἐφ' ἑτέροις τῶν ἴσων. τούτῳ δὲ ὄντι τοσούτῳ, τὰ δὲ τῶν ἔργων ἐπῆλθον, δραμόντες ὅτι σε τὸν καὶ τὸν γυναῖκα τὸν σὸν καὶ τέκνα· χεροὶ τε καὶ κόλοις ταῦτα δείξαντες χαμαί. καὶ οὐκ ἀπέσχετο ταῦτα· ἀλλ' εἶλκον ἕως ὅλως ἐξεσπασμένους. καὶ μὲν τοιαῦτα ἠδίκουν· ἐξὸν τῷ βασιλεῖ ταῦτα ἀπελθόντες εἶπαν, πρέποντες οἷα σφᾶς δείσει μιμοῦνται. ἡ πόλις δὲ ἐθορύβησε τὰ τοιαῦτα πυθομένων· αἱ δὲ ἐλπίδες αἱ μὲν ἔξειν λόγον ὅτι τῶν παθόντων φόνῳ· ἢ οὐ κτενεῖ μὲν, δι' ἁρπαγῆς ἂν τὰ πρῶτα ἔξειν· ἕτερα ψῆφος ἐπῆλθε δημίου δεξιᾶς ἀποτέμνεσθαι μὲν τὸν βουλεύσαντα· ἀποτέμνεσθαι δὲ μοῖραν οὐ μικρὰν τῶν ἐν τῷ δήμῳ. ὡς οὖν ταῦτ', ταμεύει μὲν τὰ σημεῖα ἵνα τὰ ἴασιν ἔχουσι, δίωκε μὲν τὸ πεπαυμένον τῇ λύσσῃ πάλιν ἐλθεῖν τῶν λυποιούντων ποιῆσαι· καὶ μὴ ἀμελλάθων ἵππου· μήτ' εἰς θάλασσαν ἵπω, μήτε ὁ πέρπτων, μήτε ὁ τερπόμενος· καὶ μικρᾶς ὀνόματι πόλεως ἡ μεγάλη κεκλήσθω· καὶ τῆς ἐκ βυζαντίων ἀπηχέσθω τιμωρίας· ὧν οὐδὲν ἄλυπον. ὅτι δὲ τὸν ἐκίονα κρίσιν, πέμπει μὲν οἷς στρατηλάτης δικαιοσύνῃ· ἐλέγχου δὲ ποιήσας κυρίως, ὡς αὐτῷ δὲ λοιπὸν ἐφύλαξεν· ὅπως ὁπόσον ἀφήσει ἅπασι, εἶναι καταφανές. καὶ ☧ μὲν ἀπορρώτες ἀρνήσεως ἔκειντο ἐν τῷ οἰκήματι· καὶ πρῆσαν ☧ τούτων οἰκέται· ἀλλὰ τῶν περὶ τὸ θανάτου φιλημάτων τὸν μετ' ὀδυρμῶν χρεὶ ζώμενοι χάριν. ἐπειδὴ ὄναρ ἥλιος ἐργάζεται, νυκτὸς ἀκτῖσι νέφη, φῶς ἦκεν ὑπατολῆς, ἀπηλλαγμένον δὲ σκότος· καὶ πρὸς μὲν τὸ γυμνὸν ἐξεκεχωρήκει· πρὸς δὲ εἰς θυρεστρώτου ἄγον, εἰσεληλύθη· καὶ πρεσβυτήριόν τε τὸ ἐρῆν αὐτῆς εἶχον, καὶ θεαμάτων εἶδη, καὶ λουσάσθαι δή· καὶ τὸν αὐτῆς γάμον ἡ πόλις, καὶ τὸν αὐτὸν ἔφιλον ὁ πένης. ὁ μὲν γὰρ Ἀσκληπιὸς ἑνί που λέγεται λῦσαι θανάτου, καὶ Ἡρακλῆς μιᾷ γυναικί· σοὶ δὲ πρεσβεύεται πόλις· ὡς ὅσης ἀναβεβιωκέναι λέγοι, καλῶς ἂν λέγοι. τοσοῦτον εἴργασο δρασμὸν ὁ φόβος· οὐ σοῦ φοβήσαντος, ἀλλὰ τῆς

τῆς ὀργῆς παρασκευὴν τιμωρίας τῶν δέους, ὦ παῦσαι, ὦ βασιλεῦ, μεσὴν αὐτῆς σωμάτων ἀπέφηνας τὴν πόλιν. γνοίη δ' ἂν τις ἡλίκα δέδωκεν, εἰ λογίσαιτο, πόσους ἂν ἐν αὐτῷ λόγῳ ὑπηγάγετο τὴν ὀφειλομένην δίκην· ἐν εἷς τις ἠπάσατο λαβόντα, συκοφάντης ἂν ἐν, ἐν δ' ἂν ἡ παροῦσα δίκη, πολὺ μᾶλλον· πολλοὶ γὰρ νεκροὶ, δήμευσις τῶν ὄντων, ἐκβεβλῆσθαι τῆς οἰκίας, καὶ μηδ' ἀποθανόντι μετέναι πατρῴων μνημάτων· εἰ δή τις ἐπελογίσαιτο τούτων, ὅσα μὲν αὐτὸς ἐκερδάνθη, τοῦτο μὲν ταῖς βλασφημίαις, τοῦτο δὲ ταῖς εἰκόσιν ὕστερον πολλαῖς. ἐπεὶς δή μοι ἄτοπον ἐκφανον, ἐν δή τῳ βασιλεῖ λέγω· οἶσθα, τῶν ῥημάτων ὅσα ἀκήκοας; οἶσθ' ἐλεημόνους ὅσα εἶδες; εἰ γὰρ τῷ μόνον νεώτερον τῶν παίδων τοῦτο ἐν ἠσελημμένα, φέρειν ἔδει· εἰ δὲ πρεσβύτερος, τούτῳ δὲ ἡ τεκοῦσα, τῇ τεκούσῃ δὲ ἐγὼ, ἐξ ὧν δή τούτων ἀφορητότερον ἐμοὶ, τῷ πατέρα τ' ἐμὸν αὐτῷ ἵππῳ καταπεπτωκότες· ὥσπερ ἐν ἵππου μαχίᾳ πεσόντες ἀμφοτέρους ἐγέλων, ὡς οὐκ ὄντος τοῦ χαλεπήνοντος τοιούτων κακῶν, οὐδὲ καταλελειμμένου τοῦ λυμαινομένου δίκην. πόσους δὲ καθ' ἕκαστον τῶν ὑβρισμένων ἀποθανεῖν. οὐκοῦν ὃ μὲν θανάτῳ λαβεῖν τοιούτων ἀμαρτίαν, ἀμείνων· δίκη γὰρ ἔννομον· ὃ δὲ μὴ τοιαύτης δεηθεῖσαν δίκης, ἥμερον. καὶ ὃ μὲν ὅλως ἕνα λαβεῖν, νουθετοῦντος· ὃ δὲ μηδὲ τηλικαύτῳ, φράσαι τε καὶ πειρωμένῳ τοῖς θεοῖς εἰς ὅσον οἷόντε ἀφομοιοῦν ἑαυτόν. πῶς δὲ ὃ ἐκείνων; δύωθεν μὲν ἄπονα καθορῶσι καὶ ἀκούουσιν· ἐν δ' αὖ τοῖς ὑπὸ γῆς καὶ λεγομένοις καὶ πεπομένοις ἀδικήματα πολλά γε ἄλλα, καὶ δὴ καὶ ὅτι μὲν δι' αὐτοὺς δύθεν ποτὲ πῶσι κακῶς, ἀδικεῖσθαί τε λέγουσι περὶ ἐκείνων, ἐκβλέποντες εἰς τὸ ὑράνιον, ὧνπερ ἀπέσβηται ῥήματος. εἶδον ἐγὼ λίνας καὶ λίθους ἐπ' αὐτῶν ἀφιέντας· οἱ δὲ ἐν τοιαύτῃ δυνάμει τὸ λαβεῖν δίκην, εἰ βουληθείεν, ὄντες, ὑβρίσθησαν· εἰ δ' ἅπασιν εἴποντο τοῖς τοιούτοις αἱ δίκαι, πόλεις δύ' ἐν καθ' ἡμέραν τὰς ἀπολουμένων πλέαι· καὶ νῦν δ' ἂν ὀξέως ζῶντες πρὸς τὰ φανερά. νικᾷ δὲ ἐν αὐτῷ τούτῳ ὃ κρείττους εἶναι δεικνύουσι, τὸ μηδὲ δικαίῳ χρῆσθαι θυμῷ πολλάκις. οὕτως ἐμὲ ἡτεῖτο θεοῖς ἴσος εἶναι καὶ δίστερος ὡς ἀληθῶς, εἰ μὴ τιμωρίας ἥδιον τὰς κατὰ τὸν ἀξίαν, καὶ τοῦτο εἶναι νομίζει βασιλικώτερον, καὶ ᾧ μᾶλλον ἂν ἀρχὴ ἁρμόσοιτο. οὐ γὰρ οὕτως ἀγαπᾶται ὃ κρατοῦν, οὔτε ἀπὸ θρασέων, οὔτε ἀπὸ πόλεων ἢ λαμπρυνομένων ὅπλοις, ἢ πιουμένων σπονδαῖς, οὔτε ἀπὸ πλήθους στρατιωτῶν, οὔτε ἀπὸ νόμων θέσεως, οὔτε ἀπὸ σοφίας, οὔτε ἀπὸ τῆς ἐν ᾧ δικάζειν ἀκριβείας, ὡς ἀπὸ τοῦ συγγινώσκειν ἐν ἁμαρτάνειν νέμειν. ἃ μοι δοκεῖ καλῶς οὗτος ὑπισχνεῖσθαι, οἷς εἶχεν ἐγκαλεῖν τὰ μέγιστα τῶν τῆς ἀρχῆς κρατούντων, τούτων, ἐξονειδίσαι, φεύσασθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρετῆς· τοῖς μὲν γὰρ πλήξασι καὶ ἐλκύσασι Σκύθαι, καὶ καταπατήσασι νεκρόν· ὧν καθ' ἕκαστον ἠδίκητο βασιλεύς· τῆς μεμψέως ὑπὸ τῆς πόλεως κοινὸν εἰκότως ἐρχομένης, τὸ μὲν τῆς ἡμέρας ἥμισυ τὸ ὀργιλοῦν ἐδέξατο, τὸ μέσον τοῦ δεδομένου ἄρτου. ἔπειτ' ἐν ὁ πρότερον καὶ ἡ λῆψις καὶ ἡ δόσις, καὶ σκιὰ ἐκείνοις ἕκαστος οἰκαδε ἤρχετο· καὶ ἀπεκλονότες τε καὶ τὰ ἄλλα πρασσόμενοι. ἕτερον τοίνυν πολὺ θαυμαστότερον. σὺ γὰρ ἐτ' αὐτῇ τῇ βασιλείᾳ πολλάκις σπουδὴν ἄγων, καὶ δὴ καὶ μυστηρίοις ἐνωχληκώς, λαβὼν ὁμολογησάμενος, ἀκούσας ψήφῳ πρὸς θάνατον ἀγομένους, ἀφῆκεν, ἕως ἔξεστι βιωσομένους, ὑμήσας καὶ τοῦτο εἰς μέσον ἀγαγόντα θεόν ᾧ ὃ ξίφος οὕτως ἐμὲ ὀνήσειν. ἀλλ' τοιαύτης τοίνυν φιλανθρωπίας ἥκων, καὶ πολλῇ τῇ σπουδῇ αὐτὸν μελέτῃ κεχρημένος, καὶ προσηνείσθω σύντροφον κλησάμενος, οὐκ ἐμέλλες οὔτε ἐκείνῳ καταλύσειν, ὅτι τοιοῦτον ὄζελεύξειν· ἀλλὰ συμφωνοιῶτα αὐτῷ πρέξεσθαι καὶ χρόνον, καὶ τῶν πρότερον οὐ χείρω δείξειν τὰ δεύτερα. ἐπαινῶ δήπου σὺ καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ Ἀθηναίων ὃ σεσωκέναι πόλεις, ἐμέμψω πολλάκις ἑκατέρων ὃ διεφθαρκέναι πόλεις, καὶ ὅπου ἦ βέλτιους ἀμφοτέρους εἶναι, μὴ προσθέντας τὰ σκυθρωπότερα. καὶ τι πῶς οὐκ ἐγὼ θεῶν βασιλεὺς τοιαῦτα μὲν θαυμάζων, τοιαῦτα δ' ἀπωλόμενος; ἔδει καὶ τειχίσαντα στρατιώτας τε καὶ ὅ-

πλοις

πλοις τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν ἢ τότ' ἔχειν τῶν τῇ ψυχῇ πάλαθον, ὃ μὴ ῥᾳδίως ὅτι ἔδυ τὴν ἐπτηκόων χαρὰν ἀνέχειν. οὕτω γὰρ οὐμὸς πατὴρ ὃ τὰ παρόντα ἑαυτῷ ποιεῖσθαι μὲν ἐδέξατο, ἢ τῇ τοῦ μισθοῦ κεφαλῇ συγκατέκλασεν, ὃν ὀφειλούσῃ δίκειν. σκέψει δὲ πεντακοσίων τις ἦρχεν ὁ Σελευκίας ταύτῃ στρατιωτῶν, οἷς ἔργον ἦν βαθὺ ποιεῖν τοῖς αὐτῶν πόνοις τὰν λιμένα· τούτοις ἔδει καὶ τοῦ ἄρτων ὧν ἀφίενται τῆς νυκτὸς παλαιπώρειν, ὡς μὴ ἔτι καθεύδειν. τοῦτ' ὁ πεντακόσιοι μὴ δυνατὰ μόνοι φέρειν, ὠθοῦσιν εἰς βασιλέως τροφοσπουδεῖν τὰ ἀφεστηκότα, κλείειν ἀπειλοῦντες ὃν δυσχερῶμεν. ὁ δ' ἐντυτέρω δέχεσθαι χρόνος θάνατον, ἤγετο γένων, πινόντων ὃν τῶν ἀγρῶν ἄχρι μέθης, τῶν τοῦ λιμένα κεκακωμένων· εἰ τροφοσύντων δ' ἔνδεια τοῦ ἡλίου δύσιν, τῶν τοῦδε οἱ γῆς ἦσαν ἄμφω οἶνον εἰδότων, μοχλοὶ τοῖς δέρασιν ἀντιπάλαξαντες τότε τὴν πόλιν ἔχοντες· ἐκοινωνοῦμεν δὲ ἀέρα γεωπάντες τοῦ ἔργου, τοῦ τροφὸν τὸν ὕπνον ὃ τέλος ἐπέθηκεν. ἢ ἵν' οὗτοι, ὃς ὃν ἔκειτο· τούτου τοίνυν ὃν τῆς μὴ ἀρχῆς οὐ κεκοινωνηκότας, ὃν δ' ἀνδρῶντας, ἢ ὃ τροφαθὲν οὐ βουλομένους μὴ τεθνηκέναι, γενομένους δ' ὀφείσαντας, ἀπεστέρησε τῶν ἐν τῇ βουλῇ τροφῶντων· ὥσπερ αὖ ἢ τὴν Σελεύκειαν. ἠδικήκασι δ' οὗτοι οὐθ' ὅθεν ὠρμήθησαν, οὐθ' οὗ διεφθάρησαν· ἀλλ' ὅμως ἐδόκει δεῖν ὃν ἑκατέρας πόλεως ἀπολωλέναι, ἢ πλείστων δὴ ἐμὸν πάντων λέγειν δακρύων τετυχηκέναι, κἄλλος τε ἢ μεγέθους τοῦτο πεπονηκότων. εἰ δ' ὤφελεν σοι ἢ κτὶ μικρὸν, ὦ βασιλεῦ, τῇ μὴ ὃν ἂν ἐκέλευσε καθαρεύουσι τῆς αἰτίας· τὴν δ' ἡμετέραν κἂν ἐπεφώνωσεν ἐφ' οὕτω ταχεῖα νίκη. ὥσπερ οὖν ἐκεῖνα μὲν τε μνημονεύεται καὶ μνημονευθήσεται, ἢ λήθην ὃν δὲ αὐδεῖς ἐμποιήσει χρόνος· οὕτω ἢ τὰ σὰ δὴ ταῦτα μνήμης ἀθανάτου τετεύξεται, ὃν οὔτε τῆς ἡμετέρας αἰδοῦς δυνήσεσθαι δὲ θεσπεσίας ἔσται· οἷός τε ἡμῖν ἐφ' οἷοις γεγένησαι πρὸς ὃ ὑπερηφάνως ἕστηκας. νικᾷς δ' οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ ἢ τὸν Διὸς παῖδα δόξαντα εἶναι Ἀλέξανδρον, εἰς γε ἡμερότητα· ὁ μὲν γε Θήβας, ἐπειδήπερ ἐλευθερίας, ἐν ὃν ποτ' εἶχεν, ἐπεθύμησεν ἡ πόλις, ἀνέσωσε πόλιν ψεύδεσιν ἀγγελίας ἀπατηθεῖς (ὃ καὶν εἷς ἀνὴρ πάθοι σεμνόν ἔχειν δοκοῦν) σὺ δ' ὅσον εἰς οἰκίδιον τοῦτο ἔδρασας ἡμέτερον. ὁ μὲν πάλαι μιᾶς οἰκίας τὴν Πινδάρου, τὴν ἄλλην καθελὼν πόλιν, καὶ τοῦτο τιμήσας τὸν ποιητὴν, καλλίων δὲ ἐν ὅλῃ τῇ πόλει διμήσας τὸν ποιητήν. ἐκεῖνό τε γὰρ ἔφερε δοῦναι τοσοῦτον, ἢ ὃν Πινδάρῳ λαβεῖν. μιᾶς δ' οἰκίας ἐχούσης ἐν πόλει κειμένῃ, τί δ' κέρδος ἢ τῇ πόλει πρὸς ἐκείνης, ἢ αὐτῇ γε ἐκείνῃ, ἢ μὴ οὐχὶ δὲ οἰκεῖν ὁ δεσπότης ἐν τοιούτοις τοῖς τοῦδε αὐτοῦ ἔχει; ἀλλὰ μὴ τοῖς γε τοῦ δοκοῦσιν Φιλαν θρωπίαν Φιλίππου τοῦδε ὃν ἀλόντας Ἀθηναίους, ὅτ' Ἀργεῖον κατῆγον, οὐ χαλεπὸν δυτιπεῖν, ὡς ὃν εἶπ τὸν Φιλαν θρωπία. τὸ θεραπεύειν γὰρ Ἀθηναίους δὸ ἀγκὴν ἔχω τοῦ ἀθέτειν αὐτοὺς, οἷς ἡδέως δὲ ἐκόλασεν, ἄκων ἀφῆκε· ὃ μηδὲν πρὸς Ἀθηναίων ὕστερον παθεῖν ὠφούμενος. ὃν οὖν ὃν ἀχμαλώτους ἐλεοῦντος ὃ μεγόμενον, ἀλλὰ τοῦ αὐτὸ χάρεν πειρωμένου ῥύεσθαι. πολὺ γὰρ οἶμαι ὃ μέσον φιλαν θρωπίας ἢ φόβου. σὺ γὰρ ποίας μὲν Ἀθηναίους, ποίους γὰρ Ἀθηναίων στρατηγεῖς, ποίας γὰρ ἰαῦς, ποίας γὰρ ἱππαγωγὰς πεῖρεις δείσειν ἐμέλλησας; οὕτως εἰλικρινὲς ἐν ὃν τῆς φιλαν θρωπίας, ὃν ὃν εἰς οὐδαμόθεν αἰτίαν φαυλοτέραν τοῦ ἀφίεσθαι τῷ τροφάσει. λείπεται δὴ κἀκεῖνος τῶν σῶν δὴ τῶν, ὁ τῇ Ῥώμῃ μὲν ἐμφύτιον ἐγείρας πόλιν, ὃ ἦθος ἦν ὃ ἐκείνης ἄπαν εἰς ταύτην εἰσαγαγών· βδελυκτὸν γὰρ τῶν Ρωμαίων δῆμον ἐγκλεῖν ἀγοραίοις μόνου τι ῥῆμα. τὰ μὲν γὰρ δὴ ποιῶν ἐνέγκειν, ἔργον γὰρ ὃν τοῦδε τροφῶν, ὃν δὲ κατ' εἰκόνος ὕβρεις. καίτοι πολλαὶ γε ἐφίκεσαν ἐκείνῳ· αἷς οὐχ ὅπως χάρεν ἐπέγκειν, ἀλλ' οὐδ' ὅσον εἰς βλέμμα προσίας ἔρχεται, φαίνονται λελυπηκότες. ὁρᾶσθα μὲν ἢ ῥήματα ἢ ἔργα· ἐκεῖ γὰρ τὰ λαπτὸν μόνον, τὰ ῥήματα. οὕτω τὸ βραχυτέρω μὲν ἐκείνῳ κοινωνεῖς, κοινωνὸν γὰρ ἐκείνου τὸ μείζονος ὃν ἔχεις. ἐξεταζέσθω δὲ ἢ τοῖν ἀδελφοῖν οἷς πόλις ἡ Κιβαλίς· ὁ νεώτερος ὃς ὑβρισμένος ἐν γράμμασιν ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει καθημένης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καθηρημένης ἤδη τῆς τυραννίδος, οὐκ ἐμνησικάκησεν. ὁ μὲν οὖν μὴ καλὸν τοῦτο νομίζων, κακὸς δὲ εἶπ· ἀλλὰ πεφῦσθω μὲν γράμματα ἕνι, καὶ ταῦτα δεινότερα μὲν ἀγράφου ῥήματος, ἧττον δὲ ἔργου πάλιν. καίτοι καὶ εἰκόνες ἐωρῶντο τοῦ τότε ἀκηκοότες. ἀλλ' ὅμως αὐτὰς προῆσαν, οὔτε τιμῶντες, οὔτε ἀμυνόμενοι. ὃ δὲ μέγιστον, ὦ μὴ τυραννούμενοι τὰ τοιαῦτα ἔγραφον, καὶ οὐκ ἰδίᾳ αὐτῶν μᾶλλον, ἢ τῆς ἀνάγκης τῆς τοῦ δεσπότου, ἅτοι φανερῶς κελεύοντος, ἢ καὶ ὑποπτεύοντος ὅπερ βούλοιτ' ἂν αὐτὸν ταῦτα διαθεῖν. ἃ δὴ δίκαιον ἐνόμιζε λαμβάνειν δίκην, ὧν τινες ἐδιάθησαν μὴ κακῶς ἐβουλεύθησαν. τὰ δ' εἰς στεφανοῦντά τε αὐτὸν καὶ ἄρχοντα καὶ βασιλεύοντα πεπραγμένα, ἀφορμὴν ὅτε τοῖς φίλοις θεσπίσαι πρᾳότητος καὶ φιλανθρωπίας. ποῖος τίνα δή σε λοιπὸν ἄξεσθαι, ἢ ποῖος τὸν ἐν τοῖς ὁμοίοις τῇ συνουσίᾳ δι' εἰκόνος καὶ αὐλῶν ὑβρισμένον; ἀλλ' εἴ τις τὴν Ἔμεσαν καὶ τὰς ἐκείνης ἑορτάς, ἃς οὐκ ἐπεὶ τὰς ἑορτὰς ἐφύλαττεν οὐδείς, ὡς παλαιόν τι τοῦτο ἀφ' ἑπτὰ βασιλέων ἥκον, καὶ δι' ἀρχαιότητα μᾶλλον ἡδονὴν φέρον, ἢ λύπην· πολὺ δὲ οὐκ ἴσον τοῖς περὶ τὰς εἰκόνας ἀμφοτέρων εὑρήσει, καὶ τοσοῦτον, ὅσον ὕβρεως καὶ παιδιᾶς ὁ μέσος. λέγε δή μοι σοφῶν ἀνδρῶν ὑπομνήμη, ὃ καταδεδεῖσθαι χαίρουσιν οἱ τὰ τοιαῦτα δαίμοσι, ταῖς μὴ παιδιαῖς λοιδορίας ἐπιφέροντες ἐκείνοις· ὅπως ταύτῃ κεκορεσμένοι, μηδὲν πλέον περὶ τῶν ἀνθρώπων ζητῶσι. καὶ ἀπιστεῖν γε οὐκ ἄξιον ὁρῶντα, καὶ σφᾶς αὐλοὺς κωμῳδοῦντας ἐκείνους, καὶ τοὺς γε ἐν δεξιᾷ περὶ αὐλοῖς ὄντας ἀφορμὴν γινομένους τοῖς μὴ δρόμου σκώμμασι. καθ' ἕκαστον τοίνυν ἔτος τοιαῦτα θέοντες ἔχουσι τιμὴν ἀπὸ τοῦ κινεῖν τὸν πλήθους αὐτῶν ἀσφάλειαν· οὐ τιμὴν ὅτι ῥήμασι μόνον, ἀλλ' ὅμως ἐφ' ἅπασιν ἃ ποιεῖν ἤδιον δυνάται τιμὴ ἑορτή· καὶ ἀρχὴν οὐκ ὀρθῶς μνιαθεὶς ὅτι τιμωρίαν ἴῃ, μικρόψυχός τε βύβις, ἢ σκαιὸς νομίσθη, καὶ νόμων ἱερῶν ἀλλότριος. ἀλλ' οὐχ ἡμῖν γε ἐπιστροφὴ ἦν οὐδαμόθεν, ἀλλ' αὖ ὃ πεπραγμένον· ἀλλ' ἐν τῇ σιγῇ τῶν δεδρακότων ἡ κατηγορία τῶν πεπραγμένων ἐστίν. ὥστε σὺ μὲν ἐκείνῃ πάντως ἂν σωφρόνως τῇ πόλει, τῇδε δὲ πάντως δικαίως· οὕτω καὶ Ⓦ ἥμερον εἶ) δόξαντα τῇ γαλιλαίᾳ προελήλυθας. Ⓐ ὃ δὴ Ⓦ πατέρα Ⓦ Τίτα μηδὲν σε τούτῳ λείπεσθαι λέγοντες, Ⓦ ἐν μὲν ταῖς εἰκόσιν ὅμοια πεποιηκότα, κτείναντα δὲ οὐδένα τῇ πρὸς ἐαυτὸν ψηφῳ, πάντες μὲν Ⓦ σίτου οὐκ ἐθέλουσιν ὁρᾶν, πάντες μὲν οὖν ἐκ Παλαιστίνης ἰκέτας, ὧν δὲ μὲν αὐλοῖς ἐποίει λιμόν, ὃ δὲ ἀσεβείας ἀπάγκειν· ὃ δὲ τοῦτο ἀνδρὸς τοῦ, οὐκ αὐτὸν ἴσως μᾶλλον, ἢ τὸν ὅτι τοιαῦτα ἀγόντων. ὡς ἐκεῖνοι δίκαιον ὡς ἀληθῶς ὤφειλον ὧν Ἀλεξανδρεὺς ἦσαν. καὶ γὰρ ὅστις χθιζὸν ἀποδιδράσας δεσπότου, ἠδίκησε μᾶλλον, ἢ τοῦτο πεποίηκεν. ἃ γὰρ οὐκ ἐβούλετο βιασθείς, ταῦτ' ἄρα ἐπ' ἐκείνου διώκατ' ἄν. ἐν αὐλοῖς οὖν, οἷς ἐκολάζετοῖς ἐλαφίσιοι ἡμάρτημε· πῶς οὖν τὸ μὴ καὶ μείζονι ἐπαινοῖτ' ἂν εἰκότως; ἐπαιδία δὲ ποία σποδεία; τίς λιμός; τίς ὠμότης ἐπανακαίουσα χαιρῷ δεομένῳ χρημάτων, καὶ ποιοῦσα μείζω τὴν Ῥωμαίων διώκειν, καὶ ὃ μὴ πᾶσι τοῖς ὅλοις δεδοικέναι, ἅμα τούτου κερδαίνειν; ὃ δὲ μέγιστον, Ⓐ ὦ ἀπεσφάγησαν Ἀλεξανδρεῖς ὑπὸ τῶν ἐγκαθημένων τῇ πόλει στρατιωτῶν· ὅτου δὴ πολλοὶ ἦσαν ὥστε καμεῖν τοῖς τύποις τὰ ξίφη. Οἱ οὖν ἔδει ζητεῖν ὁ πρὶν ἢ πυθέσθαι πᾶσι τῆς στάσεως εἶχε; τούτῳ δὲ οὐδὲν τοιοῦτον πρὸς τῶν τῆδε τόξων ἐγεγόνει. δυοῖν γὰρ δὴ σωμάτων ἥψατο δυοῖν βέλη βοηθοῦντα τῶν γνωρίμων τινὸς οἰκίᾳ θορυβουμένῃ. οὐκοῦν ὁ μὲν δι' ἑαυτὸν ἀπέκτονεν· σὺ δὲ οὐκ αὖ αἰτιᾶσθαι· οὐδὲν ἐν φόβῳ ζῆν ἐᾷς· οὐδ' ἐνίοις δὲ οὐδὲ λέγειν ἄξιον. ὅτου δὴ καὶ ἕξεις πίνακα. τῶν τοίνυν εἰρημένων μοι τὰ πολλὰ καὶ μάτην ἐποίει με, οὐχ ὁ Λητὼς καὶ Διός, οὐδ' ἄλλος τις θεῶν· ἀλλ' ὡς μὴ τιμὴ ἀτυχίαν ἐκείνῳ ἡ πόλις ἴοι ἐν φόβῳ τῷ τῆς δίκης, καὶ πολὺς ἦν τῶν ἐλεύθερον καθάλεσθαι, ἐγὼ δὲ ἅμα πάσης ἐρχόμενος, θαρρῶν τε ἐκέλευον, καὶ τρέμοντας ἔπαυον, καὶ πρὸς ἀκριβῶς ἔλεγον. ὃ μέλλον προεφορῶν, ὥστε τοῖς κακοηθεστέροις ἐπεῖναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν, ὅτι ἀνὴρ ὄξ ὀρνίθων ἡμῖν ἀφίκηται, καὶ ποιᾷ νικᾷ ὁ πάλαι πρὸς τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ Κάλχας ὁ Θέστορος.

τότε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τότε οὖν τῆ) μαίνῃς σὺκ ἀπηρνούμην· θορυβοῦντων γ', ὡς δὲ σοὶ τὰ μαίνῃς ἔλεγον γεγονέναι, καὶ βλέπειν ἐμαυτὸν ὡς ἀετὸν ἔνα σε, καὶ ὃ μὴ φαινόμενον ἐκ τῶν ἤδη γεγονότων ἐρᾷν ἐπεὶ καὶ ⁂ Ἡρακλέα πορευόμενον ἐπ' ἔργον ἑκόντα, ἢ καὶ πεμπόμενον, ὅσις ἦλθε καλῶς τὸν Ἡρακλέους φύσιν, λέγων ὅτι καὶ καθορᾷ σοι, μαίνῃ αὖ νῦν, ἐκ τῶν Ἡρακλεῖ κατειργασμένων, εἰς ὃ περιπεσεῖν κινούμενος· μεμνῆσθε γ' οὖν καὶ Ἀγαμέμνονα κακὸν ἔσεσθαι Τρωσὶ καὶ Ἀχιλλέως ἀλγεινάς, εἰδὼς καὶ περὶ τῆς ὀργῆς τῆς ἐκείνου πεπρωμένας πόλεις μεμνῆσθαι γ' ἂν ὑμᾶς Ἀχιλλέα· καὶ περὶ τῆς Ἑκτορέως ἀριστείας, καὶ ὅπως αὐτὸν ζητήσει τὰ τραύματα· καὶ περὶ Ἀλεξίδου γ' τὸ Λεσμαίου μὴ σὺν φόροις ἀργυρολόγῳ πλέοντος, νῦν αὖ μοι ὃ τῶν μαντίων ποιεῖν· περὶ λέγων ὡς μὴ ὁμοίας ἐπιθήσει πενίας. καὶ νῦν τοίνυν ἐρῶν, ὅτι καὶ οὗτοι βασιλεῖς εἰσι) μὴ ὅτως ἀκριβῶς, ὡς μηδὲ εἷς) πλέον τοῖς αὐτὸ πάσχουσι γεγονόσιν ἡμῖν· αὐχεῖ γ' οὐδένα ἀνατρήσει σιδήρῳ. καὶ εἶπερ δὴ τούτοις ἀξέτασις ποιηρῶν ἔργων (δεῖ γὰρ τότε ἀληθῆς ὁμολογεῖν) καὶ δίκαιοι τοῦτ' ὄντες, ὃ δὴ καὶ κέκλεισο, καὶ γραμμάτων λύσιν ἔχοντα τῶν πατέρων· ἐν οἷς ἔνεστιν ὁρᾶν λάμψασαν τῷ βασιλεῖ τὴν φύσιν· ὅταν ἀπολογῆται μὴ ἐκ τῆς τῶν ἀδικηκότων καλεῖ, φάσκῃ γ' αὐτὸ τὸν ὀργὴν ἀλλοτρίαν τε εἶναι, καὶ δεῖν τοῦτο ταχέως μεταπεσεῖν· ὅτι τὰ παρόντα, καὶ τοῦτο πλείω λόγον ἔχει, ἢ τὸ τιμωρεῖσθαι λαμβάνειν. χρηστὸς γ' ὢν καὶ φιλόδωρος χαίρεται καὶ τῷ μεγάλῳ σωφρονεῖν καὶ ᾧ μεγάλῳ δήμῳ, ὃ καὶ ταῖς ἐκείνων ἱκεσίαις περιφέρεσθαι δι' τῶν ὑπερεχόντων· ἐπεὶ ἔγωγε πέπεισμαι ταῦτα αὖ ἡμᾶς ἀναμνήσαι ταῦτα βουλομένων σὺκ ἐκείνων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων ἀνθρώπων. νῦν γ' πλείω ἂν ἀγαθὰ ἡμῖν τῇ καὶ νῦν πολλὰ καρπουμένῃ πόλει, δακρύων τε εἵνεκα καὶ τῶν ἄλλων, ἃ τὴν βοήθειαν εἶχεν. ἔστω μὲν τοι χρὴν ἠτηκότας, ἢ ἔδωκαν μὲν τῇ γῇ, καὶ μηδενὸς μεταστέλλοντος. οἱ δ' αὖ σὺν ἂν ἔδειξαν καλῶς, καὶ ὡς εἰσὶν οὐ παράπαν ἄξιοι βασιλέα γ' προκαλεῖν ἐφ' ἃ καὶ παρὸ ἐκείνων αὐτὸς αὐτόν. δηλοῖ δ' οἷός ὅστιν ἐκεῖνος ἐν τῇ τῶν φιλανθρώπων διατελεῖν. διελὼν γὰρ ἃ δίδωσι χωρὶς ἕκαστον ἀπ' ἀριθμοῦ, ἵππους, ὑσίας, τὰ θεάματα, σὺν ἀξιολογωτάτοις, οἷς περὶ τὴν ψυχὴν ὁ λόγος, τὰ αὐτῆς ἀπειληφέναι ἀξιοῖ, ἔχων εἰ δυοῖν, εἴπερ ἐβούλετο, ῥήμασι περιλαβεῖν τὴν δόσιν. ὁ γ', ὥσπερ ⁂ τῶν αἰθέων βεβαίως ἀπηωρημένος, μακρηγορεῖ· ἐς μάλις ἀξέρχεται· καὶ δίδοικεν ὑπὲρ τῶν πενομένων, ὡς ἴσον οὐ ἄπορον ἐς τὸ θανάτου. Διὰ τοῦτο τὸ ζῆν περιστέθηκε, ὃ ἐς οἷς εἶχον ζῆν. εἰσὶ γ' οἱ δι' ἀδίκων θανάτων ὅτι τινῶν ἧκον Ἀσίας· ἢ γ' ἐντεῦθεν ὠφέλεια νῦν τε καὶ εἰς ἀεί, τῶν ἀεὶ δ' κρατοῦντων ἐχόντων, διδασκομένων μὴ τῶν ὄντων ἐκβάλλειν σὺν κεκτημένους, μηδὲ κέρδη τὰ τοιαῦτα νομίζειν. τῶν μὲν οὖν ἴσον ἔτυχεν· ἀλλ' οὐ τοσαύτη πόλις ἐν τοιούτοις ἁμαρτήμασιν· εἰδότες ὅτι καθαρὸν ἐν σώματι, κἂν δ μικρόν τι ἀφέλῃς, δ πᾶν ἐζημίωκας· ὕτω καὶ τῇ μορφῇ τῇ ἀπὸ τῶν πόλεων, πορθουμένῃ τε τέως μένοντος, εἶτα ἀπολωλότος, νῦν γ' δυοῖν μὲν ἥδε δυστερεῖ, τεισὶ γ' ἴσον· τῶν δ' ἄλλων πρείττω, καὶ γένεσιν οἰκιστὴν ἀπὸ τῆς σωτηρίας· οὐ λίθοις ὅτι λίθοις ἀπὸ τεκτόνων πηγεῖς, ὅδε ἐναρμόσασιν ξύλα, ὅδε ἐπάγων κέραμον, ὅδε εἰς ποῖον ἐς ὃ καθῆσθαι μᾶλλον ⁂ ἑαυτόν, οὐδὲ πολλῶν ἐτῶν εἰς ὃ πᾶν δεόμενος, ἀλλ' ἀπὸ γνώμης τε ἡμέρᾳ, ἐς γραμμάτων ὀλίγων, καὶ τῷ κρείττῳ θυμῷ ἡμεῖσθαι. καὶ νῦν ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ τῶν πρὸ τῆς Ἰοῦς τὰ τῶν ἐκείνου ζητουμένων, τὰ Ἀλεξάνδρου, τὰ Σελεύκου, τὰ τῶν μετ' ἐκεῖνον ἐξεταζόντων, σὰ ἴσα· ὃ μῆκος, ὃ πλάτος, τὰ ἱερά, τὰ ἴδια, τὰ δημόσια, σοῶν κἀλλος, ἀνθρώπων φαυλότης, βαλανεῖα, θέατρα, λυτρά. τὰ μὲν γὰρ ἐκείνων οἴκεται τῇ σαφῇ· τῶν δ' ὅσαν σὺν ἡ συγγνώμη πεποίηκε. ὁ γὰρ εἰκότως ἀνελὼν φεισάμενος εἰς τὸν τὸ κτίσαντος χώρου, ἐξ ὧν σὺκ ἀνῄρηκεν, εἰσάγεται· ἐπεὶ καὶ ὅστις αἰθέριον ποταμὸν ῥύμης ἐξήρπασε, πατὴρ μὲν εἰκότως ἐστὶ τῶν σεσωσμένων δοκοῖν. ὅταν οὖν τις ἐπαινῇ βασιλέας, ἐξ ὧν ἔδοσαν τῇ γῇ πόλεων, ἔξεστιν ἑτέρῳ τὸν δὲ σὸν δεδόσθαι λέγειν. καὶ γὰρ ⁂ Ἑκτορα τῇ Τροίᾳ, τὸν ἐν τῇ μονομαχίᾳ πεσόντα πρὸς Ἀπόλλωνος, δεδόσθαι τοῦτο ἀνασῴσαντος. ὥστε σὺ μηδὲ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μηδ' ὄνομα τῇ πόλει μεταθεῖναι ἐκ τῆς σῆς οἰκίας μηδένα δὲ ἀπαίσασθαι. καὶ δὴ τοῦτό γε ἐν οἷς ἡμάρτηκα μάλιστα ὀρθῶς εἰδόμην, τὰ τοιαῦτα τοῖς δυστέραις προσηκούσας, οἷά περ ἀκήκοας εἰπεῖν. δὲ τοίνυν σε τοῖς πεπραγμένοις οἴκτιρον μᾶλλον ἢ πεφυκότα, σαυτοῦ τε ἔργον τὸ χρηματιστὴν δὴν νομίσαι, καὶ τὴν μὲν Δημοφίλειαν πολυτίμητον ποιήσαι τῆς σῆς τύχης ἀξίας οἵας δὴ καὶ τὴν Δάφνιν κάμοιγε κατέστησας, βασίλεια παλαιὰ τοῖς νέοις ἀποκρύψας. δεήσομαι δή τι ἐγὼ σοῦ πολλαπλήσιον, εἴτ' ἐν τῇ νήσῳ βούλει τῇ πέριξ τοῦ ποταμοῦ, εἴτ' ἐν ᾧ πολὺ τούτης ᾠκισμένῳ χωρίῳ. πολλὰ καλῶ γὰρ ἔτ' ὄπιθεν τοῦτα, ὦ βασιλεῦ, καὶ μόνον οὐχὶ μετέθορε καὶ κάλλιον, ἀλλ' ὅπως καὶ μαθεῖν ἡμῖν ἐγγύθεν· εἴτε ἔτι ἐρασταὶ σὸν ἔχομεν, εἴτε ἤδη πέπαυται. σὺ γὰρ κρείττων μὲν γνώμης τῆς προτέρας, φυλάττοις γὰρ ὃ γνώμενον, ἀπὸ τοῦ Θεοῦ λαμπάδος, δι' ἣν ὡς ἥδιστα μὲν ἐώρακας τὰ ἐνθένδε πρεσβεῖα," ὁρᾶν ἐν τοῖς πρὸ- 10 τοῦ δήπου σοι τόπον τινά, τὸν ἀφεστηκέναι δοκοῦν. διαφαίνοσι γὰρ τὰ πιπραίνεσθαι, τὰ τε ἀκούειν τὰ περὶ ἡμῶν. μέγα μὲν δὴ καὶ ὃ λῆξαι τὸν ὀργὴν, πολλῷ γὰρ ἔτι μεῖζον ὃ μὴ ἔρωτα λῆξαι. τῷ πρεσβυτέρῳ τοίνυν πιμήσας, τιμήσοι, ὦ βασιλεῦ, τῷ δευτέρῳ. Θεοῦ δ' δὴ εἶπε καὶ τρίτον πολλαχεῖν, ὃ τῆσδε σε ἐπιθυμίαν χώρας καὶ πόλεως· πάλιν δ' αὖ τοῦδε μεῖζον ὃ σὺν ταῖς νέῳ βασιλεῖ, τότε ἡμῖν, τότε καὶ πρὸς βίαν δώσεις τὸν ἀπὸ τοῦ παιδὸς ἐπωνυμίαν. 15 λέγω γὰρ βίαν, ὅσην δὴ γνώμης αὖ πρὸς ἐπιτηκόων σωφρονούντων· ὡς καλὸν τὰ γε τοιαῦτα βασιλέα πρεσβεύειν ἀναγκάζειν. ἡμᾶς μὲν οὖν ἐκ τούτων πρεσβυτέρους τῆς δυσδαίμονος· ἔνδον " σε τοῦ καθημένου, καὶ βουλῆς βουλεύοντος σωτηρίας· καὶ τὸν πεδίον τὰ πολέμια μελετῶντός τε αὐτοῦ, καὶ τὸν γραπτὰ παιδεύοντος· καὶ γυμνασίου τε ἐς τοιούτους βελτίους, Πέρσας τε σφᾶς αὐτοὺς ἐπαινεῖν πρέποντος, ὅτι τὸν ἐκ τῆς Εἰρήνης ἀσφάλειαν δραμοῦσιν. δὲ δ' οὖν καὶ 20 πολέμου δέησιεν, ἔξεις καὶ σὺ ἀόπλους ἡμᾶς σωναγωνιστάς, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ὅσοι τὸν πόλιν οἰκοῦσι, καὶ ὅσοι τὸν χῶν ἐργάζονται, καὶ ὅσοι δεσπότας ὑπηρετοῦσι. τίς οὖν ἡ πρὸς τῶν δε τῶν γυμνῶν σωτέλεια; σὺ θεοὺς ἕκαστοι τούτων καλέσουσιν ἀπ' ὀνείας ἀκριβοῦς, ὁ Ἄρη, τὸν Ἀθηναῖ, σὺ ἄλλοις, ὧν ταῖς γνώμαις ἐκβαίνει τὰ τῶν πολεμῶν τέλη, μεμνημένοι τῶν τε λελυμμένων κινδύνων, τῆς τε ἀνελπίστου ταύτης σωτηρίας. αἰτιοῦντες τοῖς ἐνδημίοις, εἴ τινες ἀρὰ φθονοῦσιν εἰς δέος τε πίπτειν καὶ θόρυβον, ἢ φυγῆς μᾶλλον ἢ διώξεως ἐρᾶν. ὅσιον γὰρ ἐν πολέμῳ πρὸς τύχην ἔχουσιν εὐχαίροπον, ὁρᾶν μὲν ταῖς ποιήσεσι. καὶ μή τοι νομίσῃς πρὸς τῆσδε μόνης τοῦτο ἔχειν τὸ ἀγαθόν· ἀλλ' ὅσοι δίκη τὸ βασιλευόμενον, τοσοῦτο τὸ σωθυξόμενον. τὸ γὰρ τῶν ἀδελφῶν δίκαιόν ἐστι δικαίως καὶ ταῖς πόλεσι, καὶ σωνα- ἀθονταί γε πλειστομένας, καὶ συγχαίρουσιν ἐν τοῖς ἀμείνοσι. καὶ ὥσπερ ὁ " μέλει πόλεως λυμαινόμενος, καὶ ὃ μηδὲν πεποιηὼς " ἰωὶ κἀμοί, οὕτως ὁμοίᾳ πόλει λελυπηκὼς ἁπάσας. ὁκοιῶ δ' ὅτῳ τι χρηστὸν εἰς μίαν γεγένηται, πάσας ἐστὶ δυνηρτῆσαι. ἀπὸ τοσούτων οὖν σοὶ εὐχὴ πόσον τι χρὴ νομίζειν δεδυνῆσθαι. οὕτως οὐ φιλεῖν θεραπεύσοι μόνον, ἀλλὰ καὶ λειτελοιῶται πεπραγκέναι. καὶ φύσει γε ὃ πρᾶγμα τοιοῦτόν ἐστιν. ἡμῖν ἀρετὴ συμφέρον, καίτοι καὶ εἰ μηδὲν κέρδος ἔμελλεν ἑπεσθαι ἀκολουθήσειν, ἀλλ' γε σὺ δικαίως ὃ καλὸν τιμήσειν ἔμελλες. ὃ καλὸν γὰρ οἶμαι, ὃ μὴ πικρὰς ἔχειν τοῖς ἁμαρτάνουσιν, οὗσιν δὲ θεραπεύσειν. εἰς μὲν γὰρ τὸν οὐρανὸν τοῦτον σὸν εἰσέρχεται, τὸν γὰρ ἀπὸ τῆς ἀτῆς σὸν ἔνι καθαρεύσαι τὸν γλῶ. θεῖος δέ τις εἶ δοκεῖ καὶ πολλῶν ἐπαίνων ἄξιος, οἳ ἐν ταῖς πρὸς ἐκείνης ἐπηρείαις, τοῖς πεπραγόσιν σὸν ἐπέθετο· καὶ νῦν σοὶ πόλις ὁ λόγος, οἷα μὲν τὰ πρὸς ἐμοῦ, οἷα γὰρ τὰ πρὸς σοῦ. οἶμαι γὰρ καὶ ἐν θεῶν συλλόγοις μνήμην ἀμφοτέρων εἶναι, καὶ πρὸς μὲν τῶν ἐγκώμια λέγεσθαι Μουσῶν τε καὶ Ἑρμοῦ, καὶ Ἀπόλλωνος· σοὶ δὲ ἐκ δωρεῶν, ἃς δὴ σοι πρὸ ἐκείνων ἐλθεῖν γνώμην ἀποφαίνεσθαι· Καλλιόπη γὰρ ὃ μὲν δράσει μετὰ τῶν ἀδελφῶν· ἐκ γὰρ τῆς ἑαυτῆς πόλεως ἀποδώσει καὶ δυστέρᾳ ἀμοιβήν· ἔρωτα τοῖς σοῖς υἱέσι παιδείας ἐνθεῖσα μουσικῆς.

ΕΚ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΚ ΤΩΝ ΦΩΤΙΟΥ

ΑΝεγνώσθη ἐκ τῶν τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου λόγων, ὃς εἰς τὸν ἐν ἁγίοις Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον συνετάξατο· ὧν ἡμῖν πέντε τέως εἴδομεν· ἐξ ὧν καὶ ἴνας ἐκλογὰς ἅμα καὶ ἱστορίας παρεξαφάμεθα. Οὗτος τῶν πέντε λόγων ὁ πρῶτος ἄλλον μὲν αὐτοῦ δοκεῖ διέχεσθαι, ἢ μέρος αὐτοῦ εἶναι· πλὴν διαλαμβάνει, ὅταν τὸ μετάκλητος εἰς Κωνσταντινούπολιν ἔλθῃ, καὶ ὅπως αὐτὸν ἀρχιερεὺς κατέστη, καὶ ὡς τὴν ἱερωσύνην καὶ ἀρχιερωσύνην εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἐπανάγειν ἐπειρᾶτο ἀσυνδήτῳ πάσῃ· καὶ ὅσα πρὸς Γαϊανὸν τοῦτο μὲν ὁ γλυκὺς ἐπισομίζων Ἰωάννης, τοῦτο δὲ ὑπὲρ τῶν κοινῶν τῆς πολιτείας διαφερόντως διαλημμάτων, διεπραξάτο· καὶ ὡς φθόνος αὐτῷ τὴν εὐπροεδρίαν ἐψηφίσατο. καὶ ἵνα τῶν μέχρι τέλους ἱστορῶν ὧν θεατὴς αὐτὸς ἀνὴρ διηνυσμένων, καὶ πολλά, μᾶλλον δὲ τὰ πλεῖστα παρατρέχει. ὁ δὲ ἐφεξῆς λόγος ἐπαίνοις ἵνας ὁλοσχοίνοις, καὶ αὐτὸς ὁλοσχοίνος ὤν, διαπεραίνει, ἀρχόμενος ὧδε· Πάλιν ἡμῖν Ἰωάννου τὸ μνημόσυνον. ὁ δὲ μὴ τοῦτον, ἐγκωμίων μὲν καὶ ὕμνος ἐπαρκέτω νόμος· διαφέρει δὲ τῶν πρὸ αὐτοῦ τῇ καλλονῇ τῶν ῥημάτων καὶ τῶν νοημάτων. παροιμιάζεται δὲ ὅτι· Πολυσόμῳ τῷ προσόντι ἐπάθησιν σάλπιγξ δεομένῳ· ἐν παιδικῇ νεῷ ὁρᾷ κινδυνεύουσῃ γλώττῃ, καὶ κάλλος ἀθλητοῦ, μυείας συλλαφόμενον τέχνας, ἀθανάτῳ νεῷ, εἰς ἐπαφὴν ἐμοὶ πιχίτῃ παρακείμενον. ὃ μὲν τοιοῦτον τοιοῦτον. ἄλλος αὖτον ἕλκῃ βοηθόν, ἁρπάζομενος· ἄλλος καλεῖ δικαζόμενος συνδίκην· ἄλλος πεινῶν, ἐπὶ ξενίᾳ ἱκετεύῃ· γυμνὸς, ἐπὶ ἐνδύματος· ἄλλος αὐτὸν ἀποδύῃ· ἄλλος πενήτων, εἰς ἀπόκλησιν δῶται· δεσμῶν ἕτερος ἀπολυθῆναι βοᾷ· ἕλκῃ τις αὐτὸν ἄλλος πρὸς νόσον ἐπίσκεψιν· ξένος αὐτῷ καταγώγιον· ἕτερος ἀπαιτᾷ, χρέος ὀδύρεται· ἄλλος ἐπὶ πόλιν καὶ διαλλακτὴν τὸν κατ' οἶκον μεταπέμπεται στάσεων· ὁ δὲ δοῦλος πρὸς ἄλλον καταφυγῇ, δεσπότην πικρὸν ὀλοφυρόμενος ἀναναίκτησιν· χήρα βοᾷ δέ, ἐλέησον· ἄλλη τὶν ὀρφανίαν ὀδύρεται· μυείαν δὲ πατρὶ καθ' ἑκάστην πρὸς ἑκάστους ἐπὶ ἑκάστῃ ἔοικε. ἁρπάζεται τις, ὃς στυγητὸς ὁ πατήρ· λιμὸς ἐνοχλῇ, ἡ ἔφοδος ἐκ στυγητοῦ γίνεται· νοσεῖ τις, καὶ εἰς ἰατρὸν ὁ ἔφοδος μεταβάλλεται· πένθει τις πρεπόντως, ἡ ὁ νοσοκόμος θεάσκεται πρᾶγμάθιον· ξένων ἐπέστη φροντὶς, ὃς ξενοδόχος ὁ πάντα γεγονὼς ἀναδίκητα. καὶ τί χρὴ καθ' ἕκαστον λέγειν, ὅσα χρόνου μέρη ἐκείνου βίον διεμέτρησεν; ἵνα μὴ τὸν ἀρχιερωσύνῃ μόνῃ λέγω· τοσαύτη τοῦ ἀνθρώπου ἔργων σωτηρίων ποικιλία παρῳδοῦσα ἡ διέλιπεν. ὦ γραπτὸν ἡ μὴ πλουτοῦν ἀρίστου· ὦ λυπηρὸν τοῖς ἐχθροῖς καὶ μὴ πάφον ὁπλίτου· ὦ πανάρμονίας λύρας πλουτοῦσης λελυμένης· ὦ δικαστηρίου τηλικούτου ῥυθμιστὰ ἐξημιωμένου· ὦ σωτηρίου τοῖς ἀνθρώποις εἰς ὑρμὸν ἀναρπασθείσης σαγήνης· ὦ δένδρου πρὸς ὑρμὸν ἡ γῆν μεριζόντος, ἡ τῇ μὲν σῶμα, τῷ δὲ ψυχὴν παρέχοντος. ἐν πάφῳ δὲ τῆς ἐκκλησίας συγκέκλεις αἱ στόμα· οἵος θυσιαστηρίου ἀνθρώπων ὀφθαλμὸς ἀνήρπασθη; οὐ πέφυκας, ὦ μακάριε πάτερ, ἀλλ' ὡς ἥλιος ἔδυς· οὐχ ὡς ἀποθανόντος ἀλγοῦμεν, ἀλλ' ὡς ἡμῖν κεκρυμμένου· οὐχ ὡς πεφευσταζοντος ζητοῦμεν, ἀλλ' ὡς εἰς οὐρανοὺς μεταστάντα. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν καὶ ὁ τείνος λόγος.

Ἐγκωμιαστικοῦ δὲ τύπον ἔχει ὁ τέταρτος διασώζει, ἐκ τοῦ δῆν πρὸς πατέρας, τῶν ἐπαίνων ἀπορρέοντος· οὗτος καὶ ἔοικε. τούτων τῶν ποιμένων εἷς καὶ ὁ Ἰωάννης, ἡ ἀκακίας σύνεσις, ὁ πολυόμματος νοῦς, τῆς διαβολικῆς ἐμπειρίας ἡ βίβλος, ὁ κηρὸς πρὸς διαλλαγὰς εὐπλαστότερος, ὃ πρὸς χρείσματα πέλαγος, ὁ πρὸς δόλους πολεμούντων ἀκέραιος, τῆς ἐκκλησίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐκκλησίας ὁ πρόεδρος. οὐδὲις ὑποκρίσεως αὐτὸν διελάνθανεν ὄφις. πόθεν σοι βούλει δείξομεν Ⓦ Ιωάννου πολύπλοκον; οὐκ φιλοξενίας; ἢ τίς Ιωάννου φιλοξενώτερος; οὐκ τῆς ἐν πρασιαῖς τερπνότητος; καὶ τίς αὐτὸν δυνατεία κατήδεσεν; οὐκ τῆς περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἀσυδησίας; καὶ τίνος ἡ τῆς ψαλμῳδίας τῶν δημοτικῶν ἁρμάτων μέτρια εὐρυθμία; ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν ἢ οὗτος ὁ λόγος.

Ο δ' ἐφεξῆς οὗτος αὐτὸν μὴν τῶν ἐγκωμίων πλέκει τερφνότερον δέ πως τὴν νοημάτων ἰσχὺν ἀπαγγέλλει. ἔοικασι γοῦν τοι πάντας Ⓐ πέντε λόγοι μιᾷ τῇ ἀπὸ τῆς εὐφροσύνης ἀναχορεύειν στεφάνῳ τὸν ἕνα λόγον. μέσος εἰσὶν αἱ περικοπαὶ τῶν εὐφημούντων ῥημάτων.

Χρῆσον ἡμῖν, ὦ πάτερ, τὴν λύραν τὴν σὴν, ὃ σὸν εἰς τὴν σὴν εὐφημίαν δώρεισον πλῆκτρον. εἰ γὰρ καὶ αἱ χάριτες ἐλύθησαν τῷ νόμῳ τῆς φύσεως, ἀλλ' ἡ λύρα διὰ πάσης τῆς οἰκουμένης ἔχει τὸν δώρῳ τῆς χάριτος. ἐκείνης ἡμῖν τῆς ἀθανάτου γλώττης μεταδοῦ· μόνη γὰρ ἡ σὴ γλῶττα τῶν σῶν κατορθωμάτων ἀξία. διὰ ταῦτα Ιωάννης Ιωάννῃ ἀπείληφεν, ὁ παρρησιασμὸς Ⓦ ζηλωτήν· ὁ μὲν θάνατον ἐλέγχων τὸν κηρύττοντα μὴ θάνατον, ὁ τῆς ἐρήμου πολίτης τὸν πάσης πόλεως σωφρονιστήν. ἔχεις καὶ ἄλλῳ πρὸς τοὺς ἀποστόλους συγγενέσθαι. πρῶτος πᾶσι τοῖς ἀμαζοβίοις Σκύθαις θυσιαστήρια ἔπηξας, καὶ μόλις τῶν ἵππων ἀποπνίσας ὁ βάρβαρος, ἔμαθε γοῦν κἀμοῦσαι, καὶ εἰς ἔδαφος ἐξαπλοῦσθαι· καὶ ὁ τοῖς τῶν ἀχμαλώτων δάκρυσι μὴ κεκμηκὼς ὄμβρος, ἔμαθεν ὥσπερ ἀμύρτημι δακρύειν. καὶ μὴν καὶ τὸν τοξότην Πέρσην ἀνατείλασαν ᾧ κηρύγματι· καὶ σιδηροφορούντως πρὸς σκιρτῶσιν ἐκεῖνοι τὸν ταυροθέτην. ἐνίκησεν ἡ σὴ γλῶττα Χαλδαίων καὶ Μάγων μαγδαυτήρια· καὶ ἡ κεχερσωμένη Περσὶς δύκτηρίοις οἴκοις ἐλάφησεν. σκέπτ τῆς δυσεβοῦς θρησκείας τὰ Βαβυλῶνος ἀλλότρια. ταῦτά σε τοῖς ἀποστόλοις "σωέζυξεν· ἔπ πῦρ ἡμῖν τὰ σπέρματα τῆς σῆς γλώττης ἀνῆκε· καὶν Ιωάννῃ τις ὁμόσῃ, πολὺς ὁ ἦχος ἐκκρούεται. ἡ γὰρ ἐκκλησιαστικὴ λύρα δὶ ἀρχαῖον πλῆκτρον ἐπιγιώσκει, καὶ μὴ δακτύλων ἄρκεσιν αἱ τὸ σὸν ὄνομα τος συλλαβαί. ἔβλεπεν ἡ βασιλὶς πόλις τὰ ἐκ Συρῶν φάσματα, καὶ διέπλευε· θεωρᾷ σὸν ἐξ Ινδῶν λίθους, καὶ κατοφύει· σὸν δὲ τῆς Τύρου δ' ἁλυρτὲς αὐτὸν ἔτερπεν ἄνθος· πολίνῃ ἐπὶ γλώττῃ, ἀθάνατα διδασκαλίας πρεσχέουσαν νάματα. εἶδέ σε καὶ Ἔφεσος ἡ ἀρχαία, καὶ νέον Ιωάννῃ πρεσεῖπεν. εἶδε, καὶ εὐαγγελικῆς "ἐπεμνήσθη βροντῆς. ἐντεῦθεν, ἀγαπητοί, ὁ ῥεῦμα τὸ λόγου τραχύτερα, τῆς εἰρήνης λοιπὸν ὁδὸ πιούσης τῷ ῥεύματι. εἰ γάρ τι πρὸς σὸν σοὶ ναύτᾳ, ὦ πάτερ, ἀγανακτᾷς· εἴ τι πρὸς σὸν συμπεπλευκότας λυπῇ· σύνισον, ὅτι χεμὼν καὶ κλύδων καὶ θάλασσα βραχυτομὴν ἰσάγκασεν αὐτοὺς καὶ ἀκοντας τὸν Ιωνᾶν πρεσρίψαι τοῖς κύμασιν. οὐκ ἐκείνων μῖσος, ἀλλὰ σὸν γυμνάσιον ἐ συμβαί· οὐκ ἐκείνων πόλεμος, ἀλλὰ σὸς ἀγὼν τὰ ἡμέτερα· οὐκ ἐκεῖνοι τῆς ἀδελφικῆς ἀπηνέχθησαν φιφου, ἀλλ' ἐδιδ καὶ σε τὸν δίαυλον τῶν μυστηρίων δραμεῖν. ἀπόῤῥητός πις οἰκονομία "σκάμματά σοι καὶ Ἀγαύλοις ὑπετέτμησε. πάντως ἐῤῥέθη καὶ πρὸ σᾶ πρὸς τὸν κοινὸν δύπαλον τῆς δυθεοστότητος· Περσέχες τῇ Ἀγαυίᾳ σᾶ κεῖ ὃ θεσπέσιπτός μοι Ιωάννα, καὶ ἐξῆς. ἐγερσιτεῖτο ᾧ λαμπρῷ βίῳ καὶ ἡ λαμπρὰ πλουτή. ἐπάλαμε μὲν τῷ Ιῶδ ὁ Ἀγαβόλος, ἐδόκιμω ὃ προσκρούειν Ⓐ φίλοι. διὰ τῦτο ὕστερον ὁ Θεὸς ἐξιᾶται σὸν φίλους, ἐ τοῖς φίλοις φίλον Ⓦ Ιῶδ ἀποδίδωσι. τῦτο καὶ νῦν ὥσπερ αὐθαίρετον γεγονὼς, ὦ πάτερ· καὶ τὰς δεξιὰς τῶν πατέρων ἀλλήλαις συνεφαπτομένας φαντάζομαι. ἀπέλαβεν Ιῶδ πολυπλασιασθέντα τὰ κτήματα· ἀπέλαβες καὶ σὺ μὴ προσθήκης τινὰ προδὰ πόνων τιμίων. Τοῦτον Ⓦ ἕκατον λόγον ἡ ἐπιγραφὴ ἐν ᾧ ἀποστολείῳ εἰρῆσθαι λέγει· ὃ δ' προσοίμιον αἰνίττεται, ὡς ἄλλων προεμπόντων, ὁ συμπεφυκὼς μετ' ἐκείνοις δημιουργός. ἔχει γὰρ οὕτως· ὅπῳ καμὲ πρὸς ὃ λέγειν ὁ κύκλος φύσησιν, ὅπῳ δ' σωθῆμα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

στώθημα τοῦς τὴν κοινὴν χορείαν ἐγείρει, ὅπερ δηλοῖ καὶ τοῦς δυφημίαν πατρικὴν ἀ-
νακρούσασθαι μέλος· καὶ πολλοὶ μὲν ⓐ ὃ ὄφλημα δὲ ἀποδοῖτην ἀπαιτοῦντες, πρὸς ἡ-
μῖν ἢ σοῦ τῆς πατρικῆς ἐφάμιλλον ἀρετῆς· χρῆσον ἡμῖν, ὦ πάτερ Ἰωάννη, τὴν λύραν
τὴν σήν.

Ἀνεγνώσθη Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ εἰς τοὺς ἁγίους πρωτομάρτυρας.

Ἐγκωμιάζομεν μάρτυρες, οὐχ ἵνα αὐτοὶ ⓦ ἔπαινον λάβωσιν, ἀλλ' ἵνα ἡμεῖς δι' αὐτῶν ἐπαί-
νων ἀφορμὴν εὐμενεστέραν πρὸς τὸν μίμησιν. ἐθλίβησαν καὶ δίκαιοι καὶ ἄδικοι· ἀλλ' ⓐ μὲν εἰς γυ-
μνάσιον δικαιοσύνης, ⓐ δὲ εἰς ἔλεγχον ἁμαρτίας. διὰ τοῦτο τὰ μὲν τῶν δικαίων πάθη θλί-
βεις ἡ γραφὴ καλεῖ, τὰ δὲ τῶν ἁμαρτωλῶν, μάστιγας. Μακάριοι ⓐ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν, ὅτι Matth. xiii. 16.
βλέπουσιν· φησὶ τοῦ, ὅλη καταμεμψάμενος. Εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν ἐστὶν ὁ μακαρισμὸς, καὶ ⓐ
Ἰουδαῖοι ⓦ σωτῆρα ὀφθαλμοῖς ἰδόντες ἐμακαρίζοντο ἄν. ἢ γὰρ δὴ βλέπειν ἐστὶ διὰ τῆς
γραφῆς, ὃ δὴ νοερῶς τῆς ψυχῆς ὄμμασι καταλαμβάνεσθαι δηλοῖ, ἐξ οὗ πάθη καθορᾶν τῆς
ἀληθείας. Διὰ τοῦτο ἢ ἐν τοῖς ἀρχαίοις τοῦτο προφῆται βλέπονται ἐκάλουν. μακα- a. Bas. 9.
ρίζει τοίνυν ὁ σωτὴρ τὰ ὄργανα τῆς ἀρετῆς, καὶ τὸ σώματος ἢ, ὀφθαλμοὺς καλῶς βλέ-
πουτας, καὶ ὦτα διακριτικῶς ἀκούοντα. διὰ γὰρ ἀκούσαντα νοῆσαι, καὶ νοήσαντα ὑπακοῦ- Ps. xlv. 10.
σαι, κατὰ ὃ γεγραμμένον, Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου· διὰ τοῦ, ὑπάκου-
σον, νόησον. ὥσπερ δὲ ξηρὰν σωλῆνι τοῦ σκέλιπα ῥέοντι, οὕτως ἡ ἀκοὴ τοῦ δικαίου τοῦ σκέ- Ps. xlv. 8.
λιπα τοῦ θείου νόμου τοῖς νάμασι. Κλινῶ γὰρ εἰς τοῦ βολίον τὸ οὖς μου· διὰ τί κλι- Ps. xlv. 8.
νῶ; ὅπερ πᾶσα ὑδρία διχοῦθεν ὕδωρ, κεκλιμένη τῷ χείματι δέχεται· διὰ τοῦτο δὲ πᾶσα ἀ-
κοὴ διχοῦθεν τοῦ θείου λόγου τὰ ῥεύματα, τοῦ σκέλιπα θαι τοῦτο λέγεται. μακαρίζω δὲ καὶ τοὺς
μάρτυρας πλουτοῦς, οἳ τὸν τῆς εὐσεβείας πλοῦτον ἀκήρατον ξεόλβιον ἔδειξαν, τὸν δυσέβειαν μὴ ἀποσμήξασαν. ἐξ γὰρ ἐπλήτοντο ὡς ὅπιπτον καὶ πλοῦτοι,
ὅπερ ἀπὸ πλοῦτος ἡ ἁμαρτία ἐβλάστησεν. ἁμαρτία δὲ ἀχὴ χωμή· Θεοῦ γὰρ πλάσμα καὶ
αὕτη· ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνης ὁδὸν εὗρεν ἡ ἀποδίωσις. ξέονται οὖν ⓐ μάρτυρες καὶ πλοῦτοι, Ioan. iii. 34.
ὃς ὧν ἐπήγασεν ἡ ἁμαρτία. ἐξ ὁ σωτὴρ δὲ διὰ τοῦτο καὶ πλοῦτος ἐδέξατο λόγῳ, ἐξ
ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα, τὸν κόσμου καθαίρουσι, καὶ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης πληγῆς ἀλεξιτήριον.
ὥσπερ δὲ μέλη δικαίων ἐγκωμιάζονται κατὰ μέρος· ὅτω καὶ μέλη ἁσεβῶν σπλιτβύονται, καὶ βα-
λανίζονται κατὰ μέρος. Μὴ ἐλθέτω μοι τοὺς ὑπερηφανίας, ἐξ χεὶρ ἁμαρτωλοῦ μὴ σαλεύσῃ με. Ps. xxxv. 12.
τοὺς ὑπερηφανίας, ἢ ὁδὸς τῆς ὑπερηφανίας· χεὶρ δὲ ἡ πρᾶξις. οἱ, μήτε πρᾶξις ἁμαρτή-
σας, μήτε τείβος πρόσελθή μοι, μηδὲ προκοπή. διὰ καὶ Μωϋσῆς τὸ δεξιὸν τοῦ ἱερέως αἷμα- Lxx. xiv. 28.
τι τοῦ ἀμνοῦ χειρὶ, καὶ δὲ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς· δὲ μὲν, ὡς ἐχθρὸν τοῦ θείου
λόγου μέλλον ἔσεσθαι· τὸν δὲ, ὡς προκοπῆς δηλωτικόν· ⓦ πόδα δὲ, ὡς προκοπῆς τῆς ἐπ' Ps. xxxv. 12. ἀρετῇ
ἀρετὴν καὶ παλαιώσεως σύμβολον. δύο ἐργάζεται ἡ πηγὴ τοῦ βαπτίσματος, καθαίρει ἐξ ποτίζει
ποτίζει μὲν καὶ δηλώσας, καθαίρει δὲ καὶ ῥυπώσας ψυχάς. Ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς Matth. v. 12.
οὐρανοῖς, ἐν τοῖς βαπτίσμασιν ἄπαξ εἴρηται, ὡς ἐν καιρῷ. Ἡ, πολὺς, φωνὴ, καὶ ἐν τῇ πα-
λαιᾷ ἅπαξ πρὸς ⓦ Ἀβραάμ, κατὰ τὸν κατὰ τῶν βασιλέων, καὶ τὸν διαίρεσιν τῶν
αἰχμαλώτων, καὶ κατὰ δέξασθαι μισθὸν λαβεῖν τῶν πόνων καὶ τῆς κατὰ τῶν αἰχμα-
λωτισάντων νίκης. τότε γὰρ φησι πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός· Μὴ φοβοῦ, Ἀβραάμ, ὁ μισθός σου Gen. xv. 1.
πολὺς ἔσται σφόδρα. κατὰ λέξιν ἅπαξ καὶ ἅπαξ [ὁ μισθός σου] δὲ, πολὺς, εἴρηται· κατὰ δὲ
τὸ σημαινόμενον, καὶ πολλάκις. ἐξ γὰρ ὁ Δαβὶδ φησιν· Ἀνταπόδοτις πολλὴ· αὐτὸ τοῦ, μισθός Ps. lxii. 12.
πολύς. καὶ ἀλλαχοῦ· ὅταν δὲ Θεὸς εἴπῃ, πολὺς ὁ μισθός, ἐννοήσας ⓦ ἀναμφιλόμενον, ἐν-
νοεῖ δὲ ⓦ ἄφατον λόγον τὸ, πολύ. ἄλλο γάρ ἐστιν εἰπεῖν ἀγαθὸν πολύ, καὶ ἄλλο πο-
λύτιμον· μεῖζον δὲ ἀμφοῖν τὸ στρατηγοῦ τὸ πολύ. τὸ δὲ τῷ βασιλεῖ πολύ, μυριο-

πλάσιον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πλάσιον τῶ παρὰ ἄλλοις· ὃ γὰρ παρὰ Θεῷ πολὺ ποσαπλάσιον ἀν συμπάντων εἴη, ὑφ' ἓν ῥητόν. πολὺς ἐστιν ὁ μισθὸς τῶν μαρτύρων, τῶν ἀδίκως διωχθέντων, τῶν συκοφαντηθέντων ἕνεκα Θεοῦ, τῶν ἁλισθέντων, καὶ τῶν ἀναθεματίσης δόξης, ὥσπερ ὁ Ἀβραάμ, καταπατούντων. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν ἵππον πᾶσαν διδόντων τῶν τῆς Γομόρρας καὶ τῶν Σοδόμων βασιλέων, καὶ τούτοις πυθόμενος αὐτὸς ὢν αὐθεντὴς ἀνέσωσατο τῶν γυναικῶν καὶ παίδων τὸν ἀχμαλωσίαν· παρητήσατο τὸν παρ' αὐτῶν δόξαν, μὴ θελήσας τῶν ἰδίων καμάτων παρὰ ἀνθρώπων λαβεῖν ἕνεκα μισθός. διὰ καὶ ἠξιώθη παρὰ Θεοῦ ἀκοῦσαι, ὅτι ὁ μισθός σου πολύς. Γεν. ιδ. κα.

Γεν. ιδ. κγ. Σφαιρωτήρ, φησι, ὃ παρὰ τοῖς πολλοῖς λεγόμενον λῶριον. σφαιρωτῆρα γὰρ λέγεασι, διὰ δὲ πολλάκις κυκλοειδὲς ἀπεργάζεσθαι δέρμα ἢ πηλίτιον, ἢ ὕφαν τινά. τινὲς δέ φασι τὸν κλῆσιν λαβεῖν ἀπὸ τοῦ σφυρὰ τηρεῖν. κ. σπυρ.

Ματθ. κβ. κη. Κεῖνται ἐν δώδεκα βάσεις δώδεκα φυλαὶς τοῦ Ἰσραήλ· κρίνει καὶ Παῦλος τὴν οἰκουμένην, ὁ κήρυξ τῆς οἰκουμένης· οὐ Παῦλος γὰρ μόνον, ἀλλὰ καὶ οἱ τὰ ἐκείνου φρονοῦντες. ἄκουε γὰρ αὐτοῦ λέγοντος· Οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ Εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀναξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων. α. Κορ. ϛ. β.

Ἄλλο ἐστὶν ἀδικήσαι, καὶ ἄλλο λαθεῖν ἐλεγχθῆναι. ἢ μὲν γὰρ ἀδίκησις ἐν τοῖς ἀπίστοις πολλαχοῦ· λαθεῖν δὲ οὐ μὴ θελήσαντας εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθεῖν, ὧν καὶ οἱ ἔλεγχοι· ἀφ' ὧν ἀδίκησιν οὐκ εἴσοδος ἔσται. ἡ γὰρ εἴσοδος, τῶν ἐχθρῶν· ἀλλ' ἐλέγχει ὡς διαφορᾶς, τὰ ἁμαρτήματα ἀνακρίνων.

Ὅταν ἐξέλθῃ ψυχὴ δικαίου ἐντεῦθεν, παραπέμπεται μὲν χερσὶν ἀγγέλων, καὶ παίζουσιν αὐτῷ ἐν τῇ βασιλίδι πόλει. ἥτις ἐστὶν ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Εἰς τὸν ἀποστολικὸν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Ἐπιγράφει μοι τὸ Χρυσοστόμου, οὐκ ἐμοὶ δοκεῖ δέ. τοῖς τε γὰρ ἐνθυμήμασι, καὶ πεῖρα τῆς γραφῆς, πολὺ δὲ ἐνδεέστερον τῶν ἄλλων αὐτοῦ λόγων ἀποφέρεται. πλὴν ἴσως καὶ ἐξ αὐτοῦ παρεξεβλήθη. ἔστι γὰρ αὐτοῦ καὶ ἡ λέξις χυδαία, καὶ τῆς ἐκείνου παντελῶς ἀλλοτρίωσα.

Ὦ παραγμάτων ἀνθρώπου. Ἰωάννης τὸν δεδεμένον αὐτῷ ψυχὴν τῇ σειρᾷ τῆς ἁμαρτίας διὰ τὸν ἐλέγχου λύειν ἐβούλετο, καὶ ἐκεῖνος τὸν λύοντα ἐδέσμει.

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιγράφεται λόγος εἰς τὸν αὐτὸν ἑρμηνεία,
καὶ ἔστι κατὰ πάντα ὁμοίως ἔχων πρὸς τοὺς αὐτούς.

Ἰουδαίοις ἐπιτέτραπται γυναῖκα μὴ θάπτειν καὶ ἀπαγορεύειν τὸν ἀδελφοῦ ἄγεσθαι, τὸν παρὰ τοῖς ἔθνη κωλύων βαπτιζόμενον, ἕως ἔχουσαν τοῖς εἰδώλοις παρεσχέθη. ὡς καὶ ὀπίσω ἕως τοῦ εἰδωλολατρείας τοιοῦτος γάμος τοῖς Ἰουδαίοις συγκεχώρηται. Ἤρξατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος. ἄξια τῆς ἑορτῆς ἡ τιμή, ἡ τέρψις τῆς πανηγύρεως. μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ, ὅ, τι ἂν αἰτήσηται. ἐπὶ τούτοις παρεθήκην τῶν ἀρχόντων βαρυτέρα, ὅρκος ἀδίστος, καὶ ἐπὶ δεῖπνου δὲ ὅρκισιν. τὸν βασιλικὸν αὐθεντεῖν τοῖς ποσὶ τῆς κόρης ὁ μάταιος ἐπέταξεν· ἔδωκε τὸν τῆς βασιλίδος ἀξίαν πατηθῆναι· ὑφ' ἧς [γε] ὅρκῳ γέγονε δέσμιος ὁ τῆς ἐπιθυμίας ἀχμάλωτος. ἄκων λοιπὸν τῷ τῆς κόρης δεδούλωται νεύματι, μᾶλλον δὲ τῷ τῆς Εὔας πάλιν ὁ ἀνθρωπος ἐπιτάττει δελεάσματι. δεινὸν δὲ τῆς αἰτήσεως τόλμημα, κεφαλὴν δικαίου λαβεῖν ἐπὶ πίνακι, καὶ τέρψιν ἀνταλλάξασθαι πάθος, καὶ τάφον καταξῆσαι τὴν τράπεζαν. ἔκθεσμον, ἄθλιε, δοῦναι φόνον μισθὸν ἕνεκα τῆς ὀρχήσεως, καὶ θάνατον μίσθιν τέρψιν χαρίσασθαι; ὅρα κατέχει; ἀλλ' ὁ φόνος κωλύει. ἐπιτάττειν ἁπαντᾷ; ἀλλ' ἴσην ὀρχήσει. Ψυχῆς ἀνταξίος οὐδὲ ὁ κόσμος. ξένον τὸ Ἡρῴδου δικαστήριον· τράπεζα, καὶ μέθη, καὶ ὄρχησις ἐδίκαζεν. ὦ δικαιοσύνης τολμήσης παράνομα. εὐορκεῖν ἐπικεῖται, καὶ φονεύειν οὐκ ἀκμαῖον. Εἶθε καλῶς ἐπιώρκησας, καὶ μὴ παρανόμως εὐώρκησας. ὦ συμπόσιον δικαίου χιρνῶν θάνατον· ὦ συμπόσιον, νόμου φύλακος οἰνοχοούμενον αἵματι.

Τοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Τοῦ αὐτοῦ Εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν.

Εοικε δ' ἆρ' ὁ λόγος συγγενὴς εἶ) τῶν τοῦ Χρυσοστόμου λόγων· οὐκ ἔστι γ', οὐδὲ σωεχῶ (Ψ) νοιῶ ἐκείνοις ἐναντιούμενος· ὥσπερ (Φ) δύο ἐκεῖνοι τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν (Ε) ἀλληλουχίαν διασώζουσιν· ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς ἰδίας πορεύεται.

Ιωαννίου ἀνθυφηνήσω, καὶ τὴν ἐκείνου σοφίαν πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον καταστήσω· Ιωάννου τε μεμισάνθρωπον μὴ τὸ πρὸς τοὺς μονοψυχοὺς κήρυγμα. ἡ γὰρ ὁμὴ, Οὗτός ἐστιν, ἐλθὼν τύρει ἄνωθεν, ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ὁ δὲ κάτωθεν, Ἰδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου· καὶ ὁ πατὴρ διὰ τῆς θεοπρεπείας τὸν ἀγαπητὸν ἐπεδείκνυεν· ὁ δὲ τῇ χάριτι τῆς οἰκουμενικῆς λυτρώσεως ἐνεφαίνιζεν. ἐγείρω φωνῆς γλυκυτέρας, τὸν λόγον λυθῆναι τοῦ πρὸς. ὅπερ γὰρ οὐκ ἐπίστευσεν ὁ Ζαχαρίας ὅτι λύεται τῆς Ελισάβετ ἡ στεῖρωσις, ἐδέθη τὸ ὄργανον τῆς γλώσσης, ἵνα μὴ πρὸ σέλθῃ λόγος δίχα σώματος. ἐπεὶ δ' ἐλύετο ἡ στεῖρα, καὶ προῆλθεν ἡ φωνή· ἐλύθη καὶ ἡ τοῦ Ζαχαρίου γλῶσσα, καὶ προῆρχετο ὁ λόγος. ὦ φωνῆς ἀεννάου καὶ μετὰ θάνατον τὴν οἰκουμένην ὠφελούσης. Μαθ. γ. ι'. Ιωαν. α. κθ.

ΕΚ ΤΩΝ ΦΩΤΙΟΥ.

Ἀνεγνώσθη τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος προτρεπτικῆς ὁμιλίας, ἧς ἡ ἀρχή· Χθὲς ἡμῖν, ὦ φιλόχριστοι, (Φ) ψευδόχριστοι ἀφ' ἑαυτῶν ἐλάλουν, οὐκ ἐκ νόμου; οὐκ ἐκ προφητῶν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἰδίας γνώμης καὶ ὁρμῆς. ὁ γὰρ σωτὴρ οὐκ ἀνέτρεψε νόμον, οὐκ ἐγκαταλέλοιπε προφήτας, ἀλλ' ἐλέγετο πρὸς αὐτούς, Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν λέγων, Οὐ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν; καὶ μυρία τοιαῦτα. ἐπεὶ οὖν (Φ) ἐλθόντες πρὸς Ἰησοῦν, καὶ ὃ ἐκείνου προθέντος ἑαυτοῖς κακούργως ὄνομα, οὐκ ἀπὸ τῶν ἱερῶν γραφῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἐπινοίας τὰ τῆς πλάνης προσβάλλοντο, λέγει ὁ σωτήρ· Ματθ. ιε. ζ. Ιωαν. η. ιζ. Εγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὥσπερ ἐκεῖνοι. ὃ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλεῖ, ψεύστης ἐστὶ καὶ πατὴρ αὐτοῦ· τοῦτο δὲ ἐκ τῶν ἱερῶν γραφῶν ἔστι λαλεῖν. ὅτι γὰρ ὃ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλεῖν, ψευδοχρίστων ἐστὶ καὶ ψευδοπροφητῶν, λέγει διὰ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ ὁ Θεός· Οὐκ ἐπροφήτευσαν οἱ τοῦτοι, οἱ ἀφ' ἑαυτῶν ἐλάλησαν, ἐκ τῆς καρδίας αὐτῶν φθεγγόμενοι. ἐπεὶ οὖν (Φ) ψευδοπροφῆται ἀφ' ἑαυτῶν ἐκήρυττον, τοιούτου ἀποδυόμενος τὸν ἐπαινούμενον (καὶ γὰρ ἐδυσφήμει ὁ ἀχάριστον τῶν Ἰουδαίων ἔθνος πλανῶν, καὶ πλανᾶται (Ψ) κόσμον) διὰ τοῦτο ἔλεγεν· Εγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ἀλλ' ἀπὸ νόμου, ἀπὸ τῶν προφητῶν· Ὅσα ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός ἐν νόμῳ, ἐν προφήταις (ἐκ προσώπου γὰρ τοῦ πατρὸς τοῦτα λέγει, καὶ εἰς διάκρισιν τῆς δυσεβούσης ἐπινοίας) ὑμεῖς, ὅσα ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου. Τὰ γὰρ τοῦ πατρὸς κληρονομίας ἐστὶ τοῖς παισὶ δίκαι τοῦτο τὰ ἐκείνου ἐστὶ τῶν κληρονόμων. ὡς ἴσον ἐν τούτοις καθορᾶν, καὶ εἰς τοιοῦτον σωτηρίαν ὃ δι' ἑαυτῶν λαλεῖ, ὃ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν τοῦ διαβόλου λαλεῖ. ὥσπερ ὁ Χριστὸς ἐλθὼν ἐπλήρου πλήρωμα νόμου καὶ προφητῶν, ὅτω καὶ ὃ πνεῦμα πλήρωμα τοῦ εὐαγγελίου. Χριστὸς ἐλθὼν ἐβεβαίωσε τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐν τῷ νόμῳ ἐπιπλήττων, καὶ προφήτας. διὸ καὶ λέγει Παῦλος, Πλήρωμα νόμου Χριστὸς· τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπελθόν, ἐπλήρωσε τὰ τοῦ εὐαγγελίου· ὅσα δέ ἐστιν ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίᾳ, τὸ πνεῦμα πληροῖ· ὅσα οὐκ ἐν τῇ τοῦ νόμου, ὁ Χριστὸς, οὐχ ὡς ἀτελὴς ὢν τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ὡς ἐρμηνευτὴς τῶν τοῦ πατρὸς, καὶ τελειωτής. ὅτω δὲ τὸ πνεῦμα διασαφεῖ, καὶ διηγεῖται τὰ τοῦ υἱοῦ. καὶ γὰρ φησι, Πολλὰ ἔχω ὑμῖν λαλεῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἑξῆς. ὅτι ἀφ' ἑαυτοῦ οὐ λαλεῖ· οὐ γὰρ δύναται ὠφελεῖσθαι τῷ υἱῷ, ἀλλ' ἀναπληροῖ καὶ τοῦ υἱοῦ, καθ' ὃν τρόπον ὁ υἱὸς τοῦ πατρός. ὅτι ἐν τούτῳ Ιωαν. ιε. ιε. Ιωαν. η. μδ. Ματθ. γ. ι'. Ιωαν. α. κθ. Ρωμ. ι. δ. Ιωαν. ις. ιζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τ᾽τῳ τῷ λόγῳ εὑρήσεις τοὺς τῷ τέλει, δεικνύοντος τ᾽ Χρυσοστόμ, ὅτι ἡ ἀποστολὴ οὐτε ψυχὴν, οὔτε τὸ πνεῦμα ἐλάβετο ποιᾷ τ᾽ παρ᾽ ὁς. ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πατὴρ ἀποστέλλεται παρά τ᾽ πνεύματος, καὶ παρά τ᾽ υἱοῦ, λέγει αὐταῖς λέξεσιν· ἐαν σοι δείξω ψ ποιητὴν ὄρους καὶ γῆς ἀποστελλόμενον παρά τ᾽ πνεύματος, καὶ παρά τ᾽ υἱοῦ, τί ποιᾷς; ἢ ἀρνήσαι ψ Χριστὸν, ἢ ἀπαλείψαι τὰς γραφὰς, ἢ δοῦλος ὢν τῶν γραφῶν, ὑποτάξου ταῖς γραφαῖς. καὶ πού, φησιν, εἴρηται τοῦτο; ἄκουε τ᾽ Θεοῦ λέγοντος Ησαΐου· Ακουε ἐμοῦ, Ισραὴλ, ὃν ἐγὼ καλῶ· καὶ ὅλιγον τὸν παροικοῦντα ἐκπηδᾷ τ᾽ χωρίου, μέλλει τ᾽, Καὶ νῦν Κύριος ἀπέστειλέ με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ· διαμερίζεται ψ πατέρα τοῦτο εἰπὼν, ὑπ᾽ τῶν παρεστηκότων βεβαιοῦν ψ λόγον, καὶ καθιστῶν· δῆλον, ὡς ὁ πατὴρ εἶπε νῦν ὁ λέγων, καὶ ἀποστελλόμενος παρά τε τ᾽ πνεύματος, καὶ τ᾽ υἱοῦ.

Ησ. μη. 16. χ. α.

Τ᾽ αὐτ᾽, ὑπ᾽ τ᾽, ὅτι Χριστὸς ἀνέστη, καὶ εἰς τὸν, ἀνέβη καὶ κατέβη· καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παντοκρατωρ ἐστίν.

Λουκ. α. ον. Εφ. δ. θ. Ιωαν. α.

Οτι ὁ Θεὸς λόγος, φησὶν Ιωάννης, ψ βεβιασμένα εἰς τὴν οἰκονομίαν ὑπλαμβάνων τ᾽ σωτῆρος καὶ τὴν αὐτ᾽ θεότητα. πολλά, φησι, σημεῖα ποιήσαντος τ᾽ Ιησοῦ, οὐκ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ψ Ιουδαῖοι, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ησαΐου· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; αὐτὸς τοίνυν καὶ δικαιοσύνη· ἐγγίζει γὰρ ἡ δικαιοσύνη μου παραγενέσθαι. αὐτὸς καὶ σωτὴρ, αὐτὸς καὶ βραχίων. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος περιαιρῶν ἄπορα, εἰς ἓν ἀναφέρει, λέγων· Ος ἐγενήθη ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ σοφία, καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις. ἔστ᾽ ἡμῖν δύσπιλον δυσαπολύτως διακρίνω· Ιδοὺ γὰρ, φησιν, δυσαπολύτως ὁ οἶκος Δαβὶδ ἀπολύει διακρίνω. καὶ βασιλεὺς δίκαιος. μία μὲν οὖν ἡ ἀναστολὴ, πολλαὶ δὲ αὐτῆς αἱ ἀκτῖνες· φιλανθρωπίας, ἰάσεως, εἰρήνης, δικαιοσύνης· ἀκτῖνες καὶ μυρίων ἄλλων. ὁ δὲ ὁ Δαβὶδ προφητεύων ἤδειν· Ανατολὴ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτ᾽ δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης, ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. αὕτη χρόνῳ ἡ ἀναστολὴ ὑπὲρ ὕψος ἀνέτειλε, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς· ὑπὲρ ὕψος μὲν τ᾽ θεότητα, ἀπὸ γῆς δὲ τ᾽ οἰκονομίαν.

α. Κορ. α. λ. Ησ. ργ. α. Ψαλ. οα. ζ.

Τ᾽ αὐτ᾽, ὑπ᾽ τ᾽ εἰς τὸν ἀνθρωπότητα τ᾽ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ· καὶ ὅτι ἐκείνῳ κλίματι ἐφεστήκασιν ἄγγελοι.

Εδούλωσεν ἡ κτίσις τῷ ἀνθρώπῳ [οὐχ ὡς ἀξίῳ], ἥλιος καὶ σελήνη, ἄστρα, καὶ θάλασσα, καὶ γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς· οὐχ ὡς ἀξίῳ ὄν (καὶ γὰρ παραβάτης ἦν, καὶ ὑπόδικος) ἀλλὰ τ᾽ Θεοῦ δουλεύειν προστάξαντος, ὡς δὴ μὴ ἀξυβριαθῇ παρ᾽ πάντων ἡ εἰκών, εἰ δὲ πρέπει. πάσης τοίνυν τῆς κτίσεως σασιαζούσης, ὁ Θεὸς κελεύει τῇ κτίσει μὴ ἀφιωιᾶν· ἀλλὰ πρέχειν μὲν ψ ἥλιον τὸν ἑαυτ᾽ ἀκτῖνα, τὸν τ᾽ θαλάσσαν ἰχθῦς, καὶ τὰς ἐμπορίας, καὶ ἕκαστον τῶν κτισμάτων τὸν ἑαυτῷ χρείαν καὶ ὠφέλειαν τοῖς ἀνθρώποις. Ταύτην ἀπογυμνῶν ὁ ἀπόστολος τὸν ἔννοιαν, φάσκει· Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τ᾽ ἀποκάλυψιν τ᾽ υἱῶν τ᾽ Θεοῦ ἀπεκδέχεται· τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τ᾽ ὑποτάξαντα ἐπ᾽ ἐλπίδι. ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τ᾽ δουλείας τ᾽ φθορᾶς εἰς τ᾽ ἐλευθερίαν τ᾽ δόξης τ᾽ τέκνων τ᾽ Θεοῦ. οἷόν τι λέγω· ὡς εἶδεν ὁ Θεὸς τ᾽ ἄνθρωπον ἐκπεσόντα, καὶ τ᾽ κτίσιν ἀνάρμοστον τοῦ ὑπηρετοῦντος τῷ ἡμαρτηκότος, ἐχαλίνωσεν αὐτ᾽ ἐξ μὴ θέλουσαν, καὶ ἐκέλευσεν ὑπηρετεῖν ὡς πρότερον, ἵνα κατέχῃ τὸ βασιλικὸν ἑαυτῷ καὶ ἀρχικὸν τ᾽ ἀποκαλύψει φυλάττων σωζόμενον. ἠξίωτο γὰρ ἡ κτίσις τὸν αἰχμάλωτον τῇ παραδόσει κύριον ὑπηρετεῖν, καὶ ὑπηρετεῖν αὐτῷ, τῆς ἀμαρτίας αὐτὸν ἐρασθέντα δούλου γνησίου. ἀλλ᾽ ἐκέλευσεν ὁ κτίσης μὴ ἀφαρπάζειν τὸν παραβάτην, ἀλλ᾽ ὑποδεικνύειν τῷ κοινοῦ δεσπότου τὸν ἄφθονον χάριν, καὶ ὃ τῆς ἀνεργασίας ἀμεταθέτου· ἐπαπειλούμενος καὶ τῇ κτίσει, ὅπερ, ἀναχαλινοῦμένου, καὶ ἐλευθερουμένου τ᾽ φθαρέντος καὶ αἰχμαλωτισθέντος ἀνθρώπου, ἀναχαλιωθήσεται καὶ αὐτή. ὡς αἰ εἰ ἐλεγεν· ἔπεσεν ἡ εἰκὼν, καὶ ὠλίσθησε παρὰ τὸν παραβάσαν, καὶ φθείρεται παρὰ τὸν παρακολουθοῦντα

Ρωμ. η. κ.

αἰτίαν

αὐάθρου δουλεύσαι τῇ τῆς φθορέντος φθορᾷ, ἵνα, ὅταν αὖθις αἰχμαλωτίζω, τὴν ἐμὴν εἰκόνα Ⓜ φθαρέντα δι' ἄθεσπον, σὺν αὐτῷ καί σε τὴν κτίσιν δι' αἰχμάλωτον, καὶ σοὶ θεῖον αὖτε τὴν παλαιότητα σὺν αἰσχύνῃ δόξῃ. τί δέ ἐστι τοῦτο, τὴν κτίσιν φθορᾶς τῆς ἀθέσπου δεσποτείαν; λέγει γάρ, Τῇ ματαιότητι ἡ κτίσις οὐχ ἑκοῦσα ὑπετάγη. ποίαν ματαιότητα; Ρωμ. η. ε.
ἀφ' οὗ δι' ἐκτροπῆς ὁ δι' ἄθεσπος τοῦ Θεοῦ, ματαιότης καλεῖται. ἄκουσον Δαβὶδ· Πλοῦτος σύμπαντα ματαιότης, πᾶς δι' ἄθεσπος ζῶν, πᾶς ἄν ἄθεσπος ματαιός Ψαλ. λη. ε.
ἐστιν, ὁ Ⓜ Θεὸν καταλιμπάνων, καὶ τὰ μάταια μεταδιώκων. Ἔφησιν ὁ Θεὸς ἀγγέλοις κατὰ Δευτ. λβ. κ.
τὰ ἐλίσματα τῆς οἰκουμένης, ἕνα ἕκαστον ὑπερεπάνω, ὡς καὶ Μωϋσῆς λέγει, εἰς ἑκάστου ἔθνους·
ἔστησε δέ, ἵνα τὴν ἄψυχον κτίσιν χαλινώσωσιν, ἥλιον, καὶ σελήνην, καὶ θάλασσαν, καὶ γῆν, καὶ τὰ
ἐν αὐτοῖς ὑπηρετεῖν τῇ τοῦ ἀνθέσπου ἀπολαύσει. πάλιν Ⓐ ἄγγελοι ἐπεύχονται, ὑπηρετούμενοι ἀναξίοις, καὶ δίκης ἐπόχοις ἀνθέσποις· μάλιστα, ὁρῶντες αὐτοὺς τὴν δεσποτικὴν ἀξίαν τοῖς εἰδώλοις ἀνάπαλιν τάττοντας, καὶ ἀμοιβαίως. ἔφερεν ἡ γῆ Ⓜ οἶνον, καὶ Ⓐ βωμοὶ ἐξ αὐτοῦ δὰς ἐδέχοντο, τοῦ ἄλλοις καρποῖς, καὶ τοῖς εἰδώλοις ἀνετίθεντο. Διὰ τοῦτο εὐσεβοῦσιν Ⓐ ἄγγελοι, ἐὰν μὴ ὦσι τὰ ὁρῶντες ἀπὸ τοῦ ὄντος πεφυκότα. ἐντεῦθεν καὶ ὃ ἕτερον ζήτημα,
ὃ εἰς Ⓜ τὸ θεοφιλὲς ἀναφερόμενον. Ἦλθε πρὸς αὐτόν, φησιν, ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ, καὶ Δαν. ι. ιδ.
λέγει αὐτῷ· Δανιὴλ ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἧς ἡμέρας προέθου καρδίαν τοῦ ψυχῶσαι σε
ἔναντι Κυρίου, ἐἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἀπεστάλην ἀπαγγεῖλαί σοι τὰ ῥήματα ταῦτα.
Ἀλλ' ὁ ἄρχων τῆς βασιλείας Περσῶν ἀντέστη μοι. Εἰ μὴ Μιχαὴλ ὁ ἄρχων τοῦ ἔθνους ὑμῶν
ἦλθεν εἰς βοήθειάν μου. Ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις, εἰ ὁ τῆς Περσίδος ὑπερεπεύων ἄγγελος, τοῦ δὲ
Θεοῦ ὑπερεπεύειν τέτακται· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Γαβριὴλ ἀνακομίσας τὴν Ἰσραὴλ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Θεοῦ ἀπέστελλεν. πῶς αὖτε τῶν Περσῶν ὁ ἄρχων ἀνθίστατο; λυθείησαν δή μου τὰ
διαπορούμενα ὧδε· ὁ κόσμος εἰδωλολατρείας ἐπεπλήρωτο· Ⓐ οἱ ἄγγελοι Ⓐ ἐφεστῶτες
τῶν ἐθνῶν ἠγανάκτουν καὶ ἐθλίβοντο· αἰχμάλωτος οὖν Δανιὴλ, εἰς Βαβυλῶνα μετὰ τῶν ὁμοφύλων ἀπαχθεὶς, τὴν θεογνωσίαν ἐκύρτηεν· ὡσαύτως δὲ Ⓐ τοῖς παῖδες, οἷς δὲ πῦρ εἰς
ἱλαρὰς αὔρας τὴν καυστικὴν δυνάμιν ἀμφῆλαν ἀνέψυχε. διὸ καὶ πολλοὺς τῆς εἰδωλικῆς μεταστήσαντες πλάνης, θεοσεβῆ προσκυνήσαντα [ἐπ' αὐτῆς]. ὁ οὖν τῆς ἀρχῆς τῶν Περσῶν ἐφεστηκὼς ἄγγελος ἐχαίρεν, ὁρῶν ἐν τοῖς αὐτοῦ μέρεσι Ⓜ Θεὸν ἀντὶ τῶν εἰδώλων λατρευόμενον. Ⓜ Ναβουχοδονόσορ ἐώρα ἀντὶ τοῦ κατεμαγκάζειν θύειν εἰδώλοις, δὲ ἑκάστας τοὺς
μὴ πειθομένους ἐπιβάλλειν τιμωρίας, λαμπρῶς θεολογοῦσα, καὶ λέγοντα· Σιδράχ, Δαν. γ. κ.
Μισαὴχ, καὶ Ἀβδεναγὼ Ⓐ δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἐπεὶ οὖν ὁ μακάριος Δανιὴλ ἐδείτο τοῦ Θεοῦ, πληρωθέντων τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν, τῶν ὅτε τῇ αἰχμαλωσίᾳ δεσμευθέντων, ἀναγαγεῖν τῆς αἰχμαλωσίας Ⓜ Ἰσραὴλ· ἀπεστάλη γὰρ Γαβριὴλ μηνύσαι αὐτῷ τὴν ἀναῤῥῖσιν· ἀνθίστατο τῷ Γαβριὴλ ὁ τῆς Περσικῆς ἀρχῆς ὑπεστάτης λυπούμενος ὅτι πάλιν ἡ γῆ, ἧς ἐπεστάτει, τῶν διδασκάλων τῆς εὐσεβείας ἐκείθεν ἀνακομισθέντων, εἰς τὴν πρότερον ἐπιναστρέφῃ ἀσέβειαν καὶ πλάνην. ἀνθίστατο γοῦν μαχόμενος, ἀλλὰ δικαιολογούμενος· τίς ἡ αἰτιολογία, λέγων, τῆς ἀνόδου; τὴν οἰκείαν οἰκῶν πατρίδα ὁ Ἰσραὴλ, καὶ βαπτόμενος, εἰς εἰδωλολατρείαν πολλάκις ἐξώλισθε· νυνὶ δὲ καθαρῶς εὐσεβῆ, τὴν ἀλλοτρίαν προῖκα· καὶ σὺ εὐσεβῆ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπερμαθῆ τῆς εὐσεβείας, πολλοὺς τῶν πεπλανημένων πρὸς Ⓜ ἀληθινὸν ὑπερφέροντα θεόν. ὅτε οὖν καὶ τοῖς τῶν δεσμωμένων
ἐδέθην καὶ ψυχῶ λεπτελέστερον ἐπακολουθεῖ, καὶ τοῦ εὐσεβοῦς" Διὰ αὐτοὺς δεξαμένους δὲ ἕκαστον κακὸν ἡ δυσσέβεια πάλιν ὑπαγγέλοις ποιῆ. πόσον ἰῶ ἄμεινον, καὶ Ⓜ Ἰσραὴλ τῶν τῆς αἰχμαλωσίας μὴ" ἀνάγειν, καὶ τοῦ αὖτε πρὸς δὲ φῶς ἀναβλέψαι τῆς θεογνωσίας, ἐν τῇ αὐτῇ σωτηρίᾳ εὐσεβείᾳ; Ἀπεστάλην, φησὶ, Ⓜ λαὸν ἀποκαταστῆσαι τῇ πατρίδι· ποίᾳ πατρίδι; ἐν οἰκοῦσι τοῖς ἐμίσουν, κτίσμασι δαίμοσι θύουσι, καὶ εἰδωλομανίαις. οὐ ταῦτα κατ-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ιερ. β. κη. ϗδ. ιγ. χερσὶ λέγων Ιερεμίας· Κατὰ ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν ⟨θ⟩ θεοί σου, Ιούδα· καὶ κατὰ τὰς ἁμφόδους Ιερουσαλὴμ ἔθυες τῷ Βαάλ· μιαροῖς τότε τῶν θεῶν προεκλύζοντο ἀγαθοῖς, καὶ τῆς κακίας καὶ ἀσεβείας σὸν ἀνεχώρουν· μυρία νῦν ὑποπτώσεσι κακά, καὶ τοῦ θεοῦ σὸν ἀφίσανται. τί ποτ' οὖν ἔσται ὁ τῆς ἐπιμόδου κέρδος; ἰῶ τοίνυν ἡ ἀντίστασις οὐ κακοῦ προὸς ἀγαθὸν (οὐ γὰρ εἶπεν, ἐμάχετο, ἀλλὰ, ἀντίστατο. καὶ γὰρ ὅστι πολλάκις ἀντίστασις δικαίου προὸς ἀγαθόν, ὡς ἀντίστατο πολλάκις νόμῳ φιλανθρωπία, καὶ φιλανθρωπία νόμος. ὁ νόμος ⟨ϖ⟩ ἁμαρτήσαντα κολάζει· φιλανθρωπία πολλάκις βασιλέως τὸν ἁμαρτήσαντα ἔλεῳ, καὶ ἐξαρπάζει τὴν τιμωρίας) ὧδε δὴ καὶ ἡ μάχη καὶ ἀνάπτου προὸς ἐναντίον, ἀλλὰ συγγενῶς τρὸς συζυγίας. ὅτε γὰρ ὁ δίκαιον ἔξω ἀγαθότητος, ὅτε τὸ ἀγαθὸν ἔξω δικαιοσύνης εὑρίσκε). ὅτι τῆς κτίσεως, φησιν, ὡς προείρηται δυσκεινωθείσης, καὶ ἀγωνιώσης ἐφ' ᾧ καὶ ἀκούσα τῷ παραβάτῃ πρέπει τὴν χρείαν, καὶ ὑπηρέτῃ, καὶ ἀγγέλων ἀθουμένων ὅτι τὴν τοῦ ἐνεργουμένου ἀγνωμοσύνην· καὶ ὅλου κακωθέντος τοῦ κόσμου δι' ἃς προῆνομίας (Καὶ γὰρ εἶδε, φησιν, ὁ Θεὸς τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ κατεφθαρμένη, ὅτι κατέφθειρε πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτῆς. Γεν. ϛ. ιβ. σὸν ἰῶ ἡ κτίσις, οἵαν ἐποίησεν αὐτὴν ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς· σὸν ἰῶ τοῖς ἀέρσι ὁ οὐρανὸς, ὡς τὸ πρίν, ἀνθ' ὑγροῦ μιάσματος καταλαμπόμενος· σὸν ἰῶ ἡ γῆ σὺν καρποῖς ἀμολυντοῖς, ὡς τὸ πρίν, ἀναδιδοῦσα· οὐ θάλασσα, σὸν ἄλλο πρὸ ἐν τῇ κτίσει. ὁ γὰρ προβάτης εἰσελθὼν ἐν αὐτῇ, καταμίανε, καὶ ἀνέβολωσεν ἅπαντα, ταῖς βλασφημίαις ταῖς θεομάχοις, καὶ αἱρεσιώταις φωναῖς, ταῖς μιαφονίαις, τοῖς πιερικοῖς καὶ ληϊκοῖς τὴν θάλασσαν, ταῖς πηγαῖς καὶ ποταμοῖς ταῖς εἰδωλολατρείαις, νύμφαις καὶ δαίμοσιν αἱμάττοντες αὐτά· πᾶσα τοῖς αἱρετικοῖς ἡ κτίσις εἰς θεοὺς ἀπεπλάνησε· σὸν ἦν κτίσιν οὕτω μιαίνει, καὶ χειδηλεύει, ὡς ὃ θεοποιῆσθαι αὐτὴν) διὰ τοῦτο εἰσῆλθεν ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου διὰ σαρκὸς ἐν αὐτῇ, ἵ τοιούτων τῶν μιαίνων τούτων ἀπαλλάξας μιασμάτων, ἐλευθερώσῃ, πολὺ χαλεπωτέρων ἢ σωματικῆς διαφθορᾶς ἐλευθερώσαι αὐτὴν κακώσεων καὶ παθῶν. διὰ καινίζει διὰ τῆς τοιαύτης προνοίας τὴν κτίσιν, ἵνα μάθῃς, ὅτι αὐτός ἐστιν, ὁ ἀπ' ἀρχῆς αὐτὴν δημιουργήσας. ὃ γὰρ ἄλλῳ μὲν κτίζειν, ἄλλου δὲ διαφθαρῆναι διακαινίζειν, ἀλλὰ τὸ αὐτῆς ἑκατέρου σοφίας καὶ τέχνης. διακαινίζει τὴν κτίσιν καὶ τὴν τοιαύτην ἐπιδημίαν, ἵνα μηδεμία σοι χώρα καταλειφθῇ ἀπιστίας, ὡς καὶ τὴν δευτέραν πρόνοιαν οὐ καινισθησεται· ἵ σὺ τοιαύτης εἰς ἀφθαρσίαν, εἰς ἀπάθειαν, εἰς ἀφανῆ καλλονήν. εἰ γὰρ, ὅτε ἰῶ ἔκειτο ἐν ἀθενείᾳ σαρκὸς, ἐν ἰδρῶσιν, ἐν πάθεσιν ὁ Χριστὸς, ὅτε πλανὸς καὶ Σαμαρείτης ἐσυκοφαντῆτο, τὴν κτίσιν ἐκάθαρε τῶν τοσούτων, καὶ τηλικούτων, καὶ πολυχρονιωτάτων παθῶν, καὶ μιασμάτων· ὅτε μὲ ὡς κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν) καὶ νεκρῶν, ὅτε μυριάσιν ἀγγέλων δορυφορούμενος πάρεισιν, ὅτε πόλεις διασείζων καὶ Κύριος, ὅτε πόλεις φείσῃ καὶ τρέμῃ· πῶς ἡ σὺν φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν μεταβολὴ οὐ [χρὴ] δῆρᾶον ἔχουσα καθορᾶται καὶ δ' ἀκόλουθον καὶ θεοπρεπές;

Οτι προῆνίκται ὁ σωτὴρ προκηρυττόντων τῶν προφητῶν, ἵνα μή τις νομίσῃ, ὅτι καθ' ὃν τρόπον ἀνθρωπος τῆς προτέρας ἁμαρτῶν ὀπιβουλῆς καὶ βοηθείας ὅτι δευτέραν ἔρχεται, οὕτω καὶ ὁ Θεός. ἵνα δῶν μή τις ὑπονοήσῃ τοῦτο, ἀνωθεν προέλεγον ⟨θ⟩ προφῆται τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ, ἵνα δείξωσιν, ὅτι Θεὸς οὐ σκεπτόμενος δύσκεια δ' συμφέρον, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς προέβλεπε πάντα. ἡμᾶς μὲ γὰρ ⟨θ⟩ ἀνθρωποι σκεπτόμεθα, καὶ ἐαὶ ἀποτύχωμεν τῆς προτέρας πείρας, ἐφ' ἑτέραν μεταβαίνομεν· ὁ δ' Θεὸς οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἔδωκε νόμον, προφήτας, καὶ μετὰ ταῦτα δ' εὐαγγέλιον, οὐ χρόνῳ τὸ συμφέρον μεταμαθών, ἀπ' ἀρχῆς δ' εἰδώς, ὡς οὐχ οἵόντε ἄλλως ἰῶ τὴν κτίσιν, ἵ ⟨ϖ⟩ ἐν αὐτῇ ἀνθρωπον οὔτε γνέσθαι, οὔτε παιδαγωγηθῆναι, οὔτε δ' τῆς ἀφθαρσίας ἀξίωμα αἰσθέσθαι, εἰ μὴ καθ' οἱ τρόπον ἡ ἄφατος προνοια ἵ φιλανθρωπία οἰκονόμησεν.

Οτι φασὶν, Εἰ προῆδη ἁμαρτῆσαν ⟨ϖ⟩ Αδὰμ ὁ Θεὸς, τί καὶ προῆκεν αὐτὸν; καὶ πολλὰ

λαὶ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴν εἶσι καὶ πάγκαλοι τῶνδε τῆ ἀπορήματος ἐπιλύσεις. λέγε γὰρ ὧδε καὶ ὁ θεοσοφος Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅτι οὐ τοῦτο μόνον φησὶ, ὅτι προῆλθε, ἀλλ' ὅτι καὶ πεσόντα ἀναστήσει αὖθις διὰ τῆς οἰκονομίας. καὶ οὐ προῆτον εἶδε τὴν πτῶσιν, εἰ μὴ προεπενόησε τὴν ἀνάστασιν. ἤδη ὅτι πεσεῖται, ἀλλὰ προαπέθετο τῆς ἀναστάσεως φάρμακον, καὶ συνεχώρησεν εἰς πτῶσιν ἐλθεῖν θανάτου ⓦ ἀνθρώπου, ἵνα μάθοι τίνος μὲ ἀπολαύει δι' ἑαυτὸν, τίνος δὲ τῆ θεοῦ πλάσαντος χάριτι. ἤδει προϊδὼν ⓦ Αδὰμ· ἀλλ' ἔβλεπεν ἐξ αὐτοῦ προελθυσόμενον ⓦ Αβελ, ⓦ Ενὼς, ⓦ Ενὼχ, ⓦ Νῶε, ⓦ Ηλίαν, τοὺς προφήτας, τοὺς θαυμασίους ἀποστόλους, τὴν πλήθυν τῆς φύσεως, τὰ ἀνοικίητα τῶν μαρτύρων καὶ σάρκοντα τὸν διάβολον νέφη. ἔβλεπε ταῦτα· καὶ ποῦ μὴ καλὸν; ποῦ δὲ κάλλος; ποῦ δὲ θεωρητές; [ἵνα] διὰ τί ἔμελλεν εἰς ἀνθρωπος ἁμαρτάνειν, τὸν μὴ ἀγαγεῖν εἰς μὴ ὄντων; καὶ τοσούτων ἀνδρῶν, ὧν οὐδὲ καθ' ἕνα ἄξιος ὁ κόσμος, φορεῖν ἀνακόλλαγμα, καὶ θεῖσαν προέρριζον τὸν τοσοῦτον τῶν ἡλίων βλάστησιν ἐκ καλλονῆς, καὶ κατ' αὐτῆς ἐπαφιέναι τὸν ἐκτομὸν καὶ ὀργήν· καὶ τότε τῶν τὸν ἁμαρτάνειν ὕστερον ἐλευθέρου, οὔτε ἁμαρτάνοντος, οὔτε ἁμαρτεῖν" μεμβλεπτικότος ἄντε μήπω μηδὲ ὑφεστῶτος; εἰ γὰρ σωφρόνων ὅστις ἀνδρῶν, ὃ μηδετήσαντα μὲ ἁμαρτῆσαι, μὴ ἁμαρτήσαντα δὲ μὴ εἰσπράττειν δίκην ἁμαρτημάτων· ἢ ποῦ γε δὴ εἴη Θεοῦ, τὸν μηδὲ μηδετήσαντα ἐξαμαρτῆσαι, ἐπὶ τῶν ἡμαρτηκότων ἅπαντα δίκας, καὶ τότε χαλεπὸν μὲ ὄντος τὸ ἁμάρτημα; πῶς γὰρ οὐ χαλεπὸν, ἀθέτησις δεσποτικῆς ἐντολῆς; οὐκ ἀνιάτου δὲ ἐσομένου, τῆ ἀφάτῳ φιλανθρωπία τοῦ πλάσαντος, καὶ τῶ προπλάστου, εἰς τὸν ἐρχόμενον ἐπιδημάσθαι μέλλοντος δι' ἡμᾶς. ὥστε εἰ μὴ προῆκτο, διὰ τί ἔμελλεν ἁμαρτεῖν ὁ ἐρχόμενος, ἐδείκνυτο δι' ὃ τὸ θεῖον τὸν μήπω ἁμαρτάνοντα κολάζον, καὶ τῆς ὕστερον ἀνακλήσεως καὶ σωτηρίας ἀποστερῶν, καὶ τοσούτων ἀνδρῶν καλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ἔρημον τὸν κτίσιν ἀποφαῖνον.

Οτι, τοῦ θείου Παύλου εἰ πόντος, Πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ⓐ αἱρετικοὶ, φησὶ, μὴ νοήσαντες περὶ ποίας κτίσεως λέγει, εἰς κτίσμα τὸν υἱὸν ⓐ αὐθέντοι καταβιβάζουσι. διτὴν γὰρ ἡ κτίσις· ἡ μὲν γὰρ ὄντων, ἡ γενομένων, ἢ ἡ, ἡ ἀναχθησομένων. αὖθις γὰρ πάλιν Παῦλος βοᾷ· Εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις. ἵνα δὲ" λάβωμεν ὑπόδειξιν, ὅτι τῆς ἀναχθησομένης κτίσεως λέγει προτότοκον τὸν Χριστὸν, ἐπάγει, Πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσι προτεύων. προτεύων τῶν ἀναχθησομένων, τῶν εἰς ἀφθαρσίαν καλουμένων, τῶν ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντων, προβαλόντων οὐ τῆ τοῦτο θεότητα (ἄπαγε· ὑβρεις γὰρ Θεῷ, ὃ κηδοῦσθαι προῆτον τῶν κτισμάτων, ὃς ἀῤῥήτῳ λόγῳ, καὶ ἀνεπινοήτῳ συνοχῆ πάσης συνοχῆς καὶ συνδρύσεως φύσεως) ἀλλὰ προτεύει κατά γε τὴν ἀνθρωπότητα, ἀρχηγὸς ἡμῶν γενόμενος τῆς ἀναστάσεως, καὶ τὸ ἐκφθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν μετασκευάσεως. εἰ γὰρ καὶ Ηλίας τὸν υἱὸν τῆς χήρας ἤγειρε, καὶ Ελισσαῖος ⓦ τῆς Σωμανίτιδος, καὶ ἄλλος ὁ σωτὴρ τέταρτον ⓦ Λάζαρον ἐξανέστησεν, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ ἀθανασίαν ἐξανέστη· πάλιν γὰρ αὐτῶν ὁ θάνατος ἐκυρίευσεν· Χριστὸς δὲ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει· ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνων, ὃς καὶ τὸν διάβολον αὐτῶν προσεσθαι δυνήσεται. ὧ κακῆς καὶ ἀφρονος ὑμῶν γνώμης. ἦλθεν ὁ Χριστὸς πρὸς ἡμᾶς, ἔδωκεν ἡμῖν δὲ αὐτοῦ πνεῦμα, καὶ ἀνέλαβε δὲ ἡμέτερον σῶμα, καὶ δὲ σωτήριον προῆλθε, καὶ λαῶν ἡμῶν δὲ φύραμα ἀνύψωσεν αὖθις, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη τῶν διεργεσθαι ὑβρίζει. ἔλαβε πρὸ ἡμῶν δὲ πλάσμα, καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιῶν τοῦ πατρὸς· ἐλαβόμην δὲ αὐτοῦ δὲ πνεῦμα, καὶ ὑβρίζομεν; ἐν κτίσμασι καὶ διάβολοις αὖθις καταλέγοντες.

Οτι, φησὶ, δέησις ὧν λέγεται, ὅταν τις ⓦ Θεὸν ἀξιοῖ εἰς προσκυνῆσαι· προσευχὴ δὲ, ὅταν ὑμνῇ ⓦ Θεόν· διήγησις δὲ, ὅταν τις ὑπὲρ ὧν ἔπαθε, χάριν ὁμολογῇ τῷ Θεῷ· ἐντυχία δὲ, ὅταν τις τῶν ἀδικουμένων ἐντυγχάνῃ τῷ Θεῷ, προσκαγκάλιος αὖθις εἰς ἐκδίκησιν.

Κολοσσ. α, ι

β. Κορ. ε. ιζ.

Κολοσσ. α. ιη.

δίκησιν. Οπῦ δ' ἐντυγχάνειν, οὐκ ἔστι, φησίν, ἱκετεύειν, ἀλλ' ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίσιν δέχεσθαι,
γ. Βασ. ιθ. ι. λέγει ὁ Θεὸς πρὸς Ἠλίαν· Τί σὺ ὧδε, Ηλία; ἀποκρίνεται ἐρωτηθεὶς ὁ προφήτης· Ζηλῶν ἐζήλωκα Κυρίῳ παντοκράτορι, ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ Ισραηλ, καὶ ἐξῆς. καὶ οὐκ ἔστιν ἐντυγχάνειν δέησις, ἀλλ' ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις· καὶ γέγονε δὲ ἀμφοῖν ἔντευξις. καὶ
Γαλ. ιγ. γ. πόθεν δῆλον; Παύλου λέγοντος ἀκούσωμεν· Οὐκ ἀνέγνωτε ἐν Ηλίᾳ τῇ γραφῇ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ισραηλ; οὐκοῦν ἡ ἐντυχία οὐκ ἔστι δέησις. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ Χρυσόστομος. ἐγὼ δὲ οἶμαι ἐπὶ λεπτομερέστερον τὰς διαφορὰς τῶν εἰρημένων ὀνομάτων διασκέψασθαι, καὶ ὑπογράψασθαι· ὥστε μὴ τὸ πλήθει μόνον ἱκανὰ εἶναι λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς δεινοτέροις διακωδωνίζειν ταῦτα βουλομένοις ἀκόλουθα καὶ ἀνεπηρέαστα διαμένειν.

ΕΚ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ, ΟΤΙ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΕΙΣ ὁ νομοθέτης· καὶ Εἰς δὲ ἔνδυμα τὸ ἱερέως· καὶ περὶ μετανοίας.

Ρωμ. α ιζ. Τί φησὶν ὁ Παῦλος· Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται. πῶς οὖν δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται; πῶς; ὅτι ὁ παλαιὸς νόμος Ιουδαίοις μόνοις ἐδέδοτο, καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς ἀπηλλοτριωμένων δημιουργίας καὶ φύσεως· τὸ δὲ εὐαγγέλιον πᾶσιν ὁμοτίμως τοῖς ὁμοφύσιν, εἰκότως ἐν αὐτῷ δικαιοσύνη Θεοῦ ἀποκαλύπτεται, καὶ καλεῖται δικαιοσύνης εὐαγγέλιον. ἐν τοίνυν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ οὐκ ἦν ἡ κλῆσις δικαία. ἐναντίως γὰρ πανταχοῦ κράζει καὶ ἐφωτίζει, οὐ Ιουδαίοις δὲ μόνοις. οὐκ ἦν οὖν δικαία, ἀλλ' οἰκονομική, προσαρμοσθεῖσα ὁδὸν τῇ δικαιοσύνῃ· ὃ λέγω ταύτην δικαίαν, κἀκείνην ἄδικον· ἀλλ' ἐκείνην ὁδὸν ταύτης, καὶ προκατασκευὴν ταύτης. ἔτι ἐλάμβανον οἱ Ιουδαῖοι, ὅτι καὶ τὸ εὐαγγέλιον αὐλοῖς δοθήσεται μόνοις, ὥσπερ ὁ νόμος· ἐξέβη δὲ πρὸ ἐλπίδος ἡ προσδοκία. διὸ καὶ
Ψαλ. μζ. η. ι. Δαβὶδ λέγει· Υπερδόξασθητι, ὁ Θεός, ὁ ἔλεός σου ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. Εἶτα· Καρδία ὀνομά σου, ὁ Θεός, ὅτι καὶ ἡ αἴνεσίς σου· οὐχὶ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου μόνον, ἀλλ' ὅτι καὶ πέρατα τῆς γῆς. καὶ ἵνα δείξῃ, ὅτι ὁ ἐλεήσας τὰ πέρατα τῆς γῆς, δικαιοσύνης ἐστὶν, ἐπάγει· Δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιά σου.

Ψαλ. κθ. α. καὶ ϛ. α. Ο Κύριος, φησιν, ἐβασίλευσε. πῶς ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν; ἆρ' ὡς πρόσφατον λαβὼν τῆς βασιλείας ἀξίωμα; Εἰ μὴ γὰρ εἶπεν· ὁ Κύριος βασιλεύει, τὸ αἴδιον αὐτοῦ ἠρνεῖτο ἂν ἐξουσίαν· Εἰπὼν δέ, ἐβασίλευσε, τὸ ἀπὸ σαρκὸς αὐτοῦ οἰκονομίαν λέγει, δι' ἧς ἡ φύσις ἡμῶν τὸ ὑπερφρονῆσαι τοῦ διαβόλου, τῆς ἁμαρτίας, τοῦ θανάτου ἀποστᾶσα μόνη, ἐπέγνω πλάστην, καὶ ὡς ἀληθῶς βασιλέα, καὶ χορηγὸν τῆς ἀφθαρσίας, τῆς δυνάστεως. διαγελίζεται τοίνυν ὁ Δαβὶδ τοὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ τοῦ θανάτου, ἀπὸ τοῦ διαβόλου παλαι βασιλευομένους, ὅλη ὁ ζυγὸς σκῆνος στωτίτειται, τὸ κράτος λέλυται, ὡς βασιλεύει πάντων ὁ Κύριος. ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῷ δυνάσται ἔφη· Εδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ
Ματθ. κη. ἐπὶ γῆς· πρὶν, ἢ ἐβασίλευεν ἡμῶν ὁ θάνατος καὶ ἡ ἁμαρτία. Εβασίλευσε γὰρ ὁ θάνατος ἀπὸ
Ρωμ. ε. ιδ. Ματθ. ιϛ. κς. Αδὰμ μέχρι Μωϋσέως, καὶ ἐξῆς. καὶ ὁ σωτὴρ πρὸς τὸ διάβολον· Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς Σατανᾷ οὐκ ἐκβάλλει, ἐμερίσθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ. ὥστε ἐβασίλευσε διὰ τῆς ὑπαναμίας τοῦ
Ρωμ. ε β. Χριστοῦ, ἧς ἡμᾶς ἠμῶν ὁ Σατανᾶς. ἀλλὰ καὶ ἡ ἁμαρτία. λέγει γὰρ πάλιν Παῦλος· Ὥσπερ γὰρ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ἡμῶν σώματι, ὥστε καὶ ἡ χάρις βασιλεύσει διὰ Χριστοῦ.
Ψαλ. ϛ. α. Ο Κύριος ἐβασίλευσε (πεπαύται γὰρ τῆς ἁμαρτίας τὸ κράτος, τοῦ θανάτου, τοῦ διαβόλου) οὐκοῦν ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· ἡ φύσις ἡ γηΐνη μὴ, ἡ ποτὲ πλανωμένη, νῦν δὲ δοξαζομένη· ἡ ποτὲ ἐν πάθεσι, νῦν δὲ ἐν θρόνοις.

Ολη

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Οτι φησὶν οἰκονομίας ἕως τὰ πλάσματα τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ, ἀλλ' οὐκ ἀρεσκείας Θεοῦ, καὶ παραδοχῆς βιβλίας, καὶ τύποι τῶν μελλόντων καὶ σκιαί, ἀλλ' οὐκ αὐτὰ τὰ πράγματα. καὶ ἔστιν ἰδεῖν ἐπ' αὐτῶν ἄλλα μὲν τὰ σχήματα, ἄλλα δὲ τὰ νοήματα. οἷ· οὐ πάντως Θεὸς ἀναπαύεται ὑακίνθῳ καὶ πορφύρᾳ καὶ κόκκῳ καὶ βύσσῳ (Θεὸς γὰρ ψυχῶν ἁπάντων καθαρότητα, καὶ σωμάτων ἁγνὴν δὲ λαμπρότητα) ἀλλ' ἐν ταῖς σωματικαῖς φαιδρότησι τὴν εἰκόνα τῶν ἀρετῶν ἐμφαίνει. Εἰ γὰρ ταῖς τοιαῖς σκιαῖς ὡς ἀληθῶς ἀναπαύεται, πῶς Μωϋσῆν περὶ τοῦ Ααρὼν οὐκ ἐπέδυσεν· ἀλλ' ἰδοὺ σκῆνος οὐκ ἐπεδύσατο, ταύτην δὲ ἱερέως ἠμφίασε; καὶ Μωϋσῆς μὲν οὐκ ἐλούσθη ὕδατι, καὶ ἔλουε. διατί; ἵνα μάθῃς, ὅτι οὐκ ἐκ τούτων προηγούμενα τῷ Θεῷ· ὅτι τῷ τελείῳ περὶς κόσμον ἔρχεται ἡ ἀρετή· καὶ ὅτι ταῦτα τύπος ἐκ τῆς ἀρετῆς, [ἀλλ'] οὐκ ἀρετή.

Οτι ὅτι τῆς κεφαλῆς, φησιν, ἔφερεν ὁ ἀρχιερεὺς Ααρὼν, διὰ τοῦτο προχειριζόμενον ἀπρώτων κεφαλὴν, [καὶ] τὴν κεφαλῆς ἔχειν τὴν ἐξουσίαν ἔδει, καὶ εἰδέναι ὅτι κεφαλὴ τῶν ἄλλων προηγούμενος, καὶ αὐτὸς ὑπὸ κεφαλὴν ὅτι τοῦ κοινοῦ ἀπρώτων διακόνου καὶ ἐξουσιαστοῦ· ἀπολελυμένη γὰρ αὐθεντία καὶ αὐτόνομος, ἀφόρητος ὅτι καὶ χαλεπή. διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀρχιερατεύειν τελούμενοι, δι' εὐαγγελίου ὅτι κεφαλῆς δέχονται· ἵνα μάθῃ ὁ χειροτονούμενος, ὅτι τὴν ἀληθινὴν τοῦ διαπέλειν ἔχειν μερίδα, καὶ ὅτι εἰ καὶ τῶν ἄλλων ἱερουργεῖται κεφαλή, ἀλλ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπὸ τούτους τελεῖ τοὺς νόμους, οἷς τῶν ἄλλων κεφαλαί, τῷ νόμῳ κρατούμενοι. ἀλλ' ἡ μὲν ἔχει τὴν ἐξουσίαν ἐτύπου, ἕως τε αὐτὸς εἶχε τὸν λαόν, καὶ ὑφ' ὧν αὐτὸς ἀνεφέρετο τῷ Θεοῦ.

Τὸ ὂν πέταλον ὃ χρυσοῦν, ἐν ᾧ ὄνομα ἐκεκόλαπτο τοῦ Θεοῦ, ἐπέκειτο μὲν τῷ φήτῃ, φυλακῆς ἓν ἐπέχε τύπον τῶν ἐν καρδίᾳ κινημάτων· καὶ ὡς δεῖ ταῦτα [καὶ] καταῤῥυθμίζειν τῇ πρὸς ὃ θεῖον νεύσει καὶ καταφορᾷ. ὅτι ὂν τῶν ὤμων σμαράγδου λίθοι δύο, ἔχοντες καὶ ἐξ φυλὰς ἑκάτερθεν, καὶ καὶ ἐξ ἑκάτερθεν· ὅτοι ὂν σύμβολον ἦσαν τῆς ὄψεως τῆς ἀρχιερατικῆς. ἔχει γὰρ ἡ τοῦ σμαράγδου φῦσις καὶ χλωρότητα εὐπρεπῆ, καὶ καθαρότητα διαυγῆ, καὶ τοῦτο μόνον δυνάμενον ἐκφαίνεσθαι. καὶ γὰρ δεῖ τὸν ἱερέα καὶ ἀσκήτειν νήφειν, καὶ βίον τοῖς ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ καὶ τοπίον παρέχειν. ὅτι τῶν ὤμων ὁ σμάραγδος, ὅτι πρὸς ἕξεώς ἐστι σημεῖον. ἡ γὰρ προσκλιτὴ δυνάμις τῶν ὤμων ἤρτηται. διὰ καὶ ὁ Θεὸς πρὸς τὴν Ιερουσαλὴμ λέγει· Θὲς τὴν καρδίαν σου ὅτι τῶν ὤμων σου, θύγατερ ἠπιμερμένη, ὅτι Κύριος κλίζει σε εἰς σωτηρίαν. καὶ γὰρ ταῖς χερσὶ καὶ τοῖς ὤμοις εἰς προσλήψεις ἡ χειροφὴ λαμβάνει· ὡς ὅταν λέγῃ περὶ τοῦ Δαβίδ· Καὶ ἐν ταῖς συνέσεσι τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγησεν αὐτούς. εἰώθασι δὲ τῷ λογίῳ τῶν ὅτι τοῦ φήτορος δὲ δώδεκα λίθοι ἐνηρμοσμένοι, καὶ δώδεκα φυλὰς ἐπαινοῦντες. καὶ ὅρα· δύο μὲν καὶ ὅτι τῶν ὤμων μία ἐστὶν φύσις τῶν λίθων ἡ σμάραγδος· κἄν τοῦτο δὲ καὶ ὅτι τοῦ φήτορος, δώδεκα. ἀμφιβολλόμενον τὸν λόγον, ὅτι αἴρωθεν μὲν ἐκ μιᾶς ἀπάντων προηλθομεν φύσεως· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, διαφόρους γνώμας ἐμερίσαμεν· καὶ ὃ μὲν δίδωσι τῇ γνώμῃ, ὃ δὲ τῇ φύσει. ἐπὶ δὲ ὃ κρέμασθαι τοῦ ἱερέως, ὃ λεγόμενον λόγια, δύθη, ῥάβδους, καὶ ῥοῖσκοι χρυσοῖ, καὶ κώδωνες ἀπηώρηντο. καὶ πῶς αὖ εἶπε Θεῷ ταῦτα τῷ προφήτῃ λόγον ἀρέσκοντα; ἀλλ' ἐν τῷ σχήματι τοῦ ἱερέως ἐφῆκεν ἀλληγορίζεσθαι καὶ ἀρετάς. κάτω δύθη καὶ καρποί, τὰ τῶν ἀρετῶν κατορθώματα, ἅπινά ἐστιν ἐλεημοσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ φιλανθρωπία, καὶ τῶν ἄλλων ὁ σύστοιχος αὐτοῖς χορός.

Οτι, φησὶ, μὴ μεταδόξῃ ῥήματα Θεοῦ ζῶντος εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ἐκατονταέτης· τί δυνάμεις τὰ ὀνόματα τὰ ζῶντα, καὶ εἰσάγεις ὀνόματα λογισμῶν, γλύπτα, λέξαν, καὶ ἀγλύπτον, καὶ γλυπτὸν, ὃν ἀεὶ, καὶ μὴ ὃν ἀεί; τίνων ἀνέχεται Θεὸς τῶν ματαίων ῥημάτων; ἓν ῥῆμα ἵνα μεταβάλῃ, προφήτης ποτὲ ἐκινδύνευσεν ἀπολέσαι. καὶ βλέπε ῥήματος μικροῦ ἀκριβολογίαν. τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν ἵνες ἐκάλεσαν ὑπὸ ἀπειρίας λῆμμα Κυρίου. λέγει ὁ Θεὸς

Εξοδ. κη. 9

Ιερ. κγ. λγ. διὰ Ιερεμίου· Ἐὰν ἐρωτήσῃ σε ὁ λαὸς, ἢ ὁ ἱερεὺς, ἢ ὁ προφήτης, καὶ εἴπῃ σοι, τί τὸ λῆμμα; εἰπὲ αὐτοῖς, ὅτι τὸ λῆμμα Κυρίου ὑμᾶς ἐγὼ. λήψομαι γὰρ ὑμᾶς λῆμμα, καὶ ῥάξω ὑμᾶς, ἵνα μὴ λέγητε λῆμμα. ἐν ῥῆμα ἵνα μὴ μεταποιηθῇ, ἀπώλεσε ὁ Θεός· καὶ σὺ ὁλοκληρον δοξάματων ἀκρίβειαν διαστρέφων, νομίζεις διαφυγεῖν τὰς τοῦ Θεοῦ χεῖρας;

Β. Κορ. ιβ. θ. Ἐκ τοῦ, Εἰς τὸ, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται.

Ὅτι ἦλθε παρὰ τοῦ παντὸς, φησιν, ὁ Χριστὸς πρὸς τὸν ἀνθρώπους πρεσβευτής. [ἐσφάλη ὁ πρεσβευτής·] καὶ τότε γέγονεν ἡ εἰρήνη. Ἀλλ' οἱ πρέσβεις ἐρχόμενοι, καὶ δῶρα φέρουσι, καὶ δῶρα λαμβάνουσι. ποῖον οὖν ἦκε φέρων δῶρον, ἢ ποῖον ἀπέλαβε; παρὰ δόξαν τὸ δῶρον, ὡς καὶ ὁ πρεσβευτὴς παράδοξος. τὸ αἷμα αὐτοῦ φέρων ἦλθε δῶρον· τὸ σῶμα αὐτοῦ φέρων ἦλθε δῶρον· ἢ τί περὶ ἐμοῦ ἔλαβε δῶρον; πίστιν. καὶ τί ἀντ' αὐτῆς μοι πέπρακε; χαρίν. ὀπίσω ὕσα ἐγὼ, ἐχειρίσατο σκῆνος· ἐλύθη ἡ ἔμπρα. ὁ πρεσβευτὴς ὅτε ἐλθῇ πρὸς ἔθνος, οὐκ ἀξιοῖ ἵνα τῶν ἀναιρέων ἢ πενήτων διαλεχθῶσι· ἀλλ' αὐθις ὡς βασιλεῖ πρέσβεις· οὕτως ὁ πρεσβευτὴς ἦλθε, καὶ εὐθέως πόρνη, καὶ λῃστῇ, καὶ πλούσῃ, καὶ μάγοις διελέχθη. εἶδες πρεσβευτοῦ φιλανθρωπίαν; οὐ γὰρ πρὸς ἕνα καὶ δεύτερον ἦλθεν, ἀλλὰ πρὸς τὴν κοινὴν φύσιν· καὶ ἦλθε τὸ ἐμὸν προσβεβλημένος ἱμάτιον, ἵνα μὴ γυμνῇ τῇ θεότητι παραδηλούμενος φοβίσῃ τὴν ἥττων.

β. Κορ. ε. ιζ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου· Εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα.

Ὅτι φασὶν οἱ ἑλληνισταὶ καὶ τὸ Ἰουδαΐζον· τί κομπάζει Παῦλος λέγων· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα." εἴ τις ἐν Χριστῷ καινὴ κτίσις· ἐγὼ γάρ, φησι, καινὸν οὐδὲν βλέπω. οὐ γὰρ ἔχεις ὀφθαλμούς, ἵνα ἴδῃς τοῦτο. δοῦναι, καὶ ποιήσω σοι ὀφθαλμούς. τί ὁρᾷς; καὶ σὺ ποιᾷς ὀφθαλμούς; ναί. καὶ δημιουργὸς εἶ; καὶ πάνυ. οὐκ ἀπορεῖσθαι; οὐχί. οὐκοῦν ποιήσουσιν ὀφθαλμοὺς τοῦ σώματος; οὐκ· ἀλλὰ τοῦ μέζονος, τῆς διανοίας. καὶ ποιᾷς μοι ὀφθαλμούς; μάλιστα. οὐ γὰρ ἔχω; οὐχί. σὺ ἃ ἔχεις; ναί. πῶς, εἰπέ μοι; ὅταν ἀπέλθῃς εἰς ναόν, καὶ ἴδῃς οἶκόν ξύλινον γυμνὸν, λίθον ἄφωνον, καὶ εἴπῃς, τοῦτό ἐστιν ὁ Θεός ἐστιν· ἆρα ὀφθαλμοὺς ἔχεις; μὴ γὰρ ὄφελός τι τῶν ἔξωθεν ὀφθαλμῶν, τῶν ἔνδοθεν πεπηρωμένων; ὁρᾷς, ὅτι χρείαν ἔχεις, ἵνα ποιήσω σοι ὀφθαλμούς, ὥστε τὸν λίθον σε ἰδεῖν λίθον, καὶ τὸ ξύλον, ξύλον; ὀφθαλμοὺς ἔχεις, ὅταν ἴδῃς ξύλον, καὶ προσκυνήσῃς; ὅταν λαοῦ ἐγὼ αὐλὴ καύσω, ἆρα ἔχεις ὀφθαλμούς, τὸ καμόμενον Θεὸν ὀνομάζων; ὅταν τὰ πάθη θεοποιῇς, ὀφθαλμοὺς ἔχεις; μεθύει ὁ ἀνθρωπος, καὶ περιφέρεται, καὶ καταγλᾶται, καὶ χεῖρ ἀντὶ ἀνθρώπου ἄλλος. σὺ δὲ λέγεις, ἡ μέθη, Θεὸς ὁ Διόνυσος· ἡ κλοπὴ, Θεὸς ὁ Ἑρμῆς. ὁρᾷς ὅτι χρεία σοι ὀφθαλμῶν; ὁ νόμος τὰ πάθη καλεῖ, καὶ σὺ ζῶντα θεοποιῶν οὐκ αἰσθάνῃ; εἰ βούλει δέ, ἀκούσῃς, ὅπως γέγονε πάντα καινά. κτίσις ἐν τῇ γραφῇ λέγεται οὐ μόνον ἡ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παγεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ τοῦ ὄντος ὅτι ἐπὶ βέλτιον μεταβολή. ἔκτισεν ὁ Θεὸς (ΜΝ) οὐρανόν· τοῦτ' ἔστιν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἐργάσασθαι. κτίζει καὶ ὅταν (ΜΝ) πονηρὸν ἄνθρωπον καλὸν ἀπεργάσηται· ἐνταῦθα δὲ κτίζειν πρόσωπόν ἐστιν ὅτι ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολή. καὶ ἄκουσον τοῦ Δαβὶδ λέγοντος. ὅπου γὰρ ἐν αὐτῷ ἀνὴρ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐκπεσμένη, ἐρρυπωθη δὲ τῇ μοιχείᾳ καὶ τῷ φόνῳ, καὶ πρὸς φθορὰν κατεφέρετο·

Ψαλμ. ν. ια. (ΜΝ) καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός. οὐχ ὅτι πρότερον οὐκ εἶχε καρδίαν, οὐδὲ πρὸ τῆς οὐσίας τῆς καρδίας λέγει, ἀλλὰ πρὸ τῆς κοσμιότητος αὐτῆς ἀρίστης πολιτείας. ἰδοὺ τίνων κτίσις λέγεται, οὐ μόνον ἡ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παγεῖσα, ἀλλὰ καὶ ἡ τῆς οὐσίας διαφθαρείσης εἰς τὸ βέλτιον μεταβολή. οὕτω κτίζεται σώφρων ἡ πόρνη· οὕτως ἐλεήμων ὁ ἅρπαξ· οὕτω μεταβάλλεται εἰς πρόβατον ὁ λύκος, καὶ ὁ ἱέραξ εἰς περιστερά. δύο κτίσεις· διὰ τοῦτο καὶ τὸ λουτρὸν κτίσμα λέγεται, τὸ λουτρὸν λέγω

τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς παλιγγενεσίας. "Ἀποδυσάμενοι γάρ, φησι, Ⓦ παλαιὸν ἄνθρωπον, "ἐνδυσάμενοι δὲ Κολασ. γ. θ.
Ⓦ νέον, Ⓦ "ἀνακαινούμενον κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν. ὁρᾷς οὖν ὅτι ὅστις καινὴ κτίσις; τί γάρ μοι ὄφελος, ἐὰν γήρατα οὐρανὸς καινός, καὶ γῆ καινή, ἐγὼ δὲ ταῖς ἀκαθαρσίαις πεπαλαίωμαι; ὁ οὐρανὸς οἶκός ἐστιν· ἐγὼ δὲ ληστῶν εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκόν μου τὸν ἀρρώστοιῶτος εἰσέλθοι, καὶ τοῦ μὴ σαθεῖσαν τοῖς ἀνοσίοις λῃσταῖς, λευκαίνῃ δὲ σὺν τοῖχοις, καὶ χρυσοχρόφῃ Ⓦ ὄροφον· σὸν δὲ εἶπας αὐτῷ, ἄνθρωπε, θεράπευσον τὸν νοσοῦντα, τί τὸν οἰκέτην καλλωπίζεις; βοήθησον τῷ κειμένῳ. καὶ ὁ Χριστὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἐν ᾧ κατακειμένῳ εὗρε τὸν φύσιν μου καὶ νοσοῦσῃ, καὶ πρὸς τὸν θεραπείαν αὐτῆς ἅπαντα δέχεται τὸν ἀγῶνα, καὶ αἰσχύνῃ δὲ διορθοῖ τὸν φύσιν. τί οὖν τὸν ἰατρὸν μέμφῃ, ὅτι μὴ ταῦτα ποιεῖ· τί Χριστὸν δὲ πάλιν κατὰ μῶμον ποιεῖς, ὅτι ταῦτα ποιεῖ; οὕτω προῆλθε τὰ ἀρχαῖα, οὕτω γέγονε τὰ πρῶτα καινά, οὕτω καινὴ κτίσις, καὶ μυεῖα δὲ τις τοιαῦτα βάπτισμα λέγῃ.

Ἐκ τοῦ κατὰ Καλλίστας, καὶ ἑξῆς· καὶ κατὰ μυθολογίαν. Ματθ. ιδ. ιγ.

Ὁ τοίνυν Χριστὸς τὰ ἀπειρα πλήθη ἐσιάσας ὅπου τῆς ἐρήμου; σὸν ὅπου σκηνῇ καὶ ὕπνον ἄνευ ἐπεμψεν, ἀλλ' ὅπου θείων ἀκροάσιν ἐκάλεσε λογίων. οὕτω καὶ ἡμεῖς ποιῶμεν, καὶ τοῦτο ἐθίσωμεν ἑαυτοὺς ἐαθίειν, ὅσον πρὸς τὸ ζῆν μόνον, οὐχ ὅσον διαπαθεῖν καὶ βαρυνέσθαι. οὐ γὰρ διὰ τοῦτο ἐλυόμεθα καὶ ζῶμεν, ἵνα φάγωμεν καὶ πίωμεν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐαθιόμεθα, ἵνα ζῶμεν. οὐ τὸ ζῆν διὰ τὸ φαγεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ ζῆν τὸ φαγεῖν γέγονεν ἕνεκα ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ ὡς διὰ τοῦτο ἐλθόντες εἰς τὸν κόσμον, οὕτως ἅπαντα εἰς τοῦτο κατεσκευάσαμεν.

Ἐκ τοῦ, εἰς τὸ ῥητὸν τοῦ Ἀποστόλου, Περὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀ- α. Θεσ. δ. ιγ.
γνοεῖν, ἀδελφοί· ἵνα μὴ λυπῆσθε ὡς καὶ Ⓐ λοιποὶ, καὶ τὰ ἑξῆς.

Τί δήποτε, ὅταν μὲν περὶ τοῦ Χριστοῦ διαλέγηται ὁ Παῦλος, θάνατον καλεῖ τὸν ἐκείνου θάνατον· ὅταν δὲ περὶ τῆς ἡμετέρας πολυτρήσεως, κοίμησιν αὐτὸν, καὶ οὐ θάνατον ὀνομάζει; Ρώμ. ε. γ.
καὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ πειθεὶς τῆς πολυτρήσεως τοῦ λυθέντος, οὐδαμοῦ θάνατον λέγει, ἀλλὰ κοίμησιν τινα ἀναχώρησιν ὀνομάζει. οὐ γὰρ περίεργος ταύτῃ κέχρηται τοῖς α. Κορ. ια. ιγ.
λέξεων παραστήσαι, ἀλλὰ σοφόν τι καὶ μέγα κατασκευάζει. διὰ μὲν οὖν τὸν Χριστοῦ θάνατον καλεῖ, ἵνα τὸ πάθος πιστώσηται· διὰ δὲ ἡμᾶς, κοίμησιν, ἵνα τὸν ὀδυνῶν παραμυθήσηται. ἔνθα μὲν γὰρ παρεχώρησεν ἡ λύσασα, θαρρῶν καλεῖ θάνατον· ἔνθα δὲ σὺν ἐλπίσιν ἐπιμένει, κοίμησιν καλεῖ· καὶ διὰ ταύτης παραμυθούμενος ἡμᾶς τῆς παρουσίας, καὶ χρησιμεύσας ἐλπίσιν ὑποτεινούσας ἡμῖν. ὁ γὰρ κοιμώμενος ἀναστήσεται πάντως, ἐπεὶ καὶ θανάτου σοῦ ἕτερόν ἐστιν ἡ μακροχρόνιος ὕπνος. α. Κορ. ιε. ε. ιπ. κ. ναι. α. Θεσ. δ. ιδ. ιε.

Τοῦ αὐτοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ περὶ μετανοίας.

Μάνια ἔνθεον Ⓐ Ἰουδαῖοι, καὶ τὰ ἐν Αἰγύπτῳ κρόμμυα ἐπιζήτουν οὗτος αἰσχροῦ ἡ συνήθεια πρᾶγμα, καὶ κάκιστον. κἂν εἰς δέκα ἡμέρας καταρτήσῃς, κἂν εἰς εἴκοσι, κἂν εἰς τριάκοντα, οὐκ ἀγαπῶ, οὐ χρείαν ἔχω, οὐ περιποιοῦμαί σε· μόνον μὴ ἀποκάμῃς, ἀλλ' αἰσχύνου καὶ κατάγνωσκε. πάλιν διελεύσομαι πρὸς ἀγάπης· ἤκουσας, ἀπῆλθες, καὶ ἥρπασας. οὐκ ἐπιδείξω διὰ τῆς ἔργων τὸν λόγον. μὴ αἰσχυνθῇς πάλιν εἰσιὼν εἰς τὸν ἐκκλησίαν. αἰσχύνου ἁμαρτάνων, μὴ αἰσχύνῃ μετανοῶν. δύο ταῦτά ἐστιν, ἁμαρτία καὶ μετάνοια· τραῦμα μὲν ἡ ἁμαρτία, φάρμακον δὲ ἡ μετάνοια. ἐν ᾧ τραύματι σπατάλη, ἐν τῷ φαρμάκῳ σπατάλων ὁ καθαρισμός. ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὄνειδος, γέλως· ἐν τῇ μετάνοιᾳ ἔπαινος, παῤῥησία, ἐλευθερία. ἀλλ' ἀντιστρέφει τὸν τάξιν ὁ Σατανᾶς, καὶ δίδωσι τοῖς πεπτωκόσιν αὐτῷ ἐν μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ τὸν παῤῥησίαν, ἐν δὲ τῇ μετάνοιᾳ τὸν αἰσχύνην. σὺ δὲ μὴ πεισθῇς αὐτῷ, ἀλλ' ἑκατέρᾳ παρέξει τὸ οἰκεῖον ἀποπειρασθαι συμβάσεως.

Ὅρασις, ἣν εἶδεν Ἡσαΐας περὶ Ἰουδαίας, καὶ περὶ Ἰερουσαλήμ.

Εἰπὲ τὴν ὅρασιν, ἣν εἶδες. ὁ δὲ λέγει· Ἄκουε οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου γῆ, ὅτι Κύριος ἐλά- Ησ. α. β.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λησεν. ἀλλα ἐπηρείλω, ϗ ἀλμα λέγλς; ἀρχόμθνος εἶπες, ὅρασις κ̄ῦ Ιουδαίας ϗ κ̄ῦ Ιερουσαλήμ· ϗ ἀφιεὶς τὼ δήγησιν, ὑφαντῷ καὶ γῇ ἀλαλέγῃ; ἀφῆκας τὸν δν̄θρωπον, καὶ τοῖς ἀλόγοις κτίσμασι προσδιαλέγῃ; ναί, φησιν· ὅτι τῶν ἀλόγων ἀλογώτεροι γεγόασιν Ⓐ λογικοί. ϗ οὐ ἀλλ' τῦτο μόνον, ἀλλὰ ϗ ὅτι μέλλων ὁ Μωϋσῆς εἰσάγειν αὐλοὺς εἰς Δελτ. λε. α. τὼ χῶν τῆς ἐπαγγελίας, ϗ προορῶν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, οὕτω πως φησίν· Ακουε ὐρανέ, 5 ϗ λαλήσω· προσεχέτω ἡ γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου. Διαμαρτύρομαι ὑμῖν φησιν, Ιουδαῖοι, Ⓦ οὐρανὸν ϗ τὼ χῶν ὁ Μωϋσῆς, ὅτι ἐὰν εἰσέλθητε εἰς τὼ χῶν τῆς ἐπαγγελίας, ϗ ἐγκαταλίπητε Κύριον Ⓦ Θεὸν, Διαμεδιαθήσεσθε εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἦλθε τοίνυν Ησαΐας, ἔμελλεν ἡ ἀπειλὴ περατοῦσθαι. Οὐκ ἠδυνάτο καλέσαι Μωϋσέα Ⓦ ἤδη τεθνηκότα, οὐδὲ τοὺς πότε ἀκηκοότας· λοιπὸν τὰ στοιχεῖα καλῶ, ἅπερ Διαμαρτύρομαι αὐλοῖς 10 ἐκάλει ϗ ὁ Μωϋσῆς. καίτοιγε ἐκεῖνος ἠδυνάτο ϗ Ⓦ Ααρὼν καλεῖν εἰς μαρτυρίαν, καὶ πολλοὺς ἄλλους· ἀλλὰ Διὰ τῦτο (φαίη αὖ) οὐκ ἐκάλεσα τούτους, ἐπειδήπερ ἔμελλον ἐκεῖνοι τελευτᾶν, ϗ μὴ παρέσεσθαι μάρτυρες. ἐπεὶ δὲ δν̄ εἰς δεξιὰν ὀξέκλινεν ὁ Ισραὴλ, διὰ τὰ μόνιμα στοιχεῖα εἰκότως εἰς μαρτυρίαν καλῶ. οὕτω ϗ Ησαΐας ποιῶ· οὐ Διὰ τὰ εἰρημένα μόνον, ἀλλὰ ϗ ὅτι Διαλεχθεὶς τοῖς Ιουδαίοις, θύρεν αὐλοὺς μὴ ἀκουόντας αὐτῦ, ὅτι 15 Εξοδ. ιε. ιγ. τὰ στοιχεῖα φρέφει, ϗ μάρτυρας παραλαμβάνει αὐτό. Ακουε οὐρανέ· σὺ γὰρ ὁ μανθάνων ἐνεγκας· ἐνωτίζου γῆ· σὺ γὰρ τὼ ὀρτυγομήτραν ἔδωκας. ἄκουε οὐρανέ· σὺ γὰρ τὰ ὑπὲρ φύσιν αὐλοῖς ἐχορήγησας ἄνω καὶ ὃν τρόπον ἐστερεώθης, ἔμεινες, ϗ μίμησιν οὐκ ἔχοντες ἄλωνος. ἐνωτίζου γῆ· σὺ γὰρ κάτω ἦς, ϗ τραπέζην αὐλοῖς προετοίμασε δέξασθαι. διὰ τῦτο ϗ ἕτερος προφήτης ὁρᾷ Ⓦ βασιλέα μεγαλύνοντα, ὃν ἐδόξαζον λαοὶ θυόμενον, Ⓦ Θε- 20 ὸν ὑβρίζοντα, τὸν ἄλλους ἐπαινοῦντα, προὸς τοῦτον τῶν ποιμένων Ⓦ λέγει, Ἀλλ' ἀπο- γ. Βασ. ιγ. β. γράφεις, Ακουσόν, φησι, θυσιαστήριον, ἄκουσόν μου. τί οὖν; λίθῳ προσδιαλέγῃ; ναί, φησιν· ὅτι λίθου αἰσθητοτέρους ὁ βασιλεύς. Ακουσον θυσιαστήριον, τὰ ὃ λέγει Κύριος. ϗ βυθοῦ ἐξῆλθε τὸ θυσιαστήριον ϗ ἐράγη, ϗ ἔξεχεε τὼ θυσίαν. ὁ ὃ δν̄θρωπος τὸν ἤκουσεν, ἀλλ' ἐκτείνει τὼ χῶρα ὁ βασιλεύς, Ⓦ προφήτου ἁρπάσαντος βωμόν. ὁ ὃ Θεὸς τί ποιῶ; ἐξήρανεν αὐτῦ τὼ χῶρα· οὐ ξηραίνει ὃ αὐτῦ ἔζ ἀρχῆς τὼ χῶρα, ἵνα τῷ τῦ λίθου παθεῖ σωφρονέστερος γένηται. ἐβούλετο γὰρ αὐλὸν διὰ τῆς εἰς αὐλὸν κολάσεως σωφρονισθῆναι· ἀλλ' ἐπαθεν, φησιν, ὁ λίθος ἐκεῖνος, καὶ σὺ οὐ διορθώσῃ, ὅτι σε τὼ δικαίαν ὀργὼ ὀπτρέφω.

Εκ τῦ εἰς τὸν ἄσωτον, ϗ εἰς μετανοοῦντα, ϗ εἰς ὃ ξύλον γνωστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ εἰς τὸν ληστήν.

Οτι ὃ τάγμα τῶν δικαίων οὐ βούλεται εἰς ἑαυτὸ ἁρπάσαι τὼ ἐξουσίαν τ̄ κτισμάτ̄, ἀλλ' ὑπὸ τὼ τῦ παντὸς προνοίαν θέλει κεῖσθαι τὰ τῆς οἰκονομίας. διὰ ϗ ἡ προβολὴ τῦ Λυκ. ιε. ιγ. νεώτερον εἰσάγει λαβόντα τὼ πατρικὴν οὐσίαν, εἰς χώραν ἀποδημῆσαι μακρὰν. ὃ ὃ μῆκος οὐ σταδίοις διετείνετο, ἀλλὰ ὅρποις ἔξετοπίζετο. καὶ γὰρ ὁ ἁμαρτάνων μακρὰν ἐστὶ Θε- 35 οῦ, οὐ τόπῳ, ἀλλὰ ὅρπῳ. λαβὼν ὃ τὼ οὐσίαν τ̄ πατρικὼ, ἀπώλεσεν αὐτὼ ἀσώτως ζῶν. ἔλαβεν ἥλιον εἰς ἀπόλαυσιν, καὶ ὃ δῶρον ὡς Θεὸν προσεκύνησεν· ἔλαβε πηγὰς εἰς τρυφὼ, ϗ ὃ δῶρον ἐθεοποίησεν. ἠγόρασε τ̄ χρεισάμενον, ϗ ὃ χρῖσμα ὑπεδέξατο. ἡ αὐτὴ κτίσις, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ὁμοίως ὠφελήσει. πατρικὴ οὐσία, ἀλλ' ὁ μὲν καλὸς αὐτῇ, ὁ ὃ κακῶς ἀπεχρήσατο. τάγμα τῦτο, κἀκεῖνο, εἰ ϗ διάφορον· ὁ βυσσὸς ὃ κάλλος ὁρᾷ τῦ ὄ- 40 Ψαλ. η. δ. φεως, ὃ ἀπὸ τ̄ κάλλους τ̄ δημιουργὸν ἀνυμνεῖ. Οφθαλμοὶ γάρ, φησι, σὸν οὐρανούς, ἔργα τῶν δακτύλων σου. εἶδεν ὁ ἀσεβὴς, ϗ προὸς μὲν τ̄ κλίσιν τὼ διαίρεσιν οὐ διεβίβασεν, ἀναπομείνας ὃ τῷ κάλλει τῦ ὄφεως, Θεὸν ἐφαντάσθη ὃ δημιούργημα· ὁ βυσσὸς οὐκ ὑβρίζει τὼ κλίσιν, ἀγαθὸν ὃ διαστὸν τὼ προσκύνησιν ταμιεύεται. τιμᾷ τὼ κλίσιν, ἀλλ' ὡς ὁ- μοδοῦλον·

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόδουλον· ὐκ ἀφαιρᾶν ᾗ τὸ σέβας τῦ κλίναντος, ἀλλὰ σῴζει τῷ κλίσματι. ἐπαινεῖ τὸ φιλοτέχνημα, ἀλλ' ὐχὶ τὴν τῦ τεχίτυ δόξαν εἰς ἑαυτὸν ἀπεῖπησιν. ὁ ᾗ δυσεβὴς "καλῶς μὲν εἶδε, κακῶς ᾗ προσεκύνησε, ᾗ πᾶσαν τὴν τάξιν ἀνέτρεψεν.

Ὅτι δράκοντα πολλάκις ἡ γραφὴ καλῇ τὸν Διάβολον ἢ ὄφιν σκολιόν.

Διὸ ᾗ ὁ σωτὴρ φησιν, Ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν ἐξουσίαν πατεῖν ἐπάνω ὄφεων ᾗ σκορπίων. ᾗ ἵνα Λυκ. ι. ιθ. μὴ τὰ ἕρπονται στοιχεῖα, ἐπῄνεγκε· Καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν δύναμιν τῦ ἐχθροῦ. δράκων γάρ ὄφις, ὁ διάβολος· ὐχ ὡς ῥίζα κακίας, ὡς φασιν Μανιχαῖοι, ἀλλ' ὡς καταρχὴν τῶν δαιμόνων, καὶ ἀρχηγὸς αὐτοῖς τῆς ἀποστάσεως γεγονώς.

Ἐκ τῦ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τὸ πρὸς μετανοίας.

Τοῦ εἰπόντος· Καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω· τοῦτο τὴν ὑπὸ Θεοῦ Λυκ. ιβ. ιη. ἐπινενοημένην ἀπόφασιν εἰς μυθικὴν ἀνθρωποι λαβόντες αἰσίαν σφῶν θησαυρὸς ὑμῶν, ᾗ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς θησαυροὺς ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καθὼς προστάσσει ὁ Κύριος· ἢ τὸ ἐμπαίκτιον πλοῦτον ἐκ τούτου καὶ ἐξ ἀδικίας συλλέξαντες ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τῦ μαμμωνᾶ, καθὼς ὁ δεσπότης παρακελεύεται, ἵν', ὅταν ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

Ἐκ τῦ εἰς τὸν σεισμὸν, καὶ εἰς τὸν Λάζαρον, ᾗ εἰς τὸν πλούσιον.

Οὐ παύομαι λέγων ἐγὼ, κἂν μηδεὶς ἀκούων ᾖ· ἰατρός εἰμι, τὰ φάρμακα ἐπιτίθημι· διδάσκαλός εἰμι, παρακαλῶ ἐκκλιθῆναι. σώζεσθαι θέλετε ἢ οὔ τοῦτο; μανθάνω ἔγωγε τὸ ἐμὸν ἔργον, καὶ τοῦτο καθ' ἑαυτὸν ἐπιβοᾶν εἴωθα. "ἀδύνατον γὰρ ἐν τοσούτῳ πλήθει μὴ διαφθαρῆναί τινα. ἀκούω, φησὶ, καθ' ἡμέραν, καὶ ὑ ποιῶ. ἄκουε, κἂν μὴ ποιῇς· ἐκ γὰρ τῦ ἀκούειν καὶ τὸ πράττειν παραγίνεται. κἂν μὴ ποιῇς, αἰσχύνῃ ὅτι τῇ ἁμαρτίᾳ· κἂν μὴ ποιῇς, μεταβάλλῃ τὸν γνώμιον· κἂν μὴ ποιῇς, καταδικάζεις σεαυτὸν, ὃ ὑ ποιεῖς. τὸ ᾗ κατηγορεῖν ἑαυτῦ, ἀρχὴ διαρθώσεως. ὅταν εἴπῃς, οἴμοι, ἥμαρτον, καὶ ὑ ποιῶ· τὸ, οἴμοι, προοίμιόν ἐστι τῆς ὅτι τὸ βέλτιον μεταβολῆς.

Εἰς τὸ, Πέμψον Λάζαρον, καὶ τὰ ἑξῆς.

Καὶ πόθεν οἱ οἰνοχόοι σου, οἱ πάππποι, οἱ πρόγονοι, οἱ κόλακες; ποῦ ὁ τύφος; ποῦ ἡ φαντασία; φύλλα ἰῦ, ᾗ χόρτος κατέλαβε, ᾗ πόντα ἀπώλετο. ὄναρ ἰῦ, καὶ ἡμέρα γέγονε, ᾗ τὸ ὄναρ διαλέλυται. διὰ τοῦτο ᾗ ὁ Νῶε, ἢ τὸν Ἰακώβ, ἢ τὸν Ἰσαάκ, ἀλλὰ τὸν Ἀβραάμ ὁ πλούσιος ὁρᾷ. διὰ τί; ὅτι φιλόξενος ἰῦ ὁ Ἀβραάμ, καὶ τῆς ἀπόνου θεραπείας τοῦτο μείζων ᾗ κατηγορία ἡ ἐκείνου φιλοξενία.

Ἐκ τῦ, μὴ ὕπνῳ σφοδρῷ θέλειν ἐκδοῦναι πλουτοῦντας.

Θανάτου μεμιμνῆν λύσις. εἰ μὴ θανάτου ἰῦ, ἑαυτὸν δῦ καταθώμεθα· εἰ μὴ κόλασιν ἐξεδεχόμεθα, ὑδαμῶς τῶν κακῶν ἐπαυσάμεθα. εἶδες δεσπότου φιλανθρωπίαν; τὸ ἐκ θεραπείας ὠφέλιμον, ἀφορμὴν σωτηρίας ἀπεργάσατο. εἰ μὲ οὖν δίκαιός ἐστιν ὁ ἀποθανών, χαῖρε, θάρρῶν πρὸς τὸν δεσπότην πορεύῃ· εἰ ᾗ ἁμαρτωλὸς, μὴ λυπῦ· ἐκέρδησεν ἐφ' οἷς τὸν προσθήκην τῶν ἁμαρτημάτων ἀφῆρται.

Ὅτι ἐν τῇ πρὸς τὸν ὀπισθόπους Κυριακὸν ὀπισολῇ, ἰῦ· ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐξέπεμψεν ἐξορείας, καθάπτεται μὲ τῦ Ἀρσακίου, λέγον αὐτὸν καὶ μοιχὸν καλῶν· ἐπαινεῖ ᾗ σφᾶς ἀποτρεφομένους τὸν αὐτῦ κοινωνίαν, ὡς θεοῦ, καὶ τὸ εἰς τὰς χειροτονίας αὐτῦ ἀδίκημα, τὸν ἀποστροφὸν αὐτῦ ποιμένους. καίτοιγε ἐν ἄλλοις φαίνεται παραινῶν μὴ ἀφίστασθαι ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Εἰς τοῦτο ᾗ ὕστερον, ὡς ἔοικε, μετῆκε, ὅτε καὶ τοῦτον ἀδίκως ἐκβαλόντες, οὐχ οἷς ἐπαρχίαν ἔστρεψαν, ἀλλὰ τὴν καταδρομὰς τῆς ὑπερβολὰς τῆς τῦ αὐτῦ πρεσβυτικειμένων τῆς ὑπερορίας ἐπαλλαμήσαντο.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΚ ΤΩΝ ΦΩΤΙΟΥ.

Pag. 200. Edit. Augustanæ.

ΑΝεγνώσθησαν τῦ Χρυσοστόμυ ὁμιλίαι Εἰς τὸν ψαλμὸν ἑξήκοντα ἡ μία ἐν τισὶν τεσσάρων· ὧν δὲ μὴ πρῶτον ὁμιλίας πρεσβύτερον εἶκοσι, δεύτερον ἢ ἑκκαίδεκα, καὶ τρίτον κέ. ἐμφαίνεται ἢ ἐν τῷ πρώτῳ, ὡς ἀπ' ἀρχῆς τῆς πεντηκοστῆς ἀρξάμενος ὁμιλῆσαι, μήπω σαφῶς παιδεισθεὶς αὐτῆς, τὰς τε εἴκοσι λόγους τύτους, ἢ ἄλλους ἕνδεκα τῷ ἑξῆς ἢ τέσσαρες, μεταξὺ τῶν Εἰς τὸν ψαλμὸν λόγων, χρείας (ὡς εἰκὸς) προεμπεσούσης τῷ λαῷ πρὸς σωμίλησεν. ἔνεστι ἢ σωιδεῖν, ὡς εἰ καὶ, ΛΟΓΟΙ, ἔχει τὸ ἐπιγεγραμμένον βιβλίον. ὅτε γὰρ εὗρεν ἐν οἷς μέγνων· ἀλλὰ μᾶλλον ἐοίκασιν ὁμιλίαις, τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι ἐν πολλοῖς πολλάκις ὡς πρόνοιας ὁρῶν τὸν ἀκροατὰς, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἀποτείνεται, καὶ ἐρωτᾷ, καὶ ἀποκρίνεται καὶ ὑπιγμὸν μὲν, καὶ ἄλλως ἔχοντος τὸ λόγυ, καὶ κατ' ὁμιλίαν, καὶ τοιαῦτα χηματίζειν καὶ ἐνδείκνυσθαι. ἡ μὲν ἀλλὰ τὸ συνεχῶς καὶ ὑπομόνως τῦτο ποιῶν, καὶ οὐχὶ συνοικονομίας τινὶ, παρίσησιν ὁμιλίας αὐτὰς εἶναι). ὡμίλει ἢ ταύτας τῷ πλήθει, ὡς ἔστι μαθεῖν ἐξ αὐτῶν τύτων, πολλάκις μὲν κατ' ἐκεῖνο, ἐλθ' ὅτε ἢ καὶ ἡμέρας. ὅτε μὲν τὸ πρῶτον βιβλίον, ἐν ᾧ καὶ εἰκοσι ὁμιλίας· τὸ ἕτερον βιβλίον ἔχον ἑκκαίδεκα λόγυς, τῶν μὲν πρώτυς ἑπτὰ ἐπὶ τῆς πεντηκοστῆς ἐποίησε μόνης ἐπιδημῆσαι καθομιλῆσαι· ὡς ἔστι τῶν δὲ ὅλης αὐτῆς τῆς πεντηκοστῆς, μέχρι τῆς μεγάλης τετράδος, τῶν Εἰς τὸν ψάλμον, λόγοις κζ'. Οἱ ἢ ἐπόλοιποι λόγοι ἐνέα τῦ δευτέρυ βιβλίυ, καὶ Οἱ λοιποὶ κέ τῦ τρίτυ, οὐκ εὐθὺς ὡμιλήθησαν, οὐδὲ συνεχῶς μετὰ τὸ πάσχα. μετὰ γὰρ τὸν ἐν τῇ μεγάλῃ τετράδι ὁμιλίαν, ἥτις ἐστὶ τῶν Εἰς τὸν ψάλμον κζ', ὡμίλησεν τῇ ἑφεξῆς Εἰς Ω΄ σαββάτῳ, εἶτα Εἰς τὸν προδόσιμον, καὶ λοιπὸν ἑφεξῆς κζ' ἡμέρας διακοπτούσας τῶν ἡμερῶν πανηγύρεις τε καὶ ἐπισυνθέσεις αἱ λόγως αἱ ὁμιλίαι ἐγίνοντο. καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἀναστάσεως ὁμιλίας, ὡμίλησεν Εἰς τὰς προάξεις συνεχῶς, ὡς ἐοικὸς ἐκ μέρους ἀρχόμενος τῦ εἰκοστοῦ ἑβδόου λόγου τῦ Εἰς τὸν ψάλμον ἐπισημαίνεται· ὃν, ὡς δῆλον, καὶ οὐκ ἐν αὐτῷ μετὰ πολὺν χρόνον προσωμίλησεν. αἱ γὰρ Εἰς τὰς προάξεις ὁμιλίαι πεντήκοντα μόνον εἰσὶ, χρεὼν ἢ δι' ὅλου αὐτῷ τῷ ἐνιαυτῷ ἐρρήθησαν. οὐ γὰρ καθ' ἡμέραν ταύτας, ἀλλὰ καὶ πέντε καὶ ἑπτὰ καὶ πλείω καθωμίλει. ὡς δῆλον αὐτὸς ποιεῖ, ὅτι ἀρχιερατεύων μετὰ τὸ τέτον ἔτος ὡμίλησε. ταύτας ἢ Εἰς τὸν ψάλμον οὐκ ἔχρηνε γνῶναι, ὁπότε ὡμίλησεν. πλὴν εἰ ἐκείνων μέμνηται τῶν ὁμιλιῶν ἐν τῷ καὶ λόγῳ ὡμιλῆσαι, ἃς μετὰ τὸ τέτε ἔτος τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτὸν ἐξειργάσατο, ἀλλὰ μὴ ἑτέρων τινῶν τῶν δὲ ταύτας (οὔπω γὰρ τῦτο ἔγνων) δῆλον ὅτι ἐν ταύταις ἀρχιερατεύων κατεσκεύασε, ταύτας μὲν κζ' τῇ πεντηκοστῇ τῦ δευτέρυ ἔτους, ταύτας ἢ λοιπὰς λδ' ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει. ἡ ἢ φράσις αὐτῦ μετὰ τῆς συνήθους σαφηνείας καὶ καθαρότητος καὶ τὸ λαμπρὸν καὶ βυθιον ἐνδείκνυται, τὸ πολύχρων τῶν νοημάτων καὶ τὸν τῶν σχημάτων ποικίλον συμπεφυρμένον βύσσῳ ἐναλίῳ συνυποφαίνουσα. πλάττεται ἢ ὅμως τῆς ἐν ταῖς προάξεσι φράσεως ὅτι τὸ ταπεινότερον ἀπενηνεγμένη, ὅσον τῶν Εἰς Ω΄ ἀπόστολον ἑρμηνειῶν, καὶ ἐπὶ τῶν Εἰς Ω΄ φυγῆς ἐπιστημάτων ἢ ἐν ταῖς προάξεσιν ἐπολείπετο. πρόχειρον γὰρ τοῖς λόγοις αὐτῦ τὸ καθαρὸν καὶ λαμπρὸν καὶ βύκρινες μετὰ τῆς ἡδίος πεχουργῶν, τύτοις τε ἐπαθύθη μάλιστα ἀφαιρέσει, καὶ τῇ τῶν προβλημάτων βυσσείᾳ, καὶ τῇ τῶν ἐνθυμημάτων ἀφθονίᾳ, καὶ (εἴ που δεῖ) λιγνότητι· καὶ ἁπλῶς ἔν τε λέξει, καὶ συνθήκῃ, καὶ μεθόδῳ, καὶ νοήμασι, καὶ τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ, ἀρίστα πάσας ταῖς συμφοραῖς ἐπαρεσήσατο. ἀλλὰ ταῖς μὲν Εἰς Ω΄ ἀποστόλοις ἔστιν ἐξ αὐτῶν ἐκείνων ἐπιγραφὴ, ποίᾳ τε αὐτῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀγκτείσοντι ἐξεποιήθησαν, αἱ καὶ μᾶλλον διακρίσωσιν· καὶ παῖσι ἀρχιερατεύουσι ἐποιήθησαν· ταῖς δὲ

ὃ εἰς τὸν ψαλμοὺς οὔπω ἔχομεν [ὅσον] καὶ ἰσοείαν γνῶναι· πλὴν εἴ τις τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀλλην ἀρετὴν τῶν λόγων θαυμάζων, σχολάζοντα αὐτὸν μᾶλλον, ἀλλ' οὐ πράγμασι κοινοῖς ἐπιτρεφόμενον, ταύτας φαίη δέξεργάσασθαι. εἰ δέ τινα τῶν ῥητῶν, ἢ ἑρμηνείας, ἢ βαθυτέρας θεωρίας δεόμενα, οὐκ ὀπιμελῶς ἐπεξῆλθεν, οὐ δι' θαυμάζειν. ὅσα γὰρ ἡ τῶν ἀκροατῶν ἐχώρει δύναμις, καὶ εἰς τὴν ἐκείνων σωτηρίαν ἐτείνε σωτηρίαν, τοῦδεν οὐδαμοῦ πρῆκε. διὸ μοι δοκεῖ ἀεὶ θαυμάζειν ἔπεισι τὸν θεσπεσιώτατον ἀνδρα τὸν ἀκριβῆ, ὅτι ἀεὶ καὶ ἐν πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς λόγοις τοῦτο σκοπὸν ἐποιεῖτο, τὴν ὠφέλειαν τῶν ἀκροατῶν· τῶν δ' ἄλλων ἢ οὐδόλως ἐφρόντιζεν, ἢ ὡς ἐλάχιστον. ἀλλὰ καὶ τοῦ δόξαι λαθεῖν αὐτοῖς ἕνια τῶν νοημάτων, καὶ τοῦ μετὰ ταῦτα μὴ πιεζεσθαι πρεσβύνειν, καὶ εἴ τι ποιοῦντο, ὑπὲρ τῆς τῶν ἀκροωμένων ὠφελείας πανταπασιν ὠλιγώρει.

Ἀνεγνώσθη τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τῆς εἰς τὸν ἅγιον Παῦλον. *Pag. 812*

Ἦλθεν εἰς τὴν Ἀντιόχου πόλιν ὁ Παῦλος, καὶ τοσοῦτον πλῆθος πιστῶν ἐγεώργησεν, ὡς πρεσβυτέρους χρὴ τότε χειροτονῆσαι τότε πρῶτον ἐν αὐτῇ δυνηθῆναι. ταύτην τοίνυν ἐκ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ βωμοῦ τὴν ἀφορμὴν λαβὼν ὁ πνευματικὸς ἡμῶν ῥήτωρ, τὴν οἰκείαν προθυμίαν καὶ διδασκαλίαν, ἐκ τῶν ἀγαθόλου γραμμάτων πιστούμενος τὴν ἀλήθειαν. βωμὸν ἀνέστησαν ἀγνώστῳ θεῷ ἀγνοοῦντες· τοῦτον οὖν ἥκω κηρύττων ἐγώ. ὦ τῆς δόξης ἀγαθῆς ὑπογραφῆς, ὡς ὄντι Θεὸς ἕτερος ἀγνοούμενος· τοῦτον ἥκω κηρύττων ἐγώ. ὦ τῆς δόξης ἀγαθῆς ὑπογραφῆς, ὡς ὄντι Θεὸς ἕτερος ἀγνοούμενος· τοῦτον ἥκω κηρύττων ἐγώ. ὦ τῆς καλοδόξου γραμμάτων. τὸν βωμὸν τοῦ ἀγαθόλου σεσήμανται πεποίηκε τοῦ Χριστοῦ· ὃ τῆς πλάνης ὑπόγραμμα ὑπῆρ τῆς ἀληθείας ἐφέλκεται· ἡ σφὴν τῆς ἀπάτης ἐσφήνωται τὴν ἀπάτην. ὅθεν τοι τῶν προφητῶν Ἀθηναίοις ἦν δυσπαράδεκτα, ὁ βωμὸς καὶ τὰ γράμματα τῶν δαιμόνων τῇ σοφίᾳ Παύλου ἐκήρυσσε τὴν εὐσέβειαν· εἰσῆκει θρίωδη ὁ ἀγαθόλος, ὁρᾷ αὐτοῦ τὰ σοφίσματα ὑπὸ Χριστοῦ ῥητορεύοντα· ἐπαίρεται βλέπων καὶ ἑαυτὸν ἀριστέα Παύλου κατ' αὐτὸν στρατηγοῦντα, καὶ τοῖς οἰκείοις ὅπλοις αὐτὸν καταβάλλοντα.

Ἀνεγνώσθη τοῦ Χρυσοστόμου ὑπογραφὴν ἔχον, "ἅγιον εἰς τὸν θάνατον, λόγοι μικροὶ εἴκοσι δύο, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ τὰ παρόμοια εἰς τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου κϛ· καὶ ἔτι εἰς τὴν πεντηκοστὴν ὡσαύτως λόγοι ιζ'. *Pag. 7.*

Ἀνεγνώσθη συνοδικὸν τῆς παρανόμως καὶ τὸν ἁγίων Ἰωάννην τὸν Χρυσοστόμου συγκροτηθείσης ἐν ᾗ ἦσαν ἐπάρχοντες Θεόφιλός τε Ἀλεξανδρείας, Ἀκάκιος ὁ Βερροίας, Ἀντίοχος ὁ Πτολεμαΐδος, καὶ ὁ Σεβενιανὸς Γαβάλων, καὶ Κυρῖνος ὁ Χαλκηδόνος, καὶ τὰ μάλιστα δυσμενῶς ἔχοντες πρὸς τὸν ἄνδρα, οἱ ἅμα πάντα καὶ κριταὶ καὶ κατήγοροι καὶ μάρτυρες ἦσαν. ἐν ἐπομνήμασι δὲ αὐτὰ ἐπεγράφη δέκα πρὸς τοῖς τεσσὶν· ἀλλὰ τὰ μὲν δύο καὶ δέκα κατὰ τὸν ἅγιον· ὃ δὲ πρὸς δέκατον πρόκειται τὰ κατὰ Ἡρακλείδην, τὸν εἰς Ἔφεσον ἐπ' αὐτὸν χειροτονηθέντος, ὅπερ οὐδὲ τὴν καθαίρεσιν ἴσχυσαν πλήσασαι, ἑτέρων πάλιν κωλυσάντων. ὁ δὲ κατήγορος Ἡρακλείδης, τῆς Μαγνητῶν πόλεως ἐπίσκοπος ὢν ὀνόματι Μακάριος· ὁ δὲ Μακαρίου Ἰωάννου πρεσβύτης ἐγγὺς καὶ πρῶτος κατήγορος, Ἰωάννης ὁ ἀγχίστιος αὐτοῦ ὤν. κατηγόρησε δὲ τοῦ Χρυσοστόμου, ὅτι τε αὐτὸν ἠδίκησεν ἀφορίσας αὐτὸν, διότι τὸν οἰκεῖον παῖδα Εὐλάλιον ἔτυψε. δεύτερον δέ, ὅτι Ἰωάννης τῆς μοναχοὺς ἀξιοῖ ὑπεξῃρῆσθαι τοῦ Χρυσοστόμου ἐτυπήθη, ὡς φησι, καὶ ἐσύρη, καὶ κατὰ τῶν δαιμονώντων ἐσιδηροφόρησε. Τρίτον, ὅτι τὸν χειμαλίων πλῆθος πολὺ διέφθειρε. Τέταρτον, ὅτι τὰ μυστήρια τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως, ἃ ὁ Νεκτάριος εἰς μυστήρια τῆς ἐκκλησίας ἐπαίδευτο, αὐτὸς διέφθειρε. Πέμπτον, ὅτι τοὺς κληρικοὺς ἀτίμους καὶ διεφθαρμένους, καὶ αὐτοκατακρίτους καὶ τελοξολιμαίους ὑβρίζει. Ἕκτον, ὅτι τὸν ἅγιον Ἐπιφάνιον λῆρον ἀποκαλεῖ καὶ δαιμονιάριον. Ἕβδομον, ὅτι τοῦ Σεβενιανοῦ συσκιλιὼ ἐποιήσατο, κινήσας κατ' αὐτοῦ

αὐτῷ τῶν δεκαμύοις. Ογδοον, ὅτι ἐν τῷ κλήρῳ συνοφαντικὸν βιβλίον κατεκαύσατο. Ενατον, ὅτι συγκροτήσας συνέδριον πρώτος τὸν κλήρον, ἔστησε τοὺς Δημόκοους, Αχάϊκον, Εὐδόξιον, Ιωαννίκιον, καταγορήσας ὡς ὁ ὠμοφόριον αὐτῷ κλέψαντας, λέγων, μὴ ἐν εἰς ἄλλο τι αὐτὸ ἔλαβον; Δέκατον, ὅτι Αντώνιον ἐλεγχθέντα τυμβωρύχην ἐχειροτόνησεν ὀπίσχοπον. Ενδέκατον, ὅτι Ιωαννίκιον ἐν κόμητα ἐν τῇ σατραπείᾳ τῶν γραπτῶν ἀνῆκε κατεμίλυνε. Δωδέκατον, ὅτι ὅτε παρῆν βύζατο εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε εἰσιόν. Τεσσαρεσκαιδέκατον, ὅτι αὐτὸν θυσιαστήριον χειροτονίας Δημόκοων καὶ πρεσβυτέρων ἐποίησε. Τεσσαρεσκαιδέκατον, ὅτι ἐν μιᾷ χειροτονίᾳ τέσσαρας ὀπισχόπους ἐποίησε. Πεντεκαιδέκατον, ὅτι δέχεται γυναῖκας " μόνος πρὸς μόνας, πρώτας ἐκβαλὼν ἔξω. Εξκαιδέκατον, ὅτι τὴν κληρονομίαν τὴν ἀπὸ Θέκλας κατελείφθη πατρικὴν ἀφῆκε Θεοδώρᾳ. Επτακαιδέκατον, ὅτι τὰ πρεσβεῖα τῆς ἐκκλησίας ἐδέξεις οἶδε ποῦ ἀπῆλθεν. Οκτωκαιδέκατον, ὅτι Σατορπίωνα ὑπὸ ἔγκλημα ὄντα, πρεσβύτερον ἐχειροτόνησεν. Εννεακαιδέκατον, ὅτι τὸν κοινωνικὸν τῆς οἰκουμένης τὸν γνώμιμον αὐτῷ ἐγκλειόθεντα, καὶ τελευτήσαντα ἐν τῇ φυλακῇ ἐκήδευσε, καὶ ἐδέξατο σκηνώματα αὐτῷ πρεσπέμψαι " ἠξίωσεν. Εἰκοστόν, ὅτι ἐν ἀγιώτατον Αχάκιον ὕβρισε, καὶ ὅτε λόγων μετέδωκεν αὐτῷ. Εἰκοστὸν πρῶτον, ὅτι Πορφύριον ἐν πρεσβύτερον προέβαλεν Εὐσεβίῳ ἐξορισθῆναι. Εἰκοστὸν δεύτερον, ὅτι καὶ " Βενέριον πρεσβύτερον προέβαλε μὴ ὕβρεως πολλῆς. Εἰκοστὸν τρίτον, ὅτι αὐτῷ μόνῳ λουσθῆναι ἐπέτρεψε), καὶ μὴ ὃ λούσασθαι αὖθις Σατορπίων " ἀπεκλεισε τὸν ἱμᾶσιν, ὥστε ἄλλον τινὰ μὴ λούεσθαι. Εἰκοστὸν τέταρτον, ὅτι πολλοὺς ἀμαρτύρως ἐχειροτόνησεν. Εἰκοστὸν πέμπτον, ὅτι μόνος ἐθέλει, ἀσώτως ζῶν Κυκλώπων βίον. Εἰκοστὸν ἕκτον, ὅτι αὐτὸς κατηγορῶ, αὐτὸς μαρτυρῶ, αὐτὸς ἀποφαίνω). καὶ δῆλον ἐκ τοῦ περὶ Μαρτύριον ἐν πρεσβύτερον διάκονον, καὶ ἐκ τοῦ περὶ Περαιρέσιόν φασι, τὸν Λυκίας ὀπίσχοπον. Εἰκοστὸν ἕβδομον, ὅτι χρήματα ἔδωκε Μέμνονι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ῥέοντος τοῦ αἵματος ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, προσήνεγκε τὰ μυρία. Εἰκοστὸν ὄγδοον, ὅτι ἐν θεάτρῳ ἀποδύεται δὲ ἐνδύεται, καὶ " παῖζων τρώγει. Εἰκοστὸν ἔνατον, ὅτι καὶ χρήματα τοῖς ὑπ' αὐτὸν χειροτονουμένοις ὀπισχόποις δίδωσιν, ἵνα δι' αὐτῶν καταπονῇ τὸν κλῆρον. τὰ μὲν οὖν καὶ τὸν ἁγίου κεφάλαια τοῦτα. ἐκβιος ὁ τέταρτον προσκληθείς, οὐ προῆλθετο· δηλοποιήσας τοῖς προσκαλουμένοις, ὅτι εἰ τὸν προφανῆς ἐλεγχος ἀπὸ τῆς πάλαι τῶν κρινόντων προσκέλεται, ἕτοιμός εἰμι καὶ προσκρίνεσθαι, καὶ ἀπολογεῖσθαι, εἴ τις τί μοι κατηγορῇ. εἰ δὲ τὸν ποιῆ οὐ βούλεσθε, ὁσάκις ἂν ἀπαιτήσητε, τοσοῦτον πλέον μνησθήσεται. ἀξιώσαντα δὲ, ὡς ἐνόμισαν, ἐκ τῶν κεφαλαίων τούτων ὃ πρῶτον καὶ ὃ δεύτερον. Εἶτα ἤρξατο περὶ Ηρακλείδου, καὶ Παλλαδίου τοῦ Ελενουπόλεως τῶν ἐπισκόπων ἀξετάζειν· καὶ ἀπέδωκε λίβελλον πάλιν ὁ μοναχὸς Ιωάννης (οὗ ὁ Δημόκοος Ιωαννίκιος ἐν ταῖς κατὰ τοῦ Χρυσοστόμου κατηγορίαις ἐμνήσθη) ἐγκαλῶν καὶ Ηρακλείδου, ὅτι Ωριγνιαστὴς ὄντι, καὶ ὅτι κλέπτης ἐφωράσθη ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης, ἱμάτια τοῦ Δημόκου Ακυλίνου κλέψαντα· καὶ ὅλως αὖθις, φησιν, ὁ ὀπίσχοπος Ιωαννίκιος τοιοῦτον ὄντα εἰς Εφεσον ἐχειροτόνησεν. ἐκεκάλει δὲ καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς πολλὰ κακὰ παθὼν χάριν τῶν Ωριγνιαστῶν, Δημᾶ Σατορπίωνος, καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου [ἀπέφηνεν.] Εἶτα τούτων ἀξεταζθέντων, ἀξητάσθη πάλιν ὁ ἕνατον κεφάλαιον τῶν ἐγκλημάτων· εἶτα ὁ κζ'· εἶτα πάλιν κατηγόρησεν Ισαάκιος ὀπίσχοπος τοῦ Ηρακλείδου, ὡς Ωριγνιαστοῦ, καὶ ὡς μὴ" προδεξηθέντος Επιφανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ, μήτε εἰς ἀγάπην, μήτε εἰς συνέδριον. ἐπέδωκε δὲ ὁ αὐτὸς Ισαάκιος καὶ λίβελλον κατὰ τοῦ Χρυσοστόμου περιέχοντα τάδε. Πρῶτον, περὶ τοῦ πολλάκις μνημονευθέντος Ιωαννίου τοῦ μοναχοῦ, ὅτι ἐδάρη Δημᾶ τοῦ Ωριγνιαστοῦ, καὶ ὅτι ἐσιδηροφόρησε. Δεύτερον, ὅτι ὁ μακάριος Επιφάνιος Δημᾶ τοῦ Ωριγνιαστοῦ, Αμμωνίου, Εὐθυμίου, Εὐσεβίου, καὶ Ηρακλείδου, καὶ Παλλαδίου οὐκ ἠθέλησε κοινωνῆσαι. Τρίτον, ὅτι τῷ φιλοξενίᾳ αὐτοῦ μοιχοσπάν ὀπιτηδεύων. Τέταρτον, ὅτι ἐπ' ἐκκλησίας λέγῃ τραπε-

ζαι

ἐκκλησίας ζου ἐεννύων πεπληρωμένου. Πέμπτον, ὅτι καυχᾶται ἐπ' ἐκκλησίας, λέγων, ἐρῶ, μὴ νομφ. Ἕκτον, ὅτι ὀφείλει ἑρμηνεύσαι τίνες εἰσὶν ἐεννύες, ἢ τί ὅστι ὃ λέγω, ἐρῶ, μὴ τομμη· ἡ γὰρ ἐκκλησία οὐκ οἶδε ταῦτα. Ἑβδομον, ὅτι ἀδελφὸν πρίχθ τοῖς ἀκροβυστήσασι, διδάσκων· ἐὰν πάλιν ἁμαρτῆς, πάλιν μετανόησον, ἐὰν ὁσάκις ἂν ἀκροβυστήσῃς, ἐλθὲ πρὸς μέ, καὶ ἐγώ σε θεραπεύσω. Ογδοον, ὅτι βλασφημεῖ ἐπ' ἐκκλησίας λέγων, ὅτι ὁ Χριστὸς προσβυξάμενος οὐκ εἰσηκούσθη, ἐπεὶ μὴ δεόντως προσηύξατο. Ενατον, ὅτι τοῖς λαοῖς ὑπερβάλλει σασιάζειν τῇ τῆς συνόδου. Δέκατον, ὅτι ἕλλησας πολλὰ κακὰ τοῖς Χριστιανοῖς διαβαλλόμενος ὑπεδέξατο, ἐν ἔχῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ προίσεται αὐτῷ. Δέκατον, ὅτι ὑπερβαίνει ἀλλοτρίας ἐπιτροπὰς, καὶ χρεοτονεῖ ὑπισκόπους. Ενδέκατον, ὅτι ὑβρίζει τοὺς ὑπισκόπους, καὶ ἐκπηγάτους κελεύει ἐκβληθῆναι τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Δωδέκατον, ὅτι τοὺς κληρικοὺς ξένας ὕβρεσιν ὑβρίζει. Τεσσαρεσκαιδέκατον, ὅτι πολλοὺς ἀλλοτρίας ἥρπασε βίᾳ. Τεσσαρεσκαιδέκατον, ὅτι αὐθυσωεδρίου, καὶ πολλὰ γνώμιν τὸ κλήρου ποιεῖ χρεοτονίας. Πεντεκαιδέκατον, ὅτι τοὺς μὴ Ωριγνειαστὰς ἐδέξατο, τοὺς ἢ κοινωνικοὺς τῆς ἐκκλησίας μὴ συναπτοὺς ἐλθόντας γραμμάτων, καὶ ἐν τῇ φυλακῇ βληθέντας οὐκ ἐξείλετο, ἀλλὰ καὶ ἀποθανόντας ἐν αὐτῇ οὐκ ἐπεσκέψατο. Εκκαιδέκατον, ὅτι δούλοις ἀλλοτρίοις μήπω ἐλευθερωθέντας, ἀλλὰ καὶ πολεβλημένους ἐχρεοτόνησεν ὑπισκόπους. Επτακαιδέκατον, ὅτι αὐδὲν τοῦτοι Ισαάκιον πολλὰ περὶ αὐτοῦ συνέβη κακὰ πάθειν. τούτων οὖν τῶν κατηγοριῶν ὃ μὲν πρῶτον, ἅτε δὴ πρεσεξεταθέν, ὡς ἐνόμιζον, οὐκέτι ἐξητάσθη· ὃ δὲ δεύτερον ἐξητάσθη, καὶ ὃ ἕβδομον. Εἶτα ἐξητάσθη πάλιν ὃ τρίτον ἔγκλημα τῶν περὶ τοῦ ἁγίου Ιωάννου ὑπισκόπων. ἐν τούτῳ δὲ κεφαλαίῳ καὶ Αρσάκιος ὁ πρωτοπρεσβύτερος, ὁ αὐτὸν Χρυσόστομον ἀναθεματίσας, καὶ Αττικὸς ὁ πρεσβύτερος, οὐκ οἶδ' ὅπως μάρτυρες ἔσησαν, καὶ τοῦ ἁγίου κατεμαρτύρησαν· καὶ Ελπίδιος [ὁ] ὁ πρεσβύτερος. ἀλλὰ καὶ οὗτοι κατεμαρτύρησαν, καὶ συνῆν αὐτοῖς καὶ ὁ πρεσβύτερος Ακάκιος ὅτι τῷ τεσσάρτῳ κεφαλαίῳ. τούτων οὖν ἐξεταθέντων, αὐτοί τε ἀπρόφρονες πρεσβύτεροι, καὶ Εὐδαίμων ἔτι καὶ Ονήσιμος ἠτιῶντο ὑπισπαχῶναι τῇ ἀποφάσει. καὶ πρῶτος τῆς συνόδου Παῦλος ὁ Ηρακλείας ἠξίωσεν ἀπολυθῆναι ἀποφεύγοντας. καὶ ἀπεφήνατο τὸ τοῦ ἁγίου, ὡς ἔδοξεν ἑαυτοῖς, καθαίρεσιν, ἀξιώσας Γυμνασίου ὑπισκόπου, καὶ τελευτήσαντος Θεοφίλου τοῦ Αλεξανδρείας, ἀπόντας τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα πέντε. Εἶτα ἐγράφη τῷ κλήρῳ Κωνσταντινουπόλεως, ὡς δεῖν ἀπὸ συνόδου, περὶ τῆς τοῦ ἁγίου καθαιρέσεως. αἰτιώντο καὶ τοὺς Βασιλειδιανοὺς ἐπεδεδώκεισαν ἐπὶ καὶ λίβελλοι τρεῖς, παρὰ Γερόντιου, παρὰ Φαυστίνου, παρὰ Εὐγνωμονίου, οἱ ἕλεγον ἑαυτοὺς ἀδίκως ὑπὸ Ιωάννου καθηρῆσθαι. ἐγίνετο καὶ διὰ γραφῆς Βασιλικὴ πρὸς τὴν σύνοδον, ἐν οἷς καὶ δωδεκάτη πρᾶξις. ἡ δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη, ὡς ἐρρέθη, ἔχει περὶ Ηρακλείδου τοῦ Εφέσου ὑπισκόπου.

Ανεγνώσθησαν ὑπομνήματα τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἃ μὴ τὴν ἄδικον καὶ ἀπόνηρον ὑφορίαν, πρὸς διαφόρους ἔγραψεν· ἐν αἷς εἰς ὃ χρειώδες μᾶλλον συντείνουσαι, αἵ τε πρὸς τὴν βασιλεσσάτιδα Ολυμπιάδα τὴν διάκονον αὐτοῦ γεγραμμέναι δεκαεπτά, καὶ αἱ πρὸς Ιννοκέντιον Ρώμης· ἐν αἷς καὶ ὅσα αὐτοῦ συνελύθη, ὡς ἐν ὑπομνήσεως εἴδει ὑφίστησι. κέχρηται δὲ καὶ ταῖς ὑπομνήσεσι ταύταις τῷ συνηθεῖ τοῦ λόγου χαρακτῆρι. μαρτύρεται γὰρ ὅστι καὶ σαφὴς, καὶ αὐθαδὴς μὲν τοῦ ἡδέος τοῦ πιθανότητος. πολὺ ὅσον ἐμμελέστερόν πως δοκοῦσιν αἱ πρὸς Ολυμπιάδα αὐτοῦ συγκεῖσθαι ὑπομνήσεις. εἰ δὲ τοῦ ὑπομνήματος τύπος, τῶν προσωπείων τότε εἰς τὸν ἑαυτῶν ἰσμὸν τῶν ῥητόρων νόμους ἐκβιασαμένων, ἀπολίδην ἐγράφησαν τοιαζόμενοι.

Pag. 118.

Εοικε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Pag. 196. Εοικε δ' ἔστ' [Βασίλειος ὁ τῆς Σελευκείας ἐπίσκοπος] μᾶλλον εἶ), ἢ ὁ Καισαρείας μέγας Βασίλειος, ὁ τῷ τελσμακείστῳ Ιωαννῆ τῷ Χρυσοστόμῳ φίλος γνησιος καὶ ὁμωσέφιος· ὃς ὃν καὶ ἱεροστολίης λόγος σεσωπέπακται. πολλὰ γὰρ ἴχνη τ' ἐκείνου λόγων καὶ νοημάτ', ὡς μάλιστα τ' κζ' τῶν ἡείων γραφέων, ἐν τοῖς τ' Βασιλείου λόγοις ἐπιφαίνε)· ὡς δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς πηγῆς τῶν μαθημάτ' ἀρυσαμένω ἀμφω τὰ σοφισματα. ὡς τῆς ἐφημῆς δ' ἢ καὶ ἐμφασιν καὶ οἰκείωσιν μεταχείρισις, τῆς Ιωαννου στωικοτάτης καὶ σωναναγνώσεως οὐκ ἐλάχιστον ὑπόμνημα πεκμήριον. κέχρηται γὰρ ταύτῃ καὶ ὁ θεῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐν καὶ κεκραμένῃ, καὶ λίαν ἐπιχώρως, καὶ τῇ ἀφελείᾳ ⟨ω⟩ ἐκεῖθεν ὄγκον μιγνύε), δεξιλεαίων δ' φυσῶς καὶ τ' ὅλον λόγον" πολιτικοῦ πειούμενος λόγου εἰκόνα.

Pag. 420. ---Ιωαννου δ' τῶ Χρυσοστόμ, ἐκ τῶ ὑπομνήματος τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς. ὅπ, φησί, ὃ λέγει Χριστὸς παθεῖν ⟨ω⟩ Θεὸν λόγον, φύσημα τῆς ἐκκλησίας ἐστὶν· ὥσπερ καὶ βλάσφημον καὶ ἀπόβλητον ὃ, κηρύττειν αὖθις παθεῖν τῇ φύσει τῆς θεότητος.

Pag. 99. Αρχεται μὲ [ὁ Εννάπιος] τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῆς Κλαυδίου βασιλείας, ἐν᾽ ὃν Δεξίππου ἡ ἱστορία καταλήγ· ἀποτελυτᾷ δ' εἰς τ' Ονωρίου καὶ Αρκαδίου τ' Θεοδοσίου παίδων βασιλείαν· ἐκεῖθεν ⟨ω⟩ χρόνον τέλος τῆς ἱστορίας ποιησάμενος, ὃν Αρσάκιος μὲ, τῶ χρυσοῦ τ' ἐκκλησίας στόματος Ιωαννου ἀπελαθέντος, εἰς ⟨ω⟩ ἀρχιερατικὸν θρόνον αὐτημέρους ἱερατεύε.

Pag. 158. Φησὶ δ' ἔστ' [ὁ τῶν πρὸ τῶ πάσχα λόγων συγγραφεὺς ἀνώνυμος] ὅτι κζ' μὴν ἔδει ἄλλοις τῆς προθεσίας αὐτὸν ἐναυσθῆναι ὁ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν ὁ Χριστὸς ὃ νομικὸν ἐπετέλει πάσχα, καθ' ὃν δ' ἐπροδόθη, οὐκ ἔτι· καὶ σκοπὸν χρή. ὁ γὰρ Χρυσόστομος καὶ ἡ ἐκκλησία τότε φησὶν αὐτὸν ἐπιτελῆσαι τὸ νομικὸν πρὸ τῶ μυστικοῦ δείπνου.

ΕΚ ΤΩΝ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΟΥ ἐπιστολῶν.

Lib. 2. Ep. 42. Τοῦ καταπεπλῆχθαι οὐ φημὶ τοὺς ἄλλους (μικρὸν γὰρ ἴσως τοῖς πολλοῖς τοῦτο) ἀλλὰ καὶ αὐτὸν Λιβάνιον, ⟨ω⟩ ἐπ' ὀψγλωττείᾳ πᾶσι βεβοημένον, τὴν τῶ ἀοιδίμου Ιωαννου γλῶτταν, καὶ τὸ κάλλος τῶν νοημάτων, καὶ τὴν πυκνότητα τῶν ἐνθυμημάτων, πεκμήριον ἡ ἐπιστολή· ἐν ᾗ οὐ μόνον αὐτὸν μακαρίζει οὕτω δεινὰ μόνον εἰπόν, ἀλλὰ τὸν ἐγκωμιαθέντα, καὶ ταῦτα βασιλεῖς τυγχάνοντα, ὅτι δὴ τοιούτῳ ἐπαινέτῃ τετυχήκασιν. ἔστι δ' αὕτη.

Λιβάνιος Ιωάννῃ.

Δεξάμενός σε ⟨ω⟩ λόγων ⟨ω⟩ πολιῶ τὸν καλόν, ἀνέγνων διὰ σπουδῆς λόγων καὶ αὐτοῖς δημιουργοῖς· ὧν οὐδεὶς ἴσως, ὃς οὐκ ἐπήνεσε τὸν ἔνδια, καὶ πολλοὶ ἔδρασι τὰ τῶν ἐκπεπληγμένων. ἤκουσα οὖν, ὅτι τῷ δικανικῷ τῶν τέχνῶν ἐν δικαστηρίοις ἐπεδείξω· καὶ μακαρίζω σε μὲν οὕτω δεινὰ μόνον ἐπαινῆν· ἐπαινέτῃ δ' τοιούτῳ τετυχηκότας τὸν τε δίκαια πατέρα, καὶ τὸν λαχόντας ἡμεῖς τῶν βασιλέων.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΚ ΤΩΝ ΦΩΤΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ συγγραφῆς.

ΑΝεγνώσθη βιβλίον, ἐν ᾧ τὸν ἅγιον Χρυσόστομον ἐπιγεγραφὼς ἔσχον, Γεωργίου ἐπισκόπου Αλεξανδρείας. ὅστις δέ ἐστιν οὗτος, οὐκ ἔχω σαφὲς εἰπεῖν. ἔστι μὲν τισὶ φέρουσιν ἁπλοῦς, καὶ εἰς πολλὴν χυδαιότητα κατεντετηγμένος· μηδὲ τοῦτο δή, ὃ ἐπὶ τοῖς γραμματικοῖς κεῖται χείρας, τὴν τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημάτων συνταξιν, ἠκριβωμένος. λέγει δὲ ἔκ τε τοῦ Παγασίου (ἐπίσκοπος δὲ ὁ Παγασίου, καὶ ἀγαλλόμενος τούτῳ καλῶς τε καὶ εὐσεβῶς ἐν τῷ ἐν ἁγίοις Χρυσόστομον ἀνεγράφατο) ἔκ τε ἄλλων τινῶν φησὶ, καὶ Σωκράτους, καὶ ἄλλων τὴν ἱστορίαν ἀναγραψάντων, εἰς ἓν συνελθεῖν καὶ συνελθόντας. & in fine capitis, p. 146. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος οὐκ ὀλίγα φαίνεται παρεωρακώς. ἀλλ' οὐδὲν κωλύει καὶ ἀναγνώσεσθαι συλλεγομένους τὰ χρήσιμα, καὶ λοιπὸν προφέρειν. *Pag. 138. Edit. Augustanæ.*

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ, ΗΤΟΙ ΒΙΟΣ

καὶ πολιτεία καὶ ἀγῶνες τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ διδασκάλου καὶ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

ΠΑντες οἱ παλαιοὶ ἱστοριογράφοι τὰ μὲν ἐκ προγενεστέρων αὐτῶν συγγραφέων ἐκδεδώκασι, καὶ ἃ ἀπ' ἀκοῆς, καὶ ἃ καὶ αὐτόπται τῶν πραγμάτων γεγόνότες. Μωϋσῆς γὰρ ὁ μέγας ἐν προοιμίοις, τὴν μὲν ἀρχὴν κόσμου γένεσιν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δημιουργηθεῖσαν ἐξηγήσατο, μυσταγωγηθεὶς παρ' αὐτοῦ, μηδὲν δὲ αὐτῶν ἑωρακὼς τοῖς ἀνθρωπίνοις ὀφθαλμοῖς, ἐπείπερ πεπλασμένα. Εἶτα μετὰ τοῦτον τὸν συγγραφέα, καὶ ἑτέραν βίβλον συνεγράψατο, τὴν τοῦ ἰδίου ἔθνους ἐξ Αἰγύπτου ἔξοδον, καὶ δουλείας Φαραωνιτικὴς ἐλευθερίαν· ὧν μέρος μὲν αὐτῷ, ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν γενομένων *1 Proœmium.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νηλθόν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑβραίων ἀνήκοε, καὶ πλέξας ἐξ αὐτῶν ὕφεσι πτέρυγας· εἶτα καθεξῆς καὶ ἑπόλοιπα τεῖα βιβλία τῆ Ἰουδαϊκοῦ νόμου μέχρι τῆς αὐτῆ τελευτῆς. μετ' ἐκεῖνον ὃ πάλιν καὶ κατ' ἐκείνους ἀναβάντα, οἷς καὶ ὅπι τῆ Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ, ἐς τὴν Κυρίαν τῆ Ἰσραηλίτῃ λαοῦ, καὶ τὴν πολεμικὴν ἀθεσιμάτων, Ἰουδαίων τε καὶ ἀλλοφύλων, ἔτεροι ἐκδέδωκαν. μεθ' ἐκείνους ἄλλοι συνεγράψαντο τὰ ὅπι τὴν Βασιλέων αὐτὴν συμβεβηκότα, εἶτα προφητείας ἀνδρῶν ἁγίων ἐς ὁσίων, καὶ βιβλίον ψαλμικῆς μελῳδίας, ἐς σοφίας, καὶ παροιμίας· ἐπὶ μὲν ἐς καὶ ἑπὶ Περσῶν καὶ Μήδων καὶ Ρωμαίων συμβάντα τοῖς Ἰουδαίοις δηνά. καὶ ἑτέρων πλείονων ἐν τῇ παλαιᾷ ἱστορίας ἀναφορεῖς ἴνας εὑρήσει τις τῆς ἀναφορᾶς χαρακτὴς ἐκτεθείσας πρὸς γνῶσιν ἐς εἴδησιν τῆς μετ' ἔπειτα γλυεῶν. πάλιν ὃ μετ' ἐκεῖνον τὸν παλαιὸν γραφέα, ἐπιτέθεικεν ἡ τῆ Κυρίᾳ ἡμῶν καὶ Θεοῦ καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔνδοξος πρόνοια, ὡς ἔαρ, πάσης πνευματικῆς εὐωδίας ἀποπέμπουσα τὸν ἀοσμίαν, ἀποδιώκουσα πᾶσαν ἀχλὺν ἀγνωσίας, καὶ φωτίζουσα ταῖς διανοίαις τῆς πιστευόντων εἰς αὐτὸν διὰ τῆς ἐκδόσεως τῆς θείων εὐαγγελιστῶν καὶ ἀποστόλων αὐτῆ. προσέλαμψαν ὃ καὶ ἁγίων μαρτύρων τῆς ἀληθείας καὶ ἀσκητῆς καὶ θεοφόρων ἀνδρῶν πλήθη ἀπειρα, ὧν λόγοι ταῖς ἀρεταῖς καὶ βίοις καὶ ἄθλοις συνεγράψαντο ἐν κατ' ἐκεῖνον καιρὸν εὑρεθέντες φιλοπονέστεροι τῆς ἄλλων ἀνδρῶν, προς δόξαν τῆ Θεοῦ, ἐκατόμνησιν ὃ καὶ ζῆλον τῆς ἐκείνων πολιτείας. πάλιν ὃ ἀνεδείχθησαν μεθ' ἑκείνους καθολικοὶ τῆς ἐκκλησιῶν ἱστοριογράφοι, ἅτε τὰ προ αὐτῆς ἐς ἐπ' αὐτῆ γεγονότα συλεγαμένοι προς ὠφέλειαν τῆς ἐντυγχανόντων. ὡσαύτως πάλιν ἀνεφύησαν ποιηταὶ τῆς ἑλλήνων καὶ ἱστοριογράφοι, συλεγαμένοι ἐς αὖθι, καθὼς ἑκάστῳ ἤρεσεν· ὧν λόγων αἱ βίβλοι αἱ μὲν τῷ χρόνῳ ἀπόλωλαν, αἱ ὃ καὶ μέχρι νῦν σώζονται. τούτων ὃ ἀπομνημονεύματα ποιησάμενα καὶ εἰς μέσον προηγάγομεν, οὐκ εἰκῇ, οὐδὲ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς μέλλοντες καὶ ἡμᾶς ἐκθέσθαι καὶ τῷ ὅσιον καὶ πρεπέρον καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης διδάσκαλον καὶ φωστῆρα μακάριον Ἰωάννην τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἰθιώσαντα ἐς κοσμήσαντα θρόνον ἐν τοῖς χρόνοις Ἀρκαδίου καὶ Ὀνωρίου τῆ βασιλέων, προς ὠφέλειαν τῆ ἐντυγχανόντων, οὐδὲν μὴ δὲ αὐτῆ αὐθαδήσαντες, ἐκ ὃ τῆ συλεγαμένων αὐτὰ μὴ θολογήσαντες. ἵνα μὴ γὰρ αὐτῆ ἐκ τῆς γεγενημένης ἐξαιλέξεως τοῦ Πατριάρχου τῆ ἐπισκόπου προς Θεόδωρον ἐξήκοντα ῥ Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐξιωτλήσαμεν (ἅτε [τῆ] αὐτῆ ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις πρώτης ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ προκαλεσαμένης πᾶσι τοῖς πεπροσαγμένοις, ἐκατοχωρήσαντος ὃ ὑστέρως καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς αὐτῆ ἐπισκοπῆς, βδελυξαμένου καὶ τὴν κοινωνίαν τῆ συνειθυασμένων κῆ τῆ * μακαρίου Ἰωάννου καὶ ἀκανονίστως καταψηφισαμένων αὐτῆ, μᾶλλον ὃ κῆ τῆς ἑαυτῆ κεφαλῆς) πινὰ ὃ αὐτῆ καὶ ἐκ τῆ συλεγαφέντων ἐκατὸ Σωκράτους τῆ ἐκκλησιαστικοῦ ἱστοριογράφου· ἄλλα ὃ καὶ ὀξ ἑτέρων ἀπογραφῶν· πινὰ ὃ καὶ ἐξ ἀκοῆς πιστῶν ἱερέων καὶ λαϊκῶν θεοσεβῶν ὅρκοις φοβερῆς πληροφορησάντων ἡμᾶς ἐγγράφως " ὑπογράψαι, ἅπερ ἐξηγήσαντο ἡμῖν περὶ αὐτῆ. τοιοῦτος γὰρ ἐκαρήχει ὁ ἀνὴρ, τοῖς πᾶσιν ἡδὺς καὶ εὐάρεστος, ὡς πόθον ἐγκλείσαι πᾶσιν οὐ μόνον ἀκοῦσαι τὰ κῆ τὸν βίον αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐκατομνήμασι καὶ συλεγαφαῖς ταῦτα ἐκτάξαι. ἡμεῖς ὃ πᾶσι τούτοις ἐκπεπυγκότες, " οὐ δίκαιον ἡγησάμεθα ἀποκρύψαι ἐᾶσαι ταῖς τοιαύταις αὐτῆ ἀρεταῖς πλάζεσθαι, ἀλλὰ δὴ μᾶλλον ἐς μίαν πινὰ ἐναρμόνιον διήγησιν συμπλέξαι ὥσπερ ἀλύσει χρυσῇ " συνδεδεμένην, οὐδὲν ἧττον ἑαυτῆ προσενεγκόντες αὐτῇ. εἰ καὶ τὰ μάλιστα δύτελῆ εἶσι προς τὸν ἐκείνου ἀρετὸν γεγραμμένα· ὅμως ὃ τοῖς δυνατωμένως διεξιμένοις ἐκανὰ καὶ ταῦτα ἐκαρχὴ δόξαι τῆ ἀγίᾳ ταύτῃ τ' θρόνῳ προς τὰ θεῖα ζῆλον καὶ τ' ἀκλινέστατον αὐτῆ καὶ ἐναρετον διεξαγωγὴν, καὶ ὅπως ἐκαρήχε τ' ἀνθρωπίνων ψυχῶν φροντιστὴς, μιμητὴς γνώμενος ἐν πᾶσι Παύλου τῆ ἁγιωτάτου ἀποστόλου, καὶ τ' θείων γραφῶν ἐξηγητὴς δόκιμος, διερμηνεύων καὶ σαφηνίζων τὰ πολλοῖς δυσνόητα. Εἰκὸς ὃ ἐς ἄλλαι συγγραφαὶ βεβίωνται ἐκατὸ πινων φιλοπόνων ἐκτεθεῖσαι,

στιν πέπουσαι

στυτείνουσαν εἰς τ τῦ ἡσυχασίου αὐδρὸς ἐκείνου βίον, λαθοῦσαν ἡμᾶς. καὶ μηδεὶς ἀπιστείτω, ἀλλὰ δεχέσθω καὶ ζηλούσας σὺν γνωμόνως. ἄρχομαι ὅ τῆς ἐνθένδε ἐξηγήσεως καὶ σπαρέτης αὐτῦ πολιτείας ἡ διαγωγῆς ἐντεῦθεν ποιήσομαι, ἀφ' ἁλικίας ἐκ τῆς νέας αὐτῦ ἡλικίας, καθὼς προελήλουθεν ἐκ τῶν ζηλούντων.

Οὗτος τοίνυν ὁ λαμπρότατος ⁊ σοφώτατος ⁊ ἀξιάγαστος Ἰωάννης, Ἀντιοχεὺς μ̀ὲν τὸ γένος τῆς Κοίλης Συρίας, υἱὸς ὢ ὑπάρχοντός τινος τῶν ἐμφανῶν τῆς πόλεως ἐκείνης, ὀνόματι Σεκοῦνδου, διαφθάντος ἐν τῷ πλούτῳ πολλῷ ⁊ ἀξιώματι στρατηλάτου· μητρὸς ὢ Ἀνθούσης ὄντως καλουμένης, ⁊ αὐτῆς τῶν πρωτευόντων τῆς πόλεως γυναικῶν λαμπρᾶς. ἐπ' ὢ ⁊ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας ὅ μ̀ὲν ἦθος καλὸν σφόδρα κεκτημένος, τῷ ὢ δυσκρόφιῳ κατεσκληκότι ἐν ὀπτικῇ, ἀπεχόμενος ἀεὶ τῶν παιδικῶν ἀθυρμάτων. ἀνετράφετο ὢ πολὺ φιλοφρόνως ὑπὸ τῶν αὐτῦ γονέων κ̀ὲ τῷ δόσαν καὶ τραπῆναι αὐτοῖς εὐγένειαν. πλούτῳ ὢ ἦσαν ἔλλιποι. Μετὰ ὢ τὸν Ἀρκαδίου ⁊ ὁμολογητὸν τὸν θεῖον ἐπέχοντος Ἀντιοχείας, βαπτίζει παρ' τὸν τ μακάριον Ἰωάννην· εἰς ὕστερον ὢ ⁊ σὺν τούτῳ γονεῖς ἐδάπλισεν. ὁ γὰρ σωτὴρ χορηγὸς ὁ Θεὸς τοιούτῳ φωστῆρος καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλου γλυκύτατος ἀμοιρῆσαι τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ⁊ γνώσεως διὰ τὸ βαπτίσματος. ὅθεν ὢ προέκοπτεν ὁ Ἰωάννης τῇ ἡλικίᾳ, ⁊ ὅπως τάχιστα λοιπὸν γένοιτο πρὸς τὴν τῶν ἱερῶν ⁊ βελτίστων γραμμάτων μάθησιν, παρὰ διδοταί τινι διδασκάλῳ εἰς διδαχὴν δεξιᾶς ὢ φύσεως πάλιν ὁ παῖς, σὺν ὀλίγῳ χρόνῳ ταῦτα ἐξέμαθεν. ἦν γὰρ πάνυ φιλομαθὴς, ἔχων ⁊ φόβον Θεοῦ σὺν ἑαυτῷ ⁊ ταπεινοφροσύνην μεγάλην, ὁλοήμερον ζῆλον τε ⁊ πόθον εἰς τὴν μαθητὴν τῶν μαθημάτων αὐτῦ. φιλεῖ δήπως τ̀ὰ ἀνθρώπων ἡ φύσις, ⁊ μάλιστα τ̀ὰ σὺν πλούτῳ κομῶντων, τὴν ὑπερηφάνειαν δ̀ὲ φαντασίαν τῦ αἰῶνος τούτου. προεκάθησεν οὖν οἱ γονεῖς αὐτῦ ἵππων ὀπιβαίνειν, ⁊ παῖδας ἑπακολουθεῖν σὺν παιδαγωγῷ, ⁊ μ̀ὴ πολλῆς τῆς ἀβρυφοσίας τῷ παιδευτηρίῳ προσφοιτᾶν· αὐτὸς ὢ ⁊ μόνον ⁊ προσῆκε τούτοις τοῖς πρεπομένοις ⁊ ῥυθμοῖς, ἀλλὰ ⁊ μᾶλλον τὸ ἀναπαύεσθαι τούτων ἐπροτίμα, καταφρονῶν ⁊ μὴ βουλόμενός τι τῶν εἰς ἀπόνοιαν φερόντων προσέχειν, καθότι σὺν πολλῇ ταπεινοφροσύνῃ διῆγε, καίτοι πολλῶν τῶν συνηλικιωτῶν αὐτῦ μ̀ὲ πολλῆς φαντασίας σὺν τῇ σχολῇ παρεγινομένων, ⁊ * ὀνειδιζόντων αὐτὸν ὅτι τῇ ἀτελείᾳ, ἢ ἐνεδείκνυτο. αὐτὸς ὢ τάντων μ̀ὲν ὅλως ἐφρόντιζεν, σὺν δὲ τοῖς μαθήμασι τοῦ θείου ἐμφιλοχωρῶν ἰσάγκαζεν, ὑδαμῶς ἐξιζάμενος τῆς ἰδίας καταστάσεως. θεασάμενοι ὢ αὐτὸν ὁ τε παιδαγωγὸς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ παῖδες οὕτω διαγινόμενον, ἰσάγκαζον αὐτὸν προθαρρῆσαι τοῖς ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῦ κελευσθεῖσιν αὐτοῖς πειθὶ αὐτῦ. αὐτὸς ὢ ὀκ ἰσείχετο αὐτῶν. πάλιν ὢ μετ' ὀλίγας ἡμέρας τινὲς προσελθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ὁ σὸς σοὶ δεδόσται ἡμῶν, καὶ γονῆτορές σου προστάξαν ἡμῖν ποιῆσαί σοι τὸν δουλεύειν ταύτην εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν τῆς τιμῆς αὐτῶν. σῶ δεῖ μὴ ἀνέχεσθαι ἡμῶν, οὐ ⓦ τυχόντα κίνδυνον ⁊ θυμὸν καθ' ἡμῶν ἐπάγειν παρ' αὐτῶν γενέσθαι. ὀργισθήσονται ὢ ἡμῖν, ὑπονοήσαντες ἡμᾶς ὡς καταφρονήσαντας τῆς προστάξεως αὐτῶν, ὁ μὴ φερούσης ταύτης ὑπολήψεως αὐτῶν· ⁊ ἀπειλήσουσιν ἡμᾶς ἕνεκεν σοῦ. νεῦσον οὖν ὑπενδοῦναι τῇ δεήσει ἡμῶν, ⁊ σῶσον ἡμᾶς ἀπὸ θλίψεως, συγχωρῶν ἡμῖν διαπαρέξασθαι εἰς σὲ ⁊ τὴν κέλευσιν αὐτῶν. Ἀποκριθεὶς ὢ αὐτοῖς ὁ σοφώτατος Ἰωάννης μ̀ὲ πολλῆς ταπεινώσεως ⁊ πραότητος εἶπεν· Εἰ ὁ τὰ μάλιστα ὕτως ἔχει τὰ προγεγραμμένα, καθὼς εἰρήκατε, ἀλλ' οὖν ἐφ' ὅσον εἰς διδαχὴν γραμμάτων ἐξεδέξθην, δέον μοί ὅστιν ἔχειν ταπεινοφροσύνην, ⁊ μιμεῖσθαι αὐτὸν λοιπὸν βύτλης συμφοιτητάς μου, προῤῥιζωθῆναι ὁ τῇ καρδίᾳ μου τὰ διδάγματα, ⁊ καρποφορῆσαι αὐτὰ ὁ τῷ λογισμῷ μου, ⁊ μὴ τῇ ὑπερηφανίᾳ ⁊ φαντασίᾳ προσπλεόμενος συγχύσω ⓦ νοῦν εἰς ἀνόητα, ὁ ἀ μὴ θέμις. ὑπερηφανία γὰρ μήτηρ ἁπάντων ὑπάρχει, ὁ ὁ προσέχων αὐτῇ ἀπόλυται· ταπεινοφροσύνη

2 Chrysostomi pueritia & humilitas.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πεινοφροσύνη ὃ τὰ πτώματα κατορθοῖ, δυνηθεῖσα καὶ κατθανοῦσα τοῦ κεκτημένους αὐτῆς. τί γὰρ μοι χέρδος περιεποιήσατο ἐκ τῶν ἐφ' ἵππων καὶ ἡμιόνων ὑπερβεβηκέναι, περὶ οἷς οὐκ ἔστι στοχάσεσθαι ἀλίσκεσθαι ὃ καὶ ὑμᾶς τοῦτο ἀκηλεθρεύω μὴ περιοπερεῖς; τίς ὃ τῶν δυφρεναιώτων οὐ μέμνηται, ἐρωτῶ με τὰ τοιαῦτα περαίνοντα; τίνα μὴν οὕτω περίθεσιν τῆς περὶ ἐμὲ βουλῆς ἀποδέδεγμαι περὶ ὑμῶν, ὃ ὃ πρέπον μοι ἐξελεξάμην. Τότε θεασάμενοι ἐκφοβοι ὃ ἀκμῆς τῶν λογισμοῦ αὐτοῦ καὶ ἀμεταθέτου τῆς προαιρέσεως, πορευθέντες λάθρα ἐμήνυσαν τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ περὶ τούτων ἀπόρρητων, καὶ ὅτι ἤδη ὅλως φρονπίζει πομπείας δόξης ἢ ὑπεροψίας τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλ' ἔστιν ὡς ἐκ τῶν ὀλιγίστων αἰθεφόντων. Ταῦτα ὃ ἀκούσαντες περὶ αὐτῶν ὁ γονεῖς αὐτοῦ, παρακαλεσάμενοι αὐτὸν εἶπον αὐτῷ· Δι' ἣν αἰτίαν οὕτω καταφρονήκας ἡμῶν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ ἀξιώματος, τέκνον, μὴ ἐξακολούθει τοῖς πρέποισιν ἤθεσι τοῖς ἐν πλούτῳ ἀγαπρέποισιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀλλ' ὀφείλεις ἡμῖν τὴν προσφιλεστάτην ὑπαρξιν; ἢ οὐκ οἶδας ὅτι τοιούτων γονέων ἐστὶν ἀρχὴ υἱός; ἐπίσκεψαι οὖν τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς, καὶ ποίει τὰ πρέποντα ἡμῖν ποίει. Ἀποκριθεὶς ὃ αὐτοῖς ὁ σοφὸς τοῦτ' Ἰωάννης ὑπεικῶς εἶπεν· Οὐδέποτε ἠκούσατε τῆς θείας γραφῆς διακηρυττούσης τοῦτο ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ βιοῦσθαι, ὅτι ὃ ὑψῶν ἐν ἀλαζονείᾳ καὶ μεταμότητι ζῶντας; μὴ κρείττων εἰμὶ ἐγὼ τοῦ Δαυὶδ, ἢ τῶν τοσῶν ἐκείνων παίδων τῶν ἐν ταπεινῷ σχήματι βιωσάντων ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς Βαβυλῶνα; ὧν ὁ μὲν εἷς σώματα λεόντων ἐμβληθεὶς ἐν τῷ λάκκῳ ἔφραξεν, ἐν ὃ πᾶς κάμινον πυρὸς τοσοῦτον ἐκκαῆσαι ἐξ εἷς ὕψος ἐπαρθῆσαι ἐσβέσαι. μὴ δι' ὑπεροψίας καὶ ὑπερηφανίας τῶν ἐπέτυχεν τῶν μεγάλων καὶ ἐνδόξων βασιλείων, καὶ οὐ δι' ἐγκρατείας ἐν ταπεινοφροσύνῃ ταῦτα πάντα κατώρθωσαν, ὡς καὶ αὐτῶν τῶν βασιλικῶν προσταγμάτων οἰκονόμους γενέσθαι ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ; τούτους οὖν κἀγὼ μιμούμενος, ὑπισχνοῦμαι ὡς ἀράχνης ἀδρανέστερα ὑπάρξειν τὰ περὶ ταῦτα γινόμενα, οὐ μόνον οὐδὲν ὠφελοῦντα τοῖς χρωμένοις αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ ζημίαν οὐ τινὰ τυχοῦσαν προξενοῦντα τοῖς ἐπαρειδομένοις αὐτοῖς. ποιήσω ὃ μᾶλλον πάντα τὰ πρέποντα τοῖς ἐπαγγελλομένοις θεοσέβειαν, ἐλπίζων κομίσασθαι παρὰ τοῦ πλουσιοδώρου Θεοῦ πολλαπλάσιον ἵππων καὶ παίδων καὶ τιμῆς καὶ φιλοτασίας κοσμικῆς, ἵνα αὐτὸς δίδωσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, καθὼς γέγραπται· Ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων. οὔτε γὰρ δυνατή τις ἑαυτῷ δόξαι προσποιεῖσαι, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένη αὐτῷ ἐκ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς γὰρ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ ὃ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. ὅθεν ἀδυνατόν ἐστι τὸν ὀρεχόμενον τυχεῖν ἀρετῆς πολιτείας ταύτην καταρθῶσαι μὴ πρότερον ἑαυτὸν ταπεινώσαντα, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ ψαλμῳδῷ· Ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με, ὅπως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου. ἀγαθὸν οὖν ἐστι καὶ ἐμοὶ τὸ πρὸς βραχὺ ταπεινῶσαι ἑαυτὸν, ἵνα χαρῷ ὑπὸ τὴν δεξιὰν ὑψωθῇ παρὰ τῷ Θεῷ. Τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις χρησάμενος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ γονέας ὁ μακάριος Ἰωάννης, ἐξέπληξεν αὐτοὺς ὑπὸ τοῖς ῥήμασιν αὐτοῦ. ἦσαν γὰρ πρτυμένοι τῷ θείῳ ἄλσει. διὸ καὶ πειθόμενοι αὐτοῦ τοῖς λόγοις, συνεχώρησαν καθὼς ἐβούλετο παρατηρεῖσθαι, αὐτήσαντες αὐτὸν κἂν ἕνα παῖδα συγχωρῆσαι συνακολουθεῖν αὐτῷ ποιοῦντι ἐν τῇ ὁλῇ, ἵνα μὴ μόνος περιπατῇ ἐν τῇ ὁδῷ. ὁ ὃ πειθθεὶς ἔλαβε τοῦτο ποιῆσαι. ἐξάκουστον ὃ τοῦτο γέγονεν εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν ἐκείνην, ὡς θαυμάζειν πάντας τοὺς ἀκούοντας, καὶ ἐκπλήττεσθαι ποία σοφία ἐν τοιούτῳ παιδίῳ πεπαιδευμένη, καὶ λέγειν· τί ἄρα μέλλει ἐξ αὐτοῦ ἔσεσθαι;

3 *Patris mors audit Libanium & Andragathium philosophum.*

Μετ' οὐ πολὺ ὃ χρόνον ἐτελεύτησεν ὁ τούτου πατὴρ καταλείψας αὐτὸν ὀρφανὸν τῇ μητρί. ἣ ὃ τούτου μήτηρ ἐξαίφνης χηρεύσασα, κόρη ἀρτι μὲν τῆς οἰκίας πατρῴας προελθοῦσα, θρασυμῦθ ὃ ἄπειρος οὖσα, πένθει ἀχέτῳ ἐβάλλετο, καὶ μυρίαις θλίψεσι συνείχετο, ὧν μόναις χρείαις πειρασθεῖσα γυναῖκες τὰ κακὰ δυνανται· δι' ὃ ἐπιδέᾳ ἀκριβῶς. λόγος γὰρ αὖ τοῦτο

ἐφίκνεται

ἐφίκοιτο τοῦ χάμψου ἐκείνου καὶ τοῦ κλύδωνος, οὗπερ ὑφίστανται, καὶ μάλιστα εἰ εὐγνωμόνως τὰς τοῦ γάμου συνθήκας πρὸς τὸν σπουδαίους φυλάττοιεν τὴν μονογαμίαν. ἰσ. μειζόνως
ἀναγκάζει γὰρ φεύγειν, καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς φύσεως αὐτὴν ἀπαιτούσης· μειζόνως, τὰς μὲν γὰρ τῶν οἰκετῶν ῥᾳθυμίας ἐπιτρέφουσα, καὶ τὰς κακουργίας αὐτῶν παρορᾶσα, συγχέουσα δὲ πάλιν ἀποκρουομένη τὰς ἐπιβουλὰς, τῶν τε δημόσια πράγματα διοικούντων τὰς ἐπηρείας, καὶ τὰ ἀπειλούμενα ἐν ταῖς τῶν εἰσφορῶν καταβολαῖς φέρειν ἡμᾶς. οὐ μόνον δὲ τούτων τὴν μέριμναν εἶχεν ἡ μακαρία ἐκείνη, ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ τὰ ἱερὰ τὴν ἐπιμέλειαν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, μυρίων αὐτὴν φόβων ἐμπιμπλάντων, καὶ πλειόνων φροντίδων, ὅπως ἐλευθέρως αὐτὸν ἀναθρέψῃ. ἐπεθύμει γὰρ αὐτὸν οὕτω θρέψασθαι, ὡς μηδένα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ γενέσθαι λόγου τὰ αὐτοῦ ἐν τῷ σωφρονεῖν καὶ σοφίᾳ καὶ ἀγωγῇ. ὅθεν οὐ διέλαθε τὸ σκοπὸν καὶ τὸ πόθου αὐτῆς εἰς αὐτὸν, ὡς καὶ πᾶσι αὐτὸ τοῖς πᾶσιν ἐγνωρίσθησαν. δοκῶν δὲ αὐτὸν μὴ πολλῆς τῆς τρυφῆς καὶ θεραπείας καὶ σωματικῆς ἀπολαύσεως μὴ τὴν σωφροσύνην αὐτοῖς τὸ βίου εὐθύνειν. πολλοὶ δὲ τῶν σωπλικιωτῶν αὐτῷ κατεπήνουν αὐτῷ δόξαν μωρίας, καὶ σκαιότητος καὶ ἀπονοίας καὶ ἱπποδρομίας σωδιαφορὰν αὐτοῖς. ἐκεῖνος δὲ ἐν ἡσυχίᾳ τοῖς μαθήμασι τὴν διάνοιαν αὐτοῦ ἐμφιλοχωρῆν ἀναγκάζει, οὐδαμῶς ἐξιστάμενος τῆς ἰδίας καταστάσεως καὶ ἀπολήψεως. πληρώσας δὲ τὴν τῶν γραμμάτων παίδευσιν μαθητεύει Λιβανίῳ τῷ Σοφιστῇ, αὐθρὶ εἰς ἄκρον ἠσκημένῳ τὴν τε γραμματικὴν καὶ σοφιστικὴν καὶ ῥητορικὴν παιδείαν. ᾧ δὲ ἀκροατὴς Ανδραγαθίου τοῦ φιλοσόφου, οἵπερ ἐν τοῖς τότε καιροῖς διέφερον κατὰ πολλὰς ἐν Ανποχείᾳ σοφοῖς. ἐκδέδωκε δὲ ἑαυτὸν ὁ μακάριος Ιωάννης τῇ μαθήσει καὶ παιδεύσει πολλῶν τῶν γραμμάτων, ὥστε δι' εὐαριθμήτου τινὸς χρόνου ἐκτῆσθαι τὰ πλεῖστα βιβλία τῶν ἀρχαίων, ἅπερ οἱ πολλοὶ μὲν κἂν τῷ μόνῳ πολλοῦ δὶ ὀλίγου χρόνου δύναιντο ταῦτα κατορθῶσαι, σωιὼν μὲν ἅπερ ἀνεγνώκει, κωμῳδῶν δὲ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας τῆς ἐνοικούσης ἐν αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν χρήσιμα αὐτῶν ἐδρέπετο, τὰ δὲ ἄλλα ὡς ἀχρηστώδη ἀπεστρέφετο. ὤξίσαντο δὲ πολῖται οἱ ἐν τῇ πόλει ὁρῶντες αὐτὸν ὅτω προκόπτοντα ἐν τοῖς μαθήμασιν.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα εἰς ἄκρον ἐξεπαιδεύθη, ἤκμασε δὲ λοιπὸν καὶ τῇ ἡλικίᾳ, ἐξέρχεται ἀπὸ Ανποχείας καὶ παραγίνεται εἰς Αθήνας, πληρώσας φίλων τὰ λείποντα τῆς παιδεύσεως, ὅπως ἐν μηδενὶ ἔσαι λείπόμενος. ὅτι μάλιστα δὲ καὶ σχολάζων τῇ μελέτῃ τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τῇ πυκνότητι καὶ δεινότητι αὐτῶν, ἐν βραχεῖ χρόνῳ αἰμάται, καθάπερ ἀσώτου ὕδωρ, καὶ τὸν τῶν Αθηναίων ἀφανισθέν, ἐπαρασκευάσας ἀπόνους τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας ἐν τῇ σχολῇ· ὥστε πάλιν καὶκεῖσε θαυμάζεσθαι αὐτὸν ἐπὶ τῶν οἰκητόρων τῆς πόλεως, καὶ λόγον αὐτοῖς τινα τῶν ἀρχαίων ῥητόρων ἐμπνέειν αὐτῷ. ἤρξατο δὲ φθονεῖσθαι ἐπὶ τῶν συμφοιτητῶν αὐτοῦ. οὐτε γὰρ ἤθελον οἱ Αθηναῖοι θεωρῆσαί τινα ἐπιφανῆ μόνον αὐτοῦ ἐν εἰδήσει καὶ σοφίᾳ, μάλιστα ξένον τῆς πόλεως αὐτῶν. ἀνὴρ δέ τις ἐν Αθήναις, ὀνόματι Αἰθέριος, πεπαιδευμένος εἰς ἄκρον τὴν πᾶσαν τῶν γραμμάτων σοφίαν, ὥστε σχεῖν τοῦτον τὸν αἰτίαν καὶ ἐπίλιτον αὐτῷ ἀνεγείρειν ἐν τε Αθήναις καὶ ἐν Ρώμῃ. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ περιερχομένῳ καὶ πάξις μεγάλη, οὐ μόνον εἰς ὀψίκιον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ θέλοντες καὶ ὑπομένοντες ἀκροαταὶ αὐτοῦ γενέσθαι τῆς σοφίας. ἦν δὲ ἐν μεγάλῃ ἀλαζονείᾳ, πομφόλυξ ἀπὸ πομπῆς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν κτηνέων καὶ ἀρχόντων τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοίκου αὐτῆς. ὁ δὲ σοφώτατος Ιωάννης ἦν πλήρης οὐ μόνον αἰθεριώνης σοφίας, ἀλλὰ καὶ θείας συνέσεως καὶ χάριτος καὶ καταστάσεως, ἀγαπῶν πολὺ τὸ μετριάζειν, καὶ τὸν λιτὸν καὶ ἡσύχιον βίον ἀεὶ ἀσπάζων. ἠγαπᾶτο δὲ καὶ ὑπὸ πολλῶν τῶν πολιτῶν καὶ γνωρίμων αὐτοῦ διὰ τὴν καταφορεσυνίαν αὐτοῦ καὶ ἰδιοκτησίαν. ἐν μιᾷ δέ τινι συνηθισμένων πολιτῶν, καὶ τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως, ἐν τινι περιφανεστάτῃ ἑορτῇ τῆς πόλεως ἐν ὀνομαστῇ ἡμέρᾳ, ἀπαντᾷ ὁ ἔπαρχος πρὸς τὸν μακάριον Ιωάννην ὄχημα, ὅπως

4 *Athenas proficiscitur.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὅπως ἐπιβας αὐτῷ παραγένηται πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ συνεδρίῳ. ἦκουε γὰρ περὶ τῆς ἐνύσης αὐτῷ σοφίας, καὶ ἐπεθύμει αὐτὸν ἰδεῖν καὶ γνωρίσαι αὐτῷ γενέσθαι. ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης τοῦτο μὲν προθυμήσασθαι ποιῆσαι, τοῖς δὲ σαλφὶ πρὸς αὐτὸν μὴ τὰ ὀφείλοντα ἀπεκρίνατο λέγων· Εἰ σὺ παιδάς μοι ἀκολουθήσαι μοι ἐν τῇ ἐμῇ παιδείᾳ οὐκ ἐθελήσω ἔχειν σε κενοδοξίας ὄφιν, πῶς δύνασθαι παραγένεσθαι πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ἐν τοσαύτῃ καὶ τηλικαύτῃ παρατάξει, καὶ μάλιστα ἐν ἀλλοδαπῇ χώρᾳ; ἔστω οὖν λαβόντες ἀπίτε, κἀγὼ τοῖς ποσὶ μου βαδίζων ἐλεύσομαι πρὸς σὲ κἀκεῖ σε ἰδεῖν. δοῦλος γὰρ πάλαι Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ πρὸ αὐτοῦ διδαχθεὶς μὴ φέρειν τὰ τῆς ἀλαζονείας προσχήματα, οὐ δύναμαι ἔξω γενέσθαι τοῦ θείου αὐτοῦ σκάφους.

Ὑποστρεψάντων δὲ τῶν ὑπηρετῶν τὸν ἐπίσκοπον πρὸς αὐτόν, ὃς διηγησαμένων αὐτῷ πάντα, ἅπερ ἤκουσαν παρὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἐθαύμασεν σφόδρα καθ' ἑαυτὸν ἀδολεσχῶν τὸν τοῦτον φρόνησιν· ὅτι πλείων ἦν ἐπεπόθει αὐτὸν περιβλεπόμενος ἔνθεν κἀκεῖσε, πότε θεάσηται αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν. ὃν δὲ ὁ ἐπίσκοπος ἐλλιμίζων, Δημοσθένης ὀνόμαζεν. ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης οὐκ ἀνέμενεν, ἀλλὰ παραυτὰ παραγίνεται ἐν τῷ συνεδρίῳ. τοῦτον οὖν θεασάμενος ὁ ἐπίσκοπος, θύθεως ἐπανέστη αὐτῷ, καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, καὶ οἱ σοφοὶ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν οἱ συμπρόντες αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰωάννης ὑποκλίνας τὸν κεφαλὴν ἑαυτῷ προσεκύνησε, πρῶτον μὲν πάντων τὸν ἐπίσκοπον, εἶθ' οὕτω πάντας. ἰδόντες δὲ αὐτοῦ τὸν τοσοῦτον ταπεινοφροσύνην, καὶ ὅτι ὡς εἷς τῶν ὑπηλίων πρεσβύτερος πρὸς αὐτούς, ὅτι πλείω ἐθαύμασαν τὸν ἀρετὴν καὶ σοφίαν αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα δὲ καθέσαντος τοῦ ἐπίσκοπου συγκαθίσαι αὐτοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ, ἀπελθὼν εἰς τὸν κατώτερον πάντων τόπον ἐκάθισεν. οἱ δὲ πρεσβύτεροι ἐν μέσῳ αὐτῶν καθίσαι, καὶ μόλις ποτὲ μὴ πολλῶν παραγενομένων ἠδυνήθησαν πεῖσαι αὐτὸν καταδέξασθαι τοῦτο ποιῆσαι. ὃν δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ Ἀνθέμιος ὁ φιλόσοφος. θεασάμενος οὖν τὸν δοθεῖσαν τιμὴν τῷ Ἰωάννῃ παρά τε τοῦ ἐπίσκοπου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, καὶ ἀκόων αὐτῶν λαλούντων πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς συνέσεως καὶ φρονήσεως αὐτοῦ, πληθεὶς ζήλου καὶ θυμοῦ πολλοῦ, ἀποκριθεὶς ἐκ μέσου αὐτῶν εἶπεν· Ὡς ὁρῶ, σκαιγοτομήθησαν τὰ ἤθη τῆς πόλεως ταύτης, καὶ γεγόνασιν ἐν αὐτῇ νόμοι νέοι, οὓσπερ οὔτε ἀκηκόαμεν πρὸ ἡμῶν γεγονότων, οὔτε οἱ ἡμῖς εὑρασάμεθα. τινὲς γὰρ ξένοι ἐλθόντες ἐνταῦθα τὸν βαθμὸν τὸν πρὸ αὐτῶν παραλαμβάνοντες ἐν τῇ σχολῇ ἡμῶν ἐτόλμησαν ἁφαρπάσαι, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν ἐδαφίσαι. ἀλλ' οὐκ ἀνεξόμεθα τῶν τοιούτων ἀθεσμίων πραγμάτων. πάντες γὰρ ἐν τῇ παιδευθῇ τῶν ἀρχόντων τὴν ἰδίαν τάξιν τῶν μαθητῶν τὸν βαθμὸν τῆς καθέσεως ἔχουσιν ἐν τῇ σχολῇ, καὶ οὐδεὶς τολμᾷ ἰδεῖν βαθμόν, εἰ μή τι ἄρα ὑπεραχθείσῃ τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐν γνώσει μαθημάτων. πῶς οὖν, τοῦ Ἰωάννου εἰσελθόντος, παρελθὼν καὶ παράδειγμα τὸν πρωκαθεδρίαν δεδώκατε αὐτῷ, μὴ φυλάξαντες τὸν πρέπουσαν καὶ εἰθισμένην τάξιν; λέλυται ὡς ἀληθῶς ἡ τῶν νόμων ἀκρίβεια, καταπεπάτηται ἡ τῆς σχολῆς τιμή, ὀξουθένω τῶν βαθμῶν ἡ εὐπρέπεια. Τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ῥήμασιν ὁ Ἀνθέμιος καταβοῶν, ζημίαν ἑαυτῷ οὐ τὴν τυχοῦσαν προσεποιεῖτο δι' αὐτόν. ὃ δὲ ἐπιείκεμον αὐτῷ τὸ πρωτεῖον αὐτὸν τιμῶν ὅτε ἐπίσκοπος καὶ οἱ σοφοὶ τῆς πόλεως, μαθόντες ὡς ὁ φρονιστὴς τῆς σχολῆς, ἀλλ' ἀπειθῶς ἔχων πρὸς τὸν Ἰωάννου ταῦτα εἶρηκε τὰ ῥήματα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐπίσκοπος εἶπε πρὸς Ἀνθέμιον· Εὖ ἴσθι, ὦ φιλόσοφε, ὡς φιλόσοφον, καὶ φιλοσόφῳ πρέποντα καὶ λαλῆσαι καὶ πρᾶξαι, καὶ μὴ ὃ μὲν ὄνομα ἔχῃ, καὶ δὲ ἔργα μὴ ποιῇ, μήτε δικαιολογεῖσθαι, ὡς οὐδεμιᾶς ἐν μέσῳ τοσούτου συλλόγου τὰ δημοσίων ἴσα ποιῇ, καὶ βοᾷν, ὥσπερ τινὲς ἀγροίκων ἐν τοῖς πεδίοις θῆρας ἀπελαύνοντες, ἢ καὶ ἐπὶ ληστῶν καθαρπάζοντες. Εἰ γὰρ καὶ τεθεμένη ὁ σοφὸς ἔστ' Ἰωάννης πρὸ ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ ἔξω τοῦ καθήκοντός τι εἰς αὐτὸν διεπραξάμεθα, καθότι πρέπον μὲν ἦν ὅτι τοῦ ἡγουμένου μεγάλου γραμματέως ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ πρέπον ἡμῖν ἐστὶν ἀπονέμειν αὐτῷ τὴν δίκαιαν τῆς ἀξίας τιμήν· λοιπὸν δὲ ὅτι ἀνεδείχθη ἐλλόγιμος καὶ

σοφὸς

σοφὸς ὑ μόνον ἀλλ' πολλοις τ̃ συναπομαστέντων αὐτ̃, ἀλλ' ἀ τ̃ πλ̃ ἐπιβεβηκότων αὐτοῦ τ̃ ἡλικίᾳ ἀ γεγονοτεβησάντων ἐν τ̃δε τ̃ χρόν̃. πλὴν ὅμως ἔπαθε τοῦτο οὐδεὶς ἐβλήθη τοῦτο ποιήσας, ἀλλ' ἡμ̃ς αὐτοὶ ἐβιασάμεθα, θεωρήσαντες πλὴν ἐπιβαλλουσαν αὐτ̃ ἐπαινοφεσσιν. Ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης ὁ χρυσόστομος μηδενὸς τῶν τοῖς φέρειν ἀδικούντων ἢ ὀργισθείς, * ἀποκριθεὶς τραχέως καὶ κατεσκληκυῖ τ̃ φων̃ φησι πρὸς αὐτόν· Ἀνθρωπε, εἰς τοῦτο κατέληξέ σε ἡ σοφία, φθάσασα ἕως τοῦ θυμικῶς διαπλῆξαι ἡμῖν, καὶ οὐ μηδέν σε ἠδικηκόσι, μήτε δὲ αἰφνιδίου προσαιρέσει πρὸς ἀγνοοῦντας ἐν τ̃ παρόντι συνεδρίῳ· ἀλλὰ κεκλυθότες εἰ πρὸς τοῦ ἐπιτυχόντος ἠκούσθημεν. ποῖον δὲ καὶ βαθμὸν ὕβρεως ὑπάσαμεν, ὡς σὺ εἶπας θρασυνόμενος καθ' ἡμῶν; μὴ γὰρ αὐδημολήσας προσκαθέδραν ἐμοῦ τ̃ πεποίηκας ἢ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ὁ ἔπαρχος τετίμηκέ σε, ἢ συλλ̃ς ἐνδόξοις ἡμφίασέ με; τὸ λοιπὸν παύσας τοῦ φθονεῖν, ἡσυχίαν ἄγε. ἐγὼ γὰρ ὡς τοῦ Χριστοῦ μου μαθητὴς ἐπ' ἀρχὴν ἐβαλόμην ἢ παρρησίαν ὅπως λαλῶ τοῖς ἀκροωμένοις τὰ προὶς ὠφέλειαν ἡ σωτηρίαν τ̃ς ἐμαυτοῦ ψυχ̃ς, μὴ δεδοικὼς διαφοράν, ἢ καθέδραν προὶς κόμπον τ̃ν προὶς ὑμᾶς κεχηνότων. τὴν γὰρ τοιαύτην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διδασκαλίαν μεμαθήκαμεν παρ' αὐτοῦ, καὶ πᾶσιν βουλομένοις ἐπακούειν ἡ πειθαρχεῖν, ἡ μάλιστα τοῖς ἐν ἀρχαῖς ἢ ἐξουσίαις διαφέρ- Rom. 13. 4.
ποισιν, ἵνα μηδὲν κακὸν ἐπιτρέπωσι ποιεῖν προὶς βλάβην ψυχ̃ς σὺν τοῖσι. Ταῦτα ἡ τὰ τοῦδε πλήθη τῶν ἐπὶ πόντου τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, πάντας ἐπεκρότησαν τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ διδασκαλίαν. διὸ καὶ αὐτ̃ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πρόσωπον κατηγλαϊσμένοι τ̃ τοῦ ἁγίου πνεύματος χαρίτι. μεθ' ὃ τὸ ἡσυχάσαν Ⓜ Ἰωάννου ἀποκριθεὶς ὁ ἔπαρχος, εἶπε·

Ἀληθῶς ἀσύμφωνός ἐστιν ἡ τ̃ν Ἑλλήνων παιδεία προὶς τὴν τ̃ν χριστιανῶν διδασκαλίαν. ἑτέρα γάρ ἐστιν ἡ τοῦ Χριστοῦ νομοθεσία, ἡ ἄλλη πάντ' ἐκείνου ἡ τ̃ν θεῶν, ἡ πολὺ τὸ διάμεσον. ὅσον γὰρ οἱ τ̃ν Ἑλλήνων νομοθέται τὴν φιλαρχίαν ἡ ἀσωτίαν ἀγαπῶσι, τοσοῦτον Ⓜ τ̃ν χριστιανῶν διδάσκαλοι τὴν ταπεινοφροσύνην ἡ τὴν ἀκτημοσύνην ἡ Ⓦ λιτὸν βίον πάντας μετιέναι διδάσκουσι. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ μακάριος Ἰωάννης, εἶπε·

Μενοῦνγε ἀληθῶς μείζων ἡ ἀσυμφωνία ἡμῶν τε τ̃ν Χριστοῦ δούλων, ἡ ὑμῶν τ̃ν τὰ εἴδωλα προσκυνούντων, καὶ θεοὺς κτήνεσι κτώντων ταῦτα. Ποία γὰρ κοινωνία φωτὶ προὶς σκότος; ἢ Β. Κορ. 6. 16.
τίς μερὶς Κυρίου προὶς Βελίαρ; ἡ τίς συγκατάθεσις ναοῦ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ τ̃ν Ἑλλήνων βέβηλος συγχωρεῖ, μυθολογίας ψευδεῖς ἀσεβεῖς ἀσελγεῖς ἐξιστορεῖν, δαιμόνων ὑφάσματα, γυναικῶν τε ἡ ἐπαοιδῶν τελετὰς ἡ φιλοφθόρους κακομηχανίας· ὅταν μάπαια ὑπάρχοιεν, ἡ ἄξια γλώττης εἶναι. διὸ οὐδὲ ἑαυτοῖς συμφωνοῦσιν, ἀλλ' ἕτερος ὑφ' ἑτέρου αἰσχύνεται διὰ τ̃ν ἐαυτ̃ ἐσφαλμάτων. πάλιν γ' εἰ ταῦτα τοιαῦτα ἀθεώμεθα ἐξωκέλλειν οἱ τ̃ν λογάδες, ὥστε ἀστέλγειν σεμνεῖα, ἡ μαχεῖσθαι ἡ φαρμακεῖα πιμπρᾶναι, ἡ σπήλαια κατοδάλων πάντοθεν ἡ θηρίων ἐν ξύλοις ἡ λίθοις ἡ πάσῃ ὑλικ̃ τεχνουργίᾳ ῥιζωθέντων διώκησαν, ἡ προσκυνεῖσθαι αὐτοῖς ὡς θεοῖς. οὐ μόνον γ' ἔσησαν ἕως τούτων, ἀλλὰ ἡ τιμ̃ν παρεμπεδῶσαν τοῖς τὰ Ἀπόλλωνι ἡ Διὶ ἡ Κρόνῳ καὶ Ἑρμ̃, Ἀφροδίτ̃ τε καὶ Ἥρᾳ, ἡ τοῖς λοιποῖς ὑμῶν θεοῖς νεκροῖς ὄσιν, οἵτινες ἡ ἐν τ̃ ἑαυτῶν ζωῇ οὕτω τὴν φυσικὴν ἐζήσησαν ἀρετὴν, ὥν αἱ προάξεις κωμῳδούμεναι καὶ αὐτοῖς Ⓦ αἰσθέσι μολύνουσι. ὁμοίως γ' καὶ Ἀθηναῖοι τὴν Ἀθηνᾶν καὶ Ἄρτεμιν, οἷς καὶ ἐπλάσαντο ἐν τ̃ πόλει ταύτ̃, ἐ ὡς θεοῖς λατρεύουσιν αὐτοῖς, πορνικοῖς γυναικείοις Ⓜ σοφοὶ τ̃ν Ἑλλήνων θυσίας ἀποτελοῦντες καὶ ἐπικαυχώμενοι ἐν αὐτοῖς, μὴ γινώσκοντες, ὡς τούτων ἡ ἀπάτη ἐκ μαγικ̃ς τέχνης συνέστηκε ἐ δαιμονικ̃ς ἐνεργείας πεφαύλισαι· ἡ γ' ἡμῶν τ̃ν χριστιανῶν πίστις ἐκ θείκ̃ς δυναμέως συνέστηκε, παρ' ἧς τε ἡ υἱοῦ ἡ ἁγίου πνεύματος, μιᾶς θεότητος, τοσοῦτος ἐστὶ, καὶ τοσοῦτος τε ἡ ἀϊδίου, οὐτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε μὴν ζωῆς τέλος ἐχούσης. ἀλλὰ ἐπεὶ τούτων ἐκ ἀρμόδιον ἐν τοῦ παρόντος συνεδρίῳ φιλοσοφ̃σαι· χαίρω γ' ἀθέτῳ ταῦτα ὑμᾶς μυσταγωγήσω, ἡ προὶς τὴν ἀληθινὴν πεῖσον ὁδηγήσω, εἴπερ θελήσητε σω-

θ̃ναι

θεῖαι καὶ ἐλευθερωθεῖαι τῶν ματαίων ὑμῶν εἰδώλων. Αὕτη περὶ τοῦ Ἰωάννου ἡ πεπληροφορημένη περὶ Χριστοῦ ὅτι σωτηρίου διδασκαλία γέγονε. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἔπαρχος καὶ ὁ συμπαρόντες αὐτῷ σὺν Ἀνθεμίῳ, ὁ μὲν βασιλικοὶ ὄντες ἐξ αὐτῶν ἐβεβήκεσαν σφόδρα ὅτι τοῖς λόγοις τῆς γραφῆς τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ πνεύματος· ὁ δὲ εἰδωλολάτραι αὐτῶν ὠργίσθησαν, καὶ ἀπόδως αὐτοῦ ἤκουον λαλοῦντος περὶ τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔπαρχος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Ἐγὼ, ὃ διδάσκεις ὅτι τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ· ἵνα τί καὶ ποίας αὐτοῖς βδελύγματα, ἀθετοῦ τὸν εἰς αὐτὸν φιλίαν; ἢ οὐ γινώσκεις ὡς ὁ Ἀθηναῖοι λατρεύουσιν αὐτοῖς ἐπὶ πολλὰς δὲ θεότητας ὅτι γῆς; διὰ παύσαι καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐκ τῶν τοιούτων σου ῥημάτων. Εἰ μὴ γὰρ ἦς παρὰ μικρὸν πρὸς ἡμῖν, οὐκ ἂν εἶχον ἀναχεθῆναί σε καθυβρίζοντος αὐτούς. ὅμως οὐ παύσω σε πλείω αὐτῶν. Ταῦτα τοῦ ἐπάρχου εἰπόντος, ὁ Ἀνθέμιος χάριν δὲ ταμιεῖος καὶ ὁ βεβήμενος κατὰ τοῦ Ἰωάννου, εἰς ἐν μέσῳ τοῦ συνεδρίου ἔφη πρὸς τὸν ἔπαρχον·

Πολλῶν δυσεργασιῶν τετυχήκαμεν διὰ τῆς ὑμετέρας ἐπικουρίας, ἀφ' οὗ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐπελάβεσθε. ὅθεν καὶ εὐημερίας ὑμῶν πολυπαθοῦντες διακηρύττοντες οὐ παυόμεθα, αἰτησάμενοι καὶ ἡμῶν βασιλέα ὥστε σε ὅτι μηκίστοις χρόνοις πρεσβεῦσαι ἡμῖν ἰθύνοντα τὴν ἀρχὴν τοῦ πατρίδα ἡμῶν. καὶ τοῦτο δὲ οὐκ ἀγνοεῖ ἡ σὴ ὑπεροχή, ὡς πᾶς ἀνὴρ φιλοσοφούμενος ἐν τῇ χρείᾳ τῆς πόλεως ταύτης οὐ τοῦ τυχόντος ἡμεῖν καὶ θεοσεβοῦς πρέπει τοῖς θεοῖς, ἀπιὼν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀθηνᾶς, καὶ παρασπόνδων αὐτῇ, καὶ ἐξαιτούμενος αὐτοῦ σοφίαν καὶ λογισμὸν αὐτοῦ πρὸς ὑποδοχὴν τῶν μαθημάτων. ὅθεν τοῦτο ὀφείλουσιν ἐπιτυγχάνοντες διὰ τῆς θρησκείας αὐτῆς, ὑποστρέφουσιν εἰς τὰ ἴδια πλείας δυσεργασίας αὐτῇ παρασυμβαλλόμενοι. Ἰωάννης δὲ οὗτος μόνος πεφιλημένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ σοφίαν πᾶσαν τῶν γραμμάτων εἰς ἄκρον ἐξεπαιδεύθη τῇ τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς δυνάμει καὶ φρονήσει, τιμηθεὶς ὑπό τε τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς ὑμετέρας μεγαλειότητος ὑπὸ πολλῷ, οὐ παρὰ αὐτοῦ γενομένοις ἐν τῇ χρείᾳ· τοῦ δὲ παρέπουσαν καὶ ὀφειλομένῳ ἀμοιβὴν καὶ εὐημερίαν τῇ πόλει ἐκ τοῖς εὐαρεστήσασιν αὐτῷ οὐ μόνον οὐκ ἀπένειμεν, ἀλλὰ καὶ ὕβρεισε οὐ θεοὺς ἡμῶν, βδελυξάμενος καὶ τὰ ἱερὰ δόγματα, καὶ λοιπὸν μύστης καταλείψαντες τὸ ἱερὸν τῆς μεγάλης Ἀθηνᾶς, ἐξελκυσθήσονται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἐαυτοῦ διδαχὴν, καὶ ἔσονται πόλεις τὰ ἀρχαῖα ἡμῶν σεβάσματα καταπατούμενα ὑπὸ τῶν χριστιανῶν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔπαρχος εἶπεν· Οἱ σεβάσμιοι ἡμῶν βασιλῆς χριστιανοὶ ὑπάρχοισι, καὶ ἐξέθεντο δόγματα τοῦ μὴ λατρεύσαι ἕνα θεὸν ἕτερον, ἀλλ' ἢ μόνον Χριστὸν, ᾧ προσκυνοῦσι καὶ πιστεύουσι. καὶ τοῦτο μαθόντες οἱ προσκείμενοι τῇ ἑλληνικῇ λατρείᾳ κρυφίως ταύτην ἐκτελοῦσι· καὶ οἱ ποιοῦντες ταύτην ἐπαυδᾶ, ἐὰν γνωσθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀδικητόρων, διαφθείρονται ὑπ' αὐτῶν δὲ ἀπόλλυνται, ὡς καταφρονητὰς τῆς θείας αὐτῶν καὶ ἀπαραιτήτου κελεύσεως. παῦσον οὖν τὸν λοιπὸν, Ἀνθέμιε· μὴ κινοῦ τὸν προσκυνοῦντα τοῦτο λόγον, μήποτε φθάσῃ δυσεργασία εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἀκοὰς, καὶ οὐ μόνον ἐκ μέσου γένηται αὐτῶν ἡ μικρὰ καὶ κρυπτὴ τῶν θεῶν λατρεία, ἀλλὰ καὶ κινδύνοις καὶ ζημίαις αἰτιάσεσι ὑποβληθῶμεν· διότι ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ ἕκαστος δοῦλος καὶ πᾶσα χώρα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν οὖσα αὐτῶν τῷ Χριστῷ λατρεύει, καὶ αὐτὸν σέβονται πάντες. σήμερον γὰρ ὑψώθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἡ δόξα, καὶ καθυπέταξαν πλῆθος βάρβαρα ἔθνη, καὶ ὑπήκουσαν αὐτοῖς οἱ αὐχένα, ἀφ' οὗ τῷ Χριστῷ ἐπίστευσαν οἱ βασιλῆς Ῥωμαίων· κἀγὼ δὲ αὐτὸς ἐκοινώνησα τῇ πίστει αὐτοῖς περὶ τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς ταύτην τὴν ἀρχήν. Ἀρκεσθεὶς οὖν οἷς εἴρηκας, περὶ τούτου σιώπησον.

Ταῦτα ἀκούσας Ἀνθέμιος, καὶ κατηχηθεὶς, ἅμα τε καὶ φόβῳ συνεχθεὶς ἐφιμώθη. ὑπολαβὼν δὲ ὁ μακάριος Ἰωάννης εἶπεν· Ἀληθῶς οὐκ ἐψεύσατο ὁ ἔπαρχος· ποῖος γὰρ τόπος ὅστις σήμερον, ἔνθα οὐ προσκυνεῖται Χριστὸς ἐν αὐτῷ; ἢ ποῖον ἔθνος οὐχ ὁμολογεῖ αὐτὸν Θεόν; πᾶσα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

σαν γὰρ αἱ πατρίδες τῶν ἐθνῶν αὐτὸν δοξολογοῦσι σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ πνεύματι ἀπ' ἄκρου τῆς οἰκουμένης μέχρι τῶν περάτων αὐτῆς. εἰ δὲ θέλετε μαθεῖν τί πεποίηκασιν οἱ ἀποστρέψαντες τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως, καὶ ἐρημώσαντες τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ἐρωτήσατε ποίοις κακοῖς περιέπεσον οἱ ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἰουδαῖοι πολιορκηθείσης τῆς πόλεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων μὴ τῶν ὀκνεκρῶν αὐτοῦ ἐνδόξων τεκμήριον δύνασιν· ὡς ἐκ τῆς ἐρημώσεως τοῦ λιμοῦ ἵσ. πινας "τινες αὐτῶν τῶν ἰδίων νηπίων ἔφαγον σάρκας φαγεῖν αὐτὰ ἄρτον. λοιπὸν ἐὰν θέλητε ἀποστρέψαι ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν πλάνης, ἀπέλθετε πρὸς τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς πόλεως, καὶ προσέλθετε αὐτῷ μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ αὐτὸς ὑμᾶς ὁδηγήσει πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τί γὰρ ὑμῖν ἐκ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἱερῶν αὐτῆς, μᾶλλον δὲ διὰ τί καὶ βεβήλου; πλὴν ἴδου μαρτύρομαι ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ μετανοήσαντες βαπτισθῆτε καὶ πιστεύσητε τῷ Χριστῷ, ἀναφέρω τοῖς θεοσεβεστάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι τὰ περὶ τούτου, καὶ ὅπερ οὐκ ἠκούσατε τῶν προσταγμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ ταῦτα ἠθετήσατε. καὶ ὀφείλετε πάχος τὸ ἐπιλυσόμενον ἄνωθεν καὶ βίαιον θάνατον ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν εἰς ἁρπαγήν. κρίσιν γὰρ ὑμᾶς μὴ πεισθησομένους τῷ Χριστῷ, τὴν ἐντὸς ζωὴν, τῆς προσκαίρου ζωῆς ἀπορραγῆναι, ἢ ζῆν καὶ βλασφημεῖν εἰς αὐτὸν ἀφ' ἧς ἐδωλολατρείας ὑμῶν, καὶ βδελυκτεῖναι τὸ τέφρωσα ὑμᾶς, ιδ. μιμικύλους μήτε ἀῤῥιζοὺς ὄντας "μιμύλλους. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι θύνοιαν τε τοῦ ζῶντος ἀποσώζουσι πρὸς τὸν τέφρωσας αὐτοὺς καὶ διασώζοντας αὐτῶν. οὐ μόνον δὲ, ἀλλά καί τινα τῶν ἀγρίων θηρίων, καὶ πετεινὰ πηδατεύομεν ἐκ τῶν εἰς τοῦτο πεπαιδευμένων καὶ φολαξόντων καὶ ιδ. τεφώμενα "τέφοντων ὑπακούοντα ἡμερωθῆναι, καὶ ἀπολυόμενα δὲ εἰς ἄγρας πάλιν πρὸς τὸν ἀποστέλλοντας ὑποστρέφοντα μὴ πολλῆς τῆς θυμότητος καὶ ἡδονῆς. ὑμᾶς δὲ οὐ μόνον ἐκείνων ἀγριώτερα ἐστὶ καὶ ἀνημερώτερα πεφύκατε, ἀλλὰ καὶ ἀγνωμονέστερα καὶ ἀναισθητότερα πρὸς τὸν δεσπότην καὶ Θεὸν πάντων *, ἐστὶ δυσπειθέστερα ἅπαντος τοῦ ἀγαθοῦ. Ταῦτα ἀκούσας Ἀν- * θρώπων τε καὶ ἀγγέλων θήμιος, πάλιν ἀναιμωτήσας ἀπεκρίθη τῷ ὁσίῳ Ἰωαννῇ λέγων· Οὐχ ὁ Χριστὸς τρέφει ἡμᾶς, ἀλλ' ἡ γῆ ἣ τοῦ καρποὺς βλαστάνει καλλιεργουμένη ὑπὸ τῶν γεωργῶν καὶ ἀποσπειρομένη, ὁ ὑετὸς αὔξει καὶ τρέφει καταπαίων αὐξεῖ καὶ προμηθείᾳ τῶν θεῶν. Τότε ἀξιόφρηνος ἀθέως καὶ βδελυκτὸς ἐμοὶ ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου "ληφθεὶς ὁ Ἀνθήμιος ἔπεσεν ὑπὸ τὸ ἔδαφος, καὶ ἔμενε παραπτόμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος αἰνιλεῶς, καὶ στρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὸ σῶμα, καὶ ἀφρὸν ἀναβλύζων ἐκ τοῦ αὐτοῦ σώματος, ὥστε πολλοὺς τοὺς παρεστῶτας ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ φόβῳ συνεχυθῆναι, πολλοὺς δὲ καὶ φυγεῖν. παρεκάλουν τὸν μακάριον Ἰωάννην τοῦτον ἰάσασθαι. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐὰν μὴ μετανοήσῃ ἐφ' ὑμᾶς βλασφημήσαντι Χριστῷ, οὐ μὴ ἰαθῇ. παραυτὰ δὲ αἰσθόμενος ὁ Ἀνθήμιος, ὅτι ἐνοχλεῖται ὑπὸ τοῦ δαίμονος, λέγων· Ὁμολογῶ μὴ εἶναι Θεὸν μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, μήτε ἐν τῇ γῇ πλὴν τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, ᾧ πιστεύει ὁ ὅσιος Ἰωάννης. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ὁμολογοῦντος, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, καὶ γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, ἀναστὰς ἔπεσε ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὥστε πάντας ἐκπλαγῆναι ὅτι τῇ τοιαύτῃ αὐτοῦ ἀλλοίᾳ μεταβολῇ. ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης λέγει αὐτῷ· Ἀνθήμιε, ἐπιφανήθης, ἐξ ὧν ἐπέστης, μὴ καταλαλεῖν Θεοῦ ζῶντος· ἀλλὰ τί σοι ἐβοήθησέ σοι ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἄρτεμις καὶ ὁ Ζεὺς καὶ οἱ λοιποὶ τῆς πλάνης θεοί; ἀτενίσας δὲ πρὸς τὸν ὅσιον Ἰωάννην, λέγει αὐτῷ· Εὐχαριστῶ σοι, κύριέ μου Ἰωάννη, ὁδηγήσαντί με πρὸς τὴν ἀλήθειαν. ἀλλὰ πάλιν παρακαλῶ σε εἰπεῖν, τί ὀφείλω ποιῆσαι, ὅπως τελείως ῥυσθῶ ἐκ τῆς ἐπιλυούσης μοι καὶ τῆς συμφορᾶς, σωθῇ δέ μου καὶ ἡ ψυχή. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Πορεύου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ αὐτὸς σε διδάξει ἃ δεῖ ποιῆσαι πρὸς τὸ συμφέρον σοι. ὁ δὲ ἐπίσκοπος καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ θεωρήσαντες ἄφατα τὰ γινόμενα, μετὰ φόβου καὶ δέους ἀνεβόησαν ὁμοθυμαδὸν, ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος λέγοντες· Μέγας ὁ Θεὸς τῶν χριστιανῶν, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. πάντος Θεὸς

δυνάται

δυνάμεις τοιαῦτα σημεῖα ποιῆσαι, ὡς ὁ Χριστός, οἱ σέβονται ⓐ χριστιανοί; μεγάλη ἡ πίστις αὐτῶν. ἀληθῶς πεπλανημένοι ἐσμέν, σέβοντες θεοὺς μὴ δυναμένους ὠφελῆσαι, ἢ βλάψαι τινά. ὁ δὲ Ἀνθέμιος ἐπιστρέψας εἰς ⓦ οἶκον αὐτοῦ, παρελαμβάνει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα. ἦν δὲ παῖδας καὶ ταῖς παρθένους, καὶ ἀναχωρεῖται πρὸς ⓦ ὀπίσω τὸν, καὶ προσπίπτων τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, παρεκάλει τὸ λαβεῖν τὴν σὺν Χριστῷ σφραγῖδα, καὶ βαπτίσαι αὐτόν, καὶ πόλεως τὸ οἴκου αὐτοῦ, καὶ δεηθῆναι τοῦ Θεοῦ παρεχεῖν αὐτῷ συγχώρησιν ὧν εἰς τὴν ἀθεΐαν βλασφημηθεῖσιν ὑπ' αὐτοῦ. θεασάμενος δὲ ὁ ὀπίσω πος τὴν ἀξιόπιστος τοῦ ἀνδρὸς μεταβολὴν ὅτι ὁ κρείττων, καὶ ὅτι οὕτω προθύμως ἠκολούθησε τῷ Χριστῷ, ἐχαρη χαρᾷ μεγάλῃ δοξάσας ⓦ φιλάνθρωπον Θεόν, ⓦ προσαγόμενον αὐτὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ φωτίσαντα αὐτὸν τῇ Ἁγίᾳ πνεύματι. παραυτὰ οὖν μηδὲν μελήσας κατήχησε πόλεως αὐτοῦ, καὶ ἠξίωσε τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, διδάξας αὐτοὺς τηρεῖν τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, καὶ μηκέτι προσκολλᾶσθαι τοῖς ἀκαθάρτοις εἰδώλοις, ἀλλὰ μᾶλλον προσέχειν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀναγινώσκειν τὰς θείας γραφάς, εἰπών, καθὼς ὁ Κύριος ἔφη παραλυτικῷ, Ἰδοὺ ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μή χεῖρόν τί σοι γένηται. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Ἀνθεμίου. οἱ δὲ ἔμποροι καὶ ⓐ οἰκήτορες καὶ ⓐ ἐν προαστείῳ ὄντες καὶ ὁ πολὺς τῆς πόλεως ὄχλος ἀκούσαντες ὅτι Ἀνθέμιος ἐβαπτίσθη πρωΐ τῷ Κυρίῳ πιστεύσας, ὁμοθυμαδὸν προσεγίνοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς ⓦ ὀπίσω τον, καὶ προσκαλοῦσι αὐτὸν ποιῆσαι καὶ αὐτοὺς χριστιανούς. ὅτε ⓦ μὲν ἐπέσχον οὐκ ἐβάπτισε δηλαδὴ ὃ ἅπαξ βαπτισθῆναι αὐτόν, ἀλλὰ κατηχήσας αὐτὸν κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ ποιήσας αὐτῷ τὴν ὀφειλομένην δυτικὴν, μετέδωκεν αὐτοῖν τῶν ἀχράντων μυστηρίων· οὗτος δὲ ἄλλους πόλεως κατηχήσας ἐβάπτιστε. πολλοὶ δὲ τῆς πόλεως μὴ δυρεθέντες τότε ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὕστερον παραγινόμενοι καὶ μαθόντες τὸ γεγονὸς προσῆλθον τῇ πίστει, καὶ ἐβαπτίσθησαν λέγοντες· ὅτι εἰ μὴ πρωΐ τοῦτο ἐπληροφορήθησαν ὅ τε ἔμπορος καὶ ὁ Ἀνθέμιος καὶ ⓐ ἔγκριτοι τῆς πόλεως ἡμῶν, ὅτι ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν κρείττων πασῶν τῶν θρησκειῶν ἐστὶν ἀρχή, οὐκ ἂν εἶχον καταλιπεῖν τὸν Ἀθηνᾶν καὶ προσελθεῖν τῷ Χριστῷ. ὧν γὰρ ὁ αὐτὸς Ἀνθέμιος προσκείμενος αὐτῇ μεγάλως καὶ ἀεννάως προσφέρων τῷ εἰδώλῳ αὐτῆς θυσίας καὶ τελετάς. γέγονε δὲ ἐν πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ χαρὰ μεγάλη καὶ ἀγαλλίασις, στεναζομένων τῶν ὄχλων δὲ ἀθεϊζομένων ἐν αὐτῇ καὶ μετανοούντων, ἐφ' οἷς ἤμαρτον τῷ προσώπῳ προσκυνοῦντες εἰδώλοις ἀψύχοις· ὡς πληρωθῆναι τὸ * ψαλμικὸν λόγιον τὸ φάσκον, Ὡς δυφραινομένων πόλιν ἡ κατοικία ἐν σοί. ὁ δὲ ὀπίσω πος ὅτε ἔγνω τὸν ὁρίν, ὡς τὸ κατόρθωμα τοῦτο γέγονε διὰ τὸν μακάριον Ἰωάννην. μαθὼν δὲ, ἠδυνήθη χειροτονῆσαι αὐτὸν καὶ καταχεῖν τὸν Ἀθηνᾶς, ὅπως διὰ δόξῃ αὐτὸς καταχήσῃ αὐτοὺς τὸν θεῖον τῆς ὀπισθοπῆς Ἀθηνᾶς. ὧν γὰρ ἐν " χήρᾳ πίονι προσεδεήκασι ὁ αὐτὸς ὀπίσω πος. μαθὼν δὲ τοῦτο ὁ μακάριος Ἰωάννης ἀνεχώρησε λάθρα ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα Ἀντιόχειαν.

5 *Post reditum, in eremum cupiens secedere, prohibetur a matre.*

Ἐπειδὴ δὲ ἐξάκουστον ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν πάσῃ τῇ προειρημένῃ χώρᾳ ἐκείνῃ, πρός τε τῆς σοφίας καὶ σωφροσύνης καὶ ταπεινοφροσύνης αὐτοῦ, καὶ ὅπως εἰς ἄκρον ὑπήκοος πᾶσαν τὴν τῶν ἐλλιμένων παιδιὰν (σοφὸν γὰρ αὐτὸν ἐλάνθανε) μέλλοντες γοῦν ⓐ τῆς πόλεως ὅτι " χαμαικὴν πάλιν ἀγὴν αὐτὸν, σπουδὴν ⓦ ἐν τοῖς δικαστηρίοις μαθητεῦσαι βίον, ὅτι τ' ἡσύχιον μᾶλλον ἐτρέπετο. ὅπου δὲ μόλις ὑπ' ἀδελφικῶς καὶ ἐν νῷ ἔχων ⓦ μονήρη βίον, καὶ μακαρίζων ἀεὶ τοὺς δυναμένους τοῦτον κατορθῶσαι, καὶ τοῦτο ἔλεγε Ζηλώσω Εὐάγριον (καὶ αὐτὸν " φοιτητὴν γνώριμον Λιβανίου τοῦ Σοφιστοῦ καὶ Ἀνθραγαθίου τοῦ φιλοσόφου, παρ' οἷς καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης ἐμαθήτευσε) ⓦ ἡσύχιον βίον μετελθών. ἐν δὲ τῇ μεταθέσει τὸ ῥῆμα καὶ τὸ βάδισμα, τοῖς θείοις ἀναγνώσμασι τῶν ἱερῶν γραμμάτων προσίσχε τὸν νοῦν, ἐξασκούμενος προς νουθετοῦντι τῶν θείων λογίων. ὀκτὼ καὶ δέκατον ἔτος ἄγων τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἀφιλιάσε τοῦ Σοφιστοῦ

Φιστοῦ

φίσου τῶν λεξυδρίων. ὁ δὲ μακάριος Μιγέτιος τοσαχὼ διφυῆ τὴν νεανίσκον, ὅπερ ἐπὶ αὐτῷ συχνὰς πλησιάζειν αὐτῷ τε καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐφαδεῖς τὰς κάλλους τῆς τότε καρδίας, τροφὴν πιχὼ ὁμιλιῶν τοσαυτοπλειζόμενος τοῦ μακαρίου τὴν ἐκδασιν. ὡς δὲ συνεχῶς ἐποιεῖτο τοῦτο τοῖς τὴν ἐκκλησίαν ταυτὰς, πείθει Θεόδωρον ὁ Μάξιμον συμφοιτητὰς αὐτοῦ γενομένους τοῖς τῷ σοφιστῇ Λιβανίῳ καταμιγῆναι ἐν χρηματιστικὸν βίον, μεπέναι δὲ ἐν λιτόν· ὧν ὁ μὲν Θεόδωρος τῆς ἐκκλησίας Μοψουεστίας ὑπάρχων ἐτύγχανε, Μάξιμος δὲ Σιδῶνος τῆς ἐν Ισαυρίᾳ. ὁ δὲ μακάριος Ιωάννης ἅμα Βασιλείῳ τῷ ποτὲ μὲν Ἀγκύρᾳ νῦν δὲ Μιγέτιον καταλαθέντι, μετὰ τοῦτο δὲ ἡγουμένῳ ὑπάρχοντι Καισαρείας τῆς Καππαδοκῶν τὰ πολλὰ συνεδίητε, φίλος αὐτοῦ γνήσιος ὑπάρχοντος. καὶ γὰρ φίλους πολλοὺς εἶχεν ὁ μακάριος Ιωάννης γνησίους καὶ ἀληθινοὺς καὶ σὺν τῆς φιλίας νόμους εἰδότας καὶ φυλάττοντας ἀκριβῶς, ἀλλ' οὖν ἀπάντων αὐτῶν ὑπερέβαλε τῇ πρὸς αὐτὸν φιλίᾳ ὁ αὐτὸς Βασίλειος, τοῦτο μακολουθῶν αὐτῷ ἐν ἅπαντα χρόνον, τῶν αὐτῶν ἡγούμενοι μαθημάτων. ἓν δὲ αὐτοῖς ὑπῆν μία καὶ συνδὲ μία πρὸς τὸν λόγους ὃς ἐπονοιῶτο. προεκάλει δὲ αὐτὸς ἐν μακάριον Ιωάννην ἐν τῶν μοναχῶν μεταδιώκειν βίον, αὐτοῦ τοῦ Βασιλείου προαποταξαμένου. πειθέντος δὲ αὐτοῦ, καὶ τοῦ προάγματος ἐν χερσὶν ὄντος, διεκωλύθη ἐκ τῶν συχνῶν τῆς μητρὸς προσκλήσεων. ὡς μὲν γὰρ ἐγὼ ζωῦτα αὐτὸν βουλόμενον ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ὑπολαβομένη τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρὸς, εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ κοιτῶνα αὐτῆς, καὶ καθίσασα πλησίον τῆς κύνης, ἧς ἐγέννησεν αὐτὸν, πηγὰς τε δακρύων ἀφῆσα, καὶ κλαυθμοὺς ἐλεεινοτέρους προσιθῆσα ῥήματα, ἀποδυσωπῶν ἔλεγε πρὸς αὐτόν· Τοῦ σοῦ μὲν πατρὸς τῆς ἀρετῆς οὐκ ἀπήλαυσα πολύ, τοῦ Θεοῦ ὕστερον κελεύσαντος, σοὶ μὲν ὀρφανίδι, ἐμοὶ δὲ χηρείδι προξενήσαντος τὸν θανάτου αὐτοῦ. ὅμως οὐδὲν τῶν συμβάντων μοι καινὸν ἔπεισε με δευτέροις προσομιλῆσαι γάμοις, οὐδὲ ἕτερον προσαγαγεῖν νυμφίον τῇ τοῦ πατρός σου οἰκίᾳ· ἀλλ' ἔμεινον ἐν τῇ ζάλῃ καὶ ὀρύβδῃ καὶ τῇ καμίνῳ τῆς χηρείας προσκαρτεροῦσα τῇ τοῦ Θεοῦ προνοίᾳ, καὶ τῷ συνεχῶς τὸν σὸν ὀφθαλμὸν ὁρᾶν μὴ τοῦ σοῦ πατρός, εἰκόνα μοι ἐμφυτον ἀπακριβωμένην τοῦ τετελευτηκότος φυλάττουσαν, καὶ πολλὰ παρακλῆσαι καὶ παραμυθήσασθαι ἐκ τούτου πρέχουσα. πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ τὴν οὐσίαν τοῦ πατρός σου κληρονομήσασα διὰ τὸν τῆς χηρείας δυσάγκλιτον καὶ τῶν ἀνηγωμάτων τὸν χειμῶνα, ἀλλὰ καὶ ταύτην σοι ἀκέραιον ἐφύλαξα, καὶ τῶν διαπεμπθέντων εἰς σὲ δοκίμησιν ἐκέλυπεν οὐδὲν ἐκείνη, ἀλλ' ἐξ ἰδίων μου γονέων ἔχουσα καὶ διαπεμψασα. παρακαλῶ οὖν σε, τέκνον, μὴ δυσπρᾶξαι χηρείας με πρεσβύτιν, μηδὲ δὲ κοιμηθεῖσαν ἤδη πένθος πάλιν ἀνεγεῖραι ἐκ τοῦ ἀναχωρῆσαί σε· ἀλλὰ πρεῖμενον τὸν ἐμὸν ἀποβίωσιν· ἴσως μοὶ ὀλίγον ἀπελθοῦσαν μὴ χρόνον. καὶ γὰρ νέοι καὶ εἰς γῆρας μακρὸν ἤξειν ἐλπίζοισιν· καὶ ὑπερησχολοῦντες ἡμᾶς οὐδὲν ἕτερον, ἢ τὸν θάνατον ἐκδεχόμεθα ἀφανοῦς. ὅταν οὖν τῇ γῇ παραδῶμεν, καὶ τοῖς ὀστέοις τοῦ παιδός σου ἀναμίξῃς, τέλους μακρᾶς ἀποδημίας, καὶ πλεῖ πάλιν θαλαττεύσαν, ἵνα δὴ θέλῃς. τότε γὰρ ὁ κωλύσων οὐδείς. ἕως δὲ ἐμπνέω, ἀνάγκην τὴν ἐμὴν ἡμῶν οἴκησιν. μὴ οὖν θελήσῃς, τέκνον, Θεῷ προσκρούσαι μάτην καὶ εἰκῇ τοσούτοις ἡμᾶς περιβαλεῖν κακοῖς ἠδικηκόσι σε οὐδέν. οὗτος ὁ δεσμὸς κατεχέτω σε πρὸς ἡμᾶς. Ταῦτα δὲ καὶ τούτοις παραπλήσια λέγουσα πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔπεισεν αὐτὸν ἐν ᾧ τέως μὴ χωρεσθῆναι. ἀλλὰ μένειν ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῇ. ὅμως καὶ τοῦτο ποιήσας οὐκ ἀπέστη τῆς προθυμίας ἧς εἶχεν, ἀλλὰ πάσας μὲν ἐπιθυμίας τοῦ βίου κατεπάτησε, καὶ ἐν τοσούτῳ πλούτῳ ὑπάρχων πλοῦτον ἐμίσησεν, αὐτὸν δὲ ἀξίας αὐτὸν τῷ φίλτρῳ τῆς ἀπενοφρουσύνης. ἦν γὰρ καθαιρέτης πάσης ὑπερηφανίας, καὶ κατηγόρης πάσης ἀλαζονείας, σκιρτῶσαν ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ τὴν προϊέρχουσαν ποικιλίαν τῶν ἐδεσμάτων. Ζηλώσας δὲ τοῦ ὑπερβάντος ἐκ τῶν Ιεροσολύμων ὑποστρέψαντος, ἀναγνώσῃ τῆς ἐν Αντιοχείᾳ ἐκκλησίας καθίστησι μακάριον Ιωάννην. ἐν ταύτῃ οὖν τῇ τάξει καθεστὼς, καὶ τὴν φρένα ὅτι πλέον αἰσθόμενος, οὐδὲν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κῆ Ἰουδαίων ἐξ λόγους στωέταξεν. οὕτως οὖν μῆ τῶ χρεστονίδη τῦ ἀναγνώστου, ἐπ ὧν ἐν τῇ πόλει ἤρξατο τῆς ἀσκήσεως ⸂ σκληραγωγίας, δοκιμάζων ἑαυτὸν εἰς τ̓ μονήρη βίον, ὃν ἐπόθη ἐκ βρεφικείας ἡλικίας.

Ὁ Μάρκος μορ. τὴν μονὴν ἀπρίσατο.

Χρόνῳ ὕ οὐ πολλῷ διαπωυσαντος, τέλει τ̃ βίᾳ ἐχρήσατο ⸂ ἡ μακαρία αὐτῦ μήτηρ καταλείψασα αὐτῷ πλοῦτον πολὺν ἔν τε χρυσίῳ κῆ ἀργυρίῳ ⸂ ἐαθῆτι κῆ κλήμασι κῆ ἀνδραπόδοις κῆ ἀλόγοις κῆ ἄλλοις οἰκιακοῖς πολλοῖς προσφύμασι. ταῦτα οὖν κοσμίως κῆ βυσσωδῶς κινδυνεύσας κῆ ἐκκομίσας κατέλεγεν ἐν τῷ ταφῳ, ἐν ᾧ ἐω ὁ μακάριος πατὴρ αὐτῦ κατακείμενος, κῆ τῶ προέταξιν τῆς οὐσίας αὐτῦ μὴ ἐᾷς. ὡδεμιᾷ οὖν ὅ μὲ χρυσίον διέδωκε πτωχοῖς κῆ τοῖς δεομένοις, ἐν ᾧ ἀργυρον διένειμεν εἰς τὰς ἐκκλησίας κῆ τὰ περιξ μοναστήρια τῆς πόλεως προῆς κατασκευὴ πτωχῶν χειμαλίων, ἐξ ὧ παῖδας κῆ παιδίσκας ἔλυσε τῦ δεσμοῦ τ̃ δουλείας, πολίτας ἐλευθερώσας, κῆ λεγατεύσας ἐκ τ̃ προειρευθέντων χρημάτ̃, τ̃ ὧ κτῆσιν ⸂ τὰ ἄλογα ἀπέδωκε τοῖς τῆς πόλεως, ὅτι ⸂ ἀνενόχλητον αὐτὸν ἐᾷ ἀπὸ τῶν ἐξ δημοσίους φόρους ἀποτινυόντων. ταῦτα πάντα ὕτω διοικήσας ὁ τῆς ἀληθείας ἀγωνιστὴς ἐν μέσει πολλῇ δίκης, σχολάζων τῇ μελέτῃ κῆ ἀναγνώσει τῶν θείων γραφῶν, φύλαξ ἐγρήγορος γινόμενος τῦ ἑαυτ̃ σώματος, φεύγων σφόδρα κῆ ἀποσοβῶν ἐξ ὁ ἐργαλισμοὺς ⸂ τὰ ἀπρεπῆς μίξεις τῶν αἱρέσεων ἐπιθυμιῶν, πορθηνίαν ὅ καὶ ἀγνείαν, ὡς ἐν ναῷ ἁγίῳ, ἐν τῷ σώματι αὐτῦ κατοικιζόμενος. νυπτόμενος ὅ ἐκαστὸ τῦ στωειδότος μὴ ἐρκεῖσθαι τοῖς ἐν τῇ πόλει πόνοις, σφεινώσης αὐτῦ τὰς ὥρας, ἐν ᾗ σῶον ἐω ὃ φεγγος, καταλαμβάνει τὰ πλησίον τῆς πόλεως μοναστήρια, ἀναχωρήσας τῆς ἰδίας συγγενείας κῆ πόλεως, ⸂ εἰς τὸν ἅγιον Ἱερουσαλὴμ πολιτογραφηθείς, ἐν ᾗ κῆ γνωσθῆναι ἔσπευδε κῆ ἐπεπόθη. ἤρξατο γοῦν καὶ σθαι ἐλεεῖσθαι τ̃ αὐτῆς ἀσκήσεως κῆ ἀγρυπνίας, ἐπεκτείνας ταύτην, κῆ σχολάζων ἀεὶ τῇ προσευχῇ, κῆ μὴ διδοὺς ἑαυτῷ δύεσιν, ἀλλ̓ ἀνενδότως νύκτωρ τε ⸂ μεθ̓ ἡμέραν τῦτο ποιῶν, ὥσπερ τότε ἐναρξάμενος, τοῖς μὲ ἤδη προηγυμνάσμενοις ἐπιλήσμων γινόμενος, τοῖς ὅ μέλλουσιν ἐπεκτεινόμενος, μιμητὴς τῦ σοφωτάτ Παύλ γεγονώς. ὁρῶντες ὅ αὐτὸν ⸂ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἐν ᾧ ἐω, τοιαύτης ἀγωγῆς ὄντα, παρεκαλοῦσιν αὐτὸν " προῖσασθαι αὐτῶν, κῆ διδάσκειν αὐτοὺς τὰ προὶ ὠφελείας ψυχῆς. ὁ ὅ ἠναγκάσθη μὴ αὐτῶν σθαι ἐω ἐποιήσατο ἀγ ⸂ ἐν προσασμὸν τῆς τῶν ἀδελφῶν φρονήσεως, παρέδωκε ὅ αὐτοῖς ὅρους ἐγκρατείας κῆ προσευχῆς κῆ ἀσκήσεως, μελέτην τε τῶν θείων γραφῶν, κῆ πολιτεύμα ἥσυχον κῆ βίον ἀκτήμονα, ταξίν τε στάσεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ καιρῷ τῆς νυκτερινῆς ὑμνῳδίας κῆ καθημερινῆς προσευχῆς, ἐπέχειν τε τὸν γλῶτταν κῆ χαλιναγωγεῖν αὐτὴν προς δὲ μηδὲν ἀπρεπὲς ἀποφθέγγεσθαι, προσεπόμενος αὐτοῖς ἀνταγωνίζεσθαι κῆ τῦ ἐνδυσίου, κῆ ἀκριβεῖν τὰς αὐτῦ ἐπιβουλὰς κῆ τοὺς πονηροὺς λογισμούς, ὡς ἐπιτήδεια τοῖς ἀνθρώποις ἐπιλείφει τε αὐτοὺς τῇ προσκλήσει κῆ τῦ μιμεῖσθαι τὰς πολιτείας τῶν ἁγίων, κατεξαίρετο Ἠλιοῦ κῆ Ἐλισαίου τῶν προφητῶν, οἵτινες ἀπὸ πολλῶν ἀκτημοσυνῶν ἐπέτυχον τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας, ἡμόμενοι ἐπίγλοι ἄγγελοι· μὴ προσέχειν ὅ τραπέζαις πολυτελῶν ἐδεσμάτων, ἀλλὰ μόνον ἐπιθυμεῖν τοῦ ἐπιτρκῶς προὶς τὸν τῦ σώματος χρείαν· μεταδιδόναι ὅ καὶ τοῖς " δεομένοις ἐκ τῶν ἰδίων πόνων, ἀπεκδεχομένους τὰς ἐπαφ αὐτῶν ἀμοιβὰς ἀπὸ τῦ πλουτοδότου Θεοῦ. ὅπου τούτοις ὅ ⸂ ὧν ἐσκόπας ἐπισφίγγετο, ⸂ ὅ σαλευομένους ἐστήριζεν, ἀεννάως ὅ ⸂ προὶ κρίσεως λόγους κῆ ἀνταποδόσεως κῆ κολάσεως κῆ γεέννης ἐκίνει. πάλιν ὅ καὶ ⸂ προὶ ἀναπαύσεως κῆ βασιλείας οὐρανῶν διηγεῖτο ἔμπυρος, ὅτι ὧν εἰς πόθον ἠρέθιζε ⸂ ἀμέλει τὰς αὐτῶν κῆ εἰς μετάνοιαν ἦγε, ⸂ ὅ τελειοτέρους εἰς πλείονα προτρέπων ἀνεκόμιζε, ταῦτα καὶ τὰ τούτων ἁπλᾶ διδάσκων αὐτοὺς ἀεννάως. οὐ μόνον ὅ, ἀλλὰ κῆ πᾶσι τοῖς ἀπανταχοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκείνῳ διήγαρε προὶς ὠφέλειαν ψυχῆς, ἡμέραν σχολὴν διδασκαλίας πάσῃ τῇ Ἀνατολέων χώρᾳ· ἦν ἐω αὐτοῖς ποθητὸς, κῆ μεγ̃ δέους κῆ πολλῆς αἰδοῦς ἤρχοντο προὶς αὐτὸν ἅ μόνον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόνον ἀσκηταί, ἀλλὰ καὶ λαϊκοὶ καὶ κληρικοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ καὶ νουθεσίας πνευματικῆς. εἶχε γὰρ ὁ αὐτῷ οἰκοῦν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ βρύων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ τὰ θεῖα λόγια. πάντες οὖν εὐφραινόμενοι καὶ ὠφελούμενοι ψυχικῶς, ἐπανέστρεφον εἰς τὰ ἴδια βιαζόμενοι τὸν Θεόν. φήμη δὲ διέδραμε πάντα χαὶ πανταχοῦ περὶ αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀξιοῦται παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τούτου τοῦ χαρίσματος, ὥστε σειρήνας ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ ἑρμηνεύειν αὐτὰς, καὶ ταῖς ἐν αὐταῖς δυσνοήτοις φράσεσι τηλαυγῶς τοῖς πᾶσι δηλοῦσθαι καὶ σαφηνίζειν, συγγραφέως καὶ βίβλους πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, ὥστε πολλοὺς μεταγράφειν αὐτὰς, καὶ λαμβάνειν εἰς ταῖς ἰδίας παιδείας, καὶ μελετᾶν ἐν αὐταῖς ἀδιαλείπτως, καὶ ἐκπηδᾶν αὐτάς.

Ἦν δέ τις ἀναχωρητὴς ἐν τῷ μοναστηρίῳ, Σύριος τῷ γένει, ὀνόματι Ησύχιος, πρεσβυτικῶς τῷ γήρᾳ τῆς ἡλικίας, ποιήσας χρόνον ἐν αὐτῷ, ἀσκήσας ἐν σκληραγωγίᾳ μεγάλῃ. εἶχε δὲ καὶ προγνώσεως θείας ἀποκάλυψιν. τοῦτον οὖν ἐμιμεῖτο ὁ μακάριος Ιωάννης ἐν τοῖς ἤθεσι καὶ τοῖς τρόποις καὶ τῇ ἐγκρατείᾳ. ἐν μιᾷ οὖν νυκτὶ ἀγρυπνοῦντος αὐτοῦ καὶ προσευχομένου, ὁρᾷ δύο ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς τὸν μακάριον Ιωάννην, εἰπεῖν τὰς βύρας αὐτοῦ τὰς ἐπιτελούσας, πρεσβυτέρους τολμᾶν λυκᾶς, ἱερεσυρεπτῆ τε ἅμα, καὶ κατηγλαϊσμένους ἐν δόξῃ ἀνεκφράστῳ, καὶ ἕνα κρατοῦντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τόμον γεγραμμένον, καὶ δὲ ἕτερον κλῆδας κατέχοντα· οἷς θεασάμενος ὁ Ιωάννης, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, παύσας προσεκύνησεν αὐτοῖς ὅπου τὸν χῶν. οἱ δὲ κρατήσαντες τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἀνέκραξαν αὐτῷ λέγοντες· θάρσει, καὶ μὴ φοβοῦ. ὁ δὲ φησι πρὸς αὐτούς· τίνες ἐστέ, κύριοί μου, ὅτι κατηξιώσατε προσελθεῖν πρὸς τὸν δοῦλον ὑμῶν ἐν τοιαύτῃ λαμπρότητι; οὔτε γὰρ ποτε ἐθεασάμην τινὰ ἔχοντα τοιαύτην δόξαν, ἵνα ὁρᾷ ὑμᾶς ἔχοντας. ἐπικριθέντες δὲ εἶπεν αὐτῷ, μὴ φοβοῦ, ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν, νέε Δανιήλ, ἐν ᾧ ἐδόκησε κατοικῆσαι τὸ ἅγιον πνεῦμα διὰ τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας σου. ἀπεστάλημεν γὰρ πρὸς σὲ διὰ τὸ μεγάλου διδασκάλου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, ἀναγγεῖλαί σοι χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ. ἐκτείνας δὲ ὁ πρῶτος τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὸν γεγραμμένον τόμον, ὃν κατέχει, εἰπών· δέξαι τοῦτον τὸν χάρτην ἐκ τῶν χειρῶν μου. ἐγὼ γάρ εἰμι Ιωάννης ὁ ἀναπεσὼν εἰς τὸ στῆθος τοῦ Κυρίου ἐν τῷ μυστικῷ δείπνῳ, καὶ κεῖθεν ἐξυσάμενος τὰ θεολογικὰ νάματα, καὶ φράσας εἶπον· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. καὶ σοὶ οὖν ἐχαρίσατο ὁ Κύριος τῆς ἀληθείας τὸν γνῶσιν εἰς τὸ διαθρέψαι διὰ τοῦ στόματός σου πάντας τοὺς λαοὺς τὴν βρῶσιν, ἣ τὴν ἀποκυμβόλιον, ἀλλὰ τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐμφράξαι αἱρετικῶν στόματα, ἐλλιώντων τε καὶ Ιουδαίων, τὰ λαλοῦντα παράνομα κατὰ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὁ δὲ ἕτερος ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ, ἅτερ κατέχε κλῆδας, λέγων· δέξαι καὶ ταύτας. ἐγὼ γάρ εἰμι Πέτρος ὁ θερμὸς τῇ πίστει, ὁ καὶ ὁμολογήσας τὸν Κύριον Χριστὸν καὶ υἱὸν τοῦ ζῶντος Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς αὐτοῦ τὰς κλῆς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. καὶ σοὶ οὖν αὐτὸς ὁ Κύριος τὰς κλῆς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ἐκκλησιῶν ἐνεπίστευσεν, ἵνα ὅσα δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὃ ἂν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τῷ οὐρανῷ. πάλιν οὖν κλίνας τὰ γόνατα αὐτοῦ ὁ μακάριος Ιωάννης προσεκύνησε λέγων· τίς εἶμι ἐγὼ, κύριοί μου, ὁ ἀνθρωπολὸς καὶ πάντων ἀνθρώπων ἐσχατότερος, ἵνα ἠξιώθην τοῦ τοιούτου, ἅπαξ εἰπάτε, αὐτάρκεσαν. σὺ εἶ ἄξιος τοιαύτης μεγίστης καὶ φοβερᾶς καταπλήξεως καὶ δωρεᾶς· εὐδόκησε γὰρ πρὸς αὐτόν. οἱ δὲ αὖθις ἐπιλαβόμενοι αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς ἤγαγον λέγοντες· ἔλθε ὀπίσω σου πάντας σου, ἔχων καὶ ἀνδρίζου, καὶ ποίησον πάντα ὅσα εἰσέτι λαλήσω σοι. μὴ ἀποκρύψῃς τὸν δοθεῖσάν σοι χάριν παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ λαλῆσαι καὶ φωτίσαι καὶ σπεῖραι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ σου, ὃν γὰρ καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ αἷμα ἐξέχεεν, ἵνα σώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῶν λαῶν. λάλησον τὸν λόγον τοῦ

7 *Hesychii vita de Ioanne.*

Θεοῦ ἀνενδυάτως. μηνάθητε τοῦ Κυρίου εἰπόντος· Μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ μου δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. καὶ σὺ οὖν μὴ δειλιάσῃς, ὅτι ηὐδόκησεν ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν διὰ σὲ φωτίσαι πολλὰς ψυχὰς καὶ εἰς ἐπίγνωσιν αὐτοῦ ἀγαγεῖν. μέλλεις δὲ καὶ εἰς θλίψεις καὶ κινδύνους ἐλθεῖν διὰ τὴν ὀρθότητα τῆς ψυχῆς σου; ἀλλ' ὑπόμεινον ὡς γνήσιος ἀγωνιστής. Διὰ γὰρ ταύτας τὰς βασιλείας τῶν οὐρανῶν κληρονομήσεις. ταῦτα αὐτῷ εἰπόντων καὶ καταφρονησάντων τὸ μέτωπον καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ, δεδωκότες αὐτῷ καὶ τὸν ἐν Κυρίῳ ἀσπασμὸν ἀνεχώρησαν. ὁ δὲ ὅσιος Ησύχιος ταῦτα θαυμάσιος ἔμενεν ὅπου πολλὰς ὥρας ἐνεός, θαυμάζων τὴν ὑπόκρισιν καὶ ἐκπληττόμενος. τῇ ὑστεραίᾳ δὲ γνωσθείς, ἦλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὗρε τοὺς ἀδελφοὺς συνηθροισμένους ἐν αὐτῇ. καὶ καθίσας σὺν αὐτοῖς πάλιν καθ' ἑαυτὸν ἐδολίχωσε καὶ ἐξίστατο, ἐνθυμούμενος τὴν ὄρασιν, ἣν εἶδεν. ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν ⓐ σὺν αὐτῷ ὄντα διαχείμενον, προσελθόντες αὐτῷ παρεκάλεσαν διαγγεῖλαι αὐτοῖς τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ στενάξας μέγα ἐκ βάθους τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ στείσας τὴν κεφαλήν, μετὰ δακρύων εἶπεν· ὦ τέκνα, πάσης κρυπτοὺς δούλους ἔχει ὁ Θεός, ὧν οὐκ ἔστιν ἄξιος ὁ κόσμος; ἀληθῶς θαυμασταὶ αἱ ὁδοί σου, Κύριε, καὶ ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματά σου. τὴν οὖν ἀδελφὴν ἐπιπλέον θαυμακαλοῦντων αὐτὸν φράσαι αὐτοῖς τὴν αἰτίαν, ἀποκριθεὶς ὁ Ησύχιος λέγει· Μυστήριον μὲν βασιλέως κρύπτειν καλόν, θησαυρίζειν δὲ οὐκ ἀσφαλές, ἀλλὰ δὲ βαρυτάτην τὴν πηρωσίαν ἐπάγει· μυστήριον δὲ Θεοῦ καλύπτειν ⓑ ἴσον κίνδυνον ἔχει, τάχα δὲ καὶ μείζονα, καθ' ὃ εἰς ψυχὴν τείνει, καὶ διὰ τοῦτο αἰώνιον κόλασιν ἐπάγει. διὸ οὐ χρὴ κρύβειν ταῦτα, καὶ μάλιστα ἅπερ αὐτὸς θέλει γνωσθῆναι περὶ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν γνησίως αὐτῷ προσκειμένων, καὶ ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας. ἀλλὰ παρακαλῶ ὑμᾶς πιστῶς καὶ δογματικῶς ἀκοῦσαι τῶν λεγομένων, μαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου, ὅτι οὐ ψεύδομαι. τότε ἐζητήσαμεν αὐτοῖς πρῶτα τὰ τῆς ὑπολήψεως, παρακαλέσαντες αὐτοῖς μὴ γνωσθῆναι ταῦτα παρὰ μακαρίᾳ Ιωάννῃ πρὶν δὲ μὴ ἀναχωρῆσαι αὐτὸν ἐκ τοῦ μοναστηρίου, καὶ ζημιωθῆναι αὐτοὺς τοιούτου μεγάλου θησαυροῦ. ⓒ οἱ ἀκούσαντες ταῦτα ἐθαύμασαν, δοξάζοντες ⓓ Θεόν. ὁ δὲ μακάριος Ιωάννης ταῦτα οὐκ ἔμαθε παρά τινος· ἀλλ' οὐδὲ ἠμέλει τῆς ἀσκήσεως, καὶ μελέτης τῶν θείων γραφῶν, καὶ τῆς ἀγρυπνίας ἐν τῇ προσευχῇ καὶ δεήσεσιν, ἐν ᾧ φέρων καὶ σκηνίζων τὴν τε παλαιὰν καὶ καινὴν διαθήκην, καὶ ἑρμηνεύων αὐτάς. πολλοὶ δὲ τῶν πέριξ μοναστηρίων ὁρῶντες αὐτὸν ⓓ ἀκηλίδωτον βίον, ἐπόθησαν αὐτοῦ τὴν πολιτείαν καὶ ἀρετήν, καὶ σκαρποφορῆσαι τῷ Θεῷ πολλὰ καταρτώματα. φήμη δὲ διέδραμε περὶ αὐτοῦ εἰς πᾶσαν τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ εἰς ταῦτα ἀπεχούσας ἐπτὰ χιλίας, ἐλθεῖν παρ' αὐτὸν θεάσασθαι αὐτόν, καὶ ἀκοῦσαι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. συνεχάλασε δὲ καὶ ἀσκητικοὺς λόγους, καὶ ἀπέσταλεν αὐτοῖς ὑπομνήματα τῆς τῶν ἀγγέλων πολιτείας μιμήσασθαι παρὰ νουθεσίαν καὶ ὑπογραμμὸν αὐτοῦ. διὰ γὰρ τῆς μὲν ἁγίων πατέρων οὐδὲν ἧττον τὴν πίστιν, οὐδὲν ἧττον τὰ ἔργα, οὐδὲν ἧττον τοὺς Θεοῦ προφήτας οὐκ ἐλάττων· τῶν δὲ ἀκτήμονα βίον καὶ γενναῖα καὶ παθλιμμένα καὶ τῶν ἄλλων τῶν σὺν ἀκριβείᾳ πολλῇ ζώντων οὐκ ὀλίγῳ μείζων. παρεφύλαττε γὰρ τὰ θεῖα λόγια, καὶ φόβος αὐτοῦ προσῆν πρὸς αὐτῶν, καὶ ἤθελε πάντας τὴν τοιαύτην πολιτείαν μετέρχεσθαι. ἐμέμνητο δὲ καὶ τοῦ λέγοντος ἐν ᾧ ἕκαστος ὧν ὀκτωκαιδεκάτῳ ψαλμῷ· Τὰς ἐντολάς σου ἐζήτησα, καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐνώπιον βασιλέων, καὶ οὐκ ᾐσχυνόμην· καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, αἷς ἠγάπησα σφόδρα.

Ρωμ. ια. λγ.

Ψαλμ. ριη. μς.

8 *Miraculum de Antiocheno nobili Hemicranio laborante.*

Ἐπειδὴ δὲ ποιᾷ Κυρίου θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ προσετέθη αὐτῷ παρ' αὐτοῦ σὺν τῇ δοθείσῃ αὐτῷ τοῦ λόγου χάριτι καὶ ἡ τῶν παθῶν ἐξουσία, λοιπὸν οὐκ ἀκριτέον ἐστὶ περὶ αὐτῶν ὀλίγα εἰπεῖν ἐκ πολλῶν, καὶ δόξαι τὸν τῆς ἀνδρὸς προφανείαν. ἀνὴρ γάρ τις τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ, πλούσιος σφόδρα καὶ δυνατός, ἦλθε δὲ ἡμικρανίον αὐτοῦ, ὥστε ἐκ τοῦ πολλοῦ πόνου

ιου πεδῆσαι ⸗ δεξιὸν αὐτῦ ὀφθαλμόν, ⸗ κρέμασθαι ἐν τῇ σαγήνῃ αὐτῦ. πολλὰ ⸗ χρήματα ἀναλώσας εἰς τὸν ἰατρὸν ⸗ σοφιστὰς ἰώμενος πλέον ὠφέλει. ὅστε ἀκούσας τοῦ πολλοῦ τοῦ Ἰωάννου, ἀναστὰς ἐν πίστει παρεγένετο πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ⸗ προσβὰν ἐκράτησεν αὐτοῦ τῆς ἀγίας χειρός, ⸗ κατεπαίζετο λέγων· εὐλόγησόν με, πάτερ, ⸗ δεήθητι τοῦ Κυρίου τοῦ ἐμοῦ, ὅπως ἰάσηταί με διὰ σοῦ, ⸗ ἀπαλλαγῶ τοῦ σωρεύσης με μάστιγας· διὰτι πολλὰ ποιήσας οὐκ ἠδυνήθην προσασεισασθαι ἐμαυτῷ τὴν σωτηρίαν. Εἰ γὰρ ἠθέλησεν ⸗ δυνάμενόν με ἰάσασθαι, Εἶχον πολλὰ τὰ ἐπ' ἀρχοντά μου προβαλεῖν αὐτῷ προθύμως, ⸗ αὐτὴν, Εἰ ἠδυνήθην, τὴν ψυχήν μου. Ἀποκριθεὶς ⸗ ὁ μακάριος Ἰωάννης Εἶπεν αὐτῷ· αἰσθάνεται συμφορᾶς ἐπερχομένας τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὴν σκληρότητα τῆς ψυχῆς αὐτῶν, καὶ τὴν Εἰς Χριστὸν ὀλιγοπιστίαν· ἐὰν οὖν ὁλοψύχως πιστεύσῃς, ὅτι δυνατός ἐστιν ὁ Θεὸς ἰάσασθαί σε, ⸗ ἀποχῆς σκότους καὶ τῶν προτέρων σου κακῶν σωτηθήσῃ, ὀφλὴ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἀποκριθεὶς ⸗ ὁ ἀνθρωπος Εἶπεν αὐτῷ· πιστεύω, Κύριε, ποιῶν καὶ πολλὰ τὰ κελευόμενα παρὰ σοί· ⸗ τοῦτο Εἰπὼν ἐπελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ὧν περιεβέβλητο, ⸗ ἐπέθηκε τῇ ἑαυτοῦ κεφαλῇ ⸗ τῷ νοσοῦντι ὀφθαλμῷ. καὶ παραχρῆμα ὁ μὲν πόνος ἔπαυσε τοῦ ἡμικρανίου, ἀπεκατεστάθη ⸗ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ Εἰς τὸ ἴδιον τόπον, ὥσπερ ἦν πρόσθεν, ⸗ γέγονεν ὅλος ὑγιής, ὡς μηδέποτε ἀλγήσας. καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος Εἰς ⸗ οἶκον αὐτοῦ δοξάζων ⸗ Θεὸν ⸗ διὰ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Ἰωάννου χειρισάμενον αὐτῷ τὴν ὑγίειαν. διηγήσατο ⸗ πᾶσι τοῖς Ἀντιοχεῦσι τὸ γενόμενον Εἰς αὐτὸν σημεῖον, ⸗ πολῖται ἐξεπλήσσοντο ὑπὲρ ᾧ θαύματι τῷ θεοδόξῳ.

9 *Miraculū de Archelao leproso.*

Ἀνὴρ δέ τις ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὀνόματι Ἀρχέλαος, ὃστις ἦν ἀξιωματικὸς, ⸗ πρῶτος τῶν ἐν τῇ πόλει. ἐζηλώθησεν οὖν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ λέπρᾳ, ⸗ πολλὰ ποιήσας οὐκ ἠδυνήθη ταύτης καθαρισθῆναι. ἐθλίβετο οὖν μεγάλως οὐ μόνον διὰ τὸν νόσον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν αἰσχυνὴν, καθότι εἰς ἐπιφανῆ τόπον ἦν, ⸗ οὐκ ἠδύνατο κρύψαι αὐτὸν, ὡς καὶ πλειστάκις χρονοτριβήσας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἀπρόσιτον. πολῖται γὰρ ἐβδελύσσοντο καὶ ἀπεστρέφοντο αὐτὸν, μυσαττόμενοι ⸗ πλησιάσαι αὐτῷ. ἦν δὲ αὐτῷ γνήσιος φίλος, καὶ ἐθλίβετο θεωρῶν αὐτὸν ὕστερον διακείμενον. ἐν μιᾷ οὖν στενῶν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐκ θείας ἴσως προνοίας κινηθεὶς λέγει τῷ Ἀρχελάῳ· πολλὰ ἀκούω περί τινος μοναζόντος οἰκειώτης Εἰς ἓν τῶν μοναστηρίων τῶν περὶξ τῆς πόλεως, ἀπερχομένων τινῶν πρὸς αὐτὸν ⸗ προσφερόντων, πλεῖστα εὐεργετουμένων αὐτῷ. ἄκουσόν μου οὖν συμβουλεύοντός σοι, ⸗ ἀπέλθωμεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ μοναστηρίῳ μετὰ πίστεως καὶ ὀρθοῦ σωφρονοῦντος, καὶ παρακαλέσωμεν αὐτὸν εὔξασθαί σε, καὶ ἐλπίζωμεν Εἰς ⸗ τὸν αὐτοῦ θεράποντα Θεὸν, ὅτι οὐχ ὑποφέρωμεν δέ αὐτοῦ ἀπρόσκοποι. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἀρχέλαος, ὅτις ἦν θεοσεβὴς καὶ τῷ λόγῳ τοῦ φίλου αὐτοῦ. καὶ τὴν ἐπαύριον ἀναστάντες ἀμφότεροι μετὰ σπουδῆς πορευθέντες ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ⸗ εἰσελθόντες πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην, εὗρον αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ πυλῶνος. καὶ πεσόντες παρὰ τοὺς πόδας ἐβάπτον αὐτοῦ πόδας ἐδάκρυον αὐτοῦ καὶ ἠτοῦντο λαβεῖν εὐχήν. ὁ δὲ ἀναστήσας αὐτοὺς ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν δι' ἣν παραγένοντο. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀρχέλαος εἶπε· τίμιε πάτερ, παρακάλεσον τὸν Θεὸν ἀφελεῖν τὴν νόσον ταύτην ἀπ' ἐμοῦ. οἶδα γὰρ ὅτι σοῦ παρακούει σε ὁ Θεός, Εἰς ὃ δὲ αἰτήσῃς αὐτὸν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ἱλαρῷ ⸗ τῷ προσώπῳ· ἄνθρωπε, τίς εἰμι ἐγὼ, ὁ ἐλαχιστότερος πάντων τῶν σῶν ἀδελφῶν, ἵνα προσεύξωμαι περὶ σοῦ, καὶ δυνηθῇ ἡ δέησίς μου ἰάσασθαί σε; ὁ δὲ ὑπερπλέον προσκαλεῖται αὐτὸν μετὰ πολλῶν δακρύων σὺν ⸗ φίλῳ αὐτοῦ ὑπενδόσαν τῇ αἰτήσει αὐτῶν, καὶ μὴ ἀμοίρους αὐτοὺς γενέσθαι, μήτε σκοτεσεῖν τῆς ἐλπίδος αὐτῶν. ὡς οὖν ἐθεάσατο τὴν Εἰλικρινῆ αὐτῶν πίστιν, λέγει πρὸς ⸗ Ἀρχέλαον· σωτάζῃ τῷ Θεῷ ποιήσας ⸗ ἀρεστὸν αὐτῷ, ⸗ πληρώσας τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σοι, πιστεύω ὅτι δυνα-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται σε ἰάσασθαι, καὶ αὖθις θεραπεύσει σε ἐκ τῆς παρεχούσης σε νόσου. ἀποκριθεὶς ὁ Ἀρχέλαος εἶπεν αὐτῷ· πρώτα σε κελεύομαί μοι παρὰ τῆς ἀγωσύνης σου εἰς πέρας αἰτῶ, καὶ εἴ τινός τι ἀφειλόμην ἀδίκως, ἀπόπισω αὖθις κατὰ τὸ διπλάσιον· μόνον ἴασαί με, πάτερ ὅσιε. τότε ὁ μακάριος Ἰωάννης λέγει τοῖς πρέσβεσι· λάβετε αὖθις, καὶ λούσατε ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ λάκκου, οὗ πίνουσιν οἱ ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἰαθήσεται. λαβόντες οὖν αὐτὸν ἐποίησαν καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς, καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐκαθαρίσθη ἡ λέπρα ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, ἐπαμελούσης τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἡμιμόρης ὥσπερ ἦν ὁ πρίν, ὡς μήτε ἴχνος αὐτῆς φαίνεσθαι ἐν αὐτῷ. ἐπιστρέψας οὖν ὁ ἀνὴρ τοῦ θεοῦ μακάριον Ἰωάννην εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ καὶ αὐτῷ, προσαιτήσων τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ ὁμολογῶν τὴν θεραπείαν. αὐτὸς δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· φύλαξαι ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦ μὴ ἀδικῆσαί σε τὸν πλησίον. ὁ γὰρ Θεὸς βοηθὸς καὶ μεριμνητὴς αὐτῶν ἐστι, καὶ ὃ μή σου ἀνέξηται ἐπηρεάζοντος καὶ θλίβοντος αὐτούς. καὶ ἔρχεται εἰς πληροφορίαν τῶν εἰρημένων ἡ τοῦ πλουσίου ἐκείνου καὶ τοῦ Λαζάρου παραβολή, πῶς ὁ μὲν ἀπὸ τῆς ἀπαθεστάτης καὶ ἀπλέτου γνώμης ἀπλέως σχολάζετο, καὶ μὴν μηδὲν καθαρπάσαντος ἐξ αὐτοῦ (οὔτε γὰρ εἶχεν ὁ λάκκος) ὁ δὲ εἰς κόλπους Ἀβραὰμ ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ἀνεπαύσατο αὐλιζόμενος. ὁ γὰρ πλούσιος ἀφειδόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς, καταφερόμενος τοῦ πολυτελοῦς λιματτόμενος καὶ ἐπιθυμῶν τῶν ψιχίων τῆς τραπέζης αὐτοῦ χορτασθῆναι, καὶ μὴ δύνασθαι. εἰ οὖν ἀπὸ τούτου σκῆνος ἀπέχει τὰ μυρία κακὰ ἐκεῖνα, τί δὲ πείσεσθε ὑμεῖς οἱ καθαρπάζοντες τὸν πένητας καὶ κατεσθίοντες καὶ γυμνοῦντες καὶ στρεβλοῦντες αὐτοὺς καὶ αὐτῆς τῆς καθημερινῆς τροφῆς; ποῖος ὑμᾶς ἀποδέξεται τόπος, εἰ μὴ σκῆνος, ἔνθα ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων; εὐαρεστήσωμεν οὖν τῷ Θεῷ τῷ παραδοῦσαί σε ἐν ταύτῃ ἀπὸ τῆς πρὸς ὀλίγον ἡμωμένης καὶ νόσου ταύτης. εἰ μὴ γὰρ αὕτη σωτήρια καὶ συμφορά, εἶχες ἂν καταδικασθῆναι καὶ σὺ τῇ αἰωνίᾳ κολάσει, οὗ τρόπον ὁ πλούσιος σκῆνος. λοιπὸν δὸς δόξαν τῷ Θεῷ, ἐξομολογούμενος αὐτῷ ἀπὸ ἀγαθῶν προσόδων, καὶ πληρῶν πάντα, ἃ συνέταξα ποιῆν εἰς τὸν πολυχρόνιον. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἀρχέλαος εἶπεν αὐτῷ· ἐν ἀληθείᾳ σοι λέγω, πάτερ ὅσιε, ὅτι ἀπὸ λίθου εἰς τὴν καρδίαν μου, ὥσπερ ῥομφαία δίστομος, καὶ ἠσθόμην αὐτῶν ὡς αὐτὸς τοῦ Κυρίου ἀπαλεξησθέντος μοι· καὶ τοῦ λοιποῦ οὐ προσθήσω προσκόπτειν τοῖς ἀδελφοῖς μου πλημμελείαις, οὔτε μὴν δουλεύσω ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπιγείῳ βασιλεῖ, ἀλλὰ μόνῳ τῷ ἐπουρανίῳ βασιλεῖ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν. ἀπέρχομαι τοίνυν ἐν τῇ πόλει, καὶ πιστεύσω τὴν ὑπαρξίν μου πᾶσαν, καὶ ταύτην ἀφανίσω τοῖς ἐνδεέσιν. ἐπιστρέψας οὖν σκῆνος ἔσομαι τοῦ τόπου τῆς ζωῆς μου ἀπὸ τοῦ τῶν πιστῶν ποδὸς τῆς σῆς μακαριότητος. παρακαλῶ οὖν σε, πάτερ, εὔξασθαι ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ μνημονεῦσαί μου πρὸς Κύριον, ὅπως ἐνισχύσῃ με ὁ Θεὸς πληρῶσαι πρῶτα, ὅσα συνεθέμην αὐτῷ καὶ ὑμῖν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ μακάριος Ἰωάννης εἶπεν αὐτῷ· πορεύου, τέκνον, ἐν εἰρήνῃ, καὶ ὁ Κύριος κατευοδώσει τὰ βήματά σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσει εἰς ἀγαθόν. ἀπελθὼν δὲ ὁ Ἀρχέλαος ἐν τῇ πόλει ἐποίησε πρῶτα τὰ ἐκπορευθέντα ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψας ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἀπεπάξατο τὴν βίαν, καὶ γέγονεν ἀσκητὴς τέλειος ἐγκρατευσάμενος ἀπὸ παντὸς ποιήσεως πράγματος μέχρι τελευτῆς αὐτοῦ. διέπαιν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ εὐχαριστῶν τῷ Θεῷ καὶ τῷ ὁσίῳ Ἰωάννῃ τῷ φίλῳ αὐτοῦ, ὡς αἰτίῳ γεγονότι τῆς ἀγαθῆς ταύτης συμβουλῆς καὶ ἀγωγῆς.

Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Θεόδωρος, ἦλθε τὸ πλούτῳ κεκμηκὼς ἀκούσας ὃ ἐποίησεν Ἀρχέλαος, ὅτι ἀπετάξατο τῷ βίῳ, ποθήσας μονήρη βίον ἑλέσθαι, παραγίνεται καὶ αὖθις ἐν τῷ μοναστηρίῳ πρὸς μακάριον Ἰωάννην, καὶ ἀπαλγοῦντος τὴν τῶν ἀγγέλων πολιτείαν γέγονεν ἀσκητὴς δόκιμος. πολλοὶ δὲ τῆς πόλεως Ἀντιοχείας ζηλώσαντες μονήρη βίον, ἀπετάξαντο

Plerique exemplo Ioannis monachum agunt.

ξαντο πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐξῆς, ἢ ἐλθόντες πρὸς αὐ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἔνθα διῆγε ὁ μακάριος Ιωάννης, ἕτεροι ἦ ἐν τοῖς ἔξω τῆς πόλεως μοναστηρίοις γενόμενοι μοναχοί, ἢ ἠγωνίζετο ἕκαστος αὐτῶν ὡς καλὸν ἀγῶνα καὶ τὸ κοινοῦ ἔρρωσθαι προσκόπτοντες. ἐν τελειότητι ἀρετῆς, τῶν μὲν ἐν κοιτῶσι λίθου ξενοῖς ἐγκλειομένων ἢ μηδενὶ ὅ σιτοῦσθαι ἀνεχομένων σὺν τυχεῖν, τῶν ἦ ἀποκλειομένων ἢ μηδενὶ κωλύεσθαι ἐαυτῶν τὰς αὐξῆς. ὡς ἀγομένους σὺν τυχίας· ἢ ἄλλοι ἄλλως ἐν πολιτείᾳ κατηρχόντο τῆς ἀσκήσεως, ἀραπόμενοι ἐξ αὐτῆς τεφθέντες ἕκαστος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ ἰχμόν· τὸ πᾶν ἦ ἀπάντων ἡ αἰτία τῶν ἀγαθῶν, λέγω τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντος, Ιωάννου τοῦ. πάντας γὰρ οὗτος ἐδίδασκε τὰ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς, ὑπισχνούμενος σὺν ἐγκλείστοις ἢ ἀδυνάτοις, ἢ ἐπαλείφων αὐξῆς λόγοις ὡς γλυκυπικροῖς πρὸς ἐπομονὴν τῶν ἐν τῷ ἔρρωσθαι ἐπιτηδεύμασι. πάντες ἦ πατέρα ἐκάλουν αὐξῆ, διαπρεπέστατοι αὐτῷ σὺν ἐσωτερικοῖς αὐξῆς λογισμοῖς, ἢ. παρεδίδοντες τοῦ τὸ τῶν δρακόντων ἀνέχεσθαι εἰς σὺν ἰδίους τόπους, δοξάζοντες διὰ πάντων τοῦ ἐπιστῆσαι αὐξῆς διὰ τῆς Ιωάννου σοφίας Θεῷ. οὐ μόνον ἦ μοναζόντες τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ἢ πολλοὶ τῶν ἐν κόσμῳ πολεμούμενοι ἐπὶ λογισμῶν προσεφεύγοντο πρὸς αὐτόν, ἢ ἀνεκάλυπτον αὐτῷ τὰ τῆς ψυχῆς τραύματα, ὥσπερ ἰατροσοφισταὶ σωματικῶς τοῖς ἰατρείοις τὰ πάθη, ἢ κομιζόμενοι ταῖς ἁρμοδίοις ψυχωφελεῖς ἐμπλάστροις πρὸς θεραπείαν ἐπέστρεφον χαίροντες. ἐν ᾧ ἢ ἐν πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις ἐκείνοις ἀγάπη πολλὴ πρὸς ἀλλήλους εἰρηνικῶς βιοῦντων. οὐκ ἐν αὐτοῖς ἀλαζονεία, οὐ παράχος, οὐ βρωμερὰ ἀδηφαγία, οὐ πόσεως οἰνοφλυγία, οὐ γέλως ἐκκεχυμένος, ἢ σκυθρωπία ὑπόφαλής, οὐκ ἔρις ἢ ζῆλος, οὐκ ἄλλο τι τῶν χειρόνων. πάντα γὰρ τοῦτα ἐκποδὼν γενέσθαι διὰ τῆς συνεχοῦς τῶν θείων λογίων μελέτης ἢ τῆς Ιωάννου φρονηματίδος ἢ ὑποτειχείας.

Αλλος δέ τις ἀνήρ, ὀνόματι Εὔκλεος, ἐκ διαβολικῆς ἐπιβουλῆς ἀπώλεσε τὸν δεξιὸν αὐτοῦ ὀφθαλμόν. ἔστ ᾧ δὲ γένηται πρὸς τὸν ὅσιον Ιωάννην ὅτι ὁ μετελθὼν τὸν μονήρη βίον. τοῦτον ἦ τὰς τρίχας κειρόντος ἢ ἐνδυσαμένου ὁ μοναχικὸν σχῆμα, ἐπηύξατο αὐτῷ ὁ Ιωάννης εἰπών· ὁ Θεός, ἀδελφέ, φωτίσῃ σε τὴν ψυχὴν, ἢ τὸ σῶμά σου τὰ αἰσθητήρια πρὸς καρποφορίαν τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν. ταῦτα ἦ εἰπόντος, ἐθεραπεύθη αὐτοῦ ὁ ὀφθαλμὸς, ὃς γέγονεν ὥσπερ ἢ ὁ ἄλλος. ἰδόντες ἦ οἱ ἀδελφοὶ τὸ γεγενημένον σημεῖον, ἐθαύμασαν λέγοντες· ὅτι ἐν ἀληθείᾳ σοῦ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἐστι, ἢ τὸ ἅγιον πνεῦμα οἰκεῖ ἐν αὐτῷ, πρόδηλον αὐτῷ τὴν τῶν ἰάσεων χάριν, ὥσπερ ἢ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις. εἶχον ἦ ἢ τὴν πόθον αὐτοῦ ὡς ἀδελφοὶ, ὑπερπλέον στοργῆς θυμούμενον φόβῳ τῷ πρὸς αὐτὸν ἀγάπῃ, βλέποντες ἀεὶ ἐποίει σημεῖα ὑπὲρ τῶν ἀθενούντων ὁ Θεὸς δι αὐτοῦ.

11 *Miraculum de Enucleo monophthalmo.*

Γυνὴ δέ τις ἐν, ὀνόματι Χεισίνα, αἱμόῤῥοιδι ἐχομένη ὑπὲρ ἐπὶ πλείστου χρόνου. ἢ πολλὰ δαπανήσασα τὰ ἑαυτῆς συμβίου εἰς ἰατροὺς ὑπομένουσα τὴν θεραπείαν αὐτῆς, οὐδὲν ἐνδυνήθη ἢ τὸ πάθος πρὸς ὠφέλειαν χρήσασθαι τι ποιῆσαι. αὕτη ἀκούσασα τὰ τοῦ μακαρίου Ιωάννου, παρεκάλεσε τὸν ἄνδρα λαβεῖν αὐτὴν πρὸς αὐτόν. ὅπερ ὅσον γὰρ λέγουσα, ὅτι εἰ ἢ ἀναξία εἰμὶ θεάσασθαι τὸ ἀγγελικὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα, ἀλλ οἶδα ὅτι οὐ μὴ με ἀποστείλῃ, οὐδὲ βδελύξεται τὸ ἀῤῥωστοῦν, μιμούμενος τὸν κοινὸν ἀπάντων δεσπότην ἢ Κύριον, μὴ ἀποῤῥίψαντα τὴν ὁμοιοπαθῆ μου αἱμόῤῥοιν γυναῖκα, ἀλλὰ ταύτην ἰασάμενον τῇ ἁφῇ τοῦ κρασπέδου αὐτοῦ. ὑπακούσας οὖν αὐτῇ ὁ ταύτης σύμβιος ἐποίησεν, ἦγαγεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἢ καταλιπὼν αὐτὴν ἔξωθεν τῆς θύρας ἅμα τῷ εἰσελθόντων αὐτῇ, εἰσελήλυθε πρὸς τὸν μέγαν Ιωάννην, ἢ ῥίψας ἑαυτὸν κατὰ τῶν πόδας τοῦ ἁγίου, παρεκάλει σὺν δάκρυσι λέγων· πάτερ, βοήθησον ἡμῖν μετὰ Θεοῦ. ἅμα ἦ ἢ ἀπήγειλεν αὐτῷ τὴν αἰτίαν ἢ τὸ πάθος τῆς γυναικός. ἀποκριθεὶς ἦ ὁ μακάριος Ιωάννης μετὰ πολλῆς παῤῥησίας λέγει πρὸς αὐτόν· ἐκπλήττομαι ἐγὼ πρὸς τὴν πώρωσιν τῶν νομιζόντων, ὅτι ἐν τῇ δυναμεῖ ἡμῶν ἢ ἐξουσίᾳ τὰ τοιαῦτα

12 *Miraculum de Christina αἱμορῥόουσα.*

τοιαῦτα καταρτώματα τοῖς ἀνθρώποις. τίς ἡ ἰσχύς μου τῶν ἁμαρτωλῶν ἰάσεις ποιῆσαι; πάλιν οὐκ οἴδατε, ὅτι παιδεύει ὑμᾶς ὁ Θεὸς ὡς ὁ συμφέρων ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀνακόπτων τὴν πολλῶν ἁμαρτημάτων ὧν ποιοῦσιν, ἃς ἐγὼ δοκιμάζων, εἰ βουλοίμην δέχομαι τὰ παιδεύσιν αὐτά; αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ παιδεύων, καὶ πάλιν ἰώμενος. εἶπε δῶν τῇ συνεύνῳ σου παύσασθαι τῆς ἀναγκαίας αὐτῇ γνώμης καὶ αὐθαδείας, ἧς κέκτηται εἰς τὰς ἀδελφὰς αὐτῆς, γινώσκουσα ὅτι καὶ αὐτὴ τὰ αὐτὰ ἐκείνων φύσεως πέλει, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος δεδημιούργηται, κἀν ἐν τῷδε τῷ βίῳ δέσποινα αὐτῶν ἀκούῃ, τὰ θανάτου πάθη διακλύοντος, ἴσως ἀμφοτέρας ὑπιππεύοντος. εἶπε δὲ πάλιν αὐτῇ ὑπομνήσας τῆς ἰδίας ψυχῆς διὰ τῆς τῶν πενήτων φροντίδος, καὶ τῆς φυλακῆς τῶν ὠφελημένων καὶ τετυπωμένων ἡμερῶν τῶν ἁγίων καὶ σεβασμίων νηστειῶν, καὶ μὴ μολύνῃ ἑαυτὴν ἐν αὐταῖς διὰ ἀδηφαγίας, καὶ σχολάζῃ τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ. καὶ ἐὰν ἀκούσῃ, καὶ φυλάξῃ ταῦτα, ὁ Θεὸς παρέχει αὐτῇ τὴν ῥῶσιν. διέβη δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἀνήγγειλεν αὐτῇ ταῦτα πάντα. ἐκείνη δὲ μετὰ φωνῆς μεγάλης εἶπε· πάτερ ἅγιε, φυλάξω πάσας τὰς ἡμέρας καὶ νηστεύσω σὺν προθυμίᾳ μέχρι τῆς ἐξόδου μου ἀναπνοῆς. ἐπιστρέψας δὲ ὁ ταύτης ἀνὴρ πρὸς τὸν ὅσιον, λέγει αὐτῷ· ἰδοὺ, πάτερ, συνεπάξατο ποιῆσαι πάντα τὰ κελευσθέντα αὐτῇ διὰ τῆς σῆς ἁγιωσύνης. λοιπὸν μὴ ἀποστραφῶμεν πεπληρωμένοι, ἐκπεσόντες τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. τότε ἀποκριθεὶς ὁ μακάριος Ἰωάννης εἶπε τῷ ἀνδρί· πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ· ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἰάσεται αὐτὴν ἀπὸ τῆς βασάνου, ἧς ἔχει. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος, καὶ ἠσθάνθη τὴν ἠλαττωμένην ὑγείαν ἐν ἑαυτῇ. καὶ πυθόμενοι τὸν Κύριον ἅπαντες οἱ συμπρόσοντες αὐτῇ· καὶ ἐστρέψαν ἐν χαρᾷ μεγάλῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν κηρύττοντες τὰς θαυμασίας τοῦ Θεοῦ καὶ δοξάζοντες εἰς αὐτὸν διὰ τοῦ ὁσίου αὐτοῦ δούλου Ἰωάννου.

13 *Miraculum de leone per crucem prostrato.*

Καὶ τοῦτο δὲ τὸ ἄξιον θαῦμα ἐποίησεν ὁ Κύριος διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ μακαρίου Ἰωάννου. λέων γάρ τις ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις πάνυ φοβερὸς καὶ αἱμοβόρος, ἀποκτείνων πολλὰ κτήνη τῶν περιξ πόλεων καὶ χωρίων, καὶ ἁρπάζων τοὺς περιόντας ἀνθρώπους διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. πολλάκις γοῦν καὶ τῶν τὰ γραπτὰ περιερχομένων στιχηρῶν, ἐχόντων αὐτῶν τὰς ῥομφαίας ἐσπασμένας καὶ διὰ τόξα τεταμένα, ἀξιερχόμενος ὁ θηρ ἐκ τοῦ δρυμοῦ, τῷ θυμῷ καὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ χρώμενος, ὑπεβαίνων αὐτοῖς διεσκόρπιζε· καὶ οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ καὶ ἔπληττεν, ἃς δὲ καὶ ἁρπάζων εἰσήρχετο ἐν τῇ μανδρᾳ αὐτοῦ, κἀκεῖσε κατηθλίει αὐτούς, μηδενὸς τολμῶντος λυτρώσασθαί τινα ἐξ αὐτοῦ τῶν ἁρπαζομένων. ἐπέπεσε δὲ ὁ φόβος αὐτοῦ ἐπὶ πάντας, ὥστε φεύγειν τοὺς γεωργοὺς καὶ πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀφύλακτον ἐν τοῖς λησίοις, καὶ κατερχόμενα τὰ ἄλλα ζῶα ἐκ τῆς ἐρήμου κατηθλίου καὶ ἠφάνιζον αὐτόν. πολλοὶ δὲ καὶ ἔφυγον ἐκ τῆς ἰδίας πατρίδος, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς περιξ κώμας ᾤκουν ἐν αὐταῖς· ἕτεροι δὲ ἐκκλίναντες τὰς εὐθείας ὁδοὺς, διὰ ἀνοδίας καὶ ἀβάτων τόπων τὴν πορείαν ἐποιοῦντο, ῥιψοκινδυνοι τῶν ἰδίων ψυχῶν γινόμενοι. ἐν ἀπορίᾳ οὖν καὶ θλίψει μεγάλῃ ὑπῆρχεν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ἀποροῦντες τὴν ὁδὸν τοιούτου δράκοντος θηρίου. ἐν δὲ συνάξεσι λέγοντες ὅτι διὰ τοῦτο ἐδέοντο ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες τοῦ Θεοῦ δοῦναι αὐτοῖς τόπον τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ. ἀποκριθεὶς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπε· πορευθῶμεν πρὸς τὸν ὅσιον πατέρα ἡμῶν Ἰωάννην, καὶ παρακαλέσωμεν αὐτὸν ἐν πίστει δοξασθῆναι τῷ Θεῷ, καὶ δυσωπῆσαι αὐτὸν περὶ τούτου· καὶ πάντως εἰσακούει αὐτοῦ, καὶ ποιήσει τόπον εἰς ἀπώλειαν τοῦ θηρίου τούτου, καὶ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ. πάντες δὲ συμφώνως ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀπεκρίθησαν λέγοντες· ἀληθῶς ἀρτιπρόσληψεν ὁ Θεὸς τὸν ὄφιν καὶ τὸν λέοντος. ἀναστάντες οὖν πάντες ὁμοθυμαδὸν ἦλθον σπουδαίως μετὰ πίστεως ἐν τῷ μοναστηρίῳ πρὸς τὸν μέγαν Ἰωάννην, καὶ προσαπέπεσον αὐτῷ μετὰ δακρύων βοῶντες καὶ λέγοντες· ἐλέησον ἡμᾶς, πάτερ ἅγιε, καὶ ἐξελοῦ τῆς συνεχούσης θλίψεως. ὁ δὲ ἀναστήσας αὐτοὺς, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν. οἱ δὲ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὰ περὶ τοῦ λέοντος,

ἐξηγησάμενοι

ἐξηγησάμενοι αὐτῷ πάσας τὰς ἀταξίας, ἃς ἐποίησε. τότε ἀποκριθεὶς ὁ πνευματοφόρος πατὴρ Ἰωάννης λέγει αὐτοῖς· τοῦτο σωτήριόν ὑμῖν, ὅτι ὀλιγόπιστοί ἐστε. Εἰ γὰρ εἴχετε πίστιν βεβαίαν εἰς τὸν Χριστόν, οὐκ ἠδυνάτο ὑμᾶς βλάψαι τὸ θηρίον, τοῦ Κυρίου δεδωκότος ἐξουσίαν τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν εἰλικρινῶς πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων καὶ ὅτι πᾶσαν τὴν δύ- Luc. x. 19.
ναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ μηδὲν ἀδικεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ βαπτίζεσθαι τῷ ὄρει τούτῳ μεταβαλῶν καὶ βληθῆναι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ εἰσακουσθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, φόβος ἐπέπεσεν ὅλοις καὶ ἔκστασις. λαβὼν οὖν Ⓜ τίμιον ξύλον ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· ἀπελθόντες πῆξατε αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ, ἔνθα εἰσερχόμενος ὁ λέων ποιῇ τὰς ἀταξίας, μηδὲν διακρινόμενοι. μηδεὶς δὲ ὑμῶν καταμείνῃ ἐνθάδε. καὶ ἐλπίζω εἰς Ⓜ Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅτι αὐτὸς δείκνυσιν ὑμῖν τὰ θαυμάσια αὐτοῦ εἰς αὐτόν, ἐκ τοῦ λοιποῦ οὐ συγχωρήσῃ ὑμᾶς θλίβεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. ἀεὶ γὰρ ὑμᾶς σὺν τέκνοις καὶ γυναιξὶ σχολάσαντας ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις, δεήσεις καὶ ἐξομολογήσεις προσάγοντας αὐτῷ, καὶ αἰτουμένους συγχώρησιν τῶν πεπλημμελημένων, παυόμενοι ἀπὸ τοῦ νοσεῖν τὰ ἁμαρτάνειν, ἵνα μὴ χείρων τι γένηται ὑμῖν. λαβόντες δὲ ἐκεῖνοι τὸ τίμιον καὶ ἀναλαμάχητον ὅπλον, τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, μετὰ χαρᾶς μεγάλης καὶ πίστεως, ἅμα τε καὶ τῶν νουθεσιῶν αὐτοῦ ὠφεληθέντες ἀπῆλθον, καὶ ἐποίησαν ὡς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ ἀοίδιμος ἡμῶν πατήρ, καὶ πήξαντες αὐτὸν εἰς ὃν τόπον ἀνεχώρησαν. ὁρθρίσαντες δὲ Ⓐ ἄνδρες πρεσβύτεροι ἐν τῷ τόπῳ τοῦ λέοντος, καὶ εὗρον τὸν λέοντα καμὼν ἐρριμμένον κατὰ τὸν νικηφόρον σταυρὸν νεκρόν. ἀνέκραγον δὲ πάντες λέγοντες· ὁ Χριστὸς ἐπάταξε τὸν λέοντα κατὰ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ταῖς ἱκεσίαις τοῦ θεράποντος αὐτοῦ Ἰωάννου. σωρηδὸν δὲ πολὺ πλῆθος ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐκ τῆς περιχώρου πάσης θεάσασθαι τὸ τρόπαιον τοῦ θηρίου, καὶ θεασάμενοι αὐτὸν κατὰ τὸν ζωοποιὸν κείμενον σταυρόν, ὅτις θυσιαν τῷ Χριστῷ. πολὺ δὲ πλῆθος ἀπίστων ἐβαπτίσθη, καὶ ἐκήρυττον τὴν δόξαν αὐτοῦ, βδελυττόμενοι αὐτῷ τῷ δεδωκότι αὐτοῖς ἀφορμὴν τοῦ λυτρωθῆναι ἐκ τῆς ματαίας τῶν εἰδώλων λατρείας, καὶ ποιοῦσι τοιαῦτα θαυμάσια διὰ τὸν ἐκλεκτὸν αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δὲ ἠγάπα ὁ μακάριος οὗτος ἐν ἡσυχίᾳ πάντοτε διάγειν καὶ ἀπερίσπαστον βίον ἔχειν πρὸς τὸ δύνασθαι προσκαρτερῆσαι τῇ προσευχῇ καὶ τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων γραφῶν (ἐδυσχέραινε γὰρ ὁρᾶν ἑαυτὸν ἐκλυόμενον ὑπὸ τῶν συχνῶν προσκαλούντων αὐτὸν ἀσκητῶν τε καὶ λαϊκῶν καὶ ἐνοχλούντων πάντα χρόνον). πάλιν δὲ ἀνδρῶς εἶχεν ἀποστρέψαι τινὰ τῶν προσηλύτων πρὸς αὐτόν, σαφῶς βαπτισάμενος ὡς πάντως ὠφεληθήσονται διὰ τῆς ναθεσίας αὐτοῦ. ἀλλ' οὔτε ἐκρύβειν ἑαυτὸν ἐξ αὐτῶν, ἵνα μὴ Ⓜ σκοπὸν αὐτὸν, διὰ ὃν τοῦτο ποιῇ, ἀλαζονείαν αὐτῷ ὑπογράψωσι, καὶ δυσὶ ὠφελείας βλάβην αὐτοῖς προσκλήσηται. ἔστω γὰρ κακῶν ἔλεγεν ὁ προφήτης εἰ) σωθῆναι ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ἀπελθεῖν καὶ ἐδιδάσκειν, πρὸς δὲ διαλαθεῖν τοὺς πολλοὺς, καὶ ἀμφότερα οἰκονομῆσαι διὰ προφάσεως. ἐν γὰρ ἤδη τετραετῆ χρόνον μείνας ἐν ἐκείνῳ τῷ μοναστηρίῳ, ἀπομαχόμενος ταῖς τῆς ἀδυπαθείας ἀπλήστοις, καὶ ῥᾷον προσιγνόμενος τούτων, οὐ πόνῳ τοσούτῳ, ὅσον λέγω. ἐξέρχεται γοῦν ἐκεῖθεν, ἀγνοούντων πάντων, καὶ ἔρχεται ἐν ἀπλήστῳ τινὶ μόνος γλιχόμενος ἀδηλίας. κἀκεῖ διατείνας διετῆ χρόνον, ἀΰπνος διετέλει τὸ πλεῖστον, ἐκμανθάνων παρὰ τοῦ Χριστοῦ διδασκάλου πρὸς ἀποστρακισμὸν τῆς ἀγνοίας. μὴ διαπεσὼν δὲ Ⓜ τῆς διετίας χρόνον, μὴ νύκτωρ, μὴ μεθ' ἡμέραν, νεκρώσεται τὰ ὑπερώτια, πληγεὶς ὑπὸ τοῦ κρύους παρὰ τοῦ θεοῦ νεφρεὶς δυνάμεις. οὐκ ἐπιτρέπων δὲ ἑαυτῷ χρησιμεύειν διὰ τὴν ἀσθένειαν, πάλιν εἰσέρχεται ἐν τῇ πόλει, καὶ καταλαμβάνει Ⓜ ἐκκλησιαστικὸν λιμβῶνα, καὶ τοῦτο τῆς τοῦ σωτῆρος προνοίας πρὸς δὲ χρήσιμον τῆς ἐκκλησίας διὰ τῆς ἀσθενείας τὴν τῆς ἀσκήσεως πόνων ἀπεργασαμένης, ἵνα ἐμποδισθεὶς τῇ ἀδυναμίᾳ ἀπόσχηται τῶν κατηλείων.

14 *Iohannes, relicto monasterio, in alium locum magis occultum biennio se abstrudit.*

Μετ'

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

15 *Iohannes diaconus factus redit ad monasterium.*

Μετ' οὐ πολύ ὁ καὶ τῆς Ἁγακόου ἀξίας ἀπολαύει χειροτονηθεὶς ὑπὸ Μελετίου, ὑπηρετήσας τῷ θυσιαστηρίῳ δύο μόνοις τοῖς τελοῦσιν ἔτεσιν. ἤδη δ' τῆς διδασκαλικῆς αὐτοῦ ἀρετῆς πάντας ἐπλήρωσε θαύματος, καὶ τοὺς λαοὺς ὅλους ἐκ τῆς τοῦ βίου ἄλυπης γλυκαινομένους τῇ αὐτοῦ στωμυλίᾳ, ὃν καὶ εἰ ἱερωσύνης λόγοις συνέταξε, καὶ ὃν τοῖς Σταυρείοις ὄντα δαιμονιῶντα τοὺς ἁγιαστικοὺς τάξας λόγους ὑγίασε, ἐπὶ μιᾷ καὶ ὃν ἀνεζωπύρησε καὶ δυσμοίους, καὶ ὃν τὴν συνεισάκτων ἐξ λόγους συνέταξε. μετὰ ταῦτα δ' Μελετίου ἐν Κωνσταντινουπόλει τελευτήσαντος (ἐκεῖ γὰρ ἐπεδήμησε διὰ τὸν τοῦ μεγάλου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ κατάσταν) ἀναχωρήσας ὁ Ἰωάννης ἐξελθὼν τῆς πόλεως πάλιν ἐπεδήμησεν ἐν ᾧ μοναστηρίῳ, ἔνθα ἐγὼ ἐτύγχανον, κἀκεῖ ἔμεινεν ἡσυχάζων ἐπὶ τοῖς ὅλοις ἐνιαυτούς. θαυμάσαντες δ' αὐτὸν οἱ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἀσκηταὶ ἐχάρησαν χαρᾷ μεγάλῃ σφόδρα, καὶ ἐξετέλεσαν ἑορτὴν πανηγυρικὴν ἐπὶ τῇ προστασίᾳ αὐτοῦ, ἀπολαύοντες τῆς ἐξ ἔθους αὐτοῦ διδασκαλίας, καὶ ἀρυόμενοι ὡς ἐκ πηγῆς ἀενάου τὰ νάματα ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ βιοτικῶν διδαγμάτων ἀνάπλεα.

16 *Iohannes a Flauiano fit presbyter.*

Μελετίου δ' τοῦ ἐπισκόπου τελευτήσαντος, καὶ Φλαβιανοῦ Ἀγαθαμήνου θρόνον τῆς Ἀντιοχέων, χειροτονῆται ὁ μακάριος Ἰωάννης πρεσβύτερος τοιούτῳ τρόπῳ. ὑπ' λεχθέντος μακαρίου Φλαβιάνου ἐξάγοντος ἐν τῷ ἐπισκεπείῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκτελουμένου νυκτερινὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας, ὥφθη αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου λέγων πρὸς αὐτὸν· δύασαι ἔνδοθεν Ἁγάθωνος ἐν τῷ μοναστηρίῳ, ἔνθα ἐστὶν ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ Ἰωάννης, καὶ τοῦτον ἀγαγὼν ἐν τῇ πόλει, χειροτόνησον αὐτὸν πρεσβύτερον. μέλλει γὰρ ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ πολιὸν λαὸν φωτίσαι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν αὐτοῦ ἀγαγεῖν, καὶ διὰ λόγου αὐτὸν ἄλλον νέον ἀποστολον. σκεῦος γὰρ ἐκλογῆς ὑπάρχει. ἰδοὺ δ' ἐγὼ πρὸς αὐτὸν ἀποστέλλω πρὸ τοῦ Θεοῦ ἐντείλασθαι αὐτῷ μὴ πρόσκοσμά σου ἕν τινι, ἀλλὰ ποιῆσαι πάντα τὰ λεγόμενα αὐτῷ παρ' σοῦ. ἰδοὺ δ' καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης ἐν ᾧ διαχωρητικῷ αὐτοῦ κελλίῳ ἐκτελῶν τὰ εἰθισμένας αὐτῷ βύχας καὶ δεήσεις πρὸς Θεόν. ἐξαίφνης οὖν πρέσβυς αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, ὃν θεασάμενος καὶ φοβηθεὶς σφόδρα, ἔπεσεν ὑπὸ τῆς γῆς ἐν ἔδαφος γενόμενος ὅλος. ὑπολαβόμενος δ' τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ ἄγγελος, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· ἀνάστηθι, μὴ φοβοῦ. παραυτὰ δ' μεταλλάξας ἑαυτὸν ὁ ἄγγελος εἰς μορφὴν ἀνθρώπου. ὁ δ' Ἰωάννης ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν εἶπεν αὐτῷ· τίς εἶ, κύριε, ὅτι ἡ ὄρασίς σου ἐξεπάραξέ με, καὶ θάμβος ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ; ὁ δ' ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· ἐγὼ ἄγγελος Κυρίου εἰμί, καὶ ἀπεστάλην πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν σοι, καὶ ὑπομνῆσαι τοὺς λόγους αὐτοῦ, οὓς εἶρηκε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. τὴν γὰρ δοθεῖσάν σοι πρὸ αὐτοῦ σοφίαν ἐκόσμησας ὁ μοναχικὸν σχῆμα, καὶ ἐκτήσω τὰ φροντιστήρια τῆς ἀσκητῆς, δεδωκὼς αὐτοῖς καὶ κτήσιας μοναχικούς· καὶ οὐ χρεία σοι λοιπὸν ἐν τούτοις καθῆσαι, ἀλλὰ πορεύεσθαι σε καὶ εἰς ἑτέρους τόπους, καὶ κοσμῆσαι τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ διὰ διηγήσεών σε, καὶ συναγαγεῖν πλῆθον λαὸν εἰς ὃ πιστεῦσαι τῷ Χριστῷ, καὶ σωθῆναι ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης· οὐ μόνον δ', ἀλλὰ καὶ ἑτέρους πολλοὺς διδάξαι μετανοῆσαι καὶ ἐπιστρέψαι ἐκ τῶν πονηρῶν αὐτῶν ἀνθρώπων καὶ κομίσασθαι τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν. μέλλουσι γὰρ τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου καταλαβεῖν τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης καὶ ἕως ἑκάστης τῆς γῆς, καὶ πολλοὶ πιστεύσουσιν ἀκοῦσαι αὐτῶν. ὁ δ' μακάριος Ἰωάννης πεσὼν παρ' ἰχνη αὐτοῦ λέγων· δέομαί σου, κύριέ μου, μή με ἀπαλλοτριώσῃς, μηδὲ χωρίσῃς τῆς ἰσαγγέλου ταύτης πολιτείας καὶ στωμυλίας τῶν ἀδελφῶν τούτων. οὔτε γὰρ εἰμὶ ἱκανὸς ἐκτελέσαι τὴν διακονίαν ταύτην ἀνενδεὴς ὤν. ἀποκριθεὶς δ' ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· οὐκ ἀνέγνως ἐν τῇ γραφῇ ἃ εἶρηκεν ὁ Θεὸς πρὸς Μωϋσῆν, ἰδοὺ κἀγὼ ἐπαπέστειλα αὐτὸν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου ἐξαγαγεῖν τοὺς Ἰσραήλ, ὅτι Δίδωμί σε Θεὸν τῷ Φαραώ, καὶ ἰσχύσω σε ἐν πάσῃ ἔργῳ; καὶ σὲ οὖν αὐτὸς ἰσχύσει, καὶ δίδωσι ὃ χάρισμα

Ἀνκ. ε. λαὸν

Ἐξοδ. ζ. α.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εισμα τῆς δρακοντίας αὐτῆ εἰς ὃ ἔρχεται ὁ πορεύεται. ἀλλὰ δυάσας ἔωθεν ἐπίλεξαι δύο ἐκ τῶν ἀσκητῶν, οἷς ἂν ὑποδείξῃ σοι ὁ Θεὸς εὐαρέστοις αὐτῷ, καὶ κατάσησον αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ. μέλλουσι γὰρ καὶ αὐτοὶ μιμήσασθαί σε τὴν πολιτείαν, καὶ φεύγουσαι τῆς σωτηρίας τῶν οἰκείων ἐν αὐτῷ. σὺ δὲ ἀκολούθησον τῷ ἐπισκόπῳ Φλαβιανῷ εἰς τὴν πόλιν ἀδιαλείπτως, καὶ ποίησον πάντα τὰ προσταττόμενά σοι παρ' αὐτοῦ. ἤδη γὰρ ἀπεκαλύφθη καὶ αὐτῷ τὰ περὶ ἐμοῦ, καὶ ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τοῦ κλήρου τῆς πόλεως λαβεῖν σε ἐν τῇ πόλει. ταῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου, λέγει αὐτῷ, Εἰρήνη σοι· ἦλθε δὲ αἰδρίζου. πρωΐας δὲ γενομένης συνῆξε πάντας τοὺς ἀδελφοὺς ὁ μακάριος Ιωάννης, καὶ ἐπιλεξάμενος δύο ἐξ αὐτῶν διαπρέψαντας ἐν ἀσκήσει καὶ ἀρετῇ πολλῇ κεκοσμημένους, κατέστησεν αὐτοὺς ἡγουμένους αὐτῶν, παραγγείλας αὐτοῖς καὶ εἰσαεὶ πάντα ἐν φόβῳ Κυρίου, καὶ μὴ παρακούσαι τῆς νουθεσίας αὐτῶν. ὁ γὰρ παρακούων αὐτῶν, φησὶν, ἢ ὀξουθενῶν τὰς παραγγελίας αὐτῶν, ὀξουδενωθήσεται παρὰ τοῦ Θεοῦ. ἐμοὶ γὰρ προστάκτην ἀναχωρῆσαι ἐκ τοῦ μοναστηρίου τούτου, καὶ μεταβῆναι ἐν οἴῳ δήποτε τόπῳ ὁ Θεὸς θέλοι με κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ διαλεγομένου τοῖς ἀδελφοῖς, εἰσῆλθον δύο κληρικοὶ τοῦ ἐπισκόπου εἰς τὸ μοναστήριον μαθόντες τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ. ὁ δὲ μέγας Ιωάννης καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ ὀξυδρόμησαν ἔξω τοῦ μοναστηρίου ὑπαντῆσαι αὐτῷ, καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν εἰσήγαγον ἐν τῷ μοναστηρίῳ. θυμιάσας δὲ αὐτῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ καθισάντων, ἀτενίσας ὁ ἐπίσκοπος πρὸς τὸν Ιωάννην, εἶπεν· Ἐκ πλείστου χρόνου ἐπεθύμουν θεάσασθαί σου τὸ σεμνὸν πρόσωπον, ὅσιε πάτερ Ιωάννη· ἀλλ' αἱ φροντίδες καὶ μέριμναι τῆς ἐκκλησιαστικῆς προστασίας διεκώλυσάν με μέχρι τῆς δεῦρο. ἀλλὰ νῦν κελεύσαντός μοι τοῦ Θεοῦ τοῦτο ποιῆσαι, θαρσαλέως οὐ τετόλμηκα. διὸ ἐλθὼν, πατὲρ ἱερὸν, τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας ἐκκλησίας. Εἰρήνη σοι, θεραπευτὰ τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν νοσημάτων, μιμητὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, Εἰρήνη σοι τῷ καταδεχομένῳ πονηρὸν ἐν κοινὸν ἁπάντων ἡμῶν ἐχθρὸν διαβόλου τὴν πίστιν τῆς ἁγίας τριάδος, καθὼς ἐν Δαβὶδ πάλαι τὸν ἀλλόφυλον Γολιάθ ἐν τῷ τῆς βολῆς τὸ σφενδόνης τὸ τραῦλον λίθον. χαίροις ὁ ἀποβλέπων βρυερὸν καὶ αἱμοβόρον λέοντα τῇ δυνάμει τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἐνούσῃ σοι ἐνεργείᾳ τοῦ πνευματίου πνεύματος. μακαρία ἡ πόλις Αντιόχεια· ποῖον δένδρον ἀνεβλάστησε πρέσχον ὡραίους καρποὺς τῆς διδασκαλίας; μακαρία εἶ πάλιν, λέγω· ποῖον θησαυρὸν πνευματικὸν λίθων τιμίων δυὰ μέσον ἡμῶν ἀνεκάλυψας; μακάριοι πάντες οἱ ἀπολαύοντες τῆς πνευματικῆς τραπέζης τῶν θείων σου λόγων, καὶ πίνοντες ἐν θεοσεβείᾳ ἐκ τοῦ καθαρίσματος τοῦ κράτηρος τῆς σῆς διδαχῆς. Ταῦτα δὲ λέγοντος τοῦ ἐπισκόπου, πάντες οἱ ἀκούοντες κατεπλήττοντο. πάλιν δὲ ὁ ἐπίσκοπος ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ιωάννη, ὃν ὁ Θεὸς ἐτίμησε καὶ ὕψωσε μᾶλλον καὶ προέκρινε σε τῶν ἀγαθῶν, ἀπόλυσον ἡμᾶς τάχος ἐκπλέσαι τὸ πρόσταγμα τοῦ Κυρίου. πρόκειται γὰρ ἡμᾶς εἰς τὸν ὁδοιπορικὸν ἡμῶν. Οὕτω πρέπον ἡμῖν ἐστι πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. ἐγείρου, ἀγωμὲν ἐντεῦθεν, ὅπως ἐκπληρώσωμεν τὸ πρόσταγμα τοῦ Κυρίου τὸ πρέπον σοὶ καὶ αὐτῷ κελευσθὲν ἡμῖν. ὁ δὲ Ιωάννης ἀποκριθεὶς τῷ ἐπισκόπῳ λέγων· Τίμιε πάτερ, προκοπὴν τοῦ σοῦ ἁγιωσύνου δυάμεως ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ ἐκτρέφουσαν ἡμῖν τὸν δυάμακρον ψυσίαν, καὶ μεταδιδοῦσαν τοῖς ἀγρυπνοῦσιν * μυστηρίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· καὶ εἴθ' οὕτω πάντα τὰ κρυβόμενά μοι παρὰ τῆς ὑμῶν ὁσιότητος ἀνακαλυπτόμενα ποίησον. Εμεινε δὲ ὁ ἐπίσκοπος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ ἐκτρέφας τὸν θεῖον μυσταγωγὸν, μετέδωκε πᾶσι τοῦ τιμίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ παρεκάλεσεν ὁ * Ιωάννης τὸν ἐπίσκοπον μεῖναι τὰς δύο ἡμερονυκτίους, ὧν κατέστησεν εἰς τὸ μοναστήριον, ὅπως τούτοις παραδώσῃ τὸ ποίμνιον τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἡσυχάσωντας τῆς φροντίδος αὐτῶν ἐν τῷ μοναστηρίου. προσκαλεσάμενος δὲ αὐτὸν ὁ ἐπίσκοπος

Matθ. γ. ιι.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πίσκοπος καὶ πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα, προσήκειλεν ἀμφοτέροις τὰ πρέποντα πρὸς σωτηρίαν, καὶ ἐστομωμένος αὐτοῖς καὶ ταῖς χερσὶν ὑπεδείκνυε ἐποίησεν αὐτὸν ἡσυχάζοντας. πάντες οἱ ἅγιοι ἀδελφοὶ ἐδάκρυον πικρῶς καταῤῥαίνοντες τὴν γῆν δάκρυσι, βοῶντες καὶ λέγοντες· οὐαὶ ἡμῖν, πόθεν ἐστράφημεν σήμερον; πῦ θύρησομεν λοιπὸν ἐπιστρεφόμενα καὶ ἰώμενον ἡμῶν τὰ τῆς ψυχῆς τραύματα; τίς ὁδηγήσει καὶ νουθετήσει πρὸς σωτηρίαν, καὶ ὁδηγῶν τὰς ψυχὰς ἡμῶν πρὸς σωτηρίαν; τίς συμφέρον; ἀληθῶς μεγάλου ἀγαθοῦ ἐστερήθημεν, καὶ ἀλλότριοι γεγόναμεν ξενωθέντος τῶν ποιμένος ἡμῶν ἀπ' ἡμῶν. ἔλεγεν οὖν καὶ πρὸς ὅσιον Ἰωάννην· καὶ ἡμᾶς σὺν σοὶ ἐξερχόμεθα ἐκ τοῦ μοναστηρίου. οὐκ ἐπὶ γὰρ καρτερεῖμεν ἐν αὐτῷ, σὲ μὴ ἐχοντες μεθ' ἡμῶν. καὶ ἀπὸ δὲ κλαιόντων ἐλεγεν· ἀληθῶς πατέρες καὶ ἀδελφοί μου, οὔτε ἐγὼ ἐβουλόμην τῆς ἁγίας καὶ ἐναρέτου ὑμῶν χωρισθῆναι συνοδίας, καὶ πολλὰ περὶ τούτου προσεκάλεσα, καὶ οὐκ ἴσχυσα ἀνῦσαι τὸ κατὰ θύμιον. ἀλλά τί δράσω, οὐκ οἶδα. δοῦλος γάρ εἰμι τοῦ Κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐ τολμῶ ἀντιπίπτειν τῇ κλήσει αὐτοῦ· πλὴν ἰδοὺ ἔχετε τὸν ἡγούμενον ὑμῶν, ἄνδρα δίκαιον καὶ ἐν ἀρετῇ βίου διαπρέποντα· ἀκούσατε αὐτοῦ, ὡς πατέρων. ὁ δὲ Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν εὐλογήσει αὐτὸν, καὶ καταπέμψει ἐπ' αὐτὸν τὸ ἅγιον αὐτοῦ πνεῦμα· περὶ δὲ ποιμένα ὑμᾶς λέγει τὸ ἅγιον αὐτοῦ θέλημα· ὁδηγήσει δὲ καὶ ὑμᾶς εἰς τὴν φόβον αὐτοῦ, καὶ σώσει ἀπὸ πάσης διαβολικοῦ πειρασμοῦ.

Τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις παραπλησίοις λόγοις παραμυθούμενος αὐτὸν, προσεκάλεσε τὸν ἐπίσκοπον ποιῆσαι αὐτοῖς εὐχήν, πρὶν ἢ ἐξέλθωσι τοῦ μοναστηρίου. εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ, καὶ πάντων εἰπόντων τὸ ἀμήν, ἐξῆλθεν ὅ τε ἐπίσκοπος καὶ ὁ μέγας Ἰωάννης. καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἀδελφοὶ συνεξῆλθον αὐτοῖς καταλείψαντες τὸ μοναστήριον μὴ ἔχον τινὰ ἐν αὐτῷ. ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ Ἰωάννης προσεκάλεσε τὸν ἐπίσκοπον ἀπολῦσαι αὐτούς. οἱ δὲ κατεδέχοντο. θεασάμενος δὲ ὁ ἐπίσκοπον αὐτῷ, ὃν ἐτιμίῳ τῶν ἁγίων μυστηρίων" ἀφόρησεν αὐτοῖς. τότε ἀναγκαθέντες οἱ ἀδελφοὶ ὑπέστρεφον εἰς τὸ μοναστήριον, τυπτόντες τὰ στήθη καὶ ὀδυρόμενοι ὅτι τὴν χερσὶν αὐτῶν. παρυδόμενοι δὲ ὅ τε ἐπίσκοπος καὶ Ἰωάννης στενωμίλησαν ἀλλήλοις, ὡς ποτε Ἠλίας καὶ Ἐλισσαῖος οἱ προφῆται. καὶ δὴ προσεγγίσαντες τὴν πόλει, ἐκηρύχθη ἡ παρουσία αὐτῶν. ἀκούσαντες δὲ οἱ τῆς πόλεως τὴν ἄφιξιν τοῦ ὁσίου, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, ἐπιποθοῦντες θεάσασθαι αὐτόν. αἱ δὲ προῆται τῆς πόλεως γυναῖκες αἰχμωλωτίζονται τῷ ὄχλῳ συνεξελθεῖν, ἀλλὰ τῶν θυρίδων παρέκυπτον ἰδεῖν αὐτόν. ἔλεγον γὰρ ἐν ἑαυταῖς, ὅτι δὲ μόνον θεάσασθαι αὐτὸν εὐλογία αὐταῖς ἐστί. [ἐγίνετο δὲ χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.] εἰσελθόντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τὴν παρεπιδημίας ἐτέλεσαν πᾶσαν τὴν νύκτα ἐν ἀγρυπνίᾳ καὶ προσευχαῖς ἀλήκτοις. προσῆσαν δὲ ἡμερῶν, συνῆλθε πᾶς ὁ κλῆρος τῆς πόλεως καὶ πᾶσα πληθὺς ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν ἔτι τῶν ἐν στρατεύμασι καὶ ἀξιώμασι διαπρεπόντων, οὐ μόνον δὲ τῶν πιστῶν, ἀλλὰ ἔτι τῶν ἑλληνιζόντων, θεάσασθαι αὐτόν. ἐπλήσθη δὲ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἐκ τοῦ λαοῦ *, ὥστε χωρῆσαι αὐτὸν καὶ μηκέτι εὑρίσκειν ποῦ καθίσαι ἢ στῆναί τινα. ἡμερῶν δὲ τῆς εἰωθυίας ἀκολουθίας, καὶ λοιπὸν τῆς ὥρας καλούσης πρὸς ὃ ζητούμενον, ἀγωνιστὴς ὅσιον Ἰωάννου ὅτι τὸν χειροτονίαν τοῦ πρεσβυτερικοῦ βαθμοῦ. ἦν δὲ θαῦμα" ἐξαίσιον ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. αὐτὸς γὰρ κεκλικότος τὸν κεφαλὸν, καὶ τὸ ὅπισθεν χειροθετοῦντος αὐτοῦ καὶ ἀρξαμένου τῆς εὐχῆς τῆς χειροτονίας, ἄφνω πρεσβυτικὴ λευκὴ καταλουσα λύχνον ἔστη ἐπάνω κεφαλῆς τοῦ μακαρίου. θεασάμενος δὲ τοῦτο ὁ ἐπίσκοπος καὶ πάντες οἱ συμπρόντες ἐξέστησαν θαυμάζοντες ἐπὶ ὥρας ἱκανάς. διελαλήθη ὁ λόγος οὗτος εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, καὶ τὸν περίχωρον αὐτῆς, καὶ εἰς ὅλον τὸν Συρίαν, καὶ ἔθεντο ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν πάντες οἱ ἀκούσαντες ταῦτα, λέγοντες· τί ἄρα μέλλει γίνεσθαι αὐτῷ; ἰδοὺ γὰρ ἐκ προοιμίων ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν ἡ δόξα Κυρίου. διατείνας δὲ ἐν τῇ τῶν Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ δωδεκαετῆ χρόνον, ἀποσεμνύει δὲ ἐκάστε ἱερατεῖον τοῦ βίου τῇ ἀκριβείᾳ,

τοῦ

τοῦ μὴ ἀγαπᾶζων τῇ σωφροσύνῃ, τοῦ δ' φωτίζων τῇ διδασκαλίᾳ, τοῦ δ' ποτίζων τὰ τῶν πνευμάτων νάματα. ἰωῦ δ' ἀνὴρ, ὡς φασι, ἀφ' ἡλίου σωφροσύνης πικρότερος καὶ πλέον, ὡς ἔφη τις τῶν οἰκειοτάτων αὐτῷ, σὺν νέας ἡλικίας θυμῷ μᾶλλον, ἢ αἰδοῖ ἐχαρίζετο· καὶ ἀφ' ἡμῖ ὀρθότητα βίου οὐκ ἀσφαλὴς ὁδὸς τὰ μάλιστα, δι' ἁπλότητα δ' εὐχερής· ἐλθὼν δὲ σωφροσύνης δ' ὁδὸς τοῦ εὐτυγχάνοντας ἀμέτρως ἐκέχρητο. καὶ ἐν μὲ τῷ διδάσκειν πολὺ ἰωῦ ὠφελῆσαι τὰ τῶν ἀκουόντων ἤθη· ἐν δ' ταῖς συμφοραῖς ἀλαζονικὸς τοῖς ἀγροοῦσιν αὐτὸν ἐνομίζετο, τοιοῦτος ὢν τὸ ἦθος.

17 *Expositiones scriptorum Antiochiæ scriptæ à Chrysostomo ἐπ προεφωτίρω ὄντ.*

Ὁ δ' βαπτισθεὶς Φλαβιανὸς ὁρῶν τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριν βλύζουσαν ἐν αὐτῷ, προσκαλεῖ αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι τῷ λαῷ τὰ τῶν μυστηρίων καὶ σωτηρίαν ψυχῆς. αὐτὸς δ' μᾶλλον οὐκ ἤθελε τοῦτο ποιῆσαι διά τε τὴν αἰδῶ τῶν ἀνδρῶν ἔπαθον. ὅμως γνώσιμον τὸ μὴ παθεῖν, ἔχων δ' ἐν καρδίᾳ καὶ ἐξ ἐπαγγελίας, ἵνα ἀγκαζεν ἑαυτὸν διὰ συλλαφῶν τοῦτο ποιῆσαι. καὶ πολλάκις ἐν τῷ σεκρέτῳ τῆς ἐκκλησίας ἀνεγινώσκοντο αἱ ἐξηγήσεις αὐτοῦ, πρόντος τοῦ βαπτισθέντος καὶ τοῦ κλήρου καὶ πολλῶν τῆς πόλεως· πολλάκις δ' ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος ἀνεγινώσκοντο, καὶ πολλοὶ διαφερόμενοι πνευματικῶς οἰκαδε ἐπορεύοντο. ἵνα τε ἀπορῶν καὶ ἀγωνιῶν ἐξηγήσῃ ὁ λαὸς ἀλλήλοις ἐξηγοῦντο, καὶ μὴ ὡς ἵνα τὸ ψαλτηρίου ἐκπλήττοντες, καὶ δ' ἐν χάρτας μετέγραφον, ὡς εἰς ὑπόμνησιν αὐτῶν ἀεννάως μεταρχόμενοι. πολλὰς μὲ οὖν ἐξηγήσεις ἐποίησεν ἐν Ἀντιοχείᾳ, πρὶν ἢ ἡμέας αὐτὸν βαπτισθῆναι Κωνσταντινουπόλεως, ὧν αἱ πλείονες ἐσώθησαν ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρὰ τοῖς ἀπαιδευτοτέροις τοῦ λαοῦ. ἐν μιᾷ οὖν ἐπιστολῇ αὐτὸν ὁ βαπτισθεὶς Φλαβιανὸς αὐτοσχεδίως ἀναβάντα εἰς τὸν ἄμβωνα ἐξηγήσασθαι τῷ λαῷ, καὶ μὴ διὰ χάρτου. ὁ δ' πάλιν ἐδυσχέραινεν ὅτι τοῦτο ἠτῆ συνήθειαν. ὁ δ' πλέον ἠναγκαζεν αὐτόν. βιασθεὶς οὖν ἐπὶ τοῦ ἰδίου στοχασμοῦ, ἔχων δ' ἐν ἑαυτῷ καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐμφασιν διὰ τῆς καθαρᾶς αὐτοῦ καρδίας, ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, καὶ ἀπῆρχετο λέγειν εἰς τὸ πλῆθος τῶν συνελθόντων, τὸ πρῶτον τότε εἰπών, καὶ εἰς τὸ βαπτισθὲν, οὗ ἡ ἀρχὴ, ἆρα ἀληθῆ τὰ συμβάντα περὶ ἡμᾶς; πάντες δ' θεασάμενοι αὐτὸν μήτε σχοινίον, μητὲ βιβλίον μετὰ χεῖρας ἔχοντα, ἀλλ' αὐτοσχεδίως ὁμιλοῦντα αὐτοῖς, ἐξεπλήττοντο βαπτισθὲν δοξάζοντες αὐτὸν κρότοις δ' ἐκκωμίοις πλείοσιν. οὔτε γὰρ ἦσαν πώποτε ἰδόντες ἢ ἀκούσαντες τοιοῦτόν τι γεγενημένον ἀπό τινος ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. ἰωῦκα δ' ἐμαθήσανον τὸν ὄχλον, ὡς μέλλει ἐξηγεῖσθαι ὁ Ἰωάννης, πάντες συνέτρεχον πρωθυμοτέρως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ μὲ γὰρ χρηστοήθειαν προεῶντες τὰ ἔργα αὐτοῦ ἤρχοντο, καὶ δ' ἔτι ἐξοισιῶν παραβλέποντες τὰ παρακλέπτοντα αὐτῶν ἀπαρακλα δρομαῖοι προσεγγίζοντο. καὶ θέαζον δ' ἢ ἱπποδρόμιον ἐν ἔδοξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βαπτισθῆναι, πάντες προεῶντες τὰ ἅρματα καὶ τοῦ Σατορνικοῦ αὐλοὶ καὶ ταὶ πορνικαὶ κωμῳδίαι καὶ δαιμονιώδη ἐκκλησιάσματα ῥαγδαίως ἔτρεχον· ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς τὸ μὴ ἁρπάσαι. αὐτοῦ χεῖρα ἐνδὸν, ἑνὸς ῥήματος ἐκπορευομένου διὰ στόματος αὐτοῦ, ζημίαν μεγάλην ἡγούμενοι· καὶ ἀκόντες τὰ μυριάδων αὐτῶν λογίων ἀπῆρχοντο δόξαν· ἀναπέμποντες τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ. τοιαύτην γὰρ χάριν ἐδωρήσατο ὁ Κύριος δωρησάμενος αὐτὸν εἰς τὸ λαλεῖν τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ ἀκωλύτως. ἐγνώσθη δὲ τὰ περὶ αὐτοῦ Ἀρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπεθύμει θεάσασθαι αὐτὸν, καὶ ἀκροάσασθαι τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ σοφίας. ὁρῶν δ' αὐτὸν ὁ βαπτισθεὶς οὕτω περικόπτοντα ἐν τῇ θεοσεβείᾳ, ἔχοντα δ' καὶ τὸν τοῦ ἁγίου πνεύματος, προσκαλεῖ αὐτὸν περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἔχει δὲ καὶ τὸν τοῦ κλήρου ἡγεμονίαν, περισσοκῶν μεταθάνατον δεξιόδοχον αὐτὸν καταλῆσαι τοῦ θρόνου Ἀντιοχείας. ὁ δὲ οὐκ εἴλετο, λέγων· συγχώρησόν μοι, πάτερ, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς αὐτὸ τοῦτο πράγματος. θέλω γὰρ τὸν σωτηρίαν τῆς ἐμῆς ψυχῆς κερδῆσαι, πᾶσαν τὸν γοργικὸν μου ὕπαρξιν καταλιπὼν πολλοῦ δεῖ, καὶ ἰδίασαι ἐκ τοῦ κόσμου. ἰδὼν δ' ὁ βαπτισθεὶς τὸ ἀμετάθετον αὐτοῦ, μὴ βουλόμενος εἰς παρεῖασιν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εἰασασιν πεφαγμάτων συγχύσαι Ⓦ λογισμὸν αὐτῦ, & ἐμποδίσαι αὐτὸν πρέφειν Ⓦ λαὸν Κυρίῳ τῷ πνευματικῷ ἑτάσιν. Διὰ τῦ θεοπνεύστων καὶ ἐξαιρέτων αὐτῦ ἐξηγήσεων, πρεχώρησιν αὐτῷ, τῦτο τῦ Θεοῦ κατεργασαμένου πρὸς ὠφέλειαν ψυχῶν, φυλαττομένου δηλαδὴ ὡς ὃ κρεῖττον ἔργον τῆς ἐπισκοπῆς & διακονίας Κυρίου.

18 *Enclie filius sanitati restituitur.*

Γυνὴ δέ τις, ὀνόματι Εὐκλεια, γαμετὴ ὑπάρχουσά τινος τῶν πρώτων Αντιοχείας εἶχεν υἱὸν μονογενῆ. ὃς πυρετικῇ νόσῳ πρεπεσών, καὶ κινδυνεύων ἔμελλε τοῦ βίου ἀπορρήγνυσθαι. ἡ δὲ τοῦτο μήτηρ θεασαμένη αὐτὸν ἐν ἀπογνώσει ὑπάρχοντα, λαβοῦσα ἡγάπη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, & ῥίψασα αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας Ιωάννου * προσκαλεῖται μετὰ δακρύων * λέγουσα· δέσποτά μου, δεήθητι τοῦ Κυρίου χαρίσασθαί μοι Ⓦ παῖδα μονογενῆ μου καὶ ἐν ταῖς πύλαις τοῦ ᾅδου πρὸ ὀλίγου ἤδη φλιοβατήσαντα. πίστευω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃς αὐτὸν, παρέχει σοι. λοιπὸν ἀπαίδευτός με ἐν ἀθυμίᾳ τοσαύτῃ οὖσαν, πάτερ ἄγιε. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ιωάννης λέγει αὐτῇ· ὦ γύναι, οὐχ ἡμῶν ἐστὶ τὸ δοῦναι οἷς θέλομεν, ἀλλ' ὅτε μὲν Ⓐ θέλοντες λαβεῖν δυνάμεθα· ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ τοῦτο τὸ ἔργον, καθὼς διδασκόμεθα ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου. πίστευσον οὖν τῷ Θεῷ ὁλοψύχως, καὶ ἱκέτευσον αὐτὸν ἐν μετανοίᾳ, καὶ αὐτὸς πρέχει σοῦ ὑγιᾶ τὸν υἱὸν ἰάσεσι. πλὴν ἀπέχου τοῦ λοιποῦ τῶν πονηρῶν σου πλασμάτων, & στυγάζαι τὴν Χεῖρα σου ἀπὸ τοῦ νεῶ Ⓦ ἁγίου ἐν μετανοίᾳ, καὶ πάντως οὐ θλιβήσῃ εἰς Ⓦ ὑόν σου. ἔτι λοιπὸς γάρ ἐστιν ὁ υἱός σου, καὶ Ⓐ τέσσαρες ἐτελεύτησαν. ἔμελλες δὲ καὶ τοῦτον θάπτειν διὰ τὰς ἁμαρτίας σου τε καὶ τοῦ ἀνδρός σου. ὁ γὰρ Θεὸς ἐπαίδευσεν ὑμᾶς διὰ τῆς ταπεινώσεως τῶν τέκνων ὑμῶν, ὅπως ἀποσχῆτε τῶν πονηρῶν ὑμῶν πράξεων· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἀπέσχητε αὐτῶν, ἀλλὰ χείρω ποιοῦντες οὐκ ἐπαύσασθε. ἀρτίως οὖν κἂν ὀψέ ποτε ἀνδυνήσατε, καὶ οὐ μόνον χαρεῖσθαι ὑμῖν ὁ παῖς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐρήμου βασιλείας ἀξιωθήσεσθε. ἀποκριθεῖσα δὲ ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν πολλῇ κατανύξει εἶπεν· πιστεύομεν εἰς Ⓦ Κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν Ⓦ δυνάμενον ἰάσασθαι πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν· καὶ ἀπὸ τοῦ νεῶ ἀπερχόμεθα τῶν πρεσβυτέρων ἡμῶν πρεσβύτερον, Ⓦ Θεὸν εἰς τοῦτο ὑπάρχοντι πρέχοντες. θεωρήσας δὲ τὸν ταπεινοφρονοῦντα αὐτῶν ὁ μακάριος & πρὸ ὀλίγου μεταβολίου, λαβὼν ὕδωρ καὶ σφραγίσας αὐτὸ εἶπεν· ἐν ὀνόματι τοῦ παιδὸς καὶ τοῦ γοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, δέξασθε τὸ βαπτισθὲν εὐχῶν τοῦ πιστοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ ὁμολογητοῦ· καὶ ῥαντίσας τὸ ὕδωρ τοῦτο εἰς ἀποπροσωπεῖον πάσης νόσου· καὶ ῥαντίσας τῷ ὕδατι Ⓦ παῖδα ὀπίσω τοῦ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός, καὶ ἀναστὰς ἔστη ὀπίσω τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὑγιής, μὴ ἔχων ἐν ἑαυτῷ ἴχνος πονηρίας νόσου. λαβόντες οὖν αὐτὸν Ⓐ γονεῖς αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Ⓦ οἶκον αὐτῶν μετὰ χαρᾶς μεγάλης, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες Ⓦ Θεὸν ὀπίσω τοῦ γεγονότι παραδόξῳ θαύματι. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ παραυτὰ ἐνέγκας χρυσίον πολὺ τίθησι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ μακαρίου, λέγων· δέξαι τοῦτο, πάτερ, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ υἱοῦ μου. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· ὁ δοῦλος τοῦ Χριστοῦ τούτων οὐ χρῄζει, οὐδὲ δίδεται. οὔτε γὰρ χρήμασιν ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ πιπράσκεται τοῖς ἀθεμίτοις, ἀλλὰ πίστει χαρίζεται. λαβὲ οὖν τὰ σά, πορεύου δὲ" πρᾶξε δὲ αὐτῷ τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὑπὸ σοῦ, & τὰ λοιπὰ δόσεις τοῖς χρείαν ἔχουσι, τυφλοῖς, χωλοῖς, δυσεντερικοῖς, καὶ φύλαξαι ἀπὸ τοῦ νεῶ μὴ εἰσπεσεῖν εἰς τὰς πρώτερας ὑμῶν ἁμαρτίας. ἐπαίδευσε γὰρ ὑμᾶς ὁ Κύριος, οὐχ ὡς μισῶν, ἀλλὰ βουλόμενος τὸ σωτήριόν σου ὑμετέρων ψυχῶν διὰ τῆς καλλίστης πρὸς αὐτὸν ἐπιστροφῆς καὶ μετανοίας. καὶ οὕτως ἀπέλυσεν αὐτόν.

19 *Vxor praefecti Antiocheni Marcionista liberata dysenteriâ.*

Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παῖς δυσεντερικὴ ὧδε ἐξεπλώθη ἐν τῇ Αντιοχείᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς, & πολλοὶ στενοχωρούμενοι ὑπ' αὐτῆς. ἦν γὰρ τῶν Μαρκιωνιστῶν αἵρεσις ἐπιῤῥησιάζετο τότε. ἦσαν δὲ καὶ σπουδακτήρια ἔχοντες Ⓐ τοιαύτης αἱρέσεως, καὶ πολλοὺς συνάγοντες πολλοῖς τῶν ἀφελεστέρων εἰς τὸν πλανῶν ἑαυτῶν. ἐν δὲ καὶ ὁ ἄρχων τῆς πόλεως τῆς μιαρᾶς αὐτῶν θρησκείας καὶ συμμορίας, καὶ πολλοὶ δι' αὐτὸν ἀρνούμενοι τὸν ὀρθόδοξον πίστιν

πίστιν στωμύλλοντο αὐλῆς. ὁ δὲ Θεὸς ὁ θέλων πάντας εἰς ἐπίγνωσιν αὐτοῦ ἐλθεῖν, καὶ σωθέντας ζῶντας δὲ καὶ θεφπνευστους ἀεὶ, ἐποίησε καὶ τοῦτο δὲ σημεῖον γενέσθαι τῆς τοῦ Ἰωάννου, ὅπως ῥυθῶσι πολλαὶ ψυχαὶ τῆς αἱρέσεως καὶ πλάνης ἐκείνων. ἡ γὰρ γυνὴ τοῦ Εἰρηναίου ἄρχοντος παρειλήφει δυσεντερικὴν νόσον, καὶ ἦλγει σφόδρα καὶ συνεχομένη τοῖς γαστράσι, καὶ μὴ ἔχουσα παραμονὴν λύσεως μήτε νυκτὸς, μήτε ἡμέρας. ταύτην οὖν ἐπισκέπτονται πάντες οἱ ἰατροὶ τῆς πόλεως ἐπιδεικνύμενοι εἰς αὐτὴν πᾶσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν τῆς τέχνης αὐτῶν πρὸς τὸ ἰάσασθαι αὐτήν· ἐκείνη δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸ χεῖρον παρέβαινεν. ἀπορήσαντες οὖν οἱ ἰατροὶ, καὶ μηκέτι ἐπιτάμνοντες τί πρᾶξαι πρὸς τὸ παυσθῆναι τῆς νόσου, ἀπεπήδησαν αὐτῆς. ὁ δὲ ταύτης σύμβιος θεωρήσας τὴν τῶν ἰατρῶν ἀπορίαν, προσκαλέσατο εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, προσκαλεσάμενος βοηθῆσαι αὐτῇ, καὶ αἰτήσασθαι αὐτῇ τὴν ῥῶσιν. οἱ δὲ πολλῆς σπουδῆς τοῦτο ἐποίουν, εὐχόμενοι αὐτῇ ἀσφαλείᾳ ὑπὲρ τρεῖς ἡμέρας. ὡς δὲ καὶ ὕπνοι ἀπροσκόπτοι ὤφθησαν ἀφ' ἧς ἐπιτάμνετο, προσκαλεῖται ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· χάριν σοι ὁμολογῶ, κύριέ μου, ἀγωνισαμένῳ εἰς τὴν σωτηρίαν μου. καὶ γὰρ διαφέρειν ἰατρῶν πεπείρασαι, ὁ πλῆθος Μαρκιωνιστῶν συνεκάλεσας, ἀμφότερόν τι μὴ παθοῦσα. νῦν οὖν δύσωπῶ σε, μὴ προσπαρακαλοῦσάν σε. πέπεισμαι γὰρ ἀληθῶς, ὅτι ἐὰν ἀκούσῃς τῆς δούλης σου, ἰαθήσομαι πάντως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· ἐὰν αἰτήσῃ με δοῦναι πᾶσαν τὴν ὑπαρξίν μου πρὸς τὸ ἀπαλλαγῆναί σε τῆς νόσου, οὐ μή σου προσάκουσω. διὰ τοῦτο οὖν ἐκ τῆς κλίνης ἔκλινεν αὐτὴν τὴν κεφαλὴν, καὶ προσκυνήσαν αὐτῇ, καὶ φησιν· ἤκουσα περί τινος Ἰωάννου καλουμένου, ὄντος παρά τῷ ἀποστόλῳ Φιλαδελφίᾳ, ὅτι μαθητής ἐστι τοῦ Χριστοῦ, καὶ πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσῃται αὐτὸν, παρέχει αὐτῷ. λάβε με οὖν πρὸς αὐτὸν, ὅπως προσεύξηται ὑπὲρ ἐμοῦ, καθότι πολλὰ σημεῖα ἤκουσα αὐτὸν πεποιηκέναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ. εἰ γὰρ καὶ τοῖς Μαρκιωνιστᾶις δυνάμις ὠφελείας, ἡ πίστις ὀρθή, εἶχον ἂν εἰ πακυνθῆναι ἀπὸ τῆς προσευχῆς αὐτῶν. ἵνα δὲ καὶ τοῦτό σοι ἐγνωσθῇ μοι, ὡς πολλοὶ τῆς πόλεως ταύτης βουλεύονται αὐλῆς χάριν τῶν πονηρῶν αὐτῶν προσάξεων. ἀλλ' οὔτε ἤκουσα πρότερόν τινος ἰαθέντος ὑπ' αὐτῶν πώποτε. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ταύτης σύνευνος εἶπεν· οὐ προέσται ἡμῖν καρθυβεύσαι τοιούτους αἱρετικοὺς λατρεύοντας τῷ Χριστῷ· ὅμως πορευθῶμεν πρὸς τὸν ἄνδρα, καὶ παρακαλέσωμεν αὐλῆς προέσθαι σε. καὶ ἐὰν ἰάσηταί σε ὁ Θεὸς διὰ αὐτοῦ, οὐ μὴ τοῦ λοιποῦ ὑποστρέψωμεν πρὸς τοὺς Μαρκιωνιστᾶς, ἀλλὰ χωριζόμεθα ἐκ τῆς κοινωνίας αὐτῶν. ἀφ' ἧς γὰρ τῆς ὑγιείας σοῦ ἔσται ἡ διάλυσις τῆς ὀρθῆς ἀμφοτέρων πίστεως. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ βαρέσαντες αὐτοῦ τὸν γυναῖκα εἰς δίφρον, ἤγαγον πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην. συνεκολούθησε δὲ αὐτῇ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἡ τῆς πάξεως τοῦ προπυλαίου ἀπόστασις. φθάσαντες δὲ τὸν ἐκκλησίαν ἔστησαν πρὸ τῶν θυρῶν αὐτῆς· καὶ ἐμβυθισθέντα τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἡ ἄφιξις αὐτῶν, καὶ ἡ αἰτία δι' ἣν προεληλύθοντο. ἀποκριθέντες δὲ ἀμφότεροι ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος εἶπον· ἀνάξιοί εἰσιν εἰσελθεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ μεινάτωσαν ἔξω. καὶ ἡμεῖς ἐξερχόμεθα πρὸς αὐλῆς. προσελθόντων δὲ αὐτῶν πρὸς αὐλῆς ἐκάθησαν. προσευξάμενος δὲ προσπεσόντες τοῖς ποσὶν αὐτῶν, προσεκύνησαν αὐλῆς λέγοντες· ἠλθομεν, πατέρες ἅγιοι, πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, προσκαλέσαι ὑμᾶς, ὅπως ἀφ' οὗ κατοικεῖτος ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος δώσητε ἡμῖν τὴν ὑγίειαν τῆς παρεχούσης ἡμᾶς πικροτάτης θλίψεως. ἀπηλώσαμεν γὰρ χρήματα πολλὰ εἰς ἰατροὺς καὶ ἄλλους τινὰς, καὶ πάντα εἰς ἀνόνητα ὤχοντο. ἀκηκόαμεν δὲ περὶ ὑμῶν ὡς τέλειοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου πάλαι, καὶ πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσασθε αὐλῆς, δίδωσιν ὑμῖν· καὶ ἤκαμεν * πρὸς ὑμᾶς, ὅπως ὁράντες τὴν ἀλεεινότητα ἡμῶν, παραγγειλάντες ἐλεήσητε ἡμᾶς. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ μέγας Ἰωάννης, εἶπε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς· Ἐλήλυθας σὺν σῇ συζύγῳ πειράσαι ἡμᾶς, καὶ λέγεις ὅτι τέλειοί ἐσμεν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ σὺ σαρκικὸς

σοῦ τὴν ἀκοήν; διὰ τί δὲ αὐτὸς οὐ προσέρχῃ, καὶ γίνῃ αὐτοῦ μαθητὴς διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀμωμήτου πίστεως, μηδενὸς ὄντος τοῦ κωλύοντός σε, ἐὰν θέλῃς σωθῆναι· ἀλλ' ὀπτιμένεις τῇ ἀκαθάρτῳ αἱρέσει τῶν Μαρκιωνιστῶν, πειθόμενος ταῖς βδελυκτῖς αὐτῶν ματαιολογίαις· ὠπτίνων δὲ ταῖς διχαῖς ἐπερειδόμενος, εἰσήγαγες εἰς ⁂ οἶκόν σου, νομίζων ἐξ αὐτῶν τινὶ ἴασιν προσαορίσασθαι τῇ συμβίᾳ σου; λαβὲ οὖν αὐτὴν, καὶ θέλησον εἰς ⁂ οἶκόν σου πλείοις τοῖς προφῶ, καὶ δυσώπησον αὐτὸν προσευξάσθαι ὑπὲρ αὐτῆς ἐκτενῶς· ἴσως προσευχόμενοι εἰσακουσθήσονται. μὴ χάλασε τὰς ἡμφω ἡνύας. οὔπω γὰρ δυὰσας χρισιανὸς ἀκύει, Μαρκιωνιστὴς ὢν ἀρχῶν τῆς θρησκείας. Ὁ δὲ ἀνὴρ θεασπος ἀποκριθεὶς εἶπε· Γονέων τοιούτων ὑὸς γνώριμος, ὃς ἀπαλλῶν σύχων τοιούτων μεταλλον τῆς θρησκείας, βδύσέβειαν δὲ πρᾶγμα νομίζων εἶναι. πλὴν σύγνωθί μοι τῇ ἀγνοίᾳ ὁδηγῶν με πρὸς τινὰ ἀλήθειαν. Ἀπιόντας δὲ αὐτῶν ὁ μακάριος εἶπεν· Εστιν ὁδὸς ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἑτέρα ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, ὧν πολλοὶ βαδίζοντες νομίζοντες ἀγαθὴν εἶναι· ἔστι δὲ σκολιὰ κατάγουσα εἰς ᾅδου τοὺς ἐλευθέρους αὐτοῦ. ὅμως ἐφ' ὅσον ἐν ἀγνοίᾳ ἡμάρτημες, κἂν ἄρτι γνῶθι τινὰ ἀλήθειαν, καὶ σωζάξασθε ἀμφότεροι τῷ Θεῷ, ἀναθεματίζοντες Μαρκίωνα καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, καὶ πόλεις τοὺς ὑπ' αὐτὸν πλανωμένους· καὶ ὁ Θεὸς, εἰς ὃν ἐπεστρέψατε, στρέψει αὐτὴν τινὰ ῥῶσιν. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ γυνὴ ἀνέκραξε προθύμως σωζαζομένη καὶ τὸν λόγον τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Θεοῦ, τοῦ μηκέτι κοινωνῆσαι τοῖς Μαρκιωνισταῖς, ἀλλὰ προσελθεῖν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· ὃ δ' αὐτὸς καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτοῦ ποιήσας, προσκαλέσαντες αὐτοὺς ὅ τε ἀνὴρ καὶ ἡ γαμετὴ αὐτοῦ προσεύξασθαι Θεοῦ ὑπὲρ αὐτῶν, δωρησάμενοι αὐτοῖς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. τότε ὁ βαπτιστὴς προσετάξατο τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ δεηθῆναι τοῦ Κυρίου ὑπὲρ αὐτῶν. ὁ δὲ προσαπὴξ εἰσελθὼν ὕδωρ, καὶ δοὺς τῷ βαπτιστῇ εἶπε· σφράγισον αὐτοὺς τῇ ὁσίᾳ σου χειρὶ, πάτερ ὅσιε, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ γένωνται αὐτῶν εἰς ἴασιν ψυχῆς καὶ σώματος. ὁ δὲ βαπτιστὴς εἶπε, Θεὸς χρίσματα ἰάσεως σοι ἁρμόζει. ὁ δὲ Ἰωάννης τοῦ σωσεχώρησε τὸ ὕδωρ δοθῆναι τῇ γυναικί, ἄρχεις δὲ αὐτὸ ἐσφράγισεν ὁ βαπτιστής. καὶ δὴ τοῦτο γενόμενος, ἐπέτρεψεν ὁ μακάριος Ἰωάννης τοῦ πρεσχυθῆναι αὐτῇ, εἰπών· ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ γένηταί σοι εἰς ἴασιν τὸ ὕδωρ τοῦτο. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἰάθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ τόσου αὐτῆς, καὶ ἔστη ὑγιὴς τοῦ πόδας αὐτῆς ἐρρωμένη καὶ μηδὲν κακὸν ἔχουσα, δοξάζουσα τὸν Θεὸν σὺν πᾶσι τοῖς παρυθεῖσιν ἐκεῖ. ὁ δὲ τούτης ἀνὴρ θεασάμενος τὸ γεγονὸς θαῦμα προσέπεσε τοῖς ἴχνεσι τοῦ μακαρίου, ἐλπίζων αὐτοῦ εὔξασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ δοθῆναι αὐτῷ πρόφασιν δὲ ἰδιάσας ἐκ τῆς τύρβης τῶν δημοσίων πραγμάτων, καὶ σχολάσας εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ἰδίας ψυχῆς. ὁ δὲ μέγας Ἰωάννης ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· ὁ Θεὸς ὁδηγήσει ὑμᾶς πρὸς τὸ συμφέρον ὑμῖν. ἀλλ' ἄμα πρὸ πάντος ποιήσατε, εἴ τι σωσεζάξασθε τῷ Χριστῷ, καὶ ἀποστῆναι τῆς μιαρᾶς αἱρέσεως τῶν Μαρκιωνιστῶν. ὑποστρέψαντων δὲ αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πολλῆς, διένειμεν χρήματα πολλὰ τοῖς δεομένοις. ἀπέστησαν δὲ καὶ τῆς πρώτης αἱρέσεως, καὶ ἀπῆρχοντο εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἡμερησίως σχολάζοντες ταῖς στωάξεσι καὶ ἀκροάσεσι τῶν θείων γραφῶν. δέδωκε δὲ πεντακόντα λίτρας χρυσίου εἰς τὸν ξενοδοχίον εἰς ἀνάλωμα τῶν βπιξενουμένων καὶ χρείαν πεπτῶν καὶ ἀῤῥώστων. ἤκουσαν δὲ οἱ τῆς αἱρέσεως ἐκείνης, ὡς ἀπέστη αὐτῶν ὁ ἄρχων δὲ γεγονὼς συγκοινωνὸς Ἰωάννου καὶ τοῦ βπισκόπου, καὶ εἰς πολλὴν ἀθυμίαν καὶ θλῖψιν ἐλύοντο. τῆς δὲ ἁγίας κυριακῆς καταλαμπούσης, καὶ μὴ προσηλυμένου αὐτοῖς εἰς τὸ σωακτήριον αὐτῶν, ἦλθον πρὸς αὐτὸν προσκαλεσάμενοι μετὰ δακρύων μὴ ἀποστῆναι τῆς γνησίας αὐτοῦ θρησκείας, μήτε καταλιπεῖν αὐτοὺς ὀρφανούς. ἀποκριθεὶς δὲ αὐτοῖς ἔφη· μή μοι γένοιτο ἀπὸ τοῦ νῦν ὑποστρέψαι εἰς τὴν αἵρεσιν ὑμῶν. φρικῶ μοι γάρ, εἴ τι ἐπλανήθην ἐξ αὐτῆς ἕως τῆς δεῦρο. νῦν δὲ βούλομαι ⁂ ὁδηγηθῆναι ἡμᾶς εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν διὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως. Ταῦτα ἀκούσαντες,

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χύσαντες ὑπεχώρησαν μετ' αἰχμῆς μεγάλης, βρύχοντες τοὺς ὀδόντας αὐτῷ κ τῷ μακαρίου Ἰωάννου, ᾧ πεποιθότες τ πόλιν κατεδίων αὐτῷ μάχην ἀποκαλοῦντες, κ λέγοντες, ὡς ἀφ' ὧν μεγάλα αὐτῷ ἐπλημμέλησε Θ ἀρχιερατικῷ γυναῖκα αὐτοῦ, μεταφήσας εἰς ἀλλοτρίαν πίστιν. μαθὼν ὅ τοῦτος τοὺς λόγους ὁ Ἰωάννης, ἐδυσχέρανε μὲν οὐδαμῶς, μᾶλλον ὅ ἐθλίβετο, τῷ πόλιν ἐκείνῳ ἀποδυρόμενος. ἔλεγε ὅ τοῖς πρόσθεν· Οὐχὶ Δ τοῦ νόμοι Ἰουδαῖοι Θ Κύριον τῷ ὀνόματι τούτῳ ἐκάλουν λέγοντες, Οτι ὁ Βεελζεβοὺλ ἀρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια σοῦ; τί οὖν ξενόφανον τοῦτο, εἰ Δ ἡμᾶς αὐτῷ ὀξισώσεσι, αἰσχρολογοῦντες καθ' ἡμῶν τοὺς δούλους αὐτοῦ; πλὴν ἐλπίζω εἰς Θ Θεόν μου, ᾧ λατρεύω νύκτωρ τε κ μεθ' ἡμέραν, ὅτι δείξω ἐγὼ ᾧ τις ᾧ λαῷ αὐτοῦ τῷ πλάσιν ἐκείνων κ τῷ βλασφημίᾳ αὐτῶν ἐπάξῃ, ὅπως δι' αὐτῶν κ ἑτέροις σωφρονισθῶσι τοῦ μηκέτι καλέσαι ἐπὶ δούλοις τοῦ Θεοῦ γῆν Δ ἢ πλάσιν. Εν ἐκείνῃ ὅ τῇ νυκτὶ ἐξαίφνης ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, ὥστε μέλλειν αὐτῷ καταρρέφεσθαι. κατέλαβε ὅ κ σκότος ψηλαφητὸν Θ σωματικὸν τῶν αἱρετικῶν ἐκείνων στῦφον σεισμῷ, κ τοῦτο κατέλαβεν ἕως τοῦ ἐδάφους. ἀπίθανον ὅ κ πολλοὶ Δ ἐν αὐτῷ θορυβήθησαν· κ πολλαὶ οἰκίαι αὐτῶν συνέπεσον, κ ἀπέκτειναν ἐπὶ κατοικοῦσας ἐν αὐταῖς, Καὶ γεγόνασι πάροδοι αὐτῶν αἱ οἰκίαι αὐτῶν κ Θ ψευδηγορικὸν λόγιον, οὐθενὸς τῶν ὀρθοδόξων βλαβέντος, ἢ οἴκου αὐτῶν καταρραφέντος, ἢ οἰκέτου τόσου ἐκ τῆς τοιαύτης θεηλάτου ὀργῆς. Δ ὅ πιστοὶ θεασάμενοι Θ σημεῖον τοῦτο, ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, δοξάζοντες Θ οἰκτίρμονα Θεὸν τὸν ἐκδικήσαντα τὸν ὅσιον Ἰωάννην, ἐφ' οἷς κατέφρον ἀλόγ Δ αἱρετικοί. Δ ὅ σωθέντες ἐκ τῆς ὀργῆς ἐκείνης Μαρκιωνιστὰὶ ἀπέφησαν τῆς θρησκείας αὐτῶν, κ προσετίθησαν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει. Δ γέγονε μεγάλη χαρὰ ἐν πάσῃ τῇ πόλει, τοῦ λαοῦ πληθυομβρίου ἡμέραν καθ' ἡμέραν. καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν μακάριον Ἰωάννην ἐν Ἀντιοχείᾳ γεγονότα, ὀλίγα ἐκ πολλῶν συλλεγέντα.

Μετὰ ὅ χρόνον τινὰ Βραχὺ Νεκτάριος ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος ἐτελεύτησεν ἐν εἰρήνῃ Καθαρείου κ Ἀτticοῦ, τῇ εἰκάδι ἑβδόμῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός. βουλῇ οὖν ἀπουδὴ θεοῦ χειροτονίας ἐπισκόπου ἐγίνετο, κ ἄλλων ἄλλοι ἐπιζητουμένων, συνέτρεχόν τινες τῶν μὴ ζητουμένων ἀμφισβητοῦντες τοῦ θεσπεσίου, ἄνδρες τινὲς οὐκ ἄνδρες, θρασύτεροι μὲν τοῦ ἀξίου, ἀνάξιοι ὅ τῆς ἱερωσύνης, Δ μὲν παρατόλμως κατατείνοντες, δωροδοκοῦντες, ἄλλοι ὅ κ ἐν δήμοις γενόμενοι. ἐπὶ τούτοις κλονεῖται ὁ λαὸς τῶν ὀρθοδόξων ὡσεὶ κύμασιν Θ βασιλέα, ἐπιζητουμένου ἐπισήμονα ἱερωσύνης. πολλάκις ὅ τοῦ τότε βουλῆς θεσπισθείσης, τέλος ἔδοξεν ἐκ τῆς Ἀντιοχείας μεταπέμπεσθαι Ἰωάννην Θ τῆς ἐκκλησίας πρεσβύτερον. φήμη γὰρ ἐκράτει θεοῦ αὐτοῦ, ὡς εἴη διδασκαλικὸς, ἐν ταύτῃ Δ ἐλλόγιμος. ὅθεν κ Εὐτρόπιος ὁ παράδοξος, ἀφηγούμενος τότε τῶν βασιλικῶν κοιτώνων, βουλόμενος ἑαυτὸν θεραπεῦσαι τῇ πολῇ, ἔχων κ σφοδρὰν τῆς ἀρετῆς Ἰωάννου, βασιλικῆς αὐτοῦ αἰτίας εἰς ἀνατολὴν τὴν ἑσπερίαν ἀπαγούσης, θεραπεύσῃ Θ βασιλέα Αρκάδιον ψηφίσματι κοινῷ πολιτῶν ὁμοῦ, κλειστῶν τε φωνῇ κ λαϊκῶν, γράμματα γράψαι θεοῦ Φλαβιανὸν Θ ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, ἀποστεῖλαι πρὸς αὐτὸν Θ μακάριον Ἰωάννην ἀνάφωνητι, μὴ" θεραπεύσαντα τὴν πόλιν Ἀντιόχειαν, πέμψας τὰ τοιαῦτα γράμματα ἀφ' κλειστῶν καὶ πάντων ἀξιωματικῶν τοῦ παλατίου θεσπίσαντα Θ τύπον τοῦτον. Αρκάδιος κ Οὐώλεντος νικηταὶ, εὐσεβοῦντες, πιστοὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ βασιλῆς Ρωμαίων, ᾧ ἀγαπητῷ πατρὶ Φλαβιανῷ ἐπισκόπῳ χαίρειν. Σοβεῖν ἡμῖν οὕτω θεσπουδάστατον, ὡς ἡ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν φροντὶς, κ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως ἡ ἀσφαλεστάτη κρηπὶς, δι' ἧς σωζόμεθα, κ ἐπιβεβαιοῦνται ἡμῖν τὰ βαρβαρόφυλα ἔθνη. οὔτε γὰρ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δωρεᾷ ἔστι τὸ θεσπίσθαι, οὔτε ἐν δωρεᾷ ἱππέων κ ἁρμάτων πολεμικῶν κ" πλήθους στρατοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ θείᾳ τοῦ Θεοῦ κεφαλαιούμενοι. πόθεν ἡμῖν τὰ θεσπίσματα λυσιτελῆσαι κατορθούσης θεάματα.

Ps. μη. 1.

20 *Iohannes Constantinopolim vacatur ab Imperatore, episcopus consecratur.*

καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων. πάντως ἀκήκοεν ἡ σὴ* ὁσιότης, ὡς πάλαι τὸν βίον ἐξήσκησε Νεκτάριος ὁ γενναιότατος ἐπίσκοπος τῆς τοῦ Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ οὐδὲν ἀπῆν αὐτῷ χαρακτὴρ ἐπισκόπου, μάλιστα δὲ τοιαύτῃ μεγίστῃ πόλει καὶ βασιλευούσῃ. ἐγνώσθη οὖν ἡμῖν ἔνθυξις Ἰωάννου τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ" αὐτόθι, ὃς ἐπείληφεν παρὰς τὸν σὸν ὁσιότητα ὑπὲρ τῶν πρόνοιας βλαβοῦς κλησικοῦ, ἐπὶ μιᾷ καὶ σὺν αὐτοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι, ὅπως τοῦτον ἀποστείλῃς παρὰς ἡμᾶς δι' αὐτοῦ, ὀφείλοντα κομισθῆναι καὶ τὸν σὸν θαῦμα ἁγίαν ἐκκλησίαν. ἡ γὰρ δέον ἐστὶν ὑμᾶς μὴ ἀπολαύειν τῆς τοιαύτης ἀρετῆς σοφίας, ἡμᾶς ἢ ἀμοιρῆναι αὐτῆς. ἀλλὰ μὴ διαβάλητε τὸ πάντως εἰς παρὰς ἄξαι τὸν κέλευσιν ἡμῶν ἅμα" τοῦ ἀναγκαίως σε τὰ πρόντα ἡμῶν γράμματα. ἔρρωσο, δυνάμενος ὑπὲρ ἡμῶν. Δεξάμενος οὖν ὁ ἐπίσκοπος τὰ τοῦ βασιλέως γράμματα καὶ δώρους, ἐπιδέδωκεν αὐτὰ τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ, ὁ δὲ μαθὼν τὸν ἐν αὐτοῖς ἐμφερομένων κέλευσιν, τενάξας ἐκ βάθους καρδίας αὐτοῦ εἶπε τῷ ἐπισκόπῳ· Τίς εἰμὶ ὁ ταλαῖπωρος ἐγὼ, ἵνα τολμήσω τοιοῦτον κεφαλαίῳ ἐπιβαρεῖσθαι, καὶ μάλιστα ἐν τηλικαύτῃ πόλει πολυανδρῳ; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἐπίσκοπος εἶπεν αὐτῷ· Ἃ προεώρισεν ὁ Θεός, ταῦτα πάντως μέλλουσι καὶ παρὰς λαβεῖν. κελεύσας δὲ καὶ προσκομισθῆναι ἄνδρας ἀπὸ τοῦ βασιλέως ὁ ἐπίσκοπος διαπαυλῶναι ἐν ποσὶ καταγωγίοις φιλοφρόνως ἐδεξιώσατο αὐτὸν, ἐπιτρέψας ἐκ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας γίνεσθαι τῷ χρείαν τοῦ διάγειν αὐτὸν δεόντως. ⓐ ὁ τῆς πόλεως Ἀντιοχείας μαθόντες τὴν αἰτίαν" τοῦ ἐληλύθοντων ἀπὸ τοῦ βασιλέως, συνήθροισαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κατασάζοντες καὶ καταβοῶντες τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ἐπισκόπου, λέγοντες· ὡς δὲ μὴ συγχωρήσωμεν ὃ δῶρον, ὃ ἐχαρίσατο ἡμῖν ὁ Θεός, ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν εἰς ἑτέραν πόλιν, ἐὰν ἔχωμεν πάντες ἀποθανεῖν καὶ ἐλθεῖν ἕως ἑνός. διὰ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς ἀνέβαινεν εἰς ἐπισκεψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας. ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἠβουλήθη ἀπολογήσασθαι τῷ λαῷ· ἐκράγοι δὲ οὐ προσεῖχον αὐτῷ, οὐδὲ ἐδέχοντο πρὸς αὐτοῦ ῥῆμα, ἀλλ' ὑπερέχουσαι αἱ φωναὶ αὐτῶν πληθόνως, ὥστε καὶ εἰς ἀταξίαν πολὺς μέλλειν αὐτῶν προχωρεῖν. θεασάμενος οὖν ὁ ἐπίσκοπος τὸν τοιοῦτον τύρβον, προέντων καὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ φοβηθεὶς μήπως καὶ αἱματεκχυσίαν γένωνται εἰς τὸν λαὸν, ἀνέβη ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ κελεύει ἀσφαλισθῆναι τὰς θύρας αὐτοῦ καὶ τηρηθῆναι παρὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ φερεγγύων τῆς ἐκκλησίας. πρὸς αὐτὰ γοῦν μετασχηματισμός τινας τῶν τὰ προῦντα φερόντων τῆς πόλεως πρὸς ἑαυτὸν, παρακαλεῖ αὐτοὺς ἀποσωθῆσαι τὸν ὄχλον, καὶ μὴ αὐτιστῆναι τῇ κελεύσει τοῦ βασιλέως. ⓐ οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ἀγαλλιάσαντες αὐτοῖς ταῦτα, ἐπέμενον ὑπερκαθίσαντο κράζοντες, ὡς καὶ ἐπιδιῶναι αὐτοὺς τὰς θύρας τοῦ ἐπισκοπείου, πρὸς τὸ καταδῦναι αὐτὰ, καὶ ἁρπάσαι τὸν μακάριον Ἰωάννην ἐκ τοῦ ἐπισκοπείου. ὡς οὖν ἐθεάσαντο ταῦτα, καὶ ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦσι, ἀλλὰ καὶ πλείων θόρυβος ἦν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ τοῦ πλήθους καὶ τῆς εἰσχώρου, δέδωκεν αὐτοῖς ὅρκον ὁ ἐπίσκοπος, ὡς δὲ μὴ ἐξαποστείλῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως. καὶ αὐτὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς οὐ θέλει ὑμᾶς θλίβεσθαι εἰς τοῦτο, ἐφ' ᾧσον ἀηδῶς ἔχετε ἀπολῦσαι αὐτόν. τούτοις δὲ τοῖς τοιούτοις ῥήμασι παρακαλῶν λαὸν, μόλις ποτὲ ἠδυνήθη σταλεροφορῆσαι αὐτοὺς ἡσυχάσαι. ὅμως καὶ τούτων θορυβούντων οὐκ ἀφίσαντο τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κύκλῳ αὐτῆς παρακαθήμενοι ἐτήρουν τὰς ἐξόδους αὐτῆς, φοβούμενοι μήπως δόλῳ τόπου τινὸς κρυφίως ἐξενέγκωσιν αὐτόν. ἐπιζήτουν δὲ θεωρῆσαι αὐτὸν ἡμέρας ἐξ ἡμέρας. τότε δὴ πρεσβείοις ἐχρήσατο ὁ ἐπίσκοπος πρὸς τὸν βασιλέα, διδάξας αὐτὴν πάντα τὰ παρακαλεσθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ χάριν τοῦ Ἰωάννου, καὶ ὅτι φρικτοῖς ὅρκοις ἐπωμόσατο αὐτοῖς μὴ ἐκδιῶξαι αὐτὸν, αἰτῶν ἅμα καὶ συγγνώμην λαβεῖν περὶ αὐτοῦ τῆς ἀδυναμίας τοῦ πράγματος, καὶ τοῦ μὴ κατορθῶσαι αὐτὸν φθάσαι ἐπιορκῆσαι. ⓐ οἱ λαβόντες τὰ γράμματα τοῦ ἐπισκόπου ἀπῆλθον εἰς τὸ στρατοπεδὸν, καὶ εἰσελθόντες πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέδωκαν αὐτῷ τὸν ἐπιστολὴν, ἀναγνείλαντες

γειλάντες αὐτῷ ἐξ ὅλης ζώσης φωνῆς πάντα τὰ ἡδύσματα τοῦ πλήθους τοῦ λαοῦ. ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε, καὶ προσκαλεσάμενος πᾶσαν τὴν σύγκλητον ἐκέλευσεν ἀναγνωσθῆναι αὐτοῖς τὰ γράμματα τοῦ ἐπισκόπου, ἐζητήσατο δὲ καὶ τοὺς ἀκεφαλοὺς ἀπ' αὐτοῦ ἀφεῖναι τοῦ μακαρίου Ἰωάννου πάντα, καθὼς τῷ βασιλεῖ ἐζητήσαντο. οἱ πολῖται ἀκούσαντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες, ὅτι ἄξιος ἐστὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως τὸ ἦθος ἰδόντες. ἐπιπλείω δὲ ἐξεχύθη ὁ πόθος τοῦ βασιλέως καὶ πολιτῶν εἰς αὐτόν, καὶ διελογίζοντο ποίῳ τρόπῳ ἀγάγωσιν αὐτόν. τότε στείλας ὁ βασιλεὺς γράμματα πρὸς τὸν κόμητα Ἀντιοχείας, τοῦ τὸν ἀπὸ σφαγῆς πρὸς αὐτὸν πάντων ἀγροικιώτων, καὶ αὐτοῦ Ἰωάννου μὴ ἐφέροντος ἐμποδισμὸν τῇ πόλει. ὡς δὲ αὐτῷ ἐδέξαντο τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως, ἐκάλει τὸν Ἰωάννην ἔξω τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι μέχρι τῶν μαρτυρίων πλησίον τῆς πύλης τῆς καλουμένης Ῥωμαησίας, καὶ ἐπιβιβάσας αὐτὸν δημοσίῳ βερέδῳ ἐκπέμψαι τῷ ἀποσταλέντι βουλεύτῃ σὺν τῷ γραπτῷ τοῦ μανδάτου. ἐπισπάσαντος δὲ αὐτὸν ἐν τῇ πόλει, ἐμιμήσατο ὁ βασιλεὺς ἡ πρόνοια αὐτοῦ. καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ κελεύει ἐξελθεῖν πᾶσαν τὴν σύγκλητον καὶ τοὺς προτεύοντας τῆς πόλεως καὶ κλῆρον εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτὸν μετὰ πάσης τιμῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τότε προθύμως ἅπαντες ἐξῆλθον, καὶ ἔστησαν αὐτῷ πρὸ ἑξ μιλίων τῆς πόλεως. ἐπεθύμουν γὰρ πάντες θεάσασθαι αὐτόν, ἀκούοντες καὶ πρὸ αὐτοῦ. ἐκέλευσε δὲ ὁ βασιλεὺς εἰ αὐτὸν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ, καὶ ἡμέσθαι τὴν φορτίδα αὐτοῦ ἄχρι τοῦ χερσονησίου. ἐδόκει δὲ ἀξιόπιστον τῆς χειροτονίας πρᾶξαι ἐκ βασιλικοῦ προστάγματος πολλοί τε καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι, καὶ δὴ καὶ ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος Θεόφιλος, ὅστις ἐσπούδαζε ἐπίθετο ἀσφαλῶς τοῦτο τὴν δόξαν, προφάσει αὐτοῦ τῇ καταστάσει, καὶ ὅτι ὁ ἀνεπίληπτον τῆς πρήσεως· εἶδε γάρ, ὅτι ἔθος αὐτῷ μὴ χειροτονῆσαι τοὺς ἐκ φεύγοντας, εἰ μὴ ἢ δι' ἀσχήμοσι, βουλόμενος αὐτὴν ἀρχὴν ὡς ἀνώτατον, ἀμείνονα ἡγούμενος αὐτὴν κρατεῖν, ἢ φεύγειν ἀκούειν. πλὴν ὅμως νικᾷ τὸν τῆς σωτηρίου προθυμίας καὶ ἐκὼν καὶ ἄκων. εἶτα καὶ ὅπως Ἰσίδωρον ἵνα προεσβύτερον ὑφ' ἑαυτὸν ἔχων, πρὸς τὸ ἐπισκοπεῖον προχειρίσασθαι ἔσπευδεν. ἠγάπα γὰρ αὐτὸν πάνυ ὁ Θεόφιλος, ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ποτε καὶ διακονήσας πρᾶγμα ἀνεδέξατο. τί δὴ τοῦτο ἐστί, λεκτέον. Ἰσίκιος ὁ βασιλεὺς Θεοδόσιος πρὸς Μάξιμον τύραννον ἐπανίζετο, Θεόφιλος δὲ τοῦ αὐτοῦ Ἰσιδώρου ξένια πέμπων τῷ βασιλεῖ, διασὰς αὐτῷ ἐπιστολὰς ἐπεχείρισεν, ἐντελέσθιμος προσενεγκεῖν τῷ νικήσαντι καὶ τὰ δῶρα καὶ τὰ γράμματα. τούτοις ἐφεπόμενος ὁ Ἰσίδωρος καταλαβὼν τὸν Ῥώμιλον, τὸν νίκην ἐφέρθρυεν. ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὰν ὁ νικόμενον ἔλαθεν, ἀναγνώστου αὐτῷ τὰς ἐπιστολὰς ἐπικλέψαντος. οὐ εἴνεκεν ὁ Ἰσίδωρος ἐν φόβῳ ἠνόμενος, ὡς εἶχεν, ὅτι τὸν Ἀλεξάνδρειαν ἐφυλλ. αὕτη προφάσει τῷ Θεοφίλῳ τοῦ Ἰσιδώρου ἀπουδῆς. ἐμοὶ τοι τὰ βασίλεια Ἰωάννῃ προεκρίθη. ὅτι δὲ κατηγορίας πολλὰς ὁ Θεοφίλου ἀνεκίνουν, βιβλία τε κατ' αὐτοῦ ἄλλος δι' ἄλλην αἰτίαν τοῖς πρώτοις ἐπεδίδασιν, Εὐάγριος ἐκφιος ὁ προεστὼς τοῦ βασιλικοῦ χειτώνος λαβὼν ἐγκεφόρους κατηγορίας ὑπέβαλλε τῷ Θεοφίλῳ, εἰπὼν ἐπιλογὴν ἔχειν, ἢ χειροτονῆσαι Ἰωάννην, ἢ καὶ κατ' αὐτοῦ κατηγορίας εἰς ἔλεγχον ἄγεσθαι. ταῦτα φοβηθεὶς ὁ Θεόφιλος ἐχειροτόνησεν αὐτόν, καὶ οὐδέπω τὴν ἐκκλησιῶν ἐπενόει, ὅπως αὐτὸν σκοτώσωσιν. καὶ δὴ μὴ τῶν παρόντων τοῦτο κρυφίως διελέγετο, πολλοῖς δὲ καὶ τῶν μακρὰν ὄντων τὴν οἰκείαν διηγεῖτο βουλήν. ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ἡ μὴ ταῦτα τοῦ μακαρίου Ἰωάννου πρᾶξις. χειροτονήσας οὖν προεστὼς τὴν ἐπισκοπῆς ἱερωσύνην, καὶ ἐνθρονίζεται τῇ εἰκάδι ἔκτῃ τοῦ φεβρουαρίου μηνός, ὑπατείᾳ τῇ ἕξης, ἐφ' ἑπτέλων ἐν μὲν τῇ Ῥώμῃ ὁ βασιλεὺς Ὁνώριος, ἐν δὲ Κωνσταντινουπόλει Εὐτυχιανὸς ὁ τότε τῶν βασιλέων ὕπαρχος.

Τῇ δὲ ἕξης ἡμέρᾳ προήνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν τοῦ

21 *Colloquium Imperatoris & Iohannis proxima post inthronizationem die.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

εὐλογηθῶσι τοῦ Ἰωαννου. αὐτὸς γὰρ Ἰωάννης ἐποίησε τῷ βασιλεῖ, καὶ πᾶς ὁ κλῆρος σὺν αὐτῷ, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. ὁμοίως γὰρ καὶ αὐτὸς ἐκλίνε τὴν αὐχένα τῷ Ἰωάννῃ, καὶ πάντες οἱ συμπρόντες αὐτῷ, αἰτούμενοι αὐτὸν εὐλογῆσαι αὐτούς. ὁ δὲ ἐπαξάμενος τῷ τε βασιλεῖ καὶ τῇ βασιλίδι τὰ χερσὶ, καὶ πάντι τῷ λαῷ, μὴ δὲ ἐκ σεμνοτείας ἀμέλει ἐκάθισαν. καὶ ἀνοίξας δὲ στόμα αὐτοῦ εἶπε τῷ βασιλεῖ· Φορτικόν μοι δὲ ἀξίωμα τὸ ἐπισκοπῆς πέλει, εὐσεβέστατε Βασιλεῦ. ἐκεῖ γὰρ ἡ μήτρα μου καὶ ἡ τροφὴ μου καθέστηκε τοῦτο, ἐλαχίστος πάντων ἐκεῖ ἀρχων. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς εἶπεν· Ὁ ἐκλεξάμενος Κύριος ἡμᾶς Ἰησοῦς Χριστὸς τοὺς ἰδίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, καὶ ἀποστείλας αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον φωτίσαι τοὺς ἐσκοτισμένους καὶ ὁδηγῆσαι τοὺς πεπλανημένους, αὐτὸς καὶ σὲ ἐξελέξατο ἱερέα καὶ ποιμένα ἡμῶν γενέσθαι, ἄξιον ὄντα τῆς τιμῆς ταύτης, μιμούμενον τὸν καλὸν καὶ ἀληθινὸν ποιμένα, τὸν τιθέντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τεθνεῶτα ὑπὲρ τῶν λογικῶν προβάτων. τότε ὁ μακάριος Ἰωάννης εἶπε τῷ βασιλεῖ· Ἐπίσταμαι ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, ὅτι ἱερᾶς τάξιν ὑπηρετῶ ἐπέχουσι, δεδεχνοιωτες πᾶσι τοῖς τὸ σωτῆρος θείας ἐντολάς. καὶ ἐὰν μὴ φρονήσωσι τῆς σωτηρίας αὐτῶν, ἀποστρέφοντες τοὺς ὑπ' αὐτῶν ποιμαινομένους ἐκ τῆς τείχου αὐτῶν τῆς σκληρίας δεῖ τε νουθεσίας καὶ ἐλεγμοῦ καὶ ἐπιπλήσεως, ἀλλὰ συγχωρεῖν ἕκαστον τῇ ὁδῷ αὐτοῦ πορεύεσθαι, αὐτοὶ ὑπὲρ αὐτῶν δώσουσι λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς ἀνταποδόσεως, κατακρινόμενοι εἰς κόλασιν μὴ τοῦ κατακρύψαντος τὸ τάλαντον ἐν τῇ γῇ τοῦ κυρίου αὐτοῦ. ἵνα οὖν μὴ τῷ τοιούτῳ ἐγκλήματι ὑπαίτιος γένωμαι, παρακαλῶ ὑμᾶς πάντας ἐν ἔργοις ἀμέμπτοις προκόπτειν, καὶ ἀπέχεσθαι τῆς ἐπιθυμίας τοῦ πονηροῦ, καὶ σχολάζειν ταῖς προσευχαῖς καὶ δεήσεσιν ἐν ταῖς ἁγίαις Χριστοῦ ἐκκλησίαις, καὶ μὴ θλίβειν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν τῷ πρόσωπῳ ὑμῶν, ἐν τῇ ταπεινώσει μου ψυχῇ ἐν ἀθυμίᾳ καταστήσητε. τοῦτο γὰρ γινώσκετε, ὡς οὐ μὴ φείσομαί τινος δεομένου νουθεσίας, ἐλέγχων αὐτὸν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. καὶ γάρ ποτε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέως ἐν προφήτου ἁμαρτήσαντος καὶ ἐλεγχθέντος ὑπὸ Νάθαν τοῦ προφήτου, καὶ κεφαλὴν δεξάμενος τῇ πληγῇ, εὐγνωμόνως ὡμολόγησεν εἰπών· Ἡμάρτηκα τῷ Κυρίῳ μου. ὅθεν καὶ παραχρῆμα τῇ ἀφέσει ἐκαρπώσατο, τὸν καρπὸν τῆς μετανοίας, καὶ τῆς ἀφέσεως τοῦ ἁμαρτήματος τὸ βεβαιότερον ἀναδησάμενος. φησὶ γὰρ ὁ Νάθαν πρὸς αὐτόν, Καὶ Κύριος ἀφῆκε τὸ ἁμάρτημά σου. ἔστω οὖν ὑμῖν τοῦτο εἰς ὑπόδειγμα σωτηρίας, ἵνα ἐλεγχόμενοι περὶ ἁμαρτίας μὴ ἀποσκιρτήσητε, ἀλλ' ἐν φόβῳ Κυρίου μετανοήσαντες ἀποστρέφοντες ἀπὸ τῶν πονηρῶν ὑμῶν. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες εἶπον αὐτῷ· ἠκούσαμέν σου τὸν ῥήματος, τίμιε πάτερ· ποίησον δὴ πάντα τὰ ἀρέσκοντά σοι ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν σου. σοὶ γὰρ πάντα ὑπακούει σου· ἀλλὰ πάντα τὰ κελευόμενα ἡμῖν παρὰ σοῦ, ὡς ἐκ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ δεχόμενοι προθύμως ὑπιτελοῦμεν. ἐξεπλήττοντο δὲ πάντες ἀκούοντες αὐτοῦ. καὶ μὴ θαῤῥῶν ὑπισχνεῖσθαι τοῖς λόγοις, πάλιν ἐμπνευσθεὶς τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ἀνοίξας δὲ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς τὰ πρὸς τὸ δέοντος τῆς ὅλων Θεοῦ θεοσεβείας, καὶ φησιν· Ὦπαι πολὺ πρόσκτεσθε, πολὺ δὲ ζητήσητε πρὸς αὐτόν· καὶ αὖθις, Δίψατε δίψατος ἐκεῖ σωθήσονται· καὶ τῶν δούλων σου μὴ διαρπάσονται πολλά, σὺ δὲ ὀλίγα. ἡμεῖς δέ ἐσμεν ἱερεῖς καὶ κληρικοὶ (ἐπὶ μικρὸν καὶ οἱ κοσμικοὶ ἄρχοντες) σὺ πολλὰ διαρπάναι ἔχοντες, ἅτε ἐν γνώσει ἁμαρτάνοντες καὶ συγχωροῦμεν σὺν ἔχοντες, ἅτε πολλὰς ψυχὰς πεπιστευμένοι, καὶ τῆς ὑγιείας αὐτῶν μὴ φροντίζοντες, ἅτε μὴ λογιζόμενοι, ὡς ὁ καταλιμπάνων ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τοῖς λύκοις καὶ ἁρπαγεῖς καταλιμπάνει· καὶ οὐ μόνον τὰ ἐκείνων ἡμᾶς εἰς ἑαυτοὺς, ἢ εἰς μὴ δέον πρᾶγμα σκορπίζειν. Δεῖ γὰρ τὸν ὑπισχνούμενον διδάσκαλον εἶναι, ὡς ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει Τιμοθέῳ. Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς καὶ ἄλλα, ὁπόσα εἰς τὸν βίον συντείνει, καὶ μύθους ἐκ τῆς τοῦ Εὐαγγελίου ὑπισχνεῖσθαι τούτου· Τῆς δὲ βωμολοχίας καὶ κενολογίας μὴ ὑπολαμβάνεσθε. τοιαύταις γὰρ θυσίαις οὐκ ἀρέσκεται ὁ Θεὸς

β. Βασ. ιβ. ιγ.

Λουκ. ιβ. μη. Σοφ. ε. ε. Λουκ ιβ. μη.

α. Τιμ. γ. β.

Εβρ ιγ. ιε. ιζ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Θεός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες, καὶ παὶ ἐξῆς. ἐρμηνεύων ὃ ταῦτα ἐδίδασκε χρῶνται τοὺς τε λαϊκοὺς καὶ πρώτας τοῦ ὑπὸ τὸν χῶρον τοῦ ἱερέως, τῆς ἐλεημοσύνης, καὶ εἰρήνης, τῆς θείας μεταλήψεως, καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἱερέας μὴ ἀμνησίας· τοὺς τε ἱερέας ἐπαγρυπνῆν ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τοῦ λαοῦ εὐχαῖς καὶ νουθεσίαις καὶ τῇ προνοίᾳ καὶ τῇ εἰς Θεὸν παρρησίᾳ καὶ ἐλπίδι ἀναστάσεως, ἅτε ζητησομένους, οὐχ ὅτι τὰ καθ' ἑαυτοὺς μόνον ὀφῶσαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἀρχομένων. γέγραπται γὰρ καὶ τοῦτό φησιν· Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ἀπολωλεκόσι τὸν ὑπομονὴν. Καὶ τί ποιήσετε, ὅταν ὑπισχνῆται Κύριος; καὶ ὃ ἀποστολικόν, Εἰρηνεύειν διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον. παρασπάσαι γὰρ τῆς νουθεσίας, ὅπου οἱ ἱερεῖς ὑπισχνῶν ὁμοῦ καὶ ἀρχόντων, καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ κοσμικοὶ ἀρχόντων καὶ ὑπισχνῶν ἔργον ἐσκεπτεύθησαν. καὶ "ἄξιον γάρ τε φιλίας ἐστὶ ἔρθρας ἀποδεικνύσις μηκέτι μεμνῆσθαι, τίς οἰκεῖος, ἢ τίς ἀλλότριος, ἀλλὰ τίς ἀγαθὸς ἢ φαῦλος· καὶ πάντων μὲν παρασφῆν μετὰ τοῦ δικαίου, καὶ κήδεσθαι τῆς τοῦ Θεοῦ σωτηρίας ἀπάντων, οὗ δὴ φαύλοις εὐχῆ ἢ παραινέσει (καὶ τὸν λέγουσαι γραφῶν, Ἔλεγξον, ὑπόμνησον, παράκαλεσον) καὶ μεταθέναι τῆς ἀλογίστου παρασπάσεως, ἐς ἀγαθοὺς ἀποτελῆν. οὐδὲν γὰρ μέγα ὃ μὴ ἀδικῆσαι, ἀλλὰ μέγα ὃ καλοποιῆσαι, καὶ καταζητῆν ἑαυτοῦ ἐφ' ἑκάστῳ παρᾶξιν ἀγαθῷ, λέγειν τε, ἵνα καὶ συμβαίνει, μηδὲν παρᾶξαι θεοφιλές, ἅπερ Τίτος ὁ Ῥώμης βασιλεύσας ἔφη, Σήμερον οὐκ ἐβασιλεύσαμεν, εἴ τε ἄλλῳ οὐκ ἐζήσαμεν, οὐδένα εὐεργετήσαντες, οὐδὲν ἄξιον βασιλέως ποιήσαντες. οὐδὲν ἐπὶ καλεπὸν ὑπόνοιαν τοῖς σίχοις τοῖς περὶ τὸν τόπον αἰαγεγραμμένοις. ἐπὶ ὃ αὐτὸ ὁμιλοῦντος αὐτοῖς, βουλόμενος αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἀποκαλύψαι τὸν ἀρετὸν τοῦ ὁσίου αὐτοῦ, ἰδοὺ πνεῦμα ὑδρὸν ἐκ τοῦ πνεύματος ἀκαθάρτου εἰσπνεῦσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ παρεκάλουν μακάριον κατέχοντες αὐτὸν εὔξασθαι ὅπως ἰαθῇ. οὗτος γὰρ ἐν ὠφείλων, ἔχων καὶ τὸν γλῶσσαν αὐτοῦ ἔξωθεν τοῦ στόματος. ἀποκριθεὶς ὃ ὁ Ἰωάννης εἶπεν αὐτοῖς· εἰ πιστεύετε ὅτι δύναται ὁ Χριστὸς ἰάσασθαι αὐτόν, λήψεσθε αὐτὸν μὴ ὑμῶν ἐρρωμένον. εἰ ὃ ὡς δὲ ἐνὸς στόματος ἀμέβοησε, πιστεύομεν, δέσποτα. τότε ἐπέτρεψε παρασπάσαι αὐτῷ τὸν πάσχοντα, καὶ σφραγίσας αὐτὸν εἰς ὄνομα τοῦ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, εἶπε· κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γένηθήτω ὑμῖν. καὶ παραχρῆμα ῥῆξαν αὐτὸν ὁ δαιμόνιον *, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. τότε παρασκευασάμενος αὐτὸν ὁ Ἰωάννης εἶπε· παῦσαι, τέκνον, βλασφημῶν εἰς τὸ θεῖον, καὶ κοινώνησον τῶν θείων μυστηρίων. ἐχαίζων ἀγαπώμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τοῦτο γάρ σοι ἔδοξε τοῦ ἀμνῆσαί σε τῆς σωτηρίας. ἐὰν δὲ ἀκούσῃς τῆς παρανέσεώς μου, οὐκ ἐπὶ πλεῖον ὑπόσῃ τοῦ πονηροῦ δαίμονος. τοῦτο δὲ παράδοξον τέρας θεωρήσας ὁ βασιλεύς, καὶ πάντες οἱ "συμπαρεστῶτες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκηκοότες ὃ καὶ ὅσα ἐδίδαξεν αὐτούς, δόξαν ἀνέπεμψαν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ τῷ ἀξιώσαντι αὐτοὺς τοιούτου φωστῆρος, καὶ ψυχικοῦ ἅμα τε καὶ σωματικοῦ ἰατροῦ· καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν οἴκαδε πάντες θαυμάζοντες ὅτι παρὰ τοιούτοις.

Ἐπιλαβόμενος τοιγαροῦν τῆς τῆς ἐκκλησίας οἰήκων, ἄρχεται τῆς τῶν παραγγελμάτων ὑπομνήσεως ἀπὸ τῆς λογικῆς ἁρμονίας σάλπιγξ, τῆς τῶν παραγγελμάτων δοκιμασίας, ὀλιγάκις καταχρώμενος καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ παρρησίᾳ. καταπαύει οὖν καὶ τῆς ἀνθρωποζωίας ὑπερπλάσεως, ὃ δὴ ἀληθῶς καὶ τῆς ἀληθοῦς κακοζωίας, περὶ τῶν καλουμένων πανδοκείων, ἀποδεικνὺς ἐν αἱρέσει κακῶν ἀμείνους εἶναι τοὺς περιοδίους. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ πάρεργον τὸ ἁπτεῖν οἰκοῦντες καθ' ἑαυτούς, ἔχουσι τοῖς βαλανείοις τὸν νόσον· οὗτοι δὲ ἔνδον τοῦ ἐργαστηρίου οἰκοῦντες τῆς σωτηρίας, καὶ τοῦ ὑγιαίνειν ἐκκλησιάζοντας εἰς νόσον. ἐντεῦθεν ἀλίσκεται τὸ ἀφιλόθεον μέρος τοῦ κλήρου, πυρέττον ὡς παῖδα. μετ' ὀκνον καὶ λόγον ἄρχεται καὶ τῆς ἀδικίας, καταφρέφων τὸν ἀκρόπολιν τῶν κακῶν, τὸν πλεονεξίαν, εἰς οἰκοδομὴν τῆς

22 *Iohannis acta Constantinopoli.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς δικαιοσύνης. τοῦτο γὰρ ἴδιον τῶν σοφῶν ἀρχιτεκτόνων πρότερον καταρτᾶσθαι τὴν οἰκοδομὴν τῶν ψεύδους, εἶθ' ὕστερον θεῖναι θεμέλιον τῆς ἀληθείας, ὡς λέγεται περὶ τοῦ προ-
Ier. 1. 1. φήτου· Καθέστηκά σε ἐπ' ἔθνη καὶ βασιλείας ἐκριζοῦν καὶ καθαιρεῖν, καὶ οἰκοδομεῖν, τὸ μὲν ὡς γεωργῶν, τὸ δὲ ὡς οἰκοδόμων. ἐκ τούτου παραίνεται πάλιν τὸ μέρος τῶν βουλομένων μὴ τοῦτο ἐπιμεληθῆναι αὐτῶν τῆς διαίτης, πρὸς ἀκριβῆ δὲ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ὀφωνίους, καὶ μὴ διώκειν ταῖς κυρίαις ταῖς τῶν πλουσίων, ἵνα μὴ καπνὸν ἔχοντες τῶν ἀμαθούχων, τῇ φλογὶ τῆς ἀκολασίας παραδοθῶσι, καλῶν καὶ παρασίτων μεταδιώξαντες βίον. ἐλθὼν δυορύπουν τὰ πλείους τῶν χαριμβρῶν, συγκλωσθέντες τοῖς σοφισταῖς τῆς κατηγορείας. παρεκάλει δὲ διὰ τῆς ὑποθέσεως τοὺς ἐν ἀμπράγμοσι βιολίοθεν ἔχειν ἀποστόλους μὴ τὰ
Ecp. 17. 8. πρότερον αὐτοῖς ἐσφαλμένων, ἐλθεῖν δὲ ἐπὶ τῆς μετανοίας λιμένα. ἐξήλεγχε δὲ τοὺς πλεονέκτας, ὡς τοὺς πολλοὺς αἰσχύνης ἀκούσας, ὅτι ὅλως ἠδικήθη τις ὑπ' αὐτῶν, συγχωρεῖν τοὺς, ἁβδὸν εἰπεῖν, τοῖς δοκοῦσι πλεονεκτεῖν ὑπ' αὐτῶν καὶ τὰ ἴδια βύλλεγα. ἐκώλυε δὲ καὶ τοὺς φιληδόνους διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτῶν δεήσεως καὶ νουθεσίας, ὡς τοὺς πολλοὺς κωλύειν ἕως τοὺς καὶ τῶν σεμνοῦ γάμου. αὐτὸς δὲ τοῦτο οὐκ ἐπέτρεψεν, ἀλλ' ἀεὶ ἔλεγε· Τίμιον γάμον, καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον φυλάττειν. ἐν δὲ τοῖς πλείοσιν αὐτῶν δεήσεσι μυείαν ἐποιεῖτο τῆς φρενίτιδος τῶν πενήτων, ὀνειδίζων τοὺς πλουσίους ὡς ἐπιπολὺ οὕτως ἀσυναγώγους διακειμένους πρὸς τοὺς πλησίον, ὑπομιμνήσκων αὐτοὺς ἀεὶ τῆς τοῦ Κυρίου φωνῆς
Matθ. με. μ. λεγούσης· Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. πολλοὶ δὲ οὐκ ἐκ τούτου ἐμαλάττοντο τὴν σκληροκαρδίαν, ἴσως κηρῷ ὑπὸ πυρὸς τηκομένῳ, καὶ τὰ χρήματα ἀνήλισκον εἰς τοὺς δεομένους, ἀόκνως διαφορπίζοντες αὐτά, ὡς καὶ πολλοῖς παρέχειν ὑπερέχοντας πένητας πλουτήσαι εἰς ὕστερον ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης αὐτοῖς δυσποιίας, καὶ διακλήσασθαι αὐτῶν τὴν δυσχρίαν. ὅθεν ἐκ τούτου ὠνομάσθη παρὰ πολλοῖς, Ἰωαννης ὁ τῆς ἐλεημοσύνης. κατέδυνε δὲ καὶ τὴν ἔπαρσιν τῆς ἀλαζονείας, καὶ τὸ τύφος αὐτῆς ἐκ τῶν πλείστων ἠφάνιζεν, ἐπαινῶν τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τοὺς τοιούτους συμβιοῦντας σεμνῶς, ὡς ἐκ τούτου πάλιν τοῖς πρώτοις μὴ πλῆθος πολλῶν οἰκετῶν ἐν ἐκκλησίαις καὶ ἀγοραῖς καὶ βαλανείοις εἰσελαύνοντας ἀρκεῖσθαι ἑνὸς ἢ δευτέρου παιδὸς σωματοφυλακεῖν αὐτοῖς, καὶ τοῦτο διά τινα χρείαν, ὡς εἰκὸς, κατεπείγουσαν. πρὸς τούτοις ἔλεγε τὴν ἀγνείαν καὶ καθαρότητα τοῦ σώματος, καὶ τῆς ψυχῆς ἰσάγγελον οὖσαν· διὰ δὲ κατ' ἀλλήλων συκοφαντίας καὶ καταλαλιὰς τοῦ διαβόλου καὶ τῶν δαιμόνων ὑπηνδύματα εἶναι. καὶ ὄντως γὰρ διὰ τοῦτο ἐκλήθη διάβολος, ὡς καταλαλήσας τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἀδάμ, καὶ πάλιν τοῦ Ἰωβ πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἔστι ὅμοιος φονεῖ ὅστις ὁ συκοφάντης. παρεκάλει δὲ αὐτοὺς ἀλλήλους ἀγαπᾶν καὶ τιμᾶν ἔν τε τοῖς καθίσμασι καὶ διακλήσεσιν, ἐν ἔριδος καὶ λείπουσι, καὶ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκαθεδρίας. ἐν δὲ ταῖς συμφοραῖς αὐτοὺς βίον ἀγίων πατέρων καὶ ἀναχωρητῶν, καὶ τὴν τούτων πολιτείαν καὶ ἀρετὴν ἐξηγεῖτο, ὥστε ἐκ τῶν τοιούτων ῥημάτων πολλοὺς κατανύττεσθαι καὶ πλῆθος δακρύων καταφέρειν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, ποθοῦσα δὲ καὶ τὸν μονήρη βίον μετελθεῖν, καὶ ἀποτάξασθαι τῆς τύρβης καὶ συγχύσεως τοῦ βίου. ἐσπουδατεῖ δὲ αὐτοὺς ἀγαπᾶν τὴν τῶν ξένων ὑποδοχὴν, καὶ μάλιστα τοὺς ἐνδημοῦντας ἀσκηταῖς, καὶ φιλοφρόνως αὐτῶν προσπίπτεσθαι, καὶ ὅτως
Matθ. κε λε. ἔχειν πρὸ ἑαυτοῦ αὐτὸν τὸν Χριστὸν ὑποδέχεσθαι, καθὼς, φησιν, αὐτὸς ὁ Κύριος ἔλεγε· Ξένος ἤμουν, καὶ συνηγάγετέ με. ὑπεμίμνησκε δὲ αὐτοὺς πάλιν καὶ ὃ ἐν ᾧ ἀποστόλῳ γεγραμμένον ῥητὸν, φάσκων πλειστάκις, Λαθόντες τινὲς ξενίσαν ἀγγέλους. πόθεν γάρ, φησιν, οἴδατε, εἰ αὐτός ἐστιν ὁ Χριστὸς μεταχηματίζων ἑαυτὸν εἰς ἄνθρωπον, καὶ δοκιμάζων ὑμᾶς; ἐδίδασκε δὲ αὐτοὺς αἰτεῖν τὴν μυστικὴν καὶ ἀγγελικὴν ἀσμάτων μελῳδίαν ὁ ψαλτήριον, καὶ ἄλλα πνευματικὰ λόγια ἐν πόνῳ τόπῳ, ἔνθα εὑρίσκονται. ἔπειθε δὲ πολλὰ ἰουδαΐζειν καὶ προσκαλεῖσθαι τὸν λαὸν οὐκ ἐπαύσατο, ἐν μόνον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀζηχεύμενος*, ἀλλὰ

ἐν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ ὁ μὲν σκρέτος καὶ ὁ δὲ βπισκοπέω καὶ θήλυς ἀενάως τοῦτο ἐποίει, ἔχων ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἄφθονον χάριν βρύουσαν αὐτῷ τὰ θεῖα λόγια.

Ἐσφάδη ὃ καὶ ταύτην ἐποιεῖτο τὴν φροντίδα μᾶλλον ἢ μόνον ἐκείνης τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τῆς Θρᾴκης ἁπάσης (εἰς ἣν ὁ αὐτὸς πεπεμπτο λόγος) καὶ τῆς Ἀσίας ὅλης. ἐπὶ ἔνδεκα καὶ αὐτὰ ἀρχιερατεύων ἰδύνε). καὶ μόνον καὶ τὴν Ποντικὴν τούτοις κατεκόσμει τοῖς νόμοις. ἐκαρίθμησε δὲ καὶ αὐτὴν ἔχει τῇ Ἀσίᾳ ὁ θυμός. μαθὼν δὲ τὴν Φοινίκην ἔτι φρεσὶ τὰς τῶν δαιμόνων πλεκτὰς μεμηνέναι, ἀσκηταῖς μὲν ζήλῳ θείῳ πυρπολουμένοις στωμύλεξε, νόμους δὲ αὐτοῖς ὁπλίσας βασιλικοῖς κατὰ τῶν εἰδωλικῶν ἐξέπεμψε παθῶν. τὰ δὲ τοῖς καταλύοσι τειχίσας καὶ ταῖς τούτων ὑπουργίαις χορηγούμενα χρήματα οὐκ ἐκ τελωνείων βασιλικῶν, ἀλλὰ τὰς πλούτῳ κομώσας καὶ πίστει λαμπρυνομένας γυναῖκας φιλοτίμως ταῦτα παρέχειν αἰτήσας, τὴν ἐκ τῆς χορηγίας φυομένην εὐλογίαν βπιδεικνύς. οὗ μὴν οὖν ὑπολειφθέντας δαιμόνων σπόρους τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκ βάθρων ἀνέσπασεν. ὁρῶν δὲ καὶ τὴν Κελτικὴν ὅμιλον ὑπὸ τὴν Ἀρειανικῆς θηριωθέντα ζοφώσης, αἰτεμηχάνητο καὶ αὐτὸς, καὶ πόθεν ἄγρας ἐξεύρεν. ὁμογλώττους γὰρ ἐκείνοις πρεσβυτέρους καὶ ἀμφικόνους καὶ οὗτοι τὰ θεῖα ὑπαναγινώσκοντας λόγια παρεθάρρυνε, μίαν τούτοις ἀπένειμεν ἐκκλησίαν, καὶ ἐξ αὐτῶν πολλοὺς τῶν πλανωμένων ἐθήρευσεν. αὐτός τε γὰρ ἐκρίνετο παρὰ φροντιστῶν διελέγετο, ἑρμηνευτὰς χρώμενος τῶν ἑκατέρων γλωττῶν βπίσαμένοις. ταῦτα μὲν οὖν ἔνδον ἐν τῇ πόλει διετέλει ποιῶν, καὶ πολλοὺς τῶν ἐξεπατημένων ἐζώγρει, τῶν ἀποστολικῶν κηρυγμάτων βπιδεικνὺς τὴν ἀλήθειαν. μαθὼν δέ τινας τῶν Νομάδων Σκυθῶν παρὰ τὸν Ἴστρον ἐσκηνωμένους διῆλθε μὲν τὴν σωτηρίαν, στρέφεσθαι δὲ τούτοις δι' ἀγνωσίαν, ἐπεζήτησεν αὐτοὺς τὴν ἀποστολικὴν ἐζηλωκότας φιλοσοφίαν, καὶ τούτους ἐκείνοις ἐπέστησε, καὶ χειρόμασιν ἐχειρήσατο παρὰ Λεόντιον τὸν Ἀγκύρας βπίσκοπον, δι' ὧν καὶ τῶν Σκυθῶν ἐδήλωσε τὴν μεταβολὴν, καὶ πεμφθῆναι ἄνδρας παρὰ τὴν τούτων ποθηταὶ βπιτηδείους ἠξίωσεν. ἐν δὲ τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσι τὴν Μαρκίωνος νόσον κώμης πόλιν βπισκήψασαν πάλαι μαθὼν, ἀπέστειλε τὸν τῆς ἐκκλησίας πρεσβύτερον, παρεστεπόμενος ἐξελάσαι αὐτὴν, τὴν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν νόμων βπικουρίαν ἐρέγων. ὅπως μὲν οὖν τὴν τῶν ἐκκλησιῶν φροντίδα ἐν τῇ ψυχῇ παρεῖφερε καὶ τὸν θεσπέσιον ἀπόστολον, ἱκανὰ καὶ ταῦτα διδάξαι.

Μετὰ δὲ τὰ τῶν ἐκκλησιῶν φροντίδα διερευνᾶ τὰ βρέβια τῆς οἰκονομίας· καὶ βυέσικει ἀναλωμάτων ἀφθόνων τὴν ἐκκλησίαν. παρεσκάσατο τούτων ἀρχεῖν τὸν βπικουρέα. ἤρχε δὲ εἰς τὰ μέρος τῶν ἀναλωμάτων τῆς βπισκοπῆς· βυέσικει δαψίλειαν τῆς τυχούσης. κελεύει μετενεχθῆναι τὴν τούτων πολυτέλειαν εἰς τὸ νοσοκομεῖον. παρεπιθυμήσης δὲ τῆς χρείας κτίζει νοσοκομεῖα πλείονα, προσκατασήσας δύο τῶν βιλαθῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἰατροὺς, ἔτι καὶ χρησιοὺς τῶν ἐργατῶν ἀγάμους τούτους εἰς ὑπηρεσίαν, ὥστε τοὺς βπιχωριάζοντας ξένους, καὶ νόσῳ ληφθέντας βπιμελείας τυγχάνειν, καὶ δι' αὐτὸ τὸ καλὸν, καὶ ἐξαὶ τὴν τῆς σωτῆρος δόξαν. μὴν τοῦτον οὖν παρεσκαλῦπται τῶν χειρῶν τὸ πάλμα, σκηπτουχοῦντα δὲ αὐτὰς καὶ οὐκ ὀρθῶς ἀναστρεφομένας. καὶ βύρων φιλοσάρκοις πνεῦς, παθῶν τὴν νηστείαν ἀναλαβόντας ἀπεχομένους βαλανείων καὶ παρεργαν ἱματίων, ἢ θαῦμα χωρὶς ὅτι δαύτερον γάμον, ἵνα μὴ ὑβρίζηται ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. μὴν τοῦτον παρακαλεῖ τοὺς δήμους παρασκαρτερῆν ταῖς νυκτερειναῖς λιτανείαις, ταῖς τούτων γυναῖκας οἴκοι μένειν τὴν ἡμέραν παρευχομένας, ἐξὸ τὸ μὴ σχολάζειν τοὺς ἄνδρας τὴν ἡμέραν. ταῦτα δὲ πάντα ἐλύπει τοὺς ἀμελεστέρους τοῦ κλήρου πάντας καὶ ἀνυδρίαν εἰσομένους. αὐτὸς δὲ ταῦτα ἐποίει διορθῶν τοὺς βίους τῶν ἐν αὐτῷ κληρικῶν, ὡς φέρετο, παραινούμενος. μὴν τοῦτο ἤσκητο τοῦ ἐλεγκτικοῦ ξίφους καὶ τῶν πλουσίων, σκτέμνων τὰ τῆς ψυχῆς ἀποφθέγματα, ἀτυφίαν αὐτοὺς ἐκδιδάσκων μετεωροφρονοῦντας παρὰ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους, ἀποστολικῷ παιδόμενος λόγῳ τῷ παρὰ Τιμόθεον φερομένῳ, Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παραγγέλλε

23 *Iohannes religionem Christianã sedulo propagare studet.*

24 *Iohannes ordinat oeconomiãm &c.*

a. Tim. 6. 17.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

παραλέλειπε μὴ ὑφηλοφρονῆσαι, μηδὲ ἀλαζονεύεσθαι ἐπὶ πλούτῳ ἀδηλότητι. Ἰωάννης μὲν τοι
" ὁ διδασκάλου ἐκείνου, ὡς εἴπομεν, τύπος ἀποστολικὸς τοῖς μετέπειτα ἐπισκόποις, ὡσαύτως ὀφείλουσι
ζῆν κατὰ Παῦλον, ἐν ἰδίῳ μισθώματι κηρύσσειν τοῖς μετανοοῦσι. μηδενὸς ἀναβάλλοντος τὴν τῆς
ἐκκλησίας, ἢ τῆς ἡμέρας μόνης ἐλάμβανε βρώματα, δραπετεύων ἀεὶ τὸν τοιοῦτον φρονήματα.
Εἰ γὰρ ἐν ἐλάμβανεν, οὐδὲν ἀπεικὸς ἐποίει κατὰ τὸν εἰπόντα, Ἄξιος ὁ ἐργάτης τῆς μισθοῦ αὐτοῦ· καὶ, Τίς ποιμαίνει ποίμνιον, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; πῶς δὲ φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐ μεταλαμβάνει; οὐκ ἐβούλετο δὲ στενοχωρίᾳ τινὶ, ὅτε καλούμενος ὑπό τινων εἰς ἑστίασιν παρεγίνετο πρὸς αὐτοὺς μετὰ τοῦ ζητεῖν καὶ αἰτεῖσθαι. πρῶτον μὲν, οἶνον οὐκ ἔπινε διὰ τὴν τῆς κεφαλῆς θερμότητα, εἰ μή που ἐν τοῖς κάμασι δι' ἀνάγκην ἐχρᾶτο· δεύτερον δὲ, ὅτι τάξιν ὁ σώματος αὐτοῦ οὐκ εἶχεν ἀπὸ τινος ἀσθενείας, ὡς πολλάκις τὰ βύτρεπισθέντα αὐτῷ εἰς βρῶσιν ἀηδῆ φανῆναι, καὶ ζητεῖν τὰ μὴ παρόντα. Εἶτα σπάνιον καὶ λιτὸν ἐλάμβανε τὴν βρωμὴν πρὸς ἀπείρων ἕως ἑσπέρας, τοῦτο μὲν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιμελούμενος φροντίσι, τοῦτο δὲ τῆς πνευματικῆς θεωρούμενος θεωρίας. ἠγωνίζετο δὲ μηδὲν ἀπορεῖν τῶν θείων γραφῶν, θεοπνεύστων ὁμοῦ σοφῶν τούτοις καὶ τῶν οἰκονόμων τοῦ τῆς κλοπῆς ἀφορμᾶς, ἵνα μηδὲ καταπολυπλασιάσωσι τοῦ πλούτου τὰς ὕλας τῶν ὀφειλῶν ἐν τοῖς βρεβίοις, τοῦ τῶν πενήτων σφετερίζόμενοι χρείας. πρὸς τούτοις δὲ πλῆθος τῆς πόλεως ἐνοχλοῦν, ἐσκέπτει ὅτι ὀφείλει ἢ πρῶτον ἀξίωμα ταύτης τῆς τιμῆς ἀξιωθεὶς ὡς Χριστοῦ οἰκονόμος, ἢ μηδενὶ παραχωρεῖν δεῖγμα. Εἰ δὲ καὶ ἐδεδώκει ἑαυτὸν ἔκδοτον τῇ τραπέζῃ, πόσοις ἐξήρκει ἀξιώμασι τηλικαύτην πόλιν οἰκεῖν, ἑκάστου ἢ δι' ὑλαγμὸν, ἢ διὰ πενίαν, ἢ διὰ γαστριμαργίαν ἐπιζητοῦντος τὸ φαγεῖν; ἀπορῶν δὲ καὶ ἀγωνιῶν ἦγε τὴν τοῦ Θεοῦ θεωρίαν, τὴν τοῦ λόγου θεραπείαν, τὴν τῶν γραφῶν ἱστορίαν, τὴν τῶν χηρῶν κηδεμονίαν, τὴν τῶν ὀρφανῶν παιδαγωγίαν, τὴν τῶν νοσούντων ἐπιμέλειαν καὶ κατεπονουμένων ἐπικουρίαν, τὴν τῶν πλημμελούντων ἐπιστροφὴν, τὴν τῶν ἐν φυλακῇ ἐπισκέψεις. πῶς δὲ καὶ σῶμα ἐξησκημένον ἐν θείοις λόγοις, καὶ ὃς εἰθισμένον ἀκούειν θείων χρησμῶν ἠνείχετο πολυλογίας τραπέζης ἐπακούειν; ἀποβλαφθήσεσθαι οἶμαι εἰς τοῦτο ταύτης θορύβοις, καὶ εἰς τὸ τῶν πολυτελῶν ἀναλωμάτων πλῆθος, ἐφειλκύσατο πρὸς τὸ πρᾶγμα, μακρὰν χαίρειν εἰπὼν τοῖς τοιούτοις κακοπαθείαις, τὸ τῶν ἀποστολικῶν πραγμάτων ἑαυτῷ καταπράσσων· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, οὐκ ἐξὸν ἡμῖν καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις. καὶ ταύτῃ μὲν ἡ πρόφασις αἰτία τοῦ μὴ συναπαθεῖν, φασὶ· τὸ δὲ ἀληθὲς, οὐκ ἦν ὑπομένουσης ἀσκήσεως τοῦτο ἐποίει. ἦν γὰρ ἀφιλάργυρος, καὶ εἰς σωφροσύνην τὴν πρὸ πάντα καὶ εἰς ταπεινοφροσύνην (τοῦτο δὲ πάντα ἐφόδιος ὄντι ἱερέως) πρὸς τούτοις δὲ εἰς παιδείαν λόγων, δὲ εἰς ὃ πρόσεσχε καὶ πᾶσαν, καὶ οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ φρονῆσαι, πρεσβυτέρας τε βουλὰς δὲ εὐκλείας, καὶ πρὸς ἅπαν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ἐλεῆσαι πλουσίους καὶ ἀδυνάτους. πολλοῖς δὲ ἐφάνετο πρᾶγμα οὐκ τοῦ τὸ κλήρῳ, καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ, καὶ ἐμισεῖτο ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἐξεκλίνου ἀπ' αὐτοῦ διὰ τὸ ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πρβλ. ξ. κη. γ.

Πρβλ. ε. β.

Ἀνακ. ε. ζ. α. Κορ. θ. ζ.

Πρβλ. ξ. κη. γ.

Πρβλ. ε. β.

25 *Sarapion diaconus inimicitiæ Iohannis cum Severiano Gabalorum episcopo.*

Ἐνῆγε δὲ αὐτὸν πλείω πρὸς τὸ πᾶσι προσκρούειν διὰ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ Σαραπίων διάκονος ὑπ' αὐτοῦ καταλόμενος, ὃς καί ποτε, πρόντων τῶν κληρικῶν, μεγάλῃ τῇ φωνῇ πρὸς αὐτὸν τοιοῦτον λόγον ἐφθέγξατο· ὅτε, ὦ ἐπίσκοπε, τούτων κρατήσας δυνήσῃ, εἰ μὴ μιᾷ ῥάβδῳ πάντας ἐλάσεις. τοῦτο δὲ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου μῖσος ἐξήνεγκεν. ὁ δὲ ὅσιος Ἰωάννης οὐκ εἰς μακρὰν πολλοὺς τῆς ἐκκλησίας, ἄλλον δι' ἄλλην αἰτίαν, ἐξέβαλε· Σαραπίωνος δὲ τοῦ ὀφρυοῦ καὶ τοῦ ἀλαζονείαν οὐδεὶς ἐπιφέρειν ἠδυνάτο. ἐπεὶ δὲ πολλοῦ τοῦ παῤῥησίαν παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἰωάννου ἐκέκτητο, πέρας τοῦ καθήκοντος πᾶσι προσεφέρετο. ποτέ μὲν" Σεβηριάνου πρίοντος, τοῦ προσκρούσαντος ἐπισκόπου πολλῷ οὐκ ἀπένειμεν, ἀλλὰ καθήμενος διετέλει, δείκνυς μικρὰ φροντίζειν τῆς Σεβηριανοῦ παῤῥησίας. οὕτω οὐκ

ἐνέγκειν

ἰῶ ἔγνω ὁ Σθπειλιὼς τὴν τῦ Σαραπίωνος καταφρόνησιν, ἢ τοὺς τοῦ πρόσθεν μέγα ἀνέκραγεν εἰπών· Εἰ Σαραπίων ζωοποιὸς ἀποθάνοι, Χριστὸς οὐκ ἐνίκησε θεόπνευστος. Ταύτης τῆς ἀφορμῆς ὁ Σαραπίων δραξάμενος, φθονερῶς ἐχθρὸν τὸν Σθπειλιὼν ὃν μακαρίῳ Ἰωάννῃ κατέστησεν, ἀποκρύψας μὲν τὸν τοῦ σθδείσμόν, ὅτι, Εἰ Σαραπίων ζωοποιὸς ἀποθάνοι, μόνον ἂν Εἰρηναῖος εἶπεν ὁ Σθπειλιανός, ἀρα Χριστὸς οὐκ ἐνίκησε θεόπνευστος. ἢ δὲ σύφορος ἑαυτῇ μάρτυρας, ὡς ὅτι Εἰρηναίῳ τούτῳ πρόσκειται τοὺς ὁ βαπτίσας. μὴ μέλλοντας οὖν ὁ μακάριος Ἰωάννης ἐξέβαλεν αὐτὸν τῆς πόλεως, ἐκκλίνας τὸν τοὺς αὐτὸν φιλίαν, ὡς δῆθεν λόγον βλάσφημον ἀφιέντα. γνοῦσα δὲ ταῦτα ἡ βασίλισσα Εὐδοξία ἐν τῇ ἐπωνύμῳ τῶν Ἀποστόλων ἐκκλησίᾳ ὁ ἑαυτῆς υἱὸν Θεοδόσιον τὸν βασιλεύσαντα μετ' Ἀρκάδιον τὸν πατέρα αὐτῦ, νομιδὴν τότε νήπιον ὄντα, Εἰς τὰ γόνατα τῦ ὁσίου Ἰωάννου ἐμβαλοῦσα, καὶ ὅρκοις πολλοῖς κατ' αὐτῦ κατορκίσασα, μόλις τὸν τοὺς Σθπειλιὼν ἔπεισε φιλίαν ἀσπάσασθαι· καὶ οὕτω ἦλθον τὸν χωμίου ὕπαλον ἐφύλαξε Σθπειλιὼς τοὺς Ἰωάννου. ἢ μάλα δὲ εἰκότως ἀξίως ἐλυπήθη ὁ Ἰωάννης κατὰ Σθπειλιοῦ. ἰῶ γὰρ σφόδρα ζηλωτὴς τοῦ τὸν πίστιν, ἢ μάλιστα εἰς λόγον λεγόμενον κατὰ τῦ θείου, καὶ εἰ ἄλλοις ἐρρέθη τοὺ Σθπειλιοῦ, εἰ ἄλλοις ἐδιδάχθη ὁ Ἰωάννης, ἢ εἰς τοῦτο, ὡς εἴρηται, δείκνυς ὃ θερμὸν τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, πληρῶν ἅμα ἢ τὰ ὑπὸ τῆ θεία γραφῆ εἰρημένα· Ζηλῶν ἐζήλωκα τῷ Κυρίῳ· ἢ πάλιν, Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε, Κύριε, ἐμίσησα, καὶ ὅτι τοὺς ἐχθρούς σε ἐξετηκόμην; τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. ἡ μὲν ὑποθεσις τῆς τοὺς Σθπειλιανὴ λύπης τῦ Ἰωάννου τοιαύτη τις ὑπῆρχεν.

γ. Bασ. ἐθ. ι. Ψαλ. ρλη. κ.

Οἱ δὲ τοὺς Ἰωάννην ἀπεχθῶς ἔχοντες ἐπὶ τούτοις τοιοῦτοις, οἷα φιλεῖ γίνεσθαι ἐν πᾶσι τοιαύτοις τῶν κεκτοιαυτῶν ὁρμῆς· Φερτείαν συνιστῶσι κατ' αὐτῦ, ἢ ἀφορολαῖς τρόπον τὸν δήμον ἐκίνησαν. ὁ μὲν τοι λαὸς ἀφόβως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λεγομένοις ὑπ' αὐτῦ λόγοις ἀφόβως συνεκρότει ἢ ἠγάπα τὸν ἄνθρωπον, μικρὰ δὲ ἐφρόντιζεν αὐτὸς τῶν κατηγορῶν ὑπεναντιουμένων αὐτῦ. ἐν ὀλίγῳ δὲ χρόνῳ διεδραμὼν ἡ τοῦ αὐτῦ φήμη εἰς τὰ πόρρωθεν χώρας ἐπόλεις ἢ νήσους, ὥστε πολλοὺς ἐφικέσθαι ἢ ἐπιθυμῆσαι αὐτῦ τῆς θεωρίας, ἢ ἀκῦσαι τῆς διδασκαλίας αὐτῦ. πολλάκις δὲ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐγκεχάφει τοὺς ὁ μακάριος Ἰννοκέντιος, ἐπιδεχόμενος τὸν φρονίμων ἐπιδιόρθωσιν ἐπὶ διδασκαλίᾳ αὐτῦ. οἵτινες δὲ εἰσὶν οἱ τὰ ἐναντία τούτοις λέγοι, ἐπὶ ὁ λέγοντες αὐτῦ ὑπὸ τῶν ἐξυγκάφων ἐκκλησιῶν ἐλεγχθέντες, ὅπως τὰ λαμπρὰ ἐπαγγελίαν ἔχοντες, τί δῆτα νῦν λέγθσι; ὀξὺν τοῖς βουλευτηρίοις αὐτῶν διαλέγεσθαι, ἢ τὸν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν καρποῦσθαι δύνανται πολύ. ἱκανὸς δὲ ἦν ὁ μακρῶν ὀξέως ἐπεκτείνειν καὶ ἐκκλείειν εἰς βραχεῖς τινας λόγους ἢ ῥαδίους συλλαβῆν, ἢ τὸν δι' ὀλίγων εἰς μῆκος ἐπεκτείνειν, ἢ καλῶς φέρειν· ὥστε ἢ πλείονα ἢ ποικιλώτερα πολλῶν ἕδραν τοῦ ἱερέως μετ' Ἀθανάσιον τὸν Ἀλεξανδρείας βαπτίσαντα, ἢ Βασίλειον τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας, ἢ Γρηγόριον τὸν Ναζιανζοῦ, οὓς αἱ μιλήτους ἢ μνήμης ἀξίους, διδάξαι δὲ σπουδάσαι ἢ δόγματα πᾶσι, ἢ μηδαμοῦ λαθεῖν τινα τῶν λόγων αὐτῦ δοκῶν. τοὺς τούτοις, δεινὸς ἰῶ ἀποτελέσαι ὀξύς, ἀγρύπνους καὶ σπουδαίους, οὓς παχεῖς τὸν νοῦν ἢ ἀπαιδεύτους καὶ ῥαθύμους, ἢ εἰς πόνους καὶ τέχνας καὶ γεωργίας οὓς ἀργοὺς ἢ ἀπόνους διεγείρων, ἀπὸ πολλῶν μὲν τῶν ἀδιαφόρων αὐτῦ ἔργων, οὐχ ἥκιστα δὲ ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ μηδέποτε ζημιῶσαι τῶν νυκτερινῶν καὶ ὀρθρινῶν καὶ πολυωρείων συνάξεων καὶ ἐσπερινῶν ὑμνῳδιῶν, ἀπουδάζειν δὲ μηδέποτε περὶ αὐτὰ αἴσιά ἀθυ, καὶ τὸν ἀγίαν ἐκκλησίαν δυόμενον. οἱ πένητες τοῖς θησαυροῖς τῦ πλούτου τῶν στομολογιῶν, καὶ τῦ στομοτέρου τῶν λόγων βίᾳ τυγχάνοντες, οὕτως βυθὺς ἐπιθυμίᾳ πλήσαντο τῦ αἴδρος, ὥστε εἶναι ἀφορητὸν τὸν ἐπ' αὐτῷ γνώμῳ ἀχίνητον, καὶ πολλῶν τῶν ἀξιόχρεων τὸν ἱερωσύνῃ τοῦ φερέτερον ἡγεῖσθαι. καίτοι καὶ τὰ τοῦ ἐκείνου, καὶ τὰ μετ' αὐτὸν οὐκ ἰῶ τοῦτο καταδέστερα· ἀλλ' ὅμως εἶχε καὶ

26 *Iohannes concionatur Constantinopoli.*

πρ. αἰσπλήστες

καὶ ἔχῃ τὰ αὐτῆς καὶ ἰδιάζῃ χάριν, ὅπερ καὶ ἐν τῇ ἀξιοεία σοῦν ἑαυτῷ ἐφεύρηζει, ὡς πολ-
Ψάλ. κγ. α. λοί τινες, ἀλλ' ἀεὶ ἐφάλλεται τῆς Κυρίου ψάλμοι· Τῆς Κυρίου ἡ γῆ καὶ ὁ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ
οἰκουμένη καὶ πάντες ⓐ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ.

27 *De commentarys ab eo scriptis in epistolas Pauli, & Procli visione.*

Ἠγάπα γὰρ ὁ μακάριος Ἰωάννης τὰς ἐπιστολὰς τοῦ σοφωτάτου Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἀγαν, καὶ πάντοτε μετὰ χεῖρας εἶχε τὸν βίβλον αὐτῶν, ἐντυγχάνων καὶ θαυμάζων τὸν ἐν αὐταῖς ἐγκεκρυμμένον θεόπνευστον σοφίαν, διαλογιζόμενος τῆς ἐκείνου ψυχῆς τὸν καθαρότητα, καὶ τοῦ σώματος τὸ ἀπαθὲς, ἔχων ἐνενδυάτως πρὸ ἑαυτοῦ, ὡς οὐκ ἂν ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις ἐχορήγει αὐτῷ φθέγεσθαι τοιαῦτα λόγια, εἰ μὴ ἰῶ τοιοῦτος, κεκαθαρμένος ἐκ παντὸς κοσμικοῦ ῥύπου, ἐν μνήμῃ φέρων πάντοτε ὃ εἶπεν αὐτὸς ὁ τοῦ σωτῆρος ῥητὸν ὃ φάσκων, Μακάριοι ⓐ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ ⓦ Θεὸν ὄψονται. ἰῶ γὰρ ὁ ἐκτύπωμα τοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου ἔχων ἐν εἰκόνι, ἔνθα αἰεπαύετο διὰ τὸν τοῦ σώματος ἀσθένειαν, βραχύ πῃ (ἰῶ γὰρ πολυάχρυπνος ὑπάρχει φύσιν) καὶ ἰώνικα διήρχετο τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ, ἐνέτεινεν αὐτῇ, καὶ ὡς ἔτι ζῶντος αὐτοῦ, οὕτω προσεῖχεν αὐτῷ, μακαρίζων αὐτὸν, καὶ ὅλον ⓦ λογισμὸν πρὸς αὐτὸν εἶχε, φθονερὸς ὁμιλῶν. ἔρχεται οὖν εἰς πόθον τοῦ ἑρμηνεῦσαι τὰς τοιαύτας ἐπιστολὰς πρὸς ὃ δηλῶσαι πᾶσι τὸν τοῦ ὑδρὸς ἔθνεσιν ἀρετὴν, οὐ πρέπον ἡγησάμενος τοιούτων πλουσίων δωρεῶν ἀμοιρῆσαι τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τηλαυγεστέρως αὐτὰς ἐκδοῦναι τοῖς ἐξ αὐτῶν ὠφεληθῆναι ἐρωμένοις· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν. ἀπὸ ἑσπέρας γὰρ, ἰώνικα σχολὴν ἦγε ὁ ἐπισκοπεῖν, καὶ σὺν εἷς πρὸς τῶν συνοχλούντων, αὐτὸς εἰσήρχετο ἐν τῷ ἀναχωρητικῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ καθήμενος ὀλίγον τινὸς ἤθελεν ἐνώπιον αὐτοῦ λαμπάδα κηροῦ, καὶ λαμβάνων μετὰ χεῖρας τὰς σχέδη, ἀφ' ἑαυτοῦ ἔγεφεν ἐπ' αὐτοῖς τὰς φρένησις τοῦ ἀποστόλου καὶ τὰς ἑρμηνείας αὐτῶν. σὺν εἰς μὲν οὖν ἐτόλμα εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν, ἕως μὲν ἔξωθεν τῆς θύρας σῖγαν καὶ λαλῆσαι, διὰ δὲ μὴ διακεδαθῆναι τὸν λογισμὸν αὐτοῦ, ἰώνικα τι τοιοῦτον ἐπεχείρει γενέσθαι. ἑρμηνεύσας οὖν πλείστας ἐκ τῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν, ἀνέθεσπίσον τι συνέβη αὐτῷ, καὶ ἠκηδίασε λέγων ἐν ἑαυτῷ· τίς οἶδεν, εἰ ἀρέσκεται τῷ Θεῷ ταῦτα, εἰ, ὡς ὤφειλον, διηρμήνευθησαν ἀκριβῶς, εἰ κατέλαβον τὸν σκοπὸν ἐκείνου τοῦ σοφοῦ καὶ τηλικούτου ἀνδρός; ἐδέετο γὰρ τοῦ Θεοῦ πληροφορίας ἕτερον δοῦναι αὐτῷ περὶ τούτου. ὅτε εἰς μακρὰν γὰρ τοῦτο πέρας ἔχειν, ὥστε διεξελθεῖν αὐτὸν μὴ μόνον ταύτην αὐτοῦ τὴν προαίρεσιν ἐκτελέσαι, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρας αὖτ' ἐκδοῦναι ἑρμηνείας. ἀνήρ γὰρ τις τῶν ἀξιωματικῶν τῆς πόλεως διαβληθεὶς ὑπὸ βασκάνων ἀνθρώπων ὡς βασιλεῖ προφάσει τινὸς αἰτίας, ἠγωνάκτησεν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐκβάλλεται τοῦ παλατίου, δεξιωθεὶς καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ. ὅτε οὖν ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ ὑπῆρχον, καὶ μὴ βουλόμενον ἕτερον διαλλάξαι τὸν βασιλέα πρὸς αὐτὸν, διὰ δὲ μὴ δοῦναί τινα προκαλέσασθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ νοῦν λαβὼν τοῦ Ἰωάννου πρὸς τὸν βασιλέα πρόρρησιν, καὶ ὅτι πάντως οὐ προκεῖται αὐτοῦ αἰτιωμένου τὸν πρὸς αὐτὸν εὐμένειαν πάλιν ἐνδείξασθαι, προσκαλέσαι τινα τῶν γνησίων αὐτοῦ, καὶ δυαπῆται αὐτῷ τὸν γνώμην αὐτοῦ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπελθεῖν, καὶ δοῦναι τὸν Ἰωάννου πρὸς τὸν βασιλέα πρόρρησιν, καὶ ὅτι πάντως οὐ προκεῖται αὐτοῦ αἰτιωμένου τὸν πρὸς αὐτὸν εὐμένειαν πάλιν ἐνδείξασθαι, προσκαλέσαι τινα τῶν γνησίων αὐτοῦ, καὶ δυαπῆται αὐτῷ τὸν γνώμην αὐτοῦ, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπελθεῖν, καὶ δυσωπήσαι αὐτὸν καλέσαι αὐτὸν ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοπροσώπως διαλεχθῆναι αὐτῷ ὃ κατ' αὐτὸν κεφάλαιον. ἐφοδεῖτο μὴ τι ὁ ἀνθρωπος ἐν ἡμέρᾳ προσκληθῆναι πρὸς ⓦ Ἰωάννου, ἵνα μὴ θαθῇ ὑπό τινος τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ πάλιν ὑποβληθῇ ὡς βασιλεῖ πρεσβείαν ζητῶν πίμπλαι αὐτῷ δυακλήσεως χάριν. πρωΐ οὖν προσκληθῆναι ὁ ἀνθρωπος πρὸς ⓦ μακάριον Ἰωάννου, καὶ ἀναγγέλλει αὐτῷ ταῦτα, προσκαλέσας αὐτὸν ἐπιτρέψαι περὶ τῶν προεδρευόντων αὐτῷ μυστηρίων αὐτοῦ τῇ νυκτὶ τοῦ παρουσίαν αὐτοῦ. ἕτοιμος οὖν ὑπάρχων εἰς ὃ πᾶσι τοῖς θλιβομένοις ὀρέξαι χεῖρα βοηθείας, καλεῖ Πρόκλον τινὰ εἰς αὐτὸν τοῦτο ἀφωρισμένον, ἀνδρα θεοσεβῆ καὶ ἐν πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένον, καὶ ἐπιτρέπει αὐτῷ περὶ αὐτοῦ. πάλιν ⓦ ὄκνον ἐπεθέμενος ὁ Ἰωάννης, μᾶλλον ὑπὸ τοῦ

Θεοῦ

Θεοῦ εἰς τοῦτο αὐτὸν κινήσαντος τοὺς πληροφοήσθαι τῶν ἠδη κατ' αὐτὸν ἐρμηνευθέντων, αὐτῇ τῇ νυκτὶ τὰ σχέδη μὴ χεῖρας λαβεῖν, εἴχετο τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ ἀποστόλου. ἐλθὼν οὖν ὁ ἀνθέμιος πρὸς τὸν συνωμότην, ὡς ὀφείλων συντυχεῖν αὐτῷ, ἀνίσταται ὁ Πρόκλος καὶ ἔρχεται πρὸς τὸν θύραν τοῦ κοιτῶνος, καὶ παρακύψας διά τινος ὀπῆς ὁρᾷ τὸν Ἰωάννην καθήμενον ὅπου τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ γράφοντα, καὶ τὸν ἅγιον Παῦλον ἀναπεπλιμένον· ὅπισθεν πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ ἔχοντα τὸ σῶμα αὐτοῦ κατὰ εἰς τὸ ὦς τοῦ Ἰωάννου τὸ δεξιόν, καὶ ὁμιλοῦντα αὐτῷ. ἰδοὺ γὰρ Ἐλισσαῖα ἡ μορφὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ πώγων τέλειος καὶ πλατύς. παρασκοπάσμενος δὲ ἀκοῦσαί τι βουλόμενος τῶν λαλουμένων, οὐδένος ἤκουεν. ὑποχωρήσας οὖν ὀλίγον τοῦ θύρας, λέγει τῷ ἀνθέμιῳ, ἀνεξικάκησον μικρόν· ἄλλος γάρ σε εἰσῆλθε καὶ συντυγχάνει αὐτῷ, καὶ δύναμαι εἰσαγαγεῖν σε πρὸς αὐτόν, ἄρχεις αἰ ἐκεῖνος δέξεται, μήποτε οὐκ ἐκεῖνος γνωσθῆναι θέλει ὅς ἐστιν, ὥσπερ οὐδὲ σὺ θέλεις θεαθῆναι ὑπό τινος. ἰδοὺ δὲ ὁ Πρόκλος ἐν ἐκστάσει μεγάλῃ, ἀπορῶν περὶ ἐκείνου, πῶς ἠδυνήθη εἰσελθεῖν εἰς τὸν Ἰωάννην, αὐτοῦ μὴ μαθόντος, καθότι οὐδεὶς ἰδιάζει αὐτῷ εἰς τὰ κοιτῶνα αὐτοῦ, εἰ μὴ πρότερον ἐμυήθη ὑπὸ τοῦ Πρόκλου. παρεισδύσαντος οὖν τοῦ ἀνθέμιου, ὅτι ὥρας ἱκαναί, πάλιν παρακαλεῖ τὸν Πρόκλον ἐγερθέντα μηνῦσαι αὐτόν. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· ἰδοὺ πόσας ὥρας ἔχομεν καθήμενοι, καὶ οὐκ ἐξῆλθεν ὁ συντυγχάνων αὐτῷ· καὶ οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι. ἀλλ' ὅμως πρὸς πληροφοήσθαι σε ἰδοὺ προσφαύω τῇ θύρᾳ καὶ κατασείσω πάλιν διά τῆς ὀπῆς. ἴσως ἐτέλεσαι τὰς συντυχίας αὐτοῦ καὶ ἐπαύσαντο. ἀπελθὼν οὖν καὶ παρακύψας ἰδοὺ πάλιν ὁμιλοῦντα αὐτῷ καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ πρότερον. αὖθις οὖν ἀθυποστρέπτως ἐκαθίσατο βασανίζων ἑαυτοῦ λογισμόν· πρὸς ὀλίγον δὲ πάλιν ἐκλυόμενος ἀπὸ τοῦ ἀνθέμιου, ἀνάσας καὶ παρακύψας διὰ ἐκείνης τῆς ὀπῆς, εἶδεν αὐτὸν τρόπον ποιοῦντα, καὶ ὁμιλοῦντα ὀφθέντα εἰς τὸ οἷς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου. μὴ ταῦτα λέγε μοι ἀνθέμιε ὁ Πρόκλος· ἀληθῶς, ἀδελφέ, οὐκ οἶδα τί εἰπεῖν πρὸς τοῦτο τὸ κεφαλαίου. ὡς γὰρ ἀπολαμβάνω, οὐ βούλεταί σε ὁ Θεὸς τυχεῖν μεταβολῆς ἀπὸ τῆς συνεχούσης σε θλίψεως. ἰδοὺ γὰρ τοσοῦτον ἀπεῖχομεν θέλων μαθεῖν εἰ σχολάζει, καὶ οὐδέποτε ἀκούσαντος ὁμιλοῦντας ἀλλήλοις, ἐκεῖνον μὲν παρακαλούμενον πρὸς ὑποστρέψαι λαλεῖν αὐτῷ εἰς τὸ οἷς αὐτοῦ, αὐτὸν δὲ μήτε ὅλως διανεύοντα, ἀλλὰ κάτω κεκυφότα καὶ γράφοντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀνθέμιος εἶπε τῷ Πρόκλῳ· ἐρωτῶ σε, πάτερ, μὴ εἰσαγαγεῖν πρὸς αὐτόν τινα, γινώσκων ὡς ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ εἰμὶ ἐκδεχόμενος καθ' ἡμέραν θάνατον, καὶ ἐὰν μὴ ὁ Θεὸς διά τὸ ὅσιον σώσῃ με, ἀπολυμαι. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πρόκλος εἶπεν αὐτῷ· πίστευσον, ἀδελφέ, οὐκ εἰσήγαγον αὐτὸν ἐγώ, οὔτε μοι ἔγνων πῶς ἐλήλυθε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' οὔτε ἑτέρα εἴσοδός ἐστιν ἀπάγουσα ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, πλὴν ταύτης. ἀλλ' ὅμως καρτέρησον. πάντως γὰρ εὐθέως ἐξέρχεται ἐκεῖνος, καὶ εἰσάγω σε πρὸς αὐτόν. ταῦτα αὐτῷ λαλοῦντων πρὸς ἀλλήλους, ἐστήμενε ὁ ξύλον τῆς ἐκκλησίας κατὰ ἑωθινὸν ὕμνον. τότε λέγει ὁ Πρόκλος τῷ ἀνθέμιῳ· ἀνάστα πορεύου ἐν εἰρήνῃ. ἀπὸ γὰρ τῆς νεὼ οὐδένι συντυγχάνει, οὔτε προσκρίνει τι πρᾶγμα τῆς νυκτερινῆς αὐτοῦ προσευχῆς, ἀλλὰ μόνων ἐν αὐτῇ ἕως ἑωθεν. παραγίνῃ δὲ πρὸς ἡμᾶς τὴν ἐπερχομένην νυκτὶ, καὶ πάντως ὅτι μᾶλλόν σε πρὸς αὐτὸν προσ πάντος ἀνθέμιε. ἀναστὰς οὖν ὁ ἀνθέμιος ἀπῆλθε μετὰ μεγάλης θλίψεως καὶ δακρύων πολλῶν. οὐδὲν δὲ ἐκ τούτων ἔμαθεν ὁ Ἰωάννης, ἀλλ' οὐδὲ ὁ Πρόκλος συνῆκε τότε, τίς ἦν ὁ λαλῶν αὐτῷ. τῇ οὖν ἐπελθούσῃ νυκτὶ πάλιν παραγίνεται ὁ ἀνθέμιος εἰς τὸ ἐπισχοπεῖον, καὶ ἀναστὰς ὁ Πρόκλος ἐποίησε καθὼς καὶ τῇ προελθούσῃ νυκτί. καὶ ἐθάσσατο πάλιν τὸν ἀπόστολον λαλοῦντα τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ τῷ αὐτῷ σχήματι, καθάπερ καὶ πρότερον· καὶ οὐκ ἔστρεψε μὴ πολυπραγμονήσας μᾶλλον αὐτόν. πρωϊνὸν δὲ τῆς ὥρας, καὶ τοῦ ξύλου τῆς ἐκκλησίας σημαίνοντος, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὁ ἀνθέμιος ὀδυρόμενος. ὁ οὖν Πρόκλος ὑποπτεύσας μά-

στας ὠργίσθη μὲ καὶ οὐδενὸς (ὕστερον δὲ εἶχε πρός τινα) εἰς ἑαυτὸν ἢ ὃ ἔγκλημα μεταβαλών, ὡς ἐξ ἀληθείας αὐτὸ τοῦτο γεγενότος, δέδωκε καθ' ἑαυτὸν ὅρον μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, μήτε καθευδῆσαι, μήτε κινηθῆναι τῆς θύρας τοῦ κοιτῶνος τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ἄχρις ἂν εἰσαγάγῃ τὸν ἀνθρωπον πρὸς αὐτόν, ἢ μάθῃ πῶς ἔχει ὁ εἰσφέρων πρὸς αὐτὸν τὸ ὁμιλεῖσθαι αὐτῷ ἐν ταῖς παρελθούσαις δύο νυξί. τοῦτο οὖν ποιήσας, ἔμενε παρεστρεύων τὴν θύραν, μὴ ἀφιστάμενος παντελῶς. καὶ ἡνίκα ἐγίνετο πάλιν ὁ ἀνθρωπος εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον. θαρρήσας οὖν ὁ Πρόκλος ὡς μηδενὸς εἰσελθόντος πρὸς αὐτόν, λέγει ᾧ ἀνθρώπῳ· ἀληθῶς, κύριε ἀδελφέ, ἕνεκέν σου οὐκ ἀπέστην τοῦ τόπου τούτου. εὐθέως οὖν μιλοῦσά σοι πρὸς αὐτόν. ἀνασὰς δὲ ὁ ἐγκλείσας τὴν θύραν, παρακύψας ὁρᾷ πάλιν τοὺς ἀμφοτέρους καὶ ὃν τρόπον ἐθεάσαντο αὐτοὺς τὸ πρότερον συλλαλοῦντας ἀλλήλοις. ὅτε λέγει ᾧ ἀνθρώπῳ· ἀνάστα, ἀδελφέ, ἀπιθι σὺ τῷ οἴκῳ σου, ἵνα ἔσο παρακαλῶν τὸν Θεὸν βοηθήσαί σοι. ὡς ὁρᾷ γὰρ ὁ λαλῶν ᾧ βαπτιστῇ, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἀποσταλόμενος. διὸ ὁ μὲν ἀναχώρησις εἰσέρχεται· ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τῆς θύρας ταύτης ἐκβὰς εἰσῆλθε πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀναστὰς ἐπορεύετο κλαίων ἀπελπίσας τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. παρ' ἣν ἡμέραν μὴν ἐμηνύθη ὁ μακάριος Ἰωάννης τοῦ ἀνθρώπου, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν Πρόκλον λέγει αὐτῷ· οὐκ ἦλθεν ἐνταῦθα ἐκεῖνος ὁ δηλώσας ἡμῖν ἐφ' ᾧ παραγέγονθαι πρὸς ἡμᾶς; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, ναί δέσποτα, ἰδοὺ σήμερον τρίτην νύκτα ἔρχόμενος. ὁ δὲ φησι, καὶ διὰ τί οὐκ ἐμήνυσάς μοι αὐτόν; ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πρόκλος εἶπεν, ὅτι ἄλλῳ τινὶ ἰδίαζες, καὶ σὺ σωφρόνει τὸν προπετῆ παρέξαι. ὁ δέ, ἴνα, φησίν; οὐδεὶς εἰσῆλθε πρός με ἐν ταῖς νυξὶ ταύταις. τότε ὁ Πρόκλος ἐξηγήσατο αὐτῷ καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὸ ἀνάστημα καὶ ὁφθέντος αὐτῷ, καὶ ὃ πῶς εἶχε τὸ σῶμα αὐτοῦ κάτω εἰς τὸ οἷς αὐτοῦ, καὶ ἐν μυστηρίῳ ἐλάλει αὐτῷ γραφόντος τοῦ μακαρίου. ὅτι πλείω δὲ ἐθαύμαζε ταῦτα ἀκούων παρ' αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπαύσατο ὁ Πρόκλος λαλῶν, ἀτενίσας τῇ εἰκόνι τοῦ ἀποστόλου, καὶ θεασάμενος τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ ὅμοιον τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ, βοᾷ μετὰ μόσιαν τῷ Ἰωάννῃ καὶ δακτυλοδεικτῶν τὴν εἰκόνα, εἶπε· συγχώρησόν μοι, πάτερ, οὐ εἶδον λαλοῦντά σοι, ὅμοιος ὅστι τούτῳ, ὡς δὲ νῦν λαμβάνω, καὶ αὐτὸς ὅστι. ὅτε γνοὺς ὁ σοφώτατος Ἰωάννης, ὡς ὁ Θεὸς ἐπέσκεψεν αὐτῷ, καὶ ἐπληροφόρησεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐρμηνεύειν τῷ τοιούτων ὄντι σοφῷ, "αὐτὸν τὸν ἀπόστολον ἐκέλευσε τὰ ἑαυτοῦ ἑρμηνεύσαι δηλονότι τοῦ Ἰωάννου, ὑπερέβαλε δὲ τὸν Πρόκλον ἔξω τῆς θύρας μικρὸν ἀναμεῖναι, κλείσας αὐτῷ ἐρρίψεν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔδαφος, εὐχαριστῶν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, καὶ εὐχόμενος σὺν δάκρυσι καὶ στεναγμοῖς ὑπὲρ ὥρας ἑπτά. μεθ' οὗ δὲ παύσασθαι αὐτόν, προσκαλεσάμενος τὸν Πρόκλον λέγει αὐτῷ· ἄπελθε τῷ ἀνθρώπῳ ἐλθεῖν τὴν νυκτὶ ταύτῃ πρός με. ἵνα μὴ γὰρ ὀκνῇ τοῦ λοιποῦ ὀκνηρόν, οὗ εἶδες λαλοῦντά μοι. τότε δηλονότι δὴ ἀνθρώπῳ παραγενόμενος πρὸς αὐτόν. καὶ ἐλθὼν τὴν νυκτί, φάσας ὁ Πρόκλος εἶδε τὸν Ἰωάννην μόνον καθήμενον καὶ γράφοντα, ὀκνηρὸν δὲ οὐκ ἐθάσατο· ἐξ ἐμιμήσατο ἀνθρωπον. εἰσελθὼν οὖν πρὸς αὐτὸν ἀπήγειλεν αὐτῷ τὰ καθ' ἑαυτόν. παρ' ἣν ἡμέραν παραγίνεται ὁ Ἰωάννης πρὸς τὸν βασιλέα, ἐξ ἠξίωσεν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἐκέλευσε πέμψαι τὰ παρὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου αἰτηθέντα εἰς πέρας ἄξαι, καὶ ἀνεκλήθη ὁ ἀνθρωπος εἰς τὸν προτέρων αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμήν. μεθ' ἡμέρας τινὰς τοιαύτῃ πληροφορίᾳ λαβὼν τὰ παρ' ἐκείνου τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας, ἤρξατο τοῦτα ἀναλαμβάνειν, καὶ παρὰ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος χλευαζομένους, ὅπου μὲν ἔδει πλήρωσεν· ὅπου δὲ καὶ εἴ τι ἐλλιπῶς, ὡς εἰκός, διετυπώθη, παρεπήρεν, ἑρμηνεύσας καὶ τὰ λοιπὰ ὑπολοιπος ἀνενδυάστως. ἃ δὲ κατήξιωσε τοῦ μακαριωθέντος ἀνδρὸς παρὰ τοῦ βασιλέως μαθόντες ὡς διὰ αἰτήσεως τοῦ μακαρίου Ἰωάννου διορθώθη τὸ καθ' αὐτὸν παράπτωμα, ὠργίσθησαν σφόδρα καθ' αὐτόν, καὶ στασιάζειν ὑπὲρ τοῦ αὐτὸν ἐῶντες συνεργὸν καὶ συμπαράκτορα τοῦδε τοῦ δράματος κεφαλαιωτὸν δέξασθαι, καὶ βιβλίον ὑπὸ ποίῳ δήποτε ἀνταμείψονται αὐτόν. ὁ δὲ πολὺς ἐν φρονήσει, καὶ μέγας ἐν λόγοις Ἰωάννης ταῦτα μὲν ἔγνω, ὀλίγα δὲ ἐφθέγξατο πρὸς αὐτούς.

28 *Eudoxia Theodorichum pecuniis spoliare conata, à Iohanne prohibetur.*

Ἡ δὲ βασίλισσα Εὐδοξία ἐγκύπτει φιλαργύροις πάθεσι, καὶ ἤρξατο σπουδάζειν πάμπολλα χρήματα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ματα ἀπὸ ἀδικιῶν πλείστων. πολλάκις γοῦν ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἐν διαφόροις ἐζητήσατο αὐτῶν ἐμνημόνευε τῆς ἑαυτῆς ποινεφῆς ὑπομιμνήσκων, καὶ ἀνιχνεύων τὸν ἐξεστὼς αὐτῆς, καὶ ἀποκαλῶν ἐξωλεθρίας, βουλόμενος δι' αὐτῶν ἀνατρέψαι τὸν τῆς βασιλίσσης νεκτημένους τὸν ἡδονικόν. ὃ μόνοι ὠνόμαζεν ἐκεῖνος πένος· ἀλλ' ὁ ἔχων τὸν νόσον καὶ τὸν σπεδόνα αὐτῆς, ἐπελάμβανεν αὐτῶν αἰνίττεσθαι, καὶ προσκρούειν αὐτῷ διὰ τῶν τοιούτων αὐτοῦ ὁμιλιῶν. ἦν δέ τις ἀνὴρ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατρίκιος, ὀνόματι Θεοδώριχος, πλούσιος καὶ πρῶτος τῶν ἐν τῷ παλατίῳ. οὗτος πολλάκις ἐπιβουλεύθη ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ζητούσης καθαιρεθῆναι αὐτὸν τὰ ἐπάρχοντα. μὴ δυνησόμενος οὖν αὐτῆς ἐνεγκεῖν, διὰ δὲ δυνήσεται τοῦτο πρᾶξαι, ἐδυσφόρει μεγάλως. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ πρᾶος καὶ πολλῇ σωφροσύνῃ διάγων. ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν προσκαλέσασθαι αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ δηλοῖ αὐτῷ διά τινος εὐνουχαρίου λέγουσα· Ἔπεσέ σοι ἡ σὴ οὐσία ὡς πολλὰ ἀναλώματα ποιεῖ ἡ βασιλεία ἔν τε τοῖς ῥόγαις τῶν στρατοπέδων καὶ εἰς ἄλλας ἀναγκαιότητας αἰτίας ἀδιαλείπτως· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ φόρους πρέχουσα τοῖς ἐπεναντίοις πρὸς τὸ ἐπισπάσασθαι αὐτῶν τὸν πρὸς ἡμᾶς εἰρηνεύειν, καὶ ἐν γενόσει εἰσὶ σήμερον τὰ πράγματα. δώσεισον οὖν τῇ βασιλείᾳ μέρος τι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων σοι λόγῳ τῆς τοιαύτης ἐξόδου, ὅπως πρῶτον μὲν ἀπολαύσῃς τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐνοίας καὶ μείζονος προκοπῆς, ἔπειτα δὲ αὖθις ἀπολαμβάνων ἀκενοτομήτως τὰ πρὸς σὲ ἡμεῖν οὐ χρηαθέντα εὐχερείστως, λοιπὸν μὴ ὀκνήσῃς τὸ πρώτοτε καὶ πρώτως πλουσίως ἡμᾶς ἀποθεραπεῦσαι διά τῆς εἰθέου καὶ ζεούσης σε προθυμίας. ταῦτα ἀκούσας ὁ Θεοδώριχος ἐταράχθη σφόδρα· καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ παλατίου μετ' ὀλίγων μεγάλης, καταλαμβάνει τὸν ἀρχιμανδρίτην τῆς ἐκκλησίας, πρὸς τὸν ὄντα οἰκίας αὐτῆς κατέχοντα μακάριον Ἰωάννην, καὶ ἐζήτησατο αὐτῷ ἅπαντα τὰ προσκεκλευθήσαντα, ἐκχέων δάκρυα πολλά, καὶ ἐφαπτόμενος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, δεόμενος τυχεῖν τῆς πρὸς αὐτὸν μετὰ θείαν ὑπακοῆς καὶ ἀνυπολήψεως. ὁ δὲ συμπαθητικὸς πρὸς πάντας, θεασάμενος αὐτὸν ὕπτιον κατεπόδιον καὶ ἀλαγχιαθείς, προσευτὰ ἀποστέλλει πρὸς τὸν βασιλιστὴν δύο κληρικοὺς μετὰ χάρτας ἐχούσας προσαναγνωστικὸν περιέχοντα τάδε. Ὡς καλῶς, ἄνερ ἀποστόλων οἰκοδομήσας πρὸς σωτηρίαν τῆς θεοφιλοῦς σου ψυχῆς, σὺ δὲ μᾶλλον καταβάλλεις οὐκ ὀκνεῖς. ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον ταύτης τῆς προσκαίρου βασιλείας ἀπολαῦσαί σε εὔχομαι ἐν χάρᾳ πίονι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπουρανίου καὶ ἀπερράντου τῶν ἀγαθῶν βασιλείας κληρονόμον σε ἀναδειχθῆναι διά τῆς ἀγαθοεργίας σου. ποίαν γὰρ καύχησιν ὑπὲρ ταύτης ἕξομεν τὸν πάντα γνώριμοι γενέσθαι τῷ ὑμετέρῳ καλοκαγαθίᾳ ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ εὐπροσηκείᾳ βιοῦντι; ἐκ πεπλήρωμαι δ' ἀληθῶς καὶ ἐξέστιν ἀκηκοὼς τῶν πρὸς ὑμῶν ῥηθέντων σήμερον Θεοδωρίχῳ τῷ πατρικίῳ, ἀνδρὶ κατὰ Θεὸν ζῶντι, καθότι ὁ Θεὸς κατέστησεν ὑμᾶς δεσπότας πάσης γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ οὐ δέεται ἡ βασιλεία τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, καὶ μάλιστα μηδὲν αὐτοῦ πεποιηκότος αὐτῇ. πρέπει οὖν τῷ ὑμετέρῳ θεοφιλείᾳ μηδὲν ὧν εἴπατε αὐτῷ ζητοῦσαν πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ συγχωρῆσαι αὐτῷ πάντα, κλῆσαι δὲ καὶ ἀνδρικτρόφως αὐτὸν πολιτεύεσθαι. ὁ δὲ δεσπότης καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σωτήσαι πάντα τὰ αἰτήματα ὑμῶν εἰς τὸ ἀγαθὸν κατ' αὐτοῦ θέλημα, φιλόχριστε. ἔρρωσο, πολλοῖς ἔτεσιν διαμένουσα τῇ πολιτείᾳ Ῥωμαίων. Τούτων ἀναγνωσθέντων τῇ βασίλισσῃ, καὶ γνοῦσα ὡς ἠκμώκει πρὸς αὐτόν, ἀπεδηλοῖ αὐτῷ διά τινος τῶν παλατίου λέγουσα· Ὡς ἐκέλευσας ἡμῖν, πάτερ, ποιοῦμεν. οὐ μόνον γὰρ σοῦ λαμβάνομεν ὧν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀφίεως διδόξῃ σὺ τῇ πόλει καὶ τῷ παλατίῳ μηδὲν ὑφορώμενος, ὡς χθὲς καὶ πρώτην ἡμέραν, καὶ σοὶ ἐστὶν ὁ πρεσβυτέρων αὐτῷ πρώτου πράγματος. ἀναφρέψαντος δὲ τὸν ἀποσταλέντος πρὸς τῆς βασίλισσης πρὸς τὸν Ἰωάννην, ἀπεκρίνατο πρὸς Θεοδώριχον λέγων αὐτῷ· Εἰ ἐδημοῦσέ σε ἡ βασίλισσα, οὐκ ἀπελείπετό σοί τι ποτε. πόθεν οὖν πάλιν εἶχες σεσωπάξαι τὰ δοτ' αὐτῷ; οὐ μόνον γὰρ οὐκ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐδωκάν, ἀλλ' οὔτε ἐλογίζοντό σοι εἰς δικαιοσύνην παρὰ τοῦ Θεοῦ. εἰ γὰρ ἔδωκας αὐτὰ τῷ Χριστῷ, ὄντως μυριονταπλασίονα ἀποτίσει σοι αὐτὰ ἐν τῷ τοῦ οὐρανοῦ βασιλείᾳ, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσεις. Ὁ γὰρ ἐλεῶν πένητα, Θεῷ δανείζει. Παροιμ. ιθ. ιζ. Λουκ. ιβ. λγ. καὶ αὖθις ὁ Θεὸς διδάσκει λέγων, Κτήσασθε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, καὶ θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἀποκριθεὶς γὰρ ὁ Θεόδωρος εἶπεν αὐτῷ· ἰδοὺ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μοι δίδωμι εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς ἐκκλησίας, λόγῳ χρείας τῶν ἐπιξενουμένων πενήτων, παραχωρῶ τὴν πόλιν ἐξ αὐτῶν εἰς ἀποθεσίαν ἐμοῦ καὶ τῶν τέκνων μου. ἀφίημι δὲ καὶ τοῖς ὀφειλέταις μου πᾶν τὸ χρέος αὐτῶν συντεῖνον εἰς ποσότητα χρυσίου ἑξαμοδ. ἀναβλέψας ὁ μακάριος ἐποίησε καὶ πάντα ὅσα συνέθετο τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ, πληρώσας τὸν ὑποσχέσεων ἀνυλλιπῶς. παραγενόμενος δὲ τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ παρεκάλει ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ ποιῆσαι πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως συγχωρήσῃ αὐτῷ τὰς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ παραδέξηται τὸν ἐλεημοσύνῳ αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· πρὸ μὲν τῶν παρόντων σε πλημμελημάτων θαρρῶν εἰς τὸν φιλάνθρωπον δεσπότην Θεὸν ἀντιφωνῶ σοι, ὡς ἤδη τετύχηκας περὶ αὐτοῦ τῆς ἀφέσεως αὐτῶν· ἀλλὰ προφύλαξον σεαυτὸν ἀπὸ τοῦ νῦν, μή πως αἰσθῇς αὐτῷ, ὅπως καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἄξιόν σε ποιήσῃ, λυτρούμενος τῆς αἰωνίου κολάσεως. παραδέξῃ σε γὰρ ἡ ἐλεημοσύνη, ὥσπερ ἡ τοῦ Κορνηλίου. μαθοῦσα δὲ ἡ βασίλισσα Εὐδοξία τὰ γεγονότα ὑπὸ Θεοδωρίχου ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ μετακαλεσαμένη τινὰ τῶν πρώτων τῆς πόλεως, κελεύει αὐτὸν ἀναβῆναι πρὸς τὸν μέγαν Ἰωάννην, καὶ εἰπεῖν αὐτῷ τάδε. Κατὰ τὸν κέλευσίν σου ἀπέλυσα Θεοδώριχον τὸν πατρίκιον ἀδιαστρόφως, μή λαβοῦσά τι ποτε παρ' αὐτοῦ, καὶ τοι τῆς βασιλείας δεομένης διὰ τὰ ἀνακύπτοντα διάφορα ἀναλώματα. σὺ δὲ τοῦτον ἥρπασας σὺν τοῖς ὑπαρχουσιν αὐτῷ; εἰς ἴδιον κέρδος νοσφιζόμενος αὐτά, ἡμῖν τούτων ἁρμοζόντων, ὡς ἐκείνου ἐκ τῆς βασιλικῆς λειτουργίας ταῦτα κτησαμένου. σὲ οὐκ ἔδει σε τοῦτο πρᾶξαι, ἀλλὰ δὲ μᾶλλον μιμήσασθαι ἡμᾶς· καὶ ὥσπερ οὐδὲν εἰλήφαμεν ἐξ αὐτοῦ, μήτε σε λαβεῖν. Ὁ δὲ σοφὸς Σολομὼν λαβεῖν χρῆναι καλὸν ἔγραψε πρὸς αὐτὸν οὕτως. Ὡς οἶμαι, οὐ δικαίως ἀπεστάλη σὺ θεοφίλειαν ἡ τῶν ἐμῶν ἡγεμονικῶν δύναμις καὶ δυποεία, ἐν τῆς ἀξίας αὐτῶν ἡ πρόφασις. πάλιν δὲ ὡς οὐδέποτε ἠγάπησα πλοῦτον, οὔτε ἠρασθην χρημάτων, ἢ δόξης ἀνθρωπίνης· ἀλλὰ καὶ κείνοις πολλάκις συνεβούλευον ἀποκτήσασθαι τὸν τοιαύτην ματαίαν φροντίδα, καὶ ἐπιμελήσασθαι τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας διὰ τῆς εἰς σὲ πενήτας μεταδόσεως, ὅπως κληρώσωνται τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν. πῶς δὲ καὶ χρημάτων ἐπιθυμήσω, ἀεὶ νουθετῶν καὶ ἐπιπλήττων ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι σὲ ταῦτα κεκλημένους, καὶ μὴ ῥαντίζοντας αὐτὰ εἰς τὰς τῶν πενήτων χεῖρας; ἐμοὶ γὰρ "ἀρκεῖ πρὸς ἀποθέσθαι ὀλίγος ἄρτος σὺν ἄλατι καὶ λαχανίοις οἰκείοις διὰ τὸ τοῦ σώματος ἀσθενεῖν. πρὸ δὲ Θεοδωρίχου ἐπήμασας ὡς ἐσφετέρισα τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ εἰς ἴδιόν μου κέρδος. τοῦτο δὲ γνωστὸν ἔστω σοι, ὡς ἐμοί ποτε οὐκ ἔδωκεν· ἀλλ' οὔτε εἰ ἔδωκεν, ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ δέ εἴ τι οἶδα. ἀλλ' ὁσίως τῷ Χριστῷ ἐδωρήσατο αὐτά, ἐνταῦθα παραθήκιός εἰς τὰς τῶν πενήτων * χεῖρας, ἵνα ταῦτα κομίσηται παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι πολυπλασίονα. * χεῖρας Εἴθε δὲ καὶ αὐτὴ τοῦτον ἐζήλωσας, κενώσασα τὰ χρήματά σου εἰς σὸν αἰωνίως θησαυρόν, ὅπου οὔτε σὶς, οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, οὐ κλέπται καὶ διορύσσουσι διαρρήσσουσι κλέπτουσι. Ματθ. ϛ. ιθ. δέδωκε γὰρ αὐτὰ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς ἐκκλησίας, ἵνα δι' αὐτῶν γένηται ἡ φροντὶς τῶν δεομένων. εἰ οὖν βάλλει ταῦτα λαβεῖν καὶ λυπῆσαι τὸν Χριστόν, σὺ ὄψει. πίστευε γάρ μοι, ὅτι ἐὰν τοῦτο ποιήσῃς, θλιβεῖσαι ἐν σοί. Τούτων ὑπαναγνωσθέντων τῇ βασιλίσσῃ, ἐπλήσθη θυμοῦ καὶ ὀργῆς, καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῇ ποίῳ τρόπῳ κακώσει τὸν Ἰωάννην. Θεοδώριχος δὲ ἐφόβαζε τὴν τυραννίδα καὶ παρρησίαν ἀπειλοῦσα τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐξάκουστον γενέσθαι εἰς πολλοὺς τόπους τὸν ἀρετὸν αὐτοῦ καὶ τὸν πολιτεῖαν.

Πραξ. ι.

Ω

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

29 *Homilia eius contra Eutropium.*

Ο μὲν μέγας τῆς οἰκουμένης φωστὴρ καὶ διδάσκαλος ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τῶν ψυχοφθόρων ἀδικιῶν καὶ παῤῥησίᾳ διελέγχει· οὐκ ὤκνει, καὶ βασιλέα καὶ βασιλίδα πληγὰς τοῖς ἐναντίοις φέροντα, καὶ τοῦτο ἱερέως ἄξιον καὶ τοῦ κειμένους πολιτεύεσθαι νόμους· τοῦτο δὲ τάττοντος τοῦ νόμου τοὺς μὲν ἀδικοῦντας ἐπιτιμᾶν τοῖς δὲ ἀδικουμένοις ἐπαρκεῖν, τὰς μὲν ἀδικίας κωλύει, τοὺς δὲ ἀδικουμένους ἐπαμύνει· τοῦτο δὲ τοὺς μὲν ἱερέων ἀπολαύειν τιμῆς, τοὺς δὲ ἀληθῶς ἱερέων μὴ ζηλοῦν βιοτεύοντας· ἕως μὲν οὖν τοῦ κλήρου τοῦτο διεσώζετο, ἀθανὴς ἦν ἡ σκηνοῤῥυμμένη κατ' αὐτοῦ μηχανή· ὅτε δὲ καὶ πολλοὶ τοῦτο ἐν τέλει τέρατα τοῦ παρεσκηνημένου ἐξελέγχειν ἐπειρῶντο, τηνικαῦτα καὶ ὁ κατ' αὐτοῦ φθόνος πλείων ἐξεπίπτετο, καὶ τὰς ἀδικοῦσας τοὺς μισουμένους παιδεύειν παρεκαλέμβωε. καὶ ὅτε μὲν ἀλλήλοις μὴ διωκόντες αὐτὸ παρεῖμεθα, ἀφανὲς δὲ μὴ ἐπικαλεῖσθαι (Ⓦ) καταλύτην τοῦ φθόνου σωτῆρα, πλέκουσι διαβολὰς καὶ τοῦ ὁσίου, μεταποιήσαντες αὐτοῦ τινας ὁμιλίας εἰς ὕβρεις καὶ τῆς βασιλίσσης καὶ ἑτέρων τινῶν τοῦ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. ἃ πολλὰ μὲν ἐλέγετο κατ' αὐτοῦ, τὰ πλάσματα δὲ λοιπὸν καὶ πίστιν ἐνεποίει τοῖς ἀκούουσι, παρῳκηκὼς δὲ τῇ διαβολῇ ἐνεποίει ἡ καὶ Εὐτρόπιον τότε λεχθεῖσα κατ' αὐτοῦ ὁμιλία. ἔστι γὰρ ὁ Εὐτρόπιος, εὐνοῦχος τῆς βασιλίσσης, παρεσκευὴς τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος (περὶ οὗ δὐωτέρω ἐμνημονεύσαμεν) καὶ τιμὴ τοῦ κατ' αὐτὸν ἀξιώματος παρῆκτος εὐνοῦχος, παρὰ βασιλέως λαβών, ἀμύνασθαί τινας τῇ ἐκκλησίᾳ προσφυγόντας βουλόμενος, ἀσυδίαν πεποίηκε παρὰ τοῦ βασιλέως προτεθεῖσαν νόμον τὸ κελεύον τὰ μηδένα προσφεύγειν τοῖς ἐκκλησίαις, ἀλλὰ καὶ ἔστιν ἅπερ προσφυγόντας ἀφέλκεσθαι. δίκην δ' οὐδὲν ἐπηκολούθει. παρῆκεν γὰρ ὁ νόμος, καὶ μετ' ὀλίγον προσκρούσας τῷ βασιλεῖ ὁ Εὐτρόπιος ἐν τοῖς προσφυγοῦσιν ἐγνώσκετο. ὁ δὲ θεῖος μακάριος Ἰωάννης, τοῦ Εὐτροπίου ἔτι ὄντος ἐν θυσιαστηρίῳ κειμένου καὶ ἐκπεπληγότος ἔτι τοῦ φόβου, καθεσθεὶς ὅτι τοῦ ἀμέσως, εἶτα εἰώθει καὶ πρότερον ὁμιλεῖν, ἤρξατο διαλέγεσθαι, λόγον ἐλεγκτικὸν ἐξέτεινε κατ' αὐτοῦ, ἐφ' ᾧ πλέον ἐδόκει προσκρούειν τισὶν, ὅτι (Ⓦ) ἀτυχοῦντα καὶ μόνον οὐκ ἠλέει, ἀλλ' ὅτι τοῦ ἐναντίου καὶ ἤλεγχεν· ἄλλως τε τοῦ κρατοῦντος δι' ἑτέρων αἰτίων ἐξήλεγχε σὺν παῤῥησίᾳ πολλῇ, διὸ καὶ πολλοῖς δυσφόρητος ἦν· ὅθεν καὶ Θεόφιλος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, τοιοῦτος ὢν οἷος ἦν ἀνήρ. ἀνὴρ δ' οὐκ ἐποίησε λόγον περὶ τοῦ τοιούτων κεφαλαίων, ἀεὶ καὶ νοῦν ἔχων ὃ τοῦ ἀποστόλου ῥητὸν φάσκων· Εἰ δοῦλος Χριστοῦ οὐκ ἐσμὲν ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμεν.

30 *Ariani furant in Iohannis pulsi Constantinopoli.*

Κατὰ καιρὸν δὲ τὸν αὐτὸν εἶχον (Ⓦ) Ἀρειανίζοντες τὰ συναγωγεῖα αὐτῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ μεγάλως ἐδημοῦτο· περὶ τούτου ὁ Ἰωάννης, παῤῥησιαζόμενος τῷ Θεῷ ἀεννάως ἐδίδου αὐτῷ δυνάμιν τούτους τῆς πόλεως ἐξελάσαι· ὅπερ καὶ πεποίηκε ταῖς δεήσεσι τοῦ δούλου αὐτοῦ· δυσωπηθεὶς τοιούτῳ ἔργῳ. τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων θεοφανίων τῆς ἐπιλεγομένης φώτων καὶ παλιγγενεσίας, προῆλθετο ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος σὺν τῇ Αὐγούστῃ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐφ' ᾧ ἐπιτελέσαι τὸ ἁγίασμα σὺν αὐτοῖς, καὶ μεταλαβεῖν τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. εἰσελθόντες οὖν πρὸς τὸν ἐπίσκοπον, καὶ δεξάμενοι παρ' ἁγίας αὐτοῦ χειρὸς ἐκάθισαν. καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς λέγει αὐτῷ· Ἀληθῶς, πάτερ, ἐκ πολλοῦ ἐπεθύμει ἡ πόλις αὕτη, ἀπὸ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἐπισκόπου καὶ διδασκάλου τοῦ ἁγιωσύνου σου, καὶ ὅτι τούτοις δυσχεραίνομαι τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ τῷ καταπέμψαντί σε ἡμῖν ὁδηγοῦντα πρὸς τὰ συμφέροντα. ἰσχυε οὖν καὶ αἱρίζου, δοῦλε Χριστοῦ καὶ ἀπόστολε. Ὁ δὲ μακάριος Ἰωάννης ἐμπνευσθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπε τῷ βασιλεῖ· Λόγος μοι, βασιλεῦ, πρὸς σὲ θεοσεβέστατε. ὁ δὲ, Λέγε, φησὶ, τίμιε πάτερ. Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτῷ προοιμιαστικῶς· Τὸν καταρτίζοντα ἅγιά δημα βασιλικὸν καὶ συλλέγοντα πιμίους λίθους εἰς τὸ τοῦτο σύγκασιν οὐ δέον συμμίξαι αὐλοῖς σκοτεινὸν καὶ ἀφεγγὲς εἶδος, καὶ στυγνάναι αὐλοῖς, καὶ σβέσαι καὶ πειφανῆς δὲ ἀστραπὰς ἐκείνων μυρμυγιάς, ἵνα μὴ πᾶσα ἡ τοῦ ἁγιάσματος ὑπόστασις ἐξ ἐκείνου "μωμηθῇ. ὡσαύτως καὶ (Ⓦ) ἐπιβαλλόμενοι πλέξαι ἑαυτοῖς στεφάνους ἐπουρανίους, ἐν οἷς ὤφειλον ἐᾶσαι αὐλοὺς λείπουσας. πάλιν δὲ αὐλὸς ὁ Κύριος φησιν, Οὐδεὶς

Matth. 5. 15.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Matth. 5. mi. δεὶς ὅπι βάλλει ὅπι βλημα ῥάκους ἀγναφου ὅπι ἱματίῳ παλαιῷ. καὶ πάλιν, Εσεσθε οὖν τέλειοι, ὡς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ὅστιν. Αποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ· Φερέσωσαν ἡμῖν τὸν θεολόγον τὸν λαυγῶς. τότε λέγει αὐτῷ Ἰδοὺ ὡς ὁρᾶς, Κύριέ μου βασιλεῦ, πᾶσα ἡ πόλις σήμερον εἰς θεοσέβειαν καὶ ὀρθοδοξίαν ὅστιν, ἀπεχομένων πάντων ἀπὸ πολλῶν ἑτέρων ὅπι βλασφόνων γραμμάτων· ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ μιαρὰ τῶν Αρειανιζόντων αἵρεσις ἐπισχεθέντα τὰς ψυχὰς τῶν ἀφελεστέρων καὶ θεοσκότμα γινομένη αὐλοῖς, πρόφασιν οὐ τὸν τυχόσαν ἄγουσα ἐν αὐτῇ, ὡς καὶ δοκεῖ πλείστοις ἀσυνέτως λέγειν, ὅτι εἰ μὴ αὐτὰ ἐγίνωσκεν ὁ βασιλεὺς ὀρθῶς αὐτοὺς σέβοντας, εἶχε τούτους κωλύσαι καὶ διαχαράξαι τὸ τοιοῦτο ὅπιχρήματος. κελεύσει οὖν ὁ ὑμέτερος κράτος ἢ τούτους μεταμοήσαντας ὅπι ταῖς βλασφημίαις αὐτῶν προσελθεῖν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, ἢ ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως, καὶ ἔξωθεν αὐτῆς ποιεῖν τὰ συναντήρια αὐτῶν, ἢ τέλεον ἔξορισθῆναι τῆς πόλεως αὐλοὺς καὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος, καταγραφῆναι ὃ αὐτὸς καὶ τὰ τούτων σύναγε συναντήρια. ναὶ θεολόγε καὶ ἀντίβολῶ τὴν σὴν ἡμερότητα τοῦτο κελεῦσαι γενέσθαι, καὶ μὴ συγχωρῆσαι ὅπι τῆς πανθυσεβοῦς βασιλείας σου τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ βλασφημηθῆναι ὑπ' ἐκείνων, μήποτε καὶ ὀργὴν κατ' ἐαυτῶν κινήσωμεν. οὐ γὰρ ἕως τέλους ἀνέξεται ἡμῶν τοῦτο ποιούντων, καὶ μάλιστα οὐ μόνον δυναμένου τοῦ κράτους σου τοῦτο πρᾶξαι. Ακούσας ὁ θεῖος βασιλεὺς ἐκέλευσεν ἐκβληθῆναι τοὺς προεστῶτας αὐτῶν. θεολόγημα ὃ θεολογούμενοι ἠρωτήθησαν φθάσαι τὸν ὁμολογίαν αὐτῶν ὅπι τοῦ ὑποστάσεως. ἐν ὃ εἶπον ῥήματα πλήρη βλασφημίας καὶ κακοδοξίας. τότε πληθεὶς ὁ βασιλεὺς θυμοῦ ἐκέλευσεν αὐτοὺς θεολογεῖται τῆς πόλεως ἐκβληθῆναι, καὶ τὰ συναντήρια αὐτῶν ἀσφαλισθῆναι, ἀγγέλους δὲ σκέψασθαι τί ὀφείλει ποιῆσαι θεῖ αὐτῷ. ὑποδέξεσθαι γὰρ αὐτῷ τὸν ὅπι τοῦ κράτους μεταβολήν. ὅθεν καὶ πολλοὶ ὑπ' αὐτῷ θεασάμενοι τοῦ γεγονὸς εἰς αὐτοὺς, ἀπέστησαν τῆς μιαρᾶς ἐκείνης αἱρέσεως, καὶ προσῆλθον τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ. ἐκέλευσε γὰρ ὁ βασιλεὺς καὶ πρόσταγμα γενέσθαι κατ' πᾶσαν τὴν πόλιν τύπον ἔχοντα, ὃν μὴ θέλοντα μεταμοῆσαι καὶ ὅπιστρέψαι ἐκ ταύτης τῆς αἱρέσεως εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἀλλ' ὅπιμένοντα τῇ πλάνῃ αὐτῆς, ἐκβληθῆναι μὲ τῆς πόλεως, καὶ ὃ ὑπάρχοντα αὐτῶν εἰς δημοσίαν. χρόνου δέ τινος προελθόντος, καὶ τῶν Αρειανῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχόντων τὰ συναντήρια αὐτῶν, ὕστερον πάλιν διά τινων τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως προϊσαμένων αὐτῶν ἠξίωσαν παρρησιάζεσθαι. ἐωίκει γὰρ ἑκάστης ἑβδομάδος ἑορτὴ κατελαμβάνειν, φημὶ ὃ δὲ σάββατον καὶ κυριακὴν, ἐν αἷς συνάξεις καὶ τὰς ἐκκλησίας εἰώθασι γίνεσθαι, αὐλοὶ ἐντὸς τῶν τῆς πόλεως πυλῶν ὅπι τὰς τοσὰς ἀθροιζόμενοι καὶ ᾠδὰς ἀντιφώνως θεοῖς τοῖς Αρειανῶν δόξαν συνυφάντες ἦδον. ἐν τούτῳ ὃ ἐποίουν καὶ ὃ πλῆθος μέρος τῆς νυκτὸς· ὑπὸ ὃν τὸν ὄρθρον τὰ διάφωνα λέγοντες διὰ μέσης τῆς πόλεως ὁδεύουσαν τοῖς πυλῶν, καὶ ὅπου ἐνθα συνήγετο καταλαμβάνον. ὅθεν ὃ ἐρεθισμοὺς καὶ ὃ ὁμοούσιον φρονοῦντας λέγοντες ὅτι ἐπαύοντο (πολλάκις γὰρ καὶ διαυτὸν ᾠδὴν ἔλεγον, ποῦ εἰσιν οἱ λέγοντες τὰ τρία μίαν δύναμιν;) τότε δὴ καὶ Ιωάννης βλαβεὶς μή τις τῶν ἁπλουστέρων ὑπὸ τῶν τοιούτων ᾠδῶν ἀπολαθῇ τῆς ἐκκλησίας, ὑπιτίθησιν αὐλοῖς ὅπου τὸ ἰδίου λαοῦ, ὅπως δὴ καὶ αὐτοὶ ταῖς νυκτερειναῖς ὑμνολογίαις σχολάζοντες ἀμφιρώσωσι μὲ τὸν ἐκείνων θεῖ τούτων ἀπουδὴν, βεβαίοις ὃ ὅπου οἰκείοις θεοῖς τὸν ἑαυτῶν πίστιν ἐργάσωνται. ἀλλ' ὁ μὲ σκοπὸς Ιωάννου ἐδόκει θεῖ χρηστὸς, σὺν τάχει ὃ καὶ κινδυνώδης ὅπου τέλος ἐδέξατο. ὡς γὰρ λαμπρότεροι ἐν τῷ ὁμοουσίου ὕμνοι ἐν ταῖς νυκτερειναῖς ὑμνολογίαις ἐδείκνυντο (ὑπενόουν γὰρ ταυροειδεῖς ἀγγύρας φέρονται φῶτα ἐκ τῶν κηρίων λαμπάδων, τῆς βασιλίδος Εὐδοξίας χορηγούσης τὸν εἰς αὐτὰ δαπανῶν) πλῆθος ὄντες ἐν Αρειανίζοντες καὶ ζηλοτυπίας καὶ συμπλοκάδας ἐπιχείρουν ποιεῖν. ἐπὶ γὰρ ἐκ τῆς προλαβούσης δυσαρεστίας ἔνθερμοί τε πρὸς μάχην ἦσαν, καὶ κατεφρόνουν αὐτῶν. μὴ μονήσαντες οὖν ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν συγκροτῆσι. καὶ βάλλεται μὲ

λίθῳ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λίθῳ χ῾ῦ ἔ μετώπῳ Βρίσων ὁ τῆς βασιλίδος Εὐνοδχος συγκροτῶν τότε τὸν ὑμνῳδικὸν, ἀπολλυται ὃ καὶ ὅλως τὸ λαοῦ ὀξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. ἐφ᾽ οἷς κινηθεὶς ὁ βασιλεὺς διεκώλυε πάλιν τοῦ Αρειανοὺς ὑμνολογίας ἐν τῷ δημοσίῳ ποιεῖν. λεκτέον ὃ κ᾽ ὅθεν ἐξεχύθη ἐκωλυσεν ὁ χ῾ς τοῦ αἱρετικοὺς ὕμνους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σιωπᾶν. Ιγνάτιος γὰρ ὁ Ανποχείας τῆς Συρίας τρίτος ἀπὸ τοῦ ἀποστόλου Πέτρου ἐπίσκοπος, ὃς κ᾽ τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῖς συνδιέτριψεν, ὁπτασίαν εἶδεν ἀγγέλων ἁγ῾ῶν ἀντιφώνων ὑμνουμένων τοῦ ἁγίου τριάδα, κ᾽ ὡς ἔστιν τοῦ ὁράματος τῇ ἐν Ανποχείᾳ ἐκκλησίᾳ παραδέδωκεν· ὅθεν κ᾽ ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις αὕτη ἡ παράδοσις διεδόθη.

Γαϊνᾶς δέ τις ὀνόματι ὢν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Κελτὸς μὲν τὸ γένει, βαρβαρώτερος δὲ τὴν γνώμην. ἐπεὶ Ρωμαίοις ὢν ὁμόφυλος, καὶ στρατεία παρασυμπλήσας, καὶ βραχὺ ὃ παρακόψας, τέλος στρατηλάτης Ρωμαίων ἱππικῆς τε καὶ πεζικῆς ἀναδείκνυται. τοῦτ᾽ τοῦ Αρείου λῶβιον μεταλαχὼν μίσει τῶν θείων σηκῶν τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως παρεσκεύαζεν τοῖς ὁμοθρήσκοις ἐτόλμησε τοῦ βασιλέα Αρκάδιον αἰτήσασθαι. ὁ δὲ σκῆψιν ἔφη, καὶ θεραπεύειν αὐτὸν ἐπηγγείλατο. καὶ τοῦ θεῖον μεταπεμψάμενος Ιωάννιν καὶ τοῦ αἴτησιν εἶπε, καὶ τῆς δυναστείας ἀνέμνησε, καὶ τοῦ μεγεπωλίου κατηνίξατο τυραννίδα, καὶ παρεκάλει τῇ δόσει χαλινῶσαι τοῦ δ᾽ βαρβάρου θυμόν. ὁ δὲ γενναῖος ἐκεῖνος ἀνὴρ, μὴ τοιαῦτα ἔφη, βασιλεῦ, ὑπερηφανοῦ, μηδὲ δίδοναι τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ παρακελεύου. οὐ γὰρ ἀνέξομαι τοῦ τοῦ Θεοῦ λόγοις θεολογικοῦς τε καὶ ὑμνικοὺς ἐξαγαγεῖν, τοῖς δὲ τοῦτον βλασφημοῦσιν ἐκδοῦναι τοῦ θεῖον νεών. καὶ μή τοι δείσῃς τοῦ βάρβαρον, βασιλεῦ, ἀλλ᾽ ἀμφω καλέσας, ἐμέ τε, κἀκεῖνον, σὺ μὲν ἡσυχῇ τῶν λεγομένων ἐπάκουε, ἐγὼ δὲ ἐκείνου χλιανῶ τοῦ γλῶτταν, καὶ πείσω ἅπερ αἰτῆσαι, ὁ μὴ δοῦναι συμφέρει. τούτων ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἥδη τε καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἀμφοτέρους ἐκάλεσε. καὶ ὁ μὲν τοῦ ἐπαγγελίαν ἐζήτει· ὁ δὲ μέγας Ιωάννης ἀντέλεγε, φάσκων οὐκ ὀξὺν βασιλεῖ τῶν θείων καταλιμπάνειν θυσεθῶν γε παρορμῶντι. ἐκείνου δὲ λέγοντος, ὡς χρὴ κατ᾽ αὐτὸν δίκαιον ἔχειν οἶκον, ἅπασι, ἔφη ὁ θεῖος Ιωάννης, πιστὸς οἶκος ἐνοίκηται, καὶ σοβερὰς εἰρήνη παρουσίαν παρασκευάζεσθαι παρθυμούμενον. ἀλλ᾽ ἐγὼ, ἔφη ὁ Γαϊνᾶς, ἑτέρας ἐπαρχῶ συμμορείας, καὶ σοὶ ἐκείνοις ἕνα θεῖον οἶκον ἔχειν αὐτῷ· καὶ μάλα γε δικαίως αὐτῷ, πολλοὺς ὑπὲρ Ρωμαίων πολεμικοὺς ἐπαινῶν ἀγῶνας. ἀλλ᾽ ἔχεις, ἔφη Ιωάννης, μείζους τῶν πόνων σοὶ ἀντιδόσεις. στρατηγός τε γὰρ εἶ, καὶ τῆς ἐπαρατικῆς ἠξιώθης στολῆς. καὶ χρή σε σκῆψαι, τίς μὲν ἥδε πάλαι, τίς δὲ γεγένηται νεῶ· καὶ τίς μὲν ἡ παροῦσα πενία, τίς δὲ ἡ παρεῖσα περιουσία· καὶ ποίοις μὲν ἐθνήμασιν ἐκέχρηστο πρὶν ἁγ῾ῶν ἀντιφώνων Ιερον, ὁποῖα δὲ νεῶ περιβέβληται. σκῆψον τοίνυν ὡς ὀλίγοι μὲν οἱ πόνοι, μέγιστα δὲ τοῦ γέρα, καὶ μὴ γένοιτο τοῦ τὸ μνημόσυνα ἀχρίστου. τοιοῖς δὲ χρώμενος λόγοις ὁ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος, ἐπεσόμενον τοῦ Γαϊνᾶ τὸ σιγὴν ἀγὴν ἠνάγκασεν, ὥστε τοῦ βασιλέα θαυμάσαι τοῦ Ιωάννου σοφίαν, καὶ ὅπως ἐκ βραχέων λόγων δεδώληται τοιοῦτον ἀπόνημα. θερμὸν γὰρ ὠμοβαρβάρου καταλαβὼν καὶ ἐμφράξας αὐτοῦ τὸ βλάσφημον εἰς Θεὸν στόμα. χρόνου δὲ διελθόντος τοῦ παλαι μεγεθεῖσαν ὁ Γαϊνᾶς ἐγύμνωσε τυραννίδα, καὶ τοῦ φρατρίαι ἐν τῇ Θράκῃ συναγαγὼν ἐλπίζετό τε καὶ ἐδήου τὰ πλησία. ταῦτα μαθόντες, κατέπηξαν ἄπαντες καὶ ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, καὶ ὅτι παραπέσοιτό πως πρὸς ἑκάτερον ἐβούλετο; ὅτε παρεσκευάσαντο. ὃ γὰρ τῆς γνώμης βαρβαρικὸν ἕκαστος ὑφορᾶτο. ὅτε δὲ ἄλλως ἄπαντας ὡς διδάσκαλος κατηγωνίσατο, τὸ μέγα τοῦτον ἔπεισαν ἀριστεῖα τοῦ παρεσκευῆ ποιήσασθαι παρ᾽ ἐκεῖνον. ὁ δὲ καὶ τοῦ μεγαλωνυμίᾳ αἰτίσασιν λογισάμενος, οὔτε τοῦ ὀξ ἐκείνης φυσῶσαν ἁγ῾φορὰν, παρορμῶς ἐκ τοῦ Θράκην ὁξώρμησε. γνοὺς δὲ ἐκεῖνος παρεσκευάσατο, καὶ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας μεγαλωνυμίᾳ ἐνθυμηθεὶς πρόρρησίν, ὑπολιπόντα τε πόρρωθεν, καὶ τοῦ ἐκείνου δεξιαὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς παρεπήξατο, καὶ μάλα τοι καὶ τοῦ παῖδας τοῖς ἱεροῖς

αὐτῷ

31 *Iohannes Gainæ silentium imponit.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτὸν προσκόμισε γράσι· διὸ καὶ τὴν αἴτησιν ἐχαρίσατο, καὶ πάσσανδος αὖθις Ρωμαίοις γλυφόμενος, διαλύσας τὸν τῆς τυραννίδος ὁπὸ τῶν τέως χλιῶνα, καὶ τὸν τρὸς τὸν βασιλέα Εἰρηνίωνα ἀπαράσατο. οὕτω πέφυκεν ἄρετὴ καταδεῖν τε καὶ καταπλήττειν καὶ ἄγαν δυσμενεστάτους. ὁ μὲν πολὺς ὁ ἀπὸ τῆς Θράκης φυγὴ χρησάμενος ὁ Γαϊνᾶς, προπίπτει δωρὰ Ρωμαίων, καὶ ἀναιρεῖται ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ βαρβάροις. τὰ δὲ περὶ τὸν τοιοῦτον πόλεμον ἐν ἑτέρᾳ συγγραφῇ ἐκδέδοται ὑπό τινων.

Ἐπὶ δὲ τῆς τεισκαιδεκάτης ἐπιτηρήσεως τοῦ τότε διέποντος κύκλου, ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐλθόντες (α) ἀπὸ Ἀσίας τινῶν ἕνεκα ἀναγκαίων διέτριβον. ἐν αὐτῇ σὺν Θεοπέμπῳ τῷ τῆς Σκυθίας ἐπισκόπῳ, καὶ Ἀμμωνίου τοῦ Αἰγυπτίου ἐπισκόπου Θράκης, καὶ Ἀραβίνου ἐπισκόπου Γαλατίας, καὶ Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως, καὶ ἑτέρων πλειόνων ἐπισκόπων, πρώτων μητροπολιτῶν, γεγηρακότων, στωτηνότων εἰς ἔτη καὶ δύο ἐπισκόπους, πρώτων στρατηγικῶν καὶ κοινωνικῶν, ἐπιτηρήσας Εὐσέβιος τῆς ἀπὸ τῶν Κελτιδῶν λεγομένων τόπων, ἐπίσκοπος Οὐδγεντίνου πόλεως, τὴν στρατηγικὴν στρατιάν, ἐπιστὰς ἐν μιᾷ τοῦ σαββάτου λιβέλλους ἐπιδέδωκε τῇ στρατιᾷ, δηλαδὴ ἀκολούθως προστάξας ὄνομα Ἰωαννίου, καὶ Ἀντωνίνου τοῦ Ἐφεσίων ἐπισκόπου ἐπὶ κεφάλαια ἀναλάξας, ἅπερ εἰσὶ τάδε. Τὸ μὲν πρῶτον, ὅτι κειμήλια χωνεύσας ἀργυρᾶ εἰς ὄνομα τοῦ γοῦ κατεσκεύασε. Δεύτερον δέ, ὅτι μύρμηκα τῆς εἰσόδου τοῦ βαπτιστηρίου λαβὼν τῷ ἰδίῳ βδελυγμίᾳ προσέθηκε. Τρίτον, ὅτι κίονας ἐκκλησιαστικοὺς ἀπὸ πλειόνων ἐτῶν κειμήλια ἔνδον εἰς τὸν ἑαυτοῦ τρίκλινον ἔχωσε. Τέταρτον, ὅτι παῖς αὐτοῦ φόνον ἐποίησε, καὶ ἔχει αὐτὸν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀνέγκλητον. Πέμπτον, ὅτι χρεῖα ὑπὸ βασιλίσσης τῆς μητρὸς Ἰουλιανοῦ τοῦ βασιλέως κατοχυρωθέντα τῇ ἐκκλησίᾳ πωλήσας ἐσφετερίσατο. Ἕκτον, ὅτι ἀποταξάμενος τῆς ἰδίας γαμετῆς, πάλιν αὐτῇ συνῆλθε, καὶ ἐπαισχύνως ἐποίησεν ἐξ αὐτῆς. Ἕβδομον, ὅτι ὡς νόμον καὶ δόγμα ἔχει πωλῶν τοῖς ἐπισκόποις χλευτονίας καὶ τὰ προσόδων ἀναλογίαν. Πεῖσι γὰρ (α) δεδωκότες καὶ χλευτονηθέντες, καὶ ὁ λαὸς. ὅτι τούτοις ἔχω τὰς ἀποδείξεις. ὁ θαυμάσιος Ἰωάννης καὶ μῆσος τὸν ζῆλον βουλόμενος ἀφαιρεῖσθαι τῆς αὐτοῦ ἐπιεικείας, ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἀδελφὲ Εὐσέβιε, ὅτε πολλάκις αἰτοῦμαι λύσιν κατηγορίας σὰς οὐ χέρδος ἔχουσι τὰς ἀποδείξεις, παρακέκλησο παύσασθαι τοῦ ἐγράφως κατεπεῖν τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντωνίνου, ἡμῶν τὰς αἰτίας τῆς λύπης διορθουμένων. πρὸς τούτοις ἀγαθυμηθεὶς πρὸς χεῖρα ἐκέλευσε λόγοις, σφαδάζων ὅλος κατὰ τοῦ Ἀντωνίνου, καὶ ἐπιμένων τῇ κατηγορίᾳ. τότε παρακαλεῖ ὁ μέγας Ἰωάννης Παῦλον τὸν Ἡρακλείας ἐπίσκοπον (ἐδόκει γὰρ σφοδρίζειν τῷ Ἀντωνίνῳ) ἵνα εἰς φιλίαν αὖθις σπουδάσῃ, καὶ δυνάσας εἰσῆλθεν εἰς τὸ συνέδριον σὺν τοῖς ἐπισκόποις. ἦν γὰρ καιρὸς τῆς ἱερατείας. δύο ὄντων τοῦ λαοῦ τὸ σπουδῆ τῆς εἰρήνης προσηγορίαν, ἐκάθισε σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπισκόποις. ἐπεισελθὼν ὁ λεχθεὶς κατήγορος Εὐσέβιος ἐπὶ πρώτου τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων ἐπιδίδωσιν ἕτερον βιβλίον τὰ αὐτὰ περιέχον κεφάλαια, ὁρκίζων τὸν Ἰωάννην ἐρκοις φεικτοῖς, συμπλέξας αὐτοῖς καὶ τὸ σωτήριον τοῦ βασιλέως μὴ πολλῆς χαρᾶς, ὡς νομίσας τοὺς λαοὺς διαπτοηθέντας ἐπὶ τῷ ἰταμῷ, ὅτι θανάτου συγχώρησιν προσκαλεῖ αἰτῆσαι (β) βασιλέα. ὁ δὲ Ἰωάννης θεασάμενος τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀνδρὸς, ὃ ἀπαρέσκειν τε καὶ ἀποπόντον θέλων τοῦ λαοῦ, ἐδέξατο τὸ βιβλίον, καὶ μὴ τὰ ἀναγνώσματα τῶν θείων λογίων προσκαλέσας Παυσόφιον τῆς Πισιδίας προσαγαγεῖν τὰ δῶρα, αὖθις ἐξῆλθε σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπισκόποις (παρῆν γὰρ ἐπιθόλως ἱερατεύειν καὶ τὸ διαγγέλιον, ὃ, Οὗ ἐὰν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου, καὶ τὰ ἑξῆς) καὶ ἀφασκελάμενος μὴ τὴν τοῦ λαοῦ ἀπόλεσιν, καθεσθεὶς ἐν τῷ φωτιστηρίῳ σὺν τοῖς ἐπισκόποις (β) κατήγορον προσκαλεῖται, φήσας ὅτι πρώτων· καὶ πάλιν σοι λέγω τὰ αὐτὰ, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ λύπης καὶ λέγουσι καὶ γράφουσι πολλὰ, ἀτονοῦντες περὶ τὰς ἀποδείξεις. Εἰ τοίνυν σαφῶς ἐπίσασαι περὶ ὧν βούλει κατηγορεῖν (οὔτε γὰρ δωρούμενον ἀπωθούμεθα, οὔτε μὴ δωρούμενον ἐλκόμεθ) πρὸν οὖν ἀναγνω-

32 *Aſianorum epiſcoporum depoſitio.*

Matth. 6. κγ.

σθῆναι

αθῆναι τὸ βιβλίον, ἐκλεξαι τὸ συμφέρον. μὴ γὰρ τὸ ἀναγνωσθῆναι καὶ εἰς ἀκοὰς πάντων ἐλθεῖν, περιπομπῶν ἐστὶ μνημάτων, οὐκέτι σοι ἔξεστιν ὑπισχνεῖσθαι οὐδὲ αὐτὴν ἀβουλητίαν. ὅτι τούτοις πάλιν ἐπείθετο τῇ εἰρήνῃ, περὶς οἷς κελεύουσιν ἀναγνωσθῆναι τὸ βιβλίον. ἀνεγνώσθησαν δὲ τὰ περιπομπὰ κεφάλαια. τότε λέγουσιν οἱ γέροντες τῶν ὑπισχνουμένων τῷ Ἰωάννῃ, ἀκούσαντες τὸν δυνάμενον τὸ βιβλίου· Εἰ μὲν σὺ μάλιστα ἐν τῷ ἑνὸς κεφαλαίου δυσαρέστατον ὅτι καὶ ἀπηρθρωμένον πάντα ἔχθει τοῖς ἱεροῖς νόμοις, ἵνα μὴ δόξωμεν ἐν τοῖς ἀντιβεβλημένοις τῷ ἅπασαν σχολὴν ποιεῖσθαι, ἀπὸ τοῦ φαυλοτάτου ἡ ἐξέτασις ἤρξατο. Εἰ γὰρ σκῆπτρον ἀληθῶς εὑρεθείη, οὐκ ἔστιν ἀνύπαρκτος περὶ τῶν λοιπῶν κεφαλαίων, τῆς ῥίζης ἐκείνου τοῦ κεφαλαίου πάσης εἴδους κακίας καρποφορούσης, μὴ Ⓦ εἰπόντα· Ῥίζα πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία. ὁ γὰρ ἐπ' ἀγαθοῖς δῶρα λαμβάνων, μὴ τῷ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀγνοεῖν ἀργυρίῳ ἀπερυπωλήσας, πῶς φείσεται ἐπὶ κειμηλίων ἢ λίθων ἢ χρυσίων τῆς ἐκκλησίας; τότε ὁ μακάριος Ἰωάννης ἀρχὴν τῆς ἐξετάσεως, φήσας τῷ Ἀντωνίνῳ· σὺ δὲ λέγεις περὶς ζῶντα; ὁ δὲ ἠρνήσατο ἐξ ἀνάγκης. πῶς γὰρ οἷόντε ἐκ περιοιμίων αὐτῶν τὸν ἴδιον αἰχμάλωτον ὁμολογῆσαι; ἠρωτήθησαν Ⓐ διδάσκοντες δὲ χρεισίον ἠρνήσαντο κακῶς οἴδει ὅτι τούτοις. ὅτι μὲν οὖν τῆς ἐξετάσεως ἠμοιμόνης μέχρις ὥρας ὀγδόης, ἐκ τεκμηρίων μορφοῦται ἡ δίκη. καταλήγει τὰ τελευταῖα, ὡς εἰκός, εἰς μάρτυρας, ἐφ' ὧν ἐστὶ δεδόκασι δὲ εἰλήφασιν. οὐ πρέπησαν οὖν Ⓐ μάρτυρες. χρεία γὰρ τῆς τούτων παραστάσεως. ἀποβλέψας οὖν ὁ ὅσιος Ἰωάννης εἰς ὃ ἐργάζεσθε τῆς τούτων παραστάσεως, περιυμᾶται ὅτι καθαιρεσιμῷ τῆς τοῦ Θεοῦ ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ ἀφειδῶν τῶν μαρτύρων, δι' ἑαυτὸν παραλυόμενος εἰς τὸν Ἀσίαν, τὸν ὀξέτασιν τῶν μετ' Ἀντωνίνου ὑπιδοθέντων κεφαλαίων συμπεραιῶσαι. θεασάμενος οὖν ὁ Ἀντωνῖνος δὲ ἀσχημον αὐτὸν καὶ τὸ ἀδέκαστον, ὡς ἄτε σεμνεῖδος ἑαυτῷ, εἰσελθὼν εἰς ἕνα τινὰ τῶν τότε κρατούντων (οὗ καὶ τῶν γνησίων ἐφρόντιζεν ἐν τῇ Ἀσίᾳ ὄντων) καθαρεθῆναι Ⓦ Ἰωάννου, ἵνα μὴ ἀπέλθῃ εἰς τὸν Ἀσίαν, ἐπισχόμενος τὸν τῶν μαρτύρων παράστασιν· ὃς δὲ αὐτὸς παρασκευάζει δηλωθῆναι ὃν τὸ παλαιὸν Ⓦ Ἰωάννου ζάδε. ἀποροῦσι ὅτι παῤῥησία ὑπισχνοῦντα σε ὄντα, καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν προστάτου, ἐν τοσαύτῃ παρρησίᾳ τῆς θορύβου καθαλείφαντά σε τὸν πόλιν φείλεσθαι τὸν ἀποδημίαν εἰς τὸν Ἀσίδα, δυχερῶς τῶν μαρτύρων δεχομένων. ὧν ὁ παρρησιαζόμενος θορύβος Γαϊνᾶ τῆς βαρβαρίου, παρὰ δ' ἀνωτέρω εἴρηται. πεισθεὶς οὖν ἀπορίᾳ, φεγγίζων ὁμοῦ καὶ τῆς δίκης καὶ τῆς σεμνοτυφίας τῶν μαρτύρων. ἔρμαιον δὲ τῷ κατηγορηθέντι ὑπῆλθεν ἡ εἰς τοὺς μάρτυρας ἀναβολή, ὃς ἠδυνάτο φυλαξάσαι ἢ ἀργυρίῳ ἢ δυναστείᾳ. ζοῦντα παρεωρακὼς ὁ Ἰωάννης σκέπτεται μὴ τῆς παρούσης σεμνόδου ἵνας τῶν παρόντων ὑπισχνεῖσθαι ἔπος ἦλθε εἰς τὸν Ἀσίαν ὅτι ἐρωτήσει τοὺς μάρτυρας. ἐξ αὐτῆς οὖν ὠείθησαν τρεῖς ὑπίσχοι καταλθεῖν, Συγκλήτιος μὲν Βοσπολίτης Τρικίανου πόλεως, καὶ Ἡσύχιος ὁ Ὀπαείου, καὶ Παλλάδιος ὁ Ἑλενουπόλεως ἀγαλαλήσας εἰς τὴν σεμνόδου ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν, ὡς τὸν ἐντὸς δύο μιλιῶν μὴ ἀπομνησάντα ἐν τοῖς αὐτοῦ δικαίοις ἐν Υπέποις τῇ Ασιδιανῇ πόλει (Διὰ δὲ ἐκ γνησίων εἰ) καὶ τοὺς ἐλεγχομένους καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ὑπισχνουμένων τοὺς ὀφείλοντας σεμνδικάσαι τοῖς περὶ Συγκλήτιον) τὸν ἀκοινώνητον γίνεσθαι. περὶς τούτοις κατῆλθον Ⓐ τυπωθέντες, Συγκλήτιος δὲ Παγάδιος ἐν Σμύρνῃ (ὁ γὰρ Ἡσύχιος φίλος ὢν τοῦ Ἀντωνίνου περιεποιήσατο κεκακῶσθαι) ὀξαυτῆς γράψαντες ἐσήμανον ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τὸν ἑαυτῶν ἀδημίαν, ἵνα σεμνδραμόντες εἰς τὸν ὡρισμένον πόλιν ἐκπληρώσωσι ζὰς ὑποσχέσεις. Ⓐ ὃ πείσαντες ἀλλήλους, ὁ μὲν χρισίῳ, ὁ δὲ ὅρκῳ φίλοι γενέσθαι περὶς τῆς τῶν δικαζόντων προισίας. σεμνδραμόντες δὲ χήματι ἐν τῇ Υπεπίνῃ, ἐνόμισαν τὸν κριτὴν ἀγαπᾶζειν ὅτι ὑπῆλθόσι πάλιν τῶν μαρτύρων, ὡς ἐκδημοιώτων εἰς διαφόρους χρείας. περὶς τούτοις ἐρωτῶσιν Ⓐ δικαστὴν Ⓦ κατήγορον, ἐντὸς πασῶν ἡμερῶν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μερῶν ἀγῆς αὐτόν, καὶ ἐκδεχόμθα; νομίσας ἐκεῖνος δυσφορεῖν ἐπὶ τῷ τοῦ ἀέρων ἐπάχθειαν ἀποχωρεῖν (ἐν γὰρ τῷ ἀκραιφνὲς τῆς θεωρίας ὥρας) ἐπέσχετο αὐτὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐπιφανῶς ἢ ἀγαγεῖν τοὺς μάρτυρας, ἢ ὑφίσασθαι τὰ τῶν κυνόνων. ἀφεθεὶς οὖν ὡς ὅτι ζητήσει τῶν μαρτύρων, κατῆγε τὸ σῶμα, κατῆγε καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκεῖσε δεξαμένην. ἐδέξαντο οὖν αἱ κριταὶ τὰς πεντεκαίδεκα ἡμέρας, καὶ οὐδαμοῦ ἐφάνη. τότε γοῦν ὑπεξέλοιτο τοῖς πάντα χοῦ τῆς Ἀσίας ἐπισκόποις, ποιήσαντες αὐτὸν ἀκοινώνητον, ὡς λιποτακτεῖν, ἢ συκοφαντεῖν. μεθ' ὃ τοῦτο μετεκαρτέρησαν ἄλλας τεσσαράκοντα ἡμέρας. καὶ ὡς οὐδαμοῦ ἐφάνη, ἀναχωρήσαντες ἦλθον εἰς Κωνσταντινούπολιν, κἀκεῖσε μετιτυγχάνοντες αὐτῷ ἐνεκάλουν ὅτι ὡς τοιοῦτον μυθεύω. ὁ δὲ πάλιν ἀρρωστίαν σώματος προφασισάμενος ἐπιέσθαι τοὺς μάρτυρας. τούτων οὕτω χρονοτριβούντων, ἀπεθανάτισε ὁ Ἀντωνῖνος, μὴ οὐ δεῖξαν ὁ Εὐσέβιος τὸν δίκαιον. αὖθις δὲ ἔρχεται ψήφισμα ἀπὸ Ἀσίας, τοῦτο μὲν τοῦ κλήρου τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας, τοῦτο δὲ τῶν ἐπισκόπων περὶ Μακάριον Ἰωανίτην, περιέχον ἀξίωσιν μὴ ὅρκου φεύγειν. φησὶ γάρ, Ἐπειδὴ τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις φύρδην οἱ τε θεσμοὶ, καὶ ἡμῖν ἑτοιμοθάνατον ἦν μὴ, ἀξιοῦμεν σε τὴν ὁσιότητα κατηχοῦσαν τύπον ὑπειθεῖναι θεοπνευστον τῇ Ἐφεσίων ἐκκλησίᾳ ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων καταπονηθείσῃ, τοῦτο μὲν ὑπὸ τῶν τὰ Ἀρείου φρονούντων, τοῦτο δὲ ὑπὸ τῶν τὰ ἡμέτερα μὴ πλεονεξίας, καὶ φιλαρχίας αὐχούντων· ὅπερ μάλιστα πολλοὶ ἐφεδρεύουσιν, ὡς λύκοι βαρεῖς, δέρα χειμάτων ἁρπάσαι καὶ θηρίον τῆς ἐπισκοπῆς ἐπειγόμενοι. Ὁ δὲ Ἰωάννης ἐν τοσαύτῃ σώματος ἀσθενείᾳ καὶ ἀναρμοστίᾳ, καὶ χαμαιρείας τῆς ὥρας οὔσης, ἐδέησε μὲν ὀφθαλμῶν λυπηρὸν θεασάμενος, ὅτι καταστάσει μάλιστα νενοσηκότων πραγμάτων ὅλης τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως δι' ἀπειρίαν ἢ ἐρημίαν ποιμένων, τοιαυθεὶς τῇ προθυμίᾳ, ἐμβὰς εἰς πλοῖον ἀπαίρει τῆς πάλεως. ὅτι μείναντες οὖν ἐν τῷ πλοίῳ ῥεμβόμενοι δύο ἡμέρας νήσῃς, τῇ τρίτῃ ἔξῆλθον εἰς Ἀπάμειαν, ἐν ᾗ ἐδέχοντο Παῦλος καὶ Κυρῖνος καὶ Πανάδιος ἐπίσκοποι. τότοις γὰρ ἐλάμβανε στωικὴν ὁ Ἰωάννης. δραμόντες δὲ τῇ πεζικῇ πορείᾳ τὴν ὁδὸν, ἐπεβάλλοισιν εἰς τὴν Ἔφεσον, καὶ συναγαγόντες τοὺς τῆς Λυδίας ἐπισκόπους καὶ Καρίας καὶ Ἀσίας, στωτείνοντας εἰς ἑβδομήκοντα ἄνδρας, ποιοῦνται τὴν χειροτονίαν, τῶν πολλῶν ἐκ προθυμίας ἐκτοσθεν ἀπαντησάντων, μάλιστα Φρυγῶν, ὅτι ἀπολαύσει σοφίας σώματος αὐτοῦ, καὶ ὃ εἰρημένον· Παροιμ. α. 1. Σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται, τουτέστιν, ἐν καρδίαις τῶν ἐκ πολυτρόπων θλίψεων πλατυνθείσαις. τούτων οὕτως ἐχόντων, προσῆλθε τοῖς ἐπισκόποις πᾶσιν ὁ τῆς μακρηγορίας ἡμῖν αἴτιος γεγονὼς Εὐσέβιος ὁ κατήγορος Ἀντωνίνου, τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ἀξιούντων δεηθῆναι εἰς κοινωνίαν. τότε προσαναπλέγοισί τινες τῶν ἐπισκόπων μὴ δεῖν αὐτὸν δεηθῆναι εἰς κοινωνίαν, ὡς συκοφάντην. ὁ δὲ ἱκέτευσε, λέγων· ὅπερ ἡ δίκη τὸ πλεῖστον μέρος ἐπὶ ἔτη δύο ἐβασανίσθη, εἰς μάρτυρας δὲ ἐληλύθασι ἡ ἐξέτασις, δεόμαι τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας σήμερον παθεῖν τὰ δοκοῦντά μοι" καὶ τοὺς μάρτυρας. Εἰ γὰρ καὶ Ἀντωνῖνος ἐτελεύτησεν ὁ λαβὼν τὸ χρεῖον καὶ χειροτονήσας, ἀλλ' οὖν ἐμμένουσιν αἱ δεδωκότες τὸ χρεῖον καὶ χειροτονηθέντες. ἀποκριθεῖσα ἡ συνοδος εἶπε, δίκαιον ζητηθῆναι τὸ πρᾶγμα. ἄρχεται οὖν ἡ ἐξέτασις ἐξ ἀναγνώσματος τῶν πρώτων πρελθόντων ἐξομνημονεύειν· Εἰσῆλθον αἱ μάρτυρες· Εἰσῆλθον καὶ αἱ ἐξ τῶν δεδωκότων καὶ χειροτονηθέντων. ἐξ ὧν μὲ ταῖς ἐρωτήσεσιν ἠρώτων. ὅτι μὲν οὖν τῶν μαρτύρων, τῶν μὲν λαϊκῶν, τῶν δὲ πρεσβυτέρων οἷς ἔδοξε πεπαρρησιάσθαι, καὶ γυναικῶν τινες, καὶ τὰ εἴδη τῶν ἐνεχύρων λεγόντων, καὶ τοὺς τόπους καὶ τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν ποσότητα, οὐ πάνυ ἀκριβουμένης αὐτῶν κακῶς τῆς συνειδήσεως, αὐθαίρετοι ὁμολογοῦσι δίκαια πολλῆς ἀνάγκης, ὅτι καὶ δεδώκαμεν, ὡμολόγηται, καὶ γεγόναμεν τοιαύτην νομίσαντες εἶναι ἀκολουθίαν, ἵνα δόξωμεν τῷ βουλευτηρίου ἐλευθερωθῆναι. καὶ νῦν δεόμεθα, εἰ μὲν ὅσον ἡμᾶς εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας· ἐπεὶ, καὶ τὸ χρεῖον, ὃ δεδώκαμεν, ἵνα λάβωμεν. τινὲς γὰρ ἐξ ἡμῶν τὰ τῶν γυναικῶν.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κλῆρον ἠμῶν διδόκαμεν σκιὰν. καὶ ὁ μακάριος Ιωάννης τοῖς τοῦτα ἐπιτέλεσι τῇ συνόδῳ, ὅτι τὸν μὲν βουλευτηρίου ἐγὼ αὐτοὺς σὺν Θεῷ ἀπαλλάξω, ἀξιώσας Φ βασιλέα· ὑμᾶς δὲ τοιαῦτα ἀπὸ τοῖς λαβοῦσι, ὁ διδόκασι τοῦ τῶν Αντωνίνου κληρονόμων. τότε τοιαῦτα ἔλεξεν ἡ συνόδος Ὃ μὲν χρεισίον αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι τοῦ τῶν κληρονόμων Αντωνίνου, κοινωνῆσαι δὲ ἕνδον τοῦ θυσιαστηρίου, εἰ δὲ ἀπὸ ἱερέων· ἵνα μὴ τούτων συγχωρηθέντων, ἔθος γένηται Ιουδαϊκὸν τὴν πολιν καὶ ἀηδιάζειν τὸν ἱερωσύνιον. τούτων πάντων ἐστὶ καὶ τὰ ὑπομνήματα, καὶ Φ κρίναντες. Ὃ οὐκ εἰς μίαν ἡμέραν γεγένηται τοῦτο, ἤγουν ἡ ἔξέτασις, ἀλλ' ὅτι δύο ἔτη. καὶ ἑτέρους Φ καθαιρεθέντες, τῆς μυστικῆς κρίσεως ἐλευθερωθέντες, ὡς Φ ἕνα ἐξ αὐτῶν ἐκδικεῖν δημοσίων γένεσθαι πραγμάτων. καὶ εἰς τόπους αὐτῶν ἑτέρους· ἀεὶ παῖδες αὐτοσχεδιάσαν, τὸ βίῳ καὶ λόγῳ κεκοσμημένοι. θεῖον ὁ Ιωάννης καὶ ἄλλους ἐξ ὑπηκόοις ἐν τῇ Ασίᾳ ὠνήσατο τῆς ἱερατικῆς ἀξίας, τούτους θεία ψῆφῳ καθεῖλεν, ἀξίως. τίς ἐδάκρυσε; τίνος ἂν ῥῖνες ἔσταξαν αἷμα; ποῖος δράχμης ἐφείδη; τίς ἂν τῆς οἰκίας αὐτὸ ἐξῆλθε; τίς ἂν ὠλολυγὴ ἐξημιώθη; ποῖος ἂν τῆς Ασίας ἀγύρτης, ἢ δημιουργὸς, ἢ κηπάνος, ἢ σκυτοτόμος, ἢ δημότης οὐκ ἠσθένησε Ὃ γεγενημένου, ἐπεκδικίᾳ" τῶν ἱερῶν νόμων ἐπὶ ὀφθαλμῷ; τούτων ἀπάντων καθαιρεθέντων, καὶ τῶν ἑτέρων ἀφ' τοῦ τῆς ἱερωσύνης καθαιρέτου (καὶ ὧν εἰσὶ καὶ τὰ ὑπομνήματα σωζόμενα) μὴ ὑπογραφῆς τῶν εἴκοσι δύο ὑπισχνουμένων τοῦ ἀρχιερέως ἀκουσαίντων, Ὃ τῶν ἑβδομήκοντα τὸν καθαιρέντων καὶ τὸ δίκην παρεωσαίντων, κρίσει ἐλεεινόν τὸ μὴ ἔμπολεσιν ὑπισχνοῦμαι ὑπιλεκισθῆναι καὶ ἀκτήμονας, ἀποφυγόντας μὲν Ὃ πρᾶγμα. ἱερωσυνεπῆ ἔχοντας βίον, ἀσυγκρίτως ἀμείνους τοῦτο. ἀλλὰ καὶ τοιούτους ὄντας οὐκ ἐλεεινομένους ὅμως ἠσφαλίζετο ὅρκῳ, καὶ κατέκρινε, λέγων, πρέπει μὲν τὰ πρὸς Τιμόθεον τοῦ τὸ ἱερωτάτου Παύλου γραφέντα τοῖς ὑπισχνουμένοις καὶ κλείειν, ἐν οἷς ὅτι καὶ τοῦτο· Χάρας τοῦ χάους μηδενὶ ὑπισχνοῦ, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. ὅπερ ἂν ταῦτα κατώρθωσεν ὁ μακάριος Ιωάννης ἐν τῇ Ασίᾳ, ζήτησις ἐγένετο περὶ ἐλεεινοσύνης τοῦ ὑπισχνουμένου Εφέσου, Αντωνίνου τοῦ ὑπισχνουμένου τετελευτηκότος· ἄλλου τε ἄλλου προβάλλεσθαι σπουδάντων, αὐτὸς ὁ Ιωάννης Ηρακλείδην τινὰ ἀφήκοον ἑαυτοῦ ἐγένου Κύπριον εἰς τὸν ὑπισχνούμενον προσεβάλετο. ἐνομίζετο Ὃ ὅτι τότῳ ῥᾳδίως οὐκ ὀλίγης ἐν τῇ Εφέσῳ, ὡς οὐκ ἀξίου προσὸς τὸν ἐπισκοπεῖον τοῦ Ηρακλείδου ὄντος, ἀνάγκη γένοιτο χρονίζειν τὸν Ιωάννην εἰς τὸν Εφεσον.

α. Τιμ. ε. κζ.

33 *Severianus Gabalorum episcopus, & Antiochus Ptolemaïdis. Iohannes redit in vrbem.*

Παρέλκοντος Ὃ αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ὁ Σεβηριανὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐρασμιώτερος τοῖς ἀκροαταῖς ἐγένετο. καὶ ταῦτα οὐκ ἐλάνθανε μὲν τὸν Ιωάννην. ταχέως γὰρ αὐτῷ τὸ γνώμενα διηγέλλετο. πολλοὶ μὲν ἐκκλησίας Ναυπλιωῶν καὶ πεπαιρεσκαιδεκατηρῶν ἀφελῶν ὅτι τὸν Κωνσταντινοῦπολιν ἔρχεται. καὶ αὐτὸς μὲν πάλιν τὸν προσήκουσαν κηδεμονίαν τῶν ἐκκλησιῶν ἐποιεῖτο, ἀζημιούμενος τὰ πρὸς ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν ψυχῶν ὧν λαῶν. λεκτέον Ὃ καὶ ποίῳ τρόπῳ Σεβηριανὸς τὸν Κωνσταντινοῦπολιν κατέλαβεν. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις Αντίοχος ὁ ὑπίσχνου τῆς Πτολεμαΐδος τῆς ἐν Φοινίκῃ προσαγόρευε ἐν πόλει, ῥητορικὸν λόγων τὸν πεῖραν παιδευθείς, ὃς καὶ ἐκκλησίας ὅτι χρόνον τινὰ" πεπονημένος διδάξας καὶ πολλὰ ἐκ τούτου ζημιαπομένος, ὅτι τὸν ἑαυτοῦ πόλιν αἰσθάνεται. Σεβηριανὸς Ὃ καὶ αὐτὸς ἀφ' λόγων ῥητορικῶν ἀχθεὶς, καὶ δοκῶν πεπαιδεῦσθαι, οὐ πάνυ τῇ φωνῇ τὸν ἑλληνικὸν ἐξετάνου γλώσσαν, ἀλλὰ καὶ ἑλλιπεστέρᾳ φθεγγόμενος, σύριγξ ἐοικὼς τῇ φωνῇ. ἔτι πυθόμενος πολλὰ τὸν Αντίοχον ἐκ τῶν Κωνσταντινουπόλεως συλλέξασθαι, ζηλοτυπῶν καὶ αὐτὸς τὸν ἐπαύδασεν· ἀσκηθεὶς τε ἰῶν, καὶ συντάξας λόγους σύχνους, καὶ αὐτὸς ὅτι τὸν Κωνσταντινοῦπολιν ἔρχεται· καὶ διαθεὶς ἀσμένως ὑπὸ Ιωάννου, σοφὸν ἦτον ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπ' αὐτοῦ, ἰῶν τε καὶ κατὰ τὰς διδασκαλίας, καὶ πολλοῖς τῶν ἐν τέλει, καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ γνώριμος.

34 *Callitrope Alexandrina operâ Iohannis 500 aureos sibi per vim à Paulacio spathalâtη ereptos recuperat, etiam insuit à Eudoxiâ, detento scilicet in carceribus Paulacio.*

Γυνὴ δέ τις χήρα, ὀνόματι Καλλιτρόπη, γαμετὴ γενομένη προτοβεστιαρίου τινὸς Αλεξανδρέως

δρέως φθόνῳ ἀμφοτερικῷ ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτῆς Παυλακίῳ ᾧ στρατηλάτῃ, ᾧ τὴν νίκαδα ἐγχειρίζοντι τῷ Αὐγουσταλικῷ ἐξουσίαν τῆς αὐτῆς πόλεως ἀμφικάλλεται, ὡς βυπόρου αὐτῆς οὔσης. Ταύτῳ οὖν ἀγαγών, ἠνάγκαζε δοῦναι χρυσίνους πεντακοσίους. μὴ βυπορήσης ἢ αὐτῆς ἀποδοῦναι ὃ πρῶ, δέδωκεν σὲ χύρα, πρώτα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς, καὶ ἐδημεύσατο ὃ λοιπὸν τὸ χρυσίου ὅτι τόχῳ, καὶ δέδωκεν αὐτῷ. λαβὼν οὖν ἐκεῖνος τὰ πεντακόσια νομίσματα, ἀπέλυσεν αὐτῷ. ④ ἢ δημευσαὶ αὐτῆς ἤλιζον αὐτῷ ὃ σκάκοιν μεγάλως, συμπίπτοντες αὐτῷ καὶ καθυβρίζοντες. διετοὺς ἢ χρόνου διϊπαυσάντος, διεδέχθη ἐκ τῆς ἀρχῆς ὁ Παυλακίος, καὶ φύσει ἔχθρα ἐν Κωνσταντινουπόλει, λόγον εἰσφερόμενος τῆς δίκησέως αὐτῷ ἕνεκα. φυάξασα ἢ ὃ ἡ ἐλεεινὴ ἐκείνη χήρα ἀπέπλυσε καὶ αὐτὴ κατόπιθεν αὐτῷ, ἀπερχομένη εἰς ὃ στρατόπεδον προσέλθοιν ποιήσαθαι κατ' αὐτῷ. μαθὼν ἢ τοῦτο τὰ ὁ βασιλάδ, κελεύει ᾧ ἐπέχω τῆς πόλεως " ἐκβιβάσαι αὐτὴν, ἀχρεῖς αἰ ἀποδῷ πρῶτα πλήθοντα ὑπ' αὐτῷ τῇ χύρᾳ. ὁ ἢ ἐπέχης διέβαλε ὃ κεφάλαιον αὐτῆς, ὡς γὰρ καὶ προσκατεύων τῷ Παυλακίῳ ὅθεν καὶ τῆς ἀρχῆς τ' αἰτίαν δι' αὐτῷ ἔχεν. ἡ ἢ γυνὴ θεωρήσασα ἑαυτὴν οὕτω προφερομένην, προσέρχεται τινι τῶν ναυκλήρων τῆς βασιλίσσης Κωνσταντινουπόλεως, διδάξασα αὐτῷ τὰ κατ' αὐτήν. ὁ ἢ σπουδαγχιωθεὶς ἐπ' αὐτῇ, καὶ ὡς ἔχων πρόφησιν πρὸς τὸ βασιλισσάν, εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ τὰ ἀδικίαν αὐτῆς. προσφυτὰ ἢ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀποστέλλει ἡ βασίλισσα δύο ἐξκουβίτορας ἀγάγαν ⓜ Παυλάκιον πρὸς αὐτήν. προσκληθέντος ἢ αὐτῷ, λέγ αὐτῷ· σὺ εἶ ὁ ἐρημώσας τὴν μητρόπολιν τῆς Αἰγύπτου Αλεξάνδρειαν, διότι τὰ ἐξαρπάσας σὺ συλήσας καὶ διδικήσας αὐτήν, ὡς οὕτω κελευσθεὶς πρὸ ἡμῶν; ὁ ἢ ἀποκριθεὶς εἶπε· δέσποινα, οὐκ ἠρήμωσα, οὔτε ἐχεύουσα, οὔτε ἠδίκησά τινα. ἡ ἢ πρὸς αὐτόν· ἰδοὺ μία ἐκ τῶν ἠδικημένων ὑπὸ σᾶ ἀπαιτηθεῖσα νομίσματα πεντακόσια. τί πρὸς τοῦτο βυπορεῖς ἀπολογήσασθαι; ὁ δὲ φησιν, οὐκ ἀγνοεῖ ὃ κράτος σου, ὅτι πρεσβεύω τὰ ἀρχοντικὰ ἐν τῷ θείῳ ταμείῳ πρὸ τὸ με ἐκλαβέσθαι τὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως ἐκείνης. ἡ ἢ εἶπεν· οὐδὲν ὄφελός ὧν λέγεις, ὅτι σαμῆ· ὅμως, μὰ τὴν σωτηρίαν τῶν αὐθεντόρων, οὐ μή σε ἀπολύσω, πρὶν ἢ ἀπαιτηθῶσι ἑκατὸν λίτρας χρυσίου. ταῦτα ἢ αὐτῆς εἰπούσης, προσέταξε τοῖς ἐξκουβίτορσι θλίψαι αὐτὸν, ἕως οὗ ἀποδῷ ὃ τοσοῦτον ποσόν. γνοὺς ἢ ὁ Παυλάκιος τὴν κέλευσιν αὐτῆς ἀποδεκάτιστον οὖσαν, δέδωκε ὃ τοσοῦτον χρυσίον, ὃ ἀπελύθη. ἡ ἢ λαβοῦσα αὐτό, δέδωκε τῇ χύρᾳ ὃ ἐξ αὐτῷ τριάκοντα ἐξ νομίσματα, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὴν ὃ ἐξ αὐτῆς. ἐξῆλθε ἢ ἡ γυνὴ κλαύουσα καὶ ὀδυρομένη ἐπὶ τῷ γεγονότι ἀπροσδοκήτως κακῷ, καὶ τῇ ἐπελθούσῃ αὐτῇ δευτέρᾳ συμφορᾷ. ἀκούσασα ἢ τὰ περὶ τὸ μακαρίου Ιωάννου, ὅτι ἀπλαμβάνεται τῶν καταπονουμένων, καὶ μάλιστα τῶν μηδένα ἐχόντων βοηθόν, προσπίπτει αὐτῷ, ἀναθεῖσα πρῶτα τὰ προσκληθησάντα ὑπὸ τῆς βασιλίσσης εἰς Παυλάκιον χρήσιν αὐτῆς, καὶ ὅτι ἐλπίζουσα ἐλέους τυχεῖν πρὸ αὐτῆς καὶ ἐκδικήσεως, μᾶλλον ἠδικήθη. μαθὼν ἢ ταῦτα ὁ Ιωάννης ὃ καταοικτειρήσας αὐτὴν, μάλιστα εἰπούσης αὐτῆς ὡς τόκοις πρέχῃ τὸ χρυσίου τοῖς δανείσασιν αὐτῇ ἐν Αλεξανδρείᾳ, μεταστέλλεται ⓜ Παυλάκιον ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, ὃ λέγ αὐτῷ· ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι ἀδικῆσαι ⓜ Θεὸν ⓜ πατέρα τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτὴν τῶν χηρῶν, μὴ ὑπισάμενος ὅτι σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ἀρτίως οὖν ἀναδὸς τῇ ταπεινῇ ταύτῃ τὰ πεντακόσια νομίσματα, ἃπερ ἀπήτησας αὐτῇ ἀδίκως, ὅπως πληρώσῃ τὸν κυρίοις ὃ τοιούτου ποσῦ, καὶ λυτρωθῇ μὲ αὐτῆς σὺν τοῖς τέκνοις αὐτῆς τῆς προσεχούσης αὐτῷ δυηκόστου θλίψεως, λυθῇς ἢ καὶ σὺ τῶ σεαυτοῦ δεσμοῦ τῆς ἀδικίας. ἀποκριθεὶς ἢ ὁ Παυλάκιος εἶπεν αὐτῷ· προσῆλθεν αὐτὴ ἤδη τῇ Αὐγούστῃ κατ' ἐμοῦ, καὶ ἐζημίωσέ με ὑπὲρ τὸ κεφαλαίου αὐτῆς ἑκατὸν λίτρας χρυσίου. προβυθεῖσα οὖν προσῆλθε αὐτῷ, κομίσηται ὃ ἐξ αὐτῆς εἴ τι μου καταδοᾷ. ἀποκριθεὶς ἢ ὁ Ιωάννης εἶπεν αὐτῷ· κἂν

ἡ Αὐγούστα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἡ Αὐγούσα ἀπήτησέ σε, ὡς λέγεις, ὃ τοιοῦτον ποσόν, ἀλλὰ διὰ τὰς ἀδικίας, ἃς περ ἐποίησας ἐν τῇ ἀρχῇ σου, τοῦτο πέπονθας· ἐγὼ γὰρ διὰ τοῦτο παρακαλέσω τὸ δίκαιον τῆς πενιχρᾶς ταύτης. λοιπὸν παράσχου αὐτῇ εἴ τι ἐλαβες ἐξ αὐτῆς, καὶ μὴ προφασίσῃ τὴν Αὐγούσαν. λέγω σοι γάρ, οὐ μὴ ἐξέλθῃς τοῦ ἐνταῦθα, ἕως ἂν πληρώσῃς ⟨Ν⟩ ἑξήκοντα ὀκτώ. ἔσονται γὰρ αὐτῇ ἐκ τὰ δοθέντα αὐτῇ ἐκ τοῦ τῆς βασιλίσσης νομίσματα τεσσαρακονταέξ εἰς δυσχιλιάδων λόγον. γνοῦσα γὰρ ταῦτα ἡ βασίλισσα δηλοῖ τῷ Ἰωάννῃ τάδε· Ἀπόλυσον τὸν Παυλάκιον. ἤδη γὰρ ἀπήτησα αὐτὸν ὃ ἐχρῆν παρ' ἐμοῦ διὰ τῆς ἐκκλησίας ταύτης. ὁ δὲ Ἰωάννης ἀντεδήλωσεν αὐτῇ διὰ τοῦ ἀπεσταλμένου, ὅτι οὐ μὴ ἀπολυθῇ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα, λείποντι τι ἐξ ὧν ἀπήτησεν ταύτῃ τῷ ξένῳ καὶ ἀπαθείσῃ τὸν γναφέα. πάλιν ἀντεδήλωσεν αὐτῷ ἡ βασίλισσα λέγουσα· ἀπόλυσον τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ Ἰωάννης πρὸς ταῦτα· Εἰ κελεύεις ἀπολυθῆναι αὐτόν, τεῖλον τῇ χήρᾳ τὰ πεντακόσια νομίσματα. ὅτε γὰρ καὶ τοῦτο ποιήσεις, τότε μέγα ἐποίησας, τῇ προφάσει αὐτῆς ἀπαντήσασα ⟨Ν⟩ Παυλάκιον κεντηνάριε χρυσίου. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ βασίλισσα τοῦ τῶν ἀποκρισιαρίων αὐτῆς, θυμοῦ πληθεῖσα εἶπεν· ὡς ὁρᾷ, ἦλθεν οὗτος ἀπὸ Ἀντιοχείας ἀπρόσκλητος ποιῆσαι ταῖς κελεύσεσι τοῦ βασιλέως. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ κελεύει σαλεύειν δύο ἑκατοντάρχους μετὰ διακοσίων στρατιωτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐντειλαμένη αὐτοῖς εἰσελθεῖν, καὶ χρεὶ ἀπασάσαν τὸν Παυλάκιον ἐκ τοῦ βαπτιστηρίου, καὶ ἀπολύσαι αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. παρακινδυνεύσαντες δὲ αὐτοῖς εἰς τὰ προάστεια τῆς ἐκκλησίας καὶ θελησάντων εἰσελθεῖν, εἶδον ἄγγελον κυρίου ἑστῶτα ἔμπροσθεν τοῦ πυλῶνος, ἔχοντα ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ῥομφαίαν ἐσπασμένην, καὶ κωλύοντα αὐτοὺς εἰσελθεῖν. θεασάμενοι οὖν τοῦτο ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν βασιλίσσαν ἐν τάχει, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῇ τὴν ὀπτασίαν τοῦ ἀγγέλου, καὶ πῶς ἐκράτει τὴν ῥομφαίαν κατ' αὐτῶν. ἀκούσασα οὖν ταῦτα ἡ βασίλισσα ἐφοβήθη ἅμα καὶ ἐθαμβήθη σὺν ἐκπλήξει· ὅμως οὐκ ἀπέθετο τὴν ἀπειθείαν ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτῆς, εἰ καὶ ἐχρὸς τὸν Ἰωάννην, ἀλλ' ἐμψυχάκει χρὸς αὐτόν, καὶ θερμὴν θεοῦσα καὶ ζητοῦσα ἐξ ὅπου ἀμύσασθαι αὐτόν. πάλιν οὖν ἡ βασίλισσα ἀπέστειλέ τινα Φορμούριον ὀνόματι ἀξιωματικόν, ἀξιοῦσα διὰ πιθανολογίας ἀπολῦσαι τὸν Παυλάκιον. ὁ δὲ μέγας Ἰωάννης οὔτε ἐκείνου τὰς κολακείας ἐδέξατο, ἀλλ' ἐπέμενε τοῖς αὐτοῖς λέγων· οὐ πίσματι χρὸς αὐτὸν φερόμενος τοῦτον ποιῶ, ἀλλὰ θέλων λυτρώσασθαι τὸν ἐλεεινὸν τοῦτον χέρσον ἐκ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἀδικίας, ἧς ἠδίκησεν αὐτὸν οὗτος, λοιπὸν δὲ προφυλάττομαι τὸν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς τῆς βασιλίσσης. ὁ δὲ Παυλάκιος θεασάμενος δ'' ἀνήνυτον τὸ πρᾶγμα, ἀποστείλας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἤγαγε τὰ πεντακόσια νομίσματα, καὶ δέδωκε τῇ χήρᾳ ἐκ προθυμίας τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ οὕτως ἀπελύθη ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἐπέστρεψε δὲ καὶ ἡ γυνὴ εἰς τὴν πόλιν αὐτῆς, δοξάζουσα τὸν Θεὸν τὸν βοηθήσαντα αὐτῇ διὰ τῆς ἐπιτροπείας τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου.

Αὐτὸς δὲ πάλιν τὰς αὐτοῦ κουφισίας ἐφόλαξε, κατηχῶν ⟨Ν⟩ λαόν, ἀποσῆσαι θέλων πολλοὺς ἐκ τῆς νόσου τῆς φιλαργυρίας. μετὰ δέκα ἡμέρας πάλιν διηγεῖτο τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ ἡ βασίλισσα διά τινων τὰ παλαιπόν, πῶς μὲν ἀπειλήσασα, πῶς δὲ καὶ κολακεύουσα, προτεπομένη αὐτῷ ἀποστῆσαι τῆς πρὸς αὐτὸν ἐνεδρεύσεως, εἰποῦσα τάδε· Παῦσαι λοιπὸν πρεσβεύων τοῖς μὴ αἰτοῦσί σε βασιλικοῖς κεφαλαίοις. ἀποχώρει τοιούτων ὑποχρημάτων, ὃν δῆπου καὶ ἡ βασίλισσα ἀπέχεται τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσφορῶν, χαρισάμενός σοι τὸ τούτων ἁμάρτημα. παῦσαι καὶ τῶν δημοσίων ἐν ἐκκλησίαις ὑβρίζειν με, καὶ παραβολὰς μοι τοῖς πᾶσιν ἀποκαθιστῶν. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἐπαυσάμην ὡς πατέρα ἔχουσα καὶ τιμῶσά σε. λοιπὸν κἂν ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὸ ἀμείνοτερον τοῦ ὁποτέρων ἀφορᾷς, ὑπόλεξαι τὸ πρέπον, προσισάμενος τῶν ἐκκλησιαστικῶν προσφορῶν, καὶ μὴ ἐμβάλλων ἑαυτὸν εἰς πολιτικὰ καὶ δημόσια πράγματα. οὐ γὰρ ἀνέξομαί σε ὕστερον προσιόντος. Ὁ δὲ μακάριος

35 *Eudoxia Iohanni infert.*

κάριος Ἰωάννης ταῦτα ἀκούσας, ἐφείλυπος γέγονε λίαν, καὶ διελογίζετο καθ' ἑαυτὸν λέγων· τί ἀρά ἐστιν ταύτην ὕστερος δυσμενίσασθαι καὶ προσοργίζουσι τὸν Θεὸν διὰ τῶν ἔργων αὐτῆς; καὶ φεναξας μέγα, ἀποκριθεὶς εἶπε τοῖς ἀποστόλοις· Ὁ μακάριος ἀπόστολος Παῦλος βοᾷ λέγων· Εἰ ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. Καὶ αὖθις λέγει· Ἐλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον. καὶ πάλιν, Ἐμοὶ μὲν τὸ λείαν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ τὸ ἀσφαλές· πλὴν ὅμως ὕστερον εὐδοκῶ μὴ καταληφθῆναί με ἐν μόμῳ, ἢ ῥιπίδι πομπείας, ἀλλὰ φυλαχθῆναί με ὑπὸ τῆς τοῦ Κυρίου προνοίας ἀπαιλον μέχρι τῆς ἐξόδου μου ἀναπνοῆς. Εἰ δὲ καὶ ὡς ἐλέγχοντα αὐτὸν ἔλαβέ με ἐν ταῖς ὀξηγήσεσιν, οὐκ ὤφειλε καταγνῶναί μου, ἢ θλίβεσθαι. ὁρᾷ γὰρ αὐτὸν ἔξω τοῦ προσκόπτοντος γεγενημένον καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. ὅμως εἰς πρόσωπον ὅτι αὐτὸν, ὅτε ἄλλον ὑβρισα (μή μοι δῷη ὁ Κύριος) ἀλλὰ τοῦτο τὴν φιλαργυρίαν κεκεντημένοις ἐλέγχων οὐκ ἐπαυσάμην, οὔτε παύσομαι. Εἰ οὖν ἐλυπήθη ὅτι τοιούτου πάθους, τὸ μᾶλλον ἐγκλῶ αὐτὸν ὠφεληθῆναι· ἀπαραμισμένον ἦν αὐτοῦ· Εἰ δὲ ἀνέχεται τοῖς λεγομένοις, καὶ ἕνοχος αὐτῶν πέλει, ἔσται ὅπως μένῃ, ὡς οὐκ ἐγώ εἰμι ὁ ἐλέγχων αὐτὸν ἢ ὑβρίζων, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῆς εἰσιν. Ὁ γὰρ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας, καθὼς διδασκόμεθα ὑπὸ τοῦ Κυρίου. Τί γὰρ ὄφελος τὸν κόσμον ὅλον κερδήσει, τὸν δὲ ψυχὴν αὐτῆς ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Τούτοις τοῖς νουθετικοῖς λόγοις καὶ πλείοσιν ἐκπλήξας τὸν ἀνθρώπους, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ ἀναγείλας αὐτῇ ἅπερ ἤκουσαν. Οἱ δὲ ἐκλεκτῶς τούτους λαβόντες, ἀπήγγειλαν αὐτῇ πάντα, εἰπόντες ὅτι ἠκούσαμεν σήμερον λόγους ἀνθρώπου μὴ ὑφορωμένου θάνατον πομπεῖον, μὴ ξίφος, μὴ ἐποδρύχιον θαλάσσης γενέσθαι, ἀλλὰ πάντα εἰς οὐδὲν λογιζομένου, ἑνὸς δὲ μόνου φροντίδα ποιουμένου τοῦ ἐλέγχειν καὶ ὑπομιμνῄσκειν τὸν ἔξω που τοῦ καθήκοντος γινομένους. Καὶ λοιπὸν ὁ τοιοῦτος ἀκαταγώνιστος ἐστὶν ἀρχή. Ταῦτα δὲ εἰπόντες αὐτῇ, ὑπεδέδωκαν τὸ χαρτίον αὐτῇ, ἐν ᾧ ἦσαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐγγεγραμμένοι. καὶ προσκαλεσαμένη τινὰ τῶν ἀσήκρητων αὐτῆς ἐπιστομένου αὐτῷ, καὶ μαθοῦσα τὸν διωγμὸν αὐτοῦ, ὑπεπλείω ἐπλήσθη θυμοῦ καὶ ὀργῆς.

Γεν. κα. 1. Β. Τιμ. β. 5. Φιλιπ. γ. α.

Ἰωαν. η. λδ'.

Ματθ. ις. κς.

36. *Conspiratio Theophili, Acacij, Scenariani, Antiochi, episcoporum: 2. presb. 5. diaconorum, & 3. viduarũ, Marsæ, Castriciæ, & Engraphiæ contra Iohannem, cum 3 aulicis.*

Ἀλλὰ τούτων ὕστερον ὀφειλομένων τῶν πραγμάτων, ἐν τῇ ἐκκλησίας ὁσημέραι αὐξούσης ὅτι ὃ κρεῖττον, ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλεως εἰς εὐσέβειαν μεταχωρουθείσης σωφροσύνῃ καὶ ὑγιαλμωδίᾳ τῶν ψυχῶν γεγανωμένων, οὐκ ἤνεγκεν ὁ μισόκαλος δαίμων, τῶν ὑπὸ αὐτοῦ κεφτομένων, ὃς ἀπέφησεν ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ὀφὸ τῆς Ἰωάννου διδασκαλίας, ὡς τὸν ἱπποφωλεὸς καὶ θεοσκότους καταλιπόντας τὰς αὐλὰς τοῦ ὀφιδόλου ἀσυδαίως χωρεῖν ὅτι τὸν μαίδραν τὸν τοῦ παζοῦ, ἔρωτι συείγλος τοῦ φιλοπροβάτου ποιμένος. Οὐκ ἴσχυεν ὁ φθόνος καὶ τῆς ἐκείνου σοφίας μυρμύγας, ἀλλὰ ταῖς οἰκείαις ζηνοπαίθνος μηχαναῖς, τὸν βασιλεύουσαν πόλιν, μᾶλλον ὃ τὸν οἰκουμένην πᾶσαν τῆς ἐκείνου γλώττης ἐξέτρωσε καὶ φρενός. τινὲς γὰρ ὀφθόρους δυσμενείας ἐχθρώτες προφάσεις τινὰς, καὶ μὴ ἀπαραπαίουσας λαμπάδας τοῦ ὑδρὸς καὶ πρέσβεως ἰδίαν οὐκ ἠθέλησαν, δυσχερείας ὑπέχοντες, καὶ τῆς συκοφαντίας ὃ προφάσεις θεασάμενοι, ἀδικῶ ἐτόλμησαν. Οἱ γὰρ τῆς αἰτίας προστάται, ὡς ἅπας ὁ προειρημένος ὑπάρχει χῶρος, εἰσὶν Ἀκάκιος καὶ Ἀντίοχος, Θεόφιλος δὲ Σβυηειανὸς, οἱ λεγόμενοι μὲν ὁ μὴ εἶσιν, ὄντες ὃ ὁ λέγειν οὐκ ἀνέχονται· τοῦ ὃ τάγματος τῶν κληρικῶν πρεσβύτεροι δύο καὶ ὀφάκονοι πέντε, οἱ μὲν ἐξ ἀκαθάρτου, οἱ ὃ ὃν κακωτικοῦ ἀριθμοῦ σεσαγήνημοι. Οὐκ οἶδα ὃ εἰ ἀκίνδυνοι τοῦ τοιούτους λέγειν πρεσβυτέρους καὶ ὀφάκονους. τῆς ὃ τοῦ βασιλέως αὐλῆς δύο ἢ πρᾶξ μόνοι, οἱ καὶ ἐνθύρωσαν τὸν κατὰ Θεόφιλον γραπωτικὴν βοηθείᾳ σεσαγωνισμένοι. γυναικῶν τε πρὸς ταῖς φημιζομέναις πρᾶξ· χήρας μὲν, ὑδροπλούτους ὃ, ἐπ' ὀλέθρῳ τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας τὰ ἐξ ἁρπαγῆς χρήματα κεκτημένας, τὰς ἐξαίρετον

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ξδώτειαι & ἀναπίστριαι, Μάρσα Προμότα γυνὴ, καὶ Καστρικία Σατορνίνου, καὶ Εὐγραφία Ἀμφιμανίτης. τὰ δ' λοιπὰ αἰδὼς λέγειν αὐτά. καὶ ὅτι καθεσκάρδιοι ὄντες ἐν τῇ πίστει, καθάπερ φάλαγξ οἰομανὴς, εἰς μίαν ἐλθόντες μισοδιδασκαλίας γνώμην, χείμαρρον ἀπωλείας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης εἰργάσαντο. στενέβη γὰρ κατ' ἐκείνῳ καιρῷ Ἀκάκιοι ἐπίσκοποι Βερροίας, οὗ καὶ δυωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, ἐπισάντα ἀσοχῆσαι, ὡς ἔλεγε, καλοῦ καταιγωγίου· καὶ λυπηθεὶς ὅτι τούτῳ ὀργῇ ἐστετυφοῦτο, ὡς καταφρονηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἰωαννίου. ἀκαταχέτοις δ' λογισμοῖς ἡττηθεὶς ἐκφέρει λόγοι ἐκ πλείστου ματος τῆς καρδίας, ἀλλὰ ἄξιον αὐτοῦ τῆς προνοίας, ὅτι τινων κλεινῶν Ἰωαννου ἐπῶν, ἐγὼ δ' ἑρτύω αὐτῷ χύτρην. ἐξ αὐτῆς οὖν συγκλωσθεὶς Σθενειδῷ καὶ Ἀντόχῳ καὶ Ἰσακίῳ Συρίσκῳ πειτείμμασι, ἀφηγητῇ ψευδομαναζόντων, ᾧ ἐν κακολογίαις κατατρίβεται πρόσωπα καὶ ἐπισκόπων· καὶ σκέπτονται δῆθεν μὲ καὶ Ἰωαννου, ὃ δ' ἀληθὲς κατὰ τῆς δόξης τοῦ σωτῆρος. ἀποστείλαντες δ' πρῶτον εἰς τὴν Ἀντιοχέων, ζητοῦσι νεότητος αὐτοῦ πλημμελείας. ὡς δ' ὀλίγιστον ἐξερευνήσαντες ἐξερευνήσεις, καὶ οὐχ εὗρον οὐδέν, ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, Θεοφίλου τὰ ἴδια σοφῶς ἐξιχνευτοποιοῦντος. ἐξ αὐτῆς οὖν ἀναπτύξας τὰ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ βιβλία, καὶ πολλῆς τῆς ληξρικῆς αὐτοῦ ἡσυχίας ἠρθύνα, ζητῶν δ' πον πρόφασιν καὶ τῆς τυχούσης.

Καθ' ὃ δὴ καὶ τοὺς ἐκείνοις ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὀνόματι Ἰσίδωρος, πρεσβυτέρους ἀπὸ τῆς τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου τοῦ μεγάλου χειροτονίας, ὀγδοηκοστὸν ἔτος ἄγων τῆς ἡλικίας, ὃν ἴσασι Ρωμαῖοι καὶ πλῆθοι ἐκκλησιαστικὸν ἕνεκα πραγμάτων εἰς αὐτὴν ἐσβαλόντα, ἐκ μακρῶν τῶν χρόνων ξενοδόχον Ἀλεξανδρείας ὄντα. Πέτρος δέ τις πρωτοπρεσβύτερος ἦν τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας. αὐτὸν ἐκδημοῦντα ἐπισκόπων, ὡστε γυναῖκά τινα Μανιχαίαν τὴν θρησκείαν εἰς τὰ ἱερὰ μυστήρια προσδεξάμενον, μὴ πρότερον τῆς Μανιχαϊκῆς αἱρέσεως ἀποστήσασαν αὐτήν. ἐπεὶ δ' ὁ Πέτρος ἔλεγε μεταπηδᾶν τὴν γυναῖκα τῆς θρησκείας, καὶ μηδὲ πρὸ γάμου Θεοφίλου διηθῶσαι αὐτὴν, ἠγανάκτησε ὁ Θεόφιλος, ὡς συκοφαντούμενος. μηδὲ γὰρ εἰδέναι δ' γεγονὸς ἔλεγεν. ὁ δὲ Πέτρος Ἰσίδωρον ἐκάλει μάρτυρα αὐτῷ, ὡς δὴ ἠγνόει τὰ περὶ τῆς γυναικὸς ὁ Θεόφιλος. ἔτυχε δ' Ⓦ αὐτὸν κατελθὼν ἐν τῇ βασιλευούσῃ Ρώμῃ μάχην Ⓦ Ἰσίδωρον. ἐπέπεμπτο γὰρ πρὸς Θεοφίλου πρὸς Δάμασον Ⓦ Ρώμης ἐπίσκοπον ὅτι δ καταλλάξαι αὐτὸν πρὸς Φλαβιανὸν τ' ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας· οὗ καὶ τ' κοινωνίαν ἐκόμισεν εἴκοσι ἔτεσιν ἀπηχθισμένῳ Εὐαγρίου ἕνεκεν. διεκρίνοντο γὰρ Ⓓ Μελετίῳ προσκείμενοι πρὸς Φλαβιανὸν διά τινα ὅρκον. ἐπαμελθὼν τούτων ἐκ τῆς Ρώμης ὁ Ἰσίδωρος, ὡς πρὸς μάρτυρα πρὸς τὸ Πέτρου κληθεὶς ἔλεγεν, ὡς εἴη διηθῆσαι ἡ Μανιχαία καὶ γνώμην ὑπισχνεῖτο, καὶ μεταδεδωκέναι αὐτῇ τὰ μυστήρια καὶ αὐτόν. ἐξάπεται τοιγαροῦν ὁ Θεόφιλος πρὸς ὀργήν. ὡς Ⓦ μὲ Πέτρου τὸ θυσιαστηρίου ἐξήλασε πρόσωπα· σημαίνει δ' ποίῳ τρόπῳ ἐξεώσει καὶ Ⓦ Ἰσίδωρον, ὁ δὴ καὶ πεποίηκεν ὑστέρως. γυνὴ γάρ τις ἦν, ὀνόματι Θεοδότη, ἀδελφὴ Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρείας, δίδωσι χιλίους χρυσοῦς τῷ Ἰσιδώρῳ ὀρκίσασα αὐτὸν κατὰ τ' τοῦ σωτῆρος τραπέζης ἀγαθοίσαντα ἀμφία σιδῦσαι τὰς πλουσιωτέρας τ' Ἀλεξανδρέων, μὴ μεταδόντα γνώσεως τῷ Θεοφίλῳ, ἵνα μὴ λαβὼν αὐτὰ τοῖς λίθοις προσδυσωπήσῃ εἰς οἰκοδομάς. λαβὼν τοιγαροῦν ὁ Ἰσίδωρος τὰ νομίσματα ἀπέδυσε τὰς πενομένας καὶ ταῖς χρείαις. ἔγνω δὲ πόθεν ὁ Θεόφιλος (οὐδὲν γὰρ αὐτὸν ἐλάνθανε τῶν πόρρω καὶ προσαπομένων, ἢ λαλουμένων) εἶτα προσκληθεὶς Ⓦ Ἰσίδωρον, μετεωροπαθῶς πυνθανόμενος εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. ὁ δ' μὴ ἀρνησάμενος ὡμολόγησε τῷ τὸ πράγματος ἀγωνίαν. ταῦτα ἀκούσας ὁ Θεόφιλος τῷ σκηνῷ σιαλλάσσει, καὶ ὁ πρόρρησις ἐπισκοπὴς καὶ ἐξεπεφανὴς ἐν τῇ ἐρωτήσει, μὴ τ' ῥοπὴν οἴδησεν, ὅλως δὲ μορφὰς σιαλλάττων, τ' ἀποκρίσεως εἰσελθούσης τοῦ Ἰσιδώρου. καὶ μικρὸν ἐφησυχάσας χρόνον, μὴ δύο μίαν προσφέρει χρῆσιν, καὶ

37 *Petrus & Isidorus Ecclesiâ pulsi à Theophilo.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

καὶ συγκροτήσας ὁ ἱεράτικον, προέντος τοῦ Ἰσιδώρου, ἔφη τοῦτο ἐδεξάμην πρὸ δεκαοκτὼ ἐτῶν, Ἰσίδωρε, καὶ σοί· καὶ ὅτε μοναχὸς ἐνομίμην, λύπη προεδόθη μοι πρᾶγμα· νῦν δὲ ἑτέρας χάριτος δέομαι, εὕρηκα τοῦτο δὲ καὶ σοὶ κεφάλαιον. ἀπολύησον μοὺς αὐλούς. ἀφείδχθη ὁ χάρτης ἔγκλημα τῶν Σοδόμων. μοὺς οὖν ὁ Ἰσίδωρος ἀπολογούμενος, ἔλεγε τῷ Θεοφίλῳ· συγχωρήσωμεν ἀληθῶς εἰ ὅτι καὶ δείξω τῷ χάρτῃ, καὶ πρέπειν· οὐκ ἐῶ δοῦναί τι λίθελλον, ἵνα ἐκ δευτέρου τοῦτο ἀπαιτηθῇ; μοὺς οὖν ὁ Θεόφιλος· ἀλλ' οὐ πρίω ὁ παῖς πλούσης ἐστὶ ἀρχῶν. ἀπεκρίθη ὁ Ἰσίδωρος· οὐ πρίω μοναχὸς, ὡς λέγεις, πάπα· μὴ πλοιῶ οὐ πρίω; τῷ δευτέρῳ ἐτέῳ οὐ πρίω, οὐδὲ τῷ τρίτῳ, καὶ νῦν πρίεσι; κέλευσον δῶναι τιμὴν τοῦ αἰθρίου. μοὺς οὖν ὁ Θεόφιλος διαβαλλεῖς εἰς ἡμέραν ἑτέραν· καὶ λιπαρήσας τινὰ νεανίσκον ἐστασιάσαι πολυύλοις, ἤλειψεν εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ Ἰσιδώρου, δοὺς αὐτῷ, ὡς φασι, πεντεκαίδεκα χρυσίνους. ὃς δὲ αὐτὸς διατίθεται τῇ μητρί. ἡ δὲ τοῦτο μὲν ἐπὶ τῷ ἀκλινοῦς ὀφθαλμοῦ, τοῦτο δὲ ἐπὶ τῷ δέσει τῶν νόμων αἰσχρᾶς ἐπήνεσε θυμικωτέρᾳ, μήποτε ὁ Ἰσίδωρος συκοφαντηθεὶς ἐγκαλέσηται, ὅτι ἀρχόντων τῷ δημοσίῳ ἐλθοῦσα ὁμολογεῖ τὸν δραματουργίαν τῷ Ἰσιδώρῳ, δείξασα αὐτῷ τοὺς χρυσίνους, οὓς ἔλεγε παρὰ τῆς ἀδελφῆς Θεοφίλου Εἰληφέναι μισθὸν καὶ τὸ ἀθῷον. ἡ αὐτὸν μὲν πολλὰ, ἐξαιρέτως δὲ διὰ τοῦτο ἀξίαν ποιοῦσα ποιεῖ, τελευτᾷ δὲ μισεῖ χρεωκοπήσαν. μοὺς οὖν ὁ Ἰσίδωρος ἔρχεται οἶκον Θεοῦ ἱκετεύων. ὁ δὲ νεωΐσχος δὲ μὲν τοὺς νόμους φοβούμενος, ὁ δὲ Θεόφιλον, δεινότερον ἐνόησε τὴν αἰτίαν, ὅτι λειτουργήσειν καταφεύγει τάχος τὴν ἐκκλησίαν, μοὺς φυγὼν δὲ θυσιαστήριον. οὕτως ὁ Θεόφιλος κωφῇ τῇ δίκῃ ἀποκρύπτει Ἰσίδωρον τῆς ἐκκλησίας, καὶ δύσκεσα ὅτι φυσιώσας, καὶ ἐμπαιπαίμενος σεμνοπρεπῶς τῇ ἀδικίᾳ. μοὺς τούτοις ὁ Ἰσίδωρος δείσας μή ποτε χαλεπωτέρῳ θυμῷ πιεσθεὶς ὁ Θεόφιλος, σκέψῃ κατ' αὐτοῦ ἕνεδρον τῆς σωτηρίας (φαίνει γὰρ δὲ μέχρι τούτων) δρομαίως χωρεῖ ὅτι τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας. μοὺς δὲ πάλαι τῶν μοναζόντων, ἔνθα καὶ τῆς νεότητος ἠσκήθη ἀσκητικὰς, καὶ καθίσας ἐν ᾧ κελλίῳ αὐτοῦ, μοὺς ἐπύχετο μακροθύμως Θεῷ ἐντυγχάνων.

38 *Theophilus fratres maxrùs, quos prius in delitys habuit, monasterys pellit & Ægypto universa: contra quos scribit ad Sylvanum episcopum Hierosol.*

Τηλικούτων δὲ τότε καὶ πληθόντων τὰ Ρωμαίων μοὺς πρᾶγμα, καὶ τῷ ἱερωσύνῳ πεπιστευμένοι τὸ ῥάπτειν καὶ ἑαυτῶν δόλους ἐφ' ὕφει τὸ χριστιανισμοῦ οὐδαμῶς ἀπείχοντο. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐπῳδασάσεις ἐμιγέντων κατ' ἀλλήλων καὶ ἱερᾶς· ἔρχω δὲ καὶ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐλάμβανεν. ἐῶ γὰρ μικρὸν ἔμπροσθεν ζήτησις κινηθεῖσα, πότερον ὁ Θεὸς σῶμά ἐστι, καὶ ἀνθρώπου ἔχει σχῆμα, ἢ ἀσώματός ἐστι, καὶ ἀπαλλακτὴ δυνάμεων τε καὶ πάντος, ἁπλῶς εἰπεῖν, σώματικοῦ σχήματος. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ζητήματος ἔκλυσε καὶ φιλονεικία μοὺς τοῖς πολλοῖς ἐγίνοντο, τῷ μὲν τούτῳ μοὺς προσιθεμένων ὡς λέγω, τοῦ δὲ ἑτέρῳ στοιχηδὸν ἀπαν. καὶ μάλιστα μὲν πολλοὶ τῶν ἁπλουστέρων ἀσκητῶν σωματικὸν καὶ ἀνθρωπόμορφον Θεὸν ἐδούλοντο· πλεῖστοι δὲ τούτων καταγινώσκοντες, ἀσώματον εἶναι Θεὸν ἔλεγον, καὶ πάσης ἐκτὸς εἶναι σωματικῆς μορφῆς ἀπεφαίνοντο· οἷς καὶ Θεόφιλος ὁ τῆς Αλεξανδρέων ἐπίσκοπος συνεφώνει, ὡς καὶ ὅτι τῆς ἐκκλησίας ὅτι ὁ λαὸς καταδραμὼν μὲν τὸν ἀνθρωπόμορφον λεγόντων δὲ θεῖον, ἀσώματον δὲ αὖθις δογματίσαι Θεόν. ταῦτα μαθόντες οἱ Αἰγύπτιοι μοναχοὶ, κατοικοῦντες τὰ μοναστήρια, ὅτι τὸν Αλεξανδρείας ἔρχονται, καὶ κατεξανίζον τὸν Θεοφίλου, κρίνοντες ὡς ἀσεβοῦντα, καὶ δυσφήμοι βυλόμενοι. τοῦτο γοῦν ὁ Θεόφιλος εἰς ἀγῶνα καθίσταται, καὶ ἐπινοεῖ τέχνην, ὅπως δὸ ἐκφύγῃ τὰ ἀπειλούμενον θάνατον, ἐξ ὀφθείς αὐτοῖς καθαιρεία μετὰ λαοῦ ἀνδρας, οὕτως εἰπὼν μοὺς αὐτοῖς· ὕτως ὑμᾶς εἶδον, ὡς Θεὸν μοὺς ὅσωπον. τοῦτο λεχθὲν ἐχώνωσε τοὺς μοναχοὺς τῆς ὁρμῆς. ἀλλ' εἰ ἀληθεύεις, ἔφησαν, ὅτι ὁ τοῦ Θεοῦ μοὺς ὅσωπόν ἐστιν, ὡς καὶ ὁ ἡμέτερον, δὸς ἡμῖν τὰ Ωριγένους βιβλία (ἐξ αὐτῶν γὰρ ἐκαλεχθήμοι τινες, ἐναντιοῦνται τῇ δόξῃ ἡμῶν) εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσῃς, ἴσθι τοὺς ἀσεβοῦντων καὶ θεομάχων ἐκδέχῃ πρὸ ἡμῶν. ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη ὁ Θεόφιλος, ποιήσω τὰ δεδογμένα.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑμῖν, καὶ μὴ χαλεπαίνετε μοι λίαν. καὶ γὰρ ἐγὼ ἀπειθῶς ἔχω πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία, καὶ μέμφομαι καὶ τοῖς δεξιοῖς αὐτά. οὕτω μὲν οὖν ὅτε τοῖς μοναχοῖς ἀποκρουσάμενος ἀπεπέμψατο. καὶ ἴσως δ' ἂν καὶ πρὸς τούτῳ ζήτησις ἄχθοιτο τοῦτο προβληθεῖσα ἐπαύσατο, εἰ μὴ ἐπισκοπήν τις τούτῳ ἕτερον προσῆψε τοιάνδε. τῷ γὰρ ἐν Αἰγιαῖς τῷ ἀσκητείων προεστήκεσαν ἄνδρες δύο ἀφ' ἑκάστης, Διόσκορος καὶ Ἀμμώνιος, Εὐσέβιός τε καὶ Εὐθύμιος. οὗτοι ἀδελφοὶ μὲν ἦσαν, ἀλλὰ μακροὶ ἦσαν τὸ σώματος ὀνομάζοντο. ἦσαν δὲ καὶ λόγῳ καὶ βίῳ ἐμφρέποντες, καὶ δὴ τοῦτο πολὺς λόγος ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ περὶ αὐτῶν λόγος. Θεόφιλός τε ὁ ταύτης ἐπίσκοπος πάνυ ἠγάπα καὶ ἐτίμα τοὺς μοναχούς. δὴ καὶ ἔνα μὲν αὐτῶν τὸν Διόσκορον ἐπίσκοπον καθίστα τῆς Ἑρμουπόλεως, βίᾳ ἑλκύσας· δύο δὲ ἕτερον αὐτῶν προεκάλεσε σωφρονίσαι αὐτόν, καὶ μόλις μὲν ἔπεισεν· ὡς ἐπίσκοπος δὲ ὅμως καὶ προσωφέλησε, καὶ τὴν τῶν κλεινῶν ἀξίαν πρήσας τιμὴν οἰκονομίαν λύσεως τῆς ἐκκλησίας ἐσεχείρισεν. ὁ δὲ τῇ αἱρέσει μὲν ἔμενον, κατὰ τὴν οἰκονομίαν προσέχοντες· ἰδιάζοντο δέ, ὅπη μὴ ἐφιλοσόφουν, ὡς ἤθελον, τῇ ἀσκήσει προσκείμενοι. ἐπεὶ δὲ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ προσοχλεῖσθαι τὸν ψυχὴν ἐνόμιζον, ὁρῶντες τὸν ἐπίσκοπον τὸν χρηματιστικὸν μεταρρέμβοντα βίον, καὶ πολλὰ ἀπορρέοντα πρὸς χρημάτων κτῆσιν τηδέμενον, καὶ δὴ ταῦτα δὲ δὴ λεγόμενα, πάντα λίθον κινοῦντα, προῃτιῶντό τε σωφρονίσαι αὐτόν, τὸν ἐρημικὸν ἀγαπᾶν εἰ πόντες, καὶ ταύτην προτιμᾶν τῆς ἐν ἀγορᾷ διαγωγῆς. ὁ δὲ ἕως μὲν οὐκ ἐνόησε τὸν ἀληθῆ προφασιν, προεκάλει προσμένειν. ὅτε δὲ ἔγνω καταγινωσκόμενον ὑπ' αὐτῶν, ὀργῆς ἐπεπίμπλατο, καὶ πάντα ἀνδρὶ κακὸν ἐπιτίλει ποιεῖν. τῶν δὲ μικρὸν φεύγειν ἐπισπάσθαι τὴν ἀπειλήν, καὶ εἰς τὸν ἔρημον χωρησάντων, θερμός τις, ὡς ἔοικεν, ὁ Θεόφιλος ὤν, οὐ μικρὰν ἐποιεῖτο τὴν χάριν καθ' αὐτῶν, ἀλλὰ σκυθρωπάζειν πᾶσαις μηχαναῖς τοὺς ἄνδρας ἐκαινοδόκει. ἐμίσει δὲ βύθιος καὶ τὸν αὐτῶν ἀδελφὸν Διόσκορον τὸν τῆς Ἑρμουπόλεως ἐπίσκοπον. ἐλύπει δὲ ἄνδρα ἱκανῶς, ὃ προσκεφάλαιον αὐτῷ τοὺς ἀσκητὰς καὶ πρὸς αὐτῶν σέβας ἔχειν πολύ. ἐλπίσας τε ὡς ταδεῖν ἐφ' ὅτῳ βλάψειε τοὺς ἀσκητάς, εἰ μὴ τοὺς μοναχοὺς ἐκπολεμώσει ἀνδρὸς, μεθόδῳ οὖν χρῆται τοιαύτῃ· οὓς ἠπίστατο τοὺς ἄνδρας πολλάκις ἅμα αὐτῷ περὶ Θεοῦ λόγοις κεκινηκότας, ὡς εἶη ὁ Θεὸς ἀσώματος, ἐξ ὑδαμοῦς ἀνθρωπόμορφος. ἀκωλύτως γὰρ ἂν ἀνάγκης ὢν ἀνθρωπομόρφῳ τὸ ἀνθρωποπαθὲς καὶ τοῦτο γεγυμνασμένοι περὶ τε τὴν παλαιοτέρων, καὶ μάλιστα περὶ Ὠριγένους. οὕτως ἔχων καὶ φρονῶν ὁ Θεόφιλος, δὴ τὸ ἀμυδρὰ τοὺς ἐρήμους, ἀντιστρέφειν τὰ καλὰ αὐτῷ δεδογμένα οὐκ ὤκνησεν· ἀλλὰ σκωπτάζει τοὺς πλείστους τῶν μοναχῶν, ἀνθρώπους ἀκεραίους μὲν, ἰδιώτας δὲ ὡς λόγῳ, τοὺς πολλοὺς δὲ καὶ ἀγραμμάτους ὄντας, καὶ δὴ πέμπεται τοῖς ἐν ἐρήμῳ ἀσκητηρίοις, μηδὲν πιθανὸν Διοσκόρῳ, μηδὲ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ λέγουσιν ἀσώματον τὸν Θεόν. ὁ γὰρ Θεός, φησι, κατὰ τὴν θείαν γραφὴν καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχει καὶ ὦτα καὶ χεῖρας καὶ πόδας, καθάπερ καὶ οἱ ἀνθρωποι· οἱ δὲ περὶ Διόσκορον Ὠριγενιστὴν ἀκολουθοῦντες βλάσφημον δόγμα εἰσάγουσιν, ὡς ἄρα ὁ Θεὸς οὔτε ὀφθαλμοὺς, οὔτε ὦτα, οὔτε χεῖρας, οὔτε πόδας ἔχει. τούτῳ τῷ σοφίσματι σκωπτάζει τοὺς πλείστους τῶν μοναχῶν, καὶ δὴ καὶ πυρὸς φασὶν εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. οὗτοι μὲν οὖν γεγυμνασμένοι εἶχον νοῦν, οὐ σκωπτόμενοι ἐν τῷ σοφίσματι, ἀλλὰ καὶ τοῖς περὶ Διόσκορον καὶ Ὠριγενιστὴν ἐπειθοντο. οἱ δὲ ἁπλούστεροι, πλείους τε ὄντες καὶ ζῆλον ἔχοντες θερμὸν, οὐδέπω τῶν ἀδελφῶν ἐχώρουν. ἐνταῦθα δὴ αἵρεσις ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀλλήλους ὡς ἀσεβοῦντας διέσυρον. καὶ ὁ μὲν Θεοφίλῳ προστιθέντες Ὠριγενιστὰς καὶ ἀσεβοῦντας ἐκάλουν τοὺς ἀδελφοὺς, οἱ δὲ ἕτεροι ἀνθρωπομορφίτας τοὺς ἀπὸ Θεοφίλου δυσπειθεῖς ὠνόμαζον. ἐκ τούτου πολέμιοι γίνονται οὐ μικροὶ, καὶ ἐν μεταξὺ τῶν μοναχῶν πόλεμος ἀσπονδος. Θεόφιλος δὲ ὡς ἔγνω προσβάντα τὸ σκῆπτρον, πέμπει γράμματα τοῖς ἐγγὺς ἐπισκόποις, καὶ κελεύει ἵνα τῶν προφητῶν ῥιφείσας τὰς ὄψεις, καὶ τῆς ἐν δοτέρας ἐρήμου τοὺς ἐπὶ κεφαλῆς μοναχοὺς, τοὺς ἐπαγαγὼν τὸν αὐτόν. οἵπερ μοναχοὶ στὸν τοῖς προεσβυτέροις

καταλθόντες εἰς Αλεξάνδρειαν πρὸς ἐκάλεσεν Θεόφιλον εἰπὼν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν κατεδικάσθησαν ῥιφῆναι. ὁ δὲ ὑφαίμους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατείνας αὐτοῖς, ἐνεβλέπετο ποτὲ μὲν πρὸς ἡλιον, ποτὲ δὲ ὠχρός, ἄλλοτε δὲ ὑπὸ ἀκράτου ὀργῆς φερόμενος· ἐκέλευε δὲ Αμμωνίῳ ἀνδρὶ ἡλικιώτῃ καὶ ὁμοφύλῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῇ παλάμῃ τὴν ἰδίαν χεῖρα, καὶ πλήσας τοὺς παλάμην αὐτοῦ ἐμφορήσας στιφεσπασμένους δακτύλοις, ἤμαξεν αὐτοῦ τὰς χάρτας, ὑπηχοῦντος τῇ φωνῇ· αἴρεσικέ, ἀναθεμάτισον Ωριγένην, τοῦτο μὲν λέγει σοὶ ἀδελφοῖς, τοῦτο δὲ λέγει Ισίδωρον τὸν ξενοδόχον ὃν τὰ ἐν τῇ Νιτρίᾳ. ὕτως οὖν αἱματόφυρτοι καὶ ἀναπόκριτοι ἐπεστρέφοντο εἰς τὰς μονὰς ἑαυτῶν. εἶχοντο οὖν τῆς παρακελεύσεως ἀσκήσεως, τῇ μαθήσει τῶν γραφῶν τὴν φύσιν ὀξυώμενοι, δι' ὧν ἡ σωτηρία παρασκήπτει, ἐλαφρὸν φρονήσαντες τῆς τότε μανίας, τῷ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι κακόν. παρὸ τούτοις οὐκ ἠρέμησας ὁ Θεόφιλος, ἀποστέλλει πάλιν παρὰ τοὺς ἐν νιτρίοις ὑπασκήτας, καὶ συγκροτεῖ τῶν μοναχῶν συνέδριον. οὗτος καλέσας αὐτοὺς εἰς ἀπολογίαν, ὅτε μεταδοὺς λόγου, ἀποκηρύττει τοὺς ἐπ' ὀξοχῆς ἄνδρας, Αμμώνιον, Εὐσέβιον καὶ Εὐθύμιον, φοβηθεὶς ἀληθῶς τὸ πλῆθος συνεγκεῖν τῷ πυρείῳ, χιμαιρόμενος δογμάτων παραφθορέων. καὶ ὃς πολλάκις ὑπασκήτους ἐτίμα, ὡς διδασκάλους, διὰ λόγου, διὰ βίου, τούτους οὐκ ἠδέσθη μόνον οὐ ὀνομάζων διὰ τῶν πρὸς Ισίδωρον ἀπειλῶν. καὶ μὴ ὁ ἀποκηρύξας εἰς αὐτοὺς τοὺς τῶν ὄρους, ἀλείφει μὲν ἀσκητικὰ πέντε, ἃ μηδέποτε ἐν συλλόγῳ τῶν τῆς ἐρήμου γερόντων ἔσησαν, οὐκ ἐλέγχῃ, καὶ θυρωρείου ἀναξία· καὶ μόνον χειροτονεῖ ὑπασκήτων, ἐγκαταλέξας κωμῳδρίᾳ, πάλιν οὐκ ἔχων, τί ὃ παρεσύτερον, τοὺς δὲ τῆς διακόνους, οὐκ ὄντας ὅτε τῶν Αἰγυπτίων, ἀλλὰ διαφόρων τόπων. ὁμοῦ γὰρ ἦν Λίβυς, ὁ δὲ Αλεξανδρεύς, ὁ δὲ Φαρανίτης, ἄλλος Παραλεωΐτης. διὸ καὶ ὑπήκουσαν αὐτοῦ, ὃ ἀνέλπιστον ἔχοντες τῶν τῆς παιδείας ἀνεχύρων. καὶ παρασκευάζει αὐτοὺς δωρᾶν λιβέλλους κατὰ τῶν τειῶν ἐκείνων, αὐτοὺς ὑφαίμους τοὺς λόγους τῆς συκοφαντίας, τοῦτο μόνον συνεισενεγκόντων ὃ ὑπηρέτησαν. μετὰ τοῦτο λαβὼν τοὺς λιβέλλους πρὸ αὐτῶν ὅτι τῆς ἐκκλησίας, εἰσέρχεται πρὸς Αὐγουστάλιον, καὶ ἀποτίθεται κατ' αὐτῶν ἐντυχίαν ἐκ προσώπου τοῦ οἰκείου, συμπλέξας δὲ τοὺς τῆς συκοφαντίας λιβέλλους, καὶ ἀξιοῖ γραπτικὴ βοηθείᾳ ῥιφῆναι τοὺς ἄνδρας ἀπὸ πάσης Αἰγύπτου. λαβὼν δὲ γραπτὰς ἕως ὀνομάτων πεντακοσίων, ἅμα τῷ προστάγματι συνεπέθηκε πλῆθος πλημμελῶν εὐκόλως πρὸς τὰς ἀξίας, καὶ ὑπεκρίτας τοῖς μοναστηρίοις ἀληθῶς ἐν νυκτί, οἰνοφλυγήσας τοὺς παῖδας τοὺς σὺν αὐτῷ. καὶ προῆλθε μὲν τοῦτον ἀδελφὸν Διόσκορον ὑπάτιον κελεύει δ' ἀληθῆ ῥιφῆναι, συρέντα δι' οἰκετῶν Αἰθίοπων, καὶ αὐτὸν τάχα ἀκμαῖον ἀναστῆναι, λαβὼν αὐτοῦ τὴν προοικίαν, ἣν ἀπὸ προύσιας Χειστοῦ εἶχεν ὁ δὲ Διόσκορος πόλις. μετὰ δὲ τοῦτο λαφυραγωγὸς ὁ ὄρος, μισθὸν τοῖς ἐσωτέροις τὰ μικρὰ πράγματα τῶν μοναζόντων διδούς. σκυλεύσας δὲ τὰς κέλλας, ἐπεξῆτε τοὺς πρὸς ἐκείνους, οἷς κεχαλάκει τὸ φρέαρ φιάλον ὑπιδόντες τῷ τοιούτῳ. μὴ βύρσων δὲ ἄξιες, ἐμπιστεύσησι τὰς κέλλας αὐτῷ φρυγάνοις, συλήσας δὲ τὰς βίβλους πάσας ἐκδεδεμένας τε καὶ σπουδαίους οὔσας, καὶ παιδίον ἓν, ὡς ἔφασαν οἱ ἐρασκόται, τὰ σύμβολα τῶν μυστηρίων. ὕτως οὖν λωφήσας τῆς ἀλόγου ὀργῆς, καταλαμβάνει πάλιν τὴν Αλεξάνδρειαν, δοὺς χώραν φυγῆς τοῖς ἁγίοις ἐκείνοις· οἵτινες δὲ αὐτῆς λαβόντες αὐτῷ τὰς μηλωτάς, εἰσῆλθον εἰς τὴν Αλεξάνδρειαν, καὶ γυμνοὶ περιῆγον τὴν πόλιν τὴν πλατείαν, ἑζωσμένοι μόνον λεντίῳ, καὶ κλαίοντες. γνόντες δὲ οἱ πολῖται, τίνες εἰσὶ, συνήθησαν πολῖται ἐλθόντες λαμπάδας μὲν χάρας, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ ὑπασκητείῳ, ἔνθα κατῴκει ὁ Θεόφιλος, καὶ ἤρξατο κράζειν αὐτὸν, ἁρπάσαντες πέτρα τὰ ἐν τῷ ὑπασκητείῳ. μανόντων δὲ παρὰ τὰ καὶ μέλια χωρὶς, ὁ ἄρχων τὸν κίνδυνον φοβηθεὶς κατέδραμεν αὐτῷ, ζητῶν ἀπολογήσασθαι αὐτοῖς. οἱ δὲ οὐκ ἐνεῖχοντο κράζοντες καὶ θόρυβον ἐγείροντες κατὰ τοῦ Θεοφίλου ἀκαταπαύστως. ὁ δὲ ἄρχων ἀναγώνιος γνώμῃ ἐδοκίμαζε παραδοῦναι εἰς χάρας

τῷ

τῦ δήμυ τὸν Θεόφιλον. αὐτὸς ὁ φυγὴ τὴν σωτηρίαν ἐχερήσατο. ὁ γὰρ κρυπτῶ τόπω τῦ
ὀπισχοπείου καπέχωσεν ἑπ' ὀλίγυ ῥίψας ἑαυτόν. ὁ ὁ ἀρχων τῶν λαϐῶν τὸν ἀσκησιν ὁ ἐ-
δυσεν αὐτὸν ἱμάτια, ὁ ἀπήγαγεν εἰς τὸ τραπεζοπώλειον, τῶν καλῶν αὐτὸν ἐξελθόντας
τοὺς τὸν δήμους καταπαῦσαι τὸν θόρυϐον. ἐξελθόντες ὁ ἐδίδαξαν πληροφορῆσαι τὸν λαόν.
5 ⓐ ὁ πλείω ἐπεϐόων, ᾠθουῶντες τὰ ἱμάτια εἰς τὸν ἀέρα. ἐξελθὼν δὲ " αὐτὸς ἐκ τῦ
τραπεζοπωλείου, καὶ ἅς' τῶν χῶν τὴν θύραν, ἐπίστευσεν αὐτοῖς τὰς χῶρας, σωπῆσαι ὁ δέξασθαι
ἀπολογίαν τῶν κατηγόρων. ⓐ ὁ μικρὸν ἡσυχάσαντες, ὦμοσαν αὐτοῖς λέγων· μὰ τὴν νίκην τῶν
ἀγαθῶν ἡμῶν δεσποτῶν, οὐκ ἐθαῤῥησέ μοι τὴν βουλὴν αὐτῦ ὁ Θεόφιλος, ἀλλὰ τραφάσει
τινῶν αἱρετικῶν ἐξαπατηθέντων τὴν πίστιν, ὁ θέλων αὐτὸν καταῤῥῆσαι εἰς ὀρθοδοξίαν, ἔλαϐε μὲν
10 ἑαυτῦ εἰς συμμαχίαν τὸν τραπεζίτην. εἰ γὰρ ἔμαθον, ὅτι ἔτο βύλεται τραξαι, ἔτι τραπεζίτης
πρῆξον αὐτῷ, οὔτε αὐτὸν συνεχώρουν ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθεῖν. ὁ οὕτω πληροφορηθέντες
πάντες διεχώρησ. ὁ δὲ Θεόφιλος " ἐξακοντίσας τὰ καθ' ἑαυτὸν τοὺς τὸν ἀρχοντα, ὁ πλήσας
δώρων πολλῶν τὰς χῶρας αὐτῦ, ἅμα τε ὁ τὰ μέρη θεραπεύσας ὁ πλουσίως φιλοτιμήσας
τὸν τοιότυς αὐτῷ, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὸν ἴδιον θρόνον ἀφόβως. καίτοι μισάνθρωπος ὑπὸ
15 τῶν δωροδοκηθέντων ὑπ' αὐτῦ, ὁ ὑπὸ πολλῶν τῆς πόλεως. ⓐ δὲ τοῦ Διοσκόρου ἐξέρ-
χονται τοὺς Σιλβανὸν τὸν ὀπίσχοπον Ιεροσολύμων καταλαϐόντες, οἷς συνεξῆλθον συν τοῖς πρε-
σϐυτέροις ὁ ἑξακόσιοι τῦ ὄρους τριακόσιοι τῶν κοινοβιακῶν μοναχοί· ⓐ δὲ ἕτεροι ἑξαφόροις ἐ-
κακώρησαν τόκοις. τούτων μὴ φέρων τὴν ἰδίαν πραγμάτειαν ὁ σχολὴν ὅθεν τὸν δρόμον, ἀνάστασιν κατ'
αὐτῶν ⓐ Θεόφιλον· ὃς ἀναβρασθεὶς ὑπὸ τῆς ὀργῆς, χαράσσει γράμματα τοὺς Σιλβανὸν
20 ⓐ ὀπίσχοπον ὁ τοὺς λοιποὺς τῆς Παλαιστίνης ὀπισχόπους παρεῖχοντα οὕτως· Οὐκ ἔ-
δοξέ μοι ὑμᾶς παρὰ γνώμην μου ἐν ταῖς πόλεσιν ὑπὸ δέξασθαι τούτυς. ὅπῳ ὁ γνῶτε, συνεπόμην ὑμῖν ἐμοῦ. τὸ λοιπὸν τοίνυν φυλάξατε, μήτε εἰς ἐκκλησιαστικὸν, μήτε εἰς
ἰδιωτικὸν τούτυς ὑπὸ δέξασθαι.

Ταῦτα ὁ τὴν Αἴγυπτον γνόμενα ὁ Κωνσταντινουπόλεως ὀπίσχοπος ὁ μακάριος Ιωάν- 39
25 νης ἠγνόει τότε· ὃς τοὺς ἁγιασκαλίους ἐπανῆλθε ὁ ἀξιόντος ἐκ. ⓐ ὁ μοναζόντες ὑπὸ Macrοi fratres Constantinop. venientes querumtur apud Iohannem & Imperatorem. o Arcadium episcopos conuocat, vt de Theophili causâ sententiam ferant.
πολλῆς ἀνάγκης φερόμενοι, ἀφ' ὁ τόπυς ἐκ τόπων ἀμείϐθη, καταλαμϐάνουσι ὁ τραπέ-
ζαν, ἔνθα ἐτε ἐθήκεσ ὁ ὀπίσχοπος Ιωάννης ὑπὸ τῆς θείας χάριτος εἰς ὀπομνήσεν τῶν δυ-
νατῶν ὄντων, ὁ παρεστῶτες αὐτὸ τοῖς γόνασιν ἐδέοντο βοηθεῖν ψυχαῖς συκοφαντυμέναις καὶ
λελοιδορυμέναις ὑπὸ τῶν τῦτο μᾶλλον ἢ δίκης ἐθισμένων. ἔστι δὲ ὁ Ιωάννης, ὁ ἐ-
30 δε πεντήκοντα λογάδων ἀνδρῶν πόνοις ἱεροῖς βαφῆσαι τολλὴν ἡμφιεσμένοις. σωλεῖ ὁ αὐτοῖς
ὁ Ισίδωρος ὁ πάλαι Θεοφίλου τῦ ὀπισκόπου φίλτατος, τότε ὁ ἀπειθέστατος ἡμόμην. ὁ ὁ
Ιωάννης ἀριθμηθεὶς φιλαδελφίας πάθει ⓐ Ιωσὴφ δάκρυσι συνεχέθη, συνηγόμενος
πρὸ αὐτῷ τὴν αἰτίαν. ⓐ δί φασι· βοηθήσας, πάτερ, μότωσον ἡμᾶς οὐχ ὡς ἔτυχε πρω-
θήσας τῇ Θεοφίλου ὕ πάπα Αλεξανδρείας μανίᾳ, ὁ ἀρα δυνηθεὶς σὺν ἡμῖν
35 τὰ τῶν πραγμάτων οἰδήματα. ἐκὼ γὰρ ὁ αὐτὸς ἡμᾶς παρελαϐόμην, ὁ ἀδεθεὶς, ὁ φοϐηθεὶς ⓐ
Θεόφιλον τὸν λοιποὺς ὀπισκόπους, ὁσάκις λοιπὸν πρὸ ἡμῶν ὑστερῆται, ὁ ὡς βασιλέ προσ-
ελθόντας αἰτιᾶσθαι τὰς αὐτῦ κακοπραγίας ἐφ' ὕβρει τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπολήψε-
ως. ὀπιθάσας, πῶσον αὖθις συγχωρῆσαι ἡμῖν τὴν οἴκησιν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, μηδὲν ἐπαγαγέ-
σι μήτε εἰς ⓐ τῦ σωτῆρος νόμον, μήτε εἰς αὖθις ἐκφόρον. μαθὼν ὁ ταῦτα ὁ Ιωάννης, ὁ τε
40 τιμῇ μὲ εἶχε τὸν ἄνδρας, ὁ τῶν βυχῶν μετέχειν τὸν ἐκώλυσε· κοινωνίαν ὁ τῶν μυστηρίων
τὸν ἔφη ποτὲ ἀγνώσεως μεταδώσειν αὖθις, ποτὲ δοκήσας θύχερός μεταδοῦναι τὴν Θε-
οφίλου ποτὲ εἰς αὐτὸν μνησικακίαν. παρεκάλεσ οὖν τὸν ἄνδρας φιλοθέῳ σιγῇ ποτὲ πάν-
τα ἡσυχάσαι τὴν αἰτίαν τῆς πρώτης, μέχρις οὗ ἀποστείλω, φησί, ποτὲ ⓐ ἀδελφὸν
Θεόφιλον. ὁ δοὺς αὐτοῖς ἐν τῇ Ανατασίᾳ καλουμένῃ ἐκκλησίᾳ μονὰς ποτὲ ἀνάπαυσιν,
αὐτὸς

αὐτὸς μὲ οὐκ ἐπεκούρει ἀ πρὸς τὴν χρείαν· γυναῖκες ἦ φιλόθεοι ἐπήρκεσαν αὐτοῖς τὴν διατροφήν, ἐ αὐτῶν συνεισφερόντων οἱ μέτοχοι τὴν τῶν χρῶν ἐργασίαν. συνέβη ἦ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν κληρικοὺς εἶναι τοῦ Θεοφίλου ἐν Κωνσταντινουπόλει, " προσαναφέροντας ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει, ἀ εἰς αὐτὸν ὕβρεις " πεποιούμενος ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν αὐτῷ λυποῦντων. προσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ὁ Ἰωάννης ἐπυνθάνετο, εἰ ὑβρίσανται τοῦτον πρότερον ἀσκηταί. ⓐ ἦ φιλαληθῶς ἐμαρτύρησαν τοῖς ἀνδράσι, τὸν μακαρίτην λέγοντες Ἰωάννην, ὅτι οὐ ἴσμεν αὐτόν, ἐ μεγάλως ἐσπούδασαν βίον. καὶ εἰ βούλει, δέσποτα, τῆς μὲ πνευματικῆς κοινωνίας μὴ μεταδῷς, ἵνα μὴ λυπήσῃς τὸν πάππον· φιλοφρόνησαι ἦ ἐν τοῖς ἄλλοις. προσέχωμεν σοι, ὡς ὑπισχνοῦ. ὁ ἦ πεποίηκε. ὅτε γράφει ὁ Ἰωάννης τῷ Θεοφίλῳ λιπαρῶς· ταύτην μοι πρόσχου τὴν χάριν ὡς τέκνῳ σῷ καὶ ἀδελφῷ, ἀναγκαλισάμενος αὐτὸν ἀνδρας. πρὸς τοῦτο ὁ Θεόφιλος ὑπεστέγασε τὴν χάριν τῷ Ἰωάννῃ· ἀποστέλλει δὲ τινας προσισυρμοὺς εἰς λογικὰς ἀμυδείας, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴρηται, ἃ προσκυλίζῃ δεήσεις αὐτοῦ ὑπαδοῦσαι, ἃς σιωπῇ αὐτὸς ἐπανῆγε, προσεχούσας ψεύδεσι μὲ ὁμολογησάμενον, ἠμφιεσμένον ἦ τὴν πολυχρόνιον συκοφαντίαν τὴν ἐν τοῖς ἀοράτοις, μηδὲν ἔχων αὐτῷ προβαλεῖν βίου· ἃ προσκυλίζει αὐτοῦ ἐν ᾧ παλαιτῷ, ὡς ἔφημεν, δακτυλοδεικτεῖσθαι. ὡς ἦ εἶδον ⓐ ἀσκηταί, ὅτι οὐ μόνον αὐτὸν διῃρθρώσατο ἀξιώσας αὐτῷ, προσαίροντες πολλοὺς, μᾶ δὲ ἀναθεματίσας πᾶσαν ψευδοδοξίαν, ὑπεδέδοσαν λιβέλλους ἐντευκτικοὺς ᾧ Ἰωάννῃ, ἀναδιδάξαντες τὰ τῆς τυραννίδος εἴδη μᾶ κεφαλαίων τινῶν, ἃ λέγει ὅτι τῶν νεωτέρων οὐχ ὅσιον, ἵνα μὴ ἃ τῆς πίστεως ἀπελαθῶσιν· ἴσως ἃ προσῆκε τοῖς τελειοτέροις οὐ πιστεύομεν. πάλιν ἃ δι' ἑαυτῶν, ἐ δι' ἑτέρων ὑπισχνοῦντο ὁ Ἰωάννης προσκαλεῖσθαι αὐτὸν παύσασθαι τῆς κατ' αὐτῶν κατηγορίας διὰ τὴν ἐκ τῆς δίκης καταπάθειαν, γράψας ᾧ Θεοφίλῳ, ὅτι εἰς τοσαύτην λύπην ἠλάθησαν ⓐ ἄνδρες, ὡς ἐκλείφειν σε κατηγορῶν. λοιπὸν ὃ δοκεῖ σοι ἀνάγραψον. οὐδὲ γὰρ ἀνέχονται μὰ Δία τῶν τραπεζῶν. ὅτι τούτοις διαπυρωθεὶς ὁ Θεόφιλος ὅλος ἐθυμώθη ἃ τὸν ἀδελφὸν τῶν μοναχῶν Διόσκορον τὸν ὑπίσχνουν γεγηρακότα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ᾧ ὑπισχνοῦτο Ἰωάννῃ γράφει· Οἶμαι ὡς σε μὴ ἀγνοῆν ὃ διάταγμα τῶν ἐν Νικαίᾳ κανόνων, ὅσοι θεσπίζουσιν ὑπίσχνουν μὴ κρίνειν δίκην. εἰ ἦ ἀγνοῆς μαθὼν ἀπόχρου τῶν κατ' ἐμοῦ λιβέλλων. εἰ γὰρ ἃ δόμεθα κριθῶμεν, προσῆκε τῶν Αἰγυπτίων, ἃ ἃ προσῆκε σοῦ, ἀφεστῶτός σε ἑβδομήκοντα ἡμερῶν ὁδόν. Δαθὼν οὖν ὁ Ἰωάννης τὸν ὑπισχνοῦντα, καὶ ἀναγνούς, ταύτην μὲ ἔσχε πρὸ ἑαυτοῦ· τοῖς δὲ ἀσκηταῖς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν δίχεσθαι τὰ πρὸς εἰρήνην. ἀκούσαντα ἦ ἀμφότερα τὰ μέρη ἐταράχθη, ὃ μὲ ὡς πεπυρωμένου, ὃ δὲ ὡς οὐκ ἔχοντ' ἄνευ Θεοφίλου τὴν τῆς εἰρήνης ἐξουσίαν, δίχα ὃ κ' κέλευσιν αὐτῶν ὑπεδεδωκέναι αὐτὸν τὰ τῆς συκοφαντίας δίκαις. ὅπως Ἰωάννης δοκῇ αὐτοῖς ἀπόκρισιν, ἀπέλυσε τῆς ἑαυτῶν διανοίας. προσῆκε τούτοις ἀναχωρήσαντες οἱ μοναχοὶ τὴν ἠδικημένην μέρος, συντάσσουσι πολυτρόπους δεήσεις ἐγράφαντες, κ' μὲ τῶν μοναχῶν ὡς συκοφαντῶν, κ' δὲ Θεοφίλου, τὰ Θεοφίλου, ἵνα μὴ ὡς ἄλλως λεχθῶσι, τοσαῦτα ὅσα ἕκαστος οἶδε· ἃ ἐντυγχάνοντες τοῖς Αὐγούστοις προσερχόντας ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῇ βασιλίσσῃ, δεηθέντες τῶν μὲ ἀντιδίκων μοναχῶν τὴν δέησιν προσῆκε τοῖς ἐπισκόποις γυμνασθῆναι, ⓜ ὃ Θεόφιλον προσῆκόντα ἃ ἄκοντα ὑπὸ Ἰωάννου κριθῆναι. ἐπροσῆκε οὖν ἡ δέησις ἔχουσα τὴν δὲ τὴν ἀντίφασιν· ὥστε ⓜ Θεόφιλον προσῆκόντα ἀφ' τοῦ μαγίστρου ἃ ἐκόντα ἃ ἄκοντα δοῦναι δίκην ὑπὸ Ἰωάννου· τοῦτον ὃ Θεοφίλου μοναχοὺς ἢ συσκῆναι ἑαυτοῖς ὑπὸ τοῖς ἐγκλήμασιν οἷς κατηγόρησαν τῶν ἁγίων γερόντων, ἢ κ' τῶν συκοφαντῶν ὑφίσασθαι. ὅτως οὖν εἰς Αλεξάνδρειαν ἀπεσάλη Ελάφιος μικρὸν ὕστερον ἀπὸ πριγκίπων γεγονὼς μὲ γραμμάτων τοῦ βασιλέως πρὸς ⓜ Αὐγουσάλιον τῆς πόλεως ἡγεμονεῖν ⓜ Θεόφιλον, προσέχοντα ⓜ τύπον τοῦτον. Οὐ λέληθας πάντως, ὅτι τῶν περὶ ἀρχιερέων ἡ πανταλμία ἐ τυραννία ὃ

ἔθνος

ἔθος ὠλέσθ, καὶ εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέσπειρεν. ὅτω δὴ π" κοινὸν ὡς βλέπομεν ἁρ-
πάζοντες γινόμενον· ὅπερ ἐμὲ διωκήσωμεν, τῷ τοιούτῳ πεζεβαίοντι κακῷ, ἢ τῇ βασιλείᾳ, ἢ τοῖς
ἐπηκόοις ὅτι ὃ χρὴ κατεργάζεται. ζημιᾶται γὰρ ἀφαιρούμενοι σε τῆς δικαι-
νίας, ὅπερ τὴν εἰς πεζόσωπον ἡμῶν ἐπέχων ἐξουσίαν καὶ δυναστείαν, ἁδαμῶς ἡμῶν δοκεῖς
μιμεῖσθαι τὸν βέπτας, ἀλλὰ δωρεὰν πεζοσέχων τῶν ἡμῶν πεζοπάξεων καταφρονεῖς, καὶ
πᾶσαν ἡμῶν τὴν πεζιφάνειαν ἐς δόξαν εἰς οὐδὲν λίθης. ὅθεν οὐκ ἔξω τῆς ἡμετέρας ἀγα-
νακτήσεως εἶναι, ὡς καταφρονητὴς τῆς ἡμῶν καλλωπότητος. τοιαῦτα οὖν καὶ τοιαῦτα
μηδεμίαν δυαμένων ἐπαρτηθέντος, Θεόφιλον τ" ἐπίσκοπον ὡς κατάκριτον ἀπέφηναν πρὸς
ἡμᾶς, μηδεμίαν τιμὴν ἢ θεραπείαν πεζοσήκουσαν αὐτῷ ἀποδιδοὺς, εἰδὼς ὡς εἰ μὲν ἔτο
πᾶσι βέποις ἀποπληρώσης, δέει πολλῷ" κινδυνεύεις εἰς αὐτὸν τὸν ζωὸν σε, μᾶλλον τὲ καὶ
ἐξωσθῆναι σε ἡμέλλεθαι τῆς ἀξίας σε. τοῦτ' ἦν κατηγόρησις αὐτῷ, οἱ μὲν ἐπίσκοποι δὲ κληρικοὶ τυγ-
χάνουσιν, ἅμα Θεοδότῃ τῇ ἀδελφῇ Θεοδώρου τοῦ ἀπὸ Ἀρζήντων σὺν αὐτῷ ἀπόντων
πεζὸς ἡμᾶς. Δεξάμενος οὖν ὁ Αὐγουσάλιος τὰ τοῦ βασιλέως γράμματα καὶ πεζοσ-
καλεσάμενος Ⓜ Θεόφιλον μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς μεγάλης ἠπείλησεν αὐτῷ ὡς ἔχοντι πολλὰ
γρήματα τῶν ἐλλιμένων ἐν τοῖς ἡσαυρεῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ θαρρῶν τοιαῦτα πεζάγματα
πολεμᾶν πεζάπτειν εἰς τὸν ἐπ' αὐτὸν βασιλικοὺς κληρικοὺς τε καὶ μοναχούς. μετὰ δὲ εἰ-
πεῖν αὐτὸν τοῦτο λόγους τούτους καὶ τοῦτον πεζαπλησίους, ἐνεφάνισεν αὐτῷ καὶ τὸν τοῦ βα-
σιλέως πεζοπαξιν, εἶπεν αὐτῷ ἅμα πάσης σωτοιμίας ἀποπλεῦσαι ὅτι ὃ τραπόπεδον.
ὁ δὲ Θεόφιλος πάλιν ἅμα Γεωργίου τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ αἰγύπτος πλήσας τὰ βαλάντια ἀμε-
τρήτων δαπανείας χρημάτων, ἐπὶ μὲν καὶ Ἑλλησίου τοῦ ἐλληνίτος ἀναγαστὴν αὐτὸν, εἶχεν αἰσ-
χύνῃ, ἄγεις δὲ καλλιτεύοντα Αἰγύπτου καὶ Ἰνδίας βρώματα καὶ ἐδώματα ὀπισθοδόμησεν καὶ
σὺν αὐτοῖς ἐνέγκη μετ' ἐαυτοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει. καὶ ταῦτα μὲν πεζεὶ Θεοφίλου· πεζεὶ δὲ τῶν
μοναχῶν αὐτοῦ τ" ἀποφάσεων οἱ ὑπηρέται ἐξεβίβασαν. γυμνάζουσης δὲ τῆς δίκης καὶ εἰς ἄπο-
ρον καταληγούσης, οἱ μὲν νόμοι ἐπέκειντο ἀποσίλλοντες ὃ ξίφος· οἱ δὲ ἄθλιοι ἐκφνοι φοβη-
θέντες τὸν ἔκβασιν ἐπήρθησαν εἰς Θεόφιλον, ὡς αὐτὸν αὐτὸν ἐπιβαλόντος καὶ ταῖς δίκαις
ἐπαγρυπνήσαντος. οὕτως ἡ τάξις βάλλει αὐτὸν εἰς δισμωτήριον, μέχρι τῆς Θεοφίλου
πρεσβείας, μὴ ἀναβολῶν ἐπὶ ἐπιθέσει τοιαύτῃ δίξασθαι ἐγνώας. καὶ τούτων οἱ μὲν τελευ-
τῶσιν ἐν τῇ εἰρκτῇ χρονοτριβήσαντες διὰ τὸν Θεοφίλου βραδυτῆτα· οἱ δὲ μετὰ τὸν Θεο-
φίλου πρόωσιν χρήμασι ὃ πεζᾶγμα ῥώσαντες, ἐν τελευταίᾳ ἔξεβάσει τὸν Πρόκλησον
οἰκεῖν πεζὰ τῶν νόμων ὡς συκοφάνται κατεκρίθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρκάδιος γράφει Ἰν-
νοκεντίῳ τῷ πάπᾳ Ῥώμης γράμματα πεζιέχοντα ταῦτα· Νικητὴς Εὐεργέτης Ἀρκάδιος
τῷ Ἰννοκεντίῳ πάπᾳ Ῥώμης, ἐῤῥῶσθαι. πνὲς τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀσκητῶν κατέλεγον τὸν βα-
σιλεύοντα πόλιν, καὶ πεζοπλθον ἡμῖν κατὰ Θεόφιλον τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας, ἐγκλήμα-
σιν λιβέλλους ἐπιδεδωκότες ἡμῖν κατ' αὐτοῦ. πεζοπαξαμένου οὖν ἐκπέμπεσθαι αὐτὸν
ἐπὶ ταῦτα μετὰ γυναικός τινος εἰσμανη Θεοδότης, ἥτις, ὡς λέγουσιν, ὅλης τῆς ἐπιθέσεως
ἐπίσταται τὸν ῥίζαν· ἐπὶ μὲν καὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν δοκιμώτων κατ' αὐτοῦ ἀπολογεῖ-
σθαι, ὀφείλοντας πολλοὺς ἐπὶ ἐπισκόπων κριθῆναι κατὰ Θεόν. ἡ γὰρ τοιαύτη σύνοδος διορι-
ζομένη σύνοδος ἔξω ἀποτίθεται πᾶσαν ὑποψίαν πονηρὰν, ἀσυμπαθῶς ὁμοῦ τι καὶ ἀπροσ-
παθῶς τὰ δίκαια ἑκατέροις τοῖς μέρεσιν ἐκφωνοῦσα. καταλείπει οὖν ἡ σὴ πατρικὴ ἀγιωσύ-
νη γράφειν τοῖς καθ' ἑκάστην πόλιν συνήθως ἀπόντων ἐν ταῖς ἐμπαροῦσας συνόδοις, συνα-
θροιζομένοις ἐν αὐτῇ τῇ βασιλίδι πόλει ἅμα οἷς πεζοστείλου τοὺς πρεσβυτὰς δ' ἀποστολικοῦ θρόνου,
ὀφείλοντας σὺν τοῖς περὶ ἡμῖν θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις συγκαθίσαι, καὶ πάντα τὰ κατ' ἐκ-
κλησιαστικοὺς κανόνας καὶ θεσμοὺς κρίναι. οὐ γὰρ ἀσκεπτον, ἢ ἀζήτητον ὃ τοιοῦτον κεφάλαιον συγχωρήσομεν εἶναι, ἀλλ' ἐναργεστάτας ἀποδείξεις ποιήσομεν. ἔῤῥωσο, δυσχόλθυος ὑ-

πὲρ

πέρ ἡμῶν, τιμιε πάτερ. Γράφει ὁ ἁγ τοῦς Ὠριγένους ἀδελφὸν τάδε· Ε-
πειδὴ τάχα πᾶσ ὀρλεζώντων ἡμῶν τοῦ τὰ τοιαῦτα γράμματα τῆς βασιλείας, λελησθότως Θεόφι-
λος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας τετρῶσαι ἡμᾶς τῆς βασιλείας καὶ τῆς τιμῆς κατεπείγεται διὰ
τῆς πρὸ αὐτοῦ ἀκανονίστου πίστεως ἐλομένης ἐν τῇ πρὸ αὐτοῦ ἐπισκοπῇ (τινὲς γὰρ ἐκ τῶν
ἐν Αἰγύπτῳ μοναστηρίων προῆλθοντο τοῦς ἡμᾶς οὐ μικρὰς μέμψεις κατέχοντες αὐτοῦ, καὶ
ἐγκλήματικοις λιβέλλοις ἐπιδιδώκασιν ἡμῖν, ὧν οὐ συνοίδαμεν ἄκριτον αὐτῶν τὸ κεφάλαιον
διαδραμεῖν) φροντίσατε οὖν ἡ σὴ γαλήνιότης τοῦ τοῦτο, καὶ διασκυάσῃ πάππῳ Ἰν-
νοκέντιον τεῖλαι τοῦ Γαλλίας ἐπισκόπους μὴ τῶν τοιούτων αὐτοῦ, ὅπως συνθυσιάζωμεν
καὶ τοῖς τῶν ἡμετέρων ἐπαρχιῶν ἐπισκόποις, τοῦ κρίσιν ἀκφωνήσωσιν ἀπροσωπολήπτως.
Δεξάμενοι ὁ ἀμφότεροι τὰ τοιαῦτα γράμματα ἀλλήλοις διακοινοῦνται, ὥστε βούτεπίσας μὲ
τοῦ ὀφείλοντας καταλῆξαι τὸ Κωνσταντινουπόλει, ἐκδέξασθαι ὁ ἕτερα γράμματα τοῦ βασι-
λέως Ἀρκαδίου δηλοῦντα αὐτοῖς τοῦ τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων ἀφίξιν, ἵνα μὴ ἐκείνων, ὡς εἰ-
κός, ἀμφοιῶσιν τοῦ διάπλοιν χρονοτριβήσωσιν τῇ ῥωμαῖς τὸ Κωνσταντινουπόλει.
Ταύτης τῆς βουλῆς γινομένης, διαπέμπει ὁ πάπας Ἰννοκέντιος γράμματα τοῦς
τοῦ Ἰταλῶν ἐπισκόπους καὶ Γάλλων, τυτέστι, Χρωμάτιον τὸ Ἀκυλείας, καὶ Βενέριον τὸν
Μεδιολάνων, καὶ Αἰμίλιον τὸν Βενεβέντου, καὶ Κυθήριον καὶ Γαυδέντιον τοῦ ἐπισκόπους Γαλλίας,
βούτεπιαθοῦσαι αὐτοῖς τοῦς τοῦ Κωνσταντινουπόλει πορεύθη, μηδησαντος οὐδαμῶς, ἵνα
δεχομένων αὐτῶν ἑτέραν ἀπόκρισιν, τοῦ τοῦτο ἕτοιμοι βύρεθῶσιν. ἐπιτρέπει ὁ καὶ Οὐαλεν-
τίνῳ καὶ Βονιφατίῳ τοῖς πρεσβυτέροις τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας τὰ αὐτά. ὁ ὁ βασιλεὺς Ἀρκά-
διος οὐ πρότερον δ' λοιπὸν γράψαι αὐτοῖς τοῦ τοῦτο, ἀλλ' οὐτε ὁ ἔμαθε τὸν σχοπὸν τῆς βα-
λῆς αὐτῶν, δέδεκτο ὁ τῷ προτεθέντι αὐτῶν. ὅμως οὔτε αὐτοῖ κατῆλθον ἐν Κωνσταντινου-
πόλει τότε.

40 *Theophilus insinuans se in amicitiam Epiphanij, quem prius oderat, Origenem duob. concilijs, altero in Cypro ab Ep. altero Alexandrie à se coacto, damnari procurat.*

Ἐν τούτοις καθεζῶντος τοῦ πράγματος, ἦκε εἰς τοῦ ἀκοὰς Θεοφίλου λόγος ψευδὴς, ὡς εἰη
Ἰωαίνης εἰς τὰ μυστήρια δεξάμενος τοῦ ἀσκητοῦ, καὶ ἕτοιμος πρὸς τὸ ἐπικυρῶσαι αὐτοῖς. καὶ
παντοῖος ἐγίνετο, ὅπως δὴ μὴ μόνον τοῦ τοῦ Διόσκορον καὶ Ἰσίδωρον ἀμύνῃ, ἀμᾶ γὰρ καὶ Ἰωάν-
νην κατενέγκῃ τοῦ θεόν. ἀλλὰ τῷ μὲ κλήρων καταγματίζετο ὁ Θεόφιλος αἰτίαν, τοῦ οἰ-
κείου ὁ ὀργὴν ἐκπληροῖ. εὐλόγως γὰρ φιλικώτερον εἶπεν, "ἐγκαλοῦντα ἐπ' βλασφῶν ἐ-
πισκόπων, ἀδελφὲ Ἰωάννη, προῆλθέ σε ποιοῦντα τοῦτο· καὶ τῷ Ἰωάννῃ ἀπολογησάμενον
ἢ ἠγνοηκέναι τὸ πρᾶγμα, ἢ συγγνώμην αἰτῆσαι, εἰ καὶ ὅλως ἐποίησεν, ὃ κατεγκαλῆτο
τοῦ αὐτῷ εἰς τοῦτο. διαπέμπει οὖν ὁ Θεόφιλος κατὰ πόλιν τοῦς τοῦ ἐπισκόπους ἐπι-
στολὰς, κρύπτων μὲ τῷ ἑαυτῷ σχοπὸν, μόνοις ὁ τοῖς Ὠριγένους βιβλίοις δῆθεν μεμφόμενος, οἷς
τοῦ αὐτῷ Ἀθανάσιος μάρτυσι τὸ οἰκείας πίστεως ἐν τοῖς κατ' Ἀρειανῶν λόγοις ἐχρήσατο πολ-
λάκις. παρενέβαλε δὲ τῷ τοῦς Ἐπιφάνιον τὸ μακαριώτατον ἐπίσκοπον Κωνσταντίας τῆς Κυ-
πρίων νήσου φιλίαν, ἄνδρα ἅγιον, ἀρξάμενα τῆς ἐκκλησίας τεσσαρακοντάετῆ ἔτη, δυσφημήσας
ὡς αἱρετικὸν ἀγνοοῦντα ἐν ὅτι Δαμάσου καὶ Σιρικίου τὸ μακαρίτου, καὶ διαφερόμενος τοῦς
αὐτῷ ὅσον, δέδοκτο τὸ μὴ τοῦ στέγειν Ἐπιφάνιον τοῖς βίβλοις Ὠριγένους, ἀλλ' ἐπιβάλλεσθαι
αὐτοῖς. ὅθεν Θεόφιλος διὰ τῷ τοῦς ἑτέρους ἀπιθεῖν, ἠρώτα μὲ ἐν τῷ φανερῷ, εἰ ἔδοξε·
φιλοποιήσας ὁ τότε τὸν Ἐπιφάνιον, ὡς ἐκ μετρίου οἴκου ὁμοφρονήσας αὐτῷ, καὶ διασκυ-
άζει αὐτοῦ συνόδου ποιῆσαι τῷ ἐν Κύπρῳ ἐπισκόπων ὅτι ὃ δέδοκται τὰ Ὠριγένους βι-
βλία. Ἐπιφάνιος ὁ δὲ ἐπιβάλλουσαν βλασφημίαν τῷ χέως ἐπιπλήττει ἐπὶ τῷ Θεοφίλου
γραμμάτων, καὶ καθίσας συνέδριον τῷ ἐν τῇ νήσῳ ἐπισκόπων, ἀπαγορεύει μὲ τὸ ἀναγινώσκειν
τοῦ τοιαῦτα βιβλία, διαπέμπει ὁ καὶ γράμματα τοῦς Ἰωάννου διδάσκων ἀπέχεσθαι μὲ
τῶν Ὠριγενείων ἀναγνωσμάτων, συνάγει ὁ καὶ αὐτὸν συνέδριον καὶ σύμψηφον τοῦ ὃν βλέπει.
Θεόφιλος οὖν ἐπὶ βλασφημίᾳ τοῦ ἐπισκόπων Ἐπιφάνιον συναρπάσας, καὶ γνοὺς τοῦ αὐτὰ
αὐτοῦ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

αὐτοῦ τοῦ σκηπτοῦ, καὶ αὖθις θαῤῥῶν στομῆναι πολλοὺς τῶν ἐπισκόπων καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ Ἐπιφανίῳ καὶ τῶν Ὠριγένους βιβλίων τὸ παρὰ διακοσίων που ἐτῶν τελευτήσαντος Μακεδονίου ἐπαίστο, οὐ τοῦτον παρηγορούμενον ἔχων τοῦ σκηπτοῦ, ἀλλὰ δεῦρο Διόσκορον κατεύδων ἀμυνάσαθαι.

Ἰωάννης ὁ μικρὰ φρονήσας τῶν μιανθέντων αὐτοῦ παρά τε Ἐπιφανίου καὶ αὐτοῦ Θεοφίλου, τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν παρεσπάραττε τοῦ νοῦ, καὶ ὡς ἐμὲ κατ' αὐτοῦ, τῆς ὀργυιᾶς κατ' αὐτοῦ συνωμοσίας ἀφένα λόγον ἐποιήσατο. ἦν δέ τις ἀνὴρ συγκλητικὸς ἐν τῇ πόλει, Θεόγνωστος ὀνόματι. οὗτος φιλάρχειος ὤν, εἶχε τοῦ φθόνον τοῦ Θεοῦ παρὰ ὀφθαλμοῦ ἀδιαλείπτως, καὶ ὡς διὰ τοῦτο ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως πάνυ. ἄλλος δέ τις ὡς καὶ αὐτὸς τῆς συγκλήτου, Γαΐος ὀνόματι, Ἀρειανὸς τὴν θρησκείαν. οὗτος φθόνῳ φερόμενος διαβάλλει τὸν Θεόγνωστον τῷ βασιλεῖ, ὡς ὑφειμένα αὐτὸν παρὰ τὴν αὐγούστην, ἀποκαλέσας αὐτὸν λύμην καὶ ἀκόρεστον παρὰ τὴν συμμορίαν τῶν χρημάτων. κελεύει οὖν ὁ βασιλεὺς τὸν Θεόγνωστον παραυτὰ ὀξοειδῶσαι ἐν Θεσσαλονίκῃ, πατρίδι ἧς ἦν ἄρχοντα αὐτοῦ πάντα δημοσθένην παρεκτὸς ἑνὸς παρασείου ὄντος ἐξωθεν τοῦ ἄστεως, προσεληλυθότος τῇ γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς τέκνοις λόγῳ ἀποστροφῆς αὐτῶν. ἀπερχομένου δὲ τοῦ Θεογνώστου, ὅτι τὴν ὀξοειδίαν ἐπελάβετο. ἡ δὲ τούτου γυνὴ θεασαμένη τὰ ἀξαίφνης ἐπελθόντα τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς δεινά, καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν πολλὰ δύσαν, δεινὰ ἀφάτως συνεχεθεῖσα, λαβοῦσα τὰ ἴδια τέκνα αὐτῆς παρεσφύγε τῇ ἐκκλησίᾳ πρὸς μακάριον Ἰωάννην, καὶ ἀναγγέλλει αὐτῷ ἅπαντα τὰ γεγενημένα. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ παρὰ πάντα συμπαθέστατος ἐπισκόπος ἐλυπήθη σφόδρα, καὶ ἤρξατο παραμυθεῖσθαι αὐτὴν, λέγων· μὴ λυποῦ, ἀλλὰ μᾶλλον εὐκαρδίως φέρε*. ἔχεις γὰρ τὸν Θεὸν κριτὴν σου μὴ τῆς χηρείας, πατέρα δὲ τῶν ὀρφανῶν σου. πάντα γοῦν αὐτοῖς ἐπίσταται, καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν παραγματεύεται ὡς ἰδίοις οἰκέταις. ὅμως εἰ καὶ ἀρα ἀδίκως πέπονθε Θεόγνωστος ἐν ὀξοείᾳ, ἀλλ' εἰς ἀπόλαυσιν ζωῆς αἰωνίου ἦν αὐτῷ ὁ θάνατος, εἰς ἀπώλειαν δὲ καὶ κόλασιν ἀπαραίτητον τῶν κατηγόρων αὐτοῦ. τούτοις δὲ τοῖς παραπλησίοις λόγοις παραμυθησάμενος αὐτὴν, ἀπέλυσεν εἰς οἶκον αὐτῆς, ὑπεκφυγὰς ἐκ τοῦ ξενοδοχείου τῆς ἐκκλησίας χορηγηθεῖσαν αὐτῇ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς τὴν δίαιταν ἀπὸ τοῦ ἐπισκοπείου. εἰς ἀπόλαυσιν δὲ καὶ νοῦν φέρων, ποίῳ τρόπῳ ἐξαιτήσῃ βασιλέα ἀναδεῖξαι αὐτῇ τὰ παράγματα αὐτῆς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. ἀλλ' ὡς ἐπὶ τοῦτο διενοήθη, ἔπρεπεν τι ὁ πονηρὸς παρεῖναι κακὸν κατὰ τῆς δυστυχοῦς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων αὐτῆς καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἀνερρίπισε. τοῦ γὰρ καιροῦ τῶν πτυόντων καταλαβόντος, ἐν ᾧ πάντες ἐξέρχονται εἰς τὰ παράσταρα πτυῆσαι τὸν ἄμπελον ἑαυτῶν, ἐξῆλθε καὶ ἡ βασίλισσα Εὐδοξία ἐν τοῖς βασιλικοῖς παρασείοις διακοσμήσασα. πρωΐσασα δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸ παράσταρον Θεογνώστου, καὶ ἀπὸ τῶν βότρυων σταφυλῆς ἐκ τῆς ἀμπέλου ἰδίαις χερσὶ, καὶ ἔφαγεν. εἶπον δὲ αὐτῇ οἱ πρεσβύτεροι· δίκαιον, ἀλλοτρία ἐστὶν ἡ ἄμπελος· νόμος δὲ βασιλικὸς ἐστὶν παράνομος παρακελεύεται, ἵνα ἐὰν βασιλεὺς, ἢ βασίλισσα εἰσέλθῃ εἰς παράσταρον καὶ φάγῃ ἐξ αὐτοῦ, ἢ καὶ ἀποβάλῃ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, μηκέτι ἔχειν κύριον τὸν τόπον ἐκείνου ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἀλλὰ δοῦναι μὲν παρασκευὴν τοῖς βασιλεῦσι· ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ ἢ αὐτὸ αὐτοῦ τὸν τόπον λαμβάνει, ἢ ἕτερον βασιλικὸν τόπον, ἕνθα ἂν δέηται εἰσέλθῃ βασιλεύς, ἢ τὸ τίμημα τοῦ ἰδίου τόπου καὶ τοῦ φαινομένου διχάδι παμπόλυ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου. ἐκέλευσεν οὖν ἡ Αὐγούστα τιμηθῆναι τὸ παράσταρον Θεογνώστου τοῖς βασιλικοῖς καὶ ἀμφω δοῦναι τόπους, ἐπεὶ μὴ θέλουσα θλίψαι τὸν χήρεσαν καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς διὰ τὸ ἔχειν κατ' αὐτῆς τὸν μιῶνα, χάριν τοῦ παρεσελθεῖν αὐτὴ τῷ Ἰωάννῃ· ἐπεὶ δὲ καὶ ζητοῦσα ἀφορμὴς παρέφασιν, δι' ἧς δυνήσεται προσκρούσαι αὐτῷ καὶ εὐκαίρως ἐκβαλεῖν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας. ἠπίστατο γὰρ αὐτὸ τὸ ἦθος συμπαθητικὸν ὂν παρὰ τὰ ποιαῦτα παραγματα, καὶ ὅτι ἐὰν ἀκούσῃ τὸ γεγενός, οὐ μὴ παραβλέ-

41 *Orta inter Johannem & Imperatricē iramcausa propter vineam Theognosti.*

μεσάνυκτος καὶ τῆς νεύρου.

ψῃ

ψῃ τὸ χέρσον σεὺ τοῖς τέκνοις αὐτῆς ἀδικουμένοις, ἢ πόντος σκ τύτ μέλλει π" ἀναφυῆ- κ. εἰς
ναι συμπροσφόπον αὐτῇ εἰς ὁ βούλεται· ὁ δὴ ἢ γέγονε. γνοὺς γὰρ ταῦτα ὁ μακάριος Ιωάν-
νης δηλοῖ αὐτῇ δι' Εὐτύχου τ̃ ἀρχιδιακόνου αὐλ̃ αἰδρὸς λογίου ἢ βίῳ σεμνοπρεποῦς κεκοσμη-
μένου πάνυ. Ἡ μὲν φιλόχριστος πίστις ἢ ὀρθογωνὴ τ̃ ὑμετέρων γονέων πᾶσι κατάδηλος
ὑπ' ἀρχή. διὸ ἢ ταῖς θύραις ἢ καλοκαγαθίαις αὐτ̃ ὁ Θεὸς δυσωπούμενος ἀπένειμέ σοι τὰ
τῆσδε τῆς ἐπιγείου βασιλείας τὰ σκῆπτρα, ἐκδικούμενος ὀρθ̃ τ̃ ἔργων σου ἢ τῆς ἐπουρανίου
βασιλείας κληρονόμον αἰσθ̃ ἄξαί σε. πλοῦτος γὰρ καὶ δόξα ἢ ἀφθαρσία κοσμικὴ σκ ὠ-
φελήσει ἡμᾶς ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἀλλ' ἢ μόνον ἡ ὀρθ̃ τ̃ ἔργων ἡμ̃ ὀρθογω-
γή. μὴ οὖν ὑπολήσωμεν ἡμῖν τύτ, μηδὲ τ̃ φόβου τ̃ Θεοῦ, σαφῶς ὑπισαμένη, ὅτι ἡ
πνοὴ πάντων ἡμ̃ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτ̃ ἐστι, ἢ ᾧ μὲ θελήσῃ, ὃν δ' ἂν βούλ) ἐξαφαιρεῖ- 10
ται· ἢ ἀπόδοσις ὑπαρχόντων, μετ' ὀλίγον εἰς γῆν καταφερόμενοι ἐν σκωληκοις ἢ ἀφεγ-
γέσι χωρίοις, καθὼς καὶ ⓐ τ̃ πρὸ ἡμ̃ πάντες βασιλεῖς ἢ ἄρχοντες ἢ δεδοξασμένοι. ἀπό-
βλεψον εἰς τὸν τ̃ ὑμ̃ βασιλέας. τί μὴν ἦσαν τότε, πρὶν γενέσθαι, σκιαί· πῶς ἐφ'
ἑκάστης ⓐ μὴν ἐν ἀγαθοῖς μνημονευόμενοι, ⓐ δὲ τὰ φαῦλα διεξελθόντες, ὅτι κακοῖς ἀεὶ καὶ
καθάρως ὑ ταῖς τυχούσαις ὑπὸ πάντων μνημονευόμενοι πλειστάκις, σὺν τ̃ ὀνομάτων 15
αὐτ̃ ὑπὸ τ̃ πολλῶν λεγομένων. μιμησάσθω οὖν ἢ ὑμετέρα φιλόχριστος θεοσέβεια
τὸν τ̃ πίστιν τηρήσαντας ἀλωβήτως, ἢ ⓐ καλὸν δρόμον ἐληλακότας ἐν τῇδε τῇ βίῳ
δι' τ̃ ἀγαθ̃ προθέσεων, ἢ κελεύσει δωδεκάτῃ τῇ ταπεινῇ Θεογνώστου γυναικὶ δ τοῖς
τέκνοις αὐτ̃ ⓐ ἀμπελῶνα αὐτ̃, ὃν εἶχον εἰς Βαμυδήνα. ἔρχεται γὰρ αὐτοῖς ἡ
καθαιρεθοῦσα αὐτὸν ἐλπὶς ἢ συμφορά, ἐκείνου μὲν ἐν δόξῃ τετελευτηκότος, τῆς δ' 20
ὑποστάσεως αὐτ̃ πάσης ἀφαιρεθείσης. ναί, Βαλῶ σε λύσαι πρὸς αὐτὸν τ' μνη-
Εφ. δ. κε. σικακίαν σου, μεμνημένη τ̃ σωτηρίας ἐν βαπτίσματι Βαλόμενος ἡμῖν, Μὴ ὑπδύσῃ
ⓐ ἥλιον ὑπὲρ ὀργισμῷ ἡμ̃· πάλιν δ αὐτ̃ Παῦλος πρὸς ⓐ πλούσιον ἐκφύον ἀ-
Λκ. ιβ. κ. ποστομούμενον καὶ λέγοντος· Ἄφρον, τῇ νυκτὶ ταύτῃ τὸν ψυχόν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δ'
ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; μὴ συγκαταβήσεται ἡμῖν ἐν ᾧ ἁδὴ γλυκύτης καρπ̃ ἀμπέλου, ἢ ἡδύ- 25
της σίκων, ἢ λιπότης ἐλαίου, ἢ χρημάτ ἢ κτημάτ περισσία, ἢ δόξα ἀρχῆς; ἢ πάντα παρεδό-
τες ἀπεργάζεσθαι τ ἐν τούτοις γυμνοὶ ἢ ἀπροσάτθυτοι; ἀκούω τύτων πάντων μνημονεύουσα,
ὑπέτεμεν δωδεκάτην τὸν ἀμπελῶνα, ἵνα θῇ σοι γένηται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ταῦτα
ἢ τὰ τούτοις ὅμοια δηλώσας αὐτῇ, ἀπέστειλε ἢ τὸν Εὐτυχον. Βαλομένη δ' πρὸς τὸν
βασίλισσαν, ἀνήγγειλεν αὐτῇ πάντα. ἡ δ' ἀκούσασα ταῦτα, γράφει πρὸς αὐτὸν τάδε· 30
Ἐσκληρύνας τὸ ἐπερωτῆσαι, κατακρίνας με ὡς ἄδικον ἢ ἀθέσμως βλάπτοντα, μὴ
γινώσκων σὸν βασιλικοὺς νόμους ἢ ὅρους, μήτε ἀπονέμων μοι τὸν ὀφειλόμενον τιμόν.
ἀλλ' σὸν ἀνέχομαί σου, τελείως καθυβριζομένη ὑπὸ σοῦ. πρὸ δ' τ̃ ἀμπελῶνος Θεογνώ-
του πάντως σὸν ἀγνοεῖς σὸν νόμους τ̃ Ρωμαίων, τί βλάπτονται πρὸ τ̃ τοιούτων.
Εἰ δ' ἀγνοεῖς, μάθε σ πῶς νομοθέτησαν ἔκπαλαι. σ οὖν ἀρέσκει αὐτῇ βλάπτοντα 35
ὑπολέξηται, ἢ τὸν αὐτ' αὐτ̃ τόπον, ὅπου δ' δ' θέλῃ, ὅμοιον τ̃ ἀμπελῶνος αὐτ̃ς, ἢ βλάπ τύ-
τω τιμάς. ἐγὼ γὰρ βλάπτεσθαι νόμοις βασιλικοῖς ἀρχαίοις οὔτε βούλομαι, οὔτε
πρέσβεσθαι τοιοῦτόν τι ἀνέχομαι. ὡς οὖν ἀνέγνω ταῦτα ὁ μακάριος Ιωάννης, αἰσθ̃ βλα-
βέντος πρὸς αὐτὸν ἐν τ̃ παλατίῳ· ἢ καθίσας ἤρξατο πάλιν νουθετικοῖς λόγοις λαλεῖν
πρὸς αὐτὸν πλείονα τ̃ πρόσθεν. καὶ μ̃ ταῦτα λέγει αὐτῇ· Ἀνάδος τῇ χήρᾳ τὸν ἴδιον 40
ἀμπελῶνα, ἢ μὴ θελήσῃς ἀκούσαι ἀδικήσασα αὐτὸν. ἡ δ' εἶπεν, ἤδη γέγραφά σοι πε-
ῶεις αι βλάπτ̃ πρὸ ἡμ̃ βασιλέων πρὸ τ̃ τοιούτων τόπων, δεδωκέναι αὐτῇ τὸν προ-
ίμησιν τῆς ὑπολογῆς τ̃ αὐτ' αὐτ̃, ἢ τῆς τότε τιμῆς. ὁ δ' Ιωάννης πρὸς αὐτὸν, Εἶπόν
σοι, ὅ πάλιν λέγω, "ἀνάδος τῇ χήρᾳ ὃ ἴδιον. σὲ γὰρ ἀλλότριον ζητεῖ βλάπτ σ̃. ἡ δ' βα- κ.

σίλισσα

σίλισσα λέγει αὐτῷ· μὴ οὕτως ἀντίλεγε βασιλεῦσιν. οὐ γὰρ ὠφελήσεί σοι τοῦτο. ἀποκριθεὶς δὲ πάλιν λέγει αὐτῇ· ἀπόδος τὸν ἀμπελῶνα, καὶ μὴ ἀφορμαζου εἰς τοὺς ἀγαθοὺς νόμους, καὶ μάλιστα εἰκὸς καὶ ἐκ τοῦ ἀπίστων ἐκτεθεῖσθαι. πολλοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς, νόμοι εἰσί· καὶ οὐδέν σε κωλύει διατρέφειν ἀδίκους νόμους ὁ ὅρκος βασιλίδι οὔσῃ καὶ γυναικὶ βασιλέως. λοιπὸν μὴ θελήσῃς ἀκοῦσαι, νέα Ἰεζάβελ, καὶ παράγειν ὅτι σε καθαρὰν ἰσοδυναμοῦσαν ἐκείνῃ τῇ καθαρᾷ. τούτων ῥηθέντων, θυμοῦ πλησθεῖσα ἡ βασίλισσα κελεύει τὸν Ἰωάννην ἀξιωθῆναι τοῦ παλατίου βία, σκοτώσασα τὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐγκεκρυμμένον ἰὸν τοῦ διαβόλου, λέγουσα παραφανῶς· ἐγὼ ἐμαυτὴν ἐκδικήσω εἰς τοῦτον· καὶ οὔτε τὸν ἀμπελῶνά σου ἀποδώσω, οὔτε τὸν ἀντ' αὐτοῦ, οὔτε δὲ τίμημα αὐτοῦ· οὔτε σὺ δυνήσῃ νικῆσαί με, καὶ ἀναγκάσαι ποιῆσαι, ὅπερ θέλω· ἀλλὰ καὶ σὲ διδάξω μὴ καταφρονεῖν μου.

41 *Iohannes Imperatricē ecclesiā arcet.*

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀξιωθεὶς τοῦ παλατίου, παρεσκεύασε Θῶμον καὶ Εὐτυχῆ, παραιτεῖσθαι αὐτὸν λέγων· Εἶπον τοῖς θυρωροῖς τῆς ἐκκλησίας, ἵνα ὅταν παραγένηται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ βασίλισσα, κλείσωσι κατ' αὐτῆς τοὺς πυλῶνας, καὶ μὴ συγχωρήσωσιν αὐτῇ εἰσελθεῖν, μήτε τινὰ τῶν στεφόντων αὐτῇ, ὅτι Ἰωάννης ἐπέτρεψεν ἡμῖν τοῦτο ποιῆσαι. ὀφείλετε μὴ παρακούσαι. τῆς δὲ ἑορτῆς τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ καταλαβούσης, συνήγετο πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος μετ' αὐτοῦ, καὶ ἡ βουλὴ τῆς πόλεως, καὶ οἱ περιδημιοῦντες ξένοι, οὐ μόνον διὰ τὴν ἑορτήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἀκοῦσαι τοῦ τοῦ Ἰωάννου διδαχῆς. ἀλλ' ὁ Ἰωάννης τῇ τοῦ πνεύματος δυνάμει καταλαμπρυνθεὶς, ἤρξατο ὁμιλεῖν τῷ λαῷ ἐξ ἰσοχείας πολλῆς. πολλοὶ δὲ ἐθαύμαζον εἰς τὸν ἐκ Θεοῦ δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν, καὶ πῶς διέλυσεν αἰνίξεις τὰ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς δυσπερινόητα καὶ δυσνόητα, καὶ ἐκέντουν αὐτὸν, ὑφοιῶντες εἰς τὸν ἀέρα ὡς μὴ ἐξ ἀνθρώπου ἔχοντα τὴν διδασκαλίαν ταύτην, ἐπεὶ δὲ ἐγκαθέζετο, καὶ ἄλλοι τὰ φακιόλια, βοῶντες, ὡς ἀληθῶς ἄξιος εἶ τῆς ἱερωσύνης ταύτης, τελειοποιήσας τὴν ἀποστολήν. ὁ Χριστὸς ἐπεμψέ σε πρὸς ἡμᾶς σῶσαι ἐξ ἁμαρτίας ἡμῶν καὶ ποτίσαι ἐκ τοῦ πηγῶν τοῦ σωτηρίου, οὗ αὐτὸς ἐδωρήσατό σοι. ἐν δὲ καὶ πλῆθος φαρισαϊκὸν καὶ γραμματέων καὶ φιλοπόνων ἐκλαμβανόντων τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ. καὶ ἐξεπλήττοντο πῶς οὐκ ἐβαρβάριζεν ἐν ταῖς λέξεσιν, οὐδὲ ἐδιαστόλλη, ὡς ἄλλοι· ἀλλ' ὡς ἐκ στόματος ἐλάλει. τούτων δὲ οὕτως ἐπιτηδευμένων, καὶ πάντων θαυμαζόντων ἐπὶ ταῖς διδαχαῖς αὐτοῦ, ὡς πλεονάζεται δὲ παραφανικὸν ῥητὸν ἐπ' αὐτῷ ὃ φάσκον, Ὡς θαυμαζομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί, παρέστη καὶ ἡ βασίλισσα παρὰ θύραις τῆς ἐκκλησίας μὴ πάσης αὐτῆς τῆς φαντασίας, καὶ τὸν κανονικὸν καὶ τῆς τάξεως θέλουσα εἰσελθεῖν. οἱ δὲ θυρωροὶ τῆς ἐκκλησίας ἐποίησαν καθὼς πάντα τὰ παρηγγελμένα αὐτοῖς παρὰ Ἰωάννου τοῦ Εὐτύχου τοῦ ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ, καὶ ἀντέκλεισαν τοὺς πυλῶνας τῆς ἐκκλησίας ἔμπροσθεν αὐτῆς, μὴ συγχωρήσαντες αὐτῇ εἰσελθεῖν. ἡ δὲ θυμοῦ καὶ αἰσχύνης πλησθεῖσα ἔκραξε λέγουσα, κατάμονον πάντες, οἵδε μόνοι ἐγώ ὁ ἄνθρωπος εἰμὶ εἰς ἐμέ· ὅτι πάντες εἰσελθωίσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἀκωλύτως, ἐμὲ δὲ μόνην κωλύει εἰσελθεῖν. μή οὐ δύναμαι παραυτὰ καταβαλεῖν αὐτὸν ἐκ τοῦ θρόνου αὐτοῦ; ὁ δὲ στομώντες αὐτῇ εἶπον τοῖς θυρωροῖς ἔξωθεν τῶν πυλώνων ἑστῶτες, ἀνοίξατε τῇ δεσποίνῃ, καὶ μὴ θέλετε· παραφρονεῖ. ἀποκριθέντες δὲ ἐκεῖνοι εἶπον πρὸς αὐτούς· οὐκ ἀφ' ἑαυτῶν τοῦτο πεποιήκαμεν, ἀλλ' ὡς ἐκελεύσθημεν ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου· καὶ οὐ τολμῶμεν δὲ τῆς κελεύσεως αὐτοῦ εἰσαγαγεῖν αὐτὴν ἐνταῦθα. τότε εἷς τῶν πρόπων ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ῥομφαίαν, ἔξέτεινεν αὐτὴν, θέλων παίξαι τὸν πυλῶνα ἐκ τῆς ἐκκλησίας. παραυτὰ οὖν ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ, καὶ γέγονεν ὡσεὶ νεκρά. ἰδοῦσα δὲ τοῦτο ἡ βασίλισσα καὶ πάντες ἐν αὐτῇ ἐφοβήθησαν σφόδρα, καὶ ὑπέστρεψαν ἐν τῷ παλατίῳ. ὁ δὲ τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν εἰσῆλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, πάντων ὁρώντων αὐτὸν, καὶ

ἐκραξε λέγων· ἐλέησόν με, Κύριέ μου πάτερ ἅγιε, καὶ ἴασαί μου τὴν καρδίαν ξενισθεῖσαν, ἀφρόνως καὶ ἀτολμήσασαν τῶν ἱερῶν δόγμων. ἤμαρτον, συγχώρησόν μοι. γνοὺς δὲ τὸ πνεῦμα ὁ μακάριος Ἰωάννης τῷ αὐτάδελφῳ, δι' ὧν τοῦτο ἔπαθε, λέγει αὐτῷ, ἀπελθε, ἐπίνιψόν σου τὴν καρδίαν εἰς τὸν λυτῆρα τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Χριστὸν, ὅτι γνήσεταί σοι κατὰ τὴν πίστιν σου. ἀπῆλθεν οὖν ὁ ἀνθρωπος, καὶ ἐνίψατο, καὶ γέγονεν ὑγιὴς, καὶ ἦλθεν ἐν τῷ μέσῳ δοξάζων καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεόν. καὶ πολῖται δὲ θεασάμενοι αὐτὸν ἀνθρωπον ὑγιῆ γεγονότα, αἶνον ἀνέπεμψαν Χριστῷ τῷ Θεῷ τῷ δωρησαμένῳ τῷ Ἰωάννῃ ἰατρικὰ χαρίσματα. ταῦτα δὲ πολλὰ οὐκ ἠγνόησεν ὁ βασιλεὺς, ἀλλὰ προθέσει προὐβλέπετο γινόμενα εἰς τὸν βασιλικὸν, βαπτισάμενος ὃ ἦθος αὐτῆς ὃ σκληρὸν καὶ ἀμετάθετον· ἠγάπα τε ἅμα τὸν Ἰωάννου πολύ, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν. ἠγωνίζετο δὲ ἡ βασίλισσα τὸ πολύτιμον ἄξιον αὐτὸν τοῦ θεοῦ τῆς βαπτισκοπῆς, ὅπερ καὶ πεποίηκε μικρὸν ὕστερον. ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ ἠδυνήθη τοῦτο πρᾶξαι, διὰ τὸ οὐκ εἶχε τὸν θυμὸν ἀκαμονίστως συμπνέοντας αὐτῇ εἰς ἃ μὴ θέμις· ἐφοβεῖτο δὲ τὸν πολίτην, διὰ τοὺς πλείονας ἡδεῖ ἐν, καὶ μάλιστα τῷ πλήθει τοῦ λαοῦ ἐν ταῖς ἐξηγήσεσι καὶ ὁμιλίαις αὐτοῦ ἐπ' ἐκκλησίας. εἰ καί τινα μοναχεῖα καὶ μυστήρια ἦσαν ἐν αὐτῇ φρονιζόμενα ὑπὸ τῆς βασιλίσσης, ἅπινα δι' αὐτὸν οὐ προσίσχον τῷ Ἰωάννῃ.

43 *Epiphanius Constantinop. concilio habito damnat Originis libros, Iohanne non assentiente.*

Μεθ' οὗ πολὺ δὲ ὁ τῆς Κυπρου ὁ βπίσκοπος Ἐπιφάνιος διὰ τὸν Κωνσταντινούπολιν ἔρχεται ταῖς ὑποθήκαις Θεοφίλου πειθεὶς, βπικομιζόμενος δὲ αὐτῷ τὰ καθαιρετικὰ βιβλία τῶν Ὠριγένους, δι' ὧν οὐκ αὐτὸν Ὠριγένην ἀκοινώνητον εἶ) ὑπέφηνεν, ἀλλὰ τὰ βιβλία μόνα διέβαλε. προσορμίσας οὖν τῷ βπὶ Ἰωάννου μαρτυρίῳ (ἀπέχει δὲ τοῦτο ἑπτὰ σημεῖα τῆς πόλεως) καὶ ἐξελθὼν τῆς νηὸς, στὰς ἔξω τε βπισκόπους, καὶ ἐξακόσιον χειροτονήσας, αὖθις ἐπὶ τὴν πόλιν εἰσέρχεται, καὶ τὸν μὲν τοῦ Ἰωάννου προσευκτήριον ἐξέκλινε Θεοφίλῳ χαριζόμενος, ἐν ἰδιαζούσῃ δὲ καταλύει μονῇ. ἐπὶ συγκαλῶν οὖν βπισκόπων τὴν βπιδημοῦσαν τὰ καθαιρετικὰ βιβλία τῶν Ὠριγένους ὑπανεγίνωσκεν, οὐκ ἔχων μάτην λέγειν πρὸς αὐτὰ, δοκεῖν δὲ αὐτῷ καὶ Θεοφίλῳ ἐκκαλλῦναι αὐτά. καί τινες μὲν ἀβούλητοι τῷ Ἐπιφανίου προσυπέγραφον, πολλοὶ δὲ καὶ τοῦτο ποιεῖν ἐξετρέποντο, ὧν εἷς καὶ Θεότιμος ὁ βπίσκοπος Σκυθίας, ὃς πρὸς τὸν Ἐπιφάνιον τοιάδε ἀπεκρίνατο· ἐγὼ, ἔφη, ὦ Ἐπιφάνιε, οὔτε τὸν καλῶς πάλαι κεκοιμημένον καθυβρίζειν αἱροῦμαι, οὔτε βλάσφημον βπιχείρημα τολμῶ, ἐκκαλλύνων ἃ τῶν πρὸ ἡμῶν οὐκ ἠθέτησαν· ἀλλωστε μήτε κακὴν διδασκαλίαν ἐν τοῖς Ὠριγένους βιβλίοις εὑρών. προσκομίσας τε βιβλίον αὐτὸν ὑπανέγνω, καὶ δὴ ἐπῆγε λέγων· τῶν τὰ ὑβρίσαντες εἰς τὰ, πρὸ ὧν τῶν λόγοι, ἐξυβρίσαντες ἔλαθον ἑαυτούς. τῶν τὰ μὲν ὀρθὰ καὶ βίου ὀρθοτητι προσόντος Θεότιμος πρὸς αὐτὸν τὸν Ἐπιφάνιον ἀπεκρίνατο. Ἀθανάσιος ὁ τῆς ὁμοουσίου πίστεως ὑπερασπιστὴς ἐν τοῖς κατ' Ἀρειανῶν λόγοις μεγάλῃ τῇ φωνῇ μαρτυρεῖ τῆς οἰκείας πίστεως τὸν ἄνδρα καλῶν, τὸν ἐκείνου λόγοις τοῖς ἰδίοις συναπτων καὶ λέγων· Ὁ θαυμάσιος, φησι, καὶ φιλοπονώτατος Ὠριγένης πάλαι τὸ υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ἀμετέραν δόξαν μαρτυρεῖ, συναίδεται αὐτοῦ λέγων τῷ πατρί. ἔλαθον οὖν ἑαυτοὺς οἱ λοιδορηταὶ Ὠριγένους βλασφημήσαντες τὸν ἐπαινέτην αὐτοῦ Ἀθανάσιον. ὁμοῦ οὖν Ἰωάννης οὐκ ἠναγκάκτησεν, ἐφ' οἷς πρόσθεν ἐποίει ἐν τῇ τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ Ἐπιφάνιος χειροτονίᾳ, ἀλλὰ προκαλεῖται συνὼ τοῖς βπισκόποις συμμένειν αὐτῷ. ὁ δὲ οὐδὲ συνεδόξαθαι ἔλεγεν, ἐὰν μὴ οὗτος πρὸ Διόσκορον ἐξελάσῃ τῆς πόλεως, αὖθις δὲ καθυποχαλάσας τοῖς καθαιρετικοῖς τῶν Ὠριγένους βιβλίοις. Ἰωάννου δὲ ταῦτα ποιοῦντος ὑποπτεύοντες, καὶ λέγοντες, μὴ δόλῳ πρὸς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀποστάσεως πρᾶξαί τι ποιεῖν, ὅτι ἑτέραν βουλὴν οἱ ἀπεσταλμένοι πρὸς Ἰωάννου ἔχοντες τὴν μέγαν Ἐπιφάνιον ἄγουσι. κατασκυάζουσι γὰρ, μηνύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπωνύμῳ τῶν Ἀποστόλων συνάξεως γίνεσθαι, προσελθεῖν αὐτὸν, καὶ διὰ τοῦ λαοῦ πρῶτος ἀναβαλεῖν μὴ τὰ Ὠριγένους βιβλία, ἀποκηρύξαι δὲ οὗτος πρὸ Διόσκορον, καὶ ἐκβαλεῖν Ἰωάννου, ὡς καὶ αὐτὸν ἐκείνοις πιθόμενον.

Ταῦτα

ταῦτα ἀνηγγέλη τῷ Ἰωάννῃ. καὶ τῇ ἑξῆς τῶν Ἐπιφανίῳ τὴν ἐκκλησίαν οὐδὲν κατειληφότι δηλοῖ λέγων Σαφῶς τάδε· Παρὰ κανόνας πεποίηκας πολλά, ὦ Ἐπιφάνιε, πρῶτον μὲν χειροτονήσας ἐν ταῖς ἐμαῖς ἐκκλησίαις ποιησάμενος, εἶτ' ὅτι μὴ πρεσβυτὴς πρὸ ἐμοῦ ἐν αὐταῖς ἐλειτούργησας, οἰκείᾳ αὐθεντίᾳ χρησάμενος· πάλιν τε αὖτε πρεσβυτέρους πρήτησω, ἐν δὴ νῷ αὖθις ὑπεισέρχεις σεαυτῷ. φύλαξαι οὖν μὴ παρανομίας ἐν τῷ λαῷ γνωμένης τε ἐκ τούτου κίνδυνον αἰσθέξῃ. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἐπιφάνιος καὶ βαρυνθεὶς ἀνεχώρει ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

Γνοῦσα δὲ ἡ βασίλισσα τὴν πρὸς ἀλλήλους Ἰωάννου καὶ Ἐπιφανίου λύπην, μεταπέμπεται Ἐπιφάνιον πρὸς ἑαυτὴν, καὶ λέγει αὐτῷ· πάτερ Ἐπιφάνιε, ὡς οἶδας ἀγνοῶ, πᾶσα ἡ τῶν Ῥωμαίων βασιλεία ὑπὸ τὴν χεῖρά μού ἐστι· καὶ ἰδοὺ σήμερον πᾶσαν τὴν ἱερωσύνῳ τὴν ἐκκλησιὰν αὐτῆς σοι δίδωμι, ἐὰν μὲν ἀκούσῃς εἰς ἐμὲ πάντα σοι λέγω, καὶ ἰατρεύσῃς μου τὰ ἄλγη τῆς ψυχῆς. ὁ δὲ μέγας Ἐπιφάνιος, λέγε, φησὶν, ὦ τέκνον, καὶ ἐγὼ δυνάμει ποιοῦμαι πρὸς οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν τῆς σῆς ψυχῆς. τότε νομίσασα παίζειν αὐτὸς ἑαυτῆς θέλημα ἐγκωμιάσαι αὐτὸν, εἶπεν· ὅτι Ἰωάννης ἄλλοτε τῆς ἀξίας τῆς ἱερωσύνης γεγονὼς ἀτάκτως φέρεται καὶ βασιλέων, μὴ ἀνεχόμενον ἡμῶν τὴν δεσποτείαν ἡμῶν, λέγουσι δὲ αὐτὸν καὶ αἱρέσιν τινὰ ἔχειν πρὸς τὴν ἡμετέραν, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου κατακόπτεται μου ὁ λογισμὸς ποιῆσαι συνόδου, καὶ τὸν ἐκκήρυκτον ποιῆσαι τῆς ἀξίας τῆς ἱερωσύνης, ἕτερον δὲ αὐτ' αὐτοῦ δυνάμενον ταύτης ἀνθέξασθαι, ὅτι θεῖον κατέσχησαν· ὅπως ἡ ἐμὴ βασιλεία ἐν πᾶσιν εἰρηνεύσῃ ἀπὸ τοῦ νῦν. ὡς δὲ ταῦτα ἐφάνη ἡ βασίλισσα πρὸς Ἐπιφάνιον, ἀπὸ τοῦ πολλοῦ θυμοῦ ὅλη πρέκυψε. πάλιν δὲ αὐτῷ εἶπε· τῆς σῆς πατρικῆς ἀγιωσύνης ὕσης μὲ τῆς τοῦ Θεοῦ ὁπαδείας ἀνταξίου, οὐ χρεία λοιπὸν καὶ σοὶ ἄλλως πατέρας εἰς κόπον ἐμβαλεῖν καὶ ἀγαγεῖν ἐνταῦθα. λοιπὸν εἴ τινά σοι ὁ Θεὸς ἀποκαλύπτει, καθίσησον ἐπίσκοπον, καὶ τοῦτον ἐκβαλὲ τῆς ἐκκλησίας. ἐγὼ γὰρ προσκυνήσω πόλεις πειθηνιάσαι σοι. εἶπε δὲ αὐτῇ Ἐπιφάνιος· ἀνεξικάκως, τέκνον, ἄκουσον τοῦ σοῦ πατρός. ἡ δὲ εἶπε· λέγε, πάτερ· εἴ τι κελεύεις, καὶ ἐγὼ εἰς πόλιν θεραπεύσω τὴν ἐμὸν πατέρα. εἶπεν αὐτῇ λοιπὸν ὁ μέγας Ἐπιφάνιος· εἰ μὲ πρὸ τῆς λεγομένης αἱρέσεως καταγινώσκεται ὁ Ἰωάννης, καὶ οὐ προσκαλεῖται ἀπολογούμενος τὴν ἁμαρτίαν ἐπὶ μετανοίᾳ, ἀνάξιος ἐστὶ τῆς ἱερωσύνης, καὶ εἴ τι κελεύεις, ποιοῦμαι· εἰ δὲ πρὸ ὑμετέρας ὕβρεως ζητεῖς τὸν Ἰωάννου τῆς ἐκκλησίας ἀποχῆσαι, Ἐπιφάνιος εἰς τοῦτο οὐ συναινῶ, καὶ μάλιστα, τέκνον, ὅτι τῶν βασιλέων ἐστὶ τὸ ὑβρίζεσθαι, καὶ συγχωρεῖ· ὅπου καὶ ὑμᾶς ἔχειν βασιλέα ἐν οὐρανοῖς, ᾧ στενάζοντες ἁμαρτάνετε, καὶ ἀφίησιν ὑμῖν, ὡς λέγει ἐν τοῖς ἁγίοις ἀναγνώσεσι· Γίνεσθε οἰκτίρμονες, ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρανίος οἰκτίρμων ἐστίν. εἶπε δὲ πάλιν πρὸς Ἐπιφάνιον ἡ βασίλισσα· ἐὰν ἐμπόδιόν ποιήσῃς, πάτερ, τοῦτον Ἰωάννου ὀξοεπισθῆναι, σὺν νεύσει τῶν εἰδώλων ἀνοίγω, καὶ ποιήσω προσκυνεῖσθαι πρὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ γλυπήσονται ἑκατὸν χείρονα τῶν προτέρων. καὶ ὡς ταῦτα ἐλάλει, ἀπὸ τῆς πικρίας δάκρυα κατῄει ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῆς. εἶπε δὲ Ἐπιφάνιος· ἐγὼ, τέκνον, ἀγνώς εἰμι ἀπὸ τῆς κρίσεως ταύτης· καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ παλατίου. φήμη δὲ διέδραμεν εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν λέγοντες, ὅτι ὁ μέγας Ἐπιφάνιος ὁ ἱερεὺς καὶ ὁμόσκηνος τῆς Κυπρίων νήσου εἰσῆλθε πρὸς τὴν βασιλισσαν, καὶ ἐποίησε τὴν καθαίρεσιν Ἰωάννου. καὶ λαβὼν ὁ Ἰωάννης διπτυχον ἔγραψεν Ἐπιφανίῳ· Ἐπιφάνιε σοφὲ, σὺ στενήσας ὅτι τῇ ἐμῇ ὀξοεία; οὐ μὴ ἐπὶ καθίσῃς ὅτι τοῦ θεοῦ σε. ὁμοίως δὲ καὶ Ἐπιφάνιος ἀπέγραφε· Ἰωάννη ἀθλητὰ, δέχου καὶ νίκα. ὅτι δὲ τῷ τόπῳ ᾧ ὀξοεπισθῆς, οὐ μὴ φθάσῃς. μηδεὶς οὖν τῷ Ἐπιφανίῳ ὑπερβάλῃ πρόγνωσιν τόπου. οὐ γὰρ ὁ τοσαῦτα καλὰ κατορθώσας, εἰς τοσοῦτον βάραθρον κακῶν ἔπεσε καταλθεῖν, καὶ τοιοῦτον φωτὸς τῆς οἰκουμένης ἀνεπλήρωσε καθαρᾶς. ὅμως ἀμφότεροι ταύτην ἔσχον τὴν ἔκβασιν. οὔτε γὰρ Ἐπιφάνιος τῆς Κύπρου ἐν τῇ πρώτῃ ζωῇ ἐπὶ ἀρχῶν ἐπίδοξον

44 *Imperatrix Epiphanium instigat ad depositionem Johannis, frustrà.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γὰρ τῷ πλοίῳ ἀπιὼν ἐτελεύτησε) ἡ Ἰωάννης μικρὸν ὕστερον τὸν θρόνον ἀπέβη, μὴ φθάσας τῆς δευτέρας ὀξοείας ⟨W⟩ τόπον, ὡς προϊὼν ὁ λόγος δηλώσει.

45. *Johannes concionem habet contra Eudoxiam: quæ, accersito ex Ægypto Theophilo, de Johannis depositione concilium vocat.*

Ἀποπλεύσαντος δὲ τοῦ μακαρίου Ἐπιφανίου ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, μαθὼν ὁ Ἰωάννης ὅτι ἡ βασίλισσα ὀξωπλισε μὲ ⟨W⟩ Ἐπιφάνιον κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' οὐ συνέθετο τοῦτο ποιῆσαι, θερμὸς ὢν ὁ ἦθος καὶ ⟨W⟩ λόγων ἕτοιμος ὁ Ἰωάννης, μὴ μεθήσας διέξεισι φόβον κοινῶς ὅτι τοῦ λαοῦ καὶ πασῶν τῶν γυναικῶν. ἁρπάζει δὲ πλῆθος ⟨W⟩ λόγων ὡς ἄγιγμα καὶ τῆς βασιλίδος λεχθέντα, καὶ ὁ λόγος σκληφθεὶς ὑπὸ τῶν κακουργούντων εἰς γνῶσιν ἄγεται τῶν κρατούντων. γνοῦσα δὲ ἡ Εὐδοξία, ὡς ⟨W⟩ βασιλέα εἰσῆλθε τὸν ἴδιον υἱὸν λέγουσα, καὶ φθονικάζει αὐτὸν συνοδον κελεύσαι συγκροτηθῆναι καὶ Ἰωάννην, ὅπως αὐτὸν ἐξορίσῃ τῆς ἐκκλησίας. γράφει δὲ αὐτὴ Θεοφίλῳ τῷ Ἀλεξανδρείας ἐπισκόπῳ ταχθῆναι ποιῆσαι τὸν πορείαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀφόβως, συνάξαι δὲ καὶ ἐπισκόπους πλείονας πρὸς τὸ ψηφίσασθαι τὸν καὶ τὸν Ἰωάννου συνοδον. συγκατασκευάζει δὲ ταῦτα καὶ Σύνεσιος ὁ Γαδαλῶν. ἐπὶ γὰρ τοῦ λύπιου ἐφύλαττε πρὸς αὐτόν. οὐ πολὺς δὲ χρόνος ἐν μέσῳ, καὶ πρῶτον Θεόφιλος συνὸν τῶν ἓξ Αἰγύπτου καλλίστων καὶ τῆς Ἰνδίας προφορτωθεὶς καὶ ὁλκάδας ἔχων, πολλοὺς ἐκ διαφόρων πόλεων ἐπισκόπους κινήσας. ὅτε δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ἐκέλευε τὸ πρόσταγμα. μάλιστα δὲ συνιέρρεον ὅσοι πρὸς Ἰωάννην, ἄλλος δὲ ἄλλην αἰτίαν ἐλυπεῖτο. πρῶτον μὲν ὅσους τῆς ἐπισκοπῆς ἀπεκύφισε. πολλοὺς γὰρ ὁ μακάριος Ἰωάννης καθηρηκὼς τῶν ἐν Ἀσίᾳ ἐπισκόπων διὰ πολλὰς αἰτίας, ὅτε διὰ τὴν Ἡρακλείδου προστασίαν ἀπελαλύθη ἐπὶ τὴν Ἔφεσον. πάντες οὖν συμφρονήσαντες εἰς τὴν Χαλκηδόνα τῆς Βιθυνίας συνέρχονται. τότε δὲ ὁ ἐπισκοπος Χαλκηδόνος Κυρῖνος μὲν ὀνόματι, ἦν δὲ Αἰγύπτιος, ὅστις πολλὰ κατὰ Ἰωάννου πρὸς τὸν ἐπισκόπους ἔλεγε τοιάδε, ⟨W⟩ ἀσεβῆ, ⟨W⟩ ἀλαζόνα, ⟨W⟩ ἀηθάτον. ἥδετο μὲν οὖν ὅτι τοῖς λεγομένοις ⟨Φ⟩ ἐπίσκοποι. Μαρυθᾶς δὲ ὁ Μεσοποταμίας ἐπισκοπος ἄκων ⟨W⟩ πόδα τοῦ Κυρίνου ἐπάτησεν. ὁ δὲ ὀδυνηρῶς ἐκ τούτου διατεθεὶς, συνδιαβάλλων τοῖς ἐπισκόποις ὅτι τὸν Κωνσταντινούπολιν οὐ δεδώκηται, ἀλλὰ μόνῃ μὲ αὐτὸς ἐν τῇ Χαλκηδόνι, ⟨Φ⟩ δὲ ἄλλοι διαπερασάντες συνὸν Θεοφίλῳ εἰσέπεσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὥρᾳ ἕκτῃ * τοῦ σαββάτου. Θεόφιλον δὲ, σθένος τε τῆς ἐκκλησίας ἀπολυτησάντων, σθένει μὴν τὸν εἰωθυῖαν προσδεχόντων (φανερὰς γὰρ ὁ ἐξαρὸς λοιπὸν ἐγνώσκετο) τῶν Ἀλεξανδρέων ὃν ναυτικὸν (ἔτυχε γὰρ τότε πρόφασιν ζητοῦντα τῶν πλοίων) ἀπολυτήσαν συνὸν δύφημίαις ἐδέξαντο, καὶ κροτούμενα τοῖς σέβεσι τὸν ἐπαίνων. ὁ δὲ πρωΐτερον μὲν ἐπὶ τὸν δυκτήριον οἶκον εἰσῆλθεν, ἐν μιᾷ δὲ τῶν βασιλίδων οἰκίᾳ κατηγύᾳ, ἡ προσωνυμία Πλακιδιανή. πάντων δὲ συναθροιζόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐδαμοῦ ⟨Φ⟩ τοποτηρηταὶ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, οὔτε οἱ ἐπισκοποι αὐτῆς. ὁ οὖν βασιλεὺς Ἀρκάδιος ἐκ ἤθελεν ὅλως συντυχεῖν τῷ Θεοφίλῳ, ἀλλὰ διεπόρει πρὸς τοὺς Ρωμαίων, μή γνοὺς ὅτι ἐξεδέχοντο αὐτοῦ ἕτερα γράμματα δηλοῦντα αὐτοῖς τὸν τῶν ἑῴας ἐπισκόπων πρόθεσιν. ἡ δὲ βασίλισσα Εὐδοξία προσκαλεσαμένη τὸν Θεόφιλον συν τοῖς μετ' αὐτοῦ προσηλυτωμένοις ἐπισκόποις, δυνατὸν αὐτοῖς ⟨W⟩ ἴδιον σχοπὸν χάριν τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, ὅπως τοῦτον, δι' οἷον τρόπου βούλονται, καθαιρῶσιν ἀπὸ τοῦ θρόνου, συνθεμένη αὐτοῖς πρᾶσαι ⟨W⟩ βασιλέα τὸν κρίσιν αὐτῶν περιεῖδε. δύρᾶσά τε ἡ αὐτὸν διαφθορᾶς τὸν τοῦτο καθαίρεσιν καὶ ἐπιβουλὴν, φιλοπμησαμένη αὐτὸν δώροις, καὶ ἀσφαλισαμένη περὶ αὐτῶν τὰ πρὸς τοῦτο, ἀπέλυσεν αὐτὸς ἐκ τοῦ παλατίου, Ἀρκαδίου μὴ τοι μηδὲν ἐκ τούτων ἐγνωκότος. γνοὺς δὲ ὁ Ἰωάννης τὸν τῶν ἐπισκόπων ἐπιβουλὴν, καὶ ἅπερ συνέθεντο τῇ βασιλίσσῃ, ἐξηγήσατό τινα ἐπ' ἐκκλησίᾳ κατ' αὐτῶν οὕτως ἔχοντα· Συναγάγετε πρὸς με τὸν ἱερᾶς τῆς αἰχμῆς ἐαθίοντας πράπεζαν Ιεζάβελ, ἵνα εἴπω "αὐδῆς·

γ. Βασ. ιη. Ἕως πότε χωλαίνετε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις ὑμῶν; εἰ ἔστι Θεὸς, πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ· εἰ δὲ πράπεζα Ιεζάβελ αὐτὴ Θεὸς, φαγόντες ἐξεμέσητε. "ὅμως δὲ καὶ τοῦ Θεοφίλου ταῦτα

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τα εἶπε· ὃς ποτε τῶν Αἰγυπτίων ὡς Θεόφιλος γέγραπται, ἐξακολουθήσας πεισματι ἀκολάστως γυναικὸς; τίς ὁ τῶν ἀληθινῶν αὐτῶν θεοφιλῶν τιμῶν μισαρὸν ἐκείνῳ Εὐδοξίῳ οὐ βδελύττεται), ὡς Ἰωσὴφ τῷ Πετεφρὴ δόξαν; ταῦτα μαθόντες Θεόφιλος καὶ ὁ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι, προσῆλθον τῷ βασιλεῖ Ἀρκαδίῳ ἐπιδεδωκότες αὐτῷ καὶ τὰ ἴσα τῆς ἐξηγήσεως Ἰωάννου. ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς σφόδρα, καὶ ἐξῄρετο δῆθεν τὴν βασιλικὴν Εὐδοξίαν, ἐς μετανοέαν ἡ τοῦ Θεοφίλου ἀγανάκτησις εἰς Ἰωάννην, καὶ κελεύει Θεοφίλῳ ἐς τοῖς σὺν αὐτῷ ποιῆσαι συνοδον κατ' αὐτῶν, καὶ μάλιστα ὅτι πλείω κινηθεὶς ἀπὸ τῆς βασιλίσσης. αὐτὴ γὰρ ἡ βασίλισσα Θεοδότῃ μὲν τὴν δεδωκυῖαν τὰ χίλια νομίσματα τῷ ξενοδόχῳ Ἰσιδώρῳ εἰς δῆθεν πενήτων ἀναλώμασι Κληρικῶν τῷ τότε ἄρχοντι τῆς πόλεως, τοὺς δὲ προσκεκλημένους ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Θεοφίλου συνοδεύσασα παρεκάλει ἀποστῆναι τῆς κατ' αὐτῶν κατηγορίας· ὅθεν τοὺς μὲν πειθομένους καὶ ἀναχωρήσαντας δωρεαῖς πλείοσι κατεπλούτισε, τοὺς δὲ μὴ πειθομένους εἰς Θεσσαλονίκην ἐξώρισεν. ὅτως οὖν Θεόφιλον ἀπαλλάξασα τῶν κατηγορηθέντων κατ' αὐτῶν, ἀμελήμπως ἐξώπλισε καὶ τὸ μακελεῖον Ἰωάννου. διατρίψας δὲ τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν ἐν τῇ πόλει, ὅτε ὁ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ συνέτυχε καὶ ἔξω τῶν ἐπισκόπων, ὅτε ἐπλησίασεν ὅλως τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ἔμενεν ἀγωνιζόμενος νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, νέον ἔγκλημα τῷ παλαιῷ ἐπισωρεύσας, ὅπως ὁ ἐπισκοπεῖν Ἰωάννου οὐ μόνον τῆς ἐκκλησίας ἐξέωσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς ἀπαλλάξῃ, τὸν μὲν ἀφειδίᾳ χρυσίου τὰς δεισιδαιμονεστέρους τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς ἀληθείας, τὸν δὲ πολυτελῆ τραπέζῃ τὰς γαστριμάργους δουλούμενος, τὸν δὲ πάλιν κολακείᾳ καὶ ὑποχωρήσει τῆς μείζονος ἀξίας καὶ τὰς συμφέναξας τῶν κληρικῶν ὑποδούμενος, συνδήσας τὰς παντὸς αἰῶνος χρυσίου ταῖς ἡδοναῖς. ἐπεὶ δὲ Θεόφιλος καταφθὰς ἐμίνευε τοῖς πολλοῖς κατασυκοφαντῶν καθελεῖν τὸν ἐπισκοπῆς ὁ Ἰωάννου, τότε δὴ καὶ ὁ ἀπεχθῶς πρὸς Ἰωάννου ἔχοντες, τιμὴν κατ' αὐτῶν σκυθρωπίαν ἐποιοῦντο ἀνυπόστατον. καὶ πολλοὶ μὲν τὸν κλῆρον, πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐν τέλει καὶ τὰ βασίλεια μέγιστον ἰσχύοντες χαρὰν εὐρηκέναι λογιζόμενοι καθ' ὃν αὐτὸν ἀμύνωνται, προσκαλούμενοι δὲ καὶ ὑπὸ τῆς βασιλίσσης, καὶ χαριζόμενοι αὐτῇ, πλεῖω εἰς τοῦτο συνωθοῦντο, καὶ πρεσκεύαζον μελίσσιον ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει συνοδον κατ' αὐτοῦ γενέσθαι, τοῦτο μὲν δι' ἐπιστολῶν, τοῦτο δὲ καὶ ἀγράφως διαπεμπόμενοι. τότε δὴ ζητῶν ὁ Θεόφιλος προσώπου δαιμονιώδες εἰς τὴν τοῦ δράματος ὑπόκρισιν, οὗ δὴ καὶ ἐπέτυχε. δύο γὰρ διακόνων ἐκκλητῶν τῆς ἐκκλησίας προσῆλθε τῷ ἐπισκόπου Ἰωάννου ὑπὸ πλημμελήμασι προσκόμοις ἀπειλούμενοι τὴν κουφότητα, καὶ πείθει αὐτοὺς ἐπιδοῦναι λιβέλλους κατ' Ἰωάννου, ὑποσχόμενος αὐτοῖς ἀποκατάστασιν εἰς τὸν τῆς λειτουργίας τόπον (ὧν ἦν αὐτῶν τὰ πλημμελήματα, τὸ μὲν φόνος, τὸ δὲ μοιχεία) οὓς δὴ πεποίηκε. κατ' ἐκείνου Ἰωάννου ἀπεκατέστησεν αὐτοὺς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, δηλαδὴ τοὺς λιβέλλους ἐπιδόντας, οὓς ὑπηγόρευσεν αὐτὸς σκῆνος, ἔχοντας μὲν ἀληθὲς οὐδὲν πλὴν τοῦτο, ὅτι πρὸ μηνὸς πάσι κατ' ἐκείνου κοινωνίαν ἀπηγόρευσε θαῦμα ὕδατος ἢ πασίλλου, ἵνα μὴ ἀκουσίως τῷ σιέλῳ ἢ τῷ φλέγματι συνεκπλύσωσί τι τοῦ συμβόλου, αὐτὸς προφητοποιῶν τὸ γεγονὸς, ἀλλὰ προφητεύων ἐκδιδάσκων τοὺς βουλομένους. κατ' ὃ δὲ δέξασθαι τοὺς λιβέλλους, συγχέφεται τῇ Εὐγραφίᾳ ἅμα Σθενειδῷ καὶ Ἀκακίῳ καὶ Ἀντόχῳ καὶ λοιποῖς ἔχουσι μνησικακίαν κατ' Ἰωάννου ὑπὲρ ταῖς προσκινήσεσι ταῖς κοσμικαῖς. εἰώθει γὰρ ὁ μακάριος κατὰ τὸν Παῦλον δημοσίᾳ τε καὶ κατ' οἴκους σεμνοπρέπειαν ἐκδιδάσκειν, μάλιστα ταῖς παύταις συνεχῶς ὑποσκήπτων· ὅτι γὰρ ἀειδὴς οὖσα δηλοῖ τὸν θεὸν ὁρᾶσθαι, βοσρύχοις ὑπὸ τοῦ μετώπου φέρουσαι καθάπερ αἱ ἑταιρίδες, ὑβρίζουσαι καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐλευθέραις, ὑπὸ ἀπάτης τοῦ συντυγχάνοντος, ἐς τὸν γάμον; τότε συντεύξει ἀνεκινοῦτο κατ' Ἰωάννου κατηγορίαι πολλαί. καὶ ὀκνεῖ μοι τῶν Ὠριγενίου βιβλίων μνεία τις ἐν, ὑπὲρ ἑτέρας ὁ αὐτόπαις κατηγορίας

ἐτρέποντο. Εἷς δέ τις τῶν προόντων ἐπάθετο, δοὺς τοῖς δεήσεις τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀκοντα αὐτὸν ἐλκύσας εἰς τὸ στασιαστήριον. τοῦτο οὖν ἔγνω, καθάπερ ὅτι τῶν Ἰουδαίων χρεισίου τὰ πρῶτα αὐλοῖς ὀξομαγίζοντος. ἐν ᾧ ὁ Ἰωάννης στὰς ἐπέρωθεν τεταραγμένην ὁπισθόπους καθεζόμενος ἐν ᾧ τρικλίνῳ τοῦ ὁπισθοπείου, καὶ διελεγίζοντο ἄξια ἀμῶν, πῶς ὁ ἀγώνιμος κελευσθεὶς παρεκ λῶαι εἰς τὸ στρατόπεδον ὅπως ἐγκλήσασι, μὴ τοσούτων προεχώρει ὁπισθόπων· πῶς δὲ ἀληθὲς μετεκέρασε τοῖς τῶν κεκτημένων γνώμας, ὅτι δὲ χεῖρον διαφερόντας τοὺς πλείονας τοῦ κλήρου. Διαπορεμένων οὖν αὐτῶν, ἐμπνευσθεὶς ὁ πνεύματι ὁ Ἰωάννης λέγει τοῖς προοῦσιν· Εὔξασθε, ἀδελφοί, καὶ εἰ φιλεῖτε τὸν Χριστόν, ἐμοῦ ἕνεκεν μή τις ὑποστείλῃ τὴν ἐαυτοῦ ἐκκλησίαν. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρός τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε τοῦ μακαρίου Παῦλον, καὶ ὑπὸ πολλοῖς καὶ θλίψεις ἀπολείπω ὃ ζῆν, ὡς ὁρῶ. οἶδα γὰρ τὴν σκυθρωπίαν τοῦ Σατανᾶ, ὅτι οὐκ ἐπὶ μοὶ φέρει τὴν ἐπαγγελίαν τῶν λόγων τοῦ κατ' αὐτοῦ ὁμοιρίων. καὶ οὕτως ἐλεήσητε· ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν μνημονεύετέ μου. Συγχεθέντες οὖν ἀφάτῳ ἀθυμίᾳ καὶ μὴ τῶν ὁπισθόπων ἐδάκρυον, ἕτεροι δὲ ἐξήρχοντο τοῦ στασιαστηρίου, τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὴν ἱερὰν κεφαλὴν σὺν ᾧ ἀχέτῳ μακαρίῳ σώματι ἀσπαζόμενοι * ᾧ πνεύματι. Προσκαλέσας δὲ ἐπομνῆσαι ἄπαντας εἰς τὸ στασιαστήριον ὧδε κἀκεῖσε περιπατοῦντας καθάπερ μέλισσας προσομοιούσας, λέγει· καθίσατε, ἀδελφοί μου, καὶ μὴ κλαύσετε, ὅτι πλείω με θρυπτόντες. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. ἐθρυλλεῖτο γὰρ κεφαλοτομεῖσθαι δι' αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀντιβολιῶ τῆς πρεσβείας. ἔλεγε δὲ αὐτοῖς πάλιν, ὅτι εἰ μνημονεύετε, ἀναπαύσατε ὑμῶν τοὺς μνήμας, ὅτι πρότερον ἔλεγον ὑμῖν, ὁδὸς ἐστιν ὁ πρὸ ὧν βίος, καὶ τὰ χρηστὰ αὐτοῦ καὶ τὰ λυπηρὰ προσδοκᾶται, καὶ πρωτεύειν τὰ πρόσω. ἠγερκέσαμεν, ἐπωλήσαμεν, καταλύωμεν. μὴ ἀμείνους ἐσμὲν τῶν πατριαρχῶν, τῶν προφητῶν, τῶν ἀποστόλων, ἵνα ἀθάνατον ἡμῖν προμαίνῃ τὸ ζῆν; ἐπολυλύξας δέ τις τῶν προόντων ἔφη· Ἀλλ' ἀρωσύμεθα τὴν ἡμῶν ὀρφανίαν, τὴν τῆς ἐκκλησίας χηρείαν, τὴν τῶν δεσμῶν σύγχυσιν, τὴν φιλαρχίαν τῶν μὴ φοβουμένων τὸν Κύριον καὶ τὰς προεδρίας ἐπιδιδόντων, τῶν πλουτῶν τὸ ἀπροσκάτθυτον, τῆς διδασκαλίας τὴν ἐρημίαν. ὑπακούσας δὲ ὡς λειχθῶ δακτύλῳ τὸν παρὸν τῆς ἀρίστερᾶς χεῖρος (εἰώθει γὰρ ὁ φιλόχριστος ἐν ταῖς κατὰ νοῦν φθογγαῖς αὐλεῖ ποιεῖν) ὡς ὁμιλοῦντι εἶπεν· Ἀρκεῖ, ἀδελφέ, μὴ πολλά· ἀλλ' ὃ εἶπον, τὰς ἐκκλησίας ὑμῶν μὴ ἀφῆτε. οὔτε γὰρ ἀπ' ἐμοῦ ἤρξατο τὸ διδασκαλίου, οὔτε εἰς ἐμὲ ἐτελεύτησε. μὴ οὐκ ἀπέθανε Μωϋσῆς; οὐχ εὑρέθη Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ; οὐκ ἐτελεύτησε Σαμουὴλ; οὐκ ἐγείθη Δαυίδ; ἀπέλιπεν Ἱερεμίας τὸν βίον· οὐκ ἐν ᾧ ὁ Βαρούχ; ἀνῆφθη Ἠλίας· οὐ προεφητεύθη Ἐλισσαῖος; ἐκαρατομήθη Παῦλος· οὐκ ἀπέλιπε Τιμόθεον, Τίτον, Ἀπολλῶ, καὶ ἄλλους μείζους; μὴ ὃν οὐ λόγοις τούτοις λέγει Εὐλύσιος ὁ Ἀπαμείας τῆς Βιθυνίας· Ἐπεμάγχεσε ἡμᾶς ὅτι κατέχομεν τὰς ἐκκλησίας ἀναγκαθεῖναι καὶ κοινωνῆσαι καὶ προσεύξαι. ἔφη ὁ μακάριος Ἰωάννης· Κοινωνήσατε μοι, ἵνα μὴ σχίσητε τὴν ἐκκλησίαν, μὴ προσεύξητε δέ· οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα ἄξιον καθαιρέσεως συνοῦσας.

46 *Concilium ad Quercū, Chalcedonis suburbanū: cuius decreto primùm in exilium pulsus Iohannes in Hieron in ore ponti.*

Οἱ δὲ ἐπίσκοποι τῆς συκοφαντίας προφανῶς ἀηθόμενοι, πόρρω τοῦ ἄστεως ἐκάθισαν τὸ στασιαστήριον ἐν προαστείῳ τινὶ Χαλκηδόνος, ᾧ ἐπώνυμον Δρυός, πέριξ θαλάσσης, Ρουφίνου ὁμόμνοι, καὶ καλοῦσιν τοὺς τοῦ Ἰωάννου ἀπολογήσασθαι παρ' οἷς κατηγορεῖτο. ἐκέλευον δὲ ἅμα αὐτῷ πρεσβύτας Σαραπίωνα καὶ Τίγριον οὐνοῦχον παρεσβύτερον, καὶ Παῦλον ἀναγνώστην. προσκαλουμένων δὲ τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ Θεοφίλου, ἐμιμήσαντο εἰσελθεῖν. εἰσελθόντων δὲ αὐτῶν, ἤρετο ποῖον βαθμοῦ εἶσι· λέγουσιν αὐτῷ, ἐπίσκοποι. προσκαλεσάμενος καθίσαντας εἰπεῖν, ἐφ' ᾧ ἤρησαν. οἱ δὲ λέγουσι· Παρεναγνωστικὸν ἔχομεν, μόνον ποιήσατε αὐτῷ ἀναγνωσθῆναι. κελεύει ὁ Ἰωάννης ἀναγνωσθῆναι. παρίστησι τῷ παιδαρίῳ Θεοφίλου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λου ἀναγνωσιν τὴν παραίνεσιν, καὶ ἀνέγνω. ἦν δὲ ὁ τύπος τοῦτο· Ἡ σύνοδος ἡ ἁγία ἡ ἐπὶ Δρυῶ συναθροισθεῖσα Ἰωάννῃ (σκληρότροπον ὄντα, τουτέστι, τὸν ἐπίσκοπον, χαλεπαίνοντες δὲ ὁ ἐμβέτοιν. φιλεῖ γάρ πως ἡ ἐσκοτωμένη ψυχὴ οὐκ ἀκολούθως βλέπειν, ἀλλὰ φαντάζεσθαι ἃ ὁ πάθος ἐπαγορεύει) λιβέλλους ἐδεξάμεθα κατὰ σοῦ πεπλεγμένους μυρία κακά· ἀπεψηφίσατο τοίνυν, ἐπαγόμενος Σαρακήνα καὶ Τίγριον τοὺς πρεσβυτέρους, καὶ Παῦλον ἀναγνώστην. ἔστι γὰρ αὐτῷ χειρία. οὗτοι γὰρ συγκατηγορηκότο τῷ Ἰωάννῃ. ἦσαν δὲ οἱ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν Διόσκορος καὶ Παῦλος, ἐπόμενον καταξάντες νέοι. μετὰ δὲ ἃ ἀναγνωσθῆναι τὸν δέλτον, ἀνεπλέγησαν οἱ σὺν τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ ἐπίσκοποι, δηλώσαντες τῷ Θεοφίλῳ ὅτε Λουπικίνου καὶ Δημητρίου καὶ Εὐλογίου τῶν ἐπισκόπων, καὶ Γερμανοῦ καὶ Σωσθένους πρεσβυτέρων, πάντων ἀνδρῶν ἁγίων καὶ δικαίων καὶ ἀξιολόγων· Μὴ κατάλυε τὰ πράγματα τῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ χάζε τὸν ἐκκλησιάν, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς σάρκα ἐφόρεσεν. εἰ δὲ ἀτακτῶν καταλύεις τὸν Νικαίας κανόνας τῶν τεσσαρακοσίων ὀκτωκαίδεκα ἁγίων πατέρων τῶν ἐπισκόπων, καὶ ἐπαρόρειον δικαίζεις δίκαιον, σὺ πέραισον πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν Βιεννιρίαν πόλιν, μὴ προκαλούμενος Ἄβελ καὶ Καΐν εἰς τὸ πεδίον, ἵνα σε ἡμεῖς φονεύσωμεν. ἔχομεν γὰρ καὶ σοὶ ἑξήκοντα κεφαλαίων λιβέλλους πρὸς δίκας ἀθεμιτουργίας ἔχοντας, καὶ πλείονες ἐσμὲν τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι τῆς σῆς συνόδου, συναθροίσαντες οὐκ ἐπὶ καταλύσει τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ. σὺ μὲν γὰρ εἷς τεσσαράκοντα ἔκτος ὢν ἐπαρχίας μιᾶς, ἡμεῖς δὲ ἐσμεν πεντεκαίδεκα ἐπαρχιῶν, ἐν οἷς ἐσμεν καὶ ἐπαρχία ἡ μητροπολίτης. καὶ ἀκολουθοῦν ἐστι τὰς ἐλαφίονα πρὸς τοὺς πλείονας καὶ ἀμφισβητοῦντας τοῦ νικᾶν κρίνας. ἔχομεν γὰρ σε καὶ τὸν ἐπισκοπὴν, διὰ ἧς πρεσβεύσας τῷ συμπαντὶ ἡμῶν Ἰωάννῃ τὸ μὴ δεῖν ἐπαρόρειος εἰσδέχεσθαι δίκας. ὅθεν πειθόμενος τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὅροις καὶ νόμοις, παρεκάλει σε τοὺς κατηγόρους ἢ παύσασθαι τῆς κατηγορίας, ἢ τῆς πρὸς αὐτὸν πορείας. Πρὸς ταῦτα κινηθεὶς ὁ Ἰωάννης τοῖς μὲν ἐπισκόποις αὐτὸς ἐλεγεν· ὑμεῖς ὁ δοκεῖ ὑμῖν δηλώσατε· ἐμοὶ δὲ ἀκόλουθόν ἐστι πρὸς τὰ δηλωθέντα μοι ἀντιδηλῶσαι. τοῖς δὲ περὶ Θεόφιλον ἀντανίστατο ὧδε· Ἐγὼ, εἴ μοί τις κατ' ἐμοῦ τι λέγει, μέχρι τῆς δευτέρας ἐκδικήσεως ἔγραφον· εἰ δέ τις κατέστη μοι, καὶ βούλεταί με ἀναθεματίσαι, τοὺς πρεσβύτερους μου ἐρωτᾷ, οἵτινες οὐκ ἦσαν ἀμφισβητοῦντες πρὸς ἐμὲ, βάλλετε ἔξω τῆς ὑμετέρας συλλόγου, καὶ μὴ ἀμφισβητῶ, ὅσα δεῖ κρίνεσθαι, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἔδει ἐν τῇ πόλει. ἐμοὶ δὲ, ὡς πρέπει μοι, Θεόφιλος, οὗ ἐλέγχω εἰρηκότα καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ ἐν Λυκίᾳ, ὅλη διέρχεται εἰς τὸ κομπάτον, τὸ Ἰωαννίου καθέλειν. ἔστι δὲ ἀγαθὸς ὁ ἐξ ὧν πρεσβεύομενος οὔπω συμπεπτώκηκέ μοι, οὐδὲ ἐκοινώνησέ μοι. ὃς οὖν περὶ τῆς ἀκροάσεως τὰ ἐγκλήματα ἐπεπόλεσε, τί δεῖ ποιήσαι μετὰ τοῦ δίκαιον; ὁμοίως δὲ καὶ Ἀκάκιον διελέγχω ἐφ' οἷς εἶπεν, ἐγὼ μαρτύρω αὐτῷ κύριον. περὶ δὲ Σωσθενίου καὶ Ἀντιόχου, ὃς ἔσχιον μετελεύσεται ἡ θεία δίκη, τί δεῖ καὶ λέγειν; ὧν τὰς νεωτερισμοὺς καὶ τὰς κοσμικὰς ἀδεσποτείας. ἐκκλησιῶν πρεσβεύομενος, εἰ μὴ ἀληθῆ βούλεταί με ἐλθεῖν, τότε σὺν πάρεσο, εἰ μὴ ὡς δικαστὰς, ἐκβάλλετε τοῦ συνεδρίου· εἰ δὲ ὡς κατηγόρους, ἔστατε εἰς τὴν κρίσιν, ἵνα γνῶ ὅπως χρὴ ζῶμαι, πότερον ὡς πρὸς αἰτιδίκους, ἢ ὡς δικαστάς· καὶ πάντως ἐλεύσομαι οὐ μόνον πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ πρὸς πᾶσαν τῆς οἰκουμένης σύνοδον. ὥστε οὖν γνῶτε, ἐὰν μυριάκις ἀποστείλητε πρὸς μὲ, οὐδὲν πλέον ἀκούσεσθε παρ' ἐμοῦ. Τούτων δὲ ἐξελθόντων, νοτάριος ἦλθε πρὸς πόδας γράμμα ἔχων βασιλικὸν, ἐν ᾧ προσεδέησαν ἀκοντα αὐτὸν ἀπαντῆσαι εἰς τὴν δίκην.* μετὰ δὲ τὴν ἀπόκρισιν τὴν πρὸς νοτάριον ἐμήνυσαν δύο πρεσβύτεροι τῆς Ἰωάννου, Εὐγένιός τις, ὃς μαθητὴς τῆς κατ' αὐτὸν συνοδοῦς, τὴν πρεσβείαν ἔλαβεν Ἡρακλείας, καὶ ὁ ἡσυχαστὴς Ἰσαάκιος, ἵνα μὴ, ὡς ἄλλως εἶπω, λέγοντες· ἐδήλωσέ σοι ἡ σύνοδος, πέραισον πρὸς ἡμᾶς ἀπολογησόμενος πρὸς τὰ ἐγκλήματα τὰ κατ' σοῦ βιβλοδοθέντα ἡμῖν. πρὸς ταῦτα ὁ Ἰωάννης αὐτοδήλωσε

σε

σε δι' ἀπιστολῶν ἑτέρων. Ποία ἀκολουθία, μήτε αὐτοὺς ἐχθροὺς μὲν ἀξιώσαντες, καὶ μὲ ὃ δίκαιον ἐμοῦ κληρικὸν μεταχέλλου. Λουπικίνου ὃ καὶ Δημητρίου καὶ Εὐλογίου τοῦ ἀπισκόπων, τοῦ δὲ ὑποὶ Ιωάννου καλέντων τοὺς αὐτοὺς περὶ Θεόφιλον, τῶν ἀγγυομένων τοὺς αὐτοὺς, καὶ ἀπαγγειλάντων αὐλῖς, ὁ τε Θεόφιλος καὶ ⓐ σὺν αὐτῷ ἀπίσκοποι κρατήσαντες αὐτοὺς, ⓦ μὲν ἐδειρεν, ⓦ δὲ ἐξέλασαν, ⓦ δὲ σίδηρα τῇ χειρὶ περιέθηκεν, ἅπερ ἦσαν εὐτρεπίσαντες τῷ ἁγίῳ Ιωάννῃ, ἵνα οὕτω βληθεὶς εἰς πλοῖον εἰς ἄδηλον ἀποσταλῇ τόπον, τὸ δαίμονος ἀγειώσαντος αὐλοὺς, καθάπερ λέοντας. ἐπεὶ δὲ Ιωάννης τοὺς καλοῦντας ὡς ἐχθροὺς παρεγράφετο, οἰκουμενικὸν δὲ ἐπεκάλει στοὸν, ἰδὼν τὴν ἀναίδειαν αὐτῶν γνώμῃ, ἑαυτὸν ἀπέκρυψεν. ⓐ δὲ γυναῖκες περάξαντες ἀπομνήματα ἀρχῆς ἀδρανέστερα τοὺς ἀφοσίωσιν, ἀποφαίνονται κατὰ τοῦ μακαρίου Ιωάννου, καὶ καταψηφισάμενοι αὐτοῦ καθεῖλον αὐτὸν, ὅτινος οὐδὲ τὸ πρόσωπον εἶδον, οὐδὲ φωνῆς ἤκουσαν, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τῶν ἐν πολλῷ χρόνῳ ὑφαινομένων κακίαν συμπεραιώσαντες. ἀνεπίσχετον γὰρ ὁ δαιμονιώδες ὅρμημα. οὐκ ἀνέμενον σκέψιν. καὶ πέμψαντες τῷ βασιλεῖ ἀναφορὰν περὶ ἑταίρων. ὅτι κατηγορηθεὶς ὁ Ιωάννης ὅτι πισι κακοῖς, ἐς σωρεὶδὸς ἑαυτοῦ, ἀπέντησας οὐκ ἠθέλησε. ⓦ δὲ τοιοῦτον καταγαυρούσιν ⓐ νόμοι, ὁ δὴ ἐς ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς δὲ ⓐ λίβελλοι ἐς καθοσιώσεως ἔγκλημα κελεύσει οὖν ἡ ὑμῶν εὐσέβεια καὶ ἀκοῦσαι αὐτὸν ἀξιωθῆναι, ἐς δίκας δοθῆναι ὅτι τῇ καθοσιώσει, ὅτῳ ἡμῖν οὐκ ἔξεστι ζῶντα ζητεῖν. Ω τεισάθλιοι, ἃ φρονεῖτε ἐς ποιεῖτε, αἰσχύνεσθε ζῶντα περάπτοντες, οὐ Θεόν, ἀλλὰ ἀνθρώπους αἰδούμενοι καὶ φοβούμενοι. ἐῶ δὲ ἡ καθοσίωσις, ἡ εἰς τὴν βασίλισσαν λοιδορία, ὡς σκῆνοι ἀντώγκλημ, ὅπ εἶπεν αὐτὴν Ιεζάβελ. καὶ ⓐ μὲν θαυμάσιοι ⓦ δὲ ξίφοις αὐτὸν θάνατον ποθήσαντες ἰδεῖν, ὕστως ἀντώγκλημ. ὁ δὲ Θεὸς τούτων ἐφανέρωσε τὴν σκληρύνουσαν κακίαν, καὶ τὴν ἐσχόντων ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν, καθάπερ ὅτε τὸν Δανιὴλ στοῖσι ἐν Βαβυλῶνι. σκῆ γὰρ ⓐ λέοντες ἡμερώθησαν ἀφεδήσαντες τὸν προφήτην, καὶ ἐδυσώπησεν ὁ Θεὸς τοὺς παρὰ φύσιν " ἀγειωθέντας παρὰ τὴν φύσιν ἀγειωθέντων· ὁ δὲ βασιλεὺς, ὡς ἱερεῦσι πιστεύσας, μήτε τῆς κατηγορίας ἀκούσας, μήτε τὴν ἀπολογίαν προσενεγκών, ὡς ἐλεγχόμενον ἐφ' οἷς ἠτιάθη, παρανόμως κελεύει ⓦ Ιωάννου ἀξιωθῆναι τῆς σκλησίας, κόμητος ἀποσταλέντος στὺν γραπτικῇ βοηθείᾳ, καθάπερ ὅτε βαρβαρικῆς παρατάξεως. τοῦτο ἀπαγγηθὲν " τοῖς ἐπέρασι, εἰς μεγίστην ἀξίωσιν ὃ πλῆθος ὀργὴν καὶ " ἀγανακτερεύσαντες οὐ συνεχώρουν ἀφέλκεσθαι αὐτὸν τῆς σκλησίας, ἀλλ' ἐβόων δεῖν κρίνεσθαι τὰ κατ' αὐτὸν ὅτι μείζονος συνεδρίου. τὸ βασιλέως δὲ ὃ προσαγμα σκέλθυσε τάχος αὐτὸν ἀξιωθῆναι, καὶ ἐπ' ἐξορίαν ἀπάγεσθαι. τοῦτο γνοὺς ὁ Ιωάννης περὶ τὴν μὴ τὴν καθαίρεσιν ἡμέρᾳ τοῖ μεσημβρινὰ, ἑαυτὸν ὑπεδέδωκε, λαθὼν ὃ πλῆθος. ἐφυλάσσετο γὰρ, μή πς ταραχὴ γένηται δι' αὐτὸν. καὶ ὁ μὲν Ιωάννης ἀπήγετο ὅτι τὴν ἐξορίαν ἐν ᾧ σώματι τοῦ Πόντου χειμάρρῳ Ιερῷ (οὕτω γὰρ σκῆνο ὃ ὑπείνειον ὀνομάζοισιν) ὁ δὲ λαὸς ἀφόρητα ἐσασίαζεν ἐν τῇ πόλει, οἷα ἐν τοῖς τοιούτοις φιλεῖ γίνεσθαι. πολλοὶ γὰρ τῶν ἀπεγθῶς τοῖς αὐλοῖς ἐχόντων ἐπ' οἴκου μετεβάλλοντο ἐς συκοφαντεῖσθαι ἔλεγον, ὃν μικρὸν ἔμπροσθεν καθηρημένον ἐπιθυμοῦσι θεάσασθαι. πλείους οὖν ἐς ταῦτα ἐλήλυθον ⓐ καταδοῶντες καὶ τοῦ βασιλέως ἐς τῆς στοὸδου τῶν ἀπισκόπων, μάλιστα Θεοφίλῳ τῷ αἰτίῳ τῆς συμφορίας ἐπῆσαν. οὐ γὰρ ἐπὶ λανθάνειν ὅτι τούτοις ἠδικήκασι, σὺν πολλοῖς μὲν οὖν καὶ ἄλλων τεκμηρίων, μάλιστα δ' ὅτι τοῖς περὶ Διόσκορον τοῖς ἐπιλεγομένοις μακεδῶν βούλοις μὴ τὴν Ιωάννου καθαίρεσιν σκοινώνησε. τότε δὴ καὶ Σωζομενὸς ἐδίδασκεν ἐπὶ τῆς σκλησίας, οὐχ ἥρως δοκῶν, δίκαιόν γε ⓦ Ιωάννου, φήσας, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο κατέγνωστο Ιωάννης, ἀλλ' οὖν γε ἐκ μόνον ἔγκλημα περὶς καθαίρεσιν ὃ ἀλλοτρικὸν ἦθος αὐτοῦ. πολλὰ γὰρ τὰ ἁμαρτήματα συγχωρῆται τοῖς ἀνθρώποις, ὑπερφάνοις δὲ ὁ Θεὸς ἀνθίσταται, ὡς δηλοῦσιν αἱ θεῖαι γραφαί. Ταῦτα λεχθέντα φιλονεικότερον ἐποίει τὸ πλῆθος.

Ψαλ. γ. λδ.

Με-

Μετὰ δὲ τὴν καθαίρεσιν τοῦ μακαρίου Ἰωάννου χαράξας γράμματα ὁ Θεόφιλος πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν πάπαν Ρώμης, ἀποστέλλει αὐτὰ μετά τινος ἀναγνώστου αὐτοῦ Ἀλεξανδρέως, ἐν οἷς προσῆνε καθηρηκέναι τὸν Ἰωάννην, οἷς γράμμασιν ἐντυχὼν μικρὸν ‖ ὑπεράπτη, προπετείας καὶ τύφου κατηγορεῖ Θεόφιλον, ὅτι μόνος γεγράφηκε, καὶ σαφῆ τὴν γνῶσιν οὐκ ἔπεμψε, δι' ὃ καθεῖλεν, ἢ μή τινων. ὅτι τούτοις ἔμενεν, ἀνυπογράφειν μὴ θέλων αὐτὸ τὸ κοῦφον τοῦ προσώπατος. ἐν οἷς σχεδόν τις, ὀνόματι Εὐσέβιος, τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν, ἐκκλησιαστικὸν ἕνεκα πραγμάτων διατρίβων ἐν τῇ Ρώμῃ, προσελθὼν τῷ πάπᾳ Ἰννοκεντίῳ, ἐντυγχάνοις λιβέλλοις ἐπέδωκεν αὐτῷ ὁρκίζων μικρὸν ἀναμεῖναι χρόνον, ἀφόβητον τῆς συνοδικῆς τοῦ ἀποκαλύψεως. μεθ' ἃς ἡμέρας ἐπέστησαν ὀπίσω πάλαρες τοῦ μέρους Ἰωάννου, ἄνδρες δολεροί, Παισόφιος Πισιδίας, Πάππος Συρίας, Δημήτριος Γαλατίας δευτέρας, Εὔηλπιος Φρυγίας, ἀναδύντες ὀπίσω, μίαν πρὸς τὰς δυσί, τοῦ μὲν τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, τοῦ δὲ τῶν πεπαραιτημένων ὀπισθόπων τῶν κοινωνικῶν Ἰωάννου, τῶν δὲ συνδυρεθέντων αὐτῷ ἰδίᾳ ἐδήλωσαν αὐτῷ τῷ Θεόφιλον περάσαι πρὸς αὐτοὺς ἐν Δρυΐ, τοῦ δὲ ἄλλου τοῦ κλήρου Ἰωάννου, συμφωνοῦντας τοῖς, ἅπαν δέος ὀργὴν σημήνασας. πρὸς τούτοις αὖ πέμπει ὁ πάπας Ἰννοκέντιος ἀμφοτέροις τοῖς μέρεσι τὰ ἴσα τῆς κοινωνίας, ἀθετήσας τοῦ δόξαντος κρίσει γεγονέναι πρὸς Θεόφιλον, εἰ πρὸς δεῖν ἑτέραν ἀνεπίληπτον συγκροτηθῆναι συνόδου δυτικῶν τε καὶ ἀνατολικῶν, ἐπιχωρησάντων τοῦ συνεδρίου φίλων πρόσωπα, ἔπειτα δὲ καὶ ἐξόρων. ἔστι γὰρ ὁπότερον αὐτῶν ὀρθὸν ὄντος, ὡς ὅπλασον, τὸ κριτήριον. ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διαδραμουσῶν, γράφει ἕτερα γράμματα ὁ αὐτὸς Θεόφιλος πρὸς τὸ μακάριον Ἰννοκέντιον, καὶ ἀποστέλλει αὐτὰ διὰ Πέτρου πρεσβυτέρου αὐτοῦ Ἀλεξανδρέως, καὶ Μαρτυρίου διακόνου Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας μὲν καὶ τινων ἐπομνημονεύων, ἐν οἷς δῆθεν ἐδόκει κατακεκρίθαι ὁ Ἰωάννης πρὸ τεσσαράκοντα ἐξ ὀπισκόπων, ὧν μὴ εἴκοσι σύνεδρα ἦσαν Αἰγύπτιοι, ἑπτὰ δὲ τῶν ἄλλων κλιμάτων. καὶ ὅτι ὁ Ἰωάννης φιλαρχίας παθὼν ἀνούμενος δεκαὲξ ἐπισκόπους καθῆρηκεν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, καὶ οἰκείους αὐτὸν αὐτῷ ἐχροτόνησεν. οἷς ἐπομνήμασιν ἐντυχὼν ὁ πάπας Ἰννοκέντιος, καὶ θυρῶν μήτε ταῖς αἰτίας ὅσας βαρείας, μήτε τὸν Ἰωάννην πρόντα καὶ ἐλεγχθέντα, ἔμεινε καὶ τὰ μεμφόμενος τοῦ Θεοφίλου μέρος, ὅτι καὶ ἀπόντος τοιαύτην [ἀπότομον] ἐξήνεγκε ψῆφον. ἀπολύσας οὖν αὐτοὺς μὲν ἐλεγκτικῶν γραμμάτων, ηὔχετο τὸν Θεὸν ἱκετεύων μὲν νηφαλίας καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας σαλευθῆναι μὲν τὸν διωγμόν, συναρμοσθῆναι δὲ τὴν φιλαδελφίαν. ἵνα δὲ τῶν γραμμῶν ἡ δυνάμις αὕτη.

Ἀδελφὲ Θεόφιλε, ἡμᾶς καὶ σὲ ἴσμεν κοινωνικὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννην, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρώτοις γράμμασι φανερὸν ἡμῖν τοῦ γνώμην ἐποιήσαμεν. καὶ νῦν δὲ οὐκ ἐκβάντες τῆς αὐτῆς προαιρέσεως, πάλιν σοι τὰ αὐτὰ γράφομεν, καὶ ὁσάκις ἂν ἀποστείλῃς· ὅτι ἐμοὶ μὲν δίκαιον κρίσις προκολυθῆσαι ὅτι τοῖς παγιωδῶς γεγυμνωμένοις, ἀμήχανον ὅτιν ἀλόγως ἡμᾶς ἀποστῆναι τῆς Ἰωάννου κοινωνίας. ὡς γοῦν εἰ θαρρεῖς σὺ τῷ κριτηρίῳ, ἀπάντησον τῇ κατ' Χριστὸν γνησίᾳ συνόδῳ, καὶ ἐξ αἰτίας γυμνάσας, ἐπομβρτύρει τοῖς ἐν Νικαίᾳ κανόσιν. ἄλλον γὰρ κρίνει ἡ Ρωμαίων ἐκκλησία οὐ προσδέχεται. ἀνυπέρβλητον τοῦ ἀσφάλειαν ἄρῃσι.

Ταῦτα δεξάμενος ὁ Θεόφιλος τὰ γράμματα, καὶ ἐντυχὼν αὐτοῖς, οὐ προσέθετο δὲ γράψαι προς τὸν μακάριον Ἰννοκέντιον, ἀλλ' ἤρξατο ἀναζητεῖν καὶ κατὰ τοῦ χροτονίαν Ἡρακλείδου τοῦ χροτονηθέντος ὑπὸ Ἰωάννου ἐν Ἐφέσῳ, ὅπως, εἰ δυνατὸν, ταύτην ἀφορμὴν λάβοι πρὸς τοῦ Ἰωάννου καθαίρεσιν. Ἡρακλείδης μὲν οὖν ὁ πρίν, ἐκρίνετο δὲ ἀπὼν, ὡς εἴη τυραννήσας τινὰς ἀδίκως, ἀλύσεις τε δήσας, καὶ πομπεύσας ποιήσας διὰ μέσης Ἐφεσίων τῆς πόλεως. τῶν τοίνυν περὶ Ἰωάννην λεγόντων μὴ δεῖν κατ' ἀπόντων κριτήριον ποιεῖσθαι, ἐν ὃ οὐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐφιλονείκουν δεῖν δέχεσθαι τὰς κατηγορίας τοῦ Ἡρακλείδου, εἰ καὶ κατηγορῶν

47 *Theophilus scribit Innocentio Papæ.*

48 *Theophilus Alexandriam fugiens salutat sine prosphexit. Dioscorinus de fratrum mors,*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τηγεσδσιν αὐτῦ ἐπόντος. τάσις οὖν ἐτυδθεν ἡ δλαπλακτισμοὶ μεταξὺ τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν λαῶν ἐπὶ τῶν Αλεξανδρείας ἐγένοντο στυτοῖοι· ἡ γλωσσῆς συμπλοκάδος, πολλοὶ μὲν τραύματα ἔλαβον, σὺν ὀλίγοι γὰρ ἡ ἀπώλοντο. ταῦτα ἰδὼν ὁ Θεόφιλος, εὐθέως ὅπως τὴν Αλεξάνδρειαν ἔφυγεν. ἐζήτει γὰρ αὖθις ἡ πόλις θαλασσῶσαι· ὅθεν δι' ἃς τῆς φυγῆς τὸν σωτηρίαν κομίζεται. τοῦτο γὰρ οἱ ἄλλοι ἐπίσκοποι πλὴν ὀλίγων, οἱ τὰ Ιωάννου ἠσπάζοντο, ἡ πρῶτος εἰς ταὐτὸν φυγὴν ὑπεχώρησαν. τούτων οὕτω γινομένων ἐν ταχεῖ γνώσει μὲν τοῖς πᾶσιν ὁ Θεόφιλος ἦν· ἤυξητο γὰρ ὁ κατ' αὖθις μῖσος, ὃ αὖθις αὐτὸν μηδὲν ὑποπτήσσειν τὰ Ωριγένους βιβλία ἀσκῆσθαι. ἡ ταῦτα μὲν τοῦ Θεοφίλου, ἐν τῷ συνόδῳ καθηρέντων τὸν μακάριον Ιωάννου. Διόσκορος γὰρ εἷς τῶν λεγομένων μακρῶν, τῆς Ερμουπόλεως ἐπίσκοπος, ὀλίγον ὕστερον μετὰ τὸν Θεοφίλου φυγὴν ἐτελεύτησε, ἡ ταφῆς ἠξιώθη λαμπρᾶς, κηδευθεὶς ἐν ᾧ μαρτυρίῳ ᾧ ἐν τῇ Δρυΐ, ἔνθα δι' Ιωάννου γέγονεν ἡ τῆς συκοφαντίας στάσις.

49. *Arcadius Honorij literis, populi Constantin. clamoribus, & terræmotu ingenti permotus, Iohannem revocat, & populo conciliatur.*

Ο γὰρ βασιλεὺς Ονώριος μαθὼν παρὰ Ιννοκεντίου τοῦ πάπα Ρώμης περὶ τῶν γεγενότων εἰς τὸν μακάριον Ιωάννου, ἡ ὅτι ἐν περὶ Θεόφιλον χειρίζόμενοι τὴν βασιλίδι Εὐδοξίᾳ ἀκαμονίστως χωρεῖς τῆς οἰασοῦν αἰτίας καθῆκεν αὐτόν, ἐλυπήθη σφόδρα. ἤκουε γὰρ περὶ τούτου περὶ τῆς ἐναρέτου αὐτοῦ διδασκαλίας, ἡ ἐπεθύμει θαάσασθαι αὐτόν. παραυτὰ οὖν γράφει γράμματα πρὸς τὸν ἰδίου ἀδελφὸν Αρκάδιον τὸν βασιλέα, μεμφόμενος αὐτῷ συγχωρήσαντι ἰσοδοξον ἄγιον ὕδρα μεμυστηριμένον ὑπὸ πόντων καθαιρεθῆναι πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐδυσφόρει ὁ αὐτὸς Αρκάδιος ὡς ἀκαμονίστως πεποιῶσι περὶ στυτηρίας ἐν τῇ ὑπὸ αὐτὸν ἐπισκοπῇ, τοῦτον κατέσησε τηλικοῦτον ἀμέμπτου αἰθέρου οἰκουμενικοῦ διδασκάλου κριτεῖ, ἡ μάλιστα αἴθου τῶν τοποτηρητῶν τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου, ἡ τῶν Ρώμης ἐπισκόπων. δεξάμενος γὰρ τὰ γράμματα ὁ βασιλεὺς Αρκάδιος ἐλυπήθη, ἡ ἤθελεν εὑρεῖν τρόπον τῆς ἀνακλήσεως αὐτοῦ. ἐγνώκει γὰρ καὶ τὸς εἰς ὕστερον συκοφαντηθῆναι τὸν μακάριον Ιωάννου, ἡ ἀδίκως καταικριθέντα ὑπὸ τῶν περὶ Θεόφιλον. σεισμοῦ γὰρ μεγίστου γενομένου νύκτωρ ἐν τῇ πόλει, ἡ δείματος τὸν βασιλείαν κατεχήκοτος, ἅμα δὲ ἡ θραῦσίν ζίνα ἐν τῷ βασιλικῷ κοιτῶνι γενέσθαι, ὁ λαὸς τῆς πόλεως θόρυβοι μέγαν ἐποιεῖτο, βοῶντες ὡς εἰ μὴ ἔλθῃ Ιωάννης ὁ ἀδίκως ἐκβληθεὶς τῆς ἐκκλησίας, πᾶσα ἡ πόλις καταποθῆναι. ὅθεν ταχέως ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσι γρηγόρως τὸν ἀνάκλησιν. πεμφθεὶς οὖν ὁ τῆς βασιλίδος εὐνοῦχος Βείσων μετὰ ἄλλων πλειόνων πρὸς τὸν ἐλπιδμένον Ιωάννου, καταλαμβάνει αὐτὸν ἐν Περαινέτῳ (ἐμπορεῖον δὲ τοῦτο κατὰ πρὸς τῆς Νικομηδείας κείμενον) ἡ ἰωπόλεως ταχέως δὲ ἅμα καταλαβὼν, ἡ ἔπεσι τῇ πόλει κίνδυνον. ἡ ἕτεροι δὲ μετ' ἐκείνους ἐπέμφθησαν, ἡ ἄλλοι μετὰ τούτους, ἡ πλήρης ὁ βόσπορος τῶν πεμπομένων ἐγένετο. αὐτὸς δὲ ἀποστρέψαντος μετ' αὐτῶν, ὡς ἔγνω τοῦτο ὁ πιστότατος τῆς πόλεως ὄχλος, ἐκάλυψε παρθενίοις τῆς Περπουτίδος τὸ σῶμα (πάντες γὰρ ἀπωλώτησαν ἐκ κηδοῦ λαμπάδας περισσάπτοντες) ἅμα λύει δὲ τῶν δυσμενῶν σίφος. ὅπερ δὲ ἀνακληθεὶς Ιωάννης εὐθέως εἰς τὴν πόλιν εἰσέρχεσθαι παρῆκτο, ἕως ἂν μείζονι δικαστηρίῳ ἐκ κατ' αὐτοῦ τολμηθέντα ἀνακρίσεως τύχωσιν, ἐν περιστερίῳ κατοικοῦντι Μαριάνᾳ τῶς ἀπέμενε. πρὶν ἐλκοντος δὲ αὐτὸν ἡ μὴ βουλομένου εἰς τὴν πόλιν ἐπανέρχεσθαι, ἡγωνάκτει ὁ πλῆθος, ἡ τὰς βλασφημίας κατὰ τῶν κρατούντων ἀφίει ῥήματα· δι' ὃ δὴ ἀναγκαίως ἐπέθηκαν τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ. ἐξέρχεται γὰρ ὁ πλῆθος τοῦ λαοῦ σὺν πολλῇ σεβασμίῳ τιμῇ, ὅτι τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἄγιοι, ἡ πρεσκάλεσαν ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ καθέζεσθαι θρόνῳ, ἡ συνήθως τῷ λαῷ τὴν εἰρήνην ἐπιδέξασθαι, τοῦτο αὖθις ἡ τοῦ βασιλέως θέλοντος. Τοῦ γὰρ μακαρίου Ιωάννου προσευχομένου ἡ λέγοντος, ὅτι δικρίσει τοῦτο γενέσθαι, ἡ δικὴν σὺν καταψηφισαμένοις πάλιν ἐπιψηφίσασθαι, ἐξεκρέτο ὁ πλῆθος ἰδεῖν αὐτὸν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τὸν καθήμενον ἐπὶ τῦ θρόνου, πολοιῶντες κὴ πάλιν αὐτῦ διδάσκοντος ἀκροάσασθαι. τότε δὴ ἐξίχνευον ὁ λαὸς ταῦτα κατεργάσασθαι. καθίσας οὖν ὁ Ιωάννης εἰς ϖ ἐπισκοπικὸν θρόνον, σιωπῆς μὴ τὴν εἰρωνίαν ἐπηύξατο τῷ λαῷ, ϖροσαναγκασθεὶς ὑ ϑ ἐδίδαξε. τότε ϖροσῆλθέντος, τοῖς ἀπερρῶσιν ἔθεσι ϖρὸς αὖθις ἑτέρας σκιρωσείας ϖρέφειν ἐπόθησεν. Ιωάννης ὑ ταῖς διδασκαλίαις ἐσχόλαζε, κὴ πᾶσα ἡ πόλις ϑύφαίνετο ἐπ' αὐταῖς, ϵορτὴν ὀκτὼ ἐπιτελέσαντες τὴν ἡμέραν τῆς ἀνακλήσεως αὐτῦ. χρηστὸς ὑ κὴ Σαραπίων ἀπὸ τῆς ἐν Θράκῃ Ηρακλείας ἐπίσκοπον, δι' ὃν ϑ κατ' αὖθις μῖσος ἐγήγερτο ϖρός τινων ἐπισκόπων κὴ κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως.

Κατ' ὀκτὼν τ' χρόνον γυνή τις ἦν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὀνόματι Ολυμπιάς, ἧς ἡ πλούτου ϑ παιδείας μαθήματι πολυτελῶς, κὴ ϑύφῆς φύσεως κὴ ἄνθους ὥρας κεχοσμημένη. αὕτη ὀρφανὴ οὖσα ἀνδρὶ συνήφθη μὲ, οὐ διεφθάρη ὑ τ' πρὸ ἡνίκα, ὡς φήμη ϖρὸς αὐτῆς ἐδίδαξε. βιώσασα ὑ μ' τῦ αὐτῆς ἀνδρὸς ϖρὸς πν εἴκοσι μιλῶας, συντόμως ϑ τῆς φύσεως χρέος ἀπαιτηθεὶς τέλει τῦ βίου ἐχρήσατο, τῦτο τῦ ϖρογνώστου Θεοῦ τῦ ϖροσώπου ϖρὸς τὴν ἀνθρώπων ὀκδίαστος ϖεποιηκότος. διωαμένη ὑ τῷ ἀποστολικῷ νόμῳ δουλεῦσαι, τῷ βουλομένῳ νεωτέρας χρεὰς γαμῆν, οἰκ ἠθέλησεν, οὐκ ἰῶέχρη, ἀλλὰ Δορκάδος δίκαιον τῦ δὶς τέσσαρα γάμια τὴν παλίδα ἀνέκτησε ἀποκτησάσα. Δικαίῳ γὰρ νόμος οὐ κεῖται, ἀλλ' ἀνυπότακτοις, βεβήλοις, ἀκρέσοις ϖρὸς φθορὰν. ἔτυχε ὑ κατά τινα φθόνον ἀγαθολικὸν διαφορωθεῖσα ταύτῃ τῃ ἀοίδιμον χήρᾳ εἰς τὰς ἀκοὰς Θεοδοσίου τῦ βασιλέως, ὃς ἔσπευδεν αὐτὴν Ελπιδίῳ τινὶ συζύγῃ αὐτῦ Σπανῷ συνάψαι εἰς γάμον. κὴ πολλὰ λιπαρήσας τὸν δεσπότην ἐτύγχανε, διωαμένου ἀνδρὶ συζῆν, οἰκ αἰμα τ' ϖροῖτον ἀφίλατο. ἀλλ' ὅτῳ ἀνεπιτήδειόν με ὧ ϖεφυρμένῳ βίῳ ἐπέγω, κὴ μὴ διωαμένῳ ἀνδρὶ ἀρέσαι, κἄκιστον τῦ δεσμοῦ ἠλευθέρωσε, καὶ μὲ τῦ βαρυτάτου ζυγοῦ ἀπήλλαξε κὴ τῆς ἀνδρικῆς ἀγωγείας, ὧ χρηστὸν αὐτῦ ζυγὸν τῆς ἐγκρατείας ὑπεδέξατο μου τῇ ἀγχινοίᾳ. Μετὰ τὴν ἀπόκρισιν ταύτην ϖροσάτξει ὁ βασιλεὺς τῷ ἔπαρχῳ τῆς πόλεως φρουρῆσαι ταύτης τὰ ϖρόγματα, μέχρις οὗ πληρώσει τεσσαράκοντα ἔτη τῆς τῦ σώματος ἡλικίας. ὃς ἑαυτῆς λαθὼν τὴν τῦ βασιλέως ὑπεξαίρεσιν, εἰς ποσῦτον αὐτὴν ἐθλίψεν, ἔπαθλον ἔπαθλόν τῦ Ελπιδίου, ὡς μηδὲ ἔχειν ἐξουσίαν μηδὲ τοῖς ὑπ' ἐμοὶ τῶν ὑπηκόων συντυγχάνειν, μηδὲ ἐκκλησίας ϖροσάπτειν· ἵνα ϛενωθεῖσα ἔπαθλον τῆς ἀκηδίας καταπίῃ εἰς τὴν αἵρεσιν τῦ γάμου· ἡ ὑ πλέον ἀθεῖσα κὴ τῷ Θεῷ δυσαρεστήσασα, αἰτεδήλωσε ϖρὸς βασιλέα ταῦτα· Πρέπουσί μοι ἀρετὴν ἀρμόττουσαν ὑπισχνοῦμαι εἰς ἐμὲ τὴν ταπεινὴν ἐπιδείξω, δέσποτα, κελεύσας ϖροφυλαχθῆναί μου τὸ βαρύτατον φορτίον, ϖρὸς οὗ ἐφρόντιζον ὅπως διοικηθῇ· μείζονα ὑ ποιήσεις, εἰ ϖροσάξεις αὖθις τοῖς πενομένοις κὴ ταῖς ἐκκλησίαις διακονῆσαι. ἐγὼ γὰρ ἐπηυξάμην πάλιν τὴν ἐκ τῆς ἀγνομίης κενοδοξίαν ἐκφυγεῖν, ὅπως μὴ ἀμβλύνω τὸ τῆς φύσεως πλοῦτον ἐλλιπομένη ϖρὸς τὴν ὕλην. Οὕτως ἐπιμελητὴν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῦ ϖρὸς Μάξιμον πολέμου, ϖροστάτξεν ἐξουσιάσαι αὐτὴν τῶν ἰδίων ϖραγμάτων, ἀκούσας αὐτῆς ϖ τῆς ἀσκήσεως τὸν τρόπον. ἀπίχετο μὲ γὰρ ἐμψύχων, ἀλλ' ἐξ ὑ ϑ πλῆσον. Εἰ ὑ χρεία ἐγένετο βαλανείῳ δι' ἀρρωστίαν (ἔπαγε γὰρ συχνὰς ϖ σώμασιν) σὺν τῷ χιτωνίσκῳ τοῖς ὕδασι κατέβαινεν, αἰδουμένη κὴ ἑαυτὴν, ὡς φασι, γυμνὴν ἰδεῖν. ταύτῃ τῇ ἀσκήσει ϖροβᾶσα ἠξιώθη κὴ ἀγάπης ἠμέσθαι τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας. ταύτην τὴν γυναῖκα, εἴγε ὅλως γυναῖκα δεῖ εἰπεῖν ἀγαθὸν ϑ αὐτὴν τῆς ἀρετῆς, ἠπάσατο Θεόφιλος ὁ Αλεξανδρείας ἐπίσκοπος, ὡς δεξαμένῳ σὺν ϖροσηκόντως ἁγίοις πατέρας, κὴ ἀσκητὰς ῥιφέντας ἐκ τῦ ὄρους τῆς Νιτρίας ἐπ' αὐτὸ, χάρτας ϖρὸς ϖ πάπαν Ινοκέντιον λοιδορῶν αὐτὴν, ὅτι κὴ ϖρὸ τῶν δεκαὲξ ἐπισκόπων τῶν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καθαιρεθέντων ὑπὸ Ιωάννου

50 *De Olympiade, & monachis Nitriâ pulsis à Theophilo.*

a. Τιμ. ε. ιδ. a. Τιμ. α. θ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μόνου ἐγράψει, αὐτὴ ἐξ, ὧν καθῆρεν ἐν τῇ Ασίᾳ θύρων αὐτοῦ ὠνητὰς τῆς ἱερατικῆς ἀξίας, τοῦ ὧν ἤδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐμνήσθημεν. ἔγραψε λοιδορῶν Ⓜ Ιωάννῃ ὡς φιλοδοξοῦντα. Διαφέρως ὃ δὲ αὖθις ὁ Θεόφιλος τοῦ Αλεξανδρείας πολλάκις τὰ γήπατα αὐτῆς τῆς Ολυμπιάδος καταφίλει, ἐκείνης χαμαὶ πιπτούσης ὅτι τοιαῦτα, καὶ δάκρυα ῥαιμούσης, ὅπισθόπους τοιαῦτα ποιοῦντος. Ἀλλ' ὅμως ὁμολογεῖτο τοῦ πᾶσι κατὰ κενοῦς ἐπὶ ἀκρατοῦς ὀργῆς καὶ φιλαρχίας τὸ ὅσιος ἐρρίφθαι, δι' ταύτην ἀπὸ δεισιδαιμονίας καὶ ἔρωτας λεληθορῶν, τοῦ φασισαμένου ἐκείνου τὰς μοναζούσας. ἀσχήμονας γὰρ ὅτι ταῖς δουλοπρεπέσι κολακείαις," Ὃ μηδὲν πρὸς αὐτῆς Ελληφέναι, πλὴν βραχύ· ἢ ξενίων, εἰς λοιδορίας ἐτράπη. αὕτη πρώτας τοῦ τοῦ Διαβολιοῦντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅπισθόπους ἢ ἀσκητὰς ἢ μοναζούσας ξενίζουσα φιλοφρόνως ἐδιδάσκετο, καθὼς ὁ λόγος τοῦ ἰῶν διδάξει. 10

Οὐκ ἀπίθανον ὃ ἡδυμὴν καὶ μέρος τι τῶν ἀρετῶν ἐκείνων τῶν ἁγίων τῶν ὑπὸ Θεοφίλου ῥιφέντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς ὑποδιαθέντων μνημονεῦσαι τοῦ ζῆλον πνευματικὸν τῶν ἐλομένων αἱρεσιν τούτων Ⓜ βίον. ἀτιμοι γὰρ ὑπῆρχον τῷ Θεῷ, καὶ πολλοὶ ἀπὸ κακίας τοῦ ἀρετὴν τοῦ σπάσαι. σοφοί τε καὶ τέλειοι ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, καὶ χριστιανῶν γονέων, Θεῷ ὑποπαλλύτες ὅλοι ἐλευθέροντο οὐδὲ κομιδῇ νέοι τῇ ματαιότητι δουλεῦσαι, οὐδὲ τοῖς ὄχλοις συνδιαγραφῶσαι· ἀλλὰ καταλιπόντες τὸν ἐν μεσημβρίᾳ ἀοίκητον πόρρω που κειμένην τῆς οἰκουμένης, συνεῖσαν καλύβας, ὅσον ἀμφυγεῖν τὸν ἐπαυθεῖαν τὴν ἡλιακῆς λαμπάδος καὶ τὸν δρόσον τὸν ἐκ τοῦ ἀέρος· ἐν αἷς ἀμείναντες, βυχαῖς καὶ ἀναγνώσμασι Ⓜ ἑαυτῶν καταμάλωσαν βίον, τοσοῦτον θλίβοντες σῶν καρποὺς τῶν χαρῶν ἐν ἔργοις σωματικοῖς, ὅσον εἰς θεωρίαν βύτελῆ ἐπιτρέπεσαν, ἀμφίον ἠνυσάμενοι συνανύζεσι δορκάσι καὶ τριχίνοις καὶ βουβάλοις, ἢ συνδυωχείαις τοῖς Θεὸν αἰνοῦσιν ἀνθρώποις. τούτων ὁ μὲ γεραιότατος ἀμφὶ τὰ ἑνενήκοντα πρωτοπλάσας ἔτη συνανεχώρησε Ⓒ μακαρίῳ Αντωνίῳ, Ιέραξ καλούμενος ὃ κύριον ὄνομα· ὁ ὃ ἕτερος, Αμμώνιος, συνὼ δυσὶν ἀσκηταῖς ἀδελφοῖς ὃ ἐνὶ ὑπισχνοῦμαι, οἳ καὶ κλοιοφορήσαντες ἐπὶ Ουάλεντος ἐζωοποιήθησαν, ὡς πᾶσα ἐπιγινώσκει ἡ Αλεξάνδρεια, τοιοῦτοι ὄντες ἐν γνώσει, ὡς μηδὲν αὐτοῦ Διαφυγεῖν τῶν ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς πολλοῖς ἀπορουμένων· ὧν Ⓒ μὲ δύο ἑκουσιήθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τελευτήσαντες, Αμμώνιος ὃ καὶ περὶ τοῦ ἐξόδου τοῦ βίου τοιοῦτόν τι ἐφθέγξατο. λέγεται ὃ δὲ μνῆμα αὐτὸν νοσοῦντας τοῦ ῥῆγος θεραπεύειν. τάφη ὃ ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν Ἀποστόλων πέραν θαλάσσης. ὁ ὃ ἐπίσκοπος Διόσκορος τελευτήσας καὶ αὐτὸς ἐτάφη ἐν ᾧ μαρτυρίῳ ᾧ ἐν τῇ Δρυῒ ᾧ τοῦ τῆς πύλης, ὡς τοῦ μάρτυρος, ὡς τὰς πλείστας τῶν γυναικῶν ἐχούσας πίστιν εἰς αὐτὸν μεγάλην, καταλειφάσας τοῦ τῆς μάρτυρος ἔρκος, κατὰ τὸν βύλον Διοσκόρου ὀμνύειν. ἔστι τοίνυν καὶ ἕτερος Ιέραξ ἑλληνικῷ μὲν καλούμενος ὀνόματι, πνευματικοῖς ὃ κεκοσμημένος ἔθεσι· ὃς δὲ μὲν τοῦτα ἔξω πάσης Αἰγύπτου καὶ Θηβαΐδος ἐν τῷ Πορφυρίτῃ ὄρει μόνος ἀναχωρήσας, δύο πνοῆς δι' ἑσπέρας πάσαρα ἐκαρτέρησεν ἔτη, μόναις ταῖς ἑρεταῖς ἐρκούμενος εἰς τοῦ κλῆσιν, ἔπειτα ὃ τῇ τῆς Νιτρείας ἐρήμῳ εἰκοσιπέντε ἔτη ἅμα τοῖς εἰρημένοις πατράσι. τούτῳ δαίμονες ὀπισάντες, ὡς αὐτὸς διηγήσατο, πολυχρόνιον ζωὴν ὑποβάλλοντες, ἀπὸ τῆς προκειμένης ἐλπίδος σαλεῦσαι ἐπαύδαζον. μεταχηματισθέντες γὰρ εἰς ἄγγελον φωτὸς ἔλεγον· πεντήκοντα ἔτη ἔχεις ζῆσαι· πῶς καρτερήσεις ἐν τῇ ἐρήμῳ; ὁ ὃ τῇ συνέσει Διαφ. τῆς πίστεως ἀντεπιφέρει λέγων· ἐλυπήσατέ μέ, φησίν, ἐλάττονα τῆς προθέσεως Ⓜ χρόνον εἰπόντες. Διακοσίων γὰρ ἐτῶν προσκυνῶ ἐποιησάμην ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ⓒ ὃ ἀκούσαντες ὤχοντο ὀλολύζοντες. τοῦτον Ⓜ τοιοῦτον, ὃν Ⓒ δαίμονες οὐκ ἐσάλευσαν πολυμήκει χρόνῳ εἰς ἀκηδίαν σοφισάμενοι, ὁ πάπας Θεόφιλος Διὰ προσχάματος αὐτοῦ μετέστησε, καὶ εἰς τοσαύτην αὐτὸν προέστησεν ἀνάγκην, ὡς ἐξ ὑπατοπρεπῆ καταλαβεῖν· ὃς πάλιν μὲ τὴν κοίμησιν Αμμωνίου τὸν προφήτην καταλήφε, τὸν τοῦ Ἀρσενίου προσβύτερον

Δικ. θ. ξβ.

λὸν

λεῖ φοβηθείς. ἄλλος πάλιν πρεσβύτερος, Ισαὰκ λεγόμενος, μαθητὴς γεγονὼς μακαρίου τοῦ γενομένου μαθητοῦ τοῦ μεγάλου Αντωνίου, φιλέρημος ὢν ἄγαν, πεντηκοστὸν ἄγων ἔτος, καὶ ἀφανοίσθω σώζων τὴν πᾶσαν γραφήν, κερδήσας ὄφεις ἐν ταῖς χερσὶν ἀκινδύνως βαστάζων, παρθένος ἐκ μήτρας, πεντηκοντούτης κατὰ λαβρᾶν τὴν ἔρημον, μὴ πρασεύκοντα ἔτη σὺν τοῖς πρεσβυτέροις παρὰ τοῦ πάπα Θεοφίλου ἐσπιάζετο. ἕτερος Ισαὰκ πρεσβύτερος κἀκεῖνος, μαθητὴς δὲ ἀφράδοχος Κρονίου τοῦ πρεσβυτέρου μαθητοῦ καὶ αὐτοῦ Αντωνίου, γνωστικὸς ἐν γραφαῖς ὑπάρξας, φιλόξενος εἰ καί τις ἄλλος, ὃς δὴ ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας ξενοδοχεῖον κατεσκεύασεν ἐν πανερήμῳ εἰς ἀνάψυξιν τῶν ἀρρώστων μοναχῶν καὶ τῶν ἐπιχωριαζόντων ξένων θέας ἕνεκεν τοῦ ἁγίου πατέρων (φασὶ δ' αὐτὸν ὀργῆς ἄλλοτριον) πεντακοσίων ἐτῶν ἄγων ἐν τῇ διαχωρήσει σὺν τούτοις ἐκακουχεῖτο. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος Ισαὰκ ἑκατὸν πεντήκοντα εἶχεν ὑφ' ἑαυτὸν ἀσκητάς, οὓς καὶ μαθητὰς ἐπισκόπους κατέστησεν ὁ Θεόφιλος ὡς ἐπιδιὰ ἤνεγκεν· ὁ δὲ ἕτερος Δράκοντιος δέκα, οἱ δὲ αὐτοὶ πολλοὶ ἐν ἐπισκόποις μαθηταὶ κατηριθμήθησαν. οὗτοί εἰσιν ἡ χάρις Ισιδώρου τοῦ πρεσβυτέρου τῆς ἐρήμου ἐλαφύτης παρὰ Θεοφίλου τοῦ πάπα· οὗτοί εἰσιν, οὓς πρόδηλον ἱερᾶς Λιβύης, καὶ εἰς αἰχμώλιον ἀνδρῶν ἀνδρεία γυνὴ ἐπεδέξατο, καὶ εἰς κρίμα ἐπισκόπων Δράκοντος γυνὴ ἐπεδέξατο καὶ ἐξένισεν, ἧς ὁ ἔπαινος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμπολιτεύεται. πολλῷ δ' ἔνεκεν Σαμαρείτιδι ἐκείνῃ, ἥτινά ἐστιν αὕτη μιμησαμένη, ὃς τὸν ἐπὶ ληστῶν σωτηρίαν πεπιστευκότα ἡμᾶς ἐν τῇ καταδάσει Ιερειχῶ βύρσαν, ὅτι ἴδιον κτῆμος ἐπεβίβασε μέχρι τοῦ πανδοχείου. ὁσίαν δὲ τὴν οὐσίαν χρημάτων τοῖς δεομένοις διέφθειρε, ἐκ ἐμὸν δὲ λέγειν, ἀλλὰ τῶν δυνατῶν. ἀβαρὴς γὰρ ὢν, ἀβαρὴς ἐφυλάχθη. ταύτην καὶ μακαρίαν Νεκταρίαν λέγεται πλέον τετραπλασίονα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς αὐτῆς πεπίθασθαι. Αμφιλόχιον δὲ καὶ Οπλιμον καὶ Γρηγόριον, καὶ Πέτρον ἀδελφὸν Βασιλείου, καὶ Επιφάνιον καὶ Κύριλλον, καὶ τοὺς ἁγίους τί δεῖ λέγειν, οἷς καὶ κτήματα ἀγρῶν καὶ χρήματα ἐδωρήσατο; Οπλιμα δὲ τυφλωθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῦ ὀφθαλμοὺς ἐκάμμυσεν ἰδίαις χερσί. τοιούτους καὶ τοὺς ἐλεεινοὺς οὐ μετρίως ἀνέφυχεν ἐν πᾶσιν, Αντίοχον καὶ Αχάκιον καὶ Σαβινιανόν, καὶ ἁπλῶς ἐκ μέρους πάντας τοὺς ἐπιδημοῦντας ἱεραπτικοὺς, ἀσκητὰς δὲ ἢ προφήτων ἀριθμητούς. ἐθεράπευσε δὲ καὶ τὸν μακάριον Ιωάννην, καὶ ἠγάπατο ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἐπιμᾶτο. τί γὰρ καὶ ἄξιον τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς ἐπεδείξατο εἰς αὐτόν, εἰ μὴ τὸ ἀποδιαστάσιον τῆς καθημερινῆς μάζης προσεμύθιον· ὅπερ ὅτι καὶ μικρὸν τοῖς τοῦ Χριστοῦ ἐργάταις νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν τὰ Χριστοῦ μὴ Χριστοῦ μεριμνῶσιν· ὡς λέγει Παῦλος ἀπαξιόμενος Περσίδα τινὰ ἀγαπητὴν δοῦλον αὐτοῦ τῇ Ολυμπιάδι πάλαι καμμούσῃ, Ἀσπάσασθε, γράφων, Περσίδα, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ; ταύτην τὴν ἀρετὴν ἐπῃνημένος ὁ Ιωάννης, καὶ ἐπιστολὰς δύο ἤξιωσεν ἀπὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐξορείας. τούτων δὲ πάντων οὐκ εἰκῇ, οὐδ' ὡς ἔτυχε, μνείαν πεποιήμεθα, ἀλλὰ θέλοντες δεῖξαι τὴν ἁγίαν ἐκείνων πολιτείας καὶ ἐγκρατείας, καὶ τῆς ὁσίας Ολυμπιάδος τὸ μεγαλόψυχον πρὸς Θεὸν φρόνημα, καὶ πλούσιον ἀφακόπημα πτωχοῖς τε καὶ ἱεροῖς καὶ λοιποῖς.

Μετ' οὐ πολὺ δὲ πάλιν σεισθῆναι ἠμέλλομεν. τῆς Αὐγούστης Εὐδοξίας ἀνδριὰς ἀνέστη ἀργυροῦς ἐπὶ κίονος πορφυροῦ, χλανίδα ἐνδεδυμένος. ἔσπευσε δὲ ὅτι βήματος ὑψηλοῦ, ἐνθένδε ἐμοὶ, θενθένδε πόρρω τῆς ἐκκλησίας, ἡ ἐπώνυμος Σοφία, ἀλλὰ διὰ μέσης πλατείας ὁδοῦ. ὅτι τῶν σεισθῆναι δηλοφανῶς ἤρξαντο παιδιαί. Ιωάννης δὲ ὕβριν τὰ γινόμενα τῆς ἐκκλησίας νομίζων, τὴν σεισθῆναι τε προρρηθέντα κτισάμενος, πάλιν τὴν ἑαυτοῦ γλῶτταν καὶ τὴν ταῦτα τὰ ποιούντων ἐξωπλίζεν, οὐ λόγῳ πείθων προσηκτικῷ τοὺς κρατοῦντας παῦσαι τὰς παιδιὰς, καταφορτικῇ δὲ τῇ γλώττῃ χρησάμενος, ἐσκωπτε τοὺς θεᾶσθαι ταῦτα κελεύσαντας. ἡ δὲ βασίλισσα πάλιν εἰς ἑαυτὴν εἶλκε τὰ λεχθέντα, καὶ ὕβριν ἑαυτῆς τοὺς ἐκείνου λόγους νομίζουσα, πάλιν προσκυλίει σεισμοὺς ἐπισκόπων θεᾶσθαι κατ' αὐτοῦ. ἀεθόμενος δὲ

51 *Augustæ statua argentea. Iohannis oratio, Πάλιν προσθὰς μάχεται. Eudoxia secundum concilium cogit contra Iohannem.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὃ ὁ Ἰωάννης, τῷ ἐπισκόπῳ Σκεινᾶ ὅτι τῆς ἐκκλησίας διεξῆλθεν ὁμιλίαν, ἧς ἡ ἀρχή, Πάλιν Ἡρωδιὰς μαίνεται, πάλιν παροξύνεται, πάλιν ὀργᾶται, πάλιν τῷ κεφαλίῳ Ἰωάννου ὅτι πίνακος ζητᾷ λαβεῖν, καὶ τὰ ἑξῆς. τοῦτο πλέον πρὸς ὀργὴν ἐξῆψε τοῦ βασιλέως. μεθ' ὃν δύο μόνους σεσωφρονίζονται οἱ ὑπὸ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, Λεόντιος ὁ Ἀγκύρας τῆς μικρᾶς Γαλατίας, καὶ Ἀμμώνιος ὁ Λαοδικείας τῆς ἐν Πισιδίᾳ, καὶ Βείσων ὁ Φιλίππων τῶν ἐν τῇ Θρᾴκῃ, Ἀκάκιος Βεροίας τῆς ἐν Συρίᾳ, καὶ ἄλλοι τινὲς σὺν μητροπολίταις. πρόσθεν δὲ τούτων ἐπαναπνεύσαντες τῆς πληγῆς οἱ περὶ Εὐφράνιον καταπεφρονήκασι φρυάττον δὲ καὶ δυστρόπου καὶ Ἰωάννου. αὐθις δὲ ἐθαρρεῖ ὅτι τύποις, καὶ ἡξίουν ἐκζητεῖσθαι τὰ κατηγορούμενα.

Εὐπρεπῶς οὖν ἡ ἀρχὴ μὴ βουλομένους κατηγορεῖν, πέμπουσιν εἰς Ἀλεξάνδρειαν πρὸς Θεόφιλον δηλώσαντες· ἢ πάλιν ἀπαντῆσον γραπτήσων καὶ Ἰωάννου, ἢ εἰ τοῦτο δέοιτο ἀφ' ἑαυτοῦ λαοὺς, ἕπου ἐπάνω ἡμῶν τινα, δι' οὗ τῇ ἀρχῇ ποιησόμεθα. πρὸς τοῦτο, ὁ Θεόφιλος οὐκ ἀπήντησε μὲν αὐθις, εἰδὼς ὅπως διέφυγε, ἀπέστελε δὲ πρὸς ἐλεεινοὺς ὑπισχνουμένους, Παῦλον καὶ Ποιμένα οὕτω καλουμένους, καὶ ἄλλον τινὰ νεοχειροτόνητον, σιωπορειλῆς αὐθις καὶ χαμαίνας τινάς, οἷς ἐποίησεν ἀρειανοὶ καὶ τὸ μακαρίου Ἀθανασίου· ἵν' ἀντὶ τοῦ τοὺς χαμαίζηλους πεισάμενοι, δίκας πλέξωσι τῷ Ἰωάννῃ, ὡς μὴ καθαίρεσιν ἑαυτῷ ὑπομολήσοντι ἐπερειδόμενος τῇ ψηφισθείσῃ ἀποφάσει βεβαίως καὶ βιάτονος ἀναφιλονείκως. οἱ δὲ ἀφεθέντες ὑπισχνοῦνται καὶ μὴ ἐξοπλίτας καὶ τὸν τῶν χαμαίζηλων ἀκολουθίαν κοινωνῆσαι τῷ Ἰωάννῃ, ἵνα μὴ τὰ αὐτὰ τοῖς πρώτοις ἐργάσωνται. γνόντες δὲ τοῦτο οἱ κρατοῦντες ἠναγκάκτησαν ὅτι τῇ κοινωνίᾳ αὐτῶν. καὶ Θεόδωρος μὲν ὁ Τυάνων ἐπίσκοπος, δυσὶν ὑγιέσιν, ζωοῖς τὸ σκυβωρίδιον, ἐξ ὧν ἦλθεν εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἀκολουθήσῃ τῇ πρεσβείᾳ Θεοφίλου, ἀσυντάκτως καταλιπὼν τὸν πρόεδρον κατέλαβε τὸν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν, ἐμμείνας τῇ τῶν πιστῶν Ῥωμαίων κοινωνίᾳ. Φαρέτριος δὲ ὁ Καισαρείας τῆς πρὸς τῷ Ἀργαίῳ, ἐπαρθολῇ δειλίας δείσας, καθάπερ οἱ κωμῳδῆς παῖδες τὰ μορμολύκεια, μὴ ἐξελθὼν αὐτὸς τὸν πόλιν, ζωπήθεται τοῖς ἐναντίοις ἀφ' γραμμάτων, καίπερ μὴ κληθεὶς εἰς τὸ μέσον, ἀπειρηκέλως ἔχων πρὸς τὸν πρεσβύτην ἀνοίας τὸ κρεῖττον. Λεόντιος δὲ ὁ τῆς Ἀγκύρας Γαλατίας συγκλωσθεὶς Ἀμμωνίῳ τῷ Λαοδικείας τῆς κεκαυμένης κεκαυμένῳ ἐποίησαν τὸν ἐκκλησίαν, οὐ μόνον πεπηθότες τὰς τῶν κρατούντων ἀπειλὰς, ἀλλὰ τοὐναντίον ἐλπίσι δώρων βασιλικῶν ἀπατηθέντες, ἐν τῇ δευτέρᾳ ζωόδῳ· εἰσφέρεσι γνώμην μοχθηρὰν· τοῖς περὶ Ἀντίοχον τὸν Ἀκάκιον, κρατῆσαι. τὸν Θεόφιλου ἄκριτον κρίσιν, καὶ μηδ' ὅλως τόπον ἀπολογίας δοῦναι τῷ Ἰωάννῃ, διχομολογίᾳ τῇ τῶν χαμαίζηλων τῶν ὑπὸ Θεοφίλου ἀποφαλέντων, οἷς ἐθάπτοντο οἱ πεντεκαίδεκα τῶν Ἀρείου κοινωνικοὶ γράφαντες· Εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος διχῇ, ἢ ἀδίκως καθαιρεθεὶς ἑαυτῷ ἐπεισέλθοι δίχα ζωόδου εἰς τὸν ἐκκλησίαν, τοιοῦτον μηκέτι ἔχειν χώραν ἀπολογίας, ἀλλὰ τέλεον ἀζωαθιῶναι· ἄλλο μηδὲν ἐρευνῶντες τῶν ψευδωνύμων ἐκείνων γραφῶν οἱ δυσμενῆς, ἢ τοῦτο, καὶ ὅλως οὐ δῆ εἰς κρίσιν ἄγειν, ὅτι μὴ τὸν καθαίρεσιν, μὴ ψηφισαμένης τῆς ζωόδου, ἑαυτῷ εἰς θρόνον εἰσεπήδησεν. ἀλλὰ ἔλεγε μήτε δικάσαι, μήτε τῶν γραφῶν ἐπακοῦσαι, μήτε ἀπολογίαν ποιήσασθαι, μήτε μὴν κατακριθῆναι πρότερος, ἀλλ' ὑπὸ βασιλέως ἀζεληθῆναι τε καὶ πάλιν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακληθῆναι, καθὼς καὶ δ' ἀγνὸς τῶν πραγμάτων ἔδειξε. καὶ δὴ μὲν ὁ χαμαὶ ὡς πρόνομος ἐξωστρακίθη ἐν Σαρδικῇ ὑπὸ Ῥωμαίων καὶ Ἰταλῶν καὶ Ἰλλυρίων καὶ Μακεδόνων καὶ Ἑλλαδικῶν ὑπισχνουμένων, ὁπηνίκα Λιβέριος καὶ Ἱλάριος ὅτι Κωνσταντίου βασιλέως ἐδέξαντο τὸν ἄγιον Ἀθανάσιον εἰς κοινωνίαν, καὶ Μαρκελλον τὸν Γαλάτην, δι' οὓς καὶ ὁ χαμαὶ ἐκεῖνος ἐτέθη. ἡμῶν δυὰς τῶν θαυμασίων πρὸς Ἀμμώνιον καὶ Λεόντιον συμπλακέντες Ἀκακίῳ καὶ Ἀντιόχῳ καὶ Κυρίνῳ τῷ Χαλκηδόνος καὶ Σθυριδίῳ, εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα ἀναδιδάξαντες εἰσκληθῆναι τὰ μέρους Ἰωάννου δέκα ὑπισχνοῦντας (ἦσαν γὰρ πλείους τῶν πεντεκαίδεκα) ὅτι συσάσει τῶν

52 Concilium, suggerente modum Theophilo, Iohannem euandium damnat, canone nixū in concilio Antioch. ab Arianis lato contra Athanas. & Marcellum.

τῶν κρινόντων, τῶν μὴ διαχειζομένων ὀρθοδόξως αὐτὸν εἶναι, τῶν δὲ ἀποδεικνυόντων αὐτὸν Ἀρειομανῖται ἀπαρχήν. Εἰσελθόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Γερόντιον ψυχήν τε καὶ πολιὰν Ἑλλάδος τὴν Λαοδικείας Συρίας καὶ Τερκύλλιον ἐπίσκοπον βασιλέα μὴ ὄντα ἀλόγως ἐκβάλλεται Ἰωάννου. οὔτε γὰρ ὁ προτερος καθῄρηται, ἀλλ' ἀξιοῦται τοῦ κόμητος· οὔτε μὴν ἑαυτὸν ἐπεισῆλθεν, ἀλλὰ τῆς προσαγωγῆς τοῦ ὅρους βασιλείας. καὶ νῦν δὲ οἱ προσφέρουσι κρίνας, αἱρετικὸν αὐτὸν δεικνύουσιν ὄντα. καὶ αὖθις δὲ ὁ Ἰωάννης κρίνονται τοῦτον οὐ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ τῶν Ἀρειανῶν ἕλεγον δέ, ὡσπερ ἐν Ἀντιοχείᾳ ζωγραφούντες ὅτι καθαιρίσει τῆς ὁμοουσίου πίστεως ἀπειθείᾳ τὴν πρὸς μέγαν Ἀθανάσιον κοινωνίαν ἐξέδωκεν. ὡς δὲ ἐπέμενον ἀτακτα ζυγομαχοῦντες καὶ τοῦ Ἰωάννου, καὶ μὴ γενομένης φωνῆς, οἱ δὲ στασιάζοντες ἐπαμφῶ ὅτι τοῦ βασιλέως, πρᾴως ὁ εὐθερμότατος Ἐλπίδιος, μικρὰς προσγινομένης ἀλλήλων, ἔφησε δῶ βασιλεῦ· μὴ σκύλωμεν ἐπὶ πολὺ τὸν σὸν ἡμερότητα, ἀλλὰ τοῦτο ἡμῖν θέωμεν. ἐπιγράψαντες οἱ περὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀκάκιον καὶ Ἀντίοχον, οἷς προσκάλονται ὀρθοδόξων κανόνας, ὅτι τῆς πίστεως ἐσμεν τῶν ἁγιωτάτων ἀνδρῶν, καὶ λέλυται ἡ ἀμφιβολία. προσχὼν δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ ἁπλῷ τοῦ προσλήματος, ἐπομείδιάσας εἶπε τῷ Ἀντιόχῳ· σοὶ δὲν τοῦτο λειτουργέσω. ἰδοὺ δὲ ὅτι πάντων τῶν γεγονότων δικαίως ὁ βασιλεύς. ἰλιγγιάσαντες οὖν καὶ εἰς ἀλλήλους ἐλιττόμενοι οἱ περὶ Σθενειδῶν, καθάπερ ἄζυκτον ὕδωρ, ὅτι τε τῷ φρονίμως ῥηθέντι, καὶ ὅτι τῇ τοῦ βασιλέως κρίσει, κατεσχέθησαν ἀφασίᾳ, ὅτι δὲ πελιδνότερον μεταβάλλοντες ἑαυτῶν τὸ μορφεῖον· ὅμως ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ τόπου σφιγγόμενοι, ἐπαιχμοῦντες καὶ ἄκοντες ἐπεχάραξαν. ὅτως ἐξελθόντες τὸν μὲν ἐπέσχεν οὐ πλεονάσιν ὡς ἀβούλητον οὖσαν, δεδοικότες τὸν ἥλιον, ἐμεμφοῦντο δὲ πάντα ἔμπαλιν ἐξωθῆ ὁ Ἰωάννης.

Τούτων οὕτως, ἄλλων τε ἄλλως διαπεπτωκότων, πρὶν πᾶσαν μιᾶς ἑσπέρας, ὃ ὅπισθεν τοῦ Ἰωάννου τοῦ μακαρίου σεμνυνομένου σὺν τοῖς πεπαιδευκόσι καὶ δύο ὅπισθεν ποιοῖς, τῶν δὲ λαῶν ἀπολαυόντων μετὰ πολλῆς τῆς βυθυμίας τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. φιλεῖ γὰρ πως ὁ ἀκενόδοξος νοῦς ἐν ταῖς πράξεσι χαριέστερον καὶ δυνατώτερον ἀπορρέειν λόγον. τῆς δὲ ἑορτῆς τῶν ἁγίων τοῦ σωτῆρος ἐπιβαινούσης, ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν σεμνότερον οὐχ ὑπέμενε· ἀλλὰ δηλοῖ τῷ Ἰωάννῃ, ὡς ἂν προτερος αὐτῷ κοινωνήσει, πρὶν ἂν ἀποδύσηται τὰ ἐγκλήματα. ἐπεὶ δὲ τοῦ Ἰωάννου παῤῥησιαστικῶτερον ἐδικαιοῦτο οἱ πολῖται ὅπισθεν, ἐν τούτοις ἐπεμένησεν ἡ διαστροφικὴ νηφαλία, καθάπερ ἔαρ, δι' ἐναντίας τὰ γενόμενα. Εἰσελθόντες οὖν πάλιν κατ' ἰδίαν οἱ περὶ Ἀντίοχον πρὸς τὸν βασιλέα διέβαλλον αὐτὸν, ὡς ἠπειλημένος τοῦ Ἰωάννου, ἵνα προσάξῃ αὐτὸν δεσμωτήριον. ταῦτα πεπραγμένα, ἐπιζούσης τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα. δεδιὼς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐχλοῦμος ἐπ' αὐτῷ, καὶ ὡς ὅπισθεν ποιοῖς πεπαιδευκόσι, δηλοῖ τῷ Ἰωάννῃ ἐξελθεῖν τῆς ἐκκλησίας, ὅπως δύο αὐτοῦ κατεψηφίσαντο στασιῶται, καὶ οὐ δυνατὸν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν, πρὶν ἢ ἐξελθεῖν Ἰωάννου. ὁ δὲ ἀπεδήλοι· ὅτι ἐγὼ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος παρακαλέσαντος τὴν ἐκκλησίαν ἐφίτην εἰς ἐπιμέλειαν τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας· ἐξ οὗ δυνατὸν μὴ τὴν κατέλιπον. εἰ δὲ τοῦτο βούλει (ἡγεῖ δὲ πόλις σοι διαφέρει) βίᾳ με ἔξωσον, ἵνα ἔχω ἀπολογίαν τῆς λειποταξίας, τὴν σὴν αὐθεντίαν. οἱ πνες μετὰ πνος δίκης ἀποστείλαντες ἐκ τοῦ παλατίου ἐξέωσαν αὐτὸν, κελεύσαντες πέως ἐν τῷ ὅπισθεν Σαλάμι, ὃ ἐνδεχόμενον τῆς τοῦ Θεοῦ ὀργῆς προσδοκῶντες, ὅπ ἐάν συμβῇ τι αὖθις λυπηρὸν, ῥᾴδιον αὐτὸν εἰσαγαγόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐξιλεώσωνται δὲ θεῖον· εἰ δὲ μὴ, ἵνα πάλιν ὅπισθεν, ὡς ὁ Φαραὼ ὁ Μωϋσῆ.

Ἦρχε οὖν ὁ Ἰωάννης λοιπὸν, μηδαμῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατερχόμενος, ἀλλ' ἰδιάζων καθ' ἑαυτόν. ἐν τούτοις ἐπέστη ἡ τοῦ μεγάλου σαββάτου ἡμέρα, ἐν ᾗ ὁ σωτὴρ σωτηρίως ἀνέστη ἐκ νεκρῶν· καὶ πάλιν αὐτῷ δηλοῦσιν ἐξελθεῖν ἐκ τῆς ἐκκλησίας· ἀντιδηλοῖ δὲ τὰ εἰκότα.

53 *Iohannes à conciliabulo damnatus, Imperatoris iussu.*

54. *Clerici & populus Iohannis partibus fauentes in balneis Constantinianis Paschacelebrantes, cùm inde in Ecclesiam nolent redire, à Lucio tribuno cò cum 400. militibus Acacianorum suasione misso, dissipantur & carceribus traduntur.*

κότα. εὐλαβούμενος δὲ ὁ βασιλεὺς τὸ εὐκαθοσίωτον τῆς ἡμέρας, καὶ τῆς πόλεως καὶ τοῦ λαοῦ κλήνον, μεταστέλλεται τὸν τοῦ Ἀντιόχου καὶ Ἀχαΐκιον, φήσας αὐτοῖς πιθέσθαι μή πως τὸν ὀρθῶς βουλεύεσθε. τότε ὁ γυναῖδις καὶ τοῦ ἀνοσιόψυχοι εἶπον τῷ βασιλεῖ· βασιλεῦ, ὅτι τῷ κεφαλῇ ἡμῶν ἡ Ἰωάννου καθαίρεσις, ἐφ' οἷς ἀκαρνίστως τοσοῦτος εἰσπέπηδησε τῷ θρόνῳ. τότε μὴ τοσοῦτος ἄνθρωποι ἀπολογήσθαι τοῦ Ἰωάννου, κατεψηφίσαντο αὐτοῦ, μὴ νοήσαντες ὅτι ὃν καὶ οὗτοι τοῦτον χρηστόν καὶ Ἀθανάσιον μέγαν καθεῖλον. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ὁ στασιάσαντες ὅτι σὺν τῷ Ἰωάννῃ, ἱσάριθμοι τῆς ἁγίας νηστείας ὄντες, τοσοῦτον τῷ βασιλεῖ καὶ τῇ βασιλίσσῃ σὺν τοῖς μάρτυσιν μετὰ δακρύων τοσοῦτος καὶ λιτὰς φεισθῆναι τοῦτο τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν, μάλιστα ὅτι τὸ πάσχα καὶ τοῦτο μέλλουσα ἀναγνώσεσθαι ἤδη μυσταγωγηθέντας, ἀπολαβοῦσαν τὸν ἱερέα. ὁ δὲ οὐκ ἠκούσθησαν ὅτι τοῦτο. ἀποκριθεὶς ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ἀπὸ κωνσταντίας, εἶπεν ἀφόβως παρρησίᾳ· Εὐδοξία, φοβήθητι τὸν Θεὸν ἐλεήσασά σε τὰ τέκνα· μὴ ὕβριζε τοῦτο ἑορτὴν τοῦ Θεοῦ τῇ τοῦ αἵματος ἐκχύσει. ἐπιστρέψαντες ὁ τὰ πατρῴκοντα ὅτι σὺν τοῖς μετὰ δακρύων, ὁ μὴ μετὰ δακρύων, ὁ μὴ λύπης, ἕτεροι ὁ ἀμάχῳ τῇ βοηνοίᾳ κατεχρήθησαν κάρῳ, ὡς ἔκφασον ἐκυβέρνει τὸ πάθος. ὁ μήτοι πρεσβύτεροι καὶ ὁ κληρικοὶ Ἰωάννου, ὁ τοῦ Χριστοῦ ἔχοντες φόβον, καὶ πάντες ὁ αὐτῷ προσκείμενοι, διὰ τῆς ἐκκλησίας διεχώρησαν, καὶ τὸ μὲ πάσχα ἐν τῷ δημοσίῳ λούτρῳ τῷ ὀπιλεγομένῳ Κωνσταναναὶ ἐπετέλεσαν. σὺν αὐλοῖς ὁ δὲ πολλοὶ ὀπίσθοποι τοῦ λαοὺς συναίροντες εἶχοντο τῆς ἀγρυπνίας, ὁ μὲ τὰ θεῖα λόγια ἀναγινώσκοντες, ὁ καὶ βαστάζοντες τοῦ κατηχηθέντας, ὡς εἰκός, τὸ πάσχα. ταῦτα προσφέρουσιν ὁ γνωμοφθόροι δὲ φρενατπάται ὁ τοῦ Ἀντιόχου δὲ Ἀχάκιον καὶ ἑαυτοῦ προσάπτουσι, ἀξιοῦντες ἐμποδίσθῆναι τοῦ λαοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκροάσεως. διὸ τί τε ὁ μαγίστρος φήσας, νύξ ὅτι, δὲ ὄχλοι πολλοί, μή τι ἀτόπημα γένηται. αὐτοῦ προφέρουσιν ὁ τοῦ Ἀχάκιον, ὁ δεδεὶς ἔμεινεν ὁ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ δεδοίκαμεν μὴ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ὁ τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μηδένα θύρων, αἰσθηται τῆς τοῦ λαοῦ εὐνοίας τῆς τοῦ Ἰωάννου, καὶ καταγνῷ ἡμῶν ὡς βασκάνων· ὅθεν μάλιστα εἶπομεν αὐτῷ, ὅτι οὐδεὶς ὅτι ὅλως ὁ ἡδέως αὐτοῦ προσέχων, ὡς οὐδεφότερῳ ἀποδῷ. ὅτως ὁ μαγίστρος ἀμαθυτερόμενος αὐλοῖς ὅτι τοῖς ἀποκοσμουμένοις, ὅπαδίδωσι Λούκιον τινα, ὡς ἔλεγεν, ἔλλιμα, ἀφηγούμενον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὁπλοφόρων, ὁ τοιαῦτα μένος ὅπειθῶς ἀπῆλθόντα κρατήσαι τοῦ λαὸν εἰς τοῦ ἐκκλησίαν. ἀπῆλθον οὖν, καὶ μὴ ἀκουσθεὶς ἐπιστρέφει τοῦς τοῦ τοῦ Ἀχάκιον, καὶ διηγήσατο τὸν τόνον καὶ τοῦ πικρότητα τοῦ λαοῦ. μετὰ τοῦτο λιπαρῶς αὐτοῦ τοῦ καλέσαι, χρυσοῖς ῥήμασι δυσωποῦντες, καὶ ἐπαγγέσει μείζονος τοσοῦτος, ἵνα ἐμποδίσῃ τῇ δόξῃ τοῦ Χριστοῦ, ὁ στασιάσαντος αὐτῷ ἢ λόγῳ πείσαντα τὸν λαὸν ἀγαγεῖν ὅτι τοῦ ἐκκλησίαν, ἢ ὀργῇ ἐκφέξαντα παῦσαι τοῦ ἑορτοῦ τοῦ σωναγαγεῖν. ὃς δὲ αὐτοῦ συμπαθαλαβὼν κληρικοὺς τοῦ μέρους Ἀχακίου, ἐξῆλθε δευτέρᾳ φυλακῇ τῆς νυκτός, ἐφ' ᾧ ἀπεσάλη (τοσοῦτοι γὰρ τὸν λαὸν ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις ἕως ἀλεκτοροφωνίας τοσοῦτος) ἔχων Θρᾴκας ξιφήρεις νεοστράτους κζ' τὸν Ἡσαῦ τετρακοσίους, ἀναλόγως τοσούτως. ἐπεπήδησεν οὖν αἰφνίδιον κζ' τοῦ νύκτα σὺν τοῖς ἐκστρατευομένοις κληρικοῖς καὶ τοῖς στρατιώταις ἱππεῦσι, ὡς ἅτε λύκος, σιδήρῳ ἀποστέλλοντα φόσας τοῦ λαοὺς, χωρήσας ὁ ἔνδον τοῦ μακαρίου ὑδάτων ὅτι κωλύσει τοῦ μυουμένων τοῦ ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. καὶ τοῦ μὲν ὀρθρινῶν θρασέως ἐπιναλθεὶς τὰ σύμβολα σκηνέει, τοῦ ὁ πρεσβύτεροι ἤδη που καὶ ἡλικιώτας ῥοπάλοις κζ' κεντρίου πάσας, αἵματι κιρνᾶ τοῦ κολυμβήθρου. τότε ἦν ἰδεῖν τοῦ ἀγελικοῦ ἐκείνου τύκλα, ὁ ἢ καὶ δαίμονες τοῦ πάσοισιν ἐπηρώτας, εἰς λαβύρινθον μεταβληθεῖσαν. γυμναὶ γὰρ γυναῖκες σὺν τοῖς ἀνδράσι δρασμῷ ἐχρῶντο, φόβῳ τοῦ σφαγῶν, ἢ ἀρχιμονῆσαι, τοῦ ἀρχιμονα διαπαζόμεναι δρόμου. ἕτερός που τοῦ χεῖρα πληγεὶς ὁδυρόμενος· ἑτοῖα ἄλλος πρήνην ἔσυρε τοῦ χάσας· ἕτερος ἱμάτια ἥρπαζεν,

τῶν

ὧν ἠδικήθη· πάντες λαφυραγωγήσαντες, τὰ κειμήλια ἐσφετερίζοντο. οὕτως ὑπὸ συλληφθέντες τῶν περσοβυτέρων καὶ διακόνων εἰς τὸν εἱρκτὸν ἐβάλλοντο· ὑπὸ ἀξιωματικοὶ δὲ λαοῦ τῆς μεγαλοπόλεως ἐξεβάλλοντο· διαπάγματα ἦν ἀλλεπάλληλα καὶ τόπον προεπίθεντο διαφόρους ἀπειλὰς ἔχοντα ὅτι ἀρνήσει τῆς κοινωνίας Ιωάννου. πλεῖω ὅμως κατὰ τοῦτο ἐγίνετο, καὶ πλείονα ἐξωθεν ὑπὸ λεγόμενοι βπίσκοποι" προσεφιλοτιμοῦντο· καὶ αἱ συνάξεις τῶν φιλοδιδασκάλων, μᾶλλον ἢ τῶν φιλοθέων οὐ κατηρτίζοντο, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρηνικὸν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἐξόδου περὶ τῶν υἱῶν Ισραὴλ, ὅτι ὅσον ἀπέκτεινον αὐτοὺς, τοσοῦτον πλείους ἐγίνοντο. ὃς ἐκείνου δὲ κατ' ἰδίαν αἱ συναξεις διαφόρως τόπους ἐποιοῦντο, ὡς καὶ Ιωαννίτας προσαγορευθῆναι αὐτούς. Εξοδ. α. ιβ.

Τῇ δ' ἑπαύριον ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς τὸ γυμνασθῆναι ἐν τῷ διακεκοσμῷ πεδίῳ, εἶδε τὸν ἀσσυρίου γεγονότα" περὶ ὃ πέρυσιν λευχειμονοῦσαν. καὶ ἐκπλαγεὶς ὅτι τῇ θέᾳ τὸ πλῆθος τῶν νεοφωτίστων (ἦσαν γὰρ" ἀμφοῖν οὐ τελείως) ἤρετο τοὺς τῶν διωρυφόρων, τίς ἡ λογὰς τῶν ἐκ συνηγμένων. διαφθυσάμενοι δὲ λέγουσι τῶν ἐπιτεθειγμένων. Οὐδεμία πλάνη· ἵνα μὴ διαγάγωσι τὸν ἀγανάκτησιν τοῦ βασιλέως. γνόντες δὲ αὐτὸς τὸ τοῦ γματος μεσίτας, καὶ προσάτας τοῦ φθόνου, πέμπουσιν εἰς τὸ πίσω τοὺς ἀφειδεστέρους τῶν ἐπομένων, ὅτι σκορπισμῷ μὴ τῶν ἀκροατῶν, συλλήψῃ δὲ τῶν διδασκάλων. οἱ δὲ ἐλθόντες καταίσχυσι πάλιν ὀλίγους τῶν κληρικῶν, πλείους δὲ τῶν λαϊκῶν. καὶ μηδεὶς ἀπιστῶν λεγέτω, πῶς τοσούτων ὄντων τῶν νεοφωτίστων τὸν βραχεῖς αὐτῶν σκυεύθυσαν γραπτάπαι, σύλλογον διαλύσαντες; θαυμαζέτω δὲ μᾶλλον τῆς θεοσεβείας τὸ πλεονέκτημα καὶ διδασκάλου ὅτι μηδεμίᾳ ἀπόδειξιν ἀδιαλείπτως τὸ μάχον τῆς γνώμης ἐπανορθοῦτος. οὐ γὰρ ἔπαρκε τὸν φρόνησιν σκανθάνοντας καὶ ὑπεικειν τοῦ ἱερᾶ Ιωάννου, ἀφεύκτως καὶ τεταραγμένως αὐτῶ διαπορεῖσθαι. σὺν τοῖς καταβεβηκόσι δὲ κληρικοῖς καὶ λαϊκοῖς συνῳχθησαν καὶ γυναῖκες ἀνδρῶν ὑπατικῶν. ἔστι δ' ὧν τὰ μαφόρια ἁρπάγησαν, ἕτερον δὲ τὰ σώματα σὺν τῷ λαῷ τὸ ὠτὸς συναπέσασαν· ὡς δὲ ἐλευθέραν τινὰ γυναῖκα καὶ βυδαμονεστάτην σφόδρα καταλείψασαν τὸ ἑαυτῆς μαφόριον, μετημφιασμένην τὸ ἧμισυ τοῦ ἀνδρὸς, δρόμῳ εἰσβαλεῖν εἰς τὴν πόλιν ὅτι σωτηρίας τῆς συφορουσίης. ἰὼ γὰρ, ὡς εἰκὸς, διάφθη μορφὴν καὶ εὐφυῆ πάσῃ ἡμφιεσμένη. τούτῳ οὖν τῷ ζόφῳ πληρωθεῖσαι αἱ φυλακαὶ τὸ διαφόρων ἀρχόντων, μετεποιοῦντο εἰς ἐκκλησίας. τὸ ὕμνοι μὲν καὶ ἀναφοραὶ μυστηρίων ἐν ταῖς φυλακαῖς ἐπετελοῦντο· μάστιγές τε τὸ ὅρκοι φευκτοὶ καὶ γρεβλώσεις τὸ ἐκκλησίαις ἐπεφέροντο ὅτι αἰσθεμαπισμῷ Ιωάννου τοῦ μέλλει θανάτου" ἐκ θρύπτοντος τῇ καρδίᾳ διαβόλου. ἰσ. ἐξοδ.

Ο δὲ Ιωάννης ὅτι δύο μιᾶς οὐδαμοῦ προσέβαινεν, ἀλλ' ἰὼ ἐν τῷ ὑπομονῇ τῆς ἐκκλησίας ἀπροσκλίτος. τῆς πεντηκοστῆς δὲ πληρωθείσης, καὶ πέντε ἡμέρας εἰσελθόντες οἱ περὶ Ακάκιον καὶ Αντίοχον καὶ Σθενελαὸν καὶ Κυρίνον πρὸς τὸν βασιλέα, λέγουσιν αὐτῷ· οὐ ἡμῖν προσῆκε Θεοῦ ὧδε ἐξουσιάζομεν, ἀλλ' ἐξουσιάζουσι τῶν πάντων. ἔξεστι σοι ὃ θέλεις ποιῆσαι· μὴ γένου οὖν παράπτωσις προσοβυτέρων, καὶ ὑπισχνῶν οσιώτερος. εἶπαμεν σοι ὅτι πάντων, ὅτι τὸν καθαιρεῖν ἡμᾶς ἢ Ιωάννου καθαίρεσις. μὴ τοίνυν φείσῃ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἀφανίσας πάντων ἡμᾶς, Ιουδαϊκοῖς ῥήμασι, ἵνα ὃ καὶ προσλαβὼν προσπείσαντες τὸν βασιλέα. οὕτως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς Πατρίκιον καὶ νοταρίον δηλοῖ τῷ Ιωάννῃ τάδε· Οἱ περὶ Ακάκιον καὶ Αντίοχον καὶ Σθενελαὸν καὶ Κυρίνον δὲ κρῖμα ὅτι τὸν καθαιρεῖν ἑαυτῶν ἐθηκαν· τὰ δὲ σαυτὸν οὖν ἀναθεὶς τῷ Θεῷ, ἔξελθε τῆς ἐκκλησίας. οὕτω καταλθὼν ὁ μακάριος Ιωάννης ἐκ τὸ ὑπισχνεῖσθαι σὺν τοῖς ὑπισχνοῦσι μὴ τὸν τραπεζῶν φάσιν τοῦτον καὶ ἀνεπισκίαστον, λέγει πᾶσι· δοῦτε" προσευξάμενοι σὺν τοῖς ὠθεῖλα τῷ ἀπέλθῃ τῆς ἐκκλησίας, γνησθῶς μὴ ὅτι τῷ παύματι, λυπούμενος δὲ ὅτι τῇ τὸ λαοῦ κακουχίᾳ. τότε καθεὶς ὁ Ιωάννης σιωπῇ ἐποιήσατο τοῖς βίρεθῆσι τὸν εἰωθυῖαν διηγησιν, διδάσκων χωὶς προσευξάμενοι σὺν τοῖς ὠθεῖλα τῷ ἀπέλθῃ

38 Johannes missu Imperatoris urbe excedit.

55 Neophytorum 3. milium agmen in campo dissipatur: clerici, laici, mulieres raptantur.

χὼς αὐλοῖς δ̄ σύμβολον τ̄ῶ τειακοσίων δέκα ϗ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων, ⸗ δηλαδὴ εἰλαφὸς φυλάττεσθαι ἐκ τ̄ῶ αἱρέσεων τ̄ῶ τε Μαρκιωνιστῶν ⸗ Ναυατιανῶν ⸗ Ἀρειανῶν, οἵτινες φαίνονται ὡς ζάφοι κεκονιαμένοι, ἔσωθεν δ' εἰσὶ μεστοὶ νεκρᾶς πίστεως ⸗ πάσης βλασφημίας ⸗ δυσωδίας. ὄξαωτῆς ὁ σημαίνει τὶς τ̄ῶ φιλοθέων δίψαις ὦ Ἰωάννη· ὅθεν Λούκιος ὁ ἱπαμὸς ἀνὴρ ϗ ἀναμάρτητος τοιοῦτός ἐστιν ὃν ὦ δημοσίῳ λουτρῷ σιὼ τοῖς ἐκτὸς αὐλοῦ γραπτώσεις, ὅπως, εἰ ἀναβαλλῇ, ϗ ἄκοντά σε ἐκβάλῃ ⸗ σύραι ϗ ὄξεσαι, ⸗ εἰσκλοιοῦται ὁ ϗ ὁ δῆμοι τῆς πόλεως, ἀπούδασον ὄξῃθῆναι λεληθότως· ἵνα μή σε ἀντιποιούμενος ὁ λαὸς πόλεμον σιωάψῃ μ̄ῖ τ̄ῶ γραπτ̄ῶ. Ὅτε ὁ Ἰωάννης καταφιλήσας τινὰς τ̄ῶ ὑπισχνουμένων μ̄ῖ δακρύων (ὅθ' γὰρ λοιποὶ οὔτε καταφιλῆν σιωεχώρει ὁ πάθος) σιωεπάξατο, εἰ πὼς τοῖς λοιποῖς, ἔνδον τ̄ῦ ἱερατείου μείναντε τέως, ἵνα ἀπελθὼν μικρὸν ἀνέλθω. Εἰσελθὼν ὁ ὦ βαπτιστηρίῳ κοιμᾷ τὶ Ὀλυμπιάδα ἀναπάλλακτον οὖσαν τῆς ἐκκλησίας, ⸗ προσευχαῖς καὶ νηστείαις ὃ ζῆν ἀπηγώσασαν (ἐπὶ ἧς ἀνωτέρω ζᾷ ἐρεζᾷ ἐμνημονεύσαμεν) σιὼ Πενταδίᾳ ⸗ Πρόκλῃ ταῖς Διακόνοις, ϗ Σιλβανῇ τῇ τ̄ῦ μακαρίου Νεβριδίου γυναικὶ, διαμόνως κοσμήσασαν τὶ ἑαυτῆς χρείαν, καὶ λέγᾷ αὐταῖς· δεῦτε, ὦ θυγατέρες, ἀκούσατέ μου. ζᾷ κατ' ἐμὲ γὰρ τέλος ἔχᾷ, ὡς ὁρᾶ. ⓦ δρόμον τετέλεκα, καὶ ἴσως οὐκ ἔτι ὄψεσθε ὃ προσωπόν μου. τοῦτο ἔστιν ὃ ⸗ διδάσκω· μή τις ὑμῶν ἀνακοπὴ τῆς σιωήθους διὰ νοίας τῆς πρὸς τὶ ἐκκλησίαν ἔχω. καὶ ὃς δ' ἄκων ἀναχθῇ ὅτι τὶ χρεωτονίαν, καὶ μὴ ἀμφισβητήσας ὃ προῆγμα κ̄ῖ σιωίσεσι τ̄ῶ πολιτῶν, κλίναντε αὐτῷ τὶ κεφαλαίῳ ὑμῶν, ὡς Ἰωάννῃ. οὐ διωάμᾳ γὰρ ἡ ἐκκλησία ἀνὺ ὑπισχνεῖ). καὶ οὕτως ἐλεηθῆτε, μέμνησθέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν. συγχυθέσης δ' δάκρυσιν ἐκυλινδοῦντο προὸς τοὺ ἁγίους πόδας αὐτ̄ῦ. Ὅτε νεύσας τινὶ τ̄ῶ σεμνῶν πρεσβυτέρων λέγᾷ αὐτῷ· λάβε ζωΐζα ἐντεῦθεν, ἵνα μὴ ταράξωσι σοὺ ὄχλοις. οὕπως δ̄ῶ μικρὸν ἐμποδισθεῖσαν, ἔδοξαν αὐτῷ συγχωρῆν. καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ὅτι ὃ ἀνατολικὸν μέρος (σοβεῖν γὰρ τ̄ῷ αὐτῷ δυτικοὶ) ὃ ἐστὶ ζύλον δ' ἐν ᾧ εἰώθᾷ καθέζεσθαι, ὦ δυτικῷ μέρει ἰῶ, ἔνθα ὁ τῆς ἐκκλησίας πυλών. ἐκεῖθεν αὐτὸν προσδοκῶντες ὄξῃθεῖν, προὸ τῆς πύλης κελεύσας ϛ ἰῶαι εἰς προσιασμὸν τ̄ῶ λαῶν, σιωεξελθόντος αὐτῷ καὶ τ̄ῦ ἀγγέλου τῆς ἐκκλησίας, μὴ φέροντος τὶ ἑρμηίαν αὐτῆς ἰδεῖν, ἰῶ ἀρχαὶ πανηραὶ καὶ ὄξουσίαι εἰργάσαντο, κεφαλὴν "ἡγεμόνων ἀποδείξασαι. ὥσπερ γὰρ ἐν θεάτρῳ, κλωσμὸς ἰῶ, συειπόντων τ̄ῶ ἀσιδῶν, κατακωμῳδῶν, ἅμετρα ὄξουσιούντων Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων· ὡς δ' ἐν εἰρκλαῖς, πληγαὶ καὶ κ̄ῖ ἀλγγχων φερόμεναι βάσανοι σιὼ τ̄ῶ γραπτ̄ῶ, καπάσεις δ' τῆς ὅλης διωάμεως ψυχῆς ὀδημία ἀφ' τε τὶ τ̄ῦ διδασκάλου ἀφαίρεσιν, ϗ ὀφ' τὶ εἰς ὃ θεῖον βλασφημίαν. ἔνθα γὰρ ἁμαρτημ̄ῖ ἄφεσις, ἐκεῖ ἔκχυσις αἱμάτων ἐγίνετο.

57 *Conflagratio Ecclesiæ & Civitas.*

Μεθ' ὃ ⓦ ἄφατον ⸗ δυσερμήνευτον ἐκεῖνον σκότος, ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ τ' Ἰωάννην ὄξέβαλον τῆς ἐκκλησίας, φλὸξ ἀπὸ μέσου τ̄ῦ θεάτρου, ἐν ᾧ εἰώθᾷ ὁ μακάριος, καθάπερ ἐν μέσῳ χειμῶνι καρδία σώματι, τοῖς λοιποῖς ὄξηγεῖσθαι μύθοις τὰ τ̄ῦ σωτῆρος λόγια, φλογισα ἐπεζήτᾷ ⓦ ἐπὶ σφῆτιν τ̄ῦ λόγου· ὃν οὐχ ὑπερβᾶσα κατεβόσκετο τὶ σκυλακείῳ, δενδρωθεῖσα δ' εἰς ὕψος εἶρᾷ ἀφ' τ̄ῶ ἀλύσεων ὅτι τὶ τείχει, ϗ ἔχεως δίκην τὶ γαστέρα φαγοῦσα, ὅτι νῶτον ἐφέρετο τ̄ῶ δομ̄ῖ τῆς ἐκκλησίας· μισθὸν τῆς ἀδικίας, ὥσπερ τὶ ὅτι ζωὴν ὡρισμένῳ δίκην, ἀποδιδόντες τῷ Θεῷ εἰς σωφρονισμὸν ϗ νουθεσίαν τ̄ῶ οἴων τε νυθετεῖσθαι ἀφ' τῆς ὄψεως τ̄ῶ τοιούτων θηλαστῶν κακ̄ῶν. οὐ μόνον δ', ἀλλὰ ϗ μνημεῖον ὑπολείψας τῆς ἀγελαίας σιωόδου, καμομβύης δ' τῆς ἐκκλησίας, αἷμος ἀπηλιώτης πνεύσας καὶ ⓦ οἶκοι τῆς συγκλήτ̄ῦ γερουσίας κατέκαυσεν ἀπὸ πολλῶν βημάτων "χειμάρρους δ' πτικρὸς τῆς ἐκκλησίας ἐκ μεσημβρείας. φερομένως δ' πῦρ, καθάπερ "γέφυρα, ⓦ ἀγελαῖον δῆμον ⓦ ὀφ' μέσου ἀφ' περάσαν, ἐλυμαίνετο οὐ προτερον δ' πλησιάζον μέρος τῇ ἐκκλησίᾳ (ἵνα μὴ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μὴ ὃ πάθος τῇ ἐγγύτητι ὑπιγρά\φωιμι) ἀλλ' ὃ μέρος ὃ ὅτι τὴν αὐλὴν τῶν βασιλέων, ἵνα ὃ τοῦτο μα τῶ θυμάτος διηλεγμένον τοῦ δεσπότου ὃ σόφισμα. ἐν ᾧ ἰδίᾳ μεταξὺ δύο ὀρέων πυείνων ὁ δῆμος ἀλαφρῶς ὅτι ταῖς οἰκείαις χερσὶν ἀφ' περαίνετο. οὕτω ᾧ πεπατάλθμον ὃ πῦρ ἐκ κυμαινόμενον, καθάπερ θάλασσα βιαίῳ νότῳ ῥιπιζομένη, ὥστε σωμάτι βαλίζον, ἀφειδῶς ἀπλόμενον τῶν κύκλῳ δομῶν, μόνον ἐφείσατο τοῦ οἰκίσκου, ἐν ᾧ τῶν ἱερῶν σκευῶν ἀπέκειτο ὃ πλῆθος· οὐ τὸν χρυσὸν ἀφαιρούμενον, ἢ τὴν λοιπὴν τοῦ ἐργαστηρίου ὕλην, ἀλλ' ἵνα μὴ τοῖς συκοφάνταις χώραν ὃ ψευδοῦς παρέσχη κατ' ὃ διήγου, ὡς αὐτῶν σφετερισαμένου τι τῶν καλλίστων. οὕτω ᾧ δεκείμενον ὃ πῦρ λυέχαιτίζεν εἰς τὰ πίσω, τὸν φόβον ἐξιχνιάζον τῶν ταῦτα παρεξάντων, εἰς ἔλεγχον τῆς Θεοφίλου μανίας, ὅπως κατασκιάζει δεκὰ τὰ κειμήλια αὐτὸν ἐκβεβληκέναι. καὶ ἀποβολὴ μὲν ψυχῆς ἐν ποσὶ τοῖς ὄχλοις ὑπὸ τοῦ πυρὸς οὐδεμία γεγένηται, ὁ λογικοῦ, οὐκ ἀλόγου· ὁ ᾧ ῥύπος τῶν ἀναγῶν ἐκδοτε ἀναγραφέντων τῇ τοῦ πυρὸς ἀπεπλυνέτο δυνάμει, ἀπὸ ἕκτης ὥρας μέχρις ἐνάτης, ἐν τεισὶν ὥραις ἡμερινᾶις, πολυχρονίου ἔργου ἀφανισθέντος. τῶν ᾧ γένοιτο τῇ εἰκάδι τοῦ Ἰουνίου μηνὸς ἐν Ἀναπαύσει Οἰωηλίου ὃ ἔκτον. τινὲς ᾧ τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον μὴ ἔχοντες, μήτε τῆς γεέννης τὸν ἀπειλὸν ἐν νῷ λαβόντες, ἔλεγον, ὡς τινες τῶν ἀγαπώντων τὸν Ἰωάννην ἐπέφρησαν τὸν ἐκκλησίαν. ὅθεν καὶ Ὀπλάτος ὁ ὑπατικὸς Κωνσταντινου πόλεως, ἔλλιπῶν τὴν θρησκείαν, καὶ δεκὰ τοῦτο χριστιανοὺς μισῶν, βύρων τῆς αἰτίας τὸν ἀφορμὸν, πολλοὺς τῶν τοῦ μέρους Ἰσαύρου ἐκόλασε. τοὺς μὲν γὰρ λοιποὺς τῶν ὑποσκόπων σεσώκλεισεν· ἄλλοι ᾧ ἐσύροντο, βασανίοις οὐ τὰ τυχούσας λαμβάνοντες.

58 *Iohannes in Bithyniam, inde in Armeniam Cucusum deducitur. in domum Adelphij cuiusdam suscipitur, ab Elpidij servulo evangelizatis.*

Ἰωάννης ᾧ σὺν Κυριακῷ ἐξ Εὐλεσίου παρὰ τῶν στρατιωτῶν τοῦ ὑπαρχου δίσμοι ὅτι τὸν Βιθυνίαν κατεῖχοντο, κόλασιν ἀπειλούμενοι δεκὰ τοῦτον τὸν αγῶνα. ὕστερον ᾧ Κυριακὸς καὶ Εὐλύσιος δίσμοι ἀφέντες ἅμα τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς ἀθῶοι ἀποφυγόντες ἀπελύθησαν. ὁ ᾧ ἅγιος Ἰωάννης παρὸς ταῖς λοιπαῖς πρόφασεις καὶ τοῦτον τελευταῖον ἀπεσχέλευάθησεν, εἰπών· εἰ καὶ σὺ τοῖς ἄλλοις δεδώκατέ μοι χώραν ἀπολογίας, κἀγὼ εἰς τὰ κατ' τὸν ἐκκλησίαν ἀκουσθῶ. εἰ ᾧ αἴλιος, ὡς φατε, γέγονα τῆς καύσεως αὐτῆς, μηδὲ σὺ τοῦτο ἀκουσθῶ. τότε δὴ παραλαβόντες αὐτὸν ⓐ στρατιῶται ἀπάγουσιν εἰς ἔρημον πολίχνιον τῆς Ἀρμενίας, ᾗ οἶομα Κουκυσός, ὅτι ὃ σφαγὴν αὐτόν. νύκτωρ γὰρ καὶ μὴ ἡμέραν αὐτὴ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν Ἰσαύρων. καὶ ὑπεδέχετο αὐτὸν ἐν ᾧ οἰκίσκῳ αὐτοῦ ἀνήρ τις οἰόμενος Ἀδέλφιος, ἔχων κλῆρον τῆς ὑποσκόπης Ἀραβισσοῦ, ὅσις καὶ ὑπαλασίας ἠξιώθη παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου, ὡς παρ' ἰῶν ὁ λόγος διδάξῃ παρὰ αὐτῆς. οἰκέτης ᾧ Ἐλπιδίου τινὸς πρεσβυτέρου μισθωθεὶς, ὡς φασι, πεντήκοντα νομισμάτων, ἵνα τὸν ἅγιον Ἰωάννην δολοφονήσῃ, φωραθεὶς ἐπὶ τοῦτο τοῦς ἔχων ῥομφαίας, ἔπαισε τοῦ κατέχοντας αὐτὸν κατὰ μέρος ἑπτά, ὧν ⓑ τέσσαρες παραυτίκα ἐτάφησαν, ⓒ ᾧ τρεῖς ἐπὶ ἔτη μὸν χρόνον ὕστερον μηνηθέντες ἐσώθησαν.

59 *Iohannes in Armeniâ, sanato paralytico, totam gentem ad fidē Christi convertit, nouū testamentum & psalterium in linguam Armeniorū vertendum curavit, 7. Episcopos ordinat.*

Ἦν ᾧ πλῆθος πολὺ τῆς χώρας ἐκείνης, τῆ μὲν στοιχοῦντων τὰ εἰδωλα, τῆ δὲ δένδρα καὶ δαίσι, τῆ δὲ τῆ ἥλιον, μὴ γινώσκοντες οὐ δεῖ προσκυνεῖν Θεοῦ, ἀλλὰ λατρεύοντες τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. ἀκούσαντες δὲ τὰ κατὰ τὸν μακάριον Ἰωάννην, ὅτι μέγας δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὅστι καὶ θαυματουργεῖ ὀξαίσια, ἤγαγόν τινα παρὸς αὐτὸν ὅτι κλίνης βεβλημένον παραλυτικόν, καὶ παρεκάλουν ἰάσασθαι αὐτόν. ἔλεγον γὰρ ὃ ἑαυτοῖς, ὡς ἐὰν τοῦτον θεραπεύσῃ, πάντες πιστεύομεν εἰς ⓓ Θεὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκουόμεν αὐτοῦ τῆ πάντα, ὅσα ἐπιτελεῖται ἡμῖν. ἀνοίξας ᾧ ὁ Ἰωάννης τὸ στόμα αὐτοῦ, λέγει τῷ παραλυτικῷ· πόσον χρόνον ἔχεις ὧδε ὅτε σωνέβη σοι τοῦτο; ἀποκριθεὶς ᾧ ἐκεῖνος δι' ἑρμηνέως λέγει, ἑπτὰ μὸν. πάλιν ᾧ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· ποίας θρησκείας πέλεις; ὁ δὲ φησιν, ἡλιολάτρης. ἀποκριθεὶς ὁ Ἰωάννης εἶπεν αὐτῷ· σὺ κοιμῶ ἰάσεταί σε ὁ ἥλιος ὁ Θεός σου. μεθυποφέρει ὁ ἀνθρωπος· οὐ δύναται μοῦ τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ τοῦτο ποιῆσαι. ἀκούομεν γὰρ ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει Θεὸν, ᾧ λατρεύει. καὶ πῶς οὖν ὁ Ἰωάννης· καὶ εἰ γινώσκεις ὅτι Θεὸν ἔχει καὶ ὑπάκειται

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑποκείται αὐτῷ δουλεύων, δι' ὃν αἰτίαν καὶ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε αὐτῷ, καὶ λατρεύετε τῷ Θεῷ, ᾧ ὁ ἥλιος λατρεύει. Ἀλλ' ἡμεῖς, φησιν, οὐ τολμῶμεν τοῦτο ποιῆσαι φοβούμενοι· διατί, ὡς λέγουσιν ἡμῖν τινες, μέγας ὑπάρχει, καὶ ἐὰν μὴ ἔρχηται αὐθέντης ἄξιος καὶ καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου ἁμαρτίας, οὐ δύναται προσφωνεῖσθαι αὐτός, καὶ προσκυνεῖται καθάπερ τελώνης. τότε λέγει αὐτῷ ὁ σοφὸς ἐν Κυείῳ Ἰωάννης· ὦ αὐθέντα, ὅτι οἱ λόγοι μῶροι εἰσὶ καὶ ἀλλόκοτοι σοφίσματα ὑποβαλλόμενα ὑμῖν παρ' αὐτοῦ προς ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ὁ γὰρ Θεὸς τοῦ ἡλίου καὶ ἡμῶν καὶ πάντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων Θεός ἐστι, καὶ οὐ προσερχομένους καὶ πιστεύοντας εἰς αὐτὸν ἀσμένως προσδέχεται, καὶ οὐδένα θέλοντα σωθῆναι ἀποβάλλεται ἢ ἀποστρέφεται ἢ βδελύσσεται, εἰ καὶ ἁμαρτωλοί ὦσιν, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτῶν τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν διὰ τοῦ κρείττονος μεταβολὴν· πίστευσον οὖν καὶ σὺ εἰς αὐτόν, καὶ ὀψῇ τὴν ὑγείαν προσχρῆμα διδομένην σοι διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· πιστεύω, δέσποτα μου, καὶ πάντα, ὅσα μοι ἐλάλησας, καὶ οὐ μὴ λατρεύσω ἀπὸ τοῦ νῦν ἄλλῳ Θεῷ, ἀλλ' ἢ αὐτῷ μόνῳ. τότε ἐσφράγισε πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ ὁ μακάριος Ἰωάννης εἰπών· Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ ἁγιασμὸς ✠ προσφιλητικὸν σημεῖον, ὃν καθῆκας πρὸς σὲ διὰ τοῦ δωματίου βεβλημένον ἐν τῷ χιονιδίῳ, αὐτὸς καὶ νῦν ἴασαι τοῦτον, ἵνα πάντες θεώμενοι ἐπιγνῶσιν σε ✠ σωτῆρα καὶ Θεόν, καὶ πιστεύσωσι διὰ τοῦ ὀνόματί σου. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, βλέπει ἀνθέντης ἀπὸ τῆς νόσου αὐτοῦ, καὶ ἔστη ὑγιής. θεωρήσαντες οὖν οἱ τοῦ ἔθνους ἐκείνου οἱ γηγενεῖς ἐξαίφνης παράδοξον τεράστιον, ἐπίστευσαν πάντες ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ ἐβαπτίσθησαν πάντες, πλῆθος ἀναρίθμητον. ἐλεγετόνησε δὲ αὐτοῖς ἐπὶ ἐπισκόπους, καὶ πλῆθος πρεσβυτέρων καὶ διακόνων τοὺς ἐπιτηδείους εἰς λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ θυσίαν ἱερὰν καὶ ἀναίμακτον θέλουσιν αὐτοῖς, καὶ κανόνας ψαλμῳδίας ἐκδιδάσκει αὐτοῖς καὶ τὴν θείαν μυσταγωγίαν. εὗρε γὰρ κατὰ χεῖρα Θεοῦ τινας ἐξ αὐτῶν βιβλίσαντας τὴν ἑλληνίδα γλῶσσαν, καὶ παρεσκεύασεν αὐτοῦ μεταφράσαι τὴν νέαν διαθήκην καὶ τὸ ψαλτήριον τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν διαλέκτῳ, ὅπως γνῶσιν λάβωσι τῆς θείας γραφῆς. προσήγειλε δὲ αὐτοῖς ἐκμαθάνειν τὸ ψαλτήριον, ἵνα ἐκ τῶν ἀσμάτων αὐτοῦ ᾄδωσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, εἰπών ὡς κατὰ μέρος καὶ τὴν παλαιὰν διαθήκην ἑρμηνεύσας ἔχουσιν ὑμῖν. ἐν ὀλίγαις δὲ ἡμέραις ἐξεύθησαν εἰς τὴν τοῦ σωτῆρος πίστιν, ὡς πολλοὺς τῶν περὶ αὐτὸν πιστευσάντων ὑπερακοντίσαι. ἔχαιρε δὲ ὁ μακάριος Ἰωάννης ὁρῶν τὴν προθυμίαν αὐτῶν καὶ σπουδὴν περὶ τὴν πίστιν· καὶ πολλὰς δὲ συνεχομένους ποικίλαις νόσοις ἔφερον πρὸς αὐτόν, καὶ ᾧ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντας ἰώμενος ἀπέλυε.

60 *Variæ tribulationes eorum qui Iohanni adhæserant.*

Μετὰ δὲ τὸ ἐξοπλισθῆναι τὸν μακάριον Ἰωάννην εἰς Κυκουσὸν, οἱ τοῦ μέρους αὐτοῦ διώκται τῆς ἀληθείας ὑπερμαχοι, ὡς ἐν ἀρχαῖς ἡ φήμη προεδραμὼν, εἰς θάλασσαν ἐπορεύθησαν· ὡς δέ φησιν ἡ ἱστορία λόγος, εἰς Ἀδριάνιον ἐξοικίσαν ἀπεστάλησαν ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ζώναις φρουροῦντες. ἐλθὼν γὰρ τις διάκονος συνοδεύσας αὐτοῖς ἀφηγήσατο, Κυζικὸν μὲν τὸν Ἐμέσης ὑπέρτερον ὑγιαίνοντα σημείοις εἰς ἡμέραν δ' τῶν Περσῶν φρούριον εἰς Εὐλύσιον δὲ Βόστρης τ' Ἀραβωνιωτέρων ὁδῶν ἡμερῶν τριῶν ὁμοίως εἰς φρούριον Μῆφας καλούμενον πλησίον τ' Σαρακηνῶν· Παμάδην δὲ Βλέμμυων τ' Αἰθιόπων ἐν γήτοις φρουροῦντα, Συκῶνα τοῦ Κάστρου καλουμένου τοῦ τότε· Δημήτριον δὲ ἔσω εἰς Οασιν τὴν γείτονα τῶν Μαξύων· ἔστι γὰρ καὶ ἄλλη Οασις· Σαραπίωνα δὲ μὴ μείζοις αἰκισμοῖς ἢ ποδοδείκτους συνοφθυπάσας, ὠμότητα, δικαστοῦ καθυβρίσαντες αἰχισμοῖς τὸ σῶμα μέχρις ἐκκοπῆς τῶν ὀδόντων, ὡς λόγος, εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα προεώρισαν. Ἰλάριος δὲ ἀνὴρ ἄγιος γεγηραικὼς εἰς τὸ Πόντου τὸ ἐνδοτάτω ἀπεστάλη μὴ πλαγιαστὸν τοῦ κλήρου, ὃς ὀκτὼ καὶ δέκατον ἔτος εἶχε μὴ γλυκαίνων αὐτό, ἀλλ' ἢ φιλῶν λαχάνων, ἢ κολλύβων ἤσθιεν. Αντώνιος δὲ ἀπλησίοις τῆς Παλαιστίνης ἑαυτὸν ἐξώρισεν, μὴ πολιτείαν θεώμενος ἢ χωρίον. Τιμόθεος ὁ Μαρωνείας, καὶ Ἰωάννης τῆς

Λυδίας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Λυδίας λέγονται ἐν Μακεδονίᾳ ἀπελθεῖν Ῥόδων ὁ τῆς Ασίας ἐπορεύθη ἐν Μιτυλίνῃ· Γρηγόριος ὁ τῆς Λυδίας λέγεται ἐν Φρυγίᾳ· Βρίσων δὲ ὁ ἀδελφὸς Παλλαδίου, ἀποστὰς ἐκουσίως τῆς ἑαυτῶν ἐκκλησίας, ἐν ᾧ ἀγελαίῳ ἑαυτὸν δίηγε, ταῖς ἰδίαις χερσὶ τὸν γλῶν ἐργαζόμενος. Λαμπέλιος δὲ, ὡς φασιν, ἐν χωρίῳ Λυδίας τῷ λίνος Ελευθέρου ὀπισθοφύλαξ, τοῖς ἀναγνώσμασι προσέσχεν. Εὐγένιος ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἐγένετο. Ελπίδιος ὁ μέγας Λαοδικείας τῆς Συρίας ἅμα Παύσωνι, τεῖα ἐπλήρωσαν ἔτη τὸν κλῆρον τῆς οἰκίας μὴ καταλθόντες, ἀλλ' ἀεὶ ταῖς προσευχαῖς σχολάζοντες ἡσύχαζον. Ηρακλείδας ὁ Εφέσιος ἐν τῇ εἰκρτῇ τῆς Νικομηδείας ἐνεκλείσθη ὅτι πατρικὸν τὸν προσκύνημα· Ανατόλιον δὲ ἔφασαν εἰς Γάλλους ἀπελθεῖν. τῶν δὲ πρεσβυτέρων, οἱ μὲν εἰς Αραβίαν καὶ Παλαιστίνην προσκυνεῖν εἰώθησαν· Τίγριος δὲ εἰς τὸν μέσον τῶν ποταμῶν προσκυνεῖν εἰώθησαν· Φίλιππος ἐτελεύτησε Φυγῶν ἐν Πόντῳ· Θεόφιλος δὲ ἐν Παφλαγονίᾳ διῆγεν· Ιωάννης, ὃς τὸν Αἰθρίου μοναστήριον συνεκρότησεν, ἐν Καισαρείᾳ. Στέφανον εἰς Αραβίαν ἐξορισθέντα τῶν δημίων ἀπέσπασαν οἱ Ισαυροι, ἀπολύσαντες αἰχμάλωτον ταυρόν. Σαλουσίων, ὡς φασιν, ἐν τῇ Κρήτῃ ἀπελθεῖν· Φίλιππον τὸν ἀσκητὴν ὑπερεσύτερον τῶν χολῶν ἐν ἀρρωστίᾳ ὑπαρχὸν ἐν Καππαδοκίᾳ. Σοφρόνιος ὁ Αμάσηνος ἐν φυλακῇ Θηβαΐδος κατεκλείσθη. Παῦλος ὁ Αμάσηνος ὑπὸ βοηθὸς τοῦ Οἰκονομίου ἐλέγετο ἐν Αφρικῇ Αμάσῃ· Παῦλος ἄλλος ὁ τῆς Ανασσασίας ἐν Ιεροσολύμοις. Ελλάδιος ὁ πρεσβύτερος τὸ παλαιὸν Αμάσηνος ἐν ἰδίῳ ἀγελαίῳ τῆς Βιθυνίας ἡσύχαζε. πλῆθοι δὲ ἐκρύπτοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἄλλοι δὲ ἀπῆλθον εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας. Σιλβανὸς δὲ ὁ ἄγιος ἐπίσκοπος ἐν Τρωάδι τῶν ἀλιβίων, ὑπὸ τὸν ζωλικὸν ποιζόμβδος. Στέφανος ὁ ἀσκητὴς ὁ τὰ Ρωμαίων ὑπατολὰς Αμάσηνος ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ αὐτοῦ ἕνεκεν τυπηθεὶς, ὑπὸ εἰς τὸν ἐρικτὸν ἐνεβλήθη· προσταθεὶσης δὲ αὐτῷ κοινωνίας, ὑπὸ μὴ πειθόμενος, ξεσθεὶς εἰς ἄπαντας πλευρὰς τὸ σῶμα, τῇ τοῦ Χριστοῦ ὑπομονῇ Αμάσηνος ἴσως εἰς δυσπόρους ἀγῶνας, μὴ δεῖσα μόνας τῆς θεραπείας ἐξωρίσθη εἰς τὸ Πηλούσιον. Προκόπιος ὁ καλλιγραπώτης τῶν βασιλέα χολῶν, διαβληθεὶς ὡς φιλητὴς Ιωάννου, μὴ πληγαῖς πολυτρόποις ὑπὸ ξεσμῶν ἀφεθεὶς ἐξωρίσθη εἰς Πάτρας· Εὐτρόπιος ὁ μακάριος, ἀφορος ἀπὸ γαστρὸς, φάλτης τῆς ἐκκλησίας, τυπωθεὶς ὑπὸ ξεσθεὶς ἄγαν τὰς πλευρὰς σὺν τῷ μετώπῳ ὡς. ὑπὸ ὀφρῶν καταπαρθῆναι, λαμπάδων αὐτῷ τηβυταῖον τὸ πλευρᾶς ἀμφοτέραις γυμνοῖς ὀστοῖς προσπλωθέσῃ, ὑπὸ κομασῶν, προστεκπνεύσῃ τῷ ξύλῳ, παρεὶς μεσονυκτίῳ πρὸ τοῦ ὕστερον δρασάντων ἱεραπικῶν, συνεπιμαρτυρήσαντος τοῦ Θεοῦ τῷ θανάτῳ ὁσίας φαλλόντων ὑπὸ τὸ σύμμορφον τοῦ σωτηρίου πάθους ὑπὸ θανάτου. διηγήσατο δὲ πάλιν ὁ αὐτὸς Αμάσηνος ὑπανθύσας ἀπὸ τοῦ ὀπισθίου, ὅτι ὑπὸ Αμαγαλόντιος αὐτὸν ἐπιχειρήσαντα ὅτι τοσοῦτον αὐτὸν ἐθλιψαν κατ' ὀπολάς τινων, ὡς εὔχεσθαι αὐτὸν θανατον, ὑπὸ τὸ ζῆν ἀπαιτεῖσθαι. τὰ μὲν γὰρ τὰ ἐργυρεῖοις δυάλωμα, ἃ κατὰ τὴν ὁδὸν εἰλήφεισαν, ὑφ' ἓν ἀποσασάντες εἰς ἀλλήλας διεμερίσαντο· ξηρεῖς δὲ τοῖς ὑποζυγίοις ὀπτρίψαντες, τῶν δύο ἡμερῶν τὴν ὁδὸν μίαν ἐποίουν, βαθεῖα ἑτέρα εἰσάγοντες, ὑπὸ ὀρθρου σκοτεινὸν ἐξάγοντες, ὡς μὴ τὰς ἀθλίας ἕωθας κατέχειν τὸ μάχον· ῥήμασί τε αἰσχροῖς τὸ ἀστέμμοις βάλλοντες οὐκ ἐφείδοντο. Παλλαδίου δὲ τὸν παῖδα ἀφείλαντο βιασάμενοι αὐτὸν ὑπὸ γραμματεῖον ἐκθέσθαι. Δημήτριον δὲ εἰς τοσοῦτον ἐθλιψεν εἰς τὸν ἀγελαίων, ὡς ὑπὸ ζιβωΐῃ βαθεῖα ἑτέρα· ἐπῆγεν, ὃς τὰ πόδας εἰς τὸ σῶμα ἐκατανεῖσθαι ἐπόδυσιν τὸ ζῆν ἀπορρήξας, ὡς τὸν ὀπισθάζοντας γαστρὸς τὴν τῶν ὑδρεῶν ποιεῖν, προσεπόντος αὐτῷ ὑπὸ Παμμαδίου, ὡς ὁ ἐλθὼν διηγήσατο συγγραπώτης, ὅτι ἄλλῃ ὁδοὶ οὐκ ὁδεύσει οἰκτρῶς πλευτήσας. ἐκκλησία ἐν γὰρ πλησιάζειν τὸ σιτῶνον ὑπὸ εἶων· καταλύοντες δὲ ἢ ἐν πανδοκείοις, ἔνθα ἐπιτηδείων πλῆθος, ἢ ἐν συναγωγαῖς Σαμαρειτῶν, ἢ Ιουδαίων, μάλιστα ἀπὸ Ταρσοῦ τὸ ἐκ, ὥστε γενομένους αὐτὸν ὑπὸ ἑτερόν τι ἐννοηθῆναι προσῆγον. λέγει δὲ εἰς τὸν ἐπίσκοπον· Οἱ λυπούμεθα περὶ τῶν καταγωγίων· μὴ γὰρ

γὰρ σὺ ἡμεῖν ὅτι δ' ποῦ μείναι, ἵνα οἰκεία αἱρέσει ἀφημονοῦντες δίκης ὀφλήσωμεν; ἢ σὺκ οἶδατε, ὅτι ζῶντα πάντα καὶ χαλκῆ καὶ γλυπτὰ, τὰ Θεοῦ δὲ ἀπάντων δοξαζομένου; πόσαι τούτων εἰσὶν εἰδώλων λατρεῖαι τῷ Θεοῦ λαβοῦσαι, ἢ τὸ ἀρχὴν μηδὲ γνῶσαι, ἡμᾶς φαεσάμεναι εἰς φόβον Θεοῦ καὶ ἔννοιαν ἦλθον, ἴσως ὅτι δ' κρεῖττον τραπέσαι, ἢ ὅτι δ' χεῖρον μὴ καταῤῥεύσασαι; οὐ μικρὸν ἡ ψυχὴ λογικὴ ὑπὸ πάθους κρατυμένη καὶ ῥοπὴν λαβοῦσα, ὅπερ ἐστὶν αἴτιγμα σωφροσύνης· ὡς ζῶντα ὑποστάντα εἶπεν ὁ ἱεροφαίτης Παῦλος, Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ᾧ μὲν θανάτου γνώσεως θανάτου ἡμᾶς καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Εἰς τοσοῦτον ἦλθε τόπους ἥκμασεν ἐπίσκοπος τῆς κοινωνικῆς Θεοφίλου καὶ τῶν ἀνατολίων πᾶσαν, ὡς ἔλεγεν ὁ ἐλέγχων ἀσκητὴς, ὡς πνεῦμα ἀχὶ μόνον μὴ ἀνδείξασθαι τῶν ὀφειλομένων φιλοσοφροσύνῃ εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ μὴ δώρων πεῖσαι αὐτὸν ἐπιχειρεῖν γραπτῶς τάχιον ἀξιοῦν αὐτὸν τῆς πόλεως. Εἰσὶ δὲ μάλιστα τοῦτο πεποιηκότες, ὁ Ταρσοῦ, καὶ ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Εὐλόγιος ὁ Καισαρείας Παλαιστίνης, ὅτε Ἀγύρας τοῦ πάντων, καὶ Ἀμμώνιος ὁ τῆς Πηλουσίου, τοῦτο μὲν δῶμασι, τοῦτο δὲ ἀπειλαῖς πλέον κατ' αὐτῶν τὸν ἀγῶνας γραπτῶς ἀξαγγείλαντες, ἵνα μήτε τὸν τῶν βουλομένων λαϊκῶν ὑποδέχεσθαι αὐτοὺς συγχωρήσωσι. καὶ ζῶντα μὲν εἶν ἠδυνήθημεν μαθεῖν σὺν ἐγγαφάμενα· ὁπόσοι δὲ τῶν ἄλλων ὑπισχόντων ἀφ' οὗ μακάριον Ἰωάννην τὸν ἐκκλησίαν ἐξηλάθησαν, καὶ αὐτοὺς ᾤκησαν ἀπὸ τῆς οἰκουμένης ἐξαπατᾶς, ὁπόσοι δὲ καὶ τῶν τοῦ ἀσκητικοῦ φιλοσοφίαν ἠγαπηκότων τοῖς ἴσοις πάθημασιν ὑπεῖπεσαν, τίς δ' ἂν δυνήσηται ἐκφεύσαι λόγος μὴ πάσης τῆς ἀκριβείας; οὐ γὰρ ἐξ ἑνὸς ἢ δευτέρου τόπου ἐξωρίσθησαν, ἵνα τις ἀκριβολογήσηται τὰ περὶ αὐτῶν· ἀλλ' ἐκ πάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης.

61 *Episcopi & clerici ex partibus Iohannis scribunt ad Papam Innocentium, scribunt etiam ad Papam alterius partis Episcopi.*

Οἱ δὲ σωθέντες ἐπίσκοποι τῶν μέρους Ἰωάννου ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ἐπιστείλαντες γράμμασιν ἐχρήσαντο πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν πάπαν Ῥώμης· ἄτινα δὲ ἔσχεν ἐκ Θεοτίκνου πρεσβυτέρου Κωνσταντινουπόλεως, ἐν οἷς δυσεδίδαξεν καὶ γραπτικῇ βοηθείᾳ ἐκβεβλῆσθαι αὐτὸν τῆς πόλεως καὶ εἰς ἐξορίαν ἐν Κουκουσῷ πεπέμφθαι, καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐμπεπορπῆσθαι· ὑπῆνδεν κοινωνικὰ γράμματα πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην, καὶ πρὸς τὸν αὐτῷ κοινωνοῦντας, παρακαλῶ μὴ δακρύων μακροθυμῆν, βοηθεῖν τότε ὡς οὐ δυναμένους, ἐκ δὲ αὐθιπρεσβεύειν τινὰς τῶν κακῶν δυναμένων ἐν Κωνσταντινουπόλει. στομωθέντες δὲ πάλιν τὰ μέρους Ἰωάννου κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ὅτι τῶν αὐτῶν, ἐπέφερεν γράμματα πρὸς τὸν αὐτὸν πάπαν Ἰννοκέντιον, καὶ ἀπέστειλαν ἐν Ῥώμῃ ἐκ Γερμανοῦ πρεσβυτέρου καὶ Κασπαρίου διακόνου ἀνδρῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοθέων, περιέχοντα βίαν καὶ τυραννίδα ὑποτεμνυηκέναι αὐτῶν τὴν ἐκκλησίαν, τὰ ὑπισχνεῖται αὐτῶν γραπτικῇ βοηθείᾳ ἐκβληθέντος καὶ εἰς ἐξορίαν πεμφθέντος κατασκευῇ Ἀκακίου Βερροίας καὶ Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιόχου Πτολεμαΐδος καὶ Σεβαστιανοῦ Γαδάρων· ὑποδείξαντες δὲ βραβεῖον εἰρηνικοὶ Γερμανὸς καὶ Κασπαρίου, ὅτε τὰ κειμήλια παραδιδόασιν ὑπὸ μάρτυσι τοῖς δικασταῖς, Σταδίου ἐπάρχου καὶ Εὐτυχιανοῦ τῶν πραιτωρίων, καὶ Ἰωάννου κόμητος τῶν θησαυρῶν, Εὐσταθίου κυέστορος, καὶ Γαβαλαείων πινῶν, ἔν τε χρισίῳ καὶ ἀργυρίῳ καὶ ἀμφίοις, ἀπτερυφάνοις τὰ ἁγία Ἰωάννου τοῦ συκοφαντίαν. Ἀνάκιος δὲ καὶ Παῦλος καὶ Ἀντίοχος καὶ Κυρῖνος καὶ Σεβαστιανὸς καὶ ἕτεροί τινες ὀλίγοι ὑπισχνεῖται ἔσχεν γράμματα πρὸς Ἰννοκέντιον τὸν πάπαν ἐν Ῥώμῃ δὲ δυσεβοπίσκου λύκος δυσιδοὺς, ἵνα ὡς δυσμενὴς νοηθῇ, ἕλκος ἔβλαβε σεσοβημένος, ἐκ τὸ εἴδους τοῦ ἕρπων ἀποδεικνύων, Πατερνὸς ὀνόματι, ὃς ἔλεγεν ἑαυτὸν πρεσβύτερον ὄντα τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας. ἐν οἷς γράμμασιν ἐσυκοφάντουν Ἰωάννην, ὡς καύσαντα τὴν ἐκκλησίαν· καὶ αὐτὸς ὁ Πατερνὸς πολλὰς κατέχει λοιδορίας κατ' αὐτοῦ· καὶ ὡς ἐξὸν τοῦτο μήτε ἀπολογίαν δοῦναι τῷ Ἰωάννῃ ἐν ὑπισχνεῖται σιωπῇ. οὕτω δὲ ψευδὴς ἐφάνη τῷ πάπᾳ ὁ λόγος, ὃς καταπαύσας αὐτὸν, οὔτε ἀνεγράφων ἠξίωσεν.

Ὀλίγων

Ολίγων ὕ ἡμερῶν διῤῥυσῶν χροτονῆται ἐπίσκοπος Κωνσαντινουπόλεως Ἀρσάκιος, ἰχθυος μὲν ἀφωνότερος, βατςάχου ὕ ἀφεμαγώτερος, γηραιὸς σφόδρα. ὑπὲρ γὰρ ὀγδοήκοντα ἔτη ἐτύγχανεν, ἀδελφὸς γεγονὼς Νεκταρίου τοῦ μετὰ Ἰωάννου τὸ ἐπισκοπεῖν καλῶς διοικήσαντος. οὗτός ἐφάνη ἐπίορκος. ἰῶ γὰρ δεδωκὼς ὅρκον τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Νεκταρίῳ ἐν τοῖς ἀγράντοις εὐαγγελίοις μηδέποτε καταδέξασθαι ἐπισκοπῆς χροτονίαν, ἰωΐκει ὠνείδισεν αὐτὸν ἀπωσάμενον τὸν ἐπισκοπεῖν τὸν ἐν Ταρσῷ, καιροσκοπῶν, ὡς ἔοικε, ⟨SW⟩ θανατον τοῦ ἑαυτοῦ ἀδελφοῦ, ὅπως τῷ θρόνῳ ἐπιβῇ, ὡς ἡ τῶν πραγμάτων ἔκβασις ἐδήλωσε. τούτῳ τῶ Ἀρσακίῳ οὐδεὶς τῶν τοῦ μέρους Ἰωάννου ἐκοινώνει, ἀλλὰ πάντες ἀπέφευγον τὸ μὴ αὐτὸν κοινωνίαν. ἦσαν ὕ Κωνσανλινουπόλεως οἱ δῆμοι, λέγω, ὅσοι πλῆθος ἀπεῖχον τῆς ἐκκλησίας σταδιαῖον ἐν τῷ ἐπακούειν, ὡς μηδὲ τοῦ κρατεῖσθαι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἔχειν τοσούτους ἀκροατὰς τῆς σιγῆς. λόγος γὰρ ὑδαμῶς πρὸς αὐδῖς. θεασάμενοι ὕ ⟨SW⟩ τὸν Ἀκάκιον καὶ Ἀντίοχον τὸν τοῦ τόπου ἐπισκόπους, καὶ φοβηθέντες μή πως ἀναγκάσας ὁ βασιλεὺς ἀναγκαλέσηται ⟨SW⟩ Ἰωάννην ἐκ τῆς ἐξορίας, ἠδυνήθησαν πληροφορῆσαί τινας τῶν τοῦ παλατίου πρεσβευσάσης τὴν βασιλέα πρεσβυτικὸν ἐγκλημα εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ τῶν ἀποστρεφομένων τὴν κοινωνίαν τὴν πρὸς Ἀρσάκιον καὶ Θεόφιλον, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἐπισκόπων. τούτων οὖν πρεσβευθέντων μεσῶν φόβου καὶ ἀπειλῆς, ⟨SW⟩ μὲ ἀπειθῶς ἔχοντες πρὸς Ἰωάννην ἔχαιρον πρεσβεύοντες τῇ ἐκκλησίᾳ· ⟨SW⟩ ὕ ἀληθῶς ἀνταγωνισταὶ τοῦ καλοῦ, πρεσβυτέροις μὲν τοῖς ἀρχαίοις τὸν τῶν ἁγίων μαρτύρων πίστιν ⟨SW⟩ ὁμολογήσαντες ἀκλινῶς κατέχον, ἴσοις ἐκείνοις τοῦ σεφθμοὺς τῆς πίστεως κομισάμενοι. ἄλλοι ὕ πρὸς τὸν τῶν βασιάνων ἀριθμὸν τὸν ἀκλάσαντες φυγάδες ᾤχοντο, ἡ ἐν τούτῳ τοῦ σωτῆρος πρόῤῥησις τηρήσαντες. Ἐὰν γὰρ, φησι, διώξωσιν ὑμᾶς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀρσάκιος ὕ οὐ πολὺν ἐπέβιω τῆς ἐπισκοπῆς χρόνον. δεκατέσσαρας γὰρ μῆνας ποιήσας ἐν τῷ θρόνῳ ἐτελεύτησε τῇ ἕξης ⟨SW⟩ ατία, ἥτις ἦν Σελεγκίνος ὃ δεύτερος ἡ Ἀνθεμίου, τοῦ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου μῆνός. Matth. 10. κγ.

62 *Arsacius consecratus Episcopus Constantinop. septēb. Anno. 404. editum Regium de cōmunicando cū Arsacio. mors Arsacij, Novemb. Anno Christi 405.*

Πρεσβυτεύσαντος ὕ τοῦ πράγματος γεγονότος τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τετραμηνιαίου χρόνου προῤῥηκότος τῇ ἕξης ⟨SW⟩ ατία, ἥτις ἦν Ἀττικὸς ὁ ἕκτον καὶ Πέτρου, παρεκλήθη πρὸς τὸν ἐπισκοπεῖν ἀνὴρ ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, Ἀττικὸς ὀνόματι, ὃ ἦν ὁ ἐκ Σεβαστείας τῆς ἐν Ἀρμενίᾳ. ⟨SW⟩ ὕ ἐν Ἐφέσῳ ἡγεμόνες, λαβόντες ὃ ἔλαθον (οὐ γὰρ ἔχει ὄνομα ἡ κακία, ὥσπερ οὐδὲ ὑπάρχει) οὐ μὴν ταῖς παρεπιταγαῖς ῥιφέντες πάλιν ἐπὶ θρόνισαν τῇ ἐκκλησίᾳ· οὐ ὕ εὐθέως κρατυνθέντες ἐξέωσαν ὑπὸ σκορπισμῷ τὸν τοῦ Χριστοῦ πρόβατον. ἀς γὰρ μὴ ἡσυχίαν ἐν δεήσεσιν ἡ δοκιμασίας κλήρου ἡ φόβῳ ⟨SW⟩ πρὸς Πέτρον ἡ Ἰωάννην οὐ ἀποστόλους ἐποιοῦντο κρατύνεσθαι, ὅτοι ὃ σκαρπίον μὴ κρημνάλης ἡ μέθης ἡ δώρων οἰκτρῶν ἡ μιμάδων ἡ Ἰουδαίων, ὡς φίλοι τοῦ σωτῆρος, τὸν τὸν σοφῶν τὰ ἀπόῤῥητα τῆς ἱερωσύνης ἐμπιστεύοντας, διὸ ὃς ἡ οὐ εὐκτηρίοις οἴκοις φεύγουσιν ⟨SW⟩ λαοὶ τὸ ὀρθοδόξων. Εἰς ⟨SW⟩ θρόνον γὰρ Ἰωάννου τοῦ ὃ εὐαγγέλιον γράψαντος, ἡ εἰς ὃ τῆς σοφίας ἦθος πίστως ἐπομπεσόντος βδέλυγμα ἐρημώσεως αἰτισάμενοι. κρατυνήσαντες οὖν ⟨SW⟩ Βίκτορος τοῦ πελοκομίου εὐνοῦχον ἐνεθρόνισαν, καθελόντες ⟨SW⟩ ἀπὸ ἑβδομήκοντα ἐπισκόπων ἐνθρονιζόμενα Ἡρακλείδου, ἡ Εἰρκτῇ δαπεμφθέντες ἐπὶ πεντάετῆ χρόνον, ὡς προεῤῥήκαμεν, ἄνδρα μοναζοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀπὸ ἐγκυκλίων ἠγμένον μαθημάτων, καὶ τὸν θείων γραφῶν ἐντὸς ἡμόμενον, διδαχθησόμενα ἔτη πέντε· ἡ Εἶδε ὁ κρατυνηθεὶς εὐνοῦχος δι' βίου ἰῶ ἠγμένος σεμνοῦ, καὶ Εἰ μὴ κακὸν ὃ κακὸν ἰῶ. νυνὶ ὕ γησέντερον, γαστρίδουλον, ἡλυμανές, ἰταμόν, μέθυσον, πορνόκοπον, ἀργυρώνητον, ἀνελεύθερον, φιλάργυρον, πολλάκις τοῦ θανατικὰ κρίσια ἐπ' ὤμων βαστάσαν ἐν ⟨SW⟩ τυελκοῖς συμποσίοις, κιοσῷ τὸν κεφαλῷ ἐστεμμένον, οἰνοχόη, μίτρας ἐν πρόσχήματι τοῦ μωλικοῦ Διονύσου. ταῦτα ὕ πάντα

63 *Atticus succedit Arsacio: Heraclidi Ephes. Eunuchus: Flauiano. Antioch. Porphyrius. Imperator edicto omnes adigit ad communionem cum Theophilo, Porphyrio & Attico.*

ἐπράξει

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἐπορεύετο οὐ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν μυσταγωγίας, ἀλλὰ μὴ ὃ φώτισμα· ὃς αἰνίσσεται διὰ τούτων μηδὲ τῇ δυνάμει πιστεύειν. τῆς γὰρ δυνάμεως ⟨W⟩ θεμέλιον σαθρὸν ἔχων, πῶς ἐπὶ σοὶ αὐτῇ πιστεύσῃ; ὁ δὲ μὴ πιστεύων τῇ δυνάμει, πῶς κήρυξ αὐτῆς γένοιτ' ⟨T⟩ σοί; σωφρονεῖ μὲν ἄμουσα διὰ σιδήρου, μαίνεται δ' ἀκέρπια δι' οἰκείαν αἰχρότητα. ⟨G⟩ γὰρ μὴ φείξαντος εὐαγγέλιον ὑπισχνῆται σωτῆρι κεφαλῇ, εἰς ἓν γυναικῶν αἱ δύσμοροι ἐπορχήσαντο, πόσην ἀλλοις συναριθμήσονται, ἢ τοῖς ⟨W⟩ ἀκεφάλοις σφαγὸν τῷ ὑῷ τοῦ Θεοῦ πρεσβήσασι; Πορφύριος δὲ ὁ αὐτὸς ἐν μὲν τῇ ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείας ἐχρόνισε, καὶ διακονήσας, καὶ ἱερατεύσας ἐν τῷ πρεσβυτερικῷ τάγματι. πῶς μέντοι χρόνων ἄλλοτε ὃ ἦθος φέρων εἰς σοβαρὸν πνευματικὸν ἐχρησιμεύσατο τότε τῇ ἐκκλησίᾳ, τοῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐπιχωρίοις πῶς εὐλαβοῦς ὑπισχνούμενος ἀεὶ αὐτοπροσώπου, ὡς ἄτε μεγίστης ὢν πόλεως, καὶ ἔχων τοὺς ἀρχοντας ἐπ' ἐξουσίας, καὶ πρεσβυτέρια σκαπτόλυεν. ὑπεβουλεύων δὲ ταῖς συμμαχίαις χροτονίας ἐπεισήρχετο, τῇ πῶς ἔθνων αὐτὸ δεινότητι τὸν κτ' κρείττονα ὑπισχνούμενος, ὡς δή τις εἰ, καὶ καταπόντων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μοφθόρους χροτονίας. σωφροσύνης μὲν γὰρ τῆς κτ' τοῦ ἑρκικοῦ ἡδονὰς οὐ μόνον ξένος, ἀλλὰ καὶ ἐχθρὸς, καθάπερ ὁ γυφ τοῦ μύρου, καθίστατο, ὡς κρατῆσαι αὐτοῦ. φήμη δὲ τῆς κτ' Σοδόμων κακομυθίας ἀδὲν εἰ ἄπιον· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἔπραττε χείρω τούτων αὐτὸν ἔργα διαπεπραττόμενον, ἅπινα οὐ πρέπον ὅσι τοῦτο τῇ συγγραφῇ ἐγκαταπάξαι. τελευτήσαντος δὲ Φλαβιανοῦ τοῦ ὑπισχνουμένου Ἀντιοχείας, θεασάμενος ὁ Πορφύριος τὸν ὑδρωπικὸν καὶ τὸν γυναικοπίτλιον πόθον ἐκφεμαθύμιον τῷ παχέλῳ Κωνσταντίνου τοῦ πρεσβυτέρου, τοῦ δὲ ἀπαλῶν ὀνύχων δουλεύσαντος τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀνδρὸς ἀμφοτεροδέξιου· ὃς καὶ μὲν πρῶτα ὑπισχνεῖτο ἐξυπηρετήσας ἀμεμπτος ἀπὸ κέρδους αἰσχροῦ καὶ δώρων εὑρεθῆναι, μετέπεσε δὲ ὅτι ⟨W⟩ αἰσχρώσειν καὶ δυσκόνουν φθάσας, ἐκρώτησεν ἀκόπτως τῆς ἐν ἀνθρώποις βασιλευούσης πῶς γυναικὸς ἡδονῆς, ὡς λέγει ὁ προφήτης, Χάρις ἐκλεκτῶν κρατήσουσιν εὐχαρίς. πρᾶος μὲν γὰρ ἦν, εἴ καί τις ἄλλος ἀσκητὴς, ἁγνὸς, ἀσκητικὸς, ὀξὺς συνιδεῖν, βραδὺς εἰς κόλασιν, συνίων, ὃ σκεπτικὸν ἀεὶ αἰνιττόμενος, ἐλεήμων, ἀφιλάργυρος, δίκαιος εἰς τὰς κρίσεις, μακρόθυμος εἰς τὰς ὕβρεις, εὔτονος εἰς ὃ πεῖσαι, πρᾳοτείνας πολλάκις νήσεις ἑαυτέρας, ἵνα ἐλευθερώσῃ καταπονουμένους, σεμνὸς εἶδει, δριμὺς ὃ βλέμμα, ὀξὺς ὃ βάδισμα, ἄγαμος ὡς εἰκὸς, ἄνθος μισθῶ ὅτι τοῦ προσώπου βασάζων καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς νόσοις. τοῦτον καθασκυάζει δεσμάτων ὁ Πορφύριος φυλακὴν θεῶν τῷ ἔπτῳ τούτῳ. ἀποστείλας εἰς ὃ στρατόπεδον πρὸς τὸν κρατοῦντας τῶν ὑπισχνουμένων, πρασκυάζῃ αὐτὸν ἀπὸ γράμματος βασιλικοῦ εἰς Οασιν ἐξορισθῆναι, ὡς ἀνασάτην τῶν δόμων· ὃς δὲ αὐτῆς γνοὺς διασώζεται ἀπὸ τῶν φίλων εἰς τὸν Κύρον. ἀφ' ὃς ὁ Πορφύριος τὸν πρεσβύτερος καὶ Διόφαντον τὸν πρεσβυτέρους καὶ λοιποὺς κληρικοὺς ἀπὸ τοῦ ἔξω ποιήσας ὑπατηρῷ κρατῆρι, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ πόλις μεθυρμίζετο, ἐν τοῖς τῆς πόλεως πρωτείοις μιᾶς τῶν πρὸ τοῖς ἔθνεσιν ὑπισήμου ἑορτῆς διὰ πεντετηρίας ὑπιπλουμένης τῶν Ἡρακλείων ἄθλων, Ὀλυμπίων ὑπικλουμένων, ἐν ᾗ, ὡς εἰπεῖν, ἐν γυναικῶν αἱ νομάδες συνὼ τοῖς δημίοις σκειπίζονται ὑπὸ τοῦ Δάφνου ὑπὸ θεᾷ τῶν ἀγωνιζομένων. ἔχων δὲ τὸν πρεσβύτερον Ἀχάκιον καὶ Σευηριανὸν καὶ Ἀντίοχον πρὸ ἑαυτῷ κεκρυμμένους, ὑπιπνήσας τῇ ἐκκλησίᾳ μετ' αὐτῶν καὶ κλειδῶν ὁλίγων, χλεπτονόσται λάθρα, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων μὴ πολλῆς ἀσυνδήσεως, ὡς μήτε τοῦ θυμοῦ αὐτοὺς φθάσαι ὑπιπλέσαι φόβῳ τὸ καταληφθῆναι. τοιαῦτα γὰρ τῆς μοιχείας τὰ ἀσύνετα καὶ γλυκάσαι καὶ δράσαι. ⟨G⟩ δὲ πρεσβύτερον Σευηριανὸν λαβόντες ὃ ἱκανὸν, δι' ὀρέων καὶ ἀνόδων ἔφυγεν, ⟨W⟩ δὲ θεσπέσιον ἰδόμενοι φόβον, παρὰ θεοῦ, ᾧ ἠγωνίσατο, πρεσπέμπτες. λυθέντος δὲ τοῦ θεσμοῦ, καὶ τῶν δημων εἰσελθόντων ἐν τῇ πόλει, ἠπειλήθη αὐτοῖς ὃ κτ' Πορφύριον πάθος, καὶ ὃ πρεσβύτερος Ἀχάκιον δράμα. ἐρρύσαντο δὲ πολῖται μὴ πυρὸς καὶ φρυγάνων σεσαφανίσαι ⟨W⟩ Πορφύριον βεβληθέντες. ὁ δὲ μὴ ἀγνοῶν ὃ μίσος αὐτῶν ὃ πρὸς αὐτὸν, κατεφθύγει ὑπὸ

Παροιμ. ιβ. κε.

ὑπὸ Ⓦ τραπεζάρχου, ἢ πληρώσας αὐτὸν τοῦ χείρους χρυσίου, ἀντιστρατεύει τοῖς ἀκροατὰις τοῦ σωτῆρος, λεηλατήσας τὴν ἐκκλησίαν τῶν ὀρθοδόξων σὺν Θεοδοσίῳ τῷ κόμητι, πληρώσας αὐτὴν ὁπλιτῶν ὃ φρικωδέστατον τοῦ σαυροῦ σημεῖον τοῖς ἑαυτῶν ποσὶ συμπατησάντων. ἦσαν οὖν Ⓐ λαοὶ μὲ ἀκοντες, ὃ μὴ δοκεῖν συναγωνιζόμενοι τῇ ἐκκλησίᾳ φόβῳ τῶν ἀγισμάτων, τῇ ὄντι ἀληθείᾳ βλασφημοῦντες αὐτὸν, σὺν ᾧ ζῆλον ἔχειν, τὴν τοῦ Θεοῦ δυπλῆψιν ἀναλαμβάνοντες. ὁμοῦ τοι κλῆρος Αντιοχείας ὁ ὀρθόσημος κεκρυμμένος σιωπᾷ, μηδὲ πλησιάζων τοῖς τοίχοις τῆς ἐκκλησίας, ἢ πᾶσα ἡ ὀρθόσημος γυναικωνίτις, δι' ἃς μάλιστα ἔκφευγες γεγόνασιν Ⓐ ἀργυρολόγοι τῶν ἡγουμένων. τούτῳ τῷ Πορφυρίῳ κατηναγκάζοντο οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρεθέντες ἐπισκόποις, ἐπὶ μιᾷ ἢ τοῖς λαοῖς τῆς πόλεως συγκοινωνῆσαι. Αθλιος γὰρ ὁ μὴ Αρσάκιον τῆς ἐπισκοπῆς κρατήσας, πάσης μητρὸς πολίτης ἐστὶ ἀρχῶν καὶ τοῦ μακαρίου Ιωάννου, θεασάμενος μηδένα τῶν ἀνδρείκων αὐτοῦ ἐπισκόπων κοινωνοῦντα, μήτε μιᾷ τοῦ τῆς πόλεως λαοῦ, ἁλοὺς καὶ ἀόμως ἡλωμένα εἰς Ⓦ αὐτὸν μακάριον Ιωάννην, ἀθυμοβυάζει ἀπειρος ὢν τῶν θείων χαρφῶν ἀνυπεραφῆς κατηναγκάζεσθαι τοῖς μὴ κοινωνοῦσι τοιάδε" ἀπειλῶν· Εἴ τις τῶν ἐπισκόπων οὐ κοινωνεῖ Θεοφίλῳ καὶ Πορφυρίῳ καὶ Ατπικῷ, τῆς μὲ ἐκκλησίας ἐκβαλλέσθω· τῆς δ' οὐσίας αὐτοῦ τῶν χρημάτων ῥιπτέσθω. Εντεῦθεν Ⓐ καταβαρυνόμενοι ὑπὸ τῶν χρημάτων φορτίῳ καὶ ἀκοντες κοινωνοῦσιν· Ⓐ δὲ πενέστεροι καὶ εἰς πίστιν ὑγιῆ ἀδενέστεροι ἐκαρχέσει δώρων τινῶν σπουδάζοντο εἰς κοινωνίαν· Ⓐ δὲ καὶ ἡμῖσυ τῶν χρημάτων ἐς παιδίσκας καὶ δόξης φθαρτῆς καὶ σωματικῆς θλίψεως ἐκφιδόντες, φυγῇ τὴν τῆς ψυχῆς σύγκρισιν διεφυλάττοντο, ἐς αὖθις, ὡς Ⓐ περὶ αὐτῶν, ὃ σωτηρικὸν ῥητὸν ἀεὶ μνήμης ἔχοντες ἀεί, ὃ, Εἰσὶ διώκουσιν ὑμᾶς ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· ἐς ὃ τῆς παρουσίας ἐαυτοῖς ἐπιλέξοντες, Οὐκ ὠφελήσουσιν ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ. ἐφάνησαν μὲν οὖν Ⓐ μὲ ἐν τῇ Ρώμῃ, Ⓐ δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἕτεροι δὲ ἐν τοῖς τῶν ἀσκητῶν φερωνυμείοις σωζόμενοι ἐκ τῆς Ιουδαϊκῆς πανηγύρεως. ἡ δὲ τῶν λαϊκῶν ἀνυπεραφὴ ἔδειξε, τοὺς μὲ ἐν ἀξιώμασιν ἐκπίπτειν τῆς κατ' ἀρχὰς ἀξίας, ἵνα δὲ γραπτῶς καὶ ζώνας ἀπολλύῃ, καὶ τοὺς λοιποὺς δήμους ἐς χλευτήρας χρεισίῳ πολλῷ ὀλκῇ περιμενόντας ἐκβάλλεσθαι ὀξοεία. πλὴν ὅμως ἐς ταῦτα ἐπερράπετο, ἐς αἱ πρεσευχαὶ τῶν ἁπανταχοῦ ἐν ᾧ ἐκαιρῷ ἐπιτελοῦντο μὴ πολλῆς τῆς κακοπαθείας φιλίᾳ τῇ πρὸς Ⓦ σωτῆρα Ⓦ εἰρηνεύσαι· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς ἐς ἡ ἀλήθεια· καὶ πάλιν· Θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα Ⓦ κόσμον. Ιωαν. ιδ. ς. Ιωαν. ις. λγ.

οἱ δὲ λοιποὶ τῶν κοινωνικῶν ὀρθοσήμων, οἱ μὲ ἀνέλπιστα ἐνθυμηθέντες ἐκοινώνησαν Ατπικῷ, εἰς ἑτέρας μεταπεθέντες ἐκκλησίας.

Τινῶν δὲ Κωνσταντινουπολιτῶν ἀθυμούντων ἐν Ρώμῃ, διὰ πιστὰς χρείας ἐγνωκὼς τὴν ἄφιξιν αὐτῶν ὁ πάπας Ιννοκέντιος μεταστέλλεται αὖθις πρὸς αὐτὸν, πυνθανόμενος περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ περὶ τοῦ μακαρίου Ιωάννου ἐν οἵοις ἐστίν. οὕτω γὰρ ἰῶ ἀκηκως περὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ὀξοείας, ἀλλ' ἐλαμβε δοκῶν αὐτὸν εἶ ἐν τῷ θρόνῳ τῆς ὀρθοσήμου ἐκκλησίας ἐν ᾧ ἀνακληθῆναι αὖθις ἐκ τοῦ βασιλέως ὃ πρότερον. Ⓐ δὲ πικρῶς τεναξάμενοι καὶ διάκρισιν περιχυθέντες ἀνήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ περὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ὀξοείας συμβεβηκότα. ὁ δὲ ἀκούσας καὶ λυπηθεὶς σφόδρα, ἀναφέρει τῷ βασιλεῖ Οὐωείῳ, ἅπερ ἤκουσε περὶ αὐτοῦ. λυπηθεὶς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὀρθῶς τοῦτο, ἐζήτησε ἑτέρας ἐλεγκτικὰς γράμμασι πρὸς Ⓦ ἴδιον ἀδελφὸν Αρκάδιον, φήσας οὕτως· Οὐκ ἠρκέσθης, ἀδελφὲ, τῇ πρότερα ἁμαρτίᾳ, ἣ πεποίηκας ἐν ᾧ ὀξοείσαν σε ἀδίκως καὶ ἀκρίτως Ιωάννῃ Ⓦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀρθοσήμου (διὰ καὶ ἡ θεομισία κατέλαβε τὴν πόλιν) ἀλλ' ὀρθῶς ὄντας πάλιν τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ἀπερρίφως ἔχοντι πρὸς αὐτὸν, διὰ δὲ ἐλέγχεσθαι ὑπ' αὐτοῦ ἐν ταῖς ὀξηγήσεσι ταῖς ἐπ' ἐκκλησίας ἔνεκεν τῶν ἀσεμνῶν καὶ ἀκαθηκόντως ὑπ' αὐτῶν διαπεφημένων.

64 *Innocentius rescisit de secundo exilio Iohannis. Honorius literas scribit Arcadio fratri pro restitutione Iohannis. Eudoxia portus omneis servari iubet, adintercipiendos eos, qui Romà advenerint.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

νων. καὶ οὐ μόνον τὸν θεῖόν τῆς ὀπισκοπῆς ἀξίωσας, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως ἀξίωσας, ἐπάξας ἐφ' ἡμᾶς καὶ ὅτι τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἐκδίκησιν αἵματος ἀθῴου ἐκζητεῖτος· οὗτινος τὸν ἀπολογίαν ἐκζητήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως παρὰ τῶν σε προδηγησαμένων. ἐπεὶ οὖν τοῦτό σοι συνέβη δεινόν, καὶ οὕτως ἀξιοπάτητον παρ' αὐτῶν, οὗ χάριν ὁ Ἀδὰμ ἐκπεσὼν τῆς Εὐας, καινὴν αὐθαιρέτως μετανοοῦντες ὅτι τοῖς ἐναντιωμένοις ἡμῖν, ὅπως Θεοῦ δεξώμεθα ἐπισκοπον Ἰωάννην ἐν τῇ πόλει, κἀγὼ ἀποστελῶ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Ἑσπερίας ὀπισκόπους καὶ κληρικοὺς ἀδιακόλητους, ὀφείλοντας αἱρεθῆναι σὺν τοῖς τοῦτον κατακρίνασι καὶ ἐξετάσαι τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐζεώθη τῆς ὀπισκοπῆς. ἐὰν γὰρ ἐμοὶ αἱρεθῇ βούλομαι τοῦτο πεπονθώς, κἀγὼ σὺν πάθημι τῇ τούτου καθαιρέσει. εἰ δ' ἄλλοίως αἱρεθῇ ἡ τοιαύτη δραματουργία γεγενῆται, καὶ τοῦτο δράσαντας, εἴτε ὀπίσκοποι, εἴτε κληρικοί ὦσιν, οὐ μόνον τῆς ἐκκλησίας εἱργέσθωσαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ζῆν ἀφαιρεθῆναι. οὕτω γὰρ ἡ ἡμετέρα βασιλεία τῆς εἱρήνης ἀπολαύσῃ. ταῦτα γνοῦσα ἡ βασίλισσα Εὐδοξία πείθει μὲν βασιλέα μὴ τέως διακαλέσασθαι Ἰωάννου τῆς ἐξορίας, ἀλλὰ διαμῦναι τοῖς Ρωμαίων πρεσβύταις, ἵνα μὴ αὐτὸν ἐπιστρέφοντος ταραχὴ γένηται ἐν τῇ πόλει κατὰ τοῦ δήμου, τὸ μηκέτι συγχωρήσωσιν αὐτὸν ἐξορισθῆναι, εἰ καὶ βούλομαι αἰτηθῇ. πρεσβεύσασθαι δὲ καὶ ἄλλοις τοῦ παλατίου, οἷς καὶ μάλιστα συνεβούλευεν ὁ βασιλεύς, ταῦτα αὐτὰ εἰπεῖν αὐτῷ. μεταστέλλεται δὲ καὶ Μαρίνον πρεσβεύτην τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῆς πραγμάτων, καὶ ἐπιτρέψαι αὐτῷ φυλάξαι τοὺς λιμένας καὶ τὰ Ἀδριανὰ καὶ πάντας τοὺς τόπους, δι' ὧν μέλλοιεν οἱ Ρωμαῖοι πρεσβεύειν, καὶ μηδένα σαί τινα ἐξ αὐτῶν εἰσελθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει, μήτε μὴν ἂς ἐπιφέρονται ἐπιστολὰς ἐπιδοθῆναι ὡς βασιλεῖ, ἀλλὰ ταύτας μὲν ἐπιδοθῆναι πρὸ αὐτῶν, αὐτοὺς δὲ μετὰ πολλὰς κακουχίας ἀποστέλλειν ἐν Ρώμῃ. προσγράψαι δὲ τῷ Μαρίνῳ ἀποστέλλειν γράψαντας καὶ οὗτοι τόπον εἰς τοῦτο αὐτό. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρκαδίου ταῦτα οὐκ ἔγνω, ἀλλ' ἡ βασίλισσα ταύτην τὴν συκοφαντίαν κατειργάζετο ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, ἐπισταμένη σαφῶς ὅλη τῶν τῆς Ἑσπερίας ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν προσκυνουμένων, καὶ ἐξεπαζομένου τοῦ μετὰ ὅπου Ἰωάννου κεφαλαίου, καὶ τῆς ἀληθείας φανερουμένης, πάντως ἀπολήψεται πάλιν τὸν θρόνον αὐτοῦ. τοῦτο δὲ μεγάλως αὐτὴν ἐθλίβετο καὶ ἠναγκάζετο μὴ ἀνακληθῆναι αὐτόν. ταῦτα μὲν οὖν καὶ δευτέραν γεγράφηκεν ὁ βασιλεὺς Ονώριος πρὸς τὸν ἴδιον ἀδελφὸν Ἀρκάδιον, καὶ πρεσβεύσασθαι πάλιν σὺν τοῦ μακαρίου Ἰωάννου μὲν ὅπως ἐξορισθῆναι αὐτόν.

65 *Grando. clerici omnium ordinum Romam veniunt conqueſtum apud Innocentium. is iuſſu Imperatoris Synodum cogit Epiſcoporũ Italiæ, qui vnanimi conſenſu ab Honorio depoſcunt, vt fratrem iubeat concilium cogere Theſſalonicæ.*

Ἐπειδὴ δὲ συνέβη χαλεπὸν πάμμεγα θεσπέσιον τὴν Κωνσταντινουπόλει καὶ πρεσβεύσασθαι κατενεχθῆναι πρὸς τὸ τελευταῖον Σεπτεμβρίου μηνός, καὶ τότε ἔλεγον τοῦ Θεοῦ μισεῖν γνέσθαι ὅτι τὴν ἀκρίτως καθαιρέσει Ἰωάννου, ἀλλοι τὸν αἱρεθέντα ἔλεγον δικαίως καθαιρεθῆναι αὐτόν, ὅτι πολλὰς ἐκκλησίας τῶν Ναυπαικτῶν καὶ τῶν Τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, καὶ ἄλλων τινῶν κακοδόξων τοῦ τινὰ Ἀσίαν καὶ τὴν Λυδίαν ἠνώμενος ἔλαβε, καὶ ὀρθοδόξων αὐτοῖς ἐποίησε. μὴ δὲ θεσπεσθῆναι ταῦτα ἀνυπογράφως τοῦ βασιλέως καὶ τῶν μὴ συγκοινωνούντων Ἀττικῷ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν, Κυριακὸς ὁ Σιναΐτων ἐπίσκοπος παραγενόμενος ἐν Ρώμῃ, γράμματα μὲν οὐκ ἔχων τῶν ἐπισκόπων, οὔτε τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως· ἱκανὸς δὲ πρὸς διήγησιν ἐναρμόνιον, ὅσις ἔφυγε δίκην τὴν τοῦ βασιλικοῦ δικαστηρίου ἀπελθεῖν· ὅσις ἀνήγειλε τῷ πάπᾳ Ἰννοκεντίῳ τὴν δυσαμιν τῶν ἐμφερομένων ἀπειλῶν τοῖς τοιούτοις ἀνιγράφοις· τοῦ μὲν ἐπισκόπους ἐξιρτεῖσθαι, πρὸς τὰ πολλυσθαι δὲ καὶ εἴ τινα χρήματα ἢ οὐσίαν κτημάτων δεκεῖ ἔχειν. Εὐλύσιος δὲ ὁ Ἀπαμείας τῆς Βιθυνίας ἐπίσκοπος παραγένετο καὶ αὐτὸς ἐν Ρώμῃ ἐπιδοὺς γράμματα δεκαπέντε ἐπισκόπων τὸ σύνοδον Ἰωάννου καὶ Εὐλογήρου Ανεσίου τοῦ Θεσσαλονίκης ἐπισκόπου γραφέντα πρὸς τὸν πάπαν, ἀναδιδάσκοντα τὸν προμοδίλιον

καὶ

καὶ αὖθις γνωρισθῆναι παρεσκεύαζεν πάσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ὅτι οὐκ ἐμισθώσατο τὴν κρίσιν τῶν Ρωμαίων. διηγήσατο γὰρ αὐτῷ σκώμμα τοῦ ἐπισκόπου Κυπριανοῦ. μιᾷ γὰρ ἡμέρᾳ πάλιν ἐγένετο ἐν Ρώμῃ Παλλάδιος ὁ ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως δίκας γραμμάτων, φυγὼν τὴν τῶν Ἀρειτῶν μανίαν, ἐγκεκρυμμένος ἀφῆκε μόνος τῷ πάπᾳ, ἐπιδείξας αὐτῷ αἰτίαν φανερὰν παρὰ τοῦ βασιλέως ἔχοντος τάδε· Τὸν κρύπτοντα ἐπίσκοπον ἢ κληρικὸν, ἢ ὅλως ὃν δεῖ μένειν ἐν οἰκίᾳ κοινωνικὸν τοῦ Ἰωάννου, τοῦτον ὃν οἶκον δημεύεσθαι. Δομετιανὸς γὰρ ὁ πρεσβύτερος καὶ οἰκονόμος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐλθὼν ἐν Ρώμῃ ἐπιδεδωκὼς τῷ πάπᾳ ὑπομνήματα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐλλιπῶς ὄντος, ὡς κοσμίας γυναῖκας ἐν ὄχλοις ὑπὸ τῶν γειτόνων τῆς ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς πόλεως ἄγεσθαι πρὸς αὐλὴν ἐν ἑαυτοῦ βασιλείᾳ δημοσίως, καὶ ταύτας ἀναγκάζειν ἢ κοινωνῆσαι τῷ Αἰτικῷ, ἢ δίδοναι ἐξαγωγίας λίτρας χρυσοῦ τριακοσίας ψήφοις, συνελαλήθη ὁ τῷ πρεσβυτέρῳ Δομετιανῷ καὶ ἕτερος πρεσβύτερος, Οὐαλάσιος ὀνόματι, Νισίβιος, διηγούμενος καὶ αὐλὰς τῶν μοναστηρίων Μεσοποταμίας τὸν ὀδυρμὸν, καὶ τὴν γινομένην αὐτοῖς βίαν τὸ συγκοινωνῆσαι Πορφυρίῳ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ. ταῦτα ὁ ἀσκητὴς ἐκεῖνος πρεσβύτης ἔλεγεν; οἵτινες παραγενόμενοι ἐν Ρώμῃ ἐνεδείκνυον τῷ πάπᾳ ξεσμοὺς πλευρῶν ὑπὸ ξύλων, καὶ αἰκισμοὺς νώτων, καὶ πλαγὰς διαφόρων βασάνων· ὡς μηκέτι καρτερήσαντα αὐτὸν ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Ονώριον ἐπιτάξοντα καὶ μέρος τῶν πραγμάτων τοῦ δυνάμενον· ἐν οἷς κινηθεὶσα ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια πρεσβεύσασθαι σπουδὴν ἐποιήσατο τῶν δυσκόλων, καὶ κοινῇ μιᾷ γνώμῃ ἐνέγκαντες ψῆφον ἐνεγκεῖν ὅτι τοῦ αὐτοῦ εὐσεβείου. ὁ γὰρ πάπας Ἰνοκέντιος σπουδαγωγὸν εἶδε ἐπισκόπους καὶ κληρικοὺς, ὥσπερ ἐὰν θεασάσας μὲλθεῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἵνα κατὰ Θεοφίλου κεφάλαιον ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος ἀνακριθῶσιν, οἵτινες ἐπίσκοποι τῆς Γαλλίας σπουδασθέντες παραιτεῖσθαι τὸν βασιλέα πρεσβεύσασθαι ὑπὲρ ἑαυτῶν ἀδελφῷ καὶ συμβασιλεῖ Ἀρκαδίῳ ἐν Θεσσαλονίκῃ γενέσθαι τοῦ σπουδῆσαι, ὥστε δυνηθῆναι εὐκόλως ἀμφότερα σπουδάσματα τὰ μέρη ἀπολῆς τε καὶ εὐσεβείας πρὸς τὸ πλείαν γινομένην σπουδὴν, οὐκ ἐν ποσότητι ἀριθμοῦ, ἀλλ' ἐν ἡπιότητι γνώμης, ἀναμφιλέκτου ἐξενεγκεῖν ψῆφον.

Ὅθεν πυρωθεῖσα ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια τῷ μὲ ἐπισκόπῳ Ρώμης ἐπιστέλλει πέμψαι ἐπισκόπους μὲ πέντε, πρεσβυτέρους ὁ δύο, καὶ διάκονον ἕνα τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, ὥστε διακαμίσαι αὐτοῦ τοῦ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐπιστολήν. ἐν γὰρ καὶ ἕτερος ἐπιστολὰς δύο γράψας πρὸς αὐλὴν πρὸ ταύτης, ὥσπερ καὶ προεπάξαλθε ἐν τῇ προούσῃ συγγραφῇ, ἵνα καὶ ἐρρωμένως ἀνακινεῖσθαι ἡ κατ' αὐτοῦ μακάριον Ἰωάννου σκευωρία. πρεπεῖ γὰρ ὁ νεὼ ἐπιστολὴ πάλιν· Τρίτην γράφω πρὸς τοῦτον τὴν ἡμερότητα, ἵνα διορθώσεως τύχῃ τὰ κατὰ τοῦ συνιδίου Ἰωάννου τοῦ τῆς Κωνσταντινοπολιτῶν ἐκκλησίας ἐπισκόπου, καὶ ὡς ἔοικεν οὐκ ἐκύρωσαν. διὰ τοῦτο τῇ πρὸ ταύτης μου ἐπιστολῇ γεγράφηκα σημῆναι ἀποστεῖλαι με ἐκ τῶν σὺν ἐμοὶ ἐπισκόπων καὶ κληρικοὺς σὸν ὀφείλοντας αἰακρίναι τὰ κατ' αὐτὸν καὶ δύνασθαι μοι τὰς κατ' αὐτοῦ ἀφορμάς. ὅθεν τούτου ἐπέσχεθέ μου τοῦ ἐπιστολοῦ διὰ τῶν πρόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων, πρὸ φθάνοντος τῆς ἐκκλησιαστικῆς Εἰρήνης, δι' ἧς καὶ πᾶσι Εἰρηνεύεται βασιλεία, ἵνα καταξιώσῃς πρεσβεύσαι ἐν Θεσσαλονίκῃ σπουδεῖν σὸν τῆς Ἑῴας ἐπισκόπους. καὶ γὰρ καὶ ὁ τῆς ἡμετέρας Ἑσπερίας ἐπίσκοποι ἐκλεξάμενοι ἄνδρας ἀκλινεῖς πρὸς κακίαν καὶ ψεύδους ἀπεσάλκασι. φθάντωσαν τε δὲ πρωτοίας τιμαῖς καταξίωσον· ἵνα εἰ μὲν πειθήνεις ὑπάρχωσιν ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης, διδάξωσί με ἀποσχῆναι τῆς αὐτοῦ κοινωνίας, ἢ ἐλέγξαντες ἐθελοκακοῦντας τὰς τῆς Ἑῴας ἐπισκόπους ἀποστρέψωσι τῆς αὐτῶν κοινωνίας. ἵνα γὰρ ὅτιν ἃ φρονοῦσι πρὸς τὸ ἐπισκόπου Ἰωάννου ὁ δυνηθεὶς, ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστολῶν τῶν πρὸς μὲ γραφεισῶν ἐποιησάμην δύο ἰσοδυναμούσας ταῖς πάσαις, τοῦ ἐπιστολοῦ τοῦ Ρώμης καὶ τοῦ Ἀκυληίας. τοῦτο δὲ διακελεύω τοῦ σὺν ἡμερότητα πρὸς πάντων,

65 *Honorius tertiùm scribit ad Arcadium, unà missis etiam Papæ aliorumq; literis, quas qui pertulerunt Constantinopolin, pessimè sunt excepti, ignaro omnium Arcadio.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

κ᾽ ἄκοντα τ᾽ Αλεξανδρείας Θεόφιλον τ᾽ Δεξῆναι διηγήσοιτ, δ᾽ ὃν μάλιστα λέγετ᾽ ἅπαντα τὰ κακὰ γεγονέναι· ἵνα εἰς μηδὲν ἐάσῃ τῶν τ᾽ ἀγανακτούντων ἐπισκόπων " ἐμποδίσασα σύνοδος τὴν πρέπουσαν τοῖς χριστοῖς ἡμῶν εἰρήνην " βεβαιοῦσθαι. Ιννοκέντιος γ᾽ ὁ πάπας Ρώμης ἀποστέλλει δ᾽ αὖθις γράμματα εἰς πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν μετ᾽ Δημητρίου τοῦ ἐπισκόπου Πισινουντίων, κηρύττων τὸν τε τοῦ ἐπισκόπου Ιωάννου κοινωνεῖν τῶν Ρωμαίων· ὃς κ᾽ ὑποστρέψας εἰς Ρώμην, ἤγαγε γράμματα τῶν ἀπὸ Καισαρείας ἐπισκόπων ἀσπαζομένων τὴν Ιωάννου κοινωνίαν. ἤγαγε γ᾽ κ᾽ τῶν ἀπ᾽ Αντιοχείας πρεσβυτέρων γράμματα πρὸς τούτοις, ἐν οἷς γεγράφηκαν γινώσκειν αὐτὸν τὴν τῶν Ρωμαίων διαταξίαν, ἀποδεχομένων γ᾽ τὴν Πορφυρίου γενομένην ἀθέσμως κ᾽ ἀνοσίως γεγυμνασμένην ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων. λαβόντες πιττάκιον ἀπὸ τοῦ ἁγίου Αἰμιλίου τοῦ ἐπισκόπου Βερροίας, κ᾽ Κυθήρων κ᾽ Γαδείρων, στὺν Οὐιγεντίνῳ κ᾽ Βονιφατίῳ τοῖς πρεσβυτέροις τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως Ονωρίου τοῦ τε πάπα Ιννοκεντίου κ᾽ τῶν Ιταλῶν ἐπισκόπων, Χρωματίου Ακυληίας τοῦ Βενετίου Μεδιολάνων τοῦ τῶν λοιπῶν, κ᾽ ὑπομνηστικὸν τῆς συνόδου πάσης δύσεως δημοσίοις συνθήμασιν ἀπεσάλησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν στὺν τοῖς τοῦ Κυριακοῦ κ᾽ Δημητρίου κ᾽ Πηγασίου κ᾽ Εὐλυσίου τῶν ἐπισκόπων. Εἶχε γ᾽ δ᾽ ὑπομνηστικὸν μὴ δεῖν εἰσελθεῖν Ιωάννην εἰς κρίσιν, ἐὰν μὴ πρότερον ἀποκαθαρθῇ αὐτῷ ἡ ἐκκλησία τοῦ καὶ ἡ κοινωνία, ἵνα εἰς μηδὲν ἔχων ὑποπέσῃ, αὐθαιρέτως εἰσέλθῃ εἰς τὸ συνέδριον. ἐξαράμενοι οὖν ἀπὸ Ρώμης κ᾽ διαπλέοντες τὴν Ελλάδα, κατεχέθησαν ὑπὸ λαίλαπος χιλιαρχοῦ δυσήνου, ὃς δὲ αὐτῆς συζεύξας αὐλοῖς ἑκατοντάρχου ἕνα, οὐ συνεχώρησαν αὐλοῖς διαβαλεῖν τὴν Θεσσαλονίκην. ἐκεῖ γὰρ αὐτῷ ἦν ὁ σκοπὸς παρεῖναι ἀποδοῦναι γράμματα Ανεσίῳ τῷ ἐπισκόπῳ. ἐμβαλὼν δὲ αὐτὸν εἰς δύο πλοῖα ἐξέπεμψεν. ἐπιγνόμενοι γ᾽ βιαίου νότου, ἀσιτοι ἡμέρας διαπλεύσαντες δ᾽ κ᾽ Αἴγαιον πέλαγος, κ᾽ τὰ ἐννατάριν ὥρᾳ, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ὥρμησαν παρὰ τῆς πόλεως πλησίον τοῦ Βίκτορος παραυείου, ἐν ᾧ κατακλεισθέντες τόπῳ ὑπὸ τῶν τοὺς λιμένας κρατούντων ἀπῆχθησαν εἰς τὸ πίσω, τῆς βασιλίσσης τοῦτο κελευσάσης διὰ Μαρίνου τοῦ ἀνθυπάτου αὐτῆς· κ᾽ συγκλεισθέντες εἰς φρούριον τῆς Θρᾴκης παραθαλάττιον Αθύραν καλούμενον, ἐκεῖθέν τε στρεβλωθέντες, ὡς μὲ Ρωμαῖοι ἐν οἰκίσκῳ τινὶ, κ᾽ ἐν διαφόροις ὡς πρὸς Κυριακὸν, ὡς μήτε παῖδα ἔχειν εἰς ὑπηρεσίαν. ἀπαιτούμενοι γ᾽ τὰ γράμματα, οὐκ ἐδωκαν εἰπόντες· οὐχ οἷόντε ὄθ᾽ πρεσβεύτας ἡμᾶς ὄντας μὴ αὐτῷ ὡς βασιλεῖ ἀποδοῦναι ἡμῶν τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως κ᾽ τῶν ἐπισκόπων. ὡς οὖν ἐπέμενον μὴ διδοῦντες, πρότερον ἐλθόντος Πατρικίου πρὸς αὐλοῖς, ἔπειτα δ᾽ πίνων ἑτέρων, πλοιαρίου γ᾽ ἦλθέ τις ἀφηνιάσμος ἀριθμοῦ, Οὐιγεντιὸς ὀνόματι Καππαδόκης, κ᾽ κλάσας τῶν ἀποκλεισμάτων τοῦ ἐπισκόπου Μαρίνου, ἀφῆκεν ἐσφραγισμένων τὸν ἐπιστολὸν τοῦ βασιλέως Ονωρίου σὺν ταῖς λοιπαῖς ἐπιστολαῖς, ὡς εἰπεῖν, δ᾽ τὰ θεϊκὰ πυκτία ὑποτοιάς τινος δεισιδαιμονίας στὺν τοῖς ἐν χρυσῷ ἀναγλύμμασιν, ἵνα ἐν ταῖς χρείαις θλιβέντες " προσέξωσί τι τῶν ἀβουλήτων. ἐπιγνόμενοι οὖν δευτέρας ἡμέρας, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν εἴτε ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως αὐλῆς, εἴτε ἀπὸ τοῦ Απρικοῦ, οὐκ ἔμαθον, ἐπιδιδοῦτες αὐτοῖς νομίσματα τετρήλια, ἀξιοῦντες αὐτὸν πειθέντας κοινωνῆσαι τῇ Ατλιακῇ, διαστασιάσαντας τὸν Ιωάννου " δίκαιον. οἷς μὴ πειθόντες ἔμενον προσευχόμενοι πρὸς δ᾽ μηδὲν εἰρωνικὸν ἀκοῦσαι, δ᾽ ἀκινδύνως καταλαβεῖν αὐλοὺς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας, τὸν τοσοῦτον ὀρθοντες δυνατότητα, τοῦτο κ᾽ τοῦ σωτῆρος Θεοῦ διαφόρως ἀποκαλύψαντος αὐτοὺς φωλίσαντος, ὡς κ᾽ τῷ διακόνῳ τοῦ ἁγίου Αἰμιλίου Παύλῳ αἰδρὶ προϋπάρχοντι καὶ σώφρονι ὀφθῆναι ἐν τῷ πλοίῳ τὸν μακάριον Παῦλον τὸν ἀπόστολον λέγοντα αὐτῷ· Βλέπετε πῶς πειρατῆτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ᾽ ὡς σοφοί, εἰδότες ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν, ἀντιπομπὴν δ᾽ ὀνείρου τὸν πολύτροπον ἀπάτην αὐτῶν τῇ τε διὰ δώρων κ᾽ κολακείας ἐπὶ τὸ διαχαράξει

Εφ. 2.

χαρᾶξει τῆς ἀληθείας. ὑπισχνεῖται οὖν ὁ αὐτὸς Οὐαλεριανὸς ὁ χιλίαρχος ἐνεβαλὼν αὐτοὺς εἰς σαθρότατον πλοῖον, ὡς ἐθρυλλήτο, δοὺς τῷ πυμένι τῷ ναυκλήρῳ ὑπισχνεῖτο ἀπωλείας τῶν ἐμπλεόντων ἅμα εἴκοσι χρυσοῦς ἐκ τάξεως διαφόρων. ὡδηγημένα δὲ ἐξεώσας τῶν λιμένων. διαπλευσάντων οὖν αὐτῶν ἡσυχίοις καλοῖς, καὶ μέλλοντες ἀπόλλυσθαι περισώθησαν τῇ Λαμψάκῳ, κἀκεῖθεν ἀμείψαντες τῷ ὀλκάδι, κατήντησαν τῇ εἰκοστῇ ἡμέρᾳ εἰς Υδρεντὸν τῆς Καλχηδείας. ἐνταῦθα δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτου χρόνου ἐπιτρέψαντος εἰς Ρώμην, διαγγέλλοντες τὰ πάντα Ιννοκεντίῳ τὰ συμβάντα αὐτοῖς, μήτε σύνοδον εὑρεθέντες, μήτε δίκης ἅψασθαι ἀναγόντες, μήτε μὴν ἐγνωκότες τὴν αἰτίαν. ἐκεῖ Δημήτριον καὶ Κυριακὸν καὶ Εὐλύσιον καὶ Παλλάδιον τῶν σεσαπισταλμένων αὐτοῖς ἀπὸ Ρώμης διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ βασιλέως Ονωρίου, καὶ τοῦ πάπα Ιννοκεντίου. ἀλλ' οὔτε ἠδυνήθησαν μαθεῖν, τί γέγονεν ὁ μακάριος Ιωάννης. καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖ τῶν ἀπαλλαγέντων ὑπισχνουμένων ἀπὸ Ρώμης καὶ τῆς ἡγεμονίας κατ' αὐτῶν σκληρία, Αρκαδίου μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἐγνωκότος.

Ὁ δὲ μακάριος Ιωάννης οἰκήσας τὸν Κυκισὸν ἐν τῷ οἴκῳ Αδελφίου ἔτος ἕν, ἐκ πλείστου διαθρέψας πένητας τῆς Αρμενείας, οὐ τοσοῦτον σίτῳ, ὅσον λόγῳ (ἔφθασε γὰρ κατ' ἐκεῖνον καιρὸν λιμὸς μέγας τὸν χῶρον ἐκεῖνον πικρὸς καὶ παμφαγωτάτους) κἀκεῖσε πάλιν διῆγεν οὐκ ἐνέλιπε τὰς αὐτοῦ διδασκαλίας ἐπιδημούμενος καὶ νουθετῶν τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως, ὡς καὶ ἐπιστολαῖς διαφόροις χρήσασθαι πρὸς αὐτούς. καὶ πρῶτον μὲν ἐκλιθεὶς λόγον πρὸς τοὺς σκανδαλισθέντας ἐπὶ ταῖς πρώταις ὑμνωδίαις τῆς ἡμωδίας καὶ τῇ τοῦ λαοῦ καὶ πολλῶν ἱερέων διώξει καὶ διαπροφητεύσας τὰ κεφάλαια εἰκοστεσσαρεσκαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ιατρῶν παῖδες, ὅταν πυρέττοντας ἴνας, ἢ ἕτερον νόσημα νοσοῦντας μέλλωσι θεραπεύειν, αὐτοὺς πρῶτον ἐπιζητοῦσι τοὺς κάμνοντας ἰδεῖν, καὶ τὰ ἑξῆς· ἄτινα ὑπὸ πολλοῦ ἐξεσιν ἀναγνῶναι, καὶ τὴν ἐκ τούτων ὠφέλειαν πορίσασθαι. πάλιν δὲ δυσὶν ἐπιστολαῖς χρήσεται πρὸς Κυριακὸν τὸν ἐπίσκοπον, ἧς πρώτης ἡ ἀρχή ἔστως ἔχει· Φέρε δὴ πάλιν ἐπιμνησθῶ σου τῆς ἀθυμίας ὃ ἕλκος, καὶ διασκεδάσω τοὺς λογισμοὺς τοὺς ὄνειδος τοῦτο σωπᾶν ἡγουμένους, καὶ τὰ ἑξῆς· τῆς δὲ δευτέρας ὑπιστολῆς πάλιν ἡ ἀρχὴ οὕτως ἐμφέρεται· Καὶ τὰ σώματα σφοδροῖς παλαίσαντα πυρετοῖς, εἶτα μετ' ἔπειτα πολυμυθητικὰ λέγει. ὡσαύτως δὲ πάλιν ἑτέρᾳ γράμμασιν ἐχρήσατο πρὸς Κωνσταντῖνον πρεσβύτερον, καὶ πρὸς Ολυμπιάδα τὴν ὁσίαν διάκονον. ἃ πάντα μὲν ἐκ πολλῶν ἐπάξαμεν, φανερωτέρους τὸ ἀνδρὸς ἐκείνου ἀνδρὸς τὴν τοῦ λαοῦ φροντίδα ἐν φρεσὶν ἀεὶ ἔχοντα, οὐ μόνον ἐν τῷ θρόνῳ αὐτὸν ὑπερέχοντα, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐξορίᾳ σοφὸν πρὸς ἑαυτὸν παιδευόμενον, Παύλου μιμητὴν γενόμενον. βασκαίνοντες δὲ αὐτὸν ἀδελφοκτόνοι μεταφέρουσιν αὐτὸν εἰς Αρσακίαν διαφόροις ἐπιβάλλοντες αἰτίσμοις καὶ κακουχίαις, ἵνα τοῦ ζῆν ἀπολείπῃ· κἀκεῖ πάλιν οὐ μικρὰς διαλάμπει ταῖς ἀρεταῖς. Οὐ γὰρ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη, οὐδὲ λύχνος φαίνει καιόμενος ξυλίνῳ σκεπασθῆναι μοδίῳ. ἐξῆρε γὰρ καθάπερ ἐξ ὕπνου τῆς ἀγνοίας τοὺς τὸν λόγου ἀκτῖνα σὺν πάσης τῆς οἰκουμένης τὸν ἀέρα κεκαρωμένους τῇ ἀπιστίᾳ. σφοδρότερον δὲ τῇ φλογὶ τῆς βασκανίας καταφλεγόμενοι καὶ Σεβαστιανὸν καὶ Πορφύριον καὶ ἕτεροί τινες τῆς Συρίας ὑπίσχνουσιν ὠδῖνα καὶ ἐκεῖθεν μετενεχθῆναι. βαρεῖς γὰρ αὐτοῖς ἦν, οὐ μόνον ἐν ταῖς νομιζομέναις εὐπραγίαις, ἀλλὰ πολὺ πλέον ἐν ταῖς δυσπραγίαις, ἀφυὼς διακειμένοις πρὸς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, καὶ μεμνημένοις τῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους θείου χρησμοῦ ὅτι ταῖς θλίψεσιν ἡμῶν, ὃ, Ἀρκεῖσθαι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. θρασύμενοι γὰρ τὸν Αντιοχέων ὅτι τὸν Αρμενίου, κἀκεῖθεν πάλιν ὅτι τὸν Αντιοχέων τὸν Ιωάννου εὐχάριστον φιλοσοφίαν ἀφόρητος, ἤνεγκαν καὶ ὃ ζῆν ἀπορρήξαι, καθάπερ ὑπό τινων δεσμῶν, τῶν διηγημάτων, βασανιζόμενοι. τοιοῦτος γὰρ ὁ μισόκαλος φθόνος, ὡς τοὺς πρότερον τῶν ἐπομένων αὐτοῖς κλεινοὺς θαυμάζοντας λέγειν·

67 *Iohannis scripta Cyriaco, Presb. Constantinop. presb. Olympiadē. inde translatus Arabissum: inde Pyreuntem: sed in itinere moritur Comanis.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἴδετο, νεκρὸν φοβερὸν, τοὺς ζωντας καὶ κεκτοιωμένους ἀγκαθοσιωμένα, καθάπερ τοὺς παῖδας τὰ μορμολύκεια. βαβαὶ, ὦ τῆς κοσμικῆς δυναστείας καὶ ὡς σκηνησιακὴν σημαίνοι πλοῦτον ἐπ' ἐξουσίας μὴ καὶ τῆς τῶν πραγμάτων ἀρχῆς, τὴν ἱερέα, τὴν μόνον, τὴν ἁπλοῦν, τὸν ἀθενῆ τῇ σαρκὶ, τὴν ὀξύθυμον δεδιότες ὠφελῶσι. μηκέτι οὖν καρτερήσαντες τῇ σκηνῇ κρύπτειν τὴν ὀφιν, ἀποστείλαντες εἰς Ὃ στρατόπεδον, σκηποιζοισιν ἀνθηγαφίῳ σφοδρότερον μὴ πρόσιμα σὺτὸς 5
σενῆς προθεσμίας μετενεχθῆναι αὐτὸν εἰς Πυποιῶπα, τόπον πανέρημον τῶν Τζαίων, ἐπικείμενον τῇ ὄχθῃ τῆς Ποντικῆς θαλάσσης. τέρμα γὰρ τοῦτο καὶ τοῦ Πόντου, καὶ τῆς Ρωμαίων ἡγεμονίας τοῖς ὠμοτάτοις Γητυθῶν βαρβάροις. αὐτὸς ὁ ὁδοιπορικῶτος πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν τοῦ φθάσαι αὐτὸν τὴν ὁρισθέντα αὐτῷ τόπον τῆς ὀξοείας, τῇ νυκτὶ ἀγρυπνικῶτος αὐτοῦ, καὶ ὡς εἰωθυίας αὐτῷ ψαλμῳδίας ποιουμένου, καὶ δεήσεις ἀναπέμποντος τῷ Θεῷ, εἰσῆλθον πρὸς 10
αὐτὸν Πέτρος καὶ Ἰωάννης ὡς ἅγιοι ἀπόστολοι, οἷς ἐθεάσατο, ἐπὶ αὐτοῦ ὄντος ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Χαίροις, ποιμὴν ἀγαθὲ τῶν λογικῶν Χριστοῦ προβάτων, γυναικόπαστε ἀθλητά. ἀπεσταλμεθα πρὸς τοῦ κοινοῦ ἡμῶν δεσπότου καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πρὸς σε εἰσελθεῖν σε καὶ προσκαλέσασθαι σε ἐν τοῖς κόποις σου, οἷς ὑπὲρ ἐμφανῆς ἀγῶνι τὴν καθαιρότητα τοῦ στωειδότος σου. ἤλεγξας γὰρ βασιλέα ἀθέσμως συγγαμοῦντα, μιμητὴν γεγονότα Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἐλέγξαντος τὸν δυστεβῆ Ἡρῴδην ἀπὸ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. διὸ ἵκνυε καὶ ἀνδρίζου. ὁ γὰρ μισθός σου πολὺς ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ. ὅθεν εὐαγγελιζόμεθά σοι χαρὰν μεγάλην, ὅτι ἐν ὀλίγαις ἡμέραις εἰσὶ σὺν μέσου, καὶ σκηνήσεις πρὸς Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ ἔσῃ ἀναπαυόμενος στεφανίτης ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας. χαίρωμεν οὖν, νενίκηκας γὰρ ἐχθροὺς σου, καὶ τοὺς μισοῦντάς σε κατήχθυνας· τὸν ἀνίλιτον σου σχοῖνον κατεπάτησας, καὶ τοὺς σοὺς αὐτῷ δαίμονας ἐνθριάμβευσας. μέλλει γὰρ καὶ ἡ Εὐδοξία σκώληκας ἀναβρόσαι, καὶ ζητῆσαί σε εἰς βοήθειαν, ἵνα μὴ θύρῃ, καὶ τελευτήσωσιν ἐν τῇ νόσῳ αὐτῆς μετ' ὀδυνῶν μεγάλων. ἀνίατα γὰρ νοσήσει, διὰ τοῦτο πρὸς Κυρίου πληγήσεται.

Ἐπέδωκαν οὖν αὐτῷ καὶ βραδύν ἵνα εἰ πόντιε· δέξαι, φάγε τοῦτο, ἵνα μὴ δείπνῃ ἑτέρως ἐν ᾧ πρόκειται βίῳ. αὕτη γὰρ ἐπέρχεσθαι σοι μέλλει ἡ θλῖψις σε εἰς χεῖρας τοῦ Κυρίου παραθῆναι. ὁ δὲ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. ἦσαν δὲ σὺν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ πρεσβύτεροι δύο καὶ διάκονος εἷς, οἵτινες συνηκολούθησαν αὐτῷ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, χάριτι τῇ παρ' αὐτοῦ κεχαριτωμένοι. ἤκουσαν δὲ τῶν λόγων τούτων καὶ αὐτοὶ παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ὡσαύτως ὡμίλουν τῷ μακαρίῳ Ἰωαννῃ, καὶ ἐχάρησαν πάνυ, βυφραινόμενοι καὶ ἀγαλλιώμενοι σφόδρα, ὅτι τοιούτῳ ἀνδρὶ μεμβημονίῳ παρὰ τοῦ Θεοῦ συνεκακοπάθησαν, καὶ ἠξιώθησαν οὐ μόνον τῶν ῥημάτων ἀκοῦσαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις ὀφθαλμοφανῶς θεάσασθαι. ἦσαν γὰρ καὶ αὐτοὶ ἀγρυπνοῦντες καὶ ἀνεῳγμένας ἔχοντες τὰς τοῦ σώματος ὄψεις, καὶ πάντα ἀκριβῶς κατέχον. ὃ δὲ ἀφέντες αὐτὸν γραπτὸν τὸ ἐπιτήχον τῶν παραινετικῶν ὅτι τοσοῦτον αὐτὸν κατήπειγεν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, λέγοντες τοιαύτας ἔχειν τὰς ἐντολάς, ὡς εἰ ἀποθανοῖ καὶ τὸν ὁδὸν, μείζονων ἀξιωθήσονται τῶν βαθμῶν. καὶ ὁ μὲν εἷς ἐξ αὐτῶν ἐλθὼν φερνήσας τῆς προύσης στρατείας, φιλανθρωπίαν τινὰ ποσῶς ἀπεδείκνυτο· ὁ δὲ ἕτερος ὅτι τοσοῦτον ἰῶ ἀπήνης καὶ δύσκολος, ὡς τὰς εἰς τὸ ἅγιον γνωμώδεις κολάκειας πρὸ τῶν προστυχόντων ὅτι φειδῶ τοῦ ἁγίου, ὑβρὶς νομίζων, τότε μόνου φερνίζων Ἰωάννου δυσθανατοῦν. τὸ μὲν γὰρ λάθρου ὄντος ὑετοῦ, ἀφερνίπτως ἔζηε, ὡς ἀπὸ νώτων καὶ πτερύγων τοῦ ἁγίου φέρεσθαι τὰς τῶν ὑδάτων λιβάδας. σφοδρότερον δὲ πάλιν καῦμα ἡλίου ἀντὶ πνευφῆς ἠνίσε, εἰδὼς ἐν τούτῳ δυσφορὴν ὃ Ἐλιασαϊκὸν κρημνὸν τοῦ μακαρίου· εἰς πάλιν δὲ ἡ εἰς κάμιλον, ἔνθα λαθέσθου ἀπὸ μυθίαν ἰῶ, σοὶ δὲ σιγμὴν ὥρας ὁ δύσκλινος συνεχώρει ἀναμεῖναι· καὶ ὅτι τούτοις πᾶσιν ὅτι τειμίλιον τῶν ἀρχαλεωτάτων ἐκείνῳ βαδίζων ὁδὸν, ἔμβυσεν ὁ ἅγιος ἀπὸ σπήλαιον ἔχων ὃ σωμάτιον, καθάπερ μῆλον ἐπ' ἄκρων κλάδων φοινικούμενον. ὁ δὲ

φιλαν-

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φιλάνθρωπος Θεὸς οὐκ εἴασεν εἰς ἐκεῖνο θηρίον ἀπαχθῆναι Ⓦ καλλίνικον αὐτὸν ἀθλητήν· ἀλλὰ πλησιάσαντες τῇ Κομάνῃ (τόπος δ' αὕτη τοῦ Εὐξείνου Πόντου) καθάπερ γέφυραν πηδήσαντα τὸν Πιτυοῦντα, ἔξω τοῦ τείχους ἐν ᾧ μαρτυρίῳ μείναντες ἀπὸ πέντε, ἢ ἓξ σημείων. κατ' αὐτὸν δὲ τὸν νύκτα πρέσβυς αὐτῷ ὁ τοῦ τόπου ἐκείνου μάρτυς (Βασίλισκος ὄνομα αὐτῷ, ὃς μάρτυρος ἐπίσκοπος ὢν Κομανῶν, ἐν Νικομηδείᾳ, ἐπὶ Μαξιμιανοῦ, ἅμα Λουκιλλῳ τῷ ἐν Βιθυνίᾳ πρεσβυτέρῳ ὄντι Ἀντιοχείας) φήσας, χαῖρε, ἀδελφὲ Ἰωάννη· αὔριον γὰρ ἅμα ἐσόμεθα. φασὶ δὲ προειρηκέναι Ⓦ μάρτυρα τὸν παλαμήνοντι πρεσβυτέρῳ τῷ ναῷ, ἑτοίμασον λέγων Ⓦ τόπον τῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ. ἔρχεται γὰρ αὔριον. ἔσχον δὲ πίστιν Ⓦ χρησμὸν ὁ μακάριος Ἰωάννης ἐπὶ τὸν αὔριον παλαιὸν σὺν γραπτῇ ἐπιστολῇ ἕως πέμπτης ὥρας ἐκδοθῆναι. Ⓐ ὃ μὴ πειαθέντες ὀξήλασιον. ὀδύσαντες ὡς καδίοις τελάκοντα, πάλιν ἐπαναστρέφουσιν εἰς Ⓦ τόπον τοῦ μαρτυρίου, ἀφ' οὗ καὶ ἀπῆραν, ἔχοντος αὐτὸν ὀξέως. οὕτως ὦν ἐλθὼν, ἐπιζητεῖ ὁ Ἰωάννης τὰ ἄξια αὐτοῦ τῶν βίᾳ ληστρικῶν ἱμάτια, καὶ ἀποδυσάμενος τὰ παλαιὰ, ἐνεδύσατο νήφων, ἄλλα ἕως ἐπαναστημάτων· τὰ δὲ λοιπὰ διένειμε τοῖς πρόσθεν, καὶ κοινωνήσας τῶν ἀσπασίων συμβόλων, ποιεῖ τὸν παλαιὸν ἀνθρώπων ἐπὶ τῶν πρόσθεν, εἰπών, Ὃ ὀξὲ ἔσθιε ῥῆμα· Δόξα τῷ Κυρίῳ πάντων ἕνεκεν· ἐπισφραγισάμενός τε ὕστερον ἀμήν, ὑπῆρε τοὺς πόδας τοὺς ὡραίως δραμόντας ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν μετανοούντων ἐλθόντων, καὶ ἐλέγξαντας τοὺς τὸν ἀμύητον πλουσίως γεωργήσαντας. εἰ δὲ σὺ δὲ ὤνησαν Ⓐ ἔλεγχοι τοὺς φαύλους· τοῦτο οὖν αἰτία τοῦ παρρησιασαμένου, ἀλλ' ἰταμότης τῶν μὴ ἀναγομένων. αὖθις ὃ εἰς τὸν ἀγῶνα μετεπέμψατο ζωὴ, προσθεὶς τοῖς ἁγίοις πάντας τοὺς ὃν Θεῷ διαρεσκόντας πατέρας, πατριάρχας, ἀποστόλους τε καὶ μάρτυρας, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς, ὅτε καὶ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ὑψώθη εἰς σωτηρίαν τῶν ὀρθῶς πιστευόντων εἰς Ⓦ ἐν αὐτῷ πεπυθότα, ὠλέσαν ὃ τῶν βλασφημούντων αὐτὸν, τῇ ἐξῆς ἐπανατείᾳ, ἥτις ἦν Ὀγδοεῖος ὃ ἕβδομον, καὶ Θεοδοσίου ὃ δεύτερον, τὸν κόνιν ἀποπινάξαμενος, καὶ πρὸς Χριστὸν ἀναπεμφάσας, καθὼς γέγραπται· Ἤξεις ὃ εἰς Ⓦ τάφον σου, ὥσπερ σῖτος ὥριμος καὶ καλὸν θερίζομενος· πεπλήρωμαι ὃ ψυχαί μου ἀναπαύσεως τεθνήξονται. Τοσοῦτος δεσμὸς πρὸ θεόν καὶ ἀσκητῶν καὶ τῶν ἐπὶ σεμνότητι βίου μαρτυρομένων πρὸς, ἀπό τε Συρίας, καὶ Κιλικίας, καὶ Πόντου, καὶ Ἀρμενίας, ὡς οὐδὲ πολλοὶ νομίσαι ἀπὸ σωμάτων αὐτοὺς πεπλανῆσθαι." ἀναφέρ ὃ καὶ ἑορτάζεται, καθάπερ ἀθλητὴς νικηφόρος, ὃ καλῶς ἀγωνισάμενον σῶμα ἀπενέγκη πρὸ τὸν θήκην τοῦ ἁγίου Εἰρηναίου μάρτυρος ἐν τῷ αὐτῷ μαρτυρίῳ. τοιγαροῦν δι' ἐλευθεροστομίαν ἐξωρίσθη, καὶ πρὸς ἴσους καὶ ὁμοίους τοῖς ἐπαινετοῖς καὶ ἀθλοφόροις καὶ μάρτυσιν ἐκομίσατο σεφαίοις, καὶ εἰς τὸν ἀρχαίαν κατάστασιν ἦλθε, ὡς καὶ ἔργα τὰ ἐντεῦθεν ζωῆς ἀγαθὴ μετάστασις μαρτυρεῖ.

Ταῦτα ἐξελυξάμενος ἀφαιρεθέντος τὸν ἀδικίαν Ⓐ τῆς Εὐρώπης ἐπίσκοποι. τῆς γὰρ διωρακότων σφᾶς αὐτοὺς ἀπεκρινάμενοι κοινωνίας, καὶ Ἰλλυρικοὶ ὃ πάντες τῆς μερίδος ἐγένοντο. τῶν ὃ πρὸς ἥλιον αἴροντα πόλεων Ⓐ πλῆθοι ἔφυγον μὴ τῆς ἀδικίας τὸν κοινωνίαν, ὃ ὃ τῆς ἐκκλησίας σὺν ἐμίσησαν σῶμα. ὁ ὃ σκοπὸς τῆς ἐκκλησίας Ρωμαίων ἐστὶ ἕως τέλους μὴ κοινωνῆσαι τοῖς ἀντιλικοῖς ἐπισκόποις, μάλιστα Θεοφίλῳ, ἕως δὲ οἰκουμενικὴν συνόδου γένηται ἰατρεύουσα σεσηπότα μέλη τῶν ταῦτα ἐργασαμένων. Εἰ γὰρ καὶ κεκοίμηται ὁ μακάριος Ἰωάννης, ἀλλ' ἐγρηγόρησεν ἡ ἀλήθεια, δι' ἣν ἡ ζήτησις ἔσται. τελευτήσαντος ὃ τοῦ μεγάλου τῆς οἰκουμένης διδασκάλου, ἦλθον Ⓐ δύο πρεσβύτεροι καὶ ὁ διάκονος Ⓐ σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῇ ἑσπερίᾳ ἐν Ρώμῃ πρὸς Ἰννοκέντιον Ⓦ πάπαν, καὶ ἀφηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ συμβάντα τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ ἐν τῇ ἑσπερίᾳ· καὶ ὡς ἐθλίβεσαν ὑπὸ τῶν μετακεκμιζόντων αὐτὸν γραπτῶν ἐν τόπῳ εἰς τόπον, καὶ πρὸς τοῦ σωθέντος ἔθνους δι' αὐτὸν τῇ τοῦ Θεοῦ ἐπικουρίᾳ.

χ. τοῖς κομάνοις
χ. τοῦτο
χ. ἐνταφιάζειν
χ. ἀπὸ τὸν

68 *Occidētales Episcopi iniuriam Iohanni factā detestantur. presbyteri 2. et Diaconus vnus (Iohannis in exilio comites perpetui) post mortem Iohannis Romam venientes omnia renunciant Innocentio: qui Honorium Imperatorem adit. scribit Innocentius ad Arcadium, & Sacramentorum communione priuat: scribit item Honorius.*

Ιωζ. ε. κε.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ὑπηκουείᾳ ἐκ τῆς ἁλιακῆς λατρείας καὶ πιστεύσαντος τῷ Θεῷ· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὁπλασίας Πέτρου γ' Ἰωάννου γ' περὶ τῶν ῥηθέντων αὐτῷ ὑπ' αὐτῶν, γ' περὶ τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ, γ' τῆς ὀπτασίας τῶν μύρτυρος Βασιλίσκα περιεπόντος αὐτῷ περὶ αὐτῆς κοιμήσεως αὐτοῦ. ἀκούσας ὁ Ζῶτα ὁ πάπας ἐθαύμασε μεγάλως, ἅματε γ' περίλυπος γνόμενος λέγε τοῖς πρόσθεν· ἴδετε ποῖον φωτῆρα τῆς ἐκκλησίας γ' κήρυκα τῆς πίστεως ἐξώρισαν ⓐ τῆς Ἐφέσας ὑπίσχοποι ἀδίκως. ἆρα πιθὸν αὐτοῖς ἐν τῷ νεῷ αἰῶνι; γ' τί μέλλει ἔσεσθαι αὐτοῖς ἐν ᾧ μέλλοντι; γ' ποίαν ἀπολογίαν εὐαπόδεκτον ἔχοισιν εἰπεῖν ὡς κριτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ, ὅταν μέλλωσι ζῶσαι ὡς ἀποθανεῖσθαι ῥήματι τοῦ Χριστοῦ; Ζῶτα εἰπὼν ἀπεγένεται πρὸς ⓐ βασιλέα Ονώριον, γ' ἀναλέγει αὐτῷ πάντα, ἅπερ ἤκουσε παρὰ τῶν κληρικῶν· ἐπὶ μὴν δὲ περὶ τῆς βασιλίσσης Εὐδοξίας πῶς οὐκ ἐνέδωκεν ἐκ τῆς μνησικακίας, ἧς εἶχε πρὸς Ἰωάννου, ἄχρις οὗ εἰς πέρας ζωτίνου ἐξιώγκε καθελοῦσα αὐλὴν τῆς ὑπισχοπῆς διὰ τῶν ἀδοκίμων ἐκείνων ἀνθρώπων τῶν εἰς τὸν συμπεσεῖν αὐτῇ, ἐπείπερ ἠλέγχετο παρ' αὐτοῦ· περὶ ὧν ἐπεχείρει ποιῆν ἀκαθηκόντως ἐν ἁρπαγαῖς χρημάτων καὶ κτημάτων τῶν πέλας καὶ φόνων ἀδίκων πολλῶν. Ζῶτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς κατενύγη τὴν ψυχὴν σφόδρα. ἦν γὰρ θεοσεβὴς πάνυ, ἔργα τελῶν ἄπερπα ⓐ τῆς ζωῆς αὐτοῦ χρόνον ἐν δυσχαῖς καὶ νηστείαις καὶ ἀγρυπνίαις καὶ ἀναγνώσεσι, προσέχων ἑαυτῷ μεγάλως εἰς ἁγιασμὸν σωτηρίου τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πάπᾳ· Πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα ἐπλήσθη τῶν ἀδικιῶν τῆς γυναικὸς ἐκείνης. πλειστάκις γὰρ ἦλθον αὕτη εἰς τὰς ἀκοάς μου, καὶ βύω τὰ ὦτα ἀπεστρεφόμην βδελυττόμενος ἀκοῦσαι τοιούτων πονηρῶν λόγων. καὶ τί προσθῶ οὐκ οἶδα. διαφόρως γὰρ γ' τῷ ἀδελφῷ μου Ἀρκαδίῳ γέγραφα περὶ αὐτῆς, ὅπως ταύτην ἀναιρεθῇ ἐκ τῶν τοιούτων πραγμάτων, ὅπως μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ὅτι τὰ τέκνα ἡμῶν τὰ ἀμύρτήματα αὐτῆς· καθάπερ ὅτι Ηλεὶ ⓐ ἱερεὺς γ' ἐπὶ ⓐ οἶκον αὐτοῦ καὶ τοὺς παῖδες αὐτοῦ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἔφθασεν τῶν ἁμύρτωλῶν Οφνὶ γ' Φινεὲς τῶν τέκνων αὐτοῦ. ἐὰν δὲ ἐκπορευσέται μου, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, ὅτι ἐκείνου ἀκούει. ἀλλὰ γράψον αὐτῷ σὺ." Εἰκὼς κἀγὼ σε ἀκούει, ἐὰν βλέπω. τότε ὁ πάπας Ιωαννέντιος ἔγραψεν ὑπατολίῳ Αρκαδίῳ τῷ βασιλεῖ περιέχουσι τάδε· Φωνὴ αἵματος τοῦ ἀδελφοῦ μου Ἰωάννου βοᾷ πρὸς τὸν Θεὸν κατὰ σοῦ βασιλεῦ, ὡς ποτε Αβελ τοῦ δικαίου γ' τοῦ ἀδελφοκτόνου Καΐν, γ' πάντα ἔφτω ἐκδικηθήσε). ὃ μόνον οὐ τοῦτο πέπρακται, ἀγιασθὲν γ' ἐν χαρᾷ ἐπίσκοπον διωχμὸν γ' τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας γ' τῶν ἱερέων αὐτοῦ σπουδήσω, δέξασθαι τὸν μεγάλου τοῦ οἰκουμένης διδάσκαλον ἐκ τοῦ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ ἀκρίτως, σπουδιώξας αὐτῷ γ' τὸν Χριστόν. οὔτε γὰρ οὕτως ὀδύρομαι περὶ ἐκείνου (ἔστι γὰρ τοῦ κλῆρον ἔλαχε μετὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ βασιλείᾳ) καὶ ἡ ἀφόρητος ἡ συμφορά· ἀγαθὰ θλίβομαι φροντίζων περὶ τὸν ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν δὲ περὶ τῶν ἐγκηθέντων δὲ λιμωξάντων τῆς ἐκείνου πανσόφου γ' πνευματικῆς διδαχῆς γ' νουθεσίας. οὐ μόνον γὰρ ἡ Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία ἐζημιώθη τῆς ἐκείνου "καλλιρρύτου γλώττης, ἀλλὰ δὲ πᾶσα ἡ ὑφήλιος ἐχήρευσεν· ἀπολέσασα τοιοῦτον ἔνθεον ἄνδρα, πανθαυμάστοις μᾶς γυναικὸς παραχωρήσαντες τοῦτο γενέσθαι δραματούργημα. πλὴν ἐκδέξεται τὸ ἐντεῦθεν ἀμοιβήν, γ' τὸ μέλλον κόλασιν γ' μυρίας ταύτας ἡμέρας ἀπεργασμένη αὐτή. Εἰ γὰρ ὁ μακάριος Ιωάννης τὸν βίον καπέλιπε, πίστιν τηρήσας, γ' στρίζας ἐδὲ σαλευομένους, ἀλλ' εἰς ἀληκτους αἰῶνας τὰ ἀδιαπαύστον τρυφὴν καὶ ἀθάνατον ζωὴν ἐκληρονόμησεν. ἡ δὲ νέα Δαλιδὰς ἡ μικρὸν ὑπὸ ξυρῷ τῆς πλοκῆς ξυρήσασα, ἐπήγαγε ἑαυτῇ κατάραν ἐκ πολλῶν στομάτων, δεσμεύσασα φορτίον ἁμύρτημάτων βαρὺ καὶ δυσβάστακτον, προσθεῖσα γ' τοῦτο τοῖς πρόσθεν αὐτῆς ἁμύρτήμασι. διὸ ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ ἁμύρτωλὸς, ὡς τις θυθεὶς τὸν θεῖον τοῦ μεγάλου ἀποστόλου Πέτρου, ἀφορίζω σε τε καὶ ἐκείνην τῆς μεταλήψεως τῶν ἁγιασμάτων Χρι-

στοῦ

σοδ τῦ Θεοδ ἡμῶν· ὑ μὲν ἄλλα καὶ πάντοθεν ἐπίσκοπον, ἢ κληρικὸν ὄντα τῦ πάγματος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας τολμῶντα ἐπιχειρῆσαι ὑ μεταδοῦναι ὑμῖν, ἀφ' ἧς ὥρας ἀναγνῶτε μου τὸν πρόσταγμα συνδεσμον ἐστὼ καθαίρεσιν εἶ). Εἰ δ' βιάσηθέ τινα ὡς ἐξουσίας αι, ὑ παρεξέλθητε τὸν δοθέντας ἡμῖν κανόνας παρὰ τῦ σωτῆρος ὑμῶν τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἀποστόλων, ἔσεσθε ἐπισκάμμοι, ὡς πρέπον μὲ ὑ μικρὸν ὃ ἁμάρτημα γνῶσεται ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτε ὑ δωσήσεται ἀξίωμα βασιλικόν τινα ὠφελῆσαι· ἐκείνων δ' τὰ ἐντὸς ἐκχυθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἐστόδιγμα πάντων. Ἀρσάκιον δ', ὃν εἰσηγάγετε εἰς τὸν θρόνον τῆς ὑπισκοπῆς μὴ παρὰ τῦ μεγάλου Ἰωάννου, καὶ μὴ θέλοντα καθαίρεσιν μὴν σὺν πᾶσι τοῖς συνκοινωνήσασιν αὐτῷ πρέπει ὑπισκόπους, ὧν τινος ὀνόματος ἐξαλειφθέντος τοῖς ἱερεῖς διπτύχοις. ἀνάξιος γάρ ὄστιν, ὡς μοιχεύσας τὴν ὑπισκοπήν. Πᾶσα γὰρ φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἐκριζωθήσεται. πρεσβεύομεν δ' καὶ τῇ καθαιρέσει Θεοφίλου ἀφορισμὸν καὶ ἀναθεματισμὸν καὶ τελείαν ἀλλοτρίωσιν τῦ χριστιανισμοῦ. Γεγραφήκε δ' δὲ Ὀνωρίος Ἀρκαδίῳ παιδί· Οὐκ οἶδα ποία αὐτοκρατορία ἐνέργεια ἐπλανήσε σε, γυναικί καταπιστεύσαι ἑαυτόν, καὶ ἀγνοῆσαι ἅπερ τὰ κακὰ, οἷα οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκε χριστιανῶν βασιλεύς. καὶ γὰρ πάντες οἱ τοῦτα ὅσοι ὑπίσκοποι τῆς ὑμῶν καταδοῶσι βασιλείας, ὅτι τὸν τοποτηρητὴν τῆς Ρωμαίων ἁγίας ἐκκλησίας τὸν εἰς ὑμετέραν τιμὴν καὶ τὴν συναθροιζομένην σὺν τούτου ζημιοῦν καὶ βεβαίωσιν καλέντας πρὸς αὐτῶν, οἱ φεύγειοι ἀγρίοις ἔνοις καὶ παλιμβίοις θήλυσι λιμοκτονῆσι προσεπάλαττε. πρὸς οἷς γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἐφίλανθρώπησατε αὐτοῖς, φιλοφρόνως ξενοδοχήσαντες (ὑπὲρ οὗ ξενοῖ τινὲς ὑμετέραν βασιλείαν ἡ τούτων θεραπεία· ἀλλὰ δ μᾶλλον καὶ ἐπλήθυνε τὸν Θεοδ τὰς πλουσίας δωρεὰς ἐφ' ἡμᾶς, πρὸς τούτοις καὶ λύτρωσιν πλημμελημάτων ἡμῖν ποιοῦντος τῦ κεφαλαίου) παράνομα ὑμᾶς πρᾶξαι οὐκ ὠκνηκότες. ἃ γὰρ μὴ ἑαυτῷ ἔφερεν ἀργύρια εἰς χρείαν σωματικῶν ἀναλωμάτων ἀφαιρεθῆναι προστάττε, δεδωκότες αὐτοῖς καὶ εἰς τοῦτο ἀφορμὴν τῦ καταστενάξαι ὑμῶν πρὸς Κύριον τ Θεὸν ἡμῶν μὴ σθυμηθέντες τῦ παρὰ δ σοφωτάτου προφήτου ῥητῦ δ Εἰρήκοτος· Μὴ δῶσης ἀφορμὴν αὐθεντῶ καταράσασθαί σε. σὺ γὰρ ᾧ στεναγμῷ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰσακούσεται αὐτοῦ ὁ πλάσας αὐτόν. πρὸς δὲ τούτοις δ ἰδίᾳ βουλῇ καὶ ἰδίῳ κρίματι ἐκβαλὼν, ὑπισκόπους ἄλλους ἐνεθήσασε, πρὸ δὲν τ ἀποστολικὸν τιμῶν. Ταῦτα δ' πάντα ὑ παρὰ Θεῷ, καὶ παρὰ δικαίοις ὑ μικρὸν ἁμάρτημα ἐστάγη. σωῶσον οὖν μὲ λόγοις, ἀλλ' ἔργοις τὰ σεσηπότα μέλη θεραπεύσαι, καὶ πληροφορῆσαι πάντας ἡμᾶς εἰς τὴν τούτων ἐκδίκησιν, ἐπισκάμμους ὡς αἱ τῶν ἱερέων ὑπὲρ ὑμῶν προσευχαὶ τὰς ἡμετέρας βασιλείας διλωσεκῶς κραταιώσουσι.

Δεξάμενος δ' τὰ τοιαῦτα γράμματα ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος, ὃν πάσῃ ἀθυμίᾳ καὶ πόνῳ ἐναγώνιος ἠθύμησε, καὶ κελεύει ζητηθῆναι ἐν τῇ πόλει, εἴ εἰσί τινες ἐν αὐτῇ ἐκ τῶν συσκευασαμένων κ τὸ μακαρίου Ἰωάννου. ἦσαν δ' ἐν αὐτῇ κ συγχυείσῃ Μιλησᾶς καὶ Θεότεκνος καὶ Ἰσχυρίων καὶ ἀνέψιοι Θεοφίλου τῦ Ἀλεξανδρείας, καὶ Ἀχάκιος ὁ Βερροίας καὶ Σθενιδούς ὁ Γαβάλων. γνοὺς δ' ὁ βασιλεὺς περὶ αὐτῶν, ἐκέλευσεν ἐνεχθῆναι αὐτὸν μ' πάσης ἀτιμίας, καὶ ἐν εἱρκτῇ ἀποκλεισθῆναι, ἕως οὗ σκέψηται τί ποιήσει περὶ αὐτῶν. τότε δὴ ἀναζητήσας καὶ τὸν δράσαντας εἰς τὸν ὑπισκόπους καὶ τοποτηρητὰς Ρώμης, ἅπερ ἐδηλώθη αὐτῷ παρὰ τῶν γραμμάτων Ὀνωρίου τῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. καὶ μαθὼν ὡς παρὰ Μαρίνου τῦ ἀθεσπεσίου τῆς βασιλίσσης καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν ταῦτα γεγόνασι, κελεύει τούτους παρὰ ξίφους μόρον μετελθεῖν, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ξύλοις κρεμασθῆναι, καὶ πρᾶσαι δ' τοὺς ἰδίους, εἴτε συγγενεῖς, εἴτε ἀθεσπεσίους τῆς βασιλίσσης, τοὺς εὑρεθέντας αἰτίους τῆς τοιαύτης συσκευῆς, ἐκέλευσε τοὺς ἐν ἀξιώμασιν ὄντας ἐκπεσεῖν τῆς ἀξίας, καὶ τῶν τότων ὑπάρξιν ἀφαιρεθῆναι, τοὺς δ' ἄλλους πληγαῖς καὶ βασάνοις διαφόροις καὶ φυλακαῖς ἀθῶναι θῆναι· τῶν δ' βασι-

69 *Arcadius penas expetit de omnibus Iohannis inimicis. datq; ipse & Eudoxia literas ad Papam, ut recipiantur in communionem.*

λιστῶν

λιασθω Εὐδοξίαν ὑπηρέτριαν ἔν τινι κοιτῶνι τῦ παλατίου καθεδεῖσθαι, καὶ μηδένα εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὴν, εἰ μήτε τὰ ἄδερφα αὐτῆς, μήτε δὲ αὐτὴν ποτὲ πρὸς ἐλθεῖν. ἐκείνη δὲ πληγεῖσα τὰ ὑποκάτερα ἐκ τῆς θλίψεως καὶ τῆς αἰχμώνης, ἔπεσεν εἰς ἀῤῥωστίαν τὴν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν λεγομένην αἱμόῤῥοιαν. ταῦτα ὃ πολλοὶ ἔγνωσαν ⓐ μετακομίσαντες μαγίστριοι τὰ γράμματα τῦ βασιλέως ἀπὸ Ρώμης ἐν Κωνσταντινουπόλει. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀρκάδιος κὴ Θ̄ ποιῆσαι αὐτὴν ταῖς λεχθείσαις ἐπεκδικήσεις εἰς τὸ τῆς πολιωσείαν καταργασαμένοις κὴ τῦ μακαρίου Ἰωάννου, αὐτηγάφῃ ὧ πάτερ Ἰννοκεντίῳ πάδε. Πάντες ἀδελφοὶ ἴσασιν ⓑ διαφερομένους, ὅπερ πάσχει ἀγνοοῦντα νόμον οὔτε Θεὸς, οὔτε νόμοι κολάζουσιν· ἀλλ' οὔτε τις ὑπὲρ ἑτέρου δίκαιον εἰσπράττεται. ὅθεν ταῦτα γράφαμεν πληροφορῶν τὴν ὑμετέραν παρόντα, ὡς μὴ μαρτυρομένου φίλου θεοῦ σὸν ἔγνων τι τῶν συμβούλων τοῖς ὑμετέροις ἐπισκόποις κὴ κληρικοῖς, ἀλλ' ἀθῷός εἰμι τῦ κρίματος αὐτῶν. ἁρπίως δὲ ταῦτα μαθὼν, πᾶσαν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδίκησιν πεποίημαι εἰς τὸν πεπρωμένην ταῖς αὐτῶν τὰ ὧ Θεῷ μὴ λανθάνοντα. εἰ γὰρ εἰμι συμμέτοχος αὐτῶν εἰς τῦτο, σὸν εἶχον τούτοις κακῶσαι· πρὸ ὃ τῦ ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ μακαρίου Ἰωάννου τῦ γεγονότος ἐπισκόπου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας, σὸν ἐκ τῆς ἡμετέρας αἰτίας γέγονεν εἰς αὐτὸν, ὅσαπερ ἐγένετο, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπισκόπων εἰπόντων κακηγορημάτων αὐτὸν πεποιηκέναι τῶν κανόνων τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας συνόδου, κὴ ὅτι ἄξιός ἐστι καθαιρέσεως, ἀπαδεξάμενοι δ' κρίμα τῆς τοιαύτης καθαιρέσεως κὴ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν. πειθεὶς οὖν ἐγὼ τοῖς λόγοις αὐτῶν, ὡς ἐπισκόποις, συνεῖδον δι' ἕνα ἀνθρώπον μὴ χῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ἢ ἁμαρτῆσαι τὰ μέλη αὐτῆς. κὴ εἰ ὅλως ὤφειλόν τινες ἀφορισθῆναι τῶν ἀχράντων μυστηρίων, ἐκφυοί εἰσιν ἄξιοι τοιούτῳ ἐπιτιμίου, ὡς διαπραξάμενοι εἰς αὐτὸν ἀκρηνίστως, εἴ τι εἰς αὐτὸν ἐτόλμησαν ποιῆσαι. ἠμᾶς ὃ τί ἐπαίσαμεν, ἱερέων ψευσαμένων, κὴ τὴν ἀλήθειαν ἀρνησαμένων; πλὴν τὸν εὑρεθέντας ἐξ αὐτῶν ἐνδημοῦντας πρὸς ἡμᾶς ἐκβάλε ἀπέστειλα πρὸς τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα, ὀφείλοντας ἀναζεῖλαι ὑμῖν τὰ διακωλυθέντα πρὸ ὑμῶν, κὴ εἴ τι αἴτιός εἰμι τῦ τοιούτῳ πράγματος, ἢ συμμύσης τῆς δραματουργίας αὐτῶν. εἰ ὃ κὴ εἰσὶν ἄξιοι ἀνταμοιβῆς, ὡς συκοφάνται, ζημίωσαι αὐτοὺς, ὡς κελεύει, τῦτο κὴ ἡμῶν βουλομένων κὴ θελόντων πρὸς διόρθωσιν ἄλλων. λοιπὸν, διακληθῆ ἡ σὴ πατρικὴ ἀγωγεία, κὴ μὴ ἀμέτοχος κὴ ἀσυντάκτους ἡμᾶς κατακρίνῃ τῆς τῦ Χριστοῦ ποίμνης καὶ τῆς ἀχράντου κὴ θείας κοινωνίας τῦ τιμίου σώματος κὴ αἵματος αὐτῦ, πόθεν ἀξίου μόνον τῆς τῦτων μεταλήψεως. εἰ γὰρ κὴ ἀκάκως τῦτο συνεχωρήσαμεν γενέσθαι ὑπ' αὐτῶν εἰς ⓒ μακάριον Ἰωάννην, ἀλλ' οὖν συγνώμην αἰτησόμεθα πρὸ ὑμῶν, ἐφ' οἷς ἡμάρτομεν. εἰ δέ κὴ πάλιν δέοι πρὸς μάχην νόσου ἐπελθεῖν ἡμῖν πρὸς σωφρονισμὸν τῶν ἐπλανημένων, οὐδὲ τῦτο παραιτήσομαι, ἀλλὰ προθύμως ὑποδήσομαι τὴν παιδείαν Κυρίου, μὴ ἐκλυόμενοι ὑπ' αὐτῆς. Οἶδα γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει, κὴ τὸ ἀποστολικὸν λόγον. μόνον μὴ ξεπεσῶμεν τῶν σωτηρίων συμβόλων. πρὸ ὃ τῆς σῆς θυγατρὸς Εὐδοξίας γνῶθι, πάτερ, ὡς κὴ αὐτὴ ἀνταπέδωκε κὴ σφάλμα αὐτῆς, οὐ μετρίως, ὅθεν ἐκ τῆς τοιαύτης θλίψεως κὴ λύπης εἰς ἀῤῥωσίαν βαρυτάτην καπακεῖται αὐτῷ. κατάξίωσον οὖν κὴ αὐτὸν μὴ ἀμοιρῆσαι τῶν ἁγίων μυστηρίων τὸ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, καὶ μὴ ἐκδικήσῃς πολλαχῶς. οὐ γὰρ παύσῃ Κύριος δίκην ὑπὲρ τῦ ἀνδρός. γένεσθε ὃ κὴ ἡ βασίλισσα πρὸς αὐτὸν, ἀπολογουμένη πρὸ τῶν ἐπ' ἐκκλησίας διαφόρως ἐπαγομένων αὐτῇ ὕβρεων πρὸ τῦ μεγάλου Ἰωάννου τὰ δικαιώματα αὐτῆς. ἐκεῖνος ὃ ὁ μακάριός σου ἐν ὀνόματι οὐχ ὕβρισε πώποτε, ἀλλὰ τὰς αἰτίας μόνον ἤλεγχε τῶν σφαλλομένων· καὶ ⓓ τῦτο πράττοντος, διὰ τῦτο ἠθάνοντο τῶν λεγομένων, ὡς δι' αὐτὸν ταῦτα εἰρῆσθαι, καὶ ἐδόκουν γνῶσοι αὐτῷ εἶναι, ὅτε κὴ ἐλανθάνοντο. ὅθεν πολλοὶ μὲ πρὸ αὐτὰ ἐαυτοῖς στυγνάζοντες τῶν ἁμαρτιῶν ἀπείχοντο, πῆ μὲ λέγει ⓔ τὸ Θεοῦ φόβον, πῆ ὃ κὴ λέγει τὸ τῶν ἀν-

θρώπων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

θεφπων ἀξιμύλων ᾗ ἐπ' ἐκκλησίας ὀνειδισμοὺς αὐτῷ· ⸓ ὃ ἄλλοι ἐκ τῶν τοιούτων ἐλέγχων εἰς ὃ ἀμεινότερον μὴ προσκόπτοντες, ἀλλὰ ᾗ σέβεσθον αὐτῷ, ὡς πληρωθῶσιν εἰς ἑκατέρους ὃ εἰρημένον· Ἐλεγξόν, φησι, σοφὸν, ᾗ ἀγαπήσει σε· μωρὸν, ᾗ προσθήσει τὸ μισῆσαι σε. ἀνέγραφεν ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος Οὐαρίῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, τὰ ὅμοια τῶν γραφέντων τῷ πάπᾳ Ἰννοκεντίῳ ἀπολογούμενος πρός τε τὸ μακαρίου Ἰωάννου, ᾗ πρὸς τὸν ἐπισκόπων ᾗ τοποτηρητὴν Ῥώμης, αἰτήσας αὐτὸν προσκαλέσαι τὸν πάπαν, λύσιν δοῦναι αὐτοῖς τοῦ ἐπιτιμίου, τοῦ τῶν ἁγίων μυστηρίων δεσμοῦ. Παροιμ. θ. π.

Δεξάμενοι ὃ ἀμφότερα τὰ γράμματα τοῦ Ἀρκαδίου, ᾗ μαθὼν ὅτι αὐτῷ ὁ πάπας Ἰννοκέντιος τιμᾷ τοῦ βασιλέως μετρίοις, ἐθαύμασε τὴν φιλοφροσύνην αὐτοῦ. ἐγνωκὼς ὃ ᾗ πρὸ τοῦ μεγίστων τὴν γεγενῆσθαι ἐκδίκησιν τοῦ μεγάλου Ἰωάννου εἰς τὸν πέμψαντα εἰς αὐτὸν, γράφει Πρόκλῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Κυζίκου ἀπελθεῖν εἰ Κωνσταντινουπόλει, ᾗ μεταδοῦναι τοῖς βασιλεῦσι τοῦ ἀγράντου μυστηρίου, ᾗ ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν αὐτῆς ἄχρις οὗ ἀνακριθῇ ὃ κῦ Ἀττικοῦ πρᾶγμα, εἰ πρέπει ἄξιός ἐστι πιστευθῆναι τὴν ἐπισκοπὴν τῆς πόλεως ἐκείνης. Δεξάμενος ὃ ὁ Πρόκλος τὰ γράμματα τοῦ πάπα, κατέστησεν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας Κυζίκου κληρικοὺς πιστοὺς ᾗ ὁσίους τοῦ ποιμαίνειν αὐτὸν, ᾗ αἱρέσεται ἐν Κωνσταντινουπόλει. ἐκτελέσας ὃ τὴν θείαν μυσταγωγίαν μετέδωκεν αὐτοῖς τῆς ἀναιμάκτου θυσίας. ποιήσας δὲ πένας ἡμέρας ἐν τῇ πόλει ὀξηκουόμενος ἐπ' ἐκκλησίᾳ τοῖς λαοῖς προεμυθεῖτο αὐτοῖς μελιχῶς. εὗρε γὰρ αὐτοὺς ἀφόρητον θλῖψιν ἔχοντας χρόνου τοῦ προθῆναι αὐτοῖς τῆς μυγιρρύτου γλώττης Ἰωάννου καὶ τῆς θείας καὶ πνευματικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, ᾗ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀδελφοὶ, οὕτως εἰμὶ ἐγὼ πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην, ὥσπερ πηγὴ ὑδάτος θάλασσαν, ᾗ ῥύαξ πρὸς ποταμόν. τίς γὰρ δυνήσεται ὁμοιωθῆναι ἐκείνῳ ἐν ἐξηγήσεσι; γράφει ὃ πάλιν ὁ πάπας πρὸς τὸν βασιλέα Ἀρκάδιον ᾗ Εὐδοξίαν τάδε· Ἀποδεξάμενοι ὑμῶν τὴν κῦ Θεὸν αἰνοῦσιν, ἵνα ὑπὲρ ὃ ὄνομα αὐτοῦ ἐνεδείξασθε. ὅθεν τῶν ἱερῶν δεσμῶν ἀνεζεύχθητε ἐν τοῖς δεσποτικοῖς συμβόλοις προσελθεῖν ἐρρωμένοι. προσάξαι ὃ κελεύσατε καὶ τὸ ὄνομα Ἰωάννου τοῖς ἱεροῖς ἐγγραφῆναι διπτύχοις. δίκαιον γὰρ τοῦτο ἐστὶν ἀρχὴ μὴ ζητηθῆναι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀξιομνημονεύτου αὐτοῦ ὀνόματος. γράψαι ὃ Θεοφίλῳ καταξιώσατε ἔπιμον εἶναι εἰς τὴν κελεῦσαι Θεοῦ καθολικῶς γνωμῶν στύδον ἐν Θεσσαλονίκῃ, μέσων οὖσαν ἡμῶν τε καὶ τῆς Ἑῴας ἐπισκόπων. δι' ἑαυτοῦ γὰρ, εἰ τῷ Θεῷ φίλον ἐστὶ, τῇ τοιαύτῃ στύδῳ βαπτίσομαι, καὶ τὰ φοιτικῶς καὶ ἀχρονίστως ἐπ' αὐτοῦ πραχθέντα εἰς τὸ ⸓ βαπτισθῆναι Ἰωάννην καὶ Ἰσίδωρον ⸓ ἀξιοπρεπῆ ξενοδόχον καὶ σὺν ἄλλοις ἀσκηταῖς ἀνακρίνωμεν, δείξομεν αὐτῷ, τὴν αὐθεντίαν ἔχοντες Πέτρου τοῦ ἁγίου τῶν ἀποστόλων προκρίτου, γνώσεσθαι θεοφιλῆ, καὶ μὴ καλύπτεσθαι ὃ ὄντως ἐστίν. ὁ Θεὸς τέκνα διαφυλάξει ὑμῶν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολύτροπε εὔχομαι, διαμένοντας τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πόλεων εὐχαριστουμένους. Τοῖς ὃ περὶ Ἀχάριον ᾗ Σεβηριανὸν εἰσαγαγὼν ὁ πάπας, ἀπένευσας πρὸς αὐτὸν, ἔφη, φόβῳ συνεχομένους, ᾗ λογισμοῖς πλείοσι κυμαινομένους, Τί, τί ἄρα μέλλει ὁ πάπας ἀποφαίνεσθαι κατ' αὐτῶν· ὑμεῖς ἐστε οἱ καθελόντες τὸ ὅσιον ἐκεῖνον ᾗ περιβόητον ἄνδρα ᾗ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλον, ἀναδεξάμενοι δὲ τὸ κρίμα τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ εἰς τὰς ἰδίας ὑμῶν κεφαλάς; ὁρᾶτε τί πεποιήκατε. πολλῆς γὰρ τῆς δυσίας τοῦτο ἀνάπλεον, οὐ μικρὰν τοῖς κόλασιν ὑπομένουσι τοῖς οὕτω θρασυνομένοις κῦ τοῦ δικαίου, ᾗ τοῦ τῶν αἰωνίων λύκων γνώμην ἀναβαίνουσιν. ⸓ ὃ ἐσιώπησαν, μηδὲν ἀπολογησάμενοι. πάλιν ὃ λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ πάπας· Ὁ Θεὸς, τέκνα, ἐὰν ἀνάρεστον αὐτῷ ἐστι, συγχωρήσει ὑμῖν τὸ σφάλμα ὑμῶν. Εἶπε ὃ Θεοφίλῳ, τῆς ἀνιέρου ὑπατείας μηδαμῶς ἐλευθερούμενος σύγχεπίζου εἰς Ζιώοδον, ὡς κατάδικος εὑρεθῶμεν ἀφ' σὲ ᾗ μόνον εἰσερχομένου μου κελεῦσαι Θεοῦ ἐν αὐτῇ. τοῦτο γὰρ αὐτῷ γέγραφα, ᾗ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ Ἀρκαδίῳ. Ταῦτα ὃ αὐτοῦ εἰπόντος,

70 *Recipiuntur in communionẽ Arcadius & Eudoxia. Proclo cura demandatur ecclesiæ Constantinop. Severiano & Acacio acriter increpitis: ignoscit Innocentius. Arcadius Theophilo scribit, vt se futuro sistet concilio: is verò Innocentio mortuo evadit.*

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πόντος, ἀπέλυσεν αὐτὸν ἀσιάντως φιλοπμησάμβος αὐτός. δδξάμβος ὁ βασιλεὺς τὰ γράμματα τοῦ πάπα Ιννοκεντίου, ἐχάρη λίαν, καὶ ἔσπευσε πᾶσαν ὑπακοὴν θεραπείαν αὐτοῦ ποιῆσαι. θαυμαστὸν καὶ θαυμαστὸν γράφει Θεοφίλῳ τῷπατ. Πάντα τὰ κλίματα τῆς οἰκουμβήνης ἐπάραξας, καὶ τὸν ἱερέα αὐτῷ συσκυβασάμβος τὴν τοποθεσίαν σε κατέλαβες, οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ τῇ δεξιᾷ δδξιᾷ ἐστὶ σε θεμελιῶσαι καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἀλώσῃ, δέξῃς σὸν ἔστι σε θεμελιῶσαι καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἀλώσῃ. τῷ οὖν θεμελιῶσαι σοῦ τολμηθέντων κρίσιν καὶ δίκην μέλλων δέχεσθαι, θεμελιώσου ἐν τάχει ἐν Θεσσαλονίκῃ περὶ πάντων ὧν ἐμοὶ ἁμαρτῶν, ἵνα ἐκεῖ κριτὴς μβος σὺν τοῖς σὺν θεμελιῶσαι σοι, εἴ τι δίκαιον θεμελιῶσαι τῶν κανόνων εὑρεθῆναι, ἐγκλπώσεσθαι. πειθαρχῶν οὖν ταῖς ἡμετέραις κελεύσεσι, πᾶσαν ἀνάγκην, εἰ καὶ σώματος ἦ, ἀποδυόμβος, μήτε μέχρι δικαιοσύνης ἔσεσθαι καμηλαύνων, ἀπελθὲ "ταχέως τῆς Αλεξανδρέων πόλεως, τῇ θεοφιλεστάτῃ πόλει ταυτῃαῖος ὑπάρχειν· ἵνα πάντα τὰ θεμελιῶσαι σοῦ ἀθέως θεμελιώσαι ὁ Θεὸς δι' ἡμῶν ἐκδικήσῃ. Δεξάμβος οὖν ὁ Θεόφιλος τὴν κέλευσιν ταύτην, καὶ σχετλιάσας," ὡς ἐκ πάντων ἀπορρήξας, πέμπει ὑπισχνούμενος ἅμα Κυρίλλῳ τῷ συγκλήτῳ αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῆς Νιτρείας, θεμελιώσαι Ισίδωρον καὶ τὸν διωχθέντα πρὸ αὐτοῦ μοναχοὺς τὸν ἀπὸ αὐτοῦ θρεσβεῖαν ποιήσασθαι. ⓐ ὃ εἶπον αὐλῆς· ἀναπείλητε αὐτῷ, πατέρες, μὴ ὀλιγωρῆν. οὐδαμοῦ γὰρ ἐξέρχεται. πεπλήρωται γὰρ ὁ χρόνος τῆς ζωῆς Ιννοκεντίου. θεμελιώσαι τοίνυν ὅλον τὸ κινούμβον· ἀμεεμπώσιτα οὖν τῆς ἐνθάδε ἀδημονίας ἡ τοῦ Θεοῦ δίκη σε θεμελιώσαι. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Θεόφιλος ἀμέεμπος γέγονεν. οὐ μὴν πολὺ γὰρ ἐπελθύτησεν ὁ πάπας Ιννοκέντιος καὶ τὴν θρεσβείαν τῶν ἁγίων γερόντων. μὴν ὃ τὴν τελευτὴν τοῦ πάπα Ιννοκεντίου, "ἀπεκυρώθη τὸ γράμμα τῆς ἐπισκοπῆς τοῦ Ατθικοῦ τοῦ ἐπιλαβομένου τοῦ θρόνου τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως μὴν Αρσάκιον ⓦ θρεσβύτερον αὐτοῦ γεγονότα· καὶ πολλοὶ μὲν θρεσβεύσαντο "ἐδυσχέραινον, ὀλίγοι δὲ ἤρεσκον. ὅμως οὗτοι ἴσχυσαν ἐπὶ τοῦ πολλούς. ἦσαν γὰρ ἐξ αὐτῶν λύχνοι τῆς βασιλικῆς αὐλῆς ⓐ καὶ σβύεσθαι τοὺς ὄχλους, καὶ ἔπειθον ἡσυχάζειν.

71 *Iohannis nomen diptychis inscriptum. inimicorum Iohannis penae delictorum.*

Οἱ δὲ τῆς Εσπερίας ὑπισχνοῦμενοι οὐ θρεσβεύσαντο τὸν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ τὴν Εὐρώπην καὶ τὸν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ τὴν Θράκην τὴν κοινωνίαν ἠπαίτησαν, ἕως ἐκείνου τοῦ θεσπεσίου Ιωάννου τὸ ὄνομα τοῖς πεθνεῶσιν ὑπισχνοῖς σωσέταξαν, καὶ Αρσάκιον μὲν ⓦ μὴν Ιωάννην ἠνόμβησον σὺν θρεσβύτερον ἠξίωσαν καὶ τὴν κέλευσιν Ιννοκεντίου. Ατθικὸς δὲ σωιδὼν διαφθυμβόμενον τὴν ἐκκλησίαν δέχεται τοὺς κοινωνικοὺς Ιωάννου ἔξω αὐτῆς σωάγεσθαι, μηδὲν αὐτῷ ἐν ταῖς εὐχαῖς ποιεῖσθαι ἐκέλευσεν, ὡς καὶ τῶν ἄλλων ὑπισχνουμένων ἐκοινωνήσειν γίνεσθαι, διὰ τοῦτο πολλοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπῳμοτεῖν ἐλπίσας. τοῦτον κοινωνικὸν ἐδέξαντο ⓐ τῆς Εσπερίας ὑπισχνοῦμενοι, πολλάκις μὲν θρεσβυσάμβον, πολλάκις δὲ τῆς Εἰρήνης τυχεῖν ἀξιώσαντα. χρόνῳ ὕστερον ἐδέξαντο τὴν θρεσπομπείαν ἐγκεφάλαντα τοῦ Ιωάννου τοῖς ἱερεῖς δέλτοις. Αλέξανδρος δὲ ὁ μὴν Πορφύριον ⓦ θρόνον τῆς Ανιοχέων παροικίας, συμβαίνουσαν ἔχων τὴν χειροτονίαν καὶ τὴν πολιτείαν (ἦν ἀσκητικὴ γὰρ πολιτεία ⓦ θρεσβύτερος τῆς ἐπισκοπῆς διατελέσας χρόνον, καὶ γυμνασάμβος ὅτι πλεῖστον ὤφθη γυναῖος ἀγωνιστὴς καὶ λόγῳ παιδεύων, καὶ βεβαιῶν ὡς λόγῳ ⓦ βίον) τοῦτ' θρεσβύτερος τὴν Ιωάννου θρεσπομπείαν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς "διαθήκαις ἐτάξεν. Οὐκ ἄξιον δὲ ἀποσιωπῆσαι καὶ λήθῃ παραπέμψαι τὰ συμβάντα δεινὰ τοῖς τὴν σκυθρωπὴν ἐργασαμβόοις καὶ τοῦ ἁγίου Ιωάννου· ἵνα μὴ ὡς πρὸ ἐργὸν τι ἐργασάμβοι τοῖς πολλοῖς νομισθῶσιν, ἀλλὰ δίκῃ τὴν τοῦ Θεοῦ ἀνεξικακίαν καὶ συγχώρησιν τῶν ἀδίκως ἠμομβῶν εἰς ⓦ ἀθλητὴν αὐτοῦ Ιωάννην, ὅπως τεφανηφόρον αὐτὸν ἀναδείξῃ καὶ ⓦ κρατιστεικώτατον Ιῶβ· πάλιν δὲ τὴν θρεσκαιρον εἰς αὐχεῖ δύπαπόδοσιν ἠμομβῶν, ἐκδεχομβόους δὲ καὶ τὴν αἰώνιον καὶ ἀθλιώτατον κόλασιν. Αμμώνιος γὰρ ὁ ἀσκητὴς, εἷς ὑπαρχων ἀδελφὸς τῶν λεχθέντων Μακρῶν τῶν διωχθέντων ὑπὸ Θεοφίλου

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φίλου ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Νικείας ἐν ἀνελθόντων εἰς τὸ στρατόπεδον, ὡς φησὶν αὐτὸς περὶ τοῦ τῆς βίου ἐξόδου ὡς Ⓐ περὶ Αὐρηλιανοῦ τε Σισίννιον διηγήσαντο, εἶπεν· ὡς μεγάλου διωγμοῦ ἡμοῦ ἐν σχίσματος ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ἔσεσθαι τὸ τέλος ἔσται· αὐτίκα ἀπειλήφομαι, καὶ οὕτως ἐνωθῆναι τὰς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ· ὃ δὴ καὶ γέγονεν. ἐκπνεύσαντος γὰρ πάνυ τὰ σώματα ὑπισχνοῦντο τε κλαύσειν, ὁμοίως ἡ τε λαικὴ πᾶσα καὶ ἀλαλαξᾶσα ποικίλοις πάθεσιν ἐμεμείζετο, πυρεῷ μὲ μαλακῷ τὰ σπλάγχνα διακαόμενα, κινουμένῳ ἡ ἀφορήτῳ τινὶ ὑπερφάνειαν ὅλῳ τοῖς ὄνυξιν ἐξορύττουσα, κόλπου τε στενοχείς ἀλγηδόνες, πνεύμονάς τε ὑφοπιάντες, καὶ ἡ τοῦ πόδας οἰδήματα πελιδνά· ἑτέρου ἡ ῥεύματα καὶ πᾶν ἄρθρα θερμὰ, ψυχρὸν, τοῦ κακῶς ὑποχρώσαντος δακτύλοις ἔφεσιν ἑτέρα φλεγμονὴ ἐν ἀχρὶ μυελὸν πνοὴ σπιλάδων δυσωδίαν εἰς μακρὰν πλατύνουσα, σκώληκας γενέσασα· ὀρθόπνοια ἡ τοὺς τότοις, ἡ δύσπνοια, ἡ πόνων τῶν μελῶν ἀφάτασις. Φλογώσεις γὰρ νυκτερειναὶ εἰς κόνας λυπηρὰς ἡ ξιφήρεις βαρβάρους ἡ ἀηδέγλωσσον ἡ κωμώδη φωνὴν ἀξηχοῦντες μετεσχημάτιζοντο. ἄϋπνον τ' ὕπνον ἀποτρέσαν. ἕτερος πάλιν ἀξίπποδος πεσὼν ἡ καυλιδῶν ὃ δεξιὸν καταάξας σκέλος, παραυτίκα ὃ ζῆν ἀπέρρηξεν ἀποκλασθείς. ἄλλος τῆς φωνῆς ἐλαειχνεύετο, μήτε τῷ ἰδίῳ σώματι τὰς χεῖρας παρεισαγαγεῖν δυνάμενος. ἕτερος ζῶν τὰ σκέλη ἕως τῶν γονάτων κατ' ὀλίγον ἐφρίζετο ὅτι τελευτὴν ἐρισπέλαν δηθεν τὰς ἀφορμὰς ἡνυτάντος. ἄλλος τινὰ γλῶσσαν οἰδήσας, ὡς φασι, μὴ λαβρόν πυρετῶ ὡς ἀφ' ἕλκωμα κεῖσθαι τῷ στόματι δυτερείδων τοῖς ὀδοῦσι, μὴ χωρούσης τῆς γλώττης ἐν ᾧ ἐκτεινομένῳ τῆς φύσεως μέτρῳ, ἐν πυξίῳ γράψας ἔξομολόγησιν ἐποίησε. ἡ ἰδεῖν θελήσαντον ὀργὴν ἀφ' ἕλκεσι πυμωρίαις τρατηγῆσαι. Ⓐ γὰρ τὰ τῶν ψυχῶν ἰατρῷ ἡ ἐπαοιδῷ προξυάντες, ἐ μεταθέσαντες τὰ τῆς σωτηρίας ἐργαστηρίου Ⓦ ἐσταφήτιν, τοῖς τῶν σωμάτων ἰατροῖς εἰς αἱρεσμοὶ παρεδίδοντο, οὐδενίῳ μὲ χωρηγουμένων τοῖς νομιζομένοις φαρμάκοις, σωτηρίαν ἡ οὐκ ἐμποιούντων. Κυρῖνος ἡ ὁ τῆς Χαλκηδόνος ἐπίσκοπος, οὗ τ' πόδα ἀκων Μαρουθᾶς, ὁ τῆς Ἀπαμείας ἐπίσκοπος ἐπέτηνεν, οὕτω κακῶς διετέθη, ὡς σηπεδόνα πιθῆσαι ἐν ἀνάγκῃ, ὥστε ἀποτριαθῆναι Ⓦ πόδα. οὐχ ἅπαξ ἡ τοῦτο ἐγένετο, ἀλλὰ πλειάκις ἀπετρίζετο. ἐπενέμετο ἡ ὃ πάθος ἡ ὅλον ὃ σῶμα, ὥστε ἐ Ⓦ ἕτερον τοῖν ποδοῖν μεταλαβόντα τὰ κακὰ, ὃ αὐτὸ ἐποίησαν. τὰ χεῖρ ἡ τότε γενομένη μνήμη τοιαύτη, ὅτι πολλοὶ ἔφασκον ἀφ' ὧν εἰς Ἰωάννου βλασφημίαν ταῦτα παθεῖν Ⓦ Κυρῖνον, ὅτι αὐτὸν ἀγόνατον συχνὰς ἀπειλεῖ, ὡς μοι ἡ πρότερον εἴρηται. ἤνυξησε ἡ τοῦ ἐπ' Ἰωάννου λόγους ἡ ἡ τῆς βασιλίδος Εὐδοξίας γενομένη ὀδύνη ἐσχάτη τελευτή. μὴ γὰρ ὃ χεῖν αὐτὸν ὃ πάθος τῆς αἱμορροΐας, καθὼς φθάσαντες αἰωτέρω εἴπομεν, σύειλεν ἐξαναγθεσα εἰς τὰ ἀναγκαῖα αὐτῆς, σκωληκόβροτον ἐγένετο ὅλον ὃ σῶμα αὐτῆς, καθὼς περ Ⓐ ἀπόστολοι Πέτρος ἡ Ἰωάννης τὸν ἀοίδιμον Ἰωάννην ἀπερχομένῳ εἰς τὸν ἔξοδον. πολλῶν ἡ ἰατρῶν ἐποιησαμένων αὐτὸν, οὐκ ἠδυνήθησαν ἰάσασθαι ὃ πάθος. ἐπώζεσε γὰρ, ὥστε μὴ δυνάσθαι τινα φέρειν τὴν δυσωδίαν αὐτῆς. ἐν ἐθυμίων ἡ αὐτῇ ἡ ἀφθονίαν ἀρωμάτων, θέλοντες νικῆσαι τὴν ἀποπεμπομένην δυσωδίαν ἡ ἄφατον βορβορώδη ὀσμὴν ἐξ αὐτῆς, ἡ οὐκ ἠδυνάμην. ἔλεγε ἡ τοῖς ἰατροῖς, δι' ἣν αἰτίαν οὐ δύνασθέ μου ἐκβαλεῖν τὴν ἀρρωστίαν; Ⓐ ἡ εὐλαβούμενοι εἰπεῖν αὐτῇ, γινώσκοντες ὡς αἰτία τούτου ἐστὶν, αὐτὴ ἡ ἀποκριθεῖσα λέγει αὐτοῖς· Εἰ ὑμεῖς οὐκ οἴδατε τὴν αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ. αὕτη κόσος θανάτου ἐστὶ δι' ὃ τὸ σῶμα, ὃ πεποίηκα εἰς Ἰωάννην Ⓦ ἐπίσκοπον. ἐ ἐὰν μὴ ἔκβολος γένηται ἐμοῦ παρεσεύσῃ Ⓦ Θεόν, οὐ μὴ ἰαθῶ. ἐπιβαρυνούσης ἡ τῆς νόσου, ἡ γνοῦσα τὴν ἀπόγνωσιν τῆς ὑγιείας, αἰ ἀδίδωσι τοῖς τέκνοις Θεογνώστου Ⓦ ἀμπελῶνα αὐτῆς. οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ἡ πολλοῖς ἀδικηθεῖσιν ὑπ' αὐτῆς δὰ δέδωκε τὰ χρήματα ἡ τὰς ὑπαρξεις αὐτῶν. Ἀρκάδιος ἡ ὁ βασιλεὺς ὀλίγον διαρκέσας μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τέλει τοῦ βίου ἐχρήσατο· καὶ ἐβασίλευσεν αὐτ' αὐτοῦ Θεοδόσιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ. μετ' οὐ πολὺ ἡ ἡ Θεόφιλος

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

λητουργικῷ πάθ τῶ ἐπεσεῶν ἐτελεύτησε, ϗ ἐκεφάτησε τὸ θρόνου τῆς Αλεξανδρέων ἐκκλησίας Κύριλλος ὁ συγγενὴς αὐτοῦ.

71 *Adelphij Arabissi Episcopi, qui Iohannem hospitio exceperat, visio de Iohanne Chrysostomo.*

Αδέλφιος ὁ ἐπίσκοπος Αραβισσοῦ, ὃς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ Ⓦ μακάριον Ἰωάννην ἐν Κουκουσῷ, ὅτε ἐξορίσθη ἐν αὐτῇ, γέγονεν ἀνὴρ θαυμαστικὸς ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις. Εἶχε γὰρ ἀγάπην ϗ παῤῥησίαν πολλὴν πρὸς αὐτόν. διὸ ἀκούσας τὴν ἀποδημίαν τοῦ Ἰωάννου ἐν τῇ ἐξορίᾳ θλομένην, λύπην εἶχεν ἀφόρητον, ἐν ἑαυτῷ λογισμομαχῶν, ὡς ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ, ὁ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλος, ὁ τοῖς λόγοις τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καταστηρίσας ϗ διὰ λόγου βοφείνας ἔξω τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐτελεύτησε, ϗ μάλιστα ἐν ἐξορίᾳ τοῦ Θεοῦ συγχωρήσαντος ταῦτα γένεσθαι. ἐδέετο οὖν τοῦ Κυρίου μετὰ πολλῶν δακρύων ἀποκαλύψαι αὐτῷ, ἐν ποίᾳ καταστάσει ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ, ϗ εἰ μετὰ τῶν πατριαρχῶν ἐστίν. ὅτι πολὺν οὖν χρόνον τοῦτο ηὐχόμενος, ἐν μιᾷ τῶν ἐν ἐκστάσει, ὡς θεωρεῖ ἄνδρα ὑψηλὸν κρατήσαντα τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χεῖρός, ϗ ἀπαγαγόντα εἰς τόπον λαμπρὸν ϗ ἔνδοξον, δεικνύοντα αὐτῷ τὰς ἐκκλησίας διδασκάλους. αὐτὸς δὲ ὁ θεοσεβέστατος, φησὶ θεάσασθαι οἱ καταθυμίως εἶχε, Ⓦ αὐτὸν ἀγαπητὸν Ⓦ μέγαν Ἰωάννην, ϗ μὴ ἐωρακότος αὐτὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάντας γνωρίσας ϗ ἑκάστου τὸ ὄνομα. κρατήσας δὲ αὐτὸν πάλιν τῆς χειρὸς, ἐζήτησεν αὐτὸν ἔξω τοῦ τόπου. ἠκολούθει δὲ αὐτῷ λυπούμενος, διότι μὴ ἴδεν Ⓦ μακάριον Ἰωάννην μετὰ τῶν ἀποστόλων πατέρων. αὐτοῦ οὖν ἐξερχομένου, φησὶν, ὁ ἐφεστηκὼς τῇ θύρᾳ κατέσχεν αὐτὸν, λέγει αὐτῷ, τί ἔχεις; διὰ τί λυπῇ; αὐτοῦ οὖν μὴ ἀποκριθέντος αὐτῷ, πάλιν λέγει αὐτῷ· οὐδεὶς εἰσερχόμενος ἐνθάδε λυπούμενος ἐξέρχεται. τότε λέγει αὐτῷ ὁ ἐπίσκοπος· ζωὴν μοί ἐστι λύπη, ὅτι Ⓦ ἐμὸν πατέρα ἐφιλέσπουν Ἰωάννην Ⓦ πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως οὐχ ὁρῶ μετὰ τῶν διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Ἰωάννην Ⓦ τὸν μετανοίας λέγεις; λέγει αὐτῷ, ναί. ὁ δὲ πάλιν ἀποκριθεὶς εἶπεν· ἄνθρωπος ἐν σώματι ὢν ἐκεῖνον ἰδεῖν οὐ δύναται. ἐκεῖ γὰρ πρέπει, ὅπου ὁ θρόνος ἐστὶν ὁ δεσποτικός. ἐν τούτῳ οὖν πληροφορηθεὶς ὁ ἐπίσκοπος Αδέλφιος, ἐδόξασε τὸν Θεὸν Ⓦ ἀποκαλύψαντα αὐτῷ τὸ μυστήριον τοῦτο, ϗ τὴν λύσιν αὐτοῦ εἰς χεῖρα μεταβαλόντα.

72 *Reliquiæ Chrysostomi post annos 35. in sede Imperatoris Comanis translatæ Constantinopolin.*

Χρόνοις μετὰ ταῦτα τὰ λείψανα τοῦ μακαρίου Ἰωάννου εἰς τὴν βασιλεύουσαν μετεκομίσθη πόλιν. Περίεργος γὰρ τῶν ἐπισκόπων Κυζίκου θεασάμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο πύλας χρείαν, θεωρήσας τὴν χωριζομένους τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν καθαίρεσιν Ἰωάννου, πολλὴν ὢν τῇ φρονήσει, θαυμασθησάμενος τὸ πάθος τῆς λύπης αὐτῆς, τὸν βασιλέα Θεοδόσιον πείθει ἀνακομίσαι αὐτὰ ἐκ Κομάνων τεθαμμένα μετὰ τριακοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς κοιμήσεως αὐτοῦ. πέμψας γὰρ ὁ βασιλεὺς κρατῶν ϗ κληρικοὺς τὴν μάλιστα ἐν ὀρθῷ βίῳ μεμαρτυρημένους ϗ πνας τῶν κοινοβιακῶν μοναχῶν, ἐκέλευσεν αὐτοῖς μετὰ πάσης τιμῆς ϗ εὐλαβείας ἀγαγεῖν αὐτὰ, δεδωκὼς αὐτοῖς ϗ ἀμφίαν ἀξίαν κηδείας τοῦ λειψάνου. θεασάμενοι δὲ οἱ αὐτοὶ ἐν Κομάνοις ἀνιῶντα τὸ τίμιον ϗ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ἐκ τοῦ γλωσσοκόμου εἰς τὸ κηδεῦσαι αὐτὸ, καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς. τότε οὖν ἀνενεχθέντος, στυφέδραμον πάντες Ⓐ θυρεθέντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσκύνησιν αὐτοῦ. ἰδού γὰρ μήτις ἐκ τοῦ ὄφεως δαχθεὶς Ⓦ πόδα, ϗ χωλὸς προσεκαρτέρει τῇ ἐκκλησίᾳ προσαιτῶν. δράσας οὖν, ἤρχετο ϗ αὐτὸς μετὰ πάντων εἰς προσκύνησιν τοῦ λειψάνου. λαβὼν οὖν μικρόν τι ῥάκος ἐκ τῆς κηδείας αὐτοῦ, ἐπέλιπε τῷ ποδὶ αὐτοῦ τῷ κεκυλλωμένῳ. θύθεως οὖν ϗ παραχρῆμα ἤπλωσε Ⓦ πόδα αὐτοῦ, ϗ γέγονεν ὑγιὴς, ὡς μηδέποτε ἀλγήσας αὐτὸν, ϗ ἐξήλατο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προπηδῶν ἔνθεν κἀκεῖσε, δοξάζων ϗ αἰνῶν Ⓦ Θεὸν, μιμητὴς ϗ αὐτὸς γενόμενος τοῦ παραλυτικοῦ

Πεφξ. γ. τοῦ ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ ποτὲ χωλοῦ ϗ ἰαθέντος ὑπὸ Πέτρου ϗ Ἰωάννου τῶν ἁγίων ἀποστόλων. οἱ δὲ ἄνδρες τὸ τότε θεασάμενοι τὸ γεγενὸς παράδοξον θαῦμα, ἥρπαζον ἕκαστος ἐκ τῶν ἱματίων

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ἱματίων τῆς κηδείας τοῦ πιστοῦ λειψάνου ἐκείνου, καὶ ἐλαμβάνον εἰς εὐλογίαν καὶ ἴασιν τῶν νοσούντων. ἤγαγον οὖν καὶ πολυτελῆ ἐσθῆτα, καὶ ἐστόλιζον αὐτόν. συνήθροιστο ὄχλος πολὺς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παιδίων, καὶ ἐπεπόθουν τοῖς ψαλμοῖς παρεῖναι τοῦ βασιλέως λαβεῖν αὐτόν, κράζοντες μεγάλῃ τῇ φωνῇ καὶ λέγοντες, ὅτι οὗτος ὁ Θεὸς ἔπεμψεν ἡμῖν σωτῆρα καὶ ἰατρόν, οὐ συγχωρήσομεν ἐκβληθῆναι ἐξ ἡμῶν. πάσης οὖν πολλῆς ἡμουσίας περὶ τοῦτο, θεασάμενοι ⓐ γράψαντα καὶ ⓐ σπεῦσαι αὐτὸν ἐποίησαν τοῦτο, ἐπεφώνησαν αὐτοῖς τοῦ βασιλέως τὴν κέλευσιν ἐπείγουσαν μὴ πολυπραγμονῆσαί τινα ἐμποδίσαι αὐτοῖς· ἐνέγκαι τὸ ὅσιον σῶμα. μόλις οὖν μετὰ πολλοῦ κόπου ἠδυνήθησαν πεῖσαι αὐτοὺς παραχωρῆσαι αὐτοῖς λαβεῖν αὐτόν, καὶ οὕτως ἤγαγον ἐν τῇ πόλει. περὶ τοῦ δὲ εἰσενεχθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ πόλει ὁ πιστὸς ὁμιλεῖ, ὡς ἠπείρω, ὡς πολλοὶ ἔξω τῶν πυλῶν ἐχρησάμενοι τῷ βοσπόρῳ, ὃ φέρει τὴν Προποντίδα εἰς τὸ μέρος τῆς λαμπάδι κατέκρυψε. καὶ δὴ εἰσελθόντος τοῦ ἁγίου αὐτοῦ λειψάνου ἐν τῇ πόλει μετὰ πολλῆς τιμῆς καὶ δορυφορίας δημοσίας πομπεύσαντος εἰς τὸν ἐπώνυμον τῶν Ἀποστόλων ἐκκλησίαν κατέθεντο ἐν λάρνακι ἐνδόξως. πεφθέντες οὖν ⓐ ἔξω τοῦτο χωρεῖν ὁμολογοῦντες, ἐπώθησαν τὴν ἐκκλησίαν. τοῦτο δὲ γέγονεν ἐν τῇ ἓξ ἰνδικτιῶνι κατὰ τὸ βασιλέως Θεοδοσίου τὸν τὸν εἰκάδα ἑβδόμῳ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός. ὁ δὲ βασιλεὺς ὀπτηθεὶς τῇ λάρνακι τοῦ ἁγίου τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τὸ μέτωπον, ἐκεῖθεν γὰρ τὸν γλυφὴν ἐποιήσατο, συγγνώμην τοῖς ἐξ ἀγνοίας ἠδικηκόσιν ἐπιτιμήσας. τοῦ δὲ ὄχλου ἀναχωρήσαντος εἰσῆλθόν τινα ποδαλγὸν καὶ χειραλγῆ, ὃς ἐπὶ πλείστου χρόνου μὴ δυνηθεὶς ὀπτῆναι τῆς γῆς, μήτε μικρὰ καταβὰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀλλὰ βαστάζόμενος καὶ περιφόμενος διετέλεσε· τὸ πλῆθος τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς αὐτοῦ. ἧς γὰρ ⓐ δάκτυλοι τῶν ποδῶν καὶ τῶν χεῖρες αὐτοῦ κρεβλωθέντες, καὶ τὰ σκέλη αὐτοῦ ἀποξηρανθέντα καὶ λεπτυνθέντα, ὡς κάλαμος. τοῦτον τεθῆναι παρὰ τὴν σορὸν τοῦ ἁγίου. ὁ δὲ πίστει φερόμενος ἐδυσώπει αὐτὸν μετὰ δακρύων βοῶν καὶ λέγων· πάτερ ἅγιε, ὁρᾷς βλέψον ὅπως τὸν ταπεινωσίν μου, καὶ ἴδε τὸν θλῖψιν μου καὶ τὸν ἀνάγκην τῆς παρεχούσης μενόσου, καὶ παρακάλεσον περὶ ἐμοῦ ⓦ πάντοτε τὸν σὸν θεραπεύσαντα Θεὸν δωρήσασθαί μοι τὸν ἴασιν. ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, περιστέλλουσι τοὺς πόδας καὶ χεῖρας αὐτοῦ τῇ σορῷ τοῦ λειψάνου, καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἰάθησαν ⓐ πόδες αὐτοῦ. αἴρας δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς ὀρθῶς ἔπλωσε καὶ χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τῷ σορῷ, καὶ καταφιλήσας αὐτὸν μετὰ δακρύων δωρησάμενος αὐτῷ τὸν πλείαν θεραπείαν. παραχρῆμα δὲ καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάθησαν καὶ ⓐ δάκτυλοι ἀποκατέστησε εἰς τὸν προτέραν τάξιν, καὶ ὅλος ὑγιὴς γενόμενος δοξάζων καὶ εὐλογῶν ⓦ Θεὸν καὶ τὸν χάριν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ. καὶ πάντες δὲ ⓐ θεασάμενοι αὐτὸν οὕτως ἀληθῶς ἰαθέντα, ἐξαυτῆς ἀναβοήσαντες καὶ εὐλογήσαντες ⓦ Θεόν.

Οὗτος ὁ βίος τοῦ μακαρίου Ἰωάννου, καὶ τοῦτο αὐτοῦ ὁ πόλος, καθὼς προεγράψαμεν, καὶ αὐτοὶ εἰσὶν αἱ κατ' αὐτοῦ γενόμεναι συκοφαντίαι. τοῖς δὲ ταῦτα ἀληθῶς προεξαμαθοῦσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δικαίως ἂν ἐρεῖ τις, τοῦ μὲν ἱερωσύνη; πολὺ μείζονος; τοῦ δὲ ἥμερον καὶ κοινωνικὸν τῆς φύσεως; τοῦ μὲν ἀπολύτου τοῦ σωτῆρος, ὃ, Ἐὰν τις σε ῥαπίσῃ εἰς τὴν δεξιάν σου σιαγόνα, στρέψον καὶ τὴν ἄλλην; τοῦ δὲ τῶν γραφῶν μιγέντα, ὃ, Ἰδοὺ δὴ πικραίνει, ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ ὃ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ὁμοῦ τὸ αὐτό; τοῦ δὲ, Ἀδελφοὶ ἐν ἀνάγκαις χρήσιμοι ἔσωσαν; ὅτε τί γὰρ ὃ, Ἀδελφὸς ἐστὶ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρά, αἰτιώμενοι πεποίηκε, ἀδελφὸς ἐστὶ ἀδελφοῦ συκοφαντούμενος ἢ λαφυραγωγούμενος, ὡς πόλις οἰκτρά καὶ ἀπείχησε; τί ποτε οὖν, ὡς ἄμικτον ὃ χρῆμα δοκεῖν ἐπιχρήσατο τοῖς καὶ οὐχ ἅπασι ἄθλιοι; ἵνα δὲ λέγω, ὡς πρὸς ἐχθρὸν, φόνον κατ' αὐτοῦ οὐχ ὑπὲρ ἐσχήλαθε κινῆσαι; πῶς γὰρ ἐπῆλθεν ὑμῖν ὅτε κατ' ἀλλήλων ἀγριαίνεσθαι; πόθεν δὲ καὶ τὴν τηλικαύτην μεταβολὴν ἐνεδείξασθε, ὡς ἀπὸ ὑμῶν

7ή *Epilogus totius operis, cui intertexte duæ conciones Chrysostomi: prior habita antequam iret in exilium prius, altera post reditum.*

Ματθ. ε. κγ. Ματθ. ε. λθ. Ψαλμ. ρλβ. α. Παροιμ. ζ. κα. Παροιμ. κα. ιθ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

γε ὅτι δ' ἀπθανον ἢ δύπ μερον μεταβαλεῖν; θαυμάζω, ἢ τῆς Διαβροφῆς ἐκπέπληγμαι, ὁρῶν λίαν διακεκινημένον δ πᾶν ὅτι τοῦτο. ἵνα πῖ ὕτω πολλῷ δ θράσει ἐπαιρόμενοι τὴν Ἀθλιώτατον καὶ κενεόφρονα τῆ Θεοῦ ἐκκλησίαν οἵαν πολυχρόνιον μήτερα ὑβρίσαντες διακείρωντες; ὡς ἐν ὑμῖν πληρωθῆναι δ τοῦ Φαρισαίου λόγιον· Ἀνθ' ὧν ἐδόξασαν ἐν ῥομφαίᾳ Ⓦ ἀδελφὸν αὐτῶν, καὶ ἐλυμήναντο μήτερα αὐτῶν τῆς γῆς. ἡ μήτηρ ἡμῶν, ὁ θεῖος λόγος καὶ σωτήριος ἡμᾶς τε, καὶ κάλλιον ἔσπειρε καὶ ἐφύτευσεν ὅτι ἀμωμήτοις χερσὶς καὶ ἐπ' ὠφελίμοις τοῦ φάσμασιν. δύπ γὰρ τῶν στωμυλλαρμονεῖσθαι ἀλλήλοις ὑμᾶς εἰς ἀκοσμίαν, καθ' ἑαυτῶν φόνους ἐμηχανήσατε. Ἡ μεθύοντες, ὅτε κοσμάζειν δ καθ' ἑαυτῶν ἠρεμῆν ἐκρίνατε, καὶ τῶν λοιπῶν εἰς τὴν χρείαν τῆς σωματοπλήρωσιν κατθέντες; πῖ ἐργαδιεργήσατε τὴν χάριν, οὐ μόνον μὴ ὀπίσω φίζοντες τῶν πόνους, ἀλλὰ δ τοσαυτοπλούμενοι, καὶ τῆς οἰκείας δυνάμεως ἀποκίζοντες, τῶν τοσούτων τοσς ὑμᾶς βοῶντος, Οὐχὶ πατὴρ εἷς πάντων ὑμῶν; οὐχὶ Θεὸς ἔκτισεν ὑμᾶς; ἀλλ' ἐρεῖτέ μοι· ἤμπλην εἰς Ⓦ νόμον. ποῖον; οὐ ὑμᾶς κατεπατήσατε τῇ πονηρίᾳ διαστρεβάσαντες; ὃν οὖν ὁ τῆς φύσεως νόμος, δ μὴ χρηστότητος διορθώσασθαι; πῖ καὶ νόμῳ πολεμίῳ κατακρώμενοι, διώκετε ἐν οἷς βουλεύεσθε καὶ τοσάσετε, ἑαυτοῖς δσι δ ἔμπρας ἀξίοις; πόσῳ ἂν ἄμεινον ἦν συνοικοῦσας, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ διαιτωμένους, πᾶν κοινὴν δ ἀγαθῶν βουλευμάτων ἀλλήλοις μεταδιδόναι εἰς χάριν, καὶ ἀρέσκειν τῷ ἡμετέρῳ παιδί; τέκνων γὰρ ἀρετὴ, καὶ συμφωνία διηνεκὴς, καὶ στοργὴ βυθμὸς τοῖς τοκεῦσι, μηδενὸς ἄλλου χρῄζοισιν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐγγόνων, ἢ τοῦτο. οὐ ἴστε δ καὶ τοῦτο, ὅτι φιλίας δ θυσίας σωτήριος, οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ δ ἀπουδάζειν, καὶ πάντα τοσαῦτα ἀρεσκόντως τῷ πατρὶ τῷ τῆς γνώσεως, καὶ δ ἀφθαρσίας, καὶ δ ἀμοιβῆς αὐτῶν. δ ὑπερφρονήσαντες, ὡς λήρου, πολέμους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐξήψατε τῷ Ⓦ εἰπόντα τοσαῦτα Μαΐαν ἐν οἴκῳ Κυρίου" κατάπαυσιν, διὰ τοῦ προφήτου καὶ τοσοτρέπει ἀλλήλους "ὅτι κῷ νοεῖν καὶ γνώμην τῶν παθῶν, πολέμους ἀσυμβάτους, ἐργαζόμενοι ἐν ἀλλήλοις. τοσοτίθημι δ ὅτι καὶ Ⓦ Θεὸν καὶ πάντας τοὺς τοσερχομένους αὐτῷ, τοῦ ἰ ἰοις, ὑμῶν δ ἀδελφοὺς, σφόδρα ἀζίσησι, καὶ κινῆ, καὶ σιωπᾷν οὐκ ὀκνοτρέπει. οὐ γὰρ ὀλίγως, ὅτε τῆς τῶν τέκνων ὠφελείας ἄφρων ὀξύ τις" ἀχθόμενος. τοιγαροῦν ὅτι τε τῇ ὑμετέρᾳ φρενοβλαβείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ τῶν διωκομένων καταδιωκτείᾳ. δι' ἃ πρελθεῖν ὑμᾶς οὐ" κρινεῖ δίκαιον ἀπροφρήτως, καθὼς "ἐνάρξατο (οὔτε γὰρ αὐτὸς ὑπερεπὴς, οὔτε ὑμῖν ἀσφαγὲς) τὸ τε πάθος ὑμῶν οὐ φορητὸν ἐπιμελείας δεῖ οὐ τῆς τυχούσης διά τε πληγῶν καὶ τῶν ἀπὸ παιδείας μωλώπων οὐκ "ἀριθμητῶν. χρὴ οὖν ὑμᾶς ὁρᾶν. πολὺ γὰρ δ ἀνάσθητον καὶ ἀκαμπέστατον ὑμῖν ὅτι πολάζει. ἀδελφοὺς γνησίους καὶ ὁμοδιαίτους, τοσὲς ὃ καὶ ὁμοτράπεζος καὶ ὁμολέκτους, μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς συγγενείας πετυχηκότας ὕτως εἰς μίσος ἄγριον τοσεκτρέψατε, ὡς καὶ τῶν ἰδίων ὅρων, δ τῆς κοινῆς ἑστίας ἀποδιοπομπεῖσθαι καὶ πόρρω ἀπελαύνειν, ἀπόλεις καὶ ἀοίκητους, τοσὲς ὃ δ φυγάδας, ὅσον ἐφ' ὑμῖν ἦκεν μέρος, κατασκευάσαντες· καὶ ταῦτα οὐ τοσὲς πόσον τινὰ χρόνον τὴν φυγάδα ὁρίσαντες, ἀλλ' ὅσον ἐδυνήθητε καὶ ἐπ' ἄπειρον, δι' ὃ "ὁμόθυμον καὶ λίαν διακεκινημένον ὑμῶν. ὃ ἐστ' αὐτοῖς, καὶ τῷ μακαρίῳ Ἰωάννῃ κεκτῆσθαι ἐνεγκόντων, δ ἔθος ἀναζωπυρούντες, καὶ ὥσπερ ἠκονημένον ξίφος, μέχρι θανάτου κατ' αὐτοῦ χαλῶντες τὴν γλῶτταν· τὴν μνήμην ἀπατάζεσθαι αὐτὴ διδασκαλίας ἐπωφελοῦς, τὴν κατηγορίαν, καὶ ὅτι τῆς ἐκκλησίας εἰς μολυσμὸν τῶν ἀκουόντων, ἐκχέοντες. καὶ ταῦτα μὲ ὑμῖν, οἷς ὁ Κύριος ἐν ἐλέει καὶ φιλανθρωπίᾳ ἀποδώσει τὰ ἔργα. ποῖοι δ καὶ ὁπίσω ποι, οἵτινες δ πάλαιον ζῆλος τοσερισμοῖς καὶ γραπαῖς δ ἀξιώμασιν ἐγκαθόρμησαν, τοσβαίνετε τὸν εἰπόντα νόμον, Οὐ δώσουσιν Ⓖ ἱερεῖς τοῦ ὑμοῦ αὐτῶν εἰς ἀρχοντας ὡς βασιλεῖ· ἐὰν δ τῷ πνεύματος συσκιάσῃς καὶ δυσημερίαις καὶ φθοραῖς ἢ τοσερισμοῖς ἐνδατημῶντες, ἀκέραιον πιόντες τὸν οἶνον, ἐκ τούτων νομίζοντες ἀπαλλάξειν τοῦ φίλους τῆς ἀρετῆς, τοσὲ ὧν τοσέ-

πειν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

πεν ὁ σωτὴρ, Ελθύσοντας ἡμέρας, ἐν αἷς δόξουσιν ⓐ ἀποκτείνοντες ὑμᾶς λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ· καὶ οὐδέπου τοῦτ' ἐλλιπῶν εἶπεν· ἐπὶ ἐίρηκεν δύ, τοῖς θεοῖς, ⓐ πλείονες τοῦτο τὸν ἕνα σημαίνοσιν· ὅτε ὧν ὁ τὸν ἕνα καὶ μόνον ὠνόμασεν, ἐδήλωσε τοῦτ' νῦν ἐν προσλήμματι τῆς ἐκκλησίας λεπλατοιῶντας. Τοὺς γὰρ ἰδίας κακοπραγίας καὶ φθόνους ὑπακρυφόμενοι καὶ ταύτης φορτίζειν καταχρηματίζονται λόγῳ, ἵνα ἐλυμήνατο ἔργοις. Ἀλλὰ καὶ οὕτω σοφίσονται, ἢ ἐκβασις τῶν γεγραμμένων αὐτοῖς διελέγχει· ἐπουργήσαντας γὰρ καὶ χαυνισαμένους, Οὐ μὴ σαλεύθω ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ. Οὐκ ἔστι γὰρ ἐφυρπικώς εἶδος εὑρέσεως κερδοτέρας ὁ ἐφυρετὴς τῆς ἀνομίας. καὶ γεωργὸς τῆς κακῆς ἐπιθυμίας ὅφις ἐξοίστρησε τοῦτ' προσεγαγὼν τῆς ἐκκλησίας εἰς ἀλληλοκτονίαν, φιλονεικίας καὶ προστασίας πάθη, δι' ὧν ἐίργάσαντο τὸ ᾽᾽σχισμα. Εἰ γὰρ ἦν σύμβολον Θεοῦ συμφωνίας ἐν τοῖς ἐπισκόποις, καὶ ὡς αἴτιος πλημμελείας, ἢ ἀνάξιος ἱερωσύνης, ἢ, ὡς ὁ Θεόφιλος ἐλεγεν, ἀσωφροσύνης ὤφειλεν ἐίρῆσθαι Ἰωαννης, ἠδύνατο ἡ πανσοφία τοῦ Θεοῦ σοφία εὐθέως αὐτὸν κωλῦσαι τῆς ᾽᾽ἱερατείας, ἢ ἐφύρασεν εἶπον, διὰ οὗ ἀπεράχθης καὶ ἀκλαυτὶ ἐξεβάλλετο, ἢ θανάτῳ, ἢ σωφρονίσει, ἢ ἀφωνίᾳ· ὡς οἴδαμεν πολλοὺς τῶν ἀνεπιτρόπων αὐτῷ πεπονθότας, καὶ τινας μέλλοντας πάσχειν. Ἐξ ὧν ὁ τοσαῦτα προκαλούμενος ἀνάξιος τοῦ σωτῆρος ἔργα, καὶ αὐτὸς οὐ καθηρέθη, ἀλλ' ἐξωρίσθη, δῆλον τοῦ Ἀμφιόλου εἰς ὃ πρόσχημα, οὗτος καταλύειν τὴν διδασκαλίαν Ἰωάννου ἡ βασιλεία. σοὶ γὰρ ποίων λόγων ἀμύθητον στέφανον πλέξας οἴσω, ὦ μακάριε Ἰωάννη, μετὰ τοῦ ἐξορισθέντος τοῦ σαλπίου φορούμενος τοῦ ἐγκωμιάσαι; ἀπεδύσω γὰρ τὸ τεκμήριον ἡ τῶν Μωσαϊκῶν ἐκείνων λειμώνων, οἷς ἔδωκεν βύλεσθαι πρόσκοπον Ἰωσὴφ καὶ θεωρηχον Λευὶ ⓜ ἱερέα. ἔνθεν γὰρ ὁρᾷ ἀμφοτέρους. Ἀπὸ εὐλογίας Κυρίου ἡ γῆ σου, καὶ ἀπὸ ὀρῶν οὐρανοῦ καὶ δρόσου, καὶ ἀπὸ ἀβύσσου πηγῶν κάτωθεν, καὶ καθ' ὥραν γενημάτων ἡλίου βλαστῶν, καὶ ἀπὸ σεληνιάσεως μήνων, καὶ ἀπὸ κορυφῆς αἰωνίων ὀρέων ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν Ἰωσὴφ, καὶ κορυφὴν, ὧν ἡγίασται ἀδελφῶν δοξασθεὶς ἐν ὀφθαλμοῖς. πρωτότοκος ταύρου τὸ κάλλος αὐτοῦ· κέρατα μονοκέρωτος, τὰ κέρατα αὐτοῦ. ἐν αὐτοῖς ἔθνη κατάξει ἅμα ἕως ᾽᾽ ἀπ' ἄκρου γῆς. Καὶ τῷ Λευὶ εἶπε· δότω Λευὶ ᾽᾽ θήλυς αὐτοῦ καὶ ἀνήφθη αὐτοῦ ὦ ἀνδρὶ τῷ ὁσίῳ, οἱ ἐπείρασαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ λέγων ὦ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔγνω· τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνω· ἐφύλαξε τὰ λόγιά σου, καὶ τὸν διαθήκην σου διετήρησεν. ἐδήλωσε τὰ δικαιώματα σου Ἰακώβ, καὶ ⓜ νόμον αὐτοῦ Ἰσραήλ. ἐπιθήσει θυμίαμα κατὰ ὀργήν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν. εὐλόγησον, Κύριε, τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι· κατάξον ὀσφὺν ἀνθεστηκότων αὐτῷ, καὶ ⓐ μισούντων μὴ ἀναστήσωσιν. ἐγὼ γὰρ προσελεύσομαι ποιῆσαι ⓐ φιλοῦντες αὐτὸν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ, μὴ καταισχυνθήσωσιν. καὶ γὰρ ὁ ὅλην τελευτᾷ, μετὰ παῤῥησίας σαλπίσας λυπήσας πλήθη δαιμόνων, καὶ ὅσοι γείτονες τούτων; χρόνος αὐτῷ προστιθεῖ. οὐκ ἐκαπήλευσε τὰς ἡμέρας ἐν κακουργίαις, ἐδιπλασίασε δὲ δεδομένον χρῆμα, καὶ τοκους ἀγαθῶν ἔργων προσέπεμψεν, ἐν ὀλίγῳ καιρῷ πληρώσας πολυχρόνια χρέη, Ἰησοῦ ὕλης οὐ χρᾴφει· ζῶν δὲ φορτία αὐτοῦ κατέλειπε. θανάτου ἔκρουσε τοῦ τοῦ Ἀρχίου θύραν, καὶ τάχιν αὐτοῦ ἰδεῖν ἐξωθεν οὐ τὰ βοᾶ, ἀπέλθωμεν ἐντεῦθεν, ἐπικάλλων, Οἴμοι, ὅτι ἡ πρόοικία μου ἐμακρύνθη. Εἰ μὴ Ἰησοῦ ⓜ πέμψαντα, οὐ αὐτῷ ἔδωκε θάνατον; ἐπαγγελίαν ὅτι χρόνον ἐπέρχεται ἦλθεν. ἀσωφίζει γὰρ τελευταῖον ἀπαλλαγεὶς τοῦ πολυπαθοῦς Ἀρχίου, ὡς ξενιτείου τοῦ σώματος καὶ ἀντιλαμβάνοντος τοῦ πνεύματος. ὥρθωσε δὲ οἷς ᾽᾽ ⓜ λόγον, Ὃ, Εὐ δούλε ἀγαθὲ, ἀκουσάμενος, καὶ τὰ ἑξῆς. Οὐκ ὤμοσεν αἰφ' οὗ ἐβαπτίσθη, ἢ ὥρκισεν, ἢ κατελάλησεν, ἢ ἐψεύσατο, ἢ κατηγόρησεν, ἢ δύσφημον λόγον ἐλάλησε. τούτῳ τῷ ζήτῳ παῤῥησιαζόμενος ἐν ἐκκλησίᾳ, μᾶλλον δὲ κρεωκοπῶν τοῦ ἀρετὴν τοῖς πεπωσιν, ἀζωσάζε τοῦ ἀμύρτωλον τοῖς φανεροῖς ἐλέγχοις, πειθόμενος τῷ ἐίρηκότι, Τὸν ἁμύρτωλον ἔναντίον πολλῶν ἔλεγχε, ἵνα καὶ ⓐ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.

Ιωαν. ιε.

Ψαλ. θ. κβ.

Δευτ. λγ. ιγ.

Δευτ. λγ. η.

Matθ. κε. κα.

α. Τιμ. ε. κ.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

χωσι. τίς γὰρ οὕτως γέγονεν, ὡς ὁ μακάριος ἐκεῖνος, διδάσκαλος καὶ ἐξηγητὴς καὶ ἰωίοχος τῆς ἀποστολικῆς καὶ ὀρθοδόξου πίστεως, ἡσυχείαν σκληδάξας, ἐγκρατείαν κηρύξας, ὑπομονὴν φαιδρὰν καταβαλών, ταπεινοφροσύνῃ ἐγκωμιάσας, καὶ θεωρίᾳ καὶ Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τοὺς αἰθρώπους πείσας καταλιπεῖν, τὴν ὀκκλησίας προσδραμεῖν, πορνικὰς δὲ ἀγκελευμάτα ἁσματα ὑπλαβέσθαι, ψαλμοὺς καὶ ὕμνους δὲ θεῖα λόγια ἐκμαθεῖν; τοὺς οἴκους ἐκκλησίας ἀπειργάσω, καὶ τοὺς ὁδοὺς μοναστηρίοις ἴσους πεποίηκας, ταῖς ψαλμῳδίαις Χριστὸν παρεκάλλου, καὶ τὸ στόμα σου ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ λαλεῖν ἐδίδαξας. ἡ ἡδύτης τῶν ῥημάτων σου τὴν οἰκουμένην ἐγλύκανεν· Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος σου, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς κόσμου τὰ λόγιά σου. ἀδικουμένων δικαιοπάτωρ γέγονας, καὶ καταπονουμένων παρηγόρητος δεδείχθης, ὑπὲρ μαχος ἀληθείας ἐφάνης μέχρι θανάτου, δικαιοσύνῃ ὡσεὶ διπλοΐδα περιεβάλου, καὶ δόξαν ἐθορύβησας, ἀφαρπάσας αὐτὴν σκύβη πολλὰ δὲ μεγάλα· πορνείαν βακχευομένην ἐχαλίνωσας, καὶ μοιχείαν κατεσόβησας, καὶ αἱρέσεις κατέβαλες, καὶ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ἐξεπόμπευσας. πλήθη πολλὰ τῷ Χριστῷ προσήγαγες διὰ τῆς πίστεως, καὶ δαίμονας θριαμβεύσας ἐξενύρησας· διδάσκαλος ἐγένου, καὶ διδασκάλοις ἄλλοις πεποίηκας ἀκριβῶν πόνων. τίς σε ἀρεταί σου ἐξηγήσονται, ὡς ὀφείλει; ἀτενὴς μὴ δυνάμενος φρένας ἀξίως σε αἰνέσαι. ἔλαμψάν σου γὰρ τὰ ἔργα ἐν ἀνθρώποις, ὥσπερ ὁ ἥλιος φαίνων ἐν τῷ κόσμῳ. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἀγγέλοις σου ἀποστόλοις ἐμιμήσω ἐν τῷ κηρύγματί σου, βασιλεῖς ἤλεγξας ἐν σοφίᾳ, καὶ λαὸς πλοχὸς βύλογησέ σε. σημφοφόρος ἀνεδείχθης, καὶ ἀκτημοσυνῶν ἠγάπησας, τῶν πρὸ ὄντων μὴ μεριμνήσας, τῶν δὲ μελλόντων φροντίσας. τίς οὕτως ἀπροσωπολήπτης ὡς σύ, ἐν παρρησίᾳ σου παιδαγωγῶν ἐλέγχων προὸς ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς; ἠγωνίσω διὰ τῆς πίστεως, καὶ ἀπέλαβες τὸ βραβεῖον τῆς δικαιοσύνης διὰ τῶν ἔργων σου καὶ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀμέμπτου σου πολιτείας. ἔπλεξας ἑαυτῷ ἀμάραντους στεφάνους διὰ τῆς καρτερείας τῶν πόνων τῆς σῆς ἀσκήσεως. ἐθρέψας πολλοὺς ἀνθρώπους, οὐ μόνον διὰ πνευματικῶν ὁμιλιῶν, οὐδὲ διὰ σωματικῆς αὐτῶν χρείας· γυμνητεύσαντας ἐνέδυσας, καὶ χειμαζομένους ἐκρύβης καὶ ἐθαλπες τῷ διαθέρμονι· κοπιῶντας ἀνέπαυσας, καὶ θλιβομένοις παρεκάλεσας. οὐ μόνον δὲ ἀποκάλυπτον τὸν πόνον, καὶ τὴν πικρίαν τῆς πενίας διὰ τῆς δαψιλεστάτης τῶν ἐδωδίμων χορηγίας ἐποίησας· οὐδὲ ὁ φορτίον τῶν ἁμαρτιῶν ἀποθέσθαι διὰ τῆς πνευματικῆς σου διδασκαλίας παρεσκεύασας. χαρὰν ὡς ἀνὴρ ἀγαθοποίου ταῖς φρεσὶ, καὶ ὀρφανῶν ὡς πατὴρ πνευματικὸς ἀναπληρωτής. χήρας τῶν πόνων θεράπων, οὐδὲ πόνους ἀνέπλησας τῶν εὐλογιῶν σου. τὰ μοναστήρια ἐδίδαξας ἄσκησιν ἀνεπίληπτον. οὐδὲ λειτουργοὺς τῶν ἐκκλησιῶν ἰσαγγέλους πεποίηκας, φάσιν καὶ τάξιν ἐκκλησιαστικὴν ἀναθέμενος πᾶσι· τὰς πόλεις ἐδίδαξας εὐσέβειαν, καὶ ἀγραμμάτους φιλοσόφους ἐδίδαξας. ἐκόλασας ἀνομίαν, καὶ ἐξήλασας ἀνομίαν. περιεζήλωσάν σε αἱ ἀνίκητοί μου δυνάμεις· ἤγγισεν κατὰ σοῦ πολλοὺς χάμωνας, ἵνα καταβάλωσί σε τὴν σύλην τῆς πίστεως. ἐκείνοις δὲ ταῦτα πάντα ἐγένετο, σὺ δὲ φάλλοντος σοῦ τῷ προφήτῃ Δαβὶδ, καὶ λέγοντος· Αὐτοὶ σεσείσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνορθώθημεν. δεύτερος Μωϋσῆς ἀνεδείχθης καταπονήσας τὸν Φαραὼ πάντα τὸν κόσμον ὅτι τὴν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ (ὡς ἐκεῖνος τὴν Φαραὼ πάντα τὸν κόσμον ὅτι τὴν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ) ἐξαρπάσας τὰ πλήθη αὐτῶν, καὶ προσαγαγὼν αὐτὰ τῷ Χριστῷ. πόσους Εἰς ὑπομονὴν ἐκίνησας κτήσασθαι δὲ ποθῆσαι τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν; καὶ ποῖ δὲ τῶν ἀρετῶν σε ἀνιστορῶν τὸν μνήμην Βασίλα, ὧν ἐποίησε ζῶν τε καὶ μετὰ τὸν ἐπαθλῆσαι τὸν μετὰ σώματος βίον, "δυνατὸς σεσείσθηκε καὶ λίαν εὐσεβῶς συνέπλασεν σοὶ ὁ τῶν ὁσίας καὶ θεοφιλοῦς μνήμης Ἰωάννης ὁ ἱερομάρτυς. ἀλλὰ καὶ ἡμῶν μνημόνευε τῷ πόθῳ θείῳ προσκειμένων, ὦ πάτερ ἅγιε, πρεσβεύοντος τῷ φοβερῷ καὶ ἐνδόξῳ θεάνθρωπε τῷ Θεῷ, αἰτούμενος ἡμῖν πρὸ αὐτοῦ τῶν πλημμελημάτων τὴν συγχώρησιν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος

τῆς

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

τῆς ψυχῆς ἡμῶν. ἢ ζωῦ τὰ σκευάσωμεν τοσοῦτον τῇ παρούσῃ ἐπιστολῇ, ὅσον ἀπαιτοῦσιν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἁρμόσωμεν, ἢ δόξαν αὐτῷ τῆς παῤῥησιασμένης ἐνθέου ψυχῆς. ὃ ἀκατάγνωστον. πάντα γὰρ ἐκινδύνευσε καὶ κατ' αὐτὸ σκευωρία θεωρησάμενος τὴν ἀπάθειαν γνώμην καὶ ἀπὸ μέσου καὶ ἠγειωμένου ἤθους τῶν ζωντων καταργαζομένων, φας' ἐν ᾧ τόπῳ ἐκώλυε φθονεῖσθαι τῷ λαῷ, καὶ τὸν τοῦ πνευματικοῦ πυρὸς αὐτὸν ἐμπυθόμενος, ταῦτα φησὶ διηνυσμένος τῷ λαῷ.

Πολλὰ τὰ κύματα καὶ χαλεπὸν τὸ κλυδώνιον· ἀλλ' οὐ δεδοίκαμεν, μὴ καταποντισθῶμεν. ὅτι γὰρ τῆς πέτρας ἐσήκαμεν. μαινέσθω ἡ θάλασσα, πέτραν καταλῦσαι οὐ δύναται· ἐγηγέρσθω τὰ κύματα, τὸν Ἰησοῦν τὸ πλοῖον καταποντίσαι οὐκ ἰσχύει. τί δεδοίκαμεν, εἰπέ μοι; Ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστὸς, καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. ἀλλ' ἐξορίαν, εἰπέ μοι; Τοῦ Χριστοῦ ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ἀλλὰ χρημάτων δήμευσιν; Οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, δῆλον ὅτι οὐδὲν ἐξενέγκειν δυνάμεθα· καὶ τὰ φορτία τοῦ κόσμου ἐμοὶ δοκεῖ παφθηνα, καὶ τὰ χρήματα καταγέλαστα. οὐ πενίαν δέδοικα, οὐ πλοῦτον ἐπιθυμῶ· οὐ θάνατον φοβοῦμαι, οὐ ζῆσαι θύμομαι, εἰ μὴ διὰ τὴν ὑμετέραν οἰκοδομὴν. διὸ καὶ τὰ νῦν ἐποιησάμην καὶ πάλιν καλῶ τὴν ὑμετέραν θαῤῥεῖν ἀγάπην. οὐδεὶς γὰρ ἡμᾶς ἀποσπάσαι δυνήσεται. Οὐ γὰρ ὁ Θεὸς συνέζευξεν, καὶ θεσπέσιος χωρίσαι οὐ δύναται. Εἰ γὰρ περὶ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς λέγω, Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὃ οὖν ὁ Θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Εἰ γάμον οὐ δύνασαι διασπάσαι, πόσῳ μᾶλλον ἐκκλησίαν Θεοῦ οὐκ ἰσχύεις καταλῦσαι· ἀλλὰ πολεμεῖς αὐτὴν, οὐ δυνάμενος βλάψαι πολεμοῦντα. ἀλλ' ἐὰν μὲ ἐργάζῃ λαμπρότερον, ἐαυτῷ σὺ τὴν ἰσχὺν καταλύεις τῆς σῆς ἐμὲ μάχης. Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα ὀλέα λακτίζειν. οὐκ ἀμβλύνεις τὰ κέντρα, ἀλλὰ τοὺς πόδας ἀμάσσεις· ἐπὶ δὲ τὰ κύματα τὴν πέτραν οὐ βλάπτει, ἀλλὰ ταῦτα εἰς ἀφρὸν βλάπτονται. τοῦτον ἐκκλησίας δυνατώτερον. ἄνθρωπε, λύσον πόλεμον, ἵνα μὴ καταλύσῃ σε τὴν δύναμιν. μὴ εἰσάγε πόλεμον εἰς γαλήνην. ἂν, ἄνθρωπον ἐὰν πολεμῇς, ἢ εἰκήσας, ἢ εἰκὴ θησ' ἐκκλησίαν ἣ ἐὰν πολεμῇς, νικήσας σε ἀμήχανον· ὁ Θεὸς γὰρ ὅστις ὁ πάντων ἰσχυρότερος. Μὴ παροξυνῶμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; ὁ Θεὸς ἔπηξε, πῶς ὑπερβῇ σφοδρῶς; οὐκ οἶδα αὐτοῦ τὴν δύναμιν. Ἐπιβλέπει ὅτι τὴν γῆν, καὶ ποιεῖ αὐτὴν τρέμειν· καλοῦ, καὶ τὰ στόματα χάσκει. Εἰ τὴν πόλιν σαλευομένην ἔσησε, πολλῷ μᾶλλον τὴν ἐκκλησίαν σῴσαι δύναται. ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ ἰσχυροτέρα. Ὁ γαμὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, ἀλλ' οἱ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. ποῖοι λόγοι; Σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ μου τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Εἰ ἁπλῶς ἔλεγε τῷ λόγῳ, πῶς ἂν τοῖς πράγμασι. πόσοι τύραννοι ἠθέλησαν ἀφανίσαι τὴν ἐκκλησίαν; πόσα τάγματα; πόσοι κάμινοι; θηρίων ὀδόντες; ξίφη πυρὸς ὁρμήματα; καὶ ἃ ἀπειλοῦντο. πού νῦν πολεμήσαντες; σεσίγηνται καὶ λήθῃ παραδέδονται. ὡς ἡ ἐκκλησία; ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπει. τὰ ἐκείνων ἐσθῆτες σαί, τὰ ταύτης ἀθάνατα. Εἰ ὅτε ὀλίγοι ἦσαν, οὐκ ἐσαλεύθησαν, ὅτε ἡ οἰκουμένη ἐπλήσθη βασιλείας, πῶς νικῆσαι δύναται; Ὁ γαμὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι· καὶ μάλα εἰκότως. ποθεινότερα γὰρ ἡ ἐκκλησία τῷ Θεῷ τὸν οὐρανόν. οὐρανὸς σῶμα οὐκ ἀνέλαβεν, ἐκκλησίας δὲ σάρκα ἀνέλαβε· διὰ τὴν ἐκκλησίαν ὁ οὐρανὸς, οὐ διὰ τὸν οὐρανὸν ἡ ἐκκλησία. μηδὲν ὑμᾶς θορυβείτω τῶν ἀμυθήτων. τοῦτό μοι χαρίσασθε, πίστιν ἀποδείξασθαι. οὐκ εἴδετε τὸν Πέτρον περιπατοῦντα ὅτι τῶν ὑδάτων, καὶ ὀλίγον διασάσαντα, καὶ μέλλοντα καταπονίζεσθαι, διὰ τὸν ἀπαντον τοῦ ὑδάτων ὁρμὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀθυμίαν τῆς πίστεως. μὴ γὰρ ἀνθρώπινας φήφους εἰς ἐμὲ ἤλθομεν; μὴ γὰρ διὰ θεσπέσιος ἦλθον, ἵνα διὰ θεσπέσιος καταλύσῃ; ταῦτα λέγω οὐκ ἀποτονούμενος (μὴ γένοιτο)

Concio Chrysostomi antequam iret in exilium primum. Gen. 8. Ep. 8.

Pet. 6. 8.

1. Cor. 1. 28.

Psal. 99. 3.

Matth. 24. 35.

Matth. 16. 18.

γλύοιτο) σὺδὲ ἀλαζονευόμενος, ἀλλὰ σὺ ὑμᾶς στασιαζομένους συνέζευξα βουλόμενος. ὅπως ἓν ἦ ἡ πόλις, τοῦτ' ἐκκλησίαν ὁ δεσπότης ἠθέλησε καλέσαι. μιαρὲ δὲ παμμίαρε δεσπότα, τοίχων οὐ πρείττονος, καὶ ἐκκλησίαν προσδοκᾷς καλέσαι; μὴ γὰρ ἐν τοίχοις ἡ ἐκκλησία; ἐν τῷ πλήθει τῶν πιστῶν ἡ ἐκκλησία. ἰδοὺ πόσοι σύλλογοι ἑσταῦροι, οὐ σιδήρῳ δεδεμένοι, ἀλλὰ πίστει ἐσφιγμένοι; οὐ λέγω ὅτι τοσοῦτον πλῆθος πυρὸς σφοδρότερον· ἀλλ' οὗτοι, εἰ εἷς ἰὼν, πρείττονος. καὶ οἶδας, οἷά σοι τραύματα πρόσεχον οἱ μάρτυρες. εἰσῆλθε πολλάκις κόπη ἀπαλὴ ἀπειράγαμος· κηδεμὼν ἰὼν ἀπαλωτέρα, καὶ πέτρας ἐλύετο στερεωτέρας. τοσὴ πλυσμὸς αὐτῆς ἔζεσε, καὶ τῷ πίστιν αὐτῆς οὐκ ἔλαβες. ἠτόνησε τῆς σαρκὸς ἡ φύσις, καὶ σὺκ ἀπημβλύνθη τῆς πίστεως ἡ δυνάμις. ἐδαπανᾶτο σὸν σῶμα, ἐνεδυνάμου δὲ φρόνημα· ἀνηλίσκετο ἡ ὑσία, καὶ ἐπλούτει ἡ θλῖψις. γυναικὸς οὐ πρείττονος μιᾶς, καὶ τοσούτων πρείττονας δήμου προσδοκᾷς; σὺκ ἀκούεις τοῦ Κυρίου λέγοντος, Οπου δύο ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι εἰς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν; ὅπου τοσοῦτος δῆμος ἀγάπῃ ἐσφιγμένος, οὐ πρέπει; ἔχω αὐτὸ ἐνέχυρον. μὴ γὰρ οἰκείᾳ δυνάμει θαῤῥῶ; γράμματον αὐτὸ κατέχω. σκῆνός μοι βακτηρία, σκῆνός μοι ἀσφάλεια, σκῆνός μοι λιμένος ἀκύμαντος. κἂν ἡ οἰκουμένη ταραχθῇ, τὸ γράμματον κατέχω· "αὐτῷ δυναμώσκω. τὰ γράμματα σκῆνα, τρέχεις ἐμοὶ καὶ ἀσφάλεια. ποία ταῦτα; Ἐγὼ μὲν ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Χριστὸς μετ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα φοβηθήσομαι; κἂν κύματα κατ' ἐμοῦ διεγείρηται, κἂν πέλαγη, κἂν ἐπέχοιτο θυμοί· ἐμοὶ ταῦτα πάντα ἀράχνης εὐτελέστερα. καὶ εἰ μὴ δεῖ τὸν ὑμέτερον ἀγαπῶ, σὺδὲ σήμερον αὐτὸν πρήτην ἀμῶ ἀπελθεῖν. ἀεὶ γὰρ λέγω, Κύριε, τὸ σὸν θέλημα γενέσθω· μὴ ὅ, τι ὁ δεῖνα, καὶ ὁ δεῖνα, ἀλλ' εἴ τι σὺ βούλει. σὺτ' ἐμοὶ πύργος, τοῦτο ἐμοὶ πέτρα ἀκίνητος· τοῦτο ἐμοὶ βακτηρία ἀπρείπτεστος. Εἰ βούλεται ὁ Θεὸς τοῦτο γενέσθαι, γενέσθω· Εἰ βούλεται σπασθῆναί με, χαίρω ἔχω. ὅπου βούλεται, εὐχαριστῶ. μηδεὶς ὑμᾶς θορυβείτω. ταῖς εὐχαῖς προσέχετε. ταῦτα ἐποίησεν ὁ δεσπότης, ἵνα ἐκκόψῃ τὴν ἀπουσίαν τὴν πρὸς τὰς λιτὰς ταύτας. ἀλλ' οὐ προσχωρεῖ αὐτῷ· ἀλλὰ ἀπουσιαστέρους ὑμᾶς καὶ θερμοτέρους εὑρήκαμεν. ἄμεινον εἰς λιτὰς εἰσελευσόμεθα μεθ' ὑμῶν. ἢ ὅπου ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἐκεῖ· ὅπου ὑμεῖς, ἐκεῖ κἀγώ. ἓν σῶμά ἐσμεν· οὐ σῶμα κεφαλῆς, οὐ κεφαλὴ σώματος χωρίζεται. διεργάσθω τὸ τόπος, ἀλλ' ἑνούσθω τῇ ἀγάπῃ. σὺδὲ θάνατος διακόψαι δύναται. κἂν γὰρ ἀποθάνῃ μου τὸ σῶμα, ζῇ ἡ ψυχὴ καὶ μέμνηται τοῦ δήμου. ὑμεῖς ἐμοὶ πατέρες. πῶς ὑμᾶς δύναμαι ἐπιλαθέσθαι; ὑμεῖς ἐμοὶ πατέρες, ὑμεῖς ἐμοὶ ζωή, ὑμεῖς ἐμοὶ εὐδοκίμησις. ἐὰν ὑμεῖς προσκόψητε, ἐγὼ εὐδοκιμῶ. ὥστε ἐμοὶ ζωὴ πλοῦτος ὁ ὑμέτερος κεῖται θησαυρός. ἐγὼ μυριάκις ὑπὲρ ὑμῶν σφαγιάσαι ἕτοιμος (καὶ σὺδὲ μύριόν σοι πρόσχω, ἀλλὰ σὲ ὀφειλὼ ἀποδίδωμι. Ο γὰρ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων) σὲ σφαγιάσαι μυριάκις καὶ μυρίας κεφαλὰς ἀποπλησθῆναι. ἐμοὶ ὁ θάνατος ἐστὶ ἀθανασίας ὑπόθεσις, ἐμοὶ αἱ θλίψεις αὗται ἀσφαλείας ἀφορμή. μὴ γὰρ δεῖ πράγματα θλίβεσθαι, ἵνα λυπηθῶ; μὴ γὰρ δι' ἁμαρτήματα, ἵνα ἀλγήσω; Δεῦρο ἔρωτα σε περὶ ὑμᾶς· ὅπως πάντα ποιῶ, ὥστε ὑμᾶς ἐν ἀσφαλείᾳ μεῖναι· ὥστε μηδένα προεισελθεῖν τῇ ποίμνῃ· ὥστε μίαν ἀκέραιον τὸ ποίμνιον. ἡ ὑπόθεσις τῶν ἀγώνων ἀρκεῖ μοι εἰς στέφανον. Τί γὰρ δὸ πάθοιμι ὑπὲρ ὑμῶν; ὑμεῖς ἐμοὶ πολιτεία, ὑμεῖς ἐμοὶ πατέρες, ὑμεῖς ἐμοὶ ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐμοὶ τέκνα, ὑμεῖς ἐμοὶ μέλη· ὑμεῖς ἐμοὶ σῶμα, ὑμεῖς ἐμοὶ τὸ φωτὸς τοῦτο γλυκύτερον. τί γὰρ τοιοῦτον πρόσεχέ μοι ἡ ἀκτῖνα, οἷον ἡ ὑμετέρα ἀγάπη; ἡ ἀκτῖνα ἐν ᾧ πρόσπτει με βίᾳ ὠφελεῖ, ἡ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη στέφανόν μοι πλέκει ἐν τῷ μέλλοντι. ταῦτα ἃ λέγω εἰς ὦτα ἀκουόντων. τί δὲ τῶν ὠτων ὑμῶν ἀκουστικώτερον; τοσαύτας ἡμέρας ἠγρύπνησατε, καὶ σὺδέν ὑμᾶς ἔκαμνεν, οὐ χρόνου μῆκος μαλακωτέρους ὑμᾶς ἐποίησεν, οὐ φόβοι, σὺκ ἀπειλαί· πρὸς πάντα ἑτοίμεσθε γυναῖοι, καὶ τί λέγω, ἑτοίμεσθε; τοῦτο ὅπερ ἐπεθύμουν

Ματθ. κη. κ.

Ιωαν. ι. ια.

μουν

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

μοιω ἀεὶ, καὶ τεφθίσατε τῶν βιωτικῶν πραγμάτων, ἀπεπάξασθε τὴν γῆν, εἰς ἣν οὐρανὸν μετέρητε· ἀπαλλάγητε τῶν στωδίσμων τοῦ σώματος, πρὸς τὸν μακαρίαν ἐκείνην ἀμμᾶσθε φιλοσοφίαν. ταῦτα ἐμοὶ τέφθυοι, ταῦτα τρυφὴ, ταῦτα τρυφωλία, ταῦτα ἐμοὶ ἄλειμμα, ταῦτα ζωὴ, ταῦτα ἀθανασίας ἐπιθέσις. ἀλλ' ὁρᾶ τοῖς ἐμοῖς τοῦ δόγ- **
μασί τινας ἐγκαρτερῆν με πειθόντων. φέρει γὰρ πολλὰ τῶν εὐτυχημάτων εἰς τοῦτον· ὅτι ** 5
οἷς ἐδόκουν ζηλωτὴς εἶ), τοῦτ' ἔπεπόθηκα τὴν μαθητείαν· ἵνα μὴ καὶ ἡμῖν τοῦτον καθαιρεθῶσι νικῶσι τὴν ἀγῶνα τῆς διαφορᾶς τῶν πραγμάτων, οὐκ ἠπείλησα, ἀλλὰ παίζων. ἔστι γὰρ χαρὰς νικᾶν εἰπεῖν τὰ τοῦ τῆς ἐμῆς ἐλπίδος. νόμος ὅστις, ἀλλ' ὁ νομοθέτης νικήσας. τέκνα, μάτην ὑμετέραν ἀγάπην, βλέπω συσκηνοῦντα πολεμοῦσαν, καὶ τὸν Θεὸν ὑβριζόμενον· βλέπω τὸν ἀγῶνα πίπτοντα, καὶ τὸν ἀγωνοθέτην λυπούμενον· βλέπω δὲ πιθανὸν τῆς ἀληθείας μαραινόμενον, καὶ τοῦτο συσκηνοῦντα σώζουσαν. λέγεισί μοι ὅτι ἔφαγεν καὶ ἐβάπτισας. εἰ ἐποίησα ἅπερ, ἀναθεμα ἔσομαι· μὴ ἀριθμηθείην εἰς ὀπισθόπων ῥίζαν· μὴ γλῶσσα μετ' ἀγγέλων· μὴ ἀρέσω Θεῷ. εἰ γὰρ ἔφαγον καὶ ἐβάπτισα, οὐδὲν ἀφέλησεν τῶν πραγμάτων ἐπίνοια. πρόσχες μοι μετ' ἀκριβείας ἃ λέγω, καὶ λέγων οὐ παύσομαι. Ἐμοὶ μὲν δὲ λέγειν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. ἀλλ' ἐπῆλθεν μοι ὅτι δὲ προκείμενον. λέγεισιν ὅτι ἔφαγεν καὶ ἐβάπτισα. καθελέτωσαν τὸν Παῦλον, ὅτι μετὰ δεκαπέντε ἐτῶν εἶδεν τὸν διωκοφύλακα τὸ βάπτισμα. τολμῶ λέγειν, καθελέτωσαν καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν, ὅτι μετὰ δ' ἡμέρας τοῖς μαθηταῖς τοῦ κοινωνεῖν ἐχρείσατο. ἀλλ' εἰκότα καὶ μεγάλα ἡμῖν ταῦτα; ταῦτα φαιδρὰ τῆς εἰρήνης· ταῦτα τὰ λαοῦ καὶ ἐγκώμια. ἐμοὶ δὲ σφάγιος, ὑμῖν δὲ καρπός. ἀλλ' οἶδατε, ἀγαπητοὶ, ὅτι πέμπειν με θέλουσι καθελεῖν. ὅτι ταπεινὸς οὐκ ἤπλωσα, οὔτε σκληρὰ ἱμάτια οὐκ ἐνεδυσάμην, καὶ ὅτι τοῦ γαστρὸς ἀπρεμνησάμην. ἐμνήσθησαν γὰρ καὶ ἔτεροι τῆς ἀσωτίας, ἐπὶ τοῦ ἐλεύθερον εἶναι τῆς Ἰεζάβελ ὁ σωτὴρ, ἐπὶ οὗ καὶ ἡ χήρα τῷ Ἠλίᾳ συναγωνίζεται. φέρε δέ μοι εἰς μέσον τὸν θαυμαστὸν καὶ πλούσιον τῆς ζωῆς κήρυκα, Ἰωάννην λέγω, τὸ πέντε, καὶ ἕως λύχνου μὴ κτησάμενον (εἶχε γὰρ τοῦ λαμπάδα τὸ Χριστοῦ) οὐ τοῦ χειροφαλλίου ἐπεθύμησεν ἡ τῆς Εὔας συλλειτουργὸς, ἡ τῶν ἁγίων ἐμπόδιον θρυαλλὶς, ἡ σὺν τρυφῇ διώξασα, ἡ τοῦ ἐν δόλῳ ἰσχίου κηρύξασα, ἡ ὁμώνυμον τὸ ὀνόματος τῆς ἐλπίδος βάπτισμα οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τῶν ἀρίστων ὧν ἀπολαύομεν. οὐκ ἐπεθύμησε ζωῆς, οὐκ ἐπεθύμησε χρημάτων ὄγκου, οὐ βασιλείας ἀξίωμα, οὐκ ἄλλης τινὸς τρυφερίας. ἀλλ' εἰπέ μοι, ἄνθρωπε, τί ἐπεθύμησε. κεφαλῆς ἄνθρωπε; τί γὰρ λέγω; κίνου ἄνθρωπε, ἀλλ' εὐαγγελιστοῦ· ἀλλ' οὐκ εἰκῆσε λαβοῦσα τὸ κεφάλιον. ἐπεμελήθη τὸ κεφάλιον αἰτησαμένη, τὸν ἄνομον ἐπιθυμίαν ἀσυδαίως ἐκ πίνακος δεξαμένη. βλέπε, καὶ θαύμασον τοῦ Θεοῦ τὴν δύναμιν. διήλεγχεν ὁ ἀναίτιος, ἀπιστεῖτο· ἀλλ' ὁ ἄπιστος μηθεὶς ἐν δεξιᾷ τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ ἀποδαίτητον κόλασιν ἐκδέχεται. πάλιν ἐκείνης δὲ πέρμα ὁ πορεὸς ὁ ἀχθοφόρος ὀπίζητος ἐκ πανοῦργος. ἀλλ' Ἡρωδιὰς Ἰωάννου τὸν κεφάλιον ζητοῦσα πάλιν ὄρχησιν, ἐν τοῖς ποσὶ παίζουσα, ἀλλὰ τὴν τῆς Μαρίας ἐπεδεδώκειν. πάλιν βοᾷ δὲ λέγει Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστί σοι τὴν γυναῖκα ἔχειν τοῦ ἀδελφοῦ σου. ἀλλὰ τί εἶπω; δακρύων ὁ πρέων χαρὰς· πάντα γὰρ εἰς ἀδοξίαν ἐκπεπτώκει, καὶ πάντα ξένος κρίνει, ξένους δὲ ὅλον δοξάζει. ἀλλὰ φέρε μοι τὸν ἅγιον Δανιὴλ τὸν λέγοντα δὲ βοῶντα· Χρυσὸς ἐὰν ῥυῇ, μὴ προσέχθητε καρδίαν. ἀλλ', εἰπέ μοι, πῆς ἐστὶν ὁ ταύτην τὴν φωνὴν ἐπαφείς; οὐχὶ δὲ τῆς βασιλείας ὑπὲρ τῆς κορυφῆς συγκείμενον εἶχεν; οὐκ ἐν τῇ βασιλικῇ ἐξουσίᾳ διέζωπεν; ἀλλ' οὐ προσὲς ἁρπαγὴν ἔβλεπεν, οὐκ εἰς κενοδοξίαν βλασφημίας. ἰὼ αὐτοῦ τὸ φρόνημα, οὐδὲ μέλημα θησαυρῶν, ἀλλὰ τῆς γραπτοπέδων συλλογῆς· ἃ γυναικὸς συγκαλέσθησιν. φεύγετε οὖν γυναῖκες καὶ ἀλλοτρίας συναγωγὰς· μὴ συμβουλεύετε τοῖς ἀνδράσι συμβουλίαν κακὴν· ἀλλ' ἀσφαλίσθητε τοῖς λεχθεῖσιν. ἆρα ἐσβέσαμεν ὑμῶν τὸν φλόγα; ἆρα ἐμαλάχθη ὑμῶν ἡ καρδία; ἀλλ' οἶδα ὅτι ὠ-

φελῆσθητε

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

φθησησεσθε μὴ αἱ τῆς Μαρίας θυγατέρες· ἀλλαὶ ὑ ἀπὸ οἵου κακοηθείας ἢ μεθύουσαι τῇ
1. Τιμ. 6. i. φιλαργυρίᾳ, ὡς ὁ μακάριος Παῦλος βοᾷ ἢ κηρύττει λέγων· Ῥίζα πάντων τῶν κακῶν ἡ
φιλαργυρία. οὕτω ἢ αἱ ἀστοιώτοι γυναῖκες ἀποφέρουσιν ἑαυτῶν τὰ ὦτα, καὶ ἀντὶ τοῦ θείου
ἀγαθοῦ ἀκηθίας πίκτουσιν. ἀλλὰ τοῦτο μὴ γένοιτο μὴ γένοιτο τὸν τοιοῦτον ὡς ὅτι πέτραν κατα-
Matth. κε. κα. βάλλωμεν. Χριστὸς ἐστὶν γεώργιον, περὶ οὗ ἀκούσωμεν, Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ, εἰσελθε εἰς τὸν 5 γ. ἀκίνη
οἶκόν μου· μὴ ἀντὶ τῆς φωνῆς ταύτης λεχθῇ, οὐ δοῦλε κακέ. ἀλλὰ τοιοῦτον, λαμβάτω
ὑμῶν ἡ πολιτεία ἔμπροσθεν τὴν αἰθέριον, μὴ μωραίνωμεν ἡμῶν τὸ ἅλας, ἀλλὰ δοξάσωμεν, εὐχαριστήσωμεν, ⓐ πλούσιοι ὄντες πλουσίῳ, ⓐ πένητες τῷ φιλανθρώπῳ ἢ φιλοπτώχῳ
Χριστῷ, ⓐ δυνατοὶ τὴν κεφαλὴν χεῖρι αὐτοῦ. καὶ ταῦτα μὲν περὶ ὑμῶν. ἴσως ὃ συγχωρῇ ὁ
Θεὸς ταῦτά με πάσχειν ἅπερ βούλεύον) κατ' ἐμοῦ, ἵνα εἰς συμφορᾶς δοκιμὴν τὰ κατ' ἐμὲ 10
ὅπη εἰ τοῖς πόνοις εἰσαπόκειται νίκη πόντος, ἢ εἰ τοῖς ἀγῶσιν ἡτοίμασται στέφανος. ἢ γὰρ ὁ θε-
β. Τιμ. δ. ζ. σπέσιος Παῦλος ἔλεγε· Τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ
τῆς δικαιοσύνης στέφανος· ὃν στεφάνου καταξιώσαι ὑμᾶς ὁ τῶν ὅλων δεσπότης εἰς τοὺς αἰῶ-
νας, Ἀμήν.

Ταῦτα τὰ ῥήματα τοῦ σοφοῦ τῆς οἰκουμένης διδασκάλου ἢ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρος, ὃ- 15
τοι ⓐ λόγοι τοῦ φιλοπροβάτου ποιμένος Ἰωάννου πρὸς τὴν ἰδίαν ποίμνην, ὅτε συνέ-
δριον πρόκριμον συνεστήσαντο κατ' αὐτοῦ οἱ θέλοντες αὐτὸν καθελεῖν τοῦ θρόνου τῆς ἱερωσύνης,
πρόκριμον θρύλλιμος ⓐ λαὸν, ἢ χαίρων ὅτι τῇ πίστει ἢ προσκαίρῃ αὐτῶν, ἢ ἴδοι τὸν κλέος ὁρῶν αὐ-
τῶν τὴν εἰς αὐτὸν δυσωπομισουμένην. ὅθεν ὁ πάλιν ὁ βασιλεὺς Ἀρκάδιος μὴ ὃ ὑφειμένος
ⓐ μαχαίριον ἢ ἀοίδιμον τόπον, ἀνεκαλέσατο αὐτὸν συνειδὼς ὃ ἑαυτῷ πλάσμα. ἢ δὴ εἰσ- 20
ελθὼν εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, ἢ βιασθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐξηγήσασθαι αὐτοῖς τὰς ἐξ ἕδρας αὐ-
τοῦ πνευματικὰς διδασκαλίας, ἀπαρρωθεὶς τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἤρξατο ὁμιλεῖν αὐτοῖς, καὶ
φησιν·

Concio Chrysostomi post reditum à priore exilio.

Ὅτε τὸν Σαῤῥὰν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ ἥρπασεν ὁ Φαραὼ, τὸν καλὸν ἢ εὐφυᾶ γυναῖκα ὁ πονηρὸς ἢ βάρβαρος ἢ Αἰγύπτιος, ἀδίκοις ὀφθαλμοῖς ἰδὼν αὐτῆς τὸ κάλλος, ἢ μοιχείας ἐρ- 25
γάσασθαι δράμα βουλόμενος, τότε δὴ, τότε πρόδηλόν ἐστιν ἐχρημάτισεν ὁ Θεὸς, ἵνα δει-
χθῇ ἢ τοῦ δικαίου ἡ ἀνδρεία, ἢ τῆς γυναικὸς ἡ σωφροσύνη, ἢ τοῦ βαρβάρου ἡ ἀκολασία, ἢ ἡ τοῦ
Θεοῦ φιλανθρωπία· τοῦ δικαίου ἡ ἀνδρεία, ὃτι ἔφερεν ἀνυβρίστως τὸ ἡδυπάθειαν τῆς γυναικὸς ἡ σω-
φροσύνη, ὅτι ἐνέπεσεν εἰς τὰς βαρβαρικὰς χεῖρας, ἢ τὴν συμφύτευτον διετήρησε· τοῦ βαρβάρου ἡ
ἀκολασία, ὅτι ἀνοσιουργίᾳ ἐπῆλθεν ἀνίᾳ· τοῦ Θεοῦ ἡ φιλανθρωπία, ὅτι μὴ ἀπέγνωσεν αἰθέριον 30
τότε ⓐ στέφανον ἐνέγκαι τῷ δικαίῳ. ταῦτα ἐγίνετο τότε ὅτε τοῦ Ἀβραάμ, ἐλέγετο ὃ σήμερον ὅτι τῆς ἐκκλησίας. Αἰγύπτιος ἦν, ὡς ἐκεῖνος Αἰγύπτιος· ἦν δορυφόρους εἶχεν,
ἐκεῖνος ἐστρατιώτας· ἐκεῖνος τὸν Σαῤῥὰν, ἦν τὴν ἐκκλησίαν· μίαν νύκτα ἐκεῖνος συνέ-
σχε, μίαν ἡμέραν ἦν εἰσῆλθεν. οὐδ' αἱ τὸν μίαν συνεχωρήθη, ἀλλ' ἵνα δειχθῇ τῆς
νύμφης ἡ σωφροσύνη, ὅτι εἰσέρχεται, ἢ οὐ διεφθάρη αὐτῆς τὸ κάλλος τῆς σωφροσύνης. 35
καίτοι μοιχοὶ ἡτοίμασται, ἢ τὰ γραμματεῖα συνεπλάσθη, ἢ πολλοὶ τῶν τῆς οἰκείας ἐστρά- 1 ρ. πλήν
τευσαν. ἀπηρτήθη ἡ μηχανὴ, ἢ ὁ τέλος οὐκ ἐγένετο. ἐφάνη ἐκείνου ἡ πονηρία, καὶ τοῦ
Θεοῦ ἡ φιλανθρωπία. ἀλλ' ὁ μὲν βάρβαρος τότε ἐκρίνου ὁ ἀμάρτημα, ὡμολόγη-
σε τὸ πραγμάτιμμα. λέγει γὰρ τῷ Ἀβραάμ· τί ἐποίησας τοῦτο; εἰς τί εἶπας, ὅτι ἀδελ-
φή μού ἐστι, ἢ μικροῦ δεῖν ἤμαρτον; οὗτος ὃ μὴ τὸν πραγμάτιμμαν ἐπηγωνίσατο. ἄθλιε ἢ τα- 40
λαίπωρε, ἥμαρτες, ἠσύχασον, μὴ προσθῇς ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίαν. καὶ εἶπεν μὲν ἐπῆλθε, πλοῦτον ἔχουσα ⓐ Αἰγυπτιακὸν· ἡ δὲ ἐκκλησία ἐπῆλθε, πλοῦτον ἔχουσα ⓐ ἀπὸ τῆς γῆς μου, ἢ σωφροσύνην ἐφάνη. ὅρα δὲ τὸν μανίαν τοῦ βαρβάρου· δεξιώσεις ⓐ ποιμένα· τί τὸν ἀπειλὴν διέπασας; ἀπέσησας ⓐ κυβερνήτην· τί τοῦτο οἰκίας κατέκλα- 45 γ. κλήσεις

σας;

σας; τ' ἀμπελουργὸν ὀξέβολες· τί γὰρ ἀμπέλους ἀνέσπασας; τί δὲ μοναστήρια διέφθειρας; βαρβάρων ἔφοδον ἐμιμήσω. ἐποίησεν ἄπωλα, ἵνα δειχθῇ ὑμῶν ἡ αἵρεσις· ἐποίησεν ἀπωλείαν, ἵνα μάθῃ ὅτι ποίμνη ἐστὶν ἐν τῷ τοῦ Χριστοῦ ποιμνιοστάσιῳ. ἔξω ὁ ποιμήν, καὶ ἡ ἀγέλη σκορπιζέσθω, καὶ ὃ ἀποστολικὸν ἐπληροῦτο ῥῆμα, Οὐκ ἐν τῇ προσοψίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μᾶλλον δὲ τῇ ἐμῇ φόβου ἕνεκεν τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. καὶ τοιαῦτα ἀπειλοῦσι δεδοικότες ὑμῶν τὴν ἀνδρείαν καὶ τῆς ἀγάπης ὃ φίλτρον καὶ πόθον τὸν πρὸς ἐμέ. ὅσον τολμῶμεν, φησὶν, ἐν τῇ πόλει· δότε ἡμῖν αὐτοὺς ἔξω. λάβετέ με ἔξω, ἵνα μάθητε πόθον τῆς ἐκκλησίας, μάθητε τῶν ἐμῶν τέκνων τὴν εὐγλωττίαν, τῶν γραπτῶν τὴν ἰσχύν, τῶν ὁπλιτῶν τὴν δυσαμίαν, τῶν ἀγαθημάτων τὴν ἀφθονίαν, τὸ πλοῦτος τὴν εὐθυμίαν, τῆς ἀγάπης ὃ μέγεθος, τῆς καρτερίας τὴν ἀνδρομονίαν, τῆς ἐλευθερίας ὃ αὖθος, τῆς νίκης ὃ ἀφιφανές, τ' ἄπλητος σε γέλωτα. ὡς καινὰ δὲ δόγματα ἀγαθοδόξων ἀποστόλων. ὁ ποιμὴν ἔξω, καὶ ἡ ἀγέλη σκιρτᾷ· οἱ γραπτοὶ πόρρω, καὶ γραπτὰ ὁπλίζοντο. οὐκ ἔστι ἡ ἐκκλησία ἔνδον ὃ γραπτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ πόλις ἐκκλησία ἐγένετο, αἱ ῥύμαι, αἱ ἀγοραί, ὁ ἀὴρ ἠλάζετο· αἱρετικοὶ ἐπεστρέφοντο, καὶ Ἰουδαῖοι βλητοὶ ἐγένοντο· καὶ ἱερεῖς κατεδικάζοντο, καὶ Ἰουδαῖοι τὸν Θεὸν ὑφύμνουν, καὶ ἡμῖν ἀπεστέρουν. οὕτω καὶ ὅτι τοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Καϊάφας ἐσώρωσε, καὶ λῃστὴς ὡμολόγησεν. ὡς καινὰ δὲ ἀποστόλων ἀποστολικὰ γράμματα. ἱερεῖς ἀπεκλείσθησαν, καὶ μᾶλλον ἀπεστομώθησαν. μὴ ξενιζέσθω ταῦτα τὴν ἐκκλησίαν. εἰ μὴ ταῦτα ἐγένετο, ὁ πλοῦτος ὑμῶν οὐκ ἂν ἐφάνη. ἰῶ μοι, οὐκ ἂν ἐφάνη. ὥσπερ γὰρ ὁ Ἰὼβ δίκαιος μὲν ἦν, οὐκ ἂν ἐφάνη, εἰ μὴ τὰ πάθη, καὶ οἱ σκώληκες· οὕτω καὶ ὁ ὑμέτερος πλοῦτος, εἰ μὴ αἱ ἐπιβουλαί, οὐκ ἂν ἐφάνη. ἀπολογούμενος ἦν τῷ Ἰὼβ ὁ Θεός φησιν, Οἰκοδομεῖ με ἄλλως σοι καχεξημαλιὰν, ἢ ἵνα δίκαιος ἀναφάνῃς; ἐπεβούλευσαν ἔνδοθεν Ἰωβ. μ. γ. ἐκθροὶ, ἐπολέμησαν, καὶ ἡττήθησαν. πῶς ἐπολέμησαν; ῥοπαλίοις· πῶς ἡττήθησαν; βύβλοις. Εἰ τίς σε ῥαπίσῃ εἰς τὴν δεξιάν σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἀλλην. σὺ δὲ ῥόπαλα εἰσφέρεις εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ πολεμεῖς· ὅπου εἰρήνη πᾶσι, πόλεμος ἀρχή, οὐδὲ τόπον ἠδέσθης, ἀθλιε καὶ ταλαίπωρε, οὐδὲ τῆς ἱερωσύνης ὃ ἀξίωμα, οὐδὲ τῆς ἀρχῆς ὃ μέγεθος. ὃ φωτιστήριον αἱμάτων ἐμπέπλησαι. ὅσα ἀνόρθημάτων ἄφεσις, αἱμάτων ἔκχυσις. ἐν ποίᾳ παραβολῇ ταῦτα εὕρες; Βασιλεὺς εἰσέρχεται καὶ ῥίπτει ἀποδύματα καὶ ἀγάλημα· σὺ εἰσῆλθες, καὶ ῥόπαλα ἥρπασας· ἔκθρος καὶ τὰ στεφάνωματα τῆς βασιλείας ἔξω ἀφίησι, σὺ δὲ στεφάνωματα τοῦ πολέμου ἐνδον εἰσεδέξω. ἀλλὰ τὴν νύμφιον μου οὐδὲν ἔβλαψας, ἀλλὰ μᾶλλον ὃ κάλλος αὐτῆς ἐπεδείκνυσθε. ἀλλὰ τοῦτο χαίρω, οὐχ ὅτι ἐκύκησατε. εἰ πρίαμαι, ἐμεγαλόμουν ἂν ὑμῶν τὴν νίκην· ὅτι δὲ ἀνεχώρησα, γυμνοὶ ὑμῶν ὃ θρίαμβον ἐφάνη. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐμὸν ἐγκώμιον, καὶ πάλιν μεγαλόμαι ἐγὼ ἂν ὑμῶν τὴν νίκην, ὅτι οὕτως ὑμᾶς ἀνέδρεψα, ὡς καὶ ἀπόντος τοῦ παιδοτρίβου τὴν ἰδίαν ἀθλησιν ἐπιδείκνυσθαι. ὥσπερ γὰρ οἱ γνήσιοι τῶν ἀθλητῶν καὶ ἀπόντος τοῦ παιδοτρίβου τὴν ἑαυτῶν ῥώμην ἐπιδείκνυνται· οὕτω καὶ ἡ ἀθλησις τῆς ὑμετέρας πίστεως καὶ ἀπόντος τοῦ διδασκάλου τὴν οἰκείαν εὐμορφίαν ἐπεδείξατο. τίς χρεία λόγων; οἱ λίθοι βοῶσιν, οἱ τοῖχοι φωνοῦσιν ἀφιᾶσιν· ἀπέλθε εἰς βασιλικὰς αὐλὰς, καὶ ἀκούεις βυθοῦ, οἱ λαοὶ Κωνσταντινουπόλεως. ἀπέλθε εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ἔρημον, εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰς οἰκίας, ὃ ἐγκώμιον ὑμῶν διαγέγραπται. ἐν τίνι ἐκύκησατε; οὐ χρήμασιν, ἀλλὰ πίστει. ὦ λαὸς φιλοδιδάσκαλος, ὦ λαὸς φιλοπάτωρ. μακαρία ἡ πόλις, οὐ θεάτρους καὶ χρυσοῦν ὄροφον, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμετέραν ἀρετήν. τοσαῦται αἱ ἐπιβουλαὶ, καὶ αἱ βύβλαι ὑμῶν ἐκύκησαν, καὶ μάλα εἰκότως. καὶ γὰρ ἔκτενὲς ἦσαν αἱ βύβλαι, καὶ αἱ πηγαὶ τῶν δακρύων ἐπέρρεον. ἔκθροι βέλη, ὑμεῖς δὲ δάκρυα· ἔκθροι θυμοῦ, ὑμεῖς δὲ παράκλησις. ὃ βούλει ποίησον. ὑμεῖς βύβλεσθε· κἀκεῖνοι, εἰ δυνατὸν ἦν, πολὺ νῦν εἰσι; μὴ ὅπλα ἐκινήσαμεν; μὴ τόξα ἐτείναμεν; μὴ βέλη ἀφήκαμεν;

φιλιπ. β. ιβ.

Ματθ. ε. λθ.

καμὼ; δύχόμθα, καὶ ἡμεῖς οἱ ἔφυγον. ὡς γὰρ ἐρὸ χρὴ διεσαλθησαν, ἢ ὑμεῖς ὡς πέτρα ἐστήκατε. μακάριος ἐγὼ δι ὑμᾶς. ἤδειν μὲν ἢ πρὸ τούτου ἡλίκων ἔχω πλοῦτον, ἐθαύμασα δ' ἢ νεῶ. πόρρω ἤμελλν, ἢ πόλις μετῳκίζετο. δι ἕνα αἰθέσπιον ὃ πέλαγος πόλις ἐγίνετο. γυναῖκες, ἄνδρες, παιδία ἀώρα τὴν ἡλικίαν, γυναῖκες βασάζουσαι παιδία κατεπόλμων πελάγεις, κατεφόρησαν κυμ^χ. οὐ δόλος ἐδεδοίκει διασπάσιν, οὐ γυνὴ τῆς φυσικῆς ἀθετείας ἐμέμνητο. γέγονεν ἡ ἀγάπη ἐκκλησία, τὰ πάντα χοὶ δι' ἡμᾶς. ἵνα γὰρ οὐκ ἐπαναδύσατε; βασιλίδα συγχορεύουσαν ἐλάβετε. οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι ⓦ ζῆλον αὐτῆς. οὐ βασιλίδα κολακεύων, ταῦτα λέγω, ἀλλ' εὐσέβειαν θεραπεύων. οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι αὐτῆς ⓦ ζῆλον. οὐ γὰρ ὅπλα ἔλαβεν, ἀλλὰ καταρτίσματα ἀρετῆς. ἀπιτήμλν τότε ἴσε πῶς. δεῖ γὰρ ἢ τὰ λυπηρὰ εἰπεῖν, ἵνα μάθητε τὰ χρηστά. ἀλλὰ μάθητε πῶς ἀπιτήμλν, ἢ πῶς ἐπανῆλθον. Οἱ ἀπιέντες εἰ δάκρισιν, εἰ ἀγωνιάσει θεοῦσι. πορευόμενοι ἐπορεύοντο ἢ ἔκλαιον βάλλοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δ' ἤξουσιν εἰ ἀγωνιάσει, αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν. Τὰ αὐτὰ ῥήματα, ἃ ἐλέγοντο πρόγματα. μετ' εὐχαριστίας ἐπαδέξασθε, ὃν ὀδυνώμενοι προσεπέμψατε. καὶ οὐδὲ εἰ μακρῷ χρόνῳ· μὴ μίαν ἡμέραν πάντα ἐλύθη. καὶ γὰρ ἡ δυσκολία ἐγίνετο δι ὑμᾶς, ἐπεὶ ὁ Θεὸς δι ἐμοῦ ταῦτα ἔλυσε. λέγω ὑμῖν ὃ ἀπόρρητον· ἐφαρμόσθω ὃ πέλαγος μόνος τὴν ἐκκλησίαν βασάζων. ἡ γὰρ ἀγάπη οὐ γενοῦται, οὐκ ἐγενοχωρεῖτο ὃ πλοῖον. Οὐ γενοχωρεῖσθε γὰρ εἰ ἡμῖν. ἀπιέναι τὰ ὑμέτερα μεμνῆσθαι, κεχαρισμένος μὲ τῷ σώματι, σωπημένος ἢ τῇ γνώμῃ· ἀπιέναι ⓦ Θεὸν πολλαχοῦ, ἢ πολλαπλασίονος ὑμῶν τ' ἀγάπιν. ἀπιέναι, ἐκδεχόμλν μόνος τὰ ὑμέτερα μεμνῆσθαι, βουλευόμενος πρὸς ἀποδημίας μόνος. ἀθέσπιον ἀωείας ἡμομλώης γράμματα ἐπεμψεν ἡ θεοφιλεστάτη αὕτη ἐν τῇ παρούσῃ ἡμέρᾳ, ταῦτα λέγουσα τὰ ῥήματα (δεῖ γὰρ αὐτῆς ἢ τὰ ῥήματα εἰπεῖν) μὴ νομίσῃ σε ἡ ἀγνωσύνη ὅτι ἔγνων τὰ γεγλυμμένα. αἰχμὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματός σε. δοῦλοι ποιηρὶ ἢ διεφθαρμένοι ταύτην τὴν μοιχαλίδα" διεσκύλαξε. τῶν ὃ ἐμοῦ δακρύων μάρτυς ὁ Θεός, ᾧ ἱερεύω, οἶδα ἀσιδιὰ ἐξέχεε. Τὰ γὰρ δάκρυα αὐτῆς ἀσυνδὴ ἐγίνετο. ᾧ ἱερεύω. ἡ" αὐχμηρότητος θύουσα τῷ Θεῷ [illegible]πένδουσα δάκρυα ἢ ἐξομολόγησιν ἢ μετανοίαν, οὐχ ὡσπερ ἱερέως, ἀλλ' ὡσπερ ἐκκλησίας, ὡσπερ δήμου διεσαρμόγε. ἐμέμνητο, ἐμέμνητο ἢ τῶν παιδίων ἢ τοῦ βαπίσματος. μέμνημαι ὅτι ἐκ τῶν χειρῶν τῶν σῶν τὰ παιδία τὰ ἐμὰ ἐβαπίσθη. ταῦτα ἡ βασίλισσα· ⓐ ὁ ἱερεὺς πρὸς φθόνου πάντες ἠγνόουν ὃ χωρίον, ἔνθα κατέλυον. καὶ ὃ δὴ θαυμαστὸν εἰπεῖν, ἐκείνη μὲ ὡς ὡσπερ τέκνου τρέμουσα προσεπέμψατο, οὐ τῷ σώματι, ἀλλὰ τῇ ἰδίᾳ πομπῇ τ' τραλιωτῶν. ἡ γὰρ κατέλιπε ὃ χωρίον, ἔνθα δῆγον. πάντα γὰρ ἐπέμπετο μεμνῆσθαι μὴ δολοφονηθῇ, μὴ δυσαρεστῇ, ἢ ἀπολέσωμεν ὃ θέρισμα. τοῦτο μόνον, καὶ τὰ πρὸ ἐμαυτῆς ἐπιδείκνυμι. ζητῶ μόνον, ἢ οὐ προσκύνονται. ⓐ ἐμοὶ πάντα χοὶ προσήεσαν δίκτυα ἁπλοῦντες, ἵνα λάβωσι ἢ ἐπαναγάγωσιν εἰς τὰ ἐκείνων χέρας. εἶτα ἢ πρόσκαλεῖ, ἢ τῶν γονάτων ἥπτετο τῶν βασιλικῶν, κοινωνὸν ⓦ αἴρα ποιοῦσα τὸ θεράματος· καθάπερ ὁ Αβραὰμ τὴν Σάρραν, οὕτως αὐτὴ ⓦ αἴρα. ἀπολέσαιμι, φησι, ⓦ ἱερεὰ, ἀλλ' ἐπαναγάγωμι. οὐκ ἔστιν ἡμῖν οὐδεμία ἐλπὶς τῆς βασιλείας, ἐὰν μὴ ἐκείνην ἐπαναγάγωμεν. ἀμὴ χρὴν ἐμὲ κοινωνῆσαί τινι τῶν ταῦτα ἐργασαμένων· δάκρυα δέ αφίσα, τὸν Θεὸν ἱκετεύουσα, πᾶσαν μοιχαλίδα ἐπιδεικνυμένη. ἴδε ἢ ὑμεῖς μὴ ὅσης βύνειας ὑμᾶς ἐπαδέξατο, πῶς ἐπηκαλίσατο ὡς οἰκεῖα μέλη, πῶς μὴ ὑμῶν ἔλεγε ἢ αὐτὴ σπουδάζειν. οὐδὲ γὰρ ταῦτα τὰ ῥήματα ἔλαθε τὴν δυσωπουμένην ἡμῶν, ὅτι ἀπεδέξασθε τὴν μητέρα τῶν ἐκκλησιῶν, τὴν ζηλοῦσαν τῶν μοιαζόντων, ἢ προσάτιν τῶν ἀγίων, τῶν πολιούχων τὴν βασιλείαν. ὁ ἔπαινος ἐκείνης, δόξα εἰς Θεὸν ἐν ὑψίστοις, στέφανος τῶν ἐκκλησιῶν. Εἶπω θερμὸν αὐτῆς πόθον; Εἶπω φιλοστοργίαν τὴν πρὸς ἐμέ; ἐν ἑτέρᾳ βαθείᾳ χθὲς ἀπέστειλε ταῦτα λέγουσα τὰ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΚΙΝΗΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

200

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΩΝΣ/ΛΕΩΣ

άριθ. χρ. 28562

Ημερομηνία επιστροφής	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας